ΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΟΙΜΙΑ

CVM PRIVILEGIO REGIS.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΙ, ΚΑΙ ΠΡΟΟΙΜΙΑ ΔΗΜΗΓΟΡΙΚΑ, ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ,

Σὺν ταῖς ἐξηγήσεσιν ὠφελιμωτάταις, τοῦ Οὐλπιανοῦ ῥήτορος, τῇ τῶν παλαιῶν ἀντιγράφων βασιλικῶν ἐπικουρίᾳ αὐξηθείσαις καὶ διορθωθείσαις,

Διὰ φιλοπονίας, καὶ ἐπιμελείας τοῦ Γουλιέλμου Μορελίου, τυπογράφου βασιλικοῦ.

ΕΚ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ.

Προσετέθη βίος Δημοσθένους, καὶ ἄλλα πολλά, πρὸς τὸν τοῦ αὐτοῦ ῥήτορος βίον ἀνήκοντα, ἐκ συχνῶν συγγραφέων συλλεχθέντα.

Ἔλεγχος τῶν λόγων, καὶ προοιμ. δημηγορικῶν, καὶ ἐπιστολῶν, μετὰ τὰ προλεγόμενα τοῦ Οὐλπιανοῦ.

Φεῦ, φεῦ, παλαιὸν ὡς ἔπος καλῶς ἔχει·
Ἐφήμερ' ἐστ' ἅπαντα τῶν ἐφημέρων.

Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ, κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

LVTETIAE, M. D. LXX.

Apud Ioannem Benenatum.

CVM PRIVILEGIO REGIS.

Διονύσιος ὁ Λαμβῖνος, Μονστρολιεύς,

ΚΑΡΟΛΩΙ ΤΩΙ ΤΗΣ ΦΡΑΓΚΙΑΣ ΒΑΣΙΛΕΙ, τῶν χριστιανῶν βασιλέων μεγίστῳ τε, καὶ χριστιανικωτάτῳ, εὖ πράττειν.

ΠΑΓΚΑΛΩΣ ἀποφήνασθαί μοι δοκεῖ, ΚΑΡΟΛΕ βασιλεῦ, ὅστις ποτ' ἔτυχεν ὤν, ὁ εἰπών, ὅτι τότε μάλιστα τοὺς θεοὺς οἱ ἄνθρωποι μιμοῦνται, ὅτι τοὺς πλησίον εὐεργετοῦσιν. οὐδὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς οὕτω τῆς τε ἀνθρωπίνης ἀσθενείας καὶ ταπεινότητος ἀφίσταται, καὶ τῇ θείᾳ δυνάμει καὶ ὑψηλότητι προσπελάζει, ὡς τὸ εὖ ποιεῖν, εἰ μὲν οἷόν τε, πάντας· εἰ δὲ μή, ὅτι γε πλείστους· καθάπερ ὁ θεὸς φανερός ἐστι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἐπιτάξας οὐ μόνον τοῖς σπουδαίοις καὶ δικαίοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς πονηροῖς καὶ ἀδίκοις ἀνατέλλειν. τῶν δ' εὐεργεσιῶν τῷ τε μεγέθει, καὶ τῇ ἀξίᾳ, καὶ τοῖς καιροῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις τοιούτοις διαφερουσῶν, οἱ μεγάλα δήπου, καὶ πολλοῦ ἄξια, καὶ ἐν ταῖς χρείαις, τοὺς ἄλλους εὖ ποιοῦντες, οὗτοι, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἐγγυτάτω τοῦ οὐρανοῦ ἀνέρχεσθαι, καὶ τῆς τῶν θεῶν ἀϊδιότητος σχεδὸν ἅπτεσθαι καὶ κοινωνεῖν δοκοῦσι. Καίτοι, εἴ τις τῶν εὐεργεσιῶν τὴν τὸ ἀνθρώπων γένος πλεῖστα ὠφελεῖν δυναμένην, καὶ τιμιωτάτην ζητήσειεν, οὐδεμίαν ἄλλην, οἶμαι, εὑρήσειεν ἄν, πλὴν ἢ τὴν τῆς παιδείας ἡμῖν μεταδιδοῦσαν. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα πάντα τὰ τοῖς ἀνθρώποις περισπούδαστα καὶ περιμάχητα, ἄλλοτε ἄλλῳ, καὶ οὐκ ἀεὶ τῷ αὐτῷ ἐπιτήδεια, καὶ ὠφέλιμα ὑπάρχει. ἡ δὲ παιδεία πανταχοῦ τῷ αὐτῷ, καὶ ἐν παντὶ χρόνῳ, καὶ ἐν πάσαις τῆς τύχης μεταβολαῖς χρήσιμός ἐστιν· ἐν μὲν εὐτυχίαις, κόσμος· ἐν δὲ δυστυχίαις, καταφυγή. ἐν μὲν νεότητι, ἐμπειρίας δύναμιν καὶ χώραν κατέχουσα· ἐν δὲ γήρᾳ, τῶν τῆς ἡλικίας ταύτης κακῶν ἀναισθησίαν τινὰ πορίζουσα· ἐν μὲν πολέμῳ, τὰς τοῦ νικᾶν καὶ κρατεῖν μηχανὰς εὑρίσκουσα· ἐν δ' εἰρήνῃ, τὴν σωφροσύνην, καὶ τὴν δικαιοσύνην, καὶ τὰς ἄλλας πάσας πολιτικὰς ἀρετὰς διδάσκουσα. Διόπερ Φραγκίσκῳ τῷ πρώτῳ ἐπὶ ὀνόματι τούτῳ τῆς Φραγκίας βασιλεῖ, τῷ τοῦ πατρός σου πατρί, τῷ τῶν προγεγονότων ταύτης τῆς χώρας βασιλέων, ἔξω πάνυ ὀλίγων, μεγαλοπρεπεστάτῳ τε, καὶ βασιλικωτάτῳ, μεγίστην τε χάριν ἔχειν, καὶ δαιμονίους τιμὰς ἀπονέμειν, αὐτόν τε ὡς θεόν τινὰ εὐεργετικόν, καὶ ἀγαθοποιόν, καὶ ὀλίγου δέω εἰπεῖν, σωτῆρα, σέβεσθαι δίκαιοί ἐσμεν· ὃς τοιοῦτό τε, καὶ τηλικοῦτο δώρημα, τὸ τῆς παιδείας λέγω, ἡμῖν ἐδωρήσατο. Εἰ γὰρ δεῖ τἀληθὲς μὲν ἀποφήνασθαι, μηδὲ διὰ σιγῆς ἔχειν καὶ κρύπτειν, Φραγκίσκος ὁ προπάτωρ σου, ὁ τῆς παιδείας, καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἐλευθερίων πατὴρ ἐπίκλην ὀνομασθείς, τὴν ἀπαιδευσίαν καὶ ἀμαθίαν, καὶ πάντων τῶν καλῶν μαθημάτων ἀπειρίαν τῆς κελτικῆς φυγαδεύσας, καὶ ἐξορίσας, τεχνῶν ἐπαινετῶν, καὶ λόγων ἑλληνικῶν, καὶ ῥωμαϊκῶν, καὶ συριακῶν, ἤγουν ἑβραϊκῶν, καὶ, συνελόντι εἰπεῖν, πάσης παιδείας τῆς ἐλευθέροις προσηκούσης εὐπορίαν εἰς τὴν ἑαυτοῦ πειθαρχοῦσαν χώραν ἀντεισήγαγε. Πρότερον γὰρ πρὸ τοῦ αὐτὸν τὴν ἀρχὴν διαδέξασθαι, ἡ κελτική, ὀλίγου δεῖν, ἄμοιρος ἦν πάσης ἀκριβοῦς καὶ χαριέσσης παιδείας. Οὐχ ὅπως γὰρ τὰ περὶ τοὺς λόγους ἑλληνικούς· ὅθεν πᾶσα ἡ γνησία καὶ ἐντελὴς παιδεία,

καθαρὰν ἐκ πηγῆς τινὸς ἀενάου ἀναβλυσάνη. ἐν τῇ ἡμεδαπῇ χώρᾳ οὐκ ἐπι-
τηδεύετο, οὐδ᾽ ἐγνωρίζετο, ἀλλ᾽ οὐδὲ τὰ πρὸς τὴν γλῶτταν ῥωμαϊκὴν ἀνήκον-
τα, ἤτοι εἰλικρινῶς μετεχειρίζετο, ἢ ἀκριβῶς ἐγιγνώσκετο· ἀπῄχει δὲ ῥήματά τινα
οὐ καθαρά, οὐδὲ γνήσια, καὶ φθόγγους τινὰς ἀλλοκότους ῥωμαίοις ἐκείνοις τοῖς πάλαι
ἀγνώστους, ἀφιέναι. εἰ δέ τις ὀνόματα δεδοκιμασμένα, καὶ ἀκίβδηλα, καὶ παρὰ συγ-
γραφεῦσι τοῖς εὐδοκιμοῦσιν εὑρισκόμενα λέγοι, ἢ γράφοι τύχοι· ταῦτα εἰκῆ, καὶ
οὐ κατὰ χώραν, καὶ παρὰ καιρόν, καὶ ἀναφροδίτως, καὶ ἀσυνθέτως, καὶ παρὰ μέλος,
καὶ ἀρρύθμως διέρριπτε. Πλάτων μέντοι ὁ θεῖος, καὶ ξενοφῶν ὁ γλαφυρός, καὶ
ἀριστοτέλης ὁ τῆς φύσεως μυσταγωγός, καὶ πλούταρχος ὁ πολυΐστωρ, ἄλλοι τε φιλό-
σοφοι οἱ τούτων μεταγενέστεροι· καὶ ἡρόδοτος, θουκυδίδης, πολύβιος, διόδωρος ὁ σικε-
λιώτης, ἄλλοι τε ἱστοριογράφοι, οὓς ἡ δυστυχὴς ἕξις ἡμῖν ἐκ πολλῶν ὀλίγους κατέ-
λιπε· καὶ ὅμηρος ὁ πάσης σοφίας τε, καὶ καλλιγραφίας ἑλληνικῆς θησαυρός, ἡ-
σίοδος, σοφοκλῆς, εὐριπίδης, πίνδαρος, ἀπολλώνιος ὁ ἀργοναυτικῶν ποιητής, ἄλλοι
τε ποιηταὶ ἐξ οἱονεὶ ναυαγίας ἐκείνης καὶ σχετλίας σωθέντες, πολλοὶ μὲν πρὸς τοὺς
ἐμοὶ προειρημένους, ὀλίγοι δὲ πρὸς τοὺς ἀπολωλότας, μόλις κατ᾽ ὄναρ ἐφαντάζον-
το, ἢ διὰ νέφους τινὸς ἐθεωροῦντο. Οὐδὲν μᾶλλον οἱ θεολόγοι, καὶ συγγραφεῖς χρι-
στιανοί, βασίλειος ὁ μέγας, γρηγόριος ὁ ναζιανζηνός, ἰουστῖνος ὁ μάρτυρ, κλήμης
ἀλεξανδρεύς, εὐσέβιος ὁ παμφίλου, ἕτεροι πολλοὶ τοιοῦτοι, ἤτοι παντάπασιν ἐν τῇ
κελτικῇ ἄγνωστοι καὶ ἀφανεῖς ἦσαν· πλὴν εἰ τάχα μέχρις ὀνόματος μόνον· ἢ διὰ
ἑρμηνευόντων τινῶν ἀδιορθώτων καὶ ἀδοκίμων ἐγιγνώσκοντο, καὶ ἐγνωρίζοντο. Νῦν
δὲ τοὐναντίον, τοῦ μεγάλου ἐκείνου βασιλέως, τοῦ πάππου σου τὴν ἀείμνηστον ἑαυ-
τοῦ μεγαλοδωρεὰν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἡμῖν ἀναφήναντος, πᾶς τῆς ἑλληνικῆς
καλλιγραφίας τε καὶ λογιότητος, καὶ γλαφυρότητος, καὶ φιλοσοφίας εἴτε βεβήλου,
εἴτε καὶ ἱερᾶς πλοῦτος, ὁ ἐκ τινὸς οἱονεὶ κατακλυσμοῦ, ἢ ἐμπρησμοῦ, ἢ τινὸς ἄλλης
πανωλέθρου συμφορᾶς ὑπόλοιπος, τὰ μὲν ἐν ψυχῇ φιλομαθῶν, καὶ φιλοκάλων,
καὶ χαριέντων ἀνδρῶν ἐνοικουρεῖ, καὶ ἐνοικεῖ· τὰ δ᾽ ἐν στόματι λιγυρῶς καὶ μουσι-
κῶς ἐνηχεῖ· τὰ δ᾽ ἐν χερσὶ καταγίνεται, καὶ νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἀνελίττεται. Τοι-
αύτης δὴ καὶ τηλικαύτης εὐεργεσίας, ΚΑΡΟΛΕ βασιλεῦ, ἀμέλει, τοῖς τοῦ χρυ-
σοῦ ταλάντοις, καὶ ταῖς τῶν σῶν γάζαις ἰσοῤῥόπου καὶ ἰσοταλάντου, χάριν φραγ-
κίσκῳ τῷ μακαρίτῃ, τῷ πάππῳ σου, ὀφείλομέν τε καὶ ὁμολογοῦμεν, ὃς πρῶτος
τρισὶ γλώτταις, καὶ τῶν κυρίως λεγομένων μαθημάτων, καὶ ἰατρικῆς τῆς χειρουρ-
γικῆς, καὶ φιλοσοφίας τῆς περιπατητικῆς ἢ ἀκαδημαϊκῆς, δέκα διδασκάλους
κατεστήσατο, αὐτοῖς τε συντάξεις ἐνιαυσίους οὐκ εὐκαταφρονήτους, οὐδ᾽ εὐτελεῖς,
μάλιστά γε ἐν χρόνοις ἐκείνοις, συνετάξατο· καὶ μετ᾽ ἐκεῖνον, τῷ πατρί σου ἐρρίκῳ,
ὃς τὰ ὑπὸ φραγκίσκου βασιλέως βασιλικῶς καθιστάμενά τε, καὶ συντεταγμέ-
να οὐ μόνον ἐβεβαίωσε, καὶ κύρια ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ηὔξησέ τε καὶ ἐκόσμησε· καὶ πορ-
ρωτέρω ἂν προέβη, εἰ μὴ θανάτῳ ἀπροσδοκήτῳ προκαταληφθείς, παρὰ τῆς
εἱμαρμένης ἐτελεύτησε· καὶ τρίτῳ σοὶ μετ᾽ ἀμφοτέρους, τῷ ἐκείνου μὲν υἱωνῷ, τού-
του δὲ υἱῷ· ὅς γε ἐν καιροῖς τούτοις τοῖς χαλεπωτάτοις, καὶ ἀπορωτάτοις, καὶ δυσχε-
ρεστάτοις, τοῦ μὴ τὰς συντεταγμένας ἡμῖν συντάξεις ἀποτίνειν, πρόφασιν εὔλογον
ἔχων διὰ τὰς χρείας πολεμικάς, ὅμως τῆς τε τῶν προγόνων σου, καὶ τῆς σῆς με-
γαλοφροσύνης ἀνάξιον εἶναι νομίσας, ἡμᾶς, τοὺς ὑπὸ σοῦ εἰς διδασκάλους βασι-

λικὸν

λικὸν ἀναβιβασθέντας, τοῦ ἡμῖν ἐπηγγελμένου, καὶ συνωμολογημένου ἐράνου, ἤγουν
μισθοῦ, ῥητῇ ἡμέρᾳ μὴ τυγχάνειν· ἐκέλευσας τοῖς ταμίαις σου, καθ' ἕκαστον ἐνιαυ-
τοῦ τεταρτημόριον τέταρτον τοῦ ἐνιαυσίου μισθοῦ μέρος ἡμῖν καταθεῖναι. εἰκό-
τως. οἶσθα γὰρ, πεπυσμένος δηλονότι τῶν περὶ σὲ χαριέντων ἀνδρῶν, καὶ τῶν πρὸς
λόγους καὶ λογίους ἄνδρας θαυμαστικῶς διακειμένων, ὅτι Φραγκίσκος, ὁ πάππος σου,
οὐ μόνον τὸν ταχθέντα καὶ ἐπαγγελθέντα μισθὸν τοῖς τῶν μουσῶν, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς
θεράπουσι, τοῖς τοῦ βασιλικοῦ διδασκαλείου ἐφεστῶσιν, ἀνελλιπῶς καὶ ἀνενδεῶς ἐ-
ξέτινεν, ἀλλὰ καὶ ἱερωσύνας ἑκάστῳ καρπίμους καὶ λυσιτελεῖς ἐδίδου, ἵνα πρὸς
τοῖς ἐνιαυσίοις ἐράνοις καρποὺς αὐτῶν καρπώσαιντο· καὶ ὅτι τούτοις οὐκ ἠγάπα,
ἀλλὰ καὶ τοιοῦτό τι λαμπρὸν, καὶ ἑαυτοῦ ἄξιον ἐμεγαληγορήκει, καὶ συνωμολογήκει,
ἦ μὴν συνοικίας εὐμεγέθη οἰκοδομήσεσθαι τοῖς τε διδασκάλοις δέκα, ἢ καὶ πλείο-
σιν· ἄλλοις γὰρ δύο τοῖς προτέροις δέκα προστεθῆναι προσδόκιμος ἦν· καὶ τοῖς
μαθηταῖς ὅσοις δήποτε, οἱονεὶ μουσεῖόν τι, καὶ φυτευτήριον τῶν ἐλλογίμων ἀνδρῶν,
καὶ κατὰ τὴν παιδείαν ἐλευθερίων ἐνδόξων εἶναι μελλόντων, ἐσόμενον. ἣν δὴ οὕτω
μεγαλοπρεπῆ, καὶ μεγαλογνώμονα ἐπαγγελίαν εἰ καὶ οὐκ ἐπετέλεσεν, ἅτε ὑπὸ
τῶν πολεμικῶν φροντίδων, καὶ δυσχερῶν ἀσχολιῶν ἐμποδισθεὶς, καὶ διακωλυθεὶς,
ὅμως δὲ ἐντεῦθεν, χωρὶς τῶν ἄλλων σημείων οὐχ ἧττον ἐναργῶν, τὴν διάνοιαν
ἐκείνου, καὶ τὴν πρὸς τὰς ἐλευθερίους τέχνας προθυμίαν τε καὶ φιλοδωρίαν, ἔστι
κατιδεῖν. Καίτοι ταύτην τὴν τοῦ πάππου σου σπουδαιοτάτην τε προαίρεσιν, καὶ
καλλίστην πρᾶξιν, δι' ἧς τοῖς ἐπιγενησομένοις αἰώνιον καὶ ἀθάνατον ὀνόματος ἑαυτοῦ
μνήμην κατέλιπεν, ἔνιοι, ΚΑΡΟΛΕ, δυσαρεστοῦντες τοῖς καλῶς πεπραγ-
μένοις, οὐκ αἰσχύνονται, οὐδ' ὀκνοῦσι βασκαίνειν, καὶ συκοφαντεῖν, μεμφόμενοι ὅτι
αἱ παροῦσαι συμφοραὶ, καὶ αἱ περὶ τῆς θρησκείας διαφοραὶ, καὶ στάσεις, καὶ πόλε-
μοι ἐμφύλιοι, τὴν ἀρχὴν καὶ γένεσιν ἐξ αὐτῆς ἔλαβον· οὐ δίκαια λέγοντες. οὐ γὰρ
ἡ παιδεία, οὐδὲ ἡ τῶν γλωττῶν πολλῶν ἐπιστήμη, καὶ ἐμπειρία, στάσεις, καὶ πολέ-
μους, καὶ τοιαῦτα κακὰ ἐν πολιτείᾳ οὐδεμιᾷ τίκτουσιν, ἀλλ' ἡ φιλαργυρία, καὶ
πλεονεξία, καὶ ἀδικία, καὶ ἀκολασία, καὶ ὕβρεις, καὶ οὐκ ἀγαθαὶ ἔριδες, καὶ ἔχθραι, καὶ
φθόνοι, καὶ τούτοις παραπλήσια τῶν ψυχῶν νοσήματα δυσίατα καὶ δυσθεράπευ-
τα· οὐδὲ οἱ ὄντως πεπαιδευμένοι ἄνδρες, καὶ περὶ τοὺς λόγους ἑλληνικοὺς ἐσπου-
δακότες, τὰ ἀρχαῖα νόμιμα κινοῦσιν, οὐδὲ τὴν ἡμῖν ὑπὸ τῶν προγόνων πα-
ραδοθεῖσαν εὐσέβειαν, καὶ θρησκείαν καινοτομοῦσιν, οὐδὲ περὶ τῶν μυστηρίων καὶ ἱε-
ροφαντιῶν ἀμφισβητεῖν ἐπιχειροῦσιν, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ἀπαίδευτοι, καὶ
ἀμαθεῖς, καὶ οἱ ἀλαζόνες, καὶ κενόδοξοι, καὶ οἱ πάσης ἐλευθερίου παιδείας ἄγευστοι.
Ἄλλοι δ' εἰσὶν, οἳ ταῦτα μὲν τῆς παιδείας, καὶ τοῦ πάππου σου κατηγορεῖν οὐ τολ-
μῶσιν, ἀλλ' ὅτι ἡμεῖς, οἱ βασιλικοὶ διδάσκαλοι, ἐν πολυδήμῳ ταύτῃ ἀκαδημίᾳ
περιέλκομεν, ἄχρηστοι καὶ περιττοὶ ὄντες, καὶ οὐδὲ μίαν ὑπουργίαν λόγου ἀξίαν
ὑπουργοῦντες, ἔτι δὲ καὶ ὅτι τοῖς ἄλλοις διδασκαλείοις καὶ γυμνασίοις λυμαινό-
μεθα, ἐπιχειροῦσι λέγειν. ὅτι δὲ οὐδὲ οὗτοι ἀληθεύουσιν, εἴ μοί σοι, τοῖς δικαίοις πε-
ποιθὼς, ῥᾳδίως ἀποδείξειν. πρῶτον μὲν γὰρ τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι οἱ ἐν τοῖς ἐγκυκλίοις
γυμνασίοις διδάσκοντες, οὔτε μετὰ τοσαύτης ἐπιμελείας καὶ παρασκευῆς, καὶ ἀκρι-
βείας τοὺς αὐτῶν μαθητὰς παιδεύουσι, μεθ' ὅσης οἱ ἐκ τοῦ βασιλικοῦ βήματος
τοῖς ἑαυτῶν ἀκροαταῖς ὁμιλοῦντες· οὔτ' ἐκεῖνοι τὰς αὐτὰς βίβλους, οὔτε τὸν αὐτὸν

τρόποι τοῖς βασιλικοῖς, ἑρμηνεύειν καὶ ἐξηγεῖσθαι τοῖς αὐτῶν μαθηταῖς εἰώθα-
σιν; οἱ γοῦν ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς γυμνασίοις προγυμνασθέντες, καὶ προπαρασκευα-
σθέντες, καὶ οἱονεὶ κουφοτέραις τισὶ καὶ παιδικαῖς ἀσκήσεσι προεθισθέντες, μείζο-
να ἤδη, καὶ ἰσχυροτέρων βραχιόνων δεόμενα ἐν τῷ βασιλικῷ παλαίουσι παλαί-
σματα, καὶ μείζους ἀγῶνας ἀγωνίζονται· καὶ ἤτοι τὸν Πλάτωνα, ἢ τὸν Ἀριστοτέλη, ἢ
τὸν Δημοσθένη, ἢ τὸν Σοφοκλῆ, ἢ τὸν Ὅμηρον, ἢ τὸν Πίνδαρον, ἢ τὸν Λυκόφρονα, ἢ τὸν
Θεόκριτον, ἢ τὸν Καλλίμαχον, ἢ τὸν Ἱπποκράτη, ἢ τὸν Γαληνόν, ἢ τὸν Εὐκλείδην, καὶ
τοιούτους ἄλλους, οὐ μὰ Δία βαρβαρίζοντας, οὐδὲ ἀλλοτρίᾳ φωνῇ βατταρίζοντας,
ἀλλ' ἰδίᾳ γλώττῃ χρωμένους καὶ ἑλληνίζοντας καταμανθάνουσιν. Ἔπειτα δὲ τίς οὕ-
τως ἀναιδής, καὶ θρασύς ἐστι τῶν τήμερον ἐν τῇ Λευκετίᾳ περὶ τὰ ἐγκύκλια γυ-
μνάσια διατριβόντων, καὶ τῶν ἐν ἐκείνοις διδάσκειν ἐπαρχίαν λαχόντων, ὥστε ἢ
τοῖς βασιλικοῖς ἐκείνοις διδασκάλοις τοῖς ἐξ ἀρχῆς ὑπὸ Φραγκίσκου βασιλέως
αἱρεθεῖσιν, Οὐατάβλῳ, Δανησίῳ, Τουσάνῳ, Ὀροντίῳ, Κορωνείῳ, Παραδίσῳ, Λατόμῳ, Πο-
βλατίῳ, Ἀγαθίῳ, καὶ τοῖς μετ' ἐκείνους τὴν ἐπιμέλειαν τῆς διακονίας ταύτης δια-
δεξαμένοις, Στραζελίῳ, Κεληγίῳ, Γαλλανδίῳ, Σιλουίῳ, Γουπίλῳ, Αὐράτῳ, Τουρνή-
βῳ, ἢ τοῖς ἐν τῷ παρόντι χρόνῳ τὴν βασιλικὴν καθέδραν κατέχουσιν, ὀνομαστο-
τάτοις ἀνδράσιν, ὧν ἐλάχιστος εἶναί φημι, ἑαυτὸν παραβάλλειν; ἔτι δέ, εἰ ἀληθῆ λέ-
γουσιν οὗτοι, οἱ ταύτην τὴν Φραγκίσκου τὴν εἰς τοὺς ἐρχομένους μεγαλοδω-
ρείαν τε καὶ φιλανθρωπίαν βασκαίνοντές τε καὶ διασύροντες· ἢ μέν τοι οἱ τοῦτο
αὐτῷ συμβουλεύσαντες, Γουλιέλμος ἐκεῖνος ὁ Βουδαῖος, ἀνὴρ τῶν περὶ τὴν ἑλληνι-
κὴν παιδείαν ἐσπουδακότων ἐξοχώτατός τε καὶ ἐπιεικῶς δᾳδοῦχος, καὶ ὁδηγός,
καὶ χορηγός· Ἰωάννης Βελλαῖος, ὁ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας ῥωμαϊκῆς καρδινάλιος ἐπι-
φανέστατος, καὶ αἰδεσιμώτατος· Ἰανὸς Λασκαρίς, ἕλλην τὸ γένος· ἢ μέν τοι δὲ ὁ Φραγ-
κίσκος αὐτός, ὁ πάππος σου, καί, εἰ θέμις εἰπεῖν, τὴν διάνοιαν παρέχων, ἐκείνοις
πεισθείς. ἀλλ' οὔτε ὁ Φραγκίσκος, οὔτ' ἐκεῖνοι ἤμελλον, ΚΑΡΟΛΕ, οὐδ' ἔστιν
ἔτυμος ὁ λόγος αὐτῶν, ὅτι οὔ τοι κατὰ τῶν λογίων, καὶ πεπαιδευμένων ἀνδρῶν κακοή-
θως ἐμηχανήσαντο, καὶ ἔρραψαν, οὐ μὰ τοὺς ἥρωας ἐκείνους, τοὺς πρώτους ἐκ τῆς
βασιλικῆς καθέδρας τὰ βιβλία ἑλληνιστὶ συντεταγμένα μεταφράσαντας καὶ με-
θερμηνεύσαντας· οὐ μὰ τὰς μακαρίας τοῦ τε Φραγκίσκου, καὶ τοῦ Ἐρρίκου ψυχάς·
οὐ μὰ τὰς εὐγενεῖς τε καὶ δαιμονίας κεφαλὰς τὰς ἐν πάσῃ ταύτῃ τῇ χώρᾳ τῇ σοι
πειθαρχούσῃ, τὴν ἑλληνικὴν παιδείαν τήμερον ἐπιτηδευούσας, καὶ ὑπερφιλοῦ-
σας, καὶ τῆς τε σῆς, καὶ τῆς τῶν προγόνων σου εὐεργεσίας ἡδέως ἀπολαυούσας· ὧν
ἐν ἑκάσταις τῆς Κελτικῆς πόλεσιν ἀναριθμήτων τὸ πλῆθος ὄντων, ἕνα μόνον ὀνο-
μάσω ἐν τῷ παρόντι, Ἰάκωβον Ἀμιῶτον, τὸν πρότερον μὲν καθηγητήν σου, νῦν δὲ
μέγαν ἐλεημοσυνάριον, τοῦτ' ἔστι ταῖς εὐσεβέσι φιλοδωρείαις σου ἐφεστῶτα, ἄνδρα
ἀναμφισβητήτως γλώττης καὶ παιδείας ἑλληνικῆς εἰς ἄκρον προβεβηκότα, καὶ τὰ
πρωτεῖα φερόμενον. ὃς οὐδὲ τοσοῦτον ἂν ἤδη ἐν τοῖς βιβλίοις ἑλληνικοῖς ἀνήλω-
σε χρόνον, εἰ ἡ αὐτῶν ἀνάγνωσις ἤτοι ἀνωφελὴς καὶ ἄχρηστος ὑπῆρχεν, ἢ τοὺς αὐτῶν
ἁπτομένους, ἀδίκους καὶ ἀσεβεῖς ἐποίει· οὐδὲ νῦν τῷ ἐπιφανεστάτῳ καὶ ἐντιμοτάτῳ
ἁγίας ἐκκλησίας ῥωμαϊκῆς καρδιναλίῳ, Καρόλῳ Λοθαριγγίῳ, ὄντι ταύτης τῆς ἀ-
καδημίας, καὶ τῆς ἡμετέρας κοινωνίας προστάτῃ καὶ ἐπιτρόπῳ, φροντίσι μείζοσιν
ἐνασχολουμένῳ, συνεργόν, καὶ ἀντάνδρον ἑαυτὸν παρεῖχε, μᾶλλον δὲ ταύτην τὴν

ἐπιτροπείαν

ἐπιτροπείας τῆς ἐκείνου διὰ τὰς ἄλλας μᾶλλον κατεπειγούσας ἀσχολίας αὐτῇ ἐπαρκεῖν οὐ δυναμένου, οὐκ ἐδέξατο ἔντιμος εἶναι, εἰ ἤτοι τὴν ἡμετέραν ὑπουργίαν ἀνωφελῆ ἡγεῖτο, ἢ τὴν φιλολογίαν καὶ παιδείαν ἑλληνικὴν οὐδὲν πρὸς τὸ τοὺς ἀνθρώπους βελτίους γίνεσθαι, συμβάλλεσθαι ἐπέπειστο. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τοῦδε ἱκανῶς εἰρήσθω. σὺ δέ, ΚΑΡΟΛΕ, πρέπον μὲν διατελεῖς τήν τε παιδείαν, καὶ τοὺς τῆς παιδείας ἐφιεμένους, τουτέστι, τοὺς ἐν ὀνόματι φιλομαθεῖς τοῖς ῥήσει λεγομένους, περιστέλλων, καὶ εὐεργετῶν, ἵνα μὴ μόνον τὴν προαίρεσιν τοῦ πάππου σου μιμούμενος, ἀλλὰ καὶ τὴν πρᾶξιν, πασῶν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν πράξεων αὐτοῦ καλλίστην τε, καὶ μεγαλοπρεπεστάτην, τοῖς τ' ἐπιεικέσι καὶ τοῖς φιλοκάλοις ἀνδράσι μάλιστα δεδοκιμασμένην, ἀποδεχόμενος, καὶ ζηλῶν, τὴν μὲν δόξαν αἰώνιον, καὶ ἀκατάπαυστον κλῆσιν, ἐκείνῳ δὲ τὴν ἤδη διὰ τῆς φιλανθρωπίας καὶ μεγαλοφροσύνης αὐτοῦ ὑπὲρ χρυσὸν, ἀκέραιον φυλάττῃς· ἔπειτα δὲ ταῦτα τεῷ ἐγκάτθεο θυμῷ, ὡς καθ' Ἡσίοδον εἰπεῖν, ὅτι εἰ μὲν τοῖς μὲν ἐχθροῖς σου ἡδονήν, τοῖς δὲ φίλοις λύπην παρασκευάζειν προθυμῇ, οὐκ ἔστιν οὐδέν, δι' ὅτου ῥᾷον ἂν τούτου ἐφίκοιο, ἢ εἰ τὰ ὑπὸ Φραγκίσκου τοῦ πάππου σου κατασκευασθέντα ἀνασκευάσῃς, καὶ ἀνατρέψῃς, καὶ ἄκυρα ποιήσῃς· εἰ δὲ τοὐναντίον ποιητέον εἶναί σοι ὑπολαμβάνῃς, ὅπως οἱ μὲν ἐχθροί σου λυπῶνται, οἱ δὲ φίλοι χαίρωσιν· ὅταν ἅπαντες εὔφρονες προαιρῶνται· δεῖ σε κατὰ τὸν πάππον, καὶ τὸν πατέρα σου, τούς τε ἐλλογίμους, καὶ φιλομαθεῖς, καὶ φιλολόγους ἄνδρας εὖ ποιεῖν, καὶ τὴν παιδείαν, ὡς ὀρφανὸν καὶ ἀπροίκον καὶ ἀνέκδοτον κόρην, ἐν ἀσφαλεῖ που, ἔξω τοῦ αἰσχρόν τι παθεῖν καὶ πάσχειν, καθιστάναι, καὶ μὴ περιορᾶν ἀτίμως καὶ ἀναξίως τοῦ αὐτὴν ὑπεραγαπήσαντος Φραγκίσκου διάγουσαν τὸν βίον. ἣ πολλὰ μὲν ὄντα τῶν εὐδοκιμούντων ἱστοριογράφων καὶ ῥητόρων καὶ ποιητῶν καὶ φιλοσόφων συγγράμματα ἐκείνῳ τε ἔτι ζῶντι, καί, μεταλλάξαντος αὐτοῦ τὸν βίον, τῷ πατρί σου πάλαι ἀνέθηκε, καὶ οἱονεὶ καθιέρωσε, νῦν δὲ λόγους τοῦ τῶν ῥητόρων ἀρχηγοῦ, καὶ ὥσπερ εἰ βασιλέως, Δημοσθένους, τῷ τῶν βασιλέων χριστιανῶν μεγίστῳ τε καὶ εὐσεβεστάτῳ προσέρχεται κομίζουσα, τοὺς πρότερον μὲν ὑπὸ Γουλιέλμου Μορελίου, τυπογράφου βασιλικοῦ, ἀνδρὸς πένητος μέν, ἄλλως δὲ οὐ πονηροῦ, μᾶλλον μὲν οὖν πάνυ σπουδαίου, καὶ τέχνης τυπογραφικῆς ἐμπειροτάτου, ἐκτυποῦσθαι ἐγχειρηθέντας, ἀλλὰ διὰ μὲν τὰς ἐν τῇ κελτικῇ στάσεις καὶ ταραχὰς τότε πρῶτον ἐκραγείσας, καὶ ἀρξαμένας, μάλιστα δὲ διὰ τὸ αὐτὸν μετ' ὀλίγον χρόνον ἀποθανεῖν, διαλειφθέντας, ὥστε ἔτη ἐννέα, καὶ μικρόν τι πρός, διαγεγονέναι, ἀφ' οὗ ἔργον ἀτελὲς κατελείφθη· νεωστὶ δὲ ὑπὸ Ἰωάννου Βενενάτου, τουτέστι μεθερμηνευόμενον, εὐφυοῦς, ἢ εὖ γεγονότος, τοῦ τὸ ἐκείνου ἐργαστήριον τυπογραφικὸν διαδεξαμένου, προθύμως ἐκ δευτέρου ἀναληφθέντας, καὶ εὐτυχῶς τελεσθέντας. ὃς ἐπεὶ μήπω ὅσον αὐτίκα τοῦ ἔργου ἡμιτελοῦς, μᾶλλον δὲ οὔπω ἄχρι μέσου προηγμένου, ἐγχειρεῖν, ἐδεήθη μου αὐτῷ βοηθεῖν καὶ συνεργεῖν, ἐγώ, καίπερ ἄλλαις τισὶ φροντίσι καὶ ἀσχολίαις οὐκ ἀχρήστοις ἴσως τοῖς φιλολόγοις ἐσομέναις ἐμποδισθείς, ὅμως κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον, ἐμαυτὸν καὶ ταύτῃ τῇ πραγματείᾳ ἐνέδωκα, καὶ ὅσον ἐπ' ἐμοί, τοῦ τὸν Δημοσθένη σφαλμάτων ὡς καθαρώτατον ἐκδίδοσθαι ἐπεμελήθην. Δέομαι οὖν τῆς μεγαλειότητος καὶ μεγαλοφροσύνης σου, ΚΑΡΟΛΕ, τοῦτο τὸ τῆς παιδείας δώρημα, μᾶλλον δὲ ἀντιδώρημα, καίπερ ὀλίγον ὄν, καὶ πολὺ τῶν ὑπὸ Φραγκίσκου

ἐκείνου τοῦ μεγάλου αὐτῇ δοθέντων καταδιέσπειρεν, σῷ γαληνῷ προσώπῳ· καὶ εὐμενεῖ θυμῷ δέχεσθαι. λαβοῦσα γὰρ παρὰ προγόνων σου ἀδιηγήτους μὲν καὶ πλείστου ἀξίας δωρεάς, οὐδὲν δέ σοι αὐτοῖς ἀντάξιον ἀνταποδιδόναι ἔχουσα, τῷ ὑπὸ σοῦ πείθεσθαι προαιρεῖται, ὑφηγουμένῳ, καὶ κελεύοντι, Κὰδ δύναμιν ἔρδειν ἱέρ' ἀθανάτοισι θεοῖσιν.

Ἔρρωσο, καὶ νίκησον.

Ἐν Λουκετίᾳ, ἔτει χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ ἑβδομηκοστῷ, ἐλαφηβολιῶνος πρώτῃ ἱσταμένου.

IDEM LAMBINVS LECTORI.

Absoluta est tandem, lector erudite, Demosthenis editio, omnibus litterarum Græcarum studiosis tandiu exspectata, & tantopere exoptata: atque iis quidem temporibus absoluta, quibus vix quisquam hoc auderet optare, nedum sperare. Cùm enim scirent omnes homines, qui litterarum Græcarum studio delectantur, Demosthenem à Gulielmo Morelio, typographo Regio, viro experiente, ac strenuo, &, quamquam non admodum locuplete, magnis tamen & multis artis typographicæ facultatibus atque adiumentis ornato, annos abhinc circiter duodecim, temporibus reip. etiam tum tranquillis & pacatis, cœptum esse excudi: sed propter motus ciuileis tum primùm in Gallia ingruenteis, atque orienteis, & tempora turbulenta, ac formidolosa, esse intermissum: quid erat minus credibile, quàm propter quas caussis opus tam præclarum, tam plausibile, tam vendibile denique, fuisset de manibus positum, annósque circiter decem iacuisset inchoatum, iisdem caussis manentibus, atque adeò auctis ac multiplicatis, ab homine si non minus ad tantam rem faciendam idoneo, at certè paucioribus adiumentis ad eam necessariis instructo, minusq; exercitato, deintegro in manus sumi, ac retractari, & retractatum ad finem perduci? Verumtamen vicit omnium opinionem Io. Benenati conatus laudabilissimus atque honestissimus, industriáque singularis: qui omnibus iam sperando & exspectando defessis, Demosthenis editionem tot annos intermissam & repetiit, & repetitam, diis hominibúsque approbantibus, absolutam & confectam reddidit. Verùm, vt intelligas lector, quid inter hanc editionem, & ceteras superiores intersit, aut quid ad hanc accesserit, quod ab aliis absit: hoc totum tibi breuiter exponam. Gulielmus Morelius annis aliquot antè quàm Demosthenis editionem susciperet, duo exempla, vnum Aldinum, Venetiis: alterum Germanicum, Basileæ impressum, cum octo vetustis codicibus manu scriptis, ex bibliotheca Regia depromtis, diligentissimè contulerat, omneísque scripturæ varietates, ac dissimilitudines, etiam eas interdum, quæ videri possint minus probabiles, & vix tolerabiles, ad oram exempli Germanici adscripserat. Præterea scholia in marginibus librorum illorum

rum Regiorum scripta, quæ in Vlpiani commentariis vsque adhuc impressis non reperiuntur, & vtilissima, & plurima, ita vt quartam partem Vlpiani commentariorum hodie exstantium magnitudine & amplitudine exæquent: hæc, quæ dico, scholia in oram illius exempli transcripserat. His & aliis facultatibus necessariis instructus Morelius, operi tam præclaro manus admouit. Si nihil aliud, quàm rem tantam auspicatus atque exorsus esset, atque in ipso operis limine ac vestibulo vel rei difficultas non satis antea explorata, vel casus aliquis improuisus atque inopinatus (vt sunt humana) eum rem cœptam, inchoatam relinquere coëgisset: tamen cùm, sapientum virorum sententia, principium, totius sit dimidium, & in omni re honesta solus conatus, etiam si eam non perficias, laudari soleat: magnum quiddam fecisset, laudémque fortasse aliquam meruisset. Nunc autem cùm reapse declararit, se non inanem conatum, neque præcipitem, aut irritum impetum ad negotium susceptum attulisse: (quod facere consueuerunt, qui non adhibito ad rem, quam instituunt, consilio, neq; rei magnitudine diligenter & attentè considerata, ad aliquid magnum aggrediuntur) summa laude dignissimus est: qui quamdiu reip. tempora tulerunt, tanto studio in id, quod semel consideratè susceperat, incubuit, tantáque animi alacritate in eo perseuerauit, vt Demosthenis editionem vsque ad orationem de male obita legatione perduxerit: hoc est paullo minus, quàm totius operis dimidium, non quo more sapientes loquuntur, sed quomodo vulgus dimidium appellat, attigerit. Cùm ad eam orationem peruenisset anno, opinor, CIↃ. ·CI. LX. magnæ turbæ in Gallia coortæ, temporáque reip. calamitosa consecuta, bellum domesticum, pestilentia, huius scholæ vniuersæ infrequentia & solitudo, & pæne dicam vastitas: hæc & similia mala, opus magno animo incœptum, & ad id loci perductum, interrumpere coëgerunt. Non multo pòst ille, morbo partim ex vigiliis intempestiuis & labore immoderato, partim ex communium & publicorum incommodorum acerbitate contracto, supremum vitæ diem obiit. Quo mortuo spes omnis huius editionis absoluendæ omnibus mortalibus præcisa est, præsertim crescentibus in dies discordiis ciuilibus, & post superiora mala sedata, ac sopita (non enim dicam exstincta) nouis subinde aliis grauioribus suborientibus: quibus nondum etiam hodie defuncti sumus. Ita cùm Demosthenis editio, inchoata multos annos mansisset: Io. Benenatus, totius instrumenti typographici successor, matrimonio cum vidua contracto, factus, partim sua sponte, partim hominum tam longam incœpti operis intermissionem querentium, & ægrè ferentium vocibus assiduis victus, consilium tandem cepit operi inchoato, & deposito, &, vt ita dicam, conclamato, subuenire. Qua in re cùm sibi adiutorem aliquem adhibendum esse existimaret, qui & vellet, & posset ei rei operã aliquam nauare: se ad me potissimùm contulit: quem & publicis commodis libenter inseruire cognouerat, & plurimum sibi in negotio suscepto prodesse posse existi-

mabat. Ego, quamuis in aliis rebus à me institutis occupatissimus, homini amico, præsertim in re tam præclara, deesse nolui. Itaq; continuò reliquam partem exempli impressi, ad cuius oram & scripturarum contextus Demosthenis varietates à Morelio adscriptas, & scholia illa Græca nondum impressa, transcripta fuisse suprà dixi, diligenter atque attentè relegi, ac recognoui. Ac scholia quidem illa, quæ propter Morelij obitum immaturum, erant adhuc confusa, & perturbato ordine collocata, ita vt, quò pertinerent, non facilè quiuis interdum cerneret, suo quæque loco digessi, atque in ordinem redegi: & Vlpiani commentarios in editionibus vulgatis corruptissimos, quoad eius fieri debuit ac potuit, castigaui atque emendaui. In contextu verò Demosthenis recognoscendo, viam mihi iam à Morelio præmonstratam secutus sum, simúlque Bene-nati voluntati morem gessi, vt nihil prorsus à vulgata & recepta scriptura mutarem: sed omneis dissimilitudines vel ad oram libri adpingendas, vel in calce collocandas curarem. Qua quidem in re tanta fuit Bene-nati religio, cui facilè assensus sum, vt lectiones, & interpunctiones vulgatas nonnumquam vitiosas retinere maluerit, dummodo earum emendationes vel in margine, vel in calce libri repræsentarentur, quàm cuiquam maleuolo vllam iustam reprehendēdi ansam relinquere. Meminerat enim de mea Ciceronis editione qui sermones hominum partim imperitorum, partim iniquorum fuissent, cùm dicerent, me nimiùm mihi iuris in Cicerone emendando assumsisse: non oportuisse à lectione recepta discedi: satis fuisse lectionis varietates, & scripturas in antiquis codicibus repertas, aut quantumuis probabileis coniecturas, in annotationibus locari. Ne quis igitur in Demosthene quicquam tale à nobis esse factum queri posset, (quamuis hominum inuidorum, & indoctorum sermones semper contemserimus, & nostram in Cicerone emendando industriam doctis omnibus probatam esse compertum habeamus) ita religiosi, vt dixi, in hac editione fuimus, vt lector hoc sibi certo promittere queat, & Demosthenem omnium, qui vmquam editi sunt, emendatissimum, Gulielmi Morelij, Io. Bene-nati opera, nonnihil etiam mea, quod quidem in mea manu fuit, nunc se esse adeptum, & nihil tamen, quod quisquam vel maleuolentissimus criminari posit, in eo esse immutatum. Hæc te lector scire volui prius quàm ad Demosthenem legendum tuum studium conferres. Si qua operarum errata sunt, alienam culpam præstare non debemus. Vale, & hoc labore fruere. Lutetiæ anno CIↃ. IↃ. LXX. Kalendis Febr.

IO. BENE-

IO. BENENATVS TYPOgraphus lectori.

CVM duodecim abhinc annos Gulielmus Morelius Demosthenem oratorum omnium facilè principem typis mandare cœpisset, & hanc editionem primùm turbulenti reip. motus, belláque intestina, & difficultas rei familiaris ex malis communibus nata, intermittere coëgissent: deinde eius viri mors breui consecuta totam rem ita impedisset, vt perexigua, & perquàm tenuis spes eius de-integro aggrediendæ relinqueretur: nobis tandem, anno superiore, Gregorij NaZianZeni ab Iacobo Billio Prunæo, S. Michaëlis in Eremo abbate, viro literis Græcis & Latinis, omníq; doctrina liberali perpolito, in Latinum sermonem conuersi editione absoluta, in mentem venit Demosthenem, quem ab omnibus Græcarum literarum studio deditis valde amari atq; expeti sciebamus, aliquando repetere, eiúsque editionem inchoatam relictam absoluere. Cui oneri sustinendo, cùm humeros nostros inualidos esse facilè intelligeremus, siue sumptus in eo negotio faciendus, siue difficultas in exemplo recognoscendo, & scripturarum varietatibus considerandis, ac scholiis ordine disponendis spectaretur, auxilium ab aliis nobis petendum esse existimauimus. Et quod ad sumptum quidem attinet, hunc nodum non tam citò, neque facilè expediuimus: altera autem difficultas non multo minor restabat: qua qui nos libentius, aut facilius leuaret, quàm Dionysius Lambinus, literarum Græcarum professor Regius, non videbamus. Itaque cùm ad eum confugissemus, ab eóque petiuissemus, vt nobis tanto oneri ferundo imparibus opem ferret: ille continuò, pro sua erga omnes humanitate, & pro suo in literas, & literarum studiosos amore, de quibus bene merendi neque finem, neque modum vllum facere potest, quamuis esset in aliis rebus, iísque difficillimis, & vtilissimis rei literariæ futuris occupatus, nobis operam suam pollicitus est, & promissum exoluit. Quòd si eius occupationes, vt summo iure poterant, ita hoc nobis adiumentum denegassent, nisiq; quasi quidam Hercules Atlanti defesso in partem laboris succeßisset, profectò, vt ingenuè fatear, tantam negotij molem perferre non potuissem. Cùm igitur Dionysio Lambino huius editionis absolutæ magna gratia debeatur, tum Gulielmo Morelio, mortuo nulla satis ampla laus tribui potest, qui primùm hoc opus orsus est: deinde librorum veterum Regiorum ope fretus, Vlpiani commentarios plus quarta parte auctos nobis reliquit: cùm præter diligentiam & industriam nihil de suo addiderit. nam quicquid additum est, ex libris manu scriptis additum est. Octo enim codicibus vetustißimis è bibliotheca Regia sumptis in recognoscendo Demosthene vsus est: ex quibus omnes scripturæ varietates in marginem vnius exempli Heruagiani fidelißimè transtulerat. idémque & in multis

aliis libris, antequàm è vita decederet, fecerat, & in pluribus facturus erat, ſi vita ſuppeditaſſet. Quare omnium bonorum fauore dignus erat, qui tantum ſtudium, tantámque induſtriam ad vetuſtos codices quaſi è ſitu eruendos, & ex eorum auctoritate vulgatos reſtituendos conferebat.

Quod ad Demoſthenis laudes attinet, ridiculus ſanè eſſem, ſi in tanto oratore laudando inanem operam hîc ſumere vellem. ſatius enim eſt de eo tacere, quàm pauca dicere. eiuſdem tamen aliquot elogia ex veteribus ſumpta, in qu[illegible] colligendis nobis operam nauauit D. Lambinus, ſubiecimus.

Vale le[illegible] beneuole, & ſi quid bene de tuis ſtudiis meremur, viciſſim faue.

*Hoc autem, lector erudite, admonendus es, cùm Morelius octo, vt dixi, codicibus in recognoſcendo Demoſthene vſus ſit, eos literis Græcis in margine huius editionis ſignificari, verbi gratia, vnus ſignificatur litera α. alius litera β. alius litera γ. & ſic de reliquis. ceterum notæ marginales reſpondent notis, quæ ſunt in contextu. Voces, quæ includuntur huiuſmodi obeliſco ˋ, & huiuſmodi nota apoſtrophi ʼ, deſiderantur in libris ſua litera ſignificatis. Huiuſmodi autem aſteriſcus *, indicat vocem vel voces additas eſſe in margine, quæ abſunt ab aliis codicibus non ſignificatis. Numeri, qui ſunt ad marginem commentariorum, reſpondent numeris indicibus, qui ſunt ad marginem contextus. Multas ſcripturæ varietates, & diſſimilitudines, præter eas, quæ ſunt in margine libri, in calce poſuimus, & cum eis, ſi qua errata operarum humanitus admiſſa ſunt, eorum emendationes coniunximus. Iterum vale, & nos ama.*

ΔΗΜΟ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ.

ΟΜΕΝ γράψας τὸ ἐπὶ τῇ νίκῃ ὀλυμπιάσιν ἱπποδρομίας εἰς ἀλκιβιάδην ἐγκώμιον, εἴτ' εὐριπίδης, ὡς ὁ πολὺς κρατεῖ λόγος, εἴθ' ἕτερός τις ἦν, σόσσιε, φησὶ χρῆναι τῷ εὐδαίμονι πρῶτον ὑπάρξαι τὴν πόλιν εὐδόκιμον. ἐγὼ δὲ τῷ μὲν εὐδαιμονήσειν μέλλοντι τὴν ἀληθινὴν εὐδαιμονίαν, ἧς ἐν ἤθει καὶ διαθέσει τὸ πλεῖστόν ἐστιν, οὐδὲν διαφέρειν ἡγοῦμαι ἀδόξου καὶ ταπεινῆς πατρίδος, ἢ μητρὸς ἀμόρφου καὶ μικρᾶς γενέσθαι. γελοῖον γὰρ εἴ τις οἴοιτο τὴν ἰουλίδα, μέρος μικρὸν οὖσαν οὐ μεγάλης νήσου τῆς κέω, καὶ τὴν αἴγιναν, ἣν τῶν ἀττικῶν τις ἐκέλευεν, ὡς λήμην ἀφαιρεῖν τοῦ πειραιῶς, ὑποκριτὰς μὲν ἀγαθοὺς τρέφειν καὶ ποιητάς, ἄνδρα δ' οὐκ ἄν ποτε δύνασθαι δίκαιον, καὶ αὐτάρκη, καὶ νοῦν ἔχοντα, καὶ μεγαλόψυχον ἐξενεγκεῖν. τὰς γὰρ ἄλλας τέχνας εἰκός ἐστι πρὸς ἐργασίαν, ἢ δόξαν συνισταμένας, ἐν ταῖς ἀδόξοις καὶ ταπειναῖς πόλεσιν ἀπομαραίνεσθαι· τὴν δ' ἀρετὴν, ὥσπερ ἰσχυρὸν καὶ διαρκὲς φυτὸν, ἐν ἅπαντι ῥιζοῦσθαι τόπῳ, φύσεώς τε χρηστῆς, καὶ φιλοπόνου ψυχῆς ἐπιλαμβανομένην· ὅθεν οὐδ' ἡμεῖς, εἴ τι τοῦ φρονεῖν, ὡς δεῖ, καὶ βιοῦν ἐλλείπομεν, τοῦτο τῇ σμικρότητι τῆς πατρίδος, ἀλλ' αὐτοῖς δικαίως ἀναθήσομεν. τῷ μέντοι σύνταξιν ὑποβεβλημένῳ καὶ ἱστορίαν ἐξ οὐ προχείρων, οὐδ' οἰκείων, ἀλλὰ ξένων τε τῶν πολλῶν, καὶ διεσπαρμένων ἐν ἑτέροις συνιοῦσαν ἀναγνωσμάτων, τῷ ὄντι χρὴ πρῶτον ὑπάρχειν καὶ μάλιστα τὴν πόλιν εὐδόκιμον, καὶ φιλόκαλον, καὶ πολυάνθρωπον, ὡς βιβλίων τε παντοδαπῶν ἀφθονίαν ἔχων, καὶ ὅσα τοὺς γράφοντας διαφυγόντα, σωτηρίᾳ μνήμης, ἐπιφανεστέραν εἴληφε πίστιν, ὑπολαμβάνων ἀκοῇ, καὶ διαπυνθανόμενος μὴ πολλῶν, μηδ' ἀναγκαίων ἐνδεὲς ἀποδιδοίη τὸ ἔργον. ἡμεῖς δὲ μικρὰν οἰκοῦντες πόλιν, καὶ ἵνα μὴ μικροτέρα γένηται, φιλοχωροῦντες, ἐν δὲ ῥώμῃ καὶ ταῖς περὶ τὴν ἰταλίαν διατριβαῖς, οὐ σχολῆς οὔσης γυμνάζεσθαι περὶ τὴν ῥωμαϊκὴν διάλεκτον, ὑπὸ χρειῶν πολιτικῶν, καὶ τῶν διὰ φιλοσοφίαν πλησιαζόντων, ὀψέ ποτε, καὶ πόρρω τῆς ἡλικίας ἠρξάμεθα ῥωμαϊκοῖς γράμμασιν ἐντυγχάνειν. καὶ πρᾶγμα θαυμαστὸν μὲν, ἀλλ' ἀληθὲς ἐπάσχομεν. οὐ γὰρ οὕτως ἐκ τῶν ὀνομάτων τὰ πράγματα συνιέναι, καὶ γνωρίζειν συνέβαινεν ἡμῖν, ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων ἁμῶς γέπως εἴχομεν ἐμπειρίας, ἐπακολουθεῖν διὰ ταῦτα καὶ τοῖς ὀνόμασι. κάλλους δὲ ῥωμαϊκῆς ἀπαγγελίας, καὶ τάχους αἰσθάνεσθαι, καὶ μεταφορᾶς ὀνομάτων, καὶ ἁρμονίας, καὶ τῶν ἄλλων, οἷς ὁ λόγος ἀγάλλεται, χαρίεν μὲν ἡγούμεθα καὶ οὐκ ἀτερπές· ἡ δὲ πρὸς τοῦτο μελέτη καὶ ἄσκησις, οὐκ εὐχερής, ἀλλ' οἷς τισι πλείων τε σχολὴ, καὶ τὰ τῆς ὥρας ἔτι πρὸς τὰς τοιαύτας ἐπιχωρεῖ φιλοτιμίας. διὸ καὶ γράφοντες ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ τῶν παραλλήλων βίων ὄντι πέμπτῳ περὶ δημοσθένους καὶ κικέρωνος, ἀπὸ τῶν πράξεων καὶ τῶν πολιτειῶν, τὰς φύσεις αὐτῶν, καὶ τὰς διαθέσεις πρὸς ἀλλήλας ἐπισκεψόμεθα. τὸ δὲ τοὺς λόγους ἀντεξετάζειν, καὶ ἀποφαίνεσθαι, πότερος ἡδίων, ἢ δεινότερος εἰπεῖν, ἐάσομεν. Κακὴ γὰρ, ὥς φησιν ὁ ἴων, δελφῖνος ἐν χέρσῳ βία. ἣν ὁ περιττὸς ἐν ἅπασι καικίλιος ἀγνοήσας, ἐνεανιεύσατο σύγκρισιν τοῦ δημοσθένους καὶ κικέρωνος ἐξενεγκεῖν. ἀλλὰ γὰρ ἴσως, εἰ παντὸς ἦν τὸ γνῶθι σαυτὸν ἔχειν πρόχειρον, οὐκ ἂν ἐδόκει πρόσταγμα θεῖον εἶναι. δημοσθένην δὲ καὶ κικέρωνα, τὸν αὐτὸν ἔοικε πλάττων ἀπ' ἀρχῆς ὁ δαίμων, πολλὰς μὲν ἐμβαλεῖν εἰς τὴν φύσιν αὐτῶν τῶν ὁμοιοτήτων, ὥσπερ τὸ φιλότιμον καὶ φιλελεύθερον ἐν τῇ πολιτείᾳ, πρὸς δὲ κινδύνους καὶ πολέμους ἄτολμον· πολλὰ δ' ἀναμῖξαι καὶ τῶν τυχηρῶν. δύο γὰρ ἑτέρους οὐκ ἂν εὑρεθῆναι δοκῶ ῥήτορας, ἐκ μὲν ἀδόξων καὶ μικρῶν, ἰσχυροὺς καὶ μεγάλους γενομένους, προσκρούσαντας δὲ βασιλεῦσι καὶ τυράννοις, θυγατέρας δ' ἀποβαλόντας, ἐκπεσόντας δὲ τῆς πατρίδος, κατελθόντας δὲ μετὰ τιμῆς, ἀποδράντας δ' αὖθις, καὶ ληφθέντας ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἅμα δὲ παυσαμένῃ τῇ τῶν πολιτῶν ἐλευθερίᾳ τὸν βίον συγκαταστρέψαντας· ὥστε, εἰ γένοιτο τῇ φύσει, καὶ τῇ τύχῃ, καθάπερ τεχνίταις, ἅμιλλα, χαλεπῶς μὲν ἂν διακριθῆναι, πότερον αὕτη τοῖς τρόποις, ἢ τοῖς πράγμασιν ἐκείνη τοὺς ἄνδρας ὁμοιοτέρους ἀπείργασται. λεκτέον δὲ περὶ τοῦ πρεσβυτέρου πρότερον. δημοσθένης, ὁ πατὴρ δημοσθένους, ἦν μὲν τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὡς ἱστορεῖ θεόπομπος· ἐπεκαλεῖτο δὲ μαχαιροποιὸς, ἐργαστήριον ἔχων μέγα, καὶ δούλους τεχνίτας τοὺς τοῦτο πράττοντας. ἃ δ' αἰσχίνης ὁ ῥήτωρ εἴρηκε περὶ τῆς μητρὸς, ὡς ἐκ γύλωνός τινος ἐπ' αἰτίᾳ προδοσίας φυγόντος ἐξ ἄστεος γεγόνοι, καὶ βαρβάρου γυναικὸς, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν, εἴτ' ἀληθῶς εἴρηκεν, εἴτε βλασφημῶν καὶ καταψευδόμενος. ἀπολειφθεὶς δ' ὁ δημοσθένης ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἑπταέτης ἐν εὐπορίᾳ. μικρὸν γὰρ ἀπέλιπεν ἡ σύμπασα τίμησις αὐτοῦ τῆς οὐσίας πεντεκαίδεκα ταλάντων· ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων ἠδικήθη, τὰ μὲν νοσφισαμένων, τὰ δ' ἀμελησάντων, ὥστε καὶ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ τὸν μισθὸν ἀποστερῆσαι. διά τε δὴ τοῦτο, τῶν ἐμμελῶν καὶ προσηκόντων ἐλευθέρῳ παιδὶ μαθημάτων, ἀπαίδευτος δοκεῖ γενέσθαι, καὶ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀσθένειαν καὶ θρύψιν, οὐ προϊεμένης τοῖς πόνοις τῆς μητρὸς αὐτὸν, οὐδὲ προσβιαζομένων τῶν παιδαγωγῶν. ἦν γὰρ ἐξ ἀρχῆς κάτισχνος καὶ νοσώδης. διὸ καὶ τὴν λοιδορουμένην ἐπωνυμίαν, τὸν βάταλον, εἰς τὸ σῶμα λέγεται σκωπτόμενος ὑπὸ τῶν παίδων λαβεῖν. ἦν δὲ ὁ βάταλος, ὡς μὲν ἔνιοί φασιν, αὐλητὴς τῶν κατεαγότων, καὶ δρᾶμα ποιεῖ εἰς τοῦτο, κωμῳδῶν αὐτὸν ἀντιφάνης. ἕτεροι δέ τινες ὡς ποιητοῦ τρυφερὰ καὶ παροίνια γράφοντος τοῦ βατάλου μέμνηνται. δοκεῖ δὲ καὶ τῶν οὐκ εὐπρεπῶν τι λεχθῆναι τοῦ σώματος μορίων παρὰ τοῖς ἀττικοῖς, τότε καλεῖσθαι βάταλος. ὁ δ' ἀργᾶς, καὶ τοῦτο γάρ φασι τῷ δημοσθένει γενέσθαι παρωνύμιον, ἢ πρὸς τὸν τρόπον, ὡς θηριώδη καὶ πικρὸν ἐτέθη· τὸν γὰρ ὄφιν ἔνιοι τῶν ποιητῶν ἀργᾶν ὀνομάζουσιν· ἢ πρὸς τὸν λόγον, ὡς ἀνιῶντα τοὺς ἀκροωμένους. καὶ γὰρ ἀργᾶς τοὔνομα, ποιητὴς ἦν νόμων πονηρῶν καὶ ἀργαλέων. καὶ ταῦτα μὲν ταύτῃ κατὰ πλάτωνα. τῆς δὲ πρὸς τοὺς λόγους ὁρμῆς ἀρχὴν αὐτῷ φασι τοιαύτην γενέσθαι. καλλιστράτου τοῦ ῥήτορος ἀγωνίζεσθαι τὴν περὶ ὠρωποῦ κρίσιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ μέλλοντος, ἦν προσδοκία τῆς δίκης μεγάλη, διά τε τὴν τοῦ ῥήτορος δύναμιν, ἀνθοῦντος τότε μάλιστα τῇ δόξῃ, καὶ διὰ τὴν πρᾶξιν οὖσαν περιβόητον. ἀκούσας οὖν ὁ δημοσθένης τῶν διδασκάλων καὶ τῶν παιδαγωγῶν συντιθεμένων τῇ δίκῃ παρατυχεῖν, ἔπεισε τὸν ἑαυτοῦ παιδαγωγὸν, δεόμενος καὶ προθυμούμενος, ὅπως αὐτὸν ἀγάγοι πρὸς τὴν ἀκρόασιν. ὁ δ' ἔχων πρὸς τοὺς ἀνοίγοντας τὰ δικαστήρια δημοσίους συνήθειαν, εὐπόρησε χώρας, ἐν ᾗ καθήμενος ὁ παῖς ἀδήλως ἀκούσεται τῶν λεγομένων. εὐημερήσαντος δὲ τοῦ καλλιστράτου, καὶ θαυμασθέντος ὑπερφυῶς, ἐκείνου μὲν ἐζήλωσε τῆς

Marginal notes: ἀφαιρεῖν · διαρκὲς · οὐκ ἐκ · σωτηρίᾳ · ἠρξάμεθα · ὡς ἐκ τῶν πραγμάτων, ὧν ἁμῶς γέπως εἴχομεν ἐμπ. · πρὸς τὸν αὐτὸν τύπον ἔοικε. γρ. ὁ αὐτὸς ἔοικε πλ. · γύλωνος · ἐγεγόνει, γρ. γεγόνοι. · ἀργᾶς · παρὰ · ἀργᾶν · παρὰ · ἀργᾶς

δόξαν, ὁρῶν προπεμπόμενον ὑπὸ τῶν πολλῶν καὶ μακαριζόμενον· τοῦ δὲ λόγου μᾶλλον ἐθαύμαζε καὶ κατενόει τὴν ἰσχύν, ὡς πάντα χειροῦσθαι καὶ τιθασεύειν πεφυκότος. ὅθεν ἐάσας τὰ λοιπὰ μαθήματα καὶ τὰς παιδικὰς διατριβάς, αὐτὸς αὐτὸν ἤσκει καὶ διεπόνει ταῖς μελέταις, ὡς δὴ τῶν λεγόντων ἐσόμενος καὶ αὐτός. ἐχρήσατο δὲ Ἰσαίῳ πρὸς τὸν λόγον ὑφηγητῇ, καίπερ Ἰσοκράτους τότε σχολάζοντος, εἴτε, ὥς τινες λέγουσι, τὸν ὡρισμένον μισθὸν Ἰσοκράτει τελέσαι μὴ δυνάμενος, τὰς δέκα μνᾶς, διὰ τὴν ὀρφανίαν, εἴτε μᾶλλον τοῦ Ἰσαίου τὸν λόγον ὡς δραστήριον καὶ πανοῦργον ἐπὶ τὴν χρείαν ἀποδεχόμενος. Ἕρμιππος δέ φησιν ἀδεσπότοις ὑπομνήμασιν ἐντυχεῖν, ἐν οἷς ἐγέγραπτο τὸν Δημοσθένην συνεσχολακέναι Πλάτωνι, καὶ πλεῖστον εἰς τοὺς λόγους ὠφελῆσθαι. Κτησιβίου δὲ μέμνηται λέγοντος παρὰ Καλλίου τοῦ Συρακουσίου καί τινων ἄλλων τὰς Ἰσοκράτους τέχνας καὶ τὰς Ἀλκιδάμαντος κρύφα λαβόντα τὸν Δημοσθένην καταμαθεῖν. ὡς γοῦν ἐν ἡλικίᾳ γενόμενος τοῖς ἐπιτρόποις ἤρξατο δικάζεσθαι, καὶ λογογραφεῖν ἐπ' αὐτούς, πολλὰς διαδύσεις καὶ παλινδικίας εὑρίσκοντας, ἐγγυμνασάμενος κατὰ τὸν Θουκυδίδην ταῖς μελέταις, οὐκ ἀκινδύνως, οὐδ' ἀργῶς κατευτυχήσας, ἐκπρᾶξαι μὲν οὐδὲ πολλοστὸν ἠδυνήθη μέρος τῶν πατρῴων, τόλμαν δὲ πρὸς τὸ λέγειν καὶ συνήθειαν ἱκανὴν λαβὼν καὶ γευσάμενος τῆς περὶ τοὺς ἀγῶνας φιλοτιμίας καὶ δυνάμεως, ἐνεχείρησεν εἰς μέσον παριέναι, καὶ τὰ κοινὰ πράττειν. καὶ καθάπερ Λαομέδοντα τὸν Ὀρχομένιον λέγουσι, καχεξίαν τινὰ σπληνὸς ἀμυνόμενον, δρόμοις μακροῖς χρῆσθαι, τῶν ἰατρῶν κελευσάντων, εἶθ' οὕτω διαπονήσαντα τὴν ἕξιν, ἐπιθέσθαι τοῖς στεφανίταις ἀγῶσι, καὶ τῶν ἄκρων γενέσθαι δολιχοδρόμων, οὕτω τῷ Δημοσθένει συνέβη τὸ πρῶτον ἐπανορθώσεως ἕνεκα τῶν ἰδίων ἀποδύντι πρὸς τὸ λέγειν, ἐκ τούτου κτησαμένῳ δεινότητα καὶ δύναμιν, ἐν τοῖς πολιτικοῖς ἤδη, καθάπερ στεφανίταις ἀγῶσι, πρωτεύειν τῶν ἀπὸ τοῦ βήματος ἀγωνιζομένων πολιτῶν. καίτοι τό γε πρῶτον ἐντυγχάνων τῷ δήμῳ θορύβοις περιέπιπτε, καὶ κατεγελᾶτο δι' ἀήθειαν τοῦ λόγου, συγκεχύσθαι ταῖς περιόδοις, καὶ βεβασανίσθαι τοῖς ἐνθυμήμασι πικρῶς ἄγαν καὶ κατακόρως δοκοῦντος. ἦν δέ τις, ὡς ἔοικε, καὶ φωνῆς ἀσθένεια, καὶ γλώττης ἀσάφεια, καὶ πνεύματος κολοβότης, ἐπιταράττουσα τὸν νοῦν τῶν λεγομένων, τῷ διασπᾶσθαι τὰς περιόδους. τέλος δ' ἀποστάντα τοῦ δήμου, καὶ ῥεμβόμενον ἐν Πειραιεῖ δι' ἀθυμίαν, Εὔνομος ὁ Θριάσιος ἤδη πάνυ γέρων θεασάμενος, ἐπετίμησεν, ὅτι τὸν λόγον ἔχων ὁμοιότατον τῷ Περικλέους, προδίδωσιν ὑπ' ἀτολμίας καὶ μαλακίας ἑαυτόν, οὔτε τοὺς ὄχλους ὑφιστάμενος εὐθαρσῶς, οὔτε τὸ σῶμα πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἐξαρτυόμενος, ἀλλὰ τρυφῇ περιορῶν μαραινόμενον. πάλιν δέ ποτέ φασιν ἐκπεσόντος αὐτοῦ, καὶ ἀπιόντος οἴκαδε συγκεχυμένου, καὶ βαρέως φέροντος, ἐπακολουθῆσαι Σάτυρον τὸν ὑποκριτὴν ἐπιτήδειον ὄντα, καὶ συνεισελθεῖν. ὀδυρομένου δὲ τοῦ Δημοσθένους πρὸς αὐτόν, ὅτι πάντων φιλοπονώτατος ὢν τῶν λεγόντων, καὶ μικροῦ δέων καταναλωκέναι τὴν τοῦ σώματος ἀκμὴν εἰς τοῦτο, χάριν οὐκ ἔχει πρὸς τὸν δῆμον, ἀλλὰ κραιπαλῶντες ἄνθρωποι ναῦται καὶ ἀμαθεῖς ἀκούονται, καὶ κατέχουσι τὸ βῆμα, παρορᾶται δ' αὐτός· ἀληθῆ λέγεις, ὦ Δημόσθενες, φάναι τὸν Σάτυρον, ἀλλ' ἐγὼ τὸ αἴτιον ἰάσομαι ταχέως, ἄν μοι τῶν Εὐριπίδου τινὰ ῥήσεων, ἢ Σοφοκλέους, ἐθελήσῃς εἰπεῖν ἀπὸ στόματος. εἰπόντος δὲ τοῦ Δημοσθένους, μεταλαβόντα τὸν Σάτυρον, οὕτω πλάσαι καὶ διεξελθεῖν ἐν ἤθει πρέποντι καὶ διαθέσει τὴν αὐτὴν ῥῆσιν, ὥσθ' ὅλως ἑτέραν τῷ Δημοσθένει φανῆναι. πεισθέντα δ' ὅσον ἐκ τῆς ὑποκρίσεως τῷ λόγῳ κόσμου καὶ χάριτος πρόσεστι, μικρὸν ἡγήσασθαι καὶ τὸ μηδὲν εἶναι τὴν ἄσκησιν, ἀμελοῦντι τῆς προφορᾶς καὶ διαθέσεως τῶν λεγομένων. ἐκ τούτου κατάγειον μὲν οἰκοδομῆσαι μελετητήριον, ὃ δὴ διεσῴζετο καὶ καθ' ἡμᾶς. ἐνταῦθα δὲ πάντως μὲν ἑκάστης ἡμέρας κατιόντα πλάττειν τὴν ὑπόκρισιν, καὶ διαπονεῖν τὴν φωνήν, πολλάκις δὲ καὶ μῆνας ἑξῆς δύο καὶ τρεῖς συνάπτειν, ξυρόμενον τῆς κεφαλῆς θάτερον μέρος, ὑπὲρ τοῦ μηδὲ βουλομένῳ πάνυ προελθεῖν ἐνδέχεσθαι δι' αἰσχύνην. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰς πρὸς τοὺς ἐκτὸς ἐντεύξεις καὶ λόγους καὶ ἀσχολίας, ὑποθέσεις ἐποιεῖτο καὶ ἀφορμὰς τοῦ φιλοπονεῖν. ἀπαλλαγεὶς γὰρ αὐτῶν τάχιστα, κατέβαινεν εἰς τὸ μελετητήριον, καὶ διεξῄει τάς τε πράξεις ἐφεξῆς, καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογισμούς. ἔτι δὲ τοὺς λόγους, οἷς παρέτυχε λεγομένοις, ἀναλαμβάνων πρὸς ἑαυτόν, εἰς γνώμας ἀνῆγε καὶ περιόδους, ἐπανορθώσεις τε παντοδαπὰς καὶ μεταφράσεις ἐκαινοτόμει, τῶν εἰρημένων ὑφ' ἑτέρου πρὸς ἑαυτόν, ἢ ὑφ' αὐτοῦ πάλιν πρὸς ἄλλον. ἐκ τούτου δόξαν εἶχεν, ὡς οὐκ εὐφυὴς ὤν, ἀλλ' ἐκ πόνου συγκειμένῃ δεινότητι καὶ δυνάμει χρώμενος. ἐδόκει τε τούτου σημεῖον εἶναι μέγα, τὸ μὴ ῥᾳδίως ἀκοῦσαί τινα Δημοσθένους ἐπὶ καιροῦ λέγοντος, ἀλλὰ καὶ καθήμενον ἐν ἐκκλησίᾳ πολλάκις, τοῦ δήμου καλοῦντος ὀνομαστί, μὴ παρελθεῖν, εἰ μὴ τύχοι πεφροντικὼς καὶ παρεσκευασμένος. εἰς τοῦτο δ' ἄλλοι τε πολλοὶ τῶν δημαγωγῶν ἐχλεύαζον αὐτόν, καὶ Πυθέας ἐπισκώπτων, ἐλλυχνίων ἔφησεν ὄζειν αὐτοῦ τὰ ἐνθυμήματα. τοῦτον μὲν οὖν ἠμείψατο πικρῶς ὁ Δημοσθένης· οὐ ταὐτὰ γάρ, εἶπεν, ἐμοὶ καὶ σοί, ὦ Πυθέα, ὁ λύχνος σύνοιδε. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους οὐ παντάπασιν ἦν ἔξαρνος, ἀλλ' οὔτε γράψας, οὔτ' ἄγραφα κομιδῇ λέγειν ὡμολόγει. καὶ μέντοι δημοτικὸν ἀπέφαινεν ἄνδρα τὸν λέγειν μελετῶντα· θεραπείας γὰρ εἶναι τοῦτο δήμου παρασκευήν· τὸ δ' ὅπως ἕξουσιν οἱ πολλοὶ πρὸς τὸν λόγον ἀφροντιστεῖν, ὀλιγαρχικοῦ καὶ βίᾳ μᾶλλον ἢ πειθοῖ προσέχοντος. τῆς δὲ πρὸς καιρὸν ἀτολμίας αὐτοῦ καὶ τοῦτο ποιοῦνται σημεῖον, ὅτι Δημάδης μὲν ἐκείνῳ θορυβηθέντι πολλάκις ἀναστὰς ἐκ προχείρου συνεῖπεν, ἐκεῖνος δ' οὐδέποτε Δημάδῃ. πόθεν οὖν, φαίη τις ἄν, ὁ Αἰσχίνης πρὸς τὴν ἐν τοῖς λόγοις τόλμαν θαυμασιώτατον ἀπεκάλει τὸν ἄνδρα; πῶς δὲ Πύθωνι τῷ Βυζαντίῳ θρασυνομένῳ καὶ ῥέοντι πολλῷ κατὰ τῶν Ἀθηναίων, ἀναστὰς μόνος ἀντεῖπεν; ἢ Λαμάχου τοῦ Μυρρηναίου γεγραφότος ἐγκώμιον Ἀλεξάνδρου καὶ Φιλίππου τῶν βασιλέων, ἐν ᾧ πολλὰ Θηβαίους καὶ Ὀλυνθίους εἰρήκει κακῶς, καὶ ἀναγινώσκοντος Ὀλυμπίασι, παραστὰς καὶ διεξελθὼν μεθ' ἱστορίας καὶ ἀποδείξεως, ὅσα Θηβαίοις καὶ Χαλκιδεῦσιν ὑπάρχει καλὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ πάλιν ὅσων αἴτιοι γεγόνασι κακῶν οἱ κολακεύοντες Μακεδόνας, οὕτως ἐπέστρεψε τοὺς παρόντας, ὥστε δείσαντα τὸν θόρυβον τὸν σοφιστὴν ὑπεκδῦναι τῆς πανηγύρεως; ἀλλ' ἔοικεν ὁ ἀνὴρ τοῦ Περικλέους τὰ μὲν ἄλλα μὴ πρὸς αὐτὸν ἡγήσασθαι, τὸ δὲ πλάσμα καὶ τὸ σχῆμα αὐτοῦ, καὶ τὸ μὴ ταχέως, μηδὲ περὶ παντὸς ἐκ τοῦ παρισταμένου λέγειν, ὥσπερ ἐκ τούτων μεγάλου γεγονότος, ζηλῶν καὶ μιμούμενος, οὐ πάνυ προσίεσθαι τὴν ἐν τῷ καιρῷ δόξαν, οὐδ' ἐπὶ τύχῃ πολλάκις ἑκὼν εἶναι ποιεῖσθαι τὴν δύναμιν. ἐπεὶ τόλμαν γε καὶ θάρσος οἱ λεχθέντες ὑπ' αὐτοῦ λόγοι τῶν γραφέντων μᾶλλον εἶχον, εἴ τι δεῖ πιστεύειν Ἐρατοσθένει, καὶ Δημητρίῳ τῷ Φαληρεῖ, καὶ τοῖς κωμικοῖς. ὧν Ἐρατοσθένης μέν φησιν αὐτὸν ἐν τοῖς λόγοις πολλαχοῦ γεγονέναι παράβακχον. ὁ δὲ Φαληρεὺς τὸν ἔμμετρον ἐκεῖνον ὅρκον ὀμόσαι ποτὲ πρὸς τὸν δῆμον, ὥσπερ ἐνθουσιῶντα· μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμούς, μὰ νάματα. τῶν δὲ κωμικῶν, ὁ μέν τις αὐτὸν ἀποκαλεῖ ῥωποπερπερήθραν. ὁ δὲ παρασκώπτων, ὡς χρώμενον τῷ ἀντιθέτῳ, φησίν· οὕτως ἀπέλαβεν, ὥσπερ ἔλαβεν. ἠγάπησε γὰρ τὸ ῥῆμα τοῦτο δη-

παραλαβὼν

ΚΑΤΑ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΝ.

[illegible]

καλά, μιμεῖσθαι δὲ οὐχ ὁμοίως. ἐπεὶ τοῖς γε κατ' αὐτὸν ῥήτορας ἔξω τῷ λόγου τίθεμαι Φωκίωνα, καὶ τῷ βίῳ παρῆλθε. φαίνεται δὲ καὶ μετὰ παρρησίας μάλιστα τῷ δήμῳ διαλεγόμενος, καὶ πρὸς τὰς ἐπιθυμίας τῶν πολλῶν ἀντιτείνων, καὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν αὐτῶν ἐπιφυόμενος, ὡς ἐκ τῶν λόγων λαβεῖν ἔστιν. ἱστορεῖ δὲ καὶ Θεόπομπος, ὅτι τῶν Ἀθηναίων ἐπί τινα προβαλλομένων αὐτὸν κατηγορίαν, ὡς οὐχ ὑπήκουε, θορυβούντων, ἀναστὰς εἶπεν, ὑμεῖς ἐμοί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συμβούλῳ μέν, κἂν μὴ θέλητε, χρήσεσθε· συκοφάντῃ δέ, οὐδ' ἂν θέλητε. σφόδρα δ' ἀριστοκρατικὸν αὐτοῦ πολίτευμα καὶ τὸ περὶ Ἀντιφῶντα, ὃν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀφεθέντα συλλαβὼν, ἐπὶ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἀνήγαγε, καὶ παρ' οὐδὲν τὸ προσκροῦσαι τῷ δήμῳ θέμενος, ἤλεγξεν, ὑπεσχημένον Φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν. καὶ παραδοθεὶς ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἀπέθανε. κατηγόρησε δὲ καὶ τῆς ἱερείας Θεωρίδος, ὡς ἄλλα τε ῥᾳδιουργούσης 38 πολλά, καὶ τοὺς δούλους ἐξαπατᾶν διδασκούσης. καὶ θανάτου τιμησάμενος, ἀπέκτεινε. λέγεται δὲ καὶ τὸν κατὰ Τιμοθέου τοῦ στρατηγοῦ λόγον, ᾧ χρησάμενος Ἀπολλόδωρος εἷλε τὸν ἄνδρα τοῦ ὀφλήματος, Δημοσθένης γράψαι τῷ Ἀπολλοδώρῳ, καθάπερ καὶ τοὺς πρὸς Φορμίωνα καὶ Στέφανον, ἐφ' οἷς εἰκότως ἠδόξησε. καὶ γὰρ ὁ Φορμίων ἠγωνίζετο λόγῳ Δημοσθένους πρὸς τὸν Ἀπολλόδωρον, ἀτεχνῶς καθάπερ ἐξ ἑνὸς μαχαιροπωλίου τὰ κατ' ἀλλήλων ἐγχειρίδια πωλοῦντος αὐτοῦ τοῖς ἀντιδίκοις. τῶν δὲ δημοσίων, ὁ μὲν κατ' Ἀνδροτίωνος, καὶ Τιμοκράτους, καὶ Ἀριστοκράτους, ἑτέροις ἐγράφησαν, 39 οὔπω τῇ πολιτείᾳ προσεληλυθότος. δοκεῖ γὰρ δυεῖν ἢ τριῶν δέοντα τριάκοντα ἔτη γεγονὼς ἐξενεγκεῖν τοὺς λόγους ἐκείνους. τὸν δὲ κατ' Ἀριστογείτονος, αὐτὸς ἠγωνίσατο, καὶ τὸν περὶ τῶν ἀτελειῶν, διὰ τὸν Χαβρίου παῖδα Κτήσιππον, ὥς φησιν αὐτός· ὡς δ' ἔνιοι λέγουσι, τὴν μητέρα τοῦ νεανίσκου μνώμενος. οὐ μὴν ἔγημε ταύτην, ἀλλὰ Σαμίᾳ τινὶ συνῴκησεν, ὡς ἱστορεῖ Δημήτριος ὁ Μάγνης, ἐν τοῖς περὶ συνωνύμων. ὁ δὲ κατ' Αἰσχίνου τῆς παραπρεσβείας, ἄδηλον εἰ λέλεκται. καίτοι φησὶν Ἰδομενεὺς παρὰ τριάκοντα μόνας τὸν Αἰσχίνην ἀποφυγεῖν. ἀλλ' οὐκ ἔοικεν οὕτως ἔχειν τἀληθές, εἰ δεῖ τοῖς 40 ἐπὶ στεφάνου γεγραμμένοις ἑκατέροις λόγοις τεκμαίρεσθαι. μέμνηται γὰρ οὐδέτερος αὐτῶν ἐναργῶς, οὐδὲ τρανῶς ἐκείνου τοῦ ἀγῶνος, ὡς ἄχρι δίκης προελθόντος. ταῦτα μὲν οὖν ἕτεροι διακρινοῦσι μᾶλλον. ἡ δὲ τοῦ Δημοσθένους πολιτεία, φανερὰ μὲν ἦν, ἔτι καὶ τῆς εἰρήνης ὑπαρχούσης, οὐδὲν ἐῶντος ἀνεπιτίμητον τῶν πραττομένων ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος, ἀλλ' ἐφ' ἑκάστῳ ταράττοντος τοὺς Ἀθηναίους, καὶ διακαίοντος ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον. διὸ καὶ παρὰ Φιλίππῳ πλεῖστος ἦν λόγος αὐτοῦ, καὶ ὅτε πρεσβεύων δέκατος ἧκεν εἰς Μακεδονίαν, ἤκουσε μὲν ἁπάντων Φίλιππος, ἀντεῖπε δὲ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας 41 πρὸς τὸν ἐκείνου λόγον. οὐ μὴν ἔν γε ταῖς ἄλλαις τιμαῖς καὶ φιλοφροσύναις, ὅμοιον αὐτὸν τῷ Δημοσθένει παρεῖχεν, ἀλλὰ προσήγετο τοὺς περὶ Αἰσχίνην καὶ Φιλοκράτην μᾶλλον. ὅθεν ἐπαινούντων ἐκείνων τὸν Φίλιππον, ὡς καὶ λέγειν δυνατώτατον, καὶ κάλλιστον ὀφθῆναι, καὶ νὴ Δία συμπιεῖν ἱκανώτατον, ἠναγκάζετο βασκαίνων ἐπισκώπτειν, ὡς τὸ μὲν σοφιστοῦ, τὸ δὲ γυναικός, τὸ δὲ σπογγιᾶς εἴη, βασιλέως δ' οὐδὲν ἐγκώμιον. ἐπεὶ δ' εἰς τὸ πολεμεῖν ἔρρεπε τὰ πράγματα, τοῦ μὲν Φιλίππου μὴ δυναμένου τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, τῶν δ' Ἀθηναίων ἐγειρομένων ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους, πρῶτον μὲν 42 εἰς Εὔβοιαν ἐξώρμησε τοὺς Ἀθηναίους, καταδεδουλωμένην ὑπὸ τῶν τυράννων Φιλίππῳ. καὶ διαβάντες, ἐκείνου τὸ ψήφισμα γράψαντος, ἐξήλασαν τοὺς Μακεδόνας. δεύτερον δὲ Βυζαντίοις ἐβοήθησε, καὶ Περινθίοις, ὑπὸ τοῦ Μακεδόνος πολεμουμένοις, πείσας τὸν δῆμον, ἀφέντα τὴν ἔχθραν, καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῶν περὶ τὸν συμμαχικὸν ἡμαρτημένων ἑκατέροις πόλεμον, ἀποστεῖλαι δύναμιν αὐτοῖς, ὑφ' ἧς ἐσώθησαν. ἔπειτα πρεσβεύων, καὶ διαλεγόμενος τοῖς Ἕλλησι, καὶ παροξύνων, συνέστησε πλὴν ὀλίγων ἅπαντας ἐπὶ τὸν Φίλιππον, ὥστε σύνταξιν γενέσθαι, πεζῶν μὲν μυρίων καὶ πεντακισχιλίων, ἱππέων δὲ δισχιλίων, ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων, χρήματα δὲ, καὶ μισθοὺς τοῖς ξένοις εἰσφέρεσθαι προθύμως. 43 ὅτε καί φησι Θεόφραστος, ἀξιούντων τῶν συμμάχων ὁρισθῆναι τὰς εἰσφοράς, εἰπεῖν Κρωβύλον τὸν δημαγωγόν, ὡς οὐ τεταγμένα σιτεῖται πόλεμος. ἐπηρμένης δὲ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸ μέλλον, καὶ συνισταμένων κατ' ἔθνη καὶ πόλεις, Εὐβοέων, Ἀχαιῶν, Κορινθίων, Μεγαρέων, Λευκαδίων, Κερκυραίων, ὁ μέγιστος ὑπελείπετο τῷ Δημοσθένει τῶν ἀγώνων, Θηβαίους προσαγαγέσθαι τῇ συμμαχίᾳ, χώραν τε σύνορον τῆς Ἀττικῆς, καὶ δύναμιν ἐναγώνιον ἔχοντας, καὶ 44 μάλιστα τότε τῶν Ἑλλήνων εὐδοκιμοῦντας ἐν τοῖς ὅπλοις. ἦν δ' οὐ ῥᾴδιον ἐπὶ προσφάτοις εὐεργετήμασι τοῖς περὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον τιθασευομένους ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, μεταστῆσαι τοὺς Θηβαίους, καὶ μάλιστα ταῖς διὰ τὴν γειτνίασιν ἀψιμαχίαις, ἀναξαινομένων ἑκάστοτε τῶν πολεμικῶν πρὸς ἀλλήλας διαφορῶν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ Φίλιππος ὑπὸ τῆς περὶ τὴν Ἄμφισσαν εὐτυχίας ἐπαιρόμενος, εἰς τὴν Ἐλάτειαν ἐξαίφνης ἐνέπεσε, καὶ τὴν Φωκίδα κατεῖχεν, ἐκπεπληγμένων τῶν Ἀθηναίων, καὶ μηδενὸς τολμῶντος ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα, μηδ' ἔχοντος ὅ τι χρὴ λέγειν, ἀλλ' ἀπορίας 45 οὔσης ἐν μέσῳ καὶ σιωπῆς, παρελθὼν μόνος ὁ Δημοσθένης, συνεβούλευε τῶν Θηβαίων ἔχεσθαι. καὶ τἆλλα παραθαρρύνας, καὶ μετεωρίσας, ὥσπερ εἰώθει, τὸν δῆμον ταῖς ἐλπίσιν, ἀπεστάλη πρεσβευτὴς μεθ' ἑτέρων εἰς Θήβας. ἔπεμψε δὲ καὶ Φίλιππος, ὡς Μαρσύας φησίν, Ἀμύνταν μὲν καὶ Κλέαρχον Μακεδόνας, Δάοχον δὲ, καὶ Θασσαλὸν καὶ Θρασυδαῖον ἀντεροῦντας. τὸ μὲν οὖν συμφέρον οὐ διέφευγε τοὺς τῶν Θηβαίων λογισμούς, ἀλλ' ἐν ὄμμασιν ἕκαστος εἶχε τὰ τοῦ πολέμου δεινά, ἔτι τῶν Φωκικῶν τραυμάτων νεαρῶν παραμενόντων. ἡ δὲ τοῦ ῥήτορος δύναμις, ὥς φησι Θεόπομπος, 46 ἐκριπίζουσα τὸν θυμὸν αὐτῶν, καὶ διακαίουσα τὴν φιλοτιμίαν, ἐπεσκότησε τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ὥστε καὶ φόβον καὶ λογισμὸν καὶ χάριν ἐκβαλεῖν αὐτούς, ἐνθουσιῶντας ὑπὸ τοῦ λόγου πρὸς τὸ καλόν. οὕτω δὲ μέγα καὶ λαμπρὸν ἐφάνη τὸ τοῦ ῥήτορος ἔργον, ὥστε τὸν μὲν Φίλιππον εὐθὺς ἐπικηρυκεύεσθαι, δεόμενον εἰρήνης, ὀρθὴν δὲ τὴν Ἑλλάδα γενέσθαι, καὶ συνεξαναστῆναι πρὸς τὸ μέλλον, ὑπηρετεῖν δὲ μὴ μόνον τοὺς στρατηγοὺς τῷ Δημοσθένει, ποιοῦντας τὸ προσταττόμενον, ἀλλὰ καὶ τοὺς Βοιωτάρχας, διοικεῖσθαι δὲ τὰς ἐκκλησίας ἁπάσας οὐδὲν ἧττον ὑπ' ἐκείνου τότε τὰς Θη-47 βαίων, ἢ τὰς Ἀθηναίων, ἀγαπωμένου παρ' ἀμφοτέροις, καὶ δυναστεύοντος, οὐκ ἀδίκως, οὐδὲ παρ' ἀξίαν, ὥσπερ ἀποφαίνεται Θεόπομπος, ἀλλὰ καὶ πάνυ προσηκόντως. τύχη δέ τις, ὡς ἔοικε, δαιμόνιος ἐν περιφορᾷ πραγμάτων, ὡς ἐκεῖ καιροῦ συμπεραίνουσα τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος, ἐναντιοῦσθαι δοκεῖ τοῖς πραττομένοις, καὶ πολλὰ σημεῖα τοῦ μέλλοντος ἀναφαίνειν. ἐν οἷς ἥ τε Πυθία δεινὰ προὔφαινε μαντεύματα, καὶ χρησμὸς ᾔδετο παλαιὸς ἐκ τῶν Σιβυλλείων, Τῆς ἐπὶ Θερμώδοντι μάχης ἀπάνευθε γενοίμην αἰετὸς ἐν νεφέεσσι, καὶ ἠέρι θηήσασθαι. Κλαίει ὁ νική-48 θεις, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλε. τὸν δὲ Θερμώδοντά φασιν εἶναι παρ' ἡμῖν ἐν Χαιρωνείᾳ ποταμιον μικρὸν, εἰς τὸν Κηφισὸν ἐμβάλλοντα. ἡμεῖς δὲ νῦν μὲν οὐδὲν οὕτω τῶν ῥευμάτων ἴσμεν ὀνομαζόμενον· εἰκάζομεν δὲ τὸν καλούμενον Αἵμονα,

Θερμω-

ἐμπρήσειν.

κατηγορήσεις

περὶ παραπρεσβ.

μεταστῆσαι

Δάοχον δὲ, καὶ Θρασυδαῖον Θεσσαλοὺς, ἀντ.

ᾄδεσθαι.

Θερμώδοντα λέγεσθαι. τὸ γὰρ παραρρέον παρὰ τὸ Ἡράκλειον, ὅπου κατεστρατοπέδευον οἱ Ἕλληνες, εἰκάζομεν ἐκ τῆς μάχης τότε αἵματος ἐμπλησθέντα καὶ νεκρῶν τὸν ποταμὸν, ταύτην ἀλλάξαι τὴν προσηγορίαν. ὁ δὲ Δοῦρις οὐ ποταμὸν εἶναί φησι τὸν Θερμώδοντα, ἀλλ' ἱστάντας τινὰς σκηνὴν καὶ περιορύττοντας, ἀνδριαντίσκον εὑρεῖν λίθινον ὑπὸ γραμμάτων τινῶν διασημαινόμενον, ὡς εἴη Θερμώδων, ἐν ταῖς ἀγκάλαις Ἀμαζόνα φέροντα τετρωμένην. ἐπὶ δὲ τούτῳ χρησμὸν ἄλλον ᾄδεσθαι, λέγοντα. Τὴν δ' ἐπὶ Θερμώδοντι μάχην μένε, παμμέλαν ὄρνι. (49)

Τηνεί τοι κρέα πολλὰ παρέσσεται *ἀνθρώποισι. ταῦτα μὲν οὖν ὅπως ἔχει, διαιτῆσαι χαλεπόν. ὁ δὲ Δημοσθένης λέγεται τοῖς τῶν Ἑλλήνων ὅπλοις ἐκτεθαρρηκὼς, καὶ λαμπρὸς ὑπὸ ῥώμης καὶ προθυμίας ἀνδρῶν τοσούτων προκαλουμένων τοὺς πολεμίους αἰρόμενος, οὔτε χρησμοῖς ἐᾶν προσέχειν, οὔτε μαντείας ἀκούειν, ἀλλὰ καὶ τὴν Πυθίαν ὑπονοεῖν ὡς φιλιππίζουσαν, ἀναμιμνήσκων Ἐπαμεινώνδου τοὺς Θηβαίους, καὶ Περικλέους τοὺς Ἀθηναίους, ὡς ἐκεῖνοι τὰ τοιαῦτα πάντα δειλίας ἡγούμενοι προφάσεις, ἐχρῶντο τοῖς λογισμοῖς. μέχρι μὲν οὖν τούτων ἀνὴρ ἦν ἀγαθός. (50) ἐν δὲ τῇ μάχῃ καλὸν οὐδὲν, οὐδ' ὁμολογούμενον ἔργον οἷς εἶπεν, ἀποδειξάμενος, ᾤχετο λιπὼν τὴν τάξιν, ἀποδρὰς αἴσχιστα, τὰ ὅπλα ῥίψας, οὐδὲ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἀσπίδος, ὡς ἔλεγε Πυθέας, αἰσχυνθεὶς, ἐπιγεγραμμένης γράμμασι χρυσοῖς, ἀγαθῇ τύχῃ. παραυτίκα μὲν οὖν ὁ Φίλιππος ἐπὶ τῇ νίκῃ διὰ τὴν χαρὰν ἐξυβρίσας καὶ κωμάσας ἐπὶ τοὺς νεκροὺς, μεθύων ᾖδε τὴν ἀρχὴν τοῦ Δημοσθένους ψηφίσματος πρὸς πόδα *διαιρῶν, καὶ ὑποκρούων. Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς τάδ' εἶπεν. (51) ἐκνήψας δὲ, καὶ τὸ μέγεθος τοῦ περιστάντος αὐτὸν ἀγῶνος ἐν νῷ λαβὼν, ἔφριττε τὴν δεινότητα καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ῥήτορος, ἐν μέρει μικρῷ μιᾶς ἡμέρας τὸν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας καὶ τοῦ σώματος ἀναρρῖψαι κίνδυνον ἀναγκασθεὶς ὑπ' αὐτοῦ. διῖκτο δ' ἡ δόξα μέχρι τοῦ Περσῶν βασιλέως. κἀκεῖνος ἔπεμψε τοῖς σατράπαις ἐπὶ θάλατταν γράμματα, Δημοσθένει διδόναι κελεύων, καὶ προσέχειν ἐκείνῳ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων, ὡς περισπάσαι δυναμένῳ, καὶ κατασχεῖν ταῖς Ἑλληνικαῖς ταραχαῖς τὸν Μακεδόνα. ταῦτα μὲν οὖν ὕστερον ἐφώρασεν Ἀλέξανδρος, ἐν (52) Σάρδεσιν ἐπιστολάς τινας ἀνευρὼν τοῦ Δημοσθένους, καὶ γράμματα τῶν βασιλέως στρατηγῶν, δηλοῦντα τὸ πλῆθος τῶν δοθέντων αὐτῷ χρημάτων. τότε δὲ τῆς ἀτυχίας τοῖς Ἕλλησι γεγενημένης, οἱ μὲν ἀντιπολιτευόμενοι ῥήτορες ἐπεμβαίνοντες τῷ Δημοσθένει, κατεσκεύαζον εὐθύνας καὶ γραφὰς ἐπ' αὐτόν. ὁ δὲ δῆμος οὐ μόνον τούτων ἀπέλυεν, ἀλλὰ καὶ τιμῶν διετέλει, καὶ προσκαλούμενος αὖθις ὡς εὔνουν εἰς τὴν πολιτείαν. ὥστε καὶ τῶν ὀστῶν ἐκ Χαιρωνείας κομισθέντων καὶ θαπτομένων, τὸν ἐπὶ τοῖς ἀνδράσιν ἐγκώμιον εἰπεῖν ἀπέδωκεν, οὐ ταπεινῶς, οὐδ' ἀγεννῶς φέρων τὸ συμβεβηκὸς, ὡς γράφει (53) καὶ τραγῳδεῖ Θεόπομπος, ἀλλὰ τῷ τιμᾶν μάλιστα καὶ κοσμεῖν τὸν σύμβουλον, ἀποδεικνύμενος τὸ μὴ μεταμέλεσθαι τοῖς βεβουλευμένοις. τὸν μὲν οὖν λόγον εἶπεν ὁ Δημοσθένης, τοῖς δὲ ψηφίσμασιν οὐχ ἑαυτὸν, ἀλλ' ἐν μέρει τῶν φίλων ἕκαστον ἐπέγραφεν, ἐξοιωνιζόμενος τὸν ἴδιον δαίμονα καὶ τὴν τύχην, ἕως αὖθις ἀνεθάρρησε Φιλίππου τελευτήσαντος. ἐτελεύτησε δὲ τῇ περὶ Χαιρώνειαν εὐτυχίᾳ χρόνον οὐ πολὺν ἐπιβιώσας. καὶ τοῦτο δοκεῖ τῷ τελευταίῳ τῶν ἐπῶν ὁ χρησμὸς ἀποθεσπίσαι. Κλαίει ὁ νικηθεὶς, ὁ δὲ νικήσας ἀπόλωλεν. ἔγνω μὲν οὖν κρύφα τὴν τοῦ Φιλίππου τελευ- (54) *τὴν ὁ Δημοσθένης. προκαταλαμβάνων δὲ τὸ θαρρύνειν ἐπὶ τὰ μέλλοντα τοὺς Ἀθηναίους, προῆλθε φαιδρὸς εἰς τὴν βουλὴν, ὡς ὄναρ ἑωρακὼς, ἀφ' οὗ τι μέγα προσδοκᾶν Ἀθηναίοις ἀγαθόν. καὶ μετ' οὐ πολὺ παρῆσαν οἱ τὸν Φιλίππου θάνατον ἀπαγγέλλοντες. εὐθὺς οὖν ἔθυον εὐαγγέλια, καὶ στεφανοῦν ἐψηφίσαντο Παυσανίαν. καὶ προῆλθεν ὁ Δημοσθένης ἔχων λαμπρὸν ἱμάτιον, ἐστεφανωμένος, ἑβδόμην ἡμέραν τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τεθνηκυίας, ὡς ὁ Αἰσχίνης φησὶ, λοιδορῶν ἐπὶ τούτῳ, καὶ κατηγορῶν αὐτοῦ μισοτεκνίαν, αὐτὸς ὢν ἀγεννὴς καὶ μαλακὸς, εἰ τὰ πένθη καὶ τοὺς (55) ὀδυρμοὺς ἡμέρου καὶ φιλοστόργου ψυχῆς ἐποιεῖτο σημεῖα, τὸ δ' ἀλύπως φέρειν ταῦτα καὶ πρᾴως, ἀπεδοκίμαζεν. *ἐγὼ δὲ ὡς μὲν ἐπὶ θανάτῳ βασιλέως, ἡμέρως οὕτω καὶ φιλανθρώπως ἐν οἷς εὐτυχήκεσαν, χρησαμένου πταίσασιν αὐτοῖς, στεφανηφορεῖν *καλῶς εἶχε, καὶ θύειν, οὐκ ἂν εἴποιμι. πρὸς γὰρ τῷ νεμεσητῷ καὶ ἀγεννὲς, ζῶντα μὲν τιμᾶν καὶ ποιεῖσθαι πολίτην, πεσόντος δ' ὑφ' ἑτέρου μὴ φέρειν τὴν χαρὰν μετρίως, ἀλλ' ἐπισκιρτᾶν τῷ νεκρῷ, καὶ *παιανίζειν, ὥσπερ αὐτοὺς ἀνδραγαθήσαντας. ὅτι μέντοι τὰς οἴκοι τύχας καὶ δάκρυα καὶ ὀδυρμοὺς ἀπολιπὼν ταῖς γυναιξὶν ὁ (56) Δημοσθένης, ἃ τῇ πόλει συμφέρειν ᾤετο, ταῦτ' ἔπραττεν, ἐπαινῶ, καὶ νομίζω πολιτικῆς καὶ ἀνδρώδους ψυχῆς, ἀεὶ πρὸς τὸ κοινὸν ἱστάμενον, καὶ τὰ οἰκεῖα πάθη καὶ πράγματα τοῖς δημοσίοις ἐπανέχοντα, τηρεῖν τὸ ἀξίωμα, πολὺ μᾶλλον ἢ τοὺς ὑποκριτὰς τῶν βασιλικῶν καὶ τυραννικῶν προσώπων, οὓς ὁρῶμεν οὔτε κλαίοντας ἐν τοῖς θεάτροις, οὔτε γελῶντας ὡς αὐτοὶ θέλουσιν, ἀλλ' ὡς ὁ ἀγὼν ἀπαιτεῖ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. χωρὶς δὲ τούτων, εἰ δεῖ τὸν ἀτυχήσαντα μὴ περιορᾶν ἀπαρηγόρητον ἐν τῷ πάθει κείμενον, ἀλλὰ καὶ λόγοις χρῆσθαι κουφίζουσι, καὶ πρὸς ἡδίω πράγματα τρέπειν (57) τὴν διάνοιαν, ὥσπερ οἱ τοὺς ὀφθαλμιῶντας ἀπὸ τῶν λαμπρῶν καὶ ἀντιτύπων, ἐπὶ τὰ χλωρὰ καὶ μαλακὰ, τὴν ὄψιν ἀπάγειν κελεύοντες, πόθεν ἄν τις ἐπάγοιτο βελτίω παρηγορίαν, ἢ πατρίδος εὐτυχούσης, ἐκ τῶν κοινῶν πάθη τοῖς οἰκείοις σύγκρασιν πορίζομένους, τοῖς βελτίοσιν ἀφανίζοντα τὰ χείρω; ταῦτα μὲν οὖν εἰπεῖν προήχθημεν, ὁρῶντες ἐπικλῶντα πολλοὺς καὶ ἀποθηλύνοντα τὸν Αἰσχίνην τῷ λόγῳ τούτῳ πρὸς οἶκτον. αἱ δὲ πόλεις πάλιν τοῦ Δημοσθένους ἀναρριπίζοντος αὐτὰς, συνίσταντο. καὶ Θηβαῖοι μὲν ἐπέθεντο τῇ φρουρᾷ, καὶ πολλοὺς ἀνεῖλον, ὅπλα τοῦ (58) Δημοσθένους αὐτοῖς συμπαρασκευάσαντος. Ἀθηναῖοι δ' ὡς πολεμήσοντες μετ' αὐτῶν παρεσκευάζοντο, καὶ τὸ βῆμα κατεῖχεν ὁ Δημοσθένης, καὶ πρὸς τοὺς ἐν Ἀσίᾳ στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως ἔγραφε, τὸν ἐκεῖθεν ἐπεγείρων πόλεμον Ἀλεξάνδρῳ, παῖδα, καὶ Μαργίτην ἀποκαλῶν αὐτόν. ἐπεὶ μέντοι τὰ περὶ τὴν χώραν θέμενος, παρῆν αὐτὸς μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἐξεκέκοπτο μὲν ἡ θρασύτης τῶν Ἀθηναίων, καὶ ὁ Δημοσθένης ἀπέσβη, Θηβαῖοι δὲ προδοθέντες ὑπ' ἐκείνων, ἠγωνίσαντο καθ' αὑτοὺς, καὶ τὴν πόλιν ἀπέβαλον. θορύβου δὲ μεγάλου τοὺς Ἀθηναίους περιεστῶ- (59) τος, ἀπεστάλη μὲν ὁ Δημοσθένης, αἱρεθεὶς μεθ' ἑτέρων πρεσβευτὴς πρὸς Ἀλέξανδρον, δείσας δὲ τὴν ὀργὴν, ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος ἀνεχώρησεν ὀπίσω, καὶ τὴν πρεσβείαν ἀφῆκεν. εὐθὺς δ' ὁ Ἀλέξανδρος *ἐξῄτει πέμπων τῶν δημαγωγῶν δέκα μὲν, ὡς Ἰδομενεὺς καὶ Δοῦρις εἰρήκασιν, ὀκτὼ δ', ὡς οἱ πλεῖστοι καὶ δοκιμώτατοι τῶν συγγραφέων, τούσδε. Δημοσθένην, Πολύευκτον, Ἐφιάλτην, Λυκοῦργον, Μοιροκλέα, Δήμωνα, Καλλισθένην, Χαρίδημον. ὅτε καὶ τὸν περὶ τῶν προβά- (60) των λόγον ὁ Δημοσθένης, ὡς τοῖς λύκοις τοὺς κύνας ἐκδόντα, διηγησάμενος, αὑτὸν μὲν εἴκασε καὶ τοὺς σὺν αὑτῷ κυσὶν ὑπὲρ τοῦ δήμου μαχομένοις, Ἀλέξανδρον δὲ τὸν Μακεδόνα μονόλυκον προσηγόρευσεν. ἔτι δ', ὥσπερ, ἔφη, τοὺς ἐμπόρους

*ἀνθρώπεια.
*διαιρῶν
*τῷ
*ἐφ'
*καλῶς εἶχε, καὶ θύειν,
*παιανίζειν,
*ἐξῄτει

ὁρῶμεν, ὅταν ἐν τρυβλίῳ δεῖγμα περιφέρωσι, δι' ὀλίγων πυρῶν τοὺς πολλοὺς πιπράσκοντας, οὕτως ἐν ὑμῖν λανθά-
νετε πάντας αὐτοὺς συνεκδιδόντες. ταῦτα μὲν οὖν Ἀριστόβουλος ὁ Κασσανδρεὺς ἱστόρηκε. βουλευομένων δὲ τῶν Ἀθη-
ναίων καὶ διαπορούντων, ὁ Δημάδης λαβὼν πέντε τάλαντα παρὰ τῶν ἀνδρῶν, ὡμολόγησε [*]πρεσβεύσειν, καὶ δεή- [*ἀφρεσβεύσειν]
61 σεσθαι τοῦ βασιλέως ὑπὲρ αὐτῶν, εἴτε τῇ φιλίᾳ πιστεύων, εἴτε προσδοκῶν μεστὸν εὑρήσειν, ὥσπερ λέοντα φόνου κεκο-
ρεσμένον. ἔπεισε δ' οὖν καὶ παρῃτήσατο τοὺς ἄνδρας ὁ Δημάδης, καὶ διήλλαξεν αὐτῷ τὴν πόλιν. ἀπελθόντος δὲ τοῦ
Ἀλεξάνδρου, μεγάλοι μὲν ἦσαν οὗτοι, ταπεινὰ δ' ἔπραττεν ὁ Δημοσθένης. κινουμένῳ δὲ Ἄγιδι τῷ Σπαρτιάτῃ, βρα-
χέα συνεκινήθη πάλιν, εἶτ' ἔπτηξε, τῶν μὲν Ἀθηναίων οὐ συνεξαναστάντων, τοῦ δ' Ἄγιδος πεσόντος, καὶ τῶν Λακε-
δαιμονίων συντριβέντων. εἰσήχθη δὲ τότε καὶ ἡ περὶ τοῦ στεφάνου γραφὴ κατὰ Κτησιφῶντος, γραφεῖσα μὲν ἐπὶ [*]Χαι- [*χαιρωνίδου]
62 ρώνδου ἄρχοντος μικρὸν ἐπάνω τῶν Χαιρωνικῶν, κριθεῖσα δ' ὕστερον ἔτεσι δέκα, ἐπ' Ἀριστοφῶντος, γενομένη δὲ ὡς
οὐδεμία τῶν δημοσίων περιβόητος, διά τε τὴν δόξαν τῶν λεγόντων, καὶ τὴν τῶν δικαζόντων εὐγένειαν, οἳ τοῖς ἐλαύ-
νουσι τὸν Δημοσθένην τότε, πλεῖστον δυναμένοις, καὶ μακεδονίζουσιν, οὐ προήκαντο τὴν κατ' αὐτοῦ ψῆφον, ἀλλ' οὕτω
λαμπρῶς ἀπέλυσαν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, Αἰσχίνην μὴ μεταλαβεῖν. ἐκεῖνος μὲν οὖν εὐθὺς ἐκ τῆς πό-
λεως ᾤχετ' ἀπιών, καὶ περὶ Ῥόδον, καὶ Ἰωνίαν σοφιστεύων κατεβίωσε. μετ' οὐ πολὺ δ' Ἅρπαλος ἧκεν ἐξ Ἀσίας εἰς τὰς
63 Ἀθήνας, ἀποδρὰς Ἀλέξανδρον, αὑτῷ τε πράγματα συνειδὼς πονηρὰ δι' ἀσωτίαν, κἀκεῖνον ἤδη χαλεπὸν ὄντα
τοῖς φίλοις δεδοικώς. καταφυγόντος δὲ πρὸς τὸν δῆμον αὐτοῦ, καὶ μετὰ τῶν χρημάτων καὶ τῶν νεῶν αὑτὸν παραδιδόντος,
οἱ μὲν ἄλλοι ῥήτορες, εὐθὺς ἐποφθαλμιάσαντες πρὸς τὸν πλοῦτον, ἐβοήθουν, καὶ συνέπειθον τοὺς Ἀθηναίους δέχεσθαι
καὶ σῴζειν τὸν ἱκέτην. ὁ δὲ Δημοσθένης, πρῶτον μὲν ἀπελαύνειν συνεβούλευε τὸν Ἅρπαλον, καὶ φυλάττεσθαι μὴ τὴν πόλιν
ἐμβάλωσιν εἰς πόλεμον ἐξ οὐκ ἀναγκαίας καὶ ἀδίκου προφάσεως. ἡμέραις δ' ὀλίγαις ὕστερον ἐξεταζομένων τῶν χρη-
64 μάτων, ἰδὼν αὐτὸν ὁ Ἅρπαλος ἡσθέντα βαρβαρικῇ κύλικι, καὶ καταμανθάνοντα τήν τε τορείαν καὶ τὸ εἶδος, ἐκέλευσε
διαβαστάσαντα, τὴν ὁλκὴν τοῦ χρυσίου σκέψασθαι. θαυμάσαντος δὲ τοῦ Δημοσθένους τὸ βάρος, καὶ πυθομένου πόσον ἄγει,
μειδιάσας ὁ Ἅρπαλος, ἄξει σοι, φησίν, εἴκοσι τάλαντα. καὶ γενομένης τάχιστα τῆς νυκτός, ἔπεμψεν αὐτῷ τὴν κύλικα
μετὰ τῶν εἴκοσι ταλάντων. ἦν δ' ἄρα δεινὸς ὁ Ἅρπαλος ἐρωτικοῦ πρὸς χρυσὸν ἀνδρός, ὄψει καὶ διαχύσει, καὶ βολαῖς
ὀμμάτων, ἀνευρεῖν ἦθος. οὐ γὰρ ἀντέσχεν ὁ Δημοσθένης, ἀλλὰ πληγεὶς ὑπὸ τῆς δωροδοκίας, ὥσπερ παραδεδεγμένος
65 φρουράν, προσκεχωρήκει τῷ Ἁρπάλῳ. καὶ μεθ' ἡμέραν εὖ καὶ καλῶς ἐρίοις καὶ ταινίαις κατὰ τοῦ τραχήλου κατελιξάμε-
νος, εἰς τὴν ἐκκλησίαν προῆλθε. καὶ κελευόντων ἀνίστασθαι καὶ λέγειν, διένευεν, ὡς ἀποκεκομμένης αὐτῷ τῆς φω-
νῆς. οἱ δ' εὐφυεῖς χλευάζοντες, οὐχ ὑπὸ συνάγχης ἔφραζον, ἀλλ' ὑπ' ἀργυράγχης εἰλῆφθαι νύκτωρ τὸν δημαγω-
γόν. ὕστερον δὲ τοῦ δήμου παντὸς αἰσθομένου τὴν δωροδοκίαν, καὶ βουλόμενον ἀπολογεῖσθαι, καὶ πείθειν οὐκ ἐῶντος, ἀναστάς
τις ἔσκωψεν εἰπών, οὐκ ἀκούσεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ τὴν κύλικα ἔχοντος; τότε μὲν οὖν ἀπέπεμψαν ἐκ τῆς πό-
66 λεως Ἅρπαλον. δεδιότες δὲ μὴ λόγος ἀπαιτῶνται τῶν χρημάτων, ἃ διηρπάκεισαν οἱ ῥήτορες, ζήτησιν ἐποιοῦντο νεανικήν,
καὶ τὰς οἰκίας ἐπιόντες ἠρεύνων, πλὴν τῆς Καλλικλέους τοῦ Ἀρρενείδου. μόνην γὰρ τὴν τούτου νεωστὶ γεγαμηκότος, οὐκ
εἴασαν ἐλεγχθῆναι, νύμφης ἔνδον οὔσης, ὡς ἱστορεῖ Θεόπομπος. ὁ δὲ Δημοσθένης ὁμόσε χωρῶν, εἰσήνεγκε ψήφισμα, τὴν
ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν ἐξετάσαι τὸ πρᾶγμα, καὶ τοὺς ἐκείνῃ δόξαντας ἀδικεῖν, δοῦναι δίκην. ἐν δὲ πρώτοις αὐτοῦ
τῆς βουλῆς ἐκείνης καταψηφισαμένης, εἰσῆλθε μὲν εἰς τὸ δικαστήριον, ὄφλων δὲ πεντήκοντα ταλάντων δίκην, καὶ παραδο-
67 θεὶς εἰς τὸ δεσμωτήριον, αἰσχύνῃ τῆς αἰτίας, φασί, καὶ δι' ἀσθένειαν τοῦ σώματος οὐ δυνάμενος φέρειν τὸν εἱργμόν, ἀπο-
δρᾶναι, τοὺς μὲν λαθόντα, τῶν δὲ λαθεῖν ἐξουσίαν διδόντων. λέγεται γοῦν, ὡς οὐ μακρὰν τοῦ ἄστεος φεύγων, αἰσθόμενός τι-
νας τῶν διαφόρων αὐτῷ πολιτῶν ἐπιδιώκοντας, ἐβούλετο μὲν αὑτὸν ἀποκρύπτειν. ὡς δ' ἐκεῖνοι φθεγξάμενοι τοὔνο-
μα, καὶ προσελθόντες ἐγγύς, ἐδέοντο λαβεῖν ἐφόδια παρ' αὐτῶν, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο κομίζοντες ἀργύριον οἴκοθεν, καὶ τούτου
χάριν ἐπιδιώξαντες αὐτόν, ἅμα δὲ θαρρεῖν παρεκάλουν, καὶ μὴ φέρειν ἀνιαρῶς τὸ συμβεβηκός, ἔτι μᾶλλον ἀνα-
68 κλαύσασθαι τὸν Δημοσθένην, καὶ εἰπεῖν, πῶς δ' οὐ μέλλω φέρειν βαρέως, ἀπολείπων πόλιν, ἐχθροὺς τοιούτους ἔχουσαν,
οἵους ἐν ἑτέρᾳ φίλους εὑρεῖν οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν. ἤνεγκε δὲ τὴν φυγὴν μαλακῶς, ἐν Αἰγίνῃ καὶ Τροιζῆνι καθεζόμενος τὰ
πολλά, καὶ πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἀποβλέπων δεδακρυμένος, ὥστε φωνὰς οὐκ εὐγνώμονας, οὐδ' ὁμολογούσας τοῖς ἐν τῇ
πολιτείᾳ νεανιεύμασιν ἀπομνημονεύεσθαι. λέγεται γὰρ ἐκ τοῦ ἄστεος ἀπαλλαττόμενος, καὶ πρὸς τὴν ἀκρόπολιν ἀνατείνας
τὰς χεῖρας εἰπεῖν, ὦ δέσποινα Πολιάς, τί δὴ τρισὶ τοῖς χαλεπωτάτοις χαίρεις θηρίοις, γλαυκί, καὶ δράκοντι, καὶ δήμῳ;
69 τοὺς δὲ προσιόντας αὐτῷ, καὶ συνδιατρίβοντας νεανίσκους, ἀποτρέπειν τῆς πολιτείας, λέγων, ὡς εἰ, δυοῖν [*]προκειμένοιν [*προκειμένων ὁδῶν]
ὁδοῖν ἀπ' ἀρχῆς, τῆς μὲν ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ τὴν ἐκκλησίαν, τῆς δ' ἄντικρυς εἰς τὸν ὄλεθρον, ἐτύγχανε προειδὼς τὰ κατὰ
τὴν πολιτείαν κακά, φόβους, καὶ φθόνους, καὶ διαβολάς, καὶ ἀγῶνας, ἐπὶ ταύτην ἂν ὁρμῆσαι τὴν εὐθὺ τοῦ θανάτου τεί-
νουσαν. ἀλλὰ γὰρ ἔτι φεύγοντος αὐτοῦ τὴν εἰρημένην φυγήν, Ἀλέξανδρος μὲν ἐτελεύτησε, τὰ δ' Ἑλληνικὰ συνίστατο
πάλιν, Λεωσθένους ἀνδραγαθοῦντος, καὶ περιτειχίζοντος Ἀντίπατρον ἐν Λαμίᾳ πολιορκούμενον. Πυθέας μὲν οὖν ὁ
70 ῥήτωρ, καὶ Καλλιμέδων ὁ Κάραβος, ἐξ Ἀθηνῶν φεύγοντες, Ἀντιπάτρῳ προσεγένοντο, καὶ μετὰ τῶν ἐκείνου φίλων καὶ πρέ-
σβεων περιιόντες, οὐκ εἴων ἀφίστασθαι τοὺς Ἕλληνας, οὐδὲ προσέχειν τοῖς Ἀθηναίοις. Δημοσθένης δὲ τοῖς ἐξ ἄστεος πρε-
σβεύουσι προσμίξας ἑαυτόν, ἠγωνίζετο, καὶ συνέπραττεν, ὅπως αἱ πόλεις [*]συνεπιθῶνται τοῖς Μακεδόσι, καὶ συνεκβά- [*συνεπιθή-σονται]
λωσιν αὐτοὺς τῆς Ἑλλάδος. ἐν δ' Ἀρκαδίᾳ καὶ λοιδορίαν τοῦ Πυθέου καὶ τοῦ Δημοσθένους γενέσθαι πρὸς ἀλλή-
λους εἴρηκεν ὁ [*]Φύλαρχος ἐν ἐκκλησίᾳ, τοῦ μὲν ὑπὲρ τῶν Μακεδόνων, τοῦ δ' ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων λέγοντος. λέγεται [*φύλαρχος γρ. φαληρεὺς]
71 δὲ τὸν μὲν Πυθέαν εἰπεῖν, ὅτι καθάπερ οἰκίαν, εἰς ἣν ὄνειον εἰσφέρεται γάλα, κακόν τι πάντως ἔχειν νομίζο-
μεν, οὕτω καὶ πόλιν ἀνάγκη νοσεῖν, εἰς ἣν Ἀθηναίων πρεσβεία παραγίνεται. τὸν δὲ Δημοσθένην στρέψαι τὸ παρά-
δειγμα, φήσαντα καὶ τὸ γάλα τὸ ὄνειον ἐφ' ὑγιείᾳ, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ σωτηρίᾳ παραγίνεσθαι τῶν νοσούντων.
ἐφ' οἷς ἡσθεὶς ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος, ψηφίζεται τῷ Δημοσθένει κάθοδον. τὸ μὲν οὖν ψήφισμα, Δήμων ὁ Παια-
νιεύς, ἀνεψιὸς ὢν Δημοσθένους εἰσήνεγκεν. ἐπέμφθη δὲ τριήρης ἐπ' αὐτὸν εἰς Αἴγιναν. ἐκ δὲ Πειραιῶς ἀνέβαι-
72 νεν, οὔτ' ἄρχοντος, οὔθ' ἱερέως ἀπολειφθέντος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν ὁμοῦ πάντων ἀπαντώντων, καὶ
δεχομένων προθύμως. ὅτε καί φησιν αὐτὸν ὁ Μάγνης Δημήτριος ἀνατείναντα τὰς χεῖρας, μακαρίσαι τῆς ἡμέρας ἐκεί-
νης αὑτόν,

της αὐτὸν, ὡς βέλτιον ἀλκιβιάδου κατιόντα. πεπεισμένους γὰρ, οὐ βεβιασμένους ὑπ᾽ αὐτοῦ δέχεσθαι τοὺς πολίτας. τῆς
δὲ χρηματικῆς ζημίας αὐτῷ μενούσης· οὐ γὰρ ἐξῆν χάριτι λῦσαι καταδίκην, ἐσοφίσαντο πρὸς τὸν νόμον. εἰωθότες
γὰρ ἐν τῇ θυσίᾳ τοῦ διὸς τοῦ σωτῆρος ἀργύριον τελεῖν τοῖς κατασκευάζουσι καὶ κοσμοῦσι τὸν βωμὸν, ἐκείνῳ τότε ταῦτα 73
ποιῆσαι καὶ παρασχεῖν, πεντήκοντα ταλάντων ἐξέδωκαν, °ὅσον ἦν τίμημα τῆς καταδίκης. οὐ μὴν ἐπὶ πολὺν χρόνον
°τόσον ἀπέλαυσε τῆς πατρίδος κατελθὼν, ἀλλὰ ταχὺ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων συντριβέντων, μεταγειτνιῶνος μὲν, ἡ περὶ
κρανῶνα μάχη συνέπεσε· βοηδρομιῶνος δὲ παρῆλθεν εἰς μουνυχίαν ἡ φρουρά· πυανεψιῶνος δὲ δημοσθένης ἀπέθανε
τόνδε τὸν τρόπον. ὡς ἀντίπατρος καὶ κρατερὸς ἠγγέλλοντο προσιόντες ἐπὶ τὰς ἀθήνας, οἱ μὲν περὶ τὸν δημοσθένην φθά-
σαντες, ὑπεξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως· ὁ δὲ δῆμος αὐτῶν θάνατον κατέγνω, δημάδου γράψαντος. ἄλλων δὲ ἀλλαχοῦ 74
διασπαρέντων, ὁ ἀντίπατρος περιέπεμπε τοὺς συλλαμβάνοντας, ὧν ἡγεμὼν ἦν, ἀρχίας ὁ κληθεὶς φυγαδοθήρας. τοῦτον
δὲ θούριον ὄντα τῷ γένει, λόγος ἔχει τραγῳδίας ὑποκρίνεσθαί ποτε· καὶ τὸν αἰγινήτην πῶλον, τὸν ὑπερβαλόντα τῇ τέχνῃ
πάντας, ἐκείνου γεγονέναι μαθητὴν ἱστοροῦσιν. ἕρμιππος δὲ τὸν ἀρχίαν ἐν τοῖς λακρίτου τοῦ ῥήτορος °μαθητὴν ἀνα-
°μαθηταῖς γράφει. δημήτριος δὲ τῆς ἀναξιμένους διατριβῆς μετεσχηκέναι φησὶν αὐτόν. οὗτος οὖν ὁ ἀρχίας, ὑπερείδην μὲν τὸν ῥή-
τορα, καὶ ἀριστόνικον τὸν μαραθώνιον, καὶ τὸν δημητρίου τοῦ φαληρέως ἀδελφὸν ἱμεραῖον, ἐν αἰγίνῃ καταφυγόντας ἐπὶ 75
τὸ αἰάκειον, ἀποσπάσας ἔπεμψεν εἰς κλεωνὰς πρὸς ἀντίπατρον, κἀκεῖ διεφθάρησαν. ὑπερείδου δὲ καὶ τὴν γλῶτταν
ἐκτμηθῆναι λέγουσι. τὸν δὲ δημοσθένην πυθόμενος ἱκέτην ἐν καλαυρίᾳ ἐν τῷ ἱερῷ ποσειδῶνος καθέζεσθαι, δια-
πλεύσας ὑπηρετικοῖς, καὶ ἀποβὰς μετὰ θρᾳκῶν δορυφόρων, ἔπειθεν ἀναστάντα βαδίζειν μετ᾽ αὐτοῦ πρὸς ἀντίπατρον,
ὡς δυσχερὲς πεισόμενον οὐδέν. ὁ δὲ δημοσθένης, ἐτύγχανεν ὄψιν ἑωρακὼς κατὰ τοὺς ὕπνους ἐκείνης τῆς νυκτὸς ἀλλόκο-
τον. ἐδόκει γὰρ ἀνταγωνίζεσθαι τῷ ἀρχίᾳ, τραγῳδίαν ὑποκρινόμενος. εὐημερῶν δὲ καὶ κατέχων τὸ θέατρον, ἐνδείᾳ 76
παρασκευῆς καὶ χορηγίας κρατεῖσθαι. διὸ τοῦ ἀρχίου πολλὰ φιλάνθρωπα διαλεχθέντος, ἀναβλέψας πρὸς αὐτὸν, ὥσπερ
ἐτύγχανε καθήμενος, ὦ ἀρχία, εἶπεν, οὔτε ὑποκρινόμενός με ἔπεισας πώποτε, οὔτε νῦν πείσεις ἐπαγγελλόμενος. ἀρ-
ξαμένου δ᾽ ἀπειλεῖν τοῦ ἀρχίου μετ᾽ ὀργῆς, νῦν ἔφη, λέγεις τὰ ἐκ τοῦ μακεδονικοῦ τρίποδος, ἄρτι δ᾽ ὑπεκρίνου. μικρὸν
οὖν ἐπίσχες, ὅπως ἐπιστείλω τι τοῖς οἴκοι. καὶ ταῦτ᾽ εἰπὼν, ἐντὸς ἀνεχώρησε τοῦ ναοῦ. καὶ λαβὼν βιβλίον, ὡς γράφειν
μέλλων, προσήνεγκε τῷ στόματι τὸν κάλαμον καὶ δακὼν, ὥσπερ ἐν τῷ διανοεῖσθαι καὶ γράφειν εἰώθει, χρόνον τινὰ κατέ- 77
σχεν. εἶτα συγκαλυψάμενος, ἀπέκλινε τὴν κεφαλήν. οἱ μὲν οὖν παρὰ τὰς θύρας ἑστῶτες δορυφόροι, κατεγέλων ὡς ἀπο-
δειλιῶντος αὐτοῦ, καὶ μαλακὸν ἀπεκάλουν καὶ ἄνανδρον. ὁ δ᾽ ἀρχίας προσελθὼν ἀνίστασθαι παρεκάλει, καὶ τοὺς αὐτοὺς
ἀνακυκλῶν λόγους, αὖθις ἐπηγγέλλετο διαλλαγὰς πρὸς τὸν ἀντίπατρον. ἤδη δὲ συνῃσθημένος ὁ δημοσθένης ἐμπε-
φυκότος αὐτῷ τοῦ φαρμάκου, καὶ κρατοῦντος, ἐξεκαλύψατο· καὶ διαβλέψας πρὸς τὸν ἀρχίαν, οὐκ ἂν φθάνοις, εἶπεν,
ἤδη, τὸν ἐκ τῆς τραγῳδίας ὑποκρινόμενος κρέοντα, καὶ τὸ σῶμα τουτὶ ῥίπτων ἄταφον. ἐγὼ δὲ, ὦ φίλε πόσειδον, ἔτι 78
ζῶν ἐξανίσταμαι τοῦ ἱεροῦ· τῷ δ᾽ ἀντιπάτρῳ καὶ μακεδόσιν, οὐδ᾽ ὁ σὸς ναὸς καθαρὸς ἀπολέλειπται. ταῦτ᾽ εἰπὼν, καὶ
κελεύσας ὑπολαβεῖν αὐτὸν ἤδη τρέμοντα καὶ σφαλλόμενον, ἅμα τῷ προελθεῖν καὶ παραλλάξαι τὸν βωμὸν, ἔπεσε καὶ
στενάξας, ἀφῆκε τὴν ψυχήν. τὸ δὲ φάρμακον, ἀρίστων μὲν ἐκ τοῦ καλάμου λαβεῖν φησὶν αὐτὸν, ὡς εἴρηται. πάππος δέ
τις, οὗ τὴν ἱστορίαν ἕρμιππος ἀνείληφε, φησὶ, πεσόντος αὐτοῦ παρὰ τὸν βωμὸν, ἐν μὲν τῷ βιβλίῳ γεγραμμένην ἐπιστο-
λῆς ἀρχὴν εὑρεθῆναι. δημοσθένης ἀντιπάτρῳ, καὶ μηδὲν ἄλλο. θαυμαζομένης δὲ τῆς περὶ τὸν θάνατον ὀξύτητος, 79
διηγεῖσθαι τοὺς °περὶ τὰς θύρας θρᾷκας, ὡς ἔκ τινος ῥακίου λαβὼν εἰς τὴν χεῖρα, προσθοῖτο τῷ στόματι, καὶ καταπίοι
°παρὰ ταῖς θύραις τὸ φάρμακον· αὐτοὶ δ᾽ ἄρα χρυσὸν ᾠήθησαν εἶναι τὸ καταπινόμενον· ἡ δ᾽ ὑπηρετοῦσα παιδίσκη, πυνθανομένων τῶν
περὶ τὸν ἀρχίαν, φαίη πολὺν χρόνον εἶναι ἐξ οὗ φοροίη τὸν ἀπόδεσμον ἐκεῖνον ὁ δημοσθένης, ὡς φυλακτήριον. ἐρατοσθέ-
νης δὲ καὶ αὐτὸς ἐν κρίκῳ φησὶ κοίλῳ τὸ φάρμακον φυλάσσειν· τὸν δὲ κρίκον εἶναι τοῦτον αὐτῷ φόρημα περιβραχιόνιον. τῶν
δ᾽ ἄλλων ὅσοι γεγράφασι περὶ αὐτοῦ· πάμπολλοι δ᾽ εἰσὶ· τὰς διαφορὰς οὐκ ἀναγκαῖον ἐπεξελθεῖν. πλὴν ὅτι °δημόχαρις 80
°δημοχάρης ὁ τοῦ δημοσθένους οἰκεῖος, οἴεσθαί φησιν αὐτὸν οὐχ ὑπὸ φαρμάκου, θεῶν δὲ τιμῇ καὶ προνοίᾳ τῆς μακεδόνων ὠμό-
τητος ἐξαρπαγῆναι, συντόμως καταστρέψαντα καὶ ἀλύπως. κατέστρεψε δὲ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ πυανεψιῶνος μηνὸς, ἐν
ᾗ τὴν σκυθρωποτάτην τῶν θεσμοφορίων ἡμέραν ἄγουσαι παρὰ τῇ θεῷ, νηστεύουσιν αἱ γυναῖκες. τούτῳ μὲν ὀλίγον ὕστερον
ὁ τῶν ἀθηναίων δῆμος ἀξίαν ἀποδιδοὺς τιμὴν, εἰκόνα τε χαλκῆν ἀνέστησε, καὶ τὸν πρεσβύτατον ἐψηφίσατο τῶν ἀπὸ
γένους ἐν πρυτανείῳ σίτησιν ἔχειν, καὶ τὸ ἐπίγραμμα τὸ θρυλλούμενον ἐπιγραφῆναι τῇ βάσει τοῦ ἀνδριάντος. 81

εἴπερ ἴσην γνώμῃ ῥώμην δημόσθενες εἶχες,
οὔποτ᾽ ἂν ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης μακεδών.

οἱ γὰρ αὐτὸν τὸν δημοσθένην τοῦτο ποιῆσαι λέγοντες ἐν καλαυρίᾳ, μέλλοντα τὸ φάρμακον προσφέρεσθαι, κομιδῇ φλυα-
ροῦσι. μικρὸν δὲ πρόσθεν, ἢ παραβαλεῖν ἡμᾶς ἀθήναζε, λέγεταί τι τοιόνδε συμβῆναι. στρατιώτης ἐπὶ κρίσιν τινὰ
καλούμενος ὑφ᾽ ἡγεμόνος, ὅσον εἶχε χρυσίον, εἰς τὰς χεῖρας ἐνέθηκε τοῦ ἀνδριάντος. ἕστηκε δὲ τοὺς δακτύλους συνέχων 82
δι᾽ ἀλλήλων, καὶ παραπέφυκεν οὐ μεγάλη πλάτανος. ἀπὸ ταύτης πολλὰ τῶν φύλλων, εἴτε πνεύματος ἐκ τύχης κα-
ταβαλόντος, εἴτ᾽ αὐτὸς ὁ θεὶς ἐκάλυψε, περικείμενα καὶ συμπεσόντα λαθεῖν τὸ χρυσίον ἐποίησεν, οὐκ ὀλίγον χρόνον. ὡς
δ᾽ ὁ ἄνθρωπος ἐπανελθὼν ἀνεῦρε, καὶ διεδόθη λόγος ὑπὲρ τούτου, πολλοὶ τῶν εὐφυῶν ὑπόθεσιν λαβόντες εἰς τὸ ἀδω-
ροδόκητον τοῦ δημοσθένους, διημιλλῶντο τοῖς ἐπιγράμμασι. δημάδην δὲ, χρόνον οὐ πολὺν ἀπολαύσαντα τῆς φυομέ-
νης δόξης, ἡ δημοσθένους δίκη κατήγαγεν εἰς μακεδονίαν, οὓς ἐκολάκευεν αἰσχρῶς, ὑπὸ τούτων ἐξολούμενον δικαίως, 83
ἐπαχθῆ μὲν ὄντα καὶ πρότερον αὐτοῖς, τότε δ᾽ εἰς αἰτίαν ἄφυκτον ἐμπεσόντα. γράμματα γὰρ ἐξέπεσεν αὐτοῦ, δι᾽
ὧν παρεκάλει περδίκκαν, ἐπιχειρεῖν μακεδονίᾳ, καὶ σῴζειν τοὺς ἕλληνας, ὡς ἀπὸ σαπροῦ καὶ παλαιοῦ στήμονος, λέγων
τὸν ἀντίπατρον, ἠρτημένους. ἐφ᾽ οἷς δεινάρχου τοῦ κορινθίου κατηγορήσαντος, παροξυνθεὶς ὁ κάσσανδρος, ἐγκατέσφα-
ξεν αὐτοῦ τῷ κόλπῳ τὸν υἱόν, εἶτα οὕτως ἐκεῖνον ἀνελεῖν προσέταξεν, ἐν τοῖς μεγίστοις διδασκόμενον ἀτυχήμασιν, ὅτι
πρώτους ἑαυτοὺς οἱ προδόται πωλοῦσιν, ὃ πολλάκις δημοσθένους προαγορεύοντος, οὐκ ἐπίστευσε. τὸν μὲν οὖν δημο- 84
σθένους ἀπέχεις, σόσσιε, βίον, ἐξ ὧν ἡμεῖς ἀνέγνωμεν, ἢ διηκούσαμεν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ,

ΕΙ ΓΝΗΣΙΟΣ, ΚΑΙ ΕΙ ΕΙΚΟΣ ΤΑ ΟΥΤΩ ΔΙΑΛΕΛΥΜΕΝΑ,

καὶ εἰκῇ διερριμμένα, ὑπὸ πλουτάρχου γεγράφθαι.

1 ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ δημοσθένους καὶ κλεοβούλης τῆς γύλωνος θυγατρὸς, τὸν δὲ δῆμον παιανιεὺς, καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἑπταέτης, μετ' ἀδελφῆς πενταέτιδος, τὸν μὲν τῆς ὀρφανίας χρόνον παρὰ τῇ μητρὶ διῆγε. σχολάζων ἰσοκράτει, ὡς τινες ἔφασαν, ὡς δὲ οἱ πλεῖστοι, ἰσαίῳ τῷ χαλκιδεῖ, ὃς ἦν ἰσοκράτους μαθητὴς, διάγοντι ἐν ἀθήναις, ζηλῶν θουκυδίδην καὶ πλάτωνα τὸν φιλόσοφον, ᾧ τινες εἶπον προηγουμένως αὐτὸν σχολάσαι. ὡς δὲ ἡγησίας ὁ μάγνης φη-
2 σὶν, ἐδεήθη τοῦ παιδαγωγοῦ, ἵνα καλλιστράτου ἐμπαίδου ἀφιδναίου, ἐνδόξου ῥήτορος καὶ ἱππαρχήσαντος, καὶ ἀναθέντος τὸν βωμὸν τῷ ἑρμῇ τῷ ἀγοραίῳ, μέλλοντος ἐν τῷ δήμῳ λέγειν, ἀκούσῃ. ἀκούσας δὲ, ἐραστὴς ἐγένετο τῶν λόγων. καὶ τούτου μὲν ἐπ' ὀλίγον ἤκουσεν ἕως ἐπεδήμει. ἐπειδὴ δὲ ὁ μὲν ἔφυγεν εἰς θρᾴκην, ὁ δὲ ἐγένετο ἐξ ἐφήβων, τηνικαῦτα παρέβαλεν ἰσοκράτει καὶ πλάτωνι. εἶτα καὶ ἰσαῖον ἀναλαβὼν εἰς τὴν οἰκίαν, τετραετῆ χρόνον αὐτὸν διεπόνησε, μιμούμενος αὐτοῦ τοὺς λόγους. ὡς δὲ κτησίβιός φησιν ἐν τῷ περὶ φιλοσοφίας, διὰ καλλίου τοῦ
3 συρακουσίου πορισάμενος τοὺς ζήθου τοῦ ἀμφιπολίτου λόγους, διὰ δὲ χαρικλέους τοῦ καρυστίου τοὺς ἀλκιδάμαντος, ἀνέλαβεν αὐτούς. τελειωθεὶς δὲ, ᾗ ἔτει παρὰ τῶν ἐπιτρόπων παρέλαβεν, ἔκρινεν αὐτοὺς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τιμοκράτους ἄρχοντος, τρεῖς ὄντας, ἄφοβον, θηριππίδην, δημοφῶντα, ὁ δημέαν. καὶ μάλιστα τούτου κατηγόρησεν, ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς ὄντος. δέκα τάλαντα τίμημα ἑκάστῃ τῶν δικῶν ἐπιγραψάμενος. καὶ εἷλεν αὐτούς. τὰς δὲ καταδίκας οὐκ ἐπράξατο, τοὺς μὲν ἀργυρίου, τοὺς δὲ, καὶ χάριτος. ἀριστοφῶντος δὲ ἤδη τὴν προστασίαν διὰ γῆρας καταλιπόντος, καὶ
4 χορηγὸς ἐγένετο. μειδίαν δὲ τὸν ἀναγυράσιον πατάξαντα αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ χορηγοῦντα, εἰς κρίσιν καταστήσας, λαβὼν τρισχιλίας ἀφῆκε τῆς δίκης. λέγουσι δὲ αὐτὸν ἔτι νέον ὄντα, εἰς σπήλαιον ἀπιέναι, κἀκεῖ φιλολογεῖν τὸ ἥμισυ τῆς κεφαλῆς ξυρόμενον, ἵνα μὴ προέρχοιτο. καὶ ἐπὶ στενῆς κλίνης κοιμᾶσθαι, ἵνα διὰ ταχέων ἀνιστῆται, τό, τε ῥῶ μὴ δυνάμενον λέγειν, ἐκπονῆσαι, καὶ τὸν ὦμον ἐν τῷ μελετᾶν κινοῦντα ἀπρεπῶς, καταπαῦσαι, παραρτήσαντα ὀβελίσκον, ἢ, ὥς τινες, ξιφίδιον ἐκ τῆς ὀροφῆς, ἵνα φοβούμενος ἠρεμοίη. προβαίνοντα δὲ κατὰ τὴν τῶν λόγων ἰσχὺν,
5 ἔσοπτρον ἰσομέγεθες αὐτῷ κατασκευάσαι, καὶ πρὸς τοῦτο ἀφορῶντα μελετᾶν, ἵνα ἐπανορθώσηται τὰ ἐλλείποντα. καὶ κατιόντα ἐπὶ τὸ φαληρικὸν, πρὸς τὰς τῶν κυμάτων ἐμβολὰς τὰς σκέψεις ποιεῖσθαι, ἵν', εἴποτε θορυβοίη ὁ δῆμος, μὴ ἐκσταίη. τοῦ δὲ πνεύματος αὐτῷ ἐνδέοντος, νεοπτολέμῳ τῷ ὑποκριτῇ μυρίας δοῦναι, ἵνα ὅλας περιόδους ἀπνευστὶ λέγῃ. ἐπὶ δὲ τῷ πολιτεύεσθαι προσελθὼν, εἰς δύο διῃρημένων τῶν ἐν τῇ πόλει, καὶ τῶν μὲν φιλιππιζόντων, τῶν δὲ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας δημηγορούντων, τὴν τῶν ἀντιπολιτευομένων φιλίππῳ τάξιν εἵλετο, καὶ διὰ παντὸς τοῦ χρόνου διετέ-
6 λεσε συμβουλεύων, τοῖς κινδυνεύουσιν ὑπὸ φιλίππου γίνεσθαι, βοηθεῖν, συμπολιτευόμενος ὑπερείδῃ, ναυσικλεῖ, πολυεύκτῳ, διοτίμῳ. διὸ καὶ συμμάχους τοῖς ἀθηναίοις ἐποίησε θηβαίους, εὐβοέας, κερκυραίους, κορινθίους, βοιωτοὺς, καὶ πολλοὺς ἄλλους πρὸς τούτοις. ἐκπεσὼν δέ ποτε ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀθυμῶν, ἐβάδιζεν οἴκαδε. συντυχὼν δὲ αὐτῷ εὔνομος ὁ θριάσιος πρεσβύτης ἤδη ὢν, προετρέψατο τὸν δημοσθένην. μάλιστα δὲ ὁ ὑποκριτὴς ἀνδρόνικος εἰπὼν, ὡς οἱ μὲν λόγοι καλῶς ἔχοιεν, λείποι δὲ αὐτῷ τὰ τῆς ὑποκρίσεως. ἀπεμνημόνευσέ τε τῶν ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας ὑπ'
7 αὐτοῦ λελεγμένων. καὶ δὴ πιστεύσαντα τὸν δημοσθένην, παραδοῦναι αὐτὸν τῷ ἀνδρονίκῳ. ὅθεν ἐρομένου τινὸς αὐτὸν, τί πρῶτον ἐν ῥητορικῇ; εἶπεν, ὑπόκρισις, καὶ τί δεύτερον; ὑπόκρισις, καὶ τί τρίτον; ὑπόκρισις. προσελθὼν δὲ πάλιν εἰς τὰς ἐκκλησίας, νεωτερικῶς τινὰ λέγων, διεσύρετο, ὡς κωμῳδεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ ἀντιφάνους, καὶ τιμοκλέους.

Μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμοὺς, μὰ νάματα.

ὀμόσας δὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῷ δήμῳ, θόρυβον ἐκίνησεν. ὤμνυε δὲ καὶ τὸν ἀσκληπιὸν προπαροξύνων ἀσκλή-
8 πιον, καὶ παρεδείκνυεν αὐτὸν ὀρθῶς λέγοντα. εἶναι γὰρ τὸν θεὸν ἤπιον. καὶ ἐπὶ τούτῳ πολλάκις ἐθορυβήθη. σχολάσας δὲ εὐβουλίδῃ τῷ διαλεκτικῷ μιλησίῳ, ἐπανωρθώσατο πάντα. γενόμενος δὲ καὶ ἐν τῇ ὀλυμπιακῇ πανηγύρει, καὶ ἀκούσας λαμάχου τοῦ τερειναίου, φιλίππου καὶ ἀλεξάνδρου ἐγκώμιον ἀναγινώσκοντος, θηβαίων δὲ καὶ ὀλυνθίων κατατρέχοντος, παραστὰς, ἀρχαίων ποιητῶν μαρτυρίας προηνέγκατο περὶ τῶν θηβαίοις καὶ ὀλυνθίοις καλῶς πραχθέντων, ὡς παύσασθαί τε τὸν λάμαχον, καὶ φυγεῖν ἐκ τῆς πανηγύρεως. φίλιππος δὲ πρὸς τοὺς ἀναφέροντας αὐτῷ τὰς
9 δημοσθένους κατ' αὐτοῦ δημηγορίας εἶπεν, ὅτι καὶ αὐτὸς ἂν ἀκούσας λέγοντος δημοσθένους, ἐχειροτόνησα τὸν ἄνδρα πρὸς τὸν κατ' ἐμοῦ πόλεμον. εἴκαζε δὲ τοὺς μὲν αὐτοῦ λόγους ὁμοίους τοῖς στρατιώταις διὰ τὴν πομπικὴν δύναμιν, τοὺς δὲ ἰσοκράτους, τοῖς ἀθληταῖς διὰ τὴν πομπικὴν τέρψιν μὲν γὰρ παρέχειν αὐτοὺς θεατρικήν. ἑπτὰ δὲ καὶ τριάκοντα ἔτη γεγονὼς λογιζομένοις ἀπὸ δεξιθέου εἰς καλλίμαχον, ἐφ' οὗ παρὰ ὀλυνθίων ἧκε πρεσβεία περὶ τῆς βοηθείας, ἐπεὶ ἐπιέζοντο ὑπὸ φιλίππου τῷ πολέμῳ, ἔπεισεν ἐκπέμψαι τὴν βοήθειαν. τῷ δὲ ἑξῆς ἐφ' οὗ πλάτων ἐτελεύτησε,
10 φίλιππος ὀλυνθίους κατεστρέψατο. ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ ξενοφῶν ὁ σωκρατικὸς, ἢ ἀρχόμενον, ἢ ἀκμάζοντα. τὰ μὲν γὰρ τὰ ἑλληνικὰ ἐπαύσατο, εἰς τὰ περὶ τὴν ἐν μαντινείᾳ μάχην, ἄρχοντα δὲ χαρικλείδην. ὁ δὲ πρότερον ἐπὶ τιμοκράτους εἷλε τοὺς ἐπιτρόπους. φυγόντος δὲ αἰσχίνου μετὰ τὴν καταδίκην, ἵππῳ καταδιώξει αὐτόν. τοῦ δὲ οἰηθέντος αὐτὸν συλλαμβάνεσθαι, καὶ προσπεσόντος, καὶ συγκαλυψαμένου, ἀναστήσας αὐτὸν παρεμυθήσατο, καὶ τάλαντον ἔδωκεν ἀργυρίου. καὶ συνεβούλευσε δὲ τῷ δήμῳ ξενικὸν ἐν θάσῳ τρέφειν, καὶ ἐπὶ τούτῳ τριήραρχος ἐξέπλευσε. σιτώνης δὲ γενόμε-
11 νος, καὶ κατηγορηθεὶς κλοπῆς, ἀφείθη. φιλίππου δὲ ἐλάτειαν καταλαμβανομένου, καὶ αὐτὸς τοῖς ἐν χαιρωνείᾳ μαχεσαμένοις συνεξῆλθεν. ὅτε καὶ δοκεῖ τὴν τάξιν λιπεῖν. φεύγοντος δὲ αὐτοῦ, βάτον ἐπιλαβέσθαι τῆς χλαμύδος, τὸν δὲ, ἐπιστραφέντα εἰπεῖν, ζώγρει. εἶχε δὲ καὶ ἐπίσημον ἐπὶ τῆς ἀσπίδος, ἀγαθῇ τύχῃ. εἶπε μέντοι τὸν ἐπιτάφιον ἐπὶ τοῖς πεσοῦσι. μετὰ δὲ ταῦτα πρὸς τὴν ἐπισκευὴν τῆς πόλεως τὴν ἐπιμέλειαν προσελθὼν, καὶ τῶν τειχῶν ἐπιμελητὴς χειροτονηθεὶς, ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας εἰσήνεγκε τὸ ἀνάλωμα ἀργυρίου, μνᾶς ἑκατόν. ἐπέδωκε δὲ καὶ θεωροῖς μυρίας,

τριήρεις

τὸν δὲ δῆμον

πορισάμενος

τῆς ἐλπίδος,

ἢ τὸν δημέαν

ἀφιέναι πειθείς.

ἐξυρημένον,

ἐκπονῆσαι,

πολεμικὴν

τούτοις

ὁρμῶν δ' ἐκείνοις ἀρασιείν.

ἄρχοντος δὲ χαρικλείδου.

τριήραρχος

τριήρεις τε ἐπλήρωσε, περιέπλευσε τοὺς συμμάχους ἀργυρολογῶν. ἐφ' οἷς πολλάκις ἐστεφανώθη, πρότερον μὲν ὑπὸ Δημομέλους, Ἀριστονίκου, Ὑπερίδου χρυσῷ στεφάνῳ, τελευταῖον δὲ ὑπὸ Κτησιφῶντος. καὶ γραφέντος τοῦ ψηφίσματος παρανόμων ὑπὸ Διοδότου, καὶ Αἰσχίνου, ἀπολογούμενος ἐνίκησεν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τὸν διώκοντα μὴ μεταλαβεῖν. ὕστερον δ' Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατευομένου, καὶ φυγόντος Ἁρπάλου μετὰ χρημάτων εἰς Ἀθήνας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκώλυσεν αὐτὸν εἰσδεχθῆναι. ἐπειδὴ δὲ εἰσέπλευσε, λαβὼν δαρεικοὺς χιλίους μετετάξατο. βουλομένων τε Ἀθηναίων Ἀντιπάτρῳ παραδοῦναι τὸν ἄνθρωπον, ἀντεῖπεν, ἔγραψέ τε ἀποθέσθαι τὰ χρήματα εἰς ἀκρόπολιν. * οὐδὲ τῷ δήμῳ τὸν ἀριθμὸν εἰπόντα, φήσαντος δὲ Ἁρπάλου ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα, ἢ ὀλίγῳ πλείονα, ὥς φησι Φιλόχορος. μετὰ δὲ ταῦτα φυγόντος Ἁρπάλου ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἐν ᾧ ἐφυλάσσετο, μέχρις ἂν ἀφίκηταί τις παρ' Ἀλεξάνδρου, καὶ προβάντος εἰς τὴν Κρήτην, ἤ, ὥς ἔνιοι, ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, αἰτίαν ἔσχεν ὁ Δημοσθένης δωροδοκίας, * καὶ διὰ τοῦτο μήτε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνακομισθέντων μεμηνυκώς, μήτε τὴν τῶν φυλασσόντων ἀμέλειαν. * εἰσαχθεὶς δὲ εἰς δικαστήριον ὑπὸ Ὑπερίδου, Πυθέου, Μενεσαίχμου, Ἱμεραίου, Πατροκλέους, οἳ ἐποίησαν καταγνῶναι αὐτοῦ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν· καὶ ἁλοὺς, ἔφυγε, πενταπλάσιον ἀποτῖσαι μὴ δυνάμενος· εἶχε δ' αἰτίαν τριάκοντα τάλαντα λαβεῖν· ἤ, ὥς ἔνιοι, οὐχ ὑπομείνας τὴν κρίσιν. μετὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν Ἀθηναίων Πολύευκτον πεμψάντων πρεσβευτὴν πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀρκάδων, ὥστε ἀποστῆσαι αὐτοὺς τῆς τῶν Μακεδόνων συμμαχίας, καὶ τοῦ Πολυεύκτου πεῖσαι μὴ δυναμένου, ἐπιφανεὶς Δημοσθένης, καὶ συνειπὼν, ἔπεισεν. ἐφ' ᾧ θαυμασθεὶς μετὰ χρόνον τινὰ κάθοδον εὕρετο, ψηφίσματος γραφέντος, * τριήρους ἀποσταλείσης. τῶν δ' Ἀθηναίων ψηφισαμένων εἰς ἃ ὤφειλε τριάκοντα * ἐπισκευάσαι αὐτὸν τὸν βωμὸν τοῦ Σωτῆρος Διὸς ἐν Πειραιεῖ, καὶ ἀφεῖσθαι, τοῦτο γράψαντος τὸ ψήφισμα Δήμωνος Παιανιέως, ὃς ἦν ἀνεψιὸς αὐτοῦ, * πάλιν ἐν τούτοις ἦν πολιτευόμενος. Ἀντιπάτρου δὲ εἰς Λαμίαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συγκλεισθέντος, τῶν Ἀθηναίων εὐαγγέλια θυόντων, πρός τινα τῶν ἑταίρων Ἀγησίστρατον ἔφη, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν πραγμάτων· ἐπίσταμαι γὰρ, εἰπὼν, τοὺς Ἕλληνας, στάδιον μὲν πολεμεῖν, καὶ εἰδότας καὶ δυναμένους, δόλιχον δ' οὐκέτι. Φάρσαλον δ' ἑλόντος Ἀντιπάτρου, καὶ πολιορκήσειν ἀπειλοῦντος Ἀθηναίους, εἰ μὴ τοὺς ῥήτορας ἐκδοῖεν, καταλιπὼν ὁ Δημοσθένης τὴν πόλιν ἔφυγε, πρῶτον μὲν εἰς Αἴγιναν ἐπὶ τὸ Αἰάκειον καθεδούμενος· φοβηθεὶς δ', εἰς Καλαυρείαν μετέστη. ἐκδιδόναι δὲ τοὺς ῥήτορας τῶν Ἀθηναίων ψηφισαμένων, κἀκεῖνον, καθίζει ἱκέτης ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ. ἐλθόντος δ' ἐπ' αὐτὸν Ἀρχίου τοῦ φυγαδοθήρα ἐπικαλουμένου, ὃς παρέδωκεν Ἀναξιμένους τῷ ἔμπροσθεν, πείθοντος αὐτὸν ἀναστῆναι, ὡς φίλον Ἀντιπάτρῳ γενησόμενον, εἶπεν, ὅτι οὔτε ὅτε ἐτραγῴδεις, ἔπειθές με, οὔτε νῦν πείσεις συμβουλεύων. τοῦ δὲ ἐπιχειροῦντος βιάζεσθαι, ἐκώλυσαν αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν. καὶ Δημοσθένης ἔφη, οὐ σωτηρίας δεόμενος καταφυγεῖν εἰς Καλαυρείαν, ἀλλ' ὡς ἐλέγξων Μακεδόνας καὶ κατὰ τῶν θεῶν βιασομένους. αἰτήσας τε γραμματεῖον, ἔγραψεν, ὡς μὲν Δημήτριος ὁ Μάγνης φησί, τὸ ἐπὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐλεγεῖον ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕστερον·

> εἴπερ ἴσην ῥώμην γνώμῃ Δημόσθενες εἶχες,
> οὔποτ' ἂν Ἑλλήνων ἦρξεν Ἄρης Μακεδών.

κεῖται δὲ ἡ εἰκὼν πλησίον τοῦ περισχοινίσματος καὶ τοῦ βωμοῦ τῶν δώδεκα θεῶν, ὑπὸ Πολυεύκτου * πεποιημένη. ὡς δ' ἔνιοί φασι, τοῦτο εὑρέθη γεγραμμένον· Δημοσθένης Ἀντιπάτρῳ χαίρειν. ἀποθανεῖν δὲ αὐτὸν, Φιλόχορος μέν φησι φάρμακον πιόντα· Σάτυρος δ' ὁ συγγραφεὺς τὸν κάλαμον πεφαρμάχθαι, ᾧ γράφειν ἤρξατο τὴν ἐπιστολήν, οὗ γευσάμενον ἀποθανεῖν. Ἐρατοσθένης δ' ἐκ πολλοῦ δεδοικότα Μακεδόνας, περὶ τῷ βραχίονι κρίκον περικεῖσθαι πεφαρμαγμένον. εἰσὶ δ' οἵ φασι, συσχόντα αὐτὸν τὸ πνεῦμα ἀποθανεῖν· οἱ δ' ἔτι, τὸ κατὰ τὴν σφραγῖδα φάρμακον γευσάμενον. * δὲ δύο καὶ εἴκοσι μείρακα δ' Φίλιππος ἐτεθνήκει, λαμπρὰν ἐσθῆτα περιβαλέσθαι ἔχων κἀκεῖνος τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ νεωστὶ τετελευτηκυίας, εὐφραινόμενος ἐπὶ τῷ τοῦ Μακεδόνος θανάτῳ. συνήργησε δὲ καὶ Θηβαίοις πρὸς Ἀλέξανδρον πολεμοῦσι, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπέρρωσεν ἀεί. διὸ καὶ Θήβας κατασκάψας, ἐξῄτει παρ' Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος αὐτόν, ἀπειλῶν εἰ μὴ δοῖεν. στρατευομένου δ' αὐτοῦ ἐπὶ Πέρσας, καὶ αἰτοῦντος ναυτικὸν παρ' Ἀθηναίων, ἀντεῖπεν, ἄδηλον εἰπών, εἰ οὐ κατὰ τῶν παρασχόντων χρήσεται. κατέλιπε δύο παῖδας ἐκ μιᾶς γυναικός, τῆς τῶν εὐδοκίμων τινὸς Ἡλιοδώρου θυγατρός. θυγατέρα μίαν ἔσχεν, ἣ παῖς ἔτι οὖσα, πρὸ γάμου ἐτελεύτησεν. εἶχε δὲ καὶ ἀδελφήν, ἐξ ἧς καὶ Λάχου Λευκονοέως ἀδελφιδοῦς αὐτῷ Δημοχάρης ἐγένετο ἀνὴρ καὶ κατὰ πόλεμον ἀγαθός, καὶ κατὰ τοὺς πολιτικοὺς λόγους οὐδενὸς χείρων. ἔστι δὲ αὐτοῦ εἰκὼν ἐν τῷ πρυτανείῳ εἰσιόντων πρὸς τὴν ἑστίαν δεξιᾷ, ὁ πρῶτος περιεζωσμένος ἅμα τῷ ἱματίῳ καὶ ξίφος. οὕτω γὰρ δημηγορῆσαι λέγεται, ἡνίκα Ἀντίπατρος * ἐξῄτει τοὺς ῥήτορας. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀθηναῖοι σίτησίν τε ἐν πρυτανείῳ τοῖς συγγενέσι τοῦ Δημοσθένους ἔδοσαν, καὶ αὐτῷ τετελευτηκότι τὴν εἰκόνα ἀνέθεσαν ἐν ἀγορᾷ, ἐπὶ Γοργίου ἄρχοντος, αἰτησαμένου αὐτῷ τὰς δωρεὰς τοῦ ἀδελφιδοῦ Δημοχάρους. ᾧ καὶ αὐτῷ πάλιν ὁ υἱὸς Δημοχάρους Λάχης Λευκονοεὺς ᾐτήσατο δωρεάς, ἐπὶ Πυθαράτου ἄρχοντος, δεκάτῳ ὕστερον ἔτει, εἰς τὴν τῆς εἰκόνος στάσιν ἐν ἀγορᾷ, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, αὐτῷ τε καὶ ἐκγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ, καὶ προεδρίαν ἐν ἅπασι τοῖς ἀγῶσι· καὶ ἔστι τὰ ψηφίσματα ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀναγεγραμμένα. ἡ δὲ εἰκὼν τοῦ Δημοχάρους εἰς τὸ πρυτανεῖον μετεκομίσθη, περὶ ἧς προείρηται. φέρονται δὲ αὐτοῦ λόγοι γνήσιοι ἑξήκοντα πέντε. φασὶ δέ τινες καὶ ἀσώτως αὐτὸν βιῶναι, γυναικείαις τε ἐσθῆσι χρώμενος, καὶ κωμάζοντα ἑκάστοτε· ὅθεν Βάταλον ἐπικληθῆναι. οἱ δὲ ὑποκοριστικῶς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς τροφοῦ λέγουσιν αὐτὸν οὕτω λοιδορηθῆναι. Διογένης δ' ὁ κύων θεασάμενος αὐτόν ποτε ἐν καπηλείῳ αἰσχυνόμενον, καὶ ὑποχωροῦντα, εἶπεν· ὅσῳ μᾶλλον ὑποχωρεῖς, τοσούτῳ μᾶλλον ἐν τῷ καπηλείῳ ἔσῃ. ἔλεγε δὲ αὐτὸν παρασκώπτων, ἐν μὲν τοῖς λόγοις Σκύθην εἶναι, ἐν δὲ ταῖς μάχαις ἀστικόν. ἔλαβε καὶ παρ' Ἐφιάλτου χρυσίον ἑνὸς τῶν δημαγωγῶν, ὃς πρεσβεύσας πρὸς βασιλέα, χρήματα φέρων ἧκε λάθρα, ὅπως διανείμας τοῖς δημαγωγοῖς, τὸν πρὸς Φίλιππον ἐκκαύσῃ πόλεμον· καὶ ἰδίᾳ αὐτὸν δωροδοκῆσαι παρὰ βασιλέως φασὶ δαρεικοὺς τρισχιλίους. Ἀναξίνον δέ τινα Ὠρείτην, ξένον αὐτοῦ γεγονότα, συλλαβών, * ἐβασάνιζεν, ὡς κατάσκοπον. οὐδὲν δὲ ἐξειπόντα ἐψηφίσατο τοῖς ἕνδεκα παραδοῦναι. λέγεται δέ ποτε κωλυόμενος ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν ἐκκλησίᾳ βραχὺ ἔφη βούλεσθαι πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν τῶν δὲ κατασιωπησάντων νεανίας, εἶπε, θέρους ὥρᾳ, ἐμισθώσατο ἐξ ἄστεος

[Margin notes: ὡς · ἀπήχθη · καὶ τρι- · κατασκευά-σαι · ἦν πάλιν ἐν τοῖς πολιτευομένοις. · πεποιημένη. · ἐβίω δὲ δύο καὶ ἑξήκοντα ἔτη. · ἔζητει · ἐβασάνισε]

[Section numbers in outer margin: 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23]

24 ὄνον Μεγάραδε. μεσούσης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ σφοδρῶς φλέγοντος τοῦ ἡλίου, ἑκάτερος αὐτῶν ἐβούλετο ὑποδύεσθαι ὑπὸ τὴν σκιάν· εἶργον δὲ ἀλλήλους, ὁ μὲν μεμισθωκέναι τὸν ὄνον, οὐ τὴν σκιάν, λέγων, ὁ δὲ μεμισθωμένος, τὴν πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπῄει. τῶν δὲ ἀθηναίων ἐπισχόντων καὶ δεομένων πέρας ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ· εἶθ' ὑπὲρ μὲν ὄνου σκιᾶς, ἔφη, βούλεσθε ἀκούειν, λέγοντος δὲ ὑπὲρ σπουδαίων πραγμάτων οὐ βούλεσθε; πῶλον δὲ τὸν ὑποκριτὴν πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὅτι δυοῖν ἡμέραις ἀγωνισάμενος τάλαντον λάβοι μισθόν· ἐγὼ δέ, ἔφη, πέντε τά-

25 λαντα * μίαν ἡμέραν σιωπήσας. διαφθαρεὶς δὲ τὴν φωνὴν ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ θορυβηθείς· τοὺς ὑποκριτὰς ἔφη δεῖν κρίνειν ἐκ τῆς φωνῆς, τοὺς δὲ ῥήτορας ἐκ τῆς γνώμης. ὀνειδίσαντος δ' αὐτὸν Ἐπικλέους, ὅτι ἀεὶ σκέπτοιτο, αἰσχυνοίμην γάρ, ἔφη, εἰ τηλικούτῳ δήμῳ συμβουλεύων αὐτοσχεδιάζοιμι. ἱστοροῦσι δὲ ὡς οὐδὲ λύχνον ἔσβεσεν, ἄχρι πεντήκοντα ἐτῶν ἐγένετο, * διακρίνων τοὺς λόγους. αὐτὸς δέ φησιν ὑδροποσίᾳ χρήσασθαι. ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ Λυσίας ὁ ῥήτωρ, καὶ Ἰσοκράτης εἶδε πολιτευόμενον, ἄχρι τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης, καί τινες τῶν Σωκρατικῶν φιλοσόφων. τοὺς δὲ πλείστους

26 λόγους εἶπεν αὐτοσχεδιάσας, εὖ πρὸς αὐτοὺς πεφυκώς. πρῶτος δ' ἔγραψε στεφανωθῆναι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ Ἀριστόνικος Νικοφάνους Ἀναγυράσιος, ὑπωμόσατο δὲ Διώνδας.

*μιᾶς ἡμέρας

*διακριβῶν

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

περὶ πρ. ἀρχ.

Ὁ Περικλῆς, ὡς ἡμῖν ἀκούειν παραδέδοται, καλούμενος ὑπὸ τοῦ δήμου, πολλάκις οὐχ ὑπήκουσε, λέγων ἀσύντακτος εἶναι. ὡσαύτως δὲ καὶ Δημοσθένης ζηλωτὴς τῆς τούτου πολιτείας γενόμενος, καλούντων αὐτὸν τῶν ἀθηναίων σύμβουλον, ἀντέβαινεν, οὐ συντέταγμαι, λέγων. καὶ ταῦτα μὲν ἴσως ἀδέσποτός ἐστι, καὶ πεπλασμένη παράδοσις. ἐν δὲ τῷ κατὰ Μειδίου, τὴν τῆς σκέψεως ὠφέλειαν ἐναργῶς παρίστησι. φησὶ γοῦν, ἐγὼ δ' ἐσκέφθαι μέν, ὦ ἀθηναῖοι, φημί, κοὐκ ἂν ἀρνηθείην, καὶ μεμελετηκέναι γε, ὡς ἐνῆν μάλιστα ἐμοί. καὶ γὰρ ἂν ἄθλιος ἦν, εἰ τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων, ἠμέλουν ὧν περὶ τούτων ῥεῖν ἔμελλον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

εἰ πρεσβυτέρῳ πολ.

Ὅπου γὰρ ὁ Δημοσθένης φησὶν ἀνάξια πάσχειν τὴν Πάραλον ἱερὰν οὖσαν τριήρη, ξύλα καὶ χάρακας καὶ βοσκήματα τῷ Μειδίᾳ παρακομίζουσαν, ἦ που πολιτικὸς ἀνὴρ ἀγωνοθεσίας καὶ βοιωταρχίας καὶ τὰς ἐν Ἀμφικτύοσι προεδρίας ἀπολιπών, εἶτα ὁρώμενος ἐν ἀλφίτων καὶ στεμφύλων διαμετρήσει, καὶ πόκοις προβάτων, οὐ παρέξει δόξαν τοῦτο δὴ τὸ καλούμενον ἵππου γῆρας ἐπάγεσθαι μηδενὸς ἀναγκάζοντος;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

αὐτόθι.

Λέγεται δὲ καὶ Δημοσθένους ἐκπεσόντος ἐν τῷ δήμῳ, καὶ βαρέως φέροντος, ἅψασθαι παλαιόν τινα γέροντα τῶν ἀκηκοότων Περικλέους, καὶ εἰπεῖν, ὡς ἐκείνῳ τἀνδρὶ προσφερὴς ὢν τὴν φύσιν, ἀδίκως αὑτοῦ καταγινώσκει. ὅτε δὲ καὶ Σάτυρον ὁ ὑποκριτὴς ἐθάρρυνεν ἐπὶ τῇ καινοτομίᾳ καὶ παρασκευῇ εἰς τὴν μελέτην δεινοῦ τε, θαρρῆσαι ἐκέλευσεν, ὡς ὀλίγου χρόνου τῶν θεάτρων ὑπ' αὐτοῦ κρατουμένων.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

πολιτικὰ παραγγ.

*ὃ

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ γελοῖον ἔστιν ὅτε γίνεται πολιτικοῦ λόγου μέρος, εἰ μὴ πρὸς ὕβριν ἢ βωμολοχίαν, ἀλλὰ χρησίμως ἐπιπλήττοντος ἢ διασύροντος λέγοιτο. μάλιστα δ' εὐδοκιμεῖ τὰ τοιαῦτα περὶ τὰς ἀμοιβὰς καὶ τὰς ἀπαντήσεις. τὸ γὰρ ἐκ παρασκευῆς καὶ κατάρχοντα, γελωτοποιοῦ τινός ἐστι, καὶ δόξαν κακοηθείας προσίστησιν. *ὡς προσῆν τοῖς Κικέρωνος σκώμμασι καὶ τοῖς Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ Εὐξιθέῳ τῷ Ἀριστοτέλους συνήθει. ὅτι γὰρ ἔσκωπτον πολλάκις ἀρχόμενοι. ἀμυνομένῳ δὲ συγγνώμην ἅμα καὶ χάριν ὁ καιρὸς δίδωσι. καθάπερ Δημοσθένης πρὸς τὸν αἰτίαν ἔχοντα κλέπτειν, χλευάζοντα δ' αὐτοῦ τὰς νυκτογραφίας, οἶδα ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων. καὶ πρὸς Δημάδην βοῶντα, Δημοσθένης ἐμὲ βούλεται διορθοῦν, ἡ ὗς τὴν Ἀθηνᾶν. αὕτη μέντοι πέρυσιν ἡ Ἀθηνᾶ μοιχεύουσα ἐλήφθη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

αὐτόθι.

Φωκίωνος δὲ καὶ τὴν βραχυλογίαν ἐθαύμαζον. ὁ γοῦν Πολύευκτος ἀπεφαίνετο ῥήτορα μέγιστον εἶναι Δημοσθένην, δεινότατον δ' εἰπεῖν Φωκίωνα· πλεῖστον γὰρ αὐτοῦ τὸν λόγον λέξει βραχυτάτῃ νοῦν περιέχειν. καὶ ὁ Δημοσθένης τῶν ἄλλων καταφρονῶν, εἰώθει λέγειν ἀνισταμένου Φωκίωνος, ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς ἀνίσταται. μάλιστα μὲν οὖν ἐσκεμμένῳ πειρῶ, καὶ μὴ διακένῳ τῷ λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τοὺς πολλούς, μετ' ἀσφαλείας, εἰδὼς ὅτι καὶ Περικλῆς ἐκεῖνος ηὔχετο πρὸ τοῦ δημηγορεῖν, μηδὲ ῥῆμα μηδὲν ἀλλότριον τῶν πραγμάτων ἐπελθεῖν αὐτῷ. δεῖ δὲ ὅμως καὶ πρὸς τὰς ἀπαντήσεις τὸν λόγον εὔστροφον ἔχειν καὶ γεγυμνασμένον. ὀξεῖς γὰρ οἱ καιροί, καὶ πολλὰ φέροντες ἐν ταῖς πολιτείαις αἰφνίδια. διὸ καὶ Δημοσθένης ἠλαττοῦτο πολλῶν, ὥς φασι, παρὰ τὸν καιρὸν ἀναδυόμενος καὶ κατοκνῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

αὐτόθι.

Ὅρα δὲ τὰ πρὸς Αἰσχίνην ὑπὸ Δημοσθένους εἰρημένα, καὶ πρὸς τοῦτον ὑπ' Αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς Δημάδην γέγραφεν Ὑπερείδης, εἰ Σόλων ἂν εἶπεν, ἢ Περικλῆς, ἢ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος, ἢ Πιττακὸς ὁ Λέσβιος. καίτοι γε καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ δικανικῷ τὸ λοίδορον ἔχει μόνῳ· οἱ δὲ Φιλιππικοὶ καθαρεύουσι καὶ σκωμμάτων καὶ βωμολοχίας ἁπάσης. τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀκουόντων μᾶλλον αἰσχύνει τοὺς λέγοντας. ἔτι δὲ συγχεῖ καὶ ἀφροντίζει τῶν πραγμάτων, καὶ διαταράττει τὰ βουλευτήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ, ΠΡΟΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ ΜΟΝΤΙΟΝ, ἀξιώσαντα αὐτὸν γράψαι οἱ τόν τε Δημοσθένους βίον, καὶ τὰς ἁπάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ὑποθέσεις.

*ἀμφιδέξιος

Ἐπειδὴ κράτιστε ἀνθυπάτων Μόντιε, καὶ τὸν ὁμιλητικὸν ἀστεροπαῖον(?) *περιδέξιος τοῖς λόγοις ὤν, πρῶτος μὲν ἐν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ, καὶ τῆς παρ' ἐκείνοις παιδείας ὁμολογουμένως τὸ κράτιστον ἀνθρώπων, ἀμελὴς δ' οὐδὲ τῆς ἑλληνικῆς, ἅτε καὶ ἐν αὐτῷ διὰ τὸ τῆς φύσεως μέγεθος ἰσχὺν ἔχει δυνάμεως, ἀλλὰ ἀεί τι τοῖς ἄλλοις διατείνῃς, καὶ περὶ τὸν τελεώτατον τῶν ἑλληνικῶν ῥητόρων τὸν Δημοσθένην, καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ἐβουλήθης τὰς ὑποθέσεις τῶν τούτου λόγων ἀναγράψασθαι, δεχόμεθα μὲν ἄσμενοι τὸ πρόσταγμα. ἴσμεν γὰρ ὅτι πλείω τὴν τιμὴν, ἢ πόνον ἔχει. ἀρξόμεθα δὲ τοῦ συντάγματος ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ῥήτορος, οὐχ ὅλον αὐτὸν διεξιόντες· περιττὸν γὰρ τοῦτο· ἀλλὰ *τοσοῦτον μνημονεύσαντες, ὅσα δοκεῖ καὶ πρὸς κατάληψιν ἀκριβεστέραν τῶν λόγων συντελεῖν.

*τοσοῦτον μνημονεύσαντες,

Δημοσθένει τούτῳ τῷ ῥήτορι, πατὴρ ἦν Δημοσθένης, ἀνεπίληπτος τῷ βίῳ δοκῶν, ὡς καὶ Αἰσχίνης ἐχθρὸς ὢν μαρτυρεῖ εἰρηκὼς οὕτως αὐτοῖς ῥήμασι· τούτῳ πατὴρ ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ ψεύδεσθαι. ἐργαστήριον δ' εἶχε τῶν μαχαιροποιῶν κεκτημένος, ἐντεῦθεν τὴν τοῦ μαχαιροποιοῦ κλῆσιν ἔλαβε. τὸ μέν τοι μητρῷον γένος τοῦ ῥήτορος οὐκ ἦν, ὥς φασι, καθαρῶς Ἀττικόν· Γύλωνος γὰρ τοῦ πάππου τοῦ Δημοσθένους, φυγόντος μὲν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ προδοσίας ἐγκλήματι, οἰκήσαντος δὲ περὶ τὸν Πόντον, κἀκεῖ γυναῖκα ἀγομένου Σκύθιν τὸ γένος, ἐξ ἧς ἦν τοῦ Δημοσθένους ἡ μήτηρ Κλεοβούλη. εἰς τοῦτο γοῦν ἄλλοι τε λελοιδορήκασι, καὶ Αἰσχίνης, εἰπὼν ὡς ἄρα εἴη Σκύθης, βάρβαρος, ἑλληνίζων τῇ φωνῇ. περὶ μὲν τοῦ γένους αὐτοῦ τοσαῦτα εἰρήσθω. ὀρφανὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς κομιδῇ νέος, ἦν μὲν, ὥς φασιν, ἀσθενὴς τῷ σώματι, καὶ νοσώδης, ὥστε μηδὲ εἰς παλαίστρας φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ τῶν Ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν· ὅθεν καὶ ἀνδρωθεὶς, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίαν ἐκωμῳδεῖτο, καὶ Βάταλος ἐπωνυμίαν εἶχεν. ἱστόρηται γάρ τινα Βάταλον Ἐφέσιον αὐλητὴν γεγενῆσθαι, ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο, καὶ μίτραν(?) κατεαγόσι(?), καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλθαξεν. ἀπὸ τούτου δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάνδρους, Βατάλους ἐκάλουν. λέγεται δὲ τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν ἐπὶ λόγους ὁρμὴν τὸν Δημοσθένην ἐντεῦθεν ἔχειν· Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔνδοξος. οὗτος ἔμελλε δημοσίαν τινὰ δίκην ἀγωνίζεσθαι φασὶν, οἶμαι, τὴν περὶ Ὠρωποῦ. ὁ τοίνυν Δημοσθένης παῖς ὢν, ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι *παραβαλεῖν αὐτῷ τῇ δίκῃ, καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δὲ, οὕτω διετέθη, ὥστε ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας, πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. διδασκάλῳ δὲ χρησάμενος Ἰσαίῳ μάλα δεινῷ ῥήτορι, εἰς ἄνδρας ἐγγραφεὶς, εὐθὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων ἐνεστήσατο, κακῶς διῳκηκότων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἷλε μὲν αὐτούς· οὐ μὴν ἠδυνήθη πάντα ἀπολαβεῖν, ὅσα ἀπολώλεκε. τοὺς δὲ λόγους τοὺς ἐπιτροπικοὺς, εἰσὶν οἵ φασιν Ἰσαίου, καὶ οὐ Δημοσθένους εἶναι διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ῥήτορος ἄγοντος ὀκτωκαίδεκα γὰρ ἐτῶν ἦν, ὅτε πρὸς τούτους ἠγωνίζετο· καὶ ὅτι δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ Ἰσαίου πως ἐπιφαίνειν εἶδος. ἕτεροι δὲ νομίζουσι, συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους, διωρθῶσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. οὐδὲν δὲ θαυμαστὸν, εἰ ὁ Δημοσθένης ἐδυνήθη μετὰ καὶ ἐν βραχεῖ(?) τῆς ἡλικίας συγγράφειν τοιούτους λόγους· ἡ γὰρ ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο πιστοῦται. ἀπὸ δὲ σπορᾶς(?) ἔτι τῆς ἀσκήσεως τῆς ὑπὸ τῷ διδασκάλῳ, τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχοῦ μεμίμηται. μετὰ μέν τοι τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προελθὼν, σοφιστεύειν ἐνεχείρησεν(?). εἶτα ἀπαλλαγεὶς τούτου, συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ. τούτοις δὲ, ὥσπερ γυμνασίοις χρησάμενος, ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν, καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἦλθεν. ὅτι καίτοι μνημονεύεται, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν ἐκ φύσεως, τὸ δὲ πνεῦμα ἀσθενέστερος· ἐξ ὧν ἀμφοτέρων συνέβαινε, φαυλοτέραν αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρεχόμενον, οὐκ εὐδοκιμεῖν κατὰ τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα, τί ἐστι ῥητορική, ἀπεκρίνατο, ὅτι ὑπόκρισις, δυσχεραίνων ὅτι διὰ ταύτην τῶν χειρόνων ἥττων(?) ἐφαίνετο. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μετέπειτα κατώρθωσε, καὶ ὅσα ἄλλα αὐτῷ πρὸς δημαγωγίαν ὑπῆν ἐναντιώματα(?)· καὶ γὰρ δῆλος ἦν ταραττόμενος πρὸς τοὺς τοῦ δήμου θορύβους, καὶ ἐκπλαγεὶς, ὥστε εὐθὺς ἐξίστασθαι. διὰ δὲ τοῦτό φασιν αὐτὸν ἀσμένως ῥᾳδίως(?) τηροῦντα, καὶ κυμαινομένην σφοδρῶς τὴν θάλασσαν, παρὰ τοὺς αἰγιαλοὺς βαδίζοντα, λέγειν· καὶ τῷ τῆς θαλάττης ἤχῳ συνεθίζεσθαι φέρειν τὰς τοῦ δήμου καταβοάς. μνημονεύονται δὲ αὐτοῦ καὶ οἰκήσεις κατάγειοι, καὶ ξυρήσεις ἀπρεπεῖς, ἵνα δι' αἰσχύνην μὴ προϊέναι τῆς οἰκίας δύναιτο· καὶ ὡς οὐδὲ τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς περὶ λόγους. ὅθεν καὶ Πυθέας σκώπτων, ἔφη τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένους λύχνων ἀπόζειν. πρὸς ὃν ὁ Δημοσθένης ἀστείως ἅμα καὶ πικρῶς, οἶδα, ἔφη, ὅτι σε λυπεῖ λύχνος καίων. διεβέβλητο γὰρ ὡς λωποδύτης νύκτωρ ὁ Πυθέας. καὶ μὴν, ὅτι τὸ ὕδωρ ἐπιτήδειος πίνειν, ἵνα ἐγκρατεστέραν(?) μᾶλλον παράσχηται τὴν διάνοιαν, ἅπασιν ὡμολόγηται. παρελείψαμεν(?) δὲ καὶ τοῦτο, ὡς καὶ ξίφος ποτὲ ἐκ τῆς ὀροφῆς ἀπήρτησε καὶ ἱστάμενος ὑπὸ *τούτῳ, ἔλεγεν. ἐποίει δὲ τοῦτο δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἐν τῷ λέγειν, ἀπρεπῶς τὸν ὦμον εἰώθει κινεῖν. ὑπεκρέμασεν οὖν τοῦ ὤμου τὸ ξίφος ἐν χρῷ, καὶ οὕτω τῷ δέει τῆς πληγῆς, ἐδυνήθη κατασχεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ πρέποντος σχήματος.

*τούτῳ

ἀναγκαῖον δὲ διηγήσασθαι καὶ ὅπως εἶχε τότε τὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων πράγματα, ὅτε ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν ἦλθε Δημοσθένης. Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους ἄρχοντας τῶν Ἑλλήνων καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας μάχῃ νικήσαντες αὐτοὺς, *προῆλθον εἰς ἰσχύν. καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς Φωκέας πόλεμον ἐκίνησαν. ἦσαν δὲ οἱ Φωκεῖς, ἔθνος ὅμορον [1] τῇ Βοιωτίᾳ, πόλεις ἔχον δύο καὶ εἴκοσιν. οὗτοι δὲ καταλαβόντες τὸν τοῦ Πυθίου ναὸν, πλησίον ὄντα, ἐσύλησαν. αὐτὸ δὲ οὖν καὶ οἱ Θηβαῖοι πόλεμον ἐκίνησαν πρὸς αὐτούς. ἐπολέμουν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον. Χῖοι γὰρ, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Βυζάντιοι πάλαι ποτὲ ὄντες ὑπήκοοι Ἀθηναίων, τότε μετ' ἀλλήλων στάντες, καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμουν. καὶ οὕτω μὲν ἡ Ἑλλὰς εἰς πολλὰ μέρη διῄρητο, Ἀθηναίων πολεμούντων πρὸς τοὺς προειρημένους, καὶ Θηβαίων πρὸς Φωκέας, Λακεδαιμονίων πρὸς Πελοποννησίους. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν, Φίλιππος ὁ Ἀμύντου *παῖς εἰς τὴν Μακεδόνων βασιλείαν παρῆλθεν. Ἀμύντᾳ γὰρ τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ, τρεῖς ἐγένοντο παῖδες ἐξ Εὐρυδίκης τῆς Ἰλλυρίδος, Ἀλέξαν-

*προῆλθον

[1] τῇ Βοιωτίᾳ

12 δρος, περδίκκας, φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς, ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ περδίκκας, πρὸς ἰλλυριοὺς μαχόμενος· φίλιππος δὲ ὁ νεώτατος, ἐτύγχανε μὲν ἐν θήβαις ὁμηρεύων· ὡς δὲ ἐπύθετο τὸν περδίκκου θάνατον, ὑπεξῆλθεν λάθρα, καὶ ὀξέως εἰς μακεδονίαν ἀφικόμενος, κατέσχε τὴν ἀρχήν. ἀθηναῖοι δὲ ἕτερόν τινα γένους μὲν ὄντα τοῦ βασιλικοῦ, φυγάδα δὲ ἐκ μακεδονίας, ἐπὶ βασιλείαν κατῆγον μετὰ πολλοῦ πλήθους στρατιωτῶν. τούτοις ὁ φίλιππος ἐπιθέμενος, ἐνίκησε μάχῃ· καὶ ὅσους συνέλαβεν αἰχμαλώτους τῶν ἀθηναίων, ἀφῆκεν ἄνευ λύ-
13 τρων, οὐ κατ' εὔνοιαν τῆς πόλεως, οὐδὲ δι' ἐπιείκειαν τρόπου.

Τῆς ῥητορικῆς, μέρη τρία· ἐπιδεικτικὸν, συμβουλευτικὸν, καὶ δικανικόν. τοῦ μὲν οὖν δοκεῖ, ἄκρος ἀγωνιστὴς γέγονε, τοῦ τε δικανικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ· ἐπιδεικτικοὺς δὲ οὐκ ἔχομεν αὐτοῦ λόγους. τοὺς γὰρ φερομένους, οὐ πιστευτέον εἶναι δημοσθένους, τόν τε ἐπιτάφιον, καὶ τὸν ἐρωτικόν· πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἀπολείπονται. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν, ἀλλὰ καὶ διονυσίῳ τῷ ἁλικαρνασσεῖ τοῦτο συνδοκεῖ. ὅτι μὲν γὰρ ἔγραψε ἐπιτάφιον λόγον δημοσθένης, ὁμολόγηται·
14 οὐ μὴν τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀσθενῶς ἔχοντα. τῶν δὲ συμβουλευτικῶν αὐτοῦ λόγων, οἱ μὲν, αὐτὸ τοῦτο ἔχουσιν ἐπίγραμμα, συμβουλευτικοί· οἱ δὲ, οὐδὲν μὲν ἧττον εἰσὶ συμβουλευτικοί· φιλιππικοὶ δὲ οὗτοι ἐπιγράφονται, ἐκ τοῦ περὶ τῶν τοῦ φιλίππου πραγμάτων εἰρῆσθαι τὴν κλῆσιν λαχόντες. καὶ τῶν φιλιππικῶν ἕκαστος, ἰδίαν τινὰ ἐπιγραφὴν ἔχει κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἑκάστου ἰδιότητα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ,

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΙΑΝΟΝ.

1 Βαδίζοντί μοι κατὰ τὴν στοὰν, τὴν ἐντεῦθεν ἐξιόντων ἐν ἀριστερᾷ, τῆς ἕκτης ἐπὶ δέκα, σμικρὸν πρὸ μεσημβρίας, θερσαγόρας προσέτυχεν, ὃν τάχα τινὲς αὐτὸν ἰδόντες ἐπίσταιντο, σμικρὸς τὶς ὅδε, γρυπὸς, ὑπόλευκος, ἀνειμένος τὴν φωνήν. ἰδὼν οὖν αὐτὸν ἔτι προσιόντα, θερσαγόρας, ἔφην, ὁ ποιητὴς, ποῖ δὴ, καὶ πόθεν; οἴκοθεν, ἦ δ' ὅς, ἐνταῦθα. περίπατον δ', ἦν δ' ἐγὼ, διαβαδίζων; ἀμέλει μὲν, ἔφη, καὶ τούτου δεόμενος. ἀωρὶ γάρ τοι τῶν
2 νυκτῶν *ἀναστὰς, ἔδοξέ μοι χρῆναι τοῖς ὁμήρου γενεθλίοις τῆς ποιητικῆς ἀπάρξασθαι. καλῶς γε σὺ ποιῶν, ἔφην, καὶ τὰ τροφεῖα τῆς παιδεύσεως ἐκείνῳ τίνων. ἐνθένδε οὖν ἀρξάμενος, ἦ δ' ὅς, ἔλαθον ἐμαυτὸν εἰς τοῦτο τῆς μεσημβρίας ἐκπεσών. ὅπερ οὖν, ἔφην, δεῖ μέν μοι καὶ τοῦ περιπάτου. πολὺ μέντοι πρότερον, ἔφη, προσευχῆς τινος δεόμενος ἥκω, τῇ χειρὶ τὸν ὅμηρον ἐπιδείξας. ἔστι δέ που τὸν ἐν δεξιᾷ τοῦ τῶν πτολεμαίων νεὼ, τὸν καθειμένον τὰς κόμας. προσερῶν τι οὖν αὐτὸν ἀφικόμην, ἔφη, καὶ προσευξόμε-
3 νος, ἀφθόνως μεταδιδόναι τῶν ἐπῶν. εἰ γὰρ, ἔφην, ἐν εὐχαῖς τὰ πράγματα εἴη. πάλαι γάρ τοι καὶ αὐτὸς ἐνοχλεῖν μοι δοκῶ τὸν δημοσθένην, ἐπικουρῆσαί τι πρὸς τὴν αὐτοῦ γενέθλιον. εἰ οὖν ἡμῖν ἐπαρκέσει τὸ εὔχεσθαι, συμβουλοίμην ἄν σοι. κοινὸν γὰρ ἡμῖν τὸ ἕρμαιον. ἐγὼ μὲν, ἔφη, καὶ τῶν νύκτωρ τε καὶ τήμερον πεπορισμένων, δοκῶ μοι τῆς *εὐροίας τὸν ὅμηρον ἐπιγράψασθαι. θείως γάρ πως, καὶ μανικῶς εἰς τὴν ποίησιν ἐξεβακχεύθην. κρινεῖς δ' αὐτός. ἐπίτηδες γάρ τοι τουτὶ τὸ γραμματεῖον περιαγόμενον, εἰ ἄρα τῷ σχολὴν ἄγοντι τῶν ἑταίρων προστύχοιμι..... δοκεῖς
4 οὖν μοι ἐν καλῷ σὺ τῆς σχολῆς εἶναι. μακάριος γὰρ εἶ, ἦν δ' ἐγὼ, καὶ πέπονθας τὸ τοῦ τὸν δόλιχον νενικηκότος, ὃς ἤδη λελουμένος τὴν κόνιν, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς θέας ψυχαγωγούμενος, μυθολογεῖ πρὸς τὸν παλαιστὴν δεδιότα, ἐπιδόξου κληθήσεσθαι τῆς πάλης οὔσης. ἀλλ' ἐπὶ τῆς βαλβῖδος ἔτι σὺ ἐμυθολόγεις, ἔφη, καὶ σὺ δή μοι δοκεῖς, νενικηκὼς τὸν δόλιχον τῶν ἐπῶν, ἐντρυφᾶν ἀνδρὶ μάλα δὴ κατορρωδοῦντι τὴν τοῦ σταδίου τύχην. καὶ ὃς γελάσας, τί δαὶ σύ τι τῶν ἀπόρων, εἶπεν, ἐργασάμενος; ἴσως γὰρ, ἔφην, ὁ δημοσθένης ῥᾴθυμος. ὃ καθ' ὅμηρον, ἐστί σοι λόγου
5 καταφαίνεται. καὶ σὺ μὲν μέγα φρονεῖς, ὅμηρον ἐπαινέσας· ἐμοὶ δὲ ὁ δημοσθένης σμικρὸν καὶ τὸ μηδέν. συκοφαντεῖς, ἔφη, διαστασιάσαι με δ' ἔτι ἂν τοὺς ἥρωας, εἰ καὶ πλείων εἰμὶ τὴν γνώμην πρὸς ὁμήρου τετάχθαι. οὐχ, εἶπον, ἐμὲ δ' ἔτι ἂν νομίζοις πρὸς τῷ δημοσθένους; ἀλλ' ἐπεί γε μὴ ταύτῃ τὸν λόγον ἀτιμάζεις κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, δῆλον ὡς τὴν ποιητικὴν ἔργον ἡγῇ μόνον, τοὺς δὲ ῥητορικοὺς λόγους καταφρονεῖς ἀτεχνῶς, ἀλλ' ἱππεὺς παρὰ πεζοὺς *τῶν δὲ ῥητορικῶν λόγων ἐλαύνων. μὴ μανείην, ἔφη. ταῦτά γε, καίτοι πολλῆς δεῖ τῆς μανίας ἐπὶ τὰς ποιητικὰς ἰοῦσι θύρας. δεῖ γάρ
6 τοι καὶ τοῖς καταλογάδην, ἔφην, ἐνθέου τινὸς ἐπιπνοίας, εἰ μέλλοιεν μὴ ταπεινοὶ φανεῖσθαι, καὶ φαύλας φροντίδας.

οἶδά τοι, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, καὶ χαίρω πολλάκις, ἀλλ' ὡστε δὴ λογοποιῶν, καὶ τὰ δημοσθένους ἐγγὺς τῶν ὁμήρου τιθείς. ἀλλὰ λέγω τὴν σφοδρότητα καὶ πικρίαν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν, καὶ τὸ μὲν οἰνοβαρὲς, πρὸς τὰς φιλίππου μέθας καὶ κορδακισμοὺς, καὶ τὴν ἀσπλαγχνίαν· τὸ δ', εἷς οἰωνὸς ἄριστος, πρὸς τὸ, δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, τὰς ἀγαθὰς ὑποθεμένους ἐλπίδας. καὶ τὸ, ἦ μέγ' οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα πηλεὺς, πρὸς τὸ, ἡλίκον ἂν ἐστενάξαντο ἂν οἱ ἄν-
7 δρες ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες; παραβάλλω δὲ καὶ τὸν ῥέοντα πύθωνα πρὸς τὰς ὀδυσσέως νιφάδας τῶν λόγων. καὶ τὸ, εἰ μὲν μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε ἔσεσθαι, πρὸς τὸ, πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὑτὸν καθείρξας τηρῇ. καὶ μυρίαι γεγόνασιν αὖθις αὐτοῖς ἐπὶ ταὐτὸν τῆς διανοίας ἐπιδρομαί. ἥδομαι δὲ καὶ πάθη, καὶ διαθέσεις, καὶ τὰς λέξεως καταμανθάνων, καὶ τὰς ἀφαιρούσας τὸν κόρον μεταβολὰς, καὶ τὰς ἐκ τῶν παρεκβάσεων ἐπανόδους, καὶ τὰς τῶν παραβολῶν σὺν τῷ καιρῷ γλαφυρότητας, καὶ τὸ
8 τοῦ τρόπου [illegible] πανταχοῦ. καί μοι πολλάκις ἔδοξεν· οὐ γὰρ ἂν τἀληθὲς ἀποκρυψαίμην, [illegible] μὲν ῥᾳθυμίας ἀτεχνῶς καταπεπλῆχθαι δημοσθένης, ὁ τὴν παρρησίαν, ὥς φασιν, αἰτούμενος, τοῖς ἀχαιοῖς ἀγκάλας προσεπτικὼς, διαρκεστέρου δὲ τόνου πνεύματος τὰς ἑλληνικὰς ἀποπληροῦν τραγῳδίας, τοῦ μεταξὺ τῆς ἀκμαιοτάτης μάχης διαλόγοις ἀναπλάττοντος, καὶ μύθοις τὴν φορὰν σκεδαννύντος, πολλάκις δέ με τὰ τοῦ δημοσθένους καὶ μέτρα κρούειν, καὶ ὁδοῦ μοι καὶ βάσεις ἐκ ὅλου τῆς ποιητικῆς ὁδοῦ ἐμβιβάζουσιν, ὥσπερ οὐδ' ὅμηρος ἐλλιπὴς αἰσθήσεσιν ἢ
9 περιεστώσαις, ὁ χειμάρρους τραχύτητος ἢ καθαρότητος. ἀλλ' ἔοικε φύσει πως ὑπάρχειν ταύταις ταῖς δυνάμεσι ταῖς ἀρε-

ταῖς ἐπιτε-

[illegible]

οἱ λίχνοι περίεισι περὶ τὰς συνεστιώσας τραπέζας, ἢ οἱ φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες, εἰς μουσείας ἀκροαμάτων ἢ θεαμάτων ὁδοὺς ἐμπεσόντες. οὐκ ἔχουσι γὰρ, ἐφ' ἣν ἔλθωσιν, ἀεὶ τὴν ἐπιθυμίαν μεταπηδῶντες. οἶμαι δὲ καὶ σὲ μεταπηδᾶν, οὐκ ἔχοντα ἐφ' ὅτι στῇς, ἐν κύκλῳ σοι περιηχούντων εὐτόνως μεγαλοπρεποῦς, ὁρμῆς ἐξ ἀπόρου, βίου σώφρονος, λόγου δεινότητος, τῆς ἐν ταῖς πράξεσιν ἀνδρείας, χρημάτων πολλῶν καὶ μεγάλων ὑπεροψίας, δικαιοσύνης,

22 φιλανθρωπίας, πίστεως, φρονήματος, συνέσεως, ἑκάστου τῶν τε αὖ καὶ μεγάλων πολιτευμάτων. ἴσως οὖν ὁρᾷς ἔνθεν μὲν ψηφίσματα, πρεσβείας, δημηγορίας, νόμους, ἐκεῖθεν ἀποστόλους. Εὔβοιαν, Μέγαρα, τὴν Βοιωτίαν, Χίον, Ῥόδον, τὸν Ἑλλήσποντον, Βυζάντιον. οὐκ ἔχεις ὅποι τὴν γνώμην ἀποκλίνῃς, συμπεριφερόμενος τοῖς πλεονεκτήμασιν. ὥσπερ οὖν ὁ Πίνδαρος, ἐπὶ πολλὰ τῷ νῷ στρεφόμενος, οὕτω πως ἠπόρησεν,

Ἰσμηνὸν, ἢ χρυσαλάκατον Μελίαν, ἢ τὸ πάντολμον σθένος Ἡρακλέος,
23 ἢ Κάδμον, ἢ σπαρτῶν ἱερὸν γένος, ἢ τὰν Διονύσου πολυγαθέα τιμὰν,
ἢ τὰν κυανάμπυκα Θήβαν, ἢ γάμον λευκωλένου Ἁρμονίας ὑμνήσομεν;

οὕτω σὺ δὲ καί σε γε ταὐτὸν ἔοικας ἀπορεῖν, λόγον, ἢ βίον, ἢ ῥητορικὴν, ἢ φιλοσοφίαν, ἢ δημαγωγίαν, ἢ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρὸς ὑμνητέον. ἔστι δ' οὐδὲν ἔργον ἐκφυγεῖν, ἔφη, τὴν πλάνην, ἀλλ' ἑνός του ἐπιλαβόμενος, ἢ τῆς ῥητορικῆς καθ' αὑτὴν, εἰς ταύτην καταθέσθαι τὸν λόγον. ἱκανὴ γοῦν σοι ἡ Περικλέους. ἐκείνου μέν γε τὰς ἀστρα-

24 πὰς καὶ βροντὰς, καὶ πειθοῦς τι κέντρον δόξῃ παραλαβόντες, ἀλλ' αὐτήν γε οὐχ ὁρῶμεν. δῆλον ὡς ὑπὲρ τὴν φαντασίαν οὐδὲν ἔμμονον *ἔχοντος, οὐδ' οἵαν ἐξαρκέσαι πρὸς τὴν τοῦ χρόνου βάσανον καὶ κρίσιν. τὰ δὲ τοῦ Δημοσθένους ἀλλά σοι καταπληξέσθω λέγειν, εἰ ταύτῃ τρέποιο. πρός γε μὴν τὰς τῆς ψυχῆς ἀρετὰς, ἢ τὰς πολιτείας αὐτῆς τρεπόμενος, καλὸν μίαν ἑκάστην ἀποτιμᾶσθαι τὴν διατριβήν. εἰ δὲ βούλοιο ἀσφαλῶς, δύο ἢ συνάψας ἑλόμενος, ἔχεις ἀποχρῶσαν λόγου ὑποβολήν. πολλὰ γὰρ ἐν ἅπασιν ἡ λαμπρότης. οὐ δὴ ἐκ τοῦ παν-

25 τὸς, ἀλλ' ἐκ μέρους ἐπαινεσόμεθα· νόμος μὲν γὰρ ἐμμελικὸς, ὥσπερ ἐπαίνοις ἐκ μερῶν διατίθεσθαι, ποδῶν, ἢ κεφαλῆς, ἢ κόμης, ἤδη δὲ καὶ τῶν φορημάτων, ἢ ἀσπίδος. μεμπτὸν δὲ οὐδὲ τοῖς θεοῖς ἔδοξε, ὑμνεῖσθαι πρὸς τὴν τοξείαν, ἐκ ἠλακάτης, ἢ τόξον, ἢ τῆς αἰγίδος, μήν γε δὴ μέρους σώματος, ἢ τῆς ψυχῆς. τῆς ἀρχαιοτέρας δὲ οὐδὲ δυνατὸν ἐφάπαξ λέγειν· οὕτως οὐδ' ὁ Δημοσθένης ἀπαιτεῖται καθ' ἓν τῶν αὐτοῦ καλῶν ἐπαινούμενος· ἐπεί τό γε σύμπαν οὐδ' αὐτὸς ἂν αὐτὸν ἐξαρκέσειεν ἐπαινέσαι. ταῦτά τε τοῦ Θερσαγόρου διελθόντος, οἶμαί σε, ἔφην, ἐπι-

26 δεδεῖχθαί μοι βουλόμενον, τὸ μὴ μόνον ποιητὴν ἀγαθὸν εἶναι, τὸν λόγον παρεμπεσόντα ποιεῖσθαι τὸν Δημοσθένην, τὰ πεζὰ τοῖς ἐμμέτροις προστιθέντα. σὺ μὲν οὖν, ἔφη, τὴν ῥᾳστώνην ὑπονοεῖς, προσέχειν ἐπιδραμὼν *τὸν λόγον, εἴ τι τῆς φροντίδος ἀνεὶς, ἀκροατὴς ἡμῖν γένοιο. προὔργου τοίνυν, ἔφην, σοι γέγονεν οὐδὲν, εὖ ἴσθι. ὁπότε δὲ μὴ καὶ πλέον ἢ γελοῖος [illegible]. καλὸν ἂν λέγοις, ἔφη, τὸ ἴαμα. σὺ γὰρ, ἔφην, ἀγνοεῖς, οἶμαι, τὸ παράδοξον. ὅτι ἰατρὸς [illegible] ἀγνοήσαντος, ἀλλὰ θεραπεύσεις. ὅτι δὲ δὴ σὺ μὲν, ἃ [illegible]

27 [illegible] ἰόντα πρὸς τὸν λόγον, ἐπιχρίσας ἰᾶσθαι. τὸ δ' ἤδη κατειλημμένης παλαιᾶς [illegible] προόδους. ὥστε ταύτης τῆς ἀπορίας [illegible] σοι τὰ ἰάματα. *τοῦτο δ' οὖν, ἔφη, σοι τόδε ἴαμα. χρὴ μέντοι, καθάπερ ὁδὸν, προὐργιαίτατον εἶναι τὴν συνήθειαν. τὴν ἐναντίαν γὰρ, εἶπε, [illegible] ἢ φασὶν Ἀντικλέα τὸν [illegible] φιλοτιμηθῆναι πρὸς Πλάτωνά τε καὶ τοὺς ἑταίρους. τὸν μὲν γὰρ [illegible], ἁρματηλασίαν ἐπιδεικνῦντα, πολλοὺς περὶ τὴν ἀκαδημίαν ἐξελαύνειν δρόμους, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἁρματοτροχιᾶς ἅπαντας, μηδὲν παρα-

28 βαίνοντα, ἀλλ' ἑνὸς δρόμου σημεῖα κατὰ τῆς γῆς ὑπολείπεσθαι. τοιαύτη δέ γε τοῖς ἀρίστοις σπουδή, τὰς ἁρματοτροχιὰς [illegible]. οὐ μάλα ῥᾴδιον δὲ, οἶμαι, [illegible] ὁδοὺς, τὸ [illegible]. ἀλλά τοι τὸ Παύσωνος, ἔφη, σοφόν. ποῖον, ἔφην; οὐ γὰρ ἀκήκοα. Παύσωνι τῷ ζωγράφῳ φασὶν ἐκδοθῆναι γράψαι ἵππον καλινδούμενον. τὸν δὲ γράψαι τρέχοντα, καὶ πολὺν κονιορτὸν περὶ τὸν ἵππον. ὡς δ' ἐπὶ γράφοντος ἐπιστὰς ὁ ἐκδόντα, μέμφεσθαι μὴ γὰρ τοῦτο προστάξαι. τὸν οὖν Παύσωνα τὸν πίνακα τὰ μετέωρα κάτω περιαγαγόντα, τῷ παιδὶ τὴν

29 γραφὴν ἐπιδεῖξαι κελεῦσαι. καὶ τὸν ἵππον ἐμπαλιν κείμενον ὀφθῆναι καλινδούμενον. ἡδύς εἶ, ἔφην, Θερσαγόρα, εἰ μίαν οἴει με γραφὴν μηχανᾶσθαι τοσούτων ἐτῶν, ἀλλ' οὐχὶ πάσας στροφὰς καὶ περιαγωγὰς ἐκδιηγησάμενος, καὶ μεταπηδῶντα, δεδιέναι μὴ τὸ πλάσμα παθὼν τὸ τοῦ Πρωτέως. ποῖον, ἔφη, τὸ πάθος; τὸ γινόμενον, ὅ φασιν αὐτὸν γίνεσθαι, ἀφανισμὸν ἐκδυόμενον τῆς ἀνθρωπίνης ὄψεως, ἐπὶ καταλλαγεῖσι πάσας ἰδέας ζῴων, καὶ θηρίων, ἢ φυτῶν, ἢ στοιχείων, αὖθις οὖν, ποίας μορφῆς ἐπιλαβόμενον, Πρωτέα γενέσθαι. σὺ μὲν, εἶπεν,

30 ὑπὲρ τὸν Πρωτέα μηχανᾷ τὴν ἐμὴν ἀκρόασιν ἀποδιδράσκειν. οὐκ, ὦ γαθὲ, ἔφην, τοῦτο. παρέξω γοῦν ἐμαυτὸν ἀκροᾶσθαι, παρεὶς τὴν ἐπιχειρουμένην φροντίδα. τάχα γὰρ ἂν τι περὶ τοῦ σοῦ κινήσεις ἄφροντις γενόμενος, ἢ τῆς ἐμῆς οὐδὲν συμφροντίσεις. ὡς οὖν ἔδοξε ταῦτα αὐτῷ, καθίσαντες ἐπὶ τῆς πλησίον κρηπῖδος, ἐγὼ μὲν ἠκροώμην, ὁ δ' ἀνεγίγνωσκε μάλα γενναῖα ποιήματα. μεταξὺ δ' ὥσπερ ἔνθους γενόμενος, ἐπιδείξας τὸ γραμματεῖον, κομίζει τὸ ἀκροατήριον, ἔφη, μαθὼν, καθάπερ Ἀθήνησιν ἐκκλησιαστικὸν ἢ δικαστικὸν, ἀλλ' ὅπως εἴσῃ μοι

31 χάριν. χάριν μὲν, ἔφην, εἴσομαι, καὶ πρὶν, ὅ, τι καὶ λέγεις, εἰδέναι; τί δ' ἐστὶν, ὅ, τι καὶ λέγεις; Μακεδονικὸν, εἶπεν, ἐκ τῶν τῆς βασιλικῆς οἰκίας ὑπομνήμασι, καὶ πάνυ ὑφηγηθεὶς, τὸ βιβλίον οὐ κατὰ πάρεργον ἐκτησάμην, καὶ νῦν ἐπιμελῶς ἔχω ᾽οἴκοι. γέγραπται δ' ἄλλα τε τῶν Ἀντιπάτρου πραχθέντων ἐπὶ τῆς οἰκίας, καὶ περὶ Δημοσθένους, ἅ μοι δοκεῖς ἐν ἀπορέγοις ἀκοῦσαι. καὶ μὴν, εἶπον, ἤδη γέ σοι τὴν διαγγελίαν χάριν· καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ὁδοῦ *. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἀπολείψομαί σου, πρὶν ἢ τὴν ὑπόσχεσιν ἔργον σοι γενέσθαι. σὺ δ' εἰστίακας

32 μὲν με λαμπρῶς τὴν Ὁμήρου γενέθλιον. ἑστιάσεις δ' αὐτὸς καὶ τὴν Δημοσθένους. ὡς οὖν ἀνέγνω τὰ λοιπὰ τῶν γραμμάτων, διαπνεύσαντες ὀλίγον, ὅσον ἀποδοῦναι τῷ ποιήματι τοὺς δικαίους ἐπαίνους, ᾔειμεν εἰς τὸ Θερσαγόρου, καὶ μόλις μὲν, ἐπιτυχὼν δὲ τῷ βιβλίῳ, κἀγὼ λαβὼν, τότε μὲν ἀπηλλαττόμην. οὕτω χρὴ δ' οὕτω τὴν γνώμην διατίθεσθαι, ὡς οὐδέν τι *παρατρέψας, ἀλλ' ἐν αὐτοῖς ὀνόμασί τε καὶ ῥήμασιν ὑμῖν ἀναλέξομαι. οὐδὲ γὰρ τῷ Ἀσκληπιῷ μεῖόν τι γίγνεται τῆς τιμῆς, εἰ μὴ τῶν προσιόντων αὐτῷ ποιησάντων ᾄσματα, τὰ Ἰσοδήμου τοῦ

33 Τροιζηνίου, καὶ Σοφοκλέους ᾄδεται, καὶ τῷ Διονύσῳ, τὸ μὲν ποιεῖν καινὴν ποίησιν κωμῳδίας, ἢ τραγῳδίας, ἐκλέλειπται.

Marginalia: *ἔτη; *ἔχουσαν; *τὸν λόγον, γρ. τοῦ λόγου, ἐν ἄλλ. γρ. οὐ δὲ; *τούτου; 'οἴκοι; *ἀνάγνωθι; *παραβρέψας

λῆψαι, τὰ δὲ ἑτέροις συντεθέντα, τοῖς νῦν ὡς μέσον ἐκ καιροῦ κομίζουσι χάριν ἐκ ἐκείνου φέρε, τῷ τὸν νοῦν ἐν-
τεῦθεν τεκμαίρεσθαι. τὸ μὲν οὖν βιβλίον τοῦτο. ἔστι δὲ τῶν ὑπομνημάτων τὸ μέγιστον ἡμῖν μέρος. *τὸ δὲ δρᾶμα τοῦ βι-
βλίου φησίν, Ἀντίπατρον μεμαθηκέναι παρόντα τὸν Ἀρχίαν. ὁ δὲ Ἀρχίας, ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν νεωτέρων ἀγρευτής, τοὺς φυ-
γάδας ἐπέτετο συλλαμβάνειν. ἐπέσταλτο δὲ αὐτῷ καὶ Δημοσθένην ἀπὸ τῆς Καλαυρείας πεῖσαι μᾶλλον, ἢ βιάσασ-
θαι πρὸς τὸν Ἀντίπατρον ἥκειν. καὶ δὴ καὶ μετέωρος ὁ Ἀντίπατρος ἐπὶ ταύτης ἦν τῆς ἐλπίδος, τὸν Δημοσθένην 34
ἀεὶ προσδοκῶν. ὡς οὖν ἤκουσεν ἀπὸ τῆς Καλαυρείας ἥκοντα τὸν Ἀρχίαν, εὐθὺς ὡς εἶχεν, ἐκέλευσεν εἴσω καλεῖν.
ἐπεὶ δὲ εἰσῆλθεν, αὐτὸ φράσει τὰ λοιπὰ τὸ βιβλίον. Χαῖρε ὦ Ἀντίπατρε. Τί δὲ οὐ μέλλω χαίρειν, εἰ Δημοσθένην
ἥκεις. Ἥκω, ὡς ἐδυνάμην· ὑδρίαν γὰρ κομίζω τῶν Δημοσθένους λειψάνων. Ἀπ' ἐλπίδος γε μέν ἔσφηλας,
ὦ Ἀρχία. τί γὰρ τῶν ὀστῶν καὶ τῆς *ὑδρίας, Δημοσθένην οὐκ ἔχοντι; Τὴν γὰρ ψυχὴν αὐτοῦ, ὦ βασιλεῦ, πρὸς βίαν
κατέχειν ἀδύνατον. *Οὐ βουλήσεις, οὐδὲ ἕνεκά τι παρ' ἐμοῦ λαβόντες; Ἡμεῖς δὲ θᾶττον ἂν τὸ Βυζαντίων 35
τεῖχος ἑλεῖν μηχαναῖς, ἢ Δημοσθένην χειρώσασθαι. *Ἐγὼ δέ, ὦ Παρμενίων, ἔφη, εἰ μέν τις Ἀθηναῖος ὤν, ὦ Ἀ-
θηναῖοι λέγων, ἐμὰ τῆς πατρίδος συγγράμματα, τοῦτον ἡγούμην μὲν συστρατηγόν, φιλίαν δὲ ἐκ [illegible] εἰδὼς ὑπὲρ τῆς
πατρίδος ἐμὰ μισεῖ, τοῦτον συστρατηγοῦ μέν, ὡς ἀκρόπολις, καὶ τείχη, καὶ νεώρια, καὶ τάφρος. θαυμάζω δὲ
τῆς ἀρετῆς, καὶ μακαρίζω γε τοῦ κτήματος τὴν πόλιν, καὶ τοὺς μέν, ὅσοι τῆς χρείας ἠλλάξαντο, οὐδὲ ἂν προσ-
σπουδάσαιμι, τὸν δὲ βουλοίμην ἂν ἐνθένδε παρ' ἡμῖν τυχεῖν ὠνούμενος μᾶλλον, ἢ τὴν ἱππικὴν ἴσως καὶ πε- 36
ζικήν, καὶ ταῦτα μισθοφορικόν, τῆς ὅπλων βίας τὴν τοῦ λόγου πειθὼ καὶ τὸ τῆς γνώμης ἐμβριθὲς οὐδαμῶς ἐ-
λάττω ἡγούμενος. πρὸς Παρμενίωνα μὲν ταῦτα, τοιούτους δὲ τινὰς καὶ πρὸς ἐμὲ λόγους ἐποιήσατο. τῶν γὰρ μετὰ Διο-
πείθους Ἀθηνάζε ἀποσταλέντων, ἐγὼ μὲν ἦχον διὰ φροντίδος. ὁ δὲ εὖ μάλα γελάσας, ἔφη, σὺ δὲ Ἀθηναίων στρατη-
γόν, ἢ στρατιώτην δέδοικας ἡμῶν; οἱ μὲν τελῶναι καὶ ὁ Πειραιεὺς καὶ τὰ νεώρια, λῆρος ἔμοιγε καὶ φλυαρία.
τί δὲ ἂν ἄνθρωποι πράξαιεν, Διονύσια ἄγοντες, ἐν κρεανομίαις κατατρίβοντες, καὶ χοροῖς; εἰ δὲ μὴ Δημοσθένης ἕν 37
ἐν Ἀθηναίοις ἐγένετο, ῥᾷον ἂν εἴχομεν τὴν πόλιν, ἢ Θηβαίους καὶ Θετταλούς, ἀπατῶντες, βιαζόμενοι, φθάνοντες,
ὠνούμενοι. νῦν δὲ εἷς ἐκεῖνος ἐγρήγορε, καὶ πᾶσι τοῖς καιροῖς ἐφέστηκε, καὶ ταῖς ἡμετέραις ὁρμαῖς ἐπακολουθεῖ,
καὶ τοῖς στρατηγήμασιν ἀντιπαρατάττεται. λανθάνομεν δ' αὐτὸν οὐ σχεδιάζοντες, οὐκ ἐπιχειροῦντες, οὐ βουλευό-
μενοι. καὶ καθάπαξ κώλυμά τι, καὶ πρόβολος ἡμῖν, ἄνθρωπός ἐστι, μὴ πάντ' ἔχειν ἐξ ἐπιδρομῆς. τό γε τοι κατ'
αὐτόν, οὐκ Ἀμφίπολιν εἵλομεν, οὐκ Ὄλυνθον, οὐ Φωκέας, καὶ *Πύλας ἔχομεν, οὐχὶ Χερρονήσου καὶ τῶν περὶ τὸν Ἑλ- 38
λήσποντον ἐκρατήσαμεν. ἀλλ' ἐγείρει μὲν ἄκοντας, ὥσπερ ἐκ μανδραγόρου καθεύδοντας, τοὺς αὐτοῦ πολίτας, ὥσπερ
τομῇ τινι, καὶ καύσει τῆς ῥᾳθυμίας, τῇ παρρησίᾳ χρώμενος, ὀλίγον τοῦ πρὸς ἡδονὴν φροντίσας. μετατίθησι δὲ
τῶν χρημάτων τοὺς πόρους ἀπὸ τῶν θεωρικῶν ἐπὶ τὰ στρατιωτικά. συνίστησι δὲ τὸ ναυτικὸν νόμοις τριηραρχικοῖς, ὑπὸ
τῆς ἀταξίας μονονοὺ παντελῶς διεφθαρμένον. ἐγείρει δὲ ἐρριμμένον ἤδη χρόνον πρὸς τὴν δραχμὴν καὶ τὸ τριώβο-
λον, τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα, πάλαι τούτους καταπεπτωκότας, εἰς τοὺς προγόνους ἐπανάγων, καὶ τὸν ζῆλον τῶν Μα- 39
ραθῶνι καὶ Σαλαμῖνι κατειργασμένων. συνίστησι δὲ ἐπὶ συμμαχίας, καὶ συντάξεις Ἑλληνικάς. τοῦτον οὐ λαθεῖν ἔστιν,
οὐ φενακίσαι, οὐ πριάσθαι δὲ οὐ μᾶλλον; ἢ τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον ὁ Πέρσης βασιλεὺς ἐπρίατο. τοῦτον οὖν, ὦ
Ἀντίπατρε, χρὴ δεδιέναι μᾶλλον, ἢ πάσας τριήρεις, καὶ πάντας ἀποστόλους. ὃ γὰρ Ἀθηναίοις τοῖς πάλαι Θεμιστο-
*τοῦτο τοῖς νῦν κλῆς καὶ Περικλῆς ἐγένετο, τούτοις νῦν ὁ Δημοσθένης ἐστὶ μάλιστα, Θεμιστοκλεῖ μὲν τὴν σύνεσιν, Περικλεῖ δὲ τὸ
φρόνημα. ἐκτήσατο γοῦν αὐτοῖς *ἀκούσει Εὔβοιαν, Μέγαρα, τὰ περὶ τὸν Ἑλλήσποντον, τὴν Βοιωτίαν. καὶ καλῶς 40
γε, ἔφη, ποιοῦσιν Ἀθηναῖοι, Χάρητα μὲν καὶ Διοπείθην καὶ Πρόξενον, καὶ τοιούτους τινὰς ἀποδεικνύντες στρατηγούς,
Δημοσθένην δὲ εἴσω κατέχοντες ἐπὶ τοῦ βήματος. ὡς εἴ γε τότε ὁ ἄνθρωπος ὅπλων ἀπέφηνε, καὶ νεῶν, καὶ στρατο-
πέδων, καὶ καιρῶν, καὶ χρημάτων κύριος, ὀκνῶ, μὴ περὶ τῆς Μακεδονίας ἂν κατέστησέ μοι τὸν λόγον, ὅς καὶ νῦν ἀπὸ
ψηφισμάτων ἀνταγωνιζόμενος ἡμῖν, καταθέει Θρᾴκην, καταλαμβάνει πόρους, δείκνυσι, δυνάμεις συλλέ-
γει. Τί δὲ οὐ ζῶντα κατηνέγκατε; Κατελάβομεν. Κατὰ τὴν ὁδὸν οὖν τέθνηκε; Ἐν αὐτῇ μὲν ἦν, ὦ Κα- 41
*ὑφ' ἡμῶν λαυρεία. Τίς γε τῆς ὑμετέρας γέγονεν ἔργον ὀλιγωρίας, οὐ θεραπευόντων τὸν ἄνθρωπον. Ἀλλ' οὐδὲ *ὑφ' ἡμῶν
ἐγένετο. Τί φῄς; αἰνίγματα λέγεις, ὦ Ἀρχία. ζῶντα λαβόντες οὐκ ἔχετε; Οὐ γὰρ ἐκέλευες τὴν γε ἀρχὴν
πάντα μὴ βιάζεσθαι; καίτοι πλέον ἂν οὐδὲ βιασαμένοις οὐδὲν ἦν. καὶ γὰρ οὖν ἐπεχειρήσαμεν. Οὐκ εὖ γε ὑμεῖς οὐ-
δὲ μελλήσαντες. ἴσως οὖν ἐκ τῆς ὑμετέρας τέθνηκε βίας. Ἡμεῖς μὲν αὐτὸν οὐκ ἀπεκτείναμεν. βιά-
ζεσθαι δ' αὐτὸν μὴ πείθοιτο ἀναγκαῖον ἦν. Τί δέ, ὦ βασιλεῦ, τί τὸ πλέον, εἰ ζῶν ἀφίκετο; πάντως οὐ- 42
δὲν ἂν αὐτόν, ἢ ἀπέκτεινας. Οἴομαι, ὦ Ἀρχία, ὅπως μοι μὴ συνεγνώκεις, μηδὲ ὅτῳ ὁ Δημοσθένης,
μήτε τὴν ἐμὴν γνώμην, ἀλλὰ νομίζειν ὅμοιον εἶναι, Δημοσθένην αἱρεῖν, καὶ τούτους ζητεῖν τοὺς κακῶς ἀπολωλότας,
Ἱμεραῖον τὸν φυγάδα, καὶ τὸν Μαραθώνιον Ἀριστόνικον, καὶ τὸν ἐκ Πειραιῶς Εὐκράτην, τῶν ῥᾳδίων φλυαρίᾳ
οὐδὲν διαφέροντας, ἀνθρώπους ταπεινούς, ἀφορμῇ πρὸς καιρὸν θορύβου ἐπιπολάσαντας, καὶ πρὸς μικρὰς τα-
ραχῆς ἐλπίδα θρασέως ἐξαναστάντας, οἳ τὸ ἐξάψαντες ἐκ εἰς μικρόν, διὰ τῶν δεκάδων τόλμημα, καὶ τὸν ἄπιστον 43
*ἐκ Ὑπερείδην, καὶ τὸν ἄφιλον Δημοκλέα, τὸν [1]οὐδὲν αἰσχρὸν νομίσαντα, κολακείᾳ τοῦ πλήθους, συκοφαντήσαι Δη-
μοσθένην, οὐδὲ αὐτὸν εἰς τοῦτο παρῆχθαι δέχεσθαι, ἐφ' οἷς αὐτοὶ μετανοοῦντες, ὡς ἐχαρίζοντο· μετ' οὐ πολὺ γοῦν
τῆς συκοφαντίας, λαμπροτέραν, ἢ κατ' Ἀλκιβιάδην, αὐτοῦ τὴν κάθοδον ἀνενόησαν ψηφισάμενοι. ὁ δὲ ἐκ ἐμέλ-
λεν, οὐδὲ ἐπισχὼν ἤν κατὰ τῶν πολιτῶν τῇ γλώττῃ χρώμενος, τὴν ἐχθρὰν ἐν που τῆς ἀγνωμοσύνης ὑπομιμνήσκων.
Τί δέ, ἐκ ἐχθρῶν ἡμῖν ἔχθιστος ὁ Δημοσθένης; Οὐχ, ὅτι μέν ἐστι καὶ πιστὸς, φίλος τοῦ ἀδόλου, καὶ 44
βέβαιος ὅλως, ἐγνωσμένα τὰ γάρ τοι καλά, καὶ παρ' ἐχθροῖς καλά· καὶ τὸ τῆς ἀρετῆς, ὥσπερ γοῦν Λεωνίδου καὶ
κτανὼν ἐγὼ Ξέρξου, τὸ Βούλιν καὶ Σπέρχιν τοὺς Λακεδαιμονίους θαυμάσαντος, καὶ κατέλυσε παρ' ἑκάτερον, ἀφῆκεν. ἐγὼ οἱ
δὲ ἴσα πάντων, καὶ Δημοσθένην, αὐτός τε δὶς Ἀθήνησιν, οἱ καὶ μετὰ τῶν πολλῶν χρόνων, συγγινόμενος, καὶ πρὸς τῆς
*θαυμάσαι, δόξαν ἀναπυνθανόμενος, ὅπου τῶν παντοίων αὐτοῦ ἄγαν *θαυμάσας, οὐχ ὡς ἐν τῷ πολέμῳ, τὴν τῶν λόγων
δεινότητα, καὶ μαθὼν μὲν ὁ Πύθων πρὸς αὐτόν, τί δ' ἄλλοι ῥήτορες, ἐπειδὴ προσέβαλον τῷ τούτου κράτει, καὶ 45

Marginal notes: *τὸ δὲ δρᾶμα τοῦ βιβλίου. οὗ φησὶν Ἀντίπ. | *γρ. ὑδρίας ὀστείνην, Δημ. | *Πύλας | *τοῦτο τοῖς νῦν οὗτοι νομοθέτης ὁ Δημοσθένης, καὶ | *ὑφ' ἡμῶν | [1]ἐκ | *θαυμάσαι,

θην. καὶ λέξιν εὔρυθμον, καὶ ταῖς τῶν διανοιῶν περιγραφαῖς, καὶ συνεχεῖς ἀποδείξεις, καὶ τῷ συνακτικῷ γε καὶ
κρυστικῷ μετουσιούμενον γνώμῃ, ὅτι τοὺς ἕλληνας ἀθηνάζει συναγείρων, ὡς ἥξοντας ἀθηναίους, πόθεν; καὶ τοὺς
πόθοῦντος ἐπαγγέλμασι πεπιστευκότας, ὥστε δημοσθένης, καὶ τοὺς δημοσθένους ἤχους περιεσπούσας. ἀλλ᾽ ἡμῖν ἀπρέ-
πους ἡ δύναμις αὐτοῦ τοῦ λόγου. ἐγὼ δὲ ταύτην μὲν δευτέραν ἐτίθην, ἐν χώρᾳ τινὸς ὀργάνου, δημοσθένην δὲ αὐ-
46 τὸν ἐθαύμαζον τό τε φρονήματος, καὶ τῆς συνέσεως, ἀκλινῆ τὴν ψυχὴν ἐπ᾽ ὀρθῆς ἐν ἁπάσαις φυλάττοντα ταῖς
τῶν πολιτικῶν τῆς τύχης, καὶ πρὸς μηδὲν τῶν δεινῶν ἐνδιδόντα. καὶ φίλιππος δὲ ¹τὴν ὁμοίαν γνώμην ἔχοντα περὶ τἀνδρὸς
ἐπιστάμην. ὅτε μέν γε, δημηγορίας ἐπαγγελθείσης ἀθήνηθέν ποτε, καθάπτοιμένης τοῦ φιλίππου, καὶ παρρησιάσαντος
ἀγανακτούντος καὶ τι καὶ σκωπτικὸν εἰς τὸν δημοσθένην εἰπόντος, ὦ παρμένιον, ἔφη, δίκαιος ὁ δημοσθένης παρ-
ρησίας τυχεῖν. μόνος γὰρ τῶν ἀπὸ τῆς ἑλλάδος δημαγωγῶν οὐδαμοῦ τοῖς ἀπολογισμοῖς ἐγγέγραπται τῶν
47 ἐμῶν ἀναλωμάτων. καίτοι μᾶλλον ἐβουλόμην, ἢ γραμματεῦσι τε καὶ ναυάρχοις ἐμαυτὸν πεπιστευκέναι. τῶν δὴ ἐκείνων
μὲν ἕκαστος ἀπογέγραπται, χρυσίον, ξύλα, πόρους, θρέμματα, γῆν· ὁ δὲ ἐπιμόνους τέλους ἀποτέμνων, συντίθησι
δυνάμεις. αἰτιωμάτων τοιαῦτα καὶ τότε καὶ πολλάκις πρός με φίλιππος περὶ τἀνδρὸς ἔλεγεν. ἐν τῷ παρὰ τῆς
τύχης χρυσοῦ τεθνεῶτος, τὸ μὲν στρατηγὸν τὸν δημοσθένην, οὐχ ὡς καὶ τοὺς λόγους, ὥσπερ κριούς, ἢ καταπέλτας ἀθη-
ναίων εἰργασμένους, διασείει αὐτῷ, καὶ καταστρέφει τὰ βουλεύματα. περὶ μὲν γὰρ χαιρωνείας οὐδὲ μετὰ τὴν νίκην
48 ἐπαύετο πρὸς ἡμᾶς λέγων, εἰς ὅσον ἀνθρώπους ἡμᾶς κινδύνου κατέστησε. καὶ γὰρ εἰ παρ᾽ ἐλπίδα, καὶ κακίᾳ στρατη-
γῶν, καὶ στρατιωτῶν ἀταξίᾳ, καὶ τῇ παραδόξῳ ῥοπῇ τῆς τύχης, τῇ πολλὰ πολλάκις ἡμῖν συνειργασμένῃ, κεκρατήκα-
μεν, ἀλλ᾽ ἐπὶ μιᾶς γε ταύτης ἡμέρας, τὸν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνον ἐπέστησέ μοι. τὰς ἀρίστας πόλεις εἰς
ἓν συναγαγών, καὶ πᾶσαν τὴν ἑλληνικὴν δύναμιν ἀθροίσας, ἀθηναίους ἅμα καὶ θηβαίους, βοιωτούς τε τοὺς ἄλλους,
καὶ κορινθίους, εὐβοέας τε καὶ μεγαρέας, καὶ τὰ κράτιστα τῆς ἑλλάδος διακινδυνεύειν καταναγκάσας, καὶ μηδ᾽ ἔσω
49 με τῆς ἀττικῆς ἐπιστρέψας τορηθῆναι. τοιοῦτοι τινες ἦσαν αὐτῷ συνεχεῖς περὶ δημοσθένους οἱ λόγοι. καὶ πρός γε
τοὺς λέγοντας, ὡς μέγαν ἔχοι τὸν ἀθηναίων δῆμον ἀνταγωνιστήν, ἐμοὶ δημοσθένης μόνος, ἔφη, ἀνταγωνιστής. ἀθη-
ναῖοι δὲ δημοσθένην ἂν ἔχοντες, αἰγαιεῖς εἶεν, καὶ θετταλοί. καὶ πρέσβεις ὁπότε πρὸς τὰς πόλεις πέμποι τῶν μὲν ἄλ-
λων ἐνίκησεν εἴ τινας ἡ τῶν ἀθηναίων πόλις ἀντεπιστέλλει, τῇ πρεσβείᾳ ῥᾷστα ἂν κεκρατηκώς, τῷ δημοσθένους
δὲ ἐπιστάντος, μάτην, ἔφη, ἂν ἐπρεσβευσάμεθα. οὐ γὰρ ἦν κατὰ τῶν δημοσθένους λόγων ἐγείρειν τρόπαιον. ταῦτα ὁ φί-
50 λιππος. καὶ μέντοι καὶ ἡμεῖς πάντως ἔλαττον ἂν ἔχοντες, εἰ λάβοιμεν τοιοῦτον ἄνδρα, πρὸς διός, ἀρχία, τί ποτ᾽ ἂν νομί-
ζεις; βοῶν ἂν ἐπὶ σφαγὴν ὑπῆγεν, ἢ πολὺ μᾶλλον ἂν σύμβουλον περὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων, καὶ τῆς ἀρ-
χῆς πάσης ἐποιούμεθα; φύσει μὲν γὰρ ¹αὐτῷ, καὶ κατ᾽ ἀρχὰς προσεπεπόνθειν ἐξ αὐτοῦ τῶν πολιτευμάτων, ἐν δὲ
μᾶλλον ἀρεστοτέλης μάρτυς. ²πρός τ᾽ οὖν τὸ ἀλέξανδρον καὶ πρὸς ἡμᾶς ³γε ἀεί, οὐδὲν ἐπαύετο. τοιοῦτον ὄν-
τα αὐτὸν τῶν προσπεφοιτηκότων, μηδένα οὕτω πώποτε θαυμάσαι μεγέθους τε φύσεως, καὶ τῆς περὶ τὴν ἄσκη-
51 σιν ἐγκρατείας, καὶ βάρους, καὶ τάχους, καὶ παρρησίας, καὶ καρτερίας. ὑμεῖς δέ, ἔφη, ⁴διενοεῖσθε, ὡς ὑπὸ εὐβούλου
καὶ φρυνώνδου καὶ φιλοκράτους; καὶ ⁵ἐπηρεάσθαι δώροις καὶ τούτοις ἀναπεῖσαι, ἀνθρώπους καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν εἰς
ἀθηναίους, ἰδίᾳ τε τοῖς δεηθεῖσι, καὶ δημοσίᾳ τῇ πόλει κατανηλωκότα; διαμαρτάνοντες δὲ φοβεῖσθε ⁶οἴεσθε, πά-
λαι βεβουλευμένον τὴν ψυχὴν ὑποθεῖναι ταῖς τῆς πατρίδος ἀδήλοις τύχαις; καὶ καθαπτόμενον τῶν πραττο-
μένων ὑμῖν, ⁷ἀγανακτεῖτε; ὅς οὐδὲ τὸν ἀθηναίων δῆμον ὑποστέλλεται λήσειν ὑμᾶς, ἔφη, τῇ μὲν τῆς πατρί-
52 δος εὐνοίᾳ πολιτευόμενος, αὐτῷ δὲ τὴν πολιτείαν γυμνάσιον φιλοσοφίας προτιθέμενος. ⁸τὰ τοιαῦτα, ὦ ἀρχία,
ἐθαύμαζον πρότερον, αὐτὸς ἐπιστάμενος, τήν τε γνώμην ἣν εἶχε περὶ τῶν παρόντων, ἀκούσας λέγοντος, καὶ τῶν ἀεὶ
παρεστηκότων ἡμῖν κολάκων, οἱ ἐδεόμην, ἀπεστέλλετο ἄν τις ἐκ τῆς θύρας γνώμας ἀκούσας λόγου, καὶ φι-
λοτίμους συμβουλῆς μεταλαβεῖν. ⁹καί τι καὶ γενήσεσθαι δίκαιον, εἴπερ οἷον ὄντων ἀθηναίων τὴν ἀγαθοεργίαν, πάν-
τα παραβαλόμενος τὸν αὐτοῦ βίον, ἐξὸν ἐγγυωμενεστέρους καὶ βεβαιοτέρους κεχρῆσθαι φίλους. ὦ βασιλεῦ, τῶν μὲν
53 ἄλλων ἴσως ἂν ἔτυχες, τούτου δὲ μάτην ἂν ἔλεγες, οὕτω μανικῶς φιλαθήναιος ἦν. ¹⁰ταῦτα, ὦ ἀρχία. τί γὰρ
ἂν καὶ λέγοιμεν; ἀλλὰ πῶς ἀπέθανεν; ἔοικας ἔτι μᾶλλον, ὦ βασιλεῦ, θαυμάσειν. καὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ παραλαβόντες ¹¹διε-
φέρομεν οὐδὲν ἐκπλήξει τι, καὶ ἀπιστίᾳ τῶν ¹²ὁρώντων. ἔοικε γὰρ δὴ πάλαι τὸν ἄδη βεβουλευμένος περὶ τῆς ὑστάτης
ἡμέρας. δηλοῖ δὲ ἡ παρασκευή. καθῆστο μὲν γὰρ ἔνδον ἐν τῷ νεῷ. μάτην δὲ τῶν πρόσθεν ἡμερῶν λόγους ἦμεν
ἀνηλωκότες. τίνες γὰρ ἦσαν οἱ παρ᾽ ἡμῶν λόγοι; πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα προϋπισχνούμην, ἔλεγον ὅτι παρὰ σοῦ
54 καθυπισχνούμενος, οὐ μάλα μὲν προσδοκῶν. οὐ γὰρ ἠπιστάμην, ἀλλ᾽ ᾤμην διὰ ὀργῆς ἔχειν τὸν ἄνθρωπον, χρή-
σιμον δὴ οὖν πρὸς τὸ πεῖθειν νομίζων. ὁ δὲ πῶς προσίετο τοὺς λόγους; καί με μηδὲν ἀποκρίνασθαι. μάλιστα μὲν γὰρ
αὐτίκα ἂν ἐβουλόμην παρεῖναι· νῦν δὴ ἀλλὰ σύ γε μὴ παραλίπῃς μηδέν. οὐ γάρ τοι σμικρὸν ἔργον, ἦθος ἀν-
δρὸς ἐπιεικὲς πρὸς αὐτὸν τὸ τέλος τοῦ βίου καταμαθεῖν, πότερον ἄνετος καὶ ταπεινὸς ἦν, ἢ παντάπασιν ἀκλινὲς τὸ τῆς
ψυχῆς ὀρθὸν ἐφύλαττεν. οὐδὲν ὑπέστειλεν ἐκεῖνός γε. πῶς γάρ, ὃς οὐδὲ γελάσας, καί με δὴ σκώπτων ἐς τὸν πρό-
55 τερον βίον, ἀπίθανον ἔφη με ὑποκριτὴν εἶναι τῶν σῶν ψευσμάτων. ἀπιστήσας ἄρα τοῖς ἐπαγγέλμασι, προεῖτο
τὴν ψυχήν; ἴσα, εἴ γε τῶν λοιπῶν ἀκούσαις, οὐ δόξει σοι μόνον ἀπιστεῖν, ἀλλ᾽ ὅπερ καλοῖς, ὦ βασιλεῦ, λέγεις,
μακεδόνι μὲν ὅτι οὐδὲν ¹³ἀπόμνυσιν, οὐδὲ παράδοξον, εἰ δημοσθένην οὕτω καμβανούσιν, ὡς ἀμφὶ πόλιν, ὡς
ὀλισθεῖν, ὡς ἐρωτῶν. τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγε, καὶ γὰρ οὖν ὑπογραφείας παρεσκευάσμην, ἵνα σοι τὰ λεχθέντα σώζοι-
το. ἐγὼ μέντοι, ἔφη, ὦ ἀρχία, κασσάνδρου ἢ θανάτου φόβῳ, κατ᾽ ἐφίειν ἂν αντιπάτρῳ χαρισάμην. ἀλλ᾽ εἰ ταῦτ᾽
56 ἀληθεύεις, πολύ μοι μᾶλλον ἔτι φυλακτέον, μὴ τὴν ψυχὴν αὐτὴν παρ᾽ αὐτοῦ ζῆν δεδωροδοκηκέναι, μηδ᾽ ἦν
ὑπὲρ αὐτῆς ἐπέταξα, τὸ ἔξω λιπεῖν τὴν ἑλληνικήν, ἐς τὴν μακεδονικὴν μεταβληθῆναι. καλὸν γε, ὦ ἀρχία, εἰ τὸ ζῆν
ἐμοὶ πειραιεὺς αὐτῆς περιέχοι, καὶ τριήρης ἣν ἐπιδέδωκα, καὶ τεῖχος, καὶ τάφρος, τοῖς ἐπ᾽ αὐτῆς τέλεσι κατεσκευασμέ-
να, καὶ φυλὴ πανδιονίς, ἧς ἦν ἐθελοντὴς χορηγήσων ἐγώ, καὶ σόλων καὶ δράκων, καὶ παρρησία βήματος, καὶ δῆ-
μος ἐλεύθερος, καὶ ψηφίσματα στρατιωτικά, καὶ νόμοι τειχοποιικοί, καὶ προγόνων ἀρεταί, καὶ τρόπαια, καὶ πολλῶν
57 εὔνοια, τῶν ἐμὲ πολλάκις ἐστεφανωκότων, καὶ δύναμις ἑλλήνων, τῶν ὑπ᾽ ἐμοῦ μέχρι νῦν πεφρουρημένων. εἰ δὲ καὶ

βίου τὸ

¹ τὴν αὐτὴν
² πρός αὐτόν,
³ πρός γε οὖν
⁴ λέγων οὐδέ-
ποτ᾽
⁴ διενοεῖσθε,
⁵ ἐπηρεάσθαι
⁶ οἴεσθε,
⁷ ἀγανακτεῖτε
⁸ διὰ τοιαῦτα
⁹ χαίρειν
¹⁰ Βα
¹¹ διεφέρομεν.
¹² οὐχ
¹³ πῶς ἔστιν ὅ-
τε δίκαιον
μᾶλλον, ἀκούσας
θηρίον. μέ-
ποτε ψευσό-
μενον.

βιωτὸν ἡγεῖσθαι, ὑπὸ ποίῳ μὲν, αὐτίκα δέ σοι ὁ ἔλεος παρὰ τοῖς οἰκείοις, ὧν ἠγοράζομεν αἰχμαλώτους, ἢ τοῖς πατράσιν, ὧν συνεξέδωκα τὰς θυγατέρας, ἢ οἷς τοὺς ἐράνους συνεισηνεγκάμην. εἰ δέ με μὴ σώζουσι νῆσος ἀρχῆς καὶ θάλαττα, παρά γε τούτῳ Ποσειδῶνος αἰτῶ τὸ σώζεσθαι, καὶ παρὰ τῷ βωμῷ, καὶ τῶν ἱερῶν νόμων. εἰ δὲ Ποσειδῶν, ἔφη, μὴ δύναται φυλάττειν τὴν ἀσυλίαν τοῦ νεώ, μηδ᾽ ἐπαισχυνεῖται προδοῦναι Δημοσθένην Ἀρχίᾳ, τεθνάναι, οὐδὲ Ἀντίπατρος ὑμῖν ἀντὶ τοῦ θεοῦ κολακευτέος. ἐξῆν μοι φιλτέρους ἔχειν Ἀθηναίων Μακεδόνας, καὶ νῦν μετεῖχον τῆς 58 ὑμετέρας τύχης, εἰ μετὰ Καλλιμέδοντος καὶ Πυθέου καὶ Δημάδου συνεταττόμην. ἐξῆν γάρ, καίτοι ὀψέ, *τῆς ψυχῆς μεταρρυθμίσασθαι, εἰ μὴ τὰς Ἐρεχθέως θυγατέρας καὶ τὸν Κόδρον ἐπῃσχυνόμην. οὐκοῦν ἡρούμην αὐτομολοῦντι τῷ δαίμονι συμμεταβάλλεσθαι. καλὸν γὰρ καταφύγιον θάνατος ἐν κινδύνῳ παντὸς αἰσχροῦ ἀφίεσθαι. καὶ νῦν, Ἀρχία, τὸ κατ᾽ ἐμαυτὸν οὐ καταισχυνῶ τὰς Ἀθήνας, ἑκὼν δουλείαν ἑλόμενος, ἐντάφιον δὲ τὸ κάλλιστον τὴν ἐλευθερίαν προέμενος. ἀλλὰ δίκαιος γάρ, ἔφη, σοι τῶν *τραγῳδιῶν μνημονεύειν. οὐ σεμνὸν τὸ λεχθέν; ἡ δὲ καὶ θνήσκουσ᾽ ὅμως, 59 πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν *εὐσχήμως πεσεῖν καὶ ταῦτα κόρη, Δημοσθένης δὲ αἰσχρὸν μᾶλλον θανάτου βίον προκρινεῖ ἀσχήμονα, τῶν Ξενοκράτους καὶ Πλάτωνος περὶ ἀθανασίας λόγων ἐπιλαθόμενος; καὶ ἤδη πικρότερον ἔλεγε, προσαχθεὶς ὡς τοὺς τῆς τύχης ἐξυβρίζοντας. ἀλλὰ τί δεῖ λέγειν νῦν ἐμέ, τέλος δ᾽ ἐμοῦ τὰ μὲν δεινότερα, τὰ δ᾽ ἀπειλοῦντος, ἁπαλὴν μοῦσαν εἰρηνικὴν παραστησάμενος, ἐπιλαβὼν δέ, ἔφη, τοῦτό σοι, Ἀρχία σύ, ἐπεὶ δὲ Δημοσθένης εἰμί, συγγνωστέ μοι, εἰ δαίμονι μὴ πεφυκότι κακῷ ἀπολαύσεσθαι. τότε δὲ ἤδη πρὸς βίαν αὐτὸν ἀποσπᾶν διανοουμένων, ὁ δ᾽, 60 ὡς ᾔσθετο, δῆλος ἦν καταγελῶν. καὶ πρὸς τὸν θεὸν προσβλέψας, ἔοικεν Ἀρχίας, εἶπεν, ὅπλα μόνα, καὶ τριήρεις καὶ τείχη καὶ στρατόπεδα, δυνάμεις εἶναι καὶ καταφυγὰς ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς ὑπολαμβάνειν, τῆς δ᾽ ἐμῆς παρασκευῆς καταφρονεῖν, ἣν οὐκ ἂν ἐλέγξαιεν Ἰλλυριοί, καὶ Τριβαλλοί, καὶ Μακεδόνες, ὀχυρωτέραν ἢ ξύλινόν ποτε τεῖχος ἡμῖν, ὃ θεὸς ἀνεῖλεν ἀπόρθητον εἶναι. μετὰ ταύτης ἀεὶ *τῆς προνοίας ἀδεῶς μὲν ἐπολιτευσάμην, ἀδεὲς δέ μοι τὸ μετὰ Μακεδόνων θάρσος. ἐμέλησε δ᾽ οὐδὲν ἐκ Εὐκτήμονος, ἐκ Ἀριστογείτονος, οὐ Πυθέου καὶ Καλλιμέδοντος, οὐ Φιλίππου τότε, οὐ 61 νῦν Ἀρχίου. ταῦτ᾽ εἰπών, μὴ προσαγάγῃ μοι τὴν χεῖρα, ἔφη. τὸ κατ᾽ ἐμὲ γὰρ οὐδὲν παραχθήσομαι ὁ νεὼς πίσυνος, τὸν δὲ θεὸν προσειπών, ἑκὼν ἕψομαι. κἀγὼ μὲν ἦν ἐπὶ τῆς ἐλπίδος ταύτης, καὶ τὴν χεῖρα τῷ στόματι προσαγαγόντος, οὐδὲν ἄλλ᾽ ἢ προσκυνεῖν ὑπελάμβανον. τὸ δέ, ὡς ἔοικεν ἦν, ὕστερον βασανιζομένης θεραπαίνης ἐφωράσαμεν, πάλαι φάρμακον αὐτοῦ ταμιεύεσθαι, λύσιν ψυχῆς ἀπὸ σώματος ἐλευθερίας κτώμενον. οὐ γὰρ οὖν ἔφθασεν ὑπερβὰς τὸν οὐδὸν τοῦ νεώ, καὶ πρὸς ἐμὲ βλέψας, ἄγε δὴ τοῦτον, εἶπε, πρὸς Ἀντίπατρον, Δημοσθένην δὲ οὐκ ἄξεις, οὐ 62 μὰ τούς. καί μοι μὲν ἐφαίνετο προσθήσειν, τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεπτωκότας, ὁ δὲ χαίρειν εἰπὼν ἀπῆλθεν. τοῦτό σοι τὸ πέρας, ὦ βασιλεῦ, τῆς Δημοσθένους πολιορκίας κομίζειν ἔχω. Δημοσθένης γε καὶ τοῦτο, ὦ Ἀρχία. βαβαὶ τῆς Ἀττικῆς ψυχῆς, καὶ μακαρίας. ὡς ἀνδρεῖον μὲν αὐτοῦ τὸ λῆμα, *πολιτικὴ δὲ ἡ πρόνοια, μετὰ †χεῖρας τὸ πιστὸν τῆς ἐλευθερίας ἔχειν. ἀλλ᾽ ὁ μὲν οἴχεται, βίον ἕξων τὸν ἐν μακάρων νήσοις, ἡρώων λεγομένων, ἢ τὰς εἰς οὐρανὸν ψυχῶν νομιζομένας ὁδούς, ὀπαδός τις δαίμων ἐσόμενος ἐλευθερίου Διός, τὸ σῶμα δ᾽ ἡμεῖς εἰς Ἀθήνας ἀποπέμψομεν, κάλλιον 63 ἀνάθημα τῇ γῇ τῶν ἐν Μαραθῶνι πεπτωκότων.

* τὴν ψυχὴν

* τῇ τραγῳδίᾳ

* Αἰσχήμως

* αὐτὸς τῆς

* τοῦτ᾽ ἐστι, αὐτὴ προνοίᾳ τὸ πολιτικὸν ἐπιτήδευμα προσῆκον, ἢ ἀγαθοῦ πολίτου ἀξία, τὴν δὲ ἐλευθερίας ἀσφάλειαν, καὶ βεβαιότητα ταῖς χερσὶ κατέχει.

† χεῖρας

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΒΙΒΛ. ΟΓΔ.

Οὕτω ἐπεκράτησεν ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὥστε καὶ Μακεδόνες δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττόν πως τὴν ἀσυλίαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ἀποσπᾶν ᾐδοῦντο τοὺς εἰς Καλαυρείαν καταφυγόντας. ὅπου γε οὐδὲ Δημοσθένην ἐθάρρησεν Ἀρχίας βιάζεσθαι στρατιώτας ἔχων, ὃς προσετέτακτο ὑπὸ Ἀντιπάτρου ζῶντα ἀγαγεῖν κἀκεῖνον, καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων, ὃν εὕροι τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων τοῖς παραπλησίοις. ἀλλὰ πείθειν ἐπειρᾶτο, οὐ μὴν ἔπεισε, ἀλλ᾽ ἔφθη, φαρμάκῳ προανελὼν ἑαυτὸν τοῦ ζῆν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

Βιβλιοθ. ἱστορ. βιβλ. ις.

Οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι τὴν αὔξησιν ὑφορώμενοι τοῦ Φιλίππου, τοῖς ἀεὶ πολεμουμένοις ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐβοήθουν, πρέσβεις ἀποστέλλοντες ἐπὶ τὰς πόλεις, καὶ παρακαλοῦντες τηρεῖν τὴν αὐτονομίαν, καὶ τοὺς ἐπὶ τὴν προδοσίαν ὁρμῶντας τῶν πολιτῶν θανάτῳ κολάζειν. ἐπαγγελλόμενοι δὲ πᾶσι συμμαχήσειν, καὶ φανερῶς ἑαυτοὺς πολεμίους ἀποδείξαντες τῷ βασιλεῖ, διεπολέμουν πρὸς ἐκεῖνον. μάλιστα δ᾽ αὐτοὺς παρώξυνε προεστάναι τῆς Ἑλλάδος Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, δεινότατος ὢν κατ᾽ ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἑλλήνων.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, βιβλ. τῷ αὐτῷ.

Καταληφθείσης τῆς Ἐλατείας, ἧκόν τινες νυκτὸς ἀπαγγέλλοντες τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως, καὶ διότι ταχέως ἥξει Φίλιππος μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Ἀττικήν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τὸ παράδοξον τῆς πράξεως καταπλαγέντες, τοὺς σαλπικτὰς μετεπέμποντο, καὶ σημαίνειν προσέταττον δι᾽ ὅλης τῆς νυκτός. τῆς δὲ φήμης εἰς πᾶσαν οἰκίαν διαδοθείσης, ἡ μὲν πόλις ὀρθὴ διὰ τὸν φόβον ἦν· ὁ δὲ δῆμος ἅπας ἅμ᾽ ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ θέατρον πρὸ τοῦ συγκαλέσαι τοὺς ἄρχοντας, ὡς ἦν ἔθος. ὡς δ᾽ ἦκον οἱ στρατηγοί, καὶ τὸν μηνύσαντα παρῆγον, κἀκεῖνος εἶπε, σιωπὴ μὲν καὶ φόβος κατεῖχε τὸ θέατρον, καὶ τῶν εἰωθότων δημηγορεῖν οὐδεὶς ἐτόλμα συμβουλεύειν. πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος καλοῦντος τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας, οὐδεὶς παρῄει σύμβουλος. ἀπορίας οὖν μεγάλης οὔσης καὶ καταπλήξεως, ἀπέβλεπε τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Δημοσθένην. ὁ δὲ ἀναβάς, καὶ τὸν δῆμον παρακαλέσας θαρρεῖν, ἀπεφαίνετο δεῖν παραχρῆμα πρέσβεις ἀποστέλλειν εἰς τὰς Θήβας, καὶ παρακαλεῖν τοὺς

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΒΙΟΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ,

ΕΙ ΓΝΗΣΙΟΣ, ΚΑΙ ΕΙ ΕΙΚΟΣ ΤΑ ΟΥΤΩ ΔΙΑΛΕΛΥΜΕΝΑ,

καὶ εἰκῆ διερριμμένα, ὑπὸ πλουτάρχου γεγράφθαι.

1 ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ Δημοσθένους καὶ Κλεοβούλης τῆς Γύλωνος θυγατρός, [illegible]

2 [illegible]

3 [illegible]

4 [illegible]

5 [illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

Μὰ γῆν, μὰ κρήνας, μὰ ποταμούς, μὰ νάματα.

8 [illegible]

9 [illegible]

10 [illegible]

11 [illegible]

πειρῶν

τριήρεις τε ἐπλήρωσε, περιέπλευσε τοὺς συμμάχους ἀργυρολογῶν. ἐφ' οἷς πολλάκις ἐστεφανώθη, πρότερον μὲν ὑπὸ Δημομέλους, Ἀριστονίκου, Ὑπερείδου χρυσῷ στεφάνῳ, τελευταῖον δὲ ὑπὸ Κτησιφῶντος. καὶ γραφέντος τοῦ ψηφίσματος παρανόμων ὑπὸ Διοδότου, καὶ Αἰσχίνου, ἀπολογούμενος ἐνίκησεν, ὥστε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τὸν διώκοντα μὴ μεταλαβεῖν. ὕστερον δὲ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὴν Ἀσίαν στρατευσαμένου, καὶ φυγόντος Ἁρπάλου μετὰ χρημάτων εἰς Ἀθήνας, τὸ μὲν πρῶτον ἐκώλυσεν αὐτὸν εἰσδεχθῆναι. ἐπειδὴ δὲ εἰσέπλευσε, λαβὼν δαρεικοὺς χιλίους μετετάξατο. βουλομένων τε Ἀθηναίων Ἀντιπάτρῳ παραδοῦναι τὸν ἄνθρωπον, ἀντεῖπεν, ἔγραψέ τε ἀποθέσθαι τὰ χρήματα εἰς ἀκρόπολιν. ᵃ οὐδὲ τῷ δήμῳ τὸν ἀριθμὸν εἰπόντα, φήσαντος δὲ Ἁρπάλου ἑπτακόσια καὶ πεντήκοντα, ἢ ὀλίγῳ πλείονα, ὥς φησι Φιλόχορος. μετὰ δὲ ταῦτα φυγόντος Ἁρπάλου ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἐν ᾧ ἐφυλάττετο, μέχρις ἂν ἀφίκηταί τις παρ' Ἀλεξάνδρου, καὶ πρὸ δίτης εἰς τὴν Κρήτην, ἢ, ὥς ἔνιοι, ἐπὶ Ταίναρον τῆς Λακωνικῆς, αἰτίαν ἔσχεν ὁ Δημοσθένης δωροδοκίας, ᵇ καὶ διὰ τοῦτο μήτε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἀνακομισθέντων μεμηνυκώς, μήτε τὴν τῶν φυλαττόντων ἀμέλειαν. ᶜ εἰσαχθεὶς δὲ εἰς δικαστήριον ὑπὸ Ὑπερείδου, Πυθέου, Μενεσαίχμου, Ἱμεραίου, Πατροκλέους, οἳ ἐποίησαν καταγνῶναι αὐτοῦ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, καὶ ἁλούς, ἔφυγε, πενταπλάσιον ἀποτῖσαι μὴ δυνάμενος. ἔσχε γὰρ αἰτίαν τριάκοντα τάλαντα λαβεῖν. ἢ, ὥς ἔνιοι, οὐχ ὑπομείνας τὴν κρίσιν. μετὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν Ἀθηναίων Πολύευκτον πεμψάντων πρεσβευτὴν πρὸς τὸ κοινὸν τῶν Ἀρκάδων, ὥστε ἀποστῆναι αὐτοὺς τῆς τῶν Μακεδόνων συμμαχίας, καὶ τοῦ Πολυεύκτου πεῖσαι μὴ δυναμένου, ἐπιφανεὶς Δημοσθένης, καὶ συνειπών, ἔπεισεν. ἐφ' ᾧ θαυμασθεὶς μετὰ χρόνον κάθοδον εὕρετο, ψηφίσματος γραφέντος, ᵈ τριήρους ἀποσταλείσης. τῶν δ' Ἀθηναίων ψηφισαμένων τὰς ἃ ὤφειλε τριάκοντα ᵉ ποιῆσαι αὐτὸν τὸν βωμὸν τοῦ Σωτῆρος Διὸς ἐν Πειραιεῖ, καὶ ἀφεῖσθαι, τοῦτο γράψαντος τὸ ψήφισμα Δήμωνος Παιανιέως, ὃς ἦν ἀνεψιὸς αὐτοῦ, ᶠ πάλιν ἐν τοῖς ἦν πολιτευόμενος. Ἀντιπάτρου δὲ εἰς Λαμίαν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων συγκλεισθέντος, τῶν Ἀθηναίων εὐαγγέλια θυόντων, πρός τινα τῶν ἑταίρων Ἀγησίστρατον ἔφη, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν πραγμάτων. ἐπίσταμαι γάρ, εἶπε, τοὺς Ἕλληνας, στάδιον μὲν πολεμεῖν καὶ εἰδότας καὶ δυναμένους, δόλιχον δὲ οὐκέτι. Φάρσαλον δὲ ἑλόντος Ἀντιπάτρου, καὶ πολιορκήσειν ἀπειλοῦντος Ἀθηναίους, εἰ μὴ τοὺς ῥήτορας ἐκδοῖεν, καταλιπὼν ὁ Δημοσθένης τὴν πόλιν ἔφυγε, πρῶτον μὲν εἰς Αἴγιναν ἐπὶ τὸ Αἰάκειον καθεδούμενος. φοβηθεὶς δέ, εἰς Καλαυρίαν μετέστη. ἐκδιδόναι δὲ τοὺς ῥήτορας τῶν Ἀθηναίων ψηφισαμένων, κἀκεῖνον, καθίζει ἱκέτης ἐν τῷ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερῷ. ἐλθόντος δὲ ἐπ' αὐτὸν Ἀρχίου τοῦ φυγαδοθήρου ἐπικαλουμένου, ὃς παρεσχόλαζεν Ἀναξιμένει τῷ ῥήτορι. πείθοντος αὐτὸν ἀναστῆναι, ὡς φίλον Ἀντιπάτρῳ γενησόμενον, εἶπεν, οὔτ' ἐπ' αὐτῶν ἐπραγῴδεις, ἔπειθές με, οὔτε νῦν πείσεις συμβουλεύων. τοῦ δὲ ἐπιχειροῦντος βιάζεσθαι, ἐκώλυσαν αὐτὸν οἱ κατὰ τὴν πόλιν. καὶ Δημοσθένης ἔφη, οὐ σωτηρίας δεόμενος κατέφυγον εἰς Καλαυρίαν, ἀλλ' ὡς ἐλέγξων Μακεδόνας καὶ κατὰ τῶν θεῶν βιαζομένους. αἰτήσας τε γραμματεῖον, ἔγραψεν, ὡς μὲν Δημήτριος ὁ Μάγνης φησί, τὸ ἐπὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ ἐλεγεῖον ἐπιγεγραμμένον ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕστερον·

> εἴπερ ἴσην ῥώμην γνώμῃ Δημόσθενες ἔσχες,
> οὔποτ' ἂν Ἑλλήνων ἦρξεν Ἄρης Μακεδών.

κεῖται δὲ εἰκὼν πλησίον τοῦ περισχοινίσματος καὶ τοῦ βωμοῦ τῶν δώδεκα θεῶν, ὑπὸ Πολυεύκτου ᵍ πεποιημένη. ὡς δὲ ἔνιοί φασι, τοῦτο εὑρέθη γεγραμμένον· Δημοσθένης Ἀντιπάτρῳ χαίρειν. ἀποθανεῖν δὲ αὐτόν, Φιλόχορος μέν φησι φάρμακον πιόντα. Σάτυρος δὲ ὁ συγγραφεὺς τὸν κάλαμον πεφαρμάχθαι, ᾧ γράφειν ἤρξατο τὴν ἐπιστολήν, οὗ γευσάμενον ἀποθανεῖν. Ἐρατοσθένης δὲ ἐκ πολλοῦ δεδοικότα Μακεδόνας, ʰ περὶ τῷ βραχίονι κρίκον περικεῖσθαι πεφαρμαγμένον. εἰσὶ δὲ οἵ φασι, συσχόντα αὐτὸν τὸ πνεῦμα ἀποθανεῖν. οἱ δὲ εἶπον, τὸ κατὰ τὴν σφραγῖδα φάρμακον γευσάμενον. ⁱ ἔζη δὲ δύο καὶ εἴκοσι ⁱ ... ὅτε δὲ Φίλιππος ἐτελεύτα, λαμπρὰν ἐσθῆτα προῆλθεν ἔχων, καίτοι τῆς θυγατρὸς αὐτῷ νεωστὶ τετελευτηκυίας, ἐφηδόμενος τῷ τοῦ Μακεδόνος θανάτῳ. συνήργησε δὲ καὶ Θηβαίοις πρὸς Ἀλέξανδρον πολεμοῦσι, καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπέρρωσεν ἀεί. διόπερ Θήβας κατασκάψας, ἐζήτει παρ' Ἀθηναίων Ἀλέξανδρος αὐτόν, ἀπειλῶν εἰ μὴ δοίησαν. στρατευομένου δὲ αὐτοῦ ἐπὶ Πέρσας, καὶ αἰτοῦντος ναυτικὸν παρ' Ἀθηναίων, ἀντεῖπεν, ἄδηλον εἰπών, εἰ οὐ κατὰ τῶν παρασχόντων χρήσεται. κατέλιπε δύο παῖδας ἐκ μιᾶς γυναικός, τῆς τῶν εὐδοκίμων Ἡλιοδώρου θυγατρός. θυγατέρα μίαν ἔσχεν, ἣ παῖς ἔτι οὖσα πρὸ γάμου ἐτελεύτησεν. εἶχε δὲ καὶ ἀδελφήν, ἐξ ἧς καὶ Λάχου Λευκονοέως ἀδελφιδοῦς αὐτῷ Δημοχάρης ἐγένετο, ἀνὴρ καὶ κατὰ πόλεμον ἀγαθός, καὶ κατὰ τοὺς πολιτικοὺς λόγους οὐδενὸς χείρων. ἔστι δὲ αὐτοῦ εἰκὼν ἐν τῷ πρυτανείῳ εἰσιόντων πρὸς τὴν ἑστίαν δεξιά, ὁ πρῶτος περιεζωσμένος ἅμα τῷ ἱματίῳ καὶ ξίφος (οὕτω γὰρ δημηγορῆσαι λέγεται), ἡνίκα Ἀντίπατρος ʲ ἐζήτει τοὺς ῥήτορας. χρόνῳ δὲ ὕστερον Ἀθηναῖοι σίτησίν τε ἐν πρυτανείῳ τοῖς συγγενέσι τοῦ Δημοσθένους ἔδοσαν, καὶ αὐτῷ τετελευτηκότι τὴν εἰκόνα ἀνέθεσαν ἐν ἀγορᾷ, ἐπὶ Γοργίου ἄρχοντος, αἰτησαμένου αὐτῷ τὰς δωρεὰς τοῦ ἀδελφιδοῦ Δημοχάρους. ᾧ καὶ αὐτῷ πάλιν ὁ υἱὸς Δημοχάρους Λάχης Λευκονοεὺς ᾐτήσατο δωρεάς, ἐπὶ Πυθαράτου ἄρχοντος, δεκάτῳ ὕστερον ἔτει, τὴν τῆς εἰκόνος στάσιν ἐν ἀγορᾷ, καὶ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, αὐτῷ τε καὶ ἐκγόνων ἀεὶ τῷ πρεσβυτάτῳ, καὶ προεδρίαν ἐν ἅπασι τοῖς ἀγῶσι· καὶ ἔστι τὰ ψηφίσματα ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀναγεγραμμένα. ἡ δὲ εἰκὼν τοῦ Δημοχάρους εἰς τὸ πρυτανεῖον μετεκομίσθη, περὶ ἧς προείρηται. φέρονται δὲ αὐτοῦ λόγοι γνήσιοι ἑξήκοντα πέντε. φασὶ δέ τινες καὶ ἀσώτως αὐτὸν βιῶναι, γυναικείαις τε ἐσθῆσι χρώμενον, καὶ κωμάζοντα ἑκάστοτε· ὅθεν Βάταλον ἐπικληθῆναι. οἱ δὲ ὑποκοριστικῶς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς τροφοῦ λέγουσιν αὐτὸν οὕτω λοιδορεῖσθαι. Διογένης δὲ ὁ κύων θεασάμενός ποτε αὐτὸν ἐν καπηλείῳ αἰσχυνόμενον, καὶ ὑποχωροῦντα, εἶπεν, ὅσῳ μᾶλλον ὑποχωρεῖς, τοσούτῳ μᾶλλον ἐν τῷ καπηλείῳ ἔσῃ. ἔλεγε δὲ αὐτὸν περισκώπτων ἐν μὲν τοῖς λόγοις Σκύθην εἶναι, ἐν δὲ ταῖς μάχαις ἀστικόν. ἔλαβε καὶ παρ' Ἐφιάλτου χρυσίον, ἑνὸς τῶν δημαγωγῶν, ὃς πρεσβεύσας πρὸς βασιλέα, χρήματα φέρων ἧκε λάθρα, ὅπως διανείμας τοῖς δημαγωγοῖς, τὸν πρὸς Φίλιππον ἐκκαύσῃ πόλεμον· καὶ ἰδίᾳ αὐτὸν δωροδοκῆσαι παρὰ βασιλέως φασὶ δαρεικοὺς τρισχιλίους. Ἀναξίλαν δέ τινα Ὠρείτην, ξένον αὐτῷ γεγονότα συλλαβών, ᵏ ἐβασάνιζεν, ὡς κατάσκοπον. οὐδὲν δὲ ἐξειπόντα, ἐψηφίσατο τοῖς ἕνδεκα παραδοῦναι. λέγων δέ ποτε κωλυόμενος ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν ἐκκλησίᾳ, βραχὺ ἔφη βούλεσθαι πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. τῶν δὲ σιωπησάντων, νεανίας, εἶπε, θέρους ὥρᾳ, ἐμισθώσατο ἐξ ἄστεος

Marginal numbers: 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23

Marginal notes: ᵃ ὧν · ᵇ ἀνέσχετο · ᶜ καὶ τετ. · ᵉ κατασκευάσαι · ᶠ ἦν πάλιν ἐν τοῖς πολιτευομένοις. · ᵍ πεποιημένη. · ⁱ ἐβίω δὲ δύο καὶ ἑξήκοντα ἔτη. · ʲ Ἀρχίας · ᵏ ἐβασάνισεν,

24 ὄνον Μεγάραδε. μεσούσης δὲ τῆς ἡμέρας, καὶ σφοδρῶς φλέγοντος τοῦ ἡλίου, ἑκάτερος αὐτῶν ἐβούλετο ὑποδύεσθαι ὑπὸ τὴν σκιάν· εἶργον δὲ ἀλλήλους, ὁ μὲν μεμισθωκέναι τὸν ὄνον, οὐ τὴν σκιάν, λέγων, ὁ δὲ μεμισθωμένος, τὴν πᾶσαν ἔχειν ἐξουσίαν. καὶ ταῦτα εἰπὼν ἀπῄει. τῶν δὲ Ἀθηναίων ἐπισχόντων καὶ δεομένων πέρας ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ, εἶθ' ὑπὲρ μὲν ὄνου σκιᾶς, ἔφη, βούλεσθε ἀκούειν, λέγοντος δὲ ὑπὲρ σπουδαίων πραγμάτων οὐ βούλεσθε; Πώλου δέ ποτε τοῦ ὑποκριτοῦ πρὸς αὐτὸν εἰπόντος, ὅτι δυσὶν ἡμέραις ἀγωνισάμενος τάλαντον λάβοι μισθόν, ἐγὼ δ', εἶπε, πέντε τά-

25 λαντα * μίαν ἡμέραν σιωπήσας. διαφθαρεὶς δὲ τὴν φωνὴν ἐν ἐκκλησίᾳ καὶ θορυβηθεὶς, τοὺς ὑποκριτὰς ἔφη δεῖν κρίνειν ἐκ τῆς φωνῆς, τοὺς δὲ ῥήτορας ἐκ τῆς γνώμης. ὀνειδίσαντος δ' αὐτὸν Ἐπικλέους, ὅτι ἀεὶ σκέπτοιτο, αἰσχυνοίμην γὰρ, εἶπεν, εἰ τηλικούτῳ δήμῳ συμβουλεύων αὐτοσχεδιάζοιμι. ἱστοροῦσι δὲ ὡς οὐδὲ λύχνον ἔσβεσεν, ἄχρι πεντήκοντα ἐτῶν ἐγένετο, * διακρίνων τοὺς λόγους. αὐτὸς δέ φησιν ὑδροποσίᾳ χρήσασθαι. ἔγνω δὲ αὐτὸν καὶ Λυσίας ὁ ῥήτωρ, καὶ Ἰσοκράτην εἶδε πολιτευόμενον, ἄχρι τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης, καί τινας τῶν Σωκρατικῶν φιλοσόφων. τοὺς δὲ πλείστους

26 λόγους εἶπεν αὐτοσχεδιάσας, εὖ πρὸς αὐτοὺς πεφυκώς. πρῶτος δ' ἔγραψε στεφανωθῆναι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ Ἀριστόνικος Νικοφάνους Ἀναγυράσιος, ὑπωμόσατο δὲ Διώνδας.

* μιᾶς ἡμέρας

* διακριβῶν

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

περὶ παιδ. ἀγωγ.

Ὁ Περικλῆς, ὡς ἡμῖν ἀκούειν παραδέδοται, καλούμενος ὑπὸ τοῦ δήμου, πολλάκις οὐχ ὑπήκουσε, λέγων ἀσύντακτος εἶναι. ὡσαύτως δὲ καὶ Δημοσθένης ζηλωτὴς τῆς τούτου πολιτείας γενόμενος, καλούντων αὐτὸν τῶν Ἀθηναίων σύμβουλον, ἀντέβαινεν, οὐ συντέταγμαι, λέγων. καὶ ταῦτα μὲν ἴσως ἀδέσποτός ἐστι, καὶ πεπλασμένη παράδοσις. ἐν δὲ τῷ κατὰ Μειδίου, τὴν τῆς σκέψεως ὠφέλειαν ἐναργῶς παρίστησι. φησὶ γοῦν, ἐγὼ δ' ἐσκέφθαι μὲν, ὦ Ἀθηναῖοι, φημί, κἂν οὐ ἀρνηθείην καταμεμελετηκέναι γε, ὡς οἷόν τε μάλιστα ἐμοί. καὶ γὰρ ἂν ἄθλιος ἦν, εἰ τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων, ἠμέλουν ὧν περὶ τούτων ἐρεῖν ἔμελλον.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

εἰ πρεσβυτέρῳ πολ.

Ὅπου γὰρ ὁ Δημοσθένης φησὶν ἀνάξια πάσχειν τὴν πάραλον ἱερὰν οὖσαν τριήρη, ξύλα καὶ χάρακας καὶ βοσκήματα τῷ Μειδίᾳ παρακομίζουσαν, ἦ που πολιτικὸς ἀνὴρ ἀγωνοθεσίας καὶ βοιωταρχίας καὶ τὰς ἐν Ἀμφικτύοσι προεδρίας ἀπολιπών, εἶτα ὁρώμενος ἐν ἀλφίτων καὶ στεμφύλων διαμετρήσεσι, καὶ πόκοις προβάτων, οὐ [illegible] δόξει τοῦτο δὴ τὸ καλούμενον ἵππου γῆρας ἐπάγεσθαι, μηδενὸς ἀναγκάζοντος;

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

αὐτόθι.

Λέγεται δὲ καὶ Δημοσθένους ἐκπεσόντος ἐν τῷ δήμῳ, καὶ βαρέως φέροντος, ἅψασθαι παλαιόν τινα γέροντα τῶν ἀκηκοότων Περικλέους, καὶ εἰπεῖν, ὡς ἐκείνῳ τἀνδρὶ προσομοίως τὴν φύσιν, οὐ δικαίως αὑτοῦ καταγινώσκει. οὕτω δὲ καὶ Τιμόθεον [illegible] ἐλπίδος ἐκπεπτωκότα ἐπὶ τῇ κληρονομίᾳ, καὶ παραγομένου εἰς τὴν μετουσίαν δεδιότα, θαρρεῖν ἐκέλευσεν, ὡς ὀλίγου χρόνου τὴν διατριβὴν ὑπ' αὐτοῦ γενησομένην.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

πολιτικὰ παραγγ.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ σκῶμμα καὶ γελοῖον, ἔστιν ὅτε γίνεται πολιτικοῦ λόγου μέρος, εἰ μὴ πρὸς ὕβριν ἢ βωμολοχίαν, ἀλλὰ χρησίμως ἐπιπλήττοντος ἢ διασύροντος λέγοιτο. μάλιστα δ' εὐδοκιμεῖ τὰ τοιαῦτα περὶ τὰς ἀμύνας καὶ τὰς ἀνταποδόσεις. τὸ γὰρ ἐκ παρασκευῆς καὶ κατάρχοντα, γελωτοποιοῦντός ἐστι, καὶ δόξαν κακοηθείας προστίθησιν. ὡς προσῆν τοῖς Κικέρωνος σκώμμασι, καὶ τοῖς Κάτωνος τοῦ πρεσβυτέρου, καὶ Εὐξιθέου τοῦ Ἀριστοτέλους συνήθους. οὗτοι γὰρ ἔσκωπτον πολλάκις ἀρχόμενοι. ἀμυνομένῳ δὲ συγγνώμην ἅμα καὶ χάριν ὁ καιρὸς δίδωσι. καθάπερ Δημοσθένης πρὸς τὸν αἰτίαν ἔχοντα κλέπτειν, χλευάζοντα δὲ αὐτοῦ τὰς νυκτογραφίας, οἶδα ὅτι σε λυπῶ λύχνον καίων. καὶ πρὸς Δημάδην βοῶντα, Δημοσθένης ἐμὲ βούλεται διορθοῦν, ἡ ὗς τὴν Ἀθηνᾶν. αὕτη μέντοι πέρυσιν ἡ Ἀθηνᾶ μοιχεύουσα ἐλήφθη.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

αὐτόθι.

Φωκίωνος δὲ καὶ τὴν βραχυλογίαν ἐθαύμαζεν. ὁ γοῦν Πολύευκτος ἀπεφαίνετο ῥήτορα μέγιστον εἶναι Δημοσθένην, δεινότατον δ' εἰπεῖν, Φωκίωνα· πλεῖστον γὰρ αὐτὸν τὸν λόγον λέξει βραχυτάτῃ νοῦν περιέχειν. καὶ ὁ Δημοσθένης τῶν ἄλλων καταφρονῶν, εἰώθει λέγειν ἀνισταμένου Φωκίωνος, ἡ τῶν ἐμῶν λόγων κοπὶς ἀνίσταται. μάλιστα μὲν οὖν ἐσκεμμένῳ πειρῶ, καὶ μὴ διακένῳ τῷ λόγῳ χρῆσθαι πρὸς τοὺς πολλοὺς μετ' ἀσφαλείας, εἰδὼς ὅτι καὶ Περικλῆς ἐκεῖνος ηὔχετο πρὸ τοῦ δημηγορεῖν, μηδὲ ῥῆμα μηδὲν ἀλλότριον τῆς πραγματείας ἐπελθεῖν αὐτῷ. δεῖ δ' ὅμως καὶ πρὸς τὰς ἀπαντήσεις τὸν λόγον εὔχρηστον ἔχειν καὶ γεγυμνασμένον. ὀξεῖς γὰρ οἱ καιροί, καὶ πολλὰ φέροντες ἐν ταῖς πολιτείαις αἰφνίδια. διὸ καὶ Δημοσθένης ἠλαττοῦτο πολλῶν, ὥς φασι, παρὰ τὸ καιρὸν ἀναδυόμενος καὶ κατοκνῶν.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

αὐτόθι.

Ὅρα δὲ τὰ πρὸς Αἰσχίνην ὑπὸ Δημοσθένους εἰρημένα, καὶ πρὸς τοῦτον ὑπ' Αἰσχίνου, καὶ πάλιν ἃ πρὸς Δημάδην γέγραφεν Ὑπερείδης, εἰ Σόλων ἂν εἶπεν, ἢ Περικλῆς, ἢ Λυκοῦργος ὁ Λακεδαιμόνιος, ἢ Πιττακὸς ὁ Λέσβιος. καίτοι γε καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ δικανικῷ τὸ λοίδορον ἔχει μόνῳ. οἱ δὲ Φιλιππικοὶ καθαρεύουσι καὶ σκωμμάτων καὶ βωμολοχίας ἁπάσης. τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀκουόντων μᾶλλον αἰσχύνει τοὺς λέγοντας. ἔτι δὲ συγχεῖ καὶ ταράζει τὰ πράγματα, καὶ διαταράσσει τὰ βουλευτήρια καὶ τὰς ἐκκλησίας.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ, ΠΡΟΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΝ ΜΟΝΤΙΟΝ, ἀξιώσαντα αὐτὸν γράψαι οἱ τόν τε Δημοσθένους βίον, καὶ τὰς ἁπάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ὑποθέσεις.

[margin: ἀμφιδέξιος]

1 ΕΠΕΙΔΗ κράτιστε ἀνθυπάτων Μόντιε, καὶ τὸν ὁμιλητὴν ἀπέφηνας ἀμφιδέξιον τοῖς λόγοις ὄντα, προτιμῶν μὲν ἐν τῇ Ῥωμαίων φωνῇ, καὶ τῆς παρ' ἐκείνοις παιδείας ὁμολογουμένως τὸ πρεσβεῖον ἀνῄρησαι, ἀμελῶς δὲ οὐδὲ τῆς Ἑλληνικῆς, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ διὰ τὸ τῆς φύσεως μέγεθος ὑπερέχεις δυνάμενος, ἀλλὰ περί τε τοὺς ἄλλους ἐσπούδακας, καὶ περὶ τὸν πλεῖστον τῶν Ἑλληνικῶν ῥητόρων τὸν Δημοσθένην, καὶ δὴ καὶ ἡμᾶς ἐκέλευσας τὰς ὑποθέσεις τῶν τούτου λόγων ἀναγράψαι, δεχόμεθα μὲν ἄσμενοι τὸ πρόσταγμα. ἴσμεν γὰρ ὅτι πλείω τὴν τιμὴν ἢ πόνον ἔχει. ἀρξόμεθα δὲ τοῦ συντάγματος 2 ἀπὸ τοῦ βίου τοῦ ῥήτορος, οὐχ ὅλον αὐτὸν διεξιόντες· περιττὸν γὰρ τοῦτο· ἀλλὰ τοσοῦτον μνημονεύσαντες, ὅσον δοκεῖ καὶ πρὸς κατάληψιν ἀκριβεστέραν τῶν λόγων συντελεῖν.

[margin: τοσοῦτον μνημονεύσαντες]

Δημοσθένης τοίνυν ὁ ῥήτωρ, πατρὸς ἦν Δημοσθένους, ἀξιοπίστου τοῦ γένους δοκῶν, ὡς καὶ Αἰσχίνης ἐχθρὸς ὢν μαρτυρεῖ. εἴρηται γοῦν οὕτως αὐτοῖς ῥήμασι· τούτῳ πατὴρ ἦν Δημοσθένης ὁ Παιανιεύς, ἀνὴρ ἐλεύθερος· οὐ γὰρ δεῖ ψεύδεσθαι. ἐργαστήριον δὲ εἶχε τῶν μαχαιροποιῶν κεκτημένος, ὅθεν τὴν τοῦ μαχαιροποιοῦ κλῆσιν ἔλαβε. τὸ μέντοι 3 μητρῷον γένος τοῦ ῥήτορος οὐκ ἦν, ὥς φασι, καθαρῶς Ἀττικόν· Γύλωνος γὰρ τοῦ πάππου τοῦ Δημοσθένους, φυγόντος μὲν ἐξ Ἀθηνῶν ἐπὶ προδοσίας ἐγκλήματι, οἰκήσαντος δὲ περὶ τὸν Πόντον, κἀκεῖ γυναῖκα ἀγομένου Σκύθην τὸ γένος, ἐξ ἧς ἦν τοῦ Δημοσθένους ἡ μήτηρ Κλεοβούλη. εἰς τοῦτο γοῦν ἄλλοι τε λελοιδορήκασι, καὶ Αἰσχίνης, εἰπὼν ὡς ἄρα εἴη Σκύθης, βάρβαρος, ἑλληνίζων τῇ φωνῇ. περὶ μὲν τοῦ γένους αὐτοῦ τοσαῦτα εἰρήσθω. ὀρφανὸς δὲ καταλειφθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς κομιδῇ νέος, ἦν μὲν, ὥς φασιν, ἀσθενὴς τῷ σώματι, καὶ νοσώδης, ὥστε μηδὲ εἰς παλαίστρας φοιτῆσαι, καθάπερ πάντες οἱ τῶν Ἀθηναίων παῖδες εἰώθεσαν· ὅθεν καὶ ἀνδραγαθίας ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἰς μαλακίας ἐσκώπτετο, καὶ Βάταλος 4 ἐπωνυμίαν εἶχεν. ἱστόρηται γάρ τινα Βάταλον Ἐφέσιον αὐλητὴν γενέσθαι, ὃς πρῶτος ὑποδήμασι γυναικείοις ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐχρήσατο, καὶ μύθοις κατεαγόσι, καὶ ὅλως τὴν τέχνην ἐμάλθαξεν. ἀπὸ τούτου δὲ τοὺς ἐκλύτους καὶ ἀνάνδρους, βατάλους ἐκάλεσαν. λέγεται δὲ τὴν πολλὴν καὶ σφοδρὰν ἐπὶ λόγοις ὁρμὴν τὸν Δημοσθένην ἐντεῦθεν σχεῖν· Καλλίστρατος ἦν Ἀθηναῖος ῥήτωρ ἔνδοξος. οὗτος ἔμελλε δημοσίας τινὰ δίκην ἀγωνίζεσθαι, φασίν, οἶμαι, τὴν περὶ Ὠρωποῦ. ὁ 5 τοίνυν Δημοσθένης παῖς ὤν, ἐδεῖτο τοῦ ἐφεστῶτος οἰκέτου συγχωρῆσαι παρεισβληθῆναι αὐτῷ τῇ δίκῃ, καὶ ὃς ἐπέτρεψεν. ἀκούσας δέ, οὕτω διετέθη, ὥστε ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας, πάντα πάρεργα πρὸς τοὺς λόγους θέσθαι. διδασκάλῳ δὲ χρησάμενος Ἰσαίῳ μάλα δεινῷ ῥήτορι, εἰς ἄνδρας ἐγγραφείς, εὐθὺς ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐπιτρόπων συνεστήσατο, κακῶς διῳκηκότων τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. καὶ εἷλε μὲν αὐτούς· οὐ μὴν ἠδυνήθη πάντα ἀπολαβεῖν, ὅσα ἀπολώλεκε. τοὺς δὲ λόγους τοὺς ἐπιτροπικούς, εἰσὶν οἵ φασιν Ἰσαίου, καὶ οὐ Δημοσθένους εἶναι διὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ ῥήτορος ἀπιστοῦντες· ὀκτωκαίδεκα 6 γὰρ ἐτῶν ἦν, ὅτε πρὸς τούτους ἠγωνίζετο· καὶ ὅτι δοκοῦσιν οἱ λόγοι τὸ τοῦ Ἰσαίου πως ἐπιφαίνειν εἶδος. ἕτεροι δὲ νομίζουσι, συντετάχθαι μὲν ὑπὸ Δημοσθένους, διωρθῶσθαι δὲ ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. οὐδὲν δὲ θαυμαστόν, εἰ ὁ Δημοσθένης ἠδυνήθη μὲν καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡλικίᾳ συγγράφειν τοιούτους λόγους· ἡ γὰρ ὕστερον ὑπεροχὴ καὶ τοῦτο πιστοῦται· ἀπὸ δὲ παρὰ ὅτι τῆς ὑπὸ τῷ διδασκάλῳ, τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα πολλαχοῦ μεμίμηται. μετὰ μὲν οὖν τούτους τοὺς ἀγῶνας βραχὺ τῇ ἡλικίᾳ προελθών, σοφιστεύειν ἐπεχείρησεν. εἶτα ἀπαλλαγεὶς τούτου, συνηγόρησεν ἐν δικαστηρίῳ. τούτοις δέ, 7 ὥσπερ γυμνασίοις χρησάμενος, ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν καὶ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἦλθεν. ὅτι καίτοι μνημονεύεται πῶς, ὅτι τραυλὸς μὲν ἦν τὴν γλῶτταν ἐκ φύσεως· τὸ δὲ πνεῦμα ἀτονώτερος· ἐξ ὧν ἀμφοτέρων συνέβαινε, φαυλοτέραν αὐτὸν τὴν ὑπόκρισιν παρεχόμενον, οὐκ εὐδοκιμεῖν τὸ κατ' ἀρχὰς ἐπὶ τοῖς λόγοις. διὸ καὶ πρὸς τὸν ἐρωτήσαντα, τί ἐπὶ ῥητορικῇ ἄριστον, ἀπεκρίνατο, ὅτι ὑπόκρισις, δυσχεραίνων ὅτι διὰ ταύτην τῶν χειρόνων ἥττων ἐγένετο. ἀλλὰ καὶ ταῦτα μελέτῃ κατώρθωσε, καὶ ὅσα ἄλλα αὐτῷ πρὸς δημαγωγίαν ὑπῆρχεν ἐλαττώματα. καὶ γὰρ δειλὸς ἦν τοσοῦτον πρὸς τοὺς τοῦ 8 δήμου θορύβους, καὶ εὐκατάπληκτος, ὥστε εὐθὺς ἐξίστασθαι. διὰ δὲ τοῦτο φασὶν αὐτὸν ἀνέμου ῥαγδαίου πνέοντος, καὶ κινουμένην σφοδρῶς τὴν θάλατταν, πρὸς τοὺς αἰγιαλοὺς βαδίζοντα, λέγειν· καὶ τὸν τῆς θαλάττης ἦχον συνεθίζεσθαι φέρειν πρὸς τὰς τοῦ δήμου καταβοάς. μνημονεύονται δὲ αὐτοῦ καὶ οἰκήσεις κατάγειοι, καὶ ξυρήσεις ἀποπτικαί, ἵνα δι' αἰσχύνην μὴ προΐοι τῆς οἰκίας δύναιτο· καὶ ὡς οὐδὲ τὰς νύκτας ἐκάθευδεν, ἀλλὰ διεπονεῖτο πρὸς φῶς περὶ λόγους. ὅθεν καὶ Πυθέας σκώπτων, ἔφη τοὺς λόγους τοῦ Δημοσθένους λύχνων ἀπόζειν. πρὸς ὃν ὁ Δημοσθένης ἀστείως ἅμα καὶ πικρῶς, 9 οὐδαμῶς ἔφη, ὅτι σοὶ καὶ ἐμοὶ λύχνοι καίουσι. διεβέβλητο γὰρ ὡς λωποδύτης νύκτωρ ὁ Πυθέας. καὶ μὴν ὅτι τὸ ὕδωρ ἐπετήδευε πίνειν, ἵνα ἐγρηγορέναι μᾶλλον παρέχηται τὴν διάνοιαν, ἅπασιν ὡμολόγηται. προσειλήφαμεν δὲ κἀκεῖνο, ὡς καὶ ξίφος ποτὲ ἐκ τῆς ὀροφῆς ἀπήρτησε, καὶ ἱστάμενος ὑπὸ τούτῳ, ἔλεγεν. ἐποίει δὲ τοῦτο δι' αἰτίαν τοιαύτην. ἐν τῷ λέγειν, ἀπρεπῶς τὸν ὦμον εἰώθει κινεῖν. ὑποκρεμάσας οὖν τοῦ ὤμου τὸ ξίφος ἐν χρῷ, καὶ οὕτω τῷ δέει τῆς πληγῆς, ἐδυνήθη κατασχεῖν ἑαυτὸν ἐπὶ τοῦ πρέποντος σχήματος. ἀναγκαῖον δὲ διηγήσασθαι καὶ ὅπως εἶχε τὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων 10 πράγματα, ὅτε ἐπὶ τὸ δημαγωγεῖν ἦλθε Δημοσθένης. Θηβαῖοι Λακεδαιμονίους ἄρχοντας τῶν Ἑλλήνων καὶ μεγίστην δύναμιν ἔχοντας ἐν Λεύκτροις τῆς Βοιωτίας μάχῃ νικήσαντες αὐτούς, προῆλθον εἰς ἰσχύν. καὶ μετ' ὀλίγον πρὸς Φωκέας πόλεμον ἐξήνεγκαν. ἦσαν δὲ οἱ Φωκεῖς, ἔθνος ὅμορον τῇ Εὐβοίᾳ, πόλεις ἔχον δύο καὶ εἴκοσι. οὗτοι δὲ καταλαβόντες τὸν τοῦ Πυθίου ναόν, πλούσιον ὄντα, ἐσύλησαν. αὐτόθεν οὖν καὶ οἱ Θηβαῖοι πόλεμον ἐξήνεγκαν πρὸς αὐτούς. ἐπολέμουν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον. Χῖοι γάρ, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Βυζάντιοι πάλαι ποτὲ ὄντες 11 ὑπήκοοι Ἀθηναίων, τότε μετ' ἀλλήλων συστάντες, καὶ συμμαχίαν ποιησάμενοι, πρὸς αὐτοὺς ἐπολέμουν. καὶ οὕτω μὲν ἡ Ἑλλὰς εἰς πολλὰ μέρη διῄρητο, Ἀθηναίων πολεμούντων πρὸς τοὺς προειρημένους, καὶ Θηβαίων πρὸς Φωκέας, Λακεδαιμονίων πρὸς Πελοποννησίους. κατὰ δὲ τοῦτον τὸν καιρόν, Φίλιππος ὁ Ἀμύντου παῖς εἰς τὴν Μακεδόνων βασιλείαν παρῆλθεν. Ἀμύντᾳ γὰρ τῷ Μακεδονίας βασιλεῖ, τρεῖς ἐγένοντο παῖδες ἐξ Εὐρυδίκης τῆς Ἰλλυρίδος, Ἀλεξαν-

[margin: παρεισβληθῆναι]
[margin: τούτῳ]
[margin: προῆλθον]
[margin: τῇ βοιωτίᾳ]

12 δρος, ὁ περδίκκας, φίλιππος. τούτων ὁ μὲν πρεσβύτερος ἀλέξανδρος δολοφονηθεὶς, ἐτελεύτησεν, ὁ δὲ περδίκκας, πρὸς ἰλλυριοὺς μαχόμενος· φίλιππος δὲ ὁ νεώτατος, ἐτύγχανε μὲν ἐν θήβαις ὁμηρεύων· ὡς δὲ ἐπύθετο τὸν περδίκκου θάνατον, ὑπεξῆλθεν λάθρα, καὶ ὀξέως εἰς μακεδονίαν ἀφικόμενος, κατέσχε τὴν ἀρχήν. ἀθηναῖοι δὲ ἕτερόν τινα γένους μὲν ὄντα τοῦ βασιλικοῦ, φυγάδα δὲ ἐκ μακεδονίας, ἐπὶ βασιλείαν κατῆγον μετὰ πολλοῦ πλήθους στρατιωτῶν. τούτοις ὁ φίλιππος ἐπιθέμενος, ἐνίκησε μάχῃ· καὶ ὅσους συνέλαβεν αἰχμαλώτους τῶν ἀθηναίων, ἀφῆκεν ἄνευ λύ-
13 τρων, οὐ κατ' εὔνοιαν τῆς πόλεως, οὐδὲ δι' ἐπιείκειαν τρόπου.

Τῆς ῥητορικῆς, μέρη τρία· ἐπιδεικτικόν, συμβουλευτικόν, καὶ δικανικόν. τῶν μὲν οὖν δυοῖν, ἄκρος ἀγωνιστὴς γέγονε, τοῦ τε δικανικοῦ καὶ συμβουλευτικοῦ· ἐπιδεικτικοὺς δὲ οὐκ ἔχομεν αὐτοῦ λόγους. τοὺς γὰρ φερομένους, οὐ πιστευτέον εἶναι δημοσθένους, τὸν ἐπιτάφιον, καὶ τὸν ἐρωτικόν· πολὺ γὰρ τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἀπολείπονται. καὶ οὐχ ἡμετέραν γνώμην λέγομεν, ἀλλὰ καὶ διονύσιος τῷ χαρακτῆρι τοῦτο συνιδών. ὅτι μὲν γὰρ εἶπεν ἐπιτάφιον λόγον δημοσθένης, ὡμολόγηται·
14 οὐ μὴν τοῦτον εἶναι τὸν ὑπ' ἐκείνου ῥηθέντα, πάνυ φαύλως καὶ ἀσθενῶς ἔχοντα. τῶν δὲ συμβουλευτικῶν αὐτοῦ λόγων, οἱ μὲν, αὐτὸ τοῦτο ἔχουσιν ἐπίγραμμα, συμβουλευτικοί· οἱ δὲ, οὐδὲν μὲν ἧττον εἰσὶ συμβουλευτικοί, φιλιππικοὶ δὲ οἱδὲ ἐπιγράφονται, ἐκ τοῦ περὶ τῶν τοῦ φιλίππου πραγμάτων εἰρῆσθαι τὴν κλῆσιν λαχόντες. καὶ τῶν φιλιππικῶν ἕκαστος, ἰδίαν τινὰ ἐπιγραφὴν ἔχει κατὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἑκάστου ἰδιότητα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ,

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΙΑΝΟΝ.

1 Βαδίζοντί μοι κατὰ τὴν στοάν, τὴν ἐντεῦθεν ἐξιόντων ἐν ἀριστερᾷ, τῆς ἕκτης ἐπὶ δέκα, σμικρὸν πρὸ μεσημβρίας, θερσαγόρας περιτυγχάνει. τάχα τινὲς αὐτὸν ἴσασιν ἐπίσταντο, σμικρός τις ἐπίγρυπος, ὑπόλευκος, ἀνδρικὸς τὴν φύσιν. ἰδὼν οὖν αὐτὸν ἔτι προσιόντα, θερσαγόρας, ἔφην, ὁ ποιητής, ποῖ δή, καὶ πόθεν; οἴκοθεν, ἦ δ' ὅς, δεῦρο. πότερον δή, ἦν δ' ἐγώ, διαβαδίζων; ἀνάγκης μέν, ἔφη, καὶ τούτου δεόμενος. ἀωρὶ γάρ τι τῶν
2 νυκτῶν *ἐξαναστὰς, ἔδοξέ μοι χρῆναι τοῖς ὁμήρου γενεθλίοις τῆς ποιητικῆς ἀπάρξασθαι. καλῶς γε σὺ ποιῶν, ἔφην, καὶ τὰ τροφεῖα τῆς παιδεύσεως ἐκτίνων ἐκείνῳ. ἐκεῖθεν οὖν ἀρξάμενος, ἦ δ' ὅς, ἔλαθον ἐμαυτὸν εἰς τοῦτο τῆς μεσημβρίας ἐκπεσών. ὅπερ οὖν, ἔφην, δεῖ μέν μοι καὶ τοῦ περιπάτου. πολὺ μέν τι πρότερον, ἔφη, προσεστηκὼς τουτουὶ δεόμενος ἥκω, τῇ χειρὶ τὸν ὅμηρον ἐπιδείξας. ἴστε δή που τὸν ἐν δεξιᾷ τοῦ τῶν πτολεμαίων νεώ, τὸν καθειμένον τὰς κόμας. προσερῶν τι οὖν αὐτὸν ἀφικόμην, ἔφη, καὶ προσευξόμε-
3 νος, ἀφθόνως μεταδιδόναι τῶν ἐπῶν. εἰ γάρ, ἔφην, ἐν εὐχαῖς τὰ πράγματα εἴη. πάλαι γάρ τι καὶ αὐτὸς ἐνοχλεῖν μοι δοκῶ τὸν δημοσθένην, ἐπικουρῆσαί τι πρὸς τὴν αὐτοῦ γενέθλιον. εἰ οὖν ὑμῖν ἐπαρκέσει τὸ εὔχεσθαι, συμβαλοίμην ἄν σοι. κοινὸν γὰρ ἡμῖν τὸ ἕρμαιον. ἐγὼ μέν, ἔφη, καὶ τῆς νυκτός τι καὶ τήμερον πεπειραμένος, δοκῶ μοι τῆς *εὐνοίας τὸν ὅμηρον ἐπιγράψασθαι. ἧκε γάρ πως, καὶ μανικῶς εἰς τὴν ποίησιν ἐξεβακχεύθην. κρινεῖς δ' αὐτός. ἐπίτηδες γάρ τοι τουτὶ τὸ γραμματεῖον περιηγόμην, εἰ ἄρα τῳ σχολὴν ἄγοντι τῶν ἑταίρων περιτύχοιμι. δοκεῖς
4 οὖν μοι ἐν καλῷ σὺ τῆς σχολῆς εἶναι. μακάριος γὰρ εἶ, ἦν δ' ἐγώ, καὶ πέπονθάς τι τῷ τὸν δόλιχον νενικηκότι, ὃς ἤδη λελυμένος τὴν κόνιν, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς θέας ψυχαγωγούμενος, μυθολογεῖ πρὸς τὸν παλαιστὴν διεσπουδάσθαι, ἐπιδόξου κληθήσεσθαι τῆς πάλης οὔσης. ὅδ', ἀλλ' ἐπὶ τῆς βαλβίδος ἐὰν σὺ ἐμυθολόγεις, ἔφη, καὶ σὺ δή μοι δοκεῖς, νενικηκὼς τὸν δόλιχον τῶν ἐπῶν, ἐντρυφᾶν ἀνδρὶ μάλα δὴ καταρρωδοῦντι τὴν τοῦ σταδίου τύχην. καὶ ὃς γελάσας, τίς δὲ σύ τι τῶν ἀπόρων, εἶπεν, ἐργασάμενος; ἴσως γάρ, ἔφην, ὁ δημοσθένης ἥττονος ἢ καθ' ὅμηρον, ἔσται σοι λόγου
5 καταφαίνεται. καὶ σὺ μὲν μέγα φρονεῖς, ὅμηρον ἐπαινέσας, ἐμοὶ δὲ ὁ δημοσθένης σμικρὸν καὶ τὸ μηδέν. συκοφαντεῖς, ἔφη, διαστασιάσαιμι δ' οὐκ ἂν τοῖς ἥρωσιν, εἰ καὶ πλείων εἰμὶ τὴν γνώμην πρὸς ὁμήρου τετάχθαι. εὖγε, εἶπον, ἐμὲ δ' οὐκ ἂν νομίζοις πρὸς τοῦ δημοσθένους; ἀλλ' ἐπεί γε μὴ ταύτῃ τὸν λόγον ἀτιμάζεις κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, δῆλον ὡς τὴν ποιητικὸν ἔργον ἡγῇ μόνον, *τοὺς δὲ ῥητορικοὺς λόγους καταφρονεῖς ἀτεχνῶς, ὥσπερ ἱππεὺς παρὰ πεζοὺς ἐλαύνων. μὴ μανείην, ἔφη, ταῦτά γε, κἂν εἰ πολλῶν δέω τῆς μανίας ἐπὶ τὰς ποιητικὰς ἰέναι θύρας. δεῖ γάρ
6 τοι καὶ τοῖς καταλογάδην, ἔφην, ἐνθέου τινὸς ἐπιπνοίας, εἰ μέλλοιεν μὴ ταπεινοὶ φανεῖσθαι, καὶ φαύλως φροντίδος.

οἶδά τοι, ἔφη, ὦ ἑταῖρε, καὶ χαίρω πολλάκις, ἄγων τι δὴ λογοποιεῖν, καὶ τὰ δημοσθένους ἐγγὺς τῶν ὁμήρου τιθείς. οἷον λέγω τὴν σφοδρότητα καὶ πικρίαν, καὶ τὸν ἐνθουσιασμόν, καὶ τὸ μὲν οἰνοβαρές, πρὸς τὰς φιλίππου μέθας καὶ κορδακισμούς, καὶ τὴν αἰσχύνην· τὸ δ', εἷς οἰωνὸς ἄριστος, πρὸς τό, δεῖ γὰρ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας, τὰς ἀγαθὰς ὑποθεμένους ἐλπίδας. καὶ τό, ἦ μάλ' οἰμώξειε γέρων ἱππηλάτα πηλεύς, πρὸς τό, ἡλίκον ἂν ἐστέναξαν οἱ ἄν-
7 δρες ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες; παραβάλλω δὲ καὶ τὸν ῥέοντα πύθωνα πρὸς τὰς ὀδυσσέως νιφάδας τῶν λόγων. καὶ τό, εἰ μὲν μέλλοιμεν ἀγήρω τ' ἀθανάτω τε ἔσεσθαι, πρὸς τό, πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις τοῦ βίου θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτὸν καθείρξας τηρῇ. καὶ μυρίαι γεγόνασιν αὖθις αὐτοῖς ἐπὶ ταὐτὸν τῆς διανοίας ἐπιδρομαί. ἥδομαι δὲ καὶ τὰ πάθη, καὶ διαθέσεις, καὶ τὰς λέξεις καταμανθάνων, καὶ τὰς ἀφαιρούσας τὸν κόρον μεταβολάς, καὶ τὰς ἐκ τῶν παρεκβάσεων ἐπανόδους, καὶ τὰς τῶν παραβολῶν σὺν τῷ καιρῷ γλαφυρότητας, καὶ τὸ
8 τοῦ τρόπου [illegible] πανταχοῦ. καί μοι πολλάκις ἔδοξεν· οὐ γὰρ ἂν τἀληθὲς ἀποκρυψαίμην ὑμᾶς, εὐκολώτερον μὲν ῥᾳθυμίας ἀττικῆς καταπλεῖσθαι δημοσθένης, ὁ τὴν παρρησίαν, ὥς φασιν, αἰνιξάμενος, τοῖς ἀχαρέσιν ἀγαλλίδας προσνιπτόμενος, διαφορωτέρῳ δὲ τῷ πνεύματι τὰς ἑλληνικὰς ἀποπληρῶν τραγῳδίας, τῷ μεταξὺ τῆς ἀκμαιοτάτης μάχης διαλόγοις ἀναπλάσθεντος, καὶ μύθοις τὴν φορὰν σκεδάσαντος, πολλάκις δέ με τὰ τοῦ δημοσθένους καὶ μέτρα κρίνειν, καὶ ἐοικέναι καὶ βάσεις ἐκ ὅλου τῆς ποιητικῆς ὁδοῦ ἐμβιβάζουσιν, ὥσπερ οὐδ' ὅμηρος ἐλλιπὴς αἰσθέσθαι ἢ
9 τὰς εὐτονίας, ἢ χαμαὶ τραχύτητος ἢ καθαρότητος. ἀλλ' ἔοικε φύσει πως ὑπάρχειν ταύταις ταῖς δυνάμεσι τὰς ἀρετὰς ἐπιτυ-

*ἐξαναστὰν ἦν

*εὐροίας

*τῶν δὲ ῥητορικῶν λόγων

[illegible]

οἱ λίχνοι πάρεισι περὶ τὰς συγκειμένας τραπέζας, ἢ οἱ φιλήκοοι καὶ φιλοθεάμονες, εἰς μουσικῆς ἀκουσμάτων ἢ θεαμάτων ἰδέας ἐμπεσόντες. οὐκ ἔχουσι γὰρ, ἐφ' ἣν ἔλθωσιν, ἀεὶ τὴν ἐπιθυμίαν μετατιθέντες. οἶμαι δὲ καὶ σὲ μεταπηδᾶν, οὐκ ἔχοντα ἐφ' *ὅτι στῇς, ἐν κύκλῳ σε περιειληφότων, εὐψυχίας, μεγαλοπρεπείας, ὁρμῆς ἀπὸ πόρου, βίου σώφρονος, λόγου δεινότητος, τῆς ἐν ταῖς πράξεσιν ἀνδρείας, λημμάτων πολλῶν καὶ μεγάλων ὑπεροψίας, δικαιοσύνης, 22 φιλανθρωπίας, πίστεως, φρονήματος, συνέσεως, ἑκάστου τῶν πονῶν καὶ μεγάλων πολιτευμάτων. ἴσως οὖν ὁρῶν ἔνθεν μὲν ψηφίσματα, πρεσβείας, δημηγορίας, νόμους, ἔνθεν ἀποστολὰς, Εὔβοιαν, Μέγαρα, τὴν Βοιωτίαν, Χίον, Ῥόδον, τὸν Ἑλλήσποντον, Βυζάντιον, οὐκ ἔχεις ὅποι τὴν γνώμην ἀποκλίνῃς, συμπεριφερόμενος τοῖς πλεονεκτήμασιν. ὥσπερ οὖν ὁ Πίνδαρος, ἐπὶ πολλὰ τῷ νῷ σπαργώμενος, οὕτω πως ἠπόρησεν,

*ὅτῳ

> Ἰσμηνὸν, ἢ χρυσηλάκατον Μελίαν,
> 23 ἢ Κάδμον, ἢ σπαρτῶν ἱερὸν γένος,
> ἢ τὰν κυανάμπυκα Θήβαν,
> ἢ τὸ πάντολμον σθένος Ἡρακλέος,
> ἢ τὰν Διονύσου πολυγαθέα τιμὰν,
> ἢ γάμον λευκωλένου Ἁρμονίας ὑμνήσομεν

οὕτω δὲ καὶ σύ γε ταυτὸν ἔοικας ἀπορεῖν, λόγον, ἢ βίον, ἢ ῥητορικὴν, ἢ φιλοσοφίαν, ἢ δημαγωγίαν, ἢ τὸν θάνατον τἀνδρὸς ὑμνητέον. ἔστι δὴ οὐδὲν ἔργον ἐκφυγεῖν, ἔφη, τὴν πλάνην, ἀλλ' ἑνὸς ὅτου δὴ λαβόμενος, ἢ τῆς ῥητορικῆς καθ' αὑτὴν, εἰς ταύτην καταθέσθαι τὸν πάντα λόγον. ἱκανὴ γοῦν σοι ἡ ἡ Περικλέους. ἐκείνου μέν γε τὰς ἀστρα-24 πὰς καὶ βροντὰς, καὶ πειθοῖ τι κέντρον δόξῃ παραλαβόντες, ἀλλ' αὐτήν γε οὐχ ὁρῶμεν, δῆλον ὡς ὑπὲρ τὴν φαντασίαν οὐδὲν ἔμμονον *ἔχοντος, οὐδ' οἵαν ἐξαρκέσαι πρὸς τὴν τοῦ χρόνου βάσανον καὶ κρίσιν. τὰ δὲ τοῦ Δημοσθένους· ἀλλά σοι καταληκτέον λέγει, εἰ ταῦτά τι πράττοιο. πρὸς γὰρ μίαν τὰς τῆς ψυχῆς ἀρετὰς, ἢ τὰς πολιτείας αὐτοῦ τεχνωμένῳ, καλὸν μίαν ἱκανῶς ἀποτεμέσθαι τὴν ὑπόθεσιν. εἰ δὲ βούλοιο ἀκριβῶς, δύο ἢ τρεῖς ἐλόμενος, ἔχεις ἀποχρῶσαν λόγων ὑποβολήν. πολλὴ γὰρ ἐν ἅπασιν ἡ λαμπρότης. εἰ δὴ οὐκ ἐκ τοῦ παν-25 τὸς, ἀλλ' ἐκ μέρους ἐπαινεσόμεθα· νόμος μὲν γὰρ ἐμμελὴς, ἥρωας ἐπαίνοις ἐκ μερῶν διατίθεσθαι, ποδῶν, ἢ κεφαλῆς, ἢ κόμης, ἤδη δὲ καὶ τῶν φορημάτων, ἢ ἀσπίδων. μάλιστα δὲ οὐδὲ τοῖς θεοῖς ἤχθετο, ὑμνεῖσθαι πρὸς τὴν ποιητὴν, ἐξ ἠλακάτης, ἢ τόξου, ἢ τῆς αἰγίδος, μήτοι γε δὴ μέρους σώματος, ἢ τῆς ψυχῆς. τὴν διήγησιν δὲ οὐδὲ δυνατὸν ἐφάπαξ ἥξειν· οὐκοῦν οὐδ' ὁ Δημοσθένης αἰτιάσεται, καθ' ἓν τῶν αὐτοῦ καλῶν ἐπαινούμενος ὑπὲρ τό γε σύμπαν οὐδ' αὐτὸς ἂν αὐτὸν ἐξαρκέσειν ἐπαινέσαι. ταῦτα τοῦ Θερσαγόρου διελθόντος, οἶμαί σε, ἔφην, ἐπι-26 δεῖξαί μοι βουλόμενον, τὸ μὴ μόνον ποιητὴν ἀγαθὸν εἶναι, τῷ λόγον παραμετρήσαντα πειρᾶσθαι τὸν Δημοσθένην, τὰ πεζὰ τοῖς ἐμμέτροις προστιθέντα. σὺ μὲν οὖν, ἔφη, τὴν ῥᾳστώνην ὑποπτεύεις, προσέχων ἐπιδραμοῦ *τὸν λόγον, εἴ τι τῆς φροντίδος αὐτὸς ἀκροατὴς ἡμῖν γένοιο. προθύμως τοίνυν, ἔφην, σοι γένοιτ' οὐδὲν, δι' ἰδιοτρόπου δὲ, μὴ καὶ πλεῖον ἢ γεγονὸς θᾶττον. καλόν οὖ λέγεις, ἔφη, τὸ ἴαμα. σὺ γὰρ, ἔφην, ἀγνοεῖς, οἶμαι, τὸ παρ' ἐμοὶ πρότερον. εἶτα ἰατροῦ δίκην τὸ τοῦ νοσοῦντος σώματος ἀγνοήσαντος, ἀλλὰ θεραπεύεις. *ὅτι δὲ δὴ σὺ μὲν, ἃ τα-27 ράξειν ἂν τὸν πρὸ τοῦ ἰόντα πρὸς τὸν λόγον, ἐπιχειρήσεις ἰᾶσθαι. τὰ δὴ ἤδη κατηνάλωται παλαιαῖς ἐν τῶν περιόδοις. ὥστε ταύτης τῆς ἀπειρίας ὠνητὰ σοι τὰ ἰάματα. *τοῦτο δὴ οὖν, ἔφη, σοι τόδε ἴαμα. χρὴ μέντοι, καθάπερ ὁδὸν, θαρρήσαντα τὴν εἶναι τὴν συνήθειαν. τὴν ἐναντίαν γὰρ, εἶπε, προὐθέμην· ἢ φασὶν Ἀρισταῖον τὸν κυρηναῖον φιλοτιμηθῆναι πρὸς Πλάτωνά τι καὶ τοὺς ἑταίρους. τὸν μὲν γὰρ κυρηναῖον, ἁρματηλασίαν ἐπιδεικνῦντα, πολλοὺς περὶ τὴν ἀκαδημίαν ἐξελάσαι δρόμους, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἁρματοτροχιᾶς ἅπαντας, μηδὲν παρα-28 βαίνοντα, ὥσθ' ἑνὸς δρόμου σημεῖα κατὰ τῆς γῆς ὑπολείπεσθαι. τοὐμὸν δέ γε τοὐναντίον σπουδῆς, τὰς ἁρματοτροχίας φεύγειν. οὐ μάλα ῥᾴδιον δὴ, οἶμαι, κατατετριμμένοις ὁδοῖς, τοῖς παραλελειμμένοις ἐκ τούτων ἐπίμεμπτον. ἀλλά τοι τὸ Παύσωνος, ἔφη, σοφόν. ποῖον, ἔφην; οὐ γὰρ ἀκήκοα. Παύσωνι τῷ ζωγράφῳ φασὶν ἐκδοθῆναι γράψαι ἵππον καλινδούμενον. τὸν δὲ γράψαι τρέχοντα, καὶ πολλὴν κονιορτὸν περὶ τὸν ἵππον. ὡς δὴ ἔτι γράφοντος ἐπιστὰς ὁ ἐκδόντα, μέμφεσθαι. μὴ γὰρ τοῦτο προστάξαι. τὸν οὖν Παύσωνα τοῦ πίνακος τὰ μετέωρα κάτω περιαγαγόντα, τῷ παιδὶ τὴν 29 γραφὴν ἐπιδεῖξαι κελεῦσαι. καὶ τὸν ἵππον ὕπτιον κείμενον ὀφθῆναι καλινδούμενον. ἡδύς εἶ, ἔφην, ὦ Θερσαγόρα, εἰ μίαν οἴει με γραφὴν μεμηχανῆσθαι τοσούτων ἐτῶν, ἀλλ' οὐχὶ πάσας τε στρέψαι καὶ περιαγαγεῖν ἀνυγάζοντα, καὶ μετατιθέντα, δεδιέναι, μὴ τὸ τελευταῖον πάθοιμι τὸ τοῦ Πρωτέως. ποῖον, ἔφη, πάθος. τὸ γενόμενον, ὅ φασιν αὐτὸν γενέσθαι, δρασμὸν ἐξευρίσκοντα τῆς ἀνθρωπίνης ὄψεως, ἐπεὶ κατηναγκάσθη πάσας ἰδέας ἀναδύντα, καὶ θηρίων, καὶ φυτῶν, καὶ στοιχείων, αὖθις αὖ, τῆς οἰκείας μορφῆς ἐπιλειπούσης, Πρωτέα γενέσθαι. σὺ μὲν, εἶπε, 30 ὑπὲρ τὸν Πρωτέα μηχανᾷ τὴν ἐμὴν ἀκρόασιν ἀποδιδράσκειν. οὐκ, ὦ χαριέστατε, ἔφην, τοῦτο. παρέξω γοῦν ἐμαυτὸν ἀκροᾶσθαι, παρεὶς τὴν ἐπεστημένην φροντίδα. τάχα γὰρ ἄν τι περὶ τοῦ σοῦ κτήματος ἄφρονος γενόμενος, καὶ τῆς ἐμῆς αὖθις συμφρονήσεως. ὡς οὖν ἐδόκει ταῦτα αὐτοῖς, καθίσαντες ἐπὶ τῆς πλησίον κρηπῖδος, ἐγὼ μὲν ἠκροώμην, ὁ δὴ ηὔξετο μάλα γενναῖα ποιήματα. μεταξὺ δὴ ὥσπερ ἐνθεὸς γενόμενος, ἐπιτυχὼν τι γραμματίδιον, κομίζων τὸν ἀκροατὴν, ἔφη, μισῶν, καθάπερ Ἀθήνησιν ἐκκλησιαστικὸν ἢ δικαστικὸν, ἀλλ' ὅπως εἴσει μου 31 χάριν. χάριν μὲν, ἔφην, εἴσομαι, καὶ πρὶν, ὅ, τι καὶ λέγεις, εἰδέναι· τί δὴ τοῦτ' ἐστιν, ὅ, τι καὶ λέγεις; Μακεδονικοῖς, εἶπεν, ἐντυχὼν τῆς βασιλικῆς οἰκίας ὑπομνήμασι, καί τι ὑπερηδεὶς, τὸ βιβλίον οὐ κατὰ πάρεργον ἐκπονήσας, καὶ νῦν ἐπιμελῶς ἔχων *οἴκοθεν. γέγραπται δὴ ἄλλα τε τῶν Ἀντιπάτρου προσηκόντων ἐπὶ τῆς οἰκίας, καὶ περὶ Δημοσθένους, ἅ μοι δοκεῖς οὐκ ἂν παρέργως ἀκοῦσαι. καὶ μὴν, εἶπον, ἤδη γέ σοι τῷ εὐαγγελίῳ χάριν· καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπῶν°. ἐγὼ μὲν οὖν οὐκ ἀπολείψομαί σου, πρὶν ἢ τὴν ὑπόσχεσιν ἔργον σοι γενέσθαι. σὺ δὴ εἱστίακας 32 μὲν μάλα λαμπρῶς τὴν Ὁμήρου γενέθλιον. ἔοικας δὴ ἑστιάσειν αὐτὸς καὶ τὴν Δημοσθένους. ὡς οὖν ἀνέγνω τὰ λοιπὰ τοῦ γραμματίου, διατρίψαντες ὀλίγον, ὅσον ἀποδοῦναι τῷ ποιήματι τοὺς δικαίους ἐπαίνους, ᾔειμεν εἰς τοῦ Θερσαγόρου, καὶ μόλις μὲν, ἐπιτυχὼν δὲ τῷ βιβλίῳ, κἀγὼ λαβὼν, ποτὲ μὲν ἀπαλλαττόμενον. ἐντυχὼν δὴ οὕτω τὴν γνώμην διετέθην, ὡς οὐδέν τι *περιβάψας, ἀλλ' ἐπ' αὐτοῖς ὀνόμασί τε καὶ ῥήμασιν ὑμῖν ἀναγνώσομαι. οὐδὲ γὰρ τῷ Ἀσκληπιῷ μεῖόν τι γίγνεται τῆς τιμῆς, εἰ μὴ τῶν προσιόντων αὐτῷ ποιούντων ᾄσματα, τὰ Ἰσοδήμου τοῦ 33 Τροιζηνίου, καὶ Σοφοκλέους ᾄδεται, καὶ τῷ Διονύσῳ, τὸ μὲν ποιεῖν καιρὸν τινῶν κωμῳδίας, ἢ τραγῳδίας, ἐκλέλειπται.

*ἐχούσης

*τὸν λόγον, χ. τοῦ λόγου

*ἔτι δὴ χ. ὅτι δὴ

*ταύτῃ

*οἴκοι

°ἀνάγνωθι

*παραβάψας

ῥυθμῷ, καὶ λέξεων εὐρυθμίᾳ, καὶ ταῖς τῶν ἐνθυμημάτων περιγραφαῖς, καὶ συνεχέσιν ἀποδείξεσιν, καὶ τῷ συνακτικῷ γε καὶ πειστικῷ μεταπειθόμενος ἐγὼ, ὅτι τοὺς Ἕλληνας ἀθροίζει συναγαγόμενος, ὡς ἡγήσοντας Ἀθηναίους, τοὺς δὲ τότε καὶ τοῖς πόθῳ τοῖς ἐπαγγέλμασι πεπιστευκότας, ὅτι Δημοσθένης, καὶ τοῖς Δημοσθένους ἔργοις προσπεποιθότας. ἀλλ' ὑμῖν ἀποχρώσα ἡ δύναμις αὐτοῦ τοῦ λόγου. ἐγὼ δὲ ταύτην μὲν δευτέραν ἔταττον, ἐν χώρᾳ τινὸς ὀργάνου, Δημοσθένην δὲ αὐ-

46 τὸν ἐθαυμαζόμην τοῦ τε φρονήματος, καὶ τῆς συνέσεως, ἀκλινῆ τὴν ψυχὴν ἐπ' ὀρθῆς ἐν ἁπάσαις φυλάττοντα περικωμίαις τῆς τύχης, καὶ πρὸς μηδὲν τῶν δεινῶν ἐνδιδόντα. καὶ Φίλιππος δὲ °τὴν ἐμὴν γνώμην ἔχοντα περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἠπιστάμην. ὅτε μὲν γε, δημηγορίας ἀπαγγελθείσης Ἀθήνηθέν ποτε, καθαπτομένης τοῦ Φιλίππου, καὶ Παρμενίωνος °ἀγανακτήσαντος καί τι καὶ σκωπτικὸν εἰς τὸν Δημοσθένην εἰπόντος, ὦ Παρμενίων, ἔφη, δίκαιος ὁ Δημοσθένης παρρησίας τυγχάνειν. μόνος γὰρ τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος δημαγωγῶν οὐδαμοῦ τοῖς ἀπολογισμοῖς ἐγγέγραπται τῶν

47 ἐμῶν ἀναλωμάτων. καίτοι μᾶλλον ἐβουλόμην, ἢ γραμματεῦσι καὶ ναυκλήροις ἐμαυτὸν πεπιστευκέναι. νῦν δὲ ἐκείνων μὲν ἕκαστος ἀπογέγραπται, χρυσίον, ξύλα, πρόσοδοι, βοσκήματα, γῆν· ὁ δὲ ἐπιμόνοις τόλοις ἀποπέμπει, συνέπεσθε δυνάμεις. ἀντιμαθήσεται. τοιαῦτα καὶ τότε καὶ πολλάκις πρός με Φίλιππος περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἔλεγεν. ἐν τῇ παρὰ δόξαν τῆς τύχης χρησάμενος εὐθυμίᾳ, τὸ μὴ στρατηγεῖν τὸν Δημοσθένην, οὔτε καὶ τοῖς λόγοις, ὥσπερ κριοῖς, ὃ καταπλήττεις Ἀθήνηθεν ὁρμώμενος, διασείει αὐτοῦ, καὶ καταβάλλει τὰ βουλεύματα. περὶ μὲν γὰρ Χαιρωνείας οὐδὲ μετὰ τὴν νίκην

48 ἐπαύσατο πρὸς ἡμᾶς λέγων, εἰς ὅσον αὐτὸν ἡμᾶς κίνδυνον κατέστησεν. καὶ γὰρ εἰ παρ' ἐλπίδα, καὶ κακίᾳ στρατηγῶν, καὶ στρατιωτῶν ἀταξίᾳ, καὶ τῇ παραδόξῳ ῥοπῇ τῆς τύχης, τῇ πολλὰ πολλάκις ἡμῖν συνειργασμένῃ, κεκρατήκαμεν, ἀλλ' ἐπὶ μιᾶς γε ταύτης ἡμέρας, τὸν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς ψυχῆς κίνδυνον ἐπέστησέ μοι, τὰς ἀρίστας πόλεις εἰς ἓν συναγαγὼν, καὶ πᾶσαν τὴν Ἑλληνικὴν δύναμιν ἀθροίσας, Ἀθηναίους ἅμα καὶ Θηβαίους, Βοιωτούς τε τοὺς ἄλλους, καὶ Κορινθίους, Εὐβοέας τε καὶ Μεγαρέας, καὶ τὰ κράτιστα τῆς Ἑλλάδος διακινδυνεύειν καταναγκάσας, καὶ μηδ' εἴσω

49 με τῆς Ἀττικῆς ἐπιτρέψας παρελθεῖν. τοιοῦτοι ἦσαν ἀεὶ αὐτῷ συνεχεῖς περὶ Δημοσθένους οἱ λόγοι. καὶ πρός γε τοὺς λέγοντας, ὡς μέγαν ἔχοι τὸν Ἀθηναίων δῆμον ἀνταγωνιστὴν, ἐμοὶ Δημοσθένης μόνος, ἔφη, ἀνταγωνιστής. Ἀθηναῖοι δὲ Δημοσθένην οὐκ ἔχοντες, Αἰνιᾶνες εἰσὶ, καὶ Θετταλοί. καὶ πρέσβεις ὁπότε πρὸς τὰς πόλεις πέμποι τῶν μὲν ἄλλων ῥητόρων εἴ τινας ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις ἀντιπέμψαι, τῇ πρεσβείᾳ ῥᾷστα ἦν κεκρατηκώς, τῇ Δημοσθένους δὲ ἐπιστάντος, μάτην, ἔφη, ἂν ἐπρεσβευσάμεθα. οὐ γὰρ δὴ κατὰ τῶν Δημοσθένους λόγων ἐγείρειν τρόπαιον. τοιαῦτα ὁ Φί-

50 λιππος. καὶ μέντοι καὶ πάντως ἔλαττον ἂν ἔχοντες, εἰ λάβοιμεν τοιοῦτον ἄνδρα, πρὸς Διὸς, Ἀρχία, τί ποτε νομίζεις; βοῦν ἂν ἐπὶ σφαγὴν ἠγόμεθα, ἢ πολὺ μᾶλλον ἂν σύμβουλον περὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, καὶ τῆς ἀρχῆς πάσης ἐποιούμεθα; φύσει μὲν γὰρ °αὐτὸν, καὶ κατ' ἀρχὰς προσεπεπόνθειν διὰ τὴν πολιτείαν, ἐν δὲ μᾶλλον ἀριστείας μαρτυρεῖ. °πρός τ' ἐμοῦ τὸ ἀγέξαι δεῖν καὶ πρὸς ἡμᾶς °γε ἄγων, οὐδὲν ἐπαίνει. τοιοῦτον ὄντα αὐτὸν τῶν προσαποροτηκότων, μηδένα οὕτω πάντα θαυμάσαι μεγέθους τε φύσεως, καὶ τῆς περὶ τὴν ἄσκη-

51 σιν ἐγκρατείας, καὶ βάρους, καὶ τάχους, καὶ παρρησίας, καὶ καρτερίας. ὑμεῖς δὲ, ἔφη, °διανοεῖσθε, ὡς ὑμῖν βεβουλευμένον καὶ ὁρμώντος καὶ φιλοκράτους; καὶ °πιστεύσατε δώροις καὶ τοῦτον ἀναπεῖσθαι, ἄνθρωπον καὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν εἰς Ἀθηναίους, ἰδίᾳ τε τοῖς δεηθεῖσι, καὶ δημοσίᾳ τῇ πόλει καταναλωκότα; διαμαρτάνοντες δὲ φαίνεσθε °οἴεσθε, πάλαι βεβουλευμένον τὴν ψυχὴν ὑποζεῦξαι ταῖς τῆς πατρίδος ἀδήλοις τύχαις; καὶ καθαπτόμενον τῶν παραδεδομένων ὑμῖν, °ἀγανακτεῖτε; ὅτι οὐδὲ τὸν Ἀθηναίων δῆμον ὑποτίμηται λήψεσθαι ὑμᾶς, ἔφη, τῇ μὲν τῆς πατρί-

52 δος εὐνοίᾳ πολιτευσάμενος, αὐτῷ δὲ τὴν πολιτικὴν γυμνάσιον φιλοσοφίας προθέμενος. °τὰ τοιαῦτα, ὦ Ἀρχία, ἐθαυμαζόμην αὐτοῦ συγγινόμενος, τήν τε γνώμην ἣν εἶχε περὶ τῶν παρόντων, ἀκούσας λέγοντος, καὶ τῶν ἀεὶ παραπεπλευκότων ὑμῖν κολάκων, εἰ ἰδίαν, ἀνθρώποις αὐτοῦ τινὸς ἐλευθέρας γνώμης ἀκοῦσαι λόγου, καὶ φιλαλήθους συμβουλῆς μεταλαβεῖν. °καί τι καὶ ἐνθυμηθεῖσι δίκαιον, ἐμοὶ οὖν ὄντων Ἀθηναίων τὴν ἀχαριστίαν, πάντα παραβαλόντα τὸν αὐτοῦ βίον, εἰς τὸ ἀγνωμονεστέρους καὶ βεβαιοτέρους ἐσχηκέναι φίλους. ὦ βασιλεῦ, τῶν μὲν

53 ἄλλων ἴσως ἂν ἔτυχες, τούτου δὲ μάτην ἂν ἔλεγες, οὕτω μανικῶς φιλαθηναῖος ἦν. °ταῦτα, ὦ Ἀρχία. τί γὰρ ἂν καὶ λέγοιμεν; ἀλλὰ πῶς ἀπέθανεν; ἔοικας ἔτι μᾶλλον, ὦ βασιλεῦ, θαυμάσειν. καὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ παρατυχόντες °διαφερόμεθα οὐδὲν ἐκπλήξει τι, καὶ ἀπιστίᾳ τῶν °ὁρώντων. ἔοικε γὰρ δὴ πάλαι ἐν αὐτῷ βεβουλευμένος περὶ τῆς ὑστάτης ἡμέρας. δηλοῖ δὲ ἡ παρασκευή. καθῆστο μὲν γὰρ ἔνδον ἐν τῷ νεῷ. μάτην δὲ τῶν πρόσθεν ἡμερῶν λόγους ἡμῶν ἀνηλωκότες. τίνες γὰρ ἔσονται παρ' ὑμῶν λόγοι; πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα προϋπισχόμην, ἐλεύθερα παρὰ σοῦ

54 καθυπισχνούμενος, οὐ μάλα μὲν προσδοκῶν. οὐ γὰρ ἠπιστάμην, ἀλλὰ σε ᾤμην δι' ὀργῆς ἔχειν τὸν ἄνθρωπον, χρήσασθαί τε σοῦ πρὸς τὸ πιθεῖν ἐνόμιζον. ὁ δὲ πῶς προσίετο τοὺς λόγους; καί με μηδὲν ἀποκρύψῃ. μάλιστα μὲν γὰρ αὐτόθεν ἂν ἐβουλόμην παρεῖναι· νῦν δὲ ἀλλὰ σύ γε μὴ παραλίπῃς μηδέν. οὐ γάρ τοι σμικρὸν ἔργον, ἦθος ἀνδρὸς γενναίου πρὸς αὐτοῦ τῷ τέλει τοῦ βίου καταμαθεῖν, πότερον ἄνετος καὶ χαῦνος ἦν, ἢ παντάπασιν ἀκλινὲς τὸ τῆς ψυχῆς ὄρθιον ἐφύλαττεν. οὐδὲν ὑπέσταλκεν ἐκεῖνός γε. πῶς γὰρ, ὃς εὐθὺ γελάσας, καί με δὴ σκώψας εἰς τὸν πρό-

55 τερον βίον, ἀπίθανος ἔφη με ὑποκριτὴν εἶναι τῶν σῶν ψευσμάτων. ἀπιστήσας ἄρα τοῖς ἐπαγγέλμασι, προεῖτο τὴν ψυχήν; ἴθι, εἴγε τῶν λοιπῶν ἀκούσαις, οὐ δόξεις μόνον ἀπιστεῖν, ἀλλ' εἴπερ κελεύεις, ὦ βασιλεῦ, λέγειν, Μακεδόσι μὲν ἔστιν οὐδὲν °ἀπόμωμοτον, οὐδὲ παράδοξον, εἰ Δημοσθένην οὕτω λαμβάνοιστο, ὡς ἀμφίπολιν, ὡς Ὄλυνθον, ὡς Ὠρωπόν. τοιαῦτα πολλὰ ἔλεγε, καὶ γὰρ σοῦ ὑπογραφείας παρεσκευάσμην, ἵνα σοι τὰ λεχθέντα σώζοιτο. ἐγὼ μέντοι, ἔφη, ὦ Ἀρχία, βασάνων ἢ θανάτου φόβῳ, κατ' ὄψιν ἂν ἀντιπάτρου γενοίμην. ἀλλ' εἰ ταῦτ'

56 ἀληθεύσεις, πολύ μοι μᾶλλον ἔτι φυλακτέον, μὴ τὴν ψυχὴν αὐτὴν παρ' ἀντιπάτρου διαδωροδοκηθῆναι, μηδ' ἣν ἐμαυτὸν ἔταξα, τάξιν λιπεῖν τὴν Ἑλληνικὴν, ἐς τὴν Μακεδονικὴν μεταβαλεῖσθαι. καλὸν γὰρ, ὦ Ἀρχία, εἰ τὸ ζῆν ἐμοὶ πειραιεὺς αὐτὸς παρέχοι, καὶ τριήρης, ἣν ἐπιδέδωκα, καὶ τεῖχος, καὶ τάφρος, τοῖς ἐμοῖς τέλεσιν ἐξειργασμένα, καὶ φυλὴ Πανδιονίς, εἰς ἣν ἐθελοντὴς ἐχορήγουν ἐγὼ, καὶ Σόλων καὶ Δράκων, καὶ παρρησία βήματος, καὶ δῆμος ἐλεύθερος, καὶ ψηφίσματα στρατιωτικὰ, καὶ νόμοι τειχοποιικοί, καὶ προγόνων ἀρεταί, καὶ τρόπαια, καὶ πολιτῶν

57 εὔνοια, τῶν ἐμὲ πολλάκις ἐστεφανωκότων, καὶ δυνάμεις Ἑλλήνων, τῶν ὑπ' ἐμοῦ μέχρι νῦν τετηρημένων. εἰ δὲ καὶ

βιωτὸν

[Marginal notes:] °τὴν αὐτὴν | °ἐμοί γε. | °πρὸς αὐτὸν, | °πρός γε ὦ | °λέγων οὐδέποτ' | °διετοῦσθε, | °ἐπιτρέψατε | °οἴεσθε, | °ἀγανακτεῖτε | °ἀλλ' ὅμως τοιαῦτα | °χαίρω | °Βα | °διαφερόμεθα | °οὐχ | °τοῦτ' ἔστιν, ὅπως Διοπείθους μέλλοι. ὁ λόγος θαρρεῖν. μόνον γενόμενον.

βιωτὸν ἡγεῖσθαι. ἐπεὶ τὸ μὲν, αἰτητέος δ' οὖν ὁ ἔλεος παρὰ τοῖς οἰκείοις, οὓς ἠγοράμην αἰχμαλώτους, ἢ τοῖς πατράσιν, ὧν συνεξέδωκα τὰς θυγατέρας, ἢ οἷς τοὺς ἐράνους συνδιῳκησάμην. εἰ δέ με καὶ σώζοι νῆσος ἀρχῇ καὶ θαλάττῃ, παρά γε Ποσειδῶνος αὐτῷ τὸ σώζεσθαι, καὶ παρὰ τοῦ βωμοῦ, καὶ τῶν ἱερῶν νόμων. εἰ δὲ Ποσειδῶν, ἔφη, μὴ δυνήσεται φυλάττειν τὴν ἀσυλίαν τοῦ νεώ, μηδὲ ἐπαισχυνεῖται προδοῦναι Δημοσθένην Ἀρχίᾳ, τεθναίην, οὐδὲ αἰτήσαιμι πρὸς ἐμοῦ αὐτὸ τοῦ θεοῦ κολακευτικῶς. ἐκείνων μοι φιλτέρους ἔχω Ἀθηναίους Μακεδόνων, καὶ νῦν μετέχειν τῆς 58 ὑμετέρας τύχης, εἰ μετὰ Καλλιμέδοντος καὶ Πυθέου καὶ Δημάδου συνεστηκόμην. ἐκείνων γὰρ, καὶ οὐ ψή, *τῆς ψυχῆς μεθαρμόσασθαι, εἰ μὴ τὰς Ἐρεχθέως θυγατέρας καὶ τὸν Κόδρον ἐπαισχυνόμην. οὐκοῦν ἠρούμην αὐτομολοῦντι τῷ δαίμονι συμμεταβάλλεσθαι. καλὸν γὰρ κρησφύγετον θάνατον ἐν ἀπαιδευσίᾳ παντὸς αἰσχροῦ γενέσθαι. καὶ νῦν Ἀρχία, τὸ κατ' ἐμαυτὸν οὐ καταισχυνῶ τὰς Ἀθήνας, ἑκὼν δουλείαν ἑλόμενος, ἀντὶ φόρου δὲ τὸ κάλλιστον τὴν ἐλευθερίαν προϊέμενος. ἀλλὰ δίκαιον γὰρ, ἔφη, σοι *τῶν τραγῳδιῶν μεμνῆσθαι. οὐ σεμνὸν τὸ λεχθὲν, ἣ δὲ καὶ θνῄσκουσ' ὅμως, 59 πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν *εὐσχημόνως πεσεῖν καὶ ταῦτα κόρη, Δημοσθένης δὲ εὐσχήμονος θανάτου βίον προκρινεῖ ἀσχήμονα, τῶν Ξενοκράτους καὶ Πλάτωνος ὑπὲρ ἀθανασίας λόγων ἐκλαθόμενος; καί τινα πικρότερον ἔλεγε, προσαχθεὶς εἰς τοὺς ταῖς τύχαις ἐνυβρίζοντας. ἀλλά γε δὴ λέγεται νῦν ἐμέ, τέλος δ' ἐμοῦ τὰ μὲν δεόμενον, τὰ δ' ἀπειλοῦντος, ἀπαλὴν μοῦσαν στεῤῥᾷ παραστήσαντος, ἐπίσχω ἂν, ἔφη, τοῦτο, Ἀρχίας ὤν, εἰ μὴ δὲ Δημοσθένης εἰμί, συγγίγνωσκέ μοι, ὦ δαιμόνιε, μὴ πεφυκότι κακῷ γενέσθαι. τότε δὴ τότε πρὸς βίαν αὐτὸν ἀποσπᾶν διενοούμην, ὁ δ', 60 ὡς ᾔσθετο, δῆλος ἦν καταγελῶν. καὶ τὸν θεὸν προσβλέψας, ἔοικεν Ἀρχίας οἴεσθαι, ὅπλα μόνα, καὶ τριήρεις καὶ τείχη καὶ στρατόπεδα, δυνάμεις εἶναι καὶ κρησφύγετα ταῖς ἀνθρωπίναις ψυχαῖς ὑπολαμβάνειν τῆς δ' ἐμῆς παρασκευῆς καταφρονεῖ, ἣν οὐκ ἂν ἐλέγξαι Ἰλλυριοὶ, καὶ Τριβαλλοὶ, καὶ Μακεδόνες, ὀχυρωτέραν, ἢ ξύλινόν ποτε τεῖχος ἡμῖν, ὃ θεὸς αὐτὸς ἀπόρθητον εἶναι *μαντεύεται. ταύτῃ τῇ προνοίᾳ ἀδεῶς μὲν ἐπολιτευσάμην, ἀδεὲς δέ μοι τὸ μετὰ Μακεδόνων θάρσος. ἐμέλησε δ' οὐδὲν ἐκ Εὐκτήμονος, ἐκ Ἀριστογείτονος, οὐ Πυθέου καὶ Καλλιμέδοντος, οὐ Φιλίππου τότε, οὐ 61 τὰ νῦν Ἀρχίου. ταῦτ' εἰπὼν, μὴ προσάγαγέ μοι τὴν χεῖρα, ἔφη. τὸ κατ' ἐμὲ γὰρ οὐδὲν παραλύομεν ὁ νεὼς πίσται· τὸν δὲ θεὸν προσειπὼν, ἑκὼν ἕψομαι. κἀγὼ μὲν ἦν ἐπὶ τῆς ἐλπίδος ταύτης, καὶ τὴν χεῖρα τῷ σώματι προσαγαγόντος, οὐδὲν ἄλλ', ἢ προσκυνεῖν ὑπελάμβανον. τὸ δὲ, τί δή ποτ' ἦν; ὕστερον βασάνοις θεραπαίνης ἐγνώσμεν, πάλαι φάρμακον αὐτῷ πεπορίσθαι, λύσιν ψυχῆς ἀπὸ σώματος ἐλευθερίας κτώμενον· οὐ γὰρ οὖν ἔφθασεν ὑπερβὰς τὸν οὐδὸν τοῦ νεώ, καὶ πρὸς ἐμὲ βλέψας, ἄγε δὴ τοῦτον, ἔφη, πρὸς Ἀντίπατρον, Δημοσθένην δὲ οὐκ ἄξεις, οὐ 62 μὰ τούς. καί μοι μὲν ἐφαίνετο προσθήσειν, τοὺς ἐν Μαραθῶνι πεπτωκότας, ὁ δὲ χαίρειν εἰπὼν ἀπέπτη. τοῦτό σοι τὸ τέλος, ὦ βασιλεῦ, τῆς Δημοσθένους πολιορκίας κομίζειν ἔχω. Δημοσθένους γε καὶ ταῦτα, ὦ Ἀρχία. βαβαὶ τῆς ἀηττήτου ψυχῆς καὶ μακαρίας. ὡς ἀνδρεῖον μὲν αὐτὸ τὸ λῆμα, πολιτικὴ δὲ *πρόνοια, μετὰ †χεῖρα τὸ πιστὸν τῆς ἐλευθερίας εἶχεν. ἀλλ' ὁ μὲν οἴχεται, βίον ἕξων τὸν ἐν μακάρων νήσοις, ἡρώων λεγομένων, ἢ τὰς εἰς οὐρανὸν ψυχῶν νομιζομένας ὁδοὺς, ὀπαδός τις δαίμων ἐσόμενος ἐλευθερίου Διὸς, τὸ σῶμα δ' ἡμεῖς εἰς Ἀθήνας ἀποπέμψομεν, κάλλιον 63 ἀνάθημα τῇ γῇ τῶν ἐν Μαραθῶνι πεπτωκότων.

Marginal notes: * τὴν ψυχήν. * τῷ τραγῳδῷ. * εὐσχήμων. * αὐτὸς τῆς. * τοῦτ' ἔστιν, αὐτῇ προνοίᾳ τῷ [illegible] ἐπεί- μη προσείπω ὅτι, ὃ ἀγαθοῦ πολίτου ἄξιον, τήν τ' ἐλευθερίας ἀσφάλειαν, καὶ βεβαιότητα ταῖς χερσὶ κατέχειν. † χεῖρας.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΣΤΡΑΒΩΝΟΣ ΒΙΒΛ. ΟΓΔ.

Οὕτω ἐτιμᾶτο ἡ τιμὴ τοῦ θεοῦ τούτου παρὰ τοῖς Ἕλλησιν, ὥστε καὶ Μακεδόνες δυναστεύοντες ἤδη μέχρι δεῦρο ἐφύλαττόν πως τὴν ἀσυλίαν, καὶ τοὺς ἱκέτας ἀποσπᾶν ᾐδοῦντο τοὺς εἰς Καλαυρείαν καταφυγόντας. ὅπου γε οὐδὲ Δημοσθένη ἐθάρρησεν Ἀρχίας βιάζεσθαι στρατιώτας ἔχων, ὃς προσετέτακτο ὑπὸ Ἀντιπάτρου ζῶντα ἀγαγεῖν ἐκεῖνον, καὶ τῶν ἄλλων ῥητόρων, ὃν εὕροι τῶν ἐν αἰτίαις ὄντων τῆς παραπλησίας. ἀλλὰ πείθειν ἐπειρᾶτο, οὐ μὴν ἔπεισέ γε, ἀλλ' ἔφθη, φαρμάκῳ προαναλώσας ἑαυτὸν τοῦ ζῆν.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΣΙΚΕΛΙΩΤΟΥ

βιβλιοθ. ἱστορ. βιβλ. ις.

Οἱ δ' Ἀθηναῖοι τὴν αὔξησιν ὑφορώμενοι τοῦ Φιλίππου, τοῖς ἀεὶ πολεμουμένοις ὑπ' αὐτοῦ ἐβοήθουν, πρεσβείας ἀποστέλλοντες ἐπὶ τὰς πόλεις. καὶ παρεκάλουν τηρεῖν τὴν αὐτονομίαν, καὶ τοὺς ἐπὶ τὴν προδοσίαν ὁρμῶντας τῶν πολιτῶν θανάτῳ κολάζειν. ἐπηγγέλλοντο δὲ πᾶσι συμμαχήσειν, καὶ φανερῶς ἑαυτοὺς πολεμίους ἀποδείξαντες τῷ βασιλεῖ, διεπολέμουν πρὸς αὐτόν. μάλιστα δ' αὐτοὺς παρώξυνε προεστάναι τῆς Ἑλλάδος Δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, δεινότατος ὢν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἑλλήνων.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, βιβλ. τῷ αὐτῷ.

Καταληφθείσης τῆς Ἐλατείας, ἧκόν τινες νυκτὸς ἀπαγγέλλοντες τὴν κατάληψιν τῆς πόλεως, καὶ διότι ταχέως ἥξει Φίλιππος μετὰ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν Ἀττικήν. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, διὰ τὸ παράδοξον τῆς πράξεως καταπλαγέντες τοὺς σαλπικτὰς μετεπέμποντο, καὶ σημαίνειν προσέταττον δι' ὅλης τῆς νυκτός. τῆς δὲ φήμης εἰς πᾶσαν οἰκίαν διαδοθείσης, ἡ μὲν πόλις ὀρθὴ διὰ τὸν φόβον ἦν· ὁ δὲ δῆμος ἅπας ἅμ' ἡμέρᾳ συνέδραμεν εἰς τὸ θέατρον πρὸ τοῦ συγκαλέσαι τοὺς ἄρχοντας, ὡς ἦν ἔθος. ὡς δ' ἧκον οἱ στρατηγοὶ, καὶ τὸν μεμηνυκότα παρῆγον, κἀκεῖνος εἶπε, σιωπὴ μὲν καὶ φόβος κατεῖχε τὸ θέατρον, καὶ τῶν εἰωθότων δημηγορεῖν οὐδεὶς ἐτόλμα συμβουλεύειν. πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος καλοῦντος τοὺς ἐροῦντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας, οὐδεὶς παρῄει σύμβουλος. ἀπορίας οὔσης μεγάλης οὕτως καὶ καταπλήξεως, ἀπέβλεπε τὸ πλῆθος ἐπὶ τὸν Δημοσθένην. ὁ δὲ ἀναβὰς, καὶ τὸν δῆμον παρακαλέσας θαρρεῖν, ἀπεφαίνετο δεῖν παραχρῆμα πρέσβεις ἀποστέλλειν εἰς τὰς Θήβας, καὶ παρακαλεῖν τοὺς

Βοιωτοῖς κοινοῦ τὸν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνα ἤθελον. πρὸς γὰρ τοὺς ἄλλους συμμάχους ὁ καιρὸς οὐ παρείκει πέμπειν πρεσβείας περὶ τῆς συμμαχίας. ἐν ἡμέραις γὰρ δυσὶ προσδόκιμος ἦν ὁ βασιλεὺς ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικήν. καὶ τῆς ὁδοιπορείας οὔσης διὰ τῆς Βοιωτίας, ἡ παρὰ τῶν Βοιωτῶν συμμαχία μόνη κατελείπετο, φανεροῦ γ' ὄντος ὅτι ὁ Φίλιππος, φίλος ὢν καὶ σύμμαχος Βοιωτοῖς, τούτους ἐν παρόδῳ πειράσεται παραλαβεῖν εἰς τὸν κατ' Ἀθηναίων πόλεμον. τοῦ δὲ δήμου τὸν λόγον ἀποδεξαμένου, καὶ τοῦ περὶ τῆς πρεσβείας ψηφίσματος ὑπὸ Δημοσθένους γραφέντος, ὁ μὲν δῆμος ἐζήτει τὸν δυνατώτατον εἰπεῖν· ὁ δὲ Δημοσθένης ὑπήκουσε προθύμως πρὸς τὴν χρείαν. τέλος δὲ ὀξέως πρεσβεύσας καὶ πείσας, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας. ὁ δὲ δῆμος τῇ τῶν Βοιωτῶν συμμαχίᾳ διπλασιάσας τὴν προϋπάρχουσαν δύναμιν, ἀνεθάρρησε ταῖς ἐλπίσι.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Φίλιππος δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἐξέπεμψεν ἐπὶ τὸ κοινὸν τῶν Βοιωτῶν πρέσβεις, ὧν ἦν ἐπιφανέστατος Πύθων. οὗτος γὰρ διαβεβοημένος ὢν τῇ τοῦ λόγου δεινότητι, καὶ συγκριθεὶς παρὰ τοῖς Βοιωτοῖς κατὰ τὴν περὶ τῆς συμμαχίας δημηγορίαν πρὸς Δημοσθένην, τῶν μὲν ἄλλων ἦν προέχων, τούτου δὲ ἐφαίνετο καταδεέστερος. καὶ Δημοσθένης δὲ αὐτὸς, ὡς μέγα τι κατειργασμένος, ἐν τοῖς συγγεγραμμένοις ὑπ' αὐτοῦ λόγοις σεμνύνεται τῇ πρὸς τὸν ῥήτορα τοῦτον δημηγορίᾳ, ἐν οἷς λέγει, τότ' ἐγὼ μὲν τῷ Πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν οὐχ ὑπεχώρησα.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, βιβλ. ιζ.

Κατὰ δὲ τοὺς χρόνους Ἀθηναῖοι, πυθόμενοι τὴν εἰς Βοιωτίαν πάροδον τοῦ βασιλέως, τῆς προϋπαρχούσης καταφρονήσεως ἀπέστησαν. ἡ γὰρ ὀξύτης τοῦ νεανίσκου, καὶ ἡ διὰ τῶν πράξεων ἐνέργεια τοὺς ἀντιφρονοῦντας μεγάλως ἐξέπληττε. διόπερ Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἀπὸ τῆς χώρας ἐψηφίσαντο κατακομίζειν, τῶν δὲ τειχῶν τὴν ἐπιμέλειαν ἐπιμελῶς ποιεῖσθαι. πρὸς δὲ τὸν Ἀλέξανδρον πρέσβεις ἐξαπέστειλαν ἀξιοῦντες συγγνώμην ἔχειν εἰ τὴν ἡγεμονίαν μὴ ταχέως συγχωροῦσιν. ἐν δὲ τοῖς πρέσβεσι καὶ Δημοσθένης ἐκπεμφθεὶς, οὐ συνῆλθε μετὰ τῶν ἄλλων πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον, ἀλλ' ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος ἀνέκαμψεν εἰς τὰς Ἀθήνας. εἴτε διὰ τὰ πεπολιτευμένα κατὰ Μακεδόνων φοβηθεὶς, εἴτε βουλόμενος τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν ἄμεμπτον αὑτὸν διαφυλάττειν. πολλὰ γὰρ χρήματά φασιν αὐτὸν εἰληφέναι παρὰ Περσῶν, ἵνα πολιτεύηται κατὰ Μακεδόνων. περὶ ὧν καὶ τὸν Αἰσχίνην φασὶν, ὀνειδίζοντα τῷ Δημοσθένει κατά τινα λόγον τὴν δωροδοκίαν, εἰπεῖν. Νῦν μέν τοι τὴν δαπάνην ἐπικέκλυκεν αὐτοῦ τὸ βασιλικὸν χρυσίον. ἔσται δὲ τούτῳ οὐδὲ τοῦτο ἱκανόν. οὐδεὶς γὰρ πώποτε πλοῦτος τρόπου πονηροῦ περιεγένετο.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Οἱ δὲ Θηβαῖοι πρὸ μὲν τῆς τοῦ βασιλέως παρουσίας, τὴν Καδμείαν τάφροις βαθείαις καὶ σταυρώμασι πυκνοῖς περιέβαλον, ὥστε μήτε βοήθειαν αὐτοῖς δύνασθαι, μήτ' ἀγορὰν εἰσπέμψαι. πρὸς δὲ Ἀρκάδας καὶ Ἀργείους, ἔτι δὲ Ἠλείους πρεσβεύσαντες, ἠξίουν βοηθεῖν. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους περὶ συμμαχίας ἐπρέσβευον, καὶ παρὰ Δημοσθένους ὅπλων πλῆθος ἐν δωρεᾷ λαβόντες, τοὺς ἀνόπλους καθώπλιζον. τῶν δ' ἐπὶ τὴν βοήθειαν παρακεκλημένων οἱ μὲν ἐν Πελοποννήσῳ στρατιώτας ἐξέπεμψαν ἐπὶ τὸν Ἰσθμόν, καὶ διατρίβοντες ἐκαραδόκουν, προσδοκίμου τοῦ βασιλέως ὄντος. Ἀθηναῖοι δ' ἐψηφίσαντο μὲν βοηθεῖν τοῖς Θηβαίοις, πεισθέντες ὑπὸ Δημοσθένους, οὐ μήν γε τὴν δύναμιν ἐξέπεμψαν, καραδοκοῦντες τὴν ῥοπὴν τοῦ πολέμου.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΤΗ ΑΥΤΗ.

Μετὰ δὲ ταῦτα εἰς τὰς Ἀθήνας ἐξαπέστειλε τοὺς ἐξαιτήσοντας τῶν ῥητόρων δέκα τοὺς κατ' αὐτοῦ πεπολιτευμένους, ὧν ὑπῆρχον ἐπιφανέστατοι Δημοσθένης καὶ Λυκοῦργος. συναχθείσης οὖν ἐκκλησίας, καὶ τῶν πρεσβευτῶν εἰσαχθέντων εἰς τὸ πλῆθος, ὁ μὲν δῆμος ἀκούσας τῶν λόγων, εἰς πολλὴν ἀγωνίαν καὶ ἀπορίαν ἐνέπεσεν. ἅμα μὲν γὰρ ἔσπευδε τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα τηρεῖν, ἅμα δὲ διὰ τὴν Θηβαίων ἀπώλειαν ἐκπεπληγμένος τὸ δέος, περιφόβως καθειστήκει, νενουθετημένος τοῖς τῶν πλησιοχώρων ἀτυχήμασι. πολλῶν δὲ λόγων γινομένων κατὰ τὴν ἐκκλησίαν, Φωκίων μὲν ὁ χρηστὸς, ἀντιπολιτευόμενος τοῖς περὶ τὸν Δημοσθένην, ἔφη δεῖν τοὺς ἐξαιτουμένους μιμησαμένους τὰς Λεωκόρας καὶ τὰς Ὑακινθίδας, καὶ τὸν θάνατον ἑκουσίως ὑπομεῖναι ἕνεκα τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον παθεῖν τὴν πατρίδα. καὶ τὴν ἀνανδρίαν καὶ δειλίαν ὠνείδιζε τῶν μὴ βουλομένων ὑπὲρ τῆς πόλεως τελευτᾶν. ὁ δὲ δῆμος τοῦτον μὲν τοῖς θορύβοις ἐξέβαλε, πικρῶς ἀκούων τοὺς λόγους. Δημοσθένους δὲ λόγον πεφροντισμένον διελθόντος, ὁ δῆμος εἰς συμπάθειαν τῶν ἀνδρῶν προαχθεὶς, φανερὸς ἦν σώζειν βουλόμενος τοὺς ἄνδρας. ἐπὶ πᾶσι δὲ Δημάδης, πεπεισμένος ὑπὸ τῶν περὶ Δημοσθένην, ὥς φασι, πέντε ταλάντοις ἀργυρίου, συνεβούλευε μὲν σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας, παρανέγνω δὲ ψήφισμα γεγραμμένον φιλοτέχνως. περιεῖχε γὰρ παραίτησιν τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐπαγγελίαν τοῦ κολάζειν κατὰ τοὺς νόμους, εἴπερ ὦσιν ἄξιοι τιμωρίας.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, βιβλ. τῇ αὐτῇ.

Οἱ Ἀθηναῖοι, τῶν τοῦ Ἁρπάλου χρημάτων λόγον ἀναζητοῦντες, Δημοσθένην, καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ῥητόρων κατεδίκασαν, ὡς εἰληφότας τῶν Ἁρπάλου χρημάτων.

ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, βιβλ. ιη.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ μὲν κορυφαῖος τῶν Ἀθήνησι ῥητόρων Δημοσθένης ἐπρέσβευε, καταδεδικασμένος ὡς εἰληφὼς τῶν Ἁρπαλείων χρημάτων.

ΠΕΡΙ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ,

ΕΚ ΠΑΥΣΑΝΙΟΥ, ΕΝ ΑΤΤΙΚΟΙΣ.

Μετὰ δὲ τὰς εἰκόνας τῶν ἐπωνύμων, εἰσὶν ἀγάλματα θεῶν, Ἀμφιάραος, καὶ Εἰρήνη φέρουσα Πλοῦτον παῖδα. ἐνταῦθα Λυκοῦργός τε κεῖται χαλκοῦς ὁ Λυκόφρονος, καὶ Καλλίας, ὃς πρὸς Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου τοῖς Ἕλλησιν, ὡς Ἀθηναίων οἱ πολλοὶ λέγουσιν, ἔπραξε τὴν εἰρήνην. ἔστι δὲ καὶ Δημοσθένης, ὃν ἐς Καλαυρείαν Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸ Τροιζῆνος νῆσον, ἠνάγκασαν ἀποχωρῆσαι. δεξάμενοι δὲ ὕστερον, διώκουσιν αὖθις μετὰ τὴν ἐν Λαμίᾳ πληγήν. Δημοσθένης δέ, ὡς δεύτερον ἔφυγε, περαιοῦται καὶ τότε ἐς τὴν Καλαυρείαν. ἔνθα δὲ πιὼν φάρμακον ἐτελεύτησε. φυγάδα τε Ἑλλήνων μόνον τοῦτον Ἀντιπάτρῳ καὶ Μακεδόσιν οὐκ ἀνήγαγεν Ἀρχίας. ὁ δὲ Ἀρχίας οὗτος Θούριος ὤν, ἔργον εἵλετο ἀνόσιον. ὅσοι Μακεδόσιν ἔπραξαν ἐναντία πρὶν ἢ τοῖς Ἕλλησι τὸ πταῖσμα ἐν Θεσσαλίᾳ γενέσθαι, τούτους ὁ Ἀρχίας ἀπῆγε παρ' Ἀντίπατρον δώσοντας δίκην. Δημοσθένει μὲν ἡ πρὸς Ἀθηναίους ἄγαν εὔνοια ἐς τοῦτο ἐχώρησεν. εὖ δέ μοι λελέχθαι δοκεῖ, ἄνδρα ἀφειδῶς ἑαυτὸν δόντα ἐς πολιτείαν, καὶ πιστεύσαντα τῷ δήμῳ, μή ποτε καλῶς τελευτῆσαι.

καλαύρεια

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚ:

Καλαύρειαν δὲ Ἀπόλλωνος ἱερὰν τὸ ἀρχαῖον εἶναι λέγουσιν, ὅτε περ ἦσαν καὶ οἱ Δελφοί, Ποσειδῶνος. λέγεται δὲ καὶ τοῦτο, ἀντιδοῦναι τὰ χωρία σφᾶς ἀλλήλοις. φασὶ δὲ καί τι, καὶ λόγιον μνημονεύουσιν, Ἶσόν τοι Δῆλόν τε, Καλαύρειάν τε νέμεσθαι, Πυθώ τ' ἠγαθέην, καὶ Ταίναρον ἠνεμόεσσαν. ἔστι δ' οὖν Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐνταῦθα ἅγιον. ἱερᾶται δὲ αὐτῷ παρθένος, ἔστ' ἂν ἐς ὥραν προέλθῃ γάμου. τοῦ περιβόλου δὲ ἐντὸς καὶ τὸ Δημοσθένους μνῆμά ἐστι. καί μοι τὸ δαιμόνιον δεῖξαι μάλιστα ἐπὶ τούτου δοκεῖ καὶ Ὁμήρου πρότερον, ὡς εἴη βάσκανον, εἰ δὴ Ὅμηρον μὲν προδιεφθαρμένον τοὺς ὀφθαλμούς, ἐπὶ τοσούτῳ κακῷ κακὸν δεύτερον πενίᾳ πιέζουσα ἐπὶ πᾶσαν γῆν πτωχεύοντα ἦγε, Δημοσθένει δὲ φυγῆς τε συνέπεσεν ἐν γήρᾳ λαβεῖν πεῖραν, καὶ ὁ θάνατος ἐγένετο οὕτω βίαιος. εἴρηται μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλοις, καὶ αὐτῷ Δημοσθένει πλεῖστα, ἦ μὴν τῶν χρημάτων, ἃ ἐκ τῆς Ἀσίας ἤγαγεν Ἅρπαλος, μὴ μεταλαβεῖν αὐτόν. τὸ δὲ ὕστερον λεχθέν, ὁποῖον ἐγένετο ἐπέξειμι. Ἅρπαλος μὲν ὡς ἐξ Ἀθηνῶν ἀπέδρα διαβὰς ναυσὶν ἐς Κρήτην, οὐ πολὺ ὕστερον ὑπὸ τῶν θεραπευόντων ἀπέθανεν οἰκετῶν. οἱ δὲ ὑπὸ ἀνδρὸς Μακεδόνος Παυσανίου δολοφονηθῆναί φασιν αὐτόν. τὸν δέ οἱ τῶν χρημάτων διοικητὴν φυγόντα ἐς Ῥόδον Φιλόξενος Μακεδὼν συνέλαβεν, ὃς καὶ αὐτὸν παρὰ Ἀθηναίων ἐξῄτησεν Ἅρπαλον. τὸν δὲ παῖδα τοῦτον ἔχων, ἤλεγχεν, ἐς ὃ πάντα ἐπύθετο, ὅσοι τῶν Ἁρπάλου τι ἔτυχον εἰληφότες. μαθὼν δέ, ἐς Ἀθήνας γράμματα ἐπέστελλεν. ἐν τούτοις τοῖς γράμμασι τοὺς λαβόντας παρὰ Ἁρπάλου καταριθμῶν, καὶ αὐτούς, καὶ ὁπόσον αὐτῶν ἔλαβεν ἕκαστος, οὐδὲ ἐμνημόνευσεν ἀρχὴν Δημοσθένους, Ἀλεξάνδρῳ τε ἐς τὰ μάλιστα ἀπηχθημένου, καὶ αὐτὸς ἰδίᾳ προσκρούσας. Δημοσθένει μὲν οὖν τιμαὶ καὶ ἑτέρωθι τῆς Ἑλλάδος, καὶ παρὰ τῶν Καλαυρείας εἰσὶν οἰκητόρων.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΞ ΑΙΛΙΑΝΟΥ ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ. ΒΙΒΛ. β.

Ἐὰν προσέχῃ τις Καλλίᾳ, φιλοπότην αὐτὸν ἐργάσεται ὁ Καλλίας· ἐὰν Ἰσμηνίᾳ, αὐλητήν· ἀλαζόνα, ἐὰν Ἀλκιβιάδῃ· ὀψοποιόν, ἐὰν Κρωβύλῳ· δεινὸν εἰπεῖν, ἐὰν Δημοσθένει· στρατηγικόν, ἐὰν Ἐπαμινώνδᾳ· μεγαλόφρονα, ἐὰν Ἀγησιλάῳ· καὶ χρηστόν, ἐὰν Φωκίωνι· καὶ δίκαιον, ἐὰν Ἀριστείδῃ· καὶ σοφόν, ἐὰν Σωκράτει.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΒΙΒΛ. ζ.

Πυθέας ἐπισκώπτων εἰς Δημοσθένην τὸν Δημοσθένους ἐπιλέγων, αὐτοῦ τὰ ἐνθυμήματα ἐλλυχνίων ὄζειν, ὅτι ἐκεῖνος διὰ τῆς νυκτὸς πάσης ἐγρύπνει φροντίζων, καὶ ἐκμανθάνων, ἃ ἔμελλεν ἐρεῖν παρελθὼν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞ. ΣΤΡΩΜ. ΛΟΓΩ ΕΒΔ.

Ὡς δ' ἐὰν προσέχῃ τις Ἰσχομάχῳ, γεωργὸν αὐτὸν ποιεῖ, καὶ Λάμπιδι, ναύκληρον, καὶ Χαριδήμῳ, στρατηγόν, καὶ Σίμωνι, ἱππικόν, καὶ Περδίκκᾳ, κάπηλον, καὶ Κρωβύλῳ, ὀψοποιόν, καὶ Ἀρχελάῳ, ὀρχηστήν, καὶ Ὁμήρῳ, ποιητήν, καὶ Πύρρωνι, ἐριστικόν, καὶ Δημοσθένει, ῥήτορα, καὶ Χρυσίππῳ, διαλεκτικόν, καὶ Ἀριστοτέλει, φυσικόν, καὶ φιλόσοφον, ἐὰν Πλάτωνι· οὕτως ὁ τῷ Κυρίῳ πειθόμενος, καὶ τῇ δοθείσῃ δι' αὐτοῦ κατακολουθήσας προφητείᾳ, τελέως ἐκτελεῖται κατ' εἰκόνα τοῦ διδασκάλου, ἐν σαρκὶ περιπολῶν θεός.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΞ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ ΣΜΥΡΝΑΙΟΥ, ΛΟΓΩ περὶ τοῦ παραφθέγματος.

Φέρε δὴ καὶ ἑτέρου κόσμου ὅσον περ ἴστε καταμάθετε. οἶμαι γάρ σε τῶν Δημοσθένους εἰκότι ἄγασθαι, ἀλλὰ τυχὸν ὑπὸ τῆς ἀναρρήσεως λόγου τοῦ παλαιουμένου δὴ τούτου ἀναγνωσθέντος ἐνταῦθα τούτῳ ἐπὶ τῷ Δημοσθένει, οὐ σὺ τοσοῦτο θαυμάζεις μόνον, ὡς ἔοικεν. ἐπιτίμησιν δὲ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τυχὸν μὲν ἀναγνώσεται, ὅμως δὲ ἐπιτίμησιν, δεινῶς ὅπως ἐρεθίζεις με, δὶς εἰπὼν ἐπιτίμησιν, μή τι γράφοντα αὖ ἐμοῦ γράψαι βέλτιον μηδένα. ἐγὼ δὲ ὑπὲρ ὧν ἔγραψα μόνον, καὶ ὧν ἐπὶ τῶν παρόντων εἴδωσιν, περὶ τούτων τι παραφθέγξασθαι, καὶ ταῦτα τοῖς φίλοις θαρρῶν. ὁ δέ, προσεῖπεν, μήτε πράττοντα πρᾶξαι, μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον, μηδὲ δικαιότερον. διὰ ταῦτα ἐν ἅπασιν ἑαυτὸν ἔπειθεν ἀναγκασθεὶς πάντα τὸν ἐπὶ σολοικισμὸν, εἰς ταῦτα, φησί, κατέστησε Φίλιππον. τίς οὐχ ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος, ἀλλ' ἡ ἐμὴ πολιτεία, αἰσχύνει. ταύτην τὴν φωνὴν ἀφεὶς ἐκεῖνος, πολλοῖς καὶ θρασεῖς τοῖς πρὸ τούτου ἐπαιρόμενος τῷ πάλαι λόγοις, ὥσπερ πως. οὐ γὰρ ἀκριβῶς μέμνημαι τὰ ῥήματα. πολὺ δὲ ἔτι τούτων λαμπρότερον, καί πως ... τὸ περικαλλέστερον τοῦτο περὶ τὴν τοῦ λόγου τελευτήν. εἰ δ' οἷος ἐγὼ παρ' ὑμῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ

ἔλεξεν ὡς ἐν ἑκάστῃ τῶν ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δὲ εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον θετταλία, καὶ ἕνα ἄνδρα ἀρκαδία ταὐτὰ φρονοῦντα ἔσχεν ἐμοί, οὐδεὶς οὔτε τῶν ἔξω πυλῶν ἑλλήνων, οὔτε τῶν εἴσω, τοῖς παροῦσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἄν. ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι, καὶ αὐτόνομοι μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς ἐν εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ᾤκουν πατρίδας. τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ. καὶ ἴσως τινὲς τότε τῷ δημοσθένει ταῦτα λέγοντι ἤχθοντο ἄνθρωποι μικροὶ καὶ δυστυχεῖς, καὶ ἀπεκάλουν αὐτὸν ἀλαζόνα. ὁ δ' ἐπιὼν ἔδειξε χρόνος, ὅτι οὐδὲν καθ' ὑπερβολὴν ἐλέγετο, ἀλλὰ καὶ σπανίᾳ(?) τῇ ἑλλάδι ἱκανὴ φορὰ τοιούτων ἦν(?) τὸ ... ἀνδρός. οὐκοῦν οὐδ' ἀμφισβητήσαις αὐτῷ πρωτείων, οὐδὲ πρὸς οὓς ἐμοὶ νομίζεις ἀποχρῆν εἶναι τὸν λόγον. καί μοι πρὸς θεῶν ἀπόκριναι τοῦτο αὐτό, εἰ μετὰ τοὺς αὐτοὺς ἐκείνους χρόνους ἐκείνῳ, πότερόν ποτε καὶ τῷ δημοσθένει αὐτὰ ταῦτα ἐνεκάλεσας, ἢ ἐκεῖνόν γ' ἀφίεις αἰτίας. εἰ μὲν γὰρ κἀκείνῳ ταῦτ' ὀνειδίζεις, περίεργος(?) συκοφάντης εἶ. εἰ δ' ἐκεῖνόν γ' ἀπαλλάξεις(?) τῆς αἰτίας, ἐμὲ συκοφαντεῖς. δοκεῖ δέ μοι καὶ τὸ ἐπίγραμμα ἐν ἔξω(?) τῷ δημοσθένους γνώμης(?) ἔχειν τὴν ἐπιχαρίτων(?), ὁ νῦν ἀναγινώσκομεν ἐν ... ἐμοὶ μὲν οὐδ' ἐξήρκει, ἐπειδή γε καὶ ῥητόρων ἐμνήσθην.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΕΩΣ.

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΑΜΜΑΙΩ ΤΩ φιλτάτῳ πλεῖστα χαίρειν.

Πολλῶν μετ' ἄλλων ξένων τε καὶ παραδόξων ἀκουσμάτων, ὧν ἀνήνοχεν ὁ καθ' ἡμᾶς χρόνος, ἕν τι καὶ τοῦτο ἐφάνη μοι. προσφάτως ἀκούσαντι παρὰ σοῦ, ὅτι τῶν φιλοσόφων τις τῶν ἐκ τοῦ περιπάτου, πάντα διισχυρίζεσθαι βουλόμενος ἀριστοτέλη τὴν κτῆσιν ταύτην τῆς φιλοσοφίας, καὶ τοῦτο ὑπέσχετο ποιήσειν φανερόν, ὅτι Δημοσθένης τὰς ῥητορικὰς τέχνας παρ' ἐκείνου μαθών, εἰς τοὺς ἰδίους μετέθηκε λόγους, καὶ κατ' ἐκεῖνα κοσμούμενος τὰ παραγγέλματα, πάντων ἐγένετο τῶν ῥητόρων κράτιστος. κατ' ἀρχὰς μὲν οὖν ὑπελάμβανον τῶν πολλῶν τινα εἶναι τὸν ταῦτ' ἐπικεχειρηκότα λέγειν, καὶ παρῄνουν σοι μηδὲν ταῖς παραδόξοις προσέχειν. ὡς δὲ καὶ τοὔνομα τοῦ ἀνδρὸς ἐπυθόμην, ὃν ἐγὼ καὶ τῶν ἠθῶν ἕνεκα, καὶ τῶν λοιπῶν, ἀποδέχομαι, ἐθαύμασα, καὶ πολὺς ἐν ἐμαυτῷ γενόμενος, ἐπιμελεστέρας ᾤμην δεῖσθαι σκέψεως τὸ πρᾶγμα, μή ποτε λάθῃ με τἀληθὲς οὕτως ἔχον, καὶ οὐδὲν εἰκῇ τῷ ἀνδρὶ εἰρῆσθαι. *ἵνα οὖν τὴν δόξαν, ἣν πρότερον αὐτὸς εἶχον, βεβαιώσω, μαθὼν ὅτι πρεσβύτεραι τῶν Δημοσθένους λόγων αἱ ἀριστοτέλους τέχναι, ἢ τὸ ἄλλως ἐγνωκέναι(?), καὶ γράψαι γε παρεσκευασμένος(?), πρὶν εἰς ὄχλον ἐκδοῦναι τὸ σύνταγμα, μεταβαλεῖν(?) πειρῶμαι τὴν δόξαν. οὐκ ἐλάχιστον δέ μοι καὶ σὺ παρέχων ... εἰς τὸ μὴ περιόργως(?) ἐξετάσαι τὴν ἀγωνίαν(?), παρακαλῶν φανεροὺς ποιῆσαι τοὺς λόγους, οἷς ἐμαυτὸν πέπεικα, Δημοσθένους ἀκμάζοντος ἤδη, καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους εἰρηκότος ἀγῶνας, ὅτι τὰς ἀριστοτέλους τὰς ῥητορικὰς γεγράφθαι τέχνας. ἐδόκεις τέ μοι καὶ τοῦτο ὀρθῶς παραινεῖν, μὴ σημείοις, μηδ' εἰκόσι, μηδ' ἀγροικίαις(?) τὸ πρᾶγμα πιστώσασθαι, μαρτυρίαις(?), ἐπειδὴ τούτων οὐδεμία τῶν πίστεων δι' ἀναγκαίων συνάγεται λημμάτων· ἀλλ' αὐτὸν ἀριστοτέλη παρασχέσθαι διὰ τῶν ἰδίων τεχνῶν ὁμολογοῦντα τἀληθὲς οὕτως ἔχειν. τοῦτο δὴ πεποίηκα, βέλτιστε Ἀμμαῖε, τῆς τ' ἀληθείας προνοούμενος, ἣν ἐπὶ παντὸς οἴομαι δεῖν πράγματος ἐξετάζεσθαι, καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους ἐσπουδακότων χάριν, ἵνα μὴ τοῦτο ὑπολάβωσιν, ὅτι πάντα περιείληφεν ἡ περιπατητικὴ φιλοσοφία τὰ ῥητορικὰ παραγγέλματα, καὶ οὔτε οἱ περὶ θεόδωρον καὶ θρασύμαχον καὶ ἀντιφῶντα οὐδὲν ἄξιον λόγου εὗρον, οὔτε ἰσοκράτης καὶ ἀναξιμένης καὶ ἀλκιδάμας, οὔτε οἱ τούτοις συμβιώσαντες τοῖς ἀνδράσι, παραγγελμάτων τεχνικῶν συγγραφεῖς καὶ ἀγωνισταὶ λόγων ῥητορικῶν, οἱ περὶ θεοδέκτην, καὶ φιλίσκον, καὶ ἰσαῖον, καὶ κηφισόδωρον, ὑπερείδην τε καὶ λυκοῦργον καὶ αἰσχίνην· ὅτι δ' αὐτὸς ὁ Δημοσθένης ὁ πάντας ὑπερβαλόμενος τοὺς πρὸ αὐτοῦ, καὶ τοὺς καθ' ἑαυτόν, καὶ μηδὲ τοῖς γενησομένοις ὑπερβολὴν καταλιπών, τοιοῦτος οὐκ ἐγένετο τοῖς ἰσοκράτους τε καὶ ἰσαίου κοσμούμενος παραγγέλμασιν, εἰ μὴ τὰς ἀριστοτέλους τέχνας ἐξέμαθεν. ἐκ τῆς ἑπομένης λόγοις(?) ..., ὦ φίλε Ἀμμαῖε, οὐδ' ἐκ τῶν ἀριστοτέλους τεχνῶν τῶν ὕστερον ἐξενεχθεισῶν οἱ Δημοσθένους λόγοι συνετάχθησαν, ἀλλὰ καθ' ἑτέρας εἰσαγωγάς τινας, ὑπὲρ ὧν ἐν ἰδίᾳ δηλώσω γραφῇ τὰ δοκοῦντά μοι. πολλὰ γὰρ ὁ περὶ αὐτῶν λόγος, ὃν οὐ καλῶς εἶχεν ἑτέρας γραφῆς ποιῆσαι πάρεργον. ἐν δὲ τῇ παρούσῃ τοῦτο πειράσομαι φανερὸν ποιῆσαι, ὅτι Δημοσθένους ἀκμάζοντος ἤδη μετὰ τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς ἐπιφανεστάτους εἰρηκότος ἀγῶνας, τούς τε δικανικοὺς καὶ τοὺς δημηγορικούς, καὶ θαυμαζομένου παρὰ πάσης τῆς ἑλλάδος ἐπὶ δεινότητι λόγων, τότε ὁ φιλόσοφος τὰς ῥητορικὰς ἔγραψε τέχνας. ἀνάγκη δ' ἴσως πρότερον ὅσα παρέλαβον ἐκ τῶν κοινῶν ἱστοριῶν, ἃς κατέλιπον ἡμῖν οἱ τοὺς βίους τῶν ἀνδρῶν συνταξάμενοι, προειπεῖν. ποιήσομαι δ' ἀπὸ Δημοσθένους τὴν ἀρχήν. Οὗτος ἐγένετο μὲν ἐνιαυτῷ πρότερον τῆς ἑκατοστῆς ὀλυμπιάδος, ἄρχοντος δὲ τιμοκράτους εἰς ἔτος ὢν ἕβδομον καὶ δέκατον, δημοσίους τοὺς λόγους ἤρξατο γράφειν ἐπὶ καλλιστράτου ἄρχοντος, εἰκοστὸν καὶ πέμπτον ἔχων ἔτος. καὶ ἔστιν αὐτῷ πρῶτος τῶν ἐν δικαστηρίῳ κατασκευασθέντων ἀγώνων ὁ κατὰ ἀνδροτίωνος, ὃν ἔγραψε διοδώρῳ τῷ κρίνοντι τὸ ψήφισμα παρανόμων. καὶ μετὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐνιαυτῷ ὕστερον ἐπὶ καλλιστράτου ἄρχοντος, ὁ περὶ τῆς ἀτελείας, ὃν αὐτὸς διέθετο, γνησιώτατος ἁπάντων τῶν λόγων, καὶ χαριέστατος. ἐπὶ δὲ διοτίμου τοῦ μετὰ καλλίστρατον, ἐν ἀθηναίοις πρώτην εἶπε δημηγορίαν, ἣν ἐπιγράφουσιν οἱ τοὺς ῥητορικοὺς πίνακας συντάξαντες περὶ τῶν συμμοριῶν· ἐν ᾗ παρακαλεῖ τοὺς ἀθηναίους μὴ λύειν τὴν πρὸς βασιλέα γενομένην(?) εἰρήνην, μηδὲ προτέρους ἄρχειν τοῦ πολέμου, ἐὰν μὴ παρασκευάσωνται τὴν ναυτικὴν δύναμιν, ἐν ᾗ πλείστην ἔχουσιν ἰσχύν· καὶ τὸν τρόπον(?) τῆς παρασκευῆς αὐτὸς ὑποτίθεται. ἐπὶ δὲ θεοδήμου τοῦ μετὰ διότιμον ἄρξαντος, τόν τε κατὰ τιμοκράτους λόγον ἔγραψε διοδώρῳ τῷ κρίνοντι παρανόμων τὸν τιμοκράτην, καὶ τὸν περὶ τῆς μεγαλοπολιτῶν βοηθείας δημηγορικόν, ὃν αὐτὸς ἀπήγγειλε. μετὰ δὲ θεόδημον ἦν ἀριστόδημος ἄρχων, ἐφ' οὗ τῶν κατὰ φιλίππου δημηγοριῶν ἤρξατο, καὶ λόγους ἐν τῷ δήμῳ διέθετο περὶ τῆς ἀποστολῆς ξενικοῦ στρατεύματος, καὶ τῶν δέκα ταχειῶν(?) τριήρων εἰς μακεδονίαν. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ καὶ τὸν κατὰ ἀριστοκράτους ἔγραψε λόγον εὐθυκλεῖ τῷ διώκοντι παρανόμων τὸ ψήφισμα. ἐπὶ δὲ θεέλλου τοῦ μετὰ ἀριστόδημον, τὴν περὶ ῥοδίων ἀπήγγειλε δημηγορίαν, ἐν ᾗ πείθει τοὺς ἀθηναίους καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν αὐτῶν, καὶ τὸν δῆμον ἐλευθερῶσαι. ἐπὶ δὲ καλλιμάχου τοῦ μετὰ θέελλον ἄρξαντος τρεῖς διέθετο δημηγορικούς, παρακαλῶν ἀθηναίους βοήθειαν ὀλυνθίοις ἀποστεῖλαι τοῖς πολεμουμένοις

*ἵνα οὖν μαθὼν ὅτι πρεσβύτεραι τῶν Δημοσθένους λόγων αἱ ἀριστοτέλους τέχναι, ἐκεῖνο μεταδέξασθαι, ἢ τοιαύτην φορέσαι, τὴν δόξαν, ἣν πρότερον αὐτὸς εἶχον, βεβαιώσω, καὶ τὸ ἄλλως εὑρεῖν(?), καὶ γράψαι γε παρεσκευασμένος(?).

* [illegible]

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

πολεμουμένας ὑπὸ Φιλίππου. πρῶτον μὲν, οὐδ' ἐπὶ ἀρχῇ, ἐπὶ πολλῶν μὲν ἰδίᾳ σέ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μοι δοκεῖ, δεύτερον δὲ, οὐχ ἕνεκα τριάκοντα ἔτη μοι γεγονότι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. τρίτον δὲ, ἄνευ πολλοῦ σε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα. κατὰ τοῦτον γέγραπται τὸν ἄρχοντα καὶ ὁ κατὰ Μειδίου λόγος, ὃν συνετάξατο μετὰ τὴν *χειροτονίαν, ἣν ὁ δῆμος αὐτοῦ κατεχειροτόνησε, μέχρι τοῦ περὶ δώδεκα λόγων, ὧν εἴρηκα, δημοσίων, ἐν οἷς οἱ δημηγορικοὶ μὲν ζ´, δικανικοὶ δὲ ε´, ἅπαντες πρότεροι τῶν Ἀριστοτέλους τεχνῶν, ὡς ἔκ τε τῶν ἱστορημένων περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἀποδείξω, καὶ ἐκ τῶν ὑπ' αὐτοῦ γραφέντων, ὅπου θεν ἀρξάμενος. Ἀριστοτέλης ἦν μὲν υἱὸς Νικομάχου, τὸ γένος ἦν τὴν τέχνην ἀναφέροντος εἰς Μαχάονα τὸν Ἀσκληπιοῦ, μητρὸς δὲ Φαιστίδος, ἀπογόνου τινὸς τῶν ἐκ Χαλκίδος τὴν ἀποικίαν ἀγαγόντων εἰς Στάγειρα. ἐγένετο δὲ κατὰ τὴν ἐνενηκοστὴν καὶ ἐνάτην ὀλυμπιάδα, Διοτρεφοῦς Ἀθήνησιν ἄρχοντος, τρισὶν ἔτεσι Δημοσθένους *πρεσβύτερος. ἐπὶ δὲ Πολυζήλου ἄρχοντος, τελευτήσαντος τοῦ πατρὸς, ὀκτωκαιδέκατον ἔτος ἔχων εἰς Ἀθήνας ἦλθε, καὶ συσταθεὶς Πλάτωνι, χρόνον εἰκοσαετῆ διέτριψε σὺν αὐτῷ. ἀποθανόντος δὲ Πλάτωνος, ἐπὶ Θεοφίλου ἄρχοντος ἀπῆρε πρὸς Ἑρμείαν τὸν Ἀταρνέως τύραννον, καὶ τριετῆ χρόνον παρ' αὐτῷ μείνας, ἐπ' Εὐβούλου ἄρχοντος εἰς Μιτυλήνην ἐχωρίσθη. ἐκεῖθεν δὲ πρὸς Φίλιππον ᾤχετο, κατὰ Πυθοδότου ἄρχοντα, καὶ διέτριψε χρόνον ὀκταετῆ παρ' αὐτῷ καθηγούμενος Ἀλεξάνδρου. μετὰ δὲ τὴν Φιλίππου τελευτὴν ἐπ' Εὐαινέτου ἄρχοντος ἀφικόμενος εἰς Ἀθήνας, ἐσχόλαζεν ἐν Λυκείῳ χρόνον ἐτῶν δώδεκα. τῷ δὲ τρισκαιδεκάτῳ, μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τελευτὴν ἐπὶ Κηφισοδώρου ἄρχοντος ἀπάρας εἰς Χαλκίδα, νόσῳ τελευτᾷ, τρία πρὸς τοῖς ἑξήκοντα βιώσας ἔτη. Ταῦτα μὲν οὖν ἐστιν, ἃ παραδεδώκασιν ἡμῖν οἱ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς ἀναγράψαντες. ἃ δ' αὐτὸς ὁ φιλόσοφος ὑφ' ἑαυτοῦ γράφει, τοῖς συναφαιρούμενος ἐπιχειρεῖ τὴν χρῆσιν ὑπολαμβάνων αὐτῷ τὰ μὴ προσήκοντα, πρὸς τοὺς πολλοὺς ἤδη, ὧν οὐδὲν δέομαι μαρτύρων κατὰ τὸ παρόν, ἃ τέθεικεν ἐν τῇ πρώτῃ βίβλῳ ταύτης τῆς πραγματείας, ὡς οὐ μακρὰν ἦν, ὅτι τὰς ῥητορικὰς συνετάττετο τέχνας, ἀλλ' ἐν τῇ κρατίστῃ γεγονὼς ἀκμῇ, καὶ προειληφὼς καὶ τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνας. καὶ τὰς ἀναλυτικὰς καὶ τὰς μεθοδικὰς, τεκμήριον ἐστὶν ἰσχυρότατον. ἀρξάμενος γὰρ τῆς ὠφελείας ἐπιδείκνυσιν, ὡς ἀναγκαία ἡ ῥητορικὴ λόγοις, ταῦτα κατὰ λέξιν γράφει, Χρήσιμος δ' ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ διά τε τὸ φύσει εἶναι κρείττω τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια τῶν ἐναντίων. ὥστε ἐὰν μὴ κατὰ τὸ προσῆκον αἱ κρίσεις γίνωνται, ἀνάγκη δι' αὐτῶν ἡττᾶσθαι. τοῦτο δ' ἐστὶν ἄξιον ἐπιτιμήσεως. ἔτι δὲ πρὸς ἐνίους οὐδ' εἰ τὴν ἀκριβεστάτην ἔχοιμεν ἐπιστήμην, ῥᾴδιον ἀπ' ἐκείνης πεῖσαι λέγοντας. διδασκαλίας γάρ ἐστιν ὁ κατὰ τὴν ἐπιστήμην λόγος. τοῦτο δὲ ἀδύνατον, ἀλλ' ἀνάγκη διὰ τῶν κοινῶν ποιεῖσθαι τὰς πίστεις καὶ τοὺς λόγους, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς *τοπικοῖς λέγομεν περὶ τῆς πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐντεύξεως. Πρός τε παραδειγμάτων προσελόμενος λέγει, ὅτι τὴν αὐτὴν ταῦτ' ἔχει δύναμιν τῇ ἐπαγωγῇ καὶ τοῖς συλλογισμοῖς, ταῦτα περὶ τῆς ἀναλυτικῆς καὶ μεθοδικῆς πραγματείας τίθησι. Τῶν δὲ διὰ τοῦ *δεικνύναι ἢ φαίνεσθαι *δεικνύναι, καθάπερ καὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς, τὸ μὲν ἐπαγωγή ἐστι, τὸ δὲ συλλογισμὸς, καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως. ἔστι γὰρ τὸ μὲν παράδειγμα, ἐπαγωγή, τὸ δ' ἐνθύμημα, συλλογισμὸς, τὸ δὲ φαινόμενον, φαινόμενος συλλογισμός. καλῶ γὰρ ἐνθύμημα μὲν, ῥητορικὸν συλλογισμὸν, παράδειγμα δὲ, ἐπαγωγὴν ῥητορικήν. πάντες δὲ τὰς πίστεις ποιοῦνται διὰ τοῦ δεικνύναι, ἢ παραδείγματα λέγοντες, ἢ ἐνθυμήματα· καὶ παρὰ ταῦτα, οὐδέν πως. ὥστ' εἴπερ καὶ ὅλως ἀνάγκη συλλογιζόμενον ἢ ἐπάγοντα δεικνύναι *ὁτιοῦν, δῆλον δ' ἡμῖν τοῦτο ἐκ τῶν ἀναλυτικῶν, ἀναγκαῖον *ἑκάτερον τούτων τῷ αὐτῷ εἶναι. τίς δ' ἐστὶ διαφορὰ παραδείγματος καὶ ἐνθυμήματος, φανερὸν ἐκ τῶν τοπικῶν. ἐκεῖ γὰρ περὶ συλλογισμοῦ καὶ ἐπαγωγῆς εἴρηται πρότερον, ὅτι τὸ μὲν ἐπὶ πολλῶν καὶ ὁμοίων δείκνυσθαι ὅτι οὕτως ἔχει, ἐκεῖ μὲν ἐπαγωγή ἐστιν, ἐνταῦθα δὲ παράδειγμα. τὸ δὲ τινῶν ὄντων, ἕτερόν τι διὰ ταῦτα συμβαίνειν, παρὰ τὸ ταῦτ' εἶναι ἢ καθόλου ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκεῖ μὲν συλλογισμὸς, ἐνταῦθα δὲ ἐνθύμημα καλεῖται. φανερὸν δὲ καὶ ὅτι ἑκάτερον ἔχει ἀγαθὸν τὸ εἶδος τῆς *ῥητορείας. καθάπερ γὰρ καὶ ἐν τοῖς μεθοδικοῖς εἴρηται, καὶ ἐν τούτοις ὁμοίως ἔχει. Ὁ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης ὑφ' ἑαυτοῦ γέγραφε, μαρτυρούμενος ἀκριβῶς, ὅτι τὰς ῥητορικὰς τέχνας συνετάξατο πρεσβύτερος ὢν ἤδη, καὶ τὰς πρακτικὰς συντάξεις προεκδεδωκώς. ταῦτ' ἐστὶν ἐξ ὧν προσελόμενος πείθομαι φανερὸν, ὅτι προϋπάρχουσιν οἱ τοῦ ῥήτορος ἀγῶνες τῶν τοῦ φιλοσόφου τεχνῶν, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι *νομίζω. ἄρχεται ὁ μὲν εἰκοστὸν καὶ τέταρτον ἔτος ἔχων ἤρξατο πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν, καὶ λόγους εἰς δικαστήρια γράφειν. ὁ δὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἔτι συνῆν Πλάτωνι. καὶ διέτριψεν ἕως ὅτου ἑπτὰ καὶ τριάκοντα, οὔτε σχολῆς ἡγούμενος, οὔτε ἰδίαν πεποιηκὼς αἵρεσιν. εἰ δέ τις οὕτως ἔσται δύσερις, ὥστε καὶ πρὸς ταῦτα ἀντιλέγειν, ὅτι μὲν ὕστερον ἐγράφησαν αἱ ῥητορικαὶ τέχναι τῶν ἀναλυτικῶν τε καὶ μεθοδικῶν καὶ τοπικῶν, ὁμολογῶν ἀληθὲς εἶναι. οὐδὲν δὲ κωλύσειν λέγων, ἁπάσας ταύτας κατασκευάσαι τὸν φιλόσοφον τὰς πραγματείας, ἔτι παιδευόμενον παρὰ Πλάτωνι, ψυχρὰ μὲν καὶ ἀπίθανον ἐπιχειρεῖ λέγειν, βιαζόμενος δὲ τὸ *κακουργότατον τῶν ἐπιχειρημάτων ποιεῖ πιθανώτερον, ὅτι ἐστὶ τὸ μὴ εἰκὸς γίνεσθαι πολλάκις. ἀλλὰ πρὸς ταῦτα λέγω ἔχειν, ἐπὶ τὰς αὐτὰς τρέψομαι τοῦ φιλοσόφου μνήμας, ἃς ἐν τῇ τρίτῃ βίβλῳ τέθεικε τῶν τεχνῶν, περὶ τῆς μεταφορᾶς κατὰ λέξιν οὕτω γράφων, Τῶν δὲ μεταφορῶν τεττάρων οὐσῶν, εὐδοκιμοῦσι μάλιστα αἱ κατ' ἀναλογίαν, ὡς Περικλῆς ἔφη τὴν νεότητα τὴν ἀπολομένην ἐν τῷ πολέμῳ, οὕτως ἠφανίσθαι ἐκ τῆς πόλεως, ὥσπερ εἴ τις τὸ ἔαρ ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐξέλοι. καὶ Λεπτίνης περὶ Λακεδαιμονίων, οὐκ ἐᾶν περιιδεῖν τὴν Ἑλλάδα ἑτερόφθαλμον *γενομένην. καὶ Κηφισόδοτος, σπουδάζοντος Χάρητος διδόναι εὐθύνας περὶ τὸν Ὀλυνθιακὸν πόλεμον, ἠγανάκτει, φάσκων εἰς πνῖγμα τὸν δῆμον ἀγαγόντα, τὰς εὐθύνας πειρᾶσθαι διδόναι *οὕτως. Εἰ μὲν δὴ ἔγραψε αὐτὰς ὁ φιλόσοφος ἀποδεχόμενος, μετὰ τὸν Ὀλυνθιακὸν πόλεμον γεγραμμένας ὑπ' αὐτοῦ τὰς τέχνας. ἔστι δ' ἐπὶ Καλλιμάχου γέγονεν ἄρχοντος, ὡς δηλοῖ Φιλόχορος ἐν ϛ´ βίβλῳ τῆς Ἀτθίδος, κατὰ λέξιν οὕτω γράφων, Καλλίμαχος Περγασῆθεν ἐπὶ τούτου, Ὀλυνθίους πολεμουμένους ὑπὸ Φιλίππου, καὶ πρέσβεις Ἀθήναζε πέμψαντας, οἱ Ἀθηναῖοι συμμαχίαν τε ἐποιήσαντο, καὶ βοήθειαν ἔπεμψαν, πελταστὰς μὲν δισχιλίους, τριήρεις δὲ τριάκοντα τὰς μετὰ Χάρητος, ἃς καὶ συνεπλήρωσαν. ἔπειτα διεξελθὼν ὅλα τὰ μεταξὺ τὰ ψηφίσματα, γράφει ταυτί, Περὶ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Χαλκιδέων τῶν ἐπὶ Θρᾴκης βιαζομένων τῷ πολέμῳ, καὶ πρεσβευσαμένων Ἀθήναζε, Χαρίδημον αὐτοῖς ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν ἐν Ἑλλησπόντῳ στρατηγόν, ὃς ἔχων ὀκτωκαίδεκα τριήρεις καὶ πελταστὰς τετρακισχιλίους, ἱππεῖς δὲ πεντήκοντα καὶ ἑκατόν, ἦλθεν εἴς τε Παλλήνην καὶ τὴν Βοττιαίαν μετ' Ὀλυνθίων, καὶ τὴν χώραν ἐπόρθησε. Καὶ ὑπὲρ τῆς τρίτης συμμαχίας λέγει ταυτί, Πάλιν δὲ τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεις ἀποστειλάντων εἰς τὰς

*καταχειροτονίαν, *πρεσβύτερος, *τοπικοῖς ἐπὶ, *γενομένων, *δεικνύναι, *δεικνύναι, *ἀναλυτικοῖς, *ἢ ὁτιοῦν, *ἑκάτερον αὐτῶν ἑκατέρῳ εἶναι, *ἐν, *ῥητορικῆς, *νομίζομεν, *κακουργότερον, *γενομένην

Ἀθηναίους, καὶ δεομένων μὴ περιιδεῖν αὐτοὺς καταπολεμηθέντας, ἀλλὰ πρὸς ταῖς ὑπαρχούσαις δυνάμεσι πέμψαι βοήθειαν, μὴ ξενικὴν, ἀλλ' αὐτῶν Ἀθηναίων, ἔπεμψεν αὐτοῖς ὁ δῆμος τετταράκοντα μὲν τριήρεις ἐπ' ἀκαίδεκα, τῶν δὲ πολιτῶν ὁπλίτας δισχιλίους καὶ ἱππεῖς τριακοσίους, ἐν ναυσὶν ἱππηγοῖς, στρατηγὸν δὲ Χάρητα τὸν [illegible]. Ἀπόχρη μὲν οὖν καὶ ταῦτα ἐνδείξασθαι φανερὸν ποιῆσαι τὴν φιλοτιμίαν τῶν ἀξιούντων τὰς Ἀριστοτέλους ἐζηλωκέναι τέχνας τὸν Δημοσθένην, ὃς ἤδη τέσσαρας μὲν εἶχεν εἰρημένας δημηγορίας Φιλιππικὰς, τρεῖς δὲ Ὀλυνθιακάς. περὶ δὲ λόγους δημοσίους τε εἰς δικαστήρια γεγραφὼς, ὧν οὐδεὶς ἂν ἔχοι διαβαλεῖν ὡς ἀτελεῖς τινὰς ἢ φαύλους, ἢ μηδὲν ἐπιφαίνοντας τεχνικὸν, ἐπειδὴ πρὸ τῶν Ἀριστοτέλους συνετάχθησαν τεχνῶν. οὐ μὴν ἔγωγε μέχρι τούτου προελθεῖν οἴομαι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους αὐτοῦ λόγους τοὺς μάλιστ' εὐδοκιμοῦντας ἐπιδεῖξαι τούς τε δημηγορικοὺς καὶ τοὺς δικανικοὺς πρότερον ἀπηγγελμένους τῆς ἐκδόσεως τούτων τῶν τεχνῶν, μάρτυσι τοῖς αὐτοῖς χρώμενος ἀεὶ τοῖς πάλαι. μετὰ γὰρ ἄρχοντα Καλλίμαχον, ἐφ' οὗ τὰς εἰς Ὄλυνθον βοηθείας ἀπέστειλαν Ἀθηναῖοι πεισθέντες ὑπὸ Δημοσθένους, Θεόφιλός ἐστιν ἄρχων, καθ' ὃν ἐκράτησε τῆς Ὀλυνθίων πόλεως Φίλιππος. ἔπειτα Θεμιστοκλῆς, ἐφ' οὗ τὴν ἕκτην τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν ἀπήγγειλε Δημοσθένης, περὶ τῆς φυλακῆς τῶν νησιωτῶν καὶ τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ πόλεων, ἧς ἐστιν ἀρχή, Ἃ μὲν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑρεῖν, ταῦτ' ἐστί. μετὰ δὲ Θεμιστοκλέα, Ἀρχίας, ἐφ' οὗ παραινεῖ τοῖς Ἀθηναίοις μὴ κωλύειν Φίλιππον τῆς Ἀμφικτυονίας μετέχειν, μηδὲ ἀφορμὴν διδόναι πολέμου, [illegible] τὴν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην. ἀρχὴ δὲ ταύτης τῆς δημηγορίας ἐστὶν ἥδε, Ὁρῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα. μετὰ δὲ Ἀρχίαν ἐστὶν Εὔβουλος, εἶτα Λυκίσκος, ἐφ' οὗ τὴν ἑβδόμην τῶν Φιλιππικῶν δημηγοριῶν διέθετο πρὸς τὰς ἐκ Πελοποννήσου πρεσβείας, ταύτην τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος, Ὅταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται. μετὰ Λυκίσκον ἐστὶν ἄρχων Πυθόδοτος, ἐφ' οὗ τὴν ὀγδόην τῶν Φιλιππικῶν δημηγοριῶν διέθετο πρὸς τοὺς Φιλίππου πρέσβεις, ἧς ἐστιν ἀρχὴ, Ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐκ ἔστιν ὅπως αἱ αἰτίαι. καὶ τὸν κατ' Αἰσχίνου συνετάξατο λόγον, ὅτε τὰς εὐθύνας ἐδίδου τῆς δευτέρας πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους. μετὰ Πυθόδοτον ἐστὶ Σωσιγένης, ἐφ' οὗ τὴν ἐνάτην διεξῆλθε τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν, περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ στρατιωτῶν, ἵνα μὴ διαλυθῇ τὸ μετὰ Διοπείθους ξενικὸν, ἀρχὴν ἔχουσαν ταύτην, Ἔδει μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας ἅπαντας ἐν ὑμῖν, μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα, μήτε πρὸς χάριν. Καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν ἄρχοντα τὴν δεκάτην, ἐν ᾗ πειρᾶται διδάσκειν, ὅτι λύει τὴν εἰρήνην Φίλιππος, καὶ πρότερος ἐκφέρει τὸν πόλεμον· ἧς ἐστιν ἀρχή, Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γινομένων ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν. μετὰ Σωσιγένην ἄρχων ἐστὶ Νικόμαχος, ἐφ' οὗ τὴν ἑνδεκάτην δημηγορίαν διεξῆλθε, περὶ τοῦ λελυκέναι τὴν εἰρήνην Φίλιππον, καὶ τοὺς Ἀθηναίους πείθει Βυζαντίοις ἀποστεῖλαι βοήθειαν· ἧς ἐστιν ἀρχή, Καὶ σπουδαῖα νομίζων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν βουλεύεσθε, καὶ ἀναγκαῖα τῇ πόλει, πειράσομαι περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. ἐπὶ Νικομάχου Θεόφραστός ἐστιν ἄρχων, ἐφ' οὗ πείθει τοὺς Ἀθηναίους ψηφίσασθαι [illegible] τὸν πόλεμον, ὡς κατηγγελκότος αὐτοῖς ἤδη Φιλίππου. καὶ ἔστιν αὕτη τελευταία τῶν κατὰ Φιλίππου δημηγοριῶν, ἀρχὴν ἔχουσα ταύτην, Ὅτι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππος οὐκ ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' ἀνεβάλετο τὸν πόλεμον, πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν γέγονεν. Ὅτι δὲ δώδεκα τούτους ἅπαντας τοὺς λόγους, οὓς κατηριθμησάμην, πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν Ἀριστοτέλους τεχνῶν ἀπήγγειλεν ὁ Δημοσθένης, αὐτὸν Ἀριστοτέλην παρέξομαι μαρτυροῦντα. ἀρξάμενος γὰρ ἐν τῇ δευτέρᾳ βίβλῳ τῶν τεχνῶν τοὺς τόπους ὁρίζειν ἀφ' ὧν τὰ ἐνθυμήματα φέρεται, καὶ τὸν ἐκ τοῦ χρόνου παραλαμβάνει, παρατιθεὶς αὐτῷ τὰ παραδείγματα. θήσω δὲ αὐτὴν τὴν τοῦ φιλοσόφου λέξιν, Ἄλλος ἐκ τοῦ χρόνου σκοπεῖν, οἷον ὡς Ἰφικράτης ἐν τῷ πρὸς Ἁρμόδιον, ὅτι εἰ πρὶν ποιῆσαι, ἠξίουν τῆς εἰκόνος τυχεῖν, ἐὰν ποιήσω, ἔδοτε ἄν· ποιήσαντι δ' οὐ δώσετε; μὴ τοίνυν μέλλοντες μὲν, ὑπισχνεῖσθε, παθόντες δ' ἀφαιρεῖσθε. Καὶ πάλιν πρὸς τὸ διὰ Θηβαίων διιέναι Φίλιππον εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὅτι εἰ πρὶν βοηθῆσαι Φωκεῦσιν ἠξίου, ὑπέσχοντο ἄν· ἄτοπον οὖν εἰ, διότι προεῖτο καὶ ἐπίστευσε, μὴ διήσουσιν. Ὁ δὲ χρόνος ἐν ᾧ Φίλιππος ἠξίου Θηβαίους ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐτῷ δοῦναι δίοδον, [illegible] τῆς ἐν τῷ πρὸς Φωκεῖς πολέμῳ [illegible] Βοιωτίας, ἐκ τῆς κοινῆς γίνεται φανερὸς ἱστορίας. ἔσχε γὰρ οὕτως· μετὰ τὴν Ὀλύνθου ἅλωσιν, ἄρχοντος Θεμιστοκλέους, συνθῆκαι Φιλίππου πρὸς Ἀθηναίους ἐγένοντο περὶ φιλίας καὶ συμμαχίας· αὗται διέμειναν ἑπταετῆ χρόνον ἄχρι Νικομάχου. ἐπὶ δὲ Θεοφράστου τοῦ μετὰ Νικόμαχον ἄρξαντος ἐλύθησαν, Ἀθηναίων μὲν Φίλιππον αἰτιωμένων ἄρχειν τοῦ πολέμου, Φιλίππου δὲ Ἀθηναίοις ἐγκαλοῦντος, τὰς δὲ αἰτίας, δι' ἃς εἰς τὸν πόλεμον κατέστησαν, ἀδικεῖσθαι λέγοντες ἀμφότεροι, καὶ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ τὴν εἰρήνην ἔλυσαν, ἀκριβῶς δηλοῖ Φιλόχορος ἐν τῇ ϛʹ Ἀτθίδος βίβλῳ. θήσω δὲ ἐξ αὐτῆς τὰ ἀναγκαιότατα. Θεόφραστος Ἀλαιεύς· ἐπὶ τούτου, Φίλιππος τὸ μὲν πρῶτον καταπλεύσας Περίνθῳ προσέβαλεν· ἀποτυχὼν δὲ ἐντεῦθεν Βυζαντίους ἐπολιόρκει, καὶ μηχανήματα προσῆγε. ἔπειτα διεξελθὼν ὅσα τοῖς Ἀθηναίοις ὁ Φίλιππος ἐνεκάλει διὰ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ Δημοσθένους παρακαλέσαντος αὐτοὺς πρὸς τὸν πόλεμον καὶ ψηφίσματα γράψαντος, ἐχειροτόνησε ὁ δῆμος, φησὶ, τὴν μὲν στήλην καθελεῖν τὴν περὶ τῆς πρὸς Φίλιππον εἰρήνης καὶ συμμαχίας σταθεῖσαν, ναῦς δὲ πληροῦν καὶ τὰ ἄλλα ἐνεργεῖν τὰ τοῦ πολέμου. ταῦτα γράψας κατὰ Θεόφραστον ἄρχοντα γεγενῆσθαι, τὰ μετ' ἐκεῖνον ἐνιαυτῷ τὰ πραχθέντα μετὰ τὴν λύσιν τῆς εἰρήνης ἐπὶ Λυσιμαχίδου ἄρχοντος διεξέρχεται. θήσω δὲ καὶ τούτων αὐτῶν τὰ ἀναγκαιότατα. Λυσιμαχίδης Ἀχαρνεύς· ἐπὶ τούτου, τὰ μὲν ἔργα τὰ περὶ τοὺς νεωσοίκους καὶ τὴν σκευοθήκην ἀνεβάλοντο διὰ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιππον. τὰ δὲ χρήματ' ἐψηφίσαντο πάντ' εἶναι στρατιωτικὰ, Δημοσθένους γράψαντος. Φιλίππου δὲ καταλαβόντος Ἐλάτειαν καὶ Κυτίνιον, καὶ πρέσβεις πέμψαντος εἰς Θήβας Θετταλῶν, Αἰνιάνων, Αἰτωλῶν, Δολόπων, Φθιωτῶν, Ἀθηναῖοι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον πρέσβεις ἀποστειλάντων τοὺς περὶ Δημοσθένην, τούτοις συμμαχεῖν ἐψηφίσαντο. Φανερὸν δὲ γέγονε τὸν χρόνον, καθ' ὃν εἰσῆλθον εἰς Θήβας οἱ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις οἱ περὶ Δημοσθένην, καὶ οἱ παρὰ Φιλίππου, ὅτι κατὰ Λυσιμαχίδην ἄρχοντα ἦν, παρεσκευασμένων ἤδη τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἀμφοτέρων, αὐτὸς ὁ Δημοσθένης ποιεῖ φανερὸν ἐν τῷ περὶ στεφάνου. θήσω δὲ ἐξ αὐτοῦ τὰ [illegible] τῆς ἐκείνου λέξεως τὰ συντείνοντα πρὸς τὸ πρᾶγμα· Οὕτω διαθεὶς ὁ Φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας διὰ τούτων, καὶ τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἧκεν ἔχων τὴν δύναμιν, καὶ τὴν Ἐλάτειαν κατέλαβεν, ὡς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτο, ἔτι συμπνευσάντων ἡμῶν ἂν καὶ τῶν Θηβαίων. * ἀλλὰ μὴν τὰ τότε συμβάντα διεξελθεῖν

διεξελθεῖν

Marginal notes: * γέγραφε, * πέμπτην, * αὐτὸν, * ἠξίου, * ποιήσω, * εἰ παρέχοι, * τὸ Θηβαίους φίλιππον. διι., * διήσουσιν.

διεξελθὼν δὲ καὶ τοὺς ῥηθέντας ὑφ' ἑαυτοῦ λόγους ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ὡς πρεσβευτὴς ὑπ' Ἀθηναίων εἰς Θήβας ἐπέμφθη, ταῦτα κατὰ λέξιν ἐπιτίθησιν. Ὡς δ' ἀφικόμεθα εἰς τὰς Θήβας, κατελαμβάνομεν Φιλίππου καὶ Θετταλῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους, ἐν φόβῳ, τοὺς δ' ἐκείνου, θρασεῖς. Ἔπειτ' ἐπιστολήν τινα κελεύσας ἀναγνωσθῆναι, ταῦτ' ἐπιτίθησιν, Ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσαντο τὴν ἐκκλησίαν, προσῆγον ἐκείνους, διὰ τὸ τὴν τῶν συμμάχων τάξιν ἐκείνους ἔχειν· καὶ παρελθόντες ἐδημηγόρουν, πολλὰ μὲν Φίλιππον ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν κατηγοροῦντες, πάνθ', ὅσα πώποτ' ἐναντία ἐπράξατε Θηβαίοις, ἀναμιμνήσκοντες. τὸ δ' οὖν κεφάλαιον, ἠξίουν, ὧν μὲν εὖ πεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου, χάριν αὐτοὺς ἀποδοῦναι, ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδίκηντο, δίκην λαβεῖν, ὁποτέρως βούλονται, ἢ διέντας * αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν Ἀττικήν. Εἰ δὴ κατὰ Λυσιμαχίδην μὲν ἄρχοντα τὸν μετὰ Θεόφραστον, κελευόντων ἤδη τῶν ῥητόρων τῶν παρὰ Φιλίππου πρέσβεις εἰς Θήβας ἀποστείλαντος, παρακαλοῦντας αὐτοὺς μάλιστα μὲν συνεμβαλεῖν εἰς τὴν Ἀττικήν, εἰ δὲ μή, δίοδον τῷ Φιλίππου παρασχεῖν, μεμνημένους τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ τῶν περὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον· ταύτης δὲ μέμνηται τῆς πρεσβείας Ἀριστοτέλης ὡς ὀλίγῳ πρότερον ἐπέδειξα, τὰς ἐκείνου λέξεις παρατιθέμενος· ἀναμφιλόγως ἀποδέδεικται τεκμηρίοις, ὅτι πάντες οἱ Δημοσθένους ἀγῶνες οἱ πρὸ τῆς Λυσιμαχίδου ἀρχῆς ἐν ἐκκλησίαις τε καὶ δικαστηρίοις γενόμενοι, πρότεροι τῶν Ἀριστοτέλους τεχνῶν εἰσίν. ἔπειτα πρὸς τούτοις μίαν πεῖραν παρὰ τοῦ φιλοσόφου λαβών, ἐξ ἧς ἔτι μᾶλλον ἔσται φανερόν, ὅτι μετὰ τὸν πόλεμον τὸν συμβάντα τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς Φίλιππον, αἱ ῥητορικαὶ συνετάχθησαν ὑπ' αὐτοῦ τέχναι, Δημοσθένους ἀκμάζοντος ἤδη κατὰ τὴν πολιτείαν, καὶ πάντας εἰρηκότος τούς τε δημηγορικοὺς καὶ τοὺς δικανικοὺς λόγους, ὧν ὀλίγῳ πρότερον ἐμνήσθην. διεξιὼν γὰρ τοὺς τόπους τῶν ἐνθυμημάτων ὁ φιλόσοφος, καὶ τὸν ἐκ τῶν αἰτίων τίθησι· παρέξομαι δὲ τὴν ἐκείνου λέξιν· Ἄλλος παρὰ τὸ ἀναίτιον ὡς αἴτιον· οἷον τῷ ἅμα ἢ μετὰ τοῦτο γεγονέναι. τὸ γὰρ μετὰ τοῦτο, ὡς διὰ τοῦτο λαμβάνουσι, καὶ μάλιστα οἱ ἐν ταῖς πολιτείαις. ὡς ὁ Δημάδης τὴν Δημοσθένους πολιτείαν πάντων τῶν κακῶν αἰτίαν· μετ' ἐκείνην γὰρ συνέβη ὁ πόλεμος. Ποίοις γοῦν ὁ Δημοσθένης κατεσκεύασεν ἀγῶνας, ταῖς Ἀριστοτέλους τέχναις ὁδηγοῖς χρησάμενος, οἱ πάντες οἱ δημόσιοι λόγοι, δι' οὓς ἐπαινεῖταί τε καὶ θαυμάζεται, πρὸ τοῦ πολέμου γεγόνασιν, ὡς πρότερον ἐπέδειξα, πλὴν ἑνὸς τοῦ περὶ τοῦ στεφάνου· οὗτος γὰρ μόνος εἰς δικαστήριον εἰσῆλθε μετὰ τὸν πόλεμον, ἐπ' Ἀριστοφῶντος ἄρχοντος μὲν * ἐνιαυτὸν μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, ἑκτῷ δὲ μετὰ τὴν Φιλίππου τελευτήν, καθ' ὃν χρόνον Ἀλέξανδρος τὴν ἐν Ἀρβήλοις ἐνίκα μάχην. εἰ δέ τις ἐρεῖ τῶν περὶ ἅπαντα φιλονεικούντων, ὅτι τοῦτον ἴσως ἔγραψε τὸν λόγον ταῖς Ἀριστοτέλους αὐτὸς χρώμενος τέχναις, τὸν κράτιστον ἁπάντων λόγον, πολλὰ πρὸς αὐτὸν εἰπεῖν ἔχων, ἵνα μὴ μακρότερος τοῦ δέοντος ὁ λόγος γένηταί μοι, καὶ τοῦτον ἐπιδείξω ὑπισχνοῦμαι τὸν ἀγῶνα πρὸ τῶν Ἀριστοτέλους τεχνῶν ἐπιτετελεσμένον, αὐτῷ χρησάμενος τῷ φιλοσόφῳ μάρτυρι. περὶ δόξης γὰρ τόπον ἐνθυμηματικὸν τὸν ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα, ταῦτα κατὰ λέξιν γράφει, Ἄλλος ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα. εἰ γὰρ θατέρῳ ὑπάρχει τὸ καλῶς, καὶ τὸ δικαίως ποιῆσαι, θατέρῳ τὸ πεπονθέναι· καὶ εἰ κελεῦσαι, καὶ τὸ πεποιηκέναι. ἔτι, ὡς ὁ τελώνης Διομέδων περὶ τῶν τελωνῶν. εἰ γὰρ μηδ' ὑμῖν αἰσχρὸν τὸ πωλεῖν, οὐδ' ἡμῖν τὸ ὠνεῖσθαι· καὶ εἰ τῷ πεπονθότι τὸ καλῶς ἢ δικαίως ὑπάρχει, ` τῷ ποιήσαντι ὑπάρξει. * καὶ τῷ κελεύσαντι ` ἢ ποιοῦντι. ἔστι δὲ τοῦτο παραλογίσασθαι· οὐ γὰρ εἰ δικαίως ἔπαθέ τι, καὶ δικαίως ὑπὸ τούτου πέπονθεν. ὡς ὁ φόνος ἄξια παθοῦσα μητήρ, εἰ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἑαυτῆς ἐπὶ θανάτῳ ἀπάγεται, δεῖ σκοπεῖν χωρίς, εἰ ἄξιος ὁ παθὼν παθεῖν, καὶ ὁ ποιήσας ποιῆσαι, εἶτα χρῆσθαι ὁποτέρως ἂν ἁρμόττῃ. ἐνίοτε γὰρ διαφωνεῖ τὸ τοιοῦτο. ὥσπερ ἐν τῷ Ἀλκμαίωνι τῷ Θεοδέκτου, καὶ οἷον ἡ περὶ Δημοσθένους δίκη, καὶ τῶν ἀποκτεινάντων Νικάνορα. Τίς οὖν ἐστιν ἡ Δημοσθένους δίκη, καὶ τῶν ἀποκτεινάντων Νικάνορα, περὶ ἧς ὁ φιλόσοφος γέγραφεν, ἐν ᾗ τὸ κυριώτατον τῆς ἀμφισβητήσεως κεφάλαιον ἦν, ὁ ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα τόπος; ἢ ὁ πρὸς Αἰσχίνην, ὑπὲρ Κτησιφῶντος τοῦ γράψαντος Δημοσθένει τὸ περὶ τοῦ στεφάνου ψήφισμα, καὶ τὴν τῶν παρανόμων φεύγοντος γραφήν; * ἐν ταύτῃ γὰρ τὸ ζητούμενον ἦν, οὐ τὸ κοινόν, εἰ τιμῶν καὶ στεφάνου ἄξιος ἦν Δημοσθένης, ἐπιδιδοὺς ἐκ τῶν ἰδίων κτημάτων τὴν εἰς τὰ τείχη δαπάνην· ἀλλ' εἰ καθ' ὃν χρόνον ὑπεύθυνος ἦν, κωλύοντος τοῦ νόμου τοὺς ὑπευθύνους στεφανοῦν. τὸ γὰρ ἐκ τῶν πρὸς ἄλληλα τοῦτ' ἔστιν, εἰ ὥσπερ τῷ δήμῳ τὸ δοῦναι, οὕτω καὶ τῷ ὑπευθύνῳ τὸ λαβεῖν τὸν στέφανον ἐξῆν. ἐγὼ μὲν οὖν ταύτης οἴομαι τῆς δίκης μεμνῆσθαι τὸν Ἀριστοτέλη. εἰ δέ τις ἐρεῖ, ὅτι περὶ τῆς τῶν δώρων, ἣν ἐπ' Ἀντικλέους ἄρχοντος ἀπελογήσατο περὶ τῶν Ἁρπάλου(?) χρημάτων, πολλαῖς νεωτέρας ἔτι ποιήσει τὰς Ἀριστοτέλους τέχνας τῶν Δημοσθένους ἀγώνων. ἀλλὰ γὰρ ὅτι μὲν οὐχ ὁ ῥήτωρ παρὰ τοῦ φιλοσόφου τὰς τέχνας παρέλαβεν, ἀφ' ὧν τοὺς θαυμαστοὺς ἐκείνους κατεσκεύασε λόγους, ἀλλὰ τοὐναντίον τὰ Δημοσθένους καὶ τὰ τῶν ἄλλων ῥητόρων ἔργα παραθέμενος Ἀριστοτέλης, ταύτας ἔγραψε τὰς τέχνας, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι νομίζω.

* αὐτὸν
* ἐνιαυτῷ
* καὶ εἰ τῷ ποιήσαντι, καὶ τῷ πεπονθότι.
* ἐν τούτῳ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΚ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Ὁ δὲ Δημοσθένης, δεινὸς τῇ φράσει, κεκραμένος τοῖς ἤθεσι, καὶ λέξεως ἐκλογῇ κεκοσμημένος, καὶ χρώμενος τάξει τῇ κατὰ τὸ συμφέρον, καὶ μετὰ τοῦ σεμνοῦ τὴν χάριν ἔχων, καὶ συνεχής, οἷς μάλιστα δικασταὶ κατέχονται.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΚΙΚΕΡΩΝΟΣ ἐκ Διονυσίου Λογγίνου περὶ ὕψους.

Οὐ κατ' ἄλλα δέ τινα, ἢ ταῦτα, ἐμοὶ δοκεῖ, φίλτατε Τερεντιανέ, λέγω δ' εἰ καὶ ἡμῖν, ὡς Ἕλλησιν, ἐφεῖταί τι γινώσκειν, καὶ ὁ Κικέρων τοῦ Δημοσθένους ἐν τοῖς μεγέθεσι παραλλάττει. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὕψει τὸ πλέον ἀποτόμῳ, ὁ δὲ Κικέρων ἐν χύσει. καὶ ὁ μὲν ἡμέτερος διὰ τὸ μετὰ βίας ἕκαστα, ἔτι δὲ τάχους, ῥώμης, δεινότητος, οἷον καίειν τε ἅμα, καὶ διαρπάζειν, σκηπτῷ τινὶ παρεικάζοιτ' ἄν, ἢ κεραυνῷ· ὁ δὲ Κικέρων, ὡς ἀμφιλαφής τις ἐμπρησμός, οἶμαι, πάντη νέμεται, καὶ ἀνειλεῖται, πολὺ ἔχων καὶ ἐπίμονον ἀεὶ τὸ καῖον, ` καὶ * διακληρονομούμενον ἄλλοτ' * ἀλλοίως ἐν αὐτῷ, καὶ κατὰ διαδοχὰς ἀνατρεφόμενον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὑμεῖς ἂν ἄμεινον ἐπικρίνοιτε. καιρὸς δέ, τοῦ Δημοσθενικοῦ μὲν ὕψους καὶ ὑπερτεταμένου ἔν τε ταῖς δεινώσεσι, καὶ τοῖς σφοδροῖς πάθεσι, καὶ ἔνθα δεῖ τὸν ἀκροατὴν τὸ σύνολον ἐκπλῆξαι· τῆς δὲ χύσεως, ὅπου χρὴ καταντλῆσαι τα-

* διακληρονόμενον
* ἄλλως

παρείας τε γὰρ καὶ ἐπιλόγους κατὰ τὸ πρέπον, καὶ παραβάσεις, καὶ τοὺς φορτικοὺς ἅπαντας, καὶ ἐπιδεικτικούς, ποιείας τε καὶ φρασεολογίας, ἢ ἐκ συνθέσεως ἀξίας μόνον ἁρμόδιος.

ΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

δεινότητος ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἐν τῷ περὶ στεφάνου λόγῳ, τοῦ αὐτοῦ.

ἐμφερὴς · τύπος · τύπον, · μεθεστακὼς

ΑΥτίκα μὲν τοίνυν ὁ περὶ σχημάτων ἐφεξῆς ἐστὶ τόπος. καὶ γὰρ ταῦτ' αὖ ὃν δεῖ σκευάζειν τρόπον, ὡς ὀφείλει, ἂν εἴη μέρος μεγέθους οὐκ ἐλάχιστον. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ τὸ πάντα διακριβοῦν πολὺ ἔργον ἐν τῷ παρόντι, μᾶλλον δ' ἀπεριόριστον, ὀλίγα τῶν ὅσα μεγαληγορίας ἀποτελεστικὰ τοῦ πιστώσασθαι τὸ προκείμενον, ἕνεκα, καὶ δὴ διέξιμεν. ἀπόδειξιν ὁ Δημοσθένης ὑπὲρ τῶν πεπολιτευμένων εἰσφέρει. τίς δ' ἦν ἡ κατὰ φύσιν χρῆσις αὐτῆς; οὐχ ἡμάρτετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγῶνα ἀράμενοι. ἔχετε δὲ οἰκεῖα τούτου παραδείγματα. οὐδὲ γὰρ οἱ ἐν Μαραθῶνι ἥμαρτον, οὐδ' οἱ ἐν Σαλαμῖνι, οὐδ' οἱ ἐν Πλαταιαῖς. ἀλλ' ἐπειδὴ καθάπερ ἐμπνευσθεὶς ἐξαίφνης ὑπὸ θεοῦ, καὶ οἱονεὶ φοιβόληπτος γενόμενος, τὸν τῶν ἀριστέων τῆς Ἑλλάδος ὅρκον ἐξεφώνησεν, οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας, φαίνεται δι' ἑνὸς τοῦ ὀμοτικοῦ σχήματος, ὅπερ ἐνθάδε ἀποστροφὴν ἐγὼ καλῶ, τοὺς μὲν προγόνους ἀποθεώσας, ὅτι δεῖ τοὺς οὕτως ἀποθανόντας ὡς θεοὺς ὀμνύναι παριστάνων, τοῖς δὲ κρίνουσι τὸ τῶν ἐκεῖ προκινδυνευσάντων ἐντιθεὶς φρόνημα, τὴν δὲ τῆς ἀποδείξεως φύσιν μεθεστακὼς εἰς ὑπερβάλλον ὕψος καὶ πάθος, καὶ ξένων καὶ ὑπερφυῶν ὅρκων ἀξιοπιστίαν, καὶ ἅμα παιώνειόν τινα καὶ ἀλεξιφάρμακον εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀκουόντων καθιεὶς λόγον, ὡς κουφιζομένους ὑπὸ τῶν ἐγκωμίων μηδὲν ἔλαττον ἐπὶ τῇ μάχῃ τῇ πρὸς Φίλιππον, ἢ ἐπὶ τοῖς κατὰ Μαραθῶνα καὶ Σαλαμῖνα νικητηρίοις παρίστασθαι φρονεῖν. οἷς πᾶσι τοὺς ἀκροατὰς διὰ τοῦ σχηματισμοῦ συναρπάσας ᾤχετο. καίτοι παρὰ τῷ Εὐπόλιδι τοῦ ὅρκου τὸ σπέρμα φασὶν εὑρῆσθαι.

Οὐ γὰρ μὰ τὴν ἐν Μαραθῶνι τὴν ἐμὴν μάχην, Χαίρων τις αὐτῶν τοὐμὸν ἀλγυνεῖ κέαρ.

Ἔστι δ' οὐ τὸ ὁπωσοῦν τινα ὀμόσαι, μέγα, τὸ δὲ ποῦ, καὶ πῶς, καὶ ἐφ' ὧν καιρῶν, καὶ τίνος ἕνεκα. ἀλλ' ἐκεῖ μέν, οὐδέν ἐστ' εἰ μὴ ὅρκος, καὶ πρὸς εὐτυχοῦντας ἔτι, καὶ οὐ δεομένους παρηγορίας τοὺς Ἀθηναίους. ἔτι δ' οὐχὶ τοὺς ἄνδρας ἀπαθανατίσας ὁ ποιητὴς ὤμοσεν, ἵνα τῆς ἐκείνων ἀρετῆς τοῖς ἀκούουσιν ἐντέκῃ λόγον ἄξιον, ἀλλ' ἀπὸ τῶν προκινδυνευσάντων ἐπὶ τὸ ἄψυχον ἀπεπλανήθη, τὴν μάχην. παρὰ δὲ τῷ Δημοσθένει πεπραγμάτευται πρὸς ἡττημένους ὁ ὅρκος, ὡς μὴ Χαιρώνειαν ἔτ' Ἀθηναίοις ἀτύχημα φαίνεσθαι, καὶ κατ' ταὐτόν, ὡς ἔφην, ἅμα ἀπόδειξίς ἐστι τοῦ μηδὲν ἡμαρτηκέναι, καὶ παράδειγμα, ὅρκων πίστις, ἐγκώμιον, προτροπή. κἀπειδήπερ ὑπήντα τῷ ῥήτορι, λέγεις ἧτταν πολιτευσάμενος, εἶτα νίκας ὀμνύεις, διὰ ταῦτα πρὸς κανόνα ἄγει, καὶ δι' ἀσφαλείας ἄγει καὶ ὀνόματα, διδάσκων, ὅτι κἀν βακχεύμασι νήφειν ἀναγκαῖον. τοὺς προκινδυνεύσαντας φησὶν ἐν Μαραθῶνι τῶν προγόνων, καὶ τοὺς ἐν Σαλαμῖνι, καὶ τοὺς ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐν Πλαταιαῖς παραταξαμένους, οὐδαμοῦ νικήσαντας εἶπεν, ἀλλὰ πάντη τὸ τοῦ τέλους διακέκλοφεν ὄνομα. ἐπειδήπερ ἦν εὐτυχές, καὶ τοῖς κατὰ Χαιρώνειαν ὑπεναντίον. διόπερ καὶ τὸν ἀκροατὴν φθάνων, εὐθὺς ὑποφέρει· οὓς ἅπαντας ἔθαψε δημοσίᾳ, φησὶν, ἡ πόλις, Αἰσχίνη, οὐ τοὺς κατορθώσαντας μόνους.

ΑΛΛΗ ΘΕΩΡΗΣΙΣ, Η ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

δεινότητος, καὶ ὑψηλότητος, ἐκ τοῦ περὶ τῶν ἐν Φιλιππικοῖς α. τοῦ αὐτοῦ.

ἐμπρακτότερον · σοβαρώτερον · ἀθηναίους καταπολεμῶν, ἢ τὰ τῶν ἑλλήνων διοικῶν; τί δ. · ἔρωτο · ὡς οἱ

ΤΙ δ' ἐκεῖνα φῶμεν, τὰς πεύσεις τε καὶ ἐρωτήσεις, ἆρα οὐκ αὐτοῖς τῶν σχημάτων εἰδοποιΐαις παρὰ πολὺ ἐμπρακτότερα, καὶ σοβαρώτερα συντείνει τὰ λεγόμενα; ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιιόντες ἀλλήλων πυνθάνεσθαι, λέγεταί τι καινόν; τί γὰρ ἂν γένοιτο τούτου καινότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ καταπολεμῶν τὴν Ἑλλάδα; τέθνηκε Φίλιππος; οὐ μὰ Δί', ἀλλ' ἀσθενεῖ. τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε. καὶ πάλιν, πλέωμεν ἐπὶ Μακεδονίαν, φησί. ποῖ δὴ προσορμιούμεθα, ἤρετό τις. εὑρήσει τὰ σαθρὰ τῶν Φιλίππου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος. ἦν δὲ ἁπλῶς ῥηθὲν τὸ πρᾶγμα τῷ παντὶ καταδεέστερον. νυνὶ δὲ τὸ ἔνθουν καὶ ὀξύρροπον τῆς πεύσεως, καὶ ἀποκρίσεως, καὶ τὸ πρὸς ἑαυτόν, ὡς πρὸς ἕτερον, ἀνθυπαντᾶν, οὐ μόνον ὑψηλότερον ἐποίησε τῷ σχηματισμῷ τὸ ῥηθέν, ἀλλὰ καὶ πιστότερον. ἄγει γὰρ τὰ παθητικὰ τότε μᾶλλον, ὅταν αὐτὰ φαίνηται μὴ ἐπιτηδεύειν αὐτὸς ὁ λέγων, ἀλλὰ γεννᾶν ὁ καιρός. ἡ δ' ἐρώτησις ἡ εἰς ἑαυτόν, καὶ ἀπόκρισις, μιμεῖται τοῦ πάθους τὸ ἐπίκαιρον. σχεδὸν γάρ, ὡς οἱ ὑφ' ἑτέρων ἐρωτώμενοι, παροξυνθέντες ἐκ τοῦ παραχρῆμα πρὸς τὸ λεχθὲν ἐναγωνίως, καὶ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας ἀνθυπαντῶσιν, οὕτω τὸ σχῆμα τῆς πεύσεως καὶ ἀποκρίσεως, εἰς τὸ δοκεῖν ἕκαστον τῶν ἐσκεμμένων ἐξ ὑπογύου κεκινῆσθαί τε, καὶ λέγεσθαι, τὸν ἀκροατὴν ἀπάγει, καὶ παραλογίζεται.

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΙΔΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ,

τοῦ αὐτοῦ.

ἄγει · λείπεται · πρωτεύει · μαλακίζει · μετὰ ἀφ. λέγει.

ΕΙ δ' ἀριθμῷ, μὴ τῷ μεγέθει, κρίνοιτο τὰ κατορθώματα, οὕτως ἂν καὶ Ὑπερίδης τῷ παντὶ προέχοι Δημοσθένους. ἔστι γὰρ αὐτοῦ πολυφωνότερος, καὶ πλείους ἀρετὰς ἔχων, καὶ σχεδὸν ὕπακρος ἐν πᾶσιν, ὡς ὁ πένταθλος. ὥστε τῶν μὲν πρωτείων ἐν ἅπασι τῶν ἄλλων ἀγωνιστῶν λείπεσθαι, πρωτεύειν δὲ τῶν ἰδιωτῶν. ὁ μὲν γὰρ Ὑπερίδης πρὸς τῷ πάντα, ἔξω γε τῆς συνθέσεως, μιμεῖσθαι τὰ Δημοσθένεια κατορθώματα, καὶ τὰς Λυσιακὰς ἐκ περιττοῦ περιείληφεν ἀρετάς τε καὶ χάριτας. καὶ γὰρ λαλεῖ μετὰ ἀφελείας, ἔνθα χρή, καὶ οὐ πάντα ἑξῆς, καὶ μονοτόνως, ὡς ὁ Δημοσθένης λέγει. τό τε ἠθικὸν ἔχει μετὰ γλυκύτητος ἐφηδυνόμενον, ἄφατοί τε περὶ αὐτόν εἰσιν ἀστεϊσμοί, μυκτὴρ πολιτικώτατος, εὐγένεια, τὸ κατὰ τὰς εἰρωνείας εὐπάλαιστρον, σκώμματα οὐκ ἄμουσα, οὐδ' ἀνάγωγα

κατὰ τοὺς

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

κατὰ τοὺς ἀττικοὺς ἐκείνους, ἀλλ' ἐπικείμενα, διασυρμός τε ἐπιδέξιος, καὶ πολὺ τὸ κωμικὸν, καὶ μετὰ παιδιᾶς εὔστοχον κέντρον ἀμίμητον δὲ εἰπεῖν τὸ ἐν πᾶσι τούτοις ἐπαφρόδιτον, οἰκτίσασθαί τε προσφυέστατος, ἔτι δὲ μυθολογῆσαι κεχυμένος καὶ ἐν ὑγρῷ πνεύματι διεξοδεῦσαι. ἔτι * εὐκαμπὴς, ἄκρος. ὥσπερ ἀμέλει, τὰ μὲν περὶ τὴν λητὼ ποιητικώτερα, τὸν δ' ἐπιτάφιον ἐπιδεικτικῶς, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος διέθετο. ὁ δὲ δημοσθένης ἀνηθοποίητος, ἀδιάχυτος, ἥκιστα ὑγρὸς, ἢ ἐπιδεικτικὸς, ἁπάντων ἑξῆς τῶν προειρημένων κατὰ τὸ πλέον ἄμοιρος, ἔνθα μέν τι γελοῖος εἶναι βιάζεται, καὶ ἀστεῖος, οὐ γέλωτα κινεῖ μᾶλλον ἢ καταγελᾶται. ὅταν δὲ ἐγγίζειν θέλῃ τῷ ἐπίχαρις εἶναι, τότε πλέον ἀφίσταται. τό γε περὶ φρύνης, ἢ ἀθηνογένους λογίδιον ἐπιχειρήσας γράφειν, ἔτι μᾶλλον ἂν ὑπερίδην συνέστησεν. ἀλλ' ἐπειδήπερ, οἶμαι, τὰ μὲν θατέρου καλὰ, κἂν ᾖ πολλὰ, ὅμως ἀμεγέθη, * καρδίῃ νήφοντος, ἀργὰ, καὶ τὸν ἀκροατὴν ἠρεμεῖν ἐῶντα. οὐδεὶς γοῦν ὑπερίδην ἀναγινώσκων φοβεῖται. ὁ δὲ * ἔνθεν μὲν ἑλὼν † τοῦ μεγαλοφυεστάτου, καὶ ἐπ' ἄκρον ἀρετὰς συντετελεσμένας, ὑψηγορίας τόνον, ἔμψυχα πάθη, περιουσίαν, ἀγχίνοιαν, τάχος, * καὶ καίριον, τὴν ἅπασιν ἀπρόσιτον δεινότητα καὶ δύναμιν. ἐπειδὴ ταῦτα, φημὶ, ὡς θεόπεμπτά τινα δωρήματα, οὐ γὰρ εἰπεῖν θεμιτὸν ἀνθρώπινα, ἀθρόα ἐς ἑαυτὸν ἔσπασε, διὰ τοῦτο οἷς ἔχει καλοῖς, ἅπαντας ἀεὶ νικᾷ, καὶ ὑπὲρ ὧν οὐκ ἔχει, [illegible] καὶ ὡσπερεὶ καταβροντᾷ καὶ καταφέγγει τοὺς ἀπ' αἰῶνος ῥήτορας, καὶ θᾶττον ἄν τις κεραυνοῖς φερομένοις ἀντανοῖξαι τὰ ὄμματα δύναιτο, ἢ ἀντοφθαλμῆσαι τοῖς ἐπαλλήλοις ἐκείνου πάθεσιν.

* εὐκαμπὴς ἄκρως. γρ. [illegible] ἄκρος.
* καὶ ὥσπερ καρδ.
* ἔνθεν. γρ. ἔνθεν
† μὲν
* τὸ μεγαλοφυέστατον.
* [illegible] ὁ καίρ. γρ. τὸ καίρ.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΕΡΜΟΓΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ἰδεῶν, τόμῳ Α. ἐν πέρατι τῆς ἀρχῆς.

Ἔστιν οὖν ὁ μάλιστα παρὰ τοὺς ἄλλους τούτων μετακεχειρισμένος τὸ εἶδος τὰ περὶ τοὺς λόγους, καὶ κατωρθωκὼς τὸν αὐτοῦ λόγον, εἴπερ ἄλλος τις κατ' ἐμὴν δόξαν, ὁ δημοσθένης. διὰ τοίνυν τοῦτον, καὶ τὴν περὶ τούτου λέξεις αὖ [illegible] καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν ἰδεῶν τοῦ λόγου ἐπιτιμάτω δὲ μηδεὶς μήτε τῇ μεθόδῳ ταύτῃ, μήτε τῇ κρίσει, πρὶν ἅπασιν ὁμιλῆσαι τοῖς ῥηθησομένοις. οἶμαι γὰρ θαυμάσεσθαί σε τινας μᾶλλον τινας ἡμᾶς διὰ ταῦτα, καὶ τὸ μέγιστον ἐπ' εὐκρινείᾳ, [illegible] ἕνεκα τούτου, ἀξίους νομιεῖ, μόνον εἰ προσέχοι τοῖς ἐφεξῆς ἐντυγχάνειν. Ὁ τοίνυν δημοσθένης, ὅπερ κεφάλαιον ἦν, τὸν πολιτικὸν ἠκρίβωσε λόγον. [illegible] ... καὶ δεῖξαι σαφῶς περὶ αὐτῶν. οὐδὲ γὰρ [illegible] ... τὸ καθόλου [illegible] ... λέγω περὶ αὐτῆς σεμνότητος, περὶ αὐτῆς [illegible], τῶν ἄλλων ἰδεῶν, περὶ μὲν δημοσθένους τάχα ἄν τι διδάσκοιεν ἡμᾶς, καὶ τούτου διὰ τῶν μερῶν [illegible] ... περὶ μέντοι πάσης τοῦ λόγου καὶ πάσης ἰδέας, εἴτε ἐν μέτροις, εἴτε ἐν [illegible], εἴτε ἐν [illegible] ... οὕτω καὶ εὑρεῖν, καὶ εὑρόντα διδάξαι σαφῶς μετ' εὐκρινείας, ἀλλὰ [illegible] ... τὰ γάρ τοι τοῦ δημοσθενικοῦ λόγου καθάπερ στοιχεῖα καὶ ἀρχὰς εἰ δυνηθεῖμεν ἀκριβῶς αὐτὰ ἕκαστα ἐφ' ἑαυτῶν, τίνα τε ἐστὶ δεῖξαι, καὶ ὁποῖα, καὶ ὅπως γίνεται, [illegible] πρὸς ἄλληλα μίξις αὐτῶν, καὶ [illegible] ... ὁ μὲν οὖν [illegible] ... φημὶ τοίνυν ὅτι τὸν δημοσθενικὸν λόγον τὰ ποιοῦντά ἐστιν, [illegible] σαφήνεια, μέγεθος, κάλλος, γοργότης, ἦθος, ἀλήθεια, δεινότης. λέγω δὲ ὡς ἐν τούτοις πάντα, [illegible] καὶ δι' ἀλλήλων [illegible]. τοιοῦτος γὰρ ὁ λόγος ὁ δημοσθενικός.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΑΥΤΟΘΙ.

Ὁ [illegible] ... ἔχοντα γὰρ τοῦτον ταῦτα, καὶ πάσας ἰδέας λόγου συντεταγμένας διὰ τῶν προειρημένων ἀκριβῶς μὲν διὰ πάντων τῶν ἐκ τοῦ [illegible] λόγου, [illegible] ἐννοίας, μεθόδου, λέξεως, καὶ τῶν λοιπῶν, σφόδρα χαλεπὸν, μᾶλλον δὲ ἀδύνατον εὑρεῖν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. [illegible] ... ἑκάστης ἰδέας, τὸ τοιόνδε ἢ τοιόνδε ἕκαστον αὐτῶν εἶναι συμβέβηκεν. [illegible] μέντοι τοῦ λόγου τὸν ῥήτορα ὁ γὰρ κατὰ * ταῦτα ἐκείνους [illegible] ... τῇ περιβολῇ [illegible] ... τῆς περιβολῆς αὐτῆς ἀκριβῶς [illegible] ... ἑκάστῳ τὸ κατ' ἀξίαν νέμειν, καὶ τὰ μὲν ὑψηλὰ σφόδρα, [illegible] ... μεθόδοις [illegible] ... τὰ δὲ αὖ [illegible] διὰ τῶν αὐτῶν τούτων [illegible] ... ὥστ' ἐξ ἁπάντων τῶν καλῶν ἐν τούτῳ κάλλιστον ἀπειργάσθαι εἶδος λόγου, τὸ δημοσθενικόν.

* δημοσθένης

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Δύο τὰ κάλλιστα [illegible] δημοσθένης ἐπετηδεύσατο, τό, τε οἰκεῖον ἰσχυρὸν, καθ' ὃ μὴ κρατούμενος ᾖ, ὡς κρεῖσσον [illegible], καὶ τὸ τοῦ ἀντιδίκου ἰσχυρὸν κρατούμενος, ἐκβαλεῖν. ταῦτα τοίνυν ἀμφότερα ποιεῖ δημοσθένης, καὶ [illegible]

[illegible] ὅταν γὰρ τὸ δίκαιον εἰσάγῃ χαριζόμενος ἑαυτῷ, [illegible] ... καὶ ἐν τῷ κατ' ἀριστοκράτους. ὅταν γὰρ τὰ τῆς πολιτείας καὶ ἀξίας ὁ τάγῃ, [illegible] ... πολλάκις λέγειν [illegible] περὶ ἑαυτοῦ. ὅταν δὲ τοὺς νόμους [illegible] λέγων οὕτως· [illegible] ... καὶ πάλιν ἐν τῷ κατ' ἀριστοκράτους εἰσάγων τὸν περὶ χερρονήσου λόγον [illegible] ... φησίν, [illegible] ... ὡς ἀπλῶς καὶ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ, [illegible] ... τοὺς νόμους.

[margin: ἐν τῷ περὶ παραπρ.]

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ, ΕΚ ΤΩΝ ΙΜΕΡΙΟΥ ΜΕΛΕΤΩΝ,

ἐκ τοῦ εἰς φραβικιον προτρεπτικοῦ.

Ἀνωθεν κατὰ τὸν ἄριστον [illegible] τοῖς ἐλάττοσι φθόνος φύεται. [illegible] ... Δημοσθένην [illegible] ... ἔρχεσθαι. [illegible] ... τῆς ἀρετῆς [illegible] ... καὶ μάλιστα ἐδέξεν [illegible].

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΑΙΣΧΙΝΟΥ,

ἐξ ἀδήλου, καὶ αἰτιῶμαι.

Οὔτι κάλλιον οὐδὲν ἀθηναῖοι [illegible] Δημοσθένους, [illegible] αἰσχίνη. [illegible] ... ὡς μὲν οὖν ἀθηναῖος [illegible] ... αἰσχίνην [illegible] ... δοῦλος [illegible] ... ἐκείνου, καὶ οὐ δοῦλος μόνον, ἀλλὰ καὶ πονηρὸς οἰκέτης. [illegible] ... Δημοσθένους [illegible] αἰσχίνου [illegible] ... λόγων [illegible] ... αἰσχίνου [illegible] ... Δημοσθένους [illegible] ... φίλιππος [illegible] ... θηβαίους [illegible] ... βυζαντίων [illegible] ... ἀθηναίοις [illegible] ... αἰσχίνην [illegible] ... Δημοσθένους [illegible] ... εἰς χεῖρας [illegible]

[margins: ἐκείνου; ἀφεὶς ἑαυτόν; χειροτονῶν; αἰχμαλώτοις; τὰ περὶ τῆς χώρ.; χρόνον πρὸς τὸ δεῖ παίζειν τῇ χώρ.; βλαβῆναι; διαπραγματείας; ξένον τὸν σωτῆρα φωρ.; μετ' ἐκεῖνα; δι' ἐκείνου]

ἀθηναίους.

ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ.

ἀθηναίους μὴ καταλελειμμένους ἐλαττίας ἵνα αὖ ἦθ' ἤσαν εἰς ἐλάττωσιν φιλίππῳ μὴ τῶν ἀμφικτυονικῶν δὲ πορίσαις ἀφορμῶν. παρ' οὗ δὲ τὰς ἀφορμὰς ἔλαβεν, αἰσχίνης ἦν. ὀρχησταῖς δυνάμεις, ἦν ἐδέξατο μὲν χαιρώνεια κατὰ ψήφισμα τὰ δημοσθένους. ἦγεν δὲ ἐπ' αὐτὴν τὴν ἀττικὴν ὑπ' αἰσχίνου. ὁ δὲ, θηβαίους προσλαβὼν καὶ συστήσας, καὶ τοὺς παραμεμισημένους, καὶ τοὺς * ἀττικίζουσι τοὺς τὰ φιλίππου φρονοῦντας ἀφομοιώσας, ἀπεκρούσατο τῆς χώρας τὴν μάχην, καὶ ἐστεφανοῦτο. τῷ δὲ αἰσχίνῃ ποῖος στέφανος; τῷ φιλίππου δὲ μαθητικότι, καὶ τῆς ἀρχῆς εἰς τὸν ἀλέξανδρον ἡκούσης, ἐτόρευεν ἑκάτερος τὴν γνώμην, ὁ μὲν πολεμῶν, ὁ δὲ θεραπεύων τὸν τύραννον. οὕτω τὸ μέγιστον δεῖγμα τῆς ἀρετῆς ἐκείνου καὶ τῆς τούτου κακίας * ἐξητάσθη παρὰ τῷ ἐχθρῷ δημοσθένης, ὁ δὲ ἐθαυμάζετο καὶ παρὰ τοῖς πολίταις ὁ μὲν ἐτιμᾶτο, ὁ δὲ * ἐφθονεῖτο. καὶ * γραφομένου αὐτοῦ τότε ἐκείνου τὸ φθονεῖν, ἑλεῖν δὲ οὐκ εἶχε. καὶ φυγὴν ἐπέβαλον αὐτῷ, καὶ μαθητεύει, καὶ ῥόδος εἶχεν αὐτόν, καὶ τὰ τῆς παιδείας μετῄει. καὶ τῆς τῶν ἀθηναίων φιλανθρωπίας εἰς τὴν κάθοδον ἐκ ἀπήλαυσε μόνος. σκόπει δὲ καὶ τὴν τοῦ δημοσθένους τελευτὴν· εἶχε γάρ τι καὶ αὐτὴ θαυμαστόν. ἐπειδὴ γὰρ ᾑρεῖτο τὰ τοῦ μακεδόνος, ὥστ' ἤδη καὶ ῥήτορας ἐκδότους λαμβάνειν, ᾤχετο φαρμάκῳ χρησάμενος, οὐκ ἀνασχόμενος μακεδόσιν ὑποπεσεῖν.

* ἀττικίζουσι
* ἐξητάσθη
* ἐφθονεῖτο.
* καὶ γραφομένους αὐτὸν, τούτῳ ἐδίκασαν φθονοῦντες.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΚ ΤΩΝ ΣΟΥΙΔΑ.

ΔΗμοσθένης ἀθηναῖος, υἱὸς δημοσθένους, καὶ κλεοβούλης, ῥήτωρ, τῶν δήμων παιανιεύς. ἐπιμελὴς μᾶλλον, ἢ εὐφυής, ὡς ἕρμιππος ἱστορεῖ. καὶ τὰς ὄψεις ἀκόλαστος, ὡς ὁ αὐτός φησιν. ὅθεν καὶ νέος μὲν ὢν βάταλος ἐκλήθη, ὡς γυναικείᾳ ἐσθῆτι πολλάκις χρησάμενος. ἀργᾶς δὲ μετὰ τὸ εἰς ἄνδρας τελέσαι, ὅπερ ἐστὶν ὄνομα ὄφεως. ἐπιθέμενος δὲ ῥητορικῇ, καλλίστρατον θαυμάσας τὸν ῥήτορα ὑπὲρ ὠρωπίων λέγοντα. διήκουσε δὲ τοῦ ἰσαίου τοῦ ἰσοκράτους μαθητοῦ. καὶ τοῖς λόγοις ἐχρῆτο ζωΐλου τοῦ ἀμφιπολίτου, βρισίωνος τοῦ ἀθηναίου, καὶ πολυκράτους, καὶ ἀλκιδάμαντος τοῦ γοργίου μαθητοῦ, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰσοκράτους. συνεφιλολόγησε δὲ * αἰσχίνῃ τῷ ἀθηναίῳ, καὶ θεοπόμπῳ τῷ χίῳ φιλοσόφῳ. διηκροάσατο δὲ καὶ εὐβουλίδου τοῦ διαλεκτικοῦ, καὶ πλάτωνος. ἐτελεύτησε φυγὼν εἰς καλαύρειαν, ἐν τῷ τοῦ ποσειδῶνος ἱερῷ, διὰ τὸν μακεδόνα ἀντίπατρον, προσενεγκάμενος φάρμακον τὸ ἐν τῷ δακτυλίῳ, ἔτη βιώσας δύο καὶ ἑξήκοντα.

* αἰσχίνει

ΑΛΛΩΣ.

ΔΗμοσθένης ὁ ῥήτωρ, ἀνὴρ ἦν γενναῖός τε καὶ εἰπεῖν ὅσα ἐνθυμηθείη, δυνατώτατος γενόμενος. ὅθεν καὶ δεινότατος ἔδοξε τῶν καθ' αὐτόν. οἷα δὲ ἱκανώτατος τὸ ἀφανὲς εἰκάσαι, καὶ τὸ γνωσθὲν ἐξηγήσασθαι. καὶ ἐν οἷς μὲν ὑπὲρ τῶν κοινῶν λέγοι τι, ἢ προσθέσθαι ἐπιχειροίη, καιροῦ μὲν ἐπιτηδείου οὐ μάλα ἐχρήσατο ἐς δόξαν τῶν δημαγωγούντων. πάντα δὲ ὡς ἀνὴρ ὢν τῶν καθ' αὐτὸν ἀθηναίων, καὶ τοῖς μακεδόσι τοιαύτης σὺν παρρησίᾳ ἀντειπών, παρὰ τοῖς δὲ ἀδωρότατος ἔδοξεν εἶναι. ὅτι δὲ συνείδοιεν τοὺς ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν, ὅσοι διὰ τῶν κερδῶν ἐφιεμένους μᾶλλον τῶν ἐς τὸ κοινὸν λυσιτελούντων, ἐξωνηθέντας χρημάτων, * δόσις τὸ κατὰ σφᾶς, ὡς ἐδόκουν, ἐν τῷ παραυτίκα, κέρδους τοῦ σφετέρου ἕνεκα περὶ τὰ ἐς τὰ κοινὰ συμφέροντος ἐπιθέσθαι. ὅθεν αὐτοῦ καὶ ἐφ' οἷς ὕστερον ἔπαθε, συγγνόντες οἱ ἀθηναῖοι, κατεδέξαντό τε αὖθις καὶ ἐς πάντα συμβούλῳ ἐχρήσαντο. καὶ αὐτοῦ ἡ τελευτὴ γενναία ἐπιφημισμένη μάλιστα, ὡς μεταμέλεσθαι ἔπαθεν αὐτοῖς ἐκ ἀγαθοῦ τῶν γνωσθέντων. οὐ πολλῷ χρόνῳ * ὕστερον, ἢ ἐξαγγελθῆναι τεθνηκότα δημοσθένην, μετεγίγνωσκον ἐφ' οἷς δίκῃ τῶν μακεδόνων μᾶλλον, ἢ γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ ἔκριναν. καὶ ἀτέλειάν τε τῷ πρεσβυτάτῳ τῶν ἐν τῷ γένει τοῦ δημοσθένους ψηφίζονται, καὶ χαλκοῦν στῆσαι αὐτὸν ἐν ἀγορᾷ. καὶ ἐλεγεῖα τῇ βάσει τοῦ ἀνδριάντος ἐπέγραψαν·

* καὶ τὸ π.
* ὕστερον τοῦ ἐξαγγ.

> Εἴπερ ἴσην ῥώμην γνώμῃ, δημόσθενες, εἶχες,
> Οὔποτ' ἂν ἑλλήνων ἦρξεν ἄρης μακεδών.

ΑΛΛΩΣ.

ΔΗμοσθένης, μαχαιροποιοῦ, παιανιεὺς, ὁ δημοσθένης ὁ ῥήτωρ, ὀρφανὸς καταλειφθεὶς, ἐπιτρόπους ἔσχε τρεῖς, ἄφοβον, δημοφῶντα, θηριππίδην. ὧν ἀθυμούντων αὐτοῦ, καὶ τῆς οὐσίας, αὐτὸς αὐτὸν ἐνεχείρισεν διδασκάλῳ ἰσαίῳ. φιλόπονος δὲ οὕτως ἦν, ὥστε φασὶν ἑαυτὸν εἰς κατάγειον καθείρξαντα, ἑαυτοῦ ξυρῆσαι τῆς κεφαλῆς μέρος, ἵνα μήτε προΐοι, μήτε δέχοιτό τινα. πταίσας δὲ ἐν ἀρχῇ τοῖς ἐπιτρόποις ἐπεξιὼν τοῖς ἐπιτρόποις. σοφιστεύειν βουληθεὶς αὐτὸν ἀπεβλήθη ἐπὶ μέχρι μειρακίῳ τῶν αἰγινῶν. λογογραφεῖν δὲ ἀρξάμενος, διεβλήθη πάλιν, ὡς ἐναντίους λόγους ἐκδοὺς ἀπολλοδώρῳ καὶ φορμίωνι. καὶ τούτου οὖν ἀποστὰς ἤρξατο πολιτεύεσθαι. τραυλὸς δὲ ὢν, καὶ τὸ ἄσθμα ἀνάρπαστος ἐκείνος, καὶ τὴν * ἀσθενῆ αἰσθανόμενος, καὶ τὸ πνεῦμα οὐ διαρκὲς, ἅπερ ἀσκήσει διωρθώσατο, τήν τε ὑπόκρισιν οὐκ ἀπειράστως ὑπ' ἀνδρονίκῳ καὶ σατύρῳ ἐξήσκησε. ἐχορήγησε δὲ, καὶ ἐτριηράρχησε, καὶ αἰχμαλώτους ἐλύσατο, καὶ θυγατέρας συνεξέδωκε. ὅτι δὲ ἐχορήγει, τυπτηθεὶς ὑπὸ μειδίου, πεντακισχιλίας, ὥς φασιν, ἐπείσθη. καὶ διαμάχεται αἰσχίνῃ γραψάμενος παραπρεσβείας, ὥς φασι, διελύσατο. αἰτιασάμενος δὲ χαβρίου τοῦ στρατηγοῦ γυναῖκα, χαβρίου τελευτήσαντος, εἰσάπτου θυγατέρα ἔγημεν. ἐπολιτεύσατο δὲ κατὰ * φιλίππου. οὐ θηβαίοις ἐπιόντος, πείσει συμμαχῆσαι καὶ κατὰ χαιρώνειαν ἐλθόντων, χιλίων ἀποθανόντων καὶ μ. καὶ δισχιλίων αἰχμαλώτων. ἀγαπητὴν δὲ γὰρ θυγατέρα τελευτήσασαν ἐπένθει. καὶ ἑβδομαίου τοῦ πάθους ὄντος, ἀγγελθέντος ἀνῃρῆσθαι φίλιππον ὑπὸ παυσανίου, μετημφιάσατο, καὶ τοῖς θεοῖς ἔθυσε. ἐπολιτεύσατο δὲ καὶ κατὰ ἀλεξάνδρου τοῦ φιλίππου. οὗ ἅρπαλος πολλὰ νοσφισάμενος χρήματα, ὡς ἀθηναίους κατέφυγεν. ὧν καὶ δημοσθένης εἰληφέναι μέρος ἔδοξε. καὶ ἔφυγεν εἰς τροιζῆνα. ἀλεξάνδρου δὲ ἐν βαβυλῶνι τελευτήσαντος, ὁ δημοσθένης κατῆλθε κληθείς. ἀντίπατρος δὲ ἄρξας τῶν ἑλλήνων, πέμψας ἐξῄτει τοὺς δέκα ῥήτορας. ἐκδόντων ἀθηναίων, ὁ δημοσθένης εἰς καλαύρειαν ἔφυγεν. ἀρχίας δὲ ὁ ὑποκριτὴς ἀποσταλεὶς ἐπ' αὐτὸν ὑπ' ἀντιπάτρου, βίᾳ ἀπαγαγεῖν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ποσειδῶνος, οὗ ἦν ἄσυλον, ὁ δὲ ὑπὸ τῷ στρατηγῷ φαρμάκου ἔχων μυζήσας ἀπέθανε.

* φωνὴν
* φιλίππου

DE EODEM EX M. TVLLIO CICERONE, lib. 1. de oratore ad Quintum Fratrem.

Caput enim esse arbitrabatur oratoris, vt & ipsis, apud quos ageret, talis, qualem seipse esse optaret, videretur: id fieri vitæ dignitate, de qua nihil rhetorici isti doctores in præceptis suis reliquissent: & vti eorum, qui audirent, sic afficerentur animi, vt eos affici vellet orator: quod ita fieri nullo modo posse atebat, nisi cognosceret is, qui diceret, quot modis hominum mentes, & quibus rebus, & quo genere orationis in quanque partem mouerentur. Hæc autem esse penitus in media philosophia retrusa, atque abdita, quæ isti rhetores ne primoribus quidem labris attigissent. Ea Menedemus exemplis magis, quàm argumentis refellere conabatur. memoriter enim multa ex orationibus Demosthenis præclarè scripta pronuncians, docebat, illum in animis vel iudicum, vel populi in omnem partem dicendo permouendis, non fuisse ignarum, quibus ea rebus consequeretur: quæ negaret ille sine philosophia quemquam scire posse. Huic respondebat, non se negare Demosthenem summam prudentiam, summámque vim habuisse dicendi: sed siue ille hoc ingenio potuisset, siue id quod constaret, Platonis studiosus audiendi fuisset, non quid ille potuisset, sed quid isti docerent, esse quærendum.

Ibidem.

Ergo, vt ad primum illud reuertar, sit orator nobis is, qui, vt Crassus descripsit, accommodatè ad persuadendum possit dicere. is autem concludatur in ea quæ sunt in vsu ciuitatem vulgari ac forensi: remotísque ceteris studijs, quamuis ea sint ampla atque præclara, in hoc vno opere, vt ita dicam, noctes & dies vrgeatur: imitetúrque illum, cui sine dubio summa vis dicendi conceditur, Atheniensem Demosthenem: in quo tantum studium fuisse, tantúsque labor dicitur, vt primùm impedimenta naturæ diligentia, industriáque superarit: cumque ita balbus esset, vt eius ipsius artis, cui studeret, primam literam non posset dicere, perfecit meditando, vt nemo planius eo locutus esse putaretur: deinde cùm spiritus eius esset angustior, tantum continenda anima in dicendo est assecutus, vt vna continuatione verborum (id quod eius scripta declarant) binæ ei contentiones vocis, & remissiones continerentur. quinetiam (vt memoriæ proditum est) coniectis in os calculis summa voce versus multos vno spiritu pronuntiare consuescebat: neque is consistens in loco, sed inambulans, atque ascensu ingrediens arduo.

Ex lib. 3.

Aspicite nunc eos homines atque intuemini, quorum de facultate quærimus, quid intersit inter oratorum studia atque naturas. suauitatem Isocrates, subtilitatem Lysias, acumen Hyperides, sonitum Æschines, vim Demosthenes habuit.

Ibidem.

Sed hæc ipsa omnia perinde sunt, vt aguntur. Actio, inquã, in dicendo vna dominatur: sine hac summus orator esse in numero nullo potest: mediocris hac instructus summos sæpe superare. Huic primas dedisse Demosthenes dicitur, cùm rogaretur quid in dicendo esset primum: huic secundas, huic tertias. Quo mihi melius etiam illud ab Æschine dictum videri solet, qui cùm propter ignominiam iudicij cessisset Athenis, & se Rhodum contulisset, rogatus à Rhodijs, legisse fertur orationem illam egregiam, quam in Ctesiphontem contra Demosthenem dixerat: qua perlecta petitum est ab eo postridie, vt legeret illam etiam, quæ erat cõtra à Demosthene pro Ctesiphonte edita: quam cùm suauissima & maxima voce legisset, admirantibus omnibus, Quanto, inquit, magis admiraremini, si audissetis ipsum? Ex quo satis significauit quantum esset in actione, qui orationem eandẽ aliam esse putaret, actore mutato.

Ex lib. de claris orat. qui dicitur Brutus.

Nam planè quidem perfectum, & cui nihil admodum desit, Demosthenem facilè dixeris. nihil acute inuenIri potuit in eis causis, quas scripsit, nihil (vt ita dicam) subdolè, nihil versutè, quod ille non viderit: nihil subtiliter dici, nihil pressè, nihil enucleatè, quo fieri possit aliquid limatius: nihil contrà grande, nihil incitatum, nihil ornatum vel verborum grauitate, vel sententiarum, quo quicquam esset elatius.

Ibidem.

Quis enim vberior in dicendo Platone? Iouem aiunt philosophi, si Græcè loquatur, sic loqui. Quis Aristotele neruosior? Theophrasto dulcior? Lectitauisse Platonem studiosè, audiuisse etiam Demosthenes dicitur: idque apparet ex genere & granditate verborum. dicit etiam in quadam epistola hoc ipse de sese. Sed & huius oratio in Philosophiam translata, pugnacior (vt ita dicam) videtur, & illorum in iudicia, pacatior.

Ibidem

DE DEMOSTHENE.

Ibidem.

Sed tamen Antonius in verbis & eligendis (neque idipsum tam lepôris causa, quàm ponderis) & collocandis, & comprehensione deuinciendis, nihil non ad rationem, & tanquam ad artem dirigebat: verùm multo magis hoc idem in sententiarũ ornamentis, & conformationibus. quo genere quia præstat omnibus Demosthenes, idcirco à doctis oratorum est princeps iudicatus. σχήματα enim quæ vocant Græci, ea maximè ornant oratorem: eáque non tam in verbis pingendis habent põdus, quàm in illuminandis sententiis. Sed cùm hæc magna in Antonio, tum actio singularis: quæ si partienda est in gestum, atque vocem, gestus erat non verba exprimens, sed cum sententiis congruens: manus, humeri, latera, supplosio pedis, status, incessus, omnisque motus cum verbis sententiísque consentiens. vox permanens, verùm subrauca natura: sed hoc vitium huic vni in bonum vertebat. habebat enim flebile quiddam in conquestionibus, acutúmque cùm ad fidem faciẽdam, tum ad misericordiã commouendam, vt verum videretur in hoc illud, quod Demosthenem ferunt ei, qui quæsiuisset quid primum esset in dicendo, actionem: quid secundum, idem: & idem tertium respondisse.

Ex lib. de claris orat. qui dicitur Brutus.

Demosthenem igitur imitemur. O dij boni! quid ergo nos aliud agimus, aut quid aliud optamus? at non assequimur. Isti enim videlicet Attici nostri, quod volunt, assequuntur: ne illud quidem intelligunt, non modò ita memoriæ proditum esse, sed ita necesse fuisse, cùm Demosthenes dicturus esset, vt concursus audiendi causa ex tota Græcia fierent at cùm isti Attici dicunt, non modò à corona (quod est ipsum miserabile) sed etiam ab aduocatis relinquuntur.

Ex eodem, in oratore perfecto.

In oratoribus verò, Græcis quidem, admirabile est quãtum inter omneis vnus excellat. attamen cùm esset Demosthenes, multi oratores magni & clari fuerunt, & antea fuerant, nec postea defecerunt.

Ibidem.

Sed ego idem, qui in illo sermone nostro, qui est expositus in Bruto, multum tribuerim Latinis, vel vt hortarer alios, vel quòd amarem meos, recordor longè omnibus vnum anteferre Demosthenem, qui vim accommodarit ad eam, quam sentiam, eloquentiam, non ad eam, quam in aliquo ipse cognouerim. Hoc nec grauior exstitit quisquam, nec callidior, nec temperatior. Itaque nobis monendi sunt ij, quorum sermo imperitus increbruit, qui aut dici se desiderant Atticos, aut ipsi Atticè volunt dicere, vt mirẽtur hunc maximè, quo ne Athenas quidem ipsas magis credo fuisse Atticas. Et paullo pòst. Semper oratorum eloquentiæ moderatrix fuit auditorum prudentia. Omnes enim, qui probari volunt, voluntatem eorum qui audiunt, intuentur, ad eámque, & ad eorum arbitrium & nutum totos se fingunt & accommodant. Itaque Caria, & Phrygia, & Mysia, quòd minimè politæ, miniméque elegantes sunt, asciuerunt aptum suis auribus opimum quoddam, & tanquam adipatum dictionis genus, quod eorum vicini, non ita lato interiecto mari, Rhodij nunquã probauerunt, Græci autem multo minus, Athenienses verò funditus repudiauerunt: quorum semper fuit prudens sincerúmque iudicium, nihil vt possent nisi incorruptum audire, & elegans. eorum religioni cùm seruiret orator, nullum verbum insolens, nullum odiosum ponere audebat. Itaque hic, quem præstitisse diximus ceteris, in illa pro Ctesiphonte oratione lõge optima summissus à primo: deinde dum de legibus disputat, pressius: pòst sensim incedens, iudices vt vidit ardenteis, in reliquis exultauit audacius. At tamen in hoc ipso diligenter examinante verborum omnium pondera, reprehendit Æschines quædam, & exagitat, illudénsque, dura, odiosa, intolerabilia esse dicit. quinetiam quærit ab ipso, cùm quidem eum beluam appellet, vtrum illa verba, an portenta sint: vt Æschini ne Demosthenes quidẽ videatur Atticè dicere: facile est enim verbum aliquod ardens (vt ita dicam) notare, idque restinctis iam animorum incendijs, irridere. Itaque se purgans iocatur Demosthenes negat in eo positas esse fortunas Græciæ, hoc an illud verbum vsurparit, huc an illuc manum porrexerit. Quonam igitur modo audiretur Mysus, aut Phryx Athenis, cùm etiam Demosthenes exagitetur, vt Putidus?

Ibidem.

Hanc ego iudico formam summissi oratoris, sed magni tamen & germani Attici: quoniam quicquid est sanum in oratione, id proprium Atticorum est: e quibus tamen non omnes faceti: Lysias satis, & Hyperides: Demades præter ceteros fertur: Demosthenes minus habetur: quo quidem mihi nihil videtur vrbanius: sed non tam dicax fuit, quàm facetus: est autem illud acrioris ingenij, hoc maioris artis.

Ibidem.

Nec enim nunc de nobis, sed de re dicimus: in quo tantum abest, vt nostra miremur, vt vsque eò difficiles ac morosi simus, vt nobis non satisfaciat ipse Demosthenes: qui quanquam vnus eminet inter omneis in omni genere dicendi, tamen non semper implet aureis meas: ita sunt auidæ & capaces, & semper aliquid immensum, infinitũque desiderãt sed tamen, quoniam tu & hunc oratorem cum eius studiosissimo Pammene, cùm esses Athenis, totum diligentissime cognouisti, neque eum dimittis è manibus, & tamen nostra etiam lectitas: vides profectò illum multa perficere, nos multa conari: illum posse, nos velle, quocunque modo causa postulet, dicere. Sed ille magnus, nam & successit ipse magnis, & maximos oratores habuit æquales.

Ibidem.

Demosthenes quidem, cuius nuper inter imagines tuas ac tuorum, quòd eum credo amares, cùm ad te in Tusculanum venissem, imaginem ex ære vidi, nihil Lysiæ subtilitate cedit, nihil argutiis & acumine Hyperidi, nihil lenitate Æschini, & splendore verborum. Multæ sunt eius totæ orationes subtiles, vt contra Leptinem: multæ totæ graues, vt quædam Philippicæ: multæ variæ, vt contra Æschinem falsæ legationis, vt contra eundem pro causa Ctesiphontis. Iam illud medium, quoties vult, arripit, & à grauißimo discedens, eo potißimum delabitur. Clamores tamen tum mouet, & tum in dicendo plurimum efficit, cùm grauitatis locus vtitur.

Ibidem.

Verùm hæc vis, quam quærimus, quanta sit, suspicemur, quoniam exemplum non habemus: aut si exempla sequimur, à Demosthene sumamus: & quidem perpetuæ dictionis ex eo loco, vnde in Ctesiphontis iudicio de suis factis, consilijs, meritis in rempub. aggressus est dicere. Ea profectò oratio, in eam formam, quæ est insita in mentibus nostris, includi sic potest, vt maior eloquentia ne requiratur quidem.

Ibidem.

Sed sententiarum ornamenta maiora sunt: quibus quia frequentißimè Demosthenes vtitur, sunt qui putent idcirco eius eloquentiam maximè esse laudabilem. & verò nullus fere ab eo locus sine quadam conformatione sententiæ dicitur.

Ibidem.

Quasi verò Trallianus Demosthenes: cuius non tam vibrarent fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur.

Ibidem.

Quod idem de Demosthene existimari potest: cuius ex epistolis intelligi licet, quàm frequens fuerit Platonis auditor.

Ex eodem, De optimo genere orat.

Nemo est orator, qui se Demosthenis similem esse nolit.

Ibidem.

Ita fit vt Demosthenes certè poßit summisse dicere, elatè Lysias fortasse non poßit.

Ibidem.

Non enim iam quærimus, quid sit Atticè, sed quid sit optimè dicere: ex quo intelligitur, quoniam Græcorum oratorum præstantißimi sunt ij qui fuerunt Athenis, eorum autem princeps facilè Demosthenes, hunc si quis imitetur, eum & Atticè dicturum, & optimè.

Ibidem.

Cùm esset lex Athenis, ne quis populi scitum faceret, vt quisquã corona donaretur in magistratu prius, quàm rationes retulisset: & altera lex, eos, qui à populo donarentur, in cõcione donari debere: quia in senatu Demosthenes curator muris reficiendis fuit, eósque refecit pecunia sua: de hoc igitur Ctesiphon scitum fecit, nullis ab ipso rationibus relatis, vt corona aurea donaretur: eáque donatio fieret in theatro, populo conuocato: qui locus non est concionis legitimæ: atque ita prædicaretur, eum donari virtutis ergò, beneuolentiæque, quam erga populum Atheniensem haberet.

Ex lib. quinto de finib. bonor.

An eum locum libenter inuisit, vbi Demosthenes & Æschines inter se decertare soliti sunt? suo enim quisque studio maximè ducitur. Et ille, cùm erubuisset, Noli, inquit, ex me quærere, qui in Phalericum etiam descenderim: quo in loco ad fluctum aiunt Demosthenem declamare solitum, vt fremitum assuesceret voce vincere

Ex lib. 4. Tuscul. quæst.

Cui non sunt auditæ Demosthenis vigiliæ? qui dolere se aiebat, siquando opificum antelucana victus esset industria.

Ex lib. 5. Tuscul. quæst.

Leuiculus sanè noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferẽtis muliercula, vt mos in Græcia est, insusurrantísque alteri, Hic est ille Demosthenes. quid hoc leuius? at quantus orator? sed apud alios loqui videlicet didicerat, non multum ipse secum.

Ibidem.

Demosthenes quidem, qui abhinc annos prope CCC. fuit, iam tum φιλιππίζειν Pythiam dicebat, id est quasi cum Philippo facere. hoc autem eò spectabat, vt eam à Philippo corruptam diceret, quo licet existimare in alijs quoque oraculis Delphicis aliquid non sinceri fuisse.

Ex lib. 2. de diuinat.

Quid? illúd ne dubium est, quin multi, cùm ita nati essent, vt quædam contra naturã deprauata haberent, restituerentur, & corrigerentur ab natura, cùm se ipsa reuocasset aut arte aut medicina? aut quorum linguæ sic inhærerent, vt loqui non possent, eæ scapello resectæ liberarentur? multi etiã naturæ vitium meditatione atque exercitatione sustulerunt, vt Demosthenem scribit Phalereus, cùm Rho dicere nequiret, exercitatione fecisse, vt planißimè diceret.

Ex lib. primo de off.

Equidem & Platonẽ existimo, si genus forense dicẽdi tractare voluisset, grauißimè & copiosißimè potuisse dicere: & Demosthenem, si illa, quæ à Platone didicerat, tenuisset, & pronuntiare voluisset, ornatè splendidéque facere potuisse.

Ex eodem

DE DEMOSTHENE.

Ex eodem, lib. 2. epist. ad Attic. epist. 1. non longè à princip.

Oratiunculas autem & quas postulas, & plureis etiam mittam, quoniam quidem ea, quæ nos scribimus adolescentulorum studijs excitati, te etiam delectant. Fuit enim mihi commodum, quòd in eis orationibus, quæ Philippicæ nominantur, enituerit ciuis ille tuus Demosthenes, & quòd se ab hoc refractariolo iudiciali dicendi genere abiunxerit, vt ἐμπρεπής τις, καὶ πολιτικώτερος videretur, curare, vt meæ quoque essent orationes, quæ consulares nominarentur.

Ex lib. 15. epist. 1.

Brutus misit ad me orationem suam, habitam in contione Capitolina, petiuitque à me, vt eam ne ambitiose corrigerem antè quàm ederet. Est autem oratio scripta elegantissimè sententijs, verbis, vt nihil possit vltrà. Ego tamen, si illam causam habuissem, scripsissem ardentius ὑπόθεσις. vides quæ sit persona dicentis. Itaque eam corrigere non potui. quo enim in genere Brutus noster esse vult, & quod iudicium habet de optimo genere dicendi, id ita consecutus est in ea oratione, vt elegantius nihil esse possit. Sed ego solus alius sum, siue hoc rectè, siue non rectè. Tu tamen velim orationem legas, nisi fortè iam legisti, certioremque me facias, quid iudices ipse. quanquam vereor, ne cognomine tuo lapsus ὑπεραττικὸς sis in iudicando. Sed si recordabere Δημοσθένους fulmina, tum intelliges posse & ἀττικώτατα, & grauissimè dici.

De eod. ex Valerio Max. lib. 3 cap. 4.

QVam matrē Euripides, aut quem patrem Demosthenes habuerit, ipsorum quoque sæculo ignotum fuit: alterius autem matrem olera: alterius patrem cultellos venditasse omnium penè doctorum litteræ loquuntur. Sed quid aut illius tragica, aut huius oratoria vi clarius?

Ex eodem, lib. 7. cap. 3.

Demosthenis quoque astutia mirificè cuidam ancillæ succursum est, quæ pecuniam depositi nomine à duobus hospitibus acceperat, ea condicione, vt illam simul vtrisque redderet. Duorum alter interiecto tempore, tanquam mortuo socio, squalore obsitus, decepta ea omneis nummos abstulit. superuenit deinde alter, & depositum petere cœpit. Hærebat misera in maxima pariter & pecuniæ & defensionis penuria: iámque de laqueo & suspendio cogitabat. Sed opportunè Demosthenes ei patronus affulsit: qui vt in aduocationem venit: Mulier, inquit, parata est depositi se fide soluere: sed nisi socium adduxeris, id facere non potest. Quoniam vt ipse vociferaris, hæc dicta est lex, ne pecunia alteri sine altero numeretur.

Ex eodem, lib. 8. cap. 7.

Demosthenes, cuius commemorato nomine, maximæ eloquentiæ consummatio audientis animo oboritur, cùm inter initia iuuentæ, artis, quam affectabat, primam litteram dicere non posset, oris sui vitium tanto studio expugnauit, vt ea à nullo expressius efferretur. Deinde propter nimiam exilitatem acerbam auditu vocem suam exercitatione continua ad maturum, & gratum auribus sonum perduxit. Lateris etiam firmitate defectus, quas corporis habitus vireis negauerat, à labore mutuatus est. Multos enim versus vno impetu spiritus complectebatur, eósque aduersa loca celeri gradu scandens, pronuntiabat. Ac vadosis litoribus insistens declamationes fluctuū fragoribus obluctantibus edebat, vt ad fremitus concitatarum concionum patientia duratis auribus vteretur. Fertur quoque ore insertis calculis multùm ac diu loqui solitus, quò vacuum promtius esset ac solutius. Præliatus est contra rerum naturam, & quidem victor abijt, malignitatem eius pertinacissimo animi robore superando. Itaque alterum Demosthenem mater, alterum industria enixa est.

Ex eodem, lib. eod. cap. 10.

Consentaneum huic Demosthenis iudicium, qui cùm interrogaretur, quidnam esset in dicendo efficacissimum, respondit, ἡ ὑπόκρισις. Iterum deinde & tertiò interpellatus, idem dixit, pene totum se illi debere confitendo. Rectè itaque Æschines, cùm propter iudicialem ignominiam, relictis Athenis, Rhodum petisset, atque ibi rogatu ciuitatis suam prius in Ctesiphontem, deinde Demosthenis pro eodem orationem clarissima & suauissima voce recitasset, admirantibus cunctis vtriusque voluminis eloquentiam, sed aliquanto magis Demosthenis, Quid si, inquit, ipsum audissetis? tantus orator, & modò tā infestus aduersarius sic inimici vim, ardorémque dicendi suspexit, vt se scriptorum eius parum idoneum lectorem esse diceret: expertus acerrimum oculorum vigorem, terribile vultus pondus, accommodatum singulis verbis sonum vocis, efficacissimos corporis motus. Ergo etsi operi illius adijci nihil potest, tamen in Demosthene magna pars Demosthenis abest, quod legitur potius, quàm auditur.

De eodem ex Quintiliano, lib. 3. cap. 8.

NAm & Philippicas Demosthenis, eisdem, quibus habitas in iudicijs orationes, video eminere virtutibus: & Ciceronis sententiæ & contiones, non minus clarū, quàm est in accusationibus ac defensionibus, eloquentiæ lumen ostendunt.

Ex eodem, lib. 4. cap. 2.

Frequenter verò & à re narrationis initiū faciendū est: sicut pro Tullio Cicero, Fundū habet in agro Tigurino M. Tullius paternum. Demosthenes pro Ctesiphonte, τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου.

Ex eodem,lib.6 cap.1.

Plurimum tamen affert atrocitatis,modus,si grauiter,si contumeliose: vt Demosthenes ex parte percussi corporis,ex vultu ferientis,ex habitu iniuriam Midiæ quærit.

Ex eodem,lib eod.cap.2.

Namque in hoc eloquẽtiæ vis est,vt iudicem non ad id tantùm impellat,in quod ipsa rei natura duceretur: sed aut qui non est,aut maiorem quàm est,faciat affectũ. Hæc est illa,quæ δείνωσις vocatur,rebus indignis,asperis,inuidiosis addens vim oratio:qua virtute præter alios plurimum Demosthenes valuit.

Lib.eod.cap 3.

Quanta sit autem in ea difficultas,vel duo maximi oratores,alter Græcæ,alter Latinæ eloquentiæ principes,docent. Nam plerique Demostheni facultatem huius rei defuisse credunt,Ciceroni modum. Nec videri potest noluisse Demosthenes,cuius pauca admodum dicta,nec sanè ceteris eius virtutibus respondentia palam ostendunt non displicuisse illi iocos,sed non contigisse. Noster verò non solùm extra iudicia,sed in ipsis etiam orationibus habitus est nimius risus affectator.

Cap.eodem.

Dicacitas sine dubio à dicendo,quod est omni generi commune,ducta est:propriè tamen significat sermonem cum risu aliquo incessentem. Ideo Demosthenem vrbanum fuisse dicunt,dicacem negant.

Lib eod.cap.vlt.

Laudatur consilium Demosthenis,quòd,cùm suaderet bellum Atheniensibus,parum id prosperum expertis nihil adhuc factum esse ratione monstrat: poterat enim emendari negligentia. At,si nihil esset erratum,melioris in posterum spei non erat ratio. Idem cùm offensam vereretur, si obiurgaret populi segnitiem:in asserenda libertate reipublicæ,maiorum laude vti maluit,qui eam fortissimè administrassent. Nam & facilem habuit aurem, & natura sequebatur, vt meliora probantem peiorum pœniteret.

Lib.7 cap 1.

Sed meminerimus ipsam dispositionẽ plerunque vtilitate mutari. nec eandẽ semper primã quæstionem ex vtraque parte tractandam. Cuius rei,vt cetera exempla præteream, Demosthenes quoque atque Æschines possunt esse documento,in iudicio Ctesiphontis diuersum secuti ordinem, cùm accusator à iure quo videbatur potentior,cœperit:patronus omnia,vel pæne omnia ante ius posuerit, quibus iudicem quæstioni legum præpararet. Aliud enim alio docere prius expedit:alioqui semper petitoris arbitrio diceretur.

Lib.9.cap.2.

Et Demosthenes iurando per interfectos in Marathone & Salamine, id agit,vt minore inuidia cladis apud Chæroneam acceptæ laboret.

Lib eod.cap.3.

Gradatio,quæ dicitur κλίμαξ,apertiorem habet artem,& magis affectatam, ideóque esse rarior debet. Est autem ipsa quoque adiectionis. repetit enim quæ dicta sunt: & priusquam ad aliud descendat in prioribus resistit. Eius exemplum ex Græco notissimo (Demosthenis pro Ctesiphonte) transferatur, Nec hæc dixi quidem,sed non scripsi:nec scripsi quidẽ,sed non obij legationem: nec obij quidem,sed non persuasi Thebanis,sed à principio progressus rem totam gradatim & singillatim ad exitum perduxi.

Lib eod.cap.vlt.

Inuadunt ergo hanc inter ceteras vocem. Neque enim Demosthenes fulmina tantopere vibrasse diceretur,nisi numeris contorta ferrentur. In quo,si hoc sentiunt,rhythmis contorta,dissentio. Nam rhythmi,vt dixi,neque finè habent certum,nec vllam in contextu varietatem sed qua cœperunt sublatione ac positione,ad finem vsque decurrũt:oratio non descendit ad strepitum digitorũ. Id quod Cicero optimè videt,ac testatur frequenter,se quod numerosum sit,quærere: vt magis non ἄρρυθμον, quod esset inscitũ atque agreste,quàm ἔνρυθμον,quod poeticum est,esse cõpositionem velit:sicut etiã quos palæstritas esse nolumus,peritos tamen palæstræ esse volumus,non ἀπαλαίστρους.

Lib eod cap.eodem.

Proximam clausulis diligentiam postulant initia.nam & ad hæc intẽtus auditor est. Sed eorum facilior ratio est. Non enim cohærent alijs,nec præcedẽtibus seruiunt:sed nouum exordium sumunt, cùm illæ,quamlibet sint compositæ,ipsam gratiam perdant,si ad eas rupta via veniamus. Namque cùm sit,vt videtur,seuera Demosthenis cõpositio,πρῶτον μὲν,ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις.& illa quæ ab vno (quod sciam) Bruto minus probatur,ceteris placet, κἂν μή ποτε βάλλῃ,μηδὲ πλήξῃ. non desunt qui Ciceronem carpant in his,Familiaris cœperat esse balneatori. &,Non minus dura Archipiratæ. Nam balneatori,& Archipiratæ idẽ finis est qui πᾶσι καὶ πάσαις,& qui,μηδὲ πλήξῃ sed propria sunt,ideò seueriora.

Lib.10.cap.1.

Neque id statim legenti persuasum sit,omnia,quæ magni auctores dixerint,vtique esse perfecta. Nam & labuntur aliquando,& oneri cedunt,& indulgent ingeniorum suorũ voluptati:nec semper inten-

DE DEMOSTHENE.

per intendunt animum, & nonnumquam fatigantur: cùm Ciceroni dormitare interim Demosthenés, Horatio verò etiam Homerus ipse videatur. Summi enim sunt, homines tamen: acciditque iis, qui, quicquid apud illos repererunt, dicendi legem putant, vt deteriora imitentur (id enim est facilius) ac se abundè similes putent, si vitia magnorum consequantur.

Lib. eod. cap. eod.

Sequitur oratorum ingens manus, cùm decem simul Athenis ætas vna tulerit: quorum longè princeps Demosthenes, ac pæne lex orandi fuit. tanta vis in eo, tam densa omnia, ita quibusdam neruis intenta sunt, tam nihil otiosum, is dicendi modus, vt nec quid desit in eo, nec quid redũdet, inuenias.

Lib. eod. cap. eod.

Oratores verò vel præcipuè Latinam eloquẽtiam parem facere Græcæ possunt. Nam Ciceronem cuicunque eorum fortiter opposuerim. Nec ignoro quantam mihi concitem pugnã, cùm præsertim id non sit propositi, vt eum Demostheni cõparem hoc tempore: neq; enim attinet: cum Demosthenem in primis legendũ, vel ediscendũ potius putem. Quorum ego virtutes plerasque arbitror similes, consilium, ordinẽ: diuidendi, præparandi, probandi rationẽ, omnia denique, quæ sunt inuentionis. In eloquendo est aliqua diuersitas: densior ille, hic copiosior: ille cõcludit adstrictius, hic latius pugnat: ille acumine semper, hic frequenter põdere: illi nihil detrahi potest, huic nihil adiici: curæ plus in illo, in hoc naturæ. Salibus certè, & commiseratione (qui duo plurimum affectus valent) vincimus. Et fortasse epilogos illi mos ciuitatis abstulerit: sed & nobis illa, quæ Attici mirantur, diuersa Latini sermonis ratio minus permiserit. In epistolis quidẽ, quanquã sunt vtriusq;, nulla contentio est. Cedendũ verò in hoc quidẽ, quòd ille & prior fuit, & ex magna parte Ciceronẽ, quantus est, fecit. Nam mihi videtur M. Tullius, cùm se totum ad imitationem Græcorum cõtulisset, effinxisse vim Demosthenis, copiam Platonis, iucunditatem Isocratis.

Lib. eod. cap. 2.

Longè perfectissimus Græcorum Demosthenes, aliquid tamen aliquo in loco melius alij, plurima ille: sed non qui maximè imitandus, etiam solus imitandus est.

Lib. eod. cap. 3.

Quare siluarum amœnitas, & præterlabentia flumina, & inspirantes ramis arborũ auræ, volucrúmque cantus, & ipsa latè circunspiciendi libertas, ad se trahunt: vt mihi remittere potius voluptas ista videatur cogitationem, quàm intendere. Demosthenes melius, qui se in locum, ex quo nulla exaudiri vox, nihilque prospici posset, recondebat, ne aliud agere mentem cogerent oculi. Ideoque lucubrantes silentium noctis, & clausum cubiculũ, & lumen vnum velut rectos maximè teneat.

Lib. eod. cap eod.

Quid alioqui fiet, cùm in medio foro, tot circunstantibus iudiciis, iurgiis fortuitis etiam clamoribus, erit subito continua oratione dicendum, si particulas, quas ceris mandamus, nisi in solitudine reperire non possumus? Propter quæ idem ille tantus amator secreti Demosthenes, in litore, in quod se maximo cum sono fluctus illideret, meditans, consuescebat contionum fremitus non expauescere.

Lib. 11. cap. 3.

Equidem vel mediocrem orationem commẽdatam viribus actionis, affirmauerim plus habiturã esse momẽti, quàm optimam eadẽ illa destitutã. Siquidem & Demosthenes, quid esset in toto dicẽdi opere primum, interrogatus, pronuntiationi palmã dedit, eidémque secundũ ac tertium locũ, donec ab eo quæri desineret: vt eam videri posset non præcipuã: sed solam iudicasse. Ideóque ipse tam diligenter apud Andronicum hypocritã studuit, vt admirantibus eius orationẽ Rhodiis, non immerito Aeschines dixisse videatur, Quid si ipsum audissetis? Lib. eod. cap. vlt.

Quare longiorem dicturis periodũ, colligendus est spiritus: ita tamẽ, vt id neque diu, neque cum sono faciamus, neque omnino vt manifestũ sit, reliquis partibus optimè inter iuncturas sermonis reuocabitur. Exercendus est autẽ, vt sit quàm longissimus: quod Demosthenes vt efficeret, scandens in aduersum cõtinuabat quàm posset plurimos versus. Idem quò facilius verba ore libero exprimeret, calculos lingua voluens dicere domi solebat. Lib eod. cap. eod.

Decor quoque à gestu atque motu venit. Ideóque Demosthenes grande quoddã intuens speculũ, componere actionem solebat. Adeò quamuis ille fulgor sinistras imagines reddat, suis demum oculis credidit quod efficeret. Cap. eod.

Iactantur & humeri: quod vitium Demosthenes ita dicitur emendasse, vt, cùm in angusto quodam pulpito stans diceret, hasta humero dependens immineret: vt, si calore dicendi vitare id excidisset, offensatione illa commoneretur.

Lib. 12. cap. 1.

Nunc de iis dicendum est, quæ mihi quasi conspiratione quadã vulgi reclamari vidẽtur. Orator ergo Demosthenes non fuit? atqui malum virum accepimus. Non Cicero? atqui huius quoque mores multi reprehenderũt. Quid agam? magna responsi inuidia subeũda est, mitigandæ sunt prius aures. Mihi enim nec Demosthenes tam graui morũ dignus videtur inuidia, vt omnia, quæ in eum ab inimicis congesta sunt, credã, cùm & pulcherrima eius in Rep. consilia, & finem vitæ clarum legam;

Nec M. Tullio defuisse video, in ulla parte, cuius optimi voluntatem, testimonio est actus nobilissimè consulatus: integerrimè provincia administrata: & repudiatus vigintiviratus: & civilibus bellu, quæ in ætatem eius gravissima inciderunt, neque spe neque metu declinatus animus, quominus se optimis partibus, id est reipublicæ, iungeret. Lib. eod. cap. eod.

Transeo illos, qui Ciceroni ac Demostheni ne in eloquentia quidẽ satis tribuunt: quanquã neque ipsi Ciceroni Demosthenes videatur satis esse perfectus, quẽ dormitare interim dicit: nec Cicero Bruto, Calvóque, qui certè compositionẽ illius etiã apud ipsum reprehendũt: nec Asinio utriq;, qui vitio orationis eius etiam inimicè pluribus locis insequuntur. Lib. eod. cap. 2.

Quæ denique intelligi saltẽ potest eloquentia hominis optima nescientis? Hæc si ratione manifesta non essent, exẽplis tamen crederemus. Siquidẽ & Periclẽ, cuius eloquẽtiæ etiam si nulla ad nos monumenta venerũt, vim tamen quandã incredibilem cùm historici, tum etiam liberrimũ genus hominum, comici veteres tradunt, Anaxagoræ physici constat auditorẽ fuisse: & Demosthenem, principẽ omnium Græciæ oratorũ, dedisse operã Platoni. Nam M. Tullius nõ tantũ se debere scholis rhetorũ, quantum Academiæ spatiis, frequenter ipse testatus est. Lib. eod. cap. 6.

Agendi autem initium sine dubio secundum vires cuiusque sumendũ est: neque ego annos definiam, cùm Demosthenẽ puerũ admodum actiones pupillares habuisse manifestũ sit: Calvus, Cæsar, Pollio, multum ante quæstoriam omnes ætatem gravissima iudicia susceperunt: prætextatos egisse quosdam sit traditum: Cæsar Augustus duodecim natus annos, aviam pro Rostris laudaverit.

Lib eod. cap. 10.

Quid denique Demosthenes? non cunctos illos tenues & circumspectos, vi, sublimitate, impetu, cultu, compositione superavit? non insurgit locis? non figuris gaudet? non trãslationibus nitet? nõ oratione ficta dat carentibus vocem? non illud iusiurandum per cæsos in Marathone ac Salamine propugnatores reipub. satis manifestò docet præceptorem eius Platonem fuisse? Quem ipsum num Asianum appellabimus, plerunque instinctu divino spiritu vatibus comparandum?

Lib. eod. paullo pòst.

Itaque si quis nunc ad eas Demosthenis virtutes, quas ille summus orator habuit, tamen quæ defuisse ei, sive ipsius natura sive lege civitatis videtur, adiecerit, ut affectus cõcitatius moveat, audiã dicẽtem, non fecit hoc Demosthenes? & si quid exierit numeris aptius, fortassè non possit, sed tamen si quid exierit, non erit Atticum? Eod. cap.

Quod si mihi des consilium iudicum sapientum, perquàm multa recidam ex orationibus non Ciceronis modò, sed etiam eius, qui est strictior multo, Demosthenis.

De eodem, ex P. Cornelio Tacito, in dialogo de oratoribus.

Sed hoc primùm interrogabo, quos vocetis antiquos, quam oratorũ ætatẽ signatione ista determinetis. Ego enim, cùm audio antiquos, quosdã veteres & olim natos intelligo, ac mihi versantur ante oculos Ulysses & Nestor, quorũ ætas mille ferè, & CC. annis seculum nostrum antecedit: Vos autem Demosthenem & Hyperidem percipitis, quos satis constat Philippi & Alexãdri temporibus floruisse, ita tamẽ, ut utrique superstites essent. Ex quo appáret nõ multo plureis, quàm CCC. annos interesse inter nostram & Demosthenis ætatem. Quod spatium temporis, si ad infirmitatem corporum nostrorum referas, fortassè longum videatur: si ad naturam seculorum & respectũ huius immensi ævi, perquàm breve, & in proximo est. Nam si, ut Cicero in Hortẽsio scribit, is est magnus & verus annus, quo eadem positio cæli, siderúmque, quæ cùm maximè est, rursus exsistet, isque annus horum, quos vocatis, annorum quindecim millia complectitur, incipit Demosthenes vester, quẽ vos veterem & antiquum fingitis, non solùm eodem anno, quo nos, sed ferè eodem mense exstitisse.

Ex eodem dialogo paullo pòst.

Quem (oratorem) non posse aliter exsistere, nec exstitisse unquam cõfirmo, nisi eum, qui tanquã in aciem omnibus armis instructus, sic in forum omnibus artibus armatus exierit. quod adeò negligitur ab horum temporum disertis, ut in orationibus eorum fæx quoque quotidiani sermonis fœda, ac pudenda vitia deprehendantur: ut ignorent leges, non teneant S C. ius civitatis ultro derideant: sapientiæ verò studium & præcepta prudentium penitus reformident: in paucissimos sensus, & angustas sententias detrudant eloquentiam, velut expulsam regno: ut, quæ olim omnium artium domina pulcherrimo comitatu pectora implebat, nunc circumcisa & amputata sine apparatu, sine honore, pæne dixerim sine ingenuitate, quasi una ex sordidissimis artificiis discatur. Ego hanc primam & præcipuam causam arbitror, cur tantum ab eloquẽtia antiquorũ oratorum recesserimus. Si testes desiderantur, quos potiores nominabo, quàm apud Græcos Demosthenẽ? quem studiosissimũ Platonis auditorem fuisse memoriæ proditum est. De eodem ex Aulo Gellio lib. 1. cap. 8.

Phocion ex Peripatetica disciplina, haud sanè ignobilis vir fuit. Is librũ multæ, variæq; historiæ refertum composuit: eúmq, inscripsit, κέρας ἀμαλθείας. ea vox hoc fermè valet, tãquã si dicas, Cornucopiæ. In eo libro super Demosthene rhetore, & Laide meretrice historia hæc scripta est: Lais, inquit, Corinthia ob elegantiam, venustatémque formæ grandem pecuniã demerebat: conventúsq; ad eam ditiorum hominũ ex omni Græcia celebres erant: neque admittebatur, nisi qui dabat, quod poposcerat.

DE DEMOSTHENE.

poscerat: poscebat autem illa nimiam quantitatẽ. Hinc ait natũ esse illud frequẽs apud Græcos adagium, οὐ παντὸς ἀνδρὸς εἰς Κόρινθον ἔσθ' ὁ πλοῦς quòd frustra iret Corinthum ad Laidem, qui non quiret dare, quod posceretur. Ad hanc ille Demosthenes clanculũ adit: & vt sibi sui copiam faceret, petit. At Lais μυρίας δραχμὰς, ἢ τάλαντον poposcit: hoc facit nummi nostratis denariûm decem millia. Tali petulantia mulieris, atque pecuniæ magnitudine ictus, expauidúsque Demosthenes, auertit iter, & discedens: Ego, inquit, pœnitere tanti non emo. Sed Græca ipsa, quæ fertur dixisse, lepidiora sunt, οὐκ ὠνοῦμαι, inquit, μυρίων δραχμῶν μεταμέλειαν. Ex eodem, lib. 3. cap. 13.

Hermippus hoc scriptum reliquit: Demosthenem admodũ adolescentem ventitare in Academiã, Platonémque audire solitũ. Atque is, inquit, Demosthenes domo egressus, vt ei mos erat, cùm ad Platonem pergeret, cóplureisque populos concurrenteis videret, percõtatur eius rei causam: cognoscitq; currere eos auditũ Callistratum. Is Callistratus Athenis orator in rep. fuit, quos illi δημαγωγοὺς appellant. Visum est paullùm deuertere, experirique, an ad digna auditu tanto properatum studio foret. Venit, inquit, atque audit Callistratũ, nobilem illam τὴν περὶ Ὠρωποῦ δίκην dicẽtem. Atque ita motus, & demulctus, & captus est, vt Callistratum iam inde sectari cœperit, Academiam cum Platone reliquerit. Ex eodem lib. 10. cap. 19.

Incessebat quempiam Taurus philosophus seuera atque vehementi oratione adolescentẽ, à rhetoribus & facundiæ studio ad disciplinas philosophiæ trãsgressum, quòd factũ quiddam esse ab eo diceret inhonestè & improbè. At ille non ibat infitias fecisse, sed id solitũ esse fieri defendebat, turpitudinémq; delicti, exemplorũ vsu & consuetudinis veniã deprecabatur. Atque ibi Taurus isto ipso defensionis genere irritatior: Homo, inquit, stulte & nihili, si te à malis exemplis auctoritates, & rationes philosophorũ non abducũt, ne illius quidẽ Demosthenis vestri (κατ' Ἀνδροτίωνος) sententia tibi in mentẽ venit? quæ quia lepidis, & venustis vocũ modis vincta est, quasi quædã cãtilena rhetorica, facilius adhærere memoriæ tuæ potuit. Nam si me, inquit, nõ fallit, quod quidẽ in priori pueritia legerim, verba hæc sunt Demosthenis aduersus eum, qui (vt tu nũc facis) peccatum suũ peccatis alienis exemtũ, purgatúmq; ibat: σὺ δὲ μὴ λέγε ὡς γέγονε τοῦτο πολλάκις, ἀλλ' ὡς οὕτω προσήκει γίγνεσθαι. οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη, σὺ δὲ τοῦτο ἐμιμήσω, διὰ τοῦτο ἀποφεύγειν δικαίως ἄν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἁλίσκοιο. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων ἑάλω, σὺ ταῦτ' οὐκ ἂν ἔγραψας, οὕτως ἂν σὺ νῦν ἁλῷς, ἄλλος οὐ γράψει. id est, Tu autem noli dicere ita sæpenumero factitatũ esse, sed ita fieri conuenire. Non enim si quid aliquando non consentaneũ legibus actum est, & tu hoc imitatus es, icirco iure absoluaris: sed multo magis dãnari debeas. Quemadmodũ enim si quis damnatus esset, tu hoc decretũ non scripsisses: ita si tu nunc damnatus fueris, alius non decernet. Ex lib. 11 cap. 9.

Critolaus scripsit, legatos Mileto publicæ rei causa venisse Athenas, fortasse dixerit auxilij petẽdi gratia. Tum qui pro sese verba facerent, quos visum erat, aduocasse, aduocatos (vti mandatũ erat) verba pro Milesiis ad populũ fecisse, Demosthenem Milesiorũ postulatis acriter respõdisse, neq; Milesios auxilio dignos, neque ex repub. id esse contendisse. Rem in posterũ diem prolatam, legatos ad Demosthenẽ venisse, magnóque opere rogasse, vti cõtrà ne diceret: eum pecuniã petiuisse, & quantam petiuerat, abstulisse. Postridie cùm res agi denuò cœpta esset, Demosthenẽ lana multa collũ, ceruicésque circumuolutũ, ad populum prodisse, & dixisse, se συνάγχην pati: eò contra Milesios loqui non quire. tum è populo vnũ exclamasse, non συνάγχην, quod Demosthenes pateretur, sed ἀργυράγχην esse. Ipse etiam Demosthenes, vt idem Critolaus refert, non id postea concelauit, quin gloriæ quoque hoc sibi assignauit. Nam cùm interrogasset Aristodemum actorem fabularum, quãtum mercedis, vti ageret, accepisset, & Aristodemus talentum respondisset: At ego plus, inquit, accepi, vt tacerem.

Ex eod. lib. cap. 10.

Quod in capite superiore à Critolao scriptum esse diximus super Demosthene, id C. Gracchus in oratione, qua legem Aufeiã dissuasit, in Demadem cõtulit verbis hisce: Nam vos, Quirites, si velitis sapientia atque virtute vti, & si quæratis, neminẽ nostrûm inuenietis sine pretio huc prodire: omnes nos, qui verba facimus, aliquid petimus &c. Ex lib. 15. cap. 28.

In qua re etiam Fenestellam errasse, Pædianus Asconius animaduertit: quod eum (Ciceronẽ) scripserit, sexto & vicesimo ætatis anno pro Sexto Roscio dixisse. Longior autem Nepotis, quàm Fenestellæ, error est: nisi quis vult in animũ inducere, studio amoris & amicitiæ adductũ, amplificandæ admirationis gratia, quadrienniũ Nepotem suppressisse: vt M. Cicero orationẽ florentem dixisse pro Roscio, admodũ adolescẽs videretur. Illud adeò ab vtriusque oratoris studiosis animaduersum, & scriptum est, quòd Demosthenes & Cicero pari ætate illustrissimas orationes in causis dixerint: Alter κατ' Ἀνδροτίωνος, καὶ κατὰ Τιμοκράτους, septẽ & viginti annos natus: alter anno minor pro P. Quinctio: septimo & vicesimo, pro Sexto Roscio. Vixerunt quoque non nimis numerũ annorum diuersum: alter treis & sexaginta annos, Demosthenes LX. Ex lib. 17. cap. 21.

Circa annum deinde vrbis conditæ CCCC. Philippus Amyntæ filius Alexandri pater regnũ Macedoniæ adeptus est, in eóq; tempore Alexander natus est. Paucisq; inde annis pòst, Plato philosophus ad Dionysiũ Siciliæ Tyrannũ posteriorẽ profectus est. Pòst deinde aliquãto tempore, Philippus apud Chæroneã prælio magno Atheniensis vicit. Tum Demosthenes orator ex eo prælio salutẽ fuga quæsiuit. Cúmq; id ei quod fugerat probrosè obiiceretur, versu illo notissimo illusit, Ἀνὴρ ὁ φεύγων ϰαὶ πάλιν

μαχόμενοι. Postea Philippus ex insidiis occiditur, & Alexander regnū adeptus, ad subigēdos Persas in Asiam: atque in Orientē transgressus est. Alter autem Alexāder, cui cognomentum Molosso fuit, in Italiam venit, bellū populo Ro facturus. Iam enim fama, virtúsq; felicitatis Romanæ apud exteras genteis enitescere incœptabat. Sed priusquàm bellū faceret, vita decessit. Eum Molossum cùm in Italiam transiret, dixisse accepimus, se quidē ad Romanos ire quasi in ἀνδρωνῖτιν, Macedonem isse ad Persas, quasi in γυναικωνῖτιν. Postea Macedo Alexāder pleraque parte Orientali subacta, cùm annos regnauisset vndecim, obiit mortis diē Neque ita longè post, Aristoteles philosophus, & pòst aliquātò Demosthenes, vita functi sunt.

De eodem, ex Plinio, lib 7. cap. 30.

Aeschines Atheniensis summus orator, cùm accusationē, qua fuerat vsus, Rhodi legisset, legit & defensionē Demosthenis, ob quā in illud depulsus fuerat exsilium: mirantibúsque, tum magis fuisse miraturos dixit, si ipsum orantem audiuissent: in calamitate testis ingens factus inimici.

Ex eodem, lib. 33. cap. 1.

Alij sub gemmis venena cludunt, sicut Demosthenes, summus oratorum Græciæ, anulósq; mortis causa habent.

De eodem ex Pomponio Mela, cap. 7.

Circa Pelopōnensem etiam nunc in Ægæo Phithiusa, & Ægina Epidaurico litori proxima, Træzenio Calauria inter ignobileis: aliàs letho Demosthenis nobilis.

De eodem ex Iuuenale, Sat. 10.

Eloquium ac famā Demosthenis, aut Ciceronis
Incipit optare, & totis quinquatribus optat,
Quisquis adhuc vno partē colit asse Mineruā,
Quem sequitur custos angustæ vernula capsæ:
Eloquio sed vterque perit orator: vtrumque
Largus, & exundans letho dedit ingenij fons:
Ingenio manus est & ceruix cæsa, nec vnquā
Sanguine causidici maduerunt rostra pusilli.
O fortunatam, natam me consule, Romam,
Antoni gladios potuit contemnere, si sic
Omnia dixisset. ridenda poëmata malo,
Quàm te conspicuæ diuina Philippica famæ,
Volueris à prima quæ proxima. sæuus & illum
Exitus eripuit, quem mirabantur Athenæ
Torrentem, & pleni moderantem frena theatri.
Dis ille aduersis genitus, fatóque sinistro,
Quem pater ardentis massæ fuligine lippus
A carbone, & forcipibus, gladiósque parante
Incude, & luteo Vulcano ad rhetora misit.

De eodem ex Ausonij epistola 32. ad Symmachum.

Quis ita ad Aesopi venustatem quis ad sophisticas Isocratis conclusiones, quis ad enthymemata Demosthenis, aut opulentiam Tullianam, aut proprietatem nostri Maronis accedat?

Ex eodem in præfatione commemorationis professorum Burdigalens.

Dicendi torrens tibi copia, quæ tamen aurum,
Non etiam luteam volueris illuuiem.
Et Demosthenicum quod ter primum ille vocauit,
In te sic viguit, cedat vt ipse tibi.

ΟΥΛΠΙΑΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΕΙΣ ΤΟΥΣ δημοσθένους ὀλυνθιακοὺς, καὶ φιλιππικοὺς λόγους.

ΠΛΕΙΣΤΗΝ δοκοῦσιν ὁμοιότητα ἔχειν οἱ φιλιππικοὶ λόγοι πρὸς τὰς τοῦ Θουκυδίδου δημηγορίας. οὐ γὰρ μόνον τὰ κεφάλαια ἴδοι τις ἂν ἐν τοῖς λόγοις τούτοις συμπεπλεγμένα, ὥσπερ ἐν ἐκείνοις, καὶ τὰς ἀντιθέσεις οὕτω μεταχειριζομένας, ἀλλὰ καὶ πολλὰ τῶν νοημάτων παραπεποιημένα. αὐτίκα τῶν ὀλυνθιακῶν ὁ πρῶτος, οὐ πρὸς μίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς πλείους ἔχει τὸν ζῆλον, ἔστι δ' ὅτε οὐχ ἕνα μόνον λόγον πρὸς μίαν ὅλην προσάγει δημηγορίαν, ἀλλὰ καὶ κεφάλαιον πρὸς ὅλον κεφάλαιον, καὶ κεφαλαίου δὲ μέρος πρὸς μέρος πολλάκις δὲ καὶ πρὸς μέρη πλειόνων δημηγοριῶν, κεφάλαιον δέ τι, τι σύντομον τοῦ λόγου, ὅμοιον οὐδὲν ἧττόν ἐστι· καὶ τὸ ἀναλογοῦν δὲ πλεῖστον, ὥσπερ ἐκεῖνος χρῆσθαι εἴωθε. ἔστι δ' ὅτι καὶ τὰς ὑποθέσεις, οὐχ ὑπὲρ τῶν προσιόντων, ὡς συνίστασθαι βούλονται, σαφῶς ἐνδείκνυται πειρώμενος, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἀκροατῶν, ὥσπερ ὁ Θουκυδίδης. τοιοῦτοι καὶ ὁ λέσβιος, καὶ ὁ κερκυραῖος, ὁ μὲν πρὸς ἀθηναίους καταφεύγων, ἐπὶ συμμαχίαν, ὁ δὲ, ἀφιστάμενος πρὸς λακεδαιμονίους, οὐχ ὑπὲρ ἑαυτῶν τοσοῦτον δοκοῦσι ποιεῖσθαι λόγον, ὅσον ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος τῶν ἀκροωμένων. καὶ ὁ δημοσθένης δὲ τὸν πρῶτον τῶν ὀλυνθιακῶν μεταχειριζόμενος, οὐχ ὡς ὑπὲρ ὀλυνθίων σπουδάζων προσποιεῖταί τι λέγειν, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἀκροατῶν, καὶ τοῦ συμφέροντος τῶν ἀθηναίων. καὶ τὴν μεταχείρισιν φαίνεται ὁ δημοσθένης ἐκ τῶν δύο δημηγοριῶν, ὡς ἔφην, εἰς ταύτην τὴν ὀλυνθιακὴν μετατιθείς. προσεκτικώτερος γὰρ ὁ ἀκροατὴς γίνεται, ὅταν ὑπὲρ οἰκείων ἀκούῃ καὶ τῶν αὐτῷ συμφερόντων συμβουλεύηται. ταύτῃ μὲν οὖν συγγενείας πλείστης ὁ λόγος ἔχει πρὸς ἐκείνας τὰς δημηγορίας κατά τινα μεταχείρισιν. ὥσπερ γὰρ τοσοῦτοι οἱ κερκυραῖοι, ὥσπερ οἱ λέσβιοι δοκοῦσι ποιεῖσθαι τὸν λόγον ὑπὲρ τοῦ οἰκείου συμφέροντος, ὅσον ὑπὲρ τοῦ τῶν ἀκροωμένων· οὕτω μὴν ὁ δημοσθένης συνιστάμενος, ὡς ὑπὲρ ὀλυνθίων τὸν λόγον βούλεται ποιεῖσθαι δοκεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ τοῦ μάλιστα συνοίσοντος τῇ πόλει καὶ μὴν, καὶ τὴν πρόοδον τῶν κεφαλαίων, γεγυμνασμένην εὑρήσεις κατὰ ζῆλον τῆς κερκυραίων δημηγορίας. καὶ γὰρ ἐν ἐκείνῃ βουλόμενος ὁ Θουκυδίδης παροξῦναι τὸν ἀκροατήν, οὐ τὴν δύναμιν αὔξει τῶν ἀθηναίων, ἀλλὰ τὴν προαίρεσιν αὐτῶν ἐξετάζει, καὶ τὴν γνώμην, καὶ τὴν καλοκαγαθίαν, μεθ' ἧς ἐν τοῖς ἄλλοις πολιτεύονται. καὶ δημοσθένης δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο ποιεῖ, πανταχοῦ τὴν φιλοπραγμοσύνην θρυλῶν, καὶ τὸ σπουδαίως, καὶ κατὰ καιρὸν ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων, ὅτι τῆς δυνάμεως, οὐ τι τῇ ῥώμῃ προσθεὶς μέγεθος, ὥστε τὸ κεφάλαιον τοῦ κεφαλαίου πολλαχοῦ παραπλήσιον εἶναι καὶ μὴν, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ καιροῦ παροξύνειν, θουκυδίδειον, καὶ τῆς αὐτῆς δημηγορίας. ἔχει δὲ πολλὴν ὁμοιότητα καὶ πρὸς δημηγορίας ὁμηρικὰς ὁ λόγος, ἃς ὀδυσσεὺς καὶ νέστωρ ἐν τῇ δευτέρᾳ ῥαψῳδίᾳ πρὸς τοὺς ἀχαιοὺς ποιοῦνται· ὁ μὲν ὅτι πολλὰ

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

ὅτι δεῖ αὐτῇ χρῆσθαι τῶν πραγμάτων ἐρρωμένως, καὶ ἀξιῶν χρῆσθαι τῇ τῶν θεῶν εὐνοίᾳ· ὁ δὲ, ὑπομιμνήσκων ὅρκων καὶ συν-
9 θηκῶν τοὺς ἀπειθεῖς· ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα. Νυνὶ γὰρ ὃ πάντες ἐθρύλλουν, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, ὑπο-
μιμνήσκων, ὡς ἐπηγγείλαντο Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τὸ παραβαίνειν τὰς ὑποσχέσεις. ὥσπερ δέ τις ἐκεῖνον τὴν
δημηγορίαν ὑπομιμνήσκει τῶν παρὰ τῶν θεῶν ὑποσχέσεων, καὶ τῶν συμβόλων, καὶ τῶν οἰωνισμάτων, ἐν τούτοις ὅτι θεοὶ τοῦ
ἑλληνικοῦ στρατοπέδου προεστήκασι, σημαίνει. τοῦτο ποιεῖ καὶ Δημοσθένης ποιῶν ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ, ὑπομιμνήσκων
14 τῶν καιρῶν ἐκείνων, καὶ τῶν πραγμάτων, ἃ παρέσχον πολλάκις οἱ θεοὶ τῇ πόλει. οἷον, Καί μοι δοκεῖ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμένων καταστὰς, λέγων, ὥστε, τὸ μὲν νουθετικὸν καὶ ἐπιτιμητικὸν, τὸ δὲ ὑπο-
θετικὸν, τὸ δὲ προτρεπτικὸν εἶναι τοῦτον τὸν λόγον, πρὸς τὰς Ὁμήρου καὶ Θουκυδίδου δημηγορίας μεμιμημένον. τελικὰ δὲ
ὄντων τῶν αἰτιαμένων αὐτῷ, καὶ λυσιτελούντων πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν, ὡς μὲν, ὅτι μὴ οἰκεῖον εἶναι τὸν πόλεμον· ὡς
γὰρ προσεῖναι τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων ὁ πρὸς Ὀλυνθίους πόλεμος. Δεύτερον δὲ, τὸ μηδὲ χρήματα ὑπάρχειν πρὸς τοὺς
στρατευομένους· Τρίτον δὲ, τὸ ἰσχυρὸν εἶναι τὸν Φίλιππον πρὸς ἑκατέρους ἐρρωμένως αἰτιᾶσθαι, τὸ δὲ, αἱ ἔρημα. τὸ μὲν γὰρ μὴ
ἀλλότριον εἶναι τὸν πόλεμον, ἀλλὰ οἰκεῖον καὶ προσήκοντα τῇ πόλει, δείκνυσι. ἐκ τοῦ μὲν καὶ προσώπου, ὃ καὶ πεφύκασιν
ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι, τῆς φιλοτιμίας λέγων, καὶ τῆς ἡγεμονίας. δείκνυσι γὰρ τὸν ὑπὲρ Ὀλυνθίων ἐσόμενον πόλεμον, ἀρ-
χὴν προστασίας ἑλληνικῆς καὶ ἡγεμονίας, ἣν εἶχον πάλαι. καὶ γὰρ ἀεὶ αὐτοῖς ἐμέλησε πάνυ βεβαιοῦσθαι τὰ ἑλληνικὰ, εἰ
3 τούτων ἀντιλάβοιντο τῶν πραγμάτων. καὶ ταῦτά φησιν ἐν οἷς λέγει, Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεὶς,
ὅτι τῶν πραγμάτων ἐκείνων ὑμῖν ἀντιληπτέον ἐστὶν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. ἐπειδὴ γὰρ ὁ λόγος, καὶ ὁ προσῆκον
μέγεθος ἔχει, περιέθηκε τῷ καιρῷ τὴν προσηγορίαν. οὗτος ἐστὶν ὁ καιρὸς ἐκεῖνος λέγων, ὁ καλῶν ὑμᾶς, καὶ διεγείρων ἐπὶ τὴν
ἀντίληψιν, καὶ τῆς σωτηρίας τῶν πραγμάτων ἐκείνων, εἰ φροντίζετε τῆς αὐτῶν σωτηρίας· τουτέστιν, εἰ μέλει τῇ πόλει τῆς προ-
στασίας τῶν Ἑλλήνων. οὗτος ἐστὶν ὁ καιρὸς ὁ διδοὺς πάλιν τὴν ἡγεμονίαν τῇ πόλει. ἐκ τρίτου δὲ, ὁ περιέχει τὸ ἀναγκαῖον· δι' οὗ καὶ
φόβον ἤδη τοῖς ἀκούουσιν ἐργάζεται, σημαίνων ἐξάγοντα αὐτὸν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, εἰ μὴ Ὀλύνθιοι σώζοιντο. ὥστε αὐτοὺς
φοβουμένους λοιπὸν, τῶν πράξεων ἐρρωμένως ἀντιλαβέσθαι· ἑκάτερα δὲ τῶν ἀποδείξεων, Θουκυδίδου. καὶ εἴληπται ἐκ τῆς Κο-
ρινθίων, ὡς ἔφην, δημηγορίας. καὶ γὰρ ἐπὶ προστασίαν τῶν Ἑλλήνων προάγει τοὺς Λακεδαιμονίους ὁ Κορίνθιος. καὶ φοβεῖ
αὐτοὺς πάλιν ὡς δείκνυσιν ὁδῷ βαδίζοντας ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον Ἀθηναίους· ὃ καλῶς ἄν τις εἴποι τὸ ἀναγκαῖον
εἶναι. καὶ ταῦτα μὲν, περὶ τοῦ οἰκεῖον εἶναι τῇ πόλει τὸν πόλεμον. Τὸν δὲ περὶ τῶν χρημάτων λόγον ἐχρήσατο ἐξ αἰτήσεως,
σημαίνων ὑπάρχειν ἱκανὰ τῇ πόλει, εἰ βούλοιντο λῦσαι τὸν νόμον, ὃν Εὔβουλος ἔθηκεν. ἐν ᾧ καὶ θαυμάσειεν ἄν τις τῆς αὐτοῦ
μεταχειρίσεως, καὶ τὸ ὑπερβάλλον τῆς δεινότητος. εἰδὼς γὰρ δυσχερὲς ὂν εἶναι τὸν λόγον τοῖς ἀκούουσι, καὶ ἵνα μὴ οὐδὲν προ-
σιεμένους, ἄλλην ἀνάγκην αὐτοῖς ἐφίστησι μείζονα. φησὶ γὰρ δεῖν εἰσφέρειν ἕκαστον, οὐ τῶν πλουσίων μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντων
ἁπλῶς· τὸ δὲ λαμβανομένην τὴν ἐκ τῶν οἰκείων εἰσφορὰν, ἀλλ' οὖν τὸν νόμον ἐξαλεῖψαι, δι' ὃν δοκοῦσι μικρὰ κερδαίνειν. καὶ
ὅτι τοῦτο μέρος περιεκτικὸν μέρους τῶν δυνατῶν τῶν Ἀθηναίων. καὶ ὃν τρόπον ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς προσόδου αὐτοῖς τῶν πο-
λέμων, μετατίθησι τὸν φόβον ἐπ' αὐτοὺς, ἵνα μὴ ὡς ὑπὲρ Ὀλυνθίων, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ αὐτῶν βουλεύωνται), τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ταῦ-
τα περιΐστησιν αὐτοῖς φροντίδα μὴ περὶ τοῦ δεῖν λαμβάνειν ἐκ τῶν κοινῶν, ἀλλ' ὅπως εἰσοίσουσιν ἐκ τῶν οἰκείων· ἵνα δυοῖν
αἱρέσεων προκειμένων, ἢ τὸ μὴ λαμβάνειν μικρὰ, καὶ τὸ πρὸς τὴν χρείαν εἰσφέρειν, ἂν δέῃ, πολλὰ ἕλωνται), τῶν ἧττον
ἀποστάντες, τὰ οἰκεῖα κερδαίνειν. καὶ ὅμως δοκεῖ καὶ τὸ περὶ τῆς διπλῆς παρασκευῆς λόγον διὰ τοῦτο πεποιῆσθαι, οὐχ ἵνα
δύο δυνάμεις ὄντως ἐξαποστείλωσι· τὴν μὲν, ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, τὴν δὲ ἐπὶ τὴν Ὀλυνθίων· ἀλλ' ἵνα φοβηθέντες τὴν
ὑπερβολὴν τῶν ἀναλωμάτων, εἰ ἀνάγκη γένοιτο ἐκ τῶν οἰκείων εἰσφέρειν, πάσῃ γνώμῃ καὶ παντὶ τρόπῳ τῶν θεωρικῶν ἀποστῶσι.

Τρίτον ἐστὶν ἐν ὅτι τῶν λυσιτελούντων πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ Φιλίππου τὸ δυνατόν. τοῦτο δέ τινα δὴ Θου-
κυδίδην μεταχειρίζεται. καθάπερ ἐκεῖνος ἐν τῇ Σικελικῇ δημηγορίᾳ, καὶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ Πανηγυρικῷ. μὴ ἔχων γὰρ
ἀρνεῖσθαι, ὅτι ὁ Φίλιππος δύναμιν ἔχει, κατὰ μέρος αὐτὴν διελὼν, καὶ κατακερματίσας πρὸς μέρος, ἀσθενέστερον τῷ λό-
γῳ κατέστησε, τοὺς ἐφεστηκότας μὲν, σκαιοὺς τὰς γνώμας δηλώσας· τοὺς δὲ, ἐπιβούλως διακειμένους· τοὺς δὲ, ἀσθενεῖς ὑπάρ-
χοντας φύσει. ὅπερ ἐκεῖνος ἐποίησεν ἐπὶ τῆς βασιλέως δυνάμεως. οὐ μὴν ὁμοίως εἰσαγωγαῖς ἐχρήσατο ἐπὶ τῶν τελευ-
ταίων, ἅπερ ἔφαμεν αἰτιᾶσθαι αὐτοῦ πρὸς τὴν ὑπόθεσιν. οὐδὲ κατὰ ἀντίθεσιν ἅπαντα· ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον, δι' οὗ
κατασκευάζει οἰκεῖον εἶναι τὸν πόλεμον, ὡς προηγούμενον. οὐ προσπαθόντες, καὶ προσκεχορηγημένου ἤδη τῶν ἀγαθῶν,
λησθέντος τῆς ἀντιθέσεως καὶ αὐτοτελῶς μόνον εἶναι τεθεῖσθαι· μετὰ γὰρ τὸ πολλάκις ἀποδεῖξαι ποιήσασθαι τὸ δεῖν τῶν πραγ-
9 μάτων ἀντιλαβέσθαι, ἐπάγει, Νῦν γὰρ ὃ πάντες ἐθρύλλουν, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶσαι δεῖ Φιλίππῳ, ὥσπερ αἱρεῖται
ἐργάζεσθαι τῆς ἀντιθέσεως. τοὺς γὰρ αὖ τολμήσοντας ἀλλότριον ὄντα φάσκειν εἶναι τὸν πόλεμον, οὕτω πολλάκις κατασκευάζει
προειπών. σύνηθες δὲ αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν, κρύπτειν μὲν τὰς ἀρχὰς, ἐκ δὲ τοῦ τέλους ἄρχεσθαι. ἐν οἷς ἀναρπάζειν βούλεται τοὺς
ἀκούοντας, ὡς ὑπὲρ ὁμολογουμένων. οὐ γὰρ ἦν ὅμοιον εὐθὺς μάχεσθαι πρὸς ἀμφισβητούμενον, καὶ ὡς ὑπὲρ ὁμολογου-
μένων προσβῆναι, ἄλλως τε, καὶ τῶν ἀναγκαίων δηλώσας τὸν ἐσόμενον κίνδυνον, εἰ ῥᾳθυμήσαιεν. τοῦτο μὲν οὖν ἐστὶ τὸ πρῶ-
τον μέρος τῶν κεφαλαίων. Τὸ δὲ δεύτερον, ὅπερ ἔχει τὸν περὶ τῶν χρημάτων λόγον, ἐξ ἀντιθέσεως εἰσήγαγε. περὶ δὲ χρη-
μάτων πόρου λέγων, ἀλλὰ πόθεν ἕξομεν χρήματα. ὃ καὶ αὐτῷ χαλεπώτατον εἶναι δοκεῖ, μετὰ κατασκευῆς προοιμιακῆς
εἰσήγαγε, προθεραπεύσας ἑαυτῷ τὸν ἀκροατὴν, καὶ προεπαγγειλάμενος κατορθώσειν αὐτοὺς ἅπαντα, εἰ μόνον πεί-
θοιντο αὐτῷ. Τὸ δὲ τρίτον, ἐξ ἀντιθέσεως φανερῶς καὶ λαμπρῶς εἰσηγμένος. ἔστι ταῦτα τὰ ἀνωτάτω κεφάλαια τοῦ
λόγου, δύο· τὸ συμφέρον, καὶ δυνατόν. κατασκευάζει δὲ διὰ μὲν τῶν συμφερόντων, τὸ μήτε ἀλλότριον εἶναι τὸν πόλεμον, μήτε
ὑπὲρ μικρῶν. τῷ μὲν γὰρ δοκεῖν, ἐπὶ Θρᾴκης ἐστί· τῷ δὲ ἀληθείᾳ, ὑπὲρ αὐτῆς Ἀττικῆς, ὑπὲρ αὐτῶν Ἀθηναίων, ὑπὲρ δό-
ξης, ὑπὲρ φιλοτιμίας. τοῦτο δὲ ποικίλως κατεσκεύασεν, οὐ μόνον ἐκ τῶν ἐνδόξων καὶ προτρεπτικῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀναγκαι-
ομένων, δηλοῖ, ὅσην αἰσχύνην, καὶ ὅσον ὁ ἐχθρὸς περιέσεσθαι τῇ πόλει, εἰ περιοφθείη τοῦτον τὸν πόλεμον, ὑπὲρ τῶν οἰκείων καὶ ὑπὲρ
τῆς χώρας αὐτῆς κινδυνεύσοντα. εἶτα, καὶ ἐκ τοῦ ζήλου τοῦ πρὸς τὸν πόλεμον, ὡς αἰσχρὸν ἐκεῖνον μὲν διὰ φιλοτιμίας ἅπαντα
καταπράξασθαι, Ἀθηναίους δὲ, καὶ ταῦτα τοὺς θεοὺς ἔχοντας, καὶ τὴν τύχην συναιρομένην, μηδὲν ἄξιον μήτε ἑαυτῶν, μήτε
τῶν προγόνων διαπράξασθαι. ταῦτα μὲν τοῦ συμφέροντος. τὸ δὲ δυνατὸν, ἐφ' ἑκάτερα τὴν ἐργασίαν ἔχει. καὶ γὰρ τὸ οἰκεῖον
ἔδειξεν, καὶ τὸ τῶν πολεμίων· ἀλλὰ τὸ μὲν οἰκεῖον, ὡς ἂν ὑπάρξῃ, καὶ πόθεν τὰ χρήματα, δυνατὸν ὁμολογουμένων μετὰ ὅπλων,
ὁμολογουμένων δὲ ἐνταῦθα, αὐτοῖς δὲ οὕτως καὶ τῆς Ἀθηναίων, καὶ τῆς Ὀλυνθίων δυνάμεως. διόπερ καὶ ὁ

ὡς αἰσχρὸν
δημηγορίαν
αὐτοῖς ἐγ-
γενήσεσθαι
πάλ.
βαδίζοντας
τὰς γνώμας
προσηχθέν-
τες,
προσκεχο-
ρηγημένων
χ. κατα-
σκευῶν,
ἀναρπάζειν
περιέσειν).
χ. περιέσε-
σθαι
αὐτοὺς νενό-
σας δὲ Ὀλυνθί-
ων μετὰ τῆς
Ἀθηναίων
δυνάμεως.

[illegible]

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ.

[illegible]

[illegible]). οὐχ ὁμοίως εἰς δύο μέρη διήρηκεν, εἰς τὸ δυνατὸν καὶ τὸ συμφέρον. καὶ γὰρ οἱ ἐπίλογοι ἀπὸ τῶν [illegible] λαμβάνονται. καὶ τὸ μὲν δυνατὸν, ἀπὸ τοῦ καιροῦ κατασκευάζει, ἀπὸ πρεσβείας τῶν ἀθηναίων τῶν πρὸς τοὺς ὀλυνθίους καὶ πρὸς τοὺς [illegible] συμμάχους τοῦ μακεδόνος [illegible] ἀπὸ τῆς [illegible] τὸ δὲ συμφέρον δίχα διήρηκεν, εἰς [illegible] δύο [illegible] τῷ ἐπὶ θρᾴκης, καὶ τῷ ἐπὶ τῆς ἀττικῆς [illegible] τὴν μακεδονίαν, συμμαχοῦντες ὀλυνθίοις [illegible] [illegible] μὴ φυλάξαι, μὴ [illegible] τῶν μὲν [illegible], τῶν δὲ [illegible]. [illegible] ὑπολαμβάνεσθαι [illegible] τὴν [illegible] ἀπὸ γνώμης τοῦ φιλίππου [illegible] [illegible] τὸν πόλεμον [illegible] τοῦ δευτέρου [illegible] φιλίππου [illegible] [illegible] τοῦ χαλκιδικοῦ γὰρ [illegible] [illegible] οἱ ἀθηναῖοι [illegible] πρὸς αὐτοὺς τοὺς [illegible] τῆς ἀττικῆς τοῦ πολέμου, [illegible] δίχα διήρηκεν, [illegible] τοῦ πολέμου, καὶ εἰς [illegible] [illegible] αὐτοῦ κατ᾽ [illegible] τοῦ στρατοπέδου τῶν ἀθηναίων πρὸς τὴν [illegible]. οἱ πολέμιοι καὶ [illegible], καὶ λέγοντες τὴν χώραν εἰς [illegible] τὸν πόλεμον. [illegible] μὲν [illegible] τῶν [illegible], τοῦτο δὲ διὰ τῶν πολεμίων [illegible] καὶ [illegible] ἵππεας, καὶ [illegible] καὶ ῥήτορας [illegible] ἐπὶ τὴν θρᾴκην τὸν πόλεμον [illegible] οὐ μικρὰ τὰ κέρδη, οὐδὲ τὰ [illegible] τοῦτο [illegible]. [illegible] δὲ καὶ τὴν [illegible], καὶ τὴν [illegible]. [illegible] ὁ τῆς συμβουλῆς λογισμὸς [illegible] ὁ τῆς [illegible] κατὰ τοῦτο τὸ εἶδος [illegible] λόγον [illegible] συμβουλὴ, λόγος ἐστὶν [illegible] τῶν πραγμάτων [illegible], λόγος [illegible] ὁμολογουμένας [illegible]. [illegible] δὲ λόγος [illegible] καὶ [illegible] τῶν [illegible] πράξεων.

ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ, ΚΑΙ ΠΡΟΟΙΜΙΩΝ
δημηγορικῶν, καὶ ἐπιστολῶν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΣΟΦΙΣΤΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ

ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΟΛΥΝΘΟΣ ἐστὶ πόλις ἐπὶ Θρᾴκης, ἑλληνικὴ δὲ αὕτη τῶν ἀποικησάντων τὸ γένος ἀπὸ Χαλκίδος τῆς ἐν Εὐβοίᾳ· ἡ δὲ Χαλκὶς Ἀθηναίων ἄποικος. πολλοὶ δὲ πόλεμοι καὶ ἔνδοξοι τῆς Ὀλύνθου. Ἀθηναίοις τε γὰρ ἐπολέμησαν ἀρχόντων τῶν Ἑλλήνων τὸ παλαιόν, καὶ αὖθις Λακεδαιμονίοις· χρόνῳ τε εἰς δύναμιν προῆλθε μεγάλην, καὶ τῶν συγγενῶν πόλεων ὑπερεῖχεν. ἦν γὰρ ἐπὶ Θρᾴκης πολὺ τὸ γένος Χαλκιδικόν. Φιλίππῳ δὲ τῷ Μακεδόνων βασιλεῖ συμμαχίαν οἱ Ὀλύνθιοι ποιησάμενοι, καὶ πολεμοῦντες μετ' αὐτοῦ πρὸς Ἀθηναίους κατ' ἀρχάς, καὶ τοῦτο μὲν Ἀνθεμοῦντα παρὰ τοῦ Μακεδόνος εἰληφότες, πόλιν ἀμφισβητουμένην Μακεδόσι καὶ Ὀλυνθίοις· τοῦτο δὲ Ποτίδαιαν, ἣν Ἀθηναίων ἐχόντων ἐκπολιορκήσας ὁ Φίλιππος, Ὀλυνθίοις παρέδωκεν· ὕστερον ὑποπτεύειν ἤρξαντο τὸν βασιλέα, ὁρῶντες αὐτοῦ τήν τε ἰσχὺν καὶ πολλὴν τὴν αὔξησιν, ἄπιστον δὲ τὴν γνώμην. ἀποδημοῦντα δὲ τηρήσαντες αὐτόν, πέμψαντες πρέσβεις πρὸς Ἀθηναίους, κατελύσαντο τὸν πρὸς αὐτοὺς πόλεμον, ποιοῦντες τοῦτο παρὰ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς Φίλιππον· συνετέθειντο γὰρ καὶ κοινῇ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ ἂν δόξῃ, κοινῇ σπείσασθαι. ὁ δὲ Φίλιππος, πάλαι μὲν προφάσεως ἐπ' αὐτοὺς δεόμενος, τότε δὲ ταύτην λαβών, ὡς τὰς συνθήκας παραβεβηκόσι, καὶ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ φιλίαν πεποιημένοις, πόλεμον ἐπήνεγκεν. οἱ δὲ πέμπουσι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας περὶ βοηθείας· οἷς ὁ Δημοσθένης συναγορεύει, βοηθεῖν κελεύων τοῖς Ὀλυνθίοις· καί φησι τὴν Ὀλυνθίων σωτηρίαν ἀσφάλειαν τῶν Ἀθηναίων εἶναι. σωζομένων γὰρ τῶν Ὀλυνθίων οὐδέποτε ἥξειν εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον, ἀλλὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἐξουσίαν ἔσεσθαι πλεῖν ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, κἀκεῖ ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον. εἰ δὲ ὑπὸ Φιλίππῳ γένοιτο ἡ πόλις αὕτη, ἀνεῷχθαι τὴν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους ὁδὸν τῷ βασιλεῖ. φησὶ δὲ δύσμαχον εἶναι τὸν Φίλιππον οὕτως ὡς ὑπείληπται, θαρρύνων ἐπ' αὐτὸν τοὺς Ἀθηναίους. διαλέγεται δὲ καὶ περὶ τῶν δημοσίων χρημάτων, συμβουλεύων αὐτὰ ποιῆσαι στρατιωτικὰ ἀντὶ θεωρικῶν. καὶ τὸ ἔθος τοῦτο προδηλοῦν, ὃ εἶχον τότε οἱ Ἀθηναῖοι, ἀνάγκη σαφηνίσαι. οὐκ ὄντος τὸ παλαιὸν θεάτρου λιθίνου παρ' αὐτοῖς, ἀλλὰ ξυλίνων συμπηγνυμένων ἰκρίων, καὶ πάντων καταλαμβάνειν τὸν τόπον σπευδόντων, πληγαί τε ἐγίνοντο, καί που καὶ τραύματα. τοῦτο κωλῦσαι βουληθέντες οἱ προεστῶτες τῶν Ἀθηναίων, ὠνητοὺς ἐποίησαν τοὺς τόπους· καὶ ἕκαστον ἔδει διδόναι δύο ὀβολούς, καὶ καταβαλόντα, θέαν ἔχειν. ἵνα δὲ μὴ δοκῶσιν οἱ πένητες τῷ ἀναλώματι λυπεῖσθαι, ἐκ τοῦ δημοσίου λαμβάνειν ἕκαστον ἐτάχθη τοὺς δύο ὀβολούς. ἐντεῦθεν μὲν οὖν τὸ ἔθος ἤρξατο· προῆλθε δὲ εἰς τοσοῦτον, ὥστε οὐκ εἰς τοῦτο μόνον ἐλάμβανον, ἀλλὰ ἁπλῶς πάντα τὰ δημόσια χρήματα διενέμοντο. ὅθεν καὶ περὶ τὰς στρατείας ὀκνηροὶ κατέστησαν. πάλαι μὲν γὰρ στρατευόμενοι, μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως ἐλάμβανον· τότε δέ, ἐν ταῖς θεωρίαις καὶ ταῖς ἑορταῖς οἴκοι μένοντες, διενέμοντο τὰ χρήματα· οὐκέτι οὖν ἤθελον ἐξιέναι καὶ κινδυνεύειν. ἀλλὰ καὶ νόμον ἔθεντο περὶ τῶν θεωρικῶν τούτων χρημάτων, θάνατον ἀπειλοῦντα τῷ γράψαντι μετατεθῆναι ταῦτα εἰς τὴν ἀρχαίαν τάξιν, καὶ γενέσθαι στρατιωτικά. διὸ ὁ Δημοσθένης εὐλαβῶς ἅπτεται τῆς περὶ τούτου συμβουλῆς, καὶ ὑπερωτήσας ἑαυτόν, τί οὖν, σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικά; ἐπιφέρει, μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. τοσαῦτα μὲν περὶ τῶν θεωρικῶν. διαλέγεται δὲ ὁ ῥήτωρ καὶ περὶ πολιτικῆς δυνάμεως, ἀξιῶν αὐτοὺς στρατεύεσθαι, καὶ μὴ διὰ ξένων, ὥσπερ εἰώθεσαν, ποιεῖσθαι τὴν βοήθειαν· τοῦτο γὰρ αἴτιον εἶναι τοῦ τὰ πράγματα ἀπόλλυσθαι.

Margin: ἐ.κ. — προσεποιήσαντο. ἐ. — καὶ β.γ. — συνετέθειντο. ἐ.κ. — πρὸς Ἀθηναίους. κ. — ἐποίησαν. β.γ.ἐ.κ. — αὐτοὺς. κ. — δίκαιον. ἐ.κ. — περὶ τῶν ἀγορῶν. κ. — β.γ. — ἐνδόντα. β. — γ.ἐ. καταβαλόντα. κ. — τόπον. β.γ.ἐ. — τοὺς τόπους. κ. — ὀκνηρῶς. γ. — ἑταιρεία. ἐ.κ. — τὸ αἴτιον. ἐ.κ. — ὑπερωτήσας. κ. — ἐπηρώτα. κ. — καὶ. ἐ.κ. — ταῦτα. β.γ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΛΟΓ. Α.

ΑΝΤΙ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ἑλέσθαι νομίζω, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβουλεύειν· οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦ

Margin: α.ἐ.θ. — ὑμᾶς. θ. — χρήσιμον. ἥκοι. θ.

ΟΥΛΠΙΑΝΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ ΕΞΗΓΗΣΙΣ, καὶ σχόλια, εἰς τὸν ὀλυνθιακὸν α.

ΑΝΤΙ πολλῶν) Ἐκ παραγγέλου ἐπαίνου τῆς ἀκροάσεως, χρησάμενος ἐπικειμένου πράγματος· καὶ ἔστι προφορὰς τοῦ ἐξ ὑπολήψεως. σύντομον δὲ τὸ προοίμιον, διὰ τὴν τῶν πραγμάτων χρείαν. ἔστι δὲ ἠθικὸν ὁμοῦ καὶ πραγματικὸν τὸ προοίμιον· τὸ μὲν γὰρ ἐν τῇ λέξει μέτριον καὶ ἐπιεικὲς ἦθος ἔχον, εὔνουν ποιεῖ τὸν ἀκροατήν, καὶ παθητικὸν ἀπεργάζεται τὸν λόγον· ἡ δὲ λύσις τῶν ἀντιπιπτόντων, καὶ ἡ ἀποδεικτικὴ τῶν κεφαλαίων εἰσαγωγή, πραγματικὸν ποιεῖ τὸ προοίμιον. ἴδιον γὰρ μάλιστα Δημοσθένους καὶ Θουκυδίδου, μὴ μόνον ἀπὸ τῶν συναγωνιζομένων αὐτοῖς κεφαλαίων ποιεῖσθαι τὰ προοίμια, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑφορμοῦντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἐκκόπτειν· ποιεῖ τοῦτο σφόδρα καὶ δεινῶς· ἀναιρεθέντων γὰρ τῶν ἀντιπιπτόντων καὶ τῶν ὑφορμούντων ἐν τῇ γνώμῃ τῶν ἀκροατῶν, τὸ λοιπόν, τὰ μηδεμίαν ἀντίρρησιν ἐπιδέχεται. τὸ μὲν οὖν προοίμιον πλέκεται ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου καὶ τοῦ δυνατοῦ· καὶ γὰρ ὁ σύμπας λόγος ἀπὸ τῶν αὐτῶν πλέκεται. λυπῶν δὲ ἦν αὐτοὺς τὸ κατὰ τὰ χρήματα τὰ θεωρικά· διὸ καὶ ἐν ἀρχῇ λεληθότως κατασκευάζει τοὺς ἀκροατὰς καταφρονεῖν χρημάτων. μεθ' ὑπερβολῆς δὲ ἐχρήσατο τῷ νοήματι, οὐχ ἁπλῶς χρημάτων εἰπών, ἀλλὰ καὶ πολλῶν· εἰ γὰρ πολλῶν χρημάτων συνῆπται ὑμῖν καταφρονεῖν, πολλῷ μᾶλλον τῶν ὀλίγων. νομίζω δέ, εἶπε, καὶ οὐ πέπεισμαι, ὅτι τὸ μὲν ἠπιώτερον, εἰς συγκατάθεσιν ἄγει τὸν ἀκροατήν· τὸ δὲ ἀπόφασιν ἔχον, φιλόνεικον αὐτὸν μᾶλλον καθίστησιν. ὁ δὲ τοὺς εἴπας ὑμῖν προέσθαι χρήματά τι καὶ τὸ συμφέρον, εὐθὺς ἀντηρπάσατο αὐτὸ πολλῶν χρημάτων τὸ συμφέρον. ζη-

[illegible]

Λάβοιτε) [illegible] ... ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς [illegible] ... τῆς ὑμετέρας [illegible]. Ἀλλὰ καὶ) Ἐπειδὴ [illegible] ... Τῶν δεόντων) Δέοντα [illegible] ... Ἐξ ἁπάντων) Καὶ [illegible] ... Ὁ μὲν οὖν παρὼν) [illegible]

τ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε. ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύ-
χης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παρα-
χρῆμα ἐνίοις ἂν ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥα-
3 δίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι. ὁ μὲν
οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει
φωνὴν ἀφιείς, ὅτι τῶν πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐ-
τοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φρον-
τίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅντινά μοι δοκοῦμεν ἔχειν τρό-
πον πρὸς αὐτά. ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι
4 μὲν ἤδη τὴν βοήθειαν, καὶ παρασκευάσασθαι τὴν τα-
χίστην, ὅπως ἐνθένδε βοηθήσετε, καὶ μὴ πάθητε ταὐτόν,
ὅπερ καὶ πρότερον· πρεσβείαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐ-

ἡμετέρας. α.

α. υ.

δι. α.

[illegible]

ἀλλὰ

ἀνὰ θάλασσαν τὰς βοηθείας χαλάζοιμεν· ὑποσιώπησε μὲν τοῦτο, διὰ τὸ δυσχερές ἐπήγαγε δὲ, ἵνα ἐκεῖ ὅ ταῦτά μοι δοκεῖ μὲν ἔχειν ἔπειτα πρὸς αὐτά. διαφέρει δὲ τῆς ἀποσιωπήσεως, ὅτι ἐκείνη μὲν παντελῶς ἀποσιωπᾷ τὸ πρᾶγμα, ὡς τὸ, οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν· ἡ δὲ ὑποσιώπησις, αἰνίττεταί τι, ὡς ἐνταῦθα. [illegible] τοῦτο τὸ κῶλον συμπέρασμα τοῦ προοιμίου, κατασκευάζει ὅσης, τὸ, εἴπερ ὑπὲρ σωτηρίας αὐτῶν φροντίζετε. Ἐστι δὴ) Ἀρχὴ τῶν κεφαλαίων ἐντεῦθεν. προτάττει δὲ τὸ συμφέρον τοῦ δυνατοῦ. Ἄλλως. Γνώμης ἀπόφασις· ἔστι δὲ ἐντεῦθεν ἀρχὴ ἡ εἰσβολὴ τοῦ συμφέροντος. Τὴν ταχίστην) Ἀντὶ τοῦ ταχέως. Ἐνθένδε) Εἰς τὴν Ὀλυνθον. Ὅπερ καὶ πρότερον) Καιροῦ γὰρ ὁμοίως [illegible] διὰ τὸ παρεῖναι [illegible]. Ταῦτ' ἐρεῖ) Ὅτι μέλλουσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐλθεῖν ἢ βοηθῆσαι ὑμῖν, ἢ διὰ τὴν παρουσίαν παραμυθήσεται αὐτοὺς ἢ μὴ χαίρειν [illegible] ὁ Φίλιππος ἀπατήσαι αὐτοὺς, αἰτίαν ἔχειν τῆς βοηθείας, ὑπαγαγοῦσι αὐτοῖς ἐκεῖνον τὴν προσεδρείαν.

ρῇ, καὶ τρέψηται τοῖς πράγμασιν· ὡς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δεινὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἴκων, ἡνίκ' ἂν τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν, ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο· τὰ δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, τρέψηται καὶ παρασπάσηταί τι τῶν ὅλων πραγμάτων. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὃ δυσμαχώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν. τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἕνα ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν, καὶ δεσπότην, καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῷ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι, πολλῷ προέχει· πρὸς δὲ τὰς καταλλαγὰς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτ' ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει· δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης, οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος· καὶ ἴσασιν ἅ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῷ τὴν πόλιν, καὶ Πυδναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον οἶμαι ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννὶς, ἄλλως τε κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι. Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τἄλλ' ἃ προσήκει πάντα ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι, καὶ τῷ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτὲ, καὶ νῦν, χρήματα εἰσφέροντας προθύμως, καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας, καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γὰρ ὃ πάντες ἐθρύλλουν, ὡς Ὀλυνθίους ἐκπολεμῶ-

Καὶ παρέσται) Ἤγουν, ὁ αὐτὸς αἴτιος εἴη τῆς βοηθείας, ἢ βοηθός. Πανοῦργος) Φίλιππος. Εἴκων) Λύκος. Τρέψηται) Τὸ βέβαιον τῶν Ὀλυνθίων ἐκλύσῃ, ὅτι ἢ μὴ βουλομένους αὐτοὺς τρέψηται καὶ παρασπάσηται. ἐκληπτέα δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῶν καταφευγόντων εἰς τοὺς βωμοὺς, καὶ βίᾳ ἀποσπωμένων, ἤγουν, ἐπὶ μόλις τοὺς ἱκέτας, ἵνα δείξῃ τὴν ἰσότητα τῶν Ὀλυνθίων. τὸ δὲ τι, ἐνταῦθα αὐτὸ τὸ μέγα αἰτίας· ὡς τὸ, [illegible] ταῦτα καὶ ἡμεῖς τὸ ταῦτα γὰρ αὐτὸ τὸ μέγα. Ἀλλ' ἐπιεικῶς) Τὸ ἐπιεικῶς, ἀντὶ τοῦ πάνυ καλῶς. Δυσμαχώτατον) Διὰ τὴν πανουργίαν. Καὶ βέλτιστον) Τοῦτο τὸ σχῆμα λέγεται παραδοξολογία, ὅταν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα ἢ φοβερὸν, ἢ συμφέρον ᾖ. Πανταχοῦ) Ὅπου ἂν βούληται. Πρὸς μὲν τὰ) Ἐν μὲν γὰρ ταῖς δημοκρατίαις, τὸν μὲν ὁρίζει ὁ πόλεμος, [illegible] βασιλεὺς [illegible], ἡνίκα ἂν βούληται πολεμεῖν, οὐδένα τὸν ἀντιπράττοντα ἔχει. Ἐναντίως ἔχει) Αὐτὸ, φησὶ, τὸ δύσμαχον αὐτοῦ καὶ δυσκαταγώνιστον ἀπαρτίζουσι πρὸς τὸ φυλάξασθαι αὐτὸν τοὺς Ὀλυνθίους φίλους· εἶτα ἐπάγει τὴν αἰτίαν. Δῆλον γάρ ἐστιν) Ἀντιστροφή. Ὅτι νῦν) Οἶον οὐ περὶ τοῦ ἐπιθυμῆσαι μόνον αὐτοὺς παρὰ Φιλίππου, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ μὴ ἐκβαλεῖν ἐκεῖθεν ἢ ἀνδραποδισθῆναι, ὅ ἐστι δούλους ποιῆσαι. Πολεμοῦσιν) Οἱ Ὀλύνθιοι. Ἀλλ' ἀναστάσεως) Ἤγουν, ὑπὲρ τοῦ μὴ ἀναστάτους ὑπὸ τούτου γενέσθαι τὴν σφῶν πόλιν, ἢ δούλους αὐτοὺς· τὸ γὰρ ἑαυτῶν συμφέρον ἐπιζητοῦντες, ταῦτα σπουδάσουσι ποιῆσαι. Καὶ ἴσασιν) Τοὺς Ὀλυνθίους μὴ πιστεύειν αὐτῷ μηδὲ δέχεσθαι προσέσθαι ἑαυτοὺς αὐτῷ. τὸ οὖν, ὅτι ἐάν τινες προδῶσι παρὰ τοῖς Ὀλυνθίοις, οἱ τινες ἔσονται προδοῦναι τὴν πόλιν, ὡς οὐδὲ τούτους αἰτίαν χάριν ποιήσει· ἴσασι γὰρ ὅσα ἐποίησεν εἰς τοὺς προδόντας τῶν Ἀμφιπολιτῶν τοὺς ἀνοίξαντας τὰς πύλας· εἰσελθὼν γὰρ, αὐτοὺς πρώτους ἐφόνευσεν, λέγων, ὡς τῶν ἰδίων πολιτῶν οὐκ ἐφείσαντο, πόσῳ γε πλέον οὐ μέλλουσι περὶ ἐμὲ ὕστερον [illegible]. Αὐτῷ) Τῷ Φιλίππῳ. Καὶ Πυδναίων) Πύδνα, τὸ νῦν Κίτρος. Πύδνα, πόλις Μακεδονίας. αὕτη ἀπέστη δ' ὑπήκοος Φιλίππου, καὶ ἐστράτευσε κατ' αὐτῆς. καὶ περὶ αὐτὴν τοιοῦτόν τι συνέβη· καὶ ταύτην γάρ τινες προδεδώκασιν, εἶτα ὕστερον γνόντες ὡς οὐκ ἂν αὐτῶν φείσαιτο, ἔφυγον ἐπὶ τὸ Ἀμμώνιον ἱερὸν τοῦ παιδὸς αὐτοῦ· κολακεύοντες γὰρ αὐτὸν [illegible] οἱ Πυδναῖοι, ἱερὸν αὐτῷ ἐποίησαν· ἀλλ' ἀναστήσας αὐτοὺς ὅρκοις ἐπὶ τὸ μηδὲν ποιῆσαι, ἐξελθόντας ἀνεῖλε. Καὶ ὅλως) Εἰπὼν τὰ μερικὰ παραδείγματα, τὴν καθολικὴν τῆς γνώμης ταύτης ἐπιφορὰν λέγεται. Ἄπιστον) Ἐναντία γάρ ἐστιν· αἱ μὲν γὰρ οὐκ ἄρχοντα ἔχουσιν, ἀλλ' ἔστι δημοκρατία· ἡ δὲ μοναρχίαν ἐπαγγέλλεται. Κἂν ὅμορον) Αὐτὸ γὰρ τὸ πλησιάζειν τῷ τόπῳ ὥσπερ εἴωθε, τὰ ἐγκλήματα τίκτει. Ταῦτ' οὖν) Κατασκευὴ τοῦ δευτέρου προοιμίου. Καὶ τἄλλ' ἃ προσήκει) Ὥσπερ ἂν εἰ ἔλεγε τὰ τῶν προγόνων διηγήματα, ὅτι ἔθος εἶχον ἑαυτοὺς σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας. Αὐτοὺς ἐξιόντας) Τοὺς Ἀθηναίους, ἢ μὴ ξε-

ναμιν δυνάμεις πιστεύειν. ταῦτα δέ φησι τεχνικῶς, ἵνα ἐὰν συμβῇ ἡττηθῆναι, ἔχῃ ἀπολογίαν τὸ ἐλλεῖψαι τινὰ ὧν συνεβούλευ-
9 σεν. Οὐδὲ γὰρ λόγος) Λόγος ἡ ἀπολογία· σκῆψις δὲ ἡ πρόφασις, ἡ ἀφορμή. Ἐθρυλεῖτο) Πρῶτον μὲν τῷ ἐθρυλεῖτο [illegible]
πάντας [illegible] κατατίθεσθαι [illegible], ὧν αὐτὸς βούλεται. δεύτερον δὲ, ἐθρυλεῖτο εἰπὼν, τὴν τῆς μετανοίας πρόφασιν αἴρει.
οὐ γὰρ κρύφα, οὐδὲ ἐν ἀπορρήτῳ περὶ τούτων ἐλέγομεν, ἀλλὰ πάντες βοῇ καὶ θορύβῳ χρώμενοι, τοὺς Ὀλυνθίους ἐπαινοῦντες
[illegible] ἐχθροὺς καταστῆσαι τῷ Φιλίππῳ. τοῦτο γὰρ τὸ ἐθρυλεῖτο δηλοῖ.

10 Ἀνείλοντο) Ἀντὶ τοῦ ἀνέλαβον. Οὐ δεῖ δή) Συνείσας τὴν γνώμην τῶν Ὀλυνθίων, καὶ βεβαίους συμμάχους ἀποδείξας, ἕρμαιον ποιεῖται τῶν Ἀθηναίων τὸ πρᾶγμα, καὶ καιροῦ πρὸς εὐτυχίας καλεῖ· τὸ γὰρ παραπεπτωκότα, τῶν τυχαίων ἐστὶ καὶ τῶν ἐξ ἀπροσδοκήτου συμβαινόντων. Εἰ γὰρ, ὅθ᾽ ἥκομεν) Παροξῦναι βουλόμενος, ἀναμιμνήσκει τῶν προτέρων, ἐν οἷς ἐζημιώθησαν μὴ χρησάμενοι τοῖς καιροῖς. τὸ δὲ πρᾶγμα κατὰ συντομίαν. Θηβαῖοι πολεμοῦντες Λακεδαιμονίοις ἐν Λεύκτροις τοὺς Βοιωτίας, ἐνίκησαν αὐτοὺς κατὰ κράτος. ὅτε καὶ Εὐβοεῖς ἐβοήθησαν ἐπὶ τῆς Εὐβοίας, ὡς δῆθεν βουλόμενοι ταύτην χειρώσασθαι· τὸ δ᾽ ἀληθές, ἵνα ταύτην λαβόντες καὶ κατὰ τῶν Ἀθηναίων χωρήσωσιν. οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι ἐξελθόντες Εὐβοεῦσι συμμαχήσοντες καὶ συμβαλόντες, ἐνίκησαν τούτους· ὥστε καὶ σπονδὰς αὐτοὺς διαπέμψασθαι ὑπὲρ τῶν πεπτωκότων, ἵνα λαβόντες τούτους ἀναχωρήσωσιν. ἐπανελθόντες δ᾽ ἐκ τῆς μάχης, εὗρον ἐν ταῖς Ἀθήναις δύο πρέσβεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν, παρακαλοῦντας ὥστε ἐξελθόντας λαβεῖν τὴν Ἀμφίπολιν, στρατευθεῖσαν, πολεμουμένην ὑπὸ Φιλίππου.
11 Κελεύοντες) Προτρεπόμενοι. Εἴχετ᾽ ἄν) Σχετλιάζοντος ὥσπερ καὶ ὀδυρομένου τὸ ῥῆμα, ὅτι διὰ ῥᾳθυμίαν μόνην τότε Ἀμφίπολιν ἀπώλεσαν. Πραγμάτων) Ὧν ὑπὸ Φιλίππου πεπόνθατε. Καὶ πάλιν) Ἐν ταχεῖ καὶ ἄνευ συνδέσμου κατέλεξε τὰ χωρία, δεδιὼς μὴ μέγαν καταστήσῃ τὸν Φίλιππον. τὰ δὲ λοιπὰ λέγει παρασιωπῶν, διὰ τὸ μὴ φοβῆσαι τὸν δῆμον.
12 Πύδνα) Ἡ νῦν Βέρροια. Ποτείδαια) Τὸ νῦν Κίτρος. Πολιορκούμενα) Ὑπὸ Φιλίππου. Ἑνὶ τῷ πρώτῳ) Ὥσπερ ἂν τις εἴποι λύκῳ, ἵνα μὴ εἴπῃ ὁ Ἀθηναῖος, καὶ πῶς ἐδυνάμεθα τοσούτοις ἐν τῷ αὐτῷ βοηθῆσαι, ἐπάγει ὡς εἰ ἑνὶ μόνῳ τῷ πρώτῳ προθύμως ἐβοηθήσαμεν, οὐκ ἂν τῷ δευτέρῳ ἦλθεν.

σαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγονεν αὐτόματον, καὶ ταῦτα ὡς ἂν
ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ᾽ ἡμῶν πεισθέντες ἀνεί-
λοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι, καὶ μέχρι του
ταῦτ᾽ ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως. ἐπειδὴ δ᾽ ἐκ τῶν πρὸς
10 αὑτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσι, βεβαίαν εἰκὸς τὴν ἔχθραν
αὐτοὺς, ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν, ἔχειν. οὐ δεῖ
δὴ τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν
ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταὐτὸ, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότε-
ρον πεπόνθατε. εἰ γὰρ, ὅθ᾽ ἥκομεν Εὐβοεῦσι βεβοηθηκότες,
11 καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἱέραξ, καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τουτὶ
τὸ βῆμα, κελεύοντες ὑμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν
πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ᾽ ἡμεῖς καὶ ὑπὲρ ἡμῶν
αὐτῶν προθυμίαν, ἥνπερ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτη-
ρίας, εἴχετ᾽ ἂν Ἀμφίπολιν τότε, καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦ-
τα ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι πραγμάτων. καὶ πάλιν ἡνίκα
12 Πύδνα, Ποτίδαια, Μεθώνη, Παγασαὶ, τἄλλα, ἵνα μὴ καθ᾽ ἕ-
καστα λέγων διατρίβω, πολιορκούμενα ἀπηγγέλλετο, εἰ τό-
τε τούτων ἑνὶ τῷ πρώτῳ προθύμως καὶ ὡς προσῆκεν
ἐβοηθήσαμεν αὐτοὶ, ῥᾴονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ νῦν ἂν
ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν ἀεὶ προϊ-
έμενοι, τὰ δὲ μέλλοντα αὐτόματα οἰόμενοι σχήσειν καλῶς,
13 καὶ ηὐξήσαμεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς, καὶ κα-
τεστήσαμεν τηλικοῦτον, ἡλίκος οὐδείς πω βασιλεὺς γέ-
γονε Μακεδονίας. νυνὶ δὲ καιρὸς ἥκει τις οὗτος, ὁ τῶν Ὀλυν-
θίων αὐτόματος τῇ πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν
προτέρων ἐκείνων. καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
14 ναῖοι, δίκαιος λογιστὴς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηργμέ-
νων καταστὰς, καίπερ οὐκ ἐχόντων ὡς δεῖ πολλῶν, ὅμως
μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πολλὰ
ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν πόλεμον, τῆς ἡμετέρας ἀμελείας
ἄν τις θείη δικαίως· τὸ δὲ μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι,

Νῦν ἂν ἐχρώμεθα) Τοῦτο σημαντικόν ἐστι τῆς Φιλίππου ταπεινότητος· καθ᾽ ὧν γὰρ ἐξουσίαν ἔχομεν ὅ,τι βουλόμεθα πράττειν, κατὰ τούτων τὸ χρῆσθαι λέγομεν, ὅτι τὰ δοκοῦντα ἡμῖν ὑπουργοῦσι. Τὰ δὲ μέλλοντα) Ὥσπερ ὑποχαράσσει καὶ χαρακτηρίζει ἡμῖν ἐν ταὐτῷ τὸν ἀργόν τε καὶ ῥᾴθυμον τὴν φύσιν. αὐτόματα δὲ, ἀντὶ τοῦ ἀπὸ τύχης τινός.
13 Καὶ ηὐξήσαμεν) Βούλεται διὰ τούτου δεῖξαι, ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐστι καὶ νῦν αὐτὸν καθελεῖν διὰ τῆς σπουδῆς, ὥσπερ καὶ ἐν αὐτοῖς ἐγένετο τὸ ποιῆσαι αὐτὸν μέγαν διὰ τῆς ῥᾳθυμίας. Ἥκει τις οὗτος) Τινὲς τὸ τίς, κατ᾽ ἐρώτησιν, τὸ δὲ οὗτος, κατὰ ἀπόκρισιν λαμβάνουσιν· δηλοῖ δὲ τὸ τις, ἐγκλιτικῶς λαμβάνουσιν. ὁρᾷ δὲ πῶς ἀθυμίας αὐτοὺς πληρώσας διὰ τοῦ καταλόγου τῶν ἀπολωλεκότων χωρίων, πάλιν παραμυθήσατο, διὰ τὸ εἰπεῖν, πάλιν ἥκει καιρὸς οὐ χείρων ἐκείνων.
14 Ἐκείνων) Ὧν ἀνωτέρω εἶπε. Λογιστής) Λογιστὴν λέγει οἱονεὶ κριτὴν, ἵνα κρίνῃ τὰ παρὰ τῶν θεῶν αὐτοῖς ὑπηργμένα, παραδιδόμενα δὲ παρὰ τῆς αὐτῶν ἀμελείας. Οὐκ ἐχόντων) Διὰ τὴν ἡμῶν ῥᾳθυμίαν. Τὸ μὲν

γὰρ πολλὰ ἀπολωλεκέναι) Τὸ σχῆμα παρίσωσις κατὰ κῶλον. Μή τι πάλαι) Ἤγουν, ἐν τοῖς προτέροις χρόνοις ἀλλ' ὕστερον ὁπηνίκα αὖ ἠμελήσαμεν.

πεφηνέναι τέ τινα ἡμῖν συμμαχίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ' ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτη- 15 μ' ἂν ἔγωγε θείην. ἀλλ' οἶμαι παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν μὲν γὰρ ὅσα ἄν τις λάβῃ καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ τὴν χάριν· ἂν δ' ἀναλώσας λάθῃ, συνανάλωσε καὶ τὸ μεμνῆσθαι τῇ τύχῃ τὴν χάριν, καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως. οἱ μὴ 16 χρησάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς, οὐδ' εἰ συνέβη τι παρὰ τῶν θεῶν χρηστόν, μνημονεύουσι· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβάν, ἕκαστον τῶν προϋπαρξάντων ὡς τὰ πολλὰ κρίνεται. διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ δὲ 17 προησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἶτ' Ὄλυνθον ἐκεῖνος καταστρέψεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλῦον ἔτ' αὐτὸν ἔσται βαδίζειν ὅποι βούλεται. ἆρά γε λογίζεταί τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν, ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φί- 18 λιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβών, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτίδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἶτα Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν, πάνθ' ὃν ἐβούλετο εὐτρεπίσας τρόπον, ᾤχετ' εἰς Θρᾴκην· εἶτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλών, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων, ἠσθένησε. πάλιν ῥᾴσας, οὐκ ἐπὶ τὸ ῥᾳθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς 19 Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησε. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύμβαν, καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι, παραλείπω στρατείας. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν; ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἴσθησθε ἀμφότερα, καὶ τὸ προΐεσθαι καθ' ἕκαστον ἀεί τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυ- 20 σιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ᾗ χρῆται καὶ συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν ὅπως ἀγα-

Συμμαχίαν) Τὴν θεῶν. Τούτων) Ὧν ἀπωλέσαμεν ἀντάξιον. τὸ δὲ ἀντίρροπον, πρὸς ἡμῖν· τὸ δὲ ἰσόρροπον, πρὸς δοκοῦν. Ἀλλ' οἶμαι) Παραβολή. Ἂν μὲν γάρ) Ἀντιστροφή, τὸ σχῆμα καλῶς πεποιηκότ. Οἱ μὴ χρησάμ.) Ὡς περ ὑμεῖς. Ἐκβάν) Εἴτε χρηστόν, εἴτε φαῦλον. Ἐπανορθωσάμενοι) Εἰς ἐπανόρθωσιν ἀγαγόντες, λέγω δὴ τὸ σπουδὴν καὶ φροντίδα τούτων ποιῆσαι, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς εἰς ἄκρον τῇ πόλει πέφυκε, νῦν ἠμελήθη· διὸ καὶ δεῖται ἐπανορθώσεως. Ἀποτριψώμεθα) Οἱονεί, ἐκκαθάρωμεν καὶ ἀποπλύνωμεν· ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς κηλῖδος, τῆς γινομένης ἀκαθαρσίας περὶ τὴν ἐσθῆτα. Φρασάτω τις) Πάλιν τὸ ἀξιόπιστον φρόνημα τρεῖν, εἴπε ἐμοί, οἷον ὦ φιλοπόλιδες. Ὅποι βούλεται) [illegible] [illegible] πάλιν χρησάμενος. Μετὰ ταῦτα) Τὸ μετὰ ταῦτα, καὶ εἶτα, καὶ αὖθις, καὶ πάλιν, καὶ τὰ τοιαῦτα μόρια, [illegible] [illegible] τῶν πραγμάτων φύσιν καὶ διὰ τῆς λέξεως ὁ ῥήτωρ. [illegible] ὅπως δείξαι [illegible] ἐν τοῖς Φιλίππου πράγμασιν [illegible] [illegible] Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Ποτίδαιαν, Μεθώνην, Ἰλλυριούς, Θρᾴκην· [illegible] ὀνομάτων ἀκμὴν ἔχουσι, τὴν [illegible] τῆς δυνάμεως [illegible] [illegible] πρὸς τοὺς τῶν πόλεων [illegible] [illegible] ὡς ἐν ἰσχείᾳ τοῦ λόγου [illegible] [illegible] [illegible] χρόνων, [illegible] θαυμαστὸν [illegible] [illegible] [illegible] ἀκρίβεια [illegible] ἐπιχειρεῖται τῶν καιρῶν [illegible] [illegible] Ἐπέβη) Τὸ ἐπέβη καὶ ἐπιβαίνω, πρὸς ἡμῖν· τὸ δὲ ἐμβαίνω καὶ ἐπιβαίνω, πρὸς [illegible] ὬΙχετ' εἰς Θρᾴκην) Ἐπέστρεψε. Πάλιν ῥᾴσας) Οὐ τὸ [illegible] [illegible] σημαίνει, ἀλλ' ὡς περ [illegible] [illegible] [illegible] πολιτείας δείξῃ τὸ μανθάνειν, καὶ τὸ μηδένα καιρὸν [illegible] [illegible] Ἰλλυριούς) Ἔθνη βάρβαρα περὶ Μακεδονίας, ἵνα δείξῃ ὅτι οὐδὲ βαρβάρων ἐφείσατο βάρβαρος ὤν. Πρὸς Ἀρύμβαν, Οὗτος βασιλεὺς ἦν Μολοσσῶν, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ὅτι οὐδὲ συγγενῶν φείδεται, ἀλλὰ τὸ βούλεσθαι πάντων κρατεῖν ὁ Φίλιππος. Τί οὖν, ἄν τις εἴποι) Σχέσις [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ταῦτα λέγεις ἡμῖν. τὸ [illegible] [illegible] αἴσθησθε [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ἀκροατής, [illegible] [illegible] [illegible] ταῦτα γὰρ [illegible] [illegible] Φιλίππου πράγματα [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ταῦτα [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Marginal variants: ᵃ κτημάτων. ᵇ συνανήλωσε. ᶜ τὸ ὑπαρξάντων. ᵈ ὑμᾶς. ᵉ φροντίζειν. ᶠ ἔστι. ᵍ Ταῖς ἀσθενείαις ἡμετέραις αὐτοῦ. ʰ καὶ προϊδοῦ. ⁱ φιλοπράγμονος. ʲ φείδεται. ᵏ ὠφέλιμον. ˡ ἄλλων.

21 τὸ ἐπιφέρειν ἀρχῇ τὴν ἐπιτίμησιν. Ἀγαπήσας) Ἀρκεσθείς. Τίς οὕτως εὐήθης) Τεχνικῶς τοῦτο ἠρώτησεν, ἵνα ἕκαστος φοβηθῇ τὸ καταψηφίσασθαι αὐτοῦ ἄνοιαν, συνομολογήσῃ τῷ ῥήτορι ὡς ἀληθῆ λέγοντι. Ἐκεῖθεν) Ἐκ τῆς Ὀλύνθου.

Πόλεμον) Ἀντὶ προσώπου πρᾶγμα ἔλαβεν· οὐ γὰρ εἶπεν, ἐλεύσονται οἱ πολέμιοι καθ' ἡμῶν, ἀλλ' ὁ πόλεμος. συνήθες δὲ τοῦτο καὶ Θουκυδίδῃ ποιεῖν, καὶ μεταλαμβάνειν, ἀντὶ προσώπου "πρᾶγμα, ὁ προσῶπα πάλιν ἀντὶ πραγμάτων· 22 αἱ γὰρ τοιαῦται τῆς λέξεως ἐναλλαγαὶ, καινοπρέπειαν τῷ λόγῳ παρέχουσι. Τῶν ἀρχαίων) Ἤγουν τῶν κεφαλαίων· ἀρχαῖα γὰρ τὰ [illegible] καὶ τὰς ὑποθήκας ὁ Δημοσθένης εἶπε. πῶς γοῦν [illegible] αὐτό, οὐκ ἐπὶ τῶν δανειζομένων, ἀλλ' ἐπὶ τῶν δανειζόντων, λέγοντος πολλάκις τοῖς παθητικοῖς ἀντὶ ἐνεργητικῶν χρῆσθαι τοὺς Ἀθηναίους· καὶ λέγουσιν ἀρχαῖα αὐτὰ τὰ κεφάλαια. μὴ δυνάμενοι γὰρ, φησὶν, ἀποδοῦναι τελείως τόκους, ὕστερον οἱ χρεωστοῦντες φεύγουσι· καὶ οὕτως οἱ δανεισταὶ μετὰ τῶν τόκων καὶ τὰ κεφάλαια "ἀπολλύουσιν. Ἐπὶ πολλῷ) Ἀντὶ τοῦ, ἐπὶ πολλῷ τόκῳ· ἵνα περιλάβωμεν, τὴν ἀργίαν καὶ ῥαθυμίαν· "κεφάλαιον δὲ, αὐτὴν τὴν πόλιν. Ἐρραθυμηκότες) Οὐχ ἁπλῶς ῥαθυμηκότες· οὐ γὰρ τοῦτο σημαίνει ἡ λέξις· ἀλλὰ μᾶλλον τελείαν καὶ τὴν ἐν [illegible] ἀναγκῶν. Εἰς ἀνάγκην) Συνήθης τῷ ῥήτορι, τῶν μὲν λυπηρῶν καὶ αὐτὸν μετέχοντα δείκνυσι, τῶν δὲ ἀγαθῶν τὴν "αἰτίαν ἐκκλησίον ἀπονέμειν τῷ δήμῳ· καὶ διὰ τοῦτο πολλὴν αὐτῷ παρὰ τῶν ἀκροατῶν κατασκευάζει τὴν εὔνοιαν. Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν) Μικρὸν τὸ προοίμιον, ὡς τὸ δυνατὸν καὶ συμφέροντος· μικρὸν γὰρ ἐφ' ἑκατέρου κεφαλαίου, οὐ παντελῶς ἰδιάζον τὸ προοίμιον ἔλαβεν, ἵνα μὴ καθάπερ ἐγχειρούμενος ὁ λόγος φαίνηται, τὴν μὲν ἀρχὴν ποιούμενος ἐξ ὧν λέγων ἐπαύσατο, λέγω δή, τοῦ συμφέροντος· τὸ δὲ ἐνθύμημα, καὶ τὴν ἐπαγωγὴν, ἐκ τοῦ δυνατοῦ. διὸ καὶ τὸ προοίμιον ἔλαβεν. ἀρχὴ ἔσται τῶν κεφαλαίων προοίμια, τὴν ἐν αὐταῖς ταῖς ἀρχαῖς ὅτι ἐκεῖνα μὲν τῷ παντὶ λόγῳ χώραν δίδωσι, καὶ συμπλαστικὴν ἔχει τὴν δύναμιν τῶν ὅλων λεχθῆναι μελλόντων· τὰ δὲ τῶν κεφαλαίων, αὐτὰ μόνα θεραπεύει τὰ λυποῦντα τὸ κεφάλαιον. τὸ δὲ ὡς περὶ τῶν κοινῶν ἐλήφθαι τὸ προοίμιον, οὐ παράδοξον· τὸ γὰρ ἐν μέσῳ λόγῳ κεῖσθαι, τὸ πεῖσαί τι καὶ ἐναγώνιον ἔχει τὸν λόγον. ἰστέον δὲ ὅτι ἡ ἐπιτίμησις, τῷ συμφέροντι προσοικεῖ. ἐπιτίμησις δὲ αὐτὸ ἐστιν, ἀλλ' οὐ λοιδορίαν· τὸ μὲν γὰρ ὑβρίζειν, παντὸς ῥᾴδιον· τὸ δὲ ἐπιτιμᾶν, ὅπερ ἐπιεικῶς, καὶ λυσιτελοῦντος ἐπὶ [illegible] ἀκουόντων λέγοντος, οὐ παντός ἐστιν, ἀλλὰ μόνου τοῦ σκοποῦντος τὸ λυσιτελὲς τῶν ἀκουόντων. Ἄλλως. Ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δικαίου, [illegible], ἀλλ' οὐ δίκαια ποιεῖς, ὦ Δημόσθενες, μόνον ἐπιτιμῶν ἡμῖν, ὅπερ παντὸς ἀνθρώπου ἐστί· μὴ μέντοι συμβουλεύων, ὅπερ ἐστὶ ῥήτορος. ἰστέον δὲ ὅτι οὐκ εὐθὺς ἐπήγαγε τὴν λύσιν, ἀλλ' ὕστερον, ἐν μέσῳ πολλὰ εἰπών, ὅπερ ἐφοβεῖτο, ἵνα διὰ τούτου ὥσπερ προδιορθώσηται τὴν μέλλουσαν συμβουλήν.

πάσας τοῖς πεπραγμένοις, ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μέν, ὡς "ἀεί τι μεῖζον τοῦ ὑπάρχοντος "δεῖ πράττειν ἐγνωκὼς ἔσται· ὑμεῖς δ' ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πρα-

21 γμάτων, "σκοπεῖτε, εἰς τί ποτ' ἐλπὶς ταῦτα τελευτῆσαι. πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἥξοντα," ἂν ἀμελήσωμεν. ἀλλὰ μὴν εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥᾳδίως ἐπὶ τοῖς μεγάλοις τόκοις, μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον, ὕστερον καὶ τῶν

22 ἀρχαίων ἀπέστησαν· οὕτω καὶ ἡμεῖς ἂν ἐπὶ πολλῷ φανῶμεν ἐρρᾳθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες, πολλὰ καὶ χαλεπά, ὧν οὐκ ἐβουλόμεθα, ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ. τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν, ἴσως φήσαι τις ἂν ῥᾴδιον καὶ παντὸς εἶναι. τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων ὅ τι δεῖ πράττειν

23 ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιεῖσθε, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ. οὐ μὴν "οἶμαί γε δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι, περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι. φημὶ δή, δι-

24 χῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν "ὑμῖν, τῷ τε τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν, καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας στρατιώτας ἐκπέμπειν· καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποιεῖν, καὶ τριήρεσι, καὶ στρατιώταις ἑτέροις. εἰ δὲ θατέρου τούτων "ὀλιγωρήσετε, ὀκνῶ μὴ μάταιος "ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται. εἴτε γὰρ "ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπο-

25 μείνας τοῦτο, Ὄλυνθον παραστήσεται, ῥᾳδίως ἐπὶ τὴν οἰκείαν ἐλθὼν ἀμυνεῖται· εἴτε βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὄ-

23 Ὑποστείλασθαι) Ὑποκρύψασθαι. Φημὶ δὴ) Τὸν τρόπον τῆς βοηθείας εἰσηγεῖται. ἔστι δὲ οὗτος τοῦ δυνατοῦ κεφάλαιον πᾶσι γὰρ καὶ [illegible], ὅτι τὸ δυνατὸν ἔχει τὴν διαφοράν· ἐν τούτοις γὰρ δείκνυται, πῶς ἔνεστι κρατῆσαι τῶν ἀντιπάλων. ἐπειδὴ δὲ οἶδε τοὺς Ἀθηναίους πολλῇ δεδουλωμένους "ῥαθυ-

24 μίᾳ, προτρέπει αὐτοὺς εἰς βοηθείας, ἵνα κἂν τὴν μίαν ποιήσωσιν. Ὀκνῶ) Φοβοῦμαι. Μάταιος) Ἀττικὸν τό,

25 μάταιος ἡ στρατεία. Ὑπομείνας) Οἰκεία ἡ λέξις· ὑπομεῖναι γὰρ "λέγεται ἀντὶ τοῦ καρτερεῖν, ὅταν ἴδωμεν τὰ οἰκεῖα πάσχοντα. τὸ δὲ παραστήσεται, χειρώσεται. σκοπεῖ δὲ τὸ ἑξῆς, ὑπομείνας καὶ ἐάσας τὴν πατρίδα αὐτοῦ κακῶς πάσχουσαν, παραστήσεται Ὄλυνθον· καὶ εὐχερῶς ἐλθὼν εἰς τὴν Μακεδονίαν, ὡς λαβὼν τοὺς Ὀλυνθίους πρὸς συμμαχίαν,

Marginalia: ° πράγματα. α. — " πολλάκις π. — " ἀεὶ α θ. / δεῖ. θ. — " ἀπολοῦσι. — " κεφάλαια αὐτά π. — " σκοπεῖσθε. α. β. γ. ε. π. θ. — ἔσται. — θ. — " ἐλόκληρα ἀπονέμειν τῷ δήμῳ. α. — θ. — ` α. — " οἶμαι δεῖν. α. β. γ. ε. — " ὑμῖν θ. — " ὀλιγωρήσητε π. γ. — " ὑμῖν θ. — " ὑμῶν. — ` α. — ° τῷ θ. — " λέγεται ἐπὶ θ. π.

λυνθον, ἀκινδύνως ὁρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι, προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῆς πολιορκίας, ἐθέλων. δεῖ δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι. καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γινώσκω. περὶ δὲ χρημάτων πόρου, ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματα ὑμῖν, ἔστιν ὅσα οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων στρατιωτικά. ταῦτα δὲ ὑμεῖς οὕτως ὡς βούλεσθε λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρατευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου· εἰ δὲ μή, προσδεῖ· μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. τί οὖν ἄν τις εἴποι, σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά; μὰ Δί', οὐκ ἔγωγε. ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευασθῆναι, καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά, καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν, καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα. ὑμεῖς δὲ οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνετε εἰς τὰς ἑορτάς. ἔστι δὴ λοιπὸν οἶμαι πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλά· ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς ἄλλοι πόρους, ὧν ἕλεσθε, ὅστις ὑμῖν ἂν συμφέρειν δοκῇ· καὶ ἕως ἐστὶ καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων. ἄξιον δὲ ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματα, ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ τοῦ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὡς δοκεῖ, καὶ φήσειέ τις ἄν, μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς, οὐδ' ὡς ἂν κάλλιστα αὐτῷ τὰ παρόντα ἔχει· οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾠήθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὡς ἐπιὼν, ἅπαντα τότε ἤλπιζε τὰ πράγματα ἀναιρήσεσθαι, κᾆτα διέψευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταράττει παρὰ γνώμην γεγονός, καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει· εἶτα τὰ τῶν Θετταλῶν.

[illegible scholia]

ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει, καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις· κομιδῇ δ' ὥσπερ ἦν, τό γ' ἐστὶ νῦν τοῦτο· καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτὸν εἰσὶν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν, ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν τόν γε Παίονα, καὶ τὸν Ἰλλυριόν, καὶ ἁπλῶς τούτους ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστής, ὥς φασι. καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται· διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθά, τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου, καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτούς, καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους ὡς εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρόν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες, οὐ τολμήσετε; ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑμῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τήνδ' οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἐπὶ κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισ-

[illegible scholia]

Τοῦ-

Τοιοῦτον καιρὸν οἷος νῦν ἡμῖν ἐστὶ κατ' ἐκεῖνον τὸ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ τῇ ἡμετέρᾳ, καθάπερ νῦν τῇ ἐκείνου· ὁ γὰρ ὄλυνθος γείτων αὐτοῦ. ἐὰν τοιαῦτα, φησίν, αὐτῷ προσγένοιτο πολλαὶ εὐπορίαι, οἷαι νῦν ἡμῖν· καὶ πάλιν, εἰ πόλεμόν τινα χείρους ἐσόμεθα, ὡς αὐτὸς ἐν ἐκείνῳ ἔχει τῇ ὀλύνθῳ γειτνιάζοντα. Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε) Ἡ περίοδος ἐπιτιμητική, ὡς ἐστι ... ἀσαφὴς δὲ εἶναι δοκεῖ τὸ χωρίον· ἄδηλον γὰρ πότε χρὴ προσθεῖναι τὸ ταῦτα παθεῖν· πότερον τοῖς ἀθηναίοις, ἢ τῷ φιλίππῳ· δοκεῖ γὰρ ἐφ' ἑκατέρων ἁρμόζειν. χρὴ οὖν ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀσαφῶν τὸ ἑπόμενον ... ἐκ τοῦ τέλους ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀνιέναι· λυθήσεται γὰρ οὕτως ἡ ἀσάφεια. ... ἐπὶ τὸ παρὸν ... ἀρξάμενος λέγει, οὐ παρήσετε καιρὸν ἔχοντες ταῦτα παθεῖν ἃ πάθοιτε ἄν, εἰ δύναιτο ἐκεῖνος· τὸ γὰρ πότερον ἐπὶ ἀμφοτέρων λέγεσθαι δοκοῦν, νῦν ἐφαίνετο περὶ τῶν ἀθηναίων εἰρημένον. Εἰ μὴ ταῦτα πάθοιτε ἄν) Τὸ μὴ ... ἢ τὸ εἰ μὴ, εἰς τὸ, οὐ παρήσετε. Ἔτι τοίνυν) Μετάβασις ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον. ὥσπερ δὲ τὸ συμφέρον εἰς δύο τέμνεσθαι φαμὲν, εἰς τε αὐτὸ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ἀναγκαῖον· οὕτω καὶ τὸ δυνατὸν, εἰς τε αὐτὸ τὸ δυνατὸν ἁπλῶς καὶ τὸ ῥᾴδιον, καὶ εἰς τὸ ἀναγκαῖον ὅπερ ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ νῦν ἐξετάζειν φαμέν· δίδωσι γὰρ τοῖς ἀθηναίοις αἵρεσιν, πότερον χρὴ πολεμεῖν καὶ τὸν μὲν ἐν μακεδονίᾳ πόλεμον, εὔκολον δείκνυσι· τὸν δὲ ἐπὶ τῆς ἀττικῆς, χαλεπὸν καὶ φοβερόν. Τὴν ὑπάρχουσαν) Ἤγουν, ἡμετέραν. Μὴ λίαν) Φοβοῦμαι ἐξωθεν.

βοηθοῦσιν ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσητε ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ' ὦ τᾶν οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν, ἄνοιαν ὀφλισκάνων, ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους, τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιωθήσεσθαι, καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις· καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία, τοῖς γε σώφροσι. πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας, βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς· τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται· τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὔθυναι ῥᾴδιαι γένωνται, ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴη, παντὸς εἵνεκα.

Συνεισβαλοῦσι) Οἱ πολέμιοι εἰσελεύσονται εἰς τὴν πόλιν. Ἀλλ' ὦ τᾶν) Ἀνθυποφορὰ στοχαστική· λύει ... τὸ δὲ ὦ τᾶν, δύο μέρη λόγου εἰσίν· ὦ καὶ ἑταῖρε, ὅ ἐστιν, ὦ ἑταῖρε. Οὐχὶ βουλήσεται) Ὁ φίλιππος δηλονότι. Εἰ ἃ νῦν) Τὸ ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν. Ὅμως ἐκλαλεῖ) Ὅτι ἔρχομαι ἐπὶ τὴν ἀττικήν. ἆρα ἐὰν δυνηθῇ ταῦτα ποιῆσαι, οὐ πράξει; ζητητέον δὲ πῶς ἐν τοῖς ἄνω ... αὐτὸν καλέσας, καὶ εἰδότα χρήσασθαι πράγμασιν, ἐν ταῦτα μωρὸν ἀποκαλεῖ. λέγομεν ὅτι ἀπὸ πολλῆς ἐπιθυμίας τοῦ βούλεσθαι αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἀττικὴν ἐλθεῖν, ποιεῖ αὐτὸν μὴ δυνάμενος ἑαυτοῦ κατασχεῖν, ἀλλὰ τὴν ἐπιθυμίαν ἐκλαλοῦντα. Οὐδὲ λόγου) Οὐ δεῖ γάρ φησι, τὰ ὁμολογούμενα κατασκευάζειν· καὶ δύο κακῶν προκειμένων κακοῖ γὰρ ὁ πόλεμος· αἱρετέον τὸ ἧττον. Ἔξω γενέσθαι) Οὐχ ἁπλῶς ἔξω τῆς πόλεως, ἀλλ' ἔξω τῆς χώρας ἐν τῇ μακεδονίᾳ. Γεωργοῦντας) Οὐχ ἁπλῶς τοὺς σπείροντας τὴν γῆν, ἀλλὰ καὶ τοὺς κεκτημένους ἀγρούς. Τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον) Τὸν περὶ ἀμφιπόλεως φησιν, ἐς ὃν χίλια διακόσια τάλαντα ἀνηλώθη. Πρόσεσθ') Τῇ ζημίᾳ προσφορήσεις. Σώφροσι) Τοῖς συνετοῖς, τοῖς σώζουσι τὰς φρένας. Πάντα δὴ ταῦτα) Ἐντεῦθεν ὁ ἐπίλογος. ἐν ᾧ συμφέροντας παραινεῖ τοὺς ἐπιλόγους ἐλαφρῶς· δεῖ γὰρ ἐκ τῶν ἰσχυρῶν αἰεὶ καὶ τῶν συνεκτικωτάτων ἀνακεφαλαιοῦσθαι τοὺς ἐπιλόγους ποιεῖν. Ἐκεῖσε) Εἰς τὴν μακεδονίαν.

Τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ) Τοὺς δυναμένους ὅπλα φέρειν καὶ μάχεσθαι, τοὺς νεωτέρους· ἡλικία γὰρ ἐξαιρέτως ἐπὶ τῶν νεωτέρων· ἐν αὐτῇ γὰρ πάντα πράττειν δυνάμεθα. τοὺς δὲ ἔξω τῆς ἡλικίας, ἤτοι τοὺς γέροντας. Τοὺς δὲ λέγοντας) Ἤτοι τοὺς ῥήτορας. Εὔθυναι) Ἀπολογίαι καὶ κρίσεις φανεραὶ καὶ κάλλισται γένωνται. Αὐτοῖς) Τοῖς λέγουσι. Χρηστὰ δ' εἴη) Εὐχὴν προσέθηκε τῇ συμβουλῇ, ἀλλ' εἴη γένοιτο, φησὶ, χρηστὰ, καὶ προβαίνοι καλῶς διὰ πάντας, ἀλλὰ διὰ τοὺς πλουσίους, τοὺς νέους, τοὺς ῥήτορας.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

ΠΡΟΣΗΚΑΝΤΟ τὴν πρεσβείαν τῶν ὀλυνθίων οἱ ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς ἐψηφίσαντο. μελλόντων δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδιότων ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ φιλίππου, παρελθὼν ὁ δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ μακεδόνος πράγματα· καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναι φησὶ, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· τοὺς γὰρ μακεδόνας, ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

1 ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις) Δεύτερος οὗτος τῶν ἐξ ὑποδιαιρέσεως προοιμίων [illegible] τὸ σχῆμα τοῦ λόγου εἰρηκὼς γὰρ τὸ ἐπὶ πολλῶν ἀόριστον, ἐπήγαγε τὴν ὁρισμένην τὸ περὶ τῶν Ὀλυνθίων. ὅμοιον τούτῳ τὸ εἰς τὸν ἀγῶνα [illegible] βασίλειον, τὸ [illegible] προοίμιον τοῖς γὰρ προστάταις καὶ περὶ τῶν πραγμάτων ἰδίᾳ [illegible] ὑποπτεύεται. [illegible] μὲν ὑπόθεσις τῶνδε τοῦ λόγου, καὶ τὰ κεφάλαια, [illegible] περὶ τὸ διαιρεῖν [illegible] κατ' ἰδίαν μόνον, ὅτι ἐν μὲν τῷ προτέρῳ ζητεῖται εἰ χρὴ βοηθεῖν τοῖς Ὀλυνθίοις· ἐν δὲ τούτῳ, τὸ μὲν βοηθεῖν, ὡς ἤδη δεδεγμένων [illegible] τὴν δὲ ῥώμην ὀλίγην τοῦ Μακεδόνος [illegible] καὶ τὴν δημηγορίαν [illegible] ὁ ῥήτωρ [illegible] ὥστε [illegible] μὲν τοῦ λόγου κεφάλαιον [illegible] τὸ δυνατόν. [illegible] αἱ τῆς αἰτιάσεως τῆς λέξεως, [illegible] πρός τι γνώριμα τοῖς ἀκροαταῖς. οὐδὲ [illegible] ζητούμενα περὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς. [illegible] καὶ περὶ τῆς εἰσόδου ζητεῖται παρὰ τῶν ἀκροατῶν, πρὸς ἃ δεῖ [illegible] τὴν [illegible] εὐθὺς ἐν προοιμίῳ πεῖσαι. ὃ δὴ καὶ ἐνταῦθα ποιεῖ· τὴν γὰρ δύναμιν τοῦ Μακεδόνος φοβουμένους τοὺς Ἀθηναίους, ἐκ τῆς προτέρας ἐπιβουλῆς, [illegible] τὸν φόβον. [illegible] τὴν τοῦ Φιλίππου ῥώμην τὴν τῶν θεῶν συμμαχίαν δεῖ γὰρ τοῖς ἰσχυροῖς τῶν ἀντιπάλων ἰσχυρότερα τὰ παρ' ἡμῶν ἀντιθεῖναι. [illegible] δεύτερος οὗτος ὁ λόγος, ἐν τῷ ἐν γὰρ τῷ προτέρῳ περὶ τῆς τῶν θεῶν εὐνοίας ἀπόδειξις παρέσχεν. ἐνταῦθα ὡς ὁμολογουμένοις ἔλαβεν. [illegible] ὅτι φησὶ καὶ ὁ [illegible] ὅτι [illegible] βοήθειαν [illegible], καθ' ἕκαστον λόγον μᾶς [illegible], ὡς τῆς προτέρας μὴ αὐτοῖς ἱκανῆς. κεφάλαιον δὲ, ἐν μὲν τῷ προτέρῳ, ἐπὶ πολὺ τὸ συμφέρον, ἐπ' ὀλίγον δὲ τὸ δυνατόν. ἐνταῦθα δὲ, τὸ ἐναντίον· πολὺ μὲν τὸ δυνατόν, ὀλίγον δὲ τὸ συμφέρον. Ἐπὶ πολλῶν, Προοίμιον. [illegible] δὲ πραγμάτων. Ἐν τοῖς παροῦσι) Ἐν τῇ [illegible] ὑμῶν τῆς Ὀλυνθίων συμμαχίας. Τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας) Κατασκευὴ τῆς τοῦ προοιμίου προτάσεως. [illegible] ἀπό τε ῥώμης καὶ γνώμης καταβάλλει τὸν Φίλιππον· ἔτι ἀπὸ τῆς [illegible] τῶν θεῶν, καὶ ἀπιστίας πρὸς αὐτοὺς [illegible] Ἀθηναίους ἀπὸ τῆς εὐνοίας τῶν θεῶν καὶ πίστεως πρὸς αὐτούς. Καὶ χώραν ὅμορον) Τῇ ἐκείνου. εἰ γὰρ καὶ ἔχει, φησί, δύναμιν, καὶ [illegible] αὐτῷ πολεμεῖ, [illegible], εἶχε [illegible] αὐτόν. [illegible] ἀπὸ θεῶν ἀρξάμενος, δευτέραν ἐπάξει τὴν τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίαν. Δύναμίν τινα) Συμμαχικὴν καὶ μεγάλην.

3 Δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θείᾳ) [illegible] φιλονεικοῦ πρὸς τὸ ἀντιλέγειν· διὸ καὶ τῷ συμπεράσματι χρῆται, καθάπερ δῆλον ὅτι [illegible] ῥήτωρ εἰ συλλογίζεται, φιλονεικότερον καθίστησι τὸν ἀκροατήν· [illegible] πρὸς πειθώ· διὸ καὶ τοῖς λεγομένοις ἐνθυμήμασι χρώμεθα. ἐν οἷς τὰς δύο προτάσεις εἰπόντες, τὸ συμπέρασμα ποιοῦμεν, ἐκεῖνο καταλιπόντες αὐτὸ προσενθυμηθῆναι· βούλεται γάρ τι καὶ οἴκοθεν εἰς τὴν τῶν πραγμάτων εὕρεσιν ὁ ἀκροατὴς συμβαλέσθαι. νῦν δὲ ἀναγκαίως ὁ ῥήτωρ ἐχρήσατο τῷ συμπεράσματι [illegible] γὰρ ἡ κατασκευὴ τῆς προτάσεως [illegible] πολλοῖ [illegible], ἀνάγκη ἐκτείνειν αὐτὴν τῷ προστιθέντι εἰς ἀπόδειξιν διὰ τοῦ συμπεράσματος ἀναμνῆσαι. δεύτερον δὲ, ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἀγῶσιν, εἰκότως τὸ συμπέρασμα ποιοῦμεν· πολλῶν γὰρ ἤδη καὶ προειρημένων καὶ μελλόντων λέγεσθαι, ῥᾳδίως ὁ ἀκροατὴς εὑρίσκει τὸ σιωπηθὲν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος. ἐν δὲ προοιμίῳ μηδενὸς εἰρηκότος, [illegible] αὐτὸν προσνοῆσαι τὸ λοιπόν. οὐδὲν δὲ [illegible] τὸ δαιμόνιον τοῦ θείου παρὰ τῷ ῥήτορι, [illegible] παράλληλον τὸ αὐτό. Δεῖ τοίνυν) Τοῦτο ἐστὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ προοιμίου· δείξας γὰρ τοὺς θεοὺς εὔνους, καὶ τοὺς συμμάχους βεβαίους, καὶ τὸ δυνατὸν τῶν Ἀθηναίων αὐξήσας, [illegible] χρήσασθαι [illegible] φησίν. ὅτι μὴ προδόται γενώμεθα τῶν ὑπαρχόντων καὶ δεδωρημένων ἡμῖν παρὰ τῶν θεῶν, καὶ δόξωμεν αὐτοὶ καὶ αὐτῶν τὰ χείρω βουλεύεσθαι. Αὐτοὺς, Ἡμᾶς. Τῶν ὑπαρχόντων) Ἤτοι ἐκ θεῶν, θείων δώρων. Μᾶλλον δὲ) Προδιόρθωσις. Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες) Δεύτερον προοίμιον ἐκ προτάσεως.

4 Τὸ μὲν οὖν) Τὸ μὲν πρῶτον προοίμιον ἀπὸ ἐπιχειρήματος τοῦ δυνατοῦ λαβών, σκοπὸν εἶχεν ἀπὸ τῆς προνοίας τῶν θεῶν τὸ δυνατὸν τῶν Ἀθηναίων αὐξῆσαι· τὸ δὲ δεύτερον περὶ τοῦ Φιλίππου δυνατοῦ τὴν [illegible] ἔχοντος δυνάμεως. [illegible] ἐν προοιμίοις ἐργάσασθαι. Ἄνωθεν. Τοῦτο τὸ σχῆμα [illegible] πρὸς [illegible]· [illegible] γὰρ τῷ [illegible] τὴν δύναμιν ἐξετάσαι τοῦ Μακεδόνος ἡ δὲ αἰτία, ἵνα μὴ φοβήσῃ μᾶλλον τοὺς Ἀθηναίους

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

1 ΕΠΙ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν φανερὰν γιγνομένην τῇ πόλει· οὐχ ἥκιστα δὲ ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασι· τὸ γὰρ τοὺς πολεμή-
2 σοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι, καὶ χώραν ὅμορον καὶ δύναμίν τινα κεκτημένους, καὶ τὸ μέγιστον ἁπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς, πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν εἶναι, δαιμονίᾳ
3 τινὶ καὶ θείᾳ παντάπασιν ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτούς, ὅπως μὴ χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξωμεν τῶν ὑπαρχόντων· ὡς ἔστι τῶν αἰσχρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων ὧν ἦμέν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προϊεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμ-
4 μάχων τε καὶ καιρῶν. τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προ-

Marginalia: προοιμιακοῦ. α. — ὅμοια. π. — προοιμίου. π. — πότερος. π. — ἀπόδειξιν. π. — κεφάλαια. π. — φανερᾶς. π. — γάρ τοι. π. — αὐτοί. π. — π. — αὐτὰ ποιῆσαι. π. — Ὀλυνθιακῶν α. — γιγνομένην. α. π. — αὐτῶν π. — α. π.

ναῦς ἀποσχέσθαι τοῦ πρὸς αὐτὸν πολέμου· οὐκ ἐβούλετο δὲ πάλιν ταύτην ἀναμιμνήσκειν ἐάσας, ἵνα μὴ αὐτὸ τοῦτο δόξῃ φοβούμενος, τὴν καταλύειν. ἀλλ' οὖν ποιεῖ καὶ μνημονεύει κατὰ παράλειψιν, καὶ τὴν αἰτίαν οὐ τὴν οὖσαν λέγει, ὅτι ἵνα μὴ φοβήσῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ἑτέραν, ἵνα μὴ δόξω, φησὶν, αἰσχύνην ὀνειδίζειν. Οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι) Κατὰ μὲν τὸ ἀληθὲς, οὐ βούλεται αὐτοῦ διελθεῖν τὴν δύναμιν, ἵνα μὴ φοβήσῃ τοὺς Ἀθηναίους· ὑπονοεῖ δὲ ὅτι τὸ συμμαχίας ἔχειν πολλὰς προσποιεῖται δὲ τὴν δόξαν παραιτεῖσθαι, ἵνα, φησὶ, μὴ φιλοτιμίας ἐκείνῳ προξενήσω δι' ὧν αὔξω αὐτόν.

πρέπειν τὰ δέοντα περὶ ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. ἀλλὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάντα, ὅσα ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινὰ, ὑμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπρᾶχθαι· ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ παρ' αὑτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, τούτων οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη, βουλομένοις ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι. τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι, λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως. τὸ δὲ πάνθ' ὅσα πώποτ' ἔπραξε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι, καὶ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτῷ. ἐγὼ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν εἶναι τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώρων αὐτὸν ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν, εὑρίσκω,

Ὑπὲρ τούτων) Τῶν τοῦ Φιλίππου. Ὁ μὲν γὰρ) Περίοδος τετράκωλος, ἔχουσα δύο προτάσεις, καὶ δύο ἀποδόσεις. Σκοποῖτο) Ὁ δεῖνα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. αἰνίττεται δὲ εἰς τοὺς φιλιππίζοντας ῥήτορας. Ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει) Τετράκωλος, οὐκ ἔχουσα μίαν πρότασιν δίκωλον, καὶ μίαν ἀπόδοσιν. Ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν,) Ὑπὲρ ὧν οὖν ηὔξηκασιν οὗτοι Φίλιππον οὗτοι οἱ προδόται, καὶ δεῖ αὐτὸν μὲν φιλίππου χάριν αὐτοῖς ὁμολογεῖν, ἡμᾶς δὲ δίκην αὐτοὺς εἰσπράξασθαι, ὑπὲρ τούτων, φησὶν, οὐκ οἶδα καιρὸν μοι τὸ λέγειν νῦν δοκεῖ· οὐ γὰρ ταύτην εἰσῆλθον κατηγορίαν ποιήσασθαι, ἀλλὰ συμβουλεῦσαι περὶ Ὀλυνθίων. Πεπολιτευμένοις) Παρ' ὑμῖν. Λαβεῖν) Παρ' αὐτῶν. Τοῦ λέγειν) Ὑπὲρ τῶν πεπολιτευμένων ὑπὲρ ἐκείνου. Χωρὶς τούτων) Χωρὶς τοῦ προξενεῖσθαι ἐκείνοις τὸν πόλεμον διὰ τῆς κατηγορίας τῶν προδοτῶν. Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον) Ἐπειδὴ μὲν οὖν τελείαν ταύτην προοίμιον οὐ μίαν τὴν δύναμιν ἔχει τοῖς προειρημένοις ἐκεῖνα μὲν γάρ ἐστιν ὅλης τῆς ὑποθέσεως· τὸ μὲν γὰρ πρότερον, περὶ τοῦ δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων· τὸ δὲ δεύτερον, περὶ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου· τὸ δὲ δυνατὸν κεφάλαιον, ὅλον συνέχει τὸν λόγον. τοῦτο δὲ μερικὸν τὸ προοίμιον, καθάπερ ἔχον τῆς ὑποσχέσεως· ἐπειδὴ γὰρ μέλλει τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἐξετάζειν τοῦ Μακεδόνος, αἰτίαν ἀποδίδωσιν ἐν ᾧ προοιμίῳ προλαβὼν, δι' ἣν μέλλει τοῦτο ποιεῖν. Ἄλλως. Ἰστέον ὅτι τὸ δεύτερον καὶ τρίτον προοίμιον, εἰς κατασκευὴν τοῦ Φιλίππου λαβὼν ἀλλ' ὃ μὲν τῷ δευτέρῳ ἀπὸ τῆς ῥώμης αὐτὸν κατέβαλεν τῷ τρί-

[margin:] ^a. ^ὑμῖν. θ. ^οὐχὶ καλῶς. θ. ^αὐτοῦ. ι αυ δ. θ. ^θ. ^ευ. θ. ^σκοποίη θ. ^αὐτὸν. β. γ. α ^ὑπὲρ αὐτοῦ. θ. ^ευ. θ. ^χ. δοκιμάζειν. α. β. ^πάντα. ^δυοῖν ἕνεκα. ^αὐτῷ. α. β. ^λ. ^θ. ^ι. ^προσεῖ. α. β.

5 6 7 8 9

τῳ δὲ ἀπὸ τῆς γνώμης, καὶ τὸ κρεῖττον ἔχει πλεονέκτημα ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ ἀπὸ χρήματος, ὅσω τὸ δυνατὸν, ἀμφότερα· ἐπειδὴ φοβερὸς ὁ Φίλιππος δοκῶν καὶ δυνατὸς, ἐφόβει τοὺς Ἀθηναίους. καὶ ὑπὲρ τῆς συστάσεως τοῦ λόγου, διὰ τὸ δυνατὸν κεφάλαιον ἀνάγκη. Κενὴν) Ματαίαν καὶ χωρὶς ἐλέγχου. Καὶ βραχέος λόγου) Ἐπειδὴ τὸ πάντα ὅσα οὗτος ἔπραξε Φίλιππος ἐπαγγέλλεσθαι εἰπεῖν, ὑπόνοιαν ἐδίδου μακρολογίας, πολεμία δὲ αὕτη τοῖς ἀκροαταῖς, τῇ συντομίᾳ τὸ λέγειν παραμυθεῖται. Ὅτι πάντα διεξελήλυθεν) Εἰ γὰρ οὐκ ἔτι προσθήκην αὐτῷ λαμβάνει τὰ πράγματα· μένει δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν οὐχ ὅτι τὰ ἀνθρώπινα, δηλονότι πρὸς καθαίρεσιν ἥκει λοιπὸν αὐτῷ τὰ τῆς δυνάμεως, αἰτία, οὐ δικαίαν ὅτι εὑρίσκει μηχανὴν πᾶσαν γὰρ διῆλθε, καὶ πάντας αὐτοὺς ἔγνωσαν. Παρακρουόμενος) Ἐξαπατῶν. Ἐγὼ μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) Ἐπειδὴ λοιπὸν αὐτὸ τὸ κεφάλαιον εἰσάγει τὸ δυνατὸν, ἀπὸ λύσεως ἀρξάμενος· οὐ γὰρ ἀντίθεσιν, ἀλλὰ φοβερὸς ὁ Φίλιππος ἦν οὕτω φανερῶς ὡς μὴ δεῖσθαι, ἐπάγει τὰς λύσεις· ὅπως μὲν γὰρ πρὸς τὸν ἀντίθετον ἔχομεν ἀναγκαίως μέλλοντα χρῆσθαι τοῖς ἀντιθέτοις, καὶ ὑμεῖς μὴ λεγόμενον, τὸ δεῖ φανερῶς λύεσθαι τὰς ἀντιθέσεις· ὅπου δὲ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν παρ' ἑαυτῷ τὴν ἀντίθεσιν ἔχει ὁ ἀκροατὴς, τότε χρὴ λύειν καὶ μὴ λέγοντας, ὅπερ καὶ νῦν γέγονεν· ἐπλανᾶτο γὰρ αὐτοῖς ὁ δῆμος περὶ φοβούμενος τὸν Φίλιππον, ὥστε προσθεῖναι ἔδει τὴν ἀντίθεσιν ταύτην, δι' ἣν συνελθόμενοι συνῆλθον. Καὶ αὐτὸς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι. Νῦν δὲ θεωρῶν) Τὸ ὑπερβατὸν, οὕτω· νῦν δὲ εὑρίσκω τὸν Φίλιππον τὴν ὑμετέραν εὐήθειαν τοῦτο προσαγαγόμενος, ὃ δεῖ διὰ τοῦτο, ὥσπερ ἀναπεισάμενος τὴν ὑμετέραν μωρίαν, καὶ δυνηθέντα ὑμᾶς ἀπατῆσαι, διὰ τὸ ὑποσχέσθαι ὑμῖν παραδώσειν τὴν Ἀμφίπολιν· ὑπέσχετο γὰρ πρότερον αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ

προσδέξαιντο τοὺς Ὀλυνθίους εἰς φιλίαν, καὶ συμμαχίας δεῖσθαι αὐτοὺς ἐξ ὧν Ποτίδαιαν ἐχαρίσατο, τούτους ἀπήλασαν πρὸς. πάλιν δὲ ἦλθε πρὸς αὐτοὺς φιλίας. εἶτα ὁρῶν ὁ Φίλιππος ὅτι Ἀθηναῖοι πρὸς Ὀλυνθίους μαχόμενοι, διὰ τὸ μὴ καθαρῶς ἀποστῆναι αὐτῷ τοὺς Ὀλυνθίους, χαρισάμενος αὐτοῖς τὴν Ποτίδαιαν, ἐπῄνεσεν Ἀθηναίους φησὶ γὰρ ὅτι καὶ τούτοις ... ὅρα δὲ πῶς εἶπεν Ἀθηναίους ἐξαπατῆσαι καὶ Ὀλυνθίους, τοὺς Ἀθηναίους προσποιήσεσθαι ἵνα ... ἐχθροὶ ... δέοντο ... ἀπατώμενοι μετὰ Ἀθηναίους τοὺς στρατιώτας τὸ αὐτὸ δὲ θρυλούμενοι μὲν παρ' ὑμῖν, ἀπόρρητον δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὄν.

τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν προκαταλαβών, ὅτε Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ἡμῖν διαλεχθῆναι, τὴν Ἀμφίπολιν φάσκων παραδώσειν, καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγόμενος· τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ Ποτίδαιαν οὖσαν ἡμετέραν ἐξελεῖν, καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις· Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα, τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδεὶς ἔστιν ὅντινα οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν, δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν αὐτῷ· ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοί, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι. καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ, καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν

Καὶ σκοπῶν) Αὐτόν.

Τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν.) Οὐκ εἶπεν ὑμετέραν, διὰ τὸ ἐπαχθὲς καὶ ἑαυτὸν συνάπτων τῷ ἐγκλήματι. φασὶ δέ, ὅτι πάντη τι μωρίας ἡ εὐήθεια σημαίνει· ἀλλ' ἔστιν ὅτι προσότητα καὶ ἐπιείκειαν καὶ τὸ ἁπλοῦν. ὅθεν καὶ νῦν βούλεται σημαίνειν. Εὐήθειαν) Ἁπλότητα καὶ ἀπονηρευσίαν. Ἀπήλαυνόν τινες) Οἱ τούτῳ χαριζόμενοι. δέον δ' εἰπεῖν, ἀπηλαύνετε ὑμεῖς· ἡ γὰρ πόλις πᾶσα ἦν ἡ ἀποπέμψασα· ὁ δέ, εἰς τοὺς ῥήτορας ἀπωθεῖται τὸ ἔγκλημα. ἐμφαντικῶς δὲ εἶπεν ἐνθένδε, οὐκ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀλλ' ἀπὸ τῆς χώρας ὡς ἀπὸ τῆς ἰδίας, ὅθεν ἐβοηθεῖσθαι ἐπόθησαν. ἀπήλαυνον αὐτοὺς ἱκέτας. Καὶ τὸ θρυλούμενον ποτε) Λέγεται ὅτι Πύδνα χωρίον Μακεδονίας· Ποτίδαια δὲ τῆς Θρᾴκης. καὶ ἡ μὲν Πύδνα, ὑπήκοος ἦν Φιλίππῳ· ἡ δὲ Ποτίδαια, τοῖς Ἀθηναίοις. ἐψηφίσαντο δὲ τοῦ, τὴν μὲν Ποτίδαιαν ἀποδοῦναι πρὸς Φίλιππον· τὴν δὲ Πύδναν, πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. ἑκάτεροι δέ, οἵ τε Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φίλιππος, τὴν ἰδίαν ἐπεθύμουν. τοῦτο οὖν ἔλεγεν ὁ Φίλιππος, ὅτι τὸ θρυλούμενον τοῦτο καὶ πεθούμενον ἐν ἀπορρήτῳ κατασκευάσειν. διὰ τί δὲ ἐν ἀπορρήτῳ; ἵνα μὴ ἑκάτεροι μαθόντες, φυλάξωνται, οἵ τε Ποτιδαιᾶται καὶ οἱ Πυδναῖοι. Θεόπομπος δέ φησιν ὅτι ἀεὶ Πύδνης ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, ἵνα δῷ αὐτοὺς τοῖς Ἀθηναίοις Ἀμφίπολιν, δέξηται δὲ παρ' αὐτῶν τὴν Πύδναν αὐτῷ οὖσαν. καὶ τὸ ἀπόρρητον δέ, ἵνα μὴ μαθόντες οἱ Πυδναῖοι φυλάξωνται· οὐ γὰρ ἐβούλοντο εἶναι ὑπὸ τῷ Φιλίππῳ. Συμμάχους) Τοὺς Ποτιδαιάτας. Θετταλοὺς δὲ νῦν) Εἰκότως Θετταλοὺς τελευταίους ὑπέταξεν, ὡς εὐχερῶς ὅλους καὶ μὴ ἐντυχόντας ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων καὶ Ὀλυνθίων ἀπάτης σωφρονισθῆναι. Οὐ πεφενάκικεν) Ἐπειδὴ στρατηγικὸν ἐστὶν καὶ τὸ φενακίζειν τοὺς πολεμίους, διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν εἰπών, τῶν αὐτῷ χρησαμένων, ὅτι Φίλιππος οὐ τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τοὺς φίλους ἀπατᾷ· τοῦτο δὲ ἀπιστίας τεκμήριον. εἴρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς φενάκης τῆς προσθέτου κόμης, ἥτις ἕνεκα ἀπάτης γίνεται· προσποιεῖται γὰρ περιθεῖναι κόσμον ὅπερ οὐ πέφυκεν. Ὥσπερ οὖν διὰ τούτων) Ἐνθύμημα, ὃ καλεῖται ἀκολουθία. ὥσπερ, φησί, διὰ τῆς ἀγνοίας γέγονε μέγας, οὕτως ὀφείλει διὰ τῆς γνώσεως καθαιρεθῆναι πάλιν. Διὰ τούτων) Ἀγνοούντων καὶ διὰ τῶν ἀπατηθέντων. Διὰ τῶν αὐτῶν) Εἰς γνῶσιν ἐλθόντων ὅτι ἠπάτηνται· διὸ κατ' αὐτοῦ ὁρμήσουσιν. Ἕνεκα ἑαυτοῦ) Ἀλλ' οὐχ ἕνεκα αὐτῶν. Παρελθών) Τὸ σχῆμα προσκλήσεως. Μᾶλλον δ' ὑμῖν, δειξάτω) Τοῦτο λέγεται ἐπανόρθωσις. εἰ ἐμὲ γάρ, φησίν, ἀνάξιον νομίζει τοῦ μαθεῖν, ὑμῖν δειξάτω. τὸ γοῦν ἀμφίβολον ἔθηκε, τὸ δὲ ὁμολογούμενον εἴρηκεν· ἀμφίβολον μὲν γὰρ τὸ λεγέτω μοι ὅτι οὐκ ἔστιν ἀληθές· τὸ δὲ ὁμολογούμενον, ὅτι οἱ ἐξηπατημένοι οὐ πιστεύουσι. Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν) Καὶ τοῦτο ἀντίθεσις ἐστὶ τοῦ δυνατοῦ, δυνάμει ἀνθυποφορὰν ἔχουσα· ἡ γὰρ ἀνθυποφορά, οὐχ ὁλόκληρός ἐστιν ἀντίθεσις, ἀλλὰ μέρος ἀντιθέσεως, τὸ μὲν διηγημένον, τὸ δὲ ἐνιστάμενον, ... ἐστὶ καὶ τὸ νῦν τῆς γὰρ προτέρας ἀντιθέσεως οὔσης, ὅτι φοβερὸς ὁ Φίλιππος, καὶ τῷ δικαίῳ ληφθείσης, ἡ ἀνθυποφορά, πρὸς μὲν τὸ δίκαιον οὐκ ἐνίσταται· μέρος δὲ ἔχει τοῦ δυνατοῦ, ὅτι εἰ καὶ Φίλιππος ἄδικος καὶ ἐπίορκος, ἀλλ' ὅμως βίᾳ καθέξει τὰ πράγματα. Οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν) Ὅτι διὰ τὸ κατέχειν αὐτὸν τοὺς χωρίους [illegible] κατ' αὐτῶν, οἷς φρούρια καὶ λιμένας, ἵνα καὶ

καὶ διαλύουσιν ἀποστῆναι μὴ δυνάμενοι. Ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας) Ἀπὸ τοῦ δικαίου [illegible] ἐκ πλεονεξίας ἰσχύσῃ, [illegible] αἰτιασόμενος. Πᾶσι) Στρατηγοῖς καὶ στρατιώταις.

Ἡ πρώτη πρόφασις) Αντὶ τοῦ ἁπλῶς [illegible] ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα, εἰπών, [illegible] μέρος. Μικρὸν πταῖσμα, Τὸ ἐν Θετταλίᾳ [illegible] πόλεμον. Ἀνεχαίτισε) Ἀνέσχισεν. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὑποζυγίων, [illegible]

τὰς συμφοράς, καὶ μηδὲν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα, ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα, κἀπιορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα, εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται, καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ (16) τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ. Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα, τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ, τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν (17) ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν, καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν, ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας (18) μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. (19) κἂν ταῦτα ἐθελήσητε, ὡς προσήκει καὶ δεῖ, περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται. ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐν μὲν προσθήκῃ

δεῖ. Ἀξίως τῆς πόλεως) Καλῶς [illegible] ἀξίως τῆς πόλεως. Τὰ πράγματα, Ἔργα. Ὥσπερ) [illegible] αὐξήσεως. Τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσιν) Ἐπειδή [illegible] Τὴν μετάστασιν) Μετάστασις, [illegible] Εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει) Οὕτως [illegible] Τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς) Οὐ [illegible] αὐτῆς τῆς μακεδονικῆς, [illegible]

τοῦ ἔξω τῶν συμμάχων· ἤδη γὰρ περὶ τούτων εἴπομεν. Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονική) Πρὸς γὰρ Ὀλυνθίους πολεμοῦντι Ἀθηναίοις συνεμάχησέ ποτε Δέρδας ὁ ἀδελφὸς Φιλίππου μετὰ τῶν Μακεδόνων. ἀληθῶς οὖν λέγει, ὅτι ἡ δύναμις τῶν ἐχθρῶν, τότε μὲν ὥσπερ ἐν προσθήκης μέρει πρὸς συμμαχίαν, νῦν ἡμῶν περὶ τῶν πρωτείων φιλονεικεῖ. τὸ δὲ ὅλως, ἀντὶ τοῦ καθόλου. Ἐν προσθήκης μέρει) Ὅ ἐστι προστεθειμένη ἄλλῃ τινὶ δυνάμει. Οὐ σμικρά) Οἷον οὐ μικρὰ, οὔτε μεγάλη, οὔτε σμικρά. Ἐπὶ Τιμοθέου) Οὗτος στρατηγὸς ἦν Ἀθηναίων, πατὴρ Κόνωνος τοῦ στρατηγοῦ. εὐτυχὴς δὲ σφόδρα ἐξ ἀρχῆς γενόμενος, εἴπερ τις ἄλλος. λέγεται γὰρ περὶ αὐτοῦ, ὡς ἐν οἷς ἐδύνατο πολέμοις ἐπιμέμπτο, ἐνίκα. ὅθεν καὶ τοὺς ζωγράφους ἡνίκα αὐτὸν ἔγραφον, γράφειν αὐτὸν καθεύδοντα· γυναῖκα δὲ συγγράφειν, ἐπιγράφειν τε αὐτῇ τὸ τῆς τύχης ὄνομα πλησίον αὐτοῦ ἱσταμένην, καὶ βαστάζειν δίκτυα καὶ ἄλλα ὄργανα θηρευτικὰ, δηλοῦντες διὰ τούτου ὅτι ἡ τύχη ὑπὲρ αὐτοῦ πάντα ποιεῖ, αὐτοῦ ποιοῦντος μηδέν. ὡς δὲ ἐπὶ τούτοις βαρέως ἤνεγκε, μηδέποτε νενικηκέναι διὰ τὴν τύχην, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ λέγων, ὕστερον ὥσπερ τοῦ δαιμονίου αὐτὸν νεμεσήσαντος τῇ ἀλαζονείᾳ τοῦ ῥήματος, οὐκ ἔτι νενίκηκε. Συναμφότερον) Σὺν ἄλλῳ τιθέμενον.

[margin:] * ταῦτα. κ. * ἐχθρῶν. α. 20 * ταῦτα. κ. * ποιοῦντος. κ * νίκης. α. * αὐτοῦ. κ.

Θετταλοῖς νοσοῦσι) Νοσοῦσι λέγει ταῖς γνώμαις, ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν ἐβούλοντο δημοκρατεῖσθαι· οἱ δὲ, ὑπὸ τοὺς τυράννους τοὺς Ἀλευάδας καὶ οἱ φίλοι αὐτῶν πράττεσθαι. τυραννικὴν δὲ οἰκίαν, τὸ γένος λέγει τῶν Ἀλευαδῶν. 21 Καὶ μικρὰν δύναμιν) Ἐπειδὴ διὰ τὴν ἀσθενείαν ἔδοξεν ὥσπερ τινὰ ὑπεροχίαν δυνάμεως παρέχειν τοῖς * Μακεδόσι, βούλεται καινὸν αὐτὸ δεῖξαι καὶ διὰ τοῦ καθολικοῦ ἐλαττῶσαι. ὁ δὲ καί, σημαίνει ἐνταῦθα αἵρεσιν τοῦ ἐλάττονος ἐν ἀντιτοιχίᾳ τοῦ μείζονος· οὐ γάρ εἰσι δύο μέρη, ἀλλ' ἕν. Ἔτ' ἐπισφαλεστέραν) Γέγονε πῶς ἀσθενές, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μᾶλλον ἰσχυρὸν ποιεῖ διὰ τὸ γυμνάζεσθαι καὶ * συνεκμαθεῖν τὰ πολεμικά· καὶ φανερὸν ὅτι ἀσθενεστέραν οὐ λέγει τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ· διότι μισοῦσιν αὐτὸν δι' ἃ περὶ αὐτοὺς ποιεῖ ὡς ἐπιφέρει· ὁ ὅτι τῇ συνεχεῖ στρατεύσει καταπονούμενοι, ἀσθενέστεροι γίνονται. Μὴ γὰρ οἴεσθε) Ἀντιπτώσεως λύσις. ἐπειδὴ δειλίαν ἔοικε κατηγορεῖν τὴν γνώμην ἐξετάζειν τοῦ Φιλίππου, καὶ τὴν φύσιν τῶν Μακεδόνων, καὶ τὰς προαιρέσεις αὐτῶν ἐναντίας ἀποφαίνει, οὐχ ὁμονοοῦντας ἀλλήλοις δείκνυσι.

[margin:] * Μακεδόνιοις. α. * συνεχῶς τινὰ τὰ πολέμια. α.

22 Καὶ προῄρηται πράττων) Σύνταξις οὕτως καὶ προῄρηται πράττων καὶ κινδυνεύων παθεῖν ὅ, τι ἂν συμβῇ. εἶτα δεῖ δεῖξαντας προαιρεῖσθαι τὸ ᾑρημένος ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς, δόξαν κτήσασθαι τὴν τοῦ ταῦτα διαπράξασθαι, ἃ μηδεὶς * ἄλλος Μακεδόνων. Κοπτόμενοι δ' ἀεὶ ταῖς στρατείαις) Ταλαιπωρούμενοι. τὰ μὲν συμβαίνοντα ἐκ τῆς στρατείας, λέγω δὴ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πολεμίων, ὡς πρὸς φόβον συντείνει, ἀφῆκε· τὴν δὲ γνώμην ἐξέθηκεν, ὅτι λυποῦνται τοῖς συνεχέσι πολέμοις. καὶ τὴν αἰτίαν προστέθεικεν, οὐ στρατευόμενοι γεωργεῖν, οὔτε τοῖς ἰδίοις προσέχειν. εἶτ' ἐπειδὴ προς τοῦτο ἀντιπίπτει, ἀλλ' ἐκ τοῦ πολέμου κερδαίνουσι, λάφυρα καὶ τὰ τοιαῦτα λαμβάνοντες, καὶ τοῦτο ἄχρηστον ἀπέφηνε τὸ κέρδος. οὐ δυνάμενοι αὐτῶν διαπεράσκειν ὅσα ἂν πείσωσιν, ἀλλὰ προστέθεικεν αἰσθομάτων ἔχειν διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τῷ ἔθει αὐτά, καὶ μὴ δύνασθαι πωλεῖν, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων, καὶ μηδενὸς ἐμπορευομένου διὰ τὸν πόλεμον. καὶ προστέθεικεν, οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται, ἐνδεικνύμενος ὅτι οὐδὲ ὅπλοις κρατοῦντες, ἀλλ' ἁρπάζοντες καὶ 23 ληιζόμενοι κερδαίνουσι. Διαθέσθαι) Πωλῆσαι. ἡ λέξις καὶ παρ' Ἰσοκράτει ἐν τῷ Βουσίριδι, ὅταν λέγῃ τὴν διάθεσιν. Ἄλλως. Διαθέσθαι ἀντὶ τοῦ ἀποδόσθαι. Ἰσοκράτης καὶ διάθεσις ἀντὶ τοῦ διαπράσεως· Ἀντιφῶν δὲ ἀντὶ τοῦ διοικήσεως· καὶ διαθέσθαι ἀντὶ τοῦ διοικῆσαι. παραλαμβάνεται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ συνθέσθαι, ὡς Ὑπερείδης καὶ Δημοσθένης ἐν τοῖς ἑξῆς ἑκατέρᾳ δὲ τούτων κεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ διαθήκας γράφειν. Ἰσαῖος ἐν τῷ πρὸς Ἀριστογείτονα, μετὰ ταῦτα τὴν ἀπίκειον ἑτέραν διαθήκην ἐκόμισαν, ἣν ἔφασαν Ἀρχέπολιν ἐν Λήμνῳ διαθέσθαι. Λυσίας ἐν τῷ πρὸς Τιμωνίδην, πῶς ἂν τῆς διαθέσεως τῷ τετελευτηκότι ἀμφισβητοῖμεν, ἣν ἐκεῖνος διέθετο, οὐ παρανοῶν, οὐδὲ γυναικὶ πειθόμενος. παρ' Ἰσοκράτει δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ πωλεῖν κεῖται τὸ διαθέσθαι, ὡς φησιν ἐν Ἑλένης ἐγκωμίῳ, γνοίη δ' ἄν τις κἀκεῖθεν ὅτι διαφέρει τῶν ὄντων, ἐξ ὧν ἂν αὐτὸς διαπράττηται πρὸς ἕκαστον τῶν καλῶν. Ἀντιφῶν δὲ τῷ διαθέσθαι ἐχρήσατο ἐπὶ γνώμης ἢ διανοίας· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ ἐπὶ

χης μέρις ἐστί τις οὐ σμικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ, πρὸς Ποτίδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ δὲ Θετταλοῖς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις, ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν * ἐβοήθησε. καὶ ὅποι τις ἄν, οἶμαι, προσθῇ, κἂν 21 μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστι μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' * ἐπισφαλεστέραν * αὐτὴν ἢ ὑπῆρχε φύσει, κατεσκεύακεν * ἑαυτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν, καὶ τοὺς ἀρχομένους· 22 ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ προῄρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος Μακεδόνων βασιλεύς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος· τοῖς δὲ, τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων οὐ μέτεστι· κοπτόμενοι δὲ ἀεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς 23 ἄνω τε καὶ κάτω, λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὑτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν πορίσωσιν οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ

[margin:] * ἐβοήθησε. α. * α. * αὐτῷ. θ.

τὸ διαθέσθαι λέγει τοῦτ᾽ ἔστιν ἐπὶ τὸ ἐξαγγεῖλαί τι, ἐν τῷ ις. τῆς ἀληθείας. ὁ αὐτὸς κέχρηται αὐτῷ καὶ ἐπὶ τῆς διαθέσεως. Οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες) Ὅρα πῶς κατὰ μικρὸν τὰ αἴτια ἀποδείκνυσι τοῦ Φιλίππου, πρῶτον εἰπὼν ὅτι μισοῦσιν αὐτὸν οἱ σύμμαχοι, Θετταλοί τε καὶ βάρβαροι, καὶ μελετῶσιν ἀπόστασιν· εἶτα καὶ αὐτοὶ οἱ Μακεδόνες οἱ πάντες αὐτοῦ. εἶτα, ἵνα μή τις εἴπῃ, ἀλλ᾽ εἰ καὶ οὗτοι οὕτως ἔχουσιν, ἀλλ᾽ ἐκεῖνα ξενικὰ καὶ ἴδια στρατεύματα βούλεται δεῖξαι, ὅτι καὶ οὗτοι δόξαν μὲν ἔχουσι καὶ ἐπίστανται πολεμικά· οὐ μέντοι εἰσὶν ἀγαθοί, ὡς ἄν καὶ ἐπιφέρει. Πεζέταιροι) Πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις. οἱ μὲν γὰρ αὐτὸ λέγουσιν ὄνομα στρατεύματος οὕτω λεγομένου· οἱ δέ, ὅτι πεζοὺς ὄντας παρ᾽ αὐτοῖς στρατιώτας, τοὺς ἵππον οὐδαμῶς ἔχοντας, τοὺς δὲ ἑταίρους ὡπλισμένους· διό φασι καὶ πεζεταίρους αὐτοὺς καλεῖσθαι, παρὰ τὸ πεζοὺς ἑταίρους ἔχειν· πεζὰ γὰρ τὸ κάτωθεν τοῦ ποδός· ὅθεν καὶ τὸ πεζεύειν, τὸ χαμαὶ περιπατεῖν· οἱ δέ φασι τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν πεζῶν οὓς εἶχε ξένους, ἑταίρους καὶ φίλους γενομένους αὐτῷ, ὥσπερ τινὰς ἐκλελεγμένους διὰ τὸ ἀνδρεῖον, ἵνα φυλάττωσιν αὐτόν. ἡ δὲ γραφὴ διάφορος πρὸς τὴν διαφορὰν ἐξήγησιν.

χαλεπῶς. οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου· ὡς δ᾽ ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουσα, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἵου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα· πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν φιλοτιμίαν πάνδρος ἀνυπέρβλητον εἶναι. εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ᾽ ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην, καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ᾽ ὅτι ταῦτ᾽ ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώ-

Ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων) Οἷον εἰκὸς αὐτῶν, οὐχ ἁπλῶς παρὰ διηγουμένων τινός· οὐ γὰρ λέγειν ἐπιστεύετο. Οὐδένων) Φασὶν οἱ τεχνικοὶ τῆς γραμματικῆς, ὅτι κυρίως κέκληται ἡ λέξις ἡ διὰ τοῦ οὐδεὶς οὐδένος. Βελτίους) Οὗτοι οἱ πεζέταιροι. Εἰ μὲν γάρ τις) Τὸ ἀναίτιον ἐμφαίνει. Φιλοτιμίᾳ πάντας) Ἀντὶ τοῦ διὰ φιλοτιμίαν, ἵνα αὐτὸς μόνος κεκλῆσθαι βούληται· οὐδὲ γὰρ ἐπιτρέπεις καθ᾽ ὃ δὲ ἐξαρέσκεται· εἰ μὴ γὰρ συμμετέχων ὀρέγηται, ἐπιτρέπει ὧν τῶν δὲ πλεονάζοντι, τὰς κενοδοξίας, ὥσπερ λέγομεν, ἐκ παντὸς ἑκάστου τῶν ἀρετῶν δύο κακίαι παρέπονται, κατ᾽ ἔνδειαν καὶ πλεονασμόν. Ἢ δίκαιος ἄλλως) Οἷον ἀπὸ φύσεως, σώφρονας ἵνα δείξῃ, ὅτι ἀπὸ διδαχῆς ἦν ὅτι παρὰ Μακεδόσι τῶν ἀρετῶν ἔρρετο. ἄλλως δὲ σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἄλλως, ἢ τὸ κατὰ ἄλλον τρόπον ἢ τὸ κατὰ φύσιν, ὡς ἐνταῦθα ἢ τὸ μάταιον. ὡς ἀττικοὶ δὲ κέχρηνται δόξῃ· ἐπεὶ γὰρ κοινῶς ἐπίσταται τὰς ἀρετὰς ἀλλήλαις, ὥστε τὸν ὄντα σώφρονα, καὶ δίκαιον εἶναι, καὶ φρόνιμον, καὶ ἀνδρεῖον. Τὴν καθ᾽ ἡμέραν ἀκρασίαν) Οὐχ ἁπλῶς οὐδὲ τοῦτο

ἀλλ᾽ ἵνα μή τις νομίσῃ ὡς τύραννον αὐτὸν τρυφᾶν καὶ ἔν τισιν ἡμέραις, καὶ ταύτας ἑορτασίμους καλεῖν, διὰ τὸ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ταῦτα ποιεῖν, διέβαλεν αὐτὸν ὡς μέθυσον, καὶ τοῦτο βίον ἔχοντα. ἀκρασίαν δέ, ἀκοσμίαν τινὰ καὶ ἀταξίαν, παρὰ τὸ μὴ κεκρατῆσθαι. Κορδακισμούς) Ὀρχήσεις αἰσχίστας· κορδακισμὸς γάρ ἐστιν εἶδος ὀρχήσεως αἰσχρᾶς καὶ ἀπρεπεῖς τῆς γὰρ ὀρχήσεως, ἡ μὲν ἐστι πολεμική, ὥς καὶ ἡ πυρρίχη· ἡ δὲ γελαστική, ἣ χρῶνται ἐν θεάτροις καὶ πότοις. Παρεῶσθαι) Ἐπὶ μὲν τῆς ἀνδρείας, τὸ ἐκβαλεῖν· ἐπὶ δὲ τούτων, τὸ παρεῶσθαι εἶπεν, ὥσπερ καταφρονεῖσθαι. καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ἀνδρείας, τὸν φθόνον αἴτιον· ἐπὶ δὲ τῆς σωφροσύνης, τὸ μῖσος. Λῃστὰς καὶ κόλακας) Λῃστάς, ὥσπερ ἁρπαγάς τινας στρατιώτας. εἶτα ἐπειδὴ ἔμφασιν εἶχε τινὰ ἴχνος τὸ τῶν λῃστῶν, εἴγε λῃστεύουσι τοὺς πολεμίους, ἐπήγαγεν τούτῳ τὸ κόλακας, ἐπιτείνουσι αὐτοῦ τὰ πάθη· ἐπαίρουσι γὰρ τὸ φρόνημα οἱ κόλακες. Ὀκνῶ) Διὰ τὴν αἰσχρότητα. Δῆλον δ᾽ ὅτι ταῦτ᾽ ἐστί) Ταῦτα εἰς πίστιν τῶν ἀπηγγελμένων, ὥσπερ βούλεται αὐτοὺς μάρτυρας Ἀθηναίους ποιήσασθαι ἐξ ὧν ἴσασι. Καλλίαν ἐκεῖνον) Ἰστέον ὅτι πληθυντικῶς εἰπών, οὓς πάντες ἀπήλαυνον, ἕνα ἐπήγαγεν, ἐφ᾽ ἑνὸς τὸ πλάτος τῆς μαρτυρίας δεξάμενος. δημόσιον δέ φησιν, ἐπειδὴ δούλους εἶχον δημοσίους οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ αἰχμαλώτων ποιήσαντες, καὶ ἐδίδασκον τούτους γράμματα, καὶ συνέπεμπον αὐτοὺς ἐν τοῖς πολέμοις μετὰ τῶν ταμιῶν καὶ τῶν στρατηγῶν, ἵνα ἀπογράφωσι τὰ ἀναλισκόμενα. οὐκ ἀγνώμονας δὲ τοῦτο ἐποίουν, ἀλλ᾽ ἵνα διὰ τὸ δύνασθαι τούτους τύπτειν ὡς δούλους, ἐχωσιν μανθάνειν τἀληθῆ. αἰσχρὸν γὰρ ἐνομίζετο παρὰ Ἀθηναίοις, ἐλευθέρους τύπτειν. εἰ δὲ διὰ τῶν πληγῶν ἠλέγχθη ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ ταμίας ψευδόμενος, ὡς δοῦλοι λοιπὸν καὶ αὐτοὶ κακῶς ἔπασχον. Μίμους γελοίων) Ἀναγκαίως τὸ τῆς προσθήκης· οὐχ ἅπασα γὰρ μίμησις γελοῖα ποιεῖ, ἀλλ᾽ ἔστι καὶ σπουδαία· ἡ γὰρ τραγῳδία, μίμησίς ἐστιν ἠθῶν καὶ παθῶν· καὶ ἡ κωμῳδία μίμησις· καὶ οἱ μῖμοι τοῦ φρονος. καὶ αἰσχρῶν ᾀσμάτων προσέθηκεν· εἰσὶ γὰρ καὶ ἀγαθῶν ᾀσμάτων ποιηταί. Καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά) Ἵνα μή τις εἴπῃ, καὶ τί ταῦτα αὐτοῦ λυμαίνεται τὴν δύναμιν, ἐπάγει ὅτι δεῖγμά ἐστιν αὐτοῦ τῆς κακοδαιμονίας, ὡς ὅτι ἔχει μισοῦντας τοὺς θεούς· εἰκὸς γὰρ τοὺς μίμους καὶ εἰς τοὺς κρείττονας ἀποσκώπτειν.

28 Ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ) [illegible] Ἐξετασθήσεται) Ἐλεγχθήσεται. Δείξειν) Ἐλεγχθήσεσθαι. [illegible]

29 [illegible] Καὶ ῥῆγμα, καὶ στρέμμα) [illegible] Καὶ τῶν πόλεων) [illegible]

30 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες) [illegible]

28 μῆς καὶ λακεδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις ὁ καρπούμενος· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακράν, ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς
29 σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δ' ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ. οὕτω καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν· ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμ-
30 πλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ ὅλον, ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ
31 μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ἡμῖν ἐνούσας, ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ' οἶμαι καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὖ τὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ τοῖς φίλοις
32 ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὑτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτός, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ·
33 τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ὑμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἃ δεῖ περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων ἀν-

31 Πολὺ γὰρ πλείους) [illegible]

32 [illegible]

33 [illegible] Ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων) [illegible]

ὅτι τις ὑπὸ τούτων οἱ Ἀθηναῖοι, ἐξὸν εἶναι ὑπὸ [illegible] ἀδικουμένων πόλεμον πρὸς λακεδαιμονίους. καὶ ἐκ τούτου ἐκλήθη ὁ πόλεμος, ὑπὲρ τῶν ἑλλήνων [illegible]. Καὶ πολλὰ ἰδίᾳ) Παραλαμβάνοντες χρήματα παρὰ λακεδαιμονίων, συγχωροῦσιν αὐτοῖς ἀδικεῖν [illegible] τοὺς ἕλληνας. Προεκινδυνεύετε) Ὁ ἐστὶ πρὸ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἑλλήνων ἐκινδυνεύετε. Καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον) Οὐ λέγει καθ' ἕνα ἕκαστον ἄνδρα, ἀλλὰ κατὰ ἔθνη, καὶ κατὰ πόλιν. ὑπομιμνήσκει

τρέψητε, καὶ πολλὰ ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν, οὐκ ἠθελήσατε. ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες, καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι· νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει· τὰ δ' ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἐλπίζετε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον, οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκε. νυνὶ δ' ὅ, τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον· κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ὑμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδέν' αἰτιᾶσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε· τηνικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας, τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν· τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μέν ἐστι τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι, τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ, κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ἐπὶ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δ', ὅταν

δ' αὐτοὺς τοῦ χρόνου, ὡς δὴ καὶ τοῦτο [illegible] ἔχοντας [illegible] θυμίας. Καὶ ἔτι πρὸς τούτοις) Ἐν [illegible], καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, κατὰ κοινοῦ τὸ θαυμάζω. Ἑτέρους τινὰς) Οἷον τοὺς ξένους, καὶ Χάρητα καὶ Χαρίδημον. Αἰτιωμένων ἀλλήλους) Τοὺς περὶ Χάρητα. [illegible] ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ Χάρητος, [illegible] καλύπτει τὴν ὑποψίαν [illegible] γὰρ τοὺς στρατηγούς, [illegible] καθιστᾶσι. Πάλιν ἐλπιζόντων) Οἱ στρατηγοὶ [illegible], ἀποφυγεῖν βουλόμενοι, πάλιν αὐτοῖς [illegible] καὶ [illegible] αὐτοῖς [illegible] κατορθώσειν. Ἀγνωμόνως ἔχετε) Ἀνοήτως. ἀγνώμονας λέγει τοὺς ἀνοήτους, κατὰ στέρησιν τῆς γνώμης· οὐχ ὡς [illegible] ἀγνώμονας καλοῦμεν τοὺς μὴ ἀποδιδόντας τὰ χρέα, ἢ [illegible] τὰς ἀμοιβάς. Δι' ὧν) Διὰ τῆς ῥᾳθυμίας. Νυνὶ δ' ὅ, τι μὲν φυλάξομεν) Ἀντίθεσιν ἔλυσεν, ὅτι ξένοις [illegible] χρησόμεθα τοῖς στρατιώταις. ὁ δέ, [illegible] φησιν. [illegible] φυλάξαι, καλῶς τοὺς ξένους ἐπέμπομεν [illegible] γὰρ ἀπίστους [illegible] τοὺς ξένους. [illegible] δεῖ, πρόδηλον ὅτι [illegible] δεῖ στρατευόμενον. Φημὶ δὴ δεῖν) Τὸ συμφέρον κεφάλαιον. [illegible] ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους μετελήλυθεν, [illegible] ἐπιβολὴν [illegible]. [illegible] δὲ φαίνεται ὧδε πληρώσαντα τὸ δυνατόν, ἐπὶ τὸ συμφέρον μετέρχεται. Τὰς προφάσεις) Οἱ γὰρ στρατηγοὶ προφάσεις ἐποιοῦντο τῆς ἀπολογίας τὸ μὴ λαμβάνειν χρήματα. ἐλλείμματα δὲ αὐτὰ καλεῖ τὰ χρήματα ὀλίγα γὰρ φανερῶς [illegible] διδόντες τοῖς στρατιώταις, τὰ ὑπόλοιπα τοῦ πλήρους μισθοῦ [illegible] κατεῖχεν. Ἐλλείμματα) Τὰ ὑστερήματα. Οὐ γάρ ἐστι πικρῶς) Ἀντὶ τοῦ δικαίως· πικροὶ γὰρ τοῖς ἀδικοῦσι οἱ δίκαιοι καταφαίνονται. Ἰδίους δ' εὑρίσκειν) Ἰδίους λέγει, οὓς αὐτοὶ ἰδίους ποιοῦνται ἐκτὸς τῆς πόλεως. αἰτίαται δὲ ἴσως [illegible] Χάρητα. Ὅταν δὲ δύστις λόγοι) Ὅτι χρήματα μὴ λαμβάνοντες, οὐ δύνανται ὑπὸ τῆς πόλεως [illegible] καὶ [illegible] περὶ [illegible].

30 ἐστὶ (αὐτὴν) πρᾶγμα τι, ἀλλὰ πρεσβευτὴν ἐχρήσαντο. Καὶ γὰρ Παγασὰς) Ἡ ἱστορία οὕτως· ἀλεύας ἀπόγονός τις τῶν ἡρακλέους Θετταλὸς, ἐτυράννει Θετταλῶν· εἶτα καὶ οἱ τούτου παῖδες. μὴ φέροντες οὖν τὴν τυραννίδα οἱ Θετταλοί, καὶ ἀπορούντες τί δεῖ ποιεῖν, μετεπέμψαντο εἰς συμμαχίαν τὸν Φίλιππον. εἶτα ἐλθὼν ἐκεῖνος, ἐξέβαλε τοὺς ἀλευάδας ἐκ τῆς τυραννίδος· καὶ ὑπὲρ τούτου χάριν αὐτῷ ὁμολογοῦντες οἱ Θετταλοί, δεδώκασιν αὐτῷ νέμεσθαι Παγασάς, καὶ τὰ χρήματα τὰ ἐκ τῶν λιμένων καὶ τῆς ἀγορᾶς. ἄπιστοι δὲ Θετταλοὶ ἐνομίσθησαν, ἢ διὰ τὸ ποικίλον Θετταλὸν ὄντα, ἄπιστοι ὀφθῆναι περὶ τὴν μήδειαν· ἢ ὅτι ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ, ἐν αὐτῇ τῇ παρατάξει ἀπὸ ἀθηναίων πρὸς λακεδαιμονίους μετετάξαντο, ὡς φησιν ὁ θουκυδίδης. ἡ δὲ Μαγνησία, χώρα τις ἦν πλησίον Θετταλίας ὑπήκοος αὐτοῖς. ἔστι δὲ καὶ ἡ πόλις ὁμώνυμος αὐτῇ. χαριζόμενος οὖν τοῖς Θετταλοῖς ὁ Φίλιππος, ταύτην αὐτοῖς καταδουλώσασθαι ἀπεστέρησεν αὐτούς· μετὰ δὲ ταῦτα φρούριον ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει τῇ Μαγνησίᾳ, ἵνα μὴ δυνηθῶσιν ἀποστῆναι τῆς δὲ ἀρχῆς, κατ' αὐτοῦ Θετταλοί. οἱ δὲ γνόντες αὐτὸ τοῦτο, ἐκώλυσαν αὐτὸν τειχίζειν. 31 Ἀπὸ τούτων) Ἤγουν, ἀπὸ τῶν ἐξ αὐτῶν προσόδων. Τοῖς ξένοις) Καὶ γὰρ οὐ μόνον μακεδόνας, ἀλλὰ καὶ ξένους εἶχεν πρὸς τὴν στρατείαν.

Ἀλλὰ μὴν τόν γε) Δεῖξαι αὐτὸν τὸ ἄπιστον ἀπὸ τῶν ἑλλήνων, βούλεται καὶ ἀπὸ τῶν βαρβάρων τὸ ὅμοιον ἐργάσασθαι. καὶ διὰ αὐτῆς δὲ τῆς λέξεως ηὔξησε τὴν δύναμιν· οὐ γὰρ εἶπε τοὺς ἐθνικῶς, ἀλλ' ἑνικῶς, Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριόν. 32 Ἥδιον ἂν) Παίονες καὶ Ἰλλυριοὶ κατ' ἀνάγκην ὑπήκουον, καὶ ἄκοντα τῶν ἐθνῶν. Καὶ γὰρ ἀήθεις) Δεῖ προσυπακοῦσαι τῇ λέξει· οὐ γὰρ εἶπεν ἀκούειν μόνον, ἀλλὰ κατακούειν, ὅπερ ἐστὶν ὑπακούειν, ὥστε καὶ δούλους νομίζεσθαι. ὁ δὲ Φίλιππος, φησίν, ὑβριστὴς καὶ ἐπαχθής. Ἄπιστον) Αὐτὸ εἶναι τοῦτο. Τὸ γὰρ εὖ πράττειν) Γνωμικὸν τὸ εἶδος ἢ δίκωλος. ἐπειδὴ φησὶν, οἱ παρ' ἀξίαν εὐτυχοῦντες, οὐ δύνανται φυλάξαι τὴν εὐτυχίαν διὰ τὸ πονηρὸν τῆς γνώμης, δεδώκασιν ἀφορμὴν τοῦ λέγειν, ὅτι δυσχερές ἐστι τὸ φυλάξαι μᾶλλον, ἢ τὸ κτήσασθαι, ὅπερ 33 οὐκ ἔστιν ἀληθές. Τὸ φυλάξαι) Ἤγουν, τηρῆσαι ὡσαύτως ἔχειν, καὶ μὴ μεταβαλεῖν εἰς κακίαν. Τἀγαθά) Τὰ ὑπελθόντα ποτέ. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς) Παραβολὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου. πληρώσας τὴν ἐξέτασιν τῆς δυνάμεως, καὶ σαθρὸν ἀποδείξας τὸν Φίλιππον, εἰς προτροπὴν μετῆλθε. διαφέρει δὲ προτροπὴ συμβουλῆς, ὅτι ἐν ταῖς συμβουλαῖς, καὶ τὸ ἀγαθὸν ὑπὲρ οὗ συμβουλεύομεν, ἀμφισβητούμενον ἔχει· καὶ ὅτι πρὸς δεῖ ἀντιποιεῖσθαι τῶν χρησίμων, ἀπόρρητον ἐπιδέχεται. ἐν δὲ ταῖς προτρεπτικαῖς τὸ ἀγαθὸν πρόδηλον, καὶ ὁ τρόπος. δεῖ δὲ γινώσκειν ὅτι ἐπιπλέκεται τοῖς εἴδεσι τούτοις τὰ ἀμφότερα· καὶ συμβουλευτικὰ ἐν προτρεπτικαῖς, καὶ τοὐναντίον ἐν συμβουλαῖς προτρεπτικά. ἐκ δὲ τοῦ πλεονάζοντος ἐν τῇ ὑποθέσει, χρὴ τὸ εἶδος τοῦ λόγου χαρακτηρίζειν. Συνάρασθαι) Ἔδει μὲν εἰπεῖν συνάρασθαι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' ἀττικῶς εἶπεν. ὁ δὲ σύνταξις, ὡς εἰ ἔλεγε, σὺν τῇ τύχῃ ἀγωνίζεσθαι ἐφ' ἃ δεῖ χρεία. ἔστι δὲ μεταφορικὸς χειροτονίας εἴδους ἐν τῷ βαστάζειν χρήματα ἐπιθεῖσα. τὸ χρῆμα δὲ ἐπιτίμησις. τὸ δὲ συνάρασθαι, συλλαβεῖν καὶ ἁρπάσαι, συνάξαι. Πρεσβευομένους) Πρεσβεύεσθαι, φησὶν, ἐπὶ τοὺς ἀγνοοῦντας τὸν Φίλιππον, ἵνα διδάξωσιν αὐτοὺς μὴ πιστεύειν αὐτῷ· ἐπὶ δὲ τῶν εἰδότων μὲν, 34 συμμάχων δὲ, ἵνα ἀγγέλλωσιν ὑμᾶς ὅτι στρατεύεσθε, ἵνα παροξυνθῶσιν εἰς τὸ μὴ ὑποδεδιέναι αὐτόν. Λάβοι καθ' ἡμῶν)

Ταῦτα γὰρ, ἄπιστα μὲν ἦν δήπου φύσει, καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις· κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασὰς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι, καὶ Μαγνησίαν 31 κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὡς οὐδὲ τοὺς λιμένας, καὶ τὰς ἀγορὰς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν, ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται. ἀλλὰ μὴν τόν γε παίονα, καὶ τὸν ἰλλυριὸν, καὶ 32 ἁπλῶς τούτους ἅπαντας, ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους, ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακούειν τινός εἰσι, καὶ ἄνθρωπος ὑβριστὴς, ὥς φασι. καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται· διόπερ 33 πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τἀγαθὰ, τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκείνου, καιρὸν ἡμέτερον νομίσαντας, ἑτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ἃ δεῖ, καὶ στρατευομένους αὐτοὺς, καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους ὡς εἰ Φίλιππος λάβοι 34 καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν, καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθε ἑτοίμως ἐφ' ἡμᾶς ἐλθεῖν. εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ' ἃ πάθοιτ' ἄν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες, οὐ τολμήσετε; ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθανέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερον ὑμᾶς ἐκεῖ χρὴ πολεμεῖν, ἢ παρ' ὑ35 μῖν ἐκεῖνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν ὀλυνθίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε, καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιήσετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν, ταύτην ἀδεῶς καρπούμενοι· ἂν δ' ἐκεῖνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν ἔτι κωλύσει δεῦρο βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ᾖ, καὶ συνεισ-

Τοῦ-

Left margin: ˋκ. ˋκ. ° ὑπήκουον. α.κ. ° ἦν. κ. " αὐτόνομοι. α. ° φιλίππῳ. κ. " ἀναγκαῖα. ϛ " ὁ δεῖ. α. ° ἄλλοις. κ. ˋα.κ. ° σὺν πρεσβείαις, α. " τὸ α.

Right margin: " αἰεὶ. β.γ.θ. " δώσειν. γ.θ. " τῶν. ε.κ.θ. " εἰ α.β.ε.κ.θ. " ἀποστερηθήσεται κ.θ. ἐς. γ. ˋθ. " ὑμέτερον α.θ. " πάντας. ε.κ.θ. ˋα.β.γ.ε.κ.θ. ˋὑμᾶς. α.θ. ˋε.κ.θ. " ἄν. γ. " λάβοι. α. ˋα.β.ε.κ. * ἔτι. θ. ˋε.κ. " ἦν. θ.

[illegible scholia] ... Ἤγουν, ἡμετέραν. [illegible]

βοηθήσουσιν ἑτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἷοί τε ὄντες φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσηθ' ὑμεῖς. ἢ ἄλλος τις; ἀλλ' ὦ τᾶν οὐχὶ βουλήσεται. τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴη, εἰ ἃ νῦν ἄνοιαν ὀφλισκάνων, ὅμως ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεὶς μὴ πράξει. ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδε ἢ ἐκεῖ πολεμεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν αὐτοὺς τριάκοντα ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι, καὶ ὅσα ἀνάγκη στρατοπέδῳ χρωμένους, τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς ὄντος ἐν αὐτῇ πολεμίου λέγω, πλέον ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν, ἢ ὅσα εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἥξει, πόσα χρὴ νομίσαι ζημιώσεσθαι, καὶ πρόσεσθ' ἡ ὕβρις καὶ ἔτι ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία, τοῖς γε σώφροσι. πάντα δὴ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας, βοηθεῖν καὶ ἀπωθεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον· τοὺς μὲν εὐπόρους, ἵν' ὑπὲρ τῶν πολλῶν ὧν καλῶς ποιοῦντες ἔχουσι, μικρὰ ἀναλίσκοντες, τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς· τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ τοῦ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι, φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται· τοὺς δὲ λέγοντας, ἵν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὔθυναι ῥᾳδίαι γένωνται, ὡς ὁποῖ' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴη, παντὸς εἵνεκα.

[illegible scholia]

Τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ) Τοὺς δυναμένους ὅπλα φέρειν καὶ μάχεσθαι, τοὺς νεωτέρους ἡλικίᾳ ... [illegible] ... δυνάμεθα. τοὺς δ' ἔξω τῆς ἡλικίας, ἤτοι τοὺς γέροντας. Τοὺς δὲ λέγοντας) Ἤτοι τοὺς ῥήτορας. Εὔθυναι) Ἀπολογίαι καὶ κρίσεις φανεραὶ καὶ κάλλισται γένωνται. Αὐτοῖς) Τοῖς λέγουσι. Χρηστὰ δ' εἴη) Εὐχὴν προστίθησι τῇ συμβουλῇ ... [illegible] ... τοὺς πλουσίους, τοὺς νέους, τοὺς ῥήτορας.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ.

ΠΡΟΣΗΚΑΝΤΟ μὲν τὴν πρεσβείαν τῶν Ὀλυνθίων οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ βοηθεῖν αὐτοῖς κεκρίκασι· μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον, καὶ δεδίασιν ὡς δυσπολεμήτου ὄντος τοῦ Φιλίππου. παρελθὼν οὖν ὁ Δημοσθένης, πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ἐπιδεικνὺς ὡς ἀσθενῆ τὰ τοῦ Μακεδόνος πράγματα· καὶ γὰρ τοῖς συμμάχοις ὕποπτον αὐτὸν εἶναί φησι, καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν οὐκ ἰσχυρόν· τοὺς γὰρ Μακεδόνας ἀσθενεῖς εἶναι καθ' ἑαυτούς.

ταῦτα ἀποχρῆσθαι τῷ πρὸς αὐτὸν πολέμῳ· οὐκ ἐβούλετο δὲ πάλιν ταύτην ἀμνημόνευτον ἐᾶσαι, ἵνα μὴ αὐτὸ τοῦτο δόξῃ φοβούμενος ταύτην καταλιπεῖν. ὅσον οὖν καὶ μνημονεύει κατὰ παράλειψιν, καὶ τὴν αἰτίαν οὐ τὴν οὖσαν λέγει, ἔπειτα μὴ φοβήσῃ ὑμᾶς, ἀλλ' ἑτέραν, ἵνα μὴ δόξαν, φησίν, αἰσχίω ὀνειδίζειν. Οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι) Κατὰ μὲν τὸ ἀληθές, οὐ βούλεται αὐτοῦ διεξελθεῖν τὴν δύναμιν, ἵνα μὴ φοβήσῃ τοὺς Ἀθηναίους· ἐπειδὴ δὲ ἔτι τοὺς συμμάχους ἔχει παλαιούς, προσποιεῖται δὲ τὴν δόξαν παραιτεῖσθαι, ἵνα, φησί, μὴ φιλοτιμίαν ἐκείνῳ περιποιήσω δι' ὧν αὔξω αὐτόν.

προέπειν τὰ δέοντα περὶ ὑμᾶς, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι.
διὰ ταῦτα ὅτι μοι δοκεῖ πάντα ὅσα ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐ-
κείνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν τινά, ἡμῖν δὲ οὐχὶ καλῶς πε-
πρᾶχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείονα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποί-
ηκε τὴν αὑτοῦ, τοσούτῳ θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομί-
ζεται· ὑμεῖς δὲ ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πρά- 5
γμασι, τοσούτῳ πλείονα αἰσχύνην ὠφλήκατε. ταῦτα μὲν οὖν
παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγενημένον, οὐχὶ πα-
ρ' αὑτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολι- 6
τευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν τούτων, οὐ-
χὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι, καὶ
βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι πάντας ὑμᾶς, καὶ μεγάλα, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνείδη, βουλομένοις 7
ὀρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι. τὸ μὲν οὖν ἐπί-
ορκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα δεικνύναι,
λοιδορίαν εἶναί τις ἂν φήσειε κενήν, δικαίως. τὸ δὲ πάνθ' ὅσα
πώποτ' ἔπραξε διεξιόντα, ἐφ' ἅπασι τούτοις ἐλέγχειν, καὶ
βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι, καὶ δυοῖν ἕνεκα ἡγοῦμαι
συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκεῖνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦ- 8
λον φαίνεσθαι, καὶ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν
τινα τὸν Φίλιππον, ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξελήλυθεν, οἷς πρότε-
ρον παρακρουόμενος, μέγας νῦν ηὐξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἥκει
τὴν τελευτὴν τὰ πράγματα αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἂν ἡγούμην καὶ αὐτὸς φοβερὸν εἶναι 9
τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττοντα ἑώ-
ρων αὐτὸν ηὐξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν, εὑρίσκω,

Ὑπὲρ τούτων) Τῶν τοῦ Φιλίππου. Ὁ μὲν γὰρ) Περίοδος πολύκωλος, ἔχουσα δύο προτάσεις, καὶ μίαν ἀπόδοσιν. Σκοποῖτο) Ὁ ἐστὶν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. αἰνίττεται δὲ εἰς τοὺς φιλιππίζοντας ῥήτορας. Ὧν οὖν, ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει) Τρίκωλος, οὐκ ἔχουσα μίαν πρότασιν δίκωλον, καὶ μίαν ἀπόδοσιν. Ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν, Ὑπὲρ ὧν οὖν ηὔξηκασιν οὕτω Φίλιππον οὗτοι οἱ προδόται, καὶ ὅσα αὐτοῖς μὲν Φίλιππον χάριν αὐτοῖς ὁμολογεῖν, ἡμᾶς δὲ δίκην αὐτοὺς εἰσπράξασθαι, ὑπὲρ τούτων, φησίν, οὐκ εὔκαιρόν μοι τὸ λέγειν νῦν δοκεῖ· οὐ γὰρ ταύτην εἰσῆλθον κατηγορίαν ἐνστήσασθαι, ἀλλὰ συμβουλεῦσαι περὶ Ὀλυνθίων. Πεπολιτευμένοις) Παρ' ἡμῖν. Λαβεῖν) Παρ' αὐτῶν. Τοῦ λέγειν) Ὑπὲρ τῶν πεπολιτευμένων ὑπὲρ ἐκείνου. Χωρὶς τούτων) Χωρὶς τοῦ παροξῦναι Ἀθηναίους ἐπὶ τὸν πόλεμον διὰ τῆς κατηγορίας τῶν προδοτῶν. Τὸ μὲν οὖν ἐπίορκον) 7 Ἔστι μὲν οὖν πρὸς τοῦτο προοίμιον· οὐ μὴν τὴν αὐτὴν δύναμιν ἔχει τοῖς προειρημένοις· ἐκεῖνα μὲν γάρ ἐστιν ὅλης τῆς ὑποθέσεως· τὸ μὲν γὰρ πρότερον, περὶ τοῦ δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων· τὸ δὲ δεύτερον, περὶ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου· τὸ δὲ δυνατὸν κεφάλαιον, ὅλον περιέχει τὸν λόγον. τοῦτο δὲ μερικόν ἐστι προοίμιον, καὶ τάξιν ἔχει τῆς ἐξετάσεως· ἐπειδὴ γὰρ μέλλει τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ἐξετάζειν τοῦ Μακεδόνος, αἰτίαν ἀποδίδωσιν ἐν τῷ προοιμίῳ προλαβών, δι' ἣν μέλλει τοῦτο ποιεῖν. Ἄλλως. Ἰστέον ὅτι τὸ δεύτερον καὶ τοῦτο προοίμιον, ὡς καθαιρεῖ Φίλιππον· ἀλλ' ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ, ἀπὸ τῆς ῥώμης αὐτὸν καθεῖλεν· ἐν τῷ πρώτῳ δὲ, ἀπὸ τῆς γνώμης, καὶ τῷ κρείττους ἔχειν πολεμίους· ἐν δὲ τῷ αὐτῷ ἐπὶ χρήματος, ὅ ἐστι τοῦ δυνατοῦ, ἀμφότερα· ἐπειδὴ φοβερὸς ὁ Φίλιππος δοκῶν καὶ δυνατός, ἐφόβει τοὺς Ἀθηναίους. καὶ ἡ πᾶσα σύστασις τοῦ λόγου, ἐπὶ τὸ δυνατὸν κεφάλαιον ἀνάγεται. Κενήν) Ματαίαν καὶ χωρὶς ἐλέγχου. Καὶ βραχέος λόγου) Ἐπειδὴ τὸ πάντα ὅσα εἶπε καὶ ἔπραξε Φίλιππος ἐπαγγείλασθαι εἰπεῖν, ὑπόνοιαν ἐδίδου μακρολογίας, πλεονασμὸν δὲ αὐτὸ τοῖς ἀκροαταῖς, τῷ συντόμῳ τὸν λόγον παρεμυθήσατο. Ὅτι πάντα διεξελήλυθεν) Εἰ γὰρ οὐκ ἔτι προσῆκεν αὐτῷ λαμβάνειν τὰ πράγματα· μόνον δὲ ἐπὶ τῶν αὐτῶν οὐχ ὅτι τὰ αἰτιώτατα, δηλονότι πρὸς καθαίρεσιν ἥκει λοιπὸν αὐτῷ τὰ τῆς δυνάμεως, αὐτοῦ, οὐδεμίαν ἔτι εὑρίσκει μηχανήν· πάσας γὰρ διῆλθε, καὶ πάντες αὐτὸν ἐγνώκασι. Παρακρουόμενος) Ἐξαπατῶν. Ἐγὼ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Ἐντεῦθεν εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον εἰσῆλθε τὸ δυνατόν, ἀπὸ λύσεως ἀρξάμενος· ἡ γὰρ ἀντίθεσις ἐστιν, ὅτι φοβερὸς ὁ Φίλιππος, ταύτην οὐ φανερῶς ὡς μὴ θείς, ἐπάγει τὰς λύσεις· ὅταν μὲν γὰρ πρὸς τὸν ἀντίδικον ἔχωμεν ἀγῶνας, μάλιστα χρὴ θεῖναι τὰς ἀντιθέσεις, καὶ ἡμεῖς μὴ λεγομένων δεῖ φανερῶς τιθέναι τὰς ἀντιθέσεις· ὅταν δὲ αὐτὰς καθ' ἑαυτὸν τὴν αἰτίαν ἔχει ὁ ἀκροατής, τότε χρὴ λύειν καὶ μὴ τιθέναι, ὅπερ καὶ νῦν γέγονεν· εἰσελήλυθε γὰρ αὐτοὺς ὁ δῆμος πεφοβημένος τὸν Φίλιππον, ὥστε περιττὸν ἦν τιθέναι ταύτην, δι' ἣν συνεληλύθεσαν. Καὶ αὐτὸς) Ὥσπερ οἱ ἄλλοι. Νῦν δὲ θεωρῶν) Τὸ ὑπερβατόν, οὕτω· νῦν δὲ εὑρίσκω τὸν Φίλιππον τὴν ὑμετέραν εὐήθειαν τὸ πρῶτον προσαγαγόμενον, ὅ ἐστι διὰ τούτου, ὥσπερ ὑποσχόμενος τὴν ὑμετέραν μωρίαν, καὶ δυνηθέντα ὑμᾶς ἀπατῆσαι, διὰ τὸ ὑποσχέσθαι ὑμῖν παραδοῦναι τὴν Ἀμφίπολιν· ὑπέσχετο γὰρ δώσειν αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις, εἰ μὴ

προσεδέξαντο τοὺς ὀλυνθίους ἐς φιλίαν, καὶ συμμαχίαν δεῖσθαι αὐτοὺς [illegible] ἀθηναῖοι, τούτους ἀπήλασαν πρός. πάλιν δὲ ἦλθον πρὸς αὐτοὺς φιλίας. ὅτε ὁρῶν ὁ φίλιππος ὅτι ἀθηναῖοι πρὸς ὀλυνθίους μαχόμενος, διὰ τὸ μὴ καθαρῶς ἀποστῆναι αὐτοῦ τοὺς ὀλυνθίους, χαρισάμενος αὐτοῖς τὴν ποτίδαιαν, ἀπίστους ἀθηναίοις ἐποίησεν. ὅτι καὶ τούτους ἐπάτησεν. ὅρα δὲ πῶς εἶπεν ἀθηναίοις ἀπατῆσαι καὶ ὀλυνθίους, τοὺς ἀθηναίους προσέταξεν, ἵνα [illegible], διότι ἀπατώμενοι μετὰ ἀθηναίους τοὺς στρατιώτας τὸ αὐτὸ δὲ θρυλλούμενον μὲν παρ' ὑμῖν, ἀπόρρητον δὲ [illegible].

ἀθηναίους.α.

Καὶ σκοπεῖν) Αὐτόν.

Τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν.) Οὐκ εἶπεν ὑμετέραν, διὰ τὸ ἐπαχθὲς καὶ ἑαυτὸν συναπτὸν τῷ ἐγκλήματι. φασὶ δὲ, ὅτι ταύτῃ τῇ μερείᾳ εὐήθεια σημαίνει [illegible] ἐστιν ὅτι [illegible] καὶ [illegible] καὶ τὸ ἁπλοῦν· [illegible] ἐγκαλεῖ. Εὐήθειαν) Ἀπλότητα καὶ ἀπειροβουλίαν. Ἀπήλαυνόν τινες) Οἱ τούτῳ χαριζόμενοι. δέον δ' εἰπεῖν, ἀπηλαύνετε ὑμεῖς, ἢ ἡ πόλις πᾶσα ἢ ἡ βουλὴ [illegible]· ὁ δὲ, εἰς τοὺς ῥήτορας ἀποτίθεται τὸ ἔγκλημα. [illegible] ἀπὸ τῶν ἀθηναίων, ἀπὸ τοῦ χωρίου ὥσπερ τὸ [illegible]. Καὶ τὸ θρυλλούμενόν ποτε) Λέγουσιν ὅτι πύδνα χωρίον μακεδονίας· ποτίδαια δὲ τῆς θρᾴκης. καὶ ἡ μὲν πύδνα, ὑπήκοος ἦν φιλίππου· ἡ δὲ ποτίδαια, τοῖς ἀθηναίοις. ἠθέλησε δὲ [illegible] τὴν μὲν ποτίδαιαν ἀποστῆναι πρὸς φίλιππον· τὴν δὲ πύδναν, πρὸς τοὺς ἀθηναίους. ἑκάτεροι δὲ, οἵ τε ἀθηναῖοι καὶ ὁ φίλιππος, τὴν ἰδίαν ἐπεθύμουν. τοῦτο οὖν ἔλεγεν ὁ φίλιππος, ὅτι τὸ θρυλλούμενον τοῦτο καὶ [illegible] ἐν ἀπορρήτῳ κατεσκεύασε. διὰ τί δὲ ἐν ἀπορρήτῳ; ἵνα μὴ ἑκάτεροι μαθόντες, φυλάξωνται, οἵ τε ποτιδαιᾶται καὶ οἱ πυδναῖοι. θεόπομπος δέ φησιν ὅτι περὶ πύδνης ὑπέσχετο φίλιππος, ἵνα δώῃ αὐτοῖς τοῖς ἀθηναίοις ἀμφίπολιν, δέξηται δὲ παρ' αὐτῶν τὴν πύδναν αὐτοῦ οὖσαν. καὶ τὸ ἀπόρρητον δὲ, ἵνα μὴ μαθόντες οἱ πυδναῖοι φυλάξωνται· οὐ γὰρ ἐβούλοντο εἶναι ὑπὸ φιλίππῳ. Συμμάχους) Τοὺς ποτιδαιάτας. Θετταλοὺς δὲ νῦν) Εἰκότως θετταλοὺς τελευταίους ἠπάτησεν, ὡς εὐχερεῖς ὄντας καὶ μὴ συντελέσαντας ἀπὸ τῆς ἀθηναίων καὶ ὀλυνθίων ἀπάτης σωφρονισθῆναι.

τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆ-
10 ναι, τῷ τὴν ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τὸ θρυλλούμενόν ποτε ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγόμενος· τὴν δ' ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ ποτίδαιαν οὖσαν ἡμετέραν ἐξελεῖν· καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις· θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τὴν μαγνησίαν παρα-
11 δώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δὲ οὐδείς ἐστιν ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι
12 πράξειν· οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δὴ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοὶ, μᾶλλον δ' ὑμῖν, δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν
13 αὐτῷ· ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι θετταλοὶ, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι. καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν, ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν
14 γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ, καὶ πᾶσι ταὐτὰ συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν

ὑμῖν β.γ. — τὸ.α.ε.π.θ. — κατασκευάσαι.α.β.ε. — ὑμετέρ.α.β — πρότερος.θ — ὑμᾶς.β.γ. — χ' πολεμῶσαι.α. — αὐτ.β.γ. — αὐτοῖς ε. — ε.π.θ. — θ. θ. — αὐτῶν.α.β.γ.π. — π.θ. — πονεῖν.γ. — τὸ.α.γ.

80 Οὐ πεφενάκικεν) Ἐπειδὴ σκαπτικὸν ἦν δοκεῖ τὸ φενακίζειν τοὺς πολεμίους, διὰ τοῦτο συνῆψεν εἰπὼν, τῶν αὐτῷ χρησαμένων, ὅτι φίλιππος οὐ τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τοὺς φίλους ἀπατᾷ· τοῦτο δὲ ἀπιστίας τεκμήριον. εἴρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς φενάκης τῆς προσθέτου κόμης, ὅτι ἕνεκα ἀπάτης γίνεται· προσποιεῖται γὰρ περιθεῖναι κόσμον ὅνπερ οὐ κέκτηται. Ὥσπερ οὖν διὰ τούτων) Ἐνθύμημα, ὃ καλεῖται ἀκολουθία. ὥσπερ, φησὶ, διὰ τῆς ἀγνοίας γέγονε μέγας, οὕτως ὀφείλει διὰ τῆς γνώσεως καθαιρεθῆναι πάλιν. Διὰ τούτων) Ἀγνοούντων, καὶ διὰ τῶν ἀπατηθέντων. Διὰ τῶν αὐτῶν) Εἰς γνῶσιν ἐλθόντων ὅτι ἠπάτηνται· διὸ κατ' αὐτοῦ ὁρμήσουσιν. Ἕνεκα ἑαυτοῦ) Ἀλλ' οὐχ ἕνεκα αὐτῶν. Παρελθὼν) Τὸ σχῆμα προέκθεσις. Μᾶλλον δ' ὑμῖν, δειξάτω) Τοῦτο λέγεται ἐπανόρθωσις. εἰ ἐμοὶ γὰρ, φησὶν, ἀνάξιον νομίζει τὸ μαθεῖν, ὑμῖν δειξάτω. τὸ γνῶναι ἀμφίβολον ἔφυγε, τὸ δὲ ὁμολογούμενον εἴρηκεν· ἀμφίβολον μὲν γὰρ τὸ λέγειν μὲν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀληθής· τὸ δὲ ὁμολογούμενον, ὅτι οἱ ἐξηπατημένοι οὐ πιστεύουσι. Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν) Καὶ τοῦτο ἀντίθεσίς ἐστι τοῦ δυνατοῦ, δύναμιν ἀνθυποφορᾶς ἔχουσα· ἡ γὰρ ἀνθυποφορὰ, οὐχ ὁλόκληρός ἐστιν ἀντίθεσις, ἀλλὰ μέρος ἀντιθέσεως, τὸ μὲν δεχομένη, τὸ δὲ ἐνισταμένη, ὥσπερ καὶ τὸ νῦν· τῆς γὰρ προτέρας ἀντιθέσεως οὔσης, ὅτι φοβερὸς ὁ φίλιππος, καὶ τοῦ δικαίου λυομένου, ἡ ἀνθυποφορὰ, πρὸς μὲν τὸ δίκαιον [illegible]· μέρος δὲ ἐκ τοῦ δυνατοῦ, ὅτι εἰ καὶ φίλιππος ἄδικος καὶ ἐπίορκος, ἀλλ' ἴσως βίᾳ καθέξει τὰ πράγματα. Οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν) Οὐδὲ διὰ τὸ κατέχειν αὐτὸν τοὺς χωρίους τόπους κατ' αὐτῶν, οἷον φρούρια καὶ λιμένας, ἵνα καὶ

σκαπτικόν.π. — προσθέτου.α. — π.

[illegible]

τὰς συμφορὰς, καὶ μένειν ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα, ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν· οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα, καὶ ἐπιορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα, εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται, καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ. Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα, τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσὶν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν, καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν, ἐξεληλυθότων ὑμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολὴν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτα ἐθελήσητε, ὡς προσήκει καὶ δεῖ, περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται· ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ, ἐν μὲν προσθήκῃ

[illegible]

[illegible]

τῆς ἔξω τῶν συμμάχων· ὅθεν γὰρ ἀεὶ τοιούτους εἶπεν. Ολως μὲν γὰρ ἡ μακεδονική) Πρὸς γὰρ ὀλυνθίους πολεμοῦσιν ἀθηναίοις συνεμάχησε περδίκκας ὁ ἀδελφὸς φιλίππου μετὰ τῶν μακεδόνων. λυπηθέντας οὖν λέγει, ὅτι ἡ δύναμις ἣν ἔχομεν, τότε μὲν ὥσπερ ἐν προσθήκης μέρει πρὸς συμμαχίαν, νῦν ἡμῖν ἀεὶ τὴν ἐναντίαν φιλονεικεῖ. τὸ δὲ ὅλως, ἀντὶ τοῦ καθόλου. Εν προσθήκης μέρει) Ο ἐστὶ προστεθειμένη ἄλλῃ τινὶ δυνάμει. Ου σμικρά) Οἷον οὐ μεγάλη, οὔτε μεγάλη, οὔτε σμικρά. Επὶ τιμοθέου) Οὗτος στρατηγὸς ἦν ἀθηναίων, πατὴρ κόνωνος τοῦ στρατηγοῦ· εὐτυχὴς δὲ σφόδρα ἐξ ἀρχῆς γενόμενος, εἴπερ τις ἄλλος· λέγεται γὰρ περὶ αὐτοῦ, ὡς ἐν οἷς οὐδέποτε πολέμῳ ἐπέμπετο, ἐνίκα· ὅθεν καὶ τοὺς ζωγράφους ἡνίκα αὐτὸν ἔγραφον, γράφειν αὐτὸν καθεύδοντα· γυναῖκα δὲ συγγράφειν, ἐπιγράφοντας αὐτῇ τὸ τῆς τύχης ὄνομα πλησίον αὐτοῦ ἱσταμένην, καὶ βαστάζειν δίκτυα καὶ ἄλλα ὄργανα θηρευτικά, δηλοῦντες διὰ τούτου ὅτι ἡ τύχη ὑπὲρ αὐτοῦ πάντα ποιεῖ, αὐτοῦ μηδὲν ποιοῦντος. ὡς δὲ ἐπὶ τούτοις βαρέως ἤνεγκε, μηδέποτε νενικηκέναι διὰ τὴν τύχην, ἀλλὰ δι' ἑαυτοῦ λέγων, ὕστερον ὥσπερ τοῦ δαιμονίου αὐτὸν νεμεσήσαντος τῇ ἀλαζονείᾳ τοῦ ῥήματος, οὐκ ἔτι ἐνίκησε. Συναμφότερον) Συνάλλων ἐχόμενον.

Θετταλοῖς νοσοῦσι) Νοσοῦσι λέγει τὰς γνώμας, ὅτι οἱ μὲν αὐτῶν ἐβούλοντο δημοκρατεῖσθαι· οἱ δέ, τυραννεῖσθαι· οἱ δὲ τοὺς τυράννους τοὺς ἀδελφοὺς καὶ οἱ φίλοι αὐτῶν τυραννεῖσθαι. τυραννικὴν δὲ οἰκίαν, τὸ γένος λέγει τῶν ἀλευαδῶν. Καὶ μικρὰν δύναμιν) Επειδὴ διὰ τὴν αἰσθητὴν ἔδειξεν ὥσπερ τινὰ ὑπερβολὴν δυνάμεως παρέχειν τοῖς μακεδόσι, βούλεται ποιεῖν αὐτὸ δεῖξαι καὶ διὰ τὸ καθολικοῦ ἐλαττῶσαι· ὁ δὲ καί, σημαίνει ἐντεῦθεν αἱρεῖσθαι τὸ ἔλαττον ἐναντίον ἢ τὸ μεῖζον· οὐ γὰρ εἰσὶ δύο μέρη, ἀλλ' ἕν. Ετ' ἐπισφαλεστέραν) Ζητεῖται πῶς ἀσθενεῖς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ μᾶλλον ἰσχυρὸν ποιεῖ διὰ τὸ γυμνάζεσθαι καὶ συνεχῶς μανθάνειν τὰ πολεμικά. καὶ σαφὲς ὅτι ἀσθενεστέρας οὐ λέγει τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ· διότι μισοῦσιν αὐτὸν δι' ἃ αὐτοῖς ποιεῖν ἐπιφέρει· ἢ ὅτι τῷ συνεχεῖ πολέμῳ κατατεινόμενοι, ἀσθενέστεροι γίνονται. Μὴ γὰρ οἴεσθε) Αντίθεσιν λύει. ἐπειδὴ δεξιὰς ἂν ἔδοξε κατηγορῆσαι τὴν γνώμην ἐξετάζειν τοῦ φιλίππου, καὶ τὴν γνώμην τῶν μακεδόνων, καὶ τὰς προαιρέσεις αὐτῶν ἐναντίας ἀποφαίνει, οὐχ ὁμονοοῦντας ἀλλήλοις δείκνυσι.

22 Καὶ προῄρηται πράττων) Σύνταξις οὕτως· καὶ προῄρηται πράττων καὶ κινδυνεύων παθεῖν ὅ, τι ἂν συμβῇ. εἶτα δεῖ τάξαντας προστεθεῖσθαι τὸ ᾑρημένος ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς, δόξαν κτήσασθαι τὴν τοῦ ταῦτα διαπράξασθαι, ἃ μηδεὶς ἄλλος τῶν μακεδόνων. Κοπτόμενοι δ' ἀεὶ ταῖς στρατείαις) Ταλαιπωρούμενοι. τὰ μὲν συμβαίνει ἐκ τῆς στρατείας, λέγω δὴ τὴν ἐμπειρίαν τῶν πολεμίων, ὡς πρὸς φόβον συνπλεκόμενοι, ἀφῆκε· τὴν δὲ γνώμην ἐξέτασεν, ὅτι λυποῦνται τοῖς συνεχέσι πολέμοις. καὶ τὴν αἰτίαν προστέθεικεν, οὐ σχολάζοντες γεωργεῖν, οὔτε τοῖς ἰδίοις προσέχειν. εἶτ' ἐπειδὴ καὶ πρὸς τοῦτο ἀντιπίπτει, ἀλλ' ἐκ τοῦ πολέμου κερδαίνουσι, λάφυρα καὶ τὰ τοιαῦτα λαμβάνοντες, καὶ τοῦτο ταχέως ἀπέφηνε τὸ κέρδος, οὐ δυναμένων αὐτῶν διαπράττειν ὅσα ἂν ποιήσωσιν, ἀλλὰ προσθήκην αὐτῶν ματαίων ἔχει διὰ τὸ ἀναγκάζεσθαι τῇ ὥρᾳ αὐτά, καὶ μὴ δύνασθαι πωλεῖν, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων, καὶ μηδενὸς ἐμπορευομένου διὰ τὸν πόλεμον. καὶ προστέθεικεν, οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται, ἐνδεικνύμενος ὅτι οὐδὲ ὅπλοις κρατοῦντες, ἀλλ' ἁρπάζοντες καὶ

23 ληϊζόμενοι κερδαίνουσι. Διαθέσθαι) Πωλῆσαι. ἡ λέξις καὶ παρ' ἰσοκράτει ἐν τῷ βουσίριδι, ὅταν λέγῃ τὴν διάθεσιν. Αλλως Διαθέσθαι ἀντὶ τοῦ ἀποδόσθαι. ἰσοκράτης καὶ διάθεσις ἀντὶ τοῦ διάπρασις· ἀντιφῶν δὲ ἀντὶ τοῦ διοίκησις· καὶ διαθέσθαι ἀντὶ τοῦ διοικῆσαι. παραλαμβάνεται δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ συνθέσθαι, ὡς ὑπερείδης καὶ δημοσθένης ἐν τοῖς ἑξῆς ἱκανῶς. ἐνίοτε δὲ τοῦτο κεῖται καὶ ἐπὶ τοῦ διαθήκας γράφειν. ἰσαῖος ἐν τῷ πρὸς ἀριστογείτονα, μετὰ ταῦτα τὴν ἀπόκρισιν ἐποίησε διαθήκην ἐχόμενος, ἣν ἔγραψεν ἀρχέπολις ἐν λήμνῳ διαθέσθαι. λυσίας ἐν τῷ πρὸς τιμονίδην, πῶς ἂν τις διαθέσθαι τοῦ τετελευτηκότος ἀμφισβητοίη, ἣν ἐκεῖνος διέθετο, ἢ παρών, οὐδὲ γυναικὶ πεισθείς. παρ' ἰσοκράτει δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ πάσχειν κεῖται τὸ διατίθεσθαι, ὡς φησιν ἐν ἑλένης ἐγκωμίῳ, γνοίη δ' ἄν τις κάκειθεν ὅτι διαφέρει τῶν ὄντων. ἐξ ὧν αὐτοὶ διατιθέμεθα πρὸς ἕκαστον τῶν καλῶν. ἀντιφῶν δὲ τῇ διαθέσει ἐχρήσατο ἐπὶ γνώμης ἢ διανοίας· ὁ αὐτὸς δὲ καὶ ἐπὶ

20 χης μέρις ἐστί τις οὐ σμικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς ὀλυνθίους· πάλιν αὖ, πρὸς ποτίδαιαν ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφότερον· νυνὶ δὲ θετταλοῖς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις, ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησε. καὶ ὅποι τις ἄν, οἶμαι, προσθῇ, κἂν

21 μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ. αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασι τούτοις, οἷς ἄν τις μέγαν αὐτὸν ἡγήσαιτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν αὐτὴν ἢ ὑπῆρχε φύσει, κατεσκεύακεν ἑαυτῷ. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς φίλιππόν τε χαίρειν, καὶ τοὺς ἀρχομένους·

22 ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ, καὶ τοῦτο ἐζήλωκε, καὶ προῄρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μηδεὶς πώποτε ἄλλος μακεδόνων βασιλεύς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ᾑρημένος· τοῖς δέ, τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ τούτων οὐ μέτεστι· κοπτόμενοι δὲ ἀεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς

23 ἄνω τε καὶ κάτω, λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις, οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὑτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅσ' ἂν ποιήσωσιν οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες διαθέσθαι, κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον. οἱ μὲν οὖν πολλοὶ μακεδόνων πῶς ἔχουσι φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἄν τις σκέψαιτο οὐ

τὸ διαθέσθαι λέγει τοῦτ᾽ ἔστιν ἐπὶ τὸ ἐξαγγεῖλαί τι, ἐν τῷ ις. τῆς ἀληθείας. ὁ αὐτὸς κέχρηται αὐτῷ καὶ ἐπὶ τοῦ [illegible]. Οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες) Ὅρα πῶς κατὰ μικρὸν τὸ ἀσθενὲς ἀποδείκνυσι τοῦ Φιλίππου, πρῶτον εἰπὼν ὅτι μισοῦσιν αὐτὸν οἱ σύμμαχοι, Θετταλοί τε καὶ βάρβαροι, καὶ μελετῶσιν ἀπόστασιν· εἶτα καὶ αὐτοὶ οἱ Μακεδόνες οἱ πολῖται αὐτοῦ. εἶτα, ἵνα μή τις εἴπῃ, ἀλλ᾽ εἰ καὶ οὗτοι οὕτως ἔχουσιν, ἀλλ᾽ οὖν ξενικὰ [illegible] στρατεύματα, βούλεται δεῖξαι, ὅτι καὶ οὗτοι δόξαν μόνην ἔχουσι καὶ [illegible] πολεμικὴν [illegible]. 24 Πεζέταιροι) Πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις. οἱ μὲν γὰρ αὐτὸ λέγουσιν ὄνομα στρατεύματος οὕτω λεγομένου· οἱ δὲ, ὅτι [illegible] παρ᾽ αὐτοῖς στρατιώτας, τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχοντας, τὸν δὲ ἕτερον ὡπλισμένον· διὸ φασὶ καὶ πεζεταίρους αὐτοὺς καλεῖσθαι, παρὰ τὸ τὸν ἕτερον πόδα γυμνὸν ἔχειν· πέζα γὰρ τὸ κάτωθεν τοῦ ποδός· ὅθεν καὶ τὸ πεζεύειν, τὸ χαμαὶ περιπατεῖν. οἱ δέ φασι, τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν πεζῶν ὧν εἶχε ξένων, ἑταίρους καὶ φίλους γενομένους αὐτοῦ, οἱονεί τινας ἐκλελεγμένους διὰ τὸ ἀνδρεῖον, ἵνα φυλάττωσιν αὐτόν. ἡ δὲ γραφὴ διάφορος πρὸς τὴν διαφορὰν ἐξήγησιν.

γρ. πεζέταιροι. χαλεπῶς. οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι 24 δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου· ὡς δ᾽ ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἵου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς 25 οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα· πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπέρβλητον εἶναι. εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ᾽ ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην, καὶ κορ- 26 δακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι (παρεῶσθαι α. β.) καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς καὶ κόλακας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ᾽ ὅτι ταῦτ᾽ ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιούτους ἀνθρώ- 27 πους, μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὑτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώ-

Ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων) Οἷον εἰκασάντων, οὐχ ἁπλῶς παροδευσάντων. οὐ γὰρ λέγων ἐπιστεύετο. Οὐδένων) Φασὶν οἱ τεχνικοὶ τὸ χαμαιπετὲς, ὅτι οὐ τελείως κέκληται [illegible]. Βελτίους) Οὔ τι οἱ πεζέταιροι. Εἰ μὲν γάρ τις) Τὸ ἀστεῖον ἐμφαίνει. Φιλοτιμίᾳ 25 πάντας) Αὐτὸ τοῦτο διὰ φιλοτιμίαν, [illegible] αὐτὸς μόνος κεκλῆσθαι βούλεται. τί οὖν, οὐκ ἐπαινετὸς καθ᾽ ὃ δόξης ὀρέγεται; εἰ μὲν γὰρ συμμέτρως ὀρέγεται, ἐπαινετὸς ἂν ἦν· νῦν δὲ [illegible] πλεονάζοντα, εἰς κενοδοξίαν, ὥσπερ λέγομεν, ἐκπίπτει ἑκάτερον· ἀρετὴ γὰρ δύο κακίαις περίκειται, κατ᾽ ἔνδειαν καὶ πλεονασμόν. Ἢ δίκαιος ἄλλως) Οἷον ἀπὸ φύσεως, [illegible] ἵνα δείξῃ, ὅτι ἀπὸ διδαχῆς οὐκ ἔστι [illegible] Μακεδόσι [illegible] σωφροσύνη. [illegible] σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἄλλως, [illegible] ἢ τὸ κατὰ φύσιν, [illegible] ἢ τὸ μάτην. [illegible] ἐπεὶ οὖν [illegible] ἀλλήλαις, ὥστε τὸν ὄντα σώφρονα, καὶ δίκαιον εἶναι, καὶ φρόνιμον καὶ ἀνδρεῖον. Τὴν καθ᾽ ἡμέραν ἀκρασίαν) Οὐχ ἁπλῶς εἶπε τοῦτο· ἀλλ᾽ ἵνα [illegible] ὡς τύραννοι αὐτὸν τρυφᾶν καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις, καὶ τινας [illegible] καλεῖν, διὰ τὸ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ταῦτα ποιεῖν, διέβαλεν αὐτὸν ὡς μέθυσον, καὶ τοῦτο διηνεκῶς ποιοῦντα. ἀκρασίαν δὲ, ἀκοσμίαν τινὰ καὶ ἀταξίαν, παρὰ τὸ μὴ κεκρᾶσθαι. Κορδακισμούς) Ὀρχήσεις αἰσχρὰς· κορδακισμὸς γάρ ἐστιν εἶδος ὀρχήσεως αἰσχρᾶς καὶ ἀπρεποῦς· τῶν γὰρ ὀρχήσεων, ἡ μέν ἐστι πολεμική, ὡς καὶ ἡ πυρρίχη, ἡ δὲ γελαστική, ᾗ χρῶνται ἐν θεάτροις καὶ πότοις. 26 Παρεῶσθαι) Ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρείων, τὸ ἐκβάλλεσθαι· ἐπὶ δὲ τούτων, τὸ παρεῶσθαι εἶπεν, οἱονεὶ καταφρονεῖσθαι. καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ἀνδρείων, τὸν φθόνον αἴτιον· ἐπὶ δὲ τῶν σωφρόνων, τὸ μῖσος. Λῃστὰς καὶ κόλακας) Λῃστὰς, οἱονεὶ ἅρπαγας τινὰς στρατιώτας. εἶτα ἐπειδὴ ἔμφασιν εἶχε τινὰ ἰσχύος τὸ τῶν λῃστῶν, εἴγε λῃστεύουσι τοὺς πολεμίους, ἐπήγαγεν εὐθὺς τὸ κόλακας, ἐταπείνωσεν αὐτό· ταπεινοῖ γὰρ τὸ φρόνημα οἱ κόλακες. Ὀκνῶ) Διὰ τὴν αἰσχρότητα. Δῆλον δ᾽ ὅτι ταῦτ᾽ ἐστί) Ταῦτα εἰς πίστιν ὧν ἀπήγγειλας, ὥσπερ βούλεται αὐτοὺς μάρτυρας Ἀθηναίους ποιήσασθαι ἐξ ὧν ἴσασι. Καλλίαν ἐκεῖνον) Ἰστέον 27 ὅτι πληθυντικῶς εἰπών, οὓς πάντες ἀπήλαυνον, ἵνα ἐπήγαγεν, ἐφ᾽ ἑνὸς τὸ πλῆθος τῆς μαρτυρίας δεξάμενος. δημόσιον δέ φασιν, ἐπειδὴ δούλους εἶχον δημοσίους οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ αἰχμαλώτων ποιήσαντες, καὶ ἐδίδασκον τούτους γράμματα, καὶ ἐξέπεμπον αὐτοὺς ἐν τοῖς πολέμοις μετὰ τῶν ταμιῶν καὶ τῶν στρατηγῶν, ἵνα ἀπογράφοιεν τὰ ἀναλισκόμενα. οὐκ ἀκαίρως δὲ τοῦτο ἐποίουν, ἀλλ᾽ ἵνα διὰ τὸ δύνασθαι τούτους [illegible] ὡς δούλους, ἔχωσι μανθάνειν τὸ ἀληθές· αἰσχρὸν γὰρ ἐνομίζετο παρὰ Ἀθηναίοις, ἐλευθέρους [illegible]. εἰ δὲ διὰ τῶν [illegible] ἠλέγχθη ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ ταμίας ψευδόμενος, ὡς δοῦλοι λογιζόμενοι καὶ αὐτοὶ κακῶς ἔπασχον. Μίμους γελοίων) Ἀναγκαίως τὸ τῆς προσθήκης· οὐχ ἅπασα γὰρ μίμησις γελοῖα [illegible], ἀλλ᾽ ἔστι καὶ σπουδαία· ἡ γὰρ τραγῳδία, μίμησίς ἐστιν ἠθῶν καὶ παθῶν· καὶ ἡ κωμῳδία μίμησις· καὶ οἱ μῖμοι [illegible]. καὶ αἰσχρῶν ᾀσμάτων προσέθηκεν· εἰσὶ γὰρ καὶ ἀγαθῶν ᾀσμάτων ποιηταί. Καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά) Ἵνα μή τις εἴπῃ, καὶ τί ταῦτα αὐτοῦ λυμαίνεται τὴν δύναμιν, ἐπάγει ὅτι δεῖγμά ἐστιν αὐτοῦ τῆς κακοδαιμονίας, ὡς ὅτι ἔχει μιαρωτάτους ἀνθρώπους· εἰκὸς γὰρ τοὺς μίμους καὶ εἰς τοὺς κρείττονας ἀποσκώπτειν.

Marginalia: μὲν δὴ πεζέ- ... κατα. α. · αὐτοῦ στρατεύματα. α. · κατὰ. α. · ἑταίρου φίλ. · καὶ. α. · ἤκουον. α. · ἀρετὴ δύο κακίαις. α. · α. · Ἀρίστου. α. · Ἀναγκαίως. α.

28 Ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ) Ἀντίθεσις αὐτοῦ, [illegible] ... εἰ κακοδαίμων ἐστὶν [illegible] ... ταῦτα πάντα ἐλέγχεται. [illegible] ... ὑμεῖς βούλησθε. [illegible] ... ἐξετασθήσεται) ἐλεγχθήσεται. Δείξειν) ἐλέγχειν δείξει. Ἂν οἵ τε 29 θεοὶ θέλωσι) [illegible] ... καὶ κατορθώματα τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ῥῆγμα, καὶ στρέμμα) [illegible] ... σαθροῦ [illegible] ... στρέμμα δὲ, ὅταν μετάστασιν. Καὶ τῶν πόλεων) Λείπει ἡ περὶ [illegible] ... καὶ περὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν 30 τυράννων. Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες) [illegible] ... τὸ φοβερὸς Φίλιππος· καὶ ἔδειξεν ὅτι οὐ φοβερός, [illegible] ...

[illegible]

28 μης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακράν, ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς 29 σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ· οὕτω καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν· ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμ- 30 πλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ ὅλον, ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ 31 μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ἡμῖν ἐνούσας, ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ' οἶμαι καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ τοῖς φίλοις 32 ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτός, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ἡμῶν μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων περιγίνεται. οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτο ἐγώ· 33 τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἃ δεῖ περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀν-

Ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων) Τὸν πόλεμον λέγει τὸν ὑπὲρ τῶν Θηβαίων, ὅτε Λακεδαιμόνιοι τὴν Καδμείαν κατέλαβον. ἐν γὰρ τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἕλληνας ἀδικουμένους ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὑπέσχοντο αὐτοῖς ἐλευθερίαν, εἰ μεταστῶσι πρὸς αὐτούς. καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ἠδυνήθησαν αὐτοὺς ἀποστῆσαι· ὡς οὖν κατορθώσαντες τὸν πόλεμον, ὕστερον καὶ αὐτοὶ χρόνῳ ἠδίκουν τοὺς Ἕλληνας. ἀγανακτή-

σαν

ταῦτα ὑπὸ τούτων οἱ Ἀθηναῖοι. ἐξὸν εἶναι ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων πόλεμον πρὸς λακεδαιμονίους. καὶ οὐκ τοῦτο ἐκλήθη ὁ πόλεμος, ὑπὸ τῶν ἑλλήνων [illegible]. Καὶ πολλὰ ἴδια) ἴσα λαμβάνοντες χρήματα παρὰ λακεδαιμονίων, συγχωρήσαντι αὐτοῖς ἀδικεῖν ἀδεῶς τοὺς ἕλληνας. Προεκινδυνεύετε) ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν ἑλλήνων [illegible]. Καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον) Οὐ λέγει καθ' ἕνα ἕκαστον ἄνθρωπον, ἀλλὰ κατ' ἔθνος, καὶ κατὰ πόλιν. Ὑπομιμνήσκει [illegible]

πράττειν, καὶ πολλὰ ἴδια πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν, οὐκ ἠθελήσατε, ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες, καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι· νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν οὗτος· ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἐλπίζετε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον, οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκε. νυνὶ δ' ὅ, τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον· κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ὑμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδένα αἰτιᾶσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε· τηνικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας, τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν· τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γάρ ἐστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστὶ τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις γὰρ ἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι, τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ, κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ἐπὶ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν· ὑμεῖς δ', ὅταν

δὲ αὐτοῖς τὸν χρόνον, ὡς δὴ καὶ τοῦτο λέγειν παθόντας διὰ τὴν πολλὴν ῥᾳθυμίαν. Καὶ ἔτι πρὸς τούτοις) Ἐν ᾧ, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, κατὰ τοῦ θαυμάζω. Ἑτέρους τινάς) Οἷον τοὺς ξένους, καὶ χάρητα καὶ χαρίδημον. Αἰτιωμένων ἀλλήλους) Τοῦτο εἰς χάρητα. ἵνα δὲ μὴ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ χάρητος, ὦ κοινῇ καλύπτει τὴν ὑποψίαν μετατιθεὶς πρὸς τοὺς στρατηγούς, εἰς κρίσιν καθιστᾶσι. Πάλιν ἐλπιζόντων) Οἱ στρατηγοὶ κρινόμενοι, ἀποφυγεῖν βουλόμενοι, πάλιν αὐτοῖς ἐπαγγέλλονται ταῦτα καὶ ταῦτα, καὶ ταῖς ἐλπίσιν αὐτοὺς προσκλίνουσι, καὶ ταῦτα κατορθώσειν. Ἀγνωμόνως ἔχετε) Ἀτόπως. ἀγνώμονες λέγονται [illegible]. Δι' ὧν) Διὰ τῆς ῥᾳθυμίας. Νυνὶ δ' ὅ, τι μὲν φυλάξομεν) [illegible]. Τὸ συμφέρον κεφάλαιον [illegible]. Τὰς προφάσεις) Οἱ γὰρ στρατηγοὶ προφάσεις ἐποιοῦντο τῆς ἀπολογίας τὸ μὴ λαμβάνειν χρήματα. ἐλλείμματα δὲ [illegible]. Ἐλλείμματα) Τὰ ὑστερήματα. Οὐ γάρ ἐστι πικρῶς) [illegible]. Ἰδίους δ' εὑρίσκειν) Ἰδίους λέγει [illegible]. Ὅταν δὲ δῶτε λόγον) [illegible].

41 Περίεστι) Ἐκ περιουσίας ἐστί. Διεστάναι) Διακεχωρίσθαι καὶ διχονοεῖν. Πρότερον μὲν γὰρ) Δέκα οὐσῶν φυλῶν παρὰ τοῖς ἀθηναίοις, καὶ εἰς δέκα ὥσπερ μεμερισμένης τῆς πόλεως, ἀνάγκην εἶχεν ὥσπερ ἑκάστη φυλὴ ἀπὸ πάσης προβάλλεσθαι τοὺς πλουσιωτέρους αὐτῆς, ἑκατὸν εἴκοσι ἄνδρας τοὺς λειτουργοῦντας ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πόλεως. εἶτα οἱ ἑκατὸν εἴκοσι οὗτοι ἐμέριζον ἑαυτοὺς εἰς δύο μερίδας, ἵνα ἑξήκοντα αὐτῶν ἄνδρες ἔσονται οἱ πάνυ πλούσιοι· οἱ δ᾽ ἄλλοι ἑξήκοντα, ἧττον πλούσιοι. ἐπειδὰν δὲ τοῦτο, ἅμα μὲν ἐξαίφνης πόλεμος αὐτοὺς ἐπείξῃ, καὶ τύχῃ πρὸς τὸ παρὸν μὴ ἔχειν χρήματα τοὺς ἧττον πλουσίους, εἰσέφερον οἱ πλουσιώτεροι ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ προετέλουν, καὶ ἐδέχοντο ταῦτα ὕστερον κατὰ χρόνον. ἐλέγετο δὲ τὸ σύστημα αὐτῶν τῶν ἑξήκοντα, συμμορία, οἱονεὶ τὸ μέρος εἶναι τῆς φυλῆς. δέκα τοίνυν οὐσῶν φυλῶν καὶ ἑκάστης προβαλλομένης ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι, συνέβη τοὺς πάντας εἶναι λειτουργοὺς χιλίους διακοσίους. ἐμέριζον οὖν αὐτοὺς ἀπὸ ἑξακοσίων ἀνδρῶν, ὅ ἐστιν ἀπὸ δέκα συμμοριῶν. πάλιν δ᾽ ἑκατέρας τῶν δύο μερίδων τούτων, ἔτεμνον εἰς δύο, ὅ ἐστιν, εἰς τριακοσίους μὲν ἄνδρας, κατὰ πέντε δὲ συμμορίας. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τριακόσιοι οἱ πάνυ πλούσιοι οἱ πρῶτοι οἱ τινες προεισέφερον τῶν ἄλλων τε καὶ εἶχον αὐτοὺς ὑπακούοντας εἰς πάντα. ὥστε συμβαίνειν εἰς δύο μερίδας εἶναι τοὺς πάντας· εἶχον δὲ ἑκατέρωθεν ἦσαν ὥσπερ ἡγεμόνες τοὺς ἑκατέρωθεν τριακοσίους τοὺς πλουσιωτέρους. εἶχε δ᾽ ἑκάστη μερὶς τῶν τεσσάρων ἴδιον στρατηγὸν καὶ ἴδιον ῥήτορα. ὁμοίως δὲ πάλιν τῶν δευτέρων καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπήκοοι τῶν προτέρων. νῦν οὖν, φησίν, ἐμέριζον ἑαυτούς, διὰ πλεῖονα σπουδὴν τοῦ ἑκατέρους εἶναι ἑτέρωθεν τὰ χρήματα συμμορίας. νῦν δὲ διῃρημένοι μερίζονται εἰς συμμορίας, οὐ διὰ τὸ πολιτεύεσθαι ὅ ἐστι διὰ τὸ στασιάζειν. μέμφεται οὖν αὐτοὺς ὅτι πρότερον, ἡνίκα διὰ τὸ εἰσφέρειν ἐποιοῦντο τὰς συμμορίας, καὶ καιρὸς ἦν πραγμάτων, ἡγεμόνας ἡδίστας τοὺς πλουσιωτέρους· δευτέρους δὲ τοὺς στρατηγούς, τοὺς κατορθοῦντας· τρίτους δὲ, τοὺς ῥήτορας, τοὺς μόνον λέγοντας. νῦν δὲ ἐπειδὴ καιρός ἐστι τοῦ στασιάζειν καὶ τοῦ λέγειν, ἡγεμόνες εἰσὶν οὐχ οἱ πλούσιοι, ἀλλ᾽ οἱ ῥήτορες· καὶ βοηθησόμενοί εἰσιν οἱ πρῶτοι τριακόσιοι, ἐπαινοῦντες τὰ ὑπὸ τῶν ἰδίων ῥητόρων λεγόμενα· οἱ δ᾽ ἄλλοι προσνενεμημένοι ἑκατέροις. Ῥήτωρ ἡγεμών) Δεῖ μὴ χωρίζειν τὸ ῥήτωρ ἡγεμών, ἀλλὰ συνάπτειν. Ὡς τούτους) Εἰς τούτους. 42 Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας) Συμπέρασμα τοῦ συμφέροντος, ὅ τι ἀρέσκεται καὶ οἱ ἐπίλογοι. Εἰ δέ, τοῖς μὲν) Πρὸς τὸν ὅλον ἀποτείνεται τὸν πολιτευόμενον. Τοῖς δ᾽ ἀναγκάζεσθαι) Ἐπειδὴ εἶπεν αἰτιῶν, φημὶ δὲ δεῖν χρημάτων, ἵνα μὴ εἴπωσιν οἱ πένητες, εὐκόλως εἰσοίσουσιν οἱ πλούσιοι, προλαβὼν ὑπὲρ αὐτῶν ποιεῖται τὸν λόγον, ὅτι μέχρι πότε οἱ πλούσιοι τριηραρχήσουσι καὶ εἰσοίσουσι καὶ πάντα δαπανήσουσιν· ἐὰν γὰρ αὐτοὺς παρακόψῃ ἀπὸ τῶν πλουσίων ἐλπίδα μηδεμίαν ἔχοντες, ἡ ἄλλων εὐπορία, ἀποστήσονται τῶν δημοσίων. καὶ ὅλως συνήθης τῷ δήμῳ οὐκ ἔστι. πλείστους συνίστασθαι γινώσκει γὰρ ὅτι τὰ νεῦρα τῆς πόλεώς εἰσιν οἱ πλούσιοι. Λέγω δὴ κεφάλαιον) Ἐπίλογος. διὰ δὲ τὸ ἰδεῖν δευτέρας ἀνακεφαλαιώσεως, εἰπών, ὅτι χρὴ πάντας εἰσφέρειν, ἵνα τῆς ἀνάγκης τοὺς πλουσίους, ἀποστήσωσι τῶν δημοσίων.

μὴ εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε· ὅταν δ᾽ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε, τούτους ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν, καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα· τὰ κοινὰ δὲ ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας· νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας· ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοηθησόμενοι οἱ τριακόσιοι· οἱ δ᾽ ἄλλοι προσνενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ᾽ ὡς ἐκείνους. 42 δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ, τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε· τοῖς δ᾽ ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι· τοῖς δέ, ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, 43 ἄλλο δὲ μηδ᾽ ὁτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει· εἶτα ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν ἐξέσται. λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ᾽ ὧν ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν 44 ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ ΤΡΙΤΟΥ.

ΕΠΕΜΨΑΝ βοήθειαν τοῖς ὀλυνθίοις οἱ ἀθηναῖοι· καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι᾽ αὐτῆς· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπηγγέλλετο. ὁ δὲ δῆμος περιχαρὴς, οἵ τε ῥήτορες παρακαλοῦντες ἐπὶ τιμωρίαν φιλίππου. ὁ δὲ δημοσθένης δεδοικὼς μὴ καταφρονήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεποιημένοι τοῖς ὀλυνθίοις, τῶν λοιπῶν ὀλιγωρήσωσι, διὰ τοῦτο παρελθὼν, ἐπιστομίζει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν καὶ πρὸς φόβον ἄγει σώφρονα, τὴν γνώμην μεθιστὰς, λέγων οὐ περὶ τῆς φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας. οἶδε γὰρ ὅτι καὶ ἀθηναῖοι, καὶ δίς που καὶ τρὶς, τὸ μὴ μὲν τὰ οἰκεῖα περιέσθαι, ποιοῦνται φροντίδα· περὶ δὲ τὸ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἧττον σπουδάζουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῆς περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβουλῆς φανερώτερον ἅπτεται, καὶ ἀξιοῖ λῦσαι τοὺς νόμους, τοὺς ἐπιτιθέντας ζημίας τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικὰ, ἵνα δεχθῇ τὸ συμβουλεύειν τὰ βέλτιστα. παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὸν τῶν προγόνων ζῆλον ἀναστῆναι, καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις. καὶ ἐπιτιμήσας πολλὰ κέχρηται κατὰ τοῦ δήμου πρὸς ὀλιγωρίαν, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς προεστηκότων τῆς πόλεως.

παρακαλοῦντες ε. — τῶ. ε. — δεδοικὼς δὲ ὁ δημοσθένης ε. — καί. ν. — ὅλως. γ. ν.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους· τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν, ἁμαρτάνειν. ἐγὼ δὲ ὅτι μέν ποτε ἐξῆν τῇ πόλει, καὶ τὰ αὑτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ φίλιπ-

1 — 2

ὃ ε. ν. — εἰς. ε. ε. ν. — πεισόμεθα θ. — αὑτῆς β. ε. ν.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Γ. ΣΧΟΛΙΑ.

ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσταταί μοι) Ὡς τῶν πραγμάτων χαλεπῶν ὄντων, ἐκ ἐπιτιμήσεως εἰσβάλλει τὸ προοίμιον· ὅτι προσηκὴν δίχα τοῦ παροξυσμοῦ ἀπεργάζεται. ἢ ἐκ τοῦ παραδόξου· παράδοξον γὰρ γίνεται, ὅταν τοὺς λόγους μὴ συντρέχῃ τὰ πράγματα. ἢ ἀπὸ συγκρίσεως· συγκρίνων γὰρ δείκνυσι τοὺς λόγους ἀνομοίως ἔχοντας τοῖς πράγμασι. παραδοξικὸν δὲ τὸ προοίμιον, καὶ μεστὸν ἀξιώματος· ἐν ᾧ γὰρ ἐπαιρόμενον τὸν δῆμον καὶ φρονοῦντα τῇ νίκῃ συστέλλει, καὶ πρὸς φόβον καθίστησιν, ἀφ᾽ ὅσου πάθοις εἰς ἔτι πρὸς ἀρχὴν τὸν ἀκροατὴν. ἐν ᾧ δὲ ἀλλάττει τὴν γνώμην τῶν ἀθηναίων, τὸ τοῦ περικλέους ἀξίωμα διὰ τῶν ἔργων δείκνυσι· καὶ γὰρ ἐκεῖνος, ἀθυμοῦντα μὲν τὸν δῆμον ἱκανὸς ἦν ἀναγαγεῖν καὶ μετὰ ἐλπίδα ἀποδεῖξαι· θαρροῦντα δὲ, αὖθις εἰς φόβον προαγαγεῖν. τριμερὴς δὲ ὁ λόγος· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐστὶ τὸ δοκοῦν μάλιστα συνέχειν καὶ περιέχειν ὅλον τὸν λόγον, ἡ σκέψις καὶ προηγούμενον κεῖται, εἰ χρὴ μεταστῆναι τὴν δύναμιν εἰς μακεδονίαν, ἢ κατὰ χώραν ἐᾶσθαι μένειν τοῖς ὀλυνθίοις βοηθήσουσαν· τὸ δὲ δεύτερον, εἰ χρὴ λῦσαι τοὺς νόμους τοὺς θεωρικούς· τὸ δὲ τρίτον ἔλεγχος ὃν κατὰ δρομὴν ἔχει τῆς πολιτείας τῶν νῦν δημαγωγούντων. τούτων δὲ τῶν μερῶν ἕκαστον ἴσα τῷ πρῶτον εἰκότως κεφάλαιον· τὸ μὲν γὰρ πρότερον ἐκ συμφέροντος εἶναι δοκεῖ· τὸ δὲ δεύτερον, τοῦ νομίμου. εἰσάγεται δὲ εἰς κατασκευὴν τοῦ δυνατοῦ καὶ τὸ κεφάλαιον κεφαλαίῳ ἀποδίδωσι. τὸ δὲ τρίτον ἐστὶ τοῦ δικαίου· λέγω δὲ τὸ τῆς καταδρομῆς τῶν νῦν πολιτευομένων, καὶ τῆς εὐφημίας τῶν ἐπὶ τῶν προγόνων πολιτευσαμένων. πᾶσα γὰρ συμβουλὴ περὶ πείσεως προσώπου γινομένη, ἑκάστου ὃ ψέγει δηλοῦσα, εἰς τὸ δίκαιον ἔχει τὴν ἀναφοράν. καὶ τὸ μὲν συμφέρον δίχα τέτμηται, εἴς τε τὸ ἀναγκαῖον, ἐλεύσεται γὰρ φίλιππος εἰς τὴν ἀττικὴν, διαφθαρέντων τῶν ὀλυνθίων· καὶ εἰς τὸ ἄδοξον, πάντες γὰρ ἴσασιν ἡμᾶς, ὅτι τοῖς ὀλυνθίοις ὑπεσχόμεθα βοηθῆσαι, εἰ πολεμήσαιεν πρὸς φίλιππον· καὶ τὸ ψευδεῖς φανῆναι, τοῦτ᾽ ἄδοξον. ζητήσει δή τις τί δήποτε κελεύων μεταστῆσαι τὴν δύναμιν, οὐδεμίαν πεποίηται περὶ αὐτοῦ μνήμην, οὐδὲ φανερὸν δείκνυσι τὸ μεταγαγεῖν εἰς μακεδονίαν τοὺς στρατιώτας. ῥητέον οὖν ὅτι πλείους εἰσὶ [illegible] καθ᾽ οὓς ἀναλέγεται ἐξετάζει ἢ τὸν πρὸς αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς μαχόμεθα τῶν ἀντιλεγόντων, δεικνύντες αὐτοὺς σαθροὺς ὄντας· ἢ ἑτέραν εἰσηγούμεθα γνώμην, διὰ τῶν ἡμετέρας τὴν ἐκείνων ἀναιροῦντες· ἢ τὸ συμφέρον, τὸ μὴ ἐκείνων ἐλέγχομεν, ἀντὶ δὲ συμβουλὴν ἑτέραν εἰσηγούμεθα. ἐν ταῦτα τοίνυν ὁ ῥήτωρ φρονήματι χρώμενος, τῶν μὲν ἐκείνων γνώμης οὐδεμίαν πεποίηται γνώμην· τὴν δὲ αὐτοῦ δοκοῦσαν εἰσηγεῖται, καὶ ταύτην ἐργάζεται. Ἄλλως. Προοίμιον ἐκ τοῦ ἀναλογικοῦ. λαμβάνεται δὲ ἐκ ὑπολήψεως τῶν πραγμάτων φαύλων ὄντων. Εἰς τοῦτο προήκοντα) Τῆς κακίας δηλονότι. ἀσήμως δὲ ἐσιώπησεν. οὐκ εἶπεν οὕτως ἔχοντα, ἀλλ᾽ εἰς τοῦτο προήκοντα, διὰ τῆς ἐν τῇ λέξει τάσεως, τὸν χρόνον δηλοῖ τὸν αἴτιον τῶν κακῶν. Ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα) Μεγάλου θάρσους μέγαν φόβον ἀντέθηκε, σφόδρα τεχνικῶς ποιῶν· τὰ γὰρ μεγάλα πάθη, μείζοσι πάθεσι λύειν προσήκει. Οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν) Ὥσπερ αἰσθόμενος, ἀλλὰ νῦν μὲν οὐκ ἔχω φιλιππισμὸν αὐτοῖς ὀνειδίζειν. ὑπόβαινε καθ᾽ ὑπόθεσιν τὸ δὲ ἑξῆς οὕτως· οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ῥήτορες, ἢ ἁμαρτάνειν. εἶτα ἐν τῷ μέσῳ κατασκευάζει, πῶς τὴν ὑπόθεσιν ὑμῖν παριστάντες καὶ συμβουλεύοντες, περὶ ἧς καὶ ὑμεῖς βουλεύεσθε· βουλεύονται δὲ νῦν περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι φίλιππον· ἀλλ᾽ οὐχὶ τὴν οὖσαν καὶ ἀληθῆ ὑπόθεσιν κατὰ καιρὸν τὸ, παριστάντες ὑμῖν ἥτις ἐστὶ τὸ βουλεύσασθαι, ὅπως αὖ πρῶτον σώσωμεν τοὺς ὀλυνθίους. ἔτι δὲ ὥσπερ συμπέρασμα τοῦ προοιμίου διὰ πλειόνων. Τὸ ὅπι θα-

ἅμα γὰρ δεῖν γενέσθαι πράγμασι τὸ τοι δεῖν. ν. — παράγει α. — τῇ α. — συνέχει τὸ εἰδ περιέχει — τι αὐτὴν ἡ α. — προηγουμένως. ν. — ἐᾶσαι. α. — ἡμᾶς. — ὅτι. α. — δῆλον. ν. — πιστὸν περὶ τῶν. — ν. — ὁ μακεδὼν. — 2 ν. — εἰσάξει ν. — ψευδεῖς α. — παρὰ τοῖς ν.

[illegible]

3 τοῦ τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς εἶδα. ἐπ' ἐμοῦ γὰρ
οὐχὶ πάλαι γέγονε ταῦτα ἀμφότερα. νῦν μέντοι πέπει-
σμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν εἶναι ἡμῖν τὴν πρώτην, ὅπως
τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ,
τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τρόπον τιμωρήσεταί τις ἐκεῖνον ἐξέσται
4 σκοπεῖν. πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον
ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον. ὁ μὲν
οὖν παρὼν καιρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν
πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται. ἐγὼ δ' οὐχ ὅ τι χρὴ περὶ
τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι χαλεπώτατον ἡγοῦμαι,
ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
5 πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν πα-
ρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων
ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν,
ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρρησίας ποι-
ῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τἀλη-
6 θῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦτο ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται. ὁρᾶ-
τε γὰρ ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους, εἰς πᾶν
προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα. ἀναγ-
καῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶ-
τον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ὅτε ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θρᾴκῃ, τρίτον ἢ τέταρ-
7 τον ἔτος τουτί, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν, μὴν

[illegible]

τοῦ δὲ παραδείγματι, αὕτη δὲ ἀπὸ χρόνου [illegible]. Ἡραῖον τεῖχος) Πολίχνιον Θρᾴκης. Μὴν μὲν ἦν μαιμακτηριών) [illegible] ἐστὶν ὁ μήν, [illegible] Καθέλκειν) Λείπει τὸ ἐμβιβάζειν εἰς τὴν θάλατταν. Μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα [illegible] ἐτῶν [illegible] Διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ) [illegible] ἑκατομβαιών, [illegible] μεταγειτνιών, [illegible] βοηδρομιών [illegible]

μὴν ἦν μαιμακτηριών. πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν, αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, ἑκατομβαιών, μεταγειτνιών, βοηδρομιών· τούτου τοῦ μηνὸς μόγις μετὰ τὰ μυστήρια, δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα Χαρίδημον κενάς, καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς· ἦλθε γὰρ ἀμφότερα· οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς. τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες ἔσεσθε πάντα ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους, οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦθ' ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου· καὶ ὃ πάντες ἐθρύλλουν τέως, τοῦτο πέπρακται νυνὶ ὁπωσδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρρωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. χωρὶς γὰρ τῆς

[illegible] Κενάς) [illegible] Φίλιππος ἀσθενῶν) [illegible] Τὸν ἀπόστολον) [illegible] Ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός) [illegible] Ἐβοηθήσαμεν) [illegible] Τί δὴ χρησόμεθα) [illegible] Πόλιν) [illegible] Ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς) [illegible] Διηλλαγμένην) [illegible] Ἐκπολεμῶσαι) [illegible]

προσδέξαιντο τοὺς Ὀλυνθίους εἰς φιλίαν, καὶ συμμαχίας δοῦεν αὐτοῖς ἐξ ὧν πιστεύσειαν Ἀθηναῖοι, τούτους ἀπήλασαν πάλιν. ἦν δὲ ἔχων πρὸς αὐτοὺς φιλίας. εἶτα ὁρῶν ὁ Φίλιππος ὅτι Ἀθηναῖοι πρὸς Ὀλυνθίους μεταγόμενος, διὰ τὸ μὴ ταῦτα ἀποστῆναι αὐτοῦ τοὺς Ὀλυνθίους, χαρισάμενος αὐτοῖς τὴν Ποτίδαιαν, ἀπίστους Ἀθηναίοις ἐποίησεν. ὅτι καὶ τούτους ἠπάτησεν. ὅρα δὲ πῶς εἰπὼν Ἀθηναίους ἠπατῆσθαι καὶ Ὀλυνθίους, τοὺς Ἀθηναίους προέταξεν, ἵνα συγγνώμην ἔχωσιν Ὀλυνθίοις, διότι ἀπατώμενοι μετ' Ἀθηναίους τοὺς σοφωτάτους. τὸ αὐτὸ δὲ θρυλλούμενον μὲν παρ' ὑμῖν, ἀπόρρητον δὲ πρὸς τοὺς ἐν κοινῷ.

Καὶ σκοπεῖν) Αὐτόν.

τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτε Ὀλυνθίους ἀπήλαυνόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδώσειν, καὶ τὸ θρυλλούμενόν ποτε ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγόμενον· τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα, τῷ Ποτίδαιαν οὖσαν ἡμετέραν ἐξελεῖν, καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ἡμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δὲ ἐκείνοις· Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδώσειν ὑποσχέσθαι, καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δ' οὐδεὶς ἐστὶν ὅντιν' οὐ πεφενάκικεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων. τὴν γὰρ ἑκάστων ἄνοιαν ἀεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν, καὶ προσλαμβάνων, οὕτως ηὐξήθη. ὥσπερ οὖν διὰ τούτων ἤρθη μέγας, ἡνίκα ἕκαστοι συμφέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' ἕνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελήλεγκται. καιροῦ μὲν δή, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν, δειξάτω, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω, ἢ ὡς οἱ τὰ πρῶτα ἐξηπατημένοι, τὰ λοιπὰ πιστεύσουσιν αὐτῷ· ἢ ὡς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοί, νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντο ἄσμενοι. καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἴεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ, καὶ πᾶσι ταῦτα συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπονεῖν καὶ φέρειν

Τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν.) Οὐκ εἶπεν ὑμετέραν, διὰ τὸ ἐπαχθὲς καὶ ἑαυτὸν συνάπτων τῷ ἐγκλήματι. φασὶ δέ, ὅτι πάντη μωρίαν ἡ εὐήθεια σημαίνει, ἀλλ' ἔστιν ὅτι χρηστότητα καὶ ἐπιείκειαν καὶ τὸ ἁπλοῦν· ὅπερ καὶ νῦν βούλεται σημαίνειν. Εὐήθειαν) Ἁπλότητα καὶ ἀπειροβουλίαν. Ἀπήλαυνόν τινες) Οἱ τούτῳ χαριζόμενοι. δέον δ' εἰπεῖν, ἀπηλαύνετε ὑμεῖς· ἡ γὰρ πόλις πᾶσα τὴν ἠθοποιίησασα· ὁ δέ, εἰς τοὺς ῥήτορας ἀπωθεῖται τὸ ἔγκλημα. ἐκβαστικῶς δὲ εἶπεν ἐνθένδε, ἀντὶ τοῦ ἀθηναίων, ἀπὸ τοῦ χωρίου ὡς περὶ τῆς πόλεως, ὅθεν ἐργασεῖσθαι ἐσπούδασαν. ἀπήλαυνον οὖν τοὺς ἱκέτας. Καὶ τὸ θρυλλούμενόν ποτε) Λέγουσιν ὅτι Πύδνα χωρίον Μακεδονίας, Ποτίδαια δὲ τῆς Θρᾴκης. καὶ ἡ μὲν Πύδνα, ὑπήκοος ἦν Φιλίππου, ἡ δὲ Ποτίδαια, τοῖς Ἀθηναίοις. ἐβούλοντο δὲ οὗτοι, τὴν μὲν Ποτίδαιαν ἀποστῆναι πρὸς Φίλιππον· τὴν δὲ Πύδναν, πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. ἑκάτεροι δέ, οἵ τε Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φίλιππος, τὴν ἰδίαν ἐπιθυμοῦντο. τοῦτο οὖν ἔλεγεν ὁ Φίλιππος, ὅτι τὸ θρυλλούμενον τοῦτο καὶ πεφθέμενον ἐν ἀπορρήτῳ κατασκευάσω. διὰ τί δὲ ἐν ἀπορρήτῳ; ἵνα μὴ ἑκάτεροι μαθόντες, φυλάξωνται, οἵ τε Ποτιδαιᾶται καὶ οἱ Πυδναῖοι. Θεόπομπος δέ φησιν ὅτι περὶ Πύδνης ὑπέσχετο Φίλιππος, ἵνα δῷ αὐτοῖς ὁ Ἀθηναίοις Ἀμφίπολιν, δέξηται δὲ παρ' αὐτῶν τὴν Πύδναν αὐτοῦ οὖσαν. καὶ τὸ ἀπόρρητον δέ, ἵνα μὴ μαθόντες οἱ Πυδναῖοι φυλάξωνται· οὐ γὰρ ἐβούλοντο εἶναι ὑπὸ τῷ Φιλίππῳ. Συμμάχους) Τοὺς Ποτιδαιάτας. Θετταλοὺς δὲ νῦν) Εἰκότως Θετταλοὺς τελευταίους ἠπάτησεν, ὡς οὐ χρεὼς ὄντας καὶ μὴ δυνηθέντας ἀπὸ τῆς Ἀθηναίων καὶ Ὀλυνθίων ἀπάτης σωφρονισθῆναι. Οὐ πεφενάκικεν) Ἐπειδὴ σκαπτικὸν τὸ δὴ καὶ τὸ φενακίζειν τοὺς πολεμίους, διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν εἰπών, τῶν αὐτῷ χρησαμένων, ὅτι Φίλιππος οὐ τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ τοὺς φίλους ἀπατᾷ· τοῦτο δὲ ἀπιστίας τεκμήριον. εἴρηται δὲ ἡ λέξις ἀπὸ τῆς φενάκης τῆς προσθέτου κόμης, ἥτις ἕνεκα ἀπάτης γίνεται· προσποιεῖται γὰρ περιθεῖναι κόσμον ὅπερ οὐ κέκτηται. Ὥσπερ οὖν διὰ τούτων) Ἐνθύμημα, ὃ καλεῖται ἀκολουθία. ὥσπερ, φησί, διὰ τῆς ἀγνοίας γέγονε μέγας, οὕτως ὀφείλει διὰ τῆς γνώσεως καθαιρεθῆναι πάλιν. Διὰ τούτων) Ἀγνοούντων, καὶ διὰ τὸ ἀπατηθέντων. Διὰ τῶν αὐτῶν) Εἰς γνῶσιν ἐλθόντων ὅτι ἠπάτηνται· διὸ καὶ κατ' αὐτοῦ ὁρμήσουσιν. Ἕνεκα ἑαυτοῦ) Ἀλλ' οὐχ ἕνεκα αὐτῶν. Παρελθών) Τὸ σχῆμα προσκλήσεως. Μᾶλλον δ' ὑμῖν, δειξάτω) Τοῦτο λέγεται ἐπανόρθωσις. εἰ ἐμὸ γάρ, φησίν, ἀνάξιον νομίζει τῷ μαθεῖν, ὑμῖν δειξάτω. τὸ γνῶσιν ἀμφίβολον ἔδειξε, τὸ δὲ ὁμολογούμενον εἴρηκεν· ἀμφίβολον μὲν γὰρ τὸ λεγέτω μοι ὅτι οὐκ ἔστιν ἀληθές· τὸ δὲ ὁμολογούμενον, ὅτι οἱ ἐξηπατημένοι οὐ πιστεύουσι. Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν) Καὶ τοῦτο ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ, δευτέραν ἀντιπαραφορὰν ἔχουσα· ἡ γὰρ ἀντιπαραφορά, οὐχ ὁλόκληρος ἐστιν ἀντίθεσις, ἀλλὰ μέρος ἀντιθέσεως, τὸ μὲν δεχομένη, τὸ δὲ ἐνισταμένη. καὶ ἐπεὶ καὶ τὸ νῦν τῆς μὲν προτέρας ἀντιθέσεως οὔσης, ὅτι φοβερὸς ὁ Φίλιππος, καὶ τῷ δικαίῳ λυόμενος, ἡ ἀντιπαραφορά, πρὸς μὲν τὸ δίκαιον οὐκ ἐνίσταται· μέρος δὲ ἔχει τοῦ δυνατοῦ, ὅτι εἰ καὶ Φίλιππος ἄδικος καὶ ἐπίορκος, ἀλλ' ὅμως βίᾳ καθέξει τὰ πράγματα. Οἴεται δὲ βίᾳ καθέξειν) Ὁ ἐστι διὰ τὸ κατέχειν αὐτὸν τοὺς λιμένας τοὺς κατ' αὐτῶν, καὶ φρούρια καὶ λιμένας, ἵνα

καὶ

καὶ θελήσωσιν ἀποστῆναι, μὴ δυνήσονται. Οπου μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας) Απὸ τοῦ δικαίου πάλιν ἐποιήσατο τὴν λύσιν· εἰ γὰρ ἐκ πλεονεξίας ἰσχύσειν, ἐκ [illegible] τοὺς ἀδικηθέντας. Πάσι) Στρατηγὰς ἢ στρατιώτας.

Η πρώτη πρόφασις) Αντὶ τοῦ [illegible] μέχρι [illegible] [illegible], ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα, εἰπὼν, τὸ ῥᾴδιον τῆς καθαιρέσεως [illegible]. τοῦτο γὰρ μάλιστα [illegible] δυνατὸν [illegible] μέρος. Μικρὸν πταῖσμα, Τὸ [illegible] πόλεμον. Ανεχαίτισεν) Ανέχεσθαι. ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ὑποζυγίων, ἃ διὰ τὸ μὴ [illegible] θέρειν τὸν ζυγὸν, [illegible] αὐτόν. [illegible] ὁ λόγος [illegible] ὅτι

τὰς συμφοράς, καὶ μέχρι ἐθέλουσιν οἱ ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἡ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμα, ἅπαντα ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα, κἀπιορκοῦντα, καὶ ψευδόμενον, δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα, εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται, καὶ περὶ αὑτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων, τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατα εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ. Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς ἅμα, τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβείαν πέμπειν, ἣ, τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς ἀπαιτεῖν, καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἕξουσιν, ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως, καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν· ὡς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δὲ ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἑτοιμότατ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὴ τὴν μετάστασιν καὶ μεγάλην δεικνύετε τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἑτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. κἂν ταῦτα ἐθελήσητε, ὡς προσήκει καὶ δεῖ, περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντα ἐξελεγχθήσεται· ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχή, ἐν μὲν προσθήκῃ

ὑπὸ Φιλίππου δεδουλωμένων, εἴη ἂν ἡ δουλεία [illegible], καὶ τὸ βούλεσθαι τοὺς δούλους ἀπο[illegible], διὰ τὸ [illegible] ἐπὶ τὸ [illegible]. τῇ δὲ [illegible] ὀνομάτων, [illegible] αὐτὸν [illegible] πολέμου [illegible] τὸ μὴ ἀδικοῦντα, κἀπιορκοῦντα ἐπὶ αἰτίῳ [illegible] ψευδόμενον [illegible] ἀμφοτέρων φωρᾶται) Του [illegible] ἀπὸ μεταφορᾶς [illegible] κλοπῆς [illegible]

Καὶ σφόδρα γε ἤνθησεν) Τῷ [illegible] ἐλπίσι [illegible] [illegible] ἀδέβαιον [illegible] τὸ μακεδόνος [illegible] Καταρρεῖ) Ο [illegible] φθείρεται· ὡς ἀπὸ μεταφορᾶς τοίχου πρὸς παλαιοῦ, ὅταν [illegible] παλαιότητος [illegible], αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ [illegible] [illegible]. Τὰ κάτωθεν) [illegible] λαμβάνονται [illegible] λέγοντες [illegible] [illegible] κάτωθεν [illegible] ἀπὸ θεμελίων ἐπὶ [illegible] [illegible]. Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς) Εκλήθησαν [illegible] [illegible] τὸ περὶ τοῦ δικαίου λόγου [illegible] [illegible]. Κάλλιστα καὶ τάχιστα) Καλῶς [illegible] [illegible]. Πρεσβείαν πέμπειν) Αντὶ τοῦ φημὶ [illegible] πρεσβεία, τοὺς μὲν διδάξειν [illegible] Θετταλοὺς· τοὺς ἀγνοοῦντας τὸν Φίλιππον, καὶ εἰδότας μὲν, δεδιότας δέ.

Αξίως τῆς πόλεως) Καλῶς [illegible] πολλάκις, [illegible] ἀξίως τῆς πόλεως. Τὰ πράγματα) Εργα. [illegible] αὐξήσεως. Τοσούτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι) Επειδὴ, φησὶν, [illegible] ὑπισχνούμεθα, οὐ ποιοῦμεν δέ, εἰκότως ἅπαντες ἡμῖν ἀπιστοῦσι. Τὴν μετάστασιν) Μετάστασις, τὸ ἀπὸ ἀθυμίας [illegible] συμμάχους μεταβολὴ δέ, τὸ τὴν ῥᾳθυμίαν εἰς προθυμίαν μεταβάλλειν.

Εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει) Οὕτως, [illegible] ἀπιστοῦσιν ὑμῖν [illegible], ὅτι καὶ [illegible] ἡμᾶς [illegible], θαυμάζω εἰ [illegible] πιστεύουσιν ὅτι ποιοῦμεν. Τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς) Ο [illegible] αὐτῆς τῆς μακεδονικῆς, [illegible]

τὸ διαδοῦναι λόγον τοῦτ' ἐστὶν ἐπὶ τὸ ἐξαγγεῖλαί τι, ἐν τῷ ιε· τῆς ἀληθείας. ὁ αὐτὸς κέχρηται αὐτῷ καὶ ἐπὶ τῆς διαγνώσεως. Οἱ δὲ περὶ αὐτὸν ὄντες) Θεραπεύσας κατὰ μικρὸν τὸ ἀκροατὲς ἀπεδείκνυσι τοῦ Φιλίππου, πρότερον εἰπὼν ὅτι μισοῦσιν αὐτὸν οἱ σύμμαχοι, Θετταλοί τε καὶ βάρβαροι, καὶ μελετῶσιν ἀπόστασιν· εἶτα καὶ αὐτοὶ οἱ Μακεδόνες οἱ πολῖται αὐτοῦ. εἶτα, ἵνα μή τις εἴπῃ, ἀλλ' εἰ καὶ οὗτοι οὕτως ἔχουσιν, ἀλλ' οὖν ξενικά τινα στρατεύματα βούλεται δεῖξαι, ὅτι καὶ οὗτοι δόξαν μόνην ἔχουσι καὶ ὑπόνοιαν πολεμικήν· οὐ μέντοι ἐστὶν ἀληθῆ, ὡς καὶ ἐπιφέρει. Πεζέταιροι) Πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις. οἱ μὲν γὰρ αὐτὸ λέγουσιν ὄνομα στρατεύματος οὕτω λεγομένου· οἱ δέ, ὅτι πεζοὺς εἶναι παρ' αὐτοῖς στρατιώτας, τοὺς ἵππους πόδας γυμνοὺς ἔχοντας, τοὺς δὲ ἵππους ὡπλισμένους· διὸ φασὶ καὶ πεζεταίρους αὐτοὺς καλεῖσθαι, παρὰ τὸ τοὺς ἵππους πόδας γυμνοὺς ἔχειν· πέζα γὰρ τὸ κάτω τοῦ ποδός· ὅθεν καὶ τὸ πεζεύειν, τὸ χαμαὶ περιπατεῖν. οἱ δέ φασι, τοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν πεζῶν ὧν εἶχε ξένων, ἑταίρους καὶ φίλους γενομένους αὐτῷ, οἱονεί τινας ἐκλελεγμένους διὰ τὸ ἀνδρεῖον, ὥστε φυλάττειν αὐτόν. ἡ δὲ γραφὴ διάφορος πρὸς τὴν διαφορὰν ἐξήγησιν. 24

χ. πεζέταιροι

χαλεπῶς. οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι, καὶ πεζέταιροι 24 δόξαν μὲν ἔχουσιν ὡς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου· ὡς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἵου τε ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνήρ ἐστιν ἐν αὐτοῖς 25 οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάντα αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα· πρὸς γὰρ αὖ τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπέρβλητον εἶναι. εἰ δέ τις σώφρων, ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου, καὶ μέθην, καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι, καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον. λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι λῃστὰς 26 καὶ κόλακας, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους οἵους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα οἷα ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ', ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὓς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαυνον, ὡς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγεστέρους ὄντας, Καλλίαν ἐκεῖνον τὸν δημόσιον, καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, 27 μίμους γελοίων, καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾀσμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ, καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει. καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά τις ἡγεῖται, μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώ-

παρεῶσθαι. α. β.

α.

β.

Ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγενημένων) Οἷον οἰκειωσάντων, οὐχ ἁπλῶς παρεδευσάντων πρός· οὐ γὰρ λέγων ἐπιπιστοῦται. Οὐδένων) Φασὶν οἱ τεχνικοὶ τῶν γραμματικῶν, ὅτι οὐ κυρίως κεῖται· οὐ γὰρ ... [illegible] ... οὐδεὶς οὐδενός. Βελτίους) Οὗτοι οἱ πεζέταιροι. Εἰ μὲν γάρ τις) Τὸ ἀκριβὲς ἐμφαίνει. Φιλοτιμίᾳ 25 πάντας) Ἀντὶ τοῦ διὰ φιλοτιμίαν, ἵνα αὐτὸς μόνος κεκλῆσθαι βούλεται. τί οὖν, οὐκ ἐπαινετὸς καθ' ὃ δόξης ὀρέγεται; εἰ μὲν γὰρ συμμέτρως ὀρέγεται, ἐπαινετὸς ἂν ἦν· νῦν δὲ πλεονάζοντι, εἰς κενοδοξίαν, ὥσπερ λέγομεν, ἑκατέρωθεν ἑκάστης ἀρετῆς δύο κακίας παρέπεσθαι, κατ' ἔνδειαν καὶ πλεονασμόν. Ἢ δίκαιος ἄλλως) Οἷον ἀπὸ φύσεως, στοχαστικῶς ἵνα δείξῃ, ὅτι ἀπὸ διδαχῆς οὐκ ἔστι παρὰ Μακεδόσι τὸ εἶναι σώφρονα. [illegible] δὲ σημαίνει παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸ ἄλλως, [illegible] τὸ κατὰ φύσιν, ὡς [illegible] τὸ μάτην. [illegible] δὲ κέχρηται [illegible] ἐπειδὴ [illegible] τὰς ἀρετὰς ἀλλήλαις, ὥστε τὸν ὄντα σώφρονα, καὶ δίκαιον εἶναι, καὶ φρόνιμον, καὶ ἀνδρεῖον. Τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν) Οὐχ ἁπλῶς εὐθὺ τοῦτο·

ἀλλ' ἵνα μή τις νομίσῃ ὡς τύραννον αὐτὸν τρυφᾶν καὶ ἔν τισιν ἡμέραις, καὶ ταύτας [illegible] καλεῖν, διὰ τὸ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ταῦτα ποιεῖν, διέβαλεν αὐτὸν ὡς μέθυσον, καὶ τοῦτο βίον ἔχοντα. ἀκρασίαν δέ, ἀκοσμίαν τινὰ καὶ ἀταξίαν, παρὰ τὸ μὴ κεκρᾶσθαι. Κορδακισμούς) Ὀρχήσεις αἰσχίστας· κορδακισμὸς γάρ ἐστιν εἶδος ὀρχήσεως αἰσχρᾶς καὶ ἀπρεποῦς. τῶν γὰρ ὀρχήσεων, ἡ μέν ἐστι πολεμική, ὡς καὶ ἡ πυρρίχη· ἡ δὲ γελαστική, ᾗ χρῶνται ἐν θεάτροις οἱ πόρνοι. 26 Παρεῶσθαι) Ἐπὶ μὲν τῆς ἀνδρείας, τὸ ἐκβάλλειν· ἐπὶ δὲ τούτων, τὸ παρεῶσθαι εἶπεν, οἱονεὶ καταφρονεῖσθαι. καὶ ἐπὶ μὲν τῆς ἀνδρείας, τὸν φθόνον αἴτιον· ἐπὶ δὲ τῆς σωφροσύνης, τὸ μῖσος. Λῃστὰς καὶ κόλακας) Λῃστάς, οἱονεὶ ἅρπαγας τινὰς στρατιώτας. εἶτα ἐπειδὴ ἔμφασιν εἶχε τινὰ ἰσχύος τὸ τῶν λῃστῶν, εἰ καὶ λῃστεύουσι τοὺς πολεμίους, ἐπαγαγὼν εὐθὺς τὸ κόλακας, ἐταπείνωσεν αὐτούς· ταπεινοὶ γὰρ τὸ φρόνημα οἱ κόλακες. Ὀκνῶ) Διὰ τὴν αἰσχρότητα. Δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶ) Ταῦτα εἰς πίστιν ὧν ἀπήγγειλε, ὡς γὰρ βούλεται αὐτοὺς μάρτυρας Ἀθηναίους ποιήσασθαι ἐξ ὧν ἴσασι. Καλλίαν ἐκεῖνον) Ἰστέον 27 ὅτι πληθυντικῶς εἰπών, οὓς πάντες ἀπήλαυνον, ἕνα ἐπήγαγεν, ἐφ' ἑνὸς τὸ πλῆθος τῆς μαρτυρίας δεξάμενος. δημόσιον δέ φησιν, ἐπειδὴ δούλους εἶχον δημοσίους οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ αἰχμαλώτων ποιήσαντες, καὶ ἐδίδασκον τούτους γράμματα, καὶ ἐξέπεμπον αὐτοὺς ἐν τοῖς πολέμοις μετὰ τῶν ταμιῶν καὶ τῶν στρατηγῶν, ἵνα ἀπογράφωσι τὰ ἀναλισκόμενα. οὐκ ἀκαίρως δὲ τοῦτο ἐποίουν, ἀλλ' ἵνα διὰ τὸ δύνασθαι τούτους τύπτειν ὡς δούλους, ἐξετάζωσι μαστιγοῦντες τἀληθές· αἰσχρὸν γὰρ ἐνομίζετο παρὰ Ἀθηναίοις, ἐλευθέρους τύπτεσθαι. εἰ δὲ διὰ τῶν πληγῶν ἠλέγχθη ὁ στρατηγὸς ἢ ὁ ταμίας ψευδόμενος, ὡς δοῦλοι λοιπὸν καὶ αὐτοὶ κακῶς ἔπασχον. Μίμους γελοίων) Ἀναγκαίως τὸ τῆς προσθήκης· οὐχ ἅπασα γὰρ μίμησις γελοία τυγχάνει, ἀλλ' ἔστι καὶ σπουδαία· ἡ γὰρ τραγῳδία, μίμησίς ἐστιν ἠθῶν καὶ παθῶν· καὶ ἡ κωμῳδία μίμησις· καὶ οἱ μῖμοι Σώφρονος. καὶ αἰσχρῶν ᾀσμάτων προσέθηκεν· εἰσὶ γὰρ καὶ ἀγαθῶν ᾀσμάτων ποιηταί. Καίτοι ταῦτα, εἰ καὶ μικρά) Ἵνα μή τις εἴπῃ, καὶ τί ταῦτα αὐτοῦ λυμαίνεται τὴν δύναμιν, ἐπάγει ὅτι δεῖγμά ἐστιν αὐτοῦ τῆς κακοδαιμονίας, ὡς ὅτι εἶχε μιμουμένους τοὺς θεούς· εἰκὸς γὰρ τοὺς μίμους καὶ εἰς τοὺς κρείττονας ἀποσκώπτειν.

μὲν δὴ ἠκού- νοσι. α.

αὐτῷ στρατ- ῶ τα. α.

κρότῳ. α.

ἵπποι δ' εἶλ.

καὶ. α.

ἢ μὴ δ' ἤ. α.

ἀρετῆς κα- κίας ἑκατέρω. α.

α.

ὀρέσθη. α.

Ἀναγκαίως. α.

28 Ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ) Ἀντίπτωσις αὐτοῦ, καὶ πῶς οὖν αὐτοῦ αὐτὸς ηὔξησε τὴν δύναμιν, εἰ κακοδαίμων ἐστὶν [illegible] ... εἶτα, ἵνα μὴ πάλιν φοβῶσι τὴν τύχην λέγων, εὐθὺς ἐπάγει, οὐκ εἰς μακρὰν δυστυχήσει, ἂν ὑμεῖς βούλησθε ... Ἐξετασθήσεται) Ἐλεγχθήσεται. Δείξειν) Ἔλεγχον δώσειν. Ἂν οἵ τε θεοὶ θέλωσι) ... 29 Καὶ ῥῆγμα, καὶ στρέμμα) ῥῆγμα μὲν ... στρέμμα δέ ... Καὶ τῶν πόλεων) ... 30 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες) ... [illegible]

28 μης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονοῦσιν. ἀλλ' οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰ τοιαῦτα ὀνείδη· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς μακράν, ἄν οἵ τε θεοὶ θέλωσι, καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς 29 σώμασιν ἡμῶν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρὸν ᾖ· οὕτω καὶ τῶν πόλεων, καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἔξω πολεμῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστιν· ἐπειδὰν δὲ ὅμορος πόλεμος συμ- 30 πλακῇ, πάντα ἐποίησεν ἔκδηλα. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυχοῦντα ὁρῶν, ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σώφρονος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρῆται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δ' ὅλον, ἡ τύχη παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα· οὐ 31 μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίη, τὴν τῆς ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἑλοίμην, ἐθελόντων ἃ προσήκει ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου. πολὺ γὰρ πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχειν ὁρῶ ὑμῖν ἐνούσας, ἢ ἐκείνῳ. ἀλλ' οἶμαι καθήμεθα, οὐδὲν ποιοῦντες. οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντα, οὐδὲ τοῖς φίλοις 32 ἐπιτάττειν ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τι γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμαστόν ἐστιν εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς, καὶ παρὼν ἐφ' ἅπασι, καὶ μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ἡμῶν μελλόντων, καὶ ψηφιζομένων, καὶ πυνθανομένων περιγίγνεται. οὐ δὴ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· 33 τοὐναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυμαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὧν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει, τοῦ πάντα ποιοῦντος ἂν περιῆμεν. ἀλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μέν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀν-

31 Πολὺ γὰρ πλείους) ... 32 ... 33 Εἰ μηδὲν ποιοῦντες) ... ὧν προσήκει τοῖς πολεμοῦσι ...

Ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων) Τὸν πόλεμον λέγει τὸν ὑπὲρ τῶν Θηβαίων, ὅτι Λακεδαιμόνιοι τὴν Καδμείαν κατέλαβον· ἐν γὰρ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ἐρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Ἕλληνας ἀδικουμένους ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὑπέσχοντο αὐτοῖς ἐλευθερίαν, εἰ μετασταῖεν πρὸς αὐτούς. καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ, ἠδυνήθησαν αὐτοὺς ἀποστῆσαι· ὡς οὖν κατορθώσαντες τὸν πόλεμον, ὕστερον καὶ αὐτοὶ χαλεπῶς ἠδίκουν τοὺς Ἕλληνας. ἀγανακτή-

σαν

σαντες ὑπὸ τούτων οἱ ἀθηναῖοι. ἐξὸν εἶχαν ὑπὸ τὸν ἀδεκευθέων πόλεμον πρὸς λακεδαιμονίους. καὶ ἐκ τούτου ἐκλήθη ὁ πόλεμος, ὁ ὑπὸ τῶν ἑλληνικῶν δεκαέων. Καὶ πολλὰ ἴδια,) ἵνα λαμβάνοντες χρήματα παρὰ λακεδαιμονίων, συγχωρήσωσι αὐτοῖς ἀδικεῖν ἀδίκως τοὺς ἕλληνας. Προεκινδυνεύετε) Οὐ περὶ αὐτῶν καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῶν ἑλλήνων ἐκινδυνεύετε. Καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον) Οὐ λέγει καθ' ἕνα ἕκαστον ἄνδρα, ἀλλὰ κατὰ ἔθνη, καὶ κατὰ πόλιν. ὑπομιμνήσκει — 34

τέρατε, καὶ πολλὰ ἴδια πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῶν ἐξὸν, οὐκ ἠθελήσατε. ἀλλ' ἵνα οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀνηλίσκετε εἰσφέροντες, καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι· νυνὶ δ' ὀκνεῖτε ἐξιέναι, καὶ μέλλετε εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτημάτων. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολλάκις πάντας, καὶ καθ' ἕνα αὐτῶν ἕκαστον ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερα αὐτῶν ἀπολωλεκότες κάθησθε. ταῦτα θαυμάζω· καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν οὗτος· ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων ὑμῶν, ἑτέρους τινὰς ἐλπιζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπιζόντων, σχεδὸν ταῦτα ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ὁ χρόνος ἅπας διελήλυθεν. εἶθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὥστε δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονε, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἐλπίζετε πράξεων, ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὔτ' εὔλογον, οὔτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾷον ἔχοντας φυλάττειν, ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκε. νυνὶ δ' ὅ, τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον· κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ὑμῶν ἔργον τοῦτ' ἤδη. φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μηδένα αἰτιᾶσθαι πρὶν ἂν τῶν πραγμάτων κρατήσητε· τηνικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας, τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν, καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἂν μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα. τίνος γὰρ ἕνεκα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, νομίζετε, τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας ὅσους ἂν ἐκπέμψητε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὑρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μέν ἐστι τὰ ἆθλα ὑπὲρ ὧν ἐστιν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα. ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμα αὐτὴν ὑμεῖς κομιεῖσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ, κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, λάμψακος, σίγειον, τὰ πλοῖα ἃ συλῶσιν. ἐπὶ οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δ', ὅταν μὲν

34 35 36 37 38 39 40

ὑμῶν π. — α. π. — π. — α. ε. π. θ. — ἐλήλυθεν. π. — καὶ νυνὶ. θ. — α. π. θ. — τῆς. α. ε. π. — ἐξιέναι. π. — νυνὶ. α. ε. π. θ. — οὖν γ. — ὑμῶν θ. γ. θ. — κρίναντας. ε. — ἐπαίνου. α. ε. π. — ὑμᾶς. ε. π. — ὑμῶν π. — ε. π. — ἰδίᾳ γ. θ. — θ.

καὶ αὐτοὺς τοῦ χρόνου, ὡς δι' ἐκείνου λάβοιεν πάντες διὰ τὸ πολλὴν ῥᾳθυμίαν. Καὶ ἔτι πρὸς τούτοις) Ετ ἔτι καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, κατὰ κοινοῦ τὸ θαυμάζω. Ετέρους τινάς) Οἷον τοὺς ξένους, καὶ χάρητα καὶ χαρίδημον. Αἰτιωμένων ἀλλήλους) Τοῦτο εἰς χάρητα. ἵνα δὲ μὴ δοκῇ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τοῦ χάρητος, ὡς κοινῇ καλύπτει τὴν ὑποψίαν μεταπεμπόμενοι γὰρ τοὺς στρατηγοὺς, εἰς κρίσιν καθιστᾶσι. Πάλιν ἐλπιζόντων) Οἱ στρατηγοὶ κρινόμενοι, ἀποφυγεῖν βουλόμενοι, πάλιν αὐτοῖς ἐπηγγέλλοντο τάδε καὶ τάδε ταῖς ἰδίαις αὐτοῖς προσκτήσασθαι, καὶ τάδε κατορθώσειν. Αγνωμόνως ἔχετε) Ατόπως. ἀγνώμονας λέγει τοὺς ἀνοήτους, κατὰ σύνεσιν τῆς γνώμης· οὐχ ὡς παρ' ἡμῖν ἀγνώμονας καλοῦμεν τοὺς μὴ ἀποδιδόντας τὰ χρέα, ἤγουν τοὺς ἀπίστους. Δι' ὧν) Διὰ τῆς ῥᾳθυμίας. Νυνὶ δ' ὅ, τι μὲν φυλάξομεν) Αντιπίπτει ἐλυσεν, ὅτι ξενικοῖς χρησόμεθα τοῖς στρατοπέδοις. ὁ δ', τί φησιν. εἰ μὲν εἴχομέν τι φυλάξαι, καλῶς τοῖς ξένοις ἐπετρέπομεν· ἐπεὶ δὲ τὸ γὰρ ἀπιστεῖν τοῖς ξένοις. εἰ δὲ κτήσασθαι δεῖ, πρόδηλον ὅτι τοῖς δήμοις δεῖ τὸ στρατεύεσθαι. Φημὶ δὴ δεῖν) Τὸ συμφέρον κεφάλαιον. ἐν τούτῳ δ' ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους καταλέλυσεν, ἐν σχήματι ἀκεφάλῳ, ὥσπερ τὴν εἰσβολὴν ποιούμενος. τὸ δὲ φανερὸν ἴσως ὅθεν παραλείπεται τὸ δυνατὸν, ἀλλὰ τὸ συμφέρον μετέρχεται. Τὰς προφάσεις) Οἱ γὰρ στρατηγοὶ προφάσεις ἐποιοῦντο τῆς ἀπολογίας τὸ μὴ λαμβάνειν χρήματα. ἐλλείμματα δ' αὐτὰ καλεῖ τὰ χρήματα· ὀλίγα γὰρ φανερῶς μισθὸν διδόντες τοῖς στρατιώταις, τὰ ὑπόλοιπα τοῦ πλήρους μισθοῦ, εἰς θεωρικὸν κατεῖχον. Ελλείμματα) Τὰ ὑστερήματα. Οὐ γάρ ἐστι πικρῶς) Αντὶ τοῦ δικαίως· πικρὸν γὰρ τοῖς ἀδικοῦσι τὸ δίκαιον καταφαίνεται. Ιδίους δ' εὑρίσκειν) Ιδίους λέγει, οὓς αὐτοὶ ἰδίους ποιοῦνται ἐκτὸς τῆς πόλεως. αἰτιᾶται δὲ ἴσως εἰς χάρητα. Οταν δὲ δεῖ τις λόγον) Οτι χρήματα μὴ λαμβάνοντες, οὐ δύνανται ὑπὸ τῆς πόλεως πολεμεῖν. οἰκοῦν καὶ ἐνταῦθα περὶ τῶν θεωρικῶν.

ἀθηναῖοις. — Νῦν ὁ — ἐξετάσαι μέν. π. — δεῖ. π. — ἐπ' αὐτοῦ. π. — θεωρικόν. π. — ἰδίους ποιοῦνται. π.

41 Περίεστι) Ἐκ περιουσίας ἐστί. Διεστάναι) Διακεχωρίσθαι καὶ διχονοεῖν. Πρότερον μὲν γάρ) Δέκα οὐσῶν φυλῶν παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ εἰς δέκα ὥσπερ μεμερισμένης τῆς πόλεως, ἀνάγκην εἶχον ὥσπερ ἑκάστη φυλὴ ἀπὸ πάσης προβάλλεσθαι τοὺς πλουσιωτέρους αὐτῆς, ἑκατὸν εἴκοσι ἄνδρας τοὺς λειτουργήσοντας ὑπὲρ αὐτῆς τῆς πόλεως. εἶτα οἱ ἑκατὸν εἴκοσι οὗτοι ἐμέριζον ἑαυτοὺς εἰς δύο μερίδας, ἵνα ἑξήκοντα αὐτῶν ἄνδρες ὦσιν οἱ πάνυ πλούσιοι· οἱ δ' ἄλλοι ἑξήκοντα, ἧττον πλούσιοι. ἐποίουν δὲ τοῦτο, ἵνα μὴ ἐξαίφνης πόλεμος αὐτοῖς ἐπιστῇ, καὶ τύχῃ πρὸς τὸ παρὸν μὴ ἔχειν χρήματα τοὺς ἧττον πλουσίους. ἡ οὐ εἰσφέρουσιν οἱ πλουσιώτεροι ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ προστίθενται, καὶ ἀνέχονται ταῦτα ὕστερον κατὰ [illegible]. ἐλέγετο δὲ τὸ σύστημα αὐτῶν τῶν ἑξήκοντα, συμμορία, οἱονεὶ παρὰ τὸ μέρος εἶναι τῆς φυλῆς. δέκα οὖν οὐσῶν φυλῶν καὶ ἑκάστης προβαλλομένης ἀπὸ ἑκατὸν εἴκοσι, συνέβη τοὺς πάντας εἶναι λειτουργοὺς χιλίους διακοσίους. ἐμέριζον οὖν αὐτοὺς ἀπὸ ἑξακοσίων ἀνδρῶν, ὅ ἐστιν ἀπὸ δέκα συμμοριῶν. πάλιν δὲ ἑκατέρας τῶν δύο μερίδων τούτων, ἔτεμνον εἰς δύο, ὅ ἐστιν, εἰς τριακοσίους μὲν ἄνδρας, κατὰ πέντε δὲ συμμορίας. ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ τριακόσιοι οἱ πάνυ πλούσιοι οἱ πρῶτοι οἵτινες προεισέφερον τῶν ἄλλων τι καὶ εἶχον αὐτοὺς ὑπακούοντας εἰς πάντα. ὥστε συμβαίνει εἰς δύο μερίδας εἶναι τοὺς πάντας· εἶχον δὲ ἑκατέρωθεν ὥσπερ ἡγεμόνας τοὺς ἑκατέρωθεν τριακοσίους τοὺς πλουσιωτέρους. εἶχε δὲ ἑκάστη μοῖρα τὸ παράπαν ἴδιον στρατηγὸν καὶ ἴδιον ῥήτορα. ἔμελλε δὲ πάλιν τῶν δευτέρων καὶ οἱ ῥήτορες καὶ οἱ στρατηγοὶ ὑπήκοοι τῶν προτέρων. τοῦτο οὖν, φησίν, ἐμέριζον ἑαυτούς, διὰ πλείονα σπουδὴν τοῦ ἀκαίρως εἰσφέρεσθαι τὰ χρήματα συμμορίας. νῦν δὲ διαιροῦσιν ἄλλο μερίζοντες εἰς συμμορίας, ὃ δεῖ τὸ πολιτεύεσθαι ὅ ἐστι διὰ τὸ στασιάζειν. μέμφεται οὖν αὐτοὺς ὅτι πρότερον, ἡνίκα διὰ τὸ εἰσφέρειν ἐχρῶντο ταῖς συμμορίαις, καὶ καιρὸς τῶν πραγμάτων, ἡγεμόνας ᾔδεσαν τοὺς πλουσιωτέρους· δευτέρους δὲ, τοὺς στρατηγούς, τοὺς κατορθοῦντας· τρίτους δέ, τοὺς ῥήτορας, τοὺς μόνον λέγοντας. νῦν δὲ ἐπειδὴ καιρός ἐστι τοῦ στασιάζειν καὶ τοῦ λέγειν, ἡγεμόνες εἰσὶν οὐχ οἱ πλούσιοι, ἀλλ' οἱ ῥήτορες· καὶ βοηθησόμενοί εἰσιν οἱ πρῶτοι τριακόσιοι, ἐπαινοῦντες τὰ ὑπὸ τῶν ἰδίων ῥητόρων λεγόμενα· οἱ δ' ἄλλοι προσνενεμημένοι ἑκατέροις. Ῥήτωρ ἡγεμών) Δεῖ μὴ χωρίζειν τὸ ῥήτωρ ἡγεμών, ἀλλὰ συνάπτειν. Ὡς τούτους) Εἰς τούτους. 42 Δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας) Συμπέρασμα τοῦ συμφέροντος, ὅτι ἄρχονται καὶ οἱ ἐπίλογοι. Εἰ δέ, τοῖς μὲν) Πρὸς τὸ ἔνδοξον ἀποτείνεται τὸν πολιτευόμενον. Τοῖς δὲ ἀναγκάζεσθαι) Ἐπειδὴ εἶπεν αἰτίας, φησὶ δὲ δεῖν χρημάτων, ἵνα μὴ εἴπωσιν οἱ πένητες, οὐκοῦν εἰσοίσουσιν οἱ πλούσιοι, προλαβὼν ὑπὲρ αὐτῶν ποιεῖται τὸν λόγον, ὅτι μέχρι πότε οἱ πλούσιοι τριηραρχήσουσι καὶ εἰσοίσουσι καὶ πάντα δαπανήσουσιν· ἐὰν γὰρ αὐτοὺς παραπέμψῃ ἀπὸ τῶν πλουσίων ἐλπίδα μηδεμίαν ἔχοντας, ἀποστήσονται τῶν θεωρικῶν. καὶ ὅλως συνίστασθαι· γινώσκει γὰρ ὅτι τὰ νεῦρα τῆς πόλεώς εἰσιν οἱ πλούσιοι. Λέγω δὴ κεφάλαιον) Ἐπίλογος. διὰ δὲ τὸ ἰδεῖν τὰ δευτέρας ἀνακεφαλαιώσεως, εἰπὼν, ὅτι χρὴ πάντας εἰσφέρειν, ἵνα τὰς ἀνάγκας ταύτας περιστήσῃ, ἀποστήσονται τῶν θεωρικῶν.

μὲν εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε· ὅταν δ' οὗτοι λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε, τούτους ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ἡμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα. τὰ κοινὰ δὲ ἔχειν φαύλως. πρότερον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας· νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμὼν ἑκατέρων, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ, καὶ οἱ βοησόμενοι, οἱ τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσνενέμησθε, οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους.

42 δεῖ δὴ ταῦτα ἐπανέντας, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι καὶ νῦν γενομένους, κοινὸν καὶ τὸ λέγειν, καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δέ, τοῖς μὲν ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν ἐπιτάττειν ἀποδώσετε· τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι· τοῖς δέ, ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον,

43 ἄλλο δὲ μηδ' ὁτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἠδικημένον ἀεὶ μέρος ἐλλείψει. εἶτα ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν περιέσται. λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὧν ἕκαστος ἔχει, τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι, καὶ τὰ βέλτιστα ὧν

44 ἂν ἀκούσητε, αἱρεῖσθαι, μὴ ἃ ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα εἴπῃ. κἂν ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμα ἐπαινέσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, πολλῷ βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ἡμῖν ἐχόντων.

καλῶς ἐπορεύσατε. ν. — ἐμερίζοντο. α. — ἐπὶ τὴν πόλιν ἔξεισι. — μὲν. ν. — τούτους. α. γ. — ὑμῖν. β. — ἔχει. ε. β. — τοῦ. α. ε. ν. β. — κατὰ τούτους. — βοησόμενοι. α. β. ε. ν. β. — καὶ πράττειν. — βουλεύεσθαι. α. γ. — αὐτοῖς. ν. — αἰεὶ. β. γ. — ἐλλείψει. β. γ. — ὁ δὲ τούτων. — ὅσον. β. — πάντες. α. ε. — παριοῦσι. ν. — ὑμῖν. α. γ. β. — βοησόμενοι. α. ν. — καί. α.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ ΤΡΙΤΟΥ.

ΕΠΕΜΨΑΝ βοήθειαν τοῖς ὀλυνθίοις οἱ ἀθηναῖοι· καί τι κατορθοῦν ἔδοξαν δι' αὐτῆς· καὶ ταῦτα αὐτοῖς ἀπαγγέλλεται. ὁ δὲ δῆμος περιχαρής, οἵ τε ῥήτορες παρακαλοῦσι τῆς ἐπὶ τιμωρίας φιλίππου. ὁ δὲ δημοσθένης δεδοικὼς μὴ θαρρήσαντες ὡς τὰ πάντα νενικηκότες, καὶ ἱκανὴν βοήθειαν πεπομφότες τοῖς ὀλυνθίοις, τοῦ λοιποῦ ὀλιγωρήσωσι, διὰ τοῦτο παρελθὼν, ἐπικόπτει τὴν ἀλαζονείαν αὐτῶν καὶ πρὸς εὐλάβειαν σωφρονίζει, τὴν γνώμην μεθίστησι, λέγων οὐ περὶ τῆς φιλίππου τιμωρίας νῦν αὐτοῖς εἶναι τὸν λόγον, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων σωτηρίας· οἶδε γὰρ ὅτι καὶ ἀθηναῖοι, κἂν δέῃ τι πονῶσι, τὰ μὲν μὴ τὰ οἰκεῖα προΐεσθαι, πειρῶνται φροντίζειν· περὶ δὲ τοῦ τιμωρήσασθαι τοὺς ἐναντίους ἧττον σπουδάζουσιν. ἐν δὲ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τὸ περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων συμβούλευμα φανερώτερον εἴρηται, καὶ ἀξιοῖ λῦσαι τοὺς νόμους, τοὺς ἐπιτιθέντας ζημίας τοῖς γράψασιν αὐτὰ γενέσθαι στρατιωτικά, ἵνα δοκῇ τὸ συμβουλεῦον ἀσφαλῶς. παραινεῖ δὲ καὶ ὅλως πρὸς τὸ τὴν προγόνων ζηλοῦν ἀνδρείαν, καὶ στρατεύεσθαι σώμασιν οἰκείοις. καὶ ἐπιτιμήσας πολλὰ κέχρηται κατὰ τοῦ δήμου πῶς ἐκλελυμένου, καὶ τῶν δημαγωγῶν, ὡς οὐκ ὀρθῶς προεστηκότων τῆς πόλεως.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσταταί μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅταν τε εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω, καὶ ὅταν πρὸς τοὺς λόγους οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι φίλιππον ὁρῶ γινομένους· τὰ δὲ πράγματα εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥστε ὅπως μὴ πεισόμεθα αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες, ἢ τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς βουλεύεσθε, οὐχὶ τὴν οὖσαν παριστάντες ὑμῖν, ἁμαρτάνειν. ἐγὼ δὲ ὅτι μέν ποτε ἐξῆν τῇ πόλει, καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς, καὶ φίλιπ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΥ Γ. ΣΧΟΛΙΑ.

ΟΥΧΙ ταὐτὰ παρίσταταί μοι) Ὡς τῶν πραγμάτων χαλεπῶν ὄντων, ἐξ ἐπιτιμήσεως εἰληπται τὸ προοίμιον ὅτι προσοχὴν διὰ τοῦ παρεξυσμοῦ ἀπεργάζεται. ἢ ἐκ τοῦ παραδόξου· παράδοξον γὰρ γίνεται, ὅταν τοὺς λόγους οὐ συντρέχει τὰ πράγματα. [illegible]

ἀφ' ἑτέρου πάθους εἰς ἕτερον ἄγει τὸν ἀκροατήν. [illegible]

[illegible]

ειν) Τὸ τιμωρήσασθαι Φίλιππον βιαίως δὲ σφόδρα [illegible] τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ἐποίησε, [illegible] λεσι συμβουλεύειν, περὶ τούτων [illegible] φησὶν ἀκουσόμενοι τὸ δῆμον. Τὴν οὖσαν) Τὰς σώσας τοὺς Ὀλυνθίους. Ἐγὼ δὲ, ὅτι μέν ποτε) Ἐπὶ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν ἐξεργάζεται. δηλοῖ δὲ τοὺς καιροὺς ἐν οἷς ἀμφότερα [illegible] ἐπὶ Θρᾴκης. Ἐξῆν τῇ πόλει) Λύσις τοῦ ἀντιπίπτοντος. Τὰ αὐτῆς) [illegible]

3 Τιμωρήσασθαι) Οὐχ ὡς τιμωρησαμένων αὐτῶν τότε τὸν Φίλιππον, [illegible] Ἐπ' ἐμοῦ γὰρ) Τὸ [illegible] Ἱκανὸν) Αὐτάρκες [illegible] Προλαβεῖν) [illegible] Τὴν πρώτην) Τὴν ἀρχὴν [illegible] Ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως) Τὸ μὲν λέγει [illegible] Καὶ περὶ τοῦ τίνα) Καὶ ἐν τῷ [illegible] Φίλιππον [illegible]

4 Πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν) [illegible]

3 τὸ τιμωρήσασθαι, καὶ μάλα ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γὰρ οὐχὶ πάλαι γέγονε ταῦτα ἀμφότερα· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν εἶναι ἡμῖν τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν· ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρήσεταί τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται 4 σκοπεῖν. πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὁντινοῦν ποιεῖσθαι λόγον. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ ποτὲ, καὶ νῦν πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται. ἐγὼ δὲ, οὐχ ὅ τι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλεῦσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 5 πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ὑμᾶς ἐκπεφευγέναι, τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν, ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τἀληθῆ λέγω, καὶ διὰ τοῦθ' ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται· ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους, εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα πράγματα. ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω, μικρὰ τῶν γεγενημένων πρῶτον ὑμᾶς ὑπομνῆσαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτε ἀπηγγέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θρᾴκῃ, τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτὶ, Ἡραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν, μὴν

[illegible] περὶ τὸ τέλος σκοπεῖν, δηλῶν μὲν τὴν τῶν συμμάχων σωτηρίαν, τέλος δὲ τὴν Φιλίππου καταισχύνην [illegible] διδάσκει. [illegible] Λόγον) Λόγον ἐνταῦθα τὴν συμβουλὴν καλεῖ. Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς) [illegible]

5 [illegible] Ἀλλ' ἐκεῖνο ἀπορῶ, Τὸ δεύτερον μέρος [illegible] Πέπεισμαι γὰρ) [illegible] Μὴ συνιέναι) [illegible] Ἀξιῶ δὲ ὑμᾶς) [illegible]

6 [illegible] Ὁρᾶτε γὰρ) [illegible] Ἀναγκαῖον δὲ ὑπολαμβάνω) [illegible] Μακεδονίας. Μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible]

Margin: βουλεύσασθαι α. ἀπεργάζεται α. ὅμως γ. α.ε.κ.θ. χαλεπώτατον ε. α.ε.κ.θ. ἐκείνω α. ε. πάντα ε.κ.θ. ε.θ. συμβουλεύσωσιν α. ἀπομνησικακεῖν α. αὐτὸ α. ἱκανῶς α. ἀκατασκεύαστον α. [illegible] α. αὐτοὶ α.

[illegible]

μὴν ἦν μαιμακτηριών. πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν, ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις καθέλκειν, καὶ τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταράκοντα ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν, καὶ τάλαντα ἑξήκοντα εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, ἑκατομβαιών, μεταγειτνιών, βοηδρομιών· τούτου τοῦ μηνὸς μόγις μετὰ τὰ μυστήρια, δέκα ναῦς ἀπεστείλατε ἔχοντα Χαρίδημον κενάς, καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. ὡς γὰρ ἠγγέλθη Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς· ἦλθε γὰρ ἀμφότερα· οὐκέτι καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες, ἀφήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε ἐκεῖσε ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς. τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντα, οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' ἑτέρου πολέμου καιρὸς ἥκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην, ἵνα μὴ ταὐτὰ πάθητε. τί δὴ χρησόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν, θεάσασθε ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες ἔσεσθε πάντα ὑπὲρ Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δύναμίν τινα κεκτημένοι, καὶ διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους, οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κἀκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην· ἦν τοῦτο ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσχερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλαγμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῶσαι δεῖν ᾠόμεθα τοὺς ἀνθρώπους ἐκ παντὸς τρόπου, καὶ ὃ πάντες ἐθρύλλουν τέως, τοῦτο πέπρακται νυνὶ ὁπωσδήποτε. τί οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρρωμένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς

[illegible]

σαι) Ἐχθροὺς καταπεῖσαι, καταβαλεῖν. Τοὺς ἀδικοῦντας) Τοὺς Ὀλυνθίους. Ἐξ ὧν ἔλαβον) Ηὔχετο. Ὅπως δήποτε) Αὐτομάτως. Τὸ σὸν ὑπόλοιπον) Τὸ μέρος τοῦ συμφέροντος ἀναγκαῖον δεῖ ταῦτα τὸ ἀναγκαῖον, πληρωθέντος χρημάτων.

Χωρὶς γὰρ τῆς περιστάσης) Καὶ ἐκ τῆς ἀδοξίας, καὶ ἐκ τοῦ κινδύνου τὸ συμφέρον συνίστησιν, ἵν' οἱ μὲν συνιέντες καὶ τὴν [illegible] τὴν αἰσχύνην δείσαντες, οἱ δὲ πολλοὶ καὶ δημόται, τὸν φόβον τὸν ἐκ τοῦ μέλλοντος κινδύνου, βοηθήσωσι τοῖς Ὀλυνθίοις.

13 Καθυφείμεθα) Ἡμελήσομεν. Ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσιν) Ἀντὶ τοῦ ἐχθρῶν ὄντων. Πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι) Μετὰ γὰρ τὴν Ὀλυνθίων ἐπὶ Ἀθηναίας στρατεῦσαι ἀνάγκη.

14 Ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν) Ἀνθυποφορά. ἐν ταῦτα τὸ προηγούμενον κεφάλαιον πεπλήρωκε, τουτέστι τὸ συμφέρον· εἰς δὲ τὸ δυνατὸν μεταβέβηκεν, ὃ παρεμπίπτοντος ἔχει χώραν· δεικνύντος γὰρ αὐτοῦ τὸ συμφέρον, ὅτι βοηθεῖν δεῖ τοῖς Ὀλυνθίοις, ἀντίπτει, καὶ πῶς δυνησόμεθα, χρήματα μὴ ἔχοντες· καὶ γίνεται ἡ εἴσοδος τοῦ δυνατοῦ, ἀντίθεσις πρὸς τὸ συμφέρον· ἐὰν γὰρ ἀποδειχθῇ ὅτι καὶ χρημάτων εὐποροῦμεν, κατεσκεύασε τὸ συμφέρον, ὅτι δεῖ βοηθεῖν τοῖς συμμάχοις.

Μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Ἐπειδὴ τοὺς ἀκροατὰς προσδοκῶντας ἀκούειν περὶ πολέμου, αὐτὸς περὶ νομοθετῶν μέλλει λέγειν, διὰ τοῦτο προθεραπεύει τοὺς πολλούς· οὐ γὰρ συνετοὶ οὐχ ἡγήσονται αὐτὸ παράδοξον, ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀναγκαῖον· τιμωροὶ δὲ τὸ κελεύειν καθίστασθαι νομοθέτας, ὡς λυμαινόμενος τῆς δημοκρατίας, ἡ μὲν λέγουσα ὀλιγαρχίας [illegible] διὰ τοῦτο τῇ προδιορθώσει κέχρηται, διὰ τὸ δεικνύειν ἀπὸ τοῦ εἰσηγήσεως τὸ οὖν μέλλον [illegible] ὅτι οὐ κελεύεις νομοθέτας καθίστασθαι, οὐδὲ γὰρ ἔχομεν νόμους· ἀνακεῖσθαι λέγων, ἐν δὲ τούτοις μὴ θῆσθε νόμον μηδένα, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε. Νομοθέτας καθίσατε) Νομοθέτης ἐλέγετο παρ' αὐτοῖς καὶ ὁ νόμους καινοὺς εἰσφέρων, καὶ πάλιν ὁ κρίνων τοὺς νόμους, μή πως ἐναντίοι τινὲς ἀλλήλοις ἔλαθον ὄντες· τοῦτο δὲ τὸ ἔργον ἦν τῶν θεσμοθετῶν.

15 Οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας) Τίνι διαφέρουσιν οἱ ἀτακτοῦντες τῶν λειποτακτούντων, καὶ τῶν ἀστρατεύτων. ἀστράτευτος μὲν οὖν, ὁ μηδέποτε ἐγγραφεὶς εἰς τὸν κατάλογον τῶν στρατιωτῶν· ἄτακτος δέ, ὁ ἐγγραφεὶς μέν, μὴ ἐξιὼν δὲ εἰς τὰς ἐπιδημούσας αὐτοῦ στρατείας· λειποτάκτης δέ, ὁ παρὰ τὴν μάχην τὸ στρατόπεδον τὴν τάξιν καὶ τοὺς συνασπιστὰς ἀπολιπών. νέμει δὲ ὑπὸ κελεύοντες ἀφίεσθαι τινὰς τῆς στρατείας, ὥστε τραπῆναι εἰς τὰ θεωρικά. κατὰ χάριν οὖν ἑαυτῶν, οἱ χορηγοὶ τοὺς νεωτέρους καὶ τοὺς ἐκ τοῦ καταλόγου μάλιστα ἐπιλέγοντο. ὁ δὲ Δημοσθένης, τοὺς μὲν ἐκ καταλόγου στρατεύεσθαι φησι, ἐκ δὲ τῆς ἀχρήστου ἡλικίας γίνεσθαι τοὺς χορευτάς.

16 Ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε) Βούλεται ψήφισμα λαβεῖν παρὰ τοῦ δήμου, τὸ παρέχον τὴν ἄδειαν τῷ κατηγορεῖν τὸν νόμον. Τηνικαῦτα τὸν γράψοντα) Σοφίσματι κέχρηται συναρπάζει τὸν δῆμον· τῶν γὰρ πλουσίων μόνων τὸ συμφέρον ἡγουμένων τὸ λαβεῖν τὰ θεωρικά, αὐτὸς πάντας προσ[illegible] καί, ὡς καὶ τοῦ δήμου τοῦτο σπουδάζοντος τὸ δ' ὅτι, συνδεσμός. Ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου) Ἀντιπίπτει λύσει, ἵνα μὴ [illegible] σὺν οὐδεὶς σύ, ὦ φιλόπολις, ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν, ὡς ὁ Κόδρος καὶ τινες ἄλλοι ἔπραξαν, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν εἶχον ὡς ὑπὲρ [illegible] τὸ ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ χρησιμεύειν τοῖς πράγμασιν· ἐγὼ δέ, ἐὰν ἀποθάνω νῦν, οὐ μόνον οὐκ ὠφελήσω, ἀλλὰ καὶ βλάψω, φοβερώτερον καταστὰς τὸ βῆμα τοῖς βουλομένοις παρρησιάζεσθαι.

προειστάσης δ' ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφείμεθά τι τῶν πραγμάτων, οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν μετὰ ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὡς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῳ τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ, πρὸς ταῦτα ἐπικλῖναι τὰ πράγματα. ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτο ἀναβάλλεται ποιήσειν τὰ δέοντα, ἰδεῖν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινά, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι γινόμενα, καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἑτέροις αὐτὸν βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματα, ἐὰν τὰ παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δήπου. ἀλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν, εἴποι τις ἄν, πάντες ἐγνώκαμεν, καὶ βοηθήσομεν· τὸ δὲ ὅπως, τοῦτο λέγε. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς. νομοθέτας καθίσατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις, μὴ θῆσθε νόμον μηδένα· εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί· ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν βλάπτοντας ὑμᾶς λύσατε. λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν σαφῶς οὑτωσί, καὶ τοὺς περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίους· ὧν οἱ μὲν, τὰ στρατιωτικὰ τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά· οἱ δὲ, τοὺς ἀτακτοῦντας ἀθῴους καθιστᾶσιν· εἶτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομένους, ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὰν δὲ ταῦτα λύσητε, καὶ τὴν τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχητε ἀσφαλῆ, τηνικαῦτα τὸν γράψοντα ἃ πάντες ἴστε ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. πρὶν δὲ ταῦτα πρᾶξαι, μὴ σκοπεῖτε τίς εἰπὼν τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν, ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὑρήσετε· ἄλλως τε καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, τοῦ παθεῖν ἀδίκως τι κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα· μηδὲν δὲ ὠφελῆσαι τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι. καὶ λύειν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ

ὁρᾶ. α. — α. κ. β. — βοηθεῖν αὐτῷ. α. κ. — αὐτῷ. β. — α. κ. — α. κ. β. — κ. ὅπη. α. — β. κ. β. — ἀθυμοτέρους. α. κ. β. — γράψαντας. γ. α. κ. β. — ἄρ. α. — μ. α. κ. β. — ἀπειρηκότων. α. — αὐτοῖς. κ. — οὐ γὰρ ἔχομεν νόμους. κ. — νόμους. κ. α. — ὡς τὸ πρῶτον. κ. — νεωτέρους. κ. — περιέχον. κ. — καὶ τοῦ ἀρπάζειν. α. β. — τὸ συμφέρον. β.

τούτους αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν· οὐ γάρ ἐστι 18
δίκαιον, τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς
τότε θεῖσιν ὑπάρχειν· τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν ἅπαντες
ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστα εἰπόντι ζημίαν
γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, μηδένα ἀξιοῦτε τηλικοῦτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥσ-
τε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μη- 19
δ' οὕτως ἀνόητον, ὥστ' εἰς προῦπτον κακὸν αὑτὸν ἐμβαλεῖν.
οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ὅτι ψήφισμα οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσγένηται τὸ
ποιεῖν ἐθέλειν τά γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐ-
τάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, ἢ ὑμᾶς ἀναγκάζειν ἃ προσήκει 20
πράττειν, ἢ περὶ ὧν γραφείη διαπράξασθαι, οὔτ' ἂν ὑ-
μεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράτ-
τετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίκει χρόνον· πά-
λαι γὰρ ἂν ἕνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ
οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ γὰρ πράττειν τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν
ὕστερον ὂν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρεῖττόν ἐστι. 21
τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλα ὑπάρχει· καὶ γὰρ
εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνά-
μενοι, καὶ γνῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα· καὶ
πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῆτε. τίνα γὰρ χρό-
νον, ἢ τίνα καιρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ παρόντος βελ- 22
τίω ζητεῖτε; ἢ πότε ἃ δεῖ πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅ-
παντα μὲν ἡμῶν τὰ χωρία προείληφεν ἄνθρωπος; εἰ
δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἴσχιστα
πεισόμεθα, οὐχ οὓς εἰ πολεμήσαιεν, ἑτοίμως σώσειν ὑπισ-
χνούμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦσι; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων 23
τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ, τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ
πρὸς θεῶν, ἅπαντα ταῦτα ἐάσαντες, καὶ μόνον οὐχὶ συγ-
κατασκευάσαντες αὐτῷ, τότε τοὺς αἰτίους οἵτινές εἰσι τού-
των ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοί γ' αἴτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς
οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις,
τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ· ἀλλὰ καὶ τοῦ 24
στρατηγοῦ, καὶ τῶν πλησίον, καὶ πάντων μᾶλλον. ἥττην-
ται δ' ὅμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου· μένειν γὰρ
ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων. εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει
ἕκαστος, ἐνίκων ἄν. καὶ νῦν, οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα; ἀνα-
στὰς ἄλλος εἰπάτω· μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις 25
βελτίω; ταῦτα ποιεῖτε ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦ-
τα; οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ· πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι
παραλείπει. εὔξασθαι μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥᾴ-

---

18 Οἵπερ καὶ τεθείκασι) Βούλεται τὰ πρότερον αὐτοὺς ἑαυτοὺς πεῖσαι τὸν ἀξίωνον. Πρὶν δὲ ταῦτα εὐτρεπίσαι) Λείπει τὸ ἐλῦσαι, ἀλλὰ σὺ λύσεις τὸν νόμον, μηδὲν εὐλαβηθείς. ἀντίθεσις τοῦ διλημματος· εἰ μὲν οὐ δώσω δίκην, λύσας τοὺς νόμους, πραστικὸν τὸ τοιοῦτον· εἰ δὲ ἀναγκαίω κινδυνεύειν, πῶς οὐκ ἀνόητος ἔσομαι εἰς πρόδηλον κακὸν ἐμαυτὸν ἐμβάλλων. 19

19 Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς) Λείπει τὸ ἐπιθερμεύεται, μηδὲν φοβηθῇς ὦ δημόσιοι, τὸν νόμον λῦσαι· ψήφισμα γὰρ ποιοῦμεν ὥστε λυθῆναι. τί οὖν φησίν, ἂν ψηφίσησθε μὲν, μηδὲν δὲ πράξητε τῶν ἐψηφισμένων, ἐὰν μὴ συνέλθητε ὥστε λῦσαι, ἢ συνελθόντες μὴ λύσητε, τί τὸ κέρδος τοῦ ψηφίσματος. 20

20 Οὔτ' ἂν ὑμεῖς πολλὰ ψηφιζόμενοι) Ἀσαφὲς τὸ χωρίον· ὁ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν, οὔτ' ἂν ἐδεῖσθε πολλῶν ψηφισμάτων, καὶ ἐπράξατε ἂν ἐκ αὐτῶν ἢ μικρά, ἢ οὐδὲν· ἐξήρκει γὰρ ἓν ψήφισμα γράψαντας καταγωνίσασθαι τὸν Φίλιππον.

Τὸ γὰρ πράττειν) Γνώμη ἐνθυμηματική. τὸ δὲ ἀκολουθητικὸν διὰ τῆς γνώμης ἐσχήμασται. ἔστι δὲ ὁ τόπος ἐκ τοῦ αἰτίου ὅτι τὸ ἔργον, πρότερόν ἐστιν· αἴτια δὲ τὰ ἔργα τῶν λόγων. πρότερα ἄρα ἔσται. καὶ πάλιν, ἃ ἂν ἕνεκά τι πράττηται, ὅτι κρεῖττόν ἐστι. 22

Πρᾶξαι δὲ δυνήσεσθε) Οὐκ εἶπε πολεμήσετε, ἐκφεύγων τὸ λυπηρὸν διὰ τῆς δυσχερείας τοῦ ὀνόματος.

Τίνα γὰρ χρόνον) Καὶ τοῦτο τοῦ δυνατοῦ μέρος ἐστί. πᾶσαν γὰρ περὶ καιρὸν καὶ χρόνον ἐπίτασις, εἰς τὸ δυνατὸν ἔχει τὴν ἀναφοράν. 23

Οὐχ ἅπαντα μὲν) Ἀνακεφαλαίωσις ἐκ τοῦ ἀναποδισμοῦ.

Ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα) Κατὰ ἐρώτησιν. οὐχ ἡδέα, φησί, τὰ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα, ὅτι συμβουλεύω τὰ θεωρικὰ γενέσθαι στρατιωτικά· ἀλλ' οὐκ ἐγώ, φησίν, αἴτιος τούτων, ἀλλ' ἡ φύσις τῶν πραγμάτων, ὅτι οὐ δύναται συναγαγεῖν, καὶ τὰ ἡμέτερα καὶ τὰ ὠφέλιμα. 25

Πλὴν εἰ δέον εὔξασθαι) Πλὴν εἰ μὴ ἄρα, φησίν, ἐν τούτῳ ἀδικῶ, ὅτι οὐκ εὔχομαι καὶ ἑκάτερα ὑμῖν προσγενέσθαι, καὶ τὰ ἡδέα, καὶ τὰ ὠφέλιμα.

Εὔξασθαι μὲν γὰρ) Ζητεῖται, φασί, παρὰ τοῦ συμβούλου εὐχὴν ὡς ἔοικεν, ἀπαιτεῖται τοῦτο· οὐ γὰρ μόνον

[illegible] ... Εἰ δέ τις ὑμῶν) [illegible] ... Πρὸς ἃ μὴ δεῖ) [illegible]

27 ... Καὶ μισθὸν ἕξετε) [illegible]

28 Μείζονα χρημάτων [illegible]

δήξεις τοῦτο πλεῖσθ' ὅσα βούλεταί τις ἀθροίσαντα ἐν
26 ὀλίγῳ. ἑλέσθαι δὲ ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ
σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὔπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστα ἀντὶ
τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφότερα ἐξῇ, λαμβάνειν. εἰ δέ τις ὑ-
μῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἐᾶν, καὶ πόρους ἑτέρους λέγειν στρα-
τιωτικούς, οὐχ οὗτος κρείττων εἴποι τις ἄν; φημὶ ἔγωγε, εἴπερ
27 ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ θαυμάζω εἴ τῳ ποτὲ ἀν-
θρώπων, ἢ γέγονεν, ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντα ἀναλώσῃ
πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλ-
λ' οἶμαι μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγοις ἡ παρ' ἑκάστου
βούλησις. διόπερ ῥᾷστον ἁπάντων ἐστὶν αὑτὸν ἐξαπατῆ-
σαι· ὃ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἴεται· τὰ δὲ πράγμα-
28 τα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾶτε οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματα ἐνδέχεται, καὶ
δυνήσεσθε ἐξιέναι, καὶ μισθὸν ἕξετε. οὔ τοι σωφρόνων, οὐδὲ
γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν χρημά-
των τοῦ πολέμου, εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνείδη φέρειν· οὐ-
29 δ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους, καὶ Μεγαρέας, ἁρπάσαντας τὰ ὅ-
πλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἐᾶν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδρα-
ποδίζεσθαι, δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις. καὶ
ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως προῄ-
ρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχής εἰμι ἐγώ,
ὥστε ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι, μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων.
30 ἀλλὰ δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτη-
ρίαν, ἀντὶ τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἱρεῖσθαι· καὶ γὰρ τοὺς
ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ
ὑμεῖς, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦν-
ται δ' οὐ πάνυ, τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας
31 χρῆσθαι, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἐ-
μαυτῷ, τὸν Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πε-
φήνασι ῥήτορες, τί βούλεσθε; τί γράψω; τί ὑμῖν χαρίσω-
μαι; προπέποται τῆς παραυτίκα ἡδονῆς καὶ χάριτος τὰ
τῆς πόλεως πράγματα, καὶ τοιαυτὶ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν

Marginal readings: ἐν λόγῳ. β. — χρήσ. ο. — ἀμφότερ. τό — ν. θ. — ἑαυτὸν. κ. θ. — ν. θ. — στρατιώταις. κ. — ὠφελῆσαι. ο. θ. — ὑμῶν. β. — παριόντες. ο. — τὸν ἐμαυτοῦ. ο. κ. θ. — ν. θ.

[illegible] ... Οἱ παριόντες) Οἱ δημηγοροῦντες. ... Τὸν Περικλέα) [illegible] ... Προπέποται) [illegible]

μετὰ μὲν τὸ ποσὸν χαρίσασθαι αὐτοῖς καὶ τὸ ποιὸν, εἴτε ἀργυροῦν εἴτε χρυσοῦν. Καί τοι σκέψασθε) Εἰς ταύτην τὴν ἀντεξέτασιν ἐχώρησεν, ὡς διεῖλεν εἰς τρία, πῶς μὲν ἐπολιτεύοντο πρὸς τοὺς Ἕλληνας, πῶς δὲ πρὸς τὴν πόλιν, πῶς δὲ τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἴδια. Οὐκ ἐχαρίζοντο) Τί οὖν, οἱ πρόγονοι ἐμίσουν αὐτοὺς, καὶ οὐκ ἐφίλουν; ἐπάγει εὐθὺς ὅτι ἐφίλουν, ἀλλ' οὐχ ὡς οἱ νῦν προδόται· οὗτοι γὰρ φιλοῦσι τὸ δοκεῖν, καὶ χαρίζονται ἐπὶ τὸ ἀπολέσαι τὰ πράγματα. Πέντε μὲν) Πῶς τετταράκοντα καὶ πέντε νῦν εἰπὼν, ἐν ἑτέρῳ λόγῳ τρία καὶ ἑβδομήκοντα ἄρξαι τῶν Ἑλλήνων φησί· δι' ὅτι ἐγγὺς τὸν ἀριθμὸν, ..., ὁ πᾶς οὐδαμῶς τις εἴποι ὅτι τριῶν ἐτῶν ἐστιν ἢ εἴκοσιν, ἀλλὰ τριῶν ἢ τεσσάρων ἢ πέντε· ἐγγὺς γὰρ ὁ ἀριθμός. λέγομεν οὖν ὅτι προστίθησιν ἐνταῦθα τὸ ἑκόντων· τὰ γὰρ ἄλλα ὀκτὼ καὶ εἴκοσι ἔτη ἀκόντων αὐτῶν ἦρξαν, διὰ τὸ ὑπὸ χρυσοῦ φέρεσθαι τοῖς Ἕλλησι τοὺς Ἀθηναίους. Τῶν Ἑλλήνων) Μνημονεύει τούτων Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ ἱστορίᾳ. Ὑπήκουε) Καὶ μέντοι καὶ φόρους ἐτέλει αὐτοῖς Περδίκκας ὁ θεῖος Ἀμύντου, ἀδελφὸς Φιλίππου τοῦ πατρὸς Φιλίππου, ὥς φησι Διόδωρος· Ἀλέξανδρος γὰρ ὁ φιλέλλην ὁ γενόμενος ἐπὶ τῶν Μηδικῶν, δύο παῖδας, Περδίκκαν καὶ Φίλιππον. ἐπολέμησαν οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι. Ἄλλως. Οἱ μὲν Περδίκκαν τινά φασι τὸν ὑποτελοῦντα τοὺς φόρους Ἀθηναίοις· οἱ δὲ, Φίλιππόν τινα τὸν Φιλίππου πρόγονον. Βασιλεὺς) Περδίκκας ὁ πάππος τοῦ Φιλίππου. Μόνοι δὲ ἀνθρώπων) Ὅτι, οἱ μὲν τοῖς ἄλλοις φθονοῦντες, καθαιροῦσιν αὐτῶν τὴν δόξαν διὰ τοῦ λοιδορεῖν· τὴν δὲ ἐκείνων εὔκλειαν, οὐδεὶς ἀφαιρεῖσθαι δεδύνηται. Κρείττω) Διὰ τὸ ὑπερβάλλον τῶν πράξεων· οἱ γὰρ φθονοῦντες ἢ τοῖς ἴσοις φθονοῦσιν, ἢ τοῖς μικρῷ μείζοσιν, οὐ μὴν τοῖς πάνυ ὑπερβάλλουσιν. Ὁποῖοι) Ὅ ἐστι, πῶς διέκειντο, καὶ πῶς πάντα πράττοντες εἰς τὰ δημόσια αὐτῶν. εἶτα καὶ ἐχρῶντο πῶς ἕκαστος ἰδίᾳ ἔζη. Ἀναθημάτων) Ταῦτα πάντα ἐποίησαν καὶ ἀνέθηκαν ἀπὸ τῶν λαφύρων τῶν Περσικῶν, τὸν δίφρον τὸν ἀργυρόποδα τοῦ Ξέρξου, καὶ τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου· καὶ τὰ προπύλαια τῆς πόλεως κατεσκεύασαν, καὶ τὴν χαλκῆν Ἀθηνᾶν, καὶ τὴν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος. Ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων) Οὐ περὶ τῶν οἰκοδομημάτων λέγει, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀναθημάτων· καὶ γὰρ τούτων εἰσὶν ἴσως ὑπερβολαί· ἀλλ' αὔξει τὰ ἀναθήματα διὰ τὰς πράξεις ἀφ' ὧν ἀνετέθησαν· ὁ γὰρ Ξέρξου δίφρος, καὶ ὁ ἀκινάκης Μαρδονίου, ὁ μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, ὁ δὲ ἐκ Πλαταιῶν ἀνετέθησαν. τούτων δὲ τῶν κατορθωμάτων οὐδεὶς εὗρεν ὑπερβολήν. Οἰκίαν εἴ τις) Ἔδειξε τὸ εὐτελὲς τῶν οἰκιῶν καὶ τὸ ἀφανὲς, οὕτως εἰπὼν, εἴ τις οἶδεν, ὡς μὴ πολλοῖς γνωριζομένων διὰ τὸ εὐτελές. Ἴσως) Ἐπίσης.

Πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν) Εἰρωνεία τὸ σχῆμα. τῆς δὲ εἰρωνείας, ἡ μὲν εὐθὺς ἐπαγόμενον ἔχει τὸν ἔλεγχον διὰ τοῦ λόγου, ὥστε δείκνυσθαι ὅτι εἰρωνεία ἐστίν. ὅπερ ἐστὶ νῦν παρὰ τῷ Δημοσθένει· ἡ δὲ, διὰ τῶν πραγμάτων, ὅπερ ἐστὶ παρὰ τῷ Πλάτωνι· εἰρωνευόμενος γὰρ ὅτι οὐδὲν οἶδα, καὶ παρὰ σοῦ δέομαι μαθεῖν, ἐπάγει μετὰ πολὺ τὸν διὰ τῶν πραγμάτων ἔλεγχον· δι' οὗ δείκνυσιν ὅτι ἐξ ἀρχῆς εἰρωνεία ἦν. Ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε) Ἀντεξετάζει τὴν πολιτείαν τῶν περὶ τὸν Εὔβουλον

τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ δὲ ὑμέτερα αἰσχρῶς. καί τοι σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἅ τις ἂν κεφάλαια εἰπεῖν ἔχοι, τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων, καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν. ἔσται δὲ βραχὺς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι. ἐκεῖνοι τοίνυν οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες, οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἑκόντων· πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον. ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον βάρβαρον Ἕλλησι. πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια αὐτοὶ στρατευόμενοι. μόνοι δὲ ἀνθρώπων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων κατέλιπον. ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθε ὁποῖοι, ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ τοῖς ἰδίοις. δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκεύασαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγινομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρα ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἤθει μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου, καὶ τὴν Μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετο αὐτοῖς τὰ τῆς πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὔξειν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ τοῦ, τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὑτοῖς ἴσως διοικεῖν, μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματα ἐκείνοις χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ὑμῖν ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματα ἔχει; ἆρά γε ὁμοίως ἢ παραπλησίως; καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπει-

ὑμέτερα. ε. α.δ. δ. ε. β.γ. πεζοὶ. δ. ἐν α.β.γ. αὐτοῦ. β.γ.ε. α.δ. ἄρ'. ὄντως. δ. καὶ. δ. ὑμῖν. β. τούτων τῶν. ε. α.δ. ἢ. α.δ. ὡς. α.γ.

πατὴρ Ἀμύντου τοῦ πατρὸς Φιλίππου. ε. ὑπερβολὴν. δ. αὔξει δὲ. δ. ἢ. δ.

ὁ μισθός· ἀπὸ τῶν τελῶν, τῶν τε ἐμπορικῶν, καὶ τῶν ἰδίων, καὶ τῶν πολιτικῶν. Ἀπολωλότων) Ἐν Λεύκτροις. Ἀσχόλων 38 ὄντων) Διὰ τὸν φωκικὸν πόλεμον. Ἀπεστερήμεθα) Περὶ Ἀμφιπόλεως λέγει· αὐτῶν γὰρ κτῆμα ἦν. Ἀνηλώκαμεν) Εἰς αὐτὴν Ἀμφίπολιν. Οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ) Κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀπέστησαν αὐτῶν Χῖοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Βυζάντιοι, καὶ ἕτεροι τινές· πολεμοῦντες οὖν πρὸς αὐτούς, τοὺς μὲν ἐνίκησαν, τοὺς δὲ ὑπηκόους ἐποίησαν, εἶτα εἰρήνην ποιούμενοι, ὥστε πάντας αὐτονόμους ἐᾶσαι τοὺς συμμάχους. τοῦτο οὖν φησίν, ὅτι καὶ οὓς προσηγαγόμεθα τῷ πολέμῳ, τούτους διὰ τὴν εἰρήνην ἀπολωλέκαμεν. τῷ γὰρ τοιαύτην ποιεῖσθαι τὴν εἰρήνην, αἴτιος Εὔβουλος οὗτος διοικῶν τὰ πράγματα. Συμμάχους) 39 Πυδναίους λέγει. Τηλικοῦτον) Φοβήσας αὐτοὺς διὰ τὸ εἰπεῖν τηλικοῦτον, πάλιν ἐπάγει τὴν θεραπείαν, διὰ τὸ εἰπεῖν, ἡμεῖς αὐτὸν ἠσκήκαμεν. εἰ δὲ αὐτοὶ αὐτὸν ἤσκησαν, ἰσχύσουσι καὶ καθελεῖν δυνήσονται. Ἀλλ' ὦ τᾶν) Ἀνθυποφορὰ λύσιν διὰ τὸ τὰ πολιτεύματα Εὐβούλου δικαιοῦσθαι. Ταῦτα) Τὰ ἐκτὸς τῆς πόλεως. Ἐπάλξεις) Ταῦτα ἦν τὰ Εὐβούλου πολιτεύματα, τὸ ποιῆσαι τὰς ἐπάλξεις λευκοχρίστους. Λήρους) Οἱ μὲν φασι τοὺς κρουνοὺς λέγειν, παρὰ τὸ λιαρὸν ῥεῖν· οἱ δὲ τὰ λήρου ἄξια πράγματα· ἐκεῖθεν γὰρ καὶ ὁ Ἀριστοφάνης, παρὰ τὸ ληρεῖν ἐποίησε τὴν ποίησιν. δῆλον ὅτι ἀνυβρίσαι, ἐν ᾧ κρυσοχρυσοῦ ἐλήραινεν. Ἄλλως. Λήρους λέγει τὰ ἀπλῆ ταῦτα, ἀπὸ τοῦ λήρου τοῦ φλυαροῦ καὶ περιττοῦ. 40 Ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν) Αἰνίττεται τοὺς περὶ τὸν Δημάδην, Εὔβουλον, Ἐρμόσωνα, Φιλοκράτην, καὶ εἴ τινες ἕτεροι. Οἱ δ' ἐξ ἀδόξων) Οἱ περὶ Δημάδην. Τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων) Οὐ τῶν ὑπὸ Περικλέους κατεσκευασμένων ἀνδρῶν γεγονότων, ἀλλ' ὧν οὗτοι τῇ πόλει κατεσκεύασαν κρηνῶν, καὶ λήρων. ἴσως δὲ τῶν ἀναθημάτων λέγει. ἐν δὲ τῷ λέγειν ταῦτα, παροξύνει αὐτοὺς κατὰ τῶν ῥητόρων· φύσει γὰρ φθονερὸν τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος. Τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον) Αἰτίας παραθήσας δι' ἃς προτρέπεται ποιεῖν αὐτοὺς τὰ δέοντα· διὰ γὰρ τοῦ λέγειν ὅτι διὰ τὸ ἐξεῖναι ηὐτύχουν, εἰς ζῆλον αὐτοὺς τούτων καθίστησιν. 42 Ὑμεῖς δ' ὁ) Ἐμφαντικὸν τὸ ὑμεῖς, ὡς ἂν εἰ ἔλεγεν, οἱ αὐτόχθονες ὑμεῖς, καὶ πάλαι τῆς Ἑλλάδος ἡγεμόνες, νῦν δὲ δοῦλοι τῶν ῥητόρων γεγένησθε. τὸ δὲ ἐκνενευρισμένοι, τῶν νεύρων ἀφῃρημένοι. νεῦρα δὲ καὶ δύναμις τῆς πόλεως καλεῖ τοὺς συμμάχους. ἐπειδὴ τραχεῖα ἦν ἡ μεταφορά, ἐπάγει τὸ περιῃρημένοι. ἀπὸ μεταφορᾶς καὶ τοῦτο μέρους σώματος εἶπεν, ἐμμένων τῇ τοῦ ἐκνενευρισμένοι. Ἢ βοηδρόμια) Γράφεται καὶ θυδρόμια· καὶ τινές φασιν ὅτι ἔπεμψε τὴν λείαν ὁ Χάρης, βοηδρομία ἦν. τὸ δὲ βοίδια, ὑποκοριστικὸν ἐστιν ἐν συναιρέσει ἀττικῷ ἔθει. Καὶ τὸ πάντων ἀνδρειότατον) Γράφεται καὶ ἀνδρειότατον, ἵν' ᾖ κατ' εἰρωνείαν. οἱ τοῦς ἀγεννήσαντες, τὴν νῦν φερομένην χαρὰν ἐποίησαν. τὸ δὲ προσοφείλετε χάριν, ἔστιν, ἐπειδή φησιν, ὅτι ἐστὲ αἴτιοι ἐπὶ τῇ λείᾳ τὴν χάριν τα. 43 Καθείρξαντες) Οἱονεὶ συγκλείσαντες καὶ μὴ ἐῶντες πολεμεῖν. εἶτα δὲ ὡς ἐπὶ δεσμωμένων θηρίων τὴν λέξιν διὸ ἐπάγει καὶ τὸ τιθασεύουσι, καὶ τὸ χειροήθεις· ταῦτα γὰρ πάντα ἐπὶ θηρίων εἰώθαμεν ποιεῖν ἡμεροῦντες αὐτά. καὶ τὸ ἐπάγουσι δὲ ὡς ἐπὶ θηρίων εἶπε· εἰώθαμεν γὰρ καὶ τὰ θηρία οὕτως ἐξημεροῦν, διὰ τοῦ τὴν χεῖρα τοῖς στόμασι αὐτῶν

λημμένοι· καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω 38 περὶ τῶν πρωτείων "ὑμῖν ἀντιτάξασθαι. ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν χώρας οἰκείας· πλείω δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον. οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης, ἀπολωλέκασιν οὗτοι. ἐχθρὸν δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τη-39 λικοῦτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ παρελθών, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν, ἢ παρ' ἡμῶν αὐτῶν Φίλιππος. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τά γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει, καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις ἃς κονιῶμεν; καὶ τὰς ὁδοὺς ἃς ἐπισκευάζομεν; καὶ κρήνας; καὶ λήρους; 40 ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομένους, ὧν οἱ μὲν ἐκ "πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν· οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἔντιμοι· ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι. ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονε, τοσούτῳ τὰ τούτων "ηὔξηται. τί δὴ τὸ πάντων αἴτιον τούτων, καὶ τί δήποτε ἅπαντ' εἶχε κα-41 λῶς τότε, καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τὸ μὲν πρότερον καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος, "δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν, καὶ κύριος αὐτὸς ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν· καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοὐναντίον· κύ-42 ριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται· ὑμεῖς δὲ ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι, καὶ περιῃρημένοι χρήματα, "συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγένησθε, ἀγαπῶντες ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν, ἢ "βοίδια πέμψωσιν οὗτοι· καὶ τὸ πάντων "ἀνδρειότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσο-43 φείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθείρξαντες "ὑμᾶς, "ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα, καὶ τιθασεύουσι χειροήθεις "αὑτοῖς ποιοῦντες.

" ἡμῖν. θ.

" πτωχ. ε. κ. θ.

χ. " ηὔξηται. ϛ

" καὶ. θ.

" καὶ. θ.

" βοηδρόμια. ϛ. γ.

" ἀνδρειότατον. α χ'. β.

" ἡμᾶς. β. γ.

" ὑπάγουσιν. κ.

" αὑτοῖς. α. ϛ.

αὐτοὺς. κ.

[illegible]

τες. ἔστι δ' οὐδέποτ' οἶμαι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὁποῖ' ἄττα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρα, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπόντι ἐμοὶ γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη, τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παρρησία περὶ πάντων ἀεὶ παρ' ὑμῖν ἐστιν. ἀλλ' ἔγωγε ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω. ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, ἐθελήσητε στρατεύεσθαί τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσησθε, ἴσως ἂν ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσαισθε ἀγαθόν, καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίοις διδομένοις ἔοικε· καὶ γὰρ ἐκεῖνα οὔτε ἰσχὺν ἐντίθησιν, οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαῦτά ἐστιν ὥστε ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκῆ, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾷ· ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἑκάστου ῥᾳθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα. οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις; φήσει τις. καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιτο ἡ πόλις, εἰς τοῦθ' ἕτοιμος χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν; οἴκοι μένων βελτίων, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκῃ τι ποιεῖν αἰσχρὸν ἀπηλλαγμένος. συμβαίνει τι τοιοῦτον οἷον καὶ τὰ νῦν; στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ὑμῶν; ὅσα οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβανέτω, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ἃ χρὴ πράττεσθαι. ὅλως δ' οὔτ' ἀφελὼν οὔτε προσθεὶς

[illegible]

Πλὴν μικρὸν) Ἐπειδὴ συνεβούλευσεν αὐτοῖς μὴ λαμβάνειν, μηδὲ στρατιωτικόν, μηδὲ συμβουλευτικόν, μηδὲ δικαστικόν, ἀλλ᾽ ἀρκεῖσθαι τοῖς θεωρικοῖς. διὰ δὲ τὸ εἰπεῖν μικρόν, διὰ χρόνου τοῦ κατηγορεῖν αὐτοὺς τόπον παρασκευάζει.

Ἀταξίαν) Τὴν ἐναντίαν δηλονότι. 49 Καὶ ἀπορεῖν) Ἀπορεῖν καλεῖ τὸ λαμβάνειν τοὺς δύο ὀβολούς, καὶ ἔξω πλουτεῖν ἐκ τοῦ πολέμου.

Οἱ τοῦ δεῖνος) Οἷον οἱ τοῦ Χάρητος.

Οὐχὶ μέμφομαι) Ἐπειδὴ διεβάλετο τὸ ξενικὸν αὐτῶν· ξενικῷ γὰρ ἐνίκησεν ὁ Χάρης ὡς ἐν ἀρχῇ εἰλέχθη, ἵνα μὴ δοκῇ τὸν Χάρητα κακίζειν, καὶ τοὺς αὐτῷ μετὰ ξένων· ἀλλ᾽ οὖν γε προκρίνει τοὺς ἐκ τῆς πόλεως στρατιώτας. 50 Τῆς τάξεως) Τάξιν ἀρετῆς καλεῖ, τὸ ἡγεμονεύειν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλ᾽ ὥρα ἐθέλοντας τὸ δι᾽ ἑαυτῶν εἰς τοὺς πολέμους ἐξιέναι.

πλὴν "μικρὸν τὴν ἀταξίαν ἀφελόντες, εἰς τάξιν ἤγαγον τὴν πόλιν τὴν αὐτήν, τοῦ λαβεῖν, τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, 49 τοῦ ποιεῖν τοῦθ᾽ ὅ,τι καθ᾽ ἡλικίαν ἕκαστος "ἔχοι, καὶ "ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιήσας. οὐκ ἔστιν ὅπου τοῖς μηδὲν ἐγὼ ποιοῦσι τὰ τῶν "ποιούντων εἶπον ὡς δεῖ νέμειν· οὐδ᾽ αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δ᾽ οἱ τοῦ δεῖνος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθάνεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποιοῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν· ἀλλὰ καὶ ὑ-50 μᾶς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦτα ἐφ᾽ οἷς ἑτέρους τιμᾶτε, καὶ μὴ παραχωρεῖν, ὦ `ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν° κινδύνων κτησάμενοι κατέλιπον. σχεδὸν εἴρηκα ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ᾽ ἕλοισθε ὅ,τι καὶ τῇ πόλει καὶ "ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

"μικρὸν. α. γ. χ. β.
"ἔχοι. γ. ε. π. θ.
"ὅπου. π.
"ποιοῦντας. ε. π. θ.
` ε. π. θ.
° καὶ μεγάλων θ.
"πᾶσι. ε. π. θ.

Σχεδὸν εἴρηκα) Ἵνα μή τινες καταγελῶσιν αὐτοῦ ὡς παραλείποντος τινὰς συμβουλίας, ἢ ῥᾳθυμήσωσί τινες ὡς ἅπαντα ἀκούσαντες, προσέθηκε τὸ σχεδόν. Συνοίσειν) Πάλιν καὶ ἐντεῦθεν διὰ τοῦ αὐτοῖς τὴν αἵρεσιν ἀποδιδόναι, τὴν περὶ τῶν θεωρικῶν κρίσιν ἀποφεύγει.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

τῶν κατὰ Φιλίππου.

ΚΑΚΩΣ ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς Φίλιππον οἱ Ἀθηναῖοι φερόμενοι, συνήχθησαν εἰς ἐκκλησίαν "ἀθυμοῦντες. ὁ τοίνυν ῥήτωρ τὴν τε ἀθυμίαν πειρᾶται παύειν, λέγων οὐδὲν εἶναι θαυμαστόν, εἰ ῥᾳθυμοῦντας ἐκράτησε· καὶ εἰσηγεῖται, πῶς ἂν ἄριστα τῷ πολέμῳ προσενεχθεῖεν. κελεύει δὴ `δύο δυνάμεις παρασκευάσασθαι, μίαν μὲν μείζω, πολιτικήν, ἥτις οἴκοι μένουσα, πρὸς τὰς `τῶν ἐπικαίρων χρείας ἕτοιμος ὑπάρξει· ἑτέραν δὲ ἐλάττονα, ξένων ὄντων τῶν στρατευομένων, παραμεμιγμένων δὲ καὶ πολιτῶν· κελεύει τὴν δύναμιν μὴ Ἀθήνησι μένειν, μηδὲ ἐκ τῆς πόλεως ποιεῖσθαι τὰς "βοηθείας, ἀλλὰ περὶ τὴν Μακεδονίαν ἀναστρέφεσθαι, πολεμοῦσαν ἀδιαλείπτως, ἵνα μὴ τοὺς ἐτησίας περιέποντας ἐπιτηρήσας ὁ Φίλιππος, ἢ καὶ τὸν χειμῶνα, ἡνίκα Ἀθηναίοις εἰς Μακεδονίαν πλεῖν οὐ δυνατόν, "ἐπιχειρῇ τοῖς πράγμασι, καὶ παρὰ τὴν ἀπουσίαν τῶν Ἀθηναίων, ἁπάντων "κρατῇ· ἀλλ᾽ ἐγγὺς ἡ πρὸς αὐτὸν ἀντιταξομένη δύναμις πρὸς αὐτὸν ὑπάρχῃ.

"ἀμελοῦντες. ε. π.
` γ.
`ἐπικαίρους. ε
"συνηθείας. α. ε.
"ἐπιχειρεῖ. β.
"κρατεῖ. ε.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ, Α.

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓΟΥ Α. ἐξήγησις, καὶ σχόλια.

ΚΑΤΑ φιλίππου) Ζητοῦσιν, ἐν τῷ συμβουλευτικοῦ ἴδιον τὸ προτρεπτικὸν καὶ ἀποτρεπτικόν, ὑπ' ὅλως δὲ ἡ κατηγορία, πῶς ἐπιγέγραπται ὁ λόγος συμβουλευτικὸς ὤν, κατὰ φιλίππου. καὶ φαμὲν ὅτι πολλάκις τὰ τρία εἴδη τῆς ῥητορικῆς ἐπιμίγνυνται, ἀλλ' ὅλως ἀλλήλοις καθυπάρχει. ὡς γὰρ ἐνταῦθα βουλόμενος γὰρ κατασκευάσαι, ὅτι δεῖ τὴν μακεδονίαν κακῶσαι, ὕλην ἐχρήσατο τῇ κατὰ τοῦ φιλίππου κατατρομῇ. ἰστέον ὅτι ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις λόγοις, ὕλη ἐστὶν ἡ τῶν ὀλυνθίων πολιορκία· αὐτὸ γὰρ αἴτιον ἐν ᾧ λέγει αἰτία τῆς ῥύσεως καθίσταται. συνεχὲς δέ, ἡ τῶν ἀθηναίων δύναμις. ἐνταῦθα δέ, ὕλη μὲν ὁ μακεδών· συνεχὲς δέ, οἱ ἀθηναῖοι. διὰ τοῦτο τὰ ἐπίρας ἐπιγραφῆς ὡς πρὸς τοὺς προλαβόντας λόγους ἔτυχε. τὰ δὲ τοῦ λόγου ἐνθυμηματικὰ κεφάλαια τρία εἰσί, τὸ ἐρρωμένως ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων, τὸ αὐτοὺς στρατεύεσθαι, τὸ πόρους χρημάτων ἐπινοεῖν, ὅθεν τὸ στρατεύειν τοῖς στρατευομένοις γένηται. διὰ γὰρ τὸ αἰσχύνεσθαι τὴν ἐπιβουλήν, οὐδὲν ἔτερον, εἰ μὴ τὸ προθυμεῖσθαι καὶ ἀντιλαμβάνεσθαι τῶν πραγμάτων διδάσκει. τὸ δὲ προοίμιον, οὐκ ἀπὸ τοῦ πράγματος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ προσώπου· ἀπολογεῖται γὰρ αὐτὸς περὶ τῆς προεδρίας ἰδιοχειρίας ἐξ ἔτους. ὁ δὲ ἐξ ἡλικίας.

ΕΙ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προυτίθετο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ὑπὸ τούτων ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μή, τότ' ἂν αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γινώσκω λέγειν. ἐπειδὴ δὲ περὶ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, συμβαίνει καὶ νυνὶ σκοπεῖν, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστάς, εἰκότως ἂν συγγνώμης τυγχάνειν. εἰ γὰρ ἐκ τοῦ

Margin: χ. προυτίθετο. θ. — θ. — καί. — ἐπεὶ θ. — θ.

Εἰ μὲν περὶ καινοῦ) Ἀπολογεῖται μὲν ἐν τῷ προοιμίῳ περὶ τοῦ προαρπάσαι τὴν τάξιν τῶν γερόντων. ἰστέον δὲ ὅτι συλλογιστικῶς τοῦτο λύει, οὐκ ἐλέγχων, ἀλλὰ μὲν ὅτι αἰτιᾶται ὅτι πρῶτος λέγει τοὺς γέροντας, ἀλλὰ τοῦτο γ' οὕτως ἡ ἡ βουλὴ περὶ καιροῦ πρὸς πράγματος. νῦν δέ, οὐ περὶ καιροῦ πράγματος· περὶ γὰρ φιλίππου βουλευόμεθα· ὥστε οὐδὲ πολλάκις εἰπόντων τῶν γερόντων περὶ τούτου, προάγεσθαι τὸν νόμον. καὶ οὕτως μὲν τοῦτο συνελογίσατο· ἡ δὲ ἀνάγκη ἔχει, ὡς ὅτι παλαιὸν ἐστὶ τὸ πρᾶγμα, ὅτι καιρόν, ἐάν τοὺς γέροντας λέγει πρῶτος. ἐπειδὴ δὲ νῦν πάλιν τὸ προβέβληται οἱ ἀθηναῖοι ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τριάκοντα δύο πόλεων τῶν χαλκιδικῶν, καὶ ἐπὶ τῷ πολλῷ αὐξήσει τοῦ φιλίππου, διὰ τοῦτο προαρπάσαι τὴν τάξιν ἐπιχειρεῖ. Ἄλλως. Ἐν τῷ περὶ τῆς συμβουλῆς λόγῳ λέγει ἑρμογένης, τῆς ἰδίας τῆς κατασκευὴν προτέρας εἶναι τῆς προτάσεως· καὶ κέχρηται τούτῳ τῷ παραδείγματι· τὸ γάρ, εἰ μὲν περὶ καινοῦ πρὸς πράγματος προυτίθετο λέγειν, καὶ τὰ λοιπά, ἐστὶν ἡ κατασκευή· τὸ δέ, ἐπειδὴ περὶ ὧν πολλάκις, καὶ τὰ λοιπά, ἐστὶν ἡ πρότασις· πρότασις γάρ ἐστιν, ὅτι δεῖ καὶ νῦν πρὸ ἐμοῦ, πρό τινι λέγοντος αὐτὸς ἐλθεῖν· αἱ δὲ τοιαῦται κατασκευαί, ὅτι μηδὲν τῶν δεόντων οἱ ἐρχόμενοι, ἢ ποιοῖ ἐκεῖνοι πρότεροι, εἰρήκασι. ὁ δὲ ἰσοκράτης, κατασκευὴν εἶναι λέγει αἰτίᾳ προτάσεως· ὁ δὲ ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ εἰρήνης, τὴν πρότασιν πρότερον ποιήσας, ἐπήνεγκε τὴν κατασκευήν, καί, ἴσως πολλοὶ ὑμῶν θαυμάζουσιν ὅτι ποτὲ ὀλίγον χρόνον ἐμμεμενηκὼς τοῖς τῆς πόλεως νόμοις, ὡς οὐκ εἰσὶ τῆς ἀρχῆς τῶν ἀλλοτρίων, τοσαύτην πεποίημαι τὴν μεταβολήν, καὶ τὰ ἑξῆς· τοῦτο ἡ πρότασις. ἡ δὲ κατασκευή, ἐγὼ δὲ εἰ μὲν τις τῶν ἐθισμένων ἐν ὑμῖν ἀγορεύειν ἀξίως ἦν τῆς πόλεως εἰρηκώς, πολλὴν ἂν ἡσυχίαν ἦγον.

Margin: λα. π. — χαλκιδικῶν α. π. — νομίμοις. π.

Προυτίθετο) Ἀντὶ τοῦ προετέθη· ἐστι δέ, αἰτία τῆς προεγράφετο· [illegible] τὸ πρᾶγμα περὶ οὗ ἡ σκέψις καὶ περὶ οὗ συνεληλύθασι· καὶ προσεπίπτετο τῆς ἐκκλησίας, ἵνα γνῶσι πάντες περὶ τίνος ἐστὶν ἡ ἐκκλησία. Λέγειν) Δεῖ ὑποστίξαι ἐν τούτῳ, ἵν' ᾖ οὕτως· εἰ μὲν περὶ καιροῦ πρὸς πράγματος λέγειν προυτίθετο, ἐπισχὼν δὲ ἀναμείνας ἕως ὅτου εἴπωσι οἱ γέροντες, τότε καὶ αὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γινώσκω λέγειν. ἰστέον δὲ ὅτι τῷ ἰσοκρατικῷ προοιμίῳ ἐχρήσατο τῷ ἐν τῷ περὶ εἰρήνης· καὶ γὰρ τὸ ἐπιχείρημα ἐστιν, ὅτι νέος ὤν, προλαμβάνει τοὺς γέροντας. Ἐπισχών) Διὰ τὸ ἐπισχών, ἐδήλωσεν καὶ τὸ μόλις ἔχειν καρτερῆσαι, μὴ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων πρῶτος εἰπεῖν. ὁ μεταφορὰ τῶν προθυμουμένων ἵππων δραμεῖν καὶ ἐπεχομένων.

Τῶν εἰωθότων) Θέλει εἰπεῖν τῶν γερόντων. ὅρα δὲ πῶς λαθόντως αὐτοὺς διέβαλε διὰ τὸ εἰπεῖν τῶν εἰωθότων· ἵνα δηλώσῃ ὅτι μόνον ἔθος ἔχουσι λέγειν πρῶτοι, οὐ μὴν καὶ χρήσιμόν τι συμβουλεύουσι.

Εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι) Διὰ τοῦ εἰπεῖν τοῦτο, κριτὴν τῶν προλεγόντων ἐπιδείξει. ὁ δὲ μερισμὸς καὶ ὑπομερισμὸς σχήματι κέχρηται ἐνταῦθα· εἰπὼν γάρ, τὸ μὲν αὐτὸ συνδέσμου, ἐκ ὑπηγαγεν διὰ τὸ δέ· ἀλλὰ ἄλλο μέν· ἐστι γὰρ ὁ μερισμὸς καὶ ὑπομερισμός, ὅταν εἰπὼν δύο μέν, αὐτὸ ἔχει πρὸς τὰ δύο μὲν ἀποδοῦναι δύο δέ, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐνταῦθα διδόναι. ὅρα δὲ πῶς πάλιν ἀξιοπίστως εἶπε τὸ ἤρεσκέ μοι, ὅ ἐστι τῷ ἀγαθῷ συμβούλῳ ἀγαθὰ συμβουλεῦσαι βουλεύεσθαι. τὸ δὲ σχῆμα τοῦτο ἐστὶ καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ· Χαῖρ' ἀχιλεῦ, δαιτὸς μὲν ἐΐσης οὐκ ἐπιδευεῖς. Ἠ μὲν ἐνὶ κλισίῃ.

Margin: ἔπρον. π. — ἐπιδευεῖς. π.

Ἄλλως. Τὸ σχῆμα, οἱ μὲν παλαιοὶ ἐκάλουν μερισμόν, οἱ δὲ μερισμὸν τε καὶ ὑπομερισμόν· εἰρηκὼς γὰρ πρότερον δύο μέν, ὑπήγαγε δύο δέ. ἐπιφέρουσι δὲ αὐτοὺς πολλάκις, οὐ κατὰ τάξιν, ἀλλὰ πρὸς τὸ πρέπον τοῦ πλεονάζειν.

Ἡσυχίαν ἦγον) Τὸ ἦθος τὸ εἰκὸς δείκνυσιν, ὡς οὐ φιλέριδος τοῖς καλῶς λεγομένοις.

Αὐτὸς ἐπειρώμην) Διὰ τὸ εἰπεῖν ἐπειρώμην, ἐταπείνωσε τὸν λόγον, ὡς οὐ πάντως ἐρῶν τὰ συμφέροντα.

Ἐπειδὴ δέ) Κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. Πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι) Πάλιν αὐτοὺς διαβάλλει

συμβάλλεις διὰ τὸ εἰπεῖν, ὅτι πολλάκις μὲν εἰρήκασιν, οὐδὲν δὲ ἤνυσαν. Οὗτοι πρότερον) Τὸ σχῆμα δεικτικόν, φαυλισμοῦ δὲ ἐμφαντικόν. Συγγνώμης τυγχάνειν) Καίτοι ἀποδείξας ὡς οὐχ ἁμαρτάνει διὰ τὸ ἐπιπροσφωνεῖν, συγγνώμης τυγχάνει τοῦτο καλεῖ. Πρῶτον μὲν οὖν) Εἰς τὸ δυνατὸν πρῶτον εἰσέβαλε, μεμιγμένην τῷ ἐνδόξῳ τὴν παραμυθίαν ποιησάμενος. Οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως) Ἀπὸ παραπείας ὡς ἐχούσης αἰτίας τοῦ μὴ δεῖν ἀθυμεῖν, τὴν εἰσβολὴν τῶν ἀγώνων ἐποιήσατο. διὰ τί εἰπεῖν, οὐκ ἀθυμητέον, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ, δείκνυσιν ὡς θαρρεῖν χρή· καὶ γὰρ τοῖς εἰς ἀκρον ἥκουσι τοσοῦτο παραμυθούμεθα. Ὃ γάρ ἐστι χείριστον) Τὸ σχῆμα παρὰ προσδοκίαν οἱ δὲ λέγουσι τις διὰ προοιμίου, τοῦτο λέγουσιν εἶναι κατασκευὴν αὐτοῦ. Τί οὖν ἐστι τοῦτο) Καὶ τοῦτο τὸ ἐνθύμημα ἐλπίδας ἐκ παραδόξου. ὃ δὲ φησί, τοιοῦτόν ἐστιν, ὃ ὑμᾶς ἐκ τοῦ παρεληλυθότος ἔβλαψε χρόνου, τοῦτο ἀποθέμενοι, πάλιν ὠφεληθησόμεθα. Ἔπειτα ἐνθυμητέον) Δεῖ γὰρ τοὺς ἄρτι ἀκούοντας κατανοεῖν καὶ ἐνθυμεῖσθαι περὶ τῶν πραγμάτων τοὺς δὲ εἰδότας, διὰ τὸ μνήμης ἀναμιμνήσκεσθαι τὰ γεγενημένα.

4 Ἐνθυμητέον) Καλῶς ἐπήγαγε τοῦτο τὸ παράδειγμα· εἰώθασι γὰρ οἱ ἄνθρωποι διὰ τῶν ὁμοίων παραδειγμάτων ἐπιλαφρύνεσθαι. μερίζει δὲ τὸν λόγον εἰς δύο, εἰς τοὺς νεωτέρους μὴ εἰδότας τὰ παλαιά, καὶ ὀφείλοντας αὐτὰ παρὰ τῶν πρεσβυτέρων μανθάνειν· καὶ εἰς γέροντας, εἰδότας μὲν τὰ παλαιά, χρήζοντας δὲ ὅμως καὶ ἀναμνήσεως. Ἡλίκην ποτ' ἐχόντων) Ἐπειδὴ περιδεὴς ἦν ὁ δῆμος διὰ τὴν τοῦ Φιλίππου δύναμιν, ἐκ παραδείγματος τὸ θαρρεῖν αὐτοὺς ἐποιήσατο· καὶ γὰρ Λακεδαιμονίους μικρὸν πρὸ τοῦ Μακεδόνος ἴσχυσαν, κατὰ γῆν τε καὶ θάλασσαν. Ἐξ οὗ χρόνος) Ἵνα μὴ ὡς εἴπῃ, πάλαι τοῦτό ποτε ἦν, νῦν δὲ ὁ χρόνος ἤλλαξε τὰ πράγματα, προσέθηκεν, ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολύς.

5 Οἷον ἂν) Εὐσήμως αὐτὸ εἶπε πάνυ, φάσκων οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε, τουτέστι δεινὸν καὶ φοβερόν. Παραδείγμασι) Πρὸς τὸ οὐδὲν ὑμῖν ἐστι φοβερόν. Χρώμενοι) Ἐάν, φησί, χρεῖος τις ἢ πρὸς τὸ ἴσα εἰδῆτε χρώμενοι.

6 Καὶ τῇ νῦν ὕβρει) Ἀντὶ μὲν ὅτι ἔλεγε περὶ Λακεδαιμονίων, ῥώμην εἶπεν· ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ ἦλθε ἐπὶ τοῦ Μακεδόνα, ὕβριν εἶπε. πάνυ δὲ τοῦτο ἔχει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους· ἀντὶ γὰρ ἐλευθερίας ἐστὶ καθεστήκασι.

πρὸ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου τὰ δέοντα οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐδὲν ἂν ὑμᾶς νῦν ἔδει βουλεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν, οὐκ ἀθυμητέον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παροῦσι πράγμασιν, οὐδ' εἰ πάνυ φαύλως ἔχειν δοκεῖ. ὃ γάρ ἐστι χείριστον αὐτῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ὅτι οὐδέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν δεόντων ποιούντων ὑμῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει. ἐπεί τοι γε εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ βελτίω γενέσθαι. ἔπειτα ἐνθυμητέον, καὶ παρ' ἄλλων ἀκούουσι, καὶ τοῖς εἰδόσιν αὐτοῖς ἀναμιμνησκομένοις, ἡλίκην ποτ' ἐχόντων δύναμιν Λακεδαιμονίων, ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολύς, ὡς καλῶς καὶ προσηκόντως οὐδὲν ἀνάξιον ὑμεῖς ἐπράξατε τῆς πόλεως, ἀλλ' ὑπεμείνατε ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων τὸν πρὸς ἐκείνους πόλεμον. τίνος οὖν ἕνεκα ταῦτα λέγω; ἵν' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεάσησθε, ὅτι οὐδὲν οὔτε φυλαττομένοις ὑμῖν ἐστι φοβερόν, οὔτ' ἂν ὀλιγωρῆτε τοιοῦτον οἷον ἂν ὑμεῖς βούλησθε, παραδείγμασι χρώμενοι, τῇ τότε ῥώμῃ τῶν Λακεδαιμονίων, ἧς ἐκρατεῖτε ἐκ τοῦ προσέχειν τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τῇ νῦν ὕβρει τούτου, δι' ἣν ταραττόμεθα, ἐκ τοῦ μηδὲν φροντίζειν ὧν ἐχρῆν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσπολέμητον οἴεται τὸν Φίλιππον εἶναι, σκοπῶν τό, τε πλῆθος τῆς νῦν ὑπαρχούσης αὐτῷ δυνάμεως, καὶ τὸ τὰ χωρία πάντα ἀπολωλέναι τῇ πόλει, ὀρθῶς μὲν οἴεται· λογισάσθω μέντοι τοῦτο, ὅτι εἴχομέν ποτε ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Πύδναν καὶ Ποτίδαιαν, καὶ Μεθώνην, καὶ πάντα τὸν τόπον τοῦτον οἰκεῖον κύκλῳ, καὶ πολλὰ τῶν μετ' ἐκείνου νῦν ὄντων ἐθνῶν, αὐτονομούμενα καὶ ἐλεύθερα ὑπῆρχε, καὶ μᾶλλον ἡμῖν ἐβούλετ' ἔχειν οἰκείως, ἢ 'κείνῳ. εἰ τοίνυν ὁ Φίλιππος τότε ταύτην ἔσχε τὴν γνώμην, ὡς χαλεπὸν

Margin: αὐτοί. α. ε. π. γ. — συνεβούλευσαν. α. γ. θ. — περὶ αὐτῶν. ε. π. θ. — θ. — δοκεῖ. γ. — θ. — προσήκει. α. ε. π. θ. — α. β. γ. θ. — θ. — ἀπολωλεκέναι. α. — θ. — ὕβρει. α.

Εἰ δέ τις ὑμῶν) Ὅσας ἂν δέῃ ὁ ῥήτωρ ἰσχυρὰς ἀντιθέσεις, πρῶτον τούτων λέγει τὰς λύσεις· εἶτ' οὕτω τιθεὶς ἀποδείξας αὐτάς, προφανῶς προβάλλεται ὡς ἄρτι εὑρὼν καὶ ταῦτα. τὴν δὲ ἀντίθεσιν τὴν παροῦσαν εἰς δύο κατασκευάζει. ἐκ τε τῆς τούτου δυνάμεως, καὶ πλείστων ἐκ τῆς οἰκείας ἀσθενείας τῶν Ἀθηναίων· εἶτα ἐπειδὴ εἰ καὶ τὰ μάλιστα ἐδόκει ἰσχυρὰ ἡ ἀντίθεσις, ὅλως ἔπι σφοδρὰ ἦν, τὴν μὲν ἀρχὴν συνωτρέχει τῇ ἀντιθέσει· δεῖ γὰρ τὸν ῥήτορα διὰ τὸ μὴ δοκεῖν ἀναιδῆ, καὶ τοῖς προφανῶς ἀντιτείνειν, ἀλλ' ὅσα τοιοῦτον, τὴν μὲν ἀρχὴν συνδιδόναι, πλεῖον δὲ καὶ ὑπὸ τῆς συνεκδρομῆς ἀπολογεῖσθαι. Δυσπολέμητον) Δυσπολέμητον εἶπε, καὶ οὐχὶ ἀκαταγώνιστον· ὁ μὲν γὰρ ἀκαταγώνιστος, οὐδέποτε ἡττᾶται· ὁ δὲ δυσπολέμητος, δυσχερῶς μέν, ὅμως δὲ καταγωνίζεται, ὅπερ ἐβούλετο δηλῶν ὑποφαίνει, τορεῖ.

Margin: ἀποδείκνυσιν αὐτ. καὶ φρ. π. — εἶτα τῆς δυνάμεως. α. β. — εἶναι. — τούτων. β. — οὐδὲ εἶναι. π. — ἀποφαίνει. α. π.

7 Κύκλῳ) Τοῖς φανερόν, ἐπειδὴ ἀκρίβεια ἐστὶν ὁ τόπος, διὰ τοῦτο εἶπε τὸ κύκλῳ· οἱ δὲ, ὅτι ἐπειδὴ ἐν κύκλῳ αὗται ἔκειντο.

Εἰ τοίνυν) Τὸ κατ' ὑπόθεσιν τὸ σχῆμα.

Ἐπιτειχ

Ἐπιτειχίσματα) Ἐπιτείχισμα, τόπος ὑψηλός, ὃν οἱ προκαταλαβόντες πολέμιοι τειχίζουσιν, διὰ τὸ ἐκ τούτου αὐτοὺς ὁρμωμένους ἐπιτίθεσθαι τοῖς ἐχθροῖς. ἐκεῖνος οὖν διὰ τὸ ποιεῖν, πρὸς ζῆλον τῶν ἀθηναίων, ἐπαρεῖ τὸν μακεδόνα· οἶδε γὰρ ἐν καιρῷ ἐπαμύνειν τὸν πόλεμον. Ἆθλα τοῦ πολέμου) Ἐκ μεταφορᾶς τοῦ κειμένου τοῖς παλαίουσιν ἆθλα ἐν μέσῳ. ἔπαθλα δὲ οὐχ εὕρηται, εἰ μὴ ἅπαξ παρ' Εὐριπίδῃ. Καὶ τοῖς ἐθέλουσι) Ὅρα ὅτι δι' ἐκείνου τοῦ [illegible] φησὶν αὐτοὺς ἐρχομένους τὰς πόλεις, δι' ὃ βούλεται αὐτοὺς προσέχειν τοῖς πράγμασι. Τὰ μὲν, ὡς ἂν ἑλών τις) Ἐπειδὴ τὸ κατέστραπται φοβερὸν ἦν, ἐπήγαγε τὸ πιθανώτερον χάριν, ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ. Καὶ γὰρ συμμαχεῖν) Ἐπειδὴ ἐλύπει τοὺς ἀθηναίους τὸ τὸν φίλιππον ἔχειν συμμάχους καὶ φίλους, διὰ τῆς καθολικῆς γνώμης τοῦτο ἐθεράπευσεν.

πολεμεῖν ἐστὶν ἀθηναίοις, ἔχουσι τοιαῦτα ἐπιτειχίσματα, τῆς αὐτοῦ χώρας, ἔρημος ὢν συμμάχων, οὐδὲν ἂν ὧν νυνὶ πεποίηκεν, ἔπραξεν· οὐδὲ τοσαύτην ἐκτήσατο δύναμιν. ἀλλ' εἶδεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦτο καλῶς ἐκεῖνος, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα τὰ χωρία, ἆθλα τοῦ πολέμου κείμενα ἐν μέσῳ· φύσει δ' ὑπάρχει τοῖς παροῦσι τὰ τῶν ἀπόντων, καὶ τοῖς ἐθέλουσι πονεῖν καὶ κινδυνεύειν, τὰ τῶν ἀμελούντων. καὶ γάρ τοι ταύτῃ χρησάμενος τῇ γνώμῃ, πάντα κατέστραπται καὶ ἔχει, τὰ μὲν, ὡς ἂν ἑλών τις ἔχοι πολέμῳ· τὰ δὲ, σύμμαχα καὶ φίλα ποιησάμενος· καὶ γὰρ συμμαχεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τούτοις ἐθέλουσιν ἅπαντες, οὓς ἂν ὁρῶσι παρεσκευασμένους καὶ πράττειν ἐθέλοντας ἃ χρή. ἂν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ὑμεῖς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐθελήσητε γενέσθαι γνώμης νῦν, ἐπειδήπερ οὐ πρότερον, καὶ ἕκαστος ὑμῶν οὗ δεῖ καὶ δύναιτ' ἂν παρασχεῖν αὑτὸν χρήσιμον τῇ πόλει, πᾶσαν ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν, ἕτοιμος πράττειν ὑπάρξῃ· ὁ μὲν χρήματα ἔχων, εἰσφέρειν· ὁ δ' ἐν ἡλικίᾳ, στρατεύεσθαι· συνελόντι δ' ἁπλῶς εἰπεῖν, ἂν ὑμῶν αὐτῶν ἐθελήσητε γενέσθαι, καὶ παύσησθε, αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος ποιήσειν ἐλπίζων, τὸν δὲ πλησίον πάνθ' ὑπὲρ αὐτοῦ πράξειν, καὶ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν κομιεῖσθε, ἂν θεὸς θέλῃ, καὶ τὰ κατερρᾳθυμημένα πάλιν ἀναλήψεσθε, κἀκεῖνον τιμωρήσεσθε. μὴ γὰρ ὡς θεῷ νομίζετ' ἐκείνῳ τὰ παρόντα πεπηγέναι πράγματα ἀθάνατα, ἀλλὰ καὶ μισεῖ τις ἐκεῖνον καὶ δέδιεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ φθονεῖ, καὶ τῶν πάνυ νῦν δοκούντων οἰκείως ἔχειν αὐτῷ. καὶ ἅπανθ' ὅσα περ καὶ ἐν ἄλλοις τισὶν ἀνθρώποις ἔνι, ταῦτα καὶ τοῖς μετ' ἐκείνου χρὴ νομίζειν ἐνεῖναι. κατέπτηχε μέντοι ταῦτα πάντα νῦν, οὐκ ἔχοντα ἀποστροφὴν, διὰ τὴν ὑμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥᾳθυμίαν, ἣν ἀποθέσθαι φημὶ δεῖν ἤδη. ὁρᾶτε γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμα, οἷ προελήλυθεν ἀσελγείας ἄνθρωπος, ὃς οὐδ' αἵρεσιν ὑμῖν δίδωσι τοῦ πράττειν, ἢ ἄγειν ἡσυχίαν, ἀλλ' ἀπει-

Τοίνυν ἐθέλ.) Ἐπειδὴ ἀνωτέρω ἐφόβησεν αὐτοὺς, εἰπὼν αὐτὸν τὸν φίλιππον ἰσχυρὸν διὰ τὸ ἔχειν συμμάχους, ἐπάγει τοῦτο παραμυθούμενος, ὡς ὅτι ἐὰν αὐτοὶ τὰ αὐτὰ ἐθέλωσι πρᾶξαι, δυνήσονται αὐτὸν καθαιρήσειν. ἄξιον δὲ ζητῆσαι πῶς ἀνωτέρω καθελὼν αὐτοῦ τὴν δύναμιν, διὰ τοῦ εἰπεῖν ὅτι οἱ πολλοὶ αὐτοῦ ἀφίστανται, καὶ νῦν λέγει ὅτι πολλοὺς ἔχει συμμάχους. λέγομεν οὖν, ὅτι τὴν [illegible] διέξεισι τῶν ὑπηκόων· εἰ γὰρ καὶ μισοῦσι καὶ φοβοῦνται τοὺς δυνατούς, ἀλλ' ἐὰν ὦσι μὴ πρακτικοί τε οἱ ἀγαθοὶ διὰ ῥᾳθυμίαν, ἀνάγκη πρὸς τοὺς ἔχοντας τοῖς δυνατοῖς, ὅσα μὲν μετὰ τῶν ῥᾳθύμων ὄντες πάθωσι μετ' αὐτῶν· εἰ δέ ποτε οἱ ἀγαθοὶ ἀναστῶσι, καὶ τὴν ῥᾳθυμίαν ἀποθέσθαι θελήσωσιν, εὐθέως πρὸς αὐτοὺς ἀποστήσονται. Ἀφεὶς τὴν εἰρωνείαν) Ἰστέον ὅτι εἰρωνεία ἐστὶν ἐναντίον τῆς ἀλαζονείας· ἀλαζονεύεσθαι μὲν γάρ ἐστι, τὸ μείζονα ἐπαγγέλλεσθαι δύνασθαι ποιεῖν, ὧν περ δύναται· εἰρωνεύεσθαι, τὸ λέγειν ἐλάττονα δύνασθαι ποιεῖν, ὧν δύνανται. Αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἕκαστος) Ἴδιον γὰρ καὶ τοῦτο τῶν ῥᾳθυμούντων. Ἂν θεὸς θέλῃ) Εἰς εὐχερεῖς τὰς ἐλπίδας αὐτοὺς ἤγαγεν, ἵνα ἐὰν ἐκ τοῦ τοιούτων μὴ ἀποβαίνῃ τὰ συμφέροντα, ἔχῃ ἀπολογίαν· τούτου χάριν ἐπήγαγεν ὅτι τὴν δύναμιν τῷ θεῷ προσετίθησιν· εἰ δὲ, διὰ τὸ φιλόθεον τὸ εἰκὸς τοὺς προέχεσθαι. Μισεῖ τις ἐκεῖνον) Μισεῖ μὲν, ὁ ἤδη πεπονθὼς κακῶς· δέδιε δὲ, ὁ μηδέπω μὲν πεπονθὼς, προσδοκῶν δέ· φθονεῖ δὲ, ὁ ὁρῶν αὐτὸν οὕτως τὰς πόλεις καταστρεφόμενον. ἀπορία δὲ λύσις· εἰ γὰρ μή τις εἴπῃ, πῶς οὖν οἱ μισοῦντες αὐτὸν οὐκ ἀφίστανται αὐτοῦ· ἐπάγει ὅτι ἅπαντες καὶ φοβούμενοί εἰσιν αὐτοὶ ἐκεῖνον, διὰ τὸ μὴ εὑρίσκειν τινὰ καταφυγὴν πρὸς ὑμᾶς ῥᾳθυμίᾳ κατεχομένους· καὶ μέντοι ἤδη ἐπιθέσθαι αὐτῷ καὶ ἐπιπέμψαι βοήθειαν πρὸς ὀλυνθίους· πῶς οὖν ῥᾳθύμους αὐτοὺς καλεῖ. καθὸ μηδὲν ἱκανόν τι ποιοῦσιν, εἰ μή τις αὐτοὺς ἐπιμνήσει διὰ τοῦ συμβουλεύειν τὸ τυχεῖν ποιεῖν. Καὶ ἅπανθ' ὅσα) Τοῦτο τὸ σχῆμα καλεῖται καθαίρεσις· καὶ γὰρ διὰ τούτου ὅλην ῥᾳδίως τὸ μάλιστα ἡ βλάβη προσγίνεται, τὸ καθόλου τῷ λόγῳ ἐπισύναπτο. Κατέπτηχε) Ταπεινοῦται· οὔτε γὰρ ὁ μισῶν βλάπτειν, διὰ τὸ ὑμᾶς ῥᾳθυμεῖν, οὔτε ὁ δεδιὼς, ἕτερόν τι φρονῆσαι δύναται· ἐπισφαλὲς γάρ· οὔτε ὁ βασκαίνων αἰτιᾶσθαι ἀδύνατον γάρ. Ἀσελγείας) Ἀσέλγεια κυρίως καλεῖται πᾶσα ὕβρις, οὐχὶ περὶ τὰ ἀφροδίσια μόνον. Ὃς οὐδ' αἵρεσιν) Τουτέστι διὰ τὴν ὕβριν τοῦ μακεδόνος, οὐδὲ δυνατοὶ καθεστήκατε

δυνάμενα. α. μα. α.

πράττειν ἃ βούλεσθε, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔχετε πολεμῆσαι. διὰ δὲ τοῦτο τὸ ἀναγκαῖον παρείληφε. ἀναγκαῖον δὲ [illegible] χωρεῖς οὐ δυνατόν. Τοῦ πράττειν) Οὐκ εἶπεν ἁπλῶς πολεμεῖν, ἀλλὰ κοινοτέρῳ ὀνόματι ἐχρήσατο, τοῦ πράττειν, οἷον τοῦ ψηφίζεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ γεωργεῖν, καὶ τῶν λοιπῶν. 14 Καὶ λόγους ὑπερηφάνους) Ἵνα μὴ λέγων τὰ ῥήματα τοῦ Μακεδόνος, κακὸς οἰωνὸς δόξῃ, τούτου χάριν παρέδραμεν αὐτά. Προσπεριβάλλεται) Τινές φασιν, ἐπειδὴ [illegible] αἱ πόλεις ἃς περιέβαλεν ὁ Φίλιππος, τούτου χάριν εἶπεν οὕτως· ἄλλοι δὲ, ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνηγετῶν, οἵ πως κύκλῳ περὶ πάσας τὰς ὁδοὺς καὶ πάσας τὰς ἐκβάσεις τὰς ἄρκυς περιβάλλουσιν, ἵνα μὴ διαφύγῃ τὰ θηρία ἐκεῖθεν. καὶ τὸ περιστοιχίζεται πάλιν ἐπήγαγεν ὅλον καὶ ἄμεινον. Ἄλλως. Ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κυνηγετῶν· κατὰ γὰρ τὰς ἐκτροπὰς τῶν θηρίων, ὀρθὰ ξύλα ἱστᾶσιν, ἃ καλοῦσι στοίχους, καταπετάννυντες αὐτῶν δίκτυα, ἵνα ἐὰν αὐτοὺς ἐκφύγῃ τὰ θηρία, εἰς τὰ δίκτυα ἐμπίπτῃ· ἕνεκα δὲ τῆς αὐτῆς [illegible] περιχαρακίζεται εἶχε. Καὶ καθημένους) Ἐπειδὴ φοβεῖ τὸ λεχθὲν, φησὶν, ὡς ἐπικουροῦσαν τὴν ἡμετέραν ῥᾳστώνην κινησάμενος, τοῦτο διαπράξεται Φίλιππος. Πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Μετάβασις καὶ ἐνταῦθα ἐπὶ τὸ ἀναγκαῖον· δείκνυσι γὰρ ὅτι ἐξ ἀνάγκης ταῦτα ποιητέον. ἔστι δὲ κατ' ἐπιτίμησιν· διὸ καὶ τὸ δεύτερον πότε, βαρυτέρα τῇ φωνῇ προσφέρεται. [illegible] δὲ διαχαράττει ἐνταῦθα τῶν ῥᾳθυμούντων· ἔστι δὲ τὸ σχῆμα διαλογικόν· εἶτα τῇ ἐρωτήσει τὴν ἀπόκρισιν οὐκ ἀποδίδωσιν, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ὀργῆς αὐτὸς αὐτὸ τοῦ δήμου [illegible] φθέγγεται. Ἐπειδάν) Ὡς ἐν ἤθει [illegible] τὸ, ἐπειδάν. Νὴ Δία ἀνάγκη) Οὐδὲν χαλεπώτερον αἰσχύνης τοῖς ἐλευθέροις καθέστηκεν. 15 Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι) Εἰπὼν γὰρ τὸ μὲν, οὐκ ἐπήγαγε τὸ δὲ, ἐπειδὴ ἔμελλεν ἐπιφέρειν, ὑμεῖς δὲ αὐτὴν οὐχ ἡγεῖσθε ἀνάγκην, ὅπερ ἦν ὑβριστικόν· καὶ διὰ τοῦτο τὸ μὲν σιωπᾷ, ἄλλο δὲ ἐπιφέρει τούτου ὅμοιον. Εἰπέ μοι) Δέον εἰπεῖν, εἴπατέ μοι, πρὸς τὸ βούλεσθε, εἰπέ μοι εἶπεν ἀττικῶς. Ἀθηναίους) Τοὺς τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος διώξαντας, ἐκ τίνος ὁρμώμενος ἀνθρώπους καταπολεμεῖ. Τέθνηκε Φίλιππος) Τινὲς ἐντεῦθεν ὁρμώμενοι, φασὶν, ὅτι πρὸ τούτου ἐστὶν ὁ λόγος· καὶ γὰρ ἡ ἀσθένεια Φιλίππου, πρὸ τῆς πολιορκίας Ὀλύνθου. ἀλλὰ φαμὲν ὅτι οὐκ ἀπεικὸς αὐτὸν τὸ τοιοῦτον [illegible], ὡς ἐν [illegible], καὶ ἐν τοῖς χρόνοις [illegible]· [illegible] ἀσθενεῖν, ἐθρύλλουν.

14 λεῖ, καὶ λόγους ὑπερηφάνους ὥς φασι λέγει· καὶ οὐχ οἷός τέ ἐστιν ἔχων ἃ κατέστραπται, μένειν ἐπὶ τούτων· ἀλλ' ἀεί τι προσπεριβάλλεται, καὶ κύκλῳ πανταχῇ μέλλοντας ἡμᾶς καὶ καθημένους περιστοιχίζεται. πότ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότε ἃ χρὴ πράξετε; ἐπειδὰν τί γένηται; ἐπειδὰν νὴ Δία ἀνάγκη τις ᾖ; νῦν δὲ τί χρὴ τὰ γιγνόμενα ἡγεῖσθαι; ἐγὼ μὲν 15 γὰρ οἶμαι τοῖς ἐλευθέροις μεγίστην ἀνάγκην τὴν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων αἰσχύνην εἶναι. ἢ βούλεσθε, εἰπέ μοι, περιιόντες αὐτῶν πυνθάνεσθαι κατὰ τὴν ἀγοράν, λέγεταί τι καινόν; γένοιτο γὰρ ἄν τι καινότερον, ἢ Μακεδὼν ἀνὴρ Ἀθηναίους καταπολεμῶν, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων διοικῶν; τέθνηκε Φί16λιππος; οὐ μὰ Δί'. ἀλλ' ἀσθενεῖ; τί δ' ὑμῖν διαφέρει; καὶ γὰρ ἂν οὗτός τι πάθῃ, ταχέως ὑμεῖς ἕτερον Φίλιππον ποιήσετε, ἄνπερ οὕτω προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν· οὐδὲ γὰρ οὗτος παρὰ τὴν αὑτοῦ ῥώμην τοσοῦτον ἐπηύξηται, ὅσον παρὰ τὴν ἡμετέραν ἀμέλειαν. καίτοι καὶ τοῦτο εἴ τι πάθοι, καὶ τὰ τῆς τύχης ἡμῖν ὑπάρξει, ἥπερ ἀεὶ βέλτιον ἢ ἡμεῖς 17 ἡμῶν αὐτῶν ἐπιμελούμεθα, καὶ τοῦτ' ἐξεργάσαιτο, ἴσθ' ὅτι πλησίον μὲν ὄντες, ἅπασιν ἂν τοῖς πράγμασι τεταραγμένοις ἐπιστάντες, ὅπως βούλεσθε διοικήσαισθε· ὡς δὲ νῦν ἔχετε, οὐδὲ διδόντων ὑμῖν τῶν καιρῶν Ἀμφίπολιν, δέξασθαι δύναισθ' ἄν, ἀπηρτημένοι καὶ ταῖς παρασκευαῖς 18 καὶ ταῖς γνώμαις. ὡς μὲν οὖν δεῖ τὰ προσήκοντα ποιεῖν ἐθέλοντας ὑπάρχειν ἅπαντας ἑτοίμως, ὡς ἐγνωκότων ὑμῶν καὶ πεπεισμένων, παύομαι λέγων. τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, ἣν ἀπαλλάξαι ἂν τῶν τοιούτων πραγμάτων ὑμᾶς ἡγοῦμαι, καὶ τὸ πλῆθος ὅσον, καὶ πόρους οὕστινας χρημάτων, καὶ τἆλλα ὡς ἄν μοι βέλτιστα καὶ τάχιστα δοκῇ

16 Ταχέως ὑμεῖς) Ἡ [illegible], φησὶ, πολλοὺς [illegible] Φιλίππους δύναται· καὶ γὰρ παρ' ὑμῖν οὔσης τῆς ἀμελείας, ταχέως γενήσεται καὶ ἕτερος Φίλιππος. ἄλλοι δέ τινες περιέργως φασὶ, διὰ τὸ δεῖξαι [illegible] τοῦτο λέγει καθ' ὑπόθεσιν τὸ λεγόμενον. Τοσοῦτον ἐπηύξηται) Καλῶς ἠσφαλίσατο διὰ τὸ πιθανόν· οὐ γὰρ πάντως πάντα διὰ τῆς 17 ῥᾳθυμίας Ἀθηναίων, ἀλλὰ τινὰ διὰ τῆς αὐτοῦ ῥώμης κατώρθου. Ἴσθ' ὅτι πλησίον) Τοῦ γὰρ βασιλέως τετελευτηκότος, καὶ τῶν ὑπηκόων, ὡς εἰκὸς ἦν, [illegible], αὐτοῖς προστιθέμενοι, [illegible] αὐτῶν [illegible] 18 [illegible], καὶ οἰκεῖον βασιλέα καταστῆσαι. Ἀπηρτημένοι) Ἀντὶ τοῦ κεχωρισμένοι, κρεμάμενοι. Ὡς μὲν οὖν δεῖ) Ἐντεῦθεν μέτεισιν ἐπὶ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δυνατοῦ· εἰς δύο γὰρ τοῦτο ἔτεμεν, εἰς τό τι, ὅτι ἐὰν λάβωμεν τὴν αὐτὴν γνώμην Φιλίππῳ, δυνάμεθα νικῆσαι, ὃ ἤδη ἐξείργασται· καὶ εἰς τὸ ποσὸν τῆς δυνάμεως καὶ [illegible] ἐρεῖ. διὰ μέσου δὲ εἶπε τὸ ἀναγκαῖον. τὸν δὲ τρόπον τῆς παρασκευῆς, [illegible]. Πεπεισμένων) Ἀντὶ τοῦ πεισθέντων. [illegible] δὲ ὁ Δημοσθένης, τὰ ἀμφιβαλλόμενα λαμβάνων ὡς ὁμολογούμενα. Καὶ τάχιστα)

Καὶ

Marginal notes: κατὰ λ. θ. — οὐδ' οὖν ἔτι. κ. — βαρύτερον. — ἐπίστανται. κ. — γ. θ. — τούτοις. — κύκλῳ. — πανταχοῦ. — ἡγοῦμαι. — πραγμάτων. θ. — πάλαι. — ὑμετέραν. — χ' ῥᾳθυμίας. — ὑπάρξαι. — ἂν βούλησθε. — διοικήσεσθε. — τὰ πραγμάτων. — εἰ ἐθέλοντας. — χ' ἑτοίμως. — χ' ὅσοις.

Καὶ τὸ τάχιστα προσέθηκεν, ἐπειδὴ μακρὰν μέλλει λέγειν βοήθειαν ποιεῖσθαι, ἵνα τὸ τάχος πρὸς ἀπολογίαν ἔχῃ. Δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Προθεραπεία κέχρηται, ἐπειδὴ οἶδεν αὐτοὺς ἐθέλοντας τὰ μέγιστα ψηφιζομένους, μηδὲν δὲ ἄξιον ποιοῦντας τῶν δεδογμένων. θέλει δὲ αὐτοὺς ἐκείνων τινὰ βοήθειαν πέμψαι, ἣν δύνανται. τούτου χάριν ταῦτα κέχρηται. 19

παρασκευάσασθαι, καὶ δὴ πειράσομαι λέγειν, δεηθεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον· ἐπειδὰν ἅπαντα ἀκούσητε, κρίνατε, καὶ μὴ πρότερον προλαμβάνετε. μηδ' ἂν ἐξ ἀρχῆς δοκῶ τινὶ καινὴν παρασκευὴν λέγειν, ἀναβάλλειν με τὰ πράγματα ἡγείσθω. οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες, μάλιστα εἰς δέον λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν τά γε 20 ἤδη γεγενημένα, τῇ νυνὶ βοηθείᾳ κωλῦσαι δυνηθείημεν· ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ, τίς ἡ πορισθεῖσα παρασκευή, καὶ πόση, καὶ πόθεν διαμεῖναι δυνήσεται, ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα πεισθέντες τὸν πόλεμον, ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν· οὕτω γὰρ οὐκέτι τὸ λοιπὸν πάσχοιμεν ἂν κακῶς. οἶμαι τοίνυν ἐγὼ ταῦτα λέγειν ἔχειν, μὴ κωλύων εἴ τις ἄλλος ἐπαγγέλλεταί τι. ἡ μὲν οὖν 21 ὑπόσχεσις, οὕτω μεγάλη· τὸ δὲ πρᾶγμα, ἤδη τὸν ἔλεγχον δώσει. κριταὶ δ' ὑμεῖς ἔσεσθε. πρῶτον μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριήρεις πεντήκοντα παρασκευάσασθαι φημὶ δεῖν· εἶτ' αὐτοὺς οὕτω τὰς γνώμας ἔχειν, ὡς ἐάν τι δέῃ, πλευστέον εἰς ταύτας αὐτοῖς ἐμβᾶσι. πρὸς δὲ τούτοις, τοῖς ἡμίσεσι τῶν ἱππέων ἱππαγωγοὺς τριήρεις καὶ πλοῖα ἱκανὰ 22 εὐτρεπίσαι κελεύω. ταῦτα μὲν οἶμαι δεῖν ὑπάρχειν, ἐπὶ τὰς ἐξαίφνης ταύτας ἀπὸ τῆς οἰκείας χώρας αὐτοῦ στρατείας, εἰς Πύλας, καὶ Χερρόνησον, καὶ Ὄλυνθον, καὶ ὅποι βούλεται· δεῖ γὰρ ἐκείνῳ τοῦτο ἐν τῇ γνώμῃ παραστῆναι, ὡς ὑμεῖς ἐκ τῆς ἀμελείας ταύτης τῆς ἄγαν, ὥσπερ εἰς Εὔβοιαν καὶ πρότερόν 23 ποτέ φασιν εἰς Ἁλίαρτον, καὶ τὰ τελευταῖα πρῴην εἰς Πύλας, ἴσως ἂν ὁρμήσαιτε. οὔτοι παντελῶς οὐδ' εἰ μὴ ποιήσαιτ' ἂν τοῦτο, ὡς ἔγωγέ φημι δεῖν, εὐκαταφρόνητόν ἐστιν· ἵν' ἢ διὰ τὸν φόβον εἰδὼς εὐτρεπεῖς ὑμᾶς· εἴσεται γὰρ ἀκριβῶς· εἰσὶ γάρ, εἰσὶν οἱ πάντ' ἐξαγγέλλοντες ἐκείνῳ παρ' ἡμῶν αὐτῶν πλείους τοῦ δέοντος· ἡσυχίαν ἔχῃ, ἢ παριδὼν ταῦτα, 24 ἀφύλακτος ληφθῇ, μηδενὸς ὄντος ἐμποδὼν πλεῖν ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν ὑμῖν, ἂν ἐνδιδῷ καιρός. ταῦτα μέν ἐστιν ἃ πᾶσι δεδόχθαι φημὶ δεῖν, καὶ παρεσκευάσθαι προσήκειν οἶμαι. πρὸς δὲ τούτοις, δύναμίν τινα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φημὶ προχειρίσασθαι δεῖν ὑμᾶς, ἣ συνεχῶς πολεμήσει, καὶ κακῶς ἐκεῖνον ποιήσει. μή μοι μυρίους, μηδὲ δισμυρίους ξέ- 25

Τοσοῦτον) Ἀντὶ τοῦ ὀλίγον. Καινὴν παρασκευὴν) Ὡς πρὸς τὴν τῶν Ἀθηναίων δόκησιν· καὶ γὰρ αὐτοὶ πολλὴν ᾔτουν. ὁ δὲ Δημοσθένης εἰδὼς πῶς ἔχει τὰ πράγματα, ὀλίγην. Ἀναβάλλεσθαι) Ἀναβολὴν τοῖς πράγμασι ποιεῖν. Οὐ γὰρ οἱ ταχὺ καὶ τήμερον εἰπόντες μάλιστα εἰς δέον) Οὐχ ὁ γὰρ ἂν λέξοντα ὑμῖν ἐξήγησιν, χρήσιμοι εἶεν σύμβουλοι· ἀλλ' ἐκεῖνος ἄριστος σύμβουλος, ὃς ἂν παρασκευὴν ἐξεύρῃ καὶ πόρον, ὃ ἂν ἀδιάφθορος ἔσται ἡ δύναμις. Τῇ νυνὶ βοηθείᾳ) Καλεῖ βοήθειαν μὲν τὴν παραπομπὴν μετὰ πράγματος παρασκευὴν δὲ, τὴν ἀποστελλομένην πρὸς τὸ φυλάξαι τὰς πόλεις. Πορισθεῖσα) Ξενικὴ, ἢ πολιτική. Πόση) Πόσοις δεῖ τῶν στρατιωτῶν. Ἕως ἂν ἢ διαλυσώμεθα) Πάνυ καλῶς, ἵνα μὴ δόξῃ γεμίσαντες τι ποιεῖν, προστέθεικε τὸ νικήσωμεν, προέταξε τὸ λῦσαι τὸν πόλεμον ὅπου διὰ τὸ κακοσυμβουλεῖν, ὅπου τὸ πεισθέντες. Οὕτω γὰρ οὐκέτι τὸ λοιπὸν) Νικήσαντες, ἢ φυλάξαντες τῶν τῶν πολεμίων ἐφόδων. Μὴ κωλύων) Ἀντὶ τοῦ τοὺς βουλομένους δημηγορῆσαι μὴ κωλύων παρασκευάζων· τινὲς δέ φασιν, ὅτι δι' ἀγνοίας ὁ ῥήτωρ βούλεται τὰς δύο φράσεις παρασκευὰς ἀμείνον δὲ λέγειν, ὅτι ἐπειδὴ τὰς τριήρεις παρασκευὴν, εἰ οὗτοι τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸν ἐθέλοντας τὰ μεγάλα ἤδη ψηφίζεσθαι, τοῦτο χάριν προσέθηκε καὶ τοῦτον ἀμέλει παρακαλεῖν, τοῦτον μὲν ὑπισχνεῖται, περὶ δὲ τὰς τριήρεις πολλὴν τὸν λόγον ἐποιήσατο. Καὶ πλοῖα) Τὰ φέροντα τὰ ἐπιτήδεια καὶ ὑπηρετικά, φασίν. Εἰς Πύλας) Πύλαι ἦσαν τὸ ἐν Ἑλλάδι, μεταξὺ ἔστι παραλίου καὶ τῆς θαλάττης, τοῦτον διὸ εἰσαγομένη τὸ πλάτος αἱ πύλαι ἐκαλοῦντο καὶ Θερμοπύλαι, διὰ τὸ θερμὰ ὕδατα ἐκεῖσε κατὰ τὴν ἀπὸ ταῦ αἰσθάνονται μετὰ τοὺς ἄλλους καὶ ὑπεραλλοῦ λεγομένου. ταύτην ἐπειδὴ κατέδραμεν ὁ Φίλιππος ἐν Θετταλίᾳ. μαθόντες δὲ Ἀθηναῖοι καὶ

Margin notes: ἀ. α. ε. ε. θ. — πόσοι. ε. — ε. ε. θ. — ἀ. ε. ε. θ. — ἐμβ. θ. — προσπέμψαι. γ. — διαγίνεσθαι. α. ε. — ἀφυλάκτως. ε. — παρεσκευάσθαι. α. ε. θ. — τούτοις. χ. ε. γ. ε. — ἀ. ε. θ. — ἀ. — παρασκευάσει ὑμᾶς, καὶ πόρον ἐξεύρῃ. ε. — προσπλέων. α. ε. — ἐπὶ τὸν χώραν. β. — πρῴην. ε.

προσπλεύσαντες τὴν, ἀπέπαυσαν αὐτόν. Εἰς Ἁλίαρτον) Ὅτι τὸ ἐν Ἁλιάρτῳ, πρὸ τῆς ἐν Εὐβοίᾳ γέγονε. τὸ δὲ ἐν Εὐβοίᾳ, πρὸ τελῶν, ὅτι καὶ ὁ ῥήτωρ ἐτεκμήρατο ἢ ὅτι πρὸ πολλῶν ἐτῶν γέγονεν ἡ ἐν Ἁλιάρτῳ μάχη. ὅθεν ἔστι καὶ τὰ πελευταῖα τελευταῖα μέν, ὡς πρὸς ταύτας τὰς στρατείας· πρῴην δὲ, ὡς πρὸς τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐλέγετο ὁ λόγος. τὸ δὲ Ἁλίαρτον ἀρσενικῶς ὡς καὶ Ὅμηρος. καὶ ποιήεντ' Ἁλίαρτον. Παριδὼν) Ἀντὶ τοῦ καταφρονήσας τῆς ὑμῶν παρασκευῆς. Μή μοι μυρίους) Τὸ σχῆμα ἐκ παρασκευῆς τοῦ ὕματος. 23 24

25 νους, μηδὲ τὰς ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις, ἀλλ' ἣ τῆς πόλεως ἔσται· κἂν
ὑμεῖς ἕνα, κἂν πλείους, κἂν τὸν δεῖνα, κἂν ὁντινοῦν χειροτονήσητε στρατηγὸν, τού-
26 τῳ πείσεται, καὶ ἀκολουθήσει. καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαι κελεύω. ἔσται δ' αὕτη τίς
ἡ δύναμις, καὶ πόση, καὶ πόθεν τὴν τροφὴν ἕξει, καὶ πῶς ταῦτ' ἐθελήσετε
ποιεῖν; ἐγὼ φράσω καθ' ἕκαστον τούτων διεξιὼν χωρίς. ξένους μὲν λέγω, καὶ ὅ-
πως μὴ ποιήσετε τοῦθ' ὃ πολλάκις ὑμᾶς ἔβλαψεν, ἅπαντ' ἐλάττω νομίζον-
τες εἶναι τοῦ δέοντος, καὶ τὰ μέγιστ' ἐν τοῖς ψηφίσμασιν αἱρούμενοι, ἐπὶ τῷ πράτ-
27 τειν οὐδὲ τὰ μικρὰ ποιεῖτε· ἀλλὰ τὰ μικρὰ ποιήσαντες, καὶ πορίσαντες, τού-
τοις προστίθετε, ἂν ἐλάττω φαίνηται. λέγω δὴ τοὺς πάντας στρατιώτας δισχι-
λίους· τούτων δὲ, ἀθηναίους φημὶ δεῖν εἶναι πεντακοσίους, ἐξ ἧς ἄν τινος ὑμῖν
ἡλικίας καλῶς ἔχειν δοκῇ, χρόνον τακτὸν στρατευομένους, μὴ μακρὸν τοῦτον,
28 ἀλλ' ὅσον ἂν δοκῇ καλῶς ἔχειν ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλοις· τοὺς δ' ἄλλους, ξένους
εἶναι κελεύω. καὶ μετὰ τούτων, ἱππέας διακοσίους· καὶ τούτων πεντήκοντα ἀθη-
ναίους τοὐλάχιστον, ὥσπερ τοὺς πεζοὺς, τὸν αὐτὸν τρόπον στρατευομένους· καὶ ἱππα-
γωγοὺς τούτοις. εἶεν. τί πρὸς τούτοις ἔτι. ταχείας τριήρεις δέκα· δεῖ γὰρ ἔχον-
τος ἐκείνου ναυτικὸν, καὶ ταχειῶν τριήρων ἡμῖν, ὅπως ἀσφαλῶς ἡ δύναμις
29 πλέῃ. πόθεν δὴ τούτοις ἡ τροφὴ γενήσεται· ἐγὼ καὶ τοῦτο φράσω καὶ δείξω. ἐπει-
δὰν, διότι τηλικαύτην ἀποχρῆν οἶμαι τὴν δύναμιν, καὶ πολίτας τοὺς στρα-
τευομένους εἶναι κελεύω, διδάξω. τοσαύτην μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, διὰ
30 ταῦτα, ὅτι οὐκ ἔνι νῦν ἡμῖν πορίσασθαι δύναμιν τὴν ἐκείνῳ παραταξομένην,
ἀλλὰ λῃστεύειν ἀνάγκη, καὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ τοῦ πολέμου χρῆσθαι τὴν πρώ-
την. οὐ τοίνυν ὑπέρογκον αὐτήν· οὐ γάρ ἐστι μισθὸς, οὐδὲ τροφή· οὐδὲ
παντελῶς ταπεινὴν εἶναι δεῖ. πολίτας δὲ παρεῖναι καὶ συμπλεῖν διὰ ταῦτα κε-
λεύω, ὅτι καὶ πρότερόν ποτ' ἀκούω ξενικὸν τρέφειν ἐν κορίνθῳ τὴν πόλιν,
31 οὗ πολύστρατος ἡγεῖτο, καὶ ἰφικράτης, καὶ χαβρίας, καὶ ἄλλοι τινές· καὶ ὑμᾶς
αὐτοὺς συστρατεύεσθαι. καὶ οἶδα ἀκούων ὅτι λακεδαιμονίους παραταττό-
μενοι μεθ' ὑμῶν, ἐνίκων οὗτοι οἱ ξένοι, καὶ ὑμεῖς μετ' ἐκείνων. ἐξ οὗ δ' αὐτὰ
καθ' αὑτὰ τὰ ξενικὰ ὑμῖν στρατεύεται, τοὺς φίλους νικᾷ καὶ τοὺς συμμά-
32 χους· οἱ δ' ἐχθροὶ, μείζους τοῦ δέοντος γεγόνασι. καὶ παρακύψαντα ἐπὶ τὸν τῆς
πόλεως πόλεμον, πρὸς ἀρτάβαζον, καὶ πανταχοῦ μᾶλλον οἴχεται πλέ-
οντα. ὁ δὲ στρατηγὸς ἀκολουθεῖ. εἰκότως· οὐ γάρ ἐστιν ἄρχειν, μὴ διδόντα μι-
σθόν. τί οὖν κελεύω· τὰς προφάσεις ἀφελεῖν καὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν στρα-
33 τιωτῶν μισθὸν πορίσαντας, καὶ στρατιώτας οἰκείους ὥσπερ ἐπόπτας τῶν στρα-
τηγουμένων παρακαταστήσαντας. ἐπεὶ νῦν γε, γέλως ἔσθ' ὡς χρώμεθα τοῖς
πράγμασιν. εἰ γὰρ ἔροιτό τις ὑμᾶς, εἰρήνην ἄγετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι; μὰ
δί' οὐχ ἡμεῖς γε, εἴποιτ' ἂν, ἀλλὰ φιλίππῳ πολεμοῦμεν. οὐκ ἐχειροτονεῖτε δ'
ἐξ ὑμῶν αὐτῶν δέκα ταξιάρχους καὶ στρατηγοὺς, καὶ φυλάρχους, καὶ ἱππάρ-
34 χους δύο; τί οὖν οὗτοι ποιοῦσι; πλὴν ἑνὸς ἀνδρὸς, ὃν ἂν ἐκπέμψητε ἐπὶ τὸν πό-
λεμον, οἱ λοιποὶ τὰς πομπὰς πέμπουσιν ὑμῖν μετὰ τῶν ἱεροποιῶν· ὥσπερ γὰρ οἱ
πλάττοντες τοὺς πηλίνους, εἰς τὴν ἀγορὰν χειροτονεῖτε τοὺς ταξιάρχους καὶ τοὺς
φυλάρχους, οὐκ ἐπὶ τὸν πόλεμον. οὐ γὰρ ἐχρῆν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ταξιάρχους
35 παρ' ὑμῶν, ἱππάρχους παρ' ὑμῶν, ἄρχοντας οἰκείους εἶναι, ἵν' ἦν ὡς ἀληθῶς τῆς πό-

λεως

[Left margin notes:]

Ἐπιστολιμαίους ταύτας δυνάμεις) Οἱ γὰρ ἀθηναῖοι πολλάκις ἐμάχοντο δι' ἐπιστολῶν πρὸς φίλιππον.

Ξενικὸν) Οἱ ξένοι μισθοφόροι τὸ παράπαν εἰώθασι χρησιμεύειν τοῖς πολέμοις. ὅτι οἱ ἀθηναῖοι μὴ βουλόμενοι δι' ἑαυτῶν πολεμεῖν πρὸς κορινθίους διὰ τὸ κινδυνεύειν, μισθούμενοι ξένους εἰς τὸν πόλεμον ἔτρεφον αὐτούς. τοῦτο δὲ ἐν πολλοῖς τῶν πολέμων διεπράττετο· ὅπερ ξενικὸν ἐκάλουν.

[Right margin variants:]

ἔσται. β. κ. θ.
ὅπ. κ.
δεῖ. κ.
α. ε. θ.
ὑμῖν. α. κ.
λῃστευομένην. θ.
χρήσασθαι. ε. θ.
πανταχῆ. ε.
πέμψητε. α. ε. θ.
α. ε. θ.
ὑμῶν. β. γ. κ.
ἵν' ἦ. α. β. γ. κ.

Τάλαντα) Σημείωσαι ἐντεῦθεν ὅτι τὸ μὲν τάλαντον ποιεῖ μνᾶς ξ. ἡ μνᾶ δὲ ρ. δραχμάς. ἡ δὲ δραχμὴ ὀβολοὺς ἕξ. ὡς εἶναι τοῦ ταλάντου τὰς ὅλας ,ϛ. δραχμάς· τὴν δὲ δραχμὴν ὀβολοὺς ϛ'. Ἃ μὲν ἡμεῖς) Ἐντεῦθεν φησὶ Διονύσιος ὁ Ἁλικαρ[νασεὺς] [illegible] 36

λεως· ἀλλ' εἰς μὲν λῆμμα τὸ παρ' ὑμῶν, ἵν' ὑπάρχειν δεῖ πλὴν τοῦ δ' ὑπὲρ τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζόμενον μὴ ἐλάσσω ὑπάρχειν; καὶ οὐ τὸν ἄνδρα μεμφόμενος ταῦτα λέγω, ἀλλ' ὑφ' ὑμᾶς ἐθέλω κεχειροτονημένον εἶναι τοῦτον, ὅστις ἂν ᾖ. ἴσως δὲ ταῦτα μὲν ὀρθῶς ἡγεῖσθε λέγεσθαι· τὸ δὲ τῶν χρημάτων πόσα καὶ πόθεν ἔσται, μάλιστα ποθεῖτε ἀκοῦσαι; τοῦτο δὴ καὶ περαίνω. χρήματα τοίνυν, ἔστι μὲν ἡ τροφή, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις μόνον τῇ δυνάμει ταύτῃ, τάλαντα ἐνενήκοντα, καὶ μικρόν τι πρός. δέκα μὲν ναυσὶ ταχείαις, τετταράκοντα τάλαντα· εἴκοσιν εἰς τὴν ναῦν μναῖ, τοῦ μηνὸς ἑκάστου· στρατιώταις δὲ δισχιλίοις τοσαῦθ' ἕτερα, ἵνα δέκα τοῦ μηνὸς ὁ στρατιώτης δραχμὰς σιτηρέσιον λαμβάνῃ. τοῖς δ' ἱππεῦσι διακοσίοις οὖσιν, ἐὰν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος λαμβάνῃ τοῦ μηνός, δώδεκα τάλαντα. εἰ δέ τις οἴεται μικρὰν ἀφορμὴν, σιτηρέσιον τοῖς στρατευομένοις ὑπάρχειν, οὐκ ὀρθῶς ἔγνωκεν· ἐγὼ γὰρ οἶδα σαφῶς, ὅτι τοῦτ' ἂν γένηται, προσποριεῖ τὰ λοιπὰ αὐτὸ τὸ στράτευμα ἀπὸ τοῦ πολέμου, οὐδένα τῶν Ἑλλήνων ἀδικοῦν, οὐδὲ τῶν συμμάχων, ὥστ' ἔχειν μισθὸν ἐντελῆ. ἐγὼ συμπλέων ἐθελοντὴς, πάσχειν ὁτιοῦν ἕτοιμος, ἐὰν μὴ ταῦθ' οὕτως ἔχῃ. πόθεν οὖν ὁ πόρος τῶν χρημάτων, ἃ παρ' ὑμῶν κελεύω γενέσθαι, τοῦτ' ἤδη λέξω. 37 38 39

Πόρου ἀπόδειξις.

Ἃ μὲν ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεδυνήμεθα εὑρεῖν, ταῦτά ἐστιν. ἐπειδὰν δ' ἐπιχειροτονῆτε τὰς γνώμας, ἃ ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χειροτονήσετε, ἵνα μὴ μόνον ἐν τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς πολεμῆτε Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις. δοκεῖτε δέ μοι πολὺ βέλτιον ἂν περὶ τοῦ πολέμου, καὶ ὅλης τῆς παρασκευῆς βουλεύσασθαι, εἰ τὸν τόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμήσετε, ἐνθυμηθείητε καὶ λογίσαισθε, ὅτι τοῖς πνεύμασι καὶ ταῖς ὥραις τοῦ ἔτους τὰ πολλὰ προλαμβάνων διαπράττεται Φίλιππος· καὶ φυλάξας τοὺς ἐτησίας, ἢ τὸν χειμῶνα ἐπιχειρεῖ, ἡνίκ' ἂν ἡμεῖς μὴ δυνώμεθα ἐκεῖσε ἀφικέσθαι. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς ταῦτ' ἐνθυμουμένους, μὴ βοηθείαις πολεμεῖν (ὑστεριοῦμεν γὰρ ἁπάντων) ἀλλὰ παρασκευῇ συνεχεῖ καὶ δυνάμει. ὑπάρχει δ' ὑμῖν χειμαδίῳ μὲν χρῆσθαι τῇ δυνάμει, Λήμνῳ, καὶ Θάσῳ, καὶ Σκιάθῳ, καὶ ταῖς ἐν ταῖς τούτῳ τῷ τόπῳ νήσοις, ἐν αἷς καὶ λιμένες, καὶ σῖτος, καὶ ἃ χρὴ στρατεύμασι, πάνθ' ὑπάρχει. τὴν δ' ὥραν τοῦ ἔτους, ὅτε καὶ πρὸς τῇ γῇ γενέσθαι ῥᾴδιον, καὶ τὸ τῶν πνευμάτων ἀσφαλές, πρὸς αὐτῇ τῇ χώρᾳ, καὶ πρὸς τοῖς τῶν ἐμπορείων στόμασι, ῥᾳδίως ἔσται. ἃ μὲν οὖν χρήσεται καὶ πότε τῇ δυνάμει, παρὰ τὸν καιρὸν, ὁ τούτων κύριος καταστὰς ὑφ' ὑμῶν βουλεύσεται. ἃ δ' ὑπάρξαι δεῖ παρ' ὑμῶν, ταῦτ' ἐστὶν ἃ ἐγὼ γέγραφα. ἂν ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πορίσητε τὰ χρήματα, πρῶτον ἃ λέγω, εἶτα καὶ τἄλλα 40 41 42 43

[Right-margin scholia:] [illegible] λόγου [illegible] ἀρχῶν. προοίμιον δέ, φησίν, ἐκ τῆς ἐπιμεληθείσης προλογίας [illegible] ... Τοὺς ἐτησίας) Ἐτησίας ἀνέμους καλεῖ τοὺς πνέοντας [illegible] ... 41

Στρατευόμενα, ἀναγκάζεται ὁ ἐνεστὼς καὶ ὁ [illegible] ... ἐτησίας δέ, ὁ κατ' ἔτος. Ῥᾳδίως ἔσται) Ἄπαντα δηλονότι. Ἃ μὲν οὖν χρήσεται) Κατὰ τὸ τί χρήσεται 43

πάντα παρασκευάσαντες, τοὺς στρατιώτας, τὰς τριήρεις, τοὺς ἱππέας, ἐντελῆ πᾶσαν τὴν δύναμιν νόμῳ κατακλείσητε ἐπὶ τῷ πολέμῳ μένειν, τῶν μὲν χρημάτων αὐτοὶ ταμίαι καὶ πορισταὶ γιγνόμενοι, τῶν δὲ πράξεων παρὰ τοῦ στρατηγοῦ τὸν λόγον ζητοῦντες, παύσεσθ' ἀεὶ περὶ τῶν αὐτῶν βουλευόμενοι, καὶ πλέον οὐδὲν ποιοῦντες. καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν μέγιστον τῶν ἐκείνου πόρων ἀφαιρήσεσθε. ἔστι δ' οὗτος τίς; ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑμῖν πολεμεῖ συμμάχων, ἄγων καὶ φέρων τοὺς πλέοντας τὴν θάλατταν. ἔπειτα τί πρὸς τούτῳ; τοῦ πάσχειν αὐτοὶ κακῶς ἔξω γενήσεσθε. οὐχ ὥσπερ τὸν παρελθόντα χρόνον εἰς λῆμνον καὶ ἴμβρον ἐμβαλὼν, αἰχμαλώτους πολίτας ὑμετέρους ᾤχετ' ἄγων. καὶ πρὸς τῷ γεραιστῷ τὰ πλοῖα συλλαβὼν, ἀμύθητα χρήματα ἐξέλεξε. τὰ τελευταῖα δ' εἰς μαραθῶνα ἀπέβη, καὶ τὴν ἱερὰν ἀπὸ τῆς χώρας ᾤχετ' ἔχων τριήρη. ὑμεῖς δ' οὔτε ταῦτα ἠδύνασθε κωλύειν, οὔτ' εἰς τοὺς χρόνους οὓς ἂν προέλησθε βοηθεῖν. καίτοι τί δήποτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, νομίζετε, τὴν μὲν τῶν παναθηναίων ἑορτὴν καὶ τὴν τῶν διονυσίων, ἀεὶ τοῦ καθήκοντος χρόνου γίνεσθαι, ἄν τε δεινοὶ λάχωσιν, ἄν τε ἰδιῶται οἱ τούτων ἑκατέρων ἐπιμελησόμενοι, εἰς ἃ τοσαῦτ' ἀναλίσκεται χρήματα ὅσα οὐδ' εἰς ἕνα τῶν ἀποστόλων, καὶ τοσοῦτον ὄχλον καὶ τοσαύτην παρασκευὴν ὅσην οὐκ οἶδ' εἴ τι τῶν ἁπάντων ἔχει. τοὺς δ' ἀποστόλους πάντας ὑμῖν ὑστερίζειν τῶν καιρῶν, τὸν εἰς μεθώνην, τὸν εἰς παγασὰς, τὸν εἰς ποτίδαιαν. ὅτι ἐκεῖνα μὲν ἅπαντα νόμῳ τέτακται, καὶ πρόοιδεν ἕκαστος ὑμῶν ἐκ πολλοῦ τίς χορηγὸς ἢ γυμνασίαρχος τῆς φυλῆς, πότε, καὶ παρὰ τοῦ, καὶ τί λαβόντα τί δεῖ ποιεῖν, οὐδὲν ἀνεξέταστον οὐδ' ἀόριστον ἐν τούτοις ἠμέληται. ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ πολέμου καὶ τῆς τούτου παρασκευῆς, ἄτακτα, ἀόριστα, ἀδιόρθωτα ἅπαντα. τοιγαροῦν ἅμα ἀκηκόαμέν τι, καὶ τριηράρχους καθίσταμεν, καὶ τούτοις ἀντιδόσεις ποιούμεθα, καὶ περὶ χρημάτων πόρου σκοποῦμεν. καὶ μετὰ ταῦτα, ἐμβαίνειν τοὺς μετοίκους ἔδοξε καὶ τοὺς χωρὶς οἰκοῦντας· εἶτ' αὐτοὺς πάλιν ἀντεμβιβάζειν. εἶτ' ἐν ὅσῳ ταῦτα μέλλετε, προαπόλωλεν ἐφ' ἃ ἂν ἐκπλέωμεν· τὸν γὰρ τοῦ πράττειν χρόνον εἰς τὸ παρασκευάζεσθαι ἀναλίσκομεν. οἱ δὲ τῶν πραγμάτων καιροὶ, οὐ μένουσι τὴν ἡμετέραν βραδυτῆτα καὶ ῥᾳθυμίαν. ἃς δὲ εἰς τὸν μεταξὺ χρόνον δυνάμεις οἰόμεθ' ἡμῖν ὑπάρχειν, οὐδὲν οἷαί τε οὖσαι ποιεῖν, ἐπ' αὐτῶν τῶν καιρῶν ἐξελέγχονται. ὁ δ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ' ἐπιστέλλειν εὐβοεῦσιν ἤδη τοιαύτας ἐπιστολάς.

Ἐπιστολή.

Τούτων οὖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν ἀνεγνωσμένων, ἀληθῆ μὲν ἐστι τὰ πολλὰ, ὡς οὐκ ἔδει· οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως οὐχ ἡδέα ἀκούειν. ἀλλ' εἰ μὲν ὅσα ἄν τις ὑπερβῇ τῷ λόγῳ, ἵνα μὴ λυπήσῃ, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν· εἰ δ' ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φενακίζειν ἑαυτοὺς, καὶ ἅπαντ' ἀναβαλλομένους ὅσα ἂν ᾖ δυσχερῆ, πάντων ὑστερεῖν τῶν ἔργων, καὶ μηδὲ τοῦτο δύνασθαι μαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς πολέμῳ χρωμένους, οὐκ ἀκολουθεῖν τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' αὐτοὺς ἔμπροσθεν εἶναι τῶν πραγμάτων· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ τῶν στρατευμάτων ἀξιώσειεν ἄν τις τὸν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι, οὕτω καὶ τῶν πραγμάτων τοὺς βου-

Marginal section numbers: 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53.

Left margin scholia: τοῖς πορισταῖς ἔστιν τὰ χρήματα) τῇ δυνάμει. Τῶν ἀποστόλων) Ἀπόστολος ὁ μετὰ στρατιᾶς ἀποστελλόμενος εἰς πόλεμον παρασκευῆς· καὶ ἀποστελλόμενοι, οὐ μόνον οἱ πεμπόμενοι ἐπὶ προστάγματι τῶν ἀπολυόντων, ἀλλὰ καὶ οἱ πεμπόμενοι ἀποδημεῖν μέλλοντες, ἀποστελλόμενοι λέγονται. καὶ ἀπόστολοι, οἱ ἐπὶ τῆς ἐκπομπῆς τῶν τριήρων ἀποδεδειγμένοι. ἀπόστολοι δὲ αἱ [illegible] ἐκ πομπῆς· ἀποστολαὶ δὲ αἱ ἀποπέμψεις, τὰ δῶρα· οὕτω γὰρ αὐτοὺς [illegible] τῶν πλοίων, καὶ μετὰ συμβιβάσματα τοῖς ἀποστολαῖς, τοῦτο τίθεσι τὰς ἀποπέμψεις.

Right margin variants: α.κ. — ἐν π. — γιγνόμ. α. β. — α.ε.β. — πόρων α.β.γ. — τούτοις. ε. — ὑμετέρ. ε.β. — ἔχων. α.ε.β. — γεραιστῷ. ε. — ἐξέλεξε. κ. — προσέλησθε. α. ε.κ. — α.ε.β. — ἐπιμεληθησόμενοι α.ε. — προοίδεν. α. β.γ.ε. — παρά του. α. τῆς τούτου παρασκευῆς. α. ε.β. — ε. — ἐκ διαμέτρου α.α.ε. — ὑμετέραν. β.γ. — εἰρωνείαν. β. γ.ε.β. — ὑμῖν. α.ε.β. — ἐπ' αὐ. α.ε. — ποιοῦντ. ε. — ε. — α.ε. — α.ε. — πάντα. ε.ε. — στρατευομένων. ε. — β.ν.

βουλευομένους ἡγεῖσθαι χρή, ἵν' ἃ ἂν ἐκείνοις δοκῇ, ταῦτα πράττηται, καὶ
μὴ τὰ συμβαίνοντα ἀναγκάζωνται διώκειν. ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
πλείστην δύναμιν ἁπάντων ἔχοντες, τριήρεις, ὁπλίτας, ἱππέας, χρημά-
των πρόσοδον, τούτων μὲν μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, οὐδενὶ πώποτε ἐν 54
δέοντι κέχρησθε, οὐδενὸς δὲ ἀπολείπεσθε. ὥσπερ δὲ οἱ βάρβαροι πυκτεύ-
ουσιν, οὕτω πολεμεῖτε Φιλίππῳ. καὶ γὰρ ἐκείνων ὁ πληγείς, ἀεὶ τῆς πληγῆς
ἔχεται· κἂν ἑτέρωσε πατάξῃ τις, ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες· προβάλλεσθαι δέ, ἢ
βλέπειν ἐναντίον, οὔτε οἶδεν, οὔτ' ἐθέλει. καὶ ὑμεῖς ἐὰν ἐν Χερρονήσῳ πύθη- 55
σθε Φίλιππον, ἐκεῖσε βοηθεῖν ψηφίζεσθε· ἐὰν ἐν Πύλαις, ἐκεῖσε· ἐὰν ἄλλοθί
που, συμπαραθεῖτε ἄνω καὶ κάτω. καὶ στρατηγεῖσθε μὲν ὑπ' ἐκείνου, βεβού-
λευσθε δὲ οὐδὲν αὐτοῖς συμφέρον περὶ τοῦ πολέμου· οὐδὲ περὶ τῶν χρη-
μάτων προορᾶτε οὐδέν, πρὶν ἂν ἢ γεγενημένον, ἢ γιγνόμενόν τι πύθησθε. 56
ταῦτα δὲ ἴσως, πρότερον μὲν ἐνῆν· νῦν δὲ ἐπ' αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκ-
μήν, ὥστ' οὐκέτ' ἐγχωρεῖ. δοκεῖ δέ μοι θεῶν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γι-
γνομένοις ὑπὲρ τῆς πόλεως αἰσχυνόμενος, τὴν φιλοπραγμοσύνην ταύ-
την ἐμβαλεῖν Φιλίππῳ. εἰ γὰρ ἔχων ἃ κατέστραπται καὶ προείληφεν, ἡσυ- 57
χίαν ἔχειν ἤθελε, καὶ μηδὲν ἔπραττεν ἔτι, ἀποχρῆν ἐνίοις ὑμῶν ἄν μοι δο-
κεῖ, ἐξ ὧν αἰσχύνην καὶ ἀνανδρίαν καὶ πάντα τὰ αἴσχιστα ὠφληκότες ἂν ἦμεν
δημοσίᾳ. νῦν δ' ἐπιχειρῶν ἀεί τινι, καὶ τοῦ πλείονος ὀρεγόμενος, ἴσως ἂν ἐκ-
καλέσαιθ' ὑμᾶς, εἴπερ μὴ παντάπασιν ἑαυτῶν ἀπεγνώκατε. θαυμάζω
δ' ἔγωγε, εἰ μηδεὶς ὑμῶν μήτ' ἐνθυμεῖται, μήτε λογίζεται, ὁρῶν, ὦ ἄνδρες 58
Ἀθηναῖοι, τὴν μὲν ἀρχὴν τοῦ πολέμου γεγενημένην περὶ τοῦ τιμωρήσα-
σθαι Φίλιππον, τὴν δὲ τελευτὴν οὖσαν ἤδη ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν αὐτοὺς κα-
κῶς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου. ἀλλὰ μὴν ὅτι γε οὐ στήσεται, δῆλον, εἰ μή τις αὐτὸν
κωλύσει. εἶτα τοῦτο ἀναμενοῦμεν, καὶ τριήρεις κενάς, καὶ τὰς παρὰ τοῦ δεῖνος 59
ἐλπίδας ἐὰν ἀποστείλητε, πάντ' ἔχειν οἴεσθε καλῶς; οὐκ ἐμβησόμεθα; οὐκ
ἔξιμεν αὐτοὶ μέρει γέ τινι στρατιωτῶν οἰκείων νῦν, εἰ καὶ μὴ πρότερον; οὐκ ἐπὶ 60
τὴν ἐκείνου πλευσούμεθα; ποῖ δὴ προσορμιούμεθα; ἤρετό τις. εὑρήσει τὰ σα-
θρά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ἐκείνου πραγμάτων αὐτὸς ὁ πόλεμος, ἂν ἐπι-
χειρῶμεν. ἂν μέντοι καθώμεθα οἴκοι, λοιδορουμένων ἀκούοντες καὶ αἰτιω-
μένων ἀλλήλους τῶν λεγόντων, οὐδέποτ' οὐδὲν ἡμῖν οὐ μὴ γένηται τῶν δε-
όντων. ὅποι μὲν γὰρ ἂν οἶμαι μέρος τι τῆς πόλεως συναποσταλῇ, κἂν μὴ πᾶ-
σα, καὶ τὸ τῶν θεῶν εὐμενές, καὶ τὸ τῆς τύχης ἡμῖν συναγωνίζεται. 61
ὅποι δ' ἂν στρατηγὸν καὶ ψήφισμα κενὸν καὶ τὰς ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλπίδας
ἐκπέμψητε, οὐδὲν ἡμῖν τῶν δεόντων γίγνεται· ἀλλ' οἱ μὲν ἐχθροὶ καταγελῶ-
σιν, οἱ δὲ σύμμαχοι τεθνᾶσι τῷ δέει τοὺς τοιούτους ἀποστόλους. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ
ἔστιν ἕνα ἄνδρα δυνηθῆναί ποτε ταῦθ' ὑμῖν πρᾶξαι ἅπανθ' ὅσα βού- 62
λεσθε· ὑποσχέσθαι μέντοι καὶ φῆσαι, καὶ τὸν δεῖνα αἰτιάσασθαι, καὶ τὸν δεῖνα,
ἔστι. τὰ δὲ πράγματα ἐκ τούτων ἀπόλωλεν. ὅταν γὰρ ἡγῆται μὲν ὁ στρατη-
γὸς ἀθλίων ἀπομίσθων ξένων, οἱ δ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐκεῖνος ἐκεῖ πράξῃ πρὸς
ὑμᾶς ψευδόμενοι ῥᾳδίως ἐνθάδ' ὦσιν, ὑμεῖς δ' ἐξ ὧν ἂν ἀκούσητε, ὅ, τι ἂν
τύχῃ, ῥᾳδίως ψηφίζησθε, τί καὶ χρὴ προσδοκᾶν; πῶς οὖν ταῦτα παύσεται; 63

Κεναὶ) 59 Γολιπικῆς δυνάμεως.

Κενόν) 61 Τὸ λόγοις μόνοις ταὐμένον ἄνευ πραγμάτων.

Ἀπομίσθων) 62 Ἀτιμωρήτοις, οἱ μὴ πεπληρωμένοι τοὺς μισθούς, ἐν δὲ ἐνδείᾳ, καὶ δίκαιοι, μὴ ἀξιούμενοι μισθοῦ.

ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς αὐτοὺς ἀποδείξητε στρατιώτας καὶ μάρ-
τυρας τῶν στρατηγουμένων, καὶ δικαστὰς οἴκαδε ἐλθόντας τῶν εὐθυνῶν· ὥστε μὴ
ἀκούειν μόνον ὑμᾶς τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ παρόντας ὁρᾶν. νῦν δ᾽ εἰς
64 τοῦθ᾽ ἥκει τὰ πράγματα αἰσχύνης, ὥστε τῶν στρατηγῶν ἕκαστος δὶς καὶ τρὶς
κρίνεται παρ᾽ ὑμῖν περὶ θανάτου. πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς, οὐδεὶς οὐδὲ ἅπαξ αὐ-
τῶν ἀγωνίσασθαι περὶ θανάτου τολμᾷ, ἀλλὰ τὸν τῶν ἀνδραποδιστῶν καὶ λω-
ποδυτῶν θάνατον μᾶλλον αἱροῦνται τοῦ προσήκοντος· κακούργου μὲν γάρ
65 ἐστι, κριθέντα ἀποθανεῖν· στρατηγοῦ δὲ, μαχόμενον τοῖς πολεμίοις. ἡμῶν δὲ, οἱ
μὲν, περιιόντες, μετὰ Λακεδαιμονίων φασὶ Φίλιππον πράττειν τὴν Θη-
βαίων κατάλυσιν, καὶ τὰς πολιτείας διασπᾶν· οἱ δ᾽, ὡς πρέσβεις πέπομφεν
ὡς βασιλέα· οἱ δ᾽, ἐν Ἰλλυριοῖς πόλεις τειχίζειν· οἱ δὲ, λόγους πλάττοντες, ἕ-
66 καστος περιερχόμεθα. ἐγὼ δ᾽ οἶμαι μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὴ τοὺς θεοὺς, ἐ-
κεῖνον μεθύειν τῷ μεγέθει τῶν πεπραγμένων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ὀνειροπολεῖν
ἐν τῇ γνώμῃ, τήν τ᾽ ἐρημίαν τῶν κωλυσόντων ὁρῶντα, καὶ τοῖς πεπραγμένοις
ἐπηρμένον· οὐ μέντοι γε μὰ Δία οὕτω προαιρεῖσθαι πράττειν, ὥστε τοὺς ἀνοη-
τοτάτους τῶν παρ᾽ ἡμῖν εἰδέναι, τί μέλλει ποιεῖν ἐκεῖνος· ἀνοητότατοι γάρ εἰσιν οἱ λο-
67 γοποιοῦντες. ἀλλ᾽ ἐὰν ἀφέντες ταῦτα, ἐκεῖνο εἰδῶμεν, ὅτι ἐχθρὸς ἄνθρωπος,
καὶ τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἀποστερεῖ, καὶ χρόνον πολὺν ὕβρικε, καὶ ἅπαντα ὅσα
πώποτε ἠλπίσαμέν τινα πράξειν ὑπὲρ ἡμῶν, καθ᾽ ἡμῶν εὕρηται. καὶ τὰ λοι-
πὰ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ἐστὶ, κἂν μὴ νῦν ἐθέλωμεν ἐκεῖ πολεμεῖν αὐτῷ, ἐνθάδ᾽ ἴ-
68 σως ἀναγκασθησόμεθα τοῦτο ποιεῖν, ἂν ταῦτα εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα
ἐγνωκότες, καὶ λόγων ματαίων ἀπηλλαγμένοι· οὐ γὰρ ἅττα ποτ᾽ ἔσται δεῖ σκο-
πεῖν, ἀλλ᾽ ὅτι φαῦλα, ἐὰν μὴ προσέχητε τοῖς πράγμασι τὸν νοῦν, καὶ τὰ προσ-
ήκοντα ποιεῖν ἐθέλητε, εὖ εἰδέναι. ἐγὼ μὲν οὖν, οὔτ᾽ ἄλλοτε πώποτε πρὸς
69 χάριν εἱλόμην λέγειν, ὅ, τι ἂν μὴ καὶ συνοίσειν ὑμῖν πεπεισμένος ὦ, νῦν τε
ἃ γιγνώσκω, πάνθ᾽ ἁπλῶς, οὐδὲν ὑποστειλάμενος, πεπαρρησίασμαι. ἐ-
βουλόμην δ᾽ ἂν, ὥσπερ ὅτι ὑμῖν συμφέρει τὰ βέλτιστα ἀκούειν οἶδα, οὕτως
εἰδέναι συνοῖσον καὶ τῷ τὰ βέλτιστα εἰπόντι· πολλῷ γὰρ ἂν ἥδιον εἶπον. νῦν
70 δ᾽ ἐπ᾽ ἀδήλοις οὖσι τοῖς ἀπὸ τούτων ἐμαυτῷ γενησομένοις, ὅμως ἐπὶ τῷ συ-
νοίσειν ὑμῖν, ἐὰν πράξητε, ταῦτα, πεπεῖσθαι λέγειν αἱροῦμαι. νικῴη δ᾽ ὅ, τι πᾶ-
σιν ὑμῖν μέλλει συνοίσειν.

63 Τμῆμα ζ) Ἐπιτιμητικοὶ ἐπίλογοι. Ονειροπολεῖν) Φαντάζεσθαι. Ἀνδραποδιστῶν) Κακοῦργοι ἐπιτιμητικοὶ ἐπίλογοι. Ὀνειδιστικοί) Τὰ πρακτικὰ κεφάλαια. Ἐχθρὸς ὁ ἄδικος... ὕβρικε... εὕρηται... Οὐ γὰρ ἅττα) Γεωργία... Ἐγὼ μὲν οὖν) Ὁ μερικὸς ἐπίλογος.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ ΛΟΓΟΥ.

Ἠνυσμένου τοῦ πολέμου τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως, εἰρήνης ἐπιθυμοῦσιν ὅ, τε Φίλιππος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι· οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, κακῶς ἐν τῷ πολέμῳ φερόμενοι· ὁ δὲ Φίλιππος, βουλόμενος ἃ ὑπέσχετο Θετταλοῖς τε καὶ Θηβαίοις ἐπιτελέσαι. ὑπέσχετο δὲ, τοῖς μὲν Θηβαίοις, Ὀρχομενόν τε παραδώσειν καὶ Κορώνειαν, πόλεις Βοιωτίας· ἀμφοτέροις δὲ, τὸν Φωκικὸν καταλύσειν πόλεμον. τοῦτο δὲ ἦν ἄπορον αὐτῷ, πολεμίων ὄντων Ἀθηναίων· καὶ γὰρ πρότερον βουληθεὶς εἰσβαλεῖν εἰς τὴν Φωκίδα, τῶν Ἀθηναίων προκαταλαβόντων ταῖς ναυσὶν εἰς τὰς καλουμένας Πύλας, ὑπ' ἐνίων δὲ Θερμοπύλας, ἀπεκλείσθη[*] τῆς εἰσόδου. τὴν τοίνυν εἰρήνην ποιησάμενος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, μηδενὸς κωλύσαντος[**], παρῆλθεν εἴσω Πυλῶν, τὸ Φωκέων ἔθνος ἀνάστατον ἐποίησε, καὶ τὴν Φωκέων ἐν τοῖς ἀμφικτύοσι χώραν, καὶ τὰς ἐκείνων ἐν τῷ συνεδρίῳ ψήφους παρὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἴληφε. πέπομφε δὲ καὶ πρὸς Ἀθηναίους πρέσβεις, ἀξιῶν καὶ αὐτοὺς ταῦτα συγχωρεῖν. καὶ ὁ Δημοσθένης παραινεῖ συγχωρεῖν, οὐ τῷ πράγματι συνιστάμενος ὡς ὀρθῶς ἔχοντι, οὐδὲ δίκαιον εἶναι λέγων μετέχειν Ἑλληνικοῦ συνεδρίου τὸν Μακεδόνα, ἀλλὰ δεδιέναι φάσκων, μὴ καταναγκασθῶσι κοινὸν πόλεμον πρὸς ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας ἔχειν. προσκεκρούκασι γὰρ, λέγει, τοῖς Θηβαίοις ἄλλοις δι' ἄλλας αἰτίας, τούτους δὲ κοινῇ πολεμήσειν αὐτούς· ἕξουσι δὲ, φησὶ, κοινὴν αἰτίαν ταύτην καθ' ἡμῶν, ὅτι μόνοι τοῖς τῶν ἀμφικτυόνων ἐνιστάμεθα δόγμασιν, ὥστε κάλλιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, καὶ ταῦτα Φιλίππου παρεληλυθότος εἴσω Πυλῶν, καὶ ἐπιτηδείως διακειμένου τῇ Ἀττικῇ, ἢ περὶ μικροῦ τηλικοῦτον κίνδυνον ἀράσθαι. ἔοικε δὲ ὁ λόγος παρεσκευάσθαι μὲν, οὐ μὴν εἰρῆσθαι· καί μοι δοκεῖ· κατηγορῶν γὰρ ὁ ῥήτωρ Αἰσχίνου, καὶ τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων αὐτοῦ διαβάλλει, ὅτι συνεβούλευε, εἴ τι τοῖς Ἀμφικτύοσι δοκεῖ, ψηφίσασθαι, μηδενὸς ἄλλου τολμῶντος τοῦτο εἰσηγήσασθαι, μηδὲ Φιλοκράτους τοῦ πάντων ἀναιδεστάτου· οὐκ ἂν οὖν αὐτὸς περὶ τούτων συμβεβουλευκὼς, τὸν Αἰσχίνην ἐπ' αὐτοῖς διέβαλλεν. ἀλλὰ δηλονότι τὴν ὑπόνοιαν ἔδεισε, μὴ δόξῃ φιλιππίζειν, καὶ χρήμασιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως πεισθεὶς, τοιαύτην γνώμην ἀποφήνασθαι. ἐπεὶ καὶ ἐν τῷ λόγῳ πρὸς τοιαύτην τινὰ ὑπόνοιαν ἱστάμενος φαίνεται, συνιστὰς ἑαυτὸν ὡς εὔνουν τῇ πόλει καὶ ἀδωροδόκητον.

[*] ἀπεκρούσθη.

[**] ἐν. κωλύοντος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ εἰρήνης λόγος.

1 Ὁρῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ παρόντα πράγματα πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα καὶ ταραχὴν, οὐ μόνον τῷ πολλὰ προεῖσθαι, καὶ μηδὲν εἶναι προὔργου περὶ αὐτῶν εὖ λέγειν, ἀλλὰ καὶ τῷ περὶ τῶν ὑπολοίπων κατὰ ταὐτὰ, μηδὲ καθ' ἓν τὸ συμφέρον πάντας[*] ἡγεῖσθαι, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὡδὶ, τοῖς δὲ ἑτέρως δοκεῖν. 2 δυσκόλου δ' ὄντος φύσει καὶ χαλεποῦ τοῦ βουλεύεσθαι, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον ὑμεῖς αὐτὸ πεποιήκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι, ὑμεῖς δὲ, μετὰ τὰ πράγματα. 3 ἐκ δὲ τούτου συμβαίνει παρὰ πάντα τὸν χρόνον, ὃν οἶδ' ἐγὼ, τὸν μὲν οἷς ἂν ἁμάρτητε[**] ἐπιτιμῶντα, εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν εὖ λέγειν· τὰ δὲ πράγματα καὶ περὶ ὧν βουλεύεσθε, ἐκφεύγειν ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, οἶμαι καὶ πεπεικὼς ἐμαυτὸν ἀνέστηκα, ἂν ἐθελήσητε τοῦ θορυβεῖν καὶ φιλονεικεῖν ἀποστάντες, ἀκούειν, ὡς περὶ πόλεως βουλευομένοις, καὶ τηλικούτων πραγμάτων, προσήκει, ἕξειν καὶ λέγειν καὶ συμβουλεύειν, δι' ὧν καὶ τὰ παρόντα ἔσται βελτίω, καὶ τὰ προειμένα σωθήσεται. 4 ἀκριβῶς δ' εἰδὼς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ

[*] ἅπαντας. ε. θ.

[**] ἁμάρτητε. π.

ΣΧΟΛΙΑ.

1 ΟΡΩ) Προοίμιον. ἔστι δὲ τὸ προοίμιον ἐκ τῶν πραγμάτων, ὡς ἐκ τοῦ κατηγοροῦντος. Πολλὴν δυσκολίαν ἔχοντα) Δύσκολος αὐτῷ καὶ χαλεπὴ δοκεῖ τυγχάνειν ἡ παροῦσα ὑπόθεσις· εἰωθὼς γὰρ κατὰ Φιλίππου λέγειν, νῦν ἀναγκάζεται τινὰ τῷ βουλήματι αὐτοῦ[*] ἄγειν συνηγορῆσαι, καὶ πεῖσαι τὴν πόλιν εἰρήνην ἄγειν αὐτοῖς, εἰ καὶ οὐ συμβουλεύει τοῖς Ἀθηναίοις ἀμύνεσθαι. 2 γέγονε δὲ τοῦτο αὐτῷ οὐ κατὰ προαίρεσιν, ἀλλὰ δι' ἀνάγκην, ἁπάντων τῶν ἐθνῶν συνεληλυθότων καὶ ἐψηφισμένων ἀμφικτύονα εἶναι τὸν Φίλιππον. οὐ δι' ἀδικίας συμβουλεύει τῇ πόλει φέρειν ἡσυχίας, ἀλλὰ τὸ αὐτῇ συμφέρον τὸ συμβουλευτικὸς φαίνεται, καὶ μὴ διὰ τοῦτο ἀναιρεῖσθαι πρὸς Φίλιππον. 3 Προεῖσθαι) Τὸ αὐτοὺς μὴ ἀντιποιεῖσθαι τῷ δόγματι τῶν ἀμφικτυόνων, ἐψηφισμένων ἀμφικτύονα εἶναι τὸν Φίλιππον. χρῆται οὖν τῷ διηγήματι, παραινῶν μὴ πρότερος παραβαίνειν εἰρήνην, μηδὲ ὅρκους λύειν. εἶτα ἀσφαλέστερον ἐπιεικῶς, φοβεῖν αὐτοὺς πειρώμενος, ὅτι πρὸς ἅπαντας αὐτοὺς ἔσται τοὺς Ἕλληνας ἐναντιοῦσθαι. 4 Δυσκόλου) Δευτέρα πρότασις. Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι) Κατασκευὴ τῆς δευτέρας προτάσεως. 5 Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ) Συμπέρασμα τοῦ προοιμίου.

4 Ἀκριβῶς δ' εἰδὼς) Δεύτερον προοίμιον. εἰδὼς τὸ χαλεπὸν τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὅτι δυσχερῶς οἱ ἀκούοντες προσί-

[*] καὶ. ι.

σιν τα, οὕτως ἐν τοιούτοις τῶν οἰκείων λόγων, ὡς μὴ ἁμαρτανόντων μηδέποτε, μηδὲ διαπιπτόντων περὶ τὰς ὑποθέσεις. ὅσα γὰρ νῦν συμβουλεύσαντα αὐτὸν μὴ ἐπείσθητε, ἀλλὰ διημάρτετε, ταῦτα ὑπέμνησεν, ἵν᾽ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν καὶ καταναγκάσῃ πεισθῆναι.

λέγειν περὶ ὧν αὐτὸς εἶπέ τις, καὶ περὶ αὑτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἀεὶ τῶν
5 πάνυ λυσιτελούντων τοῖς τολμῶσιν ἐν, οὕτως ἡγοῦμαι
φορτικὸν καὶ ἐπαχθές, ὥστε ἀνάγκην οὖσαν ὁρῶν, ὅμως ἀπο-
κνῶ. νομίζω δ᾽ ἄμεινον ἂν ὑμᾶς περὶ ὧν νῦν ἐρῶ κρῖναι
μικρὰ τῶν πρότερόν ποτε ῥηθέντων ὑπ᾽ ἐμοῦ μνημο-
νεύσαντας. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν ἡνίκ᾽
ἔπειθόν τινες ὑμᾶς τῶν ἐν Εὐβοίᾳ ταραττομένων πραγμά-
6 των βοηθεῖν Πλουτάρχῳ, καὶ πόλεμον ἄδοξον καὶ δαπα-
νηρὸν ἄρασθαι, πρῶτος καὶ μόνος παρελθὼν, ἀντεῖπον· καὶ
μονονοὺ διεσπάσθην ὑπὸ τῶν ἐπὶ μικροῖς λήμμασι πολ-
λὰ καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἁμαρτάνειν πεισάντων· καὶ χρόνου
βραχέος διελθόντος, μετὰ τοῦ προσοφλεῖν αἰσχύνην καὶ πα-
7 θεῖν οἷα τῶν ὄντων ἀνθρώπων οὐδένες πώποτε πεπόνθασιν
ὑπὸ τούτων οἷς ἐβοηθήσατε, πάντες ὑμεῖς ἔγνωτε, τὴν τε
τῶν ταῦτα πεισάντων κακίαν, καὶ τὸν τὰ βέλτιστα εἰρηκότα ἐ-
μέ. πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατιδὼν Νεοπτόλεμον
τὸν ὑποκριτήν, τῷ μὲν τῆς τέχνης προσχήματι τυγχά-
8 νοντα ἀδείας, κακὰ δ᾽ ἐργαζόμενον τὰ μέγιστα τὴν πόλιν,
καὶ τὰ παρ᾽ ὑμῶν διοικοῦντα Φιλίππῳ, καὶ πρυτανεύοντα,
παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἕνεκα οὔτ᾽ ἔχθρας οὔτε
συκοφαντίας ἰδίας, ὡς ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα ἔργων γέγονε δῆ-
λον. καὶ οὐκέτ᾽ ἐν τούτοις αἰτιάσομαι τοὺς ὑπὲρ Νεοπτο-
λέμου λέγοντας· οὐδὲ εἷς γὰρ ἦν, ἀλλ᾽ αὐτοὺς ὑμᾶς· εἰ γὰρ ἐν
9 Διονύσου τραγῳδοὺς ἐθεάσασθε, ἀλλὰ μὴ περὶ σωτηρίας
καὶ κοινῶν πραγμάτων ἦν ὁ λόγος, οὐκ ἂν οὕτως οὔτε ἐ-
κείνου πρὸς χάριν, οὔτε ἐμοῦ πρὸς ἀπέχθειαν ἠκούετε.
καίτοι τοῦτό γε ὑμᾶς οἶμαι νῦν ἅπαντας ᾐσθῆσθαι, ὅτι τὴν
τότε ἄφιξιν εἰς τοὺς πολεμίους ἐποιήσατο, ὑπὲρ οὗ τὰ ἐ-
κεῖ χρήματα ὀφειλόμενα ὡς ἔφη κομίσας δεῦρο λῃτουρ-
10 γεῖν· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ πλείστῳ χρησάμενος, ὡς δεινὸν εἴ
τις ἐγκαλεῖ τοῖς ἐκεῖθεν ἐνθάδε τὰς εὐπορίας ἄγουσιν, ἐπει-
δὴ διὰ τὴν εἰρήνην ἀδείας ἔτυχεν, ἣν ἐνθάδε ἐκέκτητο
οὐσίαν φανεράν, ταύτην ἐξαργυρίσας, πρὸς ἐκεῖνον ἀ-
πάγων ᾤχετο. δύο μὲν δὴ ταῦτα ὧν προεῖπον ἐγώ, μαρτυ-
11 ρεῖ τοῖς τότε γεγενημένοις λόγοις, ὀρθῶς καὶ δικαίως οἷα παρ᾽
ἦν ἀποφανθέντα ὑπ᾽ ἐμοῦ. τρίτον δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ μόνον ἓν τι εἰπὼν ἔτι, καὶ δὴ καὶ περὶ ὧν παρελήλυ-
θα ἐρῶ· ἡνίκα τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ἀπειληφό-
τες ἥκομεν οἱ πρέσβεις, τότε Θεσπιάς τινων καὶ Πλαταιὰς
ὑπισχνουμένων οἰκισθήσεσθαι· καὶ τοὺς μὲν Φωκέας τὸν Φί-
12 λιππον ἂν γένηται κύριος σώσειν, τὴν δὲ Θηβαίων πόλιν διοι-
κιεῖν, καὶ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ὑπάρξειν, καὶ τὴν Εὔβοιαν ἀντ᾽ Ἀμ-

Δαπανηρὸν) Ἀναλωτικὸν χρημάτων πολλῶν.

Ὑποκριτὴν) Οἱ ἀρχαῖοι ὑποκριτὰς ἐκάλουν, τοὺς νῦν τραγῳδοὺς λεγομένους τοὺς ποιητάς, ἀπὸ τοῦ εἰπεῖν ἁπλῶς καὶ ἀποφαίνειν· τοὺς δὲ νῦν ὑποκριτάς, ὄντας δὲ ὡσεὶ δύο, τὸν μὲν πρωταγωνιστήν, τὸν δὲ δευτεραγωνιστήν· αὐτοὺς δὲ τοὺς ποιητὰς τῶν δραμάτων, τραγῳδοὺς καὶ τραγῳδοδιδασκάλους.

Αὐτοὺς ὑμᾶς) Τὸ αὐτοὺς ὑμᾶς ἀντὶ τοῦ ὑμᾶς αὐτοὺς νόει.

Ἐξαργυρίσας) Διαπράσας. σημείωσαι παρὰ τούτῳ δεῖν ἐξαργυρῶσαι, οὐκ ἐξαργυρίσαι· ἔστι δὲ ἡ λέξις πλουτοῦντα τὴν ἑαυτοῦ χρηματικὴν ἐξαργυρῶσαι.

Ὠρωπὸν) Ὄνομα τόπου· ἐκ τοῦ ὅρος, ὃ σημαίνει ὄνομα κύριον, καὶ τοῦ ὢψ ὠπὸς τοῦ σημαίνοντος τὸν ὀφθαλμόν. ἐν αὐτῷ γὰρ τῷ τόπῳ οἱ τοῦ Ὠρωποῦ ἐπεκλήθησαν. ὡσαύτως καὶ ὀνομασία χώρα, καὶ Ὠρωπὸς ὁ ἐξ αὐτῆς.

αὐτοῦ π. · ε.δ. · μὲν π. · ε.δ. · ἀ.ε.δ. · ἐγνώκατε.ε. π. · ε.δ. · μάλιστα.π. · ἐθεᾶσθε.π.ε.θ. · ἠκούσατε β ε.π.δ. · γινώσκειν ὅ- π.ε.θ. · ἐκεῖσε.θ. · προειρημένοις.π. · ε.δ. · γ.π.δ.

φιπόλεως ἀποδοθήσεσθαι, καὶ τοιαύτας ἐλπίδας καὶ φενα-
κισμούς, οἷς ὑπαχθέντες ὑμεῖς, οὔτε συμφερόντως, οὔτε ἴ-
σως οὔτε καλῶς προεῖσθε Φωκέας, οὐδὲν τούτων οὔτ' ἐξα-
πατήσας οὔτε σιγήσας ἐγὼ φανήσομαι. ἀλλὰ προειπὼν 13
ὑμῖν ὡς εὖ οἶδ' ὅτι μνημονεύετε, ὅτι ταῦτα οὔτε οἶδα οὔτε
προσδοκῶ, νομίζω δὲ τὸν λέγοντα ληρεῖν. ταῦτα τοίνυν πάν-
τα ὅσα φαίνομαι βέλτιον τῶν ἄλλων προορῶν, οὐδ' εἰς μί-
αν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὔτε δεινότητα, οὔτε ἀλαζονείαν ἐπα-
νοίσω, οὐδὲ προσποιήσομαι δι' οὐδὲν ἄλλο γινώσκειν, καὶ προαι-
σθάνεσθαι, πλὴν δι' ἃ ἂν ὑμῖν εἴπω, δύο· ἓν μέν, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, διὰ εὐτυχίαν, ἣν συμπάσης ἐγὼ τῆς ἐν ἀνθρώ- 14
ποις οὔσης δεινότητος καὶ σοφίας, ὁρῶ κρατοῦσαν· ἕτερον δέ,
ὅτι προῖκα τὰ πράγματα κρίνω καὶ λογίζομαι, καὶ οὐδὲν
λῆμμα οὐδεὶς ἂν ἔχοι, πρὸς οἷς ἐγὼ πεπολίτευμαι καὶ
λέγω, δεῖξαι προσηρτημένον. ὀρθὸν οὖν ὅ, τι ἄν ποτε ἀ-
π' αὐτῶν ὑπάρχῃ τῶν πραγμάτων, τὸ συμφέρον φαίνε- 15
ταί μοι. ὅταν δ' ἐπὶ θάτερα ὥσπερ εἰς τρυτάνην ἀργύ-
ριον προσενέγκῃς, οἴχεται φέρον, καὶ καθείλκυσε τὸν λογι-
σμὸν ἐφ' αὑτό, κοὐκέτ' ἂν ὀρθῶς οὐδ' ὑγιῶς ὁ τοῦτο ποι-
ήσας περὶ οὐδενὸς ἂν λογίσαιτο. ἓν μὲν οὖν ἔγωγε πρῶ-
τον ὑπάρχειν φημὶ δεῖν, ὅπως εἴτε σύνταξιν, εἴτε συμμά- 16
χους, εἴτ' ἄλλο τι βούλεταί τις κατασκευάζειν τῇ πόλει, τὴν
ὑπάρχουσαν εἰρήνην μὴ λύων τοῦτο ποιήσῃ, οὐχ ὡς θαυ-
μαστήν, οὐδ' ὡς ἀξίαν οὖσαν ὑμῶν· ἀλλ' ὁποία ποτ' ἐστὶν
αὕτη, μὴ γενέσθαι μᾶλλον εἶχε τοῖς πράγμασι καιρόν, ἢ
γεγενημένην νῦν δι' ὑμᾶς λυθῆναι· πολλὰ γὰρ προείμε- 17
θα, ὧν ὑπαρχόντων, τότ' ἂν ἦν καὶ νῦν ἀσφαλέστερος καὶ ῥᾴων
ἡμῖν ὁ πόλεμος. δεύτερον δέ, ὁρᾶν, ὅπως μὴ προα-
ξόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς συνεληλυθότας τούτους
καὶ φάσκοντας Ἀμφικτύονας νῦν εἶναι, εἰς ἀνάγκην καὶ πρό-
φασιν κοινοῦ πολέμου πρὸς ὑμᾶς· ἐγὼ γάρ, εἰ γένοιθ' ἡ-
μῖν πρὸς Φίλιππον πάλιν πόλεμος δι' Ἀμφίπολιν, ἤ τι 18
τοιοῦτον ἔγκλημα ἴδιον, οὗ μὴ μετέχουσι Θετταλοί, μηδ' Ἀρ-
γεῖοι, μηδὲ Θηβαῖοι, οὐκ ἂν ἡμῖν οἴομαι τούτων οὐδένα πο-
λεμῆσαι, καὶ πάντων ἥκιστα· καί μοι μὴ θορυβήσῃ μηδεὶς
πρὶν ἂν ἀκούσῃ· Θηβαίους, οὐχ ὡς ἡδέως ἔχουσιν ἡμῖν, οὐ-
δ' ὡς οὐκ ἂν χαρίζοιντο Φιλίππῳ, ἀλλ' ἴσασιν ἀκριβῶς,
εἰ καὶ πάνυ φησί τις αὐτοὺς ἀναισθήτους εἶναι, ὅτι εἰ γενήσε- 19
ται πόλεμος πρὸς ὑμᾶς αὐτοῖς, τὰ μὲν κακὰ πάνθ' ἕξου-
σιν αὐτοί, τοῖς δ' ἀγαθοῖς ἐφεδρεύων ἕτερος καθεδεῖται.
οὐκοῦν προοῖντ' ἂν ἑαυτοὺς εἰς τοῦτο, μὴ κοινῆς τῆς ἀρ-
χῆς καὶ τῆς αἰτίας οὔσης τοῦ πολέμου. οὐδέ γε εἰ πάλιν πρὸς

Ἐπανοίσω) Ἤγουν ἐπανάξω. 13

Προσποιήσομαι) Ἤγουν ὑποκρινοῦμαι.

Ἕτερον δὲ) [illegible] 14

Προσηρτημένον) Ἤγουν προσκεκολλημένον ἐμοί. 15

Σύνταξιν) Φόρους, τέλη. 16

Δεύτερον δ') [illegible] 17

Ὁρᾶν) [illegible]

Ἐφεδρεύων) [illegible] 19

20 Τοὺς Θηβαίους πολεμῆσαι μὲν δι᾽ Ὠρωπόν, ἢ τι τῶν ἰδίων, οὐδὲν ἂν ἡμᾶς[*] παθεῖν ἡγοῦμαι· καὶ γὰρ ἡμῖν κἀκείνοις τοὺς[*] βοηθήσοντας ἂν εἶναι, εἰς τὴν οἰκείαν εἴ τις ἐμβάλοι, βοηθεῖν, οὐ συνεπιστρατεύσειν οὐδετέροις. καὶ γὰρ αἱ συμμαχίαι τὸν τρόπον ἔχουσι τοῦτον, ὧν καὶ φροντίσειεν ἄν τις, καὶ τὸ πρᾶγμα φύσει τοιοῦτόν ἐστιν. οὐκ ἄχρι τῆς ἴσης ἕκαστός ἐστιν εὔνους,

21 οὔθ᾽ ἡμῖν, οὔτε Θηβαίοις, ὥστε εἶναι καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων· ἀλλὰ σῶς μὲν εἶναι ἅπαντας ἂν βούλοιντο ἕνεκα[*] ἑαυτῶν, κρατήσαντας δὲ τοὺς ἑτέρους δεσπότας ὑπάρχειν αὐτῶν, οὐδὲ εἷς. τί οὖν ἡγοῦμαι φοβερόν, καὶ τί φυλάξασθαι φημὶ δεῖν ὑμᾶς; ὅπως μὴ κοινὴν πρόφασιν, καὶ κοινὸν ἔγκλη-

22 μα ὁ μέλλων πόλεμος πρὸς ἅπαντας λάβῃ. εἰ γάρ, Ἀργεῖοι μὲν, καὶ Μεσσήνιοι, καὶ Μεγαλοπολῖται, καί τινες τῶν λοιπῶν Πελοποννησίων, ὅσοι γε δὴ ταὐτὰ τούτοις φρονοῦσι, διὰ τὴν πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῶν[*] ἐπικηρυκείαν ἐχθρῶς σχήσουσι, καὶ τὸ δοκεῖν ἐκδέχεσθαί τι τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων· Θηβαῖοι δ᾽, ἔχουσι μὲν ὡς λέγουσιν ἀπεχθῶς, ἔτι δ᾽ ἐχθροτέ-

23 ρως σχήσουσιν, ὅτι τοὺς παρ᾽ ἐκείνων φυγάδας σῴζομεν, καὶ πάντα τρόπον τὴν δυσμένειαν ἐνδεικνύμεθα αὐτοῖς· Θετταλοὶ δέ, ὅτι τοὺς Φωκέων φυγάδας σῴζομεν· Φίλιππος δ᾽, ὅτι κωλύομεν αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς Ἀμφικτυονίας, φοβοῦμαι μὴ πάντες, περὶ τῶν ἰδίων ἕκαστος ὀργιζόμενος, κοινὸν ἐφ᾽[*] ἡ-

24 μᾶς ἀγάγωσι τὸν πόλεμον, τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων δόγματα προστησάμενοι, εἶτ᾽ ἐπισπασθῶσιν ἕκαστοι πέρα[*] τοῦ συμφέροντος ἑαυτοῖς, ἡμῖν πολεμῆσαι, ὥσπερ καὶ περὶ Φωκέας. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ᾽, ὅτι νῦν Θηβαῖοι, καὶ Φίλιππος, καὶ Θετταλοί, οὐχὶ ταὐτὰ μάλιστα ἕκαστοι ἐσπουδακότες, ταὐτὰ πάντες ἔπραξαν, οἷον Θηβαῖοι, τὸν μὲν Φίλιππον

25 παρελθεῖν, καὶ λαβεῖν τὰς παρόδους, οὐκ ἠδύναντο κωλῦσαι, οὐδέ γε τῶν αὑτοῖς πεπονημένων, ὕστατον ἐλθόντα τὴν δόξαν ἔχειν[*]· νῦν γὰρ Θηβαίοις, πρὸς μὲν τὸ τὴν χώραν κεκομίσθαι, κάλλιστα πεπράγασι· πρὸς δὲ τιμὴν καὶ δόξαν, αἴσχιστα· εἰ γὰρ μὴ παρῆλθε Φίλιππος, οὐδὲν ἂν αὐτοῖς ἐδόκει εἶναι. ταῦτα δ᾽ οὐκ ἐβούλοντο· ἀλλὰ τῷ τὸν Ὀρ-

26 χομενὸν καὶ τὴν Κορώνειαν λαβεῖν ἐπιθυμεῖν, μὴ δύνασθαι δέ, ταῦτα πάνθ᾽ ὑπέμειναν. Φίλιππον τοίνυν τινὲς μὲν δήπου τολμῶσι λέγειν, ὡς οὐκ ἐβούλετο Θηβαίοις Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν παραδοῦναι, ἀλλ᾽ ἠναγκάσθη. ἐγὼ δὲ τούτοις μὲν ἐρρῶσθαι λέγω· ἐκεῖνο δ᾽ εἰδέναι, ὅτι οὐ μᾶλλόν γε τοῦ-

27 τ᾽[*] ἔμελλεν αὐτῷ, ἢ τὸ τὰς παρόδους λαβεῖν ἐβούλετο, καὶ τὴν δόξαν τοῦ πολέμου, τοῦ δοκεῖν δι᾽[*] αὐτὸν κρίσιν εἰληφέναι, καὶ τὰ Πύθια θεῖναι δι᾽ ἑαυτοῦ. καὶ ταῦτ᾽ ἦν ὧν μάλιστα ἐγλί-

χετο

Marginal variants: ὑμᾶς. ε. κ. — βοηθοῦντας β. — εὖνοι. — ἡμῖν. ε. — ὑμᾶς. κ. — περὶ. β. γ. κ. — ἔχειν καί. κ. — ἔμελλεν. γ. — ἑαυτ. ε. γ. κ.

Commentary:

20 Τῆς ἴσης) Τῆς ἴσου δυνάμεως. Τί οὖν ἡγοῦμαι) Ἀνθυποφορᾶς ἐμπεσούσης, ὅτι ἡμεῖς τοὺς ἕλληνας οὐδὲν ἠδικήσαμεν, ὥστε πῶς ἂν ἡμῖν πολεμήσαιεν, ταύτην λέλυκεν, ἐπαγαγών, εἰ γὰρ ἀργεῖοι καὶ μεσσήνιοι, καὶ ἑξῆς, τουτέστιν, ἠδίκηνται μὲν ὑφ᾽ ἡμῶν οἱ ἕλληνες οὐδέν, μισήσουσι δ᾽ ὅμως ἀργεῖοι μὲν καὶ μεσσήνιοι καὶ μεγαλοπολῖται, διὰ τὴν πρὸς λακεδαιμονίους ἐπικηρυκείαν· θηβαῖοι δ᾽, ὅτι παρ᾽ ἐκείνων φυγάδας σῴζομεν· θετταλοὶ δ᾽, ὅτι τοὺς πεπολεμημένους σῴζειν ἐπιχειροῦμεν τῶν φωκέων· φίλιππος δ᾽, ὅτι κωλύομεν αὐτὸν κοινωνεῖν τῆς ἀμφικτυο-

22 νίας. Ἐπικηρυκείαν) Ἤγουν διὰ κήρυκας ἀποστεῖλαι ἡμᾶς πρὸς λακεδαιμονίους, καὶ φιλίαν ποιήσασθαι. ἐπικηρυκεύω γάρ, τὸ περὶ φιλίας καὶ διαλλαγῶν κήρυκας πέμπειν. Ἐκδέχεσθαι) Οὐκ ἐπὶ τοῦ ἀναμεῖναι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῦ ἀναδέξασθαι καὶ ἀναλαβεῖν· ἐκδέξασθαι δ᾽, ἐπὶ τοῦ παρ᾽ ἑτέρου λαβόντα αὐτὸν ἐγχειρεῖν τὸ δεύτερον. ἐπισκεπτέον δὲ τὴν διπλῆν λαμβάνειν ἐνταῦθα.

24 Ἐπισπασθῶσι) Ἤγουν ἑλκυσθῶσιν. Ἑαυτοῖς ἡμῖν) Ἀντὶ τοῦ ἡμῖν ἁπλῶς. Ἴστε γὰρ δήπου) Ἀντίκειται αἰτήσεις ἀπὸ τῆς ἐργασίας, κατὰ τὸ ἀκόλουθον, ὅτι οὐ συμφέρει τοῖς ἕλλησιν ἡμᾶς ἀπολέσθαι. ἔλυσε δὲ καὶ τοῦτο εἰπών, οὐδὲ γὰρ θηβαίοις συνέφερεν αὐξηθῆναι τὸν φίλιππον, οὐδὲ θετταλοῖς· ἀλλ᾽ ὅμως διὰ τὴν πρὸς φωκέας φιλονεικίαν, ἅπαντα ταῦτα ὑπέμειναν. ὑποψίας δ᾽ αὐτοῖς ἐμποιεῖ τοῦ μέλλοντος πολέμου· ὅπερ ἀπὸ τῆς λέξεως ἔστι καταμαθεῖν τοῖς ἐπισπασθῶσι.

25 Παρόδους) Πάροδος, ἡ ἄφιξις, ἡ εἴσοδος· παροδεία δ᾽, ἡ παρέλευ-

26 σις. Φίλιππον τοίνυν) Ἀντίκειται αἰτήσεις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ· καὶ μὴν οὐ βοηθήσουσι θηβαῖοι, φιλίππου οὕτως ἔχοντος· οὐδὲ γὰρ ἑκὼν ἔδωκεν αὐτοῖς ὀρχομενὸν καὶ κορώνειαν· ἵνα τὸ λεγόμενον ᾖ τοιοῦτον· καὶ μὴν οὐ βοηθήσουσι φιλίππῳ θηβαῖοι· οὐ γὰρ οὕτως διάκειν(ται) πρὸς αὐτόν. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ ἀντίθεσις. ταύτην ἔλυσε κατ᾽ ἀναγκαῖον, ὡς οὐκ ἔχει ἐπιτιμήσαι, εἴ τι χρῶτο τούτῳ τῷ λόγῳ· ἐπειδὴ γὰρ τὸ δυνατὸν κατασκευάσαι τοῦ φιλίππου, ἰσχυρὸν ἐξ ἀρχῆς. αὕτη δὲ ἡ ἀνάθεσις ἀναιρεῖν ἐδόκει τὸ σύμπαν. διὰ τοῦτο καὶ ἐρρῶσθαι εἶπε τοῖς χρωμένοις τῷ λόγῳ μὴ πάνυ ὄντι ἰσχυρόν.

χετο· Θετταλοὶ δέ γε οὐδὲν προεβούλοντο τούτων, οὔτε Θη-βαίους, οὔτε τὸν φίλιππον μέγαν *γενέσθαι· πάντα γὰρ ταῦ-τα ἐφ' ἑαυτοὺς ἡγοῦντο εἶναι. τῆς πυλαίας δὲ ἐπεθύμουν, καὶ τῶν ἐν δελφοῖς πλεονεκτημάτων, δυοῖν κύριοι γενέσθαι. 28 τοῦ δὲ τούτων γλίχεσθαι, ταῦτα δὲ συνέπραξαν. τῶν τοί-νυν ἰδίων ἕνεκα ἕκαστον *εὑρήσετε εἰς ταῦτα πολλὰ προηγμέ-νον, ὧν οὐδὲν ἐβούλετο πρᾶξαι. τοῦτο μὲν τοίνυν ὅτι τοιοῦτόν ἐστι, φυλακτέον ἡμῖν. τὰ κελευόμενα ἡμᾶς ἄρα δεῖ ποιεῖν ταῦτα φοβουμένους; καὶ σὺ ταῦτα κελεύεις; πολλοῦ γε καὶ 29 δέω. ἀλλ' ὡς οὔτε πράξομεν οὐδὲν ἀνάξιον ἡμῶν αὐτῶν, οὔτ' ἔσται πόλεμος, νοῦν τε δόξομεν πᾶσιν ἔχειν, καὶ τὰ δί-καια λέγειν, τοῦτ' οἴομαι δεῖξαι. πρὸς δὲ τοὺς θρασέως ὁτι-οῦν οἰομένους *ὑπομένειν δεῖν, καὶ μὴ προορωμένους τὸν πό-λεμον, ἐκεῖνα βούλομαι λογίσασθαι. ἡμεῖς θηβαίους ἐῶμεν ἔχειν ὠρωπόν. καὶ εἴ τις ἔροιτο ἡμᾶς κελεύσας εἰπεῖν τἀ-30 ληθῆ, διὰ τί; ἵνα μὴ πολεμῶμεν, φαίημεν ἄν. καὶ φιλίπ-πῳ νυνὶ κατὰ τὰς συνθήκας, ἀμφιπόλεως παρακεχωρή-καμεν, καὶ καρδιανοὺς ἐῶμεν ἔξω *χερρονησιτῶν τῶν ἄλλων τετάχθαι, καὶ τὸν κᾶρα τὰς νήσους καταλαμβάνειν, χίον, καὶ *κῶ, καὶ ῥόδον, καὶ βυζαντίους κατάγειν τὰ πλοῖα· δηλονό-31 τι, τὴν ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἡσυχίαν, πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν εἶναι νομίζοντες, ἢ τὸ προσκρούειν, καὶ φιλονεικεῖν περὶ τού-των. οὐκοῦν εὔηθες καὶ κομιδῇ σχέτλιον, πρὸς ἑκάστους κα-θ' ἕνα οὑτωσὶ *ἤδη προσενηνεγμένους περὶ τῶν οἰκείων καὶ ἀναγκαιοτάτων, πρὸς ἅπαντας περὶ τῆς ἐν δελφοῖς σκιᾶς νυνὶ πολεμῆσαι.

*ἡγοῦντο. κ.ι. *β.ι.δ. *ὑπομεῖναι. β.ι. *χερρονησιτῶν τῶν. ι.κ.θ. *κῶν. κ.δ. *κ.δ.

Τῆς πυλαίας) Τὴν σύνοδον πυλαίαν ἐκάλουν, τὴν μὲν ἐαρινὴν, τὴν δὲ μετοπωρινὴν, ἐπὶ ταῖς πύλαις συνιόντων, αἳ καὶ θερμοπύλαι ἐκαλοῦντο. ἔθυον δὲ ἐν αὐταῖς οἱ πυλαγόραι. 27

Τὰ κελευόμενα) Ἐπιρρωννύει αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ δικαίου καὶ τοῦ δυνατοῦ μικτόν. πειθώμεθα οὖν τοῖς ἐπιτάγμασι, φοβούμενοι φίλιππον καὶ τοὺς ἄλλους. ταύτην ἔλυσε κατ' ἀφαίρεσιν, φάσκων, μὴ δεῖν μὲν φοβεῖσθαι, μὴ μέντοι διὰ τοῦτο τὴν εἰρήνην λύειν. καὶ ἑτέρᾳ λύσει ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου, ὅπερ ἐστὶ μέρος τοῦ συμφέροντος, ἵνα μηδὲν ἀνάξιον πράξωμεν ἡμῶν αὐτῶν. τοῦτο δέ ἐστιν, ἢ μὴ δόξωμεν εἶναι φαυλότεροι, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου ἐστίν. ἢ μὴ δόξωμεν εἶναι ἀνόητοι, ὅπερ ἀπὸ τοῦ δικαίου τέλος, ὑμεῖς θηβαίους ἔχειν ἐῶμεν ὠρωπὸν, ὅπερ ἐστὶ μέρος τοῦ δικαίου. πρὸς δὲ τὴν ἀντίθεσιν ἅμα ἐστὶ καὶ ἐπίλογος. ἄρχεται γὰρ ὁ ἐπίλογος ἀπὸ τοῦ, πρὸς δὲ τοὺς θρασέως ὁτιοῦν οἰομένους. 28 29 30 Χίον) Χῖος, ἡ νῆσος ἐν αὐτῇ οἰκοῦσι χῖοι.

Πρὸς ἅπαντας) Τοὺς μηδένας, φησὶ, παρακεχωρηκότες δι' εὐσέ-βειας, νυνὶ περὶ φαύλου καὶ σκιᾶς πολεμήσομεν. 30 31

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ Β.

Παραινεῖ διὰ τούτου τοῦ λόγου τοῖς ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ, πολέμιον ὑποπτεύειν τὸν φίλιππον, καὶ τῇ εἰρήνῃ μὴ πάνυ πιστεύειν, ἀλλὰ ἐγείρεσθαι καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασι, καὶ δι-ότι ἐπίζεσθαι *εἰς πόλεμον. ἐπιβουλεύειν γὰρ αἰτιᾶται τοῖς ἀθηναίοις καὶ πᾶσι τοῖς ἕλλησι τὸν φίλιππον, καὶ τοῦτο αὐτὸ καταμαρτυρούμενος, πράξεσι φησίν. ἐπαγγέλλεται δὲ καὶ ἀπόκρισιν δώσειν πρὸς τοὺς πρέσβεις ἥκοντας, ἀπορούντων τῶν ἀθηναίων ὅ τι ἀποκρίνασθαι δεῖ. πόθεν δὲ οὗτοι, καὶ *περὶ τίνων ἥκουσιν, ἐν τῷ λόγῳ μὲν οὐ δηλοῦται, ἐκ δὲ τῶν φιλιππικῶν ἱστοριῶν μαθεῖν δυνατόν. κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν καιρὸν ἔπεμψε πρέσβεις ὁ φίλιππος πρὸς τοὺς ἀθη-ναίους, αἰτιώμενος ὅτι διαβάλλουσιν αὐτὸν μάτην πρὸς τοὺς ἕλληνας, ὡς *ἐπαγγειλάμενον αὐτοῖς πολλὰ καὶ μεγάλα, *ψευσάμενον δέ· οὐδὲν γὰρ ὑπεσχῆσθαί φησιν, οὐδὲ ἐψεῦσθαι, καὶ περὶ τούτων ἐλέγχους ἀπαιτεῖ. ἔ-πεμψαν δὲ μετὰ φιλίππου καὶ ἀργεῖοι καὶ μεσσήνιοι πρέσβεις εἰς ἀθήνας, αἰτιώμενοι καὶ οὗτοι τὸν δῆμον, ὅτι λακεδαιμονίοις καταδουλουμένοις τὴν πελοπόννησον, εὔνους τέ ἐστι, καὶ συγκροτεῖ· αὐτοῖς δὲ περὶ ἐλευθερίας πολεμοῦσιν, ἐναντιοῦται. ἀποροῦντες οὖν οἱ ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τὸν φίλιππον ἀποκρίσεως, καὶ πρὸς τὰς πόλεις, ὅτι εὖνοι μέν εἰσι λακεδαιμονίοις, καὶ τὴν τῶν ἀργείων καὶ μεσσηνίων μετὰ φιλίππου σύστασιν, καὶ μισοῦσι καὶ ὑποπτεύουσιν, ἢ μὴν ἀποφαίνεσθαι δεῖν ἄν τι δί-καια πράττειν τοὺς λακεδαιμονίους. πρὸς δὲ τὸν φίλιππον, διημαρτήκασι μὲν ὧν ἤλπισαν· οὐ μὴν ἀλλ' ἐκεῖνόν γε αὐτοὶ δο-κοῦσιν ἐξηπατῆσθαι· οὔτε γὰρ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐνέγραψεν ὁ φίλιππος ἐπαγγελίας οὐδεμίας, οὔτε διὰ τῶν ἰδίων *πρεσβειῶν ὑπέσχετο· ἀλλὰ ἀθηναίων τινὲς τὸν δῆμον εἰς ἐλπίδα καταστήσαντες, ὡς φίλιππος φωκέας σώσει, καὶ τὴν θηβαίων ὕβριν καταλύσει. διὰ τοῦτο ὁ δημοσθένης τῶν ἀποκρίσεων μνησθείς, ἐπαγγέλλεται μὲν αὐτὰς δώσειν· φησὶ δὲ ὅτι δίκαιον ἦν, τοὺς τὴν ὑπόσχεσιν πεποιηκότας, ἐκείνους καὶ τὰς ἀποκρίσεις ἀπαιτεῖσθαι, τοὺς ἀπατήσαντας φησὶ τὸν δῆ-μον, καὶ ἀνοίξαντας φιλίππῳ πύλας. ταῦτα δὲ εἰς τὸν αἰσχίνην αἰνίττεται, προκατασκευαζόμενος ὥς φασι τὴν *κατ' αὐ-τοῦ κατηγορίαν τῆς παραπρεσβείας, ἣν ὕστερον ἐνστήσεται, καὶ διαβάλλων αὐτὸν πρὸς τοὺς ἀθηναίους.

*πρός. ε.ι. *παρά. β.κ. *ἐπαγγειλάμενον. β.ε. *ψευσάμενον. ὑπισχνεῖσθαι. β.ε.κ. *πρέσβεων. β.γ.ε.κ. *γ.ε.κ.

ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΛΟΓ. Β.

Σχόλια.

1 Ὅταν) Ἐπιτιμητικὸν τὸ προοίμιον τῆς τῶν ἀθηναίων ῥαθυμίας. Πράττει) Πλεονεκτεῖ καὶ ἀδικεῖ.

3 Αἴτιον δὲ) Κατασκευή.

4 Συμβαίνει) Τὸ συμπίπτει σύμπτωμα.

5 Εἰκὸς) Εἰκὸς δεῖ τὸ πίστεως ἐχόμενον· εἰκὸς δὲ, τὸ ἐμφερές.

6 Ἀντᾶραι) Φιλονεικῆσαι, ἀνθίστασθαι.

1 Ὅταν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λόγοι γίγνωνται περὶ ὧν Φίλιππος πράττει καὶ βιάζεται παρὰ τὴν εἰρήνην, ἀεὶ τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν λόγους, καὶ δικαίους καὶ φιλανθρώπους ὁρῶ φαινομένους· καὶ λέγειν μὲν ἅπαντας ἀεὶ τὰ δέοντα δοκοῦντας τοὺς κατηγοροῦντας Φιλίππου, γιγνόμενον 2 δ' οὐδὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν τῶν δεόντων, οὐδ' ὧν εἵνεκα ταῦτα ἀκούειν ἄξιον· ἀλλ' εἰς τοῦτο ἤδη προηγμένα τυγχάνει πάντα τὰ πράγματα τῇ πόλει, ὥστε ὅσῳ τις ἂν μᾶλλον καὶ φανερώτερον ἐξελέγχῃ Φίλιππον, καὶ τὴν πρὸς 3 ὑμᾶς εἰρήνην παραβαίνοντα, καὶ πᾶσι τοῖς ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντα, τοσούτῳ τὸ τί χρὴ ποιεῖν συμβουλεῦσαι, χαλεπώτερον εἶναι. αἴτιον δὲ τούτων, ὅτι πάντας, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς πλεονεκτεῖν ζητοῦντας, ἔργῳ κωλύειν καὶ πράξεσιν, οὐχὶ λόγοις δέον, πρῶτον μὲν ἡμεῖς οἱ παριόντες, τούτων μὲν ἀφέσταμεν καὶ γράφειν καὶ συμβουλεύειν, διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀπέχθειαν ὀκνοῦντες. οἷα ποιεῖ δέ, 4 ὡς δεινὰ καὶ χαλεπὰ καὶ τοιαῦτα διεξερχόμεθα· ἔπειθ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι, ὡς μὲν ἂν εἴποιτε δικαίους λόγους καὶ λέγοντος ἄλλου συνείητε, ἄμεινον Φιλίππου παρεσκεύασθε· ὡς δὲ κωλύσαιτ' ἂν ἐκεῖνον πράττειν ταῦτα, ἐφ' ὧν ἐστὶ νῦν, παντελῶς ἀργῶς ἔχετε. συμβαίνει δὴ πρᾶγμα ἀναγκαῖον οἶμαι, καὶ ἴσως εἰ- 5 κός, ἐν οἷς ἑκάτεροι διατρίβετε, καὶ περὶ ἃ σπουδάζετε, ταῦτ' ἄμεινον ἑκατέροις ἔχειν· ἐκείνῳ μὲν αἱ πράξεις, ὑμῖν δ' οἱ λόγοι. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν λέγειν δικαιότερα ὑμῖν ἐξαρκεῖ, ῥᾴδιον, καὶ πόνος οὐδεὶς πρόσεστι τῷ πράγματι· εἰ δ' ὅπως τὰ παρόντα ἐπανορθωθήσεται δεῖ σκοπεῖν, καὶ μὴ προελθόντα ἔτι 6 πορρωτέρω λήσει πάντας ἡμᾶς, μηδ' ἐπιστήσεται μέγεθος δυνάμεως, πρὸς ἣν οὐδ' ἀντᾶραι δυνησόμεθα, οὐχ ὁ αὐτὸς τρόπος ὅσπερ πρότερον τοῦ βουλεύσασθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖς λέγουσιν ἅπασι καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν, τὰ βέλτιστα καὶ τὰ σώσοντ' ἀντὶ τῶν ῥᾴστων καὶ τῶν ἡδίστων προαιρετέον. πρῶτον μὲν 7 οὖν εἴ τις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θαρρεῖ ὁρῶν ἡλίκος ἤδη καὶ ὅσων κύριός ἐστι Φίλιππος, καὶ μηδένα οἴεται κίνδυνον φέρειν τοῦτο τῇ πόλει, μηδ' ἐφ' ὑμᾶς πάντα ταῦτα παρασκευάζεσθαι, θαυμάζω. καὶ δεηθῆναι πάντων ὁμοίως ὑμῶν βούλομαι, τοὺς λογισμοὺς ἀκοῦσαί μου διὰ βραχέων, δι' οὓς τἀναντία 8 μοι παρέστηκε προσδοκᾶν, καὶ δι' ὧν ἐχθρὸν ἡγοῦμαι Φίλιππον· ἵν', ἐὰν μὲν ἐγὼ δοκῶ βέλτιον τῶν ἄλλων προορᾶν, ἐμοὶ πεισθῆτε· ἐὰν δ' οἱ θαρροῦντες καὶ πεπιστευκότες αὐτῷ, τούτοις προσθῆσθε. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λογίζομαι, τίνων ὁ Φίλιππος κύριος πρῶτον μετὰ τὴν εἰρήνην κατέστη, πυ- 9 λῶν καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι πραγμάτων. τί οὖν; πῶς τούτοις ἐχρήσατο; ἃ θηβαίοις συμφέρει, καὶ οὐχ ἃ τῇ πόλει, πράττειν προείλετο. τί δήποτε; ὅτι πρὸς πλεονεξίαν οἶμαι, καὶ τὸ πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι τοὺς λογισμοὺς ἐξετάζων, καὶ οὐ πρὸς εἰρήνην οὐδ' ἡσυχίαν οὐδὲ δίκαιον οὐδέν. οἶδε τοῦτο ὀρθῶς, ὅτι τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει καὶ τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν οὐδὲν ἂν ἐνδείξαιτο 10 τοιοῦτον, οὐδὲ ποιήσειεν, ὑφ' οὗ πεισθέντες ὑμεῖς τῆς ἰδίας ἕνεκα ὠφελείας τῶν ἄλλων τινὰς ἑλλήνων ἐκείνῳ προεῖσθε, ἀλλὰ καὶ τοῦ δικαίου λόγον ποιού-

μενοι

μενοι, καὶ τὴν προσοῦσαν ἀδοξίαν τῷ πράγματι φεύγοντες, καὶ πάνθ' ἃ προσήκει
προορώμενοι, ὁμοίως ἐναντιώσεσθε, ἄν τι τοιοῦτον ἐπιχειρῇ πράττειν, ὥσπερ ἂν εἰ πο- 11
λεμοῦντες τύχοιτε. τοὺς δὲ Θηβαίους ἡγεῖτο, ὅπερ συνέβη, ἀντὶ τῶν ἑαυτοῖς γιγνομένων,
τὰ λοιπὰ ἐάσειν, ὅπως βούλεται πράττειν ἑαυτόν, καὶ οὐχ ὅπως ἀντιπράξειν καὶ δια-
κωλύσειν, ἀλλὰ καὶ συστρατεύσειν, ἂν αὐτοὺς κελεύῃ. καὶ νῦν τοὺς Μεσσηνίους καὶ τοὺς Ἀρ-
γείους, ταὐτὰ ὑπειληφὼς, εὖ ποιεῖ, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι καθ' ὑμῶν ἐγκώμιον, ὦ ἄνδρες Ἀ- 12
θηναῖοι· κέκρισθε γὰρ ἐκ τούτων τῶν ἔργων μόνοι τῶν πάντων, μηδενὸς ἂν κέρδους τὰ
κοινὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων προέσθαι, μηδὲ ἀνταλλάξασθαι μηδεμιᾶς χάριτος μη-
δ' ὠφελείας τὴν εἰς τοὺς Ἕλληνας εὔνοιαν. καὶ ταῦτ' εἰκότως καὶ περὶ ὑμῶν οὕτως ὑπεί-
ληφε, καὶ κατ' Ἀργείων καὶ Θηβαίων ὡς ἑτέρως, οὐ μόνον εἰς τὰ παρόντα ὁρῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ 13
πρὸ τούτων λογιζόμενος. εὑρίσκει γὰρ οἶμαι καὶ ἀκούει, τοὺς μὲν ὑμετέρους προγόνους,
ἐξὸν αὐτοῖς τῶν λοιπῶν ἄρχειν Ἑλλήνων, ὥστ' αὐτοὺς ὑπακούειν βασιλεῖ, οὐ μόνον οὐκ ἀνα-
σχομένους τὸν λόγον τοῦτον, ἡνίκα ἦλθεν Ἀλέξανδρος ὁ τούτου πρόγονος περὶ τούτων κή-
ρυξ, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν προελομένους, καὶ παθεῖν ὁτιοῦν ὑπομείναντας, καὶ 14
μετὰ ταῦτα πράξαντας ταῦτα, ἃ πάντες μὲν ἀεὶ γλίχονται λέγειν, ἀξίως δ' εἰπεῖν
οὐδεὶς δεδύνηται. διόπερ κἀγὼ παραλείψω δικαίως· ἔστι γὰρ μείζω τὰ ἐκείνων ἔργα, ἢ
ὡς τῷ λόγῳ τις ἂν εἴποι. τοὺς δὲ Θηβαίων καὶ Ἀργείων προγόνους, τοὺς μὲν συστρατεύ- 15
σαντας τῷ βαρβάρῳ, τοὺς δ' οὐκ ἐναντιωθέντας. οἶδεν οὖν ἀμφοτέρους ἰδίᾳ τὸ λυσι-
τελοῦν ἀγαπήσοντας, οὐχ ὅ, τι συνοίσει κοινῇ τοῖς Ἕλλησι σκεψομένους. ἡγεῖτο οὖν, εἰ μὲν
ὑμᾶς ἕλοιτο φίλους, ἐπὶ τοῖς δικαίοις αἱρήσεσθαι· εἰ δ' ἐκείνοις προσθεῖτο, συνεργοὺς
ἕξειν τῆς αὑτοῦ πλεονεξίας. διὰ ταῦτ' ἐκείνους ἀνθ' ὑμῶν καὶ τότε καὶ νῦν αἱρεῖται· οὐ γὰρ 16
δὴ τριήρεις γε ὁρᾷ πλείους αὐτοῖς ἢ ὑμῖν οὔσας· οὐδ' ἐν μὲν τῇ μεσογείᾳ τινὰ ἀρ-
χὴν εὕρηκε, τῆς δ' ἐπὶ τῇ θαλάττῃ καὶ τῶν ἐμπορείων ἀφέστηκεν· οὐδ' ἀμνημονεῖ τοὺς
λόγους οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ' αἷς τῆς εἰρήνης ἔτυχεν. ἀλλὰ νὴ Δία, εἴποι τις ἄν, ὡς
πάντα ταῦτα εἰδὼς, οὐ πλεονεξίας ἕνεκεν, οὐδ' ὧν ἐγὼ κατηγορῶ, τότε ταῦτ' ἔπρα- 17
ξεν, ἀλλὰ τῷ δικαιοτέροις ἀξιοῦν τοὺς Θηβαίους ἢ ὑμᾶς. ἀλλὰ τοῦτον καὶ μόνον τῶν λό-
γων πάντων οὐκ ἔνεστ' αὐτῷ νῦν εἰπεῖν· ὁ γὰρ Μεσσήνην Λακεδαιμονίοις ἀφιέναι κε-
λεύων, πῶς ἂν Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν τότε Θηβαίοις παραδοὺς, τῷ δίκαια νομίζειν
ταῦτ' εἶναι πεποιηκέναι, σκήψαιτο; ἀλλ' ἐβιάσθη νὴ Δία· τοῦτο γὰρ ἔσθ' ὑπόλοιπον, καὶ 18
παρὰ γνώμην τῶν Θετταλῶν ἱππέων, καὶ τῶν Θηβαίων ὁπλιτῶν ἐν μέσῳ ληφθεὶς, συνε-
χώρησε ταῦτα; καλῶς. οὐκοῦν, φασὶ μὲν μέλλειν πρὸς τοὺς Θηβαίους αὐτὸν ὑπόπτως
ἔχειν, καὶ λογοποιοῦσί τινες περιιόντες, ὡς Ἐλάτειαν τειχίζει. ὁ δὲ ταῦτα μὲν μέλλει, καὶ μελλή-
σει γε ὡς ἐγὼ κρίνω· τοῖς Μεσσηνίοις δὲ καὶ τοῖς Ἀργείοις ἐπὶ τοὺς Λακεδαιμονίους συμ- 19
βάλλειν οὐ μέλλει, ἀλλὰ καὶ ξένους εἰσπέμπει, καὶ χρήματ' ἀποστέλλει, καὶ δύναμιν με-
γάλην ἔχων αὐτός ἐστι προσδόκιμος. τοὺς μὲν οὖν ὄντας ἐχθροὺς Θηβαίων Λακεδαιμο-
νίους ἀναιρεῖ· οὓς δ' ἀπώλεσεν αὐτὸς πρότερον Φωκέας, νῦν σώζει. καὶ τίς ἂν ταῦτα πι-
στεύσειεν. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἂν ἡγοῦμαι Φίλιππον, οὔτ' εἰ τὰ πρῶτα βιασθεὶς ἄκων 20
ἔπραξεν, οὔτ' ἂν εἰ νῦν ἀπεγίνωσκε Θηβαίους, τοῖς ἐκείνων ἐχθροῖς συνεχῶς ἐναντιοῦ-
σθαι. ἀλλ' ἀφ' ὧν νῦν ποιεῖ, κἀκεῖνα ἐκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας. ἐκ πάντων
δ' ἄν τις ὀρθῶς θεωροίη, ὅτι πάντα πραγματεύεται κατὰ τῆς πόλεως συντάττων. καὶ οὐ-
τ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ αὐτῷ νῦν γε δὴ συμβαίνει. λογίζεσθε γάρ· ἄρχειν βούλεται. 21
τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον. καὶ τοῦτο αὐ-

τοὺς ἄριστα σύνοιδεν ἑαυτῷ· εἰς γὰρ οὖσιν ἡμετέροις ἔχει χρῆσθαι, τούτοις πάντα τὰ ἄλλα
ἀσφαλῶς κέκτηται· εἰ γὰρ ἀμφίπολιν καὶ ποτίδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν οἴκοι μένειν βε-
22 βαίως ἡγεῖτο. ἀμφότερα οὖν οἶδε, καὶ ἑαυτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανο
μένους· εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως ἂν αὐτὸν μισεῖν νομίζοι, καὶ πα-
ρώξυνται, πείσεσθαί τι κακὸν προσδοκῶν, ἐὰν καιρὸν λάβητε, ἐὰν μὴ πρότερον φθά-
ση ποιήσας. διὰ ταῦτ' ἐγρήγορεν, ἐφέστηκεν ἐπὶ τῇ πόλει, θεραπεύει τινὰς θηβαίων, καὶ
23 πελοποννησίων τοὺς ταῦτα βουλομένους τούτοις· οὓς διὰ μὲν πλεονεξίαν, τὰ παρόντα
ἀγαπήσειν οἴεται, διὰ δὲ σκαιότητα τρόπων, τῶν μετὰ ταῦτα οὐδὲν προόψεσθαι. καίτοι
σωφρονοῦσί γε καὶ μετρίως, ἐναργῆ παραδείγματά ἐστιν ἰδεῖν, ἃ καὶ πρὸς μεσσηνίους
καὶ πρὸς ἀργείους ἔμοιγ' εἰπεῖν συνέβη. βέλτιον δ' ἴσως ἐστὶ καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰρῆ-
24 σθαι. πῶς γὰρ οἴεσθε, ἔφην, ὦ ἄνδρες μεσσήνιοι, δυσχερῶς ἀκούειν ὀλυνθίους, εἴ τις λέ-
γει κατὰ φιλίππου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, ὅτ' ἀνθεμοῦντα μὲν αὐτοῖς ἠφίει, ἧς πάντες
οἱ πρότερον μακεδονίας βασιλεῖς ἀντεποιοῦντο. ποτίδαιαν δ' ἐδίδου, τοὺς ἀθηναίων ἀ-
ποίκους ἐκβαλὼν καὶ τὴν μὲν ἔχθραν τὴν πρὸς ὑμᾶς αὐτὸς ἀνῄρητο, τὴν χώραν
25 δ' ἐκείνοις ἐδεδώκει καρποῦσθαι. ἆρα προσδοκᾶν αὐτοὺς τοιαῦτα πείσεσθαι; ἢ λέγοντος
ἄν τινος πιστεῦσαι, οὐκ οἴεσθέ γε; ἀλλ' ὅμως, ἔφην ἐγώ, μικρὸν χρόνον τὴν ἀλλοτρίαν
καρπωσάμενοι, πολὺν τῆς ἑαυτῶν ὑπ' ἐκείνου στέρονται, αἰσχρῶς ἐκπεσόντες. οὐ κρα-
τηθέντες μόνον, ἀλλὰ καὶ προδοθέντες ὑπ' ἀλλήλων καὶ πραθέντες· οὐ γὰρ ἀσφα-
26 λεῖς ταῖς πολιτείαις αἱ πρὸς τοὺς τυράννους αὗται λίαν ὁμιλίαι. τί δ' οἱ θετταλοί. ἆ-
ρ' οἴεσθε, ἔφην, ὅτ' αὐτοῖς τοὺς τυράννους ἐξέβαλε, καὶ πάλιν νίκαιαν καὶ μαγνησίαν ἐ-
δίδου, προσδοκᾶν τὴν καθεστῶσαν νῦν δεκαδαρχίαν ἔσεσθαι παρ' αὐτοῖς; ἢ τὸν τὴν
πυλαίαν ἀποδόντα, τοῦτον τὰς ἰδίας αὐτῶν προσόδους παραιρήσεσθαι; οὐκ ἔστι ταῦτα.
27 ἀλλὰ μὴν γέγονε ταῦτα, καὶ πᾶσιν ἔστιν εἰδέναι. ὑμεῖς δ', ἔφην ἐγώ, διδόντα μὲν καὶ
ὑπισχνούμενον, θεωρεῖτε φίλιππον· ἐξηπατηκότα δ' ἤδη καὶ παρακεκρουμένον, ἀπεύ-
χεσθε, ἂν σωφρονῆτ', ἰδεῖν. ἔστι τοίνυν νὴ δί', ἔφην ἐγώ, παντοδαπὰ εὑρημένα ταῖς πό-
λεσι πρὸς φυλακὴν καὶ σωτηρίαν, οἷον χαρακώματα, καὶ τείχη, καὶ τάφροι, καὶ τἆλλα
28 ὅσα τοιαῦτα. καὶ ταῦτα μέν ἐστιν ἅπαντα χειροποίητα, καὶ δαπάνης πολλῆς προσδεῖ-
ται. ἓν δέ τι κοινὸν ἡ φύσις τῶν εὖ φρονούντων ἐν ἑαυτῇ κέκτηται φυλακτήριον, ὃ πᾶσι
μὲν ἐστὶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον, μάλιστα δὲ τοῖς πλήθεσι πρὸς τοὺς τυράννους. τί οὖν ἐστὶ
τοῦτο; ἀπιστία. ταύτην φυλάττετε. ταύτης ἀντέχεσθε. ἐὰν ταύτην σῴζητε, οὐδὲν δεινὸν
29 μὴ πάθητε. τί οὖν ζητεῖτε, ἔφην, ἐλευθερίαν; εἶτ' οὐχ ὁρᾶτε φίλιππον ἀλλοτριωτάτας
ταύτῃ καὶ τὰς προσηγορίας ἔχοντα; βασιλεὺς γὰρ καὶ τύραννος ἅπας, ἐχθρὸς ἐλευθερίᾳ
καὶ νόμοις ἐναντίος. οὐ φυλάξεσθε ὅπως, ἔφην, μὴ πολέμου ζητοῦντες ἀπαλλαγῆ-
ναι, δεσπότην εὕρητε; ταῦτα ἀκούσαντες ἐκεῖνοι καὶ θορυβοῦντες ὡς ὀρθῶς λέγεται,
30 καὶ πολλοὺς ἑτέρους λόγους παρὰ τῶν πρέσβεων, καὶ παρόντος ἐμοῦ, καὶ πάλιν ὕστερον ἀκού
σαντες ὡς ἔοικεν, οὐδὲν μᾶλλον ἀποσχήσονται τῆς φιλίππου φιλίας, οὐδ' ὧν ἐπαγγέλλεται.
καὶ οὐ τοῦτ' ἔστιν ἄτοπον, εἰ μεσσήνιοι καὶ πελοποννησίων τινές, παρ' ἃ τῷ λογισμῷ βέλτι-
σθ' ὁρῶσι, τι πράξουσιν· ἀλλ' ὑμεῖς οἱ καὶ συνιέντες αὐτοὶ, καὶ τῶν λεγόντων ἀκούον-
31 τες ἡμῶν, ὡς ἐπιβουλεύεσθε, ὡς περιτειχίζεσθε, ὡς οὐκ ἐκ τοῦ μηδὲν ἤδη ποιῆσαι, λήσε-
τε, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πάντα ταῦτα ὑπομείναντες. οὕτως ἡ παραυτίκα ἡδονὴ καὶ ῥᾳστώνη
μεῖζον ἰσχύει τοῦ ποθ' ὕστερον συνοίσειν μέλλοντος. περὶ μὲν δὴ τῶν ὑμῖν πρακτέων, κα-
θ' ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον βουλεύσεσθε, ἂν σωφρονῆτε· ἃ δὲ νῦν ἀποκρινάμενοι, τὰ δέον-

Παρώξυνται) Παρακινεῖται.

Ἀντεποιοῦντο) Ἀντείχοντο.

Παραιρήσεσθαι) Ἀφαιρήσεσθαι θεῖον δίδως. διὸ ἔφθαρον στᾶς αὐτοῖς, οἱ μὲν ἀπὸ καλῶν σπαρτάς· οἱ δὲ ἐκ τῶν ἱματίων παραιρήματα πλέον τις, ὥσπερ ἀφαιρέματα, ἀπεχοίσο. καὶ παραιρούμενος, αὐτὸ ὁ ἀφαιρούμενος. ὁ ἐξ ὅτου ἂν πλέον παραιρούμενος φθάνει δρόμου.

Πολέμου) Τοῦ ἀπὸ τῶν λακεδαιμονίων δηλονότι.

ὑμετέρ. ι. θ. — ἡμῖν. γ. ι. θ. — ἡμᾶς. ι. θ. — πρότερ. ι. θ. — βουλομένους. ι. — τούτοις. β. ι. κ. θ. — λέγοι. κ. θ. — ἐκπέμπ. χ. β. γ. κ. θ. — πικρῶς. ι. κ. — β. γ. — αὐτοῖς. γ. ι. — οὐκ ἦν. θ. — ἀπεύξεσθε. χ. β. ι. θ. — περιτειχίζεσθε. ι. θ. — ποιῆσαι. β. ι. θ.

τ᾽ ἂν εἶτ᾽ ἐψηφισμένοι, ταῦτ᾽ ἤδη λέξω. ἐμοὶ μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἀνενεγκόντας τὰς ὑποσχέσεις, ἐφ᾽ αἷς ἐπείσθητε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, καλεῖν· οὔτε γὰρ αὐτὸς ἄν ποτε ὑπέμεινα πρεσβεύειν, οὔτ᾽ ἂν ὑμεῖς οἶδ᾽ ὅτι ἐπαύσασθε πολεμοῦντες, εἰ τοιαῦτα πράξειν τυχόντα εἰρήνης Φίλιππον ᾤεσθε. ἀλλ᾽ ἦν πολὺ τούτων ἀφεστηκότα τὰ τότε λεγόμενα. καὶ πάλιν γ᾽ ἑτέρους καλεῖν· τίνας; τοὺς ὅτ᾽ ἐγώ, γεγονυίας ἤδη τῆς εἰρήνης, ἀπὸ τῆς ὑστέρας ἥκων πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, αἰσθόμενος φενακιζομένην τὴν πόλιν, προὔλεγον καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ οὐκ εἴων προέσθαι Πύλας, οὐδὲ Φωκέας, λέγοντας, ὡς ἐγὼ μὲν ὕδωρ πίνων, εἰκότως δύσκολος καὶ δύστροπός εἰμί τις ἄνθρωπος. Φίλιππος δὲ ὅπερ εὔξαισθ᾽ ἂν ὑμεῖς, ἐὰν παρέλθῃ, πράξει. καὶ Θεσπιὰς μὲν καὶ Πλαταιὰς τειχιεῖ· Θηβαίους δὲ παύσει τῆς ὕβρεως, Χερρόνησον δὲ τοῖς αὑτοῦ τελέσι διορύξει, Εὔβοιαν δὲ καὶ τὸν Ὠρωπὸν ἀντ᾽ Ἀμφιπόλεως ὑμῖν ἀποδώσει· ταῦτα γὰρ ἅπαντα ἐπὶ τοῦ βήματος ἐνταῦθα μνημονεύετε οἶδ᾽ ὅτι ῥηθέντα, καίπερ ὄντες οὐ δεινοὶ τοὺς ἀδικοῦντας μεμνῆσθαι· καὶ τὸ πάντων αἴσχιστον, καὶ τοῖς ἐγγόνοις πρὸς τὰς ἐλπίδας τὴν αὐτὴν εἰρήνην εἶναι ταύτην προσεψηφίσασθε. οὕτω τελέως ὑπήχθητε. τί δὴ ταῦτα νῦν λέγω, καὶ καλεῖν φημὶ δεῖν τούτους; ἐγὼ νὴ τοὺς θεοὺς τἀληθῆ μετὰ παρρησίας ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι· οὐχ ἵνα εἰς λοιδορίαν ἐμπεσών, ἐμαυτῷ μὲν ἐξ ἴσου λόγον παρ᾽ ὑμῖν ποιήσω, τοῖς δ᾽ ἐμοὶ προσκρούσασιν ἐξ ἀρχῆς, παράσχω πρόφασιν καινὴν τοῦ πάλιν γέ τι λαβεῖν παρὰ Φιλίππου· οὐδ᾽ ἵνα τἄλλως ἀδολεσχῶ· ἀλλ᾽ οἶμαί ποθ᾽ ὑμᾶς λυπήσειν ἃ Φίλιππος πράττει μᾶλλον ἢ τὰ νυνί· τὰ γὰρ πράγματα ὁρῶ προβαίνοντα, καὶ οὐχὶ βουλοίμην μὲν ἂν εἰκάζειν ὀρθῶς· φοβοῦμαι δὲ μὴ λίαν ἐγγὺς ᾖ τοῦτ᾽ ἤδη. ὅταν οὖν μηκέτι ὑμῖν ἀμελεῖν ἐξουσία γίγνηται τῶν συμβαινόντων, μηδὲ ἀκούητε ὅτι ταῦτ᾽ ἐφ᾽ ὑμᾶς ἐστιν, ἐμοῦ, μηδὲ τοῦ δεῖνος, ἀλλ᾽ αὐτοὶ πάντα ὁρᾶτε, καὶ εὖ εἰδῆτε, ὀργίλους καὶ τραχεῖς ὑμᾶς ἔσεσθαι νομίζω. φοβοῦμαι δὲ μὴ τῶν πρέσβεων σεσιωπηκότων, ἐφ᾽ οἷς αὑτοῖς συνίσασι δεδωροδοκηκόσι, τοῖς ἐπανορθοῦν τι πειρωμένοις τῶν διὰ τούτους ἀπολωλότων, τῇ παρ᾽ ὑμῶν ὀργῇ περιπεσεῖν συμβῇ· ὁρῶ γὰρ ὡς τὰ πολλὰ ἐνίους, οὐκ εἰς τοὺς αἰτίους, ἀλλ᾽ εἰς τοὺς ὑπὸ χεῖρα, μάλιστα τὴν ὀργὴν ἀφιέντας. ἕως οὖν ἔτι μέλλει καὶ συνίσταται τὰ πράγματα, καὶ κατακούομεν ἀλλήλων, ἕκαστον ὑμῶν, καίπερ ἀκριβῶς εἰδότα, ὅμως ἐπαναμνῆσαι βούλομαι, τίς ὁ Φωκέας καὶ Πύλας πείσας ὑμᾶς προέσθαι· ὧν καταστὰς ἐκεῖνος κύριος, τῆς ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν ὁδοῦ, καὶ τῆς εἰς Πελοπόννησον κύριος γέγονε, καὶ πεποίηκεν ὑμῖν μήτε περὶ τῶν δικαίων, μήθ᾽ ὑπὲρ τῶν ἔξω πραγμάτων εἶναι τὴν βουλήν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ τοῦ πρὸς τὴν Ἀττικὴν πολέμου, ὃς λυπήσει μὲν ἕκαστον, ἐπειδὰν παρῇ, γέγονε δ᾽ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ. εἰ γὰρ μὴ παρεκρούσθητε τόθ᾽ ὑμεῖς, οὐδὲν ἂν ἦν τῇ πόλει πρᾶγμα· οὔτε γὰρ ναυσὶ δήπου κρατήσας, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἦλθεν ἄν ποτε στόλῳ Φίλιππος, οὔτε πεζῇ βαδίζων ὑπὲρ τὰς Πύλας καὶ Φωκέας· ἀλλ᾽ ἢ τὰ δίκαια ἂν ἐποίει, καὶ τὴν εἰρήνην ἄγων ἡσυχίαν εἶχεν, ἢ παραχρῆμα ἂν ἦν ἐν ὁμοίῳ πολέμῳ, δι᾽ ὃν τότε τῆς εἰρήνης ἐπεθύμησε. ταῦτ᾽ οὖν, ὡς μὲν ὑπομνῆσαι, νῦν ἱκανῶς εἴρηται· ὡς δ᾽ ἂν ἐξετασθείη μάλιστα ἀκριβῶς, μὴ γένοιτο ὦ πάντες θεοί· οὐδένα γὰρ βουλοίμην ἂν ἔγωγε, οὐδ᾽ εἰ δίκαιός ἐστ᾽ ἀπολωλέναι, μετὰ τοῦ πάντων κινδύνου καὶ τῆς ζημίας δίκην ὑποσχεῖν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΗΣΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΟΥΤΟΣ ὁ λόγος, ἐπιγέγραπται μὲν, περὶ ἁλοννήσου· τάχα δὲ ὀρθότερον ἐπιγράφοιτο, πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τὴν φιλίππου. πέπομφε γὰρ πρὸς τοὺς ἀθηναίους ἐπιστολὴν περὶ πολλῶν διαλεγόμενος, ὧν ἕν ἐστι καὶ τὸ κατὰ τὴν ἁλόννησον νῆσον, ἣν μὲν τῶν ἀθηναίων κτῆμα, κατὰ δὲ τοὺς φιλίππου καιροὺς, ὑπὸ λῃστῶν κατείχετο· οὓς ἐκβαλὼν ὁ φίλιππος, ἀπαιτοῦσι μὲν τοῖς ἀθηναίοις τὴν νῆσον, οὐκ ἀποδίδωσιν· ἑαυτοῦ γὰρ εἶναί φησιν· αἰτοῦσι δὲ ὑπισχνεῖται δώσειν. ὁ δὲ λόγος οὐ δοκεῖ μοι δημοσθένους εἶναι. δηλοῖ δὲ ἥ τε φράσις, καὶ ἡ τῆς συνθέσεως ἁρμονία, πολὺ τὸν δημοσθενικὸν παρηλλαγμένα τύπον, ἀνειμένη τε, καὶ διαλελυμένη παρὰ τὴν ἰδίαν τοῦ τοῦ ῥήτορος. καὶ μὴν καὶ τὸ ἐπὶ τέλει ῥηθὲν, οὐ μικρὸν μαρτύριον, τοῦ νόθον εἶναι τὸν λόγον, εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις, καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρναις καταπεπατημένον φορεῖτε. ὁ μὲν γὰρ δημοσθένης, εἰωθὼς τῇ παρρησίᾳ χρῆσθαι τοσαύτῃ δὲ ὕβρει ἐπὶ, καὶ λοιδορίᾳ μέτρον οὐκ ἐχούσῃ. ἔτι πλεῖστα τὰ αὐτῷ ἐστὶ προσόντα κατὰ τὴν ἑρμηνείαν. πρὸς δὲ τούτοις, καὶ ἀηδὲς τὸ νομίζεται, τὸ ἐν τοῖς κροτάφοις ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους τὸν ἐγκέφαλον. ὑποπτεύουσι δὲ καὶ οἱ πρεσβύτεροι τὸν λόγον, ὡς οὐ τοῦ ῥήτορος. καὶ παρασημειοῦνται γέ τινες ὄντα ἡγησίππου, καὶ ἀπὸ τῆς ἰδέας τῶν λόγων· τοιαύτη γὰρ κέχρηται· καὶ ἀπὸ τῶν πραγμάτων· κατὰ καλλίππου γὰρ τοῦ παιανιέως φησὶν ὁ τὸν λόγον γεγραφὼς, ἀπενηνοχέναι γραφὴν παρανόμων. φαίνεται δὲ, οὐχ ὁ δημοσθένης, ἀλλ' ὁ ἡγήσιππος, τὴν κατὰ τοῦ καλλίππου γραφὴν ἐνστησάμενος. ἔτι δια, ἀλλ' ὁ λόγος συμβουλεύει περὶ τῆς ἁλοννήσου τοῖς ἀθηναίοις μὴ λαμβάνειν αὐτὴν, ἀλλ' ἀπολαμβάνειν, ᾧ διαφέρεται περὶ τῶν ὀνομάτων. ταῦτα δὲ αἰσχίνης φησὶ τὸν δημοσθένην συμβεβουλευκέναι τοῖς ἀθηναίοις. εἶτα τί τοῦτο δύναται πρὸς τὴν αὐτὴν ποιεῖσθαι συμβουλὴν καὶ δημοσθένης καὶ ἡγήσιππος. ἐπεὶ δὲ ἄλλα, τῆς αὐτῆς ἦσαν ἐν τῇ πολιτείᾳ προαιρέσεως, καὶ τοῖς φιλιππίζουσι τῶν ῥητόρων ἀντέλεγον. καὶ μέμνηται καὶ ὁ δημοσθένης τοῦ ἡγησίππου, ὡς καὶ πρεσβεύσαντος μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἀπεχθέντος τοῖς μακεδόσι. δῆλον οὖν ὅτι, ὁ μὲν τοῦ δημοσθένους λόγος ὁ περὶ τῆς ἁλοννήσου ῥηθεὶς, οὐ σώζεται· ἐκείνου δὲ οὐκ ὄντος, τὸν ἀριθμὸν τὰ προσέθεσαν αὐτῷ, ἀφορμὴν ἔχοντες τὸ, περὶ ἁλοννήσου λόγον εἰρῆσθαι τῷ ῥήτορι· οὐκέτι δὲ ἐξετάζοντες, εἰ τοῦτον εἰκὸς εἶναι τὸν ἐκείνου.

ὀκτήρευσ ε.

τὸ δὲ. ε.

τὸ νομίζειν ἐν ε.

ΣΧΟΛΙΑ.

ΠΕΡΙ ΑΛΟΝΗΣΟΥ ΛΟΓΟΣ.

1 ΑΝδρες ἀθηναῖοι, οὐκ ἔστιν ὅπως αἱ αἰτίαι, ἃς φίλιππος αἰτιᾶται, τοὺς ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς ὑμᾶς λέγοντας, κωλύσουσι, συμβουλεύειν ἡμᾶς γίγνεσθαι ὑπὲρ τῶν ὑμῖν συμφερόντων. δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ τὴν ἐπὶ τοῦ βήματος παρρησίαν, αἱ παρ' ἐκείνου πεμπό-
2 μεναι ἐπιστολαὶ ἀνέλοιεν. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βούλομαι, πρῶτον μὲν περὶ ὧν φίλιππος ἐπέσταλκε, περὶ τούτων διεξελθεῖν· ὕστερον δὲ, περὶ ὧν οἱ πρέσβεις λέγουσι, καὶ ἡμεῖς λέξομεν. φίλιππος γὰρ, ἄρχε-
3 ται μὲν περὶ ἁλοννήσου λέγων, ὡς ὑμῖν δίδωσιν ἑαυτοῦ οὖσαν· ὑμᾶς δὲ οὔ φησι δικαίως αὐτὴν ἀπαιτεῖν· οὐ γὰρ ὑμετέραν οὖσαν, οὔτε λαβεῖν, οὔτε νῦν ἔχειν. ἔλεγε δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς τοιούτους λόγους, ὅτε πρὸς αὐτὸν ἐπρεσβεύσαμεν, ὡς λῃστὰς ἀφελόμενος ταύτην τὴν νῆσον κτήσαιτο, καὶ προσήκειν
4 αὐτὴν ἑαυτοῦ εἶναι. τοῦτον δὲ τὸν λόγον ὡς οὐκ ἔστι δίκαιος, οὐ χαλεπόν ἐστιν αὐτὸν ἀφελέσθαι. ἅπαντες γὰρ οἱ λῃσταὶ, τοὺς ἀλλοτρίους τόπους καταλαμβάνοντες, καὶ τούτους ἐχυροὺς ποιούμενοι, ἐντεῦθεν τοὺς ἄλλους κακῶς ποιοῦσιν. ὁ δὴ τοὺς λῃστὰς τιμωρησάμενος καὶ κρατήσας, οὐκ ἀνθρώπου εἰκότα
5 λέγοι, εἰ φαίη, ἃ ἐκεῖνοι ἀδίκως καὶ ἀλλότρια εἶχον, ταῦτα ἑαυτοῦ γίγνεσθαι. εἰ γὰρ ταῦτα συγχωρήσετε, τί κωλύει, καὶ εἴ τινα τῆς ἀττικῆς λῃσταὶ τόπον καταλάβοιεν, ἢ λῆμνον, ἢ ἴμβρον, ἢ σκῦρον, καί τινες τούτους τοὺς λῃστὰς ἐκκόψαιεν, εὐθὺς καὶ τὸν τόπον τοῦτον οὗ ἦσαν οἱ λῃσταὶ, τὸν ὄντα ἡμέτερον, τῶν
6 τιμωρησαμένων τοὺς λῃστὰς γίγνεσθαι. φίλιππος δ' οὐκ ἀγνοεῖ ταῦτα,

ἐ. θ.

λέγει. ε. θ.

αὐτὴν. θ.

ἀφαιρεῖσθαι. ε.

1 Ανδρες ἀθηναῖοι) Τὸ προοίμιον κατὰ τὴν ἑρμηνείαν ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐμφαινομένων· οὐ γὰρ δεῖ διὰ τὰς τοῦ φιλίππου αἰτίας κωλύεσθαι τοὺς συμβούλους ὑπὲρ τῶν συμφερόντων λέγειν. ταῦτα δὲ ἄγραφος πραγματική. Οὐκ ἔστι) Πρότασις. Δεινὸν) Κατασκευή.
2 Εγὼ δ' ὑμ.) Προκατασκευὴ, ἤτοι προέκθεσις τῶν κεφαλαίων. Υστερον δὲ) Πρώτη ἐπαγωγὴ τοῦ κεφαλαίου ἐπὶ τοὺς ἀγῶνας ἀπὸ προτάσεως.
3 Ελεγε δὲ) Υποφορὰ ὁ τοῦ ἐναντίου λόγος. Τοῦτον δὲ τὸν λόγον) Τέτη ἀντιπρότασις, ἡ τῆς λύσεως ἐπαγγελία.
4 Αφελέσθαι) Ενταῦθα ἡ τοῦ κεφαλαίου εἰσαγωγὴ ἐκ τῶν τεσσάρων πεπλήρωται, προτάσεως, ὑποφορᾶς, ἀντιπροτάσεως, λύσεως. Απαντες) Λύσις ἐκ τῶν ἐπιχειρημάτων κατασκευῆς. Τιμωρησάμενος) καθ' ὑπόθεσιν ἐκ τοῦ εἰς ἀδύνατον

οὐ δίκαια λέγων. ἀλλ' εἰ καί τις ἄλλος ἐπιστάμενος, παρακρούσασθαι ἂν ὑ-
μᾶς οἴεται, ὑπὸ τῶν τὰ ἐνταῦθα διοικήσειν λεγόντων, ὡς ἂν αὐτὸς ἐκεῖνος
βούληται, καὶ πρὶν ὑπεσχημένων, καὶ νῦν δὲ πραττόντων. ἀλλὰ μὴν οὐ- 6
δὲ ἐκεῖνό γε λανθάνει αὐτὸν, ὅτι δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων ὁποτέρῳ ἂν
χρῆσθε ὑμεῖς, ἕξετε τὴν νῆσον, ἄν τε λάβητε, ἄν τ' ἀπολάβητε. τί οὖν αὐ- 7
τῷ διαφέρει, μὴ τῷ δικαίῳ ὀνόματι χρησάμενον ἀποδοῦναι ὑμῖν, ἀλλ'
δωρεὰν δεδωκέναι, τῷ ἀδίκῳ; οὐχ ἵν' εὐεργέτημά τι καταλογίσηται πρὸς
ὑμᾶς· γελοῖον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε τὸ εὐεργέτημα· ἀλλ' ἵν' ἐνδείξηται πᾶσι τοῖς
ἕλλησιν, ὅτι ἀθηναῖοι τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ χωρία ἀγαπῶσι παρὰ τοῦ μακε- 8
δόνος λαμβάνοντες. τοῦτο δὲ ὑμῖν οὐ ποιητέον ἐστὶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ὅταν
δὲ λέγῃ περὶ τούτων ὡς ἐθέλει διαδικάζεσθαι, οὐδὲν ἄλλο ἢ χλευάζει ὑ-
μᾶς, πρῶτον μὲν ἀξιῶν ἀθηναίους ὄντας, πρὸς τὸν ἐκ πέλλης ὁρμώμενον
περὶ τῶν νήσων διαδικάζεσθαι, πότερον ὑμέτεραι, ἢ ἐκείνου εἰσίν. ὁπότε γὰρ, 9
ἡ μὲν δύναμις ἡ ὑμετέρα, ἡ ἐλευθερώσασα τοὺς ἕλληνας, μὴ δύναται ὑ-
μῖν τὰ χωρία τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ διασώζειν, οἱ δὲ δικασταὶ οἷς ἂν ἐπιτρέψητε
οἱ κύριοι τῆς ψήφου, οὗτοι ὑμῖν σώζουσιν, ἐὰν μὴ φίλιππος αὐτοὺς ὠνῆται, πῶς
ὑμεῖς οὐχ ὁμολογουμένως, ὅταν ταῦτα διαπράττησθε, τῶν ἐν τῇ ἠπεί- 10
ρῳ ἁπάντων ἀφεστήκατε, καὶ ἐπιδείκνυται ἅπασιν ἀνθρώποις, ὅτι οὐδὲ περὶ
ἑνὸς ἂν αὐτῷ διαγωνίζησθε, εἰ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ θαλάττῃ, οὓς φατὲ ἰσχύειν,
μὴ διαγωνιεῖσθε, ἀλλὰ διαδικάσεσθε. ἔτι περὶ συμβόλων φησὶ πεπομ-
φέναι πρὸς ὑμᾶς τοὺς ποιησομένους ταῦτα δὲ κύρια ἔσεσθαι, οὐκ ἐπειδὰν 11
ἐν τῷ δικαστηρίῳ τῷ παρ' ὑμῖν κυρωθῇ, ὡς ὁ νόμος κελεύει· ἀλλ' ἐπειδὰν ὡς
ἑαυτὸν ἐπανενεχθῇ, ἔφεσιμον τὴν παρ' ὑμῶν γιγνομένην γνῶσιν ὡς ἑαυτὸν
ποιούμενος· βούλεται γὰρ ὑμῶν τοῦτο προλαβεῖν, καὶ ὁμολογούμενον ἐν τοῖς
συμβόλοις καταστῆσαι, ὅτι τῶν περὶ ποτίδαιαν γεγενημένων ἀδικημάτων, 12
οὐδὲν ἐγκαλεῖτε αὐτῷ ὡς ἀδικούμενοι, ἀλλὰ βεβαιοῦτε δικαίως αὐτὴν
ἐκεῖνον καὶ λαβεῖν καὶ κεκτῆσθαι. καίτοι ἀθηναίων οἱ ἐν ποτιδαίᾳ κατοικοῦν-
τες, οὐκ ὄντος αὐτοῖς πολέμου πρὸς φίλιππον, ἀλλὰ συμμαχίας, καὶ ὅρ-
κων ὀμωμοσμένων, οὓς φίλιππος τοῖς οἰκοῦσιν ἐν ποτιδαίᾳ ὤμοσεν, ἀφῃρέ- 13
θησαν ὑπ' αὐτοῦ τὰ κτήματα. ταῦτα δὲ βούλεται τὰ ἀδικήματα, παντα-
χόθεν παρ' ὑμῖν βεβαιώσασθαι, ὅτι οὔτε ἐγκαλεῖτε αὐτῷ, οὔτε ἡγεῖσθε ἀδικεῖ-
σθαι. ἐπεὶ ὅτι γε συμβόλων οὐδὲν δέονται μακεδόνες πρὸς ἀθηναίους, ὁ
παρεληλυθὼς ὑμῖν χρόνος τεκμήριον γενέσθω. οὔτε γὰρ ἀμύντας πατὴρ ὁ 14
φιλίππου, οὔτε οἱ ἄλλοι μακεδονίας βασιλεῖς, οὐδεπώποτε σύμβολα ἐποιή-
σαντο πρὸς τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν. καίτοι πλείους γε ἦσαν αἱ ἐπιμιξίαι
τότε πρὸς ἀλλήλους, ἢ νῦν εἰσίν· ἐφ' ἡμῖν γὰρ ἦν ἡ μακεδονία, καὶ φόρους ἡ-
μῖν ἔφερε, καὶ τοῖς ἐμπορίοις τότε μᾶλλον ἢ νῦν, ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ, κἀκεῖ- 15
νοι τοῖς παρ' ἡμῖν ἐχρῶντο· καὶ ἐμπορικαὶ δίκαι οὐκ ἦσαν ὥσπερ νῦν ἀκρι-
βεῖς, αἳ κατὰ μῆνα ποιοῦσι μηδὲν δεῖσθαι συμβόλων τοὺς τοσοῦτον ἀλλήλων
ἀπέχοντας. ἀλλ' ὅμως οὐδενὸς τοιούτου ὄντος τότε, οὐκ ἐλυσιτέλει σύμβολα
ποιησαμένους, οὔτ' ἐκ μακεδονίας πλεῖν ἀθήναζε δίκας ληψομένους, οὔ- 16
θ' ἡμῖν εἰς μακεδονίαν. ἀλλ' ἡμεῖς τε τοῖς ἐκεῖ νομίμοις, ἐκεῖνοί τε τοῖς παρ' ἡμῖν

ἀδιωάπτο ἀπαγωγῆς.

Ἀλλὰ μὴν οὐδὲ) Σημείωσαι ὅτι πάντα τὰ τῆς ἐπιστολῆς τῇ διανοίᾳ λύει ὁ ῥήτωρ· πολλὰ γὰρ ῥητῷ, τῇ διανοίᾳ λύεται.

Ἀλλ' ἐπειδὰν) Ἔφεσις, ἡ ἔγκλησις ἡ ἀπὸ μικροῦ εἰς μεῖζον κριτήριον προσκαλουμένη.

Συμβόλων) Σύμβολα λέγει τὰς δίκας τὰς κατὰ τὰ σύμβολα τῶν ἐμπόρων.

ε.θ. — χ. διαδικάσασθαι.β.ε.θ. — διαγωνίσασθε.ε.θ. — ὑπὲρ περὶ.θ. — ἡμᾶς.θ. — προκαταλαβεῖν. — ὑμῖν.θ. — ὑμῖν.θ. — νόμοις.θ.

τὰς δίκας ἐλάμβανον. μὴ οὖν ἀγνοεῖτε ὅτι τὰ σύμβολα ταῦτα γίγνεται, εἰς ὑποδοχὴν τοῦ μηδ' ἀμφισβητῆσαι ὑμᾶς ἔτι περὶ Ποτιδαίας. περὶ δὲ τῶν λῃστῶν, δίκαιόν φησιν εἶναι κοινῇ φυλάττειν τοὺς ἐν τῇ θαλάττῃ κακουργοῦντας, ὑμᾶς τε καὶ αὐτόν, οὐδὲν ἄλλο ἢ τοῦτ' ἀξιῶν, ὑφ' ἡμῶν εἰς τὴν θάλατταν καταστῆναι, καὶ ὁμολογῆσαι ὑμᾶς ὡς ἄνευ Φιλίππου οὐδὲ τὴν ἐν τῇ θαλάττῃ φυλακὴν δυνατοί ἐστε φυλάττειν· ἔτι δὲ καὶ δοθῆναι αὐτῷ ταύτην τὴν ἄδειαν, περιπλέοντι καὶ ὁρμιζομένῳ εἰς τὰς νήσους ἐπὶ προφάσει τῇ τῶν λῃστῶν φυλακῇ, διαφθείρειν τοὺς νησιώτας καὶ ἀφιστάναι ἀφ' ὑμῶν, καὶ μὴ μόνον τοὺς φυγάδας τοὺς παρ' ἑαυτοῦ εἰς Θάσον κεκομικέναι διὰ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἄλλας νήσους οἰκειώσασθαι, συμπέμπων τοὺς συμπλευσομένους μετὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ἡμετέρων, ὡς κοινωνήσοντας τῆς κατὰ θάλατταν φυλακῆς. καίτοι, οὔ φασί τινες αὐτὸν προσδεῖσθαι τῆς θαλάττης. ὁ δ' οὐδὲν δεόμενος, τριήρεις κατασκευάζεται, καὶ νεωσοίκους οἰκοδομεῖται, καὶ ἀποστόλους ἀποστέλλειν βούλεται, καὶ δαπάνας οὐ μικρὰς δαπανᾷ εἰς τοὺς κατὰ θάλατταν κινδύνους, ὧν οὐδὲν προτιμᾷ. ταῦτα οὖν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἀξιῶσαι ἂν ὑμᾶς συγχωρῆσαι αὐτῷ, εἰ μή, ὑμῶν μὲν κατεφρόνει, οἷς δ' ἐνθάδε προῄρηται φίλους κεκτῆσθαι, τούτοις διεπίστευεν, οἳ οὐκ αἰσχύνονται Φιλίππῳ ζῶντες, καὶ οὐ τῇ ἑαυτῶν πατρίδι, καὶ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς λαμβάνοντες, οἴονται οἴκαδε λαμβάνειν, τὰ οἴκοι πωλοῦντες; περὶ δὲ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς εἰρήνης, ἣν ἔδοσαν ἡμῖν οἱ πρέσβεις οἱ παρ' ἐκείνου πεμφθέντες ἐπανορθώσασθαι, ὅτι ἐπηνωρθωσάμεθα ὃ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμολογεῖται δίκαιον εἶναι, ἑκατέρους τὰ ἑαυτῶν ἔχειν, ἀμφισβητεῖ μὴ δεδωκέναι, μηδὲ τοὺς πρέσβεις ταῦτα εἰρηκέναι πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἄλλο ἢ πεπεισμένος ὑπὸ τούτων οἷς χρῆται φίλοις, ὡς ὑμεῖς οὐ μνημονεύετε τὰ ἐν τῷ δήμῳ εἰρημένα. μόνον δὲ τοῦτο οὐχ οἷόν τέ ἐστιν ὑμῖν ἀμνημονῆσαι· ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ καὶ οἱ πρέσβεις ὑμῖν οἱ παρ' ἐκείνου ἥκοντες διελέγοντο, καὶ τὸ ψήφισμα ἐγράφη· ὥστε οὐχ οἷόν τέ ἐστι παραχρῆμα τῶν λόγων εἰρημένων, καὶ εὐθὺς τοῦ ψηφίσματος ἐπαναγιγνωσκομένου, τὴν καταψευδομένην γνώμην τῶν πρέσβεων, ταύτην ὑμᾶς χειροτονῆσαι· ὥστε τοῦτο μὲν οὐ κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ καθ' ὑμῶν ἐπέσταλκεν, ὡς ὑμεῖς περὶ ὧν οὐκ ἠκούσατε, περὶ τούτων ἀποκρινάμενοι, τὴν γνώμην ἀπεστάλκατε. καὶ οἱ μὲν πρέσβεις αὐτοί, ὧν κατεψεύδετο τὸ ψήφισμα, ὅτε ἀπεκρίνασθε αὐτοῖς ἀναγιγνώσκοντες, καὶ ὅτε ἐπὶ ξένια αὐτοὺς ἐκαλεῖτε, οὐκ ἐτόλμησαν παρελθεῖν, οὐδ' εἰπεῖν ὅτι καταψεύδεσθε ἡμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φατὲ ἡμᾶς εἰρηκέναι ἃ οὐκ εἰρήκαμεν, ἀλλὰ σιωπῇ ἀπιόντες ᾤχοντο. βούλομαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ γὰρ εὐδοκίμησεν ὁ Πύθων παρ' ἡμῖν ἐν τῇ δημηγορίᾳ ὁ τότε πρεσβεύων, αὐτοὺς τοὺς λόγους οὓς ἔλεγεν ὑπομνῆσαι· οἶδα γὰρ ὅτι μνημονεύσετε· παραπλήσιοι δ' ἦσαν οἷς καὶ νῦν ἐπέσταλκε Φίλιππος. ἐνεκάλει γὰρ ἡμῖν τοῖς διαβάλλουσι τὸν Φίλιππον, καὶ ὑμῖν ἐμέμφετο, ὅτι ὡρμηκότος αὐτοῦ εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, καὶ προῃρημένου μάλιστα τῶν Ἑλλήνων φίλους κεκτῆσθαι, αὐτοὶ κωλύετε, ἀποδεχόμενοι τοὺς λόγους τῶν συκοφαντούντων, καὶ χρήματα ἐκεῖνον αἰτιώντων καὶ διαβαλλόντων. τοὺς

18 Κεκομικέναι) Ἐλκύσαντες ἀπ' αὐτοὺς τῶν Θασίων, ὡς μάλιστα Φιλίππῳ προσδιδόναι τὰ πράγματα, ἐφυγαδεύθησαν ἐκ τῶν πολιτῶν. τούτους ὁ Φίλιππος πείσας, τοὺς περὶ τὸν χάριτα κατήγαγε. τὸ δὲ τοὺς παρ' αὐτοῦ, ἀντὶ τοῦ τοὺς τὰ αὐτοῦ φρονοῦντας.

19 Κατασκευάζεται) Ἀντὶ τοῦ κατασκευάσασθαι· κυρίως γὰρ ἐπὶ μὲν τοῦ δημιουργοῦ λέγομεν κατασκευάζειν· ἐπὶ δὲ τοῦ τὰ ἀναλώματα παρέχοντος, κατασκευάζεσθαι.

ὑμᾶς. ε. θ. — τῆς. θ. — ἡμᾶς. ε. — ὑμῶν. ε. θ. — ὑμῶν. ε. θ. — ὑμετ. ε. θ. — κοινωνήσοντας. θ. — ε. θ. — ὑμῖν. ε. θ. — ἐπαναγιγνωσκομένου. θ. — ἀπεστάλκατε. τ. ε. αὐτοί. γ. — ε. θ. — ε. θ. — ὑμῖν. θ. — ὑμᾶς. ε. — ἡγήσασθαι. θ. — ἀπι. β. γ.

γὰρ τοιούτοις λόγοις ὅταν ἀπαγγελλόντων ἀκούῃ, ὅτι καλῶς ἤκουσεν, ὑμεῖς δὲ ἀποδέχε-
σθε, μεταβάλλειν αὐτὸν τὴν γνώμην, ὅταν ἄπιστος φαίνηται τούτοις, ὧν προείρηται εὐερ- 27
γέτης εἶναι. ἐκέλευσεν οὕτω τοὺς λέγοντας ἐν τῷ δήμῳ, τῇ μὲν εἰρήνῃ μὴ ἐπιτιμᾶν· οὐ
γὰρ ἄξιον εἶναι εἰρήνην λύειν· εἰ δέ τι μὴ καλῶς γέγραπται ἐν τῇ εἰρήνῃ, τοῦτο ἐπανορθώ-
σασθαι, ὡς ἅπαντα Φιλίππου ποιήσοντα, ὅσα ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε. ἐὰν δὲ, διαβάλ-
λωσι μὲν, αὐτοὶ δὲ μηδὲν γράφωσι, δι' οὗ, ἡ μὲν εἰρήνη ἔσται· παύσεται δὲ ἀπιστούμενος 28
Φίλιππος, μὴ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις. καὶ τούτους τοὺς λόγους ὑμεῖς
ἀκούοντες, ἀπεδέχεσθε, καὶ δίκαια ἔφατε τὸν πύθωνα λέγειν, καὶ ἦν δίκαια. ἔλεγε δὲ [Ελεγ.) Ἐπίκρισις.]
τοὺς λόγους τούτους, οὐχ ὅπως λυθείη ἐκ τῆς εἰρήνης, ἃ ἦν ἐκείνῳ συμφέροντα, καὶ ὧν
πολλὰ χρήματα ἀνήλωκει ὥστε γενέσθαι, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν ἐνθάδε διδασκάλων 29
προδεδιδαγμένος, οἳ οὐκ ᾤοντο εἶναι τὸν γράψοντα ἐναντία τῷ Φιλοκράτους ψηφί-
σματι, τῷ ἀπολωλεκότι ἀμφίπολιν. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, παράνομον μὲν οὐδὲν [* ε. θ.]
ἐτόλμησα γράψαι· τῷ δὲ Φιλοκράτους ψηφίσματι, ὃ ἦν παράνομον, τἀναντία ἔγρα-
ψα, ὡς ἐγὼ ἐπιδείξω. τὸ γὰρ ψήφισμα τὸ τοῦ Φιλοκράτους, καθ' ὃ ὑμεῖς ἀπώλλυτε ἀμ- 30
φίπολιν, ἐναντίον ἦν τοῖς προτέροις ψηφίσμασι, καθ' ἃ ὑμεῖς* ἐκτήσασθε ταύτην τὴν [*ἐκτήσασθε. γ.]
χώραν. τοῦτο μὲν οὖν παράνομον ἦν τὸ ψήφισμα τὸ τοῦ Φιλοκράτους· καὶ οὐχ οἷόν τε
ἦν, τὸν τὰ ἔννομα γράφοντα, τὰ αὐτὰ τῷ παρανόμῳ ψηφίσματι γράφειν. ἐκείνοις δὲ
τοῖς προτέροις ψηφίσμασι τοῖς οὖσιν ἐννόμοις καὶ σώζουσι τὴν* ὑμετέραν χώραν τὰ αὐ- 31 [*ἡμετ. γ. ε. θ.]
τὰ γράφων, ἔννομά τε* ἔγραφον καὶ ἐξήλεγχον τὸν Φίλιππον. ὅτι ἐξηπάτα ὑμᾶς, καὶ οὐκ [*χ. ἔγραψα καὶ ἐξήλεγξα. β. ε. θ.]
ἐπανορθώσασθαι ἐβούλετο τὴν εἰρήνην, ἀλλὰ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας ἀπίστους κα-
ταστῆσαι· καὶ ὅτι μὲν δοὺς τὴν ἐπανόρθωσιν, νῦν ἔξαρνός ἐστιν, ἅπαντες ἴστε. φησὶ δὲ ἀμ-
φίπολιν ἑαυτοῦ εἶναι· ὑμᾶς γὰρ ψηφίσασθαι ἐκείνου εἶναι, ὅτ'* ἐψηφίζεσθε ἔχειν αὐτὸν ἃ εἶ- 32 [*χ. ἐψηφίσασθε. β.]
χεν. ὑμεῖς δὲ, τὸ μὲν ψήφισμα τοῦτο ἐψηφίσασθε· οὐ μέντοι γε ἐκείνου εἶναι ἀμφίπολιν·
ἔστι γὰρ ἔχειν καὶ τἀλλότρια· καὶ οὐχ ἅπαντες οἱ ἔχοντες, τὰ ἑαυτῶν ἔχουσιν, ἀλλὰ πολ-
λοὶ καὶ τἀλλότρια κέκτηνται. ὥστε τοῦτό γε τὸ σοφὸν* αὐτοῦ, ἠλίθιόν ἐστι. καὶ τοῦ μὲν Φι- [*αὐτοῦ. θ.]
λοκράτους ψηφίσματος* μέμνηται, τῆς δὲ ἐπιστολῆς, ἣν πρὸς ὑμᾶς ἔπεμψεν ὅτ' ἀμ- 33 [*μέμνημαι. θ.]
φίπολιν ἐπολιόρκει, ἐπιλέλησται· ἐν ᾗ ὡμολόγει τὴν ἀμφίπολιν* ὑμετέραν εἶναι· ἔφη γὰρ [*ἡμετ. ε. θ.]
ἐκπολιορκήσας* ὑμῖν ἀποδώσειν, ὡς οὖσαν* ὑμετέραν, καὶ οὐ τῶν ἐχόντων. κἀκεῖνοι μὲν [*ἡμῖν ε.] [*ἡμετ. ε.]
ὡς ἔοικεν, οἱ πρότερον ἐν ἀμφιπόλει οἰκοῦντες πρὶν Φίλιππον λαβεῖν, τὴν ἀθηναίων
χώραν εἶχον. ἐπειδὴ δὲ Φίλιππος αὐτὴν* εἴληφεν, οὐ τὴν ἀθηναίων χώραν, ἀλλὰ τὴν ἑαυ- 34 [*ἔλαβεν. ε.]
τοῦ ἔχει; οὐδ' ὄλυνθόν γε, οὐδ' ἀπολλωνίαν, οὐδὲ παλλήνην, οὐκ ἀλλοτρίας, ἀλλὰ
τὰς ἑαυτοῦ χώρας κέκτηται; ἆρ' ὑμῖν δοκεῖ πεφυλαγμένως ἅπαντα πρὸς* ὑμᾶς ἐπι- [*ἡμᾶς. ε.]
στέλλειν, ὅπως ἂν φαίνηται καὶ λέγων καὶ πράττων ἃ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ὁμολο-
γεῖται δίκαια εἶναι, ἀλλ' οὐ σφόδρα καταπεφρονηκέναι; ὃς τὴν χώραν ἣν οἱ Ἕλληνες, 35
καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ περσῶν ἐψηφίσαντο καὶ ὡμολογήκασιν ὑμετέραν εἶναι, ταύτην φησὶν
ἑαυτοῦ καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι; περὶ δὲ τοῦ ἑτέρου ἐπανορθώματος, ὃ ὑμεῖς ἐν τῇ εἰρήνῃ
ἐπηνωρθώσασθε, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ὅσοι μὴ κοινωνοῦσι τῆς εἰρήνης, ἐλευθέρους καὶ αὐτονό-
μους εἶναι· καὶ ἐάν τις ἐπ' αὐτοὺς στρατεύῃ, βοηθεῖν τοὺς κοινωνοῦντας τῆς εἰρήνης, ἡγούμενοι 36
καὶ δίκαιον εἶναι τοῦτο καὶ φιλάνθρωπον, μὴ μόνον ἡμᾶς καὶ τοὺς συμμάχους τοὺς* ἡμε- [*ὑμετ. β. γ. ε. θ.]
τέρους, καὶ Φίλιππον καὶ τοὺς συμμάχους τοὺς ἐκείνου ἄγειν τὴν εἰρήνην· τοὺς δὲ μήτε
*ἡμετέρους ὄντας, μήτε Φιλίππου συμμάχους, ἐν μέσῳ κεῖσθαι, καὶ ὑπὸ τῶν κρειττό- [*ὑμετ. θ.]
νων ἀπόλλυσθαι, ἀλλὰ καὶ τούτοις διὰ τὴν* ὑμετέραν εἰρήνην ὑπάρχειν σωτηρίαν, καὶ τῷ 37 [*ἡμετ. ε.]

ἀντὶ εἰρήνης ἡμᾶς ἄγειν καταθεμένους τὰ ὅπλα. τοῦτο δὲ ὃ ἐπηνώρθωμαι ὁμολογῶν ἐν τῇ ἐπιστολῇ ὡς ἀκούετε, δίκαιόν τε εἶναι καὶ δέχεσθαι· Φεραίων δὲ τὴν μὲν ἀφῄρηται τὴν πόλιν, καὶ φρουρὰν ἐν τῇ ἀκροπόλει κατέστησεν, ἵνα δὴ αὐτόνομοι ὦσιν. ἐπὶ δ' Ἀμβρακίαν

38 στρατεύεται· τὰς δ' ἐν Κασσωπίᾳ τρεῖς πόλεις, Πανδοσίαν, καὶ Βουχέτιον, καὶ Ἐλάτειαν, Ἠλείων ἀποικίας, κατακαύσας τὴν χώραν, καὶ εἰς τὰς πόλεις βιασάμενος, παρέδωκεν Ἀλεξάνδρῳ τῷ κηδεστῇ τῷ ἑαυτοῦ, δουλεύειν. καὶ σφόδρα γε βούλεται τοὺς Ἕλληνας ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους, ὡς δηλοῖ τὰ ἔργα. περὶ δὲ τῶν ὑποσχέσεων ὧν ὑμῖν διατε-

39 λεῖ ὑπισχνούμενος, ὡς μεγάλα ὑμᾶς εὐεργετήσων, καταψεύδεσθαί με φησιν αὐτοῦ, διαβάλλοντα πρὸς τοὺς Ἕλληνας· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν πώποτέ φησιν ὑπεσχῆσθαι. οὕτως ἀναιδής ἐστιν, ὃ ἐν ἐπιστολῇ γεγραφώς, ἥ ἐστι νῦν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, ὅτι ἐπιστομιεῖ ἡμᾶς ἔφη τοὺς αὐτῷ ἀντιλέγοντας, ἐὰν εἰρήνη γένηται, τοσαῦτα ἀγαθὰ ἡμᾶς ποιήσειν, ἃ

40 γράφειν ἂν ἤδη, εἰ ᾔδει τὴν εἰρήνην ἐσομένην, δῆλον ὡς προκεχειρισμένων, καὶ ἑτοίμων ὄντων τῶν ἀγαθῶν ἃ ἐμέλλομεν πείσεσθαι, τῆς εἰρήνης ἐσομένης· γενομένης δὲ τῆς εἰρήνης, ἃ μὲν ἡμεῖς ἐμέλλομεν ἀγαθὰ πείσεσθαι, ἐκποδών ἐστι. φθορὰ δὲ τῶν Ἑλλήνων τοσαύτη γέγονεν ὅσην ὑμεῖς ἴστε. ὑμῖν δ' ἐν τῇ νῦν ἐπιστολῇ ὑπισχνεῖται, ἐὰν τοῖς μὲν αὐ-

41 τοῦ φίλοις καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ λέγουσι πιστεύητε, ἡμᾶς δὲ τοὺς διαβάλλοντας αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς τιμωρήσησθε, ὡς μεγάλα ὑμᾶς εὐεργετήσει. τὰ μέντοι εὐεργετήματα, τοιαῦτα ἔσται· οὔτε τὰ ὑμέτερα ὑμῖν ἀποδώσει· ἑαυτοῦ γὰρ φησιν εἶναι· οὔτε ἐν τῇ οἰκουμένῃ αἱ δωρεαὶ ἔσονται, ἵνα μὴ διαβληθῇ πρὸς τοὺς Ἕλληνας· ἀλλ' ἄλλη τις χώρα, καὶ ἄλλος τις

42 ὡς ἔοικε τόπος φανήσεται, οὗ ὑμῖν αἱ δωρεαὶ δοθήσονται. περὶ δὲ ὧν ἐν τῇ εἰρήνῃ εἴληφε χωρίων ὑμῶν ἐχόντων, παρὰ σπονδὰς καὶ λύων τὴν εἰρήνην, ἐπειδὴ οὐκ ἔχει ὅ, τι εἴπῃ, ἀλλ' ἀδικῶν φανερῶς ἐξελέγχεται, ἐπιτρέπειν φησὶ περὶ τούτων ἕτοιμος εἶναι ἴσῳ καὶ κοινῷ δικαστηρίῳ, περὶ ὧν μόνων οὐδὲν δεῖ ἐπιτροπῆς, ἀλλ' ἀριθμὸς ἡμερῶν ἐστιν ὁ κρί-

43 νων· ἅπαντες γὰρ ἴσμεν τίνι μηνί, καὶ ποίᾳ ἡμέρᾳ ἡ εἰρήνη ἐγένετο. ὥσπερ δὲ ταῦτα ἴσμεν, κἀκεῖνα ἴσμεν, τίνι μηνὶ καὶ τίνι ἡμέρᾳ Σέρριον τεῖχος, καὶ Ἐργίσκη, καὶ ἱερὸν ὄρος ἑάλω. οὐ δὴ ἀφανῆ ἐστι ταῦτα οὕτω πραχθέντα, οὐδὲ κρίσεως δεόμενα, ἀλλὰ πᾶσι γνώριμα, πότερος πρότερος μήν ἐστιν, ἐν ᾧ ἡ εἰρήνη ἐγένετο, ἢ ἐν ᾧ τὰ χωρία ἑάλω. φησὶ δὲ καὶ

44 τοὺς αἰχμαλώτους ὑμῶν ὅσοι ἐν τῷ πολέμῳ ἑάλωσαν, ἀποδεδωκέναι· ὃς τὸν μὲν Καρύστιον τὸν πρόξενον τῆς ἡμετέρας πόλεως, ὑπὲρ οὗ ὑμεῖς τρεῖς πρεσβείας ἐπέμψατε τοῦτον ἀπαιτοῦντες τὸν ἄνδρα, ἐκεῖνος οὕτω σφόδρα ὑμῖν ἐβούλετο χαρίσασθαι, ὥστε ἀπέκτεινε, καὶ οὐδὲ ἀναίρεσιν ἔδωκεν ἵνα ταφῇ. περὶ δὲ Χερρονήσου, ἅ τε ἐπιστέλλει πρὸς ἡ-

45 μᾶς ἄξιόν ἐστιν ἐξετάσαι· ἔτι δὲ καὶ ἃ πράττει, καὶ ταῦτ' εἰδέναι. τὸν μὲν γὰρ τόπον ἅπαντα τὸν ἔξω Ἀγορᾶς, ὡς ἑαυτοῦ ὄντα, καὶ ὑμῖν οὐδὲν προσήκοντα, δέδωκε καρποῦσθαι Ἀπολλωνίδῃ τῷ Καρδιανῷ. καίτοι Χερρονήσου οἱ ὅροι εἰσίν, οὐκ Ἀγορά, ἀλλ' ὁ βωμὸς τοῦ Διὸς τοῦ Ὁρίου, ὅς ἐστι μεταξὺ Πτελεοῦ καὶ Λευκῆς ἀκτῆς, οὗ ἡ διώρυχ' ἔμελλε Χερρονήσου ἔσε-

46 σθαι, ὡς τὸ ἐπίγραμμα τὸ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ Διὸς τοῦ Ὁρίου δηλοῖ. ἔστι δὲ τουτί·

Τόνδε καθιδρύσαντο θεῷ περικαλλέα βωμόν,
Λευκῆς καὶ Πτελεοῦ μέσσον ὅρον θέμενοι,
Ἐνναέται χώρης σημήϊον· ἀμμορίης δὲ
47 Αὐτὸς ἄναξ μακάρων ἐστὶ μέσος Κρονίδης.

ταύτην μέντοι τὴν χώραν τοσαύτην οὖσαν, ὅσην οἱ πολλοὶ ὑμῶν ἴσασιν, ὡς ἑαυτοῦ οὖσαν, τὴν μὲν αὐτὸς καρποῦται, τὴν δὲ ἄλλοις δωρεὰς δέδωκε καὶ ἅπαντα τὰ κτήματα

τὰ ὑμέ-

τὰ ὑμέτερα ὑφ᾽ ἑαυτοῦ ποιεῖται· καὶ οὐ μόνον τὴν ἔξω Ἀγορᾶς χώραν σφετερίζεται, ἀλλὰ καὶ πρὸς Καρδιανούς, οἱ οἰκοῦσιν ἔξω Ἀγορᾶς, ἐπιστέλλει ἐν 48 τῇ νῦν ἐπιστολῇ, ὡς δεῖ ὑμᾶς διαδικάζεσθαι πρὸς Καρδιανοὺς τοὺς οἰκοῦντας ἐν τῇ ὑμετέρᾳ, εἴ τι πρὸς αὐτοὺς διαφέρεσθε. διαφέρονται δὲ πρὸς ὑμᾶς, σκέψασθε εἰ περὶ μικροῦ. ἑαυτῶν φασι τὴν χώραν ἐν ᾗ οἰκεῖν, καὶ οὐχ ὑμετέραν εἶναι· καὶ τὰ μὲν ὑμέτερα εἶναι ἐγκτήματα φασίν, ὡς ἐν ἀλλο 49 τρίᾳ· τὰ δ᾽ αὐτῶν, κτήματα, ὡς ἐν οἰκείᾳ. καὶ ταῦτα ὑμέτερον πολίτην γράψαι ἐν ψηφίσματι Κάλλιππον τὸν Παιανιέα. καὶ τοῦτό γε ἀληθῆ λέγουσιν· ἔγραψε γάρ· καὶ ἐμοῦ γε αὐτὸν γραψαμένου παρανόμων γραφήν, ὑμεῖς ἀπεψηφίσασθε. οὕτω τοι ἀμφισβητήσιμον ὑμῖν τὴν χώραν κατεσκεύακεν. ὅπου 50 δὲ περὶ τούτου τολμήσετε πρὸς Καρδιανοὺς διαδικάζεσθαι, εἴθ᾽ ὑμετέρα ἐστὶν εἴτ᾽ ἐκείνων ἡ χώρα, διὰ τί οὐ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους Χερρονησίτας ὁ αὐτὸς δίκαιόν ἐστι; καὶ οὕτως ὑβριστικῶς ὑμῖν χρῆται, ὥστε φησίν, ἐὰν μὴ θέλωσι διαδικάζεσθαι οἱ Καρδιανοί, αὐτὸς ἀναγκάσειν, ὡς ὑμῶν γε οὐκ ἂν δυναμένων 51 οὐδὲν ἀναγκάσαι Καρδιανοὺς τὰ δίκαια πρὸς ὑμᾶς ποιεῖσθαι. ἐπειδὴ δὲ ὑμεῖς οὐ δύνασθε, αὐτός φησι τοῦτο ἀναγκάσειν αὐτοὺς ποιῆσαι. ἆρ᾽ οὐ μεγάλα ὑμᾶς φαίνεται εὐεργετῶν; καὶ ταύτην τὴν ἐπιστολὴν λέγουσί τινες εὖ ἔφασαν γεγράφθαι, οἳ πολὺ ἂν δικαιότερον ὑφ᾽ ὑμῶν ἢ Φίλιππος μισοῖντο. ἐκεῖνος μὲν γὰρ 52 ἑαυτῷ κλώμενος δόξαν καὶ μεγάλα ἀγαθά, ἅπαντα καθ᾽ ὑμῶν πράττει. ὅσοι δ᾽ Ἀθηναῖοι ὄντες, μὴ τῇ πατρίδι, ἀλλὰ Φιλίππῳ εὔνοιαν ἐνδείκνυνται, προσήκει αὐτοὺς ὑφ᾽ ὑμῶν κακοὺς κακῶς ἀπολωλέναι, εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις, καὶ μὴ ἐν ταῖς πτέρναις καταπεπατημένον 53 φορεῖτε. λοιπὸν μοι ἐστὶν ἔτι, πρὸς ταύτην τὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔχομεν, καὶ τοὺς λόγους τῶν πρέσβεων, γράψαι τὴν ἀπόκρισιν, ἣν ἡγοῦμαι δικαίαν τε εἶναι καὶ συμφέρουσαν ὑμῖν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙ τῶν ἐν Χερρονήσῳ.

Ὁ λόγος οὗτος ὑπὲρ Διοπείθους εἴρηται, καὶ ὧν ἐκεῖνος παρ᾽ Ἀθηναίοις κατηγόρηται. ἦν μὲν γὰρ Χερρόνησος ἡ περὶ Θράκην, τῶν Ἀθηναίων κτῆμα ἀρχαῖον. εἰς δὲ ταύτην ἀπέστειλαν κληρούχους, ... ἑαυτῶν. ἔθος δὲ ἦν τοῦτο παλαιὸν τοῖς Ἀθηναίοις, ὅσοι πένητες ἦσαν αὐτῶν, καὶ ἀκτήμονες οἴκοι, τούτους πέμπειν ἐποίκους εἰς τὰς ἔξω πόλεις τὰς ἑαυτῶν, καὶ ἐλάμβανον ... ὅπλα τε ἐκ τοῦ δημοσίου, καὶ ἐφόδια. καὶ τότε τοίνυν τοῦτο γέγονε καὶ πέπομφασιν ἐποίκους εἰς τὴν Χερρόνησον, στρατηγὸν αὐτοῖς δόντες Διοπείθη. οἱ μὲν οὖν ἄλλοι Χερρονησῖται τοὺς ἐπελθόντας ἐδέξαντο, καὶ μετέδωκαν αὐτοῖς καὶ οἰκιῶν καὶ γῆς. Καρδιανοὶ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, λέγοντες ἰδίαν χώραν οἰκεῖν, καὶ οὐκ Ἀθηναίων. ἐπιστὰς οὖν ὁ Διοπείθης ἐπολέμει Καρδιανοῖς. οἱ δὲ παρὰ Φίλιππον καταφεύγουσι· καὶ ὃς ἐπιστέλλει τοῖς Ἀθηναίοις μὴ βιάζεσθαι Καρδιανούς, ὡς αὐτοὶ προσποιοῦνται, ἀλλὰ δικάσασθαι πρὸς αὐτούς, εἴ τι φασὶν ἠδικῆσθαι. ὡς δὲ οὐκ ἤκουσαν τούτων οἱ Ἀθηναῖοι, βοηθεῖν τοῖς Καρδιανοῖς ἔπεμψεν. ἐφ᾽ οἷς ἀγανακτήσας ὁ Διοπείθης, τοῦ Φιλίππου περὶ τὴν μεσογείαν τὴν ἄνω Θρᾴκην πολεμοῦντος πρὸς τὸν Ὀδρυσῶν βασιλέα, τὴν παράλιον Θρᾴκην ἐπῆλθεν, οὖσαν ὑπὸ Μακεδόνας, καὶ πόλεις ... ἐπόρθησε καὶ ἐσχεν ... ἀναχωρήσας ἐς τὴν Χερρόνησον, καὶ ἐν ἀσφαλείᾳ ἦν. διόπερ ὁ Φίλιππος οὐ δυνηθεὶς ὅπλοις αὐτὸν ἀμύνασθαι, πέμπει ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, κατηγορῶν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ λέγων αὐτὸν παραβεβηκέναι τὴν εἰρήνην αὐτοῖς. καὶ οἱ φιλιππίζοντες τῶν ῥητόρων, καταφέρονται τοῦ Διοπείθους, καὶ κολάζειν ἀξιοῦσιν αὐτόν. πρὸς οὓς ὁ Δημοσθένης ἀνθιστάμενος, δίκαια μὲν Διοπείθους ἐστιν ... ἄδικά φησιν αὐτὸν πεποιηκέναι. Φίλιππον γὰρ πολὺ πρότερον παραβαίνοντα τὴν εἰρήνην, καὶ ἀδικοῦντα τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν, εἰκότως καὶ ταῦτα ἔργα πολεμίου δεῖ πάσχειν. οὔτε συμφέρειν λέγει τοῖς Ἀθηναίοις κολάσαι τὸν στρατηγόν, καὶ διαλῦσαι τὸ ὑπ᾽ ἐκείνου διώκομεν, ἵνα μὴ ἀποκρίνηται Χερρονήσου Φίλιππος. τὸ δὲ ὅλον, ἐπὶ πόλεμον παρακαλεῖ, καὶ τοῦ Φιλίππου ποιεῖται πολλὴν κατηγορίαν, ὡς ἀδίκου καὶ παρασπόνδου, καὶ τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς Ἕλλησιν ἐπιβουλεύοντος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΠΕΡΙ ΤΩΝ ἐν χεῤῥονήσῳ.

1 ΕΔΕΙ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς λέγοντας ἅπαντας ἐν ὑμῖν, μήτε πρὸς ἔχθραν ποιεῖσθαι λόγον μηδένα, μήτε πρὸς χάριν· ἀλλ' ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖτο, τοῦτ' ἀποφαίνεσθαι, 2 ἄλλως τε καὶ περὶ κοινῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων ὑμῶν βουλευομένων. ἐπειδὴ δ' ἔνιοι, τὰ μὲν φιλονεικίᾳ, τὰ δ' ἡτινιδήποτ' αἰτίᾳ προάγονται λέγειν, ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς πολλοὺς δεῖ πάντα τἄλλ' ἀφέντας, ἃ τῇ πόλει νομίζετε συμφέρειν, ταῦτα καὶ ψηφίζεσθαι καὶ πράττειν. 3 ἡ μὲν οὖν σπουδὴ, περὶ τῶν ἐν χεῤῥονήσῳ πραγμάτων ἐστὶ καὶ τῆς στρατείας, ἣν ἑνδέκατον μῆνα τουτονὶ Φίλιππος ἐν Θρᾴκῃ ποιεῖται· τῶν δὲ λόγων οἱ πλεῖστοι, περὶ ὧν Διοπείθης πράττει καὶ μέλλει ποιεῖν, εἴρηνται. ἐμοὶ δὲ, ὅσα μὲν τις αἰτιᾶταί τινα τούτων, οὓς κατὰ τοὺς νόμους ἐφ' ὑμῖν 4 ἐστὶν ὅταν βούλησθε κολάζειν, καὶ ἤδη δοκεῖ, καὶ μικρὸν ἐπισχοῦσι, περὶ αὐτῶν σκοπεῖν ἐξεῖναι χωρεῖν ἡγοῦμαι. καὶ οὐ πάνυ δεῖ περὶ τούτων, οὔτ' ἐμὲ, οὔτ' ἄλλον οὐδένα διισχυρίζεσθαι· ὅσα δ' ἐχθρὸς ὑπάρχων τῇ πόλει Φίλιππος, καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ Ἑλλήσποντον ὤν, πειρᾶται προλαβεῖν, κἂν ἅπαξ 5 ὑστερίσωμεν, οὐκ ἔτ' ἐξέσομεν σῶσαι· περὶ τούτων δ' οἶμαι τὴν ταχίστην συμφέρειν καὶ βεβουλεῦσθαι καὶ παρεσκευάσθαι, καὶ μὴ τοῖς περὶ τῶν ἄλλων θορύβοις καὶ ταῖς κατηγορίαις ἀπὸ τούτων ἀποδρᾶναι. πολλὰ δὲ θαυμάζων τῶν εἰωθότων λέγεσθαι παρ' ὑμῖν, οὐδενὸς ἧττον, ὦ ἄν-6 δρες Ἀθηναῖοι, τεθαύμακα, ὃ καὶ πρώην τινὸς ἤκουσα εἰπόντος ἐν τῇ βουλῇ, ὡς ἄρα δεῖ τὸν συμβουλεύοντα, ἢ πολεμεῖν ἁπλῶς, ἢ ἄγειν τὴν εἰρήνην συμβουλεύειν. ἔστι δὲ, εἰ μὲν ἡσυχίαν Φίλιππος ἄγει, καὶ μήτε τῶν ἡμετέρων ἔχει παρὰ τὴν εἰρήνην μηδὲν, μήτε συσκευάζεται πάντας 7 ἀνθρώπους ἐφ' ὑμᾶς, οὐδὲν δεῖ λέγειν, ἀλλ' ἁπλῶς εἰρήνην ἀκτέον. καὶ τά γε ἀφ' ὑμῶν, ἕτοιμα ὑπάρχοντα ὁρῶ. εἰ δ', ἃ μὲν ἡμεῖς ὠμόσαμεν, καὶ ἐφ' οἷς τὴν εἰρήνην ἐποιησάμεθα, ἔστιν ἰδεῖν, καὶ γεγραμμένα κεῖται· φαίνεται δ' ἀπ' ἀρχῆς ὁ Φίλιππος, πρὶν Διοπείθην ἐκπλεῦσαι καὶ 8 τοὺς κληρούχους, οὓς νῦν αἰτιῶνται πεποιηκέναι τὸν πόλεμον, πολλὰ μὲν τῶν ἡμετέρων ἀδίκως εἰληφώς, παρ' ὧν ψη-

Marginal notes: ἐ.κ.β. — ἐ.κ.θ. — "χ. ἀφιέν-τας.κ. — ἐ.κ.θ. — "γρ. μακρὰν.κ. — "ἡμῶν.κ. — "περὶ.θ.

ΣΧΟΛΙΑ.

1 ΤΙΝΕΣ ἐνόμισαν τὸ λόγου δικανικοῦ εἴδους, λέγοντες, ὅτι ἀπολογίαν ἔχει Διοπείθους, καὶ κατηγορίαν Φιλίππου· ὁ δὲ ἐπιφαίνεται ὁ τεχνικὸς, συμβουλευτικοῦ αὐτὸν εἴδους λέγει εἶναι. ἐπειδὴ, φησὶ, τῆς κατηγορίας πλείονα τὴν συμβουλὴν ἔχει. τὸ δὲ ἀληθέστερον ἐστὶν οὕτως. εἰ μὲν παρεστηκὼς ὁ, τε κατηγορούμενος καὶ ὁ διώκων, καλῶς ἂν ὡς ἐν δικαστηρίῳ καὶ κρίσει αὐτῶν ὄντων, ἐλέγομεν εἶναι τὸν λόγον εἴδους δικανικοῦ· "ἀλλ' ἐπειδὴ οὔτε δικαστήριον ἦν, οὔτε Διοπείθης παρῆν, οὔτε Φίλιππος, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ προσκοπῶν οὐ τὴν ἀπολογίαν Διοπείθους, οὔτε τὴν κατηγορίαν Φιλίππου, ἀλλὰ τὸ πόλεως τὸ συμφέρον συμβουλεύει, καλῶς ἂν τὸν λόγον εἴποιμεν εἴδους εἶναι συμβουλευτικοῦ. Ἔδει μὲν) Τὸ προοίμιον ἀπὸ εὐνοίας, ἀπὸ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου· ἐπειδὴ γὰρ τοῦ μὲν κατηγορεῖ, τοῦ δὲ ὑπεραπολογεῖται, τὴν ὑποψίαν ἀποκρούεται τῆς τε ἔχθρας καὶ τῆς εὐνοίας, διὰ τῆς πρὸς ἑτέρους εἰσηγήσεως. Ἄλλως. Τὸ προοίμιον ἐξ ἐπιτιμήσεως τῶν κατὰ Διοπείθους λεγόντων. εὐνοίας δὲ τὸ προοίμιον ἀνάγεται· δύο δὲ ὄντων εὐνοίας τόπων, ἢ ἑαυτὸν συστῆσαι, ἢ τὸν ἀντίδικον διαβάλλειν, ἀπὸ κατάστασεως αὐτὸ ἔλαβε. δεῖ δὲ τὸ λέγειν, ἄλλως τε καὶ περὶ τῶν κοινῶν, προσέχειν τοὺς ἀκούοντας. 2 Ἄλλως τε) Κατασκευή. Ἐπειδὴ δ' ἔνιοι) Ἔνιοι συμπέρασμα· ὁ δὲ ἑρμογένης αὐτὸ πίστιν αὐτὸ λέγει. 3 Ἡ μὲν οὖν σπουδὴ, δεύτερον προοίμιον ἐκ διαβολῆς τῶν στρατηγιζόντων· ἔστι δὲ ἐκ τῶν πραγμάτων. Διοπείθης) Οὗτος ὁ Διοπείθης πατὴρ ἦν Μενάνδρου τοῦ ποιητοῦ κωμικοῦ· ὁ δὲ Μένανδρος φίλος ἦν Δημοσθένους, δι' ὃν ὑπὲρ Διοπείθους βουλεύεται. Ἐμοὶ δ' ὅσα) 4 Προκατασκευή. Περὶ τούτων) 5 Συμπέρασμα. Τὴν ταχίστην) Ἀντὶ τοῦ ταχέως. Πολλὰ δὲ θαυμάζων) Εἰσβολὴ ἐπὶ τὸ συμφέρον 6 κεφάλαιον. Συσκευάζεται (Συσκευάζεσθαι σημαίνει τὸ ἐπιβουλεύεσθαι· τὸ συσκευάζεσθαι, τὸ παρὰ τὴν ὁδὸν εὐτρεπίζεσθαι· συσκευάζειν δὲ, τὸ λόγῳ ἐπιβουλεύειν· ὅθεν καὶ συσκευὴ, ἡ ἐπι-7 βουλή. Ἕτοιμα) Εὐπαρασκευα. Κληρούχους, Γεωργοὺς παροίκους· κληροῦχοι γὰρ καλοῦνται οἱ ἀποστελλόμενοι παροι-

Marginal notes: "ἐπειδὴ δὲ.κ. — "λόγος λέγοιτο συμβουλευτικός.κ.

ψήφισμα τὸ ὑμέτερον ἐκώλυσε ταυτί· πάντα δὲ τὸν ἄλλον χρόνον συνεχῶς τὰ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων λαμβάνων, καὶ ἐφ' ἡμᾶς συσκευαζόμενος, ἃ τοῦτο λέγουσιν, ὡς πολεμεῖν ἁπλῶς, ἢ ἄγειν εἰρήνην δεῖ· οὐ γὰρ αἵρεσίς ἐστιν ἡμῖν τοῦ πράγματος, ἀλλ' ὑπολείπεται τὸ δικαιότατον καὶ ἀναγκαιότατον τῶν ἔργων, ὃ παραβαίνουσιν ἑκόντες οὗτοι. τί οὖν ἐστι τοῦτο; ἀμύνεσθαι τὸν πρότερον πολεμοῦνθ' ἡμῖν. πλὴν εἰ μὴ τοῦτο λέγουσι νὴ Δία, ἕως ἂν ἀπέχηται τῆς Ἀττικῆς, καὶ τοῦ Πειραιῶς ὁ Φίλιππος, οὔτ' ἀδικεῖ τὴν πόλιν, οὔτε ποιεῖ τὸν πόλεμον. εἰ δ' ἐκ τούτων τὰ δίκαια τίθενται, καὶ τὴν εἰρήνην ταύτην ὁρίζονται, ὅτι μὲν δήπουθεν οὐχ ὅσια, οὔτ' ἀνεκτὰ λέγουσιν, οὔθ' ὑμῖν ἀσφαλῆ, δῆλόν ἐστιν ἅπασιν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐναντία συμβαίνει ταῖς κατηγορίαις ἃς διοπείθους κατηγοροῦσι, καὶ αὐτὰ ταῦτα λέγειν αὐτούς. τί γὰρ δήποτε, τῷ μὲν Φιλίππῳ πάντα τἄλλα ποιεῖν ἐξουσίαν δώσομεν, ἂν τῆς Ἀττικῆς ἀπέχηται· τῷ διοπείθει δὲ οὐδὲ βοηθεῖν τοῖς Θρᾳξὶν ἐξέσται, ἢ πόλεμον ποιεῖν αὐτὸν φήσομεν; ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μὲν ἐξελέγχονται, δεινὰ δὲ ποιοῦσιν οἱ ξένοι περικόπτοντες τὰ ἐν Ἑλλησπόντῳ, καὶ διοπείθης ἀδικεῖ κατάγων τὰ πλοῖα, καὶ δεῖ μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ; ἔστω, γιγνέσθω ταῦτα, οὐδὲν ἀντιλέγω. οἶμαι μέντοι δεῖν, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ταῦτα συμβουλεύουσιν, ὥσπερ τὴν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει δύναμιν καταλῦσαι ζητοῦσι, τὸν ἐφεστηκότα καὶ πορίζοντα χρήματα ταύτῃ διαβάλλοντες ἐν ὑμῖν, οὕτω τὴν Φιλίππου δύναμιν δεῖξαι διαλυθησομένην, ἂν ὑμεῖς ταῦτα πεισθῆτε. εἰ δὲ μή, σκοπεῖτε ὅτι οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν, ἢ καθιστᾶσι τὴν πόλιν εἰς τὸν αὐτὸν τρόπον, δι' οὗ τὰ προϋπάρχοντα πράγματα ἅπαντ' ἀπώλεσεν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι οὐδενὶ τῶν ἁπάντων πλέον κεκράτηκε τῆς πόλεως Φίλιππος, ἢ τῷ πρότερος πρὸς τοῖς πράγμασι γίγνεσθαι. ὁ μὲν γὰρ ἔχων δύναμιν συνεστηκυῖαν ἀεὶ περὶ αὑτόν, καὶ προειδὼς ἃ βούλεται πρᾶξαι, ἐξαίφνης ἐφ' οὓς ἂν αὐτῷ δόξῃ, πάρεστιν· ἡμεῖς δ' ἐπειδὰν πυθώμεθά τι γιγνόμενον, τηνικαῦτα θορυβούμεθα καὶ παρασκευαζόμεθα. εἶτ' οἶμαι συμβαίνει, τῷ μὲν, ἐφ' ἃ ἂν ἔλθῃ, ταῦτ' ἔχειν κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν, ἡμῖν δ' ὑστερίζειν, καὶ ὅσα ἂν δαπανήσωμεν, ἅπαντα μάτην ἀνηλωκέναι· καὶ τὴν μὲν ἔχθραν καὶ τὸ βούλεσθαι κωλύειν ἐνδεδεῖχθαι, ὑστερίζοντας δὲ τῶν ἔργων, αἰσχύνην προσοφλισκάνειν. μὴ τοίνυν ἀγνοεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ νῦν τἄλλα μέν ἐστι λόγοι ταῦτα καὶ προφάσεις. πράττεται δὲ τοῦτο καὶ κατασκευάζεται, ὅπως, ὑμῶν μὲν οἴκοι μενόντων, ἔξω δὲ μηδεμιᾶς οὔσης τῇ πόλει δυνάμεως, μετὰ πλείστης ἡσυχίας πάνθ' ὅσα βούλεται Φίλιππος διοικήσεται. θεωρεῖτε γὰρ τὸ πρότερον, ὃ γίγνεται. νυνὶ δύναμιν μεγάλην ἐκεῖνος ἔχων, ἐν Θρᾴκῃ διατρίβει, καὶ μεταπέμπεται πολλὴν ὥς φασιν οἱ παρόντες, ἀπὸ Μακεδονίας καὶ Θετταλίας. ἐὰν οὖν περιμείνας τοὺς ἐτησίας ἐπὶ Βυζάντιον ἐλθὼν πολιορκῇ, πρῶτον μὲν οἴεσθε τοὺς Βυζαντίους μενεῖν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἀνοίας ὥσπερ νῦν, καὶ οὔτε παρακαλέσειν ὑμᾶς, οὔτε βοηθεῖν αὐτοῖς ἀξιώσειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι· ἀλλὰ καὶ εἴ τισι μᾶλλον ἀπιστοῦσιν ἢ ἡμῖν, καὶ τούτους εἰσφρήσεσθαι μᾶλλον ἢ ἐκείνῳ παραδώσειν τὴν πόλιν, ἄνπερ μὴ φθάσῃ λαβὼν αὐτούς. οὐκοῦν, ἡμεῖς μὲν μὴ δυνα-

μηνῶν ἐνθένδ' ἀναπλεῦσαι, ἐκεῖ δὲ μηδεμιᾶς ὑπαρχούσης ἐπιμόνου βοηθείας, οὐδὲν αὐτοὺς ἀπολωλέναι κωλύσει. νὴ Δία. κακοδαιμονοῦσι γὰρ οἱ ἄνθρωποι καὶ ὑπερβάλλουσιν ἀδικίᾳ; πάνυ γε. ἀλλ' ὅμως αὐτοὺς δεῖ σῶς εἶναι· συμφέρει γὰρ τῇ πόλει. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε δῆλόν ἐστιν ἡμῖν, ὡς ἐπὶ Χερρόνησον οὐχ ἥξει. ἀλλ' εἴ γε ἐκ τῆς ἐπιστολῆς δεῖ σκοπεῖν, ἧς ἔπεμψε πρὸς ὑμᾶς, ἀμυνεῖσθαί φησι τοὺς ἐν Χερρονήσῳ. ἂν μὲν τοίνυν ᾖ τὸ συνεστηκὸς τοῦτο στράτευμα, καὶ τῇ χώρᾳ βοηθῆσαι δυνήσεται, καὶ τῶν ἐκείνου τι κακῶς ποιῆσαι. εἰ δ' ἅπαξ διαφθαρήσεται καὶ διαλυθήσεται, τί ποιήσομεν, ἂν ἐπὶ Χερρόνησον ἴῃ; κρινοῦμεν Διοπείθην νὴ Δία· καὶ τί τὰ πράγματα ἔσται βελτίω; ἀλλ' ἐνθένδε βοηθήσομεν αὐτοί; ἂν δ' ὑπὸ τῶν πνευμάτων μὴ δυνώμεθα, ἀλλὰ μὰ Δί' οὐχ ἥξει; καὶ τίς ἐγγυητής ἐστι τούτου; ἆρ' ὁρᾶτε καὶ λογίζεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἐπιοῦσαν ὥραν τοῦ ἔτους, εἰς ἣν ἐρημίαν τινὲς οἴονται δεῖν τὸν Ἑλλήσποντον ὑμῶν ποιῆσαι καὶ παραδοῦναι Φιλίππῳ; τί δ' ἂν ἀπελθὼν ἐκ Θρᾴκης, καὶ μηδὲ προσελθὼν Χερρονήσῳ, μηδὲ Βυζαντίῳ· καὶ γὰρ ταῦτα λογίζεσθε· ἐπὶ Χαλκίδα, ἢ Μέγαρα ἥκῃ, τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ πρῴην ἐπ' Ὠρεόν, πότερον κρεῖττον ἐνθάδε αὐτὸν ἀμύνεσθαι, καὶ προσελθεῖν τὸν πόλεμον πρὸς τὴν Ἀττικὴν ἐᾶσαι, ἢ κατασκευάζειν ἐκεῖ τινὰ ἀσχολίαν αὐτῷ; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτο. ταῦτα τοίνυν ἅπαντας εἰδότας καὶ λογιζομένους, χρὴ μὰ Δί', οὐχ ἣν Διοπείθης πειρᾶται τῇ πόλει δύναμιν κατασκευάζειν, ταύτην βασκαίνειν καὶ διαλύειν πειρᾶσθαι, ἀλλ' ἑτέραν αὐτοὺς προσπαρασκευάζειν, καὶ συνευπορεῖν ταῖς ἐκείνῳ χρημάτων, καὶ τἄλλα οἰκείως συναγωνίζεσθαι. εἰ γάρ τις ἔροιτο Φίλιππον, εἰπέ μοι, πότερα βούλοιο τούτους τοὺς στρατιώτας, οὓς Διοπείθης νῦν ἔχει, τοὺς ὁποιουσδήποτε· οὐδὲν γὰρ ἀντιλέγω· εὐθενεῖν καὶ παρ' Ἀθηναίοις εὐδοξεῖν, καὶ πλείους γίγνεσθαι, τῆς πόλεως συναγωνιζομένης, ἢ διαβαλλόντων τινῶν καὶ κατηγορούντων διασπασθῆναι καὶ διαφθαρῆναι; ταῦτ' ἂν οἶμαι φήσειεν. εἶθ' ἃ Φίλιππος ἂν εὔξαιτο τοῖς θεοῖς, ταῦθ' ἡμῶν τινὲς ἐνθάδε πράττουσιν; εἶτα ἔτι ζητεῖτε πόθεν τὰ τῆς πόλεως ἀπόλωλεν ἅπαντα; βούλομαι τοίνυν ὑμᾶς μετὰ παρρησίας ἐξετάσαι τὰ παρόντα πράγματα τῇ πόλει, καὶ σκέψασθαι τί ποιοῦμεν αὐτοὶ νῦν, καὶ ὅπως χρώμεθα αὐτοῖς. ἡμεῖς οὔτε χρήματα εἰσφέρειν βουλόμεθα, οὔτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν, οὔτε τῶν κοινῶν ἀπέχεσθαι δυνάμεθα, οὔτε τὰς συντάξεις Διοπείθει δίδομεν, οὔθ' ὅσα ἂν αὐτὸς αὑτῷ πορίσηται ἐπαινοῦμεν,

(Margin numbers: 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27)

(Right margin variants: ἐνθάδε. π. — αὐτοῖς. ε. π. — τὴν. ε. π. θ. — ἡμᾶς. π. θ. — ᾖ. θ. — ἴοι θ. — διοπείθη. β. — αὐτοῖς. ε. π. θ. — ἥκει. π. — προσκευάζειν. π. θ. — ταῦτ' ἂν. β. — θ. — ὑμῶν. θ.)

20 Ἅπαξ) Ἀντὶ τοῦ δι' ὅλου, ὁλοσχερῶς, παντελῶς. καὶ ἅπαξ ἑάλωκεν ὁ δεῖνα, ἀντὶ τοῦ ἀποφαντικῶς ἢ παντελῶς· τὸ γὰρ ἅπαξ ἐπὶ ἀριθμοῦ, ἀλλ' ἐπὶ τούτοις ἐτάχθη. εἰσάπαξ, ἀντὶ τοῦ διὰ μιᾶς φορᾶς. καθάπαξ δέ, ἀντὶ τοῦ παντελῶς, τοῦ εἰσάπαξ λέγεται καὶ καθάπαξ· καθάπαξ γὰρ μὲν αὐτοὺς ἐκπολεμοῦν ... ἀπαξάπαντα, ἀντὶ τοῦ ... μεγάλα. ἀπαξάπαντας, ἀντὶ τοῦ ὁμοῦ πάντας. καὶ ἀπαξαπλῶς, ἀντὶ τοῦ ὡς εἰπεῖν. σημαίνει δὲ τὸ ἅπαξ, οὐδὲν πλέον προσσημαίνει.

21 Ἀλλ' ἐνθένδε βοηθήσομεν) Ἀνθυποφορὰ καὶ περὶ μέλλοντος καὶ ἀδήλου πράγματος. Ἂν δ' ὑπὸ τῶν πνευμάτων) Ἀνθυποφορά. Τούτου) Περὶ μέλλοντος καὶ ἀδήλου πράγματος. Ὥραν τοῦ ἔτους) Τὸ θέρος.

22 Χαλκίδα) Χαλκίς, πόλις Εὐβοίας. Ὠρεόν) Πόλις καὶ αὕτη τῆς Εὐβοίας.

23 Βασκαίνειν) Οὐ φθονεῖν, ἀλλὰ αἰτιᾶσθαι καὶ μέμφεσθαι καὶ συκοφαντεῖν· δύο γὰρ σημαίνει τὸ βασκαίνειν παρὰ τοῖς παλαιοῖς. οὕτω καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος, καὶ ἐν τοῖς ... βάσκανον δὲ καὶ κακοήθη οὐδέν ἐστι ... φησίν, ἀντὶ τοῦ φιλαίτιον καὶ συκοφαντικόν. ὅτι τὸ βάσκανος ἁπλῶς ἐπὶ λοιδορίας ... ψεύδει, καὶ ... βάσκανος ...

24 Εἰ γάρ τις) Ἀποστροφὴ πρὸς Φίλιππον. Εὐθενεῖν) Εὐτυχεῖν καὶ φιλεῖσθαι παρ' ὑμῶν.

25 Διαβαλλόντων) Διαβάλλειν, τὸ ... καὶ διαλογίζεσθαι, Θουκυδίδης α΄. καὶ κράτος. καὶ διαβάλλειν τὸ πέλαγος, τὸ διαπερᾶν. ... διαβάλλειν τὸ ἐν μέσῳ πέλαγος, καὶ ... καὶ Ἀρριανός, αὐτὸ ... διαβάλλειν ἐπιχειροῦντα ... διαπερᾶν.

Διασπασθῆναι) Ἤγουν συσκεδασθῆναι, καταλυθῆναι.

26 Οὔτε χρήματα) Σημείωσαι, κατὰ κῶλον ἐπαναφορὰ τὸ, οὔτε.

Συντάξεις) Συντάξεις δὲ ... ὅσας ... ἑκάστοις φόρους.

νοῦμεν, ἀλλὰ βασκαίνομεν καὶ σκοποῦμεν πόθεν καὶ τί μέλλει ποιεῖν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, οὔτ᾽ ἐπειδὰν οὕτως ἔχωμεν, τὰ ἡμέτερα αὐτῶν πράττειν ἐθέλομεν· ἀλλ᾽ ἐν μὲν τοῖς λόγοις, τοὺς τῆς πόλεως λέγοντας ἄξια, ἐπαινοῦμεν· ἐν δὲ τοῖς ἔργοις, τοῖς ἐναντιουμένοις τούτοις συναγωνι- 28 ζόμεθα. ὑμεῖς μὲν τοίνυν εἰώθατε ἑκάστοτε τὸν παριόντα ἐρωτᾶν, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; ἐγὼ δ᾽ ὑμᾶς ἐρωτῆσαι βούλομαι, τί οὖν χρὴ λέγειν; εἰ γὰρ μήτε εἰσοίσετε, μήτε αὐτοὶ στρατεύσεσθε, μήτε τῶν κοινῶν ἀφέξεσθε, μήτε τὰς συντάξεις Διοπείθει δώσετε, μήτε ὅσ᾽ ἂν αὐτὸς αὑτῷ πορίσηται ἐά- 29 σετε, μήτε τὰ ὑμέτερ᾽ αὐτῶν πράττειν ἐθελήσετε, οὐκ ἔχω τί λέγω. εἰ γὰρ ἤδη τοσαύτην ἐξουσίαν τοῖς αἰτιᾶσθαι καὶ διαβάλλειν βουλομένοις δίδοτε, ὥστε καὶ περὶ ὧν ἄν φασι μέλλειν αὐτὸν ποιεῖν, καὶ περὶ τούτων προκατηγορούντων ἀκροᾶσθαι, τί ἄν τις λέγοι; ὅ, τι τοίνυν δύναται ταῦτα 30 ποιεῖν, ἐνίους ὑμῶν μαθεῖν δεῖ. λέξω δὲ μετὰ παρρησίας· καὶ γὰρ οὐδ᾽ ἂν ἄλλως δυναίμην. πάντες ὅσοι πώποτ᾽ ἐκπεπλεύκασι παρ᾽ ὑμῶν στρατηγοί, ἢ ἐγὼ πάσχειν ὁτιοῦν τιμῶμαι, καὶ παρὰ Χίων, καὶ παρὰ Ἐρυθραίων, καὶ παρ᾽ ὧν ἂν ἕκαστοι δύνωνται, τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων λέ- 31 γω, χρήματα λαμβάνουσι· λαμβάνουσι δὲ, οἱ μὲν ἔχοντες μίαν ἢ δύο ναῦς, ἐλάττονα· οἱ δὲ μείζω δύναμιν, πλείονα. καὶ διδόασιν οἱ διδόντες, οὔτε τὰ μικρὰ, οὔτε τὰ πολλὰ ἀντ᾽ οὐδενός· οὐ γὰρ οὕτω μαίνονται, ἀλλ᾽ ὠνούμενοι μὴ ἀδικεῖσθαι τοὺς παρ᾽ αὐτῶν ἐκπλέοντας ἐμπόρους, μηδὲ συλᾶσθαι, 32 παραπέμπεσθαι δὲ τὰ πλοῖα τὰ αὐτῶν, τὰ τοιαῦτα, φασὶ δ᾽ εὔνοια διδόναι. καὶ τοῦτο τοὔνομα ἔχει τὰ λήμματα ταῦτα. καὶ δὴ καὶ νῦν τῷ Διοπείθει στράτευμ᾽ ἔχοντι, σαφῶς ἐστὶ τοῦτο δῆλον, ὅτι δώσουσι χρήματα πάντες οὗτοι. πόθεν γὰρ οἴεσθε ἄλλοθεν, τὸν μήτε λαβόντα παρ᾽ ὑμῶν μηδὲν, 33 μήτε αὐτὸν ἔχοντα ὁπόθεν μισθοδοτήσει, στρατιώτας τρέφειν; ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλ᾽ ἀφ᾽ ὧν ἀγείρει καὶ προσαιτεῖ καὶ δανείζεται, ἀπὸ τούτων διάγει. οὐδὲν οὖν ἄλλο ποιοῦσιν οἱ κατηγοροῦντες ἐν ὑμῖν, ἢ προλέγουσιν ἅπασι, μηδ᾽ ὁτιοῦν ἐκείνῳ διδόναι, ὡς καὶ τοῦ μελλῆσαι δώ- 34 σοντι δίκην, μή τι ποιήσαντί γε, ἢ συγκαταπραξαμένῳ. τοῦτ᾽ εἰσὶν οἱ λόγοι· μέλλει πολιορκεῖν· τοὺς Ἕλληνας ἐκδίδωσι· μέλλει γὰρ φροντίζειν τούτων τῶν τὴν Ἀσίαν οἰκούντων Ἑλ-

παρόντα. γ. α. — ἀλέγειν. α. — ἀνῶμαι. α. — μὴ. ε. α. — λαμβάνοντα. α.

Τὰ ἡμέτερα αὐτῶν πράττειν) Ἀντὶ τοῦ ἡσυχάζειν καὶ μὴ πολυπραγμονεῖν περὶ ἀρχὰς καὶ ἡγεμονίας τῶν Ἑλλήνων. Λέγοντας) Οἷον τοὺς λέγοντας ὅτι ἔθος ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς προγόνοις ἡμῶν τὸ σώζειν τοὺς κινδυνεύοντας, καὶ προΐστασθαι τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐναντιοῦσθαι τυράννοις· ἐν δὲ τοῖς ἔργοις τοῖς ἐναντιουμένοις ἐκείνοις τοῖς λέγουσιν ὅτι δεῖ προκινδυνεύειν τῶν Ἑλλήνων, συναγωνιζόμεθα. Τί οὖν χρή) Κατὰ κῶλον καὶ κόμμα ἐπαναφορά. Τῶν κοινῶν) Κοινὸν τὸ ἀκαθάριστον, ἢ τὸ μηδὲν ἔχει πλέον τῶν λοιπῶν. λέγεται δὲ τετραχῶς· ἢ τὸ εἰς τὰ μέρη διαιρετὸν, ὡς ἡ κληρουχουμένη γῆ· ἢ τὸ ἀδιαίρετον ἐν χρήσει κοινῇ λαμβανόμενον· ἢ τὸ ἐν προκαταλήψει ἰδιοποιούμενον, ὡς ἐν θεάτρῳ ὁ τόπος ἢ ἐν βαλανείῳ· ἢ τὸ ἀδιαιρέτως εἰς κοινὴν καὶ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν προβαλλόμενον, ὡς ἡ φωνὴ τοῦ κήρυκος. Ἀφέξεσθε) Ἀφέξω, ἀποκωλύσω· ἀφέξομαι, ἀποστήσομαι, παύσομαι. Ἐνίους μαθεῖν δεῖ) Καὶ περὶ τούτων προκατηγορούντων ἀκροᾶσθαι τί ἄν τις λέγοι. ἐνίους φανερῶς, ἢ οἱ μὲν, ἢ τινές. Πάντες ὅσοι πώποτε) Ὑπερβατὸν κατὰ παρένθεσιν, ὅ ἐστιν ἐπεμβολή. Ἢ ἐγὼ πάσχειν) Τὸ ἢ, ἀντὶ τοῦ, ἐπεί· ἐπεὶ εἰ μὴ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα ὡς λέγω, προτιμῶμαι. Τιμῶμαι) Ζημιοῦμαι, καταδικάζομαι· τίμησις γὰρ ἡ ζημία, ἢ τὸ ἀξιοῦν ἑαυτὸν καὶ ἐπιτίμια ὑπέχειν. Καὶ διδόασιν) Ὑπερβατὸν κατὰ ἔννοιαν, μέσον ἔχον τὴν αἰτίαν. Ἐμπόροις) Ἔμπορος, ὁ πραγματευτὴς ἄνθρωπος, ὁ πλέων θάλασσαν, παρὰ τὸ πόρος· πόρος δὲ ἐπὶ ὑγρῶν λέγεται· καὶ εὔπορος ὁ ἔχων ἀεὶ τὸ ἐπιρρέοντα πλοῦτον ἐκ μεταφορᾶς τοῦ ὕδατος πόρου. καὶ ἔμπορος ὁ ναύλου ἕνεκα πλέων ἐπ᾽ ἀλλοτρίας νεώς. καὶ ἔμπορός εἰμι σκηπτόμενος, παρ᾽ Ἀριστοφάνει, ἐπὶ τῶν ἀεὶ προφασιζομένων, μὴ διὰ δεξιῶν. Παραπέμπεσθαι) Οἷον προπέμπεσθαι καὶ σώζεσθαι. Λήμματα) Λῆμμα δι᾽ ἑνὸς μ, ἀξία, ἀνδρεία, φρόνημα, κέρδος· διὰ δὲ δύο μ, αἱ δόσεις καὶ αἱ προτάσεις παρὰ διαλεκτικοῖς, τουτέστιν ἡ ἐρώτησις· ἡ γὰρ ἐρώτησις, αἰτεῖ τὴν ἀπόκρισιν, ἢ ὡς ὑποθέσεις ὁ συλλογισμὸς, ἵνα καὶ λῆμμα λέγηται. καὶ μονολήμματος προτάσεις, οἷον, ἀσεβεῖς, ζῆς ἄρα· προσδῆλον γὰρ τὸ παραλελειμμένον, τὸ πᾶν τὸ ἀσεβοῦν ζῆν· τοιοῦτόν ἐστι καὶ τὰ ἐνθυμήματα, ἤτοι κολάσεως ἄξιοι ἱερόσυλοι εἰσί· παροιμία γὰρ τὸ, τοὺς ἱεροσύλους ἀξίους εἶναι κολάσεως. Πόθεν γὰρ οἴεσθε) Ὑπερβατὸν καθ᾽ ὑπόθεσιν. Ἐκ τοῦ οὐρανοῦ) Σχετλιάζοντος τὸ ῥῆμα. Διάγει) Οὐ τρυφᾷ, ἀλλὰ μόλις διατρέφεται. Τοῦτ᾽ εἰσὶν οἱ λόγοι) Ἀντὶ τοῦ εἰς τοῦτο συντείνουσιν οἱ λόγοι. Μέλλει πολιορκεῖν) Καθ᾽ ὁμοιότητα λέξεως, β. εἶδος τῆς κατὰ λέξιν ὁμοιότητος, μέλλει καὶ μέλλει.

λήψων. ἀμείνους μὲν τἂν εἶεν τῶν ἄλλων, ἢ τῆς πατρίδος
35 κήδεσθαι. καὶ τόγ' εἰς τὸν ἐγκαλοῦντιν ἐκπέμπειν ἕτερον στρα
τηγόν, τοῦτ' ἐστίν· εἰ γὰρ δεινὰ ποιεῖ Διοπείθης καὶ κατάγει τὰ
πλοῖα, μικρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν πινάκιον ταῦ- ι.π.
τα πάντα κωλῦσαι δύναιτ' ἄν. καὶ λέγουσιν οἱ νόμοι ταῦ-
τα, τοὺς ἀδικοῦντας εἰσαγγέλλειν. οὐ μὰ Δί', οὐ δαπάναις καὶ ι.π.θ.
36 τριήρεσι τοσαύταις ἡμᾶς αὐτοὺς φυλάττειν· ἐπεὶ τοῦτό γ' ἐστὶν
ὑπερβολὴ μανίας· ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοὺς ἐχθρούς, οὓς οὐκ ἔστι
λαβεῖν ὑπὸ τοῖς νόμοις, καὶ στρατιώτας τρέφειν, καὶ τριήρεις
ἐκπέμπειν, καὶ χρήματα εἰσφέρειν δεῖ, καὶ ἀναγκαῖόν ἐστιν
ἐπὶ δ' ἡμᾶς αὐτοὺς, ψήφισμα, εἰσαγγελία, πάραλος ταῦ-
37 τ' ἐστὶν ἰσχυρά· ταῦτ' ἦν εὖ φρονούντων ἀνθρώπων, ἐπη-
ρεαζόντων δὲ καὶ διαφθειρόντων τὰ πράγματα, ἃ νῦν
οὗτοι ποιοῦσι. καὶ τὸ μὲν τούτων τινὰς εἶναι τοιούτους δεινὸν ὄν, οὐ
δεινόν ἐστιν· ἀλλ' ὑμεῖς οἱ καθήμενοι οὕτως ἤδη διάκεισθε,
ὥστε, ἂν μέν τις εἴπῃ παρελθὼν ὅτι Διοπείθης ἐστὶ πάντων
38 τῶν κακῶν αἴτιος, ἢ Χάρης, ἢ Ἀριστοφῶν, ἢ ὃν ἂν εἴπῃ τις τῶν
πολιτῶν, εὐθέως φατὲ καὶ θορυβεῖτε ὡς ὀρθῶς λέγει· ἂν δὲ
παρελθὼν λέγῃ τις τἀληθῆ, ὅτι ληρεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖ- ι.π.
οι, πάντων τῶν κακῶν καὶ τῶν πραγμάτων τούτων Φί-
λιππός ἐστιν αἴτιος· εἰ γὰρ ἐκεῖνος ἦγεν ἡσυχίαν, οὐδὲν ἂν
39 ἦν πρᾶγμα τῇ πόλει. ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐστίν, οὐκ
ἔχετε ἀντιλέγειν. ἄχθεσθαι δέ μοι δοκεῖτε, καὶ ὥσπερ ἀπολ-
λύναι τι νομίζειν. αἴτιον δὲ τούτων, καί μοι πρὸς θεῶν, ὅταν
ἕνεκα τοῦ βελτίστου λέγω, ἔστω παρρησία· παρεσκευάκασιν
ὑμᾶς ἐκ πολλοῦ τῶν πολιτευομένων ἔνιοι, ἐν μὲν τῇ ἐκ-
40 κλησίαις, φοβεροὺς καὶ χαλεποὺς· ἐν δὲ ταῖς παρασκευαῖς
τῆς τοῦ πολέμου, ῥαθύμους καὶ εὐκαταφρονήτους. ἂν μὲν οὖν
τὸν αἴτιον εἴπῃ τις, ὃν ἴστε ὅτι λήψεσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, φα-
τὲ καὶ βούλεσθε· ἂν δὲ τοιοῦτον λέγῃ τις, ὃν κρατήσαντας "κρατήσαν-
τοῖς ὅπλοις, ἄλλως δὲ οὐκ ἔστι κολάσαι, οὐκ ἔχετε οἶμαι τί τες. β. ι. π.
41 ποιήσετε· ἐξελεγχόμενοι δ' ἄχθεσθε. ἐχρῆν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀ- ἴσως. θ.
θηναῖοι, τοὐναντίον ἢ νῦν, ἅπαντας τοὺς πολιτευομένους, γὰρ. θ.
ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, πρᾴους καὶ φιλανθρώπους ὑμᾶς ι.π.
ἐθίζειν εἶναι· πρὸς γὰρ ὑμᾶς αὐτοὺς, καὶ τοὺς συμμάχους, ἐν
ταύταις ἐστὶ τὰ δίκαια· ἐν δὲ ταῖς παρασκευαῖς ταῖς τοῦ
42 πολέμου, φοβεροὺς καὶ χαλεποὺς ἐπιδεικνύναι· πρὸς γὰρ
τοὺς ἐχθροὺς καὶ τοὺς ἀντιπάλους, ἐν ἐκείναις ἐσθ' ὁ ἀγών.
νῦν δὲ δημαγωγοῦντες ὑμᾶς καὶ χαριζόμενοι καθ' ὑ-
περβολήν, οὕτω διατεθήκασιν, ὥστ' ἐν μὲν ταῖς ἐκ-
κλησίαις, τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν
43 ἀκούοντας· ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις, περὶ

περὶ

36 Ὑπερβολὴ μανίας) Καὶ γὰρ τῆς μεγίστης ἀνοίας ἔργον τὸ κατὰ τῶν ἰδίων πολιτῶν στρατιώτας τρέφειν.

Εἰσαγγελία) Ἐμφανισμός, μήνυσις. ἔστι δὲ ἡ εἰσαγγελία, δημοσίας δίκης ὄνομα. εἰσαγγελία δὲ καὶ γραφὴ διαφέρει· εἰσαγγελία μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν μεγάλων καὶ δημοσίων ἀδικημάτων γίνεται· γραφὴ δέ, καὶ ἐπὶ μικρῶν.

Πάραλος) Ἡ σαλαμινία· αὗται ἱεραὶ τριήρεις δημόσιαι· ἐπὶ γὰρ τὰς τῆς πόλεως χρείας πεμπόμεναι καὶ ἐπιχωριάζουσαι. καὶ πάραλοι, οἵτινες ἐν τῇ νηὶ τῇ παράλῳ πλέοιτες, καὶ οἱ πλεῖον παράλιοι τῆς ἀττικῆς κατοικοῦντες.

37 Παρελθὼν) Ἀντὶ τοῦ εἰσελθών. σημειῶσαι δὲ ὅτι τὸ παρελθεῖν τὸ αὐτίκα δηλοῖ τάχους, δηλοῖ δίδως· τὸ δὲ ἐπελθεῖν, τὸ ἀναβαινόμενον, χρόνου δέ, τοῦτο διαπράξασθαι· καὶ παρελθεῖν ἀντὶ τοῦ νικῆσαι, δημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ κτησιφῶντος.

38 Θορυβεῖτε) Ἀντὶ τοῦ συνεπιθέσθε αὐτῷ ὡς ἀληθεύοντι.

39 Ἄχθεσθαι δὲ) Ὑπερβατὸν κατὰ παρένθεσιν.

Παρεσκευάκασι) Προσυπακουστέον ὑπερβολὴ τὸ χρῆμα.

42 Δημαγωγοῦντες) Δημαγωγῶ, στρατηγῶ, ἄρχω τοῦ δήμου· ἐξ οὗ καὶ δημαγωγός, ὁ τοῦ δήμου ἄρχων· καὶ δημαγωγικός, ἀντὶ τοῦ στρατηγικός· καὶ δημαγωγία, παρ' Ἀριστοφάνει· ἡ
" δημαγωγία γὰρ οὐ πρὸς μουσικοῦ ἐστιν
" ἀνδρός, οὐδὲ χρηστοῦ τοὺς τρόπους,
" ἀλλ' εἰς ἀμαθῆ καὶ βδελυρόν.

Χαριζόμενοι) Χαρίζεσθαι, κοινῶς μέν, ὡς οἱ πολλοί· ἰδίως δέ, ἐπὶ ἀφροδισίων· καὶ χαριζόμενοι, χάριν ποιούμενοι.

τὴν ἐσχάτην ἤδη κινδυνεύειν. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν, εἰ λόγον ὑμᾶς ἀπαιτήσαιεν οἱ Ἕλληνες, ὧν νυνὶ παρήκατε καιρῶν διὰ ῥᾳθυμίαν, καὶ ἔροιντο ὑμᾶς, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέμπετε ὡς ἡμᾶς ἑκάστοτε πρέσβεις, καὶ λέγετε ὡς ἐπιβουλεύει Φίλιππος ἡμῖν καὶ ἅπασι τοῖς Ἕλλησι, καὶ ὡς φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ἀνάγκη φάσκειν καὶ ὁμολογεῖν· ποιοῦμεν γὰρ ταῦτα. εἶτ', ὦ πάντων ἀνθρώπων φαυλότατοι, δέκα μῆνας ἀποδημοῦντος τἀνθρώπου, καὶ νόσῳ καὶ χειμῶνι καὶ πολέμοις ἀποληφθέντος, ὥστε μὴ ἂν δύνασθαι ἐπανελθεῖν οἴκαδε, οὔτε τὴν Εὔβοιαν ἠλευθερώσατε, οὔτε τῶν ὑμετέρων αὐτῶν οὐδὲν ἐκομίσασθε· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν, ὑμῶν οἴκοι μενόντων, σχολὴν ἀγόντων, ὑγιαινόντων, εἰ δεῖ τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ὑγιαίνειν φῆσαι, δύο ἐν Εὐβοίᾳ κατέστησε τυράννους· τὸν μὲν ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπιτειχίσας, τὸν δ' ἐπὶ Σκιάθῳ. ὑμεῖς δ' οὐδὲ ταῦτ' ἀπελύσασθε, εἰ μηδὲν ἄλλο ἐβούλεσθε· ἀλλ' εἰάκατε καὶ ἀφέστατε δηλονότι αὐτῷ, καὶ φανερὸν πεποιήκατε ὅτι οὐδ' ἂν δεκάκις ἀποθάνῃ, οὐδὲν μᾶλλον ὑμεῖς κινήσεσθε. τί οὖν πρεσβεύετε, καὶ κατηγορεῖτε, καὶ πράγματα ἡμῖν παρέχετε; ἂν ταῦτα λέγωσι, τί ἐροῦμεν, ἢ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ. εἰσὶ τοίνυν τινὲς οἳ τότ' ἐξελέγχειν τὸν παριόντα οἴονται, ἐπειδὰν ἐρωτήσωσι, τί οὖν χρὴ ποιεῖν; οἷς ἐγὼ μὲν τὸ δικαιότατον καὶ ἀληθέστατον τοῦτο ἀποκρινοῦμαι, ταῦτα μὴ ποιεῖν ἃ νυνὶ ποιεῖτε. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καθ' ἕκαστον ἀκριβῶς ἐρῶ. καὶ ὅπως, ὥσπερ ἐρωτῶσι προθύμως, οὕτω καὶ ποιεῖν ἐθελήσωσι.

πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ, καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε, καὶ παύσασθαι περὶ τούτων κατηγοροῦντες ἀλλήλων· καὶ κακόνους μέν ἐστι καὶ ἐχθρὸς ὅλῃ τῇ πόλει, καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει. προσθήσω δὲ, καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ τοῖς μάλιστ' οἰομένοις αὐτῷ χαρίζεσθαι. εἰ δὲ μὴ, σκεψάσθωσαν Εὐθυκράτην καὶ Λασθένην τοὺς Ὀλυνθίους, οἳ δοκοῦντες οἰκειότατ' αὐτῷ διακεῖσθαι, ἐπειδὴ τὴν πόλιν προὔδοσαν, πάντων κάκιστ' ἀπολώλασιν. οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον, ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ· οὐδ' ἐπιβουλεύει, καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲ ἓν τῶν πάντων, ἢ ὅπως ταύτην καταλύσῃ. καὶ τοῦτ' εἰκότως τρόπον τινὰ νῦν γε δὴ πράττει. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς ὅτι οὐδ' ἂν πάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριος, οὐδὲν ἔσται αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατῆσθε· ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα, ἃ πολλὰ γένοιτ' ἂν ἀνθρώπῳ, ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβια-

44 Ἀποδημοῦντος) Ὑστερίσαντος, χρόνιον ποιοῦντος· ἀποδημεῖ γὰρ ὁ ὑστερῶν ἢ ἀποθανών. ἀμφότερα δεικνύει.

Ἀποληφθέντος) Ἤγουν ἀποκοπέντος καὶ ἀποκρατηθέντος.

45 Ἀλλ' ἐκεῖνος) Τὸ σχῆμα ἀνθύποφορᾶς· οἱ ὑμεῖς οἴκοι, ἐκεῖνος ἀποδημῶν.

Εὐβοίᾳ) Εὔβοια νῆσος· ἔστι δὲ πλατὺς ὁ τόπος ὁ διατμήσας μεταξὺ δύο γαιῶν, τουτέστι Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς· ἑπτάκις δὲ τῆς ἡμέρας τὸ ἐκεῖ ὕδωρ στρέφεται.

Κατέστησε) Ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ Κλείταρχον, ἐν δὲ Ὠρεῷ Φιλιστίδην.

46 Ἐπὶ Σκιάθῳ) Σκίαθος, νῆσος πλησίον Εὐβοίας, ὑπήκοος Ἀθηναίων.

49 Ἐδάφει) Τῇ γῇ.

50 Τῇ πολιτείᾳ) Ἰδίως εἰώθασι χρῆσθαι τῷ ὀνόματι τῆς πολιτείας οἱ ῥήτορες ἐπὶ τῆς δημοκρατίας· καὶ Ἰσοκράτης ἐν Παναθηναϊκῷ, καὶ Δημοσθένης ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς.

51 Τὰ νῦν βεβιασμένα) Τὰ ἤδη καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ κατεχόμενα.

σμένα, καὶ καταφεύξεται πρὸς ὑμᾶς· ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες, 52 ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλῦσαι καὶ ἔχοντ' ἀφελέσθαι δεινοὶ καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις, καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἐξαφελέσθαι ἕτοιμοι. οὔκουν βούλεται τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, οὐ κακῶς οὐδ' ἀργῶς ταῦτα 53 λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δὴ διὰ τοῦτο δεῖ ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας, καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον· εἰ γὰρ μὴ τοῦτο πεισθήσεσθε ταῖς ψυχαῖς, οὐκ ἐθελήσετε ὑπὲρ τῶν πραγμάτων σπουδάζειν· δεύτερον δὲ, εἰδέναι σαφῶς ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ κατα-54 σκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν "κατασκευάζεται· καὶ ὅπου τις ἐκεῖνον °ἀμύνεται, ἐνταῦθ' ὑπὲρ ἡμῶν ἀμύνεται· οὐ γὰρ οὕτω γ' εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδεὶς, ὥστε ὑπολαμβάνειν τὸν Φίλιππον, τῶν μὲν ἐν Θρᾴκῃ κακῶν· τί γὰρ ἄλλο τις ἂν εἴποι· Δρογγίλον, καὶ Καβύλην, καὶ Μάστειραν, καὶ 55 ἃ νῦν ἐξαιρεῖ καὶ κατασκευάζεται, τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν, καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν, καὶ πόνους καὶ χειμῶνας, καὶ τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπομένειν· τῶν δὲ Ἀθήνησι λιμένων καὶ νεωρίων, καὶ τριήρων, καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων, καὶ τοσούτων προσόδων οὐκ ἐπιθυμεῖν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν 56 ἐάσειν ὑμᾶς ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν "μελινῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρᾳκίοις σιροῖς, ἐν τῷ βαράθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα· ἀλλὰ κἀκεῖνα, ὑπὲρ τοῦ τούτων γενέσθαι κύριος, καὶ τἆλλα πάντα πραγματεύεται. ταῦτ' οὖν εὖ φρονούντων ἀνθρώπων ἐστὶν, εἰδότας ταῦτα καὶ ἐγνωκότας, τὴν 57 μὲν ὑπερβάλλουσαν καὶ ἀνήκεστον ταύτην ῥᾳθυμίαν ἀποθέσθαι· χρήματα δ' εἰσφέρειν, καὶ τοὺς συμμάχους ἀξιοῦν, καὶ ὅπως τὸ συνεστηκὸς τοῦτο "συμμενεῖ στράτευμα, ὁρᾶν καὶ πράττειν· ἵν' ὥσπερ ἐκεῖνος ἑτοίμην ἔχει δύναμιν τὴν ἀδικήσουσαν καὶ καταδουλωσομένην ἅπαντας τοὺς 58 Ἕλληνας, οὕτω τὴν σώσουσαν ὑμεῖς καὶ βοηθήσουσαν ἅπασιν ἑτοίμην ἔχητε. οὐ γάρ ἐστι βοηθείαις χρωμένους οὐδέποτ' οὐδὲν τῶν δεόντων πρᾶξαι· ἀλλὰ κατασκευάσαντας δεῖ δύναμιν, καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαντας, καὶ ταμίας °δημοσίους, καὶ ὅπως ἔνι τὴν τῶν χρημάτων φυλα-59 κὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι οὕτω ποιήσαντας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον, παρὰ τούτων λαμβάνειν· τὸν δὲ τῶν ἔργων, παρὰ τοῦ στρατηγοῦ· κἂν οὕτω ποιήσητε καὶ ταῦτ' ἐθελήσητε, ὡς ἀληθῶς ἄγειν εἰρήνην δικαίαν καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὑτοῦ Φίλιππον ἀναγκάσετε, οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν γένοιτ' ἀγα-

θὸν

Ἀρχὴν) Τὴν τυραννικὴν, οὐ τὴν ἔννομον.

52 Οὐ κακῶς) Ἐπίκρισις.

54 Καὶ ὅπου τις) Πάλιν εἰς ἀπόδειξιν αἰτιᾶται, ὅτι ἐν τῇ Θρᾴκῃ ἐκεῖνον ἀμύνονται.

Δρογγίλον, καὶ Καβύλην) Χωρία Θρᾳκικὰ εὐτελῆ περὶ τὸν Στρυμόνα καὶ τὴν Ἀμφίπολιν.

55 Ἐξαιρεῖ) Ἀντὶ τοῦ, ἐκβάλλει, ἀφανίζει.

Νεωρίων) Μήποτε νεώρια λέγεται ὁ τόπος ἅπας εἰς ὃν ἀνέλκονται αἱ τριήρεις, καὶ πάλιν ἐξ αὐτοῦ καθέλκονται, ὡς ὑποσημαίνει Λυκοῦργός τε καὶ Ἀνδοκίδης;

Τῶν ἀργυρείων) Τὸ Λαύρειον φησί· τόπος γάρ ἐστιν ἐν Ἀθήναις, ἔνθα ἄργυρος τίκτεται.

56 Μελινῶν) Μελίνη, εἶδος ὀσπρίου, ὅπερ καὶ ἀττικῶς λέγεται. ἔνιοι εἶδος τι κέγχρου νομίζουσι τὴν μελίνην, ὅπερ τινὰς καλεῖν ἔλυμον τὸν κέγχρον. ὄλυρα δὲ, ζειὰ, εἶδος σπέρματος.

Σιροῖς) Σιρὸς ὁ λάκκος. τοὺς θησαυροὺς καὶ τὰ ὀρύγματα ἐν οἷς κατετίθεντο τὰ σπέρματα, σιροὺς ἐκάλουν οἱ Θρᾷκες, καὶ οἱ Λίβυες, ἃ νῦν φρεατίδια ἰδιωτικῶς.

Βαράθρῳ) Βάραθρον ὄρυγμά ἐστιν εἰς ὃ ὁ τῆς Ἱπποθοωντίδος δήμιος τοὺς ἐπὶ θανάτῳ κατακρίτους ἐνέβαλεν. ὁ δὲ Δημοσθένης τὴν λέξιν οὐχ οὕτως εἶπεν, ἀλλ' ἐκ μεταφορᾶς, ἀντὶ ἐν τῷ ὀλέθρῳ.

57 Ἀνήκεστον) Ἀνίατον, ἀθεράπευτον. Ἀποθέσθαι) Ἀντὶ τοῦ ἀποβαλέσθαι· καὶ ἀπόθου, ἀντὶ τοῦ ἀπόβαλε. ἀπόθετον δὲ, ἀντὶ τοῦ ἄθετον.

58 Ταμίας δημοσίους) Ἐφόρους, φύλακας. εἰσὶ δὲ ταμίαι, ἄρχοντες Ἀθήνῃσι κληρωτοὶ ἀπὸ πεντακοσιομεδίμνων, οἳ τὰ ἐν τῷ ἱερῷ τῆς Ἀθηνᾶς ἐν τῇ ἀκροπόλει χρήματα ἱερά τε καὶ δημόσια φυλάττουσιν· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς.

"κατασκ. β. ε. κ. θ. °ἀμυνοῦνται. θ

"μελίνων. β. ε. θ.

"χ. συμβαίνει. β. συμμένῃ. γ. ε. κ. συμμένει. θ.

°τὰς β. γ.

ἢ πολεμήσετ' ἐξ ἴσου. εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης μεγάλης 60
καὶ πόνων πολλῶν καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ' ἐὰν
λογίσηται τὰ τῇ πόλει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν,
εὑρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἑκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γάρ ἐστί τις ἐγγυητὴς
ὑμῖν θεῶν· οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδεὶς ἂν γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου 62
πράγματος· ὡς ἂν ἄγητ' ἡσυχίαν, καὶ ἅπαντα προῆσθε, οὐκ ἐπ' αὐ-
τοὺς ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἥξει· αἰσχρὸν μὲν νὴ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς
θεούς, καὶ ἀνάξιον ὑμῶν καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καὶ πεπραγμένων
τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ἕνεκα ῥᾳθυμίας, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας εἰς
δουλείαν προέσθαι. καὶ ἔγωγε αὐτὸς ἄν, τεθνάναι μᾶλλον, ἢ ταῦτ' εἰ- 64
ρηκέναι βουλοίμην. οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω· μὴ
ἀμύνεσθε· ἅπαντα πρόεσθε· εἰ δὲ μηδενὶ μὲν τοῦτο δοκεῖ, τοὐναντίον δὲ
προΐσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γενέσθαι κύρι-
ον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ, ποῖ ἀναδυό-
μεθα, ἢ τί μέλλομεν· ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσο- 66
μεν· ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ; ἀλλ' ἣν μὲν ἄν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀ-
νάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ πάλαι παρελήλυθε· τὴν δὲ
τῶν δούλων, ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί· ὅτι
ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη, ἡ ὑπὲρ τῶν πραγμάτων
αἰσχύνη· καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδ' ἥντιν' ἂν εἴποι τις· δούλῳ δέ, πλη- 68
γαί, καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός, ἃ μήτε γένοιτο, οὔτε λέγειν ἄξιον. πάντα
τοίνυν τἆλλα εἰπὼν ἂν ἡδέως, καὶ δείξας ὃν τρόπον ὑμᾶς ἔνιοι καταπολι-
τεύονται, τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω· ἀλλ' ἐπειδάν τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπέ-
σῃ, εὐθὺς ἀναστάς τις λέγει, τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν, ὡς ἀγαθὸν καὶ τὸ τρέφειν
δύναμιν μεγάλην, ὡς χαλεπόν· καὶ διαρπάζειν τινὲς τὰ χρήματα βού- 70
λονται· καὶ τοιούτους λόγους, ἐξ ὧν ἀναβάλλουσι μὲν ὑμᾶς, ἡσυχίαν δὲ ποι-
οῦσιν ἐκείνῳ, πράττειν ὅ, τι βούλεται· ἐκ δὲ τούτων, περιγίγνεται, ὑμῖν μὲν,
ἡ σχολὴ καὶ τὸ μηδὲν ἤδη ποιεῖν, ἃ δέδοιχ' ὅπως μήποθ' ἡγήσησθε ἐπὶ πολ-
λῷ γεγενῆσθαι· τούτοις δέ, αἱ χάριτες καὶ ὁ μισθὸς ὁ τούτων. ἐγὼ δ' οἶμαι, 72
τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν, οὐχ ὑμᾶς δεῖν πείθειν, οἳ πεπεισμένοι κάθησθε,
ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῇ, τά γ' ἀφ' ὑ-
μῶν, ἕτοιμα ὑπάρχει· νομίζειν δ' εἶναι χαλεπά, οὐχ ὅσ' ἂν εἰς σωτηρίαν
δαπανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ ἐθέλωμεν ποιεῖν. καὶ τὸ δι- 74
αρπασθήσεσθαι τὰ χρήματα, τῷ φυλακὴν εἰπεῖν δι' ἧς σωθήσεται κω-
λύειν, οὐχὶ τῷ τοῦ συμφέροντος ἀφεστάναι. καίτοι ἔγωγε ἀγανακτῶ καὶ
αὐτὸ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινὰς ὑμῶν, εἰ
διαρπασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας ἐφ' ὑμῖν
ἐστι· τὴν δὲ Ἑλλάδα πᾶσαν ἐφεξῆς οὑτωσὶ Φίλιππος ἁρπάζων, οὐ λυπεῖ,
καὶ ταῦτ' ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων. τί ποτ' οὖν ἐστι τὸ αἴτιον, ὦ ἄνδρες 76
Ἀθηναῖοι, τοῦ, τὸν μὲν οὕτω φανερῶς στρατεύοντα, ἀδικοῦντα, πόλεις

Εἰ δέ τῳ δοκεῖ) Ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ. 60

Πραγματείας) Πολυπραγμοσύνης, κακοπαθείας, οὐχ ὡς ἐν τῇ συνηθείᾳ ἐπὶ τῆς πραγματείας, ὅτε καὶ ἐπὶ τῶν ῥητόρων τίθεται, ἐπὶ τῆς ἐργασίας τῶν μεταχειριζόντων.

Προέσθαι) Προΐεσθαι, προδοῦναι. 64

Ποῖ) Ἀντὶ τοῦ ἕως πότε.

Οὔτε λέγειν ἄξιον) Συμφώνως τῷ θεῷ ... καὶ λόγῳ ... 68

Καταπολ.) Καθ' ὑμῶν.

Ἀναβάλλουσι) Ἀναβάλλεσθαι ... 70

Καλύειν) 74

Τὸ ὑπὲρ ἑαυτῆς, μὴ ᾖ καὶ κωλύειν τὸ διαρπασθῆναι τὰ χρήματα, διὰ τὸ φυλακάς τινας ἔξειν δι' ὧν σωθήσεται. Αὐτὸ τοῦτο) Ἀντὶ τοῦ διὰ τοῦτο. Εἰ τὰ μὲν χρήματα) Ἀντὶ τοῦ χρῆμα, εἰ οὖν χρήματα, ὅσα ταῦτα, τὴν Ἑλλάδα καὶ ..., ἀδίκως τι διαρπ-

παθόντα· ὁ τοιοῦτος δὲ φανερῶς· κἀκεῖ μᾶλλον, ὁ τοιοῦτος πάσχει.

Καταλαμβάνοντα) Τὸ καταλαβεῖν εἴρηται καὶ ἐπὶ τόπων, ὅταν λέγωμεν, ὁ δὲ τὸ φρούριον διώξας κατέλαβεν. οἱ δὲ ῥήτορες καὶ ἐπὶ τοῦ κολάζειν.

78 Ἡ διαδικασία) Ἡ πρὸς ἀλλήλους ἔρις, ἡ φιλονεικία. κυρίως δὲ διαδικασία ἐστὶν ἐπὶ χρημάτων ἀμφισβητήσεως· ἐνταῦθα δὲ καταχρήσει. Ἄλλως. Διαδικασία ἐστὶν ὅταν ποιῶνταί τινες τοῖς μέλλουσι χορηγεῖν, ἃς οὐ θέλουσι βούλονται), τότε καὶ λειτουργεῖν αὐτούς· καὶ διαδικασάμενος, ἐναντιώσας, διελέγξας.

Καρδίαν) Καρδία πόλις Θρᾴκης, καὶ Καρδιανοί, οἱ πολῖται, καὶ ὄνομα πελάγους.

Ἀνοητότατος) Ἀνοητικώτατος, μωρός. ἀνόητα, ὅτι ἐστὶ μωρά. ἐπὶ δὲ λαγνείας καὶ τῶν ἀφροδισίων λαμβάνουσι· μωραίνειν γὰρ καὶ ἀνοηταίνειν, τὸ ἀφροδισιάζειν ἔλεγον. Ἀριστοφάνης, οἷον τ' ἀντίχρο καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀνοήτων, ὅτι ἐστὶ μωρῶν ἢ ἀνοήτων, ἀντὶ τοῦ ἀνοητευμένων.

81 Πράγματα δ' αὐτῷ) Ἐπὶ κακοῦ χρῶνται τῇ λέξει οἱ παλαιοί· πράγματα παρέξω, ἀντὶ τοῦ ἐνοχλήσω.

82 Ἀποτυμπανίσαι) Τυμπανίζεται, ξύλῳ τύπτεται, ἐκδέρεται, κρεμᾶται· ἀποτυμπανίσαι δὲ, ἀντὶ τοῦ ἀνηλεῶς φονεῦσαι ῥοπάλοις.

83 Ὑπηγάγετο) Ὑπήγαγεν, ἀντὶ τοῦ προσηγάγετο· καὶ ὑπάγω τὸν δεῖνα εἰς δουλείαν, ἀντὶ τοῦ προσάγω· καὶ Θουκυδίδης καὶ ἄλλοι. ὑπάγομαι κατὰ τὸ αὐτό. καὶ ὑπάγει, ἀντὶ τοῦ ἐξαπατᾷ ἢ ὑποποιεῖται· ὑπάγει τὰ προβλήματα τοῖς ἰδιώταις. ὑπάγοντας δὲ αὐτὸν τοῖς κέρδεσιν, ἤγουν ἐπὶ μάθησιν ὑποθήγοντας· καὶ ὑπαγόμενος, ἀντὶ τοῦ πειθόμενος, ἐξαπατώμενος, ἢ ἐξαπατῶν.

84 Ποτίδαιαν) Τὴν Κασσάνδρειαν. Ὑπάγει) Ἀπατᾷ.

Τὴν Βοιωτίαν) Διὰ τὸ παρασχεῖν αὐτοῖς Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν· οὐκ ἔχοντες γὰρ καὶ ταῦτα ὑπακούοντα μετὰ τῶν

καταλαμβάνοντα, μηδένα πώποτε τούτων εἰπεῖν ὡς ἀδικεῖ καὶ πόλεμον ποιεῖ· τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν, μηδὲ προΐεσθαι ταῦτα συμβουλεύοντας, τούτους τὸν πόλεμον ποιεῖν αἰτιᾶσθαι; ἐγὼ 77 διδάξω· ὅτι τὴν ὀργὴν ἣν εἰκός ἐστι γίγνεσθαι παρ' ὑμῶν, ἄν τι λυπῆσθε τῷ πολέμῳ, εἰς τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν λέγοντας τὰ βέλτιστα τρέψαι βούλονται, ἵνα τούτους κρίνητε, μὴ Φίλιππον ἀμύνησθε· καὶ κατηγορῶσι μὲν αὐτοί, μὴ δίκην δὲ δῶσιν ὧν ποιοῦσι νῦν. τοῦτ' αὐτοῖς δύναται τὸ λέγειν ὡς ἄρα βούλονται πόλε- 78 μόν τινες ποιῆσαι παρ' ὑμῖν, καὶ περὶ τούτου ἡ διαδικασία αὕτη ἐστίν. ἐγὼ δὲ οἶδα ἀκριβῶς, ὅτι οὐ γράψαντος Ἀθηναίων οὐδενός πω πόλεμον, καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν αὐτὸν ἡμῖν, ἀνοητότατος πάν- 79 των ἂν εἴη τῶν ὄντων ἀνθρώπων, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. ἀλλ' ἐπειδὰν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἴῃ, τί φήσομεν; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν ἡμῖν ἐρεῖ, ὥσπερ οὐδ' Ὠρείταις, τῶν στρατιωτῶν ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ· οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὶν ἢ πρὸς τὰ τείχη προσβάλλειν αὐτῶν· οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ τῇ 80 χώρᾳ τὸ στράτευμα παρὼν ἔχων ἦν. ἢ καὶ τότε τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας, πόλεμον ποιεῖν φήσομεν; οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐ γὰρ ἄλλο γ' οὐδέν ἐστι μεταξὺ τοῦ μήτ' ἀμύνεσθαι, μήτ' ἄγειν ἡσυχίαν ἐᾶσθαι. καὶ μὴν οὐχ ὑπὲρ τῶν ἴσων ὑμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὑτῷ τὴν πόλιν ποιή- 81 σασθαι βούλεται Φίλιππος, ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτ' ἐθελήσετε, οὔτ' ἂν ἐθελήσητε, ἐπιστήσεσθε· ἄρχειν γὰρ εἰώθατε· πράγματα δ' αὐτῷ παρασχεῖν, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἁπάντων δυνήσεσθε. ὡς οὖν ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ὄντος τοῦ ἀγῶνος, 82 προσήκει οὕτω γιγνώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὑτοὺς ἐκείνῳ, μισεῖν τε καὶ ἀποτυμπανίσαι· οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ἐχθροὺς ὑπηρετοῦντας ἐκείνῳ. ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις ὥσπερ προβόλοις προσπταίοντας, ὑστερίζειν ἐκείνων. πόθεν γὰρ 83 οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν εἰς ὑμᾶς· οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔμοιγε δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο· καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα, εἰ μηδὲν ἄλλο ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δ' ἀπειλεῖν ἤδη· οἷον Θετταλοὺς πολλὰ δοὺς, ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν παροῦσαν δουλείαν. οὐδ' ἂν 84 εἰπεῖν δύναιτο οὐδείς, ὅσα τοὺς ταλαιπώρους Ὀλυνθίους, πρότερον δοὺς Ποτίδαιαν, ἐξηπάτησε, καὶ πόλλ' ἕτερα. Θηβαίους τὰ νῦν ὑπάγει, τὴν Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδούς, καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ· ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἕκαστοι

τούτων,

προΐεσθαι.
γίνεσθαι.
πάνυ.
πω.
ἡμῖν.
προσήκει.
αὐτούς.
ὡς.
ὑμᾶς.

τούτων πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν, ἃ δὴ πάντες ἴσασιν· οἱ δ᾽ ὅ, τι ἄν ποτε συμβῇ, πείσονται. ὑμεῖς δ᾽, ὧν μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπᾶτε· ἀλλ᾽ ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, πόσα ἐξηπάτησθε, πόσων ἀπεστέρησθε; οὐχὶ Φωκέας; οὐ Πύλας; οὐχὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης; Δορίσκον, Σέρριον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν τὴν πόλιν τὴν Καρδιανῶν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ᾽ οὖν ἐκείνως τοῖς ἄλλοις καὶ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ὑμῖν προσφέρεται; ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ ἡμετέρᾳ, ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται· καὶ τὸν λαβόντα χρήματ᾽ αὐτὸν, ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ᾽ ὑμῖν, κἂν ἀφῃρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε. οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεπονθότων τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων, τῷ Ποτίδαιαν καρποῦσθαι. οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μηδὲν εὖ πεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν, τοὺς τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν Πυλαίαν ἀποδοῦναι. οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρὶν τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε, καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ᾽ Ἀθήνησιν, οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κατασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παριόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. τοιγάρτοι, τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι ταχὺ πλούσιοι γίγνονται καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων, ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι· ὑμεῖς δὲ, τοὐναντίον, ἐκ μὲν ἐνδόξων, ἄδοξοι· ἐκ δ᾽ εὐπόρων, ἄποροι· πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον ἡγοῦμαι, συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν· ὧν ἁπάντων ἔσθ᾽ ὑμεῖς ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ἐᾶν ταῦτα φέρεσθαι, ὁ μὲν, εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερὸς πᾶσιν Ἕλλησι καὶ βαρβάροις γέγονεν· ὑμεῖς δὲ, ἔρημοι καὶ ταπεινοί, τῇ μὲν τῶν ὠνίων ἀφθονίᾳ, λαμπροί· τῇ δ᾽ ὧν προσῆκε παρασκευῇ, καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περί τε ὑμῶν, καὶ περὶ αὑτῶν ἐνίους τῶν λεγόντων ὁρῶ βουλευομένους· ὑμᾶς μὲν γὰρ, ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἄν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ᾽ οὐ δύνανται παρ᾽ ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν, οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος. εἶτά φησιν, ὃς ἂν τύχῃ παρελθών, οὐ γὰρ ἐθέλεις γράφειν, οὐδὲ κινδυνεύειν, ἀλλ᾽ ἄτολμος εἶ καὶ μαλακός. ἐγὼ δὲ θρασὺς μὲν καὶ βδελυρὸς καὶ ἀναιδὴς, οὔτ᾽ εἰμὶ, μήτε γενοίμην· ἀνδρειότερον μέντοι πολλῶν πάνυ τῶν ἰταμῶς πολιτευομένων παρ᾽ ὑμῖν, ἐμαυτὸν ἡγοῦμαι. ὅστις μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παριδὼν ἃ συνοίσει τῇ πόλει, κρίνει, δημεύει, δίδωσι, κατηγορεῖ, οὐδεμιᾷ ταῦτ᾽ ἀνδρείᾳ ποιεῖ, ἀλλ᾽ ἔχων ἐνέχυρον τῆς αὑτοῦ σωτηρίας τὸ πρὸς χάριν ὑμῖν λέγειν καὶ πολιτεύεσθαι, ἀσφαλῶς θρασύς ἐστιν. ὅστις δ᾽ ὑπὲρ τοῦ βελτίστου πολλὰ τοῖς ὑμετέροις ἐναντιοῦται βου-

βοιωτῶν, ἐδόκουν μὲν πάντες ἄρχειν Βοιωτίας.

85 Δορίσκον) Χωρίον ἐστὶ Θρᾳκικόν.

Σέρριον) Καὶ αὐτὸ ὄνομα χωρίου· ὃ καὶ σέρριον τεῖχος.

Κερσοβλέπτην) Κερσοβλέπτης, παῖς μὲν ἦν Κότυος τοῦ Κοτυαίου, βασιλεὺς κατέστη Θρᾴκης.

Προσφέρεται) Προσφέρεται.

86 Οὐκ ἦν ἀσφαλές) Σχῆμα τὸ περὶ ἐπιμονῆς καὶ κώλοις, τὸ λεγόμενον, ἡ κατὰ κῶλον ἐπαναφορά.

87 Τοὺς τυράννους) Τοὺς ἀλευάδας.

88 Ἐπιτείχισμα) Τὸ τειχιζόμενον κατὰ τῶν χωρίων, ὅθεν ἦν τοὺς ἐπιτειχίσαντας κακῶς ποιεῖν· καὶ τὸ πρᾶγμα, ἐπιτειχισμός. ἀμφότερα δημοσθένης· τὸ μὲν, ἐνταῦθα· τὸ δ᾽ ἐπιτειχισμὸς, ἐν τῷ ὑπὲρ κτησιφῶντος.

91 Μαλακός) Ἠγεννής, δειλός.

Βδελυρός) Αἰσχροποιός.

Ἀναιδής) Ἀναιδὲς τὸ θρασὺ βλέπειν ἐν αἰδοῖ, ἀπὸ τοῦ ἀθρόως, σφοδρῶς, ἀπηρυθριασμένως· αἰδὼ δὲ διὰ τοῦ ι, ἀπὸ τοῦ ἐνδεδομένως καὶ ἀναιδῶς, ἀναισχύντως· καὶ ἀναιδὴς, ἀναίσχυντος.

92 Ἰταμῶς) Ἰταμός, ἀναιδής, σκληρός, ὠμός· παρὰ τὸ ἰέναι, ὅ ἐστιν ὁρμᾶν· τοιοῦτοι γὰρ οἱ ἀναιδεῖς.

Ἀνδρεία) Οὐχ ἡ πολιτικὴ ἀρετή, ἀλλ᾽ ἡ μείζων ταύτης τῷ αὐτῷ ὀνόματι χρωμένη, παρασκευασμένη τοῦ θυμουμένου τῆς ψυχῆς· ἀνδρεία δὲ ψυχὴ διὰ δίφθογγου, ἀπὸ τοῦ ἀνδρεῖος· καὶ ἀνδρεία, ἡ τῶν ἀνδρῶν ἡλικία, καὶ τὸ ἀνδρῶνα.

Margin variants: γρ. τὴν. β. ἡμῶν. θ. — β. γ. — πολιτῶν. π. — συνευπεπονθότος. ε. κ. θ. — τῆς γ. θ. — παρέδωκε. ε. κ. θ. — ἢ περὶ τι. ε. θ. — ἡμεῖς. ε. κ. — ἡμῶν. ε. κ. θ. — ὑμᾶς. ε. κ. — ἡμᾶς. ε. κ. — προσελθών. κ. — οὐδὲ. ε. — καί. κ. — ἀλλὰ. ε. κ. — ε. κ. — δημοσιεύει. θ.

λήμασι, καὶ μηδὲν λέγει πρὸς χάριν, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον ἀεὶ καὶ τὴν τοιαύτην πολι-
τείαν "προαιρεῖται, ἐν ᾗ πλειόνων ἡ τύχη κυρία γίνεται ἢ οἱ λογισμοί, τούτων δ' ἀμφοτέ- [αἱρεῖται. α.]
ρων ὑπεύθυνον ὑμῖν ἑαυτὸν παρέχει, οὗτός ἐστιν ἀνδρεῖος, καὶ χρήσιμός γε πολίτης ὁ τοιοῦ-
τός ἐστιν, οὐχ οἱ τῆς παρ' ἡμέραν χάριτος τὰ μέγιστα τῆς πόλεως ἀπολωλεκότες· οὓς ἐγὼ
94 "τοσούτου δέω ζηλοῦν, ἢ νομίζειν ἀξίους πολίτας τῆς πόλεως εἶναι· ὥστ' εἴ τις ἔροιτό με, [τοσούτῳ. α.]
[Ἔχων) Κατὰ παράλειψιν.] εἰπέ μοι, σὺ δὲ δὴ τί τὴν πόλιν ἡμῖν ἀγαθὸν πεποίηκας, ἔχων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ [ε.θ.]
τριηραρχίας εἰπεῖν καὶ χορηγίας, καὶ χρημάτων εἰσφοράς, καὶ λύσεις αἰχμαλώτων, καὶ
τοιαύτας ἄλλας φιλανθρωπίας, οὐδὲν ἂν τούτων εἴποιμι· ἀλλ' ὅτι τῶν τοιούτων πολιτευ-
μάτων οὐδὲν "πολιτεύομαι. ἀλλὰ δυνάμενος ἂν ἴσως ὥσπερ καὶ ἕτεροι κατηγορεῖν καὶ [χ. πεπολίτευμαι. β. ε. θ.]
95 χαρίζεσθαι καὶ δημεύειν, καὶ τἆλλα ἃ ποιοῦσιν οὗτοι ποιεῖν, οὐδ' ἐφ' ἑνὶ τούτων πώποτ' ἐ-
μαυτὸν ἔταξα, οὐδὲ προήχθην, οὔθ' ὑπὸ κέρδους, οὔθ' ὑπὸ φιλοτιμίας· ἀλλὰ διατε-
λῶ λέγων, ἐξ ὧν, ἐγὼ μὲν πολλῶν ἐλάττων εἰμὶ παρ' ὑμῖν· ὑμεῖς δὲ εἰ πείθοισθέ μοι,
μείζους ἂν εἴητε· οὕτω γὰρ ἂν ἴσως ἀνεπίφθονον εἰπεῖν. οὐδέ γ' ἐμοὶ δοκεῖ δικαίου τοῦτ' εἶναι
πολίτου, τοιαῦτα πολιτεύματα εὑρίσκειν, ἐξ ὧν, ἐγὼ μὲν πρῶτος ὑμῶν ἔσομαι εὐθέως,
96 ὑμεῖς δὲ τῶν ἄλλων ὕστατοι· ἀλλὰ συναυξάνεσθαι δεῖ τὴν πόλιν τοῖς τῶν ἀγαθῶν πο-
λιτῶν πολιτεύμασι, καὶ τὸ βέλτιστον ἀεί, μὴ τὸ ῥᾷστον ἅπαντας λέγειν· "ἐπ' ἐκεῖνο μὲν γὰρ [χ. ἐπ' ἐκείνων μὲν ἡ φύσις. β.]
ἡ φύσις αὐτὴ βαδιεῖται· ἐπὶ τοῦτο δέ, τῷ λόγῳ δεῖ προάγεσθαι διδάσκοντα τὸν ἀγα-
θὸν πολίτην. ἤδη τοίνυν τινὸς ἤκουσα καὶ τοιοῦτόν τι λέγοντος, ὡς ἄρα ἐγὼ λέγω μὲν ἀεὶ τὰ [ε.θ.]
βέλτιστα, ἔστι δὲ οὐδὲν "ἄλλο ἢ λόγοι τὰ παρ' ἐμοῦ· δεῖ δὲ ἔργων τῇ πόλει καὶ πράξεώς [ἀλλ' ε.θ.]
97 τινος. ἐγὼ δ' ὡς ἔχω περὶ τούτων, λέξω πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. οὐκ εἶναι νο-
μίζω τοῦ συμβουλεύοντος ὑμῖν ἔργον οὐδέν, πλὴν εἰπεῖν τὰ βέλτιστα. καὶ τοῦθ' ὅτι τοῦτον
ἔχει τὸν τρόπον, ῥᾳδίως οἶμαι δείξειν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι Τιμόθεός ποτ' ἐκεῖνος ἐν ὑ-
μῖν ἐδημηγόρησεν, ὡς δεῖ βοηθεῖν, καὶ τοὺς Εὐβοέας σώζειν, ὅτε Θηβαῖοι κατεδουλοῦντο
αὐτούς· καὶ λέγων, εἶπεν οὕτω πως, εἰπέ μοι, βουλεύεσθε, ἔφη, Θηβαίους ἔχοντες ἐν νήσῳ, τί
98 χρήσεσθε καὶ τί δεῖ ποιεῖν; οὐκ ἐμπλήσετε τὴν θάλατταν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τριη- [ε.θ.]
ρῶν; οὐκ ἀναστάντες ἤδη "πορεύσεσθε εἰς τὸν Πειραιᾶ; οὐ καθέλξετε τὰς ναῦς; οὐκοῦν εἶπε [πορεύεσθε. β]
μὲν ταῦτα ὁ Τιμόθεος· ἐποιήσατε δ' ὑμεῖς. ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τὸ πρᾶγμα ἐ-
πράχθη. εἰ δ', ὁ μὲν εἶπεν ὡς οἷόν τε τὰ ἄριστα ὥσπερ εἶπε τότε· ὑμεῖς δ' ἀπερραθυ-
μήσατε, καὶ μηδὲν ὑπηκούσατε, ἆρ' ἂν ἦν γεγονός τι τῶν τότε "συμβάντων τῇ πόλει; οὐχ [συμβαινόντων. β. γ.]
99 οἷόν τε. οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ὧν ἂν ἐγὼ λέγω νυνί, καὶ περὶ ὧν ἂν ὁ δεῖνα εἴπῃ, τὰ μὲν ἔργα
[Ἐν κεφαλαίῳ) Ἀνακεφαλαίωσις.] παρ' ὑμῶν αὐτῶν ζητεῖτε· τὰ δὲ βέλτιστα ἐπιστήμῃ λέγειν παρὰ τοῦ παριόντος. ἐν κεφα-
λαίῳ δ' ἃ λέγω φράσας, καταβῆναι βούλομαι. χρήματα εἰσφέρειν φημὶ δεῖν, τὴν ὑ-
πάρχουσαν δύναμιν συνέχειν, ἐπανορθοῦντας εἴ τι δοκεῖ μὴ καλῶς ἔχειν, μὴ οἷς ἂν
τις αἰτιάσηται, τὸ ὅλον καταλύοντας· πρέσβεις ἐκπέμπειν "πανταχοῦ τοὺς διδάξοντας, [πανταχῆ. γ.]
100 νουθετήσοντας, πράξοντας· ὅσα ἂν δύνωνται τῇ πόλει. παρὰ πάντα ταῦτα, τοὺς ἐπὶ τοῖς
πράγμασι δωροδοκοῦντας κολάζειν, καὶ μισεῖν ἀεὶ καὶ πανταχοῦ, ἵν' οἱ μέτριοι καὶ
δικαίους ἑαυτοὺς παρέχοντες, εὖ βεβουλεῦσθαι δοκῶσι, καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ ἑαυτοῖς. κἂν οὕ-
τω τοῖς πράγμασι χρῆσθε, καὶ παύσησθε ὀλιγωροῦντες ἁπάντων, ἴσως ἂν ἴσως καὶ νῦν
ἔτι τὰ λοιπὰ βέλτιω γένοιτο. εἰ μέντοι καθεδεῖσθε ἄχρι τοῦ θορυβῆσαι καὶ ἐπαινέσαι [ε.]
101 σπουδάζοντες, ἐὰν δὲ δέῃ τι ποιεῖν ἀναδυόμενοι, οὐχ ὁρῶ λόγον ὅστις ἄνευ τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς
ἃ προσήκει, δυνήσεται τὴν πόλιν σῶσαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

ἉΠΛῆ τοῦ λόγου ἡ ὑπόθεσις. Φιλίππου γὰρ λόγῳ μὲν εἰρήνην ἄγοντος, ἔργῳ δὲ πολλὰ ἀδικοῦντος, συμβουλεύει τοῖς Ἀθηναίοις ὁ ῥήτωρ ἀναστῆναι καὶ ἀμύνασθαι τὸν βασιλέα, ὡς κινδύνου μεγάλου καὶ αὐτοῖς ἐπικρεμαμένου, καὶ πᾶσι κοινῇ τοῖς Ἕλλησι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ,

κατὰ Φιλίππου λόγος τρίτος.

ΠΟλλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων γιγνομένων, ὀλίγου δεῖν καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν, περὶ ὧν Φίλιππος, ἀφ' οὗ τὴν εἰρήνην ἐποιήσατο, οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἀδικεῖ, καὶ πάντων οἶδ' ὅτι φησάντων γ' ἄν, εἰ καὶ μὴ ποιοῦσι τοῦτο, καὶ λέγειν δεῖν καὶ πράττειν ἅπασι προσήκειν, ὅπως ἐκεῖνος παύσεται τῆς ὕβρεως καὶ δίκην δώσει, εἰς τοῦτο ὑπηγμένα πάντα τὰ πράγματα καὶ προειμένα ὁρῶ, ὥστε δέδοικα μὴ βλάσφημον μὲν εἰπεῖν, ἀληθὲς δὲ ᾖ, εἰ καὶ λέγειν ἅπαντες ἐβούλοντο οἱ παριόντες, καὶ χειροτονεῖν ὑμεῖς, ἐξ ὧν ὡς φαυλότατα ἔμελλε τὰ πράγματα ἕξειν, οὐκ ἂν ἡγοῦμαι δύνασθαι χεῖρον ἢ νῦν διατεθῆναι. πολλὰ μὲν οὖν ἴσως ἐστὶν αἴτια τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν, καὶ οὐ παρ' ἓν οὐδὲ δύο εἰς τοῦτο τὰ πράγματα ἀφῖκται· μάλιστα δὲ, ἄνπερ ἐξετάζητε ὀρθῶς, εὑρήσετε διὰ τοὺς χαρίζεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα λέγειν προαιρουμένους· ὧν, τινὲς μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν οἷς εὐδοκιμοῦσιν αὐτοὶ καὶ δύνανται, ταῦτα φυλάττοντες, οὐδεμίαν περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν ἔχουσιν. οὐκοῦν οὐδ' ὑμᾶς οἴονται δεῖν ἔχειν. ἕτεροι δὲ, τοὺς ἐπὶ τοῖς πράγμασιν ὄντας αἰτιώμενοι καὶ διαβάλλοντες, οὐδὲν ἄλλο ποιοῦσιν ἢ ὅπως, ἡ μὲν πόλις αὐτὴ παρ' αὑτῆς δίκην λήψεται, καὶ περὶ τοῦτ' ἔσται· Φιλίππῳ δ' ἐξέσται καὶ λέγειν καὶ πράττειν ὅ, τι βούλεται. αἱ δὲ τοιαῦται πολιτεῖαι, συνήθεις μὲν εἰσὶν ὑμῖν, αἴτιαι δὲ τῆς ταραχῆς καὶ τῶν ἁμαρτημάτων. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐάν τι τῶν ἀληθῶν μετὰ παρρησίας λέγω, μηδεμίαν μοι διὰ τοῦτο παρ' ὑμῶν ὀργὴν γενέσθαι. σκοπεῖτε γὰρ ὡδί. ὑμεῖς τὴν παρρησίαν, ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων, οὕτω κοινὴν οἴεσθε δεῖν εἶναι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ τοῖς ξένοις καὶ τοῖς δούλοις αὐτῆς μεταδεδώκατε. καὶ πολλοὺς ἄν τις οἰκέτας ἴδοι παρ' ὑμῖν μετὰ πλείονος ἐξουσίας ὅ, τι βούλονται λέγοντας, ἢ πολίτας ἐν ἐνίαις τῶν ἄλλων πόλεων. ἐκ δὲ τοῦ συμβουλεύειν παντάπασιν ἐξεληλάκατε. εἶθ' ὑμῖν συμβέβηκεν ἐκ τούτου, ἐν μὲν ταῖς ἐκκλησίαις, τρυφᾶν καὶ κολακεύεσθαι πάντα πρὸς ἡδονὴν ἀκούουσιν· ἐν δὲ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς γιγνομένοις,

ΣΧΟΛΙΑ.

1 Πολλῶν, ὦ ἄνδρες) Τὸ προοίμιον κατὰ παραδρομὴν τῶν Φιλίππου τὸ προοίμιον. σχῆμα δὲ ἐκ πλαγιασμοῦ τιμῶντος τὸν λόγον.

Καὶ πάντων) Κατασκευή.

Φησάντων) Ἀντὶ τοῦ ψηφισαμένων.

2 Τῆς ὕβρεως) Οὐκ εἶπεν ἀδικίας ἢ πλεονεξίας, ἀλλ' ὕβρεως· ὃ παρ' Ἀθηναίοις οὐδὲ τοῖς δούλοις ἀξιόν.

Προειμένα) Προδεδομένα.

3 Εἰ καὶ λέγειν) Διὰ τὸ προειρημένον ἐκ τοῦ ἐναντίου τὸ δὲ σχῆμα ὡς ἐν ὑποθέσει. ἐπίτασις δὲ ἐστίν.

Πολλὰ οὖν ἴσως) Αἰτία τοῦ προοιμίου, ἡ κατασκευή.

4 Ὧν, τινὲς) Τῶν ῥητόρων οἱ αἰσχυντότεροι.

5 Ἕτεροι δὲ) Τοὺς κατηγόρους διοπείθους αἰνίττεται.

Αἱ δὲ τοιαῦται) Συμπέρασμα τοῦ προοιμίου.

6 Ἀξιῶ δ' ὑμᾶς) Εἰσβολὴ ἐπὶ τὸ συμφέρον. τὸ δὲ σχῆμα προδιόρθωσις.

7 Ἐξεληλάκατε) Τὴν παρρησίαν.

περὶ τῶν ἐσχάτων ἤδη κινδυνεύειν. εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν οὕτω διάκεισθε, οὐκ ἔχω
8 τί λέγω· εἰ δ' ἃ συμφέρει ''τοῖς πράγμασι χωρὶς κολακείας ἐθελήσετε
ἀκούειν, ἕτοιμος λέγειν. καὶ γὰρ εἰ πάνυ φαύλως τὰ πράγματα ἔχει, καὶ πολ-
λὰ προεῖται, ὅμως ἐστὶν, ἐὰν ὑμεῖς τὰ δέοντα ποιεῖν βούλησθε, ἔτι πάντα ταῦ-
τα ἐπανορθώσασθαι. καὶ παράδοξον μὲν ἴσως ἐστὶν ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δέ·
τὸ χείριστον ἐν τοῖς παρεληλυθόσι, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει.
9 τί οὖν ἐστι τοῦτο· ὅτι οὔτε μικρὸν οὔτε μέγα οὐδὲν τῶν δεόντων ποιούντων ὑ-
μῶν, κακῶς τὰ πράγματα ἔχει· ἐπεί τοι γε εἰ πάνθ' ἃ προσῆκε πρατ-
τόντων ὑμῶν, οὕτω διέκειτο, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. νῦν δὲ,
τῆς μὲν ῥᾳθυμίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς ἀμελείας κεκράτηκε Φίλιππος,
τῆς πόλεως δ' οὐ κεκράτηκεν· οὐδ' ἥττησθε ὑμεῖς, ἀλλ' οὐδὲ κεκίνησθε. εἰ μὲν
10 οὖν ἅπαντες ὁμολογοῦμεν Φίλιππον τῇ πόλει πολεμεῖν, καὶ τὴν εἰρήνην
παραβαίνειν, οὐδὲν ἄλλο ἔδει τὸν ''παριόντα λέγειν καὶ συμβουλεύειν, ἢ ὅπως ἀ-
σφαλέστατα καὶ ῥᾷστα αὐτὸν ἀμυνούμεθα· ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἀτόπως ἔνιοι διά-
κεινται, ὥστε πόλεις καταλαμβάνοντος ἐκείνου, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων ἔχον-
τος, καὶ πάντας ἀνθρώπους ἀδικοῦντος, ἀνέχεσθαί τινων ἐν ταῖς ἐκκλη-
11 σίαις λεγόντων πολλάκις, ὡς ἡμῶν τινές εἰσιν οἱ ποιοῦντες τὸν πόλεμον, ἀνάγ-
κη φυλάττεσθαι καὶ διορθοῦσθαι περὶ τούτου· ἔστι γὰρ δέος μήποθ' ὡς ''ἀμυ-
νούμεθα γράψας τις καὶ συμβουλεύσας, εἰς τὴν αἰτίαν ἐμπέσῃ τοῦ πεποιη-
κέναι τὸν πόλεμον. ἐγὼ δὲ, τοῦτο πρῶτον ἁπάντων λέγω καὶ διορίζομαι, εἰ
ἐφ' ἡμῖν ἐστι τὸ ''βουλεύεσθαι περὶ τοῦ, πότερον εἰρήνην ἢ πόλεμον ἄγειν δεῖ.
12 εἰ μὲν οὖν ἔξεστιν εἰρήνην ἄγειν τῇ πόλει, καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐστι τοῦτο, ἵν' ἐντεῦθεν
ἄρξωμαι, φημὶ ἔγωγε ἄγειν ''ἡμᾶς δεῖν, καὶ τὸν ταῦτα λέγοντα γράφειν καὶ
πράττειν, καὶ μὴ φενακίζειν ἀξιῶ· εἰ δ' ἕτερος τὰ ὅπλα ἐν ταῖς χερσὶν ἔχων
καὶ δύναμιν πολλὴν περὶ αὑτὸν, τοὔνομα μὲν τὸ τῆς εἰρήνης ''ὑμῖν προβάλλε-
ται, τοῖς δ' ἔργοις αὐτὸς τοῖς τοῦ πολέμου χρῆται, τί λοιπὸν ἄλλο πλὴν ἀμύ-
13 νεσθαι. φάσκειν δὲ εἰρήνην ἄγειν, εἰ βούλεσθε ὥσπερ ἐκεῖνος, οὐ διαφέρομαι.
εἰ δέ τις ταύτην εἰρήνην ὑπολαμβάνει, ἐξ ἧς ἐκεῖνος πάντα τὰ ἄλλα λα-
βὼν ἐφ' ἡμᾶς ἥξει, πρῶτον μὲν μαίνεται, ἔπειτα ἐκείνῳ παρ' ὑμῶν, οὐχ ὑμῖν
παρ' ἐκείνου τὴν εἰρήνην λέγει. τοῦτο δ' ἐστὶν, ὃ τῶν ἀναλισκομένων χρη-
μάτων ἁπάντων Φίλιππος ὠνεῖται, αὐτὸς μὲν πολεμεῖν ''ὑμῖν, ὑφ' ''ὑμῶν δὲ
14 μὴ πολεμεῖσθαι. καὶ μὴν εἰ μέχρι τούτου περιμενοῦμεν, ἕως ἂν ἡμῖν ὁμολο-
γήσῃ πολεμεῖν, πάντων ἐσμὲν εὐηθέστατοι· οὐδὲ γὰρ ἂν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν αὐ-
τὴν βαδίζῃ καὶ τὸν Πειραιᾶ, τοῦτ' ἐρεῖ, εἴπερ οἷς πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε δεῖ
τεκμαίρεσθαι. τοῦτο μὲν γὰρ Ὀλυνθίοις τετταράκοντ' ἀπέχων τῆς πόλεως στά-
δια, εἶπεν, ὅτι δεῖ δυοῖν θάτερον, ἢ ἐκείνους ἐν Ὀλύνθῳ μὴ οἰκεῖν, ἢ ''αὑτὸν ἐν
15 Μακεδονίᾳ, πάντα τὸν ἄλλον χρόνον, εἴ τις αὐτὸν αἰτιάσαιτό τι τοιοῦτον, ἀγανα-
κτῶν καὶ πρέσβεις πέμπων τοὺς ἀπολογησομένους· τοῦτο δ' εἰς Φωκέας, ὡς
πρὸς συμμάχους ἐπορεύετο, καὶ φίλους· καὶ πρέσβεις Φωκέων ἦσαν, οἳ παρη-
κολούθουν αὐτῷ πορευομένῳ· καὶ παρ' ἡμῖν ἤριζον πολλοὶ ''Θηβαίοις οὐ λυσι-
τελήσειν τὴν ἐκείνου πάροδον. καὶ μὴν καὶ Φερὰς πρῴην ὡς φίλος καὶ σύμ-
16 μαχος εἰς Θετταλίαν ἐλθὼν, ἔχει καταλαβὼν· καὶ τὰ τελευταῖα τοῖς ταλαι-
πώροις

Margin notes (left):

7 Εἰ μὲν οὖν καὶ νῦν) Ἐντεῦθεν τὸ συμπέρασμα. ἄλλοι δὲ εἰσβολὴν τῶν ἀγώνων φασίν.

10 Εἰ μὲν οὖν ἅπαντες) Εἰσβολὴ τῶν ἀγώνων. ἀρχὴ δὲ τοῦ συμφέροντος.

Ἀτόπως) Πονηρῶς καὶ κακῶς τῇ γνώμῃ.

Ἔνιοι) Τῶν ἀκροατῶν.

13 Εἰ δέ τις ταύτην) Ἀντίπτωσις. λύσ. ἀπαρίθμησις τῶν χρημά-

Margin notes (right):

''τῇ πόλει. β.
~ δ.
''προσιόντα. γ.
''ἀμυνοίμεθα. β.
''βουλεύσασθαι. γ.
β. γ.
''ὑμᾶς. γ.
''ἡμῖν. γ. δ.
''ἡμῖν. &
''ἡμῶν. δ.
''αὐτός. γ.
~ β. γ.
''Θηβαίους. γ.

πρὸς Ὠρείταις τουτοισὶ, ἐπισκεψομένους ἔφη τοὺς στρατιώτας πεπομφέναι κατ' εὔνοιαν· πυνθάνεσθαι γὰρ αὐτοὺς, ὡς νοσοῦσι καὶ στασιάζουσιν ἐν αὐτοῖς· συμμάχων δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν, ἐν τοῖς τοιούτοις καιροῖς παρεῖναι. εἶτ' οἴεσθε, οἳ μὲν οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐδυνήθησαν ποιῆσαι κακὸν, μὴ παθεῖν δ' ἐφυλάξαντ' ἂν ἴσως, τούτους μὲν ἐξαπατᾶν αἱρεῖσθαι μᾶλλον ἢ προλέγοντα βιάζεσθαι, ὑμῖν δ' ἐκ προρρήσεως πολεμήσειν, καὶ ταῦθ' ἕως ἂν ἑκόντες ἐξαπατᾶσθε; οὐκ ἔστι ταῦτα· καὶ γὰρ ἂν ἀβελτερώτατος εἴη πάντων ἀνθρώπων, εἰ τῶν ἀδικουμένων ὑμῶν, μηδὲν ἐγκαλούντων αὐτῷ, ἀλλ' ὑμῶν αὐτῶν τινὰς αἰτιωμένων καὶ κρίνειν βουλομένων, ἐκεῖνος ἐκλύσας τὴν πρὸς ἀλλήλους ἔριν ὑμῶν καὶ φιλονεικίαν, ἐφ' ἑαυτὸν προείποι τρέπεσθαι, καὶ τῶν παρ' ἑαυτοῦ μισθοφορούντων τοὺς λόγους ἀφέλοιτο, οἷς ἀναβάλλουσιν ὑμᾶς, λέγοντες ὡς ἐκεῖνός γε οὐ πολεμεῖ τῇ πόλει. ἀλλ' ἔστιν, ὦ πρὸς τοῦ Διὸς, ὅστις εὖ φρονῶν, ἐκ τῶν ὀνομάτων μᾶλλον ἢ τῶν πραγμάτων, τὸν ἄγοντ' εἰρήνην ἢ πολεμοῦνθ' ἑαυτῷ σκέψαιτ' ἄν; οὐδεὶς που. ὁ τοίνυν Φίλιππος ἐξ ἀρχῆς, ἄρτι τῆς εἰρήνης γεγονυίας, οὔπω Διοπείθους στρατηγοῦντος, οὐδὲ τῶν ἐν Χερρονήσῳ νῦν ὄντων ἀπεσταλμένων, Σέρριον καὶ Δορίσκον κατελάμβανε, καὶ τοὺς ἐκ Σερρίου τείχους καὶ ἱεροῦ ὄρους στρατιώτας ἐξέβαλεν, οὓς ὁ ὑμέτερος στρατηγὸς κατέστησε. καίτοι ταῦτα πράττων, τί ἐποίει; εἰρήνην μὲν γὰρ ὠμωμόκει. καὶ μηδεὶς εἴπῃ, τί δὲ ταῦτ' ἐστὶν, ἢ τί τούτων μέλει τῇ πόλει; εἰ μὲν γὰρ μικρὰ ταῦτά ἐστιν, ἢ μηδὲν ὑμῖν αὐτῶν ἔμελεν, ἄλλος ἂν εἴη λόγος οὗτος· τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ τὸ δίκαιον, ἄν τ' ἐπὶ μικροῦ τις, ἄν τ' ἐπὶ μείζονος παραβαίνῃ, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν. φέρε δὴ νῦν, ἡνίκ' εἰς Χερρόνησον, ἣν βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ Ἕλληνες ὑμετέραν ἐγνώκασιν εἶναι, ξένους εἰσπέμπει καὶ βοηθεῖν ὁμολογεῖ καὶ ἐπιστέλλει ταῦτα, τί ποιεῖ; φησὶ μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω ταῦτα ποιοῦντα ἐκεῖνον ὁμολογεῖν ἄγειν τὴν πρὸς ὑμᾶς εἰρήνην, ὥστε καὶ Μεγάρων ἁπτόμενον, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ τυραννίδα κατασκευάζοντα, καὶ νῦν ἐπὶ Θρᾴκην παριόντα, καὶ τὰ ἐν Πελοποννήσῳ σκευωρούμενον, καὶ πάνθ' ὅσα πράττει μετὰ τῆς δυνάμεως ποιοῦντα, λύειν φημὶ τὴν εἰρήνην, καὶ πολεμεῖν ὑμῖν· εἰ μὴ καὶ τοὺς τὰ μηχανήματα ἐφιστάντας, εἰρήνην ἄγειν φήσετε, ἕως ἂν αὐτὰ τοῖς τείχεσιν ἤδη προσαγάγωσιν. ἀλλ' οὐ φήσετε· ὁ γὰρ οἷς ἂν ἐγὼ ληφθείην, ταῦτα πράττων καὶ κατασκευαζόμενος, οὗτος ἐμοὶ πολεμεῖ, κἂν μήπω βάλλῃ μηδὲ τοξεύῃ. τίσιν οὖν ὑμεῖς κινδυνεύσαιτ' ἂν, εἴ τι γένοιτο; τῷ τὸν Ἑλλήσποντον ὑμῶν ἀλλοτριωθῆναι, τῷ Μεγάρων καὶ τῆς Εὐβοίας τὸν πολεμοῦνθ' ὑμῖν γενέσθαι κύριον, τῷ Πελοποννησίους τἀκείνου φρονῆσαι. εἶτα τὸν τοῦτο τὸ μηχάνημα ἐπὶ τὴν πόλιν ἐφιστάντα καὶ κατασκευάζοντα, τοῦτον εἰρήνην ἄγειν ἐγὼ φῶ πρὸς ὑμᾶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνεῖλε Φωκέας, ἀπὸ ταύτης ἔγωγ' αὐτὸν πολεμεῖν ὑμῖν ὁρίζομαι. ὑμᾶς δὲ, ἐὰν μὲν ἀμύνησθε ἤδη, σωφρονήσειν φημί· ἐὰν δ' ἀναβάλησθε, οὐδὲ τοῦτο ὅταν βούλησθε, δυνήσεσθε ποιῆσαι. καὶ τοσοῦτόν γε ἀφέστηκα τῶν ἄλλων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν συμβουλευόντων, ὥστε οὐδὲ δοκεῖ μοι περὶ Χερρονήσου νῦν σκοπεῖν, οὐδὲ Βυζαντίου· ἀλλ' ἐπαμῦναι μὲν τούτοις, καὶ διατηρῆσαι μή τι πάθωσι, καὶ τοῖς οὖσιν ἐκεῖ νῦν στρατηγοῖς πάνθ' ὅσων ἂν δέωνται ἀποστεῖλαι· βουλεύεσθαι μέντοι περὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἐν κινδύνῳ μεγάλῳ καθεστηκότων. βούλομαι δ' εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ὧν ὑπὲρ τῶν πραγμάτων οὕτω φοβοῦμαι, ἵν' εἰ μὲν ὀρθῶς λογίζομαι, μετάσχητε τῶν λογισμῶν, καὶ πρόνοιάν τιν' ὑμῶν γε αὐτῶν, εἰ καὶ μὴ τῶν ἄλλων ἄρα βούλεσθε, ποιήσησθε· ἂν δὲ ληρεῖν καὶ τετυφῶσθαι δοκῶ, μήτε νῦν, μήτ' αὖθις ὡς ὑγιαίνοντί μοι προσέχητε. ὅτι μὲν δὴ μέγας ἐκ

17 Προρρήσεως) Προαγορεύσας φανερῶς.

18

19

20

21 Εἰ μὴ) Τὸ κατ' ἐπιφορὰν σχῆμα. Ὁ γὰρ οἷς) Περίοδος κατ' ἔνστασιν.

22 Ἀφ' ἧς ἡμέρας) Ἀντὶ τοῦ ...

23

24 Τετυφῶσθαι) Μεμωρῆσθαι ...

μικροῦ καὶ ταπεινοῦ τὰ κατ' ἀρχὰς ὁ Φίλιππος ηὔξηται, καὶ ἀπίστως καὶ στασιαστικῶς ἔχουσι πρὸς αὑτοὺς οἱ Ἕλληνες, καὶ ὅτι πολλῷ παραδοξότερον ἦν
25 τοσοῦτον αὐτὸν ἐξ ἐκείνου γενέσθαι, ἢ νῦν ὅθ' οὕτω πολλὰ προείληφε, καὶ τὰ λοιπὰ ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι, καὶ πάνθ' ὅσα τοιαῦτ' ἂν ἔχοιμι διεξελθεῖν, παραλείψω. ἀλλ' ὁρῶ συγκεχωρηκότας ἅπαντας ἀνθρώπους ἀφ' ὑμῶν ἀρξαμένους, αὐτῷ, ὑπὲρ οὗ τὸν ἄλλον ἅπαντα χρόνον, ἅπαντες οἱ πόλεμοι γεγόνασιν οἱ Ἑλληνικοί. τί οὖν ἐστι τοῦτο; τὸ ποιεῖν ὅ,τι βούλεται,
26 καὶ καθ' ἕνα ἕκαστον οὑτωσὶ περικόπτειν καὶ λωποδυτεῖν τῶν Ἑλλήνων, καὶ καταδουλοῦσθαι τὰς πόλεις ἐπιόντα. καίτοι προστάται μὲν ὑμεῖς ἑβδομήκοντα ἔτη καὶ τρία τῶν Ἑλλήνων ἐγένεσθε· προστάται δέ, τριάκοντα ἑνὸς δέοντα, Λακεδαιμόνιοι· ἴσχυσαν δέ τι καὶ Θηβαῖοι τουτουσὶ τοὺς τελευταίους χρόνους, μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην. ἀλλ' ὅμως οὔθ' ὑμῖν οὔτε Θηβαίοις
27 οὔτε Λακεδαιμονίοις οὐδεπώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συνεχωρήθη τοῦτο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, ποιεῖν ὅ,τι βούλεσθε· οὐδὲ πολλοῦ δεῖ· ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑμῖν, μᾶλλον δὲ τοῖς τότ' οὖσιν Ἀθηναίοις, ἐπειδή τισιν οὐ μετρίως ἐδόκουν προσφέρεσθαι, πάντες ᾤοντο δεῖν πολεμεῖν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλεῖν ἔχοντες αὐτοῖς, μετὰ τῶν ἠδικημένων· καὶ πάλιν Λακεδαιμονίοις ἄρξασι καὶ
28 παρελθοῦσιν εἰς τὴν δυναστείαν τὴν αὐτὴν ταύτην ὑμῖν, ἐπειδὴ πλεονάζειν ἐπεχείρουν, καὶ πέρα τοῦ μετρίου τὰ καθεστηκότα ἐκίνουν, πάντες εἰς πόλεμον κατέστησαν, καὶ οἱ μηδὲν ἐγκαλοῦντες αὐτοῖς. καὶ τί δεῖ τοὺς ἄλλους λέγειν; ἀλλ' ἡμεῖς αὐτοὶ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοντες ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἠδικούμεθ' ὑπ' ἀλλήλων, ὅμως ὑπὲρ ὧν τοὺς ἄλλους ἀδι-
29 κουμένους ἑωρῶμεν, πολεμεῖν ᾠόμεθα δεῖν. καίτοι πάνθ' ὅσα ἐξημάρτηται καὶ Λακεδαιμονίοις ἐν τοῖς τριάκοντ' ἐκείνοις ἔτεσι, καὶ τοῖς ὑμετέροις προγόνοις ἐν τοῖς ἑβδομήκοντα, ἔλαττόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν Φίλιππος ἐν τρισὶ καὶ δέκα οὐχ ὅλοις ἔτεσιν οἷς ἐπιπολάζει, ἠδίκηκε τοὺς Ἕλληνας· μᾶλλον δέ, οὐδὲ πολλοστὸν μέρος τούτων ἐκεῖνα.
30 καὶ τοῦτο ἐκ βραχέος λόγου ῥᾴδιον δεῖξαι. Ὄλυνθον μὲν δή, καὶ Μεθώνην, καὶ Ἀπολλωνίαν, καὶ δύο καὶ τριάκοντα πόλεις ἐπὶ Θρᾴκης ἐῶ, ἃς ἁπάσας οὕτως ὠμῶς ἀνῄρηκεν, ὥστε μηδ' εἰ πώποτ' ᾠκίσθησαν, εἶναι ῥᾴδιον προσελθόντα εἰπεῖν· καὶ τὸ Φωκέων ἔθνος τοσοῦτον ἀνῃρημένον, σιωπῶ. ἀλλὰ Θετταλία πῶς ἔχει; οὐχὶ τὰς πόλεις καὶ τὰς πολι-
31 τείας αὐτῶν παρῄρηται, καὶ τετραρχίας κατέστησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ μόνον κατὰ πόλεις, ἀλλὰ καὶ κατ' ἔθνη δουλεύωσιν; αἱ δ' ἐν Εὐβοίᾳ πόλεις οὐκ ἤδη τυραννοῦνται, καὶ ταῦτα ἐν νήσῳ πλησίον Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν; οὐ διαρρήδην ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφει, ἐμοὶ δ' ἐστὶν εἰρήνη πρὸς τοὺς ἀκούειν ἐμοῦ βουλομένους; καὶ οὐ γράφει μὲν ταῦτα, τοῖς ἔργοις δὲ οὐ ποιεῖ·
32 ἀλλ' ἐφ' Ἑλλήσποντον οἴχεται. πρότερον ἧκεν ἐπ' Ἀμβρακίαν· Ἦλιν ἔχει, τηλικαύτην πόλιν ἐν Πελοποννήσῳ· Μεγάροις ἐπεβούλευσε πρῴην· οὔθ' ἡ Ἑλλὰς οὔθ' ἡ βάρβαρος τὴν πλεονεξίαν χωρεῖ τἀνθρώπου. καὶ ταῦτα ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες ἅπαντες καὶ ἀκούοντες, οὐ πέμπομεν πρέσβεις περὶ τούτων πρὸς ἀλλήλους καὶ ἀγανακτοῦμεν. οὕτω δὲ κακῶς διακείμεθα

καὶ

Marginal notes (left):

Φαῦλος ἢ ἀπάρακτος πόλεμος πρὸς τοὺς ποιοῦντας [illegible] ... ἄνθρωποι καλοῦσι [illegible] ... ἀπὸ τῶν τῆς λοιπῆς [illegible] ... ἀπὸ κατασκοπεύοντος [illegible] ... διαίτης.

27 Ἀλλ' ὅμως) Κοινῶς προσέκειτο τὸ ἐπιδιορθοῦντος· οὐδὲ γὰρ οἱ νῦν Ἀθηναῖοι ἐποίησαν ἃ ἐπιφέρει.

29 Ἐπιπολάζει) Ἀντὶ τοῦ πλεονάζει τοῖς ἀδικήμασιν. ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ πλεονάζοντος ὕδατος, ὅταν ὑπεραίρηται καὶ ὑπερέχῃ τι πλέον τοῦ μέτρου.

Τούτων) Ὧν ὁ Φίλιππος ποιεῖ.

30 Τὰς πόλεις) Ὧν ἦρχέ ποτε Ἀλεύαδες καὶ οἱ Σκοπάδαι, Πελοπίδας, Ἀλέξανδρος.

31 Καὶ οὐ γράφει μὲν ταῦτα) Ὡς [illegible] πράγματα ποιεῖ.

Marginal notes (right):

αὐτοὺς. β. γ. δ.
β. γ. δ.
α. δ.
α. δ.
ἅπαντες. α. δ.
ἠδικήμεθα. α.
ἡμετ. α.
γρ. ἐλάττονα β. α. δ.
α. δ.
α. δ.
ᾠκίσθησαν β. α. δ.
ἐπιπαρῄρ. α.
δουλεύσωσι. δ.

καὶ διορωρύγμεθα κατὰ πόλεις ἄχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, οὐδὲν οὔτε 33
τῶν συμφερόντων οὔτε τῶν δεόντων πρᾶξαι δυνάμεθα· οὐδὲ συστῆναι, οὐ-
δὲ κοινωνίαν βοηθείας καὶ φιλίας οὐδεμίαν ποιήσασθαι, ἀλλὰ μείζω γι-
γνόμενον τὸν ἄνθρωπον περιορῶμεν, τὸν χρόνον κερδᾶναι τοῦτον, ὃν ἄλλος
ἀπόλλυται, ἕκαστος ἐγνωκὼς ὥς γ᾽ ἐμοὶ δοκεῖ, οὐχ ὅπως σωθήσεται τὰ τῶν Ἑλλή-
νων σκοπῶν οὐδὲ πράττων· ἐπεὶ ὅτι γε ὥσπερ περίοδος ἢ καταβολὴ πυρετοῦ 34
ἢ ἄλλου τινὸς κακοῦ, καὶ τῷ πάνυ πόρρω δοκοῦντι νῦν ἀφεστάναι προσέρχε-
ται, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. καὶ μὴν κἀκεῖνό γε ἴστε, ὅτι, ὅσα μὲν ὑπὸ Λακεδαι-
μονίων, ἢ ὑφ᾽ ἡμῶν ἔπασχον οἱ Ἕλληνες, ἀλλ᾽ οὖν ὑπὸ γνησίων γε ὄντων τῆς
Ἑλλάδος, ἠδικοῦντο· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ἄν τις ὑπέλαβε τοῦτο, ὥσπερ ἂν εἰ
υἱὸς ἐν οὐσίᾳ πολλῇ γεγονὼς γνήσιος, διῴκει τι μὴ καλῶς μηδ᾽ ὀρθῶς, 35
κατ᾽ αὐτὸ μὲν τοῦτο, ἄξιος μέμψεως εἶναι καὶ κατηγορίας· ὡς δ᾽ οὐ προσή-
κων, ἢ ὡς οὐ κληρονόμος τούτων ὢν ταῦτα ἐποίει, οὐκ εἶναι λέγειν. εἰ δέ γε δοῦ-
λος ἢ ὑποβολιμαῖος τὰ μὴ προσήκοντα ἀπώλλυε καὶ ἐλυμαίνετο, Ἡρά-
κλεις ὅσῳ μᾶλλον δεινὸν καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον πάντες ἂν ἔφασαν εἶναι. ἀλ-
λ᾽ οὐχ ὑπὲρ Φιλίππου καὶ ὧν ἐκεῖνος πράττει νῦν, οὐχ οὕτως ἔχουσιν, οὐ 36
μόνον οὐχ Ἕλληνος ὄντος οὐδὲ προσήκοντος οὐδὲν τοῖς Ἕλλησιν, ἀλλ᾽ οὐδὲ βαρ-
βάρου ἐντεῦθεν ὅθεν καλὸν εἰπεῖν, ἀλλ᾽ ὀλέθρου Μακεδόνος, ὅθεν οὐδ᾽ ἀν-
δράποδον σπουδαῖον οὐδὲν ἦν πρότερον πρίασθαι. καίτοι τί τῆς ἐσχάτης
ὕβρεως ἀπολείπει; οὐ πρὸς τῷ πόλεις ἀνῃρηκέναι, τίθησι μὲν τὰ Πύθια, τὸν
κοινὸν τῶν Ἑλλήνων ἀγῶνα, κἂν αὐτὸς μὴ παρῇ, τοὺς δούλους ἀγωνοθετήσοντας 37
πέμπει; κύριος δὲ Πυλῶν καὶ τῶν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας παρόδων ἐστί, καὶ φρουραῖς
καὶ ξένοις τοὺς τόπους τούτους κατέχει; ἔχει δὲ καὶ τὴν προμαντείαν τοῦ θεοῦ,
παρώσας ἡμᾶς καὶ Θετταλοὺς καὶ Δωριέας καὶ τοὺς ἄλλους Ἀμφικτύονας, ἧς
οὐδὲ τοῖς Ἕλλησιν ἅπασι μέτεστι; γράφει δὲ Θετταλοῖς, ὃν τινα χρὴ τρόπον πο-
λιτεύεσθαι; πέμπει δὲ ξένους, τοὺς μὲν εἰς Πορθμόν, τὸν δῆμον ἐκβαλοῦντας 38
τὸν Ἐρετριέων· τοὺς δ᾽, ἐπ᾽ Ὠρεόν, τύραννον Φιλιστίδην καταστήσοντας; ἀλλ᾽ ὅ-
μως ταῦθ᾽ ὁρῶντες οἱ Ἕλληνες ἀνέχονται· καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ τὴν
χάλαζαν ἔμοιγε δοκοῦσι θεωρεῖν, εὐχόμενοι μὴ καθ᾽ ἑαυτοὺς ἕκαστοι γενέ-
σθαι, κωλύειν δὲ οὐδεὶς ἐπιχειρῶν. οὐ μόνον δ᾽ ἐφ᾽ οἷς ἡ Ἑλλὰς ὑβρίζεται ὑπ᾽
αὐτοῦ, οὐδεὶς ἀμύνεται, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἕκαστος ἀδικεῖται· τοῦτο γὰρ 39
ἤδη τοὔσχατόν ἐστιν. οὐ Κορινθίων ἐπ᾽ Ἀμβρακίαν ἐλήλυθε καὶ Λευκάδα; οὐκ
Ἀχαιῶν Ναύπακτον ἀφῃρημένος, ὀμώμοκεν Αἰτωλοῖς παραδώσειν; οὐχὶ Θη-
βαίων Ἐχῖνον ἀφῄρηται; καὶ νῦν ἐπὶ Βυζαντίους πορεύεται, συμμάχους ὄντας
οὐχ ἡμῶν; ἐῶ τἆλλα. ἀλλὰ Χερρονήσου τὴν μεγίστην ἔχει πόλιν, Καρδίαν. ταῦτα
τοίνυν πάσχοντες ἅπαντες, μέλλομεν καὶ μαλακιζόμεθα, καὶ πρὸς τοὺς πλη- 40
σίον ἀποβλέπομεν, ἀπιστοῦντες ἀλλήλοις, οὐ τῷ φανερῶς πάντας ἡμᾶς ἀδι-
κοῦντος. καίτοι τὸν ἅπασιν ἀσελγῶς οὕτω χρώμενον, τί οἴεσθε, ἐπειδὰν καθ᾽
ἡμῶν ἑκάστου κύριος γένηται, τί ποιήσειν; τί οὖν αἴτιον τουτωνί; οὐ γὰρ ἄνευ λό-
γου καὶ δικαίας αἰτίας οὔτε τόθ᾽ οὕτως εἶχον ἑτοίμως πρὸς ἐλευθερίαν ἅπαν-
τες οἱ Ἕλληνες, οὔτε νῦν πρὸς τὸ δουλεύειν. ἦν τι τότ᾽ ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 41
ἐν ταῖς τῶν πολλῶν διανοίαις, ὃ νῦν οὐκ ἔστιν, ὃ καὶ τοῦ Περσῶν ἐκράτησε πλού-

ὑμῶν ε. — ἄλλ. ε. — ἐπιτίθησι. ε. — ὥσπερ. ε. — μὴ. ε. — βλέπομεν. ε. — καθ᾽ ἕνα ἡμῶν ἕκαστον. ε.

Ἀλλ᾽ οὖν) ἤγουν ὅμως.

Εἰς πορθμόν) Πορθμός, ἐπίνειον τῆς Ἐρετρίας· ὠνόμασται δὲ ἐκ τοῦ πόρου τοῦ μεταξὺ αὐτῆς καὶ ἀθηνῶν.

Ναύπακτον) Ναύπακτος εἴρηται ἀπὸ τοῦ τοὺς Ἡρακλείδας μέλλοντας καταδιαβαίνειν ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον, ἐκεῖ πήξασθαι καὶ κατασκευάσαι τὰς ναῦς.

Ἐχῖνον) Ἐχῖνος, πόλις Θηβαίων μὲν ἄποικος, πλησίον τῆς Θεσσαλίας, ἀπὸ Ἐχίονος τῶν Σπαρτῶν.

του, καὶ ἐλευθέραν ἦγε τὴν ἑλλάδα, καὶ οὔτε ναυμαχίας οὔτε πεζῆς μάχης οὐδεμιᾶς ἡττᾶτο. νῦν δ᾽ ἀπολωλὸς, "ἅπαντα λελύμανται, καὶ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε τὰ τῶν ἑλλήνων πράγματα. τί οὖν ἦν τοῦτο; οὐδὲν ποικίλον οὐδὲ σοφόν· "ἀλλ᾽ ὅτι τοὺς παρὰ τῶν

42 ἄρχειν ἀεὶ βουλομένων ἢ καὶ διαφθείρειν τὴν ἑλλάδα, χρήματα λαμβάνοντας, ἅπαντες ἐμίσουν· καὶ χαλεπώτατον ἦν, τὸ δωροδοκοῦντα ἐξελεγχθῆναι· καὶ τιμωρία μεγίστη τοῦτον ἐκόλαζον· καὶ παραίτησις οὐδεμία ἦν οὐδὲ συγγνώμη. τὸν οὖν καιρὸν ἑκάστου τῶν πραγμάτων, ὃν ἡ τύχη καὶ τοῖς ἀμελοῦσι κατὰ τῶν προσεχόντων, καὶ τοῖς μηδὲν ἐθέλουσι ποιεῖν, κατὰ τῶν πάντα ἃ προσήκει πραττόντων πολλάκις παρασκευάζει,

43 οὐκ ἦν πρίασθαι παρὰ τῶν λεγόντων, οὐδὲ τῶν στρατηγούντων, οὐδὲ τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν, οὐδὲ τὴν πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τοὺς τυράννους ἀπιστίαν, οὐδ᾽ ὅλως τῶν τοιούτων οὐδέν. νῦν δ᾽ ἅπανθ᾽ ὥσπερ ἐξ ἀγορᾶς ἐκπέπραται ταῦτα· ἀντεισῆκται δὲ ἀντὶ τούτων, ὑφ᾽ ὧν ἀπόλωλε καὶ νενόσηκεν ἡ ἑλλάς. ταῦτα δ᾽ ἐστὶ τί; ζῆλος, εἴ τις εἴληφέ τι· γέλως, ἂν ὁμολογῇ· συγγνώμη τοῖς ἐλεγχομένοις· μῖσος, ἂν τούτοις τις

44 ἐπιτιμᾷ· τἆλλα πάντα ὅσα ἐκ τοῦ δωροδοκεῖν ἤρτηται. ἐπεὶ τριήρεις γε καὶ σωμάτων πλῆθος, καὶ χρημάτων "προσόδοι, καὶ τῆς ἄλλης "κατασκευῆς ἀφθονία, καὶ τἆλλα οἷς ἄν τις ἰσχύειν τὰς πόλεις κρίνοι, νῦν "ἅπαντα καὶ πλείω καὶ μείζω ἐστὶ τῶν τότε πολλῷ. ἀλλ᾽ ἅπαντα ταῦτα ἄχρηστα, ἄπρακτα, ἀνόνητα ὑπὸ τῶν πωλούντων γίνεται. ὅτι δ᾽ οὕτω ταῦτ᾽ ἔχει, τὰ μὲν νῦν, ὁρᾶτε δήπου καὶ οὐδὲν ἐμοῦ προσδεῖσθε μάρτυρος· τὰ δ᾽ ἐν

45 τοῖς "ἄνω χρόνοις, ὅτι τἀναντία τούτων εἶχεν, ἐγὼ δηλώσω, οὐ λόγους ἐμαυτοῦ λέγων, ἀλλὰ γράμματα τῶν προγόνων τῶν "ὑμετέρων ἐκείνων, ἃ ἐκεῖνοι κατέθεντο, εἰς στήλην χαλκῆν γράψαντες, εἰς ἀκρόπολιν· οὐχ ἵνα αὐτοῖς ᾖ χρήσιμα· καὶ γὰρ ἄνευ τούτων τῶν γραμμάτων τὰ δέοντα ἐφρόνουν· ἀλλ᾽ ἵνα ὑμεῖς ἔχητε ὑπομνήματα καὶ παραδείγματα, ὡς ὑπὲρ τῶν τοιούτων σπουδάζειν προσήκει. τί οὖν λέγει τὰ γράμματα;

46 " "Ἄρθμιος, φησὶν, ὁ πυθώνακτος ὁ ζελείτης, ἄτιμος ἔστω καὶ πολέμιος τοῦ δήμου τῶν
" ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸς καὶ γένος. εἶθ᾽ ἡ αἰτία προσγέγραπται δι᾽ ἣν
" "τοῦτ᾽ ἐγένετο· ὅτι τὸν χρυσὸν τὸν ἐκ τῶν μήδων, εἰς πελοπόννησον ἤγαγεν, οὐκ ἀθή-
" ναζε. ταῦτ᾽ ἐστὶ τὰ γράμματα. λογίζεσθε δὴ πρὸς θεῶν καὶ θεωρεῖτε παρ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἦν ποτε ἡ διάνοια τῶν τότε ἀθηναίων τῶν ταῦτα ποιούντων, ἢ τί τὸ

47 ἀξίωμα. ἐκεῖνοι ζελείτην τινὰ "ἄρθμιον δοῦλον βασιλέως· ἡ γὰρ ζέλειά ἐστι τῆς ἀσίας· ὅτι τῷ δεσπότῃ διακονῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς πελοπόννησον, οὐκ ἀθήναζε, ἐχθρὸν αὐτῶν "ἀνέγραψαν καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸν καὶ γένος, καὶ ἀτίμους εἶναι. τοῦτο δ᾽ ἐστὶν, οὐχ ἣν ἄν οὑτωσί τις φήσειεν ἀτιμίαν. τί γὰρ τῷ ζελείτῃ τοῦτ᾽ ἔμελλεν, εἰ τῶν ἀθήνησι κοινῶν μὴ μεθέξειν ἔμελλεν; ἀλλ᾽ οὐ τοῦτο λέγει· ἀλλ᾽ ἐν τοῖς φονικοῖς γέγραπται νόμοις, ὑπὲρ ὧν

48 " ἂν μὴ διδῷ δίκας φόνου δικάσασθαι, ἀλλ᾽ εὐαγὲς ἦν τὸ ἀποκτεῖναι· καὶ ἄτιμος, φησὶ, τεθνά-
" τω. τοῦτο δὴ λέγει, καθαρὸν τὸν τούτων τινὰ ἀποκτείναντα εἶναι. οὐκοῦν ἐνόμιζον ἐκεῖνοι τῆς ἁπάντων τῶν ἑλλήνων σωτηρίας αὐτοῖς ἐπιμελητέον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῖς ἔμελλεν, εἴ τις ἐν πελοποννήσῳ τινὰς ὠνεῖται, ἢ διαφθείρει, μὴ τοῦθ᾽ ὑπολαμβάνουσιν· ἐκόλαζον δ᾽ οὕτω καὶ ἐτιμωροῦντο, οὓς αἴσθοιντο δωροδοκοῦντας, ὥστε καὶ στηλίτας ποιεῖν. ἐκ δὲ τού-

49 των, εἰκότως τὰ τῶν ἑλλήνων ἦν τῷ βαρβάρῳ φοβερά, οὐχ ὁ βάρβαρος τοῖς ἕλλησιν. ἀλλ᾽ οὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχεθ᾽ ὑμεῖς, οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα, οὔτε πρὸς τὰ ἄλλα· ἀλλὰ πῶς; ἴστε αὐτοί. τί γὰρ δεῖ περὶ πάντων ὑμῶν κατηγορεῖν; καὶ παραπλησίως δὲ καὶ οὐδὲν βέλτιον ὑμῶν, "ἅπαντες οἱ λοιποὶ ἕλληνες. διόπερ φημὶ ἔγωγε καὶ σπουδῆς πολλῆς καὶ

βουλῆς

"ἅπαντα. ι.
"ἀγαθοὺς. ι. θ.
"χ. προσόδους. β. θ.
"παρασκευῆς. ι. θ.
"χ. ἅπαντα. β. θ.
"ἄνω. ζ. ι. θ.
"ἡμετέρ. ι.
"Ἄρθμιος. ι. θ.
"ταῦτα. ι. θ.
"ἀρθμίον. ι. θ.
"ἀνέγραψαι. ι.
"καὶ παῖς. ι. θ.
ἄτιμος) ἀτιμώρητος.

βουλῆς ἀγαθῆς τὰ παρόντα πράγματα προσδεῖσθαι. τίνος εἴπω; κελεύετε, καὶ οὐκ ὀργιεῖσθε; ἐκ τοῦ γραμματείου ἀναγιγνώσκει. Ἀνάγνωσις γραμματείου. 50

Ἔστι τοίνυν τις εὐήθης λόγος παρὰ τῶν παραμυθεῖσθαι βουλομένων τὴν πόλιν, ὡς ἄρα οὔπω Φίλιππός ἐστι τοιοῦτος, οἷοί ποτ' ἦσαν Λακεδαιμόνιοι, οἳ θαλάττης μὲν ἦρχον καὶ γῆς ἁπάσης, βασιλέα δὲ σύμμαχον εἶχον, ὑφίστατο δ' οὐδεὶς αὐτούς· ἀλλ' ὅμως ἠμύνατο κἀκείνους ἡ πόλις, καὶ οὐκ ἀνηρπάσθη. ἐγὼ δὲ ἁπάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν, πολλὴν εἰληφότων ἐπίδοσιν, καὶ οὐδὲν ὁμοίων ὄντων τῶν νῦν τοῖς πρότερον, οὐδὲν ἡγοῦμαι πλέον ἢ τὰ τοῦ πολέμου κεκινῆσθαι καὶ ἐπιδεδωκέναι. πρῶτον μὲν γὰρ ἀκούω Λακεδαιμονίους τότε καὶ πάντας τοὺς ἄλλους ἥμισυ, τέτταρας μῆνας ἢ πέντε τὴν ὡραίαν αὐτὴν στρατεύεσθαι, καὶ τοῦτον τὸν χρόνον ἐμβαλόντας καὶ κακώσαντας τὴν τῶν ἀντιπάλων χώραν ὁπλίταις καὶ πολιτικοῖς στρατεύμασιν, ἀναχωρεῖν ἐπ' οἴκου πάλιν. οὕτω δ' ἀρχαίως εἶχον, μᾶλλον δὲ πολιτικῶς, ὥστε οὐδὲ χρημάτων ὠνεῖσθαι παρ' οὐδενὸς οὐδέν, ἀλλ' εἶναι νόμιμόν τινα καὶ προφανῆ τὸν πόλεμον. νυνὶ δ' ὁρᾶτε μὲν δήπου τὰ πλεῖστα τοὺς προδότας ἀπολωλεκότας, οὐδὲν δ' ἐκ παρατάξεως οὐδ' ἐκ μάχης γιγνόμενον· ἀκούετε δὲ Φίλιππον, οὐχὶ τῷ φάλαγγας ὁπλιτῶν ἄγειν, βαδίζονθ' ὅποι βούλεται, ἀλλὰ τῷ ψιλούς, ἱππέας, τοξότας, ξένους, τοιοῦτον ἐξηρτῆσθαι στρατόπεδον. ἐπειδὰν δὲ τούτοις πρὸς νοσοῦντας ἐν αὑτοῖς καὶ τεταραγμένους προσπέσῃ, καὶ μηδεὶς ὑπὲρ τῆς χώρας δι' ἀπιστίαν ἐξίῃ, μηχανήματ' ἐπιστήσας, πολιορκεῖ. καὶ σιωπῶ θέρος καὶ χειμῶνα, ὡς οὐδὲν διαφέρει, οὐδ' ἔστιν ἐξαίρετος ὥρα τις, ἣν διαλείπει. ταῦτα μέντοι πάντας εἰδότας δεῖ καὶ λογιζομένους, μὴ προσέσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν χώραν, μηδ' εἰς τὴν εὐήθειαν τὴν τοῦ τότε πρὸς Λακεδαιμονίους πολέμου βλέποντας, ἐκτραχηλισθῆναι. ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι τοῖς πράγμασι, καὶ ταῖς παρασκευαῖς, ὅπως οἴκοθεν μὴ κινήσεται σκοποῦντας, οὐχὶ συμπλακέντας διαγωνίζεσθαι. πρὸς μὲν γὰρ πόλεμον, πολλὰ φύσει πλεονεκτήματα ἡμῖν ὑπάρχει, ἄνπερ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖν ἐθέλωμεν ἃ δεῖ. ἡ φύσις τῆς ἐκείνου χώρας, ἧς ἄγειν καὶ φέρειν ἔστι πολλὴν καὶ κακῶς ποιεῖν, ἄλλα μυρία. εἰς δὲ ἀγῶνα, ἄμεινον ἡμῶν ἐκεῖνος ἤσκηται. οὐ μόνον δὲ δεῖ ταῦτα γιγνώσκειν, οὐδὲ τοῖς ἔργοις ἐκεῖνον ἀμύνεσθαι τοῖς τοῦ πολέμου· ἀλλὰ καὶ τῷ λογισμῷ καὶ τῇ διανοίᾳ τοὺς παρ' ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ λέγοντας μισῆσαι, ἐνθυμουμένους ὅτι οὐκ ἔνεστι τῶν ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ὑπηρετοῦντας ἐκείνῳ. ὃ μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, οὐ δυνήσεσθε ὑμεῖς ποιῆσαι, οὐδὲ βούλεσθε· ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀφῖχθε μωρίας ἢ παρανοίας, ἤ, οὐκ ἔχω τί λέγω· πολλάκις γὰρ ἔμοιγ' ἐπελήλυθε καὶ τοῦτο φοβεῖσθαι, μή τι δαιμόνιον τὰ πράγματα ἐλαύνῃ· ὥστε λοιδορίας ἢ φθόνου ἢ σκώμματος, ἧστινος ἂν τύχητε αἰτίας, ἀνθρώπους μισθωτούς, ὧν οὐδ' ἂν ἀρνηθεῖεν ἔνιοι ὡς οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι, λέγειν κελεύετε, καὶ γελᾶτε ἄν τισι λοιδορηθῶσι. καὶ οὐχὶ τοῦτό πω δεινόν, καίπερ ὂν δεινόν· ἀλλὰ καὶ μετὰ πλείονος ἀσφαλείας πολιτεύεσθαι δεδώκατε τούτοις, ἢ τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι. καίτοι θεάσασθε ὅσας συμφορὰς παρασκευάζει τὸ τῶν τοιούτων ἐθέλειν ἀκροᾶσθαι. λέξω δ' ἔργα ἃ πάντες εἴσεσθε. ἦσαν ἐν Ὀλύνθῳ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι, τινὲς μὲν τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ πάνθ' ὑπηρετοῦντες ἐκείνῳ· τινὲς δὲ τοῦ βελτίστου, καὶ ὅπως μὴ δουλεύσουσιν οἱ πολῖται πράττοντες. πότεροι δὴ τὴν πατρίδα ἀπώλεσαν; ἢ πότεροι τοὺς ἱππέας προὔδοσαν, ὧν προδοθέντων Ὄλυνθος ἀπώλετο; οἱ τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, καὶ ὅτ' ἦν ἡ πόλις, τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας συκοφαντοῦντες καὶ διαβάλλοντες οὕτως, ὥστε τόν γ' Ἀπολλωνίδην

Ὡραίαν) Κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ θέρους.

Ἀρχαίως) Ἁπλῶς καὶ χωρὶς πανουργίας.

Πολιτικῶς) Δικαίως, μὴ χρήμασι ὠνούμενοι τὰ πράγματα.

Ἐκτραχηλισθῆναι) Πόρρωθεν.

Ὧν) Τῶν προδοτῶν.

καὶ ἐκβαλεῖν ὁ δῆμος ὁ τῶν ὀλυνθίων ἐπείσθη. οὐδένων παρὰ τούτοις μόνοις τὸ ἔθος ὑπὸ πάντα κακὰ εἰργάσατο, ἄλλοθι δ' οὐδαμοῦ· ἀλλ' ἐν ἐρετρίᾳ, ἐπειδὴ γὰρ ἀπαλλαγέντος πλουτάρχου καὶ τῶν ξένων ὁ δῆμος εἶχε τὴν πόλιν καὶ τὸν πορθμόν, οἱ μὲν ἐφ' ὑμᾶς ἦγον τὰ πράγματα· οἱ δ', ἐπὶ φίλιππον. ἀκούοντες δὲ τούτων τὰ πολλά, μᾶλλον δὲ πάντα οἱ ταλαίπωροι καὶ δυστυχεῖς ἐρετριεῖς, τελευτῶντες ἐπείσθησαν τοὺς ὑπὲρ αὐτῶν λέγοντας ἐκβαλεῖν. καὶ γάρ τοι πέμψας ἱππόνικον ὁ σύμμαχος καὶ φίλος αὐτοῖς φίλιππος, καὶ ξένους χιλίους, τὰ τείχη περιεῖλε τοῦ πορθμοῦ, καὶ τρεῖς κατέστησε τυράννους, ἵππαρχον, αὐτομέδοντα, κλείταρχον· καὶ μετὰ ταῦτ' ἐξελήλακεν ἐκ τῆς χώρας δὶς ἤδη, βουλομένους σώζεσθαι, τότε μὲν πέμψας τοὺς μετ' εὐρυλόχου ξένους, πάλιν δὲ τοὺς μετὰ παρμενίωνος.

Ἀπαλλαγέντος) Ἀπαλλαχθέντος.

ϛ. ι. θ.

60 καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ἀλλ' ἐν ὠρεῷ, φιλιστίδης μὲν ἔπραττε φιλίππῳ καὶ μένιππος, καὶ σωκράτης, καὶ θόας, καὶ ἀγαπαῖος, οἵπερ νῦν ἔχουσι τὴν πόλιν. καὶ ταῦτ' ᾔδεσαν ἅπαντες. εὐφραῖος δέ τις ἄνθρωπος, καὶ παρ' ὑμῖν ποτ' ἐνθάδε οἰκήσας, ὅπως ἐλεύθεροι καὶ μηδενὸς δοῦλοι ἔσονται, οὗτος τὰ μὲν ἄλλα ὡς ὑβρίζετο καὶ προεπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ τῶν ὠρειτῶν, πολλὰ ἂν εἴη λέγειν· ἐνιαυτῷ δὲ πρότερον τῆς ἁλώσεως, ἐνέδειξεν ὡς προδότην τὸν φιλιστίδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ, αἰσθόμενος ἃ πράττουσι. συστραφέντες δὲ ἄνθρωποι πολλοὶ καὶ χορηγὸν ἔχοντες φίλιππον, καὶ πρυτανευόμενοι παρ' ἐκείνου, ἀπάγουσι τὸν εὐφραῖον εἰς τὸ δεσμωτήριον, ὡς συνταράττοντα τὴν πόλιν. ὁρῶν δὲ ταῦθ' ὁ δῆμος ὁ τῶν ὠρειτῶν, ἀντὶ τοῦ, τῷ μὲν, βοηθεῖν· τοὺς δ', ἀποτυμπανίσαι, τοῖς μὲν, οὐκ ὠργίζετο· τὸν δ', ἐπιτήδειον εἶναι ταῦτα παθεῖν ἔφη, καὶ ἐπέχαιρε. μετὰ ταῦθ', οἱ μὲν,

61

62 ἐπ' ἐξουσίας ὁπόσης ἐβούλοντο, ἔπραττον, ὅπως ἡ πόλις ληφθήσεται, καὶ κατεσκευάζοντο τὴν πρᾶξιν. τῶν δὲ πολλῶν εἴ τις αἴσθοιτο, ἐσίγα καὶ κατεπέπληκτο, τὸν εὐφραῖον οἷα ἔπαθε μεμνημένος. οὕτω δ' ἀθλίως διέκειντο, ὥστε οὐ πρότερον ἐτόλμησεν οὐδεὶς τοιούτου κακοῦ προσιόντος, ῥῆξαι φωνήν, πρὶν "διασκευασάμενοι πρὸς τὰ τείχη προσῄεσαν οἱ πολέμιοι. τηνικαῦτα δ', οἱ μὲν, ἠμύνοντο· οἱ δέ, προὐδίδοσαν. τῆς δὲ πόλεως οὕτως ἁλούσης αἰσχρῶς καὶ κακῶς, οἱ μὲν, ἄρχουσι καὶ τυραννοῦσι, τοὺς τότε σώζοντας αὐτούς, καὶ τὸν εὐφραῖον, ἑτοίμους ὁτιοῦν ποιεῖν ὄντας, τοὺς μὲν, ἐκβαλόντες· τοὺς δέ, ἀποκτείναντες. ὁ δ' εὐφραῖος ἐκεῖνος, ἀπέσφαξεν ἑαυτόν, ἔργῳ μαρτυρήσας, ὅτι δικαίως καὶ καθαρῶς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν "ἀνθειστήκει φιλίππῳ. τί οὖν ποτ' αἴτιον θαυμάζετ' ἴσως, τὸ καὶ τοὺς ὀλυνθίους καὶ τοὺς ἐρετριεῖς καὶ τοὺς ὠρείτας ἥδιον πρὸς τοὺς ὑπὲρ φιλίππου λέγοντας ἔχειν, ἢ τοὺς ὑπὲρ ἑαυτῶν; ὅπερ καὶ παρ' ὑμῖν· ὅτι, τοῖς μὲν ὑπὲρ τοῦ βελτίστου λέγουσιν, οὐδὲ βουλομένοις ἔνεστιν ἐνίοτε πρὸς χάριν οὐδὲν εἰπεῖν· τὰ γὰρ πράγματ' ἀνάγκη σκοπεῖν, ὅπως σωθήσεται· οἱ δ', ἐν αὐτοῖς οἷς χαρίζονται, φιλίππῳ συμπράττουσιν. εἰσφέρειν ἐκέλευον· οἱ δ', οὐδὲν δεῖν ἔφασαν. πολεμεῖν καὶ μὴ πιστεύειν· οἱ δ', ἄγειν εἰρήνην, ἕως ἐγκατελήφθησαν. τἆλλα τὸν αὐτὸν τρόπον οἶμαι πάνθ', ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγω. οἱ μὲν, ἐφ' οἷς ἤδη χαριοῦνται, ταῦτ' ἔλεγον· οἱ δ', ἐξ ὧν ἔμελλον σωθήσεσθαι. πολλὰ δὲ καὶ τὰ τελευταῖα, οὐχ οὕτως οὔτε πρὸς χάριν οὔτε δι' ἄγνοιαν οἱ πολλοὶ προσίεντο· ἀλλ' ὑποκατακλινόμενοι, ἐπειδὴ τοῖς ὅλοις ἡττᾶσθαι ἐνόμιζον. ὃ νὴ τὸν δία, καὶ τὸν ἀπόλλω, δέδοικα ἔγωγε μὴ πάθητε ὑμεῖς, ἐπειδὰν "εἰδῆτε" ἐκ λογισμοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνόν· καὶ τοὺς εἰς τοῦθ' ὑπάγοντας ὑμᾶς ὁρᾶν οὐκ ὀρρωδῶ, ἀλλὰ δυσωποῦμαι· ἢ γὰρ ἐξεπίτηδες ἢ δι' ἄγνοιαν εἰς χαλεπὸν πρᾶγμα ὑπάγουσι τὴν πόλιν. καίτοι μὴ γένοιτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰ πράγματ' ἐν τούτῳ· τεθνάναι γὰρ μυριάκις κρεῖττον, ἢ κολακείᾳ τι ποιῆσαι φιλίππῳ, καὶ προέσθαι τῶν ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων τινάς. καλήν γ' οἱ πολλοὶ νῦν ἀπειλήφασιν ὠρειτῶν χάριν

63

64

65

66

Οὕτω) Τῷ φόβῳ συνεχόμενοι ὑπέστελλον. Διασκευασάμενοι) Κατασκευάσαντες.

" διασκευασάμενοι. α.

Οἱ μὲν) Μερισμὸς καὶ ὑπομερισμὸς τοῦ σχήματος.

" ἀνθέστηκει. α.

" νῦν ὅτι β. ὅτι. α.

Οἱ δ' οὐδὲν) Οἱ μὴ πρὸς χάριν λέγοντες.

Οἱ δ' ἐξ) Οἷς προσῆκε ἀπεχθεσθαι.

" ἐν ἡττήσει ἂν γ. ἑαυτοῖς α.

" χ ἴδητε. β. ἐκλογιζόμενοι. α.

" α.

Καλήν) Κατ' εἰρωνείαν.

" αὐτῷ. α.

χάριν, ὅτι τοῖς φιλίππου φίλοις ἐπέτρεψαν αὑτούς, τὸν δ' εὐφραῖον ἐώθουν. καλῶς γ' ὁ δῆμος ὁ ἐρετριέων, ὅτι τοὺς ὑμετέρους μὲν πρέσβεις ἀπήλασε, κλειτάρχῳ δ' ἐνέδωκεν αὑτόν· δουλεύουσί γε μαστιγούμενοι καὶ στρεβλούμενοι. καλῶς ὀλυνθίων ἐφείσατο, τῶν τὸν μὲν λασθένην ἵππαρχον χειροτονησάντων, τὸν δὲ ἀπολλωνίδην ἐκβαλόντων. μωρία καὶ κακία τὰ τοιαῦτα ἐλπίζειν, κακῶς βουλευομένους αὐτούς, καὶ μηδὲν ὧν προσήκει ποιεῖν ἐθέλοντας· ἀλλὰ τῶν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λεγόντων ἀκροωμένους, τηλικαύτην ἡγεῖσθαι πόλιν οἰκεῖν τὸ μέγεθος, ὥστε μηδ' ἂν ὁτιοῦν ᾖ δεινὸν πείσεσθαι. 67

καὶ μὴν ἐκεῖνό γε αἰσχρὸν ὕστερόν ποτ' εἰπεῖν, συμβάντος τινός· τίς γὰρ ἂν ᾠήθη ταῦτα γενέσθαι; νὴ τὸν δία· ἔδει γὰρ τὸ καὶ τό, ποιῆσαι, καὶ τό, μὴ ποιῆσαι. πολλὰ ἂν εἰπεῖν ἔχοιεν ὀλύνθιοι νῦν, ἃ τότε εἰ προείδοντο, οὐκ ἂν ἀπώλοντο· πόλλ' ἂν ὠρεῖται, πολλὰ φωκεῖς, πολλὰ τῶν ἀπολωλότων ἕκαστοι. ἀλλὰ τί τούτων ὄφελος αὐτοῖς; ἕως ἂν σώζηται τὸ σκάφος, ἄν τε μεῖζον ἄν τ' ἔλαττον ᾖ, τότε χρὴ καὶ ναύτην καὶ κυβερνήτην, καὶ πάντ' ἄνδρα ἐφεξῆς πρόθυμον εἶναι, καὶ ὅπως μήθ' ἑκὼν, μήτ' ἄκων μηδεὶς ἀνατρέψῃ τοῦτο, σκοπεῖσθαι. ἐπειδὰν δὲ ἡ θάλαττα ὑπέρσχῃ, μάταιος ἡ σπουδή. 68

καὶ ἡμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἕως ἐσμὲν σῷοι, πόλιν μεγίστην ἔχοντες, ἀφορμὰς πλείστας, ἀξίωμα κάλλιστον, τί ποιῶμεν; πάλαι τις ἡδέως ἂν ἴσως ἐρωτήσων κάθηται. ἐγὼ νὴ δί' ἐρῶ, καὶ γράψω δέ, ὥστε ἂν βούλησθε, χειροτονήσετε. αὐτοὶ πρῶτον ἀμυνόμενοι καὶ παρασκευαζόμενοι τριήρεσι, χρήμασι, καὶ στρατιώταις λέγω· καὶ γὰρ ἂν ἅπαντες δουλεύειν δή που συγχωρήσωσιν οἱ ἄλλοι, ὑμῖν γ' ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιστέον. 69 70

ταῦτα δὴ πάντα παρεσκευασμένοι καὶ ποιήσαντες τοῖς ἕλλησι φανερά, τοὺς ἄλλους ἤδη παρακαλῶμεν, καὶ τοὺς ταῦτα διδάξοντας ἐκπέμπωμεν πρέσβεις πανταχοῦ, εἰς πελοπόννησον, εἰς ῥόδον, εἰς χίον, ὡς βασιλέα λέγω· οὐδὲ γὰρ τῶν ἐκείνῳ συμφερόντων ἀφέστηκε, τὸ μὴ τοῦτον ἐᾶσαι πάντα καταστρέψασθαι· ἵν', ἐὰν μὲν πείσητε, κοινωνοὺς ἔχητε καὶ τῶν κινδύνων καὶ τῶν ἀναλωμάτων, ἄν τι δέῃ· εἰ δὲ μή, χρόνους γε ἐμποιῆτε τοῖς πράγμασιν. 71

ἐπειδὴ γάρ ἐστι πρὸς ἄνδρα, καὶ οὐχὶ συνεστώσης πόλεως ἰσχὺν ὁ πόλεμος, οὐδὲ τοῦτ' ἄχρηστον, οὐδ' αἱ πέρυσι πρεσβεῖαι περὶ τὴν πελοπόννησον ἐκεῖναι καὶ κατηγορίαι, ἃς ἐγὼ καὶ πολύευκτος ὁ βέλτιστος ἐκεινοσὶ καὶ ἡγήσιππος καὶ κλειτόμαχος καὶ λυκοῦργος καὶ οἱ ἄλλοι πρέσβεις περιήλθομεν καὶ ἐποιήσαμεν ἐπισχεῖν ἐκεῖνον, καὶ μήτ' ἐπ' ἀμβρακίαν ἐλθεῖν, μήτ' ἐς πελοπόννησον ὁρμῆσαι. 72

οὐ μέντοι λέγω μηδὲν αὐτοὺς ὑπὲρ αὑτῶν ἀναγκαῖον ἐθέλοντας ποιεῖν, τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν· καὶ γὰρ εὔηθες τὰ οἰκεῖα αὐτοὺς προεμένους, τῶν ἀλλοτρίων φάσκειν κήδεσθαι· καὶ τὰ παρόντα περιορῶντας, ὑπὲρ τῶν μελλόντων τοὺς ἄλλους φοβεῖν. οὐ λέγω ταῦτα, ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐν χερρονήσῳ χρήματ' ἀποστέλλειν φημὶ δεῖν, καὶ τἄλλα ὅσα ἀξιοῦσι ποιεῖν· αὐτοὺς δὲ παρασκευάζεσθαι, καὶ πρέσβεις ἃ χρὴ ποιοῦντας, τότε καὶ τοὺς ἄλλους ἕλληνας συγκαλεῖν, συνάγειν, διδάσκειν, νουθετεῖν· ταῦτ' ἐστὶ πόλεως ἀξίωμα ἐχούσης, ἡλίκον ἡμῖν ὑπάρχει. 73

εἰ δ' οἴεσθε χαλκιδέας τὴν ἑλλάδα σώσειν, ἢ μεγαρέας· ὑμεῖς δ' ἀποδράσεσθαι τὰ πράγματα, οὐκ ὀρθῶς οἴεσθε· ἀγαπητὸν γὰρ ἂν αὐτοὶ σώζωνται τούτων ἑκάστοις· ἀλλ' ὑμῖν τοῦτο πρακτέον. ὑμῖν οἱ πρόγονοι τοῦτο τὸ γέρας ἐκτήσαντο καὶ κατέλιπον μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν καὶ μεγάλων κινδύνων. εἰ δ' ὃ βούλεται ζητῶν ἕκαστος καθεδεῖται, καὶ ὅπως μηδὲν αὐτὸς ποιήσῃ σκοπῶν, πρῶτον μὲν οὐδὲ μήποθ' εὕρῃ τοὺς ποιήσοντας· ἔπειτα δέδοικα, ὅπως μὴ πάντα ὅσα οὐ βουλόμεθα, ποιεῖν ἡμῖν ἀνάγκη γενήσεται. 74

εἰ γὰρ ἦσαν, εὕρηντ' ἂν πάλαι, ἕνεκά γε τοῦ μηδὲν ἡμᾶς αὐτοὺς ποιεῖν ἐθέλειν· ἀλλ' οὐκ εἰσίν. 75

[illegible]

οὐδ' ἐκ μικροῦ χρόνου συνειλεγμένων, ἐξ ὧν φαύλως ταῦτ' ἔχει, οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων δυσκολώτατον εἰς τὸ παρόν, ἢ ὅτι ταῖς γνώμαις ὑμεῖς ἀφεστήκατε τῶν πραγμάτων, καὶ τοσοῦτον χρόνον σπουδάζετε, ὅσον ἂν κάθησθε ἀκούοντες ἢ προσαγγελθῇ τι νεώτερον. εἶτ' ἀπελθὼν ἕκαστος ὑμῶν, οὐ μόνον οὐδὲν φροντίζει περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. ἡ μὲν οὖν ἀσέλγεια καὶ πλεονεξία, ᾗ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους Φίλιππος χρῆται, τοσαύτη τὸ πλῆθος, ὅσην ἀκούετε. ὅτι δ' οὐκ ἔνι ταύτης ἐκεῖνον ἐπισχεῖν ἐκ λόγου καὶ δημηγορίας, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου· καὶ γὰρ εἰ μηδ' ἀφ' ἑνὸς τῶν ἄλλων τοῦτο μαθεῖν δύναταί τις, ὧδε λογισάσθω. ἡμεῖς οὐδαμοῦ πώποτε, ὅπου περὶ τῶν δικαίων εἰπεῖν ἔδει, ἡττήθημεν, οὐδ' ἀδικεῖν ἐδόξαμεν, ἀλλὰ πάντων πανταχοῦ κρατοῦμεν, καὶ περιεσόμεθα τῷ λόγῳ. ἆρ' οὖν διὰ ταῦτ' ἐκείνῳ φαύλως ἔχει τὰ πράγματα, ἢ τῇ πόλει καλῶς; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἐπειδὰν γὰρ ὁ μὲν, λαβὼν μετὰ ταῦτα βαδίζῃ τὰ ὅπλα, πᾶσι τοῖς οὖσιν ἑτοίμως κινδυνεύσων, ἡμεῖς δὲ καθώμεθα, οἱ μὲν, εἰρηκότες τὰ δίκαια, οἱ δ', ἀκηκοότες, εἰκότως οἶμαι τὰ ἔργα τοὺς λόγους παρέρχεται, καὶ προσέχουσιν ἅπαντες, οὐχ οἷς εἴπομέν ποθ' ἡμεῖς δικαίοις, ἢ νῦν ἂν εἴποιμεν, ἀλλ' οἷς ποιοῦμεν. ἔστι δὲ ταῦτα οὐδένα τῶν ἀδικουμένων σώζειν δυνάμενα· οὐδὲν γὰρ δεῖ πλείω περὶ αὐτῶν λέγειν. τοιγάρτοι διεστηκότων εἰς δύο μέρη τῶν ἐν ταῖς πόλεσι, τῶν μὲν, εἰς τὸ μήτ' ἄρχειν βίᾳ βούλεσθαι μηδενὸς, μήτε δουλεύειν ἄλλῳ, ἀλλ' ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ νόμοις ἐξ ἴσου πολιτεύεσθαι, τῶν δ', εἰς τὸ ἄρχειν μὲν τῶν πολιτῶν ἐπιθυμεῖν, ἑτέρῳ δ' ὑπακούειν, δι' ὅτου ποτ' ἂν οἴωνται τοῦτο δυνήσεσθαι ποιῆσαι, οἱ τῆς ἐκείνου προαιρέσεως, οἱ τυραννίδων καὶ δυναστῶν ἐπιθυμοῦντες, κε-

[illegible]

κρατήκασι πανταχοῦ· καὶ πόλις δημοκρατουμένη βεβαίως, οὐκ οἶδ' εἴ τις ἐστὶ τῶν πασῶν λοιπή, πλὴν ἡ ὑμετέρα· καὶ κεκρατήκασιν οἱ δι' ἐκείνου τὰς πολιτείας ποιούμενοι πᾶσιν ὅσοις πράγματα πράττεται· πρώτῳ μὲν πάντων, καὶ πλείστῳ, τῷ τοὺς βουλομένους χρήματα λαμβάνειν, ἔχειν τὸν δώσοντα παρ' αὐτῶν· δευτέρῳ δὲ, καὶ οὐδενὶ ἐλάττονι τούτου, τῷ δύναμιν τὴν καταστρεψομένην τοὺς ἐναντιουμένους αὐτοῖς, ἐν οἷς ἂν αἰτήσωσι χρόνοις παρεῖναι. ἡμεῖς δὲ οὐ μόνον τούτοις ὑπολειπόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οὐδ' ἀνεγερθῆναι δυνάμεθα· ἀλλὰ μανδραγόραν πεπωκόσιν ἤ τι φάρμακον ἄλλο τοιοῦτον ἐοίκαμεν ἀνθρώποις· εἶτ' οἶμαι· δεῖ γὰρ, ὡς ἐγὼ κρίνω, λέγειν τἀληθῆ· οὕτω διαβεβλήμεθα καὶ καταπεφρονήμεθα ἐκ τούτων, ὥστε τῶν ἐν αὐτῷ τῷ κινδυνεύειν ὄντων, οἱ μὲν ὑπὲρ τῆς ἡγεμονίας ἡμῖν ἀντιλέγουσιν· οἱ δ' ὑπὲρ τοῦ ποῦ συνεδρεύσουσι· τινὲς δὲ καθ' ἑαυτοὺς ἀμύνεσθαι μᾶλλον, ἢ μεθ' ὑμῶν ἐγνώκασι. τοῦ χάριν δὴ ταῦτα λέγω καὶ διεξέρχομαι; οὐ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι μὰ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θεοὺς προαιροῦμαι, ἀλλ' ἵν' ὑμῶν ἕκαστος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο γνῷ καὶ ἴδῃ, ὅτι ἡ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνη καὶ ῥᾳθυμία, ὥσπερ τοῖς ἰδίοις βίοις, οὕτω καὶ ταῖς πόλεσιν, οὐκ ἀφ' ἑκάστου τῶν ἀμελουμένων ποιεῖ τὴν αἴσθησιν εὐθέως, ἀλλ' ἐπὶ τῷ κεφαλαίῳ τῶν πραγμάτων ἀπαντᾷ. ὁρᾶτε Σέρριον καὶ Δορίσκον· ταῦτα γὰρ πρῶτον ὠλιγωρήθη μετὰ τὴν εἰρήνην, ἃ πολλοῖς ὑμῶν οὐδὲ γνώριμά ἐστιν ἴσως. ταῦτα μέντοι τότε ἐαθέντα καὶ παροφθέντα, ἀπώλεσε Θρᾴκην καὶ Κερσοβλέπτην σύμμαχον ὄντα ὑμῶν. πάλιν ταῦτ' ἀμελούμενα ἰδὼν, καὶ οὐδεμιᾶς βοηθείας τυγχάνοντα παρ' ὑμῶν, κατέσκαπτε Πορθμὸν, καὶ τυραννίδα ἀπαντικρὺ τῆς Ἀττικῆς ἐπετείχισεν ὑμῖν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ. ταύτης ὀλιγωρουμένης, Μέγαρα ἑάλω παρὰ μικρόν. οὐδὲν ἐφροντίσατε, οὐδ' ἐπεστράφητε ἐπ' οὐδενὶ τούτων, οὐδ' ἐνεδείξασθε τοῦθ', ὅτι οὐκ ἐπιτρέψετε ταῦτα ποιεῖν αὐτῷ. Ἀντρῶνας ἐπρίατο· καὶ μετ' οὐ πολὺν χρόνον, τὰ ἐν Ὠρεῷ πράγματ' εἰλήφει. πολλὰ δὲ καὶ παραλείπω, Φεράς, τὴν ἐπ' Ἀμβρακίαν ὁδὸν, τὰς ἐν Ἤλιδι σφαγὰς, ἄλλα μυρία· οὐ γὰρ ἵν' ἐξαριθμήσωμαι τοὺς βεβιασμένους, καὶ τοὺς ἠδικημένους ὑπὸ Φιλίππου, ταῦτα διεξῆλθον· ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω, ὅτι οὐ στήσεται πάντας ἀνθρώπους ἀδικῶν, καὶ παρ' ὑφ' αὐτῷ ποιούμενος Φίλιππος, εἰ μή τις

Variae lectiones (right margin): ἡμετέρα. a. i. v. — μεγίστῳ. a. b. πλείστῳ καὶ μεγίστῳ. v. — ἐναντιουμένους. a. — ὑπολειπ. a. b. c. v. b. — a. b. — συνεδρεύουσι. a. b. — ὑμῶν. a. i. v. b. — a. — ὑμῶν. v. — a. i. b. — εἰδῇ. a. i. v. b. — ὦ. i. v. b. — ἐ. i. v. — ἐφ' ἑκ. i. v. b. — τὴν εἰρημένην. v. v. — ὑμῶν. b. — κατέσκαψε. a. i. b. — καὶ ἀπαντικρὺ. a. v. — ὑμῖν. a. — ἐνεδείξατε. b. — τοῦτο. b. g. — ταῦτα. a.

Scholia: μὲν, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι, τὸ μὴ δεῖν ὀκνεῖν πρεσβείας. δύο δὲ ἐπὶ τούτῳ πάλιν ἐτίθει, ὅπως δεῖ αὐτὸν καταπαλαισθῆναι χρῆναι· ἔπορον δὲ προκατασκευῆς δύναμιν ἔχει, ὅτι ἐὰν αὐτοὶ μὴ θέλωσι πρᾶξαι ἐπὶ τοῖς ἀκούουσι. μετὰ δὴ καὶ τὸ 9 συμφέρον ἐξείργασται ἀπὸ ταύτης τῆς 10 λέξεως, Εἶτ' οἶμαι· δεῖ γὰρ ὡς ἐγὼ κρίνω, τἀληθῆ λέγειν· οὕτω διαβεβλήμεθα. αἰτίαν γὰρ τῆς ἐκβάσεως ἐξετάζει ἀποβέβληκεν Ἀθηναίοις ἀεὶ θαρροῦσι τοῖς λόγοις. εἶτα εὐλαβούμενος μὴ καὶ νῦν ὁμοίως ῥᾳθυμήσωσι, μὴ δὲ τὰ ἀπηγγελμένα ἐν φαύλῳ ποιήσωσιν, ὑπομιμνήσκει τόπων ἀπολωλότων διὰ ῥᾳθυμίας καὶ ὑποψίας καὶ ἀμελείας, ἃ δὴ φοβούμενος καταπείθειν, ὅσοι καὶ πρότεροι ὑπεριδόντες, ὅσα ἀπειρήκασι. καὶ λέγει δὲ ἀπὸ τῆς λέξεως ταύτης ἀρξάμενος, 13 Ὁρᾶτε Σέρριον καὶ Δορίσκον· ταῦτα γὰρ πρῶτον ὠλιγωρήθη μετὰ τὴν εἰρήνην· ταῦτα ἀπώλεσε Θρᾴκην καὶ Κερσοβλέπτην, καὶ ὅσα ἑξῆς. ὑπὲρ ὧν ταῦτα ἀμφότερα ἤδη δέδεικται, τὸ μήτε δεῖν πρεσβείαις χρῆσθαι, καὶ μιμήσασθαι Φίλιππον ἔργοις μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ πράγματα χρώμενον· καὶ τὸ πεῖσαι, τὸ μὴ δεῖν ὑπεριδεῖν ὡς μικροῦ ὄντος τοῦ νῦν συμβεβηκότος καὶ ἀπηγγελμένου· ἐπεὶ ὥσπερ εἰώθασιν οὐδὲ μικραῖς ζημίαις οὐδὲ φαύλαις βλάβαις περιπίπτειν, ὑπερορῶντες ἑκάστοτε τῶν ἁλισκομένων. εἰς δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο συντείνει, τὸ μὴ δεῖν ῥᾳθυμεῖν μηδ' οἴεσθαι διὰ πρεσβείας παύσασθαι τὸν Φίλιππον, καὶ ἄλλο ὅπερ αὐτὸς ἐπισημαίνεται εἰπών, 16 Ἀλλ' ἵνα τοῦθ' ὑμῖν δείξω, ὅτι οὐ στήσεται πάντας ἀνθρώπους ἀδικῶν, τὰ δ' ὑφ' αὐτῷ ποιούμενος Φίλιππος, εἰ μή τις αὐτὸν κωλύσει. ὁ μὲν οὖν, αὐτὸ δίκαιον ἐστὶ κεφάλαιον· οἱ δὲ, πρὸς ἔλεγχον ἐλάττωσιν τῆς ῥᾳθυμίας αὐτῶν δηλοῖ ὅτι ὀρθῶς εἴρηται τὸ ἀσύμφορον ἐστί. τοῦτο μὲν οὖν πρῶτον μέρος τοῦ λόγου προεξήλυθεν ἄχρι τούτου, ἀπὸ μὲν τοῦ δυνατοῦ τὰ ἐπιχειρηθέν· κατασκευάσας δὲ τῷ συμφέροντι, περὶ τοῦ μήτε δεῖν πρεσβείαις πέμπειν, μήτε ῥᾳθυμεῖν τῶν ἀπαγγελλομένων, ἔργοις τε πρὸς ἀεὶ θεῖ κωλύσαι μᾶλλον ἢ λόγοις. τοῦτο δὲ τὸ κεφάλαιον ὑγιὲς ὁμοίως ἐν πρὸ ἡμῶν, εἰς τὸν λόγον θεωρίας καὶ διαιρέσεις συγκεφάλαιος. μετὰ ταῦτα τὸ

Πᾶσιν) Ἤγουν ἐν πᾶσι.

Τοῦ χάριν) Συμπέρασμα τοῦ προοιμίου καὶ εἰσβολὴ ἐπὶ τὸ συμφέρον.

Ἀντρῶνας) Πόλις τῆς Εὐβοίας πληθυντικῶς λεγομένη ὁμηρικῶς, Ἀγχίαλόν τ' Ἀντρῶνά τ' ἰδὲ Πτελεὸν λεχεποίην.

πάμπαν g.

αὐτὸν

αὐτὸν κωλύσει. εἰσὶ δέ τινες οἳ πρὶν ἀκοῦσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους, εὐθέως εἰώθασιν ἐρωτᾶν, τί οὖν χρὴ ποιεῖν· οὐχ ἵνα ἀκούσαντες ποιήσωσι· χρησιμώτατοι γὰρ ἂν ἦσαν ἁπάντων· ἀλλ' ἵνα τοῦ λέγοντος ἀπαλλαγῶσι. δεῖ δ' ὅμως εἰπεῖν, ὅ, τι χρὴ ποιεῖν. πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος πολεμεῖ, καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε· καὶ κακόνους μέν ἐστι καὶ ἐχθρὸς ὅλῃ τῇ πόλει καὶ τῷ τῆς πόλεως ἐδάφει, προσθήσω δὲ καὶ τοῖς ἐν τῇ πόλει θεοῖς, οἵπερ αὐτὸν ἐξολέσειαν· οὐδενὶ μέντοι μᾶλλον, ἢ τῇ πολιτείᾳ πολεμεῖ· οὐδ' ἐπιβουλεύει, καὶ σκοπεῖ μᾶλλον οὐδὲν τῶν ἁπάντων, ἢ ὅπως ταύτην καταλύσῃ. καὶ τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης τρόπον τινὰ νῦν γε δὴ ποιεῖ. λογίζεσθε γάρ· ἄρχειν βούλεται. τούτου δ' ἀνταγωνιστὰς μόνους ὑπείληφεν ὑμᾶς. ἀδικεῖ πολὺν ἤδη χρόνον, καὶ τοῦτ' αὐτὸς ἄριστα σύνοιδεν ἑαυτῷ· οἷς γὰρ οὖσιν ὑμετέροις ἔχει χρῆσθαι, τούτοις ἅπαντα τἄλλα βεβαίως κέκτηται. εἰ γὰρ Ἀμφίπολιν καὶ Ποτίδαιαν προεῖτο, οὐδ' ἂν ἐν Μακεδονίᾳ μένειν ἀσφαλῶς ἡγεῖτο. ἀμφότερα οὖν οἶδε, καὶ αὐτὸν ὑμῖν ἐπιβουλεύοντα, καὶ ὑμᾶς αἰσθανομένους. εὖ φρονεῖν δ' ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, δικαίως μισεῖν αὐτὸν ἡγεῖται. πρὸς δὲ τούτοις τοσούτοις οὖσιν, οἶδεν ἀκριβῶς, ὅτι οὐδ' ἂν ἁπάντων τῶν ἄλλων γένηται κύριος, οὐδὲν ἔστ' αὐτῷ βεβαίως ἔχειν, ἕως ἂν ὑμεῖς δημοκρατῆσθε. ἀλλ' ἐάν ποτε συμβῇ τι πταῖσμα, πολλὰ δ' ἂν γένοιτο ἀνθρώπῳ, ἥξει πάντα τὰ νῦν βεβιασμένα, καὶ καταφεύξεται πρὸς ὑμᾶς. ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες, ἀλλ' ἕτερον λαβεῖν κωλῦσαι, καὶ τὸν ἔχοντ' ἀφελέσθαι, καὶ ὅλως ἐνοχλῆσαι τοῖς ἄρχειν βουλομένοις, καὶ πάντας ἀνθρώπους εἰς ἐλευθερίαν ἐξελέσθαι δεινοί. οὔκουν βούλεται τοῖς αὐτοῦ καιροῖς τὴν παρ' ὑμῶν ἐλευθερίαν ἐφεδρεύειν, οὐ κακῶς, οὐδ' ἀργῶς ταῦτα λογιζόμενος. πρῶτον μὲν δὴ, τούτου δεῖ χάριν ἐχθρὸν ὑπειληφέναι τῆς πολιτείας καὶ τῆς δημοκρατίας ἀδιάλλακτον ἐκεῖνον· δεύτερον δὲ, εἰδέναι σαφῶς, ὅτι πάνθ' ὅσα πραγματεύεται καὶ κα-

νόμιμον εἰσήγαγε, τῷ αὐτῷ θεωρήματι χρησάμενος, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ εἴδει· καὶ τοιαύτῃ γὰρ ἑρμηνείᾳ καὶ διδασκαλίᾳ χρῆται. 17 Εἰσὶ δέ τινες οἳ πρὶν ἀκοῦσαι τοὺς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λόγους, εὐθὺς εἰώθασιν ἐρωτᾶν, τί χρὴ ποιεῖν. Ἐντεῦθεν μέν ἐστιν εἰσβολὴ τοῦ νομίμου κατὰ ἀντίθεσιν· σοφίζεται δὲ αὐτοῦ ἡ ἀντίθεσις κατὰ παράλειψιν· ἐλλείπει γὰρ τῷ, τί οὖν χρὴ ποιεῖν, τὸ, εἰρήνης οὔσης. 18 ἐσιώπησε δὲ τοῦτο τὸ μέρος, ὡς ἰσχυρόν· ἐμφαίνει δὲ αὐτὸ διὰ τῆς λύσεως· πῶς γὰρ ἔλυσε, καὶ πόθεν χρὴ θαρρῆσαι τὴν ἀντίθεσιν, ἐξ ὧν εἶπεν παραγαγών, Πρῶτον μὲν, ὦ ἀθηναῖοι, τοῦτο παρ' ὑμῖν αὐτοῖς βεβαίως γνῶναι, ὅτι τῇ πόλει Φίλιππος 19 πολεμεῖ, καὶ τὴν εἰρήνην λέλυκε· ταῦτα γὰρ ἐπήνεγκε, μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς ἀντιθέσεως, ὅτι εἰρήνη ἐστίν· ἀλλ' ἵνα λάβῃ τοὺς ἀκροατὰς συνομολογοῦντας, ὅτι παραβέβασται ἡ εἰρήνη· διὰ τοῦτο τῇ ἐρωτήσει καθαρωτέρᾳ κέχρηται, ὡς ἂν ἐπιμενόντων 20 τῶν ἀκροατῶν ποιεῖν τὰ δέοντα. καίτοι γε οὐκ ἄλλο τι δεῖ γνῶναι αὐτούς, ἢ τὸ παραβεβῆσθαι τὴν εἰρήνην, ὅπερ ἐστὶ πρὸς τὸ κεκρυμμένον μέρος τῆς ἀντιθέσεως. τοιοῦτον δέ ἐστιν αὐτοῦ θεώρημα καὶ ἐν τῷ ὑπὲρ Διοπείθους λόγῳ. ἤδη δὲ 21 προδιοικεῖται διὰ τοῦ νομίμου τὸ κεφάλαιον, τὸ δεῖν συνέχειν τὴν Διοπείθους δύναμιν· διὰ τοῦτο γὰρ καὶ προηρώτησεν ἐν σχήματι, τί οὖν χρὴ ποιεῖν, ἵνα ἀποδειχθείσης τῆς εἰρήνης διὰ μέσου παραβεβασμένης, ἐπενέγκῃ πρὸς τὸ, τί χρὴ ποιεῖν, ὅτι 22 δεῖ συνέχειν τὴν Διοπείθους δύναμιν· πρὸς τοῦτο γάρ ἐστιν αὐτῷ ἡ σύμπασα σπουδή. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ καὶ τινὰς ὑπονοίας λύει, καὶ ἐκ τῆς ἐργασίας ἀνακυπτούσας ὑποφορὰς θεραπεύει. συνίστησι δὲ τὸ νόμιμον, πρῶτον μὲν ἐκ δυοῖν· ἐξ ἑνὸς μὲν, 23 ὅτι ἀναγκαίως τὴν ἀντιτεταγμένην ἐλευθερίας καὶ πολιτείας τυραννίδι βούλεται καταλῦσαι, εἰδὼς μὴ ἄλλως συστησομένην τὴν βασιλείαν, εἰ μὴ καθαιρεθείη ἡ πολιτεία. ἐξ ἑτέρου δὲ, ὅτι παρέδωσιν [illegible] τοὺς ἀγαθοὺς ὑπερβολὴν, ὅτι παρ' ἀ-

17 Ἐξ ἀνάγκης) Ἀναγκαίως.

θηναίοις· ὥστε ἀναγκαίως καὶ διὰ ταῦτα πολεμεῖ τῇ πόλει. ἀμφότερα δὲ τὰ ἐπιχειρήματα, τὸ ἀναγκαῖον τό τε ἀναγκαῖον, ἀπὸ τῆς γνώμης καὶ τοῦ ἀκολούθου. εἶτ' ἐπειδὴ ὥσπερ ἐργάζεται αὐτῷ τὸ ἀναγκαῖον, ἐξ οὗ συμβαίνει μισεῖσθαι τὴν πόλιν ὑπὸ Φιλίππου, καὶ λέγει, ὅτι καταφεύξονται ἐφ' ὑμᾶς οἱ βεβιασμένοι, ἀπὸ προσώπου ἰδίως πρὸς τοῦτο ἐκ τῆς ἐργασίας. ὅτι καὶ τὰς αὖ ἔλυσε δουλείας ἀπὸ δουλείας ἀπαλλάξαι, καὶ μὴ εἴργειν τὴν ἅπαξ ὑπάρξασαν, ἔλυσεν εἰπών, Ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς οὐκ αὐτοὶ πλεονεκτῆσαι καὶ κατασχεῖν ἀρχὴν εὖ πεφυκότες· οὐ τοῦτο γάρ ἐστιν αἰτίασις, ἀλλ' ἀντιπίπτει 22 ἀπὸ τῆς προτέρας ἐννοίας, εἶτα πάλιν ἐπανέλαβε τὴν αὐτὴν ἔννοιαν, καὶ ἀνήγαγεν εἰς ἑτέραν ἀρχὴν εἰπών, Πρῶτον μὲν 23

παρασκευάζεται νῦν, ἐπὶ τὴν ἡμετέραν πόλιν παρα-
24 σκευάζεται. οὐ γὰρ οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν οὐδείς, ὥστε ὑ-
πολαμβάνειν τὸν Φίλιππον, τῶν μὲν ἐν Θρᾴκῃ κακῶν·
τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι, Δρογγίλον, καὶ Καβύλην, καὶ Μάστει-
ραν, καὶ ἃ νῦν φασιν αὐτὸν ἔχειν, τούτων μὲν ἐπιθυμεῖν,
καὶ ὑπὲρ τοῦ ταῦτα λαβεῖν, καὶ πόνους καὶ χειμῶνας καὶ
25 τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ὑπομένειν· τῶν δ' Ἀθηναίων
λιμένων, καὶ νεωρίων, καὶ τριήρων, καὶ τῶν ἔργων τῶν ἀρ-
γυρείων, καὶ τοσούτων προσόδων, καὶ τόπου, καὶ δόξης,
ὧν μήτ' ἐκείνῳ, μήτ' ἄλλῳ γένοιτο μηδενὶ χειρωσαμένῳ
τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, κυριεῦσαι, οὐκ ἐπιθυμεῖν, ἀλ-
26 λὰ ταῦτα μὲν ὑμᾶς ἐάσειν ἔχειν, ὑπὲρ δὲ τῶν μελινῶν
καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν τοῖς Θρᾳκίοις σιροῖς, ἐν τῷ βα-
ράθρῳ χειμάζειν. οὐκ ἔστι ταῦτα, ἀλλὰ κἀκεῖνα ὑπὲρ
τοῦ τούτων γενέσθαι κύριος, καὶ τὰ ἄλλα πάντα πρα-
γματεύεται. ταῦτα τοίνυν ἕκαστον εἰδότα καὶ γιγνώσκον-
27 τα παρ' αὑτῷ, δεῖ μὰ Δί' οὐ γράψαι κελεύειν πόλεμον, τὸν
τὰ βέλτιστα ἐπὶ πᾶσι δικαίοις συμβουλεύοντα· τοῦτο μὲν
γάρ ἐστιν ὅτῳ μὴ πολεμήσετε λαβεῖν οὐ βουλομένων,
οὐχ ἃ τῇ πόλει συμφέρει πράττειν. ὁρᾶτε γάρ, εἰ δι' ἃ
πρῶτα παρεσπόνδησε Φίλιππος, ἢ δεύτερα, ἢ τρίτα·
28 πολλὰ γάρ ἐστιν ἐφεξῆς· ἔγραψέ τις αὐτῷ πολεμεῖν, ὁ
δ', ὁμοίως ὥσπερ νῦν οὐ γράφοντος Ἀθηναίων οὐδενὸς
πόλεμον, Καρδιανοῖς ἐβοήθει, οὐκ ἀνήρπαστο μὲν ἂν
ὁ ταῦτα γράψας, καὶ διὰ τοῦτον ἅπαντες ᾐτιῶντο ἄν,
αὐτὸν Καρδιανοῖς βεβοηθηκέναι. μὴ τοίνυν ζητεῖτε ὅν τινα
29 ἀνθ' ὧν Φίλιππος ἐξαμαρτάνει, μισήσετε, καὶ τοῖς πα-
ρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι διασπάσασθαι παραβάλητε· μη-
δ' αὐτοὶ χειροτονήσαντες πόλεμον, βούλεσθε περὶ ὑμῶν
αὐτοῖς ἐρίζειν, εἰ δέον, ἢ μὴ δέον ὑμᾶς τοῦτο πεποιηκέναι.
ἀλλ' ὃν ἐκεῖνος πολεμεῖ τρόπον, τοῦτον ἀμύνεσθε· τοῖς
30 μὲν ἀμυνομένοις ἤδη, χρήματα καὶ τἆλλα ὧν ἂν δέ-
ωνται, διδόντες· αὐτοί τε εἰσφέροντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
καὶ κατασκευαζόμενοι στράτευμα, τριήρεις ταχείας,
ἵππους, ἱππαγωγούς, καὶ τἆλλα ὅσα εἰς πόλεμον. ἐπεὶ
νῦν γε γέλως ἐστὶν ὡς χρώμεθα τοῖς πράγμασι. καὶ
31 Φίλιππον δὲ αὐτὸν οἶμαι, οὐδὲν ἂν ἄλλο μὰ τοὺς θεοὺς

[illegible]

ροντες, καὶ τὰ αἰσχρὰ ἐνταῦθα προσχωροῦμεν, δέον ὥσπερ αἰσχύνην ὀφείλουσι καὶ γέλωτα ῥᾳθυμοῦντες· εἶτα ἀπὸ τῆς κρατίστης τοῦ πολέμου Φιλίππου, ὅτι ἐκεῖνος οὐδὲν ἄλλο τι αὖ δέξασθαι ποιεῖ τὴν πόλιν. πορεύσας δὲ τὸν ἐπίλογον, ἀρχὴν τοῦ δυνατοῦ, αὖθις καὶ ἐπὶ ἀρχὴν ἀρχαιοτέραν τὸν λόγον, ἀπὸ τῆς λέξεως ταύτης τὴν ἀρχὴν ποιούμενος,

δέξασθαι ποιεῖ τὴν πόλιν, ἢ ταῦτα ἃ νῦν ποιεῖτε· ὑστερίζετε, ἀναλίσκετε· ὅταν παραδύσετε τὰ πράγματα, ζητεῖτε, δυσχεραίνετε, ἀλλήλους αἰτιᾶσθε. ἀφ' ὅτου δὲ ταῦτα γίνεται, ἐγὼ διδάξω, καὶ ὅπως παύσεται, λέξω. οὐδὲν πώποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πραγμάτων 32 ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσασθε, οὐδὲ κατεσκευάσασθε ὀρθῶς· ἀλλ' ἀεὶ τὸ συμβαῖνον διώκετε· εἶτ' ἐπειδὰν ὑστερίσητε, παύεσθε· ἕτερον πάλιν ἐὰν συμβῇ τι, παρασκευάζεσθε, καὶ θορυβεῖσθε. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἔχει· οὐκ ἔνεστι βοηθείαις χρωμένους, οὐδὲν τῶν δεόντων πώποτε πρᾶξαι· ἀλ- 33 λὰ κατασκευάσαντας δεῖ δύναμιν καὶ τροφὴν ταύτῃ πορίσαντας, καὶ ταμίας δημοσίους, καὶ ὅπως ἔνι τὴν τῶν χρημάτων φυλακὴν ἀκριβεστάτην γενέσθαι· οὕτω ποιήσαντας, τὸν μὲν τῶν χρημάτων λόγον, παρὰ τούτων λαμβάνειν· τὸν δὲ τῶν ἔργων, παρὰ τοῦ στρατηγοῦ· καὶ μηδε- 34 μίαν πρόφασιν τῷ πλεῖν ἄλλοσε, ἢ πράττειν ἄλλο τι, τῷ στρατηγῷ καταλείπειν. ἂν δ' οὕτω ποιήσητε, καὶ τοῦτο ἐθελήσητε, ὡς ἀληθῶς ἄγειν εἰρήνην δικαίαν, καὶ μένειν ἐπὶ τῆς αὐτοῦ Φίλιππον ἀναγκάσετε, ἢ πολεμήσετε ἐξ ἴσου· καὶ ἴσως ἄν, ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥσπερ ὑμεῖς 35 νῦν πυνθάνεσθε, τί ποιεῖ Φίλιππος, καὶ ποῖ πορεύεται· οὕτως ἐκεῖνος φροντιεῖ, ποῖ ποτε ἡ τῆς πόλεως ἀπῆρκε δύναμις, καὶ ποῦ φανήσεται. εἰ δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς, καὶ πόνων πολλῶν, καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ· ἀλλ' ἐὰν λογίσηται τὰ τῇ πό- 36 λει μετὰ ταῦτα γενησόμενα, ἐὰν ταῦτα μὴ ἐθέλῃ ποιεῖν, εὑρήσει λυσιτελοῦν τὸ ἑκόντας ποιεῖν τὰ δέοντα. εἰ μὲν γάρ ἐστι τις ἐγγυητὴς ἡμῖν θεῶν· οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδεὶς ἂν γένοιτο ἀξιόχρεως τηλικούτου πράγματος· ὡς ἐὰν ἄγητε ἡσυχίαν, καὶ ἅπαντα προῆσθε, οὐκ 37

Marginal notes: πῶς. α. β. — α. ε. υ. δ. — κατεσκευάσασθε α. — πη. α. ε. υ. δ. — δ. α. ε. — α β γ. — ἐλθεῖν ε. — μένειν α. — ἑαυτοῦ. β. δ. — πῶς αὐτὸ. γ. ε. — α. ε. υ. δ. — αἱ φροντί- σει. α. ε. δ. — πῶς. β γ. ε. — δέοντα. ε. — ὑμῖν ε. υ. — πάντα. ε υ.

Οὐδὲν πώποτε, ὦ Ἀθηναῖοι, τῶν 32 πραγμάτων ἐξ ἀρχῆς ἐνεστήσασθε οὐδὲ κατεσκευάσασθε ὀρθῶς. εἰ δὲ καὶ συμπεριφέρονται τῇ ἐργασίᾳ τὰ κεφάλαια ταῦτα, λέγω τὸ δυνατὸν καὶ τὸ συμφέρον, καὶ συνυφαίνεται τοῖς λεγομένοις, οὐδὲν θαυμαστόν· συνέχεται γὰρ αὐτοῖς τὰ κεφάλαια πάντα. ὅτι δὲ τοῦ δυνατοῦ μᾶλλον προσκεχώρηκε, δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων· οὐδεὶς γὰρ ἔνεστι καὶ ἀδυνατοφορεῖν, οὐδεὶς μὲν αὐτὴν ἐκ τοῦ φανεροῦ, δηλώσας διὰ τῆς λύσεως, ἀλλὰ βοηθείαις χρώμενοι κωλύειν ἑαυτόν· ἐπειδὴ γὰρ πρὸς βραχέος ἐχρήσατο ἐν τῇ πάλαι τῆς λύσεως, τῆς τοῦ νομίμου αἰτιάσεως τῆς λεγούσης, διὰ αὐτὸν χρόνον περὶ πολέμου ψήφισμα, προσδοκᾷ τοῖς ἐπιλόγοις, λέγει δὲ τὸ κατασκευάζεσθαι στράτευμα καὶ ὁπλίτας καὶ ἱππέας καὶ τριήρεις· διὰ τοῦτο καὶ προέλαβεν ἐκ τῆς εἰσβολῆς τὴν λύσιν· καὶ νῦν ὁμοίως σαφέστερον πρὸς τὴν αὐτὴν ἀπομιμεῖται λέγων, Οὐκ ἔνεστι βοηθείαις 33 χρωμένους, οὐδέν τι τῶν πρᾶξαι. καὶ ἄλλως δὲ ὑποψίας ἔλυσε, μὴ ἀφανισθῇ τὰ χρήματα, μὴ μάτην ἀναλωθῇ, διὸ δεῖν ταμίας καταστῆσαι, καὶ λόγους λαμβάνειν παρὰ τῶν στρατηγῶν. μετὰ ταῦτα πάλιν ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ αἰτιάσεις ἀπήντησεν, ἀλλὰ χαλεπὰ καὶ ἐργώδη λέγει δυνήσεσθαι· ἔστι δὲ αὐτὴν, τοῦ, Φαμὲν δὲ τι πραγματείας εἶναι καὶ πόνους· σχεδὸν γὰρ τὸ μὴ ῥᾴδιον εἶναι τὸ πρᾶγμα σημαίνει. οὐ μὴν ἀλλὰ πάλιν αὖ μετέχει καὶ τοῦ συμφέροντος· καὶ τοῦτο δείκνυσι σαφῶς ἐκ τῆς λύσεως καὶ ἔστιν ἡ ἀντίθεσις. Εἰ 35 δέ τῳ δοκεῖ ταῦτα καὶ δαπάνης πολλῆς, καὶ πόνων πολλῶν, καὶ πραγματείας εἶναι, καὶ μάλα ὀρθῶς δοκεῖ.

Marginal note: δηλοῦ οὐδὲ ἐκ τῶν

Ταύτην ἔλυσε τῷ συμφέροντι, δείξας ἐργωδέστερα καὶ χαλεπώτερα τὰ συμβησόμενα, εἰ μὴ τοὺς μακροὺς τούτους καὶ τοὺς ὀλίγους ἐπιλύσαιτο ὑπομεῖναι πόνους. καὶ ἄλλο δὲ τι μέρος λύει τῆς αὐτῆς ἀντιθέσεως, ὃ πρὸ οὐ τέθειται ἐν τῇ προφάσει, ὡς πρὸ ἐν τῷ διαπιστεῖν. ἐκφαίνει δὲ δή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀπραγμονεῖν οὐδὲ πλείους οὐδὲ δυνατὸς ὁ περὶ τούτου λόγος· τίς γὰρ ὑπὲρ ἀσφαλείας εἵλετο κινδυνεύειν καὶ δαπανᾶν. αἱ μὲν τοίνυν λύσεις ἔχουσι μεθ' ἑαυτῶν τὸ ἀναγκαῖον τῶν ἔργων, καὶ κατανοοῦσι τὴν πρόφασιν, εἰκότως τὴν παρρησίαν τῷ συμβούλῳ παρέχουσιν. ὁ χρόνος γὰρ τοῦ ἀπαιτεῖσθαι λύσις, ὅτι ὁ λόγος ὁ χρώμενος φαίνεται, ὅτι τὸ μὲν δυνατόν, ὑπὲρ ἄλλων τοῦ δὲ ἀληθείας, ὑπὲρ ἡμῶν τὰ γενόμενα. καὶ ἡ λύσις ἐναργής,

Marginal note: χ. ὁμοῦ. α.

Εἰ μὲν γάρ ἐστι τις ἐγγυητὴς ἡμῖν θεῶν· οὐ γὰρ ἀνθρώπων γε οὐδείς. καὶ πάλιν προϊὼν ὁ λόγος φησίν, Εἰ δὲ προ- 36 σειε ἅπαντας ὅτι ὅσῳ αἱ πλείους ἐάσομεν, ἐκεῖνον ἐλθεῖν κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ. ἐπὶ τούτοις αἰτίαν ἀπὸ τῆς ἐργασίας τοῦ συμφέροντος, ὑπονοιά τις ἀναγκαία πάλιν· ἀλλ' ὅταν ἀνάγκη γένηται, ἐφ' ἡμᾶς ἐλθὼν ὁ κίνδυνος, σὺ φῂς ἔτι γὰρ κατασκευάζειν, ὅτι καὶ γὰρ ἐὰν πάντα, ἀφ' ἡμῶν ὑπάρξει, τότε αὐτὸν ἀμυνούμεθα. οὐ μὴν οὕτως αὐτὴν ἔθηκε προφανῶς διὰ τῆς ἀφίξεως καὶ ἐλθεῖν ἔτι. Ὅταν ἀνάγκη, τότε γὰρ ἀναγκαῖον δύνασθαι ἐσομένων εἶναι καὶ τῆς ὁρμῆς καὶ τοῦ ἰδίου καλῆς ἀναγκαῖα. εἰ οὖν ἀφορμὴ γένηται, ὁπότε μὲν πάλιν προσφέρεσθαι, οὕτω τὴν ἀντίθεσιν μεταχειρίσεται. πληρώσας δὲ τὸ συμφέρον πάντα ὁ ἀπαντήσας ἐν λύσει τῆς ἀντιθέσεως,

ἐπ' αὐτοὺς ὑμᾶς τελευτῶν ἐκεῖνος ἥξει, αἰσχρὸν μὲν νὴ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θεοὺς καὶ ἀνάξιον ὑμῶν, καὶ τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει, καὶ τῶν πεπραγμένων τοῖς προγόνοις, τῆς ἰδίας ῥᾳθυμίας ἕνεκα τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἅπαντας 38 εἰς δουλείαν προέσθαι. καὶ ἔγωγε, αὐτὸς τεθνάναι μᾶλλον ἂν ἢ ταῦτ' εἰρηκέναι βουλοίμην. οὐ μὴν ἀλλ' εἴ τις ἄλλος λέγει, καὶ ὑμᾶς πείθει, ἔστω· μὴ ἀμύνεσθε, ἅπαντα προέσθε. εἰ δὲ μηδενὶ τοῦτο δοκεῖ, τοὐναντίον δὲ προΐσμεν ἅπαντες, ὅτι ὅσῳ ἂν πλειόνων ἐάσωμεν ἐκεῖνον γε- 39 νέσθαι κύριον, τοσούτῳ χαλεπωτέρῳ καὶ ἰσχυροτέρῳ χρησόμεθα ἐχθρῷ. ποῖ ἀναδυόμεθα, ἢ τί μέλλομεν, ἢ πότε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθελήσομεν; ὅταν νὴ Δί' ἀνάγκη τις ᾖ; ἀλλ' ἣν μὲν ἄν τις ἐλευθέρων ἀνθρώπων ἀνάγκην εἴποι, οὐ μόνον ἤδη πάρεστιν, ἀλλὰ καὶ 40 πάλαι παρελήλυθε· τὴν δὲ τῶν δούλων, ἀπεύχεσθαι δήπου μὴ γενέσθαι δεῖ. διαφέρει δὲ τί; ὅτι ἐστὶν ἐλευθέρῳ μὲν ἀνθρώπῳ μεγίστη ἀνάγκη, ἡ ὑπὲρ τῶν γιγνομένων αἰσχύνη· καὶ μείζω ταύτης οὐκ οἶδα, ἥντινα ἂν εἴποι τις· δούλῳ δὲ, πληγαὶ, καὶ ὁ τοῦ σώματος αἰκισμός· 41 ὃ μήτε γένοιτο, οὔτε λέγειν ἄξιον. τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς διακεῖσθαι, ἃ δεῖ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς οὐσίαις λειτουργῆσαι ἕκαστον, ἐστὶ μὲν οὐκ ὀρθῶς ἔχον, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ· οὐ μὴν ἀλλ' ἔχει γέ τινα πρόφασιν ὅμως. τὸ δὲ μηδ' ὅσα ἀκοῦσαι δεῖ, μη- 42 δ' ὅσα βουλεύσασθαι προσήκει, μηδὲ ταῦτ' ἐθέλειν ἀκούειν, τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ἐπιδέχεται κατηγορίαν. ὑμεῖς τοίνυν οὔτ' ἀκούειν πρὶν ἂν ὥσπερ νῦν αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματα, οὔτε βουλεύεσθαι περὶ οὐδενὸς εἰώθατε ἐφ' ἡσυχίας· ἀλλ' ὅταν μὲν ἐκεῖνος παρασκευάζηται 43 ἐφ' ὑμᾶς, ἀμελήσαντες τοῦ ποιεῖν τοῦτο, καὶ ἀντιπαρασκευάζεσθαι ῥᾳθυμεῖτε· καὶ ἐάν τι λέγῃ τις, ἐκβάλλετε. ἐπειδὰν δὲ ἀπολωλὸς ἢ πολιορκούμενόν τι πύθησθε, τηνικαῦτ' ἀκροᾶσθε καὶ παρασκευάζεσθε. ἦν δ', ἀκηκοέναι μὲν, καὶ βεβουλεῦσθαι τότε καιρὸς ὅτε ὑμεῖς 44 οὐκ ἠθελήσατε· πράττειν δὲ καὶ χρῆσθαι τοῖς παρεσκευασμένοις, νῦν ἡνίκ' ἀκούετε. τοιγαροῦν ἐκ τῶν τοιούτων ἐθῶν, μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ὑμεῖς τοὐναντίον τοῖς ἄλλοις ποιεῖτε· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι, πρὸ τῶν πραγμάτων εἰώθασι χρῆσθαι τῷ βουλεύεσθαι·

προοιμιάζεται λοιπὸν ὑπὲρ τῶν ἄλλων μέρους τοῦ δυνατοῦ· σκοπὸς γὰρ αὐτῷ λοιπὸν ἐντεῦθεν διαλεχθῆναι περὶ τῆς πρὸς βασιλέα πρεσβείας. πάλαι δὲ προδιῳκήσατο ἑαυτῷ τὸ περὶ τούτου πιθανόν· ἀφ' οὗ γὰρ ἤρξατο συμβουλεύειν αὐτοῖς καὶ διαλέγεσθαι περὶ τοῦ δεῖν εἰσφέρειν καὶ κατασκευάζεσθαι στράτευμα, καὶ τριήρεις, καὶ ἵππεις, καὶ ὅσα τοιαῦτα, δῆλος ἦν λοιπὸν διὰ τὴν τῶν χρημάτων εἰσφορὰν καὶ ἕτερον δή τι ἐρεῖν προσαγόμενος· ἐκεῖ μὲν τῷ δοκεῖν ἁπλούστερον συνεβούλευεν αὐτοῖς παρασκευάζεσθαι· προκατασκευάζει δὲ οὐδὲν ἧττον ἑαυτῷ τὴν ἀνάγκην τοῦ πεισθῆναι αὐτοὺς περὶ τῆς πρὸς βασιλέα πρεσβείας. οὐ γὰρ ἦν ὑπόλοιπον ποιεῖν, τοὺς ἀναγκαζομένους μὲν παρέχειν, μὴ ἔχοντας δὲ ἢ πείθεσθαι τῷ ὑποδεικνύντι πόρον ἄλυπον καὶ ἀζήμιον τοῖς πολίταις. ἐντεῦθεν ὁμοίως ἐρρητόρευσεν ἐκ τῆς λέξεως ταύτης τὴν ἐπιβολὴν ποιησάμενος. 41 Τὸ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀκνηρῶς διακεῖσθαι. αὕτη μέν ἐστιν ἡ εἰσβολὴ τοῦ λόγου τοῦ περὶ τῆς πρεσβείας. ῥητορεύει δὲ διὰ τοῦ προοιμίου, αἰτιώμενος ὅτι μὴ βούλονται ἀκούειν περὶ ὧν ἂν λέγῃ. προκαταλαμβάνει ἑαυτῷ τὸν ἀκροατὴν, καὶ ἀναγκάζει πειθαρχεῖν, ὡς ἂν οὕτω συμβουλεύσει. εἶτα καὶ προοίμιον ἐξ οὗ τούτῳ τὸ μηδὲ παρασκευάζεσθαι αὐτοὺς, ἵνα ἀντιπεσόντος ὅτι καὶ πῶς δυνατὸν παρασκευάζεσθαι μὴ ὑπαρχόντων χρημάτων, εὐχερῶς ὁ περὶ τοῦ βασιλέως εἰσέλθῃ λόγος. καὶ τῷ βουλομένῳ δὲ κατανοεῖν, πλείονα τούτων ἔνεστι τῇ ῥητορείᾳ τοῦ προοιμίου τὸ κεφάλαιον ὑπόλειμμα τῆς διὰ καὶ ἀπόχρημα καὶ ταῦτα. λέξεσι δὲ ἐλάβετο τὸ προοίμιον, ὡς ταύτην 42 τὴν λέξιν, Τοῦτ' ἤδη πᾶσαν ἐπιδέχεται κατηγορίαν. εἶτα προκατασκευῇ μετὰ τοῦτο χρῆται, Ὑμεῖς τοίνυν οὔτ' ἀκούειν πρὶν ἂν ὥσπερ νῦν αὐτὰ παρῇ τὰ πράγματα, οὔτε βουλεύεσθαι περὶ οὐδενὸς εἰώθατε ἐφ' ἡσυχίας. ταῦτα γάρ ἐστι προδιοικουμένου καὶ προκατασκευάζοντος, δεῖν ἀνέχεσθαι λέγοντος, καὶ συμβουλεύοντος περὶ τῆς πρεσβείας τῆς πρὸς τὸν Μῆδον. καταπλήττει δὲ αὐτοὺς ἀπροαιρέτως ἔχοντας παρασκευάζεσθαι, τὸ αὐτῆς ἔχεται ῥητορείας· ὅταν γὰρ ἂν ἐνδείξηται μήτε παρασκευαζομένους, μήτε πράττειν ἐθέλοντας, τὴν αἰτίαν τούτων φανερωτέραν κατασκευάζει· λέγω, τὴν τῶν χρημάτων ἔνδειαν· ἵν' ὁ περὶ βασιλέως ἀκόλουθος λόγος, τὴν ἀρχὴν ἐντεῦθεν λάβῃ. ἡ δὲ ἐπιβολὴ αὐτῆς τῆς εἰσαγωγῆς, μετὰ τὴν προκατασκευήν,

πολλοῦ δεῖ) μὴ ἔχειν ὀρθῶς.

β. — μὲ.α. — λέγει.κ.θ. — πείθει.κ.θ. — ποῖ.κ.θ. — ἀναβαλλόμεθα. — ι.κ.θ. — δὲ.ξ.θ. — ἃ.α.κ.θ. ἃ μὴ.γ.θ. — α.ι.κ.θ. — α.ε.θ. — ε.κ. — ὑμᾶς.β.κ. — ταῦτα.α.ι. — ε.κ. — βουλεύεσθαι.α.θ. — ἠθέλετε.ε.θ. — ε.κ.θ. — ἄνθρωποι.κ.θ. — ε.κ.

ὑμεῖς δὲ, μετὰ τὰ πράγματα. ὃ δὴ λοιπόν ἐστι, καὶ πάλαι 45
μὲν ἔδει, διαφέρει δὲ οὐδὲ νῦν, τοῦτ' ἐρῶ. οὐδενὸς τῶν
πάντων οὕτως ὡς χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐ-
πιόντα πράγματα. συμβέβηκε δ' εὐτυχήματα ἀπὸ
ταὐτομάτου, οἷς ἂν χρησώμεθα ὀρθῶς, ἴσως ἂν γένοιτο
τὰ δέοντα. πρῶτον μὲν γὰρ, οἷς βασιλεὺς πιστεύει, καὶ εὐερ- 46
γέτας ὑπείληφεν αὐτοῦ, οὗτοι μισοῦσι καὶ πολεμοῦσι Φι-
λίππῳ. ἔπειθ', ὁ πράττων καὶ συνειδὼς πάνθ' ὅσα Φί-
λιππος κατὰ βασιλέως παρασκευάζεται, οὗτος ἀνάρ-
παστος γέγονε, καὶ πάσας τὰς πράξεις βασιλεὺς, οὐχ ἡ-
μῶν κατηγορούντων ἀκούσεται, οὓς ὑπὲρ τοῦ συμφέ- 47
ροντος ἂν ἡγήσαιτο τοῦ ἰδίου λέγειν, ἀλλὰ τοῦ πράξαντος
αὐτοῦ καὶ διοικοῦντος· ὥστ' εἶναι πιστὰς τὰς κατηγορίας,
καὶ λοιπὸν λόγον εἶναι τοῖς παρ' ὑμῶν πρέσβεσιν, ὃν βα-
σιλεὺς ἥδιστ' ἂν ἀκούσαι, ὡς τὸν ἀμφοτέρους ἀδικοῦν-
τα, κοινῇ τιμωρήσασθαι δεῖ. καὶ ὅτι πολὺ τῷ βασιλεῖ 48
φοβερώτερός ἐσθ' ὁ Φίλιππος, ἂν προτέροις ἡμῖν
ἐπιθῆται. εἰ γὰρ ἐγκαταλειφθέντες τι πεισόμεθα ἡμεῖς,
ἀδεῶς ἐπ' ἐκεῖνον ἤδη πορεύσεται. ὑπὲρ δὴ τούτων ἁ-
πάντων, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς πρεσβείαν ἐκπέμπειν, ἥτις
τῷ βασιλεῖ διαλέξεται· καὶ τὴν ἀβελτηρίαν ἀποθέ- 49
σθαι, δι' ἣν πολλάκις ἠλαττώθητε. καὶ ὁ βάρβαρος
καὶ κοινὸς ἅπασιν ἐχθρὸς, καὶ ἅπαντα τὰ τοιαῦτα. ἐγὼ γὰρ
ὅταν ἴδω τινὰ τὸν ἐν Σούσοις καὶ ἐν Ἐκβατάνοις δεδιό-
τα καὶ κακόνουν εἶναι τῇ πόλει φάσκοντα, ὃς καὶ πρό-
τερον συνεπηνώρθωσε τὰ τῆς πόλεως πράγματα, καὶ 50
νῦν ἐπηγγέλλετο. εἰ δὲ μὴ ἐδέχεσθ' ὑμεῖς, ἀλλ' ἀ-
πεψηφίσασθε, οὐ τἀκείνου αἴτια. ὑπὲρ δὲ τοῦ ἐπὶ ταῖς
θύραις ἐγγὺς οὑτωσὶ, ἐν μέσῃ τῇ Ἑλλάδι αὐξανομένου λῃ-
στοῦ τῶν Ἑλλήνων, ἄλλο τι λέγοντα θαυμάζω, καὶ δέδοικα
τοῦτον ὅστις ἂν ᾖ ποτ' ἔγωγ', ἐπειδὴ οὐχ οὗτος Φίλιππον. 51
ἔστι τοίνυν τι πρᾶγμα καὶ ἄλλο ὃ λυμαίνεται τὴν πό-
λιν, ὑπὸ βλασφημίας ἀδίκου καὶ λόγων οὐ προσηκόν-
των διαβεβλημένον, εἶτα τοῖς μηδὲν τῶν δικαίων ἐν τῇ
πόλει βουλομένοις ποιεῖν, πρόφασιν παρέχει· καὶ πάν-
των ὅσα ἐκλείπει, δέον παρ' ἑκάστου γίγνεσθαι, ἐπὶ 52
τοῦτ' εὑρήσετε τὴν αἰτίαν ἀναφερομένην. περὶ οὗ πάνυ
μὲν φοβοῦμαι λέγειν, ὅμως δ' ἐρῶ. οἶμαι γὰρ ἕξειν καὶ
ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τὰ δίκαια ἐπὶ τῷ συμφέροντι τῆς
πόλεως εἰπεῖν πρὸς τοὺς εὐπόρους, καὶ ὑπὲρ τῶν κεκτη-
μένων τὰς οὐσίας, πρὸς τοὺς καταδεεῖς, εἰ ἀμφότεροι ἐκ 53
μέσου τὰς βλασφημίας, ἃς ἐπὶ τῷ θεωρικῷ ποιοῦνταί

45 Ὃ δὲ λοιπόν ἐστι, καὶ πάλαι μὲν ἔδει, διαφέρει δὲ, οὐδὲ νῦν τοῦτ' ἐρῶ. [illegible] ἡ συνομολογία. 45 Οὐδενὸς τῶν πάντων οὕτως ὡς χρημάτων δεῖ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ἐπιόντα πράγματα. [illegible] 48 Ἀλλ' [illegible] [illegible] 49 Καὶ τὴν ἀβελτηρίαν ἀποθέσθαι, δι' ἣν πολλάκις ἠλαττώθητε. ὁ δὲ βάρβαρος καὶ κοινὸς ἅπασιν ἐχθρὸς, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. [illegible]

45 Ὃ δὴ λοιπόν) Μετέρχεται ἐπὶ τὸ δεύτερον κεφάλαιον.

ἴσον τινί.

ἀποθέσθαι.

[illegible marginal scholia]

...ντες, οὐχὶ δικαίως, καὶ τὸν φθόνον, ὡς οὐ γενήσεται τοῦτο ἄνευ μεγάλου τινὸς κακοῦ, τὸ δ' οὐδὲν ἂν εἰς τὰ πράγματα μεῖζον εἰσενεγκαίμεθα· οὐδ' ὅ,τι καὶ νῦν μᾶλλον ἂν ὅλην 54 ἐπιρρώσειε τὴν πόλιν. οὑτωσὶ δὲ σκοπεῖτε· ἐρῶ γάρ, ὑπὲρ τῶν ἐν χρείᾳ δοκούντων εἶναι πρότερον. ἦν ποτ' οὐ πάλαι πρὸ ἡμῶν, ὅτ' οὐ προσῄει τῇ πόλει τάλαντα ὑπὲρ τριάκοντα καὶ ἑκατόν· καὶ οὐδεὶς ἔστι τῶν τριηραρχεῖν δυναμένων, οὐδὲ τῶν εἰσφέρειν, ὅστις οὐκ ἠξίου τὰ κα-55 θήκοντα ἀφ' ἑαυτοῦ ποιεῖν, ὅτι χρήματα οὐ περιῆν· ἀλλὰ καὶ τριήρεις ἔπλεον, καὶ χρήματα ἐγίγνετο, καὶ πάντα ἐποιοῦμεν τὰ δέοντα. μετὰ ταῦτα ἡ τύχη καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ πεποίηκε τὰ κοινά, καὶ τετρακόσια ἀντὶ τῶν ἑκατὸν ταλάντων προσέρχεται, οὐδενὸς οὐδὲν ζημιουμέ-56 νου τῶν τὰς οὐσίας ἐχόντων, ἀλλὰ καὶ προσλαμβανόντων· οἱ γὰρ εὔποροι πάντες ἔρχονται μεθέξοντες τούτου, καὶ καλῶς ποιοῦσι. τί οὖν παθόντες τοῦτο ὀνειδίζομεν ἀλλήλοις, καὶ προφάσει χρώμεθα τοῦ μηδὲν τῶν δεόντων ποιεῖν, πλὴν εἰ μὴ τῇ παρὰ τῆς τύχης βοηθείᾳ γεγονυίᾳ 57 τοῖς ἀπόροις φθονοῦμεν· οὓς οὔτ' ἂν αἰτιασαίμην ἔγωγε, οὔτ' ἀξιῶ. οὐδὲ γὰρ ἐν ταῖς ἰδίαις οἰκίαις ὁρῶ τὸν ἐν ἡλικίᾳ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους οὕτω διακείμενον, οὐδ' οὕτως ἀγνώμονα, οὐδ' ἀτοπώτατον ὄντα οὐδένα, ὥστε εἰ μὴ ποιήσουσιν ἅπαντες ὅσ' ἂν αὐτός, οὐ φάσκον-58 τα ποιήσειν οὐδὲν οὐδ' αὐτόν· καὶ γὰρ ἂν τοῖς τῆς κακώσεως εἴη νόμοις οὐδέποτε ἔνοχος· δεῖ γάρ, οἶμαι, τοῖς γονεῦσι τὸν ὡρισμένον ἐξ ἀμφοτέρων ἔρανον καὶ παρὰ τῆς φύσεως καὶ παρὰ τοῦ νόμου δικαίως φέρειν καὶ ἑκόντα ἀποτελεῖν. ὥσπερ τοίνυν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου τίς ἐστι γονεύς, οὕτω συμ-59 πάσης τῆς πόλεως κοινοὺς δεῖ γονέας τοὺς σύμπαντας ἡγεῖσθαι, καὶ προσήκει τούτους οὐχ ὅπως ὧν ἡ πόλις δίδωσιν ἀφελέσθαι τι, ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἦν τούτων, ἄλλοθεν σκοπεῖν ὅπως μηδενὸς ὄντες ἐνδεεῖς περιοφθήσονται. τοὺς μὲν τοίνυν εὐπόρους ταύτῃ χρωμένους τῇ γνώμῃ, οὐ μό-60 νον ἡγοῦμαι τὰ δίκαια ποιεῖν ἄν, ἀλλὰ καὶ τὰ λυσιτελῆ· τὸ γὰρ τῶν ἀναγκαίων τινὰς ἀποστερεῖν, κοινῇ κακόνους ἐστὶ ποιεῖν πολλοὺς ἀνθρώπους τοῖς πράγμασι. τοῖς δ' ἐν ἐνδείᾳ, δι' ὃ δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα οἱ τὰς οὐσίας ἔχοντες, καὶ κατηγοροῦσι, δικαίως τοῦτ' ἀφελεῖν ἂν συμβουλεύσαιμι. δίειμι δὲ ὥσπερ ἄρτι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ 61 ὑπὲρ τῶν εὐπόρων, οὐ κατοκνήσας εἰπεῖν τἀληθῆ· ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς οὕτως ἄθλιος οὐδ' ὠμὸς εἶναι δοκεῖ τὴν γνώμην, οὔκουν Ἀθηναίων γε εἶναι, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἄλλων, ὥστε λυπεῖσθαι, ταῦτα λαμβάνοντας ὁρῶν τοὺς ἀπόρους καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς. ἀλλὰ ποῦ συντρίβεται τὸ πρᾶγμα καὶ ποῦ δυσχεραίνεται, ὅταν τὸ ἀπὸ τῶν κοινῶν

ἔθος

ἔθος ἐπὶ τὰ ἴδια μεταβιβάζοντας ὁρῶσί τινας, καὶ μέγαν μὲν ὄντα παρ' ὑμῖν εὐθέως τὸν λέγοντα, ἀθάνατον δ' ἕνεκ' ἀσφαλείας, ἑτέραν δὲ τὴν κρύβδην ψῆφον τοῦ φανεροῦ θορύβου. ταῦτ' ἀπιστίαν, ταῦτ' ὀργὴν ἔχει. δεῖ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως ἀλλήλοις τῆς πολιτείας κοινωνεῖν· τοὺς μὲν εὐπόρους, εἰς μὲν τὸν βίον τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς ἔχειν νομίζοντας, καὶ περὶ τούτων μὴ δεδιότας, εἰς δὲ τοὺς κινδύνους, κοινὰ ἀπὸ τῆς οὐσίας τὰ ὄντα τῇ πατρίδι παρέχοντας· τοὺς δὲ λοιπούς, τὰ μὲν κοινά, κοινὰ νομίζοντας καὶ μετέχοντας τὸ μέρος· τὰ δὲ ἑκάστου, ἴδια τοῦ κεκτημένου. οὕτω καὶ μικρὰ πόλις, μεγάλη γίγνεται, καὶ μεγάλη σώζεται. ὡς μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, ἃ παρ' ἑκατέρων εἶναι δεῖ, ταῦτ' ἴσως ἐστίν· ὡς δὲ καὶ γένοιτ' ἂν ἐννόμως, διορθώσασθαι δεῖ. τοῦ δὲ παρόντος ταράγματος καὶ τῆς ταραχῆς, πολλὰ πόρρωθέν ἐστι τὰ αἴτια· ἃ εἰ βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ἐστίν, ἐθέλω λέγειν. ἐξέστητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς ὑποθέσεως, ἐφ' ἧς ὑμᾶς οἱ πρόγονοι κατέλιπον· καὶ τὸ μὲν προΐστασθαι τῶν Ἑλλήνων, καὶ δύναμιν συνεστηκυῖαν ἔχοντας πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν, περίεργον ἐπείσθητε εἶναι καὶ μάταιον ἀνάλωμα ὑπὸ τῶν ταῦτα πολιτευομένων· τὸ δ' ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν, καὶ μηδὲν τῶν δεόντων πράττειν, ἀλλὰ προϊεμένους καθ' ἓν ἕκαστον πάντα ἑτέρους ἐᾶσαι λαβεῖν, θαυμαστὴν εὐδαιμονίαν καὶ πολλὴν ἀσφάλειαν ἔχειν ᾤεσθε. ἐκ δὲ τούτων παρελθὼν ἐπὶ τὴν τάξιν, ἐφ' ἧς ὑμῖν τετάχθαι προσῆκεν, ἕτερος, οὗτος εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ πολλῶν κύριος γέγονεν, εἰκότως· πρᾶγμα γὰρ ἔντιμον καὶ μέγα καὶ λαμπρόν, καὶ περὶ οὗ πάντα τὸν χρόνον αἱ μέγισται τῶν πόλεων πρὸς αὑτὰς διεφέροντο, Λακεδαιμονίων μὲν ἠτυχηκότων, Θηβαίων δὲ ἀσχόλων διὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον γενομένων, ἡμῶν δὲ ἀμελούντων, ἔρημον ἀνείλετο. τοιγάρτοι, τὸ μὲν φοβεῖσθαι, τοῖς ἄλλοις· τὸ δὲ συμμάχους πολλοὺς καὶ δύναμιν μεγάλην ἔχειν, ἐκείνῳ περιγέγονε, καὶ τοσαῦτα πράγματα καὶ τοιαῦτα ἤδη περιέστηκε τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας, ὥστε μηδ' ὅ, τι χρὴ συμβουλεύειν εὔπορον εἶναι. ὄντων δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν παρόντων πραγμάτων πᾶσιν ὡς ἐγὼ κρίνω φοβερῶν, οὐδένες ἐν μείζονι κινδύνῳ τῶν πάντων εἰσὶν ὑμῶν, οὐ μόνον τῷ μάλιστα ὑμῖν ἐπιβουλεύειν Φίλιππον, ἀλλὰ καὶ τῷ πάντων ἀργότατα αὐτοὺς διακεῖσθαι. εἰ τοίνυν τὸ τῶν ὠνίων πλῆθος ὁρῶντες, καὶ τὴν εὐετηρίαν τὴν κατὰ τὴν ἀγοράν, τούτοις κεκήλησθε, ὡς ἐν οὐδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης, οὔτε προσηκόντως οὔτ' ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα κρίνετε. ἀγορὰν μὲν γὰρ ἄν τις καὶ πανήγυριν, ἐκ τούτων, ἢ φαύλως, ἢ καλῶς κατεσκευάσθαι κρίνοι· πόλιν δ' ἣν ὑπείληφεν ὃς ἂν τῶν Ἑλλήνων ἀρχὴν ἀεὶ βούληται, μόνην

Ὡς μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, ἃ παρ' ἑκατέρων εἶναι δεῖ, ταῦτ' ἴσως ἐστί.

Βάσις μέν, ὃ συμπέρασμα τῶν προειρημένων, τὴν διάνοιαν ταύτην ποιούμενος· καταρχόμενος δὲ ἐκ τοῦ μερισμοῦ πάλιν τῆς ἐννοίας τῆς ἑξῆς. ἔστι δὲ τὸ νῦν κατασκευαζόμενον κεφάλαιον, τὸ συμφέρον, ἐξ αἰτιάσεως, ἣν ἐκ εἴθισται μέν, ἐνδείκνυται δὲ διὰ τῆς μάχης. εἰς δύο δὲ μέρη διῄρηται τοῦτο τὸ κεφάλαιον· τὸ μὲν πρότερον μέρος, εἰς ὃ τὴν λύσιν τῆς αἰτιάσεως, εἰς ἕτερον δέ, τὸ κατὰ τοὺς ῥήτορας. ὡς οὖν ἡ αἰτίασις ἀπὸ τῶν εἰρημένων κινεῖται· ἐπειδὴ πολλὴν ἔσχε λόγον περὶ τῆς πρὸς βασιλέα πρεσβείας ποιεῖσθαι, αἰτιᾶσθαι ἐκ τούτου· καὶ εἰ ἄρ' ἡμᾶς ὠφελήσει τὰ τοσαῦτα χρήματα, καὶ ἐς τίνα χρείαν δεηθησόμεθα τοῦ βασιλέως. λύων τοίνυν ταύτην τὴν αἰτίασιν, ἐξ ἐπιτιμήσεως δείκνυται, ὅτι χρὴ προεστάναι τῶν Ἑλλήνων, καὶ τὴν αὐτὴν τάξιν ἀναλαβεῖν, ἣν περ εἶχον οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ πρόγονοι, τὴν χρείαν ἐνδεικνύμενος εἰς ἣν δεήσονται τῶν χρημάτων. τὸ γὰρ μὴ ἄρχειν, φησὶν αἰτίαν εἶναι τῶν παρόντων πραγμάτων καὶ τῆς ταραχῆς, καὶ τὸ μὴ προεστάναι αὐτοὺς τῶν Ἑλληνικῶν. εὐκαιρῶν διὰ τούτων συνίστησιν, ὅτι τὴν λύσιν τῆς αἰτιάσεως ἐξεργάζεται, ἐνδεικνύμενος τὸ χρήσιμα γενήσεσθαι αὐτοῖς τὰ χρήματα, καὶ ὅτι διὰ τὸ μὴ προεστάναι αὐτοὺς τῶν Ἑλλήνων, παρῆλθεν ἐπὶ τὰ πράγματα Φίλιππος· ὅθεν εὐδαίμων καὶ μέγας. ἅπερ δὴ πάντα συνετείνει τῆς χρησιμωτάτης χρείας τῶν περὶ βασιλέως δωρεῶν. τὸ δὲ ἕτερον μέρος, ὃ ἐστι πρὸς τοὺς ῥήτορας, ποιεῖται ἐστί· δίδωσι σφόδρα τὸ πρᾶγμα τῶν αὐτοπολιτευομένων αἰτιολογίαν· καὶ εὐθὺς τὸ αἴτιον, ποιεῖ μὲν περὶ τῆς δημηγορίας τόδε τὸ μέρος. τὸ δὲ πρὸς αὐτοὺς λόγον, πάλιν διῄρηται εἰς ἓν μὲν δὴ οὖν. μέμφεται ὅτι κωλύουσιν ἀεὶ τὸ πρὸς Φίλιππ.

ἡμῖν π. | α. | ἴσμεν α. | α. | ἀπὸ τῆς οὐσίας | α. | ἀφ' ἑκατ. β γ. α. | δεῖ α. | α. | ἀναλ. α. γ. α. | ἡμῖν α. | διεφέροντο α. | α. α. | αὐτὸς γ. | παρεσκευάσθαι γ. β. | α. α.

Ἑτέραν) Διάφορον. | μείζω. | Ἕτερος) Ὁ Φίλιππος. | πρὸς τοὺς τῆς δημηγορίας α. | Ἔρημον) Ὡς ἔρημον ἢ θησαυρὸν ἐπ' ἐρημίας εὑρὼν μηδενὸς μέντοι περιστάντος, μήτε φυλάττοντος. | Κεκήλησθε) Ηπάτησθε. | Ὃς ἂν) Ἣν ὁ Φίλιππος.

63 | 64 | 65 | 66 | 67 | 68 | 69 | 70

φιλίππου πόλεμον εἰς ἕτερον δὲ, ὅτι διαβάλλουσι τὸν δημοσθένην, ὡς πολεμοποιὸν εἰς πόλεμον, ὅτι μὴ συγχωροῦσι φιλίππῳ τὴν πόλιν εἰρηνεῖν, [illegible] λέγουσι, [illegible] πρὸς βασιλέα πρεσβείαν, καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς φίλιππον, χάριν δὲ μισθοῦ [illegible]. [illegible] πρὸς [illegible] ἐλευθερίας διαλέγεται, [illegible] λόγον πρὸς ἅπαντας τὸν σκοπὸν τοῦ λόγου γυμνὸν καὶ φανερὸν καθιστὰς τοῖς ἀκούουσιν· ἐπειδὴ γὰρ [illegible] πρὸς βασιλέα, καὶ πολεμεῖν φιλίππῳ, [illegible] χάριν [illegible], τὸ [illegible] τῆς πόλεως, διὰ τοῦτο φοβούμενος [illegible] αἰτιολογίας, [illegible] φιλοτιμίας [illegible], μὴ συγχωρεῖ δὲ τῇ πόλει τὴν δόξαν τὴν [illegible] διαφυλάττειν, καὶ [illegible] τῆς [illegible], καὶ [illegible] τοὺς [illegible] ἔργον [illegible]. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς [illegible], ἵνα [illegible] τὸν λόγον τῆς αἰτιάσεως, [illegible] τὸ χρημάτων τοῦ βασιλέως καὶ ὅτι [illegible] πρὸς [illegible] φιλίας [illegible] τοὺς ἄλλους ἅπαντας ἕλληνας [illegible] διαλέγεται· ἡμῖν δὲ [illegible] βασιλεύς. καὶ [illegible] καὶ [illegible] τῇ δόξῃ, ἐν [illegible] καθέστηκε τὰ τῶν [illegible] χρόνοι τῇ πόλει τῆς [illegible], διὰ τὸ [illegible] βουλόμενος [illegible] τῶν [illegible] μετεβίβασε τὸν λόγον πρὸς τοὺς ἐπὶ χάριτι [illegible]· διαιρεῖ γὰρ δίχα καὶ τὴν τῶν ῥητόρων [illegible], καὶ [illegible] ...

Ἄπιστος) Ἀντὶ τοῦ μεθ' ἑτέρους φιλῶν.

Τοῖς ἑτέροις) τοῖς νικῶσιν.

Ἥκιστα) Πάντων.

ἂν ἐναντιωθῆναι, καὶ τῆς πάντων ἐλευθερίας προεστηκέναι, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἐκ τῶν ὠνίων, εἰ καλῶς ἔχει, δοκιμάζειν δεῖ. ἀλλ' εἰ συμμάχων εὐνοίᾳ πιστεύει, καὶ τοῖς ὅπλοις ἰσχύει, ταῦτα περὶ τῆς πόλεως δεῖ σκοπεῖν. ἃ φαύλως 76 ὑμῖν, καὶ οὐ καλῶς ἅπαντ' ἔχει. γνοίητε δ' ἂν εἰ σκέψαισθε ἐκείνως, πότε μάλιστα ἐν ταραχῇ τὰ τῶν Ἑλλήνων γέγονε πράγματα· οὐδένα γὰρ χρόνον ἄλλον ἢ τὸν νυνὶ παρόντα, οὐδ' ἂν εἷς εἴποι. τὸν μὲν γὰρ ἄλλον ἅπαντα, εἰς δύο ταῦτα διῄρητο τὰ τῶν Ἑλλήνων, Λακεδαιμονίους καὶ 77 ἡμᾶς. τῶν δ' ἄλλων Ἑλλήνων, οἱ μὲν, ἡμῖν· οἱ δὲ, ἐκείνοις ὑπήκουον. βασιλεὺς δὲ, καθ' αὑτὸν μὲν ἅπασιν ὁμοίως ἄπιστος ἦν. τοὺς δὲ κρατουμένους τῷ πολέμῳ προσλαμβάνων, ἄχρις οὗ τοῖς ἑτέροις ἐξ ἴσου ποιήσαι, διεπιστεύετο· ἔπειτ' οὐχ ἧττον αὐτὸν ἐμίσουν οὓς σώσειε, τῶν ὑπαρ-78 χόντων ἐχθρῶν ἐξ ἀρχῆς. νῦν δὲ, πρῶτον μὲν ὁ βασιλεὺς ἅπασι τοῖς Ἕλλησιν οἰκείως ἔχει, καὶ πάντων ἥκιστα ἡμῖν, ἂν τι μὴ νῦν ἐπανορθωσώμεθα· ἔπειτα προστασίαι πολλαὶ καὶ πανταχόθεν γίνονται· καὶ τῶν πρωτείων μὲν ἀντιποιοῦνται ἅπαντες, ἀφεστᾶσι δ' ἔνιοι, καὶ φθο-79 νοῦσι καὶ ἀπιστοῦσιν ἑαυτοῖς οὐχ ὡς ἔδει, καὶ γεγόνασι καθ' αὑτοὺς ἕκαστοι, Ἀργεῖοι, Θηβαῖοι, Κορίνθιοι, Λακεδαιμόνιοι, Ἀρκάδες, ἡμεῖς. ἀλλ' ὅμως εἰς τοσαῦτα μέρη, καὶ τοσαύτας δυναστείας διῃρημένων τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, εἰ δεῖ τἀληθῆ μετὰ παρρησίας εἰπεῖν, τὰ παρ' οὐδενὶ 80 τούτων ἀρχεῖα καὶ βουλευτήρια, ἐρημότερα ἂν τις ἴδοι τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, ἢ τὰ παρ' ὑμῖν, εἰκότως· οὔτε γὰρ φιλῶν, οὔτε πιστεύων, οὔτε φοβούμενος οὐδεὶς ὑμῖν διαλέγεται. αἴτιον δὲ τούτων, οὐχ ἕν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ῥᾴδιον γὰρ ἂν ἦν ὑμῖν μεταθεῖναι· ἀλλὰ πολλὰ καὶ 81 παντοδαπὰ ἐκ παντὸς ἡμαρτημένα τοῦ χρόνου· ὧν τὰ καθ' ἕκαστον ἐάσας, εἰς ὃ πάντα γε συντείνει, λέξω, δεηθεὶς ὑμῶν ἂν λέγω τἀληθῆ μετὰ παρρησίας, μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι. ἐκπέπραται τὰ συμφέροντα ἐφ' ἑκάστου τῶν καιρῶν, καὶ μετειλήφατε, ὑμεῖς μὲν τὴν σχολὴν καὶ τὴν ἡσυχίαν, ὑφ' ὧν κεκηλημένοι τοῖς ἀδικοῦσιν 72 οὐ πικρῶς ἔχετε· ἕτεροι δὲ τὰς τιμὰς ἔχουσι. καὶ τὰ μὲν περὶ τἄλλα, οὐκ ἄξιον ἐξετάσαι νῦν· ἀλλ' ἐπειδὰν τι τῶν πρὸς Φίλιππον ἐμπέσῃ, εὐθὺς ἀναστάς τις λέγει, ὡς οὐ δεῖ ληρεῖν, οὐδὲ γράφειν πόλεμον, παραθεὶς εὐθέως ἐξῆς, τὸ τὴν εἰρήνην ἄγειν ὡς ἀγαθόν, καὶ τὸ τρέφειν δύναμιν μεγάλην ὡς χαλεπόν, καὶ διαρπάζειν τινὲς τὰ χρή-73 ματα βούλονται, καὶ ἄλλους λόγους, ὡς οἷόν τε ἀληθεστάτους, λέγουσιν. ἀλλὰ δεῖ δήπου, τὴν μὲν εἰρήνην ἄγειν, οὐχ ὑμᾶς πείθειν, οἵ γε πεπεισμένοι κάθησθε, ἀλλὰ τὸν τὰ τοῦ πολέμου πράττοντα· ἂν γὰρ ἐκεῖνος πεισθῇ, τά γε ἀφ' ὑμῶν ὑπάρχει. νομίζειν δὲ δεῖ χαλεπὰ, οὐχ ὅσα ἂν εἰς σωτηρίαν δαπανῶμεν, ἀλλ' ἃ πεισόμεθα, ἂν ταῦτα μὴ

Ἕτεροι) Οἱ προδόται καὶ ὁ φίλιππος.

εἰ. α. ι. κ. — σὺ ὀρθῶς καὶ οὐδαμῶς ἅπαντα καλῶς. α. — ἡμῖν. ι. κ. — ι. κ. — τὸ. β. — ὑμῖν. γ. — ἂν τι. χ. β. — οὐδένα. ι. κ. — ἡμῖν. α. — φιλοτιμῶν. κ. — α. ι. κ. — ὑμῖν. ι. κ. — πῆς. α. β. γ. — ἵνα. ι. κ. — μηδένα. α. — πέπρακται. — πέπρακται. β. ι. κ. — [illegible] — [illegible]

ἐθέλωμεν ποιεῖν, καὶ τὸ διαρπασθήσεσθαι τὰ χρήματα, παρ' ὧν φυλακὴν εὕρῃ δι' ἧς σωθήσεται, κωλύσειν, οὐχ ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος ἀποστῆναι. καίτοι ἔγωγε ἀγανακτῶ καὶ αὐτὸ τοῦτο, εἰ τὰ μὲν χρήματα λυπεῖ τινας ὑμῶν εἰ διαρπασθήσεται, ἃ καὶ φυλάττειν καὶ κολάζειν τοὺς ἁρπάζοντας ἐφ' ὑμῖν ἐστι· τὴν δὲ Ἑλλάδα ἅπασαν ἐφεξῆς οὑτωσὶ Φίλιππος ἁρπάζων, οὐ λυπεῖ, καὶ ταῦτα ἐφ' ὑμᾶς ἁρπάζων. τί ποτ' οὖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν οὕτω φανερῶς ἀδικοῦντα, καὶ πόλεις καταλαμβάνοντα, οὐδεὶς πώποτε τούτων εἶπεν ὡς ἀδικεῖ καὶ πόλεμον ποιεῖ· τοὺς δὲ μὴ ἐπιτρέπειν, μηδὲ προΐεσθαι ταῦτα συμβουλεύοντας, τούτους πόλεμον ποιεῖν φασὶν· ὅτι τὴν αἰτίαν τῶν ἐκ τοῦ πολέμου συμβησομένων δυσχερῶν ἀνάγκη γὰρ ἀνάγκη πολλὰ λυπηρὰ ἐκ τοῦ πολέμου γίγνεσθαι, τοῖς ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα λέγειν οἰομένοις, ἀναθεῖναι βούλονται· ἡγοῦνται γὰρ, ἐὰν μὲν ὑμεῖς ὁμοθυμαδὸν ἐκ μιᾶς γνώμης Φίλιππον ἀμύνησθε, κἀκείνου κρατήσειν ὑμᾶς, καὶ αὐτοῖς οὐκ ἔσεσθαι μισθαρνεῖν. ἂν δ' ἀπὸ τῶν πρώτων θορύβων αἰτιασάμενοί τινας πρὸς τὸ κρίνειν τράπησθε, αὐτοὶ μὲν τούτων κατηγοροῦντες ἀμφότερα ἕξειν, καὶ παρ' ὑμῖν εὐδοκιμήσειν, καὶ παρ' ἐκείνου χρήματα λήψεσθαι. ὑμᾶς δ' ὑπὲρ ὧν δεῖ παρὰ τούτων δίκην λαβεῖν, παρὰ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν εἰρηκότων λήψεσθαι· αἱ μὲν ἐλπίδες αἱ τούτων, αὗται· καὶ τὸ κατασκεύασμα τὸ τῶν αἰτιῶν, ὡς ἄρα βούλονταί τινες πόλεμον ποιῆσαι. ἐγὼ δ' εὖ οἶδα ἀκριβῶς, ὅτι οὐ γράψαντος Ἀθηναίων οὐδενὸς πόλεμον, καὶ ἄλλα πολλὰ Φίλιππος ἔχει τῶν τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε τὴν βοήθειαν. εἰ μέντοι βουλόμεθ' ἡμεῖς μὴ προσποιεῖσθαι πολεμεῖν ἡμῖν ἐκεῖνον, ἀνοητότατος πάντων ἂν εἴη, εἰ τοῦτ' ἐξελέγχοι. ὅταν γὰρ οἱ ἀδικούμενοι ἀρνῶνται, τί τῷ ἀδικοῦντι προσήκει; ἀλλ' ἐπειδὰν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἴῃ, τί φήσομεν τότε; ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐ πολεμεῖν, ὥσπερ οὐδ' Ὠρείταις, τῶν στρατιωτῶν ὄντων ἐν τῇ χώρᾳ· οὐδὲ Φεραίοις πρότερον, πρὸς ἢ πρὸς τὰ τείχη προσβάλλων· οὐδ' Ὀλυνθίοις ἐξ ἀρχῆς, ἕως ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ τὸ στράτευμα παρὼν εἶχεν. εἰ καὶ τότε τοὺς ἀμύνεσθαι κελεύοντας, πόλεμον ποιεῖν φήσομεν, οὐκοῦν ὑπόλοιπον δουλεύειν· οὐ γὰρ ἄλλο γε οὐδέν ἐστι. καὶ μὴν, οὐδὲ παρὰ τῶν ἴσων ὑμῖν, καί τισι τῶν ἄλλων ἂν θεῷ παρ' ἑαυτοῦ ὁ κίνδυνος· οὐ γὰρ ὑφ' αὑτῷ ποιήσασθαι τὴν πόλιν βούλεται Φίλιππος ἡμῶν, οὐκ ἀλλ' ὅλως ἀνελεῖν. οἶδε γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι δουλεύειν μὲν ὑμεῖς οὔτε ἐθελήσετε, οὔτ' ἂν ἐθέλητε ἐπίστασθε· ἄρχειν γὰρ εἰώθατε· πράγματα δὲ παρασχεῖν αὐτῷ, ἂν καιρὸν λάβητε, πλείω τῶν ἄλλων ἂν θεῷ πάντων ἁπάντων δυνήσεσθε. διὰ ταῦτα ὑμῶν οὐχὶ φείσεται, εἴπερ ἐγκρατὴς γενήσεται. ὡς οὖν

Margin (variant readings): ἐθελήσωμεν. ε. π. — διαρπάζειν. χ. α. — λύειν. α. — κωλύσειν. α. ε. π. — ἁρπάζοντας. α. — ὑμῖν α. — πᾶσαν. α. ε. π. — ὑμᾶς. α. — α. ε. π. — τὸ αἴτιον. α. ε. π. — ὅδ' εἶναι. α. — αἰτίαν. α. ε. π. — τὸ α. — ἀναθεῖναι. α. — οἰομένοις. α. ε. π. — ε. π. — μὲν. π. — εἶναι. α. — ε. π. — ε. π. — καὶ νῦν. α. ε. π. — α. ε. π. — βουλόμεθ' ὑμεῖς. ε. π. — ὑμῖν. ε. — β. — προσάγειν. χ. α. ε. π. — αὐτῆ. ε. π. — ἢ ε. π. — ἔστι. α. ἔνι ὑμῖν. π. — οὐχ α. — ὑμῖν. ε. π. — τι. α. ε. π. — ἐθελήσετε α. ε. π. — ἐπίστασθε. α.

Commentary (side column, partly legible): καίτοι καὶ πρὸς διαβολὴν τῆς ποιότητος αὐτῶν διαφόρους, ἐνδεχομένους δὲ αὐτοῦ [illegible] λέγει, καὶ ὅτι [illegible] αὐτοὺς κωλύει τὸ πρᾶξαι τὴν πόλιν, φοβούμενοι μὴ περὶ τῆς πρεσβείας τῆς πρὸς βασιλέα αὐτὸ πέμπειν, τοὺς λόγους αὐτῶν ὑποτιμώμενος. καὶ ἀπίστους αὐτοὺς [illegible], ὡς διὰ Φίλιππον ἅπαντα πεπιστευκότας πρὸς χάριν. [illegible] εἰς αὐτοὺς τὸ ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. ὅτι εἰώθασι δὲ λέγειν ὡς ἀγαθὸν ἡ εἰρήνη, καὶ τὸ πολεμεῖν [illegible] ὡς χαλεπόν. διὰ δὲ τῶν δύο μερῶν τούτων τῆς ὑποθέσεως, ἐνδείκνυται ὅτι καὶ τὴν εἰρήνην ἄγειν [illegible], καὶ οὔτε πρὸς Φίλιππον πολεμεῖν, οὔτε πρὸς βασιλέα πέμπειν· μὴ γὰρ εἶναι χρείαν χρημάτων μηδὲ [illegible]. [illegible] τὸν λόγον [illegible] ὑποθέσεως μετατάξαι· μετήγαγε μὲν γὰρ ταῦτα ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ [illegible] λόγου· [illegible] τῆς παρούσης ὑποθέσεως [illegible] ἐργάζεται· [illegible] τοὺς ῥήτορας κωλύειν τὴν πρὸς βασιλέα πρεσβείαν· [illegible] καὶ χαλεπὰ ταῦτα [illegible] ποιεῖν καὶ ἑτέρας [illegible] πολεμοποιοὺς [illegible] ἀπὸ τοῦ [illegible] ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. [illegible] Καὶ νῦν [illegible] πολλὰ [illegible] τῆς πόλεως, καὶ νῦν εἰς Καρδίαν πέπομφε βοήθειαν· [illegible] ὁμοίως τὸ αἴτιον τὸ [illegible]. καὶ ὅτι [illegible] αὐτοῖς [illegible] βοήθειαν [illegible], ἀλλ' οὐ [illegible] ὁ Φίλιππος ἡμῖν [illegible]

πόλεμον ὃν ἔλυσε προσθείς· Οὐδὲ γὰρ Θηβαίους, οὐδὲ Ὀλυνθίους, οὐδὲ Θετταλοὺς, οὐδὲ ἄλλους πώποτε ὑβρίσαι προεῖπε. ὅτι τῷ ἀναγκαίῳ κέχρηται, ἐκ διαφορᾶς αὐτοὺς συνιστὰς, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων αὐτοῖς καὶ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ὁ κίνδυνος, ἵνα κἀκείνην τὴν ὑπόνοιαν ἀνέλῃ· Εἴ τινες ὦσιν ἀπράγμονες καὶ στέργοντες τὴν δουλείαν, ὅτι οὐ περὶ δουλείας αὐτοῖς ἐστὶν ὁ ἀγὼν, ἀλλὰ περὶ παντελοῦς διαφθορᾶς, καὶ ὁλοσχεροῦς ἀναστάσεως καὶ ἀναιρέσεως. ἄχρι μὲν οὖν τούτων τὸ πραγματικώτερον· πρὸς τοὺς ἐπὶ χάριτι πολιτευομένους ῥήτορας ἐστὶν αὐτῷ. τὸ δὲ ἐντεῦθεν, εἰσάγει εἰς παρέκβασιν, διαβολὴν ὁμοίως ἔχουσαν τῶν δωροδόκων ῥητόρων· ὅτι δὲ αὐτοὺς Φίλιππος οὐκ εὖ ποιεῖ τὴν πόλιν. καὶ ταῦτα Ὀλυνθίους εὖ ποιήσας καὶ Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, ἵνα προκαταλαβὼν ταῖς διαβολαῖς, ἐκβάλῃ τὴν ἀπολογίαν ὁμοίως, ἣν δέδοικεν, αὐτοὺς ποιησομένους. τὸ δὲ ἦν ἐντεῦθεν τούτων πάντων τῶν λόγων, καὶ ταύτην καθίστησι φανερὰν ὡς ἔφην, διὰ τῶν ἐλέγχων, ὧν προσαγορεύομεν ποιεῖται. ταῦτα δὲ σιωπήσας ὑπέμνησε πρὸς τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως· ἐπειδὴ γὰρ ἀντέπιπτε, Καὶ διὰ τί δυνησόμεθα, καὶ ἐκ ποίας χρείας τοῦ βασιλέως, διέβαλε τοὺς ῥήτορας λέγων, συνήθης ἐστὶ λέγειν αὐτοῖς ταῦτα ἐξ ὧν κωλύουσι τὴν πόλιν· ταῦτα γὰρ περὶ Φιλίππου λέγειν εἰώθασιν, ἐπὶ τούτοις ἕνεκεν αὐτοῖ τῆς ἡσυχίας οὐκ ἀγνοοῦσιν, ἀλλὰ τῇ πόλει συμβουλεύουσι μὴ προεστάναι τῶν Ἑλλήνων· τῷ μὲν γὰρ ἀνάγκη ὑπεῖναι προστασίας τῆς κατὰ Ἕλληνας· τοῖς δὲ ῥήτορσι, οὐδεμίαν ἀνάγκην εἶναι φιλοτιμίαν προσεργάζεσθαι.

ὑπὲρ τῶν ἐσχάτων ἐσομένου τοῦ ἀγῶνος ὑμῖν, οὕτω περιέστηκε γιγνώσκειν, καὶ τοὺς πεπρακότας αὑτοὺς ἐκείνῳ φανερῶς μισεῖν καὶ ἀποτυμπανίσαι. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι τῶν 83 ἔξω τῆς πόλεως ἐχθρῶν κρατῆσαι, πρὶν ἂν τοὺς ἐν αὐτῇ τῇ πόλει κολάσητε ἐχθρούς. ἀλλ' ἀνάγκη τούτοις, ὥσπερ προβόλοις προσπταίοντας, ὑστερίζειν ἐκείνων. ἐπεί, πόθεν οἴεσθε νῦν αὐτὸν ὑβρίζειν εἰς ὑμᾶς· οὐδὲν γὰρ ἔμοιγε ἄλλο δοκεῖ ποιεῖν ἢ τοῦτο, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους εὖ ποιοῦντα, 84 εἰ μηδὲν ἄλλο, ἐξαπατᾶν, ὑμῖν δὲ ἀπειλεῖν ἤδη; οἷον Θετταλοὺς πολλὰ δοὺς, ὑπηγάγετο εἰς τὴν νῦν παροῦσαν δουλείαν· οὐδ' ἂν εἰπεῖν δύναιτο οὐδείς, ὅσα τοὺς ταλαιπώρους Ὀλυνθίους, πρότερον δοὺς Ποτίδαιαν, ἐξηπάτησε, καὶ πολλὰ ἕτερα. Θηβαίους τανῦν ὑπάγεται, τὴν 85 Βοιωτίαν αὐτοῖς παραδοὺς, καὶ ἀπαλλάξας πολέμου πολλοῦ καὶ χαλεποῦ. ὥστε καρπωσάμενοί τινα ἕκαστοι τούτων πλεονεξίαν, οἱ μὲν ἤδη πεπόνθασιν ἃ δὴ πάντες ἴσασιν· οἱ δ', ὅ, τι ἂν ποτε συμβῇ, πείσονται. ὑμεῖς δὲ, ὧν μὲν ἀπεστέρησθε, σιωπῶ· ἀλλ' ἐν αὐτῷ τῷ τὴν εἰρήνην 86 ποιήσασθαι, πόσα ἐξηπάτησθε· πόσων ἀπεστέρησθε· οὐχὶ Φωκέας; οὐ Πύλας; οὐχὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης; Δορίσκον, Σέρριον, τὸν Κερσοβλέπτην αὐτόν; οὐ νῦν Καρδίαν ἔχει καὶ ὁμολογεῖ; τί ποτ' οὖν ἐκεῖνος τοῖς ἄλλοις καὶ ὑμῖν, οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον προσφέρεται· ὅτι ἐν μόνῃ τῶν πασῶν πόλεων τῇ 87 ἡμετέρᾳ, ἄδεια ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν λέγειν δέδοται· καὶ λαβόντα χρήματα αὐτὸν, ἀσφαλές ἐστι λέγειν παρ' ὑμῖν, κἂν ἀφῃρημένοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἦτε, οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Ὀλύνθῳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεπονθότων τῶν πολλῶν Ὀλυνθίων τῷ Ποτίδαιαν καρποῦσθαι. 88 οὐκ ἦν ἀσφαλὲς λέγειν ἐν Θετταλίᾳ τὰ Φιλίππου, μὴ συνευπεπονθότος τοῦ πλήθους τοῦ Θετταλῶν, τῷ τυράννους ἐκβαλεῖν Φίλιππον αὐτοῖς, καὶ τὴν Πυλαίαν ἀποδοῦναι. οὐκ ἦν ἐν Θήβαις ἀσφαλές, πρὶν τὴν Βοιωτίαν ἀπέδωκε, καὶ τοὺς Φωκέας ἀνεῖλεν. ἀλλ' Ἀθήνησιν, οὐ μόνον Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Καρδιανῶν χώραν ἀπεστερηκότος Φιλίππου, ἀλλὰ καὶ κα-

89 τασκευάζοντος ὑμῖν ἐπιτείχισμα τὴν Εὔβοιαν, καὶ νῦν ἐπὶ Βυζάντιον παριόντος, ἀσφαλές ἐστι λέγειν ὑπὲρ Φιλίππου. καὶ γάρ τοι τούτων μὲν ἐκ πτωχῶν ἔνιοι, ταχὺ πλούσιοι γεγόνασι καὶ ἐξ ἀνωνύμων καὶ ἀδόξων, ἔνδοξοι καὶ γνώριμοι· ὑμεῖς δὲ, τοὐναντίον ἐκ μὲν ἐνδόξων, ἄδοξοι· ἐκ δ' εὐπόρων, ἄποροι. πόλεως γὰρ ἔγωγε πλοῦτον 90 ἡγοῦμαι, συμμάχους, πίστιν, εὔνοιαν, ὧν πάντων ἐστὲ ὑμεῖς ἄποροι. ἐκ δὲ τοῦ τούτων ὀλιγώρως ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ἐᾶν τοῦτον τὸν τρόπον τὰ πράγματα φέρεσθαι, ὁ μὲν, εὐδαίμων καὶ μέγας καὶ φοβερός ἐστι πᾶσι τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάροις· ὑμεῖς δ' ἔρημοι καὶ ταπεινοί, τῇ μὲν κατὰ τὴν ἀγορὰν εὐετηρίᾳ λαμπροί, τῇ δ' ὧν προσῆκε 91 παρασκευῇ, καταγέλαστοι. οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον περί τε ὑμῶν, καὶ περὶ αὑτῶν ἐνίους τῶν

λεγόν-

ὅπως. α. χ. β. ε. π.
ε. π.
ε. π.
ἄλλο δοκεῖ μοι. α.
πόσα ε. π.
νῦν ὑπάγ. α.
ἡμετέρᾳ. ε. π.
ε. α.
αὐτοῖς. α.
γίνονται. α.
ἄποροι. α.
ε. π.
α.
ἅπασι. α.
γέγονε. α.
ὑμεῖς. α.
προσῆκε. α.
ε. π.

λεγόντων ὁρῶ βουλομένους ὑμᾶς. μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἄγειν φασὶ δεῖν, κἂν τις ὑμᾶς ἀδικῇ· αὐτοὶ δ' οὐ δύνανται παρ' ὑμῖν ἡσυχίαν ἄγειν, οὐδενὸς αὐτοὺς ἀδικοῦντος. καίτοι λοιδορίας χωρὶς εἴ τις ἔροιτο, εἰπέ μοι, τί δὴ γινώσκων ἀκριβῶς, Ἀριστόδημε· οὐδεὶς γὰρ τὰ τοιαῦτα ἀγνοεῖ, τὸν μὲν τῶν ἰδιωτῶν βίον, ἀσφαλῆ καὶ ἀπράγμονα καὶ ἀκίνδυνον ὄντα· τὸν δὲ τῶν πολιτευομένων, φιλαίτιον καὶ σφαλερόν, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀγώνων καὶ κακῶν μεστόν, οὐ τὸν ἡσύχιον καὶ ἀπράγμονα, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς κινδύνοις αἱρῇ· τί ἂν εἴποις· εἰ γάρ, ὃ βέλτιστον εἰπεῖν ἂν ἔχοις, τοῦτό σοι συγχωρήσαιμεν ἀληθὲς λέγειν, ὡς ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ δόξης πάντα ταῦτα ποιεῖς, θαυμάζω τί δήποτε, σαυτῷ μὲν ὑπὲρ τούτων ἅπαντα ποιητέον εἶναι νομίζεις, καὶ πονητέον καὶ κινδυνευτέον· τῇ πόλει δὲ προέσθαι ταῦτα διὰ ῥαθυμίαν συμβουλεύεις. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς σὲ μὲν ἐν τῇ πόλει δεῖ τινα φαίνεσθαι, τὴν πόλιν δ' ἐν τοῖς Ἕλλησι μηδενὸς ἀξίαν εἶναι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε ὁρῶ, ὡς τῇ πόλει μὲν ἀσφαλές ἐστι τὰ αὐτῆς πράττειν, σοὶ δὲ ἐπικίνδυνον, εἰ μηδὲν τῶν ἄλλων πλέον περιεργάσῃ. ἀλλὰ τοὐναντίον· σοὶ μὲν ἐξ ὧν ἐργάζῃ καὶ περιεργάζῃ, τοὺς ἐσχάτους ὄντας κινδύνους, τῇ πόλει δὲ ἐκ τῆς ἡσυχίας. ἀλλὰ νὴ Δία, παππῴα καὶ πατρῴα δόξα σοι ὑπάρχει, ἣν αἰσχρόν ἐστιν ἐν σοὶ καταλῦσαι· τῇ πόλει δ' ὑπῆρξεν ἄδοξα καὶ φαῦλα τὰ τῶν προγόνων. ἀλλ' οὐδὲ τοῦθ' οὕτως ἔχει· σοὶ μὲν γὰρ ἦν Κλέπης ὁ πατήρ, εἴπερ ἦν ὅμοιός σοι· τῇ πόλει δὲ ἡμῶν, ὡς πάντες ἴσασιν οἱ Ἕλληνες, δὶς ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων ὑπὸ τῶν προγόνων ἡμῶν σεσωσμένοι. ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἴσως οὐδὲ πολιτικῶς ἔνιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύονται. πῶς γάρ ἐστιν ἴσον, τούτων μέν τινας ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου προσιόντας, ἑαυτοὺς ἀγνοεῖν· τὴν πόλιν δ', ἣ προέστηκε τῶν ἄλλων ἐκείνων τέως καὶ τὸ πρωτεῖον εἶχε, νῦν ἐν ἀδοξίᾳ πάσῃ καὶ ταπεινότητι καθεστάναι. πολλὰ πάνυ ἔχων ἔτι καὶ περὶ πολλῶν εἰπεῖν, παύσομαι· καὶ γὰρ οὐ λόγων ἐνδείᾳ μοι δοκεῖ τὰ πράγματα, οὔτε νῦν, οὔτε ἄλλοτε πώποτε φαύλως ἔχειν· ἀλλ' ὅταν πάντ' ἀκούσαντες ὑμεῖς τὰ δέοντα, καὶ ὁμογνώμονες ὡς ὀρθῶς λέγεται γενόμενοι, τῶν λυμαίνεσθαι καὶ διαστρέφειν ταῦτα βουλομένων, ἐξ ἴσου κάθησθε ἀκροώμενοι, οὐκ ἀγνοοῦντες αὐτούς· ἴστε γὰρ εὐθὺς ἰδόντες ἀκριβῶς, τίς μισθοῦ λέγει, καὶ τίς ὑπὲρ Φιλίππου πολιτεύεται, καὶ τίς ὡς ἀληθῶς ὑπὲρ τῶν βελτίστων· ἀλλ' ἵν' αἰτιασάμενοι τούτους, καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς γέλωτα καὶ λοιδορίαν ἐμβαλόντες, μηδὲν αὐτοὶ τῶν δεόντων ποιῆτε. ταῦτ' ἐστὶ τἀληθῆ, μετὰ πάσης παρρησίας ἁπλῶς, εὐνοίᾳ τὰ βέλτιστα εἰρημένα, οὐ κολακείας καὶ βλάβης καὶ ἀπάτης λόγος μεστός, ἀργύριον μὲν τῷ λέγοντι ποιήσων, τὰ δὲ πράγματα τῆς πόλεως τοῖς ἐχθροῖς ἐγχειριῶν. ἢ οὖν παυστέον τούτων τῶν ἐθῶν, ἢ μηδένα ἄλλον αἰτιατέον τοῦ πάντα φαύλως ἔχειν, ἢ ὑμᾶς αὐτούς.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ.

Ο ΦΙΛΙΠΠΟΣ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέμψας ἐπιστολήν, κατηγορεῖ αὐτῶν, καὶ πόλεμον προαγορεύει φανερῶς. ἐν τούτῳ ὁ ῥήτωρ πείθει τοὺς Ἀθηναίους πολεμεῖν ἀδεῶς, θαρροῦντας πρὸς τὸν κίνδυνον, διεξιὼν ... λέγων τὴν Μακεδονίαν.

ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΟΤΙ ΜΕΝ, ὦ ἄνδρες) Σηλυβρίαν ἐπολιόρκει Φίλιππος, πόλιν τῶν ἐπὶ Θρᾴκης· Ἀθηναῖοι δὲ ἀπέστειλαν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ σιτηγοῦντα αὐτοῖς πλοῖα, καὶ ὑπονοήσας Φίλιππος μὴ ἐπὶ σιτηγίᾳ πεπομφέναι τὰ πλοῖα, ἀλλ᾽ ἐπὶ συμμαχίᾳ Σηλυβριανῶν, ἔλαβε ταῦτα τὰ πλοῖα, καὶ γέγραφεν Ἀθηναίοις ἐπιστολὴν, αἰτιώμενος ὅτι βοηθεῖν Σηλυβριανοῖς ὑπομεμνημένοις ... συνθήκαις, καὶ παρ᾽ αὐτοῖς εἶναι τὸ λελύσθαι τὴν εἰρήνην, ἀπειλῶν τε ἀμυνεῖσθαι αὐτοὺς παντὶ σθένει. ταύτης τῆς ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσης, ὁ δημοσθένης προτρέπει φανερῶς ἐπὶ τὸν πόλεμον, ὡς τοῦ Φιλίππου διδωκότος τὸ σύνθημα. ἔοικε δὲ προοίμιον εἶναι ἐπὶ σχεδίου λεγομένη μᾶλλον ἢ δημηγορία. καὶ περιέχει κεφάλαια τρία. τὸ δίκαιον, τὸ συμφέρον, τὸ δυνατόν. καὶ λαμβάνει, τὸ μὲν δίκαιον, εἰς κατασκευὴν τοῦ δυνατοῦ· τὸ δὲ δυνατὸν, κατὰ τὴν μέθοδον ... καὶ ἀγωνιστικώτερον οὕτω συμπέπλεκται· ἡ γὰρ ἰδίᾳ μὲν περὶ τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἰδίᾳ δὲ περὶ Φιλίππου· ἀλλ᾽ εἰς ταὐτὸν ἤνεγκε καὶ συνήγαγεν ἀμφω τὰ μέρη τοῦ δυνατοῦ, καὶ τοιαύτῃ μεθόδῳ περὶ τοῦτο κέχρηται, περὶ ὅ ... ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ὀλυνθιακῶν προσεῖξ ... καὶ διδοὺς χρῆσιν ἀμφοτέρων τῶν μεθόδων· ἐκεῖ μὲν καθ᾽ ἓν ἑκάτερον, καὶ λόγος περὶ ἑκάστου κεχωρισμένος αὐτοῖς ἐστιν. ἐνταῦθα δὲ διπλοῦν τὸ εἶδος, κατὰ τὸ αὐτὸ συμπεπλεγμένων τῶν δύο δυνατῶν, καὶ λέλυκεν ἐν ἑαυτῷ ἀντιφορὰν καὶ ἀντίθεσιν· τὴν μὲν, ἀπὸ τῆς ἐργασίας κατασκευὴν καὶ ἀπόδειξιν, ὡς ἐξ ὁμολογουμένων εἰλημμένας, ὡς παραβεβηκότος τὴν εἰρήνην Φιλίππου· ἑτέραν δὲ τοῦ δυνατοῦ κατασκευάζοντες, ὡς χρὴ μηδαμῶς ὀρρωδεῖν τὸν πόλεμον. εἰσβάλλει δὲ μετὰ τὸ προοίμιον, εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ προοιμίου καθηγεῖν. ὁ δὲ καὶ λαμβάνει πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ δυνατοῦ, ἀπὸ ταύτης τῆς λέξεως ἐγχειρητικῶς· Πρῶτον μὲν γὰρ εἰκὸς ἦν, ὦ Ἀθηναῖοι τοὺς θεοὺς μεγίστους ἡμῖν ὑπάρχειν συμμάχους καὶ βοηθούς. τοῦτο δὲ

σιτηγίας. α. συμμαχίαν. α. αὐτοὺς α. συγκεχωρισμένος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΛΟΓΟΣ.

1 ΟΤΙ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππος οὐκ ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ᾽ ἀνεβάλλετο τὸν πόλεμον, πᾶσιν ὑμῖν φανερὸν γέγονεν· ἐπειδὴ γὰρ Φαρσαλίοις Ἄλον παρέδωκε, καὶ τὰ περὶ Φωκέας διῳκήσατο, καὶ τὴν Θρᾴκην κατεστρέψατο πᾶσαν, αἰτίας οὐκ οὔσας πλασάμενος, καὶ προφάσεις ἀδίκους ἐξευρὼν, τῷ μὲν ἔργῳ πάλαι πολεμεῖ πρὸς τὴν πόλιν, τῷ δὲ λόγῳ νῦν ὁμολογεῖ διὰ τῆς ἐπιστολῆς ἧς ἔπεμψεν. ὅτι δὲ χρὴ μήτε ὀρρωδεῖν ἡμᾶς τὴν ἐκείνου δύναμιν, μήτε ἀγεννῶς αὐτῷ παραταχθῆναι πρὸς αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ σώμασι, καὶ χρήμασι, καὶ ναυσὶ, καὶ πᾶσιν, ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν, ἀφειδῶς ὁρμῆσαι πρὸς τὸν πόλεμον, ἐγὼ πειράσομαι διδάσκειν. πρῶτον μὲν γὰρ εἰκὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς μεγίστους ἡμῖν ὑπάρχειν συμμάχους καὶ βοηθοὺς, οὓς ἐκεῖνος τὰς πίστεις ὑπερβὰς, καὶ τοὺς ὅρκους ὑπεριδὼν, λέλυκεν ἀδίκως τὴν εἰρήνην. ἔπειθ᾽ ὅτι τὰ πρότερον ηὐξήθη, φενακίζων ἀεί τινας, καὶ μεγάλα ἐπαγγελλόμενος εὐεργετήσειν, πάντα ταῦτα διεξελήλυθεν ἤδη· καὶ γινώσκεται μὲν ὑπὸ τῶν Περινθίων καὶ Βυζαντίων καὶ τῶν ἐκείνοις συμμαχούντων, ὡς ἐπιθυμεῖ προσενεχθῆναι τούτοις τὸν αὐτὸν τρόπον ὅνπερ Ὀλυνθίοις πρότερον. οὐκ ἀγνοεῖται δὲ ὑπὸ

α. ἡμῖν. χ. α. β. κατέσχε. α. ὑμᾶς. α. ε. α. ὑμῖν. β. χ.

ΣΧΟΛΙΑ.

1 Ὅτι μὲν) Μετὰ παραμυθίας τὸ προοίμιον. Ἡμῖν) Καλῶς τὸ ἡμῖν, ὡς ἂν εἰ ἔλεγε, ἐμοὶ γὰρ καὶ πάλαι φανερὸν ἦν. Ἐπειδὴ) Κατασκευὴ τῆς προτάσεως. Ἄλον) Ἄλος καὶ Φάρσαλος πόλεις Θετταλικαί· αὗται πρὸς ἑαυτὰς ἐστασίαζον. καὶ οἱ μὲν Ἄλιοι, Ἀθηναίοις φίλοι ὑπῆρχον· οἱ δὲ Φαρσάλιοι, τῷ Φιλίππῳ. χρησάμενος δὲ τοῖς Ἁλίοις Φίλιππος, παρέδωκε τοῖς Φαρσαλίοις τοῖς φίλοις αὐτοῦ. ἰστέον δὲ ὅτι βουλόμενος εἰπεῖν ὁ ῥήτωρ ἅπερ αὐτοὺς ἠδίκησεν ὁ Φίλιππος μετὰ τὴν εἰρήνην, οὐ κατὰ τάξιν κέχρηται, ἀλλ᾽ ἀτάκτως· πρῶτον γὰρ ἐγένετο τὸ κατὰ Θρᾴκην· εἶτα τὸ περὶ Ἄλου καὶ Φαρσάλου· καὶ ὕστερον τὸ περὶ Φωκέας, αἰτίας οὐκ οὔσας ... περὶ Διοπείθους, λέγων ὅτι ἀδικεῖ τὴν εἰρήνην, πολεμῶν· καὶ περὶ Φωκέων, ὅτι ἱερόσυλοί εἰσι· καὶ περὶ Ἁλίων, ὅτι τοὺς Φαρσαλίους ἀδικοῦσι.

2 Τῷ μὲν) Σχῆμα ... τοῦ προοιμίου. Ὅτι δὲ

3 χρὴ) Εἰσβολὴ τοῦ δυνατοῦ κεφαλαίου. Τοὺς θεοὺς) Οὐκ ἔχων δεῖξαι δύναμιν ὑπάρχουσαν, ὅτι τοὺς θεοὺς καταφεύγει, λέγων αὐτοὺς συμμαχεῖν Ἀθηναίοις διὰ τὸ μισεῖν Φίλιππον. εἶτα ἐπειδὴ ἄδηλον ἦν εἰ ἐμίσουν αὐτὸν, ἐπάγει τὴν

5 ἐπιορκίαν, κατασκευάζων ἐκ τούτου ὡς τοῖς τοιούτοις πολέμιοι ἀεὶ καθεστᾶσιν οἱ θεοί. Περινθίων) Πέρινθος πόλις Θρᾴκης, ἥτις νῦν καλεῖται Ἡράκλεια, οὐ πολὺ ἀπέχουσα τοῦ Βυζαντίου. διὸ εὐθὺς συνῆψε τὸ Βυζαντίων τούτοις.

Ὑπεριδὼν)

ἐπελθεῖν διασώζειν, ἀλλ' οὐχ ἡγεῖσθαι τῶν συμμάχων προαιρούμενος. ὑποπτεύεται δὲ ὑπὸ τῶν Θηβαίων, Νίκαιαν μὲν φρουρᾷ κατέχων, εἰς δὲ τὴν Ἀμφικτυονίαν εἰσδεδυκώς· τὰς δὲ πρεσβείας τὰς ἐκ Πελοποννήσου πρὸς αὐτὸν ἄγων, καὶ τὴν ἐκείνων συμμαχίαν περιαιρούμενος· ὥστε τῶν αὐτοῦ πρότερον φίλων ὄντων, τοὺς μὲν νῦν πολεμεῖν ἀκαταλλάκτως· τοὺς δὲ, μηκέτι προθύμους εἶναι συναγωνιστὰς, ἅπαντας δ' ὑφορᾶσθαι, καὶ διαβεβλῆσθαι πρὸς αὐτόν. ἔτι τοίνυν, οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἔστι μικρὸν, οἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν σατράπαι καθεστῶτες, ἄρτι μὲν ξένους μισθοφόρους εἰσπέμψαντες, ἐκώλυσαν ἐκπολιορκηθῆναι Πέρινθον. νυνὶ δὲ τῆς ἔχθρας αὐτοῖς ἐνεστώσης, καὶ τοῦ κινδύνου πλησίον ὄντος, εἰ χειρωθήσεται Βυζάντιον, οὐ μόνον αὐτοὶ προθύμως συμπολεμήσουσιν, ἀλλὰ καὶ βασιλέα τὸν Περσῶν χρήματα χορηγεῖν ἡμῖν προτρέψονται· ὃς τοσοῦτον μὲν κέκτηται πλοῦτον, ὅσον οὐδ' οἱ λοιποὶ πάντες. τηλικαύτην δ' ἔχει ῥώμην πρὸς τὰς ἐνθάδε πράξεις, ὥστε καὶ πρότερον ἡνίκα Λακεδαιμονίοις ἐπολεμοῦμεν, ὁποτέροις προσθοῖτο, τούτους ἐποίει κρατεῖν τῶν ἑτέρων. καὶ νῦν μεθ' ἡμῶν γενόμενος, ῥᾳδίως καταπολεμήσει τὴν Φιλίππου δύναμιν. πρὸς τούτοις τοίνυν τηλικούτοις οὖσιν, οὐκ ἐρῶ μὲν ὡς οὗτος διὰ τὴν εἰρήνην πολλὰ προείληφεν ἡμῶν χωρία, καὶ λιμένας, καὶ τοιαῦθ' ἕτερα χρήσιμα πρὸς πόλεμον. ὁρῶ δὲ, ὡς ὅταν μὲν δι' εὐνοίας τὰ πράγματα συνέχηται, καὶ ταὐτὰ πᾶσι συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τῶν πολέμων, μένει τὰ συσταθέντα βεβαίως· ὅταν δ' ἐξ ἐπιβουλῆς καὶ πλεονεξίας ἀπάτῃ καὶ βίᾳ κατέχηται, καθάπερ ἀπὸ τούτου νῦν, μικρὰ πρόφασις καὶ τὸ τυχὸν πταῖσμα ταχέως ἅπαντα διέσεισε καὶ διέλυσε. καὶ πολλάκις εὑρίσκω λογιζόμενος, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ τοῦ Φιλίππου, πρὸς ὑποψίαν ἥκοντα καὶ δυσμένειαν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς, οὐ συνηρμοσμένα καλῶς, οὐδ' οἰκείως, ἀλλ' ὡς οἴεταί τις. ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις, ἐν μὲν προσθήκης μέρει, ῥοπὴν ἔχει τινὰ καὶ χρῆσιν. αὐτὴ δὲ καθ' αὑτὴν ἀσθενής ἐστι, καὶ πρὸς τηλικοῦτον ὄγκον πραγμάτων εὐκαταφρόνητος. ἔτι δὲ αὐτὴν οὗτος αὐτὸς τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, καὶ πᾶσιν οἷς ἄν τις μέγαν εἶναι νομίσειε, σφαλερωτέραν αὑτῷ πεποίηκε. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς χαίρειν Φίλιππόν τε καὶ τοὺς ἀρχομένους. ἀλλ' ἐννοεῖσθε, ὡς ὁ μὲν, ἐπιθυμεῖ δόξης· οἱ δὲ,

ΣΧΟΛΙΑ.

Ὑποπτεύεται) Ἐπειδὴ ἐδόκουν πίστεις εἶναι οἱ Θηβαῖοι, ὑποψίαν [illegible] ἡ δὲ ὑποψία πόλεμοι πολλάκις κατὰ γνώμην. Νίκαιαν) Ἰστέον ὅτι πολὺ ἀφίστησι τῶν Θηβαίων αὐτὸν [illegible] τῆς πόλεως [illegible] Θηβαίων, ἐπειδὴ ἅπαντας [illegible] αὐτῶν. Κατέχων) [illegible] πρακτικὴ λέξις.

[illegible]

Ἀλλ' εἰκὸς χαίροντας Μακεδόνας τοῖς γενομένοις, προθύμους συμπράττειν Φιλίππῳ. τοῦτο ἔλυσεν εἰπών, μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς χαίρειν τούς τε ἄρχοντας καὶ τοὺς ἀρχομένους. ἔτι ἡ περὶ τῶν ἡγεμόνων τῶν ξένων· καὶ αὐτὸ καθαιρετικὸν τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου. εἶτα ἐπειδὴ ὑπῆρχε παράδοξον ἔννοιαν εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο σχεδὸν ἀπίθανον ἐν τῷ περὶ τῶν ξένων λόγῳ, ὅτι τότε μάλιστα σκορακίζονται, αἰτίας ἑαυτοῦ ἔλαβεν, καὶ ἔλυσε τῆς παραδόξου ἐννοίας. ἔλυσε γοῦν εὐθέως εἰπών·
17 Καὶ τούτοις οὐδ' ἂν εἷς εὖ φρονῶν ἀπιστήσειε. καὶ ἐπάγει διὰ τὴν ἐξῆς τὴν αἰτίαν. πρὸς ταῦτα τίθησιν ἅπαντα τὰ προειρημένα περὶ τοῦ δυνατοῦ, ἀνθυποφορά τις αὐτῷ πίπτει. Πῶς οὖν εἴπερ ἐστὶ τὰ τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολὺν χρόνον αὐτῷ παραμένουσιν; ἐκ γὰρ τῶν εἰρημένων ἁπάντων, πρὸς καθαίρεσιν ἐπενοήθη τῆς αὐτοῦ δόξα ἀντιθετικόν, ὅτι εἰ ταῦτα ἦν ἀληθῆ, πάντως ἂν ἀπέστησαν. αὐτὸς δὲ καὶ ταύτην ἔλυσεν εἰπών, ὅτι τὸ κατορθοῦν αὐτὸν ἐπισκοτεῖ πᾶσι τοῖς τοιούτοις. ἀλλά τις αἰτήσεως πρὸς τὸ δυνατὸν αἰτίασιν· ἐπειδὴ γὰρ πάντα τὰ μέρη τῆς δυνάμεως καθεῖλεν· ἔλειπε δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ψυχῆς, ἐξ αἰτήσεως ἔλαβεν.
21 Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον ὁρῶν εὐτυχοῦντα φοβερὸν εἶναι νομίζει καὶ δυσπολέμητον. πρὸς δὲ τοῦτο καὶ διὰ τοῦτο ἐγύμνασεν, καὶ οὐ καθεῖλεν· ἐπειδὴ πλεῖστα αὐτῷ συμβαίνει· παρακατασκευὴν γὰρ τοῦ δυνατοῦ τῶν Ἀθηναίων ἔχει. καὶ ἡ κατασκευὴ δὲ τῆς αἰτήσεως, οὐκ ἔστιν αὐξητικὴ τοῦ δυνατοῦ τοῦ Φιλίππου, ἀλλ' αὐτῆς τῆς δυνάμεως τῆς τύχης ἐστὶν αὐξητική, καὶ τῆς παρὰ τοῦ δαιμονίου ῥοπῆς. διὰ τοῦτο δὲ τὴν τύχην αὔξησε, καὶ τὴν παρ' ἐκείνης ῥοπήν, ἵνα μᾶλλον τὸ τῶν Ἀθηναίων δυνατὸν αὔξησιν λάβῃ· ὅσῳ γὰρ ἂν αὐξηθῇ τὰ τῆς τύχης, καὶ ὅσῳ ἂν ἀποδειχθῇ μετὰ τῶν Ἀθηναίων εἶναι, τοσούτῳ μᾶλλον καὶ τὸ τῶν Ἀθηναίων δυνατὸν ἰσχυρότερον φανεῖται. καὶ πρὸς τοῦτο οὖν τὸν περὶ τῆς τύχης λόγον ἀποδίδωσιν, ὅτι ἡ Ἀθη-

14 ἀσφαλείας· καὶ αὐτοῖς μὲν οὐκ ἔστι τυχεῖν ταύτης ἀκινδύνως· οἱ δ' οὐδὲν δέονται, καταλιπόντες οἴκοι τέκνα, γονέας, γυναῖκας, φθείρεσθαι, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν κινδυνεύειν παρ' αὐτοῦ· ὥστε τοὺς μὲν πολλοὺς τῶν Μακεδόνων, ἐκ τούτων ἂν τις ἴδοι πῶς διάκεινται πρὸς τὸν
15 Φίλιππον. τοὺς δὲ περὶ αὐτὸν ὄντας ἑταίρους καὶ τοὺς τῶν ξένων ἡγεμόνας, εὑρήσετε, δόξαν μὲν ἔχοντας ἐπ' ἀνδρείᾳ, περὶ δὲ τοὺς μᾶλλον τῶν ἀδόξων ζῶντας. τοὺς μὲν γὰρ, πρὸς τοὺς πολεμίους μόνον ὑπὲρ τῆς χώρας κινδύνους· οἱ δὲ, τοὺς κόλακας, καὶ τοὺς διαβάλλοντας αὐτοὺς μᾶλλον ἢ τὰς
16 μάχας δεδίασι. κἀκεῖνοι μὲν, μετὰ πάντων ἀγωνίζονται πρὸς τοὺς ἀντιταχθέντας· τοῖς δὲ, καὶ τῶν ἐν τοῖς πολέμοις κακῶν οὐκ ἐλάχιστον μέρος μέτεστι, καὶ χωρὶς ἰδίᾳ φοβεῖσθαι τὸν τρόπον τὸν τοῦ βασιλέως συμβέβηκεν. ἔτι δὲ, τῶν μὲν πολλῶν, ἐπειδὰν ἁμάρτῃ τις, ζημίαν κατὰ τὴν
17 ἀξίαν εἴληφεν· οἱ δ' ὅταν μέγιστα κατορθώσωσι, τότε μάλιστα σκορακίζονται καὶ προπηλακίζονται παρὰ τὸ προσῆκον καὶ τοὺς τοιούτους, οὐδ' ἂν εἷς εὖ φρονῶν ἀπιστήσειεν· οὕτω γὰρ αὐτὸν φιλότιμον εἶναί φασιν οἱ συνδιατρίψαντες, ὥστε βουλόμενον τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων πάντα αὑ-
18 τοῦ δοκεῖν εἶναι, μᾶλλον ἄχθεσθαι τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἡγεμόνων τοῖς ἄξιον ἐπαίνου τι πράξασιν, ἢ τοῖς ὅλως ἀποτυχοῦσι. πῶς οὖν εἴπερ ἐστὶ ταῦτα τοιαῦτα, πιστῶς ἤδη πολὺν χρόνον αὐτῷ παραμένουσιν· ὅτι νῦν μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ κατορθοῦν αὐτὸν ἐπισκοτεῖ πᾶ-
19 σι τοῖς τοιούτοις· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύψαι καὶ συσκιάσαι τὰς ἁμαρτίας εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων· εἰ δέ τι πταίσει, τότ' ἀκριβῶς διακαλυφθήσεται πάντα ταῦτα· συμβαίνει γὰρ ὥσπερ ἐν τοῖς σώμασιν ἡμῶν, ὅταν μὲν ἐρρωμένος ᾖ τις, οὐδὲν ἐπαισθάνεται τῶν καθ' ἕκαστα
20 σαθρῶν· ἐπὰν δὲ ἀρρώστημα, πάντα κινεῖται, κἂν ῥῆγμα, κἂν στρέμμα, κἂν ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων ᾖ μὴ τελέως ὑγιαῖνον· οὕτω καὶ τῶν βασιλειῶν καὶ πασῶν τῶν δυναστειῶν, ἕως μὲν ἂν ἐν τοῖς πολέμοις κατορθῶσιν, ἀφανῆ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν· ἐπὰν δέ τι πταίσωσιν, ὃ νῦν εἰκὸς
21 παθεῖν ἐκεῖνον μεῖζον φορτίον ἢ καθ' αὑτὸν αἰρούμενον, γίγνεται φανερὰ τὰ δυσχερῆ πάντα τοῖς ἅπασιν. εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον ὁρῶν εὐτυχοῦντα, φοβερὸν εἶναι νομίζει, καὶ δυσπολέμητον, σώφρονος μὲν ἀνδρὸς χρῆται προνοίᾳ· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μᾶλλον δὲ
22 ὅλον, ἡ τύχη ἐστὶ πρὸς ἅπαντα τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα. κατὰ πολλοὺς μέντοι τρόπους, ἕλοιτ' ἂν τις οὐχ ἧττον τὴν ἡμετέραν εὐτυχίαν ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γάρ τε τῶν προγόνων ἐκ πλείονος χρόνου προειλήφαμεν τὴν ἡγεμονίαν, ἢ τοῦτον ὁ-

ὅπως. a. — ἑ. — αὐτοὺς a. — ἑ. a. — πολεμίοις. a. e. — ἐάν. a. — μάλιστα. a. — ἑ. a. — ἂν τις. a. — ἅπαντα. β. e. — ἀποτυχοῦσι. a. — ἑ. — a. ἑ. a. — ἑ. — κρύψαι a. — τις. a. — ὑγιαῖνον. e. a. — ἐπειδὰν. e. — πᾶσι. a. e. a. — a. — ἑ. — ὑμετέραν. e. a. — ἀνθρωπί-νων. a. — φαίνεσθαι. γ. a.

νειν, ἀλλὰ συνελόντι φράσαι, πάντων τῶν ἐν μακεδονίᾳ βασιλευσάντων κἀκεῖνοι μὲν ἀθηναίοις φόρους ἤνεγκαν· ἡ δ' ἡμετέρα πόλις, οὐδενί πώποτε τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων. ἔτι δὲ, τοσούτῳ πλείους ἀφορμὰς αὐτοὶ πρὸς τὴν τῶν θεῶν εὔνοιαν ἔχομεν, ὅσῳ διατελοῦμεν εὐσεβέστερα καὶ δικαιότερα πράττοντες. τί ποτ' οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ πλείω κατώρθωσεν ἡμῶν. ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· παρρησιάσομαι γὰρ πρὸς ὑμᾶς, ὁ μὲν αὐτὸς στρατεύεται, καὶ ταλαιπωρεῖ, καὶ τοῖς κινδύνοις πάρεστιν, οὔτε καιρὸν παριεὶς, οὔτε ὥραν ἔτους παραλείπων οὐδεμίαν. ἡμεῖς δὲ, εἰρήσεται γὰρ τἀληθὲς, οὐδὲν ποιοῦντες ἐνθάδε καθήμεθα, μέλλοντες ἀεὶ, καὶ ψηφιζόμενοι, καὶ πυνθανόμενοι κατὰ τὴν ἀγορὰν, εἴ τι λέγεται νεώτερον. καίτοι τί γένοιτ' ἂν νεώτερον, ἢ μακεδὼν ἀνὴρ, καταφρονῶν ἀθηναίων, καὶ τολμῶν ἐπιστολὰς πέμπειν τοιαύτας, οἵας ἠκούσατε μικρῷ πρότερον. καὶ τὸν μὲν, ὑπάρχουσι μισθοφόροι στρατιῶται, καὶ νὴ δία πρὸς τούτοις τῶν παρ' ἡμῖν ῥητόρων τινὲς, οἳ τὰς παρ' ἐκείνου δωρεὰς οἴκαδε λαμβάνοντες, οὐκ αἰσχύνονται φιλίππῳ ζῶντες, οὐδ' αἰσθάνονται πάντα καὶ τὰ τῆς πόλεως, καὶ τὰ σφῶν αὐτῶν μικροῦ λήμματος πωλοῦντες. ἡμεῖς δὲ, οὔτε τῶν ἐκείνου πραγμάτων οὐδὲν στασιάζειν παρασκευάζομεν, οὔτε ξένους τρέφειν ἐθέλομεν, οὔτε αὐτοὶ στρατεύεσθαι τολμῶμεν. οὐκοῦν ἐστιν οὐδὲν θαυμαστὸν, εἴ τι πεπλεονέκτηκεν ἡμῶν κατὰ τὸν πρότερον πόλεμον· ἀλλὰ μᾶλλον εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς, ὧν προσήκει τοὺς πολεμοῦντας, νομίζομεν κρατήσειν τοῦ πάντα πράττοντος, ἃ δεῖ τοὺς πλεονεκτήσειν μέλλοντας. ὧν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, χρὴ λαβόντας ἔννοιαν, καὶ λογισαμένους ὡς οὐδ' ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ τὸ φάσκειν ἄγειν εἰρήνην· ἤδη γὰρ ἐκεῖνος καὶ προηγόρευκε τὸν πόλεμον, καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχε, μηδενὸς μὲν φείδεσθαι, μήτε τῶν κοινῶν, μήτε τῶν ἰδίων· στρατεύεσθαι δὲ, ἐάν που καιρὸς ᾖ, προθύμως ἅπαντας· χρῆσθαι δὲ στρατηγοῖς ἀμείνοσιν ἢ πρότερον. μὴ γὰρ ὑπολάβοι τις ὑμῶν, δι' ὧν ἐκχρησῶν ἐγένετο τὰ πράγματα χείρω τὰ τῆς πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀναλήψεσθαι καὶ γενήσεσθαι βελτίω· μηδὲ νομίσητε ῥᾳθυμούντων ὑμῶν, ὥσπερ πρότερον, ἑτέρους ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως· ἀλλ' ἐννοήσατε ὡς αἰσχρόν ἐστι, τοὺς μὲν πατέρας ὑμῶν πολλοὺς πόνους καὶ κινδύνους μεγάλους ὑποστῆναι λακεδαιμονίοις πολεμοῦντας, ὑμᾶς δὲ,

ναίων πόλις οὐ πώποτε [illegible], αὐτὸ [illegible] αἰθυμοφορεῖ· Τί ποτ' οὖν ἐκεῖνος ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ πλείω κατώρθωσεν ἡμῶν. Ταύτην ἔλυσε τὴν συμφέρουσαν, τῆς ῥαθυμίας κατηγορῶν καὶ τῆς [illegible] ἀργίας καὶ [illegible] λύσεως, ἣν ἐπιδείκνυνται ἐν τῷ πράγματι μέλλοντες, καὶ καθήμενοι, καὶ ψηφιζόμενοι, καὶ πυνθανόμενοι. εἶτα [illegible] ἐπὶ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ ἄδοξον, μέρη τοῦ συμφέροντος· εἰ δὲ βούλει, τοῦ ἀσυμφόρου. Καίτοι τί γένοιτ' ἂν νεώτερον, ἢ μακεδὼν ἀνὴρ καταφρονῶν ἀθηναίων, καὶ τολμῶν ἐπιστολὰς πέμπειν τοιαύτας οἵας ἠκούσατε μικρῷ πρότερον. εἶτα [illegible] ἐπὶ τὸ δυνατὸν πάλιν τὴν περὶ τὴν λύσιν τῆς αἰθυμοφορᾶς, καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι, δι' ἣν ἐκεῖνος μὲν κατορθοῖ, ἡ πόλις δὲ οὐ [illegible]· καὶ τί [illegible] ποιεῖται κατὰ τῶν ῥητόρων, [illegible] ὅτι διὰ τούτους ἐκεῖνος κατορθοῖ. ἡ πόλις δὲ οὐδὲν τῶν ἐκείνου πραγμάτων στασιάζειν παρασκευάζει. εἶτα [illegible] τὰς λύσεις τῆς αἰθυμοφορᾶς, ἃς εἴληφεν ἐκ τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ δυνατοῦ, καὶ ἀναλαβὼν μὲν πάλιν ἐπὶ τὴν εἰρήνην [illegible] ἀθηναῖοι, καὶ [illegible] διαλύσαι τὰ [illegible], ὑπέτεμε καὶ ταύτην τὴν ἔννοιαν εἰπών· Ὧν, ὦ ἀθηναῖοι, χρὴ λαβόντας ἔννοιαν, καὶ λογισαμένους ὅτι οὐδὲ ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ τὸ φάσκειν ἄγειν εἰρήνην· ἤδη γὰρ ἐκεῖνος καὶ προηγόρευκεν ὁ φίλιππος τὸν πόλεμον, καὶ τοῖς ἔργοις ἐξενήνοχε. Ταῦτα γάρ ἐστιν [illegible] πρὸς ἐκείνην τὴν ἔννοιαν, ὅτι ἴσως οὐδέπω λέλυται ἡ εἰρήνη, καὶ δυνατόν ἐστι διαλύσαι τὰς ὑποψίας ταύτας. ἐπήγαγε δὲ πάλιν τὸ δυνατὸν εἰπών, Μηδενὸς μὲν φείδεσθαι, μήτε τῶν δημοσίων, μήτε τῶν ἰδίων. εἶτα ἑτέραν πάλιν ἐστὶ [illegible] ἀντιλογικὴν ὑπόνοιαν αἴρει· Ἀλλὰ δυνησόμεθα διὰ τῶν ξένων αὐτὸν ἀμύνασθαι. Ταύτην μὲν λύεις, ἔλυσεν εἰπών· Μὴ γὰρ ὑπολάβοι τις ὑμῶν, δι' ὧν ἐγένετο τὰ πράγματα χείρω τῆς πόλεως, διὰ τούτων αὐτὰ πάλιν ἀναλήψεσθαι· καὶ ἕτερον, ἐν ᾧ καὶ τὴν αἰτίαν [illegible]· Μηδὲ νομίσητε ῥᾳθυμούντων ὑμῶν ὥσπερ πρότερον, ἑτέρους ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἀγωνιεῖσθαι προθύμως· τοῦτο γάρ ἐστιν [illegible] τῆς ἀντιθέσεως, ὅτι ἀλλὰ δυνησόμεθα διὰ τῶν ξέ-

ἐὰν ἀδικοῦντα αὐτὸν κωλύειν· [illegible] ἐκ παραλείψεως εἶπεν τὸ ἐπιχειρήματα [illegible] ἄλλο λόγ[illegible], καὶ [illegible] τοὺς ἐπιλόγους ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ ἐπιχειρῶν, ἀπὸ τῆς τῶν προγόνων κρίσεως, ἀπὸ τῆς τοῦ πολεμίου κρίσεως, ἀπὸ τῆς ποιότητος τῆς πόλεως, ἀπὸ τοῦ μεγέθους τῶν ἔργων, καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν προγόνων, [illegible] τοῦ ἐνδόξου· καὶ τοῦτο μὲν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος εἰς τὸν ἐπίλογον· [illegible] τοῦ αἰσχροῦ καὶ τοῦ ἐνδόξου, καὶ τὸ [illegible] τόπος, καὶ τοῦ καλοῦ, ἴδιος [illegible] τοῦ συμφέροντος. εἶτα ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ πάλιν ἐπιλογίζεται, χρῆναι πάντας, παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τὸν πόλεμον, παρακαλεῖν δὲ τοὺς Ἕλληνας μὴ λόγοις, ἀλλ' ἔργοις. [illegible] ἀπίθανον, Ἀλλὰ πολλάκις παρακαλέσαντες [illegible] · [illegible] καὶ τοῦτο, [illegible] πρεσβευομένους μὲν, καὶ [illegible] λέγοντας· δηλοῦντας δὲ πράξεως μηδὲν ἔργον· οἴονται δὲ ἅπαντας τοῖς ἔργοις μᾶλλον, ἢ τοῖς λόγοις προσέχειν, καὶ μάλιστα τῶν ἐξηπατηκότων λόγους πολλάκις.

τῷ αἰσχρῷ. α.

μηδ' ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνοι δικαίως κτησάμενοι παρέδοσαν ἡμῖν, ἐθέλειν ἐρρωμένως ἀμύνεσθαι. ἀλλὰ τὸν μὲν ἐκ Μακεδονίας ὁρμώμενον, οὕτως εἶναι φιλοκίνδυνον, ὥστε ὑπὲρ τοῦ μείζω ποιῆσαι τὴν ἀρχήν, κατατετρῶσθαι 32 πᾶν τὸ σῶμα, τοῖς πολεμίοις μαχόμενον. Ἀθηναίους δέ, οἷς πάτριόν ἐστι μηδενὸς ὑπακούειν, ἀπάντων δὲ κρατεῖν τοῖς πολέμοις, τούτους διὰ μαλακίαν ἢ ῥαθυμίαν ἐκκαταλιπεῖν, τά τε τῶν προγόνων ἔργα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος. ἵνα δὲ μὴ μακρολογῶ, φημὶ 33 χρῆναι πάντας ἡμᾶς, παρασκευάζεσθαι μὲν πρὸς τὸν πόλεμον, παρακαλεῖν δὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, μὴ λόγοις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔργοις, πρὸς τὴν ὑπὲρ ἡμῶν συμμαχίαν, ὡς ἅπας μὲν ἐστὶ λόγος μάταιος, πράξεων ἄμοιρος γινόμενος. τοσούτῳ δὲ μάλιστα ὁ παρὰ τῆς ἡμε34 τέρας πόλεως, ὅσῳ δοκοῦμεν αὐτῷ προχειρότατα χρῆσθαι τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.

ὑμῖν. ι. α. — ὑμᾶς α. ι. κ. — α. ι. κ. — παρ' ὑμῶν. α.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΦΙΛΙΠΠΟΥ.

1 Φίλιππος Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν. Ἐπειδὴ πολλάκις μου πρέσβεις ἀποστείλαντος, ἵν' ἐμμένωμεν τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς ὁμολογίαις, οὐδεμίαν ἐποιεῖσθε ἐπιστροφήν, ᾤμην δεῖν πέμψαι πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ ὧν ἀδικεῖσθαι νομίζω. μὴ θαυμάσητε δὲ τὸ μῆκος τῆς ἐπιστολῆς· πολλῶν γὰρ ὑπαρχόντων ἐγ2 κλημάτων, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑπὲρ ἁπάντων δηλῶσαι καθαρῶς. πρῶτον μὲν γὰρ Νικίου τοῦ κήρυκος ἁρπασθέντος ἐκ τῆς χώρας τῆς ἐμῆς, οὐ τοῖς παρανομοῦσιν ἐπετιμήσατε ὅτι τῆς δίκης, ἀλλὰ τὸν ἀδικούμενον εἵρξατε δέκα μῆνας· ἃς δ' ἔφερε παρ' ἡμῶν ἐπιστολάς, ἀνέγνωτε ἐπὶ τοῦ βήματος. ἔπειτα Θασίων ὑποδεχομένων τὰς Βυζαντίων τριήρεις, καὶ 3 τῶν λῃστῶν τοὺς βουλομένους, οὐδὲν ἐφροντίζετε, τῶν συνθηκῶν διαρρήδην λεγουσῶν, πολεμίους εἶναι τοὺς ταῦτα ποιοῦντας. ἔτι τοίνυν περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους Διοπείθης ἐμβαλὼν εἰς τὴν χώραν, Κρωβύλην μὲν, καὶ Τειρίστασιν, ἐξηνδραποδίσατο· τὴν δὲ προσεχῆ Θρᾴκην, ἐπόρθει· τέλος δέ, εἰς τοῦτο ἦλθε παρανομίας, ὥστε Ἀμφίλοχον 4 ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων ἐλθόντα πρεσβευτὴν συλλαβών, καὶ τὰς ἐσχάτας ἀνάγκας ἐπιθείς, ἀπελύτρωσε ταλάντων ἐννέα. καὶ ταῦτα τῷ δήμῳ δοκοῦντα ἐποίησε. καὶ τὸ παρανομεῖν εἰς κήρυκα, καὶ πρέσβεις, καὶ τοῖς ἄλλοις τε πᾶσιν, ἀσεβὲς εἶναι δοκεῖ. καὶ μάλιστα ὑμῖν. Μεγαρέων γοῦν Ἀνθεμόκριτον ἀνελόντων, εἰς τοσοῦτον ἐλήλυθεν ὁ δῆμος, ὥστε μυ5 στηρίων μὲν εἶρξαν αὐτούς· ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀδικίας ἔστησαν, ἀνδριάντα πρὸ τῶν πυλῶν. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἐφ' οἷς παθόντες, οὕτως ἐμισήσατε τοὺς δράσαντας, νῦν αὐτοὺς φαίνεσθαι ποιοῦντας. Καλλίας τοίνυν ὁ παρ' ὑμῶν στρατηγός, τὰς μὲν πόλεις τὰς ἐν τῷ Παγασίτῃ κόλπῳ κατοικουμένας, ἔλαβεν ἁπάσας, ὑμῖν μὲν ἐνόρκους· ἐμοὶ δὲ

Τειρίστασιν) Οἶμαι Τειρίστασιν λέγει.

πρεσβείας. χ. β. ι. κ. — ἐπιστροφήν. κ. — ὑπαρχόντων. ι. κ. — ι. κ. — εἵρξατε. ι. δ. — Τειρίστασιν. ι. κ. — καὶ τὸ. ι. κ. — ι. κ. — αὐτοὺς φαίνεσθαι. τοῦτο ποιοῦντας. χ. β. ι. κ. — ἐν τῷ. ι. κ.

συμμαχίδας οὔσας. τοὺς δ' εἰς μακεδονίαν πλέοντας, ἐπώλει, πάντας πολεμίους κρί- 6
νων· καὶ διὰ ταῦθ' ὑμεῖς ἐπῃνεῖτ' αὐτὸν ἐν τοῖς ψηφίσμασιν· ὥστε ἔγωγε ἀπορῶ, τί πο-
τ' ἔσται χειρότερον, ἐὰν ὁμολογήσητέ μοι πολεμεῖν· καὶ γὰρ ὅτε φανερῶς διεφερόμε-
θα, λῃστὰς ἐξεπέμπετε, καὶ τοὺς πλέοντας ὡς ὑμᾶς, ἐπωλεῖτε, τοῖς ἐναντίοις ἐβοηθεῖ-
τε, τὴν χώραν μου κακῶς ἐποιεῖτε. χωρὶς τοίνυν, εἰς τοῦτο παρανομίας ἀφῖχθε καὶ δυσ- 7
μενείας, ὥστε καὶ πρὸς τὸν πέρσην πρέσβεις ἀπεστάλκατε, πείσοντας αὐτὸν ἐμοὶ πολε-
μεῖν, ὃ μάλιστ' ἄν τις θαυμάσειε· πρὸ μὲν γὰρ τοῦ λαβεῖν αὐτὸν αἴγυπτον καὶ φοινίκην,
ἐψηφίσασθε, ἂν ἐκεῖνός τι νεωτερίζῃ, παρακαλεῖν ὁμοίως ἐμὲ καὶ τοὺς ἄλλους ἕλληνας
ἅπαντας ἐπ' αὐτόν. νῦν δὲ τοσοῦτον ὑμῖν περίεστι τοῦ πρὸς ἐμὲ μίσους, ὥστε πρὸς 8
ἐκεῖνον διαλέγεσθαι περὶ τῆς ἐπισυμμαχίας. καίτοι τὸ παλαιὸν οἱ πατέρες ὑμῶν ὡς
ἐγὼ πυνθάνομαι, τοῖς πεισιστρατίδαις ἐπετίμων, ὡς ἐπάγουσι τὸν πέρσην ἐπὶ τοὺς ἕλ-
ληνας· ὑμεῖς δ' οὐκ αἰσχύνεσθε ταῦτα ποιοῦντες, ἃ διετελεῖτε τοῖς τυράννοις ἐγκα-
λοῦντες· ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ γράφετε ἐν τοῖς ψηφίσμασιν ἐμοὶ προστάττον- 9
τες, τήρην καὶ κερσοβλέπτην ἐᾶν θρᾴκης ἄρχειν, ὡς ὄντας ἀθηναίους. ἐγὼ δὲ τού-
τους, οὔτε τῶν περὶ τῆς εἰρήνης συνθηκῶν οἶδα μεταλαβόντας ὑμῖν, οὔτ' ἐν ταῖς στήλαις
ἀναγεγραμμένους, οὔτ' ἀθηναίους ὄντας· ἀλλὰ τήρην μὲν, μετ' ἐμοῦ στρατευόμενον
ἐφ' ὑμᾶς· κερσοβλέπτην δὲ, τοῖς παρ' ἐμοῦ πρεσβευταῖς, ἰδίᾳ μὲν τοὺς ὅρκους ὀμόσαι 10
προθυμούμενον, κωλυθέντα δ' ὑπὸ τῶν ὑμετέρων στρατηγῶν, ἀποφαινόντων αὐτὸν
ἀθηναίων ἐχθρόν. καίτοι, πῶς ἐστὶ τοῦτ' ἴσον ἢ δίκαιον, ὅταν μὲν ὑμῖν συμφέρῃ, πολέμιον
εἶναι φάσκειν αὐτὸν τῆς πόλεως· ὅταν δ' ἐμὲ συκοφαντεῖν βούλησθε, πολίτην ἀποδεί-
κνυσθαι τὸν αὐτὸν ὑφ' ὑμῶν· καὶ σιτάλκου μὲν ἀποθανόντος, ᾧ μετέδοτε τῆς πολιτείας, 11
εὐθὺς ποιήσασθαι πρὸς τὸν ἀποκτείναντα φιλίαν· ὑπὲρ δὲ κερσοβλέπτου πόλεμον αἱ-
ρεῖσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ ταῦτα σαφῶς εἰδότας, ὅτι τῶν λαμβανόντων τὰς δωρεὰς τὰς
τοιαύτας, οὐδεὶς οὔτε τῶν νόμων, οὔτε τῶν ψηφισμάτων οὐδὲν φροντίζει τῶν ὑμετέρων.
οὐ μὴν ἀλλ' εἰ δεῖ πάντα τἆλλα παραλιπόντα συντόμως εἰπεῖν, ὑμεῖς ἔδοτε πολι- 12
τείαν εὐαγόρᾳ τῷ κυπρίῳ, καὶ διονυσίῳ τῷ συρακουσίῳ, καὶ τοῖς ἐκγόνοις τοῖς ἐκεί-
νων. ἐὰν οὖν πείσητε τοὺς ἐκβαλόντας ἑκατέρους αὐτῶν ἀποδοῦναι πάλιν τὰς ἀρ-
χὰς τοῖς ἐκπεσοῦσι, κομιεῖσθε καὶ παρ' ἐμοῦ τὴν θρᾴκην, ὅσην τήρης καὶ κερσοβλέ-
πτης εἶχεν. εἰ δὲ, τοῖς μὲν ἐκείνων κρατήσασι, μηδ' ἐγκαλεῖν ἀξιώσετε, μηδὲν ἐμὲ δ' ἐνο- 13
χλεῖτε, πῶς οὐ δικαίως ὑμᾶς ἀμυνοίμην ἄν; περὶ μὲν οὖν τούτων πολλὰ λέγειν ἔχων
ἔτι δίκαια, παραλιπεῖν προαιροῦμαι· καρδιανοῖς δέ φημι βοηθεῖν, γεγονὼς αὐτοῖς
πρὸ τῆς εἰρήνης σύμμαχος, οὐκ ἐθελόντων ὑμῶν ἐλθεῖν εἰς κρίσιν, πολλάκις μὲν ἐμοῦ
δεηθέντος, οὐκ ὀλιγάκις δ' ἐκείνων· ὥστε πῶς οὐκ ἂν εἴην πάντων φαυλότατος, εἰ 14
καταλιπὼν τοὺς συμμάχους, μᾶλλον ὑμῶν φροντίζοιμι, τῶν πάντα μοι τρόπον ἐνο-
χλούντων, ἢ τῶν βεβαίως μοι φίλων ἀεὶ μενόντων. εἰ τοίνυν δεῖ μηδὲ τοῦτο παραλι-
πεῖν, εἰς τοσοῦτον ἐληλύθατε πλεονεξίας, ὥστε πρότερον μὲν ἐνεκαλεῖτέ μοι τὰ προει-
ρημένα μόνον, τὰ δ' ὑστάτως, πεπαρηθίων φασκόντων δεινὰ πεπονθέναι, προσ- 15
ετάξατε τῷ στρατηγῷ δίκην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ὑπὲρ ἐκείνων, οὓς ἐγὼ μὲν ἐτιμωρη-
σάμην ἐνδεεστέρως ἢ προσῆκεν· ἐκεῖνοι δὲ εἰρήνης οὔσης, καταλαβόντες ἁλόννησον, οὔ-
τε τὸ χωρίον, οὔτε τοὺς φρουροὺς ἀπεδίδοσαν, πέμψαντος ὑπὲρ αὐτῶν ἐμοῦ πολλά-
κις. ὑμεῖς δ', ὧν μὲν ἠδίκησαν ἐμὲ πεπαρήθιοι, τούτων μὲν οὐδὲν ἐπεσκέψασθε· τὴν 16
δὲ τιμωρίαν ἀκριβῶς εἰδότες· καίτοι, τὴν νῆσον οὔτ' ἐκείνους, οὔτε ὑμᾶς ἀφελόμενος,

ἀλλὰ

συμμάχους. ε.π.χ.β. ἐν μακεδονίᾳ. α. ε.π. περὶ π. συμμαχίας. ε. ἐγκάλουντες. ε. προσβευτοῖς. ε. ὅσης ε. ε. ἦρχον. β. ἀ. ε. ε. ἀπεδίδοσαν. ε. ε. ἐπεσκέψασθε. ε. ε. ε.

ἀλλὰ τὴν λῃστὴν Σώστρατον. εἰ μὲν οὖν αὐτοί φατε παραδεδωκέναι Σωστράτῳ, λῃστὰς ὁμολογεῖτε καταπέμπειν· εἰ δ' ἀκόντων ὑμῶν ἐκεῖνος κατεκράτει, τί δεινὸν πεπόνθατε,

17 λαβόντος ἐμοῦ, καὶ τὸν τόπον τοῖς πλέουσιν ἀσφαλῆ παρέχοντος. τοσαύτην δέ μου ποιουμένου πρόνοιαν τῆς ὑμετέρας πόλεως, καὶ διδόντος αὐτῇ τὴν νῆσον, οἱ ῥήτορες, λαμβάνειν μὲν οὐκ εἴων, ἀπολαβεῖν δὲ συνεβούλευον· ὅπως ὑπομείνας μὲν τὸ προσταττόμενον, τὴν ἀλλοτρίαν ἔχειν ὁμολογῶ· μὴ προέμενος δὲ τὸ χωρίον, ὕποπτος γένωμαι

18 τῷ πλήθει. γνοὺς ἐγὼ ταῦτα, προυκαλούμην κριθῆναι περὶ τούτων πρὸς ὑμᾶς, ἵν', εἰ μὲν ἐμὴ γνωσθῇ, παρ' ἐμοῦ δοθῇ τὸ χωρίον ὑμῖν· ἐὰν δ' ὑμετέρα κριθῇ, τότε ἀποδῶ τῷ δήμῳ. ταῦτα δέ μου πολλάκις ἀξιοῦντος, ὑμεῖς μὲν οὐ προσείχετε, Πεπαρήθιοι δὲ τὴν νῆσον κατέλαβον. τί οὖν ἔχρην με ποιεῖν; οὐ δίκην λαβεῖν παρὰ τῶν παρα-

19 βεβηκότων τοὺς ὅρκους; οὐ τιμωρήσασθαι τοὺς οὕτως ὑπερηφάνως ἀσελγαίνοντας; καὶ γάρ, εἰ μὲν Πεπαρηθίων ἦν ἡ νῆσος, τί προσῆκεν ἀπαιτεῖν Ἀθηναίους; εἰ δὲ ὑμετέρα, πῶς οὐκ ἐκείνοις ὀργίζεσθε καταλαβοῦσι τὴν ἀλλοτρίαν; εἰς τοῦτο δὲ προβεβήκαμεν ἔχθρας, ὥστε βουλόμενος ταῖς ναυσὶν εἰς τὸν Ἑλλήσποντον παραβαλεῖν, ἠναγκάσθην αὐτὰς παρα-

20 πέμψαι διὰ Χερρονήσου τῇ στρατιᾷ, τῶν μὲν κληρούχων, κατὰ τὸ Πολυκράτους δόγμα πολεμούντων ἡμῖν, ὑμῶν δὲ τοιαῦτα ψηφιζομένων, τοῦ δὲ στρατηγοῦ Βυζαντίους τε παρακαλοῦντος, καὶ διαγγέλλειν πρὸς ἅπαντας, ὅτι πάλιν αὐτῷ προστάττετε, ἂν καιρὸν λάβῃ. τοιαῦτα δὲ πάσχων, ὅμως τῆς πόλεως, καὶ τῶν τριηρῶν, καὶ τῆς χώρας ἀπε-

21 σχόμην, ἱκανὸς ὢν τὰ πλεῖστα λαβεῖν, ἢ πάντα· καὶ διατετέλεκα προκαλούμενος ὑμᾶς εἰς κρίσιν ἐλθεῖν, ὑπὲρ ὧν αἰτιώμεθα ἀλλήλους. καίτοι σκοπεῖσθε, πότερον κάλλιόν ἐστιν, ὅπλοις ἢ λόγοις διακρίνεσθαι, καὶ πότερον αὐτοὺς εἶναι βραβευτάς, ἢ πεῖσαί τινας ἑτέρους· καὶ λογίζεσθ' ὡς ἄλογόν ἐστιν Ἀθηναίους, Θασίους μὲν καὶ Μαρωνείτας ἀναγ-

22 κάσαι περὶ Στρύμης διακριθῆναι λόγοις, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἐμὲ μὴ διαλύσασθαι περὶ ὧν ἀμφισβητοῦσι τὸν τρόπον τοῦτον ἄλλως τε, καὶ γιγνώσκοντας, ὅτι νικηθέντες μέν, οὐδὲν ἀποδώσετε· κρατήσαντες δέ, λήψεσθε τὰ νῦν ὑφ' ἡμῖν ὄντα. πάντων δέ μοι δοκεῖ παραλογώτατον εἶναι, διότι πέμψαντος ἐμοῦ πρέσβεις ἀπὸ τῆς συμμαχίας πάσης,

23 ἵν' ὦσι μάρτυρες, καὶ βουλομένου ποιήσασθαι πρὸς ὑμᾶς δικαίας ὁμολογίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, οὐδὲ τοὺς περὶ τούτων λόγους ἐδέξασθε παρὰ τῶν πρεσβευόντων, ἐξὸν ὑμῖν, ἢ τῶν κινδύνων ἀπαλλάξαι τοὺς δυσχερές ὑποπτεύοντάς τι καθ' ἡμῶν, ἢ φανερῶς ἐξελέγξαι με φαυλότατον ὄντα τῶν ἁπάντων. τῷ μὲν οὖν δήμῳ, ταῦτα συνέφερε· τοῖς

24 δὲ λέγουσιν, οὐκ ἐλυσιτέλει. φασὶ γὰρ οἱ τῆς πολιτείας τῆς παρ' ὑμῖν ἔμπειροι, τὴν μὲν εἰρήνην, πόλεμον αὐτοῖς εἶναι· τὸν δὲ πόλεμον, εἰρήνην· ἢ γὰρ συναγωνιζομένους τοῖς στρατηγοῖς, ἢ συκοφαντοῦντας ἀντιλαμβάνειν παρ' αὐτῶν. ἔτι δὲ τῶν πολιτῶν τοῖς γνωριμωτάτοις, καὶ τοῖς ἔξωθεν τοῖς ἐνδοξοτάτοις λοιδορουμένους ἐπὶ τοῦ βήματος, περιποιεῖ-

25 σθαι παρὰ τοῦ πλήθους δόξαν ὡς εἰσὶ δημοτικοί. ῥᾴδιον μὲν οὖν ἐστί μοι παῦσαι τῆς βλασφημίας αὐτούς, μικρὰ πάνυ προέμενος, καὶ ποιῆσαι λέγειν ἐπαίνους ὑπὲρ ἡμῶν. ἀλλ' αἰσχυνοίμην ἄν, εἰ τὴν πρὸς ὑμᾶς εὔνοιαν παρὰ τούτων φαινοίμην ὠνούμενος, οἳ πρὸς τοῖς ἄλλοις, εἰς τοῦτο τόλμης ἥκουσιν, ὥστε καὶ περὶ Ἀμφιπόλεως πρὸς

26 ἡμᾶς ἀμφισβητεῖν ἐπιχειροῦσιν, ὑπὲρ ἧς τῶν ἀντιποιουμένων αὐτῆς, οἶμαι πολὺ δικαιότερα λέγειν αὐτός. εἴτε γὰρ τῶν ἐξ ἀρχῆς κρατησάντων γίγνεται, πῶς οὐ δικαίως ἡμεῖς αὐτὴν ἔχομεν, Ἀλεξάνδρου τοῦ προγόνου πρώτου κατασχόντος τὸν τόπον, ὅθεν καὶ τῶν αἰχμαλώτων Μήδων ἀπαρχὴν ἀνδριάντα χρυσοῦν ἀνέστησεν εἰς Δελφούς· εἴτε

τούτων

τούτων μὲν ἀμφισβητήσετε, ἀξιοῖ δὲ γενέσθαι τῶν ὕστερον γενομένων κυρίων, ὑ- 27
πάρχει μοι καὶ τοῦτο τὸ δίκαιον· ἐκπολιορκήσας γὰρ τούς, ὑμᾶς μὲν ἐκβαλόντας, ὑπὸ
λακεδαιμονίων δὲ κατοικισθέντας, ἔλαβον τὸ χωρίον. καίτοι, πάντες ἔχομεν τὰς πό-
λεις, ἢ τῶν προγόνων παραδόντων, ἢ κατὰ πόλεμον κύριοι καταστάντες. ὑμεῖς δὲ οὔτε
πρῶτοι λαβόντες, οὔτε νῦν ἔχοντες, ἐλάχιστον δὲ χρόνον ἐν τοῖς τόποις ἐμμείναντες, 28
ἀντιποιεῖσθε τῆς πόλεως, καὶ ταῦτα πίστιν ὑφ' ἡμῶν αὐτοὶ βεβαιοτάτην ἐπιθέντες.
πολλάκις γὰρ ἐμοῦ γράφοντος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ὑπὲρ αὐτῆς, ἐγνωκότες δικαίως ἔ-
χειν ἡμᾶς, ὅτε μὲν ποιησάμενοι τὴν εἰρήνην, ἔχοντος ἐμοῦ τὴν πόλιν καὶ συμμαχίαν
ἐπὶ ταῖς αὐταῖς ὁμολογίαις. καίτοι, πῶς ἂν ἑτέρα γένοιτο βεβαιοτέρα ταύτης κτῆσις, 29
τῆς μὲν ἐξ ἀρχῆς καταλειφθείσης ἡμῖν ὑπὸ τῶν προγόνων, πάλιν δὲ κατὰ πόλε-
μον ἐμῆς γεγενημένης, τρίτον δὲ συγχωρηθείσης ὑφ' ὑμῶν τῶν εἰθισμένων ἀμφισβη-
τεῖν, καὶ τῶν οὐδὲν ὑμῖν προσηκόντων. ἃ μὲν οὖν ἐγκαλῶ, ταῦτ' ἐστίν· ὡς δὲ προϋ-
παρχόντων, καὶ διὰ τὴν ἐμὴν εὐλάβειαν μᾶλλον ἤδη τοῖς πράγμασιν ἐπιτιθεμέ- 30
νων, καὶ καθ' ὅσον ἂν δύνησθε κακοποιούντων, ὑμᾶς ἀμυνοῦμαι μετὰ τοῦ δικαίου· καὶ
μάρτυρας τοὺς θεοὺς ποιησάμενος, διαλήψομαι περὶ τῶν καθ' ὑμᾶς.

ἀντιποιεῖσθε.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΛΟΓΟΥ.

Ο ΛΟΓΟΣ οὗτος οὐκέτι φιλιππικός ἐστιν, ἀλλ' ἁπλῶς συμβουλευτικός. ἐκκλησία γὰρ ἐγένετο τῶν ἀθηναίων, περὶ τῶν θεωρικῶν χρημάτων, παραινεῖ δὲ ὁ δημαγωγὸς οὗτος περὶ τὰ πολεμικὰ ταῦτα ποιῆσαι αὐτούς. καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀναλαβεῖν ἀξίωμα παραινεῖ, καὶ τῶν ἑλλήνων προκινδυνεύοντας. καὶ συγκρίνει τὰ νῦν τοῖς ἐπὶ τῶν προγόνων, πολὺ φαυλότερα καὶ ταπεινότερα τῶν παλαιῶν δεικνύς.

π. ε. ἐλλογιμώτατα. χ. β. α.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΛΟΓΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ

ΠΕΡΙ μὲν τοῦ παρόντος) Ὁ περὶ συντάξεως λόγος, οὐκ ἔχει μὲν προφανῆ τὸν χρόνον· εἰκάσειε δ' ἄν τις αὐτὸν εἰρῆσθαι πρὸ τῶν φιλιππικῶν, ἀφεστηκότων μὲν ἤδη τῶν συμμάχων, φιλίππου δὲ ὀλίγα ἀρχομένου. ὅσοι δ' οὖν τὸν τῆς συντάξεως αὐτὸν τοῖς φιλιππικοῖς, ἠγνοήκασι παντελῶς, ὅτι τῶν φιλιππικῶν ἐστι πρότερος. ἔοικε δέ τις εὔβουλος νενικηκέναι γνώμη, τὰ στρατιωτικὰ θεωρικὰ γενέσθαι μὲν ἐπὶ χειροτονίαν, ὕστερον μὲν αὐτὸ λέγειν δεῖν τὸ λαμβάνειν· ἐπειδὴ ἔχοι δὲ τὰς διανομάς, εἰσηγεῖται δεῖν τὴν ἐκκλησίαν γενέσθαι, καὶ ἐν ἐκείνῃ κυρῶσαι, ἃ τότε ἀξιοῖ καὶ αὐτός. ἀξιοῖ δὲ προστεθῆναι τῷ λαμβάνειν τάξιν τοῦ πράττειν ταῦτα τὰ δέοντα. οὐκ ἔστι δὲ ἡ περὶ τούτου προοιμιαζομένη συμβουλὴ νῦν ἁπλῶς, ἀλλ' εἰσήγησις μόνη καὶ προστεθῆναι ἐν ἑτέρᾳ ἐκκλησίᾳ τὴν τούτων τάξιν κυρωθῆναι. ἀξιοῖ δὲ καὶ τοὺς καιροὺς διαταχθῆναι, τόν τε τοῦ πολέμου, καὶ τὸν τῆς εἰρήνης· καὶ τὰ κεφάλαια δέ, περὶ ὧν αὐτοὺς δεῖ βουλεύσασθαι. προστέθειται νῦν καὶ προοιμιάσασθαι. τὸ δὲ σύμπαν ἐστίν, ὥστε διὰ παντὸς μὴ λαμβάνειν αὐτούς, λαμβάνοντας δέ, ὡς ἔφη, μηδὲ τὸν προσκλίνοντα ῥᾳθυμεῖν ὅπου καιρὸς εἴη. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ εἶχεν αἰτιᾶσθαι, κρατοῦντος λοιπὸν εὐβούλου τῆς γνώμης περὶ τοῦ λαμβάνειν, ἄλλην λοιπὸν εὗρεν ὁδόν, δι' ἧς προσθήσει καὶ αὐτὸς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην, τὸ δεῖν πράττειν δι' αὐτῆς εἰσηγούμενος. καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις, καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ λόγου, τοῦτ' ἔστι κατὰ τὸν τόπον. οὔτε δὲ πολέμου προτίθεται συμβουλή τις, οὐδὲ περὶ τοῦ δεῖν ἄγειν εἰρήνην ἡ σκέψις νῦν· ἀλλ' ἔστιν, ὡς ἔφην, εἰσήγησις ἀξιοῦντος προστεθῆναι τῇ κεκρατηκυίᾳ γνώμῃ περὶ τοῦ λαμβάνειν τὸ πράττειν τὰ

κρατούσῃ λοιπὸν τῇ εὐβούλου γνώμῃ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΣ, ΗΤΟΙ Ο ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ μὲν τοῦ παρόντος ἀργυρίου, καὶ ὧν ἕνεκα τὴν ἐκκλησίαν ποιεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐδέτερόν μοι δοκεῖ τῶν χαλεπῶν εἶναι, οὔτ' ἐπιτιμήσαντα τοῖς νέμουσι καὶ διδοῦσι τὰ κοινά, εὐδοκιμῆσαι παρὰ τοῖς βλάπτεσθαι διὰ τούτων ἡγουμένοις τὴν πόλιν, οὔτε συναγορεύσαντα καὶ παραινέσαντα ὡς δεῖ λαμβάνειν, χαρίσασθαι τοῖς σφόδρα ἐν

δέοντα, χρωμένη ἀφορμῇ ταύτῃ, περὶ τῶν τῆς πόλεως ἀ[illegible] μικρὰ διδόασι [illegible]. καὶ πρὸς χρόνον ῥητὸν [illegible] προσήρεν. οὕτω καὶ διὰ παντὸς δίδωσι καὶ πλείονα, εἰ μόνον ἐθέλοιεν διὰ τοῦτο λαμβάνειν, ἵνα καὶ τὰ δέοντα πράττωσιν. τὸ δὲ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ λόγου, εἰ μὴ [illegible] τὴν ἐργασίαν [illegible], πῶς χρὴ λαμβάνειν [illegible] καὶ ἱππέας καὶ [illegible], καὶ [illegible], καὶ πῶς δεῖ συντετάχθαι, ἀποφήναιτ' ἄν τις εἰκότως θαρρῶν εἶναι τὸ δυνατόν· ἐπειδὲ οὖν περὶ τούτων νῦν ὁ λόγος [illegible], ἀλλ' ἁπλῶς εἰσήγησις περὶ τοῦ καταδέξασθαι λόγον, περὶ τούτων καὶ προσθεῖναι γνώμην τῷ βουλομένῳ, εἰκότως ἄν τις ἀποφήναιτο τοῦ συμφέροντος εἶναι. ὅθεν δὴ τὸ συμφέρον ἀποφαντικῶς φαμὲν τὸν λόγον ἔχειν κατὰ τὸ πρῶτον κεφάλαιον, εἰσηγουμένου τοῦ ῥήτορος, συμφέρον εἶναι περὶ παρασκευῆς βουλεύεσθαι, ὡς παρελκυστικὸν μὲν εἶναι τὸ συμφέρον, [illegible] δὲ, τὸ δυνατόν· πάντες γὰρ οἱ περὶ τοῦ δυνατοῦ λόγοι, καὶ πᾶσαι δὲ αἱ ἀποδείξεις, ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἔχουσι τὰς κατασκευάς. ἀρκεῖ[?] δὲ λέγειν ἄνωθεν. τὸ [illegible] προοίμιον ἐρρητόρευται αὐτῷ κατὰ τὸ [illegible] τοῦ [illegible] μεγαλοπολίτου, καὶ περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ στρατιωτῶν· καὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις προστιθέμενος θατέρῳ μέρει, προσποιεῖται μηδετέρῳ συναγορεύειν, ἀλλ' ἀεὶ τὸ μέσον ζητεῖν. τοῦτο δέ ἐστι τὸ τῆς πόλεως συμφέρον· οὐ γὰρ μόνον τούτοις, μήτε ἐκείνοις συναγορεύειν βούλεται, δηλοῖ ὅτι τοῦ κοινοῦ λυσιτελοῦντος ἕνεκα παρελήλυθεν ἐπὶ τὸ βῆμα φαίνεται. ὅθεν δὴ καὶ τοῖς ἀποστήσειν[?] προστίθεται· οὐχ ἁπλῶς δὲ προστίθεται, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἀποδεῖξαι τοῦτο λυσιτελοῦν τῇ πόλει καὶ χρήσιμον. ὅσοι μὲν γὰρ θατέρου συνίστανται αὐτοῦ τοῦ μέρους τὸ λυσιτελὲς μόνον ζητοῦντες, οὗτοι παντελῶς δοκοῦσιν ἀμελεῖν τοῦ κοινῇ συμφέροντος εἰρημένου ὅπερ καὶ τούτῳ καὶ ἐν ἐκείνοις διαπραττόμενος φαίνεται. τοῦτο δέ ἐστι τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῦ κατ' Αἰσχίνου ἐν τῷ περὶ τῆς παραπρεσβείας λόγῳ ὅτι βουλομένης τῆς πόλεως τὸ περὶ τὸ πότερον δεῖ φίλιππον ἀμφισβητοῦντα ἐγκαλεῖν[?], ἢ μὴ, ὁ μὲν Αἰσχίνης οὐδὲν τῶν συμφερόντων οὐδὲ τῶν βλαπτόντων τὴν πόλιν σκοπούμενος, οὕτω συνηγόρει [illegible], [illegible], ἢ καὶ φοβῶν τοὺς ἀκούοντας, ὁ δὲ δίκαιος [illegible], ὅτι ἅπαντι τῶν [illegible] ἄξιοι αὐτὸν νομίζονται, ὑμᾶς μόνους αἰσθέσθαι. ὁ δὲ Δημοσθένης, εἰς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν καθείς, τὸ μὲν εἰπεῖν τι περὶ φιλίππου καλὸν, ἢ αἰσχρὸν, ὅπερ ἐποίησεν ὁ Αἰσχίνης, παντελῶς ἀπέχεται· αὐτὸ δὲ τὸ τῆς πόλεως συμφέρον σκοπούμενος, ἀπέδειξεν, ὡς λυσιτελὲς ἐστι προσθέσθαι τῇ τῶν ἐναντίων γνώμῃ. εἰ μὲν οὖν καὶ ταύτας τὰς γνώμας τὰς τῶν ἀπόρων ἀποδεξάμενος ἐποιεῖτο τὸν λόγον, εἰκότως ἄν τις αὐτὸν ἔφη τῆς ἐκείνων μερίδος ἀκριβῶς εἶναι. ἐπειδὴ δὲ, τὸ μὲν κατ' ἐκείνους [illegible], φησὶ συμφέρειν τῇ πόλει τὸ τοὺς λαμβάνοντας καὶ ποιεῖν τι τῶν δεόντων, εἰκότως ἂν δοκοίη, τὸ μὲν χαρίζεσθαι τοῖς δυναμένοις καθιστάναι πόρρω, τὸ δὲ τῇ πόλει λυσιτελοῦντος, ἀντέχεσθαι καὶ ταῦτα λέγειν, τοῖς εὐπόροις, ὡς ταῦτα λέγειν δοκεῖ εἰ μὴ γὰρ, ὡς ἴδιον συμφέρον ἢ βλάβος [illegible]. ὁ δὲ, τὸ κατ' ἐκείνους παρεὶς, τὸ τῇ πόλει συμφέρον εἰσηγεῖσθαι [illegible] ἐνίσταται. εἰδὼς δὲ ἑαυτῷ τὸν λόγον [illegible] ὄντα καὶ σφοδρὸν, τὸ τοὺς ἀκούοντας μὴ ῥᾳδίως παραδέχεσθαι ταύτην τὴν γνώμην, [illegible] εἰσηγεῖται, ἀξιῶν ἐκκλησίαν ἀποδοῦναι περὶ τούτου, ἵνα ὃ λέγειν λέγῃ, καὶ δοκῇ μὴ λέγειν. εἰ μὲν γὰρ ἐν [illegible], [illegible] τοῦ προσκρούειν. εἰ δὲ ἐν [illegible] ταύτῃ [illegible] [illegible], τὴν σκοπὸν ἀθρόως εἶπε, τῆς εἰσηγήσεως ἐντεῦθεν ἀρξάμενος. Ἐγὼ δέ φημι δεῖν, καί μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν. καὶ ἔστι τοῦτο τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου ἐπιβολή. εἶτα αἰτίαν εὐθὺς τῇ ἐπιβολῇ, καὶ τίνος ἕνεκα βουλευσόμεθα περὶ παρασκευῆς πολέμου καὶ συντάξεως. τί οὖν τὸ λυπηρὸν διαλύσει, ἀπέδωκε τὴν αἰτίαν εὐθὺς εἰπών, Ἵνα ὦ ἀθηναῖοι, τῶν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δι' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ μὴ τὸν δεῖνα πυνθάνησθε τί πράττει. αἰτία τοῦ, ἵνα στρατιω-

χρεῖαν τοῦ λαβεῖν οὖσαν. οὐδέτεροι γὰρ πρὸς ὅ τι τῇ πόλει συμφέρει σκοποῦντες, οὔτ' ἐπαινοῦσιν, οὔτε δυσχεραίνουσι τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ὡς ἑκάτεροι χρείας καὶ περιουσίας ἔχουσιν. ἐγὼ δὲ, τοῦτο μὲν, οὔτ' ἂν εἰσηγησαίμην, οὔτ' ἀντείποιμι ὡς οὐ δεῖ λαμβάνειν· παραινῶ μέντοι σκοπεῖν, καὶ λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, ὅτι τὸ ἀργύριον μέν ἐστι τοῦτο, περὶ οὗ βουλεύεσθε, μικρόν· τὸ δὲ ἔθος, μέγα, ὃ γίγνεται μετὰ τούτου. εἰ μὲν οὖν μετὰ τοῦ πράττειν ἃ προσήκει, καὶ τὸ λαμβάνειν κατασκευάσεσθε, οὐ μόνον οὐ βλάψετε, ἀλλὰ καὶ τὰ μέγιστα ὠφελήσετε τὴν πόλιν, καὶ ὑμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ, τοῦ μὲν λαμβάνειν καὶ ἑορτὴ καὶ πᾶσα ἀρκέσει πρόφασις· τοὺς δ', ἃ πρὸς τούτοις δεῖ ποιεῖν, μηδὲ τοὺς λόγους ἀκούειν ἐθελήσετε, ὁρᾶτε μήποτε, ἃ νῦν ὀρθῶς ἡγεῖσθε πράττειν, σφόδρα ἡμαρτηκέναι νομίσητε. ἐγὼ δέ φημι δεῖν· καί μοι μὴ θορυβήσητε ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν, ἀλλ' ἀκούσαντες κρίνατε· ὥσπερ τοῦ λαβεῖν ἐκκλησίαν ἀποδεδώκαμεν, οὕτω καὶ περὶ τοῦ συντάξασθαι καὶ παρασκευάσασθαι τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, ἐκκλησίαν ἀποδοῦναι, καὶ παρέχειν ἕκαστον αὐτὸν, μὴ μόνον ταῦτ' ἀκούειν ἐθέλοντα, ἀλλὰ καὶ πράττειν βουλόμενον· ἵνα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν ἀγαθῶν τὰς ἐλπίδας δι' ὑμῶν αὐτῶν ἔχητε, καὶ μὴ τὸν δεῖνα μηδὲ τὸν δεῖνα πυνθάνησθε τί πράττει. καὶ τὰ μὲν προσιόντα τῇ πόλει πάντα, καὶ ἃ νῦν ἐκ τῶν ἰδίων προσαναλίσκετε εἰς οὐδὲν δέον, καὶ ὅσα ἐκ τῶν συμμάχων ὑπάρχει, λαμβάνειν ὑμᾶς φημὶ χρῆναι τὸ ἴσον ἕκαστον· τοὺς μὲν ἐν

διασυντετάχθαι. α. — ἐπαγγέλλεται. α. — θατέρῳ μέρει α. — βουλευομένης. α. — ἀπόρων. — ταῦτα. α. — κατασκευάζεσθε. α. — οὐδὲν βλάψετε. α. — τοῦ. α.

ἡλικίᾳ, στρατιωτικόν· τοὺς δ' ὑπὲρ τὸν κατάλογον, ἐξεταστικὸν ἢ ὅπως ἄν τις ὀνομάσαι τοῦτο. στρατεύεσθαι δὲ αὐτούς, καὶ μηδένα τοῦτο παραχωρεῖν· ἀλλὰ τὴν δύναμιν τῆς πόλεως οἰκείαν εἶναι καὶ κατεσκευασμένην ἀπὸ τούτων, ἵν' εὐπορῆτε καὶ τὰ δέοντα ποιῆτε· καὶ ὃν στρατηγὸν ἡγεῖσθαι ταύτης, ἵν' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταῦτα ἅπερ νυνὶ συμβαίνῃ, τοὺς στρατηγοὺς κρίνετε. καὶ περίεστιν ὑμῖν ἐκ τῶν πραγμάτων, ὁ δεῖνα τοῦ δεῖνος τὸν δεῖνα εἰσήγγελεν· ἄλλο δ' οὐδέν. ἀλλὰ τί ὑμῖν γένηται· πρῶτον μὲν οἱ σύμμαχοι μὴ φρουραῖς, ἀλλὰ τῷ τὰ αὐτὰ συμφέρειν ἡμῖν τε κἀκείνοις ὦσιν οἰκεῖοι· ἐπειδὴ οἱ στρατηγοὶ μετὰ ξένους ἔχοντες, τοὺς μὲν συμμάχους ἄγουσι καὶ φέρουσι, τοὺς δὲ πολεμίους μηδὲ ὁρῶσι· ἀφ' ὧν αἱ μὲν ὠφέλειαι, τούτων εἰσὶν ἴδιαι· τὰ δὲ μίση καὶ τὰ ἐγκλήματα ἐφ' ὅλην ἔρχεται τὴν πόλιν. ἀλλὰ πολίτας τοὺς ἀκολουθοῦντας ἔχοντες, τοὺς ἐχθροὺς, ἃ νῦν τοὺς συμμάχους, ποιῶσι. χωρὶς δὲ τούτων, πολλὰ τῶν πραγμάτων τὴν ὑμετέραν ποθεῖ παρουσίαν· αὐτὸ γὰρ τοῦ πρὸς τοὺς οἰκείους πολέμου, οἰκείᾳ χρῆσθαι δυνάμει συμφέρει· καὶ πρὸς τἄλλα πράγματα, ἀναγκαῖόν ἐστιν. εἰ μὲν γὰρ ἡσυχίαν ἔχειν ὑμῖν ἀπέχρη, καὶ μηδὲν τῶν Ἑλληνικῶν περιεργάζεσθαι ὅπως ἔχει, ἄλλος ἂν ἦν λόγος. νῦν δὲ πρωτεύειν μὲν ἀξιοῦτε, καὶ τὰ δίκαια ὁρίζειν τοῖς ἄλλοις· τὴν δὲ ταῦτα ἐπιτηδεύουσαν καὶ φυλάξουσαν δύναμιν, οὔτε κατεσκευάσατε, οὔτε παρασκευάζεσθε· ἀλλ' ἐπὶ πολλῆς μὲν ἡσυχίας, καὶ ἐρημίας ὑμῶν, ὁ Μιτυληναίων δῆμος καταλέλυται. ἐπὶ πολλῆς δὲ ἡσυχίας, ὁ Ῥοδίων, ἐχθρός γε ὢν ἡμῖν, φαίη τις ἄν; ἀλλὰ μείζω χρὴ νομίζειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας ὑπὲρ αὐτῆς τῆς προαιρέσεως ἔχθραν, ἢ τὴν πρὸς τοὺς δήμους ὑπὲρ ὧν ποτ' ἂν ᾖ. ἀλλ' ἵν' ἐκεῖσε ἐπανέλθω, φημὶ δεῖν ὑμᾶς συντετάχθαι, καὶ τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαβεῖν καὶ τοῦ ποιεῖν ἃ προσήκει, σύνταξιν εἶναι. διείλεγμαι δὲ ὑμῖν περὶ τούτων, καὶ πρότερον καὶ διεξῆλθον, ὡς ἂν συνταχθείητε οἵ τε ὁπλῖται, καὶ οἱ ἱππεῖς, καὶ ὅσοι τούτων ἐκτός εἰσι, καὶ εὐπορία τις ἂν ἅπασι γένοιτο κοινή. ὃ δέ μοι πλείστην ἀθυμίαν ἁπάντων παρέσχηκεν, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι πολλῶν, καὶ καλῶν, καὶ μεγάλων ὄντων πάντων ἁπάντων

[illegible: marginal scholia in small type, left column]

των, τῶν μὲν ἄλλων, ᵃοὐδενὸς οὐδεὶς μέμνηται· τοῖν δυοῖν δ' ὀβολοῖν, ἅπαντες. καίτοι, τοὺς μὲν οὐκ ἔστι πλείονος ἢ 16 δυοῖν ὀβολοῖν ἀξίους εἶναι· τὰ δὲ ἄλλα ᵃἃ μετὰ τούτων ὧν εἶπον, ᵇτῶν βασιλέως ἄξιά ἐστι χρημάτων, πόλιν τοσούτους ὁπλίτας ἔχουσαν, καὶ τριήρεις, καὶ ᶜἱππέας, καὶ χρημάτων πρόσοδον, συντετάχθαι, καὶ παρεσκευάσθαι. τί οὖν, φαίη τις ἂν, ταῦτα νῦν λέγω· ὅτι φημὶ δεῖν ὑμᾶς, ᵈἐπειδὴ τὸ μὲν 17 ἅπαντας μισθοφορεῖν δυσχεραίνουσί τινες, τὸ δὲ συντετάχθαι καὶ παρεσκευάσθαι, παρὰ πάντων χρήσιμον εἶναι δοκιμάζεται, ἐντεῦθεν ἄρξασθαι τοῦ πράγματος, καὶ προθεῖναι περὶ τούτων τῷ βουλομένῳ γνώμην ἀποφήνασθαι, ὡς οὕτως ἔχει. ἐὰν μὲν ὑμεῖς νῦν 18 πεισθῆτε, τούτων καιρὸν εἶναι νομίσαντες, ὅταν εἰς χρείαν αὐτῶν ἔλθητε, ἕτοιμα ὑπάρξει. ἐὰν δ' ἀκαιρίαν ἡγησάμενοι παρίδητε, ὅταν δέῃ χρῆσθαι, τότε ἀναγκασθήσεσθε παρασκευάζεσθαι. ἤδη δέ τις εἶπεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοί που λέγων, οὐχ ὑμῶν τῶν πολλῶν, ἀλλὰ τῶν διαρ-19 ρηγνυμένων, εἰ ταῦτα γενήσεται· τί δ' ἡμῖν ἀπὸ τῶν Δημοσθένους λόγων ἀγαθὸν γέγονεν· ὃς παρελθὼν, ὑμῖν ὅταν αὐτῷ δόξῃ, ἐνέπλησε τὰ ὦτα λόγων, καὶ διέσυρε τὰ παρόντα, καὶ τοὺς προγόνους ἐπαινέσας, καὶ μετεωρίσας, καὶ φυσήσας ὑμᾶς, κατέβη. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ὑμᾶς δυναί-20 μην ὧν λέγω τι πεῖσαι, τηλικαῦτ' ἂν οἶμαι τὴν πόλιν πρᾶξαι ἀγαθὰ, ὥστ' εἰ λέγειν νῦν ἐπιχειρήσαιμι, πολλοὺς ἂν ἀπιστῆσαι ὡς μείζοσιν, ἢ δυνατοῖς. οὐ μὴν οὐδὲ τοῦτο μικρὸν ὠφελεῖν οἶμαι, εἰ τὰ βέλτιστα ἀκούειν ὑμᾶς συνεθίζω· δεῖ γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν βουλόμενόν τι 21 ποιῆσαι τὴν πόλιν ἡμῶν ἀγαθὸν, τὰ ὦτα πρῶτον ὑμῶν ἰάσασθαι· διέφθαρται γάρ· οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ, καὶ πάντα μᾶλλον ἢ τὰ βέλτιστα ἀκούειν συνείθισθε. οἷον, ὅπως δὲ μὴ θορυβήσῃ μοι μηδεὶς, πρὶν ἅπαντα εἰπεῖν· ἀνέῳξάν τινες πρώην δήπου τὸν ὀπισθόδομον. οὐκοῦν οἱ 22 παριόντες ἅπαντες, τὸν δῆμον καταλελῦσθαι, τοὺς νόμους οὐκέτ' εἶναι, τοιαῦτα ἔλεγον. καίτοι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σκοπεῖτε ἂν ἀληθῆ λέγω, οἱ μὲν ταῦτα ποιοῦντες, ἄξια ἐποίουν θανάτου· ὁ δῆμος δ' οὐ διὰ τούτων καταλύεται. πάλιν, κώπας τις ὑφείλετο· μαστιγοῦν, στρεβλοῦν, πάν-23 τες ἐβόων, λέγοντες καταλύεσθαι τὸν δῆμον. ἐγὼ δὲ, τί φημί; τοὺς μὲν ὑφαιρουμένους, θανάτου ποιεῖν ἄξια, ὥσπερ ἐκεῖνοι· τὸν δῆμον δ' οὐ διὰ τούτων καταλύεσθαι. ἀλλὰ πῶς καταλύεται, οὐδεὶς λέγει, οὐδὲ παρρησιάζεται. ἐγὼ δὲ φράσω· ὅταν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φαύλως ἠγμένοι πολλά,

πολλοὶ, καὶ ἄποροι, καὶ ἄοπλοι, καὶ ἀσύντακτοι, καὶ μὴ τὰ αὐτὰ γινώσκοντες ἧττε, καὶ μήτε στρατηγὸς, μήτ' ἄλλος μηδεὶς, ὧν ἂν ὑμεῖς ψηφίζησθε, φροντίζῃ· καὶ ταῦτα μηδεὶς λέγειν ἐθέλῃ, μηδὲ ἐπανορθοίη, μηδὲ ὅπως παύσεται τοιαῦτα ὄντα πράττῃ, ὃ νυνὶ συμβαίνει. καὶ νὴ δία, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἑτέρους γε λόγους παρερρήκασι πρὸς ὑμᾶς ψευδεῖς, καὶ πολλὰ τὴν πολιτείαν βλάπτοντες, ὅτι ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὑμῖν ἐστιν ἡ σωτηρία, καὶ δεῖ τῇ ψήφῳ τὴν πολιτείαν ὑμᾶς φυλάττειν. ἐγὼ δ' οἶδα, ὅτι ταῦτα μὲν ὑμῖν τὰ δικαστήρια τῶν πρὸς ἀλλήλους δικαίων ἐστὶ κύρια. ἐν δὲ τοῖς ὅπλοις, δεῖ κρατεῖν τῶν ἐχθρῶν· καὶ διὰ τούτων ἐστὶν ἡ σωτηρία τῆς πολιτείας. οὐ γὰρ τὸ ψηφίσασθαι, τοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ποιήσει νικᾶν. ἀλλ' οἱ μετὰ τούτων κρατοῦντες τοὺς ἐχθροὺς, καὶ ψηφίσασθαι, καὶ ἄλλο ὅ, τι βούλεσθε ποιεῖν ὑμᾶς, ἐξουσίαν καὶ ἄδειαν παρασκευάζουσι· δεῖ γὰρ, ἐν μὲν τοῖς ὅπλοις φοβεροὺς, ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις φιλανθρώπους εἶναι. εἰ δέ τῳ δοκῶ μείζους ἢ κατ' ἐμαυτὸν λέγειν λόγους, αὐτὸ τοῦτο ὀρθῶς ἔχειν αὐτῷ δοκῶ. τοὺς γὰρ ὑπὲρ τηλικαύτης πόλεως ῥηθησομένους λόγους, καὶ τοιούτων πραγμάτων, πάντας ἑνὸς τοῦ λέγοντος ἀεὶ μείζω φαίνεσθαι δεῖ, καὶ τῆς ἀξίας τῆς ὑμετέρας ἐγγὺς εἶναι, μὴ τῆς τοῦ λέγοντος. ὅτι δὲ οὐδεὶς τῶν ὑφ' ὑμῶν τιμωμένων ταύτας λέγει τὰς προφάσεις, ἐγὼ διέξειμι ὑμῖν· οἱ μὲν πρὸς ἀρχαιρεσίαν, καὶ ταύτην τὴν τάξιν περιιόντες, δοῦλοι τῆς ἀπὸ τοῦ χειροτονεῖσθαι χάριτος περιέρχονται, πλείστων ἂν στρατηγὸς ἕκαστος σπουδάζων, οὐκ ἀνδρὸς ἔργον οὐδὲν πρᾶξαι. εἰ δέ τις καὶ τοιοῦτός ἐστιν οἷος ἐγχειρεῖν ἔργῳ τῳ, νῦν μὲν ἡγεῖται, τὴν τῆς πόλεως δόξαν ἀφορμὴν ἔχων καὶ τυγχάνων, τῆς τῶν ἐναντιουμένων ἐρημίας ἀπολαύων, τὰς ἐλπίδας ὑμῖν ὑποτείνων, ἄλλο δ' οὐδὲν κληρονομήσειν αὐτὸς τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν, ὅπερ ἐστίν. ἂν δ' ὑμεῖς δι' ὑμῶν αὐτῶν ἕκαστα πράττητε, τὸ ἴσον τοῖς ἄλλοις ὥσπερ τῶν ἔργων αὐτῶν, οὕτω καὶ τοῖς ἐκ τούτων ἕξειν. οἱ δὲ πολιτευόμενοι, καὶ περὶ ταῦτα ὄντες, τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ὑμῖν ἀφέντες, προσκεχωρήκασι πρὸς τούτους. καὶ πρότερον μὲν, κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε· νῦν δὲ, πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ, ἡγεμὼν, καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ· καὶ οἱ βοησόμενοι μεθ' ἑκατέρων, τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι, προσνενέμησθε οἱ μὲν, ὡς τούτους· οἱ δ', ὡς ἐκείνους. περιγίγνεται δὴ ὑμῖν περίεστιν ἐκ τούτων, ὁ δεῖνα χαλκοῦς, καὶ ὁ δεῖνα εὐδαίμων, εἷς ἢ δύο ὑπὲρ τὴν πόλιν

Margin: τοιαῦτα a. — ἐπανορθοῖ a. — παύσεται a. — ἃ νῦν. c. — a. — a. — ἡμῖν a. — ἡμῖν a. — a. c. — τὰ a. — ψηφίζεσθ. a. — εἶπ. c. — ὑμῖν a. — δοκεῖ c. — δοκῶ, τοῦτο ὀρθῶς ἔχ. a. — πάντας c. — ἀρχαιρεσίας a. c. — δὴ a. — ὑποτείνων. χ. β. ὑποτείνων a. — β. — ἄλλοι χ. β. — οὐδὲ χ. β. — σκοπεῖ. a.

Marginal numbers: 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32

[illegible]

μηδὲν ὀνειδίζοντες, ἀεὶ δὲ προσβολὰς προστιθέντες· οἱ δὲ ὁ δῆμος ἐτυραννεῖτο, ἵνα ἂν οὕτως ὑπερβαλόντας τοὺς στρατηγοῦντας ἐθαύμαζε. μετὰ ταῦτα ἐπὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς αὐτῆς ἔρχεται, συγκρίνων τὴν παροῦσαν [illegible] τῇ παλαιᾷ [illegible]. διαιρεῖ δὲ τὴν πολιτείαν εἰς τρία. καθ' ἃ [illegible] ἐν τῷ τρίτῳ [illegible] [illegible] τοὺς ἰδιώτας, ὅπως μὲν αὐτῶν [illegible], ὅπως δὲ οἱ νῦν· εἰς τὸ κατὰ τὴν πόλιν, ὅπως ἐκεῖνοι μὲν οἰκοδομήμασι [illegible] κατεσκεύασαν [illegible]· οἱ δὲ νῦν, [illegible] κατασκευάζουσιν· εἰς τρίτον, ὁ [illegible] τοῦ βίου τῶν πολιτευομένων [illegible], [illegible] ἐν τοῖς ἰδίοις ἐκεῖνοι, μέτριοι [illegible] τὰς οἰκίας ὁμοίας τοῖς ἄλλοις κατεσκευασμένοι· ὅπως δὲ οἱ νῦν, μεγαλοπρεπεῖς, καὶ ὑπερβαλλούσας [illegible] τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων. καὶ τὴν αἰτίαν προστίθησιν, ὅτι, οἱ μὲν, ἐφρόντιζον τῶν κοινῶν· οἱ δὲ, [illegible] τῆς πόλεως [illegible]· διὰ τοῦτο [illegible] ἑαυτοῖς κατασκευάζουσι, καὶ ὅτι ἄμεινον ἐκεῖνοι πολιτευόμενοι, ἀεὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, οὐ τὸ ἴδιον κερδαίνειν ὁρῶ. [illegible] ἀνακεφαλαιοῦται [illegible], ὅτι [illegible] Ἀθηναίοις [illegible] ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ, ὅτι αἰσχρὸν [illegible] τοὺς Ἀθηναίους [illegible] καὶ τοὺς συμμάχους· ἀπὸ τοῦ [illegible], ὅπως [illegible] τοὺς Ἕλληνας [illegible] τῆς [illegible]· ἀπὸ τοῦ [illegible], ὅτι [illegible] καὶ πονηροὺς [illegible] τοὺς πολιτευομένους [illegible], λέγει αὐτοὺς τὸ πρὸς [illegible]. [illegible] συντάξεως λόγος, [illegible] τῶν [illegible]. καὶ ἐν μὲν αὐτῷ μέρος [illegible] τὰ συμφέροντας. ἐν ᾧ [illegible] τὴν [illegible] [illegible] κατασκευάσαι τῇ πόλει. ἐν δὲ τούτῳ, τὸ μὲν συμφέρον φανερὸν [illegible] τὸ [illegible]· [illegible] δὲ, τὸ δυνατόν. δεύτερον μέρος [illegible] τὸ λόγου, [illegible] τὸ [illegible], ἐν ᾧ μέμψις καὶ κατηγορία τῶν κακῶς πολιτευομένων ῥητόρων· ὅτι [illegible] τὴν πόλιν ἀργεῖν, καὶ [illegible] ξένοις ἐπιτρέπειν, καὶ στρατηγοῖς ὀλίγοις [illegible] τῶν πραγμάτων [illegible]. καὶ [illegible] τῶν [illegible] τὴν πόλιν, κωλύοντες. ἐν ᾧ καὶ [illegible] τῆς ἑαυτοῦ [illegible]

λιποῖς. α.

δημοσίων. α.

ὁμοίας. α.

Πενέσταις) Πενέσται [illegible] καλοῦνται [illegible] πενέσται [illegible] [illegible] ἢ δοῦλοι.

ἐπί. α.

προεστηκότα.

ἑαυτόν.

Φθόρους) Φθορᾶς ἀξίους.

ἀργόν.

τὰς. α.

αἰτιάσεις. α.

οἱ δ' ἄλλοι μάρτυρες τῆς τούτων εὐδαιμονίας καὶ ἤδη δὲ, τῆς καθ' ἡμέραν ῥᾳθυμίας, πολλὴν καὶ μεγάλην ὑπάρχουσαν ὑμῖν εὐδαιμονίαν τύχης παρειλημμένοι. καίτοι σκέ-

33 ψασθε ὅπως ἐπὶ τῶν προγόνων ταῦτ' εἶχεν· οὐ γὰρ ἀλλοτρίοις ὑμῖν παραδείγμασι χρησαμένοις, ἀλλ' οἰκείοις, ἔξεστιν ἃ προσήκει πράττειν εἰδέναι. ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν στρατηγήσαντα, καὶ Μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον ἐν Μαραθῶνι, καὶ πολ-

34 λοὺς ἄλλους, οὐκ ἴσα τοῖς νῦν στρατηγοῖς ἀγαθὰ εἰργασμένους, μὰ Δί', οὐ χαλκοῦς ἵστασαν, οὐδ' ὑπερηγάπων· ἀλλ' ὡς οὐδὲν αὑτῶν κρείττους ὄντας ἐτίμων. καὶ γάρ τοι τῶν ἔργων οὐδενός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν τότε ἀπεστέρηκεν ἑαυτούς, οὐδ' ἔστιν οὐδεὶς ὅστις ἂν εἴποι τὴν ἐν Σαλαμῖ-

35 νι ναυμαχίαν Θεμιστοκλέους, ἀλλ' Ἀθηναίων· οὐδὲ τὴν ἐν Μαραθῶνι μάχην Μιλτιάδου, ἀλλὰ τῆς πόλεως. νῦν δὲ οἱ πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν, ὡς Κέρκυραν εἷλε Τιμόθεος, καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν Ἰφικράτης, καὶ τὴν περὶ Νάξον ἐνίκα ναυμαχίαν Χαβρίας· δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τῶν

36 ἔργων τούτων παραχωρεῖν τῆς τιμῆς ταῖς ὑπερβολαῖς αἷς δεδώκατε ἐπ' αὐτοῖς ἑκάστῳ τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεὰς ἐκεῖνοί τε καλῶς ἔνεμον, καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς· τὰς δὲ τῶν ξένων πῶς· ἐκεῖνοι Μένωνι τῷ Φαρσαλίῳ, δώδεκα μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι πρὸς τὸν

37 ἐπ' Ἠιόνι τῇ πρὸς Ἀμφιπόλει πόλεμον, διακοσίοις δὲ ἱππεῦσι πενέσταις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον. καὶ πρότερον τούτου, Περδίκκᾳ τῷ κατὰ τὴν τοῦ βαρβάρου ποτὲ ἐπιστρατείαν βασιλεύοντι Μακεδονίας, τοὺς ἀναχωροῦντας ἐκ

38 Πλαταιῶν τῶν βαρβάρων ἀπὸ τῆς ἥττης διαφθείραντι, καὶ τέλεον τὸ ἀτύχημα ποιήσαντι τῷ βασιλεῖ, οὐκ ἐψηφίσαντο πολιτείαν, ἀλλ' ἀτέλειαν ἔδωκαν μόνον, μεγάλην οἶμαι καὶ τιμίαν καὶ σεμνὴν τὴν αὑτῶν πατρίδα ἡγούμενοι, καὶ πάσης μείζονα εὐεργεσίας. νῦν

39 δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φθόρους ἀνθρώπους οἰκοτρίβων οἰκοτρίβας, τιμὴν ὥσπερ ἄλλου τινὸς τῶν ὠνίων λαμβάνοντες, ποιεῖσθε πολίτας. ταῦτα δ' ὑμῖν ἐπελήλυθε πράττειν, οὐχ ὅτι τὰς φύσεις ἐστὲ χείρους τῶν προγόνων, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν ἐφ' ἑαυτοῖς ὑπῆρχε μέγα φρονεῖν, ὑ-

40 μῖν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιῄρηται τοῦτο. ἔστι δὲ οὐδέποτ' οἶμαι δυνατὸν, μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν, ὥσπερ οὐδὲ λαμπρὰ καὶ καλὰ πράττοντας, μικρὸν καὶ ταπεινὸν φρονεῖν· ὁποῖ' ἄτ-

τα γὰρ

τα γὰρ ἂν τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ᾖ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημα ἔχειν. σκέψασθε δέ, ἅ τις κεφάλαια ἂν ἔχοι τῶν πραγμάτων εἰπεῖν περὶ τῶν τε ἐκείνοις πεπραγμένων, καὶ τῶν ὑμῖν, ἂν ἄρα ὑμεῖς αὐ- 42 τῶν ἐκ τούτων γε δυνήσεσθε κρείττους γενέσθαι. πέντε μὲν πλείω ἢ τετταράκοντα ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἦρξαν ἐκεῖνοι ἑκόντων· πλείω δ' ἢ μύρια τάλαντα εἰς τὴν ἀκρόπολιν συνήγαγον· πολλὰ δὲ καὶ καλά, καὶ πεζῇ, καὶ ναυμαχοῦντες ἔστησαν τρόπαια, ἐφ' οἷς ἔτι καὶ νῦν φιλο- 43 τιμούμεθα. καίτοι ταῦτα νομίζετε αὐτοὺς στῆσαι, οὐχ ἵνα θαυμάζωμεν μόνον ἡμεῖς αὐτὰ θεωροῦντες, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμώμεθα τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς. ἐκεῖνοι μὲν δή, ταῦτα· ἡμεῖς δέ, ὅσης ἅπαντες ὁρᾶτε ἐρημίας ἐπειλημμένοι, σκέψασθε εἰ παραπλήσια. οὐ πλείω μὲν ἢ χίλια 44 καὶ πεντακόσια τάλαντα ἀνήλωται μάτην εἰς τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀπόρους; ἐξανήλωνται δὲ οἵ τε ἴδιοι πάντες οἶκοι; καὶ τὰ κοινὰ τῇ πόλει, καὶ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων; οὓς δ' ἐν τῷ πολέμῳ συμμάχους ἐκτησάμεθα, οὗτοι νῦν ἐν τῇ εἰρήνῃ ἀπολώλασιν; ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μόνον τό- 45 τ' εἶχε βέλτιον ἢ νῦν, τὰ δ' ἄλλα χεῖρον; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ τί βούλεσθε ἐξετάσωμεν; οἰκοδομήματα μέν γε καὶ κόσμον τῆς πόλεως, ἱερῶν, καὶ λιμένων, καὶ τῶν ἀκολούθων τούτοις, τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατέλιπον ἐκεῖνοι, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· προπύ- 46 λαια ταῦτα, νεώσοικοι, στοαί, τἆλλα, οἷς ἐκεῖνοι κοσμήσαντες τὴν πόλιν ἡμῖν παρέδωκαν. τὰς δὲ ἰδίας οἰκίας τῶν ἐν δυνάμει τότε γινομένων, οὕτω μετρίας καὶ τὰς τῆς πολιτείας ὀνόματι ἀκολούθους, ὥστε τὴν Θεμιστοκλέους, καὶ τὴν Κίμωνος, καὶ τὴν Ἀριστείδου, καὶ Μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία πο- 47 τ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέραν οὖσαν. νῦν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἡ πόλις ἡμῶν τὰς ὁδοὺς ἀγαπᾷ κατασκευάζουσα, καὶ κρήνας, καὶ κονιάματα, καὶ λήρους, καὶ οὐ τοῖς εἰσηγησαμένοις ταῦτ' ἐπιτιμῶ· πολλοῦ γε καὶ δέω· ἀλλ' ὑμῖν, εἰ ταῦτα ἱκανὰ ὑμῖν αὐτοῖς ὑπολαμβάνετε εἶναι. ἰδίᾳ δ', οἱ τῶν κοινῶν ἐπί τῳ 48 γεγενημένοι, οἱ μὲν τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας οἰκίας κατεσκευάκασιν, οὐ μόνον τῶν πολλῶν ὑπερηφανωτέρας· οἱ δὲ γῆν συνεωνημένοι γεωργοῦσιν, ὅσην οὐδ' ὄναρ ἤλπισαν πώποτε. τούτων δ' αἴτιον πάντων, ὅτι, τότε μὲν ὁ δῆμος ἦν δεσπότης καὶ κύριος ἁπάντων· καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρ' ἐκείνου τῶν ἄλλων ἑκάστῳ καὶ 49 τιμῆς, καὶ ἀρχῆς, καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαμβάνειν. νυνὶ δέ, τοὐναντίον κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οὗτοι, καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται· ὁ δὲ δῆμος, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει· καὶ ὑμεῖς ἀγαπᾶτε, ἂν τι αὐτοὶ μεταδιδῶσι, λαμβάνοντες. τοιγαροῦν, ἐκ τούτων τοιαῦτα τὰ πράγματα τῆς πόλεώς ἐστιν, ὥστε εἴ τις ἀναγνοίη τὰ ψηφί- 50 σματα ὑμῶν, καὶ τὰς πράξεις ἐφεξῆς διέλθοι, οὐδ' ἂν εἷς πιστεύσειε τῶν αὐτῶν εἶναι ταῦτα κἀκεῖνα. οἷον, ἃ πρὸς τοὺς καταράτους Μεγαρέας ἐψηφίσασθε, ἀποτεμνομένους τὴν ὀργάδα ἐξιέναι, κωλύειν, μὴ ἐπιτρέπειν, ἃ πρὸς Φλιασίους ὅτε ἐξέπεσον πέναγχος,

λιτείας πρὸς τὴν ἐκείνων ἐξετάζονται· ἃ καὶ κατασκευαστικὰ τυγχάνει τοῦ δεῖν πεισθῆναι ὡς αὐτὸς εἰσηγεῖται, ἀλλὰ μὴ ὡς αὐτοὶ λέγουσι. τρίτον μέρος τοῦ λόγου, διὸ περιέβαλε τὰς προτρεπτικὰ τοῦ συμφέροντος ἐκ τῆς παρούσης πολιτείας ἀντεξέτασιν πρὸς τὴν παλαιὰν πολιτείαν, ἀποδεικνὺς πολὺ διαφέρουσαν τὴν ἀρχαίαν τῆς νῦν καθεστηκυίας. καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος καλῶς ἔχει λέγειν, προτρεπτικὸν εἶναι τοῦ κεφαλαίου τῆς εἰσηγήσεως· τὸ δὲ δεύτερον, περιέβαλε· καὶ τὸ τρίτον δὲ καὶ αὐτό, περιέβαλε μὲν εἶναι, διαφέρουσι δὲ τῆς προτέρας· ὥστε δύο περιβολὰς ἔχει τὸν λόγον· μίαν μέν, προτρεπτικὴν τῆς ἀντεξετάσεως τῶν ἀποδημαζομένων, ἀντὶ τοῦ λέγειν δημοσίους, καὶ τῶν πρὸς ἐκείνους· δευτέραν δέ, τῆς καθεστηκυίας πολιτείας, πρὸς τὴν παλαιὰν πολιτείαν διάφορον. τὸ παράδειγμα δὲ τοῦ λόγου ἀνακεφαλαιώσεως ἔχει τὴν ..., ὡς ἃ περὶ βραχέος διαιροῦντες τὸν λόγον, κατεπιτιμῶσι τοῖς ἐπιχειροῦσι, καταπειθομένων καὶ ὑποδεχομένων, ὅσοι ἀληθείας τὸν τόπον ἔχουσι.

51 βοηθεῖν, μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς σφαγεῦσι τῶν ἐν Πελοποννήσῳ, τοὺς βουλομένους παραγγέλλειν. ἅπαντα καλά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα καὶ δίκαια καὶ τῆς πόλεως ἄξια. τὰ ἔργα δ᾽ ἀπὸ τούτων, οὐδαμοῦ. οὐκοῦν, τὴν μὲν ἀπέχθειαν διὰ τῶν ψηφισμάτων ἐκφέρεσθε· τῶν δ᾽ ἔργων, οὐδενὸς κύριοι γίγνεσθε. τὰ μὲν γὰρ ψηφίσματα, πρὸς τὸ τῆς πό-
52 λεως ἀξίωμα ψηφίζεσθε· τὴν δύναμιν δ᾽ οὐκ ἀκόλουθον ὧν ψηφίζεσθε, ἔχετε. ἐγὼ δὲ παραινέσαιμ᾽ ἂν ὑμῖν, καί μοι μηδεὶς ὀργισθῇ, ἔλαττον φρονεῖν καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἀγαπᾶν πράττοντας, ἢ μείζω δύναμιν παρασκευάζεσθαι. εἰ μὲν οὖν Σιφνίοις, ἢ Κυθνίοις, ἢ τισὶν ἄλλοις τοιούτοις οὖσι συνῄδειν ὑμῖν, ἔλαττον φρονεῖν συνεβούλευον ἄν. ἐπεὶ
53 δὲ ἐστ᾽ Ἀθηναῖοι, τὴν δύναμιν παρασκευάζεσθαι παραινῶ. αἰσχρὸν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἰσχρόν, λιπεῖν τὴν τοῦ φρονήματος τάξιν, ἣν ὑμῖν οἱ πρόγονοι παρέδωκαν. πρὸς δὲ τούτοις, οὐδ᾽ ἔστιν ἐφ᾽ ὑμῖν, οὐδ᾽ ἐὰν ἀποστῆναι τῶν Ἑλληνικῶν βούλησθε. πολλὰ γὰρ ὑμῖν ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πέπρακται· καὶ τοὺς μὲν φίλους τοὺς ὑπάρχοντας, αἰσχρὸν
54 προέσθαι· τοῖς δ᾽ οὖσιν ἐχθροῖς, οὐκ ἔνι πιστεῦσαι, καὶ μεγάλους ἐᾶσαι γενέσθαι. ὅλως δέ, ὅπερ οἱ πολιτευόμενοι πεπόνθασι πρὸς ὑμᾶς, οὐκ ἔνεστ᾽ αὐτοῖς ὅταν βούλωνται παύσασθαι, τοῦτο καὶ ὑμῖν περιέστηκε· πεπολίτευσθε γὰρ ἐν τοῖς Ἕλλησιν. ἔστι δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κεφάλαιον ἁπάντων τῶν εἰρημένων, οὐδέποθ᾽ ὑμᾶς οἱ λέγοντες, οὔτε
55 πονηροὺς, οὔτε χρηστοὺς ποιήσουσιν· ἀλλ᾽ ὑμεῖς τούτους, ὁποίους ἂν βούλησθε. οὐ γὰρ ὑμεῖς ὧν οὗτοι βούλονται, στοχάζεσθε, ἀλλ᾽ οὗτοι ὧν ἂν ὑμᾶς ἐπιθυμεῖν οἴωνται. ὑμᾶς οὖν ὑπάρξαι δεῖ, χρηστὰ βουλομένους, καὶ πάντ᾽ ἔσται καλῶς. ἢ γὰρ οὐδεὶς ἐρεῖ φαῦλον οὐδέν, ἢ οὐδὲν αὐτῷ πλέον ἔσται, μὴ ἔχοντι τοὺς πεισομένους.

Margin: α. — τῆς. α. — α. — λιπεῖν. α. — ὑμῖν. χ. α. — ὑπ. α. — Ἕλλησιν. αἰ — α. — πρὸς. α. — πολιτεύεσθαι. — α. — α. — βουλόμενοι. α. — φλαῦρον. α. — πεισομένους. — α. — Πεπολίτευσθε) Αντιδ... ῶς φερίστ.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ ΛΟΓΟΥ.

ΦΗΜΗΣ γενομένης, τὸν Περσῶν βασιλέα παρασκευάζεσθαι στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὁ μὲν τῶν Ἀθηναίων δῆμος ἐκινεῖτο, καὶ συγκαλεῖν ὥρμητο τοὺς Ἕλληνας, καὶ εἰς τὸν πόλεμον ἐκφέρειν ἤδη. ὁ δὲ Δημοσθένης, συμβουλεύει μὴ προεξανίστασθαι, ἀλλὰ ἀναμένειν τὸν βασιλέα νεωτερίσαι. νῦν μὲν γάρ, φησίν, οὐ πείσειν τοὺς Ἕλληνας συμμαχεῖν ὑμῖν, ἐπ᾽ ἀδίκως τι δοκοῦντας ποιεῖν, αὐτοῖς ὁ κίνδυνος αὐτοὺς συνάξει. παραινεῖ τοίνυν ἡσυχάζοντας συντάξασθαι, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευάσασθαι· καὶ διὰ δείξεως ὃν τρόπον δεῖ συντάττεσθαι· ἐπεὶ δὲ περὶ συμμοριῶν ὁ λόγος ἐπιχειρεῖται· συμμορία γὰρ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, τὸ τῶν λειτουργούντων σύνταγμα.

Margin: β. α. — συνάξει. α. — λειτουργῶν. χ. β. α.

ΤΟΥ

ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΟΙ ΜΕΝ ἐπαινοῦντες) Ὁ περὶ τῶν συμμοριῶν λόγος πρόδηλον ἔχει τὴν ὑπόθεσιν· πέπυσται γὰρ ὁ δῆμος παρασκευάζεσθαι βασιλέα νῦν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, καὶ μόνον ἐπιέναι ὅσον οὐδέπω· διὸ καὶ παροξύνονται· καὶ [illegible] αὐτῷ περὶ τὴν [illegible] εἴκρεται, καὶ τοῦ πολέμου κατάρχειν [illegible]. Δημοσθένης δὲ σκοπὸν μὲν ἔχει κωλῦσαι καὶ τὴν ὁρμὴν ἀποστρέψαι [illegible] [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΣΥΜΜΟΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γ᾽ ἐκείνοις οὓς ἐγκωμιάζουσι ποιεῖν. περὶ γὰρ πραγμάτων ἐπιχειροῦντες λέγειν, ὧν οὐδ᾽ ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ, αὐτοὶ μὲν τοῦ δοκεῖν δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται· τὴν δ᾽ ἐκείνων ἀρετὴν, ἐλάττω τῆς ὑπειλημμένης παρὰ τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δ᾽, ἐκείνων μὲν ἔπαινον τὸν χρόνον ἡγοῦμαι μέγιστον εἶναι, οὗ πολλοῦ γεγενημένου, μείζω τῶν ὑπ᾽ ἐκείνων πραχθέντων, οὐδένες ἄλλοι παραδείξασθαι δεδύνηνται. αὐτὸς δὲ πειράσομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν, ὃν ἄν μοι δοκῆτε μάλιστα δύνασθαι παρεσκευάσθαι. καὶ γὰρ οὕτως ἔχει· εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ μέλλοντες λέγειν δεινοὶ φανείημεν ὄντες, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερα εὖ οἶδ᾽ ὅτι βέλτιον σχοίη· εἰ δὲ παρελθὼν εἷς ὁστισοῦν δύναιτο διδάξαι καὶ πεῖσαι, τίς παρασκευὴ, καὶ πόση, καὶ πόθεν πορισθεῖσα χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρὼν φόβος λέλυται. ἐγὼ δὲ τοῦτο, ἂν ἄρα οἷός τε ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπὼν ὑμῖν, ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα. ἐγὼ νομίζω κοινὸν ἐχθρὸν ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων εἶναι βασιλέα· οὐ μὴν διὰ τοῦτο παραινέσαιμ᾽ ἂν μόνοις τῶν ἄλλων ὑμῖν πόλεμον πρὸς αὐτὸν ἄρασθαι. οὐδὲ γὰρ αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας ὁρῶ κοινοὺς ἀλλήλοις ὄντας φίλους· ἀλλ᾽ ἐνίους μᾶλλον ἐκείνῳ πιστεύοντας, ἢ τισὶν αὐτῶν. ἐκ δὴ τῶν τοιούτων τοιούτων ὄντων, νομίζω συμφέρειν ὑμῖν τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου τηρεῖν, ὅπως δικαία γενήσεται· παρασκευάζεσθαι δὲ, ἃ προσ-

[illegible]

[illegible]

σύνει πάντα, καὶ τοῦτο ὑποκεῖσθαι τῇ γνώμῃ. ἡγοῦμαι
7 γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς Ἕλληνας, εἰ μὲν ἐναργὴς γένοιτο καὶ σαφὴς, ὡς βασιλεὺς αὐτοῖς ἐπιχειρεῖ, καὶ συμμαχήσειν, καὶ μεγάλην χάριν ἕξειν τοῖς πρὸ αὐτῶν, καὶ μετ' αὐτῶν ἐκεῖνον ἀμυνομένοις. εἰ δέ τι ἀδήλου τούτου καθεστηκότος, προαπεχθησόμεθα ἡμεῖς, δέδια, ὦ ἄν-
8 δρες Ἀθηναῖοι, μὴ τούτοις μετ' ἐκείνου πολεμεῖν ἀναγκασθῶμεν, ὑπὲρ ὧν προνοούμεθα. ὁ μὲν γὰρ ἐπισχὼν ἐφ' ὧν ὥρμηκεν, εἰ ἄρα ἐπιχειρεῖν ἔγνωκε τοῖς Ἕλλησι, χρήματα δώσει τισὶν αὐτῶν, καὶ φιλίαν προτενεῖται. οἱ δὲ τοὺς ἰδίους πολέμους ἐπανορθώσασθαι βουλόμενοι, καὶ τοῦτον τὸν νοῦν
9 ἔχοντες, τὴν κοινὴν ἁπάντων σωτηρίαν ὑπερόψονται. εἰς δὲ τὴν ταραχὴν ταύτην καὶ τὴν ἀγνωμοσύνην, παραινῶ μὴ προκαθεῖναι τὴν πόλιν ἡμῶν. οὐδὲ γὰρ ἐπίσης ὁρῶ τοῖς τε ἄλλοις Ἕλλησι καὶ ἡμῖν, πρὸς τὸν βασιλέα τὴν βουλὴν οὖσαν· ἀλλ' ἐκείνοις μὲν πολλοῖς ἐνδέχεσθαί
10 μοι δοκεῖ τῶν ἰδίᾳ τι συμφερόντων διοικουμένοις, τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἀμελῆσαι· ὑμῖν δὲ, οὐδὲ ἀδικουμένοις, παρὰ τῶν ἀδικούντων καλόν ἐστι λαβεῖν ταύτην τὴν δίκην, ἐᾶσαί τινας αὐτῶν ὑπὸ τῷ βαρβάρῳ γενέσθαι. ὅτε δὴ οὕτω ταῦτ' ἔχει, σκεπτέον ἐστὶν, ὅπως μήθ' ἡμεῖς
11 ἐν τῷ πολέμῳ γενησόμεθα ἐξ ἴσου, μήτ' ἐκεῖνος ὃν ἡμεῖς ἐπιβουλεύειν ἡγούμεθα τοῖς Ἕλλησι, τὸ τοῦ φίλος αὐτοῖς δοκεῖν εἶναι, πίστιν λήψεται. πῶς οὖν ταῦτα ἔσται; ἂν ἡ μὲν δύναμις τῆς πόλεως ἐξητασμένη, καὶ παρεσκευασμένη πᾶσιν ᾖ φανερὰ, φαίνηται δὲ δίκαια φρονεῖν ἐπὶ
12 ταύτῃ τῇ προαιρέσει. τοῖς δὲ θρασυνομένοις καὶ σφόδρα ἑτοίμως πολεμεῖν κελεύουσιν, ἐκεῖνο λέγω, ὅτι οὐκ ἔστι χαλεπὸν, οὔθ' ὅταν βουλεύεσθαι δέῃ, δόξαι ἀνδρείας λαβεῖν, οὔθ' ὅταν κίνδυνός τις ἐγγὺς ᾖ, δεινὸν εἰπεῖν φανῆναι· ἀλλ' ἐκεῖνο καὶ χαλεπὸν καὶ προσῆκον, ἐπὶ μὲν τῶν
13 κινδύνων, τὴν ἀνδρείαν ἐπιδείκνυσθαι· ἐν δὲ τῷ συμβουλεύειν, φρονιμώτερα τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἔχειν. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω, τὸν μὲν πόλεμον τὸν πρὸς βασιλέα, χαλεπὸν τῇ πόλει· τὸν δ' ἀγῶνα τὸν ἐκ τοῦ πολέμου, ῥᾴδιον ἂν συμβαίνειν. διὰ τί; ὅτι, τοὺς μὲν πολέμους
14 ἅπαντας, ἀναγκαίως ἡγοῦμαι τριήρων καὶ χρημάτων καὶ τόπων δεῖσθαι. ταῦτα δὲ πάντα, ἀφθονώτερα ἐκεῖνον

πάντως. α. — α. — μήποτ' ἐναργὴς γένοιτο. β. μήποτε. α. — συμμαχῆσαι. α. — ἔχειν. α. — προαπεχθησόμεθα. — α. ε. — ἂν. α. — ἀσχολίαν. χ. β. ε. — ἴσην. α. — πρὸς τὸν. α. χ. β. — α. — α. χρῆ. β. — ἴσου. α. — ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αἱρούμενοι. β. ε. — α. — α. — α. ἀναγκαίως. χ. β.

[illegible]

ἔχοντα ἡμῶν εὑρίσκω· τοὺς δὲ ἀγῶνας, οὐδενὸς ἧττον τῶν ἄλλων ὁρῶ δεομένους, ὡς ἀγαθῶν ἀνδρῶν· τούτοις δὲ ἡμῖν καὶ τοῖς μεθ' ἡμῶν κινδυνεύουσι, πλείους ὑπὲρ χιλίων νομίζω. τὸν μὲν δὴ πόλεμον, διὰ ταῦτα πράγματα μηδ' ἐξ ἑνὸς τρόπου προτέρους ἀνελέσθαι· ἐπὶ δὲ τὸν ἀγῶνα, ὀρθῶς φημὶ παρεσκευασμένους ὑπάρχειν χρῆναι. εἰ μὲν οὖν ἕτερος ἦν τις τρόπος δυνάμεως, ᾧ τοὺς βαρβάρους οἷόν τε ἦν ἀμύνασθαι· ἕτερος δέ τις, ᾧ τοὺς Ἕλληνας, εἰκότως ἂν ἴσως φανεροὶ πρὸς ἐκεῖνον ἐγιγνόμεθα ἀντιπαρατεταγμένοι· ἐπεὶ δὲ πάσης παρασκευῆς εἷς ὁ αὐτὸς τρόπος, καὶ δεῖ ταὐτὰ εἶναι κεφάλαια τῆς δυνάμεως, τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνασθαι δύνασθαι, τοῖς οὖσι συμμάχοις βοηθεῖν, τὰ ὑπάρχοντ' ἀγαθὰ σῴζειν, τί τοὺς ὁμολογουμένους ἐχθροὺς ἔχοντες ἑτέρους ζητοῦμεν; ἀλλ' οὐ παρασκευαζόμεθα μὲν πρὸς τούτους, ἀμυνούμεθα δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ἀδικεῖν ἡμᾶς ἐπιχειρῇ; καὶ νῦν μὲν καλεῖτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς τοὺς Ἕλληνας· ἐὰν δὲ ἃ κελεύσετε οὗτοι μὴ ποιῶσιν, οὐχ ἡδέως ἐνίων ὑμῖν ἐχόντων, πῶς χρὴ προσδοκᾶν ἵνα ὑπακούσεσθαι; ὅτι νὴ Δία ἀκούσονται παρ' ἡμῶν, ὅτι ἐπιβουλεύει βασιλεὺς αὐτοῖς; αὐτοὺς δ' οὐ προορᾶν; ὦ πρὸς τοῦ Διὸς οἴεσθε τοῦτο; ἐγὼ μὲν γὰρ οἴομαι. ἀλλ' οὔπω μείζων οὗτος ἔσθ' ὁ φόβος, τῆς πρὸς ὑμᾶς, καὶ πρὸς ἀλλήλους ἐνίοις διαφορᾶς. οὐδὲν οὖν ἀλλ' ἢ ῥαψῳδήσουσιν οἱ περιιόντες. ἔτι δὲ ἂν ἄρα ἃ νῦν οἰόμεθα ὑμεῖς πράξητε, οὐδεὶς δήπου τῶν ἁπάντων Ἑλλήνων τηλικοῦτον ἐφ' ἑαυτῷ φρονεῖ, ὅστις ὁρῶν ὑμῶν, χιλίους μὲν ἱππέας, ὁπλίτας δ', ὅσους ἂν θέλῃ τις, ναῦς δὲ τριακοσίας, οὐχ ἥξει καὶ δεήσεται, μετὰ τούτων ἀσφαλέστατ' ἂν ἡγούμενος σωθῆναι. οὐκοῦν ἐκ μὲν τοῦ καλεῖν ἤδη, τὸ δεῖσθαι, κἂν μὴ τύχητε, ἀφαμαρτεῖν· ἐκ δὲ τοῦ μετὰ τοῦ παρασκευάσασθαι, τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἐπισχεῖν, δεομένους σῴζειν καὶ εὖ εἰδέναι πάντας ἥξοντας ἔστιν. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτά τε καὶ τὰ τοια-

[illegible]

21 πλήσια τούτοις λογιζόμενος, λόγον μὲν οὐδένα εὑρὼν θρασὺν οὐδὲ μάταιον ἔχοντα μῆκος εὗρον· τὴν μέντοι παρασκευὴν ὅπως ὡς ἄριστα καὶ τάχιστα γενήσεται, πάνυ πολλὰ πράγματα ἔσχον σκοπῶν. οἶμαι δὴ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτήν, ἂν ἀρέσκῃ, ψηφίσασθαι.

22 ἔστι τοίνυν, πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ μέγιστον, οὕτω διακεῖσθαι τὰς γνώμας ὑμῶν, ὡς ἕκαστον ἑκόντα προθύμως ὅ, τι ἂν δέῃ ποιήσοντα. ὁρᾶτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὅσα μὲν πώποθ' ἅπαντες ὑμεῖς ἐβουλήθητε, καὶ μετὰ ταῦτα τὸ πράττειν

23 αὐτὸς ἕκαστος ἑαυτῷ προσήκειν ἡγήσατο, οὐδὲν πώποθ' ὑμᾶς ἐξέφυγεν. ὅσα δὲ ἐβουλήθητε μέν, μετὰ ταῦτα δὲ ἀπεβλέψατε πρὸς ἀλλήλους, ὡς αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐ ποιήσων, τὸν δὲ πλησίον πράξοντα, οὐδὲν πώποτε ὑμῖν ἐγένετο. ἐχόντων δὲ ὑμῶν οὕτω καὶ προξυνομένων,

24 τοὺς διακοσίους καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαί φημι χρῆναι καὶ ποιῆσαι δισχιλίους, ὀκτακοσίους αὐτοῖς προσνείμαντας· ἐὰν γὰρ τοῦτ' ἀποδείξητε τὸ πλῆθος, ἡγοῦμαι τῶν ἐπικλήρων, καὶ τῶν ὀρφανῶν, καὶ τῶν κληρουχικῶν, καὶ τῶν κοινωνικῶν, καὶ εἴ τις ἀδύνατος, ἀφαιρεθέντων, ἔσε-

25 σθαι χίλια καὶ διακόσια ταῦτα ὑμῖν σώματα. ἐκ τούτων τούτων οἶμαι δεῖν ποιῆσαι συμμορίας εἴκοσιν, ὥσπερ νῦν εἰσίν, ἑξήκοντα σώματα ἐχούσας ἑκάστην. τούτων δὲ τῶν συμμοριῶν ἑκάστην διελεῖν κελεύω πέντε μέρη κατὰ δώδεκα ἄνδρας, ἀντανα-πληροῦντας πρὸς τὸν εὐ-

26 πορώτατον ἀεὶ τοὺς ἀπορωτάτους. καὶ τὰ μὲν σώματα, οὕτω φημὶ δεῖν συντετάχθαι. δι' ὃ δέ, εἴσεσθε, ἐπειδὰν ὅλον τὸν τρόπον τῆς συντάξεως ἀκούσητε. τὰς δὲ τριήρεις, πῶς; τὸν ἅπαντα ἀριθμὸν κελεύω τριακοσίας ἀποδείξαντας, κατὰ τὴν πεντεκαιδεκαναίαν εἴκοσι ποιῆσαι

27 μέρη· τῶν πρώτων ἑκατόν, πέντε· καὶ τῶν δευτέρων ἑκατόν, πέντε· καὶ τῶν τρίτων ἑκατόν, πέντε, ἑκάστῳ μέρει διδόντας. εἶτα συγκληρῶσαι συμμορίᾳ σωμάτων ἑκάστῃ, τὸ πεντεκαιδεκαναίαν· τὴν δὲ συμμορίαν ἑκάστῳ τῶν μερῶν σφῶν αὐτῶν, τρεῖς ἀποδοῦναι τριήρεις. ἐπειδὰν δὲ

28 ταῦτα οὕτως ἔχοντα ὑπάρχῃ, κελεύω, ἐπειδὴ τὸ τίμημά ἐστι τὸ τῆς χώρας ἑξακισχιλίων ταλάντων, ἵν' ὑμῖν καὶ τὰ χρήματα ᾖ συντεταγμένα, διελεῖν τοῦτο καὶ ποιῆσαι καθ' ἑξήκοντα τάλαντα, ἑκατὸν μέρη· εἶτα πέντε ἑξηκοντα-ταλαντίας εἰς ἑκάστην τῶν μεγάλων τῶν εἴκοσι συμμο-

29 ριῶν ἐπικληρῶσαι, τὴν δὲ συμμορίαν ἑκάστῳ τῶν μερῶν, μίαν ἑξηκονταταλαντίαν ἀποδοῦναι· ὅπως ἐὰν μὲν

ὑμῖν

πλὴν ἃ τούτοις. τῆς μὲν ἐπιβολῆς τὸ προοίμιον συμπέρασμα τῶν προειρημένων ἔχοντος· ἀρχὴν δὲ τῶν μελλόντων. λέγει δὲ εἰς ταύτην τὴν ἔννοιαν· 21 Οἶμαι δὲ δεῖν ἀκούσαντας ὑμᾶς αὐτήν, ἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, ψηφίσασθαι. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τοῦ προοιμίου, προκατασκευῇ κέχρηται πρὸς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον· ἐπειδὴ γὰρ οὐδὲ χαλεπὰ συμβουλεύσειν, καὶ τοῖς εὐπόροις διὰ τὰς εἰσφοράς, καὶ τοῖς τριηράρχοις διὰ τὴν λειτουργίαν, καὶ θυμὸν πρὸς τὰς πράξεις, καὶ εὔνοιαν πρὸς τὸν λόγον ἑαυτοῦ κατασκευάζει· καὶ ἔστι μὲν ἀρχὴ τῆς 22 προκατασκευῆς, Ἔστι τοίνυν, πρῶτον μὲν τῆς παρασκευῆς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· πέρας δέ, αὐτὸς μὲν ἕκαστος οὐδὲν ποιήσων· τὸν δὲ πλησίον πράξοντα οὐδὲν πώποτε ὑμῖν ἐγένετο· εἰσβάλλει τοίνυν εἰς αὐτὸ τὸ κεφάλαιον ἐκ ταύτης τῆς λέξεως· 23 Ἐχόντων δὲ ὑμῶν οὕτω, καὶ παροξυμμένων τοὺς διακοσίους καὶ χιλίους ἀναπληρῶσαί φημι χρῆναι, καὶ ποιῆσαι δισχιλίους. διαιρεῖ τοίνυν τὸν τῆς παρασκευῆς λόγον, κεφαλαιωδῶς εἰς τρία· πρῶτον μέν, εἰς τοὺς τριηράρχους καὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν, καὶ τὰς τριήρεις· εἶτα καὶ εἰς τὴν οὐσίαν πάντων τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν, ἀφ' ἧς δεῖ τὰ ἀναλώματα γίνεσθαι· τρίτον δέ, εἰς τὸν τόπον καὶ τοὺς νεωσοίκους, οὓς δεῖ κατασκευασθῆναι ταῖς τριήρεσι. διαιρεῖ δὲ τούτων ἕκαστον, ναῦς μόνας, εἰ κουφότερος ἦν ὁ πόλεμος, καὶ τὰς τριήρεις παρεχόντων δυοκαίδεκα ἄνδρες· δωδεκάκις γὰρ ἑκατόν, χίλια καὶ διακόσια. εἰ δὲ ὀλίγῳ βαρύτερος ὁ πόλεμος γένοιτο, καὶ μείζονος ἔχοι παρασκευῆς ἥκοι ὁ βασιλεύς, διακοσίας παρεχόντων τριήρεις οἱ χίλιοι καὶ διακόσιοι τριήραρχοι, ὡς παρέχειν ἓξ ἄνδρας τὴν τριήρη· καὶ ἀπομένει ἀνάγκη βαρύτερον τὸ λειτούργημα· εἰ δὲ πολλῆς πλείστης παρασκευῆς τῇ πόλει γένοιτο χρεία, καὶ βασιλεὺς ἔλθοι πλείονι ῥώμῃ παρεσκευασμένος, τοὺς τέσσαρας ἄνδρας παρέχειν δεῖ φησὶ μίαν ναῦν· τετράκις γὰρ τριακόσια, χίλια καὶ διακόσια· τούτους δὲ τριηράρχους, παρέχοντας τῇ πόλει τριήρη μίαν τοὺς τέσσαρας. καὶ ὁ μὲν λόγος ὁ περὶ τῶν τριηράρχων καὶ τῶν νεῶν, οὗτός ἐστι. τὴν δὲ οὐσίαν τῶν χιλίων διακοσίων τριηράρχων φησὶ τετιμῆσθαι ταλάντων ἑξακισχιλίων. τὰ τοίνυν ἑξακισχίλια τάλαντα διαιρεῖ εἰς ἑκατὸν

Ἔστι τοίνυν) Ἀρχὴ τῆς προκατασκευῆς.

Ἐχόντων) Εἰσβολὴ τοῦ κεφαλαίου.

Ἐπικλήρων) Ἐπίκληροι οἱ ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ ὅλῃ καταλειφθεῖσαι, καὶ μήπω ἐκδοθεῖσαι.

Κληρουχικῶν) Τῶν γεωργῶν.

Κοινωνικῶν) Τῶν δημίων.

°καὶ. α. °εἰς. °δώδεκα α.

°β. α. °ψηφίζεσθαι. κ. β. °α. °ὑμᾶς. α. °α. °α. β. °α. °αὐτῷ. α. °πράξοντα. α. °παροξυμμένων. α. °ὀρφανικῶν. α. °β. °ε. α. °ἀπόρους α. °ταῦτα. α. °β. °ἀποδιδόναι. α. °ἑκάστῃ. α. °α. α.

ὑμῖν ἑκατὸν δέῃ τριήρων, τὴν μὲν δαπάνην, ἑξήκοντα τάλαντα συντελῇ· τριήραρχοι δ' ὦσι δώδεκα. ἐὰν δὲ δέῃ διακοσίων, τριάκοντα μὲν ἦ τάλαντα, τὴν δαπάνην συντελοῦντα, ἓξ δὲ σώματα τριηραρχοῦντα. ἐὰν δὲ τριακοσίων, εἴκοσι μὲν ἦ τάλαντα τὴν δαπάνην διαλύοντα, τέτταρα δὲ σώματα τριηραρχοῦντα. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ νῦν ὀφειλόμενα τὴν σκευὴν ἐπὶ τὰς τριήρεις τιμησαμένους, ἅπαντα ἐκ τοῦ διαγράμματος νεῖμαι κελεύω, μέρη εἴκοσιν. 31 ἔπειτα ταῖς μεγάλαις ἐπικληρῶσαι συμμορίαις μέρος ἓν ἑκάστῃ· τὴν δὲ συμμορίαν ἑκάστην, διανεῖμαι τοῖς ἑαυτῆς μερῶν ἑκάστῳ ὃ ἴσον· τοὺς δὲ δώδεκα τοὺς ἐν ἑκάστῳ τῷ μέρει ταῦτ' εἰσπράξαι, τὰς τριήρεις ἃς ἂν ἕκαστοι λάχωσι παρεσκευασμένας, παρέχειν, τὴν μὲν δαπάνην, καὶ τὰ σκάφη, καὶ τοὺς τριηράρχους, καὶ τὴν τῆς σκευῆς εἴσπραξιν· οὕτως ἂν ἀεὶ αὐτοὶ ἡγούμενοι καὶ πειθόμενοι, καὶ παρασκευασθεῖεν. πληρώσεις δὲ καὶ σαφὴς ὅπως ἔσται καὶ ῥᾳδία μετὰ ταῦτα λέγω. φημὶ τοὺς στρατηγοὺς δεῖν διανεῖμαι τόπους δέκα τῶν νεωρίων, σκεψαμένους ὅπως ὡς ἐγγύτατα ἀλλήλων κατὰ τριάκοντα ὦσι νεώσοικοι. ἐπειδὰν δὲ τοῦτο ποιήσωσι, δύο συμμορίας καὶ τριάκοντα τριήρεις, τούτων ἑκάστῳ προσνεῖμαι τῶν τόπων. εἶτ' ἐπικληρῶσαι τὰς φυλάς· τὸν δὲ τριήραρχον ἕκαστον κατὰ τὸ ἕκαστον νεώριον, ἵν' ὦσι συμμορίαι δύο, τριήρεις τριάκοντα, φυλὴ μία. ὃν δ' ἂν ἡ φυλὴ τόπον λάχῃ, διελεῖν τρία, καὶ τὰς ναῦς ὡσαύτως. εἶτ' ἐπικληρῶσαι τὰς τριττῦς, ὅπως ἄν, τῶν μὲν ὅλων νεωρίων ἐν ἑκάστης μέρος ᾖ τῆς φυλῆς, τοῦ δὲ μέρους ἑκάστου τὸ τρίτον μέρος, ἡ τριττὺς ἔχῃ. εἰδῆτε δέ, ἄν τι δέῃ, πρῶτον μὲν τὴν φυλήν, ὅπου τέτακται, μετὰ ταῦτα δὲ τὴν τριττύν· εἶτα τριήραρχοι τίνες, καὶ τριήρεις πόσαι. καὶ τριάκοντα μὲν ἡ φυλή, δέκα δὲ ἡ τριττὺς ἑκάστη τριήρεις ἔχῃ. ἐὰν γὰρ τοῦθ' οὕτως εἰς ὁδὸν καταστῇ, εἰ καί τι παραλείπομεν νῦν· πάντα γὰρ ἀκριβῶς πως εὑρεῖν οὐ ῥᾴδιον· αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἑαυτῷ εὑρήσει· καὶ μία σύνταξις καὶ πᾶσιν τῶν νεῶν καὶ μέρει ἔσται. περὶ δὲ χρημάτων καὶ πόρου φανερῶς, ἤδη παράδοξον μὲν οἶδα λόγον ὅτι μέλλω λέγειν, ὅμως δ' εἰρήσεται· πιστεύω γάρ, ἐάν τις ὀρθῶς σκοπῇ, μόνος τἀληθῆ καὶ τὰ γενησόμενα εἰρηκὼς φανήσεσθαι. ἐγὼ φημὶ χρῆναι μὴ λέγειν νῦν περὶ χρημάτων· ἔστι γὰρ πόρος, ἂν δέῃ, μέγας καὶ καλὸς καὶ δίκαιος, ὅν, ἐὰν μὲν ἤδη ζητῶμεν, οὐδ' εἰς τότε ὑπάρχειν ἡγησόμεθα ἡμῖν· οὕτω πολὺ τοῦ ποιεῖσθαι νῦν ἀποστησόμεθα. ἐὰν δὲ ἐῶμεν, ἔσται. τίς οὖν ἐστιν οὗτος ὁ νῦν μὲν οὐκ ὤν, ὑπάρξων δὲ τότε; αἰνίγματι γὰρ ὅμοιον τοῦτό γε. ἐγὼ φράσω. ὁρᾶτε τὴν πόλιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πᾶσαν ταυτηνί; ἐν ταύτῃ χρήματα ἔνεστιν ὀλίγου δέω, πρὸς ἁπάσας τὰς

μέρη, καὶ τὰ ἑξήκοντα τάλαντα. ἑξηκοντάκις γὰρ ἑκατόν, ἑξακισχίλια. ἵνα, ἐὰν μὲν κουφότερος γένηται, δύνωνται τριηραρχεῖν δώδεκα εἰς μίαν ναῦν, [illegible] ταλάντων ἑξήκοντα. εἰ δὲ βαρύτερος ὀλίγοι γένωνται, τριηραρχῶσι τῆς συμμορίας τέσσαρες ἄνδρες τῆς μιᾶς νεώς, [illegible] ταλάντων εἴκοσι. καὶ ὁ μὲν περὶ τῶν τριηράρχων, καὶ τῆς οὐσίας αὐτῶν, καὶ τριήρων λόγος, ἐνταῦθα τὸ πέρας εἴληφε. [illegible] δέκα τῶν Ἀθηναίων εἰσὶ φυλαί· τριήρεις [illegible] τριάκοντα ἑκάστῃ [illegible] φυλῇ· δεκάκις γὰρ τριάκοντα, τριακόσια. διαιρεῖ δὲ τὰς τριάκοντα ταύτας τριήρεις, [illegible] τρίχα κατὰ δέκα· καὶ τὴν φυλὴν εἰς μέρη τρία· καὶ ἀξιοῖ τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς, τουτέστι τὴν τριττύν, [illegible] τὰς δέκα τριήρεις εἰς τὰς τοῦ πολέμου χρείας. [illegible] τριάκοντα νεωσοίκους κατὰ φυλὴν ἑκάστην κατασκευασθῆναι ἐν τῷ Πειραιεῖ, ὡς δύνασθαι τὴν μίαν ναῦν ἐν ἑκάστῳ νεωσοίκῳ [illegible]. [illegible] περὶ τοῦ τρίτου μέρους τῆς παρασκευῆς· τοῦτο δέ ἐστιν ἡ εἰσφορά. [illegible] καὶ ἀξιοῖ μὴ χρηματίζειν περὶ τούτου μηδέν, ἕως ἂν [illegible] ὁ βασιλέως πόλεμος· μὴ γὰρ συμφέρειν νῦν ζητεῖν, ἵνα [illegible] ταῦτα μὲν οὖν ἐστιν ἃ περὶ τῆς δυνάμεως τῆς πόλεως διέλεξε. [illegible]

ἔφασαν, ἀξιῶν μὲν τῷ ζητεῖν, εἰς δὲ τὸν μέλλοντα χρόνον ἀφεῖσθαι τὸ δεῖ τούτων ἐπιχειρεῖν· τότε γὰρ ἐπιθέσθαι τὸν πόρον, ἐπειδὰν ἥκῃ βασιλεύς. εἶτα ἐπὶ τὸ εἰς τὸ ἐπιχείρημα ἐπὶ τούτοις, ὅτι εἰ ταύτην τὴν δύναμιν παρασκευασόμεθα, μᾶλλον αὐτὸν ἀμυνούμεθα, ἢ οἱ πατέρες· διότι, ἡμεῖς μὲν τῶν κεκτήμεθα τριακοσίας τριήρεις μόνοι· οἱ δὲ τριακοσίας, διὰ κοινῆς πάντες οἱ Ἕλληνες· πεπλήρωκε τὸν λόγον πάντα τὸν περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς πόλεως. ἐν τούτῳ δὲ τὴν ἐργασίαν τοῦ κεφαλαίου δίδωσι, οὐ μόνον τὸ δυνατὸν ἐξετάζει τῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ τὸ αἰτιώμενον.

μεταβαίνει τοίνυν ἐπὶ τὸ τοῦ βασιλέως δυνατόν. τοῦτο δὲ κατ' ἀνθυποφορὰν λαμβάνει. Ἀλλὰ χρήματα, φησὶν, ἐπάξεται βασιλεὺς· πολλὰ γὰρ περιβέβληται. τοῦτο τίνος μέρος πρόσωπον αὐτῆς λύσις· δεῖ γὰρ αὐτῷ προσεστῆναι, τίνος ἕνεκα φοβεῖσθαι τὰ βασιλέως χρήματα. πῶς δ' ἡμεῖς ἀμειβόμενοι, ἵνα διὰ πάντα αὐτοῦ πρὸς τὴν λύσιν γένηται. λύει τοίνυν αὐτὴν ἐκ συγκρίσεως εἰπών, Τὸ μὲν ἐκείνου ῥᾳδίως ἀναλωθήσεσθαι, καὶ μεταμελήσειν ἐπικουρίαν· ἀδύνατον δὲ, ἐκ τῆς χώρας κατὰ μέρος λαμβάνοντας, μηδέποτε τὴν ἀναλωμένην ἀπορήσειν· καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ μέγιστον, τὸ κρατοῦντας τῆς οἰκείας χώρας, καὶ τὰς ἀφορμὰς ἐκ ταύτης λαμβάνοντας αὐτοὺς πολεμεῖν. ὑπὲρ δὲ οὗ ἐπιθεῖναι ἔλαβεν, ἀνέλυσεν τῷ παραδείγματι· μᾶλλον γὰρ μέρος οὐσίας ἔλαβε τῆς περὶ αὐτῆς. Ἀλλὰ δίος μὲν πολὺ μισθοφορικὸν ἐκ τῶν ἐπιτηδείων χρήματα ἔχων βασιλεύς, πολλοὺς μισθοφόρους ἐλπίζει ἀθροίσειν. διχῇ δὲ ταύτην διαιρεῖ· τὸ μὲν πρότερον μέρος ἔλυσεν, ὡς ἤδη δέδειχα. (πρότερον. α.)

ἄλλας εἰπεῖν πόλεις. τοῦτο δ' οἱ κεκινημένοι τοιοῦτον ἔχουσι τὸν νοῦν, ὥστ' εἰ πάντες οἱ ἐνταυθοῖ λέγοντες φοβοῖεν, ὡς ἥξει βασιλεύς, ὡς πάρεστιν, ὡς οὐχ οἷόν τε ταῦτ' ἄλλως ἔχειν, καὶ μετὰ τῶν λεγόντων ἴσοι τὸ πλῆθος τούτοις χρησμῳδεῖεν, οὐ μόνον οὐκ ἂν εἰσενέγκαιμεν, ἀλλ' οὐδ' ἂν δείξαιμεν, οὐδ' ἂν ὁμολογήσαιμεν κεκτῆσθαι. εἰ μέντοι τὰ νῦν διὰ τὸν λόγον φοβερὰ, ἔργῳ περαινόμενα αἴσθοιντο, οὐδεὶς οὕτως ἠλίθιός ἐστιν, ὅστις οὐχ ἱκανὸν δοίη, καὶ προέμενος εἰσενέγκοι. τίς γὰρ αἱρήσεται μᾶλλον αὐτὸς, καὶ τὰ 40 ὄντα πάντ' ἀπολωλέναι, ἢ μέρος τῶν ὄντων ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν λοιπῶν προεισενεγκεῖν; χρήματα μὲν δή φημι εἶναι τότε, ἂν ὡς ἀληθῶς δέῃ· πρότερον δὲ, οὐδὲ μηδὲ ζητεῖν πραγματεύεσθαι. ὅσα γὰρ νυνὶ πορίσαισθ' ἂν, εἰ πορίζειν οἴεσθε, πλείων ἐστὶ γέλως τοῦ μηδενός. φέρε γάρ, ἑ- 41 κατοστήν τις εἰσφέρειν ἐρεῖ, οὐκοῦν ἑξήκοντα τάλαντα ἐρεῖ. ἀλλὰ πεντηκοστήν τις ἐρεῖ. τὸ διπλοῦν· οὐκοῦν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι. καὶ τί τοῦτ' ἐστὶ πρὸς διακοσίας καὶ χιλίας καμήλους, ἃς βασιλεῖ τὰ χρήματ' ἄγειν φασὶν οὗτοι. ἀλλὰ θῶ, βούλεσθε, δωδεκάτην ἡμᾶς εἰσοίσειν, πεντακόσια τά- 42 λαντα; ἀλλ' οὔτ' ἂν ἀνάσχοισθε, οὔτ' ἂν εἰ καταθεῖτε, ἄξια τοῦ πολέμου τὰ χρήματα. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς τἄλλα παρεσκευάσασθαι· τὰ δὲ χρήματα, νῦν μὲν ἐᾶν τοὺς κεκτημένους ἔχειν· οὐδαμοῦ γὰρ ἂν ἐν καλλίονι σῴζοιτο τῇ πόλει. ἐὰν δέ ποθ' ὁ καιρὸς ἐκεῖνος ἔλθοι, τότε ἑκόντων εἰσφε- 43 ρόντων αὐτῶν, λαμβάνειν. ταῦτα δὲ καὶ δυνατά ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ πράττειν καλά, καὶ συμφέροντα· καὶ βασιλεῖ περὶ ὑμῶν ἐπιτήδεια ἀπαγγελθῆναι, καὶ φόβος οὐκ ὀλίγος γένοιτ' ἂν ἐκείνῳ διὰ τούτων. εἰδὼς μέν γε τριακοσίαις τριήρεσιν, ὧν ἑκατὸν παρεσχόμεθ' ἡμεῖς, τοὺς 44 προγόνους αὐτοῦ χιλίας ἀπολέσαντας ναῦς. ἀκούσεται δὲ, τριακοσίας αὐτοὺς ὑμᾶς παρεσκευασμένους τριήρεις· ὥστε μὴ κομιδῇ, μηδ' εἰ πάνυ μαίνοιτο, νομίσαι ῥᾴδιον εἶναι, τὴν ἡμετέραν πόλιν ἐχθρὰν ποιήσασθαι. ἀλλὰ μὴν, εἴγε ἐπὶ χρήμασιν αὐτῷ μέγα ἐπέρχεται φρονεῖν, καὶ ταύτην ἀσθενεστέραν ἀ- 45 φορμὴν τῆς ὑμετέρας εὑρήσει. ὁ μέν γε χρυσίον, ὥς φασιν, ἄγει. τοῦτο δ' ἂν διαδῷ, ζητήσει· καὶ γὰρ τὰς κρήνας, καὶ τὰ φρέατα ἐπιλιπεῖν πέφυκεν, ἐάν τις ἀπ' αὐτῶν ἀθρόα καὶ πολλὰ λαμβάνῃ. ἡμῖν δὲ τὸ τῆς χώρας τίμημα ὑπάρχει, ἀφορμὴν ἑξακισχίλια τάλαντα ἀκούσεται· ὑπὲρ ἧς, ὡς μὲν τοὺς ἐπιόντας ἐκείνων ἀμυνούμεθα, οἱ ἐν Μαρα- 46 θῶνι τῶν προγόνων αὐτοῦ μάλιστ' ἂν εἰδεῖεν. ἕως δ' ἂν κρατῶμεν, οὐκ ἔνι δήπου χρήματα ἡμᾶς ἐπιλιπεῖν. καὶ μὴν οὐδ' ὅ τινες δεδίασι, μὴ ξενικὸν πολὺ συστήσηται χρήματα ἔχων, ἀληθὲς εἶναί μοι δοκεῖ. ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι, ἐπὶ μὲν Αἴγυπτον, καὶ Ὀρόντην, καὶ τινας τῶν ἄλλων βαρβάρων, πολλοὺς ἂν ἐθελῆσαι τῶν Ἑλλήνων μισθοφορεῖν παρ' ἐκεί- 47 νῳ, οὐχ ἵνα ἐκεῖνος ἕλῃ τινὰ τούτων, ἀλλ' ἵν' εὐπορήσαντες τινὰ ἕκαστος αὐτῶν κτήσηται, ἀπαλλα-

α. β. α. φοβοῖεν. α. ἴσοι. β. εἰσενέγκαι. β. αὐτοῦ. β. αὐτοῦ. α. α. εἰσενεγκεῖν. α. χ. β. α. ἄν. β. τινὰ. β. νῦν. β. ὑμᾶς. α. α. καταθεῖτε. β. καταθεῖ- σθε. α. ἡμᾶς. χ. β. α. ὑμῶν. α. α. ἡμᾶς. α. α. νῦν. α. α. α. α. εἰ καὶ πάνυ. α. π. β. αἰχμὴν αἱ. α. ἐπιλείπειν. α. α. ἑξακισχί- λια. χ. β. α. ὀρρόντας. α. εἰρ. α. β. μισθοφορῆ- σαι. χ. β. α. α. αὐτοῦ. α.

ἀπαλλα-

ἀπαλλαγὴ τῆς ὑπαρχούσης πενίας· ἐπὶ δὲ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἐκεῖνα οὐδέποτ' ἂν ἐλθεῖν ἡγοῦμαι. πῇ γὰρ αὐτὸς τρέψεται μετὰ ταῦτα εἰς Φρυγίαν ἐλθών; δουλεύσει· οὐ γὰρ ὑπὲρ ἄλλου τινός ἐστιν ὁ πρὸς τὸν βάρβαρον πόλεμος, ἢ περὶ χώρας, καὶ βίου, καὶ ἐθῶν, καὶ ἐλευθερίας, καὶ πάντων τῶν τοιούτων. τίς οὖν οὕτως ἐστὶ δυστυχής, ὅστις ἑαυτόν, γονέας, τάφους, πατρίδα, ἕνεκα κέρδους βραχέος προέσθαι βουλήσεται; ἐγὼ μὲν οὐδένα οἶμαι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνῳ συμφέρει, ξένους κρατῆσαι τῶν Ἑλλήνων· οἱ γὰρ ἡμῶν κρατήσαντες, ἐκείνου γε πάλαι κρείττους εἰσί. βούλεται δ' ἐκεῖνος οὐχ ἡμᾶς ἀνελὼν ἑτέροις ὑποχειρίους εἶναι, ἀλλὰ μάλιστα μὲν πάντων, εἰ δὲ μή γε, τῶν ὑπαρχόντων δούλων ἑαυτῷ τὴν ἀρχήν. εἰ τοίνυν τις οἴεται Θηβαίους ἔσεσθαι μετ' ἐκείνου, ἔστι μὲν χαλεπὸς πρὸς ὑμᾶς ὁ περὶ τούτων λόγος· διὰ γὰρ τὸ μισεῖν αὐτούς, οὐδ' ἂν ἀληθὲς ἡδέως, οὐδ' ἂν ἀγαθόν τι περὶ αὐτῶν ἀκούσαιτε. ὅμως δὲ δεῖ τοὺς περὶ πραγμάτων μεγάλων σκοποῦντας, μηδένα συμφέροντα λογισμὸν παραλείπειν διὰ μηδεμίαν πρόφασιν. ἐγὼ τοίνυν οἶμαι τοσοῦτον ἀπέχειν Θηβαίους τοῦ μετ' ἐκείνου ποτ' ἂν ἐλθεῖν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, ὥστε πολλῶν ἂν χρημάτων, εἰ ἔχοιεν, δοῦναι, παρ' ἃ ἔτι ἐλέσθαι γενέσθαι τινὰ αὖθις καιρόν, δι' οὗ τὰς προτέρας ἀναλύσονται πρὸς τοὺς Ἕλληνας ἁμαρτίας. εἰ δ' ἄρα πάντα πάσι τις οὕτως οἴεται φύσει δυστυχεῖς Θηβαίους εἶναι, ἐκεῖνό γε δήπου πάντες ἐπίστασθε, ὅτι Θηβαίων τὰ ἐκείνου φρονούντων, ἀνάγκη τοὺς τούτων ἐχθροὺς τὰ τῶν Ἑλλήνων φρονεῖν. ἡγοῦμαι τοίνυν ἐγὼ ταύτην τὴν τάξιν δικαίας, καὶ τοὺς μετ' αὐτῆς ὄντας, τῶν προδοτῶν κρείττους καὶ τοῦ βαρβάρου ἔσεσθαι πρὸς ἅπαντας. ὥστ' οὔτε φοβεῖσθαί φημι δεῖν πέρα τοῦ μετρίου, οὔθ' ὑπαχθῆναι προτέρους ἐκφέρειν τὸν πόλεμον. μὴν οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδένα ἂν εἰκότως Ἑλλήνων φοβηθῆναι τὸν πόλεμον τοῦτον ὁρῶ. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν αὐτῶν, ὅτι ἕως μὲν ἐκεῖνον κοινὸν ἐχθρὸν ὑπειληφότες ὡμονόουν ἀλλήλοις, πολλῶν ἀγαθῶν ἦσαν κύριοι· ἐπειδὴ δὲ φίλον αὐτὸν νομίσαντες αὐτοῖς ὑπάρχειν, περὶ τῶν πρὸς αὑτοὺς διηνέχθησαν διαφορῶν, ὅσα οὐδὲ καταρώμενος εὕροι τις αὐτοῖς, τοσαῦτα πεπόνθασι κακά. εἶτ' ὃν ἡ τύχη καὶ τὸ δαιμόνιον, φίλον μὲν ἀλυσιτελῆ, συμφέροντα δ' ἐχθρὸν ἐμφανίζει, τοῦτον ἡμεῖς φοβώμεθα; μηδαμῶς· ἀλλὰ μὴ ἀδικῶμεν ἡμεῖς αὐτῶν ἕνεκα καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ταραχῆς καὶ ἀπιστίας. ἐπεὶ εἴ γε ὁμοθυμαδὸν ἦν μετὰ πάντων ἐπιθέσθαι μόνῳ, οὐδ' ἀδικεῖν ἂν ὑμᾶς ἔθηκα ἐκεῖνον. ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' οὐχ οὕτως ἔχει, φυλάττεσθαί φημι δεῖν, μὴ πρόφασιν δῶμεν βασιλεῖ τὰ δίκαια ὑπὲρ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ζητεῖν. ἡσυχίαν μὲν γὰρ ἐχόντων ὑμῶν, ὕποπτος ἂν εἴη τοιοῦτό τι πράττων· πόλεμον δὲ ποιησαμένων προτέρων, εἰκότως ἂν δοκοίη διὰ τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν, τοῖς ἄλλοις φίλος εἶναι βούλεσθαι.

48 49 50 51 52 53 54 55 56 57

Marginal variants (left): ἐκεῖνα β. ε. — πῇ. χ. α. ε. — ὑμῶν α. — ἐκείνῳ χ. β. ε. — κρατήσαντες χ. β. — ὑπαρχόντων α. — ὑμᾶς. ε. — μὴ εἶναι α. — ὑμᾶς. ε. — ἐκεῖνοι α. β. ε. — β. — αὐτῶν. ε. — ἀκούσαιτε. α. β. — οἴομαι α. — ἀναλύσονται β. ε. — α. — πῶς α. — ἑαυτοῖς. α. — οὐ λυσιτελῆ. ε. — φοβώμεθα. ε. — μηδὲ α. β. — α. — ἀδικεῖν μὴ ἂν β. — προάγειν. β.

Marginal variants (right): ὑπακούσειν α. — ἐκεῖνον. α. — ἤδη. ε. — δικαίων. — δυνατῷ. — συμφέρει. — ἐκφέρειν. α. — τὸν πόλεμον. α. — Εἶτ' ὃν] Πε εἰδότες.

τὸ δὲ δεύτερον, ὅτι [illegible] ἀρχή. λέγει δὲ μεταληπτικῶς. Εἰ μὲν γὰρ ἑτέροις [illegible] βασιλεύς, ὑπακοῦσαι ἂν τοὺς τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρους· εἰ δ' ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, οὐχ ὑπακοῦσαι. εἶτα ἑτέραν μετάληψιν ἀπὸ τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης, ὅτι οὐδὲ ἐκείνῳ συμφέρει διὰ τὸ ξένους κρατῆσαι· [illegible] γὰρ αὐτοὺς καταφρονεῖν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως. τρίτην [illegible] ἔλαβεν ἐκ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως [illegible] εἰ [illegible] αὐτὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐλθεῖν. ἔστιν οὖν ἡ τρίτη, Ἀλλὰ δέος μὴ Θηβαῖοι [illegible] τοῦ βασιλέως ἐλθόντες, τῆς ἐκείνου γένωνται γνώμης· [illegible] ἐνστάσει, [illegible] μὴ ἂν ἐθελῆσαι Θηβαίους μετ' ἐκείνου [illegible]. Ἀλλὰ μᾶλλον ἂν δέξασθαι τοῖς θεοῖς καιρὸν γενέσθαι [illegible] ὑπὲρ ὧν πρότερον ἥμαρτον, [illegible] τὰς προτέρας αἰτίας καὶ δευτέρας διαβολάς [illegible]· εἰ δὲ καὶ Θηβαῖοι μετ' ἐκείνου γένοιντο, ἀλλ' οὖν γε οἱ τῶν Θηβαίων ἐχθροὶ μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἔσονται. [illegible] τῷ δικαίῳ, καὶ τῷ συμφέροντι, καὶ τῷ δυνατῷ· δικαίῳ μέν, [illegible] προδότας κατηγορεῖ· δυνατῷ δέ, ὅτι [illegible] τῶν προδοτῶν, Θηβαίους λέγει [illegible]· συμφέροντι δέ, ὅτι οὐ χρὴ προτέρους ὑπαχθῆναι τὸν πόλεμον ἐκφέρειν· [illegible] τὴν τῶν Ἑλλήνων [illegible]. Ἀλλὰ δέος μὴ [illegible] οἱ Ἕλληνες τοῦ πολέμου ἐπελθόντος βασιλέως, προδῶσι τὴν Ἑλλάδα· [illegible] μεταληπτικῶς, ὅτι, ἕως μὲν αὐτὸν κοινὸν [illegible]

κοινὸν ἐχθρὸν ἐνόμιζον, πολλῶν ἀγαθῶν ἐγένοντο κύριοι· ἀφ᾽ οὗ δὲ φίλον αὐτὸν ᾠήθησαν, πάντα πεπόνθασι τὰ αἴσχιστα. τὸ, Οὐκοῦν οὕτω, καλὸν μὲν αὐτοῖς φαίη τις ἄν, αὐτὴν ἐκ τῆς ἀκολουθίας τὴν αἰτίαν· εἶτα μὴ θεὶς αὐτήν, ἔλυσεν εἰπών, Μὴ νῦν καλῶμεν, ὅτι οὐχ ὑπακούσονται· μὴ νῦν πολεμῶμεν, ὅτι οὐ δυνησόμεθα. εἶτα ἐπισυνῆψε καὶ ἕτερον μέρος τοῦ συμφέροντος. ὅτι, Υπὲρ ἡμῶν. τὸ τὸν βασιλέα ἀπαγγέλλεσθαι πύθοιτο δεῦρο· οὔπω γὰρ ἂν διαλλάξειεν ἀλλήλοις οἱ Ἕλληνες. ἐπὶ τούτοις ἐπήγαγε τοὺς ἐπιλόγους ἀνακεφαλαίωσιν ἔχοντας· πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ δικαίου, ἐν ᾧ τὸ μὴ παραβαίνειν τοὺς ἑαυτοῦ ὅρκους, μὴ συγχεῖν συνθήκας [προτέρας.] προτέρους, περὶ τοῦ δεῖν ἀμύνεσθαι βασιλέα [μόνον. α.] κοινῇ ἐπιόντα· ἀλλὰ μὴ στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν ἐκείνου χώραν, περὶ τῆς παρασκευῆς, ὅπως ἂν εὐπορίας γένοιτο ἔργοις, μᾶλλον ἢ λόγοις ἐξετάζειν, ὅπως ἄξια ἔσται τὰ ἔργα τῶν προγονικῶν πράξεων, μὴ τοῖς λόγοις [προσέχειν.] προσέχειν, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις ἀσφαλῶς παρασκευάζεσθαι. αὕτη δὲ ἡ ἔννοια πλεῖστον ἔχει συγγένειαν πρὸς τὴν ἐν προοιμίῳ. ἐπὶ τούτοις καταστρέφει τὸν λόγον.

μὴ οὖν ἐξελέγξητε, ὡς κακῶς ἔχει τὰ ἡμέτερα, συγκαλοῦντες ὅτε οὐ [πείσονται. α. ε.] πείσονται, καὶ πολεμοῦντες, ὅτε οὐ δυνήσεσθε· ἀλλ᾽ ἔχετε ἡσυχίαν, θαρροῦντες καὶ παρα-
58 σκευαζόμενοι. καὶ βούλεσθε [ἀπαγγέλλεσθαι. α.] ἀπαγγέλλεσθαι [μὲν. α.] περὶ ὑμῶν πρὸς βασιλέα, μὴ μὰ Δία, ὡς [α.] ἀπορεῖ, ἢ φοβοῦνται, ἢ θορυβοῦνται πάντες οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ᾽ ὅτι, εἰ μὴ τοῖς Ἕλλησιν ὁμοίως αἰσχρὸν [ἀλλὰ π. α. ε.] ἦν τὸ ψεύδεσθαι καὶ ἐπιορκεῖν, ὥσπερ ἐκείνῳ καλόν, πά-
59 λαι ἂν ὑμεῖς ἐπ᾽ [αὐτὸν. α.] ἐκεῖνον ἐπορεύεσθε. νῦν δέ, τοῦτο μέν, οὐκ ἂν ποιήσαιτε ὑμῶν ἕνεκα αὐτῶν. εὔχεσθε δὲ πᾶσι τοῖς θεοῖς τὴν αὐτὴν λαβεῖν παράνοιαν ἐκεῖνον, ἥνπερ ποτὲ τοὺς προγόνους αὐτοῦ. καὶ ταῦτ᾽ ἂν ἐπὶ ἣν σκοπῇ αὐτῷ, οὐκ [οὐκ ὀλίγως. χ. β.] ὀλιγώρως ὑμᾶς βουλευομένους εὑρήσει, ἐκ
60 μέν γε τῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ προγόνους πολέμων, εὐδαίμονα τὴν πόλιν καὶ μεγάλην γεγενημένην. ἐκ δὲ τῆς ἡσυχίας, ἣν ἦγε [ἐς τὴν πό. α. β.] πρὸ τούτων, οὐδεμιᾶς τῶν ἄλλων ἡμῶν ἰδεῖν πόλεων τοσοῦτον, ὅσον νῦν [περὶ δ᾽ τῶν Ἑλλήνων. ε.] ἐπαίρεσθαι. καὶ μὴν καὶ τοὺς Ἕλληνας ὁρᾷ δεομένους, ἤτοι τινὸς ἐξουσίας,
61 ἢ ἀρχηγοῦ διαλλακτοῦ. τοῦτον δ᾽ αὐτὸν [α.] ἂν εἶδε φανέντα αὐτοῖς, εἰ πόλεμον κινοίη, ὥστε καὶ χρησίμως καὶ πιστὰ αὐτῷ τὰ ἀπαγγελθέντα ἀκούειν ἔσται. ἵνα δ᾽, ὦ ἄνδρες [τὰ. α. ε.] Ἀθηναῖοι, μὴ μακρὰ λέγων λίαν ἐνοχλῶ, τὰ κεφά- [ἀγγελθέντα.]
62 λαια ὧν συμβουλεύω φράσας, ἄπειμι, παρασκευάζεσθαι [α.] μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχον- [α.] τας ἐχθροὺς κελεύω· ἀμύνεσθαι δὲ καὶ βασιλέα, καὶ πάντας, ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσι, [ε.] ταύτῃ τῇ δυνάμει φημὶ δεῖν· ἄρχειν δὲ μηδενός, μήτε λόγου, μήτε ἔργου ἀδίκου. τὰ δὲ ἔργα ἡμῶν ὅπως ἄξια τῶν προγόνων ἔσται, [ὑμῶν. α. ε.] σκοπῶμεν, μὴ τοὺς ἐπὶ τοῦ βή- [σκοπεῖτε. α. ε.]
63 ματος λόγους. κἂν [ταῦτα. ε.] ταῦτα ποιῆτε, καὶ ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ τοῖς [ὀργισθήσεσθε. α.] τἀναντία πείθουσι συμφέροντα πράξετε· οὐ γὰρ ὀργισθήσεσθε αὐτοῖς ὕστερον, νῦν ἁμαρτάνοντες.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΛΟΓΟΥ.

ΤΟΝ συμμαχικὸν κληθέντα πόλεμον πρὸς Ἀθηναίους, Χῖοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Βυζάντιοι [συνεστήσαντο. χ. β.], πρότερον μὲν αὐτῶν ὑπήκοοι γεγονότες, τότε δὲ ἀλλήλοις συμμαχίαν ποιησάμενοι κατὰ τῶν Ἀθηναίων. γείτονες δὲ ὄντες οἱ Ῥόδιοι τῇ Καρίᾳ, πρὸς τὸν ταύτης ὕπαρχον Μαύσωλον οἰκείως ἔχειν ἐδόκουν. ὁ δέ, κατ᾽ ὀλίγον πιστευόμενος ὑπ᾽ αὐτῶν, ἐπιβουλὴν κατὰ τοῦ δήμου συνεστήσατο καὶ τὴν δημοκρατίαν τῶν Ῥοδίων καταλυσάμενος, ὀλίγοις τοῖς δυνατωτάτοις τὴν πόλιν καταδουλοῦσι. συμβουλεύει τοίνυν ὁ Δημοσθένης, μὴ περιορᾶν ταῦτα, [β.] ἀλλὰ βοηθεῖν τῷ δήμῳ τῶν Ῥοδίων, συμφέρειν τοῖς Ἀθηναίοις τὸ δημοκρατεῖσθαι λέγων τὰς πόλεις. εἰ δὲ ἠδικήκασιν ἡμᾶς Ῥόδιοι, φησίν· ἀλλὰ πρέπον ἐστὶν ἡμῖν καὶ σύνηθες, τό, καὶ τοὺς λυπήσαντας τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν, καὶ μὴ μνησικακεῖν ἁμαρτανόντων εἰς τὴν πόλιν.

ΣΥΝΕΜΑΧΟΥΝ ἀθηναίοις ποτὲ οἱ νησιῶται καὶ οἱ τὴν παραλίαν οἰκοῦντες ἄχρι τοῦ βυζαντίου· ἀλλ' ἀποστάντες ὑπὲρ ἐλευθερίας ἐπολέμησαν ἀθηναίοις· καὶ μακρυνομένου τοῦ πολέμου, ἠναγκάσθησαν εἰς σπονδὰς ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς ἀθηναῖοι, ὥστε αὐτονόμους εἶναι καὶ ἐλευθέρους. μετὰ ταῦτα βασιλέως γνώμῃ βοηθούσης ἀρτεμισίας τοῖς μετὰ τὴν ῥοδίων ἐλευθερίας, ἐπανίστανται τῷ δήμῳ οἱ δυνατοί, καὶ ἄρχουσι τῆς ῥοδίων πόλεως οἱ τὰς οὐσίας κεκτημένοι. καταφυγὼν οὖν ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν τῶν ἀθηναίων πόλιν, ἀξιοῖ ἐλευθερίας τυχεῖν. δημοσθένης παραινεῖ βοηθεῖν τῷ δήμῳ ῥοδίων· εἰ καί πως ἄλλως ἀθηναίους ἐλύπησεν ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ, καὶ τὴν ἀπόστασιν εἰργάσατο, μᾶλλον περ τῶν ἄλλων ὁ τῶν ῥοδίων δῆμος. διόπερ πρὸς αὐτοὺς ἐγένετο χαλεπωτέρα ἑκατέρως ἡ πόλις· μάλιστα γὰρ αὐτοὶ τετυχήκεσαν τὴν ἀπόστασιν εἰργασμένοι. κατὰ πάντα τοίνυν χαλεπὸς ὁ λόγος τῷ συμβούλῳ, λέγοντι ὑπὲρ ἀνθρώπων ἀφεστηκότων καὶ λελυπηκότων πολλὰ τὴν πόλιν. καὶ οὐ τοῦτο μόνον λυπεῖ τὸν δημηγόρον, ἀλλὰ καὶ ὁ παρὰ τοῦ βασιλέως φόβος· δοκεῖ γὰρ οὐδὲ μικρὸν οὐδὲ ἀκίνδυνον εἶναι τὸ προσκρούειν βασιλεῖ. γ. δὲ κατὰ τὴν φησι τὴν ὑπόθεσιν εἶναι τὴν ἀντίθεσιν εἰς γὰρ ἐκεῖνα εἶναι τὰ πράγματα. πρὸς ταῦτα τοίνυν ἑκάτερα οὖτος, ἀντίθησιν ἰσχυρότατα δύο· πρὸς μὲν τὴν τῶν ῥοδίων ἀπιστίαν, τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς πόλεως, καὶ τὸ πεφυκέναι βοηθεῖν τοῖς ἀδικουμένοις τῶν ἑλλήνων, τὰ συμβεβηκότα πρὸς εὐδοξίαν τῇ πόλει· καὶ ὅτι πάντας εἰς αὐτοὺς ἀποβλέψουσιν, οὕτω ποιήσειν. πρὸς δὲ τὸν παρὰ τοῦ βασιλέως φόβον, καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ δυνατὸν ἀντίθησι, καὶ τρίτον τὸ συμφέρον· δυνατὸν μέν, ὅτι καλῶς πράττοντες τοῦ βασιλέως περὶ τὴν αἴγυπτον καὶ ἐπολεμοῦν, οὔτε ἀρτεμισία βοηθήσει τοῖς ὀλιγαρχοῦσι ῥοδίων, οὔτε αὐτὸς ὁ βασιλεύς. δίκαιον δέ, ὅτι ... βασιλεύς, τῶν μὴ προσηκόντων αὐτοῖς· ἕλληνες γάρ εἰσι ῥόδιοι, καὶ μεμισηκότες τὴν βασιλέως ἀρχήν· καὶ τὸ τρίτον, συμφέρον, ὅτι οὐδὲ περὶ ὅρων δεῖ, κἂν μὴ ποιῆται ὁ βασιλεὺς τῶν ῥοδίων σύμβολον τοῦ ὅτι τὸ γενόμενον, τὸ μὴ μόνον ῥοδίων ἐπιθυμεῖν ἐκεῖνον· ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἑλλήνων. οὕτω μὲν οὖν διῄρηται ὁ λόγος, καὶ τὰ πράγματα ταύτην ἔχει τὴν φύσιν. ὅπως δὲ ἕκαστον τούτων διῴκησε, καὶ ἐν τίσι μετεχειρίσατο, ἀκριβέστερον λέγει, αὐτόθεν ἐκ προοιμίων τὴν ἀρχὴν ποιησάμενος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΡΟΔΙΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΛΟΓΟΣ

ΟΙΜΑΙ δεῖν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους, διδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δὲ οὐδεπώποτε ἡγησάμην χαλεπὸν διδάξαι τὰ βέλτιστα ὑμᾶς· ὡς γὰρ εἰπεῖν ἁπλῶς, ἅπαντες ἐγνωκότες ὑπάρχειν μοι δοκεῖτε, ἀλλὰ τὸ πράττειν πεῖσαι ταῦτα· ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ, καὶ ψηφισθῇ, τοσοῦτον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει, ὅσον περ πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν ἓν ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, τὸ, τοὺς διὰ τὴν αὐτῶν ὕβριν ὑμῖν πολεμήσαντας οὐ πάλαι, νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δὲ ἡσθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ· συμβήσεται γὰρ ὑμῖν, ἐὰν ἃ χρὴ βουλεύσησθε ὑπὲρ αὐτοῦ, τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας, ἔργῳ μετὰ δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι. ἠτιάσαντο μὲν γὰρ ἡμᾶς ἐπιβουλεύειν αὐτοῖς, χῖοι, καὶ βυζάντιοι, καὶ ῥόδιοι· καὶ διὰ ταῦτα συνέστησαν ἐφ' ἡμᾶς, τὸν τελευταῖον τουτονὶ πόλεμον. φανήσεται δέ, ὁ μὲν πρυτανεύσας ταῦτα καὶ πείσας μαύσωλος, φίλος εἶναι φάσκων ῥοδίων, τὴν ἐλευθερίαν αὐτῶν ἀφῃρημένος· οἱ δ' ἀποδείξαντες αὑτοὺς συμ-

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς) Τὴν εἰληφυῖαν ... ἔχει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, διὰ τῆς ἐπιβολῆς ἐνδείκνυται οὐ γὰρ ἔχειν παρρησίαν εἰπεῖν ὑπὲρ ἀνδρῶν δοκούντων πολλὰ καὶ μεγάλα τὸν δῆμον ἠδικηκέναι, διὰ δὲ τῆς ἑξῆς ἐννοίας τοῦ αὐτοῦ προοιμίου προκαταλαμβάνει τὸν ἀκροατήν, καὶ βούλεται λαβεῖν ὁμολογοῦντα, ὅτι πείσει τὰ συμβουλευόμενα· ὡς ταῦτα δοκιμάζεσθαι διὰ τῶν δυοῖν ἐννοιῶν τούτων, τό τε αἰσχύνεσθαι λέγοντας καὶ τὸ πεισθῆναι τοῖς λεγομένοις ἅμα καὶ πρᾶξαι. τὸ δεύτερον προοίμιον, ὃ μὲν ἐπιβολὴν ἔχει τὸ αὐτό, ἐν ᾧ λέγει, Νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν. τὸ τοὺς διὰ τὴν αὐτῶν ὕβριν ὑμᾶς πολεμήσαντας οὐ πάλαι, θαυμασιώτατά γε ἑρμήνευται· ἵνα γὰρ μὴ δοκῇ χάριν λέγειν ὑπὲρ ῥοδίων, κατηγορεῖ αὐτῶν, καὶ κατὰ δρᾶμα δ' εὐχὰς παρεξιών, ἀλλ' εἰς εὔνοιαν τὸν ἀκροατὴν ἐκκαλέσασθαι βουλόμενος· καὶ γὰρ ἐπῆρεν αὐτὸ καὶ τὸ φρόνημα μετεώρισε, ... θαυμαστὸν τὸ κατ' ... ῥοδίων ἐν τῷ προοιμίῳ συμπλέξαι. συνέστηκε δὲ καὶ τὸ δεύτερον προοίμιον ἐκ δυοῖν ἐννοιῶν, τὴν μὲν προτέραν εἰρήκαμεν· τὴν δὲ δευτέραν φαμὲν προκατασκευὴν ἔχειν τοῦ κεφαλαίου· τὴν γὰρ δύναμιν ἐπισημαίνεται τῶν μελλόντων ῥηθήσεσθαι. τὴν δόξαν καὶ τὴν εὔκλειαν λέγων, ἣν ἕξουσι διὰ τῆς πράξεως ταύτης, ἀπολογησάμενοι πρὸς τοὺς διαβάλλοντας αὐτοὺς εἰσάπαξ.

ταῦτα μὲν οὖν ἐν τοῖς προοιμίοις διῴκηται. ἀρχὴ δὲ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου τό, ἀξιώσαντο κατασκευάσαι δὲ τὸ δίκαιον ἢ τὸ ἄδικον τὸ συμφέρον, πῶς οὕτως ἀδικωτάτων καὶ πλεονεκτικωτάτων δόξαν εἴχομεν διότι καὶ ἀπίστησαν ἡμῖν οἱ σύμμαχοι. ταῦτα μὲν οὖν τὸ ἄδικον. εἶτα ἵνα μὴ δοκῇ κατηγορεῖν τῆς πόλεως, αὐτὸς αἰτ-

[illegible]

μάχους, Χῖοι, καὶ Βυζάντιοι, τοῖς ἀτυχήμασιν αὐτῶν οὐ βεβοηθηκότες. ὑμεῖς δὲ οὓς ἐφοβοῦντο, μόνοι τῆς πάντων σωτηρίας αἴτιοι. ἐκ δὲ τοῦ ταῦτα ὑπὸ πάντων ὀφθῆναι, ποιήσετε τοὺς πολλοὺς ἐν ἁπάσαις ταῖς πό-
6 λεσι τοῦτο ποιεῖσθαι σύμβολον τῆς αὑτῶν σωτηρίας, ἐὰν ὑμῖν ὦσι φίλοι· οὗ μεῖζον οὐδὲν ἂν ὑμῖν γένοιτο ἀγαθόν, ἢ παρὰ πάντων ἑκόντων εὐνοίας τυχεῖν. θαυμάζω δή, ὅτι τοὺς αὐτοὺς ὁρῶ, ὑπὲρ μὲν Αἰγυπτίων τἀναντία πρὸς τὸν βασιλέα τὴν πόλιν πείθοντας, ὑπὲρ δὲ
7 τοῦ Ῥοδίων δήμου φοβουμένους τὸν αὐτὸν ἄνδρα τοῦτον. καίτοι τοὺς μέν, Ἕλληνας ὄντας ἅπαντες ἴσασι· τοὺς δέ, ἐν τῇ ἀρχῇ τῇ ἐκείνου μεμερισμένους. οἶμαι δὲ ὑμᾶς μνημονεύειν, ὅτι ἡνίκα ἐβουλεύεσθε περὶ τῶν βασιλικῶν, παρελθὼν ἐγὼ πρῶτος παρῄνεσα· οἶμαι δὲ καὶ μόνος, ἢ
8 δεύτερος εἰπεῖν, ὅτι μοι σωφρονεῖν ἂν δοκεῖτε, εἰ τὴν πρόφασιν τῆς παρασκευῆς, μὴ τὴν πρὸς ἐκεῖνον ἔχθραν ποιοῖσθε, ἀλλὰ παρασκευάζοισθε μὲν πρὸς τοὺς ὑπάρχοντας ἐχθρούς, ἀμύνοισθε δὲ κἀκεῖνον, ἐὰν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ. καὶ οὐκ ἐγὼ μὲν ταῦτα εἶπον, ὑμῖν δ' οὐκ ἐ-
9 δόκει μὲν ὀρθῶς λέγειν, ἀλλὰ καὶ ὑμῖν ἤρεσκε ταῦτα. ἀκόλουθος τοίνυν λόγος ἐστί μοι τῷ τότε ῥηθέντι. ἐγὼ γὰρ εἰ βασιλεὺς ἦν αὐτὸν ὄντα με σύμβουλον ποιοῖτο, ταῦτ' ἂν αὐτῷ παρῄνεσα ἅπερ ὑμῖν· ὑπὲρ μὲν τῶν ἑαυτοῦ πολεμεῖν, ἐάν τις ἐναντιῶται, τῶν Ἑλληνικῶν δὲ μηδὲν αὐτῷ
10 προσήκει, τούτων μηδ' ἀντιποιεῖσθαι τὴν ἀρχήν. εἰ μὲν οὖν ὅλως ἐγνώκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσων ἂν βασιλεὺς ἐγκρατὴς γένηται, φθάσας καὶ παρακρουσάμενός τινας τῶν ἐν ταῖς πόλεσι παραχωρεῖν, οὐ καλῶς ἐγνώκατε ὡς ἐγὼ κρίνω. εἰ δ' ὑπέρ γε τῶν δικαίων, καὶ πολεμεῖν
11 ἂν τοῦτον δέῃ, καὶ πάσχειν ὁτιοῦν ἂν οἴεσθε χρῆναι, πρῶτον μὲν ὑμῖν ἧττον δεήσει τοῦτο, ὅσῳ μᾶλλον ἂν ἐγνωκότες ἦτε ταῦτα· ἔπειτα, ἃ προσήκει φρονεῖν δόξετε. ὅτι δ' οὐδὲν καινὸν οὔτ' ἔξω λέγω νῦν, κελεύων Ῥοδίους ἐλευθεροῦν, οὐδ' ὑμεῖς ἂν πεισθῆτέ μοι, ποιήσετε, τῶν γε-
12 γενημένων ὑμᾶς τι καὶ τῶν συνενηνοχότων ὑπομνήσω. ὑμεῖς ἐξεπέμψατε Τιμόθεόν ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσοντα Ἀριοβαρζάνῃ, προσγράψαντες τῷ ψηφίσματι, μὴ λύοντα τὰς σπονδὰς τὰς πρὸς βασιλέα. ἰδὼν δ' ἐκεῖνος, τὸν μὲν Ἀριοβαρζάνην φανερῶς ἀφεσ-

φεσ-

οἰκείων οὐδὲν δὲ ἧττον φυλαττομένη βασιλεῖ προσχωρῆσαι. ἔτι δ' ὅτι αὐτῷ συλλαμβανομένη. λείπει δὲ τῷ αἰτιολογικῷ κατασκευὴ· ἔδει γὰρ καὶ τὰς αἰτίας προσθεῖναι, δι' ἃς ἡ Ἀρτεμισία οὐ συγχωρήσει· ἀλλ' ἵνα μὴ χαλεπωτέρα γένηται πρὸς τὴν λύσιν, διὰ τοῦτο τὴν κατασκευὴν παραλιπὼν, τῇ μὲν προτάσει ἐθηκε μόνην· τὴν δὲ κατασκευὴν τῇ λύσει συμπλέξας, ἀσθενεστέραν ἐποίησε. λύει δὲ ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος· καὶ τοῦ μὲν δυνατοῦ, κατὰ μειωσμόν. Εἰ μὲν οὖν πράττει βασιλεὺς κατ' Αἴγυπτον, βοηθήσει· μὴ γὰρ εἶναι ἀδύνατον, ὥσπερ ἐπιτείχισμα κατασκευάσαι τῆς ἰδίας ἀρχῆς. εἰ δὲ βοηθήσει, φαύλως καὶ οὐ πολλῇ τῇ ῥώμῃ· ἀλλ' ἄχρι τοῦ δοκεῖν διὰ βασιλέα, τὸ, καὶ τό. οὕτω μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ τὴν ἀντίθεσιν ἔλυσεν· ἀπὸ δὲ τοῦ συμφέροντος, ἐνθένδε ἐπιχειρεῖ· Οὐκ οἶδα μὲν εἰ βοηθήσει βασιλεὺς, συμφέρει δ' οὖν, οἶμαι, τῇ πόλει γνῶναι, πότερον ἀντιποιεῖται Ῥοδίων, ἢ οὔ. εἰ γὰρ ἀντιποιεῖται τούτου, δῆλον ὅτι καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων. ἄχρι μὲν οὖν τούτων ἐπιχειρήσεις πρὸς τὰς ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἀντιθέσεις. λοιπὸν δὲ, ἐπὶ τὸ δικαιολογικὸν ἐλήλυθε· ὁ γὰρ τὴν ἀπ' αὐτῆς τῆς κακότητος τῶν Ῥοδίων κατηγορίαν προελόμενος, ὅτι ἀπιστοῦσι ζητήσειεν ἄν τις, τί δήποτε οὕτως τοῦ προκειμένου, καὶ περὶ οὗ μάλιστα ἐστὶν ἡ σύμπασα ζήτησις, εἰ δεῖ βοηθῆσαι τοῖς ἀδικήσασι τὴν πόλιν, οὕτως αὐτὸ τοῦ συμφέροντος κεφάλαιον προέταξε καὶ δεύτερον, τὸ δυνατόν. εἶτα, εἰ βοηθήσει βασιλεὺς καὶ ἡ Ἀρτεμισία τὸ δὲ ἐνθύμημα, φανερόν ἐστι. δεῖ γὰρ ἔνδοξον τὸ προοίμιον καὶ παρρησιάζεσθαι ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν οὐ δύναται πολλὴν ἐχόντων διαβολήν, ἐπιτήδες τὸν ἀκροατὴν καταλαμβάνει, καὶ τῷ συμφέροντι, καὶ τῷ ἀναγκαίῳ, τουτέστι, τῷ φόβῳ τῷ παρὰ βασιλέως· ἵνα, τῷ μὲν συμφέροντι ἐπαχθεὶς, διὰ τὴν εὔκλειαν· τῷ δὲ, καταπλαγεὶς τῷ ἀναγκαίῳ, ἐὰν ἐπιβουλεύῃ τοῖς Ἕλλησι βασιλεὺς, ὑπάρξηται μὴ τῷ μνησικακῆσαι τοῖς Ῥοδίοις· βοηθήσῃ δὲ διὰ τὸ ἑαυτῷ χρήσιμον, τοῦ συμφέροντος ὀρεγόμενος, καὶ φόβον καὶ κίνδυνον ἀπαλλακτικῶς ἔχοντας αἱρεῖσθαι, καὶ τοῖς λελυπηκόσι βοηθεῖν διὰ τὰ ἀναγκαιότατα αὐτά. δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν ἐνήλλαξε τὴν θέσιν τῶν κεφαλαίων, ἀκήκοας. διαιρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ δίκαιον κεφάλαιον, οὐ μικρᾷ τινι καὶ φαύλῃ ῥητορείᾳ, οὐδὲ τῇ τυχούσῃ οἰκονομίᾳ κέχρηται. κατηγορεῖ μὲν γὰρ συχνῶς τῶν ἀνδρῶν, ἀξιοπιστίας ἕνεκα· πάνυ γὰρ συνεβάλετο πρὸς πιθανότητα πρὸς ἡδονὴν ἐν τοῖς τοιούτοις διαλέγεσθαι. δι' ἡδονῆς δὲ αὐτοῖς ἐστι τὸ κακῶς ἀκούειν Ῥοδίους. μέμφεται δὲ Ῥοδίων δῆμον κακῶς, ἐνδεικνύμενος ἅμα τὸ μέν τι πρὸς χάριν, μέντοι δι' εὔνοιαν λέγειν ἵνα τοὺς ἀκροατὰς ἀρέσκηται· νῦν μὲν μισεῖν ἐνδεικνύμενος τοὺς μεμισηκότας τὴν πόλιν, νῦν δὲ μὴ ὑπὲρ Ῥοδίων ποιεῖσθαι τὸν λόγον· ἀλλ' ὅτι δ' ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ συμφέροντος, καὶ τῆς ὑπαρχούσης δόξης τῇ πόλει. μικρὸν δὲ καὶ εἰκότως ἂν τις αὐτὸν συμβουλεύειν σχετλιάσειεν ἐπὶ Ῥοδίοις· ποιοῦντι θυμὸν ἐνδείκνυται πρὸς τοὺς ἠδικηκότας. ἀλλ' αὐτό γε τοῦτο, τὸ θαυμαστὸν τῆς ῥητορείας ἐστὶν, ὅτι δι' ὧν καταστρέφει Ῥοδίων, διὰ τούτων πείθει τὸν δῆμον· καὶ δι' ὧν κατηγορεῖ, μᾶλλον δοκεῖ προσφέρειν, κατασμικρὺς τὸ αὐτοὺς ἑαυτῶν κατηγορεῖν αἰτίας, κατηγόρους ἑαυτῶν γεγονότας, πάλιν ὑποπίπτειν τῇ πόλει. ταῦτα μὲν οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα κατὰ τὸ κεφάλαιον εἰρημένα. ἡ δὲ ἀντίθεσις ἐστὶν ἀπὸ τοῦ δικαίου ἀντεγκληματικῶς εἰσαγομένη

φέρε τὰ τοῦ βασιλέως, σαμίων δὲ φρουρουμένων ὑπὸ Κυπροθέμιδος, ὃν κατέστησε Τιγράνης ὁ βασιλέως ὕπαρχος, τοῖς μὲν, ἀπέγνω ᵃμὴ βοηθεῖν, τὴν δὲ, προσκαθεζόμενος καὶ ᵇπολεμήσας, ἠλευθέρωσε· καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐ γέγονε πόλεμος διὰ ταῦθ' ᶜὑμῖν. οὐ γὰρ ὁμοίως οὐδεὶς ὑπέρ τε τοῦ πλεονεκτεῖν πολεμήσειεν ἄν, 14 καὶ ᵈὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν ἐλαττοῦνται, μέχρι τοῦ δυνατοῦ πάντες ᵉπολεμοῦσιν· ὑπὲρ δὲ τοῦ πλεονεκτεῖν, οὐχ οὕτως· ἀλλ' ἐφίενται μὲν, ἐάν τις ἐᾷ· ἐὰν δὲ ᶠκωλυθῶσιν, οὐδὲν ἠδικηκέναι τοὺς ἐναντιωθέντας αὐτοῖς ᵍἡγοῦνται. ὅτι δ' οὐδ' ἐναντιωθῆναί μοι δοκεῖ τῇ 15 πράξει ταύτῃ νῦν Ἀρτεμισία, τῆς πόλεως οὔσης ἐπὶ τῶν πραγμάτων, μικρὰ ἀκούσαντες σκοπεῖτε, εἴτε ʰὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι ταῦτα, εἴτε καὶ μή. ἐγὼ νομίζω, πράττοντος μὲν ἐν Αἰγύπτῳ πάντα ὅσ' ὥρμηκε, βασιλέως, σφόδρα ἂν Ἀρτεμισίαν πειραθῆναι προσποιῆσαι 16 Ῥόδον αὐτῷ, οὐ τῇ βασιλέως εὐνοίᾳ, ἀλλὰ τῷ βούλεσθαι ⁱπλησίον αὐτῆς διατρίβοντος ἐκείνου, μεγάλην εὐεργεσίαν ᵏκαταθέσθαι πρὸς αὐτὸν, ἵν' ὡς οἰκειότατ' αὐτὴν ˡἀποδέχοιτο· πράττοντος δὲ ὡς λέγεται, καὶ διημαρτηκότος ᵐεἰς ἐπεχείρησεν, ἡγεῖσθαι τὴν νῆσον ταύτην, ὅπερ 17 ἐστὶν, ἄλλο μὲν οὐδὲν εἶναι βασιλεῖ χρήσιμον ἐν τῷ ⁿπαρόντι· τῆς δ' αὐτῆς ἀρχῆς ἐπιτείχισμα πρὸς τὸ μηδοτιοῦν παρακινεῖν. ὥστε μοι δοκεῖ, μᾶλλον ἂν ὑμᾶς ἔχειν, μὴ φανερῶς αὐτῆς ἐνδούσης, ἢ ἐκεῖνον λαβεῖν βούλεσθαι. οἶμαι μὲν οὖν οὐδὲ βοηθήσειν ᵒαὐτήν. ἂν δ' ἄ- 18 ρα τοῦτο ποιῇ, ᵖφαύλως καὶ κακῶς· ἐπεὶ καὶ βασιλέα ὅ,τι ᑫμὲν ποτὲ ποιήσει, μὰ δί' οὐκ ἂν εἴποιμι ἔγωγε, ὡς οἶδα. ὅτι μέντοι συμφέρει τῇ πόλει δῆλον ἤδη γενέσθαι, πότερα ἀντιποιήσεται τῆς πόλεως τῆς Ῥοδίων, ἢ οὔ, ταῦτα ἂν ἰσχυρισαίμην· οὐ γὰρ ὑπὲρ Ῥοδίων βουλευτέον, ἂν ἀν- 19 τιποιῆται, μόνον, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ πάντων τῶν

ᵃ α. ᵇ βοηθήσας. α. ᶜ ὑμῖν. α. ᵈ α. ᵉ πολεμήσουσιν. α. ᶠ β. γ. ε. ᵍ ἄν. α. χ. β. ʰ α. ⁱ ἐκείνης. α. ᵏ αὐτὸν. χ. α. ˡ ἀποδέχεται. ᵐ α. ⁿ αὐ. α. ᵒ αὐτῇ. α. ᵖ γ'. α. ᑫ α.

ᵃ προσχωρεῖν. β. ᵇ συγχωρήσει. ᶜ α. ᵈ α. ᵉ βοηθήσει. β. ᶠ παρασκευάσαι. α. ᵍ οἰκείας. β. ʰ β. ⁱ καὶ οὕτως ἀπό. α. ᵏ β. ˡ συμφέρον. ᵐ προηγουμένη. α. ⁿ διαβοηθῆσαι. α. ᵒ ἀδικήμασι. α. ᵖ γάρ. ᑫ ἑαυτῶν. ʳ καταπτήσσοντα τὴν κατηγορίαν τῶν Ῥοδίων, ἀξιοπιστίας. β. ˢ συμβάλλεται. β. ᵗ β. ᵘ τοῖς ἀκροαταῖς ἀρέσκηται. ᵛ μισῶν. ʷ λελυπηκότας. β. ˣ α. β. ʸ ἀλλὰ δι' ὧν καταστρέφει. β. ᶻ θαυμασίως ῥητορεύεται. β.

ἡμῶν. οὐ μὴν οὐδ' ἂν εἰ δι' αὑτῶν εἶχον τὴν πόλιν οἱ νῦν ὄντες ἐν αὐτῇ ῥόδιοι, προσῆκεν ἂν ὑμῖν τούτους ἑλέσθαι, οὐδ' εἰ πάντα ὑπισχνοῦντο ὑμῖν ποιήσειν. ὁρῶ γὰρ αὐτούς, 20 τὸ μὲν πρῶτον, ὅπως καταλύσωσι τὸν δῆμον, προσλαβόντας τινὰς τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ δὲ τοῦτ' ἔπραξαν, πάλιν ἐκβαλόντας τούτους. τοὺς οὖν μηδετέροις πιστοὺς γεγενημένους, οὐδ' ἂν ὑμῖν βεβαίους ἡγοῦμαι γενέσθαι συμμάχους. καὶ ταῦτα οὐδέποτ' εἶπον ἄν, εἰ τῷ ῥοδίων 21 δήμῳ μόνον ἡγούμην συμφέρειν. οὔτε γὰρ πρόξενος τῶν ἀνδρῶν, οὔτε ἰδίᾳ ξένος αὐτῶν οὐδείς ἐστί μοι. οὐ μήν, οὐδ' εἰ ταῦτα ἀμφότερα ἦν, εἰ μὴ συμφέρειν ὑμῖν ἡγούμην, εἶπον ἄν. ἐπεὶ ῥοδίοις γε, εἰ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν τῷ συναγορεύοντι τῇ σωτηρίᾳ αὐτῶν, συγχαί- 22 ρω τῶν γεγενημένων, ὅτι τοῦ κομίσασθαι τὰ ὑμέτερ' ὑμῖν φθονήσαντες, τὴν αὑτῶν ἐλευθερίαν ἀπολωλέκασι· καὶ παρὸν αὐτοῖς ἕλλησι καὶ βελτίοσιν ὑμῖν αὐτῶν ἐξ ἴσου συμμαχεῖν, βαρβάροις καὶ δούλοις, οὓς εἰς τὰς ἀκροπόλεις παρεῖνται, δουλεύουσιν. ὀλίγου δὲ δέω λέγειν, 23 ἂν ὑμεῖς αὐτοῖς ἐθελήσητε βοηθῆσαι, ὡς καὶ συνενήνοχε ταῦτ' αὐτοῖς. εὖ μὲν γὰρ πράττοντες, οὐκ οἶδ' εἴποτ' ἂν σωφρονῆσαι ἠθέλησαν ὄντες ῥόδιοι. ἔργῳ δὲ πειραθέντες καὶ διδαχθέντες, ὅτι πολλῶν κακῶν ἡ ἄνοια πολλοῖς αἰτία γίγνεται, τάχα ἂν εἰ τύχοιεν, σωφρονέστεροι πρὸς 24 τὸν λοιπὸν τοῦ χρόνου γένοιντο. τοῦτο δέ, οὐ μικρὸν αὐτοῖς ὠφέλημα ἡγοῦμαι. φημὶ δὴ χρῆναι πειρᾶσθαι σῴζειν τοὺς ἄνδρας, καὶ μὴ μνησικακεῖν, ἐνθυμουμένους, ὅτι πολλὰ καὶ ὑμεῖς ὑπὸ τῶν ἐπιβουλευσάντων ἐξηπάτησθε, ὧν οὐδενὸς αὐτοὶ δίκην δοῦναι δίκαιον ἂν εἶναι φήσαι- 25 τε. ὁρᾶτε δὲ κἀκεῖνο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι πολλοὺς ὑμεῖς πεπολεμήκατε πολέμους, καὶ πρὸς δημοκρατίας,

καὶ πρὸς ὀλιγαρχίας, καὶ τοῦτο ἴστε μὲν καὶ αὐτοί· ἀλλ' ὑπὲρ ὧν πρὸς ἑκατέρους ἐσθ' ὑμῖν ὁ πόλεμος, τοῦτ' ἴσως ὑμῶν οὐδεὶς λογίζεται. ὑπὲρ τίνων οὖν ἐστι; πρὸς μὲν τοὺς δήμους, ἢ περὶ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων, οὐ δυνηθέντων δημοσίᾳ διαλύσασθαι ταῦτα, ἢ περὶ γῆς μέρους, ἢ ὅρων, ἢ φιλοτιμίας, ἢ τῆς ἡγεμονίας· πρὸς δὲ τὰς ὀλιγαρχίας, ὑπὲρ μὲν τούτων οὐδενός, ὑπὲρ δὲ τῆς πολιτείας, καὶ τῆς ἐλευθερίας· ὥστε ἔγωγ' οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι εἰπεῖν, μᾶλλον ἡγεῖσθαι συμφέρειν δημοκρατουμένους τοὺς Ἕλληνας ἅπαντας πολεμεῖν ἡμῖν, ἢ ὀλιγαρχουμένους φίλους εἶναι. πρὸς μὲν γὰρ ἐλευθέρους ὄντας, οὐ χαλεπῶς ἂν ὑμᾶς εἰρήνην ποιήσασθαι νομίζω ὁπότε βουληθείητε. πρὸς δὲ τοὺς ὀλιγαρχουμένους, οὐδὲ τὴν φιλίαν ἀσφαλῆ νομίζω· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως ὀλίγοι πολλοῖς καὶ ζητοῦντες ἄρχειν, τοῖς μετ' ἰσηγορίας ζῆν ᾑρημένοις, εὖνοι γένοιντ' ἄν. θαυμάζω δ', εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται, Χίων ὀλιγαρχουμένων, καὶ Μυτιληναίων, καὶ νυνὶ Ῥοδίων, καὶ πάντων ἀνθρώπων ὀλίγου δέω λέγειν, εἰς ταύτην τὴν δουλείαν ὑπαγομένων, συγκινδυνεύειν τι τὴν παρ' ἡμῖν πολιτείαν, μηδὲ λογίζεται τοῦθ' ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως, εἰ δι' ὀλιγαρχίας ἅπαντα συστήσεται, τὸν παρ' ἡμῖν δῆμον ἐάσουσιν· ἴσασι γὰρ οὐδένας ἄλλους πάλιν εἰς ἐλευθερίαν τὰ πράγματ' ἂν ἐπαγαγόντας. ὅθεν δὴ κακὸν αὐτοῖς ἂν τι γίνεσθαι προσδοκῶσι, τοῦτο ἀνελεῖν βουλήσονται. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους τοὺς ἀδικοῦντάς τινας, αὐτῶν τῶν κακῶς πεπονθότων, ἐχθροὺς ἡγεῖσθαι χρή· τοὺς δὲ τὰς πολιτείας καταλύοντας, καὶ μεθιστάντας εἰς ὀλιγαρχίαν, κοινοὺς ἐχθροὺς παρακαλῶ νομίζειν, πάντων τῶν ἐλευθερίας ἐπιθυμούντων. ἔπειτα καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοκρατουμένους αὐτούς, τοιαῦτα φρονοῦντας φαίνεσθαι περὶ τῶν ἀτυχούντων δήμων, οἷα τοὺς ἄλλους ἀξιώσαιτε φρονεῖν περὶ ὑμῶν, εἴ ποτε, ὃ μὴ γένοιτο, τοιοῦτό τι συμβαίη. καὶ γὰρ εἰ δίκαιά τις ἂν φήσειε Ῥοδίους πεπονθέναι, οὐκ ἐπιτήδειος ὁ καιρὸς ἐφησθῆναι· δεῖ γὰρ τοὺς εὐτυχοῦντας, περὶ τῶν ἀτυχούντων ἀεὶ φαίνεσθαι βουλευομένους τὰ βέλτιστα, ἐπειδήπερ ἄδηλον τὸ μέλλον ἅπασιν ἀνθρώποις. ἀκούω δ' ἔγωγε πολλάκις ἐν τῷ δήμῳ παρ' ὑμῖν τινων λεγόντων, ὡς ὅτ' ἠτύχησεν ἡ πόλις ἡμῶν, συνεβούλευσάν τινες αὐτὴν σωθῆναι· ὧν ἐγὼ μόνον Ἀργείων ἐν τῷ παρόντι μνησθήσομαι βραχύ τι. οὐ γὰρ ἂν ἡμᾶς βουλοίμην δόξαν ἔχοντας τοῦ σῴζειν τοὺς ἀτυχοῦντας ἀεί, χείρους Ἀργείων ἐν ταύτῃ τῇ πράξει

περὶ. α. · φιλονεικίας. α. · ἀρχεῖν. α. · ὀλιγαρχού. α. χ. β. · ἐπαγαγόντας. α. · τῶν. α. · ὑπὲρ ἀν. α. · οὐδὲ. α. · βουλομένους. α. · ὑμῶν. α. · ὁ δῆμος. α. · αὐτὴν. α. · ἀτυχοῦντας. α.

[illegible] τῇ κατ' ἀξίαν, ταῦτα πεπονθέναι Ῥοδίους, [illegible] συγγνώμην, [illegible] λύσιν [illegible], καὶ τὴν τῆς συγγνώμης αἴτησιν. ἄχρι μὲν οὖν τούτου προκεχώρηκεν αὐτῷ τὸ πρότερον μέρος τῆς λύσεως· μεταβέβηκε δὲ ἐφ' ἕτερον εἶδος λύσεως, [illegible] ἐκ τε τοῦ συμφέροντος καὶ τοῦ δικαίου. [illegible] δὲ [illegible] πολέμων εἴδη ἓν μὲν ὑπὲρ τῶν δικαίων πρὸς τὰς δημοκρατίας· ἕτερον δέ, πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας [illegible] ὀλιγαρχίαι [illegible] δημοκρατίας [illegible] ἀκροατήν· καὶ διὰ τοῦτο εἰ καὶ μὴ βούλοιντο Ῥοδίοις βοηθεῖν, [illegible] πρὸς τὰς ὀλιγαρχίας [illegible] τῶν Ῥοδίων ὀλιγαρχίαν. [illegible] τὸ εἶδος τῆς λύσεως, ὅμως [illegible] πρὸς τὸ συμφέρον, [illegible] τοῦ μέρους. μετὰ ταῦτα [illegible] πρὸς τὴν λύσιν, [illegible] ἀκροατὴν λέγων, Θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν ἡγεῖται Χίων ὀλιγαρχουμένων καὶ Μυτιληναίων καὶ νῦν Ῥοδίων, καὶ πάντων ἀνθρώπων [illegible] φιλανθρωπίαν, νῦν δὲ τὸ δίκαιον [illegible] συμφέροντος [illegible] ἀθηναίους [illegible] Ῥοδίων [illegible].

δίκαιον [illegible] Ἀθηναίοις [illegible] πάντας ἀδικουμένους. Ἐπειδήπερ ἄδηλον) [illegible] τοῦ μέλλοντος [illegible] τῆς κατὰ τῶν ὀλιγαρχιῶν [illegible] λαμβάνειν [illegible] ἄδηλον [illegible] μέλλοντος [illegible] τύχην, καὶ δεῖν τοὺς εὐτυχοῦντας

ἐστ' ἀξίαν. α. · παρὰ τὸ μέρος. α. · διπλᾶ. β. · πρὸς τὰς δημοκρατίας. β. · καταλῦσαι τὴν Ῥοδ. α. · προσκειμένου. α. · αἰτίας. α. · α. β.

Φλιοῦντα· οἱ χώραν ὅμορον τῇ λακεδαιμονίων οἰκοῦν-
34 τες, ὁρῶντες ἐκείνους γῆς καὶ θαλάττης ἄρχοντας, οὐκ ἀπώκνησαν οὐδ' ἐφοβήθησαν εὐνοϊκῶς ὑμῖν ἔχοντες Φλιοῦντα· ἀλλὰ καὶ πρέσβεις ἐλθόντας ἐκ λακεδαίμονος ὥς φασιν ἐξαιτήσοντάς τινας τῶν φυγάδων τῶν ὑμετέρων, ἐψηφίσαντο, ἐὰν μὴ πρὸ ἡλίου δύνοντος ἀ-
35 παλλάττωνται, πολεμίους κρίνειν. εἶτα οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰ τὸ μὲν ἀργείων πλῆθος οὐκ ἐφοβήθη τὴν λακεδαιμονίων ἀρχὴν ἐν ἐκείνοις τοῖς καιροῖς, οὐδὲ τὴν ῥώμην· ὑμεῖς δ' ὄντες ἀθηναῖοι, βάρβαρον ἄνθρωπον καὶ ταῦτα γυναῖκα φοβηθήσεσθε; καὶ μήν, οἱ μὲν ἔχοιεν ἂν
36 εἰπεῖν, ὅτι πολλάκις ἥττηνται ὑπὸ λακεδαιμονίων· ὑμεῖς δὲ, νενικήκατε μὲν πολλάκις βασιλέα, ἥττησθε δ' οὐδὲ ἅπαξ, οὔτε τῶν δούλων τοῦ βασιλέως, οὔτε αὐτοῦ ἐκείνου· εἰ γάρ τί που καὶ κεκράτηκε τῆς πόλεως βασιλεύς, ἢ τοὺς πονηροτάτους τῶν ἑλλήνων καὶ προδότας αὐτῶν χρήμασι
37 πείσας, ἢ οὐδαμῶς ἄλλως κεκράτηκε· καὶ οὐδὲ τοῦτο αὐτῷ συνενήνοχεν· ἀλλὰ μὴν εὑρήσετε αὐτόν, τὴν τὸ πόλιν λακεδαιμονίων ἀσθενῆ ποιήσαντα, καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ βασιλείας κινδυνεύσαντα πρὸς κλέαρχον καὶ κῦρον. οὔτ' οὖν ἐκ τοῦ φανεροῦ κεκράτηκεν, οὔτ' ἐπι-
38 βουλεῦσαι συνενήνοχεν αὐτῷ. ὁρῶ δ' ὑμῶν ἐνίους, φιλίππου μὲν ὡς ἄρα οὐδενὸς ἀξίου, πολλάκις ὀλιγωροῦντας· βασιλέα δ', ὡς ἰσχυρὸν ἐχθρόν, οἷς ἂν προέληται, φοβουμένους. εἰ δὲ τὸν μέν, ὡς φαῦλον οὐκ ἀμυνούμεθα, τῷ δέ, ὡς φοβερῷ πάνθ' ὑπείξομεν, πρὸς τίνας,
39 ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι παραταξόμεθα. εἰσὶ δέ τινες οἱ παρ' ἡμῖν δεινότατοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς, οἷς παραινέσαιμ' ἂν ἔγωγε, τοσοῦτον μόνον ὑπὲρ ὑμῶν πρὸς τοὺς ἄλλους ζητεῖν τὰ δίκαια λέγειν, ἵν' αὐτοὶ τὰ προσήκοντα πρῶτοι φαίνωνται ποιοῦντες·
40 ὡς ἔστιν ἄτοπον περὶ τῶν δικαίων ὑμᾶς διδάσκειν αὐτὸν οὐ δίκαια ποιοῦντα· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον ὄντα πολίτην, τοὺς καθ' ὑμῶν λόγους, ἀλλὰ μὴ τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν ἐσκέφθαι· φέρε γάρ, πρὸς θεῶν σκοπεῖτε, τί δήποτε ἐν βυζαντίῳ οὐδείς ἐσθ' ὁ διδάσκων ἐκείνους, μὴ καταλαμβά-
41 νειν χαλκηδόνα, ἣ βασιλέως μέν ἐστιν, εἴχετε δ' ὑμεῖς αὐτήν, ἐκείνοις δ' οὐδαμόθεν προσήκει· μηδὲ σηλυμβρίαν πόλιν ὑμετέραν ποτὲ σύμμαχον οὖσαν, ὡς αὐτοὺς, συντελῆ ποιεῖν, καὶ βυζαντίοις ὁρίζειν τὴν τούτων χώραν παρὰ τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας, ἐν αἷς αὐτο-
42 νόμους εἶναι γέγραπται· οὐδὲ μαυσώλου ζῶντος, οὐδὲ πα-

ἐπαμύνειν τοῖς ἠτυχηκόσι, προσδοκῶντας περιποιῆσαι παρακαταθήκην τῇ τύχῃ. εἶτα ἐκ παραδείγματος ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, ὅτι ἀτυχήσαντά ποτε τὸν δῆμον καὶ ἐκπεσόντα, ἐβοήθησαν ἀργεῖοι, καὶ ἄτοπον δοκεῖ ἀργείων ἐλαττοῦσθαι κατὰ ταύτην τὴν πρᾶξιν, συνάπτει κελεύοντας λύσιν ἁρμόττουσαν, καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ βασιλέως αἴτησιν ἣν τίθησι κατ' ἀρχάς, Ἀλλὰ φοβούμεθα βασιλέα· δῆλον γὰρ ὅτι τὰς λύσεις ἐπεμβάλλων, ἵνα καὶ πρὸς αὐτὴν καὶ πρὸς ἑκάστην αὐτῷ χρήσιμοι γένωνται· ἐν ἀρχῇ μὲν γὰρ αὐτῆς κατασκευασάμενος, οὐκ ἂν ἔσχε χρήσιμα πρὸς τὴν νῦν αἴτησιν· πρὸς μόνην γὰρ ἂν ἐκείνην ἤρκεσεν, ἀφομοιωθεῖσαι τῷ διαστήματι. φυλάξας δὲ αὐτὰς τῷ παρόντι καιρῷ, καὶ πρὸς ταύτην τὴν αἴτησιν καὶ πρὸς τὰ ἤδη προλυθεῖσαν, οἰκειότητα ἔχει. τὸ γὰρ ἐξ ἴσου λυθὲν, πρὸς ἅπαντα τὰ προηγούμενα πᾶσαν ἀνατρέπει τὴν δύναμιν. μετὰ ταῦτα αἰτίᾳ πάλιν αἴτησις ἀπὸ τοῦ δικαίου· ἣν οὐ τίθησι ῥᾳδίως θηρεῦσαι, φοβηθεὶς ἴσως αὐτῆς τὴν δύναμιν· ἔχειν δὲ πάντως τὸν ἀκροατὴν συνειδότα. τῇ δὲ σιωπῇ πάντως, ἀφελεῖν τι τῆς ἰσχύος αὐτοῦ· πολὺ γὰρ συμβάλλεται πρὸς καθαίρεσιν, καὶ τὸ μὴ μεμνῆσθαι τῶν αἰτιῶν, ἢ φοβερῶν, ἢ δεινῶν. συνήθης δὲ αὐτῷ καὶ τὰς δυσχερεστέρας τῶν αἰτήσεων κατ' ἀρχὰς τῶν ἐπιλόγων τιθέναι, ἵνα καὶ τῷ τόπῳ καὶ τῷ χρόνῳ θραύῃ, καὶ μείονα ἐργάζηται. τί οὖν πεποίηκε, τὴν μὲν αἴτησιν ἔκρυψεν· αὐτὴ δὲ τῆς αἰτήσεως, τὴν διαβολὴν τὴν κατὰ τῶν ῥητόρων ἔθηκεν εἰπών· Εἰσὶ δέ τινες, οἱ παρ' ὑμῖν δεινότατοι τὰ δίκαια λέγειν ὑπὲρ τῶν ἄλλων πρὸς ὑμᾶς. τίνα δέ ἐστι τὰ δίκαια, ἃ ὑπὲρ τίνων τῶν ἄλλων, οὐ κατέστησεν ὑμῖν φανερῶς. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἡ λύσις, ὡς ἔφην, ἐναργῆ ποιεῖ τὴν αἴτησιν. ἔστι γὰρ ἡ λύσις, διὰ τί οὐκ ἀπέχονται καταδουλοῦσθαι καὶ ῥόδον· ὥστε ἐκ τούτων μηδὲν ἐξεῖναι λαβεῖν εὐχερὲς τὸ λεγόμενον. ἀλλ' ἔοικε δοκεῖν βούλεσθαι σημαίνειν τὰς συνθήκας ἃς ἐποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους οἱ ἕλληνες ἅπαντες, μηδένα ἐπιφέρειν ὅπλα· ἅπαντας δὲ εἰρήνην ἄγειν καὶ ἡσυχίαν, ὡς τὴν αἴτησιν εἶναι [illegible]· Ἀλλὰ δεξόμεθα αὐτοὺς καὶ παραβαίνειν προσθήσομεν τὰς συνθήκας ὅπλα κινοῦντες. ἔστι δὲ καὶ λύσιν ἐπ-

ἐξέπεσον. χ. α. — καὶ γὰρ ἐξ ἴσου λυθέντα. α. — β. — β. — αἰσχρόν. β. — ὦ ἀθηναῖοι παρ'. α. — κοινῇ. α. — Συστολή) Ὑποστολή. — ἀπέχεσθαι. α.

κατεπώκνησαν. α. — ἡμετέρ. α. ε. — α. — ὑπὸ α. — τῶν. α. χ. β. — ὑπὸ. α. ε. — ε. — ταῦτα. α. — τὴν. α. — αὐτοῦ. α. χ. β. ε. — α. — δὴ. α. — α. — ὦ ἀθηναῖοι α. ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. γ. ε. — ὑμῖν. ε. — αὐτὸς οὐ δίκαια ποιῶν. α. — τῶν. ε. — σηλυβρίαν. ε. — ὑμετέρ. α. — αὐτῆς. α. — βυζαντίων. α. χ. β. — τὰς πόλεις. α. — μαυσώλου ζῶντα. α. χ. β.

πα-

πλευτήσαντος ἐκείνου, τὴν Ἀρτεμισίαν οὐδεὶς ἐάσει ὁ διδάξων μὴ καταλαμβάνειν καὶ ῥόδον καὶ ἄλλας πόλεις ἑτέρας Ἑλληνίδας, ὧν καὶ βασιλεὺς ὁ ἐκείνων δεσπότης, ἐν ταῖς συνθήκαις ἀπέστη τοῖς Ἕλλησι· καὶ περὶ ὧν πολλοὺς κινδύνους καὶ καλοὺς ἀγῶνας οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους Ἕλληνες ἐποιήσαντο. εἰ δ' ἄρα καὶ λέγει τις ἀμφοτέροις αὐτοῖς, ἀλλ' οἵ γε πεισόμενοι τούτοις, ὡς ἔοικεν, οὐκ εἰσίν. ἐγὼ δὲ, δίκαιον μὲν εἶναι νομίζω κατάγειν τὸν ῥοδίων δῆμον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ δίκαιον ἦν, ὅταν εἰς ἃ ποιοῦσιν οὗτοι, βλέψω, προσήκειν οἶμαι παραινέσαι κατάγειν. διὰ τί; ὅτι πάντων μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιεῖν ὡρμηκότων, αἰσχρὸν ἡμᾶς μόνους μὴ ἐθέλειν. ἁπάντων δὲ τῶν ἄλλων ὅπως ἀδικεῖν δυνήσονται παρασκευαζομένων, μόνους ἡμᾶς τὰ δίκαια προτείνεσθαι, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένους, οὐ δικαιοσύνην, ἀλλ' ἀνανδρίαν ἡγοῦμαι· ὁρῶ γὰρ ἅπαντας πρὸς τὴν παροῦσαν δύναμιν καὶ τῶν δικαίων ἀξιουμένους. καὶ παράδειγμα τούτου λέγειν ἔχω πᾶσιν ὑμῖν γνώριμον. εἰσὶ συνθῆκαι διτταὶ τοῖς Ἕλλησι πρὸς βασιλέα, ἃς ἐποιήσατο ἡ πόλις ἡ ἡμετέρα, ἃς ἅπαντες ἐγκωμιάζουσι· καὶ μετὰ ταῦτα ὕστερον Λακεδαιμόνιοι ταύτας, ὧν δὴ κατηγοροῦσι· καὶ μὴν ταύταις, οὐχὶ ταὐτὰ δίκαια ἀμφοτέροις ὥρισται. τῶν μὲν γὰρ ἰδίων δικαίων τῶν ἐν ταῖς πολιτείαις, οἱ νόμοι κοινὴν τὴν μετουσίαν ἔδοσαν καὶ ἴσην, καὶ τοῖς ἀσθενέσι καὶ τοῖς ἰσχυροῖς, τῶν δ' ἑλληνικῶν δικαίων, οἱ κρατοῦντες ὁρισταὶ τοῖς ἥττοσι γίνονται. ἐπειδὴ τοίνυν ὑμῖν ἔγνωσται τὰ δίκαια καὶ ποιεῖν ὑπάρχει, ὅπως καὶ πρᾶξαι ταῦτα ἐφ' ὑμῖν ἔσται, δεῖ σκοπεῖν. ἔσται δὲ ταῦτα, ἐὰν ὑποληφθῆτε κοινοὶ προστάται τῆς πάντων ἐλευθερίας εἶναι. εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτατον ὑμῖν εἶναι πρᾶξαι τὰ δέοντα. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις, εἷς ἀγών ἐστιν ὁ πρὸς τοὺς προδήλους ἐχθρούς, ὧν ἐὰν κρατήσωσιν, οὐδὲν ἐμποδὼν αὐτοῖς κυρίοις τῶν ἀγαθῶν εἶναι· ὑμῖν δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύο οὗτοι, ὅ τε καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ προσέτι ἕτερος τούτου πρότερος καὶ μείζων· δεῖ γὰρ ὑμᾶς βουλευομένους κρατῆσαι τῶν τἀναντία τῇ πόλει παρ' ὑμῖν πράττειν προῃρημένων. ὅταν οὖν μηδὲν ᾖ διὰ τούτους ἀκονιτὶ τῶν δεόντων γενέσθαι, πολλῶν διαμαρτάνειν ὑμᾶς εἰκότως συμβαίνει.

43 44 45 46 47 48 49

οἱ, μάλιστα μὲν δίκαιον εἶναι τῆς ἀπάντων σωτηρίας ὑμᾶς προΐστασθαι· εἰ δὲ καὶ ἄδικον τὸ γινόμενον, ἀλλ' οὖν ἐπειδὴ ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσιν ἅπαντες, καὶ ὑμᾶς ταῖς ἐκείνων γνώμαις ἀκολουθοῦντας ἀδικεῖν.

ἡ μὲν αἴτησις, οὕτως ἂν ἐκ τούτων γνωρίζοιτο. ἡ δὲ μεταχείρησις βίαιος καὶ θουκυδίδειος, ἐκ τῆς κλέωνος δημηγορίας εἰλημμένη· ἐκεῖ γὰρ ἐκεῖνος περὶ μιτυληναίων τὸ ἐγχείρημα, τοιοῦτον καὶ ὁ δημοσθένης ἐνθάδε· ἀξιοῖ γὰρ κἀκεῖνος, εἰ μὲν δικαία εἴη ἡ ἀρχή, δικαίως κολάζεσθαι καὶ τοὺς μιτυληναίους. εἰ δὲ ἄδικος, ἀδίκως· χρὴ γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοὺς πολιτεύεσθαι. οὕτως ἤδη καὶ ὁ δημοσθένης ἐνθάδε φαίνεται, ἀξιῶν μὲν μάλιστα κατὰ τὸ δίκαιον ἐλευθεροῦν τοὺς ῥοδίους. εἰ δ' ἄρα τις καὶ λέγει ἄδικον εἶναι εἰρήνης οὔσης ὅπλα κινεῖν, ἀλλ' οὖν γε ἴσως ἁπάντων ἀδικεῖν αἱρουμένων, νῦν μὲν βυζαντίων, αὖθις δὲ ἀρτεμισίας, καὶ μαυσώλου, καὶ ἡμᾶς ἀναγκαῖον.

εἶτα οὐ μόνον τούτοις λέλυκε τὴν αἰτίαν, ἀλλὰ καὶ τῇ ἐκβάσει, ἵνα τὸ ἡμεῖς μείζονας. πρὸς γὰρ τὰς δυνάμεις εἰώθασιν ἀπονέμειν τὰ δίκαια συμφερόντως οἱ ἄνθρωποι. οὐκέτι δὲ ὑπὸ τῶν συμμάχων τὴν ἀντίθεσιν ἑτέρως ἔχει· οὐδὲ ἀπὸ βασιλέως τῷ προσώπῳ περιάπτει, ὡς ἂν ὑπολάβοι τις. τάχα γὰρ ἄν τις ὑποτοπήσειε λέγειν, ἀλλ' οὐ δεῖ βασιλεῖ προσκρούειν· ἵνα οὖν τὴν κατ' ἀρχὰς ὁμοίαν πάλιν ἀνανεώσηται, ἢ διὰ τὸ ἐπιλόγου· τὸ γὰρ παράδειγμα τὸ κατ' ἀρτεμισίαν, οὐ συμφωνεῖ τῇ προτάσει. εἰ γὰρ εἰρήνη ἡ αἴτησις, ἀλλ' οὐ δεῖ προσκρούειν βασιλεῖ, τί ἐβούλετο λέγειν· ὅτι οὖν ἀρτεμισία καταλαμβάνει καὶ τὴν ῥόδον, οὐ τις φαίνεται χάριν τῇ πρὸς βασιλέα καταλαμβάνουσα, ὥστε ἀνυπεύθυνος ἐπὶ τὴν εἰρημένην αἴτησιν, τὴν περὶ τῶν συνθηκῶν. συνιστὰς τοίνυν τὸ συμφέρον, ὃ λέλυκεν αἴτησιν, τοιοῦτον αὐτὸ καὶ ἐκ παραδείγματος δείκνυσιν, ὅτι μὴ εἶχεν δύναμιν, ἡνίκα προέστησαν τῶν ἑλλήνων, αὐτοὶ νικήσαντες βασιλέα, καὶ τὴν ἀρχὴν ὁρίζοντες ἐκείνου. ὅταν δὲ βασιλεὺς νενικηκὼς ὕστερον ἕλληνας, ὡς συνίστασθαι παντοχόθεν δεῖν δύναμιν ἀθροίζειν, εἰ φιλοτιμίας ὀρέγοιντο. ἔστιν οὖν λύσις τῆς αἰτήσεως ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, κατασκευαζομένη τῷ δυνατῷ· ὅτι γὰρ συμφέρει δύναμιν ὑπάρχειν τῇ πόλει κατασκευάζων, μετὰ ταῦτα ἅπτεται τῶν ἐπιλόγων. Εἰκότως δέ μοι δοκεῖ χαλεπώτατον ὑμῖν εἶναι πρᾶξαι τὰ δέοντα. ταύτην τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ποιησάμενος, ἐν οἷς πολλὴν καταδρομὴν τῶν δωροδόκων καὶ τῶν τἀναντία πρ-

διδάσκων. ε. κοινῆ. β. γ. ε. λέγοι. γ. ἦν. ε. εἰ δὲ ε. βλέπω. ε. παραινέσαι. α. α. ὑμᾶς ε. δύνασθαι. α. ὑμᾶς. α. ε. αἰσχύνη. ζ. ε. α. ἃς ταῦτ. ε. ταῦτα. γ. ἀσθενέσι. α. α. ἁπάντων. ε. ἔσται. α. α. ἐστὶν δύο. ε. προδήλους. α. πρὸς δ'. γ. ἐστὶν α. ε. ὑφημένων. α. μηδεὶς ἀκονιτὶ τῶν δεόντων γενέσθαι. α. γ. β. ε. ὑμῖν. ε.

κοινῆς β. ἐπιθυμοῦσιν. α. ἡ δὲ μετ. β. ἐκεῖνο. α. φησί. β. περιάπτει. ἀνανεώσηται. α. β. διὰ β. ἔχει. β. ἐκείνου. β. κατασκευάζων α. β. ἔχεται α.

λυπούμενον αὐτοῦ ποιεῖται· καὶ κέχρηται ἀναλόγως τῇ ἐπιφορᾷ, διὰ τὸ μὴ πάντας αὐτοὺς συνιστᾶν· ἔχει τῇ διηγήσει ἐν τούτῳ ἄδηλον ἐν τῆς αὐτῆς διανοίας εἴληφε. διὸ καὶ βουλόμενος τοὺς ἐκείνων κωλῦσαι λόγους, εἰκότως κέχρηται τῇ διὰ βουλῆς μετὰ ταῦτα ἐπανόδῳ τῷ ἐνδόξῳ, καὶ ἐπιλογισάμενος, καὶ ἐκ ἐκείνου τὴν δημηγορίαν κατέπαυσεν.

διηγήσει. α. β. — ἄδηλον. α. — τούτῳ β. — κατέπαυσε. β.

50 τοῦ μή τι πολλοὺς ἀδεῶς ταύτην τὴν τάξιν αἱρεῖσθαι τῆς πολιτείας, ἴσως μὲν αἱ παρὰ τῶν μισθοδοτῶν αὐτοῖς ὠφέλειαι μάλιστ' αἴτιαι. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ἄν τις ἔχοι δικαίως αἰτιάσασθαι. ἐχρῆν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν ὑμᾶς περὶ τῆς ἐν τῇ 51 πολιτείᾳ τάξεως, ἥνπερ περὶ τῆς ἐν στρατιᾷ τάξεως ἔχετε. τίς οὖν ἐστιν αὕτη; ὑμεῖς τὸν λείποντα τὴν ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τάξιν ταχθεῖσαν, ἄτιμον οἴεσθε προσήκειν εἶναι, καὶ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν. χρὴ τοίνυν καὶ τοὺς τὴν ὑπὸ τῶν προγόνων τά- 52 ξιν ἐν τῇ πολιτείᾳ παραδεδομένην λιπόντας, καὶ πολιτευομένους ὀλιγαρχικῶς, ἀτίμους τοῦ συμβουλεύειν ὑμῖν αὐτοῖς ποιεῖσθαι. νῦν δέ, τῶν μὲν συμμάχων τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους ὑμῖν ὀμωμοκότας, νομίζετε εὐνουστάτους· τῶν δὲ πολιτευομένων οὓς ἴστε σαφῶς τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς ᾑρημένους, τούτους πιστοτάτους ἡγεῖσθε. ἀλλὰ γὰρ οὐχ 53 ὅ,τι τις κατηγορήσει τούτων, ἢ τοῖς ἄλλοις ὑμῖν ἐπιπλήξει, χαλεπὸν εὑρεῖν· ἀλλ' ἀφ' ὁποίων λόγων, ἢ ποίας πράξεως ἐπανορθώσεταί τις ἃ νῦν οὐκ ὀρθῶς ἔχει, τοῦτ' ἔργον εὑρεῖν. ἴσως μὲν οὖν, οὐδὲ τοῦ παρόντος καιροῦ περὶ πάντων λέγειν· ἀλλ' ἐὰν ἃ προῄρησθε, δύνησθε ἐπικυρῶσαι συμφερούσῃ τινὶ πράξει, καὶ τἄλλ' ἂν ἴσως καθ' ἓν ἂν 54 βέλτιον σχοίη. ἐγὼ μὲν οὖν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ἀντιλαμβάνεσθαι τούτων τῶν πραγμάτων ἐρρωμένως, καὶ πράττειν ἄξια τῆς πόλεως, ἐνθυμουμένους ὅτι χαίρετε ἀκούοντες, ὅταν τις ἐπαινῇ τοὺς προγόνους ὑμῶν, καὶ τὰ πεπραγμένα ἐκείνοις διεξίῃ, καὶ τὰ τρόπαια λέγῃ. νομίζετε τοίνυν ταῦτα ἀναθεῖναι τοὺς προγόνους ὑμῶν, οὐχ ἵνα 55 θαυμάζητε ταῦτα θεωροῦντες μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ μιμῆσθε τὰς τῶν ἀναθέντων ἀρετάς.

τοὺς μή τι α. — μισθοδοτούντων α. — αἴτιοι. α. — αἰτιάσασθαι. α. — α. — α. — α. ε. — στρατιᾷ. α. τῇ στρατιᾷ. ε. — α. — λείποντας. α. — ἀτίμους. ε. — αὐτοὺς ποιεῖσθαι. α. — τὸν αὐτὸν ἐχθρὸν καὶ φίλον. α. — δικαιοτάτους. ε. — ἀπὸ ποίων. α. — ἀπὸ. α. — ἂν βέλτ. α. — ε. — α. — αὐτά. α.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ

ΤΟΥ ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ.

Ὅτε λακεδαιμόνιοι ἡττηθέντες ὑπὸ θηβαίων ἐν λεύκτροις τῆς βοιωτίας, εἰς κίνδυνον μέγαν κατέστησαν, ἀποστάντων ἀρκάδων καὶ προσθεμένων τοῖς θηβαίοις, ἃ ἦσαν πρότερον σύμμαχοι λακεδαιμονίοις γενόμενοι. δίδωσιν αὐτοῖς ὕστερον δὲ λακεδαιμόνιοι τῶν κινδύνων ἀπαλλαγέντες, καὶ προελθόντες πάλιν εἰς δύναμιν, ἐπὶ μεγάλην πόλιν τῆς ἀρκαδίας ἤρχοντο. καὶ τοὺς ἀθηναίους παρεκάλουν διὰ πρεσβείας, κοινωνεῖν αὐτοῖς τοῦ πολέμου. πεπόμφασι δὲ καὶ οἱ μεγαλοπολῖται πρέσβεις ἀθήναζε παρακαλοῦντες ὑπὲρ ἑαυτῶν. ὁ τοίνυν δημοσθένης, συμβουλεύει μὴ περιορᾶν αἱρεθῆναι μεγάλην πόλιν, μηδ' εἰς ἰσχὺν προελθόντας λακεδαιμονίους, συμφέρειν λέγων τοῖς ἀθηναίοις τὸ μὴ φοβεροὺς εἶναι τοὺς λακεδαιμονίους.

ἦσαν. ε.

ΤΟΥ ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ μοι δοκοῦσι) Ἀθηναῖοι συνεμάχησαν λακεδαιμονίοις ἐν μαντινείᾳ. [illegible] δὲ μεγάλης πόλεως μετὰ τὸν [illegible] πόλεμον, ὑπὸ ἀρκάδων συμμαχούντων τότε θηβαίοις, ὥς τι ὁρμητήριον εἶναι κατὰ τῆς λακωνικῆς, λακεδαιμόνιοι τῆς ἐπικρατείας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πρὸς ἀθηναίους, στρατεύουσιν ἐπὶ μεγάλην πόλιν. ἀρκάδες δὲ ἀσχολουμένων θηβαίων ἐπὶ τὸν φωκικὸν πόλεμον, καταφεύγουσιν ἐπ' ἀθηναίους, ἀξιοῦντες συμμαχεῖν· ἥκουσι καὶ παρὰ λακεδαιμονίων πρέσβεις, ἀξιοῦντες μᾶλλον αὐτοῖς ὡς συμμάχοις προστίθεσθαι, καὶ βουλεύονται. χαλεπὸς ὁ λόγος τῷ ῥήτορι. τὸ γὰρ [illegible] τοῖς περὶ [illegible] πολεμοῦσι, καὶ τὸ ἐναντιωθῆναι τοῖς οὖσι συμμάχοις λακεδαιμονίοις, ἕν ἐστι τῶν δυσχερῶν· βαρὺ γάρ, τοὺς μὲν συμμάχους ἀπελαύνειν, τοὺς δὲ πολεμίους προσίεσθαι [illegible], τὸ πρᾶγμα ὑπάρχει ἄτοπον, καὶ διαβολὴν φέρει μεγίστην τῇ πόλει. ἔτι καὶ ἐπικίνδυνον διχόθεν εἶναι δοκεῖ, ἐκ τοῦ σώζειν τοὺς τῶν πολεμίων θηβαίων συμμάχους· καὶ ἐκ τοῦ [illegible] λακεδαιμονίοις συμμάχοις οὖσιν, ὧν μετὰ μακροῦ χωρίζονται εἰς τὸν ὑπὲρ [illegible] πρὸς θηβαίους πόλεμον. ἐπ' ὅμως [illegible] νοήματι, καθ' ὃ καὶ λακεδαιμονίοις οὐ δοκεῖ προσκρούειν, καὶ ἀρκάδας προσίεται, καὶ θηβαίους οὐκ αὔξει, σώζων τὴν αὐτὴν συμμαχίαν· καὶ γὰρ καὶ τοῦτο ἓν τῶν δυσχερεστέρων ἐστί, τὸ δοκεῖν συναύξειν τοὺς θηβαίων συμμάχους. πῶς οὖν ἕκαστον τούτων πεποίηκε; καθαιρεῖ λακεδαιμονίους, καθαιρεῖ καὶ θηβαίους· τοὺς μὲν, μὴ συγχωρῶν αὔξεσθαι· θηβαίων δὲ τὴν συμμαχίαν καθιστὰς εἰς τὴν πόλιν. ἵνα δὲ μὴ δοκῇ χαρίζεσθαι τοῖς ἀρκάσιν, οὐδὲν δείκνυσι τῷ λόγῳ χαριζόμενος μεγαλοπολίταις. οὐδὲ τὸ ἐκείνων συμφέρον μόνον ζητεῖ τὸ πρὸς λακεδαιμονίους· οὐδὲ κατηγορεῖ πάλιν [illegible] ὡς ἁρπάσαι προσκειμένων, δηλοῖ τε ἰσοπρεπῶς ὄντων λακεδαιμονίων, ἀρκάδων τῆς πόλεως ἀμελοῦσι τὸ ὑπὲρ ἀμφοῖν τῶν αἰτούντων τὴν συμμαχίαν δοκεῖν ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, τὸ τῇ πόλει συμφέρον καὶ λυσιτελὲς ἐπισκέπτεσθαι τῇ αὐτῇ μετοχῇ εἰσὶ χρώμενος· ἐπεὶ γὰρ καὶ τὸ πρέπον τὸ φιλοτιμικὸν, καὶ τὸ ὑπὲρ τῶν ἐν χερρονήσῳ, ζητούμενος ἀεὶ τὸ κοινῇ συμφέρον, οὐχὶ δὲ τὸ ἴδια ἑκάστου, δι' ὃ ὁ λόγος σκοπούμενος. πρῶτον τοίνυν ἐστὶ κεφάλαιον ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ, τὸ συμφέρον, λαμ-

Margin: ὁρμητήριον. — λακεδαιμονίων. — ἀχθομένων. — δυσχερεστάτων. — [illegible] α.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΛΟΓΟΣ ΥΠΕΡ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΙΤΩΝ.

[1] ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς ἀρκάσι, καὶ οἱ τοῖς λακεδαιμονίοις συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες πολῖται, πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύονται, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. [2] ἦν δέ, τοῦτο μέν, τῶν ἀφιγμένων ἔργον· τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν, καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονεικίας, τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων. νῦν δ' ἔγωγε, εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοι τὸ γιγνώσκεσθαι καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν ἀττικῶς, πολλοὺς ἂν οἶμαι, τοὺς μέν, ἀρκάδας· τοὺς δέ, λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσαι. [3] ἐγὼ δέ, ὁρῶ μὲν ὡς χαλεπὸν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστί· συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν καὶ τῶν μέν, ταυτὶ βουλομένων· τῶν δέ, ταυτί, ἐὰν τὰ μεταξὺ τις ἐγχειρῇ λέγειν, καὶ ὑμεῖς μὴ περιμείνητε μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις· [4] διαβεβλήσεται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους. οὐ μὴν ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἤπερ ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὕστερον, ἂν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, λέξω· [5] ἀπὸ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑφ' ἁπάντων, ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω διδάσκειν. οὐκοῦν, οὐδ' ἂν εἷς ἀντείποι, ὡς οὐ συμφέρει τῇ πόλει καὶ λακεδαιμονίους ἀσθενεῖς εἶναι, καὶ θηβαίους τουτουσί. [6] ἔστι τοίνυν ἔν τινι καιρῷ τοιούτῳ τὰ πράγματα νῦν, εἴ τι δεῖ τοῖς εἰρημένοις πολλάκις παρ' ὑμῖν λόγοις τεκμήρασθαι, ὥστε θηβαίους μὲν ὀρχομενοῦ, καὶ θεσπιέων καὶ πλαταιέων οἰκισθεισῶν, ἀσθενεῖς γενέσθαι· λακεδαιμονίους δ', εἰ ποιήσονται ἀρκαδίαν ὑφ' ἑαυτοῖς καὶ μεγάλην πόλιν αἱρήσουσι, πάλιν ἰσχυροὺς γενήσεσθαι. [7] σκεπτέον τοίνυν, μὴ πρότερον τούσδε γενέσθαι φοβεροὺς καὶ μεγάλους ἐάσωμεν, ἢ ἐκεῖνοι μικροὶ γενήσονται· καὶ λάθωσιν ἡμᾶς

Margin: ν α. — ὑμῶν α. — ἐκείνων τινὰς α. — α ε. — ἐξαπατωμ. α. — ταῦτα α. — βουλομένων α. — ὑπὲρ ἀ. χ. β. α. — πόλιν α. — αἱρήσουσι α. — γενέσθαι α.

πλείονι μείζους οἱ λακεδαιμόνιοι γίνωνται, ἢ ὅσῳ τοὺς θηβαίους ἐλάττους συμφέρει γενέσθαι· οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ' 8 ἂν εἴποιμεν, ὡς ἀνταλλάξασθαι βουλοίμεθα ἀντιπάλους λακεδαιμονίους ἀντὶ θηβαίων· οὐδὲ τοῦτ' ἔσθ' ὃ σπουδάζομεν, ἀλλ' ὅπως μηδέτεροι δυνήσονται μηδὲν ἡμᾶς ἀδικεῖν· οὕτω γὰρ ἂν ἡμεῖς μετὰ πλείστης ἀδείας εἴημεν. ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μὲν οὕτω δεῖν ἔχειν φή- 9 σομεν, δεινὸν δέ, εἰ πρὸς οὓς παρετάττομεθα ἐν μαντινείᾳ, τούτους συμμάχους αἱρησόμεθα· εἶτα βοηθήσομεν τούτοις ἐναντία ἐκείνοις, μεθ' ὧν τότε ἐκινδυνεύομεν; κἀμοὶ ταῦτα δοκεῖ, προσδεῖσθαι δέ τινος τὰ δίκαια ποιεῖν ἐθελόντων τῶν ἑτέρων. εἰ μὲν τοίνυν ἐθελή- 10 σουσι πάντες εἰρήνην ἄγειν, οὐ βοηθήσομεν τοῖς μεγαλοπολίταις· οὐδὲν γὰρ δεήσει· ὥστε, οὐδὲν ἡμῖν ὑπεναντίον ὑμῖν ἔσται πρὸς τοὺς συμπαραταξαμένους. σύμμαχοι δ' ἡμῖν, οἱ μὲν, ὑπάρχουσιν, ὡς φασιν· οἱ δέ, προσγενήσονται νυνί. καὶ τί ἂν ἄλλο βουλοίμεθα. ἐὰν δὲ 11 ἀδικῶσι καὶ πολεμεῖν οἴωνται δεῖν, εἰ μὲν περὶ τούτου μόνον βουλευτέον, εἰ χρὴ μεγάλην πόλιν ἡμᾶς προέσθαι λακεδαιμονίοις, ἢ μή· δίκαιον μὲν οὐ συγχωρῶ δ' ἔγωγ' ἐᾶσαι, καὶ μηδὲν ἐναντιωθῆναι τοῖς τότε τῶν αὐτῶν μετασχοῦσι κινδύνων. εἰ δ' ἅπαντες ἐπίστασθε, ὅτι, 12 ταύτην ἂν ἕλωσιν, ἴασιν ἐπὶ μεσσήνην, φρασάτω τις ἐμοὶ τῶν νῦν χαλεπῶν τοῖς μεγαλοπολίταις, τί ποθ' ἡμῖν συμβουλεύσει ποιεῖν. ἀλλ' οὐδεὶς ἐρεῖ. καὶ μὴν πάντες ἐπίστασθε ὡς, καὶ παραινούντων τούτων, καὶ μὴ βοηθητέον. καὶ διὰ τοὺς ὅρκους οὓς ὀμωμόκαμεν μεσση- 13 νίοις, καὶ διὰ τὸ συμφέρον εἶναι κατοικεῖσθαι ταύτην τὴν πόλιν. σκοπεῖσθε δὴ πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ποτέραν τὴν ἀρχὴν καλλίονα καὶ φιλανθρωποτέραν ποιήσεσθε, τοῦ μὴ ἐπιτρέπειν ἡμᾶς ἀδικεῖν λακεδαιμονίοις, τὴν ὑπὲρ μεγάλης πόλεως, ἢ τὴν ὑπὲρ μεσσήνης. νῦν μέν γε, 14 βοηθεῖν δόξετε ἀρκάσι, καὶ τὴν εἰρήνην σπουδάζειν εἶναι βεβαίαν, ὑπὲρ ἧς ἐκινδυνεύσατε καὶ παρετάξασθε. τότε δ' εὔδηλοι πᾶσιν ἔσεσθε, οὐ τοῦ δικαίου μᾶλλον ἕνεκα μεσσήνην εἶναι βουλόμενοι, ἢ τοῦ πρὸς λακεδαιμονίους φόβου. δεῖ δέ, σκοπεῖν μὲν ἀεὶ καὶ πράττειν τὰ δίκαια· 15 συμπαρατηρεῖν δέ, ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα ἔσται ταῦτα. ἔστι τοίνυν καὶ τοιοῦτός τις λόγος παρὰ τῶν ἀντιλεγόντων, ὡς κομίσασθαι τὸν ὠρωπὸν ἡμᾶς ἐγχειρεῖν δεῖ. εἰ δὲ τοὺς βοηθήσοντας ἂν ἡμῖν, ἐχθροὺς ἐπ' αὐτὸν νῦν κτησόμεθα, οὐχ ἕξομεν συμμάχους. ἐγὼ δέ, ὃ μὲν κομίσα-

Margin notes: ἐκείνοι. α. — ἀνταταξαμένοις. ι. — μόνου. α. — ἡμᾶς. ι. — συμβουλεύσει. β. ι. α. μέν... λάβοι. α. χ. β. — δεῖ. ι. — πότερον. α. — φιλανθρωποτέραν α. ι. — μεγαλοπόλεως. α.

Commentary (left margin): ° καμβαίνει δὲ βαίνει τὰς κατασκευὰς ἐκ τοῦ δικαίου. φησὶ γὰρ συμφέρειν εἶναι τῇ πόλει, λακεδαιμονίους καὶ θηβαίους ἀσθενεῖς ὑπάρχειν. νῦν δὲ καιρὸν εἶναι τούτου, καταπαυθείσης μὲν τῆς βοιωτίας, μὴ συγχωρηθέντων δὲ ἰσχυρῶν γενέσθαι τῶν λακεδαιμονίων· οὕτω τὰς κατασκευὰς τοῦ συμφέροντος ἀπὸ τοῦ δικαίου ποιούμενος. ἀλλὰ τὸ μὲν περὶ τοῦ καταπαυσμοῦ τῆς βοιωτίας, [illegible] αὐτὸ πρὸς τὴν ἀντίθεσιν αὐτοῖς ἔτι, ἀλλ' αὐξηθήσονται θηβαῖοι, [illegible] τῶν ἀρκάδων καταλυθέντων δὲ αὐτοὶ ἐν [illegible] τὴν ἀπόδειξιν εἰς καιρὸν ταμιευσάμενος. μετὰ μικρὸν ἀποδείξων, ὅταν πρὸς αὐτὴν τὴν ἀντίθεσιν ἀγωνίζηται, τὸ κατὰ λακεδαιμονίους ἀπέδειξεν μόνον, ὡς οὐ συμφέρει συγχωρεῖσθαι γενέσθαι μεγάλους. κατασκευάζει δὲ τοῦτο [illegible] κατὰ ἀντιπεριστροφήν. ἐπειδὴ γὰρ [illegible], ἀλλ' ἰσχυροὶ γενήσονται θηβαῖοι, τοῦτο δὲ οὐ συμφέρει, [illegible] τὸ ἀντίστροφον. οὐδὲ γὰρ λακεδαιμονίους αὐξηθῆναι συμφέρει. τὸ δὲ σχῆμα τὸ κατὰ ἀναίρεσιν, [illegible] πρὸς [illegible] μετὰ τὴν [illegible]· οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε [illegible] εἰπεῖν. ταῦτα δὲ πάντα μάχην ἔχει πρὸς τὴν ἀπὸ θηβαίων ἀντίθεσιν. τότε γὰρ [illegible], καὶ [illegible] ἀσθενεῖς γενέσθαι τοὺς λακεδαιμονίους, τῆς αὐτῆς [illegible]· οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε [illegible], ὅτι [illegible] τὸ κεφάλαιον, οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἀλλὰ πάσης [illegible]. [illegible] καὶ καθαιρεῖ [illegible] τῶν θηβαίων [illegible], καὶ τὸ μὴ αὐξηθῆναι λακεδαιμονίους [illegible]. ἀλλὰ νὴ Δία, ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν [illegible]· δεινὸν γὰρ [illegible] πρὸς οὓς ἐν μαντινείᾳ παρεταττόμεθα. ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ταύτην ἔλαβε τὴν ἀντίθεσιν, τὸ αἰσχρὸν [illegible] καὶ ἔστιν ἡ ἀντίθεσις [illegible]· ἓν μὲν γὰρ αὐτῆς μέρος [illegible] τὸ αἰσχρὸν ὅσον ἔσται, εἰ τούτοις βοηθήσομεν [illegible]· τὸ δὲ ἕτερον μέρος, τὸ [illegible], εἰ λακεδαιμονίοις πολεμήσομεν, οἷς μικρῷ πρότερον συνεμαχόμεθα. ταύτης τὸ μὲν πρότερον μέρος [illegible] συνδρομήν, [illegible] ὁμολογεῖ τὸ αἰσχρόν· κατὰ μετάληψιν δέ, εἰ μηδὲν [illegible] πολεμίων οὐδὲν ποιεῖν τὰ δίκαια

° φήσομεν. α.

μίσασθαι ὠρωπὸν ποιεῖσθαι, φημὶ δεῖν καὶ αὐτούς· ὃ δὴ ἐ- 16
χθροὺς ἡμῖν ἔσεσθαι λακεδαιμονίους νῦν, ἐὰν ποιησώ-
μεθα συμμάχους ἀρκάδων τοὺς βουλομένους ἡμῖν εἶναι
φίλους, μόνοις οὐ δή εἰπεῖν ἐξεῖναι νομίζω τοῖς πείσασιν ἡ-
μᾶς, ὅτ᾽ ἐκινδύνευον λακεδαιμόνιοι, βοηθεῖν αὐτοῖς· οἱ
γὰρ ταῦτα λέγοντες, ἔπεισαν ὑμᾶς, πάντων πελοπον- 17
νησίων ἐλθόντων ὡς ὑμᾶς, καὶ μὲν ὑμῶν ἀξιούντων ἐπὶ
τοὺς λακεδαιμονίους ἰέναι, τοὺς μὲν μὴ προσδέξασθαι,
καὶ διὰ τοῦθ᾽, ὅπερ ἦν ὑπόλοιπον αὐτοῖς, ἐπὶ θηβαίους
ἐλθεῖν, ὑπὲρ δὲ τῆς λακεδαιμονίων σωτηρίας, καὶ χρή-
ματα εἰσφέρειν, καὶ τοῖς σώμασι κινδυνεύειν· καίτοι, οὐδ᾽ ἂν 18
ὑμεῖς ἠθελήσατε δήπου σώζειν αὐτούς, εἰ τοῦτο προὔλε-
γον ὑμῖν, ὅτι σωθέντες, ἐὰν μὴ ποιῆτ᾽ ὅ, τι βούλονται, πά-
λιν αὐτοὺς ἐᾶτε καὶ ἀδικεῖν, οὐδεμίαν χάριν ὑμῖν ἕξουσι
τῆς σωτηρίας. καὶ μὴν εἰ καὶ σφόδρα ἐναντίον ἐστὶ τοῖς
λακεδαιμονίων ἐπιχειρήμασι, τὸ τοὺς ἀρκάδας ἡμᾶς 19
συμμάχους ποιήσασθαι, προσήκει δήπου πλείω χά-
ριν αὐτοὺς ἔχειν ὧν ἐσώθησαν ὑφ᾽ ἡμῶν εἰς τοὺς ἐσχάτους
ἐλθόντες κινδύνους, ἢ ὧν ἀδικεῖν κωλύονται νῦν, ὀργίζε-
σθαι. ὥστε πῶς οὐ βοηθήσουσιν ὑμῖν ἐπ᾽ ὠρωπὸν ἢ κά-
κιστοι πάντων ἀνθρώπων δόξουσιν εἶναι; ὅ, μὰ τοὺς θεούς, 20
ἔγωγε οὐχ ὁρῶ. θαυμάζω δὲ τινῶν τῶν λεγόντων τὸ λέ-
γειν τοῦτον, ὡς εἰ συμμάχους ποιησόμεθα ἀρκάδας καὶ
ταῦτα πράξομεν, μεταβάλλεσθαι δόξει, καὶ οὐδὲν ἔχειν
πιστὸν ἡ πόλις· ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι. διὰ τί; ὅτι τὴν ἁπάντων οὐδένα ἂν ἀντειπεῖν οἶμαι, 21
ὡς οὐ καὶ λακεδαιμονίους, καὶ πρότερον θηβαίους, καὶ τὸ
τελευταῖον εὐβοέας ἔσωσεν ἡ πόλις, καὶ μετὰ ταῦτα συμ-
μάχους ἐποιήσατο, ἕν τι καὶ τὸ αὐτὸ ἀεὶ βουλομένη πράτ-
τειν. ἔστι δὲ τοῦτο τί; τοὺς ἀδικουμένους σώζειν. εἰ τοίνυν τοῦ-
θ᾽ οὕτως ἔχει, οὐκ ἔτ᾽ ἂν ἡμεῖς εἴημεν οἱ μεταβαλλόμενοι 22
ἀλλ᾽ οἱ μὴ θέλοντες τοῖς δικαίοις ἐμμένειν· καὶ φανήσεται τὰ πράγματα διὰ τοὺς
ἀεὶ πλεονεκτεῖν βουλομένους, μεταβαλλόμενα, οὐχ ἡ πόλις ἡμῶν. δοκοῦσι δέ μοι λα-
κεδαιμόνιοι μάλα δεινὰ ἔργων ἀνθρώπων ποιεῖν· νῦν γάρ φασιν ἐκεῖνοι δεῖν, ἠλείους
μὲν τῆς τριφυλίας τινὰ κομίσασθαι, φλιασίους δὲ τὸ τρικάρανον, ἄλλους δέ τινας τῶν 23
ἀρκάδων, τὴν αὐτῶν· καὶ τὸν ὠρωπὸν ἡμᾶς, οὐχ ἵνα ἑκάστους ἡμῶν ἴδωσιν ἔχοντας τὰ
ἑαυτῶν, οὐδ᾽ ὀλίγου δεῖ· ὀψὲ γὰρ ἂν φιλάνθρωποι γεγονότες εἶεν· ἀλλ᾽ ἵνα πᾶσι δο-
κῶσι συμπράττειν, ὅπως ἂν ἕκαστοι κομίσωνται ταῦθ᾽, ἅ φασιν αὐτῶν εἶναι, ἵν᾽ ἐπειδὰν
ἴωσιν ἐπὶ μεσσήνην, καὶ αὐτοὶ συστρατεύωνται πάντες αὐτοῖς οὗτοι, καὶ βοηθῶσι προ- 24
θύμως, ἢ δοκῶσιν ἀδικεῖν, περὶ ὧν ἔφασαν ἕκαστοι σφῶν αὐτῶν εἶναι, συμψήφους λα-
βόντες ἐκείνους, μὴ τὴν ὁμοίαν αὐτοῖς χάριν ἀποδιδόντες. ἐγὼ δὲ νομίζω τὴν πόλιν,
πρῶτον μὲν καὶ χωρὶς τοῦ καθυφεῖναι λακεδαιμονίοις τινὰς ἀρκάδων, ὠρωπὸν ἂν

δίκαια βουλομένους τούτους εἶναι τὸ αἰσχρόν. ἐπανιστάνει δὲ τὸ ἑπόμενον τούτῳ, διὰ τὸ ἀκόλουθον εἶναι καὶ προφανές. τοῦτο δέ ἐστιν, Εἰ δὲ καὶ ἀδικοῦσι λακεδαιμονίους, οὐκ ἂν αἰσχρὸν εἴη τὸ λεγόμενον. τοῦτο μὲν οὖν πρὸς τὸ πρότερον μέρος· μεταβαίνει δὲ ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος, λύει αὐτὸ τῷ δικαίῳ, καὶ συμφέροντι· δικαίῳ δέ, ὅτι ἀδικοῦσι λακεδαιμονίους, καθ᾽ ὑπόθεσιν, εἰ καὶ μόνοι ἠδίκουν, ἄτοπον μέν, ὅμως δ᾽ ἰδὲ συγχωρεῖν. καὶ ἄλλως δίκαιον· εἰ δὲ στρατεύονται ἐπὶ μεσσήνην, ἀναγκαῖον βοηθεῖν μεσσηνίοις διὰ τοὺς ὅρκους, οὓς ἐποιησάμεθα. μετὰ τοῦτο τῷ συμφέροντι, Οὐδὲ αὐξηθῆναι τῇ πόλει συμφέρει λακεδαιμονίους· εἶτα ἀπὸ τοῦ συμφέροντος πρέποντος· Τίς ἐστιν ἐπιτηδειοτέρα ἀρχὴ τῆς βοηθείας· πότερον ἡ παροῦσα νῦν, ἢ ὅταν εἰς τὴν μεσσήνην ἐμβάλωσι; τότε μὲν γὰρ δόξομεν δι᾽ εὐλάβειαν καὶ φόβον ποιεῖν. νῦν δέ, διὰ τὸ δίκαιον. καὶ οὕτω δίδωσι τὸ ἐνθύμημα κοινὸν ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ, μὴ μόνον προηγούμενα συμπλέκειν κεφάλαια, δίκαιον καὶ συμφέρον, ἢ δυνατὸν καὶ δίκαιον, ἢ συμφέρον καὶ δυνατόν· ἀλλὰ καὶ τὰ δευτερεύοντα, ὥσπερ ἐπὶ τῆς λύσεως πεποίηκε ταύτης· καὶ γὰρ καὶ τῷ δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι λέλυκε. διὰ τοῦτο δὲ τὴν προσθήκην τοῦ δευτέρου μέρους ἔλαβεν ὁ αἰτιατής· ἐπειδὴ γὰρ τὸ μὲν πρότερον διέλυσεν ἐκ τῶν κατὰ τὴν αἰτίαν, ὅταν βοηθῶσιν ὡς ἐπὶ πολέμιον· τὸ δὲ δεύτερον μέρος, ἀφορμὴν παρέχει διαβολῆς τοῦ προσώπου λακεδαιμονίων. ἐδέησεν οὖν τῆς προσθήκης, ἵνα δι᾽ αὐτῆς δοκῇ πρὸς τῷ συμμαχεῖσθαι τὴν αἴτησιν τοῦ συμφέροντος, ἀλλὰ λυσιτελοῦν ἀλλ᾽ οὐ μᾶλλον προσέχεσθαι λα-

ποιώμεθα. a. — μόνοις. a. — τούτοις. a. — ἡμᾶς. a. — νῦν. a. — εὖ. a. — a. — μὲν. a. — a. — πάντων. a. — ἀεὶ διὰ τοὺς πλεονεκτεῖν. a. — αὐτῶν. a. — δεῖν. a. — ἑαυτῶν. a. — αὐτῶν. a. — ἐπειδὰν ἤ. a. — a. — βοηθῶσι. a. — ἔφασαν. a.

a. — ἀλλ᾽ ἐκεῖ. a.

μὲν γὰρ παρ' ἐκείνων, οὐδ' ἑτέροις ὡς μαινομένοις πείθεσθαι προσήκει· εἰ δὲ παρ' ἡμῶν φήσουσι, τί πέρα τοῦ χρεὼν τοὺς ἑτέρους ἐπαίρειν; ἔστι γὰρ οὐ Θηβαίους ταπεινοὺς ποιεῖν, ἀλλὰ τοὺς Λακεδαιμονίους ἰσχυροὺς καθιστάναι· καὶ πάνυ γε ῥᾷον· ὡς δή, ἐγὼ πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἴσμεν ἅπαντες τοῦθ', ὅτι τὰ μὲν δίκαια πάντες, ἐὰν καὶ μὴ βούλωνται, μέχρι τούτου γε αἰσχύνονται μὴ πράττειν· τοῖς δ' ἀδικοῦσιν ἐναντιοῦνται φανερῶς· ἄλλως τε κἂν τινὲς βλάπτωνται, καὶ τοῦτο τὸ λυμαινόμενον πάνθ' εὑρήσομεν καὶ τὴν ἀρχὴν οὖσαν πάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ θέλειν τὰ δίκαια πράττειν ἁπλῶς. ἵνα τοίνυν μὴ τοῦτ' ἐμποδὼν γένηται, τοῖς Θηβαίοις γενέσθαι μικρούς, τὰς μὲν Θεσπιὰς καὶ τὸν Ὀρχομενὸν καὶ τὰς Πλαταιὰς κατοικίζεσθαι φῶμεν δεῖν, καὶ συμπράττωμεν αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἄλλους ἀξιῶμεν· ταῦτα γὰρ καλὰ καὶ δίκαια, μὴ περιορᾶν πόλεις ἀρχαίας ἐξαιρεθείσας· τὴν δὲ Μεγάλην πόλιν καὶ τὴν Μεσσήνην μὴ προώμεθα τοῖς ἀδικοῦσι, μηδ' ἐπὶ τῇ προφάσει τῇ Θεσπιέων καὶ Πλαταιέων, τὰς οὔσας καὶ κατοικουμένας πόλεις ἀναιρεθείσας περιίδωμεν. κἂν ἢ πρόδηλα ταῦτα, οὐδεὶς ὅστις οὐ βουλήσεται παύσασθαι Θηβαίους ἔχοντας τὴν ἀλλοτρίαν. εἰ δὲ μή, πρῶτον μὲν ἐναντίους ἕξομεν πρὸς ἐκεῖνα τούτους, εἰκότως, ὅταν ἡγῶνται τὴν ἐκείνων κατοίκισιν ἑαυτοῖς ὄλεθρον φέρειν· εἶτ' ἀνήνυτα πράγματα ἕξομεν αὐτοί. τί γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔσται πέρας, ὅταν ἀεὶ τὰς μὲν οὔσας πόλεις ἐῶμεν ἀναιρεῖν, τὰς δ' ἀνῃρημένας ἀξιῶμεν οἰκίζειν; λέγουσι τοίνυν οἱ μάλιστα δοκοῦντές τι δίκαια λέγειν, ὡς δεῖ τὰς στήλας καθελεῖν τὰς πρὸς Θηβαίους, εἴπερ ἡμέτεροι βεβαίως ἔσονται σύμμαχοι. οἱ δέ φασι μὲν αὐτοὺς οὐκ εἶναι στήλας, ἀλλὰ τὸ συμφέρον εἶναι τὸ ποιοῦν τὴν φιλίαν· τοὺς δὲ βοηθοῦντας ἑαυτοῖς, τούτους νομίζειν εἶναι συμμάχους. ἐγὼ δ', εἰ τὰ μάλιστά εἰσι τοιοῦτοι, ὡδί πως ἔχω· φημὶ δεῖν ἅμα τούτους τε ἀξιοῦν καθαιρεῖν τὰς στήλας, καὶ Λακεδαιμονίους ἄγειν εἰρήνην. ἐὰν δ'

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ τοῦ μακεδόνος καταγαγόντος εἰς μεσσήνην τοὺς φιλιάδου τοῦ τυράννου παῖδας, αἰτιᾶται παρὰ τὰς συνθήκας εἶναι τοῦτο τὰς πρὸς ἀθηναίους καὶ ἕλληνας γενομένας· παραβεβαίνεσθαι δὲ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τὰς συνθήκας φησὶ τοὺς μακεδόνας, καὶ μὴ περιορᾶν ταῦτα παραινεῖ. ὁ δὲ λόγος ψευδεπίγραφος εἶναι δοκεῖ· οὐ γὰρ ἔοικε κατὰ τὴν ἰδέαν τοῖς ἄλλοις τοῖς τοῦ δημοσθένους· ἀλλὰ τῷ ὑπερείδου χαρακτῆρι μᾶλλον προσχωρεῖ. καὶ τι ἄλλα καὶ λέξεις τινὰς ἔχει κατ' ἐκεῖνον μᾶλλον εἰρημένας, ἢ τὸν δημοσθένην, ὡς τὸ νεόπλουτοι καὶ βδελυρεύεσθαι.

ΤΟΥ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ, ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΑΞΙΟΝ ἀποδέχεσθαι) Οὐκ ἔστιν ἄδηλον τοῖς φιλομαθέσιν ἐξ ὧν εἰσηγήκασιν ὑπομνημάτων, ὅτι νοθεύεται ὁ ὑπὲρ τῶν πρὸς ἀλέξανδρον συνθηκῶν, καὶ νομίζεται εἶναι τοῦ δημοσθένους ἀλλότριος, ὥσπερ καὶ ὁ ἕβδομος τῶν φιλιππικῶν, ὁ ὑπὲρ ἁλοννήσου τοῖς ἐπιγράφουσιν· ἀμφοτέροις γὰρ τούτοις αἰτίας ἐπιφέρουσιν οἱ κρίνοντες [illegible], [illegible] δὲ ἀγαθὸν φίλον. ἐπάγουσι δὲ ἐγκλήματα τῷ λόγῳ πρῶτον μὲν, ὅτι αἱ εἰσαγωγαὶ τῶν κεφαλαίων, ὕπτιαι καὶ ἰσχναί, εἶναι καὶ αἱ παρ' ὑποθέσεις ἔννοιαι. ἄλλο, ὅτι ὑπὲρ τοῦ πολιτικοῦ λόγου καὶ γοργότης καὶ τραχύτης, καὶ [illegible] οὗτος δὲ πολὺ τὸ ἀναβεβλημένον. εἶτα οὐδὲ τὸ ἐνθύμημα φανερὸν εἶναι δημοσθενικόν, ἀλλ' ἀσθενὲς καὶ ἄπιστον καὶ ἁπλοῦς. μέμφονται καὶ τῇ λέξει δικαίως· τὸ γὰρ νεοπλούτου καὶ τυραννίζοντος, καὶ τυραννεύοντος, καὶ βδελυρεύονται τινες, καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐ συνήθη δημοσθένει. τό, τι ἦθος δὲ λόγου τὴν παρρησίαν οὐκ ἔχει καθαρὰν τὴν δημοσθενικήν, οὐδὲ τὴν [illegible] τὴν ἐλευθερίαν τὴν ἐλευθέριον. ὅλον δὲ τὸ εἶδος τοῦ λόγου, σχεδὸν ὑποκάλυμμά τι κεῖται, παρὰ τὴν δημοσθένους παρρησίαν ἀποδεῖ· παρρησιάζεται γάρ, καὶ οὐ παρρησιάζεται· καὶ παρακαλεῖ πρὸς πόλεμον, καὶ δέδοικε τὸν ὑπὲρ τούτου λόγον, καὶ μέσον φέρει καὶ θάρσους, οὔτε ὡς δημοσθένης παρρησιαζόμενος, οὔτε ὡς δημοσθένης ἐπαινῶν· ἐνδείκνυται μὲν γὰρ τὸ βούλεσθαι· ὥσπερ δὲ τὴν γλῶτταν ἀπορραμμένος ὑπὸ δέους τῶν συνθηκῶν ὑποτείνει πάλιν· εἰ μὴ τις αὐτὰ ταῦτα λέγει τῆς ἐκείνου ἀγροικίας ἀσθενὲς εἶναι· ἐπεὶ γὰρ ὁ τύραννος πρὸς ὃν ἐστιν ὁ λόγος, φοβερὸς καὶ τὸ τῶν ἑλλήνων πέπτωκε φρόνημα, ἀθηναῖοι δὲ μὴ δεδοίκασι σχεδόν, εἰκότως ταύτῃ τῇ μεθόδῳ κέχρηται, καὶ βιάζεται πρὸς τὴν χρείαν τὴν δύναμιν· παρρησίας γὰρ μὴ ἔχων καιρόν, ὅμως παρρησιάζεται, καὶ νικᾷ τῇ τέχνῃ τὸν φόβον· καὶ λαμβάνει παρὰ τοῦ λόγου τὴν παρρησίαν, μὴ ἔχων αὐτὴν ἐκ τῆς δυνάμεως· καὶ γὰρ ἐν τοῖς τελευταίοις τῶν φιλιππικῶν, καὶ περ οὐ τοσοῦτον φόβον ὑπερτιθέμενος, ὅμως ἐπεὶ περὶ τὸν τοῦ πολέμου λόγον ἦλθε, οὐ προπετῶς αὐτὸς ἀποφαινόμενος, οὐδὲ εἰσηγούμενος δεῖν πολεμεῖν, ἀλλ' ἀξιοῖ ἐκ τῶν πραγμάτων σκοπεῖν, εἴτε χρὴ ταῦτα τοιαῦτα εἰρήνης ἔργα εἶναι, εἴτε πολέμου. καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ τοιαύτῃ μεθόδῳ κεχρημένος φαίνεται ὥστε, κατὰ μὲν τὰς μεταχειρίσεις, καὶ τὸ ὅλον ἦθος, οὐκ ἄν τις αὐτὸν ἐκβάλλοι. κατὰ δὲ τὴν λέξιν εἴ τις αὐτοῦ καταμέμφοιτο, οὐκ ἂν εὕροι τις, οὐδὲ αὐτὸν τὸν πλάτωνα, οὐδὲ τοὺς κωμικούς, οὐδὲ τοὺς συγγραφέας ἀνεπιλήπτους. μᾶλλον δὲ χρὴ λέγειν, ὅτι καὶ ὀνοματοποιεῖν συνήθης ἀνήρ, χρῆσθαι πρὸς τὰς ὑποκειμένας ὕλας τοῖς κεκρατηκόσιν ὀνόμασιν. ἔνια πολλὰ παρὰ μὲν αὐτῷ καὶ ἀεὶ φαίνεται καὶ τὸ πεποιημένον συναττικίζειν τῷ πλάτωνι. εἰ δὲ καὶ τὰς αἰτιατικὰς προσφέροι τις αὖ, δόξει μὲν αὖ εἰκότως ἐγκαλεῖν. εἴποι δ' ἄν τις ὅμως παρὰ τὸν καιρὸν καὶ τὴν [illegible] τοῦτο συμβῆναι, ὅτι οὐ διὰ γῆρας, οὐδὲ δι' ἀπορίαν λόγου τοῦτο συμβέβηκεν. εὔδηλον ἐκ τοῦ περὶ στεφάνου λόγου, ὃς πολὺ μεταγενέστερος ἐστὶ ταύτης τῆς δημηγορίας· ὁ μὲν γὰρ εἴρηται ἐν ἀρχῇ τῆς κατ' ἀλέξανδρον καταστάσεως· ὁ δὲ περὶ στεφάνου λόγος, ἀλεξάνδρου ὄντος ἐν ἰνδοῖς, ἢ ἐν πέρσαις. ἔστι δ' οὗτος ὁ λόγος πραγματικῆς στάσεως, κεφάλαιον ἔχων τὸ νόμιμον· τὸ γὰρ ῥητὸν δίκαιον παραβεβασμένον· τοῦτο δὲ ἐστιν, αἱ πρὸς τοὺς ἕλληνας ἀλεξάνδρου συνθῆκαι. κινδυνεύει δὲ ὁ λόγος εἶναι ἐν σχήματι, καὶ οὐκ ἐν χρώματι· εἰ μὲν γὰρ ἀξιοῖ τῶν συνθήκαις ἐμμένειν, καὶ μηδὲν παραβαίνειν τῶν γεγραμμένων, [illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΩΝ ΣΥΝΘΗΚΟΝ ΛΟΓΟΣ.

ΑΞΙΟΝ ἀποδέχεσθαι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σφόδρα τῶν τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις διακελευομένων ἐμμένειν, εἴπερ αὐτὸ πεπεισμένοι ποιοῦσιν· οἶμαι γὰρ οὐδὲν οὕτω τοῖς δημοκρατουμένοις πρέπειν, ὡς περὶ τὸ ἴσον καὶ τὸ δίκαιον σπουδάζειν. δεῖ τοίνυν τοὺς λίαν ἐπ' αὐτὸ παρακαλοῦντας, μὴ τῷ μὲν λόγῳ καταχρωμένους ἐνοχλεῖν. πάντα δὲ μᾶλλον πράττειν· ἀλλ' ὑπομείναντας νυνὶ τὸν ἐξετασμόν, ἢ καὶ τὸ λοιπὸν πειθομένους ὑμᾶς ἔχειν περὶ αὐτῶν, ἢ παραχωρήσαντας, ἐᾶν συμβουλεύειν τοὺς ἀληθέστερα περὶ τῶν δικαίων ἀποφαινομένους· ἵνα ἢ ἑκόντες ἀδικούμενοι ἀνέχησθε, καὶ αὐτὸ τοῦτο χαρίζησθε τῷ

τὸ σχῆμα· τὸ γὰρ ἐναντίον κατασκευάζειν βούλεται, καὶ πόλεμον κινεῖν κατὰ τῆς ἡσυχίας. τοῦτο δὲ ἴδιόν ἐστι, τὴν κατὰ τὸ ἐναντίον ἐσχηματισμένων, τὸ τὰ ἐναντία κατασκευάζειν οἷς δοκοῦσι λέγειν. ὅπερ διὰ τὸ λόγου τοῦδε σχηματίζεσθαι φαίνεται· εἰ δὲ αὖ πάλιν ἐκ τοῦ φανεροῦ πολλάκις ἀμύνεσθαι συμβουλεύειν, διαφεύγει τὸ σχῆμα. βέλτιον οὖν λέγειν ἠθικῶς αὐτῷ προσῆχθαι, ὅσα δοκεῖ λέγεσθαι κατὰ σχῆμα. τοῦτο δὲ τίκτοντι διὰ τὸ τοῦ πράγματος ἐπιεικὲς ἐπιδίδωσιν· οὐ γὰρ δίδωσιν αὐτῷ τὴν ὑπόθεσιν σύμμετρον παρρησίας ἢ τοῦ δεινοῦ κατάπληξις. καὶ τὸ τὸν Ἀλέξανδρον μεγάλα δύνασθαι, καὶ τὸ καταπεπλῆχθαι τοὺς Ἕλληνας· ὅθεν καὶ ὁ λόγος παρελθὼν καὶ παρρησίας ἄμοιρος. ἐπειδὴ δὲ εἶχε πολλοὺς τοὺς ἀντιλέγοντας, εἰκότως πρὸς αὐτοὺς τὸ προοίμιον πεποίηται, ἅμα μὲν ἠθικῶς, ἅμα δὲ τεχνικῶς. τὸ δὲ ἑξῆς εὐθύς, Εἰ δή τις ἐρωτήσειεν,

4 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τίνι ἂν μάλιστα ἀγανακτήσαιτε, εἴ τις ἀναγκάζοι. ἀρχὴ ἔστι τοῦ νομίμου κεφαλαίου, συνιστάντος λελύσθαι τὰς συνθήκας. χρὴ δὲ εἰδέναι ὅτι πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ προηγούμενα, κεφάλαιά ἐστιν αὐτὸ τὸ λεγόμενον· πρῶτα ἀγωνιστικῶς εἰσάγεται ὡς πρὸς ἀντίθεσιν, ὅταν ὁ ἀκροατὴς διακείμενος ἐτέρως τυγχάνῃ. συντίθενται τῷ ἀκροατῇ καὶ ταῦτα νομίζοντες εἶναι, τὰς συνθήκας εὐθὺς ἀγωνιστικῶς εἰσάγει τὸ κεφάλαιον ἐκ παραδείγματος· καὶ ἐπειδὴ μηδὲν ἔχει εἰπεῖν Ἀθηναίοις, πρὸς Μεσσηνίους ἐλευθεροῦν αὐτὸ τὸ πλεῖον. εἰ τοίνυν τοῦτο προσῆν τὸ κεφάλαιον ἀντιπίπτον ἔλυσε καὶ ἀντίθεσιν ἀντιπίπτουσαν, Ἀλλ' οὐ παρ' ἡμῖν ταῦτα γέ-

ἀδικοῦντι, ἢ παρελομένους περὶ πλείστου ποιήσασθαι τὸ δίκαιον, ἀνεγκλήτως πρὸς ἅπαντας χρῆσθαι τῷ συμφέροντι, μηκέτι μέλλοντες. ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν συνθηκῶν καὶ τῶν ὅρκων σκοπουμένοις τῶν περὶ τῆς κοινῆς εἰρήνης, ἔξεστιν ἰδεῖν ἤδη, τίνες εἰσὶν οἱ παραβεβηκότες. ὡς δὲ περὶ μεγάλων συντόμως διδάξω, εἰ δή τις ἐρωτήσειεν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τίνι ἂν μάλιστα ἀγανακτήσαιτε, εἴποιτ' ἂν οἶμαι πάντες, εἴ τις ἀναγκάζοι ἄν, εἰ ἦσαν κατὰ τὸν ἐκεῖνον χρόνον οἱ Πεισιστρατίδαι, καὶ εἴ τις ἐβιάζετο κατάγειν αὐτοὺς δεῦρ' εἰ, ἁρπάσαντας ἂν ὑμᾶς τὰ ὅπλα, πάντα κίνδυνον ὑπομεῖναι ἀντὶ τοῦ παραδέχεσθαι, ἢ πεισθέντας γε δουλεύειν ἀντὶ τῶν ἀργυρωνήτων· καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ τὸν μὲν οἰκέτην, οὐδεὶς ἂν ἑκὼν ἀποκτείνειε· τοὺς δὲ τυραννουμένους, ἀκρίτους ἔστιν ὁρᾶν ἀπολλυμένους ἅμα καὶ ὑβριζομένους εἰς παῖδας καὶ γυναῖκας. παρὰ τοὺς ὅρκους τοίνυν καὶ τὰς συνθήκας τὰς ἐν τῇ κοινῇ εἰρήνῃ γεγραμμένας, Ἀλέξανδρος εἰς Μεσσήνην καταγαγὼν τοὺς Φιλιάδου παῖδας ὄντας τυράννους, ἆρα ἐφρόντισε τοῦ δικαίου, ἀλλ' οὐκ ἐχρήσατο τῷ αὐτοῦ ἤθει τῷ τυραννικῷ, βραχὺ φροντίσας ὑμῶν καὶ τῆς κοινῆς ὁμολογίας; οὐ δὴ δεῖ εἰ μέν τις ὑμᾶς ταῦτα βιάζοιτο, μάλιστα ἀγανακτῆσαι· εἰ δ' ἑτέρωθί που γέγονε παρὰ τοὺς ὅρκους τοὺς πρὸς ὑμᾶς, μὴ φυλάξασθαι τοῦτο, τραχέως ὑμᾶς ἔχειν, καὶ ὅρκους μὴ φυλάξασθαι· καὶ ἡμῖν μὲν διακελεύεσθαί τινας ἐνταυθοῖ ἐμμένειν τοῖς ὅρκοις· τοῖς δ' αὐτοὺς οὕτω περιβοήτως ἀνῃρηκόσι, καταλιπεῖν ταύτην τὴν ἐξουσίαν. ἀλλ' οὐχ οἷόν τε ταῦθ' οὕτως ἔχειν, ἐὰν βούλησθε τῷ δικαίῳ χρῆσθαι· καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται ἐν ταῖς συνθήκαις, πολέμιον εἶναι τὸν ἐκεῖνα ἅπερ Ἀλέξανδρος ποιοῦντα, ἅπασι τοῖς τῆς εἰρήνης κοινωνοῦσι, καὶ τὴν χώραν αὐτοῦ, καὶ στρατεύεσθαι ἐπ' αὐτὸν ἅπαντας. οὐκοῦν ἐὰν ποιῶμεν τὰ συγκείμενα, πολεμίῳ χρησόμεθα τῷ καταγαγόντι. οὐδὲ γὰρ εἴποιεν ἂν οἱ τυραννίζοντες οὗτοι, ὅτι πρὶν τὰς συνθήκας γενέσθαι, ἐτυράννουν Μεσσηνίων οἱ Φιλιάδου παῖδες· διὸ καὶ κατάγει τὸν Ἀλέξανδρον αὐτούς. ἀλλὰ καταγέλαστος ὁ λόγος, τοὺς μὲν ἐκ Λέσβου τυράννους ὄντας ἐξ Ἀντίσσης καὶ Ἐρέσου ἐκβαλεῖν ὡς ἀδικήματος ὄντος τοῦ πολιτεύματος, τοὺς πρὸ τῆς ὁμολογίας τυραννήσαντας· ἐν δὲ Μεσσήνῃ μηδὲν οἴεσθαι διαφέρειν, τῆς αὐτῆς δυσχερείας ὑπαρχούσης. ἔπειτα καὶ ἐπιτάττει ἡ συνθήκη εὐθὺς ἐν ἀρχῇ, ἐλευθέρους εἶναι καὶ αὐτονόμους τοὺς Ἕλληνας. διὸ καὶ πῶς οὐχ ὑπεράτοπον, ἡγεῖσθαι μὲν τῆς συνθήκης τὸ αὐτονόμους εἶναι καὶ ἐλευθέρους· τὸν δ' εἰς δουλείαν ἄγοντα, μὴ οἴεσθαι τὰ ἐναντία ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διαπεπρᾶχθαι. οὐκοῦν, ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴπερ τοῖς ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις ἐμμενοῦμεν, καὶ τὰ δίκαια ποιήσομεν, ἐφ' ἃ ὑμᾶς παρακαλοῦσι, καθάπερ ἄρτι εἶπον, λαβοῦσι τὰ ὅπλα,

στρα-

[Margin variants: ποιήσασθαι a. — ἅπασι χρῆσθαι a. — σκεψαμένοις a. — a. — a. — ἶμαι a. — καὶ πε. a. — παραδέξασθαι a. — ἀκρίτως a. χ. β. — καὶ ἡμῖν — καταλείπειν a. — προτυραννήσαντας a. — τοὺς a. — ἀγαγόντα a. — a.]

στρατεύεσθαι ἐπὶ τοὺς παραβεβηκότας, μετὰ τῶν βουλομένων· ἢ νομίζετε, τὸν μὲν χρόνον ποτ' ἰσχύειν, καὶ ἄνευ τοῦ δικαίου τὸ συμφέρειν περιῆν· νυνὶ δ' ὅτ' εἰς ταὐτὸ τὸ δίκαιον ἅμα καὶ ὁ καιρὸς, καὶ τὸ συμφέρον συνδεδράμηκεν· ἄλλον ἄρα τινὰ χρόνον ἀναμενεῖτε τῆς ἰδίας ἐλευθερίας, ἅμα καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἀντιλαβέσθαι. ἐπ' ἄλλο δὲ δίκαιον ἔρχομαι, τῶν κατὰ τὰς συνθήκας· ἔστι γὰρ γεγραμμένον, ἐάν τινες τὰς πολιτείας τὰς παρ' ἑκάστοις οὔσας, ὅτε τοὺς ὅρκους τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης ὤμνυον, καταλύσωσι, πολεμίους εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσι. σκέψασθε δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Ἀχαιοὶ μὲν οἱ ἐν Πελοποννήσῳ, ἐδημοκρατοῦντο. τούτων δ' ἐν Πελλήνῃ νῦν καταλέλυκε τὴν πόλιν ὁ Μακεδὼν, ἐκβαλὼν τῶν πολιτῶν τοὺς πλείστους· τὰ δὲ ἐκείνων, τοῖς οἰκέταις δέδωκε· Χαίρωνα δὲ τὸν παλαιστὴν, τύραννον ἐγκατέστησεν. ἡμεῖς δὲ τῆς εἰρήνης μετέχομεν τῆς προσταττούσης, πολεμίους ἡγεῖσθαι τοὺς ταῦτα πράττοντας. οὐκ οὖν τούτων, πότερον πειθόμεθα τοῖς κοινοῖς προστάγμασι, πολεμίοις αὐτοῖς χρώμενοι, ἢ βδελυρεύσεταί τις, οὐ φάσκων τούτων τῶν μισθοφορούντων παρὰ τοῦ Μακεδόνος καὶ τῶν ὑφ' ὑμῶν πεπλουτηκότων· οὐ γὰρ δὴ λέληθέ γε αὐτοὺς οὐδὲν τούτων· ἀλλ' εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἥκουσιν, ὥστε δορυφορούμενοι τοῖς τοῦ τυράννου στρατοπέδοις, ἐν μὲν τοῖς παραβεβασμένοις ὅρκοις, ἐμμένειν ὑμῖν διακελεύονται, ὡς καὶ τῆς ἐπιορκίας αὐτοκράτορος ὄντος ἐκείνου· τοὺς δὲ ἰδίους ὑμᾶς νόμους ἀναγκάζουσι λύειν, τοὺς μὲν κεκριμένους, ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀφέντες· ἕτερα δὲ παμπληθῆ τοιαῦτα βιαζόμενοι παρανομεῖν. εἰκότως· τοῖς γὰρ πεπρακόσιν ἑαυτοὺς εἰς τὰ ἐναντία τοῖς τῇ πατρίδι συμφέρουσιν, οὐκ ἔνι μέλειν νόμων, οὐδ' ὅρκων· τοῖς δ' ὀνόμασιν αὐτοῖς μόνοις ἀποχρώμενοι, παρακρούονται τοὺς παρέργως ἐνταυθοῖ, ἀλλ' οὐκ ἐξεταστικῶς ἐκκλησιάζοντας, καὶ νομίζοντας τὴν παραυτίκα ἡσυχίαν οὐκ ἔσεσθαί ποτε αἰτίαν ταραχῆς ἀτόπου μεγάλης. κελεύω δ' ἔγωγε, καθάπερ ἐν ἀρχῇ προεῖπον, πείθεσθαι τούτοις τοῖς φάσκουσι δεῖν ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις ἐμμένειν· εἰ μὴ ἐκεῖνο νομίζουσιν, ὅταν μὲν λέγωσιν ὡς ἐμμενετέον τοῖς ὅρκοις, οὐ λέγειν αὐτοὺς καὶ μηδὲν ἀδικεῖσθαι. οὐδένα δ' οἴονται αἰσθήσεσθαι, τυραννίδας ἀντὶ δημοκρατιῶν καθισταμένων, καὶ τῶν πολιτειῶν καταλυομένων. τοῦτο δ' ἐστὶ καταγελαστότατον. ἔστι γὰρ ἐν ταῖς συνθήκαις, ἐπιμελεῖσθαι τοὺς συνεδρεύοντας καὶ τοὺς ἐπὶ τῇ κοινῇ φυλακῇ τεταγμένους, ὅπως ἐν ταῖς κοινωνούσαις πόλεσι τῆς εἰρήνης, μὴ γίγνωνται θάνατοι, καὶ φυγαὶ παρὰ τοὺς κειμένους ταῖς πόλεσι νόμους, μηδὲ χρημάτων δημεύσεις, μηδὲ γῆς ἀναδασμοὶ, μηδὲ χρεῶν ἀποκοπαὶ, μηδὲ δούλων ἀπελευθερώσεις, ἐπὶ νεωτερισμῷ. οἱ

[Marginal variants: καταλύσωσι. α. — α. — α. — τὸν δῆμον. α. χ. β. — τοῦθ' ὕβρ. α. — ἀφιέντες. α. — μετέχει νόμων. α. — μόνοις. α. — α. — αἰσθάνεσθαι. α. — τὸ δὲ ἐν τα. — ταγμ. α.]

[Section numbers in margin: 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21]

[illegible]

δὴ, τοσούτου δέουσι τούτων τι κωλύειν, ὥστε καὶ συγκατασκευάζουσιν, οὓς πῶς οὐ προσήκει ἀπολωλέναι· οἳ τηλικαύτας συμφορὰς παρασκευάζουσιν ἐν ταῖς πόλεσιν, ἃς διὰ
22 τὸ μέγεθος, αὐτοῖς τοσούτοις οὖσι μὴ περιορᾶν ἐπίταξεν. ἔτι δ', ἕτερον δείξω τὸ λελυκὸς τὰς συνθήκας· ἔστι γὰρ γεγραμμένον, ἐκ τῶν πόλεων τῶν κοινωνουσῶν τῆς εἰρήνης, μὴ ἐξεῖναι φυγάδας ὁρμωμένους, ὅπλα ἐπιφέρειν ἐπὶ πολέμῳ μηδεμιᾷ πόλει τῶν μετεχουσῶν τῆς εἰρήνης· εἰ δὲ μή, ἔκσπονδον εἶναι τὴν πόλιν, ἐξ ἧς ἂν ὁρμήσωσιν οὗτοι. οὕτω
23 τοίνυν ῥᾳδίως τὰ ὅπλα ἐπήνεγκεν ὁ μακεδὼν, ὥστε οὐδὲ κατέθετο πώποτε, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ἔχων, περιέρχεται καθ' ὅσον δύναται. τοσούτῳ δὲ νῦν μᾶλλον ἢ πρότερον, ὅσῳ ἐκ προστάγματος ἄλλους τε ἐτύρωσε, καὶ τὸν παιδοτρίβην εἰς σικυῶνα κατήγαγεν. οὐκοῦν, εἰ δεῖ πείθεσθαι ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, καθάπερ οὗτοί φασιν, ἔκσπονδοι ἡμῖν
24 εἰσὶν αὗται αἱ πόλεις αἱ ταῦτα διαπεπραγμέναι. εἰ μὲν οὖν δεῖ ἐπικρύπτεσθαι τἀληθῆ, οὐδὲν δεῖ λέγειν ὅτι εἰσὶν αἱ μακεδονικαί· εἰ δὲ οὐκ ἀνιᾶσιν οἱ καθ' ὑμῶν τῷ μακεδόνι ὑπηρετεῖν, προστάττοντες πράττειν τὰ ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, πειθώμεθα αὐτοῖς, ἐπεὶ τὰ δίκαια λέγουσι· καὶ καθάπερ κελεύει ὁ ὅρκος, ἐκσπόνδους αὐτοὺς ποιή-
25 σαντες, βουλευσώμεθα πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς δεσποτικῶς καὶ ἀσελγῶς διακειμένοις· καὶ διὰ τέλους, τὰ μὲν, ἐπιβουλεύουσι· τὰ δὲ, προστάττουσι, καὶ καταγελῶσι τῆς κοινῆς εἰρήνης. διὰ τί γὰρ οὐ φήσουσιν οὗτοι δεῖν ταῦθ' οὕτως ἔχειν; ἢ τὴν μὲν ὁμολογίαν τὴν κατὰ τῆς πόλεως οὖσαν, βεβαίαν ἀξιοῦσιν εἶναι· τὴν δὲ σῴζουσαν, οὐ συγχωροῦσιν. ἆρά γε
26 δοκεῖ δίκαια γίγνεσθαι; καὶ μὲν εἴ τι ἦν πρὸς τῶν ἐχθρῶν κατὰ τῆς πόλεως ὡς ἐν τοῖς ὅρκοις, τοῦτο μὲν ἰσχυρὸν ἀεὶ ποιήσουσιν· ἐὰν δέ τι ὑμέτερον ἢ κατ' ἐκείνων ἅμα δίκαιον καὶ συμφέρον, πρὸς τοῦτο διαμαχομένους οὐδέποτε παύσασθαι οἴονται δεῖν ἑαυτούς. ἵνα δ' εἰδῆτε ἔτι σαφέστερον, ὅτι οὐδεὶς ὑμῖν ἐγκαλέσει ποτὲ τῶν ἑλλήνων, ὡς ἄρα πα-
27 ρέβητέ τι τῶν κοινῇ ὁμολογηθέντων, ἀλλὰ καὶ χάριν ἕξουσιν, ὅτι μόνοι ἐξηλέγξατε τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, μικρὰ ἐπιδραμοῦμαι περὶ αὐτῶν πολλῶν ὄντων· ἔστι γάρ που ἐν ταῖς συνθήκαις, τὴν θάλατταν πλεῖν τοὺς μετέχοντας τῆς εἰρήνης, καὶ μηδένα κωλύειν αὐτοὺς, μηδὲ κατάγειν πλοῖον μηδένα τούτων. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, πολέμιον
28 εἶναι πᾶσι τοῖς τῆς εἰρήνης μετέχουσιν. οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὑμεῖς μὲν, ἐναργέστατα ἴστε τοῦθ' ὑπὸ τῶν μακεδόνων γεγενημένον· εἰς τοῦτο γὰρ ὑπερηφανίας ἦλθον, ὥστε εἰς τένεδον ἅπαντα τὰ ἐκ τοῦ πόντου κατήγαγον, καὶ σκευωρούμενοι περὶ αὐτὰ, οὐ πρότερον ἀφεῖσαν, πρὶν οὐ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε τριήρεις ἑκατὸν πληροῦν, καὶ καθέλκειν αὐ-
29 τὰς τότε, καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐταῖς ἐτάξατε μενεσθέα. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον τοσαῦτα μὲν εἶναι καὶ τηλικαῦτα τὰ ἡμαρτημένα ἑτέροις· τοὺς δ' ἐνταῦθα φίλους αὐτῶν, μὴ ἐκείνους ἀποτρέπειν τοὺς παραβαίνοντας, ἀλλ' ἡμῖν συμβουλεύειν ἐμμένειν τοῖς οὕτως ὀλιγωρημένοις, ὥσπερ καὶ τούτου προσγεγραμμένου, τοῖς μὲν, ἐξεῖναι πλημμελεῖν· τοῖς δὲ,
30 μηδ' ἀμύνεσθαι. πῶς δ' οὐχ ἅμα καὶ παρανόμως ἐκεῖνοι καὶ ἀναισθήτως ἦσαν, οἵ γε τηλικοῦτον παρέβησαν τῶν ὅρκων, ὃ παρ' ἐλάχιστον ἐποίησεν αὐτοὺς ἀφαιρεθῆναι δικαίως τὴν κατὰ θάλατταν ἡγεμονίαν. καὶ νῦν ἔτι παραδεδώκασι τοῦτο τὸ δίκαιον ἀνεγκλήτως ἡμῖν, ὅταν βουληθῶμεν προσέχειν· οὐ γὰρ ὅτι ἐπαύσαντο ἁμαρτάνοντες, ἧττον δή που
31 παραβεβήκασι τὰς κοινὰς ὁμολογίας. ἀλλ' εὐτυχοῦσιν, ὅτι ἐναποχρῶνται τῇ ὑμετέρᾳ ῥᾳθυμίᾳ, τῇ οὐδὲν τῶν δικαίων ἀπολαύειν προαιρουμένῃ. τὸ δ' ὑβριστικώτατον συμβέβηκεν, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι ἕλληνες καὶ βάρβαροι ἅπαντες τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔχθραν φοβοῦνται, οὗτοι δ' οἱ νεόπλουτοι μόνοι καταφρονεῖν ὑμᾶς ὑμῶν αὐτῶν ἀναγκάζουσι, τὰ μὲν, πείθον-

τες.

τοσούτῳ. α.
ἐπίταξαν. α.
χ. α.
πολέμιοι. β.
ἐπὶ μηδεμίαν πόλιν. α.
ὁρμηθῶσι. α.
α. β.
καὶ τοίνυν νῦν. α.
κατῆγεν. α.
κελευσόμεθα. α.
ἐπιτάττουσι. α χ β.
ὁμολογίαν, ἢ μὴ κατά. α.
συγχωρήσουσιν. α.
δίκαιον. α.
α.
ὑμέτερ. α.
δὴ. α.
γάρ δήπου. α.
α.
ἐναργέστατα. α.
ὑπερηφανίας. α.
πρὶν. α.
α.
τὰ. α.
τοὺς δὲ. α.
παρανόμως. α.
ἐναποχρῶνται. α.
ὁ. α.

τες· τὰ δὲ, βιαζόμενοι, ὥσπερ ἐν ἀβδηρίταις, ἢ μαρωνείταις, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀθηναίοις πολιτευόμενοι. καὶ ἅμα μὲν μικρὰ τὰ ἡμέτερα πράγματα ποιοῦσι· τὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν ἰσχυρά· ἅμα δὲ λανθάνουσιν ἑαυτοὺς ἀνυπόστατον τὴν πόλιν ὁμολογοῦντες εἶναι, διακελευόμενοι τὰ δίκαια οὐ δικαίως διαφυλάττειν, ὡς τῷ συμφέροντί γε προελομένην χρῆσθαι, κρατεῖν ἂν τῶν πολεμίων ῥᾳδίως δυνησομένην. εἰκότως δ' αὐτὸ πεπόνθασιν· ἕως γὰρ ἂν ἐξῇ τῆς κατὰ θάλατταν, καὶ μόνων ἀναμφισβητήτως εἶναι κυρίοις, τοῖς γε κατὰ γῆν πρὸς τῇ ὑπαρχούσῃ δυνάμει ἐστὶ προβολὰς ἑτέρας εὑρέσθαι· ἄλλως τε καὶ πεπαυμένων ὑπὸ τῆς τύχης τῶν δορυφορουμένων ὑπὸ τῶν τυραννικῶν στρατοπέδων· καὶ τῶν μὲν, ἐφθαρμένων· τῶν δὲ, ἐξεληλεγμένων, οὐδενὸς ἀξίων ὄντων. τὸ μὲν οὖν περὶ τὰ πλοῖα, πρὸς τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρημένοις ὁ μακεδὼν τηλικοῦτον παρέβη· τὸ δὲ ὑβριστικώτατον καὶ ὑπερηφανώτατον τῶν μακεδόνων, τὸ πρῴην γεγενημένον ἐστί· τὸ τολμῆσαι εἰσπλεῦσαι εἰς τὸν πειραιᾶ παρὰ τὰς κοινὰς ἡμῖν πρὸς αὐτοὺς συνθήκας· καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐχ ὅτι μία τριήρης ἦν, μικρὸν ὑποληπτέον· ἀλλ' ὅτι ἀπόπειρα ἐγίνετο εἰ περιοψόμεθα, ἵνα μετὰ πλειόνων αὖθις ἐγχειρῶνται τοῦτο πράττειν, καὶ ὅτι οὐκ ἐφρόντισαν τῶν κοινῶν δογμάτων, καθάπερ οὐδὲ τῶν προειρημένων· ἐπεὶ ὅτι γε τοῦτο παράδυσις ἦν κατὰ μικρὸν καὶ ἐθισμὸς τοῦ ἀνέχεσθαι ἡμᾶς τοὺς τοιούτους εἴσπλους, κἀκεῖθεν δῆλον· ὁ γὰρ τότε εἰσπλεύσας ἐπὶ τῆς νεώς, ὃν ἔδει εὐθὺς μετὰ τῆς τριήρους ὑφ' ὑμῶν ἀπολωλέναι, αἰτεῖσθαι ναυπηγήσασθαι μικρὰ πλοῖα ἐν τοῖς ἡμετέροις λιμέσι, πῶς οὐ καταφανὲς ἦν, ὅτι ἀντὶ τοῦ εἰσπλεῖν, τὸ εὐθὺς ἔνδον εἶναι ἐμηχανῶντο· καὶ εἰ λεπτὰ πλοῖα ὑπομένομεν, ὀλίγον ὕστερον καὶ τριήρεις· καὶ εἰ τὸ πρῶτον ὀλίγας, μικρῷ ὕστερον πολλάς· οὐ γὰρ δή ἐστί γε εἰπεῖν, ὡς ἀθήνησι μὲν ἀφθόνων ὄντων τῶν ναυπηγησίμων ξύλων τῶν πόρρωθεν καὶ μόλις εἰσκομιζομένων· ἐν δὲ τῇ μακεδονίᾳ ἐπιλελοιπότων, τῇ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς βουλομένοις εὐτελέστατα καθισταμένῃ· ἀλλ' ᾤοντο ἅμα τε ναυπηγήσεσθαι ἐνταῦθα, καὶ πληρώσεσθαι ἐν τῷ λιμένι τῷ προειρημένῳ, ἐν ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις διειρημένου μηδὲν τοιοῦτον εἰσδέχεσθαι, καὶ ταῦτα ἐξέσται ἐπὶ πλέον ἀεὶ ποιεῖν, οὕτω πανταχόθεν καταπεφρονηκότως ἐκεῖνοι χρῶνται, διὰ τοὺς ἐντεῦθεν διδασκάλους τοὺς ὑπαγορεύοντας αὐτοῖς ἃ δεῖ ποιεῖν. οὕτω δὴ κατεγνώκασι μετὰ τούτων ἀδιήγητόν τινα τῆς πόλεως ἔκλυσιν καὶ μαλακίαν, καὶ οὔτε πρόνοιαν ὑπὲρ τῶν μελλόντων εἶναι, οὔτε λο-

Margin notes: μικρὰ μὲν. α. — μόνοις. α. — ἰσχυροτέρας. α. κ. β. — ἀεὶ. α. — ὁμολογίας. α. — ἦν. α. — ἡμῶν. α. — μακρὰ. α. — [illegible]. α. — [illegible]. α. — ναυπηγήσασθαι. α. — πληρώσασθαι. α. — τότε. α. — πλεῖον. α. — πανταχόθεν. α. — τῇ πόλει. α. κ. β. — δεῖ. β. — ψηφίσασθαι. α. — [illegible]. α.

Scholia: πόντου πλοῖα κατήγαγον οἱ μακεδόνες εἰς τένεδον· καὶ οὐ πρότερον ἀφεῖσαν, πρὶν ἑκατὸν ναῦς πληρῶσαι ἐψηφίσασθε, καὶ στρατηγὸν ἐπ' αὐτῆς [illegible] ... ψήφισμα πολέμου.

γισμὸν οὐδένα παραγίνεσθαι, ἵνα ἔτοιμον χρῆται ὁ τύραννος ταῖς κοιναῖς ὁμολογίαις, αἷς ἐγὼ διακελεύομαι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι πείθεσθαι, καθάπερ ἐδίδαξα καὶ διεβεβαιωσάμην ἄν, ὡς τῆς ἡλικίας ἔχων, ἅμα καὶ τὴν δικαίαν ἡμᾶς ἀνεγκλήτως καὶ τοῖς καιροῖς ἀσφαλέστατα χρῆσθαι τοῖς ἐπὶ τὸ συμφέρον κατεπείγουσι· καὶ γὰρ ἔτι προσγέγραπται ταῖς συνθήκαις, ἐὰν βουλώμεθα τῆς κοινῆς εἰρήνης μετέχειν· τὸ δὲ ἐὰν βουλώμεθα, ἔστιν ἅμα καὶ τοὐναντίον, εἰ ἄρα ποτὲ δεῖ παύσασθαι αἰσχρῶς ἑτέροις ἀκολουθοῦντας, ἀλλὰ μηδὲ ἀναμνησθῆναι μηδεμιᾶς φιλοτιμίας τῶν ἐξ ἀρχαιοτάτου καὶ πλείστου καὶ μάλιστα πάντων ἀνθρώπων ὑμῖν ὑπαρχουσῶν. ἐὰν οὖν κελεύητε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γράψω, καθάπερ αἱ συνθῆκαι κελεύουσι, πολεμεῖν τοῖς παραβεβηκόσιν.

41 ... 42

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

ΤΕΙΧΟΣ μὲν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ ἀθηναίων προὐβάλετο, τὴν συνήθη ταύτην καὶ χειροποίητον ἀφ ... μέγιστόν τι καὶ βέλτιον, τὴν εἰς τὴν πόλιν εὔνοιαν, καὶ περὶ λόγους δεινότητα, ὡς αὐτὸς εἴρηκεν, οὐ λίθοις καὶ πλίνθοις τὰς ἀθήνας ὀχυρώσας, ἀλλὰ μεγάλαις δυνάμεσι, καὶ πλήθει συμμαχίας τῇ μὲν ἐκ γῆς, τῇ δὲ ἐκ θαλάττης. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν χειροποίητον περίβολον, οὐ μικρὰ τῇ πόλει συνεβάλετο· πεπονηκότος γὰρ κατὰ πολλὰ μέρη τοῦ τείχους τοῖς ἀθηναίοις, ἐπειδὴ ἔδοξεν ἀνορθοῦν αὐτό, ᾑρέθησαν ἐπὶ τὸ ἔργον ἄνδρες δέκα φυλῆς ἑκάστης εἷς, οἷς ἔδει τὴν ἐπιμέλειαν παρασχέσθαι τοῦ ἔργου· τὸ γὰρ ἀνάλωμα, δημόσιον. εἷς τούτων καὶ ὁ ῥήτωρ γενόμενος, οὐχ ὁμοίως τοῖς ἄλλοις τὴν ἐπιμέλειαν μόνην εἰσήνεγκε τῇ χρείᾳ· ἀλλὰ τὸ μὲν ἔργον, ἀμέμπτως ἀπετέλεσε· τὰ δὲ χρήματα, ἔδωκεν οἴκοθεν τῇ πόλει. ἐπῄνεσεν αὐτοῦ τὴν εὔνοιαν ταύτην ἡ βουλή, καὶ τὴν προθυμίαν ἠμείψατο στεφάνῳ χρυσῷ. ἔπεισε γὰρ ἀθηναίους πρὸς τὰς χάριτας τῶν εὐποιούντων κτησιφῶν, καὶ τὴν γνώμην εἶπεν, ὡς δεῖ στεφανῶσαι τὸν δημοσθένην, ἐν μὲν καιρῷ, τοῖς διονυσίοις, ἐν δὲ τόπῳ, τῷ τοῦ διονύσου θεάτρῳ, ἐν δὲ θεαταῖς, πᾶσι τοῖς ἕλλησιν, οὓς ἡ πανήγυρις συνῆγε· καὶ τούτοις ἀναρρηθῆναι... ἀνειπεῖν τὸν κήρυκα, ὅτι στεφανοῖ δημοσθένην δημοσθένους παιανιέα ἡ πόλις, ἀρετῆς ἕνεκα καὶ εὐνοίας τῆς πρὸς αὐτήν. ἦν οὖν περισπούδαστος ἡ τιμὴ θαυμαστή· διὸ καὶ φθόνος αὐτῆς ἥψατο, καὶ τοῦ ψηφίσματος ἀντεῖχεν παρανόμων γραφή. αἰσχίνης γὰρ ἐχθρὸς ὢν τοῦ δημοσθένους, ἀγῶνα παρανόμων ἀπήγγειλε κτησιφῶντι, λέγων ἀρχέτην ὄντα τὸν δημοσθένην, καὶ μὴ δόντα λόγον, ὑπεύθυνον εἶναι· νόμον δὲ κελεύειν, τοὺς ὑπευθύνους μὴ στεφανοῦν· καὶ πάλιν νόμον παρεχόμενος, τὸν κελεύοντα, ἐὰν μὲν ἵνα ὁ δῆμος ὁ ἀθηναίων στεφανοῖ, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν στέφανον ἀναγορεύεσθαι· ἐὰν δὲ ἡ βουλή, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ· ἀλλαχόθι δέ, μὴ ἐξεῖναι. φησὶ δὲ καὶ τοὺς ἐπαίνους εἶναι τοὺς ἐπὶ τῷ δημοσθένει, ψευδεῖς· μὴ γὰρ πεπολιτεῦσθαι καλῶς τὸν ῥήτορα, ἀλλὰ καὶ δωροδόκον εἶναι, καὶ πολλῶν κακῶν αἴτιον τῇ πόλει. καὶ τάξει γε ταύτῃ τῆς κατηγορίας αἰσχίνης κέχρηται, πρῶτον εἰπών, περὶ τοῦ τῶν ὑπευθύνων νόμου· καὶ δεύτερον, περὶ τοῦ τῶν κηρυγμάτων· καὶ τρίτον, περὶ τῆς πολιτείας. ἠξίωσε δὲ καὶ τὸν δημοσθένην τὴν αὐτὴν τάξιν ποιήσασθαι. ὁ δὲ ῥήτωρ, καὶ ἀπὸ τῆς πολιτείας τὴν ἀρχὴν ἐποιήσατο, καὶ πάλιν εἰς ταύτην τὸν λόγον κατέστρεψε, τεχνικῶς ποιῶν· δεῖ γὰρ ἄρχεσθαί τε ἀπὸ τῶν ἰσχυροτέρων, καὶ λήγειν εἰς ταῦτα· μέσα δὲ τίθησι τὰ περὶ τῶν νόμων, καὶ τὰ μὲν περὶ τῶν ὑπευθύνων, ἀντιπίπτει διανοίας· τὰ δὲ περὶ τῶν κηρυγμάτων, νόμον ἕτερον, ἤτοι νόμου μέρος, ὥς φησιν αὐτός, ἐν ᾧ συγκεχώρηται καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττειν, ἐὰν ὁ δῆμος, ἢ ἡ βουλὴ τοῦτο ψηφίσηται.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

ΑΘΗΝΑΙΟΙ καὶ θηβαῖοι πολεμήσαντες πρὸς φίλιππον ἐν χαιρωνείᾳ πόλει τῆς βοιωτίας, ἡττήθησαν. ἐπικρατήσας οὖν ὁ μακεδών, φρουρὰν μὲν εἰς τὰς θήβας ἐνέβαλε, καὶ εἶχεν ὑπὸ χεῖρα δουλεύουσαν. ἐλπίσαντες οὖν τὸ αὐτὸ παθεῖν ἀθηναῖοι, καὶ ὅσον οὐδέπω κατ' αὐτοὺς ἥξειν προσδοκῶντες τὸν τύραννον, ἐσκέψαντο τὰ πεπονηκότα μέρη τῶν χωμάτων τοῦ τείχους ἐπανορθώσασθαι. καὶ δὴ ἀφ' ἑκάστης φυλῆς τειχοποιοὶ προεβλήθησαν. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ πανδιονὶς ἐξ ἑαυτῆς εἵλετο πρὸς χρείαν τὸν ῥήτορα. τῆς δὲ τοιαύτης ἐργασίας ἐν χερσὶν οὔσης, προσδεηθεὶς ἐπὶ χρημάτων μεταδιδομένων ὑπὸ τῆς πόλεως, ὁ ῥήτωρ ἐκ τῶν ἰδίων ἐδαπάνησε, καὶ οὐκ ἐλογίσατο αὐτὰ τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἐχαρίσατο. ταύτην ἀφορμὴν ὁ κτησιφῶν εἰς τὸ πολιτεύσασθαι δεξάμενος, εἰσηγεῖται γνώμην ἐν τῇ βουλῇ περὶ αὐτοῦ τοιαύτην· ἐπειδὴ διατελεῖ δημοσθένης ὁ δημοσθένους, παρ' ὅλον τὸν βίον εὔνοιαν εἰς τὴν πόλιν ἐπιδεικνύμενος, καὶ νῦν δὲ τειχοποιὸς ὤν, καὶ προσδεηθεὶς χρημάτων, οἴκοθεν παρέσχε, καὶ ἐχαρίσατο· διὰ τοῦτο δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανοῦσθαι αὐτὸν χρυσῷ στεφάνῳ, ἐν τῷ θεάτρῳ, βακχείων ἀγομένων καινῶν, ἵνα πᾶς ὁ δῆμος ... ἐπιθυμοῦντες καινὰ δράματα βλέπειν. εἰσαγομένου τούτου καὶ εἰς τὸν δῆμον τοῦ προβουλεύματος, ἐφίσταται τοῦ κτησιφῶντος κατήγορος αἰσχίνης, ἐκ τῆς πολιτείας ὑπάρχων ἐχθρός, παραινόμενος εἶναι φάσκων πρὸς τρεῖς νόμους τὸ ψήφισμα· ἕνα μέν, τὸν κελεύοντα τὸν ὑπεύθυνον μὴ στεφανοῦσθαι, ἐπεὶ οὐ δέδωκε τὰς εὐθύνας· οὕτω δὲ ταύτας, φησίν, ὁ δημοσθένης ἐδεδώκει, καὶ τὰ θεωρικὰ διοικῶν, καὶ τειχοποιῶν καὶ ἤδη ἀναμείνας καὶ ἐπι-

Margin notes:
*τοῦ. β.
*π. ζ.
*τ' ἀθηναίων. γ.
*παρέχεσθαι
*ψιλὸν. χ. β. ε.
*μόνον. γ.
*ἐπετέλεσε. γ.
*ἐξετέλεσε. ε.
*καὶ. ε.
*προθυμίας. β. γ. ζ.
*ταύτην. ε.
*τὸν. ε.
*νόμους δὲ κελεύ. γ. ε. ζ.
*λέγοντα. ε.
*αὐτήν. ζ.
*ἰσχυρῶν. ε.
*τὴν. α.
*μετὰ διδομένα. α.
*δεηθεὶς. ζ.
*πλῆθος.
*ἐπιθυμία.
*ἐχρήσατο. α.
*ὑμῖν. α.
*α. α.
+342 καὶ τὸ Βου.

ἀλλ' ἡ γέρας ἕως ἂν ὀφθῇ καθαρὸς ἐξετασθείς. δεύτερον δὲ ἀναγινώσκει νόμον, τὸν κελεύοντα ἐν [illegible] στεφανοῦσθαι, οὐκ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. διαβάλλει τοὺς πολίτας τοὺς δεξαμένους ἐν τῷ θεάτρῳ ἀναγορευθῆναι τῷ δημοσθένους τὸν στέφανον. ὁ δὲ τρίτος νόμος εἰς τὴν ὅλην ὁρᾷ τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας ἐξέτασιν. κελεύει γὰρ μηδένα ψευδῆ γράμματα εἰς τὸ μητρῷον εἰσάγειν, ἔνθα ἐστὶν ὅλα τὰ δημόσια γράμματα. ἐψεύσατο δέ φησιν, εὔνοιαν καὶ σπουδὴν μαρτυρήσας τῷ δημοσθένει· κακόνους γὰρ μᾶλλον καὶ πολέμιος εὑρίσκεται τῇ πατρίδι. τούτου τοῦ νόμου χρησίμου τυχόντος, ὁ τρίτος ἀντιλαβόμενος, ὥσπερ ἴσως αἰσχύνας ὁ ῥήτωρ, κατεπάλαισε τὸν ἀντίδικον, μεθόδῳ δεινοτάτῃ καὶ ἀσφαλεστάτῃ τῇ περὶ τῆς κατηγόρου χρησάμενος. ἐκεῖνον γὰρ ἔχει λαβεῖν ἐλεῖν καὶ καταχρήσασθαι τὸν πολέμιον. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους δύο νόμους, πόσῳ περὶ ὑπηνθύνων, καὶ τὸν τοῦ κηρύγματος, εἰς τὸ μέσον τοῦ λόγου ἀπέρριψε, στρατηγικῶς κακοὺς δὲ εἰς μέσον ἐλάσας. τῷ δὲ ἰσχυροτάτῳ εἰς τὰ ἄκρα προσχρήσηται, τὸ ἀσθενὲς τῶν ἄλλων ἐξ ἑκατέρων φανείς. ἵνα δὲ καὶ διανεῖν πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ λόγου, καὶ ὁ σφόδρα ἀναιδῶς τὴν τέχνην ἐπιδεικνύμενος· δοκεῖν γὰρ ἐν τούτοις ὑπερβαίνειν τὸ εἰρημένον, ἐπ' αὐτῷ τούτῳ τῷ νομίμῳ προσεύχηται. καὶ γὰρ νόμος οὐκ ἦν αἰσχίνης τὸν περὶ τῶν στεφάνων ψευδῆ πρὸς ὃν ὁ ῥήτωρ ὑποκειμένος, εὗρε καιρὸν εἰς μέσον ἀγαγεῖν τὰ ἑαυτοῦ πολιτεύματα, ὡς νομίμῳ μαχόμενος. καὶ ἡ μὲν διαίρεσις τοῦ λόγου, τοιαύτη. κεφάλαιον δὲ ἰσχυρὸν, τῷ μὲν αἰσχίνῃ, τὸ νόμιμον. τῷ δὲ ῥήτορι, τὸ δίκαιον. κοινὸν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου, τὸ συμφέρον, ἵνα ἔχει φανερὰν τὴν ἐξέτασιν. ὁ στάσις, ἔγγραφος πραγματική. περὶ ῥητοῦ γὰρ τὸ ψήφισμα. τῆς δὲ γραφῆς ἐπὶ φιλίππου ζῶντος ἀποτεθείσης, ἐπὶ ἀλεξάνδρου διαδεξαμένου τὴν ἀρχὴν ὁ λόγος ἐστὶ καὶ ἡ κρίσις. ὡς γὰρ ἀπέθανε φίλιππος, καὶ τὴν φρουρὰν οἱ θηβαῖοι [ἀ]πεθαρρηκότες ἐξέβαλον, ὁ μὲν ἀλέξανδρος αἰσθανθεὶς, τὰς θήβας κατέσκαψε. εἶτα μεταγνοὺς ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις, ἀνεχώρησε τῆς ἑλλάδος αἰσχυνόμενος καὶ κατὰ τῶν βαρβάρων ἐστράτευσεν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι καιρὸν ἔχειν ἐνόμισαν κρίσει παραδοῦναι τοὺς προδότας τοὺς τὴν ἑλλάδα ἀδικήσαντας, καὶ οὕτω συνεκροτήθη τὸ δικαστήριον. εὐκαιρῶ τὸ πρῶτον προοίμιον εὐκλεὲς ἐστὶ, κατὰ μερισμὸν εἰσαχθὲν, καὶ παρασκευάζει τὴν εὔνοιαν, ἧς μάλιστα ἐν τῷ παρόντι δεόμεθα. ὁμηρικῶς δὲ εἴρηται ζήλῳ. Κέκλυτέ μευ πάντες τε θεοὶ, πᾶσαί τε θέαιναι. καὶ διὰ καὶ ὅμως ἀσιν ἔχει τὸ τῇ εὐνοίᾳ θαρρεῖν. οὐ γὰρ ἂν ὅλον ἐπεκαλεῖτο τῶν θεῶν τὸ γένος, εἰ μὴ οὕτω διέκειτο. τὸ δὲ διατελῶ, εἴληπται μὲν ἀπὸ τοῦ ψηφίσματος. δηλοῖ δὲ, ὅτι συνεβίωσε τῇ εὐνοίᾳ, καὶ ἀεὶ αὐτῆς μέμνηται, καὶ πρότερον ἀφήσει τὴν ψυχὴν, ἢ τὴν τοιαύτην διάθεσιν.

ΛΟΓΟΥ ΤΟΥ ΠΕΡΙ στεφάνου ἐξήγησις.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, ΛΟΓΟΣ Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ.

ΠΡΩΤΟΝ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα. ἔπειθ', ὅπερ ἐστὶ μάλισθ' ὑπὲρ ὑμῶν καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς ὑμῖν, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι, περὶ τοῦ πῶς ἀκούειν ὑμᾶς ἐμοῦ δεῖ· σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε· ἀλλὰ τοὺς νόμους, καὶ τὸν ὅρκον ἐν ᾧ πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις δικαίοις καὶ τοῦτο γέγραπται, τὸ ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροάσασθαι. τοῦτο δ' ἐστὶν, οὐ μόνον τὸ μὴ

ΠΡΩΤΟΝ μὲν, ὦ ἄνδρες) Γεριβολὴ τὸ προοίμιον, τῷ διπλασιασμῷ τῶν ὀνομάτων τὸ προοίμιον, ὡς ἀπολογούμενον, ἐξ εὐνοίας λαμβάνον. Ἄλλως. Τὸ πρῶτον προοίμιον εὐκλεές τι ἐστὶ, καὶ κατὰ μερισμὸν εἰσαχθὲν, παρασκευάζει τὴν ἔννοιαν. ἐπειδὴ περὶ εὐνοίας καὶ αἰτίας στεφάνου ὁ πᾶς ἐστιν ἀγών. ὅτι οὐκ ἐδεῖ ἐν προοιμίῳ ἐγκωμιαστικῶς εὐθὺς χρήσασθαι λέξει. λέγομεν ὅτι οὐδὲν ἄτοπον, ὅτι καὶ αἰσχίνης ἐχρήσατο τῷ πρώτῳ προοιμίῳ, παρασκευὴν εἰπὼν καὶ παράταξιν. ὁ δὲ ῥήτωρ ἐνταῦθα οὐκ εἶπε τοιαύτην ἐν πρώτῳ προοιμίῳ, ἀλλ' ἐν πλαγίοις τῷ δευτέρῳ. ἴσμεν γὰρ ὡς ὅτι κατασκευὴν οὐκ ἐποιήσατο αὐτοῦ, ἵνα ὡς ὁμολογουμένην δείξῃ εὔνοιαν ἣν ἔχει εἰς τὴν πόλιν. Διατελῶ) Ἀντὶ τοῦ ἔχω, ἀττικῶς. Τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν) Τάχα διαιρεῖ τοὺς ἐμοῦ μὲν τὴν πόλιν φιλεῖν, μισεῖν δὲ ἰδίᾳ τινάς· ὡς ἐπὶ ὑμᾶς ἔχων τὸ νοῦν ἀνασφίγξασθαι, ὅν ἐπολέμησεν αἰσχίνης. Τοσαύτην ὑπάρξαι μοι) Οὐχ ὅπως οὐ τὸ πλεῖον ἀπαιτεῖ, ἀλλ' ὡς ἀρκοῦσαν τὴν ἰδίαν εὔχεται λαβεῖν. Ἔπειθ' ὅπερ ἐστὶ) Εὔχομαι, δηλονότι. τὸ αὐτὸ ἐστὶ τῷ κατὰ μερισμὸν ἀκατάσκευος δὲ ἀναγκαίως ἡ πρότασις. ἐπειδὴ περὶ ὁμολογουμένων καὶ φανερῶν εὐχόμεθα ἀγαθῶν, ἅπερ οὐ δεῖται κατασκευῆς. ὁ δὲ νοῦς, ἐπάγεται τοὺς δικαστὰς πλέον εἰς οἰκειότητα. φησὶ) γὰρ οὐχ ἑαυτοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν ἴσον ποιούμενος. τὸ δὲ ἔπειτα, ἐνταῦθα ἰσοδυναμεῖ τῷ δὲ συνδέσμῳ, ἵνα πάλιν μὴ ζήτησις γένηται, διὰ τί εἰπὼν τὸ μὲν, οὐκ ἐπήγαγε τὸ δέ. Καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης) Εὐσεβείας μὲν, τῶν ὅρκων· δόξης δὲ, τῆς εἰς πάντας ἀνθρώπους. Παραστῆσαι) Ἐμβαλεῖν τῇ ὑμετέρᾳ δόξῃ. Μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον) Θέσις ἐγγὺς κειμένη, τὸ ἄτοπον τῶν ὀνομάτων βιάζεται. ὁ μὲν γὰρ ἀντίδικος, πολέμιος· ὁ δὲ σύμβουλος, προσφιλής. εἴρηκε δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ αἰσχίνης ἔλεγε, κλῃσθῆναι τὸν κατήγορον ὑπὸ αὐτοῦ ἐμβαίνοντος εἰς μέσον δημοσθένους. μὴ ἐᾶτε αὐτὸν παρακύψαι εἰς τὸ δικαστήριον. ἐὰν παρ' ἐξ αὐτῆς ἐπιτείνῃ αὐτῷ φθέγξεσθαι, τοιάδε κεχρῆσθαι τῇ τάξει τοῦ λόγου ὡς αὐτὸς ὑπάρχει. Ἀνὰ τοὺς νόμους) Γαύσαι συμβούλους, δηλονότι. Πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγε ἐλαττοῦμαι) Εἰς τὸ εἶναι μὲν

Marginal notes: ἄλλ. ζ. — ἄλλ. α. — ἄλλ. α. — καὶ. ζ. — πεθαρρηκότες. ζ. — ἐπὶ. ζ. — ἀντιδίκ. γ. ζ. — χαλεπὸν. γ. ζ. — ἴσως. ζ. — νόμους. ζ.

...ρεσίμῳ ἀγωνιζόμενος τῷ Αἰσχίνου. καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο προοίμιον. εὐνοίας κατορθοῖ ἡ δὲ μεταχείρισις διάφορος· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, μετὰ τοῦ ἀξιώματος· δοκεῖ γὰρ διδόναι πλέον ὃ αἰτεῖ ὁ ἱκέτης. τοῦτο δὲ, καὶ ὡς δεόμενος ἐκ περιουσίας ἐργάζεται. τὸ δὲ ἐλαττοῦμαι, κατὰ προοίμιον, οὐ κατὰ τὴν ἀπόδειξιν. Τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν) Αντὶ τοῦ στεφάνου, χρησίμως τὴν εὔνοιαν εἴρηκεν, ὡς χαρίζων αὐτ. Αλλ' ἐμοί) Εβούλετο εἰπεῖν τοῦ στεφάνου ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦτο, ἐπὶ τὴν εὔνοιαν τοῦ πόλεως μετήνεγκε τὴν λέξιν. Ελεῖν) Τὸ αἰσχίνην μὴ νικῆσαι. Γραφὴν) Κατηγορίαν. Αλλ' ἐμοὶ μὲν, οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν) Τὸ σχῆμα ἀποσιώπησις· τὸ μὲν, ἵνα μὴ βλάσφημα λέγῃ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου· τὸ δὲ, ἵνα μὴ πλείονα τῷ ἀκροατῇ παρεμβάλῃ ποιῆσαι τὴν φύσιν.

Οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ) Από κοινοῦ τοῦ περιόντος· ὅτι πλοῦτον ἔχει πολλὴν, τὸ φιλόπονον δοκεῖ καὶ θαρσαλέον, καὶ οὐ πάνυ φοβεῖται καὶ ἡττηθῇ· εὐπορεῖ γὰρ ὥστε δοῦναι τὰς χιλίας. ἢ οὐκ ἔστιν ἴσον, τὸ τὸν μὲν ἐκ περιουσίας κατηγορεῖν μὴ νικῆσαι· ἐξὸν γὰρ αὐτῷ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, κἀμὲ κατ' ἀνάγκην ἀπολογεῖσθαι· οὐ γὰρ ἔξεστί μοι σιωπᾶν. ἴσως γὰρ τὸ ἐκ περιουσίας, ἁπλῶς ἑρμηνεῦσαι βέλτιον γάρ φασι, ἐμοῦ μάτην καθαπτεσθαι καὶ κατηγορεῖν. Ετερον δ' ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις) Παραμυθεῖται τοὺς δικαστὰς τὸ κοινὸν πάθος τῆς συγγνώμης μεταστήσας. Ο μὲν ἐστὶ πρὸς ἡδονὴν) Οπερ ἐστὶν ἡδύ. Λοιπὸν ἐμοί) Δέδοται δηλονότι. Καὶ μὲν εὐλαβούμενος) Φοβούμενος. εἰς σκέψιν ἀπορῶν ἄγει τὸ πρᾶγμα, καὶ μόνον ὃ λέγει, ὃ πείσομαι· ἡ ἀνάγκη ἀπολογεῖσθαι, εὐχὴ τὸ λέγειν περὶ ἐμαυτοῦ· ὁ πείσομαι γὰρ ἐὰν εἴπω ἐπαινεῖν ἐμαυτὸν. ἀλλὰ λέγει ἁπλῶς. ὃ τὸ συμβαῖνον, ἀγωνίσομαι τὸ σιωπῆ· καὶ δόξει οὐ ἀπολύσασθαι κληθέντων· ἐγὼ δὲ οὐχ ἕξω δι' ὅσων τιμηθήσομαι λέγειν. Τοῦτο) Τὸ φορτικὸν δόξαι. Τὰ πεπραγμένα) Τὰς πράξεις

προσεγκατηγορηκέναι μηδὲν, οὐδὲ τὴν εὔνοιαν ἴσην ἀμφοτέροις ἀποδοῦναι, ἀλλὰ καὶ τῇ τάξει καὶ τῇ ἀπολογίᾳ, ὡς βεβούληται καὶ προῄρηται τῶν ἀγωνιζομένων 4 ἕκαστος, οὕτως ἐᾶσαι χρήσασθαι. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἐλαττοῦμαι κατὰ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα Αἰσχίνου. δύο δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ μεγάλα. ἓν μὲν, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἴσων ἀγωνίζομαι· οὐ γάρ ἐστιν ἴσον νῦν ἐμοὶ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας διαμαρτεῖν, καὶ τούτῳ μὴ ἑλεῖν τὴν γραφήν. 5 ἀλλ' ἐμοὶ μὲν, οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν οὐδὲν, ἀρχόμενος τοῦ λόγου. οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ. ἕτερον δ', ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις ὑπάρχει, τῶν μὲν λοιδοριῶν καὶ τῶν κατηγοριῶν ἀκούειν ἡδέως, τοῖς ἐπαινοῦσι δ' αὑτοὺς ἄχθεσθαι. τούτων τοίνυν, ὃ μέν ἐστι πρὸς 6 ἡδονὴν, τούτῳ δέδοται· ὃ δὲ πᾶσιν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἐνοχλεῖ, λοιπὸν ἐμοί. κἂν μὲν εὐλαβούμενος τοῦτο, μὴ λέγω τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ, οὐκ ἔχειν ἀπολύσασθαι τὰ κατηγορημένα δόξω· οὐδ' ἐφ' οἷς ἀξιῶ τιμᾶσθαι, δεικνύναι. ἂν δ' ἐφ' ἃ καὶ πεποίηκα καὶ πεπολίτευμαι βαδί- 7 ζω, πολλάκις λέγειν ἀναγκασθήσομαι περὶ ἐμαυτοῦ. πειράσομαι μὲν οὖν, ὡς μετριώτατα τοῦτο ποιεῖν. ὅ,τι δ' ἂν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἀναγκάζῃ, τούτου τὴν αἰτίαν οὗτός ἐστι δίκαιος ἔχειν, ὁ τοιοῦτον ἀγῶνα ἐνστησάμενος. οἶμαι δ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πάντας ἂν ὁμολογῆσαι κοι- 8 νὸν εἶναι τουτονὶ τὸν ἀγῶνα, ἐμοὶ τε καὶ Κτησιφῶντι. καὶ οὐδὲν ἐλάττονος ἄξιον σπουδῆς ἐμοί. πάντων μὲν γὰρ ἀποστερεῖσθαι, λυπηρόν ἐστι καὶ χαλεπὸν, ἄλλως τε κἂν ὑπ' ἐχθροῦ τῳ τοῦτο συμβαίνῃ, μάλιστα δὲ τῆς παρ' ὑμῶν εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας, ὅσῳπερ καὶ τὸ τυχεῖν τούτων 9 μέγιστόν ἐστι. περὶ τούτων δ' ὄντος τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος, ἀξιῶ

Margin: χρήσασθαι. α. — α. — τοῖς δὲ ἐπαινοῦσι δ' αὑτοὺς. γ. — ἐᾶν. α. — γ. — δίκαιος. χ. ζ. — α. — ἀποστερεῖσθαι. α. — α. — συμβαίνῃ. α. — περ. α. ε.

μου. Εχειν) Δύνασθαι καταλῦσαι τὰς κατηγορίας. Εφ' οἷς) Ενεκεν δηλονότι. Τιμᾶσθαι) Τιμὴν ἔχειν. Εφ' ἃ) Ιδία δηλονότι. Πεπολίτευμαι) Εἰς τὰ δημόσια. Βαδίζω) Τινὲς ἐμέμψαντο ὡς ἀπειρόκαλον τὴν λέξιν· ἀλλ' οὐκ ἐν προοιμίῳ ἐστὶν, ἀλλ' ἐν τελευταίοις τοῦ δευτέρου, οὐκ ἀπὸ ἐπιχειρήματος καὶ ἀπόκρισις, ὡς Αἰσχίνης ἐχρήσατο ἐν τῷ προοιμίῳ. κατασκευὴν εἰπὼν καὶ διέξοδον, ἀλλὰ προσηκόντως μᾶλλον ἐμοῦ ἐστιν. ἡ γὰρ διήγησις ὁδός ἐστι, καὶ τὸ προοίμιον ὡς ὁδὸς τοῦ παντὸς λόγου, οὕτω κέχρηται, ἐκ ἀγώνων ὡς πρὸς ὁδὸν τὸ βαδίζειν λέγει) Ηγουν ἐπαινεῖν. Πειράσομαι οὖν) Απόδοσις. ἤγουν περὶ ἐμαυτοῦ λέγειν. Μετριώτατα) Συμμέτρως. μετρίως δὲ τὸ ὡς. Εχειν) Εγκαλεῖσθαι δηλονότι. Τοιοῦτον ἀγῶνα) Τὸ εἰσαγαγὼν ἀγῶνα κατ' ἐμοῦ ἐνστησάμενος.

Οἶμαι δ' ὑμᾶς) Τὸ τρίτον προοίμιον ἐργαζόμενος, πάντας τοὺς αὐτοῦ γνώμας [illegible] κατασκευάζει, ἵνα ἕκαστος μὴ ὡς αὐτόνομος δοκῇ· συνιστᾶ δὲ οὐ πάνυ χρηίζει τὸν Κτησιφῶντα, ἀλλὰ τὸ ἴσον δ' ἀγῶνος πρὸς αὐτὸν μερίζει). Ομολογῆσαι) Τὰ δίκαια εἰπεῖν. Οὐδὲν ἐλάττονος) Αλλὰ ἀξιοσπουδαστότερον ἐμοὶ μᾶλλον ἢ Κτησιφῶντος. Πάντων) Τῶν πραγμάτων δηλονότι. ἐστὶ δὲ κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. Τῳ) Τινί. Μάλιστα δὲ) Εστι λυπηρόν. Φιλανθρωπίας) Αποστερεῖσθαι δηλονότι. Περὶ τούτων) Ως εἴρηκα, δηλονότι. ἐστι δὲ ἀπόδοσις. Αξιῶ καὶ δέομαι πάντων) Κρείττων ἀξιώματος καὶ οὐχ ἵνα χρήζοντας τὸ μὲν ἀξιῶ, τὸ δίκαιον νομίζω ἀπολαβεῖν αὐτοῦ· τὸ δὲ δέομαι, σαφῶς τὸ ἱκετικὸν δηλοῖ. ὥστε διὰ μὲν τοῦ ἀξιῶ, φυλάττει τὸ φρόνημα· διὰ δὲ τοῦ δέομαι, θηρεύει τὸν ἔλεον. Ομοίως) Καθὼς ἀκούσαντι τὸν κα-

πτ

κατηγόρου μου. Ἀπολογουμένου) Τί οὖν, ὅτι οὐ καλῶς συγκρίνεις τὸ δίκαιον. Δικαίως) Κατὰ τοὺς νόμους. Ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν.) Οἷς οὐδεὶς ἂν μαχέσαιτο καὶ αἰτιάσαιτο ὅτι διεσφάλησαν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν νόμων, τῇ προσηγορίᾳ τοῦ Σόλωνος τοῦ θετικοῦ, αὔξει καὶ πρεσβεύει τοὺς νόμους. Δημοτικός) Ὁ τὴν ἰσότητα τοῦ δήμου ἀγαπῶν. Οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὥς γέ μοι φαίνεται.) Ἴσως τὰ αὐτὰ τῷ δήμῳ φρονῶν. ἀρίστῃ τέχνῃ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς εἰς τὸ ἑαυτῷ δοκοῦν μετέθηκεν· οὐ γὰρ ἀπιστῶν, φησίν, ὑμῖν, ἀλλ' ὡς δεδιὼς μὴ ἐπηρεάσητε προκαταληφθέντες ταῖς τοῦ κατηγόρου διαβολαῖς. Οὐκ ἔνι τῷ φεύγοντι παρελθεῖν.) Προσφόρως εἶπε τὸ παρελθεῖν, ὡς ἐπὶ δρομέων λαβών· οὐ γὰρ ὁ προδραμὼν καὶ φθάσας, νικῆσαι δίκαιος, ἀλλ' ὁ ὕστερος ἐπελθὼν καὶ παρελθεῖν δυνάμενος· οἷον δὴ ὁ φεύγων. Ἄλλως. Τοῦτο οὐ τοῦ παντὸς λόγου, ἀλλὰ τοῦ κεφαλαίου προοίμιον μόνον· γὰρ εἰσβάλλει εἰς τὸ κεφάλαιον, τὸ, ὅτι οὐ δίκαιος. οὕτως εὔνοιαν πάλιν αἰτεῖ δοθῆναι αὐτῷ, ἵνα πίστῃ τοὺς δικαστὰς ὅτι θαῤῥεῖ ταύτῃ. Κοινὸν) Ἐπὶ ἰσότητος. Διάγνωσιν) Γράφεται διαγνώμην, ἀττικῶς. Μέλλων δὲ τοῦ τε ἰδίου βίου παντὸς) Προοιμιακὸν ἐννόημα εἰς τοὺς ἀγῶνας ἐμβάλλει, ἀλλ' οὐ ταὐτὸν προοίμιον, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου· τὸ γὰρ μέλλων δηλοῖ τὸν ἐπιχειρήσοντα, καὶ εἰσιόντα εἰς τοὺς ἀγῶνας· προοίμια γὰρ τέσσαρα [illegible] ἀδύνατον, καὶ μανθάνει ὁ λέγων τις. Ἄλλως. Οἱ περὶ ἐπιφάνιον καὶ τὸν εὔλογον φασὶν αὐτὸ τέταρτον προοίμιον. ἓξ γὰρ λέγουσιν τὰ προοίμια τῷ λόγῳ τούτῳ· τρία μὲν, ὡς ὑπὲρ ἑαυτοῦ σκεψαμένου τοῦ ῥήτορος· τρία δὲ, ὡς ὑπὲρ κλησιφῶντος. Ὡς ἔοικε λόγον διδόναι τήμερον) Σχετλιάζει πάλιν ἐπὶ τῇ ἐπηρείᾳ τοῦ ἀγῶνος· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὡς ἔοικεν, οὐκ οἶδα ὅπως εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην ὡς ὁρᾶτε καταπέκλεισμαι. ἰστέον δὲ, ὅτι ἐν μὲν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ ἀπαιτεῖ δοθῆναι αὐτῷ ἄδειαν ἀπολογεῖσθαι, ὡς βούλεται. ἐνταῦθα δὲ, ὑπὲρ ὅλης τῆς πολιτείας παρακαλεῖ. καὶ αὐτὸ δὲ θαυμάσαι ἄξιον τοῦ ῥήτορος· ἐπεύχεται γάρ μοι καὶ τοῦτο, ὅτι αὐτὸς μὲν πᾶσι τοῖς δικασταῖς, καὶ πάσῃ τῇ πόλει δοθῆναι παρὰ τῶν θεῶν τὴν εὔνοιαν εὔχεται, αὐτὸς δὲ παρ' αὐτῶν εἰς μόνον τὸν ἀγῶνα αἰτεῖ τὴν εὔνοιαν.

καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν, ἀκοῦσαί μου περὶ τῶν κατηγορημένων ἀπολογουμένου δικαίως, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν· οὓς ὁ τιθεὶς ἐξ ἀρχῆς Σόλων, εὔνους ὢν ὑμῖν καὶ δημοτικὸς, οὐ μόνον τῷ γράψαι κυρίους ᾤετο δεῖν εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς ὀμωμοκέναι· οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν, ὥς γέ μοι φαίνεται· ἀλλ' ὁρῶν ὅτι τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολὰς, αἷς ἐκ τοῦ πρότερος λέγειν ὁ διώκων ἰσχύει, οὐκ ἔνι τῷ φεύγοντι παρελθεῖν, εἰ μὴ τῶν δικαζόντων ἕκαστος ὑμῶν, τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν διαφυλάττων, καὶ τὰ τοῦ λέγοντος ὕστερον δίκαια εὐνοϊκῶς προσδέξεται, καὶ παρασχὼν ἑαυτὸν ἴσον καὶ κοινὸν ἀμφοτέροις ἀκροατὴν, οὕτω τὴν διάγνωσιν ποιήσεται περὶ ἁπάντων. μέλλων δὲ τοῦ τε ἰδίου βίου παντὸς ὡς ἔοικε, λόγον διδόναι τήμερον, καὶ τῶν κοινῇ πεπολιτευμένων, βούλομαι καθάπερ ἐν ἀρχῇ, πάλιν τοὺς θεοὺς παρακαλέσαι, καὶ ἐναντίον ὑμῶν εὔχομαι· πρῶτον μὲν, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν, τοσαύτην ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν εἰς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα· ἔπειθ', ὅ, τι μέλλει συνοίσειν καὶ πρὸς εὐδοξίαν κοινῇ, καὶ πρὸς εὐσέβειαν ἑκάστῳ, τοῦτο παραστῆσαι τοὺς θεοὺς πᾶσιν ὑμῖν περὶ ταυτησὶ τῆς γραφῆς γνῶναι. εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον κατηγόρησεν Αἰσχίνης, κἀγὼ περὶ αὐτοῦ τοῦ προβουλεύματος εὐθὺς ἂν ἀπελογούμην· ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐλάττω λόγον, τἆλλα διεξιὼν, ἀνάλωκε, καὶ τὰ πλεῖστα κατεψεύσατό μου, ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω καὶ δίκαιον ἅμα, βραχέα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων πρῶτον εἰπεῖν, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν τοῖς ἔξωθεν λόγοις ἠγμένος, ἀλλοτριώτερον τῶν ὑπὲρ τῆς γραφῆς δικαίων ἀκούῃ μου. περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων ὅσα λοιδορούμενος βεβλασφήμηκε περὶ ἐμοῦ, θεάσασθε ὡς ἁπλᾶ

Καθάπερ ἐν ἀρχῇ) Τοῦ προοιμίου ἴσον ὅτι ταυτότητα ἔχουσα τοῦ ἐπιχειρήματος αὐτὰ τὰ προοίμια· εἴωθε γὰρ ὁ ῥήτωρ τοῖς ἰσχυροῖς πολλάκις κεχρῆσθαι. Ἐναντίον) Ἔμπροσθεν. Τοσαύτην) Ἡ ἀπόδοσις. Συνοίσειν) Λυσιτελέσειν. Παραστῆσαι) Ἤγουν, τῇ ὑμετέρᾳ δόξῃ καὶ ὑπολήψει ἐμβαλεῖν. Εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον) Ἐνταῦθα εἰσάγει τὰ παραγραφικὰ, τὴν γραφὴν αἰτιώμενος· καὶ ἔστιν ἀπὸ τοῦ τόπου τούτου. μέμφεται γὰρ τῆς κατηγορίας τὸν τρόπον, ὅτι γὰρ οὐκ ἔστησεν ἄχρι τοῦ προβλήματος τὴν μέμψιν, ἀλλὰ πρὸς πλείονα λόγον περὶ τῶν ἄλλων καὶ τὸν ἐκτὸς ἐποιήσατο· τοῦτο δὲ οὐ προοίμιον, ὥς τινες οἴονται, ἀλλ' αἰτιατικὸς ἀναίρεσις· ὃ καὶ ἐν τῷ προοιμίῳ τῷ κατ' ἀριστοκράτους πεποίηκεν. ἔστι δὲ κατά τινας τόδε τὸ πέμπτον προοίμιον. Προβουλεύματος) Προβούλευμα, τὸ ὑπὸ τῆς βουλῆς ψηφισθὲν, πρὶν εἰς τὸν δῆμον εἰσενεχθῆναι. καλεῖ δὲ προβούλευμα τὸ ψήφισμα τοῦ κτησιφῶντος, ἐπειδὴ γὰρ ἤδη ἐκυρώθη ἐν τῇ βουλῇ, καὶ ἔτι ἔστι τὸ δημοσθένην, ὡς ἄξιον ὄντα στεφανωθῆναι. Οὐκ ἐλάττω) Τοῦ προτέρου. Λόγον) Ἐξέτασιν. Τἆλλα) Τὰ περὶ ἐμέ. Τοῖς ἔξωθεν λόγοις) Ταῖς ἀτιμίαις, τοῖς ὑβριστικοῖς λόγοις ἐκείνοις. Ἀλλοτριώτερον) Ἐχθρότερον. Γραφῆς)

Κατηγορίας. Περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων) Κατασκευὴ ἐν τῷ προοιμίῳ. Ἄλλως. Ἐντεῦθεν εἰς τὸ δίκαιον εἰσβάλλει κεφάλαιον. δηλοῦσι μὲν καὶ αἱ λέξεις τῶν εἰρημένων τὴν αἰτίαν· λοιδορίας γὰρ καὶ αἰτιάσεις ἐκάλεσε. διὰ μὲν καὶ τὸ βλασφημεῖν, ἀξιόπιστον· ἐγγὺς γὰρ αὐτῶν τῶν δικαστῶν ἐπικοινοῖ βλασφημοῦσι γὰρ εἰς τοὺς κρείττονας. τὸ δὲ, περὶ τῶν ἰδίων, ὅτι αὐθάδης καὶ ἀλαζὼν, καὶ τὸν βίον αἰσχρός, σαφῶς δὲ παραιτεῖται λέγειν· οὕτω γὰρ φιλεῖ πανταχοῦ μὲν διηγεῖσθαι τὰ καθ' αὑτὸν διαβολαῖς μιμεῖσθαι. Τῶν ἰδίων) Τῶν ἐμαυτοῦ. Λοιδορούμενος) Ἀντὶ τοῦ λοιδορῶν. Ὑπέρευ) Λίαν καλῶς, ὑπερβαλλόντως.

16 Τούτου) Τοῦ Αἰσχίνου. Βελτιόνων) Γονέων δηλονότι. Τῶν μετρίων) Ὀλίγων, ταπεινῶν. Τοὺς ἐμοὺς) Γονεῖς. Ὑπειλήφατε) Τὸ ὑπειλήφατε ἐπὶ γνώμης δευτέρου· τὸ μὲν γὰρ, ἀμφίβολον· τὸ δὲ, ὁμολογούμενόν τι καὶ βέβαιον. Ἔπλαττε, Ἐψεύδετο.

17 Ἐνδέδειχθε) Ἐνεδείξασθε. Ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων τῶν προτέρων) Δεικνὺς ἄγαν, οὐχ ὡς διὰ φαυλότητα κρινόμενος, ἀλλ' ὡς ἐπιφθόνως πολιτευσάμενος, οὕτω τοῦτο εἴρηκε. Παράσχεσθε) Παράσχετε. Κακοήθης) Κακότροπος. Εὔηθες) Ἀφελές.

18 Τρέψεσθαι) Κατ' ἐμοῦ δηλονότι. Τετύφωμαι) Μαίνομαι, ἀπὸ τοῦ τυφῶνος τοῦ δαίμονος ἢ ἀπὸ τοῦ τύφεσθαι καὶ καπνίζεσθαι, ὅ ἐστι σκοτίζεσθαι. Ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολιτευμένων) Ἐνταῦθα μὲν τὰ ἴδια διά, τὴν αἰτίαν εἰπὼν· τὰ δὲ εἰς τὸ κοινὸν αὐτοῦ πεπραγμένα, ἔνθα εὐδοκιμεῖ, βούλεται ἐξετάσαι. τὸ δὲ ἐξετάσω, δεικνυσιν ἔχει τὴν αἰτίαν δικαστοῦ τῆς ὑποκειμένης τάξεως.

Πομπείας, Ὕβρεως, λοιδορίας, διὰ τὸ ἐν ταῖς πομπαῖς κωμῳδεῖν καὶ λοιδορεῖν ἀλλήλους. Ἄλλως. Πομπείας, τῆς χλεύης τῆς περὶ τὸν βίον· ἤδη γὰρ ἔγνωμεν ὡς ὅτι ἐν ταῖς πομπαῖς προσωπεῖα τινες φοροῦντες ἀπέσκωπτον τοὺς δίφρους, ὡς ἐν ἑορτῇ παίζοντες ἐπὶ ἁμαξῶν ἑστῶτες· ὅθεν καὶ παροιμία, ἐξ ἁμάξης με ὑβρίζει. Ἀναίδην) Ἐὰν μὲν διὰ τῆς διφθόγγου γράφηται, τὴν ἀναισχυντίαν λέγει· εἰ δὲ διὰ τοῦ ι, ὅπερ καὶ βέλτιον, τῆς πολλῆς ἐκ τῆς αὐθάδους, ἀθρόας τε καὶ σφοδρᾶς. Ἂν βουλομένοις ᾖ τουτοισί) Ἂν ἄρα βούλωνται ἀκούειν. καίτοι πάντες τούτων ἡδέως ἀκούουσιν· ἀλλ' ὡς πρὸς τὸ ἐπίφθονον αὐτοῖς ἐπικρατεῖν τοῦ πάθους· ἅμα δὲ καὶ θεραπεύει πάλιν τὴν καθημένων τὴν εὔνοιαν, εἰ τὸ ἐκείνων γνώμην ἀπολυθῆναι ἐπαγγέλλεται.

19 Τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα) Ἐκ τοῦ προοιμίου. ἐν τούτοις δὲ τοῖς ῥητοῖς, ἀσάφειά ἐστι πολλή, ἐπειδὴ ὑπὸ ὑπερβατοῦ κεῖται ἀκολουθεῖ τοῖς ὑπερβατοῖς. εἰσὶ οὖν δύο προτάσεις θέσεις, εἶτα αἱ δύο λύσεις ἐφεξῆς ὁμοῦ τάττονται οὕτως. Τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα, πολλὰ ἰδοὺ μία πρότασις· ἡ δὲ πρὸς ταύτην ἀπάντησις, Τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν εἰρημένων ἀπαγγέλλεται ὁ νοῦς τοιοῦτος, πολλὰ μὲν κατηγόρησε καὶ μέγιστα κακά· τούτων δὲ δίκην λαβεῖν διὰ τὸ μέγεθος οὐχ οἷόν τε. καὶ τοῦτο μὲν οὕτως λάβωμεν δὲ καὶ τὴν ἑτέραν πρότασιν. ἔστι δέ, Τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὕτη καὶ συνάπτει αὐτῇ τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα, ὅ ἐστιν, Οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ, καὶ δηλοῦται τὸ σαφὲς οὕτως· ἡ προαίρεσις καὶ ἡ φύσις τοῦ ἀγῶνος, ἀνδρὸς ἐχθροῦ τυγχάνει, καὶ πονηροῦ, καὶ βασκαίνοντος. Ἄλλως. Ἐπὶ τὸ ἕτερον μεταβαίνει δίκαιον, τὸ τῆς πολιτείας, καὶ εὐθέως αὔξει τὰ ἀδικήματα καὶ μεγαλύνει τῷ λόγῳ. Τοῦ δὲ παρόντος) Ἐνταῦθα δευτέρα πρότασις· ἡ πρώτη, Τὰ μὲν οὖν κατηγορούμενα· ἡ δὲ δευτέρα, Τοῦ

20 δὲ παρόντος ἀγῶνος. Ἐπήρειαν) Ἐπίθεσιν. Τῶν μέντοι κατηγοριῶν) Μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ καιροῦ. Αἰτιῶν) Μέμψεων. Οὐδ' ἐν ἐπηρείας) Οὐδὲ δεῖ δηλονότι ἐπιθέσεως. Ὀρθῶς ἔχον) Ἀληθές ἐστι. Πολιτικόν) Δημοτικόν.

καὶ δίκαια °λέγω. εἰ μὲν ἴστε με τοιοῦτον, οἷον οὗτος ᾐτιᾶτο· (οὐ γὰρ δὴ ἄλλοθί που βεβίωκα ἢ παρ' ὑμῖν) μηδὲ φωνὴν ἀνάσχησθε, μηδ' εἰ πάντα τὰ κοινὰ ὑπέρευ πεπολίτευμαι,

16 ἀλλ' ἀναστάντες καταψηφίσασθε ἤδη. εἰ δὲ πολλῷ βελτίω τούτου καὶ ἐκ βελτιόνων, καὶ μηδενὸς τῶν μετρίων, ἵνα μηδὲν ἐπαχθὲς λέγω, χείρονα καὶ ἐμὲ καὶ τοὺς ἐμοὺς ὑπειλήφατε καὶ γινώσκετε, τούτῳ μὲν, μηδ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων πιστεύετε· δῆλον γὰρ ὡς ὁμοίως ἅπαντ' ἔπλαττε.

17 ἐμοὶ δ' ἣν παρὰ πάντα τὸν χρόνον εὔνοιαν ἐνδέδειχθε ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων τῶν προτέρων γεγενημένων, καὶ νυνὶ παράσχεσθε. κακοήθης δ' ὢν Αἰσχίνη, τοῦτο παντελῶς εὔηθες ᾠήθης, τοὺς περὶ τῶν πεπραγμένων καὶ πεπολιτευμένων λόγους ἀφέντα με, πρὸς τὰς λοιδορίας

18 τὰς παρὰ σοῦ °τρέψεσθαι. οὐ δὴ ποιήσω τοῦτο, οὐχ οὕτω τετύφωμαι· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολιτευμένων, ἃ κατεψεύδου καὶ διέβαλλες, αὐτίκα ἐξετάσω· τῆς δὲ πομπείας ταύτης τῆς °ἀναίδην οὑτωσὶ γεγενημένης, ὕστερον, ἂν βουλομένοις ᾖ τουτοισὶ ἀκούειν, μνησθήσομαι. τὰ μὲν

19 οὖν κατηγορημένα, πολλὰ καὶ δεινά, καὶ περὶ ὧν ἐνίων μεγάλας καὶ τὰς ἐσχάτας οἱ νόμοι °διδόασι τιμωρίας. τοῦ δὲ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις °αὕτη, ἐχθροῦ μὲν ἐπήρειαν ἔχει, καὶ ὕβριν, καὶ λοιδορίαν, καὶ προπηλακισμὸν ὁμοῦ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα. τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ

20 τῶν αἰτιῶν τῶν εἰρημένων, εἴπερ ἦσαν ἀληθεῖς, οὐκ °ἔνι τῇ πόλει δίκην ἀξίαν λαβεῖν, οὐδ' ἐγγύς. οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ, καὶ λόγου τυχεῖν οὐδ' ἐν ἐπηρείας τάξει καὶ φθόνου τοῦτο ποιεῖν· οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς ὀρθῶς ἔχον, οὔτε πολιτικόν, οὔτε δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-

21 ναῖοι· ἀλλ' ἐφ' οἷς ἀδικοῦντά με ἑώρα τὴν πόλιν, οὐσί γε

°λέξω χ. β. °αὐτὸς γ. °α. °τρέψασθαι α. °ἀναίδην χ. β. γ. α. °δεδίασι χ. β. αὐτὴ χ. α. ζ. °ἔστι χ. α. °α. °οὕτως. α.

Ἡλίκα

τηλικούτοις, ἡλίκα νῦν ἐτραγῴδει καὶ διεξῄει, ταῖς ἐκ τῶν νόμων τιμωρίαις περὶ αὐτὰ τὰ ἀδικήματα χρῆσθαι· εἰ μὲν εἰσαγγελίας ἄξια πράττοντά με ἑώρα, εἰσαγγέλλοντα, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον εἰς κρίσιν καθιστάντα παρ' ὑμῖν· εἰ δὲ γράφοντα παράνομα, παρανόμων γραφόμενον. οὐ 22 γὰρ δή που Κτησιφῶντα μὲν δύναται διώκειν δι' ἐμέ, ἐμὲ δ', εἴπερ ἐξελέγξειν ἐνόμιζεν, αὐτὸν οὐκ ἂν ἐγράψατο. καὶ μὴν, εἴ τι τῶν ἄλλων ὧν νυνὶ διέβαλε καὶ διεξῄει, ἢ καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν ἀδικοῦντά με ὑμᾶς ἑώρα, εἰσὶ νόμοι περὶ πάντων καὶ τιμωρίαι καὶ ἀγῶνες καὶ κρίσεις, πικρὰ καὶ 23 μεγάλα ἔχουσαι τὰ ἐπιτίμια· καὶ τούτοις ἐξῆν ἅπασι χρῆσθαι· καὶ ὁπηνίκα ἐφαίνετο ταῦτα πεποιηκὼς, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρημένος τοῖς πρὸς ἐμέ, ὡμολογεῖτο ἂν ἡ κατηγορία τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. νῦν δ' ἐκστὰς τῆς ὀρθῆς καὶ δικαίας ὁδοῦ, καὶ φυγὼν τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πρά- 24 γματα ἐλέγχους, τοσούτοις ὕστερον χρόνοις αἰτίας καὶ σκώμματα καὶ λοιδορίας συμφορήσας ὑποκρίνεται· εἶτα, κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ, κρίνει δὲ τουτονί· καὶ τοῦ μὲν ἀγῶνος ὅλου, τὴν πρὸς ἐμὲ ἔχθραν προΐσταται· οὐδαμοῦ δ' ἐπὶ ταύτην ἀπηντηκὼς ἐμοί, τὴν ἑτέρου ζητῶν ἐπι- 25 τιμίαν ἀφελέσθαι, φαίνεται. καίτοι πρὸς ἅπασιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς ἄλλοις δικαίοις, οἷς ἂν εἰπεῖν τις ὑπὲρ Κτησιφῶντος ἔχοι, καὶ τοῦτ' ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ μάλα εἰκότως ἂν λέγειν, ὅτι τῆς ἡμετέρας ἔχθρας ἡμᾶς ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν δίκαιον ἦν τὸν ἐξετασμὸν ποιεῖσθαι, οὐ τὸ μὲν πρὸς 26 ἀλλήλους ἀγωνίζεσθαι παραλείπειν, ἑτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν, ζητεῖν· ὑπερβολὴ γὰρ ἀδικίας τοῦτό γε. πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημένα, ὁμοίως ἐκ τούτων ἄν τις ἴδοι, οὔτε δικαίως, οὔτ' ἐπ' ἀληθείας οὐδεμιᾶς εἰρημένα. βούλομαι δὲ καὶ καθ' ἓν ἕκαστον αὐτῶν ἐξετάσαι, 27 καὶ μάλισθ' ὅσα ὑπὲρ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς πρεσβείας κατεψεύσατό μου, τὰ πεπραγμένα ἑαυτῷ μετὰ Φιλοκράτους, ἀνατιθεὶς ἐμοί. ἔστι δ' ἀναγκαῖον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ προσῆκον ἴσως, ὡς κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους εἶχε τὰ πράγματα ἀναμνῆσαι ὑμᾶς, ἵνα πρὸς τὸν 28 ὑπάρχοντα καιρὸν ἕκαστα θεωρῆτε. τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος πολέμου, οὐ δι' ἐμέ· οὐ γὰρ δὴ ἔγωγε ἐπολιτευό-

Ηλίκα) Οποῖα μετὰ πάθους ἔλεγε. Ετραγῴδει) Η διὰ τὸ ἔλεον ἐν [illegible] τοῖς πράγμασιν, ὡς ἄξια τραγῳδίας φαίνεσθαι· ἢ ὅτι διαβάλλει τὴν τέχνην αὐτοῦ· ἦν γὰρ ὑποκριτής. Παρ' αὐτά) Γνησίως.

22 Εἰ μὲν εἰσαγγελίας) Μεταληπτικὸν β. ἀπὸ τοῦ τρόπου. [illegible] φανερώτερον ἔδειξε τὰ παραγραφικά, τό, τε ἀπὸ τοῦ τρόπου, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ χρόνου. Εἰς κρίσιν) Παραγαγεῖν ἐμὲ εἰς ὑμᾶς ἐπὶ τὸ κριθῆναι. Εμὲ δ', εἴπερ) Τὸ σχῆμα ἐπαναστροφὴ [illegible] [illegible], ὅταν τὸ τέλος τοῦ κώλου ἑτέρου κώλου τὴν ἀρχὴν ποιῆται· ἔστι δὲ τῶν καλλωπιζόντων. [illegible] ἐμὲ αὐτὸν ἀδύνατον [illegible] [illegible] ἀποκρίσεσι. 23 Οποιοῦν ἀδικοῦντά με) Παραγραφικὸν [illegible] εἰδὼς μείζονα ἀδικοῦντα [illegible] [illegible]

Επιτίμια) Κολάσεις. Τούτοις) Νομίμοις τιμωρίαις. Ωμολογεῖτο) Αποδεδειγμένη καὶ φανερά. 24 Ελέγχους) [illegible] λόγους, τὰς ἀποδείξεις. Συμφορήσας) Συναγαγών. Υποκρίνεται) [illegible] ὑπόκρισις [illegible] [illegible] 26 ἀληθείας. Αλλως. Η διὰ τὴν τέχνην [illegible] [illegible] Τουτονί) Τὸν Κτησιφῶντα. Καὶ τοῦ μὲν ἀγῶνος) Μεταληπτικὸν ἀπὸ τοῦ προσώπου. Προΐσταται) Προφασίζεται, προβάλλεται. 25 Επὶ ταύτην) Τὴν κατηγορίαν. Επιτιμίαν) Αξίωμα, τιμήν. Εφ' ἡμῶν αὐτῶν) Μονομερῶς. 26 Δώσομεν) Δέον εἰπεῖν, δώσεις, εἶπε δώσομεν, [illegible] [illegible] [illegible] ἐν τῷ λέγειν [illegible] [illegible] αὐτὸ καὶ αἰσχίστου.

Πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημένα) Συνεπέραινε ὅλα τὰ παραγραφικὰ καὶ λοιπὸν ἐπὶ τὸ δίκαιον κεφάλαιον χωρεῖ. Αλλως. Εως ὧδε ἐπλήρωσε πάντα τὰ πραγματικά· χωρεῖ [illegible] ἐπὶ τὸ δίκαιον κεφάλαιον· διήγησιν γὰρ οὐκ ἔχει ὁ λόγος καθαρῶς. Εκ τούτων) Ως εἶπον. Επ' ἀληθείας) Κατ' ἀλήθειαν. 27 Βούλομαι δὲ καὶ καθ' ἕν) Θαρρούντος ἐστιν ἄγαν τὸ βούλεσθαι καὶ κατὰ μέρος ἐξετάζειν τὰ πράγματα. Αὐτῶν) Τῶν πραγμάτων λεπτομερῆ ἐξέτασιν ποιῆσαι. Ανατιθείς) Επιφορτίζων. Ισως) Ομοίως. 28 Τοῦ γὰρ Φωκικοῦ συστάντος) Τὸ σχῆμα καθ' ὑποστροφὴν [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

τοῖς ἀγῶσιν αὐτῶν· ἔπειτα ἡ κατάστασις τότε ἦν, ὡς φιλόθεσιν, τοῦ χάριν περὶ τὴν παραχάραξιν οὐκ ἐπῄνει, τὸ τὰ ἀπαιτούσης τῆς τάξεως. ἔστιν οὖν τὸ δίκαιον κεφάλαιον, διηγηματικῶς εἰσηγμένον, λύον μεταληπτικῶς τὰ ἐγκλήματα· αἴτιον δὲ ἐκ περιδρομῆς καὶ χρόνου ἐπὶ τὴν εἰρήνην· δείκνυσι γὰρ ὅτι περ οὐκ ἔστι φιλοπόλεμος, εἴγε καὶ περὶ τῆς αὐτοῦ πολιτείας συνεκροτοῦντο παρὰ τοῖς ἄλλοις πόλεμοι. Ἄλλως· Ἐνόμισαν ὄντες τὸ χεῖρον τοῦτο τῷ διάγειν οὐκ ἔστι δὲ. πάθει οὖν, δῆλον γένει, ὅτι αἱ πίστεις ἦσαν ἰσάζουσαι τούτω καὶ ἀγῶνας, ὅτι περ οὐκ ἔχει ὁ διήγησις. Δι᾽ ἐμὲ) Οὐ διὰ τὴν ἐμὴν συμβουλήν. Ἐπαλπιζομένην) Τὰ τῆς πόλεως ἀνήρτησεν. Γοῦν τότε) Παρέλκεται τὸ τοῦ χάριν τῆς πόλεως μόνον. Οὕτω διέκεισθε) Τοιαύτην ὁρμὴν γνώμης εἴχετε.

29 Καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὁρῶντες) Ἐπίκρισις, ἵνα μάθοι κοινωνῆσαι τῇ ἱεροσυλίᾳ ἡ πόλις, ἀλλ᾽ οὐχὶ δίκαια, ὅτι ἐπιχαίρειν ὥστε δεῖν τοῖς Θηβαίοις· καὶ ἡ αἰτία τῆς φύσεως τῶν Ἀθηναίων ἀκόλουθος, ὅτι πάλιν Ἑλλάδα καὶ σημεῖον, πανωλεθρία διαφθείρειν ἐσπούδαζον, ἀμετρίᾳ τὴν νίκην ὑβρίσαντες. Ἐφησθῆναι) Εὐφρανθῆναι. Ὀργιζόμενοι) Ὑμεῖς οἱ Ἀθηναῖοι. Οὐ μετρίως ἐκέχρηντο) Ἀνὰ ἐπήρθησαν. Διειστήκει) Εἰς δύο τὸ γνώμας διε-

30 μερίσθη. Δι᾽ ἐκείνων) Τῶν Λακεδαιμονίων. Ἄκριτος) Πολλή.

31 Παρεσκευάζετο) Παρασκευὴν ἐποιεῖτο ἑαυτῷ. Πολέμου) Τοῦ πρὸς Λακεδαιμονίους. Βαρεῖς) Διὰ τὸ ἀγαλλιᾶσθαι ἐπὶ τῇ κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἐν Λεύκτροις νί-

32 κῃ. Αἱ πόλεις) Αἱ Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι δηλονότι. Βοήθειαν) Κατὰ Λακεδαιμονίων. Συνηγωνί-

33 σατο) Ἐβοήθησε. Συνελάμβανον) Συνεφήπτοντο, συνεκοινώνουν καὶ ἐβοήθουν. ἀφεῖλε δὲ τὰ ἠθικῶς· τὸ γὰρ ἐρρηθὲν ἐπὶ τῆς συλλαμβανούσης γυναικός, καὶ ἐπὶ τοῦ φυτεύοντος ὅποταν συλλαμβάνῃ.

34 Διὰ ταῦτα) Λείπει εἶναι. Τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα) Ἤλθεν ἐπὶ τὸ αἰτιᾶσθαι, τὴν αἰτίαν ἀποστρεψάμενος. Ἐν αὐτῇ) Τῇ εἰρήνῃ. Ὑπὲρ τῆς ἀληθείας) Ἤγουν ὑπὲρ τῆς δεί-

35 ξεως τῆς ἀληθείας. Οὐδὲν ἐστὶ πρὸς ἐμὲ) Οὐχ ἅπτεται ἐμοῦ, οὐκ ἐξ ἐμοῦ γέγονεν. Γρά-

36 ψας) Ψηφισάμενος. Ὁ Ἁγνούσιος) Ἀπὸ δήμου. Ὁ σὸς Αἰσχίνη) Ἀπορροφῆ. Συνειπόντες) Συνηγορήσαντες.

μήπω τότε πρὸ τοῦ μὲν ὑμεῖς οὕτω διέκεισθε, ὥστε Φωκέας μὲν βούλεσθαι σωθῆναι, καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦν-

29 τας ὁρῶντες· Θηβαίοις δ᾽ ὁτιοῦν ἂν ἐφησθῆναι παθοῦσιν, οὐκ ἀλόγως οὐδ᾽ ἀδίκως αὐτοῖς ὀργιζόμενοι· οἷς γὰρ εὐτυχήκεσαν ἐν Λεύκτροις, οὐ μετρίως ἐκέχρηντο. ἔπειθ᾽, ἡ Πελοπόννησος ἅπασα διειστήκει, καὶ οὔθ᾽ οἱ μισοῦντες Λακεδαιμονίους οὕτως ἴσχυον, ὥστε ἀνελεῖν αὐτούς, οὔθ᾽ οἱ

30 πρότερον δι᾽ ἐκείνων ἄρχοντες, κύριοι τῶν πόλεων ἦσαν· ἀλλά τις ἦν ἄκριτος καὶ παρὰ τούτοις, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἔρις καὶ ταραχή. ταῦτα δ᾽ ὁρῶν ὁ Φίλιππος· οὐ γὰρ ἦν ἀφανῆ· τοῖς παρ᾽ ἑκάστοις προδόταις χρήματα ἀναλίσκων, πάντας συνέκρουε καὶ πρὸς ἑαυτοὺς ἐτά-

31 ραττεν. εἶτ᾽ ἐν οἷς ἡμάρτανον οἱ ἄλλοι, καὶ κακῶς ἐφρόνουν, αὐτὸς παρεσκευάζετο, καὶ κατὰ πάντων ἐφύετο. ὡς δὲ ταλαιπωρούμενοι τῷ μήκει τοῦ πολέμου, οἱ τότε μὲν βαρεῖς, νῦν δ᾽ ἀτυχεῖς Θηβαῖοι, φανεροὶ πᾶσιν ἦσαν ἀναγκασθησόμενοι καταφεύγειν ἐφ᾽ ὑμᾶς, ὁ Φίλιππος,

32 ἵνα μὴ τοῦτο γένοιτο, μηδὲ συνέλθοιεν αἱ πόλεις, ὑμῖν μὲν εἰρήνην, ἐκείνοις δὲ βοήθειαν ἐπηγγείλατο. τί οὖν συνηγωνίσατο αὐτῷ πρὸς τὸ λαβεῖν ὀλίγου δεῖν ὑμᾶς ἑκόντας ἐξαπατωμένους; ἡ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, εἴτε χρὴ κακίαν, εἴτε ἄγνοιαν, εἴτε καὶ ἀμφότερα ταῦτ᾽ εἰπεῖν· οἵ,

33 πόλεμον συνεχῆ καὶ μακρὸν πολεμούντων ὑμῶν, καὶ τοῦτον ὑπὲρ τῶν κοινῇ πᾶσι συμφερόντων, ὡς ἔργῳ φανερὸν γέγονεν, οὔτε χρήμασιν, οὔτε σώμασιν, οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενὶ τῶν πάντων συνελάμβανον ὑμῖν· οἷς καὶ δικαίως καὶ προσηκόντως ὀργιζόμενοι, ἑτοίμως ὑπηκούσατε τῷ Φιλίπ-

34 πῳ. ἡ μὲν οὖν τότε συγχωρηθεῖσα εἰρήνη, διὰ ταῦτα, οὐ δι᾽ ἐμέ, ὡς οὗτος διέβαλλεν, ἐπράχθη· τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα καὶ δωροδοκήματα ἐν αὐτῇ, τῶν νυνὶ πραγμάτων, ἄν τις ἐξετάζῃ δικαίως, αἴτια εὑρήσει. καὶ ταυτὶ πάνθ᾽ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἀκριβολογοῦμαι

35 καὶ διεξέρχομαι. εἰ γὰρ εἶναί τι δοκοίη τὰ μάλιστα ἐν τούτοις ἀδίκημα, οὐδέν ἐστι δήπου πρὸς ἐμέ. ἀλλ᾽ ὁ μὲν πρῶτος εἰπὼν καὶ μνησθεὶς ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, Ἀριστόδημος ἦν ὁ ὑποκριτής· ὁ δ᾽ ἐκδεξάμενος καὶ γράψας, καὶ ἑαυτὸν μετὰ τούτου μισθώσας ἐπὶ ταῦτα, Φιλοκράτης

36 ὁ Ἁγνούσιος, ὁ σός, Αἰσχίνη, κοινωνός, οὐχ ὁ ἐμός, οὐδ᾽ ἂν σὺ διαρραγῇς ψευδόμενος. οἱ δὲ συνειπόντες, ὅτου δήποτε ἕνεκα· ἐῶ γὰρ τοῦτό γε ἐν τῷ παρόντι· Εὔβουλος, καὶ Κηφι-

Marginal readings: ° παρὰ. a. ° ἅπασιν. a. ° πάντα. a. ° ἀλλήλους. a. χ. β. ° νυνὶ. a. ° ἐβούλετο. a. ° οὔτε. a. ° τῷ. a. ° τῷ Φιλίππῳ. a. ° εἰδ. a. ° τοῦτο. a. ° τούτοις. a. c. ° δεῖ. a. Γρ. β. c. ζ. a. ° διαρραγῇς. a. γ. ° συνειπόντες. χ. β.

Οὐδὲ

…φῶν· ἐγὼ δ', οὐδὲν οὐδαμοῦ. ἀλλ' ὅμως, τούτων τοιούτων ὄντων, καὶ ἔτ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας οὕτως ἰσχυούσης, εἰς τοῦθ' ἥκει ἀναιδείας, ὥστε τολμᾷ λέγειν, ὡς ἄρα ἐγὼ πρὸς τῷ τῆς εἰρήνης αἴτιος γεγενῆσθαι, ἔτι καὶ κεκωλυκὼς εἴην τὴν πόλιν μετὰ κοινοῦ συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων αὐτὴν ποιήσασθαι. εἶτ', ὦ τί ἄν σε εἰπὼν τις ὀρθῶς προσείποι; ἔστιν ὅπου σὺ παρὼν, τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ συμμαχίαν, ἡλίκην νῦν ἐτραγῴδεις, καὶ διεξῄεις, ὁρῶν ἀφαιρούμενόν με τῆς πόλεως ἠγανάκτησας, ἢ παρελθὼν ταῦτα ἃ νῦν κατηγορεῖς, ἐδίδαξας, ἢ διεξῆλθες; καὶ μὴν, εἰ τὸ κωλῦσαι τὴν τῶν Ἑλλήνων κοινωνίαν ἐπεπράκειν ἐγὼ Φιλίππῳ, σοὶ τὸ μὴ σιγῆσαι λοιπὸν ἦν, ἀλλὰ βοᾶν καὶ διαμαρτύρεσθαι, καὶ δηλοῦν τουτοισί. οὐ τοίνυν ἐποίησας οὐδαμοῦ τοῦτο, οὐδ' ἤκουσέ σου ταύτην τὴν φωνὴν οὐδείς· οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία πρὸς οὐδένα ἀπεσταλμένη τότε τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάλαι πάντες ἦσαν ἐξεληλεγμένοι· οὔθ' οὗτος ὑγιὲς περὶ τούτων εἴρηκεν οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων καὶ διαβάλλει τὴν πόλιν τὰ μέγιστα ἐν οἷς ψεύδεται· εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα, τοὺς μὲν ἄλλους Ἕλληνας εἰς πόλεμον παρεκαλεῖτε, αὐτοὶ δὲ πρὸς Φίλιππον περὶ εἰρήνης πρέσβεις ἐπέμπετε, Εὐρυβάτου πρᾶγμα, οὐ πόλεως ἔργον, οὐδὲ χρηστῶν ἀνθρώπων διεπράττεσθε. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστι· τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθ' ἂν αὐτοὺς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ; ἐπὶ τὴν εἰρήνην; ἀλλ' ὑπῆρχεν ἅπασιν. ἀλλ' ἐπὶ τὸν πόλεμον; ἀλλ' αὐτοὶ περὶ εἰρήνης ἐβουλεύεσθε. οὐκοῦν οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμὼν, οὐδ' αἴτιος ὢν ἐγὼ φαίνομαι, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδὲν ὧν κατεψεύσατό μου, οὐδὲν ἀληθὲς ὂν δείκνυται. ἐπειδὴ τοίνυν ἐποιήσατο τὴν εἰρήνην ἡ πόλις, ἐνταῦθα πάλιν σκέψασθε, τί ἡμῶν ἑκάτερος προείλετο πράττειν· καὶ γὰρ ἐκ τούτων εἴσεσθε, τίς ἦν ὁ Φιλίππῳ πάντα συναγωνιζόμενος, καὶ τίς ὁ πράττων ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον ζητῶν. ἐγὼ μὲν τοίνυν ἔγραψα βουλεύων ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνωνται, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν· οὗτοι δὲ, οὐδὲ γράψαντος ἐμοῦ, ταῦτα ποιεῖν ἠθέλησαν. τί δὲ τοῦτ' ἠδύνατο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ διδάξω. Φιλίππῳ μὲν ἦν συμφέρον, ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ χρόνον γενέσθαι τῶν ὅρκων· ὑμῖν δ', ὡς ἐλάχιστον. διὰ τί; ὅτι ὑμεῖς μὲν, οὐκ ἀφ' ἧς ὠμόσατε μόνον ἡμέρας, ἀλλ' ἀφ' ἧς ἠλπίσατε τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι, πάσας ἐξελύσατε τὰς παρασκευὰς τὰς τοῦ πολέμου· ὁ δὲ, τοῦτ' ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου μάλιστα ἐπραγματεύετο, νομίζων, ὅπερ ἦν ἀληθὲς, ὅσα τῆς πόλεως προλάβοι, πρὸ τοῦ τοὺς ὅρκους ἀποδοῦναι, πάντα ταῦτα βεβαίως ἕξειν· οὐδένα γὰρ τὴν εἰρή-

Οὐδαμοῦ) Σιωπῶντα δηλονότι. Κεκωλυκὼς εἴην) Ἀντὶ τοῦ ἐκώλυσα. Παρὼν) Ἐπιὼν δηλονότι. Ἐτραγῴδεις) Μετὰ συμφορᾶς ἔλεγες. Διεξῆλθες) Ἐδημηγόρησας. Φιλίππῳ) Χάριν τοῦ Φιλίππου. Διαμαρτύρεσθαι) Διδάσκειν. Οὔτε γὰρ ἦν πρεσβεία) Προσκείμενον τὸ τότε, παρέχει δηλώσεως ὑπόνοιαν. συμβαίνει δὲ αὐτῷ καὶ ὁ χρόνος πολὺς παρεληλυθὼς εἰς τὸ δύνασθαι κακουργεῖν. Ἐξεληλεγμένοι) Ἀποδεδειγμένοι ἐπὶ τῷ σκοπάζειν. Εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα) Διὰ τοῦ ἅμα, χώραν ἔχει σοφίσασθαι· ἔστιν γὰρ οἱ καθ' αὑτὸν καὶ πρὸς Φίλιππον εἰρήνην ἐποιήσαντο, καὶ τοὺς Ἕλληνας ἠρέθιζον καλοῦντες εἰς πόλεμον. Ἅμα) Ἐν τῷ αὐτῷ καιρῷ. Εὐρυβάτου) Πονηροῦ· ἀπὸ τοῦ πεμφθέντος ὑπὸ Κροίσου ἐπὶ ξενολογίαν, ὥς φησιν Ἔφορος· ὅστις μεταβὰς πρὸς Κῦρον ἐπρόδωκε. Τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθε) Ἄλλο ἐπιχείρημα λύον τὸ ἔγκλημα ἀπὸ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων. Οὔτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης) Τὸ ὁμολογούμενον πρότερον θεὶς, ᾧ οὐκ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἐπάγει λοιπὸν ὡς τούτῳ πιστούμενος τὸ ἀμφίβολον. Τῆς ἐξ ἀρχῆς) Τῆς αὐτόθεν γενομένης. Ἐνταῦθα πάλιν) Ἤγουν ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ, ἐν ᾧ ἡ εἰρήνη ἐγένετο. Ἐκ τούτων) Τῶν πραγμάτων ἀκριβῶς γνώσεσθε. Ὁ Φιλίππῳ πάντα) Ὁ βουλόμενος τὸ συμφέρον τῷ Φιλίππῳ. Ἔγραψα) Ψήφισμα δηλονότι, ἤγουν ἐψηφισάμην συμβουλεύων ἀποπλεῖν τάχιστα. Πυνθάνωνται) Αἰσθάνωνται. Τοὺς ὅρκους) Τοὺς ὀφειλομένους. Οὗτοι δὲ) Οἱ περὶ τὸν Αἰσχίνην. Τί δὲ τοῦτ' ἠδύνατο) Τὸ μὴ πεῖσαι τούτους κατὰ τὸ ἐμὸν ψήφισμα. Ἐξελύσατε) Ἐπαύσατε τὰς ἑτοιμασίας. Ἐπραγματεύετο) Ἤγουν ἐσπούδαζε μετὰ πραγματείας καὶ ἐξετάσεως καὶ πολυπραγμοσύνης. Βεβαίως) Ἀμεταθέτως.

τὴν λύσιν τούτων ἕνεκα. ἃ ἐγὼ προορώμενος, ὦ ἄν-
46 δρες Ἀθηναῖοι, καὶ λογιζόμενος, τὸ ψήφισμα τοῦτο γρά-
φω, πλεῖν ἐπὶ τοὺς τόπους ἐν οἷς ἂν ᾖ Φίλιππος, καὶ τοὺς
ὅρκους τὴν ταχίστην ἀπολαμβάνειν, ἵν᾽ ἐχόντων τῶν Θρα-
κῶν τῶν ὑμετέρων συμμάχων τὰ χωρία ταῦτα, ἃ νῦν
οὗτος διέσυρε, τὸ σέρριον, καὶ τὸ μύρτιον, καὶ τὴν ἐργίσκην
47 οὕτω γίγνοιντο οἱ ὅρκοι, καὶ μὴ προλαβὼν ἐκεῖνος τοὺς
ἐπικαίρους τῶν τόπων, κύριος τῆς Θρᾴκης καταστάιη·
μηδὲ πολλῶν μὲν χρημάτων, πολλῶν δὲ στρατιωτῶν εὐ-
πορήσας ἐκ τούτων, ῥᾳδίως τοῖς λοιποῖς ἐπιχειροίη
πράγμασι. εἶτα, τοῦτο μὲν οὐχὶ λέγει τὸ ψήφισμα,
48 οὐδ᾽ ἀναγινώσκει· εἰ δὲ βουλεύων ἐγὼ, προσάγειν τοὺς
πρέσβεις ᾤμην δεῖν, τοῦτό μου διαβάλλει. ἀλλὰ τί ἐχρῆν
με ποιεῖν· μὴ προσάγειν γράψαι τοὺς ἐπὶ τοῦθ᾽ ἥκον-
τας, ἵν᾽ ὑμῖν διαλεχθῶσιν, ἢ θέαν μὴ κατανεῖμαι τὸν
ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς κελεῦσαι; ἀλλ᾽ ἐν τοῖν δυοῖν ὀβο-
49 λοῖν ἐθεώρουν ἂν, εἰ μὴ τοῦτ᾽ ἐγράφη. τὰ μικρὰ συμφέ-
ροντα τῆς πόλεως ἔδει με φυλάττειν· τὰ δ᾽ ὅλα, ὥσπερ
οὗτοι πεπρακέναι; φιλίππῳ; οὐ δήπου. λέγε τοίνυν
μοι τὸ ψήφισμα τουτὶ λαβὼν, ὃ σαφῶς οὗτος εἰδὼς, πα-
ρέβη. λέγε.

50 ## Ψήφισμα.

» Ἐπὶ ἄρχοντος μνησιφίλου, ἑκατομβαιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ,
» φυλῆς πρυτανευούσης πανδιονίδος, δημοσθένης δη-
» μοσθένους παιανιεὺς εἶπεν, ἐπειδὴ φίλιππος ἀποστεί-
» λας πρέσβεις περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς ἀθηναίους, ὁ-
51 μολογουμένας πεποίηται συνθήκας, δεδόχθαι τῇ βου-
» λῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ ἀθηναίων, ὅπως ἂν ἡ εἰρήνη ἐπι-
» τελεσθῇ, ἡ ἐπιχειροτονηθεῖσα ἐν τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ,
» πρέσβεις ἑλέσθαι ἐκ πάντων ἀθηναίων ἤδη πέντε·
» τοὺς δὲ χειροτονηθέντας, ἀποδημεῖν, μηδεμίαν ἀνα-
52 βολὴν ποιουμένους, ὅπου ἂν ὄντα πυνθάνωνται τὸν φί-
» λιππον· καὶ τοὺς ὅρκους λαβεῖν τε παρ᾽ αὐτοῦ καὶ δοῦναι
» τὴν ταχίστην, ἐπὶ ταῖς ὡμολογημέναις συνθήκαις αὐ-
» τῷ πρὸς τὸν ἀθηναίων δῆμον, συμπεριλαμβάνοντας
» καὶ τοὺς ἑκατέρων συμμάχους. πρέσβεις ᾑρέθησαν, εὔ-
53 βουλος ἀναφλύστιος, αἰσχίνης κοθωκίδης, κηφισοφῶν
» ῥαμνούσιος, δημοκράτης φλυεύς, κλέων κοθωκίδης.

Ταῦτα γράψαντος ἐμοῦ τότε, καὶ τὸ τῇ πόλει συμ-

Προορώμενος) Πρὸ τοῦ γενέσθαι βλέπων ταῦτα, καὶ ἀναλογιζόμενος.
46 Τοῦτο γράφω) Τὸ κελεῦον δηλονότι ἀποπλεῖν. Διέσυρε) Ὡς
47 οὐδὲν ὄντα. Τοὺς ἐπικαίρους) Ἰσχυρούς. αὔξει δὲ τὰ χωρία, οὐ τῷ μεγέθει, ἀλλὰ τῇ θέσει· εὐκαίρους γὰρ δεῖται, ὥστε ἐκεῖθεν καὶ ἀμύνασθαι πολεμίους, καὶ προσόδους χρημάτων περιποιεῖν. Κατασταίη) Γένοιτο ἄρξει. Τοῖς λοιποῖς) Ὑπολοίποις.
Ψήφισμα) Γένοιτο ἐμὸν τὸ περὶ τοῦ ἀποπλεῖν τὴν ταχίστην τοὺς πρέσβεις τοὺς ὑμετέρους ἐπὶ τὸν Φίλιππον.
48 Προσάγειν τοὺς πρέσβεις ᾤμην δεῖν) Τοὺς Φιλίππου τοὺς πρέσβεις ἐλθόντας εἰς τὴν Ἀθήνην, προσάγειν ἐκέλευσεν ὁ ῥήτωρ τῷ δήμῳ. τοῦτο Αἰσχίνης εἰς φιλιππισμὸν ἐξείληφε, τὸ περὶ τοὺς πρέσβεις σπουδάσαι δημηγορῶν. ὁ δὲ χλευάζει τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἥκοντας, ἵν᾽ ὑμῖν διαλεχθῶσιν, εἰ ἔδει προσάγειν.
Γράψαι) Διέβαλλεν Αἰσχίνης ὡς διὰ τούτων φιλιππίζοντα τὸν ῥήτορα, διά τε τοῦ γράψαι αὐτὸν περὶ τῶν πρέσβεων τοῦ Φιλίππου, ὡς ὅτι δεῖ προσαχθῆναι τῷ δήμῳ, καὶ θέαν αὐτοῖς προσνεῖμαι, ὅ ἐστι καθέδραν αὐτοῖς ἀφορίσαι ἐν τῷ θεάτρῳ. προσήκει δείκνυσι, τὸ μὲν τὸ προσαχθῆναι ἀναγκαῖον ὄν· τὸ δὲ περὶ τῆς θέας, ὑπάρχον εὐτελές. Ἥκοντας) Λέγει. Θέαν) Τόπον εἰς θεωρίαν. Κατανεῖμαι) Δοῦναι. Ἀρχιτέκτονα) Ὡς ἄρχοντα τοῦ θεάτρου λέγει. Ἀλλ᾽ ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν) Δύο γὰρ ὄντων πρέσβεων, δύο ἦσαν οἱ ὀβολοί· οὕτως εὐτελὲς ἦν ὃ αἰτιᾶται. ὁ δέ γε Αἰσχίνης, τὸ περὶ [illegible] ἐγκαλεῖ, οὐ τὸ ἀνάλωμα. Ἄλλως. Τριώβολον παρεῖχον οἱ θεωροῦντες ὡς ἤδη ἐγνωσμένον [illegible] ὅτι οἱ δύο πρέσβεις αὐτοῦ [illegible] καὶ παρμενίων, τοὺς δύο ὀβολοὺς ἐδίδοσαν, ὁ εἷς καὶ ἕνα δῆ, οὐ καὶ δύο. διὰ τοῦτο οὖν ἐστι τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν ἐθεώρουν. σημειωσαι δὲ ὅτι εὑρίσκεται καὶ [illegible] καὶ [illegible] τὸ θεωρεῖν αὐτὸ τὸ
49 θεάσασθαι. Ἐθεώρουν ἄν) Θεάσαι. Εἰ μὴ τοῦτ᾽ ἐγράφη) Τὸ ψήφισμα τὸ ἡμέτερον, τὸ ἀμφιθεωρεῖν τοὺς πρέσβεις δηλονότι. Ὥσπερ οὗτοι) Οἱ περὶ τὸν Αἰσχίνην.
50 Ἑκατομβαιῶνος) Μηνός. Πρυτανευούσης) Οἰκονομούσης τὰ πράγματα. Ἀποστείλας) Πέμψας.
51 Ὁμολογουμένας) Φανεράς. Συνθήκας) Συμφωνίας. Ἐπιτελεσθῇ)
53 Τέλος λάβῃ. Ἐπιχειροτονηθεῖσα) Κατασταθεῖσα. Πυνθάνωνται) Αἰσθάνωνται. Ὡμολογημέναις) Συμβιβασθείσαις. Γρά-

ἡμετέρ. α. ο. μορτηνόν. αι. ἐργίσκην. α. ἡμῖν. α. ἐκεῖνον. α. ἔνη. παιονίδος. α. πρὸς τὸν ἀθηναίων δῆμον. α. ο. ἀναβολήν. συμπεριλαμβ. α. κοθωκίδης. κηφισοφῶν. α.

φέρειν, οὕτω παρὰ Φιλίππου ζητοῦντος, βραχὺ φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσβεις οὗτοι, ἐκάθηντο ἐν Μακεδονίᾳ [54] τρεῖς ὅλους μῆνας, ἕως ἦλθε Φίλιππος ἐκ Θρᾴκης, πάντα καταστρεψάμενος τἀκεῖ, ἐξὸν ἡμερῶν δέκα, μᾶλλον δὲ τριῶν ἢ τεττάρων, εἰς τὸν Ἑλλήσποντον ἀφῖχθαι, καὶ τὰ χωρία σῶσαι λαβόντας τοὺς ὅρκους, πρὶν ἐκεῖνον ἐξελεῖν αὐτά· οὐ γὰρ ἂν ἥψατο αὐτῶν, παρόντων [55] ἡμῶν, ἢ οὐκ ἂν ὡρκίζομεν αὐτόν· ὥστε τῆς εἰρήνης ἂν διημαρτήκει, καὶ οὐκ ἂν ἀμφότερα εἶχε, καὶ τὴν εἰρήνην καὶ τὰ χωρία. τὸ μὲν τοίνυν ἐν τῇ πρεσβείᾳ πρῶτον, κλέμμα μὲν Φιλίππου, δωροδόκημα δὲ τῶν ἀδίκων τούτων ἀνθρώπων καὶ θεοῖς ἐχθρῶν, τοιοῦτον ἐγένετο· ὑπὲρ [56] οὗ καὶ τότε καὶ νῦν καὶ ἀεὶ ὁμολογῶ πολεμεῖν καὶ διαφέρεσθαι τούτοις. ἕτερον δ᾽ εὐθὺς ἐφεξῆς ἔτι τούτου μεῖζον κακούργημα θεάσασθε. ἐπεὶ γὰρ ὡμολόγησε τὴν εἰρήνην ὁ Φίλιππος ἔξω, προλαβὼν τὴν Θρᾴκην διὰ τούτους οὐχὶ πεισθέντας τῷ ἐμῷ ψηφίσματι, πάλιν [57] ὠνεῖται παρ᾽ αὐτῶν, ὅπως μὴ ἀπίωσιν ἐκ Μακεδονίας, ἕως ἂν τὰ τῆς στρατείας τῆς ἐπὶ τοὺς Φωκέας εὐτρεπῆ ποιήσαιτο· ἵνα μὴ δεῦρο ἀπαγγειλάντων αὐτῶν, ὅτι μέλλει καὶ παρασκευάζεται πορεύεσθαι, ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ περιπλεύσαντες ταῖς τριήρεσιν εἰς Πύλας, [58] ὥσπερ πρότερον, κλείσοιτε τὸν πορθμόν, ἀλλ᾽ ἅμ᾽ ἀκούοιτε ταῦτα ἀπαγγελλόντων ὑμῖν τούτων, κἀκεῖνος ἐντὸς εἴη Πυλῶν, καὶ μηδὲν ἔχοιθ᾽ ὑμεῖς ποιῆσαι. οὕτω δ᾽ ἦν ὁ Φίλιππος ἐν φόβῳ καὶ πολλῇ ἀγωνίᾳ, μὴ καὶ ταῦτα προειληφότος αὐτοῦ πρὸ τοῦ τοὺς Φωκέας ἀπολέ- [59] σθαι ἀκούσαντες ψηφίσαισθε βοηθεῖν αὐτοῖς, καὶ ἐκφύγοι τὰ πράγματα αὐτόν, ὥστε πάλιν μισθοῦται τὸν κατάπτυστον τουτονί, οὐκ ἔτι κοινῇ μετὰ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ἀλλὰ ἰδίᾳ καθ᾽ αὑτόν, τοιαῦτα πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν καὶ ἀπαγγεῖλαι, δι᾽ ὧν ἅπαντ᾽ ἀπώλετο. ἀξιῶ δὲ ὦ ἄν- [60] δρες Ἀθηναῖοι καὶ δέομαι, τοῦτο μεμνῆσθαι ὑμᾶς παρ᾽ ὅλον τὸν ἀγῶνα, ὅτι μὴ κατηγορήσαντος Αἰσχίνου μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς, οὐδ᾽ ἂν ἐγὼ λόγον οὐδένα ἐποιούμην ἕτερον· ἁπάσαις δ᾽ αἰτίαις καὶ βλασφημίαις ἅμα τούτου κεχρημένου, ἀνάγκη κἀμοὶ πρὸς ἕκαστα τῶν κατηγορημένων μικρὰ [61] ἀποκρίνεσθαι. τίνες οὖν ἦσαν οἱ παρὰ τούτου λόγοι τότε ῥηθέντες, καὶ δι᾽ οὓς ἅπαντ᾽ ἀπώλετο· ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι τῷ παρεληλυθέναι Φίλιππον εἴσω Πυλῶν· ἔσται γὰρ ἅπανθ᾽ ὅσα βούλεσθ᾽ ὑμεῖς, ἐὰν ἔχητ᾽ ἡσυχίαν, καὶ ἀκούσεσθε δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν, οἷς μὲν ἐχθρὸς ἥκει, φίλον αὐτὸν γεγενημένον, οἷς δὲ φίλος, τοὐναντίον [62] αὐτὸν ἐχθρόν· οὐ γὰρ τὰ ῥήματα τὰς οἰκειότητας ἔφη βεβαιοῦν, μάλα σεμνῶς

ψαντος) Ψηφισαμένου. Οὕτω παρὰ Φιλίππου ζητοῦντος) Πολλὴν ἀγρυπνίαν αὐτοῦ μαρτυρεῖ ἡ λέξις, ὅτι διετέλει ζητῶν, ὅπως ἂν εὕροι τὰ τῇ πατρίδι συμφέροντα. Βραχύ) Οὐδ᾽ ὅλως. Φροντίσαντες οἱ χρηστοὶ πρέσβεις) Φροντίσαντες ὧν οὕτως ᾄδει· ὡς ὀδυρόμενος δὲ λέγει, ὅτι οὐκ εἰσὶ χρηστοί, χρηστοὶ [illegible] ὀφείλοντες. [54] Κάθηντο) Περὶ δὲ τούτου λέγομεν, ὅτι παροξύνεται· ἔστι γὰρ ἀπὸ τοῦ κάθημαι. Καταστρεψάμενος) Ἀναλώσας. Ἐξόν) Δυνατοῦ ὄντος διὰ ἡμερῶν δέκα.

Ἐξελεῖν) Ἐκκενῶσαι. Παρόντων ἡμῶν) Ἤγουν, εἰ δὲ ἥψατο, εἰς [55] ὅρκους ἐβάλλομεν. Διημαρτήκει) Ἐξέπεσε. Κλέμμα μὲν Φιλίππου) Ἤγουν ἀπάτημα παραμυθεῖται τὰς συμφορὰς, κλέμμα λέγων, ἀλλ᾽ οὐ κατόρθωμα. Δωροδόκημα) Ἐναλλαγὴ τῶν πρεσβευσάντων Μακεδόνων. Καὶ τότε καὶ νῦν ἀεί) Δεικνὺς τὴν ἐν τῇ γνώμῃ μόχθον, οὐ τὸν ἀπὸ τῶν ὅπλων πόλεμον, προσέθηκεν οἰκείως τὸ διαφέρεσθαι. [56] Ἄλλως. Τοὺς γ. συμπεριέλαβε χρόνους, ὥσπερ ἔλεγε, συνοπτικὸν ἔξομαι τῇ δυσμενείᾳ τῇ κατ᾽ αὐτῶν.

Ὡμολόγησε) Συνεφώνησε. [57] Πάλιν ὠνεῖται παρ᾽ αὐτῶν) Τὸ πάλιν [illegible] συνήθης ὑπερβάλλει τῆς δωροδοκίας. σκόπει δὲ τοῦ λόγου τὴν ἀσφάλειαν, ὅτι, εἰ ἄρα μὲν πρὶν δωροδοκίας ἦν ἡ μνήμη. τὸ ὠνεῖται πρὸς αὐτὸν εἶπεν, ὡς οὐκ ὄντα αὐτῆς ἀρεσθέντος· ὅτι δὲ καινὸν οὐδὲν ἦν, συνῆψεν ἑαυτὸν εἰπὼν, ὅπως μὴ ἀπίωσιν ἐκ Μακεδονίας. Ἐπὶ τοὺς Φωκέας εὐτρεπῆ) Κατὰ τῶν Φωκέων ἕτοιμα.

Ἔξω τῆς γραφῆς) Κατηγορίας, [60] προβουλεύματος. ὁ [illegible] ἁπλῶς διὰ τὸ χάσμα βούλεται, τοῦτο παρίστησι τῷ Αἰσχίνῃ, ὅτι αὐτὸς μὲν αἴτιος γέγονε τοῦ μεμνῆσθαι τῶν ἔξω τοῦ προβουλεύματος· δι᾽ ὧν ἔσχεν ἀφορμὴν ποιῆσαι τὴν γραφήν. Ἅμα τούτου) Ἐν ταὐτῷ.

Οἰκειότητας) Οἰκειότητας λέγει [61]

ὀνομάζων, ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα συμφέρει. συμφέρει δὲ Φιλίππῳ καὶ Φωκεῦσι καὶ ὑμῖν ὁμοίως ἅπασι, τῆς ἀναλ-
63 γησίας καὶ τῆς βαρύτητος ἀπαλλαγῆναι τῆς τῶν Θηβαίων. Ταῦτα δὴ ἀσμένως τινὲς ἤκουον αὐτοῦ, διὰ τὴν τόθ᾽ ὑποῦσαν ἀπέχθειαν πρὸς τοὺς Θηβαίους. τί οὖν συνέβη μετὰ ταῦτα εὐθύς; οὐκ εἰς μακράν, τοὺς μὲν ταλαιπώρους Φωκέας ἀπολέσθαι, καὶ κατασκαφῆναι
64 τὰς πόλεις αὐτῶν· ὑμᾶς δ᾽, ἡσυχίαν ἄγοντας, καὶ τούτῳ πεισθέντας, μικρὸν ὕστερον σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν· τοῦτον δέ, χρυσίον λαβεῖν. καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, τὴν μὲν ἀπέχθειαν τὴν πρὸς Θηβαίους καὶ Θετταλούς, τῇ πόλει γενέσθαι· τὴν δὲ χάριν τὴν ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων,
65 Φιλίππῳ. ὅτι δ᾽ οὕτω ταῦτ᾽ ἔχει, λέγε μοι τό, τε τοῦ Καλλισθένους ψήφισμα, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ὑμῖν ἅπαντα ταῦτ᾽ ἔσται φανερά. λέγε.

Ψήφισμα.

66 Ἐπὶ Μνησιφίλου ἄρχοντος, συγκλήτου ἐκκλησίας ὑπὸ
» στρατηγῶν γενομένης, καὶ πρυτάνεων καὶ βουλῆς γνώ-
» μῃ, Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ἀπιόντος, Καλλισθένης
» Ἐτεονίκου Φαληρεὺς εἶπε, μηδένα Ἀθηναίων μηδεμιᾷ
» παρευρέσει ἐν τῇ χώρᾳ κοιτάζεσθαι, ἀλλ᾽ ἐν ἄστει καὶ
67 Πειραιεῖ, ὅσοι μὴ ἐν τοῖς φρουρίοις εἰσὶν ἀποτεταγμένοι.
» τούτων δ᾽ ἑκάστους, ἣν παρέλαβον τάξιν, διατηρεῖν, μήτε
» ἀφημερεύοντας, μήτε ἀποκοιτοῦντας. ὃς δ᾽ ἂν ἀπειθήσῃ τῷ ψηφίσματι τούτῳ, ἔνο-
» χος ἔστω τοῖς τῆς προδοσίας ἐπιτιμίοις, ἐὰν μή τι ἀδύνατον ἐπιδεικνύῃ περὶ ἑαυτόν.
68 περὶ δὲ τῶν ἀδυνάτων, ἐπικρινέτω ὁ ἐπὶ τῶν ὅπλων στρατηγός, καὶ ὁ ἐπὶ τῆς διοι-
» κήσεως, καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς. κατακομίζειν δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν πάν-
» τα τὴν ταχίστην· τὰ μὲν ἐντὸς σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς ἄστυ καὶ Πειραιᾶ· τὰ δὲ ἐκτὸς
» σταδίων ἑκατὸν εἴκοσιν, εἰς Ἐλευσῖνα, καὶ Φυλήν, καὶ Ἄφιδναν, καὶ Ῥαμνοῦντα, καὶ Σούνιον.
69 εἶπε Καλλισθένης Φαληρεύς. Ἆρ᾽ ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν ἐποιεῖσθε τὴν εἰρήνην, ἢ ταῦτ᾽ ἐπηγγέλλεθ᾽ ὑμῖν οὗτος ὁ μισθωτός; λέγε δὴ αὖ τὴν ἐπιστολήν, ἣν δεῦρ᾽ ἔπεμψε Φίλιππος μετὰ ταῦτα.

Ἐπιστολὴ Φιλίππου.

70 Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν. Ἴστε
» ἡμᾶς παρεληλυθότας εἴσω Πυλῶν, καὶ τὰ κατὰ τὴν Φωκίδα ὑφ᾽ ἑαυτοὺς πεποιη-
» μένους. καὶ ὅσα μὲν ἑκουσίως προσετίθετο τῶν πολισμάτων, φρουρὰς εἰσαγηοχότας·
» τὰ δὲ μὴ ὑπακούοντα, κατὰ κράτος λαβόντες καὶ ἐξανδραποδισάμενοι, κατεσκά-
71 ψαμεν. ἀκούων δὲ καὶ ὑμᾶς παρασκευάζεσθαι βοηθεῖν αὐτοῖς, γέγραφα ὑμῖν, ἵνα μὴ
» πλείω ἐνοχλῆσθε περὶ τούτων· τοῖς μὲν γὰρ ὅλοις, οὐδὲν μέτριόν μοι δοκεῖτε ποιεῖν,
» τὴν εἰρήνην συνθέμενοι, καὶ ὁμοίως ἀντιπαρεξάγοντες, καὶ ταῦτα οὐδὲ συμπερει-
» λημμένων τῶν Φωκέων ἐν ταῖς κοιναῖς ἡμῶν συνθήκαις. ὥστε ἐὰν μὴ ἐμμένητε τοῖς

ὁμο-

τῆς φιλίας. δηλοῖ τὸ λέγειν τινὰ περὶ ἄλλου, ὅτι φιλῶ σε, οὐδὲ τοῦτο φιλίαν ἀπεργάζεται, ἀλλὰ τὰ πράγματα συνάπτει τοὺς φίλους, ὅταν ἑκατέροις ὁμοίως συμφέρῃ. Ἄλλως. Οἰκειότητας λέγει τὰς φιλίας, τὰς γνησιότητας τῶν πραγμάτων· τὸ ὄνομα, δηλονότι τῆς ἔχθρας καὶ τὴν φιλίαν τοῦ Φιλίππου. Ὀνομάζων) Ἐξ ὀνόματος καλῶν. Ἀναλγη-
63 σίας) Ἀναισθησίας. Βαρύτητος) Ὠμότητος. Ἤκουον αὐτοῦ) Τοῦ Αἰσχίνου. Ὑποῦσαν) Κεκρυμμένην, οὐ φανεράν. Οὐκ εἰς μα-
66 κράν) Μετ᾽ ὀλίγον. Μαιμακτηριῶνος) Αὐγούστου τῇ κα. Ἀπιόντος) Φθίνοντος. Παρευρέσει) Ἔξωθεν ἐπιζητουμένῃ ἀφορμῇ, αἰτίᾳ. Χώρᾳ) Ἀγροῖς. Κοιτάζεσθαι) Κοιμᾶσθαι κατὰ συνήθειαν· κοιταῖος γὰρ ὁ εἰς
67 κοίτην ἐρχόμενος. Μὴ ἀφημερεύοντες) Ἤγουν μὴ τὴν ἡμέραν ἀποδημοῦντας τῶν φρουρίων, μήτε ἀφημερεύοντες κατὰ τὴν νύκτα. Ἔνοχος ἔστω) Κείσθω ὡς προδότης. Ἀδύνατον) Ἤγουν ἀσθέ-
68 νειαν σωματικήν. Κατακομίζειν) Ἤγουν ὁ παραλαβὼν σκευαγωγεί-
70 τω. Ὑφ᾽ ἑαυτοὺς πεποιημένους) Ἤγουν δουλωσαμένους τὴν Φωκίδα. Προσετίθετο) Ἀντὶ τοῦ ὑπήκουσαν ἡμῖν. Ἐξανδραποδισάμενοι)
71 Αἰχμαλωτίσαντες. Ἀντιπαρεξάγοντες) Παραβαίνοντες, εἰς τὸ

ἡμῖν. ε. πῶς. β. ι. | οὖσαν. ε. ὑπάρχουσαν. α. | τοὺς. β. γ. ε. | γ. | γ. ε. | πρυτανείας. γ. ε. π. | μηνός. ε. | Ἀθηναίων. χ. π. ζ. | κοιτῖον. χ. α. | ἀπειθῇ. ε. α. | ἔσται. | τῶν ἀδυνάτων. β. γ. ε. π. | Ἀφιδνᾶν. α. ε. | α. ε. π. | ἑκατὸν σταδίων. α. | ἐπηγγέλλετο. α. β. π. | δὲ τὴν. ε. α. | α. | εἰς αὐτάς. α. | ε. | ὑπακούοντα. α. | ἐπὶ. ε. α. | πλεῖον. α. | τοῖς μὲν γὰρ ὅλως. α. χ. ζ. | οὐδέ. ο.

ὡμολογηκόσιν, οὐδὲν παρετηρήσατε ἔξω τοῦ ἐφθακέναι ἀδικοῦντες. Ἀκούετε, ὡς σαφῶς δηλοῖ καὶ διορίζεται ἐν τῇ πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολῇ πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ συμμάχους, ὅτι ταῦτα ἐγὼ πεποίηκα ἀκόντων ἀθηναίων, καὶ λυπουμένων· ὥστ᾽ εἴπερ εὖ φρονεῖτε ὦ Θηβαῖοι, καὶ Θετταλοί, τούτους μὲν ἐχθροὺς ὑπολήψεσθε, ἐμοὶ δὲ 73 πιστεύσετε· οὐ τούτοις τοῖς ῥήμασι γράψας, ταῦτα δὲ βουλόμενος δεικνύναι. τοιγαροῦν ἐκ τούτων ᾤχετο ἐκείνους λαβὼν, εἰς τὸ μηδ᾽ ὁτιοῦν προορᾶν τῶν μετὰ ταῦτα, μηδ᾽ αἰσθάνεσθαι, ἀλλ᾽ ἐᾶσαι πάντα τὰ πράγματα ἐκεῖνον ὑφ᾽ ἑαυτῷ ποιήσασθαι. ἐξ ὧν ταῖς παρούσαις συμ- 74 φοραῖς οἱ ταλαίπωροι Θηβαῖοι κέχρηνται. ὁ δὲ ταύτης τῆς πίστεως αὐτῷ συνεργὸς καὶ συναγωνιστής, καὶ ὁ δεῦρ᾽ ἀπαγγείλας τὰ ψευδῆ καὶ φενακίσας ὑμᾶς, οὗτός ἐστιν ὁ τὰ Θηβαίων ὀδυρόμενος νῦν πάθη, καὶ διεξιὼν ὡς οἰκτρά· καὶ τούτων, καὶ τῶν ἐν Φωκεῦσι κακῶν, καὶ ὅσ᾽ ἄλλα πεπόνθασιν 75 οἱ ἕλληνες, ἁπάντων αὐτὸς ὢν αἴτιος. δῆλον γὰρ ὅτι, σὺ μὲν ἀλγεῖς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν αἰσχίνη, καὶ τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς, κτήματα ἔχων ἐν τῇ Βοιωτίᾳ, καὶ γεωργῶν τὰ ἐκείνων· ἐγὼ δὲ χαίρω, ὃς εὐθὺς ἐξῃτούμην ὑπὸ τοῦ ταῦτα πράξαντος. ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα εἰς λόγους, 76 οὓς αὐτίκα μᾶλλον ἁρμόσει λέγειν ἴσως. ἐπάνειμι δὴ πάλιν ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις, ὡς τὰ τούτων δωροδοκήματα καὶ ἀδικήματα, τῶν νυνὶ προόντων πραγμάτων γέγονεν αἴτια. ἐπειδὴ γὰρ ἐξηπάτησθε μὲν ὑμεῖς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου, διὰ τούτων τῶν ἐν ταῖς πρεσβείαις μισθω- 77 σάντων ἑαυτοὺς τῷ Φιλίππῳ, καὶ οὐδὲν ἀληθὲς ὑμῖν ἀπαγγειλάντων, ἐξηπάτηντο δὲ οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς, καὶ ἀνῄρηντο αἱ πόλεις αὐτῶν, τί ἐγένετο; οἱ μὲν κατάπτυστοι Θετταλοί, καὶ ἀναίσθητοι Θηβαῖοι, φίλον, εὐεργέτην, σωτῆρα, τὸν Φίλιππον ἡγοῦντο· πάντ᾽ ἐκεῖνος ἦν 78 αὐτοῖς· καὶ οὐδὲ φωνὴν ἤκουον, εἴ τις ἄλλο τι βούλοιτο λέγειν. ὑμεῖς δὲ ὑφορώμενοι τὰ πεπραγμένα καὶ δυσχεραίνοντες, ἤγετε τὴν εἰρήνην ὅμως· οὐ γὰρ ἦν ὅ, τι ἂν ἐποιεῖτε μόνοι. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ ἕλληνες, ὁμοίως ὑμῖν πεφενακισμένοι καὶ διημαρτηκότες ὧν ἤλπισαν, ἦγον τὴν εἰρήνην ἄσμενοι, καὶ αὐτοὶ 79 τρόπον τινὰ ἐκ πολλοῦ πολεμούμενοι. ὅτε γὰρ περιιὼν ὁ Φίλιππος, ἰλλυριοὺς καὶ τριβαλλούς, τινὰς δὲ καὶ τῶν ἑλλήνων κατεστρέφετο, καὶ δυνάμεις πολλὰς καὶ μεγάλας ἐποιεῖθ᾽ ὑφ᾽ ἑαυτῷ, καί τινες τῶν ἐκ τῶν πόλεων ἐπὶ τῇ τῆς εἰρήνης ἐξουσίᾳ βαδίζοντες ἐκεῖσε διεφθείροντο, ὧν εἷς οὗτος ἦν, τότε πάντες, ἐφ᾽ οὓς ταῦτα παρεσκευά- 80 ζετο ἐκεῖνος, ἐπολεμοῦντο. εἰ δὲ μὴ ᾐσθάνοντο, ἕτερος λόγος οὗτος, οὐ πρὸς ἐμέ. ἐγὼ μὲν γὰρ προὔλεγον, καὶ διεμαρτυρόμην, καὶ παρ᾽ ὑμῖν ἀεί, καὶ ὅποι πεμφθείην· αἱ δὲ

Margin (left): ὁμολογοῦσι. ν. – μένοις. α. – ὡμολογηκόσι. γ.β.ζ. – μὴ. α. – ἐν ζ. – α. – αὐτοὺς. α. – α. – ἐξηπάτηντο. – α. – α. – α.

Margin (right):

72 ἀνοσίως καὶ ἀσεβήσαντες. Προτηρήσατε) Ἤγουν οὐδὲν προετηρήσατε καὶ ἐφυλάξατε καὶ πλέον ἐποιήσατε. Ῥή- 73 μασι) Λέξεσιν. Ὤχετο ἐκείνους λαβών) Ἀντὶ τοῦ ἀπάτησε, παρέσυρε, δουλωσάμενος Θηβαίους καὶ Θετταλούς. Τῆς πίστεως) Ὡς ἐπίστευσαν 74 αὐτῷ Θηβαῖοι καὶ Θετταλοί. Γεωρ- 75 γῶν τὰ ἐκείνων) Καρπιζόμενος τὰ χωρία ἐκείνων· ὡσανεὶ ἔλεγε, μισθὸν τοῦ κατὰ Θηβαίων δράματος τὴν ἐκείνων χώραν ἐδέξατο. τὸ δὲ, τοὺς Θηβαίους ἐλεεῖς, ὡσανεὶ ἔλεγε, μὴ δάκρυε τὰς Θήβας αἰσχροῦ ἀφ᾽ ὧν πεπλούτηκας. Ὃς εὐθὺς ἐξῃτούμην) Τὴν κατασκαφὴν τῶν Θηβαίων, ἐπελθόντος τοῦ ἀλεξάνδρου καὶ ταῖς ἀθήναις, ἐξῃτούμην ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ φιλίππου εἰς τιμωρίαν. Ἀλλὰ γὰρ ἐμπέπτωκα) Τὸ 76 ἀκαίρως ἐν τούτοις ἀπεσπάσθη δηλοῖ. Αὐτίκα) Μετ᾽ ὀλίγον. Πραγμάτων) Ὀχλήσεων. Ἀναίσθητοι) 77 Ἠφανίσθησαν. Εἴ τις ἄλλο τι βού- 78 λοιτο λέγειν) Ἐκτὸς τῶν ὀνομάτων τῶν προειρημένων, τὸν φίλιππον σωτῆρα, φίλον, καὶ εὐεργέτην, καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὑφορώμενοι) Ὑφορῶμαι ἀντὶ τοῦ κρυφίως βλέπω, ἢ ὑπονοῶ, ἢ φοβοῦμαι. Ἦγετε) Ἐτήρησατε. Τρόπον τινά) Ἀντὶ τοῦ συνεσκιασμένως, οὐ φανερῶς. Ἐκ πολλοῦ) Χρόνου δηλονότι. Περιιών) Περιερχόμενος. τὸ σχῆμα δὲ τοῦ λόγου, νόημα ἐστὶν ἕν, τῇ ἑρμηνείᾳ πλείοσι κώλοις ἐπεκτασθέν, καὶ γεγονὸς πνεῦμα. Ἰλλυριοὺς καὶ τριβαλλούς) Ἔθνη ταῦτα πλησίον μακεδονίας. Ἐποιεῖτο ὑφ᾽ ἑαυτῷ) Ἤγουν, ὑπέταττεν. Διεφθείροντο) Ἤγουν δῶρα λαμβάνοντες ἦσαν διεφθαρμένοι. Ὧν εἷς) Τῶν βαδιζόντων εἰς τὸν φίλιππον. Παρεσκευάζετο) Παρεσκεύαζε. Ἠσθάνοντο) Οἱ φθειρόμενοι. Οὐ πρὸς ἐμέ) Οὐκ ἐγὼ αἴτιος, οὐκ ἐμοῦ ἀπείθῃ. Διεμαρτυρόμην) Ἐδίδασκον. Καὶ ὅποι πεμφθείην) Εἶπε καὶ τοῖς φιλιππικοῖς οἷα ἐποίησεν ἐν τῇ πελοποννήσῳ καὶ τοῖς ἀργείοις, καὶ

πόλεις, ἐνόσουν· τῶν μὲν ἐν τῷ πολιτεύεσθαι καὶ πράττειν, δωροδοκούντων καὶ διαφθειρομένων ἐπὶ χρήμασι· τῶν δὲ ἰδιωτῶν καὶ πολλῶν, τὰ μὲν, οὐ προορωμένων, τὰ δὲ, τῇ καθ' ἡμέραν ῥᾳστώνῃ καὶ σχολῇ δελεαζομένων· καὶ τοιοῦτόν τι πάθος πεπονθότων ἁπάντων, πλὴν οὐκ ἐφ' ἑαυτοὺς οἰομένων ἑκάστων τὸ δεινὸν ἥξειν, ἀλλὰ

82 διὰ τῶν ἑτέρων κινδύνων τὰ ἑαυτῶν ἀσφαλῶς σχήσειν ὑπολαμβανόντων, ὅταν βούλωνται. εἶτ' οἶμαι συμβέβηκε, τοῖς μὲν πλήθεσιν, ἀντὶ τῆς πολλῆς καὶ ἀκαίρου ῥᾳθυμίας, τὴν ἐλευθερίαν ἀπολωλεκέναι· τοῖς δὲ προεστηκόσι καὶ τἄλλα πλὴν ἑαυτοὺς οἰομένοις πωλεῖν, πρώ-

83 τους ἑαυτοὺς πεπρακόσιν ᾐσθῆσθαι· ἀντὶ γὰρ φίλων καὶ ξένων ἃ τότε ὠνομάζοντο ἡνίκα ἐδωροδόκουν, νῦν κόλακες, καὶ θεοῖς ἐχθροί, καὶ τἄλλα ἃ προσήκει, πάντα ἀκούουσιν. οὐδεὶς γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὸ τοῦ προδιδόντος συμφέρον ζητῶν, χρήματα ἀναλίσκει· οὐδ' ἐ-

84 πειδὰν, ὧν ἂν πρίηται, κύριος γένηται, τῷ προδότῃ συμβούλῳ περὶ τῶν λοιπῶν ἔτι χρῆται· οὐδὲν γὰρ ἦν ἂν εὐδαιμονέστερον προδότου. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα οὐκ ἔστι. πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἐπειδὰν τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς ὁ ζητῶν ἄρχειν καταστῇ, καὶ τῶν ταῦτα

85 ἀποδομένων δεσπότης ἐστί· τὴν δὲ πονηρίαν εἰδώς, τότε δὴ τότε καὶ μισεῖ, καὶ ἀπιστεῖ, καὶ προπηλακίζει. σκοπεῖτε δέ· καὶ γάρ, εἰ παρελήλυθεν ὁ τῶν πραγμάτων καιρός, ὁ τοῦ γε εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καιρός, ἀεὶ πάρεστι τοῖς εὖ φρονοῦσι. μέχρι τούτου Λασθένης, φίλος ὠνομάζετο Φι-

86 λίππου, ἕως προὔδωκεν Ὄλυνθον. μέχρι τούτου Τιμόλαος, ἕως ἀπώλεσε Θήβας. μέχρι τούτου Εὔδικος καὶ Σῖμος οἱ Λαρισαῖοι, ἕως Θετταλίαν ὑπὸ Φιλίππῳ ἐποίησαν. εἶτ' ἐλαυνομένων, καὶ ὑβριζομένων, καὶ τί κακὸν οὐχὶ πασχόντων, πᾶσα ἡ οἰκουμένη μεστὴ γέγονε προ-

87 δοτῶν. τί δ' Ἀρίστρατος ἐν Σικυῶνι, καὶ τί Περίλαος ἐν Μεγάροις; οὐκ ἀπερριμμένοι; ἐξ ὧν καὶ σαφέστατ' ἄν τις ἴδοι, ὅτι ὁ μάλιστα φυλάττων τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα, καὶ πλεῖστα ἀντιλέγων τούτοις, οὗτος ὑμῖν αἴτιος τοῖς προδιδοῦσι καὶ μισθαρνοῦσι, τὸ ἔχειν ἐφ' ὅτῳ δωροδοκήσουσι· καὶ

88 περιποιεῖ· καὶ διὰ τοὺς πολλοὺς τούτων, καὶ τοὺς ἀνθισταμένους τοῖς ὑμετέροις βουλήμασιν, ὑμεῖς ἐστε σῶοι, καὶ ἔμμισθοι· ἐπεὶ διά γε ὑμᾶς αὐτούς, πάλαι ἂν ἀπωλώλατε. καὶ περὶ μὲν τῶν τότε πραχθέντων ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν, καὶ ταῦτα ἡγοῦμαι πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι.

89 αἴτιος δὲ οὗτος, ὥσπερ ἑωλοκρασίαν τινά μου τῆς πονηρίας

[Marginal scholia:]

...μεταπτώσεις δημηγορῶν· εἶτα αὔξων τὰς ἐν ταῖς πόλεσι νόσους, δι' ἃς ἐκείνων αὐταῖς τὸ μὴ κατορθοῦσαι συμβέβηκε. Τῶν μὲν ἐν τῷ πολιτεύεσθαι) Ἤγουν τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν δημηγορούντων, τῶν ἐν τῷ βήματι, τοῖς πολιτικοῖς πράγμασι. Καὶ πράττειν) Τῶν διεξιόντων αὐτά. Δωροδοκούντων) Δῶρα δεχομένων.

81 Τῶν δὲ ἰδιωτῶν) Τῶν ἀπηλλαγμένων ἀρχῆς, τῶν ἔξω ὄντων τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Οἰομένων ἑκάστων) Τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν

82 ἰδιωτῶν. Ἀσφαλῶς σχήσειν) Ἀκινδύνως διατηρήσεσθαι.

83 Ἐδωροδόκουν) Δῶρα ἐλάμβανον. Κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροί) Λεληθότως ὁ ῥήτωρ παραιτεῖσθαι βούλεται φεύγειν τὴν προδοσίαν, τὸ πέρας αὐτῆς ἐλεεινὸν ἐξηγούμενος.

85 Ἀποδομένων) Ἤγουν ἀνθρώπων πωλησάντων, προδοτῶν. Καὶ μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ) Καλῶς ἡ τάξις ἔχει τῶν λέξεων· μισεῖ γὰρ καταγνούς, ἀφ' ὧν κακοὶ περὶ τὴν πατρίδα ἐγένοντο· μισήσας δέ, καὶ ἀπιστεῖ· οὐδεὶς γὰρ μισεῖ, εἶτα πιστεύει τῷ μισουμένῳ· ὁ δὲ ἄπιστον καὶ ἐχθρὸν ἡγησάμενος, ὑβρίζων οὐ παύεται.

Μέχρι τούτου) Σχῆμα ἐπαναφορὰ κατὰ κῶλον, ὅπερ ἐστὶ καὶ παρισώσεως εἶδος. μέχρι. μέχρι. μέ-

87 χρι. Ἀπερριμμένοι) Ἐξωσθέντες. Ἐξ ὧν) Τῶν κατὰ τοὺς προδότας πραγμάτων. Καὶ πλεῖστα ἀντιλέγων) Εὑρίσκεται καὶ τῶν προδοτῶν εὐεργέτης ὁ φιλόπολις. Τούτοις) Τοῖς προδόταις. Οὗτος ὑμῖν αἴτιος) Ὡς κεφάλαιον τῶν προδοτῶν, τὸν αἴτιον τιθέμενος, καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενος, ὥστε πρὸς ἅπαντας προσάγεσθαι. Πάλαι ἂν ἀπωλώλατε) Ἔστι γὰρ διαφθορὰ προδοτῶν ἡ ἀργία, καὶ τὸ μὴ ἔχειν πρόφασιν δωροδοκίας· διὰ τὸ δύστηνον δὲ εἰς ἑαυτοὺς ἔτρεψε τὴν ἀπώλειαν· ἐπεὶ τό γε ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν, ἐπεὶ ὅσον ἧκεν εἰς ὑμᾶς, πάλαι ἂν ἡ πό-

88 λις διέφθαρτο. Καὶ περὶ μὲν τῶν τότε) Ἕως ὧδε τὰ τρία ἐνθυμήματα· διὸ ἐκ τῆς τῶν τριῶν ἐνθυμημάτων συνθέσεως ἀκμὴ γέγονεν ἐπιλογῆς, ἐκ νοημάτων οὖσα. Πλείω τῶν ἱκανῶν εἰρῆσθαι) Φθάνει τὴν δικαστῶν τὴν ἐπιτίμησιν· οἶδεν ὡς ἡ τῶν παλαιῶν ἄκαιρος μνήμη, λυπεῖ τὸν

89 καθήμενον. Ὥσπερ ἑωλοκρασίαν) Φανερὸν μὲν τὸ ὄνομα· εἴρηται γὰρ κρεμαμένου οἴνου καὶ ἑώλου γινο-

[Right margin notes:]

τοσοῦτον. α.
εἰκότως. γρ. ε. ζ.
α. ε.
α.
πρίηται. α.
εὐτυχέστερον.
ε.
ε.
ε.
ἐπελήλυθεν.
ε.
τοῦ τὰ. γρ.
φιλίππῳ. ε.
ἐφ' ὃ δωροδοκήσουσι.
τούτοις. ε.
ἀπολώλατε. ε. ζ. ε.
αἴτιος. α.

ρίας τῆς ἑαυτοῦ, καὶ τῶν ἀδικημάτων κατασκεδάσαι, ἣν ἀναγκαῖον ἦν πρὸς τοὺς νεωτέρους τῶν πεπραγμένων ἀπολύσασθαι. παρηνώχλησθε δὲ καὶ ὑμεῖς ἴσως, οἱ καὶ πρὶν ἐμὲ ὁτιοῦν εἰπεῖν, εἰδότες τὴν τούτου τότε μισθαρνίαν. καίτοι φιλίαν γε, καὶ ξενίαν αὐτὴν ὀνομάζει. καὶ νῦν 90 εἶπέ που λέγων, ὁ τὴν Ἀλεξάνδρου ξενίαν ὀνειδίζων ἐμοί. ἐγώ σοι ξενίαν Ἀλεξάνδρου; πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι. οὔτε Φιλίππου ξένον, οὔτ' Ἀλεξάνδρου φίλον εἴποιμ' ἂν ἐγώ σε. οὐχ οὕτω μαίνομαι· εἰ μὴ καὶ τοὺς θεριστὰς, καὶ τοὺς ἄλλο τι μισθοῦ πράττοντας, φίλους καὶ 91 ξένους δεῖ καλεῖν τῶν μισθωσαμένων. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα. πόθεν. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ μισθωτὸν ἐγώ σε Φιλίππου πρότερον, καὶ νῦν Ἀλεξάνδρου καλῶ, καὶ οὗτοι πάντες. εἰ δ' ἀπιστεῖς, ἐρώτησον αὐτούς. μᾶλλον δ' ἐγὼ τοῦθ' ὑπὲρ σοῦ ποιήσω. πότερον ὑμῖν ὦ ἄνδρες Ἀθη- 92 ναῖοι, μισθωτὸς Αἰσχίνης, ἢ ξένος εἶναι Ἀλεξάνδρου δοκεῖ. ἀκούεις ἃ λέγουσι. βούλομαι τοίνυν ἤδη, καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς ἀπολογήσασθαι, καὶ διεξελθεῖν τὰ πεπραγμένα ἐμαυτῷ· ἵνα καίπερ εἰδὼς Αἰσχίνης, ὅμως ἀκούσῃ δι' ἅ φημι καὶ τούτων τῶν προβεβουλευμένων, καὶ πολ- 93 λῷ μειζόνων ἔτι τούτων δωρεῶν δίκαιος εἶναι τυγχάνειν. καί μοι λέγε τὴν γραφὴν αὐτὴν, λαβών.

Γραφή.

» Ἐπὶ Χαιρώνδου ἄρχοντος, Ἐλαφηβολιῶνος ἕκτῃ ἱστα- 94
» μένου, Αἰσχίνης Ἀτρομήτου Κοθωκίδης, ἀπήνεγκε πρὸς τὸν
» ἄρχοντα παρανόμων γραφὴν, κατὰ Κτησιφῶντος τοῦ Λεω-
» σθένους Ἀναφλυστίου, ὅτι ἔγραψε παράνομον ψήφισμα, ὡς
» ἄρα δεῖ στεφανῶσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα
» χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυ- 95
» σίοις τοῖς μεγάλοις, τραγῳδοῖς καινοῖς, ὅτι στεφανοῖ ὁ δῆ-
» μος Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα χρυσῷ στεφάνῳ,
» ἀρετῆς ἕνεκα, καὶ εὐνοίας, ἧς ἔχων διατελεῖ, εἴς τε τοὺς
» Ἕλληνας ἅπαντας, καὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀνδρα-
» γαθίας· καὶ διότι διατελεῖ πράττων καὶ λέγων τὰ βέλ- 96
» τιστα τῷ δήμῳ, καὶ πρόθυμός ἐστι ποιεῖν, ὅ, τι ἂν δύνηται
» ἀγαθὸν, πάντα ταῦτα ψευδῆ γράψας καὶ παράνομα, τῶν
» νόμων οὐκ ἐώντων· πρῶτον μὲν ψευδεῖς γραφὰς εἰς τὰ

μένου, οἱονεὶ χλευασμοῦ· ἐγένετο δὲ τὸ τῆς ἐνοχλήσεως παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις οὕτως· ἐν ταῖς πανηγύρεσι συνιόντες πολλοὶ μετ' ἀλλήλων συμποσιαζόμενοι· καὶ ἐμοῦντες πολλάκις πίνοντες ἕως τῆς ἄλλης ἡμέρας ὡς τοὺς ἐν πανηγύρει. εἰ δέ τις τούτων μεθυσθεὶς κατὰ δαρθεὶς καὶ ὥσπερ τὸ ποτήριον αὐτοῦ, τῇ ἐξῆς οἱ λοιποὶ συμπόται λαβόντες τοῦτο, ἐξέχεον κατὰ τῆς ἐκείνου κεφαλῆς ὥσπερ ἐπεγείροντες, διὰ τὸ ἰσχυρῶς μισεῖν αὐτοὺς. ἀπὸ μεταφορᾶς οὖν ἐκείνου τοῦ χλευασμοῦ καὶ ὄχλου θρυλλοῦ, εἴ τις οἰκείως ἐπὶ τῶν πραγμάτων ὧν αὐτοῦ ἐνεκάλεσεν ὁ Αἰσχίνης, διότι παλαιὰ αὐτοῦ κατηγόρηκε. Κατασκεδάσαι) Ἐμοῦ δηλονότι. ἐν ἐμοὶ γε δὲ τῇ βοτῇ τῆς ἐνοχλήσεως. Ην) Ἐνοχλήσεως. Ἀπολύσασθαι) Διαλύσαι. Παρηνώχλησθε) Οὕτως ἐλάβετε περισσοχλήσεις.

Μισθωτὸς) Πολλαὶ περὶ τούτου φέρονται ἐξηγήσεις· οἱ μὲν γὰρ λέγουσιν, ὅτι ἐκεῖνο ἐβαρβάρισεν εἰς τὸ μισθωτὸς· ἵνα ὥσπερ τῶν δικαστῶν βουλομένων διορθώσασθαι, αὐτὸ, αὐτὸς κακοῦργος τὴν διόρθωσιν αὐτὸς ὁμολογίας δέξηται καὶ εἴπῃ, ὅτι ἀκούεις ἃ λέγουσιν, ὅτι μισθωτὸν σε καλοῦσιν. ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι Μένανδρος ὁ κωμικὸς καὶ τινὲς αὐτοῦ φίλοι παρόντες ἐν τῷ δικαστηρίῳ χαριζόμενοι τῷ Δημοσθένει, ἅτε δὴ φίλοι ἐρωτήσαντι αὐτοὺς, τοῦτο ἀνέστη τις εἰπεῖν ὅτι μισθωτός ἐστιν ὁ Αἰσχίνης· καὶ αὐτὴν τὴν ὀλίγων τὴν φωνὴν ὥσπερ ἀπόκρισιν ἐδέξαντο παντὸς τοῦ δικαστηρίου. Ζώσιμος δέ φησιν ὡς ὅτι ἔθος ἐστὶ τοῖς ῥήτορσι, καὶ μάλιστα τῷ Δημοσθένει, τὰ ἀμφίβολα ὡς ὡμολογημένα λαμβάνειν. Ἄλλως. Τινὲς εἰρήκασιν ὅτι ἐκεῖ ἐν τῷ ἐρωτᾷν ὁ ῥήτωρ ἐβαρβάρισεν ἑκὼν, ἵνα ἐπιλάβοιντο αὐτοῦ ὡς διορθούμενοι, καὶ εἴπωσι μισθωτὸς, τῷ ποιεῖν ἤδη καὶ μισθωτός· εἶτα τὴν διόρθωσιν ἀπόκρισιν καὶ βεβαίωσιν εἴρηκεν. οἱ δέ φασιν ὡς Μένανδρος ὁ κωμικὸς φίλος ὢν αὐτοῦ, καὶ ὢν ἐν τοῖς δικασταῖς, ἀπεκρίνατο χαριζόμενος· καὶ τῷ ἑνὸς τὴν φωνὴν ὡς τῶν πάντων ἐδέξατο. ἄλλοι δὲ ὑπέλαβον, ὡς ἐρωτήσαντος αὐτοῦ, οἱ δικασταὶ διελέχθησαν· τί βούλεται οὕτως, καὶ τί ποιεῖν δεῖ· καὶ ταύτην αὐτῶν τὴν ζήτησιν περιλαβὼν, ἐποίησε τὴν ἀπόκρισιν. Βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς) Δεινῶς διεῖλε τὸ δίκαιον καὶ τὸ μὲν, ἐν τῇ ἀναφορᾷ τῶν ἀδικημάτων, ἔνθα ἐστὶν, αὐτὴ καλεῖ τὴν αὐτὴν δίκην· τὸ δὲ λοιπὸν, ἐν τῇ διάθεσει τῶν εὐεργετημάτων τε καὶ τῶν πράξεων. Γραφῆς αὐτῆς) Ἐνταῦθα δεῖ λαβεῖν αὐτὴν τοῦ μόνης, ὡς περὶ μόνης αὐτῆς τῆς γραφῆς. ὥσπερ ἐστὶν ὅμοιον καὶ παρὰ τῷ ποιητῇ, ὅταν λέγῃ, Τυδείδης δ' αὐτός περ ἐὼν προμάχοισιν ἐμίχθη· ἀντὶ τοῦ μόνος. Προβεβουλευμένων) Προβεβουλευμένου στεφάνου. Ἐλαφηβολιῶνος) Νοεμβρίου. Διονυσίοις) Ἐν τοῖς Διονυ-

δημόσια γράμματα καταβάλλεσθαι, εἶτα τὸν ὑπεύθυ-
97 νον στεφανοῦν. ἔστι Δημοσθένης τειχοποιὸς, καὶ ἐπὶ τῷ θεω-
ρικῷ τεταγμένος. ἔτι δὲ, μὴ ἀναγορεύειν τὸν στέφανον
ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγῳδῶν τῇ καινῇ· ἀλλ' ἐὰν
μὲν ἡ βουλὴ στεφανοῖ, ἐν τῷ βουλευτηρίῳ ἀνειπεῖν· ἐὰν
δὲ ἡ πόλις, ἐν πυκνὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. τίμημα, τάλαν-
98 τα πεντήκοντα. κλήτορες, Κηφισοφῶν Κηφισοφῶντος Ῥα-
μνούσιος, Κλέων Κλέωνος Κοθωκίδης. Ἃ μὲν διώκει τοῦ ψη-
φίσματος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἐστίν. ἐγὼ δ' ἀ-
π' αὐτῶν τούτων, πρῶτον οἶμαι δῆλον ὑμῖν ποιήσειν, ὅτι
πάντα δικαίως ἀπολογήσομαι· τὴν γὰρ αὐτὴν τούτῳ ποιη-
99 σάμενος τῶν γεγραμμένων τάξιν, περὶ πάντων ἐρῶ
καθ' ἕκαστον ἐφεξῆς, καὶ οὐδὲν ἑκὼν παραλείψω. τὸ μὲν
οὖν γράψαι πράττοντά με καὶ λέγοντα τὰ βέλτι-
στα τῷ δήμῳ διατελεῖν, καὶ πρόθυμον εἶναι ποιεῖν ὅ,τι
ἂν δύνωμαι ἀγαθὸν, καὶ ἐπαινεῖν ἐπὶ τούτοις, ἐν τοῖς
100 πεπολιτευμένοις τὴν κρίσιν εἶναι νομίζω. ἀπὸ γὰρ τού-
των ἐξεταζομένων, εὑρεθήσεται, εἴτε ἀληθῆ περὶ ἐμοῦ
γέγραφε Κτησιφῶν ταῦτα καὶ προσήκοντα, εἴτε καὶ
ψευδῆ. τὸ δὲ μὴ προσγράψαντα, ἐπειδὰν τὰς εὐθύνας
δῷ, στεφανοῦν, καὶ ἀνειπεῖν ἐν τῷ θεάτρῳ κελεῦσαι τὸν
101 στέφανον, κοινωνεῖν μὲν ἡγοῦμαι καὶ τοῦτο τοῖς πεπολι-
τευμένοις, εἴτε ἄξιός εἰμι τοῦ στεφάνου, καὶ τῆς ἀναρρή-
σεως τῆς ἐν τούτοις, εἴτε καὶ μή. ἔτι μέντοι καὶ τοὺς νό-
μους δεικτέον εἶναί μοι δοκεῖ, καθ' οὓς ταῦτα γράφειν
ἐξῆν τούτῳ. οὑτωσὶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαίως
102 καὶ ἁπλῶς τὴν ἀπολογίαν ἔγνωκα ποιεῖσθαι. βαδιοῦ-
μαι δ' ἐπ' αὐτὰ, ἃ πέπρακταί μοι. καί με μηδεὶς
ὑπολάβῃ ἀπαρτᾶν τὸν λόγον τῆς γραφῆς, ἐὰν εἰς
ἑλληνικὰς πράξεις καὶ λόγους ἐμπέσω· ὁ γὰρ διώκων τοῦ
ψηφίσματος τὸ λέγειν, καὶ πράττειν τὰ ἄριστά με, καὶ γε-
103 γραμμένος ταῦτα ὡς οὐκ ἀληθῆ, οὗτός ἐστιν ὁ τοὺς περὶ
ἁπάντων τῶν ἐμοὶ πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμέ-
νων λόγους οἰκείους καὶ ἀναγκαίους τῇ γραφῇ πεποιηκώς.
εἶτα καὶ πολλῶν προαιρέσεων οὐσῶν τῆς πολιτείας, τὴν
περὶ τὰς ἑλληνικὰς πράξεις εἱλόμην ἐγώ. ὥστε καὶ τὰς
104 ἀποδείξεις ἐκ τούτων δίκαιός εἰμι ποιεῖσθαι. ἃ μὲν οὖν
πρὸ τοῦ πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν ἐμὲ προὔλαβε

δὲ α. ε. — θεωρικῶν. γ. β. — τραγῳδοῖς καινοῖς. ε. — κηρῦσαι. α. — ἐν πυκνί. α. ε. γ. ε. ζ. — καὶ. — κλήτ... — γ. α. β. γ. ε. — α. ε. — δύναμαι. α. ε. — ἡ α. — α. — εὑρήσεται. α. — ε. — κοινωνεῖ. γ. — α. ε. — α. ε. — μοι. ε. — ἀπαρτᾶν. γ. — εἰς τὸ ζ. — πάντων. α. ε.

σίαις ἀσύγγνωστα ἄνθρωποι πάρα καὶ τραγῳδίας λέγοντες. Καταβάλ-
97 λεσθαι) Εἰσάγειν. Μὴ ἀναγορεύειν) Οὐκ ἐναντίον τῷ νόμῳ, ὅτι ἔδει ἀναγορεῦσαι μὲν, οὐ στεφανῶσαι δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ. Ἐν πυκνὶ) Πνὺξ ἡ ἐκκλησία, ἀπὸ τοῦ πυκνοῦσθαι τοὺς
98 ἄνδρας ἐν αὐτῇ. Κλήτορες) Οἱ μαρτυροῦντες τοῖς καλοῦσιν εἰς δίκην. Ἃ μὲν διώκει) Ἀρχὴ ἐστιν αὕτη τοῦ ἱσταμένου τοῦ δικαίου, ὡς ἔφην. Ἐγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων) Τῶν κατηγοριῶν δι' ὧν ἵσταμαι τῷ ἀντιδίκῳ, δῆλός εἰμι τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶν. προσηκεῖον δὲ ἀκριβῶς τοῖς λεγομένοις, ἵνα μὴ ἐναντιώματι περιπέσωμεν· εἰ γὰρ ἐν τῷ προοιμίῳ δυσχεραίνων ἔφη μὴ τὸν ἀντίδικον σε μέλλειν πείσασθαι περὶ τοῦ πῶς ἀκούειν· νῦν δὲ ἕπεται τῇ γραφῇ· τοῦτο γὰρ ἐπαγγέλλει) πῶς ἂν αὖ δόξειεν αὐτὸς αὐτῷ περιπίπτειν ἐναντίον ὂν ὡς ὁ Αἰσχίνης. νῦν καὶ μὲν ἐξ ἀρχῆς τὴν κατὰ τοῦ Κτησιφῶντος παρῆκε γραφὴν, τὴν διὰ βουλὴν τοῦ βίου καὶ τῆς πολιτείας τοῦ Δημοσθένους προὔταξεν· ὅτι μέντοι τὸν λόγον τῆς κατηγορίας οἰκονομοῦσιν, ἐν ὧν αὐτὰ κεφάλαια πρὸς τὸ δίκαιον αὐτῷ τὸ χρήσιμον, μεταθεὶς τὴν διοίκησιν. ὁ τοῦ ῥήτωρ, κατὰ μὲν τὴν γραφὴν ζηλοῦν ἐπαγγέλλεται· λυσιτελεῖ γὰρ αὐτῷ προτάξαι τὴν πολιτείαν ἀποφυγεῖν πρὸ τὴν ἐπινοηθεῖσαν ἐν τῷ λόγῳ μέθοδον, ὡς βλάπτουσαν αὐτόν· ὥστε οὐδὲν ἐναντίον ἀναφανήσεται.
99 Καὶ οὐδὲν ἑκὼν παραλείψω) Ἵνα καὶ ἄλλως χρῇ ἀποφυγεῖν, τὴν ἄγνοιαν, ἢ λήθην, ἢ τι τοιοῦτον. Γράψαι) Ψηφίσασθαι τὸν Κτησιφῶντα. Ὅ, τι ἂν δύνωμαι ἀγαθὸν) Προσθίζει τοὺς δικαστὰς διὰ τὴν ὑστεραίαν· ὁ πάντα μὲν περὶ τῆς γνώμης ἐκαλεῖτο· ἃ δὲ μὴ δυνάμεως ἀνθρωπίνης ἐστὶ, τύχῃ
101 λογίζεσθαι. Ἔτι μέντοι καὶ τοὺς νόμους) Ὁ μηδένα ἔχων νόμον, σκόπει πόσους ἔχει· ὁμολογεῖ δὲ, καὶ δεικνύειν ἐπαγγέλλεται. Τούτῳ) Τῷ Κτησιφῶντι. Ἁπλῶς) Ἀπερίεργως. Πέπρακταί) Πεπολίτευται.
102 Καί με μηδεὶς ὑπολάβῃ) Προθεραπεύει τὸ ἄτοπον. ἵνα πρὸ μὴ τις εἴπῃ, τί λέγεις ἡμῖν ἐν Ἑλλάδι πράξεις γεγενημένας, ἐπισημαίνεται, ὅτι πρὸ ὅλον μου βίον, καὶ πᾶσαν τὴν πολιτείαν μεμψάμενος, αὐτὸς γέγονεν αἴτιος καὶ ταῦτα ποιήσασθαι μνήμην· ὥστε ἐκ ἀποστασῶν καὶ ἀποχωρίζων τὸν λόγον, ταῦτα διέξειμι. Ἀπαρτᾶν) Γνώριμον τί καὶ χωρίζειν τὴν ἀπολογίαν τὴν νῦν ἐκ τῆς γραφῆς καὶ τῆς κατηγορίας ἧς νῦν κα-
103 τηγοροῦμαι. Γραφῆς) Τοῦ προβουλεύματος. Προαιρέσεων) Πραγμάτων προκειμένων. Ἀποδείξεις) Τὰς ὑπὸ
104 ἐμαυτοῦ, ὅτι ἐξ ὧν πεποίηκα εὔνους ὢν τῇ πόλει πεποίηκα. Ἃ μὲν οὖν) Σχῆμα κατὰ ἀποσιώπησιν. Προὔλαβε καὶ κατέ-

Προσθίζων τοὺς δικαστάς. α.

καὶ κατέσχε Φίλιππος, ἐάσω· οὐδὲν γὰρ ἡγοῦμαι τούτων
εἶναι πρὸς ἐμέ. ἃ δ' ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐπὶ ταῦτα ἐπέστην
ἐγὼ καὶ διεκωλύθη, ταῦτα ἀναμνήσω, καὶ τούτων ὑ-
φέξω λόγον, τοσοῦτον ὑπειπών. πλεονέκτημα, ὦ ἄν- 105
δρες Ἀθηναῖοι, μέγα ὑπῆρξε Φιλίππῳ. παρὰ γὰρ τοῖς
Ἕλλησιν, οὐ τισὶν, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως, φορὰν προδοτῶν,
καὶ δωροδόκων, καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ἀνθρώπων συνέβη
γενέσθαι καὶ τοσαύτην, ὅσην οὐδείς πω πρότερον
μέμνηται γεγονυῖαν. οὓς συναγωνιστὰς, καὶ συνεργοὺς 106
λαβὼν, καὶ πρότερον κακῶς τοὺς Ἕλληνας ἔχοντας
πρὸς ἑαυτοὺς, καὶ στασιαστικῶς, ἔτι χεῖρον διέθηκε, τοὺς
μὲν, ἐξαπατῶν· τοῖς δὲ, διδούς· τοὺς δὲ, πάντα τρόπον
διαφθείρων. καὶ διέστησεν εἰς μέρη πολλὰ, ἑνὸς τοῦ συμ-
φέροντος ἅπασιν ὄντος, κωλύειν ἐκεῖνον μέγαν γίγνε- 107
σθαι. ἐν τοιαύτῃ δὲ καταστάσει, καὶ ἔτι ἀγνοίᾳ τοῦ συνι-
σταμένου, καὶ φυομένου κακοῦ τῶν ἁπάντων Ἑλλήνων
ὄντων, δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί προσῆ-
κον ἦν ἑλέσθαι πράττειν καὶ ποιεῖν τὴν πόλιν, καὶ τούτων
λόγον παρ' ἐμοῦ λαβεῖν· ὁ γὰρ ἐνταῦθα ἑαυτὸν τάξας 108
τῆς πολιτείας, εἰμὶ ἐγώ. πότερον αὐτὴν ἐχρῆν Αἰσχίνη
τὸ φρόνημα ἀφεῖσαν καὶ τὴν ἀξίαν τὴν ἑαυτῆς, ἐν τῇ
Θετταλῶν καὶ Δολόπων τάξει συγκατακτᾶσθαι Φιλίππῳ
τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀρχὴν, καὶ τὰ τῶν προγόνων καλὰ καὶ
δίκαια ἀναιρεῖν; ἢ τοῦτο μὲν μὴ ποιεῖν· δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς. 109
ἃ δ' ἑώρα συμβησόμενα, εἰ μηδεὶς κωλύσει, καὶ προῃ-
σθάνετο ὡς ἔοικεν ἐκ πολλοῦ, ταῦτα περιιδεῖν γιγνό-
μενα; ἀλλὰ νῦν ἔγωγε τὸν μάλιστα ἐπιτιμῶντα τοῖς
πεπραγμένοις, ἡδέως ἂν ἐροίμην, τῆς ποίας μερίδος
γενέσθαι τὴν πόλιν ἐβούλετ' ἄν· πότερον τῆς συναι- 110
τίας τῶν συμβεβηκότων τοῖς Ἕλλησι κακῶν καὶ αἰσχρῶν,
ἧς ἂν Θετταλοὺς, καὶ τοὺς μετὰ τούτων εἴποι τις, ἢ τῆς πε-
ριεωρακυίας ταῦτα γιγνόμενα ἐπὶ τῇ τῆς ἰδίας πλεο-
νεξίας ἐλπίδι, ἧς ἂν Ἀρκάδας καὶ Μεσσηνίους καὶ Ἀρ-
γείους θείημεν. ἀλλὰ καὶ τούτων, πολλοὶ, μᾶλλον δὲ πάντες, χεῖρον ἡμῶν ἀπηλλάχασι. καὶ 111
γὰρ, εἰ μὲν ὡς ἐκράτησε Φίλιππος, ᾤχετ' εὐθὺς ἀπιὼν, καὶ μετὰ ταῦτ' ἦγεν ἡσυχίαν,
μήτε τῶν αὑτοῦ συμμάχων, μήτε τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μηδένα μηδὲν λυπήσας, ὅμως ἦν
ἄν τις κατὰ τῶν ἐναντιωθέντων οἷς ἔπραττεν ἐκεῖνος, μέμψις καὶ κατηγορία. εἰ δὲ ὁμοίως
ἁπάντων, τὸ ἀξίωμα, τὴν ἡγεμονίαν, τὴν ἐλευθερίαν περιείλετο, μᾶλλον δὲ καὶ τὰς πολιτεί- 112
ας ὅσων ἠδύνατο, πῶς οὐχ ἁπάντων ἐνδοξότατα ὑμεῖς ἐβουλεύσασθε, ἐμοὶ πεισθέντες.
ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπανέρχομαι. τί τὴν πόλιν Αἰσχίνη προσῆκε ποιεῖν, ἀρχὴν καὶ τυραννίδα τῶν Ἑλ-
λήνων ὁρῶσαν ἑαυτῷ κατασκευαζόμενον Φίλιππον· ἢ τί τὸν σύμβουλον ἔδει λέγειν ἢ
γράφειν τὸν Ἀθήνησιν ἐμέ· καὶ γὰρ τοῦτο πλεῖστον διαφέρει· ὃς συνῄδειν μὲν, ἐκ παντὸς ἀεὶ τοῦ χρό- 113

Φίλιππος) Μεσσηνοὺς μέμφεται τὴν τύχην, ἐφ' ἧς βεβαιότερον πεπολίτευται· ἀλλ' ἃ γὰρ κατέσχε τῶν πόλεων ὁ Φίλιππος, οὔπω Δημοσθένης βλέπων ἐπὶ τοῦ βήματος.

104 Κατέσχε) Ἐχειρώσατο. Τούτων) Τῶν πρὸ τοῦ πολιτεύεσθαι, οὐχ ἅπτεταί μου. Ἐπὶ ταῦτα ἐπέστην) Ὥσπερ πρὸς δαίμονας ἐπίστασιν λέγει, τῆς αὐτοῦ κηδεμονίας τὴν παρουσίαν. Διεκωλύθη) Ὁ Φίλιππος. 105 Πλεονέκτημα) Προτέρημα. Φορὰν προδοτῶν) Τροπικῶς εἶπε· φορὰ γὰρ εἴωθε λέγεσθαι ἐπὶ σίτου ἢ ἄλλου καρποῦ τῶν φερομένων ἐν ἑκάστῳ ἐνιαυτῷ· ἐνέφαινε δὲ τῇ τροπῇ, εὐπορίαν, καὶ φυομένου κακοῦ. 106 Λαβὼν) Ὁ Φίλιππος.

Κακῶς ἔχοντας) Ὁμοίως τοῖς, αἱ πόλεις ἐνόσουν. Διέθηκε) Ἐποίησε τοὺς Ἕλληνας. Τοῖς δὲ) Τοῖς προδόταις. 107 Συνισταμένου) Ἤγουν ἐν ὑπάρξει ὄντος· τοῦ συνισταμένου καὶ εἰς σύστασιν ἐρχομένου. πολλὰ γὰρ σημαίνει τὸ συνίστασθαι· τὸ πήγνυσθαι, τὸ ἐν ὑπάρξει εἶναι, τὸ ἀποκαθίστασθαι, τὸ φίλον τινὶ γίνεσθαι. 108 Ὁ γὰρ ἐνταῦθα) Ἤγουν ἐν τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Πότερον αὐτὴν ἐχρῆν) Ἀποστροφὴ καὶ κατ' ἐρώτησιν τὸ σχῆμα· θαρρεῖ γάρ. ἔστι δὲ φρόνημα μὲν, τὸ ἀπὸ τῶν ἔργων· ἡ δὲ ἀξία, τῆς τύχης. Φρόνημα) Ὕψωμα.

Ἀξίαν) Τιμήν. Συγκατακτᾶσθαι) Γίνεσθαι συναιτίους τῷ Φιλίππῳ τῆς κτήσεως τῆς ἀρχῆς τῶν Ἑλλήνων. 109 Δεινὸν γὰρ ὡς ἀληθῶς) Τῇ οἰκείᾳ κρίσει, τὸ ἀπευκτὸν ἐμφαίνει τοῦ πράγματος. 111 Ἀλλὰ καὶ τούτων) Ἤγουν τῶν συναιτίων καὶ τῶν περιεωρακότων. Ἀπηλλάχασι) Ἤγουν πλέον ἐδυστύχησαν. Ἡσυχίαν) Ἡσύχαζε. 112 Τὴν ἐλευθερίαν) Αὐτονομίαν. Πολιτείας) Δημοκρατίας.

Λέγειν) Δημηγορεῖν ἢ ψηφίζεσθαι. Τοῦ χρόνου) Τῆς ζωῆς ἕως 113

τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Καὶ πλείω σώματα καὶ χρήματα) Προλύει καὶ νῦν ὁ ῥήτωρ ἐσομένην ἀντίθεσιν, ὅτι ἡ περὶ Θηβαίων καὶ Εὐβοέων ὁ αἰσχίνης διὰ λεγόμενος, τοῦτο ἐγκαλεῖ, ὅτι πολλὰ πεποίηκε δαπανῆσαι τὴν πόλιν. Τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον.) Ἐξορωρυγμένον. ἤδη ἔγνωμεν ὅτι τὸν ὀφθαλμὸν ἐπηρώθη ἐν τῇ μεθώνῃ· τὴν δὲ κλεῖν, ἐν ἰλλυριοῖς· τὸ δὲ σκέλος καὶ τὴν χεῖρα, ἐν σκύθαις. Πεπηρωμένον) Ἤγουν βεβλαμμένον. Εἰς νοῦν ἐμβαλέσθαι) Ἐννοῆσαι. Λόγοις) Ὁμιλητικοῖς, καὶ ἐν σκέψεσι περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων. Ὑπομνήματα) Εἰκόνας. Κακίαν) Δειλίαν. Αὐτεπαγγέλτους) Αὐτοὺς ἡμᾶς ἐπαγγελλομένους. Παραχωρῆσαι Φιλίππῳ) Τὸ δίκαιον κτῆμα ἡ λέξις σημαίνει· ἀποδίδωσι μὲν γάρ τις τὸ ὀφειλόμενον, παραχωρεῖ δὲ τὸ ἴδιον. καὶ τῷ φιλίππῳ δὲ μετὰ βαρύτητος εἴρηται τοῦτο γάρ, εἰπέ μοι παραχωρεῖς· ὁμοφύλοις στέργω τὴν τύχην. λακεδαιμονίοις οὐκ αἰτιῶμαι. ἐὰν δὲ ἐπιτρέψῃς μοι μακεδόνα δεσπότην, οὐ φέρω τὴν συμφοράν, ἀρνοῦμαι τὸν ἐκ πέλλης ἡγούμενον.

Λοιπὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον) Ἱκανῶς ἐκ τῶν προλεχθέντων συνήγαγεν, ὡς ἀναγκαῖον, τὸν ὄντα ἀθηναῖον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν ἑλλήνων ἀμύνασθαι. Τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς.) Εἰ δὲ ἀναγκαῖον, καλῶς ἐποιεῖτε καὶ ὑμεῖς, αὐτὰ κἀγὼ συνεβούλευον. ἐνήλλαξε μέντοι τὴν τάξιν· ἦν γάρ, πρῶτον μὲν τὸ γράφειν· δεύτερον δέ, τὸ πεισθέντας ποιεῖν, ἵνα δόξῃ ἕπεσθαι αὐτοῖς καὶ τῷ φρονήματι τῷ κοινῷ. Ἔγραφον) Ἐψηφιζόμην. Ἐπολιτευόμην) Τὰ τῆς πολιτείας ἔπραττον. Πύδναν) Τὸ νῦν κίτρος. Ποτίδαιαν) Ἡ νῦν Βέροια. Τὴν Πεπαρήθου) Πεπάρηθος, νῆσός ἐστι πρὸς τῷ αἰγαίῳ πελάγει πρὸ τῆς Θετταλίας. ταύτην ἐπόρθησεν Ἄλκιμος ναύαρχος τοῦ φιλίππου. Τουτουσί) Δηλονότι τοὺς ἀθηναίους.

Εὐβούλου καὶ Ἀριστοφῶντος) Δαιμονία τῶν προσηγοριῶν ἡ θέσις· προηγεῖται μὲν γὰρ ὁ εὔβουλος, καὶ ὁ φίλος τῷ τοῦ μακεδόνος νομισθείς· διαδέχεται δὲ ἀριστοφῶν, ἀνήρ, πολλάκις μὲν κριθείς, οὐδέποτε δὲ καταγνωσθείς· τρίτος δὲ ὁ διοπείθης, ὁ περὶ τὴν Θρᾴκην λυπήσας τὸν φίλιππον, περὶ οὗ ἀγωνίζεται ἐν φιλιππικοῖς ὁ ῥήτωρ. διὰ τοῦτο τελευταίου ἐμνημόνευσε, πᾶσαν ἀποτίμησιν ὑπονοῶν. Ὦ λέγων εὐχερῶς) Ἀσκέπτως· εἴτε γὰρ ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, οὐ μέλει σοι. Περὶ τούτων) Ἀπὸ ἐπαίνου μετὰ τοὺς ὅρκους. Σφετεριζόμενος) Ἰδιοποιούμενος.

νου μέχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἀφ' ἧς αὐτὸς ἐπὶ τὸ βῆμα ἀνέβην, ἀεὶ περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης ἀγωνιζομένην τὴν πατρίδα, καὶ πλείω σώματα καὶ χρήματα ἀναλωκυῖαν ὑπὲρ φιλοτιμίας καὶ τῶν ἅπασι τοῖς ἕλλησι συμφερόντων, ἢ τῶν ἄλλων ἑλλήνων, οἳ τὰ ὑπὲρ αὑτῶν ἀναλώκασιν ἕκαστοι. ἑώρων δ' αὐτὸν τὸν Φίλιππον πρὸς ὃν ἡμῖν ὁ ἀγών, ὑπὲρ ἀρχῆς καὶ δυναστείας τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον, τὴν κλεῖν κατεαγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον, πᾶν ὅ, τι βουληθείη μέρος ἡ τύχη τοῦ σώματος παρελέσθαι, τοῦτο ῥᾳδίως καὶ ἑτοίμως προϊέμενον, ὥστε τῷ λοιπῷ μετὰ τιμῆς καὶ δόξης ζῆν. καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτό γε οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν τολμήσειεν, ὡς τῷ μὲν ἐν πέλλῃ τραφέντι, χωρίῳ ἀδόξῳ τότε γε ὄντι, καὶ μικρῷ, τοσαύτην μεγαλοψυχίαν προσῆκεν ἐγγενέσθαι, ὥστε τῆς τῶν ἑλλήνων ἀρχῆς ἐπιθυμῆσαι, καὶ τοῦτ' εἰς νοῦν ἐμβαλέσθαι. ὑμῖν δὲ οὖσιν ἀθηναίοις, καὶ καθ' ἡμέραν ἑκάστην ἐν πᾶσι καὶ λόγοις καὶ θεωρήμασι τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς ὑπομνήματα ὁρῶσι, τοσαύτην κακίαν ὑπάρξαι, ὥστε τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας αὐτεπαγγέλτους ἐθελοντὰς παραχωρῆσαι φιλίππῳ. οὐδ' ἂν εἷς ταῦτα φήσειε. λοιπὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον ἅμα, πᾶσιν οἷς ἐκεῖνος ἔπραττεν ἀδικῶν ὑμᾶς, ἐναντιοῦσθαι δικαίως. τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ἐξ ἀρχῆς ὑμεῖς, εἰκότως καὶ προσηκόντως. ἔγραφον δὲ καὶ συνεβούλευον καὶ ἐγὼ καθ' οὓς ἐπολιτευόμην χρόνους. ὁμολογῶ. ἀλλὰ τί ἐχρῆν με ποιεῖν; ἤδη γάρ σε ἐρωτῶ. πάντα τὰ ἄλλα ἀφείς, ἀμφίπολιν, πύδναν, ποτίδαιαν, ἀλόννησον, οὐδενὸς τούτων μέμνημαι. σέρριον δέ, καὶ δορίσκον, καὶ τὴν πεπαρήθου πόρθησιν, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα ἡ πόλις ἠδίκητο, οὐδ' εἰ γέγονεν οἶδα. καίτοι σύ γ' ἔφησθά με ταῦτα λέγοντα, εἰς ἔχθραν ἐμβαλεῖν τουτουσί, εὐβούλου καὶ ἀριστοφῶντος καὶ διοπείθους, τῶν περὶ τούτων ψηφισμάτων ὄντων, οὐκ ἐμῶν. ὦ λέγων εὐχερῶς ὅ, τι ἂν βουληθῇς. οὐδὲ νῦν περὶ τούτων ἐρῶ. ἀλλ' ὁ τὴν εὔβοιαν ἐκεῖνος σφετεριζόμενος, καὶ κατασκευάζων ἐπιτείχισμα ἐπὶ τὴν ἀττικήν, καὶ μεγάροις ἐπιχειρῶν, καὶ καταλαμβάνων ὠρεόν, καὶ κατασκάπτων πορθμόν, καὶ καθιστὰς ἐν μὲν ὠρεῷ, Φιλι-

Ἐπιτείχισμα) Ἐπιτείχισμά ἐστιν ὁρμητήριον τοῖς πολεμίοις πεποιημένον, ἐξ οὗ ὁρμώμενοι τὴν πόλιν κακῶς ποιοῦσιν ἢ μάχονται. Ἐπιχειρῶν) Ἀπὸ ἐπαίνου μετὰ τοὺς ὅρκους. Κατασκάπτων) Διὰ τοῦ

σκάπτων

ἐν δ' ἐρετρίᾳ, κλείταρχον· καὶ τὸν ἑλλήσποντον ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος, καὶ βυζάντιον πολιορκῶν, καὶ πόλεις ἑλληνίδας, ἃς μὲν ἀναιρῶν, εἰς ἃς δὲ τοὺς φυγάδας κατάγων, πότερον ταῦτα πάντα ποιῶν, ἠδίκει καὶ παρεσπόνδει, καὶ ἔλυε τὴν εἰρήνην, ἢ οὔ· καὶ πότερον φανῆναί τινα τῶν ἑλλήνων τὸν ταῦτα κωλύσοντα ποιεῖν αὐτὸν ἐχρῆν, ἢ μή· εἰ μὲν γὰρ μὴ ἐχρῆν, ἀλλὰ τὴν μυσῶν λείαν καλουμένην, τὴν ἑλλάδα οὖσαν ὀφθῆναι, ζώντων ἀθηναίων καὶ ὄντων, περιείργασμαι μὲν ἐγώ, περὶ τῶν τοιούτων εἰπών. περιείργασται δ' ἡ πόλις ἡ πεισθεῖσα ἐμοί. ἔστω δὲ ἀδικήματα πάντα ταῦτα, ἃ πέπρακται, καὶ ἁμαρτήματα ἐμά. εἰ δὲ ἔδει τινὰ τούτων κωλυτὴν φανῆναι, τίνα ἄλλον, ἢ τὸν ἀθηναίων δῆμον προσῆκε γενέσθαι. ταῦτα τοίνυν ἐπολιτευόμην τότ' ἐγώ. καὶ ὁρῶν καταδουλούμενον πάντας ἀνθρώπους ἐκεῖνον, ἠναντιούμην, καὶ προλέγων, καὶ διδάσκων, μὴ προΐεσθαι ταῦτα φιλίππῳ. καὶ μὴν τὴν εἰρήνην γε ἐκεῖνος ἔλυσε τὰ πλοῖα λαβών, οὐχ ἡ πόλις αἰσχίνη. φέρε δ' αὐτὰ τὰ ψηφίσματα, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ φιλίππου, καὶ λέγε ἐφεξῆς· ἀπὸ γὰρ τούτων ἐξεταζομένων, τίς τίνος αἴτιός ἐστι, γενήσεται φανερόν. λέγε.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος νεοκλέους, μηνὸς βοηδρομιῶνος, ἐκκλησίας συγκλήτου ὑπὸ στρατηγῶν συναχθείσης, εὔβουλος μνησιθέου κύπριος εἶπεν, ἐπειδὴ προσήγγειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὡς ἄρα λεωδάμαντα τὸν ναύαρχον, καὶ τὰ μετ' αὐτοῦ ἀποσταλέντα σκάφη εἴκοσιν ἐπὶ τὴν τοῦ σίτου παραπομπὴν εἰς ἑλλήσποντον, ὁ παρὰ φιλίππου στρατηγὸς ἀμύντας καταγήοχεν εἰς μακεδονίαν, καὶ ἐν φυλακῇ ἔχει, ἐπιμεληθῆναι τοὺς πρυτάνεις, καὶ τοὺς στρατηγούς, ὅπως ἡ βουλὴ συναχθῶσι, καὶ αἱρεθῶσι πρέσβεις πρὸς φίλιππον· οἱ παραγενόμενοι, διαλέξονται πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ ἀφεθῆναι τὸν ναύαρχον, καὶ τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς στρατιώτας. καὶ εἰ μὲν δι' ἄγνοιαν ταῦτα πεποίηκεν ὁ ἀμύντας, ὅτι οὐ μεμψιμοιρεῖ ὁ δῆμος οὐδὲν αὐτῷ. εἰ δέ τι πλημμελοῦντα παρὰ τὰ ἐπεσταλμένα λαβών, ὅτι ἐπισκεψάμενοι ἀθηναῖοι, ἐπιτιμήσουσι κατὰ τὴν τῆς ὀλιγωρίας ἀξίαν. εἰ δὲ μηδέτερον τούτων ἐστίν, ἀλλ' ἰδίᾳ ἀγνωμονοῦσιν, ἢ ὁ ἀποστείλας, ἢ ὁ ἀπεσταλμένος, καὶ τοῦτο γράψαι λέγειν, ἵνα αἰσθανόμενος ὁ δῆμος, βουλεύσηται τί δεῖ ποιεῖν. Τοῦτο μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα, εὔβουλος ἔγραψεν, οὐκ ἐγώ· τὸ

---

121 [illegible] σκάφη ποιῶν. Ἀναιρῶν) Ἀφανίζων. Τοὺς φυγάδας κατάγων) Τοὺς ἐκβεβλημένους ποιῶν ἐπανελθεῖν ὑπὸ τῶν ἀθηναίων ἐλθεῖν εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα. Τὴν μυσῶν λείαν) Πλέοντες οἱ ἕλληνες ἐπὶ τὴν τροίαν, προσώρμισαν τῇ μυσίᾳ, καὶ νομίσαντες αὐτὴν εἶναι τὴν τροίαν, ἐπόρθουν. τήλεφος δὲ ὁ τότε μυσίας τύραννος τούτους καταπολεμήσας, ἐτρώθη καὶ αὐτὸς ὑπὸ ἀχιλλέως εἰς τὸν μηρόν. ἔπειτα ὕστερον χρωμένῳ αὐτῷ περὶ ἰάσεως ἀνεῖλεν ὁ θεός, ὡς οὐκ ἄν ποτε θεραπευθήσεται, εἰ μὴ ὁ τρώσας καὶ ἰάσεται. ἵνα οὖν μὴ ἀπελθὼν πρὸς τὸν ἀχιλλέα γνωσθῇ, λαβὼν σχῆμα πτωχοῦ, ἀπελθὼν εἰς τὴν ἑλλάδα, προσῆλθεν αὐτῷ ὡς τινος ἰάσεως τυχεῖν βουλόμενος· ἐπεπαίδευτο γὰρ καὶ τὴν ἰατρικὴν ὁ ἀχιλλεύς, ὡς παρὰ χείρωνι τραφείς. καὶ οὕτω θεραπευθεὶς μισθὸν τῆς ἰάσεως λέγεται δοῦναι τῷ ἀχιλλεῖ, τὸ καθηγήσασθαι τοῖς ἕλλησι τῆς ἐπὶ τροίαν ὁδοῦ. εἴρηται δὲ ἡ παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς πασχόντων· τινὲς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀδίκως ἀπολλυμένων, ὡς καὶ ἡ μυσία τότε ἀδίκως ἔπαθεν ὑπὸ τῶν ἑλλήνων [illegible], ὕστερον δὲ ὑπὸ τῶν ἀστυγειτόνων [illegible] κατὰ τὴν τηλέφου ἀποδημίαν. Περιείργασμαι) Ματαίως συνεβουλευσάμην. [illegible] ἐπὶ τῶν ἡμαρτημένων [illegible] εἴρηκε· καὶ [illegible] ἐναλλάξας, ὡς ἔφην. τὸ δὲ περιείργασμαι, περιττῶς καὶ οὐκ ἀναγκαίως παρήνεσά τι ἐγώ, καὶ ἡ πόλις ἡ πεισθεῖσα μάτην ἐπείσθη. [illegible] τὴν πόλιν, καὶ [illegible] τῷ ἁμαρτήματι, πάλιν αὐτὴν ἐλευθερῶν, πρὸς βραχὺ ἕλκει καὶ ἑαυτῷ περιτίθησιν ἅπαν τὸ πλημμέλημα. Εἰ δὲ ἔδει τούτων κωλυτὴν) Ὕστερον ἐφύλαξε τὸ δίκαιον, πολλὰς πρότερον τὰς αἰτίας ἐπισωρεύσας. Καταδουλούμενον) Δούλους ποιοῦντα. Ἐφεξῆς) Κατὰ τάξιν ἐχόμενα ἀλλήλων. Βοηδρομιῶνος) Ἰουνίου. Προσήγγειλαν) Ἐμήνυσαν. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) Σύγκλητος ἐκκλησία λέγεται ἡ γινομένη διὰ τὸ ἐξαίφνης καλεῖσθαι· [illegible] ἐκκλησίαι [illegible] ὡρισμέναι· ἡ δὲ σύγκλητος οὐχ ὡρισμένη. Ὁ ἀποστείλας) Ὁ φίλιππος. Ὁ ἀπεσταλμένος) Ὁ ἀμύντας. Εὔβουλος ἔγραψε) Πάλιν προστίθησι τὸν εὔβουλον, ἵνα δείξῃ περιφανῶς ἀδικοῦντα τὸν φίλιππον, ὡς κατασχόντα αὐτοῦ καὶ

δ' ἐφεξῆς, Ἀριστοφῶν. εἶθ' Ἡγήσιππος, εἶτα Ἀριστοφῶν πάλιν, εἶτα Φιλοκράτης, εἶτα Κηφισοφῶν, εἶτα πάντες οἱ ἄλλοι· ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων. Λέγε τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ Νεοκλέους ἄρχοντος Βοηδρομιῶνος, ἕνῃ καὶ νέᾳ, βουλῆς γνώμῃ, πρυτάνεις καὶ στρατηγοὶ ἐχρημάτισαν, τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀνενεγκόντες, ὅτι ἔδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἑλέσθαι πρὸς Φίλιππον περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀνακομιδῆς, καὶ ἐντολὰς δοῦναι, καὶ τὰ ἐκ τῆς ἐκκλησίας ψηφίσματα. καὶ εἵλοντο τούσδε, Κηφισοφῶντα Κλέωνος Ἀναφλύστιον, Δημόκριτον Δημοφῶντος Ἀναγυράσιον, Πολύκριτον Ἀπημάντου Κοθωκίδην. Πρυτανεία φυλῆς Ἱπποθοωντίδος, Ἀριστοφῶν Κολυττεὺς πρόεδρος εἶπεν.

Ὥσπερ τοίνυν ἐγὼ ταῦτα δεικνύω τὰ ψηφίσματα, οὕτω καὶ σὺ δεῖξον, Αἰσχίνη, ποῖον ἐγὼ γράψας ψήφισμα, αἴτιός εἰμι τοῦ πολέμου. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις· εἰ γὰρ εἶχες, οὐδὲν ἂν αὐτοῦ πρότερον νυνὶ παρέσχου. καὶ μὴν οὐδ' ὁ Φίλιππος οὐδὲν αἰτιᾶταί με ὑπὲρ τοῦ πολέμου, ἑτέροις ἐγκαλῶν. λέγε δ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου.

Ἐπιστολὴ Φιλίππου.

Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν. Παραγενόμενοι πρὸς ἐμὲ οἱ παρ' ὑμῶν πρεσβευταί, Κηφισοφῶν, καὶ Δημόκριτος, καὶ Πολύκριτος, διελέγοντο περὶ τῆς τῶν πλοίων ἀφέσεως, ὧν ἐναυάρχει Λαομέδων. καθόλου μὲν οὖν ἔμοιγε φαίνεσθε ἐν μεγάλῃ εὐηθείᾳ ἔσεσθαι, εἰ οἴεσθέ με λανθάνειν, ὅτι ἐξαπεστάλη ταῦτα τὰ πλοῖα, πρόφασιν μὲν ὡς τὸν σῖτον παραπέμψοντα ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου εἰς Λῆμνον, βοηθήσοντα δὲ Σηλυμβριανοῖς, τοῖς ὑπ' ἐμοῦ μὲν πολιορκουμένοις, οὐ συμπεριειλημμένοις δὲ ἐν ταῖς τῆς φιλίας κοινῇ κειμέναις ἡμῖν συνθήκαις. καὶ ταῦτα συνετάχθη τῷ ναυάρχῳ, ἄνευ μὲν τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, ὑπὸ δέ τινων ἀρχόντων, καὶ ἑτέρων ἰδιωτῶν μὲν νῦν ὄντων, ἐκ παντὸς δὲ τρόπου βουλομένων τὸν δῆμον ἀντὶ τῆς νῦν ὑπαρχούσης πρὸς ἐμὲ φιλίας, τὸν πόλεμον ἀναλαβεῖν, πολλῷ μᾶλλον φιλοτιμουμένων τοῦτο συντετάχθαι, ἢ τοῖς Σηλυμβριανοῖς βοηθῆσαι. καὶ ὑπολαμβάνουσιν αὐτοῖς τὸ τοιοῦτον πρόσοδον ἔσεσθαι. οὐ μέντοι μοι δοκεῖ τοῦτο χρήσιμον ὑπάρχειν οὔθ' ὑμῖν, οὔτ' ἐμοί. διόπερ τά τε νῦν καταχθέντα πλοῖα πρὸς ὑμᾶς ἀφίημι ὑμῖν, καὶ τοῦ λοιποῦ, ἐὰν βούλησθε μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς προεστηκόσιν ὑμῶν κακοήθως πολιτεύεσθαι, ἀλλ' ἐπιτιμᾶτε, πειράσομαι κἀγὼ διαφυλάττειν τὴν εἰρήνην.

Εὐτυχεῖτε.

Ἐνταῦθα οὐδαμοῦ Δημοσθένην γέγραφεν, οὐδ' αἰτίαν οὐδεμίαν κατ' ἐμοῦ. τί πο-

τ' οὖν

---

129 ... Ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων) Καλῶς τὸ περὶ τούτων ... γράφειν. Βοηδρομιῶνος) 130 Ἰουνίου. Ἐχρημάτισαν) ... 132 Λέγε δ' αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Φιλίππου) Σηλυμβρίαν ... [illegible]

136 Φιλοτιμούμενοι) ... 137 ... Οὐδαμοῦ Δημοσθένην) [illegible]

[illegible]

τ' οὕτω τοῖς ἄλλοις ἐγκαλῶν, τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων οὐχὶ μέμνηται· ὅτι τῶν ἀδικημάτων ἃ ἐμέμφετο τὴν ἑαυτοῦ, εἴ τι περὶ ἐμοῦ γέγραφε· τούτων γὰρ εἰχόμην ἐγώ, καὶ τούτοις ἠναντιούμην. καὶ πρῶτον μὲν τὴν εἰς Πελοπόννησον πρεσβείαν ἔγραψα, ὅτε πρῶτον ἐκεῖνος εἰς Πελοπόννησον παρεδύετο· εἶτα τὴν εἰς Εὔβοιαν, ἡνίκα Εὐβοίας ἥπτετο· εἶτα τὴν ἐπ' Ὠρεὸν ἔξοδον, οὐκέτι πρεσβείαν, καὶ τὴν εἰς Ἐρέτριαν, ἐπειδὴ τυράννους ἐκεῖνος ἐν ταύταις ταῖς πόλεσι κατέστησε. μετὰ ταῦτα δὲ τοὺς ἀποστόλους ἅπαντας ἀπέστειλα, καθ' οὓς Χερρόνησος ἐσώθη, καὶ Βυζάντιον, καὶ πάντες οἱ σύμμαχοι. ἐξ ὧν ὑμῖν μὲν τὰ κάλλιστα, ἔπαινοι, δόξαι, τιμαί, στέφανοι, χάριτες, παρὰ τῶν εὖ πεπονθότων ἐγίγνοντο· τῶν δὲ ἀδικουμένων, τοῖς μὲν ὑμῖν τότε πεισθεῖσιν, ἡ σωτηρία περιεγίγνετο· τοῖς δ' ὀλιγωρήσασι, τὸ πολλάκις ὧν ὑμεῖς προείπατε, μεμνῆσθαι καὶ νομίζειν ὑμᾶς μὴ μόνον εὔνους αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ φρονίμους ἀνθρώπους καὶ μάντεις εἶναι. πάντα γὰρ ἐκβέβηκεν ἃ προείπατε αὐτοῖς. καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα ἔδωκε Φιλιστίδης, ὥστ' ἔχειν Ὠρεόν, πολλὰ δὲ Κλείταρχος, ὥστ' ἔχειν Ἐρέτριαν, πολλὰ δ' αὐτὸς ὁ Φίλιππος, ὥστε ταῦθ' ὑπάρχειν ἐφ' ὑμᾶς αὐτῷ, καὶ περὶ τῶν ἄλλων μηδὲν ἐξελέγχεσθαι, μηδ' ἃ ποιῶν ἠδίκει μηδένα ἐξετάζειν πανταχοῦ, οὐδεὶς ἀγνοεῖ, καὶ πάντων ἥκιστα σύ. οἱ γὰρ παρὰ τοῦ Κλειτάρχου, καὶ τοῦ Φιλιστίδου τότε πρέσβεις δεῦρ' ἀφικνούμενοι, παρὰ σοὶ κατέλυον Αἰσχίνη, καὶ σὺ προυξένεις αὐτῶν· οὓς ἡ μὲν πόλις, ὡς ἐχθρούς, καὶ οὔτε δίκαια οὔτε συμφέροντα λέγοντας, ἀπήλασε· σοὶ δ' ἦσαν φίλοι. οὐ τοίνυν ἐπράχθη τούτων οὐδέν, ὦ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ, καὶ λέγων, ὡς σιωπῶ μὲν λαβών, βοῶ δ' ἀναλώσας. ἀλλ' οὐ σύ γε, ἀλλὰ βοᾷς μὲν ἔχων, παύσει δὲ οὐδέποτε, ἐὰν μή σε οὗτοι παύσωσιν, ἀτιμώσαντες τήμερον. στεφανωσάντων τοίνυν ὑμῶν ἐμὲ ἐπὶ τούτοις τότε, καὶ γράψαντος Ἀριστονίκου τὰς αὐτὰς συλλαβάς, ἅσπερ οὑτοσὶ Κτησιφῶν νῦν γέγραφε, καὶ ἀναρρηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ στεφάνου, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γιγνομένου, οὔτ' ἀντεῖπεν Αἰσχίνης παρών, οὔτε τὸν εἰπόντα ἐγράψατο. καί μοι λέγε καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα λαβών. Λέγε.

Ψήφισμα.

" Ἐπὶ Χαιρωνίδου ἡγεμόνος ἄρχοντος, γαμηλιῶνος ἕκτῃ
" ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Λεοντίδος, Ἀριστόνικος

---

138 Ἀπὸ τοῦ ὀνόματος μὴ κυρίου ἐπὶ τὸ [illegible], ἐγνωρίζετο· ὀνομαστὶ [illegible] ἔγραψεν ὁ Φίλιππος, ὅμως εἰς αὐτὸν τὸν δῆμον ἀδικίαν [illegible] καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. Ἔγραψα) Ἐψηφισάμην. Παρεδύετο) Ὡς ἐπὶ λῃστοῦ εἶπε τὴν λέξιν. Τὴν εἰς Εὔβοιαν) Πρεσβείαν δηλονότι. Ἔξοδον) Ἔξοδον λέγει αὐτὴν τὴν στρατείαν. Πρεσβείαν) Ἀντὶ τοῦ στρατείαν. Καὶ τὴν εἰς Ἐρέτριαν) Ἔξοδον. Τοὺς ἀποστόλους) Τὴν ναυτικὴν δύναμιν λέγει, ἤγουν τὰς ἐκπλεύσεις τῶν νεῶν. Καθ' οὕς) Δι' ὧν. Ἀδικουμένων) Ὑπὸ Φιλίππου. Περιεγένετο) Ὑπῆρξεν. Ὀλιγωρήσασι) Ἀμελήσασι. Ἐκβέβηκεν) Εἰς τέλος ἦλθεν. Καὶ μὴν ὅτι, πολλὰ μὲν ἂν χρήματα) Κατασκευὴ τῶν εἰρημένων καὶ αὔξησις· ἵνα μή τι ὕποπτος ὁ λόγος γένηται, καὶ ποιήσῃ τὴν πολιτείαν [illegible] ἐκ τῆς τῶν χρημάτων καταφρονήσεως. Ταῦθ' ὑπάρχειν) Τὰ πολίσματα ὑπάρχειν κατὰ τῶν [illegible]. Καὶ πάντων ἥκιστα σύ) Δηλονότι μάλιστα πάντων σύ. Κατέλυον) Ἀνεπαύοντο. Προυξένεις) Προεστάτεις, πρόξενος, διάδοχος ὑπῆρχες. Σοὶ δὲ ἦσαν φίλοι) Ὡς [illegible] κατὰ [illegible] πολέμιος. Οὐ τοίνυν ἐπράχθη τούτων οὐδέν) Οὐ τοίνυν διεφθάρην ὑπὸ χρημάτων ἐγώ· ἵνα ἀκολούθως [illegible], ὦ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ καὶ λέγων ὡς σιωπῶ μὲν λαβών, βοῶ δ' ἀναλώσας· εἶτα [illegible] [illegible] τὰ ἴδια τῶν δωροδοκούντων, ὡς βοῶσι μὲν ἔχοντες καὶ συναγωνίζονται τῷ δεδωκότι. ὅτι δὲ Αἰσχίνης [illegible]. παύσεται δὲ οὐδέποτε ἄλλως, εἰ μὴ ταῖς κολάσεσι.

144 Τούτων) Ὧν ἐπρέσβευσα. Καὶ ἀναρρηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ) Ἴσως οὐδενὸς ἐπισημαινομένου οὐδὲ γραψαμένου, ἔλαθε κυρωθὲν τὸ Ἀριστονίκου τὸ ψήφισμα. οἱ δέ φασιν ὅτι, ξενικοῦ στεφάνου [illegible] αὐτῷ, [illegible] τῶν [illegible], ἔγραψεν Ἀριστόνικος [illegible], καὶ τὸν δῆμον ἀναγορευθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ, διὸ καὶ λέγει στεφανωσάντων τοίνυν ἐμέ, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γενηθέντος, ὡς καὶ ἑτέρου πρότερον Ἀριστονίκου τὸ αὐτὸ γράψαντος. [illegible] δὲ τοῦτο ψήφισμα [illegible]· εἰ γὰρ εἶχεν, [illegible] ἐρρῆσθαι ἁπλῶς. οὐ μὴν οὐδὲ [illegible] τὸ δεύτερον κήρυγμα τὸ ἐπὶ [illegible] μετὰ [illegible]

"Φρεάρριος, εἶπεν. ἐπειδὴ Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ πολλοῖς τῶν συμμάχων, καὶ πρότερον, καὶ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ βεβοήθηκε διὰ τῶν ψηφισμάτων, καὶ τινὰς τῶν ἐν τῇ Εὐβοίᾳ πόλεων ἠλευθέρωκε, καὶ διατελεῖ εὔνους ὢν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, καὶ λέγει καὶ πράττει ὅ τι ἂν δύνηται ἀγαθὸν ὑπέρ τε αὐτῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ἐπαινέσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα, καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς. τῆς δὲ ἀναγορεύσεως τοῦ στεφάνου, ἐπιμεληθῆναι τὴν πρυτανεύουσαν φυλὴν, καὶ τὸν ἀγωνοθέτην, εἶπεν Ἀριστόνικος Φρεάρριος. Ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἶδέ τινα αἰσχύνην συμβᾶσαν τῇ πόλει διὰ τοῦτο τὸ ψήφισμα, ἢ χλευασμὸν, ἢ γέλωτα, ἃ νῦν οὗτος ἔφη συμβήσεσθαι, ἐὰν ἐγὼ στεφανῶμαι; καὶ μὴν, ὅταν ᾖ νέα καὶ γνώριμα πᾶσι τὰ πράγματα, ἐάν τε καλῶς ἔχῃ, χάριτος τυγχάνει· ἐάν θ' ὡς ἑτέρως, τιμωρίας. φαίνομαι τοίνυν ἐγὼ χάριτος τετυχηκὼς τότε, καὶ οὐ μέμψεως, οὐδὲ τιμωρίας. Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων, ἐν οἷς ταῦτ' ἐπράχθη, πάντας ἀνωμολόγημαι τοὺς χρόνους τὰ ἄριστα πράττειν τῇ πόλει, τῷ νικᾶν, ὅτ' ἐβουλεύεσθε, λέγων καὶ γράφων· τῷ καταπραχθῆναι τὰ γραφέντα, καὶ στεφάνους ἐξ αὐτῶν τῇ πόλει, καὶ ἐμοὶ, καὶ πᾶσιν ὑμῖν γενέσθαι· τῷ θυσίας τοῖς θεοῖς, καὶ προσόδους, ὡς ἀγαθῶν τούτων ὄντων, ὑμᾶς πεποιῆσθαι. Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς Εὐβοίας ὁ Φίλιππος ἐξηλάθη, τοῖς μὲν ὅπλοις, ὑφ' ὑμῶν· τῇ δὲ πολιτείᾳ, καὶ τοῖς ψηφίσμασι, κἂν διαρρήγνυνταί τινες τούτων, ὑπ' ἐμοῦ, ἕτερον κατὰ τῆς πόλεως ἐπιτειχισμὸν ἐζήτει. ὁρῶν δ' ὅτι σίτῳ πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθα ἐπεισάκτῳ, βουλόμενος τῆς σιτοπομπίας κύριος γενέσθαι, παρελθὼν ἐπὶ Θρᾴκης, Βυζαντίους συμμάχους ὄντας αὐτῷ, τὸ μὲν πρῶτον ἠξίου συμπολεμεῖν τὸν πρὸς ὑμᾶς πόλεμον· ὡς δ' οὐκ ἤθελον, οὐδ' ἐπὶ τούτοις ἔφασαν τὴν συμμαχίαν πεποιῆσθαι, λέγοντες ἀληθῆ, χάρακα βαλόμενος πρὸς τῇ πόλει, καὶ μηχανήματ' ἐπιστήσας, ἐπολιόρκει. τούτων δὲ γιγνομένων, ὅ τι μὲν προσῆκε ποιεῖν ὑμᾶς, οὐκ ἐρωτήσω· δῆλον γάρ ἐστιν ἅπασιν. ἀλλὰ τίς ἦν ὁ βοηθήσας τοῖς Βυζαντίοις, καὶ σώσας αὐτούς; τίς ὁ κωλύσας τὸν Ἑλλήσποντον ἀλλοτριωθῆναι κατ' ἐκεῖ-

(margin: 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155)

(margin notes: φρεάρριος· β.π. — φρεάρριος. β.π. — ἂν β.γ. — γίγνεσθαι. — βαλόμενος. α.γ. — ὑμᾶς. α.)

πρὸς γὰρ ἐρεῖ καὶ περὶ ἄλλων αὐτῷ χαρισθεισῶν δωρεῶν, ὑπὸ τῶν ἐμφρίδου τε δυναμένοις. 149 Ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἶδε) Ἀπὸ τοῦ παρακολουθοῦντος κατασκευάζει τὸ νῦν. ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ στεφάνου εἶπεν ὁ Αἰσχίνης ὅτι ὀφλήσει πολλὴν αἰσχύνην ἡ πόλις, εἰ τοῦτον οὐδὲν ἔχοντα χρηστὸν, πάμπολλα δὲ ἡμαρτηκότα τιμήσειεν. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἄδηλον, ἀπὸ τῶν φθασάντων καὶ ἤδη γενομένων, λαμβάνει τὴν πίστιν· εἰ γὰρ οὐδεὶς εἶδεν ἐπ' ἐκείνων τὴν αἰσχύνην συμβᾶσαν, ἠττᾶσθαι καὶ νῦν· καὶ γάρ πως εἰκὸς ἦν μᾶλλον τότε γενέσθαι, ὅτι καὶ νεώτερα ὑπῆρχε τὰ πράγματα, καὶ ἡ βάσανος ὑπ' αὐτῶν ἀκριβεστέρα πως γίγνεται.

Χλευασμόν) Εἶδος εἰρωνείας.

150 Ἐάν τε καλῶς ἔχῃ) Καὶ ὡς συμφέροντα. Ἐάν θ' ὡς ἑτέρως) Ἐπιβλαβῆ. Οὐκοῦν μέχρι μὲν τῶν χρόνων ἐκείνων) Συλλογίζεται οὕτως. εἰ τότε νῦν, φησὶν, οὐδὲν ἐπηκολούθησεν ὁ εἶδος τῇ πόλει ἐκ τῆς γεγραμμένης τιμῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστονίκου, δέδεικται καὶ ὁμολόγηται ὡς ἅπας ὁ περὶ τοῦ ψηφίσματος τοῦ ἰδίου μου χρόνος, πάσης διαβολῆς ἐκαθάρευσε, καὶ φανεροῖς ἔνδοξα πεπολίτευμαι· καὶ ἡ μαρτυρία τῶν ἔργων σαφεστέρα. 151 Ἀνωμολόγημαι) Μία ἐστὶ λέξις, ἀντὶ τοῦ ἀνακεκήρυγμαι.

Καταπραχθῆναι) Εἰς τέλος ἀχθῆναι. 153 Ἐπὶ Θρᾴκης) Τὸν τόπον.

Τὸ μὲν πρῶτον ἠξίου συμπολεμεῖν) Ἀρξάμενος κατὰ καιρὸν τοὺς Βυζαντίους, ἐπειδὴ μόνοι συνανθίσταντο αὐτοῖς τοῖς Ἀθηναίοις. ἰσότης γίγνεται τῶν Βυζαντίων διὰ τὴν χρείαν ὁ Φίλιππος, αἰδῶ δικαίως τε ὅπλων αἰνεσιν προσδεκόσας τὸ σπουδαζόμενον. Λέγοντες ἀληθῆ) Μόνον οὐ δικαστὰς ποιεῖ τῶν Βυζαντίων καὶ τοῦ Φιλίππου γεγονότας. μετὰ τὴν ἀμφισβήτησιν δίδωσι τοῖς Βυζαντίοις ὡς νικῶσι τὴν ψῆφον. συναγωνίζεται δὲ εἰκότως αὐτοῖς, ἐπειδὴ προσέκρουσαν τοῖς Ἀθηναίοις ἀποστάντες πρότερον. Χαρακώματα) 149 Στύλας. Οὐκ ἐρωτήσω) Ἐνταῦθα ἐκ τοῦ ἐπάγει τὴν ἐρώτησιν, φοβούμενος μή τις εἴπῃ ὅτι ἐκ ἔχρῆν· λελύπηνται γὰρ εἰς αὐτοὺς ὡς ἀποστάντας· πολλάκις γὰρ εἰρημένον ὅτι εἰ μὴ πάνυ θαρσεῖ ὁ ῥήτωρ ὡς οὐκ ἀποκρίνεταί τις εἰ μὴ ὁ βούλεται, οὐ χρῆται τῷ σχήματι. ἐν ταῦτα δὲ τὸ ἀμείβοντος ὡς ὁμολογουμένοις φθάσας εἴρηκεν.

155 Ἀλλοτριωθῆναι) Ἀφ' ἡμῶν.

τὸ ἐκείνους τοὺς χρόνους ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ὃ δ᾽ ὑμεῖς ὅταν εἴπω, τὴν πόλιν λέγω. τίς δ᾽ ὁ τῇ πόλει λέγων, καὶ γράφων, καὶ πράττων, καὶ ἁπλῶς ἑαυτὸν εἰς τὰ πράγματα ἀφειδῶς δούς· ἐγώ. ἀλλὰ μὴν, ἡλίκα ταῦτα ὠφέλησεν ἅπαντας, οὐκ ἐκ λόγου δεῖ μαθεῖν, ἀλλ᾽ ἔργῳ πεπείρασθε· ὁ γὰρ τότε ἐνστὰς πόλεμος, ἄνευ τοῦ καλὴν δόξαν ἐνεγκεῖν, ἐν πᾶσι τοῖς κατὰ τὸν βίον ἀφθονωτέροις, καὶ εὐωνοτέροις διήγαγεν ὑμᾶς τῆς νῦν εἰρήνης, ἣν οὗτοι κατὰ τῆς πατρίδος τηροῦσιν οἱ χρηστοὶ, ἐπὶ ταῖς μελλούσαις ἐλπίσιν ὧν διαμάρτοιεν, καὶ μὴ μετάσχοιεν ὧν ὑμεῖς οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι τοὺς θεοὺς αἰτεῖτε, μηδὲ μεταδοῖεν ὑμῖν ὧν αὐτοὶ προῄρηνται. λέγε δ᾽ αὐτοῖς καὶ τοὺς Βυζαντίων στεφάνους, καὶ τοὺς Περινθίων, οἷς ἐστεφάνουν ἐκ τούτων τὴν πόλιν.

Ψήφισμα Βυζαντίων.

Ἐπὶ ἱερομνάμονος Βοσπορίχω, Δαμάγητος ἐν τᾷ ἁλίᾳ ἔλεξεν, ἐκ τᾶς βωλᾶς λαβὼν ῥήτραν· ἐπειδὴ ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων, ἔν τε τοῖς προγενομένοις καιροῖς εὐνοέων διατελεῖ Βυζαντίοις, καὶ τοῖς συμμάχοις, καὶ συγγενέσι Περινθίοις, καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας χρείας παρέσχηται, ἔν τε τῷ παρεστακότι καιρῷ, Φιλίππου τῶ Μακεδόνος ἐπιστρατεύσαντος ἐπὶ τὰν χώραν, καὶ τὰν πόλιν, ἐπ᾽ ἀναστάσει Βυζαντίων, καὶ Περινθίων, καὶ τὰν χώραν δαίοντος, καὶ δενδροκοπέοντος, βοαθήσας πλοίοισιν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι, καὶ σίτῳ, καὶ βέλεσι, καὶ ὁπλίταις, ἐξείλετο ἄμμε ἐκ τῶν μεγάλων κινδύνων, καὶ ἀποκατέστασε τὰν πάτριον πολιτείαν, καὶ τὼς νόμως, καὶ τὼς τάφως, δεδόχθω τῷ δάμῳ τῷ Βυζαντίων, καὶ Περινθίων Ἀθηναίοις δόμεν ἐπιγαμίαν, πολιτείαν, ἔγκτασιν γᾶς, καὶ οἰκιᾶν, προεδρίαν ἐν τοῖς ἀγῶσι, πόθοδον ποτὶ τὰν βωλὰν, καὶ τὸν δᾶμον, πρώτοις μετὰ τὰ ἱερὰ, καὶ τοῖς κατοικεῖν ἐθέλουσι τὰν πόλιν, ἀλειτουργήτοις ἦμεν πασᾶν πρὸς τὰν λειτουργίαν· στᾶσαι δὲ καὶ εἰκόνας τρεῖς ἑκκαιδεκαπήχεις ἐν τῷ Βοσπορείχω, στεφανούμενον τὸν δᾶμον τῶν Ἀθηναίων, ὑπὸ τῷ δάμῳ τῶν Βυζαντίων καὶ Περινθίων· ἀποστεῖλαι δὲ καὶ δωρεὰς ἐς τὰς ἐν τᾷ Ἑλλάδι πανηγύριας, Ἴσθμια, καὶ Νέμεα, καὶ Ὀλύμπια, καὶ Πύθια, καὶ ἀνακαρύξαι τὼς στεφάνως, ᾧ στεφάνωται ὁ δᾶμος ὁ Ἀθηναίων ὑφ᾽ ἁμῶν, ὅπως ἐπιστέωνται οἱ Ἕλλανες πάντες, Ἀθηναίων ἀρετὰν, καὶ τὰν Βυζαντίων, καὶ Περινθίων εὐχαριστίαν. λέγε καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἐν Χερρονήσῳ στεφάνους.

Ψήφισμα Χερρονησιτῶν.

Χερρονησιτῶν οἱ κατοικοῦντες Σηστὸν, Ἐλεοῦντα, Μάδυτον, Ἀλωπεκόννησον, στεφανοῦσιν Ἀθηναίων τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον χρυσῷ στεφάνῳ, ἀπὸ ταλάντων ἑξήκοντα· καὶ Χάριτος βωμὸν ἱδρύονται καὶ δήμου Ἀθηναίων, ὅτι πάντων μεγίστου ἀγαθῶν παραίτιος γέγονε Χερρονησίταις, ἐξελόμενος ἐκ τῆς Φιλίππου, καὶ ἀποδοὺς, τὰς πατρίδας,

Ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Εὐκαίρως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι εἶπε, καὶ οὐχὶ ὦ δικασταὶ, καίτοι πρὸς τοὺς δικαστὰς διαλεγόμενος· ἐδεῖτο γὰρ τῆς ἀξίας καὶ φιλανθρωπίας ἐνταῦθα τῶν Ἀθηναίων, διὰ σπουδῆς τοὺς κινδυνεύοντας. εἶτα ἐπειδὴ τὸ ὑμεῖς ἔμφασιν ἔχει τῶν καθημένων πρὸς οὓς ὁ λόγος, ἀξιοπίστως ἅμα καὶ συνετῶς ἐν αὐτοῖς εἶναι τὴν ὅλην πόλιν διισχυρίζεται. Δεῖ μαθεῖν) Ὑμᾶς δηλονότι. Ἐνστὰς πόλεμος) Καθ᾽ ἡμῶν. Τῆς νῦν εἰρήνης) Τῆς ἐπὶ Ἀλεξάνδρου· φησὶ γὰρ, οὐκ ἔστι μᾶλλον εἰρήνη, ἀλλὰ δουλεία· ἐπίεστο γὰρ καὶ αὐτὸς πρὸς αὐτοὺς ὥσπερ ὁ πατὴρ, ὥστε αὐτοὺς αὐτονόμους εἶναι καὶ ἀφορολογήτους· ὅμως μέντοι ὑπακούειν αὐτῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. Ἣν) Ἣν ἕνεκα εἰρήνην τηροῦσι μὴ συγχωροῦντες ἡμᾶς Ἀλεξάνδρῳ πολεμῆσαι διὰ τὰς μελλούσας ἐλπίδας. ἐλπίζουσι γὰρ ἐπανελθόντα τὸν Ἀλέξανδρον κατὰ τῶν Περσῶν, μεγάλα αὐτοῖς χαρίζεσθαι ὡς προδόταις. Ὧν αὐτοὶ προῄρηνται) Τῆς δουλείας δηλονότι. Ῥήτραν) Γνώμην. Παρεστακότι) Ἤγουν ἐνεστῶτι. Ἀναστάσει) Ἀναστατώσει. Δαίοντος) Δηοῦντος καὶ ἀφανίζοντος. Ἐξείλετο ἄμμε) Ἐξήγαγεν ἡμᾶς. Ἀποκατέστασε) Εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν ἐπανήγαγε. Ἐπιγαμίαν) Συγγενικὸν, γνησίαν, ὥσπερ ἀπὸ γάμου συνεδέθησαν, γνησίως ὥσπερ ἦσαν ὁμόφυλοι. Ἀνακαρύξαι) Ἀνακηρύξαι δοῦναι τῷ στεφάνῳ. Ἐπιστέωνται) Γινώσκωσι. Εὐχαριστίαν) Ἀντίδοσιν. Ἱδρύονται) Καθιδρύουσιν ἤγουν στοι-

164 τοὺς νόμους, τὴν εὐσέβειαν, τὰ ἱερά· καὶ ἐν τῷ μετὰ ταῦτα αἰῶνι παντί, οὐκ ἐκλείψει εὐχαριστῶν καὶ ποιῶν ὅ,τι ἂν δύνηται ἀγαθόν. ταῦτα ἐψηφίσαντο κοινῷ βουλευτηρίῳ. Οὐκοῦν, οὐ μόνον τὸ χερρόνησον καὶ Βυζάντιον σῶσαι, οὐδὲ τὸ κωλῦσαι τὸν ἑλλήσποντον ὑπὸ Φιλίππῳ 165 γενέσθαι τότε, οὐδὲ τὸ τιμᾶσθαι τὴν πόλιν ἐκ τούτων, ἡ προαίρεσις ἡ ἐμή, καὶ ἡ πολιτεία διεπράξατο, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξε τήν τε τῆς πόλεως καλοκαγαθίαν, καὶ τὴν Φιλίππου κακίαν. ὁ μὲν γὰρ φίλος καὶ σύμμαχος ὢν τοῖς Βυζαντίοις, πολιορκῶν αὐ166τοὺς ἑωρᾶτο ὑπὸ πάντων. οὗ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον ἢ μιαρώτερον; ὑμεῖς δ' οἱ καὶ μεμψάμενοι πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἐκείνοις εἰκότως περὶ ὧν ἠγνωμονήκεσαν εἰς ὑμᾶς ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις, οὐ μόνον οὐ μνησικακοῦντες, οὐδὲ προϊέμενοι τοὺς ἀδικουμένους, ἀλλὰ καὶ 167 σῴζοντες ἐφαίνεσθε, ἐξ ὧν δόξαν, εὔνοιαν, παρὰ πάντων ἐκτᾶσθε. καὶ μήν, ὅτι πολλοὺς μὲν ἐστεφανώκατε ἤδη τῶν πεπολιτευμένων, ἅπαντες ἴσασι. δι' ὅντινα δ' ἄλλον ἡ πόλις ἐστεφάνωται, σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα, πλὴν δι' ἐμέ, οὐδ' ἂν εἷς εἰπεῖν ἔχοι. ἵνα τοίνυν καὶ τὰς 168 βλασφημίας, ἃς κατὰ τῶν Εὐβοέων καὶ τῶν Βυζαντίων ἐποιήσατο, εἴ τι δυσχερὲς αὐτοῖς ἐπέπρακτο πρὸς ὑμᾶς ὑπομιμνήσκων, συκοφαντίας οὔσας ἐπιδείξω, μὴ μόνον τῷ ψευδεῖς εἶναι· τοῦτο μὲν γὰρ ὑπάρχειν ὑμᾶς εἰδότας ἡγοῦμαι, ἀλλὰ καὶ τῷ, εἰ τὰ μάλιστ' ἦσαν ἀλη169θεῖς, οὕτως, ὡς ἐγὼ κέχρημαι τοῖς πράγμασι συμφέρειν χρήσασθαι, ἓν ἢ δύο βούλομαι τῶν καθ' ὑμᾶς πεπραγμένων καλῶν τῇ πόλει διεξελθεῖν, καὶ ταῦτ' ἐν βραχέσι· καὶ γὰρ ἄνδρα ἰδίᾳ, καὶ πόλιν κοινῇ, πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ὑπαρχόντων ἀεὶ δεῖ τὰ λοιπὰ πειρᾶσθαι 170 πράττειν. ὑμεῖς τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Λακεδαιμονίων γῆς καὶ θαλάττης ἀρχόντων, καὶ τὰ κύκλῳ τῆς Ἀττικῆς κατεχόντων ἁρμοσταῖς καὶ φρουραῖς, Εὔβοιαν, Τάναγραν, τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν, Μέγαρα, Αἴγιναν, Κλεωνάς, τὰς ἄλλας νήσους, οὐ ναῦς, οὐ τείχη τῆς πόλεως τότε 171 κεκτημένης, ἐξήλθετε εἰς Ἁλίαρτον· καὶ πάλιν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον εἰς Κόρινθον, τῶν τότε Ἀθηναίων πολλὰ ἂν ἐχόντων μνησικακῆσαι, καὶ Κορινθίοις, καὶ Θηβαίοις, τῶν πε-

*ἐκλείψει. β. ζ.
*ὁ. β. γ. ζ. ν.
γὰρ
*Φίλιππος. καὶ β. ν.
καὶ. α.
*καὶ. ν.
*εὔνοιαν. α.
*πεπολιτευμένων. α. β. ζ. ν.
συμφέρειν. ἢ χρῆσθαι. α. γ.
αἱ

οὖσιν αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους.

165 Ἡ προαίρεσις ἡ ἐμή, καὶ ἡ πολιτεία) Ἡ βουλὴ ἡ ἐμή, καὶ ἡ ὑπὲρ τῆς πόλεως πρᾶξις. παρατήρει ὅπως πανταχοῦ τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν εὐχέρειαν ὀθίζει αὐτούς, ἀλλ' οὐ τὸ τέλος σκοπεῖν. ἐπειδὴ τοῦτο ἄχρι τοῦ τῆς τύχης βούλεται, ὡς ἐκ ἂν ὑπεύθυνος. Πολιορκῶν) Διὰ τὸ μὴ ὑπακοῦσαι αὐτοὺς σὺν ἐκείνῳ πολεμεῖν ἡμῖν.

167 Ἐξ ὧν) Ἐκ τοῦ διασῶσαι τοὺς Βυζαντίους, παριδόντας τὰ πταίσματα. Σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα) Ἴσως ἡ διαστολὴ πρὸς τοὺς στρατηγούς. Πλὴν δι' ἐμέ) Ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ δι' ἐμέ. Ἵνα τοίνυν καὶ τὰς βλασφημίας) Ἐπειδὴ δυσχεραίνοντας ἀνθρώπους διέβαλε, προλύσας ἱκανῶς διὰ τῶν προειρημένων, τὴν αἰτίασιν ὁ ῥήτωρ ἔθηκε νῦν φανερῶς. Ἐπεποίητο) Αἰσχίνης δηλονότι.

168 Συκοφαντίας οὔσας) Οὐ μόνον τῷ εἶναι ψευδεῖς. λέγεται γὰρ συκοφάντης οὐχ ὁ ψευδόμενος μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ πολυπραγμονῶν τὰ μὴ προσήκοντα, καὶ λέγων πονηρά. Τοῦτο) Ὅτι ψευδεῖς εἰσιν.

169 Κέχρημαι) Ἀντὶ τοῦ ἐκεχρήμην. Χρήσασθαι) Βοηθῆσαι αὐτοῖς. Τῶν καθ' ὑμᾶς) Τῶν ἐφ' ὑμῶν, ἐν τῷ χρόνῳ ὑμῶν. Καὶ ταῦτ' ἐν βραχέσι) Ῥήμασι δηλονότι. διὰ τὸ ὀλιγωρεῖν τὸν ἀκροώμενον, ψυχαγωγεῖν βούλεται διὰ παραδειγμάτων οἰκείων καὶ κατορθωμάτων λαμπρῶν. καὶ τὸ καθ' αὑτὸν ἀπολύσασθαι καὶ δεῖξαι ὡς διὰ τὸ ἔθος ἡ πόλις, οὐ δι' ἐμὲ βεβοήθηκε· καὶ γὰρ ὀφείλει καὶ ἕκαστος ἰδίᾳ, καὶ ἡ πόλις ὅλη, τὰ λοιπὰ πράττειν εἰς ζῆλον τῶν παλαιοτέρων. Τὰ λοιπά) Τὰ ἔμπροσθεν.

170 Ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Καίτοι παλαιότερα τῶν νῦν ὄντων τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ δηλονότι ὡς πρὸς μίαν πόλιν διαλέγεται· διὸ καὶ εἶπεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ γένος ὅλον δηλῶν. Οὐ ναῦς, οὐ τείχη) Ἥττω γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι λαβόντες αὐτῶν τὰς ναῦς ἐν αἰγὸς ποταμῷ διὰ Λυσάνδρου, καὶ τὰ τείχη αὐτῶν κατασκάψαντες. ἀπογυμνοῖ δὲ αὐτὴν πάσης παρασκευῆς καὶ δυνάμεως, ἵνα πλέον δυσωπήσῃ τὸν κατήγορον· εἰ γὰρ ὅτε μηδεμίαν ἐκέκτητο δύναμιν, αὐτίκα πρὸς τὴν τοιαύτην δύναμιν φιλανθρωπίας ἕνεκεν, πῶς ὅτε ἦν ἀσθενὴς [illegible] καὶ σφόδρα ὑπερίσχυσε καὶ δυνατή, προδώσει τοὺς Ἕλληνας [illegible].

171 Οὐ πολλαῖς) Ἵνα μὴ ὡς αὐξηθείσης τῆς δυνάμεως λοιπὸν ἐλαττώσῃ τὸ θαῦμα. αὕτη δέ ἐστιν ἡ μεγάλη μάχη ὀνομαζομένη, καὶ ἐνίκησαν Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ [illegible] τοὺς ἀκροατάς, ὅτι καὶ ποτὲ τὴν ἧτταν εἰργάσαντο ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων πολεμήσαντες. ἐξαρκεῖ δὲ τὸ ἐξήλθετε. Τῶν τότε Ἀθηναίων πολλὰ ἂν ἐχόντων) Νῦν ὅτι περὶ τοῦ μὴ δεῖν μνησικακεῖν ἐμνη-

μόνευσε

ερὶ τὸν δεκελεικὸν πόλεμον πραχθέντων, ἀλλ' οὐκ ἐποίουν τοῦτο οὐδ' ἐγγύς. καίτοι τότε ταῦτα ἀμφότερα αἰσχίνη, οὔθ' ὑπὲρ εὐεργετῶν ἐποίουν, οὔτε ἀκίνδυνα ἑώρων. ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα προΐεντο τοὺς καταφεύγοντας ἐφ' ἑαυτούς. ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς ἤθελον τοῖς δεινοῖς αὑτοὺς διδόναι, ὀρθῶς καὶ καλῶς βουλευόμενοι. πέρας μὲν γὰρ ἅπασιν ἀνθρώποις ἐστὶ τοῦ βίου ὁ θάνατος, κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὑτὸν καθείρξας τηρῇ. δεῖ δὲ τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεὶ τοῖς καλοῖς, τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους ἐλπίδα, φέρειν δ' ὅ, τι ἂν ὁ θεὸς διδῷ, γενναίως. ταῦτ' ἐποίουν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι, ταῦθ' ἡμῶν οἱ πρεσβύτεροι. οἳ λακεδαιμονίους οὐ φίλους ὄντας οὐδ' εὐεργέτας, ἀλλὰ πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδικηκότας καὶ μεγάλα, ἐπειδὴ θηβαῖοι κρατήσαντες ἐν λεύκτροις ἀνελεῖν ἐπεχείρουν, διεκωλύσατε, οὐ φοβηθέντες τὴν τότε θηβαίοις ῥώμην, καὶ δόξαν ὑπάρχουσαν, οὐδ' ὑπὲρ οἷα πεποιηκότων ἀνθρώπων κινδυνεύσετε διαλογισάμενοι. καὶ γάρ τοι πᾶσι τοῖς ἕλλησιν ἐδείξατε ἐκ τούτων, ὅτι κἂν ὁτιοῦν τις εἰς ὑμᾶς ἐξαμάρτῃ, τούτων τὴν ὀργὴν εἰς τἆλλα ἔχετε. ἂν δ' ὑπὲρ σωτηρίας, ἢ ἐλευθερίας κίνδυνός τις αὐτοὺς καταλαμβάνῃ, οὔτε μνησικακήσετε, οὔτε ὑπολογιεῖσθε, καὶ οὐκ ἐπὶ τούτων μόνον οὕτως ἐσχήκατε, ἀλλὰ πάλιν σφετεριζομένων θηβαίων τὴν εὔβοιαν, οὐ περιείδετε· οὐδ' ὧν ὑπὸ θεμίσωνος, καὶ θεοδώρου περὶ ὠρωπὸν ἠδίκησθε, ἀνεμνήσθητε, ἀλλ' ἐβοηθήσατε καὶ τούτοις, τῶν ἐθελόντων, τριηράρχων τότε πρῶτον γενομένων τῇ πόλει, ὧν εἷς ἦν ἐγώ. ἀλλ' οὔπω περὶ τούτων. καίτοι, καλὸν μὲν ἐποιήσατε, καὶ τὸ σῶσαι τὴν νῆσον πολλῷ δ' ἔτι τούτου κάλλιον, τὸ καταστάντες κύριοι, καὶ τῶν σωμάτων, καὶ τῶν πόλεων, ἀποδοῦναι ταῦτα δικαίως αὐτοῖς τοῖς ἐξημαρτηκόσιν εἰς ὑμᾶς, μηδὲν ὧν ἠδίκησθε, ἐν οἷς ἐπιστεύθητε, ὑπολογισάμενοι. μυρία τοίνυν ἕτερα εἰπεῖν ἔχων, παραλείπω, ναυμαχίας, ἐξόδους, πεζὰς στρατείας, καὶ πάλαι γεγονυίας, καὶ νῦν ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν, ἃς ἁπάσας ἡ πόλις τῆς τῶν ἄλλων ἕνεκ' ἑλλήνων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας πεποίηται. εἶτα ἐγὼ τεθεωρηκὼς ἐν τοσούτοις καὶ τοιούτοις τὴν πόλιν ὑπὲρ τῶν τοῖς ἄλ-

Line numbers in the margin beside the text: 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179

Marginal variant readings: πραχθέντα. α. — προεῖντο. β. γ. α. — αὐτοὺς. β. — διδόναι. α. — καὶ. β. γ. α. — αὐτὸν. α. β. — προβαλλόμενοι. ζ. α. — ὑμέτεροι. β. γ. — ὑμῶν. καὶ ὑμῶν χ. α. β. α. — καὶ. α. — ἡμῶν. α. α. — ὄντες. β. — οὐκ ἐδίδοσαν, ἀλλ' εἶχον αὐτοί. β. — ἀποισάμενος. β.

μόνον, εἴπερ τοῖς ποτὲ ἀθηναίοις, καί τοι γε τοῖς νῦν αὐτοὺς ὡς εἴπομεν λογισάμενος. Τοῦτο) Τὸ μνησικακῆσαι. Εὐεργετῶν) Μὴ ἐχθρῶν. Ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς) Ἵνα μὴ δοκῶσιν ὡς μισοῦντες ἀμύνεσθαι λακεδαιμονίους ὄντας ἐχθρούς. προΐεσθαι πόλεμον. τὸ δὲ ἤθελον, ἀντὶ τοῦ δημοσθένους αὐτοὺς ἐρεθίζοντος. οὐ λόγος, φησίν, ἐστὶν ὁ ὑμέτερος. ἀλλ' ἡ φύσις ἐκείνη πρὸς τὴν πρᾶξιν. εἶτα ἐπικρίνει καὶ βεβαιοῖ. τὴν προτέρων τὴν γνώμην ἀποδεχόμενος, καὶ τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς κυροῖ τὸ πολίτευμα. ὥστε δοκεῖν μὲν παρὰ τοῖς ἀθηναίοις δημηγορεῖν, ἅπασι δὲ συμβουλεύειν ἀνθρώποις τὸ χρήσιμα. Ὀρθῶς) Δικαίως καὶ συμφερόντως. Κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὐτόν) Φασὶ τὸν ὀρνίθων οἶκον οὕτω καλεῖσθαι παρὰ ἀττικοῖς. λέγει οὖν ὅτι καὶ μεταβάλῃ τὴν δίαιταν, καὶ ὄρνις εἶναι νομίζηται, ἀποθανεῖται πάντως, καὶ μὴ δείσῃς ἑαυτόν, ἀλλ' οὕτω κρυπτόμενος. Καθείρξας) Περικλείσας. Ἀγαθούς) Ἀνδρείους. Ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεί) Πάλιν τὸ ἐγχειρεῖν ἐπαινεῖ, τὸ δὲ πέρας οὐκ ἀναδέχεται. Καλοῖς) Ἀγαθοῖς πράγμασι. Τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους) Ὡς πρόβολον, πρὸ ὀμμάτων ἔχοντας τὸ νικᾶν. Ταῦθ' ἡμῶν οἱ πρεσβύτεροι) Τέλειος τοῖς πάλαι προγόνοις, φησί, καὶ ἡμῶν οἱ ζῶντες πρεσβύτεροι, τοιαύτην ἔσχον τὴν γνώμην· οἳ καὶ τῶν λακεδαιμονίων κακῶς ποιούντων ἐφ' ἑαυτοὺς, εἰ καὶ οἱ κρατήσαντες αὐτοὺς ἐν λεύκτροις διαφθεῖραι ἐσπούδαζον. οὐκοῦν ὅπερ λέγει ἐξενήνοχε νόμον, ὡς ἀτυχοῦντι μὲν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐχθροῖς, ἐλεεῖν δὲ ὑπομιμνήσκει. Οὐδ' ὧν ὑπὸ θεμίσωνος) Θεμίσων τε καὶ θεόδωρος εὐβοεῖς, ἐπιθέμενοι ὠρωπῷ, χωρίῳ ἀθηναίων, κειμένῳ μεταξὺ τῆς ἀττικῆς τῆς βοιωτίας, ἔλαβον αὐτό. ὡς δὲ ἀθηναῖοι ἔμελλον πολεμεῖν, ἔδοξε δίκῃ μᾶλλον κρίνεσθαι. τὸν δὲ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον θηβαῖοι ἔταξαν αὐτοὶ λαβόντες φυλάξειν τὸ χωρίον. ὡς δ' ἔλαβον, οὐδὲ ὅπως ἀπέδοσαν, μέχρις οὗ ὁ φίλιππος ὕστερον ἀπεδίδωσιν ἀθηναίοις ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐπὶ μακεδονίας, ἐχαρίσατο αὐτοῖς τοῖς ἀθηναίοις, ἀπὸ θηβαίων λαβών. Τῶν ἐθελόντων) Οὐ χειροτονησάσης τῆς πόλεως τριηράρχους, ἀλλὰ τῶν ἐθελόντων γινομένων τριηράρχων. Τὴν νῆσον) Τὴν εὔβοιαν. Καὶ τῶν πόλεων) Τῆς εὐβοίας. Αὐτοῖς τοῖς ἐξημ.) Τοῖς εὐβοεῦσι. Μηδὲν ὧν ἠδίκησθε) Νομοθετεῖ πάλιν ὁ ῥήτωρ τὰ κάλλιστα φιλοσοφῶν· τὸ δίκαιον ἔχει λόγον ἀδικεῖν τοὺς πιστεύσαντας. Ἐξόδους) Ἐκστρατείας. Τεθεωρηκώς) Ἐπεσκοπηκώς.

Line numbers in the margin beside the commentary: 172, 173, 176, 177, 178

λοις συμφερόντων ἐθέλουσιν ἀγωνίζεσθαι, ὑπὲρ αὐτοῦ τούτου τινὰ τῆς συμβολῆς οὔσης, τί ἔμελλον κελεύσειν, ἢ τί συμβουλεύσειν αὐτῇ ποιεῖν, μνησικακεῖν νὴ Δία πρὸς 180 τοὺς βουλομένους σώζεσθαι, καὶ προφάσεις ζητεῖν, δι' ἃς ἁπάντων προησόμεθα τὰ συμφέροντα; καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με δικαίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν, λόγῳ μόνον καταισχύνειν ἐπεχείρησα· ἐπεὶ τό γε ἔργον, οὐκ ἂν ἐποιήσατε ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδα ἐγώ· εἰ γὰρ 181 ἐβούλεσθε, τί ἦν ἐμποδών· οὐκ ἐξῆν; οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτα ἐροῦντες οὗτοι; βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἑξῆς ἐπολιτευόμην· καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τὸ τῇ πόλει βέλτιστον ἦν· ὁρῶν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν καταλυόμενον, καὶ τοὺς μὲν πλου- 182 σίους, ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γιγνομένους· τοὺς δὲ μέτρια, ἢ μικρὰ κεκτημένους τῶν πολιτῶν, τὰ ὄντα ἀπολλύντας, ἔτι δ' ὑστερίζουσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν, τῶν καιρῶν, ἔθηκα νόμον, καθ' ὃν, τοὺς μὲν, τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα τοὺς πλουσίους· τοὺς δὲ πένητας, ἔπαυσα ἀδι- 183 κουμένους· τῇ πόλει δ' ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς παρασκευὰς ἐποίησα, καὶ γραφεὶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον παρανόμων, εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον, καὶ ἀπέφυγον. καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ὁ διώκων οὐκ ἔλαβε. καίτοι πόσα χρήματα τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμοριῶν, 184 ἢ τοὺς δευτέρους, καὶ τρίτους οἴεσθέ μοι διδόναι, ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναι με τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μή, καταβαλόντα με ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ. τοσαῦτα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαιμ' ἂν πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτ' εἰκότως ἔπραττον ἐκεῖνοι· ἦν γὰρ αὐτοῖς, ἐκ μὲν τῶν 185 προτέρων νόμων, συνεκκαίδεκα λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ καὶ οὐδὲν, ἀναλίσκουσι· τοὺς δ' ἀπόρους τῶν πολιτῶν, ἐπιτρίβουσιν· ἐκ δὲ τοῦ ἐμοῦ νόμου, τὸ γιγνόμενον κατὰ τὴν οὐσίαν ἕκαστον τιθέναι. καὶ δυοῖν ἐφάνη τριήραρχος ὁ τῆς μιᾶς, ἕκτος καὶ δέκατος ὢν πρότερον συν- 186 τελής· οὐδὲ γὰρ τριηράρχους ἐπωνόμαζον ἑαυτούς, ἀλλὰ συντελεῖς. ὥστε δὴ ταῦτα λυθῆναι, καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆναι, οὐκ ἔσθ' ὅ, τι οὐκ ἐδίδοσαν. καί μοι λέγε, πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ εἰσῆλθον τὴν 187 γραφήν. εἶτα τοὺς καταλόγους, τόν τε ἐκ τοῦ προτέρου νόμου, καὶ τὸν κατὰ τὸν ἐμόν. λέγε.

Ψήφισμα.

» Ἐπὶ ἄρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶνος, ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, φυλῆς πρυτανευού-
» σης Ἱπποθοωντίδος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς, εἰσήνεγκε νόμον εἰς τὸ τριη-
188 ραρχικὸν ἀντὶ τοῦ προτέρου, καθ' ὃ αἱ συντέλειαι ἦσαν τῶν τριηράρχων· καὶ ἐπεχειροτόνησεν

ἡ βου-

Συμβολῆς οὔσης) Τοῦ βοηθεῖν τοὺς Βυζαντίους. Τί ἔμελλον κελεύσειν) Παραινέσειν. τὸ ἀξίωμα τοῦ συμβούλου, διὰ τοῦ κελεύειν ἐδήλωσεν, ὑπὲρ αὐτῆς τούτου τινὰ τῆς βουλῆς οὔσης· ἤγουν, ἐν οἷς ἐδοκοῦμεν δίκαιοι βοηθεῖν, καὶ τὸ λυσιτελὲς αὐτοῦ τῆς πόλεως ὁδόν· λέγω τὸ συμμαχεῖν Βυζαντίοις· ἐδόκει γὰρ προφαινομένοις μετὰ Βυζαντίοις ὠφελεῖν· ὠφελεῖ δὲ καὶ τὴν πόλιν διὰ τῆς σιτοπομπίας.
180 Σώζεσθαι) Βυζαντίους. Οὐκ
181 ἐξῆν) Ἀδείαν εἴχετε. Βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν) Τοῖς εἰρημένοις ὑπαρχούσοις οὖσι, ἀναμίξαι πάλιν τὴν μνήμην τῶν ἀγαθῶν ἐπείγεται, ἵνα στείλῃ τῶν ἐπαίνων τὴν μέμψιν. Τούτων ἑξῆς) Ἐχόμενα τῶν προειρημένων. Ὁρῶν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν) Ὁρᾷ τοὺς φροντίζοντας τὴν διαίρεσιν. τὸ καταλυόμενον δὲ, τὸ κατὰ μικρὸν ἀφανίζεσθαι μέλλον. Τὸ ναυτικόν)
182 Τάγμα. Ἀναλωμάτων) Δαπανημάτων. Τὰ ὄντα) Τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῖς. Ἔθηκα νόμον) Ἐνομοθέτησα· οὐ γὰρ ἐπίθετο ψιλοῖς λόγοις ἀπειλοῦντας ὅτι ἐπειδὴ τὸ ἀναγκάζειν ὑπῆρχεν ἦν, ἐπήγαγεν εὐθὺς τὰ δίκαια ποιεῖν· δεῖ γὰρ καὶ ἄκοντας ἐμβάλλειν εἰς τὰ κατὰ τοὺς οἰκείους· αὐτοπαθῶς γὰρ τὸν κατὰ τῶν πλουσίων μετηνέγκατο λόγον, μεταλλάξας τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ χρήσιμον μεταλλάξας.
183 Παρασκευαί) Τὰς πολεμικὰς ἑτοιμασίας. Καὶ γραφεὶς) Κατηγορηθεὶς παρανόμων.
184 Ὑπωμοσίᾳ) Τουτέστι, σκέψει, προφάσει· ἔστι γὰρ ὑπωμοσία, τὸ ὑπερτίθεσθαι δίκην, ἤγουν ἀναβάλλεσθαι. συνωμοσία δὲ τὸ κατὰ τινὰς βουλεύσασθαι καὶ ἀλλήλοις ὅρκοις συνδεῖσθαι, μὴ ἀποστῆναι τοῦ ἀτόπου βουλεύματος, μέχρις ἂν ὅτι πλεῖστον.
185 Ὀκνήσαιμι) Ἀναβαλοίμην. Λειτουργεῖν) Συνεισφέρειν. Γιγνόμενον) Ὀφειλόμενον. Τιθέναι) Καταβαλεῖν, διδόναι. Δυοῖν) Νεῶν.
187 Κατὰ τὸν ἐμόν) Ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Προτέρου) Τοῦ νόμου.
188 Συντέλειαι) Συγκροτήσεις. Ἐπεχειροτόνησεν) Ἐπεψηφίσατο. ἐπιχειροτονία ἡ κατάστασις τῆς βουλῆς.

τὴν ζωήν. α.

βουλῆς. α. β. γ. π. — ἤμελλον. α. — συμβουλεύειν α. π. — μνησικακεῖν. α. β. π. — α. π. — π. — αἰσχύνειν. α. — ποτε. α. — ἐποιήσασθε. α. — α. — α. — γιγνομένους. α. β. γ. — καί. α. — α. — μη. γ. — α. — α. β. γ. — τοῦτο. α. — α. — ἐγώ. α. ζ. — α. — ἐπωνόμαζον αὐτούς. α. — νόμου. α. β. — προτέρου. β. — ὅν. β. ὅτι. γ. ζ.

ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· καὶ ἀπήνεγκε τὴν παρανόμων γραφὴν Δη- 188
μοσθένει Πατροκλῆς Φλυεύς. καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐ
λαβὼν, ἀπέτισε τὰς πεντακοσίας δραχμάς. Φέρε δὴ καὶ
τὸν καλὸν κατάλογον.

Κατάλογος.

189

« Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη συνεκ-
« καίδεκα ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι
« καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα, ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ
« χρώμενον. Φέρε δὴ παρὰ τοῦτον τὸν ἐκ τοῦ ἐμοῦ νόμου
« κατάλογον.

190

Κατάλογος.

« Τοὺς τριηράρχους αἱρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη, ἀπὸ τῆς
« οὐσίας κατὰ τίμησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· ἐὰν δὲ πλειόνων
« ἡ οὐσία ἀποτετιμημένη ᾖ χρημάτων, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν, 191
« ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἡ λειτουργία ἔστω· κατὰ
« τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν ἔστω, καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἐστὶ
« τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένοις εἰς
« τὰ δέκα τάλαντα. Ἆρά γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένη-
σιν ὑμῖν δοκῶ, ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι ἂν τοῦ μὴ τὰ δίκαια 192
ποιεῖν ἐθέλειν οἱ πλούσιοι; οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖ-
ναι ταῦτα σεμνύνομαι, οὐδὲ τῷ γραφεὶς ἀποφυγεῖν,
ἀλλὰ καὶ τῷ συμφέροντα θεῖναι τὸν νόμον, καὶ τῷ πεῖραν
ἔργῳ δεδωκέναι. πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἀποστόλων
γιγνομένων κατὰ τὸν νόμον τὸν ἐμὸν, οὐχ ἱκετηρίαν ἔθηκε 193
τριήραρχος οὐδεὶς πώποτε ὡς ἀδικούμενος παρ' ὑμῖν,
οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο, οὐχ ὑπὸ τῶν ἀποστολέων
ἐδέθη· οὐ τριήρης οὔτ' ἔξω καταλειφθεῖσα ἀπώλετο τῇ
πόλει, οὔτ' αὐτοῦ ἀπελείφθη, οὐ δυναμένη ἀνάγεσθαι.
καίτοι κατὰ τοὺς προτέρους νόμους, ἅπαντα ταῦτα ἐγί- 194
γνετο. τὸ δ' αἴτιον, ἐν τοῖς πένησιν ἦν, τὸ λειτουργεῖν μὴ
δυνάμενοι· πολλὰ δὲ τὰ ἀδύνατα συνέβαινεν. ἐγὼ δ' ἐκ
τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους μετήνεγκα τὰς τριηραρ-
χίας. πάντ' οὖν τὰ δέοντα ἐγίγνετο. καὶ μὴν καὶ κατ' αὐ-
τὸ τοῦτο, ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα 195
προῃρούμην πολιτεύματα, ἀφ' ὧν ἅμα δόξαι καὶ τι-
μαὶ καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ πόλει· βάσκανον δὲ, καὶ πι-
κρὸν, καὶ κακόηθες οὐδέν ἐστι πολίτευμα ἐμὸν, οὐδὲ ταπει-
νὸν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἀνάξιον. ταὐτὸ τοίνυν ἦθος ἔχων ἔν
τε τοῖς κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύμασι, καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς 156
φανήσομαι· οὔτε γὰρ ἐν τῇ πόλει τὰς παρὰ τῶν πλουσίων χάριτας μᾶλλον, ἢ τὰς τῶν

Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον) 188 [illegible] Συντελειῶν) 189 Συνόδων. Πλειόνων) Τῶν δέκα ταλάντων. 190 Ἀποτετιμημένη ᾖ) Ἤγουν ἔχῃ ἐν τιμήσει. Ἀναλογισμόν) Λογαριασμόν. Λειτουργία) Σύγκρότησις. Ἆρά γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησι) 191 Οὐχ ἁπλῶς πένησιν, ἀλλὰ τοῖς ὑμῶν. [illegible] Πεῖραν) 192 [illegible] Οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ) [illegible] Ἀποστολέων) [illegible] Αὐτοῦ ἀπελείφθη) 193 [illegible] Ἀπόρων) Πενήτων. Εὐπόρους) 194 Πλουσίους. Μετήνεγκα) [illegible] Δέοντα) Συμφέροντα. Βάσκανον δὲ) 195 [illegible]

πολλῶν δίκαια εἱλόμην, οὔτ' ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς τὰ Φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα, ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι συμφερόντων. ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κηρύγματος εἰπεῖν, καὶ τῶν εὐθυνῶν. 197 τὸ γὰρ ὡς τὰ ἄριστά τε ἔπραττον, καὶ διὰ παντὸς εὔνους εἰμί, καὶ πρόθυμος εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδηλῶσθαί μοι νομίζω. καίτοι τὰ μέγιστά γε τῶν πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων ἐμαυτῷ παραλείπω, ὑπολαμβάνων, πρῶτον μὲν ἐφεξῆς τοὺς περὶ αὐτοῦ 198 τοῦ παρανόμου λόγους ἀποδοῦναί με δεῖν· εἶτα, κἂν μηδὲν εἴπω περὶ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως παρ' ὑμῶν ἑκάστου τὸ συνειδὸς ὑπάρχειν μοι. τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ἄνω καὶ κάτω διακυκῶν ἔλεγε περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς οἶμαι 199 ὑμᾶς μανθάνειν, οὔτ' αὐτὸς ἠδυνάμην συνεῖναι τοὺς πολλούς. ἁπλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν περὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι. τοσούτου γὰρ δέω λέγειν ὡς οὐκ εἰμὶ ὑπεύθυνος, ὃ νῦν οὗτος πολλάκις διέβαλλε καὶ διωρίζετο, ὥστε ἅπαντα τὸν βίον ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολογῶ, ὧν ἢ δια- 200 κεχείρικα, ἢ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν. ὧν μέντοι γε ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαγγειλάμενος δέδωκα τῷ δήμῳ, οὐδεμίαν ἡμέραν ὑπεύθυνος εἶναί φημι· ἀκούεις Αἰσχίνη; οὐδὲ ἄλλον οὐδένα, οὐδ' ἂν τῶν ἐννέα ἀρχόντων τις ὢν τύχῃ. τίς γάρ ἐστι νόμος τοσαύτης ἀδικίας καὶ μισαν- 201 θρωπίας μεστός, ὥστε τὸν δόντα τι τῶν ἰδίων, καὶ ποιήσαντα πρᾶγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον, τῆς χάριτος μὲν ἀποστερεῖν, εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν, καὶ τούτους ἐπὶ τὰς εὐθύνας ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι. οὐδὲ εἷς δήπου. εἰ δέ φησιν οὗτος, δειξάτω, κἀγὼ στέρξω, καὶ σιωπή- 202 σομαι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλ' οὗτος συκοφαντῶν ὅτι ἐπὶ τῷ θεωρικῷ τότε ὢν ἐπέδωκα τὰ χρήματα, ἐπῄνεσεν αὐτόν, φησίν, ἡ βουλή, ὑπεύθυνον ὄντα, οὐ περὶ τούτων γε οὐδενὸς ὧν ὑπεύθυνος ἦν, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα, ὦ συκοφάντα, ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθα, φη- 203 σί. καὶ διά γε τοῦτο ὀρθῶς ἐπῃνούμην, ὅτι τὰ ἀνηλωμένα ἐπέδωκα, καὶ οὐκ ἐλογιζόμην. ὁ μὲν γὰρ λογισμός, εὐθυνῶν καὶ τῶν ἐξετασόντων προσδεῖται· ἡ δὲ δωρεά, χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ τυγχάνειν. διόπερ ταῦτ' ἔγραψεν ὅδε περὶ ἐμοῦ. ὅτι δ' οὕτω ταῦτα 204 ἔχει, καὶ οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὥρισται, ἐγὼ ῥᾳδίως πολλαχόθεν δείξω.

Margin notes: ἑκάστῳ. αι. — ὑπάρχει. ε. — κυκῶν. α. — διακυκλῶν. χ.β.γ. — κυκλῶν. ε. — γεγραμμένων. γ. — αὐτόν. ε. — συνιέναι. β. — ἐστὶ παρ' ὑμῖν. ζ. — δέδωκα. α. — α.β. — α.β.ε. — τῷ. α.β.ς. — ε. — ἀνηλωμένα. α.ε. — ἐξεταζομένων. — α.ε. — δεδείξομαι.

196 στεφάνου. Βάσκανος δέ, φιλαίτιος, μεμψίμοιρος. Ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπόν) Τὸ κατὰ νόμον ἐν θεάτρῳ γενέσθαι τὸ κήρυγμα εἴρηκα, καὶ ὅπως οὐχ ὑπεύθυνον ἔγραψα στεφανοῦσθαι. ἐλεγχόμενος ὅτι τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς πολιτείας εἰς δύο διεῖλον, καὶ μόνον [illegible] τὸ νόμιμον, [illegible] τῆς διοικήσεως. Ἄλλως. [illegible] περὶ τῆς πολιτείας. [illegible] περὶ τῶν ὑπευθύνων νόμων [illegible] περὶ τῶν πολιτειῶν. Λόγους) 198 Ἀποδείξεις. Περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων) Νόθων νόμων, ὧν [illegible] Αἰσχίνης, παρ' οὓς περιέγραψα τὸ ψήφισμα, σημειωσάμενος ὅτι παρὰ τούτους τοὺς νόμους ἔγραψε τὸ ψήφισμα. Συνεῖναι) Συνιέναι τοὺς πολ- 199 λοὺς αὐτῶν ἀπ' ἐκείνων. Ἁπλῶς) Ἀ- 200 φελέστερος. Ὧν μέντοι γε) Τὸ νόμιμον [illegible] τῇ διανοίᾳ· ἑκάστου γὰρ λέγοντος ὅτι ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν, οὗτος τῇ διανοίᾳ [illegible] λέγων, ὡς ὅστις μὲν κοινὰ [illegible] χρήματα, τοῦτον ὁ νόμος εὐθύνει, οὐ μὴν τὸν ἐκ ἰδίων δεδαπανηκότα. Ἐπαγγειλάμενος) Ὑποσχόμενος. Τούτους) Τοὺς συ- 202 κοφάντας τε καὶ τοὺς δόντας. Ἐπέδωκα) Ἐχαρισάμην. Ἐπῄνεσεν αὐτὸν ἡ βουλὴ ὑπεύθυνον ὄντα) Τοῦτο ὡς ἀπὸ Αἰσχίνου λέγοντος ὅτι ἀπατηθεῖσα ἡ βουλὴ ὑπ' αὐτοῦ, ἐπῄνεσεν αὐτὸν καὶ ἐστεφάνωσεν ὑπεύθυνον ὄντα.

Ἄλλως. Ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, [illegible] τῆς βουλῆς, ὡς [illegible] ἤδη, [illegible] τῆς βουλῆς, [illegible] κατηγορῶν. Οὐ περὶ τούτων γε οὐδενός) Μὴ κατηγόρει, φησίν, ἀδίκως, μηδὲ συκοφάντει [illegible]. οὐ γὰρ οὕτως ὡς σὺ λέγεις, ἐφ' οἷς εἰμι ὑπεύθυνος ἐπῄνεσεν, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα. διό περ καὶ [illegible] ὦ συκοφάντα.

Ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθα, φησί) Καὶ τοῦτο ὡς ἀπὸ Αἰσχίνου· τοῦτο μὲν οὖν συνῆπτε τῷ λόγῳ τῷ περὶ τῶν θεωρικῶν, ἅμα ταῖς δύο ἀρχαῖς αὐτὸν ἡ ἀντίθεσις [illegible], λέγουσα ὅτι κατὰ ταὐτὸν καὶ τοῖς θεωρικοῖς ὑπεύθυνος ὄντα καὶ τῇ κατασκευῇ τῶν τειχῶν ἔγραψε [illegible], ἐφαίνετο σφόδρα καὶ περὶ τὴν [illegible]· νῦν δὲ τὸ ἰσχυρὸν διαπαίξας, τὸ περὶ τῶν θεωρικῶν καὶ [illegible] ἀποκλείσας, ὡς ἐκ περιουσίας [illegible] περὶ τούτου τοῦ Αἰσχίνου, καὶ λέγοντα τειχοποιὸς ἦσθα, ὅπου μάλιστα [illegible] λύσις ἀκώλυτος ἦν, ἐν οἷς ἔλεγεν [illegible]

πρότερον μὲν γὰρ Ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς ἀπὸ τῶν ἰδίων προεῖτο, πολλάκις ἐστεφάνωται ὑφ' ὑμῶν. εἶθ' ὅτε τὰς ἀσπίδας Διότιμος ἔδωκε, καὶ πάλιν Χαρίδημος, ἐστε- 206 φανοῦντο· εἶθ' οὗτος Νεοπτόλεμος, πολλῶν ἔργων ἐπιστάτης ὤν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε, τετίμηται. σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε, εἰ τῷ τινὰ ἀρχὴν ἄρχοντι, ἢ διδόναι τὰ ἑαυτοῦ τῇ πόλει, διὰ τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξέσται, ἢ τῶν δοθέντων ἀντὶ 207 τοῦ κομίσασθαι χάριν, εὐθύνας ὑφέξει. ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὰ ψηφίσματά μοι τὰ τούτοις γεγενημένα αὐτὰ λαβών. λέγε. Ψήφισμα.

„ Ἄρχων Δημόνικος Φλυεύς, Βοηδρομιῶνος ἕκτῃ μετ' εἰ-
„ κάδα, γνώμη βουλῆς καὶ δήμου, Καλλίας Φρεάρριος εἶ- 208
„ πεν, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Ναυσι-
„ κλέα τὸν ἐπὶ τῶν ὅπλων, ὅτι Ἀθηναίων ὁπλιτῶν δισχι-
„ λίων ὄντων ἐν Ἴμβρῳ, καὶ βοηθούντων τοῖς κατοικοῦσιν
„ Ἀθηναίων τὴν νῆσον, οὐ δυναμένου Φίλωνος τοῦ ἐπὶ
„ τῆς διοικήσεως κεχειροτονημένου διὰ τοὺς χειμῶνας 209
„ πλεῦσαι, καὶ μισθοδοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας, ἐκ τῆς ἰδίας
„ οὐσίας ἔδωκε, καὶ οὐκ εἰσέπραξε τὸν δῆμον, καὶ ἀναγορεῦ-
„ σαι τὸν στέφανον Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς.

Ψήφισμα.

„ Εἶπε Καλλίας Φρεάρριος, πρυτάνεων λεγόντων βουλῆς 210
„ γνώμη. ἐπειδὴ Χαρίδημος ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν, ἀποστα-
„ λεὶς εἰς Σαλαμῖνα, καὶ Διότιμος ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων, ἐν τῇ
„ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μάχῃ τῶν στρατιωτῶν τινῶν ὑπὸ τῶν
„ πολεμίων σκυλευθέντων, ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων καθώ-
„ πλισαν τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις, δεδόχθαι τῇ 211
„ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι Χαρίδημον καὶ Διότιμον,
„ χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι Παναθηναίοις τοῖς με-
„ γάλοις ἐν τῷ γυμνικῷ ἀγῶνι, καὶ Διονυσίοις τραγῳδοῖς
„ καινοῖς. τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ἐπιμεληθῆναι θεσμοθέτας,
„ πρυτάνεις, ἀγωνοθέτας.

Τούτων ἕκαστος, Αἰσχίνη, τῆς 212 μὲν ἀρχῆς ἧς ἦρχεν, ὑπεύθυνος ἦν· ἐφ' οἷς δ' ἐστεφανοῦτο, οὐχ ὑπεύθυνος. οὐκοῦν οὐδ' ἐγώ· ταὐτὰ γὰρ δίκαιά ἐστί μοι περὶ τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις δήπου. ἐπέδωκα; καὶ ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα, οὐκ ὢν ὧν ἐπέδωκα ὑπεύθυνος. ἦρχον; καὶ δέδωκά γε εὐθύνας ἐκεί- 213 νων, οὐχ ὧν ἐπέδωκα. νὴ Δία, ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα; εἶτα παρὼν ὅτε με εἰσῆγον οἱ λογισταί, οὐ κατηγόρεις; ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὅτι αὐτὸς οὗτός μοι μαρτυρεῖ, ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος ἦν στεφανοῦσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον τὸ γραφέν μοι. οἷς γὰρ οὐκ ἐγράψατο τοῦ προβουλεύματος, τούτοις ἃ διώκει, συκοφαντῶν φανήσεται. λέγε. 214

Ψήφισμα.

„ Ἐπὶ ἄρχοντος Εὐθυκλέους, Πυανεψιῶνος ἐνάτῃ ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης Οἰ-

ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκε. διὸ καὶ φιλοτιμεῖται διοριζόμενος. Πρῶτον μὲν) Ἐπὶ [illegible] ἐπαγωγὴ τ' ἀκροάσεως· ὡς γὰρ τοῦ Αἰσχίνου λέγοντος, ὅτι οὐκ ἔξεστι τὸν ὄντα ἐν ἀρχῇ φιλοτιμεῖσθαι τὰ ἑαυτοῦ καὶ χαρίζεσθαι, οὕτως ἐπάγει τὰ παραδείγματα· εἰκὸς δὲ ἦν μὴ [illegible] τὰς εὐθύνας, στεφανοῦσθαι αὐτούς, ἀλλ' [illegible] προῆκται. Εἶθ' οὗτος Νεοπτόλεμος) Οἱ νεώτεροι [illegible] πρὸς αὐτὸν τὸ παράδειγμα [illegible] καὶ [illegible]. Σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε) Μετὰ τὴν ἀπόδειξιν, εὐλόγως σχετλιάζει τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς λοιπὸν χρώμενος· ἐπειδὴ ἄρχω τινὰ ἀρχήν, ἀλλ' ὡς ἐμὲ δοῦλον ποιεῖν· οὐ δεῖ γὰρ τοῖς ἐμοῖς χρῆσθαι ὡς βούλομαι καὶ οὐχ ἁπλῶς διδόναι τὰ ἑαυτοῦ εἰπών, ἀπηλλάγη, ἀλλὰ διδόναι τῇ πόλει προσέθηκεν, ὀνόματι τῆς πατρίδος τὴν αἰτίαν [illegible]. Τοῖς κατοικοῦσι) Ἀθηναίοις. Ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν) Ὁ ἐπιστάτης τῶν ὁπλιτῶν. Ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων) Ὁ τοῦ ἱππικοῦ ἐπιστάτης. Ἐπέδωκα, καὶ ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα) Ἐλέγχει αὐτὸν ὡς ἀγνώμονα καὶ ψευδόμενον, [illegible] εὐθύνας [illegible] ... [illegible] Νὴ Δί' ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα) Οὐ τοῦτο [illegible] Αἰσχίνης κατηγορεῖ, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ [illegible] αὐτὸ [illegible], ἐπειδὴ θαρρεῖ ἑαυτῷ μὴ [illegible]. Ἄλλως. Καὶ τὴν λύσιν [illegible] τῆς πόλεως [illegible].

σωτῆ. πῶς τῷ Δημοσθένους ἐφείσω πολιτευσαμένῳ τὰ χείριστα. τίς οἶδέ σε τῶν λογιστῶν τὴν πονηρίαν μεμφόμενον. 217 Γέγραφα) Πλάτων φησί. χαρίεν τί τις ὡς ἔοικε γέγραφεν· κεῖται ἐν τῷ Εὐθύφρονι. Α δέ φησιν ἡ βουλὴ δεῖν) Πάλιν ἐπιμένει τῷ ἐνθυμήματι, ἀπὸ τοῦ κλησιφῶντος μεταλαβὼν τὴν βουλήν. ἐνθυμεῖται δὲ πάνυ χαριέντως ἐλέγχων ὡς ἀχάριστον ὁμοῦ καὶ ἀδικοῦντα, ἂν μέν τις δίδῳ τὰ ἑαυτοῦ, λαμβάνειν τὴν βουλὴν ἐκέλευσας· ἂν δὲ θέλῃ τὸν δεδωκότα ἀμείψασθαι, παρανόμους καλεῖς τὸ γινόμενον· καινὸς ἀναφαίνῃ νομοθέτης, τὸ μὲν λαβεῖν ἐπαινῶν, τὸ δὲ ἀποδοῦναι μεμφόμενος. προσεκλίθη δὲ πάλιν τὸ ἀποδοῦναι ὡς εὖ καιρίως εἰρημένον, ἵνα φαίνηται χρέος ἀποπληροῦσα ἡ βουλή. 218 Καὶ μὴν περὶ τοῦ γε ἐν τῷ θεάτρῳ) Μεταβαίνει λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἕτερον νόμιμον τὸ περὶ τοῦ κηρύγματος. καὶ βλέπε τὴν εἰσαγγελίαν ὅπως ἔχει· καὶ μὴν περὶ τοῦ κηρύγματος εἰ σκοποίη τις, ὁμοίως σε κεφαλαίου εὑρήσει καὶ βάσκανον. Τὸ μὲν μυριάκις μυρίους) Πολλὰ ἀνηνύσω τῷ ἀορίστῳ· πολλὰ γὰρ πολλάκις ἐστεφανώθησαν, ἀλλὰ τὸ ξένον, βουληθεὶς τῆς πόλεως ὅπερ ἀποκρύψειεν, διόπερ τὴν ἀπάτην ἐργάζεται. 221 Ακούεις αἰσχίνη τοῦ νόμου) Ὅτι παρακρίνεσθαι χρεία, προστίθησι τὸ σαφὲς ἔχειν τὸν νόμον, ἐφαρπάζων τὴν ἀκροατὴν τῆς ἐξετάσεως τὴν ἀκρίβειαν. δοκεῖ δὲ τὸ ῥητὸν κατὰ τὸ ἔλλειπτον ἀσφαλῶς ποιεῖν· διαρρηδὴν γὰρ οὕτως ὁ νόμος, φησί, λέγει σαφῶς, μηδεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυττέσθω, πλὴν ἐκείνων οὓς ἂν ὁ δῆμος ἕλοιτο, καὶ ἡ βουλὴ ψηφίσαιτο. Τούτους δὲ ἀναγορευέτω) Ὁ κῆρυξ δηλονότι, οὓς ἂν ὁ δῆμος ἕληται καὶ ἡ βουλή. ἰστέον δὲ ὅτι περὶ τῶν ξένων ὁ νόμος ταῦτα διώρισεν ὡς εἴπομεν. Τί οὖν ὦ ταλαίπωρε) Οἰκτείρει τὸν ἐχθρὸν ὑπόθεσιν ποιῶν τῷ ἐγκλήματι. ταῦτα δὲ δεσυχίσας τῇ ἀνδρείᾳ μαχόμενος. ἐλεῶ σε πολεμιώτατα τῷ νόμῳ. ἀπαλλάττου τῆς νόσου· χρῆσαι γὰρ τούτοις καιρὸς ὁ ἐλλέβορος· δέχου τὴν πρᾶσιν τὴν θεραπείας· ῥίψον ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸ ἀρρώστημα.

„ηίδος, κλησιφῶν λεωσθένους ἀναφλύστιος, εἶπεν. ἐπειδὴ δημοσθένης δημοσθένους παιανιεὺς γενόμενος ἐπιμελητὴς τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς, καὶ προσαναλώσας εἰς τὰ
215 ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τρία τάλαντα, ἐπέδωκε ταῦτα τῷ δήμῳ· καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθεὶς, ἐπέδωκε τοῖς ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωροῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν ἀθηναίων, ἐπαινέσαι δημοσθένην δημοσθένους παιανιέα, ἀρετῆς ἕνε-
216 κα καὶ καλοκαγαθίας, ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ καιρῷ εἰς τὸν δῆμον τῶν ἀθηναίων· καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ, διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως, ἐπιμεληθῆναι τὸν ἀγωνοθέτην. Οὐκοῦν ἃ μὲν ἐπέδω-
217 κα, ταῦτ' ἐστὶν, ὧν οὐδὲν σὺ γέγραψαι· ἃ δέ φησιν ἡ βουλὴ δεῖν ἀντὶ τούτων γενέσθαι μοι, ταῦτ' ἔσθ' ἃ διώκεις. τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόμενα ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι, τὸ χάριν τούτων ἀποδοῦναι, παρανόμων γράφῃ; ὁ δὲ παμπόνηρος ἄνθρωπος, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ βάσκανος ὄν-
218 τως, ποῖός τις ἂν εἴη πρὸς θεῶν· οὐχ ὁ τοιοῦτος; καὶ μὴν, περὶ τοῦ γε ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττεσθαι, τὸ μὲν μυριάκις μυρίους κεκηρῦχθαι, παραλείπω· καὶ τὸ πολλάκις αὐτὸς ἐστεφανῶσθαι πρότερον. ἀλλὰ πρὸς θεῶν οὕτω σκαιὸς εἶ, καὶ ἀναίσθητος αἰσχίνη, ὥστε οὐ δύνασθαι λο-
219 γίσασθαι, ὅτι τῷ μὲν στεφανουμένῳ τὸν αὐτὸν ἔχει ζῆλον ὁ στέφανος, ὅπου ἂν ἀναρρηθῇ· τοῦ δὲ τῶν στεφανούντων ἕνεκα συμφέροντος ἐν τῷ θεάτρῳ γίγνεται τὸ κήρυγμα; οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντες, εἰς τὸ ποιεῖν εὖ τὴν πόλιν προτρέπονται· καὶ τοὺς ἀποδιδόντας τὴν χάριν, μᾶλλον
220 ἐπαινοῦσι τοῦ στεφανουμένου, διόπερ τὸν νόμον τοῦτον ἡ πόλις γέγραφε. Λέγε δή αὐτόν μοι τὸν νόμον λαβών.

Νόμος.

„Ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἑκάστους τοῖς ἰδίοις δήμοις, ἐὰν
221 μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν ἀθηναίων, ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ, τούτους δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ διονυσίοις ἀναγορεύεσθαι. Ακούεις αἰσχίνη τοῦ νόμου λέγοντος σαφῶς, πλὴν ἐάν τινας ὁ δῆμος, ἢ ἡ βουλὴ στεφανώσηται; τούτους δὲ ἀναγορευέτω. τί οὖν ὦ ταλαίπωρε συκοφαντεῖς· τί λόγους
222 πλάττεις. τί σαυτὸν οὐχ ἑλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις. ἀλλ' οὐδ' αἰσχύνῃ φθόνου δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος οὐδενός. καὶ νόμους, τοὺς μὲν, μεταποιῶν· τῶν δ', ἀφαιρῶν μέρη, οὓς ὅλους δίκαιον ἦν ἀναγιγνώσκεσθαι, τοῖς γε ὀμωμοκόσι κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. ἔπειτα τοιαῦτα ποιῶν, λέγεις ἃ δεῖ προσεῖναι τῷ δημοτικῷ,

ὥσπερ

αὐτῷ. · ἀναίσθητος. ἐ. ξ. · δύνασθαι. ε. α · ὅπου. α. ε. · περὶ. α. · α. · γ. ε. α. · γ. · στεφανοῦσθαι. · γ. ἐστεφανῶσθαι. ε. · β. ψηφίσηται. ε. α. · α. · προσέτι λέγεις. α. · λαβεῖν ἡμᾶς ἔδει. α. · πῶς. ε. · ἐστί. α. · τῷ. α.

ὥσπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκὼς κατὰ συγγραφὴν, εἶτα οὐκ ἔχοντα ἃ προσῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς κομιζόμενος, ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικοὺς, ἀλλ' οὐ τοῖς πράγμασι, καὶ τοῖς πολιτεύμασι γινωσκομένους. καὶ βοᾷς, ῥητὰ καὶ ἄρρητα ὀνομάζων ὥσπερ ἐξ ἁμάξης, ἃ σοὶ καὶ τῷ σῷ γένει πρόσεστιν, οὐκ ἐμοί. καίτοι καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐγὼ λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἡγοῦμαι, τῷ τὴν μὲν κατηγορίαν ἀδικήματ' ἔχειν, ὧν ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι· τὴν δὲ λοιδορίαν, βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν τοῖς ἐχθροῖς περὶ ἀλλήλων συμβαίνει λέγειν. οἰκοδομῆσαι δὲ τοὺς προγόνους ταυτὶ τὰ δικαστήρια ὑπείληφα, οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς εἰς ταῦτα ἀπὸ τῶν ἰδίων, κακῶς τἀπόρρητα λέγωμεν ἀλλήλους, ἀλλ' ἵνα ἐξελέγχωμεν, ἐάν τις ἠδικηκώς τι τυγχάνῃ τὴν πόλιν. ταῦτα τοίνυν εἰδὼς Αἰσχίνης, οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ πομπεύειν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν εἵλετο. οὐ μὴν οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων, δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν. ἤδη δ' ἐπὶ ταῦτα πορεύσομαι, τοσοῦτον αὐτὸν ἐρωτήσας. πότερόν σέ τις, Αἰσχίνη, τῆς πόλεως ἐχθρὸν, ἢ ἐμὸν εἶναι φῇ· ἐμὸν δηλονότι. εἶτα, οὗ μὲν ἦν παρ' ἐμοῦ δίκην κατὰ τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λαβεῖν, εἴπερ ἠδίκουν, ἐξέλειπες ἐν ταῖς εὐθύναις, ἐν ταῖς γραφαῖς, ἐν ταῖς ἄλλαις κρίσεσιν. οὗ δ' ἐγὼ μὲν ἀθῷος ἅπασι, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ, τῇ προθεσμίᾳ, τῷ κεκρίσθαι περὶ πάντων πολλάκις πρότερον, τῷ μηδεπώποτε ἐξελεγχθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τῇ πόλει δ' ἢ πλέον ἢ ἔλαττον ἀνάγκη τῶν γε δημοσίᾳ πεπραγμένων μετεῖναι τῆς δόξης, ἐνταῦθα ἀπήντηκας; ὅρα μὴ, τούτων μὲν ἐχθρὸς ἦς, ἐμοὶ δὲ προσποιῇ. ἐπειδὴ τοίνυν, ἡ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία

τὴν ἀπόδοσιν ὑμᾶς δὲ φασὶν ὡς ὅτι ὁ ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν. ἐμποιοῦν γὰρ τὸ ἐξαγριοῦσθαι τοῦτο τὸ κῶλον, οὕτως αὐτὴν εἰς τὸ ἔλεον, ὅτι ἀπὸ θυμοῦ ὁ δημοσθένης ἐλθοῦσα οὐδὲν ἐπήγαγεν. Ἄλλως. Τοῦτο τὸ κῶλον οὐκ ἔχει ἀπόδοσιν. ἀλλ᾽ εἰς θυμὸν ἐμπεσὼν ὁ ῥήτωρ, καὶ πολλὰ μεταξὺ θεὶς, ἀφῆκεν οὕτως· μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν, καταστὰς εἰς τὴν τούτου ἔλεγχον. Ψῆφος) Ἡ περὶ τοῦ στεφάνου. Δεῖ δέ με ὡς ἔοικε) Δύο συγγνώμας ἔθηκεν ἐκ μέρους· 229 τὸ, δεῖ με, τὴν ἀνάγκην δηλοῦν· ἐκ δὲ τοῦ, φιλολοίδορον, ὅτι οὐ μεθ᾽ ἡδονῆς ἐστι αὐτῷ τοῦ αἰσχίνου κακῶς, ἀλλὰ προφασιζόμενος εὐσχήμως τὸ πρᾶγμα. Τίς ὢν) Ἤγουν εὐδαιμονός. 230 Ἄρχει) Ἀρχὴν ποιεῖ. Αἰακὸς) Οὗτοι οἱ τρεῖς δικάζουσιν ἐπὶ δικαιοσύνῃ. Ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος) Τινές φασιν οὕτω καλεῖσθαι τὸν κολοιὸν, ὡς ἀπὸ σπερμάτων τρεφόμενον. καὶ δὴ καὶ ὁ αἰσχίνης οὐδὲν ἴδιον ἔχει· τοῖς δὲ τῶν ἄλλων λόγοις προσέχων, αὐτὸς ἀπαιδεύτως ἂν ἢ σπερμολόγος, ἄλλως, ἀπὸ τῶν βωμῶν συνάγων τὰ ἐπιτιθέμενα ὑπὸ τῶν ἄλλων. ἔχει δὲ καὶ πίνης, ὁ τὰ ἀπὸ τῶν σιτῶν ἀπὸ τοῦ βασταζόμενου αἰσχίνου λαμβάνων, τὰ κατὰ βορᾶς ἀπὸ τῆς γῆς συλλέγων, καὶ οὕτω διαφερόμενος, εὐτελὴς καὶ φαῦλος ἄνθρωπος. Ὄλεθρος) Ἡ ὀλέθρου ἄξιος, ἢ ὁ πολλοῖς προξενήσας ὄλεθρον, τῷ μεταβάλλειν τὰ γράμματα ἐν τῷ ἀναγινώσκειν. Γραμματεὺς) Ὁ τῶν γραμμάτων τι κύριος καὶ τῶν ψηφισμάτων φύλαξ. Ἐπαχθεῖς) Φορτικούς. Πορίσασθαι) Συναγαγεῖν, λαλεῖν. Ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα. ὦ γῆ καὶ ἥλιε) Ἔοικε γὰρ τραγικὰ εἶναι ταῦτα. καὶ ἅμα εἰς τὴν τέχνην ἀποσκώπτει, σύνεσιν καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενος· ὁ γὰρ αἰσχίνης διορχαίων ἐν δημοσθένους ὑποκρινόμενος, 231 ταῦτα ἐφθέγγετο. Ἐπικαλούμενον) Ἐπιβοώμενον. Διάγνωσις) Ἐπίγνωσις, γνῶσις τῆς τῶν πάλαι ποτὲ γεγονότων πραγμάτων. 232 Ἀπολειφθεῖσι) Τοῖς παιδείας ἐστερημένοις. Προσποιουμένοις) Ἰδιοποιουμένοις. 233 Οὐκ ἀπορῶν δὲ ὅ, τι χρὴ περὶ σοῦ) Ἐγκωμιαστικοῦ ἐννοίας ἐπιλαβέσθαι ἐπιεικὲς ὁ λόγος τῆς ἐγκωμιαστικῆς· ὁ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. οὐκ ἀπορῶ τοῦ εἰπεῖν πολλὰ κατὰ σοῦ, ἀλλ᾽ ἀπορῶ, ἐν τούτῳ δηλῶ ἀπορεῖν ἐν τῷ μὴ εἰδέναι με ποῖα πρῶτον προτάξω αὐτοῦ τῶν πολλῶν.

ψῆφος ἅπασι δέδοκται· δεῖ δέ με ὡς ἔοικε, καίπερ οὐ φι- 229 λολοίδορον ὄντα φύσει, διὰ τὰς ὑπὸ τούτου βλασφημίας εἰρημένας, ἀντὶ πολλῶν καὶ ψευδῶν αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ, καὶ δεῖξαι τίς ὢν καὶ τίνων, ῥᾳδίως οὕτως ἄρχει τοῦ κακῶς λέγειν, καὶ λόγους τινὰς διασύρει, αὐτὸς εἰρηκὼς ἅ τίς οὐκ ἂν ὤκνησε τῶν με- 230 τρίων ἀνθρώπων φθέγξασθαι. εἰ γὰρ αἰακὸς, ἢ ῥαδάμανθυς, ἢ μίνως ἦν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος, περίτριμμα ἀγορᾶς, ὄλεθρος γραμματεὺς, οὐκ ἂν αὐτὸν οἶμαι ταῦτ᾽ εἰπεῖν, οὐδ᾽ ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγους πορίσασθαι, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα, ὦ γῆ 231 καὶ ἥλιε, καὶ ἀρετὴ, καὶ τὰ τοιαῦτα· καὶ πάλιν σύνεσιν καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενον, ᾗ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ διαγιγνώσκεται. ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἠκούετ᾽ αὐτοῦ λέγοντος. σοὶ δ᾽ ἀρετῆς, ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετουσία; ἢ καλῶν ἢ μὴ τοιούτων τίς διάγνωσις; πόθεν λαβόντι, ἢ 232 πῶς ἀξιωθέντι; ποῦ δὲ παιδείας σοὶ θέμις μνησθῆναι, ἧς, τῶν μὲν ὡς ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ᾽ ἂν εἷς εἴποι περὶ αὑτοῦ τοιοῦτον οὐδέν· ἀλλὰ κἂν ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειε, τοῖς δὲ ἀπολειφθεῖσι μὲν ὥσπερ σὺ, προσποιουμένοις δὲ ὑπ᾽ ἀναισθησίας, τὸ τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖν 233 ὅταν λέγωσιν, οὐ τὸ δοκεῖν τοιούτοις εἶναι περίεστιν. οὐκ ἀπορῶν δ᾽ ὅ, τι χρὴ περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν εἰπεῖν, ἀπορῶ τοῦ πρώτου μνησθῶ, πότερ᾽ ὡς ὁ πατήρ σου τρόμης ἐδούλευε παρ᾽ ἐλπίᾳ τῷ πρὸς τῷ θησείῳ διδάσκοντι γράμματα, χοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύλον· ἢ ὡς ἡ μήτηρ σου τοῖς με- 234 θημερινοῖς γάμοις ἐν τῷ κλισίῳ τῷ πρὸς τῷ καλαμίτῃ ἥρῳ χρωμένη, τὸν καλὸν ἀνδριάντα, καὶ τριταγωνιστὴν ἄκρον ἐξέθρεψέ σε· ἀλλὰ πάντες ἴσασι ταῦτα, κἂν ἐγὼ μὴ λέγω. ἀλλ᾽ ὡς ὁ τριηραύλης Φορμίων ὁ Δίωνος τοῦ Φρεαρρίου δοῦλος, ἀνέστησεν αὐτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς καλῆς ἐργασίας; 235 ἀλλὰ νὴ τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς, ὀκνῶ μὴ περὶ σοῦ τὰ προσήκοντα λέγων, αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἐμαυτῷ δόξω

ἀ. ω. ἀ. η. διασύρει. α. ταῦτ᾽ ε. ἠκούετ᾽ α. ἀκούετε. α. α. β. γ. α. αὑτοῦ. ζ. α. τοιούτοις. α. ἀπορῶ. ε. πρώτου. χ. ζ. α. κλισίῳ. ε. προστῷῳ. χ. α. φρεαρρίου. χ. α. γ. φρεαρρίου. ζ. ἐμαυτῷ. ε.

Παρ᾽ ἐλπίᾳ) Οὗτος ὁ ἐλπίας χαμαιδιδάσκαλος ἦν παρὰ τοῖς ἀθηναίοις, ὑπὸ σχολεῖον ἔχων τὸν πατέρα τοῦ αἰσχίνου. Θησείῳ) Τῷ τεμένει τοῦ θησέως. Χοίνικας παχείας) Εἰπὼν δουλεύειν αὐτὸν, τὰ ἐπίμαχα τοῖς φαύλοις τῶν δούλων ἐπήγαγε. τὰς πέδας λέγων· τοῦτο γὰρ καλεῖ χοίνικας, τὸ σκολύβριον δηλῶν. Ἄλλως. Χοίνικας καλεῖ τὰς πέδας· τὸ δὲ ξύλον, ὃ πρὸς τὸ ἐπερείδεσθαι τὸν ἔμμισθον ἐν τῷ βαδίζειν καὶ ἐπαναπαύεσθαι, ὃ πρὸς τὸ δύνασθαι συναίρειν τοὺς πόδας αὐτοῦ. Κλισίῳ) Τῷ προστῷῳ. ἔστι δὲ ὄνομα τόπου. Τὸν καλὸν ἀνδριάντα) Μακρὸς γὰρ ἦν ὁ αἰσχίνης τὸ σῶμα. Τριταγωνιστὴν ἄκρον) Καὶ τοῦτο κατὰ τὸ ἦθος· ἔστι γὰρ ἀμαθέστατος. Ἐξέθρεψε) Τέλειον ἐξέθρεψέ σε καὶ ἐποίησεν. Ἀλλ᾽ ὡς ὁ τριηραύλης) Οὐχ ἁπλῶς αὐλητής, ὥσπερ γὰρ καὶ ἐπίσημοι, ἀλλ᾽ ἐν τριήρει αὐλῶν ἄμουσον ῥυθμόν. Τῆς καλῆς ἐργασ.) Κατ᾽ εἰρωνείαν λέγει γὰρ τῆς πορνείας. Οὐ

μὰ περὶ

προῃρῆσθαι λόγους. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω· ἀπ' αὐτῶν δὲ ὧν αὐτὸς βεβίωκεν, ἄρξομαι· οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν, ἦν, ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται· ὀψὲ γάρ ποτε· ὀψὲ λέγω; χθὲς μὲν οὖν καὶ πρῴην, ἅμα Ἀθηναῖος καὶ ῥήτωρ 236 γέγονε· καὶ δύο συλλαβὰς προσθεὶς, τὸν μὲν πατέρα, ἀντὶ Τρόμητος, ἐποίησεν Ἀτρόμητον· τὴν δὲ μητέρα σεμνῶς πάνυ, Γλαυκοθέαν ὀνόμασιν, ἣν ἔμπουσαν ἅπαντες ἴσασι καλουμένην, ἐκ τοῦ πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν δηλονότι, ταύτης τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν· πό- 237 θεν γὰρ ἄλλοθεν; ἀλλ' ὅμως οὕτως ἀχάριστος εἶ καὶ πονηρὸς φύσει, ὥστε ἐλεύθερος ἐκ δούλου, καὶ πλούσιος ἐκ πτωχοῦ διὰ τουτουσὶ γεγονὼς, οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν κατὰ τουτωνὶ πολιτεύῃ. καὶ περὶ ὧν μὲν ἐστί τις ἀμφισβήτησις ὡς ἄρα ὑπὲρ 238 τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἐάσω· ἃ δ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν φανερῶς ἀπεδείχθη πράττων, ταῦτα ἀναμνήσω. τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸν ἀποψηφισθέντα Ἀντιφῶντα, ὃς ἐπαγγειλάμενος Φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν, εἰς τὴν πόλιν ἦλθεν· ὃν λαβόντος ἐμοῦ κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ, 239 καὶ καταστήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος οὗτος καὶ κεκραγὼς, ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ, τοὺς ἠτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων, καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων ἄνευ ψηφίσματος, ἀφεθῆναι ἐποίησε. καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τὸ πρᾶγμα 240 αἰσθομένη, καὶ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα, ἐπεζήτησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ συλλαβοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρπαστ' ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὸ δίκην δοῦναι διαδὺς, ἐξεπέμπετ' ἂν ὑπὸ τοῦ σεμνολόγου τουτουΐ. νῦν δ' ὑμεῖς στρεβλώσαντες αὐτὸν, 241 ἀπεκτείνατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτον. τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦ-

235 μὴ περὶ σοῦ) Δύο αἰτίαι, καὶ τὸ δοκεῖν [illegible] συντροφα, καὶ τὸ φεύγειν τὰς λοιδορίας καὶ ὄντας ἀληθεῖς. Οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν, ἦν) Τὸ παρ' ὑπόνοιαν κεκίνηται· ἐπειδὴ γὰρ ὁ προσδοκᾷ εἰ ἀκροατὴς, χεῖρον ἐπήγαγε. Καταρᾶται) Ἵνα λέγῃ ὡς προδότης· τοῖς τοιούτοις δὲ καταρᾶται ὁ δῆμος διὰ τοῦ κήρυκος. Ὀψὲ γάρ ποτε) Δεῖ λαβεῖν, τὸ μὲν πρότερον ὀψὲ, ὡς περὶ διηγουμένου· τὸ δὲ δεύτερον, ὡς κατ' ἐρώτησιν, καὶ ὡς ἐπανορθούμενος, ὅτι [illegible] εἶπε τὸ ἐχθὲς, μέμφεται τὸ πρότερον αὐτοῦ τὸ ὀψέως. [illegible] δὲ τὸ νῦν. 236 Καὶ δύο συλλαβὰς) Μίαν μὲν, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρός· μίαν δὲ, εἰς τὸ τῆς μητρός. Ἔμπουσαν) Ἐκ τοῦ πάντα αἰσχρῶς καὶ ἀνοσίως ποιεῖν· τοιαύτη γὰρ ἡ πάλαι ἔμπουσα. 237 Διὰ τουτουσὶ) Τοὺς πολίτας. Οὐχ ὅπως) Ἤγουν οὐ μόνον. Κατὰ τουτωνὶ πολιτεύῃ) Ἤγουν προδότης [illegible] πράξεις καὶ κινεῖς κατ' αὐτῶν. 238 Καὶ περὶ ὧν μὲν ἐστί τις ἀμφισβήτησις) Ἐπιδείκνυσιν ὁ τοιοῦτος, ὅτι οὐχ ὡς ἐχθρὸς ἀκριβολογεῖται, πάντα ἐξετάζων ἃ ἥμαρτε, ἀλλὰ [illegible] πραγματεύεται. διηγεῖται δὲ τὰ σαφέστερα καὶ ἀδηλότερα [illegible] ἀκολούθως ἐπάγαγε. Τὸν ἀποψηφισθέντα) Οὗτος γὰρ ὁ Ἀντιφῶν, Ἀθηναῖος ἐδόκει εἶναι τὸ πρότερον· γενομένων δὲ τῶν καλουμένων διαψηφίσεων, ὃ [illegible] ἐν τοῖς δήμοις ὡς ἔθος, εἰ ἄρα φύσει Ἀθηναῖος οὐκ ὤν, ὁ ἐγγράψας ἑαυτὸν ἐκ σπουδῆς τινῶν εἰς τοὺς ἀστούς· ἀπεψηφίσθη δὲ καὶ ἀπεδοκιμάσθη, ὡς ἂν οὐκ αὐτὸς, καὶ ἐκβέβληται, λυπηθεὶς ᾤχετο πρὸς τὸν Φίλιππον, καὶ ὑπέσχετο αὐτῷ λάθρα τῆς Ἀττικῆς [illegible] ἐμπρήσειν τῆς Ἀττικῆς τὰ νεώρια. Τὰ νεώρια) Τόποι εἰς οὓς αἱ νῆες ἀνέλκονται. Λαβόντος) Κατασχόντος. Κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ) Τὰ εἰκότα εἴρηκεν ὡς πᾶσι δυνάμενα· ὅ, τι γὰρ [illegible] τοῦ Πειραιῶς [illegible] κεκρυμμένον [illegible], εἰς πίστιν [illegible] τὴν τόλμαν. 239 Καταστήσαντος) Δῆλον ποιήσαντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῷ δήμῳ. Ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ) Μιμεῖται τοῦ Αἰσχίνου τοὺς λόγους, τὸ πιθανὸν αὐτοῖς εἰς ἀπάτην διδούς· ὅρα γὰρ ὅπως ὀνομάζει τὴν πολιτείαν ἐκ φιλανθρωπίας γνωριζομένην· καὶ τοὺς ἠτυχηκότας λέγων τῶν πολιτῶν, μηχανᾶται τὴν ἄφεσιν. ποιεῖ δὲ [illegible] πολέμιον τῷ δήμῳ τὸν Αἰσχίνην, εἴγε ὁ μὲν, ὡς [illegible] ὄντα πολίτην ἐκάλει. Καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων) Ἐγὼ δηλονότι βαδίζων ἐπὶ οἰκίας τὰς τῶν ἀνθρώπων. πλὴν δὲ ἔπαινον φέρει τῷ ῥήτορι· οὕτως ὑπὲρ τοῦ κοινῇ συμφέροντος ἀγωνιᾷ, ὡς καὶ [illegible] εἰδότας καὶ ἐπιστρέψαντας [illegible] ἐπιζητεῖν τοὺς βλάπτειν ἐθέλοντας. πρὸς δὲ τῷ ἑξῆς συνῆψαι τὸ ἄνευ ψηφίσματος ἀφεθῆναι ἐποίησεν· ἀπατήσας γὰρ τὸν δῆμον ἔπεισεν ἀφεθῆναι τὸν ἄνθρωπον ὀξέως, ὡς μηδὲ καιρὸν ἐγγενέσθαι τοῦ φωράσαι. ὅλον τοῦτο ἐξ ἀμφοῖν. 240 Καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου) Συνάπτει ἑαυτὸν τῷ σεμνοτάτῳ βουλευτηρίῳ, καὶ καρποῦται μετ' ἐκείνης [illegible] τὴν δόξαν· [illegible] ἐπεζήτησεν ἡ βουλὴ καὶ [illegible]. Τὸ πρᾶγμα αἰσθομένη) Τὴν ὑπόθεσιν νοήσασα. Ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν) Ὀνειδίζει [illegible] τῷ δήμῳ διὰ τῆς [illegible] τῆς βουλῆς· ἔστι μὲν γὰρ ὡς ἀνθρώπους ἀγνοεῖν. τὸ δὲ, ἐν οὐ δέοντι, τοιοῦτόν ἐστιν· ἀγνοεῖν ἤδη διδαχθέντας ὑπὸ τοῦ ῥήτορος [illegible] δημαγόρον, τὴν ἐπιβουλὴν [illegible] τῷ συμβούλῳ ὁ προδότης, καὶ ὑμᾶς [illegible]. Καὶ συλλαβοῦσα) Πανταχόθεν [illegible] ἀπολέσασα. κατασκευάζει δὲ διὰ τῆς φυγῆς τὴν ὑποψίαν· οὐ γὰρ ἂν οὕτω σπουδαίως ἔτυχεν, εἰ μὴ συνῄδει ὡς ὑπόδικος ἦν. Ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς) Θέασαι τῆς λέξεως τὴν ἀκρίβειαν· ἐπειδὴ γὰρ σὺ-

τα ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, τὰ τότε τούτῳ πεπραγμένα, χειροτονήσαντος αὐτὸν ὑμῶν σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας, ἀφ' ἧσπερ 242 πολλὰ προΐεσθε τῶν κοινῶν, ὡς προείλεσθε, κἀκείνην καὶ τοῦ πράγματος κυρίαν ἐποιήσατε, τοῦτον μὲν εὐθὺς ἀπήλασεν ὡς προδότην, ὑπερείδῃ δὲ λέγειν προσέταξε· καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον ἔπραξε, καὶ οὐδεμία ψῆφος ἠνέχθη τῷ μιαρῷ τούτῳ. 243 καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Μαρτυροῦσι δημοσθένει ὑπὲρ ἁπάντων οἵδε· καλλίας σουνιεύς, ζήνων φλυεύς, κλέων φαληρεύς, δημόνικος μαραθώνιος, ὅτι τοῦ δήμου ποτὲ χειροτονήσαντος αἰσχίνην 244 σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς ἀμφικτύονας, συνεδρεύσαντες ἡμεῖς, ἐκρίναμεν ὑπερείδην ἄξιον εἶναι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν· καὶ ἀπεστάλη ὑπερείδης. Οὐκοῦν ὅτε τούτου μέλλοντος λέγειν ἀπήλασεν αὐτὸν ἡ βουλή, καὶ προσέταξεν ἑτέρῳ, τότε καὶ προ-245 δότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν. Ἓν μὲν τοίνυν τοῦτο τοῦ νεανίου τούτου πολίτευμα τοιοῦτο, ὅμοιόν γε· οὐ γὰρ οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ· ἕτερον δὲ ἀναμιμνήσκεσθε· ὅτε γὰρ πύθωνα φίλιππος ἔπεμψε τὸν βυζάντιον, καὶ παρὰ τῶν αὐτοῦ συμμάχων ἁπάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὡς 246 ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν καὶ δείξων ἀδικοῦσαν, τότε, ἐγὼ μὲν τῷ πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν, οὐκ εἶξα, οὐδ' ὑπεχώρησα, ἀλλ' ἀναστὰς ἀντεῖπον· καὶ τὰ τῆς πόλεως δίκαια, οὐχὶ προὔδωκα, ἀλλ' ἀδικοῦντα φίλιππον ἐξήλεγξα φανερῶς οὕτως, ὥσ-247 τε τοὺς ἐκείνου συμμάχους αὐτοὺς ἀνισταμένους, ὁμολογεῖν· οὗτος δὲ συνηγωνίζετο, καὶ τἀναντία ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα ψευδῆ. καὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πάλιν μετὰ ταῦθ' ὕστερον, ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνιών, εἰς τὴν θράσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. καίτοι ὅστις τῷ 248 ὑπὸ τῶν πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνῄει καὶ ἐκοινολογεῖτο, οὗτος αὐτὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει κατάσκοπος καὶ πολέμιος τῇ πατρίδι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

249 Μελέδημος κλέωνος, ὑπερίδης καλλαίσχρου, νικόμαχος

[Right margin: α. — β.γ.α. — μαρτυρία. α. β. — λέγοντα α.β. — αὐτὸν. α. — καί. α. — πάντων. α. β. — ἀξίνῳ. χ. β. — Μαρτυρία. α. — Τιμόδημος. α. Κελεύδημος. ζ. β.]

[Left margin: ἐκτείνασα τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς ψήφους, ὡς μηδὲν πρὸς χάριν ἀλλὰ δικαίως ψηφίζεσθαι. β.]

τα αὐτὸν ἀπὸ τῆς συνηγορίας δι' αἰσχίνην προδεδωκέναι, κυρίως ἐστὶ τὸ ἐπανήγαγεν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, αὖθις καταστήσασα αὐτὸν τῇ βουλῇ ὑφ' ἧς [illegible] πρότερον. 241 Τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦτα ἡ βουλὴ ἡ ἐξ ἀρείου πάγου) Συνάπτει καὶ ἕτερον πολίτευμα τῆς βουλῆς εὐκαίρως κατ' αἰσχίνου γενόμενον. καὶ ἔτι καὶ ταῦτα τὴν [illegible] αὐτοῦ [illegible] φησίν· ἵνα γὰρ μὴ δόξῃ χάριτι δημοσθένους γεγενῆσθαι τὸ τῆς [illegible], εἰσάγει τὴν βουλὴν αὐτὴν καθ' αὑτὴν ἐκ τοῦ ῥήτορος καταγινώσκουσαν, καὶ ποιεῖ κατὰ τῆς πονηρίας αἰσχίνου τὴν ψῆφον τῆς βουλῆς ἐξ ἀμφοτέρων βεβαίαν. Τούτῳ) Τῷ αἰσχίνῃ.

242 Προείλεσθε) Προεκρίνατε. Κυρίαν) Τὴν βουλὴν τὴν ἀρείου πάγου.

Καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα) [illegible], ἵνα μὴ [illegible] ὡς μαρτυρίαν τῇ βουλῇ. τὸ δέ, ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, ἤτοι ὅτι ἐκεῖθεν λαμβάνουσι τὰς ψήφους, οὕτως ἐδίδου· ἢ ὅτι τὰς χεῖρας ἐπιθεῖσα τῷ βωμῷ καὶ ὀμόσασα, μετατίθησιν ἐπὶ τὰς ψήφους τὴν χεῖρα· [illegible] τοῦ βωμοῦ, μετὰ τὸν βωμόν. Ηνέχθη) Συνέβη. 244 Οὐκοῦν ὅτε τούτου μέλλοντος) Δοὺς ἱκανὰς μαρτυρίας τὴν πίστιν, χρῆται λοιπὸν ἐνθυμήματι· ἡ δὲ σύνταξις [illegible] καὶ σολοικοφανῶς [illegible]· μεταχειριστέον δὲ αὐτὴν οὕτως, [illegible], οὐδὲν δὲ τὸ παράπαν [illegible]· οὐκοῦν ὅτε τούτου μέλλοντος λέγειν, προσέταξεν ἑτέρῳ δηλονότι λέγειν, καὶ ἀπήλασεν αὐτὸν ἡ βουλὴ ἕνεκα τῆς συνδικίας. 245 Τοῦ νεανίου τούτου) Τοῦ ἐξ ἐναντίας [illegible] τοῖς αὐτοῦ πολιτεύμασιν· οὐ γὰρ ὅμοιον, δηλονότι οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ.

246 Ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων) Αἰσχυνῶν τὴν πόλιν. ἐνήλλαξε δὲ ὁ ῥήτωρ ἐξεπίτηδες ὅμως τὰ ῥήματα, τὴν ἀπόνοιαν τῆς φιλίππου γνώμης δηλῶν· ἐπεὶ [illegible] ὡς ἐλέγχειν ὀφείλει τὸν ἀδικοῦντα, εἶτα καταισχύνειν. Καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ' ὑμῶν) Λόγοις κινοῦντι δίκην ῥεύματος. σκόπει δὲ καὶ ταῦτα τὸ μέγεθος τῆς μεγαλονοίας τοῦ ῥήτορος, ὅτι καὶ δοκῶν ὡς οἴονταί τινες, καὶ θαυμάζειν τὸν πύθωνα, οὐδὲ ἐπισημαίνει αὐτοῦ οὐδὲ [illegible] ἐμπειρίαν [illegible] ἀλλὰ τὸ ῥοῶδες καὶ πάλιν ἁπλῶς [illegible] οὐ τέχνης ἀληθοῦς γίνεται σύμβολα· ῥητορικῆς δὲ ὡς εἰπεῖν εἴδωλα μᾶλλον· διὸ καὶ θρασυνόμενον αὐτὸν εἰπών, διέβαλε. Καὶ τὰ τῆς πόλεως οὐχὶ προὔδωκα δίκαια) Ἐπειδὴ εἶπεν οὐκ εἶξα, οὐδ' ὑπεχώρησα, καὶ ἔμελλέ τις [illegible] 247 [illegible] ῥήτωρ [illegible]· διὸ καὶ [illegible] τὰ δίκαια τῆς πόλεως οὐ προὔδωκα φησίν. 248 Οὐκ ἀπέχρη) Οὐκ ἤρκεσε. Συνιών) Συνερχόμενος. Ἐλήφθη) Ἐφωράθη. Συνῄει)

Συνηρ

» διοφάντου, μάρτυρες οὖσι δημοσθένει, καὶ ἐπωμόσαντο ἐπὶ
» τῶν στρατηγῶν, εἰδέναι αἰσχίνην ἀτρομήτου κοθωκίδην
» συνερχόμενον νυκτὸς εἰς τὴν θράσωνος οἰκίαν, καὶ κοι-
» νολογούμενον ἀναξίνῳ, ὃς ἐκρίθη εἶναι κατάσκοπος παρὰ
» φιλίππου. αὗται ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι ἐπὶ νικίου, 250
» ἑκατομβαιῶνος τρίτῃ ἱσταμένου.

Μυρία τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείπω· καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει. πολλὰ ἂν ἐγὼ ἔτι τούτων ἔχοιμι δεῖξαι, ὧν οὗτος κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους, τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ' ἐπηρεάζων εὑρέθη. ἀλλ' οὐ τί- 251 θεται ταῦτα παρ' ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμην, οὐδ' ἣν προσῆκεν ὀργήν· ἀλλὰ δεδώκατε ἔθει τινὶ φαύλῳ πολλὴν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ τὸν λέγοντά τι τῶν ὑμῖν συμφερόντων, ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν, τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος, τὸ τῆς πόλεως συμφέρον 252 ἀνταλλαττόμενοι· διόπερ ῥᾷόν ἐστι καὶ ἀσφαλέστερον ἀεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μισθαρνεῖν, ἢ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἑλόμενον τάξιν πολιτεύεσθαι. καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ πολεμεῖν, φανερῶς συναγωνίζεσθαι φιλίππῳ, δεινὸν μέν, ὦ γῆ καὶ θεοί· πῶς γὰρ οὔ· κατὰ τῆς πατρίδος. δότε 253 δ' εἰ βούλεσθε δότε αὐτῷ τοῦτο· ἀλλ' ἐπειδὴ φανερῶς ἤδη τὰ πλοῖα ἐσεσύλητο, χερρόνησος ἐπορθεῖτο, ἐπὶ τὴν ἀττικὴν ἐπορεύετ' ἄνθρωπος, οὐκέτι ἐν ἀμφισβητησίμῳ τὰ πράγματα ἦν, ἀλλ' ἐνειστήκει πόλεμος. ὅ, τι μὲν πώποτ' ἔπραξεν ὑπὲρ ὑμῶν ὁ βάσκανος οὑτοσὶ ἰαμβειογράφος, οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι· οὐδ' ἔστιν 254 οὔτε μεῖζον οὔτ' ἔλαττον ψήφισμα οὐδὲν αἰσχίνῃ περὶ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει. εἰ δέ φησι, νῦν δειξάτω ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὕδατι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὐδέν. καίτοι δυοῖν αὐτὸν ἀνάγκη θάτερον, ἢ μηδὲν τοῖς πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντα ἐγκαλεῖν, μὴ γράφειν παρὰ ταῦθ' ἕτερα· ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν συμφέρον ζητοῦντα, μὴ φέρειν εἰς μέ- 255 σον τὰ τούτων ἀμείνω. ἆρ' οὖν οὐδὲ ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδὲ ἔγραφεν, ἡνίκα ἐργάσασθαί τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; οὐ μὲν οὖν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ἠδύνατο ὡς ἔοικεν ἡ πόλις, ἃ ποιῶν οὗτος ἐλάνθανεν· ἓν δ' ἐπεξειργάσατο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοιοῦτον ὃ πᾶσι τοῖς προτέροις ἐπέθηκε τέλος· περὶ οὗ τοὺς πολλοὺς ἀνά- 256 λωσε λόγους, τὰ τῶν ἀμφισσέων τῶν λοκρῶν διεξιὼν δόγματα, ὡς διαστρέψων τἀληθές. τὸ δ', οὐ τοιοῦτόν ἐστι· πόθεν· πολλοῦ γε καὶ δεῖ. οὐδέποτ' ἐκνίψῃ σὺ τἀκεῖ πεπραγμένα σαυτῷ· οὐχ οὕτω πολλὰ ἐρεῖς. καλῶ δ' ἐναντίον ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας, ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν ἀττικήν, καὶ τὸν 257 ἀπόλλω τὸν πύθιον, ὃς πατρῷός ἐστι τῇ πόλει, καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις, εἰ μὲν ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἴποιμι, καὶ εἶπον τότ' εὐθὺς ἐν τῷ δήμῳ, ὅτε πρῶτον εἶδον τουτονὶ τὸν μιαρὸν τούτου τοῦ πράγματος ἁπτόμενον· ἔγνων γὰρ εὐθέως ἔγνων, εὐτυχίαν μοι δοῦναι καὶ σωτηρίαν· εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν, ἢ φιλονικίας ἰδίας ἕνεκα, αἰτίαν ἐπάγω 258 τούτῳ ψευδῆ, πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀνόνητόν με ποιῆσαι. τί οὖν ταῦτ' ἐπηρασάμην καὶ διετεινάμην οὑτωσὶ σφοδρῶς· ὅτι καὶ γράμματ' ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα,

Συνέρχεσθαι. Ἀπεδόθησαν) Φανεραὶ ἐγένοντο. Ἑκατομβαιῶνος) Ἀθηναίων. Οὕτω πως ἔχει) Ὡς μέλλω λέγειν. Ὑπηρετῶν) Μισθωτὸς ὤν. Οὐ τίθεται ταῦτα) Ἠγνοῶν ἀκριβῶς μεμνῆσθαι ταῦτα τὰ ὑμῖν πράγματα. Οὐδ' ἣν προσῆκεν) Δεόντι ταύτῃ. Φαύλῳ) Κακῷ. Αὐτῷ) Τῷ αἰσχίνῃ. Ἐσεσύλητο) Ἐσκυλεύοντο. Ἄνθρωπος) Ὁ φίλιππος. Ὁ βάσκανος) Ὁ φθονερός. Ὑπ' ἐμοῦ τότ' ἔχοντα) Διὰ τὰ ἐμά. Ταῦθ' ἕτερα) Τὰ ἐμὰ ψηφίσματα. Τούτων) Τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων. Ὥσπερ οὐδὲ ἔγραφεν) Ἂν ἔλεγε μέν, οὐκ ἔγραφε δέ, πολλάκις ὢν εἴρηκα. Ἐπεξειργάσατο) Ἐπὶ τοῖς προτέροις εἰργάσατο. Ἐκνίψῃ) Καθαρεῖς. Πεπραγμένα) Εἰς ἀμφισσεῖς. Καλῶ δὲ) Ἐπικαλοῦμαι. Τοῦ πράγματος ἁπτόμενον) Γενόμενον πλησίον. Ἀνόνητον) Ἐστερημένον. Τί οὖν) Τίνος οὖν ἕνεκα κατηρασάμην. Διετεινάμην) Διὰ παντὸς ἀποδείξας ἀπὸ τοῦ ..., διισχυρισάμην. Ἐν τῷ δημοσίῳ) Οἴκῳ δη-

ἐπὶ τούτων χ. α. — παρὰ ε. — ἀνταλλαττόμενοι α. χ. β. ε. — α. β. γ. ε. κ. — ὑμῶν ε. — οὗτος α. — ἰαμβειογράφος ε. — αἰσχίνου ε. — ὃ α. — αὐτὸν κ. χ. ἔχοντα. — π. ε. — οὐδὲ ζ. — καὶ τοῦτο ε. — ἐμοῦ λέγοντος. ε. — α. β. γ. ε. κ. — αὐτοῖς α. ε. — κ. — α. — πάντας ε. — πώποτε α. ε. — γνώσεως χ. α.

λεις συμφερόντων ἐθέλουσιν ἀγωνίζεσθαι, καθ' αὑτὸ εἶπον τινὰ τῆς συμβολῆς οὔσης, τί ἔμελλον καλοῦσιν, ἢ τί συμβαλοῦσιν αὐτῇ ποιεῖν, μνησικακήσειν τὴν διὰ προφάσεις
180 τοὺς βουλομένους σώζεσθαι, καὶ προφάσεις ζητεῖν, δι' ἃς ἅπαντα προησόμεθα τὰ συμφέροντα; καὶ τίς οὐκ ἂν ἀπέκτεινέ με δικαίως, εἴ τι τῶν ὑπαρχόντων τῇ πόλει καλῶν, λόγῳ μόνον καταισχύνειν ἐπεχείρησα· ἐπεὶ τό γε ἔργον, οὐκ ἂν ἐποιήσατε ὑμεῖς, ἀκριβῶς οἶδα ἐγώ. εἰ γὰρ
181 ἠβούλεσθε, τί ἦν ἐμποδών· οὐκ ἐξῆν; οὐχ ὑπῆρχον οἱ ταῦτα ἐροῦντες οὗτοι; βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν ἐφ' ἃ τούτων ἑξῆς ἐπολιτευόμην· καὶ σκοπεῖτε ἐν τούτοις πάλιν αὖ, τί τῇ πόλει βέλτιστον ἦν· ὁρῶν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν καταλυόμενον, καὶ τοὺς μὲν πλου-
182 σίους, ἀτελεῖς ἀπὸ μικρῶν ἀναλωμάτων γιγνομένους· τοὺς δὲ μέτρια, ἢ μικρὰ κεκτημένους τῶν πολιτῶν, τὰ ὄντα ἀπολλύντας, ἔτι δὲ ὑστερίζουσαν ἐκ τούτων τὴν πόλιν, τῶν καιρῶν, ἔθηκα νόμον, καθ' ὃν, τοὺς μέν, τὰ δίκαια ποιεῖν ἠνάγκασα τοὺς πλουσίους· τοὺς δὲ πένητας, ἔπαυσα ἀδι-
183 κουμένους· τῇ πόλει δὲ ὅπερ ἦν χρησιμώτατον, ἐν καιρῷ γίγνεσθαι τὰς παρασκευὰς ἐποίησα, καὶ γραφεὶς τὸν ἀγῶνα τοῦτον παρανόμων, εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθον, καὶ ἀπέφυγον. καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ὁ διώκων οὐκ ἔλαβε. καίτοι πόσα χρήματα τοὺς ἡγεμόνας τῶν συμμοριῶν,
184 ἢ τοὺς δευτέρους, καὶ τρίτους οἴεσθέ μοι διδόναι, ὥστε μάλιστα μὲν μὴ θεῖναί με τὸν νόμον τοῦτον, εἰ δὲ μή, καταβαλόντα με ἐᾶν ἐν ὑπωμοσίᾳ. τοσαῦτα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ὀκνήσαιμ' ἂν πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτ' εἰκότως ἔπραττον ἐκεῖνοι· ἦν γὰρ αὐτοῖς, ἐκ μὲν τῶν
185 προτέρων νόμων, συνεκκαίδεκα λειτουργεῖν, αὐτοῖς μὲν μικρὰ καὶ οὐδέν, ἀναλίσκουσι· τοὺς δὲ ἀπόρους τῶν πολιτῶν, ἐπιτρίβουσιν· ἐκ δὲ τοῦ ἐμοῦ νόμου, τὸ γιγνόμενον κατὰ τὴν οὐσίαν ἕκαστον τιθέναι. καὶ δυοῖν ἐφάνη τριήραρχος ὁ τῆς μιᾶς, ἕκτος καὶ δέκατος ὢν πρότερον συν-
186 τελής· οὐδὲ γὰρ τριηράρχους ἐπωνόμαζον ἑαυτούς, ἀλλὰ συντελεῖς. ὥστε δὴ ταῦτα λυθῆναι, καὶ μὴ τὰ δίκαια ποιεῖν ἀναγκασθῆναι, οὐκ ἔσθ' ὅ τι οὐκ ἐδίδοσαν. καί μοι λέγε, πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, καθ' ὃ εἰσῆλθον τὴν
187 γραφήν. εἶτα τοὺς καταλόγους, τόν τε ἐκ τοῦ προτέρου νόμου, καὶ τὸν κατὰ τὸν ἐμόν. λέγε.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Πολυκλέους, μηνὸς Βοηδρομιῶνος, ἕκτῃ ἐπὶ δέκα, φυλῆς πρυτανευούσης Ἱπποθωντίδος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, εἰσήνεγκε νόμον εἰς τὸ τριη-
188 ραρχικὸν ἀντὶ τοῦ προτέρου, καθ' ὃ αἱ συντέλειαι ἦσαν τῶν τριηράρχων· καὶ ἐπεχειροτόνησεν ἡ βου-

---

Συμβολῆς οὔσης) Τοῦ συνελθεῖν τοὺς Βυζαντίους. Τί ἔμελλον καλοῦσιν) Παρακινοῦσιν. τὸ ἀξίωμα τοῦ συμβόλου, διὰ τὸ καλοῦσιν ἐδύναντο, καθ' αὑτῆς εἶπον τινὰ τῆς βουλῆς οὔσης· ἤτοι, ἐν οἷς ἐδοκοῦμεν ἀλλήλοις βοηθεῖν, καὶ τὸ λυσιτελὲς τοῦτο τῆς πόλεως ἤδη· λέγω τὸ συμμαχεῖν Βυζαντίοις· ἐδόκει γὰρ τοῖς φαινομένοις μὲν Βυζαντίους ὠφελεῖν, ὠφελεῖν δὲ καὶ τὴν πόλιν διὰ τῆς στρατηγίας.

180 Σώζεσθαι) Βυζαντίους. Οὐκ

181 ἐξῆν) Ἀδύνατον εἶχε τι. Βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν) Τοῖς εἰρημένοις ὑπαιτίοις οὖσιν, ἀναμῖξαι πάλιν τὴν μνήμην τῶν ἀγαθῶν ἐπιχειρεῖ, ἵνα στέλλῃ τὸν ἔπαινον τὴν μέμψιν.
Τούτων ἑξῆς) Ἐχόμενα τῶν προειρημένων. Ὁρῶν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ναυτικὸν ὑμῶν) Ὁ ἐκ τοῦ φροντίζοντος τὴν διάνοιαν. τὸ καταλυόμενον δέ, τὸ κατὰ μικρὸν ἀφανίζεσθαι μέλλον. Τὸ ναυτικὸν)

182 Τάγμα. Ἀναλωμάτων) Δαπανημάτων. Τὰ ὄντα) Τὰ ὀφείλοντα αὐτοῖς. Ἔθηκα νόμον) Ἐνομοθέτησα· οὐ γὰρ ἐπέδωκε ψιλοῖς λόγοις οἱ πλούσιοι εἶτα ἐπειδὴ τὸ ἀναγκάζειν ὕπαιτιον ἦν, ἐπήγαγεν εὐθὺς τὸ δίκαια ποιεῖν· δεῖ γὰρ τὸ ἅπαντας ἐμβάλλειν εἰς τὸ κατὰ τοὺς οἰκείους· αἰσχρῶς γὰρ τὸ κατὰ τῶν πλουσίων μετεχείρισα τὸ λόγον. μεταλήψει τῶν ὀνομάτων εἰς τὸ χρήσιμον μεταλλάξας.

183 Παρασκευαὶ) Τὰς πολεμικὰς ἑτοιμασίας. Καὶ γραφεὶς) Κατηγορηθεὶς παρανόμων.

184 Ὑπωμοσίᾳ) Ὑπόθεσι, σκέψει, προφάσει· ἔστι γὰρ ὑπωμοσία, τὸ ὑπερτίθεσθαι δίκην, ἤγουν ἀναβάλλεσθαι. συνωμοσία δὲ τὸ κατὰ τινὰς βουλεύεσθαι καὶ ἀλλήλοις ὅρκοις συνδεῖσθαι, μὴ ἀποστῆναι τοῦ αὐτοῦ βουλεύματος, μέχρις ἂν τὸ πλεονεκτεῖν.

185 Ὀκνήσαιμι) Ἀναβαλοίμην.
Λειτουργεῖν) Συνεισφέρειν. Γιγνόμενον) Ὀφειλόμενον. Τιθέναι) Καταπιθέναι, διδόναι. Δυοῖν)

187 Νεῶν. Κατὰ τὸν ἐμόν) Ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. Προτέρου) Τοῦ νόμου.

188 Συντέλειαι) Συγκροτήσεις. Ἐπεχειροτόνησεν) Ἐπεψηφίσατο. ἐπιχειροτονία ἡ κατάστασις τῆς βουλῆς.

βουλῆς. α. β. γ. ἢ. ἔμελλον. α. συμβαλοῦσιν. α. η. μνησικακεῖν. α. β. η. α. η. α. ἀπεκτόνει. α. ποτε. ἐποιήσατε. α. α. α. γιγνομένους. α. β. γ. καὶ. α. α. εἰς. α. β. τὴν ζωὴν. α. μεγ. α. α. β. γ. ταῦτα. α. α. ἐγὼ. α. ζ. ἐπωνόμαζον αὐτούς. α. νόμον. α. β. πρυτα. β. ἦσαν. α. β. γ. ζ.

ἡ βου-

ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος· καὶ ἀπήνεγκε τὴν παρανόμων γραφὴν Δη- 188
μοσθένει Πατροκλῆς Φλυεύς. καὶ τὸ μέρος τῶν ψήφων οὐ
λαβὼν, ἀπέτισε τὰς πεντακοσίας δραχμάς. Φέρε δὴ καὶ
τὸν καλὸν κατάλογον.

Κατάλογος.

189 » Τοὺς τριηράρχους καλεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη συνεκ-
» καίδεκα ἐκ τῶν ἐν τοῖς λόχοις συντελειῶν, ἀπὸ εἴκοσι
» καὶ πέντε ἐτῶν εἰς τετταράκοντα, ἐπὶ ἴσον τῇ χορηγίᾳ
» χρωμένους. Φέρε δὴ παρὰ τοῦτον τὸν ἐκ τοῦ ἐμοῦ νόμου
» κατάλογον.

Κατάλογος.

190 » Τοὺς τριηράρχους αἱρεῖσθαι ἐπὶ τὴν τριήρη, ἀπὸ τῆς
» οὐσίας κατὰ τίμησιν, ἀπὸ ταλάντων δέκα· ἐὰν δὲ πλειόνων
» ἡ οὐσία ἀποτετιμημένη ᾖ χρημάτων, κατὰ τὸν ἀναλογισμὸν, 191
» ἕως τριῶν πλοίων καὶ ὑπηρετικοῦ ἡ λειτουργία ἔστω· κατὰ
» τὴν αὐτὴν δὲ ἀναλογίαν ἔστω, καὶ οἷς ἐλάττων οὐσία ἐστὶ
» τῶν δέκα ταλάντων, εἰς συντέλειαν συναγομένοις εἰς
» τὰ δέκα τάλαντα. Ἆρά γε μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένη-
σιν ὑμῶν δοκῶ, ἢ μικρὰ ἀναλῶσαι ἂν, τοῦ μὴ τὰ δίκαια 192
ποιεῖν ἐθέλειν οἱ πλούσιοι; οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖ-
ναι ταῦτα σεμνύνομαι, οὐδὲ τῷ γραφεὶς ἀποφυγεῖν,
ἀλλὰ καὶ τῷ συμφέροντα θεῖναι τὸν νόμον, καὶ τῷ πεῖραν
ἔργῳ δεδωκέναι· πάντα γὰρ τὸν πόλεμον τῶν ἀποστόλων
γιγνομένων κατὰ τὸν νόμον τὸν ἐμὸν, οὐχ ἱκετηρίαν ἔθηκε 193
τριήραρχος οὐδεὶς πώποτε ὡς ἀδικούμενος παρ' ὑμῖν,
οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο, οὐχ ὑπὸ τῶν ἀποστολέων
ἐδέθη, οὐ τριήρης οὔτ' ἔξω καταλειφθεῖσα ἀπώλετο τῇ
πόλει, οὔτ' αὐτοῦ ἀπελείφθη, οὐ δυναμένη ἀνάγεσθαι.
καίτοι κατὰ τοὺς προτέρους νόμους, ἅπαντα ταῦτα ἐγί- 194
γνετο. τὸ δ' αἴτιον, ἐν τοῖς πένησιν ἦν τὸ λειτουργεῖν μὴ
δυνάμενοι· πολλὰ δὴ τὰ ἀδύνατα συνέβαινεν. ἐγὼ δ' ἐκ
τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους μετήνεγκα τὰς τριηραρ-
χίας. πάντ' οὖν τὰ δέοντα ἐγίγνετο. καὶ μὴν καὶ κατ' αὐ-
τὸ τοῦτο, ἄξιός εἰμι ἐπαίνου τυχεῖν, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα 195
προῃρούμην πολιτεύματα, ἀφ' ὧν ἅμα δόξαι καὶ τι-
μαὶ καὶ δυνάμεις συνέβαινον τῇ πόλει· βάσκανον δὲ, καὶ πι-
κρὸν, καὶ κακόηθες οὐδέν ἐστι πολίτευμα ἐμὸν, οὐδὲ ταπει-
νὸν, οὐδὲ τῆς πόλεως ἀνάξιον. ταὐτὸ τοίνυν ἦθος ἔχων ἔν
τε τοῖς κατὰ τὴν πόλιν πολιτεύμασι, καὶ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς 156
φανήσομαι· οὔτε γὰρ ἐν τῇ πόλει τὰς παρὰ τῶν πλουσίων χάριτας μᾶλλον, ἢ τὰ τῶν

188 Φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον) Ἐνῆθε [illegible] ἐν εἰρωνείᾳ· [illegible] γάρ πως κατέλεγε. Συντελειῶν) 189 Συνδόσεων. Πλειόνων) Τῶν δέ- 190 κα ταλάντων. Ἀποτετιμημένη ᾖ) Ἤγουν ἔχῃ ἐν τιμήσει. Ἀναλογισμὸν) Λογαριασμόν. Λειτουργία) Συδ[illegible]. Ἆρά γε μι- 191 κρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν) Οὐχ ἁπλῶς πένησιν, ἀλλὰ τοῖς ὑμῶν. Οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ) Ἀνα[illegible], τὴν αὔξησιν προστιθείς, οὐ κατὰ τοῦτο μόνον αὐχῶ, ὅτι μὴ προὔδωκα τὴν γραφὴν, ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ νόμος ἐπειδὴ τῇ πείρᾳ ἐστὶ γὰρ, [illegible] νικᾷ, τὸ δὲ ἀσύμφορον· ἔχει τὴν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπόδειξιν εἰς συμμαχίαν καλῶν, τὰ ἑξῆς ἐπάγει κατὰ ἀναίρεσιν, ἵν' ἐν Μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο σημαίνει δ' ὅτι ἱκέτης ἦν ὁ τριήραρχος. οὐ δεσμώτην ἐποίουν οἱ ἀρχοντικοὶ [illegible] τῶν Ἀθηναίων ἀποστολεῖς καλούμενοι. Καθυφεῖναι) Ἐνδοῦναι πρὸς τὰς τῶν πλουσίων αἰτήσεις. Γραφεὶς) Κατηγορηθείς.

Πεῖραν) Αἴσθησιν τοῦ συμφέροντος. Πάντα γὰρ τὸν πόλεμον) Κατὰ πάντα τὸν καιρὸν τοῦ πολέμου. 192

Οὐκ ἐν Μουνυχίᾳ) Μουνύχιον, τόπος περὶ τὸν Πειραιᾶ, ἔνθα ἐστὶν ἱερὸν Μουνυχίας Ἀρτέμιδος· κἀκεῖ ἔφευγον, οἵτινες τῶν τριηράρχων ἠδικοῦντο, ἢ ναῦται, ἢ τινὲς τῶν ἐξεταζομένων ἐν Πειραιεῖ. ἐκλήθη δὲ Μουνύχιον, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος περὶ [illegible], λέγων, ὡς ὅτι Θρᾷκές ποτε στρατεύσαντες κατὰ τῶν οἰκούντων τὸ Μινυὸν Ὀρχομενὸν τῆς Βοιωτίας, ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκεῖθεν. οἱ δὲ ἐξαναστάντες, ἦλθον εἰς Ἀθήνας ἐπὶ Μουνύχου βασιλέως· ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς οἰκῆσαι τὸν τόπον τὸν περὶ τὴν Μουνυχίαν· ὅστις ἐπωνομάσθη παρ' αὐτῶν εἰς τιμὴν τοῦ βασιλέως. (τὸ Μινυῶν Ὀρχομενῶν τὸ β — ἐπὶ Μουνυχίαν καλούμενον. β)

Ἀποστολέων) Ἀποστολεῖς, οἱ ἐπιστάται τῶν πλοίων. ὄνομα ἀρχῆς παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ἔργον ἐχούσης τὸ φροντίζειν τῆς ναυτικῆς δυνάμεως, καὶ τὸ ταχέως ἐξελθεῖν. Οὔτ' αὐτοῦ 193 ἀπελείφθη) Ἐν τῷ λιμένι ἀπεσκευ[illegible]. Ἀπόρων) Πενήτων. Εὐπό- 194 ρους) Πλουσίους. Μετήνεγκα) Ἡ λέξις δηλοῖ τὸ ἀνεξίκακον. Δέοντα) Συμφέροντα. Βάσκανον δὲ, 195 καὶ πικρὸν, καὶ κακόηθες) Ἀντιτίθησι πρὸς τὸ αἰσχρὸν [illegible] φθόνῳ [illegible]

πολλῶν δίκαια εἰλόμην, οὔτ' ἐν τοῖς ἡγεμονικοῖς τὰ Φιλίππου δῶρα καὶ τὴν ξενίαν ἠγάπησα, ἀντὶ τῶν κοινῇ πᾶσι τοῖς ἕλλησι συμφερόντων. ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπὸν εἶναί μοι περὶ τοῦ κηρύγματος εἰπεῖν, καὶ τῶν εὐθυνῶν· 197 τὸ γὰρ ὡς τὰ ἄριστα τε ἔπραττον, καὶ διὰ παντὸς εὔνους εἰμὶ, καὶ πρόθυμος εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, ἱκανῶς ἐκ τῶν εἰρημένων δεδηλῶσθαί μοι νομίζω. καίτοι τὰ μέγιστά γε τῶν πεπολιτευμένων καὶ πεπραγμένων ἐμαυτῷ παραλείπω, ὑπολαμβάνων, πρῶτον μὲν ἐφεξῆς τοὺς περὶ αὐτοῦ 198 τοῦ παρανόμου λόγους ἀποδοῦναί με δεῖν· εἶτα, κἂν μηδὲν εἴπω περὶ τῶν λοιπῶν πολιτευμάτων, ὁμοίως παρ' ὑμῶν ἑκάστου τὸ συνειδὸς ὑπάρχειν μοι. τῶν μὲν οὖν λόγων, οὓς οὗτος ἄνω καὶ κάτω διακυκῶν ἔλεγε περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων, οὔτε μὰ τοὺς θεοὺς οἶμαι 199 ὑμᾶς μανθάνειν, οὔτ' αὐτὸς ἠδυνάμην συνεῖναι τοὺς πολλούς. ἁπλῶς δὲ τὴν ὀρθὴν ὁδὸν περὶ τῶν δικαίων διαλέξομαι· τοσούτου γὰρ δέω λέγειν ὡς οὐκ εἰμὶ ὑπεύθυνος, ὃ νῦν οὗτος πολλάκις διέβαλλε καὶ διωρίζετο, ὥστε ἅπαντα τὸν βίον ὑπεύθυνος εἶναι ὁμολογῶ, ὧν ἢ διακεχείρικα, ἢ πεπολίτευμαι παρ' ὑμῖν. 200 ὧν μέντοι γε ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἐπαγγειλάμενος δέδωκα τῷ δήμῳ, οὐδεμίαν ἡμέραν ὑπεύθυνος εἶναί φημι· ἀκούεις Αἰσχίνη; οὐδὲ ἄλλον οὐδένα, οὐδ' ἂν τῶν ἐννέα ἀρχόντων τις ὢν τύχῃ. τίς γάρ ἐστι νόμος τοσαύτης ἀδικίας καὶ μισανθρωπίας 201 μεστὸς, ὥστε τὸν δόντα τι τῶν ἰδίων, καὶ ποιήσαντα πρᾶγμα φιλάνθρωπον καὶ φιλόδωρον, τῆς χάριτος μὲν ἀποστερεῖν, εἰς δὲ τοὺς συκοφάντας ἄγειν, καὶ τούτους ἐπὶ τὰς εὐθύνας ὧν ἔδωκεν ἐφιστάναι. οὐδὲ εἷς δήπου. εἰ δέ φησιν οὗτος, δειξάτω, κἀγὼ στέρξω, καὶ σιωπή202σομαι. ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ἀλλ' οὗτος συκοφαντῶν ὅτι ἐπὶ θεωρικῷ τότε ὢν ἐπέδωκα τὰ χρήματα, ἐπῄνεσεν αὐτὸν, φησὶν, ἡ βουλὴ, ὑπεύθυνον ὄντα, οὐ περὶ τούτων γε οὐδενὸς ὧν ὑπεύθυνος ἦν, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα, ὦ συκοφάντα, ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθα, φη203σί· καὶ διὰ αὐτό γε τοῦτο ὀρθῶς ἐπῃνούμην, ὅτι τὰ ἀνηλωμένα ἐπέδωκα, καὶ οὐκ ἐλογιζόμην· ὁ μὲν γὰρ λογισμὸς, εὐθυνῶν καὶ τῶν ἐξετασόντων προσδεῖται· ἡ δὲ δωρεὰ, χάριτος καὶ ἐπαίνου δικαία ἐστὶ τυγχάνειν. διόπερ ταῦτ' ἔγραψεν ὅδε περὶ ἐμοῦ. ὅτι δὴ οὕτως ταῦτα 204 ἔχει, καὶ οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἤθεσι τοῖς ὑμετέροις ὥρισται, ἐγὼ ῥᾳδίως πολλαχόθεν δείξω.

στεφάνου. βάσκανοι δέ. φιλαίτιοι, 196 μεμψίμοιροι. Ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπόν) Τὸ κατὰ νόμον ἐν θεάτρῳ γενέσθαι τὸ κήρυγμα εἴρηκε. καὶ ὅπως οὐχ ὑπεύθυνον ἔγραψέ με στεφανοῦσθαι. ἐλέγομεν ὅτι τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς πολιτείας εἰς δύο διεῖλεν, καὶ μέσον τάξας τὸ νόμιμον, οὕτω πεποίηκε τὴν διαίρεσιν. Ἄλλως. Εὐεργετοῦντα περὶ τῆς πολιτείας. ἐνταῦθα δὲ εἰσβάλλει εἰς τὸ περὶ τοῦ ὑπευθύνου νόμου ἐμφανίζων τὸ πολὺ πάλαι διηγηθέν) περὶ τῶν πολιτικῶν. Λόγους) 198 Ἀποδείξεις. Περὶ τῶν παραγεγραμμένων νόμων) Νόθων νόμων, ὧν ἐστὶν αἰσχίνης. παρ' οὓς παρέγραψε τὸ ψήφισμα, σημειωσάμενος ὅτι παρὰ τούτους τοὺς νόμους ἐγράφη τὸ ψήφι199σμα. Συνεῖναι) Συνιέναι τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἀπ' ἐκείνων. Ἁπλῶς) Ἀ200περιέργως. Ὧν μέντοι γε) Τὸ νόμου τῆς λύσει τὸ ῥητὸν καὶ τῇ διανοίᾳ· ἐκείνου γὰρ λέγοντος ὅτι ὁ νόμος οὐκ ἐᾷ τὸν ὑπεύθυνον στεφανοῦν, οὗτος τῇ διανοίᾳ κέχρηται λέγων, ὡς ὅστις μὲν κοινὰ ἀνήλωσε χρήματα, τοῦτον ὁ νόμος εὐθύνει, οὐ μὴν τὸν ἐκ τῶν ἰδίων ἀνηλωκότα. Ἐπαγγειλάμενος) Ὑποσχόμενος. Τούτους) Τοὺς συ202κοφάντας τε καὶ τοὺς δόντας. Ἐπίδωκα) Ἐπίσημα. Ἐπῄνεσεν αὐτὸν ἡ βουλὴ ὑπεύθυνον ὄντα) Τοῦτο ὡς ἀπὸ αἰσχίνου λέγοντος ὅτι ἀπεστέωσε ἡ βουλὴ ὑπὸ αὐτοῦ, ἐπῄνεσεν αὐτὸν καὶ ἐστεφάνωσεν ὑπεύθυνον ὄντα.

Ἄλλως. Ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν, ὁ κλεοφῶν ὑποσημαίνει τὴν βουλὴν, ὡς ἐπῄνεσε ἤδη, ἵνα φαίνηται τῆς βουλῆς, οὐ κλεοφῶντος κατηγορῶν. Οὐ περὶ τούτων γε οὐδενὸς) Μὴ κατηγόρει, φησίν, ἀδίκως, μηδὲ συκοφάντει τὴν εὐκλείαν. οὐ γὰρ οὕτως ὡς σὺ λέγεις, ἐν οἷς εἰμὶ ὑπεύθυνος ἐπῄνεσεν, ἀλλὰ δι' ἃ ἐπέδωκα· διόπερ καὶ δικαίως ἐπῄνεσέ με, ὦ συκοφάντα.

Ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθα, φη) Καὶ τοῦτο ὡς ἀπὸ αἰσχίνου· τότε μὲν ἐν συνόδῳ τῇ αὐτῇ τῇ περὶ τῶν θεωρικῶν, ἅμα ταῖς δύο ἀρχαῖς αὐτὸν ὑπεύθυνον ἔσεσθαι ὄντα ἐδίδασκε, λέγουσα ὅτι κατὰ ταὐτὸν ἐν τοῖς θεωρικοῖς ὑπεύθυνος ὄντα καὶ τῇ κατασκευῇ τῶν τειχῶν ἔγραψε ἐμμεθεῖναι, ἰσχυρῶς πως ἐφαίνετο σφόδρα καὶ περὶ τὴν ἀναίρεσιν ἠπορούμην· νῦν δὲ τὸ ἰσχυρὸν διαπαίξας, τὸ περὶ τῶν θεωρικῶν ἔχει τὴν ἀπὸ τῶν ὑπολείψεως, ὡς ἐκ περιουσίας εἰσάγει λέγοντα περὶ τούτων τὸν αἰσχίνην, καὶ λέγοντα τειχοποιὸς ἦσθα, ὅπου μάλιστα ὁ προσλαβοῦσα, λύσις ἀπόλυτος ἦν, ἐν ᾧ εἰλήφθη ἀπ.

ἑκάστου ὑπάρχει· κυκῶν· διακυκλῶν· κατὰ γεγραμμένων· αὐτόν· συνιέναι· οὐδενὸς· ὑμῖν· δίδωσι· ἐπῄνεσεν· ἀνηλωμένα· ἐξετάζοντων· δείξω.

πρῶτον μὲν γὰρ ναυσικλῆς στρατηγῶν, ἐφ' οἷς ἀπὸ τῶν ἰδίων προεῖτο, πολλάκις ἐστεφάνωται ὑφ' ὑμῶν. εἶθ' ὅτε τὰς ἀσπίδας διότιμος ἔδωκε, καὶ πάλιν χαρίδημος, ἐστε- 206 φανοῦντο· εἶθ' οὗτος νεοπτόλεμος, πολλῶν ἔργων ἐπιστάτης ὢν, ἐφ' οἷς ἐπέδωκε, τετίμηται. σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε, εἰ τῷ τινὰ ἀρχὴν ἄρχοντι, ἢ διδόναι τὰ ἑαυτοῦ τῇ πόλει, διὰ τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξέσται, ἢ τῶν δοθέντων ἀντὶ 207 τοῦ κομίσασθαι χάριν, εὐθύνας ὑφέξει. ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὰ ψηφίσματά μοι τὰ τούτοις γεγενημένα αὐτά, λαβών. λέγε. Ψήφισμα.

Ἄρχων δημόνικος φλυεὺς, βοηδρομιῶνος ἕκτῃ μετ' εἰκάδα, γνώμη βουλῆς καὶ δήμου, καλλίας φρεάρριος εἶπεν, ὅτι δοκεῖ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι ναυσι- 208 κλέα τὸν ἐπὶ τῶν ὅπλων, ὅτι ἀθηναίων ὁπλιτῶν δισχιλίων ὄντων ἐν ἴμβρῳ, καὶ βοηθούντων τοῖς κατοικοῦσιν ἀθηναίων τὴν νῆσον, οὐ δυναμένου φιάλωνος τοῦ ἐπὶ τῆς διοικήσεως κεχειροτονημένου διὰ τοὺς χειμῶνας 209 πλεῦσαι, καὶ μισθοδοτῆσαι τοὺς ὁπλίτας, ἐκ τῆς ἰδίας οὐσίας ἔδωκε, καὶ οὐκ εἰσέπραξε τὸν δῆμον, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς.

Ψήφισμα.

Εἶπε καλλίας φρεάρριος, πρυτάνεων λεγόντων βουλῆς 210 γνώμη. ἐπεὶ χαρίδημος ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν, ἀποσταλεὶς εἰς σαλαμῖνα, καὶ διότιμος ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων, ἐν τῇ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ μάχῃ τῶν στρατιωτῶν τινῶν ὑπὸ τῶν πολεμίων σκυλευθέντων, ἐκ τῶν ἰδίων ἀναλωμάτων καθώπλισαν τοὺς νεανίσκους ἀσπίσιν ὀκτακοσίαις, δεδόχθαι τῇ 211 βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ στεφανῶσαι χαρίδημον καὶ διότιμον, χρυσῷ στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι παναθηναίοις τοῖς μεγάλοις ἐν τῷ γυμνικῷ ἀγῶνι, καὶ διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς. τῆς δὲ ἀναγορεύσεως ἐπιμεληθῆναι, θεσμοθέτας, πρυτάνεις, ἀγωνοθέτας. Τούτων ἕκαστος αἰσχίνη, τῆς 212 μὲν ἀρχῆς ἧς ἦρχεν, ὑπεύθυνος ἦν· ἐφ' οἷς δ' ἐστεφανοῦτο, οὐχ ὑπεύθυνος. οὐκοῦν οὐδ' ἐγώ. ταὐτὰ γὰρ δίκαιά ἐστί μοι περὶ τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις δήπου. ἐπέδωκα; καὶ ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα, οὐκ ὢν ὧν ἐπέδωκα ὑπεύθυνος. ἦρχον; καὶ δέδωκά γ' εὐθύνας ἐκείνων, οὐχ ὧν ἐπέδωκα. νὴ δία, ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα; εἶτα παρὼν ὅτε με εἰσῆγον οἱ λογισταί, 213 διὰ τί οὐ κατηγόρεις. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὅτι αὐτὸς οὗτός μοι μαρτυρεῖ, ἐφ' οἷς οὐχ ὑπεύθυνος ἦν στεφανοῦσθαι, λαβὼν ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα ὅλον τὸ γραφέν μοι. οἷς γὰρ οὐκ ἐγράψατο τοῦ προβουλεύματος, τούτοις ἃ διώκει, συκοφαντῶν φανήσεται. λέγε. 214

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος εὐθυκλέους, πυανεψιῶνος ἐνάτῃ ἀπιόντος, φυλῆς πρυτανευούσης οἰ-

ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα. διὸ καὶ φιλοτιμεῖται διισχυριζόμενος. Πρῶτον μὲν) Ἐπὶ τοὺς ἐπαγωγὴν τῆς ἀκροάσεως· ὡς γὰρ τοῦ αἰσχίνου λέγοντος, ὅτι οὐκ ἔξεστι τὸν ὄντα ἐν ἀρχῇ φιλοτιμεῖσθαι τὰ ἑαυτοῦ καὶ χαρίζεσθαι, οὕτως ἐπάγει τὰ παραδείγματα. εἰκὸς δὲ ἦν μετὰ τὸ δοῦναι τὰς εὐθύνας, στεφανωθῆναι αὐτούς, ἀλλ' ἀορίστως προῆκται. Εἶθ' οὗτος νεοπτόλεμος) Οἰκειότερον τοῦτο πρὸς αὐτὸν τὸ παράδειγμα· ἐκ τοῦ πάντων καὶ πλουσιώτερον ἦν. Σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε) Μετὰ τὴν ἀπόδειξιν, εὐλόγως σχετλιάζει τοῖς καινοῖς λογισμοῖς κατὰ τοῦ χρώμενος· ἐπειδὴ ἀρχήν τινα ἦρχον, ἀλλ' ὡς ἐμὲ δοῦλον ποιεῖν· οὐ δεῖ γὰρ τοῖς ἐμοῖς χρῆσθαι ὡς βούλομαι καὶ οὐχ ἁπλῶς διδόναι τὰ ἑαυτοῦ εἰπὼν, ἀπηλλάγη, ἀλλὰ διδόναι τῇ πόλει προσέθηκεν, ὀνόματι τῆς πατρίδος τὴν αἰτίαν συναύξων. Τοῖς κατοικοῦσι) Ἀθηναίοις. Ὁ ἐπὶ τῶν ὁπλιτῶν) Ὁ ἐπιστάτης τῶν ὁπλιτῶν. Ὁ ἐπὶ τῶν ἱππέων) Ὁ τοῦ ἱππικοῦ ἐπιστάτης. Ἐπέδωκα, καὶ ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα) Ἐλέγχει αὐτὸν ὡς ἀγνωμονοῦντα καὶ ψευδόμενον, οὐκοῦν οὐ λέγω εὐθύνας ἀπαιτεῖσθαι δίκαιος ὢν ἐχαριζόμην, ἀλλὰ τιμᾶσθαι· φυλάττεσθαι γὰρ ἐπὶ πάντων προσήκει τὸ αὐτὸ δίκαιον. πλὴν τί; ἀκούετε καὶ μάθετε· ἐπέδωκα; ἐπαινοῦμαι τῆς ἐπιδόσεως χάριν. ἦρξα; τίνα ἀρχήν; ... ὡς ἐπὶ τοῦ προτέρου, δίδωμι τὰς εὐθύνας, τούτων ἐνήλλαξε τὸν χρόνον, καὶ δέδωκα εὐθύνας ἐκείνων ὡς τινας ὑπελάμβανεν ὑπεύθυνα, ὡς μεταξὺ τῆς γραφῆς ἀποτισθείσης, πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὸ δικαστήριον, φοβηθεὶς παρέσχε τὰς εὐθύνας τούτων διὰ τοῦτο ἐκ πλαγίου ταῖς ... παρ' αἰσχίνη. Νὴ δί' ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα) Οὐ τοῦτο πάλιν αἰσχίνης κατηγορεῖ, ἀλλ' ὁ ῥήτωρ εἰκὼν αὐτῷ προστίθησιν, ἐπειδὴ θαρρεῖ ἑαυτῷ μὴ κεκλοφέναι. Ἄλλως. Καὶ τὴν λύσιν εὐλόγως κατεσκεύασεν εἰπὼν τὰ τοῦ προδότου ἐχθροῦ τῆς πόλεως τῇ

»νίδος, Κτησιφῶν Λεωσθένους Ἀναφλύστιος, εἶπεν. ἐπειδὴ Δη-
»μοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς γενόμενος ἐπιμελητὴς
»τῆς τῶν τειχῶν ἐπισκευῆς, καὶ προσαναλώσας εἰς τὰ
215 ἔργα ἀπὸ τῆς ἰδίας οὐσίας τρία τάλαντα, ἐπέδωκε ταῦτα
»τῷ δήμῳ· καὶ ἐπὶ τοῦ θεωρικοῦ κατασταθεὶς, ἐπέδωκε τοῖς
»ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν θεωροῖς ἑκατὸν μνᾶς εἰς θυσίας,
»δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῶν Ἀθηναίων, ἐπαι-
»νέσαι Δημοσθένην Δημοσθένους Παιανιέα, ἀρετῆς ἕνε-
216 κα καὶ καλοκαγαθίας, ἧς ἔχων διατελεῖ ἐν παντὶ και-
»ρῷ εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων· καὶ στεφανῶσαι χρυσῷ
»στεφάνῳ, καὶ ἀναγορεῦσαι τὸν στέφανον ἐν τῷ θεάτρῳ,
»Διονυσίοις τραγῳδοῖς καινοῖς· τῆς δὲ ἀναγορεύσεως, ἐπι-
»μεληθῆναι τὸν ἀγωνοθέτην. Οὐκοῦν ἃ μὲν ἐπέδω-
217 κα, ταῦτ' ἐστὶν, ὧν οὐδὲν σὺ γέγραψαι· ἃ δέ φησιν ἡ βου-
λὴ δεῖν ἀντὶ τούτων γενέσθαι μοι, ταῦτ' ἔσθ' ἃ διώκεις.
τὸ λαβεῖν οὖν τὰ διδόμενα ὁμολογῶν ἔννομον εἶναι, τὸ χά-
ριν τούτων ἀποδοῦναι, παρανόμων γράφῃ; ὁ δὲ παμ-
πόνηρος ἄνθρωπος, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς καὶ βάσκανος ὄν-
218 τως, ποῖός τις ἂν εἴη πρὸς θεῶν· οὐχ ὁ τοιοῦτος; καὶ μὴν,
περὶ τοῦ γε ἐν τῷ θεάτρῳ κηρύττεσθαι, τὸ μὲν μυριά-
κις μυρίους κεκηρῦχθαι παραλείπω, καὶ τὸ πολλάκις αὐ-
τὸς ἐστεφανῶσθαι πρότερον. ἀλλὰ πρὸς θεῶν οὕτω
σκαιὸς εἶ, καὶ ἀναίσθητος Αἰσχίνη, ὥστε οὐ δύνασθαι λο-
219 γίσασθαι, ὅτι τῷ μὲν στεφανουμένῳ τὸν αὐτὸν ἔχει ζῆλον
ὁ στέφανος, ὅποι ἂν ἀναρρηθῇ· τοῦ δὲ τῶν στεφανούντων
ἕνεκα συμφέροντος ἐν τῷ θεάτρῳ γίγνεται τὸ κήρυ-
γμα; οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἅπαντες, εἰς τὸ ποιεῖν εὖ τὴν πόλιν
προτρέπονται· καὶ τοὺς ἀποδιδόντας τὴν χάριν, μᾶλλον
220 ἐπαινοῦσι τοῦ στεφανουμένου, διόπερ τὸν νόμον τοῦτον ἡ πό-
λις γέγραφε. Λέγε δ' αὐτόν μοι τὸν νόμον λαβών.

Νόμος.

»Ὅσους στεφανοῦσί τινες τῶν δήμων, τὰς ἀναγορεύσεις τῶν
»στεφάνων ποιεῖσθαι ἐν αὐτοῖς ἑκάστους τοῖς ἰδίοις δήμοις, ἐὰν
221 μή τινας ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων, ἢ ἡ βουλὴ στεφανοῖ,
»τούτους δ' ἐξεῖναι ἐν τῷ θεάτρῳ Διονυσίοις ἀναγορεύε-
»σθαι. Ἀκούεις Αἰσχίνη τοῦ νόμου λέγοντος σαφῶς, πλὴν
ἐάν τινας ὁ δῆμος, ἢ ἡ βουλὴ στεφανώσηται; τούτους δ' ἀνα-
γορευέτω. τί οὖν ὦ ταλαίπωρε συκοφαντεῖς· τί λόγους
222 πλάττεις· τί σαυτὸν οὐκ ἐλλεβορίζεις ἐπὶ τούτοις, ἀλλ' οὐ-
δ' αἰσχύνῃ φθόνου δίκην εἰσάγων, οὐκ ἀδικήματος οὐδενός. καὶ νόμους, τοὺς μὲν, μετα-
ποιῶν· τῶν δ', ἀφαιρῶν μέρη, οὓς ὅλους δίκαιον ἦν ἀναγιγνώσκεσθαι, τοῖς γε ὀμωμοκόσι
κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. ἔπειτα τοιαῦτα ποιῶν, λέγεις ἃ δεῖ προσεῖναι τῷ δημοτικῷ,

ὥσπερ

σαντι. πῶς τῷ Δημοσθένους ἐφείσω πολιτευσαμένῳ τὰ χείριστα. τίς οὐδὲ σὺ τῶν λοιπῶν τὴν πονηρίαν μεμφόμενος.
217 Γέγραψαι) Πλάττων φησί. χαριέντως ὡς ἔοικε γέγραπται· κεῖται ἐν τῷ ἀθύρματι. Ἃ δέ φησιν ἡ βουλὴ δεῖν) Πάλιν ἐνέμεινε τῷ ψηφίσματι, ἀντὶ τοῦ Κτησιφῶντος μεταλαβὼν τὴν βουλήν. ἐνθυμεῖται δὲ πάνυ χαριέντως ἐλέγχων ὡς ἀχάριστον ὁμοῦ καὶ ἀσύνετον ὄντα, ἂν μὲν τις διδῷ τὰ ἑαυτοῦ, λαμβάνειν τὴν βουλὴν οὐκ ἐγκαλοῦντα· ἂν δὲ θέλῃ τὸν δεδωκότα ἀμείψασθαι, παρανόμους καλεῖ τὸ γινόμενον· καὶ τοὺς ἀναφαίνει νομοθέτας, τὸ μὲν λαβεῖν ἐπαινῶν, τὸ δὲ ἀποδοῦναι μεμφόμενος. προσεκλίνει δὲ πάλιν τὸ ἀποδοῦναι ὡς ἀκαίρως εἰρημένον, ἵνα φαίνηται χρέος
218 ἀποπληροῦσα ἡ βουλή. Καὶ μὴν περὶ τοῦ γε ἐν τῷ θεάτρῳ) Μεταβαίνει λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἕτερον νόμιμον τὸ περὶ τοῦ κηρύγματος. καὶ βλέπε τὴν εἰσαγωγὴν ὅπως ἔχει· καὶ μὴν περὶ τοῦ κηρύγματος εἰ σκοποίη τις, ὁμοίως συκοφαντεῖν εὑρήσει καὶ βάσκαινον. Τὸ μὲν μυριάκις μυρίους) Πολλὰ ἐγένοντο τῷ ἀρίστῳ· πολλοὶ γὰρ πολλάκις ἐστεφανώθησαν, ἀλλὰ καὶ ξένοι, εὐεργέται τῆς πόλεως. ὅπερ ἀποκρύπτει, δι' ὧν πορεῖ τὴν ἀπάτην
221 ἐργάζεται. Ἀκούεις Αἰσχίνη τοῦ νόμου) Ὅτι παρακρίνεσθαι χρεία, προστίθησι τὸ σαφῶς ἔχειν τὸν νόμον, ἐφαρμόζων τὸν ἀκροατὴν τῆς ἐξετάσεως τὴν ἀκρίβειαν. δοκεῖ δὲ τὸ ῥητὸν κατὰ τὸ ἐναντίον ἀντιστάλλειν ... οὕτως ὁ νόμος, φησί, λέγει σαφῶς, μηδεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυττέσθω, πλὴν ἐκείνων οὓς ἂν ὁ δῆμος ἕλοιτο, καὶ ἡ βουλὴ ψηφίσαιτο. Τούτους δ' ἀναγορευέτω) Ὁ κῆρυξ δηλονότι, οὓς ἂν ὁ δῆμος ἕληται καὶ ἡ βουλή. ἰστέον δὲ ὅτι περὶ τῶν ξένων ὁ νόμος ταῦτα διήρηκεν ὡς εἴπομεν. Τί οὖν ὦ ταλαίπωρε) Οἰκτείρει τὸν ἐχθρὸν ὑπόδικον ποιῶν τῷ ἐγκλήματι. τοῦ σοῦ δὲ ... μαχόμενος· ἐλεῶ σε πολεμοῦντα τοῖς νόμοις. ... χρήσασθε ... ὁ ἐλλέβορος· δέχου τὴν θεραπείαν· ῥῖψον ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸ ἀρρώστημα.

αὐτὸς. α. · ἀναίσχυντε. ε. ζ. · δυνάσαι. ε. ϛ. · ἕνεκα. α. ε. · πρὸς. α. · α. · γ. ε. κ. · γ. · στεφανοῦσθαι. γ. ἐστεφανῶσθαι. ε. · β. · ψηφίσηται. α. ε. κ. · κ. · προσάπτεις. α. · λαβεῖν τιμωρίαν. α. · πᾶς. α. · εἶτα. α. · σὺ. α.

ὥσπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκὼς κατὰ συγγραφὴν, εἶτα οὐκ ἔχοντα ἃ προσῆκεν ἐκ τῆς συγγραφῆς κομιζόμενος ἢ λόγῳ τοὺς δημοτικοὺς, ἀλλ' οὐ τοῖς πράγμασι, καὶ τοῖς πολιτεύμασι γιγνωσκομένους. καὶ βοᾷς, ῥητὰ καὶ ἄρρητα ὀνομάζων ὥσπερ ἐξ ἁμάξης, ἃ σοὶ καὶ τῷ σῷ γένει πρόσεστιν, οὐκ ἐμοί. καίτοι καὶ τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐγὼ [224] λοιδορίαν κατηγορίας τούτῳ διαφέρειν ἡγοῦμαι, τῷ τὴν μὲν κατηγορίαν, ἀδικήματ' ἔχειν, ὧν ἐν τοῖς νόμοις εἰσὶν αἱ τιμωρίαι· τὴν δὲ λοιδορίαν, βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν αὐτῶν φύσιν τοῖς ἐχθροῖς περὶ ἀλλήλων συμβαίνει λέγειν. οἰκοδομῆσαι δὲ τοὺς προγόνους ταυ- [225] τὰ τὰ δικαστήρια ὑπείληφα, οὐχ ἵνα συλλέξαντες ὑμᾶς εἰς ταῦτα ἀπὸ τῶν ἰδίων, κακῶς τὰ ἀπόρρητα λέγωμεν ἀλλήλους, ἀλλ' ἵνα ἐξελέγχωμεν, ἐάν τις ἠδικηκώς τι τυγχάνῃ τὴν πόλιν. ταῦτα τοίνυν εἰδὼς αἰσχίνης, οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ πομπεύειν ἀντὶ τοῦ κατηγορεῖν εἵλετο. οὐ μὴν [226] οὐδ' ἐνταῦθα ἔλαττον ἔχων, δίκαιός ἐστιν ἀπελθεῖν. ἤδη δ' ἐπὶ ταῦτα πορεύσομαι, τοσοῦτον αὐτὸν ἐρωτήσας· πότερόν σέ τις αἰσχίνη τῆς πόλεως ἐχθρὸν, ἢ ἐμὸν εἶναι φῇ· ἐμὸν δηλονότι. εἶτα, οὗ μὲν ἦν παρ' ἐμοῦ δίκην κατὰ τοὺς νόμους ὑπὲρ τούτων λαβεῖν, εἴπερ ἠδίκουν, ἐξέλιπες ἐν ταῖς [227] εὐθύναις, ἐν ταῖς γραφαῖς, ἐν ταῖς ἄλλαις κρίσεσιν. οὗ δ' ἐγὼ μὲν ἀθῷος ἅπασι, τοῖς νόμοις, τῷ χρόνῳ, τῇ προθεσμίᾳ, τῷ κεκρίσθαι περὶ πάντων πολλάκις τούτων πρότερον, τῷ μηδεπώποτε ἐξελεγχθῆναι μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, τῇ πόλει δ' ἢ πλέον ἢ ἔλαττον ἀνάγκη τῶν [228] γε δημοσίᾳ πεπραγμένων μετεῖναι τῆς δόξης, ἐνταῦθα ἀπήντηκας; ὅρα μὴ, τούτων μὲν ἐχθρὸς ἦς, ἐμοὶ δὲ προσποιῇ. ἐπειδὴ τοίνυν, ἡ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία

[Marginalia, left: γραφῆς. α. — πύτω. β. ζ. α. — α. — ὑμῶν. α. ὑμῶν. γ. ζ. — ὑμᾶς. β. ε. — ἀλλήλοις. ε — ἐξελέγξωμεν. α. — γ. ε. — πᾶσι. ε. — α. ε. — ἐμός. α. β. γ. ε. — ἐστί. ε.]

[223] Ὥσπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκὼς) Ὁ [223] αἰσχίνης ὠνείδιζε ῥήτορα δημοτικὸν, ἔφασκεν ὥσπερ πλάττων τὸν δημαγωγὸν, ὅς ὀφείλει εὔνους εἶναι τοῖς προγόνοις τιμᾶν, καὶ τὸ βεβιῶσθαι καλῶς, πεπαιδεῦσθαι ἐλευθέρως, κήδεσθαι τῆς πατρίδος, καὶ τὰ τοιαῦτα· εἶτα μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τούτων αἰτιαθεὶς τὰ κατὰ τὸν δημοσθένην, καὶ μηδὲν τοιοῦτο εὑρὼν προσὸν αὐτῷ, σχετλιάζει καὶ ἀγανακτεῖ. διασύρει οὖν τὸ παράδειγμα τοῦ ὁμοίου τὸν λογισμόν· ὥσπερ γάρ τις φησὶν ἢ δημιουργὸν ἀξιοῖ πλάσαι αὐτῷ ἀνδριάντα καὶ τὰ ὅμοια σχήματα διαδοὺς ἔχειν πρὸς αὐτὸν συνθέμενος, ἐπειδὰν μετὰ ταῦτα ἐλθὼν μὴ εὕρῃ ὄντα ἐν τῷ πλάσματι τοῦ ἀνδριάντος τὰ ἐν τῇ γραφῇ, εἰκότως δυσχεραίνει καὶ καταβοᾷ τοῦ τεχνίτου. Κατὰ συγγραφὴν) Λέγει κατὰ πρόταξιν, ἢ ὥσπερ προστάξας ἀνδριαντοποιῷ ἀνδριάντα ποιῆσαι κατὰ τὰ ἴσα ἐπιταγμὸν· ἢ ἐπιτάξας αὐτῷ, ὅτι βούλομαι εἶναι αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα, τοιαύτην τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἔχειν, τοιούσδε καὶ τοὺς πόδας, τοιαύτην καὶ τὴν κεφαλὴν ὁμοίως· εἶτα μὴ δεξάμενος αὐτὸν τὸν ἀνδριάντα ὥσπερ ἐπέταξας, ἐνεκάλεις ὕστερον τῷ ἀνδριαντοποιῷ. Οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ) [226] Επιτηρεῖ ὅτι ἐν οἷς αἰσχίνη, δίδωσιν αἰσχίνῃ τὸ ἴσον εἰς σιωπὴν, καὶ οὕτω περαιτέρω. Πομπεύειν) Υβρίζειν, λοιδορεῖν. Πότερόν σέ τις αἰσχίνη) Μέλλων τὰς λοιδορίας ἐργάσασθαι, προοδοποιεῖ ἑαυτῷ τὸ παρὰ τῶν καθημένων εὐμένειαν, ἐχθρὸν ἀποφαίνων τῆς πόλεως οὐχ ἑαυτοῦ τὸν αἰσχίνην. εἰ οὕτως, ὅσπερ ἂν εἴποι βλασφημῶν αὐτὸν, ἡδέως ἀκούσονται ὡς ἐχθροῦ κοινοῦ βλασφημουμένου. ὁ οὖν λόγος τοιοῦτος· πῶς ἐμὸς ἐχθρός; τοῦτο γὰρ ὁμολογήσας ἐρωτηθεὶς, οὐδαμοῦ φαίνῃ γεγονώς μου κατήγορος, οὐκ ἐν εὐθύναις, οὐκ ἐν γραφαῖς, οὐκ ἐν ἄλλαις κρίσεσιν ἁπλῶς, ὡς εἶναι δῆλον ἀφ' οὗ σεσιώπηκας, ὡς οὐκ εἶ τοῦ δήμου ἐνίοτε πολέμιος· ἀλλ' ἡνίκα καθαρῶς ἐγὼ καὶ ἀμέμπτως ἐφάνην. Εξέλιπες) Αφῆκας. Εὐθύναις) Εὐθύνη ἐστὶν ἡ δημοσίᾳ τις ἐπιτεθῇ γραφὴ, ἐπὶ τῶν [227] πεπραγμένων· κρίσις δὲ, ἐπὶ ἐγκλήματος. Αθῷος) Αζήμιος. Τῇ πόλει δ' ἢ πλέον) Από τοῦ λαβεῖν με, φησὶ, τὸν στέφανον, ὁ δημοσίᾳ ἐπράχθη, ἀνάγκη τῇ πόλει δόξης μετεῖναι ἢ πλέον ἢ ἔλαττον, τουτέστιν ἢ μέρος τῆς δόξης, ἢ καὶ τὸ ὅλον. [228] Ενταῦθα) Επὶ μάχης. Ορα μὴ, τούτων μὲν ἐχθρὸς ἦς) Τὸ ὅρα, καλῶς· οὐ θέλει γὰρ αὐτὸς ἀποφαίνεσθαι· ἀλλ' ὁ τῶν πραγμάτων ἀναγκάζει σε φύσις, φησὶν, ὁμολογεῖν· θαυμάζω δὲ τὴν δεινότητα, ὅτι πρῶτον ὅτι τῆς αὐξήσεως χρεία ἦν, ὅλης τῆς πόλεως ἀπέδειξεν ἐχθρὸν τὸν αἰσχίνην· ὅτι δὲ συνεπληρώθη πᾶσα ἡ μέθοδος, οὐκ ἔτι λέγει τὴν πόλιν, ἀλλὰ τοὺς δικαστὰς λέγων· μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ἦς· αὐτῶν γὰρ ἐδεῖτο οὖν τῆς εὐνοίας ἵνα, θαρσῶν μὲν τὴν ψῆφον οὕτως, ἐχθρὸν δὲ τῶν ἀνδρῶν τὸν πολέμιον· διὸ καὶ θαρρῶν, εὐθὺς ἐπάγει. Επειδὴ τοίνυν) Κινήσας αὐτὰ μικρῶς εἰς δυσμένειαν τοὺς ἀκούοντας, ἐπισημαίνεται ὡς νενικηκώς· δέδεκται γὰρ, φησὶν, ἡ εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος τοῖς ἅπασι· τὸ μὲν ἐκεῖνο οὐ φανερῶς εἰπὼν, ὡς αὐτὸς ὀφείλει τὴν ψῆφον λαβεῖν· ὑπαγόμενος δὲ ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀποδείξεως τοῦτο. ἔστι δὲ αὐτῷ μέχρι τούτου, τὸ μέρος τοῦ δικαίου τὸ περὶ τῶν εὐεργετημάτων, ὧν καὶ ἔννομον συνῆψε ἀληθὲς ὑπάρχει, ὡς ἐφαίνετο. φυλάττει δὲ μετὰ τὰς λοιδορίας τὸ μόνιμον τὸ ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου μέρος· ὅσῳ τῶν ἐν χειροτονίᾳ κακῶν γεγενημένων, ἀναιρεῖ τὰ ἐγκλήματα. Ζητοῦσί τινες καὶ ποῦ ἐστὶν ἡ ἀπόδοσις περὶ τούτου τοῦ κώλου· οὐδὲν γὰρ ἐπήγαγε πρὸς ὃ εἶπε, ἐπειδὴ περὶ τούτου πολλοὶ ἐπιχειρήσαντες ἀπολογήσασθαι καὶ σχεδὸν εἰπεῖν πάντες ἀτυχοῦσιν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἔφασκον ὡς δεῖ ἐν ὑπερβάτῳ αὐτὸ ἀναγινώσκειν· ἄλλοι δὲ διέστρεφον τὴν φράσιν, ὑπαλλάττοντες τοὺς συνδέσμους ζητοῦντες τὸ ...

τὴν ἀπόδοσιν ἡμεῖς δὲ φαμὲν ὡς ὅτι ὁ ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν, ἐμποιοῦν φησὶ τὸ σχηματίσασθαι τοῦτο τὸ κῶλον, οὕτως ἀπὸ τὸ ἔλεγεν, ὅτι ἀπὸ θυμοῦ ὁ δημοσθένης ἀνέβη [illegible] οὐδὲν ἐπήγαγεν. Ἄλλως. Τοῦτο τὸ κῶλον οὐκ ἔχει ἀπόδοσιν· ἀλλ' εἰς θυμὸν ἐμπεσὼν ὁ ῥήτωρ, καὶ πολλὰ μεταξὺ θείς, ἀφῆκεν οὕτως· μαρτυρεῖ δὲ καὶ ἑρμογένης ἐν τῷ περὶ ἰδεῶν, καὶ πεσὼν εἰς τὴν τούτου [illegible]. Ψῆφος) Ἡ περὶ τοῦ στεφάνου. Δεῖ δέ με ὡς ἔοικε) Δύο συγγνώμας εἴληφεν ἐκ μὲν τοῦ, δεῖ με, τὴν ἀνάγκην δηλῶν· ἐκ δὲ τοῦ, φιλολοίδορον, ὅτι οὐ μετὰ προαιρέσεως ἔρχεται εἰς αἰσχύνην καὶ ὕβρεις, ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς φύσεως τὸ πρᾶγμα. Τίς ὢν) Ἥρωα οὐδαμινός. Ἀρχεῖ) Ἄρχεται τοῦ. Αἰακός) Οὗτοι οἱ τρεῖς δικάζουσιν ἐπὶ δικαιοσύνῃ. Ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος) Τινές φασιν οὕτω καλεῖσθαι τὸ κολοιόν, ὡς ἀλλοτρίοις σπέρμασι προσεγγίζοντα. καὶ δὴ καὶ ὁ αἰσχίνης οὐδὲν ἴδιον ἔχει· τοὺς δὲ τῶν ἄλλων λόγους περιείληφεν, αὐτὸς ἀπαίδευτος ὤν· ἢ σπερμολόγος, ἀσωτός, ἀπὸ τῶν βαθμῶν συνάγων τὰ ἐπιπεσόντα ὑπὸ τῶν ἄλλων. ἄλλα δὲ καὶ πτωχός, ὁ τὰ ἀπὸ τῶν σπέρμα ἀπὸ τῆς βασιλείας ἀναλαμβάνων, τὰ κατὰ θεὸν ἀπὸ τῆς γῆς συλλέγων, καὶ οὕτω τρεφόμενος, ὡς πτωχὸς καὶ φαῦλος ἄνθρωπος. Ὄλεθρος) Ἡ ὀλέθρου ἄξιος, ἢ ὁ πολλοὺς προεξενήσας ὀλέθρους, τῷ μεταβάλλειν τὰ γράμματα ἐν τῷ ἀναγινώσκειν. Γραμματεύς) Ὁ τῶν γραμμάτων τε κύριος καὶ τῶν ψηφισμάτων φύλαξ. Ἐπαχθεῖς) Φορτικούς. Πορίσασθαι) Συναγαγεῖν, λαβεῖν. Ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα, ὦ γῆ καὶ ἥλιε) Ἔστι γὰρ τραγικὰ ταῦτα. καὶ ἅμα εἰς τὴν τέχνην ἀποσκώπτει, ὅτι ἐστὶ καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενος ὁ αἰσχίνης διαβεβαιοῦται ἐν δημοσθένους ὀρθὴν συναγόμενος, καὶ ταῦτα ἐξέθηκεν. Ἐπικαλούμενον) Ἐπιβοώμενον. Διάγνωσις) Ἱστορία, γνῶσις τῶν πάλαι ποτὲ γενομένων πραγμάτων. Ἀπολειφθεῖσι) Τῆς παιδείας ἐστερημένοις. Προσποιουμένοις) Ἰδιοποιουμένοις. Οὐκ ἀπορῶν δ' ὅ,τι χρὴ περὶ σοῦ) Σχηματισμοῦ σχῆμα τῆς ἐπαλξέσιν· ἐπὶ τὸ λέγειν τὰ τῆς σχηματικῶς ὅ λέγει τοιοῦτον ἐστί. οὐκ ἀπορῶν τί εἴπω πολλὰ γὰρ ἔχω, ἀλλ' ἀπορῶν, ἐν τούτῳ δοκῶ ἀπορεῖν ἐν τῷ μὴ εἰδέναι με ποῖα πρῶτον προτάξω αὐτῶν τῶν πολλῶν. Παρ' ἐλπίᾳ) Οὗτος ὁ ἐλπίας χαμαιδιδάσκαλος ἦν παρὰ τοῖς ἀθηναίοις, ὑπηρέτην ἔχων τὸν πατέρα τοῦ αἰσχίνου. Θησείῳ) Τῷ τεμένει τοῦ θησέως. Χοίνικας παχείας) Εἰπὼν δουλεύειν αὐτόν, ἃ ἐπιτήδευμα τοῖς φαύλοις τῶν δούλων ἐπήγαγε, τοὺς πόδας λέγων· τοῦτο γὰρ καλεῖ χοίνικας, τὸ σχοινίον δηλῶν. Ἄλλως. Χοίνικας καλεῖ τοὺς πόδας· τὸ δὲ ξύλον, ὃ πρὸς τὸ ἐπερείδεσθαι τὸν σῶμα ἐν τῷ βαδίζειν καὶ ἐπαναπαύεσθαι, ὅ πρὸς τὸ δύνασθαι συνάπτειν τοὺς πόδας αὐτοῦ. Κλισίῳ) Τῷ προστείῳ. ἔστι δὲ ὄνομα τόπου. Τὸν καλὸν ἀνδριάντα) Μικρὸς γὰρ ἦν ὁ αἰσχίνης τὸ σῶμα. Τριταγωνιστὴν ἄκρον) Καὶ τοῦτο κατὰ τὸ ἦθος· ἔστι γὰρ ἀναστάσιον. Ἐξέθρεψε) Τέλεον ἐξέθρεψέ σε καὶ ἐποίησεν. Ἀλλ' ὡς ὁ τριηραύλης) Οὐχ ἁπλῶς αὐλητής. ἔστι γὰρ καὶ [illegible] ἀλλ' ἐν τριήρει αὐλῶν ἄμουσον ῥυθμόν. Τῆς καλῆς ἐργασ.) Κατ' εἰρωνείαν· λέγει γὰρ τῆς πορνείας. Ὀκνῶ μὴ περὶ

ψῆφος ἅπασι δέδοκται. δεῖ δέ με ὡς ἔοικε, καίπερ οὐ φιλολοίδορον ὄντα φύσει, διὰ τὰς ὑπὸ τούτου βλασφημίας εἰρημένας, ἀντὶ πολλῶν καὶ ψευδῶν αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ, καὶ δεῖξαι, τίς ὢν καὶ τίνων, ῥᾳδίως οὕτως ἄρχει τοῦ κακῶς λέγειν, καὶ λόγους τινὰς διασύρει, αὐτὸς εἰρηκὼς ἅ τις οὐκ ἂν ὤκνησε τῶν μετρίων ἀνθρώπων φθέγξασθαι. εἰ γὰρ αἰακός, ἢ ῥαδάμανθυς, ἢ μίνως ἦν ὁ κατηγορῶν, ἀλλὰ μὴ σπερμολόγος, περίτριμμα ἀγορᾶς, ὄλεθρος γραμματεύς, οὐκ ἂν αὐτὸν οἶμαι ταῦτ' εἰπεῖν, οὐδ' ἂν οὕτως ἐπαχθεῖς λόγους πορίσασθαι, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα, ὦ γῆ καὶ ἥλιε, καὶ ἀρετή, καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ πάλιν σύνεσιν καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενον, ᾗ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ διαγιγνώσκεται· ταῦτα γὰρ δήπουθεν ἠκούετ' αὐτοῦ λέγοντος. σοὶ δ' ἀρετῆς, ὦ κάθαρμα, ἢ τοῖς σοῖς τίς μετουσία, ἢ καλοῦ ἢ μὴ τοιούτου τίς διάγνωσις· πόθεν λαβόντι, ἢ πῶς ἀξιωθέντι; ποῦ δὲ παιδείας σοὶ θέμις μνησθῆναι, ἧς, τῶν μὲν ὡς ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ' ἂν εἷς εἴποι περὶ αὐτοῦ τοιοῦτον οὐδέν· ἀλλὰ κἂν ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειε. τοῖς δὲ ἀπολειφθεῖσι μέν, ὥσπερ σύ, προσποιουμένοις δ' ὑπ' ἀναισθησίας, τὸ τοὺς ἀκούοντας ἀλγεῖν ποιεῖν ὅταν λέγωσιν, οὐ τὸ δοκεῖν τοιούτοις εἶναι πρόσεστιν. οὐκ ἀπορῶν δ' ὅ,τι χρὴ περὶ σοῦ καὶ τῶν σῶν εἰπεῖν, ἀπορῶ τοῦ πρώτου μνησθῶ, πότερ' ὡς ὁ πατήρ σου τρόμης, ἐδούλευε παρ' ἐλπίᾳ τῷ πρὸς τῷ θησείῳ διδάσκοντι γράμματα, χοίνικας παχείας ἔχων καὶ ξύλον· ἢ ὡς ἡ μήτηρ σου τοῖς μεθημερινοῖς γάμοις ἐν τῷ κλισίῳ τῷ πρὸς τῷ καλαμίτῃ ἥρῳ χρωμένη, τὸν καλὸν ἀνδριάντα, καὶ τριταγωνιστὴν ἄκρον ἐξέθρεψέ σε· ἀλλὰ πάντες ἴσασι ταῦτα, κἂν ἐγὼ μὴ λέγω. ἀλλ' ὡς ὁ τριηραύλης φορμίων ὁ δίωνος τοῦ φρεαρρίου δοῦλος, ἀνέστησεν αὐτὴν ἀπὸ ταύτης τῆς καλῆς ἐργασίας; ἀλλὰ νὴ τὸν δία καὶ τοὺς θεούς, ὀκνῶ μὴ περὶ σοῦ τὰ προσήκοντα λέγων, αὐτὸς οὐ προσήκοντας ἐμαυτῷ δόξω

Margin: ψ. διασύρει. αὐτ. ἀκούετε. ἀκούετε. αὐτῷ. ἀπορῶ. πρώτου. σου. μητέρα. φρεαρρίου. ἑαυτῷ.

προειρῆσθαι λόγοις. ταῦτα μὲν οὖν ἐάσω· ἀπ' αὐτῶν δὲ ὧν αὐτὸς βεβίωκεν, ἄρξομαι· οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν, ἦν, ἀλλ' οἷς ὁ δῆμος καταρᾶται· ὀψὲ γάρ ποτε· ὀψὲ λέγω; χθὲς μὲν οὖν καὶ πρώην, ἅμα Ἀθηναῖος καὶ ῥήτωρ γέγονε· καὶ δύο συλλαβὰς προσθεὶς, τὸν μὲν πατέρα, ἀντὶ Τρόμητος, ἐποίησεν Ἀτρόμητον· τὴν δὲ μητέρα σεμνῶς πάνυ, Γλαυκοθέαν ὠνόμασεν, ἣν Ἔμπουσαν ἅπαντες ἴσασι καλουμένην, ἐκ τοῦ πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν δηλονότι, ταύτης τῆς ἐπωνυμίας τυχοῦσαν· πόθεν γὰρ ἄλλοθεν; ἀλλ' ὅμως οὕτως ἀχάριστος εἶ καὶ πονηρὸς φύσει, ὥστε ἐλεύθερος ἐκ δούλου, καὶ πλούσιος ἐκ πτωχοῦ διὰ τουτουσὶ γεγονώς, οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις, ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν κατὰ τουτωνὶ πολιτεύῃ. καὶ περὶ ὧν μὲν ἐστί τις ἀμφισβήτησις ὡς ἄρα ὑπὲρ τῆς πόλεως εἴρηκεν, ἐάσω· ἃ δ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν φανερῶς ἀπεδείχθη πράττων, ταῦτα ἀναμνήσω. τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδε τὸν ἀποψηφισθέντα Ἀντιφῶντα, ὃς ἐπαγγειλάμενος Φιλίππῳ τὰ νεώρια ἐμπρήσειν τὰ ὑμέτερα, εἰς τὴν πόλιν ἦλθεν· ὃν λαβόντος ἐμοῦ κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ, καὶ καταστήσαντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, βοῶν ὁ βάσκανος οὗτος καὶ κεκραγὼς, ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ, τοὺς ἠτυχηκότας τῶν πολιτῶν ὑβρίζων, καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων ἄνευ ψηφίσματος, ἀφεθῆναι ἐποίησε. καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου τὸ πρᾶγμα αἰσθομένη, καὶ τὴν ὑμετέραν ἄγνοιαν ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν ἰδοῦσα, ἐπεζήτησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ συλλαβοῦσα ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς, ἐξήρπαστ' ἂν ὁ τοιοῦτος, καὶ τὸ δίκην δοῦναι διαδὺς, ἐξεπέμπετ' ἂν ὑπὸ τοῦ σεμνολόγου τουτουΐ· νῦν δ' ὑμεῖς στρεβλώσαντες αὐτὸν, ἀπεκτείνατε, ὡς ἔδει γε καὶ τοῦτον. τοιγαροῦν εἰδυῖα ταῦ-

Margin: ἀπ' αὐτοῦ α. | ἀρξ. α. | σεμνῶς Γλαυκοθέαν χ.β. | πάνυ χ. α. | καὶ α. | πολιτ. α. | ἐπαγγειλάμ. α. ἐκείνῳ α. | α. | ἐμπρήσειν α. | κεκρυμμένον α. | ἐπ' οἰκίας α. | τουτουΐ α.

Μὴ περὶ σοῦ) Δύο αἰτίαι, καὶ τὸ δοκεῖν εἶναι σώφρονα, καὶ τὸ φεύγειν τὰς λοιδορίας καὶ ὄντας ἀληθεῖς. Οὐδὲ γὰρ ὧν ἔτυχεν, ἦν) Τὸ παρ' ὑπόνοιαν κεκλήμενον· ἐπειδὴ γὰρ ὁ προσεδόκησαν οἱ ἀκροαταὶ, κρεῖττον ἐπήγαγε. Καταρᾶται) Ἵνα λέγῃ ὡς προδότης· τοῖς τοιούτοις δὲ καταρᾶται ὁ δῆμος διὰ τοῦ κήρυκος.

Ὀψὲ γάρ ποτε) Δεῖ λαβεῖν, τὸ μὲν πρῶτον ὀψὲ, ὡς περὶ διηγουμένου· τὸ δὲ δεύτερον, ὡς κατ' ἐρώτησιν, καὶ ὡς ἐπιπληττόμενος, ὅτι ἐλυσμόνησεν εἰπεῖν τὸ ἐχθὲς, μεμνημένος τὸ πρῶτον αὐτὸ τὸ ὀψέως. κατ' ἀρχὴν δὲ τὸ ἦν. Καὶ δύο συλλαβὰς) Μίαν μὲν, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς· μίαν δὲ, εἰς τὸ τῆς μητρός. Ἔμπουσαν) Ἐκ τοῦ πάντα αἰσχρῶς καὶ ἀσελγῶς ποιεῖν τοιαύτη γὰρ ἡ πάλαι Ἔμπουσα. Διὰ τουτουσὶ) Τοὺς πολίτας. Οὐχ ὅπως) Ἤγουν οὐ μόνον. Κατὰ τουτωνὶ πολιτεύῃ) Ἤγουν πράττεις πᾶσαν πρᾶξιν καὶ κοινῆς κατ' αὐτῶν. Καὶ περὶ ὧν μὲν ἐστί τις ἀμφισβήτησις) Ἐπιδείκνυσιν ὁ ῥήτωρ, ὅτι οὐχ ὡς ἐχθρὸς ἀκριβολογεῖται, πάντα ἐξετάζων ἃ ἥμαρτε, ἀλλὰ πολλὰ καὶ παραπέμπεται. διηγεῖται δὲ τὰ φανερώτερα καὶ ἀδηλότερα διὸ καὶ ἀκολούθως ἐπήγαγε. Τὸν ἀποψηφισθέντα) Οὗτος γὰρ ὁ Ἀντιφῶν, Ἀθηναῖος ἐδόκει εἶναι τὸ πρότερον· γενομένων δὲ τῶν καλουμένων διαψηφίσεων, ὃ ἔθος ἐξετάζεσθαι ἐν τοῖς δήμοις ὡς ἔθος, εἰ ἄρα φύσει Ἀθηναῖος οὐκ ὢν, ἐνέγραψεν ἑαυτὸν ἐκ σπουδῆς τοιαύτης εἰς τοὺς ἀστούς· ἀπεψηφίσθη δὲ καὶ ἀπεδοκιμάσθη, ὡς οὐκ ὢν αὐτὸς, καὶ ἐκβέβληται, λυπηθεὶς ᾤχετο πρὸς τὸν Φίλιππον, καὶ ὑπέσχετο αὐτῷ λάθρα τῆς Ἀττικῆς ἐπιβὰς ἐμπρήσειν τῆς Ἀττικῆς τὰ νεώρια. Τὰ νεώρια) Τόποι εἰς

οὓς αἱ νῆες ἀνέλκονται. Λαβόντος) Καταλαβόντος. Κεκρυμμένον ἐν Πειραιεῖ) Τὰ εἰκότα εἴρηκεν ὡς πιθανῶς δυνάμενα· ὅ, τε γὰρ τόπος τοῦ Πειραιῶς ὕποπτος καὶ ὁ τρόπος κεκρυμμένον περὶ αὐτὸν, εἰς πίστιν ἄγει τὴν τόλμαν. Καταστήσαντος) Δῆλον ποιήσαντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου. Ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ) Μιμεῖται τοὺς αἰσχίνου τοὺς λόγους, τὸ πιθανὸν αὐτοῖς εἰς ἀπάτην διδούς· ὅρα γὰρ ὅπως ὀνομάζει τὴν πολιτείαν ἐκ φιλανθρωπίας γνωριζομένην· καὶ τοὺς ἠτυχηκότας λέγων τῶν πολιτῶν, μηχανᾶται τὴν ἄφεσιν. πεῖσαι δὲ λανθάνοντας πάλαι πολέμιον τῷ δήμῳ τὸν αἰσχίνην, εἶτα ὁ μὲν, ὡς οὐκ ὄντα πολίτην ἐκάλει. Καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων) Ἐγὼ δηλονότι βαδίζων ἐπὶ οἰκίας τὰς τῶν ἀνθρώπων. πλὴν ἤ ἔπαινον φέρει τῷ ῥήτορι οὕτως ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος ἀγωνιῶν, ὡς καὶ μισητὸς εἰδότας καὶ ἐπιστρέψαντος αὐτὸν ἐπιζητοῦ τοὺς βλάπτειν ἐθέλοντας. πρὸς δὲ τῷ ἐξῆς συνῆψε τὸ ἄνευ ψηφίσματος ἀφεθῆναι ἐποίησεν· ἀπατήσας γὰρ τὸν δῆμον ἐποίησεν ἀφεθῆναι τὸν ἄνθρωπον ὀξέως, ὡς μηδένα καιρὸν ἐγγενέσθαι τοῦ φείσασθαι. ὅλον τοῦτο ἐξαμαρτεῖν. Καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου) Συνιστᾷ ἑαυτὸν διὰ τῆς ἐπιλογῆς σεμνοτάτου βουλευτηρίου, καὶ καρποῦσθαι μετ' ἐκείνης πειρᾶται τὴν δόξαν· ὁ γὰρ, ἄρα μὴ δημοσθένης, ἀπέλυσε δὲ αἰσχίνης, ἐπεζήτησεν ἡ βουλὴ καὶ ἀνέῳσεν. Τὸ πρᾶγμα αἰσθομένη) Τὴν ὑπόθεσιν νοήσασα. Ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν) Ὀνειδίζει ἐμπαθῶς τῷ δήμῳ διὰ τοῦ προσώπου τῆς βουλῆς· ἔστι μὲν γὰρ ὡς ἀνθρώπους ἀγνοεῖν. τὸ δὲ, ἐν οὐ δέοντι, τοιοῦτόν ἐστιν· ἀγνοεῖν ἔδει διδαχθέντας ὑπὸ τοῦ ῥήτορος ἄλλους ἔχοντας δημηγόρους, τὴν ἐπιβουλὴν οὐ συνῄκατε συνιστάντι τῷ συμβούλῳ ὁ προδότης, καὶ ὑμᾶς ἐγοήτευσε. Καὶ συλλαβοῦσα) Παντάχοθεν ἀγωνίσασα τὴν θήραν μὴ ἀπολέσασα. κατασκευάζει δὲ διὰ τῆς φυγῆς τὴν ὑπόνοιαν· οὐ γὰρ ἂν οὕτω σπουδαίως ἔτυχεν, εἰ μὴ συνῄδει ὡς ὑπόδικος ὤν. Ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς) Θέασαι τῆς λέξεως τὴν ἀκρίβειαν· ἐπειδὴ γὰρ οὐ-

τα ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, τὰ τότε τούτῳ πεπραγμένα, χειροτονησάντων αὐτὸν ὑμῶν σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀγνοίας, ἀφ᾽ ἧσπερ 242 πολλὰ προΐεσθε τῶν κοινῶν, ὡς προσείλεσθε, κἀκείνην καὶ τοῦ πράγματος κυρίαν ἐποιήσατε, τοῦτον μὲν εὐθὺς ἀπήλασεν ὡς προδότην· ὑπερείδῃ δὲ λέγειν προσέταξε· καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον ἔπραξε, καὶ οὐδεμία ψῆφος ἠνέχθη τῷ μιαρῷ τούτῳ. 243 καὶ ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

„Μαρτυροῦσι δημοσθένει ὑπὲρ ἁπάντων οἵδε· καλλίας „σουνιεύς, ζήνων φλυεύς, κλέων φαληρεύς, δημόνικος μα„ραθώνιος, ὅτι τοῦ δήμου ποτὲ χειροτονήσαντος αἰσχίνην 244 σύνδικον ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν Δήλῳ εἰς τοὺς ἀμφικτύο„νας, συνεδρεύσαντες ἡμεῖς, ἐκρίναμεν ὑπερείδην ἄξιον „εἶναι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς πόλεως λέγειν· καὶ ἀπεστάλη ὑ„περείδης.

Οὐκοῦν ὅτε τούτου μέλλοντος λέγειν ἀπήλασεν αὐτὸν ἡ βουλή, καὶ προσέταξεν ἑτέρῳ, τότε καὶ προ245 δότην εἶναι καὶ κακόνουν ὑμῖν ἀπέφηνεν. ἓν μὲν τοίνυν τοῦτο τοιοῦτο πολίτευμα τοῦ νεανίου τούτου, ὅμοιόν γε· οὐ γὰρ οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ· ἕτερον δὲ ἀναμιμνήσκεσθε. ὅτε γὰρ πύθωνα φίλιππος ἔπεμψε τὸν βυζάντιον, καὶ παρὰ τῶν αὐτοῦ συμμάχων ἁπάντων συνέπεμψε πρέσβεις, ὡς 246 ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων τὴν πόλιν καὶ δείξων ἀδικοῦσαν, τότε, ἐγὼ μὲν τῷ πύθωνι θρασυνομένῳ, καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ᾽ ὑμῶν, οὐκ εἶξα, οὐδ᾽ ὑπεχώρησα, ἀλλ᾽ ἀναστὰς ἀντεῖπον· καὶ τὰ τῆς πόλεως δίκαια, οὐχὶ προὔδωκα, ἀλλ᾽ ἀδικοῦντα φίλιππον ἐξήλεγξα φανερῶς οὕτως, ὥσ247 τε τοὺς ἐκείνου συμμάχους αὐτοὺς ἀνισταμένους, ὁμολογεῖν· οὗτος δὲ συνηγωνίζετο, καὶ τὰ ἐναντία ἐμαρτύρει τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτα ψευδῆ. καὶ οὐκ ἀπέχρη ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πάλιν μετὰ ταῦθ᾽ ὕστερον, ἀναξίνῳ τῷ κατασκόπῳ συνιών, εἰς τὴν θράσωνος οἰκίαν ἐλήφθη. καίτοι ὅστις τῷ 248 ὑπὸ τῶν πολεμίων πεμφθέντι μόνος μόνῳ συνῄει καὶ ἐκοινολογεῖτο, οὗτος αὐτὸς ὑπῆρχε τῇ φύσει κατάσκοπος καὶ πολέμιος τῇ πατρίδι. καὶ ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

249 Μελέδημος κλέωνος, ὑπερίδης καλλαίσχρου, νικόμαχος

[Marginal notes, right: β.γ.α. — μαρτυρία α. — λέγειν ἀπ. — οὕτω. — καὶ — πέμπει. — ἀξινίῳ. γ. β. — Μαρτυρία. α. — Τιμόδημος. ε. Κελιόδημος. ζ. ε.]

[Marginal note, left: συντιθέντες τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς ψήφους, ὡς μηδὲν πρὸς χάριν, ἀλλὰ δικαίως ψηφίζεσθαι. β.]

τὸν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας δι᾽ αἰσχίνην προβαλομένου, κυρίως ἐστὶ τὸ ἐπανήγαγεν εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, αὖθις κατέστησεν αὐτὸν τῇ βουλῇ ὑφ᾽ ἧς 241 ἐνίσταται πρότερον. Τὸ ἱερὸν ... εἰδῆ ταῦτα ἡ βουλὴ ἡ ἐξ ἀρείου πάγου) Συνάπτει καὶ ἕτερον πολίτευμα τῆς βουλῆς εὐκαίρως κατ᾽ αἰσχίνου γενόμενον. καὶ ὅτι κἀνταῦθα τὴν δημηγορίαν αὐτοῦ κατεπιθύουσα φαίνεται· ἵνα γὰρ μὴ δόξῃ χάριτι δημοσθένους γενέσθαι τὸ τῆς αἰτιάσεως, εἰσάγει τὴν βουλὴν αὐτὴν καθ᾽ αὑτὴν ἐκ τοῦ ῥήτορος καταγινώσκουσαν, καὶ πίστιν κατὰ τῆς πονηρίας αἰσχίνου τὴν ψῆφον τῆς βουλῆς ἐξ ἀμφοτέρων βεβαιοῖ. Τούτῳ) Τῷ αἰσχίνῃ.

242 Προείλεσθε) Προεκρίνατε. Κυρίαν) Τὴν βουλὴν τὴν ἀρείου πάγου.

Καὶ ταῦτα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα) Αναιρεῖ τὰ ὑφορμοῦντα, ἵνα μὴ δοκῶσιν ὡς μαρτυρίαν τῇ βουλῇ. τὸ δέ, ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, ἤτοι ὅτι ἐκεῖθεν λαμβάνουσα τὰς ψήφους, οὕτως ἐδίδου· ἢ ὅτι τὰς χεῖρας ἐπιθεῖσα τῷ βωμῷ καὶ θύουσα, μετέθηκεν ἐπὶ τὰς ψήφους τὴν χεῖρα γενομένου· ἢ τὸ βωμοῦ, μετὰ τὸν ὅρκον. Ἠνέχθη) Συνήχθη. Οὐ244 κοῦν ὅτε τούτου μέλλοντος) Δοὺς ἐκ τῆς μαρτυρίας τὴν πίστιν, χρῆται λοιπὸν ἐνθυμήματι· ἡ δὲ σύνταξις ἐπικίνδυνος καὶ σολοικοφανὴς ... ἐσημειώθη· μεταχειρίζει δὲ αὐτὴν οὕτως, ἀνιστᾶντας μὲν, οὐδὲν δὲ τὸ πρᾶγμα ἐξευθὺν ἐπισυνάγοντας· οὐκοῦν ὅτι τούτου μέλλοντος λέγειν, προσέταξεν ἑτέρῳ, δηλονότι λέγειν, καὶ ἀπήλασεν αὐτὸν ἡ βουλὴ ἕνεκα τῆς συνδικίας. Τοῦ νεανίου 245 τούτου) Τοῦ καθ᾽ ὑπερβολὴν μωροῦ ταῖς αὐτοῦ πολιτεύμασιν· οὐ γὰρ ὅμοιον, δηλονότι οἷς ἐμοῦ κατηγορεῖ.

246 Ἐν αἰσχύνῃ ποιήσων) Αἰσχυνοῦν τὴν πόλιν. ἐνήλλαξε δὲ ὁ ῥήτωρ ἐξεπίτηδες ὅμως τὰ ῥήματα, τὴν ἀπονίαν τῆς φιλίππου γνώμης δηλῶν· ἐπεὶ πρῶτον τὰς ἐλέγχειν ὀφείλει τὸν ἀδικοῦντα, εἶτα καταισχύνειν.

Καὶ πολλῷ ῥέοντι καθ᾽ ὑμῶν) Λόγοις κινοῦντι δίκην ῥεύματος. σκόπει δὲ κἀνταῦθα τὸ μέγεθος τῆς μεγαλονοίας τοῦ ῥήτορος, ὅτι καὶ δοκῶν ὡς οἴονταί τινες, καὶ θαυμάζειν τὸν πύθωνα, οὐδὲ ὅτι τιμὴν αὐτῷ οὐδὲ συνεσιν ἐμαρτύρησεν· ἀλλὰ τὸ ῥοῶδες καὶ κάλλος ἁπλῶς προσθεὶς· ἅπερ οὐ τύχης ἀληθοῦς γίνεται σύμβολα ῥητορικῆς δὲ ὡς εἰπεῖν εἴδωλα μᾶλλον· διὸ καὶ θρασὺν αὐτὸν εἰπὼν, διέβαλε. Καὶ τὰ τῆς πόλεως οὐχὶ προὔδωκα δίκαια) Ἐπειδὴ εἶπε μὴ εἶξα, οὐδ᾽ ὑπεχώρησα, καὶ ἐμαινέτο τὸν ἀντίπαλον ... 247 ... ὡς ἄρα ῥήτωρ ἐσιώπησε· διὸ καὶ σαφέστατα μετάγει τὴν αἰτίαν πρὸς τὸ ἀξιοπιστότερον, τὰ δίκαια τῆς πό248 λεως οὐ προὔδωκα φήσας. Οὐκ ἀπέχρη) Οὐκ ἀρεστά. Συνιών) Συνερχόμενος. Ἐλήφθη) Ἐφωράθη. Συνῄει)

„ διοφάντου, μαρτυροῦσι δημοσθένει, καὶ ἐπωμόσαντο ἐπὶ „ τῶν στρατηγῶν, εἰδέναι αἰσχίνην ἀφικνούμενον „ συνερχόμενον νυκτὸς εἰς τὴν θράσωνος οἰκίαν, καὶ κοι- „ νολογούμενον ἀναξίνῳ, ὃς ἐκρίθη εἶναι κατάσκοπος παρὰ „ φιλίππου. αὗται ἀπεδόθησαν αἱ μαρτυρίαι ἐπὶ νικίου, „ ἑκατομβαιῶνος τρίτῃ ἱσταμένου.

Μυρία τοίνυν ἕτερ᾽ εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείπω. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει. πολλὰ ἂν ἐγὼ νῦν ἔτι τούτων ἔχοιμι δεῖξαι, ὧν οὗτος κατ᾽ ἐκείνους τοὺς χρόνους, τοῖς μὲν ἐχθροῖς ὑπηρετῶν, ἐμοὶ δ᾽ ἐπηρεάζων εὑρέθη. ἀλλ᾽ οὐ τίθεται ταῦτα παρ᾽ ὑμῖν εἰς ἀκριβῆ μνήμην, οὐδ᾽ ἣν προσῆκεν ὀργήν· ἀλλὰ δεδώκατε ἔθει τινὶ φαύλῳ πολλὴν ἐξουσίαν τῷ βουλομένῳ τὸν λέγοντά τι τῶν ὑμῖν συμφερόντων ὑποσκελίζειν καὶ συκοφαντεῖν, τῆς ἐπὶ ταῖς λοιδορίαις ἡδονῆς καὶ χάριτος, τὸ τῆς πόλεως συμφέρον ἀνταλλαττόμενοι. διόπερ ῥᾷόν ἐστι καὶ ἀσφαλέστερον ἀεὶ τοῖς ἐχθροῖς ὑπηρετοῦντα μισθαρνεῖν, ἢ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν ἑλόμενον τάξιν πολιτεύεσθαι. καὶ τὸ μὲν δὴ πρὸ τοῦ πολεμεῖν, φανερῶς συναγωνίζεσθαι φιλίππῳ, δεινὸν μέν, ὦ γῆ καὶ θεοί· πῶς γὰρ οὔ; κατὰ τῆς πατρίδος. δότε δ᾽ εἰ βούλεσθε δότε αὐτῷ τοῦτο. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ φανερῶς ἤδη τὰ πλοῖα ἐσεσύλητο, χερρόνησος ἐπορθεῖτο, ἐπὶ τὴν ἀττικὴν ἐπορεύετ᾽ ἄνθρωπος, οὐκέτι δ᾽ ἐν ἀμφισβητησίμῳ τὰ πράγματα ἦν, ἀλλ᾽ ἐνειστήκει πόλεμος, ὅ τι μὲν πώποτ᾽ ἔπραξεν ὑπὲρ ὑμῶν ὁ βάσκανος οὑτοσὶ ἰαμβειογράφος, οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι. οὐδ᾽ ἔστιν οὔτε μεῖζον οὔτ᾽ ἔλαττον ψήφισμα οὐδὲν αἰσχίνῃ περὶ τῶν συμφερόντων τῇ πόλει. εἰ δέ φησι, νῦν δειξάτω ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὕδατι. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν οὐδέν. καίτοι δυοῖν αὐτὸν ἀνάγκη θάτερον, ἢ μηδὲν τοῖς πραττομένοις ὑπ᾽ ἐμοῦ τότ᾽ ἔχοντα ἐγκαλεῖν, μὴ γράφειν παρὰ ταῦθ᾽ ἕτερα· ἢ τὸ τῶν ἐχθρῶν συμφέρον ζητοῦντα, μὴ φέρειν εἰς μέσον τὰ τούτων ἀμείνω. ἆρ᾽ οὖν οὐδ᾽ ἔλεγεν, ὥσπερ οὐδ᾽ ἔγραφεν, ἡνίκα ἐργάσασθαί τι δέοι κακὸν ὑμᾶς; οὐ μὲν οὖν ἦν εἰπεῖν ἑτέρῳ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα καὶ φέρειν ἠδύνατο ὡς ἔοικεν ἡ πόλις, ἃ ποιῶν οὗτος ἐλάνθανεν. ἓν δ᾽ ἐπεξειργάσατο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοιοῦτον ὃ πᾶσι τοῖς προτέροις ἐπέθηκε τέλος· περὶ οὗ τοὺς πολλοὺς ἀνάλωσε λόγους, τὰ τῶν ἀμφισσέων τῶν λοκρῶν διεξιὼν δόγματα, ὡς διαστρέψων τἀληθές. τὸ δ᾽ οὐ τοιοῦτόν ἐστι· πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. οὐδέποτ᾽ ἐκνίψῃ σὺ τἀκεῖ πεπραγμένα σαυτῷ· οὐχ οὕτω πολλὰ ἐρεῖς. καλῶ δ᾽ ἐναντίον ὑμῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοὺς θεοὺς ἅπαντας καὶ πάσας, ὅσοι τὴν χώραν ἔχουσι τὴν ἀττικήν, καὶ τὸν ἀπόλλω τὸν πύθιον, ὃς πατρῷός ἐστι τῇ πόλει, καὶ ἐπεύχομαι πᾶσι τούτοις, εἰ μὲν ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἴποιμι, καὶ εἶπον τότ᾽ εὐθὺς ἐν τῷ δήμῳ, ὅτε πρῶτον εἶδον τουτονὶ τὸν μιαρὸν τούτου τοῦ πράγματος ἁπτόμενον· ἔγνων γὰρ εὐθέως ἔγνων, εὐτυχίαν μοι δοῦναι καὶ σωτηρίαν· εἰ δὲ πρὸς ἔχθραν ἢ φιλονεικίας ἰδίας ἕνεκα, αἰτίαν ἐπάγω τούτῳ ψευδῆ, πάντων τῶν ἀγαθῶν ἀνόνητόν με ποιῆσαι. τί οὖν ταῦτ᾽ ἐπηρώμην καὶ διετεινάμην οὑτωσὶ σφοδρῶς; ὅτι καὶ γράμματ᾽ ἔχων ἐν τῷ δημοσίῳ κείμενα

Συνήρχετο. Ἀπεδόθησαν) Φανεραὶ ἐγένοντο. Ἑκατομβαιῶνος) Ἀσφαλῶς. Οὕτω πως ἔχει) Ὡς μόνον λέγει. Ὑπηρετῶν) Μισθωτὸς ὤν. Οὐ τίθεται ταῦτα) Ἡγεῖσθε ἀκριβῶς μνημονεύεσθαι ταῦτα παρ᾽ ὑμῖν τὰ πράγματα. Οὐδ᾽ ἣν προσῆκεν) Δέουσαν ταύτην. Φαύλῳ) Κακῷ. Αὐτῷ) Τῷ αἰσχίνῃ. Ἐσεσύλητο) Ἐσκυλεύθησαν. Ἄνθρωπος) Ὁ φίλιππος. Ὁ βάσκανος) Ὁ φθονερός. Ὑπ᾽ ἐμοῦ τότ᾽ ἔχοντα) Ἀντὶ τοῦ ἐμοί. Ταῦθ᾽ ἕτερα) Τὰ ἐμὰ ψηφίσματα. Τούτων) Τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων. Ὥσπερ οὐδὲ ἔγραφεν) Ἀλλ᾽ ἔλεγε μέν, οὐκ ἔγραφε δέ, καθὼς ὧν εἴρηκα. Ἐπεξειργάσατο) Ἐπὶ τοῖς προτέροις εἰργάσατο. Ἐκνίψῃ) Καθάρῃς. Πεπραγμένα) Εἰς τοὺς ἀμφισσεῖς. Καλῶ δ᾽) Ἐπικαλοῦμαι. Τοῦ πράγματος ἁπτόμενον) Συνεδρίου πελαγίζοντα. Ἀνόνητον) Ἐστερημένον. Τί οὖν) Τίνος οὖν ἕνεκα κατηρώμην. Διετεινάμην) Διὰ πολλῆς σπουδῆς ἀντιτεινόμην, διισχυρισάμην. Ἐν τῷ δημοσίῳ) Οἴκῳ δη-

λυσάτω ὑπὸ ἃ δημόσιαι χάρ) ἑκατ- τι. Ἐξ ὧν ταῦτ') Ἃ κατηγορῶ τὸν 259 αἰσχίνην. Ὑποληφθῇ) Δοξασθῇ. Ἐν ἀμφίσσῃ) Ἀμφίσση πόλις τῆς λοκρίδος ἐναντία δὲ, μεγίστη πόλις 260 τῆς φωκίδος. Ἡρέθη) Προεκρίθη. Συγκατασκευάσας) Τῷ φι- 261 λίππῳ δηλονότι. Ἐκ παρακλήσεως) Ἀπὸ παραινέσεως τοῦ αἰσχίνου. Αἰτίαν) Μέμψιν. Ἥτις δὲ ἡ φύσις) Ἡ ἀρχὴ τῶν πραγμάτων. Συνεσκευάσθη) Μετὰ δόλου γέγονε. 262 Συντεθὲν) Συσκευασθέν. Ἱστορίαν) Γνῶσιν. 263 Κακῶς) Ἀνανδρῶς. Αὐτῷ) Τῷ φιλίππῳ. Ἐκ τῆς χώρας) Αὐτοῦ δηλονότι. 264 Ἐδεῖτο) Χρείαν εἶχε. Διιέντων) Δίοδον διδόντων. Αὐτῷ) Τῷ φιλίππῳ. Τῷ πολέμῳ κρατοῦντι) Τὴν ἰσχὺν ἔχοντι ἐς τὸν πόλεμον, νικῶντι. Τὰ μὲν 265 παρακρούσεσθαι) Εἰς τινὰ μὲν ἀπατῆσαι. Ὡς εὖ) Πῶς ἐπιτηδείως λέγει. Αὐτοὺς) Τοὺς θηβαίους. 266 Δεήσεσθαι) Χρείαν ἕξειν. Εἰσηγοῖτο) Συμβουλεύοι τις ἀθηναίοις. Ὑπόψεσθαι) Ἐν ὑποψίᾳ ἕξειν. Ὁ τοῦτο ποιῶν) Τὸ εἰσηγεῖσθαι. Εὐπόρως λήσειν) Ῥᾳδίως λαθεῖν. 267 Προβληθεὶς) Χειροτονηθείς. Ἀνερρήθη) Ἀνηγορεύθη. Ἀξίωμα) Τὸν 268 ὑπὲρ αὐτῆς.

ἐξ ὧν ταῦτ' ἐπιδείξω σαφῶς, καὶ ὑμᾶς εἰδὼς τὰ πε-
259 πραγμένα μνημονεύοντας, ἐκεῖνο φοβοῦμαι, μὴ τῶν εἰρ-
γασμένων αὐτῷ κακῶν, οὐκ ἐλάττων ὑποληφθῇ. ὅπερ
πρότερον συνέβη ὅτε τοὺς ταλαιπώρους φωκέας ἐποί-
ησεν ἀπολέσθαι, τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπαγγείλας. τὸν γὰρ ἐν
ἀμφίσσῃ πόλεμον, δι' ὃν εἰς ἐλάτειαν ἦλθε φίλιππος,
260 καὶ δι' ὃν ᾑρέθη τῶν ἀμφικτυόνων ἡγεμὼν, ὃς ἅπαντα ἀνέ-
τρεψε τὰ τῶν ἑλλήνων, οὗτός ἐστιν ὁ συγκατασκευάσας καὶ
πάντων εἷς ἀνὴρ τῶν μεγίστων αἴτιος κακῶν. καὶ τότ' εὐ-
θὺς ἐμοῦ διαμαρτυρομένου καὶ βοῶντος ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ, πόλεμον εἰς τὴν ἀττικὴν ἄγεις αἰσχίνη, πόλεμον ἀμ-
261 φικτυονικὸν, οἱ μὲν ἐκ παρακλήσεως συγκαθήμενοι, οὐκ
εἴων με λέγειν· οἱ δὲ, ἐθαύμαζον, καὶ κενὴν αἰτίαν διὰ τὴν
ἰδίαν ἔχθραν ἐπάγειν με ὑπελάμβανον αὐτῷ. ἥτις δ' ἡ
φύσις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γέγονε τούτων τῶν πραγμά-
των, καὶ τίνος ἕνεκα ταῦτα συνεσκευάσθη, καὶ πῶς ἐπρά-
262 χθη, νῦν ἀκούσατε, ἐπειδὴ τότε ἐκωλύθητε· καὶ γὰρ εὖ
πρᾶγμα συντεθὲν ὄψεσθε, καὶ μεγάλα ὠφελήσεσθε
πρὸς ἱστορίαν τῶν κοινῶν. καὶ ὅση δεινότης ἦν ἐν τῷ φι-
λίππῳ, θεάσεσθε. οὐκ ἦν τοῦ πρὸς ὑμᾶς πολέμου πέ-
ρας οὐδ' ἀπαλλαγὴ φιλίππῳ, εἰ μὴ θηβαίους καὶ θετταλοὺς
263 ἐχθροὺς ποιήσειε τῇ πόλει· ἀλλὰ καίπερ ἀθλίως καὶ
κακῶς τῶν στρατηγῶν τῶν ὑμετέρων πολεμούντων αὐτῷ· ὅμως ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πολέ-
μου καὶ τῶν λῃστῶν μυρία ἔπασχε κακά· οὔτε γὰρ ἐξήγετο τῶν ἐκ τῆς χώρας γιγνο-
μένων οὐδὲν, οὔτ' εἰσήγετο, ὧν ἐδεῖτο αὐτῷ· ἦν δὲ οὔτε ἐν τῇ θαλάττῃ κρείττων τότε ὑ-
264 μῶν, οὔτε εἰς τὴν ἀττικὴν ἐλθεῖν δυνατὸς, μήτε θετταλῶν ἀκολουθούντων, μήτε θη-
βαίων διιέντων· συνέβαινε δὲ αὐτῷ, τῷ πολέμῳ κρατοῦντι, τοὺς ὁποιουσδήποθ' ὑμεῖς
ἐξεπέμπετε στρατηγούς· ἐῶ γὰρ τοῦτό γε, αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ τόπου καὶ τῶν ὑπαρχόν-
των ἑκατέροις κακοπαθεῖν. εἰ μὲν οὖν τῆς ἰδίας ἕνεκεν ἔχθρας, ἢ τοὺς θετταλοὺς ἢ
265 τοὺς θηβαίους συμπείθοι βαδίζειν ἐφ' ὑμᾶς, οὐδὲν ἂν ἡγεῖτο προσέξειν αὐτῷ τὸν νοῦν·
ἂν δὲ τὰς ἐκείνων κοινὰς προφάσεις λαβὼν, ἡγεμὼν αἱρεθῇ, ῥᾷον ἤλπιζε, τὰ μὲν, πα-
ρακρούσεσθαι, τὰ δὲ, πείσειν. τί οὖν ἐπιχειρεῖ, θεάσασθε ὡς εὖ· πόλεμον ποιῆσαι τοῖς
ἀμφικτύοσι, καὶ περὶ τὴν πυλαίαν ταραχήν· εἰς γὰρ ταῦτ' εὐθὺς αὐτοὺς ὑπελάμβα-
266 νεν αὐτοῦ δεήσεσθαι. εἰ μὲν τοίνυν τοῦτον ἢ τῶν παρ' ἑαυτοῦ πεμπομένων ἱερομνημόνων, ἢ
τῶν ἐκείνου συμμάχων εἰσηγοῖτό τις, ὑπόψεσθαι τὸ πρᾶγμα ἐνόμιζε καὶ τοὺς θηβαί-
ους καὶ τοὺς θετταλοὺς, καὶ πάντας φυλάξεσθαι· ἂν δὲ ἀθηναῖος ᾖ, καὶ παρ' ὑμῶν τῶν
ὑπεναντίων ὁ τοῦτο ποιῶν, εὐπόρως λήσειν· ὅπερ συνέβη. πῶς οὖν ταῦτ' ἐποίησε· μισθοῦ-
267 ται τουτονί. οὐδενὸς δὲ προειδότος οἶμαι τὸ πρᾶγμα, οὐδὲ φυλάττοντος, ὥσπερ εἴωθε
τὰ τοιαῦτα παρ' ὑμῖν γίγνεσθαι, προβληθεὶς πυλαγόρας οὗτος, καὶ τριῶν ἢ τεττάρων
χειροτονησάντων αὐτὸν, ἀνερρήθη. ὡς δὲ τὸ τῆς πόλεως ἀξίωμα λαβὼν, ἀφίκετο εἰς
τοὺς ἀμφικτύονας, πάντα τἄλλ' ἀφεὶς καὶ παριδὼν, ἐπέραινεν ἐφ' οἷς ἐμισθώθη·

ἑαυτῷ. α. ι. αὐτῷ. ι. πράγματα α. χειροτονηθείς. α. ι. ζ. εἰσάγεις. α. ι. καινὴν. χ. α. ζ. κοινὴν. α. γ. ι. π. ὑπακούσατε. ζ. ἱστορίαν. χ. α. ι. ἡμᾶς. α. ἐκ τῆς. ι. ἐδεῖ. χ. α. ι. ἀκολουθούντων. π. χ. α. ἐκπέμπετε. πραγμάτων. ι. ἡμᾶς. ι. οὐδένα ἡγεῖτο προσέξειν. χ. α. ι. παρακρούσεσθαι. χ. πείσειν. ι. ταῦτα. α. ι. ἅπαντας. α. ι. φυλάξεσθαι. χ. ζ. ι. μισθοῦται. ι. ἡμῖν. α. ι. μὲν. γ. ι. δὲ. ι. τοὺς. ι.

καὶ λόγους εὐπροσώπους καὶ μύθους, ὅθεν ἡ κιῤῥαία χώρα καθιερώθη, συνθεὶς καὶ διεξελθὼν, ἀνθρώπους ἀπείρους λόγων καὶ τὸ μέλλον οὐ προορωμένους τοὺς ἱερομνήμονας πείθει ψηφίσασθαι περιελθεῖν τὴν χώραν· ἣν οἱ μὲν ἀμφισσεῖς, σφῶν αὐτῶν οὖσαν, γεωργεῖν ἔφασαν· οὗτος δὲ τῆς ἱερᾶς χώρας ᾐτιᾶτο εἶναι, οὐδεμίαν δίκην τῶν λοκρῶν ἐπαγόντων ἡμῖν, οὐδ᾽ ἃ νῦν οὗτος λέγων προφασίζεται, οὐκ ἀληθῆ. γνώσεσθε δ᾽ ἐκεῖθεν. οὐκ ἐνῆν ἄνευ τοῦ προσκαλέσασθαι δήπου, τοῖς λοκροῖς δίκην κατὰ τῆς πόλεως συντελέσασθαι. τίς οὖν ἐκλήτευσεν ὑμᾶς; ἀπὸ ποίας ἀρχῆς; εἰπὲ τὸν εἰδότα, δεῖξον. ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ἔχοις. ἀλλὰ κενῇ προφάσει ταύτῃ κατεχρῶ καὶ ψευδεῖ. περιιόντων τοίνυν τὴν χώραν τῶν ἀμφικτυόνων κατὰ τὴν ὑφήγησιν τὴν τούτου, προσπεσόντες οἱ λοκροὶ, μικροῦ μὲν ἅπαντας κατηκόντισαν· τινὰς δὲ καὶ συνήρπασαν τῶν ἱερομνημόνων. ὡς δ᾽ ἅπαξ ἐκ τούτων ἐγκλήματα καὶ πόλεμος πρὸς τοὺς ἀμφισσεῖς ἐταράχθη, τὸ μὲν πρῶτον, ὁ κόττυφος αὐτῶν τῶν ἀμφικτυόνων, ἤγαγε στρατιάν. ὡς δὲ, οἱ μὲν, οὐκ ἦλθον, οἱ δ᾽ ἐλθόντες οὐδὲν ἐποίουν, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν πυλαίαν ἐπὶ τὸν φίλιππον εὐθὺς ἡγεμόνα ἦγον, οἱ κατεσκευασμένοι, καὶ πάλαι πονηροὶ τῶν θετταλῶν καὶ τῶν ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι, καὶ προφάσεις εὐλόγους εἰλήφεσαν· ἢ γὰρ αὐτοὺς εἰσφέρειν καὶ ξένους τρέφειν ἔφασαν δεῖν, καὶ ζημιοῦν τοὺς μὴ ταῦτα ποιοῦντας, ἢ ἐκεῖνον αἱρεῖσθαι. τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; ᾑρέθη γὰρ ἐκ τούτων ἡγεμών· καὶ μετὰ ταῦτ᾽ εὐθὺς δύναμιν συλλέξας καὶ παρελθὼν ὡς ἐπὶ τὴν κιῤῥαίαν, ἐῤῥῶσθαι φράσας πολλὰ καὶ κιῤῥαίοις καὶ λοκροῖς, τὴν ἐλάτειαν καταλαμβάνει. εἰ μὲν οὖν μὴ μετέγνωσαν εὐθὺς θηβαῖοι, καὶ μεθ᾽ ἡμῶν ἐγένοντο, ὥσπερ χειμάῤῥους ἂν ἅπαν τοῦτο τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν πόλιν εἰσέπεσε· νῦν δὲ τό γ᾽ ἐξαίφνης ἐπέσχον αὐτὸν ἐκεῖνοι. μάλιστα μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θεῶν τινος εὐνοίᾳ πρὸς ὑμᾶς· εἶτα μέντοι καὶ ὅσον καθ᾽ ἕνα ἄνδρα, καὶ δι᾽ ἐμέ. δὸς δέ μοι τὰ δόγματα ταῦτα καὶ τοὺς χρόνους ἐν οἷς ἕκαστα πέπρακται, ἵν᾽ εἰδῆτε ἡλίκα πράγματα ἡ μιαρὰ κεφαλὴ ταράξασα αὕτη, δίκην οὐκ ἔδωκε. λέγε μοι τὰ δόγματα.

Δόγμα ἀμφικτυόνων.

„ Ἐπὶ ἱερέως κλειναγόρου ἐαρινῆς πυλαίας, ἔδοξε τοῖς πυλαγόραις καὶ τοῖς συνέδροις τῶν
„ ἀμφικτυόνων, ἐπεὶ ἀμφισσεῖς ἐπιβαίνουσιν ἐπὶ τὴν ἱερὰν χώραν, καὶ σπείρουσι, καὶ βο-
„ σκήμασι κατανέμουσιν, ἐπελθεῖν τοὺς πυλαγόρας, καὶ τοὺς συνέδρους, καὶ στήλαις δια-
„ λαβεῖν τοὺς ὅρους, καὶ ἀπειπεῖν τοῖς ἀμφισσεῦσι τοῦ λοιποῦ μὴ ἐπιβαίνειν.

Ἕτερον δόγμα.

„ Ἐπὶ ἱερέως κλειναγόρου ἐαρινῆς πυλαίας ἔδοξε τοῖς πυλαγόραις καὶ τοῖς συνέδροις
„ τῶν ἀμφικτυόνων καὶ τῷ κοινῷ τῶν ἀμφικτυόνων, ἐπεὶ οἱ ἐξ ἀμφίσσης τὴν ἱερὰν χώ-
„ ραν κατανειμάμενοι γεωργοῦσι, καὶ βοσκήματα νέμουσι, καὶ κωλυόμενοι τοῦτο ποιεῖν,

Καθιερώθη) Ἀφιερώθη τῷ ἀπόλλωνι. Συνθεὶς) Πλασάμενος. Ἱερομνήμονας) Οἱ πεμπόμενοι εἰς τὸ τῶν ἀμφικτυόνων συνέδριον, ὡς κύριοι τῆς ψήφου, ἐλέγοντο ἱερομνήμονες. Ἠτιᾶτο) Ἐμέμφετο. Ἐκεῖθεν) Ἀπὸ τῆς ῥηθησομένης αἰτίας. Τῆς πόλεως) Τῆς κιῤῥαίας. Συντελέσασθαι) Πρᾶξαι. Ἐκλήτευσεν) Εἰς κρίσιν προσεκαλέσατο, ὡς κλητήρ· οὕτω γὰρ ἐκαλοῦντο οἱ τοὺς κρινομένους εἰς κρίσιν προσκαλούμενοι. Προφάσει) Εἰς τὸ κατηγορεῖν. Περιιόντων) Περιερχομένων. Ἐκ τούτων) Ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, αἰτίας μιᾶς. Ἐταράχθη) Ἐπὶ ταραχῆς ἐγένετο. Κόττυφος) Ἱερομνήμων ἦν θετταλὸς ἢ ἀρκὰς, πάντα πράττων ὑπὲρ φιλίππου. Ὡς δὲ, οἱ μὲν) Τῶν ἀμφικτυόνων. Εἰς τὴν ἐπιοῦσαν) Εἰς τὴν ἑορτὴν ἢ ἡμέραν τὴν μετὰ ταῦτα. Οἱ κατεσκευασμένοι) Οἱ παρεσκευασμένοι τὸν δόλον. Εἰλήφεσαν) Εἶχον ἀπὸ τῶν πραγμάτων. Ἡγεμὼν) Ὁ φίλιππος δηλονότι. Διαλαβεῖν) Περικυκλῶσαι. Τοῦ λοιποῦ) Χρόνου. Ἐαρινῆς) Κατὰ τὴν πυλαίαν τὴν γενομένην εἰς τὸν καιρὸν τοῦ ἔαρος. Πυλαίας) Πυλαία ἡ μέση τοῦ ὕπατος εὐρυχωρία παρὰ τοῖς θύταις. Κατανειμάμενοι) Διαμερισάμενοι ἑαυτοῖς τὴν γῆν. Βοσκήματα νέμ.) Καταβόσκουσι

ἐν τρισόπλοις παραγινόμενοι, τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων συνέδριον κεκωλύκασι μετὰ βίας, ἵνας δὲ καὶ τετραυματίκασι, καὶ τὸν στρατηγὸν τὸν ᾑρημένον τῶν Ἀμφικτυόνων Κόττυφον τὸν Ἀρκάδα, πρεσβεύουσαν πρὸς Φίλιππον τὸν Μακεδόνα, καὶ ἀξιοῦν ἵνα βοηθήσῃ τῷ τε Ἀπόλλωνι καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσιν, ὅπως μὴ περιίδῃ ὑπὸ τῶν ἀσεβῶν Ἀμφισσέων τὸν θεὸν πλημμελούμενον· καὶ διότι αὐτὸν στρατηγὸν αὐτοκράτορα αἱροῦνται οἱ Ἕλληνες οἱ μετέχοντες τοῦ συνεδρίου τῶν Ἀμφικτυόνων. Λέγε δὴ καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς ταῦτ' ἐγίγνετο· εἰσὶ γὰρ καθ' οὓς ἐπυλαγόρησεν οὗτος. λέγε.

Χρόνοι.

Ἄρχων Μνησιθείδης, μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος, ἕκτῃ ἐπὶ δεκάτῃ. Δὸς δή μοι τὴν ἐπιστολήν, ἣν ὡς οὐχ ὑπήκουον οἱ Θηβαῖοι, πέμπει πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ συμμάχους ὁ Φίλιππος, ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ ταύτης σαφῶς, ὅτι τὴν μὲν ἀληθῆ πρόφασιν τῶν πραγμάτων, τὸ ταῦτ' ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Θηβαίους καὶ ὑμᾶς πράττειν, ἀπεκρύπτετο· κοινὰ δὲ καὶ τοῖς Ἀμφικτύοσι δόξαντα ποιεῖν προσεποιεῖτο. ὁ δὲ τὰς ἀφορμὰς ταύτας καὶ τὰς προφάσεις παραδοὺς αὐτῷ, οὗτος ἦν. λέγε.

Ἐπιστολὴ Φιλίππου.

Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Πελοποννησίων τῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ τοῖς δημιουργοῖς καὶ τοῖς συνέδροις καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις πᾶσι, χαίρειν. Ἐπειδὴ Λοκροὶ καλούμενοι Ὀζόλαι, κατοικοῦντες ἐν Ἀμφίσσῃ, πλημμελοῦσιν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ ἐν Δελφοῖς, καὶ τὴν ἱερὰν χώραν ἐρχόμενοι μεθ' ὅπλων λεηλατοῦσι, βούλομαι τῷ θεῷ μεθ' ὑμῶν βοηθεῖν, καὶ ἀμύνασθαι τοὺς παραβαίνοντάς τι τῶν ἐν ἀνθρώποις εὐσεβῶν· ὥστε συναντᾶτε μετὰ τῶν ὅπλων εἰς τὴν Φωκίδα, ἔχοντες ἐπισιτισμὸν ἡμερῶν τετταράκοντα, τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Λῴου, ὡς ἡμεῖς ἄγομεν· ὡς δὲ Ἀθηναῖοι, Βοηδρομιῶνος· ὡς δὲ Κορίνθιοι, Πανέμου. τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι, πανδημεὶ χρησόμεθα· τοῖς δὲ συμβούλοις ἡμῖν μὴ χρωμένοις, ἐπιζημίοις. Εὐτυχεῖτε. Ὁρᾶθ' ὅτι, φεύγει μὲν τὰς ἰδίας προφάσεις, εἰς δὲ τὰς Ἀμφικτυονικὰς καταφεύγει; τίς οὖν ὁ ταῦτα συμπαρασκευάσας αὐτῷ· τίς ὁ τὰς προφάσεις ταύτας ἐνδούς· τίς ὁ τῶν κακῶν τῶν γεγενημένων μάλιστα αἴτιος, οὐχ οὗτος; μὴ τοίνυν λέγετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περιιόντες, ὡς ὑφ' ἑνὸς τοιαῦτα πέπονθεν ἡ Ἑλλὰς ἀνθρώπου, οὐχ ὑφ' ἑνός, ἀλλ' ὑπὸ πολλῶν καὶ πονηρῶν τῶν παρ' ἑκάστοις, ὦ γῆ καὶ θεοί· ὧν εἷς οὗτός ἐστιν, ὃν εἰ μηδὲν εὐλαβηθέντα τἀληθὲς εἰπεῖν δέοι, οὐκ ἂν ὀκνήσαιμι ἔγωγε κοινὸν ἀλιτήριον τῶν μετὰ ταῦτα ἀπολωλότων ἁπάντων εἰπεῖν, ἀνθρώπων, τόπων, πόλεων· ὁ γὰρ τὸ σπέρμα παρασχών, οὗτος τῶν φύντων κακῶν αἴτιος. ὃν ὅπως ποτὲ οὐκ εὐθὺς ἰδόντες ἀπεστράφητε, θαυμάζω· πλὴν πολύ τι σκότος ὡς ἔοικεν ἐστὶ παρ' ὑμῖν πρὸ τῆς ἀληθείας. Συμβέβηκε τοίνυν μοι τῶν κατὰ τῆς πατρίδος τούτῳ πεπραγμένων ἁψαμένῳ, εἰς ἃ τούτοις ἐναντιούμενος αὐτὸς πεπολίτευμαι, ἀφῖχθαι· ἅ, πολλῶν μὲν ἕνεκα, εἰκότως ἀκούσετέ μου, μάλιστα δ' ὅτι αἰσχρόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πόνων ὑπέμεινα, ὑμεῖς δὲ μηδὲ τοὺς λόγους αὐτῶν ἀνέξεσθε. ὁρῶν γὰρ ἐγὼ Θηβαίους, σχεδὸν δὲ καὶ ὑμᾶς, ὑπὸ τῶν τὰ Φιλίππου πραττόντων καὶ διεφθαρμένων παρ' ἑκατέροις, ὃ μὲν ἦν ἀμφ-

278 τῇ νομῇ τῶν βοσκημάτων. Πλημμελούμενον) Ἀδικούμενον. Αὐτὸν) Τὸν Φίλιππον. Ἐπυλαγόρησεν) Πυ- 280 λαγόρας ἐγένετο ὁ Αἰσχίνης. Ἀπεκρύπτετο) Ἐν κρυπτῷ καὶ ἐν ἀπορρήτοις εἶχεν. Τῶν ἐν τῇ συμμαχίᾳ) 281 Συμμάχων. Πλημμελοῦσιν) Ἀδικοῦσι. Λεηλατοῦσι) Ἀφανίζουσι. Ἀμύνασθαι) Κολάσαι. Παραβαίνοντας) Ἀσεβεῖς. Συναντᾶτε) Συνέρχεσθε ἡμῖν. Ἐπισιτισμὸν) 282 Ἐφόδια. Τοῖς δὲ μὴ συναντήσασι) Τοῖς μὴ συνελθοῦσι, κολά- 283 σομεν κοινῇ συναθροισθέντες. Συμπαρασκευάσας) Συγκατασκευάσας. Παρ' ἑκάστοις) Ἐν ἑκάστῃ πόλει. 284 Ὀκνήσαιμι) Ἀναβαλοίμην. Ἀλιτήριον) Φθορέα. Ὅπως ποτὲ) 285 Τὸ ποτὲ ἀργόν. Πρὸ τῆς ἀληθείας) Ἔμπροσθεν. Ἐγὼ μὲν τὰ ἔργα) Ἐ- 286 γὼ ἔπασχον ὑπὲρ ὑμῶν. Τῶν τὰ

ἀμφοτέροις φοβερὸν καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενον, τὸν Φίλιππον ἐᾶν αὐξάνεσθαι περιορῶντες, καὶ οὐδὲ καθ' ἕν φυλαττόμενοι, εἰς ἔχθραν δὲ καὶ τὸ προσκρούειν ἀλλήλοις ἑτοίμως ἔχοντες, ὅπως τοῦτο μὴ γενήσεται, παρατηρῶν διετέλουν, οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμαυτοῦ γνώμης μόνον ταῦτα συμφέρειν ὑπολαμβάνων, ἀλλ' εἰδὼς Ἀριστοφῶντα, καὶ πάλιν Εὔβουλον, πάντα τὸν χρόνον βουλομένους πρᾶξαι ταύτην τὴν φιλίαν, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πολλάκις ἀντιλέγοντας ἑαυτοῖς, τοῦτο ὁμογνωμονοῦντας ἀεί. οὓς σὺ ζῶντας μὲν, ὦ κίναδος, κολακεύων παρηκολούθεις, τεθνεώτων δ' οὐκ αἰσθάνῃ κατηγορῶν· ἃ γὰρ περὶ Θηβαίων ἐπιτιμᾷς ἐμοὶ, ἐκείνων πολὺ μᾶλλον, ἢ ἐμοῦ κατηγορεῖς, τῶν πρότερον ἢ ἐγὼ ταύτην τὴν συμμαχίαν δοκιμασάντων. ἀλλ' ἐκεῖσε ἐπάνειμι, ὅτι τὸν ἐν Ἀμφίσσῃ πόλεμον, τούτου μὲν ποιήσαντος, συμπεραναμένων δὲ τῶν ἄλλων τῶν συνεργῶν αὐτῷ τὴν πρὸς τοὺς Θηβαίους ἔχθραν, συνέβη τὸν Φίλιππον ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς, οὗπερ ἕνεκα τὰς πόλεις οὗτοι συνέκρουον, καὶ εἰ μὴ προεξανέστημεν μικρὸν, οὐδ' ἀναλαβεῖν αὐτοὺς ἂν ἠδυνήθημεν. οὕτω μέχρι πόρρω προήγαγον οὗτοι τὸ πρᾶγμα. ἐν οἷς δ' ἦτε ἤδη τὰ πρὸς ἀλλήλους, τουτωνὶ τῶν ψηφισμάτων ἀκούσαντες καὶ τῶν ἀποκρίσεων, εἴσεσθε. καί μοι λέγε ταῦτα λαβών.

Φιλίππου πραχθέντων) Τῶν φιλιππιζόντων δηλονότι. Παρ' ἑκατέροις) Παρ' ἡμῖν καὶ Θηβαίοις. Οὐδὲ καθ' ἕν) Οὐδόλως. Τοῦτο μὴ γενήσεται) Αὐξάνεσθαι τὸν Φίλιππον. Γνώμης) Διαγνώσεως. Πρᾶξαι) Συμβῆναι. Φιλίαν) Τοῦ Φιλίππου. Τῶν ἄλλων) Τῶν πολιτικῶν πραγμάτων. Τούτου μὲν) Τοῦ Αἰσχίνου. Συνέκρουον) Εἰς πόλεμον συνέβαλλον. Ἀναλαβεῖν) Εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν ἐλθεῖν. Προήγαγον) Ηὔξησαν εἰς τέλος ἀκμὴν, προήγαγον τὸ δεινόν. Ἐλαφηβολιῶνος) Σεπτεμβρίῳ [illegible]. Ἃς μὲν κατείληφε) Τινὰς μὲν κατέσχε. Τῶν ἀστυγειτόνων) Τῶν πλησιοχώρων. Ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν) Κατὰ τῶν Ἀθηναίων. Ἐπιβάλλεται) Ἄρχεται, ἀγαπᾷ. Πίστεις) Συνθήκας. Διαλέξονται) Ὁμιλήσουσι. Παρακαλέσουσι) Παραινέσουσι. Χρόνον) Τὸν τεταγμένον δηλονότι χρόνον. Ἀνοχὰς) Ἤγουν τὴν μετὰ συμβιβάσεως ἀργίαν καὶ διακοπὴν τοῦ πολέμου. Θαργηλιῶνος) Ἀπριλλίου. Μουνυχιῶνος) Ἰανουαρίῳ τριακοστῇ. Γνώμη) Ἡ ἐκτεθειμένη. Ἐπιβάλλεται) Ἐπιχειρεῖ. Καταστῆσαι) Ποιῆσαι.

Ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Ἐλαφηβολιῶνος, ἕκτῃ φθίνοντος, φυλῆς πρυτανευούσης Ἐρεχθηΐδος, βουλῆς καὶ στρατηγῶν γνώμη, ἐπειδὴ Φίλιππος, ἃς μὲν κατείληφε πόλεις τῶν ἀστυγειτόνων, τινὰς δὲ πορθεῖ, κεφαλαίῳ δὲ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν παρασκευάζεται παραγίγνεσθαι, παρ' οὐδὲν ἡγούμενος τὰς ἡμετέρας συνθήκας, καὶ τοὺς ὅρκους λύειν ἐπιβάλλεται, καὶ τὴν εἰρήνην, παραβαίνων τὰς κοινὰς πίστεις, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ πέμπειν πρὸς αὐτὸν πρέσβεις, οἵτινες αὐτῷ διαλέξονται, καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν, μάλιστα μὲν τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμόνοιαν διατηρεῖν καὶ τὰς συνθήκας· εἰ δὲ μὴ, πρὸς τὸ βουλεύσασθαι δοῦναι χρόνον τῇ πόλει, καὶ τὰς ἀνοχὰς ποιήσασθαι, μέχρι τοῦ Θαργηλιῶνος μηνός. ᾑρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς, Σῖμος Ἀναγυῤῥάσιος, Εὐθύδημος Φλιάσιος, Βουλαγόρας Ἀλωπεκῆθεν.

Ἕτερον ψήφισμα.

Ἐπὶ ἄρχοντος Ἡροπύθου, μηνὸς Μουνυχιῶνος ἕνῃ καὶ νέᾳ, πολεμάρχου γνώμη, ἐπειδὴ Φίλιππος εἰς ἀλλοτριότητα Θηβαίους πρὸς ἡμᾶς ἐπιβάλλεται καταστῆσαι, παρεσκεύασται δὲ καὶ παντὶ τῷ στρατεύματι πρὸς τοὺς ἔγγιστα τῆς Ἀττικῆς παραγίγνεσθαι τόπους, παραβαίνων τὰς πρὸς ἡμᾶς ὑπαρχούσας αὐτῷ συνθήκας, δεδόχθαι τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, πέμψαι πρὸς αὐτὸν κήρυκα καὶ πρέσβεις, οἵτινες ἀξιώσουσι καὶ παρακαλέσουσιν αὐτὸν ποιήσασθαι τὰς ἀνοχὰς, ὅπως ἐνδεχομένως ὁ δῆμος βουλεύσηται· καὶ γὰρ νῦν οὐ κέκρικε βοηθεῖν ἐν οὐδενὶ τῶν μετρίων. ᾑρέθησαν ἐκ τῆς βουλῆς, Νέαρχος

296 Αἵρεσιν) Σκοπόν. Βέλτιον) Καλόν, συμφέρον. 297 Πεπλημμελημένοι) 298 Ἠδικημένοι. Τοῖς παρακαλουμένοις) 299 Πράγμασι δηλονότι. Ἐκομισάμην) Ἔλαβον. Προσφέρονται) Προσάγουσι τιμήν. Συγκαταίνους) Συμφώνους, στοιχοῦντας τῇ ἐκείνου γνώμῃ. Παρακαλουμένοις) 300 Πράγμασι δηλονότι. Κατὰ πολλά) Κατὰ πολύ. Τὰ πρὸς ἡμᾶς ἔχειν ἐν εὐνοίᾳ) Ἤγουν ἔχειν εὐνοϊ- 301 κῶς πρὸς ἐμέ. Οἴσειν) Κομιεῖν. 302 Ῥοπήν) Βοήθειαν. Προθέσεως) Προαιρέσεως. Ψηφίσμασι) Τοῖς προειρημένοις. Συμπνευσάντων) Ὁμονοησάντων. Κατείληφεν) Ὁ Φίλιππος. Ἐξεῖργον) Ἐκώλυον. Ἐνεπίμπρασαν) Κατέκαυσαν. Χρηματίσαι) Ἤγουν ἐξ ὁμιλίας ἀποφή- 303 νασθαι τὰ δεδογμένα. Ἄνω καθῆτο) Μετέωρος ἦν ἐκδεχόμενος τὰ 304 βουλευθέντα. Ὡς εἰσῆλθεν) Εἰς τὸ βουλευ-

σωσινόμου, Πολυκράτης Ἐπιφρένος· καὶ κῆρυξ Εὔνομος Ἀναφλύστιος ἐκ τοῦ δήμου. Λέγε δὴ καὶ τὰς ἀποκρίσεις.

Ἀποκρίσεις Ἀθηναίοις.

296 Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Ἀθηναίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν. Ἣν μὲν ἀπ' ἀρχῆς εἴχετε πρὸς ἡμᾶς αἵρεσιν, οὐκ ἀγνοῶ, καὶ τίνα σπουδὴν ποιεῖσθε, προσκαλέσασθαι βουλόμενοι Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους, ἔτι δὲ καὶ Βοιωτούς. βέλτιον δ' αὐτῶν φρονούντων καὶ μὴ βουλο- 297 μένων ἐφ' ὑμῖν ποιήσασθαι τὴν ἑαυτῶν αἵρεσιν, ἀλλὰ κατὰ τὸ συμφέρον ἱσταμένων, νῦν ἐξ ὑποστροφῆς ἀποστείλαντες ὑμεῖς πρός με πρέσβεις καὶ κήρυκας, συνθηκῶν μιμνήσκεσθε, καὶ τὰς ἀνοχὰς αἰτεῖσθε, κατ' οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν πεπλημμελημένοι. ἐγὼ μέντοι ἀκούσας τῶν πρεσβευτῶν, 298 συγκατατίθεμαι τοῖς παρακαλουμένοις καὶ ἕτοιμός εἰμι ποιεῖσθαι τὰς ἀνοχάς, ἄνπερ τοὺς οὐκ ὀρθῶς συμβουλεύοντας ὑμῖν παραπέμψαντες, τῆς προσηκούσης ἀτιμίας ἀξιώσητε. Ἔρρωσθε.

ἡμῖν. ω

αἰτεῖσθε. πεπλημμελημένοι. κ. χ. ζ.

Ἀποκρίσεις Θηβαίοις.

299 Βασιλεὺς Μακεδόνων Φίλιππος, Θηβαίων τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ, χαίρειν. Ἐκομισάμην τὴν παρ' ὑμῶν ἐπιστολήν, δι' ἧς μοι τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀνανεοῦσθε. πυνθάνομαι μέντοι, διότι πᾶσαν ὑμῖν Ἀθηναῖοι προσφέρονται φιλοτιμίαν, βουλόμενοι ὑμᾶς συγκαταίνους γενέσθαι τοῖς ὑπ' αὐτῶν παρακαλουμένοις. πρότερον μὲν οὖν 300 ὑμῶν κατεγίγνωσκον, ἐπὶ τῷ μέλλειν πείθεσθαι ταῖς ἐκείνων ἐλπίσι, καὶ ἐπακολουθεῖν αὐτῶν τῇ προαιρέσει. νῦν δ' ἐπιγνοὺς ὑμᾶς τὰ πρὸς ἡμᾶς ἐζητηκότας, ἔχειν εἰρήνην μᾶλλον ἢ ταῖς ἑτέρων ἐπακολουθεῖν γνώμαις, ἥσθην καὶ μᾶλλον ὑμᾶς ἐπαινῶ κατὰ πολλά, μάλιστα δ' ἐπὶ τῷ βουλεύσασθαι περὶ τούτων ἀσφαλέστερον, καὶ τὰ πρὸς ἡ- 301 μᾶς ἔχειν ἐν εὐνοίᾳ· ὅπερ οὐ μικρὰν ὑμῖν οἴσειν ἐλπίζω ῥοπήν, ἐάνπερ ἐπὶ ταύτης μένητε τῆς προθέσεως. Ἔρρωσθε. Οὕτω διαθεὶς ὁ Φίλιππος τὰς πόλεις πρὸς ἀλλήλας διὰ τούτων, καὶ τούτοις ἐπαρθεὶς τοῖς ψηφίσμασι καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἧκεν ἔχων τὴν δύναμιν, καὶ τὴν Ἐλάτειαν κατέλαβεν, ὡς οὐδ' ἂν εἴ τι γένοιτ' ἔτι συμπνευσάν- 302 των ὑμῶν καὶ τῶν Θηβαίων. ἀλλὰ μὴν τὸν τότε συμβάντα ἐν τῇ πόλει θόρυβον, ἴστε μὲν ἅπαντες· μικρὰ δ' ἀκούσατε ὅμως αὐτὰ τὰ ἀναγκαιότατα. ἑσπέρα μὲν γὰρ ἦν· ἧκε δ' ἀγγέλλων τις ὡς τοὺς πρυτάνεις, ὡς Ἐλάτεια κατείληπται. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ μέν, εὐθὺς ἐξαναστάντες μεταξὺ δειπνοῦντες, τούς τ' ἐκ τῶν σκηνῶν τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐξεῖρ- 303 γον, καὶ τὰ γέρρα ἐνεπίμπρασαν· οἱ δέ, τοὺς στρατηγοὺς μετεπέμποντο, καὶ τὸν σαλπικτὴν ἐκάλουν· καὶ θορύβου πλήρης ἦν ἡ πόλις. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ, οἱ μὲν πρυτάνεις, τὴν βουλὴν ἐκάλουν εἰς τὸ βουλευτήριον· ὑμεῖς δ', εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορεύεσθε. καὶ πρὶν ἐκείνην χρηματίσαι καὶ προβουλεῦσαι, πᾶς ὁ δῆμος ἄνω καθῆ- 304 το. καὶ μετὰ ταῦτα ὡς εἰσῆλθεν ἡ βουλή, καὶ ἀπήγγειλαν οἱ πρυτάνεις τὰ προσηγγελμένα ἑαυτοῖς, καὶ τὸν ἥκοντα παρήγαγον, κἀκεῖνος εἶπεν, ἠρώτα μὲν ὁ κῆρυξ, Τίς ἀγορεύειν βούλεται· παρῄει δ' οὐδείς. πολλάκις δὲ τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος, οὐδὲν μᾶλλον ἀνίστατο

οὐδείς.

τὴν. α. ζ.

κ. χ. ζ.

προαιρέσεως. α.

ἀλλὰ. α.

ὑμῶν. κ. χ. ζ.

καὶ. α.

ἀγγέλλων. α.

ἐκ τῶν σκηνῶν. α. ζ.

ἐλάτεια κατείληπται. ζ.

γέρρα. α. ν.

κατῆστο. α. ν.

εἰσῆλθεν. α. ν.

αὐτοῖς. α.

οὐδεὶς, ἁπάντων μὲν τῶν στρατηγῶν παρόντων, ἁπάντων δὲ τῶν ῥητόρων. καλούσης δὲ τῆς κοινῆς τῆς πατρίδος 305 φωνῆς τὸν ἐροῦνθ' ὑπὲρ σωτηρίας· ἣν γὰρ ὁ κῆρυξ κατὰ τοὺς νόμους φωνὴν ἀφίησι, ταύτην κοινὴν τῆς πατρίδος δίκαιόν ἐστιν ἡγεῖσθαι. καίτοι εἰ μὲν τοὺς σωθῆναι τὴν πόλιν βουλομένους παρελθεῖν ἔδει, πάντες ἂν ὑμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι, ἀναστάντες ἐπὶ τὸ βῆμα 306 ἐβαδίζετε. πάντες γὰρ, εὖ οἶδ' ὅτι, σωθῆναι αὐτὴν ἐβούλεσθε· εἰ δὲ τοὺς πλουσιωτάτους, οἱ τριακόσιοι· εἰ δὲ τοὺς ἀμφότερα ταῦτα, καὶ εὔνους τῇ πόλει καὶ πλουσίους, οἱ μετὰ ταῦτα τὰς μεγάλας ἐπιδόσεις ἐπιδόντες· καὶ γὰρ εὐνοίᾳ καὶ πλούτῳ τοῦτ' ἐποίησαν. ἀλλ' ὡς ἔοικεν, 307 ἐκεῖνος ὁ καιρὸς, καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη, οὐ μόνον εὔνουν καὶ πλούσιον ἄνδρα ἐκάλει, ἀλλὰ καὶ παρηκολουθηκότα τοῖς πράγμασιν ἐξ ἀρχῆς, καὶ συλλελογισμένον ὀρθῶς, τίνος ἕνεκα ταῦτ' ἔπραττεν ὁ Φίλιππος, καὶ τί βουλόμενος· ὁ γὰρ μὴ ταῦτ' εἰδὼς, μήτ' ἐξητακὼς πόρρωθεν ἐπιμελῶς, οὔτ' εἰ εὔνους ἦν, οὔτ' εἰ πλούσιος, 308 οὐδὲν μᾶλλον ἔμελλεν ὅ, τι χρὴ ποιεῖν εἴσεσθαι, οὐδ' ὑμῖν ἕξειν συμβουλεύειν. ἐφάνην τοίνυν οὗτος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐγώ· καὶ παρελθὼν εἶπον εἰς ὑμᾶς, ἅ μου δυοῖν ἕνεκ' ἀκούσατε προσσχόντες τὸν νοῦν· ἑνὸς μὲν, ἵν' εἰδῆτε ὅτι μόνος τῶν λεγόντων καὶ πολιτευομένων ἐγὼ, τὴν τῆς εὐνοίας τάξιν ἐν τοῖς δεινοῖς οὐκ ἔλιπον· ἀλλὰ καὶ λέ- 309 γων καὶ γράφων, ἐξεταζόμην τὰ δέοντα ὑπὲρ ὑμῶν ἐν αὐτοῖς τοῖς φοβεροῖς· ἑτέρου δὲ, ὅτι μικρὸν ἀναλώσαντες χρόνον, πολλῷ πρὸς τὰ λοιπὰ τῆς πάσης πολιτείας ἔσεσθε ἐμπειρότεροι. εἶπον τοίνυν, ὅτι τοὺς μὲν ὡς ὑπαρχόντων Θηβαίων φίλων Φιλίππῳ, λίαν θορυβουμένους, ἀγνοεῖν τὰ παρόντα πράγματα ἡγοῦμαι. 310 εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι, εἰ τοῦθ' οὕτως ἐτύγχανεν ἔχον, οὐκ ἂν αὐτὸν ἠκούομεν ἐν Ἐλατείᾳ ὄντα, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις ὁρίοις. ὅτι μέντοι, ἵν' ἕτοιμα ποιήσηται τὰ ἐν Θήβαις ἥκει, σαφῶς ἐπίσταμαι· ὡς δ' ἔχει ταῦτα, ἔφην, ἀκούσατέ μου. ἐκεῖνος ὅσους ἢ πεῖσαι χρήμασι Θηβαίων, ἢ ἐξαπατῆσαι ἐνῆν, ἅπαντας ηὐτρέπισται· τοὺς δ' ἀπ' ἀρ- 311 χῆς ἀνθεστηκότας αὐτῷ καὶ νῦν ἐναντιουμένους, οὐδαμῶς πεῖσαι δύναται. τί οὖν βούλεται, καὶ τίνος ἕνεκα τὴν Ἐλάτειαν κατείληφε, πλησίον δύναμιν δείξας καὶ παραστήσας τὰ ὅπλα, τοὺς μὲν ἑαυτοῦ φίλους, θρασεῖς ποιῆσαι καὶ ἐπᾶραι· τοὺς δ' ἐναντιουμένους, καταπλῆξαι, ἵν' ἢ συγχωρήσωσι φοβηθέντες, ἃ νῦν οὐκ ἐθέλουσιν, ἢ βι- 312 ασθῶσιν. εἰ μὲν οὖν προαιρησόμεθα ἡμεῖς, ἔφην, ἐν τῷ παρόντι, εἴ τι δύσκολον πέπρακται Θηβαίοις πρὸς ἡμᾶς, τούτου μεμνῆσθαι, καὶ ἀπιστεῖν αὐτοῖς ὡς ἐν τῇ τῶν ἐχθρῶν οὖσι μερίδι, πρῶτον μὲν ἃ ἂν εὔξαιτο Φίλιππος, ποιήσομεν· εἶτα φοβοῦμαι μὴ προσδεξαμένων τῶν νῦν ἀνθεστηκότων αὐτῷ, καὶ μιᾷ γνώμῃ πάντων 313 φιλιππισάντων, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἔλθωσιν ἀμφότεροι. ἂν μέντοι πεισθῆτέ μοι, καὶ πρὸς τῷ σκοπεῖν, ἀλλὰ μὴ φιλονεικεῖν περὶ ὧν ἂν λέγω γένησθε, οἶμαι καὶ τὰ δέοντα λέγειν δόξειν, καὶ τὸν ἐφεστηκότα κίνδυνον τῇ πόλει διαλύσειν. τί οὖν φημι δεῖν; πρῶτον μὲν τὸν παρόντα ἐπανεῖναι φόβον· εἶτα μεταθέσθαι, καὶ φοβεῖσθαι πάντας ὑ- 314 πὲρ Θηβαίων· πολὺ γὰρ τῶν δεινῶν εἰσιν ἐγγυτέρω, καὶ προτέροις αὐ-

Ῥητόρων) Δημηγορῶν. Ἐροῦνθ') Βουλευσόμενον. Παρελθεῖν) Εἰς τὸ μέσον. Ἐπιδόσεις) χορηγίας. 305 Συλλελογισμένον) ἐνθυμημένον. 306 Ὀρθῶς) ἀκριβῶς. Ἐξητακὼς) Εἰς 307 ἀκρίβειαν μεμαθηκώς. Οὐδὲν μᾶλλον) Οὐδ' ὅλως. Εἴσεσθαι) Γνωρίσειν. Ἅ μου ἀκούσατε) λέγοντος δηλονότι. Ἐξεταζόμην) 308 Ἐφαινόμην. Φίλων Φιλίππῳ) Πα[illegible] εἰδότες κατὰ τὴν ἀρχήν. Πλησίον) 309 Τῶν Θηβαίων. Παραστήσας) Πλη- 310 σίον κατ' ὀφθαλμοὺς θείς. Ἐπᾶ- 311 ραι) Παροξῦναι. Ἐν τῷ παρόντι) Καιρῷ δηλονότι. Εἶτα) Δηλονότι δὲ 312 πολέμου. Ἀμφότεροι) Ὅ, τε Φίλιπ- 313

314 πῶς καὶ οἱ Θηβαῖοι. Εφεστηκότα) Επικείμενον. Ελευσῖνα) Αὐτοῦ δεῖξαι.
315 Μεθ' ὅπλων) Μετὰ ὅπλων. Περὶ
316 τῶν δικαίων) Περὶ τῆς ὁμονοίας τῆς πόλεως. Εἰδόσι) Νοήσασιν. Εκεῖσε
317 βαδίζειν) Εἰς τὰς Θήβας. Διῳκη-
318 μένοι) Οἰκονομήσαντες. Προσχή-
319 ματος) Μετὰ τιμῆς ἀξίας. Κατατυχεῖν) Επιτεύξασθαι τῶν ζητήματος τούτου. Οὐκ ἔγραψα) Κλιμακωτὸν
320 σχῆμα. Διεξῆλθον) Εσπούδασα. Απλῶς) Αφροντίστως. Εἶναι θῶ) Ονομάσω τίνα. Βάταλον) Φλύαρον. ἐστι ὄνομα αὐλητοῦ. Κρεσφόν-
321 την) Ηρακλέους ἦν υἱὸς ὁ Κρεσφόντης. Εγὼ βάταλος) Κατὰ σέ. Χρήσιμος) Τῇ πατρίδι. Σκιροφοριῶ-
322 νος) Μηνός. Υπεριδὼν) Αθετήσας. Δίκαια) Ηγουν τὸ τηρεῖν τοὺς ὅρκους. Παραιρεῖται) Αφαιρεῖ. Προσηκούσας) Αρμοζούσας. Δορυαλώτους) Αἰχμαλώτους. Οὐδὲν) Κατ' οὐδέν. Τῷ παρόντι) Καιρῷ. Προάγει) Προάγεται. Ας μὲν ἐμφρούρους ποιεῖ) Τινὰς ἀνέβαλε τὸν αἰκάλω φρυ.
323
324
325

τοῖς* ὁ κίνδυνος. ἔπειτα ἐξελθόντας Ἐλευσῖνάδε
315 τοὺς ἐν ἡλικίᾳ καὶ τοὺς ἱππέας, δεῖξαι πᾶσιν ὑμᾶς
αὐτοὺς ἐν τοῖς ὅπλοις ὄντας, ἵνα τοῖς ἐν Θήβαις φρονοῦσι τὰ** ὑμέτερα ἐξ ἴσου γένηται τὸ παρρησιάζεσθαι περὶ τῶν δικαίων, εἰδόσιν, ὅτι ὥσπερ τοῖς πωλοῦσι
316 Φιλίππῳ τὴν πατρίδα, πάρεσθ' ἡ βοηθήσουσα δύναμις ἐν Ἐλατείᾳ· οὕτω τοῖς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνίζεσθαι βουλομένοις, ὑπάρχεθ' ὑμεῖς ἕτοιμοι, καὶ βοηθήσετε, ἂν τις ἐπ' αὐτοὺς ἴῃ. μετὰ ταῦ-
317 τα χειροτονῆσαι κελεύω δέκα πρέσβεις, καὶ ποιῆσαι τούτους κυρίους μετὰ τῶν στρατηγῶν, καὶ τοῦ, πότε δεῖ ἐκεῖσε βαδίζειν καὶ τῆς ἐξόδου. ἐπειδὰν δ' ἔλθωσιν οἱ πρέσβεις εἰς Θήβας, πῶς χρήσασθε τῷ πρά-
318 γματι τούτῳ παραινῶ, πάνυ μοι προσέχετε τὸν νοῦν. μὴ δεῖσθε Θηβαίων μηδέν. αἰσχρὸς γὰρ ὁ καιρός. ἀλλ'*** ἐπαγγέλλεσθε βοηθήσειν, ἐὰν κελεύωσιν, ὡς ἐκείνων ὄντων ἐν τοῖς ἐσχάτοις κινδύνοις,
319 ἡμῶν δ' ἄμεινον ἢ 'κεῖνοι τὸ μέλλον προορωμένων. ἵν' ἐὰν μὲν δέξωνται ταῦτα καὶ πεισθῶσιν ἡμῖν, καὶ ἃ βουλόμεθα ὦμεν διῳκημένοι, καὶ μετὰ προσχήματος ἀξίου τῆς πόλεως ταῦτα πράξωμεν. ἐὰν δ' ἄρα μὴ συμβῇ κατατυχεῖν, ἐκεῖνοι μὲν ἑαυτοῖς ἐγκαλῶσιν, ἄν τι νῦν ἐξαμαρτάνωσιν, ἡμῖν δὲ
320 μηδὲν αἰσχρὸν μηδὲ ταπεινὸν ᾖ πεπραγμένον. Ταῦτα καὶ παραπλήσια τούτοις εἰπὼν, κατέβην. συνεπαινεσάντων δὲ πάντων, καὶ οὐδενὸς εἰπόντος ἐναντίον οὐδέν, οὐκ εἶπον μὲν ταῦτα, οὐκ ἔγραψα δέ· οὐδ' ἔγραψα μέν, οὐκ ἐπρέσβευσα δέ· οὐδ' ἐπρέσβευσα μέν, οὐκ ἔπεισα δὲ Θηβαίους· ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἀρχῆς διὰ πάν-
321 των ἄχρι τῆς τελευτῆς διεξῆλθον, καὶ ἔδωκα ἐμαυτὸν ὑμῖν, ἁπλῶς εἰς τοὺς περιεστηκότας τῇ πόλει κινδύνους. καί μοι φέρε τὸ ψήφισμα, τὸ τότε γενόμενον. καίτοι τίνα βούλει σε* Αἰσχίνη, καὶ τίνα ἐμαυτὸν ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶναι θῶ. βούλει ἐμαυτὸν μέν, ὃν ἂν σὺ λοιδορούμενος καὶ διασύρων, καλέσαις βάταλον, σὲ δὲ μηδὲ ἥρωα τὸν τυχόν-
322 τα. ἀλλὰ τούτων τινὰ τῶν ἀπὸ τῆς σκηνῆς Κρεσφόντην, ἢ Κρέοντα, ἢ ὃν ἐν Κολλυτῷ ποτὲ Οἰνόμαον κακῶς ὑποκρινόμενος ἐπέτριψας; τότε τοίνυν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ὁ Παιανιεὺς ἐγὼ Βάταλος, Οἰνομάου τοῦ Κοθωκίδου σοῦ, πλείονος ἄξιος ὢν ἐφάνην τῇ πατρίδι. σὺ μέν γε οὐδὲν οὐδαμοῦ χρήσιμος ἦσθα. ἐγὼ δὲ πάντα ὅσα
323 προσῆκε τὸν ἀγαθὸν πολίτην, ἔπραττον. λέγε τὸ ψήφισμα*

ἰδί. a. i.

ὑμᾶς. a.

ὑμέτερα. a. ζ.

μ. τ. α.

χρήσασθε. a.

χρῆσθαι. παραινῶ. τοῦ. γ.

ἐπαγγέλλεσθαι. a.

μ. τ. ζ.

ἐκεῖνοι. γ.

ἡμᾶς. a. κατατυχεῖν. ζ. ἐπιτυχεῖν. a.

ἐστί. a.

σε. a.

ἥρωα. a.

ὑποκρινόμενος. ζ.

ἐπιτυχὰ. a.

μοι. a.

Ψήφισμα Δημοσθένους.

Ἐπὶ ἄρχοντος Ναυσικλέους, φυλῆς πρυτανευούσης Αἰαντίδος, Σκιροφοριῶνος ἕκτῃ ἐπὶ δέκα· Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεὺς εἶπεν· ἐπειδὴ Φίλιππος ὁ Μακε-
324 δόνων βασιλεὺς, ἔν τε τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ παραβαίνων φαίνεται τὰς γεγενημένας αὐτῷ συνθήκας πρὸς τὸν Ἀθηναίων δῆμον περὶ τῆς εἰρήνης, ὑπεριδὼν τοὺς ὅρκους, καὶ τὰ παρὰ πᾶσι τοῖς Ἕλλησι νομιζόμενα εἶναι δίκαια, καὶ πόλεις παραιρεῖται οὐδὲν αὐτῷ προσηκούσας, τινὰς δὲ καὶ Ἀθηναίων οὔσας, δορυαλώτους πεποίηκεν, οὐδὲν
325 προαδικηθεὶς ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων. ἔν τε τῷ παρόντι ἐπὶ πολὺ προάγει,

τῇ τε

τῇ τε βίᾳ καὶ τῇ ὠμότητι· καὶ γὰρ Ἑλληνίδας πόλεις, ἃς μὲν ἐμφρούρους ποιεῖ, καὶ τὰς πολιτείας καταλύει, τινὰς δὲ καὶ ἐξανδραποδιζόμενος κατασκάπτει, εἰς ἐνίας δὲ καὶ ἀντὶ Ἑλλήνων βαρβάρους κατοικίζει, ἐπὶ τὰ ἱερὰ καὶ τοὺς τάφους ἐπάγων, οὐδὲν ἀλλότριον ποιῶν οὔτε τῆς 326 ἑαυτοῦ πατρίδος, οὔτε τοῦ τρόπου, καὶ τῇ νῦν αὐτοῦ παρούσῃ τύχῃ κατακόρως χρώμενος, ἐπιλελησμένος ἑαυτοῦ, ὅτι ἐκ μικροῦ καὶ τοῦ τυχόντος γέγονεν ἀνελπίστως μέγας· καὶ ἕως μὲν πόλεις ἑώρα προαιρούμενον αὐτὸν βαρβάρους καὶ ἰδίας, ὑπελάμβανεν ἔλαττον 327 εἶναι ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων, τὸ εἰς αὐτὸν πλημμελεῖσθαι· νῦν δὲ ὁρῶν Ἑλληνίδας πόλεις· τὰς μὲν, ὑβριζομένας, τὰς δὲ, ἀναστάτους γιγνομένας, δεινὸν ἡγεῖται εἶναι καὶ ἀνάξιον τῆς τῶν προγόνων δόξης, τὸ περιορᾶν τοὺς Ἕλληνας καταδουλουμένους· διὸ δέδοκται τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, εὐξαμένους καὶ θύσαντας 328 τοῖς θεοῖς καὶ ἥρωσι τοῖς κατέχουσι τὴν πόλιν, καὶ τὴν χώραν τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐνθυμηθέντας τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς, διότι περὶ πλείονος ἐποιοῦντο τὴν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίαν διατηρεῖν, ἢ τὴν ἰδίαν πατρίδα, διακοσίας ναῦς καθέλκειν εἰς τὴν θάλατταν, καὶ τὸν ναύαρχον ἀναπλεῖν ἐντὸς Πυλῶν, καὶ τὸν στρατηγὸν καὶ τὸν ἵππαρχον, 329 τὰς πεζὰς καὶ τὰς ἱππικὰς δυνάμεις Ἐλευσῖνάδε ἐξάγειν· πέμψαι δὲ καὶ πρέσβεις πρὸς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, πρῶτον δὲ πάντων πρὸς Θηβαίους, διὰ τὸ ἐγγυτάτω εἶναι τὸν Φίλιππον τῆς ἐκείνων χώρας· παρακαλεῖν δὲ αὐτοὺς, μηδὲν καταπλαγέντας τὸν Φίλιππον, ἀντέχεσθαι τῆς ἑαυτῶν, καὶ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἐλευθερίας· 330 καὶ ὅτι ὁ Ἀθηναίων δῆμος, οὐδὲν μνησικακῶν, εἴ τι πρότερον γέγονεν ἀλλότριον ταῖς πόλεσι πρὸς ἀλλήλας, βοηθήσει, καὶ δυνάμεσι καὶ χρήμασι, καὶ βέλεσι καὶ ὅπλοις, εἰδὼς ὅτι καὶ αὐτοῖς μὲν πρὸς ἀλλήλους διαμφισβητεῖν περὶ τῆς ἡγεμονίας οὖσιν Ἕλλησι, καλόν· ὑπὸ δὲ ἀλλοφύλου ἀνθρώπου ἄρχεσθαι, καὶ τῆς ἡγεμονίας ἀποστερεῖσθαι, ἀνάξιον εἶναι καὶ τῆς τῶν Ἑλλήνων δόξης, καὶ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς. ἔτι δὲ 331 οὐδὲ ἀλλότριον ἡγεῖται εἶναι ὁ Ἀθηναίων δῆμος τὸν Θηβαίων δῆμον, οὔτε τῇ συγγενείᾳ, οὔτε τῷ ὁμοφύλῳ. ἀναμιμνήσκεται δὲ καὶ τὰς τῶν προγόνων τῶν ἑαυτοῦ εἰς τοὺς Θηβαίων προγόνους εὐεργεσίας· καὶ γὰρ τοὺς Ἡρακλέους παῖδας ἀποστερουμένους 332 ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων τῆς πατρῴας ἀρχῆς, κατήγαγον, τοῖς ὅπλοις κρατήσαντες τοὺς ἀντιβαίνειν πειρωμένους τοῖς Ἡρακλέους ἐκγόνοις, καὶ τὸν Οἰδίπουν καὶ τοὺς μετ' ἐκείνου ἐκπεσόντας, ὑπεδεξάμεθα· καὶ ἕτερα πολλὰ ἡμῖν ὑπάρχει φιλάνθρωπα καὶ ἔνδοξα πρὸς Θηβαίους· διόπερ οὐδὲ νῦν ἀποστήσεται ὁ Ἀθηναίων δῆ- 333 μος, τῶν Θηβαίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι συμφερόντων· συνθέσθαι δὲ πρὸς αὐτοὺς καὶ συμμαχίαν καὶ ἐπιγαμίαν ποιήσασθαι, καὶ ὅρκους δοῦναι καὶ λαβεῖν. πρέσβεις, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Ὑπερίδης Κλεάνδρου Σφήττιος, Μνησιθείδης Ἀντιφάνους Φρεάρριος, Δημοκράτης Σωφίλου Φλυεύς, Κάλλαισχρος Διοτίμου Κοθω- 334 κίδης. Αὕτη τῶν περὶ Θήβας ἐγίγνετο πραγμάτων ἀρχὴ καὶ κατάστασις πρώτη, τὰ πρὸ τούτων εἰς ἔχθραν καὶ μῖσος καὶ ἀπιστίαν τῶν πόλεων ὑπηγμένων ὑπὸ τούτων. τοῦτο τὸ ψήφισμα, τὸν τότε τῇ πόλει περιστάντα κίνδυνον, παρελθεῖν ἐποίησεν

Marginal notes (right column): ἐαν. Πολιτείας) Δημοκρατίας. 325 Κατασκάπτει) Ἀφανίζει. Ἐπὶ τὰ ἱερὰ) ἐπὶ τὸ κατασκάπτειν τοὺς τάφους καὶ ἱερά. Ἀνελπίστως) Παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἐλπίδα. 326 Πλημμελεῖσθαι) Ἁμαρτάνεσθαι. 327 Τοῖς θεοῖς) Ἥρωσι τοῖς ἐγχωρίοις θεοῖς, ὡς ἀπιστ... 328 Ἐντὸς πυλῶν) Εἰς τὰς Θερμοπύλας. 329 Τοὺς ἄλλους) Τοὺς Θηβαίους. 330 Ἰδίους) Ὁ δῆμος. 331 Τοῦ ὁμοφύλου) Ὅτι Θηβαῖοι... 332 ἀποστήσεται) ... 333 Συνθέσθαι) Συμφωνῆσαι. Αὐτοὺς) ... Τὰ πρὸ τούτων) Τῶν προγόνων. 334

Marginal notes (left): καταχρώμενος. α. — ἀλλ. α. — ἀντιβαίνειν. γ. — ἀποστερουμένους. γ. — ἐκγόνοις. α. — πεσόντας. α. — διό. γ. — σφήττιος. α. — φρεάρριος. γ. — Θηβαίους ἐ... α. — ὑπηγμένων. α.

335 Ἄλλων) Πραγμάτων. Ἀποφαί-
336 νεται) Καθαρῶς. Ὁ μὲν γὰρ) Σύμβουλος δηλαδή. Γνώμην) Λογισμόν, βουλήν. Σιγήσας) Ὁ συκοφάντης. Δύσκολον) Δυστυχὲς ἀπὸ
337 τύχης. Βασκαίνει) Μέμφεται. Φροντίζοντος ἀνδρός) Τοῦ ἀρίστου συμβούλου. Βέλτιον) Φρονιμώτερον.
338 Ὅλως) Καθολικῶς. Ἑώρακεν) Εἴδηκε. Συνήνεγκεν) Ὠφέλησε.
339 Ἦν) Ὁ γενικῶς. Ἐνόντων) Δυνατῶν.
340 Οὐ τότε) Ἔδειξας δηλαδή.
341 Τουτουσί) Τοὺς Ἀθηναίους. Τὸ παρόν) Τὸ ἐνεστώς. Τότε τοίνυν) Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν. Πέρας) Ἡ ἔκβασις τοῦ πράγματος.
342 Κρατῆσαι) Νικῆσαι. Τῷ θεῷ) Ἡ τοῦ δυνάμει τοῦ θεοῦ. Κατ' ἀνθρώπινον λογισμόν) Καθὼς ἐπιλογισμὸν οἱ ἄνθρωποι ἔχουσιν. Ἐνεστησάμην)
343 Ἔπραξα. Σκηπτός) Κεραυνός. Μείζων γέγονε) [illegible]. Κατασκευάσαντα) Ἀπαρτήσαντα.
344 Χειμῶνι χρησάμενον) Δια-

335 ὥσπερ νέφος. ἣν μὲν τοίνυν τοῦ δικαίου πολίτου, τότε δεῖξαι πᾶσιν, εἴ τι τούτων εἶχεν ἄμεινον, μὴ νῦν ἐπιτιμᾶν. ὁ γὰρ σύμβουλος καὶ ὁ συκοφάντης, ἐν οὐδενὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν ἐοικότες, ἐν τούτῳ πλεῖστον ἀλλήλων δια-
336 φέρουσιν· ὁ μὲν γὰρ, πρὸ τῶν πραγμάτων γνώμην ἀποφαίνεται, καὶ δίδωσιν αὑτὸν ὑπεύθυνον τοῖς πεισθεῖσι, τῇ τύχῃ, τοῖς καιροῖς, τῷ βουλομένῳ. ὁ δὲ σιγήσας ἡνίκ' ἔδει λέγειν, ἄν τι δύσκολον συμβῇ, τοῦτο
337 βασκαίνει. ἦν μὲν οὖν ὅπερ εἶπον ἐκεῖνος ὁ καιρός, τοῦ γε φροντίζοντος ἀνδρὸς τῆς πόλεως, καὶ τῶν δικαίων λόγων. ἐγὼ δὲ τοσαύτην ὑπερβολὴν ποιοῦμαι, ὥστε ἂν νῦν ἔχῃ τις δεῖξαί τι βέλτιον, ἢ ὅλως εἰ ἄλλο τι ἐνῆν
338 πλὴν ὧν ἐγὼ προειλόμην, ἀδικεῖν ὁμολογῶ. εἰ γὰρ ἔσθ' ὅ, τι τις νῦν ἑώρακεν, ὃ συνήνεγκεν ἂν τότε πραχθέν, τοῦτ' ἐγώ φημι δεῖν ἐμὲ μὴ λαθεῖν. εἰ δὲ μήτ' ἔστι, μήτ' ἦν, μήτ' ἂν εἰπεῖν ἔχοι μηδεὶς μηδέπω καὶ τή-
339 μερον, τί τὸν σύμβουλον ἐχρῆν ποιεῖν; οὐ τῶν φαινομένων καὶ ἐνόντων τὰ κράτιστα ἑλέσθαι; τοῦτο τοίνυν ἐποίησα, τοῦ κήρυκος ἐρωτῶντος Αἰσχίνη, τίς ἀγορεύειν βούλεται, οὐ τίς αἰτιᾶσθαι περὶ τῶν παρεληλυθότων, οὐδὲ τίς ἐγγυᾶσθαι τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι. σοῦ δ' ἀφώνου κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐν ταῖς
340 ἐκκλησίαις καθημένου, ἐγὼ παριὼν ἔλεγον. ἐπειδὴ δὲ οὐ τότε, ἀλλὰ νῦν δεῖξον. εἰπὲ τίς ἢ λόγος ὅντινα ἐχρῆν εὑρεῖν, ἢ καιρὸς συμφέρων ὑπ' ἐμοῦ παρελείφθη τῇ πόλει; τίς δὲ συμμαχία, τίς πρᾶξις, ἐφ' ἣν μᾶλλον ἔδει με ἀγαγεῖν τουτουσί; ἀλλὰ μὴν, τὸ μὲν παρεληλυθὸς ἀεὶ παρὰ πᾶσιν ἀφεῖται, καὶ οὐδεὶς περὶ τούτου προτί-
341 θησιν οὐδαμοῦ βουλήν. τὸ δὲ μέλλον ἢ τὸ παρὸν τὴν τοῦ συμβούλου τάξιν ἀπαιτεῖ. τότε τοίνυν τὰ μέν, ἔμελλεν ὡς ἐδόκει τῶν δεινῶν, τὰ δ' ἤδη παρῆν, ἐν οἷς τὴν προαίρεσίν μου σκόπει τῆς πολιτείας, μὴ τὰ συμβάντα συκοφάντει. τὸ μὲν γὰρ πέρας, ὡς ἂν ὁ δαίμων βουληθῇ, πάντων γίγνεται. ἡ δὲ προαίρεσις αὐτὴ, τὴν τοῦ συμβούλου διά-
342 νοιαν δηλοῖ. μὴ δὴ τοῦτο ὡς ἀδίκημα ἐμὸν θῇς, εἰ κρατῆσαι συνέβη Φιλίππῳ τῇ μάχῃ· ἐν γὰρ τῷ θεῷ τὸ τούτου τέλος ἦν, οὐκ ἐν ἐμοί. ἀλλ' ὡς οὐχ ἅπαντα ὅσα ἐνῆν κατ' ἀνθρώπινον λογισμὸν εἱλόμην, καὶ δικαίως ταῦτα καὶ ἐπιμελῶς ἔπραξα, καὶ φιλοπόνως ὑπὲρ δύναμιν, ἢ ὡς οὐ καλὰ καὶ τῆς πόλεως ἄξια πρά-
343 γματα ἐνεστησάμην καὶ ἀναγκαῖα, ταῦτά μοι δεῖξον, καὶ τότ' ἤδη κατηγόρει μου. εἰ δ' ὁ συμβὰς σκηπτός, ἢ χειμών, μὴ μόνον ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μείζων γέγονε, τί χρὴ ποιεῖν. ὥσπερ ἂν εἴ τις ναύκληρον πάντ' ἐπὶ σωτηρίᾳ πράξαντα, καὶ πᾶσι κατασκευάσαντα τὸ πλοῖον, ἀφ' ὧν ὑπελάμβανε σωθήσεσθαι·
344 εἶτα χειμῶνι χρησάμενον, καὶ πονησάντων αὐτῷ τῶν σκευῶν, ἢ καὶ συντριβέντων ὅλως, τῆς ναυαγίας αἰτιῷτο. ἀλλ' οὔτε ἐκυβέρνων τὴν ναῦν φήσειεν ἄν. ὥσπερ οὐδ' ἐστρατήγουν ἐγώ, οὔτε τῆς τύχης κύριος ἦν, ἀλλ' ἐκείνη τῶν πάντων. ἀλλ' ἐκεῖνο
345 λογίζου, καὶ ὅρα εἰ μετὰ τῶν Θηβαίων ἡμῖν ἀγωνιζομένοις, οὕτως εἵμαρτο πρᾶξαι, τί χρὴ προσδοκᾶν. εἰ

φθορὰν προσεπιχόντα. Ἐκείνη τῶν
345 πάντων) Κυρία δηλονότι. Εἵμαρτο πρᾶξαι) Πεπρωμένον ἦν δυστυχῆσαι δηλαδή. Τί χρή) Ἡ μὴ [illegible] τοῖς Θηβαίοις ὁμόνοιαν [illegible]
346 μῦν ποιῆσαι. Προσέσθη) Γενέσθαι.

ἐπιτιμᾶ. α. — ἑαυτὸν. α. — π α. — ἐνῆν π. ζ. — ἔσθ', π. α. ζ. ε. — ἐρωτῶντος. α. β. ε. — παριὼν. α. ε. — δ' α. ε. — μᾶλλον μετὰ... — ἀπαιτεῖ. α. — τῇ μάχῃ α. — δ. — ἡμῖν ζ. — ἀγωνιζομένοις. α. ζ.

μηδὲ

μηδὲ τούτοις ἔχειν ἄλλους συμμάχους, ἀλλὰ Φιλίππῳ
προσέθεντο, ὑπὲρ οὗ τότ' ἐκεῖνος πάσας ἀφῆκε φωνάς.
καὶ εἰ νῦν τριῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ἀττικῆς τῆς μά-
χης γεγενημένης, τοσοῦτος κίνδυνος καὶ φόβος περιέ- 346
στη τὴν πόλιν, τί ἂν εἴ που τῆς χώρας ταὐτὸ τοῦτο πά-
θος συνέβη προσδοκῆσαι χρῆν; ἆρ' οἶσθ' ὅτι νῦν
μὲν στῆναι, συνελθεῖν, ἀναπνεῦσαι, πολλὰ μία ἡμέρα
καὶ δύο καὶ τρεῖς ἔδοσαν τῶν εἰς σωτηρίαν τῇ πόλει. τότε
δ' οὐκ ἄξιον εἰπεῖν, ἅ γε μηδὲ πεῖραν ἔδωκε θεῶν τι- 347
νος εὐνοίᾳ, καὶ τῷ προβαλέσθαι τὴν πόλιν ταύτην
τὴν συμμαχίαν, ἧς σὺ κατηγορεῖς. ἔστι δὲ ταυτὶ πάν-
τα μοι τὰ πολλά, πρὸς ὑμᾶς ἄνδρες δικασταί, καὶ
τοὺς περιεστηκότας ἔξωθεν καὶ ἀκροωμένους. ἐπεὶ πρός
γε τοῦτον αὐτὸν τὸν κατάπτυστον, βραχὺς καὶ σαφὴς ἐξ- 348
ήρκει λόγος. εἰ μὲν γὰρ ἦν σοι πρόδηλα τὰ μέλλοντα,
Αἰσχίνη, μόνῳ τῶν ἄλλων, ὅτ' ἐβουλεύετο ἡ πόλις περὶ
τούτων, τότε ἔδει προλέγειν. εἰ δὲ μὴ προῄδεις, τῆς
αὐτῆς ἀγνοίας ὑπεύθυνος εἶ τοῖς ἄλλοις, ὥστε τί μᾶλ-
λον ἐμοῦ σὺ ταῦτα κατηγορεῖς, ἢ ἐγὼ σοῦ; τοσοῦτον γὰρ 349
ἀμείνων ἐγὼ σοῦ πολίτης γέγονα εἰς αὐτὰ ταῦτα ἃ
λέγω, καὶ οὔπω περὶ τῶν ἄλλων διαλέγομαι, ὅσον
ἐγὼ μὲν ἔδωκα ἐμαυτὸν εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμ-
φέρειν, οὐδένα κίνδυνον ὀκνήσας ἴδιον, οὐδ' ὑπολογισάμενος. σὺ δὲ οὔτε ἕτερα εἶ-
πες βελτίω τούτων, οὐ γὰρ ἂν τούτοις ἐχρᾶντο, οὔτε εἰς ταῦτα χρήσιμον οὐδὲν σαυ- 350
τὸν παρέσχες. ὅπερ δ' ἂν ὁ φαυλότατος καὶ δυσμενέστατος ἄνθρωπος ποιήσειε τῇ
πόλει, τοῦτο πεποιηκὼς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσιν ἐξήτασαι, καὶ ἅμα Ἀρίστρατος ἐν Νάξῳ
καὶ Ἀριστόλαος ἐν Θάσῳ, οἱ καθάπαξ ἐχθροὶ τῆς πόλεως, τοὺς Ἀθηναίων κρίνουσι φί-
λους, καὶ Ἀθήνησιν Αἰσχίνης Δημοσθένους κατηγορεῖ. καίτοι ὅτῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀτυχή- 351
ματα ἐνευδοκιμεῖν ἀπέκειτο, ἀπολωλέναι μᾶλλον οὗτός ἐστι δίκαιος, ἢ κατηγορεῖν
ἑτέρου. καὶ ὅτῳ συνενηνόχασιν οἱ αὐτοὶ καιροὶ καὶ τοῖς τῆς πόλεως ἐχθροῖς, οὐκ ἔνι τοῦ-
τον εὔνουν εἶναι τῇ πατρίδι. δηλοῖς δὲ ἐξ ὧν ζῇς, καὶ ποιεῖς, καὶ πολιτεύῃ, καὶ πάλιν
οὐ πολιτεύῃ. πράττεταί τι τῶν ὑμῖν δοκούντων συμφέρειν; ἄφωνος Αἰσχίνης. ἀν- 352
τέκρουσέ τι καὶ γέγονεν οἷον οὐκ ἔδει; πάρεστιν Αἰσχίνης. ὥσπερ τὰ ῥήγματα, καὶ τὰ σπά-
σματα, ὅταν τι κακὸν τὸ σῶμα λάβῃ, τότε κινεῖται. ἐπειδὴ δὲ πολὺς τοῖς συμβεβη-
κόσιν ἔγκειται, βούλομαι τι καὶ παράδοξον εἰπεῖν. καί μου πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μη-
δεὶς τὴν ὑπερβολὴν θαυμάσῃ, ἀλλὰ μετ' εὐνοίας ὃ λέγω θεωρησάτω. εἰ γὰρ ἦν 353
ἅπασι πρόδηλα τὰ μέλλοντα γενήσεσθαι, καὶ προῄδεσαν πάντες, καὶ σὺ προὔ-
λεγες Αἰσχίνη, καὶ διεμαρτύρου βοῶν καὶ κεκραγώς, ὃς οὐδ' ἐφθέγξω, οὐδ' οὕτως
ἀποστατέον τῇ πόλει τούτων ἦν, εἴπερ ἢ δόξης, ἢ προγόνων, ἢ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος
εἶχε λόγον. νῦν μὲν γὰρ ἀποτυχεῖν δοκεῖ τῶν πραγμάτων, ὃ πᾶσι κοινόν ἐστιν 354
ἀνθρώποις, ὅταν τῷ θεῷ ταῦτα δοκῇ. τότε δ' ἀξιοῦσα προεστάναι τῶν ἄλλων,
εἶτα ἀποστᾶσα τούτου, Φιλίππῳ προδεδωκέναι πάντας ἂν ἔσχεν αἰτίαν. εἰ γὰρ ταῦ-

Margin variants: γενομένης. α. — οἶδα α. — ἦν. ε ζ. — οὐ α. ε. — ἄ. — α. ε. — ἀριστόλεως α. — οὐ ε ζ. — ὑμῶν α. — ἔσεσθαι α. — α. ε. ν. — διεμαρτύρου — γὰρ α.

Νῦν μὲν) Τὸ νῦν ἐπὶ τοῦ ἐν Χαιρωνείᾳ πταίσματος 346 χρόνου δηλοῖ, καί ἐστιν ἀντὶ τοῦ παρεληλυθότος. Θεῶν τινος εὐνοίᾳ) Ἀντὶ 347 τῇ εὐνοίᾳ τῶν θεῶν. αἰτία τοῦ χρήσασθαι τῇ συμμαχίᾳ ὡς προβλήματι τότ' ἐστιν ἀπόδειξις. Κατηγορεῖς) Παραχαράττεις. Ἐπεὶ) [illegible] τὸ σχῆμα. Ἄλλων) Γραμμάτων 348 δηλονότι. Ὀκνήσας) Ἤγουν φοβη- 349 θεὶς εἰς τὸν κατ' ἐμὲ δοκοῦντα κίνδυνον. Ὑπολογισάμενος) Φροντίσας. Τούτοις) Τοῖς ῥηθεῖσιν 350 ὑπ' ἐμοῦ δηλαδή. Χρήσιμον) Χρειῶδες. Ἐνευδοκιμεῖν ἀπέκειτο) 351 Ἔμελλε τὰ ἑλληνικὰ πταίσματα εὐδοκιμεῖν, ἐπαγαγεῖν τούτῳ. Συνενηνόχασι) Ὠφέλησαν καὶ λυσιτελεῖς ἐκόμισαν οἱ τῆς δυστυχίας καιροί.
Πολιτεύῃ, ἴδιον βασκανίας. Ὥσπερ τὰ ῥήγματα) Σημείωσαι σχῆμα 352 τέλειον κατ' ἀντιστροφήν. Οἷον οὐκ ἔδει) Πρᾶγμα ἀσύμφορον. Ἔγκειται) Ἐπεμβαίνει δηλονότι. Δοκεῖ) Τὸ ἀποτυχεῖν δηλαδή. Προεστάναι) Καθ' οὓς καιροὺς λέγω ἐγώ. 354
Τούτου, τοῦ ἄρχειν δηλονότι. Αἰτίαν) Μέμψιν. Προεῖτο ἀναιτί) Προδέδωκε χαρίν ἀγῶνος [illegible].
Μηδ' ἐκ τῆς πόλεως) Οὐ γὰρ κατέλυσε [illegible] τῆς πόλεως δηλαδή. Πταίσματα) 355 Εἰς δυστυχίαν δηλονότι.

358 Πάτρια) Τὰ ἔθη. Ἔμφυτα) Φυσικά. Σεμνὰ) Σεβάσμια. Εἰς
359 τὰς τριήρεις ἐμβάντες) [illegible]
361 [illegible] Τοῦ [illegible] Τὸ ζῆν ἀσφαλῶς. Τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρί) Ἤγουν χάριν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός. Αὐτόματον) Φυσικόν.
362 Προήγαγον) Προσκαλεσάμην. Ἐπιτιμήσειέ μοι) Ἀντὶ τοῦ [illegible]
363 [illegible]. Τὸ φρόνημα) Τὴν προαίρεσιν. Ἐφ' ἑκάστοις) Πράγμασι δηλονότι. Μετεῖναι) [illegible]. Πικρῶς ἔχειν) Ἐχθρῶς διακεῖσθαι. Τὸ παρόν) [illegible]. Ἡ-
364 μαρτηκέναι) [illegible]. Πα- [illegible]) Ἀλλ' ὑπ' ἐμοῦ δηλαδή. Ἀγνωμοσύνῃ) Ἤγουν [illegible]

τὰ προεῖτο ἀκονιτὶ, περὶ ὧν οὐδένα κίνδυνον ὅντινα οὐχ ὑπέμειναν οἱ πρόγονοι; τίς οὐχὶ κατέπτυσεν ἂν σοῦ; 355 μὴ γὰρ τῆς πόλεώς γε, μηδ' ἐμοῦ. τίσι δ' ὀφθαλμοῖς πρὸς Διὸς ἑωρῶμεν ἂν τοὺς εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους ἀφικνουμένους, εἰ τὰ μὲν πράγματα εἰς ὅπερ νυνὶ περιέστη, ἡγεμὼν καὶ κύριος ᾑρέθη Φίλιππος ἁπάντων, τὸν δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι ταῦτα 356 ἀγῶνα, ἕτεροι χωρὶς ἡμῶν ἦσαν πεποιημένοι. καὶ ταῦτα μηδεπώποτε τῆς πόλεως ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀσφάλειαν ἄδοξον μᾶλλον, ἢ τὸν ὑπὲρ τῶν καλῶν κίνδυνον ᾑρημένης. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν Ἑλλήνων, τίς δὲ βαρβάρων, ὅτι καὶ παρὰ Θηβαίων, καὶ παρὰ τῶν 357 ἔτι τούτων πρότερον ἰσχυρῶν γενομένων Λακεδαιμονίων, καὶ παρὰ τοῦ Περσῶν βασιλέως, μετὰ πολλῆς χάριτος τοῦτ' ἂν ἀσμένως ἐδόθη τῇ πόλει, ὅ, τι βούλεται λαβούσῃ καὶ τὰ ἑαυτῆς ἐχούσῃ, τὸ κελευόμενον ποιεῖν, καὶ ἐᾶν ἕτερον τῶν Ἑλλήνων προεστάναι. ἀλλ' οὐκ ἦν ταῦτα ὡς ἔοικε τοῖς Ἀθηναίοις 358 πάτρια, οὐδ' ἀνεκτὰ, οὐδ' ἔμφυτα, οὐδ' ἠδυνήθη πώποτε τὴν πόλιν οὐδεὶς ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου πεῖσαι τοῖς ἰσχύουσι μὲν, μὴ δίκαια δὲ πράττουσι, προσθεμένην ἀσφαλῶς δουλεύειν· ἀλλ' ἀγωνιζομένη περὶ πρωτείων καὶ τιμῆς καὶ δόξης κινδυνεύουσα, πάντα τὸν αἰῶνα διατετέλεκε. καὶ ταῦτα οὕτω σεμνὰ καὶ προσήκοντα 359 τοῖς ἡμετέροις ἤθεσιν ὑμεῖς ὑπολαμβάνετ' εἶναι, ὥστε καὶ τῶν προγόνων τοὺς ταῦτα πράξαντας μάλιστ' ἐπαινεῖτε, εἰκότως. τίς γὰρ οὐκ ἂν ἀγάσαιτο τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῆς ἀρετῆς, οἳ καὶ τὴν χώραν καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπεῖν ὑπέμειναν, εἰς τὰς τριήρεις ἐμβάντες, ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ κελευόμενον ποιῆσαι. τὸν μὲν ταῦτα συμβου- 360 λεύσαντα Θεμιστοκλέα στρατηγὸν ἑλόμενοι, τὸν δ' ὑπακούειν τοῖς ἐπιταττομένοις ἀποφηνάμενον Κυρσίλον καταλιθώσαντες, οὐ μόνον αὐτὸν, ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες αἱ ὑμέτεραι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἐζήτουν οἱ τότε Ἀθηναῖοι οὔτε ῥήτορα, οὔτε στρατηγὸν, δι' ὅτου δουλεύσουσιν εὐτυχῶς· ἀλλ' οὐδὲ ζῆν ἠξίουν, εἰ μὴ μετ' ἐλευθερίας 361 αὐτοῖς ἐξέσται τοῦτο ποιεῖν. ἡγεῖτο γὰρ αὐτῶν ἕκαστος, οὐχὶ τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ μόνον γεγενῆσθαι, ἀλλὰ καὶ τῇ πατρίδι. διαφέρει δὲ τί; ὅτι ὁ μὲν τοῖς γονεῦσι μόνον γεγενῆσθαι νομίζων, τὸν τῆς εἱμαρμένης καὶ τὸν αὐτόματον θάνατον περιμένει. ὁ δὲ καὶ τῇ πατρίδι, ὑπὲρ τοῦ μὴ ταύτην ἐπιδεῖν δουλεύουσαν, ἀποθνῄσκειν ἐθελή- 362 σει, καὶ φοβερωτέρας ἡγήσεται τὰς ὕβρεις καὶ τὰς ἀτιμίας, ἃς ἐν δουλευούσῃ τῇ πόλει φέρειν ἀνάγκη. εἰ μὲν τοίνυν τοῦτ' ἐπεχείρουν λέγειν, ὡς ἐγὼ προήγαγον ὑμᾶς ἄξια τῶν προγόνων φρονεῖν, οὐκ ἔστιν ὅστις, οὐκ ἂν εἰκότως ἐπιτιμήσειέ μοι. νῦν δ' ἐγὼ μὲν ὑμετέρας τὰς τοιαύτας προαιρέσεις ἀποφαίνω, καὶ δείκνυμι ὅτι 363 καὶ πρὸ ἐμοῦ τοῦτ' εἶχε τὸ φρόνημα ἡ πόλις. τῆς μέντοι διακονίας τῆς ἐφ' ἑκάστοις τῶν πεπραγμένων, καὶ ἐμαυτῷ μετεῖναί φημι. οὗτος δὲ τῶν ὅλων κατηγορῶν, καὶ κελεύων ὑμᾶς ἐμοὶ πικρῶς ἔχειν, ὡς φόβων καὶ κινδύνων αἰτίῳ τῇ πόλει γεγενημένῳ, τῆς μὲν εἰς τὸ παρὸν τιμῆς ἐμὲ ἀποστερῆσαι γλίχεται, τὰ δ' εἰς ἅπαντα τὸν 364 λοιπὸν χρόνον ἐγκώμια ὑμῶν ἀφαιρεῖται. εἰ γὰρ ὡς οὐ τὰ βέλτιστα ἐμοῦ πολιτευσαμένου τουδὶ καταψηφιεῖσθε, ἡμαρτηκέναι δόξετε, οὐ τῆς τύχης ἀγνωμοσύνῃ τὰ συμ-

βάντα

προεῖτο ζ. ἀκονιτὶ a. β π. οὐχ ἵνα a. δὲ a. ἀφικνουμένους a. ἐπεποίηντο ζ. γενομένων a. [illegible] a. ζ. καὶ a. ὑπολαμβάνετε [illegible] a. β. συμβουλεύσαντα a. β. a. τοῦ θανάτου a. β. a. ζ. [illegible] a. a. ζ. a.

βέλτιστα πάντων. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστιν οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν ὑπὲρ τῆς ἁπάντων ἐλευθερίας καὶ σωτηρίας κίνδυνον ἀράμενοι· οὐ μὰ τοὺς ἐν μαραθῶνι προκινδυνεύσαντας τῶν προγόνων, καὶ τοὺς 365 ἐν πλαταιαῖς παραταξαμένους, καὶ τοὺς ἐν σαλαμῖνι ναυμαχήσαντας, καὶ τοὺς ἐπ᾽ ἀρτεμισίῳ, καὶ πολλοὺς ἑτέρους τοὺς ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι κειμένους ἀγαθοὺς ἄνδρας. οὓς ἅπαντας ὁμοίως ἡ πόλις τῆς αὐτῆς ἀξιώσασα τιμῆς, ἔθαψεν, αἰσχίνη. οὐχὶ τοὺς κα 366 τορθώσαντας αὐτῶν, οὐδὲ τοὺς κρατήσαντας μόνους δικαίως. ὃ μὲν γὰρ ἦν ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργον, ἅπασι πέπρακται. τῇ τύχῃ δὲ, ἣν ὁ δαίμων ἀπένειμεν ἑκάστοις, ταύτῃ κέχρηνται. ἔπειτ᾽, ὦ κατάρατε, καὶ γραμματοκύφων, σὺ μὲν τῆς παρὰ τουτωνὶ τιμῆς καὶ φι- 367 λανθρωπίας ἐμὲ ἀποστερῆσαι βουλόμενος, τρόπαια καὶ μάχας, καὶ παλαιὰ ἔργα ἔλεγες, ὧν τίνος προσεδεῖτο ὁ παρὼν ἀγὼν οὑτοσί; ἐμὲ δὲ, ὦ τριταγωνιστὰ, τὸν περὶ τῶν πρωτείων σύμβουλον τῇ πόλει παριόντα, τὸ τίνος φρόνημα λαβόντα ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ βῆμα ἔδει; 368 τὸ τοῦ τούτων ἀνάξια ἐροῦντος; δικαίως μεντἂν ἀπέθανον. ἐπεὶ οὐδ᾽ ὑμᾶς, ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀπὸ τῆς αὐτῆς διανοίας δεῖ τάς τε ἰδίας δίκας, καὶ τὰς δημοσίας κρίνειν. ἀλλὰ τὰ μὲν τοῦ καθ᾽ ἡμέραν βίου συμβόλαια, ἐπὶ τῶν ἰδίων νόμων καὶ ἔργων σκοποῦντας, τὰς δὲ κοινὰς προαιρέσεις, εἰς τὰ τῶν προγόνων ἀξιώματα ἀποβλέποντας. καὶ παραλαμβάνειν γε ἅμα τῇ βακτηρίᾳ καὶ τῷ συμβόλῳ, τὸ φρόνημα τὸ τῆς πόλεως νομίζειν ἕκαστον ὑμῶν, ὅταν τὰ δημόσια εἰσίητε κρινοῦντες, εἴπερ ἄξια ἐκείνων πράττειν οἴεσθε χρῆναι. ἀλλὰ γὰρ ἐμπεσὼν εἰς τὰ πεπραγμένα τοῖς προγόνοις ὑμῶν, ἔστιν ἃ τῶν ψηφισμάτων παρέβην καὶ τῶν πραχθέντων. ἐπανελθεῖν οὖν ὅθεν εἰς ταῦτα ἐξέβην, βούλομαι. ὡς γὰρ ἀφικόμεθα εἰς τὰς θήβας, κατελαμβάνομεν φιλίππου, καὶ θετταλῶν, καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων παρόντας πρέσβεις, καὶ τοὺς μὲν ἡμετέρους φίλους ἐν φόβῳ, τοὺς δ᾽ ἐκείνου θρασεῖς. ὅτι δ᾽ οὐ νῦν ταῦτα λέγω τοῦ συμφέροντος ἕνεκα ἐμαυτῷ, λέγε μοι τὴν ἐπιστολὴν, ἣν τότε ἐπέμψαμεν εὐθὺς οἱ πρέσβεις. καίτοι τοσαύτῃ γε ὑπερβολῇ συκοφαντίας οὗτος κέχρηται, ὥστ᾽ εἰ μέν τι τῶν δεόντων ἐπράχθη, τὸν καιρὸν, οὐκ ἐμέ φησιν αἴτιον γεγενῆσθαι· τῶν δ᾽ ὡς ἑτέρως συμβάντων ἁπάντων, ἐμὲ καὶ τὴν ἐμὴν τύχην αἰτίαν εἶναι. καὶ ὡς ἔοικεν ὁ σύμβουλος καὶ ῥήτωρ ἐγὼ, τῶν μὲν ἐκ λόγου καὶ τοῦ βουλεύσασθαι πραχθέντων, οὐδὲν αὐτῷ συναίτιος εἶναι δοκῶ. τῶν δ᾽ ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ κατὰ τὴν στρατηγίαν ἀτυχηθέντων, μόνος αἴτιος εἶναι. πῶς ἂν ὠμότερος συκοφάντης γένοιτ᾽ ἂν, ἢ καταρατότερος; λέγε τὴν ἐπιστολήν.

Επιστολή.

Επειδὴ πάλιν ἐποιήσαμεν τὴν ἐκκλησίαν, προσῆγον ἐκείνους προτέρους διὰ τὸ τὴν τῶν συμμάχων τάξιν ἐκείνους ἔχειν. καὶ παρελθόντες, ἐδημηγόρησαν, πολλὰ μὲν

Margin notes: καὶ οὐκ ἔστιν ὅπως ἡμάρτετε, ὦ ἀθηναῖοι. α. ε. — ἀπένειμεν. α. — α. — ἀναβαίνειν α. ε. — τὸ α. ε. — ὦ. α. ε. — δεῖ α. ε. — εἰσίητε. α. — συμβουλεύσασθαι α. β. ε. ε. — α. — ἐποιήσαμεν. ζ.

365 Δημοσίοις μνήμασι) Ἠγουν κενοταφίοις. Κρατήσαντας μόνους) Ἀλλὰ καὶ μὴ δυνηθέντας δηλαδὴ νικήσαντας. 366 Γραμματοκύφων) Ὑπογραμματεύς. 367 Ἐπιτρέψαι, Χρέος εἶχεν. Καθ᾽ ἡμέραν βίον) Δεῖ κρίνειν ἑκάστους δηλαδή. 368 Συμβόλαια) Τὰ κοινὰ συναλλάγματα. Κοινὰς προαιρέσεις) Δεῖ κρίνειν δηλονότι. 369 Ἀξιώματα, Φρονήματα. Συμβόλῳ) Σημείῳ· σύμβολον σημεῖόν ἐστιν ὅπερ ἐλάμβανον τοῦ δικάζειν ἄρχοντος. Τὸ φρόνημα) Τὸ δὲ νόημα. Δημόσια) Πράγματα δηλονότι. Ἐκείνων) Τῶν προγόνων δηλαδή. Χρῆναι) Χρεὼν εἶναι. 370 Παρέβην, Παρέδραμον. Συμμάχων) Τοῦ φιλίππου δηλονότι. 372 Τύχην) Φάσκει δηλαδή. Οὐδὲν) Οὐδὲν ὑμῖν προξενεῖ ἀγαθόν. Αὐτῷ) Κατὰ τὸν αἰσχίνην, ὅτι ἐστὶν ὁ ἐμὸς σύμβουλος κατὰ τὸν αἰσχίνην ἀγωνιστικός ἐστιν. 373 Ἐπιστολήν) Μέχρι τοῦ νῦν αἰσχίνης ... φρονήματι ... Προτέρους) Ἡμῶν δηλαδή. Ἐκείνους) Τοὺς φιλίππου πρέσβεις. 369 370 371 373 378

Φίλιππον ἐγκωμιάζοντες, πολλὰ δ' ὑμῶν κατηγοροῦντες, ἃ ὅσα πώποτ' ἐναντία ἐπράξατε Θηβαίοις, ἀναμιμνήσκοντες. τὸ δ' οὖν κεφάλαιον, ἠξίουν, ὧν μὲν εὖ πεπόνθεσαν ὑπὸ Φιλίππου, χάριν αὐτοὺς ἀποδοῦναι, ὧν δ' ὑφ' ὑμῶν ἠδίκηνται, δίκην λαβεῖν ὁποτέρως βούλονται, ἢ διέντας αὐτοὺς ἐφ' ὑμᾶς, ἢ συνεμβαλόντας εἰς τὴν Ἀττικήν. καὶ ἐδείκνυσαν ὡς ᾤοντο, ἐκ μὲν ὧν αὐτοὶ συνεβούλευον, τὰ ἐκ τῆς Ἀττικῆς βοσκήματα καὶ ἀνδράποδα, καὶ τἆλλα ἀγαθὰ, εἰς τὴν Βοιωτίαν ἥξοντα. ἐκ δὲ ὧν ἡμᾶς ἐρεῖν ἔφασαν, τὰ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ διαρπασθησόμενα ὑπὸ τοῦ πολέμου· καὶ ἄλλα πολλὰ πρὸς τούτοις. εἰς ταῦτα δὲ πάντα συντείνοντα ἔλεγον. ἃ δ' ἡμεῖς πρὸς ταῦτα ἀντείπομεν, τὰ μὲν καθ' ἕκαστα, ἐγὼ μὲν ἀντὶ παντὸς ἂν τιμησαίμην εἰπεῖν, τοῦ βίου. ὑμᾶς δὲ δέδοικα, μὴ παρεληλυθότων τῶν καιρῶν, ὥσπερ ἂν εἰ κατακλυσμὸν γεγενῆσθαι τῶν πραγμάτων ἡγούμενοι, μάταιον ὄχλον τοὺς περὶ τούτων λόγους νομίσητε. ἃ δ' οὖν ἐπείσαμεν ἡμεῖς, καὶ ἃ ἡμῖν ἀπεκρίναντο, ἀκούσατε. Λέγε ταυτὶ λαβών.

Ἀπόκρισις Θηβαίων.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐκάλουν ὑμᾶς, καὶ μετεπέμποντο. ἐξῆτε, ἐβοηθεῖτε, ἵνα τὰ ἐν μέσῳ παραλείπω, οὕτως οἰκείως ὑμᾶς ἐδέχοντο, ὥστ' ἔξω τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων ὄντων εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὸ ἄστυ δέχεσθαι τὴν στρατιὰν, ἐπὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὰ τιμιώτατα. καίτοι τρία ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πᾶσιν ἀνθρώποις ἔδειξαν ἐγκώμια Θηβαῖοι καθ' ὑμῶν τὰ κάλλιστα· ἓν μὲν ἀνδρείας, ἕτερον δὲ δικαιοσύνης, τρίτον δὲ σωφροσύνης. καὶ γὰρ τὸν ἀγῶνα μεθ' ὑμῶν μᾶλλον, ἢ πρὸς ὑμᾶς ἑλόμενοι ποιήσασθαι, καὶ ἀμείνους εἶναι, καὶ δικαιότερα ἀξιοῦν ὑμᾶς ἔκριναν ἢ Φίλιππον. καὶ τὰ παρ' αὐτοῖς, καὶ παρὰ πᾶσι δ' ἐν πλείστῃ φυλακῇ, παῖδας καὶ γυναῖκας ἐφ' ὑμῖν ποιήσαντες, σωφροσύνης πίστιν περὶ ὑμῶν ἔχοντες ἔδειξαν. ἐν οἷς πᾶσιν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατά γ' ὑμᾶς ὀρθῶς ἐφάνησαν ἐγνωκότες. οὔτε γὰρ εἰς τὴν πόλιν εἰσελθόντος τοῦ στρατοπέδου, οὐδεὶς οὐδὲν, οὐδ' ἀδίκως ὑμῖν ἐνεκάλεσεν, οὕτω σώφρονας παρέσχεσθε ὑμᾶς αὐτούς. δίς τε συμπαραταξάμενοι τὰς πρώτας μάχας, τήν τ' ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, καὶ τὴν χειμερινὴν, οὐκ ἀμέμπτους μόνον ὑμᾶς αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ θαυμαστοὺς ἐδείξατε, τῷ κόσμῳ, ταῖς παρασκευαῖς, τῇ προθυμίᾳ. ἐφ' οἷς παρὰ μὲν τῶν ἄλλων, ὑμῖν ἐγίγνοντο ἔπαινοι· παρὰ δ' ὑμῶν, θυσίαι καὶ πομπαὶ τοῖς θεοῖς. καὶ ἔγωγε ἡδέως ἂν ἐροίμην Αἰσχίνην, ὅτε ταῦτ' ἐπράττετο, καὶ ζήλου, καὶ χαρᾶς, καὶ ἐπαίνων ἡ πόλις μεστὴ, πότερον συνέθυε καὶ συνευφραίνετο τοῖς πολλοῖς, ἢ λυπούμενος καὶ στένων καὶ δυσμεναίνων ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀγαθοῖς, οἴκοι καθῆτο. εἰ μὲν γὰρ παρῆν καὶ μετὰ τῶν ἄλλων ἐξητάζετο, πῶς οὐ δεινὰ ποιεῖ, μᾶλλον δ' οὐδ' ὅσια, εἰ ὧν ὡς ἀρίστων αὐτὸς τοὺς θεοὺς ἐποιήσατο μάρτυρας, ταῦθ' ὡς οὐκ ἄριστα νῦν ὑμᾶς ἀξιοῖ ψηφίσασθαι, τοὺς ὀμωμοκότας τοὺς θεούς. εἰ δὲ μὴ παρῆν, πῶς οὐκ ἀπολωλέναι πολλάκις

ἐστὶ

ἐστὶ δίκαιος, εἰ ἐφ' οἷς ἔχαιρον οἱ ἄλλοι, ταῦτα ἠνιᾶτο 383 ὁρῶν. Λέγε δὴ καὶ ταῦτα τὰ ψηφίσματά μοι.

Ψηφίσματα θυσιῶν.

Οὐκοῦν ἡμεῖς μὲν ἐν θυσίαις ἦμεν τότε· Θηβαῖοι δὲ ἐν τῷ δι' ἡμᾶς σεσῶσθαι νομίζειν, καὶ περιειστήκει τοῖς βοηθείας δεήσεσθαι δοκοῦσιν, ἀφ' ὧν ἔπραττον οὗτοι, 384 αὐτοὺς βοηθεῖν ἑτέροις, ἐξ ὧν ἐπείσθητέ μοι. ἀλλὰ μὴν, οἵας τότε ἠφίει φωνὰς ὁ Φίλιππος, καὶ ἐν οἵαις ἦν ταραχαῖς ἐπὶ τούτοις, ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἐκείνου μαθήσεσθε, ὧν εἰς Πελοπόννησον ἔπεμψε. καί μοι λέγε ταύτας λαβών. ἵν' εἰδῆτε ὅτι ἡ ἐμὴ συνέχεια καὶ 385 πλάνη καὶ ταλαιπωρίαι, καὶ τὰ πολλὰ ψηφίσματα, ἃ νῦν οὗτος διέσυρε, τί ἀπηργάσατο. καίτοι πολλοὶ παρ' ὑμῖν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγόνασι ῥήτορες ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι πρὸ ἐμοῦ, Καλλίστρατος ἐκεῖνος, Ἀριστοφῶν, Κέφαλος, Θρασύβουλος, ἕτεροι μυρίοι· ἀλλ' 386 ὅμως οὐδεὶς τούτων πώποτε διὰ παντὸς ἔδωκεν ἑαυτὸν εἰς οὐδὲν τῇ πόλει. ἀλλ' ὁ μὲν γράφων, οὐκ ἂν ἐπρέσβευσεν· ὁ δὲ πρεσβεύων, οὐκ ἂν ἔγραψεν. ὑπέλειπε γὰρ αὐτῶν ἕκαστος ἑαυτῷ ἅμα μὲν ῥᾳστώνην, ἅμα δ' εἴ τι γένοιτο, ἀναφοράν. τί οὖν; εἴποι τις ἄν, σὺ τοσοῦτον ὑπερῆρας ῥώμῃ 387 καὶ τόλμῃ τοὺς ἄλλους, ὥστε πάντα ποιεῖν αὐτός; οὐ λέγω ταῦτα· ἀλλ' οὕτως ἐπεπείσμην μέγαν εἶναι τὸν κατειληφότα κίνδυνον τὴν πόλιν, ὥστ' οὐκ ἐδόκει μοι χώραν οὐδὲ πρόνοιαν οὐδεμίαν τῆς ἰδίας ἀσφαλείας διδόναι, ἀλλ' ἀγαπητὸν εἶναι, εἰ μηδὲν παραλείπων τις, ἃ δεῖ πράξειε. ἐπεπείσμην δ' ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, τυχὸν μὲν, 388 ἀναισθητῶν, ὅμως δ' ἐπεπείσμην, μήτε γράφοντ' ἂν ἐμοῦ γράψαι βέλτιον μηδένα, μήτε πράττοντα πρᾶξαι, μήτε πρεσβεύοντα πρεσβεῦσαι προθυμότερον, μήτε δικαιότερον. διὰ ταῦτα ἐν ἅπασιν ἐμαυτὸν ἔταττον. Λέγε δὴ τὰς ἐπιστολὰς Φιλίππου.

Ἐπιστολαί. 389

Εἰς ταῦτα κατέστησε Φίλιππον ἡ ἐμὴ πολιτεία, Αἰσχίνη. ταύτην τὴν φωνὴν ἐκεῖνος ἀφῆκε δι' ἐμέ, πολλοὺς καὶ θρασεῖς τὰ πρὸ τούτων τῇ πόλει ἐπαιρόμενος λόγους, ἀνθ' ὧν δικαίως ἐστεφανούμην ὑπὸ τουτωνί. καὶ σὺ παρὼν οὐκ ἀντέλεγες. ὁ δὲ γραψάμενος Διώνδας, τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐκ ἔλαβε. Καί 390 μοι λέγε ταῦτα τὰ ψηφίσματα, τὰ τότε μὲν ἀποπεφευγότα, ὑπὸ τούτου δ' οὐδὲ γραφέντα.

Ψηφίσματα.

Ταυτὶ τὰ ψηφίσματα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰς αὐτὰς συλλαβάς, καὶ τὰ αὐτὰ ῥήματα ἔχει, ἅπερ πρότερον μὲν Ἀριστόνικος, νῦν δὲ Κτησιφῶν γέγραφεν οὑτοσί. καὶ ταῦτ' Αἰσχίνης, οὔτ' ἐδίωξεν αὐτός, οὔτε τῷ γραψαμένῳ συγκατηγόρησε. καίτοι τότε τὸν Δημομέλην τὸν ταῦτα γράφοντα, καὶ τὸν Ὑπερείδην, εἴπερ ἀληθῆ μου νῦν κατηγορεῖ, μᾶλλον ἂν εἰκότως, ἢ τόνδ' ἐδίωκε. διὰ τί; ὅτι τῷ μὲν ἔστ' ἀνενεγκεῖν ἐπ' ἐκείνους, καὶ τὰς τῶν δικαστηρίων γνώσεις, καὶ τὸ τοῦτον αὐτὸν ἐκείνων μὴ κατηγορηκέναι, ταὐτὰ γραψάντων ἅπερ οὗτος νυνί, καὶ τὸ τοὺς νόμους μηκέτι ἐᾶν περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων

Τούτων) Τῶν λόγων. Τῇ πόλει) Κατὰ τῆς πόλεως. Ἐπαιρόμενος) Ἐπαίρων. Τουτωνί) Τῶν δικαστῶν. Γραφέντα) Κατηγορηθέντα.

ἀφηγουμένου τὴν πολιτείαν. Τούτων) Ὧν εἶπον. Ἐκλέξαντα) Χωρίσαντα. Μετενεγκόντα) Μεταβιβάσαντα. Μεταθέντα) Μετὰ τὸ περιδραμεῖν πολλοὺς χρόνους ἐπάγοντα. Τὰ πράγματα) Τὸ κατηγορῆσαι αὐτὰ ταῦτα. Ἐλέγχους φυγών) Τοὺς ἐγγὺς τῶν πραγμάτων ἐλέγχους φυγών. Ῥητόρων) Δημηγόρων. Λόγων) Προφορικῶν δηλονότι. Ἥκετ' ἔχοντες) Τουτέστι περὶ ἐμοῦ μὲν ὑπολαμβάνετε μεγάλα, περὶ δὲ τούτου μικρά. Μεταπείθειν) Τὰς ὑπολήψεις, τουτέστιν, ἐμοῦ μὲν λέγοντος περὶ τῆς πατρίδος, τούτου δὲ ὑπὲρ Φιλίππου. Ταύτην δόξαν) Περὶ ἑκατέρου ὑπόληψιν. Πραγμάτων) Χρημάτων. Λογισμός) Λογαριασμός. Βραχέσι) Ῥήμασι. Ἑπτακόσια στάδια) Μίλια μ. Ἀνταναιρεῖν) Ἀνταναιρεῖσθαι. Φιλανθρωπίας) Τουτέστι διὰ τὸ φιλανθρωπεύεσθαι πρὸς ὑμᾶς ἐκεῖνον, ὅτι τὰ ὑμῶν παρ' ἐκείνου ζητοῦντες. Περιβαλλόμενος) Μηχανὴν περιτιθέμενος εἰς τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων. Γέγονε) Ἤγουν αὔξησιν ἔλαβεν. Ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων) Ἀλλ' ἐξ αὐτῶν δὴ εἶναι ἐκείνου. Σαθρόν) Λεληθό-

κατηγορεῖν, καὶ πολλὰ ἕτερα. τότε δ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀνεκρίνετο ἀφ' ἑαυτοῦ περὶ τούτων παραλαβεῖν. ἀλλ' οὐκ ἦν οἶμαι τότε, ἃ νυνὶ ποιεῖ, ἐκ παλαι-(393)ῶν χρόνων, καὶ ψηφισμάτων πολλῶν ἐκλέξαντα, ἃ μήτε προῄδει μηδείς, μήτ' ἂν ᾠήθη τήμερον ῥηθῆναι, διαβαλεῖν. καὶ μετενεγκόντα τοὺς χρόνους, καὶ προφάσεις ἀντὶ τῶν ἀληθῶν ψευδεῖς μεταθέντα τοῖς πεπραγμένοις, δοκεῖν τι λέγειν. Οὐκ ἦν τότε ταῦτα, ἀλλ' ἐ-(394)π' αὐτῆς ἀληθείας ἐγγὺς οὔσης, τῶν ἔργων ἔτι μεμνημένων ὑμῶν, καὶ μόνον οὐκ ἐν ταῖς χερσὶν ἕκαστα ἐχόντων, πάντες ἐγίγνοντ' ἂν οἱ λόγοι. διόπερ τοὺς παρ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐλέγχους φυγών, νῦν ὕστερον ἥκει, ῥητόρων ἀγῶνα νομίζων ὡς γέ μοι δοκεῖ, καὶ οὐχὶ τῶν (395)πεπολιτευμένων ἐξέτασιν ποιήσειν ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, καὶ λόγων κρίσιν, οὐ τοῦ τῇ πόλει συμφέροντος ἔσεσθαι. εἶτα σοφίζεται, καί φησι προσήκειν, ἧς μὲν οἴκοθεν ἥκετ' ἔχοντες δόξης περὶ ἡμῶν ἀμελῆσαι. ὥσπερ δ' ὅταν οἰόμενοι περιεῖναί τῳ χρήματα λογίζησθε, (396)κἂν καθαραὶ ὦσιν αἱ ψῆφοι, καὶ μηδὲν περιῇ, συγχωρεῖτε, οὕτω καὶ νῦν τοῖς ἐκ τοῦ λόγου φαινομένοις προσθέσθαι. θεάσασθε τοίνυν ὡς σαθρόν, ὡς ἔοικεν, ἐστὶ φύσει, πᾶν ὅ,τι ἂν μὴ δικαίως ᾖ πεπραγμένον. ἐκ γὰρ αὐτοῦ τοῦ σοφοῦ τούτου παρα-(397)δείγματος, ὡμολόγηκε νυνὶ ὑμᾶς ὑπάρχειν ἐγνωσμένους, ἐμὲ μὲν λέγειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, αὐτὸν δ' ὑπὲρ Φιλίππου. οὐ γὰρ ἂν μεταπείθειν ὑμᾶς ἐζήτει, μὴ τοιαύτης οὔσης τῆς ὑπαρχούσης ὑπολήψεως περὶ ἑκατέρου. καὶ μὴν ὅτι γ' οὐ δίκαια λέγει μεταθέσθαι ταύτην τὴν δόξαν ἀξιῶν ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω ῥᾳδίως. οὐ τιθεὶς ψή-(398)φους. οὐ γάρ ἐστιν ὁ τῶν πραγμάτων οὗτος λογισμός. ἀλλ' ἀναμιμνήσκων ἕκαστα ἐν βραχέσι, λογισταῖς ἅμα καὶ μάρτυσι τοῖς ἀκούουσιν ὑμῖν χρώμενος. ἡ γὰρ ἐμὴ πολιτεία, ἧς οὗτος κατηγορεῖ, ἀντὶ μὲν τοῦ Θηβαίους μετὰ Φιλίππου συνεμβαλεῖν εἰς τὴν χώραν, ὃ πάντες ᾤοντο ἔσεσθαι, μεθ' ἡμῶν παραταξαμένους, ἐκεῖνον κωλύειν ἐποίη-(399)σεν. ἀντὶ δὲ τοῦ, ἐν τῇ Ἀττικῇ τὸν πόλεμον εἶναι, ἑπτακόσια στάδια ἀπὸ τῆς πόλεως, ἐπὶ τοῖς Βοιωτῶν ὁρίοις γενέσθαι. ἀντὶ δὲ τοῦ, τοὺς λῃστὰς ἡμᾶς φέρειν καὶ ἄγειν ἐκ τῆς Εὐβοίας, ἐν εἰρήνῃ τὴν Ἀττικήν, ἐκ θαλάττης εἶναι πάντα τὸν πόλεμον. ἀντὶ δὲ τοῦ, τὸν Ἑλλήσποντον ἔχειν Φίλιππον λαβόντα Βυζάντιον, συμπολεμεῖν τοὺς Βυζαντίους μεθ' (400)ἡμῶν πρὸς ἐκεῖνον. ἆρά σοι ψήφοις ὅμοιος ὁ τῶν ἔργων λογισμὸς φαίνεται; ἢ δεῖν ἀνταναιρεῖν ταῦτα, ἀλλ' οὐχ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον μνημονευθήσεται σκέψασθαι. καὶ οὐκ ἔτι προστίθημι, ὅτι τῆς μὲν ὠμότητος, ἣν ἐν οἷς καθάπαξ τινῶν κύριος κατέστη Φίλιππος, ἔστιν ἰδεῖν, ἑτέροις πειραθῆναι συνέβη. τῆς δὲ φιλανθρωπίας, ἣν (401)τὰ λοιπὰ τῶν πραγμάτων ἐκεῖνος περιβαλλόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐπλάττετο, ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες τοὺς καρποὺς κεκόμισθε. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα. καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο εἰπεῖν ὀκνήσω, ὅτι ὁ τὸν ῥήτορα βουλόμενος δικαίως ἐξετάζειν, καὶ μὴ συκοφαντεῖν, οὐκ ἂν οἷα σὺ νῦν ἔλεγες, τοιαῦτα κατηγόρει, παραδείγματα πλάττων, καὶ ῥήματα, καὶ σχήματα,

ῥήματα μιμούμενος. πάνυ γὰρ παρὰ τοῦτο οὐχ ὁρᾷς 402 γέγονε τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα, εἰ τουτὶ τὸ ῥῆμα, ἀλλὰ μὴ τουτὶ διελέχθην ἐγώ. ἢ δευρὶ τὴν χεῖρα, ἀλλὰ μὴ δευρὶ παρήνεγκα. ἀλλ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων ἂν ἐσκόπει, τίνας εἶχεν ἀφορμὰς ἡ πόλις, καὶ τίνας δυνάμεις, ὅτ' εἰς τὰ πράγματα εἰσῄειν, καὶ τί- 403 νας συνήγαγον αὐτῇ μετὰ ταῦτ' ἐπιστὰς ἐγώ· καὶ πῶς εἶχε τὰ τῶν ἐναντίων. εἶτ' εἰ μὲν ἐλάττους ἐποίησα τὰς δυνάμεις, παρ' ἐμοὶ τἀδίκημ' ἂν ἐδείκνυες ὄν. εἰ δὲ πολλῷ μείζους, οὐκ ἂν ἐσυκοφάντεις. ἐπειδὴ δὲ σὺ τοῦτο πέφευγας, ἐγὼ ποιήσω. καὶ σκοπεῖτε εἰ δι- 404 καίως χρήσομαι τῷ λόγῳ. δύναμιν μὲν τοίνυν εἶχεν ἡ πόλις τοὺς νησιώτας, οὐχ ἅπαντας, ἀλλὰ τοὺς ἀσθενεστάτους. οὔτε γὰρ Χίος, οὔτε Ῥόδος, οὔτε Κέρκυρα μεθ' ἡμῶν ἦν. χρημάτων δὲ σύνταξιν εἰς πέντε καὶ τετταράκοντα τάλαντα. καὶ ταῦτ' ἦν προεξειλεγμένα. ὁ- 405 πλίτην δὲ, ἢ ἱππέα, πλὴν τῶν οἰκείων, οὐδένα. ὃ δὲ πάντων καὶ φοβερώτατον καὶ μάλισθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, οὗτοι παρεσκευάκεισαν τοὺς περιχώρους πάντας, ἔχθρας ἢ φιλίας ἐγγυτέρω, μεγαρέας, θηβαίους, εὐβοέας. τὰ μὲν τῆς πόλεως, οὕτως ὑπῆρχεν ἔχοντα. καὶ οὐδεὶς ἂν ἔχοι παρὰ ταῦτ' εἰ- 406 πεῖν ἄλλο οὐδέν. τὰ δὲ τοῦ φιλίππου πρὸς ὃν ἦν ἡμῖν ὁ ἀγών, σκέψασθε πῶς. πρῶτον μὲν ἦρχε τῶν ἀκολουθούντων αὐτὸς αὐτοκράτωρ, ὃ τῶν εἰς τὸν πόλεμον μέγιστόν ἐστιν ἁπάντων. εἶθ' οὗτοι τὰ ὅπλα εἶχον ἐν ταῖς χερσὶν ἀεί. ἔπειτα χρημάτων εὐπόρει, καὶ ἔπραττεν ἃ δόξειεν αὐτῷ. οὐ προλέγων ἐν τοῖς ψηφίσμασιν, οὐδ' ἐν τῷ φα- 407 νερῷ βουλευόμενος, οὐδ' ὑπὸ τῶν συκοφαντούντων κρινόμενος, οὐδὲ γραφὰς φεύγων παρανόμων, οὐδ' ὑπεύθυνος ὢν οὐδενί. ἀλλ' ἁπλῶς αὐτὸς δεσπότης, ἡγεμὼν, κύριος πάντων. ἐγὼ δ' ὁ πρὸς τοῦτον ἀντιτεταγμένος, καὶ γὰρ τοῦτ' ἐξετάσαι δίκαιον, τίνος κύριος ἦν, οὐδενός. αὐτὸ γὰρ τὸ δημηγορεῖν πρῶτον, οὗ μόνου μετεῖχον ἐγώ, 408 ἐξ ἴσου προὐτίθεθ' ὑμεῖς, τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνοῦσι καὶ ἐμοί, καὶ ὅσα οὗτοι περιγένοιντο ἐμοῦ, πολλὰ δ' ἐγίγνετο τοιαῦτα, δι' ἣν ἕκαστοι τύχοι πρόφασιν, ταῦθ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν ἀπῆτε βεβουλευμένοι. ἀλλ' ὅμως ἐκ τοιούτων ἐλαττωμάτων ἐγὼ συμμάχους μὲν ὑμῖν ἐποίησα, εὐβοέας, ἀχαιοὺς, κορινθίους, θηβαίους, μεγαρέας, 409 λευκαδίους, κερκυραίους, ἀφ' ὧν μύριοι μὲν καὶ πεντακισχίλιοι ξένοι, δισχίλιοι δ' ἱππεῖς ἄνευ τῶν πολιτικῶν δυνάμεων συνήχθησαν. χρημάτων δὲ ὅσων ἠδυνήθην, ἐγὼ πλείστην συντέλειαν ἐποίησα. εἰ δὲ λέγεις ἢ τὰ πρὸς θηβαίους δίκαια, αἰσχίνη, ἢ τὰ πρὸς βυζαντίους, ἢ τὰ πρὸς εὐβοέας, ἢ περὶ τῶν ἴσων νυνὶ διαλέγῃ, πρῶτον μὲν ἀγνοεῖς, 410 ὅτι καὶ πρότερον τῶν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐκείνων ἀγωνισαμένων τριήρων, τριακοσίων οὐσῶν τῶν πασῶν, τὰς διακοσίας ἡ πόλις παρέσχετο, καὶ οὐκ ἐλαττοῦσθαι νομίζουσα, οὐδὲ κρίνουσα τοὺς ταῦτα συμβουλεύσαντας, οὐδ' ἀγανακτοῦσα ἐπὶ τούτοις ἑωρᾶτο· αἰσχρὸν γάρ. ἀλλὰ τοῖς θεοῖς ἔχουσα χάριν, εἰ κοινοῦ κινδύνου τοῖς Ἕλλησι περιστάντος, αὐτὴ δι- 411 πλάσια τῶν ἄλλων εἰς τὴν ἁπάντων σωτηρίαν παρέσχετο. εἶτα κενὰς χαρίζῃ χάριτας τουτοισί, συκοφαντῶν ἐμέ. τί γὰρ νῦν λέγεις οἷα ἐχρῆν πράττειν, ἀλλ' οὐ τότ'

ζέτω ὁ βουλόμενος ἐξετάζειν με.

Ἐπιστὰς ἐγώ) Ἐπιστάτης γενόμενος τοῖς πράγμασι. Πέφευγας) Τὸ τὰ πράγματα ἐξετάζειν. Δικαίως) Μετρίως. Σύνταξιν) Συγκρότησιν. Προεξειλεγμένα) Προαπαιτούμενα. Οἰκείων) Ἐγχωρίων. Παρεσκευάκεισαν) Ἡτοίμασαν. Ἐγγυτέρω) Εἶναι δηλαδή. Οὗτοι) Οἱ περὶ τὸν φίλιππον. Εὐπόρει) Ἐκεῖνος. Προλέγων) Τὸν πόλεμον.

Φεύγων) Κατηγορούμενος. Ἁπλῶς) Καθολικῶς εἰπεῖν. Τοῦτον) Τὸν φίλιππον. Περιγένοιντο) Κρείττονες ἐγένοντο. Τύχοι πρόφασιν) Διὰ τὴν τυχοῦσαν πρόφασιν. Ἀφ' ὧν) Εἶπον δηλονότι. Συντέλειαν) Συνεισφοράν. Εἰ δὲ λέγεις) Ὅτι δίκαιον ἦν καὶ αὐτοὺς τὴν αὐτὴν παρασκευὴν ἡμῖν ποιῆσαι. Ἐλαττοῦσθαι) Ἐλάττονας ἔχειν αὐτὴν πρὸς ἑαυτήν.

Τί γὰρ νῦν λέγεις) Διαφορεῖται ἡ ἀνάγνωσις· ἄμφω γὰρ ἀναγινώσκεται, στιγμῆς ἐν τῷ λέγεις μεταποιου-

ηδέ. ζ. α. — σκόπει. ε. — ἀφορμὰς. α. ε. κ. — ἐδίκαιμα. α. — ἐσυκοφάντησας. αβ. — α. ε. — περισκευάκασιν. α. ε. — ἅπαντας. α. — ε. — ἐ. α. ε. τ. — ὑπῆρχε. α. — ὢν. α. β. ε. ε. — ὃ. α. β. ε. ζ. κ. — ἀντιτεταγμένος. α. ε. κ. — τριήρων. α. ε. κ. — πάλιν. ε.

ὢν ἐν τῇ πόλει, καὶ περὶ ὧν ταῦτ' ἔγραφες, εἴασέ σε ἐν-
412 δέχεσθαι παρὰ τοὺς περὶ ταύτας χρείους· ἐν οἷς οὐχ ὅσα
ἂν βουλώμεθα, ἀλλ' ὅσα δεῖν τὰ πράγματα, ἔδει δέ-
χεσθαι. ὁ γὰρ αἰτιώμενος καὶ ταχὺ τοὺς παρ' ἡμῶν ἀ-
πελαυνομένους προσδεξόμενος καὶ χρήματα προσ-
θήσων, ὑπῆρχεν ἕτοιμος. ἀλλ' εἰ νῦν ἐπὶ τοῖς πεπρα-
413 γμένοις κατηγορίας ἔχω, τί ἂν οἴεσθε, εἴ ποτ' ἐμοῦ περὶ
τούτων ἀκριβολογουμένου, ἀπῆλθον αἱ πόλεις καὶ προ-
σέθεντο Φιλίππῳ, καὶ ἅμα Εὐβοίας, καὶ Θηβῶν, καὶ Βυ-
ζαντίου κύριος κατέστη. τί ποιεῖν ἄν, ἢ τί οἴεσθε λέγειν τοὺς
ἀσεβεῖς ἀνθρώπους τουτουσί. οὐχ ὡς ἐξεδόθησαν, οὐχ
414 ὡς ἀπηλάθησαν, βουλόμενοι μεθ' ὑμῶν εἶναι; εἶτα τῶ
μὲν Ἑλλησπόντου διὰ Βυζαντίων ἐγκρατὴς καθέστηκε, καὶ
τῆς σιτοπομπίας τῆς τῶν Ἑλλήνων κύριος γέγονε. πό-
λεμος δ' ὅμορος καὶ βαρὺς εἰς τὴν ἀττικὴν διὰ Θηβαί-
ων κεκόμισται. ἄπλους δ' ἡ θάλαττα ὑπὸ τῶν ἐκ τῆς
415 Εὐβοίας ὁρμωμένων λῃστῶν γέγονεν. οὐκ ἂν ταῦτ' ἔλε-
γον, καὶ πολλά γε πρὸς τούτοις ἕτερα. πονηρόν, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸν ὁ συκοφάντης ἀεί, καὶ πανταχό-
θεν βάσκανον καὶ φιλαίτιον. τοῦτο δὲ καὶ φύσει κίνα-
δος ἀνθρώπιόν ἐστιν, οὐδὲν ἐξ ἀρχῆς ὑγιὲς πεποιηκός,
416 οὐδ' ἐλεύθερον. αὐτοτραγικὸς πίθηκος, ἀρουραῖος Οἰνόμαος, παράσημος ῥήτωρ. τί γὰρ
ἡ σὴ δεινότης εἰς ὄνησιν ἥκει τῇ πατρίδι. νῦν ἡμῖν λέγεις ὑπὲρ τῶν παρεληλυθότων;
ὥσπερ ἂν εἴ τις ἰατρός, ἀσθενοῦσι μὲν τοῖς κάμνουσιν εἰσιών, μὴ λέγοι μηδὲ δεικνύοι,
δι' ὧν ἀποφεύξονται τὴν νόσον. ἐπειδὴ δὲ τελευτήσειέ τις αὐτῶν, καὶ τὰ νομιζόμενα αὐ-
417 τῷ φέροιτο, ἀκολουθῶν ἐπὶ τὸ μνῆμα, διεξίοι· εἰ τὸ καὶ τὸ ἐποίησεν ἅνθρωπος οὑτοσί,
οὐκ ἂν ἀπέθανεν. ἐμβρόντητε, εἶτα νῦν λέγεις; οὐ τοίνυν οὐδὲ τὴν ἧτταν εἰ ταύτῃ γαυ-
ριᾷς, ἐφ' ᾗ στένειν σε, ὦ κατάρατε, προσῆκεν, ἐν οὐδενὶ τῶν παρ' ἐμοὶ γεγονυῖαν εὑρή-
σετε τῇ πόλει. οὑτωσὶ δὲ λογίζεσθε. οὐδαμοῦ πώποτε ὅποι πρεσβευτὴς ἐπέμφθην
418 ὑφ' ὑμῶν ἐγώ, ἡττηθεὶς ἀπῆλθον τῶν παρὰ Φιλίππου πρέσβεων, οὐκ ἐκ Θετταλί-
ας, οὐδ' ἐξ Ἀμβρακίας· οὐκ ἐξ Ἰλλυριῶν, οὐ παρὰ τῶν Θρᾳκῶν βασιλέων, οὐκ
ἐκ Βυζαντίου, οὐκ ἄλλοθεν οὐδαμόθεν. οὐ τὰ τελευταῖα πρώην ἐκ Θηβῶν, ἀλλ'
ἐν οἷς κρατηθεῖεν οἱ πρέσβεις αὐτοῦ τῷ λόγῳ, ταῦτα τοῖς ὅπλοις ἐπιὼν κατεστρέφε-
419 το. ταῦτ' οὖν ἀπαιτεῖς παρ' ἐμοῦ, καὶ οὐκ αἰσχύνῃ τὸν αὐτὸν εἴς τε μαλακίαν σκώ-
πτων, καὶ τῆς τοῦ Φιλίππου δυνάμεως ἀξιῶν ἕνα ὄντα κρείττω γενέσθαι; καὶ ταῦ-
τα τοῖς λόγοις· τίνος γὰρ ἄλλου κύριος ἦν ἐγώ; οὐ γὰρ τῆς γε ἑκάστου ψυχῆς, οὐδὲ τῆς τύ-
χης τῶν παραταξαμένων, οὐδὲ τῆς στρατηγίας, ἧς ἐμὲ ἀπαιτεῖς εὐθύνας, οὕτω σκαι-
420 ὸς εἶ. ἀλλὰ μήν, ὧν γ' ἂν ὁ ῥήτωρ ὑπεύθυνος εἴη, πᾶσαν ἐξέτασιν λαμβάνετε· οὐ πα-
ραιτοῦμαι. τίνα οὖν ἐστὶ ταῦτα; ἰδεῖν τὰ πράγματα ἀρχόμενα, καὶ προαισθέσθαι,
καὶ προειπεῖν τοῖς ἄλλοις, ταῦτα πέπρακταί μοι. καὶ ἔτι τὰς ἑκασταχοῦ βραδυτῆ-
τας, ὄκνους, ἀγνοίας, φιλονικίας, ἃ πολιτικὰ ταῖς πόλεσι πρόσεστιν ἁπάσαις, καὶ ἀ-
421 ναγκαῖα ἁμαρτήματα, ταῦθ' ὡς εἰς ἐλάχιστα συστεῖλαι, καὶ τοὐναντίον εἰς ὁμόνοι-
αν καὶ

ἐνδεχόμεθα. προσδεξάμενος. ἀπῆλθον. κατέστη. καπνοῦ. ἀσιτοπομπίας. κίναδος. οὐδὲ. ἐπιδεικνύοι. τὸ ἔπραξε. ἐπέμφθην. παρ'. γνῶναι.

σας. καὶ ἄλλως ἐν μόνῳ τῷ πράττειν [illegible]. Ἐνδέχεσθαι) Δυνατὸν [illegible]. Προσθήσων) [illegible]. 413 Ἕτοιμος) Φιλοτιμῶς. Ἀκριβολογουμένου) Ἀκριβῶς περὶ τούτων ἐξετάζοντος τῶν δικαίων. Ἀπῆλθον) Ἀφ' ὑμῶν. Ἐξεδόθησαν) Τῷ ἐμοῦ παραδόθησαν. Ἀπηλάθησαν) Ὑφ' ὑμῶν. Ὅμορος) Γειτόχορος. Βάσκανον) Μεμψίμοιρον. Κίναδος) Αναιδὴς καὶ πανοῦργος ὁ αἰσχίνης. [illegible] μαλθακὸς, [illegible], βδελυρός. Ἐξ ἀρχῆς) Ἀφ' οὗ ἤρξατο πολιτεύεσθαι. Ἐλεύθερον) [illegible]. Αὐτοτραγικὸς πίθηκος) [illegible] ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει τὸ πιθηκίζεσθαι. Κάμνουσιν) Νοσοῦσι. Τὰ νομιζόμενα) Τὰ κατὰ νόμους ἐξόδια τοῖς ἐχθροῖς. Γαυριᾷς) Ἀλαζονεύῃ. Τῶν παρ' ἐμοὶ) [illegible]. Λογίζεσθε) [illegible] δεῖ. Τῷ λόγῳ) Τῷ ἐμῷ δικαιοτ. Κατεστρέφετο) [illegible]. Μαλακίαν) Χαυνότητα. Τοῖς λόγοις) Κύριος ὤν. Σκαιὸς) Ἀπαίδευτος. Οὐ παραιτοῦμαι) Οὐκ ἀπαιτῶ. [illegible] ὁ ποῖός τις. Ὄκνους) Ἀναβολάς. Ἀναγκαῖα) Φυσικά. Ἐλάχιστα) Ὀλιγώτερα.

αι καὶ φιλίαν*, καὶ τοῦ τὰ δέοντα ποιεῖν ὁρμὴν προτρέψαι. καὶ ταῦτά μοι πάντα πεποίηται, καὶ οὐδεὶς μή ποτε ἀνθρώπων εὕρῃ τὸ κατ' ἐμὲ οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ τοίνυν τις ὁντινοῦν ἔροιτο, τίσι τὰ πλεῖστα Φίλιππος ὧν κατέπραξε διῳκήσατο, πάντες ἂν εἴποιεν τῷ στρατοπέδῳ, καὶ τῷ διδόναι, καὶ τῷ διαφθείρειν τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων. οὐκοῦν τῶν μὲν δυνάμεων, οὔτε κύριος, οὔθ' ἡγεμὼν ἦν ἐγώ. ὥστ' οὐδ' ὁ λόγος τῶν κατὰ ταῦτα πραχθέντων, πρὸς ἐμέ. καὶ μὴν τῷ γε μὴ διαφθαρῆναι χρήμασιν, ἢ μή, κεκράτηκα Φιλίππου. ὥσπερ γὰρ ὁ ὠνούμενος νενίκηκε τὸν λαβόντα ἐὰν πρίηται, οὕτως ὁ μὴ λαβών, μηδὲ διαφθαρείς, νενίκηκε τὸν ὠνούμενον. ὥστε ἀήττητος ἡ πόλις τὸ κατ' ἐμέ. ἃ μὲν τοίνυν ἐγὼ παρεσχόμην εἰς τὸ δικαίως τοιαῦτα γράφειν τουτονὶ περὶ ἐμοῦ, πρὸς πολλοῖς ἑτέροις, ταῦτα καὶ παραπλήσια τούτοις ἐστίν. ἃ δ' οἱ πάντες ὑμεῖς ἴστε, ταῦτα ἤδη λέξω. μετὰ γὰρ τὴν μάχην εὐθὺς ὁ δῆμος, εἰδὼς καὶ ἑωρακὼς πάντα ὅσ' ἔπραττον, ἐν αὐτοῖς τοῖς δεινοῖς καὶ φοβεροῖς ἐμβεβηκώς, ἡνίκα οὐδ' ἀγνωμονῆσαί τι θαυμαστὸν ἦν τοὺς πολλοὺς πρὸς ἐμέ· πρῶτον μὲν περὶ σωτηρίας τῆς πόλεως*, τὰς ἐμὰς γνώμας ἐχειροτόνει καὶ πάνθ' ὅσα τῆς φυλακῆς ἕνεκα ἐπράττετο, ἡ διάταξις τῶν φυλάκων, αἱ τάφροι, τὰ εἰς τὰ τείχη χρήματα, διὰ τῶν ἐμῶν ψηφισμάτων ἐγίγνετο. ἔπειτα αἱρούμενος σιτώνην ἐκ πάντων ἐμὲ ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος. καὶ μετὰ ταῦτα συστάντων οἷς ἦν ἐπιμελὲς κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, καὶ γραφάς, εὐθύνας, εἰσαγγελίας, πάντα ταῦτα ἐπαγόντων μοι, οὐ δι' ἑαυτῶν τό γε πρῶτον, ἀλλὰ δι' ὧν μάλιστα ὑπελάμβανον ἀγνοήσεσθαι. ἴστε γὰρ δήπου καὶ μέμνησθε, ὅτι τοὺς πρώτους χρόνους κατὰ τὴν ἑκάστην *ἡμέραν ἐκρινόμην ἐγώ, καὶ οὔτε ἀπόνοια Σωσικλέους, οὔτε συκοφαντία Φιλοκράτους, οὔτε Διώνδου, καὶ Μελάντου μανία, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἀπείρατον ἦν τούτοις κατ' ἐμοῦ. ἐν τοίνυν τούτοις πᾶσι, μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεούς, δεύτερον δὲ δι' ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους, ἐσωζόμην δικαίως. τοῦτο γὰρ καὶ ἀληθές ἐστι, καὶ ὑπὲρ τῶν ὀμωμοκότων, καὶ ὑπὲρ τῶν τὰ εὔορκα γνόντων δικαστῶν. οὐκοῦν ἐν μὲν οἷς εἰσηγγελλόμην ὅτε ἀπεψηφίζεσθέ μου καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων τοῖς διώκουσιν οὐ μετεδίδοτε, τότε ἐψηφίζεσθε τὰ ἄριστά με πράττειν. ἐν οἷς δὲ τὰς γραφὰς ἀπέφευγον, ἔννομα καὶ γράφειν καὶ λέγειν ἀπεδεικνύμην. ἐν οἷς δὲ τὰς εὐθύνας ἐπεσημαίνεσθε, δικαίως καὶ ἀδωροδοκήτως πάντα πεπρᾶχθαί μοι προσωμολογεῖτε. τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, τί προσῆκεν ἢ τί δίκαιον ἦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ πεπραγμένοις θέσθαι τὸν Κτησιφῶντα ὄνομα, οὐχ ὃ τὸν δῆμον ἑώρα τιθέμενον; οὐχ ὃ τοὺς ὀμωμοκότας δικαστάς; οὐχ ὃ τὴν ἀλήθειαν παρὰ πᾶσι βεβαιοῦσαν; ναί φησιν. ἀλλὰ τὸ τοῦ Κεφάλου καλόν, τὸ μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν; καὶ νὴ Δί' εὔδαιμόν γε. ἀλλὰ τί μᾶλλον, ὁ πολλάκις μὲν φυγών, μηδεπώποτε δ' ἐξελεγχθεὶς ἀδικῶν, ἐν ἐγκλήματι γίγνοιτ' ἂν διὰ τοῦτο δικαίως; καίτοι πρός γε τοῦτον, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

Προτρέψαι) Παρακαλοῦσαι. Κατ' ἐμέ) Ὅσον τὸ εἰς ἐμὲ ἧκον. Τίσι) Διὰ τίνων ὀργάνων. Διδόναι) Ἤγουν χρήματα. Διαφθείρειν) Δωροδοκεῖν τοὺς ῥήτορας. Ὁ λόγος) Ἡ ἀπολογία. Λαβών) Τὰ χρήματα. Κατ' ἐμέ) Κατὰ τὴν δύναμιν ἐμοῦ. Ὠνούμενος) Τὸν δῶρα διδόντα. Τοῦτον) Τὸν Κτησιφῶντα. Τὰς ἐμὰς γνώμας) Τὰ ἐμὰ ψηφίσματα. Φυλακῆς) Τῆς τηρήσεως τῆς πόλεως. Σιτώνην) Ἀγοράζοντα σῖτον. Συστάντων) Συναθροισθέντων. Γραφάς) Κατηγορίας. Δι' ἑαυτῶν) Αὐτοπροσώπως. Ἀπείρατον) Ἀπρόσβλητον. Τὰ εὔορκα) Ἀληθῆ, δίκαια. Ἀπεψηφίζεσθέ μου) Ἤγουν ἀπηνέγκασθε τὴν ψῆφον δι' ἐμέ, ἀθῷόν με ἐποιεῖτε ταῖς ψήφοις. Οὐχ ὃ τὸν δῆμον) Ἐπαναφορὰ κατὰ κῶλον. Μηδεμίαν γραφὴν φυγεῖν) Τὸ μηδὲ ὅλως κατηγορηθῆναι, ὅπερ ἴσως ἐστί, τὸ μηδὲ ὅλως φυγεῖν. Ἀλλὰ τί μᾶλλον) Ἀντὶ τοῦ οὐδὲν μᾶλλον. Φυγών) Ἐγκατηγορηθείς.

430 Τοῦ πνι) Τὸν αἰσχίνην. Ἐγράψα-
431 τό με) Ὁ αἰσχίνης. Ἀγνωμο(σύνην) Ἀκρισίαν. Τύχην προφέρει) Τὰ πταίσματα συμπτώματα ὀνειδίζει. Θε-
433 ωρήσατε) Ἐξετάσατε. Ἀνθρωπινώτερον) Ὅσον ἁρμόζει εἰς ἀνθρωπί-
434 νην φύσιν. Ἐπέχει) Κρατεῖ. Προσ-
435 κροῦσαι) Πταῖσαι. Μέρος μετειληφέναι) Ἡγοῦμαι μετέχειν καὶ ἡμᾶς τῆς κοινῆς τύχης ἐν μέρει. Ἰδίαν τύχην) Τὴν μερικὴν δυστυχίαν. Νο-
436 μίζω δὲ) Ὁμοίως τῷ καὶ ὡς ἐμαυτῷ πάντως δοκεῖ ὀρθῶς. Κυριωτέραν) Ἰσχυροτέραν. Ψυχρότητα) Ἀναισθησίαν. Προπηλακίζει) Ὑβρί-
437 ζει. Χαλεποῦ) Τοῦ δυσκόλου. Ἐνόντων) Δυνατῶν. Ὑπῆρ-
438 ξεν) Ἐδόθη. Τὰ προσήκοντα) Ἁρμόδια. Τοιούτοις) Τῆς προσηκούσης. Ἀπολείπεσθαι) Λείπεσθαι.
439 Χρήσιμον) Λυσιτελῆ. Πρὸς τὰ κοινὰ προσελθεῖν) Ἡψάμην τῶν πολιτικῶν πραγμάτων δηλαδή. Τοὺς
440 ἐχθρούς) Τὸ κατὰ τὸν αἰσχίνην. Συμβιβάσαι) Συγκληροῦσθαι κατὰ τὸν βίον. Σεμνὸς ἀνήρ) Ἱερατικῶς.

καὶ τὸ τῆς κεφαλῆς καλὸν εἰπεῖν ἔστι μοι. οὐδεμίαν γὰρ πώποτ' ἐγράψατό με, οὐδ' ἐδίωξε γραφήν. ὥστε ὑπὸ 431 σοῦ γε ὡμολογῆσθαι μηδὲν εἶναι τοῦ κεφάλου χείρω πολίτην. πολλαχόθεν μὲν τοίνυν ἂν τις ἴδοι τὴν ἀγνωμοσύνην αὐτοῦ καὶ τὴν βασκανίαν. οὐχ ἥκιστα δ' ἀφ' ὧν περὶ τῆς τύχης διελέχθη. ἐγὼ δὴ ὅλως μὲν ὅστις ἄνθρωπος ὢν, ἀνθρώπῳ τύχην προφέρει, παντε- 432 λῶς ἀνόητον ἡγοῦμαι. ἣν γὰρ ὁ τὰ βέλτιστα πράττειν νομίζων καὶ ἀρίστην ἔχειν οἰόμενος, οὐκ οἶδεν εἰ μενεῖ τοιαύτη μέχρι τῆς ἑσπέρας, πῶς χρὴ περὶ ταύτης λέγειν, ἢ πῶς ὀνειδίζειν ἑτέρῳ. ἐπειδὴ δ' οὗτος πρὸς πολλοῖς ἄλλοις καὶ περὶ τούτων ὑπερηφάνως χρῆται 433 τῷ λόγῳ, σκέψασθε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι καὶ θεωρήσατε, ὅσῳ καὶ ἀληθέστερον καὶ ἀνθρωπινώτερον ἐγὼ περὶ τῆς τύχης τούτου διαλεχθήσομαι. ἐγὼ τὴν μὲν τῆς πόλεως τύχην, ἀγαθὴν ἡγοῦμαι. καὶ ταῦθ' ὁρῶ καὶ τὸν δία τὸν δωδωναῖον ὑμῖν καὶ τὸν ἀπόλλω τὸν πύθι- 434 ον μαντευόμενον. τὴν μέντοι τῶν πάντων ἀνθρώπων ἣ νῦν ἐπέχει, χαλεπὴν καὶ δεινήν. τίς γὰρ ἑλλήνων, ἢ τίς βαρβάρων, οὐ πολλῶν κακῶν ἐν τῷ παρόντι πεπείραται καιρῷ. τὸ μὲν τοίνυν προελέσθαι τὰ κάλλιστα, καὶ τὸ τῶν οἰηθέντων ἐκείνων ἑλλήνων εἰ προοῖντο ἡμᾶς, ἐν 435 εὐδαιμονίᾳ διάξειν αὐτοὺς ἐκείνων ἄμεινον πράττειν, τῆς ἀγαθῆς τύχης τῆς πόλεως εἶναι τίθημι. τὸ δὲ προσκροῦσαι, καὶ τὸ μὴ πάνθ' ὡς ἐβουλήμεθ' ἡμῖν συμβῆναι τῆς τῶν ἄλλων ἀνθρώπων τύχης τὸ ἐπιβάλλον ἐφ' ἡμᾶς μέρος μετειληφέναι νομίζω τὴν πόλιν. τὴν δὲ ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν, καὶ τὴν ἑνὸς ἡμῶν ἑκάστου, ἐν τοῖς ἰδίοις ἐξετάζειν δίκαιον εἶναι νομίζω. ἐγὼ μὲν οὑτωσὶ περὶ τῆς τύχης ἐξετάζειν 436 ἀξιῶ, ὀρθῶς καὶ δικαίως ὡς ἐμαυτῷ δοκῶ. νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν συνδοκεῖν. ὁ δὲ, τὴν ἰδίαν τύχην τὴν ἐμὴν, τῆς κοινῆς τῆς πόλεως κυριωτέραν εἶναί φησι. τὴν μικρὰν καὶ φαύλην, τῆς ἀγαθῆς καὶ μεγάλης. καὶ πῶς ἔνι τοῦτο γενέσθαι. καὶ μὴν, εἴγε τὴν ἐ- 437 μὴν τύχην πάντως ἐξετάζειν, αἰσχίνη, προαιρῇ, πρὸς τὴν σαυτοῦ σκόπει. κἂν εὕρῃς τὴν ἐμὴν βελτίω τῆς σῆς, παῦσαι λοιδορούμενος αὐτῇ. σκόπει τοίνυν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. καί μου πρὸς διὸς καὶ θεῶν, μηδεμίαν ψυχρότητα καταγνῷ μηδείς. ἐγὼ γὰρ οὔτ' εἴ τις πενίαν προπηλακίζει, νοῦν ἔχειν ἡγοῦμαι, οὔτ' εἴ τις ἐν ἀφθόνοις τρα- 438 φεὶς, ἐπὶ τούτῳ σεμνύνεται. ἀλλ' ὑπὸ τῆς τουτουὶ τοῦ χαλεποῦ βλασφημίας καὶ συκοφαντίας, εἰς τοιούτους λόγους ἐμπίπτειν ἀναγκάζομαι, οἷς ἐκ τῶν ἐνόντων ὡς ἂν δύνωμαι μετριώτατα χρήσομαι. ἐμοὶ μὲν τοίνυν ὑπῆρξεν, αἰσχίνη, παιδὶ μὲν ὄντι φοιτᾶν εἰς τὰ προσήκοντα διδασκαλεῖα, καὶ ἔχειν ὅσα χρὴ τὸν μηδὲν αἰσχρὸν ποιή- 439 σοντα δι' ἔνδειαν. ἐξελθόντι δὲ ἐκ παίδων, ἀκόλουθα τούτοις πράττειν. χορηγεῖν, τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, μηδεμιᾶς φιλοτιμίας, μήτε ἰδίας μήτε δημοσίας ἀπολείπεσθαι. ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει, καὶ τοῖς φίλοις χρήσιμον εἶναι. ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ κοινὰ προσελθεῖν, ἔδοξέ μοι τοιαῦτα πολιτεύματα ἑλέσθαι, ὥστε καὶ ὑπὸ τῆς πατρίδος, καὶ 440 ὑπὸ τῶν ἄλλων ἑλλήνων πολλάκις ἐστεφανῶσθαι, καὶ μηδὲ τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς, ὡς οὐ καλά γε

ἦν ἃ

διελέχθη. β. · πανταπ. α. · ὑπερηφάνως. α. · πάντων. β. · ταῦτα. α. · ὑμῖν. κ. · καὶ μεγάλων. α. β. α. · προεῖντο α. · πάντων α. · α. · ὅσα. α. β. · ὑμῶν. κ. · α. · πάνυ α. · β. α.

ἢ ἃ προσεσπασάμην, ἐπιχαίρει λέγων. ἐγὼ μὲν δὴ τοιαύτῃ συμβεβιωκὼς τύχῃ, καὶ πόλλ' ἂν ἔχων ἕτερ' εἰπεῖν περὶ αὐτῆς, παραλείπω, φυλαττόμενος τὸ λυπῆσαί τινα ἐν οἷς σεμνύνομαι. σὺ δ' ὁ σεμνὸς ἀνὴρ, καὶ διαπτύων τοὺς ἄλλους, σκόπει πρὸς ταύτην ποίᾳ τινὶ κέχρησαι τύχῃ· δι' ἣν παῖς μὲν ὢν, μετὰ πολλῆς ἐνδείας ἐτράφης, ἅμα τῷ πατρὶ πρὸς τῷ διδασκαλείῳ προσεδρεύων, τὸ μέλαν τρίβων, καὶ τὰ βάθρα σπογγίζων, καὶ τὸ παιδαγωγεῖον κορῶν, οἰκέτου τάξιν, οὐκ ἐλευθέρου παιδὸς ἔχων. ἀνὴρ δὲ γενόμενος τῇ μητρὶ τελούσῃ, τὰς βίβλους ἀνεγίνωσκες, καὶ τἄλλα συνεσκευωροῦ· τὴν μὲν νύκτα νεβρίζων, καὶ κρατηρίζων, καὶ καθαίρων τοὺς τελουμένους, καὶ ἀπομάττων τῷ πηλῷ, καὶ τοῖς πιτύροις. καὶ ἀνιστὰς ἀπὸ τοῦ καθαρμοῦ, καὶ κελεύων λέγειν, ἔφυγον κακόν, εὗρον ἄμεινον· ἐπὶ τῷ μηδένα πώποτε τηλικοῦτον ὀλολύξαι σεμνυνόμενος. καὶ ἔγωγε νομίζω· μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐτὸν φθέγγεσθαι μὲν οὕτω μέγα, ὀλολύζειν δ' οὐχ ὑπέρλαμπρον. ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις τοὺς καλοὺς θιάσους ἄγων διὰ τῶν ὁδῶν, τοὺς ἐστεφανωμένους τῷ μαράθῳ καὶ τῇ λεύκῃ, τοὺς ὄφεις τοὺς παρείας θλίβων, καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς αἰωρῶν, καὶ βοῶν, εὐοῖ σαβοῖ, καὶ ἐπορχούμενος ὑῆς ἄττης, ἄττης ὑῆς· ἔξαρχος καὶ προηγεμὼν, καὶ κιττοφόρος, καὶ λικνοφόρος, καὶ τοιαῦτα ὑπὸ τῶν γραϊδίων προσαγορευόμενος, μισθὸν λαμβάνων τούτων, ἔνθρυπτα καὶ στρεπτοὺς καὶ νεήλατα. ἐφ' οἷς τίς οὐκ ἂν ὡς ἀληθῶς αὑτὸν εὐδαιμονίσειε, καὶ τὴν αὑτοῦ τύχην; ἐπειδὴ δὲ εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης ὁπωσδήποτε, ἐῶ γὰρ τοῦτο. ἐπειδή γ' ἐνεγράφης, εὐθέως τὸ κάλλιστον ἐξελέξω τῶν ἔργων, ὑπογραμματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀρχιδίοις. ὡς δ' ἀπηλλάγης ποτὲ καὶ τούτου, πάνθ' ἃ τῶν ἄλλων κατηγορεῖς, αὐτὸς ποιήσας, οὐ κατῄσχυνας μὰ Δί' οὐδὲν τῶν προϋπηργμένων τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ· ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν τοῖς βαρυστόνοις ἐπικαλουμένοις ἐκείνοις ὑποκριταῖς, Σιμύκᾳ καὶ Σωκράτει, ἐτριταγωνίστεις, σῦκα καὶ βότρυς καὶ ἐλαίας συλλέγων, ὥσπερ ὀπωρώνης ἐκ τῶν ἀλλοτρίων χωρίων, πλείω λαμβάνων ἀπὸ τούτων τραύματα, ἢ τῶν ἀγώνων, οὓς ὑμεῖς περὶ τῆς ψυχῆς ἠγωνίζεσθε. ἦν γὰρ ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος ὑμῖν ὁ πρὸς τοὺς θεατὰς πόλεμος· ὑφ' ὧν τὰ πολλὰ τραύματα εἰληφὼς, εἰκότως τοὺς ἀπείρους τῶν τοιούτων κινδύνων, ὡς δειλοὺς σκώπτεις. ἀλλὰ γὰρ παρεὶς ὧν τὴν πενίαν αἰτιάσαιτ' ἄν τις, πρὸς αὐτὰ τὰ τοῦ τρόπου σου βαδιοῦμαι κατηγορήματα. τοιαύτην γὰρ εἵλου πολιτείαν, ἐπειδή ποτε καὶ τοῦτ' ἐπῆλθέ σοι ποιῆσαι, δι' ἣν εὐτυχούσης μὲν τῆς πατρίδος, λαγὼ βίον ἔζης, δεδιὼς καὶ τρέμων, καὶ ἀεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν ἐφ' οἷς σαυτῷ συνῄδεις ἀδικοῦντι. ἐν

Διαπτύων) Φαυλίζων, ὑβρίζων. Παιδαγωγεῖον) Σχολεῖον. Κορῶν) Φιλοκαλῶν. Νεβρίζων) Νεβρίδα περικείμενος. νεβρίζων ὁ διὰ τοὺς νεβροὺς κατά τινα λόγον ἄρρητον. οἱ μὲν ὡς τὸ πλεῖστον νεβρίδα ἐνημμένοι, ἢ τοὺς πλησίον διαζωννύντες. Κρατηρίζων) Κρατῆρα κατέχων. Ἀπομάττων) Ἀπομοργνύς. Ὑπέρλαμπρον) Ταῖς μὲν εὐχαῖς ὑπὲρ πάντας ποιῶν. Θιάσους ἄγων) Ὁ δηλοῖ τὸ ἀθροιζόμενον πλῆθος ἐπὶ τελετῇ καὶ τιμῇ τῶν θεῶν, ὑποκρινόμενος. Εὐοῖ σαβοῖ) Βακχικόν τι ἐπίφθεγμα κατὰ τὴν φρυγῶν διάλεκτον, ἵνα οὕτως ἔχωσιν οἱ μύσται. ἀπὸ τούτου μέντοι καὶ ὁ σαβάζιος καὶ διόνυσος. σαβάζιος διόνυσος. Κιττοφόρος) Ἐστεμμένος κιττῷ. Λικνοφόρος) Παρὰ [illegible]. Ἔνθρυπτα) Ψωμοὶ ἴσως οἴνῳ βεβρεγμένοι, οὓς ἐποίουν εἰς σπάθιον ἄρτους διαθρύψαντες, καὶ φακοὺς ἐπισκευάσαντες. Νεήλατα) Ἄλευρα νεωστὶ ἠλεσμένα. Ἐνεγράφης) Ἐνετάγης. Ἀρχιδίοις) Ἡγουμένοις χρηματισταῖς, τοῖς δημοσίοις οἴκοις, ἔνθα οἱ δημόσιοι χρόνοι ἔκειντο. Τοῖς βαρυστόνοις) Τοῖς ἀξίοις βαρέων στεναγμῶν. Ἐτριταγωνίστεις) Γελοίως ἠγωνίζου. Ὀπωρώνης) Ὠνούμενος τὰς ὀπώρας. Ἀπὸ τούτων) Τῶν βαρυστόνων ὑποκριτῶν. Ἠγωνίζεσθε) Πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τοῦτο λέγει. Ἄσπονδος) Ἀκατάπαυστος. Ἀκήρυκτος) Συνεχής. Τραύματα) Τὰ ἀπὸ τῶν θεατῶν δηλονότι. Παρεὶς) Ἐῶν, ὅτι πένης ὢν ταῦτα ἐποίει. Ἐπῆλθέ σοι) Ἐνθυμηθεὶς ἔπραξας. Δι' ἣν) Τὴν πολιτείαν δηλαδή. Συνῄδεις) Διὰ τὰ ἀδικήματα ἃ ἐπεποιήκεις. Ὤφθαι) Ἐθεάθης. Παράπολλα) [illegible].

452 Ἐτέλεις) Τὰ τοῦ Διονύσου μυστήρια ἐδίδασκες. Ἐγραμμάτευες) Ὑπογραμματεὺς ἦσθα. Ἐκκλησίαζον) Τῆς βουλῆς μετεῖχον. Δοκιμάζομαι) Ἄξιος κρίνομαι. Ἀνωμολόγημαι) Ἤδη προωμολόγημαι ἀπὸ τῆς ὁμολογίας πάντων, ὅτι οὐκ ἀδικῶ.
453 Τοῦτο ποιεῖν) Συκοφαντεῖν. Τριταγωνιστὴν) Τριταγωνιστὴν αὐτὸν φησὶν ὡς ἀδοκιμώτατον τῶν ὑποκριτῶν, ὃν [illegible] καὶ τὰ [illegible] ὑποκριτοῦ, καὶ τὸ καλὸν [illegible].
455 Ἐλυσάμην) Διαλύτης [illegible] ἐκ τῶν πολεμίων.
456 Συνεξέδωκα) Συνεπροίκισα.
458 Ὑπείλημμαι) Ὅπως ὑπόληψιν ἔχουσι πρὸς με. Πάντων) [illegible]
459 Τύχην κοινὴν) [illegible]
460 [illegible] Ὅλοι μέρος) Τῆς ἀρχῆς ἀφ' ὑμῶν [illegible]. Παρῆν) [illegible]
461

οἷς δ' ηὐτύχησαν οἱ ἄλλοι, θρασὺς ὢν ὑφ' ἁπάντων ὤφθης. καί τοι, ὅστις χιλίων πολιτῶν ἀποθανόντων ἐθάρρησε, τί οὗτος παθεῖν ὑπὸ τῶν ζώντων δίκαιός ἐστι; πολλὰ τοίνυν ἕτερ' εἰπεῖν ἔχων περὶ αὐτοῦ, παραλείψω. οὐ γὰρ ὅσ' ἂν δείξαιμι προσόντ' αἰσχρὰ τούτῳ καὶ ὀνείδη, πάντ' οἶμαι δεῖν εὐχερῶς λέγειν· ἀλλ' ὅσα μηδὲν αἰσχρόν ἐστιν εἰπεῖν ἐμοί. ἐξέτασον τοίνυν παρ' ἄλληλα τὰ σοὶ καὶ ἐμοὶ βεβιωμένα πρᾴως, καὶ μὴ πικρῶς Αἰσχίνη. εἶτ' ἐρώτησον τουτουσί, τὴν ὁποτέρου τύχην ἂν ἕλοιθ' ἕκαστος αὐτῶν. ἐδίδασκες γράμματα, ἐγὼ δ' ἐφοίτων. ἐτέλεις, ἐγὼ δ' ἐτελούμην. ἐχόρευες, ἐγὼ δ' ἐχορήγουν. ἐγραμμάτευες, ἐγὼ δ' ἐκκλησίαζον. ἐτριταγωνίστεις, ἐγὼ δὲ ἐθεώρουν. ἐξέπιπτες, ἐγὼ δὲ ἐσύριττον. ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πεπολίτευσαι πάντα, ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἐῶ τἄλλα. ἀλλὰ νυνὶ τήμερον, ἐγὼ μὲν ὑπὲρ τοῦ στεφανωθῆναι δοκιμάζομαι. τὸ δὲ μηδ' ὁτιοῦν ἀδικεῖν, ἀνωμολόγημαι. σοὶ δὲ συκοφάντῃ μὲν εἶναι δοκεῖν ὑπάρχει. κινδυνεύεις δέ, εἴτε δεῖ σε ἔτι τοῦτο ποιεῖν, εἴτε ἤδη πεπαῦσθαι, μὴ μεταλαβόντα τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων. ἀγαθῇ δέ, οὐχ ὁρᾷς; τύχῃ συμβεβιωκώς, τῆς ἐμῆς ὡς φαύλης κατηγορεῖς. φέρε δὴ καὶ τὰς τῶν λειτουργιῶν μαρτυρίας, ὧν λελειτούργηκα, ὑμῖν ἀναγνῶ πάσας. παραναγνῶθι δὲ ἡμῖν καὶ σὺ τὰς ῥήσεις ἃς ἐλυμαίνου. ἥκω νεκρῶν κευθμῶνα καὶ σκότου πύλας. καὶ κακαγγελεῖν μὲν ἴσθι μὴ θέλοντά με. καὶ κακὸν κακῶς σε μάλιστα μὲν οἱ θεοί, ἔπειτα δὲ οὗτοι πάντες ἀπολέσειαν, πονηρὸν ὄντα πολίτην καὶ προδότην καὶ τριταγωνιστήν. Λέγε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ἐν μὲν τοίνυν τοῖς πρὸς τὴν πόλιν, τοιοῦτος· ἐν δὲ τοῖς ἰδίοις, εἰ μὴ πάντες ἴστε ὅτι κοινὸς καὶ φιλάνθρωπος, καὶ τοῖς δεομένοις ἐπαρκῶν, σιωπῶ καὶ οὐδὲν ἂν εἴποιμι, οὐδὲ παρασχοίμην ἂν περὶ τούτων οὐδεμίαν μαρτυρίαν, οὔτ' εἴ τινας ἐκ τῶν πολεμίων ἐλυσάμην, οὔτ' εἴ τισι θυγατέρας συνεξέδωκα, οὔτε τῶν τοιούτων οὐδέν. καὶ γὰρ οὕτω πως ὑπείληφα, ἐγὼ νομίζω τὸν μὲν εὖ παθόντα, δεῖν μεμνῆσθαι τὸν πάντα χρόνον· τὸν δὲ * ποιήσαντα, εὐθὺς ἐπιλελῆσθαι, εἰ δεῖ τὸν μὲν χρηστοῦ, τὸν δὲ μὴ μικροψύχου ποιεῖν ἔργον ἀνθρώπου. τὸ δὲ τὰς ἰδίας εὐεργεσίας ὑπομιμνήσκειν καὶ λέγειν, μικροῦ δεῖν ὅμοιόν ἐστι, τῷ ὀνειδίζειν. οὐ δὴ ποιήσω τοιοῦτον οὐδέν, οὐδὲ προαχθήσομαι. ἀλλ' ὅπως ποθ' ὑπείλημμαι περὶ τούτων, ἀρκεῖ μοι, βούλομαι δὲ τῶν ἰδίων ἀπαλλαγείς, ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ τῶν κοινῶν. εἰ μὲν γὰρ ἔχεις αἰσχίνη, τῶν ὑπὸ τουτονὶ τὸν ἥλιον εἰπεῖν ἀνθρώπων, ὅστις ἀθῷος τῆς Φιλίππου πρότερον, καὶ νῦν τῆς Ἀλεξάνδρου δυναστείας γέγονεν, ἢ τῶν Ἑλλήνων, ἢ τῶν βαρβάρων, ἔστω. συγχωρῶ σοι, τὴν ἐμὴν εἴτε τύχην, εἴτε δυστυχίαν ὀνομάζειν βούλει, πάντων αἰτίαν γεγενῆσθαι. εἰ δὲ καὶ τῶν μηδεπώποτ' ἰδόντων ἐμέ, μηδὲ φωνὴν ἀκηκοότων ἐμοῦ, πολλοὶ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπόνθασι, μὴ μόνοι κατ' * ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ πόλεις ὅλαι καὶ ἔθνη, πόσῳ δικαιότερον καὶ ἀληθέστερον, τὴν ἁπάντων ὡς ἔοικεν ἀνθρώπων τύχην κοινήν,

καὶ φοράν

ἐθάρρησε. α. — παραλείψω α. — πικρῶς. α. — συμβεβιωκώς. ζ. α. — παράγνωθι α. β. — ἐλυμαίνου. α. — κακαγγελεῖν α. α. — ἄν τινας. α. — * τὸν α. β. — * ἕνα ζ.

καὶ φοράν τινα πραγμάτων χαλεπὴν, καὶ οὐχ οἵαν ἔδει, τούτων αἰτίαν ἡγεῖσθαι. σὺ τοίνυν ταῦτα ἀφεὶς, ἐμὲ τὸν παρὰ τουτοισὶ πολιτευόμενον αἰτιᾷ. καὶ ταῦτ' εἰδὼς ὅτι καὶ εἰ μὴ δι' ὅλου μέρος γ' ἐπιβάλλει τῆς βλασφημίας ἅπασι, καὶ μάλιστά σοι. εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ κατ' ἐμαυτὸν αὐτοκράτωρ ὢν περὶ τῶν πραγμάτων ἐβουλευόμην, ἦν ἂν τοῖς ἄλλοις ῥήτορσιν ὑμῖν ἐμὲ αἰτιᾶσθαι. εἰ δὲ παρῆτε μὲν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἁπάσαις ἀεὶ, ἐν κοινῷ δὲ τὸ συμφέρον ἡ πόλις προὐτίθει σκοπεῖν. πᾶσι δὲ ταῦτ' ἐδόκει τότε ἄριστα εἶναι, καὶ μάλιστά σοι. οὐ γὰρ ἐπ' εὐνοίᾳ γ' ἐμοὶ παρεχώρεις ἐλπίδων, καὶ ζήλου, καὶ τιμῶν, ἃ πάντα προσῆν τοῖς τότε πραττομένοις ὑπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ τῆς ἀληθείας ἡττώμενος δηλονότι, καὶ τῷ μηδὲν ἔχειν εἰπεῖν βέλτιον, πῶς οὐκ ἀδικεῖς καὶ δεινὰ ποιεῖς, τούτοις νῦν ἐγκαλῶν, ὧν τότε οὐκ εἶχες λέγειν βελτίω. παρὰ μὲν τοίνυν τοῖς ἄλλοις, ἔγωγ' ὁρῶ πᾶσιν ἀνθρώποις διωρισμένα καὶ τεταγμένα πως τὰ τοιαῦτα. ἀδικεῖ τις ἑκών; ὀργὴ καὶ τιμωρία κατ' αὐτοῦ. ἐξήμαρτέ τις ἄκων; συγγνώμη ἀντὶ τῆς τιμωρίας τούτῳ. οὔτε ἀδικῶν τις, οὔτ' ἐξαμαρτάνων, εἰς τὰ πᾶσι δοκοῦντα συμφέρειν ἑαυτὸν δοὺς, οὐ κατώρθωσε μεθ' ἁπάντων, οὐκ ὀνειδίζειν οὐδὲ λοιδορεῖσθαι τῷ τοιούτῳ δίκαιον, ἀλλὰ συνάχθεσθαι. φανήσεται τοίνυν ταῦτα πάντα οὕτως, οὐ μόνον ἐν τοῖς νόμοις, ἀλλὰ καὶ ἡ φύσις αὐτὴ τοῖς ἀγράφοις νομίμοις καὶ τοῖς ἀνθρωπίνοις ἤθεσι διώρικεν. αἰσχίνης τοίνυν τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἅπαντας ἀνθρώπους ὠμότητι, καὶ συκοφαντίᾳ, ὥστε καὶ ὧν αὐτὸς ὡς ἀτυχημάτων ἐμέμνητο, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ κατηγορεῖ. καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις ὥσπερ αὐτὸς ἁπλῶς καὶ μετ' εὐνοίας πάντας εἰρηκὼς τοὺς λόγους, φυλάττειν ἐμὲ καὶ τηρεῖν ἐκέλευσεν, ὅπως μὴ παρακρούσομαι, μηδ' ἐξαπατήσω, δεινὸν, καὶ γόητα, καὶ σοφιστὴν, καὶ τὰ τοιαῦτα ὀνομάζων. ὡς ἐὰν πρότερός τις εἴπῃ τὰ προσόνθ' ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα, καὶ οὐκέτι τοὺς ἀκούοντας σκεψομένους, τίς ποτ' αὐτός ἐστιν ὁ ταῦτα λέγων. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι γιγνώσκετε τοῦτον ἅπαντες, καὶ πολὺ τούτῳ μᾶλλον, ἢ ἐμοὶ νομίζετε ταῦτα προσεῖναι. κἀκεῖνο δ' εὖ οἶδ' ὅτι τὴν ἐμὴν δεινότητα. ἔστω γάρ. καί τοι ἔγωγε ὁρῶ τῆς τῶν λεγόντων δυνάμεως, τοὺς ἀκούοντας πλεῖστον μέρος κυρίους ὄντας. ὡς γὰρ ἂν ὑμεῖς ἀποδέξησθε, καὶ πρὸς ἕκαστον ἔχητ' εὐνοίας, οὕτως ὁ λέγων ἔδοξε φρονεῖν. εἰ δ' οὖν ἐστι καὶ παρ' ἐμοί τις ἐμπειρία τοιαύτη, ταύτην μὲν εὑρήσετε πάντες ἐν τοῖς κοινοῖς ἐξεταζομένην ὑπὲρ ὑμῶν ἀεὶ, καὶ οὐδαμοῦ καθ' ὑμῶν, οὐδ' ἰδίᾳ. τὴν δὲ τούτου, τοὐναντίον οὐ μόνον τῷ λέγειν ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἐλύπησέ τι τοῦτον, ἢ προσέκρουσέ που, κατὰ τούτων. οὐ γὰρ αὐτῇ δικαίως, οὐδ' ἐφ' ἃ συμφέρει τῇ πόλει χρῆται. οὔτε γὰρ τὴν ὀργὴν, οὔτε τὴν ἔχθραν, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ τοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν εἰσεληλυθότας δικαστὰς ἀξιοῦν αὐτῷ βεβαιοῦν, οὐδ' ὑπὲρ τούτων εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. ἀλλὰ μάλιστα μὲν μὴ ἔχειν ταῦτ' ἐν τῇ φύσει. εἰ δ' ἄρ' ἀνάγκη, πρᾴως καὶ μετρίως διακείμενα ἔχειν. ἐν τίσιν οὖν σφοδρὸν εἶναι τὸν πολιτευόμενον καὶ τὸν ῥήτορα δεῖ; ἐν οἷς τῶν ὅλων τι κινδυνεύεται τῇ πόλει, καὶ ἐν οἷς πρὸς τοὺς ἐναντίους ἐστί τι τῷ δήμῳ. ἐν τούτοις. ταῦτα γὰρ γενναίου καὶ ἀγαθοῦ πολίτου. μηδενὸς δ' ἀδικήματος πώποτε δημοσίου, προσθήσω δὲ μη-

ῥοπὴ χαλεπή. Ἐλπίδων) Ἕνεκα δηλονότι. Ζήλου) Μακαρισμοῦ. Διωρισμένα) Διηρθρωμένα, κεχωρισμένα. Ἐξήμαρτέ τις) Ἔξω τοῦ δέοντος ἐγένετο. Οὕτως) Ἔχοντα δηλαδή. Τοῖς ἄλλοις) Οἱ ἄλλοι δηλονότι. Ἁπλῶς) Ἀφελῶς. Ἐξαπατήσω) Αὐτοὺς δηλαδή. Δεινὸν) Πονηρόν. Γόητα) Ἀπατεῶνα. Ἐν τοῖς κοινοῖς) Πράγμασι δηλονότι. Ἐξεταζομένην) Φαινομένην. Προσέκρουσε) Ἠνώχλησεν. Ἀνάγκη) μάλιστα) Παρέπεται τῇ φύσει εἶναι ἔχειν. Σφοδρὸν) Τῷ θυμῷ δηλαδή. Κινδυνεύεται) τίς κίνδυνος ἔρχεται περὶ τῆς πόλεως. Ἐν τούτοις) Δεῖ ἔχειν τὴν ὀργήν.

470 γήσαντα καὶ μονομαχοῦντα ἰδίᾳ. Χρηστοῦ) Ἀνθρώπου δηλαδή. Κακίαν) Λύπραν. Φωνασκίας) Φωνῆς ἄσκησιν καὶ μεγαλοφωνίας. 471 Τοῖς πολλοῖς) 472 Τοῖς δημόταις. Οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς) 473 Οὐ τὰ αὐτὰ λογίζεται. Χρείαν) Ὑπηρεσίαν. 474 Τουτωνί) Τῶν δικαστῶν. 475 Ἡγῇ) Ἡγοῦ νομίζεις. Διομνύμενος) Διϊσχυριζόμενος μεθ' ὅρκου. Ἀλλ' ἐμὲ) Ἔφης δηλαδή. Τούτων) Τῶν προειρημένων λόγων. Ξενίαν) Ὑποδοχὴν δηλονότι. ξενίαν 477 ὑποδεχόμενος. Ἠμνημόνησεν) Ἡ πόλις δηλαδή. Ἐροῦντα) Τὸν λέξοντα ἐγκώμιον δηλαδή.

δ' ἰδίᾳ δίκην ἀξιώσαντα λαβεῖν παρ' ἐμοῦ, μήθ' ὑπὲρ τῆς πόλεως, μήθ' ὑπὲρ αὐτοῦ, στεφάνου καὶ ἐπαίνου κατηγορεῖν νῦν ἥκειν συνεσκευασμένον. καὶ τοσουτουσὶ 470 λόγους ἀνηλωκέναι, ἰδίας ἔχθρας, καὶ φθόνου, καὶ μικροψυχίας ἐστὶ σημεῖον, οὐδενὸς χρηστοῦ. τὸ δὲ δὴ καὶ τοὺς πρὸς ἐμὲ αὐτὸν ἀγῶνας ἐάσαντα, νῦν ἐπὶ τόνδ' ἥκειν, πᾶσαν ἔχει κακίαν. καὶ ἔμοιγε δοκεῖς ἐκ τούτων, Αἰσχίνη, τὸν λόγον, ἐπίδειξίν τινα φωνασκίας βου- 471 λόμενος ποιήσασθαι, τοῦτον προελέσθαι τὸν ἀγῶνα, οὐκ ἀδικήματος οὐδενὸς λαβεῖν τιμωρίαν. ἔστι δ' οὐχ ὁ λόγος τοῦ ῥήτορος, Αἰσχίνη, τίμιος, οὐδ' ὁ τόνος τῆς φωνῆς, ἀλλὰ τὸ ταὐτὰ προαιρεῖσθαι τοῖς πολλοῖς, καὶ τὸ, τοὺς αὐτοὺς μισεῖν καὶ φιλεῖν,

472 οὕσπερ ἂν ἡ πατρίς. ὁ γὰρ οὕτως ἔχων τὴν ψυχήν, οὗτος ἐπ' εὐνοίᾳ πάντ' ἐρεῖ. ὁ δ' ἀφ' ὧν ἡ πόλις προορᾶταί τινα κίνδυνον ἑαυτῇ, τούτους θεραπεύων, οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὁρμεῖ τοῖς πολλοῖς. οὔκουν οὐδὲ τῆς ἀσφαλείας τὴν αὐτὴν ἔχει προσδοκίαν. ἀλλ' ὁρᾷς, ἐγὼ ταὐτὰ γὰρ συμφέροντα εἱλόμην τουτοισί, καὶ οὐδὲν ἐξαίρετον

473 οὐδ' ἴδιον πεποίημαι. ἆρ' οὖν οὐδὲ σύ; καὶ πῶς. ὃς εὐθέως μετὰ τὴν μάχην πρεσβευτὴς ἐπορεύου πρὸς Φίλιππον, ὃς ἦν τῶν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις συμφορῶν αἴτιος τῇ πατρίδι, καὶ ταῦτ' ἀρνούμενος, πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ταύτην τὴν χρείαν, ὡς πάντες ἴσασι. καίτοι τίς * ὁ τὴν πόλιν ἐξαπατῶν. οὐχ ὁ μὴ λέγων ἃ

474 φρονεῖ; τῷ δ' ὁ κῆρυξ καταρᾶται δικαίως, οὐ τῷ τοιούτῳ; τί δὲ μεῖζον ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν ἀδίκημα κατ' ἀνδρὸς ῥήτορος, εἰ μὴ ταὐτὰ καὶ φρονεῖ καὶ λέγει. σὺ τοίνυν οὗτος εὑρέθης. εἶτα σὺ φθέγγῃ, καὶ βλέπειν εἰς τὰ τουτωνὶ πρόσωπα τολμᾷς; πότερ' οὐχ ἡγῇ γιγνώσκειν αὐτοὺς ὅστις εἶ; ἢ τοσοῦτον ὕπνον καὶ λήθην ἅπαντας ἔχειν, ὥστ' οὐ με-

475 μνῆσθαι τοὺς λόγους, οὓς ἐδημηγόρεις ἐν τῷ δήμῳ, καταρώμενος καὶ διομνύμενος, μηδὲν εἶναί σοι καὶ Φιλίππῳ πρᾶγμα. ἀλλ' ἐμὲ τὴν αἰτίαν σοι ταύτην ἐπάγειν, τῆς ἰδίας ἕνεκα ἔχθρας, οὐκ οὖσαν ἀληθῆ. ὡς δ' ἀπηγγέλθη τάχισθ' ἡ μάχη, οὐδὲν τούτων φροντίσας, εὐθὺς ὡμολόγεις καὶ προσεποιοῦ φιλίαν καὶ ξενίαν εἶναί σοι πρὸς

476 αὐτόν. τῇ μισθαρνίᾳ, ταῦτα μετατιθέμενος τὰ ὀνόματα. ἐκ ποίας γὰρ ἴσης ἢ δικαίας προφάσεως Αἰσχίνῃ, τῷ Γλαυκοθέας τῆς τυμπανιστρίας, ξένος, ἢ φίλος, ἢ γνώριμος ἦν Φίλιππος, ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. ἀλλ' ἐμισθώθης ἐπὶ τῷ τὰ τουτωνὶ συμφέροντα διαφθείρειν. ἀλλ' ὅμως οὕτω φανερῶς αὐτοῖς εἰλημμένος προδότης,

477 καὶ κατὰ σαυτοῦ μηνυτὴς ἐπὶ τοῖς συμβᾶσι γεγονώς, ἐμοὶ λοιδορῇ, καὶ ὀνειδίζεις ταῦτα, ὧν πάντας μᾶλλον αἰτίους εὑρήσεις, ἢ ἐμέ. πολλὰ καὶ καλὰ καὶ μεγάλα ἡ πόλις Αἰσχίνη, καὶ προείλετο καὶ κατώρθωσε δι' ἐμοῦ, ὧν οὐκ ἠμνημόνησε. σημεῖον δέ. χειροτονῶν γὰρ ὁ δῆμος τὸν ἐροῦντ' ἐπὶ τοῖς τετελευτηκόσι παρ' αὐτὰ τὰ συμβάντα, οὐ

478 σὲ ἐχειροτόνησε προβληθέντα, καίπερ εὔφωνον ὄντα. οὐδὲ Δημάδην, ἄρτι πεποιηκότα τὴν εἰρήνην, οὐδ' Ἡγήμονα, οὐδ' ἄλλον ὑμῶν οὐδένα, ἀλλ' ἐμέ. καὶ παρελθόντος σοῦ καὶ Πυθοκλέους ὠμῶς καὶ ἀναιδῶς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, καὶ κατηγορούντων ἐμοῦ ταῦτα, ἃ καὶ σὺ νυνί, καὶ λοιδορουμένων, ἔτι ἄμεινον ἐχειροτόνησεν ἐμέ. τὸ δ' αἴτιον, οὐκ

479 ἀγνοεῖς μέν, ὅμως δὲ φράσω σοι κἀγώ. ἀμφότερα ᾔδεσαν αὐτοί, τήν τ' ἐμὴν εὔνοιαν καὶ προθυμίαν, μεθ' ἧς τὰ πράγματ' ἔπραττον, καὶ τὴν ὑμετέραν ἀ-

τοσούτους. α. — ἐμαυτόν. α. — ταῦτα. α. — τοῦτο. α. — ἦν. α. — ταὐτὰ. α. — πολέμῳ. α. — αὐτὸς. α. — ἡγήμονα. α. — [illegible]

ᾔδειν· ἃ γὰρ διὰ τούτων τῶν πραγμάτων ᾑρεῖ-
σθε διεψευσμένοι, ταῦτ᾽ ἐν οἷς ἔπταισεν ἡ πόλις, ὡμο-
λογήσατε. τοὺς δ᾽ οὖν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς ἀτυχήμασιν ἂν ἐ-
φέδρους λαβόντας ἄδειαν, ἐχθροὺς μὲν πάλαι, φανε- 480
ροὺς δὲ τότ᾽ ἡγήσασθ᾽ αὐτοὺς γεγενῆσθαι. εἶτα καὶ προ-
σήκειν ὑπελάμβανον τὸν ἐροῦντα τότ᾽ ἐπὶ τοῖς τε-
τελευτηκόσι, καὶ τὴν ἐκείνων ἀρετὴν κοσμήσοντα,
μήθ᾽ ὁμωρόφιον, μήθ᾽ ὁμόσπονδον γεγενημένον εἶ[ναι]
τοῖς πρὸς ἐκείνους παραταξαμένοις, μηδ᾽ ἐκεῖ μὲν 481
κωμάζειν καὶ παιανίζειν ἐπὶ ταῖς τῶν Ἑλλήνων συμφο-
ραῖς μετὰ τῶν αὐτοχείρων τοῦ φόνου, δεῦρο δ᾽ ἐλθόντας
τιμᾶσθαι. καὶ μηδὲ τῇ φωνῇ δακρύειν ὑποκρινομέ-
νους τὴν ἐκείνων τύχην, ἀλλὰ τῇ ψυχῇ συναλγεῖν.
τοῦτο δ᾽ ἑώρων παρ᾽ ἑαυτοῖς καὶ παρ᾽ ἐμοί, παρὰ δ᾽ ὑ- 482
μῖν οὔ. διὰ ταῦτ᾽ ἐμὲ ἐχειροτόνησαν, καὶ οὐχ ὑμᾶς. καὶ οὐχ ὁ μὲν δῆμος οὕτως, οἱ δὲ
τῶν τετελευτηκότων πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὑπὸ τοῦ δήμου τότε αἱρεθέντες ἐπὶ
τὰς ταφάς, ἄλλως πως. ἀλλὰ δέον ποιεῖν αὐτοὺς τὸ περίδειπνον ὡς παρ᾽ οἰκειοτάτῳ τῶν
τετελευτηκότων, ὥσπερ τἆλλ᾽ εἴωθε γίγνεσθαι, τοῦτ᾽ ἐποίησαν παρ᾽ ἐμοί. εἰκότως. γένει μὲν 483
γὰρ ἕκαστος ἑκάστῳ, μᾶλλον οἰκεῖος ἦν ἐμοῦ. κοινῇ δὲ πᾶσιν, οὐδεὶς ἐγγυτέρω. ᾧ γὰρ τὸ ἐκεί-
νους σωθῆναι, καὶ κατορθῶσαι μάλιστα διέφερεν, οὗτος καὶ παθόντων ἃ μήποτ᾽ ὤφε-
λον, τῆς ὑπὲρ ἁπάντων λύπης πλεῖστον μετεῖχε. λέγε δ᾽ αὐτῷ τουτὶ τὸ ἐπί-
γραμμα, ὃ δημοσίᾳ προείλετο ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπιγράψαι. ἵν᾽ εἰδῇς Αἰσχίνη καὶ ἐν 484
αὐτῷ τούτῳ, σαυτὸν ἀγνώμονα καὶ συκοφάντην ὄντα, καὶ μιαρόν. Λέγε.

Ἐπίγραμμα.

Οἵδε πάτρας ἕνεκα σφετέρας, εἰς δῆριν ἔθεντο
ὅπλα, καὶ ἀντιπάλων ὕβριν ἀπεσκέδασαν. 485
Μαρνάμενοι δ᾽ ἀρετῆς καὶ δείματος, οὐκ ἐσάωσαν
ψυχάς, ἀλλ᾽ ἀΐδην κοινὸν ἔθεντο βραβῆν.
Οὕνεκεν Ἑλλήνων, ὡς μὴ ζυγὸν αὐχένι θέντες,
δουλοσύνης στυγερὰν ἀμφὶς ἔχωσιν ὕβριν. 486
Γαῖα δὲ πατρὶς ἔχει κόλποις τῶν πλεῖστα καμόντων
σώματ᾽. ἐπεὶ θνητοῖς ἐκ Διός, ἥδε κρίσις.
Μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν καὶ πάντα κατορθοῦν
ἐν βιοτῇ. μοῖραν δ᾽ οὔτι φυγεῖν ἔπορεν. 487

Ἀκούεις Αἰσχίνη καὶ ἐν αὐτῷ τούτῳ, ὡς τὸ μηδὲν ἁμαρτεῖν ἐστι θεῶν, καὶ πάντα κα-
τορθοῦν; οὐ τῷ συμβούλῳ τὴν τοῦ κατορθοῦν τοὺς ἀγωνιζομένους ἀνέθηκε δύναμιν,
ἀλλὰ τοῖς θεοῖς. τί οὖν ὦ κατάρατε ἐμοὶ περὶ τούτων λοιδορῇ, καὶ λέγεις, ἃ σοὶ καὶ
τοῖς σοῖς οἱ θεοὶ τρέψειαν εἰς κεφαλήν. πολλὰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄλλα 488
κατηγορηκότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου, ἓν μάλιστ᾽ ἐθαύμασα ἁπάντων, ὅτι τῶν
συμβεβηκότων τότε τῇ πόλει ἀναμνησθείς, οὐχ ὡς ἂν εὔνους, οὐδὲ δίκαιος πολί-
της ἔσχε τὴν γνώμην, οὐδ᾽ ἐδάκρυσεν, οὐδ᾽ ἔπαθεν οὐδὲν τοιοῦτον τῇ ψυχῇ.
ἀλλ᾽ ἐπάρας τὴν φωνὴν καὶ γεγηθώς, καὶ λαρυγγίζων, ᾤετο μὲν ἐμοῦ κατηγορεῖν 489

Marginalia (left): δι᾽ αὐτῶν τούτων. ε ζ. — ὑπολαμβάνοντες. ζ. ὑπέλαβον. ε. ν. — τε. α. ε. — μηδ᾽. α. ὑποκρινόμενον. ε. — τε. α. — ὑποκρινόμενον. ε. — οἱ. α. — οἱ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσιν ἑστίαν γινομένην περίδειπνον. — τουτί. α. — τε. α. — θεοῦ. α. — σε. α. — σε. α. — μνησθείς. α. ζ. — καί. α. — λαρυγγίζων. α.

Scholia (right): Εὐνόους) πιστεύοντας. Παιανίζειν) εὔχεσθαι τοῖς θεοῖς χάριν ὁμολογοῦν· παιὰν γὰρ ὕμνος χαριστήριος. Αὐτοχείρων) [illegible]. Ἐπὶ τὰς ταφάς) ἐπὶ τὸ θάπτειν. Ἄλλως πως) [illegible]. Ἀλλὰ δέον ποιεῖν) ἀλλὰ κἀκεῖνοι συνεφώνησαν τῇ χειροτονίᾳ τοῦ δήμου. Περίδειπνον) τὴν εὐωχίαν τὴν ἐπιτάφιον. Παρ᾽ ἐμοί) παρὰ τῇ ἐμῇ οἰκίᾳ. Διέφερεν) κέρδος ἦν. Δημοσίᾳ) συμφωνίᾳ τοῦ δήμου. Δῆριν) μάχην. Ἀντιπάλων) ἐχθρῶν. Ἀπεσκέδασαν) διεσκόρπισαν. Μαρνάμενοι) μαχόμενοι. Ἀρετῆς) ἕνεκα ἀνδραγαθίας. Δείματος) φόβου τοῦ ἔχειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος. Βραβῆν, βραβευτήν. Ἐκ) ἴδιον δηλονότι. Γνώμην) προαίρεσιν. Λαρυγγίζων) λα-

489 τύπον τὴν φωνήν. Ἐξέφερε) Κατὰ τὸ φαινόμενον. Καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο) λέγει φροντίζειν τῶν νόμων καὶ
450 τῆς πολιτείας. Πάντων) Τῶν κακῶν. Πράγματα) Ὀχλήσεις.
491 Προαιρέσεως) Θελήματος.
492 Ἐπιτιμῶ) Ἐπιπλήττω αὐτῷ ὡς
493 ἐψευσμένῳ. Φιλιππισμόν) Φρο-
495 νοῦντα τὰ τοῦ φιλίππου. Ἕκαστοι) Τῶν προδοτῶν. Ἐπιλείψει)
497 Τοὺς ἑαυτῶν πολίτας. Μιαροί) Φονεῖς. Προπεπωκότες) Ἤγουν
498 προδεδωκότες. Ἕλλησιν) Ἤγουν τοῖς προγόνοις τῶν ἑλλήνων. Ἀνατετροφότες) Καταλύσαντες. Συστάσεως) Γνώμης τῶν πονηρῶν. Ληρεῖν) Γελολογεῖν.

δηλονότι, δεῖγμα δὲ ἐξέφερε καθ' ἑαυτοῦ, ὅτι τοῖς περιγεγενημένοις ἀνιαροῖς οὐδὲν ὁμοίως ἔχει τοῖς ἄλλοις. καίτοι τὸν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας φάσκοντα φροντίζειν, ὥσπερ οὗτος νυνί, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτό γ' ἔχειν δεῖ,
490 τὸ ταὐτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταὐτὰ χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προαιρέσει τῶν κοινῶν ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει τετάχθαι. ὃ σὺ νυνὶ πεποιηκὼς εἶ φανερός, ἐμὲ πάντων αἴτιον, καὶ δι' ἐμὲ εἰς πράγματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πόλιν. οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς πολιτείας,
491 οὐδὲ προαιρέσεως, ἀρξαμένων ὑμῶν τοῖς Ἕλλησι βοηθεῖν. ἐπεὶ ἔμοιγ' εἰ τοῦτο δοθείη παρ' ὑμῶν, τὸ ταῦτα δι' ἐμὲ ὑμᾶς ἠναντιῶσθαι τῇ κατὰ τῶν ἑλλήνων ἀρχῇ πραττομένῃ, μείζων ἂν δοθείη δω-
492 ρεὰ συμπασῶν ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκατε. ἀλλ' οὔτ' ἂν ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι· ἀδικοίην γὰρ ἂν ὑμᾶς, οὔτ' ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι συγχωρήσαιτε. οὗτος δ' εἰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν ἕνεκα τῆς πρὸς ἐμὲ ἔχθρας, τὰ μέγιστα τῶν ὑμετέρων καλῶν ἔβλαπτε καὶ διέβαλλεν. ἀλλὰ τί ταῦτ' ἐπιτιμῶ, πολλῷ σχετλιώτερα ἄλλα κατηγορη-
493 κότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου; ὃς γὰρ ἐμοῦ φιλιππισμόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, κατηγορεῖ, τί οὗτος οὐκ ἂν εἴποι; καίτοι νὴ τὸν ἡρακλέα καὶ πάντας τοὺς θεούς, εἴγ' ἐπ' ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι, τὸ καταψεύδεσθαι, καὶ δι' ἔχθραν τι λέγειν ἀνελόντας ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσιν, οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων
494 αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς ὁμοίους τούτῳ παρ' ἑκάστῃ τῶν πόλεων εὕροι τις ἄν, οὐχὶ τοὺς ἐμοί· οἳ ὅτ' ἦν ἀσθενῆ τὰ φιλίππου πράγματα καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν, καὶ παρακαλούντων, καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδείας, τὰ κοινῇ συμφέροντα προΐεντο. τοὺς ὑ-
495 πάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν. θετταλούς, δάοχος, κινέας, θρασύδαιος. ἀρκάδας, κερκιδᾶς, ἱερώνυμος, εὐκαλπίδας. ἀργείους, μύρτις, τελέδαμος, μνασίας. ἠλείους, εὐξίθεος, κλεότιμος, ἀρίσταιχμος. μεσσηνίους, οἱ φιλιάδου τοῦ θεοῖς ἐχθροῦ παῖδες, νέων, καὶ θρασύλοχος. σι-
496 κυωνίους, ἀρίστρατος, ἐπιχάρης. κορινθίους, δείναρχος, δημάρετος. μεγαρέας, πτοιόδωρος, ἕλιξος, πέριλλος. θηβαίους, τιμόλαος, θεογείτων, ἀνεμοίτας. εὐβοέας, ἵππαρχος, κλείταρχος, σωσίστρατος. ἐπιλείψει με λέγοντα ἡ ἡμέρα τὰ τῶν προδοτῶν ὀνόματα. οὗτοι πάντες εἰσὶν ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν αὐτῶν βουλευμάτων ἐν ταῖς αὑτῶν
497 πατρίσιν, ὧνπερ οὗτοι παρ' ὑμῖν, ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες, καὶ ἀλάστορες, ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας, τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες, πρότερον μὲν φιλίππῳ, νῦν δὲ ἀλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν. τὴν δ' ἐλευθερίαν καὶ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὑτῶν, ἃ τοῖς προ-
498 τέροις ἕλλησιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες, ἀνατετροφότες. ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχρᾶς καὶ περιβοήτου συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, προδοσίας, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, τῆς τῶν ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἥ τε πόλις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναίτιος γέγονεν ἐκ τῶν ἐμῶν πολιτευμάτων, καὶ ἐγὼ παρ' ὑμῖν. εἶτά μ' ἐρω-
499 τᾷς ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι; ἐγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι τῶν πολιτευομένων

παρὰ

* ἄλλ. ζ.
καὶ τοῦτον τῶν. α.
α. ταῦτα λυπεῖσθαι καὶ ταῦτα. α.
δωρεά. α.
α. υ.
κρατῆσαι. ζ.
συγχωρήσαιτε. α.
δ. α. ι. υ.
α.
σκοπεῖν. ζ.
καταψεύδεσθαι. α. ι. υ.
εὕροι τις. α.
α. υ.
ὑμῶν. υ.
θρασύλαος. κερκίδας. εὐκαμπίδας.
τελέδαμος.
μνασίας. ἠλείους. α. ι. υ. ζ.
τοῖς. α. ἕλιξος.
α. πέριλλος.
α. θεογείτων. α
θρασύμαχος.
α.
ἀνατετροφότες.
β. ι. ζ.
α. υ.
ὅτι. ζ.

παρὰ τοὺς ἤδη διαφθαρέντας ἅπαντας ἀρξαμένους ἀπὸ σοῦ, περιγέγονε μὲν ὑπὸ Φιλίππου, νῦν δ᾽ ὑπ᾽ Ἀλεξάνδρου, ἐμὲ οὔτε καιρός, οὔτε φιλανθρωπία λόγων, οὔτ᾽ ἐπαγγελιῶν μέγεθος, οὔτ᾽ ἐλπίς, οὔτε φόβος, οὔτε χάρις, οὔτ᾽ ἄλλο οὐδὲν ἐπῆρεν, οὐδὲ προηγάγετο ὧν ἔκρινα δικαίων καὶ συμφερόντων τῇ πατρίδι, οὐδὲν προδοῦναι. οὐδ᾽ ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε τουτοισὶ ὁμοίως ὑμῖν, ὥσπερ ἂν εἰ ἐν τρυτάνῃ, ῥέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα. ἀλλ᾽ ἀπ᾽ ὀρθῆς, καὶ δικαίας, καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς, πάντα μοι πέπρακται. καὶ μεγίστων δὴ πραγμάτων τῶν κατ᾽ ἐμαυτὸν ἀνθρώπων προστάς, πάντα ταῦτα ὑγιῶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι. διὰ ταῦτ᾽ ἀξιῶ τιμᾶσθαι. τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον ὅν σύ μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρείαν, ἄξια μὲν χάριτος καὶ ἐπαίνου κρίνω· πῶς γὰρ οὔ; πόρρω μέντοι που τῶν ἐμαυτοῦ πεπολιτευμένων τίθεμαι. οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγώ, οὐδ᾽ ἐπὶ τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ. ἀλλ᾽ ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλῃ δικαίως σκοπεῖν, εὑρήσεις ὅπλα, καὶ πόλεις, καὶ τόπους, καὶ λιμένας, καὶ ναῦς, καὶ πολλοὺς ἵππους, καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνουμένους. ταῦτα προὐβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατόν, καὶ τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον μόνον τοῦ Πειραιῶς, οὐδὲ τοῦ ἄστεος. οὐδέ γ᾽ ἡττήθην ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς Φιλίππου. πολλοῦ γε καὶ δεῖ, οὐδὲ ταῖς παρασκευαῖς. ἀλλ᾽ οἱ τῶν συμμάχων στρατηγοί, καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις; ἐναργεῖς καὶ φανεραί. σκοπεῖτε δέ. τί χρῆν τὸν εὔνουν πολίτην ποιεῖν, τί τὸν μετὰ πάσης προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολιτευόμενον. οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὔβοιαν προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ δὲ τῆς μεσογείας τὴν Βοιωτίαν, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελοπόννησον τόπων, τοὺς ὁμόρους ταύτῃ; οὐ τὴν σιτοπομπίαν, ὅπως παρὰ πᾶσαν φιλίαν ἄχρι τοῦ Πειραιῶς κομισθήσεται, προϊδέσθαι; καὶ τὰ μέν, σῶσαι τῶν ὑπαρχόντων, ἐκπέμποντα βοηθείας, καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα τοιαῦτα, τὴν Προκόννησον, τὴν Χερρόνησον, τὴν Τένεδον, τὰ δ᾽ ὅπως οἰκεῖα καὶ σύμμαχ᾽ ὑπάρξῃ, πρᾶξαι τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἄβυδον, τὴν Εὔβοιαν; καὶ τῶν μὲν τοῖς ἐχθροῖς ὑπαρχουσῶν δυνάμεων, τὰς μεγίστας ἀφελεῖν. ὧν δ᾽ ἐνέλειπε τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι. ταῦτα τοίνυν ὑμῖν ἅπαντα πέπρακται τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι, καὶ τοῖς ἐμοῖς πολιτεύμασιν. ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν ἄνευ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς εὑρήσει, καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ τὸν ἑκάστου καιρὸν οὐ παρεθέντα, οὐδ᾽ ἀγνοηθέντα, οὐδὲ προεθέντα ὑπ᾽ ἐμοῦ, καὶ ὅσα εἰς ἀνδρὸς ἑνὸς δύναμιν καὶ λογισμὸν ἧκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ δὲ ἢ δαίμονός τινος, ἢ τύχης, ἢ τῶν στρατηγῶν φαυλότης, ἢ τῶν προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία, ἢ πάντα ταῦτα ἅμα ἐλυμαίνετο τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέτρεψε, τί Δημοσθένης ἀδικεῖ; εἰ δ᾽ οἷος ἦν ἐγὼ παρ᾽ ὑμῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ τάξιν, εἷς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ᾽ εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θετταλία, καὶ ἕνα ἄνδρα Ἀρκαδία,

Ἐπῆρεν) Ἠγειρε, παρεκίνησεν. 500
Προηγάγετο) Ἐξήγαγε.
Ἀδιαφθόρου) Ἀδωροδοκήτου. 501
Τῶν κατ᾽ ἐμαυτὸν) Τῶν κατὰ τὴν ἐμὴν τάξιν. Προστάς) Προστάτης γενόμενος. Τὸν δὲ τειχισμὸν) Τὸν καθαιρεσμὸν τῆς τάφρου. Τίθεμαι) Λογίζομαι. Οὐδ᾽ ἐπὶ τούτοις) Οὐκ ἐπὶ τῷ τειχισμῷ ἢ ἐπὶ τῇ ταφρείᾳ μέγα φρονῶ, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῇ ἑτέρων ἐμοῦ πράξεων. 502
Προὐβαλόμην) Φυλακτήρια ἐπέθηκα ἔμπροσθεν τῆς Ἀττικῆς. Λογισμοῖς) Ἐνθυμήμασι. Παρασκευαῖς) Παρατάξεσι τῶν ὅπλων. Τῇ τύχῃ) Ἡττήθησαν ὑπὸ τῆς τύχης. 503 504
Ἀποδείξεις) Ὅτι οὐχ ἡττήθην ἐγώ. Ὁμόρους) Γείτονας τῇ Ἀττικῇ. 505
Παρὰ πᾶσαν φιλίαν) Διὰ πάσης φιλικῆς γῆς. Φαυλότης) Ἀσθένεια. 507
Ἐλυμαίνετο) Λύμην ἐφέρετο καὶ ἐπήρει. 508

'ἐκθέσεις α. 'ἐκεῖνος α. 'βούλει α. 'πᾶσαν α. 'σιτοπομπείαν. 'προϊδέσθαι. 'προκόννησον ζ. 'χερρόνησον α. 'ὑπάρξῃ α. 'ἐνέλειπε α. 'βεβουλευμένους α. 'ἐκδόντα ζ. 'προεθέντα α. 'αἰσχύνη α.

Ἀναμφισβητήτως) Ὁμολογουμένως. Θεραπεύειν) Δι' ἐπιμελείας ἔχειν. Βασκαίνειν) Φθονεῖν. Ἡσυχίαν ἄγει) Χρὴ τὸν ἀγαθὸν πολίτην. Ὕπουλον) Δολερόν. Ἁπλῶς) Ἀπεριέργως. Ἀνθρώπινα) Συμπτώματα δηλαδή. Συνείρει) Συμπλέκει. Ἀπνευστί) Ἀδιακόπως. Τὰς μελέτας) Τὰς περὶ τοὺς λόγους φροντίδας δηλαδή. Θέσεις) Εἰσηγήσεις. Ἀποδειχθεῖσι) Φανεροῖς. Τοῖς ἄνω) Παλαιοῖς. Οὐχ ὁποστοσοῦν) Ἤγουν ἐν οὐδενὶ ἀριθμῷ. Πράξαντος) Ὑπουργήσαντος. Ξενικῶν) Συμμάχων. Ἐπισκευή) Ἀνάκλησις.

ταὐτὰ φρονοῦντας ἔσχον ἐμοί, οὐδεὶς οὔτε τῶν ἔξω πυλῶν ὑμῶν, οὔτε τῶν εἴσω, τοῖς νῦν οὖσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἄν. ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι, καὶ αὐτόνομοι, μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ᾤκουν πατρίδας, τὴν τοσούτων καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι πολλῷ τοῖς λόγοις ἐλάττοσι χρῶμαι τῶν ἔργων, εὐλαβούμενος τὸν φθόνον, λέγε μοι ταυτί, καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

Ἀριθμὸς βοηθειῶν, κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πράττειν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ. ὧν κατορθουμένων μὲν, ὦ γῆ καὶ θεοί, ἐν μεγίστοις ἀναμφισβητήτως ὑπῆρχεν ἡμῖν εἶναι, καὶ τὸ δικαίως προσῆν, ὡς ἑτέρως δὲ συμβάντων, τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν περίεστι, καὶ τὸ μηδένα μέμφεσθαι τὴν πόλιν, μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς. ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν, τὴν οὕτω τὰ πράγματα κρίνασαν, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀποστάντα τῶν συμφερόντων τῇ πόλει, μισθώσαντα δ' αὑτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιρούς, ἀντὶ τῶν τῆς πατρίδος, θεραπεύειν. οὐδὲ τὸν μὲν πράγματα ἄξια τῆς πόλεως ὑποστάντα λέγειν καὶ γράφειν, καὶ μένειν ἐπὶ τούτων, βασκαίνειν. ἐὰν δέ τις ἰδίᾳ τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνῆσθαι καὶ τηρεῖν, οὐδ' ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον καὶ ὕπουλον, ὡς σὺ ποιεῖς πολλάκις. ἔστι γὰρ ἔστιν ἡσυχία δικαία καὶ συμφέρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑμεῖς ἁπλῶς ἄγετε. ἀλλ' οὐ ταύτην οὗτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἀποστὰς ὅταν αὐτῷ δόξῃ τῆς πολιτείας, πολλάκις δὲ δοκεῖ, φυλάττει ὁπηνίκα ἔσεσθε μεστοὶ τοῦ συνεχῶς λέγοντος, ἢ παρὰ τῆς τύχης τι συμβέβηκεν ἐναντίωμα, ἢ ἄλλο τι δύσκολον γέγονε. πολλὰ δὲ τἀνθρώπινα. εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμα ἐφάνη. καὶ πεφωνασκηκὼς, καὶ συνειλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους, συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευστί, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν φέροντας, οὐδ' ἀγαθοῦ κτῆσιν οὐδενός, συμφορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῶν πολιτῶν καὶ κοινὴν αἰσχύνην. καίτοι ταύτης τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιμελείας, Αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐγίγνετο, καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προῃρημένης, τοὺς καρποὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν ὠφελίμους εἶναι, συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμπορίου κατασκευήν, νόμων συμφερόντων θέσεις, τοῖς ἀποδειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα. τούτων γὰρ ἁπάντων ἦν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις. καὶ ἔδωκεν ὁ παρελθὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις ἀνδρὶ καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ. ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσῃ γεγονώς, οὐ πρῶτος, οὐ δεύτερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρτος, οὐ πέμπτος, οὐχ ἕκτος, οὐχ ὁποστοσοῦν. οὔκουν ἐπί γε οἷς ἡ πατρὶς ηὐξάνετο. τίς γὰρ συμμαχία σοῦ πράξαντος γέγονε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια, ἢ κτῆσις εὐνοίας, ἢ δόξης; τίς δὲ πρεσβεία; τίς διακονία, δι' ἣν ἡ πόλις ἐντιμοτέρα γέγονε; τί τῶν οἰκείων, ἢ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν, οἷς ἐπέστης, ἐπηνωρθώθη διὰ σέ; ποῖαι τριήρεις; ποῖα βέλη; ποῖοι νεώσοικοι; τίς ἐπισκευὴ τειχῶν; ποῖον ἱππικόν; τί τῶν ἁπάντων σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς εὐπόροις, ἢ τοῖς ἀπόροις, πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρημάτων παρὰ σοῦ; οὐδεμία. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ μηδὲν τούτων, εὔνοιά γε καὶ προ-

καὶ προθυμία, ποῦ. πότε. ὅς τις, ὦ πάντων ἀδικώτατε, οὐδ' ὅτε ἁπάντων ὅσοι πώποτ' ἐφθέγξαντο ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν. καὶ τὸ τελευταῖον Ἀριστόνικος τὸ συνειλεγμένον ἀργύριον 519 εἰς τὴν ἐπιτιμίαν, οὐδὲ τότε οὔτε παρῆλθες, οὔτε ἐπέδωκας οὐδέν. οὐκ ἀπορῶν. πῶς γάρ, ὅς γε κεκληρονόμηκας μὲν τῶν Φίλωνος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων πλειόνων, ἢ πέντε ταλάντων. διτάλαντον δ' εἶχες ἔρανον δωρεὰν παρὰ τῶν ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν. 520 ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τὸν τριηραρχικὸν νόμον. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων, τοῦ παρόντος ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, παραλείψω ταῦτα. ἀλλ' ὅτι * οὐχὶ δι' οὐδὲν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων δῆλον. ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν ἐναντίον γενέσθαι παρὰ σοῦ, τούτοις 521 οἷς ἅπαντα πολιτεύῃ. ἐν τίσιν οὖν σὺ νεανίας, καὶ πηνίκα λαμπρός. ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν τι κατὰ τούτων δέοι, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατος, μνημονικώτατος, ὑποκριτὴς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης. εἶτα τῶν πρότερον γεγενημένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν μέμνησαι. καὶ καλῶς ποιεῖς. οὐ μέντοι δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τοὺς τετελευτηκότας εὔνοιαν ὑπάρχουσαν προσλαβόντα παρ' ὑμῶν, πρὸς ἐκείνους ἐξετάζειν καὶ παραβάλλειν ἐμέ, τὸν συζῶντα μεθ' ὑμῶν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν, ὕπεστί τις ἢ πλείων, ἢ ἐλάττων φθόνος. τοὺς τεθνεῶτας δ', οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ. οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων τῇ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ ἐμαυτοῦ νῦν ἐγὼ κρίνομαι, καὶ θεωροῦμαι; 523 μηδαμῶς. οὔτε γὰρ δίκαιον, οὔτ' ἴσον * Αἰσχίνη, ἀλλὰ πρὸς σέ, καὶ ἄλλον εἴ τινα βούλει, τῶν ταὐτὰ σοὶ προῃρημένων καὶ ζώντων. κἀκεῖνο σκόπει πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει, διὰ τὰς τῶν προτέρων εὐεργεσίας οὔσας ὑπερμεγέθεις, οὐ μὲν οὖν εἴποι τις ἂν ἡλίκας, τὰς ἐπὶ τὸν παρόντα βίον γιγνομένας, εἰς ἀχαριστίαν 524 καὶ προπηλακισμὸν ἄγειν, ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας πράττουσι, τῆς παρὰ τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας μετεῖναι. καὶ μήν, εἰ καὶ τοῦτ' ἄρα δεῖ με εἰπεῖν, ἡ μὲν ἐμὴ πολιτεία καὶ προαίρεσις ἄν τις ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς τῶν τότε ἐπαινουμένων ἀνδρῶν ὁμοία, καὶ ταὐτὰ βουλομένη φανήσεται, ἡ δὲ σή, ταῖς τῶν τοὺς τοιούτους τότε συκοφαντούντων. δῆλον γὰρ ὅτι καὶ κατ' ἐκείνους ἦσάν τινες τοὺς χρόνους, οἱ διασύροντες τοὺς ὄντας τότε, τοὺς δὲ πρότερον γεγενημένους ἐπῄνουν, βάσκανον πρᾶγμα καὶ ταὐτὸ ποιοῦντες σοί. εἶτα λέγεις ὡς οὐδὲν ὅμοιός εἰμι ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὅμοιος Αἰσχίνη; ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ σός; ἄλλος δέ τις τῶν νῦν ῥητόρων; 526 ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδένα φημί. ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας ὦ χρηστέ, ἵνα μηδὲν ἄλλο εἴπω, τὸν ζῶντα ἐξέταζε. καὶ τοὺς καθ' αὑτόν, ὥσπερ τἄλλα πάντα. τοὺς ποιητάς. τοὺς χορούς. τοὺς ἀγωνιστάς. ὁ Φιλάμμων, οὐχ ὅτι Γλαύκου τοῦ Καρυστίου καί τινων ἑτέρων προτέρων γεγενημένων ἀθλητῶν ἀσθενέστερος ἦν, ἀστεφάνωτος ἐκ τῆς Ὀλυμπίας 527 ἀπῄει, ἀλλ' * ὅτι τῶν εἰσελθόντων πρὸς αὐτὸν ἄριστα ἐμάχετο, ἐστεφανοῦτο, καὶ νικῶν ἀνηγορεύετο, καὶ σύ, πρὸς τοὺς νῦν ὅρα με ῥήτορας, πρὸς σαυτόν, πρὸς ὅντινα βούλει τῶν ἁπάντων, οὐδενὶ ἐξίσταμαι, ὧν ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἑλέσθαι

Marginal variants: * γ. α. π. — * μὴ δι. ζ. — * α. — * Αἰσχ. π. — * ἄλ. α. ε. — * α. — * σκοπεῖ. α. — * προηρημ. α. — * α. ε. — * ἄλλοις. — * α. — * ἀ διέσυρον μὲν τούς. α. — * ε. π. — * καὶ σαυτόν. — * α. — * α. — * οὐδ'. ε. — * αὐτὸν. α.

Ἐπεδίδοσαν) Συνεισέφερον. 518
Ἐπιτιμίαν) Διὰ τιμὴν τῆς πόλεως. 519
Ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν) Ἀρχόντων τῶν πραγμάτων τῶν ναυτικῶν. 520
Ἐκκρούσω) Ἐκβαλῶ.
Τούτων) τῶν πολιτῶν. Συζῶντα) Νῦν δηλονότι. Ὑπεστί τις) Ὑπεστιν ἑκάστοις φθόνος. 522
Κρίνομαι) Ἐξετάζομαι. Θεωροῦμαι) Παραβάλλομαι. 523
Διὰ τὰς τῶν προτέρων εὐεργεσίας) Διὰ ταύτας δηλαδὴ οὔσας μεγάλας κατηγορεῖν, καὶ τὰς παρ' ὑμῶν γενομένας τῇ πόλει οὔσας οὐκ ἀναξίας ἐκείνων.
Οἱ διασύροντες) Οἱ διαβάλλοντες. 525
Τοὺς ζῶντας) τοὺς νῦν χρόνου διαλογιστέον. 526
Οὐδενὶ ἐξίσταμαι) Οὐδενὶ παραχωρῶ τῆς προτιμήσεως δηλαδή. 527

528 Ἐφαμίλλου) Ἴσης. Ἐν κοινῷ) Εἰς τὴν κοινότητα. Διῳκεῖτο) Διενεμεῖτο.
529 Μισθαρνεῖν) Δωροδοκεῖν.
530 Ἀσθενής) Ἐπὶ τῆς τύχης. Μέτριον πολίτην) Τὴν ἰσότητα ἀγαπῶντα τῆς πόλεως, ἤγουν τῆς πολιτείας. Ἀνεπιφθονώτατον) Ἀμεμπτότατον.
Τοῦ γενναίου) Γενναιότητα.
531 Τούτου) Τῆς εὐνοίας. Φύσις) Τοῦ ἀνθρώπου. Ἕτερα) Τῆς τύχης. Ταύτην) Τὴν εὔνοιαν. Παρ᾽ ἐμοὶ μεμενηκυῖαν) Ἐφ᾽ ἡμῖν δεῖ τὸ ἀγαπᾶν.
532 Τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς) Τοῦ πολιτεύσασθαί με.
533 Τούτοις) Τοῖς φιλιππίζουσι.
534 Διαμενεῖ) Ἤγουν ἡ εὐτυχία τῶν ἐχθρῶν.
535 Ἐξώλεις) Ἐξώλης ὁ ἄξιος ἀπωλείας, προώλης δὲ ὁ πρὸ τοῦ καιροῦ τοῦ θανεῖν αὐτὸν φθαρείς.

528 πρὸ τῶν, ἐφαμίλλου τῆς εἰς τὴν πατρίδα εὐνοίας ἐν κοινῷ πᾶσι κειμένης, ἐγὼ κράτιστα λέγων ἐφαινόμην. καὶ τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι, καὶ νόμοις, καὶ πρεσβείαις, ἅπαντα διῳκεῖτο. ὑμῶν δ᾽ οὐδεὶς ἦν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπηρεάσαι τι δέοι. ἐπειδὴ δ᾽ ἃ
529 μή ποτ᾽ ὤφελε συνέβη, καὶ οὐκ ἔτι συμβούλων, ἀλλὰ τῶν τοῖς ἐπιταττομένοις ὑπηρετούντων, καὶ τῶν κατὰ τῆς πατρίδος μισθαρνεῖν ἑτοίμων, καὶ τῶν κολακεύειν ἕτερον βουλομένων ἐξέτασις ἦν, τηνικαῦτα σὺ, καὶ τούτων ἕκαστος ἐν τάξει, καὶ μέγας, καὶ
530 λαμπρὸς ἱπποτρόφος. ἐγὼ δ᾽ ἀσθενής, ὁμολογῶ. ἀλλ᾽ εὔνους μᾶλλον ὑμῶν, τουτοισί. δύο δ᾽, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ταῦτα, τὸν φύσει μέτριον πολίτην ἔχειν δεῖ. οὕτω γάρ μοι περὶ ἐμαυτοῦ λέγοντι, ἀνεπιφθονώτατον εἰπεῖν. ἐν μὲν ταῖς ἐξουσίαις, τὴν τοῦ γενναίου καὶ τὴν τοῦ πρωτείου τῇ πό-
531 λει προαίρεσιν διαφυλάττειν, ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ πράξει, τὴν εὔνοιαν. τούτου γὰρ ἡ φύσις κυρία. τοῦ δύνασθαι δὲ καὶ ἰσχύειν, ἕτερα. ταύτην τοίνυν παρ᾽ ἐμοὶ μεμενηκυῖαν εὑρήσετε ἁπλῶς. ὁρᾶτε δέ. οὐκ ἐξαιτούμενος, οὐκ ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπαγόντων μοι, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἀπαγγελλομένων, οὐχὶ τοὺς κατα-
532 ράτους τούτους, ὥσπερ θηρία μοι προσβαλλόντων, οὐδαμῶς προδέδωκα ἐγὼ τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ὀρθὴν καὶ δικαίαν τὴν ὁδὸν τῆς πολιτείας εἱλόμην, τὰς τιμάς, τὰς δυναστείας, τὰς εὐδοξίας, τὰς τῆς πατρίδος θεραπεύειν, ταύτας αὔξειν, μετὰ τούτων εἶναι. οὐκ ἐπὶ μὲν τοῖς ἑτέρων εὐτυχήμασι φαιδρὸς ἐγὼ
533 καὶ γεγηθὼς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι, τὴν δεξιὰν προτείνων καὶ εὐαγγελιζόμενος τούτοις, οὓς ἂν ἐκεῖσε ἀπαγγέλλειν οἴωμαι, τῶν δὲ τῆς πόλεως ἀγαθῶν πεφρικὼς ἀκούω, καὶ στένων καὶ κύπτων εἰς τὴν γῆν, ὥσπερ οἱ δυσσεβεῖς οὗτοι, οἳ τὴν μὲν πόλιν διασύρουσιν, ὥσπερ οὐχ αὑτοὺς διασύροντες ὅταν τοῦτο ποιῶσιν. ἔξω
534 δὲ βλέπουσι. καὶ ἐν οἷς ἀτυχησάντων τῶν ἑλλήνων εὐτύχησεν ἕτερος, ταῦτ᾽ ἐπαινοῦσι. καὶ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον διαμενεῖ, φασὶ δεῖν τηρεῖν. μὴ δῆτ᾽ ὦ πάντες θεοί, μηδεὶς ταῦθ᾽ ὑμῶν ἐπινεύσειεν. ἀλλὰ μάλιστα μὲν, καὶ τούτοις βελτίω τινὰ νοῦν καὶ φρένας ἐνθείητε. εἰ δ᾽ ἄρα ἔχουσιν οὕτως ἀνιάτως, τούτους μὲν αὐτοὺς καθ᾽ ἑαυ-
535 τοὺς, ἐξώλεις καὶ προώλεις ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ ποιήσατε. ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς, τὴν ταχίστην ἀπαλλαγὴν τῶν ἐπηρτημένων φόβων δότε, καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

Marginal readings: ἐφαίνετο. a. — ἐπιταττομένοις. a. l. i. — γρ. ζ. — a. — ἑτέρα. ζ. — a. — ἐπαγγελλομένων. — μόνοι a. — a. — αὐτοὺς. a. — a. — μεγίστω. a.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ παραπρεσβείας λόγου.

Αἰσχίνης ἦν ἀνὴρ ἀθηναῖος, υἱὸς ἀτρομήτου, καὶ γλαυκοθέας, ἀμφοτέρων ἀδόξων ὥς φησι δημοσθένης. τὸν μὲν γὰρ, γράμματα διδάσκοντα. τὴν δὲ, καθαίρουσαν, καὶ τελετάς τινας οὐ σπουδαίας διαγγέλλουσαν φησὶ διάγειν. παραδίδωσι δὲ καὶ αὐτὸν ὁ αἰσχίνης, βαρυδίων τι ὑποκριτὴς γενόμενος, καὶ γραμματεὺς τῆς πόλεως, ἥτις ἦν εὐτελὴς ὑπηρεσία. ὕστερον μέντοι τῶν ῥητόρων εἷς ἐγένετο. καὶ περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς φίλιππον ἐπρέσβευσε. πολεμοῦντες γὰρ ἀθηναῖοι φιλίππῳ περὶ ἀμφιπόλεως, καὶ πολλὰ μὲν αὐτοὶ δεινὰ πάσχοντες, δρῶντες δὲ οὐδὲν ἄξιον λόγου, ἐπεθύμησαν τῆς εἰρήνης πρεσβεύσασθαι πρὸς τὸν φίλιππον. πέμπουσι δὲ πρέσβεις, δέκα τὸν ἀριθμόν. ἐν οἷς αἰσχίνης τε καὶ δημοσθένης ἦσαν. δεξαμένου δὲ φιλίππου τὰς διαλύσεις, πάλιν οἱ αὐτοὶ πρεσβεύουσι δεύτερον, ὅπως οἱ περὶ τῆς εἰρήνης ὅρκοι γένοιντο. περὶ δὲ ταῦτα τὰ πράγματα, κατηγορεῖ ὁ δημοσθένης αἰσχίνου, τεία. ὅτι φιλοκράτης αἰσχρὰν καὶ ἀσύμφορον εἰρήνην

Marginal readings: πλεῦσαι. a. — a. — οἱ.

εἰρήνην

εἰρήνην λέγοντας καὶ γράφοντας, συνεῖπεν αὐτῷ. ὅτι τοῖς χρόνοις καταψεύδεται, παρ' ὃ συνέβη τὰ ἐν Θρᾴκῃ διαφθαρῆναι. ὅτι ψευδῆ πρὸς Ἀθηναίους ἀπήγγειλε, παρ' ὃ συνέβη Φωκεῖς ἀπολέσθαι· εἶπε γάρ φησιν ὅτι Φωκέας οὐκ ἀναιρήσει Φίλιππος. καὶ ὑμεῖς τούτῳ πιστεύσαντες, οὐκ ἐβοηθήσατε τοῖς ἀνδράσι. φησὶ δὲ ταῦτα πάντα, ἐπὶ μισθῷ καὶ δώροις τὸν Αἰσχίνην κακακουργηκέναι. ἡ στάσις, περὶ οὐσίας, καὶ στοχαστική. ἡ δὲ κίνησις τῆς μάχης, λέγεται διὰ τὸ ὑπόδικον τὸν φίλον Δημοσθένους, ὃν ἐτίμησεν Αἰσχίνης, κατηγορήσας ὡς κακοῦ βίου, διότι πρὸς Πιττάλακον τὸν ὀρνιθίαν φασὶν, εἰ ἦν εὔμορφος ὤν, ἐπὶ τῷ διαλῦσαι τὰς μάχας τῶν ὀρνίθων, διαφθειρόμενοι, καὶ διαφθείρεται.

ἄγοντας. α. — καὶ ι. α. — ἔχθρας. ι. α. — ὀρνιθίαν. α.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ, ΕΙΣ ΤΟΝ αὐτὸν λόγον.

Πόλεμος συνειστήκει Φιλίππῳ καὶ Ἀθηναίοις μακρός. ἐξ οὗ περ παραβὰς τὰς πρὸς αὐτοὺς συνθήκας, ἔλαβε παρ' αὐτῶν Ἀμφίπολιν, ὅσα τε κτήματα τῆς πόλεως. καὶ ἦν ὑπ' ἐκείνῳ καθ' ὃν καιρὸν ἀπέστησαν καὶ οἱ σύμμαχοι. συνειστήκει δὲ καὶ ἕτερος Φωκεῦσι πρὸς Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους. τοῦτο μὲν, περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Πυθίου πρὸς Θετταλούς. τοῦτο δὲ, ὑπὲρ Ὀρχομενοῦ καὶ Κορωνείας πρὸς τοὺς Θηβαίους· οὐ δυνάμενοι γὰρ ἐκ τῆς ἰσχύος, ὅτι τὸν μὲν, παρείλοντο τὰς δύο πόλεις κατοικοῦσας αὐτούς. Θετταλοὺς δὲ προσστάμενοι, τὴν Ἀμφικτυονίαν ἅτε ἐν μέσῃ Φωκίδι τῶν ἐν Δελφοῖς ἱερῶν ἱδρυμένην. ἐπειδὴ δὲ πολὺν χρόνον ἐπολέμησαν πρὸς ἑαυτοὺς Ἀθηναῖοι καὶ Φίλιππος, τῷ χρόνῳ τὴν εἰρήνην ἑκάτεροι ποιεῖν ἐβούλοντο. ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος τοῦτο προείλετο, αἰσχύνην ἔχειν ἐνόμιζον. Ἀριστόδημος δὲ, καὶ Νεοπτόλεμος, ὑποκριταὶ τραγῳδίας ἐτύγχανον. οὗτοι διὰ τὴν οἰκείαν τέχνην, ἄδειαν εἶχον ἀπιέναι ὅπου ἂν βούλωνται, ἅμα δὲ καὶ πρὸς πολεμίους. ἀπελθόντες οὖν οὗτοι εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἐπεδείξαντο τὴν οἰκείαν τέχνην. καὶ οὕτω φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο Φίλιππος, ὥστε πρὸς τοῖς ἄλλοις χρήμασι, καὶ ἄλλα ἐκ τῶν οἰκείων παρέσχεν αὐτοῖς. Ἀριστόδημος δὲ μελλόντων πρεσβεύεσθαι πρὸς αὐτὸν Φωκέων καὶ Θετταλῶν, καὶ Θηβαίων, ἐβουλήθη τοῖς Ἀθηναίοις διαπράξασθαι. καὶ ταύτης τῆς προφάσεως δραξάμενος Φίλιππος, ἀπολύων Ἀριστόδημον καὶ Νεοπτόλεμον, ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι φίλος εἰμὶ Ἀθηναίοις. συνέβη δὲ πάλιν τι τοιοῦτον γενέσθαι. Φρυνῶν τις Ἀθηναῖος Ὀλυμπίασιν ἀγωνισάμενος, ὁ Ῥαμνούσιος, ἐκρατήθη ὑπό τινων στρατιωτῶν τοῦ Φιλίππου ἐν ἱερομηνίᾳ, καὶ ἀφῃρέθη πάντα τὰ αὐτοῦ. καὶ ἐλθὼν εἰς Ἀθήνας, παρακαλεῖ τοὺς Ἀθηναίους, ἵνα χειροτονήσωσιν αὐτὸν πρεσβευτήν, ὅπως ἀπελθὼν πρὸς Φίλιππον, λάβῃ ἅπερ ἀφῃρέθη. καὶ πεισθέντες Ἀθηναῖοι, ἐχειροτόνησαν αὐτὸν καὶ Κτησιφῶντα. καὶ ἐλθόντων αὐτῶν εἰς Μακεδονίαν, φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ Φίλιππος, ὥστε καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πάντα ἀποδοῦναι αὐτῷ, καὶ ἐκ τῶν οἰκείων ἀναπληρῶσαι, καὶ ἀπολογήσασθαι ὅτι ἠγνόουν οἱ στρατιῶται ὅτι ἱερομηνία ἦν. καὶ τούτοις πάλιν ὁμοίως ἔλεγεν ὡς φίλος εἰμὶ Ἀθηναίοις. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν Ἀττικὴν, τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν. ταῦτα ἀκούσαντες Ἀθηναῖοι, ἐβούλοντο μαθεῖν, εἰ μετ' ἀληθείας εἰρήνην ἄγειν βούλεται Φίλιππος. καὶ δὴ χειροτονοῦσι δέκα πρέσβεις. εἰσὶ δὲ οὗτοι. Κτησιφῶν. Ἀριστόδημος. Ἰατροκλῆς. Κίμων. Ναυσικλῆς. Δερκύλλος. Φρυνῶν. Φιλοκράτης. Αἰσχίνης. Δημοσθένης. πέμπουσι δὲ τούτους εἰς Μακεδονίαν, ἵνα μάθωσιν εἰ μετ' ἀληθείας βούλεται εἰρήνην ἄγειν ὁ Φίλιππος. καὶ εἰ ἀληθὲς εἴη, ἐλθεῖν καὶ παρ' αὐτοῦ πρέσβεις τοὺς ληψομένους τοὺς ὅρκους. ἀπελθόντων οὖν τῶν δέκα πρέσβεων, ὧν ἦν καὶ Δημοσθένης, ἦλθον ἀπὸ τοῦ Φιλίππου τρεῖς πρέσβεις, Ἀντίπατρος, Παρμενίων, καὶ Εὐρύλοχος, ὀφείλοντες λαβεῖν τοὺς ὅρκους. συναγομένων δὲ τῶν συμμάχων τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ τῷ παρασχεῖν τοὺς ὅρκους, χρόνος παρήρχετο. καὶ γινώσκων τὴν φύσιν τοῦ Φιλίππου ὁ Δημοσθένης, ὡς ἀεὶ κατατρεχομένου, καὶ ἐπηρεάζοντος, λέγει τοὺς Ἀθηναίους ταχέως δοῦναι τοὺς ὅρκους καὶ μὴ παρόντος Κερσοβλέπτου· ἔλεγε γὰρ ὅτι εἰς τὴν Θρᾴκην ἀπερχομένων αὐτῶν, παρέξει τοὺς ὅρκους ὁ Κερσοβλέπτης. ἱστέον δὲ ὅτι Δημοσθένης οὐκ ἀπῆλθεν ἐν τῇ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ διὰ τοιαύτην πρόφασιν· ἀπελθὼν γὰρ εἰς τὴν πρώτην πρεσβείαν, εὗρεν ἐν Μακεδονίᾳ τινὰς τῶν Ἀθηναίων αἰχμαλώτους. καὶ ὑπέσχετο φέρειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων καὶ ῥύσασθαι αὐτούς. οὐκ ἐδύνατο δὲ τοῦτο ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐν σχήματι πρεσβευτοῦ. ἔλεγε δὲ τὴν πρεσβείαν ἀπελθεῖν ταχέως διὰ τὸ αὐτοὺς ταχέως ἀπελθεῖν. καὶ ὅπου ἂν εὕρωσι τὸν Φίλιππον, δεῖ αὐτοὺς ἀπελθεῖν, καὶ οὕτω τοὺς ὅρκους λαβεῖν. οἱ δὲ, μὴ πεισθέντες, πεζῇ ἀπῆλθον. καὶ εἰς Μακεδονίαν ἀπελθόντες, ἐκάθισαν ὅλους τρεῖς μῆνας, ἕως οὗ πολλὰ τὰ Ἀθηναίων χωρία καταστρέψας, ὑπέστρεψε Φίλιππος. ἐν οἷς καὶ Κερσοβλέπτης. καὶ ἐλθὼν, οὐκ εὐθὺς παρέσχεν αὐτοῖς τοὺς ὅρκους, ἀλλ' ἐκώλυσεν αὐτούς, ἕως ηὐτρέπισε τὴν ἐπὶ Φωκέας στρατιάν. καί τινων πρεσβευσαμένων πρὸς αὐτὸν Φωκέων περὶ διαλύσεως τοῦ πολέμου, καὶ ἐξελθόντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Φωκέας, οὐκ ἐν τῷ προσῆκε, ἐν ἱερῷ τοὺς ὅρκους, ἐν πανδοχείῳ παρέσχε λέγων οὕτω. ἐπιδίδομαι Ἀθηναίοις, καὶ τοῖς Ἀθηναίων συμμάχοις, χωρὶς Ἁλέων καὶ Φωκέων. ἔλεγε γὰρ ὅτι οἱ Ἁλεῖς, ἐχθροί εἰσι τῶν φίλων μου τῶν Φαρσαλίων. Φωκεῦσι δὲ, οὐκ ἐπιδίδομαι, ἐπειδὴ ἠσέβησαν εἰς τὸ ἱερόν. ἐλθούσης οὖν τῆς δευτέρας πρεσβείας εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὁ Δημοσθένης ἐστασίαζε λέγων, ὅτι οὐκ ἀρέσκει μοι τὰ ὑπὸ Φιλίππου δεδομένα. ὁ δὲ Αἰσχίνης ἔλεγεν, ὅτι ταῦτα εἶπε Φίλιππος ἐν τῷ φανερῷ. ἐμοὶ δὲ εἶπεν εἰς τὸ οὖς, ὅτι πάλιν δίδωσι καὶ Φωκέας(?), ἵνα μὴ μαθόντες Θηβαῖοι προφυλάξωνται· αὐτοὺς γὰρ Ὀρχομενὸς ἀπολέσαι. τούτοις δὲ [illegible]. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πεισθέντες Αἰσχίνῃ ἐχειροτόνησαν τρίτην πρεσβείαν, βουλόμενοι μαθεῖν εἰ ἀληθῆ [illegible] τὰ ὑπ' Αἰσχίνου λεχθέντα. καὶ ἐξωμόσατο Δημοσθένης, μήτε πρεσβεῦσαι, μήτε κοινωνεῖν, εἴ τι κακῶς [illegible] πράξειεν ἡ πρεσβεία. καὶ τότε φοβηθεὶς ὁ Αἰσχίνης μήποτε εἴπῃ ὁ Δημοσθένης, [illegible] τοῖς Φωκεῦσι βοηθεῖν, προσεποιήσατο ὡς λέγει Δημοσθένης ἀρρωστεῖν. καὶ τότε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Εὔνομος(?), ἐλθὼν [illegible], ὅτι ἀρρωστεῖ Αἰσχίνης. καὶ ἀντὶ τοῦ [illegible] τούτου ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος πρεσβευτήν. καὶ ἀπελθόντων τούτων τῶν πρέσβεων, ὡς κατέλαβον Εὔβοιαν, ἤκουσαν ὅτι Φωκέας κατεστρέψατο ὁ Φίλιππος. καὶ μετ' αἰσχύνης, ὑπέστρεψαν. ἐλθούσης δὲ τῆς τρίτης πρεσβείας εἰς τὴν Ἀττικὴν, Αἰσχίνης αὐτοχειροτόνητος πρεσβευτὴς ἀπῆλθε πρὸς Φίλιππον, ὡς λέγει Δημοσθένης. Ἰστέον δὲ ὅτι μετὰ τὴν πρεσβείαν ἕκαστος τῶν πρέσβεων, εὐθύνας ἐδίδου. καὶ ὁ μὴ [illegible] πρεσβείαν παρέχει εὐθύνας οὕτω καλοῦσιν, ὅτι τὸν Δημοσθένην γράψαι καλέσαι αὐτοὺς εἰς [illegible].

μακρός. α. — κτήμα. α. — ἐνόμιζεν. α. — α. — ὅτι μέλλοντος πρεσβεύεσθαι πρὸς αὐτὸν Φωκεῖς καὶ Θετταλοὶ, καὶ Θηβαῖοι. α. — ἵνα. α. — ὅπως. α. — εἰς. α. — παρέχει. α. — α. — τὸ. α. — τὸν. ζ. — πανδοχεῖον. α. — πάλιν. ζ.

[illegible]

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑ-
πρεσβείας Δημοσθένους λόγον
ἐξήγησις.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑ-ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

1 Ὅσην μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι σπουδὴ περὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ᾐσθῆσθαι) Συγκρατικὸν εὐθὺς τὸ προοίμιον, ἐκ διαβολῆς τε τῆς ἀντιδίκου καὶ τῶν συνηγόρων αὐτοῦ, [illegible] αὐτόν. [illegible] ὁ Εὔβουλος πολεμεῖ τῷ Δημοσθένει, ἐκ τῆς αἰτίας [illegible], ὡς [illegible]. [illegible] σπουδὴ δὲ τοῦ Αἰσχίνου καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ συνηγόρων. [illegible]

Ὅσην μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι σπουδὴ περὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ᾐσθῆσθαι, ἑωρακότας ἄρτι τοὺς ὅτε ἐκληροῦσθε, ἐνοχλοῦντας καὶ προσιόντας ὑμῖν.

[illegible] Γέγονε) ἐκ τοῦ κατηγοροῦντος δηλονότι. [illegible] Ἠσθῆσθαι) συνιέναι. [illegible]

ποιῶν, ἀλλ' ὀχλοῦντας εἰσάγοντας, ὀχλοῦντα καὶ ἀδικίαν ἀποκαλῶν τὴν παράκλησιν. ἵνα δείξῃ ὡς αὐτοὶ τὰς δεήσεις ὡς ἀδίκους [illegible]. Δεήσομαι δὲ πάντων) Τὸ δεήσομαι, ἔστι συμπέρασμα τῆς προτάσεως. τὸ δὲ ἄνδρα, τὸν Εὔβουλον λέγει. οὐκ ὀνομάζει δὲ αὐτὸν φανερῶς, [illegible] ὅπως [illegible] τὸ αὐτό, τὸ δὲ αἰσχίνου τοὺς βλάπτει. Δεήσομαι δέ.

δεήσομαι δὲ πάντων ὑμῶν, ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσι δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν, μηδεμίαν μήτε χάριν, μήτε ἄνδρα ποιεῖσθαι περὶ πλείονος, ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὅρκον, ὃν εἰσελήλυθεν ἕκαστος ὑμῶν ὀμωμοκώς. ἐνθυμουμένους, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως. αἱ δὲ τῶν παρακλήτων αὗται δεήσεις καὶ σπουδαὶ, τῶν ἰδίων πλεονεξιῶν ἕνεκα γίγνονται. ἃς ἵνα κωλύητε οἱ νόμοι συνήγαγον ὑμᾶς, οὐχ ἵνα κυρίας τοῖς ἀδικοῦσι ποιῆτε. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχονται, κἂν δεδωκότες ὦσιν εὐθύνας, τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ προτεινομένους. τουτονὶ δ' Αἰσχίνην, πολὺ τἀναντία τούτων· πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς καὶ λόγον δοῦναι τῶν πεπραγμένων, τὸν μὲν, ἀνῄρηκε τῶν ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἐλθόντων. τοῖς δὲ, ἀπειλεῖ περιιών. δεινότατον πάντων ἔθος καὶ °ἀσυμφορώτατον ὑμῖν, εἰς τὴν πολιτείαν εἰσάγων· εἰ γὰρ ὁ πράξας τι τῶν κοινῶν καὶ διοικήσας, τῷ καθ' ἑαυτὸν φόβῳ, καὶ μὴ τῷ δικαίῳ κατασκευάσει μηδένα εἶναι κατήγορον °αὑτῷ, παντάπασιν ἄκυροι πάντων ὑμεῖς γενήσεσθε. τὸ μὲν οὖν

°βαρυσυμφορώτατον. °αὐτοῦ.

Οὗτοι μὲν παρενοχλοῦσιν, ἐγὼ δὲ ἱκετεύω, ὧνπερ οὖν δεῖ τυχεῖν, οὐκ ἄλλων, ἀλλὰ ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσι δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν. τὸ δὲ μήτ' ἄνδρα ποιεῖσθαι, πρὸς τὸν Εὔβουλον ἀποτείνεται πολέμιον ὄντα αὐτῷ. οὗ καὶ περὶ τοῦ [illegible] μέμνηται. [illegible] δὲ καὶ [illegible] ὁ ῥήτωρ· κρίνεται γὰρ ὁ [illegible] τῆς πρεσβείας τῇ τύχῃ [illegible]. Ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὅρκον) Τὸ μὲν, [illegible]. τὸ δὲ, φοβεῖ. τῶν δὲ ἰδίων πλεονεξιῶν κερδῶν ἢ δυναστειῶν, ὅπως ἴδωσιν αὐτοὺς προστατοῦντας τῶν κρινομένων καὶ σῴζοντας. προξενοῦσιν αὐτοῖς κερδῶν ἀφορμάς. Τῶν παρακλήτων) Ἤτοι τῶν ἐκ παρακλήσεως ἐλθόντων συνηγορῆσαι, ἢ τῶν δεήσεως ἕνεκα παρακεκλημένων. Ἃς ἵνα κωλύητε) Ἃς μὴ [illegible]· ἐφ' ὑμῖν γάρ ἐστι τὸ κωλύειν, τῶν νόμων παρεχόντων τὴν ἐξουσίαν. Τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ) Ἀειλογία ἐστὶ τὸ ἀεὶ προτίθεσθαι λόγον, ὃ λέγει [illegible] κατηγορεῖ, ἀλλὰ τὸ μηδὲν αὐτοῖς [illegible] συνειδέναι. τοῦτο δὲ ποιοῦσι, συνειδότες ὅτι [illegible] κρίνονται [illegible], [illegible] θαυμάζονται. φησὶ δὲ ὁ [illegible], ὅτι [illegible]) ἡ λέξις τῷ ῥήτορι τῆς ἀειλογίας· [illegible] γὰρ εὑρίσκεται παρ' ἄλλῳ.

Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους) [illegible] ἐστὶ τὸ δεύτερον προοίμιον ἐκ διαβολῆς εἰλημμένον καὶ αὐτό, ὡς καὶ τὸ πρῶτον. ὡς δ' θαρρεῖ τοῖς δικαίοις. [illegible] κατὰ συμπλοκὴν προελήλυθε· καὶ γὰρ κατηγορεῖ καὶ ἀπολογεῖται. [illegible] τὸ προοίμιον [illegible]· καὶ γὰρ ἐπ' ἀμφότερα ἕλκεται. μόνον δὲ τοῦτο τῷ ῥήτορι [illegible] καὶ πλάτους καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις [illegible] αὐτῆς ἐννοίας [illegible]. [illegible] καὶ τοῦτο [illegible] λύσει. αὐτὸς μὲν δεδωκὼς εὐθύνας, πῶς ἕτερον κατηγορεῖς ὁ δέ, ὅτι δέδωκε σημαίνει, καὶ ὅτι πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν διδόναι βούλεται προχειρότερον. Ὅσοι πρὸς τὰ κοινά) Τῷ γὰρ μηδὲν ἑαυτοῖς συνειδέναι κακόν, ἀεὶ θέλουσι [illegible] δοῦναι λόγον· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀειλογία. ἐπειδὴ δὲ [illegible] τὸ περὶ αὐτοῦ λέγειν, καθολικῶς ἐπήγαγε. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους. καὶ ἀξιόπιστον ἑαυτὸν ποιεῖ [illegible], ὡς τὰς εὐθύνας λαμβάνειν προῄρηται. μέμνηται μὲν πρὸς [illegible] αἰσχίνου τὴν [illegible], ὃ καὶ ἄλλως καθολικῶς λέγει τὸν λόγον. ἵνα δείξῃ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας [illegible], τοὺς τῶν [illegible] παραδείγματα, καὶ [illegible] διδάσκεις. τουτονὶ δὲ μόνον αἰσχίνην μηδὲ [illegible] τοιούτους λόγους καὶ πράξεις τοσαύτας καὶ εἰς ἄλλους [illegible]. [illegible] καὶ τοὺς πολίτας. καὶ ἐκ [illegible] μάλιστα [illegible] καὶ διαβάλλει τὸν κατηγορούμενον. Πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς) Ἔδει μὲν γὰρ πρότερον [illegible] εὐθύνας, εἶτα οὕτω τὸ [illegible] κατηγορεῖν. οὗτος δὲ [illegible] εἰς ὑμᾶς [illegible], οὐδὲ [illegible] τοὺς δικαστὰς [illegible], [illegible] τὸν ἄνθρωπον. [illegible] καὶ τὸ [illegible], ἵν' αὐτοὶ [illegible] τοὺς βουλομένους [illegible]. Τὸν μὲν ἀνῄρηκε) Τίμαρχον δηλαδή, ὅτι ἄτιμος γέγονε. οὗτοι δὲ τοῦ μηδενὸς τῶν κοινῶν μετέχειν ἐγγὺς τῶν τεθνηκότων εἰσί, ἢ ὥς τινές φασιν, ἐπειδὴ ἀπήγξατο τὴν αἰσχύνην οὐκ ἐνεγκών. Τοῖς δέ, ἀπειλεῖ περιιών) Ἦν μὲν ἀκόλουθον εἰπεῖν. ἐμοὶ δ' ἀπειλεῖ. ἀλλ' ἐπειδὴ αἴσχιον ἦν, ἀορίστως εἴρηκε. δείκνυσι δὲ ὅτι καὶ ἀναιρεθῆναι [illegible] τὴν κατηγορίαν, εἰ μὴ ἐφοβοῦντο. τὸ δὲ περιιών, ἀντὶ [illegible]. καὶ πολυπραγμονοῦν μὲν τις ἄρα κατηγορήσει. ἀλλ', τις ἄρα ἀπειλεῖ μοι χαλεπόν. [illegible] ἐν τῇ πρεσβείᾳ τὰ σφάλματα. [illegible] καὶ ἄλλως ὁ ῥήτωρ ἑαυτὸν διὰ τούτων, εἰ τῶν ἄλλων φοβουμένων καὶ οὐ κατηγορούντων αὐτὸς τοῦτο [illegible]. Καὶ °βαρυσυμφορώτατον ὑμῖν) Ὁ γὰρ ἀναιρῶν καὶ [illegible] τὸν κατήγορον, τὸν τόπον ἀναιρεῖ τοῦ δικάζοντος, εἰ μηδεὶς ἔτι δικάζεται. Φόβῳ) Μετὰ φόβου, ἤγουν διὰ φόβου. Τὸ μὲν οὖν ἐξελέγχειν πολλὰ καὶ δεινά) Τρίτον προοίμιον [illegible] ἐκ [illegible], [illegible] λύσει. ἔστι δὲ ἡ σύνταξις οὕτως ὅτι [illegible] φοβοῦμαι καὶ [illegible] ὑπολαμβάνω, ὃ [illegible], [illegible] τῆς ἀποδείξεως ὃ [illegible]. τοῦτο φράσω, φησί, πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ °ἀποκρύψομαι. διὰ τί δὲ τοῦτο φοβοῦμαι. ἐπειδὴ ὁ μέλλων ὡς [illegible] ἐλέγχειν τοὺς δικαστὰς μὲν σφόδρα προσέχοντας τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' [illegible] τῷ χρόνῳ. καὶ [illegible] οὖν φησὶ φοβούμενος τοῦτο, οὐκ ἀποκρύψομαι φησὶ τῷ φόβῳ τῷ πρὸς ὑμᾶς· χαρίεντα γὰρ καὶ ἀπο-

°ἀσυμφορώτατον. °ἀποστρέψαι.

κρύψομαι. σημειωτέον δέ, ὡς ὅπερ ἦν τοῦ αἰσχίνου καὶ τῆς φωνῆς χαρακτηριστικόν, τοῦτο δι' ὑπερβολὴν τέχνης ὁ δημοσθένης προήρπασεν, ἵνα μὴ ἔχῃ χρήσασθαι αὐτῷ ὁ αἰσχίνης. ἀεὶ δὲ τὸ ἐναντίον οὗ βούλεται ποιεῖν κατασκευάζειν εἴωθεν· αὐτὸς γὰρ μέλλων εἰς τὴν καθ' ἑαυτὸν διοικεῖσθαι, καὶ προορώμενος τὰς παρ' αἰσχίνου διαβολάς, δεδοικέναι φησὶ τοὺς δικάζοντας τὴν λήθην, ὡς ἂν τῆς ὀργῆς πολλάκις διαμαρτόντων αὐτῶν, διὰ χρόνου πλῆθος καὶ λήθην. ἵνα ἂν μὴ προστεθῇ, πιστευθῇ ἃ δὴ αἰσχίνης ἐρεῖ, ὕποπτα ᾖ. 6 Ὃ δὲ καίπερ ὑπειληφώς) Ἔστι μὲν ἀντὶ τοῦ πιστεύων. ἐνάλλαξε δὲ τῇ λέξει τὸ ὑπειληφώς. τὸ δὲ οὐχ ἧττον ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀντὶ τοῦ οὐχ ἧττον ἰσχύει καιρός, ἢ πραγμάτων φύσις. ἢ οὕτως. οὐ μᾶλλον ἐξελέγχονται τοῖς πράγμασιν οἱ ἀδικοῦντες ἢ τοῖς καιροῖς, ὅταν ἐπὶ προσφάτοις κρίνωνται. Ταῦτα) τὸ ἐξελέγχειν. Ἀγῶνες) Ἤγουν αἱ κρίσεις. Τῶν καιρῶν) Τῶν παρελθόντων ὅτε τι ἐγένετο. 7 Λήθην ἢ συνήθειαν) Δύο γὰρ ταῦτα ὁ χρόνος ποιεῖ. ἢ γὰρ ἐπιλανθανόμεθα, ἢ συνηθέντες ὡς καλὰ ἀγαπῶμεν. Ὡς δή μοι δοκεῖτ' ἄν.) Συμπέρασμά ἐστι τοῦ προοιμίου. ὡς γὰρ ὁμολογουμένην λαβὼν τὴν πρότασιν, οὐκ ἔτι κατασκευήν, εὐθὺς δὲ εἰσβάλλει εἰς τὴν προκατασκευὴν ἐν τῷ, εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν, εἶπεν.

6 ἐξελέγχειν πολλὰ καὶ δεινὰ πεποιηκότα τουτονί, καὶ τῆς ἐσχάτης ὄντα τιμωρίας ἄξιον, θαρρῶ καὶ πάνυ πιστεύω. ὃ δέ, καίπερ ὑπειληφὼς ταῦτα, φοβοῦμαι, φράσω πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι μοι δοκοῦσιν ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῖν ἀγῶνες, οὐχ ἧττον, ὦ 7 ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν καιρῶν, ἢ τῶν πραγμάτων εἶναι, καὶ ὁ χρόνος γεγενῆσθαι μετὰ τὴν πρεσβείαν πολύς, δέδοικα μή τινα λήθην, ἢ συνήθειαν τῶν ἀδικημάτων ὑμῖν ἐμπεποιήκῃ. ὡς δή μοι δοκεῖτ' ἂν ὅμως ἐκ τούτων καὶ γνῶναι τὰ δίκαια, καὶ δικάσαι νυνί, τοῦθ' 8 ὑμῖν λέξω. εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ λογίσαισθε, τίνων προσήκει τῇ πόλει λόγον παρὰ πρεσβευτοῦ λαβεῖν. πρῶτον μὲν τοίνυν, ὧν ἀπήγγειλε. δεύτερον δέ, ὧν ἔπεισε. τρίτον δέ, ὧν προσετά-

δυνατόν, ἐν τούτῳ δὲ τὸ ζήτημα διπλῆν ἔχει τὴν δύναμιν. ἐπιστοχάζεται γὰρ τὰ προειρημένα διὰ τοῦ προοιμίου, καὶ τῶν μελλόντων κατάρχεται. ἀνάγεται δὲ ὅδε κανὼν τῆς προκατασκευῆς· ἔχει δὲ τοιαύτην ἡ προκατασκευὴ δύναμιν, ὥστε ἰδίᾳ τῶν λυπούντων περὶ τὴν ὑπόθεσιν διορθοῦσθαι. ἔστι δὲ ἡ χρεία αὐτῆς, καὶ οὗ ἕνεκα τοῖς ῥήτορσιν ἐπιτηδεύεται αὕτη. ὅταν γὰρ τὴν ὑπόθεσιν ἅπασαν ὁ ῥήτωρ συμπεπλεγμένην ὁρᾷ, καὶ πολλῶν πραγμάτων περιεκτικὴν καὶ δυσδιάκριτον, διὰ τοῦτο δεῖται τῆς προκατασκευῆς, ἵνα τὴν σύγχυσιν ἅπασαν διαλύσῃ, καὶ εἰς κεφάλαια τὴν ὑπόθεσιν ἀνάγων παρασκευάσῃ τοὺς ἀκροατάς, ὥσπερ πρός τινας κανόνας ἀποβλέποντας, οὕτως ἀπαιτεῖν παρ' αὐτοῦ τὰς ἀποδείξεις, καὶ περὶ ταῦτα τὰ κεφάλαια ἵστασθαι, ἢ πρὸς τὸν ὅλον ἀγῶνα τοὺς δικάζοντας ὥσπερ πως ἔχοντας ὁρᾷ, καὶ δεῖται προδιορθώσασθαι τὴν γνώμην αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ κατὰ μειδίου πεποίηκεν. ὁ μέρος τι τῆς ὑποθέσεως ὁρᾷ δυσχερές, καὶ ... 8 δυνατόν, καὶ χρῆται τῇ προκατασκευῇ, καθάπερ ἐν τῷ κατὰ ἀριστοκράτους λόγῳ. Εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς) Προκατασκευὴ διαιροῦσα τὰ ἐν τῇ ὑποθέσει ζητούμενα. Λόγον) Ἤγουν ἀπολογίαν. Πρῶτον μὲν τοίνυν ὧν ἀπήγγειλε.) Οὐκ ἦν μὲν τῇ τάξει πρῶτον τὸ ἀπαγγεῖλαι, ἀλλὰ τὸ ἰσχυρότερον, καὶ τὸ σημεῖον προέθηκεν, ἐφ' ὃ μάλιστα κρίνει ὁ αἰσχίνης. ἔλαβε τοίνυν εὐθὺς τὸ μέγιστον τῶν τεκμηρίων. τοῦτο δὲ ἀρχὴ αὐτῷ τῆς ὑποθέσεως ὅλης. ἐπειδὴ γὰρ οὔτε ἐκ γραμμάτων, οὔτε ἐκ ψηφισμάτων, οὔτε ἐξ ἄλλων ἀποδείξεων ἔχει τὸν ἔλεγχον, οἰκέτως ἐχώρησεν ἐπὶ τοὺς αἰσχίνου λόγους καὶ τούτων καθάπτεται, ὡς περί τινος ἀρχῆς καὶ κρηπῖδος. καὶ πρὸς τούτους ἀποβλέπων, τὴν ὅλην κατηγορίαν ποιεῖται. ἔστι τοίνυν τὸ, ὧν ἀπήγγειλε, διπλοῦν, καὶ τοῦτο τὸ ἐγκλήματος ἔχει δύο τεκμήρια· ἓν μέν, ὅτι ἀπήγγειλεν ἀπολεῖσθαι θηβαίους. ἕτερον δέ, ὅτι ὑπισχνεῖτο σωθήσεσθαι φωκέας. καὶ ὅτι ταῦτα τότε ἔχει τὸν ἔλεγχον, καὶ αὐτὸς προϊὼν ἔδειξεν. ἰδίας τε γὰρ ἑκατέρῳ τούτων ἀποδίδωσιν ἐργασίας, καὶ διὰ τούτους αὐτὸς θήσεται χρήματα. ὡς ἐπ' αὐτῶν τῶν ῥητῶν ἐπιδείξομεν. Δεύτερον δέ, ὧν ἔπεισε) Ἢ ὑμᾶς, δηλονότι εἰπών, ταῦτα. δι' ὧν ἀπώλετο τὰ πράγματα ἢ τούτοις, πρὸς οὓς ἐπέμφθη, ἢ ὅτι ἡνίκα ἐβουλεύετο ἡ πόλις περὶ τοῦ πῶς χρὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ἔπεισεν αὐτὴν φωκέας ποιήσασθαι, καὶ χωρὶς τῶν ἄλλων ὁμόσαι, καὶ ἡνίκα λέγειν ἐβούλετο δημοσθένης, ἔπεισε μὴ ἀκοῦσαι τοὺς δημοσθένους λόγους τὸν δῆμον. ἐπὶ τούτοις, ἔπεισε μὴ τι σπουδάσαι ὑπὲρ φωκέας, μήτε ψηφίσασθαί τι ἄξιον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας, μηδὲ μὴν ἀντειπεῖν τῷ φιλίππῳ· ταῦτα πάντα γὰρ συμπεριείληφε μὲν ἐν τούτῳ τῷ βραχεῖ ῥήματι. ἐπὶ δὲ τῆς ἐργασίας ἔδειξεν οὐκ ὄντα μικρά, οὐδὲ ὀλίγα, πλείστας αὐτοῖς καὶ ἰσχυροτάτας ἀποδοὺς ἐργασίας. ὅμως δέ τι διὰ τούτων χαρακτηρίζει τοὺς αἰσχίνου λόγους, οὓς ποιήσεται περὶ τῆς εἰρήνης αἰτιώμενος δημοσθένην, ὡς εἰσηγησάμενον τὴν εἰρήνην. τοῦτο δὲ τὸ μέρος δέδοικε δημοσθένης. λύει δὲ οὐδὲν ἧττον διὰ τοῦ δευτέρου τὸ ἰσχυρότατον αἰσχίνου χρῶμα καὶ τὸ ἀναπληρωτικὸν ἅμα· τὸ γὰρ αἰσχίνου δυνατὸν μετὰ τοῦτο ἀναχωρεῖν ἐπὶ τὴν ἀπάτην, ἣν ὑπὸ φιλίππου ἠπατήθη, καὶ λέγει ἐξηπατήθην καὶ ἀναγγέλλων ἅπερ ἤκουσεν, ἐπειδὴ καὶ ὧν ἔπεισε δι' ἑνὸς ῥήματος, ἀμφότερα ταῦτα εἴρηκε. Τρίτον δέ, ὧν προσέταξατε αὐτῷ. εἶτα τῶν χρόνων) Ταῦτα αὐτὰ καθ' αὑτὰ κείμενα, ἐγκλήματ' ἂν εἴη· νῦν δὲ πρὸς ἀπόδειξιν ἑτέρων παραλαμβανόμενα τεκμήριά ἐστι) προσέταξε δὲ αὐτῷ ταῦτα. πρῶτον μὲν λαβεῖν τοὺς ὅρκους παρὰ τῶν συμμάχων. λέγει δὲ θετταλῶν. εἶτα προσέταξεν αὐτῷ πεῖσαι φίλιππον ἀμφίπολιν ἀποδοῦναι τῇ πόλει· ἐπειδὴ γὰρ ἐκ ψηφισμάτων καὶ προσταγμάτων ἐγγράφων οὐκ ἔχει τούτων ἐλέγχειν, ἀορίστως ἐχρήσατο τῷ ῥήματι, εἰπὼν ὧν προσετάξατε αὐτῷ· τὸ γὰρ προσετάξατε ἀπροσδιορίστως τέθειν· τὰ πρὸς ἔγγραφα καὶ ἄγραφα. δίδωσιν αὐτῷ χορηγίας ἐφ' ἅπαντα τὰ ἐγκλήματα· τῶν γὰρ προσταγμάτων, ἃ μὲν ἐπὶ ... ἔγραψα, τὰ δὲ ἄγραφα· ἔγγραφα μέν, τὰ περὶ τῶν ὅρκων. ἄγραφα δέ, τὰ περὶ τῆς ἀμφιπόλεως καὶ τῶν φωκέων. ἐν ᾧ καί τι καθ' ἑαυ-

τὸν

[illegible]

ξαντα αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα δὲ τὸν χρόνον. ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, εἰ ἀδωροδοκήτως ἢ μή, ταῦθ' ἅπαντα πέπρακται. 9 διὰ τί δή ποτε τούτων; ὅτι ἐκ μὲν τῶν ἀπαγγελιῶν, τὸ βουλεύσασθαι περὶ τῶν πραγμάτων ὀρθῶς, ὑμῖν ἐστιν. ἂν μὲν οὖν ὦσιν ἀληθεῖς, τὰ δέοντα ἔγνωτε. ἂν δὲ μὴ τοιαῦται, τἀναντία. τὰς δὲ συμβουλίας, πιστοτέρας ὑπολαμβάνετ' εἶναι τὰς τῶν πρέσβεων· ὡς γὰρ εἰδότων 10 περὶ ὧν ἐπέμφθησαν, ἀκούετε. οὐδὲν οὖν ἐξελέγχεσθαι δίκαιός ἐστιν ὁ πρεσβευτὴς φαῦλον, οὐδ' ἀσύμφορον ὑμῖν συμβεβουλευκώς. καὶ μὴν, περὶ ὧν γε προσετάξατε εἰπεῖν, ἢ πρᾶξαι, καὶ διαρρήδην ἐψηφίσασθε ποιῆσαι, προσήκει διῳκηκέναι. εἶεν. τὸν 11 δὲ δὴ χρόνον διὰ τί; ὅτι πολλάκις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συμβαίνει πολλῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων καιρὸν ἐν βραχεῖ χρόνῳ γίγνεσθαι. ὃν ἐάν τις ἑκὼν καταδῷ τοῖς ἐναντίοις καὶ προδῷ, οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ποιῇ, πάλιν οἷός τ' ἔσται σῶσαι. ἀλλὰ μὴν ὑπέρ γε 12 τοῦ προῖκα, ἢ μή, τὸ μὲν ἐκ τούτων λαμβάνειν, ἐξ ὧν ἡ πόλις βλάπτεται, πάντες οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν εἶναι δεινόν, καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον. ὁ μέντοι τὸν νόμον θεὶς, οὐ διεῖλε τοῦτο, ἀλλ' ἁπλῶς εἶπε, μηδαμῶς δῶρα λαμβάνειν, ἡγούμενος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὸν ἅπαξ 13 λαβόντα καὶ διαφθαρέντα ὑπὸ χρημάτων, οὐδὲ κριτὴν ἔτι τῶν συμφερόντων ἀσφαλῆ μένειν τῇ πόλει. ἂν μὲν τοίνυν ἐξελέγξω καὶ δείξω σαφῶς Αἰσχίνην τουτονὶ καὶ μηδὲν ἀληθὲς ἀπηγγελκότα, καὶ κεκωλυκότα

[illegible]

[illegible]

489 δηλονότι, δεῖγμα δὲ ἐξέφερε καθ' ἑαυτοῦ, ὅτι τοῖς γεγενημένοις ἀνιαροῖς, οὐδὲν ὁμοίως ἔσχε τοῖς ἄλλοις. καίτοι τὸν τῶν νόμων καὶ τῆς πολιτείας φάσκοντα φροντίζειν, ὥσπερ οὗτος νυνί, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοῦτό γ' ἔχειν δεῖ, 490 τὸ ταυτὰ λυπεῖσθαι καὶ ταυτὰ χαίρειν τοῖς πολλοῖς, καὶ μὴ τῇ προαιρέσει τῶν κοινῶν, ἐν τῷ τῶν ἐναντίων μέρει τετάχθαι. ὃ σὺ νυνὶ πεποιηκὼς εἶ φανερός. ἐμὲ πάντων αἴτιον, καὶ δι' ἐμὲ εἰς πράγματα φάσκων ἐμπεσεῖν τὴν πόλιν. οὐκ ἀπὸ τῆς ἐμῆς πολιτείας, 491 οὐδὲ προαιρέσεως, ἀρξαμένων ὑμῶν τοῖς Ἕλλησι βοηθεῖν. ἐπεὶ ἔμοιγ' εἰ τοῦτο δοθείη παρ' ὑμῶν, τὸ ταῦτα δι' ἐμὲ ὑμᾶς ἠναντιῶσθαι τῇ κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἀρχῇ πραττομένῃ, μείζων ἂν δοθείη δω-

492 ρεὰ συμπασῶν ὧν τοῖς ἄλλοις δεδώκατε. ἀλλ' οὔτ' αὖ ἐγὼ ταῦτα φήσαιμι· ἀδικοίην γὰρ ἂν ὑμᾶς, οὔτ' ἂν ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι συγχωρήσαιτε. οὗτος δὲ εἰ δίκαια ἐποίει, οὐκ ἂν ἕνεκα τῆς πρὸς ἐμὲ ἔχθρας, τὰ μέγιστα τῶν ὑμετέρων καλῶν ἔβλαπτε καὶ διέβαλλεν. ἀλλὰ τί ταῦτ' ἐπιτιμῶ, πολλῷ σχετλιώτερα ἄλλα κατηγορη-
493 κότος αὐτοῦ καὶ κατεψευσμένου· ὃς γὰρ ἐμοῦ φιλιππισμόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, κατηγορεῖ, τί οὗτος οὐκ ἂν εἴποι. καίτοι νὴ τὸν Ἡρακλέα καὶ πάντας τοὺς θεούς, εἴγ' ἐπ' ἀληθείας δέοι σκοπεῖσθαι, τὸ καταψεύδεσθαι, καὶ δι' ἔχθραν τι λέγειν ἀνελόντας ἐκ μέσου, τίνες ὡς ἀληθῶς εἰσίν, οἷς ἂν εἰκότως καὶ δικαίως τὴν τῶν γεγενημένων
494 αἰτίαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀναθεῖεν ἅπαντες, τοὺς ὁμοίους τούτῳ παρ' ἑκάστῃ τῶν πόλεων εὕροι τις ἄν, οὐχὶ τοὺς ἐμοί. οἳ ὅτ' ἦν ἀσθενῆ τὰ Φιλίππου πράγματα καὶ κομιδῇ μικρά, πολλάκις προλεγόντων ἡμῶν, καὶ παρακαλούντων, καὶ διδασκόντων τὰ βέλτιστα, τῆς ἰδίας ἕνεκ' αἰσχροκερδείας, τὰ κοινῇ συμφέροντα προΐεντο. τοὺς ὑ-
495 πάρχοντας ἕκαστοι πολίτας ἐξαπατῶντες καὶ διαφθείροντες, ἕως δούλους ἐποίησαν, Θετταλούς, Δάοχος, Κινέας, Θρασύδαιος. Ἀρκάδας, Κερκιδᾶς, Ἱερώνυμος, Εὐκαλπίδας. Ἀργείους, Μύρτης, Τελέδαμος, Μνασίας. Ἠλείους, Εὐξίθεος, Κλεότιμος, Ἀρίσταιχμος. Μεσσηνίους, οἱ Φιλιάδου τοῦ θεοῖς ἐχθροῦ παῖδες, Νέων καὶ Θρασύλοχος. Σι-
496 κυωνίους, Ἀρίστρατος, Ἐπιχάρης. Κορινθίους, Δείναρχος, Δημάρετος. Μεγαρέας, Πτοιόδωρος, Ἕλιξος, Περίλαος. Θηβαίους, Τιμόλαος, Θεογείτων, Ἀνεμοίτας. Εὐβοέας, Ἵππαρχος, Κλείταρχος, Σωσίστρατος. ἐπιλείψει με λέγοντα ἡ ἡμέρα τὰ τῶν προδοτῶν ὀνόματα. οὗτοι πάντες εἰσὶν ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν αὐτῶν βουλευμάτων ἐν ταῖς αὐτῶν
497 πατρίσιν, ὧνπερ οὗτοι παρ' ὑμῖν, ἄνθρωποι μιαροὶ καὶ κόλακες, καὶ ἀλάστορες, ἠκρωτηριασμένοι τὰς ἑαυτῶν ἕκαστοι πατρίδας, τὴν ἐλευθερίαν προπεπωκότες, πρότερον μὲν Φιλίππῳ, νῦν δὲ Ἀλεξάνδρῳ, τῇ γαστρὶ μετροῦντες καὶ τοῖς αἰσχίστοις τὴν εὐδαιμονίαν. τὴν δ' ἐλευθερίαν καὶ τὸ μηδένα ἔχειν δεσπότην αὐτῶν, ἃ τοῖς προ-
498 τέροις Ἕλλησιν ὅροι τῶν ἀγαθῶν ἦσαν καὶ κανόνες, ἀνατετροφότες. ταύτης τοίνυν τῆς οὕτως αἰσχρᾶς καὶ περιβοήτου συστάσεως καὶ κακίας, μᾶλλον δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προδοσίας, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας, ἥ τε πόλις παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀναίτιος γέγονεν ἐκ τῶν ἐμῶν πολιτευμάτων, καὶ ἐγὼ παρ' ὑμῖν. εἶτά μ' ἐρω-
499 τᾷς ἀντὶ ποίας ἀρετῆς ἀξιῶ τιμᾶσθαι; ἐγὼ δή σοι λέγω, ὅτι τῶν πολιτευομένων παρὰ

489 τὴν φωνήν. Ἐξέφερε) Κατὰ τὸ φαινόμενον. Καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο) Λείπει φροντίζειν τῶν νόμων καὶ 490 τῆς πολιτείας. Πάντων) Τῶν κακῶν. Πράγματα) Ὀχλήσεις. 491 Προαιρέσεως) Θελήματος. 492 Ἐπιτιμῶ) Ἐπιπλήττω αὐτῷ ὡς 493 ἐψευσμένῳ. Φιλιππισμόν) Φρο- 495 νοῦντα τὰ τοῦ Φιλίππου. Ἕκαστοι) Τῶν προδοτῶν. Ἐποίησαν) 497 Τοὺς ἑαυτῶν πολίτας. Μιαροί) Φονεῖς. Προπεπωκότες) Ἤγουν 498 προδεδωκότες. Ἕλλησι) Ἤγουν τοῖς προγόνοις τῶν Ἑλλήνων. Ἀνατετροφότες) Καταλύσαντες. Συστάσεως) Γνώσεως τῶν πολιτῶν. Ληρεῖν) Φλυαρεῖν.

ἔσχε. ζ | καὶ τοῦτο τῶν. α. | α. ταῦτα λυπεῖσθαι καὶ ταῦτα. α. | δωρεά. α. | α. α. | κρεῖττον. ζ. | συγχωρήσαιτε. α. | τὰ. α. ε. α. | α. | σκοπεῖν. ζ. | καταψεύδεσθαι. α. ε. α. | ὅτ' ἦν αὖ. α. α. | ὑμῶν. α. | Θρασύλαος. Κερκίδας. Εὐκαμπίδας. Τελέδαμος. Μνασίας. Ἠλείοις. α. ε. α. ζ. | τοῖς. α. Ἕλιξος. α. Δείναος. α. Θεογείτων. α | Θρασύμαχος. α.

παρὰ τοῖς ἤδη διαφθαρέντων ἀπάντων ἐξεταζομένων ὑπὸ σοῦ, πρότερον μὲν ὑπὸ Φιλίππου, νῦν δ' ὑπ' Ἀλεξάνδρου, ἐμὲ οὔτε καιρὸς, οὔτε φιλανθρωπία λόγων, οὔτ' ἐπαγγελιῶν μέγεθος, οὔτ' ἐλπὶς, οὔτε φόβος, οὔτε χάρις, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐπῆρεν, οὐδὲ προηγάγετο ὧν ἔκρινα δικαίων καὶ συμφερόντων τῇ πατρίδι, οὐδὲν προδοῦναι. οὐδ' ὅσα συμβεβούλευκα πώποτε τουτοισὶ ὁμοίως ὑμῖν, ὥσπερ ἂν εἰ ἐν τρυτάνῃ, ῥέπων ἐπὶ τὸ λῆμμα συμβεβούλευκα. ἀλλ' ἀπ' ὀρθῆς, καὶ δικαίας, καὶ ἀδιαφθόρου τῆς ψυχῆς, πάντα μοι πέπρακται. καὶ μεγίστων δὴ πραγμάτων τῶν κατ' ἐμαυτὸν ἀνθρώπων προστὰς, πάντα ταῦτα ὑγιῶς καὶ δικαίως πεπολίτευμαι. διὰ ταῦτ' ἀξιῶ τιμᾶσθαι. τὸν δὲ τειχισμὸν τοῦτον ὃν σύ μου διέσυρες, καὶ τὴν ταφρείαν, ἄξια μὲν χάριτος καὶ ἐπαίνου κρίνω· πῶς γὰρ οὔ; πόρρω μέντοι που τῶν ἐμαυτῷ πεπολιτευμένων τίθεμαι. οὐ γὰρ λίθοις ἐτείχισα τὴν πόλιν, οὐδὲ πλίνθοις ἐγὼ, οὐδ' ἐπὶ τούτοις μέγιστον τῶν ἐμαυτοῦ φρονῶ. ἀλλ' ἐὰν τὸν ἐμὸν τειχισμὸν βούλῃ δικαίως σκοπεῖν, εὑρήσεις ὅπλα, καὶ πόλεις, καὶ τόπους, καὶ λιμένας, καὶ ναῦς, καὶ πολλοὺς ἵππους, καὶ τοὺς ὑπὲρ τούτων ἀμυνουμένους. ταῦτα προὐβαλόμην ἐγὼ πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ὅσον ἦν ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ δυνατὸν, καὶ τούτοις ἐτείχισα τὴν χώραν, οὐχὶ τὸν κύκλον μόνον τοῦ Πειραιῶς, οὐδὲ τοῦ ἄστεος. οὐδέ γ' ἡττήθην ἐγὼ τοῖς λογισμοῖς Φιλίππου, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, οὐδὲ ταῖς παρασκευαῖς. ἀλλ' οἱ τῶν συμμάχων στρατηγοὶ, καὶ αἱ δυνάμεις τῇ τύχῃ. τίνες αἱ τούτων ἀποδείξεις; ἐναργεῖς καὶ φανεραί. σκοπεῖτε δέ. τί χρῆν τὸν εὔνουν πολίτην ποιεῖν, τί τὸν μετὰ πάσης προνοίας καὶ προθυμίας καὶ δικαιοσύνης ὑπὲρ τῆς πατρίδος πολιτευόμενον. οὐκ ἐκ μὲν θαλάττης τὴν Εὔβοιαν προβαλέσθαι πρὸ τῆς Ἀττικῆς, ἐκ δὲ τῆς μεσογείας τὴν Βοιωτίαν, ἐκ δὲ τῶν πρὸς Πελοπόννησον τόπων, τοὺς ὁμόρους ταύτῃ; οὐ τὴν σιτοπομπίαν, ὅπως παρὰ πᾶσαν φιλίαν ἄχρι τοῦ Πειραιῶς κομισθήσεται προϊδέσθαι; καὶ τὰ μὲν σῶσαι τῶν ὑπαρχόντων, ἐκπέμποντα βοηθείας, καὶ λέγοντα καὶ γράφοντα τοιαῦτα, τὴν Προκόννησον, τὴν Χερρόνησον, τὴν Τένεδον, τὰ δ' ὅπως οἰκεῖα καὶ σύμμαχ' ὑπάρξῃ, πρᾶξαι, τὸ Βυζάντιον, τὴν Ἄβυδον, τὴν Εὔβοιαν; καὶ τῶν μὲν τοῖς ἐχθροῖς ὑπαρχουσῶν δυνάμεων, τὰς μεγίστας ἀφελεῖν, ὧν δ' ἐνέλειπε τῇ πόλει, ταῦτα προσθεῖναι. ταῦτα τοίνυν ὑμῖν ἅπαντα πέπρακται τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι, καὶ τοῖς ἐμοῖς πολιτεύμασιν. ἃ καὶ βεβουλευμένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐὰν ἄνευ φθόνου τις βούληται σκοπεῖν, ὀρθῶς εὑρήσει, καὶ πεπραγμένα πάσῃ δικαιοσύνῃ, καὶ τὸν ἑκάστου καιρὸν οὐ παρέντα, οὐδ' ἀγνοηθέντα, οὐδὲ προεθέντα ὑπ' ἐμοῦ, καὶ ὅσα εἰς ἑνὸς ἀνδρὸς δύναμιν καὶ λογισμὸν ἧκεν, οὐδὲν ἐλλειφθέν. εἰ δ' ἢ δαίμονός τινος, ἢ τύχης, ἢ τῶν στρατηγῶν φαυλότης, ἢ τῶν προδιδόντων τὰς πόλεις ὑμῶν κακία, ἢ πάντα ταῦτα ἅμα ἐλυμαίνετο τοῖς ὅλοις, ἕως ἀνέτρεψε, τί Δημοσθένης ἀδικεῖ; εἰ δ' οἷος ἐγὼ παρ' ὑμῖν κατὰ τὴν ἐμαυτοῦ τάξιν, εἷς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἀνὴρ ἐγένετο, μᾶλλον δ' εἰ ἕνα ἄνδρα μόνον Θετταλία, καὶ ἕνα ἄνδρα Ἀρκαδία,

Ἐπῆρεν) Ἤγειρε, παρεκίνησεν. Προηγάγετο) Ἐξήγαγε. Ἀδιαφθόρου) Ἀδωροδοκήτου. Τῶν κατ' ἐμαυτὸν) Τῶν κατὰ τὴν ἐμὴν τάξιν. Προστὰς) Προστάτης γενόμενος. Τὸν δὲ τειχισμὸν) Τὸν κατασκευασμὸν τῆς τάφρου. Τίθεμαι) Λογίζομαι. Οὐδ' ἐπὶ τούτοις) Οὐκ ἐπὶ τῷ τειχισμῷ καὶ ἐπὶ τῇ ταφρείᾳ μέγα φρονῶ, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἑτέροις ἐμοῦ πράξεσιν. Προὐβαλόμην) Φυλακτήρια ἔθηκα ἔμπροσθεν τῆς Ἀττικῆς. Λογισμοῖς) Ἐνθυμήμασι. Παρασκευαῖς) Παρατάξεσι τῶν ὁπλιτῶν. Τῇ τύχῃ) Ἡττήθησαν ὑπὸ τῆς τύχης. Ἀποδείξεις) Ὅτι οὐχ ἡττήθην ἐγώ. Ὁμόρους) Γείτονας τῇ Ἀττικῇ. Παρὰ πᾶσαν φιλίαν) Διὰ πάσης φιλικῆς γῆς. Φαυλότης) Ἀδυναμία. Ἐλυμαίνετο) Λύμην καὶ βλάβην ἐποίει.

511 Ἀναμφισβητήτως) Ὁμολογουμένως. 512 Θεραπεύειν) Δι' ἐπιμελείας ἔχειν. Βασκαίνειν) Φθονεῖν. Ἡσυχίαν ἄγει) Χρὴ τὸν ἀγαθὸν πολίτην.
513 Ὕπουλον) Δολερόν. Ἁπλῶς) Ἀπεριέργως. 514 Ἀνθρώπινα) Συμπτώματα δηλαδή. Συνείρει) Συμπλέκει. Ἀπνευστί) Ἀδιακόπως.
515 Τῆς μελέτης) Τῆς περὶ τοὺς λόγους φροντίδος δηλαδή. 516 Θέσεις) Εἰσαγωγάς. Ἀποδειχθεῖσιν) Φανεροῖς. Τοῖς ἄνω) Παλαιοῖς. Οὐχ ὁποστοσοῦν) Ἤγουν οὐδὲ εἰς ἀριθμόν.
517 Πράξαντος) Ὑπουργήσαντος. Ξενικῶν) Συμμάχων. Ἐπισκευὴ) Ἀνάληψις.

ταὐτὰ φρονοῦντα ἔσχον ἐμοί, οὐδεὶς οὔτε τῶν ἔξω πυλῶν ἀνθρώπων, οὔτε τῶν εἴσω, τοῖς νῦν οὖσι κακοῖς ἐκέχρητ' ἄν. ἀλλὰ πάντες ἂν ὄντες ἐλεύθεροι, καὶ αὐτόνομοι, 509 μετὰ πάσης ἀδείας ἀσφαλῶς, ἐν εὐδαιμονίᾳ τὰς ἑαυτῶν ᾤκουν πατρίδας, τῶν τοσούτων καὶ τοιούτων ἀγαθῶν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἀθηναίοις ἔχοντες χάριν δι' ἐμέ. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὅτι πολλῷ τοῖς λόγοις ἐλάττοσι 510 χρῶμαι τῶν ἔργων, εὐλαβούμενος τὸν φθόνον, λέγε μοι ταυτί, καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν ἀριθμὸν τῶν βοηθειῶν κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

Ἀριθμὸς βοηθειῶν, κατὰ τὰ ἐμὰ ψηφίσματα.

Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα πράττειν ἦν, Αἰσχίνη, τὸν καλὸν κἀγαθὸν πολίτην δεῖ. ἐφ' ὧν κατορθουμένων μὲν, ὦ γῆ καὶ θεοί, ἐν μεγίστοις ἀναμφισβητήτως ὑπῆρχεν εἶναι, καὶ τὸ δικαίως προσεῖναι, ὡς ἑτέρως δὲ συμβάντων, τὸ γοῦν εὐδοκιμεῖν περίεστι, καὶ τὸ μηδένα μέμφεσθαι τὴν πόλιν, μηδὲ τὴν προαίρεσιν αὐτῆς. ἀλλὰ τὴν τύχην κακίζειν, τὴν οὕτω τὰ πράγματα κρίνασαν, οὐ μὰ Δί' οὐκ ἀπο-512 στάντα τῶν συμφερόντων τῇ πόλει, μισθώσαντα δ' αὑτὸν τοῖς ἐναντίοις, τοὺς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν καιροὺς, ἀντὶ τῶν τῆς πατρίδος, θεραπεύειν. οὐδὲ τὸν μὲν πράγματα ἄξια τῆς πόλεως ὑποστάντα λέγειν καὶ γράφειν, καὶ μένειν ἐπὶ τούτων, βασκαίνειν. ἐὰν δέ τις ἰδίᾳ τι λυπήσῃ, τοῦτο μεμνῆσθαι καὶ τηρεῖν, οὐδ' ἡσυχίαν ἄγειν ἄδικον 513 καὶ ὕπουλον, ὡς σὺ ποιεῖς πολλάκις. ἔστι γὰρ ἔστιν ἡσυχία δικαία καὶ συμφέρουσα τῇ πόλει, ἣν οἱ πολλοὶ τῶν πολιτῶν ὑμεῖς ἁπλῶς ἄγετε. ἀλλ' οὐ ταύτην οὗτος ἄγει τὴν ἡσυχίαν. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἀποστὰς ὅταν αὐτῷ δόξῃ τῆς πολιτείας, πολλάκις δὲ δοκεῖ, φυλάττει ὁπηνίκα ἔσεσθε μεστοὶ τοῦ συνεχῶς λέγοντος, ἢ παρὰ τῆς 514 τύχης τι συμβέβηκεν ἐναντίωμα, ἢ ἄλλο τι δύσκολον γέγονε. πολλὰ δὲ τὰ ἀνθρώπινα. εἶτ' ἐπὶ τούτῳ τῷ καιρῷ ῥήτωρ ἐξαίφνης ἐκ τῆς ἡσυχίας, ὥσπερ πνεῦμα ἐφάνη. καὶ πεφωνασκηκὼς, καὶ συνειλοχὼς ῥήματα καὶ λόγους, συνείρει τούτους σαφῶς καὶ ἀπνευστί, ὄνησιν μὲν οὐδεμίαν φέροντας, οὐδ' ἀγαθοῦ κτῆσιν οὐδενός, συμ-515 φορὰν δὲ τῷ τυχόντι τῶν πολιτῶν καὶ κοινὴν αἰσχύνην. καίτοι ταύτης τῆς μελέτης καὶ τῆς ἐπιμελείας Αἰσχίνη, εἴπερ ἐκ ψυχῆς δικαίας ἐγίγνετο, καὶ τὰ τῆς πατρίδος συμφέροντα προῃρημένης, τοὺς καρποὺς ἔδει γενναίους καὶ καλοὺς καὶ πᾶσιν ὠφελίμους εἶναι. συμμαχίας πόλεων, πόρους χρημάτων, ἐμπορίου κατασκευὴν, νόμων 516 συμφερόντων θέσεις. τοῖς ἀποδειχθεῖσιν ἐχθροῖς ἐναντιώματα. τούτων γὰρ ἁπάντων ἦν ἐν τοῖς ἄνω χρόνοις ἐξέτασις. καὶ ἔδωκεν ὁ παρελθὼν χρόνος πολλὰς ἀποδείξεις ἀνδρὶ καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ. ἐν οἷς οὐδαμοῦ σὺ φανήσῃ γεγονώς, οὐ πρῶτος, οὐ δεύτερος, οὐ τρίτος, οὐ τέταρτος, οὐ πέμπτος, οὐχ ἕκτος, οὐχ ὁποστοσοῦν. οὔκουν ἐπί γε 517 καὶ ἡ πατρὶς ηὐξάνετο. τίς γὰρ συμμαχία σοῦ πράξαντος γέγονε τῇ πόλει; τίς δὲ βοήθεια, ἢ κτῆσις εὐνοίας, ἢ δόξης; τίς δὲ πρεσβεία; τίς διακονία, δι' ἣν ἡ πόλις ἐντιμοτέρα γέγονε; τί τῶν οἰκείων, ἢ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ξενικῶν, οἷς ἐπέστης, ἐπηνωρθώθη διὰ σέ; ποῖαι τριήρεις, ποῖα βέλη, ποῖοι νεώσοικοι, τίς ἐπισκευὴ τειχῶν, ποῖον ἱππι-518 κόν; τί τῶν ἁπάντων σὺ χρήσιμος εἶ; τίς ἢ τοῖς εὐπόροις, ἢ τοῖς ἀπόροις, πολιτικὴ καὶ κοινὴ βοήθεια χρημάτων παρὰ σοῦ; οὐδεμία. ἀλλ' ὦ τᾶν, εἰ μηδὲν τούτων, εὔνοιά γε καὶ προ-

ἔσχον. α. ι. κ. — ἀριθμόν. α. — μεγίστοις ἀναμφισβητήτως. ζ. — κρίνουσα. α. ι. κ. — ὑπέρ. ι. — ὑπεῖναι. α. — ἐπὶ τούτων βασκαίνειν. α. ι. ζ. — ἄδικον. α. — ὕπουλον. α. — φυλάττει. α. — ὑμεῖς. α. ι. κ. — αἰσχύνη. α. — συνειλοχώς. α. — καί. ι. κ. — καί. κ. — ὁποστοσοῦν. α. — ἐφ' οἷς. ι. ζ. — ἐφ' ἃ. α. ι. κ. — ἐφ' οἷς. β. — νεώσοικοι. α. — γέγονας. α. κ. — πάντων. α.

καὶ προθυμία, ποῦ. πότε. ὅς τις, ὦ πάντων ἀδικώτατε, οὐδ' ὅτε ἅπαντες ὅσοι πώποτ' ἐφθέγξαντο ἐπὶ τοῦ βήματος, εἰς σωτηρίαν ἐπεδίδοσαν. καὶ τὸ τελευταῖον Ἀριστόνικος τὸ συνειλεγμένον ἀργύριον 519 εἰς τὴν ἐπιτιμίαν, οὐδὲ τότε οὔτε παρῆλθες, οὔτε ἐπέδωκας οὐδέν. οὐκ ἀπορῶν. πῶς γάρ, ὅς γε κεκληρονόμηκας μὲν τῶν Φίλωνος τοῦ κηδεστοῦ χρημάτων πλειόνων, ἢ πέντε ταλάντων. διτάλαντον δ' εἶχες ἔρανον δωρεὰν παρὰ τῶν ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν. 520 ἐφ' οἷς ἐλυμήνω τὸν τριηραρχικὸν νόμον. ἀλλ' ἵνα μὴ λόγον ἐκ λόγου λέγων, τοῦ παρόντος ἐμαυτὸν ἐκκρούσω, παραλείψω ταῦτα. ἀλλ' ὅτι [*] οὐχὶ δι' ἔνδειαν οὐκ ἐπέδωκας, ἐκ τούτων δῆλον. ἀλλὰ φυλάττων τὸ μηδὲν ἐναντίον γενέσθαι παρὰ σοῦ, τούτοις 521 οἷς ἅπαντα πολιτεύῃ. ἐν τίσιν οὖν σὺ νεανίας, καὶ πηνίκα λαμπρός. ἡνίκ' ἂν εἰπεῖν τι κατὰ τούτων δέοι, ἐν τούτοις λαμπροφωνότατος, μνημονικώτατος, ὑποκριτὴς ἄριστος, τραγικὸς Θεοκρίνης. εἶτα τῶν πρότερον γεγενημένων ἀνδρῶν ἀγαθῶν μέμνησαι. καὶ καλῶς ποιεῖς. οὐ μέντοι δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πρὸς τοὺς τετελευτηκότας εὔνοιαν ὑπάρχουσαν προσλαβόντα 522 παρ' ὑμῶν, πρὸς ἐκείνους ἐξετάζειν καὶ παραβάλλειν ἐμέ, τὸν συζῶντα μεθ' ὑμῶν. τίς γὰρ οὐκ οἶδε τῶν πάντων, ὅτι τοῖς μὲν ζῶσι πᾶσιν, ὕπεστί τις ἢ πλείων, ἢ ἐλάττων φθόνος. τοὺς τεθνεῶτας δ', οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ. οὕτως οὖν ἐχόντων τούτων τῇ φύσει, πρὸς τοὺς πρὸ ἐμαυτοῦ νῦν ἐγὼ κρίνομαι, καὶ θεωροῦμαι; 523 μηδαμῶς. οὔτε γὰρ δίκαιον, οὔτ' ἴσον [*] Αἰσχίνη, ἀλλὰ πρὸς σέ, καὶ ἄλλον [*] εἴ τινα βούλει τῶν ταὐτὰ [*] σοὶ προῃρημένων καὶ ζώντων. κἀκεῖνο σκόπει πότερον κάλλιον καὶ ἄμεινον τῇ πόλει, διὰ τὰς τῶν [*] πρότερον εὐεργεσίας οὔσας ὑπερμεγέθεις, οὐ μὲν οὖν εἴποι τις ἂν ἡλίκας, τὰς ἐπὶ τὸν παρόντα βίον γιγνομένας, εἰς ἀχαριστίαν 524 καὶ προπηλακισμὸν ἄγειν, ἢ πᾶσιν, ὅσοι τι μετ' εὐνοίας πράττουσι, τῆς παρὰ τούτων τιμῆς καὶ φιλανθρωπίας μετεῖναι. καὶ μήν, εἰ [*] καὶ τοῦτ' ἄρα δεῖ με εἰπεῖν, ἡ μὲν ἐμὴ πολιτεία καὶ προαίρεσις ἄν τις ὀρθῶς σκοπῇ, ταῖς τῶν τότε ἐπαινουμένων ἀνδρῶν ὁμοία, καὶ ταὐτὰ βουλομένη φανήσεται, ἡ δὲ σή, ταῖς τῶν τοὺς [*] τοιούτους [*] τότε συκοφαντούντων. δῆλον γὰρ ὅτι [*] καὶ κατ' ἐκείνους ἦσάν τινες τοὺς χρόνους, [*] οἳ διασύροντες τοὺς ὄντας τότε, τοὺς δὲ πρότερον γεγενημένους ἐπῄνουν, βάσκανον πρᾶγμα καὶ ταὐτὸ ποιοῦντες σοί. εἶτα λέγεις ὡς οὐδὲν ὅμοιός εἰμι ἐκείνοις ἐγώ; σὺ δ' ὅμοιος Αἰσχίνη; ὁ δ' ἀδελφὸς ὁ σός; ἄλλος δέ τις τῶν νῦν ῥητόρων; 526 ἐγὼ μὲν [*] γὰρ οὐδένα φημί. ἀλλὰ πρὸς τοὺς ζῶντας ὦ χρηστέ, ἵνα μηδὲν ἄλλο εἴπω, τὸν ζῶντα ἐξέταζε. [*] καθ' αὑτόν, ὥσπερ τἆλλα πάντα. τοὺς ποιητάς. τοὺς χορούς. τοὺς ἀγωνιστάς. ὁ Φιλάμμων, οὐχ ὅτι Γλαύκου τοῦ Καρυστίου καὶ τινῶν [*] ἑτέρων [*] πρότερον γεγενημένων ἀθλητῶν ἀσθενέστερος ἦν, ἀστεφάνωτος ἐκ τῆς Ὀλυμπίας 527 ἀπῄει, ἀλλ' [*] ὅτι τῶν εἰσελθόντων πρὸς αὐτὸν ἄριστα ἐμάχετο, ἐστεφανοῦτο, καὶ νικῶν ἀνηγορεύετο. καὶ σύ, πρὸς τοὺς νῦν ὅρα με ῥήτορας, πρὸς σαυτόν. πρὸς ὅντινα βούλει τῶν ἁπάντων, οὐδενὶ ἐξίσταμαι. ὧν ὅτε μὲν τῇ πόλει τὰ βέλτιστα ἑλέσθαι

[Margin notes: [illegible]]

Ἐπεδίδοσαν) Συνεισέφερον. 518
Ἐπιτιμίαν) Διὰ τιμὴν τῆς πόλεως. 519 Ἡγεμόνων τῶν συμμοριῶν) 520 Ἀρχόντων τῶν ταγμάτων τῶν ναυτικῶν. Ἐκκρούσω) Ἐκβαλῶ.
Τούτοις) τῶν πολιτῶν. Συζῶντα) Νῦν δηλονότι. Ὕπεστί τις) 522 Ὕπεστιν ἑκάστοις φθόνος. Κρίνομαι) Ἐξετάζομαι. Θεωροῦμαι) 523 Παραβάλλομαι.
Διὰ τὰς τῶν προτέρων εὐεργεσίας) Διὰ ταύτας δηλαδὴ οὔσας μεγάλας κατηγορεῖν, καὶ τὰς παρ' ὑμῖν γινομένας τῇ πόλει οὔσας οὐκ ἀναξίας εἰπεῖν.
Οἱ διασύροντες) Οἱ διαβάλλοντες. 525
Τοὺς ζῶντας) τοὺς νῦν χρόνους δηλονότι. 526
Οὐδενὶ ἐξίσταμαι) Οὐδενὶ παραχωρῶ τῶν πρωτείων δηλαδή. 527

528 Ἐφαμίλλου) Ἴσης. Ἐν κοινῷ) Εἰς τὴν κοινότητα. Διῳκεῖτο) Διῳκονομεῖτο.
529 Μισθαρνεῖν) Δωροδοκεῖν.
530 Ἀσθενής) Ἐπὶ πτωχείας. Μέτριον πολίτην) Τὴν ἰσότητα ἀγαπῶντα τῆς πόλεως, ὑγιοῦ τῆς πολιτείας. Ἀνεπιφθονώτατον) Ἀμεμπτότατον.
Τοῦ γενναίου) Γενναιότητα.
531 Τούτου) Τῆς εὐνοίας. Φύσις) Τοῦ ἀνθρώπου. Ἕτερα) Τῆς τύχης. Ταύτην) Τὴν εὔνοιαν. Παρ' ἐμοὶ μεμενηκυῖαν) Ἐφ' ἡμῖν ἐστὶ τὸ ἀγαπᾶν.
532 Τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς) Τὸ πολίτευμα.
533 Τούτοις) Τοῖς φιλιππίζουσι.
534 Διαμένει) Ἡ γοῦν ἡ εὐτυχία τῶν ἐχθρῶν. Ἐξώλεις) Ἐξώλης ὁ ἄξιος ἀπωλείας, προώλης δὲ ὁ πρὸ τοῦ καιροῦ τοῦ θανεῖν αὐτὸν φθαρείς.
535

528 πρότερον, ἐφαμίλλου τῆς εἰς τὴν πατρίδα εὐνοίας ἐν κοινῷ πᾶσι κειμένης, ἐγὼ κράτιστα λέγων ἐφαινόμην, καὶ τοῖς ἐμοῖς ψηφίσμασι, καὶ νόμοις, καὶ πρεσβείαις, ἅπαντα διῳκεῖτο. ὑμῶν δ' οὐδεὶς ἦν οὐδαμοῦ, πλὴν εἰ τούτοις ἐπηρεάσαι τι δέοι. ἐπειδὴ δ' ἃ
529 μή ποτ' ὤφελε συνέβη, καὶ οὐκ ἔτι συμβούλων, ἀλλὰ τῶν τοῖς ἐπιταττομένοις ὑπηρετούντων, καὶ τῶν κατὰ τῆς πατρίδος μισθαρνεῖν ἑτοίμων, καὶ τῶν κολακεύειν ἕτερον βουλομένων ἐξέτασις ἦν, τηνικαῦτα σὺ, καὶ τούτων ἕκαστος ἐν τάξει, καὶ μέγας, καὶ
530 λαμπρὸς ἱπποτρόφος. ἐγὼ δ' ἀσθενής, ὁμολογῶ. ἀλλ' εὔνους μᾶλλον ὑμῶν, τουτωνί. δύο δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ταῦτα, τὸν φύσει μέτριον πολίτην ἔχειν δεῖ. οὕτω γάρ μοι περὶ ἐμαυτοῦ λέγοντι, ἀνεπιφθονώτατον εἰπεῖν. ἐν μὲν ταῖς ἐξουσίαις, τὴν τοῦ γενναίου καὶ τὴν τοῦ πρωτείου τῇ πό-
531 λει προαίρεσιν διαφυλάττειν, ἐν παντὶ δὲ καιρῷ καὶ πράξει, τὴν εὔνοιαν. τούτου γὰρ ἡ φύσις κυρία. τοῦ δύνασθαι δὲ καὶ ἰσχύειν, ἕτερα. ταύτην τοίνυν παρ' ἐμοὶ μεμενηκυῖαν εὑρήσετε ἁπλῶς. ὁρᾶτε δέ. οὐκ ἐξαιτούμενος, οὐκ ἀμφικτυονικὰς δίκας ἐπαγόντων μοι, οὐκ ἀπειλούντων, οὐκ ἀπαγγελλομένων, οὐχὶ τοὺς κατα-
532 ράτους τούτους, ὥσπερ θηρία μοι προσβαλλόντων, οὐδαμῶς προδέδωκα ἐγὼ τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς ὀρθὴν καὶ δικαίαν τὴν ὁδὸν τῆς πολιτείας εἱλόμην, τὰς τιμάς, τὰς δυναστείας, τὰς εὐδοξίας, τὰς τῆς πατρίδος θεραπεύειν, ταύτας αὔξειν, μετὰ τούτων εἶναι. οὐκ ἐπὶ μὲν τοῖς ἑτέρων εὐτυχήμασι φαιδρὸς ἐγὼ
533 καὶ γεγηθὼς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχομαι, τὴν δεξιὰν προτείνων καὶ εὐαγγελιζόμενος τούτοις, οὓς ἂν ἐκεῖσε ἀπαγγέλλειν οἴωμαι, τῶν δὲ τῆς πόλεως ἀγαθῶν πεφρικὼς ἀκούω, καὶ στένων καὶ κύπτων εἰς τὴν γῆν, ὥσπερ οἱ δυσσεβεῖς οὗτοι, οἳ τὴν μὲν πόλιν διασύρουσιν, ὥσπερ οὐχ αὑτοὺς διασύροντες ὅταν τοῦτο ποιῶσιν. ἔξω
534 δὲ βλέπουσι, καὶ ἐν οἷς ἀτυχησάντων τῶν Ἑλλήνων εὐτύχησεν ἕτερος, ταῦτ' ἐπαινοῦσι. καὶ ὅπως τὸν ἅπαντα χρόνον διαμενεῖ, φασὶ δεῖν τηρεῖν. μὴ δῆτ' ὦ πάντες θεοί, μηδεὶς ταῦθ' ὑμῶν ἐπινεύσειεν. ἀλλὰ μάλιστα μέν, καὶ τούτοις βελτίω τινὰ νοῦν καὶ φρένας ἐνθείητε. εἰ δ' ἄρ' ἔχουσιν ἀνιάτως, τούτους μὲν αὐτοὺς καθ' ἑαυ-
535 τοὺς, ἐξώλεις καὶ προώλεις ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ ποιήσατε. ἡμῖν δὲ τοῖς λοιποῖς, τὴν ταχίστην ἀπαλλαγὴν τῶν ἐπηρτημένων φόβων δότε, καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ.

ᵃ ἐς βέλτισ. α. ᵇ ἐπιταττομένοις. α. ε. ι. ᶜ α. ζ. ᵈ α. ᵉ ἕτερα. ζ. ᶠ α. ᵍ ἐπαγγελλομένων. ʰ μένει α. ⁱ α. ʲ αὐτοὺς. α. ᵏ α. ˡ μεγίστου. α.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΤΗΣ παραπρεσβείας λόγου.

Αἰσχίνης ἦν ἀνὴρ Ἀθηναῖος, υἱὸς Ἀτρομήτου, καὶ Γλαυκοθέας, ἀμφοτέρων ἀδόξων ὥς φησι Δημοσθένης· τὸν μὲν γὰρ, γράμματα διδάσκοντα. τὴν δὲ, καθαίρουσαν, καὶ τελετάς τινας οὐ σπουδαίας διατελοῦσαν φησὶ διαζῆν. παραδίδωσι δὲ καὶ αὐτὸν ὁ Αἰσχίνης, τραγῳδιῶν τε ὑποκριτὴν γενόμενον, καὶ γραμματέα τῆς πόλεως, ὅτε ἦν εὐτελὴς ὑπηρεσία. ὕστερον μέντοι τῶν ῥητόρων εἷς ἐγένετο. καὶ περὶ τῆς εἰρήνης πρὸς Φίλιππον ἐπρέσβευσε. πολεμοῦντες γὰρ Ἀθηναῖοι Φιλίππῳ περὶ Ἀμφιπόλεως, καὶ πολλὰ μὲν αὐτοὶ δεινὰ πάσχοντες, δρῶντες δὲ οὐδὲν ἄξιον λόγου, ἐπεθύμησαν ὑπὲρ εἰρήνης πρεσβεύσασθαι πρὸς τὸν Φίλιππον. πέμπουσι δὲ πρέσβεις, δέκα τὸν ἀριθμόν. ἐν οἷς Αἰσχίνης τε καὶ Δημοσθένης ἦσαν. δεξαμένου δὲ Φιλίππου τὰς διαλύσεις, πάλιν οἱ αὐτοὶ πρεσβεύουσι δεύτερον, ὅπως οἱ περὶ τῆς εἰρήνης ὅρκοι γένοιντο. περὶ δὲ ταῦτα τὰ πράγματα, κατηγορεῖ ὁ Δημοσθένης Αἰσχίνου, τρία. ὅτι φιλοκράτης αἰσχρὰν καὶ ἀσύμφορον εἰρήνην

ᵃ πλοῦσαν. α. ᵇ ε. ᶜ αἱ.

ἀρίστην λέγοντος καὶ χάριεντος, συνεῖναι αὐτῷ. ὅτι τοὺς χρόνους κατηνάλωσε, παρ᾽ ὃ συνέβη τὰ ἐν θρᾴκῃ διαφθαρῆναι. ὅτι ψευδῆ πρὸς ἀθηναίους ἀπήγγειλε, παρ᾽ ὃ συνέβη φωκέας ἀπολέσθαι. ἔστι γάρ φησιν ὅτι φωκέας οὐκ ἀναιρήσει φίλιππος. καὶ ὑμεῖς τούτῳ πιστεύσαντες, οὐκ ἐβοηθήσατε τοῖς ἀνδράσι. φησὶ δὲ ταῦτα πάντα, ἐπὶ μισθῷ καὶ δώροις τὸν αἰσχίνην κατακουργηκέναι. ὁ στάσις, περὶ οὐσίας, καὶ στοχαστική. ὁ δὲ κίνησις τῆς μάχης, λέγεται διὰ τὸ μὴ ἔχειν τὸν φίλον δημοσθένους, ὃν ἠτίμωσεν αἰσχίνης, κατηγορήσας ὡς κακοῦ βίου, διότι πρὸς τοὺς ἀλλήλους τὸν ὀρνιθίαν φασί, εἰσιέναι δύμορφος ὤν, ἐπὶ τῷ ἐπιστῆναι ταῖς μάχαις τῶν ὀρνίθων, διαφθειρόμενον, καὶ διαφθείροντα.

ἔχοντας. ✠ καὶ etc. ἔχθρας. etc. ὀρνίθων. etc.

ΕΤΕΡΑ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ, ΕΙΣ ΤΟΝ αὐτὸν λόγον.

Πόλεμος συνειστήκει φιλίππῳ καὶ ἀθηναίοις μακρός. ἐξ οὗ γὰρ ἀφήρπασε πρὸς αὐτοὺς συνθήκας, ἔλαβε παρ᾽ αὐτῶν τὴν ἀμφίπολιν, οὖσαν τμῆμα τῆς πόλεως. καὶ ἦν ὑπ᾽ ὀλυνθίοις καθ᾽ ὃν χρόνον ἀπέστησαν καὶ οἱ σύμμαχοι. συνειστήκει δὲ ὁ ἕτερος φωκεῦσι πρὸς θετταλοὺς καὶ θηβαίους. τοῦτο μὲν, περὶ τοῦ ἱεροῦ τοῦ πυθίου πρὸς θετταλούς. τοῦτο δὲ, ὑπὲρ ὀρχομενοῦ καὶ κορωνείας πρὸς τοὺς θηβαίους. δῆλοι γὰρ ἐκ τῆς ἱστορίας, ὅτι τῶν μὲν, παρείλοντο τὰς δύο πόλεις κτησάμενοι αὐτούς. θετταλοὺς δὲ παροστείλαντες, τὴν ἀμφικτυονίαν ἀπὸ ἐν μέσῃ φωκίδι τῶν ἐν δελφοῖς ἱερῶν ἱδρυμένων. ἐπειδὴ δὲ πολὺν χρόνον ἐπολέμησαν πρὸς ἑαυτοὺς ἀθηναῖοι καὶ φίλιππος, τῷ χρόνῳ τὴν εἰρήνην ἑκάτεροι ποιεῖν ἐβούλοντο. ἀλλ᾽ ὁ μὲν πρότερος ταῦτα προβάλλοιτο, αἰσχύνην ἔχειν ἐνόμιζεν. ἀριστόδημος δὲ, καὶ νεοπτόλεμος, ὑποκριταὶ τραγῳδίας ἐτύγχανον. οὗτοι διὰ τὴν αἰτίαν τὴν τέχνην, ἄδειαν εἶχον ἀπιέναι ὅπου ἂν βούλωνται, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς πολεμίους. ἀπελθόντες οὖν οὗτοι εἰς τὴν μακεδονίαν, ἐπεδείξαντο τὴν οἰκείαν τέχνην. καὶ οὕτω φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο φίλιππος, ὥστε πρὸς τοῖς ἄλλοις χρήμασι, καὶ ἄλλα ἐκ τῶν οἰκείων παρέχειν αὐτοῖς. ἀριστόδημος δὲ μελλόντων πρεσβεύεσθαι πρὸς αὐτὸν φωκέων καὶ θετταλῶν, καὶ θηβαίων, ἐβουλήθη τοὺς ἀθηναίους ἐκπέμψαι. καὶ τούτους τῆς προφάσεως δραξάμενος φίλιππος, ἀπολύει ἀριστόδημον καὶ νεοπτόλεμον, ἐντειλάμενος αὐτοῖς, ὅτι φίλος εἰμὶ ἀθηναίοις. συνέβη δὲ πάλιν τι τοιοῦτον γενέσθαι. φρυνών τις ἀθηναῖος ἀπιὼν ὀλυμπίασιν ἀγωνισόμενος, ἢ θεασόμενος, ἐκρατήθη ὑπό τινων στρατιωτῶν τοῦ φιλίππου ἐν ἱερομηνίᾳ, καὶ ἀφῃρέθη πάντα τὰ αὐτοῦ. καὶ ἐλθὼν εἰς ἀθήνας, παρεκάλει τοὺς ἀθηναίους, ἵνα χειροτονήσωσιν αὐτὸν πρεσβευτήν, ὅπως ἀπελθὼν πρὸς φίλιππον, λάβῃ ἅπερ ἀφῃρέθη. καὶ πεισθέντες ἀθηναῖοι, ἐχειροτόνησαν αὐτὸν καὶ κτησιφῶντα. καὶ ἐλθόντων αὐτῶν εἰς μακεδονίαν, φιλοφρόνως αὐτοὺς ἐδέξατο ὁ φίλιππος, ὥστε καὶ τὰ ἀφαιρεθέντα ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πάντα ἀποδοῦναι αὐτῷ, καὶ ἐκ τῶν οἰκείων ἄλλα ἐπιδοῦναι, καὶ ἀπολογήσασθαι ὅτι ἠγνόουν οἱ στρατιῶται ὅτι ἱερομηνία ἐστί. καὶ τούτοις πάλιν ὁμοίως ἔλεγεν ὡς φίλος εἰμὶ ἀθηναίοις. καὶ ἐλθόντες εἰς τὴν ἀττικὴν, τὰ αὐτὰ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν. ταῦτα ἀκούσαντες ἀθηναῖοι, ἐβούλοντο μαθεῖν, εἰ μετ᾽ ἀληθείας εἰρήνην ἄγειν βούλεται φίλιππος. καὶ δὴ χειροτονοῦσι δέκα πρέσβεις. εἰσὶ δὲ οὗτοι. κτησιφῶν. ἀριστόδημος. ἰατροκλῆς. κίμων. ναυσικλῆς. δερκύλλος. φρυνών. φιλοκράτης. αἰσχίνης. δημοσθένης. πέμπουσι δὲ τούτους εἰς μακεδονίαν, ἵνα μάθωσιν εἰ μετ᾽ ἀληθείας βούλεται εἰρήνην ἄγειν ὁ φίλιππος. καὶ εἰ ἀληθές ἐστιν, ἐλθεῖν καὶ παρ᾽ αὐτοῦ πρέσβεις τοὺς ληψομένους τοὺς ὅρκους. ἀπελθόντων οὖν τῶν δέκα πρέσβεων, ὧν ἦν καὶ δημοσθένης, ἦγαγον ἀπὸ τοῦ φιλίππου τρεῖς πρέσβεις, ἀντίπατρον, παρμενίωνα, καὶ εὐρύλοχον, ὀφείλοντας λαβεῖν τοὺς ὅρκους. συναγομένων δὲ τῶν συμμάχων τῶν ἀθηναίων ἐπὶ τῷ παρασχεῖν τοὺς ὅρκους, χαρῆς παρῄρχετο. καὶ γινώσκων τὴν φύσιν τοῦ φιλίππου ὁ δημοσθένης, ὡς ἀεὶ καταστρεφομένου, καὶ ἐπηρεάζοντος, λέγει τοῖς ἀθηναίοις ταχέως δοῦναι τοὺς ὅρκους καὶ μὴ παρόντος κερσοβλέπτου. ἔλεγε γὰρ ὅτι εἰς τὴν θρᾴκην ἀποχωρῶν ἦλθε, παρέξει τοὺς ὅρκους ὁ κερσοβλέπτης. ἰστέον δὲ ὅτι δημοσθένης οὐκ ἀπῆλθεν ἐν τῇ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ διὰ ταύτην προφάσιν. ἀπελθὼν γὰρ εἰς τὴν πρώτην πρεσβείαν, εὗρεν ἐν μακεδονίᾳ τινὰς τῶν ἀθηναίων αἰχμαλώτους. καὶ ὑπέσχετο φέρειν ἐκ τῶν ἰδίων χρημάτων καὶ ῥύσασθαι αὐτούς. οὐκ ἠθέλησε δὲ τοῦτο ποιῆσαι, εἰ μὴ ἐν προσχήματι πρεσβευτοῦ. ἔλεγε δὲ τὴν πρεσβείαν ἀπελθεῖν ποιεῖ διὰ τὸ αὐτοὺς ταχέως ἀπελθεῖν. καὶ ὅπου ἂν ὄντα τύχωσι, τὸν φίλιππον δεῖ αὐτοὺς ἀπελθεῖν, καὶ ἐκεῖνον τοὺς ὅρκους λαβεῖν. οἱ δὲ, μὴ πεισθέντες, πεζῇ ἀπῆλθον. καὶ εἰς μακεδονίαν ἀπελθόντες, ἐκάθισαν ὅλους τρεῖς μῆνας, ἕως οὗ πάντα τὰ ἀθηναίων χωρία καταστρέψας, ὑπέστρεψε φίλιππος. ἐν οἷς καὶ κερσοβλέπτης. καὶ ἐλθὼν, οὐκ εὐθὺς παρέσχεν αὐτοῖς τοὺς ὅρκους, ἀλλ᾽ εἵλκυσεν αὐτοὺς, ἕως ἐπιστρέψεται τὴν ἐπὶ φωκέας στρατείαν. καί τινων πρεσβευσαμένων πρὸς αὐτὸν φωκέων περὶ διαλύσεως τοῦ πολέμου, καὶ ἐκδιδόντος αὐτὸν ἐπὶ τοὺς φωκέας, αὐτὸ τὸ σφαγῇ, ἐν ἱερῷ τοὺς ὅρκους, ἐν πανδοχείῳ παρέσχε λέγων οὕτω. σπένδομαι ἀθηναίοις, καὶ τοῖς ἀθηναίων συμμάχοις, χωρὶς ἁλέων καὶ φωκέων. ἔλεγε γὰρ ὅτι εἰ δεξιὰς ἐχειροτόνησαν τῶν φίλων μου τῶν φαρσαλίων φωκεῦσι δὲ, οὐ σπένδομαι, ἐπειδὴ ἐσύλησαν εἰς τὸ ἱερόν. ἐλθούσης οὖν τῆς δευτέρας πρεσβείας εἰς τὴν ἀττικὴν, ὁ δημοσθένης ἐπεστάζε λέγων, ὅτι οὐκ ἀρέσκει μοι τὰ ὑπὸ φιλίππου δεδογμένα. ὁ δὲ αἰσχίνης ἔλεγεν, ὅτι ταῦτα εἶπε φίλιππος ἐν τῷ φανερῷ. ἐμοὶ δὲ εἶπεν εἰς οὖς, ὅτι πλέον δέομαι καὶ φωκέων σῶσαι, ἵνα μὴ μαθόντες θηβαῖοι προφυλάξωνται αὐτοὺς γὰρ ὑποσχόμενος ἀπελεῖσθαι. τούτους δὲ σώσειν. οἱ δὲ ἀθηναῖοι πεισθέντες αἰσχίνῃ ἐχειροτόνησαν τρίτην πρεσβείαν, βουλόμενοι μαθεῖν εἰ φυλάττει φίλιππος τὰ ὑπ᾽ αἰσχίνου λεχθέντα. καὶ ἐξωμόσατο δημοσθένης, μήτε πρεσβεῦσαι, μήτε κινεῖν, εἴτε καλῶς εἴτε κακῶς πράξειεν ἡ πρεσβεία. καὶ τότε φοβηθεὶς ὁ αἰσχίνης μήποτε μόνον ὁ δημοσθένης, τίμησαι πίστιν τοῖς φωκεῦσι βοηθεῖν, προσεποιήσατο ὡς λέγει δημοσθένης ἀρρωστεῖν. καὶ τότε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐξόμοσε, ἦλθεν ἐξωμοσίᾳ, καὶ ὁ ἰατρὸς ὅτι ἀσθενεῖ αἰσχίνης. καὶ αὐτὸν ἀντὶ τούτου ἐχειροτόνησεν ὁ δῆμος πρεσβευτὴν. οἱ ἀπελθόντων τούτων τῶν πρέσβεων, ὡς κατέλαβον εὐβοίας, ἤκουσαν ὅτι φωκέας κατεστρέψατο ὁ φίλιππος. καὶ μετ᾽ αἰσχύνης, ὑπέστρεψαν. ἐλθούσης δὲ τῆς τρίτης πρεσβείας εἰς τὴν ἀττικὴν, αἰσχίνης αὐτοχειροτόνητος πρεσβευτὴς ἀπῆλθε πρὸς φίλιππον, ὡς λέγει δημοσθένης. ἰστέον δὲ ὅτι μετὰ τὴν πρεσβείαν ἕκαστος τῶν πρέσβεων, λόγον ἐδίδου καὶ ἡ μὲν πρώτη πρεσβεία παρέσχεν εὐθύνας οὕτω καλῶς, ὥστε τὸν δημοσθένην γράψαι καλέσαι αὐτοὺς ἐπ᾽ ἀρίστῳ.

μακρός. a. κτῆμα. a. ἐνόμιζεν. a. ὅτι μέλλοιεν πρεσβεύεσθαι πρὸς αὐτὸν φωκεῖς καὶ θετταλοὶ, καὶ θηβαῖοι. a. ἵνα. a. ὅπως. a. εἰς. a. παρέχε. a. τῷ. a. ἀν. ζ. πανδοχείῳ. a. παλαιὰ. ζ.

[illegible]

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΑΡΑπρεσβείας Δημοσθένους λόγον ἐξήγησις.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

1 ΟΣΗ μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι σπουδὴ περὶ ταυτηνὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ᾐσθῆσθαι) Συγκριτικὸν εὐθὺς τὸ προοίμιον, ἐκ διαβολῆς τῆς τε ἀπολογίας καὶ τῆς συνηγόρων αὐτοῦ ... [illegible]

Ὅση μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σπουδὴ περὶ τουτονὶ τὸν ἀγῶνα καὶ παραγγελία γέγονε, σχεδὸν οἶμαι πάντας ὑμᾶς ᾐσθῆσθαι, ἑωρακότας ἄρτι τούς ὅτε ἐκληροῦσθε, ἐνοχλοῦντας καὶ προσιόντας ὑμῖν.

[illegible]

…νεῖν. ἀλλ᾽ ὄχλησιν εἰσάγοντας, ὄχλησιν καὶ ἀδικίαν ἀποκαλῶν τὴν παράκλησιν, ἵνα δείξῃ ὡς αὐτοὶ τοὺς δικαστὰς ὡς ἀδίκους [illegible]. Δεήσομαι δὲ πάντων) Τὸ δεήσομαι, [illegible] τῆς προτάσεως. τὸ δὲ ἄνδρα, τὸν Εὔβουλον λέγει. οὐκ ὀνομάζει δὲ αὐτὸν φανερῶς, [illegible] ὅπως αἰσθηθῇ τὸ αὐτοῦ, τὸ δὲ αἰσχίνου [illegible]. 2

δεήσομαι δὲ πάντων ὑμῶν, ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσι δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν, μηδεμίαν μήτε χάριν, μήτε ἄνδρα ποιεῖσθαι περὶ πλείονος, ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὅρκον, ὃν εἰσελήλυθεν ἕκαστος ὑμῶν ὀμωμοκώς. ἐνθυμουμένους, ὅτι ταῦτα μέν ἐστιν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως. αἱ δὲ τῶν παρακλήτων αὗται δεήσεις καὶ σπουδαί, τῶν ἰδίων πλεονεξιῶν ἕνεκα γίγνονται. ἃς ἵνα κωλύητε οἱ νόμοι συνήγαγον ὑμᾶς, οὐχ ἵνα κυρίας τοῖς ἀδικοῦσι ποιῆτε. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὅσοι πρὸς τὰ κοινὰ δικαίως προσέρχονται, κἂν δεδωκότες ὦσιν εὐθύνας, τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ προτεινομένους. τουτονὶ δ᾽ Αἰσχίνην, πολὺ τἀναντία τούτων· πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς καὶ λόγον δοῦναι τῶν πεπραγμένων, τὸν μὲν, ἀνήρηκε τῶν ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἐλθόντων. τοῖς δέ, ἀπειλεῖ περιιών. δεινότατον πάντων ἔθος καὶ *ἀσυμφορώτατον ὑμῖν, εἰς τὴν πολιτείαν εἰσάγων. εἰ γὰρ ὁ πράξας τι τῶν κοινῶν καὶ διοικήσας, τῷ καθ᾽ ἑαυτὸν φόβῳ, καὶ μὴ τῷ δικαίῳ κατασκευάσει μηδένα εἶναι κατήγορον αὑτοῦ, παντάπασιν ἄκυροι πάντων ὑμεῖς γενήσεσθε. ὃ μὲν οὖν

*βαρυσυμφορώτατον.

Δεήσομαι δέ.) Οὗτοι μὲν παρενοχλοῦσιν, ἐγὼ δὲ ἱκετεύω, [illegible] τυχεῖν, οὐκ ἄλλων, ἀλλ᾽ ἃ καὶ τοῖς μὴ δεηθεῖσι δίκαιόν ἐστιν ὑπάρχειν. τὸ δὲ μήτ᾽ ἄνδρα ποιεῖσθαι, πρὸς τὸν Εὔβουλον ἀποτείνεται πολέμιον ὄντα αὐτῷ. οὐ κατὰ τὴν περὶ τοῦ Μειδίου [illegible]. σωφρονεῖ δὲ καὶ ἐργαζόμενος ὁ ῥήτωρ· κρύπτει γὰρ ἐν προοιμίοις τὴν προκατηγορίαν τῇ τέχνῃ πειθόμενος.

Ἢ τὸ δίκαιον καὶ τὸν ὅρκον) Τὸ μὲν, ἐντρέπει. τὸ δέ, φοβεῖ. Τῶν δὲ ἰδίων πλεονεξιῶν) κερδῶν καὶ δυναστειῶν, ὅταν ἴδωσιν αὐτοὺς περιϊσταμένους τῶν κρινομένων καὶ σώζοντας, προξενοῦσιν αὐτοῖς κερδῶν ἀφορμάς. 3 Τῶν παρακλήτων) Ἤτοι τῶν ἐκ παρακλήσεως ἐλθόντων συνηγορῆσαι, ἀλλ᾽ ἢ τῶν δεήσεως ἕνεκα παραγινομένων. Ἃς ἵνα κωλύητε) Ἀντὶ [illegible] ἐφ᾽ ὑμῖν γάρ ἐστι τὸ κωλῦσαι, τῶν νόμων παρεχόντων τὴν ἐξουσίαν. 4 Τὴν ἀειλογίαν ὁρῶ) Ἀειλογία ἐστὶ τὸ ἀεὶ προτίθεσθαι λόγον, [illegible] κατηγορεῖν, διὰ τὸ μηδὲν αὐτοῖς [illegible] συνειδέναι. τοῦτο δὲ ποιοῦσι, συνειδότες ὅτι [illegible], τοιοῦτοι καὶ θαυμάζονται. φησὶ δὲ ὁ Οὐλπιανός, ὅτι ποιεῖ ἡ λέξις τὸ ἔμφασιν τῆς ἀειλογίας· [illegible] παρ᾽ ἄλλῳ.

Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους) [illegible] ὡς καὶ τὸ πρῶτον. ὡς δὲ θεραπεύει τοὺς δικαστάς. [illegible] κατὰ συμπλοκὴν προσελήλυθεν· καὶ γὰρ κατηγορεῖ καὶ ἀπολογεῖται. [illegible] ἐπ᾽ ἀμφότερα ἕλκεται. μόνου δὲ τούτου τοῦ ῥήτορος καὶ Θουκυδίδου καὶ Πλάτωνος καὶ τῶν ὁμοίων τούτοις [illegible] τῆς αὐτῆς ἐννοίας [illegible]. ἔχει δὲ καὶ τοῦτο [illegible] λύσιν. αὐτὸς μὴ δεδωκὼς εὐθύνας, πῶς ἑτέρου κατηγορεῖς; ὁ δέ, ὅτι δέδωκα σημαίνει, καὶ ὅτι πάλιν περὶ τῶν αὐτῶν διδόναι βούλεται [illegible]. Ὅσοι πρὸς τὰ κοινά) Τῷ γὰρ μηδὲν ἑαυτοῖς συνειδέναι κακόν, ἀεὶ θέλουσι [illegible] δοῦναι λόγον· τοῦτο γάρ ἐστιν ἀειλογία. ἐπειδὴ δὲ [illegible] περὶ αὑτοῦ λέγειν, καθολικῶς [illegible]. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους. καὶ ἀξιοῦσιν ἑαυτοὺς [illegible], τὰς εὐθύνας λαμβάνειν [illegible]. [illegible] αἰσχύνην [illegible], ὃ καὶ ἄλλως καθολικῶς λέγει τὸν λόγον. ἵνα δείξῃ τοὺς μὲν ἄλλους πάντας [illegible], τοῖς [illegible] καὶ τοὺς ἑσπέρας διδαχθῆς. τουτονὶ δὲ μόνον Αἰσχίνην [illegible] τοιούτους λόγους καὶ πράξεις τοσαύτας [illegible] εἰς ἄλλους [illegible] καὶ τοὺς πολίτας. καὶ [illegible] μάλιστα ψέγει καὶ διαβάλλει τὸν κατηγορούμενον. Πρὶν γὰρ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς) Ἔδει μὲν γὰρ [illegible] εὐθύνας, εἶθ᾽ οὕτω τοῦ Τιμάρχου κατηγορεῖν. ὁ δὲ [illegible] εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν, οὐδὲ [illegible] τοὺς δικαστὰς [illegible], [illegible] τὸν ἄνθρωπον. [illegible] καὶ τὸ [illegible], ἵν᾽ αὐτοὶ θαρροῦντες τοὺς βουλομένους [illegible]. Τὸν μὲν ἀνήρηκε) Τίμαρχον δηλαδή, [illegible] γέγονε. [illegible] μηδεὶς τῶν [illegible] μετέχει [illegible], [illegible] φασιν, ἐπειδὴ ἀπήγξατο τὴν αἰσχύνην [illegible]. Τοῖς δέ, ἀπειλεῖ περιιών) Ἦν μὲν ἀκόλουθον εἰπεῖν, [illegible]. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ [illegible], [illegible] ὅτι καὶ [illegible] κατηγορεῖν, εἰ μὴ ἐφοβεῖτο. τὸ δὲ περιιών, [illegible] ἔργον [illegible]. καὶ [illegible] κατηγορήσει. [illegible], τίς ἄρα ἀπειλεῖ μοι χαλεπόν. [illegible] ἐν τῇ πρεσβείᾳ τὰ σφάλματα. σημειωτέον δὲ καὶ ἄλλως ὁ ῥήτωρ ἑαυτὸν διὰ τούτων, εἰ τῶν ἄλλων φοβουμένων καὶ οὐ κατηγορούντων αὐτὸς τοῦτο οὐ πέπονθε. Καὶ *βαρυσυμφορώτατον ὑμῖν) Ὁ γὰρ ἀναιρῶν καὶ [illegible] τὸν κατήγορον, τὸ [illegible] ἀναιρεῖ τῶν δικαζόντων, εἰ μηδεὶς ἔτι δικάζεται. Φόβῳ) Μετὰ φόβου, ἤγουν διὰ φόβου. 5 Τὸ μὲν οὖν ἐξελέγχειν πολλὰ καὶ δεινά) Τρίτον προοίμιον [illegible] τοῦ χρόνου, [illegible] λύσιν. ἔστι δὲ ἡ σύνταξις οὕτως· ἐγὼ δὲ φοβοῦμαι καὶ [illegible] ὑπειληφώς, [illegible], καὶ θαρρῶν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν ὅ [illegible], τοῦτο φράσω, φησί, πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι. διὰ τί δὲ τοῦτο φοβοῦμαι; ἐπειδὴ ἔμελλεν ὥσπερ ἐλέγχειν τοὺς δικαστὰς μὴ σφόδρα προσέχοντας τοῖς πράγμασιν, ἀλλ᾽ [illegible] τοῦ χρόνου. καὶ [illegible] φησὶ φοβούμενος τοῦτο, οὐκ ἀποκρύψομαι, φησί, τὸν φόβον τὸν πρὸς ὑμᾶς· χαίρουσι γὰρ καὶ [illegible]

*ἀσυμφορώτατον.

*αὐτῆς ἐ. ά.

Gentilis [illegible] interpres.

αὐτοῖ

κρύψομαι. σημειωτέον δέ, ὡς ὅταν μὲν αἰσχίνου καὶ τοῦ φιλίππου παραχαράττῃ, τότε δὲ ὑπερβολὴν τέχνης ὁ δημοσθένης προήρτησεν, ἵνα μὴ ἔχῃ χρήσασθαι αὐτῷ ὁ αἰσχίνης. ἀεὶ δὲ τὸ ἐναντίον οὐ βούλεται ποιεῖν κατασκευάζειν [illegible] αὐτὸς γὰρ μᾶλλον [illegible] καθ' ἑαυτοῦ διοικεῖσθαι, καὶ προορώμενος τὰς παρ' αἰσχίνου διαβολάς, δεδοικώς [illegible] φησὶ τοὺς δικάζοντας τὴν λήθην ὡς αὖ τῆς ἀγνοίας πολλάκις διαμαρτόντων αὐτῶν, διὰ χρόνου πλῆθος καὶ λήθην. ἵνα ἃ μὴ προσήθησαν, πιστεύσωσιν ἃ ὁ αἰσχίνης ἐρεῖ, ὑποπτεύω [illegible].

6 Ὁ δὲ καίπερ ὑπειληφώς) Ἔστι μὲν αὕτη ἡ [illegible]. ἐκάλεσε δὲ τῇ λέξει τὸ ὑπειληφὸς. τὸ δὲ οὐχ ἧττον ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι οὐχ ἧττον ἰσχύει καιρός, ἢ πραγμάτων φύσις. ἢ οὕτως. οὐ μᾶλλον ἐξελέγχονται τοῖς πράγμασιν οἱ ἀδικοῦντες ἢ τοῖς καιροῖς, ὅταν ἐπὶ προσφάτοις κρίνωνται. Ταῦτα) τὸν ἐξέλεγχον. Ἀγῶνες) Ἤγουν αἱ κρίσεις. Τῶν καιρῶν) Τῶν παρελθόντων 7 ὁπότε ἐκρίνοντο. Λήθην ἢ συνήθειαν) Δύο γὰρ ταῦτα ὁ χρόνος ποιεῖ. ἢ γὰρ ἐπιλανθανόμεθα, ἢ συνεθισθέντες ὡς καλὰ ἀγαπῶμεν. Ὡς δή μοι δοκεῖτ' αὖ.) Συμπέρασμά ἐστι τοῦ προοιμίου. ὡς γὰρ ὁμολογουμένην λαβὼν τὴν πρότασιν, οὐκ ἔτι κατασκευὴν, εὐθὺς δὲ εἰσβάλλει εἰς τὴν προκατασκευὴν ἐν τῷ, εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν, εἰπών. τοῦτο δὲ τὸ τόπιον [illegible] ἔχει τὴν δύναμιν. [illegible] γὰρ τὰ προειρημένα διὰ τοῦ προοιμίου, καὶ τῶν μελλόντων κατάρχεται. ἄρχεται δὲ ἤδη λοιπὸν τῆς προκατασκευῆς. ἔχει δὲ τοιαύτην ἡ προκατασκευὴ δύναμιν, ὥστε [illegible] τῶν λυσιτελούντων περὶ τὴν ὑπόθεσιν διορθοῦσθαι. ἔστι δὲ ἡ χρεία αὐτῆς, καὶ οὗ ἕνεκα τοῖς ῥήτορσιν ἐπιτηδεύεται αὕτη. ὅταν γὰρ τὴν ὑπόθεσιν ἅπασαν ὁ ῥήτωρ συμπεπλεγμένην ὁρᾷ, καὶ πολλῶν πραγμάτων περιεκτικὴν καὶ δυσδιάκριτον, διὰ τοῦτο δεῖται τῆς προκατασκευῆς, ἵνα τὴν σύγχυσιν ἅπασαν διαλύσῃ, καὶ εἰς κεφάλαια τὴν ὑπόθεσιν ἀνάγων παρασκευάσῃ τοὺς ἀκροατάς, ὥσπερ πρὸς τινας κανόνας ἀποβλέποντας, οὕτως ἀπαιτεῖν παρ' αὐτοῦ τὰς ἀποδείξεις, καὶ περὶ ταῦτα τὰ κεφάλαια ἵστασθαι, ἢ πρὸς τὸν ὅλον ἀγῶνα τοὺς δικάζοντας [illegible] ἔχοντας ὁρᾶν, καὶ δεῖται προδιορθώσασθαι τὴν γνώμην αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ κατὰ μειδίου πεποίηκεν. ἢ μέρος τι τῆς ὑποθέσεως ὁρῶν δεῖσθαι μαθήσεως 8 [illegible], [illegible] τῇ προκατασκευῇ, καθάπερ ἐν τῷ κατὰ ἀριστοκράτους λόγῳ. Εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς) Προκατασκευὴ διαιροῦσα τὰ ἐν τῇ ὑποθέσει ζητούμενα. Λόγον) Ἤγουν ἀπολογίαν. Πρῶτον μὲν τοίνυν ὧν ἀπήγγειλε.) Οὐκ ἦν μὲν τῇ τάξει πρῶτον τὸ ἀπαγγεῖλαι, ἀλλὰ τὸ ἰσχυρότερον, καὶ τὸ σημεῖον προέθηκεν, ἐφ' ὃ μάλιστα κεῖται ὁ αἰσχίνης. ἐλάβετο οὖν εὐθὺς τοῦ μεγίστου τῶν τεκμηρίων. τοῦτο δὲ [illegible] αὐτῷ τῆς ὑποθέσεως ὅλης. ἐπειδὴ γὰρ οὔτε ἐκ γραμμάτων, οὔτε ἐκ ψηφισμάτων, οὔτε ἐξ ἄλλων ἀποδείξεων ἔχει τὸν ἔλεγχον, εἰκότως ἐχώρησεν ἐπὶ τοὺς αἰσχίνου λόγους καὶ τούτους καθάπτεται, ὡς περί τινος ἀρχῆς καὶ κρηπῖδος. καὶ πρὸς τούτους ἀποβλέπων, τὴν ὅλην κατηγορίαν ποιεῖται. ἔστι τοίνυν τὸ ὧν ἀπήγγειλε, διττόν, καὶ τοῦτο οὖν ἐγκλήματα. ἔχει δύο τεκμήρια· ἓν μέν, ὅτι ἀπήγγειλε ἀπολεῖσθαι θηβαίους. ἕτερον δέ, ὅτι ὑπέσχετο σωθήσεσθαι φωκέας. καὶ ὅτι ταῦτα πάντα ἔχει τὸν τρόπον, καὶ αὐτὸς πρότερον ἔδειξεν. ἰδίαν τε γὰρ ἑκατέρῳ τούτων ἀποδίδωσι [illegible]. καὶ διὰ τούτοις αὐτόθεν χρήματα. ὡς ἐπ' αὐτῶν τῶν ῥητῶν ἐπιδείξομεν. Δεύτερον δέ, ὧν ἔπεισε) Ἢ ὑμᾶς, δηλονότι εἰπών, ταῦτα. δι' ὧν ἀπώλετο τὰ πράγματα ἢ τούτοις, πρὸς οὓς ἐπέμφθη, ἢ ὅτι ἡνίκα ἐβουλεύετο ἡ πόλις περὶ τοῦ πῶς χρὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ἔπεισεν αὐτοὺς φωκέων [illegible], καὶ χωρὶς τῶν ἄλλων ἐκκλήτων, καὶ ἡνίκα λέγειν ἐβούλετο δημοσθένης, ἔπεισε μὴ ἀκοῦσαι τοὺς δημοσθένους λόγους τὸν δῆμον. ἐπὶ τούτοις, ἔπεισε μήτε σπείσασθαι ὑπὲρ φωκέας, μήτε ψηφίσασθαί τι ἄξιον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας, μηδὲ μὴν ἀπειλεῖν τῷ φιλίππῳ. ταῦτα πάντα σὺν συμπεριέλαβε μὲν ἐν τούτῳ βραχεῖ ῥήματι. ἐπὶ δὲ τῆς ἐργασίας ἔδειξεν ὡς οὔτε μικρά, οὔτε ὀλίγα, πλείστας αὐτοῖς καὶ ἰσχυροτάτας ἀποδοὺς ἐργασίας. ὁμοῦ τε διὰ τούτων παραχαράσσει τοὺς αἰσχίνου λόγους, οὓς ποιήσεται περὶ τῆς εἰρήνης αἰτιώμενος δημοσθένην, ὡς εἰσηγησάμενον τὴν εἰρήνην. τοῦτο δὲ τὸ μέρος δέδοικε δημοσθένης. λύει δὲ οὐδὲν ἧττον διὰ τοῦ δευτέρου τὸ ἰσχυρότατον αἰσχίνου χωρίον καὶ τὸ ἀντιληπτικὸν ἅμα. τοῦ γὰρ αἰσχίνου δυναμένου κατ' εὐθὺ ἀναχωρεῖν ἐπὶ τὴν αἰτίαν, [illegible] φιλίππου ἐπιτάττοντος, καὶ λέγει ἐξεῖναι καὶ ἀπαγγεῖλαι ἀληθῆ, ἐπειδὴ ὧν ἔπεισε δι' ἐνὸς ῥήματος, ἀμφότερα ταῦτα εἰρηκε. Τρίτον δέ, ὧν προσέταξαν αὐτῷ. εἶτα τὸν χρόνον) Ταῦτα αὐτὰ καθ' αὑτὰ κείμενα, ἐγκλήματ' ἂν εἴη· νῦν δὲ πρὸς ἀπόδειξιν ἑτέρων παραλαμβανόμενα τεκμήρια γίνεται) προσέταξε δὲ αὐτῷ ταῦτα. πρῶτον μὲν λαβεῖν τοὺς ὅρκους παρὰ τῶν συμμάχων. λέγει δὲ [illegible]. εἶτα προσέταξεν αὐτῷ πείσαι φίλιππον ἀμείνον ἀποδοῦναι τῇ πόλει· ἐπειδὴ γὰρ ἐκ ψηφισμάτων καὶ προσταγμάτων ἐγέγραπτο ἵνα ἔχῃ τοῦτο ἐγκαλεῖν, ἀορίστως ἐχρήσατο τῷ ῥήματι, εἰπὼν ὧν προσέταξαν αὐτῷ. τὸ γὰρ προσέταξαν ἀπεριορίστως τέθεικε πρότερον ἐγέγραφε ἢ [illegible]. δίδωσιν αὐτῷ χορηγίας ἐφ' ἅπαντα τὰ ἐγκλήματα. τῶν γὰρ προσταγμάτων, ἃ μὲν ἦν ἔγγραφα, τὰ δὲ ἄγραφα· ἔγγραφα μέν, τὰ περὶ τῶν ὅρκων. ἄγραφα δέ, τὰ περὶ τῆς ἀμφιπόλεως καὶ τῶν φωκέων. ἐν ᾧ καὶ τὸ καθ' ἑαυτόν

6 ἐξελέγχειν πολλὰ καὶ δεινὰ πεποιηκότα τουτονί, καὶ τῆς ἐσχάτης ὄντα τιμωρίας ἄξιον, θαρρῶ καὶ πάνυ πιστεύω. ὃ δέ, καίπερ ὑπειληφὼς ταῦτα, φοβοῦμαι, φράσω πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι μοι δοκοῦσιν ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῖν ἀγῶνες, οὐχ ἧττον, ὦ 7 ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν καιρῶν, ἢ τῶν πραγμάτων εἶναι, καὶ τὸ, χρόνον γεγενῆσθαι μετὰ τὴν πρεσβείαν πολύν, δέδοικα μή τινα λήθην, ἢ συνήθειαν τῶν ἀδικημάτων ὑμῖν ἐμπεποιήκῃ. ὡς δή μοι δοκεῖτ' αὖ ὅμως ἐκ τούτων καὶ γνῶναι τὰ δίκαια, καὶ δικάσαι νυνί, ταῦθ' 8 ὑμῖν λέξω. εἰ σκέψαισθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ὦ ἄνδρες δικασταὶ καὶ λογίσαισθε, τίνων προσήκει τῇ πόλει λόγον παρὰ πρεσβευτοῦ λαβεῖν. πρῶτον μὲν τοίνυν, ὧν ἀπήγγειλε. δεύτερον δέ, ὧν ἔπεισε. τρίτον δέ, ὧν προσετά-

Marginalia: ἀποβί. α. — ὑμῖν. α β. ν. — ταῦθ' — ταῦ α. ι. ζ. — σκέψαισθε καὶ λογίσασθε. α. ι. ζ. — κοι — ἐφ' ᾧ — ἑκατέρῳ α — κήματα α — φωκέων. α.

τὰ

τὸν προδιορθοῦται ὁ ῥήτωρ· ἐπειδὴ γὰρ αἰσχίνης ἀποσκώπτων φησὶ λέγοντα αὐτὸν προοίμιον [illegible] τῆς ἀμφιπόλεως [illegible], [illegible] διορθοῦται τὸ ἔγκλημα, καὶ δείκνυσι αἰσχίνην προσῆκον λέγειν [illegible], εἴπερ αὐτῷ ὁ δῆμος προσετάξατο. εἰκότως δὲ προσέταξε τούτῳ· μόνος γὰρ ἐφωράθη φιλιππίζων [illegible] τοῖς ἄλλοις καὶ μόνος *προσέταξε. α.

ἅπαντ. α. ξατε αὐτῷ. μετὰ ταῦτα δὲ τῶν χρόνων. ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, εἰ ἀδωροδοκήτως ἢ μή, ταῦτα πάντα πέπρακται. 9 τί δήποτε τούτων; ὅτι ἐκ μὲν τῶν ἀπαγγελιῶν, τὸ βουλεύσασθαι περὶ τῶν πραγμάτων ὀρθῶς, ὑμῖν ἐστίν. *ἂν μὲν οὖν ὦσιν ἀληθεῖς, τὰ δέοντα ἔγνωτε. *ἂν δὲ μὴ τοιαῦται, τἀναντία. τὰς δὲ συμβουλίας, πιστοτέρας ὑπολαμβάνετ' εἶναι τὰς τῶν πρέσβεων· ὡς γὰρ εἰδότων 10 περὶ ὧν ἐπέμφθησαν, ἀκούετε. οὐδὲν οὖν ἐξελέγχεσθαι δίκαιός ἐστιν ὁ πρεσβευτὴς φαῦλον, οὐδ' ἀσύμφορον ὑμῖν συμβεβουλευκώς. καὶ μὴν, περὶ ὧν γε προσετάξατε εἰπεῖν, ἢ πρᾶξαι, καὶ διαρρήδην ἐψηφίσασθε ποιῆσαι, προσήκει διακεχειρικέναι. εἶεν. τῶν 11 δὲ δὴ χρόνων διὰ τί; ὅτι πολλάκις, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, συμβαίνει πολλῶν πραγμάτων καὶ μεγάλων καιρὸν ἐν βραχεῖ χρόνῳ γίγνεσθαι. ὃν ἐάν τις ἑκὼν καταδύσῃ τοῖς ἐναντίοις καὶ προδῷ, οὐδ' ἂν ὁτιοῦν ποιῇ, πάλιν οἷός τε ἔσται σῶσαι. ἀλλὰ μὴν, ὑπέρ γε 12 τοῦ προῖκα, ἢ μή, ὁ μὲν ἐκ τούτων λαμβάνειν, ἐξ ὧν ἡ πόλις βλάπτεται, πάντες ἂν οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν εἶναι δεινόν, καὶ πολλῆς ὀργῆς ἄξιον. ὁ μέντοι τὸν νόμον τιθείς, οὐ διώρισε τοῦτο, ἀλλ' ἁπλῶς εἶπε, μηδαμῶς δῶρα λαμβάνειν. ἡγούμενος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὸν ἅπαξ 13 λαβόντα καὶ διαφθαρέντα ὑπὸ χρημάτων, οὐδὲ κριτὴν ἔτι τῶν συμφερόντων ἀσφαλῆ μένειν* τῇ πόλει. ἂν μὲν τοίνυν ἐξελέγξω καὶ δείξω σαφῶς αἰσχίνην τουτονὶ καὶ μηδὲν ἀληθὲς ἀπηγγελκότα, καὶ κεκωλυκότα

*ἑκάστου ζ. α.
β ι. ζ. π.
*βουλεύσασθαι.
ἂν α.
*ἐὰν. α.
*ἐὰν. α.
διῳκηκέναι. ζ.
*α. ι.
*ὑπὲρ. α.
λαμβάνοντα. α.
*εἶναι. α.

παρεκάλεσε τὸν δῆμον καὶ τοὺς ἕλληνας ἐπὶ τὴν ἀντίληψιν [illegible] τῶν πραγμάτων. ἔστι μὲν οὖν ἰσχυρότατον μέρος πρὸς τὴν κατηγορίαν, ὃ παρ' αἰσχίνου λέγει, ὃ διεῖλε δίχα, εἴς τε τὸ εἰπεῖν καὶ πεῖσαι. καίτοι γε ἓν πρᾶγμα εἶναι δοκεῖ, τό, τι εἰπεῖν καὶ πεῖσαι· ἅμα γὰρ τῷ λέγειν καὶ πείθει τις. ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ μὲν λέγειν ἀπαγγελίαν περιέχει δυνάμει, τὸ δὲ πείθειν συμβουλίαν, διὰ τοῦτο τὸ μέν, ὡς εἰδότος, τὸ δέ, ὡς [illegible] εἴληφεν. ἔοικε δὲ τοῦτο τὸ μέρος καὶ τὰ λοιπά· εἰ γὰρ αὐτὸς ἀπήγγειλεν, καὶ ἔπεισεν, αὐτοῦ ἄρα εἴη ἂν καὶ τὰ λοιπὰ ἁμαρτήματα. ἔστι δὲ ὅτι τῶν προειρημένων τὰ μέν, ἴδια αἰσχίνου. τὰ δὲ λοιπά, τῶν πρέσβεων. ἴδια μέν, ἅ, τι ἀπήγγελκεν, καὶ εἶπεν. τὰ δὲ ἂν προσετάξατε, αὐτοὶ [illegible] τῶν πρέσβεων ἐγκλήματα. ἐπ' αὐτὸν [illegible] τὸν αἰσχίνην· [illegible] τὰ πάντα [illegible], [illegible] καὶ εἰπεῖν καὶ ψηφίσασθαι. μετὰ ταῦτα, τῶν χρόνων, [illegible] ἡμᾶς μὴ βοηθῆσαι φωκεῦσι, μελλήσας ἕως [illegible] φίλιππος. δοκεῖ δὲ καὶ τοῦτο κοινὸν ἔγκλημα εἶναι τῶν πρέσβεων. ἀλλὰ προστιθεὶς μέν, [illegible] τῶν [illegible] κοινόν. [illegible] δὲ τοῖς ἄλλοις, ἴδιον αἰσχίνου γίνεται. [illegible] οἱ χρόνοι [illegible] ἐκείνων, οἷς [illegible] φιλίππου [illegible] φωκέας. [illegible] φιλίππου [illegible], καταλαβόντος ἤδη τὰς πύλας, [illegible] τῇ δευτέρα *εἴρηκεν. α. [illegible] *πολλάκις. α. [illegible]

ζει εἰς [illegible] χρόνους ἐπὶ τῆς προτέρας πρεσβείας, καὶ οὐκ ἐπὶ τῆς δευτέρας. [illegible] τὸν χρόνον λαμβάνων τῆς δωροδοκίας· εἰ δὲ [illegible] τῶν χρόνων [illegible] αὐτὸν [illegible] λέγει, [illegible] ὀρθῶς [illegible]· ὁ γὰρ χρόνος [illegible], ἀλλ' ὅτι δῶρα εἴληφε, [illegible], καὶ ἡ βραδυτής. *τῇ δευτέρα. α. Ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις 8 εἰ ἀδωροδοκήτως) Καλῶς [illegible] τὸ ἀδωροδοκήτως μετὰ τὰ ἄλλα [illegible], ὡς ἰσχυρότερον· [illegible] ἐν τοῖς [illegible] τὰ ἰσχυρά. τὰ δὲ [illegible] ἐν τῷ μέσῳ. ἐπειδὴ πρὸς ἕκαστον τῶν προειρημένων [illegible] αὐτῷ ἀπολογία. [illegible] τὰς ἀπαγγελίας, [illegible] φιλίππου. [illegible], [illegible] ὑμᾶς [illegible], [illegible] τὰ παρ' ἐκείνου εἶναι ἀληθῆ. [illegible] χρόνον [illegible], [illegible] ἄλλο τι. [illegible] δωροδοκίαν [illegible] εἰπεῖν. Ἄλλως. Τελευταῖον [illegible], αἰσχίνου [illegible] ἀπολογίαν. [illegible] ἀπήγγειλε τὰ ψευδῆ, καὶ [illegible] τῶν προστεταγμένων [illegible] καὶ τοὺς χρόνους [illegible] ἀπολογίαν εἰ μὴ φανῇ δωροδόκος. [illegible] ἐγκλημάτων [illegible], [illegible] τὰ κοινά, ἴδια [illegible] ἐγκλήματα, μόνος δὲ εἴληφε δῶρα, καὶ τοὺς [illegible]. [illegible] τὰ μὲν [illegible] πρέσβεων. τὸ δὲ [illegible] μέρος [illegible], ἴδιον ἐστὶν αἰσχίνου. [illegible] κεφάλαιον [illegible] δυνάμεις. Τί δήποτε 9 τούτων) [illegible] ἐρωτᾷ τί προσθεῖναι. [illegible] νομίζει τὰ ῥήματα. Περὶ ὧν γε) Προσήκει [illegible]. Εἶεν. τῶν δὲ δὴ χρόνων διὰ τί; ὃν ἐάν τις ἑκὼν καταδύσῃ) Διὰ μὲν 10 τοῦ ἑκών, τὸ [illegible] ἀφαιρεῖ, διὰ δὲ τοῦ καταδύσῃ, τὴν δωροδοκίαν [illegible] καὶ προδῷ. Διώρισε, [illegible] 11

15 κ. [illegible]. Δῶρα καὶ μισθοὺς εἰληφότα) [illegible] τοῖς δώροις τὸν μισθόν, [illegible] ὄνομα. [illegible] τοῦ Φιλοκράτους, [illegible]. Ἐμὲ μὲν φαῦλον ἡγεῖσθε) Τιμωρία γὰρ [illegible] τὸν [illegible] φαῦλον παρ᾽ Ἀθηναίοις νομίζεσθαι. φαῦλον, ἠγουν ψεύστην. Ἀφεῖτε) Ἤγουν [illegible] τῆς κατηγορίας.

Πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων) Προκατασκευαστικὸν τὸ ἐνθύμημα. [illegible] τῆς κατασκευῆς, εἰσβάλλει [illegible] ἐπὶ τὴν προκατάστασιν. [illegible] τὴν ἐν Μακεδονίᾳ μέθην, καὶ τὴν γυναῖκα τὴν Ὀλυνθίαν αἰχμάλωτον καὶ τὴν [illegible], καὶ τὰ κατὰ Θρᾴκην. [illegible] ὅτι τὸ ἦθος Αἰσχίνου καὶ ἡ προεγνωσμένη δόξα, καὶ ἡ πρόληψις, [illegible] ἐπειδὴ γὰρ ἀπ᾽ τῆς ἡμέρας [illegible] σωφρονικὴν ἔδοξεν, [illegible] τῆς ὑπολήψεως τὸν ἔλεγχον. τὸ δὲ ἐξ ὧν οὐκ ἔστιν ὅστις ἂν οὐκ εἰκότως μισήσειεν αὐτόν, [illegible] ὅτι παρ᾽ ὑμῖν οἱ [illegible] μαθόντες τὸν βίον Αἰσχίνου, μισήσουσιν. [illegible] τὴν ἐν Μακεδονίᾳ μέθην, καὶ τὰ ἑξῆς. Μνημονεύοντας ὑμῶν) Θορύβου [illegible] τῶν ἀκουόντων, ἵνα καὶ [illegible] [illegible], [illegible] ὅτι τοῖς ἑαυτοῦ πεπραγμένοις καὶ δεδημηγορημένοις ἐν ἀρχῇ, μάλιστα ἐξελεγχθήσεται δῶρα ἔχων, [illegible] ὁ ἔλεγχος, καὶ [illegible] τοῦ Φιλίππου [illegible] μέρη τῆς καταστάσεως. [illegible]

¹ σωφρονικὴν α. — ² γὰρ α. — ³ καὶ α. — ⁴ α.

14 ἐμοῦ τὸν δῆμον ἀκοῦσαι τἀληθῆ, καὶ πάντα τἀναντία τῶν συμφερόντων ὑμῖν συμβεβουλευκότα, καὶ μηδὲν ὧν προσετάξατε, ἐν τῇ πρεσβείᾳ πεποιηκότα, καὶ ἀνηλωκότα τοὺς χρόνους, ἐν οἷς πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων καιροὶ προεῖνται τῇ πόλει, καὶ πάντων
15 τούτων δῶρα καὶ μισθοὺς εἰληφότα μετὰ Φιλοκράτους, καταψηφίσασθε αὐτοῦ, καὶ δίκην ἀξίαν τῶν ἀδικημάτων λάβετε· ἂν δὲ μὴ δείξω ταῦτα, ἢ μὴ πάντα, ἐμὲ μὲν φαῦλον ἡγεῖσθε, τουτονὶ δὲ ἀφεῖτε. πολλὰ δὲ καὶ δεινὰ κατηγορεῖν ἔχων ἔτι πρὸς τούτοις ἕτερα, ὦ ἄνδρες
16 Ἀθηναῖοι, ἐξ ὧν οὐκ ἔσθ᾽ ὅστις ἂν οὐκ εἰκότως μισήσειεν αὐτόν, βούλομαι πρὸ πάντων, ὧν μέλλω λέγειν, μνημονεύοντας ὑμῶν οἶδ᾽ ὅτι τοὺς πολλοὺς ὑπομνῆσαι, εἰς τίνα τάξιν ἔταξεν ἑαυτὸν Αἰσχίνης ἐν τῇ πολιτείᾳ τὸ πρῶτον, καὶ τίνας λόγους κατὰ τοῦ Φι-
17 λίππου δημηγορεῖν ᾤετο δεῖν, ἵν᾽ εἰδῆτε ὅτι τοῖς ὑφ᾽ ἑαυτοῦ πεπραγμένοις καὶ δεδημηγορημένοις ἐν ἀρχῇ, τούτοις μάλιστα πάντων ἐξελεγχθήσεται δῶρα ἔχων. ἔστι τοίνυν οὗτος ὁ πρῶτος Ἀθηναίων αἰσθόμενος Φίλιππον, ὡς τότε δημηγορῶν ἔφη, ἐπιβουλεύοντα
18 τοῖς Ἕλλησι, καὶ διαφθείροντά τινας τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ

¹ α. — ² οὗτος α. — ³ α. — ⁴ αὐτοῦ α.

μέρη τῆς καταστάσεως, φοβηθεὶς τῶν λόγων τὸν ὄχλον. [illegible] δωροδοκίας [illegible]. [illegible] δὲ τὸ κατὰ [illegible] ὡς [illegible] καὶ ἀκόλουθον. Ὑπομνῆσαι) Ἤγουν εἰς [illegible] μνήμην ἀγαγεῖν. Δημηγο-
17 ρεῖν) Παρρησίᾳ λέγειν προσῆκεν [illegible]. Ἔστι τοίνυν οὗτος ὁ πρῶτος Ἀθηναίων) Ἐπικατάσκευος διήγησις ὡς ταῖς αἰτίαις ἐγκατασκευαζομένη, διότι ἐστὶ [illegible] καὶ πολιτική. αὕτη ἐστὶν ἡ κατάστασις. [illegible] ἵνα [illegible] ὡς φρόνιμος καὶ περὶ τῶν [illegible] αἰσθόμενος [illegible], ὅτι [illegible]. [illegible] ἐστὶν ἡ κατάστασις, [illegible] καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος αὐτῆς, [illegible] τῆς δωροδοκίας ἐστὶ καὶ [illegible] τοῦτο τὸ μέρος [illegible], καὶ [illegible] ὁ [illegible] λέγει, [illegible] καὶ ἀκουόντων, [illegible] ὑμᾶς μετεπέμψατο, [illegible] ὅτι οὕτω [illegible] αὐτὸν [illegible]. τὸ δὲ δεύτερον μέρος ἐστὶ, [illegible] τῆς [illegible] ἐγκλήματος. οὗ ἡ ἀρχή, [illegible], ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [illegible] ὑμῶν ἐπὶ τοὺς ὅρκους αὐτὸν πάλιν. [illegible] γὰρ ὅπως ὁ μεταβὰς [illegible] καὶ [illegible]. [illegible] ἐπειδὴ, ὅτι [illegible] πραγμάτων [illegible] μέρος τῆς καταστάσεως, ἐν ᾧ τὰς αἰτίας ἀποδίδωσι τῶν [illegible]. οὗ ἡ ἀρχή, [illegible] [illegible]

⁵ μόνον α. — ⁶ ὄντων α. — ⁷ [illegible] α.

[illegible] φθείροντα

προεστηκότων, καὶ ἔχων Ἴσανδρον τὸν Νεοπτολέμου
δευτεραγωνιστήν. προσιὼν μὲν τῇ βουλῇ, προσιὼν δὲ
τῷ δήμῳ περὶ τούτων, καὶ πείσας ὑμᾶς πανταχοῖ
πρέσβεις πέμπειν τοὺς συνάξοντας δεῦρο τοὺς βου-
λευσομένους περὶ τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου. καὶ 19
ἀπαγγέλλων, μετὰ ταῦθ' ἥκων ἐξ Ἀρκαδίας, τοὺς μα-
κροὺς ἐκείνους καὶ καλοὺς λόγους, οὓς ἐν τοῖς μυρίοις ἐν
Μεγάλῃ πόλει, πρὸς Ἱερώνυμον τὸν ὑπὲρ Φιλίππου
λέγοντα, ὑπὲρ ὑμῶν ἔφη δεδημηγορηκέναι. καὶ διε-
ξιὼν ἡλίκα τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν, οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδικοῦ- 20
σι μόνον πατρίδας οἱ δωροδοκοῦντες, καὶ χρήματα
λαμβάνοντες παρὰ Φιλίππου. ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα
πολιτευομένου τούτου τότε, καὶ τοῦτο τὸ δεῖγμα ἐξε-
νηνοχότος περὶ ἑαυτοῦ, τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης πρέ-
σβεις πέμπειν ὡς Φίλιππον ἐπείσθητε ὑπὸ Ἀριστο- 21
δήμου καὶ Νεοπτολέμου καὶ Κτησιφῶντος, καὶ τῶν ἄλλων
τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελλόντων οὐδ' ὁτιοῦν ὑγιές, γίγνεται
τῶν πρέσβεων τούτων εἷς καὶ οὗτος, οὐχ ὡς τῶν ἀπο-
δωσομένων τὰ ὑμέτερα, οὐδ' ὡς τῶν πεπιστευκότων
τῷ Φιλίππῳ, ἀλλ' ὡς τῶν φυλαξόντων τοὺς ἄλλους. 22
διὰ γὰρ τοὺς προειρημένους λόγους καὶ τὴν πρὸς
Φίλιππον ἀπέχθειαν, ταύτην εἰκότως περὶ αὐτοῦ
πάντες εἴχετε τὴν δόξαν. προσελθὼν τοίνυν ἐμοὶ
μετὰ ταῦτα, συνετάττετο κοινῇ πρεσβεύειν. καὶ ὅπως τὸν
μιαρὸν καὶ ἀναιδῆ φυλάξομεν ἀμφότεροι τὸν Φι- 23
λοκράτην, πολλὰ παρεκελεύσατο. καὶ μέχρι τοῦ δεῦ-
ρο ἐπανήκειν ἀπὸ τῆς προτέρας πρεσβείας, ἐμέ γοῦν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διεφθαρμένος καὶ πεπρακὼς
ἑαυτὸν, ἐλάνθανε. χωρὶς γὰρ τῶν ἄλλων, ὧν, ὅπερ εἶπον,
εἰρήκει πρότερον, ἀναστὰς τῇ προτεραίᾳ τῶν ἐκ- 24
κλησιῶν, ἐν αἷς περὶ τῆς εἰρήνης ἐβουλεύεσθε, ἤρξατο
ἀρχὴν, ἣν ἐγὼ καὶ τοῖς ῥήμασιν οἶμαι τοῖς αὐτοῖς, οἷς-
περ εἶπεν, ἐν ὑμῖν ἀπομνημονεύσειν. εἰ πάνυ πο-
λὺν, ἔφη, χρόνον ἐσκόπει Φιλοκράτης, ὦ ἄνδρες Ἀ-
θηναῖοι, ὅπως ἂν ἄριστα ἐναντιωθείη τῇ εἰρήνῃ, οὐκ 25
ἂν αὐτὸν ἄμεινον εὑρεῖν οἶμαι, ἢ τοιαῦτα γράφοντα. ἐγὼ
δὲ ταύτην μὲν τὴν εἰρήνην, ἕως ἂν εἷς Ἀθηναίων
λείπηται, οὐδέποτ' ἂν συμβουλεύσαιμι ποιήσασθαι
τῇ πόλει. εἰρήνην μέντοι φημὶ δεῖν ποιεῖσθαι. καὶ τοιοῦ-

φθείροντα [illegible] τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἵνα ἐξ ἀκολουθίας τὸν προεστηκότα τῆς πρεσβείας φαίνηται [illegible].

Καὶ ἔχων Ἴσανδρον) Παρὰ [illegible] τοῖς Αἰσχίνου λόγοις ἡ μαρτυρία. [illegible] δὲ καὶ σκώμματος· ὑποκριτὴν γὰρ [illegible] συναγωνιζόμενον. 18 19

Προσιὼν μὲν τῇ βουλῇ, προσιὼν δὲ τῷ δήμῳ) Θαυμάσιον πῶς αὐτοῦ μαρτυρεῖ τὴν [illegible] καὶ σπουδήν. [illegible] γὰρ πᾶσιν ὁρᾶν [illegible] ἀδικοῦντα τὸν Φίλιππον [illegible] τὴν ἔξοδον [illegible] εἰ καὶ μὴ εἰρήνῃ φανερῶς. ὁ δὲ Ἱερώνυμος, προδότης τῶν Ἀρκάδων, ἐδημηγόρει αὐτῷ ἐν Ἀρκαδίᾳ περὶ τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Φίλιππον, μαθητὴς γενόμενος Ἰσοκράτους. Συνάξοντας) Συναγαγόντας. Καλοὺς) Οὐκ ἔστιν εἰρωνικῶς, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν· ὕστερον γὰρ μέλλει ἐπιφέρειν τὸ κατ' εἰρωνείαν. 19

Οὐχὶ τὰς ἰδίας ἀδικοῦσι) Αὔξει [illegible] μέγεθος τοῦ κακοῦ [illegible] προδοσίαν ὁρίζεται. Πολιτευομένου) Τὰ τῆς πολιτείας οἰκονομοῦντος, τούτου φροντίζοντος ὑπὲρ τῶν πολιτικῶν. Δεῖγμα) Ἤγουν ἀπόδειξιν δείξαντος. Καὶ Κτησιφῶντος) Οὐκ ἔστιν οὗτος τῶν ὑποκριτῶν, ἀλλ' ἕτερος [illegible] ἀποσταλεὶς εἰς τὴν Μακεδονίαν, καὶ παρὰ τοῦ Φιλίππου [illegible] ἀπαγγεῖλαι. 20 21

Γίγνεται τῶν πρέσβεων εἷς) [illegible] Ἀπο δωσομένων) Ἤγουν ἐμπολησόντων. Πεπιστευκότων) [illegible] τῶν [illegible] τῷ Φιλίππῳ.

Δόξαν) Ὑπόληψιν. Προσελθὼν τοίνυν ἐμοὶ μετὰ ταῦτα) Παρὰ τοῦ [illegible] λαμβάνει τῆς οἰκείας δόξης [illegible] οὐδεὶς γὰρ τῶν πρέσβεων περὶ σωτηρίας πραγμάτων Αἰσχίνης φαίνεται [illegible], εἰ μὴ μόνον τῷ ῥήτορι [illegible] ἀδικεῖν [illegible] ἀλλὰ παρὰ τοῦ [illegible] μαρτυρούμενον. Συνετάττετο) Συνεφώνει, παρεκάλει ὁμογνωμονεῖν. 22

Καὶ ὅπως τὸν μιαρὸν) Αὐτὰ [illegible] ὡς προδότης ὑπὸ Φιλοκράτους. ἦν δὲ ἀμφοτέροις ἐχθρὸς ὁ Φιλοκράτης, Αἰσχίνης μαρτυρεῖ. πῶς οὖν καλοῦμεν ἐπὶ τὴν μαρτυρίαν Φιλοκράτους Αἰσχίνης [illegible] καὶ τίς ἡ κοινωνία τῆς πολλῆς [illegible] ὑπὲρ Φιλοκράτους αὐτῇ; πῶς δὲ [illegible] ὑπὲρ αὐτοῦ [illegible]. [illegible] δὲ ἄλλοι παρεχόμεθα μάρτυρας τοῦ πολεμοῦ αὐτῷ [illegible], σαφῶς καὶ διαρρήδην μαρτυροῦντος

26 τοὺς ἴσως εἶπε βραχεῖς καὶ μετρίους λόγους. ὁ δ' αὐ-
τὸς εἰπὼν τῇ προτεραίᾳ, πάντων ἀκουόντων ὑμῶν, εἰς
τὴν ὑστεραίαν, ἐν ᾗ τὴν εἰρήνην ἔδει κυροῦσθαι, ἐμοῦ
τῷ τῶν συμμάχων συνηγοροῦντος δόγματι, καὶ
τὴν εἰρήνην, ὅπως ἴση καὶ δικαία γένηται πράτ-
27 τοντος, καὶ ὑμῶν βουλομένων ταῦτα, καὶ οὐδὲ φωνὴν
ἐθελόντων ἀκούειν τοῦ καταπτύστου Φιλοκράτους, ἀνα-
στὰς ἐδημηγόρει καὶ συνηγόρει ἐκείνῳ πολλῶν ἀξίους,
ὦ Ζεῦ καὶ πάντες θεοί, θανάτων λόγους, ὡς οὔτε τῶν
προγόνων ὑμᾶς μεμνῆσθαι δέοι, οὔτε τῶν τὰ τρ-
28 όπαια, καὶ τὰς ναυμαχίας λεγόντων ἀνέχεσθαι.
νόμον τε θήσειν, καὶ γράψειν, μηδενὶ τῶν ἑλλήνων ὑμᾶς
βοηθεῖν, ὃς ἂν μὴ πρότερος ὑμῖν βεβοηθηκὼς ᾖ.
καὶ ταῦτα ὁ σχέτλιος, καὶ ἀναιδὴς οὗτος ἐτόλμα λέγειν,
ἐφεστηκότων τῶν πρέσβεων καὶ ἀκουόντων, οὓς ἀπὸ τῶν ἑλλήνων
29 μετεπέμψασθε, ὑπὸ τούτου πεισθέντες, ὅτ' οὔ-
πω πεπρακὼς ἑαυτὸν ἦν. ὃν μὲν οὖν τρόπον, ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι, χειροτονησάντων ὑμῶν ἐπὶ τοὺς ὅρκους
αὐτὸν πάλιν, τούς τε χρόνους κατέτριψε, καὶ τὰ πρά-
γματα πάντα ἐλυμήνατο τὰ τῆς πόλεως, καὶ ὅσαι
30 περὶ τούτων ἐμοὶ πρὸς τοῦτον ἀπέχθειαι συνέβησαν
βουλομένῳ κωλύειν, αὐτίκα ἀκούσεσθε. ἐπειδὴ δὲ πά-
λιν ἥκομεν ἐκ τῆς πρεσβείας ταύτης τῆς ἐπὶ τοὺς
ὅρκους, ἧς περ εἰσὶν αἱ νῦν εὐθῦναι, οὔτε μικρὸν, οὔτε μέ-
γα οὐδ' ὁτιοῦν εὑρηκότες τῶν ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖ-
31 σθε λεχθέντων, καὶ προσδοκηθέντων· ἀλλὰ πάντα
ἐξηπατημένοι, καὶ τούτων ἑτέρων αὖθις αὖ πεπραχό-
των, καὶ παρὰ τὸ ψήφισμα πεπρεσβευκότων, προ-
σῆλθον τῇ βουλῇ. καὶ ταυτὶ πολλοὶ συνίσασιν ἃ μέλλω
λέγειν· τὸ γὰρ βουλευτήριον, μεστὸν ἦν ἰδιωτῶν. παρελ-
32 θὼν δ' ἐγὼ, πάντα τἀληθῆ πρὸς τὴν βουλὴν ἀπήγ-
γειλα. καὶ κατηγόρησα τούτων. καὶ ἀνελογισάμην
ἀπὸ τῶν πρώτων ἐλπίδων ἐκείνων, ὧν ὁ Κτησιφῶν καὶ
ὁ ἀριστόδημος ἀπήγγειλαν πρὸς ὑμᾶς. καὶ μετὰ ταῦ-
τα ὅτε τὴν εἰρήνην ἐποιεῖσθε, ἃ οὗτος ἐδημηγόρησε, καὶ
33 εἰς ἃ προήχασι τὴν πόλιν, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν
ταῦτα δ' ἦν Φωκεῖς, καὶ πύλαι μὴ προέσθαι
συνεβούλευον, μηδὲ ταὐτὰ παθεῖν, μηδ' ἀναρτω-
μένους ἐλπίσιν ἐξ ἐλπίδων, καὶ ὑποσχέσεσιν, εἰς τοὔσχα-
τον ἥκειν τὰ πράγματα ἐᾶσαι. καὶ ἔπεισα ταῦτα
34 τὴν βουλήν. ἐπειδὴ δ' ἧκεν ἡ ἐκκλησία, καὶ πρὸς ὑμᾶς

αἰσχίνου. ἄγνοια οὖν, ὡς εἴρηται, τοῦ δήμου πολλή, ἔτι εἰδότος ὡς προδότης φιλοκράτης. ἐγὼ φρονήσας αὐτοῦ. ἔτι δ' οὐ ποιῶ ἐν ᾧ ἐπειδὴ χρεία πολλάκις ἐν ταῖς προτάσεσιν ἐπαμφοτέρων καὶ παρρησιαστικῶν, ἵνα μὴ τὰ δίκαια δόξῃ τὴν ἐπιείκειαν προδοῦναι τῆς πόλεως, εἰδὼς δὲ πάντας ὁ φιλοκράτης, ἔσεσθαι τοῦτο εἵλετο αὐτόν, ὡς οὖν εὖ χρῆν ὄντα εἰς τὸ καταπτύσασθαι καὶ ἐξολοθρεῦσαι, εἶτα τὸ φυλάξασθαι. δόξῃ τοίνυν γὰρ μιαρὸς καὶ ἀναιδὴς ἐκάλεσεν ὁ προδότην. 25 Λεια) Ἰσχυρότερα, ἐπιεικέστερα. Δεῖν) Ἀντὶ δ' ἀναγκαῖον ἦν. 26 Βραχεῖς τε καὶ μετρίους) Τὸ μὲν, τῆς σιωπηρίας. τὸ δέ, τῆς ἀρετῆς τῶν εἰρημένων. βραχεῖς, οἷον σιωπηρούς. μετρίους, οἷον ἐπιεικεῖς, φιλανθρώπους. Συνηγοροῦντος δόγματι) Συμμαχοῦντος δόξῃ. Πράττοντος) Ἀγωνιζομένου. 27 Ταῦτα) ἐμοί. Ὡς οὔτε τῶν προγόνων ὑμᾶς) Ὁ μὲν αἰσχίνης περὶ τῶν φαυλοτέρων ἔφη ὡς καὶ ζηλοῦν ἐκώλυσεν. ὁ δὲ κατὰ τὸ λόγῳ ἐπιτάγχανε· δείξεται γὰρ ἐν ταῦτα ὁ ῥήτωρ. ὁ μὲν γὰρ αἰσχίνης τὸ ἄκαιρον τοῦ μιμεῖσθαι ἴσως τῶν γονέων ἔλεγε φυλάττεσθαι, αἰτιώμενος τὰς ἐν ἀπορίᾳ μόνας. οὐ γὰρ ἔλεγε περὶ πάντων τῶν προγόνων· ὁ δὲ ῥήτωρ, τῷ καθολικῷ ὀνόματι τῶν προγόνων, διαβάλλει τὸν λόγον. 28 Νόμον τε θήσειν) Ἰδοὺ καὶ νομοθέτην αὐτὸν ἀποφαίνει, [illegible] τὴν φρόνησιν. Μηδενὶ τῶν ἑλλήνων) Παραινεῖ τῇ πόλει τὴν αὐτῆς ἀγαθοεργίαν μιμήσασθαι, καὶ μισθοῦ βοηθῆσαι τοῖς ἕλλησιν. Σχέτλιος) 29 Δυστυχής. Κατέτριψε) Ἤγαγεν ἀργῶς καὶ ἀμελῶς διετρίψατο. 30 Ἀλλ' ἐπειδὴ πάλιν ἥκομεν) Τὸ εἶδος τοῦ λόγου περιληπτικὸν κατὰ τὴν μέθοδον. τὸ γὰρ [illegible] τὰ πράγματα, καὶ τὰ λοιπὰ πρῶτα λέγει, εἶτα ἐπεμβάλλει τὰ πρῶτα, περιβολῆς ἴδιον. Εὐθῦναι) Ἐξετάσεις, ἔρευναι. 31 Καὶ προσδοκηθέντων) Ὑπὲρ τοῦ πρὸς [illegible] λόγου καὶ [illegible] καὶ τούτων [illegible] λόγου. Προσῆλθον) Πρῶτον γὰρ ἔδει εἰπεῖν ἐν τῇ βουλῇ, εἶτα ἐν τῷ δήμῳ. Τὸ γὰρ βουλευτήριον μεστὸν) Τὴν ἐπιθυμίαν αἰτιᾶται τοῦ πλήθους. οὐ γὰρ ἀναμένουσι τὴν ἐκκλησίαν κατὰ τὸ ἔθος, ἀλλ' εἰσεπήδησαν οἱ ἰδιῶται τοῖς βουλευταῖς. 32 Κατηγόρησα τούτων) Οὐ λέγει περὶ πάντων τῶν πρέσβεων, ἀλλὰ περὶ τῶν αἰτίων. 33 Προέσθαι) Προδοῦναι. Ἀναρτωμένους) Ἐκκρεμαμένους. Εἰς τοὔσχατον) Ἀπώλειαν. Ἥκειν) Συμφέρειν.

Ταῦτα) ἐμοί.

πύλαι.

ἤδη λέγειν, παρελθὼν Αἰσχίνης οὑτοσὶ πρῶτος ἡμῶν ἁπάντων (καὶ πρὸς Διὸς, καὶ θεῶν πειρᾶσθε συνδιαμνημονεύειν ἂν ἀληθῆ λέγω· τὰ γὰρ πάντα πράγματα λυμηνάμενα ὑμῶν, καὶ διαφθείραντα ὅλως, ταῦτ' ἐστὶν ἤδη) τοῦ μὲν ἀπαγγέλλειν τι τῶν πεπρεσβευμένων, ἢ περὶ τῶν ἐν τῇ βουλῇ ῥηθέντων, εἰ ἄρα ἠμφισβήτει μὴ ἀληθῆ λέγειν ἐμὲ, μακρὰν ἀπεῖχεν. εἶπε δὲ τοιούτους λόγους, καὶ τηλικαῦτα, καὶ τοσαῦτα ἔχοντας ἀγαθὰ, ὥσθ' ἅπαντας ὑμᾶς λαβὼν ᾤχετο. ἔφη γὰρ ἥκειν πεπεικὼς Φίλιππον, πάνθ' ὅσα συμφέρει τῇ πόλει, καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. καὶ διεξῆλθε λόγον μακρὸν ὑμῖν, ὃν κατὰ Θηβαίων εἰπεῖν πρὸς Φίλιππον ἔφη. καὶ τὰ κεφάλαια ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀπελογίζετο ἐκ τῶν αὐτῷ πεπρεσβευμένων δυοῖν, ἢ τριῶν ἡμερῶν, ὑμᾶς μένοντας οἴκοι, καὶ οὐ στρατευομένους, οὐδ' ἐνοχλουμένους, Θήβας μὲν πολιορκουμένας αὐτὰς καθ' αὑτὰς χωρὶς τῆς ἄλλης Βοιωτίας, ἀκούσεσθαι. Θεσπιὰς δὲ, καὶ Πλαταιὰς οἰκιζομένας. τῷ θεῷ δὲ τὰ χρήματα εἰσπραττόμενα, οὐ παρὰ Φωκέων, ἀλλὰ παρὰ Θηβαίων, τῶν βουλευσάντων τὴν κατάληψιν τοῦ ἱεροῦ. διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη τὸν Φίλιππον, ὅτι οὐδὲν ἧττον ἠσεβήκασιν οἱ βεβουλευκότες, τῶν ταῖς χερσὶ πραξάντων. καὶ διὰ ταῦτα, χρήματα αὐτῷ τοὺς Θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι. ἀκούειν δὲ καὶ τῶν Εὐβοέων ἐνίων ἔφη πεφοβημένων, καὶ τεταραγμένων τὴν πρὸς τὴν πόλιν οἰκειότητα Φιλίππῳ γεγενημένην· καὶ λεγόντων ὅτι οὐ λελήθατε ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες πρέσβεις, ἐφ' οἷς πεποίησθε τὴν εἰρήνην πρὸς Φίλιππον· οὐδ' ἀγνοοῦμεν, ὅτι ὑμεῖς μὲν Ἀμφίπολιν δεδώκατε ἐκείνῳ, Φίλιππος δ' ὑμῖν Εὔβοιαν ὡμολόγηκε παραδώσειν. εἶναι μέντοι καὶ ἄλλο διῳκημένον αὐτῷ. οὐ μὴν οὔπω τοῦτο βούλεσθαι λέγειν. καὶ γὰρ νῦν τινὰς αὐτῷ τῶν φθονεῖν συμπρέσβεων. ὑπῃνίττετο δ' οὕτω που, καὶ παρεδήλου τὸν Ὠρωπόν. εὐδοκιμῶν δ' ἐπὶ τούτοις εἰκότως, καὶ δοκῶν καὶ ῥήτωρ ἄριστος εἶναι, καὶ ἀνὴρ θαυμαστὸς, κατέβη μάλα

θρεῖσθαι. Πρῶτος) Ἐν προτρεπτικοῖς. 34 Πειρᾶσθε συνδιαμνημονεύειν) Αἰσθάνεσθε) γὰρ ἕκαστος τῶν ἀκουόντων, μόνος ἀπομνημονεῦσαι τὰ μετὰ μνήμης. Πάμπληθες) Παντελῶς, ὅλως. 35 Ὥσθ' ἅπαντας) Ἀπὸ τοῦ λυπήσαντας ὑμᾶς τοῖς ἡδέσι λόγοις, ὥσπερ αἰχμαλώτους ἀπήγαγεν. 36 Ἔφη γὰρ ἥκειν πεπεικὼς) Καλῶς εἶπε πεπεικὼς, ἵνα ἀκούσας παρὰ Φιλίππου ἀπλῶς, ἀλλὰ πεπεικὼς Φίλιππον, ἵνα μὴ ὡς ἐξαπατηθεὶς φαίνηται. παραδηλοῖ δὲ ἐν τούτῳ τὸ χρῆμα· πῶς γὰρ ὁ νῦν πείσας ἐπιτυχεῖν. Καὶ περὶ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι) Ὥστε ζητοῦσι καὶ μαθεῖν, τίνες ἐσύλησαν τὰ ἱερὰ τὰ χρήματα. ἔμελλε γὰρ τοῖς Ἀμφικτύοσι τόπον Φωκέων γὰρ καὶ Θηβαίων πολεμούντων πρὸς ἑαυτοὺς διὰ τὴν ἀποστασίαν γῆς, οἱ Θηβαῖοι μᾶλλον ἐβούλοντο τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ὑπὲρ οἱ Φωκεῖς. 37 εἰ καὶ οἱ Φωκεῖς κατὰ τὸ ἀληθὲς τοῦτο πεποιήκασι· πρῶτοι γὰρ ἐκεῖνοι ἐπεχείρησαν οἱ Θηβαῖοι τοῦτο ποιῆσαι, καὶ οὐδὲν ἧττον ἠσεβήκασιν οἱ βεβουλευκότες τῶν ταῖς χερσὶ διαπραξαμένων, ὡς ἐπεξῆς μετὰ μικρὸν λέγει μακρῶν. 38 Ἀπελογίζετο) Ἐσχεδίαζε, ἐπελάμβανε. ἀπὸ τῶν ἰδίων λόγων καὶ ἀριθμοὺς ἐπιτίθεις. Πεπρεσβευμένων) Ἠγουν ἐκ τῆς πρεσβείας ἑαυτοῦ ὡς πεπαρρησιακὼς αὐτῷ. Δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν) Τὸ τάχος τῆς ἐπαγγελίας τῆς ἀπάτης ἐπινόησεν. 39 Καθ' αὑτὰς) Μόνας. Εἰσπραττόμενα) Ζητούμενα. Διδάσκειν γὰρ αὐτὸς ἔφη) Ὅρα ὅπως πάντα προδιοικεῖται τὸν λόγον. ὁ γὰρ διδάσκων ὑποφαινίζει. καὶ τὸ αὐτὸς δὲ, τὴν ὑπεροχὴν δηλοῖ τῆς εὑρέσεως. ἵνα αὐτὸ ᾖ ὁ πείσας ἀπατηλός. 40 Ἐπικεκηρυχέναι) Ὁμολογεῖται ὑποσχέσθαι δοῦναι. ὅταν πόλις ἔχῃ πρός τινα δυσμένειαν, ἐπιβοᾷ καὶ κηρύττει μισθὸν καὶ χρήματα τῷ φονεύσαντι. ἄλλο δέ ἐστιν ἐπικηρυκεία, καὶ ἄλλο ἐπικήρυξις· ἐπικηρυκεία μὲν ἡ φιλία· 41 ἐπικήρυξις δὲ, ὅταν ἡ πόλις, ὡς ἐρημῶν, ἐχθρὸν ἔχουσά τινα ἐπιβουλεύοντα αὐτῇ, καὶ βούλεται αὐτὸν ἀνελεῖν, χρήματα κηρύττει δώσειν τῷ ἀνελόντι αὐτόν. πολλάκις δὲ καὶ ἐπὶ ἰδιωτῶν τοῦτο γίγνεται. Ὦ ἄνδρες πρέσβεις) Τοῦτο ὥσπερ ἠθοποιία ἐστὶν, ὡς ἐκ τῶν Εὐβοέων λεγόντων πρὸς τὸν Αἰσχίνην καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις. καὶ πῶς εὑρέθησαν αὐτοὶ οἱ πρέσβεις ἐν τῇ Εὐβοίᾳ. λεγομένου ὅτι δι' αὐτῆς παρῆλθον ἐπανερχόμενοι ἐπὶ τὰς Ἀθήνας· ὁ γὰρ ἐδέησαν διὰ τῆς Βοιωτίας ἐπανελθεῖν διὰ τὴν ἔχθραν ἣν εἶχον πρὸς τοὺς Θηβαίους. ἦσαν δὲ οἱ Εὐβοεῖς Ἀθηναίων ἐκ παλαιοῦ, ἐκ τῶν ὕστερον ἐπιδεδωκότων, μέχρι τοῦ νῦν χρόνου. 40 Ὡμολόγηκε) Καθυπέσχετο. Εὐδοκιμῶν) Ηγουν δόξας ἔσεσθαι βέλτιον. 41 Ῥήτωρ ἄριστος) Πιθανολόγος ἐπὶ τέχνης. Ἀνὴρ θαυμαστὸς) Εὐπρεπὴς ἐπὶ γνώμαις. Κατέβη μάλα

σιμῶς. ἀναστὰς δ᾽ ἐγώ, ταῦτα τ᾽ οὐκ ἔφην εἰδέναι. καὶ ἐπειρώμην τι λέγειν τούτων, ὧν πρὸς τὴν βουλὴν ἀπήγγειλα. καὶ παραστάς, ὁ μὲν, ἔνθεν, ὁ δὲ, ἔνθεν, οὑτοσὶ καὶ Φιλοκράτης, ἐβόων, ἐξέκρουόν με, τελευτῶντες ἐχλεύαζον. ὑμεῖς δ᾽ ἐγελᾶτε, καὶ οὔτε ἀκούειν ἠθέλετε, οὔτε πιστεύειν ἐβούλεσθε ἄλλα, πλὴν ἃ οὗτος ἀπηγγέλκει. καὶ νὴ τοὺς θεούς, εἰκός τι παθεῖν ἔμοιγ᾽ ἐδοκεῖτε. τίς γὰρ ἂν ἠνέσχετο, τηλικαῦτα καὶ τοσαῦτα ἔσεσθαι προσδοκῶν ἀγαθά, ἢ ταῦθ᾽ ὡς οὐκ ἔσται λέγοντός τινος, ἢ κατηγοροῦντος τῶν πεπραγμένων τούτοις; πάντα γὰρ τἄλλα, οἶμαι, τότε ἦν δεύτερα τῆς ὑποκειμένης προσδοκίας, καὶ τῶν ἐλπίδων. οἱ δ᾽ ἀντιλέγοντες, ὄχλος ἄλλως, καὶ βασκανία κατεφαίνετο. ταῦτα δὲ θαυμάσια ἡλίκα καὶ συμφέροντα ἐδόκει τῇ πόλει πεπρᾶχθαι. τοῦ χάριν δὴ ταῦτα ὑπέμνησα πρῶτα νῦν ὑμᾶς, καὶ διεξῆλθον τούτους τοὺς λόγους; ἑνὸς μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μάλιστα καὶ πρώτου, ἵνα μηδεὶς ὑμῶν, ἐπειδάν τι λέγοντος ἀκούῃ μου, καὶ κατηγοροῦντος τῶν πεπραγμένων, καὶ δοκῇ δεινὸν αὐτῷ, καὶ ὑπερβάλλον εἶναι, εἶτα 'τότε οὐκ ἔλεγες παραχρῆμα ταῦτα; οὐδ᾽ ἐδίδασκες ἡμᾶς;' θαυμάζῃ, ἀλλὰ μεμνημένοι τὰς ὑποσχέσεις τὰς τούτων, ἃς ἐφ᾽ ἑκάστων ποιούμενοι τῶν καιρῶν ἐξέκλειον λόγου τυχεῖν τοὺς ἄλλους, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν τὴν τούτου ταύτην τὴν καλήν, εἰδῆτε, ὅτι πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις, καὶ τοῦτο ἠδίκησθε ὑπ᾽ αὐτοῦ, ὅτι τἀληθῆ παραχρῆμα, καὶ ἡνίκα ἔδει πυθέσθαι, διεκωλύθητε, ἐλπίσι καὶ φενακισμοῖς καὶ ὑποσχέσεσιν ἐξαπατώμενοι. πρῶτον μὲν τούτου, καὶ μάλιστα οὗ εἵνεκα, ταῦτα διεξῆλθον. δεύτερον δὲ τίνος, καὶ οὐδὲν ἔλαττον, ἢ τούτου, ἵνα τὴν, ὅτ᾽ ἀδωροδόκητος ὑπῆρχε, προαίρεσιν αὐτοῦ τῆς πολιτείας ἀναμνησθέντες, ὡς προβεβλημένη, καὶ ἄπιστος ἦν πρὸς τὸν Φίλιππον, τὴν μετὰ ταῦτα ἐξαίφνης γεγονυῖαν πίστιν, καὶ φιλίαν σκέψησθε. εἶτα εἰ μὲν ἐκβέβηκεν ὅσα ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς οὗτος, καὶ καλῶς ἔχει τὰ πεπραγμένα, διὰ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὸ συμφέρον τῇ πόλει γεγενῆσθαι νομίσητε. εἰ δὲ πάντα τἀναντία, ὧν οὗτος εἶπε, πέπρακται, καὶ πολλὴν αἰσχύνην, καὶ μεγάλους κινδύνους ταῦτ᾽ ἔχει τῇ πόλει, διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν τὴν τούτου, καὶ τὸ χρημάτων ἀποδόσθαι τἀληθῆ, μεταβεβλημένον εἰδῆτε αὐτόν. βούλομαι δ᾽

ἐπειδὴ περ

Margin section numbers: 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49.

Scholia:

41 σιμῶς) Πλαγίως [illegible] τὴν δύναμιν, ὅτι [illegible] οἱ [illegible]. σιμῶς, ἤγουν μεγαλοπρεπῶς.
42 Ἐβόων, ἐξέκρουόν με) Αἰσχίνου βοῶντος, Φιλοκράτους παροινοῦντος, [illegible] τοῦ δήμου, τοῦ δήμου αὐτοῖς ὀφθέντος. ἐξέκρουόν με, ἀντὶ τοῦ ἐπονείδιζον. ἐχλεύαζον δὲ, ἐνέπαιζον μετ᾽ εἰρωνείας. Νὴ τοὺς θεούς, εἰκός τι παθεῖν) Θεραπεύει τὸν δῆμον μετὰ τὴν ἐπιτίμησιν.
43 Δεύτερα) Ἐλάττονα. Ὑποκειμένης) Παρεσκευασμένης. Ὄχλος) Ταὐτόν ἐστιν εἰπεῖν, ὀχλοῦντες ἁπλῶς καὶ φθονοῦντες.
44 Τοῦ χάριν δή) Πληρώσας τὴν διήγησιν, εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ πρῶτον κεφάλαιον τοῦ στοχασμοῦ, ὅπερ ἐστὶ τὸ παραγραφικόν. λαμβάνει δὲ αὐτὸ ἐκ τοῦ χρόνου. οἷον, καὶ διὰ τί μὴ τότε ἀντέλεγες.
45 Παραχρῆμα) Ἤγουν συντόμως μετὰ τὴν πρεσβείαν.
47 Οὗ εἵνεκα) Ὅτι οὐκ ἐδίδασκον ταῦτα παραχρῆμα, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα.
48 Ὡς προβεβλημένη) Φυλακτικῶς ἔχουσα καὶ φυλαττομένη περὶ τῶν ἄλλων τινῶν, ἔμπροσθεν μαχομένη. Καλῶς) Συμφερόντως.
49 Διὰ τὴν ἀλήθειαν) Τοῦ ἀργυρίου δηλαδή. Διὰ τὴν αἰσχροκέρδειαν) Νομίσητε γεγενῆσθαι. Ἀποδόσθαι) Πωλῆσαι. Βούλομαι δ᾽) Πληρώσας τὸ παραγραφικόν, εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ δεύτερον κεφάλαιον τοῦ στοχασμοῦ, ὅπερ ἐστὶν ἡ τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησις. Ἄλλως. Συμπεράνας τὴν κατάστασιν, ἄρχεται ἐντεῦθεν τῶν ἀπ᾽ ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὧν ἐστὶ τὸ προοίμιον. ἐπειδὴ δὲ [illegible] θέντος τοῦ ἐγκλήματος ἐδεῖχθη τὸ μέγεθος, [illegible] ὧν προήρξατο, τὸ λυποῦσαν αὐτὸ [illegible] διαβάλλειν πειρᾶται. ἔστι δὲ αὕτη ἡ ἀπὸ τῆς αἰσχίστου δυνάμεως. ἐπεὶ οὐχ ἱκανῶς αἰσχύνεις. οὐδὲ τοσαύτην ἔχει δύναμιν, ὥστε εἴκοσι δύο πόλεων προδοσίαν καταλογίζειν. ὁ δεύτερος στοχαστικὸς ὑπὸ τῆς ὑποθέσεως, ἐλέγχων ἀπαίτησις κέχρηται. ἔστι λέγομεν, ὅτι γνώμης ἐστὶ στοχασμὸς οὐχ [illegible] δὲ προδήλων ὄντων τῶν πραγμάτων. ὑφ᾽ ὧν πέπρακται. καὶ καταφανοῦς ὄντος τοῦ [illegible], ἐλέγχων ἀπαίτησιν γενέσθαι. [illegible] γὰρ τῆς βουλῆς μόνης ἐστὶ καὶ τῆς τιμωρίας. ἐλέγχεις δὲ [illegible], ὅτι μὴ

Marginal variants: ἅμα. α. — οὐδ᾽ α. — ἐβούλεσθε α. — α. — ἦν α. — κειμένων α. — ἄλλως α. — κατεφαίνετο α. — α. λ. — ἑκάστοτε α. — δ α. — ἐξέκλειον α. — ἐξέβαλον ζ. — χ ἀπαγγ. — ἀδω. — παραχρῆμα δ. — α. — ἐκβέβηκεν α. — ἀπήγγειλεν α. — ἔχει α. — ὑπάρχοντος α.

τοῦ ἑτέρου γνώμην οὐδέ τις ἑκών, ὁ αἰσχίνης. καὶ ἐξεταζομένους τοὺς λόγους εἴρηκε. καὶ ἡ βούλησις δὲ ἠρέμα μὲν δηλοῦται· φυλάττεται δὲ ἡ πλείων ἐξέτασις ἐν τῷ σχήματι. τὴν δὲ δύναμιν βλάπτουσι καὶ [illegible] τὴν ποιότητα, κατὰ μέρος τῇ [illegible] τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, παλαιὰ ποιῶν τὰ ἐγκλήματα. Οἱ ξένοι) ἀντὶ τοῦ καθ' οὓς 50 ὑπέρησαν [illegible] ὑμᾶς τοῖς φωκεῦσι. Δεῖ δὲ μηδένα ὑμῶν) Η μὲν βούλησις μέχρι τοῦ μετρίου συμπέπλεκται ἐν τούτῳ. εἰ δὲ οὗτος, εἴπερ, ὥσπερ οὗτος, ἐβουλήθη μισθώσας αὑτὸν τοῖς ἐχθροῖς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς καὶ φενακίζειν, τῶν ἴσων αἴτιος ἦν κακῶν. ὅσωνπερ καὶ οὗτος. τὴν δὲ γε δύναμιν συ[illegible] ἐκ τῆς ποιότητος, [illegible]. ὅτι ὑμεῖς κατεστήσατε κύριον, καὶ τοὺς καιροὺς συνῆψεν ἐπὶ τούτοις, μέρος τῆς δυνάμεως ὄντας. διὰ τί δὲ ἐπὶ ἐλάχιστον χρῆται ὁμοῦ τῇ βουλήσει. λέγομεν ὅτι τεχνικῶς τοῦτο ποιεῖ· βούλεται γὰρ αὐτὴν τηρῆσαι ἐν τῷ δευτέρῳ σχηματισμῷ· δεύτερος γὰρ ἐμπίπτει μεταξὺ τοῦ λόγου ἐξ ἀντιθέσεως. [illegible], καὶ πόθεν δηλοῖ ὅτι ταῦτα ἐβουλόμην ποιεῖν· ἴσιον δέ, διὰ τὸ εἰπεῖν ἐβουλήθη, ἐσήμανε τὴν βούλησιν· τὴν γὰρ δύναμιν προειπὼν, ἐπήγαγε τὴν βούλησιν. Ὅντινοῦν ἂν ὑμεῖς) Εἰ καὶ τοῦ αἰσχίνου [illegible] καὶ οὗτος. Εἰ δ' οὗτος) Συνέζευξε τῇ δυνάμει τὴν βούλησιν, κρατυνῶν αὐτῆς τὴν κοινωνίαν. Οὐ γὰρ εἰ φαύλοις) 52 Τοῦτο μὲν ἐστὶ μέρος τῆς ἀντιθέσεως, ὅτι φαῦλος, καὶ τῶν τυχόντων, καὶ οὐδὲ τῶν σπουδαίων, οὐδὲ τῶν λαμπρῶν αἰσχίνης. οὕτως ἐξευτελίζει φαυλίζων. οὐ παρ' ἑαυτοῦ δὲ φαυλίζων· ἐπαχθὲς γὰρ ἦν· ἀλλὰ παρὰ τῶν ἐχόντων ταύτην τὴν ὑπόληψιν λαμβάνων τὸν λόγον. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἀσαφῶν τὸ χωρίον. τί οὖν βούλεται λέγειν ἐν τούτῳ, ὅτι οἱ φωκεῖς, εἰ καὶ φαύλοις ἐχρήσασθε διακόνοις καὶ πρεσβευταῖς. οὐ πρὸς ἐκείνους ἀφορᾷ, ἀλλὰ πρὸς τὴν πόλιν. Ἀξιοῦται) Ἀξία κρίνεται. τί γὰρ, ὧν ἡ πόλις ἀξιοῦται παρὰ τοῖς ἄλλοις, εἰ αὐτοῖς διαφέρεται, ἀντὶ τοῦ, οὐκ ἠξίωσαν ὀλιγωρῆσαι τῶν αἰσχίνου λόγων. ὡς ἐπειδὴ [illegible] τὸ τῆς πόλεως πρόσωπον καὶ ἀξίωμα, καὶ τούτοις πιστεύσαντες ἀπώλοντο. ἵνα δὲ ἡ διάνοια [illegible] ἔσται, προσέθηκε καὶ τοὺς ἄλλους πρέσβεις, καὶ διακρίνεται ἐπὶ ὧν κατηγορεῖ. προσθεὶς [illegible] τὸ ὅσα τῆς φωκέων σωτηρίας ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἧκε, ταῦθ' ἅπαντ' ἀπώλεσαν οὗτοι. καὶ προσέθηκε πάλιν τὴν βούλησιν, εἰπών. καὶ διέφθειραν ἑκόντες. τὸ δέ γε ἰσχυρότερον μέρος τῆς βουλήσεως, τὴν αἰτίαν, οὐ λέγει· τούτου γὰρ τοῦ κεφαλαίου τὸ μέγιστον μέρος ἐστὶν ἡ αἰτία, ὃ ἐν τῷ δευτέρῳ σχηματισμῷ διεφύλαξε. Δὸς δέ μοι τὸ προβούλευμα) 53 Εἰσβάλλει ἐπὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπόδειξιν, πληρώσας τὴν δύναμιν. προβούλευμα δὲ λέγει, τὸ γράψαι τὴν βουλὴν περὶ τοῦ δημοσθένους κατηγοροῦντος τοῦ αἰσχίνου, καὶ τῶν ἄλλων πρέσβεων, ὅτι παρεπρέσβευσαν, καὶ καταψηφίσασθαι αὐτῶν ὡς ἀδικησάντων, καὶ γράψαι καὶ ψήφισμα ἵνα αὐτῶν τῶν βουλευτῶν, ὥστε μὴ κληθέντας εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐπὶ δεῖπνον· ἀεὶ γὰρ οἱ πρέσβεις ἐπανερχόμενοι, ἐκαλοῦντο ἐπὶ δεῖπνον εἰς ξενίων τιμῆς χάριν. τοῦτο γὰρ προσφέρει εἰς ἔλεγχον αὐτῶν τῆς προδοσίας, ὅτι ὡς προδοτῶν καταγνοῦσα ἡ βουλὴ, οὐκ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς δεῖπνον. Ἄλλως. Μετέβη πάλιν ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ κεφάλαιον, ὅπερ ἦν ἐξ ἀρχῆς τὸ προοίμιον. λέγω δὴ τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ἄρχεται δὲ ἐκ [illegible], νῦν ἡμῖν λέγει περὶ τῆς πρεσβείας, ἐξὸν περὶ τῶν πραγμάτων εἰπεῖν καὶ δεῖξαι; ὁ δὲ, ὅτι οὐκ ἐσίγησε συνιστῶν, παρεχόμενος τὸ προβούλευμα· [illegible] γὰρ σημεῖον τῶν αὐτοῦ λόγων, ὅπερ ἐψηφίσατο πρὸς τὰς ἐπαγγελίας τοῦ ῥήτορος. πληρώσας δὲ διὰ τῆς προσηκούσης ἐξεργασίας τὸν τόπον, μεταβαίνει ἐπ' αὐτὰ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καθαρῶς ἀπὸ τῶν χρόνων ἀρξάμενος· αἰτιᾶται γὰρ τὸν αἰσχίνην, ὡς ἐξεπίτηδες ἀποκλείσαντα τῶν καιρῶν τὴν πόλιν, ὡς δὲ μηδὲ ἐγχειρίσασθαι δύνασθαι περὶ τῶν προκειμένων τοῦ φιλίππου κατειληφότος τὰς πύλας· ἅμα τι γὰρ ἐκεῖνο, κἀκεῖνος παρῆν. εὔδηλον ὡς ἀπώλετο τῆς βοηθείας ὁ χρόνος, ἐν ᾧ κλεῖσαι τὰς πύλας εἰ δεῖν τι ἦν τῷ δήμῳ. ἔτι ἐπειδὴ ἀντίπαλον· οὐ γὰρ ἦν ἑτέρως βοηθεῖν προσεπιόντας φωκεῦσιν ἀσφαλέστερον ἢ περὶ αὐτοῦ βουλεύσασθαι. ἔλυσε δύο λύσεσι· μιᾷ μὲν, ὅτι οὐδεὶς ἀνέγνω τῷ δήμῳ τὸ προβούλευμα. οὐ γὰρ ἂν ὁ δῆμος ἐβουλεύσατο. ἑτέρᾳ δὲ, ὅτι εἰ καὶ βουλεύσασθαι ὁ δῆμος οἷός τε ἦν, ἀντιπίπτοντα αὐτὸν αἰσχίνης, ἐλπίσι [illegible] ὑποσχέσεσιν. ἐν ᾧ καὶ εἰσάγει τὰ ἰσχυρότατα τῶν τεκμηρίων, λέγων τοὺς αἰσχίνου λόγους.

ἐπειδήπερ εἰς τούτους προσήχθην τοὺς λόγους, ὃν τρόπον τὰ περὶ τοὺς Φωκέας πράγματα ὑμῶν περιείλοντο, προσῆκον εἰπεῖν ἁπάντων. δεῖ δὲ μηδένα ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰς τὸ τῶν πραγμάτων μέγεθος ἀποβλέψαντα, μείζους τὰς κατηγορίας, καὶ τὰς αἰτίας, τῆς τούτου δόξης νομίσαι. ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν, ὅτι 51 εἰ καὶ ὅντινα οὖν ὑμεῖς εἰς ταύτην τὴν τάξιν κατεστήσατε, καὶ τῶν συμβαινόντων καιρῶν ἐποιήσατε κύριον, εἰ δ' οὗτος εἶχεν, ὥσπερ οὗτος, ἐβουλήθη μισθώσας ἑαυτὸν τοῖς ἐχθροῖς, ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, καὶ φενακίζειν, τῶν ἴσων ἂν αἴτιος ἦν κακῶν, ὅσωνπερ καὶ οὗτος. 52 οὐ γὰρ εἰ φαύλοις ὑμεῖς χρῆσθε εἰς τὰ κοινὰ πολλάκις ἀνθρώποις, καὶ τὰ πράγματα ἐστὶ φαῦλα, ὧν ἡ πόλις ἀξιοῦται παρὰ τοῖς ἄλλοις. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. εἶτα καὶ Φωκέας ἀπολώλεκε μὲν, οἶμαι, Φίλιππος, συνηγωνίσαντο δ' οὗτοι. τοῦτο δὴ δεῖ σκοπεῖν, καὶ ὁρᾶν 53 εἰ ὅσα τῆς τῶν Φωκέων σωτηρίας ἐπὶ τὴν πρεσβείαν ἧκε, ταῦτα πάντα ἀπώλεσαν οὗτοι, καὶ διέφθειραν ἑκόντες· οὐχ ὡς ὅδε Φωκέας ἀπώλεσεν αὐτὸς καθ' ἑαυτόν. πρόχειρον δή μοι τὸ προβούλευμα,

54 ὃ πρὸς τὴν ἐμὴν ἐπαγγελίαν ἐψηφίσατο ἡ βουλή, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν τοῦ γράψαντος αὐτὸ τότε, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ἐγὼ μὲν οὐδὲ τότε σιγήσας, οὐδὲ νῦν ἀφίσταμαι τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' εὐθὺς κατηγόρουν, καὶ προεώρων τὰ μέλλοντα. ἡ βουλὴ δὲ ἡ μὴ 55 κωλυθεῖσα ἀκοῦσαι τἀληθῆ παρ' ἐμοῦ, οὔτ' ἐπῄνεσε τούτους, οὔτ' εἰς τὸ πρυτανεῖον ἠξίωσε καλέσαι. καίτοι τοῦτο ἀφ' οὗ γέγονεν ἡ πόλις, οὐδεὶς πώποτέ φησι παθεῖν οὐδένας πρέσβεις. οὐδὲ Τιμαγόρας, οὗ θάνατον κατεχειροτόνησεν ὁ δῆμος. ἀλλ' οὗτοι πεπόνθασι.

56 Λέγε δ' αὐτοῖς, πρῶτον μὲν τὴν μαρτυρίαν· εἶτα τὸ προβούλευμα.

Μαρτυρία, προβούλευμα.

Ἐνταῦθ' οὔτ' ἔπαινος, οὔτε κλῆσις εἰς τὸ πρυτανεῖόν ἐστι τῶν πρέσβεων ὑπὸ τῆς βουλῆς. εἰ δέ φησιν οὗτος, 57 δειξάτω καὶ παρασχέσθω, κἀγὼ καταβαίνω, ἀλλ' οὐκ ἔστιν. εἰ μὲν τοίνυν ταὐτὰ πάντες ἐπρεσβεύομεν, δικαίως οὐδένα ἐπῄνεσεν ἡ βουλή. δεινὰ γὰρ ὡς ἀληθῶς τὰ πεπραγμένα πᾶσιν. εἰ δ', οἱ μὲν τὰ δίκαια ἔπραττον ὑμῶν, οἱ δὲ, τἀναντία· διὰ τοὺς πεπονηρευμένους, 58 ὡς ἔοικε, τοῖς ἐπιεικέσι συμβεβηκὸς ἂν εἴη, ταύτης τῆς ἀτιμίας μετεσχηκέναι. πῶς οὖν ῥᾳδίως ἅπαντες εἴσεσθε, τίς ποτ' ἐσθ' ὁ πονηρός; ἀναμνήσθητε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, τίς ἐσθ' ὁ κατηγορῶν τῶν πεπραγμένων ἐξ ἀρχῆς. δῆλον γὰρ ὅτι, τῷ μὲν ἠδικηκότι, σιγᾶν ἐξήρ-59 κει, καὶ διακρουσαμένῳ τὸν παρόντα χρόνον, μηκέτ' εἰς λόγον περὶ τῶν πεπραγμένων ἑαυτὸν καθιστάναι. τῷ δὲ μηδὲν αὑτῷ συνειδότι δεινόν, εἰ σιγῴη, πονηρῶν καὶ δεινῶν ἔργων δόξαι κοινωνεῖν τῷ σιωπῆσαι. εἰμὶ τοίνυν ὁ κατηγορῶν ἐξ ἀρχῆς, ἐγὼ τούτων.

60 τούτων δ', οὐδεὶς ἐμοῦ. ἡ μὲν τοίνυν βουλή, ταῦτα προβεβουλεύκει, τῆς δ' ἐκκλησίας γιγνομένης, καὶ τοῦ Φιλίππου παρόντος ἐν Πύλαις ἤδη (ἦν γὰρ οὗ πρῶτον ἁπάντων τῶν ἀδικημάτων, τὸ τὸν Φίλιππον ἐπιστῆσαι τοῖς πράγμασι τούτοις, καὶ δέον ὑμᾶς ἀκοῦσαι περὶ τῶν πραγμάτων, εἶτα βουλεύσασθαι, μετὰ ταῦτα δὲ πράττειν ὅ, τι δόξαι, ἅμα 61 ἀκούειν, κἀκεῖνον παρεῖναι, καὶ μηδ' ὅ, τι χρὴ ποιεῖν, ῥᾴδιον εἰπεῖν εἶναι) πρὸς δὲ τούτοις, τοῦτο μὲν οὐδεὶς ἀνέγνω τῷ δήμῳ τὸ προβούλευμα, οὐδ' ἤκουσεν ὁ δῆμος. ἀναστὰς δ' οὗτος, ἐδημηγόρει ταῦτα, ἃ διεξῆλθον ἄρτι πρὸς ὑμᾶς ἐγώ, τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἀγαθά, ἃ πεπεικὼς ἔφη τὸν Φίλιππον ἥκειν, καὶ διὰ ταῦτα, χρήματα αὐτῷ τοὺς Θηβαίους 62 ἐπικεκηρυχέναι. ὥστε ὑμᾶς ἐκπεπληγμένους τῇ παρουσίᾳ τότε τῇ τοῦ Φιλίππου, καὶ τούτοις ὀργιζομένους ἐπὶ τῷ μὴ προηγγελκέναι, πρᾳοτέρους γενέσθαι τινός, πάνθ', ὅσα ἐβούλεσθ' ὑμῖν ἔσεσθαι, προσδοκήσαντας. καὶ μηδὲ φωνὴν ἀκούειν ἐθέλειν ἐμοῦ, μηδ' ἄλλου μηδενός. καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεγιγνώσκετο ἡ ἐπιστολὴ ἡ παρὰ τοῦ Φιλίππου.

ἣν ἔστ

Ἐπαγγελίαν) Γρ. ἐξήγησιν ὁ αἰτί-55 αν. Κωλυθεῖσα) Ὡς πρότερον. Τούτους) Τοὺς πρέσβεις. Οὔτ' εἰς τὸ πρυτανεῖον) Ἐνεδέχετο ὑποπτεῦσαι τὴν κλῆσιν, ἕως ἂν γνῷ ἡ βουλὴ τὸ ἀκριβές. ἢ ὅτι ὕστερον ἐν τῷ δήμῳ ἀπεπρέσβευσαν. ὁ δὲ τὸ ὑπέβλεψεν εἰς τὸ μὴ ψεύδεσθαι μηδὲ ἐοικέναι παραλογισμοῖς. Οὗ θάνατον κατεχειροτόνησαν) Κατεδίκασαν, κατέκριναν. ἀπήλλαξε δὲ τὸ χρόνον· δῆλον γὰρ ὡς ἐκλήθη πρότερον· εἶθ' ὕστερον καταγνωσθεὶς ἀνῃ-57 ρέθη. Εἰ μὲν τοίνυν ταὐτά) Λύει τοῦτο διλημμάτῳ σχήματι, ὅτι εἰ μὲν πάντες οἱ πρέσβεις ταὐτὰ ἐπρεσβεύσαμεν, ὅ ἐστιν, εἰ πάντες ἐψευσάμεθα προδόντες, δικαίως ἂν πάντες οὐκ ἐκλήθημεν. εἰ δὲ, οἱ μὲν ἡμῶν τὰ δίκαια ἔπραττον· οἱ δὲ, παρεπρέσβευσαν, διὰ τοὺς παραπρεσβεύσαντας συνέβη καὶ τοὺς ἄλλους μὴ κληθῆναι. Δεινά) Φο-59 βερά. Διακρουσαμένῳ) Ἐκφυ-60 γόντι, ἀποπεμψαμένῳ. Ἡ μὲν οὖν βουλὴ ταῦτα) Ἐντεῦθεν ἄρχεται τῶν σημείων, ὃ παρὰ κεφάλαιον καλεῖται, τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. Ανα-61 στὰς δ' οὗτος ἐδημηγόρει) Δύο διὰ τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, τοῦτο χρόνον, καὶ τοὺς λόγους Αἰσχίνου, ἀναγκαίως καὶ χρῶμα ἐπήγαγεν· ἑκάστου γὰρ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀποδο-62 τέον χρῶμα. Παρουσίᾳ) Ἐπιδημίᾳ. Τούτοις) Τοῖς πρέσβεσι.

Προηγγελκέναι) Εἰς τὸ βοηθῆσαι Φωκεῦσι. Πρᾳοτέρους γενέσθαι τινός) Ἡ πάντως ἀνθρώπου βούλεται τὸ τινός, ἢ [illegible]

Καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεγιγνώσκετο ἡ ἐπιστολὴ ἡ παρὰ Φιλίππου) Τοῦτο

ἣν οὗτος ἔγραψεν ἀπολειφθεὶς ἡμῶν, ἄντικρυς ὑπὲρ τούτων ἐστὶ, καὶ διαρρήδην ἀπολογία γεγραμμένη τῶν τούτοις ἡμαρτημένων. καὶ γὰρ ὡς αὐτὸς κατεκώλυσεν αὐτοὺς, βουλομένους ἐπὶ τὰς πόλεις ἰέναι, καὶ τοὺς ὅρκους ἀπολαμβάνειν, ἔνεστι· καὶ ὡς, ἵνα συνδιαλλάττωσιν αὐτῷ τοὺς ἁλεῖς πρὸς τοὺς Φαρσαλίους, κατεῖχεν αὐτούς· καὶ πάντα ἀναδεχόμενος, καὶ εἰς ἑαυτὸν ποιούμενος τὰ τούτων ἁμαρτήματα. ὑπὲρ δὲ Φωκέων, ἢ Θεσπιέων, ἢ ὧν οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. καὶ τοῦτο, οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου τοῦτον ἐπράχθη τὸν τρόπον· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν ὧν παρὰ τούτων ὑμᾶς ἔδει δίκην λαμβάνειν, οὐ πεποιηκότων οὐδὲ διῳκηκότων οὐδὲν, ὧν ὑμεῖς προσετάξατε ἐν τῷ ψηφίσματι, ἐκεῖνος ἀναδέχεται τὴν αἰτίαν. καί φησιν αὐτὸς αἴτιος γεγενῆσθαι, ὃν οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς οἶμαι δυνήσεσθαι κολάσαι. ἃ δ' ἐκεῖνος ἐξαπατῆσαι, καὶ προλαβεῖν τῆς πόλεως ἐβούλετο, οὗτος ἀπήγγελλεν, ἵνα μηδὲ ἐγκαλέσαι, μηδὲ μέμψασθαι μηδὲν ὕστερον ὑμεῖς ἔχητε Φιλίππῳ, μήτ' ἐν ἐπιστολῇ, μήτ' ἄλλοθι μηδαμοῦ τῆς παρ' ἐκείνου τούτων ὄντων. λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὴν τὴν ἐπιστολὴν, ἣν ἔγραψε μὲν οὗτος, ἔπεμψε δ' ἐκεῖνος. καὶ σκοπεῖτε ὅτι τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, ὃν διεξελήλυθα ἐγώ. λέγε.

Επιστολή.

Ακούετε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τῆς ἐπιστολῆς, ὡς καλὴ καὶ φιλάνθρωπος. περὶ δὲ Φωκέων, ἢ Θηβαίων, ἢ τῶν ἄλλων, ὧν οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲ γρύ. ταύτης τοίνυν οὐδὲν ἐστὶν ὑγιές. καὶ τοῦτο αὐτίκα δὴ μάλα ὑμεῖς ὄψεσθε. οἱ μὲν γὰρ ἁλεῖς, οὓς ἵνα συνδιαλλάττωσιν, ἐκεῖνος κατασχεῖν φησὶ τούτους, τοιαύτης τετυχήκασι τῆς διαλλαγῆς, ὥστ' ἐξελήλανται, καὶ ἀνάστατος ἡ πόλις αὐτῶν γέγονε. τοὺς δ' αἰχμαλώτους, ὁ σκοπῶν τί ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιτο, οὐδ' ἐνθυμηθῆναί φησι λύσασθαι. μεμαρτύρηται δὲ δήπουθεν ὑμῖν ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ὡς ἐγὼ τάλαντον ἔχων ἐπ' αὐτοὺς ἐρχοίμην. καὶ νῦν δὲ μαρτυρηθήσεται. διὰ καὶ τὴν ἐμὴν φιλοτιμίαν οὗτος ἀφαιρούμενος, τοῦτ' ἔπεισεν ἐκεῖνον ἐγγράψαι. ὃ τοίνυν μέγιστον ἁπάντων· ὁ γὰρ εἰς τὴν προτέραν γράψας ἐπιστολὴν, ἣν ἠνέγκαμεν ἡμεῖς, ὅτι ἔγραφον ἂν, καὶ διαρρήδην ἡλίκα ὑμᾶς εὖ ποιήσω, εἰ εὖ ᾔδειν

Σχόλια (margin): 63 δὲ ἔστι τὸ χρῆμα τὸ ὑπὲρ τῶν χρόνων, ὁ φίλιππος κατεῖχε, τούτους γέγονεν ἐκεῖνος αἴτιος ... ἡ λύσις αὐτοῦ. οὗτος ἔγραψε τὴν ἐπιστολὴν ἀπολειφθεὶς ἡμῶν, οἱονεὶ χωρισθεὶς. πρὸς δὲ τοὺς ἐκείνου λόγους, τοῦ αἰσχίνου δηλαδὴ, ἀπίστευον ὑπολέγων· φιλίππου οὐκ ἐπιτάττοντος, ἀλλ' αἰσχίνου. Ην οὗτος ἔγραψεν 63 ἀπολειφθεὶς ἡμῶν) Τὸ μὲν ἀπολειφθεὶς ἡμῶν, ἵνα μὴ δόξῃ κοινωνεῖν τῶν πρεσβευόντων. τὸ δὲ, οὗτος ἔγραψεν, ἵνα μὴ ἐπὶ φιλίππου εἴη ἡ αἰτία· ἐπὶ τὰς πόλεις δὲ, ἵνα τὰς συμμαχικὰς δηλοῖ, ἃς καὶ ὅρκους ἔδει. οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου δὲ, καὶ ἁπλῶς, καὶ ὡς ἔτυχεν, ἵνα μὴ δόξῃ τὴν κακουργίαν, ὅτι ἐμελέτησε τὴν ἐπιβουλὴν αἰσχίνης καὶ φίλιππος. Διαρρήδην) Μεγαλοφώνως. Συνδιαλλάττωσιν) Φιλιώσωσιν. Τοὺς ἁλεῖς πρὸς τοὺς 64 φαρσαλίους) Ἤδη ἔγνωμεν ἐν τοῖς φιλιππικοῖς, ὅτι αἱ δύο πόλεις αὗται τῆς θετταλίας ἐστασίαζον πρὸς ἑαυτάς· ὁ μὲν φάρσαλος, φίλη οὖσα τοῦ φιλίππου· ὁ δὲ ἅλος, τῶν ἀθηναίων· φίλιππος δὲ αὐτοὺς ἐπολιόρκει. Λέγε αὐτοῖς 67 τὴν ἐπιστολήν) Εἰ θαυμαστόν τι ἐστιν, ὅτι ὑπὲρ αὐτοῦ αἰσχίνης ἐχρήσατο πρὸς ἀπολογίαν ἐπιστολῇ, ταύτην ἔλαβε πρὸς κατηγορίαν δημοσθένης· συνίησι γὰρ αὐτὸς, τὰ ἰσχυρὰ τῶν ἀντιδίκων, διὰ τὴν ἰσχυρὰν δεινότητα αὐτοῦ ποιῆσαι. Περὶ 68 δὲ φωκέων) Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς, ὡς τὸ ἐπιβεβαιώμενος τὸ ἐξ αὐτῆς ὠφέλειαν, πάλιν λέγει. περὶ δὲ φωκέων, ἢ θηβαίων, ἢ τῶν ἄλλων ὧν οὗτος ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲ γρύ. οὗτος οὖν ἄρα φίλιππος ἐξηπάτησε. τοῦτο γὰρ ἐστιν ὃ προσεστάται. λύσας δὲ ἐν τῷ μεταξὺ τὰ τοιαῦτα, καὶ στήσας τὴν ἐπιστολὴν, αἰσχίνου μᾶλλον, ἢ φιλίππου εἶναι, πάλιν ἐπὶ τοὺς αἰσχίνου λόγους ἐπανῆκεν, ἵνα ἀναχωρῶν τῶν ἰσχυροτάτων, ἀνάπαυμα παραδιδοὺς, ἐνδιατρίβειν τῆς ἀκροάσεως.

Οὐδὲ γρὺ) Γρὺ ... ἀπὸ τῶν ὑῶν ... εἴρηται δὲ κατὰ μεταφορὰν τῆς φωνῆς τῶν γρυλλιζόντων ἐν τοῖς ὄνυξι. Ο σκοπῶν) 69 φίλιππος δηλονότι. ἐκεῖνον χαρίσαντες πρὸς ἀθηναίους, ὅτι σκοπεῖ τί ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιτο. Λύσασθαι) Διὰ λύτρων ἀποδοῦναι. Εγγράψαι) 70 Μὴ λύσαι τοὺς ἐκείνους. Ο τοίνυν μέγιστον) Ἀκουστὸν τὸ χρῆμα.

καὶ τὴν συμμαχίαν μοι ὑπισχνούμενον. γεγραφὼς δὲ τῆς συμμαχίας, οὔ φησιν εἰδέναι, τί ἂν ποιῶν χαρίσαιτο, οὐδὲ ὃ αὐτὸς ὑπέσχετο· τοῦτο γὰρ ἤδη 72 δηλονότι, εἴπερ μὴ ἐφενάκιζεν ὑμᾶς. ἀλλὰ μὴν, ὅτι ταῦθ᾽ οὕτω ἔγραψε, λέγε μοι λαβὼν ἐκ τῆς προτέρας ἐπιστολῆς αὐτὸ τοῦτο ἐνθένδε. λέγε.

ἘΞ ἘΠΙΣΤΟΛΗΣ.

Οὐκοῦν πρὶν μὲν εἰρήνης τυχεῖν, εἰ καὶ συμμα- 73 χία προσγένοιτ᾽ αὐτῷ, γράψειν ὡμολόγει ἡλίκα τὴν πόλιν εὖ ποιήσει. ἐπεὶ δ᾽ ἀμφότερα αὐτῷ γέγονεν, οὔ φησιν εἰδέναι, τί ἂν ποιῶν χαρίσαιτο. ἐὰν δ᾽ ὑμεῖς λέγητε, ποιήσειν ἃ μήτε αἰσχύνην, μήτ᾽ ἀδοξίαν αὐτῷ φέρῃ, εἰς ταύτας τὰς προ- 74 φάσεις καταφεύγων. κἂν ἄρα εἴπητέ τι, καὶ προαχθῆτε ὑμεῖς ἐπαγγείλασθαι, ἀναχώρησιν ἑαυτῷ καταλείπει. ταῦτα τοίνυν, καὶ πολλὰ ἕτερα ἐνῆν παραχρῆμα τότ᾽ εὐθὺς ἐξελέγχειν, καὶ διδάσκειν ὑμᾶς, καὶ μὴ προέσθαι τὰ πράγματα 75 ἐᾶν, εἰ μὴ Θεσπιαὶ, καὶ Πλαταιαὶ, καὶ τὸ Θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην, ἀφείλετο τὴν ἀλήθειαν. καίτοι ταῦτα, εἰ μὲν ἀκοῦσαι μόνον ἔδει, καὶ φενακισθῆναι τὴν πόλιν, ὀρθῶς ἐλέγετο. εἰ δὲ πραχθῆναι τῷ ὄντι, σιωπᾶσθαι συνέφερεν. εἰ μὲν γὰρ 76 ἐν τούτῳ ἦν ἤδη τὰ πράγματα, ὥστε μηδ᾽ αἰσθομένοις τοῖς Θηβαίοις πλέον εἶναι μηδὲν, τί οὐ γέγονεν; εἰ δὲ παρὰ τὸ προαισθέσθαι κεκώλυται, τίς ὁ ἐκλαλήσας; οὐχ οὗτος; ἀλλ᾽ οὔτε ἔμελλεν, οὔτ᾽ ἠβουλήθη ταῦτ᾽ οὔτ᾽ ἤλπισεν οὗτος. ὥστε τοῦ γε ἐκλε- 77 λαληκέναι, μηδ᾽ αἰτίαν ἐχέτω. ἀλλὰ φενακισθῆναι τοῖς λόγοις τούτοις ὑμᾶς ἔδει, καὶ ἐμοῦ τἀληθῆ μὴ ἐθελῆσαι ἀκοῦσαι, καὶ αὐτοὺς οἴκοι καταμεῖναι, καὶ ψήφισμα νικῆσαι τοιοῦτον, δι᾽ οὗ Φωκεῖς ἀπολοῦνται, διὰ ταῦτ᾽ ἐσκευάσατο ταῦτα, καὶ διὰ ταῦτ᾽ ἐδη- 78 μηγορεῖτο. ἀκούων τοίνυν ἐγὼ τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα ἐπαγγελλομένου τούτου τότε, καὶ ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅτι ψεύδεται, καὶ ὅθεν, φράσω πρὸς ὑμᾶς· πρότερον μὲν, ἐκ τοῦ, ὅτε τοὺς ὅρκους ἤμελλε Φίλιππος ὀμνύναι τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης, ἐκσπόνδους ἀπο- 79 φανθῆναι τοὺς Φωκέας ὑπὸ τούτων, ὃ σιωπᾶν, καὶ

74 αὐτὶ τοῦ ἀκοῦσαί μου. Ἐπαγγείλασθαι) ἀντὶ τοῦ αἰτῆσαι. Προέσθαι) Προδίδοσθαι. Εἰ μὴ Θεσπιαὶ, καὶ Πλαταιαὶ) Πάλιν ἐνταῦθα περιίστησι τοῖς ἀπ᾽ ἀρχῆς ἄχρι τέλους, Θηβαίοις, ἐκ ἀπείρως ἐχθρὰς ἅπαντα, κατὰ δὲ μέρος ἀεὶ περιίστησιν, ἵνα καὶ αἱ λύσεις ἀκόλουθοι, καὶ οἱ λόγοι σαφεῖς γένωνται. εὐθὺς γοῦν ἐπὶ τὴν μνήμην Θηβαίων ἐλθὼν, πάλιν τὸ χρῆμα ἐζήτησεν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν προτέρων· ἔφη γὰρ καὶ τὸ Θηβαίους αὐτίκα δὴ μάλα δώσειν δίκην. ποῦ τοίνυν ἡ δίκη. ἤκουσαν οἱ Θηβαῖοι φασὶ, καὶ διὰ τοῦτο ἐφυλάξαντο. ὁ Φίλιππος [illegible] ἔσχεν αὐτέλειν τὰς Θήβας. εἰ τοίνυν διὰ τὸ προαισθέσθαι κεκώλυται, τίς ὁ ἐκλαλήσας· οὐχ οὗτος. ἔχει καὶ τὸ χρῆμα, καὶ τὴν λύσιν εὐθὺς τοῦ χρήματος. ἐπὶ τούτοις ἀκολούθως ζητήσας τὸ μεταληπτικόν. πῶς οὐκ ἐσιώπησας ἀπατωμένης τῆς πόλεως. καὶ πρὸς τοῦτο ἀπαντῶν, ὑπομιμνήσκει τῆς ἑαυτοῦ παρόδου, καὶ ὧν ἔπαθε λέγειν βουλόμενος. εἶτ᾽ ἐπειδήπερ οὐκ εἶχε μαρτυρίαν τῶν λόγων, ὡς ἐν ποιήματι ὑποποιΐας συνέπλασεν· ἔχει γὰρ καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν λόγων ἐκ τοῦ Πλάτωνος. καὶ λαμβάνει τὸ χρήσιμον ἐκ τῶν διὰ λόγων τῶν ἀποβαίνων, εὐθὺς καιρὸν καὶ πιθανὸν εἰσάγων. οὐδὲ γὰρ ἀκατασκεύαστον ἀφῆκεν ὅ, τι εἴρηκεν, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῇ τῆς πλάσεως αἱρέσει, τὴν πίστιν παρέσχετο· μᾶλλον γὰρ ἐνδιατιθέμεθα πρὸς τοὺς εἰκαστικωτέρους λόγους, ἢ τοὺς ἁπλουστέρους εἰρημένους. Καίτοι ταῦτα, εἰ μὲν ἀκοῦσαι) Λύσις ἰσχυροτάτη ἀντιθέσεως, [illegible], ἀλλ᾽ ἀκούσαντες οἱ Θηβαῖοι ἐφυλάξαντο, καὶ δι᾽ αὐτὸ οὐ διεφθάρησαν, εἶτα λύει αὐτὴν διλημμάτῳ χρησάμενος σχήματι· ἔμελλε κατὰ τὸ ἀληθὲς ταῦτα ποιεῖν ὁ Φίλιππος, ἢ οὔ. εἰ μὲν γὰρ οὐκ ἔμελλε ποιήσειν, ἀλλὰ σὺ ἠπάτας, εἰκότως ἐφλυάρεις ταῦτα ἀπατῶν ὑμᾶς, εἰδὼς ὅτι οὐ γενήσεται. εἰ δὲ διὰ τὸ προαισθέσθαι κεκώλυται, διὰ τί μὴ ἐσιώπας. εἰ μὴ γὰρ ἐγνώκεις, ὅτι ἐὰν ἀκούσωσιν οἱ Θηβαῖοι οὐ δυνήσονται φυλάξασθαι, ὡς ὄντες ἀσθενεῖς, τὸ οὖν μὴ διεφθάρησαν. εἰ δὲ ἐγνώκεις, ὅτι ἰσχυροί εἰσι, καὶ ἐὰν προακούσωσι, φυλάξονται, τί ἐφλυάρεις. 76 Οὗτος) Ὁ 77 Αἰσχίνης. Διὰ ταῦτ᾽ ἐσκευάσατο) Συνετίθει, ὕφαινε, μεταφορικῶς ἀπὸ τῆς τῶν ὑφαντῶν τέχνης. κατεσκευάζετο, ἢ ἐπεδεψηφίζετο. ἐκ τοῦ σκευάζειν, καὶ πολλὴν κρόκην ἐμβάλλειν τῇ ἐσθῆτι, ὡς ἔχομεν τὴν χρῆσιν παρὰ τῷ Ἀριστοφάνει ἐν ταῖς Νεφέλαις· ὦ γυναῖκα νέαν σκευάσας. Καὶ ὅθεν) ἐψεύδετο. 79 Ὑπὸ τούτων) Ὑπὸ Φιλίππου καὶ Αἰσχίνου. Σιωπᾶν) Τοῦτο γὰρ ἔδει τὸν Φίλιππον σιωπᾶν, καὶ μὴ προσθεῖναι τῇ εἰρήνῃ

[illegible] πλὴν Φωκέων καὶ ἄλλων, εἴπερ ἔμελλον αὐτοὺς σῶσαι, καὶ μὴ τῷ [illegible] δοῦναι [illegible]. Ταχέως δ' ὑμῶν) [illegible] τῇ [illegible] τῆς πόλεως, δι' ὧν οὐδὲ προσδοκᾶν 80 [illegible]· [illegible] γὰρ [illegible] τὰ ἀγαθὰ τῇ πόλει τῷ μὴ προσδοκᾶν. Ἐχόντων) εἰς ἐμέ, [illegible] τὸ εἰπεῖν 81 ἐμὲ [illegible] προσδοκᾶν. καὶ ὅπως γε ἔφην καὶ [illegible], [illegible] τούτων, καὶ τὰ λοιπά. Μὴ νῦν ὑπολαμβάνων) Οὐ νῦν [illegible] [illegible] [illegible] ὑμῖν τῆς πρεσβείας, ἀλλὰ τότε ἀφίστασο, καὶ μὴ προσποιήσῃ [illegible] ἡμῖν, ὅταν ταῦτα λέγηται, καὶ ἡμεῖς μέλλωμεν στεφανοῦσθαι [illegible] ταῦτα. Οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ) Ἐπειδὴ [illegible] τροφῇ καὶ ποτῷ χρῶνται οἱ ἄνθρωποι, ὕδωρ δὲ [illegible] μόνῳ εἰς πότον, [illegible] αὐτὸν εἰς [illegible] βίον ὁ Φιλοκράτης, ταῦτα [illegible]. [illegible] αὐτοὺς εἰς ὑπόμνησιν τοῦ σκώμματος, [illegible] τῷ γέλωτι τῶν δικαστῶν τὰς κρίσεις, [illegible] τῷ πάθει πρὸς τὴν [illegible] καταγνῶναι. θαυμαστὸν δὲ καὶ τῆς ὕβρεως [illegible]· [illegible] γὰρ [illegible] τοῦ ἐχθροῦ κρίσεως, τοῦ βίου [illegible] [illegible] καὶ πρὸς τὰ τῆς [illegible] ἐγκλήματα· ὁ γὰρ ὕδωρ πίνων, πῶς [illegible] κέρδος [illegible].

Σκέψασθε δὴ τὸ ψήφισμα) Ταῦτα [illegible] καὶ [illegible] [illegible] τοῦ [illegible] τοὺς Αἰσχίνου λόγους ἰσχύσαι τὸ Φιλοκράτους ψήφισμα· [illegible] γὰρ ἅμα τε [illegible] Αἰσχίνης, ἅμα τε Φιλοκράτης ἔγραψεν, [illegible] τὸ ψήφισμα [illegible] τῶν Αἰσχίνου λόγων. [illegible] [illegible] καὶ τοῦτο [illegible] ἀρχῆς [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ὁ ῥήτωρ, [illegible] Αἰσχίνῃ [illegible] εἰς τὴν ἀπολογίαν, [illegible] ἐπὶ τὸν Φιλοκράτην τὸ ἔγκλημα· [illegible] γὰρ ὡς ὁ γράψας τὸ ψήφισμα, καὶ τὸν Φίλιππον [illegible]. [illegible] τὸ μὴ τὴν πόλιν ψηφίσασθαι [illegible] ὑπὲρ τῶν Φωκέων. τοῦτο [illegible] ὁ ῥήτωρ, [illegible] [illegible]· [illegible] μὲν [illegible] τοῦ Αἰσχίνου τὴν δημηγορίαν καὶ τὸ ψήφισμα [illegible], ὅτι οὐκ ἂν [illegible] τὸ τοῦ Φιλοκράτους γράμμα ἡ πόλις, μὴ τῶν ὑποσχέσεων τούτων

ἐᾶν εἰκὸς ἦν, εἴπερ ἔμελλον σώζεσθαι· ἔπειτα, ἐκ τοῦ μήτε τοὺς παρὰ Φιλίππου πρέσβεις ταῦτα λέγειν, μήτε τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ Φιλίππου, ἀλλὰ τοῦτον, ἐκ τούτων οἶμαι τεκμηράμενος. ἀναστὰς δὲ παρελθὼν, ἐπειρώμην μὲν ἀντιλέγειν· ὡς δ' ἀκούειν οὐκ ἠθέλετε, ἡσυχίαν ἦγον, τοσοῦτον μόνον διαμαρτυράμενος· καὶ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν ἀναμιμνήσκεσθε· ὅτι ταῦτα οὔτε οἶδα, οὔτε κοινωνῶ. προσετίθηκα δὲ ὡς οὐδὲ προσδοκῶ. ταχέως δ' ὑμῶν ἐπὶ τῷ μηδὲ προσδοκᾶν ἐχόντων, καὶ ὅπως γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔφην, ἄν τι τούτων γίγνηται, τούτους ἐπαινέσετε, καὶ τιμήσετε, καὶ στεφανώσετε· ἐμὲ δὲ, μή. καὶ μέντοι κἂν τι τῶν ἐναντίων, ὅπως τούτοις ὀργιεῖσθε. ἐγὼ δὲ, ἀφίσταμαι. μὴ νῦν ὑπολαβὼν Αἰσχίνης οὑτοσί, μὴ νῦν ἀφίστασο, ἔφη. ἀλλ' ὅπως τότε μὴ προσποιήσῃ. νὴ Δία, ἀδικήσω γε, ἔφην. ἐπαναστὰς δὲ ὁ Φιλοκράτης μάλα ὑβριστικῶς, οὐδέν ἐστιν, ἔφη, θαυμαστὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ταὐτὰ ἐμοὶ καὶ Δημοσθένει δοκεῖν. οὗτος μὲν γὰρ ὕδωρ, ἐγὼ δὲ οἶνον πίνω. καὶ ὑμεῖς ἐγελᾶτε. σκέψασθε δὴ τὸ ψήφισμα, ὃ δίδωσι γράψας μετὰ ταῦτα ὁ Φιλοκράτης· ἀκοῦσαι μὲν γὰρ οὑτωσί, παγκάλως ἔχει. ἐπειδὰν δὲ τοὺς καιροὺς συλλογίσηταί τις, ἐφ' ὧν ἐγράφη, καὶ τὰς ὑποσχέσεις, ἃς οὗτος ὑπισχνεῖτο, τότε οὐδὲν ἄλλο φανήσονται, πλὴν παραδόντες Φιλίππῳ καὶ Θηβαίοις Φωκέας, μόνον οὐκ ὀπίσω τὼ χεῖρε δήσαντες. λέγε τὸ ψήφισμα.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ ψήφισμα, ὅσων ἐπαίνων καὶ ὅσης εὐφημίας μεστόν ἐστι, καὶ τὴν εἰρήνην εἶναι τὴν αὐτὴν, ἥνπερ Φιλίππῳ, καὶ τοῖς ἐγγόνοις,

[illegible] ὅτι γὰρ ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς [illegible], τοῦτο κἀνταῦθα ἐποίησε, τὸ ἰσχυρὸν τῆς αἰτίας [illegible], [illegible] ἑαυτῷ [illegible]. εἶτα πάλιν ἐνταῦθα φοβηθεὶς τὸ παρ' Αἰσχίνου γράμμα [illegible] γὰρ [illegible] γεγραμμένον ἐν τῷ ψηφίσματι [illegible] [illegible], ὅτι [illegible] ἦν ὁ ὑπισχνούμενος, [illegible]. [illegible] οὐδὲν [illegible] ἐπηγγέλλετο. ἀλλ' οὗτος ἦν ὁ λέγων [illegible] αὐτὸ καὶ ὑπισχνούμενος. εἶτα ἐπιβεβαιοῖ, ὅτι Αἰσχίνου μᾶλλον, ἢ Φιλοκράτους τὸ ψήφισμα. πάλιν [illegible] λέγων πρὸς δὲ τοὺς παρὰ τούτου λόγους [illegible] ὑμᾶς λαβὼν ὁ Φιλοκράτης, ἔγραφεν [illegible] τὸ ψήφισμα. [illegible] γὰρ ἐν τούτοις [illegible] τῆς [illegible] ψηφίσματος [illegible], τοὺς Αἰσχίνου λόγους.

Μετὰ ταῦτα, Μετὰ τὸ σκέψασθαι. Μόνον οὐκ ὀπίσω) [illegible] εἰπεῖν τὰς χεῖρας, [illegible] ἐπὶ [illegible] τῶν [illegible] ὑμᾶς [illegible] ἀλόγως αὐτῷ πιστεύσαντας καὶ [illegible]. [illegible] δὲ [illegible] τὴν αἰτίαν ἐπὶ τὸν Αἰσχίνην· [illegible] γὰρ [illegible], [illegible] ὁ Φιλοκράτης, εἰ μὴ τὴν [illegible] Αἰσχίνης [illegible]. 84

Τὼ χεῖρε) Ἑκατέρας ἑκάστου τῶν Φωκέων. Εὐφημίας) Ὅσα ἔγραψε, φησὶν, ὁ Φιλοκράτης περὶ Φωκέων [illegible]

85 Ἐκεῖνός γε ἐπηγγέλλετο) Εἶπεν ἄν τις, ὅτι ἀναπτύσσει ἑαυτόν, λέγων, ἀλλ' οὐδὲν ἐπηγγέλλετο. καὶ λέγομεν ὅτι αὕτη λύσις ἐπὶ τὸ ἐναντίον, ἵνα, ὅταν λέγῃ τι, οὐδὲν ὑπισχνεῖτο, νοήσωμεν ἀφορισμένως· ὅταν δὲ λέγῃ, ὅτι ὑπισχνεῖτο, νοήσωμεν ἀορίστως. Ἐπὶ τοὺς διακωλύοντας) Οὐκ εἶπε φανερῶς τοὺς Φωκέας· οὐ γὰρ ἂν ἠνέσχοντο Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ τῷ ἀορίστῳ ἔλαθε τὴν κακουργίαν ἐργασάμενος. 88 Εὐφημότατα ἀνθρώπων) Τοῦτο, φασί, τεχνικῶς εἴρηκε· παρέδωκε γὰρ τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν Θηβαίοις, τῷ κοινῷ ὀνόματι χρησάμενος τῶν Ἀμφικτυόνων.

Ἀλλ' οὐδὲ συγκαλέσαι) Ταῦτα ἀπὸ τῶν παραλειπομένων λοιπόν. ἔστι δὲ καὶ αὐτὸ μέρος τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ὁ δὲ Πρόξενος, στρατηγὸς ἦν Ἀθηναίων. διέτριβε δὲ περὶ Πύλας, ἐπιτηρῶν τὴν Φιλίππου πάροδον. 89 Καίτοι καὶ ἐπιστολάς) Πάλιν ἑτέραν καὶ τοῦτο κατασκευήν· διορθούμενος γὰρ ἐφ' ἑαυτὸν τὰς αἰτίας Αἰσχίνης, τὰς μὲν ἐπὶ Φιλοκράτην ἀνατίθησι· τὰς δὲ, ἐπὶ τὴν πόλιν· εἰ γὰρ ἐρεῖ, ὑμεῖς αἴτιοι γεγόνατε τοῦ Φωκέας ἀλῶναι, κληθέντες μὲν ὑπὸ Φιλίππου, ταῖς δὲ ἐπιστολαῖς μὴ ὑπακούσαντες. ἡ λύσις τοίνυν αὕτη, καὶ σαφής, τὸ, οὐχ ἵνα ἐξέλθητε. πώμαλα· ὄνομα δὲ τοῦτο [illegible] ἐν αἰσχύνῃ ... ὡς μέν τινές φασι [illegible] τῆς ἐκείνων φωνῆς. ἰσοδυναμεῖ δὲ τῷ κατ' οὐδένα τρόπον, ἢ τῷ οὐδ' ὅλως. ἄλλην δὲ λύσιν ἐπάγει τῷ αὐτῷ κατασκευῆς, ἵνα μὴ ἀμύναιντο, μηδὲ ἀντέχοιεν οἱ Φωκεῖς ἐπὶ ταῖς παρ' ὑμῶν ἐπανέχοντες ἐλπίσιν. [illegible] δὲ καὶ τὰς ἐπιστολὰς τὰς [illegible], ὡς [illegible] τι ἦν χρόνου [illegible] τὰ ἱερὰ [illegible], τὰς ἀπολογίας αὐτῷ [illegible] ἐργάζεται. 90 Χρόνους) [illegible] τοὺς περὶ Θρᾴκην λέγει, ἐν οἷς τὰ ἐκεῖ πράγματα ἀπώλετο, ἀλλὰ τοὺς Φωκέων. Ἀφελών) Φθάσας. Τηνικαῦτα) Τότε. Τούτῳ) Τῷ Αἰσχίνῃ. Ἥκιστα) Οὐδαμῶς. Ἀλλ' ἵνα) Ἀνάλυσις κατασκευῆς. 91 Αὐτόν) Τὸν Φίλιππον. Ἀμύναιντο) Τιμωροῖεν.

Ἐπανέχοντες) Θαρροῦντες.

92 Καλοῦσι) Ἡμᾶς. Ἤδη γε) Τὸ ἦθος δηλοῖ διὰ τῆς λέξεως· ὅτι ὕστερον ὑμᾶς ἐξιέναι ταῖς ἐπιστολαῖς ὁ Φίλιππος τοῖς [illegible] ἐπιτηδεύμενος. Συμπράττειν) Ἀναγκάσαι. Καὶ τὸν Πρόξενον ὄν) Τελείαν ἐποιήσατο λύσιν [illegible]. ἀπὸ δὲ τοῦ ἐναντίου τὸ ἐπιχείρημα. εἰ Φίλιππος ἐκάλει καθαρᾷ τῇ γνώμῃ, τί ἄλλο προσῆκεν.

[a] α. [b] ἵνα λαβόντα ὅτι α. [c] πανουργίας.

καὶ τὴν συμμαχίαν· καὶ ἐπαινέσαι δὲ Φίλιππον, ὅτι ἐπαγγέλλεται τὰ δίκαια ποιήσειν. ἀλλ' οὐδὲν ἐκεῖνός γε ἐπηγγέλλετο. ἀλλὰ τοσούτου γε ἔδει ἐπαγγέλλεσθαι, ὥστ' οὐδ' εἰδέναι φησί, τί ἂν ποιῶν ὑμῖν χαρίσαιτο. 86 ἀλλ' ἔστιν ὁ λέγων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπισχνούμενος. πρὸς δὲ τοὺς παρὰ τούτου λόγους ὡρμηκότας ὑμᾶς λαβὼν ὁ Φιλοκράτης, ἐγγράφει τοῦτο εἰς τὸ ψήφισμα· ἐὰν δὲ μὴ ποιῶσι Φωκεῖς ἃ δεῖ, καὶ παραδιδῶσι τοῖς Ἀμφικτύοσι τὸ 87 ἱερόν, ὅτι βοηθήσει ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς διακωλύοντας αὐτὰ γίγνεσθαι. οὐκοῦν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μενόντων μὲν ὑμῶν οἴκοι, καὶ οὐκ ἐξεληλυθότων, ἀπεληλυθότων δὲ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ προῃσθημένων τὴν ἀπάτην, οὐδενὸς δ' ἄλ-88 λου παρόντος τῶν Ἀμφικτυόνων, πλὴν Θετταλῶν καὶ Θηβαίων, εὐφημότατα ἀνθρώπων, τούτοις γέγραφε παραδοῦναι τὸ ἱερόν, γράψας τοῖς Ἀμφικτύοσι παραδοῦναι. ποίοις; οὐ γὰρ ἦσαν αὐτόθι, πλὴν Θηβαῖοι, καὶ Θετταλοί. ἀλλ' οὐδὲ συγκαλέ-89 σαι τοὺς Ἀμφικτύονας, οὐδ' ἐπισχεῖν, ἕως ἂν συλλεγῶσιν, οὐδὲ βοηθεῖν Πρόξενον εἰς Φωκέας, οὐδ' ἐξιέναι Ἀθηναίους, οὐδὲ τοιοῦτον οὐδέν. καίτοι καὶ ἐπιστολὰς ἔπεμψεν ὁ Φίλιππος δύο καλούσας ὑμᾶς, οὐχ ἵν' ἐξέλθητε· πώμαλα. οὐ γὰρ ἄν ποτε 90 τοὺς χρόνους ἀφελὼν ἐν οἷς ἠδύνασθ' ἂν ἐξελθεῖν, τηνικαῦτα ἐκάλει, οὐδ' ἂν ἐμέ, ἡνίκα δεῦρο ἀποπλεῖν ἐβουλόμην, κατεκώλυεν, οὐδὲ τοιαῦτα λέγειν τούτῳ προσέταττεν, ἐξ ὧν ἥκιστα ὑμεῖς ἐμέλλετε ἐξιέναι. ἀλλ' ἵνα, ἃ ἐβούλεσθε οἰόμενοι 91 πράξειν αὐτόν, μηδὲν ἐναντίον ψηφίσαισθε αὐτῷ, μηδ' ἀμύνοιντο, μηδ' ἀντέχοιεν οἱ Φωκεῖς ἐπὶ ταῖς παρ' ὑμῶν ἐπανέχοντες ἐλπίσιν, ἀλλ' ἀπογνόντες ἅπαντες, ἑαυτοὺς ἐγχειρίσαιεν. λέγε δή αὐτοῖς αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς τὰς τοῦ Φιλίππου.

92 Ἐπιστολαί.

Αἱ μὲν τοίνυν ἐπιστολαί, καλοῦσιν αὗται. καὶ νὴ Δία, ἤδη γε. τούτοις δ', εἴπερ ἦν ὑγιές τι τούτων, τί ἄλλο προσῆκεν ἢ συμπράττειν ὅπως ἐπεξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ τὸν Πρόξενον, ὃν περὶ τοὺς τόπους ᾔδεσαν

ὄντα,

[a] α. α. [b] τῶν α. ν. [c] ταῦτα. α. ζ. [d] α. [e] παρόντων. α. ς. [f] ἀλλ' οὐ συγκαλέσαι δέ. α. [g] ἀποπλεῖν. [h] τοιαῦτα. α. β. [i] ψηφίσαισθε. α. α. [j] ἅπαντες. α.

ὄντα, γράφει εὐθέως βοηθεῖν. πάντα τοίνυν τἀναντία 93
τούτων φαίνονται πεποιηκότες, εἰκότως. οὐ γὰρ οἷς ἐ- [ἐπέστελλεν. α. ἐπίσταλε. ι.]
πέστελλε, προσεῖχον τῷ νῷ. ἀλλ' ἃ φρονῶν ταῦτ'
ἔγραφε, συνῄδεσαν. τούτοις οὖν συνέπραττον, καὶ
τούτοις συνηγωνίζοντο. οἱ μὲν τοίνυν Φωκεῖς, ὡς τὰ
παρ' ὑμῶν ἐπύθοντο ἐκ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὸ ψή- 94 [ἡμῶν. α. ε.]
φισμα τοῦτ' ἔλαβον τὸ τοῦ Φιλοκράτους, καὶ τὴν ἀ-
παγγελίαν ἐπύθοντο τὴν τούτου, καὶ τὰς ὑποσχέ-
σεις, κατὰ πάντας τοὺς τρόπους ἀπώλοντο. σκοπεῖτε
γάρ. ἦσαν ἀπιστοῦντές τινες αὐτόθι τῷ Φιλίππῳ,
καὶ νοῦν ἔχοντες. οὗτοι πιστεύειν ὑπηνέχθησαν. διὰ 95 [ἐπήχθησαν.]
τί; ὅτι ἡγοῦντο, οὐδ' εἰ δεκάκις Φίλιππος αὐτοὺς
ἐξηπάτα, οὐδέποτ' ἂν τούς γε Ἀθηναίων πρέσβεις, [α.]
Ἀθηναίους ἐξαπατᾶν τολμῆσαι· ἀλλ' εἶναι ταῦτα [τολμῆσαι. α. η.]
ἀληθῆ, ἃ οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς. καὶ τοῖς Θη- [ἀθηναίοις.]
βαίοις ἥκειν, οὐκ αὐτοῖς, ὄλεθρον. ἦσαν ἄλλοι τι- 96
νές, οἳ πάντως ὅμως καὶ ἀμύνασθαι δεῖν ᾤοντο. ἀλλὰ [ἀμύνεσθαι.]
καὶ τούτους μαλακοὺς ἐποίησε τὸ τὸν Φίλιππον ὑ- [α. ζ.]
πάρχειν αὐτοῖς πεπεῖσθαι, καὶ τὸ ταῦτα εἰ μὴ ποιή- [ὑπάρξειν. α.]
σουσιν, ὑμᾶς ἐπ' αὐτοὺς ἥξειν, οὓς βοηθήσειν αὖθις ἤλ-
πιζον ἐκεῖνοι. ἀλλὰ καὶ μεταμέλειν ὑμῖν ᾤοντό τινες, 97
πεποιημένοις τὴν πρὸς Φίλιππον εἰρήνην. τού- [τὸν. α.]
τοις ὅτι καὶ τοῖς ἐκγόνοις τὴν αὐτὴν ἐψηφίσασθε, [ἐψηφίσασθε.]
ἐπιδεῖξαι· ὥστε πανταχῇ τὰ παρ' ὑμῶν ἀπογνωσθῆ- [α.]
ναι. διόπερ ταῦτα πάντα εἰς ἓν ψήφισμα οὗτοι συ- [α. ε.]
νεσκευάσαντο. ὃ καὶ μέγιστον ἔμοιγε δοκοῦσιν ἁπάντων 98
ὑμᾶς ἠδικηκέναι· τὸ γὰρ πρὸς ἄνδρα θνητόν, καὶ διὰ
καιρούς τινας ἰσχύοντα, γράφοντας εἰρήνην, ἀθάνατον
συνθέσθαι τὴν κατὰ τῆς πόλεως αἰσχύνην, καὶ ἀπο-
στερῆσαι μὴ μόνον τῶν παρὰ τῶν ἄλλων, ἀλλὰ καὶ [α. ε.]
τῶν παρὰ τῆς τύχης εὐεργεσιῶν τὴν πόλιν, καὶ τοσαύτῃ 99
περιουσίᾳ χρήσασθαι πονηρίας, ὥστε μὴ μόνον τοὺς [χρῆσθαι. α.]
ὄντας Ἀθηναίους, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὕστερόν ποτε μέλ-
λοντας ἔσεσθαι, πάντας ἠδικηκέναι, πῶς οὐχὶ πάν-
δεινόν ἐστι; τοῦτο τοίνυν οὐδέποθ' ὑμεῖς ὑπεμείνατ'
ἂν ὕστερον προσγράψαι πρὸς τὴν εἰρήνην, τό, καὶ 100
τοῖς ἐκγόνοις, εἰ μὴ ταῖς παρ' Αἰσχίνου ῥηθείσαις ὑπο- [ὑποσχέσεσι. α.]
σχέσεσι τότε ἐπιστεύσατε. αἷς καὶ οἱ Φωκεῖς πιστεύ-
σαντες, ἀπώλοντο. καὶ γάρ τοι, παραδόντες αὑτοὺς [ἑαυτοὺς. α.]
Φιλίππῳ, καὶ ἑκόντες ἐγχειρίσαντες ἐκείνῳ τὰς πό-
λεις, ἁπάντων τῶν ἐναντίων, ὧν πρὸς ὑμᾶς οὗτος ἀ- 101
πήγγελλεν, ἔτυχον. ἵνα δὲ εἰδῆτε σαφῶς, ὅτι ταῦθ'

ἢ συνεπεῖν. ὅπως ἐξέλθοιτε ὑμεῖς, καὶ τὸν πρόξενον, ὃν περὶ τοὺς τόπους ᾔδεισαν ὄντα, γράφει εὐθέως βοηθεῖν. ἀλλὰ μὴν οὐ συνεβούλευον ταῦτα, οὐδὲ ἔγραφον. ᾔδεσαν ἄρα ἃ φρονῶν ταῦτ' ἔγραφεν ὁ Φίλιππος.

Τούτων) Ὧν ἀπήγγελε. Τούτοις οὖν) Οἷς ὁ Φίλιππος ἐφρόνει. 93

Οἱ μὲν τοίνυν Φωκεῖς) Τέταρτον μετασκευή· ὅτι οἱ Φωκεῖς αἴτιοι γεγόνασιν, εἴσω Πυλῶν δεξάμενοι Φίλιππον. προλαμβάνει δὲ τῇ δυνάμει τὴν ἀντίθεσιν τε λύσιν. τί γάρ φησι, πυθόμενοι Φωκεῖς τὸ ψήφισμα, καὶ τὴν ἐπαγγελίαν [ἀπαγγελίαν.] τούτου, καὶ τὰς ὑποσχέσεις, ἐθάρρησαν τῷ Μακεδόνι· ἐπεὶ πρό γε τούτων τῶν λόγων ἦσαν οἱ ἀπιστοῦντές τινες αὐτόθι τῷ Φιλίππῳ καὶ νοῦν ἔχοντες· ἀλλὰ νομίσαντες μὴ ἀπατηθῆναι τὸν δῆμον ὑπὸ τῶν πρέσβεων, ἠναγκάσθησαν πιστεῦσαι ὑμῖν· οὐδὲ ἀπαρασκεύαστοι πρὸς πόλεμον καὶ πολιορκίαν ἦσαν Φωκεῖς, ὡς ὁ Αἰσχίνης τὴν ἀπώλειαν αἰτιώμενος Φωκέων, καὶ λέγων διὰ ταῦτ' ἀναγκασθῆναι αὐτοὺς ὑποκατακλίνεσθαι· ἀνάγκη γὰρ ἦν τὸν μαθόντα ἐπὶ Φωκέας τὴν αἰτίαν, ἐπεὶ τοὺς τρόπους, δι' οὓς ἑάλωσαν. οὐ γὰρ ὅτι ἐξηπατήθησαν, οὐδ' ὅτι ἀμύνασθαι οὐκ ἠδυνήθησαν. Αὐτόθι) Ἐν Φωκεῦσι. 94

Οὓς βοηθήσειν) Ἡμᾶς. Τούτοις ὅτι) Ταῖς οὕτω οἰομένοις. 96 97

Διόπερ ταῦτα πάντα) Ἰσίως ὅτι πολλὰ χρώμενα λέγει, ἐπειδὴ πολλὰ καὶ τὰ σημεῖα· ἀλλὰ ταῦτα μὲν μερικά, ὅπερ δὲ κυριώτερον καὶ πρὸς τὸ ἔγκλημα τὸ κατὰ Φωκέας, τὸ τῆς ἀπάτης. Ἵνα δὲ εἰδῆτε σαφῶς) Τοῦτο μὲν ᾠήθησάν τινες τῶν πρὸ ἡμῶν, αἰτίας τῶν μαρτύρων κεῖσθαι παραγραφῆς [παραγραφῆς. α.]· ἡμεῖς εἰρήκαμεν ὅτι οὐχ οἷόν τε ἐν τῷ ἀπὸ γνώμης συλλογισμῷ μάρτυρας παρέχεσθαι ὁμολογουμένων τῶν πραγμάτων ὑφ' ὧν πέπρακται. ἀλλ' εἶδος ἐλέγχου τοῦτό ἐστι ἡ ἀπόδειξις, τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην Φωκέας ἀπολωλέναι. λέγει γάρ. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι οὐ δι' ὑμᾶς, οὐδὲ δι' αὐτούς, οὐδὲ διὰ Φίλιππον ἠπατημένοι Φωκεῖς ἀπολώλασι. τοὺς χρόνους ὑμῖν λογιοῦμαι· ἐκ τῶν χρόνων γὰρ βούλεται συλλογίσασθαι τὴν ἀπόδειξιν, ἵν' ἡ τοῦ χρόνου βραδυτής, καὶ τὸ δὴ λεγόμενον ἄπορον, σύστασιν ἔχῃ τοῦ διὰ τὸν Αἰσχίνην ἀπολωλέναι Φωκέας· οἱ γὰρ πρὸ τῆς εἰρήνης ἐσώζοντο, τὰ μετὰ τὴν εἰρήνην 101

ἐπαγγελλομένου δὲ καὶ ὑποσχομένου τὴν σωτηρίαν Αἰσχίνου, τρεῖς ἡμέραι γεγόνασιν ἐξ οὗ οἱ Φωκεῖς ἐπύθοντο· εἶτα συνθέμενοι πρὸς Φίλιππον ἄλωσις γέγονε, πῶς οὐκ εὔδηλον δι' Αἰσχίνην ἀπολωλέναι. μὴ γὰρ δὴ λογιζώμεθα, μηδὲ τὰς πέντε ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ Φωκεῖς ἐπύθοντο· λέγει γὰρ αὐτοὺς ἐγνωκέναι μετὰ τὰς πέντε ἡμέρας. δύο δὲ ἐν τῷ μεταξὺ μόνας τῆς ἐπαγγελίας γεγενῆσθαι καὶ τῆς ἀλώσεως. πάλιν Αἰσχίνου δυναμένου χρήσασθαι, καὶ λέγειν ὅτι αὐτοὶ πιστεύσαντες τῷ Φιλίππῳ, τοῦτον τὸν τρόπον ἀπεστάλημεν, ἐπάγει ἀπόδειξιν, μὴ ὑποβαλλούσης [illegible]. οὐκ ἐξ ἐπιστολῆς γὰρ τὸ αὐτὸ πάλιν εἰς τοὐναντίον λαμβάνει. τὸ γὰρ μὴ ἀπολέσθαι τὰς πόλεις ἐκ πολιορκίας, ἀλλ' ἐκ συμβάσεως καὶ σπονδῶν, σημεῖόν ἐστι, λέγει, τοῦ πεισθέντας αὐτοὺς τοῖς λόγοις Αἰσχίνου, τὰς πίστεις προσδέξασθαι.

101 Ελαφηβολιῶνος) Δεκεμβρίου. 102 Σκιροφοριῶνος) Μαρτίου. 103 Ἀπὸ τοίνυν ταύτης) Ἀπὸ ταύτης οὖν τῆς ιϛ τοῦ μηνὸς [illegible] ἡμερῶν ἀκηκόασι ταῦτα οἱ Φωκεῖς. 104 Ταύτῃ) εἰκοστῇ. 105 Ηκε δὲ Δερκύλλος) Ὁ πεμφθεὶς ἀπαντῆσαι παρὰ Φιλίππου τὰς ὑποσχέσεις, ὃς ἤκουσεν ἐν Χαλκίδι τὰ συμβάντα Φωκεῦσι. 106 Καὶ πέμπτην) Τῇ γὰρ κ. ἐγένοντο αἱ σπονδαί. Αὐτὸ συμβαίνει) Ἀντὶ τοῦ ἀκριβῶς συμβαίνει πέμπτην εἶναι, εἰς ἣν καὶ ἐσπείσαντο καὶ ἀπώλοντο. ἰστέον δὲ ὅτι ἀριθμοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἕως τῆς δωδέκα ὡς ἡμεῖς, ὡς ἔχομεν τὴν χρῆσιν ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, ἐν οἷς λέγει, ἑνδεκάτῃ, καὶ δωδεκάτῃ, ἐν νόμῳ εἰσήνεγκε τὴν τῶν κρονίων. εἶτα λοιπὸν οὐκέτι ὁμοίως ἡμῖν, ἀλλὰ κατὰ προσθήκην ἀριθμοῦσιν, οἷον οὕτως· τρίτη ἐπὶ δέκα, τετάρτη ἐπὶ δέκα. ἐπὶ τὰ πλεῖστα προστιθέντες τὰ ὕστερα, ἕως ἁπλῶς τῆς εἰκάδος ὀνομάζουσιν ἐκ τῆς πρώτης καὶ εἰκάδος ἐξ ὑποστροφῆς λέγοντες τὴν πρώτην εἰκάδα, δεκάτην. καὶ τὴν δευτέραν εἰκάδα ἐνάτην· καὶ τὴν τρίτην εἰκάδα ὀγδόην, καὶ ὁμοίως οὕτως ἕως τῆς[a] τριακάδος. ἐπειδὴ, ὡς ἔγραψεν, κατὰ σελήνην ἀριθμοῦσιν οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ ἐκ τῆς εἰκοστῆς πρώτης, τὸ πλεῖστον αὐτῆς φῶτα μειούμενα φαίνεται, τὸ δὲ τρίτη ἐπὶ δέκα καὶ τὰς λοιπὰς ἕως εἰκάδος, ἀττικῇ συνηθείᾳ λέγουσιν· ἃς δὲ εἴπομεν λέγεσθαι ἐξ ὑποστροφῆς, ταύτας καὶ φθινούσας καλοῦσι κατὰ τὸ προσθεῖναι τὴν ἡμέραν ἑκάστην ἀπὸ πρώτης ἀρξαμένης· οἷον, πρώτη φθίνοντος, καὶ δευτέρα[b] φθίνοντος, καὶ ἀκολούθως ἀεὶ χρῆσθαι τῇ προσθήκῃ. ἐπειδὴ, ὡς εἴπομεν, φθίνει ὥσπερ καὶ 107 φθείρεσθαι δοκεῖ τὰ φῶτα. τὴν δὲ τριακάδα καλοῦσιν ἕνην τε καὶ νέαν. Ετι τοίνυν τὸ μηδεμίαν) Ἄχρι τούτου αὐτῷ προκεχώρηκεν ἡ ἀπόδειξις τοῦ κατὰ Φωκίας κεφαλαίου, καὶ τὰς οἰκείας πίστεις παρέχων, ἀμελῶν δηλαδὴ τὰ ὑφορμοῦντα τῶν ἑαυτοῦ πίστεων, ἵνα πανταχόθεν τὸ πιθανὸν ὁ λόγος συνεργῇ [illegible] τῶν ἐγκλήματος ἀποδείξεων χωρεῖ δὲ ἐπὶ τὰς τῆς ποιότητος ἀντιθέσεις· ὡς γὰρ Αἰσχίνου μηδὲν ἔχοντος εἰπεῖν ἰσχυρὸν, ἀποστῆναι δὲ τοὺς Ἀθηναίους σπουδάσαι

οὕτω καὶ διὰ τούτους ἀπώλωλε, τοὺς χρόνους ὑμῖν λογιοῦμαι, καθ' οὓς ἐγίγνετο ἕκαστα. περὶ ὧν δ' ἂν τις 101 ἀντιλέξῃ[°] τούτων, ἀναστὰς ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι εἰπάτω. ἡ μὲν τοίνυν εἰρήνη, ἐλαφηβολιῶνος ἐνάτῃ[°] ἐπὶ δέκα[′] ἐγένετο. ἀπεδημήσαμεν δ' ἡμεῖς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, τρεῖς μῆνας ὅλους. καὶ τοῦτον ἅπαντα τὸν χρόνον ἦσαν οἱ Φωκεῖς σῶοι. ἥκομεν δὲ δεῦρο ἀπὸ 102 τῆς πρεσβείας τῆς ἐπὶ τοὺς ὅρκους, τρίτῃ ἐπὶ δεκάτῃ[°] τοῦ σκιροφοριῶνος μηνός. καὶ παρῆν ἐν πύλαις ὁ Φίλιππος ἤδη. καὶ τοῖς Φωκεῦσιν ἐπηγγέλλετο, ὧν οὐδὲν ἐπίστευον ἐκεῖνοι. σημεῖον δέ· οὐ γὰρ ἂν δεῦρο ἧκον ὡς ὑμᾶς. ἡ δ' ἐκκλησία μετὰ ταῦτα, ἐν ᾗ πάντα 103 τὰ πράγματα[′] ἀπωλέσαμεν οὗτοι ψευσάμενοι καὶ φενακίσαντες ὑμᾶς, τῇ ἕκτῃ ἐπὶ[°] δέκα ἐγίγνετο τοῦ σκιροφοριῶνος*. ἀπὸ τοίνυν ταύτης, πεμπταῖα λογίζομαι καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ἐν τοῖς Φωκεῦσι γενέσθαι. παρῆσαν γὰρ οἱ τῶν Φωκέων πρέσβεις ἐνθάδε. καὶ ἦν 104 αὐτοῖς καὶ τί ἀπαγγελοῦσιν οὗτοι, καὶ τί ψηφιεῖσθε ὑμεῖς, ἐπιμελὲς εἰδέναι. οὐκοῦν εἰκάς, ἣν ἴσμεν πυθέσθαι τοὺς Φωκέας τὰ παρ' ὑμῶν. ἀπὸ γὰρ τῆς ἕκτης εἰς ταύτην, πέμπτη γίγνεται. ὑστέρα τοίνυν, δεκάτη, ἐνάτη, ὀγδόη, ταύτῃ ἐγίγνοντο αἱ σπονδαί. καὶ πάντα τὰ ἐκεῖ 105 πράγματα ἀπωλώλει, καὶ τέλος εἶχε. τῷ τοῦτο δῆλον; τῇ τετράδι φθίνοντος ἐκκλησιάζετε μὲν ὑμεῖς[°] τότε[°] ἐν Πειραιεῖ περὶ τῶν ἐν τοῖς νεωρίοις, ἧκε δὲ Δερκύλλος ἐκ Χαλκίδος. καὶ ἀπήγγελλεν ὑμῖν, ὅτι πάντα τὰ πράγματα ἐγκεχείρικε Θηβαίοις ὁ Φίλιππος, καὶ 106 πέμπτην εἶναι ἡμέραν ταύτην ἐλογίζετο, ἀφ' οὗ γεγόνασιν αἱ σπονδαί. ὀγδόη τοίνυν, ἑβδόμη, ἕκτη, πέμπτη, τετράς· αὐτὸ συμβαίνει, εἰς ταύτην εἶναι πέμπτην. οὐκοῦν τοῖς χρόνοις οἷς ἀπήγγελλον, οἷς ἔγραφον, πᾶσιν[′] ἐξελέγχονται συναγωνισάμενοι Φιλίππῳ, 107 καὶ συναίτιοι γεγονότες τοῦ τῶν Φωκέων ὀλέθρου. ἔτι[`] τοίνυν[′] τὸ μηδεμίαν τῶν πόλεων τῶν ἐν Φωκεῦσιν

Marginal variants: ἐπαγγελλόμενοι.α. — ὑποσχόμενοι.α. — τούτων.α. — ἐνάτη. — δεκάτη.β.α. — δέκα.α. — ἀπολωλέκασιν.α. — δεκάτη.β. α.ι. — μηνός.α. — α.ε. — ἀπαγγέλλουσιν.α. — τότε.α. — ἐξελέγχονται.α. — ι.

Qua ratione dies mensium ab Athenienses numerari solerent.

σπουδάζοντος τῆς ὀργῆς καὶ θεραπεύοντος τοὺς ἀκούοντας, καὶ ἀξιοῦντος μὴ ὀργίζεσθαι ὑπὸ Φωκέων, μὴ συμμάχους ἔχειν, βούλεται ὁ Δημοσθένης, ἐκ τῆς ἀντιθέσεως πλείονα τὸν παροξυσμὸν ἐργάσασθαι· καὶ προλαμβάνει τὴν ἀντίθεσιν καὶ τὴν λύσιν ἐργάζεται. ὁμοῦ δὲ καὶ ἐπίλογός ἐστι τὸ γινόμενον. ἴδιον δὲ τῶν ἐπιλόγων αὔξησις.

ἁλῶναι πολιορκίᾳ, μηδ' ἐκ προσβολῆς κατὰ κράτος· ἀλλ' ἐκ τοῦ πείσασθαι, πάντας ἄρδην ἀπολέσθαι, μέγιστόν ἐστι σημεῖον, τοῦ διὰ τούτους πεισθέντας αὐτοὺς ὡς ὑπὸ τοῦ Φιλίππου σωθήσονται, ταῦτα παθεῖν· οὐ γὰρ ἐκεῖνόν γε ἠγνόουν. φέρε δή μοι καὶ τὴν συμμαχίαν τὴν τῶν Φωκέων καὶ τὰ δόγματα ὑφ' ὧν καθεῖλον αὐτῶν τὰ τείχη, ἵν' εἰδῆτε οἵων ὑπαρχόντων αὐτοῖς παρ' ὑμῶν, οἵων ἔτυχον, διὰ τούτους τοὺς θεοῖς ἐχθρούς. λέγε.

Συμμαχία Ἀθηναίων καὶ Φωκέων.

Ἃ μὲν τοίνυν ὑπῆρχε παρ' ὑμῶν αὐτοῖς, ταῦτ' ἐστί· φιλία, συμμαχία, βοήθεια. ὧν δ' ἔτυχον διὰ τὸν τοῦτον βοηθῆσαι κωλύσαντα ὑμᾶς, ἀκούσατε. λέγε.

Ὁμολογία Φιλίππου καὶ Φωκέων.

Ἀκούετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ὁμολογία Φιλίππου καὶ Φωκέων, φησίν, οὐχὶ Θηβαίων καὶ Φωκέων, οὐδὲ Θετταλῶν καὶ Φωκέων, οὐδὲ Λοκρῶν, οὐδὲ ἄλλου τῶν παρόντων οὐδενός. καὶ πάλιν, παραδοῦναι τὰς πόλεις φησὶ Φωκέας Φιλίππῳ, οὐχὶ Θηβαίοις, οὐχὶ Θετταλοῖς, οὐδὲ ἄλλῳ οὐδενί. διὰ τί; ὅτι Φίλιππος ἀπηγγέλλετο πρὸς ὑμᾶς ὑπὸ τούτου ἐπὶ τῇ τῶν Φωκέων σωτηρίᾳ παρεληλυθέναι. τούτῳ δὴ πάντα ἐπίστευον, καὶ πρὸς τοῦτον πάντ' ἐσκόπουν, πρὸς τοῦτον ἐποιοῦντο τὴν εἰρήνην. λέγε δὴ τὰ λοιπά. καὶ σκοπεῖτε τί πιστεύσαντες, τί ἔπαθον. ἆρά γε ὅμοια, ἢ παραπλήσια, οἷς οὗτος ἀπήγγελλε. λέγε.

Δόγμα ἀμφικτυόνων.

Τούτων ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινότερα οὐ γέγονεν, οὐδὲ μείζω πράγματα ἐφ' ἡμῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν. οἶμαι δ' οὐδ' ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ. τηλικούτων μέν τοι, καὶ τοιούτων πραγμάτων κύριος εἷς ἀνὴρ Φίλιππος γέγονε διὰ τούτους, οὔσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ἣ προεστάναι τῶν Ἑλλήνων πάτριον, καὶ μηδὲν τοιοῦτον περιορᾶν γιγνόμενον. ὃν μὲν τοίνυν τρό-

αὐξανόμενόν ἐστι, ὁ ἀπὸ ποιότητος προσώπων, ὁ ἀπὸ ποιότητος πραγμάτων. ὁ μὲν οὖν Αἰσχίνης, καθαιρεῖ τὴν ποιότητα, ὅτι οὐκ ἦσαν σύμμαχοι, καὶ πολλὰ τὴν πόλιν ἠδίκησαν. ὁ δὲ, προλαμβάνων τὰς ἀντιθέσεις, συνίστησι διὰ τῶν λύσεων τὴν ποιότητα, σύμμαχοι τῆς πόλεως οἱ Φωκεῖς καὶ [illegible] τοῦ δήμου. Φέρε δή μοι τὴν συμμαχίαν τὴν τῶν Φωκέων, λέγων. Ἄρδην) Ἀντὶ τοῦ παντελῶς, παρὰ τὸ αἴρειν καὶ λεγεσθαι. Διὰ τούτους) Τὸν Αἰσχίνην καὶ Φιλοκράτην. Αὐτοὺς) Τοὺς Φωκέας. Οὐ γὰρ ἐκεῖνόν γε ἠγνόουν) Ἵνα μὴ λέγωσι, διὰ τί γὰρ αὐτῷ ἐπείθοντο οἱ Φωκεῖς, δείκνυσιν ὅτι ᾔδεσαν αὐτόν, καὶ οὐκ ἂν ἐθάρρησαν αὐτῷ· διὰ τούτους δέ· οὐ γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀλλ' οἱ περὶ τὸν Αἰσχίνην, τοῦ πάθους αἴτιοι. Ἐκεῖνόν γε) Τὸν Φίλιππον. Ὧν δ' ἔτυχον) Ἵνα μὴ δοκῇ συντρέχειν τοῖς τοῦ Αἰσχίνου λόγοις, τὸ τῆς πόλεως μέρος ἐξέτασεν· εἶτ' ἐπειδὴ ἦν ἐναντίον πρὸς τὴν χρείαν αὐτοῦ γίγνεται τὸ ῥηθέν, πῶς οὖν οὐκ ἐβοηθήσαμεν τοῖς συμμάχοις, ἵνα μὴ δοκοίη κατηγορεῖν τῆς πόλεως, μετατίθησι [illegible] ἅμα τῇ ἐργασίᾳ τὸ ἔγκλημα ἐπὶ διὰ τοῦτον τὸν βοηθῆσαι κωλύσαντα. Τούτῳ δὴ) Τῷ Αἰσχίνῃ. Τούτων ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Τῇ δεινώσει χρώμενος, αὔξει τὸ πάθος. κινεῖ δὲ καὶ φόβον ἀπὸ τῶν πολεμίων, ἵνα πανταχόθεν ὀργὴ συνάγηται ἀπὸ τῆς ποιότητος, ἀπὸ τῶν χρόνων, ἀπὸ τῆς τῶν πολεμίων αὐξήσεως. εἶτα καὶ ἄλλο δεινώσεως εἶδος, ὅτι καὶ οὔσης τῆς Ἀθηναίων πόλεως, αἱ τῶν Ἑλλήνων ἀπώλοντο πόλεις. καὶ διὰ τίνας· διὰ τοὺς Ἀθηναίων πρέσβεις, ἵνα διχόθεν τὸ τῆς ὀργῆς γένηται, καὶ ὅτι σωζομένης τῆς πόλεως, καὶ ὅτι ἣν σώζειν ἔδει, ταύτην οἱ [illegible] ἀπώλεσαν. καὶ ἡ ἀκρίβεια δέ, ὅτι, ἣ προεστάναι τῶν Ἑλλήνων πάτριον, ἵνα καὶ ἀδικοῦντες ὀφθῶσιν οἱ Φωκεῖς, δοκῇ πάτριον τῇ πόλει καὶ τὸ σώζειν τοὺς ἀδικοῦντας. Χρόνῳ) Γενήσεται δηλονότι. Πάτριον) Ἔθος, συνήθες καὶ ἴδιον. Καὶ μηδὲν τοιοῦτον περιορᾶν γιγνόμενον) Τοῦτο πολλὴν ἔχει τὴν ἔμφασιν τῆς ἀπορίας. τὴν γὰρ κατὰ τῆς πόλεως βλασφημίαν αὔξει διὰ τούτου, ὅτι δέδωκε λαβὰς Αἰσχίνης τοῖς βουλομένοις κατηγορεῖν τοῦ δήμου, ὥσπερ ἤδη προοξύνων ἐπὶ τὴν τιμωρίαν τοὺς δικάζοντας· ἓν γὰρ εἶδος τοῦ περιορᾶν τὰ τοιαῦτα, τὸ μὴ τιμωρήσασθαι τὸν αἴτιον. Ὃν μὲν τοίνυν τρόπον) Ἐμφαίνει τὸ πάθος, εἴς τε τὴν δείνωσιν, καὶ τὴν διατύπωσιν. ἐκ αὐτοῦ δὲ τοῦ εἴδους καὶ τοῦ τρόπου τοῦ πάθους, ὑπ' ὄψιν ἄγει τοῦ λόγου τὰς συμφοράς. βούλεται δὲ ἡ διατύπωσις, τὰ καθ' ἕκαστον προεργάζεσθαι· καὶ ἵνα ὁ μερισμὸς καταφανὴς γένηται.

σεσημμένῳ κέχρηται, γόον καὶ θρῆνον ἐμποιοῦντι τοῖς ἀκούουσι· ταλαιπώρους γὰρ ὀνομάσας, τὴν τύχην ἐδήλωσεν. 114 Θέαμα δεινὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Διασκευή τις ἐπιλογικὴ, ἐκ μέρους τὰ κατὰ Φωκέας αὔξουσα πάθη. ἀπὸ τῶν ὄψεων δὲ ἄρχεται, ἵνα εἰκὸς καὶ παράδειγμα γένηται τὸ γενικὸς τοῦ μέλλοντος· καὶ μὴ μόνον ὀδύρωνται Φωκέας, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ὄψεων ἑαυτῶν δεδίασι. διατύπωσις δὲ τὸ σχῆμα, ὥσπερ ὅταν διατυποῖ τις καὶ εἰς ὄψιν ἄγῃ τὰ πράγματα διὰ τῶν λόγων. διαφέρει δὲ ἡ διατύπωσις τῆς ἐκφράσεως, τῷ τὴν μὲν διατύπωσιν, διὰ πάθος τι λέγεσθαι· τὴν δὲ ἔκφρασιν, ὥσπερ ἐν διηγήματι εἶναι. Ὅτε γὰρ νῦν ἐπορευόμεθα εἰς Δελφούς) Ἀπόδειξις ἅμα καὶ πίστις τοῖς λεγομένοις γίγνεται. πάλιν γινώσκεις νῦν ἐπορευόμεθα εἰς Δελφούς. καὶ τὰ λεγόμενα ἡ ὁδὸς ποιοῦται. 115 Ἐξ ἀνάγκης ἦν) Ὥσπερ δυσχεραίνει, ὅτι θεατὴς γέγονεν ἐλεεινῶν συμφορῶν, ἀπὸ τοῦ γένους ἄρχεται. αἱ γὰρ αὐξήσεις, ἀπὸ τῶν γενῶν, καὶ ἀπὸ τῶν εἰδῶν γίγνονται. Οἰκίας κατεσκαμμένας) Μεταβέβηκεν ἐπὶ τὰ εἴδη· τὰ γὰρ καθ' ἕκαστον, ἐμψυχότερον τὸν λόγον ἐργάζεται. καὶ χαίρει τούτῳ ἡ διατύπωσις. τῶν οἰκιῶν φησὶ κατεσκαμμένων, ἀπολώλασιν οἱ ἔνοικοι. ἔχει δὲ καὶ τῆς ὕβρεως τῶν πολεμίων ἔμφασιν· ἡ γὰρ κατασκαφὴ, περιφανέστερον εἶδος τῆς συμφορᾶς. Τείχη περιῃρημένα) Διὰ μὲν τῶν οἰκιῶν, τὸν γόον ηὔξησε· διὰ δὲ τῶν τειχῶν, τὸν φόβον. Χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ) Διπλοῦν τὸ πάθος· ἀθρόως γὰρ ὁμοῦ καὶ φόβος καὶ ἔλεος· πάντες γὰρ οἱ ἀνῃρημένοι, οἱ ἄνδρες οἱ ἐπὶ τῆς ἡλικίας. ἀπὸ τῶν ἀψύχων μεθίστησι τὸ πάθος ἐπὶ τὰ ἔμψυχα. Τῶν ἐν ἡλικίᾳ) Νέων. Γύναια δὲ καὶ παιδάρια) Ἄρχεται περὶ τὸν πόλεμον. ... ἀφῆκε μάρτυρα τῶν ἀπὸ τῆς χώρας ..., τὴν συμφορὰν συναύξων. ὥσπερ δὲ ἀσθενοῦς φύσει τὸ γυναικεῖον φῦλον, ὅτι καὶ τῷ ὑποκοριστικῷ ὀνόματι παιδάρια, ἀσθενέστερον ἀπέδειξεν. οὐδὲ παῖδας εἰδότας εἶπε, ἵνα καὶ παραμυθία ταῖς μητράσι γένηται. Καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους οἰκτρούς) Πρεσβύτης μὲν γὰρ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν δεῖται τοῦ συμμαχήσοντος· νῦν δὲ καὶ ἡ οἰκτρότης συμπεσοῦσα, παραμυθίαν οὐ δέχεται. τοῖς μὲν οὖν ἐν τούτοις τὸ Φωκικὸν πάθος εἰργάσατο, καὶ ὅπως ἐμψύχως ἑκάστην τῶν ἡλικιῶν ἐπεξήλευσεν, ἔξεστι μὲν ἐκ τῶν εἰρημένων συνιδεῖν· ἔξεστι δὲ μιμουμένους καὶ ἕτερα πλείω προσθεῖναι. ὅλως δ' ἔχει μὲν ... ἐν τούτοις, τοὺς τολμήσαντας εἰπεῖν, ὅτι οὐχ ἱκανός ἐστιν ἐλεεινολογήσασθαι. ἐπεὶ δὲ παροξύνειν κατὰ τῶν τολμησάντων ἔδει· ὁ δὲ παροξυσμὸς γίνεται ἐξ ὀργῆς, μᾶλλον ἔχειν φόβον ἐμποιῆσαι καὶ δέος. ὅπερ συνεκέρασεν, ἐξ ἀμφοτέρων τὴν οἰκείαν ἐργασίαν ἀποδιδοὺς, καὶ τὰ προσήκοντα ἑκάστῳ μέρει. 116 Ἀλλὰ μὴν, ὅτι τὴν ἐναντίαν) Μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον, καταπολεμήσαντες ἰσχυρῶς οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν Ἀθηναίων, προέθεντο ψῆφον περὶ τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἰδίοις συμμάχοις, ὥστε ἀποφαίνεσθαι ἕκαστον, τί βούλεται παθεῖν τοὺς Ἀθηναίους. εἶτα ... τις Θηβαῖος ἐψηφίσατο, τὴν μὲν πόλιν αὐτῶν κατασκαφῆναι, τὴν δὲ χώραν μηλόβοτον γενέσθαι, ἵν' ἐκεῖ νέμωνται τὰ τῶν Βοιωτῶν πρόβατα. οἱ δὲ Φωκεῖς ὄντες καὶ αὐτοὶ τότε ὑπὸ τοὺς Λακεδαιμονίους, ἀντέλεξαν, συμβουλεύοντες μὴ ἑτερόφθαλμον τὴν Ἑλλάδα ποιῆσαι, αἰνιττόμενοι δύο ὀφθαλμοὺς εἶναι τῆς Ἑλλάδος, τήν τε Ἀθηναίων πόλιν, καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οὕτω πεισθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, οὐ κατέσκαψαν τότε τὴν πόλιν. Ἀλλὰ μὴν ὅτι τὴν ἐναντίαν) Αὐτοὶ γὰρ περὶ ἡμῶν ..., προκειμένης σκέψεως τί δεῖ παθεῖν, παραινούντων Θηβαίων μηλόβοτον ποιῆσαι τὴν Ἀττικήν. ἐνταῦθα συνιστᾷ καὶ τότε εὐεργετήσαντας, ὅτι οὐκ ὄντες σύμμαχοι, ἵνα εἰ καὶ μὴ νῦν ὄντες σύμμαχοι, φανῶσιν ἄξιοι τῆς ἰσορρόπου βοηθείας· περὶ ... γὰρ τότε κινδυνευούσης τῆς πόλεως, συνέστησαν, ἐναντιουμένων μὲν Θηβαίων, παρόντων δὲ Λακεδαιμονίων. εἰκότως ἔδει καὶ αὐτοὺς, τῆς αὐτῆς βοηθείας παρ' ἡμῶν τυγχάνειν. τὸ δὲ τὴν ἐναντίαν ποτὲ Θηβαίοις, προσθεὶς, χαλεπωτέραν τὴν ὀργὴν εἰργάσατο. οἱ αὐτοὶ μὲν Θηβαίοις ὑπὲρ Ἀθηναίων διημιλλήθησαν· νῦν δὲ διὰ τοὺς προδότας, ἐξημαρτήθησαν. ἔστι οὖν ὅτι καὶ ταῦτα τῶν ἐπιλόγων. Οὗτοι) Οἱ Φωκεῖς. Ἀνδραποδισμοῦ) Τῆς πόλεως. Ὑμῶν 117 ἔγωγε ἀκούω) Ὑμῶν ὁ λόγος, ὃν Δημοσθένης ἐπλάσατο. Καταλεύσαντες) Λιθοβολήσαντες.

πως οἱ ταλαίπωροι Φωκεῖς ἀπολώλασιν, οὐ μόνον ἐκ τῶν δογμάτων τούτων ἔστιν ἰδεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔργων, ἃ πέπρακται. θέαμα δεινὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐλεεινόν· ὅτε γὰρ νῦν ἐπορευόμεθα εἰς Δελφοὺς, 115 ἐξ ἀνάγκης ἦν ἡμῖν ὁρᾶν πάντα ταῦτα, οἰκίας κατεσκαμμένας, τείχη περιῃρημένα, χώραν ἔρημον τῶν ἐν ἡλικίᾳ· γύναια δὲ καὶ παιδάρια ὀλίγα, καὶ πρεσβύτας ἀνθρώπους οἰκτρούς. ὅλως δ', οὐδ' ἂν εἷς ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ δύναιτο τῶν ἐκεῖ κακῶν νῦν 116 ὄντων. ἀλλὰ μὴν, ὅτι τὴν ἐναντίαν ποτὲ Θηβαίοις, ψῆφον ἔθεντο οὗτοι περὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἀνδραποδισμοῦ περιστήσαντες(?), ὑμῶν ἔγωγε ἀκούω πάντων. τίνα ἂν οὖν οἴεσθε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοὺς προγόνους ὑμῶν, εἰ λάβοιεν αἴσθησιν, ψῆφον ἢ 117 γνώμην θέσθαι, περὶ τῶν τοῖς τῶν Φωκέων ὀλέθρου αἰτίων; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, κἂν καταλεύσαντας αὐτοὺς ταῖς ἑαυτῶν χερσὶ, καθαροὺς ἔσεσθαι νομίζειν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, μᾶλλον δὲ, εἴ τις ἔστιν ὑπερβολὴ τούτου, τοὺς σεσωκότας ἡμᾶς τότε, καὶ τὴν 118 σώζουσαν περὶ ἡμῶν ψῆφον θεμένους, τούτους, τὴν

Margin notes: Διατύπωσις praeclara · χ. ἄγει α. · α. · ἀποστ. α. · α. · ἡμῶν. ζ. · περιστῆσαι. α. · α. · χ. ὑμᾶς α. · ἐδειξεν. α. · ἑκάστην τῶν ἡλικιῶν. · ποτε. α. · ὑμῶν. α.

Καὶ

ἐναντίων τετυχηκέναι διὰ τούτους, καὶ ἀξιωθῆναι τοιαῦτα πεπονθέναι, οἷα οὐδένες ἄλλοι τῶν Ἑλλήνων; τίς οὖν ὁ τούτων αἴτιος; τίς ὁ ταῦτα φενακίσας; οὐχ οὗτος; πολλὰ μὲν τοίνυν ἄν τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον εὐδαιμονίσειε τῆς τύχης, εἰκότως· ὃ μάλιστα δ' ἂν εὐδαιμονίσειεν ἁπάντων, ὃ μὰ τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς οὐκ ἔχω λέγειν ἔγωγε ἄλλον ὅς τις εὐτύχηκεν ἐφ' ἡμῶν. τὸ μὲν γὰρ πόλεις μεγάλας εἰληφέναι, καὶ χώραν πολλὴν ὑφ' ἑαυτῷ πεποιῆσθαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ζηλωτὰ μέν ἐστιν, οἶμαι καὶ λαμπρά· πῶς γὰρ οὔ; ἔχοι δ' ἄν τις εἰπεῖν πεπραγμένα καὶ ἑτέροις πολλοῖς. ἀλλ' οὐκ ἴδιον, καὶ οὐδενὶ τῶν ἁπάντων ἄλλῳ γεγονὸς εὐτύχημα. τὸ ποῖον; τὸ, ἐπειδὴ πονηρῶν ἀνθρώπων εἰς τὰ πράγματα αὐτῷ ἐδέησε, πονηροτέρους εὑρεῖν ἢ ἐβούλετο. πῶς γὰρ οὐχ οὕτω τούτους δικαίως ὑπολήψεται, οὓς ἐπεὶ δὲ ὑπὲρ ὧν αὐτὸς Φίλιππος τηλικούτων ὄντων αὐτῷ διαφόρων, οὐκ ἐτόλμα ψεύσασθαι, οὐδ' εἰς ἐπιστολὴν γράψαι οὐδεμίαν, οὐδὲ πρεσβευτὴς οὐδεὶς εἶπε τῶν παρ' ἐκείνου, ἐπὶ ταῦτα οὗτοι μισθώσαντες ἑαυτούς, ὑμᾶς ἐξηπάτων. καὶ ὁ μὲν Ἀντίπατρος, καὶ ὁ Παρμενίων, δεσπότῃ διακονοῦντες, καὶ οὐ μέλλοντες ὑμῖν μετὰ ταῦτα ἐντεύξεσθαι, ὅμως τοῦθ' εὕροντο, τὸ μὴ δι' αὐτῶν ὑμᾶς ἐξαπατηθῆναι· οἱ δ' Ἀθηναῖοι, τῆς ἐλευθερωτάτης πόλεως, πρέσβεις ταχθέντες, ὑμᾶς, οὓς ἀπαντῶντας ἐμβλέπειν, καὶ συζῆν ἀνάγκη τὸν λοιπὸν βίον, καὶ ἐν οἷς εὐθύνας ἔμελλον δώσειν τῶν πεπραγμένων, τούτους ἐξαπατᾶν ὑπέστησαν. πῶς ἂν ἄνθρωποι κακίους, ἢ μᾶλλον ἀπονενοημένοι τούτων γένοιντο; ἀλλὰ μὴν ἵνα εἰδῆτε ὅτι καὶ κατάρατός ἐστιν ὑφ' ὑμῶν, καὶ οὐχ ὅσιον ὑμῖν, οὐδ' εὐσεβὲς τοιαῦτα ἐψευσμένον αὐτὸν ἀφεῖναι, λέγε τὴν ἀράν, καὶ ἀνάγνωθι λαβὼν τὴν ἐκ τοῦ νόμου ταυτηνί. ΑΡΑ. Ταῦθ' ὑπὲρ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ τὴν ἐκκλησίαν ὁ κῆρυξ εὔχεται, νόμῳ προστεταγμένα· καὶ ὅταν ἡ βουλὴ καθῆται, παρ' ἐκείνῃ πάλιν. καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν εἰπεῖν τούτῳ, ὡς οὐκ εὖ ἤδει· ὑπογραμματεύων γὰρ ὑμῖν, καὶ ὑπηρετῶν τῇ βουλῇ, αὐτὸς ἐξηγεῖτο τὸν νόμον τοῦτον τῷ κήρυκι. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον καὶ ὑπερφυὲς ἂν πεποιηκότες ὑμεῖς εἴητε, εἰ ἃ προστάττετε, μᾶλλον δ' ἀξιοῦτε ποιεῖν ὑπὲρ ὑμῶν τοὺς θεούς, ταῦτ' αὐτοὶ κύριοι γεγενημένοι τήμερον μὴ ποιήσετε, ἀλλ' ὃν ἐκείνους εὔχεσθε ἐξώλη ποιεῖν αὐτὸν καὶ γένος, καὶ οἰκίαν, τοῦτον ἀφίετε αὐτοί; μηδαμῶς· ὃς γὰρ ἂν ὑμᾶς λάθῃ, τοῦτον ἀφίετε τοῖς θεοῖς κολάζειν· ὃν δ' ἂν αὐτοὶ λάβητε, μηκέτ' ἐκείνοις περὶ τούτου προστάττετε. εἰς τοῦτο τοίνυν ἀναιδείας καὶ τόλμης αὐτὸν ἥξειν ἀκούω, ὥστε πάντων τῶν πεπραγμένων ἐκστάντα, ὧν ἀπήγγελεν, ὧν ὑπέσχετο, ὧν πεφενάκικε τὴν πόλιν, ὥσπερ ἐν ἄλλοις τισὶ κρινόμενον, καὶ οὐκ ἐν ὑμῖν τοῖς πάντ' εἰδόσι,

[illegible]

πρᾶξαι, μεταποιήσας δὲ ὡς ἐν τῷ παραπρεσβείας τὸ σχῆμα τῆς τοῦ μετασταθέντος. Ἄλλως. Ἰσόν ἐστι πληρώσας τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ἐπὶ τὰς ἀντιθέσεις αὐτοῦ τοῦ αἰσχίνου μετέρχεται· πρῶτον γὰρ ἔδειξε τὰ σημεῖα τὰ αὐτοῦ οἷς ἐκατηγόρει. εἶτα καὶ τὰ ἀντιλεγόμενα ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου διαλελύσθαι· οὐ γὰρ δεῖ μόνον τὰ ἴδια συνιστᾶν, ἀλλὰ καὶ ἐκβάλλειν τὰ παρὰ τοῦ ἀντιδίκου. χωρεῖ οὖν ἐπὶ τὰς ἀντιθέσεις αὐτοῦ τοῦ αἰσχίνου, ὁμοῦ τρεῖς οὔσας· τὴν περὶ λακεδαιμονίων, καὶ φωκέων, καὶ περὶ ἡγησίππου. καὶ τὴν μὲν λακεδαιμονίων καὶ ἡγησίππου, μεταστατικὰς οὔσας· τὴν δὲ τῶν φωκέων, ἀντεγκληματικήν. Ἄλλως. Ἐντεῦθεν τὸν ἐπίλογον τῶν μερῶν ποιούμενος, εἰσάγει τὰς ἀντιθέσεις πρὸς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. καὶ ἔστιν ἡ μὲν, μεταστατικὴ, ὅταν αἰτιᾷ ἐπὶ λακεδαιμονίους καὶ ἡγήσιππον τὰς αἰτίας. ἡ δὲ, ἀντεγκληματική· μέμφεται γὰρ τοὺς φωκέας ἀξίους παθεῖν. τὴν δὲ τοιαύτην ὑπόθεσιν, ὑπερβαλλούσῃ καὶ ἀρίστῃ τέχνῃ. καταδέχεται γὰρ ὁ αἰσχίνης διὰ τούτου τὸ ἔγκλημα· ὁ γὰρ ἀξίους προφαίνων παθεῖν τοὺς φωκέας, ἐν τῷ τοῦ μίσους ὁμολογίᾳ τὴν ἐπιβουλὴν ἐλέγχει. ὁ δὲ ῥήτωρ ἡγήσιππος ἐδόκει τὰ φωκέων φρονεῖν, ὃς προξένῳ τῷ στρατηγῷ, αἴτιος ἐγένετο τοῦ ἀπολέσθαι αὐτούς. πολλὰς δὲ ὁμοῦ καὶ διαφόρους ἀντιθέσεις τιθεὶς, μίαν κατὰ [illegible] τοῦ χρόνου προσάγει. εἶτα πρὸς τὰς ἀντεγκληματικὰς, τό, τε ἔθος, καὶ τὸ συμφέρον ἀντίθεσιν. [illegible] μηδὲν θαυμαστὸν εἶναι καὶ ἐπίλογον ἐν μέσῳ λόγου τυγχάνειν· μάθοις γὰρ τοὺς παλαιοὺς καὶ μάλιστα γε τῷ ῥήτορι. πληρώσαντι μὴ μόνον ἔγκλημα, ἀλλὰ καὶ κεφάλαιον, ἐπιλογίζεσθαι. καὶ οὐκ ἐπιλογίζεσθαι μόνον, ἀλλὰ καὶ προοιμιάζεσθαι περὶ τῶν δευτέρων. ὡς πολλὰ μὲν ἔχει προοίμια τὸν λόγον, πολλοὺς δὲ καὶ ἐπιλόγους καθ' ἕκαστον μέρος τῶν κεφαλαίων· καὶ οἱ ἐπίλογοι δὲ, οἱ μὲν τελευταῖοι πάσης εἰσὶν τῆς ὑποθέσεως· οἱ δὲ κατὰ μέρος ἑκάστου τῶν κεφαλαίων. πληρώσας τοίνυν ἐνταῦθα τὰς ἀποδείξεις τοῦ διὰ τὸν αἰσχίνην ἀπολωλέναι φωκέας, ἀναγκαίως μετὰ τὴν προδοσίαν καὶ τὴν ἄλωσιν, αὔξησιν τὰ συμβεβηκότα· ὅταν δὲ τὴν αὔξησιν εἴπω, τοὺς ἐπιλόγους λέγω. κατασκευάσαντος οὖν ἐνταῦθα τοῦ αἰσχίνου ὅτι ἄξιοι ἦσαν ἀπολέσθαι φωκεῖς, ἀκολούθως πρὸς τὴν τοιαύτην ἐναντιώσας ὁ ῥήτωρ εἶπεν, ὡς τοῦτο τοίνυν ἀναιδείας καὶ τόλμης αὐτὸν ἔχειν ἀκούειν· ἀναιδὴς γὰρ, ὁ τολμῶν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀντιλέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ, πάλαι ὑποσχόμενος πείσειν τὸν φίλιππον

128 σώσειν φωκέας. καὶ μετὰ τὴν ἐπάνοδον εἰπὼν ὅτι σωθήσονται, νῦν φησὶν ἀξίους αὐτοὺς εἶναι τῆς ἀπωλείας. Πρῶτον μὲν λακεδαιμονίων) Ἀφίκοντο λακεδαιμόνιοι πλείστας ἐλπίδας ἔχοντες, ἀποδοθήσεσθαι τῇ ἑαυτῶν μαθητείᾳ ἀπ' ἀρχῆς τὸ ἱερόν· τοῦτο γὰρ ἦν τὸ ἀρχαῖον. ἀλλὰ καὶ τούτους ἐξηπάτησε φίλιππος. γνόντες δὲ αὐτὸν ἐν παρασκευῇ ὄντα τῆς ἀπωλείας, οὕτως ἐξέκλινον. ἡγησίππου δὲ μέμφεται, διότι φιλίππου πρεσβευομένου περὶ τῆς εἰρήνης ὁ πρῶτος εἶπεν, καὶ διακωλύσας ἡγήσιππος ἦν. φωκέων δὲ κατηγορεῖ, ὅτι πρὸ καιροῦ σύμμαχοι τοῖς ἀθηναίοις ὄντες, ἀπήγγελον προξένῳ αὐτοῖς βοηθήσοντα οἱ ἀθηναῖοι· οἱ δὲ οὐ προσεδέξαντο, καταλιπόντες τὴν πόλιν ὑποπτεύσαντες. ὅπου δὴ πατρώους φωκέας ἐκάλεσαν. ἀσεβεῖς δὲ, ὅτι μετὰ τὸ τὸν πρόξενον μὴ δέξασθαι, μελλόντων ἀθηναίων ἐπιπλεῖν τὰ μυστήρια κατὰ τὸ σύνηθες, τὰς μυστηριώδεις

130 σπονδὰς οὐκ ἐδέξαντο οὐδὲ ταύτας φωκεῖς. ὅθεν αὐτοὺς καὶ ἀσεβεῖς ὠνόμασεν. Ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ὑπερβὰς) Πόρρωθεν ἤδη προπαρασκευάζει τὸ χωρίον· οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς τὸν διδάξαντα καὶ πείσαντα τινὰ, ὑπὸ τοῦ διδασκομένου καὶ πεπεισμένου ἐξαπατᾶσθαι. Βοιωτίαν οἰκίζειν) Οὐ λέγει τὴν πᾶσαν, ἀλλὰ πόλεις αὐτῆς, ἃς κατέσκαψαν οἱ θηβαῖοι μὴ βουλομένας αὐτοῖς ὑπακούειν. φημὶ δὲ θεσπιὰς καὶ πλαταιάς. κατέσκαψαν δὲ αὐτὰς, ἰσχύσαντες κατὰ τὰ ἐν λεύκτροις.

131 Μὴ τοίνυν) Ἐπίσχε μετάστασις τοῦ αὐτοῦ ἐπιχειρήματος.

128 πρότερον μὲν λακεδαιμονίων, εἶτα Φωκέων, εἶθ' ἡγησίππου κατηγορήσειν. ἔστι δὲ ταῦτα γέλως, μᾶλλον δὲ ἀναισχυντία δεινή. ὅσα γὰρ νῦν ἐρεῖ περὶ τῶν Φωκέων, ἢ τῶν λακεδαιμονίων, ἢ τοῦ ἡγησίππου, ἢ ὡς πρόξενον οὐχ ὑπεδέξαντο, ἢ ὡς ἀσεβεῖς εἰσιν, ἢ ὅ, τι ἂν δή ποτε αὐτῶν κατηγορῇ,

129 πάντα δήπου ταῦτα, πρὸ τοῦ τοὺς πρέσβεις τούσδε δεῦρ' ἥκειν, ἐπέπρακτο. καὶ οὐκ ἦν ἐμποδὼν τῷ τοὺς Φωκέας σώζεσθαι, ὡς[*] τίς[*] φησιν; αἰσχίνης αὐτὸς οὑτοσί. οὐ γὰρ ὡς εἰ μὴ διὰ λακεδαιμονίους, οὐδ' ὡς

130 εἰ μὴ πρόξενον οὐχ[*] ὑπεδέξαντο, οὐδ' ὡς εἰ μὴ δι' ἡγήσιππον, οὐδ' ὡς εἰ μὴ διὰ τὸ, καὶ τὸ, ἐσώθησαν ἂν οἱ Φωκεῖς, οὐχ οὕτω τότε ἀπήγγελλεν· ἀλλὰ πάντα ταῦτα ὑπερβὰς, διαρρήδην ἥκειν ἔφη πεπεικὼς Φίλιππον, Φωκέας σώζειν, τὴν Βοιω-

131 τίαν οἰκίζειν, ὑμῖν[*] τὰ πράγματα οἰκεῖα ποιεῖν· ταῦτα πεπρᾶξεσθαι δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν. καὶ διὰ ταῦτα χρήματα ἑαυτῷ τοὺς θηβαίους ἐπικεκηρυχέναι. μὴ τοίνυν ἃ πρὸ τοῦ τοῦτον ἀπαγγέλλαι

132 ταῦτα, ἐπέπρακτο ἢ λακεδαιμονίοις, ἢ Φωκεῦσιν, ἀκούετε, μηδὲ ἀνέχεσθε· μηδὲ κατηγορεῖν ἐᾶτε Φωκέων, ὡς πονηροί. οὐδὲ γὰρ λακεδαιμονίους

Marginal notes:
[*] ἐν β. ως. ἐ. χ. ὡς φησί τις.
[*] ἀπεδέξαντο.
[*] ὑμῖν. α. ε.
[*] χ. δεῖ δέ.

Πέντε γὰρ γεγόνασι) Τὰ ὀνόματα τῶν πραγμάτων ἡμέρας ἐκάλεσε. ... ἐποιήσαντο τοὺς Λακεδαιμονίους δι᾽ ὑμῶν. Μὴ οὖν ὅτι καὶ Λακεδαιμονίους) Κατηγορεῖ γὰρ Φωκέων ὡς ἐξαπατηθέντων. Φωκεῖς πονηροί, Φωκεῖς ἀνδρεῖς. εἶτα δὲ καὶ ἐξηπατήθησαν ὑπὸ Φιλίππου.

Ὑποποιήσωνται) Ἀντὶ τοῦ φίλους ποιήσωνται. 134

διὰ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ποτε ἐσώσατε, οὐδὲ τοὺς 133
καταράτους Εὐβοέας τουτουσί, οὐδ᾽ ἄλλους πολλούς·
ἀλλ᾽ ὅτι συμφέρον ἦν, οὕτως εἶναι τῇ πόλει, ὥσπερ Φω-
κέας νυνί. καὶ τί τῶν Φωκέων, ἢ τῶν Λακεδαιμονίων, ἢ
ὑμῶν, ἢ ἄλλου τινὸς ἀνθρώπου, μετὰ τοὺς παρὰ τούτου
λόγους ἐξαμαρτόντος, οὐκ ἀπέβη τὰ πρὸς ὑμᾶς ὑ- 134
πὸ τούτου ὑπερρηθέντα, τοῦτ᾽ ἐρωτᾶτε. οὐ γὰρ ἕξει
δεῖξαι. πέντε γὰρ γεγόνασιν ἡμέραι μόναι, ἐν αἷς οὗτος
ἀπήγγελλε τὰ ψευδῆ· ὑμεῖς ἐπιστεύσατε· οἱ Φωκεῖς
ἐπύθοντο· ἐνέδωκαν ἑαυτούς· ἀπώλοντο. ὅθεν οἶμαι, καὶ
φανερόν ἐστι σαφῶς, ὅτι πᾶσα ἀπάτη καὶ τέχνη συνε- 135
σκευάσθη τῷ περὶ τοὺς Φωκέας ὀλέθρου. ὃν μὲν γὰρ
χρόνον οὐχ οἷός τ᾽ ἦν ἐλθεῖν ὁ Φίλιππος διὰ τὴν
εἰρήνην, ἀλλ᾽ ἦν ἐν παρασκευῇ· τοὺς Λακεδαιμο-
νίους μετεπέμπετο, πάντα τὰ πράγματα ὑπισχνού-
μενος πράξειν ἐκείνοις, ἵνα μὴ δι᾽ ὑμῶν αὐτοὺς οἱ Φω- 136
κεῖς ὑποποιήσωνται. ἐπεὶ δὲ ἧκεν εἰς Πύλας, οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι δ᾽ αἰσθόμενοι τὴν ἐνέδραν, ὑπεχώρη-
σαν, τοῦτον αὖ προκαθῆκεν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ἵνα
μὴ πάλιν ὑμῶν αἰσθομένων, ὅτι Θηβαίοις τὰ πρά-
γματα πράττει, εἰς χρόνους καὶ πόλεμον καὶ τρι- 137
βὴν ἐμπέσῃ, τῶν μὲν Φωκέων ἀμυνομένων, ὑμῶν
δὲ βοηθούντων· ἀλλ᾽ ἀκονιτὶ πάντας ὑφ᾽ ἑαυτῷ ποιή-
σηται. ὅπερ καὶ γέγονε. μὴ οὖν ὅτι καὶ Λακεδαιμο-
νίους καὶ Φωκέας ἐξηπάτησε Φίλιππος, διὰ ταῦ-
θ᾽ ὧν ὑμᾶς οὗτος ἐξηπάτησε, μὴ δότω δίκην· οὐ γὰρ 138
δίκαιον. ἀλλ᾽ ἀντὶ Φωκέων, καὶ Πυλῶν, καὶ τῶν
ἄλλων τῶν ἀπολωλότων, Χερρόνησον ὡς περιέσῃ τῇ
πόλει λέγῃ, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μὴ ἀποδέξησθε, ὦ
ἄνδρες δικασταί, μηδ᾽ ὑπομείνητε, πρὸς οἷς ἐκ τῆς

Margin: μετὰ β. α. · ὑμῶν α. · ὑπο α. α. · πράττει ζ. · τριβὴν ... · ποιήσηται · ὑμᾶς.

πρεσβείας ἀδικοῦ

Κατηγορεῖ γὰρ Φωκέων ὡς ἐξαπατηθέντων. 137

Ἀντὶ τούτου ἀντὶ Φωκέων) Ἐπίραμα... 138 ... τῆς αἰτίας κατ᾽ ἀντίθεσιν. ἔστι δὲ ἀντιστατικόν. Ἄλλως. Τὸ ἀντιστατικὸν ἐπιφέρεται τῆς ἀντιστάσεως. ἔστι δὲ καὶ ἐνθύμημα ἀντιστατικόν. διαφέρει δέ, ὅτι ἐν μὲν τῷ ἀντιστατικῷ, αὐτὸ ἀδίκημά ἐστι τὸ ἀδίκημα. ἐν δὲ τῷ ἐνθυμήματι, ἄλλο τὸ ἀδίκημα, καὶ ἕτερον τὸ ἀδίκημα. Ἄλλως, αὖ τοῦτο. Ἀντιστατικόν, τὸ συμφέρον ἐπισχόντα, ἀφ᾽ ὧν ἀδικοῦσι. συνίζανται δέ πως τῷ ἀντεγκλήματι πῶς, ὡς ἔχουσα πρὸς αὐτὴν συγγένειαν· ἐν ᾧ γὰρ λέγει ὅτι καλῶς καὶ ἀξίως ἀπολώλασιν οἱ Φωκεῖς, ἐπάγει ὅτι καὶ ἄλλα ἔχομεν ἀντὶ τῶν ἀπολωλότων χωρία σωζόμενα. Ἄλλως. Πρῶτον ἦν τῶν ἀπ᾽ ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὡς ἐν ἀρχῇ ... ἂν ἀπήγγειλε. δεύτερον ..., ἂν ἔπεισεν. ... φαίνεται ... ἓν μέν, ὅτι ἔπεισε τὴν πόλιν μὴ βοηθεῖν Φωκεῦσιν, ... Φωκέας παρὰ Φιλίππου. δεύτερον, ὅτι ἔπεισε περὶ Θηβαίων, ὡς ἀπολοῦνται Θηβαῖοι. τρίτον, ἔπεισεν, ἡνίκα ἐποίουν τὴν εἰρήνην, Φωκέας μὲν ἐξαλείφειν τοῦ ψηφίσματος, πιστεῦσαι δὲ ἐπαγγελλομένῳ αὐτῷ περὶ τοῦ Φιλίππου. ... πρὸς τοῦτό ἐστιν ἡ παροῦσα ἀντίθεσις. πῶς ἔπεισας τὴν πόλιν ἄνευ Φωκέων τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ὃ δὲ βούλεται εἰπεῖν, τοιοῦτόν ἐστι, ... μὲν ὑπὸ τοῦ ῥήτορος διὰ τὸ χρῆμα, ... δέ, διὰ τὰς ἐργασίας. εἰ μὴ τὴν εἰρήνην ἐποιησάμεθα, ὥσπερ ἤθελε Φίλιππος, ἄνευ Φωκέων, οὐδὲν ἂν ἐκώλυσεν ἐπὶ Θρᾴκης ὄντα λαβεῖν τὴν Χερρόνησον. καὶ διὰ τοῦτο ἀνάγκη γέγονεν οὕτω ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ὡς ἐβούλετο Φίλιππος, δέον ἐδεδοίκεσαν μὴ ὑπὲρ Χερρονήσου ... ἀντίθεσις μία ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἀντιθέσεων ... ἀντιστατικὸν γάρ ἐστι· ζητοῦμεν πόθεν πείθουσιν. ... τὸ μὲν ἔγκλημά ἐστιν ὅτι προδέδωκε τοὺς Φωκέας. αἱ δὲ ἀποδείξεις τούτου ποικίλαι, καὶ πολλὰ τεκμήρια. ἓν τοῦτό ἐστι τῶν τεκμηρίων τῆς προδοσίας, ὅτι βουλευομένης τῆς πόλεως πῶς χρὴ ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ... Αἰσχίνης ἀνέπεισεν ἄνευ Φωκέων ποιήσασθαι. ὁ μὲν οὖν Δημοσθένης τοῦτο προτίθεται, ὡς τεκμήριον. ὁ δὲ Αἰσχίνης ἐπὶ τὴν χρείαν μεθίσταται, τῷ συμφέροντι κέχρηται· ἐρεῖ γάρ, ἐκ ἄλλως ἄλλως πείσαι Φίλιππον δέξασθαι τοὺς περὶ τῆς πόλεως ὅρκους, μὴ τῶν Φωκέων ἐξαιρουμένων, εἰ μὴ ἐβουλόμεθα ἐξάγειν τοὺς Φωκέας, πολεμῶν αὖ ὁ Φίλιππος τῇ πόλει, τὴν Χερρόνησον ἔλαβε. κινδύνου τοίνυν τῇ πόλει ἐπιζεῖσθαι, παρῄνεσε τῷ δήμῳ πλὴν Φωκέων ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην. ἐπεὶ τοίνυν τεκμήριον ἦν τῆς προδοσίας τὸ πεῖσαι τὴν πόλιν ἐκβῆναι τῶν ὅρκων Φωκέας, ἀναγκαίως ἀπάντων πρὸς τοῦτο Αἰσχίνης, τὴν αἰτίαν λέγει, δι᾽ ἣν κατηνάγκασθη τοῦτο ποιῆσαι. ἔστιν οὖν ἡ αἰτία ἀντιστατική. ἦν μὲν οὖν δυσχερὴς ἡ λύσις τῷ ῥήτορι τῆς ἀντιθέσεως· δοκεῖ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔχειν τὸ ἀληθὲς ... ὅτι δεδοικότες περὶ τῆς Χερρονήσου ... τὴν εἰρήνην ἐδέξαντο. ἵνα τοίνυν μὴ συναρπάσωσι τοὺς ἀκροατὰς οἱ δικασταὶ ἀποδέξωνται τοὺς Αἰσχίνου λόγους, προλαβὼν ὁ Δημοσθένης ... τὸν λόγον, ... τῆς ἀπολογίας κατασκευάζει. λέγει γὰρ συγχωρητικῶς, ὡς εἰ Αἰσχίνου λέγοντος ... τὴν πόλιν ...

138 συνθήκας ποιεῖσθαι. ἀνουμένην τὴν σωτηρίαν τῆς χερρονήσου, τῇ τῶν φωκέων ἀπωλείᾳ, ἵνα τὸ αἰσχρὸν τὸ ἰσχυρὸν ἐκλύσῃ. Καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ὄνειδος) Πολέμιος [illegible] αἰσχίνης καὶ [illegible] καὶ φθεγξόμενος.

139 Εἶτα καὶ νῦν ἐν μείζονι) Τοῦτο ἐστι [illegible] τὴν [illegible] λεγομένην, ὅτι ἔχει τὴν χερρόνησον ἀπὸ φωκέων. [illegible]

[illegible]

139 καὶ ἐκ τῆς ἀπολογίας ὄνειδος περιεσκευάσθαι τῇ πόλει, ὡς ἄρα ὑμεῖς τὴν ἰδίων τι κτημάτων ὑπεξαιρούμενοι, τὴν τῶν συμμάχων σωτηρίαν προήκασθε. οὐ γὰρ ἐπῃνέσατε τοῦτο. ἀλλ' ἤδη τῆς εἰρήνης γεγονυίας, καὶ τῆς χερρονήσου σώας οὔσης, τέτταρας 140 μῆνας ὅλους ἐσώζοντο οἱ Φωκεῖς. τοὺς ὕστερον ἡ δὲ τούτου ψευδολογία, μετὰ ταῦθ' ὕστερον αὐτοὺς ἀπώλεσεν, ἐξαπατήσασα ὑμᾶς. εἶτα καὶ νῦν ἐν μείζονι κινδύνῳ τὴν χερρόνησον οὖσαν εὑρήσετε, ἢ τότε. πότερον γὰρ εὐπορώτερον ἂν δίκην ἔδωκε Φίλιππος ἐξαμαρτάνων εἰς 141 αὐτήν, πρὶν τούτων τι τὴν πόλεως προλαβεῖν, ἢ νυνί; ἐγὼ μὲν οἶμαι, τότε πολλῷ. τίς οὖν ἡ ταύτης περιουσία, τῶν φόβων ἀφῃρημένων, καὶ τῶν κινδύνων τῷ βουληθέντι αὐτὴν ἀδικῆσαι; Ἔτι τοίνυν, καὶ τοιοῦτό τι μέλλειν αὐτὸν ἀκούω λέγειν, ὅτι θαυμάζει, τί δή- 142 ποτε δημοσθένης μὲν αὐτοῦ κατηγορεῖ, φωκέων δ' οὐδείς. ὡς δὲ τοῦτ' ἔχει, βέλτιον προακοῦσαι παρ' ἐμοῦ. Φωκέων τῶν ἐκπεπτωκότων οἱ μέν, οἶμαι, βέλτιστοι καὶ μετριώτατοι, φυγάδες γεγενημένοι, καὶ τοιαῦτα πεπονθότες, ἡσυχίαν ἄγουσι. καὶ οὐδεὶς ἂν αὐτῶν ἐθελή- 143 σειεν ὑπὲρ τῶν κοινῶν συμφορῶν ἰδίαν ἔχθραν ἀνελέσθαι. οἱ δ' ὁτιοῦν ἂν ἀργυρίου ποιήσοντες, τὸν δώσοντα οὐκ ἔχουσιν ἑαυτοῖς. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἂν ἔδωκα οὐδενὶ οὐδέν, ὥστε μοι παραστάντας ἐνταυθοῖ βοᾶν οἷα πεπόνθασιν. ἡ γὰρ ἀλήθεια, καὶ τὰ πεπραγ- 144 μένα αὐτὰ βοᾷ. ἀλλὰ μὴν, ὅ, τε δῆμος ὁ τῶν φωκέων, οὕτω κακῶς καὶ ἐλεεινῶς διάκειται, ὥστε μὴ περὶ τοῦ κατηγορεῖν ἑκάστῳ τὰς ἀθήνησιν εὐθύνας εἶναι τῶν λόγων, ἀλλὰ δουλεύειν, καὶ τεθνάναι τῷ φόβῳ καὶ τοὺς θηβαίους, καὶ τοὺς Φιλίππου ξένους, οὓς ἀναγκάζονται τρέ- 145 φειν, διῳκισμένοι κατὰ κώμας, καὶ παρῃρημένοι τὰ ὅπλα.

Marginal notes: περισκευάσθαι. ε. — χ. περικατασκευάσθαι. — προείσθε. ζ. — προ (?) — αὐ α. — ἐνθάδε α. — αὐτὰ. ε. — ἀθη. α. (?)

Handwritten margin: κὴ τῶν θηβαίων, κὴ τῶν Φιλίππου ξένων.

[illegible]

143 [illegible] Οὐ γὰρ ἂν ἔγωγ' ἂν ἔδωκα) [illegible]

144 [illegible] Τὰς ἀθήνησιν εὐθύνας) [illegible]

αὐτὶ τοῦ

μὴ δὴ ταῦτα λεγέτω αὐτοῖς ἔστιν, ἀλλ' ὡς οὐκ ἀπώλεσε Φωκέας δεικνύαι, ἢ ὡς οὐχ ὑπέσχετο σώσειν αὐτοὺς Φίλιππον. τοῦτο γάρ εἰσι πρεσβείας εὔθυναι. τί πέπρακται; τί ἀπήγγελκας; εἰ μὲν ἀληθῆ, σώζου. εἰ δὲ ψευδῆ, δίκην δός. εἰ δ' οὐ πάρεισι Φωκεῖς, τί τοῦτο; σὺ γὰρ διέθηκας αὐτούς, οἶμαι, τὸ μέρος σύ, ὥστε μήτε τοῖς φίλοις βοηθεῖν, μήτε τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνεσθαι δύνασθαι. καὶ μὴν, ὅτι χωρὶς τῆς ἄλλης αἰσχύνης καὶ ἀδοξίας, ἣν τὰ πεπραγμένα ἔχει, καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περιεστᾶσιν ἐκ τούτων τὴν πόλιν, ῥᾴδιον δεῖξαι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν, ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ, καὶ τῷ κυρίους εἶναι Πυλῶν Φωκέας, ἥ τε ἀπὸ Θηβαίων ἄδεια ὑπῆρχεν ὑμῖν, καὶ τὸ μηδέποτε ἂν ἐλθεῖν εἰς Πελοπόννησον, μηδ' εἰς Εὔβοιαν, μηδ' εἰς τὴν Ἀττικὴν μηδὲ Φίλιππον, μηδὲ Θηβαίους; ταύτην μὲν τοίνυν τὴν ἀπὸ τοῦ τόπου καὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν ἀσφάλειαν ὑπάρχουσαν τῇ πόλει, ταῖς τούτων ἀπάταις καὶ ψευδολογίαις πεισθέντες, προήκασθε ὑμεῖς· καὶ τετειχισμένην ὅπλοις, καὶ πολέμῳ συνεχεῖ, καὶ πόλεσι μεγάλαις συμμάχων ἀνδρῶν, καὶ χώρᾳ πολλῇ, περιείδετε ἀνάστατον γιγνομένην. καὶ ματαία μὲν ἡ προτέρα βοήθεια εἰς Πύλας ὑμῖν γέγονεν, ἣν μετὰ πλειόνων ἢ διακοσίων ταλάντων ἐποιήσασθε, ἂν λογίσησθε τὰς ἰδίας δαπάνας τῶν στρατευσαμένων· ματαίαι δὲ καὶ αἱ κατὰ Θηβαίων ἐλπίδες. ὃ δὲ πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν, ὧν οὗτος ὑπηρέτηκε Φιλίππῳ, πλείστην ὕβριν ὡς ἀληθῶς ἔχει κατὰ τῆς πόλεως, καὶ κατὰ πάντων ὑμῶν, τοῦτ' ἀκούσατέ μου, ὅτι τοῖς Θηβαίοις ἐγνωκότος ἐξ ἀρχῆς τοῦ Φιλίππου πάνθ' ἃ πεποίηκε ποιεῖν, οὗτος ἀπαγγείλας τἀναντία, καὶ φανεροὺς ἐπιδείξας ὑμᾶς οὐχὶ βουλομένους, ὑμῖν μὲν τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς Θηβαίους μείζω, Φιλίππῳ δὲ τὴν χάριν πεποίηκε. πῶς ἂν οὖν ὑβριστικώτερον ἄνθρωπος ὑμῖν ἐχρήσατο; λέγε δὴ τὸ ψήφισμα λαβὼν τὸ τοῦ Διοφάντου, καὶ τὸ τοῦ Καλλισθένους, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι, ὅτε μὲν τὰ δέοντα ἐποιεῖτε, θυσιῶν καὶ ἐπαίνων ἠξιοῦσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν. ἐπειδὴ δὲ ὑπὸ τούτων παρεκρούσθητε, παῖ-

αὐτὴ τῶν εἰρημένων. Μὴ δὴ ταῦτα λέγειν) Ἡ σύνταξις πρὸς τὸ αὐτοῖς, ὅτι [illegible] Δημοσθένης μου κατηγορεῖ, Φωκέων δὲ οὐδεὶς, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐλεγχθῶ. Εἰ δὲ μὴ πάρεισι Φωκεῖς) Εἰ δὲ Φωκεῖς μὴ πάρεισιν ἐν ταῖς Ἀθήναις, ἐπὶ τῷ συνηγορῆσαι μὲν τῷ Δημοσθένει, καὶ καταμαρτυρῆσαι τοῦ Αἰσχίνου. Καὶ μὴν, ὅτι χωρὶς) Ἐνταῦθα ἀκολουθία ζητεῖται πρὸς τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως· τῆς γὰρ λύσεως λεγούσης, μετὰ τὴν εἰρήνην γενέσθαι τὴν ἅλωσιν, ἀκολούθως ἐζήτει ὁ Αἰσχίνης· εἰ τοίνυν ἐγὼ τοὺς Φωκέας προδέδωκα, ὡς σὺ φῂς, τίνος ἕνεκεν οὐκ ἐλθόντες αὐτοὶ κατηγοροῦσι; [illegible] αἰσχίνου τοῦτο ἐβούλετο λέγειν, ὅτι χρησιμώτεροι [illegible] Φωκέων τῇ πόλει. [illegible] πρὸς ὅτι ἀπαντᾷ ὁ Δημοσθένης, [illegible] ὅτι χρησιμώτεροι Φωκεῖς ὄντες μᾶλλον τῇ πόλει. [illegible] ἀληθῶς [illegible] Φωκεῖς [illegible] λέγει δὲ [illegible]. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν, ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ καὶ τῷ κυρίους εἶναι Πυλῶν Φωκέας, ὅτι ἀπὸ Θηβαίων ἄδεια ὑπῆρχεν ὑμῖν, καὶ τὸ μηδέποτε ἐλθεῖν ἂν εἰς Πελοπόννησον, μηδ' εἰς τὴν Ἀττικὴν Φίλιππον; οὕτω χρησιμώτεροι Φωκεῖς ὄντες σωζόμενοι [illegible] τῇ πόλει· μὴ γὰρ ἔχοι ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν Φωκέων συστῆσαι τὴν [illegible], μηδὲ μὴν ἐκ τῆς προαιρέσεως, ἐκ τῆς φύσεως τῶν τόπων, καὶ τῶν συμβεβηκότων [illegible] αὔξησιν. καὶ πρὸς [illegible] τοὺς μέσους, ὅτι μεγάλα ὠφέλουν τὴν πόλιν σωζόμενοι, παρέχεται δύο ψηφίσματα, τό, τε Διοφάντου, καθ' ὃ ἔδοξεν αὐτοῖς θύειν τοῖς θεοῖς, εἴρξασι Φιλίππου τὴν ἐπὶ τὰς πύλας ὁδὸν τὸ πρότερον, καὶ τὸ Καλλισθένους, καθ' ὃ μετὰ τὴν ἅλωσιν ἐσκευαγώγουν ἐκ τῆς χώρας. Καὶ μεγάλοι κίνδυνοι περιεστᾶσι) Λογισμοὶ λοιπὸν τοῦ συμφέροντος, φοβεῖ τοὺς Ἀθηναίους, αὔξων τὰ Φωκέων, καὶ δεικνὺς τὴν ἀπὸ τῆς ἐκείνων σωτηρίας ἀσφάλειαν ἣν ἀπολωλέκασι, συναπολέσαντες καὶ τὰ φρουρούμενα. [illegible] ὅτι καὶ ἀπὸ γῆς καὶ ἀπὸ θαλάττης μάλιστα [illegible] τὴν Ἀττικὴν ὑπ' ἐκείνων [illegible] τὸ δοκεῖ. Ὅτι τῷ Φωκέων πολέμῳ) Ἵνα σημαίνῃ τὸν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν πόλεμον.

Καὶ ματαία μὲν ἡ προτέρα βοήθεια, Ἧς μέμνηται ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς. καὶ τὰ πλοῖα [illegible] εἰς Πύλας.

Ματαίαι δὲ) Ὅτι οὐ μόνον δημόσια χρήματα ἀνάλωσαν τότε, ἀλλὰ καὶ εἰσφορὰς ἐποιήσαντο ἐκ τῶν ἰδίων οὐσιῶν.

Τὸ τοῦ Διοφάντου καὶ τὸ τοῦ Καλλισθένους) Ὅπως ὁ Διόφαντος τῶν συμμάχων [illegible], καὶ ἀπαλλαγέντες ἐκ

δας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν μετακομίζετε, καὶ τὰ ἡράκλεια ἐντὸς τείχους θύειν ἐψηφίζεσθε, εἰρήνης οὔσης. ὃ καὶ θαυμάζω, εἰ τὸν μηδὲ τοὺς θεοὺς κατὰ τὸ πάτριον ἐάσαντα θῦσαι, τοῦτον ἀτιμώρητον ἀφήσετε. λέγε δὲ τὸ ψήφισμα. Ψήφισμα. Ταῦτα μὲν τότε ἄξια, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πεπραγμένων ἐψηφίσασθε. λέγε δὴ τὰ μετὰ ταῦτα.

Ψήφισμα.

Ταῦτα τότε ἐψηφίζεσθ' ὑμεῖς διὰ τούτους, οὐκ ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσιν οὔτε κατ' ἀρχὰς ποιησάμενοι τὴν εἰρήνην καὶ τὴν συμμαχίαν, οὔθ' ὕστερον ἐγγράψαι πεισθέντες αὐτὴν καὶ τοῖς ἐκγόνοις· ἀλλ' ὡς θαυμάσια ἡλίκα πεισόμενοι διὰ τούτους ἀγαθά. καὶ μὴν καὶ μετὰ ταῦτα ὁσάκις πρὸς Πορθμὸν ἢ πρὸς Μέγαρα ἀκούοντες δύναμιν Φιλίππου καὶ ξένους ἐθορυβεῖσθε, πάντες ἐπίστασθε. οὐ τοίνυν εἰ μήπω τῆς Ἀττικῆς ἐπιβαίνει, δεῖ σκοπεῖν οὐδὲ ῥαθυμεῖν, ἀλλ' εἰ διὰ τούτους ἐξουσία γέγονεν αὐτῷ, τοῦθ' ὅταν βούληται ποιῆσαι, τοῦθ' ὁρᾶν. καὶ πρὸς ἐκεῖνο τὸ δεινὸν βλέπειν, καὶ τὸν αἴτιον, καὶ τὸν παρασκευάσαντα ταύτην τὴν ἐξουσίαν ἐκείνῳ, μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι. οἶδα τοίνυν ὅτι τοὺς μὲν ὑπὲρ τῶν κατηγορημένων αὐτῷ λόγους, Αἰσχίνης φεύξεται. βουλόμενος δ' ὑμᾶς ὡς πορρωτάτω τῶν πραγμάτων ἀπάγειν, διέξεισιν ἡλίκα πᾶσιν ἀνθρώποις ἀγαθὰ ἐκ τῆς εἰρήνης γίγνεται, καὶ τοὐναντίον ἐκ τοῦ πολέμου κακά, καὶ ὅλως ἐγκώμια εἰρήνης ἐρεῖ, καὶ τοιαῦτα ἀπολογήσεται. ἔστι δὲ καὶ ταῦτα πάντα κατηγορήματα τούτου. εἰ γὰρ ἡ τοῖς ἄλλοις ἀγαθῶν αἰτία, τοσούτων πραγμάτων καὶ τηλικαύτης ταραχῆς ἡμῖν αἰτία γέγονε, τί τις εἶναι τοῦτο φαίη, πλὴν ὅτι δῶρα λαβόντες οὗτοι, καλὸν πρᾶγμα φύσει, κακῶς διέθηκαν; τί δ'; οὐ τριήρεις τριακόσιαι, καὶ σκεύη ταύταις, καὶ κλήματα ὑμῖν περίεστι, καὶ περιέσται διὰ τὴν εἰρήνην; ἴσως ἂν εἴποι. πρὸς δὴ ταῦτα, ἐκεῖνο ὑμᾶς ὑπολαμβάνειν δεῖ, ὅτι καὶ τὰ Φιλίππου πράγματα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν εὐπορώτερα πολλῷ, καὶ κατασκευαῖς ὅπλων, καὶ χώραις, καὶ προσόδοις, αἳ γεγόνασιν ἐκείνῳ μεγάλαι. γεγόνασι δὲ καὶ ἡμῖν τινές.

Marginal numbers in the main text: 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171.

Marginal notes (right): καταμίζετε α. ζ. — Ψήφισμα ὅπως αἱ θυσίαι τοῖς θεοῖς γένωνται. — Ψήφισμα καλλισθένους, ἵνα τὰ σκεύη μετακομίζωσιν ἐκ τῶν ἀγρῶν, διὰ τὸ ἐπιέναι φίλιππον τῆς εἰς τὴν φωκίδα. — ὅπως — ἐθορυβεῖσθε β. ι. ζ. α. — πεπραγμένων β. ι. α. — α. — α. α. — ἄλλα α. ι. α. — χρήματα α. β. α. — διέσεται α. α. — χ. ὑπολαβεῖν.

Side commentary (rough reading): τῆς φωκίδος φιλίππου ἔγραψε χαριστηρίους θυσίας θύειν τοῖς θεοῖς. τὸ δὲ τοῦ καλλισθένους, ἐκ τοῦ ἐναντίου. ἐαλωκότων φωκέων, καὶ φόβου κατασχόντος πολλοῦ, κελεύει σκευαγωγεῖν ἐκ τῶν ἀγρῶν, καὶ μηδένα ἔξω μένειν, ὡς τῶν πολεμίων ἐπιόντων, ἀλλὰ τὰ ἡράκλεια εἴσω τῆς πόλεως ποιεῖν. ἃ δέον ἦν ἔξω τείχους ἄγειν. Θαυμάσια) ἐπὶ καλοῦ τίθεται τὴν λέξιν. Πρὸς πορθμὸν) Πόλις ἐπὶ θαλάττης καὶ ἀπὸ γῆς ὁ φόβος. πορθμὸς μὲν γὰρ τῆς εὐβοίας. αὕτη δὲ ἴσως. τὰ δὲ μέγαρα, ἐν ἠπείρῳ. Οἶδα τοίνυν ὅτι) ἔστι μὲν καὶ αὕτη ἡ ἀντίθεσις πρὸς τὰ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. ἔχεται δὲ τῆς προτέρας ἔτι. σχεδὸν γὰρ καὶ αὕτη τοῦ αὐτοῦ γένους ἐστὶν ἀντιθετικῆς. οὐ μικρὰν ἔχει διαφορὰν τὴν πρὸς ἐκεῖνο τὸ ἀπ' ἀρχῆς, ὅτι αὐτὸς ἔπεισε τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι. ἵνα φαίνηται ἀποκρινόμενος αἰσχίνης, ὅτι ἔπεισε, βέλτιον τοῦ πολέμου τὴν εἰρήνην ἡγούμενος. αἰνεῖ δὲ κατὰ ταύτην τὴν ἀντίθεσιν πολλὰ καὶ οὐ μικρά. πρῶτον μὲν, ὅτι τῷ ἑαυτοῦ τι πεπραγμένον, μετατίθησιν ἐπὶ τὸν ἀντίδικον. δοκεῖ γὰρ συμβεβουλευκέναι καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ δεῖν γενέσθαι τὴν εἰρήνην. οὐ ποιεῖ ἵνα φαίνηται αὐτὸς αἰσχίνης ἀναδεχόμενος τὸ κατὰ τὴν εἰρήνην, οὕτως εἰσῆξε τῇ ἀντιθέσει χρώμενος. διόπερ ἄξιον ἀγασθῆναι τῆς δεινότητος, ὅτι ὑπὲρ ὧν αὐτὸς ἔμελλεν ἐγκωμιάζων ἀπολογεῖσθαι, ταῦτα ἤδη πεποίηκεν ἐγκώμια τῆς ἀπολογίας αἰσχίνου. εἰ γὰρ ὁ ἀντίδικος ἐγκώμια τῆς εἰρήνης ἐρεῖ, πῶς ἂν ἔτι τοῦ τὴν εἰρήνην πείσαντος δύνασθαι κατηγορήσειε. καὶ ἡ ἀπόκρισις δὲ, ἀκόλουθος τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. καί φησιν. οὐδὲν γὰρ ἄτοπον συμβεβουλευκέναι εἰρήνην ἄγειν, ἐπειδὴ πολλῶν ἀγαθῶν τοῖς ἀνθρώποις ἡ εἰρήνη αἰτία καθέστηκεν. οὐκ ἀναβαίνει δὲ τὴν ἀντίθεσιν, ὅπερ εἰκὸς ἦν τοῦ λέγοντος, ἀλλὰ καὶ καταδέχεται. καὶ γάρ φησιν ὅτι δῶρα λαμβάνοντες οὗτοι, τὸ καλὸν πρᾶγμα φύσει, κακῶς διέθηκαν, ἵνα ἡ μὲν εἰρήνη μὴ κατηγορῆται, τὰ δὲ ἐν τῇ εἰρήνῃ πραχθέντα ποιῆται ἐγκλήματα. καὶ πόθεν δῆλον ὅτι τὸ ἔγκλημα τὸ περὶ τῆς εἰρήνης δημοσθένης δέδωκεν, ἐν τῷ περὶ στεφάνου δεδήλωκε λόγῳ. τῆς γὰρ προτέρας ἀντιθέσεως καὶ τὸ πρῶτον ἔγκλημα, τὸ τὴν εἰρήνην γράψαι, ἐθνικοῦ, ἀρνούμενος αὐτὸς μὴ πεποιηκέναι. οὐκοῦν οὐδὲ τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης ἡγεμὼν, οὐδ' αἴτιος ἐγὼ φαίνομαι, καλῶς προσθεὶς τὸ ἐξ ἀρχῆς· ἐπειδὴ γὰρ ψήφισμα παρέγραψε δημοσθένης αἰσχίνης, διὰ φιλοκράτην περὶ τῆς εἰρήνης λέγοντος, διὰ τοῦτο τὰ δεύτερα προστίθησιν ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἰδ.

Side commentary margin numbers: 166, 167.

διαφέρει

ἢ ὅ γε τῶν πραγμάτων κατασκευὴ καὶ τῶν συμ- [172] μάχων, δι᾽ ἣν ἢ αὐτοῖς ἢ τοῖς κρείττοσι τἀγαθὰ πάντες κέκτηνται, ἡ μὲν ἡμετέρα προδοθεῖσα ὑπὸ τούτων, ἀπώλωλε καὶ γέγονεν ἀσθενής. ἡ δ᾽ ἐκείνου, φοβερὰ καὶ μείζων πολλῷ. οὐ δὴ δίκαιον, ἐκείνῳ μὲν ἀμφότερα ηὐξῆσθαι διὰ τούτους, καὶ τὰ τῶν συμμά- [173] χων, καὶ τὰ τῶν προσόδων, ἡμῖν δὲ ἃ καὶ δικαίως ἂν ὑπῆρχεν ἐκ τῆς εἰρήνης, ταῦτα ἀντὶ ὧν ἀπέδοντο οὗτοι, λογίζεσθαι. οὐ γὰρ ταῦτ᾽ ἀντ᾽ ἐκείνων γέγονεν. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦν ἂν ὁμοίως ἡμῖν. ἐκεῖνα δὲ τούτοις ἂν προσῆν, εἰ μὴ διὰ τούτους. ὅλως δὲ, [174] ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαιον δήπου φήσαιτ᾽ ἂν εἶναι, μήτ᾽ εἰ πολλὰ καὶ δεινὰ τὰ συμβεβηκότα ἐστὶ τῇ πόλει, μηδενὸς δ᾽ αἴτιος Αἰσχίνης, εἰς τοῦτον ἐλθεῖν τὴν ὀργὴν, μήτ᾽ εἴ τι τῶν δεόντων πέπρακται δι᾽ ἄλλον τινά, τοῦτο σῶσαι τουτονί. ἀλλ᾽ ὅσων ἐστὶν αἴ- [175] τιος σκέψασθαι, καὶ χάριν ἂν ταύτης ἄξιος ᾖ, καὶ τοὐναντίον ὀργὴν, ἂν τοιαῦτα φαίνηται πεποιηκὼς, ποιεῖσθε. πῶς οὖν εὑρήσετε ταῦτα δικαίως; ἐὰν μὴ πάνθ᾽ ἅμα ἐᾶτε ταράττειν αὐτὸν, τὰ τῶν στρατηγῶν ἀδικήματα, τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Φίλιπ- [176] πον, τὰ ἀπὸ τῆς εἰρήνης ἀγαθά· ἀλλ᾽ ἕκαστον ἐφ᾽ ἑαυτοῦ σκοπεῖτε. οἷον, ἦν ἡμῖν πόλεμος πρὸς Φίλιππον; ἦν. ἐν τούτῳ τις ἐγκαλεῖ τι Αἰσχίνῃ; βούλεταί τις τούτου κατηγορεῖν περὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πεπραγμένων; οὐδὲ εἷς. οὐκοῦν περί γε τούτων αὐτὸν ἀφεῖται, καὶ οὐ- [177] δὲν αὐτὸν δεῖ λέγειν. περὶ γὰρ τῶν ἀμφισβητουμένων καὶ τοὺς μάρτυρας παρέχεσθαι, καὶ τὰ τεκμήρια δεῖ λέγειν τὸν φεύγοντα, οὐ τὰ ὁμολογούμενα ἀπολογούμενον ἐξαπατᾶν. ὅπως τοίνυν τὰ περὶ τοῦ πολέμου μηδὲν ἐρεῖς. οὐδεὶς γὰρ οὐδὲν αἰτιᾶταί σε περὶ [178] αὐτοῦ. μετὰ ταῦτα εἰρήνην τινὲς ἡμᾶς ἔπειθον ποιήσασθαι. ἐπείσθημεν. πρέσβεις ἐπέμψαμεν. ἤγαγον οὗτοι δεῦρο τοὺς ποιησομένους τὴν εἰρήνην. πάλιν ἐν τούτῳ περὶ τούτων μέμφεταί τις Αἰσχίνῃ; φησί τις εἰσηγήσασθαι τοῦτον εἰρήνην, ἢ ἀδικεῖν, ὅτι δεῦρο ἤγα- [179] γε τοὺς ποιησομένους; οὐδὲ εἷς. οὐκοῦν οὐδ᾽ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην, οὐδὲν αὐτῷ λεκτέον. οὐ γὰρ ἐστ᾽ αἴτιος. τί οὖν ἄνθρωπε λέγεις; εἴ τις ἔροιτό με, καὶ πόθεν ἄρχῃ κατηγορεῖν; ὅθεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι βουλευομένων ὑμῶν, οὐ περὶ τοῦ εἰ ποιητέον εἰρήνην, ἢ μή· [180] ἐδέδοκτο γὰρ ἤδη τοῦτό γε· ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ ποίαν τινά, τοῖς τὰ δίκαια γράφουσιν ἀντειπὼν, τῷ μισθοῦ γράφοντι συνεῖπε, δῶρα λαβὼν· καὶ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τοὺς ὅρ-

[172] ἀναφέρων ἐπὶ τὸν ἀεὶ εἰσόδημα καὶ τὸν πόλεμον αὐτόν. Δι᾽ ἣν) Λέ- [173] γει τὴν εἰρήνην. ὁ γὰρ ἑαυτοῖς περιποιοῦσι συμμαχοῦντες τἀγαθά, ἢ τοῖς κρείττοσιν αὐτῶν καὶ δυνατωτέροις, οἷς ἂν συνάπτονται διὰ τὴν χρείαν. Ὅλως δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθη- [174] ναῖοι) Ἵνα μὴ τὸ σόφισμα αὐτοῦ κατάφωρον φαίνηται, καὶ δεδοικὼς τοὺς περὶ τῆς εἰρήνης λόγους, ἀεὶ δραμὼν ἐπὶ τὸν πόλεμον, τὸ ζητούμενον τῷ ζητουμένῳ συσκευάζων. ἐν γὰρ τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων, ἵνα ἄν τις ῥᾳδίως [illegible]. ὑπὲρ οὗ καὶ δέδοικεν. ἀμέλει γοῦν πολλὰ προειπὼν, εἰς αὐτὸ τὸ ἰσχυρότερον κατέληξεν εἰπών. εἴργετε οὖν, εἴργετε αὐτὸν τῶν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης λόγων. ἐπειδὴ δὲ δοκεῖ γεγραφέναι ψήφισμα περὶ τῆς εἰρήνης, ἀπολογούμενος ὑπὲρ τούτου, ποτὲ μὲν μετακινῶν ἐπὶ τοὺς περὶ τοῦ πο- [175] λέμου καὶ ἀεὶ εἰσόδημα τὴν αἰτίαν φέρει, ποτὲ δὲ συμπεριλαμβάνει τὴν πόλιν, ποτὲ δέ τι ἐκ τῆς ἀνάγκης χρείας προφασίζεται εἰπών, ὑπάγειν ἄρα τοὺς ποιησομένους πάλιν ἐπὶ τὴν πρεσβείαν. καὶ τοῦτο δὲ μαθηταί. ὅπου δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ φαί- [176] νονται καὶ τοὺς περὶ Φιλίππου πρέσβεις ἄγοντες τῇ βουλῇ προσάγειν, καὶ ὅλως τοῦτο τὸ μέρος διοικούμενος, οὐ λαμπρῶς ἐν τῷ περὶ στεφάνου ἀπολελόγηται, μεταβιβάζων ἐπὶ τὸ χρόνου. διὰ δὲ ταῦτα οὐχ ὁμοίως ἀπολε- [177] λόγηται περὶ τῆς εἰρήνης, ὥσπερ ἐν τῷ περὶ τοῦ στεφάνου· ὅτι ἐδόκει δὲ αὐτὸς ἔχειν [illegible], καὶ δυνάμενος, ὡς ἐβούλετο, τὰ συμφέροντα διοικήσασθαι, πρὸς τὴν χρείαν μεταθέσθαι. ἐν δὲ τῷ περὶ στεφάνου κατηγορούμενος, καὶ τῆς αἰτίας λαμπρῶς ἐπ᾽ αὐτὸν [178] φερομένης, ἠνάγκασται διὰ τῆς εἰρήνης διορθοῦν ποιήσασθαι τὴν ἀπολογίαν.

Τῷ μισθοῦ) Αἰνίττεται τῷ Φι- [180] λοκράτει.

Καὶ μετὰ ταῦτα) Τρίτον κεφάλαιον τῆς προκατασκευῆς.

κους αἱρεθεὶς, ὧν μὲν ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδ' ὁτιοῦν 181 ἐποίησε· τοὺς δ' ἐπὶ τοῦ πολέμου διασωθέντας, ἀπώλεσε τῶν συμμάχων. καὶ τηλικαῦτα ἐψεύσατο, ἡλίκα οὐδεὶς ἀνθρώπων ἄλλος πώποτε, οὔτε πρότερον, οὔθ' ὕστερον. τὴν μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἄχρι 182 τοῦ λόγου τυχεῖν Φίλιππον ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, Κτησιφῶν καὶ Ἀριστόδημος τὴν ἀρχὴν τὴν πρώτην ἔφερον τοῦ φενακισμοῦ. ἐπεὶ δ' εἰς τὸ πράττειν ἤδη τὰ πράγματα ἧκε, Φιλοκράτει καὶ τού-183 τῳ παρέδωκαν. δεξάμενοι δ' οὗτοι, πάντ' ἀπώλεσαν. εἶτ' ἐπειδὴ δεῖ λόγον αὐτὸν καὶ δίκην ὑπέχειν τῶν πεπραγμένων, ὁ, οἶμαι, πανοῦργος οὗτος, καὶ θεοῖς ἐχθρὸς, καὶ γραμματεὺς, ὡς ὑπὲρ 184 τῆς εἰρήνης κρινόμενος ἀπολογήσεται· οὐχ ἵνα πλείονα, ἢ κατηγορεῖς αὐτὸν, δῷ λόγον. μανία γὰρ τοῦτό γε. ἀλλ' ὁρᾷ τοῦθ', ὅτι ἐν μὲν τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένοις, ἀγαθὸν μὲν οὐδέν ἐστιν, ἅπαν-185 τα δὲ τἀδικήματα. ἡ δ' ὑπὲρ τῆς εἰρήνης ἀπολογία, καὶ εἰ μηδὲν ἄλλο, τοὔνομα γοῦν ἔχει φιλάνθρωπον. ἣν δέδοικα μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δέδοικα, μὴ λελήθαμεν, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι, ἐπὶ 186 πολλῷ ἄγοντες. τὸ γὰρ ἀσφαλὲς αὐτῆς, καὶ τὸ βέβαιον οὗτοι προὔδοσαν, Φωκέας, καὶ Πύλας. οὐ μὴν διά γε τοῦτόν γε ἐξ ἀρχῆς ἐποιησάμεθα. ἀλλ' ἄτοπον μὲν ἐστὶν ὃ μέλλω λέγειν, ἀληθὲς δὲ πάνυ· εἰ γάρ 187 τις ὡς ἀληθῶς χαίρει τῇ εἰρήνῃ, τοῖς στρατηγοῖς ὧν κατηγοροῦσιν ἅπαντες, χάριν αὐτῆς ἐχέτω. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι ὡς ὑμεῖς ἐβούλεσθε ἐπολέμουν, οὐδ' ὄνομα εἰρήνης ἂν ὑμεῖς ἠνέσχεσθε. εἰρήνη μὲν οὖν δι' 188 ἐκείνους· ἐπικίνδυνος δὲ, καὶ σφαλερὰ καὶ ἄπιστος διὰ τούτους γέγονε δωροδοκήσαντας. εἴργετε οὖν, εἴργετε αὐτὸν, τὸν ὑπὲρ τῆς εἰρήνης λόγον. εἰς δὲ τοὺς ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων ἐμβιβάζετε.

ὧν τῷ πολέμῳ α.ε.σ. — καὶ τοιαῦτα β.σ.ζ. — α. — α. — ἧκεν α.ε. — ὅπως ε.α. — χ. ὑπέχειν — ὑπ' αὐτοῦ. — τοῦνομα. — ἐποιησάμεθα χ. ἐποιησάμεθα τὴν εἰρήνην.

182 Τούτῳ) Αἰσχίνῃ. Δεξάμενοι) Ἤγουν διαδεξάμενοι τοὺς πρὶν ἀ-
183 πατήσαντας. Πάντα ἀπώλεσαν) Εἰς τὸ φενακίσαι ὑμᾶς. ὅπως τὸ διὰ
186 τὸ φενακίσαι ὑμᾶς. Πολλῷ)
189 Κακῷ τόκῳ. Ἔξω τοῦ ἀδόξως γεγενῆσθαι) Ὅτι οὐκ ἐχορήγησεν ἡ ἀδοξία, ἐκ ὑπάρχουσα τοῖς πρά-
190 γμασι. Ἀνήκεστον) Λύσιν τοῦ χρήματος τοῦ πρὸς τὰς ἐπαγγελίας.

Ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχρῶς) Ἐπειδὴ πολλῶν ὄντων τεκμηρίων, ὡς ἔφαμεν κατὰ τὴν ὑπόθεσιν, οὐδενὶ τούτων οὕτως, ὡς ταῖς ἐπαγγελίαις καὶ ταῖς ὑποσχέσεσι διισχυρίζεσθαι ἀπαγγείλαντος τε, ἐνταῦθα λοιπὸν αὐτό τε τὸ τεκμήριον προτείνει, καὶ τὴν ἀντίθεσιν τὴν πρὸς αὐτὸ θεὶς, λύειν πειρᾶται. οὐ μὴν πάντως οὕτως ὡς τοῦ προφανοῦς, ὡς ἐν ἀντιθέσεως εἴδει. ἀλλὰ τὴν λύσιν εἰσάγων, τὸ χρῆμα εἰρηνεύει. ὡς γὰρ Αἰσχίνου δυναμένου λέγειν ὅτι ἢ δι' ἀβελτερίαν, ἢ δι' εὐήθειαν, ἢ δι' ἄγνοιαν τοῦ Φιλίππου τρόπου ταῦτα ἔπραξεν, οὕτω καὶ αὐτὸς συντρέχων φησὶν, εἰ καὶ ταῦθ' οὕτως ὑπ' ἀβελτερίας φανῇ πεπραγμένα· οὐ γὰρ ἁπλῶς παραδέχεται τὸν παρ' Αἰσχίνου λόγον, ἀλλὰ τὴν διὰ τῶν πραγμάτων μόνον ἐπίδειξιν ἐπιζητεῖ. εἰ γὰρ, φησὶν, εἰ ταῦθ' ὑπ' ἀβελτερίας, ἢ δι' εὐήθειαν, ἢ δι' ἄλλην ἄγνοιαν ἡντινοῦν τοῦτον πεπρᾶχθαι, αὐτὸ τὸν λόγον τῆς πράξεως ἐπιζητῶν. αἳ οὖν αἱ ἀποδείξεις εἰσὶν ἰσχυραὶ καὶ πάλιν ὀλίγον προελθὼν, εἰς τὴν αὐτὴν αὐτὸν ἐπάγει. ἀλλ' ὑμεῖς ἄφετε Αἰσχίνην τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ ὑπερβάλλοντα, ἂν δι' εὐήθειαν, ἢ δι' ἄλλην ἄγνοιαν λελυμασμένος
191 φανῇ. Ἐγὼ δὲ ὦ ἄνδρες) Ἐπιλέγεται ἡ πιθανὴ ἀπολογία. Ὥστε, εἰ ταῦθ' ὑπ' ἀβελτερίας) Ἐπὶ τὸ

189 οὐ γὰρ Αἰσχίνης ὑπὲρ τῆς εἰρήνης κρίνεται, οὐ. ἀλλ' ἡ εἰρήνη δι' Αἰσχίνην διαβέβληται. σημεῖον δέ. εἰ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη ἐγεγόνει, μηδὲν δ' ὕστερον ἐξηπάτηθε ὑμεῖς, μηδ' ἀπωλώλει τῶν συμμάχων μηδεὶς, τίνα ἀνθρώπων ἐλύπησεν ἂν ἡ εἰρήνη, ἔξω 190 τοῦ ἀδόξως γεγενῆσθαι; καίτοι καὶ τούτου συναίτιος οὗτος, συνειπὼν Φιλοκράτει. ἀλλὰ ἀνήκεστόν γε οὐδὲν ἂν ἦν γεγονός. νῦν δ', οἶμαι, πολλῶν οὗτός ἐστι κακῶν αἴτιος. ὅτι μὲν τοίνυν αἰσχρῶς, καὶ κακῶς πάντα ταῦτα ὑπὸ τούτων ἀπόλω-191 λε καὶ διέφθαρται, οἶμαι πάντας ὑμᾶς εἰδέναι. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοσοῦτον ἀπέχω τοῦ συκοφαντίαν τινὰ τοῖς πράγμασι τούτοις προσάγειν, ἢ ὑμᾶς ἀξιοῦν, ὥστε, εἰ ταῦθ' ὑπ' ἀβελτερίας, ἢ δι' εὐήθειαν, ἢ δι' ἄλλην ἄγνοιαν ἡντινοῦν οὕτω

α. — προσάγειν. α.

χρῶμα τὸ κακοηθέστερον ἔρχεται λοιπὸν, ὃ ἐπὶ τοὺς τὰ σημεῖα τοῦ αἰσχίνου. ἃ ἐπὶ τὸ ὅλως αὐτὸ ἤγαγε. περὶ δὲ τῆς δίκαιος διαβεβαιοῖ, ὡς εἶδες, τέθνηκεν οὕτω ποιῶν. Ἐὰν δ' ἀποτυγχάνῃ) Πρὸς τὸ μὴ ἔχειν ἀδικοῦντα αὐτὸν κρι- 193 τὴν λέγει ἐλαττοῦσθαι ὡς φησὶ ψηφίζεσθαι. Ου γὰρ ἂν ἐξαρκέσειεν) Οἷον λέγει φανεῖ σε τὴν ἄγνοιαν, καὶ τοῖς 194 τοῖς συμφοραῖς, ὁμολογῶ τὴν ἀβελτηρίαν. Ἂν μέν τοι διὰ πονη- 195 ρίαν) Ἕως ὧδε ἐπλήρωσε τὸ πρῶτον συλλογισμόν. καὶ ἄρχεται ἐντεῦθεν τοῦ δευτέρου. δείξας γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ ὅτι ἀπώλεσε Φωκέας, καὶ διελθὼν ἕως τοῦ χρώματος, ὑποτιθεὶς ἄνευ ζητήματος, ὅτι διὰ δῶρα ταῦτα ἐποίησε, τοῦτο μεταχειρίζεται. Ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα) Ὁρᾷς ὅπως ἀπὸ τοῦ χρώματος δεύτερον ἀναφαίνεται ζήτημα τὸ περὶ τῆς δωροδοκίας. τὸ μὲν γὰρ ἱερὸν, ὡς ὑπέσχετο, ἡμεῖς δὲ ἀποδείξομεν ὡς ἱκανὸν εἴρηκεν, ἀπατήσας διὰ τὴν μωρίαν ἐλεγχθείς.

Σκοπεῖτε δή) Ἐντεῦθεν ἀποδεικτικῶς τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἄρχεται. Ὡς δίκαιος ἔσται μεθ' ὑμῶν) Ὁ νοῦς ἐστιν οὗτος, σκοπεῖτε μεθ' ὑμῶν ὡς δίκαιος ἔσται ὁ ἔλεγχος. ἐὰν δὲ ᾖ μεθ' ὑμῶν, μόνος ὡς ἔχει τὸ ῥητὸν, ἵνα ᾖ, ὁ ἔλεγχος δίκαιος ἔσται μεθ' ὑμῶν. καὶ ὑμεῖς γὰρ δίκαιοι. ἐντεῦθεν δὲ περαίνει καὶ τὸν δεύτερον συλλογισμόν. ἐὰν δῶρα μὲν λαβὼν φανῇ, φανήσεται οὐδαμῶς ἐξηπατημένος. ἂν μέντοι διὰ πονηρίαν ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα, καὶ τοῦτ' ἐξελέγχθῇ σαφῶς ὑπ' αὐτῶν τῶν πεπραγμένων. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔχει μάρτυρας οὐδ' ἄλλα περὶ τῆς δωροδοκίας, ἀξιοῖ διὰ τῶν πεπραγμένων ἐξελέγχειν ὡς ἐκ ὑποθέσεως. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὰς ἀποδείξεις χωρεῖ λοιπὸν, καὶ τὰς λύσεις τοῦ μηδαμῶς αἰσχίνην ἐξηπατῆσθαι. λέγει γὰρ δὲ πολλάκις, ὅτι τοῦ χρώματος [illegible] ἐξηπατῆσθαι, ἀναγκαῖον ἦν αὐτὸν μισεῖν τὸν ἐξηπατηκότα. ἀλλὰ μὴν οὐ μισεῖ τὸν φίλιππον, οὐκ ἄρα ἐξηπάτηθη. διαιρεῖ δὲ τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους. εἰς αἰτίας δύο. εἴρηκας αἰσχίνη, ὁ αὐτὸς πιστεύσας τῷ φιλίππου τρόπῳ ὅτι Φωκέας σώζει, ὁ διαφόρως ἀκούσας τοῦ φιλίππου λέγοντος. εἰ μὲν οὖν ἐκεῖνός σε ἐξηπάτησε, δίκαιος ὑπὸ σοῦ μισεῖσθαι. εἰ δὲ αὐτὸς ἐξηπατήθης πιστεύσας τῷ φιλίππου τρόπῳ, καὶ κατὰ τοῦτο εἰ πολεμεῖν αὐτῷ δίκαιος. οὐ γὰρ ἐφάνη τοιοῦτος, οἷον καὶ ἤλπισας. ἑκατέρων δὲ ἀμφότερα ταῦτα δίκαιος μισεῖν ἀλλ' οὐδεὶς ἀκήκοεν οὐδὲ λόγον μισοῦντα σε φίλιππον. ὅτι οὐ διὰ τῶν ἔργων τοῦτο ἀπέδειξας, τοὐναντίον δὲ καὶ ὑπὲρ ἐκείνου λέγεις. πῶς οὖν ἐξηπατήθης, οὐχὶ δὲ χρήματα λαβὼν, τοὺς [*] προσοίκω τοὺς λόγους. Ἄξιον δὲ ζητῆσαι περὶ τὸν ἑρμογένης [*]προσοίκω ἀπολογῆσαι περὶ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἐὰν μὲν ἐν λόγοις ᾖ, κατὰ ῥητὸν καὶ διάνοιαν λύεται. ἐὰν δὲ ἐν πάθει, συγγνωμονικῶς. ἐὰν δὲ ἐν ἔργοις, [illegible]. εὑρίσκομεν δὲ ἀπὸ τῶν ἐν λόγοις ὄντων οὐχ ὑγιὲς ὂν τὸ θεώρημα. ῥητὸν μὲν γάρ ἐστι τοῦ αἰσχίνου, ὅτι σωθήσονται οἱ Φωκεῖς. τοῦτο γὰρ ἴσον, ὃ ὑπέσχετο. λύσις δὲ εἰ κατὰ διάνοιαν, οὕτως ἂν εἴποι, σωθήσονται Φωκεῖς. πῶς, ἐξελθεύσης τῆς πόλεως, φροντιζομένης τὸ χρεὼν ὑπὲρ τῶν Φωκέων. αἱ γὰρ λύσεις τοῦ ῥητοῦ κατὰ προσθήκας τοῦ ἐμπίπτοντος γίνονται. οἷον, ὡς ἐπ' ἐκείνου, ξένος μὴ ἀναβαινέτω ἐπὶ τὸ τεῖχος. τοῦτο ἐστι τὸ ῥητόν. ὁ δὲ λύσας ὀλίγον τι προσθεὶς τῷ ῥητῷ, ποιεῖ τὴν διάνοιαν. ξένος μὴ ἀναβαινέτω, λέγει τὸν κατασκοπήσοντα, τὸν ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως παραλαβόντα, καὶ περιεργαζόμενον. οὐ μὴν τὸν ἐπὶ σωτηρίᾳ ἀναβαίνοντα λέγει. ὁρᾷς ὅτι τῷ ῥητῷ, ὡς λείπεται, προσθεὶς λύει τὸ ῥητὸν δοκεῖ, ἐπὶ στοχαστικοῦ πεῖραν ζητήματος ἐκείνου. δηλοῦται οὐ δύναται ἐκ εἰς μακρὰν λυθῆναι. τοῦτο ἐστι τὸ ῥητὸν καὶ δοκεῖ τὸ θεώρημα συνίζεσθαι. προσθεὶς γὰρ βραχέα τινὰ, δοκεῖ λύεσθαι τὸ ῥητόν. ἐντεῦθεν δὲ ἐπὶ τὰ κατ' αἰσχίνου λόγου, τεζόμενα

οὕτω πεπρέσβευκε, αὐτός τε ἀφίημι αἰσχίνην, καὶ 192 ὑμῖν ἀφεῖναι συμβουλεύω. καίτοι τὴν σκῆψιν ταύτην, οὐδεμία ἐστὶ πολιτική, οὐδὲ δικαία. οὐδένα γὰρ τὰ κοινὰ πράττειν ὑμεῖς κελεύετε, οὐδ' ἀναγκάζετε, ἀλλ' ἐπειδάν τις ἑαυτὸν πείσας δύνασθαι, προσέλθῃ, πρᾶγμα ποιοῦντες ἀνθρώπων χρηστῶν 193 καὶ φιλανθρώπων, εὐνοϊκῶς* δέχεσθε, καὶ οὐ φθονερῶς. ἀλλὰ καὶ χειροτονεῖτε, καὶ τὰ ὑμέτερα αὐτῶν ἐγχειρίζετε. ἐὰν μὲν οὖν κατορθοῖ τις, τιμηθήσεται, καὶ πλέον ἕξει κατὰ τοῦτο τῶν πολλῶν. ἐὰν δ' ἀποτυγχάνῃ, σκήψεις καὶ προφάσεις ἐρεῖ; ἀλλ' οὐ 194 δίκαιον. οὐ γὰρ ἂν ἐξαρκέσειε τοῖς ἀπολωλόσι συμμάχοις, οὐδὲ τοῖς παισὶν*, οὐδὲ ταῖς γυναιξὶν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις, διὰ τὴν ἀβελτηρείαν τὴν ἐμὴν, ἵνα μὴ τὴν τούτου λέγω, τοιαῦτα πεπονθέναι. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ὅμως ὑμεῖς ἄφετε αἰσχίνῃ τὰ δεινὰ 195 ταῦτα, καὶ ὑπερβάλλοντα, ἂν δι' εὐήθειαν, ἢ δι' ἄλλην ἄγνοιαν ἡντινοῦν λελυμασμένος φανῇ. ἂν μέντοι διὰ πονηρίαν ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα, καὶ τοῦτ' ἐξελεγχθῇ σαφῶς ὑπ' αὐτῶν τῶν πεπραγμένων, μάλιστα μὲν, εἰ οἷόν τε, ἀποκτείνατε· εἰ δὲ 196 μὴ, ζῶντα τοῖς πολλοῖς παράδειγμα ποιήσατε. σκοπεῖτε δὴ τὸν ἔλεγχον τὸν ὑπὲρ τούτων, ὡς δίκαιος ἔσται, μεθ' ὑμῶν. ἀνάγκη δή που τοὺς λόγους τούτους, αἰσχίνην τουτονὶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, τοὺς περὶ τῶν Φωκέων, καὶ τῶν Θεσπιέων, καὶ τῆς εὐβοίας, εἴπερ 197

*τούτῳ α. αὐτῷ ζ.

*αὐ. α. ν.

*εὐνοϊκῶς α. ν.

*ἡμέτερα ι. ζ.

*αὐτῶν

*καὶ α. ε.

*λοιποῖς α. β. ι. ν.

*μεθ'

αὐτῷ

οὐχ εὑρίσκομεν τὸ θεώρημα. ἀλλ' ἔστιν ἐνταῦθα τὸ χρῶμα μεταστατικὸν ὁμοῦ, καὶ συγγνωμονικόν. ἐξαπατηθεὶς γὰρ ὑπὸ φιλίππου, λέγει ταῦτα εἰρηκέναι. οὐκοῦν εἰ μὲν ἐπὶ τὸν φίλιππον μετάγει, μεταστατικόν. εἰ δὲ αὐτῷ συγγνώμην δοθῆναι ἀξιοῖ, ὡς ἀπατώμενος, συγγνωμονικὸν γίνεται. δεῖ τοίνυν μὴ ἀνεξετάστως παραδέχεσθαι τὰ ἐν ταῖς τέχναις ὥσπερ νενομοθετημένα, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς καὶ διαφόρους ἄγειν ὑποθέσεις. κἂν εὕρης ἐφαρμόττον τὸ θεώρημα, τότε θαρρεῖν καὶ χρῆσθαι. ἐὰν δὲ ὀλίγαις μὲν ἐφαρμόττῃ, μὴ πάσαις δὲ, δῆλον ὅτι φαίνονται οὐκ ἔχον ὑγιῶς. καὶ γὰρ οὐδ' ἐπὶ τοῦ πλάσματος τοῦ ξένου φαίνονται τὸ θεώρημα. πένης καὶ πλούσιος ἐχθροὶ τὰ πολιτικά. ἐν

μὴ πεπεισμένος αὐτὸν ἑκὼν ἐξηπάτα, δυοῖν θάτερον, ἢ διεφθαρμένον ἀκούσαντα ὑποσχομένου Φιλίππου, ὅτι ταῦτα πράξει καὶ ποιήσει· ἢ, εἰ μὴ τοῦτο, γοητευθέντα, καὶ φενακισθέντα τῇ περὶ τὰ ἄλλα 198 φιλανθρωπίᾳ, καὶ ταῦτ' ἐλπίσαντα παρ' αὐ-

ἢ. φιλίππου. δι

συμποσίῳ ὤμοσεν ὁ πλούσιος τυραννήσειν. αὐτόμολον ὁ πένης τυραννοκτονήσειν. εὑρίσκεται νεκρὸς ἀσκύλευτος ὁ πένης ἀναχωρῶν ἀπὸ τοῦ δείπνου, καὶ κρίνεται φόνου ὁ πλούσιος. ποῖον γὰρ ἐστὶ τὸ προθέμενον ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους; ὤμοσε τυραννήσειν ὁ πλούσιος. οὐκοῦν τοῦτο ἐν ῥητῷ κεῖται. ἡ λύσις ἐνταῦθα οὐκ ἐκ διανοίας, ἀλλὰ συγγνωμονικὴ γίνεται. παρὰ γὰρ μέθην εἰρηκέναι φησί. πῶς οὖν λέξομεν ἀληθῶς νενομοθετηκέναι τὸν τεχνικόν. ἵνα δὲ μὴ ἀπερίσκεπτον τοῦτο ὑποληφθῇ, λέγω ὅτι τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ὅσα ἐν λόγοις ἐστὶ, τὰ μὲν οὕτως εἴρηται. καὶ ἔστιν ὡς μαθήματος δεῖσθαι προσθήκης. τὰ δὲ οὕτω τηρεῖται, ὥστε ἐπὶ δύο ὁδοὺς φέρεσθαι τὴν ζήτησιν. ὅσα μὲν γὰρ οἷόν τε ἐστὶ προσθεῖναι ὡς ἐλλεῖπον, διανοίᾳ λύεται. ἃ δὲ ἀπηρτισμένην ἔχει τὴν διάνοιαν, ταῦτα ἢ μεταστατικῶς, ἢ συγγνωμονικῶς λυθήσεται. τῶν δὲ συγγνωμονικῶν ἐστὶ καὶ ὁ ἔρως, καὶ ἡ ἄγνοια, καὶ ἡ μέθη, καὶ ἡ ἀβελτηρία, καὶ ὅσα τοῦ γένους ἐστὶ τούτου. ἡ γὰρ συγγνώμη, ἀπὸ τῶν παθῶν χαρακτηρίζεται τῆς ψυχῆς. ἐπειδὴ δὲ πολλάκις ἀναμεμιγμέναι εὑρίσκονται αἱ αἰτιάσεις ἐν τῷ αὐτῷ ζητήματι, ἥ τε συγγνωμονικὴ καὶ μεταστατικὴ, ἀπὸ τῆς κρατούσης δεῖ χαρακτηρίζειν τὸ ζήτημα. ἐὰν μὲν γὰρ ἡ συγγνωμονικὴ κρατῇ, συγγνωμονικὸν ποιεῖ τὸ ζήτημα. ἐὰν δὲ ἡ μεταστατικὴ, μεταστατικόν. ἐπεί γε εἰς τύχην μεταφέρων ὁ δημοσθένης ἐν τῷ περὶ στεφάνου τὸ πταῖσμα, μεταστατικῶς ἀπολογεῖται. καὶ οὐ δύναται ὑπεύθυνος γενέσθαι ἡ τύχη, ὡς φησιν ὁ ἑρμογένης. ἐνταῦθα δὲ τὴν ἄγνοιαν ὡς λύσιν λαβὼν τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἠγνόουν γὰρ, φησὶ, τὸν φιλίππου τρόπον, συγγνωμονικῶς λύει. εἰ μὲν οὕτως ἠγνόησας, ὡς ἐξηπατήθης, συγγνώμης ἀξιωθήσῃ. ἐπεὶ καὶ τὴν ὀργὴν ἐν τῷ κατὰ μειδίου πάθος οὖσαν τῶν περὶ τὴν ψυχὴν, συγγνωμονικῶς ἔλυσεν. εἰ μὲν δι' ὀργὴν ταῦτα πεποίηκε μειδίας, καὶ ἑξῆς. ἐπανέλθωμεν δὲ ἐπὶ τὸ προκείμενον. οὐκοῦν ἡ λύσις τοῦ χρώματος εἰσάγει τὴν βούλησιν. καὶ τίνα τρόπον. οὐ μέν τοι διὰ πανουργίαν ἀργύριον λαβὼν καὶ δῶρα. καὶ πάλιν ἐφεξῆς. διότι οὐ παρακρουσθεὶς, οὐδὲ ἐξαπατηθεὶς, ἀλλὰ μισθώσας αὐτὸν, καὶ λαβὼν ἀργύριον, ταῦτα εἶπε καὶ προὔδωκεν [*] ἐκεῖνος. ἐλέγομεν δὲ ἀρχόμενοι τοῦ λόγου, ὅτι ἤρξατο μὲν ἐκ τῆς βουλήσεως ἐν τῷ κεφαλαίῳ τῷ περὶ τῆς δυνάμεως. τὴν δὲ πλείονα ἐργασίαν εὑρήσεις ἐν τῷ δευτέρῳ στοχασμῷ. ἡ γὰρ βούλησις γίνεται μεταξὺ τῶν δύο στοχασμῶν, λύουσα μὲν τὸ χρῶμα, εἰσάγουσα δὲ τὸν δεύτερον στοχασμόν. εἰσάγει δὲ αὐτὸν ἀπὸ τῆς αἰτίας, εἰπών. ὅτι μισθώσας αὐτὸν καὶ λαβὼν ἀργύριον, προὔδωκεν ἐκεῖνος. ἡ γὰρ αἰτία ἐνταῦθα ζητεῖται. διὰ τί οὖν αἰσχίνης ἐβουλήθη τὸν δῆμον ἐξαπατῆσαι. τὸ δὲ μέγιστον τῶν ἐν βουλήσει, ἔστιν ἡ αἰτία. δεῖ γὰρ πανταχοῦ βούλησιν ἐξετάζοντα, τὴν αἰτίαν ζητεῖν. ὡς ἂν ἐξελέγξῃς τὴν αἰτίαν τῆς βουλήσεως, ἀρχοῦσιν καὶ ἀσφαλῆ ποιήσεις τὴν βούλησιν. δι' ἣν αἰτίαν ἠβουλήθη προδοῦναι; δι' ἣν αἰτίαν ἠβουλήθη ἐξαπατῆσαι, ἵνα ἀργύρια λάβῃ, φησίν. εἶτ' ἐπειδὴ ἀντίπαλον ἐκ τῆς ἐργασίας, οὐ γίνεται καιρός· ὥστε μισθωθῆναι φιλίππου, εὐκαίρως ἔλυσεν εἰπών. καὶ μὴν ἧκε πρὸς ὑμᾶς ἱππαρχος θετταλὸς, καὶ φιλίππου πρέσβεις μετ' αὐτὸν, ἀξιοῦντες ὑμᾶς, φίλιππον ἀμφικτύονα εἶναι ψηφίσασθαι. ὥστε τοσοῦτον ἀπέχει ἀπιστεῖν, ὥστε καὶ συναγωνίσασθαι προθύμου. ἄχρι μὲν οὖν τούτου, ἐστὶ τὰ τῆς βουλήσεως, κοινά τε ὄντα τῆς λύσεως τοῦ χρώματος, καὶ εἰσακτικὰ τοῦ περὶ τῶν δώρων ζητήματος. Ἐπισημαίνεσθαι δὲ ἄξιον ὃ περὶ τῶν ἐμπιπτόντων εἰσάγουσιν αἱ τέχναι λέγειν. λέγουσι γὰρ ὅτι τὸ χρῶμα ποιεῖ τὸ δεύτερον ζήτημα. αὐτὸ γάρ τι χρῶμα οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ τὸ εἰσαγόμενον ζήτημα. ἐνταῦθα δὲ εὑρίσκεται ἄλλο μὲν τὸ χρῶμα, ἄλλο δὲ τὸ ἀγωνιζόμενον ζήτημα. χρῶμα μὲν γάρ ἐστιν, ὅτι ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλίππου, ταῦτα εἴρηκα. ἡ δὲ λύσις, ὅτι οὐκ ἐξαπατηθεὶς ταῦτα εἴρηκας. εἰ γὰρ ἐξηπατήθης, καὶ ἐμίσησας ἂν φίλιππον. ἀλλὰ μὴν οὐκ ἐμίσησας, οὐκ ἄρα ἐξηπατήθης. δῶρα δὲ λαβὼν εἴρηκας. καὶ αὕτη εὑρίσκεται ἡ αἰτία, δι' ἣν ἐξηπάτησας. ἡ αἰτία οὖν γίνεται ἐνταῦθα ὁ δεύτερος στοχασμὸς, εἰ δῶρα εἴληφα, παρέχου μάρτυρας ὦ δημόσθενες. καὶ γίνεται ἐνταῦθα ἐμπῖπτον ζήτημα. εἰ δὲ μὴ συμφέρει ταῖς οὖν τέχναις ὁ τοῦ ῥήτορος λόγος, οὐ τὰς τέχνας δεῖ κυριωτέρας ἡγεῖσθαι τῶν δημοσθένους λόγων. τοὺς γὰρ ἀρχετύπους, νομοθέτας ὑπολαμβάνειν δεῖ, οὐ τοὺς παρ' αὐτῶν μικρὰ λαμβάνοντας. δεῖ οὖν ἐπὶ τὸν ῥήτορα καταφεύγειν. καὶ γὰρ ἐν τῷ τοῦ αἰσώπου προβλήματι, καθολικῶς ἑρμογένης ἡμῖν ἀποφαίνεται, μὴ οἷόν τε ἁπλοῦν εἶναι στοχασμὸν ἐν τῷ πράγματι, αὐτίκα ἰσοκράτης ἡμῖν, ἐν τῷ πρὸς εὐθύνουν τὸν ἀντία νενομοθετηκότος. Δυοῖν θάτερον) Οἱ εἰρημένοι λόγοι, φησὶ, παρὰ σοῦ ἐν ταῖς ἐπαγγελίαις,

197 δι' ἕτερον τῶν δύο τούτων ἐλέχθησαν. ἢ γὰρ φανερῶς εἰληφὼς τοῦ φιλίππου, οὐκ ὢν φανερός. καὶ ἀπατηθεὶς θηβαίους, ἀκούσας καὶ πιστεύσας ἀπήγγειλας, ἢ ὁρῶν αὐτὸν καὶ φιλάνθρωπον ἐν τοῖς ἄλλοις ἰδὼν, ἤλπισας καὶ ταῦτα ποιήσειν αὐτὸν, καὶ θαρρήσας ὑπέσχου. οὐκοῦν εἰ ἀμφοτέρων ἀποτυχὼν, μισεῖν ὤφειλες τὸν φίλιππον, ὅτι οὔτε τοὺς λόγους, οὓς εἶπεν, ἐβεβαίωσεν, οὔτε τὰς ἐλπίδας, ἃς εἶχες, ἐπλήρωσεν. ἀλλὰ μὴν φαίνῃ καὶ ἐπαινῶν αὐτὸν, καὶ θαυμάζων. καὶ οὐ δύνασαι αὐτοῦ οὐχ ἐπαινεῖν.

[*] χ. ἐκεῖνον.

Ἀλλά

τοῦ. οὐκ ἔνεστι τούτων οὐδὲ ἓν χωρίς. ἐκ τοίνυν τού-
των ἀμφοτέρων, μάλιστα πάντων ἀνθρώπων, μι-
σεῖν αὐτῷ προσήκει Φίλιππον. διὰ τί; ὅτι τὸ μὲν
ἐκείνου μέρος, πάντ᾽ αὐτῷ γέγονε τὰ δεινότατα καὶ
τὰ αἴσχιστα. ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν, ἀδοξεῖ, δικαίως ἀ- 199
πολωλέναι κρίνεται. καὶ εἴ γέ τι τῶν προσηκόν-
των ἐγίνετο, ἐν εἰσαγγελίᾳ πάλαι ἂν ἦν. νῦν δὲ
διὰ τὴν ὑμετέραν εὐήθειαν καὶ πραότητα, εὐθύ-
νας δίδωσι, καὶ ταύτας ὁπηνίκα βούλεται. ἔστιν οὖν
ὅς τις ὑμῶν φωνὴν ἀκήκοεν Αἰσχίνου κατηγοροῦν- 200
τος Φιλίππου; τίς δ᾽ ἐξελέγχοντα, ἢ λέγοντά τι
τοῦτον ἑώρακεν; οὐδὲ εἷς. ἀλλ᾽ ἅπαντες Ἀθη-
ναῖοι πρότερον κατηγοροῦσι Φιλίππου, καὶ ὁ τυ-
χὼν ἀεὶ ὧν οὐδεὶς οὐδὲν ἰδίᾳ ἠδίκηται δήπου. ἐγὼ
δὲ ἐκείνους τοὺς λόγους ἐζήτουν παρὰ τούτου, εἴ- 201
περ μὴ πεπρακὼς ἑαυτὸν ἦν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἐμοὶ μὲν χρήσασθε ὅ, τι βούλεσθε. ἐπίστευσα, ἐ-
ξηπατήθην, ἥμαρτον, ὁμολογῶ, τὸν δ᾽ ἄνθρω-
πον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φυλάττεσθε. ἄπιστος, γόης,
πονηρός. οὐχ ὁρᾶτε οἷα πεποίηκεν ἐμέ; οἷα ἐξη- 202
πάτηκε; τούτων οὐδένα ἀκούω τῶν λόγων, οὐδ᾽ ὑμεῖς. διὰ τί; ὅτι, οὐ παρα-
κρουσθεὶς, οὐδ᾽ ἐξαπατηθεὶς, ἀλλὰ μισθώσας ἑαυτὸν, καὶ λαβὼν ἀργύριον,
ταῦτ᾽ εἶπε. καὶ προὔδωκεν ἐκείνῳ, καὶ γέγονε καλὸς κἀγαθὸς, καὶ δίκαιος μι-
σθωτὸς ἐκείνῳ, πρεσβευτὴς μέν τοι καὶ πολίτης ὑμῖν, προδότης, καὶ τρὶς οὐχ 203
ἅπαξ ἀπολωλέναι δίκαιος. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνων δῆλόν ἐστιν ὅτι χρημά-
των ἅπαντα εἶπεν ἐκεῖνα. ἀλλ᾽ ἧκον ὡς ὑμᾶς ἔναγχος Θετταλοὶ, καὶ Φιλίπ-
που πρέσβεις μετ᾽ αὐτῶν, ἀξιοῦντες ὑμᾶς, Φίλιππον Ἀμφικτύονα εἶναι ψηφί-
σασθαι. τῷ προσῆκεν ἀντειπεῖν τούτοις μάλιστα πάντων ἀνθρώπων; Αἰ- 204
σχίνῃ τουτῳί. διὰ τί; ὅτι οἷς οὗτος ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, τούτοις τἀναντία
ἐποίησεν ἐκεῖνος. οὗτος μὲν γὰρ ἔφη Θεσπιὰς, καὶ Πλαταιὰς αὐτὸν τειχιεῖν· καὶ
τοὺς μὲν Φωκέας οὐκ ἀπολεῖν, τὴν δὲ Θηβαίων ὕβριν καταλύσειν. ὁ δὲ
τοὺς μὲν Θηβαίους μείζους, ἢ προσῆκε, πεποίηκε. τοὺς δὲ Φωκέας, ἄρδην ἀ- 205
πολώλεκε. καὶ τὰς μὲν Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς οὐ τετείχικε, τὸν δὲ Ὀρχομενὸν,
καὶ τὴν Κορώνειαν προσεξηνδραπόδισαι. πῶς ἂν ἐναντιώτερα πράγματα
ἑαυτοῖς τούτων γένοιτο; οὐ τοίνυν ἀντεῖπεν, οὐδὲ διῆρε τὸ στόμα, οὐδ᾽ ἐφθέγξα-
το ἐναντίον οὐδέν. καὶ οὐχὶ τοῦτό πω δεινὸν, τηλικοῦτον ὄν· ἀλλὰ καὶ συνεῖ- 206
πε μόνος τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἀνθρώπων. καίτοι τοῦτό γε οὐδὲ ὁ Φιλοκρά-
της ἐτόλμησε ποιῆσαι, ὁ μιαρὸς, ἀλλ᾽ Αἰσχίνης οὑτοσί. καὶ θορυβούντων ὑμῶν,
καὶ οὐκ ἐθελόντων ἀκούειν αὐτοῦ, καταβαίνων ἀπὸ τοῦ βήματος ἐνδεικνύμε-
νος τοῖς πρέσβεσι τοῖς παρὰ Φιλίππου παροῦσι, πολλοὺς ἔφη τοὺς θορυβοῦντας 207
εἶναι, ὀλίγους δὲ τοὺς στρατευομένους, ὅταν δέῃ. μέμνησθε γὰρ δήπου αὐτὸς
ὤν, οἶμαι, θαυμάσιος στρατιώτης, ὦ Ζεῦ. ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν μηδένα ἔχοντα μη-

Ἀνὰ τοῦ, τίς Ἀθηναίων πρό- 200
τερον κατηγορεῖ Φιλίππου) ἵνα
μὴ εἴπῃ τίς, ἀλλὰ καιρὸς οὐκ ἦν
τοῦ κατηγορεῖν. Ἐγὼ δ᾽ ἐκείνους) 201
Οὕτως καὶ ἰδίᾳ ἀδικηθεὶς ὑπὸ τού-
του κατηγορεῖ. Ἐμοὶ μὲν χρή-
σασθε) Τῶν ἰσοκώλων διαλύει τὴν
ἁρμονίαν. τὸ γὰρ ἠθικὸν οὐκ ἐθέλει
τὴν τῆς λέξεως εὐρυθμίαν ἐνδεῖ-
σθαι. Τρίς) Πολλάκις, ὡς τὸ, 202
τρὶς μάκαρες. Προσεξηνδρα- 204
ποδίσαι) Οὐ γὰρ μόνον φάσκει μὴ
γεγενῆσθαι ἃ ὑπέσχετο, ἀλλὰ καὶ
προσθεῖναι ἐπισωρεῖ κακῶν. ἐπὶ
μὲν Θηβαίων εἰπὼν τὸ μείζους, ἢ
προσῆκε, πεποίηκεν. ἐπὶ δὲ Θεσπι-
ῶν, Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν ὅτι
προσαπώλεσεν. Ἐνδεικνύμενος 205
τοῖς πρέσβεσι) Ὅλην ἀποχρῶν
τὴν προαίρεσιν ἐκ τῶν λόγων.
Μέμνησθε) Ἐν ἤθει τοῦτο εἰρω- 206
νευτέον. Ἔτι τοίνυν εἰ μὲν μη-
δένα) Εἰσβάλλει εἰς τὴν τῶν ἐλέγ-
χων ἀπαίτησιν. βούλεται δὲ εἰπεῖν
ὅτι, εἰ μὲν ἦν τὰ πράγματα κα-
ταμαρτυροῦντα αὐτοῦ, βασάνους ἂν
τὰ τοιαῦτα ὑπόλοιπον ἦν σκοπεῖν.

Αιωας. Ετι τοίνυν) Επὶ τὴν τῶν ἐλέγχων ἀπαίτησιν χωρεῖ τοῦ δευτέρου ζητήματος. ὡς δὲ αἰσχίνου τοὺς μάρτυρας ἀπαιτήσαντος, οὕτως ἀπήντησεν. εἰ μηδὲν μηδένα εἴχομεν δεῖξαι τῶν πρέσβεων ἔχοντα, τὴν [illegible] ἔδει βασανίσαι τινάς. τῆς τῶν μαρτύρων συστάσεως ἐντεῦθεν ἄρχεται, τῆς περὶ τῶν δώρων λέγων. Καὶ ζητοῦμεν, τί δήποτε ἐνταῦθα μᾶλλον μεταβαίνει ἀπὸ στοχασμοῦ ἐφ' ἕτερον στοχασμόν, οὔτε ἐπιλογίσατο, οὔτε προοιμίῳ κατεχρήσατο, ἀρχόμενος δευτέρου ζητήματος, ἀλλὰ συνῆψεν οὕτως, ὥστε [illegible] τὴν εἴσοδον, καὶ [illegible] τοῦτο ποιεῖν. Καὶ φαμὲν ὅτι ἔνθα μὲν διῄρηται τὰ πράγματα ἀπὸ τῶν πραγμάτων, ἐκεῖ καὶ ἐπιλογίζεται καὶ προοιμιάζεται. ἔνθα δὲ συμπλοκή τις ἐστί, καὶ οὐκ ἔστιν ἁπλοῦ ὑπόθεσις, ἐκεῖ συμπλέκει καὶ τὰ κεφάλαια καὶ τὰ πράγματα. [illegible] στοχασμόν τὸν παρόντα λόγον, ὡς τινες ᾠήθησαν. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἐμπίπτων, πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ προτέρου λαμβάνεται, ἀλλ' [illegible] καιρὸν [illegible] τὴν ἑκάστου ἀπόδειξιν, [illegible] τῷ δευτέρῳ τὰ πρότερα. ὁ γὰρ [illegible] τοῦ ἐμπίπτοντος, ἀπόδειξις γίνεται τοῦ ἐκεῖνον αὐτὸν ἐξετασθῆναι. γίνεται δὲ ἐμπίπτων, [illegible] πολλαῖς ἐργασίαις ἐπιδεῖξαι ἀπὸ τοῦ χρήματος [illegible]· ἀλλ' οὐ πάντως αὐτὸ τὸ χρῆμα γίνεται δευτέρου ζήτημα. [illegible] καὶ περὶ τῶν αἰτιῶν πλείων λόγος, καὶ [illegible] ἀπόδοσις. ὅσα γὰρ [illegible] λύσις ἐστὶ τῆς τῶν ἐλέγχων ἀπαιτήσεως. ὡς γὰρ αἰσχίνου τοὺς μάρτυρας ἀπαιτοῦντος ἀπήντησεν. εἰ μὲν μηδένα μηδὲν ἔχοντα εἴχομεν δεῖξαι τῶν πρέσβεων εἰληφότα, [illegible] ὑπόλοιπον ἦν βασανίζειν. [illegible]

δὲν εἴχομεν δεῖξαι τὴν πρέσβεων, μηδ' ὥσπερ ἰδεῖν ἀπόντας, βασάνους καὶ τὰ τοιαῦτα ὑπόλοιπον ἦν ζητεῖν. εἰ δὲ Φιλοκράτης μὴ μό-
208 νον ὡμολόγει πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἐδείκνυεν ὑμῖν, πυροπωλῶν, οἰκοδομῶν, βαδιεῖσθαι φάσκων, κἂν μὴ χειροτονῆτε ὑμεῖς, ξυληγῶν, τὸ χρυσίον καταλλαττόμενος φανερῶς ἐπὶ ταῖς τραπέζαις, οὐκ ἔνι δήπου τοῦτον εἰπεῖν, ὡς
209 οὐκ εἴληφε, τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦντα καὶ δεικνύντα. ἔστιν οὖν οὕτως τις ἀνθρώπων ἀνόητος, ἢ κακοδαίμων, ὅσθ', ἵνα λαμβάνῃ μὲν Φιλοκράτης, ἀδοξῇ δὲ αὐτὸς καὶ κινδυνεύῃ, ἐξὸν αὐτῷ μετὰ τῶν μηδὲν ἠδικηκότων ἐξετάζεσθαι, τούτοις
210 μὲν πολεμεῖν, πρὸς δ' ἐκεῖνον ἐλθὼν κρίνεσθαι βούλεται; ἐγὼ μὲν, οὐδένα οἶμαι. ἀλλὰ ταῦτα πάντα, ἐὰν ὀρθῶς σκοπῆτε, εὑρήσετε μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐναργῆ σημεῖα, τοῦ χρήματα τοῦτον ἔχειν. ὃ τοίνυν ὕστατον μὲν γέγονεν, οὐδε-
211 νὸς δ' ἐστὶν ἔλαττον σημεῖον τοῦ πεπρακέναι τοῦτον ἑαυτὸν Φιλίππῳ, θεάσασθε. ἴστε δήπου πρώην, ὅτε εἰσήγγειλεν Ὑπερείδης Φιλοκράτην, ὅτι παρελθὼν ἐγὼ, δυσχεραίνειν ἔφην ἕν τι τῆς εἰσαγγελίας, εἰ μόνος Φιλοκράτης τοσούτων, καὶ τηλικούτων ἀδικημάτων αἴτιος γέγονεν. οἱ δ' ἐννέα τῶν πρέσβεων,

[illegible] ἡ πόλεως, [illegible] ἰδιωτῶν. [illegible] Φιλοκράτης εἰληφώς, [illegible] αἰσχίνης, [illegible] καὶ μετὰ Φιλοκράτους αἰσχίνης· ἐπειδὴ γὰρ καὶ αὐτὸ τοῦτο στοχαστικὸν ἐγένετο ζήτημα, φανερῶς Φιλοκράτης καὶ αἰσχίνης εἴληφεν, [illegible] τῆς πόλεως οἰκειότητος, εἰληφέναι τὸν αἰσχίνην καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τῆς [illegible] ὁ μόνον γὰρ ἀπὸ τῆς οἰκειότητος, [illegible] τοὺς τοιαύτους [illegible] αὐτὸν [illegible] παρελθών. καὶ τὸ καλοῦντος αὐτὸν τῷ ῥήτορος. λέγει γοῦν, οὐ [illegible] αἰσχίνης, οὐδ' ἔδειξεν αὐτὸν [illegible] ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους [illegible], καὶ [illegible] Φιλοκράτει. καὶ τοῦτο μὲν [illegible] οὐδὲ γὰρ ἄλλος οὐδεὶς [illegible] Φιλοκράτης τοῖς μὲν ἄλλοις [illegible] αἰσχίνην [illegible] τοῦ ἐγκλήματος, λέγων. Καὶ τὴν μὲν [illegible] ἑκάστω, [illegible] καὶ φανερῶς [illegible] τὴν πρεσβείαν, [illegible] προσκρούσῃ, παροξυνεῖ. καὶ [illegible] εἰς λοιδορίαν καὶ διὰ τοῦτο [illegible] τῆς [illegible] αὐτῆς. [illegible] αἰσχίνου, [illegible] τοῦ δευτέρου στοχασμοῦ [illegible] Φιλοκράτους λόγῳ, [illegible] καὶ τὴν σύστασιν ἐργάσασθαι τῆς δωροδοκίας. Πυροπωλῶν) Τὸν σῖτον πωλῶν. Ξυληγῶν) Ξύλα λέγων.

* γρ. δωροδοκίας.

208 Τὸ χρυσίον) Ὅπερ εἴληφεν ἐν μακεδονίᾳ ἀπὸ Φιλίππου [illegible] εἰς Ἀττικὰ νομίσματα ἵνα [illegible]

210 [illegible] εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους. Πρὸς δ' ἐκεῖνον ἐλθών) [illegible] Φιλοκράτει καὶ μετ' αὐτοῦ [illegible].

211 Εἰ μόνος Φιλοκράτης) Ὅτι Φιλοκράτης μόνος ἐστὶν αἴτιος τῶν [illegible], [illegible]

Μηδὲ

μηδενός. καὶ οὐκ ἐφίει ταῦθ᾽ οὕτως ἔχειν. οὐδαμοῦ γὰρ αὖ φανεῖσθαι καθ᾽ ἑαυτὸν ἐκεῖνον, εἰ μὴ τοὺς συναγωνιζομένους τούτων τινὰς ἕξει. ἵν᾽ οὖν μήτε ἀφῶ, μήτ᾽ αἰτιάσωμαι μηδένα, ἔφην ἐγώ, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ τοὺς μὲν αἰτίους εὕρῃ, τοὺς δὲ μὴ μετεσχηκότας ἀφῇ, ἀναστὰς ὁ βουλόμενος καὶ παρελθὼν εἰς ὑμᾶς, ἀποφηνάσθω μὴ μετέχειν, μηδὲ ἀρέσκειν αὐτῷ τὰ ὑπὸ Φιλοκράτους πεπραγμένα. καὶ τὸν τοῦτο ποιήσαντα, ἀφίημι ἔγωγε, ἔφην. ταῦτα, καὶ μνημονεύετε, ὡς ἐγὼ οἶμαι. οὐ τοίνυν παρῆλθεν οὐδείς, οὐδ᾽ ἔδειξεν ἑαυτόν. καὶ τῶν μὲν ἄλλων, ἔστιν ἑκάστῳ τις, ὡς ἔοικε, πρόφασις. ὁ μέν, οὐχ ὑπεύθυνος ἦν. ὁ δ᾽ οὐχὶ παρῆν ἴσως. τῷ δέ, κηδεστής ἦν ἐκεῖ. τούτῳ δ᾽ οὐδὲν τούτων. ἀλλ᾽ οὕτω καθάπαξ πέπρακεν ἑαυτόν, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς παρεληλυθόσι μεμισθάρνηκε μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ ταῦτα δῆλός ἐστιν, ἐάνπερ ἐκφύγῃ νῦν, καθ᾽ ὑμῶν ὑπάρξων ἐκείνῳ, ὥστε ἵνα μηδὲ ἐναντίον μηδὲ ῥῆμα προήσῃ Φιλίππῳ, οὐδ᾽ ἀφιέντος ἀφίησιν, ἀλλ᾽ ἀδοξεῖν, κρίνεσθαι, πάσχειν ὁτιοῦν αἱρεῖται παρ᾽ ὑμῖν μᾶλλον, ἢ Φιλίππῳ τι ποιῆσαι μὴ πρὸς ἡδονήν. καί τοι, τίς ἡ κοινωνία, τίς ἡ πολλὴ πρόνοια ὑπὲρ Φιλοκράτους αὕτη; εἰ τὰ κάλλιστα, καὶ πάντα τὰ συμφέροντα ἐπεπρέσβευσε, χρήματα δ᾽ ὡμολόγει λαβεῖν ἐκ τῆς πρεσβείας, ὥσπερ ὁμολογεῖ, τοῦτό γε αὐτὸ φυγεῖν καὶ διευλαβηθῆναι τῷ προῖκα πρεσβεύοντι προσῆκε, καὶ διαμαρτύρασθαι τὸ καθ᾽ αὑτόν. οὐ τοίνυν πεποίηκε τοῦτ᾽ Αἰσχίνης. ταῦτ᾽ οὐ φανερά, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ταῦτ᾽ οὐχὶ βοᾷ καὶ λέγει, ὅτι χρήματα εἴληφεν Αἰσχίνης, καὶ πονηρός ἐστιν ἀργυρίου συνεχῶς, οὐ δι᾽ ἀβελτερίαν, οὐδὲ δι᾽ ἄγνοιαν, οὐδ᾽ ἀποτυχών; καὶ τίς μου καταμαρτυρεῖ, φησί, δῶρα λαβεῖν; τοῦτο γάρ ἐστι τὸ λαμπρόν. τὰ πράγματ᾽, Αἰσχίνη, ἅπερ πιστότατά ἐστιν ἁπάντων. καὶ οὐκ ἔνεστιν εἰπεῖν, οὐδ᾽ αἰτιάσασθαι, ὡς ἢ πεπεισμένα, ἢ χαριζόμενά τῳ, ἐστὶ τοιαῦτα, ἀλλ᾽ οἷάπερ αὐτὰ προὔδωκας, καὶ διέφθειρας σὺ πεποιηκώς, τοιαῦτα ἐξεταζόμενα φαίνεται. πρὸς δὲ τοῖς πράγμασιν, αὐτὸς αὐτίκα δὴ σὺ σαυτοῦ καταμαρτυρήσεις. ἀπόκριναι γὰρ δεῦρό μοι. οὐ γὰρ δὴ δι᾽ ἀπειρίαν γε, οὐ φήσεις ἔχειν ὅ,τι εἴποις. ὃς γὰρ ἀγῶνας καινοὺς ὥσπερ δράματα, καὶ τούτους ἀμαρτύρους, πρὸς διαμεμετρημένην

---

213 Μηδὲ ἀρέσκειν αὐτῷ) Δεικνύει πρὸς τὸ μαρτυρῆσαι τοὺς πρέσβεις ἀπολογεῖσθαι εἰπών. οὐδὲν γὰρ μέγα ἦν αὐτῷ λέγειν ὡς οὐκ ἀρέσκει μοι. Ἀφίημι ἔγωγε) Ἐκ τοῦ ἀξιώματος τὸ μέγεθος, εἴγε αὐτὸς ἀντὶ τῆς πόλεως ἀπολογεῖται.

214 Ὁ μὲν, οὐχ ὑπεύθυνος) Ἀντὶ τοῦ ἐγὼ ὁ δημόσιος, ἀλλ᾽ ὁ οὐ δῆλον ὁ φιλοκράτης. Ὁ δ᾽ οὐχὶ παρῆν) Ἡ τῶν προφάσεων εἰσήγησις ... [illegible]

215 Τούτῳ δ᾽) Αἰσχίνῃ. Οὐδ᾽ ἀφιέντος ἀφίησιν) Οὕτως ... [illegible]

218 Καὶ τίς μου καταμαρτυρεῖ, φησί) ... [illegible]

219 Ἀπόκριναι γὰρ δεῦρο) ... [illegible]

220 Ὃς γὰρ ἀγῶνας καινούς) ... [illegible]

220 ὡς ὁ πεπρακώς. Καιροὺς) Παράδοξος ὁ κατὰ τὸ μέρος [illegible] ... [illegible] ... ἔσχε [illegible] ... αἰτίαν ἐκείνου εἶπεν. [illegible]

μόνον τὴν ἡμέραν αἱρεῖς διώκων, δῆλον ὅτι πάνδεινος εἴ τις. πολλῶν τοίνυν καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων αἰσχίνῃ τούτῳ, καὶ πολλὴν κακίαν ἐχόντων, ὡς καὶ ὑμῖν, οἶμαι, δοκεῖ, οὐδέν ἐστιν οὗ μεῖζον λέγειν, ὡς ἐγὼ κρίνω, δεινότερον, οὐδ' ὅ,τι μᾶλλον δεδωροδοκηκότ' αὐτὸν ἐπαυτοφώρῳ, καὶ πεπρακότα πάντ' ἐξελέγξει. ὅτε γὰρ ἀπεστέλλετ' αὖθις αὖ τοὺς πρέσβεις ὡς τὸν Φίλιππον, ἐπὶ ταῖς καλαῖς καὶ μεγάλαις ἐλπίσι ταύταις, αἷς οὗτος ὑπισχνεῖτο, ἐχειροτονήσατε καὶ τοῦτον, καὶ ἐμέ, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πλείστους τοὺς αὐτούς. ἐγὼ μὲν δὴ παρελθών, ἐξωμοσάμην εὐθέως. καὶ θορυβούντων τινῶν, καὶ κελευόντων βαδίζειν, οὐκ ἂν ἔφην ἀπελθεῖν. οὗτος δ' ἐκεχειροτόνητο. ἐπειδὴ δὲ ἀνέστη μετὰ ταῦτα ἡ ἐκκλησία, συνελθόντες ἐβουλεύοντο οὗτοι, τίνα αὐτοῦ καταλείψουσιν. ἔτι γὰρ τῶν πραγμάτων ὄντων μετεώρων καὶ τοῦ μέλλοντος ἀδήλου, σύλλογοι καὶ λόγοι παντοδαποὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν ἐγίγνοντο τότε. ἐφοβοῦντο δὴ μὴ σύγκλητος ἐκκλησία γένοιτο ἐξαίφνης· εἶτ' ἀκούσαντες ὑμεῖς ἐμοῦ τἀληθῆ, ψηφίσαισθέ τι τῶν δεόντων ὑπὲρ τῶν Φωκέων, καὶ τὰ πράγματα ἐκφύγοι τὸν Φίλιππον. εἰ γὰρ ἐψηφίσασθε μόνον, καὶ μικρὰν ὑπεφήνατε ἐλπίδα ἡντινοῦν αὐτοῖς, ἐσώθησαν ἄν. οὐ γὰρ ἐνῆν, οὐκ ἐνῆν μὴ παρακρουσθέντων ὑμῶν, μεῖναι τῷ Φιλίππῳ. οὔτε γὰρ σῖτος ἐν τῇ χώρᾳ, ἀσπόρου διὰ τὸν πόλεμον γεγονυίας, οὔθ' ἡ σιτοπομπία δυνατή, τριήρων οὐσῶν ὑμετέρων ἐκεῖ, καὶ τῆς θαλάττης κρατουσῶν. αἵ τε πόλεις πολλαὶ καὶ χαλεπαὶ λαβεῖν αἱ τῶν Φωκέων, μὴ οὐ χρόνῳ καὶ πολιορκίᾳ. εἰ γὰρ ἐν ἡμέρᾳ πόλιν ᾕρει, δύο καὶ εἴκοσιν εἰσὶν ἀριθμῷ. διὰ δὴ ταῦτα πάντα, ἵνα μηδὲν μετάθοισθε ὧν ἐξηπάτησθε, τοῦτον αὐτοῦ κατέλιπον. ἐξόμνυσθαι μὲν δὴ μὴ μετ' αἰτίας τινός, δεινὸν ἦν, καὶ

Margin: ἀπεστέλλετε α.β.α. — ὑπέσχετο α.β.α. — παρελθὼν ο — γένοιτο α. — ψηφίσαισθε α.χ. — ἐκφύγῃ α. — αὐτῶν α.α.

[illegible] ... τὴν ἡμέραν αἱρεῖς διώκων) [illegible] ...

221 [illegible] Δοκεῖ) [illegible]

222 Ἐξωμοσάμην εὐθέως) [illegible] ...

224 [illegible] ... Μὴ σύγκλητος ἐκκλησία γένοιτο) Τρεῖς ἐκκλησίαι τοῦ μηνὸς ἐγίνοντο ὡρισμέναι· ἡ δὲ σύγκλητος οὐχ ὡρισμένη. [illegible] ... Καὶ τὰ πράγματα ἐκφύγοι τὸν Φίλιππον) Οἷον, τὸ κατασχεῖν Φωκέας. [illegible] ...

225 Οὔτε γὰρ σῖτος ἦν) [illegible] ... ἡ σιτοπομπία δυνατή. [illegible] ...

ὑποψία

ὑποψία μεγάλη. τί λέγεις, ἐπὶ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ἀγαθά, οὐχὶ βαδίζεις ἀπαγγείλας, οὐδὲ πρεσβεύεις; ἔδει δ᾽ ἀμφότερα· πῶς οἴει; ἀρρωστεῖν προφασίζεται. καὶ λαβὼν Ἐξήκεστον τὸν ἰατρὸν ἀδελφὸς αὐτοῦ, καὶ προσελθὼν τῇ βουλῇ, ἐξωμόσατο ἀρρωστεῖν τουτονί, καὶ αὐτὸς ἐχειροτονήθη. ἐπειδὴ δ᾽ ἀπολώλεσαν οἱ Φωκεῖς ὕστερον ἡμέραις πέντε ἢ ἕξ, καὶ τέλος εἶχε τὸ μίσθωμα, ὥσπερ ἂν ἄλλο τι, τούτῳ, καὶ ὁ Δερκύλλος ἐκ τῆς Χαλκίδος ἧκεν ἀναστρέψας, καὶ ἀπήγγελλεν ὑμῖν ἐκκλησιάζουσιν ἐν Πειραιεῖ, ὅτι Φωκεῖς ἀπολώλασι· καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα ἀκούσαντες, εἰκότως καὶ ἐκείνοις συνήχθεσθε, καὶ αὐτοὶ ἐξεπέπληχθε, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας ἐκ τῶν ἀγρῶν κατακομίζειν ἐψηφίζεσθε, καὶ τὰ φρούρια ἐπισκευάζειν, καὶ τὸν Πειραιᾶ τειχίζειν, καὶ τὰ Ἡράκλεια ἐν ἄστει θύειν, ἐπειδὴ τοιαύτη ἦν, καὶ τοσαύτη ταραχή, καὶ τοσοῦτος θόρυβος περιειστήκει τὴν πόλιν, τηνικαῦτα ὁ δεινός, καὶ σοφὸς οὗτος, καὶ εὔφωνος, οὔτε βουλῆς, οὔτε δήμου χειροτονήσαντος αὐτόν, ᾤχετο πρεσβεύων ὡς τὸν ταῦτα πεποιηκότα, οὔτε τὴν ἀρρωστίαν, ἐφ᾽ ᾗ τότε ἐξωμόσατο, ὑπολογισάμενος, οὔθ᾽ ὅτι πρεσβευτὴς ἄλλος ᾕρητο ἀντ᾽ αὐτοῦ, οὔθ᾽ ὅτι τῶν τοιούτων ὁ νόμος θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι κελεύει, οὔθ᾽ ὅτι πάνδεινόν ἐστιν ἀπηγγελκότα ὡς ἐπικεκήρυκται χρήματα αὐτῷ ἐν Θήβαις, ἐπειδὴ Θηβαῖοι πρὸς τῷ τὴν Βοιωτίαν ἅπασαν ἔχειν, καὶ τῆς τῶν Φωκέων χώρας ἐγκρατεῖς γεγόνασι, τηνικαῦτα εἰς μέσας τὰς Θήβας, καὶ τὸ τῶν Θηβαίων στρατόπεδον βαδίζειν. ἀλλ᾽ οὕτως ἔκφρων ἦν, καὶ ὅλως πρὸς τῷ λήμματι καὶ τῷ δωροδοκήματι, ὥστε πάντα ταῦτα ἀνελὼν καὶ παριδὼν ᾤχετο. καὶ τοιούτου τοῦ πράγματος ὄντος, ἔτι πολλῷ δεινότερά ἐστιν, ἃ ἐκεῖσε ἐλθὼν διεπράξατο. ἁπάντων γὰρ ὑμῶν τουτωνί, καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων οὕτω δεινὰ καὶ σχέτλια ἡγουμένων τοὺς ταλαιπώρους πάσχειν Φωκέας, ὥστε μήτε τοὺς ἐκ τῆς βουλῆς θεωρούς, μήτε τοὺς θεσμοθέτας εἰς τὰ Πύθια πέμψαι, ἀλλ᾽ ἀποστῆναι τῆς πατρίου θεωρίας, οὗτος εἰς τὰ ἐπινίκια τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ πολέμου, ἃ Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος ἔθυον, εἱστιᾶτο ἐλθών, καὶ σπονδῶν μετεῖχε καὶ εὐχῶν, ἃς ἐπὶ τοῖς τῶν συμμάχων τῶν ἡμετέρων τείχεσι, καὶ χώραις, καὶ ὅπλοις ἀπολωλόσιν, ηὔχετο ἐκεῖνος. καὶ συνεστεφανοῦτο, καὶ συνεπαιάνιζε Φιλίππῳ, καὶ φιλο-

Τί λέγεις) Πλάσις χαριέντως τοῦ προσώπου ἀντιλέγοντος. ἔστι δὲ ἀποστροφὴ πρὸς αὐτόν, ὡς ἐκ τῶν Ἀθηναίων. τὸ δέ, ἔδει δ᾽ ἀμφότερα, ὡς ἐκ τοῦ δήμου λέγοντος. τὸ δὲ πῶς οἴει, καὶ ἐρώτησις. ἔπειτα ἀποκρίνεται ὁ ῥήτωρ [illegible] χρεία ἦν προφασίζεται. Καὶ τέλος εἶχε τὸ μίσθωμα) Ὡς μισθωθέντος Αἰσχίνου, καὶ ὁμολογήσαντος ἃ ἔπαθον Φωκεῖς. Ὑμῖν ἐκκλησιάζουσι) Δηλονότι, σκοπούντων αὐτῶν ἢ περὶ τῶν νεωρίων, ἢ περὶ ἄλλου τινός. παρατήρησαι δὲ ἐκ τούτου, ὅτι, ὡς ἤδη ἔγνωμεν, οὐ μόνον ἐν πυκνὶ ἐκκλησίαζον, ἀλλὰ πολλάκις ἐν Πειραιεῖ καὶ ἐν ἄλλοις τόποις. καὶ λοιπόν, ὅπου συνήγετο, ἐκκλησία ἐκαλεῖτο· οὐχ ὅτι οἱ τόποι ἐκκλησίαι ἐκαλοῦντο, ἀλλ᾽ ὅτι συνήγετο ὁ δῆμος παρὰ τὸ αὐτοὺς ἐκκεῖ ἐκκλησιάσαι. ἡ δὲ πνὺξ ἐκαλεῖτο, ἀπὸ τοῦ πυκνοὺς ἐκεῖ τὸν δῆμον πλησιάζειν. Ἐπειδὴ τοιαύτη ταραχή.) [illegible] τὴν λεγομένην [illegible]. τὸ μὲν οὖν συνῆφθαι ἑαυτῷ [illegible] δωροδοκη[illegible] [illegible], ὥστε καταφορεῖν ἑαυτὸν κατασπεῦσαι. [illegible]. Ἀλλ᾽ οὕτως ἔκφρων ἦν, καὶ ὅλως πρὸς τῷ λήμματι καὶ τῷ δωροδοκήματι, ὥστε ταῦτα πάντα ἀνελὼν καὶ παριδὼν ᾤχετο. Ἀνελὼν δὲ ταῦτα, ποῖα; τὸ ἐξομόσασθαι, τὸ φοβεῖσθαι Θηβαίους, ὅτι ἔλεγεν ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅτι οὕτως αὐτὸν ἐμίσησαν οἱ Θηβαῖοι, ὥστε καὶ χρήματα κατ᾽ αὐτοῦ ἐπικηρύξαι. καὶ τἄλλα. ἄξιον δὲ ἰδεῖν [illegible] τὸ χρῶμα τῶν ἀπ᾽ ἀρχῆς [illegible] ἐξωμόσατο Αἰσχίνης, ἕτερος ἐχειροτονήθη. αὐτὸς πρεσβεύσας μετὰ τὴν πρεσβείαν. [illegible] ταῦτα. ὅτι οὐκ [illegible] ἡ χειροτονία, καὶ ἄτοπον ἦν χειροτονηθέντα, ἐπεὶ [illegible] ἔχοι, βαδίζειν παρὰ τὸν Φίλιππον. ὁ ῥήτωρ, ὅτι ἂν ἕτερος ἀντιχειροτονηθείη, οὐκ ἔδει βαδίζειν ποτέ, οὐχ ὅτι Θηβαίους ἀπολωλότας εἰπεῖν. Καὶ τοὺς θεσμοθέτας) Ἔθος ἦν πάτριον πέμπειν τῷ Ἀπόλλωνι ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν Πυθίων τοὺς θεωροὺς καὶ τοὺς θεσμοθέτας, ἵνα μείζων ἡ τάξις [illegible] θυσίας. Ἃ Θηβαῖοι καὶ Φίλιππος ἔθυον) Θηβαίους προσθεὶς τῷ Φιλίππῳ, δεδήλωκε διὰ τῶν ἐχθρῶν, ὅτι δεινὰ καὶ ὁ Φίλιππος ηὔχετο. [illegible] ὅπως ὁ μὲν ἦν [illegible] τὸ ἑστιᾶσθαι καὶ σπένδειν, τοὺς πρέσβεις ἔπειτα μαρτυρῆσαι. τὸ δὲ στεφανοῦσθαι κατὰ τῆς πατρίδος ὁ ῥήτωρ, ἐκ τοῦ ἀκολούθου, καὶ μὴ εἰπόντων τῶν πρέσβεων, κατεσκεύασε. Καὶ φιλο-

τῆς πρεσβείας προὔπινε. καὶ ταῦτ' οὐκ ἔνεστιν ἐμοὶ μὲν οὕτω, τούτῳ δ' ἄλλως πως εἰπεῖν. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῆς ἐξωμοσίας, ἐν τοῖς κοινοῖς τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐν τῷ μητρῴῳ ταῦτ' ἐστίν, ἐφ' οἷς ὁ δημόσιος τέτακται. καὶ ψήφισμα ἄντικρυς περὶ τούτου τοὔνόματος γέγραπται. ὑπὲρ δὲ ὧν ἐκεῖ διεπράξατο, οἱ συμπρεσβεύοντες καὶ παρόντες, καταμαρτυρήσουσιν. οἵπερ ἐμοὶ ταῦτα διηγοῦντο. οὐ γὰρ ἔγωγε αὖθις συνεπρέσβευσα, ἀλλ' ἐξωμοσάμην. καί μοι λέγε τὸ ψήφισμα, καὶ τὰ γράμματα, καὶ τοὺς μάρτυρας κάλει.

Ψήφισμα. Γράμματα. Μάρτυρες.

Τίνας οὖν εὐχὰς ὑπολαμβάνετε εὔχεσθαι τοῖς θεοῖς τὸν Φίλιππον, ὅτ' ἔσπενδεν, ἢ τοὺς Θηβαίους; ἆρ' οὐ κράτος πολέμου, καὶ νίκην αὐτοῖς καὶ τοῖς συμμάχοις διδόναι; καὶ τἀναντία τούτων τοῖς τῶν Φωκέων; οὐκοῦν ταῦτα συνηύχετο οὗτος, καὶ κατηρᾶτο τῇ πατρίδι, ἃ νῦν εἰς κεφαλὴν ὑμᾶς αὐτῷ δεῖ τρέψαι. οὐκοῦν ᾤχετο μὲν παρὰ τὸν νόμον, ὃς θάνατον κελεύει τούτων τὴν ζημίαν εἶναι. ἐλθὼν δὲ ἐκεῖσε, ἑτέρων θανάτων ἄξια ποιῶν πέφανται. τὰ δ' ἔμπροσθεν πεπραγμένα, καὶ πεπρεσβευμένα ὑπὲρ τούτων, ἀποκτείνειεν ἂν αὐτὸν δικαίως. σκοπεῖτε τοίνυν τί τίμημα ἔσται, ὃ ταύτην ἕξει τὴν ἀξίαν, ὥς τε τοσούτων ἀδικημάτων ἀξιόχρεων φαίνεσθαι. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημοσίᾳ μὲν ἅπαντας ὑμᾶς καὶ ὅλον τὸν δῆμον, ἅπασι τοῖς πεπραγμένοις ἐκ τῆς εἰρήνης ἐπιτιμᾶν, καὶ μήτε τῶν ἐν Ἀμφικτύοσι κοινωνεῖν ἐθέλειν, δυσκόλως τε ἔχειν καὶ ὑπόπτως πρὸς τὸν Φίλιππον, ὡς ἀσεβῶν καὶ δεινῶν ὄντων τῶν πεπραγμένων, καὶ οὔτε δικαίων, οὔθ' ὑμῖν συμφερόντων· εἰς δὲ τὸ δικαστήριον εἰσελθόντας, τὰς ὑπὲρ τούτων εὐθύνας δικάσοντας, καὶ τὸν ὅρκον τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως ὀμωμοκότας, τὸν ἁπάντων τῶν κακῶν αἴτιον, καὶ ὃν εἰλήφατε ἐπ' αὐτοφώρῳ τοιαῦτα πεποιηκότα, τοῦτον ἀφεῖναι; καὶ τίς οὐ δικαίως ὑμῖν ἂν ἐγκαλέσειε τῶν ἄλλων πολιτῶν, μᾶλλον δ' ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων, ὁρῶν Φιλίππῳ μὲν ὑμᾶς ὀργιζομένους, ὃς ἐκ τοῦ πολέμου μὲν πριάμενος τὴν εἰρήνην, παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ἐωνεῖτο, πρᾶγμα πολλὴν συγγνώμην ἔχον διαπραττόμενος, τουτονὶ δὲ ἀφιέντας, ὃς τὰ ὑμέτερα οὕτως αἰσχρῶς

Marginal readings: προὔπινε ε.η.ζ. — ἐκεῖνον ἐκεῖ α.η. — καταμαρτυρήσουσι α.η. — τοιαύτην α. — ἀδικημάτων β.ζ. — β. — ἐκ β.α — ὠνεῖτο α.η.

---

235 Προὔπινε) Ἀντὶ φιλεῖ λέγεσθαι ἐν τοῖς συμποσίοις, τὸ δεξιοῦσθαι ἀλλήλους τοῖς ποτηρίοις· πολλάκις καὶ ταῦτα τὰ ποτήρια χαρίζεσθαι τὸν βασιλέα, οἷς προέπινε χρυσᾶ ὄντα. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ προπίνειν. ταῦτα δὲ πάλιν ὡς ἐγκλήματα καὶ σημεῖα προδοσίας πεποίηται. τὸ δὲ ψήφισμα ὥσπερ τις ἐψηφίσατο τῶν πολιτῶν, ὅτι ἐξωμόσατο ὁ Αἰσχίνης ἀρρωστῶν. φιλοτησία, ἡ κύλιξ, ἣν κατὰ φιλίαν τοῖς φίλοις προὔπινον.

236 Δημόσιος) Οἰκέτης δηλαδή.

238 Οὐκοῦν ᾤχετο μὲν παρὰ τὸν νόμον) Ἐνταῦθα ἐπιλογίζεται λοιπόν, καὶ συναγωγὴν ποιεῖται τῶν ἐγκλημάτων, πληρώσας τὸ δεύτερον ζήτημα. συνήθης γὰρ αὐτῷ τοῦτο ποιεῖν, μετὰ τὰς ἀποδείξεις τὰς ἰσχυροτέρας ἐπιλογίζεσθαι. ἔστι δὲ τοῦ δευτέρου ζητήματος τὰ κεφάλαια ταῦτα. τῶν μὲν γὰρ παρειμένων, ἓν πρῶτον. οὐδὲ πώποτ' ἐμίσησε τὸν Φίλιππον κακῶς, ἐπειδήπερ συνιὼν προεστηκότα δεινοῖς ἑώρας. μετὰ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐμισθώσατο. ἀπὸ δὲ τῶν πεπραγμένων, ὅτι τοῦ θανάτου ἀφικομένου, καὶ ποιῶν ἑτέραν πρεσβείαν, εἶτα ἀξιοῦντος Φιλίππου Ἀμφικτύονα ψηφίσασθαι, πάντων ἀπολεγομένων, μόνος συνεῖπε. τὸ χρῆμα συνῆπται τούτοις, εἰ γὰρ οὐκ ἐμισθώθη μὲν πρότερον, νυνὶ δὲ προστίθησι μὲν, ὅτι πόλεμον εὐλαβηθεὶς συνεῖπε τοῖς πρέσβεσι. θαυμάσαι δὲ δεῖ τὸν ῥήτορα τῆς δεινότητος, ὅτι οὐχ ὡς χρῆμα εἰσήγαγεν, ἀλλὰ συγκρουστικῶς παρεξῆλθε μᾶλλον, ἃ συνῆσαι τὴν ἀπολογίαν αὐτοῦ προαιρούμενος. τρίτον ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, ὅτι Φιλοκράτης δωροδοκεῖν ὁμολογεῖ. οὗτος δὲ Φιλοκράτει συνῆν. τέταρτον, ὅτι εἰσαγγείλαντος ὑπερεῖδον Φιλοκράτην, καλοῦντός μου διαρρήδην τοὺς βουλομένους διαμαρτύρασθαι ὅτι μὴ κεκοινωνήκασιν, οὐ παρῆλθεν Αἰσχίνης.

243 Πωλούντων) Παρὰ τῶν συνειδότων καὶ συναγορευόντων Αἰσχίνῃ. Τάχα τοίνυν. Ἀντίθεσις ἐπιλογική. χρησάμενος δὲ ταύτῃ εἴρηκεν ὁ ῥήτωρ, ἵνα δείξῃ Φιλίππου μέγαν διὰ τὸ λέγειν ὅτι μέλλομεν αὐτὸν κινῆσαι εἰς ὀργήν, ἐὰν τὸν φίλον αὐτοῦ τιμωρησώμεθα, ἵνα διὰ τούτου κινήσῃ τοὺς δικαστάς, πρὸς τὸ αἱρεῖσθαι μᾶλλον τιμωρήσασθαι τὸν Αἰσχίνην. Ἄλλως.

Τάχα τοίνυν) Ἀπὸ τοῦ συμφέροντος αὕτη ἡ ἀντίθεσις, ζητοῦντος εἰ λυσιτελεῖ καταψηφίσασθαι. ἔστι δὲ ἀκόλουθος τοῖς ἀνωτέρω ῥηθεῖσιν· εἰπόντος γὰρ τοῦ Δημοσθένους δίκαιον εἶναι τὸν Αἰσχίνην τιμωρηθῆναι, ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν τὸν Αἰσχίνην μὴ συμφέρειν τοῦτο τοῖς Ἀθηναίοις, ἵνα μὴ ἐχθροὺς αὐτοῖς διαπράξῃ ὁ Φίλιππος. 243

αἰσχρῶς ἀπέδοτο, τῶν νόμων τὰ ἔσχατα τῶν ὄντων ἐπιτίμια, ἐάν τις ταῦτα ποιῇ. Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιοῦτος ἥξει τις λόγος παρὰ τούτων, ὡς ἀρχὴ γενήσεται τῆς πρὸς Φίλιππον ἔχθρας, εἰ τῶν πρεσβευσάντων τὴν εἰρήνην καταψηφιεῖσθε. ἐγὼ δ' εἰ τοῦτ' ἔστιν ἀληθές, οὐκ ἔχω σκοπούμενος εὑρεῖν, ὅ,τι τούτου μεῖζον κατηγορήσω. εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης χρήματα ἀναλώσας ὥστε τυχεῖν*, οὕτω νῦν γέγονε φοβερὸς καὶ μέγας, ὥστε τῶν ὅρκων καὶ τῶν δικαίων ἀμελήσαντας ὑμᾶς, ἤδη, τί Φιλίππῳ χαριεῖσθε, σκοπεῖν, τί παθόντες ἂν οἱ τούτων αἴτιοι τὴν προσήκουσαν δίκην δεδωκότες εἶεν; οὐ μὴν ἀλλ' ὅτι καὶ φιλίας ἀρχὴ συμφερούσης ὑμῖν μᾶλλον ἐκ τῶν εἰκότων γενήσεται, καὶ τοῦτ' οἶμαι δείξειν. εὖ γὰρ εἰδέναι χρὴ τοῦθ' ὅτι οὐ καταφρονεῖ Φίλιππος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς πόλεως τῆς ὑμετέρας, οὐδ' ἀχρηστοτέρους νομίσας ὑμᾶς Θηβαίων, ἐκείνους εἵλετ' ἀνθ' ὑμῶν· ἀλλ' ὑπὸ τούτων ἐδιδάχθη, καὶ ταῦτ' ἤκουσεν, ἅπερ καὶ πρότερόν ποτ' εἶπον ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ, καὶ τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπεν, ὡς ὁ μὲν δῆμός ἐστιν ὄχλος, ἀσταθμητότατον πρᾶγμα τῶν ἁπάντων, καὶ ἀσυνετώτατον, ὥσπερ ἐν θαλάττῃ πνεῦμα ἀκατάστατον, ὡς ἂν τύχοι κινούμενον. ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθε. μέλει δ' οὐδενὶ τῶν κοινῶν, ἀλλ' οὐδὲ μέμνηται. δεῖ δέ τινας φίλους ὑπάρχειν τοὺς ἕκαστα πράξοντας ἐν ὑμῖν αὐτῷ, καὶ διοικήσοντας, οἷον ἂν αὐτὸς δίκῃ. κἂν περ αὐτῷ τοῦτο κατασκευασθῇ, πάνθ' ὅ,τι ἂν βούληται παρ' ὑμῖν, ῥᾳδίως διαπράξεσθαι.

* αὐτῆς α. ἀ.
* χ. προσηκούσας.
* ἀσυνετώτατον α. ἀ.
* πνεῦμα
* χ. πράξοντας α. ἀ.
* ὅ,τι α. ἀ.
* διαπράξασθαι α.

Ἀλλ' ἐπειδήπερ οἱ ἐπίλογοι ἐκ τῶν πλειόνων κεφαλαίων λαμβάνονται, διὰ τοῦτο πολλάκις ἐκ τούτων ἐπιλογικαί τινες ἐμπίπτουσιν ἀντιθέσεις, ἐν στοχασμῷ, καὶ ἐν ὅρῳ, ἤδη δέ που καὶ ἐν ἑτέραις στάσεσι. ἡ δὲ ἐπίσκεψις λοιπὸν περὶ τῆς τιμωρίας. Ἀρθῆναι γοῦν οὐχ ὡς παρ' Αἰσχίνου ταύτην εἰσήγαγεν, ἀλλ' ὡς παρὰ τῶν συνηγόρων. εἰπών, τάχα τοίνυν καὶ τοιοῦτος ἥξει λόγος παρὰ τούτων. δηλονότι τῶν συνεστώτων καὶ συνηγορούντων Αἰσχίνῃ. ἡ λύσις δὲ κατ' ἀντιπαράστασιν. πρότερον δὲ τὴν λύσιν τῆς ἀντιθέσεως ἐξειργάσατο, ἔκ τε τῶν Αἰσχίνου λόγων, καὶ παραδειγμάτων, τοῦτο μὲν, τῶν κατὰ βασιλέα καὶ Τιμαγόραν μηνύσεις, τοῦτο δὲ, τῶν κατὰ Θηβαίους καὶ τοὺς πρέσβεις. οἰκεῖα δὲ ἄμφω τὰ παραδείγματα. τὸ μὲν γὰρ πρότερον, διαβάλλει τὸν Αἰσχίνην, ὅμοιον ἀποφαίνων Τιμαγόρᾳ τοῦτον. τὸ δὲ, ἔπαινον περιέχει τοῦ ῥήτορος δι' εὐνοίας τῆς κατὰ φιλίαν. ἃ γὰρ εἶπέ τις περὶ τοῦ ῥήτορος, ταῦθ' ὁ Δημοσθένης λέγων, ἑαυτὸν ἀποσημαίνειν βούλεται. ἐν σχήματι γὰρ τὸν μὲν Αἰσχίνην διαβάλλει, ἑαυτὸν δὲ συνίστησι. ποιεῖται δὲ καὶ τὸ προοίμιον ὅτι εὑρήσειεν ἂν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηναίων Φίλιππος, μὴ ὄντων τῶν δωροδόκων. ἵνα δὲ ἐκ τῆς λύσεως ἀκολούθως ἐπὶ τὴν ἔξω ἀντίθεσιν ἔλθῃ, πάλιν κατὰ καιρὸν ἐμνημόνευσε τῶν τε οἰκείων εἰσηγήσεων, ἃς ὑπέσχετο βουλευομένης τῆς πόλεως περὶ τοῦ πῶς χρὴ ποιῆσαι τὴν εἰρήνην, καὶ τῶν Αἰσχίνου λόγων, ὃν εἶπε τότε ἀρνούμενος· πάλιν γὰρ ἀνέδραμεν ἀπὸ τῶν ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, διεξιὼν ποῖα λέγων καὶ ὅσα πολιτευόμενος Αἰσχίνης, οἷον αἴτιος γέγονε τῇ πατρίδι. πῶς τοίνυν πεποίηκε. καὶ κρατοῦντος ὁμοῦ τὴν προτέραν ἡμέραν, καὶ πείσαντος ὑμᾶς τὸ τῶν συμμάχων δόγμα κυρῶσαι, ἐπὶ τὴν ὑστεραίαν τὴν Φιλοκράτους γνώμην ἑλέσθαι ἔπεισε. ὁμοῦ μὲν ἀπὸ Φιλοκράτους μεταφέρων ἐπὶ τοῦτον τὸ ἔγκλημα, ὁμοῦ δὲ καὶ ὑπομιμνήσκων, ὅτι οὐκ ἐσιώπησεν, ὁμοῦ δὲ καὶ διδοὺς χώραν τῇ ἔξω ἀντιθέσει. εἰπὼν γὰρ ὡς τοιαῦτα ἔπεισεν Αἰσχίνης τὸν δῆμον ψηφίσασθαι, συμβουλευόμενον περὶ τοῦ πῶς χρὴ ποιῆσαι τὴν εἰρήνην, κακῶς τὰ τοῦ πολέμου τῶν στρατηγῶν κεχρημένων, λέγων, οἷος μὲν ἐστὶ φίλος λέγεις ὑπὸ τῆς Θηβαίων πόλεως, οἷος δὲ Αἰσχίνης ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἀναγκαίως ἐπὶ τὴν ἀντίθεσιν ἦλθεν ἐν ᾗ φησὶ μὴ εἶναι δυνατὸν οὕτω ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην, ὡς Δημοσθένης ἠξίου, καὶ διὰ τὴν μαρτυρίαν τῆς ἀντιθέσεως τῶν βελτίστων* αὐτῆς κομίζεται. ὁ γὰρ μὲν ἠξίου βέλτιον γενέσθαι τὴν εἰρήνην καὶ μαρτυρῶν Αἰσχίνης φαίνεται, ἀ... ἔπαινον μὲν ἑαυτοῦ διὰ τῆς μαρτυρίας κατέστησεν ἰσχυρότατον. Αἰσχίνῃ δὲ οὐ τὸν τυχόντα περιάψει* λόγον. ἔστι οὖν τρία μέρη τῆς ἀντιθέσεως· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς ἔχει ἔπαινον τοῦ ῥήτορος. τὸ δὲ, ὁμολογίαν, ὅτι Αἰσχίνης εἶχε τὴν εἰρήνην ἑλέσθαι. τρίτον δὲ, ὅτι οἱ στρατηγοὶ κακῶς ἐχρῶντο τῷ πολέμῳ. ἡ λύσις δὲ αὐτῆς, ἀπὸ τῆς δωροδοκίας ἐστὶ καὶ δευτέρα μετὰ τὸν δεύτερον στοχασμὸν τὰ πάντα. Εἰ γὰρ ὁ τῆς εἰρήνης) λύσις κατὰ τὸ α' εἶδος τοῦ βιαίου. Οὐ μὴν ἀλλ' ὅτι) ἑτέρα λύσις κατὰ τὸ β' εἶδος τοῦ βιαίου. Ἅπερ ἐγὼ) Ὡς ἐμοῦ γινώσκων εἰ ἀεὶ εἶπον. Ὡς ἂν τύχοι) Ἀπὸ τῶν ἐναντίων ἀνθυπάγεται. Ὁ μὲν ἦλθεν, ὁ δ' ἀπῆλθεν)

* δόξας.
* ψόγον.

244 245 246 247

Οὕτω τινὲ... ἦλθέ τις διαλεχθησόμενος αὐτῷ. ὁ δὲ ἀπῆλθεν οὐκ ἀναμείνας ἀκοῦσαι. Ηκουσε.) Ὁ φίλιππος. Ὡς ἔφασαν, πολλά.) Οὐκ ἀνέχεται περὶ προδοσίας καὶ δωροδοκίας διαλαβεῖν οἰκείῳ χρῆσθαι προσώπῳ, ἀλλ᾽ ὡς παρ᾽ ἑτέρων ἀκούσας λέγει. Οἱ τῶν θηβαίων πρέσβεις.) Βαρέως ἀναγνωστέον. οἱ τὸν ° δῆμον ὑποδεξάμενοι. καὶ ἄφθη δίαμα κατόπτρον, θηβαῖοι μὲν ἀτιμάζοντες, ἀθηναῖοι δὲ τὰ θηβαίων ποιήσαντες. Οὐχ ὑπὲρ θηβαίων, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὑμῶν.) Ὁ μὲν εἰπὼν, θηβαῖος. ὁ δὲ λόγος, ὑπὲρ ἀθηναίων ταῦτα γάρ ἐστιν, ἃ συνεῖπε μὲν αἰσχίνης. Ἐνήλλαξε τὴν τάξιν, τὸ πρῶτον δεύτερον εἰπὼν, ἢ ὅλον τὸ ἀντίθετον λογίσηται. Φίλοι καὶ ξένοι.) Ἐκ παραλλήλου τὰ αὐτά. Ἀντιθῶμεν δή.) Ταῦτα ἐστὶν ἃ λέγει ὁ αἰσχίνης καινότατα αἴτια εἶναι, ...

° φιλιππῶν.

° γ. φρονήσαντες.

εἰ μὲν οὖν ἠκούσατε, οἶμαι, ποιεῖ, ὅτι ταῦτα πρὸς αὐτὸν εἰπόντας, καὶ παραχρῆμα ὡς δεῦρ᾽ ἐπανῆλθον, 249 ἀποτετυμπανισμένους, ἐποίησεν ἂν τοῦθ᾽ ὁ βασιλεύς. τί δ᾽ οὗτος, ὃ ἐκεῖνος ἐποίησεν; ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τιμαγόρου, καὶ τετταράκοντα τάλαντα, ὡς λέγεται, δεδωκὼς αὐτῷ, ἐπειδὴ παρ᾽ ὑμῶν ἐπύθετο αὐτὸν τεθνεῶτα, καὶ οὐδὲ τοῦ ζῆν ὄντα κύριον ἑαυτῷ βεβαιῶ- 250 σαι, μή τί γ᾽ ἃ ἐκείνῳ τότε ὑπέσχετο, πρᾶξαι, ἔγνω τὴν τιμὴν οὐχὶ τῷ κυρίῳ τῶν πραγμάτων δεδωκώς. καὶ γάρ τοι, πρότερον μὲν ἀμφίπολιν, ° πόλιν ἡμετέραν δούλην κατέστησεν, ἣν τότε σύμμαχον αὐτοῦ καὶ φίλην ° ἐνεγράψατ᾽ οὐδενὶ πώποτε ἔδω- 251 κε χρήματα τὸ λοιπόν. ταὐτὸ τοίνυν τοῦτ᾽ ἂν ἐποίησεν ὁ φίλιππος, ° εἴ τινα τούτων εἶδε δίκην διδόντα, καὶ νῦν, ἂν ° ἴδῃ, ποιήσει. ἐπειδὰν δὲ ἀκούσῃ λέγοντας, εὐδοκιμοῦντας ἐν ὑμῖν, ἑτέρους κρίνοντας, τί καὶ ποιήσαι; ° ζητοίη πολλὰ ἀναλίσκειν, ἐξὸν ἐλάττω; καὶ πάντας θεραπεύειν ° βουλήσεται, 252 δύο ἢ τρεῖς ἐξόν; μαίνοιτο μέντ᾽ ἄν. οὐδὲ γὰρ τὴν τῶν θηβαίων πόλιν εἵλετο δημοσίᾳ ποιεῖν ὁ φίλιππος εὖ. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ᾽ ° ὑπὸ τῶν πρέσβεων ἐπείσθη. ὃν δὲ τρόπον, φράσω πρὸς ὑμᾶς ἐγώ. ° ἦλθον πρὸς αὐτὸν πρέσβεις ἐκ θηβῶν, ὅτε περ καὶ παρ᾽ ὑμῶν ἡμεῖς ἦμεν ἐκεῖ. τούτοις χρήματα ἐκεῖνος ἐβούλετο δοῦναι, καὶ πάνυ 253 γε, ὡς ἔφασαν, πολλά. οὐκ ἐδέξαντο, οὐδ᾽ ἔλαβον ταῦτα οἱ τῶν θηβαίων πρέσβεις. μετὰ ταῦτα ἐν θυσίᾳ τινὶ καὶ δείπνῳ πίνων καὶ φιλανθρωπευόμενος πρὸς αὐτοὺς ὁ φίλιππος, ἄλλα τε δὴ πολλά, οἷα αἰχμάλωτα καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ τελευτῶν, ἐκπώματα ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ προὔτεινεν αὐτοῖς. ταῦτα πάντα ἐκεῖνοι ° διεω- 254 θοῦντο, καὶ οὐδαμῇ προΐεντο ἑαυτούς. τελευτῶν δέ, φίλων εἷς τῶν πρέσβεων εἶπεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λόγον, οὐχ ὑπὲρ θηβαίων, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὑμῶν ἄξιον εἰρῆσθαι· ἔφη γάρ, τὸν φίλιππον ὁρᾶν μεγαλοψύχως καὶ φιλανθρώπως ἔχοντα πρὸς αὐτούς, ἥδεσθαι καὶ χαίρειν. αὐτοὶ μὲν οὖν ὑπάρχειν αὐτῷ φίλοι καὶ ξένοι καὶ ἄνευ τῶν 255 δώρων τούτων. εἰς δὲ τὰ τῆς πόλεως πράγματα, ἐν οἷς ἦν τότε, τὴν ° φιλανθρωπίαν αὐτὸν ἠξίουν ταύτην ° προσθέντα, ἄξιόν τι καὶ αὑτοῦ καὶ τῶν θηβαίων πρᾶξαι. καὶ ὅλην δὲ τὴν πόλιν οὕτω καὶ σφᾶς ὡμολόγουν ὑπάρξειν αὐτῷ. καὶ γάρ τοι σκέψασθε, τί τοῖς θηβαίοις γέγονεν ἐκ τούτων, καὶ τί συμβέβηκε. καὶ θεάσασθε ἐπ᾽ αὐτῆς 256 τῆς ἀληθείας, ἡλίκον ἐστὶ τὸ μὴ πωλεῖν τὰ τῆς πόλεως πράγματα. πρῶτον μὲν τοίνυν εἰρήνη γέγονεν αὐτοῖς, πονοῦσι, καὶ ταλαιπωρουμένοις ἤδη τῷ πολέμῳ, καὶ ἡττωμένοις. εἶτα τῶν ἐχθρῶν φωκέων, ἄρδην ὄλεθρος, καὶ ὅλων τῶν τειχῶν καὶ τῶν πόλεων ἀναίρεσις. ἆρα καὶ μόνα ταῦτα; οὐ μὰ δί᾽, ἀλλ᾽ ἔτι πρὸς τούτοις, ἐρχομε- 257 νός, κορώνεια, κορσιαί, τὸ τιλφωσαῖον, τῆς τῶν φωκέων χώρας ὅσην ἐβούλοντο. τοῖς μὲν δὴ θηβαίοις, ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν, ὧν οὐδ᾽ ἂν εὔξαιντο δήπου μείζονα. τοῖς δὲ πρέσβεσι τοῖς τῶν θηβαίων, τί; οὐδέν, πλὴν τὸ τούτων αἰτίοις γεγενῆσθαι τῇ πατρίδι. τοῦτο δὲ καλόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ σεμνὸν εἰς ἀρετῆς λόγον καὶ 258 δόξης, ὃν οὗτοι χρημάτων ἀπέδοντο. ἀντιθῶμεν δή, τί τῇ τῶν ἀθηναίων πόλει γέ-

γονεν

° γ. πάλιν. α.β.

° ἐπεγ. α.ο.

° ἄ.β.ο.

° γ. ἴδοι. ο.

° ζητεῖ. α.β.δ. ° βούλοιτο. α ζ. βούλοιτο. ο.

ε.π.

° ο.

° ἐκεῖ. α.ο.

γ. ° ἀπώθουν. α.β.ε. ο. διεωθοῦντο. α. ο.

° φιλίαν. ε.

γ. ° προσθέντα. α.δ.

γίγνεται ἐκ τῆς εἰρήνης, καὶ τί τοῖς πρέσβεσι τοῖς τῶν Ἀθηναίων. καὶ θεωρεῖτε εἰ παραπλήσια τῇ πόλει, καὶ τούτοις αὐτοῖς. τῇ πόλει μὲν τοίνυν, ἀφεστηκέναι μὲν ἁπάντων καὶ τῶν κτημάτων, καὶ τῶν συμμάχων, ὡμολογηκέναι δὲ Φιλίππῳ, κἂν ἄλλος τις ἴῃ ποτ' ἐπ' αὐτά, βουλόμενος σώζειν, ὑμᾶς κωλύσειν· καὶ τὸν μὲν ὑμῖν βουλόμενον παραδοῦναι, ἐχθρὸν ἡγήσασθαι καὶ πολέμιον, τὸν δ' ἀπεστερηκότα, σύμμαχον καὶ φίλον. ταῦτα γάρ ἐστιν, ἃ συνεῖπε μὲν Αἰσχίνης οὑτοσί, ἔγραψε δ' ὁ τούτου συνεργὸς Φιλοκράτης. καὶ κρατοῦντος ἐμοῦ τὴν προτέραν ἡμέραν, καὶ πεπεικότος ὑμᾶς τὸ τῶν συμμάχων δόγμα κυρῶσαι, καὶ καλέσαι τοὺς πρέσβεις τοὺς τοῦ Φιλίππου, ἐκκρούσας εἰς τὴν ὑστεραίαν, τὴν τοῦ Φιλοκράτους γνώμην ἔπεισεν ὑμᾶς ἑλέσθαι. ἐν ᾗ καὶ ταῦτα, καὶ πολλὰ ἄλλα ἔτι τούτων δεινότερα ἐστὶ γεγραμμένα. τῇ μὲν δὴ πόλει ταῦτα ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονεν. ὧν οὐδ' εὑρεῖν αἴσχιον ῥᾴδιον. τοῖς δὲ πρέσβεσι τί; τοῖς ταῦτα πράξασι; τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πλὴν ὅσα ἑοράκατε ὑμεῖς, οἰκίας, ξύλα, πυρούς, ἀλλ' ἃ ἐν τῇ τῶν ἀπολωλότων συμμάχων χώρᾳ, κτήματα, καὶ γεωργίαι παμπληθεῖς, Φιλοκράτει μὲν τάλαντον ἔχουσαι πρόσοδον, τούτῳ δ' Αἰσχίνῃ τριάκοντα μνᾶς. καίτοι, πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον, τὰς τῶν ὑμετέρων συμμάχων συμφορὰς προσόδους τοῖς πρέσβεσι τοῖς ὑμετέροις γεγενῆσθαι· καὶ τὴν αὐτὴν εἰρήνην τῇ μὲν ἐκπεμψάσῃ πόλει, τῶν μὲν συμμάχων ὄλεθρον, τῶν δὲ κτημάτων ἀπόστασιν, ἀντὶ δὲ δόξης, αἰσχύνην γεγενῆσθαι, τοῖς δὲ πρέσβεσι τοῖς κατὰ τῆς πόλεως ταῦτα πράξασι, προσόδους, εὐπορίας, κτήματα, πλοῦτον, ἀντὶ τῶν ἐσχάτων ἀπορειῶν, εἰργάσθαι; Ἀλλὰ μὴν, ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς Ὀλυνθίους μάρτυρας.

Μάρτυρες

Οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ' ἄν, εἰ καὶ τοιοῦτόν τι τολμήσει λέγειν, ὡς οὐκ ἦν καλήν, οὐδ' οἵαν ἠξίουν ἐγώ, τὴν εἰρήνην ποιήσασθαι, κακῶς τοῦ πολέμου τοῖς στρατηγοῖς κεχρημένων. ἂν δὲ ταῦτα λέγῃ, πρὸς θεῶν ἐρωτήσατε αὐτὸν μεμνημένοι, πότερ' ἐξ ἑτέρας τινὸς ᾤχετο πρεσβεύων πόλεως, ἢ ταύτης τῆς αὐτῆς. εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἑτέρας, ἣν κεκρατηκέναι τῷ πολέμῳ φήσει, καὶ χρηστοὺς ἔχειν τοὺς στρατηγούς, εἰκότως χρήματα εἴληφεν. εἰ δ' ἐκ ταύτης αὐτῆς, τίνος ἕνεκα ἐφ' οἷς ἡ πέμψασα πόλις τῶν ἑαυτῆς ἀπέστη, ἐπὶ τούτοις οὗτος δῶρα προσλαβὼν φαίνεται; τῶν γὰρ αὐτῶν ἔδει τήν τε πέμψασαν πόλιν τυχεῖν, καὶ τοὺς ἐκ ταύτης πρέσβεις, εἴπερ τι τῶν δικαίων ἐγίγνετο. ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκέψασθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. πότερ' οἴεσθε, πλέον Φωκέας Θηβαίων, ἢ Φίλιππον ὑμῶν κρατεῖν τῷ πολέμῳ. εὖ μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι Φωκέας Θηβαίων. εἶχον γοῦν Ὀρχομενόν, καὶ Κορώνειαν,

τῷ ἰδίῳ λόγῳ. Ξύλα, πυρούς) Ταῦτα Φιλοκράτην ἔχοντα ᾔδεσαν ἅπαντες. προκατασκευάσας δὲ τὴν συνηγορίαν, ἐβιάσατο δεῖξαι, ὡς καὶ τῶν τοιούτων ἐστὶ κοινωνός.

Τριάκοντα μνᾶς) Τὸ ἥμισυ ἐχαρίσατο τῷ Φιλοκράτει. Ὡς οὐκ ἦν καλήν, οὐδ' οἵαν ἠξίουν) Μεταστατικὴ αὕτη ἐστὶ τοὺς στρατηγοὺς μεταφέρουσα τὴν αἰτίαν. ποιεῖ δὲ αὐτὸν ὁμολογοῦντα, ὡς ἡ εἰρήνη κακή. ἵνα λύσωμεν ὅτι διὰ τὴν αὐτοῦ δωροδοκίαν ἐγένετο κακή, οὐ διὰ τοὺς στρατηγούς, οὓς αἰτιᾶται. Πότερον ἐξ ἑτέρας) Οἷον νενικηκυίας ἢ ταύτης, ἀλλὰ τῆς ἡττημένης. εἰ [illegible] κεχαρίσθαι ταῦτα, μετὰ τὸ ἐγίγνετο. Νῦν δ' ἡ μὲν πόλις τῶν αὐτῆς ἀφέστηκεν, οὗτος δὲ χρήματα εἴληφεν. ἀλλ' οὐχ ἡγοῦμαι τὸ γνήσια Δημοσθένους. Ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο) Δεύτερον ἐπιχείρημα εἰς τὸ αὐτὸ [illegible] ἀποδεικνύναι διὰ τοῦ δευτέρου, ὅτι οὔτε τὸ ἡττᾶσθαι, οὔτε τὸ νικᾶν αἴτιον γέγονε τοῦ τὸν Φίλιππον ποιῆσαι κακῶς τοὺς Φωκέας, ἀλλ' ἡ προδοσία τῶν πρέσβεων. λέγει γὰρ ὅτι, εἰ καὶ συνέβαινεν ἡμᾶς ἡττᾶσθαι τῷ πολέμῳ, ὡς καὶ Θηβαίους ὑπὸ Φωκέων, οὐδὲν ἂν ἐκώλυσεν αὐξηθῆναι τὰ πράγματα τῆς πόλεως, μὴ [illegible] Αἰσχίνου. ἡττῶντο γὰρ οἱ Θηβαῖοι τῷ πολέμῳ τῶν Φωκέων, προσθέμενος δὲ τοῖς Θηβαίοις τοῖς ἡττημένοις ὁ Φί-

ἡγήσασθαι α. — λ. α. — δεινότερα α. λ. — β. — πύργους λ. — τάλαντα β. — ὀλυνθίων. — ἐκ ταύτης λ. — [illegible] λ. — κακῶς λ. — δωρεὰς λ.

καὶ τὸ Τιλφωσαῖον, καὶ τοὺς ἐν Νεῶσιν ἀπειλήφεσαν αὐτῶν, καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίους ἀπεκλόνεσαν ἐπὶ τῷ Ἡδυλείῳ, καὶ τρόπαιον εἱστήκει, καὶ ἱπποκράτουν, καὶ κακῶν Ἰλιὰς περιειστήκει Θηβαίους. ὑμῖν δὲ, τοιοῦτο μὲν, οὔτ' ἦν, οὔτε γένοιτο τοῦ λοιποῦ. τοῦτο δ' ἦν ὃ δυσχερέστατον τοῦ πρὸς Φίλιππον πολέμου· οὐκ ἐδύνασθε κακῶς, ἡνίκα ἐβούλεσθε, ποιεῖν ἐκεῖνον. τοῦ δὲ μὴ πάσχειν ἔτι αὐτοὶ πᾶσαν ἄδειαν ἤγετε. ἔπειτ' οὖν ἐκ τῆς αὐτῆς εἰρήνης, τοῖς μὲν Θηβαίοις, τοῖς τοσούτῳ κρατουμένοις τῷ πολέμῳ, καὶ τὰ ἑαυτῶν κομίσασθαι, καὶ τὰ τῶν ἐχθρῶν προσλαβεῖν ἐγγέγονε· τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ὑμῖν καὶ ἃ τῷ πολέμῳ διεσώζετο, ταῦτ' ἐπὶ τῆς εἰρήνης ἀπολωλεκέναι; ὅτι τὰ μὲν ἐκείνων, οὐκ ἀπέδοντο οἱ πρέσβεις, τὰ δ' ὑμέτερα, οὗτοι πεπράκασιν. ἀλλὰ νὴ Δία τοὺς συμμάχους ἀπειρηκέναι φησὶ τῷ πολέμῳ. † ὅτι γὰρ ταῦτα οὕτω πέπρακται, καὶ ἐκ τῶν ἐπιλοίπων ἔτι μᾶλλον εἴσεσθε. ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη τέλος εἶχεν αὐτὴ ἡ διὰ Φιλοκράτους, ἣ συνεῖπεν οὗτος· οἱ δὲ πρέ-

[margin: νεώσταις. ἐκ — αὐτοῦ. 3. — τετελευτήκεσαν — μηδὲ μὲν α. δ. ζ. ε. — γέγονε ε. ὑμῖν ι. — ὑμέτερα. — ἐπιλοίπων]

Κακῶν Ἰλιάς. — † * πολλὰ λείπει.

267 λευτῆς διὰ τοὺς λόγους τῶν πρέσβεων, ἐπικινδυνότερα τὰ πράγματα τῶν Θηβαίων πεποίηκε. Ἀπειλήφεσαν αὐ-268 τῶν) Πολιορκουμένους τινὰς καὶ ἀπειλημμένους ἐν τῇ χώρᾳ ἑαυτῶν, διέσωσαν οἱ Φωκεῖς καὶ ἐρρύσαντο. Ἐπὶ τῷ Ἡδυλείῳ) Ἡδύλειον τόπος, ἢ ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ. Ἄλλως. Ἡδύλειον, ὄρος ἐν Βοιωτίᾳ ἔχον μῆκος σταδίων καὶ λέγεται διὰ τριχῶς. τὸ μὲν σύνεγγυς τῶν ποταμῶν, Ἡδύλειον· τὸ δὲ κατὰ μέσον, Ἀκόντιον· τὸ δὲ ὑπὲρ τὸν Ὀρχομενὸν κείμενον, Ὁρμίσιον. Κακῶν Ἰλιάς) Ἀπὸ τῶν ἐν Τροίᾳ κακῶν ἡ παροιμία, ἐπὶ τῶν τὰ δεινότατα παθόντων. φησὶ δὲ ὁ Ἀπολλώνιος, ὅτι ἐσφάλθαι ἡ πτῶσις· ἔδει γὰρ εἰπεῖν Ἰλιάδος 271 κακά. Ἀλλὰ νὴ Δία τοὺς συμμάχους) Ἡ αὐτὴ ἐστὶν ἀπὸ τῆς προκειμένης. τὸ γὰρ γενέσθαι τὴν εἰρήνην καλὸν, καὶ οἱ στρατηγοὶ αἴτιοι, καὶ οἱ σύμμαχοι Φωκεῖς, ἀπειρηκότες τῷ πολέμῳ. προσθήκαι δὲ μετ' εἰρωνείας ὡς ἔλεγεν. ἀλλ' ὅμως φανερῶς οὕτως ἡττηθέντων Θηβαίων, τὸ μάλιστα λέγειν Αἰσχίνης ὅτι ἀπειρήκασι Φωκεῖς τῷ πολέμῳ. καὶ οὕτως ἡ ἀντίθεσις διὰ τὴν τῆς τάξεως οἰκονομίαν ἑαυτὴν λύει. Ἄλλως. Ἐστὶ μὲν τὸ προκείμενον ἐπιδεῖξαι, ὅτι ἐκ τοῦ ψηφίσματος Φιλοκράτους καὶ τῆς συνηγορίας Αἰσχίνου. τόπον τὸν ἔτι Φωκεῖς ἀπολώλασι· καὶ ὅτι ἐπὶ τούτοις καὶ Αἰσχίνης κεκόμισται χρήματα· τὸ δ' ἐπαγόμενον παρ' Αἰσχίνου ἀντέγκλημα, κρύπτεται μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος. λύεται δὲ εὐθὺς ἐφεξῆς· ἐπειδὴ γὰρ ἡ μὲν εἰρήνη, καὶ τὰ ἄλλα, διὰ τοῦτο μὲν ἄρχεται λύειν ὡς εἴπομεν τὸ ἀντέγκλημα· τὸ δὲ αὐτὸ καὶ πρὸς ἀπόδειξιν λαμβάνει τῆς Αἰσχίνου δωροδοκίας. βούλεται γὰρ μὴ μόνον ἀπολογήσασθαι, ὑπὲρ τῆς Θρᾴκης, ἀλλὰ καὶ ἀντεγκαλέσαι περὶ τῆς αὐτῆς Αἰσχίνῃ, ὡς ἑκόντα προϊέμενον καὶ αὐτὴν καὶ τὸν Κερσοβλέπτην.

Ὅτι γὰρ ταῦτα οὕτω) Τοῦτο πλείστην ἀκολουθίαν ἔχει πρὸς τὴν ἀντίθεσιν· ἐπειδὴ γὰρ βουλομένης τῆς πόλεως περὶ τὸ ποιεῖν δεῖ γενέσθαι τὴν εἰρήνην, καὶ ἐπὶ ἴσοις, ὁ Δημοσθένης ἐγκαλεῖ τῷ Αἰσχίνῃ, ὡς παρελθόντι καὶ πείσαντι αὐτὴν Φωκέων ποιήσασθαι, καὶ πάλιν Αἰσχίνης ἐγκαλεῖ τῷ Δημοσθένει, ὡς πείσαντι αὐτὴν Κερσοβλέπτου ποιήσασθαι, ἀποδείξας ἐν ταῖς προκειμέναις λύσεσιν, ὅτι οὐ διὰ τὸ ἡττᾶσθαι τὴν πόλιν, ἠνάγκασε τοιαύτην ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην Αἰσχίνης, ἀπολογεῖται πάλιν ἐντεῦθεν, ὡς οὐ δι' αὐτὸν ἀπώλετο Κερσοβλέπτης, χάριτα μὴ διαλύσαντα τοὺς παρ' ἐκείνου συνέδρους, ἀλλὰ δι' Αἰσχίνην βραδύναντα, καὶ μὴ σπεύσαντα εἰς τοὺς τόπους. ἔνθα ἐτύγχανε ὢν Φίλιππος. ὡς καὶ Δημοσθένης ἐγγέγραφε, ὡς ἦν τὴν ἀντίθεσιν ἀντέγκλημα ποιῶν· οὐ μόνον ἔπεισεν ὑμᾶς Αἰσχίνης τὴν εἰρήνην ἄνευ Φωκέων ποιήσασθαι, ἀλλὰ καὶ σὺ ἔπεισας ἡμᾶς, ὦ Δημόσθενες, ἄνευ Κερσοβλέπτου ποιήσασθαι. ἀντεγκαλοῦσιν οὖν ἀλλήλοις περὶ ὧν ἔπεισαν. ὁ μὲν Δημοσθένης Αἰσχίνῃ, ὅτι ἄνευ Φωκέων· ὁ δὲ Αἰσχίνης πάλιν τῷ ῥήτορι, ὅτι ἄνευ τοῦ Κερσοβλέπτου. διὰ τοῦτο συστήσας ὁ Δημοσθένης ὅτι οὐ καλῶς ἄνευ Φωκέων, συνίστησιν ἐντεῦθεν ὅτι καλῶς ἄνευ Κερσοβλέπτου, ἐπὶ τοῦ τότε παρόντος καιροῦ· ῥᾴδιον γὰρ ἦν ἐᾶσαι τὸν Κερσοβλέπτην, πλεύσαντας ἐπὶ τὴν Θρᾴκην τοὺς πρέσβεις. ἔθος δὲ τῷ Δημοσθένει τὰ χαλεπώτατα, καὶ ἃ δέδοικε προλύσαντι, μετὰ ταῦτα ἐπάγειν πολλάκις αὐτὰ τὰ λυπούμενα, τουτέστι, τὰς παρὰ τῶν ἀντιδίκων προτάσεις. προϊούσης οὖν τῆς ἐργασίας, τοῦτο ἐπήγαγεν. ἐνθένδε πάντα αὐτοὺς ἐξήγαγεν, ὡς σπουδάσαι σῶσαι τὸν Κερσοβλέπτην. τούτων δὲ βραδυνόντων καὶ μὴ θελόντων ἵνα αὐτὸν προδῶσι, καὶ πάλιν ἑξῆς. Καὶ μὴν ὅτι τὸν Φίλιππον ἐν Ἑλλησπόντῳ καταλαβόμεν. ἔτι καὶ δεῖν ἐνδεικνυμένου ποιήσασθαι ταχέως τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῷ σώζεσθαι Κερσοβλέπτην. καὶ ἡ μαρτυρία δὲ τοῦ Διοκλείδου αὐτὸ τοῦτο συνίστησι. διὰ γὰρ τὴν βραδυτῆτα τῶν πρέσβεων, ἔφη πρὸς Διοκλείδην ὁ Φίλιππος ἀγνοῆσαι τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης, καὶ διὰ τοῦτο χειρώσασθαι τὸν Κερσοβλέπτην. ὥστε τοῦτο τὸ μέρος λύσιν περιέχει τῶν κατὰ Δημοσθένους ἐγκλημάτων. καὶ ἀντέγκλημα κατ' Αἰσχίνου, ὡς ἑκόντος προϊεμένου τὸν Κερσοβλέπτην. παρελθὼν γὰρ δὲ τοὔνομα τοῦ Κερσοβλέπτου, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν μνήμην τὴν Θρᾴκην αὐτ' ἐκείνου προβάλλεται, τῷ μείζονι τὸ ἔλαττον συμπεριλαμβάνων. καὶ πλείω καὶ μείζω ἐγκαλῶν ἐγκαλεῖται. φανερωτέραν δὲ ἐποίησε καὶ ἐνεργεστέραν τὴν χρῆσιν τοῦ θεωρήματος ἐν τοῖς ἐφεξῆς.

Καὶ ἐκ τῶν ἐπιλοίπων) Τῶν Θρᾳκῶν λέγει. οὕτως οἶδεν οὐκ ἐγκλήματα προσηγορούμενα. ἀλλ' ὡς ἐπιλοίπων ἀποδείξεων.

[margin: ἐγγράφει. — α. — γε]

Ἀπήρκουν)

οὐδὲ ἀπῆρεσαν οἱ τοῦ Φιλίππου, λαβόντες τοὺς ὅρκους, καὶ μέχρι τούτου γε οὐδὲν ἠδίκησεν ἂν τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' αἰσχρὰ μὲν ἡ εἰρήνη καὶ ἀναξία τῆς πόλεως, ἀντὶ δὲ τούτων τὰ θαυμάσια 273 ἔμελλεν ἡμῖν ἀγαθὰ ἔσεσθαι. ἠξίουν ὑμᾶς ἐγώ, καὶ τούτοις ἔλεγον πλεῖν τὴν ταχίστην ἐφ' Ἑλλήσποντον, καὶ μὴ προέσθαι, μηδ' ἐᾶσαι κατασχεῖν Φίλιππον μηδὲν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ τῶν ἐκεῖ τι χωρίων. ᾔδειν γὰρ ἀκριβῶς, ὅτι πάνθ' ὅσα ἂν ἐκ πολέμου γιγνο- 274 μένης εἰρήνης προεθῇ, ταῦτα τοῖς ἀμελήσασιν ἀπόλλυται. οὐδεὶς γὰρ πώποτε ὑπὲρ τῶν ὅλων πεισθεὶς εἰρήνην ἄγειν, ὑπὲρ τῶν ἐγκαταλειφθέντων ἐξ ἀρχῆς ἠθέλησε πολεμεῖν. ἀλλὰ ταῦθ' οἱ προλαβόντες ἔχουσι. χωρὶς δὲ τούτων, δυοῖν χρησίμοιν οὐ διαμαρ- 275 τήσεσθαι τὴν πόλιν ἡγούμην, πλευσάντων ἡμῶν. ἢ γὰρ παρόντων, καὶ κατὰ τὸ ψήφισμα αὐτὸν ἐξορκωσάντων, ἃ μὲν εἰλήφει τῆς πόλεως, ἀποδώσειν, τῶν δὲ λοιπῶν ἀφέξεσθαι, ἢ μὴ ποιοῦντος τούτου ταῦτα, ἀπαγγέλλειν ἡμᾶς εὐθέως δεῦρο. ὥστ' ἐν ἐκεί- 276 νοις τοῖς πόρρω, καὶ ἐλάττοσι τὴν πλεονεξίαν, καὶ τὴν ἀπιστίαν εἰδότας ὑμᾶς, περὶ τῶνδε τῶν ἐγγύς, καὶ τῶν μειζόνων, λέγω δὴ Φωκέων καὶ Πυλῶν, οὐ προήσεσθαι. μὴ προλαβόντος δ' ἐκείνου ταῦτα, μηδ' ὑμῶν ἐξαπατηθέντων, ἅπαντ' ἐν ἀσφαλεῖ 277 τὰ πράγματα ὑμῖν ἔσεσθαι, καὶ παρ' ἑκόντος ὑπάρξειν αὐτοῦ τὰ δίκαια. καὶ ταῦτ' εἰκότως οὕτως ὑπελάμβανον. εἰ γὰρ ἦσαν, ὡς ἦσαν τότε, οἱ Φωκεῖς σῷοι, καὶ Πύλας εἶχον, ἐκεῖνος μὲν οὐδὲν ἂν εἶχεν ὑμῖν ἀνατείνασθαι φοβερόν, δι' ὃ τῶν δικαίων 278 ἄν τι παρείδετο. οὔτε γὰρ κατὰ γῆν παρελθών, οὔτε ναυσὶ κρατήσας, εἰς τὴν Ἀττικὴν ἥξειν ἔμελλεν, ὑμεῖς δ' ἐκείνῳ παραχρῆμα, εἰ μὴ τὰ δίκαια ποιοίη, κλείσειν τὰ ἐμπόρια, καὶ χρημάτων γ' ἐν ἀπορίᾳ, καὶ τῶν ἄλλων ἐν πολιορκίᾳ πάλιν αὐτὸν καταστήσειν. ὥστε ἐκεῖνος ὁ δουλεύσων ἔμελλεν ἔσεσθαι τοῖς ἀπὸ τῆς εἰρή- 279 νης λυσιτελοῦσιν, οὐχ ὑμεῖς. καὶ ταῦθ' ὅτι οὐκ ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι νῦν πλάττομαι, καὶ προσποιοῦμαι, ἀλλὰ τότ' εὐθὺς ἐγνώκειν καὶ προεωρώμην ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τούτοις ἔλεγον, ἐκεῖθεν εἴσεσθε. ἐπειδὴ γὰρ ἐκκλησία μὲν οὐκ ἔτ' ἦν ὑπόλοιπος οὐδεμία διὰ τὸ προκατακεχρῆσθαι, οὗτοι δ' οὐκ ἀπῇσαν, 280 ἀλλ' αὐτοῦ διέτριβον, γράφω ψήφισμα βουλεύων, τὴν βουλὴν πεποιηκότος τοῦ δήμου κυρίαν, ἀπιέναι τοὺς πρέσβεις τὴν ταχίστην. τὸν δὲ στρατηγὸν Πρόξενον, κομίζειν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς τόπους, ἐν οἷς ἂν ὄντα Φίλιππον πυνθάνηται. γράψας ὥσπερ νῦν λέγω τοῖς ῥήμασιν, ἄντικρυς οὕτως. Καί μοι λέγε τοῦτο τὸ 281 ψήφισμα λαβών.

Ἀπήρεσαν) Ἀπηλλάγησαν, ἀπὸ τοῦ ἀπαίρω. Ἠξίουν ὑμᾶς ἐγὼ καὶ τούτοις ἔλεγον. πλεῖν τὴν ταχίστην ἐφ' Ἑλλήσποντον) Ἡ γὰρ ταχυτὴς καὶ ἡ σπουδή, ἔμφασιν ἔχει τῆς δημοσθένους κηδεμονίας [illegible]. Καὶ μὴ προέσθαι μηδ' ἐᾶσαι) [illegible] 272 273 274 275 276 Ἄλλως. [illegible] 277 Ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ) Τῆς εἰρήνης καὶ τῶν ὅρκων. 278 Ἀνατείνασθαι) Ἀπειλῆσαι. Διὰ τὸ προκατακεχρῆσθαι) [illegible] 280 Τὸν δὲ στρατηγὸν Πρόξενον) [illegible]

[illegible] ἵνα μὴ [illegible] λαβεῖν [illegible] ὑμᾶς [illegible] ἐπορεύοντο κύκλῳ, κομπάς τινας καὶ [illegible] ποιούμενοι. Τρεῖς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας) [illegible]

[illegible]

Ψήφισμα.

Ἐκεῖθεν μὲν τοίνυν αὐτοὺς ἐξήγαγον, οὕτως ἄκοντας, ὡς καθαρῶς οἷς μετὰ ταῦτα ἐποίουν, εἴσεσθε. ἐπειδὴ δ' ἀφικόμεθα εἰς Ὠρεὸν, καὶ συνεμίξαμεν τῷ Προξένῳ, ἀμελήσαντες οὗτοι τοῦ πλεῖν, καὶ τὰ προστεταγμένα πράττειν, ἐπορεύοντο κύκλῳ, καὶ πρὶν εἰς Μακεδονίαν ἐλθεῖν, τρεῖς καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἀνηλώσαμεν. τὰς δ' ἄλλας ἁπάσας καθήμεθα ἐν Πέλλῃ, πρὶν Φίλιππον ἐλθεῖν. σὺν αἷς ἐπορεύθη μὲν ὁμοῦ πεντήκοντα ὅλας. ἐν δὲ ταύταις, Δορίσκον, Θρᾴκην, τὰ ἐπὶ τειχῶν, Ἱερὸν ὄρος, πάντα τὰ πράγματα ἐν εἰρήνῃ καὶ σπονδαῖς ἥρπαζε καὶ διῳκεῖτο ὁ Φίλιππος, πολλὰ λέγοντος ἐμοῦ καὶ θρυλοῦντος ἀεί· τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἂν εἰς κοινὸν γνώμην ἀποφαινομένου· μετὰ ταῦτα δὲ, ὡς ἀγνοοῦντας διδάσκοντος· τελευτῶντος δὲ, ὡς ἂν πρὸς πεπρακότας ἑαυτοὺς, καὶ ἀνοσιωτάτους ἀνθρώπους, οὐδὲν ὑποστελλομένου. ὁ δὲ τούτοις ἀντιλέγων φανερῶς, καὶ ἅπασιν ἐναντιούμενος, οἷς ἔλεγον μὲν ἐγὼ, ἐψήφιστο δ' ὑφ' ὑμῶν, οὗτος ἦν. εἰ δὲ καὶ πᾶσιν ἤρεσκε ταῦτα τοῖς ἄλλοις πρέσβεσιν, αὐτίκα εἴσεσθε. ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδέν πω λέγω περὶ οὐδενὸς, οὐδ' αἰτιῶμαι, οὐδ' ἀναγκασθέντα αὐτὸν οὐδένα δεῖ δοκεῖν χρηστὸν εἶναι τήμερον, ἀλλὰ δι' αὑτὸν, καὶ τὸ μὴ κεκοινωνηκέναι τῶν ἀδικημάτων. ὅτι μὲν γὰρ αἰσχρὰ καὶ δεινὰ, καὶ οὐ προῖκα τὰ πεπραγμένα, πάντες ὑμεῖς ἑωράκατε. οἵτινες δ' οἱ τούτων μετεσχηκότες, αὐτὰ δηλώσει. ἀλλὰ νὴ Δία, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοὺς ὅρκους ἔλαβον παρὰ τῶν συμμάχων, ἢ τἄλλ', ἃ προσῆκεν, ἐποίησαν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ τρεῖς μῆνας ὅλους ἀποδημήσαντες, καὶ χιλίας δραχμὰς λαβόντες ἐφόδιον παρ' ὑμῶν, οὐδὲ παρ' οὐδεμιᾶς πόλεως, οὔθ' ὅτ' ἐκεῖσε ἐπορεύοντο, οὔθ' ὅτ' ἐκεῖθεν δεῦρο, τοὺς ὅρκους ἔλαβον. ἀλλ'

[illegible] Ἀλλὰ νὴ Δία, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ) [illegible] ἐκάθηντο ἐν Πέλλῃ [illegible] τοὺς ὅρκους ἔλαβον [illegible] μακεδονίας [illegible]

ἐν τῷ πανδοκείῳ τῷ πρὸ τοῦ διοσκουρείου· εἴ τις ὑμῶν εἰς Φερὰς ἀφῖκται, οἶδεν ὃ ἐγὼ λέγω· ἐνταῦθα ἐγίγνοντο οἱ ὅρκοι, ὅτε δεῦρο ἤδη τὸ στράτευμα ἄγων ἐβάδιζε φίλιππος, αἰσχρῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ἀναξίως ὑμῶν. καίτοι τοῦθ' ὁ φίλιππος ἁπάντων ἂν ἐτιμήσατο πλείστου, τοῦτον τὸν τρόπον πραχθῆναι. τήν τε γὰρ εἰρήνην οὐχὶ δυνηθέντων ὡς ἐπεχείρησαν οὕτω τὸ πρῶτον, πλὴν ἀλέων καὶ φωκέων γράψαι, ἀλλ' ἀναγκασθέντος ὑφ' ὑμῶν τοῦ φιλοκράτους ταῦτα μὲν ἀπαλεῖψαι, γράψαι δ' ἄντικρυς ἀθηναίους, καὶ τοὺς ἀθηναίων συμμάχους, οὐκ ἐβούλετο τοῦτον ὀμωμοκέναι τὸν ὅρκον οὐδένα τῶν αὑτοῦ συμμάχων. οὐ γὰρ αὐτῷ συστρατεύσειν ἐφ' ἃ νῦν ἔχει τῶν ὑμετέρων ἔμελλον, ἀλλ' ἕξειν πρόφασιν τοὺς ὅρκους· οὔτε μάρτυρας γενέσθαι τῶν ὑποσχέσεων, ἐφ' αἷς εὑρίσκετο τὴν εἰρήνην· οὐδὲ τοῦτο δειχθῆναι πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἄρα ἡ πόλις ἡ τῶν ἀθηναίων ἥττητο τῷ πολέμῳ. ἀλλὰ φίλιππός ἐστιν ὁ τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν, καὶ ὁ πολλὰ ὑπισχνούμενος τοῖς ἀθηναίοις, ὥστε τυχεῖν τῆς εἰρήνης. ἵνα δὴ μὴ γένηται ταῦθ', ἃ λέγω, φανερὰ, διὰ ταῦτα ᾤετο δεῖν αὐτοὺς μηδαμοῖ βαδίζειν. οὗτοι δ' ἐχαρίζοντο πάντα, ἐνδεικνύμενοι καὶ ὑπερκολακεύοντες ἐκεῖνον. καίτοι ταῦθ' ὅταν ἐξελέγχωνται πάντα, τοὺς χρόνους ἀνηλωκότες, τὰ ἐν Θρᾴκῃ προειμένοι, μηδὲν ὧν ἐψηφίσασθε πεποιηκότες, μηδ' ὧν συμφέρον ἦν, τὰ ψευδῆ δεῦρ' ἀπηγγελκότες, πῶς ἔνεστι παρὰ γ' εὖ φρονοῦσι δικασταῖς, καὶ βουλομένοις εὐορκεῖν, τούτοις σώζεσθαι; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε πρῶτον μὲν τὸ ψήφισμα, ὡς ὀρκοῦν προσῆκεν ὑμῖν· εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ φιλίππου· εἶτα τὸ φιλοκράτους ψήφισμα· εἶτα τὸ τοῦ δήμου.

Ψήφισμα. Ἐπιστολή. Ψηφίσματα.

Καὶ μὴν, ὅτι τὸν φίλιππον ἐν ἑλλησπόντῳ κατελαμβάνομεν ἂν, εἴ τις ἐπείθετό μοι, καὶ τὰ προστεταγμένα ὑφ' ὑμῶν ἐποίει κατὰ τὰ ψηφίσματα, κάλει τοὺς ἐκεῖ παρόντας μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Λέγε δὲ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ἃ πρὸς εὐκλείδην ὕστερον ἐλθόντα τουτονὶ, ἀπεκρίνατο φίλιππος.

Μαρτυρία.

Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἀρνήσασθαι ἔστιν αὐτοῖς, τὸ μὴ ταῦθ' ὑπὲρ φιλίππου πράττειν, τοῦτ' ἀκούσατέ μου. ὅτε γὰρ τὴν προτέραν ἀπῄειμεν πρεσβείαν, τὴν περὶ τῆς εἰρήνης, κήρυκα ὑμεῖς προαπεστείλατε, ὅστις ἡμῖν σπείσεται. τότε μὲν τοίνυν ὡς τάχιστα εἰς ὠρεὸν ἦλθον, οὐκ ἀνέμειναν τὸν κήρυκα, οὐδὲ ἐποίησαν τὸν

ἑκόντας προδεδωκέναι τὴν Θρᾴκην. ὁ δὲ τὰ κατὰ τοὺς ὅρκους [illegible] προσήκοντι, πιστοῦται τὸ σημεῖον τῆς δωροδοκίας. Ὅτε δεῦρο ἤδη τὸ στράτευμα) Βούλεται μὲν εἰς Φωκέας εἰπεῖν, [illegible] ὡς τεῖχος καὶ ἀσφάλεια τῶν ἀθηναίων ἦσαν οἱ Φωκεῖς σωζόμενοι· [illegible] ὁδός. Εἶτα τὴν ἐπιστολὴν τὴν τοῦ φιλίππου) [illegible] ὅπου εἶπεν, ἐγὼ ταῦτα πεποίηκα ἀκόντων ἀθηναίων. τὸ δέ γε ψήφισμα τοῦ φιλοκράτους, ἐν ᾧ ἔγραψεν, ἑκατέρους ἔχειν ἃ ἔχουσι. τὸ δὲ τοῦ δήμου, [illegible] ἕκαστον ἔχειν τὰ ἑαυτοῦ. Καὶ μὴν, ὅτι τὸν φίλιππον) Ἐπιμένει ταῖς ἀποδείξεσι· [illegible] Κερσοβλέπτης. Λέγε δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν) Ἀκούσασα ἡ πόλις ἀπολωλέναι τὸν Κερσοβλέπτην, [illegible] Εὐκλείδην [illegible] φιλίππου διὰ τὰ ἐν Θρᾴκῃ γενόμενα· ὁ δὲ, ἀπεκρίνατο [illegible] σκόπει δὲ καὶ τὰς λέξεις, [illegible] καὶ τὸ, ὅτι ἀνέμειναν τὸν κήρυκα, καὶ τὰ τοιαῦτα [illegible]. Ὅτι τοίνυν οὐδ' ἀρνήσασθαι ἔστιν) Ἀπολογησάμενος ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ συστήσας ὅτι οὐ δι' αὐτὸν ἀπώλετο Κερσοβλέπτης, ἐντεῦθεν ἄρχεται τῶν ἀποδείξεων τῶν κατ' αἰσχίνου, συστήσας δι' αὐτὸν ἀπολωλέναι τὴν Θρᾴκην.

χρόνον οὐδένα. ἄλλου δὲ πολιορκουμένου διέπλευσεν εἰς τοῦτον. καὶ πάλιν ἐντεῦθεν πρὸς Παρμενίωνα τὸ πολιορκοῦντα ἐξελθόντες, ἀπῇεσαν διὰ τοῦ πολεμίου στρατεύματος εἰς *Παγασάς. καὶ προϊόντες, ἀπήντων ἐν Λαρίσσῃ τῷ κήρυκι. τοσαύτῃ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ τότ' ἐχρῶντο. ἐπειδὴ δ' εἰρήνη μὲν ἦν, *ἅπασα δ' ἀσφάλεια ἰέναι, καὶ πρόσταγμα παρ' ὑμῶν σπεύδειν, τηνικαῦτα οὔτ' ἐπείγεσθαι *βαδίζουσιν, οὔτε πλεῖν αὐτοῖς ἐπῄει. τί δήποτε; ὅτι τότε μὲν τὸ τὴν εἰρήνην ὡς τάχιστα γενέσθαι, τοῦτ' ἦν ὑπὲρ Φιλίππου. νῦν δέ, τὸ ὡς πλεῖστον τὸν μεταξὺ χρόνον, *διατριβῆναι, πρὸ τοῦ τοὺς ὅρκους ἀπολαβεῖν. ἀλλὰ μήν, ὅτι καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, *λάβε μοι καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἔστι οὖν ὅπως ἂν μᾶλλον ἄνθρωποι πάντες ὑπὲρ Φιλίππου πράττοντες ἐξελεγχθεῖεν, ἢ τὴν αὐτὴν ὁδόν, ἡνίκα μὲν σπεύδειν ὑφ' ὑμῶν ἔδει, καθήμενοι, ὅτε δ' οὐ *βαδίζειν προσῆκε πρὶν ἐλθεῖν τὸν κήρυκα, ἐπειγόμενοι; ὃν τοίνυν χρόνον ἦμεν ἐκεῖ καὶ καθήμεθα ἐν Πέλλῃ, σκέψασθε τί πράττειν ἕκαστος ἡμῶν προείλετο. ἐγὼ μὲν τοίνυν τοὺς αἰχμαλώτους ἀνασώζειν, καὶ ζητεῖν, καὶ παρ' ἐμαυτοῦ χρήματ' ἀναλίσκειν, καὶ Φίλιππον ἀξιοῦν, ὧν ἡμῖν ἐδίδου ξενίων, τούτους λύσασθαι. *αὐτὸς δέ, αὐτίκα ἀκούσεσθε τί πράττων διετέλεσε. τί οὖν ἦν τοῦτο; τὸ κοινῇ τὸν Φίλιππον χρήματα ἡμῖν διδόναι. ἵνα γὰρ μηδὲ τοῦτο ἀγνοῆτε, ἐκεῖνος ἡμᾶς διεκωδώνιζεν ἅπαντας. ἑκάστῳ τινὰ τρόπον *προσπέμπων ἰδίᾳ, καὶ πολύ γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διδοὺς χρυσίον. ὡς δ' ἀπετύγχανεν ὁτουδήποτε, οὐ γὰρ ἐμέ γε εἰπεῖν ἐμαυτὸν δεῖ, ἀλλὰ τὰ ἔργα καὶ τὰ πεπραγμένα αὐτὰ δηλώσει, τὰ κοινῇ δοθέντα, *ἅπαντας ἡγεῖτο εὐήθως λήψεσθαι. ἀσφάλειαν οὖν ἔσεσθαι τοῖς ἰδίᾳ πεπρακόσιν ἑαυτούς, εἰ καὶ *κατὰ μικρὸν τοῦ κοινῇ λαβεῖν πάντες μετάσχοιεν. διὰ ταῦτ' *ἐδίδοτο. ξένια δ' ἦν ἡ πρόφασις. ἐπεὶ δ' ἐκώλυσα ἐγώ, πάλιν προσδιενείμαντο οὗτοι. τοῦ Φιλίππου δ' ἐπειδὴ ταῦτ' εἰς τοὺς αἰχμαλώτους ἠξίουν αὐτὸν ἀναλίσκειν ἐγώ, οὔτε κατειπεῖν τούτων εἶχε καλῶς, οὔτ' εἰπεῖν ὅτι ἀλλ' ἔχουσιν ὁ δεῖνα καὶ ὁ δεῖνα, οὔτε φυγεῖν τὸ ἀνάλωμα· ὡμολόγησε μὲν δή, διεκρούσατο δὲ εἰς τὰ Παναθήναια φήσας ἀποπέμψειν. *λέγε δὴ τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀπολλοφάνους, εἶτα τὴν τῶν ἄλλων τῶν παρόντων.

Μαρτυ

* παγασαί. c.
* πᾶσα. β.
* βαδίζουσι. α.
* διατετρῖφθαι. α. β. ε. c. λαβ. α. ε. α.
* δὲ α. ζ.
* οὗτος δ'
* προσπέμ. α. β. α. ε.
* πάντας. ε.
* ἐπὶ πρᾶξ.
* ἐδίδου. α.
* λέγε. α. ε.

300 Ἔστι οὖν ὅπως ἂν) Ἐνθύμημα ἐπὶ τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους, καὶ ἀπόδειξις ἐναργὴς ὥσπερ ἐν συμπεράσματι τοῦ διὰ τὸν αἰσχίνην ἀπολωλέναι τὸ κεφάλαιον. 301 Σκέψασθε τί πράττειν ἕκαστος) Εὐκαίρως βούλεται φιλοτιμίας ἑαυτοῦ παραστῆσαι τὴν ἀγρυπνίαν καὶ τὴν σπουδὴν αὐτοῦ δηλοῖ, οἷον πῶς πλεονάζει πολίτης ἐμός. τοὺς δυστυχεῖς τοὺς αὐτόχθονας αἰχμαλώτους. πρόσχημα δὲ τοὺς αἰχμαλώτους τούτῳ τῷ μέρει ἵνα ἀναιρέσει ἐργάσηται τῆς ὑπονοίας. τίς γὰρ ἂν εἵλετο παρὰ τῶν πολεμίων λαβεῖν, τὴν *οὐσίαν ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, τῆς πόλεως προϊέμενος. ἀλλὰ καὶ εἰσαγωγὴ τῆς μνήμης τῶν ξενίων, [illegible] οὐ γὰρ ὡς ἄπιστον κατασκευάζων εἰσήγαγεν, ἀλλ' ὡς ὁμολογούμενον [illegible] ξένια αὐτοῖς ἐδίδου Φίλιππος, ὡς φησιν. ἐμμένει δὲ τοῖς ἐλέγχοις τῆς δωροδοκίας καὶ τούτῳ τῷ μέρει, ἵνα τὰ καθ' ἑαυτὸν [illegible]. ἐπειδὴ γὰρ [illegible] διὰ χρήματα αὐτὸν προδεδωκέναι, [illegible] ὡς χρήματα εἴληφεν. ὁ γὰρ μὴ ξένια ἑλόμενος παρὰ Φιλίππου λαβεῖν, ἀλλὰ [illegible] καὶ τοὺς ἄλλους [illegible] μὴ λαβεῖν. δῆλος ἦν μὴ προδοὺς [illegible] ὁ δ' ἐγὼ λαβὼν [illegible] παρὰ Φιλίππου τὰς δωρεάς, δῆλος ἦν προϊέμενος αὐτῷ τὰ πράγματα. [illegible] 302 Διεκωδώνιζεν ἅπαντας) Ἐδοκίμασεν, ἐπείραζεν ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κωδώνων. [illegible] οἱ φύλακες ἀποπειρώμενοι, εἰ ἐγρηγόρασιν οἱ ἐπὶ τοῖς τείχεσι φυλάττοντες. 303 Ὡς δ' ἀπετύγχανεν) Ἐνταῦθα τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν παρεμβάλλει [illegible]. Ἵνα εἰκὸς ἦν αὐτὸν μᾶλλον προδοῦναι, τὸν μηδὲ ξένια λαβεῖν ἑλόμενον, καὶ τὴν εὔνοιαν [illegible] ὑπὲρ τῶν αἰχμαλώτων, ἢ τὸν [illegible] παρὰ Φιλίππου ξένια λαβόντα.

Εὐήθως λήψεσθαι) [illegible] λαβεῖν ὡς δηλοῦντα δωροδοκίαν.

* μ. οὐσίαν.

ide quae notavi ad finē l. 4 Thucydidis.

Μαρτυρία.

Φέρε δὴ καὶ ὅσους αὐτὸς ἐλυσάμην τῶν αἰχμαλώτων, εἴπω πρὸς ὑμᾶς. ἐν ὅσῳ γὰρ οὐχὶ παρόντος πω τοῦ Φιλίππου, διετρίβομεν ἐν Πέλλῃ, ἐνίοις τῶν ἑαλωκότων, ὅσοι περ ἦσαν ἐξηγγυημένοι, ἀπιστοῦντες, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, μὴ δυνήσεσθαί με ταῦτα πεῖσαι τὸν Φίλιππον, ἑαυτοὺς ἔφασαν βούλεσθαι λύσασθαι, καὶ μηδεμίαν χάριν τούτου ἔχειν Φιλίππῳ, καὶ ἐδανείζοντο, ὁ μὲν τρεῖς μνᾶς, ὁ δὲ πέντε, ὁ δέ, ὅπως συνέβαινεν ἑκάστῳ τὰ λύτρα. ἐπειδὴ τοίνυν τοὺς λοιποὺς ὡμολόγησεν ὁ Φίλιππος λύσασθαι, συγκαλέσας ἐγὼ τούτους, οἷς αὐτὸς ἔχρησα τἀργύριον, καὶ τὰ πεπραγμένα ὑπομνήσας, ἵνα μὴ δόξειεν ἔλαττον ἔχειν ἐπισπεύσαντες, μηδ' ἐκ τῶν ἰδίων λελυτρῶσθαι πένητες ἄνθρωποι, τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Φιλίππου προσδοκωμένων ἀφεθήσεσθαι, ἔδωκα δωρεὰν τὰ λύτρα. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε καὶ τὰς μαρτυρίας ταύτας.

Μαρτυρίαι.

Ὅσα μὲν τοίνυν ἀφῆκα χρήματα, καὶ δωρεὰν ἔδωκα τοῖς ἀτυχήσασι τῶν πολιτῶν, ταῦτ' ἐστίν. ὅταν δὲ οὗτος αὐτίκα δὴ λέγῃ πρὸς ὑμᾶς, τί δήποτε, ὡς φῄς, ὦ Δημόσθενες, ἀπὸ τοῦ συμφωνεῖν ἐμὲ Φιλοκράτει, γνοὺς οὐδὲν ὑγιὲς ἡμᾶς πράττοντας, τὴν μετὰ ταῦτα πρεσβείαν τὴν ἐπὶ τοὺς ὅρκους συνεπρέσβευσας πάλιν, καὶ οὐκ ἐξωμόσω; ταῦτα μέμνησθε, ὅτι τούτοις ὡμολογήκειν ἧξειν, οὓς ἐλυσάμην, καὶ κομιεῖν τὰ λύτρα, καὶ σώσειν εἰς δύναμιν. δεινὸν οὖν ἦν ψεύσασθαι, καὶ προέσθαι δυστυχοῦντας ἀνθρώπους πολίτας. ἰδίᾳ δ' ἐξομοσάμενον, οὐ πάνυ καλόν, οὐδ' ἀσφαλὲς ἦν ἐκεῖσε πλανᾶσθαι. ἐπεὶ εἰ μὴ διὰ τὸ τούτους βούλεσθαι σῶσαι, ἐξώλης ἀπολοίμην, καὶ προώλης, εἰ καὶ προσλαβὼν γ' ἂν ἀργύριον πάνυ πολύ, μετὰ τούτων ἐπρέσβευσα. σημεῖον δέ. ἐπὶ γὰρ τὴν τρίτην πρεσβείαν δίς με χειροτονησάντων ὑμῶν, δὶς ἐξωμοσάμην. καὶ παρὰ ταύτην τὴν ἀποδημίαν, πάντα τἀναντία ἔπραττον τούτοις. ὧν μὲν τοίνυν αὐτοκράτωρ ἦν ἐγὼ κατὰ τὴν πρεσβείαν, τοῦτον ἔσχε τὸν τρόπον ὑμῖν. ἃ δ' οὗτοι πλείους ὄντες ἐνίκων, ἅπαντ' ἀπόλωλε. καίτοι καὶ τἄλλα πάντα, ἀκολούθως ἂν τούτοις ἐπέπρακτο, εἴ τις ἐπείθετό μοι. οὐ γὰρ ἔγωγε οὕτως ἄθλιος οὐδ' ἄφρων ἦν, ὥστε χρήματα μὲν διδόναι, λαμβάνοντας ὁρῶν ἑτέρους, ὑπὲρ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας· ἃ δ' ἄνευ μὲν δαπάνης οἷά τε ἦν πραχθῆναι, πολλῷ δὲ

Margin variants: ἀπιστοῦσι ἐπ. — ἔχοντι τὸ ἀργύριον. ζ. π. χ. καὶ ἔχοντα τἀργύριον. — α.ε. — σώζειν. ζ. ε. — α. — α.ε. — ἅπαντα. β. — αὐτῷ. γρ.

Φέρε δὲ καὶ ὅσους αὐτὸς) Δυοῖν ὄντοιν ἐν τούτοις τοῖς λόγοις, τοῦ τε αὐτὸν μὴ δωροδοκεῖν χρήμασι, καὶ τοῦ μόνον τῶν πρέσβεων εἶναι φιλόπολιν. ἐπειδὴ γὰρ τὸ ἔγκλημα εἰς ἅπαντας διήκει. ἅπαντας γὰρ ἐδόκουν διαπεπρᾶχθαι μετὰ τὴν Μακεδονίαν τὸ διαφθαρῆναι τὸ ἐξισάζειν λύειν. Οὗτοι μὲν τὴν ἄλλως διῆγον· ἐγὼ δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν αἰχμαλώτων τὴν διατριβὴν ἀνήλισκον. Ἀπιστοῦντες, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ) Μεγάλην ἀποφαίνει τὴν δαπάνην ὡς καὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ἀδύνατον νομίσαι περὶ ἀκριβῆ τὴν ἄφεσιν μετὰ ἑαυτοῦ. τὸ δὲ ἐδανείζοντο, δοκεῖ μὲν ὑβριστικὸν εἶναι. αὐξῆσαι δὲ τὴν δαπάνην βουλόμενος, ἐπεί τοι καὶ τὸν τόκον ἀφῆκα καὶ κεφάλαιον. Οἷς αὐτὸς ἔχρησα τἀργύριον) Ἐπειδὴ ἐκακίζετο ὁ τόκος, ὑπομνήσει μὲν ἐξ ἀρχῆς, χρηστῷ δὲ ὀνόματι τῷ ἔχρησα, ἀφανίζει τὸ ἄτοπον. Τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Φιλίππου) Αἰτία δὲ ὅτι πάντας ἀφῆκεν, εἰ μὴ προλαβὼν ὑπέσχετο αὐτοῖς λύσασθαι καὶ σώσειν εἰς δύναμιν. ἀφῆκα δὲ λέγει τὰ δοθέντα παρὰ Φιλίππου αὐτῷ εἰς λόγον ξενίων. τὸ δὲ δέδωκα δωρεάν, ἅπερ ἐχαρίσατο τοῖς αἰχμαλώτοις. Καὶ δωρεὰν ἔδωκα τοῖς ἀτυχήσασι) Συλλογίζεται τὸ κεφάλαιον μετὰ τὸν τόκον, ἵνα φαίνηται αὐτῷ τὸ τῆς φιλοτιμίας διπλάσιον. Δεινὸν οὖν ψεύσασθαι) Ἐμοὶ μὲν δεινὸν ἐπὶ ὀλίγους ψεύσασθαι· Αἰσχίνης δὲ παρούσης ὅλης τῆς πόλεως ἐψεύσατο. εἰ δεινὸν πρὸς ὀλίγους ψεύσασθαι καὶ ταῦτα δυστυχοῦντας, δεινότερον πρὸς ὅλον δῆμον καὶ ταῦτα τὸν Ἀθηναίων. αἰτιατέον δὲ λύειν, ἵνα μή τις εἴπῃ, ἀλλ' ἔδει σε καὶ ἐν τῇ δευτέρᾳ πρεσβείᾳ ἐξομόσασθαι, ὥστε μὴ ἀπελθεῖν μετὰ τῶν πρέσβεων, ἀλλ' ἰδίᾳ. ἐπάγει οὖν· ἀλλ' οὐκ ἦν μοι ἀσφαλὲς τὸ ἰδίᾳ ἀπελθεῖν καὶ πλανᾶσθαι ἐκεῖσε, μὴ ἔχοντι τὸ ἀσφαλὲς τὸ ἐκ τῶν πρέσβεων. Ἰδίᾳ δ' ἐξομοσάμενον) Οὐκ ἔστιν ἀργόν, ἀλλ' ἔχει τὴν διαφορὰν πρὸς τὴν Αἰσχίνου πρεσβείαν. μᾶλλον δὲ τρίτην καὶ πλείω περὶ τὸν Φίλιππον. Ἐξώλης ἀπολοίμην) Ἐξώλης λέγεται ὁ ἀπολο-

315 μεγίστας ὠφελείας εἶχε πάσῃ τῇ πόλει, ταῦτ' ἐβουλόμην γίγνεσθαι. καὶ σφόδρα γε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι. ἀλλ', οἶμαι, προεῖσθε αὐτά μου. Φέρε δή, τί γέγονε πέπρακται περὶ ταῦτα, καὶ τί παρὰ Φιλοκράτει, θεάσασθε. παράλληλα γὰρ ἔσται φανερώτερα.

316 πρῶτον μὲν τοίνυν Φωκεῖς ἐκσπόνδους καὶ ἀλεῖς ἀποφῆναι, καὶ Κερσοβλέπτην. καὶ παρὰ τὸ ψήφισμα, καὶ παρὰ τὰ πρὸς ὑμᾶς εἰρημένα. εἶτα τὸ ψήφισμα ἐπιχειρήσαι κινεῖν, καὶ μεταγράφειν, ἐφ' ᾧ πρεσβεύοντες ἥκομεν. εἶτα Καρδιανοὺς Φιλίππου συμμάχους ἐγγράψαι.

317 καὶ τὴν μὲν γραφεῖσαν ἐπιστολὴν ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ὑμᾶς, ἀπεψηφίσαντο μὴ πέμπειν· αὐτοὶ δ' οὐδὲν ὑγιὲς γράψαντες ἔπεμψαν. εἶθ' ὁ γενναῖος οὑτοσί, ἐμὲ μὲν τὸν δῆμον ἔφη τὸν ὑμέτερον καταλύσειν ἐπαγγέλλεσθαι Φιλίππῳ, ὅτι ταῦτ' ἐπέπληττον,

318 οὐ μόνον αἰσχρὰ νομίζων, ἀλλὰ καὶ δεδιὼς μὴ συναπόλωμαι διὰ τούτους, αὐτὸς δ' ἰδίᾳ πάντα τὸν χρόνον ἐντυγχάνων οὐ[δὲν] ἐπαύσατο Φιλίππῳ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα, σιω[πῶ]. Δερκύλλος δ' αὐτὸν ἐν Φεραῖς τὴν νύκτα ἐφύλαξεν, οὐκ ἐγώ, τὸν παῖδα ἔχων τὸν

319 ἐμὸν τουτονί. καὶ λαβὼν ἐξιόντα ἐκ τῆς Φιλίππου σκηνῆς, ἐμοὶ τὸν παῖδα ἐκέλευσεν ἐπαγγέλλειν, καὶ αὐτὸν μεμνῆσθαι, καὶ τὸ τελευταῖον ὁ βδελυρὸς οὗτος καὶ ἀναιδής, νύκτα καὶ ἡμέραν ἀπιόντων ἡμῶν, ἀπελείφθη παρὰ Φιλίππῳ. καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω,

320 πρῶτον μὲν αὐτὸς ἐγὼ συγγραψάμενος, καὶ καταστήσας ἐμαυτὸν ὑπεύθυνον, μαρτυρήσω· εἶτα τῶν ἄλλων πρέσβεων ἕκαστον καλῶ, καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ μαρτυρεῖν, ἢ ἐξόμνυσθαι ἀναγκάσω. ἐὰν δ' ἐξομνύωσιν, ἐπιορκοῦντας ἐξελέγξω παρ' ὑμῖν φανερῶς.

Μαρτυρία.

321 Οἵοις μὲν τοίνυν κακοῖς καὶ πράγμασι κατὰ τὴν ἀποδημίαν ἅπασαν συνειχόμην, ἑωράκατε. τί γὰρ

αὐτοὺς εἰώθατε ποιεῖν ἐκεῖ ἐγγὺς ὄντας τοῦ διδόντος, ὅθ' ὑμῶν ὁρώντων τε καὶ τιμῆσαι κυρίων ὄντων, ἢ τοὐναντίον κολάσαι, τοιαῦτα ποιοῦσι. συλλογίσασθαι δὴ βούλομαι τὰ κατηγορημένα ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ὅσα ὑμῖν ὑπεσχόμην ἀρχόμενος τοῦ λόγου, δείξω πεποιηκώς. ἐπέδειξα οὐδὲν ἀληθὲς ἀπηγγελκότα, ἀλλὰ φενακίσαντα ὑμᾶς, μάρτυσι τοῖς γεγενημένοις αὐτοῖς, οὐ λόγοις χρώμενος. ἐπέδειξα αἴτιον γεγενημένον τοῦ μὴ θέλειν ὑμᾶς ἀκούειν ἐμοῦ τἀληθῆ, ταῖς ὑποσχέσεσι καὶ τοῖς ἐπαγγέλμασι τοῖς τούτου κατειλημμένους τότε, πάντα τἀναντία συμβουλεύσαντα, ἢ ἔδει, καὶ τὴν μὲν τῶν συμμάχων ἀντειπόντα εἰρήνην, τὴν δὲ Φιλοκράτους συναγορεύσαντα, τοὺς χρόνους κατατρίψαντα, ἵνα μηδ' εἰ βούλοισθε, δύναισθε ἐξελθεῖν εἰς Φωκέας· καὶ ἄλλα ἐπὶ τῆς ἀποδημίας, πολλὰ καὶ δεινὰ εἰργασμένον, προδεδωκότα πάντα, πεπρακότα, δῶρα ἔχοντα, οὐδὲν ἐλλελοιπότα μοχθηρίας. οὐκοῦν ταῦτα ὑπεσχόμην ἐν ἀρχῇ, ταῦτα ἐπέδειξα. ὁρᾶτε τοίνυν τὰ μετὰ ταῦτα. ἁπλοῦς γάρ ἐστιν ὁ μέλλων λόγος ὑμῖν πρὸς ὑμᾶς ἤδη. ὀμωμόκατε ψηφιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου, καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων. φαίνεται δ' οὗτος πάντα τἀναντία τοῖς νόμοις, τοῖς ψηφίσμασι, τοῖς δικαίοις πεπρεσβευκώς. οὐκοῦν ἑαλωκέναι προσήκει, παρά γε νοῦν ἔχουσι δικασταῖς. εἰ γὰρ ἄλλο μηδὲν ἠδίκει, δύο τῶν πεπραγμένων ἐστὶν ἱκανὰ αὐτὸν ἀποκτεῖναι. οὐ γὰρ μόνον Φωκέας, ἀλλὰ καὶ Θρᾴκην προδέδωκε Φιλίππῳ, καίτοι δύο χρησιμωτέρους τόπους τῆς οἰκουμένης οὐδ' ἂν εἷς ἐπιδείξαι τῇ πόλει, κατὰ μὲν γῆν, Πυλῶν· ἐκ θαλάττης δέ, τοῦ Ἑλλησπόντου. ἃ συναμφότερα οὗτοι πεπράκασιν αἰσχρῶς, καὶ καθ' ὑμῶν ἐγκεχειρίκασι Φιλίππῳ. τοῦτο τοίνυν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τῶν ἄλλων, ἡλίκον ἐστὶν ἀδίκημα, τὸ Θρᾴκην καὶ τὰ τείχη προέσθαι; μυρία ἂν εἴη λέγειν, καὶ ὅσοι διὰ ταῦτα ἀπολώλασι παρ' ὑμῖν. οἱ δ', ὅτι χρήματα πάμπολλα ὠφλήκασιν, οὐ χαλεπὸν δεῖξαι, Ἐργόφιλος, Τιμόμαχος, Κηφισόδοτος, ὁ παλαιόν ποτε Ἐργοκλῆς, Διονύσιος, ἄλλοι, ὧν ὀλίγου δέω σύμπαντας εἰπεῖν ἐλάττω τὴν πόλιν βεβλαφέναι τούτου. ἀλλ' ἔτι γάρ τοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκ λογισμοῦ τὰ δεινὰ ἐφυλάττεσθε ὑμεῖς καὶ προεωρᾶσθε. νῦν δ' ὅ τι ἂν μὴ καθ' ἡμέραν ὑμᾶς ἐνοχλῇ, καὶ παρὸν λυπῇ, παρορᾶτε. εἶτα τηνάλλως ἐνταῦθα ψηφίζεσθε, ἀποδοῦναι ¶ καὶ Κερσοβλέπτῃ τὸν Φίλιππον τοὺς ὅρκους, μὴ μετέχειν δὲ τῶν ἐν Ἀμφικτύοσιν, ἐπανορθώσασθαι δὲ τὴν εἰρήνην. καίτοι τούτων οὐδενὸς

ὁ Δημοσθένης, μὴ μόνον τὸ κατὰ Φωκέων συστῆσαι προδοσίας ἔγκλημα, ἀλλὰ καὶ ἀπολογήσασθαι ὑπὲρ αὐτοῦ ὡς μὴ ἀπολωλεκότος τὸν Κερσοβλέπτην. καὶ αὐτὸς ἐκαλέσαι αἰσχύνῃ ἐκ τῆς αὐτῆς ἀκολουθίας, περί τε τοῦ Κερσοβλέπτου καὶ αὐτῆς τῆς Θρᾴκης, πανταχοῦ συνιστὰς ἐπὶ δώροις αὐτὸν καὶ τὰς εἰσηγήσεις καὶ τὰς βραδυτῆτας πεποιηκέναι τῶν χρόνων, ὡς μὴ ζήτημα τοῦτο εἶναι, ἀλλ' ἀπόδειξιν καὶ σύστασιν τῆς δωροδοκίας, ὅτι οὐδὲ ταῦτα τὰ ἔστιν αἰσχρῶς οὔτε εἰσηγήσατο, ἀλλὰ τὸ λαβεῖν χρήματα ἐπὶ δώροις τὰς εἰσηγήσεις ποιεῖσθαι. Συλλογίσασθαι δὴ βούλομαι τὰ κατηγορημένα) Ἀνακεφαλαίωσιν ποιεῖται τῶν εἰρημένων, πολλῶν ὄντων, ἵνα μὴ ἐπιλάθωνται. αὐτὸς δὲ ἐπισημαίνεται καὶ ὅλα τὴν ἐπιλογὴν ταῦτα. αὔξησιν δὲ, ἵνα μᾶλλον τοὺς ἀκούοντας εἰς ὀργὴν ἐκκαλέσηται. αὐτίκα γοῦν ἐκ τῆς ἀποδείξεως, ἀλλὰ αὔξησις ποιεῖται. αἱ δὲ αὐξήσεις, ταχεῖς εἰσὶ κατὰ τὰ καί, ἐγνωσμένα. συναρτήσει ἐκ τούτων τοὺς ἀκούοντας, καὶ προσάγουσιν εἰς ὀργήν. Ἄλλως. Συλλογίζεται λοιπόν, καὶ ἀνακεφαλαιοῦται τὰ προειρημένα πάλιν, ἵνα δείξῃ τοῦτο τὸ μέρος ὂν τῶν προειρημένων, καὶ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ὑπάρχον ζήτημα· ὁ γὰρ κοινὸς ἐπίλογος τὴν τῶν πραγμάτων κοινωνίαν συνίστησιν. Οὐ γὰρ μόνον Φωκέας) Ἐνταῦθα τινὲς συγκατασκευαζόμενοι ἀπεφήναντο [illegible] τὸν λογισμὸν ὀρθῶς. οὐ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, οὐδ' ἐν τοῖς ἀγῶσι τοῦτο ποιήσας φαίνεται, ἀλλ' ὕστερον ὡς ἐν ἐπιλόγοις αὔξων τὴν δωροδοκίαν. ἔτι δὲ ἐμπίπτον. τινὲς δὲ ὑπέθεντο συγκατασκευαζόμενοι, ὅλα τὸ ὥσπερ δύο ἐγκλήματα εἶναι, τὸ περὶ Θρᾴκην, καὶ τὸ κατὰ Φωκέας. ἡμεῖς δὲ λέγομεν ὅτι οὐκ ἀπὸ ἑνὸς ῥήματος δεῖ χαρακτηρίζειν πᾶσαν τάξιν, ἀλλ' ἐκ τῶν πλειόνων. εἰ γὰρ ἦν συγκατασκευαζόμενος, ὅλα τι μὴ ἔταξε τὰ κατὰ Θρᾴκην μόνον ἐν τῇ διηγήσει, μόνα ἐν τοῖς ἀγῶσι. λέγομεν γοῦν, ὅτι εἰς σημεῖον μόνον τῆς προδοσίας λέγει τὰ κατὰ Θρᾴκην, ὥσπερ καὶ ἄλλων σημείων ἐμνήσθη. Καίτοι τούτων οὐδενὸς) Μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Θρᾴκης καὶ τῶν Φωκέων, ἐψηφίσαντο ἀναγκάζοντες

322 323 324 325 326 327 328 329 330

ἀλλὰ τὴν τῶν ψηφισμάτων ἔδει, εἴ τι δ' οὗτος ἤθελε, καὶ τὰ προσήκοντα ποιεῖν. νῦν δ' ἃ μὲν ὑμῖν πλεῖστα περισῶσαι, βαδίζει κωλύων, ἀπολώλεκεν. ἃ δ' εἴπουσι τἀληθῆ, ψευδόμενος ἀγανακτήσει τοίνυν αὐτίκα δὴ μάλα, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, εἰ μόνος τῶν ἐν τῷ δήμῳ λεγόντων, λόγων εὐθύνας ὑφέξει. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντες εἰκότως ἂν ὧν λέγουσι, δίκην ὑπέχοιεν, εἴ τῳ ἐπ' ἀργυρίῳ τι λέγοιεν, παραλείψω. ἀλλ' ἐκεῖνο λέγω. εἰ μὲν Αἰσχίνης ἰδιώτης ὢν ἀπελήρησέ τι, καὶ διήμαρτε, μὴ σφόδρα ἀκριβολογήσησθε, ἀλλ' ἐάσατε, συγγνώμην ἔχετε. εἰ δὲ πρεσβευτὴς ὢν ἐπὶ χρήμασιν ἐξεπίτηδες ἐξηπάτηκεν ὑμᾶς, μὴ ἀφῆτε, μηδ' ἀνάσχησθε, ὡς οὐ δεῖ δίκην, ὧν εἶπεν, ὑποσχεῖν. τίνος γὰρ ἄλλου δεῖ δίκην παρὰ πρέσβεων, ἢ λόγων, λαμβάνειν; εἰσὶ γὰρ οἱ πρέσβεις, οὐ τριήρων, οὐδὲ τόπων, οὐδ' ὁπλιτῶν, οὐδ' ἀκροπόλεων κύριοι. οὐδεὶς γὰρ πρέσβεσι ταῦτα ἐγχειρίζει, ἀλλὰ λόγων, καὶ χρόνων. τοὺς μὲν οὖν χρόνους εἰ μὲν μὴ προαπώλεσε τῆς πόλεως, οὐκ ἀδικεῖ. εἰ δ' ἀπώλεσεν, ἠδίκηκε. τοὺς δὲ λόγους, εἰ μὲν ἀληθεῖς ἀπήγγελκεν, ἢ συμφέροντας, ἀποφυγέτω· εἰ δὲ καὶ ψευδεῖς, καὶ μισθοῦ, καὶ ἀσυμφόρους, ἁλισκέσθω. οὐδὲν γὰρ ἔσθ' ὅ, τι μεῖζον ἂν ὑμᾶς ἀδικήσειέ τις, ἢ ψευδῆ λέγων. οἷς γάρ ἐστιν ἡ πολιτεία ἐν λόγοις, πῶς ἂν οὗτοι μὴ ἀληθεῖς ὦσιν, ἀσφαλῶς ἔστι πολιτεύεσθαι; ἐὰν δὲ δὴ καὶ παρὰ τοῖς ἐχθροῖς συμφέροντα δωροδοκῶν τις λαμβάνων λέγῃ, πῶς οὐχὶ καὶ κινδυνεύσετε; οὐδὲ γε τοὺς χρόνους ἴσον ἐστ' ἀδίκημα ὀλιγαρχίας, ἢ τυράννου παρελέσθαι, καὶ ὑμῶν. οὐδ' ὀλίγου γε δεῖ. ἐν ἐκείναις γάρ, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις, πάντα ἐξ ἐπιτάγματος ὀξέως γίνεται. ὑμῖν δέ, πρῶτον μὲν περὶ πάντων, τὴν βουλὴν ἀκοῦσαι, καὶ προβουλεῦσαι δεῖ, καὶ τοῦθ' ὅταν ᾖ κήρυξι καὶ πρεσβείαις προγεγραμμένον, οὐκ ἀεί. εἶτ' ἐκκλησίαν ποιῆσαι, καὶ ταύτην ὅταν ἐκ τῶν νόμων καθήκῃ. εἶτα κρατῆσαι, καὶ περιγενέσθαι δεῖ τοὺς τὰ βέλτιστα λέγοντας, τῶν ἢ δι' ἄγνοιαν, ἢ διὰ μοχθηρίαν ἀντιλεγόντων. ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις, ἐπειδὰν καὶ δεδογμένον ᾖ, καὶ συμφέρον ἤδη φαίνηται, χρόνον δεῖ δοθῆναι τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμίᾳ, ἐν ᾧ καὶ πορίσαντες, ὧν ἂν δέωνται, ὅπως ἂν τὰ δόξαντα καὶ δυνήσονται ποιῆσαι. ὁ δὴ τοὺς χρόνους τούτους ἀφαιρῶν τῆς τοιαύτης πολιτείας, οὐ χρόνους ἀπολώλεκεν οὗτος, ἀλλὰ τὰ πράγματα ἁπλῶς ἀφῄρηται. ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος, πᾶσι τοῖς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς βουλομένοις, οἱ ταράττοντες τὴν

αὐτὸν ἀφῄρηται τὴν κερδοβλέπειν, καὶ τῆς ἀμφικτυονίας ἀπεστέρηται. διὸ λέγει. καίτοι τοῦτον οὐδενὸς ἂν· οὐ γὰρ ἂν ἔφθη χρησάμενος τῇ προσβλέπειν ὁ Φίλιππος, εἰ πλεῖον ἤθελεν Αἰσχίνης. ἐσπούδαζον γὰρ ἂν φανεῖς· καὶ οὐ καταφρονεῖ τῆς πόλεως ὁ Φίλιππος. Ἀγανακτήσει τοίνυν) Ἀνταναλυτικὸν ἡ αἰτίασις. ἐξελέγχει γὰρ λέγειν, φησί, καὶ τὰ ἀπαγγέλλειν εὐθύνας. λύει δὲ κατὰ συνδρομὴν ὅτι πάντας λόγων δεῖ παρέχειν εὐθύνας. ἔστι δὲ τὸ σημεῖον τὸ [illegible] τὸ δὲ ἀνταναλυτικόν ἐστι) [illegible]. τὸ δὲ ἀγανακτήσει, σημαίνει τὸ τοὐναντίον, μὴ ἀνεχόμενον εὐθύνας διδόναι. καλῶς δὲ ἐφ' ἅπασι τοῖς ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι πλῆς τέθειται, ἵνα μηδαμόθεν ἔχῃ πρὸς τὴν ἀπολογίαν ἐπικουρίαν. ἑάλωκεν εἰσηγούμενος ταῦτα τῷ Φιλοκράτει, κωλύσας τοὺς [illegible] κοινωνῆσαι τῆς συνεδρίας, πίσας τὴν πόλιν [illegible] Φωκέων [illegible], μὴ [illegible], περὶ τῆς δικαίας μηδένα λόγον ποιῆσαι, περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως λέγων καὶ τῆς Θρᾴκης. ἐξηπάτησεν ἀπελθὼν ἐκ τῆς πρεσβείας πρὸς τὸν δῆμον. εἶτα καὶ ὑπέσχετο Φωκέας, καὶ ἀπολώλασιν· ἀπολέσθαι Θηβαίους, καὶ σώζονται. νῦν [illegible]) κατὰ [illegible] ἐπιτρέπεται λέγει. Ἄλλως. Τὸ συνεκτικώτατον τῆς ἀπολογίας Αἰσχίνου τοῦτο ἐστὶ τὸ κεφάλαιον. Καὶ τοῦθ' ὅταν ᾖ κήρυξι) Προγεγραμμένα ἐστὶ τὸ προτιθέμενον τῆς ἐκκλησίας, ὥστε βουλεύσασθαι. ἢ περὶ τὸ τιμῆσαι τινὰ ἐστίν, ἢ πρέσβεων ἡκόντων, ὥσπερ οὗτοι λέγουσι. Τῇ τῶν πολλῶν ἀδυναμίᾳ) Τῇ τῶν πενήτων διοικήσει. δεῖ γὰρ ἐνδοῦναι αὐτοῖς, ἵνα τὰ οἰκεῖα διοικήσωνται. Ἔστι τοίνυν τις πρόχειρος λόγος) Ἀνθυποφορὰ ἐπιλογικὴ καὶ ἀκόλουθος τῇ προτέρᾳ· ὁ μὲν γάρ, ἀρχαίαν ἔχθραν λέγει γίνεσθαι· ὁ δὲ νῦν, ὅτι [illegible] τὸν Φίλιππον. καὶ ἐκείνη μὲν [illegible] ὅτι ἀρχὴ γέγονε τῆς πρὸς Φίλιππον ἔχθρας. ἐνταῦθα δὲ ἀκολούθως, [illegible]. οὐ γὰρ ἂν τις [illegible] εὐεργέτην [illegible] τῶν πολεμίων. ἐκεῖνο περὶ τῆς εἰρήνης ἦν, ἐνταῦθα περὶ τῆς εὐεργεσίας, καὶ ὅτι [illegible] λοιπὸν τὸν δῆμον, εἰ [illegible] τῶν πρέσβεων. ἡ δὲ λύσις, [illegible]. παρέχεται γὰρ διαφόρους ἐπιβολάς, ἐν αἷς πλεῖστα πολλάκις ὑποσχόμενος, οὐδέν τι τὴν πόλιν ποιήσας φαίνεται. Ἄλλως. Πεπληρωμένων τῶν κεφαλαίων ἤδη καὶ τῶν ἀποδείξεων, μεταβάλλεται ἐπὶ τὴν ἀνθυποφορὰν ταύτην, ἐπιλόγου χρείαν πληροῦσαν· ἔχει δὲ ἀκολουθίαν πλείστην καὶ συγγένειαν

Margin: αὐτὸς. α. Α. — οὗτος. α. Α. — ὑπέχοιεν α. Β. — ἀκριβῶς λογίσασθε. α. — ἐξηπάτησεν α. — τίνος. α. — ἔστι. α. — εἰσβάλλεσθαι α. — μὲν. Β. — κύκλος α.

Marginal numbers: 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339

τες τὴν πόλιν οἱ διακωλύοντες Φίλιππον εὖ ποιῆσαι τὴν πόλιν. ὡς δ' οὐκ ἐγὼ λόγον μὲν οὐδένα ἐρῶ, 340 τὰς δ' ἐπιστολὰς ὑμῖν ἀναγνώσομαι τὰς τοῦ Φιλίππου, καὶ τοὺς χρόνους, ἐφ' ὧν ἕκαστα ἐξηπάτηθε, ὑπομνήσω, ἵνα εἰδῆθ' ὅτι τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὄνομα, τὸ ἄχρι κόρου, παρελήλυθ' ἐκεῖνος φενακίζων ὑμᾶς.

Ἐπιστολαὶ Φιλίππου. 341

Οὕτω τοίνυν ἀγαθά, καὶ πολλά, καὶ πάντα καθ' ὑμῶν πεπρεσβευκώς, περιϊὼν λέγει, τί δ' ἂν εἴποι τις περὶ Δημοσθένους, ὃς τῶν συμπρέσβεων κατηγορεῖ; διά, εἴτε βούλομαί γε, εἴτε μή, περὶ ὅλην μὲν τὴν ἀποδημίαν ὑπὸ σοῦ τοιαῦτα [*] ἐπιβεβουλευμένος, 342 δυοῖν δὲ αἱρέσεων οὐσῶν μοι νυνί, ἢ τοιούτων πεπραγμένων ὄντων, δοκεῖν κοινωνεῖν ὑμῖν, ἢ κατηγορεῖν. ἐγὼ δ' οὐδὲ συμπεπρεσβευκέναι φημί σοι· πεπρέσβευκας μὲν γάρ, σὺ μὲν πολλὰ καὶ δεινά, ἐμαυτὸν δ' ὑπὲρ τουτωνί, τὰ βέλτιστα. ἀλλὰ Φιλοκράτης σοι 343 συμπεπρέσβευκε, κἀκείνῳ σύ, καὶ Φρύνων. ὑμεῖς γὰρ ταῦτα ἐπράττετε, καὶ ταῦτα [*] ἅπασιν ὑμῖν ταὐτὰ ἤρεσκε. ποῦ δ' ἅλες, ποῦ τράπεζαι, ποῦ σπονδαί; ταῦτα γὰρ τραγῳδεῖ περιϊών, ὥσπερ οὐχὶ τοὺς ἀδικοῦντας τούτων ὄντας προδότας, ἀλλὰ τοὺς τὰ δί- 344 καια ποιοῦντας. ἐγὼ δ' οἶδ' ὅτι πάντες οἱ πρυτάνεις θύουσιν ἑκάστοτε [*] κοινῇ, καὶ συνδειπνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ συσπένδουσι. καὶ οὐ διὰ τοῦτο οἱ χρηστοὶ τοὺς πονηροὺς μιμοῦνται, ἀλλ' ἐὰν ἀδικοῦντα λάβωσί τινα αὐτῶν, τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δηλοῦσι. καὶ ἡ βουλὴ τὸν αὐ- 345 τὸν [*] ταῦτα [*] εἰσιτήρια ἔθυσε, συνειστιάθη· σπονδῶν ἱερῶν ἐκοινώνησαν οἱ στρατηγοί· σχεδόν, ὡς εἰπεῖν, αἱ ἀρχαὶ πᾶσαι. ἆρ' οὖν διὰ ταῦτα τοῖς ἀδικοῦσιν αὐτῶν ἔδωκαν ἄδειαν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Λέων Τιμαγόρου κατηγόρει, συμπεπρεσβευκὼς τέτταρα 346 ἔτη· Εὔβουλος [*] Θάρρηκος, καὶ Σμικύθου [*] συσσιτικώς· Κόνων ὁ παλαιὸς ἐκεῖνος, Ἀδειμάντου, συστρατηγήσας. πότεροι οὖν τοὺς ἅλας, καὶ τὰς σπονδὰς παρέβαινον, Αἰσχίνη, οἱ προδιδόντες, καὶ παραπρεσβεύοντες, καὶ οἱ δωροδοκοῦντες, ἢ οἱ κα- 347 τηγοροῦντες; οἱ ἀδικοῦντες δηλονότι τὰς ὅλης γε τῆς πατρίδος σπονδάς, ὥσπερ σύ, καὶ οὐ μόνον τὰς ἰδίας. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὅτι οὐ μόνον τῶν δημοσίᾳ ποτὲ [*] ἐληλυθότων ὡς Φίλιππον ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίᾳ, καὶ πάντων, οὗτοι φαυλότατοι καὶ πονηρότατοί γε- 348

Margin (left): * ἐπιβεβουλευμένος. α. — * ταῦτα. α. — * καὶ κοινῇ * [illegible] — * δη. α. — * α. — * Θάρρηκος. ε. — * συσσιτικῶς. α. β. [illegible] — * πρὸς εἰς [illegible]

[illegible] Τὰς δ' ἐπιστολὰς ὑμῖν ἀναγνώσομαι) [illegible] Ὅτι τὸ ψυχρὸν τοῦτο ὄνομα) [illegible] ἄχρι κόρου [illegible] Οὕτω τοίνυν ἀγαθά) [illegible]

Handwritten marginal notes: Ἄχρι κόρου. — εἰσιτήρια

348 Ἐπειδὴ γὰρ εἷλεν ὄλυνθον) Ὑπόμνησιν πάθους καὶ συμφορᾶς τοῖς ἀκούουσι. [illegible] Ὀλύμπια ἐποίει) Ἐκ τῆς πανηγύρεως, [illegible]

γεγόνασι, μικρὸν ἀκούσατέ μου ἔξω τι τῆς * πρεσβείας ταυτησί. ἐπεὶ γὰρ εἷλεν ὄλυνθον φίλιππος, ὀλύμπια ἐποίει. εἰς δὲ τὴν θυσίαν ταύτην, καὶ τὴν πανήγυριν, πάντας τοὺς τεχνίτας συνήγαγεν. ἑστιῶν δ' αὐτούς, καὶ 349 στεφανῶν τοὺς νενικηκότας, ἤρετο σάτυρον τουτονὶ τὸν κωμικὸν ὑποκριτήν, τί δὴ * μόνος οὐδὲν ἐπαγγέλλε(ται), ἢ τίνα ἐν αὐτῷ μικροψυχίαν, ἢ πρὸς αὐτὸν ἀηδίαν * ἐνεωρακὼς εἴη; εἰπεῖν δέ φασι τὸν σάτυρον, ὅτι ὧν μὲν οἱ ἄλλοι δέονται, οὐδενὸς ὢν ἐν χρείᾳ τυγχάνει. ἃ δ' 350 ἂν αὐτὸς ἐπαγγείλαιτο ἡδέως, ῥᾷστα μὲν εἶναι φιλίππῳ δοῦναι, καὶ χαρίσασθαι πάντων· δεδοικέναι δὲ, μὴ διαμάρτῃ. κελεύσαντος δ' ἐκείνου λέγειν, καί τι καὶ νεανιευσαμένου τοιοῦτον, ὡς οὐδὲν ὅ, τι οὐ ποιήσει, εἰπεῖν αὐτόν φασιν, ὅτι ἦν αὐτῷ ἀπολλοφάνης ὁ πυδναῖος, ξέ-351 νος, καὶ φίλος. ἐπειδὴ δὲ δολοφονηθεὶς ἐτελεύτησεν ἐκεῖνος, φοβηθέντες οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, ὑπεξέθεντο τὰς θυγατέρας παιδία οὔσας εἰς ὄλυνθον. αὗται * νῦν, ἔφη, τῆς πόλεως ἁλούσης αἰχμάλωτοι γεγόνασι· καὶ εἰσὶ παρὰ σοί, ἡλικίαν ἔχουσαι γάμου. ταύτας αἰτῶ σε, καὶ δέομαι, 352 δός μοι. βούλομαι δέ σε ἀκοῦσαι, καὶ μαθεῖν, οἵαν μοι δώσεις δωρεὰν, ἐὰν ἄρα δῷς· ἀφ' ἧς ἐγὼ κερδανῶ μὲν οὐδέν *, προῖκα δὲ προσθεὶς, ἐκδώσω, καὶ οὐ περιόψομαι παθούσας οὐδὲν ἀνάξιον, οὔθ' ἡμῶν, οὔτε τοῦ πατρός. ὡς δ' ἀκοῦσαι τοὺς παρόντας ἐν τῷ συμποσίῳ, 353 τοσοῦτον κρότον, καὶ ἔπαινον, καὶ θόρυβον παρὰ πάντων γενέσθαι, ὥστε τὸν φίλιππον παθεῖν τι, καὶ δοῦναι. καίτοι τῶν ἀποκτεινάντων ἦν ἀλέξανδρον, τὸν ἀδελφὸν τὸν φιλίππου, οὗτος ὁ ἀπολλοφάνης. ἐξετάσωμεν δὴ πρὸς τὸ τοῦ * σατύρου τούτου συμπόσιον, ἕτερον συμπόσιον τὸ 354 τούτων ἐν μακεδονίᾳ γενόμενον. καὶ θεάσασθε εἰ παραπλήσιον τούτῳ, καὶ ὅμοιον. κληθέντες γὰρ οὗτοι πρὸς

* πρεσβ. α. * τινα. * ἰσωρακὼς α. * αὐτὸς α. * [illegible] β. * ἐὰν λάβω α. * τοῦτο α.

[illegible]

349 Τί δὴ μόνος οὐδὲν ἐπαγγέλλεται) [illegible]

350 Δεδοικέναι δὲ μὴ διαμάρτῃ) [illegible] Καί τι νεανιευσαμένου) [illegible]

351 Αἰχμάλωτοι γεγόνασι) [illegible]

352 Βούλομαι δέ σε ἀκοῦσαι) [illegible]

353 [illegible] Τοσοῦτον κρότον) [illegible] Ὥστε τὸν φίλιππον παθεῖν) [illegible]

Καί τοι τῶν ἀποκτεινάντων) Ὅσον [illegible] ἴσχυε, δεδήλωκε· δι' ὧν ἐπελάθετο τῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν εὐνοίας ὁ φίλιππος.

Ἐξετάσωμεν δή) Εἰρωνεία [illegible] πρὸς τὴν τοῦ αἰσχίνου δόξαν. [illegible] κληθέντες γὰρ οὗτοι, δηλοῖ ὅτι αὐτοὺς [illegible] δηλοῖ δὲ ὅτι [illegible] τοῖς εὔνοις καὶ δύσνοις τῇ πόλει. καλεῖ γὰρ αἰσχίνην, καὶ φιλοκράτην, καὶ φρυνώνα. οὕτως ἤδη τοὺς ὁμοίους συγκροτεῖ εἰς συμπόσιον.

Τὸν γὰρ

Τὸν υἱὸν τοῦ Φαιδίμου) Ἀπὸ τοῦ πατρὸς χαρακτηρίζει τὸν παῖδα. ὑπέμνησε δὲ καὶ τῶν συμβεβηκότων τῇ πόλει δεινῶν [illegible] καὶ ὅτι [illegible] παιδὶ τοῦ λυμηναμένου ποτὲ τὴν δημοκρατίαν. εἰκὸς γὰρ ἦν τεθραμμένον ἐν ὕβρει, τοιαῦτα συγκροτεῖν συμπόσια, γεγυμνασμένα τῇ ἀσωφροσύνῃ. καὶ τὸ ᾤχοντο, πλείστην ἐμφαίνει τὴν ἡδονήν, μόνον οὐχ ὥσπερ ὑπόπτεροι [illegible] τῆς παρουσίας τῶν κλησιν. Ἐγὼ δ' οὐκ ἐπορεύθην.) Ἔμφασιν μὲν ἔχει τοῦ αὐτὸν μὴ κληθέντα μὴ ἀπαντῆσαι· ἔχει δὲ καὶ μεσότητα τοῦ μὴ κληθῆναι· τὸ γὰρ κληθέντες οὗτοι, οὐχ ὅτι διὰ καταφρόνησιν [illegible] ἐκλήθη αὐτὸς δηλοῖ, ἀλλ' ὅτι ἐγίνωσκε τὸ μισεῖν τοὺς τριάκοντα, καὶ τοὺς τῶν λυπησάντων παῖδας τὴν πόλιν. Ἐπειδὴ δ' ἧκον εἰς τὸ πίνειν.) Γευσάμενοι τι [illegible], ἔπινον μόνον. καὶ εἰκότως ἐμεθύσκοντο καὶ παρῴνουν. τὸ δὲ μετὰ δεῖπνον ἥκειν εἰς φιλοποσίαν, ἱκανὸν εἰς κατηγορίαν ἀνδρὸς πρεσβευτοῦ καὶ ῥήτορος, τὴν δοκοῦσαν δὲ σωφροσύνην ἀξελέγχει, δηλοῖ ὡς ἀκρατῆ [illegible]. Εἰσάγει τινά) Ἵνα ἡ εἴσοδος τῆς γυναικὸς καιρὸν τὸν πρέποντα λάβῃ, πίνουσιν αὐτοῖς καὶ μεθύουσιν εἰσάγει. δείκνυσι δὲ συγγνώμην τοῦ συμποσίου, ὅτι ὁ μὲν Φίλιππος, μετ' Ὀλυνθίων ἦγαγε συμπόσιον. ὁ δὲ Ξενόφρων, συνεκρότει συμπόσιον ἐπὶ τοῖς λαφύροις καὶ ταῖς αἰχμαλώτοις τῶν Ὀλυνθίων. ἐλευθέραν δὲ καὶ [illegible] εἰπών, τὸ ἀρχαῖον ἦθος. καὶ ἣν εἶχεν ὑπόληψιν περὶ Ὀλυνθίων ἐπισημαίνεται. ἐλευθέραν δὲ καὶ σώφρονα καὶ μετὰ τὴν ἅλωσιν οὐ διέφθειρεν ἡ τύχη τὸν τρόπον. οὐχ ὑπέκυψεν ἡ δουλεία τὴν γνώμην. ἵνα δὲ παροξύνῃ τοὺς ἀκούοντας, τῆς αἰχμαλώτου γυναικὸς ἐμνημόνευσεν. ἵνα δὲ ἀφέληται τὴν αἰσχίνου δόξαν, τὴν ἀκρασίαν καὶ ἀκολασίαν διεκωμῴδησεν. ἵνα δὲ πιθανότητα ὁ λόγος λάβῃ, ὡς ἐν πίστεως εἴδει συνέπλασε τὸ διήγημα, ἐν ἀρχαῖς τῷ λόγῳ διδούς.

Ξενόφρωνα τὸν υἱὸν τοῦ Φαιδίμου, τοῦ τῶν τριάκοντα, ᾤχοντο. ἐγὼ δ' οὐκ ἐπορεύθην. ἐπειδὴ δ' ἧκον εἰς τὸ πίνειν, εἰσάγει τινὰ Ὀλυνθίαν γυναῖκα, εὐπρεπῆ μέν, ἐλευθέραν δὲ καὶ σώφρονα, ὡς τὸ τέλος ἐδήλωσε. 355 ταύτην, τὸ μὲν πρῶτον, οὑτωσὶ πίνειν ἡσυχῆ καὶ τρώγειν ἠνάγκαζον οὗτοι, μοι δοκεῖν, ὡς διηγεῖτο Ἰατροκλῆς ἐμοὶ τῇ ὑστεραίᾳ. ὡς δὲ προῄει τὸ πρᾶγμα, καὶ διεθερμαίνοντο, κατακλίνεσθαι, καί τι καὶ ᾄδειν ἐκέλευον. ἀδημονούσης δὲ τῆς ἀνθρώπου, καὶ οὔτε 356 ἐθελούσης, οὔτε ἐπισταμένης, ὕβριν τὸ πρᾶγμα ἔφασαν οὑτοσί, καὶ ὁ Φρύνων. καὶ οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι τὴν θεοῖς ἐχθρῶν τε, καὶ ἀλιτηρίων Ὀλυνθίων αἰχμάλωτον οὖσαν, τρυφᾶν. καὶ κάλει παῖδα, καὶ ἱμάντα τις φερέτω. ἧκεν οἰκέτης ἔχων ῥυτῆρα, καὶ πεπωκότων, οἶμαι, καὶ 357 μικρῶν ὄντων τῶν παροξυνόντων, εἰπούσης τι, καὶ δακρυσάσης ἐκείνης, περιρρήξας τὸν χιτωνίσκον ὁ οἰκέτης,

Cicero in Verrem. ubi de Rubrio.

Οὑτωσὶ πίνειν ἡσυχῆ καὶ τρώγειν) [illegible] τὸν ἐξαγγέλλοντα, ἵνα καὶ ὁ λόγος τὴν πίστιν λάβῃ, καὶ ὁ [illegible] μαρτυρίαν ἔχῃ τῆς ἀκολασίας μὴ κοινωνεῖν. τὸ δὲ ἠνάγκαζον, βεβαιοῖ τὰς ἐπὶ τῆς γυναικὸς τὴν σωφροσύνην καὶ ἡσυχῆ προσθείς, πιθανότητα εἰργάσατο. οὐ γὰρ ἦν ἀπεικὸς ἀναγκαζομένην, εἴ τι δρώσαν ἡσυχῆ κεκινδυνευκέναι [illegible]. Ὡς διηγεῖτο Ἰατροκλῆς) Αὐτὸς γὰρ τῇ ἡμέρᾳ οὐδὲ συνεπεχεῖ μοι [illegible], διὰ τὸ μέχρι τῆς ἑσπέρας κατασχεῖσθαι τὸ συμπόσιον. τὸ δὲ ἐμοί, ἔμφασιν ἔχει τῆς αὐτοῦ ὀρθῆς προαιρέσεως. οὐ γὰρ ἂν αὐτῷ διηγεῖτο, εἰ μὴ ᾔδει ὅτι ἀγανακτήσειν ἔμελλεν. Ὡς δὲ προῄει τὸ πρᾶγμα) [illegible] τὴν ἀκολασίαν. οὐ γὰρ πιθανόν, οὐδὲ εὐπρεπὲς ἦν εὐθὺς ἀπαιδεύτως ἐπιβαλεῖν τῷ πράγματι, καὶ τῆς [illegible] τὸν ἔλεγχον, ἵνα ἡ ἀνάγκη τῆς φύσεως ἐξελέγχῃ καὶ τὴν προαίρεσιν. οὐ γὰρ ἦν ἀπεικὸς παρὰ τῷ τυράννῳ εἰς ὕβριν γυναῖκα αἰχμάλωτον [illegible]. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ αἰσχύνονται οἱ δικασταὶ καὶ [illegible] λέγοντα, τοῦ Αἰσχίνου συμπεραίνοντος τῷ αἰσχρῷ, μισοῦντος δὲ τὸν ῥήτορα, [illegible] αὐτοῖς [illegible] αἰσχρὸν [illegible] λέγοντος ὁμοιώτατος. Ῥυτῆρα δὲ μάλιστα) Κυρίως δὲ λέγεται οὕτως ὁ χαλινός. παρὰ τὸ ῥύεσθαι καὶ ἐλκεσθαι ὑπὸ τῶν ἡνιόχων. Καί τι καὶ ᾄδειν ἐκέλευον, Μίμησις ἀκριβὴς τῶν ἀκρατῶς ἐχόντων. [illegible] γὰρ εἶναι καὶ μουσικοί. τῆς δὲ αὐτοῦ ἀσελγείας καὶ τὸ ᾄδειν κελεύειν καὶ τὸ κατακλίνεσθαι.

Ἀδημονούσης δὲ τῆς ἀνθρώπου) Ἔδει εἰπεῖν βοώσης καὶ ἐπικαλουμένης τοὺς βοηθήσοντας, ἵνα ἀδημονούσης, 356 ἀλλὰ τῆς φύσεως τὴν ἀσθένειαν διὰ τῆς λέξεως ἐνέφηνεν. οὕτως οἶδεν οἰκείοις χρῆσθαι ὀνόμασι, σημαίνουσι τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων τὰς φύσεις. Καὶ οὔτε ἐθελούσης) Ἵνα τὸ μὴ θέλειν τῆς γνώμης ἔργον ᾖ. τὸ δὲ μὴ ἐπισταμένης τῆς ἀγωγῆς καὶ τοῦ βίου. οὐ γὰρ ἦν διὰ τοιούτων. Ὕβριν τὸ πρᾶγμα ἔφασαν) Ὅτι μὲν δὴ διαβάλλει εἰς δωροδοκίαν, Φιλοκράτης συνάπτεται. ὅτι δὲ εἰς ἀκολασίαν καὶ ἀκρασίαν, τὸν Φρύνωνα διὰ τὴν περὶ τὸν υἱὸν πρᾶξιν. οὐ γὰρ ἦν ἀπεικὸς τὸν προδόντα τὴν ὥραν τοῦ παιδός, τοῦτον εἰς γυναῖκα ὁμοίαν ὑβρίζειν. Καὶ οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι τὴν θεοῖς ἐχθρῶν) Ἐνταῦθα λαμπρῶς ἣν εἶχον δυσμένειαν πρὸς τὴν δημοκρατίαν ἐξήλεγξεν. ταῦτα γάρ, φησι, τῆς πικρίας, ἣν ἔχουσι πρὸς τὸν δῆμον ἐστὶ τεκμήρια. τὸ δὲ τρυφᾶν ἀντὶ ἐξουσίαν εἶναι τοῦ πράττειν ὅ, τι βούλεται. Καὶ κάλει παῖδα) Μιμεῖται ὥσπερ ἐν δράματι ἐξεστηκότων ἀνθρώπων μέθῃ καὶ ὀργῇ παραπληγότων. Εἰπούσης καὶ δακρυσάσης) Καλῶς εἰσήγαγε τὰ ὑπὲρ ἐκείνης ῥηθέντα, ἵνα ὁ ἀκρατὴς εἴπῃ παρακαλοῦσαν αὐτὴν ἐπικαλεῖσθαι τὴν Ἀθηναίων πόλιν, τό, τι γὰρ εἰπεῖν ἔμφασιν ἔχει, ὅτι ἐπὶ τὴν πόλιν ἀνέδραμε ταῖς ἐλπίσιν ὑπογεγραμμένα, καὶ ταῦτα φάσκουσα παρὰ τῶν Ἀθηναίων ὑπομένειν· ἆρα μὴ ἐν Σκύθαις εἰμί, οὕτω τῆς φιλανθρωποτάτης πρεσβείας πόλεως; καὶ τὸ ἐδάκρυσε δέ, ὅτι οὐδ' ἂν ἤλπισεν ἐλεεῖσθαι, παρὰ τούτων ἐδείξατο. Περιρρήξας τὸν χιτωνίσκον) Καὶ τὸ ἄγριον καὶ τὸ αἰσχρὸν σημαίνει τῆς γνώμης. ἐγύμνου γὰρ τὸ σῶμα διὰ τὸ πρὸς ἡδονὴν ἤδη γεγενῆσθαι τοῖς θεωμένοις.

Ῥυτῆρ.

ξαίνει κατὰ τοῦ νώτου πολλάς. ἔξω δ' αὐτῆς οὔσης ὑπὸ τοῦ κακοῦ, καὶ τοῦ πράγματος ἡ γυνή, ἀναπηδήσασα, [358] προσπίπτει πρὸς τὰ γόνατα τοῦ Ἰατροκλέους, καὶ τὴν τράπεζαν ἀνατρέπει. καὶ εἰ μὴ ἐκεῖνος ἀφείλετο*, ἀπώλετ' ἂν παροινουμένη. καὶ γὰρ ἡ παροινία τοῦ καθάρματος τουτουὶ δεινή. καὶ περὶ ταύτης τῆς ἀνθρώπου, καὶ ἐν Ἀρκαδίᾳ λόγος ἦν ἐν τοῖς μυρίοις. καὶ [359] Διόφαντος ἐν ὑμῖν ἀπήγγελλεν, ἃ νῦν αὐτὸν μαρτυρεῖν ἀναγκάσω, καὶ κατὰ Θετταλίαν πολὺς λόγος, καὶ πανταχοῦ. Καὶ τοιαῦτα συνειδὼς ἑαυτῷ πεπραγμένα ὁ ἀκάθαρτος οὑτοσί, τολμήσει βλέπειν εἰς ὑμᾶς; καὶ τὸν βεβιωμένον αὐτῷ βίον αὐτίκα δὴ μάλα [360] ἐρεῖ λαμπρᾷ τῇ φωνῇ; ἐφ' οἷς ἔγωγε ἀποπνίγομαι. οὐκ ἴσασιν οὗτοι; τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰς βίβλους ἀναγιγνώσκοντά σε τῇ μητρὶ τελούσῃ, καὶ παῖδα ὄντα ἐν θιάσοις καὶ μεθύουσιν ἀνθρώποις καλινδούμενον; μετὰ ταῦτα δὲ ταῖς ἀρχαῖς ὑπογραμμα- [361] τεύοντα, καὶ δυοῖν ἢ τριῶν δραχμῶν, πονηρὸν ὄντα; τὰ τελευταῖα δέ, ἔναγχος ἐν χορηγίοις ἀλλοτρίοις ἐπὶ τοῦ τριταγωνιστεῖν ἀγαπητῶς παρατρεφόμενον; ποῖον οὖν ἐρεῖς βίον, ὃν οὐ βεβίωκας; ἐπεὶ ὅ γε βεβιωμένος σοι, τοιοῦτος ὢν φαίνεται. ἀλλὰ δὴ τὰ τῆς [362] ἐξουσίας, ἐκεῖνος ἄλλον ἔκρινε παρ' ὑμῖν ἐπὶ πορνείᾳ. ἀλλὰ μή πω ταῦτα, ἀλλὰ τὰς μαρτυρίας μοι λέγε πρῶτον ταυτασί.

Μαρτυρίαι.

Τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων, ὦ ἄνδρες δικα- [363] σταί, ὧν ἀδικῶν ὑμᾶς ἐξελήλεγκται, ἐν οἷς τί κακὸν οὐκ ἔνι; δωροδόκος, κόλαξ, ταῖς ἀραῖς ἔνοχος, ψεύστης, τῶν φίλων προδότης, πάντα ἔνεστι τὰ λεγόμενα, πρὸς οὐδὲν τούτων ἀπολογήσεται, οὐδ' ἕξει δικαίαν οὐδ' ἁπλῆν εἰπεῖν ἀπολογίαν οὐδεμίαν. ἃ δ' ἐγὼ πέ- [364] πυσμαι μέλλειν αὐτὸν λέγειν, ἔστι μὲν ἐγγυτάτω μανίας. οὐ μήν, ἀλλ' ἴσως τῷ μηδὲν ἔχοντι δίκαιον ἄλλο εἰπεῖν, ἀνάγκη πάντα μηχανᾶσθαι. ἀκούω γὰρ αὐτὸν ἐρεῖν, ὡς ἄρα ἐγὼ πάντων ὧν κατηγορῶ, κοινωνὸς γέγονα, καὶ [365] συνήρεσκε ταῦτά μοι, καὶ συνέπραττον αὐτῷ, ἔπειτα ἐξαίφνης μεταβέβλημαι καὶ κατηγορῶ. ἔστι δ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπραγμένων, οὔτε δικαία, οὔτε προσήκου-

Marginal readings: * αὐτὴν. α. — τούτου α. — περὶ χ. α. — ὑμῖν. α. — κατάρας. — καί. α. — κακῶν. α. — κ. δεινότατα. β. α. — κατηγορεῖ. β.

357 Ξαίνει κατὰ τοῦ νώτου πολλάς) Τὸ ἀμέτρητον τῶν πληγῶν, τὴν πρὸς τὴν πόλιν βεβαιοῖ δυσμένειαν. Ἔξω δ' αὐτῆς οὔσης) Ἐμαρτύρησε τῆς γυναικὸς τὴν σωφροσύνην. οὐ γὰρ ἂν κατέφυγεν ἐπὶ τὸν [illegible] τῆς ἀσελγείας. [illegible] ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις [illegible]. ὅθεν αὐτὸν [illegible] καὶ [illegible] τῇ ὑστεραίᾳ τὰ γεγενημένα. [illegible] τὴν τράπεζαν. τοῦτο δὲ ὡς πρὸς τὸ ὑπ' Αἰσχίνου εἰρημένον κατὰ [illegible]. ποῦ δ' ἅλες, ποῦ δὲ τράπεζαι; ἰδοὺ γάρ, ἃ αὐτὸς αἰτιᾶται, πεποίηκε. 358 Καὶ γὰρ ἡ παροινία) Καλῶς ὠνόμασεν ἐπὶ τοιούτοις [illegible], κάθαρμα τὸν Αἰσχίνην. [illegible] κάθαρμα τὸ καθαιρόμενον, καὶ ὃ ἂν ἀποσείσαιτό τις. ἵνα δὲ μὴ μικρὸν ἡγήσωνται οἱ ἀκούοντες τὸ γενόμενον, αὔξει αὐτὸ τῇ μαρτυρίᾳ τῶν Θετταλῶν καὶ τῶν Ἀρκάδων [illegible] τῇ πόλει. λυπεῖ δὲ τοὺς ἀκούοντας, ὅταν τὰ παρ' αὐτοῖς συμβαίνοντα [illegible] καὶ γέλοια κατασκευάζῃ τοῖς [illegible]. ἐχθροὶ γὰρ καὶ Ἀρκάδες καὶ Θετταλοί.

359 Καὶ Διόφαντος ἐν ὑμῖν) Οὐκ ἐκ τῆς [illegible] μόνης κατηγορίας φαίνεται [illegible], ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς Διοφάντου [illegible] τοῦ βίου ἕνεκα τοῦ Αἰσχίνου καὶ [illegible]. τί γάρ, φησί, καὶ τοιαῦτα συνειδὼς αὐτῷ πεπραγμένα [illegible] ὁ [illegible] ἐπὶ τῇ [illegible] καὶ τῇ δίκῃ [illegible] τὴν ἀξίαν Αἰσχίνης. [illegible] τὸ φρόνημα [illegible] παρ' ἀξίαν [illegible]. καὶ [illegible] καὶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ Πανηγυρικῷ, τοῖς βαρβάροις ἀξιῶν φθονεῖν [illegible] τὴν ἀξίαν πολλῶν [illegible] καθεστηκόσι. 360 Καὶ παῖδα ὄντα ἐν θιάσοις) Ἀναμίξας τὴν [illegible], τὴν διαβολὴν [illegible]. [illegible] δὲ ταῦτα τῆς μητρὸς [illegible] καὶ [illegible], καὶ οὐ πάνυ σεμνά. 361 Καὶ δυοῖν ἢ τριῶν δραχμῶν) Ἐνίοτε γὰρ λαμβάνοντες οἱ γραμματεῖς [illegible], [illegible] πρὸς τὸ [illegible] τοὺς νόμους καὶ τὰ ψηφίσματα.

364 Ἐγγυτάτω μανίας) Τὸ [illegible] λόγον δωροδοκίας [illegible] τῷ φιλοτολ[illegible]. Ἀκούω γὰρ αὐτὸν) Ἕως [illegible] ἐπλήρωσε τὸ περὶ κατηγορίας Αἰσχίνου. ἐντεῦθεν δὲ βούλεται καὶ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπολογήσασθαι εἰς ἃ αὐτὸν κατηγόρησεν Αἰσχίνης. καλῶς δὲ [illegible], [illegible] τοῖς ἐπιλόγοις ἔταξε ταῦτα [illegible] ἐν τοῖς ἀγῶσιν. [illegible] ἑαυτοῦ κατηγορεῖν.

Πάντων ὧν κατηγορῶ) Τῷ [illegible] διὰ τοῦ πάντων εἰπεῖν ἐμφαίνει τὸ ἄτοπον, καὶ ὅτι ψεύδεται.

ἐστὶν ἡ τοιαύτη ἀπολογία. ἐμοῦ μὲν τοι ἥτις κατηγορία. 366 ἐγὼ μὲν γὰρ εἰ ταῦτα πεποίηκα, φαῦλός εἰμι ἄνθρωπος. τὰ δὲ πράγματα οὐδὲν βελτίω διὰ τοῦτο. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε οἶμαι δεῖν μοι προσήκειν ἀμφότερα ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, καὶ ὅτι ψεύσεται, ταῦτα ἐὰν λέγῃ, καὶ τὴν δικαίαν ἥτις ἐστὶν 357 ἀπολογία, φράζεται. ἡ μὲν τοίνυν δικαία, καὶ ἁπλῆ, ἢ ὡς οὐ πέπρακται τὰ κατηγορημένα, δεῖξαι, ἢ ὡς πεπραγμένα συμφέρει τῇ πόλει. τούτων δ' οὐδέτερον δύναιτ' ἂν οὗτος ποιῆσαι. οὔτε γὰρ ὡς συμφέρει δήπου Φωκέας ἀπολωλέναι, καὶ Πύλας Φίλιππον 358 ἔχειν, καὶ Θηβαίους ἰσχύειν, καὶ ἐν Εὐβοίᾳ στρατιώτας εἶναι, καὶ Μεγάροις ἐπιβουλεύειν, καὶ ἀνώμοτον εἶναι τὴν εἰρήνην, ἔνεστι λέγειν αὐτῷ, οἷς τότε τἀναντία ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ὡς συμφέροντα καὶ γιγνόμενα, οὔτε ὡς οὐ πέπρακται ταῦτα, δυνήσεται πεῖσαι τοὺς αὐτοὺς ἑορακότας ὑμᾶς, 369 καὶ εὖ εἰδότας. οὐκοῦν ὡς οὐ κεκοινώνηκα τούτοις μηδενός, λοιπόν μοι δεῖξαι. βούλεσθε οὖν ὑμῖν πάντα τὰ ἄλλα ἀφείς, ἃ πρὸς ὑμῖν ἀντεῖπον, ἃ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ προσέκρουον, ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ἠναντιούμην, αὐτοὺς παράσχωμαι μάρτυρας τουτουσί, ὡς πάντα τἀναντία ἐμοὶ, καὶ τούτοις πέπρακται; καὶ χρήματα 370 οὗτοι μὲν ἔχουσιν ἐφ' ὑμῖν, ἐγὼ δ' οὐκ ἠθέλησα λαβεῖν; σκέψασθε δή. τίνα τῶν ἐν τῇ πόλει φήσαιτ' ἂν βδελυρώτατον εἶναι, καὶ πλείστης ὀλιγωρίας καὶ ἀναιδείας μεστόν; οὐδεὶς οὐδ' ἂν ἁμαρτὼν ὑμῶν ἄλλον εὖ οἶδ' ὅτι φήσειεν ἂν, ἢ Φιλοκράτην. τίνα δὲ φθέγγεσθαι μέγιστον ἁπάντων, καὶ σαφέστατ' ἂν εἰπεῖν ὅ, τι βούλοιτο λαμ- 371 πρᾷ τῇ φωνῇ; Αἰσχίνην οἶδ' ὅτι τουτονί. τίνα δ' οὗτοι μὲν ἄτολμον, καὶ δειλὸν πρὸς τοὺς ὄχλους φασίν, ἐγὼ δ' εὐλαβῆ; ἐμέ. οὐδὲν γὰρ πώποτ' οὔτ' ἠνώχλησα, οὔτε μὴ βουλομένους ὑμᾶς βεβίασμαι. οὐκοῦν ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, ὁσάκις λόγος γέγονε περὶ τούτων, καὶ κατηγοροῦντος ἀκούετέ μου, καὶ ἐλέγχοντος ἀεὶ τούτους, 372 καὶ λέγοντος ἄντικρυς, ὅτι χρήματα εἰλήφασι, καὶ πάντα τὰ πράγματα πεπράκασι τῆς πόλεως. καὶ τούτων οὐδεὶς πώποτ' ἀκούων ταῦτα, ἀντεῖπεν· οὐδὲ διῆρε τὸ στόμα, οὐδ' ἔδειξεν ἑαυτόν. τί ποτ' οὖν ἐστι τὸ αἴτιον, ὅτι οἱ βδελυρώτατοι πάντων τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ μέγιστον φθεγγόμενοι, τοῦ καὶ ἀτολμοτάτου πάντων ἐμοῦ, καὶ οὐδενὸς 373 μεῖζον φθεγγομένου, τοσοῦτον ἡττῶνται; ὅτι τἀληθὲς ἰσχυρόν ἐστι, καὶ τοὐναντίον ἀσθενές. τὸ συνειδέναι πεπρακόσιν ἑαυτοῖς τὰ πράγματα, τοῦτο παραιρεῖται τὴν θρασύτητα τὴν τούτων, τοῦτο ἀποστρέφει τὴν γλῶτταν, ἐμφράττει τὸ στόμα, ἄγχει, σιωπᾶν ποιεῖ. τὸ τελευταῖον, ἴστε δήπου καὶ πρῴην ἐν Πειραιεῖ, ὅτ' αὐτὸν 374 οὐκ εἰᾶτε πρεσβεύειν, βοῶντα ὡς εἰσαγγελεῖ με, καὶ γράψεται, καὶ ἰοὺ ἰού. καίτοι ταῦτα μὲν ἐστι μακρῶν, καὶ πολλῶν ἀγώνων καὶ λόγων ἀρχή, ἐκεῖνα δ' ἁπλᾶ, καὶ δύ' ἢ τρία ἴσως ῥήματα, ἃ κἂν ἐχθὲς ἑωνημένος ἄνθρωπος εἰπεῖν δύναιτο. ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τουτὶ τὸ πρᾶγμα πάνδεινόν ἐστιν. οὑτοσὶ κατηγορεῖ ταῦτα ἐμοῦ, ὧν αὐτὸς κοι- 375 νωνὸς γέγονε. καὶ χρήματα εἰληφέναι φησὶν ἐμέ, αὐτὸς εἰληφὼς, ἢ μετειληφώς. τούτων μὲν τοίνυν οὐδὲν εἶπεν, οὐδ' ἐφθέγξατο, οὐδ' ἤκουσεν ὑμῶν οὐδείς. ἄλλα δὲ

Ἐμοῦ μὲν τοι ἥτις κατηγορία) Οὐ 366 ... Ἐγὼ μὲν εἰ. γὰρ εἰ ταῦτα) ... 369 ... Ἐπιδεῖξαι) ... 374 ... Α κἂν ἐχθὲς ἑωνημένος) Οὐ προμελετήσας, οὐδὲ προπαρεσκευασμένος, ἀλλὰ ἐχθὲς ἐκ βαρβάρων ἥκων. Η μετειληφώς) Τὸ 375 μέρος μετ' ἐμοῦ λαβών, ἵνα πῶς ὁμολογήσῃ εἰληφέναι ὁ αἰσχίνης.

ἠπείλει. ἴσμεν δέ, ὅτι ταῦτα μὲν αὑτῷ συνῄδει πεπραγμένα, καὶ δοῦλος ἦν τῶν ῥημάτων τούτων. 376 οὐκοῦν προσῄει πρὸς ταῦθ' ἡ διάνοια, ἀλλ' αἰσθόμενα ἐπελαμβάνετο γὰρ αὐτοῦ τὸ συνειδέναι. λοιδορεῖν δ' ἄλλα, οὐδεὶς ἐκώλυεν αὐτόν, οὐδὲ βλασφημεῖν. ὃ τοίνυν μέγιστον ἁπάντων, καὶ οὐ λόγος ἀλλ' ἔργον ἤδη. βουλομένου γὰρ ἐμοῦ τὰ δίκαια, ὥσπερ ἐπρέ- 377 σβευσα δίς, οὕτω καὶ λόγον ὑμῖν δοῦναι δίς, προσιλθὼν αἰσχίνης οὑτοσὶ τοῖς λογισταῖς, ἔχων μάρτυρας πολλούς, ἀπηγόρευε μὴ καλεῖν ἐμὲ εἰς τὸ δικαστήριον, ὡς δεδωκότα εὐθύνας, καὶ οὐκ ὄντα ὑπεύθυνον. καὶ τὸ πρᾶγμα ἦν ὑπεργέλοιον. τί οὖν ἦν τοῦτο; τῆς 378 προτέρας ἐκείνης πρεσβείας, ἧς οὐδεὶς κατηγόρει, λόγον δούς, οὐκ ἐβούλετο αὖθις περὶ ταύτης εἰσιέναι, ἧς νυνὶ εἰσέρχεται, ἐν ᾗ πάντα τὰ ἀδικήματα ἔνεστιν. ἐμοῦ δ' εἰς ἐμὲ εἰσελθεῖν, ἀνάγκη περιίστατο καὶ τούτῳ πάλιν εἰσιέναι. διόπερ ταῦτα οὐκ εἴα καλεῖν. καί 379 μοι τοῦτο τὸ ἔργον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀμφότερ' ὑμῖν ἐπιδείκνυσι σαφῶς, καὶ κατεγνωκότα ἑαυτοῦ τοῦτον, ὥστε μηδενὶ νῦν ὑμῶν εὐσεβῶς ἔχειν ἀποψηφίσασθαι αὐτοῦ, καὶ μηδὲν ἀληθὲς ἐροῦντα περὶ ἐμοῦ. εἰ γὰρ εἶχε, τότ' ἂν καὶ λέγων, καὶ κατηγορῶν ἐξητάζετο, 380 οὐ μὰ Δία, οὐκ ἀπηγόρευε καλεῖν. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Ἀλλὰ μήν, ἐάν γέ τι ἔξω τῆς πρεσβείας βλασφημῇ περὶ ἐμοῦ, κατὰ πολλὰ οὐκ ἂν εἰκότως ἀκούοιτε αὐτοῦ. οὐ γὰρ ἐγὼ κρίνομαι τήμερον, οὐδ' ἐγχεῖ 381 μετὰ ταῦθ' ὕδωρ οὐδεὶς ἐμοί. τί οὖν ἐστι ταῦτα, πλὴν δικαίων λόγων ἀπορίας; τίς γὰρ ἂν κατηγορεῖν ᾕρεῖτο κρινόμενος, ἔχων ὅ, τι ἀπολογήσαιτο; ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες δικασταί· εἰ ἐκρινόμην μὲν ἐγώ, κατηγόρει δ' αἰσχίνης οὑτοσί, Φίλιππος δ' ἦν ὁ 382 κρίνων, εἶτα ἐγὼ μηδὲν ἔχων εἰπεῖν ὡς οὐκ ἀδικῶ, κακῶς ἔλεγον τουτονί, καὶ προπηλακίζειν ἐπεχείρουν, οὐκ ἂν οἴεσθε καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἀγανακτῆσαι τὸν Φίλιππον, εἰ παρ' ἐκείνῳ τοὺς ἐκείνου τις εὐεργέτας κακῶς λέγει; μὴ τοίνυν ὑμεῖς χείρους γένησθε Φιλίπ- 383 που, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζεται, περὶ τούτων ἀναγκάζετε αὐτὸν ἀπολογεῖσθαι. λέγε μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Οὐκοῦν ἐγὼ μέν, ἐκ τοῦ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι

---

377 Λογισταῖς) Λογισταὶ ἐκαλοῦντο οἱ εἰσάγοντες ἐν τῷ δήμῳ τοὺς ὑπευθύνους. ἀρχὴ γὰρ ἦν καὶ αὕτη ἡ τῶν λογιστῶν. Ἔχων μάρτυρας) Τοὺς ἀκούοντας. οἷον ἐπὶ μαρτύρων λέγων πολλῶν. Καὶ τὸ πρᾶγμα ἦν ὑπεργέλοιον) Ἐγὼ μὲν οὐκ ὤφειλον τὰς εὐθύνας, οὗτος δὲ ἐκώλυεν.

380 Οὐδ' ἐγχεῖ μετὰ ταῦθ' ὕδωρ) Τοῦτ' ἔστιν, οὐδείς μοι λόγον μετὰ ταῦτα δίδωσιν, οὐδὲ ἀπολογίας, οὐ γὰρ οὖν οὐκ ἐδέησέ μοι μετὰ ταῦτα περὶ τῶν ἐμοὶ κατηγορημένων ἀπολογεῖσθαι.

381 Ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτε) Πληρώσας οἰκείαν γνώμην ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν δικαζόντων, ἐπιλογίζεται καὶ ἣν ἔχουσι προαιρέσεως ἐπὶ τοῦ παρόντος, καὶ ἵνα δόξαν περὶ αὐτῶν ἕξουσιν οἱ ἔπαινες(?), εἰ καλῶς κρίνοιεν τὸν παρόντα ἀγῶνα. ἔχοντος δὲ ὑπόληψιν κατὰ τὴν πόλιν αἰσχίνου οὐ φαύλην, οὐδὲ ἄδοξον, ἀφ' ἧς ἠμόρας(?) τι ἡμέτερον(?) χρόνον(?), ταύτην τὴν δόξαν ἀπελάσαι δημοσθένης βουλόμενος, καὶ δεῖξαι τὸν βίον οὐ συμφωνοῦντα τῇ δόξῃ, ὑπέθετο δύο συμπόσια ὅμοιον ὁμοίῳ παραθετικῶς. τόπος μὲν γὰρ ὁ αὐτὸς τῷ συμποσίῳ ὑπόκειται ἡ μακεδονία. τὰ δὲ πρόσωπα ὅμοια. ὑποκριτὴς γὰρ τραγῳδίας αἰσχίνης. ὑποκριτὴς δὲ καὶ ὁ σάτυρος. φιλοποσία ἐν ἀμφοτέροις, καὶ κρίσις ἡ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκρασίας καὶ μέθης. οὐκοῦν ὁ μὲν σάτυρος παρθένους ὥραν ἐχούσας γάμου, ἔτι δὲ σωφροσύνην οὐχ ὑβρισάμενος τῆς ὥρας, ἀλλὰ σώζων ταῖς κόραις τὰς ὥρας. ὁ δὲ ῥήτωρ ὁ ἀθηναῖος γυναῖκα συνεπινοῦσαν(?) ἀνδρὶ λαβών, ὕβρισε τῆς ὄψεως. καὶ μεθύων διεχρήσατο(?). καὶ ἐπειδὴ τὸ λεγόμενον ὕποπτον ἦν, δίδωσι τῷ δράματι ἄτοπον τὴν τοῦ πρεσβείου(?) ξενίαν, τῷ τῶν πεπρακότων(?). ἔδει γὰρ παρὰ ἀνδρὶ ἀστῷ τῷ συνεορτάζειν(?) συμπόσιον. καὶ ἵνα ὁ λόγος τὴν πιθανότητα προσλάβῃ, τοῖς μετὰ τὸ δεῖπνον συνίσταται(?). καὶ ὁ μέν, τὰς θυγατέρας τοῦ λυπήσαντος τὸν φίλιππον σώζειν αἱρεῖται. τὸν γὰρ ἀπεκτονότα τὸν ἀδελφὸν τοῦ φιλίππου ἀλέξανδρον, ὡς ἦν ἀπολλοφάνης. ὁ δέ, τῶν συμμάχων τῶν τοῖς ἀθηναίοις ὀλυνθίων, γυναῖκα καὶ αἰχμάλωτον ὕβρισε. καὶ ἣν ἴδῃ ὁ λαβών, ταύτην ὕβριζεν.

382 Εἰ παρ' ἐκείνῳ τοὺς ἐκείνου τις εὐεργέτας) Φανερῶς μὲν εὐεργέτην φιλίππου τὸν αἰσχίνην εἴρηκε, βαρὺ τὸ πρᾶ-

δεῖναι δεινόν, καὶ λόγον διδόναι, καὶ πάντα τὰ ἐκ τῶν νόμων ὑπέχειν ἀμέλει δεῖν. οὗτος δὲ τἀναντία. πῶς οὖν ταῦτα ἐμοί, καὶ τούτῳ ταῦτα πέπρακται, ἢ πῶς ἔνεστι τούτῳ ταῦτα πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ἃ μηδ' ἠπάτηκε πρότερον πώποτε; οὐδαμῶς δήπου. ἀλλ' ὅμως ἐρεῖ. καὶ τί δεῖ; εἰκότως γε. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι ἀφ' οὗ γεγόνασιν ἄνθρωποι, καὶ κρίσεις γίγνονται, οὐδεὶς πώποθ' ὁμολογῶν ἀδικεῖν ἑάλω. ἀλλ' ἀναισχυντοῦσιν, ἀρνοῦνται, ψεύδονται, προφάσεις πλάττονται, πάντα ποιοῦσιν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην. ὧν οὐδενὶ δεῖ παρακρουσθῆναι τήμερον ὑμᾶς, ἀλλ' ἀφ' ὧν ἴστ' αὐτοί, τὰ πράγματα κρίναι, μὴ τοῖς ἐμοῖς λόγοις, μηδὲ τοῖς τούτου προσέχειν, μηδέ γε τοῖς μάρτυσιν, οὓς οὗτος ἑτοίμους ἕξει μαρτυρεῖν ὁτιοῦν, Φιλίππῳ χορηγῷ χρώμενος. ὄψεσθε δ' ὡς ἑτοίμως αὐτῷ μαρτυρήσουσι, μηδέ γε εἰ καλὸν καὶ μέγα τοῦτο φθέγξεται, μηδ' εἰ φαῦλον ἐγώ. οὐ γὰρ ῥητόρων, οὐδὲ λόγων κρίσιν ὑμᾶς τήμερον, εἴπερ εὖ φρονεῖτε, προσήκει ποιεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ πραγμάτων, αἰσχρῶς, καὶ δεινῶς ἀπολωλότων, τὴν ὑπάρχουσαν αἰσχύνην εἰς τοὺς αἰτίους ἀπώσασθαι, τὰ πεπραγμένα, ἃ πάντες ἐπίστασθε, ἐξετάσαντας. τίνα οὖν ἐστι ταῦτα; ἃ ὑμεῖς ἴστε, καὶ οὐ παρ' ἡμῶν ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. εἰ μὲν γὰρ ἅπαντα, ὅσα ὑπέσχηθ' ὑμῖν, ἐκ τῆς εἰρήνης γέγονε, καὶ τοσαύτης ἀνανδρίας, καὶ κακίας ὑμεῖς ὁμολογεῖτε εἶναι μεστοί, ὥστε μήτε ἐν τῇ χώρᾳ τῶν πολεμίων ὄντων, μήτε ἐκ θαλάττης πολιορκούμενοι, μήτε ἐν ἄλλῳ μηδενὶ δεινῷ τῆς πόλεως οὔσης, ἀλλὰ καὶ σῖτον εὔωνον ὠνούμενοι, καὶ τἆλλα οὐδὲν χεῖρον πράττοντες, ἢ νῦν, προειδότες καὶ προακηκοότες παρὰ τούτων, καὶ τοὺς συμμάχους ἀπολουμένους, καὶ Θηβαίους ἰσχυροὺς γενησομένους, καὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης Φίλιππον ληψόμενον, καὶ τὰ ἐν Εὐβοίᾳ κατασκευασθησόμενα ὁρμητήρια ἐφ' ὑμᾶς, καὶ πάντα, ἃ πέπρακται, γενησόμενα, εἶτα τὴν εἰρήνην ἐποιήσασθε ἀγαπητῶς· ἀποψηφίσασθε Αἰσχίνου, καὶ μὴ πρὸς τοσούτοις αἰσχροῖς, καὶ ἐπιορκίαν προσκτήσησθε· οὐδὲν γὰρ ὑμᾶς ἀδικεῖ, ἀλλ' ἐγὼ μαίνομαι καὶ τετύφωμαι νῦν κατηγορῶν αὐτοῦ. εἰ δ' ἅπαντα τἀναντία τούτων, καὶ πολλὰ καὶ φιλάνθρωπα εἰπόντες, φιλεῖν Φίλιππον τὴν πόλιν, Φωκέας σώσειν, Θηβαίους παύσειν τῆς ὕβρεως, ἔτι πρὸς τούτοις μείζονα, ἢ κατ' Ἀμφίπολιν, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς, ἂν τύχῃ τῆς εἰρήνης, Εὔβοιαν, Ὠρωπὸν ἀποδώσειν, εἰ ταῦτ' εἰπόντες καὶ ὑποσχόμενοι πάντα, ἐξηπατήκασι, καὶ πεφενακίκασι, καὶ μονονοὺ τὴν Ἀττικὴν ὑμῶν περιῃρήκασι, καταψηφίσασθε. καὶ μὴ πρὸς τοῖς ἄλλοις, οἷς ὕβρισθε· οὐ γὰρ ἔγωγ' οἶδ' ὅ τι χρὴ λέγειν ἄλλο· καὶ ὑπὲρ ὧν οὔπω δεδωροδοκήκασιν, ὑμεῖς τὴν ἀρὰν καὶ τὴν ἐπιορκίαν οἴκαδ' ἀπενέγκησθε. ἔτι τοίνυν κἀκεῖνο σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τίνος ἕνεκα ἐγὼ μηδὲν ἠδικηκότων τούτων, κατηγορεῖν ἂν προειλόμην. οὐ γὰρ εὑρήσετε. ἡδὺ πολλοὺς ἐχθροὺς ἔχειν; οὐδ' αὖ ἀσφαλές. ἀλλ' ὑπῆρχέ μοι πρὸς τοῦτον ἀπέχθειά τις; οὐδεμία. τί οὖν; ἐφοβοῦ περὶ σαυτοῦ, καὶ διὰ δειλίαν ταύτην ἡγήσω σωτηρίαν; καὶ γὰρ ταῦτα ἀκήκοα αὐτὸν λέγειν. καίτοι μηδενός γε ὄντος αἰσχροῦ δεινοῦ, μηδ' ἀδικήματος, ὡς σὺ φῄς. εἰ γὰρ αὖ ταῦτ' ἐρεῖ, σκοπεῖτε ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ ἐφ' οἷς ὁ μηδοτιοῦν ἀδικῶν ἐφοβούμην ἐγώ, μὴ διὰ τούτους ἀπόλωμαι, τί τούτους προσήκει παθεῖν τοὺς αὐτοὺς ἠδικηκότας. ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα, ἀλλὰ διὰ τί σου κατηγορῶ; συκοφαντῶ νὴ

...μα ποιῶν, ἑαυτὸν δὲ τῆς πόλεως θύειν, διὰ τὸ φαρμακόν, καί τοι τῷ νόμῳ ...ματος ὄντι ἀπαγορεύοντος. Μηδ' εἰ φαῦλον ἐγώ) Πρὸς τὸ καλὸν καὶ μέγα, φαῦλον ἀντέθηκεν, ὃ δηλοῖ καὶ τὸ κακόν, καὶ τὸ ἁπλοῦς.

397 Συνεπισπάσησθέ με) Συνεπισπάσησθε, συγκατενέγκητε. 398 Νῦν δ' ἀναπεπτωκότες ἦτε) Οὐκ ὄντες ὕπτιοι καὶ ῥᾳθυμίζοντες, ἀλλ' ἐπ' ὀρθοῦ καὶ γρηγοροῦντες. 399 Νῦν λέγειν ἐξάγομαι) Μανίας γὰρ ἀνέπλησαν με αἱ δυστυχίαι οὗτοι, ὥστε καὶ ἃ κρύπτειν ἔκρινον, ἀναγκασθῆναι βοᾶν. Καὶ ἀηδὲς ἐμοὶ καὶ τούτῳ γέγονεν) Ἵνα μὴ ὑποπτεύσῃ τις ὅτι νῦν εἰ τὴν φιλίαν ἔλυσας, αὐτὸς κακὸς ἀεὶ αὐτῷ φανείς. φησί. ἀφ' οὗ πρὸς Φίλιππον ἀφῖκται καὶ τὰ Φιλίππου φρονεῖ, κἂν εἰ τύχῃ συναφθῆναι αὐτῷ καὶ ἀναγκασθῇ που συντυχεῖν, κατὰ πεῖραν ἀμύνεται θᾶττον ἀποπηδῶν. 400 Μετὰ δὲ Αἰσχίνου περιέρχεται) Ἵνα μή τις ὑπολαβῇ ὅτι Αἰσχίνης ἐστὶ καὶ σκαιὸς τὸν τρόπον, διὰ τοῦτο ἀποφεύγει, ἐπάγει ὅτι μετ' Αἰσχίνου περιέρχεται πᾶσαν τὴν πόλιν.

δία, ἵνα ἀργύριον λάβω παρὰ τούτων; καὶ πότερον κρεῖττον ἦν μοι παρὰ Φιλίππου λαβεῖν, τοῦ διδόντος πολύ, καὶ μηδενὸς τούτων ἔλαττον, καὶ φίλον κἀκεῖνον ἔχειν 394 καὶ τούτους (ἦσαν γὰρ ἄν, ἦσαν φίλοι μοι τὴν αὐτὴν κεκοινωνηκότι· οὐδὲ γὰρ νῦν ἔχθρας πατρικὰς ἔχουσι πρὸς ἐμέ, ἀλλ' ὅτι τῶν πεπραγμένων οὐ μετέσχηκα), ἢ παρὰ τούτων, ἀφ' ὧν εἰλήφασι, μεταιτεῖν, κἀκείνῳ τε ἐχθρὸν εἶναι καὶ τούτοις; ἐγὼ δὲ τοὺς μὲν αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων 395 τοσούτων χρημάτων λύσασθαι, μικρὰ δὴ ἀξιοῦν παρὰ τούτων αἰσχρῶς μετ' ἔχθρας λαμβάνειν; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλ' ἀπήγγειλα μὲν τἀληθῆ, καὶ ἀπεσχόμην τοῦ λαβεῖν, τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας ἕνεκα, καὶ τοῦ λοιποῦ βίου, νομίζων, ὥσπερ ἄλλοι τινές, παρ' 396 ὑμῖν, καὶ αὐτός, ἂν ἐπιεικὴς ᾖ, τιμήσεσθαι· καὶ πλέον ἕξειν τῶν πολλῶν κατὰ τοῦτο, καὶ οὐκ ἀνταλλακτέον εἶναί μοι τὴν πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίαν, οὐδενὸς κέρδους. μισῶ δὲ τούτους, ὅτι μοχθηροὺς καὶ θεοῖς ἐχθροὺς εἶδον ἐν τῇ πρεσβείᾳ, καὶ ἀπεστέρημαι καὶ τῆς ἰδίας φιλοτιμίας, διὰ τὴν τούτων δωροδοκίαν, πρὸς ὅλην δυσχερῶς ὑμῶν τῆς πρεσβείας 397 ἐσχηκότων. κατηγορῶ δὲ νυνί, καὶ ἐπὶ τὰς εὐθύνας ἥκω, τὸ μέλλον προορώμενος, καὶ βουλόμενος ἀγῶνι καὶ δικαστηρίῳ μοι διωρίσασθαι παρ' ὑμῖν, ὅτι τἀναντία ἐμοὶ καὶ τούτοις πέπρακται. καὶ δέδοικα, δέδοικα· εἰρήσεται γὰρ ὦ ἄνδρες δικασταί πάντα ἃ φρονῶ πρὸς ὑμᾶς, μὴ τότε μὲν τούτοις συνεπισπάσησθέ με τὸν μη-398 δὲν ποιοῦντ' ἀδικεῖν ταῦτα, νῦν δ' ἀναπεπτωκότες ἦτε. παντάπασι γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκλελύσθαί μοι δοκεῖτε, καὶ παθεῖν ἀναμένειν τὰ δεινά, ἑτέρους δὲ πάσχοντας ὁρῶντες οὐ φυλάττεσθε, οὐδὲ φροντίζετε τῆς πόλεως πάλαι κατὰ τοὺς πολλοὺς καὶ δεινοὺς τρόπους ἀδικουμένης. οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι καὶ ὑπερφυές; καὶ 399 γὰρ εἴ τι σιωπᾶν ἐγνώκειν, νῦν λέγειν ἐξάγομαι. ἴστε δήπου Πυθοκλέα τουτονὶ τὸν Πυθοδώρου. τούτῳ πάνυ φιλανθρώπως ἐχρώμην ἐγώ. καὶ ἀηδὲς ἐμοὶ καὶ τούτῳ γέγονεν εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην οὐδέν. οὗτος ἐκτρέπεταί με νῦν ἀπαντῶν, ἀφ' οὗ πρὸς Φίλιππον ἀφῖκται. κἂν ἀναγκασθῇ που συντυχεῖν, ἀπο-400 πηδήσει εὐθέως, μή τις αὐτὸν ἴδῃ λαλοῦντα ἐμοί. μετὰ δὲ Αἰσχίνου περιέρχεται τὴν ἀγορὰν κύκλῳ, καὶ βουλεύεται, καὶ σκοπεῖ. οὐκοῦν δεινὸν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ σχέτλιον, τοῖς μὲν τὰ Φιλίππου πράγματα ᾑρημένοις θεραπεύειν, οὕτως ἀκριβῆ τὴν παρ' ἐκείνου πρὸς ἑκάτερα αἴσθησιν ὑπάρχειν, ὥστε ἕκαστον 401 ὥσπερ ἂν εἰ παρεστηκότος αὐτοῦ, μηδ' ὧν ἂν ἐνθάδε πράξῃ, μηδὲν ἡγεῖσθαι λήσειν, ἀλλὰ καὶ φίλους νομίζειν, οὓς ἂν ἐκείνῳ δοκῇ, καὶ μὴ φίλους ὡσαύτως· τοῖς δὲ πρὸς ὑμᾶς ζῶσι, καὶ τῆς παρ' ὑμῶν τιμῆς γλιχομένοις, καὶ μὴ προδεδωκόσι ταύτην, τοσαύτην κωφότητα καὶ τοσοῦτο σκότος παρ' ὑμῶν ἀ-402 παντᾶν, ὥστε τοῖς ἀλιτηρίοις τούτοις ἐξ ἴσου νῦν ἐμὲ ἀγωνίζεσθαι, καὶ ταῦτα παρ' ὑμῖν τοῖς ἅπαντα εἰδόσι; βούλεσθε οὖν εἰδέναι καὶ ἀκοῦσαι τὸ τούτων αἴτιον; ἐγὼ δὲ φράσω. ἀξιῶ δὲ μηδένα ἄχθεσθαί μοι λέγοντι τἀληθῆ. ὅτι ἐκεῖνος μὲν εἷς, οἶμαι, σῶμα ἔχων καὶ ψυχὴν μίαν, παντὶ θυμῷ καὶ φιλεῖ

τοὺς

ν. — λύσασθαι. α.δ.ν. — α.β.ν. — α.π. — φυλάττεσθαι. φροντίζειν. α.δ.ν. — ἀπεθυρομένης α.β.δ. διεθρυλημένης ν. — ἀχθεσθῆναι.

τοὺς ἑαυτὸν εὖ ποιοῦντας, καὶ μισεῖ τοὺς τἀναντία. 403 ὑμῶν δ' ἕκαστος, πρῶτον μέν, οὔτε τὸν εὖ ποιοῦντα τὴν πόλιν, αὐτὸν εὖ ποιεῖν ἡγεῖται, οὔτε τὸν κακῶς, κακῶς· ἀλλ' ἕτερ' ἐστὶν ἑκάστῳ προυργιαίτερα, ὑφ' ὧν παράγεσθε πολλάκις, ἔλεος, φθόνος, ὀργή, χαρίσασθαι τῷ δεηθέντι, ἄλλα μυρία· ἂν γὰρ ἅπαντά τις ἐκφύγῃ τἆλλα, τούς γε οὐδένα βουλομένους εἶναι τοιοῦτον, οὐ διαφεύξεται. ἡ δ' ἐφ' ἑκάστου τούτων ἁμαρτία, κατὰ μικρὸν ὑπορρέουσα, ἀθρόως τῇ πόλει γίγνεται βλάβη. ὧν μηδέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάθητε τήμερον, μηδ' ἀφῆτε τοῦτον, ὃς ὑμᾶς τηλικαῦτα ἠδίκηκε. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς τίς ἔσται λόγος περὶ ὑμῶν, εἰ τοῦτον ἀφήσετε; Ἀθήνηθεν ἐπρέσβευσάν τινες ὡς Φίλιππον τουτονί, Φιλοκράτης, Αἰσχίνης, Φρύνων, Δημοσθένης. τί οὖν; ὁ μέν, πρὸς τῷ μηδὲν ἐκ τῆς πρεσβείας λαβεῖν, τοὺς αἰχμαλώτους ἐκ τῶν ἰδίων ἐλύσατο. ὁ δέ, ὧν τὰ τῆς πόλεως πράγματα χρημάτων ἀπέδοτο, τούτων πόρνας ἠγόραζε καὶ ἰχθῦς περιιών. καὶ ὁ μέν, τὸν υἱὸν ἔπεμψε Φιλίππῳ πρὶν εἰς ἄνδρας ἐγγράψαι, ὁ μιαρὸς Φρύνων· ὁ δ' οὐδὲν ἀνάξιον οὔτε τῆς πόλεως, οὔτε αὑτοῦ διεπράξατο. καὶ ὁ μέν, χορηγῶν, καὶ τριηραρχῶν, ἔτι καὶ ταῦτ' ᾤετο δεῖν ἐθελοντὴς ἀναλίσκειν, λύεσθαι τοὺς αἰχμαλώτους, μηδένα ἐν συμφορᾷ τῶν πολιτῶν δι' ἔνδειαν περιορᾶν. ὁ δέ, τοσούτου δεῖ τῶν ὑπαρχόντων τινὰ αἰχμαλώτων σῶσαι, ὥστε ὅλον τόπον, καὶ πλείους ἢ μυρίους μὲν ὁπλίτας, ὁμοῦ δὲ πλείους ἢ χιλίους ἱππέας τῶν ὑπαρχόντων συμμάχων ὅπως αἰχμάλωτοι γένωνται Φιλίππου, συμπαρεσκεύασε. τί οὖν μετὰ ταῦτα; Ἀθηναῖοι λαβόντες ἤδεσαν μὲν γὰρ πάλαι· τί δέ; τοὺς μὲν χρήματα εἰληφότας καὶ δῶρα, καὶ καταισχύναντας ἑαυτούς, τὴν πόλιν, τοὺς ἑαυτῶν παῖδας, ἀφίεσαν, καὶ νοῦν ἔχειν ἡγοῦντο, καὶ τὴν πόλιν εὐθηνεῖσθαι, τὸν δὲ κατηγοροῦντα τις ἐμβεβροντῆσθαι, τὴν πόλιν ἀγνοεῖν, οὐκ ἔχειν ὅποι τὰ ἑαυτοῦ ῥίπτει. καὶ τίς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ἰδὼν τὸ παράδειγμα, δίκαιον αὑτὸν παρέχειν ἐθελήσει; τίς προῖκα πρεσβεύειν, εἰ μήτε λαβεῖν, μήτε τῶν εἰληφότων ἀξιοπιστότερος παρ' ὑμῖν εἶναι δοκεῖν ὑπάρξει; ὥστε οὐ μόνον κρίνετε τήμερον τούτους, οὔ, ἀλλὰ καὶ νόμον τίθεσθε εἰς ἅπαντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, πότερον χρημάτων αἰσχρῶς ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν πρεσβεύειν ἅπαντας προσήκει, ἢ προῖκα ὑπὲρ ὑμῶν τὰ βέλτιστα ἀδωροδοκήτως. ἀλλὰ μὴν περὶ μὲν τῶν ἄλλων, οὐδὲν προσδεῖσθε μαρτύρων· ὡς δὲ τὸν υἱὸν ἔπεμψεν ὁ Φρύνων, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Τοῦτον μὲν τοίνυν οὐκ ἔκρινεν Αἰσχίνης, ὅτι τὸν αὑτοῦ παῖδα ἐπ' αἰσχύνῃ πρὸς Φίλιππον ἔπεμψεν. εἰ δέ τις ὢν ἐφ' ἡλικίας, ἑτέρου βελτίων τὴν ἰδέαν, μὴ προϊδόμενος τὴν ἐξ ἐκείνης τῆς ὄψεως ὑποψίαν, ἰταμώτερον τῷ μετα-

404 Τούς γε οὐδένα βουλομένους) Ἢ διὰ τὸ φθονεῖν τοῖς οὖσιν ἀγαθοῖς, ἢ διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι εἶναί τινα καλὸν ἐν τῇ πόλει. 405 Ἀθήνηθεν ἐπρέσβευσάν τινες) Σκόπει τὴν μέθοδον ἐπὶ πλειόνων ὄντων πρέσβεων, τοὺς μὲν ἄλλους ἀφῆκεν, τοὺς δὲ τρεῖς τοὺς ἐπισημοτάτους ἐπὶ κακίᾳ ὠνόμασεν, ἑαυτὸν μόνον ὡς δίκαιον [illegible]. 406 Πρὶν εἰς ἄνδρας ἐγγράψαι) Τὴν ὑπόνοιαν αἰσχρὰν ποιεῖ ἡ ἡλικία. 411 Τοῦτον μὲν τοίνυν οὐκ ἔκρινεν Αἰσχίνης) Ἀμύνεται τὸν Φρύνωνα τῆς καταμαρτυρήσεως, καὶ καιρὸν ἔχει τὸ πικρὸν τοῦ λόγου, μετὰ τὴν γενομένην κατὰ Δημοσθένους ὕβριν. ἐφ' οἷς γὰρ [illegible], ἐπὶ δὲ καταμαρτυρεῖν, ὑβρίσθαι, ὅτι τούτοις παροξυνθείς, ἐλέγχει τὸν βίον. εἶτα συνίστησιν, ὅτι οὐδὲ σώφρων Αἰσχίνης, προδέδωκε γοῦν τὴν ὥραν τοῦ παιδὸς Φιλίππῳ Φρύνων. πόθεν τοίνυν ὁ σωφρονιστὴς Αἰσχίνης. καίτοιγε ἐπὶ παιδὶ μειρακίῳ δίκαιος ἦν κατηγορεῖν προδοθέντι τοιούτῳ, ὃς ἀνδρὸς πρεσβύτου κατηγόρηκεν, ἐκπεφευγότος ἤδη τῷ μόνῳ τῆς ἡλικίας τὸ ἔγκλημα. 412 Εἰ δέ τις ὢν ἐφ' ἡλικίας) Ἀπολογεῖται δαιμονίως ὑπὲρ Τιμάρχου, ἔλαττον αὐτῷ κα-

τοὺς μάρτυρας, καὶ διὰ τούτου τοῦ μείζονος, χαλεπωτέρου μᾶλλον ἀπαλλάξας ἐγκλήματος. ἐπαμύνειν γὰρ εἰπὼν αὐτὸν κεχρῆσθαι τῷ μετὰ ταῦτα βίῳ, συνείδημα τῇ πράξει, καὶ ἀπήλλαξεν ἑαυτὸν ἑκατέρωθεν τῆς αἰσχύνης. τὸ [illegible] εἰπών, καὶ τὴν ἐκ τῆς εὐπορίας δόξαν. ἐντεῦθεν γὰρ καὶ καινὴν φῦσαι τὴν [illegible] τῆς διαβολῆς, ἐκ τῶν ἔργων, οὐδ᾽ ἐκ τῶν βεβιωμένων. κἀκεῖνα γὰρ ἡμῖν δέδωκεν ἀφορμὴν, ὅτι ἐν ταῖς κατὰ τῶν ἑαυτοῦ [illegible] ἀπολογίαις, ἀφῆκεν δὲ [illegible] μικρὸν καὶ δέξασθαι, δι᾽ ὃ τὸ μεῖζον ἀπωσόμεθα. καὶ γὰρ πιθανός ἐστιν ὁ λόγος, οὐ [illegible] ἐκβαλλόντων ὑμῶν, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς πρεσβείας δεχομένων τὴν ἐπαμοιβήν.

ταῦτα ἐχρήσατο βίῳ, τούτῳ, ὡς πεπορισμένοι, κακεῖνα. φέρε δὴ περὶ τῆς ἑστιάσεως, καὶ τοῦ ψηφίσματος εἴπω. μικροῦ γε, ἃ μάλιστά* με δεῖ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, παρῆλθον. τῆς περὶ τῆς ἐκείνης πρεσβείας γράφων τὸ προβούλευμα ἐγώ, καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ, *ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν αἷς ἐμέλλετε βουλεύεσθαι περὶ τῆς εἰρήνης, οὐδενὸς οὔτε λόγου πω παρὰ τούτων, οὔτ᾽ ἀδικήματος ὄντος φανεροῦ, τὸ νόμιμον ἔθος ποιῶν, καὶ ἐπῄνεσα τούτους, καὶ εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐκάλεσα. καὶ νὴ Δί᾽ ἔγωγε, καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Φιλίππου πρέσβεις ἐξένισα, καὶ πάνυ γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λαμπρῶς· ἐπειδὴ γὰρ ἑώρων αὐτούς, καὶ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἐκεῖ σεμνυνομένους, ὡς εὐδαίμονας καὶ λαμπρούς, εὐθὺς ἡγούμην ἐν τούτοις πρώτους αὐτοὺς περιεῖναι δεῖν αὐτῶν, καὶ μεγαλοψυχοτέρους φαίνεσθαι. ταῦτα δὴ παρέξεται νῦν οὗτος λέγων, ὡς αὐτὸς ἐπῄνεσεν ἡμᾶς, καὶ αὐτὸς εἱστία τοὺς πρέσβεις, ὅ,τι ποτέ, οὐ διορίζων. ἔστι δὲ ταῦτα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἠδικῆσθαί τι, καὶ φανεροὺς τούτους πεπρακότας ἑαυτοὺς γενέσθαι, ὅτ᾽ ἄρτι μὲν ἧκον οἱ πρέσβεις τὸ πρῶτον, ἔδει δὲ ἀκοῦσαι τὸν δῆμον, τί λέγουσιν, οὐδέπω δὲ οὐδ᾽ οὗτος συνερῶν δῆλος ἦν τῷ Φιλοκράτει, οὔτ᾽ ἐκεῖνος τοιαῦτα γράφων. ἂν δὴ ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τοὺς χρόνους, ὅτι τῶν ἀδικημάτων εἰσὶ πρότεροι. μετὰ ταῦτα δέ, οὐδὲν ἐμοὶ πρὸς τούτους οἰκεῖον, οὐδὲ κοινὸν γέγονε. Λέγε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία

Ἴσως τοίνυν ἀδελφὸς αὐτῷ συνερεῖ Φιλοχάρης, καὶ Ἀφόβητος. πρὸς οὓς ἀμφοτέρους ὑμῖν, πολλὰ καὶ δίκαια ἔστιν εἰπεῖν. ἀνάγκη δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ παρρησίας διαλεχθῆναι, μηδὲν ὑποκρινομε-

* μάλιστ. β.π. * ἐν. * περὶ. * τὸ κοινὸν νόμιμον. * ἐπί. χ. παρέξει. παρέξεται. παρέξει. χ. διορίζων. χ. γράφων. * ὑποστελλόμενον.

Φέρε δὴ καὶ περὶ τῆς ἑστιάσεως) Εντεῦθεν λαμπρῶς εἰσιν εἰς τὴν καθ᾽ ἑαυτοῦ [illegible] ἀπολογίαν. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἔγκλημα κατὰ τοῦ ῥήτορος, ὅτι δωροδόκος· αἱ δὲ ἀποδείξεις διτταί. μία μέν, ὅτι αὐτὸς ἔγραψε τὸ ψήφισμα περὶ ἑστιάσεως τῆς ἐν πρυτανείῳ τῶν πρέσβεων. [illegible] τῆς πρεσβείας καὶ τῶν [illegible]· ἑτέρα δέ, ὅτι αὐτὸς εἱστίασε τοὺς παρὰ Φιλίππου πρέσβεις, καὶ [illegible] τὸ ἀρχιτέκτονα αὐτοῖς [illegible], αὐτοῖς [illegible] καὶ [illegible] ὑπεστόρεσε· καὶ [illegible] ἐξέπεμψε μέχρις Θήβης, καὶ τῆς Χαλκίδος. περὶ μὲν οὖν τῆς ἑστιάσεως τῶν πρεσβευτῶν. ἔστιν οὕτως εἰπεῖν τὴν διάνοιαν Αἰσχίνου, εἰ μὲν ἐδωροδόκησεν, δῆλον ὅτι καὶ Δημοσθένης ὁ ἐπαινέτης. εἰ δὲ μὴ αὐτός, οὐδ᾽ ἐκεῖνος. περὶ δὲ τῶν κατὰ Φίλιππον, ὅτι [illegible] ἐδίδου Φίλιππος τοῖς θεραπεύουσιν αὐτόν, καὶ τοῖς ἐκείνου πρέσβεσιν ἴδια δοῦναι. πρὸς μὲν οὖν τὸ πρότερον μέρος τῆς αἰτιάσεως χρῶμα ἀπέδωκε, λύων ἀπὸ τοῦ χρόνου εἰπών, πρὸ τοῦ φανεροὺς αὐτοὺς γενέσθαι προδότας γεγράφθαι αὐτῷ τὸ ψήφισμα· πρὸς δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι ἐξένισε τοὺς Φιλίππου πρέσβεις, μετὰ συνδρομῆς ἀντέτεινεν αὐτοῦ [illegible] χρησάμενος. ὑπὲρ ὑμῶν ἐξένισα, ἐνδεικνύμενος, ὅτι καὶ ἐν τούτοις πλεονεκτοῦμεν, καὶ ἐν ταῖς παρ᾽ αὐτοῖς νομιζομένοις εὐδαιμονίαις τοὺς Μακεδόνας, καταπλήξειν ἐν τοῖς συμποσίοις [illegible] τὴν εὐδαιμονίαν. οὔτε δὲ τῶν [illegible] οὔτε τῶν ἐν τῷ θεάτρῳ σχημάτων, οὔτε [illegible] οὐδενὸς ἐπιμελήθη. [illegible] τὴν [illegible] ἐδόξει δὲ λύειν σύμπαντα ταῦτα συλλαβὼν τῷ τῆς λαμπρότητος καὶ τῷ τῆς εὐδαιμονίας ὀνόματι. ἐφ᾽ οἷς γὰρ εἶδεν αὐτοὺς σεμνυνομένους καὶ μεγαλαυχουμένους, ταῦτα ἀπέφηνε πάντα μικρά, διὰ τῆς οἰκείας μεγαλοπρεπείας, ἐν οἷς παρέσχετο. Ἴσως τοίνυν ἀδελφός,) [illegible] τὸν συνηγόρων ὡς ἐν τοῖς [illegible] λόγοις [illegible] ἐκ [illegible] ὡς ἐστιν, ὡς καὶ τῶν ἀδελφῶν ἀγωνιουμένων αὐτῷ [illegible] διὰ τὴν [illegible] τῶν ἀδικημάτων. ἐπειδὴ δὲ στρατηγός ἐστι τῶν ἀδελφῶν Αἰσχίνου γεγονότων, καὶ λαμπρὸς ἐν τῇ πόλει, τῆς στρατηγίας [illegible], καὶ τὸν ἐμπορευόμενον διὰ [illegible] βίον, τὴν εὔνοιαν, ἣν ἔχουσιν. [illegible] τὸ [illegible] τῶν ἀπὸ τοῦ γένους, καὶ τῆς ἀγῆς Αἰσχίνου [illegible]. εἶτα συνάπτει τὸν μὴ στρατηγήσαντα τῷ στρατηγήσαντι, ἵνα τὴν [illegible] πίστιν τῶν [illegible]· ἐπειδὴ γὰρ εἰώθασιν οἱ δικάζοντες πολλάκις καὶ διὰ τὸ [illegible] καὶ διὰ γένος, καταχαρίζεσθαι τοῖς κρινομένοις τὰς ψήφους, ἐξεφαύλισε τὴν παλαιὰν τύχην, ἐξετάσας τὴν ὅλην οἰκίαν Αἰσχίνου. ἔδωκα δὲ ἡμῖν

Margin numbers: 413, 414, 415, 416, 417, 418; 417, 418 (commentary). Marginal notes: χ. οὕτως. χ. ἐπανόργησιν. χ. [illegible]. Manuscript marginalia: ιγ᾽ νόμιμον ποιῶν; γεγράφθαι.

νον. ἡμεῖς ἀφεῖτε, καὶ σὺ Φιλόχαρες, ἴσμεν σὲ μὲν
τὰς ἀλαβαστροθήκας γράφοντα, καὶ τὰ τύμπανα. τού-
τους δ' ὑπογραμματέας, καὶ τοὺς τυχόντας ἀν- 419
θρώπους, καὶ οὐδὲ μιᾶς κακίας ταῦτα, ἀλλ' οὐδὲ
στρατηγίας γε ἄξια, πρεσβειῶν, στρατηγιῶν, τῶν μεγί-
στων τιμῶν ἠξιώσαμεν. εἰ τοίνυν μηδὲν ὑμῶν ἠδίκει
μηδείς, οὐχ ἡμεῖς χάριν ὑμῖν οὐδεμίαν, ἀλλ' ὑμεῖς ἡ-
μῖν δικαίως ἂν ἔχοιτε τούτων. πολλοὺς γὰρ ὑμῶν 420
μᾶλλον ἀξίους τιμᾶσθαι παρέντες, ἡμεῖς ὑμᾶς ἐσε-
μνύναμεν. εἰ δὲ δὴ καὶ ἐν αὐτοῖς, οἷς ἐτιμᾶσθε, ἠδί-
κηκέ τις ὑμῶν, καὶ ταῦτα τοιαῦτα, πόσῳ μᾶλλον ἂν
μισοῖσθε δικαίως, ἢ σῴζοισθε; ἐγὼ μὲν οἶμαι πολλῷ.
βιάσονται τοίνυν ἴσως, μεγαλόφωνοι καὶ ἀναιδεῖς ὄν- 421
τες, καὶ τὸ, συγγνώμην ἀδελφῷ βοηθεῖν, προσειλη-
φότες. ὑμεῖς δὲ μὴ ἡττᾶσθε, ἐκεῖνο ἐνθυμούμενοι,
ὅτι τούτοις μὲν τούτου προσήκει φροντίζειν· ὑμῖν δὲ
τῶν νόμων, καὶ ὅλης τῆς πόλεως, καὶ παρὰ πάντα, τῶν
ὅρκων, οὓς αὐτοὶ καθήμενοι ὀμωμόκατε. καὶ γὰρ εἴ τινων 422
δεδέηνται τουτονὶ σῶσαι, πότερ' ἂν μηδὲν ἀδικῶν
φαίνηται περὶ τὴν πόλιν, ἢ κἂν ἀδικῶν, σκοπεῖτε. εἰ μὲν
γὰρ μὴ ἀδικῶν, κἀγώ φημι δεῖν. εἰ δ' ὅλως κἂν ὁ-
τιοῦν, ἐπιορκεῖν δεδέηνται. οὐ γὰρ εἰ κρύβδην ἐστὶν ἡ
ψῆφος, λήσει τοὺς θεούς, ἀλλὰ καὶ τοῦτο καὶ πάντων 423
ἄριστα ὁ τιθεὶς τὸν νόμον εἶδε, τὸ κρύβδην ψηφίζεσθαι.
διὰ τί; ὅτι τούτων μὲν οὐδεὶς εἴσεται τὸν ἑαυτῷ κε-
χαρισμένον ὑμῶν, οἱ θεοὶ δὲ εἴσονται, καὶ τὸ δαιμό-
νιον, τὸν μὴ τὰ δίκαια ψηφισάμενον. παρ' ὧν κρεῖττόν
ἐστιν ἑκάστῳ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας τοῖς παισὶ καὶ ἑαυτῷ 424
τὰ δίκαια γνόντα, καὶ τὰ προσήκοντα περιποιήσα-
σθαι, ἢ τὴν ἀφανῆ καὶ ἄδηλον χάριν τούτοις κατα-
θέσθαι, καὶ ἀφεῖναι τοῦτον, ὃς αὐτὸς ἑαυτοῦ καταμεμαρ-
τύρηκε. τίνα γὰρ αἰσχίω μάρτυρα μείζω παράσχω-
μαι τοῦ πολλὰ καὶ δεινὰ πεπρεσβεῦσθαί σοι, ἢ σὲ κατὰ 425
σεαυτοῦ· ὃς γὰρ ᾠήθης χρῆναι τὸν φανερόν τι ποιῆσαι
βουληθέντα τῶν σοὶ πεπρεσβευμένων, τηλικαύτῃ καὶ
τοιαύτῃ συμφορᾷ περιβαλεῖν, δῆλον ὅτι δεινόν ἄν τι
παθεῖν σαυτὸν ἤλπιζες, εἰ πύθοινθ' οὗτοι τὰ πεπρα-
γμένα σοι. τοῦτο τοίνυν ἄνπερ ὑμεῖς εὖ φρονῆτε, κα-
θ' αὑτοῦ συμβήσεται τούτῳ πεπρᾶχθαι, οὐ μόνον κατὰ 426
τοῦθ', ὅτι παμμέγεθες σημεῖόν ἐστι τῶν πεπρεσβευ-
μένων, ἀλλ' ὅτι καὶ κατηγορῶν, ἐκείνους τοὺς λόγους
εἶπεν, οἳ κατ' αὐτοῦ νῦν ὑπάρξουσιν· ἃ γὰρ ὡρίσω σὺ δίκαια, ὅτι Τίμαρχον ἔκρινες,

δι' ἡμῶν διαφθαρήματα τὰ μέγιστα πεπολιτεύσθαι (?). ὡς μικρὰ καὶ φαῦλα, διαβάλλει· ἐπειδὴ γὰρ ὁ Φιλοχάρης ζωγράφος ἦν, κατὰ [illegible], ὁ [illegible] ἀδοξοτάτων, καθελεῖν βουλόμενος αὐτοῦ τὴν τέχνην, ἀλαβαστροθηκῶν καὶ τυμπάνων γραφέα καθεστάναι φησίν, ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐπὶ τὸ ἔλαττον καταβάλλων τὸ ἐπιτήδευμα, καὶ διασύρων τῇ ταπεινότητι. Ἄλλως. [illegible] αὐτοῦ τὰ τῆς παρεκβάσεως. [illegible] ἀρχεται, ἴδιον δὲ καὶ τοῦτο τῶν ἐπιλόγων, τὸ τοὺς συνηγόρους ἐκβάλλειν, ὃ ποιεῖ νῦν· κοινωνεῖ δὲ ὁ ἐπίλογος τῇ παρεκβάσει τῷ προοιμίῳ τῷ [illegible] ἀμφοτέρας [illegible] ἐργάσασθαι, ἢ σύστασιν ἤθους ἢ βίου τῶν προκειμένων. διαφέρει δὲ τῷ τὴν μὲν παρέκβασιν [illegible] βίου τινὸς ἔχειν, [illegible] ἐν τῷ ἄλλῳ χρόνῳ βεβιωμένου· τὸν δὲ ἐπίλογον αὐτῶν τῶν κρινομένων [illegible], τῶν συντεινόντων πρὸς αὐτὸ τὸ κρινόμενον. Ἴσμεν σε μὲν τὰς ἀλαβαστροθήκας) Τὰς κρυστάλλου (?) τὰς μὴ ἐχούσας λαβάς, ἀλλὰ λείους τὰς κύστεις (?) καὶ θήκας. [illegible] ἵνα τοὺς ἀγοράζοντας [illegible]. ἔστι δὲ οὐδὲ σημεῖον αὐτοῦ φάσκων ζωγράφον, ἀλλ' [illegible]. ἔστι γὰρ καὶ θαυμαστότερον ζωγράφου. Τούτους δὲ ὑπογραμματέας) Ἀφοβητον λέγει καὶ τὸν αἰσχίνην. [illegible] αὐτοὺς τὴν τῶν [illegible] ποιοῦντας· [illegible] γὰρ καὶ χειροτονίαις [illegible], ὁ οἱ πλείους αἰροῦνται εἰπών· καὶ οὐδεμιᾶς κακίας ταῦτα, ἀλλ' οὐδὲ στρατηγίας ἄξια. [illegible] τοῦ ἀξιώματος [illegible] τοῖς ἀκούουσι [illegible], [illegible] εἰς τὸ δεῖν μᾶλλον χάριν ὁμολογεῖν τῷ ἀξιώματι, [illegible] ἐν τῷ κατὰ Μειδίου· καὶ γὰρ [illegible] τοῖς ἀξιώμασιν ὁ Μειδίας, εἰς τὸ δεῖν χάριν αὐτὸν ὁμολογεῖν, [illegible] τῷ ἀξιώματι τῆς πόλεως [illegible] δὲ ὅτι καὶ ἄξιος τιμωρίας ὁ παρ' ἀξίαν τυχὼν ἀξιώματος, καταισχύνων καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ τὸν τηλικοῦτον ἐξιωκότα δῆμον. Ἃ γὰρ ὡρίσω σὺ δίκαια) Ἐπειδὴ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς δωροδοκίας, λαμβάνει τὰ κατὰ Τιμάρχου, οἷά πως ἀπολογεῖται ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς, καὶ προδιοικεῖται [illegible]

427 Ταῦτα δήπου ταῦτα καὶ κατὰ σοῦ πρέποι ἂν τοῖς ἄλλοις ἰσχύειν. ἔλεγε τοίνυν οὗτος πρὸς τοὺς δικαστάς, ὅτι ἀπολογήσεται δὲ Δημοσθένης ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ κατηγορήσει τῆς ἐμοῦ πεπρεσβευμένου. εἶτα ἂν ὑμᾶς ἀπαγάγῃ τῷ λόγῳ, νεανιεύσεται καὶ περιιὼν ἐρεῖ. πῶς; 428 τοὺς δικαστὰς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τῆς ὑποθέσεως, ᾠχόμην τὸ πρᾶγμα αὐτῶν ὑφελόμενος. μὴ σύ γε. ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ἀγωνίζῃ, ὑπὲρ τούτων ἀπολογοῦ. τότε δὲ ἡνίκα ἐκεῖνον ἔκρινες, ἐξῆν σοι κατηγορεῖν καὶ λέγειν ὅ,τι ἐβούλου. ἀλλὰ μὴν καὶ ἔπη τοῖς δικασταῖς 429 ἔλεγες, οὐδένα μάρτυρα ἔχων, ἐφ' οἷς ἔκρινες τὸν ἄνθρωπον, παραγαγέσθαι· φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν τινα πολλοὶ λαοὶ φημίξωσι. θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή. οὐκοῦν Αἰσχίνη καὶ σέ, πάντες οὗτοι χρήματά φασιν ἐκ τῆς πρεσβείας εἰληφέναι. ὥστε καὶ κατὰ 430 σοῦ δήπουθεν, „φήμη δ' οὔτις πάμπαν ἀπόλλυται, ἥν „τινα πολλοὶ λαοὶ φημίξωσι. θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή. ὅσῳ γὰρ αὖ σὲ πλείους, ἢ ἐκεῖνον, αἰτιῶνται, θεώρησον ὡς ἔχει. τὸν μὲν Τίμαρχον οὐδ' οἱ πρόσχωροι πάντες ἐγίγνωσκον· ὑμᾶς δὲ τοὺς πρέσβεις, οὐδεὶς Ἑλλήνων, οὐ-431 δὲ βαρβάρων ἐστὶν ὅστις οὔ φησι χρήματα ἐκ τῆς πρεσβείας εἰληφέναι. ὥστ' εἴπερ ἐστὶν ἀληθὴς ἡ φήμη, καὶ καθ' ὑμῶν ἐστιν ἡ παρὰ τῶν πολλῶν. ἣν ὅτι πιστὴν εἶναι δεῖ, καὶ θεός νύ τίς ἐστι καὶ αὐτή, καὶ ὅτι σοφὸς ἦν ὁ ποιητής, ὁ ταῦτα ποιήσας, σὺ διώρισας αὐτός. 432 ἔτι τοίνυν ἰαμβεῖα δήπου συλλέξας ἐπέραινεν, οἷον,

Ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνήρ, Οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων, ὅτι, Τοιοῦτός ἐστιν οἷσπερ ἥδεται ξυνών. εἶτα τὸν εἰς τοὺς ὄρνεις εἰσιόντα, καὶ μετὰ Πιτταλάκου περιιόντα, καὶ τοιαῦτ' εἰπών, ἀγνοεῖτ' ἔ-433 φη, ποῖόν τινα ἡγεῖσθαι δεῖ. οὐκοῦν Αἰσχίνη καὶ κατὰ σοῦ τὰ ἰαμβεῖα ταῦτ' ἁρμόσει νῦν ἐμοί. κἂν ἐγὼ λέγω πρὸς τούτους, ὀρθῶς καὶ προσηκόντως ἐρῶ. ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται, καὶ ταῦτα πρεσβεύων Φιλοκράτει, οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι ἀργύριον εἴληφεν οὗτος, ὥσπερ Φιλοκράτης, ὁ 434 ὁμολογῶν. λογογράφους τοίνυν καὶ σοφιστὰς ἀποκαλῶν τοὺς ἄλλους, καὶ ὑβρίζειν πειρώμενος, αὐτὸς ἐξελεγχθήσεται τούτοις ὢν ἔνοχος. ταῦτα μὲν γὰρ τὰ ἰαμβεῖα, ἐκ Φοίνικός ἐστιν Εὐριπίδου. τοῦτο δὲ τὸ δρᾶμα, οὐδὲ πώποτε, οὔτε Θεόδωρος, οὔτε Ἀριστόδημος ὑπεκρίνατο. οἷς οὗτος τὰ τρίτα λέγων διετέλεσεν. ἀλλὰ Μόλων ἠ-435 γωνίζετο, καὶ εἰ δή τις ἄλλος τῶν παλαιῶν ὑποκριτῶν. Ἀντιγόνην δὲ Σοφοκλέους, πολλάκις μὲν Θεόδωρος, πολλάκις δὲ Ἀριστόδημος ὑποκέκριται. ἐν ᾗ πεποιημένα ἰαμβεῖα καλῶς καὶ συμφερόντως ὑμῖν πολλάκις αὐτὸς εἰρηκώς, καὶ ἀκριβῶς ἐξεπιστά-

Marginal variants: λ. — α. — περιχωρι... — πε. β. — χ. — π. — λ. — πιτταλάκου — π. — λ. — ὑποκρίνατο. — ὑπεκρίνατο.

Scholia: τῆς ἀτιμίας ἄφεσιν· ὁ γὰρ πιὼν τοῦτο ἀεὶ καὶ κατὰ μέρος πίθων τὴν πόλιν, ἔστιν ὅτι καιροῦ ἡμαρτηκὼς, τὰ ἅπαντα δήμου περὶ ῥᾳδίας ψηφίσασθαι τὴν ἐπιτιμίαν αὐτοῦ. συμπίπτει δὲ τῷ κατὰ Τιμάρχου γενομένῳ ἀγῶνι, διὰ τὴν ὁμοιότητα. ἐπειδὴ γὰρ ἀμφότεροι ἐκεῖνον ἀγῶνα διαδεχόμενος, ἔδοξεν αἱρεῖν τὸν ἐναντίον, ἀναλογούμενος τὴν ὁμοίαν περὶ τῆς αὐτῆς ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀγῶνος, τὴν ὁμοίαν παραδειγμάτων ἐμνήσθη. καὶ τὰ συνεκτικώτατα τοῦ λόγου τῆς κατὰ Τιμάρχου κατηγορίας λαβὼν, τοῖς αὐτοῖς καὶ κατ' Αἰσχίνου κέχρηται, οἷς εἰ μὲν ἀκολουθήσωσιν οἱ δικάζοντες, ὀρθῶς νενίκηκεν Αἰσχίνης. εἰ δὲ μὴ πεισθεῖεν, οὐκ ὀρθῶς. εἰ γὰρ ὁ Αἰσχίνης διὰ τούτων νενίκηκεν, ὁ δὲ Δημοσθένης τοῖς αὐτοῖς χρώμενος, οὐ νικήσει, οὐ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν οἱ δικασταὶ δικάζοντες φανήσονται. ὥστε καὶ τὴν κατηγορίαν Τιμάρχου διαλελῦσθαι, καὶ τὴν κατηγορίαν Δημοσθένους μηδαμῶς ἡττῆσθαι.

427 Πῶς; ᾤ) Πῶς γε, ἐξιόντος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου ἐρωτῶσιν οἱ φίλοι. πῶς ὦ Δημόσθενες ἔχει τὸ πρᾶγμα. ἢ γὰρ [illegible]. εἶτα ἀποκρίνεται αὐτοῖς. ᾠχόμην αὐτοὺς ἀπατήσας τῷ λόγῳ ἢ ὅλοι ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ῥήτορος πῶς ἐμοὶ ἔδοξα. ἢ κατώρθωσα. εἶτα ἐπάγει τὰ ἑξῆς ἢ τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ ῥήτορος πῶς ἐμοὶ ἔδοξα; τὰ δὲ αὐτὰ ἄνω, εἶτα ἐκεῖνοι ὑπολαμβάνουσι, ἢ κατώρθωσας. καὶ ἐπάγει τὰ ἑξῆς. ἴσθι δὲ ὅτι τῷ μὲν κατηγόρῳ ἔξεστι κατηγορεῖν ὃ βούλεται· τῷ δὲ ἀπολογουμένῳ, μόνην τὴν κατηγορηθεῖσαν πειρᾶσθαι λύειν.

429 Οὐδένα μάρτυρα ἔχων) Οὐδένα μάρτυρα δυνάμενος παρασχεῖν ἐπὶ τούτοις ἐφ' οἷς Τίμαρχον ἔκρινες. ἔλεγες δὲ δηλονότι τὰ δὲ τὰ Ἡσιόδου ἔπη.

431 Ὡς εἴπερ ἐστὶν ἀληθὴς) Οὐ διστάζων εἶπεν, ἀλλ' ἴσον αὐτὸ τὸ ἐπειδήπερ, ὡς καὶ ἐν τῷ κατὰ Σωκράτους. εἴπερ ἦν ἄλλον ὁ παθών.

Handwritten marginalia: sic Cicero in causa Cluentiana gloriatur se iudicib. tenebras offudisse. — Hesiodi versus. — Talis est quisque, qualium consortio utitur.

ἐξεπιστάμενος, παρέλιπεν. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ᾽, ὅτι ἐν πᾶσι δράμασι τοῖς τραγικοῖς, ἐξαίρετόν ἐστιν ὥσπερ γέρας τοῖς τριταγωνισταῖς, τὸ τοὺς τυράννους καὶ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας, εἰσιέναι. ταῦτα τοίνυν ἐν τῷ δράματι τούτῳ σκέψασθε, ὁ Κρέων αἰσχίνης, οἷα λέγων πεποίηται τῷ ποιητῇ, ἃ οὔτε πρὸς αὑτὸν ὑπὲρ τῆς πρεσβείας διελέχθη, οὔτε πρὸς τοὺς δικαστὰς εἶπε. λέγε.

ΙΑΜΒΕΙΑ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ, ΕΞ ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ.

Ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν,
ψυχήν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμην, πρὶν ἂν
ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβὴς φανῇ.
ἐμοὶ γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν,
μὴ τῶν ἀρίστων ἅπτεται βουλευμάτων,
ἀλλ᾽ ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει.
κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
καὶ μείζον᾽ ὅστις ἀντὶ τῆς αὑτοῦ πάτρας,
φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεύς, ὁ πάνθ᾽ ὁρῶν ἀεί,
οὔτ᾽ ἂν σιωπήσαιμι τὴν ἄτην ὁρῶν
στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
οὔτ᾽ ἂν φίλον ποτ᾽ ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
θείμην ἐμαυτῷ, τοῦτο γιγνώσκων, ὅτι
ἥδ᾽ ἐστὶν ἡ σῴζουσα καὶ ταύτης ἔπι
πλέοντες ὀρθῆς, τοὺς φίλους ποιούμεθα.

Τούτων αἰσχίνης οὐδὲν εἶπε πρὸς αὑτὸν ἐν τῇ πρεσβείᾳ. ἀλλ᾽ ἀντὶ μὲν τῆς πόλεως, τὴν Φιλίππου ξενίαν, καὶ τὴν φιλίαν πολλῷ μείζονα ἡγήσατο αὑτῷ, καὶ λυσιτελεστέραν, ἐρρῶσθαι πολλὰ φράσας τῷ σοφῷ σοφοκλεῖ. τὴν δὲ ἄτην ὁρῶν στείχουσαν ὁμοῦ τὴν ἐπὶ Φωκέας στρατείαν, οὐ προεῖπε, οὐδὲ προεξήγγειλεν, ἀλλὰ τοὐναντίον, συνέκρυψε, καὶ συνέπραξε. καὶ τοὺς βουλομένους εἰπεῖν, διεκώλυσεν, οὐκ ἀναμνησθεὶς ὅτι, ἥδ᾽ ἐστὶν ἡ σῴζουσα, καὶ ταύτης ἔπι, τελοῦσα μὲν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ καθαίρουσα, καὶ καρπουμένη τὰς τῶν χρωμένων οἰκίας, ἐξέθρεψε τοσούτους τουτουσί, διδάσκων δ᾽ ὁ πατὴρ γράμματα, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω, πρὸς τῷ τοῦ ἥρωος τοῦ ἰατροῦ, ὅπως ἠδύνατο, ἀλλ᾽ οὖν ἐν ταύτῃ γε ἔζη. ὑπογραμματεύοντες δὲ οὗτοι καὶ ὑπηρετοῦντες ἁπάσαις ταῖς ἀρχαῖς, ἀργύριον εἰλήφεσαν.

Ἐξαίρετόν ἐστιν ὥσπερ γέρας) [illegible] ... Ὁ Κρέων αἰσχίνης) [illegible] ... Πεποίηται τῷ ποιητῇ) [illegible] ... Ἐρρῶσθαι πολλὰ φράσας) [illegible] ... Καὶ τοὺς βουλομένους εἰπεῖν) [illegible] ... Ταύτης ἔπι πλέοντες) [illegible] ... Ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω) [illegible]

τοῦ δημοσίου γραμματεύς, ὁ χειροτονηθεὶς ἐκ τῆς πόλεως. ἐκλήθη δὲ θόλος, διὰ τὸ θολοειδὲς καὶ στρογγύλον ἔχειν τὸ σχῆμα. Ἄλλως. Θόλος, τόπος, ἐν ᾧ ἐδείπνουν οἱ πρυτάνεις.

Εἶτ' οὐ σὺ σοφιστής, καὶ πονηρός γε) 454 Προστίθησιν ἀπὸ τῆς οἰκείας κρίσεως ἐπ' ἀμφοτέροις τὴν ῥοπὴν τοῦ κακοῦ, διὰ τῆς γνώμης ἦν, καὶ μὴ τῆς τύχης τὸ κατηγόρημα. 455 Φέρε δὴ καὶ περὶ τοῦ σόλωνος) Σημείωσαι περὶ τοῦ σόλωνος, ὅτι ἀμφισβητούντων μεγαρέων καὶ ἀθηναίων περὶ σαλαμῖνος, ὁ σόλων ἐκ τῶν ὁμηρικῶν ἐπῶν τὴν ἀπόδειξιν ἐποιήσατο, στίχον παρενθεὶς πεπλασμένον. Αἴας δ' ἐκ σαλαμῖνος ἄγεν δυοκαίδεκα νῆας. καὶ προσέθηκε τόνδε τὸν στίχον. Στῆσε δ' ἄγων, ἵν' ἀθηναίων ἵσταντο φάλαγγες. τοῦτον πλάσας τὸν στίχον, ἐνίκησεν ἐν τῇ δίκῃ τοὺς μεγαρέας. ἔδειξε γὰρ ὅτι ἀθηναίων ἦν ἡ σαλαμὶς ἐκ παλαιοῦ. σημείωσαι δὲ καὶ τὰ ἐλεγεῖα ταυτί. τὰ μὲν πρῶτα, Ἴομεν ἐς σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου Ἱμερτῆς, χαλεπόν τ' αἶσχος ἀπωσόμενοι. τὰ δὲ δεύτερα. Ἡμετέρα δὲ πόλις κατὰ μὲν διὸς οὔποτ' ὀλεῖται Αἶσαν, καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων. Τοίη γὰρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη Παλλὰς ἀθηναίη χεῖρας ὕπερθεν ἔχει. Αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίῃσιν Ἀστοὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι. 461 Καὶ πιλίδιον λαβὼν ἐπὶ

καὶ ὁ τελευταῖον ὑφ' ὑμῶν γραμματεὺς χειροτονηθεὶς, δύο ἔτη διετράφη ἐν τῇ θόλῳ, πρεσβεύων δ' ἀπεστάλη νῦν ἐκ ταύτης αὐτῆς, τούτων οὐ-454 δὲν ἐσκέψατο, οὐδ' ὅπως ὀρθῶς πλεύσεται, παρείδετο· ἀλλ' ἀνέτρεψε, καὶ κατέδυσε, καὶ τὸ καθ' αὑτὸν ὅπως ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς ἔσται, παρεσκεύασεν. εἶτ' οὐ σὺ σοφιστὴς καὶ πονηρός γε; οὐ σὺ λογογράφος, καὶ θεοῖς ἐχθρός; ὃς ἃ μὲν πολλάκις ἠγωνίσω καὶ ἀκριβῶς ἐξη-455 πίστασο, ὑπερέβης· ἃ δ' οὐδεπώποτε ἐν τῷ βίῳ ὑπεκρίνω, ταῦτα ζητήσας ἐπὶ τῷ τῶν πολιτῶν βλάψαι τινὰ, εἰς μέσον ἐξήνεγκας. Φέρε δὴ καὶ περὶ τοῦ σόλωνος ὃν εἶπε λόγον, σκέψασθε. ἔφη γὰρ τὸν σόλωνα ἀνακεῖσθαι τῆς τῶν τότε δημηγορούντων σωφροσύνης 456 παράδειγμα, εἴσω τὴν χεῖρα ἔχοντα ἀναβεβλημένον, ἐπιπλήττων τι, καὶ λοιδορούμενος τῇ τοῦ τιμάρχου προπετείᾳ. καίτοι τὸν μὲν ἀνδριάντα τοῦτον, οὔπω πεντήκοντα ἔτη φασὶν ἀνακεῖσθαι σαλαμίνιοι. ἀπὸ σόλωνος δὲ, ὁμοῦ διακόσιά ἐστιν ἔτη, καὶ τετταρά-457 κοντα εἰς τὸν νυνὶ χρόνον. ὥστε ὁ δημιουργὸς ὁ τοῦτο πλάσας τὸ σχῆμα, οὐ μόνον οὐκ αὐτὸς ἦν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ἀλλ' οὐδ' ὁ πάππος αὐτοῦ. τοῦτο μὲν τοίνυν εἶπε τοῖς δικασταῖς, καὶ ἐμιμήσατο. ὃ δὲ τοῦ σχήματος ἦν τούτου πολλῷ τῇ πόλει λυσιτελέστερον, 458 τὸ τὴν ψυχὴν τοῦ σόλωνος ἰδεῖν, καὶ τὴν διάνοιαν, ταύτην οὐκ ἐμιμήσατο, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον. ἐκεῖνος μέν γε ἀφεστηκυίας σαλαμῖνος ἀθηναίων, καὶ θάνατον τὴν ζημίαν ψηφισαμένων, ἄν τις εἴπῃ κομίζεσθαι, τὸν ἴδιον κίνδυνον ὑποθεὶς, ἐλεγεῖα ποιήσας ᾖδε. καὶ τὴν μὲν χώραν ἔσωσε τῇ 459 πόλει· τὴν δ' ὑπάρχουσαν αἰσχύνην, ἀπήλλαξεν. οὗτος δὲ, ἣν ὁ βασιλεὺς, καὶ πάντες οἱ ἕλληνες ὑμετέραν ἔγνωσαν, ἀμφίπολιν, ταύτην ἐξέδωκε, καὶ ἀπέδοτο· καὶ τῷ ταῦτα γράφοντι συνεῖπε φιλοκράτει. ἄξιόν γε οὐ γὰρ ἦν σόλωνος αὐτὸν μεμνῆσθαι. καὶ οὐ μόνον ἐνταῦθα ταῦτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ κἀκεῖσε ἐλθὼν, οὐδὲ τοὔνομα ἐφθέγξατο τῆς χώ-460 ρας, ὑπὲρ ἧς ἐπρέσβευσε. καὶ ταῦτα αὐτὸς ἀπήγγελλε πρὸς ὑμᾶς· μέμνησθε γὰρ δήπου λέγοντ' αὐτὸν, ὅτι περὶ ἀμφιπόλεως εἶχον μὲν κἀγὼ λέγειν· ἵνα δ' ἐγκαταλίπηται δημοσθένει περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, παρέλιπον. ἐγὼ δὲ παρελθὼν, οὐδὲν ἔφην τοῦτον, ὧν ἐβούλετο εἰπεῖν πρὸς φίλιππον, ἐμοὶ παραλιπεῖν. θᾶττον γὰρ ἂν τοῦ αἵματος, ἢ λόγου, με-461 ταδοῦναί τινι. ἀλλ', οἶμαι, τὸν χρήματ' εἰληφότα, οὐκ ἦν ἀντιλέγειν πρὸς φίλιππον, τὸν ὑπὲρ τούτου δεδωκότα, ὅπως ἐκείνην μὴ ἀποδῷ. Λέγε δή μοι λαβὼν καὶ τὰ τοῦ σόλωνος ἐλεγεῖα ταυτί, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι καὶ ὁ σόλων ἐμίσει τοὺς, οἷος οὗτος, ἀνθρώπους. οὐ λέγειν εἴσω τὴν χεῖρα ἔχοντα, αἰσχίνη, δεῖ, οὔ· ἀλλὰ πρεσβεύειν εἴσω τὴν χεῖρα ἔχοντα. σὺ δ' ἐκεῖ 462 προτείνας, καὶ ὑποσχὼν, καὶ καταισχύνας τούτους, ἐνθάδε σεμνολογῇ; καὶ λογάρια δύστηνα μελετήσας καὶ φωνασκήσας, οὐκ οἴει δίκην δώσειν τηλικούτων καὶ τοσούτων ἀδικημάτων, κἂν πιλίδιον λαβὼν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν, περινοστῇς, καὶ ἐμοὶ λοιδορῇ; Λέγε σύ.

Ελεγεῖα

Ἐλεγεῖα Σόλωνος.

Ἡμετέρα δὲ πόλις, κατὰ μὲν Διὸς οὔποτ' ὀλεῖται 463
Αἶσαν, καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων.
τοίη γὰρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη, χεῖρας ὕπερθεν ἔχει.
αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίῃσιν
ἀστοὶ βούλονται, χρήμασι πειθόμενοι. 464
*ἑτοιμον. α. δήμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἑτοῖμον
ὕβριος ἐκ μεγάλης, ἄλγεα πολλὰ παθεῖν.
οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον, οὐδὲ παρούσας
εὐφροσύνας, κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ.
χρήματα δ' ἱμείρουσιν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι, 465
πλουτοῦσι δ' ἀδίκοις ἔργμασι πειθόμενοι.

οὔθ' ἱερῶν κτεάνων, οὔτε τι δημοσίων
φειδόμενοι, κλέπτουσιν, ἐφ' ἁρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ δίκης θέμεθλα. 466
ἣ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γιγνόμενα, πρό τ' ἐόντα,
τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἦλθ' ἀποτεισαμένη.
*τοῦτ. α. *τοῦτ' ἤδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἕλκος ἄφυκτον.
εἰς δὲ κακὴν ταχέως ἤλυθε δουλοσύνην.
ἣ στάσιν ἔμφυλον, πόλεμόν θ' εὕδοντ' ἐπεγείρει, 467
ὃς πολλῶν ἐρατὴν ὤλεσεν ἡλικίην.
ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστυ,
*φίλαις. α. α. τρύχεται ἐν συνόδοις, τοῖς ἀδικοῦσι *φίλοις.
ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά. τῶν δὲ πενιχρῶν,
ἱκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἀλλοδαπὴν 468
πραθέντες, δεσμοῖσί τ' ἀεικελίοισι δεθέντες.

οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἴκαδ' ἑκάστῳ.
αὔλειοι δ' ἔτ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι.
*ὑπέρθυρον. α. ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἕρκος *ὑπέρθορεν. εὗρε δὲ *πάντως 469
*πάντας α. Εἰ καί τις ἢ φεύγων ἐν μυχῷ, ἢ θαλάμῳ.
Ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
ὡς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομία παρέχει.
εὐνομία δ' εὔκοσμα, καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει,
καὶ θαμὰ τοῖς ἀδίκοις ἀμφιτίθησι πέδας. 470
τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῖ,
αὐαίνει δ' ἄτης ἄνθεα φυόμενα.
εὐθύνει δὲ δίκας σκολιάς, ὑπερήφανά τ' ἔργα
πραΰνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης.
παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον. ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς 471
πάντα κατ' ἀνθρώπους ἄρτια, καὶ πινυτά.

τὴν κεφαλήν) Οἱ μὲν φασίν, ὅτι ἐπὶ τῆς πομπῆς ἐλοιδοροῦντο ἀλλήλοις προσωπεῖα φοροῦντες. ὑποκάτω δὲ πιλίδιον ἐφόρουν, ὥστε μὴ βλάπτεσθαι καὶ πιέζεσθαι τὴν κεφαλήν. ὅτι τὸ ὄνομα οὐχ ὑποκρινόμενος ὁ καταπτυστὸν ἐπλήρου, καὶ ὁ θαυμασθῇ, καὶ ἐδίδετο τὴν κεφαλήν. ὁ δὲ φαλέξη οὖν τὸ μὴ δοῦναι δίκας καὶ πιλίδιον φορεῖ.

477 Καὶ τὰ τοιαῦτα ὑποκοριζόμενοι) Τὸ ὑποκορίζεσθαι, ὅτι κυρίως, τὸ τοῖς παισὶ πρὸς ψυχαγωγίαν λέγειν τινὰ ὀνόματα, οἷον, ὡς Διονυσὸς εἶναι, ὡς Βασιλεύς. καὶ τὰ τοιαῦτα. καταχρηστικῶς δέ, καὶ τὸ εὐφήμοις ὀνόμασι καλύπτειν τὴν ἀτοπίαν.

479 Τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα) Κοινὸν ἀξίωμα, τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἑλλήνων φησίν. οὐ τῆς ἑλλάδος δὲ φησι τὴν ἡγεμονίαν. οὐ γὰρ εἶχον ταύτην οἱ Θετταλοί, ἀλλ᾽ ἢ τῆς ἀμφικτυονίας, ἢ τῶν οἰκείων πόλεων τὴν ἀρχήν. ἴσως δὲ λέγει, ἢ τὸ ἀξίωμα τῆς αὐτῆς ἀρχῆς, ἢ τῆς δικαιοσύνης τῆς παλαιᾶς, ἢ ἁπλῶς τῆς ἐλευθερίας, ὡς προείπομεν. Τὰς ἐν Ἤλιδι σφαγάς) Ἐστασίαζον πρὸς ἀλλήλους, οἱ μὲν τὰ Φιλίππου φρονοῦντες, οἱ δὲ τὰ ἐναντία βουλόμενοι. εἶτα ἀπέσφαξαν ἀλλήλους τῶν φιλιππιζόντων ἐπικρατησάντων.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῶν τοιούτων 472 ἀνθρώπων οἷα Σόλων λέγει, καὶ περὶ τῶν θεῶν, οὕς φησι τὴν πόλιν σώζειν. ἐγὼ δ᾽ ἀεὶ μὲν ἀληθῆ τὸν λόγον τοῦτον ἡγοῦμαι καὶ βούλομαι, ὡς ἄρα οἱ θεοὶ σώζουσιν ἡμῶν τὴν πόλιν· ἔοικε δέ τινα ἡγοῦμαι καὶ βούλομαι, καὶ τὰ νῦν συμβεβηκότα πάντα ἐπὶ ταῖς 473 εὐθύναις ταυταισί, δαιμονίας τινὸς εὐνοίας ἔνδειγμα τῇ πόλει γεγενῆσθαι. σκοπεῖτε γάρ. ἄνθρωπος πολλὰ καὶ δεινὰ πρεσβεύσας, καὶ χώρας ἐκδεδωκώς, ἐν αἷς τοὺς θεοὺς ὑφ᾽ ὑμῶν καὶ τῶν συμμάχων τιμᾶσθαι προσῆκεν, ἠτίμωσεν ὑπακούσαντα τινα αὐτοῦ 474 κατήγορον. διὰ τί; ἵνα μήτε ἐλέου, μήτε συγγνώμης ἐφ᾽ οἷς αὐτὸς ἠδίκησε, τύχῃ. ἀλλὰ καὶ κατηγορῶν ἐκείνου, κακῶς λέγειν προείλετο ἐμέ. καὶ πάλιν ἐν τῷ δήμῳ γραφὰς ἀποίσειν, καὶ τοιαῦτα ἠπείλει. διὰ τί; ἵνα ὡς μετὰ πλείστης συγγνώμης παρ᾽ ὑμῶν, 475 ὁ τὰ τούτου πονηρεύματα ἀκριβέστατα εἰδὼς ἐγώ, καὶ παρηκολουθηκὼς ἅπασι, κατηγορῶ. ἀλλὰ καὶ διακρουόμενος πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον εἰσελθεῖν, εἰς τοιοῦτον ὑπέπεσε καιρόν, ἐν ᾧ τῶν μελλόντων ἕνεκα, εἰ μηδενὸς ἄλλου, οὐχ οἷόν τε, οὐδ᾽ 476 ἀσφαλὲς ὑμῖν δεδωροδοκηκότα τοῦτον ἀθῷον ἐᾶσαι·

ἀεὶ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει μισεῖν, καὶ κολάζειν τοὺς προδότας καὶ δωροδόκους. μάλιστα δὲ νῦν ἐπὶ καιροῦ τοῦτο γένοιτ᾽ ἄν, καὶ πάντας ὠφελήσειεν ἀνθρώπους κοινῇ. νόσημα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δεινὸν ἐμπέπτωκεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, 477 καὶ χαλεπόν, καὶ πολλῆς τινος εὐτυχίας, καὶ τῆς παρ᾽ ὑμῶν ἐπιμελείας δεόμενον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι γνωριμώτατοι, καὶ προεστάναι τῶν κοινῶν ἀξιούμενοι, τὴν αὑτῶν προδιδόντες ἐλευθερίαν, οἱ δυστυχεῖς, αὐθαίρετον αὐτοῖς ἐπάγονται δουλείαν, Φιλίππου ξενίαν, καὶ φιλίαν, καὶ ἑταιρείαν, καὶ τὰ τοιαῦθ᾽ ὑποκοριζόμενοι, οἱ δὲ λοι-478 ποί, καὶ τὰ κύρια, ἅττα ποτ᾽ ἐστὶν ἐν ἑκάστῃ τῶν πόλεων, οὓς ἔδει τούτους κολάζειν, καὶ παραχρῆμα ἀποκτιννύναι, τοσοῦτον ἀπέχουσι τοῦ τοιοῦτόν τι ποιεῖν, ὥστε θαυμάζουσι, καὶ ζηλοῦσι, καὶ βούλοιτ᾽ ἂν αὐτὸς ἕκαστος τοιοῦτος εἶναι. καίτοι τουτὶ τὸ πρᾶγμα, καὶ τὰ τοιαῦτα ζηλώματα, Θετταλῶν μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέχρι μὲν 479 ἐχθὲς καὶ πρῴην, τὴν ἡγεμονίαν, καὶ τὸ κοινὸν ἀξίωμα ἀπολωλέκει, νῦν δ᾽ ἤδη καὶ τὴν ἐλευθερίαν παραιρεῖται· τὰς γὰρ ἀκροπόλεις αὐτῶν, ἐνίων Μακεδόνες φρουροῦσιν. εἰς Πελοπόννησον δὲ εἰσελθόν, τὰς ἐν Ἤλιδι σφαγὰς πεποίηκε. καὶ τοσαύτης παρανομίας, καὶ μανίας καὶ παρανοίας ἐνέπλησε τοὺς ταλαιπώρους ἐκείνους, ὥστε, ἵνα ἀλ-480 λήλων ἄρχωσι, καὶ Φιλίππῳ χαρίζωνται, συγγενεῖς αὑτῶν, καὶ πολίτας μιαιφονεῖν. καὶ οὐδ᾽ ἐνταῦθ᾽ ἕστηκεν. ἀλλ᾽ εἰς Ἀρκαδίαν εἰσελθόν, πάντ᾽ ἄνω καὶ κάτω τὰ ἐκεῖ πεποίηκε, καὶ νῦν Ἀρκάδων πολλοί, προσῆκον αὐτοῖς ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ μέγιστον φρονεῖν ὁμοίως ὑμῖν· μόνοι γὰρ τῶν ἁπάντων ὑμεῖς αὐτόχθονές ἐστε, κἀκεῖνοι· Φίλιπ-481 πον θαυμάζουσι, καὶ χαλκοῦν ἱστᾶσι, καὶ στεφανοῦσι. καὶ τὸ τελευταῖον, ἂν εἰς Πελοπόννησον

λοιπὸν ὅσον ἔτι, δέχεσθαι ταῖς πόλεσιν εἰσὶν ἐψηφισμένοι. ταῦτα δὲ ταῦτ' ἀργεῖοι. ταῦτα νὴ τὴν δήμητρα, εἰ δεῖ μὴ ληρεῖν, εὐλαβείας οὐ μικρᾶς δεῖται, ὡς βαδίζον γε κύκλῳ, καὶ δεῦρ' εἰσελήλυθεν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὸ νόσημα τοῦτο. ἕως οὖν ἔτ' ἐστὶν 482 ἐν ἀσφαλεῖ, φυλάξασθε. καὶ τοὺς πρώτους εἰσαγαγόντας, ἀτιμώσατε. εἰ δὲ μή, σκοπεῖτε, ὅπως μὴ τηνικαῦτα εὖ λέγεσθαι δόξῃ τὰ νῦν εἰρημένα, ὅτ' οὐδ' ὅ, τι χρὴ ποιεῖν, ἕξετε. οὐχ ὁρᾶτε ὡς ἐναργὲς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ σαφὲς παράδειγμα οἱ 483 ταλαίπωροι γεγόνασιν ὀλύνθιοι; οἳ παρ' οὐδὲν οὕτως, ὡς τὸ τοιαῦτα ποιεῖν, ἀπολώλασιν, οἱ δείλαιοι.

Καὶ τοὺς πρώτους εἰσαγαγόντας 483 ἀτιμώσατε) Ἀνεῖρξέ φησι τοὺς τόλας ὁ φιλοκράτης τῷ νοσήματι τούτῳ, καὶ αἰσχίνης αὐτὸς, καὶ μὴ βουλόμενοι εἰσιτέσχε. οὐ γὰρ ἀφ' ἑαυτοῦ εἰσῆλθεν, ἀλλὰ μὴ βουλομένοις ἐπεισῆλθε. Καὶ τρεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέκτειναν) Ὄνομα ἴδιον τῶν ἀρχόντων. εἰσὶ δὲ οὗτοι, πολυτιμίδας, ἀγησίπολις ἀδελφοὶ, μετ' αὐτὸν ἀγησίπολις. τρεῖς τοὺς σπαρτιάτας. πρὸς οὓς ἀθηναίοις οἱ ὀλύνθιοι ἐπολέμησαν. 485 Ἤρεψε) Ἐρέψατο τὸ δῶμα αὐτοῦ, ὃ καὶ ἔρεφον. 486 Οὐχ ὅπως) Οὐ μόνον. Ἀλλ' ἀπέβλεπον) ὥσπερ ἐκθειάζοντες αὐτούς. 487

γνοίητε δ' ἂν ἐξετάσαντες καθαρῶς ἐκ τῶν συμβεβηκότων αὐτοῖς. ἐκεῖνοι γάρ, ἡνίκα μὲν τετρακοσίους ἱππέας ἐκέκτηντο μόνον, καὶ σύμπαντες οὐδὲν ἦσαν πλείους τῶν πεντακισχιλίων τὸν ἀριθμόν, οὔπω χαλκιδέων πάντων εἰς ἓν συνῳκισμένων, λακεδαιμονίων ἐπ' αὐτοὺς ἐλθόντων, πολλῇ ναυτικῇ καὶ πεζῇ δυνάμει· ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι γῆς, καὶ θαλάττης ἦρχον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, λακεδαιμόνιοι κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους· ἀλλ' ὅμως τηλικαύτης ἐπ' αὐτοὺς ἐλθούσης δυνάμεως, οὔτε τὴν πόλιν, οὔτε φρούριον οὐδὲν ἀπώλεσαν. ἀλλὰ καὶ μάχας πολλὰς ἐκράτησαν, καὶ τρεῖς τῶν πολεμάρχων ἀπέκτειναν. καὶ τὸ τελευταῖον, ὅπως ἠβούλοντο, οὕτω τὸν πόλεμον κατέθεντο. ἐπεὶ δὲ δωροδοκεῖν ἤρξαντό τινες, καὶ δι' ἀβελτερίαν οἱ πολλοί, μᾶλλον δὲ διὰ δυστυχίαν, τούτους πιστοτέρους ἡγήσαντο τῶν ὑπὲρ αὐτῶν λεγόντων, καὶ λασθένης μὲν ἤρεψε τὴν οἰκίαν τοῖς ἐκ μακεδονίας δοθεῖσι ξύλοις, εὐθυκράτης δὲ βοῦς ἔτρεφε πολλὰς τιμὴν οὐδενὶ δούς, ἕτερος δέ τις ἧκεν ἔχων πρόβατα, ἄλλος δέ τις ἵππους, οἱ δὲ πολλοί, καθ' ὧν ταῦτα ἐγίγνετο, οὐχ ὅπως ὠργίζοντο, ἢ κολάζειν ἠξίουν τοὺς ταῦτα ποιοῦντας, ἀλλ' ἀπέβλεπον, ἐζήλουν, ἐτίμων, ἄνδρας ἡγοῦντο. ἐπεὶ δὲ ταῦθ' οὕτω προήγετο, καὶ τὸ δωροδοκεῖν ἐκράτησε, χιλίους μὲν ἱππέας κεκτημένοι, πλείους δὲ ὄντες ἢ μύριοι, πάντας δὲ τοὺς περιχώρους ἔχοντες συμμάχους, μυρίοις δὲ ξένοις, καὶ τριήρεσι πεντήκοντα ὑμῶν βοηθησάντων αὐτοῖς, καὶ ἔτι τῶν πολιτῶν τετρακισχιλίοις, οὐδὲν αὐτοὺς τούτων ἠδυνήθη σῶσαι· ἀλλὰ πρὶν μὲν ἐξελθεῖν ἐνιαυτὸν τοῦ πολέμου, τὰς πόλεις ἁπάσας ἀπολωλέκεσαν τὰς ἐν τῇ χαλκιδικῇ οἱ προδιδόντες, καὶ φίλιππος οὐκ ἔτ' εἶχεν ὑπακούειν τοῖς προδιδοῦσιν, οὐδ' εἶχεν ὅ, τι πρῶτον λάβῃ. πεντακοσίους δ' ἱππέας προδοθέντας ὑπ' αὐτῶν τῶν ἡγεμόνων, ἔλαβεν αὐτοῖς ὅπλοις ὁ φίλιππος, ὅσους οὐδεὶς πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων. καὶ οὔτε τὸν ἥλιον ᾐσχύνοντο ταῦτα ποιοῦντες, οὔτε τὴν γῆν πατρίδα οὖσαν, ἐφ' ἧς ἕστασαν, οὔτε ἱερά, οὔτε τάφους, οὔτε τὴν μετὰ ταῦτα γενησομένην αἰσχύνην ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἔργοις. οὕτως ἔκφρονας, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ παραπλῆγας τὸ δωροδοκεῖν ποιεῖ. ὑμᾶς οὖν, ὑμᾶς εὖ φρονεῖν δεῖ, τοὺς πολλούς, καὶ μὴ ἐπιτρέπειν τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ κολάζειν δημοσίᾳ. καὶ γὰρ ἂν καὶ ὑπερφυὲς εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν ὀλυνθίους προδόντων, πολλὰ καὶ δεινὰ ἐψηφίσασθε, τοὺς δὲ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς ἀδικοῦντας, μὴ κολάζοντες φαίνοισθε. λέγε οὖν τὸ ψήφισμά μοι τὸ περὶ τῶν ὀλυνθίων.

ἀνδρῶν. β. — ἆ. β. — ἆ. β. — τὸ τοιαῦτα. — παραχωρίων. α. — αὐτοὺς β. — ἀπολώλεσαν. α. — ἐβούλοντο. — ἤρεψε μὲν β. — ἠδύνηθη. α. — ὑπακούειν. — ἀχοι. ζ. — τοὺς. α. — κατὰ προδιδόντων.

484 485 486 487 488 489 490

497 ∴ Ἀλλ' ὅλης οὔσης ἱερᾶς τῆς ἀκροπόλεως) Ὡς ἀπὸ τῶν προειρημένων ἡ αὔξησις γίγνεται.

Ψήφισμα.

491 Ταῦτα ὑμεῖς ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ καλῶς πᾶσιν Ἕλλησί τε, καὶ βαρβάροις δοκεῖτε ἐψηφίσθαι, κατ' ἀνδρῶν προδοτῶν, καὶ θεοῖς ἐχθρῶν. ἐπειδὴ τοίνυν τὸ δωροδοκεῖν, πρότερον τοῦ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἐστί, καὶ δι' ἐκεῖνο καὶ τάδε πράττουσί τινες, ὃν 492 ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δωροδοκοῦντα ἴδητε, τοῦτον καὶ προδότην εἶναι νομίζετε. εἰ δέ ὁ μὲν, καιρούς, ὁ δὲ πράγματα, ὁ δὲ στρατιώτας προδίδωσιν, ὧν ἂν ἕκαστος ὑμῶν οἶμαι, κύριος γίγνηται, ταῦτα διαφθείρει. μισεῖν δὲ ὁμοίως τοὺς τοιούτους ἅπαντας προσήκει. ἔστι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τούτων μόνοις 493 πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, οἰκείοις χρῆσθαι παραδείγμασι, καὶ τοὺς προγόνους, οὓς ἐπαινεῖτε δικαίως, ἔργῳ μιμεῖσθαι. καὶ γὰρ εἰ μὴ τὰς μάχας, μηδὲ τὰς στρατείας, μηδὲ τοὺς κινδύνους, ἐν οἷς ἦσαν ἐκεῖνοι λαμπροί, συμβαίνει καιρός, ἀλλ' ἄγετε ἡσυχίαν ὑμεῖς ἐν τῷ παρόντι, ἀλλὰ τό γε εὖ φρονεῖν αὐτῶν 494 μιμεῖσθε. τούτου γὰρ πανταχοῦ χρεία. καὶ οὐδέν ἐστι πραγματωδέστερον, οὐδ' ὀχληρότερον τὸ καλῶς φρονεῖν τοῦ κακῶς. ἀλλ' ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ νυνὶ καθήμενος ὑμῶν ἕκαστος, ἂν μὲν, ἃ χρή, γιγνώσκῃ περὶ τῶν πραγμάτων καὶ ψηφίζηται, βελτίω τὰ κοινὰ ποιήσει τῇ πόλει, καὶ ἄξια τῶν προγόνων πράξει. ἂν δ', ἃ μὴ δεῖ, 495 φαυλότερα καὶ ἀνάξια τῶν προγόνων ποιήσει. τί οὖν ἐκεῖνοι περὶ τούτων ἐφρόνουν; ταυτὶ λαβὼν ἀνάγνωθι γραμματεῦ. δεῖ γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἔργοις ῥαθυμεῖτε, ὧν θάνατον κατεγνώκασιν ὑμῶν οἱ πρόγονοι. λέγε ταῦτα

Γράμματα ἐκλογῆς.

496 Ἀκούετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν γραμμάτων λεγόντων, Ἄρθμιον τὸν Πυθώνακτος τὸν Ζελείτην, ἐχθρὸν εἶναι καὶ πολέμιον τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων, καὶ τῶν συμμάχων, αὐτὸν καὶ γένος ἅπαν. διὰ τί; ὅτι τὸν χρυσόν, τὸν ἐκ τῶν βαρβάρων εἰς τοὺς Ἕλληνας ἤγαγεν. οὐκοῦν ἔστιν, ὡς ἔοικεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν, ὅτι οἱ 497 πρόγονοι μὲν ὑμῶν, ὅπως μηδὲ ἄλλος ἀνθρώπων μηδεὶς ἐπὶ χρήμασι, μηδὲν ἐργάσηται κακὸν τὴν Ἑλλάδα, ἐφρόντιζον. ὑμεῖς δὲ οὐδὲ τὴν πόλιν αὐτὴν ὅπως μηδεὶς τῶν πολιτῶν ἀδικήσῃ, προορᾶσθε. νὴ Δί', ἀλλ' ὅπως ἔτυχε, ταῦτα τὰ γράμματα ἕστηκεν; ἀλλ' ὅλης οὔσης ἱερᾶς τῆς ἀκροπόλεως ταυτησὶ καὶ πολλὴν 498 εὐρυχωρίαν ἐχούσης, παρὰ τὴν χαλκῆν τὴν μεγάλην Ἀθηνᾶν ἐν δεξιᾷ ἕστηκεν, ἣν ἀριστεῖον ἡ πόλις τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμου δόντων τῶν Ἑλλήνων, τὰ χρήματα ταῦτα ἀνέθηκε. τότε μὲν τοίνυν οὕτω σεμνὸν ἦν τὸ δίκαιον, καὶ τὸ κολάζειν τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ἔντιμον, ὥστε τῆς αὐτῆς ἠξιοῦτο στάσεως τό, τε ἀρι- 499 στεῖον τῆς θεοῦ, καὶ αἱ κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα ἀδικούντων τιμωρίαι. νῦν δέ, γέλως, ἄδεια, αἰσχύνη, εἰ μή, τὴν ἄγαν ταύτην ἐξουσίαν σχήσετε νῦν ὑμεῖς. νομίζω τοίνυν ὑμᾶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ καθ' ἕν τι μόνον τοὺς προγόνους μιμουμένους ὀρθῶς ἂν ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ πάντα, ὅσα ἔπραττον ἐφεξῆς. ἐκεῖνοι τοίνυν, ὡς ἅπαντες εὖ οἶδ' 500 ὅτι τὸν λόγον τοῦτον ἀκηκόατε, Καλλίαν τὸν Ἱππονίκου ταύτην τὴν ὑπὸ πάντων θρυλουμένην εἰρήνην πρεσβεύσαντα, ἵππου μὲν δρόμον ἡμέρας πεζῇ μὴ καταβαίνειν ἐπὶ τὴν θάλατταν βασιλέα, ἐντὸς δὲ Χελιδονέων καὶ Κυανέων πλοίῳ μακρῷ μὴ πλεῖν, ὅτι δῶρα λαβεῖν ἔδοξε πρεσβεύσας, μικροῦ μὲν ἀπέκτειναν· ἐν δὲ 501 ταῖς εὐθύναις πεντήκοντα τάλαντα ἐπράξαντο. καίτοι καλλίω ταύτης εἰρήνην οὔτε

πρότε

ἀθηναῖοι. λ. ψηφίσασθαι. λ. εἴδητε. ἠγῶνται. λ. καὶ προδίδωσι καὶ. ε. ἄ. στρατιάς. καὶ ἐν τοῖς τοῦ συμβαίνει μιμεῖσθαι καιροῖς. α. ἐκ στήλης. α. τοῦ. α. α. καὶ ἐργάσηται. ὑμᾶς δεῖ. ἐν δεξιᾷ. λ. ο.

πρότερον, οὐδ' ὕστερον, οὐδεὶς ἂν εἰπεῖν ἔχοι τεπομμένην τὴν πόλιν. ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐσκόπουν. οὗτοι μὲν γὰρ ἡγοῦντο τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν, καὶ τὴν τῆς πόλεως δόξαν, αἰτίαν εἶναι. τοῦ δὲ πρᾶξαι, ἢ μὴ, τὸν τρόπον τοῦ πρεσβευτοῦ. τοῦτον οὖν δίκαιον ἠξίουν παρέχεσθαι καὶ ἀδωροδόκητον, ὅτι προσιόντα τοῖς κοινοῖς. ἐκεῖνοι μὲν οὖν οὕτως ἐχθρὸν ἡγοῦντο τὸ δωροδοκεῖν, καὶ ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει, ὥστε μήτ' ἐπὶ πράξεως μηδεμιᾶς, μήτε ἐπ' ἀνδρὸς ἐᾶν γίγνεσθαι. ὑμεῖς δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τὴν αὐτὴν εἰρήνην ἑωρακότες, τὰ μὲν τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων τείχη καθῃρηκυῖαν, τὰς δὲ τῶν πρέσβεων οἰκίας οἰκοδομοῦσαν, καὶ τὰ μὲν τῆς πόλεως κτήματα ἀφῃρημένην, τούτοις δ' ἃ μηδὲ ὄναρ ἤλπισαν πώποτε, κτησαμένην, οὐκ αὐτοὶ τούτους ἀπεκτείνατε, ἀλλὰ κατηγόρου προσδεῖσθε, καὶ λόγῳ κρίνετε, ὧν ἔργῳ τὰ ἀδικήματα πάντες ὁρῶσιν. οὐ τοίνυν τὰ παλαιὰ αὐτὸς ἔχοι μόνον εἰπεῖν, καὶ διὰ τούτων τῶν παραδειγμάτων ὑμᾶς ἐπὶ τιμωρίαν παρακαλέσαι, ἀλλ' ἐφ' ὑμῶν τουτωνὶ τῶν ἔτι ζώντων ἀνθρώπων πολλοὶ δίκην δεδώκασιν· ὧν ἐγὼ τοὺς μὲν ἄλλους παραλείψω, τῶν δ' ἐκ πρεσβείας, ἣ πολὺ ταύτης ἐλάττω κακὰ τὴν πόλιν εἴργασται, θανάτῳ ζημιωθέντων, ἑνὸς ἢ δυοῖν ἐπιμνησθήσομαι. Καί μοι λέγε τουτὶ τὸ ψήφισμα λαβών.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Κατὰ τουτὶ τὸ ψήφισμα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τῶν πρέσβεων ἐκείνων ὑμεῖς θάνατον κατεγνώκατε, ὧν εἷς ἦν Ἐπικράτης, ἀνήρ, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω, σπουδαῖος, καὶ πολλὰ χρήσιμος τῇ πόλει, καὶ τῶν ἐκ Πειραιέως καταγαγόντων τὸν δῆμον, καὶ ἄλλως δημοτικός. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν αὐτὸν ὠφέλησε τούτων. δικαίως. οὐ γὰρ ἐφ' ἡμισείᾳ χρηστὸν εἶναι δεῖ, τὸν τὰ τηλικαῦτα διοικεῖν ἀξιοῦντα, οὐδὲ τὸ πιστευθῆναι προσλαβόντα παρ' ὑμῶν, εἰς τὸ μεῖζον δύνασθαι κακουργεῖν, καταχρῆσθαι· ἀλλ' ἁπλῶς μηδὲν ὑμᾶς ἀδικεῖν ἑκόντα. εἰ τοίνυν τι τούτων ἀπολείπεται ἐστὶ τούτοις, ἐφ' οἷς ἐκείνων θάνατος κατέγνωσται, ἐμὲ ἀποκτείνατε ἤδη. σκοπεῖτε γάρ. ἐπεὶ παρὰ τὰ γράμματά, φησιν, ἐπρέσβευσαν ἐκεῖνοι, καὶ τὸ ψήφισμα, καὶ τοῦτ' ἔστι τῶν ἐγκλημάτων τὸ πρῶτον. οὗτοι δ' οὐ παρὰ τὰ γράμματα; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα Ἀθηναίοις, καὶ τοῖς Ἀθηναίων συμμάχοις εἶναι κελεύει τὴν εἰρήνην, οὗτοι δὲ Φωκέας ἐκσπόνδους ἀπέφηναν; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα τοὺς ἄρχοντας ὁρκοῦν, τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν, οὗτοι δὲ οὓς ὁ Φίλιππος αὐτοῖς προσέπεμψε, τούτους ὥρκισαν; οὐ τὸ μὲν ψήφισμα οὐδαμοῦ μόνους ἐντυγχάνειν Φιλίππῳ, οὗτοι δ' οὐδὲν ἐπαύσαντο ἰδίᾳ χρηματίζοντες; καὶ ἠλέγχθησάν τινες αὐτῶν ἐν τῇ βουλῇ οὐ τἀληθῆ ἀπαγγέλλοντες. οὗτοι δέ γε καὶ ἐν τῷ δήμῳ, καὶ ὑπὸ τοῦ; τοῦτο γάρ ἐστι τὸ λαμπρόν, ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων. οἷς γὰρ ἀπήγγειλαν οὗτοι, πάντα δήπου γέγονε τἀναντία. οὐδ' ἐπιστέλλοντες, φησι, τἀληθῆ. οὐκοῦν οὐδ' οὗτοι. καὶ καταψευδόμενοι τῶν συμμάχων, καὶ δῶρα λαμβάνοντες. ἀντὶ μὲν τοίνυν τοῦ καταψεύδεσθαι, παντελῶς ἀπολωλεκότες. πολλῷ δὲ δήπου τοῦτο τοῦ καταψεύσασθαι δεινότερον. ἀλλὰ μὴν ὑπέρ γε τοῦ δῶρα εἰληφέναι, εἰ μὲν ἠρνοῦντο, ἐξελέγχειν λοιπὸν ἂν ἦν. ἐπεὶ δὲ ὁμολογοῦσιν, ἀπάγειν δήπου προσῆκε. τί οὖν

Εἷς ἦν Ἐπικράτης) Πολλῶν ὄντων τῶν κωλασμένων, τὸν Ἐπικράτην ἐμνημόνευσεν, ἵνα σαφῶς μηδὲ τῶν ἀρχαίων φείσωνται. Καὶ ἠλέγχθησάν τινες) Τοῦτο πάλιν ἐκ τοῦ προτέρου ψηφίσματος εἴληπται. οἱ μὲν ἐπὶ τῆς βουλῆς μόνης ἐψεύσαντο. οὗτοι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δήμου. Οὐδ' ἐπιστέλλοντες, φησί, τἀληθῆ) Ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἠλέγχθησαν. Ἀλλὰ μὴν ὑπέρ γε τοῦ δῶρα) Τῷ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου κέχρηται ἐπιχειρήματι, ... ἐκ τῶν ... μικρὰ καὶ φαῦλα.

ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτων οὕτως ἐχόντων, ὑμεῖς ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν ὄντες, οἱ δέ, καὶ τινὲς αὐτοὶ ἔτι ζῶντες, ὑπομενεῖτε τὸν μὲν εὐεργέτην τοῦ δήμου, καὶ τὸν ἐκ Πειραιῶς *ἐπικράτην, ἐκπεσεῖν καὶ κολα- *χ. εὐθυκράτην ε.*

512 σθῆναι, καὶ πάλιν \`πρῴην Θρασύβουλον ἐκεῖνον, τὸν \` α.
Θρασυβούλου τοῦ δημοτικοῦ υἱόν, καὶ τοῦ ἀπὸ Φυλῆς καταγαγόντος τὸν δῆμον, τάλαντα δέκα ὠφληκέναι, καὶ τὸν ἀφ' Ἁρμοδίου, καὶ Ἀριστογείτονος \`τῶν τῶν \` α.
τὰ μέγιστα ἀγαθὰ *ἐργασαμένων ὑμᾶς, οὓς νόμῳ *χ. εἰργασμένων.*

513 διὰ τὰς εὐεργεσίας, ἃς ὑπῆρξαν εἰς ὑμᾶς, ἐν ἅπασι τοῖς ἱεροῖς, ἐπὶ ταῖς θυσίαις, σπονδῶν, καὶ κρατήρων, κοινωνοὺς πεποίησθε, καὶ ᾄδετε καὶ τιμᾶτε ἐξ ἴσου τοῖς ἥρωσι, καὶ τοῖς θεοῖς, τούτους μὲν *πάντας *ἅπαντας α.*
τὴν ἐκ τῶν νόμων δίκην ὑπεσχηκέναι, καὶ μήτε συγ-

514 γνώμην, μήτε ἔλεον, μήτε παιδία *κλάοντα ὁ- *κλαίοντα α.*
μώνυμα τῶν εὐεργετῶν, μήτ' ἄλλο μηδὲν αὐτοὺς ὠφεληκέναι, τὸν δ' Ἀτρομήτου τοῦ γραμματιστοῦ, καὶ Γλαυκοθέας τῆς τοὺς θιάσους συναγούσης, ἐφ' οἷς ἑτέρα τέθνηκεν ἱέρεια, τοῦτον ὑμεῖς λαβόντες τὸν τῶν

515 τοιούτων, τὸν οὐδὲ καθ' ἓν χρήσιμον τῇ πόλει, οὐκ αὐτόν, οὐ πατέρα, οὐκ ἄλλον οὐδένα τῶν τούτου, ἀφήσετε; ποῖος γὰρ ἵππος, ποία τριήρης, ποία στρατεία, ποία χορηγία, τίς *χορηγός, τίς λειτουργία, τίς *χορὸς α.*
εἰσφορά, τίς εὔνοια, \'ποῖος κίνδυνος, τί \`τούτων *' τίς.* *\` πάντων α.*

516 ἁπάντων, ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ γέγονε παρὰ *τούτων *ἐνόντων α.*
τῇ πόλει; καίτοι, κἂν εἰ ταῦτα πάντα ὑπῆρχεν, ἐκεῖνο δὲ μὴ προσῆν, τὸ, δικαίως, καὶ προσηκόντως πεπρεσβευκέναι, ἀπολωλέναι δήπου προσῆκεν °αὐ- *° χ. αὐτὸν ε.*
τῷ. εἰ δὲ μήτε ταῦτα, μήτε ἐκεῖνα, οὐ τιμωρήσε-

517 σθε; οὐκ ἀναμνησθήσεσθε, ὧν οὗτος κατηγορῶν ἔλεγε Τιμάρχου; ὡς οὐδέν ἐστιν ὄφελος πόλεως, ἥτις μὴ νεῦρα ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἔχει· οὐδὲ πολιτείας ἐν ᾗ συγγνώμη καὶ παραγγελία τῶν νόμων \'μεῖζον ἰσχύουσιν. οὐδὲ χρῆναι ὑμᾶς οὔτε τὴν *' πλεῖον ἰσχύει.*
μητέρα \`δεῖν, τὴν Τιμάρχου, γραῦν γυναῖκα, οὔτε τὰ παιδία, οὔτε ἄλλον οὐ- *\` δεῖ τὴν α.*

518 δένα· ἀλλ' ἐκεῖνο ὁρᾶν, ὅτι εἰ προήσεσθε \`τὰ τῶν νόμων, καὶ τὰ τῆς πολιτείας, οὐχ *\` τὰ ζ.*
εὑρήσετε τοὺς ὑμᾶς αὐτοὺς χρῄσοντας. ἀλλ' ὁ μὲν ταλαίπωρος ἄνθρωπος ἠτίμωται, ὅτι τοῦτον εἶδεν ἀδικοῦντα, τοῦτον δ' ἀθῷον δώσετε εἶναι; διὰ τί; εἰ γὰρ παρὰ τῶν εἰς \'ἑαυτοὺς ἐξαμαρτανόντων τηλικαύτην ἠξίωσε δίκην Αἰσχίνης λα- *' αὐτοὺς α.*

519 βεῖν· παρὰ τῶν εἰς τὰ τῆς πόλεως τηλικαῦτα ἡμαρτηκότων, ὧν εἷς οὗτος ὢν ἐξε- *18*
λέγχεται, πηλίκην ὑμᾶς προσήκει λαβεῖν, τοὺς ὀμωμοκότας καὶ δικάζοντας; νὴ Δί'. οἱ νέοι γὰρ \'ὑμῖν δι' ἐκεῖνον τὸν ἀγῶνα ἔσονται βελτίους. οὐκοῦν καὶ διὰ *' ὑμῖν.*
*τόνδε οἱ πολιτευόμενοι, δι' ὧν τὰ μέγιστα κινδυνεύεται τῇ πόλει. προσήκει *τούτων γρ. β. ε.*

520 δὲ καὶ τούτων φροντίζειν. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι καὶ τοῦτον ἀπώλεσε τὸν Τί-
μαρχον,

δὲ μὴ ἐκπεσεῖν. ἐν ᾧ δὲ καὶ τὸν ἔλεον ἐκβάλλει, ὑπομνήσας καὶ τῶν λόγων, οἷς τῷ Τιμάρχου τὸν ἔλεον ἐξέ-

512 βαλε. Καὶ τὸν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος) Τὸν Προξένου λέγει

514 τὸν στρατηγόν. ἐκείνου γὰρ ἦν. Παιδία ὁμώνυμα) Εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν Προξένου τῷ Ἁρμοδίου ὀνόματι χρῆσθαι ἐπὶ τοῖς υἱοῖς. Ἐφ' οἷς ἑτέρα τέθνηκεν ἱέρεια) Ἐφ' οἷς φαρμάκοις, καὶ ἄλλη ἱέρεια τέθνηκε. λέγει δὲ τὴν Νίνον λεγομένην. κατηγόρησε δὲ ταύτης Μενεκλῆς, ὡς φίλτρα ποιούσης τοῖς νέοις. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν. ἐξ ἀρχῆς γέλωτα εἶναι, ἔδει κατὰ τῶν ὄντως μοιχειῶν, ὅτι τὰ πλεονάσματα ταῦτα, τὴν ἱέρειαν ἀπέκτειναν. μετὰ τοῦτο τοῦ θεοῦ χρήσαντος, ἐάσαι ἐπιτελεῖσθαι τὴν Αἰσχίνου

518 μητέρα μυεῖν ἐπέτρεψαν. Ὅτι τοῦτον εἶδεν ἀδικοῦντα) Ἐπειδὴ διὰ σωφρονισμὸν ἐνόμιζεν τοῦ Τιμάρχου κατηγορῆσαι, ὑποβάλλει ἄλλην αἰτίαν, καὶ αἱρεῖ τὴν καλήν. Εἰ γὰρ παρὰ τῶν εἰς αὐτοὺς ἐξαμαρτανόντων) Περιβαλόντων ἑαυτούς. Αἴτιαι δὲ τῆς ὑπολήψεως καθαρ-

519 ῶν αὐτόν. Νὴ Δί'. οἱ νέοι γάρ) Ἀνθυποφορὰν ἔθηκεν ἐπιλογικὴν ἐκ τῆς Αἰσχίνου πιθανότητος ἀπὸ τῆς ἐργασίας ἀνακύψασαν. Ἀλλὰ χρήσιμός ἐστι τῇ πόλει σωφρονίζων διὰ τὸ βίου τοὺς παῖδας. Ἔτι δ' ὅτι ἐξεπίτηδες αὐτὸς ἑαυτῷ κινεῖ τὰς τοιαύτας ἀναπνοάς, ἵνα πλείονας ἐπιχειρημάτων εὐπορίας εὕρῃ, ἐπαινεῖ μὲν οὖν τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποθέσεως, διὰ τῆς λύσεως. διαβάλλει δὲ τὸν Αἰσχίνην, ὅτι ἀδόξως ἰσχυρὸν ἀπέδειξε τῇ πόλει. καὶ

μάρχου, οὐ μὰ Δία οὐχὶ τῶν ὑμετέρων παίδων, ὅπως ἔσονται σώφρονες, προορῶν. εἰσὶ γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ νῦν σώφρονες. μὴ γὰρ οὕτω γένοιτο κακῶς τῇ πόλει, ὥστε Ἀφοβήτου καὶ Αἰσχίνου σωφρονιστῶν δεηθῆναι τοὺς νεωτέρους. ἀλλ' ὅτι βουλεύων ἔγραψεν, ἄν τις ὡς Φίλιππον ὅπλα ἄγων ἁλῷ, ἢ σκεύη τριηρικά, θάνατον εἶναι τὴν ζημίαν. σημεῖον δέ. πόσον γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον Τίμαρχος; πολύν. οὐκοῦν τοῦτον τὸν Αἰσχίνης ἅπαντα ἐν τῇ πόλει, καὶ οὐδεπώποτε ἠγανάκτησεν, οὐδὲ δεινὸν ἡγήσατο εἶναι τὸ πρᾶγμα, εἰ ὁ τοιοῦτος λέγει, ἕως εἰς Μακεδονίαν ἐλθὼν, ἑαυτὸν ἐμίσθωσε Φιλίππῳ. Λέγε δή μοι τὸ ψήφισμα λαβὼν αὐτὸ τὸ τοῦ Τιμάρχου.

Ψήφισμα.

Ὁ μὲν τοίνυν ὑπὲρ ὑμῶν γράψας, μὴ ἄγειν ἐν τῷ πολέμῳ πρὸς Φίλιππον ὅπλα, εἰ δὲ μή, θανάτῳ ζημιοῦσθαι, ἀπόλωλε, καὶ ὕβρισται. ὁ δὲ καὶ τὰ τῶν ὑμετέρων συμμάχων ὅπλα ἐκείνῳ παραδοὺς οὑτοσί, κατηγόρει, καὶ περὶ πορνείας ἔλεγεν, ὦ γῆ καὶ θεοί· δυοῖν μὲν κηδεσταῖν παρεστηκότοιν, οὓς ἰδόντες ἂν ὑμεῖς, ἀνακράγοιτε, Νικίου τε τοῦ βδελυροῦ, ὃς ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν εἰς Αἴγυπτον Χαβρίᾳ, καὶ τοῦ καταράτου Κυρηβίωνος, ὃς ἐν ταῖς πομπαῖς ἄνευ τοῦ προσωπείου κωμάζει. καὶ τί ταῦτα; ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν ὁρῶν Ἀφόβητον. ἀλλὰ δῆτα ἄνω ποταμῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ πάντες ὅσοι οἱ περὶ πορνείας ἐρρύησαν λόγοι. καὶ μὴν εἰς ὅσην αἰσχύνην καὶ ἀτιμίαν τὴν πόλιν ὑμῶν ἡ τούτου πονηρία, καὶ ψευδολογία καταστήσασα ἔχει, πάντα τἆλλα ἀφεὶς, πάντες ὑμεῖς ἴστε, ἐρῶ. πρότερον μὲν γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί πρὸς ὑμᾶς ἐψήφισται, τοῦτ' ἐπετήρουν οἱ ἄλλοι πάντες Ἕλληνες. νῦν δὲ ἤδη περιερχόμεθα ἡμεῖς, τί δέδοκται τοῖς ἄλλοις, σκοποῦντες, καὶ ὠτακουστοῦντες τί τὰ τῶν Ἀρκάδων, τί τὰ τῶν Ἀμφικτυόνων, ποῖ πορεύσεται Φίλιππος, ζῇ, ἢ τέθνηκεν; οὐ τοιαῦτα ποιοῦμεν; ἐγὼ δὲ οὐ δέδοικα, εἰ Φίλιππος ζῇ, ἀλλ' εἰ τῆς πόλεως τέθνηκε τὸ τοὺς ἀδικοῦντας μισεῖν, καὶ τιμωρεῖσθαι. οὐδὲ φοβεῖ με Φίλιππος, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν ὑγιαίνῃ, ἀλλ' εἰ παρ' ὑμῖν ἄδεια γενήσεται τοῖς παρ' ἐκείνου μισθαρνεῖν βουλομένοις, καὶ συνεροῦσί τινες τούτοις τῶν ὑφ' ὑμῶν πεπιστευμένων, καὶ πάντα τὸν ἔμπροσθεν χρόνον ἀρνούμενοι μὴ πράττειν ὑπὲρ Φιλίππου, νῦν ἀναβήσονται, ταῦτα φοβεῖ με. τί γὰρ δή-

τίνος ἕνεκα κατηγόρησε Τιμάρχου σκοπεῖτε, οὐχ ὅτι αὐτοῖς, φησίν, ἦν ὑμῖν καὶ Φιλίππῳ πόλεμος. τὴν δὲ βούλησιν Αἰσχίνου, δι' ἣν κατηγόρησε Τιμάρχου, διὰ πρώτως χρήματι μᾶλλον ἐπέπληξεν, εἶπον μὲν οἶδα ὅπως ἔχομεν· ὁ γὰρ ἀκροατὴς παρ' ἑαυτῷ βασανίζων τὸν λόγον, μείζονα κατ' αὐτοῦ λαμβάνει τὴν ὑπόνοιαν ὧν ὁ ῥήτωρ ἐπέπληξεν, ἢ φανερῶς ὠνείδισε. Πόσον γὰρ ἐδημηγόρει χρόνον Τίμαρχος) Ὅτι καὶ νέος ἦν, καὶ χαίρειν εἶχεν ἢ χαρίζειν πλεῖον. ἦν δὲ ἐν τῇ πόλει αὐτῷ, ἵνα μὴ λέγῃ ὅτι ἀπόντος ἐλάνθανεν.

Ἀπόλωλε καὶ ὕβρισται) Τὸ δεύτερον προστεθὲν τὸ μάτην καὶ ἀδίκως ἀπολωλέναι δηλοῖ. κηδεσταὶ δὲ ἐνταῦθα καλεῖ, τοὺς ἀδελφοὺς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ. Ὃς ἑαυτὸν ἐμίσθωσε Χαβρίᾳ) Αἰγύπτιόν τινά φασιν οὕτω καλεῖσθαι. ἐμίσθωσε δὲ ἐπ' αἰσχρότητι. Καὶ τοῦ καταράτου Κυρηβίωνος) Τὸ μὲν ὄνομα, Ἐπικράτης. τὸ δὲ Κυρηβίωνος, ἀττικῶς. λέγει δὲ, τὸ κάθαρμα καὶ εὐτελές. κυρήβια γὰρ τὰ ἀποκαθάρματα τοῦ σίτου λέγουσι. τὸ ἀναίσχυντον δὲ αὐτοῦ βουλόμενος δεῖξαι, εἶπεν ἄνευ τοῦ προσώπου. οἱ γὰρ ἐν ταῖς ἑορταῖς τότε βουλόμενοι σκώπτειν τινὰς ἐφόρουν προσωπεῖα, ἵνα μὴ αἰσχύνωνται. ἰστέον δὲ ὅτι οἱ νεώτεροι λέγουσιν αὐτὸ προσωπεῖον. ἐν δὲ τοῖς ἀρχαιοτέροις βιβλίοις εὑρίσκεται προσώπου. λέξις δὲ ἐκ παρωνομασίας τρίτου εἴδους τῆς κατὰ λέξιν δριμύτητος. Ἀλλὰ δῆτα ἄνω ποταμῶν) Ἐναλλὰξ καὶ ἀτάκτως ἡ παροιμία ἔχει. ὡς, Αἰσχίνης κατηγορεῖ πορνείας, ὅλην τὴν οἰκίαν πορνῶν ἔχων μεστήν. ἡ παροιμία δὲ λέγεται ἐπὶ τῶν ἐναντίως φρονούντων. τὸ δὲ ἐρρύησαν ἀπὸ ποταμοῦ λέγων, ἐνέμεινε τῇ τροπῇ. Τοῦτ' ἐπετήρουν) Ὥσπερ τι θεῖον ἐπετήρουν διὰ τὸ μὴ ἀπολέσαι τὸ κέρδος. Νῦν δὲ ἤδη περιερχόμεθα ἡμεῖς) Ὡς τῆς ἐσχάτης συμφορᾶς, ἀποδημεῖν τοὺς Ἀθηναίους ὄντας, ἵνα συμβουλῆς δεηθῶσι τινός, οἱ τοῖς ἄλλοις ἀεὶ γεγονότες σύμβουλοι. Ἀλλ' εἰ τῆς πόλεως τέθνηκε) Τὸ μὲν ἀπολόμενον, ἔστι καὶ εὑρεθῆναι· τὸ δὲ τεθνηκός, οὐκέτι ἔσται. Καὶ συνεροῦσί τινες τούτοις) Μετέβη ἐπ' ἄλλον σωμάτων οὐ φαῦλον τινὰ καὶ ἀδόκιμον, οὐδὲ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἀριθμουμένων ἐν πολλοῖς· ἀλλ' ἀποφερόμενον τὰ πρωτεῖα, καὶ δοκοῦντα ὑπὲρ τοὺς πολλοὺς εἶναι. Εὔβουλον, τὸν διὰ χειρὸς ἔχοντα τὴν πολιτείαν. τοῦτον γὰρ δέδοικα, καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ῥοπήν, καὶ προσθήκην. λέ-

γοῦν πρὸς τοὺς δι᾽ αὐτὸ τὸν Αἰσχίνην βοηθοῦντας εἰς ὑποψίαν οὖν καθίστησι τὸν Εὔβουλον, [illegible] κοινωνίας τῆς πρὸς τὸν Αἰσχίνην. καὶ ὅσον γε μάλιστα κατὰ τὴν πολιτείαν ἰσχύειν ἐδόκει, τοσοῦτον [illegible] ἐκφοβεῖ τὸν δῆμον [illegible] τῆς δυναστείας, εἰς ὀλιγαρχίαν καινοτομίας δρᾶν αὐτὸν ἐπιχειροῦντα. ἐπειδὴ δὲ τῶν ἐπισημοτάτων καὶ δυναστευόντων ἦν κατὰ τὴν πόλιν ὁ Εὔβουλος, πλείστης ἐδεῖτο τῆς ἀντιρρήσεως, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀγῶνος. [illegible] τοῖς χρησμοῖς θεοῦ καὶ μαντείας, δείκνυσιν ἐκ λογισμῶν διὰ πάντων, μηδὲν τοῖς ποιηταῖς καθ᾽ ἑαυτῶν ἀποδιδόναι, ἔτι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πολιτευμάτων αὐτοῦ, ἐπιχειρεῖ διαβάλλειν τὸν Εὔβουλον.

528 Ἡγησίλεω μὲν κρινομένου) Οὗτος [illegible], ὅτι τῷ πλουτάρχῳ τὴν βοήθειαν ἔπεμψαν Ἀθηναῖοι, ὡς εἴπομεν ἐν Φιλιππικοῖς. ἐκρίθη γὰρ ὡς συνεξαπατήσας τῷ πλουτάρχου τὸν δῆμον. βούλεται οὖν δεῖξαι ὅτι οὐ φιλανθρωπίας ἕνεκα συναγωνίζεται τῷ Αἰσχίνῃ, ἀλλὰ διὰ τὸ φιλιππίζειν, ὅπου γε τοῦ οἰκείου τοῦ Ἡγησίλεω οὐκ ἐφρόντισε.

Τῷ Νικηράτου θείῳ) Ἄλλο παράδειγμα, δεικνύον ὡς οὐ δι᾽ ἔλεον συμβάλλεται, ὁ [illegible] καταφρονήσας [illegible]. Καλούμενος) Ἵνα μὴ εἴπῃ οὐ γὰρ ἐδέετό μου, ὅτι καὶ ἐβόα καλῶν αὐτὸν ἐναντίως [illegible]

530 Συγκατηγόρει μετ᾽ ἐκείνου σου) Οὗτος οὖν ὁ καὶ τοῖς συγγενέσι μὴ βοηθήσας, τῷ δὲ κατηγόρῳ συμπαραστάς, δόξειεν ἂν μὴ διὰ τὸ φιλιππίζειν τὴν βοήθειαν [illegible]

532 Τί γὰρ δήποτε Μοιροκλέα) Ἐν τοῖς ἄλλοις παραδείγμασιν, ὅτι οὐ φιλανθρωπίας ἐδεῖξε. πῶς γὰρ ὁ τοῖς ἐπιτηδείοις μὴ βοηθῶν, νῦν δὲ ὅτι καὶ τοὺς ὀλίγα ἡμαρτηκότας φαίνεται κρίνων, ἵνα μόνος λέγῃ, [illegible] κατηγορεῖν, καὶ διὰ τοῦτο φείδεται τοῦ Αἰσχίνου.

536 Ξένοι καὶ φίλοι προσαγορεύεσθαι) Τοῦτο εἴρηκεν, ἐπειδὴ [illegible] τὴν φιλίαν οἶδεν [illegible] τὴν ἔχθραν. Καὶ πλούτῳ, καὶ γένει, καὶ δόξῃ) Ἵνα

ποτε βουλῇ, Ἡγησίλεω μὲν κρινομένου, ὃς ἀνεψιός ἐστί σοι, καὶ Θρασυβούλου ἐν τῷ πρῴην τῷ Νικηράτου θείῳ, ἐπὶ μὲν τῆς 529 πρώτης ψήφου, οὐδ᾽ ὑπακοῦσαι καλούμενος ἠθέλησας, εἰς τὸ βῆμα ἀναβάς, ὑπὲρ μὲν ἐκείνων οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἔλεγες, ἐδέου δὲ τῶν δικαστῶν συγγνώμην ἔχειν σοι. εἶθ᾽ ὑπὲρ μὲν συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων ἀνθρώπων οὐκ ἀναβαίνεις, ὑπὲρ Αἰσχίνου δ᾽ ἀναβήσῃ; ὅς, ἡνίκα ἔκρινεν Ἀριστοφῶν Φιλόνι- 530 κον, καὶ δι᾽ ἐκείνου τῶν σοι πεπραγμένων κατηγόρει, συγκατηγόρει μετ᾽ ἐκείνου σου, καὶ τῶν ἐχθρῶν τῶν σῶν εἷς ἐξητάζετο. ἐπειδὴ δὲ σὺ μὲν τουτουσὶ δεξάμενος, καὶ φήσας καταβαίνειν εἰς Πειραιᾶ δεῖν ἤδη, καὶ χρήματα εἰσφέρειν, καὶ τὰ θεωρικὰ στρατιωτικὰ ποιεῖν, ἢ χειροτονεῖν, ἃ συνεῖπε μὲν 531 οὗτος, ἔγραψε δ᾽ ὁ βδελυρὸς Φιλοκράτης, ἐξ ὧν ἀντὶ καλῆς αἰσχρὰν συνέβη γενέσθαι τὴν εἰρήνην, οὗτοι δ᾽ ἐπειδὴ τοῖς μετὰ ταῦτα ἀδικήμασι πάντα ἀπολωλέκασι, τηνικαῦτα διήλλαξαι, καὶ ἐν μὲν τῷ δήμῳ κατηρῶ Φιλίππου, καὶ κατὰ τῶν παίδων ὤμνυες, ἦ μὴν ἀπο- 532 λωλέναι Φίλιππον ἂν βούλεσθε· νῦν δὲ βοηθήσεις τούτῳ; πῶς οὖν ἀπολεῖται, ὅταν τοὺς παρ᾽ ἐκείνου δωροδοκοῦντας σὺ σώζῃς; τί γὰρ δήποτε, Μοιροκλέα μὲν ἔκρινας, εἰ παρὰ τῶν τὰ μέταλλα ἐωνημένων εἴκοσιν ἐξέλεξε δραχμὰς παρ᾽ ἑκάστου, καὶ Κηφισοφῶντα γρα- 533 φὴν ἱερῶν χρημάτων ἐδίωκες, εἰ τρισὶν ὕστερον ἡμέραις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἔθηκεν ἑπτὰ μνᾶς, τοὺς δ᾽ ἔχοντας, ὁμολογοῦντας, ἐξελεγχομένους ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ, ἐπὶ τῷ τῶν συμμάχων ὀλέθρῳ ταῦτα πεποιηκότας, τούτους οὐ κρίνεις, ἀλλὰ καὶ σῴζειν κελεύεις; καὶ μὴν, ὅτι 534 ταῦτα μέν ἐστι φοβερά, καὶ προνοίας καὶ φυλακῆς πολλῆς δεόμενα· ἐφ᾽ οἷς δὲ ἐκείνους σὺ ἔκρινες, γέλως, ἐκεῖθεν ὄψεσθε. ἦσάν τινες ἐν Ἤλιδι κλέπτοντες τὰ κοινά τινές; καὶ μάλα εἰκός γε. ἔστιν οὖν ὅστις μετέσχεν αὐτόθι νῦν τούτων τοῦ καταλῦσαι τὸν δῆμον; οὐδὲ εἷς. τί δαί; 535 ἦσαν ὅτε ἦν Ὄλυνθος, τοιοῦτοί τινες ἐκεῖ; ἐγὼ μὲν οἶμαι. ἆρ᾽ οὖν διὰ τούτους ἀπώλετο Ὄλυνθος; οὔ. τί δαί; Μεγάροις οὐκ οἴεσθ᾽ εἶναί τινα κλέπτην, καὶ παρεκλέγοντα τὰ κοινά; ἀνάγκη, καὶ πέφηνε. τίς οὖν αἴτιος αὐτόθι νῦν τούτων, τῶν συμβεβηκότων πραγμάτων; οὐδὲ εἷς. ἀλλὰ 536 ποῖοι, καὶ τίνες εἰσὶν οἱ τὰ τηλικαῦτα, καὶ τοιαῦτα ἀδικοῦντες; οἱ νομίζοντες ἑαυτοὺς ἀξιόχρεως εἶναι τοῦ Φιλίππου ξένοι καὶ φίλοι προσαγορεύεσθαι· οἱ στρατηγιῶντες, καὶ προστασίας ἀξιούμενοι, οἱ μείζους τῶν πολλῶν οἰόμενοι δεῖν εἶναι. οὐ Περίλαος ἐκρίνετο ἔναγχος ἐν τοῖς Μεγάροις, ἐν τοῖς τριακοσίοις, ὅτι πρὸς Φίλιππον ἀφίκετο, καὶ παρελθὼν Πτοιόδωρος, αὐτὸν ἐξῃτήσατο, καὶ πλούτῳ καὶ γένει καὶ δόξῃ 537 πρῶτος Μεγαρέων, καὶ πάλιν ὡς Φίλιππον ἐξέπεμψε, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ μὲν ἧκεν

ἄγων

ἄγειν τοὺς ξένους, ὅσ' ἔνδον ἐτύρβαζε τοιαῦτα. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν ὅ,τι τῶν πάντων μᾶλλον εὐλαβεῖσθαι δεῖ ἢ τὸ μείζω τινὰ τῶν πολλῶν ἐᾶν γίγνεσθαι. μή μοι 538 σῳζέσθω, μηδ' ἀπολλύσθω μηδείς, ὃν ἂν ὁ δεῖνα ἢ ὁ δεῖνα βούληται, ἀλλ' ὃν ἂν τὰ πεπραγμένα σώζῃ καὶ τοὐναντίον, τούτῳ τῆς προσηκούσης ψήφου παρ' ὑμῶν ὑπαρχέτω τυγχάνειν. τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. ἔτι τοίνυν, πολλοὶ παρ' ὑμῖν ἐπὶ καιρῶν γεγόνασιν ἰσχυροί, Καλλίστρα- 539 τος ἐκεῖνος, αὖθις Ἀριστοφῶν, Διόφαντος, τούτων ἕτεροι πρότεροι. ἀλλὰ ποῦ τούτων ἕκαστος ἐπρώτευεν; ἐν τῷ δήμῳ. ἐν δὲ τοῖς δικαστηρίοις, οὐδείς πω μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας ὑμῶν, οὐδὲ τῶν νόμων, οὐδὲ τῶν ὅρκων κρείττων γέγονε. μὴ τοίνυν μηδὲ νῦν τοῦτον ἐάσητε. 540 ὅτι γὰρ ταῦτα φυλάττοισθ' ἂν εἰκότως μᾶλλον ὑμεῖς, ἢ τούτοις πιστεύοιτε, τὴν τῶν θεῶν ὑμῖν μαντείαν ἀναγνώσομαι, οἵπερ ἀεὶ σῴζουσι τὴν πόλιν πολλῷ τῶν προεστηκότων μᾶλλον. Λέγε τὰς μαντείας. 541

Μαντεῖαι.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν θεῶν οἷα ὑμῖν προλέγουσιν. εἰ μὲν τοίνυν πολεμούντων ὑμῶν ταῦτ' ἀνῃρήκασι, τοὺς στρατηγοὺς λέγουσι φυλάττεσθαι. πολέμου γάρ εἰσιν ἡγεμόνες οἱ στρατηγοί. εἰ δὲ πεποιημένων εἰρήνην, τοὺς ἐπὶ τῆς πο- 542 λιτείας ἐφεστηκότας. οὗτοι γὰρ ἡγοῦνται, τούτοις πείθεσθε ὑμεῖς, ὑπὸ τούτων δέος ἐστὶ μὴ παρακρουσθῆτε. καὶ τὴν πόλιν δεῖν συνέχειν φησὶν ἡ μαντεία, ὅπως ἂν μίαν γνώμην ἔχωσιν ἅπαντες, καὶ μὴ τοῖς ἐχθροῖς ἡδονὴν ποιῶσι. πότερ' οὖν οἴεσθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν τοσαῦτα κακὰ εἰργασμένον, σωθέντα, ἢ δίκην δόντα, ἡδονὴν ἂν 543 Φιλίππῳ ποιῆσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι σωθέντα. φησὶ δέ γε ἡ μαντεία δεῖν ὅπως ἂν μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροί, ποιεῖν. ἅπασι τοίνυν μιᾷ γνώμῃ παρακελεύεται κολάζειν τοὺς ὑπηρετηκότας τι τοῖς ἐχθροῖς, ὁ Ζεύς, ἡ Διώνη, πάντες οἱ θεοί. ἔξωθεν οἱ ἐπι- 544 βουλεύοντες, ἔνδοθεν δὲ οἱ συμπράττοντες. οὐκοῦν τῶν ἐπιβουλευόντων μὲν ἔργον, τὸ διδόναι. τῶν συμπραττόντων δὲ τὸ λαμβάνειν, καὶ τοὺς εἰληφότας ἐκσῴζειν. ἔτι τοίνυν κἂν ἀπ' ἀνθρωπίνου λογισμοῦ τοῦτο ἴδοι τις, ὅτι πάντων ἐχθρότατον καὶ φοβερώτατον τὸ τὸν προεστηκότα ἐᾶν οἰκεῖον γίγνεσθαι τοῖς μὴ τῶν αὐτῶν ἐπιθυμοῦ- 545 σι τῷ δήμῳ. τίσι γὰρ τῶν πραγμάτων ἐγκρατὴς γέγονε Φίλιππος ἁπάντων, καὶ τίσι τὰ μέγιστα κατείργασται τῶν πεπραγμένων, σκέψασθε. τῷ παρὰ τῶν πωλούντων τὰς πράξεις ὠνεῖσθαι. τῷ τοὺς προεστηκότας ἐν ταῖς πόλεσι διαφθείρειν, καὶ ἐπαίρειν τούτους. ταῦτα τοίνυν, ἐφ' ὑμῖν ἐστιν, ἀμφότερα, ἐὰν βούλησθε, ἀχρεῖα 546 ποιῆσαι τήμερον, ἐὰν τῶν μὲν, μὴ ἐθέλητε ἀκούειν τῶν τοῖς τοιούτοις συνηγορούντων, ἀλλ' ἐπιδείξητε ἀκύρους ὄντας ὑμῶν· νῦν γάρ φασιν εἶναι κυρίους· τὸν δὲ πεπρακότα ἑαυτὸν κολάσητε, καὶ ταῦθ' ἅπαντες ἴδωσι. πάντῃ μὲν γὰρ εἰκότως ἂν ὀργισθείητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ τοιαῦτα πεποιηκότι, καὶ προδεδωκότι συμ- 547 μάχους, καὶ φίλους, καὶ καιρούς, μεθ' ὧν ἢ καλῶς, ἢ κακῶς ἑκάστοις ἔχει τὰ πάντα. οὐ μὴν, οὐδενὶ μᾶλλον, οὐδὲ δικαιότερον, ἢ τούτῳ. ὃς γὰρ ἑαυτὸν τάξας τῶν

μὴ δόξῃ ὁ Εὔβουλος, ὡς εὐεργέτης τῆς πόλεως, μὴ λέγεσθαι εἶναι προδότης. εἰκάζει αὐτὸν τῷ Ἀπολλοδώρῳ. ὅσα τὸ δωροδόκος φησί, καὶ φυλάττει τὸν Εὔβουλον. Ἐτύρβαζε) κατεσκεύαζε, ἐμηχανᾶτο, μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης συνταρασσομένης. 537 Ἐπὶ καιρῶν γεγόνασι) Πάνυ θαυμασίως ἐπεχείρησεν, οὐ πάντη τοὺς ἰσχυροὺς ἀτιμάζων, καὶ οὐκ ἐκβάλλων· εὐφυῶς γὰρ καὶ τούτους πολλούς, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ τόπου τὴν ὑπεροχὴν διαβάλλων. 539 Ὅπως ἂν μὴ χαίρωσιν οἱ ἐχθροί) Ὁρᾷς ὅτι τῶν ἐχθρῶν οἱ μὲν ἔξωθεν ἐπιβουλεύουσιν, οἱ δὲ ἔνδοθεν συμπράττουσιν. 543 Ἔξωθεν οἱ ἐπιβουλεύοντες) Τοῦτο δοκεῖ μὲν εἶναι καθ' ἑαυτό. ἔχεται δὲ τοῦ ἄνω, ἔνθα φησὶ συνέχειν τὴν πόλιν, ὅπως ἐν μιᾷ γνώμῃ ὦσι. Ταῦτα τοίνυν ἐφ' ὑμῖν ἐστὶ) Φρονίμως πάνυ μετὰ τὴν αὔξησιν τῆς τῶν προδοτῶν κακίας καὶ τῆς δυναστείας, μείζονα καὶ ἰσχυρότερα δείκνυσι τὰ δικαστήρια. ἵνα μὴ φοβῶνται αὐτούς, ἀλλὰ κολάζωσιν. 546 Ὃς γὰρ ἑαυτὸν 547

[illegible]) Ἀνακεφαλαίωσιν ποιεῖται τῶν εἰρημένων ἐν τῷ κατὰ [illegible] πάντων [illegible] ὡς [illegible] τοῖς δικάζουσι διὰ βραχέων. [illegible] γὰρ πολλὰ τὰ εἰρημένα. καὶ πολυμερὴς ὁ λόγος, καὶ [illegible] ποικίλας πολλαὶ δὲ καὶ αἱ αὐξήσεις [illegible] [illegible] διὰ [illegible] αὐτῶν τῶν [illegible] [illegible]. [illegible] γὰρ ἑαυτὸν [illegible] [illegible] ὅμοιον [illegible] ὅτι [illegible] [illegible] Φίλιππον, καὶ τὰ [illegible]. οὐδὲν [illegible] [illegible] ἕνεκα [illegible] καὶ τὰ χωρία, καὶ τὰ [illegible], ὃ ἄλλο τι τῶν [illegible], οὐδὲν θαυμαστόν. [illegible] γὰρ [illegible] κατὰ τοὺς καιροὺς [illegible], [illegible] τοῖς [illegible] τόποις.

549 Τίς ὁ τοὺς μακροὺς καὶ καλοὺς λόγους δημηγορῶν) Ἀποσκώπτει αὐτὸν [illegible] εἰς [illegible] λόγον, [illegible] καὶ τὸ Μιλτιάδου, καὶ τὸ Θεμιστοκλέους ψήφισμα [illegible] Αἰσχίνης τὸ [illegible]. εἰ γὰρ [illegible] τὴν πόλιν [illegible] Μιλτιάδου [illegible], καὶ τὰ Θεμιστοκλέους στρατηγήματα, καὶ τῶν ψηφισμάτων ὧν ἔγραφον ἐκεῖνοι [illegible] τὴν πόλιν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, Εὔβουλος [illegible] [illegible], οὐχ ἵνα [illegible] τὴν [illegible], ἀλλ' ἵνα [illegible] τῆς [illegible] ταύτης. [illegible]. τὸν γὰρ [illegible] πολιτευόμενον, [illegible] ὡς [illegible] καὶ τὸν ὅρκον τῶν ἐφήβων, ἐν τῷ τῆς Ἀγλαύρου Αἰσχίνην ἀναγινώσκειν φησί. [illegible], καὶ [illegible], ἀδελφαί. ἱερεία δὲ γέγονεν ἡ Ἄγλαυρος Ἀθηναίων, ὡς φησὶ Φιλόχορος. Καὶ τὸ Μιλτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους) Ἐπιόντων τῶν Μήδων, [illegible] καὶ ὁ Μιλτιάδης [illegible] [illegible] ἐπὶ τὸν Μαραθῶνα [illegible], [illegible] ἕως [illegible] [illegible]. [illegible]. ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς κατὰ [illegible] [illegible] τὴν πόλιν, εἰς [illegible] [illegible]. ὁ [illegible] Αἰσχίνης [illegible] κατὰ [illegible] αὐτοὺς, [illegible]. Καὶ τὸν ἐν τῷ τῆς Ἀγλαύρου) Ἔστι μὲν μία τῶν Κέκροπος θυγατέρων ἡ Ἄγλαυρος. [illegible] αὐτῆς [illegible] εἰς τοὺς [illegible] παῖδας, [illegible] Ἄγλαυρος, καὶ Ἕρση, καὶ Πάνδροσος θυγατέρες Κέκροπος, ὡς φησὶ Φιλόχορος. λέγουσι δὲ ὅτι πολέμου [illegible] Ἀθηναίοις [illegible] [illegible], καὶ [illegible] ὁ Ἀπόλλων ἀπαλλαγήσεσθαι, ἐάν τις [illegible] ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως. ἡ [illegible] Ἄγλαυρος, ἑκοῦσα αὑτὴν ἐξέδωκεν εἰς θάνατον. [illegible] γὰρ ἑαυτὴν ἐκ τοῦ τείχους [illegible] τοῦ πολέμου, ἱερὸν [illegible] αὐτῇ [illegible] τὰ προπύλαια τῆς πόλεως, καὶ ἐκεῖσε ὤμνυον οἱ ἔφηβοι μέλλοντες [illegible] εἰς πόλεμον.

ἀπιστούντων ἐπὶ Φιλίππῳ, καὶ μόνος καὶ πρῶτος ἰδών, ὅτι κοινὸς ἐκεῖνος ἐστὶν ἐχθρὸς ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων, 548 ἡ ὑπομένει ταῦτα, καὶ προὔδωκε καὶ γέγονεν ἐξαίφνης ὑπὲρ Φιλίππου, πῶς οὐ πολλάκις ἐστὶν ἄξιος ἀπολωλέναι; ἀλλὰ μὴν, ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, αὐτὸς οὐχ οἷός τ' ἀντειπεῖν ἔσται. τίς γάρ ἐστιν ὁ τὸν Ἴσχανδρον προσάγων ὑμῖν τὸ κατ' ἀρχάς, ὃν παρὰ τῶν ἐν Ἀρκαδίᾳ φίλων 549 ἥκειν τῇ πόλει δεῦρ' ἥκειν ἔφη; τίς ὁ συσκευάζεσθαι τὴν Ἑλλάδα καὶ Πελοπόννησον Φίλιππον βοῶν, ὑμᾶς δὲ καθεύδειν; τίς ὁ τοὺς καλοὺς καὶ μακροὺς καὶ πολλοὺς λόγους ἐκείνους δημηγορῶν, καὶ τὸ Μιλτιάδου καὶ τὸ Θεμιστοκλέους ψήφισμα ἀναγινώσκων, καὶ τὸν ἐν τῷ τῆς Ἀγλαύρου 550 τῶν ἐφήβων ὅρκον, οὐχ οὗτος; τίς ὁ πείσας ὑμᾶς μόνον οὐκ ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θάλατταν πρεσβείας πέμπειν, ὡς ἐπιβουλευομένης μὲν ὑπὸ Φιλίππου τῆς Ἑλλάδος, ὑμῖν δὲ προσῆκον προορᾶν ταῦτα, καὶ μὴ προΐεσθαι τὰ τῶν Ἑλλήνων; οὐχ ὁ μὲν γράφων τὸ ψήφισμα Εὔβου- 551 λος ἦν, ὁ δὲ πρεσβεύων εἰς Πελοπόννησον, Αἰσχίνης οὑτοσί; ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε ἅττα μέν ποτε διελέχθη καὶ ἐδημηγόρησεν, αὐτὸς ἂν εἰδείη. ἃ δ' ἀπήγγειλε πρὸς ὑμᾶς, ὑμεῖς οἶδ' ὅτι μέμνησθε πάντες. βάρβαρόν τε γὰρ πολλάκις καὶ ἀλάστορα τὸν Φίλιππον ἀποκαλῶν, ἐ- 552 δημηγόρει, καὶ τοὺς Ἀρκάδας ὑμῖν ἀπήγγελλεν ὡς ἔχαιρον, εἰ προσέξει τοῖς πράγμασιν ἤδη, καὶ ἐγείρεται ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις. ὃ δὲ πάντων μάλιστ' ἀγανακτῆσαι ἔφη, συντυχεῖν γὰρ ἀπιὼν Ἀτρεστίδᾳ παρὰ Φιλίπ-

διελ. πότ. · ὦ ἄ. · ἀπαίτων.

550 Οὐχ ὁ μὲν γράφων τὸ ψήφισμα) [illegible] Φίλιππον [illegible] Αἰσχίνης καὶ Εὔβουλος ὁ μὲν ψηφίσματα γράφων, ὁ δὲ πρεσβεύων εἰς Πελοπόννησον, [illegible].

552 Καὶ ἐγείρεται ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις) Ἡ πολλὰ καθεύδουσα.

Συντυχεῖν γὰρ ἀπιὼν Ἀτρεστίδᾳ) Χρησιμώτατα γέγονεν αὐτῷ ἡ μνήμη τῶν κατ' Ἀτρεστίδαν. οὐ μόνον διὰ τὴν [illegible], ἀλλ' ἵνα καὶ φαίνηται διὰ τοῦτο Αἰσχίνης [illegible] τῇ δωροδοκίᾳ, [illegible] ὅτι [illegible] καὶ [illegible] [illegible] ἵνα φαίνηται Αἰσχίνης διὰ τῶν [illegible] λόγων. [illegible] γὰρ [illegible], τοῖς ὁμοίοις [illegible]. εἰ γὰρ Ἀτρεστίδας [illegible] [illegible] τὴν Ἑλλάδα, [illegible] καὶ διὰ τὸν Αἰσχίνην [illegible]. οὐχ [illegible] γὰρ Ἀτρεστίδου διὰ τὴν δωροδοκίαν ἀ-

Agraulos.

που πορνοβοσκῷ, καὶ μετ' αὐτοῦ γύναια καὶ παιδάρια ὡς τριάκοντα βαδίζειν· αὐτὸς δὲ θαυμάσας, ἐρέσθαι τινὰ τῶν ὁδοιπόρων, τίς ὁ ἄνθρωπός ἐστι, καὶ τίς ὁ ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ. ἐπειδὴ δὲ ἀκοῦσαι ὅτι ἀτρέστίδας παρὰ Φιλίππου τῶν ὀλυνθίων αἰχμάλωτα δωρεὰν ταῦτα ἔχων ἀπέρχεται, δεινόν αὐτῷ τι δόξαι, καὶ δακρῦσαι, καὶ ὀδύρεσθαι τὴν ἑλλάδα, ὡς κακῶς διάκειται, εἰ τοιαῦτα πάθη περιορᾷ γιγνόμενα. καὶ συνεβούλευσεν ὑμῖν, πέμπειν τινὰς εἰς ἀρκαδίαν, οἵτινες κατηγορήσουσι τῶν τὰ Φιλίππου πραττόντων. ἀκούειν γὰρ ἔφη τῶν φίλων, ὡς ἐὰν ἐπιστροφὴν ἡ πόλις ποιήσηται καὶ πρέσβεις πέμψῃ, δίκην ἐκεῖνοι δώσουσι. ταῦτα μὲν τοίνυν τότε, καὶ μάλα ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι καλὰ, καὶ τῆς πόλεως ἄξια, ἐδημηγόρει. ἐπειδὴ δὲ ἀφίκετο εἰς μακεδονίαν, καὶ τὸν ἐχθρὸν εἶδε τὸν ἑαυτοῦ, καὶ τῶν ἑλλήνων, τὸν Φίλιππον, ἆρά γε ὅμοια, ἢ παραπλήσια τούτοις, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ μήτε τῶν προγόνων μεμνῆσθαι, μήτε τρόπαια λέγειν, μήτε βοηθεῖν μηδενὶ. τῶν τε κελευόντων μετὰ τῶν ἑλλήνων περὶ τῆς πρὸς Φίλιππον εἰρήνης βουλεύεσθαι, θαυμάζειν εἰ περὶ τῶν ὑμετέρων ἰδίων ἄλλον τινὰ δεῖ πεισθῆναι. εἶναί τε τὸν Φίλιππον αὐτὸν, ἡράκλεις, ἑλληνικώτατον ἀνθρώπων, δεινότατον λέγειν, φιλαθηναιότατον. οὕτω δὲ ἀτόπους τινὰς ἐν τῇ πόλει καὶ δυσχερεῖς ἀνθρώπους εἶναι, ὥστε οὐκ αἰσχύνεσθαι λοιδορουμένους αὐτῷ, καὶ βάρβαρον αὐτὸν ἀποκαλοῦντας. ἔστιν οὖν ὅπως ἂν ταῦτ' ἐκεῖνα προειρηκὼς, ὁ αὐτὸς ἀνὴρ μὴ διαφθαρεὶς, ἐτόλμησεν εἰπεῖν; τί δέ; ἔστιν ὅστις ἂν τὸν ἀτρεστίδαν τότε μισήσας διὰ τοὺς τῶν ὀλυνθίων παῖδας, καὶ τὰ γύναια, ταῦτα Φιλοκράτει νυνὶ συμπράττειν ὑπέμεινε; ὃς τὰς γυναῖκας ἐλευθέρας τῶν ὀλυνθίων ἤγαγε δεῦρο ἐφ' ὕβρει· καὶ οὕτως ἐπὶ ταῖς βδελυρῶς βεβιωκέναι γνωρίζεται, ὥστε μηδὲν ἐμὲ αἰσχρὸν εἰπεῖν νυνὶ περὶ αὐτοῦ δεῖν μηδὲ δυσχερές. ἀλλὰ τοσοῦτον εἰπόντος μόνον, ὅτι Φιλοκράτης γυναῖκας ἤγαγε, πάντας ὑμᾶς εἰδέναι καὶ τοὺς περιεστηκότας τὰ μετὰ ταῦτα, καὶ ἐλεεῖν εὖ οἶδ' ὅτι τὰς ἀτυχεῖς καὶ ταλαιπώρους ἀνθρώπους, ἃς οὐκ ἠλέησεν αἰσχίνης, οὐδὲ ἐδάκρυσεν ἐπὶ ταύταις τὴν ἑλλάδα, εἰ παρὰ τοῖς συμμάχοις ὑπὸ τῶν πρέσβεων ὑβρίζονται. ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ κλαήσει, τοῦ τὰ τοιαῦτα πεπρεσβευκότος, καὶ τὰ παιδία ἴσως παράξει καὶ ἀναβιβάσεται. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθε ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρὸς μὲν τὰ τούτου παιδία, ὅτι πολλῶν συμμάχων ὑμετέρων καὶ φίλων παῖδες ἀλῶνται, καὶ πτωχοὶ περιέρχονται, δεινὰ πεπονθότες διὰ τοῦτον, οὓς

κίαν αἰσχίνης καὶ φιλοκράτης.

Γύναια καὶ παιδάρια ὡς τριάκοντα βαδίζειν) Ὡς στοχαζόμενος εἶπεν ἀορίστως τὸν ἀριθμὸν, ἵνα ἀποδείξωσι καὶ γυναῖκας τριάκοντα, καὶ παιδάρια τριάκοντα.

Τίς ἄνθρωπός ἐστι, καὶ τίς ὄχλος) Ἄρα μὴ τύραννος; ἆρα μὴ στρατηγὸς τοῦ Φιλίππου, λόγοι καλύζει τινά.

Ἀκούειν γὰρ ἔφη τῶν φίλων) Διδάσκει αὐτοὺς τίνι καὶ φίλους, ὅτι καὶ αὐτὸς ἦν εὔνους ἐπισχοίην δὲ, ἢ τιμωρίαν κατὰ τῶν προδοτῶν, ἢ μεταβολὴν τοῦ τρόπου ἀπὸ ῥᾳθυμίας εἰς σπουδήν. Μήτε τρόπαια λέγειν) Ὅρα πῶς οὐκ εἶπε μάχας, οὐδὲ κινδύνους, ἀλλὰ τρόπαια, τὸ ἡδὺ καὶ σημεῖον καὶ ἔνδοξον ἐκ ἐᾶν ἀκοῦσαι.

Μήτε βοηθεῖν οὐδενὶ) Τὸ καθόλου, καὶ τὸ ἄπειρον, μηδ' ἂν οἰκεῖος ᾖ, μηδ' ἂν παῖς ἐμὸς, μηδ' ἂν εὖ πεποιηκὼς πρότερον ἐμὲ, μηδ' ἂν οἱ θεοὶ προστάττωσι, καὶ ἀθηνᾶ συγχωρῇ. Εἶναί τε τὸν Φίλιππον αὐτὸν, ἡράκλεις) Σημεῖον τοῦ θαύματος τὸ ἡράκλεις. ἑλληνικώτατον δὲ, καθαρώτατον, εἰλικρινέστατον, ὁ γὰρ οἱ βάρβαροι ἀρνοῦνται, τοῦτο δεδώρηται ὁ τρόπος αὐτῷ. Δεινότατον λέγειν) Καὶ τοῦτο γὰρ ἑλληνικὸν, τὸ δύνασθαι λέγειν, ὡς εἴη καὶ τῷ τρόπῳ καὶ τῇ γλώττῃ τὸν φίλιππον ἕλληνα.

Ἔστιν οὖν ὅπως ταῦτ' ἂν ἐκεῖνα) Συναγωγὴ τῆς πίστεως. οὐκ ἠδύνατο φησὶν ὁ ἐκεῖνα προειρηκὼς, ταῦτα εἰπεῖν ὄντα ἐναντία, εἰ μὴ προδιέφθαρτο. ὅρα δὲ αὐτὸν καὶ τὸ ἦθος αἰσχίνου μιμησάμενον, ὡς ὅτε ὑπομιμνήσκων αἰσχίνου δημηγορίαν εἰπεῖν.

Ἤγαγε δεῦρ' ἐφ' ὕβρει) Βαρέως εἰς ὄψιν τῶν ἀθηναίων αἱ γυναῖκες ὑβρίζονται. Ἀλλ' ὑπὲρ αὐτοῦ κλαήσει) Ἵνα μὴ εἴπῃ ὅτι οὐ πέφυκα δακρύειν, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐδάκρυσα, ἐπεὶ χ' ὅτι ὑπὲρ αὐτοῦ μὲν κλαήσει, ἐκείνους δ' οὐκ ἠλέησε. Καὶ πτωχοὶ περιέρχονται) Ἐπαύξουσι τὴν οἰ-

ἐλεεῖν πολλῷ μᾶλλον, ὑμῖν ἀξιοῖ, ἢ τοῦ τοσαῦτα ἠδικηκότος, καὶ προδότου πατρός· καὶ ὅτι τοὺς ὑμετέρους παῖδας οὗτοι, καὶ τοὺς ἐκγόνους προσεγγράψαντες τῇ

564 εἰρήνῃ, καὶ τῶν ἐλπίδων ἀπεστερήκασι. πρὸς δὲ τὰ αὐτοῦ τούτου δάκρυα, ὅτι νῦν ἔχετε ἄνθρωπον, ὃς εἰς Ἀρκαδίαν ἐκέλευσεν ἐπὶ τοὺς ὑπὸ Φιλίππου πραττοντας, πέμπειν τοὺς κατηγορήσοντας. νῦν τοίνυν ὑμᾶς οὐκ εἰς Πελοπόννησον δεῖ πρεσβείαν πέμπειν, οὐδ'

565 ὁδὸν μακρὰν βαδίσαι, οὐδ' ἐφόδια ἀναλίσκειν, ἀλλ' ἄχρι τοῦ βήματος ἐνταυθοῖ προσελθόντα ἕκαστον ὑμῶν, τὴν ὁσίαν καὶ δικαίαν ταύτην ψῆφον ὑπὲρ τῆς πατρίδος θέσθαι κατ' ἀνδρὸς, ὃς, ὦ γῆ καὶ θεοὶ, ἐκεῖνα, ἃ διεξῆλθον ἐν ἀρχῇ δεδημηγορηκὼς, τὸν Μαρα-

566 θῶνα, τὴν Σαλαμῖνα, τὰς μάχας, τὰ τρόπαια, ἐξαίφνης, ὡς ἐπέβη Μακεδονίας, πάντα τἀναντία τούτοις ἔλεγε, μὴ προγόνων μεμνῆσθαι, μὴ τρόπαια λέγειν, μὴ βοηθεῖν μηδενὶ, μὴ κοινῇ μετὰ τῶν Ἑλλήνων βουλεύεσθαι, μονονοὺ καθελεῖν τὰ τείχη. καί τοι τούτων αἰ-

567 σχίους λόγοι οὐδένες πώποτε ἐν παντὶ τῷ χρόνῳ γεγόνασι παρ' ὑμῖν. τίς γάρ ἐστιν Ἑλλήνων, ἢ βαρβάρων οὕτω σκαιὸς, ἢ ἀνήκοος, ἢ σφόδρα μισῶν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν, ὅς τις, εἴ τις ἔροιτο, εἰπέ μοι, τῆς νῦν οὔσης Ἑλλάδος ταυτησὶ καὶ οἰκουμένης, ἔσθ' ὅτι ταύτην ἂν

568 τὴν προσηγορίαν εἶχεν, ἢ ᾠκεῖτο ὑπὸ τῶν νῦν ἐχόντων Ἑλλήνων, εἰ μὴ τὰς ἀρετὰς ὑπὲρ αὐτῶν ἐκείνας ἐν Μαραθῶνι, καὶ Σαλαμῖνι παρέσχοντο οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι; οὐδ' ἂν εἷς, οὐδ' ὅτι φήσειεν. ἀλλὰ ταῦτα πάντα ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἂν ἑαλωκέναι εἴποι. οὓς μηδὲ

569 τῶν ἐχθρῶν μηδεὶς ἂν, τούτων τῶν ἐγκωμίων, καὶ τῶν ἐπαίνων ἀποστερήσειε, τούτων Αἰσχίνης ὑμᾶς οὐκ ἐᾷ μεμνῆσθαι, τοὺς παῖδας ἐκείνων, ἵνα αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ. καὶ μὴν τῶν μὲν ἄλλων ἀγαθῶν, οὐ μέτεστι τοῖς τεθνεῶ-

570 σιν. οἱ δ' ἐπὶ τοῖς καλῶς πραχθεῖσιν ἔπαινοι, τῶν οὕτω τετελ[illegible] τιμαί εἰ[illegible] οὐδὲ [illegible]

[illegible]ποδαπῶν ἀποστερῶν ἐκείνους ἐστί, αὐτὸς ἂν [illegible] ἀτιμίας δικαίως ἂν νῦν στερηθείη. καὶ ταύτην ὑπὲρ τῶν προγόνων ὑμεῖς δίκην λάβοιτε παρ' αὐτοῦ. τοιούτοις μέντοι

571 λόγοις, ὦ κακὴ κεφαλὴ, σὺ τὰ τῶν προγόνων ἔργα συλήσας, καὶ διασύρας τῷ λόγῳ, πάντα τὰ πράγματα ἀπώλεσας. εἶτα γεωργεῖς ἐκ τούτων, καὶ σεμνὸς γέγονας. καὶ γὰρ αὖ τοῦτο, πρὸ μὲν τοῦ πάντα τὰ κακὰ εἰργάσθαι τὴν πόλιν, ὡμολόγει γεγραμματευκέναι, καὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν τοῦ χειροτονηθῆναι καὶ

572 μέτριον παρεῖχεν ἑαυτόν. ἐπειδὴ δὲ μυρία εἴργασται κακὰ, τὰς ὀφρῦς ἀνέσπακε. κἄν, ὁ γεγραμματευκὼς Αἰσχίνης, εἴποι τις, εὐθέως ἐχθρὸς καὶ κακῶς φησὶν ἀκηκοέναι, καὶ

Marginal notes: ὑμῶν. — τῇ εἰρήνῃ — [illegible] ἄλλοι φθῶσι γενέσθαι. — λάβοιτε. ἄ. ζ. — μυρία. ἄ. [illegible]

Scholia:

[illegible] παλαιούμενοι. ἐπειδὴ δὲ ἐστιν ἀλλαχῇ, τοῦτ' ἔστι παλαιοῦσθαι καθ' ἱστορίαν, ἢ ἐμπειρίαν, ἵνα τὴν συμφορὰν

563 ἐμφήνῃ, τὸ πτωχοὶ προσέθηκε. Καὶ προδότου πατρὸς) Προέταξε τὸ χρηστὸν ὄνομα, λέγω δὲ πατρός. τὸ αἰ-

566 σχρὸν, τὸ δὲ προδότου. Ὡς ἐπέβη Μακε-

567 δονίας) Τὰς ἀθήνας καταλυτών. Τίς γάρ ἐστιν Ἑλλήνων) Τιμᾷ τοὺς Ἀθηναίους καὶ βάρβαρος, καί δίδωσί μοι τὴν ψῆφον, οὐχ ὡς Ἕλληνα φιλῶν, ἀλλὰ καὶ συνετὸς, τὴν ἀληθείας ὑπολαμβάνων. ἐκεῖνοι ἔστω καὶ τὴν φύσιν πολεμίων Αἰσχίνης. Πολεμιώτερος γάρ. Τρία ἐστὶ τὰ πάντα μὲν λέγοντα τὴν ἀττικὴν τὰ αἰσθήματα [illegible]. ἢ γὰρ ἀνόητος ὢν οὐκ οἶδεν, ἢ ἀνήκοος ἔμεινεν ἔξω τῆς οἰκουμένης οἰκῶν, ἢ ἐχθρὸς ὑπάρχει τῆς πόλεως καὶ μισῶν, κἂν ὑπάρχει τι [illegible]. δίον ἐν τῷ [illegible] τὴν αἰσχρὰν ὑποστῆναι, μὴ συμπαθόμενον τῇ δόξῃ τῆς πόλεως.

568 Ἐν Μαραθῶνι) Τὸ Μαραθῶνι, ὅπου

569 μόνοι ἐνίκησαν οἱ Ἀθηναῖοι. Εἶτα, οὓς μηδὲ τῶν ἐχθρῶν) Τὰ κοινὰ τὰ ἐν Σαλαμῖνι, ἴδια ποιήσας ἐστὶ, ἀποστερῶν τῶν ἐπαίνων δηλονότι. καλῶς δὲ τὸ ἀποστερῶν. ἐπειδὴ καὶ κτῆμα αὐτῶν ἔφησε τὴν δόξαν [illegible]. τοῦτο γάρ ἐστι καὶ τὸ στερηθῆναι ἐκείνους· στερίσκεται γάρ τις ὧν ἔχει· ἀποστερεῖται δὲ τὰ ἀλλότρια. ἐνέβαλε δὲ τοὺς προγόνους, παροξύνων πλέον τοὺς δικαστὰς τοὺς αἰδουμένους

571 αὐτούς. Καὶ χάριν ὑμῖν ἔχειν) Ἤδη γὰρ ὄντι μείζονος, ὃ καθ' αὐτὸν, ἔτυχεν. ὁ γὰρ τυχὼν τιμῆς, ἧς ἄξιός ἐστιν, οὐκ ἔχει χάριν τῷ δόντι, ἀλλ' ὁ παρ' ἀξίαν

572 λαβών. Καὶ μέτριον παρεῖχεν ἑαυτόν) Οὐκ ὢν δηλονότι, ἀλλ' ὑποκρινόμενος. Τὰς ὀφρῦς ἀνέσπακεν) τὰ μὲν αὐτοματα [illegible]. αὐτὸς ἀνέσπασε, φησὶ, πρὸς τοὺς καιροὺς σχηματιζόμενος. Καὶ ὁ γεγραμματευκὼς Αἰσχίνης) Ἐὰν τολμήσῃ τις ὅλως εἰπεῖν, οὐχ ὁ νῦν γραμματεὺς Αἰσχίνης, ἀλλ' ὅ ποτε γενόμενος, ἐχθρός ἐστιν εὐθέως, καὶ τὰ ἄλλα. κατηχεῖται γὰρ πάντας τοῦ δεῖν.

κοινῇ, καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς πορεύεται, θοιμάτιον καθεὶς ἄχρι τῶν σφυρῶν, ἴσα βαίνων Πυθοκλεῖ, τὰς γνάθους φυσῶν. τῶν Φιλίππου ξένων καὶ φίλων εἷς οὗτός ἐστιν ὑμῖν ἤδη, τῶν ἀπαλλαγῆναι τοῦ δήμου βουλομένων, καὶ κλύδωνα καὶ μανίας τὰ καθεστηκότα πράγματα ἡγουμένων, ὅς τέως ἐπὶ τὴν θόλον προσεκύνει. 573 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ἐπὶ κεφαλαίων ἐπιλέξαι, ὃν τρόπον ὑμᾶς κατεπολιτεύσατο Φίλιππος, προσλαβὼν τούτους τοὺς θεοῖς ἐχθρούς. πάνυ δὲ ἄξιον ἐξετάσαι καὶ θεάσασθαι τὴν ἀπάτην ὅλην. τὸ μὲν γὰρ ἀπ᾽ ἀρχῆς τῆς εἰρήνης ἐπιθυμῶν, διαφορουμένης αὐτοῦ τῆς χώρας ὑπὸ τῶν λῃστῶν, καὶ κεκλεισμένων τῶν ἐμπορίων, ὥστε ἀνόνητον ἐκείνῳ ἁπάντων εἶναι τῶν ἀγαθῶν, τοὺς τὰ φιλάνθρωπα λέγοντας ἐκείνους ἀπέστειλε ὑπὲρ αὐτοῦ, τὸν Νεοπτόλεμον, τὸν Ἀριστόδημον, τὸν Κτησιφῶντα. ἐπειδὴ δὲ ἤλθομεν ὡς 576 αὐτὸν ἡμεῖς οἱ πρέσβεις, ἐμισθώσατο μὲν τοῦτον εὐθέως, ὅπως συνερεῖ καὶ συναγωνιεῖται τῷ μιαρῷ Φιλοκράτει, καὶ τῶν τὰ δίκαια βουλομένων ἡμῶν πράττειν περιέσται. συνέγραψε δὲ ἐπιστολὴν πρὸς ὑμᾶς, ᾗ μάλιστα ᾤετο τῆς εἰρήνης τεύξεσθαι. ἦν δὲ οὐδὲν μᾶλλον μέγα αὐτῷ καθ᾽ 577 ὑμῶν, οὐδ᾽ οὕτω πρᾶξαι, εἰ μὴ Φωκέας ἀπολεῖ. τοῦτο δ᾽ οὐκ ἦν εὔπορον. συνῆκτο γὰρ αὐτῷ τὰ πράγματα ὥσπερ ἐκ τύχης εἰς καιρὸν τοιοῦτον, ὥστε ἢ μηδὲν ὧν ἐβούλετο εἶναι διαπράξασθαι, ἢ ἀναγκαῖον εἶναι ψεύσασθαι καὶ ἐπιορκῆσαι, καὶ μάρτυρας τῆς αὑτοῦ κακίας πάντας Ἕλληνας καὶ βαρβάρους ποιήσασθαι. εἰ μὲν γὰρ προσδέξαιτο Φωκέας συμμάχους, καὶ μεθ᾽ ὑμῶν τοὺς ὅρκους αὐτοῖς ἀποδοίη, τοὺς πρὸς Θετταλοὺς καὶ Θηβαίους ὅρκους εὐθὺς παραβαίνειν ἀναγκαῖον ἦν, ὧν τοῖς μὲν τὴν Βοιωτίαν συνεξαιρήσειν ὀμωμόκει, τοῖς δὲ τὴν Πυλαίαν συγκαταστήσειν. εἰ δὲ μὴ 578 προσδέχοιτο, ὥσπερ οὐ προσίετο, οὐκ ἐάσειν ὑμᾶς αὐτὸν παρελθεῖν ἡγεῖτο, ἀλλὰ βοηθήσειν εἰς Πύλας. ὅπερ, εἰ μὴ παρεκρούσθητε, ἐποιήσατε ἄν. εἰ δὲ τοῦτο γένοιτο, οὐκ εἶναι παρελθεῖν ἐλογίζετο. καὶ ταῦτα οὐ παρ᾽ ἄλλων αὐτὸν ἔδει πυθέσθαι, ἀλλ᾽ αὐτὸς ὑπῆρχε μάρτυς ἑαυτῷ τοῦ πράγματος. ὅτε γὰρ τὸ πρῶτον Φωκέας ἐκράτησε Φίλιππος, καὶ διέφθειρε τοὺς ξένους αὐτῶν, καὶ τὸν ἡγούμενον καὶ στρατηγοῦντα Ὀνόμαρχον, τότε τῶν ὄντων ἁπάντων ἀνθρώπων οὐδενὸς οὔτε Ἑλλήνων οὔτε βαρβάρων Φωκεῦσι βοηθήσαντος πλὴν ὑμῶν, οὐχ ὅπως παρῆλθεν, ἢ διεπράξατο ὧν 579 ἠβουλήθη τι παρελθών, ἀλλ᾽ οὐδὲ προσελθεῖν ἐγγὺς ἠδυνήθη. ἤδη δὲ, οἶμαι, τότε, ἡνίκα ἐστασίαζε μὲν αὐτῷ τὰ Θετταλῶν, καὶ Φεραῖοι πρῶτον οὐ συνηκολούθουν, ἐκράτουν δὲ Θηβαῖοι, καὶ μάχῃ ἡττῶντο, καὶ τρόπαιον ἀπ᾽ αὐτῶν εἱστήκει, οὐκ ἐνῆν παρελθεῖν, εἰ βοηθήσεθ᾽ ὑμεῖς, οὐδ᾽ αὖ ἐπιχειρῶν τοῖς ὅπλοις διώσεσθαι, εἰ μή τις τέχνη προσγενήσεται. πῶς οὖν μήτε ψεύσεσθαι φανερῶς, μήτε ἐπιορκεῖν δόξας, πάνθ᾽ ὅσα βούλομαι διαπράξομαι; πῶς; οὕτως. ἂν Ἀθηναίων τινὰς εὕρω τοὺς Ἀθηναίους ἐξαπατήσοντας. ταύτης γὰρ οὐκ ἔτ᾽ ἐγὼ

573 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ἐπὶ κεφαλ. ἐπιλέξαι) [illegible] 574

574 Διαφορουμένης αὐτοῦ τῆς χώρας) [illegible] 575 Τοὺς τὰ φιλάνθρωπα λέγοντας.) ἐν λόγοις γὰρ μόνον [illegible] 576 Ἡμεῖς οἱ πρέσβεις) [illegible]

575 [illegible]

Οὔτε Ἑλλήνων, οὔτε βαρβάρων) [illegible] 578

Πῶς οὖν μήτε ψεύσεσθαι φανερῶς.) [illegible] 579

ὀφθῆναι πονηρὰ παρ' ἐκείνοις ῥᾳδίως ψευσάμενοι; φοβοῦμαι τὴν ἀττικὴν φύσιν. χρηστὸς ἐπίσταται τρέφειν οἰκέτας. 580 Ἅπερ ἂν συνθέσθαι νῦν ἀξιώσαιμεν αὐτόν) Τί δήποτε, φησίν. αὐτὸς ἅπερ ὁμολογήσει τοῖς λόγοις, ταῦτα κατορθώσει τοῖς ἔργοις. 582 Μηδ' ἐναντίον ἔλθῃ ψήφισμα) Ἤρκει μὲν πρὸς τὴν δίκην τὸ ψήφισμα δίκην στρατιᾶς. ἐφοβεῖτο γὰρ τὸ δόγμα τῶν Ἀθηναίων ὁ Φίλιππος. Ἀντὶ μὲν τοῦ Θεσπιὰς καὶ Πλαταιάς) Ἐπίστευσε, φησί, πόλεις ἑλληνίδας ἰδεῖν οἰκιζομένας, καὶ ἀνδραποδισθείσας ἀκούσατε. Καὶ περιαιρεθῆναι τὴν ὕβριν) ἵνα μὴ κατὰ φθόνον δοκῇ λέγειν τὸ περιαιρεθῆναι, ἀντὶ τοῦ φρονήματος καὶ τοῦ ἀξιώματος προσέθηκε τὴν ὕβριν, ἵνα δικαίως δοκῇ 581 λέγειν. 583 Θηβαῖοι δ' ἦσαν οἱ κατασκάπτοντες) Διπλοῦν εἰργάσατο πάθος, ἐχθροὺς δεδωκὼς εἰς τὰς αὐτῶν χεῖρας. Τῷ Αἰσχίνου τῷ λόγῳ) Εἶδε καὶ Φωκέας εἶδον

τῆς αἰσχύνης κληρονομῶ. ἐπειδὴ γὰρ οἱ μὲν παρ' ἐκείνου πρέσβεις, προὔλεγον ὑμῖν, ὅτι Φωκέας οὐ προσδέχεται Φίλιππος συμμάχους, οὗτοι δὲ ἐκ- 580 δεχόμενοι, τοιαῦτα ἐδημηγόρουν, ὡς φανερῶς μὲν οὐχὶ καλῶς ἔχει τῷ Φιλίππῳ προσδέξασθαι τοὺς Φωκέας συμμάχους, διὰ τοὺς Θηβαίους καὶ τοὺς Θετταλούς· ἐὰν δὲ γένηται τῶν πραγμάτων κύριος, καὶ τῆς εἰρήνης τύχῃ, ἅπερ ἂν συνθέσθαι νῦν ἀξιώσαιμεν αὐτόν, ταῦτα ποιήσει τότε. τὴν μὲν τοίνυν εἰρήνην, ταύταις ταῖς ἐλπίσι, καὶ ταῖς παρασκευαῖς, καὶ ταῖς ὑπαγωγαῖς, εὕροντο παρ' ὑμῶν ἄνευ Φωκέων. τὴν δὲ βοήθειαν ἔδει κωλῦσαι μετὰ ταῦτα τὴν εἰς τὰς Πύλας, ἐφ' ἣν αἱ πεντήκοντα τριήρεις ὅμως ἐφώρμουν, ἵν', εἰ πορεύοιτο Φίλιππος, κωλύοιτε ὑμεῖς. πῶς οὖν; τίς τέχνη πάλιν αὖ γενήσεται περὶ ταύτης; τοὺς χρόνους ὑμῶν ἀφελέσθαι, καὶ ἐπιστῆσαι τὰ πράγματα ἀγαγόντας ἄφνω, ἵνα, μηδ' ἂν βούλησθε, δυνήσησθε ἐξελθεῖν. οὐκοῦν ταῦθ' οὗτοι πράξαντες φαίνονται. ἐγὼ δ', ὥσπερ ἀκηκόατε ἤδη πολλάκις, οὐχὶ δυνηθεὶς προαπελθεῖν, ἀλλὰ καὶ μισθωσάμενος πλοῖον, κατεκωλύθην ἐκπλεῦσαι. ἀλλὰ καὶ πιστεῦσαι Φωκέας ἔδει Φιλίππῳ, καὶ ἑκόντας ἑαυτοὺς ἐκδοῦναι, ἵνα μηδεὶς χρόνος ἐγγένηται τοῖς πράγμασι, μηδ' ἐναντίον ἔλθῃ ψήφισμα παρ' ὑμῶν μηδέν. οὐκοῦν ὡς μὲν οἱ Φωκεῖς σωθήσονται, παρὰ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων ἀπαγγελθήσεται. ὥστε καὶ εἴ τις ἐμοὶ διαπιστεῖ, τούτοις πιστεύσας, ἑαυτὸν ἐγχειριεῖ. τοὺς δ' Ἀθηναίους αὐτοὺς μεταπεμψόμεθ' ἡμεῖς, ἵνα πάντα, ὅσα 582 ἂν βούλωνται, νομίσαντες ὑπάρχειν σφίσι, μηδὲν ἐναντίον ψηφίσωνται. οὗτοι δὲ τοιαῦτα ἀπαγγελοῦσι παρ' ὑμῶν καὶ ὑποσχήσονται, ἐξ ὧν, μηδ' ἂν ὁτιοῦν ᾖ, κινηθήσονται. τούτῳ τῷ τρόπῳ, καὶ τοιαύταις τέχναις, ὑπὸ τούτων τῶν κάκιστα ἀπολουμένων ἀνθρώπων, πάντα τὰ πράγματα ἀπώλετο. καὶ γάρ τοι παραχρῆμα, ἀντὶ μὲν τοῦ Θεσπιὰς καὶ Πλαταιὰς ἰδεῖν οἰκιζομένας, Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν ἠκούσατε ἐξηνδραποδισμένας. ἀντὶ δὲ τοῦ, τὰς Θήβας ταπεινὰς γενέσθαι, καὶ περιαιρεθῆναι τὴν ὕβριν καὶ τὸ φρόνημα αὐτῶν, τὰ τῶν συμμάχων τῶν ὑμετέρων Φω- 583 κέων τείχη κατεσκάπτετο. Θηβαῖοι δὲ ἦσαν οἱ κατασκάπτοντες, οἱ διοικισθέντες ὑπὸ Αἰσχίνου τῷ λόγῳ. ἀντὶ δὲ τοῦ, τὴν Εὔβοιαν ἀντ' Ἀμφιπόλεως ἡμῖν παραδοθῆναι, ὁρμητήρια ἐφ' ἡμᾶς ἐν Εὐβοίᾳ Φίλιππος προσκατεσκευάζετο, καὶ Γεραιστῷ καὶ Μεγάροις ἐπιβουλεύων διατελεῖ. ἀντὶ δὲ τοῦ τὸν Ὠρωπὸν ὑμῖν ἀποδοθῆναι, περὶ Δρυμοῦ καὶ τῆς πρὸς Πανάκτῳ χώρας, μεθ' ὅπλων ἐξερχόμεθα. ὃ, τέως ἕως ἦσαν οἱ Φωκεῖς σῷοι, οὐδὲ τῷ ποτὲ ἐποιήσαμεν. ἀντὶ δὲ τοῦ, τὰ πάτρια ἐν τῷ ἱερῷ κατασταθῆναι, καὶ τὰ χρήματα εἰσπραχθῆναι τῷ θεῷ, οἱ μὲν ὄντες Ἀμφικτύονες, φεύγουσι καὶ ἐξελήλανται, καὶ ἀνάστα- 584 τος αὐτῶν ἡ χώρα γέγονεν. οἱ δ' οὐδὲ πώποτε ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ γενόμενοι, Μακεδόνες καὶ βάρβαροι, νῦν Ἀμφικτύονες εἶναι βιάζονται. ἐὰν δέ τις περὶ τῶν ἱερῶν χρημάτων μνησθῇ, κατακρημνίζεται. ἡ πόλις δέ, τὴν προμαντείαν

ἐπαγωγαῖς. πράξαντες ἐ. ἐκδοῦναι α. ὑπάρξειν. ἡ ὑμῶν. ὑμετ α. γεραίστω πανάκτου. οἱ

μαστείαν ἀφῄρηται, καὶ γέγονε τὰ πράγματα πάντα, ὥσπερ αἴνιγμα τῇ πόλει. ὁ μὲν οὐδὲν ἔψευσται, καὶ πάντα, ὅσα ἐβούλετο, διαπέπρακται. ὑμεῖς δ' ἅπερ ηὔξασθε ἂν καὶ ἠλπίσατε, τἀναντία τούτων ἑωράκατε γιγνόμενα. καὶ δοκεῖτε μὲν εἰρήνην ἄγειν, πεπόνθατε δὲ δεινότερα, ἢ πολεμοῦντες. οὗτοι δὲ χρήματα ἔχουσιν ἐπὶ τούτοις, καὶ μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας, δίκην οὐ δεδώκασιν. ὅτι δὲ ταῦθ' ἁπλῶς διδωροδόκηνται, καὶ τιμὴν ἔχουσιν ἁπάντων τούτων οὗτοι, πολλαχόθεν μὲν ἔγωγ' οἶμαι δῆλον ὑμῖν εἶναι πάλαι· καὶ δέδοικα μὴ τοὐναντίον οὗ βούλομαι, ποιῶ, σφόδρα ἀκριβῶς δεικνύναι πειρώμενος, διενοχλῶ, πάλαι τοῦτο αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας. ὅμως δ' οὖν ἔτι καὶ τόδε ἀκούσατέ μου. ἔστιν ὅντινα ὑμεῖς ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν πρέσβεων, ὧν ἔπεμψε Φίλιππος, χαλκοῦν στήσαιτ' ἂν ἐν ἀγορᾷ; τί δαί; σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, ἢ ἄλλην τινὰ δωρεάν, αἷς τιμᾶτε τοὺς εὐεργέτας; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. διὰ τί; οὔτε γὰρ ὑμεῖς γε ἀχάριστοί ἐστε, οὔτε ἄδικοι ἄνθρωποι, οὔτε κακοί. ἀλλ' ὅτι πάντα ὑπὲρ Φιλίππου καὶ οὐδοτιοῦν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξαν, εἴποιτε ἂν καὶ ἀληθῆ καὶ δίκαια ἂν εἴποιτε. εἶτα οἴεσθε ὑμεῖς μὲν οὕτω γιγνώσκειν, τὸν δὲ Φίλιππον οὐχ οὕτως; ἀλλὰ τούτοις διδόναι τηλικαύτας καὶ τοσαύτας δωρεάς, διότι ὑπὲρ ὑμῶν καλῶς καὶ δικαίως ἐπρεσβεύσαντο; οὐκ ἔστι ταῦτα. τὸν γὰρ ἡγεμόνα πάντων ὁρᾶτε, καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ πρέσβεις ὅπως ἐδέξατο, τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ. ἀλλὰ Ξενοκλείδην τουτονὶ τὸν ποιητὴν ἐξεκήρυξεν, ὅτι αὐτοὺς ὑπεδέξατο, πολίτας ὄντας. τοῖς μὲν γὰρ ὑπὲρ ὑμῶν λέγουσι δικαίως, ὅσα ἂν φρονῶσι, τοῦτον τὸν τρόπον προσφέρεται. τοῖς δὲ πεπρακόσιν ἑαυτούς, ὡς τούτοις. ταῦτ' οὖν μαρτύρων, ταῦτ' οὖν ἐλέγχων τινῶν ἔτι δεῖται μειζόνων; ταῦτ' ἀφαιρήσεταί τις ὑμῶν; εἶπε τοίνυν μοί τις ἄρτι προσελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου, πρᾶγμα καινότατον πάντων, χάριτος κατηγορεῖν αὐτὸν παρεσκευάσθαι, καὶ διὰ τούτου τοῦ τρόπου, καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων, ἐξαπατήσειν ὑμᾶς ἐπιχειρεῖν. ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντα τρόπον κρινόμενος χάρης, εὑρεθήσεται πιστῶς καὶ οἰκείως, ὅσον ἦν ἐπ' ἐκείνῳ, πράττων ὑπὲρ ὑμῶν, διὰ δὲ τοὺς ἐπὶ χρήμασι λυμαινομένους τοῖς πράγμασι, πολλῶν ἐσφαλμένος, πάνυ διισχυρίζομαι. ἀλλ' ὑπερβολὴν ποιήσομαι. ἔστω γὰρ πάντα τἀληθῆ λέξειν περὶ αὐτοῦ τουτονί, καὶ οὕτω τοίνυν κομιδῇ γέλως ἐπὶ κατηγορεῖν

ἐκθέντας, καὶ τοὺς Θηβαίους διοικήσαντας τῷ ἔργῳ· ἐκεῖνο δέ, οὓς τοῖς ῥήμασιν ἴσωσας, ἔφθασας τοῖς πράγμασιν, οὓς δὲ διῴκησας τῷ λόγῳ, οὕτω τοὺς Φωκέας αὐτόχειρας κατέσκαψας τῷ ἔργῳ. Ἔστιν ὅντινα ὑμεῖς) Τὰ μέρη τοῦ προτέρου στοχασμοῦ ἐργασάμενος, [illegible] οὐδὲν ἧττον καὶ τοῦ δευτέρου τοῦ περὶ τῆς δωροδοκίας. καὶ ἄρχεται λοιπὸν ἐντεῦθεν τοῦ κατὰ τῆς δωροδοκίας ἐπιλόγου, φάσκων, ὅτι οὐκ ἂν ὁ Φίλιππος ἔδωκεν. οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς εἰκόνα δοίητε, οὐδὲ σιτηρέσιον, οὐδὲ τῶν ἁπάντων οὐδέν, εἰ μὴ ὑπὲρ ὑμῶν πολιτεύσαιντο. Ἀλλὰ Ξενοκλείδην τουτονί) Οὗτος ποιητὴς ὢν Ἀθηναῖος, διέτριβεν ἐν τῇ Μακεδονίᾳ. ὃς ὑπεδέξατο πολίτην ὄντα καὶ [illegible] τὸν ἡγεμόνα. εἶτα μαθὼν ὁ Φίλιππος [illegible] αὐτὸν εἶναι ἐν Μακεδονίᾳ. Τίς ἄρτι προσελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου) Ἵνα μὴ δόξῃ ἐσκεμμένα λέγειν, βούλεται δὲ πρὸς τὴν τέχνην τοῦ λόγου, [illegible] ἀπαντῆσαι τῷ Αἰσχίνῃ, ὡς [illegible] ὑπ' αὐτοῦ. Ἐγὼ δ' ὅτι μὲν πάντα τρόπον κρινόμενος χάρης) Ἐπειδὴ μεμερισμένοι ἦσαν οἱ στρατηγοὶ καὶ οἱ ῥήτορες, καὶ ἀλλήλοις συνεστήκεσαν, οἱ μέν, Εὐβούλῳ· οἱ δέ, τῷ ῥήτορι, ὧν Φωκίων ἦν τῶν ἐναντιουμένων Δημοσθένει, οἰκείως ἐπάγεται καὶ αὐτὸς ἐντεῦθεν τὴν αἰτίαν τὴν τῆς χάριτος, ὥσπερ καὶ τὴν κατὰ Μειδίου πεποίηκε. [illegible] τοὺς ἄλλους [illegible] μάλιστα. καὶ ἐντεῦθεν τὸ αὐτὸ τοῦτο [illegible] φαίνεται ἡμῖν ἐπιδεξάμενος. ποῖον τοῦτο; [illegible] βούλεται χάριτα τῷ Αἰσχίνῃ, ὁμοῦ μὲν εὔνοιαν ἑαυτῷ κατασκευάζων, ὁμοῦ δὲ πρὸς ἕκαστον [illegible], ἵνα, ὥσπερ ὁ Φωκίων [illegible] μετὰ τῶν [illegible] τῷ ῥήτορι, οὕτω φαίνηται καὶ χάριτος αὐτοῖς [illegible]. [illegible] ἀπολογούμενος ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός. καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀντίδικος [illegible] Αἰσχίνῃ ἐν τοῖς προειρημένοις, ἀλλ' οὐχ [illegible] τῆς εἰρήνης, [illegible] Δημοσθένης, καλῶς τῶν στρατηγῶν κεχειρισμένων τὸν πόλεμον, φαίνεται) [illegible] τῶν στρατηγῶν τὴν βλασφημίαν [illegible] Αἰσχίνης φαίνεται τῶν φίλων κατηγορῶν.

600 Καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη) Ἔτι ἄλλο τι μεταβαίνει μέρος τῶν κοινοτέρων λόγων. ἦν γὰρ εὐφωνότατος Αἰσχίνης, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ πολλάκις ὁ Δημοσθένης. ἐπειδὴ οὖν πολλάκις συμβαίνει τοὺς ἀκούοντας καταγοητεύεσθαι τῇ τοιαύτῃ φωνῇ καὶ ὑποκρίσει, διὰ τοῦτο εἰκότως καὶ τοῦτο, ὡς ἕνια τῶν λοιπῶν, προκαταλῦσαι βούλεται. μέγα γὰρ εὐφωνία καὶ ὑπόκρισις ἐν ἀγῶσι καὶ λόγῳ, καὶ μάλιστα πρὸς ἰδιώτας κριτὰς ὅταν γένηται. ἐπειδὴ τοίνυν αὐτὸς ᾐσθάνετο τούτῳ τῷ μέρει αὐτὸν πιστεύοντα τῇ εὐφωνίᾳ, τὴν ἑαυτοῦ γνώμην καὶ προαίρεσιν, βουλόμενος θορυβῆσαι τοὺς ἀκούοντας ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν χάριτος καὶ εὐνοίας, ἣν πολλάκις ὑπεδείξατο ἐν τοῖς κοινοῖς. ὅταν γὰρ μὴ ἔχωμεν ὁμοίως ὅμοια ἀποπτῆναι, τὸ τηνικαῦτα οὐδὲν καλόν ἐστιν ὅπερ πλεονεκτήματα λέγει. καὶ διὰ τοῦτο καιρὸν ἔχει καὶ τῶν ἑαυτοῦ πολιτευμάτων ὑπομνῆσαι, καὶ λύσεως αἰχμαλώτων, καὶ πολλῶν εὐεργετημάτων, ἵνα διὰ τούτων εἰς εὔνοιαν τοὺς ἀκούοντας ἐκκαλέσηται.

ἐκεῖνα τουτονί. ἐγὼ γὰρ αἰσχίνην οὐδενὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ πραχθέντων. τούτων γάρ εἰσιν οἱ 593 στρατηγοὶ ὑπεύθυνοι. οὐδὲ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην. ἀλλ' ἄχρι τούτου πάντα ἀφίημι. τί οὖν λέγω, καὶ πόθεν ἄρχομαι κατηγορεῖν; τοῦ ποιουμένης τῆς πόλεως εἰρήνην, φιλοκράτει συνειπεῖν, ἀλλὰ μὴ τοῖς τὰ βέλτιστα γράφουσι, καὶ τοῦ δῶρα εἰληφέναι, τοῦ 594 μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς ὑστέρας πρεσβείας τοὺς χρόνους κατατρίψαι, καὶ μηδὲν ὧν προσετάξατε ὑμεῖς, ποιῆσαι. τοῦ φενακίσαι τὴν πόλιν, καὶ παραστήσαντα τὰς ἐλπίδας, ὡς, ὅσα βουλόμεθα ὑμεῖς, φίλιππος πράξει, πάντα ἀπολωλεκέναι. τοῦ μετὰ ταῦτα ἑτέ-595 ρων προλεγόντων, φυλάττεσθαι τὸν τοσαῦτα ἠδικηκότα, τούτου ἐκείνῳ συνηγορεῖν. ταῦτα κατηγορῶ. ταῦτα μέμνησθε. ἐπεὶ εἰ δικαίαν εἰρήνην καὶ ἴσην ἑώρων, καὶ μηδὲν πεπρακότας ἀνθρώπους, μηδὲ ψευσαμένους ὕστερον, κἂν ἐπῄνουν, καὶ στεφανοῦν ἐκέλευον. 596 στρατηγὸς δ' εἴτις ἠδίκηκεν ὑμᾶς, οὐχὶ κοινωνεῖ τῶν νῦν εὐθύναις. ποῖος γὰρ στρατηγὸς ἅλον, τίς δὲ Φωκέας ἀπολώλεκε; τίς δὲ δορίσκον, τίς δὲ κερσοβλέπτην, τίς δὲ ἱερὸν ὄρος, τίς δὲ πύλας; τίς δὲ πεποίηκεν ἄχρι τῆς ἀττικῆς, ὁδὸν διὰ συμμάχων καὶ φίλων εἶναι φιλίππῳ; τίς δὲ κορώνειαν, τίς δὲ ὀρχομενόν, τίς δ' εὔβοιαν ἀλλο-597 τρίαν; τίς μέγαρα πρῴην ὀλίγου; τίς θηβαίους ἰσχυρούς; τούτων γὰρ οὐδὲν τοσούτων καὶ τηλικούτων ὄντων, διὰ τοὺς στρατηγοὺς ἀπώλετο. οὐδὲν τῇ εἰρήνῃ συγχωρηθὲν, οὐδὲ πεισθέντων ὑμῶν ἔχει φίλιππος. ἀλλὰ διὰ τούτους ἀπώλωλε, καὶ τὴν τούτων δωροδοκίαν. ἂν τοίνυν ταῦτα μὲν φεύγῃ, πλανᾷ δὲ, καὶ πάντα μᾶλλον λέγῃ, ἐκεί-598 νως αὐτὸν δέχεσθε. οὐ στρατηγῷ δικαζόμεθα, οὐ περὶ τούτων κρίνῃ. μὴ λέγε εἴτις αἴτιός ἐστι καὶ ἄλλος τοῦ τῶν Φωκέων ὀλέθρου. ἀλλ' ὡς οὐ σὺ συναίτιος εἶ, δεῖξον. τί οὖν εἴτι δημοσθένης ἠδίκει, νῦν λέγεις, ἀλλ' οὐχ ὅτε τὰς εὐθύνας ἐδίδου, κατηγόρεις; δι' αὐτὸ γὰρ εἶ τοῦτο ἀπολωλέναι δίκαιος. μὴ λέγε ὡς καλὸν ἡ εἰρήνη, μηδὲ ὡς 599 συμφέρον. οὐδεὶς γὰρ αἰτιᾶταί σε τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην, ἀλλ' ὡς οὐκ αἰσχρὰ καὶ ἐπονείδιστα, καὶ πολλὰ ὕστερον ἐξηπατήμεθα, καὶ πάντα ἀπώλετο, ταῦτα λέγε. τούτων γὰρ ἡμῖν ἁπάντων αἴτιος σὺ δέδειξαι. καὶ τί δὴ μέχρι νῦν τὸν τὰ τοιαῦτα πεποιηκότα, ἐπαινεῖς; ἂν οὕτω φυλάττητε αὐτὸν, οὐχ ἕξει τί λέγῃ, ἀλλὰ 600 τὴν ἄλλως ἐνταῦθα ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν, καὶ πεφωνασκηκὼς ἔσται. καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη. πάνυ γὰρ μέγα καὶ ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αὐτὸν ἀκούω, ὡς καθυποκρινούμενον ὑμᾶς. ἐμοὶ δὲ δοκεῖτε ἀτοπώτατον ἁπάντων ἂν ποιῆσαι, εἰ ὅτε μὲν τὰ θυέστου, καὶ τῶν ἐπὶ τροίᾳ κακὰ ἠγωνίζετο, ἐξεβάλλετε αὐτὸν, καὶ ἐξε-601 συρίττετε ἐκ τῶν θεάτρων, καὶ μόνον οὐ κατελεύετε οὕτως, ὥστε τελευτῶντα τοῦ τριταγωνιστεῖν ἀποστῆναι, ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ τοῖς μεγίστοις τῆς πόλεως πράγμασι μυρία εἴργασται κακὰ, τηνικαῦτα ὡς καλὸν φθεγγομένῳ προσέχοιτε; μηδαμῶς. μηδὲν ἀβέλτερον ὑμεῖς πάθητε. ἀλλὰ λογίζεσθε,

χ. τῇ πόλει. — ὑστ. — ὑστέρας. β. — ἄλον. δ. — χ. συγχωρηθείς. — χ. ἠδίκησε. — νυνί. α. — Τροίας. α. — β. α. — χ. καλῶς.

ὀργίζεσθε, ὅτι δεῖ κήρυκα μὲν ἂν δοκιμάζητε, εὔφω- 602 νος σκοπεῖν· πρεσβευτὴν δέ, καὶ τῶν κοινῶν ἀξιοῦντά τι πράττειν, δίκαιον καὶ φρόνημα ἔχοντα, ὑπὲρ μὲν ὑμῶν μέγα, πρὸς δὲ ὑμᾶς ἴσον. ὥσπερ ἐγὼ Φίλιππον μὲν οὐκ ἐθαύμασα, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους θαυμάσας ἔσωσα, οὐδὲν δὲ ὑπεστειλάμην. οὗτος δὲ ἐκείνου 603 μὲν προὐκυλινδεῖτο, καὶ τοὺς παιᾶνας ᾖδεν, ὑμῶν δὲ ὑπερεώρα. ἔτι τοίνυν ὅταν μὲν ἴδητε δεινότητα, ἢ εὐφωνίαν, ἤ τι τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἐπὶ χρηστοῦ καὶ φιλοτίμου γεγενημένον ἀνθρώπου, συγχαίρειν καὶ συνασκεῖν ἅπαντας δεῖ. κοινὸν γὰρ ὑμῖν ἅπασι τοῖς ἄλλοις τοῦτο τὸ ἀγαθὸν γί- 604 νεται. ὅταν δὲ ἐπὶ δωροδόκου καὶ πονηροῦ, καὶ παντὸς ἥττονος λήμματος, ἀποκλείειν, καὶ πικρῶς καὶ ἐναντίως ἀκούειν. ὡς πονηρία δυνάμεως δόξαν εὑρημένη παρὰ ὑμῶν, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστίν. ὁρᾶτε δὴ ἀφ᾽ ὧν οὗτος εὐδοκιμεῖ, πηλίκα τῇ πόλει περιέστηκε πράγματα. αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι δυνάμεις ἐπιεικῶς εἰσὶν αὐτάρκεις. ἡ 605 δὲ τοῦ λέγειν, ἂν τὰ παρὰ ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἀντιστῇ, διακόπτεται. οὕτως οὖν ἀκούετε τούτου, ὡς πονηροῦ, καὶ δωροδόκου, καὶ οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἐροῦντος ἀληθές. ὅτι δὴ οὐ μόνον κατὰ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν τὸν Φίλιππον πράγματα πανταχοῦ συμφέρει τουτονὶ ἑαλωκέναι, θεάσασθε. εἴτε γὰρ ἥξει ποτὲ εἰς ἀνάγκην τὴν δι- 606 καίων τι ποιεῖν τῇ πόλει, τὸν τρόπον μεταθήσεται. νῦν μὲν γὰρ προήρηται τοὺς πολλοὺς ἐξαπατᾶν, ὀλίγους θεραπεύειν. ἂν δὲ τούτους ἀπολωλότας πύθηται, ὑμῖν τοῖς πολλοῖς, καὶ πάντων κυρίοις, τὰ λοιπὰ ποιεῖν βουλήσεται. εἴτ᾽ ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ἧς περ νῦν, ἐξουσίας καὶ ἀσελγείας μένει, τοὺς ὁτιοῦν ἂν ἐκείνῳ ποιήσοντας ἀνῃρηκότες ἐκ 607 τῆς πόλεως ἔσεσθε, ἂν τούτους ἀνέλητε. εἰ γὰρ οἰόμενοι δίκην ὑφέξειν τοιαῦτα ἔπραξαν, τούτους, ἐὰν τὰ παρὰ ὑμῶν ἀφεθῇ αὐτοῖς, τί οἴεσθε ποιήσειν; ποῖον Εὐθυκράτην, ποῖον Λασθένην, τίν᾽ οὐχ ὑπερβαλεῖσθαι προδότην; τίνα δὲ οὐ πάντων τῶν ἄλλων χείρω πολίτην ὑπάρξειν, ὁρῶντα τοῖς μὲν ἅπαντα πεπρακόσι, χρή- 608 ματα, δόξαν, ἀφορμήν, τὴν Φιλίππου ξενίαν περιοῦσαν· τοῖς δὲ δικαίους τε παρέχουσιν ἑαυτούς, καὶ προσανηλωκόσι χρήματα, πράγματα, ἀπεχθείας, φθόνους περιόντα παρὰ ὑμῶν; μηδαμῶς. οὔτε γὰρ πρὸς δόξαν, οὔτε πρὸς εὐσέβειαν, οὔτε πρὸς ἀσφάλειαν, οὔτε πρὸς ἄλλο οὐδὲν ὑμῖν συμφέρει, τοῦτον ἀφιέναι, μὴ τιμω- 609 ρησαμένους παράδειγμα ποιῆσαι πᾶσι, καὶ τοῖς πολίταις, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν.

Οὗτος δὴ ἐκείνου μὲν προὐκυλινδεῖτο) Ὡς ἀνδράποδον θεραπεύουσι. διὰ δὲ τῶν ἐναντίων μέρος κατασκευάζει αἰσχρόν. ἐπειδὴ δὲ ῥήτορες ἄμφω, ἐβουλήθη τὸ διαφέρον διὰ φορᾶς λῦσαι. δείκνυσιν ὅτι, οὐ τῆς ἴσης τιμῆς, οὐδὲ τῆς ἀξίας ἀμφότεροι. οὗτος ὁ μέν, ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ὁ δέ, ὑπὲρ Φιλίππου πεπολίτευται. Ὅτι δὴ οὐ μόνον κατὰ τὰ ἄλλα) Ἐκβάσεις εἰπών, τί μὲν ἀποβήσεται αὐτοῖς ὀρθῶς δικάσασι, καὶ τί μή, κατέκλεισεν ἐν τούτοις λοιπὸν τὴν ὑπόθεσιν.

χ. εὔφωνον σκοπεῖν. — ἔχον. α. — ὑπερεώρα. α. — ἐστίν. α. — χ. μένει. — ποιήσ. α. — χ. φθόνους.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ὙΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΠΕΡΙ ἀτελείας πρὸς Λεπτίνην λόγου.

Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις, ἄλλως τε ἐτίμα τοὺς εὐεργέτας, καὶ ἀτέλειαν λειτουργιῶν ἐδίδου λαμβάνειν, ὥστε τινὰς αὐτῶν, ὀλίγους εἶναι τοὺς λειτουργήσοντας ἔτι. διὰ τοῦτο Λεπτίνης νόμον εἰσήνεγκε, μηδένα ἀτελῆ, μήτε ἐξεῖναι τῷ δήμῳ δοῦναι. τὴν δὲ ἀτέλειαν αἰτήσαντα, ἔνοχον εἶναι. τοῦτον ἀντεγράψαντο τὸν νόμον. πρότερον μὲν ἄλλοι, μεθ᾽ ὧν καὶ Βάθιππος, καὶ οὐκ ἐπεξῆλθεν, ὁ χρήματα λαβών, ὥς οἴονται. νῦν δὲ Φορμίων καὶ Κτήσιππος, ὁ Χαβρίου παῖς, καὶ τούτοις μετ᾽ αὐτοὺς συνήγορος Δημοσθένης γίνεται. ὁ μὲν οὖν Λεπτίνης, πλεῖστον ἰσχύει τῷ συμφέροντι. τὴν γὰρ χρείαν προΐσχεται. ὁ δὲ Δημοσθένης, τῷ τε ἐνδόξῳ, καὶ τῷ δικαίῳ. καὶ τῷ δικαίῳ μέν, ὅτι δίκαιόν ἐστι τοὺς εὖ ποιήσαντας, ἀντευποιεῖσθαι, καὶ τοὺς ὀρθῶς ἀντιλαβόντας, τῶν δοθέντων μὴ ἀφαιρεῖσθαι. τῷ δὲ ἐνδόξῳ, διότι τάχα μὲν καὶ ἄλλοις αἰσχρὸν ἃ δεδώκασιν, ἀφαιρεῖσθαι, Ἀθηναίοις δὲ οὐχ ἥκιστα, οἷς ἀντὶ ἄλλων χρημάτων, τὸ μεγαλόψυχον προσεῖναι δοκεῖ. ἐπιδείκνυσι δὲ ὅτι καὶ προσδεόμενος εἰσὶ τῶν

ἐγράψαντο. α. α.

600 Καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη) Ἐπ' ἄλλο τι μεταβαίνει μέρος τῶν λυπούντων αὐτόν. ἦν γὰρ εὐφωνότατος αἰσχίνης, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ πολλάκις ὁ δημοσθένης. ἐπειδὴ οὖν πολλάκις συμβαίνει τοὺς ἀκούοντας καταγοητεύεσθαι τῇ τοιᾷ φωνῇ καὶ ὑποκρίσει, διὰ τοῦτο εἰκότως καὶ τοῦτο, ὡς ἕνα τῶν λυπούντων, διαπτύσαι βούλεται. μέγα γὰρ εὐφωνία καὶ ὑπόκρισις ἐν ἀγῶνι καὶ λόγῳ, καὶ μάλιστα πρὸς ἰδιώτας κριτὰς ὅταν γένηται. ἐπειδὴ τοίνυν αὐτὸς ἡττᾶτο τούτῳ τῷ μέρει, αἰτιᾶται τὴν εὐφωνίαν, τὴν ἑαυτοῦ γνώμην καὶ προαίρεσιν, βουλόμενος θορυβῆσαι τοὺς ἀκούοντας ἐκ τῆς περὶ αὐτὸν χρήσεως καὶ εὐνοίας, ἣν πολλάκις ὑπεδείξατο ἐν τοῖς κοινοῖς. ὅταν γὰρ μὴ ἔχωμεν ὁμοίως ὅμοια [illegible], τὸ τηνικαῦτα οὐδὲν καλὸν καὶ ἕτερα κατασκευάσματα λέγει. καὶ διὰ τοῦτο καιρὸν ἔχει καὶ τῶν ἑαυτοῦ πολιτευμάτων ὑπομνῆσαι, καὶ λύσεως αἰχμαλώτων, καὶ πολλῶν εὐεργετημάτων, ἵνα διὰ τούτων εἰς εὔνοιαν τοὺς ἀκούοντας ἐκκαλέσηται.

ἐκείνῳ τουτῳΐ. ἐγὼ γὰρ αἰσχίνην οὐδενὸς αἰτιῶμαι τῶν ἐν τῷ πολέμῳ προαχθέντων. τούτων γάρ εἰσιν οἱ 593 στρατηγοὶ ὑπεύθυνοι. οὐδὲ τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην. ἀλλ' ἄχρι τούτου πάντα ἀφίημι. τί οὖν λέγω, καὶ πόθεν ἄρχομαι κατηγορεῖν; τοῦ ποιουμένης τῆς πόλεως εἰρήνην, φιλοκράτει συνειπεῖν, ἀλλὰ μὴ τοῖς τὰ βέλτιστα γράφουσι, καὶ τοῦ δῶρα εἰληφέναι, τοῦ 594 μετὰ ταῦτα ἐπὶ τῆς ὑστέρας πρεσβείας τοὺς χρόνους κατατρῖψαι, καὶ μηδὲν ὧν προσετάξατε ὑμεῖς, ποιῆσαι. τοῦ φενακίσαι τὴν πόλιν, καὶ παραστήσαντα τὰς ἐλπίδας, ὡς, ὅσα βουλόμεθα ἡμεῖς, φίλιππος πράξει, πάντα ἀπολωλεκέναι. τοῦ μετὰ ταῦτα ἑτέ-595 ρων προλεγόντων, φυλάττεσθαι τὸν τοσαῦτα ἠδικηκότα, τὸν ἐκείνῳ συνηγορεῖν. ταῦτα κατηγορῶ. ταῦτα μέμνησθε. ἐπεὶ εἰ δικαίαν εἰρήνην καὶ ἴσην ἑώρων, καὶ μηδὲν πεπρακότας ἀνθρώπους, μηδὲ ψευσαμένους ὕστερον, καὶ ἐπῄνουν, καὶ στεφανοῦν ἐκέλευον. 596 στρατηγὸς δ' εἴ τις ἠδίκηκεν ὑμᾶς, οὐχὶ κοινωνεῖ τῶν νῦν εὐθύναις. ποῖος γὰρ στρατηγὸς ἅλον, τίς δὲ φωκέας ἀπολώλεκε; τίς δὲ δορίσκον, τίς δὲ κερσοβλέπτην, τίς δὲ ἱερὸν ὄρος, τίς δὲ πύλας; τίς δὲ πεποίηκεν ἄχρι τῆς ἀττικῆς, ὁδὸν διὰ συμμάχων καὶ φίλων εἶναι φιλίππῳ; τίς δὲ κορώνειαν, τίς δὲ ὀρχομενόν, τίς δ' εὔβοιαν ἀλλο-597 τρίαν; τίς μέγαρα πρῴην ὀλίγου; τίς θηβαίους ἰσχυρούς; τούτων γὰρ οὐδὲν τοσούτων καὶ τηλικούτων ὄντων, διὰ τοὺς στρατηγοὺς ἀπώλετο. οὐδὲν τῇ εἰρήνῃ συγχωρηθὲν, οὐδὲ πεισθέντων ὑμῶν ἔχει φίλιππος. ἀλλὰ διὰ τούτους ἀπόλωλε, καὶ τὴν τούτων δωροδοκίαν. ἂν τοίνυν ταῦτα μὲν φεύγῃ, πλανᾷ δὲ, καὶ πάντα μᾶλλον λέγῃ, ἐκεί-598 νως αὐτὸν δέχεσθε. οὐ στρατηγὸν δικάζομεν, οὐ περὶ τούτων κρίνει, μὴ λέγε εἴ τις αἴτιός ἐστι καὶ ἄλλος τοῦ τῶν φωκέων ὀλέθρου. ἀλλ' ὡς οὐ σὺ συναίτιος εἶ, δεῖξον. τί οὖν εἴ τι δημοσθένης ἠδίκει, νῦν λέγεις, ἀλλ' οὐχ ὅτε τὰς εὐθύνας ἐδίδου, κατηγόρεις; δι' αὐτὸ γὰρ εἶ τοῦτο ἀπολωλέναι δίκαιος. μὴ λέγε ὡς καλὸν ἡ εἰρήνη, μηδὲ ὡς 599 συμφέρον. οὐδεὶς γὰρ αἰτιᾶταί σε τοῦ ποιήσασθαι τὴν πόλιν εἰρήνην, ἀλλ' ὡς σὺ αἰσχρὰν καὶ ἐπονείδιστον, καὶ πολλὰ ὕστερον ἐξηπατήμεθα, καὶ πάντα ἀπώλετο, ταῦτα λέγε. τούτων γὰρ ἡμῖν ἁπάντων αἴτιος σὺ δέδειξαι. καὶ τί δὴ μέχρι νῦν τὸν τὰ τοιαῦτα πεποιηκότα, ἐπαινεῖς; ἂν οὕτω φυλάττητε αὐτὸν, οὐχ ἕξει τί λέγῃ, ἀλλὰ 600 τὴν ἄλλως ἐνταῦθα ἐπαρεῖ τὴν φωνὴν, καὶ πεφωνασκηκὼς ἔσται. καίτοι καὶ περὶ τῆς φωνῆς ἴσως εἰπεῖν ἀνάγκη. πάνυ γὰρ μέγα καὶ ἐπὶ ταύτῃ φρονεῖν αὐτὸν ἀκούω, ὡς καθυποκρινούμενον ὑμᾶς. ἐμοὶ δὲ δοκεῖτε ἀτοπώτατον ἁπάντων ἂν ποιῆσαι, εἰ ὅτε μὲν τὰ θυέστου, καὶ τῶν ἐπὶ Τροίᾳ κακὰ ἠγωνίζετο, ἐξεβάλλετε αὐτὸν, καὶ ἐξε-601 συρίττετε ἐκ τῶν θεάτρων, καὶ μόνον οὐ κατελεύετε οὕτως, ὥστε τελευτῶντα τοῦ τριταγωνιστεῖν ἀποστῆναι. ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐν τοῖς κοινοῖς καὶ τοῖς μεγίστοις τῆς πόλεως πράγμασι μυρία εἴργασται κακὰ, τηνικαῦτα ὡς καλὸν φθεγγομένῳ προσέχοιτε; μηδαμῶς. μηδὲν ἀβέλτερον ὑμεῖς πάθητε. ἀλλὰ λογίζεσθε,

χ. τῇ πόλει. — ἐπὶ. ὑστέρας. β. α. — χ. συγχωρηθείς. — ἄλλον. α. — χ. ἠδίκουν. — νυνί. α. — Τροίας. α. — β. α. — χ. καλῶς.

γίζεσθε, ὅτι δεῖ κήρυκα μὲν ἂν δοκιμάζητε, εἰ εὔφω- 602 νος, σκοπεῖν· πρεσβευτὴν δὲ, καὶ τὴν κοινὴν ἀξιοῦντά τι πράττειν, δίκαιον καὶ φρόνημα ἔχοντα, ὑπὲρ μὲν ὑμῶν μέγα, πρὸς δὲ ὑμᾶς ἴσον. ὥσπερ ἐγὼ Φίλιππον μὲν οὐκ ἐθαύμασα, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους θαυμάσας ἔσωσα, οὐδὲν δὲ ὑπεστειλάμην. οὗτος δ' ἐκείνου 603 μὲν προὐκυλινδεῖτο, καὶ τοὺς παιᾶνας ᾖδεν, ὑμῶν δὲ ὑπερεώρα. ἔτι τοίνυν ὅταν μὲν ἴδητε δεινότητα, ἢ εὐφωνίαν, ἤ τι τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων ἀγαθῶν ἐπὶ χρηστοῦ καὶ φιλοτίμου γεγενημένον ἀνθρώπου, συγχαίρειν καὶ συνασκεῖν ἅπαντας δεῖ. κοινὸν γὰρ ὑμῖν ἅπασι τοῖς ἄλλοις τοῦτο τὸ ἀγαθὸν γίνεται. 604 ὅταν δὲ ἐπὶ δωροδόκου καὶ πονηροῦ, καὶ παντὸς ἥττονος λήμματος, ἀποκλείειν, καὶ πικρῶς καὶ ἐναντίως ἀκούειν. ὡς πονηρία δυνάμεως δόξαν εὑρημένη παρ' ὑμῶν, ἐπὶ τὴν πόλιν ἐστίν. ὁρᾶτε δ' ἀφ' ὧν οὗτος εὐδοκιμεῖ, ἡλίκα τῇ πόλει περιέστηκε πράγματα. αἱ μὲν τοίνυν ἄλλαι δυνάμεις ἐπιεικῶς εἰσὶν αὐτάρκεις. ἡ 605 δὲ τοῦ λέγειν, ἂν τὰ παρ' ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἀντιστῇ, διακόπτεται. οὕτως οὖν ἀκούετε τούτου, ὡς πονηροῦ, καὶ δωροδόκου, καὶ οὐδ' ὁτιοῦν ἐροῦντος ἀληθές. ὅτι δ' οὐ μόνον κατὰ τὰ ἄλλα, ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς αὐτὸν τὸν Φίλιππον πράγματα πανταχοῦ συμφέρει τουτονὶ ἑαλωκέναι, θεάσασθε. εἴτε γὰρ ἥξει ποτὲ εἰς ἀνάγκην τῶν δι- 606 καίων τι ποιεῖν τῇ πόλει, τὸν τρόπον μεταθήσεται· νῦν μὲν γὰρ προῄρηται τοὺς πολλοὺς ἐξαπατᾶν, ὀλίγους θεραπεύειν. ἂν δὲ τούτους ἀπολωλότας πύθηται, ὑμῖν τοῖς πολλοῖς, καὶ πάντων κυρίοις, τὰ λοιπὰ πράττειν βουλήσεται. εἴτ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς, ἧς νῦν, ἐξουσίας καὶ ἀσελγείας μενεῖ, τοὺς ὁτιοῦν ἂν ἐκείνῳ ποιήσοντας ἀνῃρηκότες ἐκ 607 τῆς πόλεως ἔσεσθε, ἂν τούτους ἀνέλητε. εἰ γὰρ οἰόμενοι δίκην ὑφέξειν τοιαῦτα ἔπραξαν, τούτους, ἐὰν τὰ παρ' ὑμῶν ἀφεθῇ αὐτοῖς, τί οἴεσθε ποιήσειν; ποῖον Εὐθυκράτην, ποῖον Λασθένην, τίν' οὐχ ὑπερβαλεῖσθαι προδότην; τίνα δ' οὐ πάντων τῶν ἄλλων χείρω πολίτην ὑπάρξειν, ὁρῶντα τοῖς μὲν ἅπαντα πεπρακόσι, χρή- 608 ματα, δόξαν, ἀφορμήν, τὴν Φιλίππου ξενίαν περιοῦσαν· τοῖς δὲ δικαίους τι παρέχουσιν ἑαυτοὺς, καὶ προσανηλωκόσι χρήματα, πράγματα, ἀπεχθείας, φθόνους περιόντα παρ' ὑμῶν; μηδαμῶς. οὔτε γὰρ πρὸς δόξαν, οὔτε πρὸς εὐσέβειαν, οὔτε πρὸς ἀσφάλειαν, οὔτε πρὸς ἄλλο οὐδὲν ὑμῖν συμφέρει, τοῦτον ἀφεῖναι, ἀλλὰ τιμω- 609 ρησαμένους παράδειγμα ποιῆσαι πᾶσι, καὶ τοῖς πολίταις, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν.

Marginal notes: χ. ἀδέφωνον σκοπεῖν. — ἔχον. α. — ἀδύνατα. α. — ὑπὲρ. α. — χ. μένει. — ποιήσειν. α. — χ. φθόνους.

Οὗτος δ' ἐκείνου μὲν προὐκυλινδεῖτο 603) Ὡς ἀνδράποδον δραπετεῦον. δεῖ δὲ τὴν ἐναντίαν μοῖραν κατασκευάζειν αὐτῷ· ἐπειδὴ δὲ ῥήτορες ἄμφω, ἐβουλήθη τὸ ἀξιοῦν διαφορᾷ λῦσαι. δηλοῖ ὅτι, οὐ τῆς ἴσης τιμῆς, οὐδὲ τῆς ἀξίας ἀμφότεροι· ὑπὲρ ὁ μὲν, ὑπὲρ τῆς πατρίδος· ὁ δὲ, ὑπὲρ Φιλίππου πεπολίτευται. Ὅτι 605 δ' οὐ μόνον κατὰ τὰ ἄλλα) Ἐκβάσεις εἰπὼν, τί μὲν ἀποβήσεται αὐτοῖς ὀρθῶς δικάσασι, καὶ τί μή, κατακλείει ἐν τούτοις λοιπὸν τὴν ὑπόθεσιν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΠΕΡΙ ἀτελείας πρὸς Λεπτίνην λόγου.

Ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις, ἄλλως τε ἐτίμα τοὺς εὐεργέτας, καὶ ἀτέλειαν λειτουργιῶν πολλοῖς συνέβη λαμβάνειν οὕτως αὐτὴν, ὀλίγους εἶναι τῶν λειτουργησόντων τινάς. διὰ τοῦτο Λεπτίνης νόμον εἰσήνεγκε, τὸ μηδένα ἀτελῆ, μήτε τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τὸ τῷ δήμῳ δοῦναι. τὸν δὲ ἀπήλλαξαν αἰτίας, πρὶν ἐξετάσαι τοῦτον ἀντεγράψατο τὸν νόμον. πρότερον μὲν ἄλλοι, μεθ' ὧν καὶ Βάθιππος, καὶ ἐκ ἐπεξῆλθεν, ὁ χρήματα λαβὼν, ἀπέστη τελευτήσας. νῦν δὲ Φορμίων καὶ Κτήσιππος, ὁ Χαβρίου παῖς, καὶ τούτοις μετ' αὐτῶν, ὡς συνήγορος Δημοσθένης γίνεται. ὁ μὲν οὖν Λεπτίνης, πλέον ἰσχύει τῷ συμφέροντι. τὴν γὰρ χρείαν προΐσχεται. ὁ δὲ Δημοσθένης, τῷ τε ἐνδόξῳ, καὶ τῷ δικαίῳ. καὶ τῷ δικαίῳ μὲν, ὅτι δίκαιόν ἐστι τοὺς εὖ ποιήσαντας, ἀντευεργετεῖσθαι, καὶ τοὺς ὀρθῶς ἀντιλαβόντας, τὰ δοθέντα μὴ ἀφαιρεῖσθαι. τῷ δὲ ἐνδόξῳ, διότι ταῦτα μὲν καὶ ἄλλοις αἰσχρὰ ἃ δεδώκασιν, ἀφαιρεῖσθαι· Ἀθηναίοις δὲ οὐχ ἥκιστα, ὡς ἀντ' ἄλλων χρησίμων, τὸ μεγαλόψυχον προσοῦσαν δοκεῖ. ἐπιδείκνυσι δὲ ὅτι καὶ ἐξεταζόμενος εἰσαγωγῇ

Marginal note: ἐγράψατο. α. α.

τὸν νόμον. λέγει γὰρ ἰσχύειν νόμον τὸν κελεύοντα ἀναιρεῖν πρότερον τὸν ἐναντίον νόμον. καὶ τότε αὐτὸν τιθέναι νόμον, ἵνα μὴ ἀλλήλοις ἐναντίοι νόμοι ὦσι εἰσάγοντες.

Ἄλλως.

Ὁ πρὸς Λεπτίνην λόγος, ἐπιγραφὴν ἔχει τοιαύτην, ἐπειδὴ τῷ παρελθόντος τοῦ χρόνου, ὁ μὲν ὑπεύθυνος ἦν κρίσει καὶ ζημίᾳ. γραφὴ δὲ τὸν νόμον, ἀφῄρητο Λεπτίνης ἀνεύθυνος. ὅθεν πρὸς αὐτὸν, ἀλλ᾽ οὐ κατ᾽ αὐτοῦ ὁ λόγος. ἡ δὲ ὑπόθεσις, οὕτως ἔχει. συνήθης ἦν τῇ πόλει τῶν Ἀθηναίων τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας μάλιστα πολλαῖς καὶ διαφόροις τιμαῖς, καὶ δὴ καὶ ἀτελείᾳ. πολλῶν δὲ εἰληφότων, καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, ἐπιλεῖψαι οἱ λειτουργήσοντες. καὶ διὰ τοῦτο σχεδὸν τῶν λειτουργιῶν περιισταμένων εἰς τοὺς ἀπόρους, Λεπτίνης τῶν πλειόνων ἀνὴρ εὐδόκιμος, ἔγραψε νόμον αὐτοῖς ῥήμασιν, οὕτως ἔχοντα. Ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι, πλὴν τῶν ἀφ᾽ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων. μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῷ δήμῳ αἰτηθέντι διδόναι. εἰ δέ τις αἰτοῖ αὐτῶν, ἄτιμον αὐτὸν εἶναι, καὶ γένος, καὶ οἰκίαν, καὶ ὑποκεῖσθαι γραφαῖς καὶ ἐνδείξεσιν. οἱ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἁλῶσι, ἔνοχοι εἶναι τοῖς αὐτοῖς, οἷσπερ οἱ δικάζοντες, ὅταν ὀφείλοντες τῷ δημοσίῳ δικάζωσι. Τοῦ νόμου οὖν οὕτως ἔχοντος, ἐγράψατο μὲν τὸ πρότερον Βαθίππος Λεπτίνην. ὃς ἀποθανὼν πρὶν εἰσελθεῖν τὴν γραφὴν. κατὰ διετελέσθη χρόνος, καὶ γέγονε Λεπτίνης ἀνεύθυνος. νόμος γὰρ ἦν τὸν γράψαντα νόμον, ἢ ψήφισμα, μετὰ ἐνιαυτὸν, μὴ εἶναι ὑπεύθυνον. ὅμως ἐπειδὴ καὶ οὕτω κατὰ τὸν νόμον ἐξῆν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας, κἂν οἱ γράψαντες ἔξω κινδύνου ὦσι, μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐπέστη κατήγορος Ἀψεφίων υἱὸς Βαθίππου, ᾧ συνηγορεῖ Φορμίων ὁ ῥήτωρ, καὶ Κτήσιππος ὁ υἱὸς Χαβρίου, ᾧ συνηγορεῖ Δημοσθένης. τούτων οὖν κατηγορούντων ἐπιστάντων, κατὰ τοῦ νόμου ποιοῦνται τὴν γραφήν. ἡ δὲ στάσις, πραγματικὴ ἔγγραφος. κεφάλαια δὲ τοῦ λόγου, τὸ νόμιμον, τὸ συμφέρον, τὸ δίκαιον. ἀναγκαῖον δὲ εἰπεῖν τὰς δικαιολογίας ἑκατέρων. καὶ ὁ μὲν Λεπτίνης ἰσχυρίζεται τῷ συμφέροντι, διὰ τὸ ἐλλείπειν λειτουργούς. καὶ ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γίνεται, ἐὰν οἱ πένητες μόνοι λειτουργῶσιν· ἀπορήσουσι γὰρ τῷ χρόνῳ, καὶ οὐχ ἕξετε τοὺς λειτουργοῦντας. ἀλλὰ καὶ τῷ δικαίῳ, ὅτι δεινόν ἐστι τοὺς μὲν ἀδεῶς πλουτεῖν, τοὺς δὲ λειτουργοῦντας ἀεὶ πένεσθαι. ὁ δὲ κατήγορος, ἰσχυρίζεται τῷ νομίμῳ, καὶ τῷ δικαίῳ, καὶ τῷ συμφέροντι. καὶ ἔστι τὸ νόμιμον, διπλοῦν, περί τε τὸ πρόσωπον, καὶ τὸ πρᾶγμα. καὶ περὶ μὲν τὸ πρόσωπον, ἀφ᾽ ὧν αὐτὸν ἰσχύειν ποιῆσαι, ἐκ ἐποίησε. παρέβη γὰρ τὸν θεσμόν. θεσμὸς δέ ἐστι, νόμος παρακελευόμενος τοὺς θεσμοθέτας ἐάν γὰρ αὐτὸν γράψαντα, ζητῆσαι ἐμπροσθεν τῶν ἐπιτιθεμένων, καὶ ἐν νομοθέταις κυρῶσαι. τοῦτο οὐκ ἐποίησε. περὶ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὅτι παρέβη ὁ νόμος τὸν παλαιὸν νόμον, τὸν λέγοντα, τὰς τοῦ δήμου δωρεὰς εἶναι βεβαίας. ὑπεναντίος οὖν τῷ νόμῳ οὗτός ἐστιν, ὅτι κελευόντων ἐκείνων ὅσας ὁ δῆμος δίδωσι δωρεὰς, κυρίας εἶναι, οὗτος ἀφαιρεῖσθαι τὰς δοθείσας βιάζεται. τῷ δὲ δικαίῳ ἰσχυρίζεται, ὅτι οὐ δεῖ τοὺς εὐεργέτας ἀποστερεῖν δωρεῶν. τῷ δὲ συμφέροντι, τριχῶς ἰσχυρίζεται. πρῶτον μὲν ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν γίνεται, ἑαυτοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρεάν. ἐκ ἔτι γὰρ ὁ Λεύκων πέμψει τὸν σῖτον ὑμῖν ἐκ τοῦ Βοσπόρου. δεύτερον δὲ, ὅτι ἀσύμφορον ὑμῖν ἔσται. ἐκ ἔτι γὰρ εὐεργετήσει τις τὴν πόλιν, στερουμένους τῆς δωρεᾶς ὁρῶν τοὺς ἄλλους. τρίτον δὲ, ὅτι ἀδοξήσετε. δόξετε γὰρ ἀγνώμονες εἶναι. ἔστι δὲ ὁ λόγος οὗτος δευτερολογία. ὁ Ἀψεφίων γὰρ ὡς πρεσβύτερος, ἔλαβε τὴν πρωτολογίαν. εἰκότως οὖν ὁ Λεπτίνης προηγουμένως τῷ συμφέροντι χρῆται, τὰ σκοπῶν ἐν ἀπορίᾳ καθιστάναι τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων. δευτέρῳ δὲ τῷ δικαίῳ, ὅπερ ἀπὸ τῆς ἰσότητος θεωρεῖται. πάνυ γάρ φησι δεινόν ἐστι, τοὺς μὲν πλουτεῖν, ἀτελείας ἐπειλημμένους, τὴν πόλιν δὲ μηδὲ τῶν λειτουργούντων εὐπορεῖν. προλαμβάνεται δὲ ὁ ῥήτωρ, τῷ μὲν δοκεῖν, τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου. συναποδύεται δὲ, καὶ κατασκευάζει καὶ τὴν εἰσφορὰν τοῦ οἰκείου νόμου. ἐν γὰρ τῷ νομίμῳ κεφαλαίῳ καθίστησιν ἀνταγωνιστὰς καὶ ἀντιτίθησι καὶ ἀντεξετάζει ἀμφοτέροις τοὺς νόμους, καὶ τὸ ἄμεινον ὅσον δείκνυσι. ἵνα δὲ μὴ ἐξαίφνης, μηδὲ ἀναρμόστως παρέχηται τῷ νόμῳ τὴν εἰσφορὰν, ἐκ πολλοῦ παρασκευάσει καὶ ἐν προοιμίῳ γε αὐτοὺς τοῦ λόγου, τῷ μὲν δοκεῖν, ἔτι παρὰ Λεπτίνην τῇ ἀληθείᾳ, πρὸς σύστασιν τοῦ οἰκείου συμφέροντος ἐξεύρηται, ἵνα φαίνηται ὁ ἀντίδικος τὸν Δημοσθένους εἰσάγων νόμον. τί γὰρ ὁ Δημοσθένους βούλεται νόμος; τὰς δωρεὰς, ὅσας ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι· τοὺς δὲ ἔχοντας κρίνεσθαι, ἵν᾽, εἰ μὲν ἄξιοι, ἔχωσιν· εἰ δὲ ἀνάξιοι ἔχειν δοκοῖεν, ἐλεγχθέντες ἀφαιρεθῶσιν. εἰκότως αὐτοὺς ὁ Λεπτίνης τὸν Δημοσθένους νόμον κεκύρωκεν. ἐπεὶ γὰρ αἰτιᾶται κατ᾽ ἀρχὰς εὐθὺς ὅτι πολλοὶ τῶν εἰληφότων εἰσὶν ἀνάξιοι, εἰκότως ἔχει τὸν Δημοσθένους νόμον τοὺς ἀναξίους ἐκκρίνοντα. ἀλλὰ τοῦτο πάντων κατεσκεύασται. ὁ γὰρ πολὺς περὶ αὐτοῦ λόγος, ἐπείγει τοὺς δικαστὰς πρὸς τὴν τοῦ νόμου μετὰ μικρὸν ἀνάγνωσιν. ἰδὼν δὲ ὅτι Λεπτίνης ἰσχυρότατον ἔχει τὸν λόγον, ὡς, ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι, οὐ ταύτην ἔθηκε προηγουμένην αἰτίαν, ἀλλὰ τὴν λυσιτελοῦσαν αὐτῷ, καὶ τὴν μέλλουσαν εἰσφέρειν τὸν παρ᾽ αὐτοῦ νόμον. ὅταν γὰρ λέγῃ, ᾗ τούτῳ πλεῖστον χρήσεται τῷ λόγῳ, σοφίζεται τοὺς ἀκούοντας. οὐ γὰρ τῷ περὶ τῶν ἀναξίων πολλῷ χρήσεται λόγῳ, ἀλλὰ τῷ δηλονότι προνοίᾳ ζητεῖν τὴν πόλιν τῶν λειτουργούντων, καὶ τῷ συμφέρειν μεταπεσεῖν τὰς λειτουργίας ἀπὸ τῶν ἀπόρων εἰς τοὺς εὐπόρους. ἔστι δὲ τὸ μὲν εἶδος τοῦ λόγου δικανικόν, εἴ γε κρίσις ἐστὶν ἐπὶ τῷ νόμῳ. ὁ δέ γε ὕλη πᾶσα, ἔστι διπλῆ. καὶ ταύτης ἡ μὲν ἐστὶ δικανική, ἡ δὲ συμβουλευτική. εὕροις δ᾽ ἂν οὐδὲ πανηγυρικῆς ἰδέας ἀμοιροῦντα τὸν λόγον, ἐν οἷς πειρᾶται σεμνύνειν ἕκαστον τῶν εὐεργετῶν. καὶ γὰρ ἐνταῦθα εὑρήσεις ἄξια τῶν ἀνδρῶν ἐγκώμια, καὶ λόγους εὐφήμους ἁρμόττοντας ταῖς ἐκείνων πράξεσιν, οἷον, ὡς ὅταν ἐμπιπτῃ τοὺς Κονώνος καὶ Χαβρίου κατορθώματα, καὶ τοὺς Ἐπικέρδους, ἢ τῶν ἐκ Θάσου, ἢ Κορινθίων, ἢ Λεύκωνος. ἔνιοι δὲ ὅλην τὴν μεταχειρίζονται τοῦ λόγου.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ ΠΕΡΙ ΑΤΕΛΕΙΑΣ, ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Ἄνδρες δικασταὶ, μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει λελύσθαι τὸν νόμον, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς εἵνεκα τοῦ Χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις, ὡς ἂν οἷός τε ὦ, συνερεῖν.) Οὗτος ὁ λόγος τὰ δύο εἴδη ἔχει, τό, τε συμβουλευτικόν, καὶ τὸ δικανικόν. τάχα δὲ καὶ τὸ πανηγυρικόν. Ἔστι δὲ δευτερολογία. Πᾶσα δὲ δευτερολογία, ἐπ' ἔλαττον ἀμελεῖται περὶ τὰς προοιμιακὰς ἐννοίας. ἐπειδὴ γὰρ τοὺς ἀκροατὰς προκατειλήφασι περὶ τῶν λεγομένων τῷ λέγειν τὴν προτέραν χώραν. τῶν δὲ δευτερολογιῶν αἱ διαφοραί· αἱ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰσιν ἐπίλογοι μόνον, ὥσπερ οἱ κατὰ Ἀριστογείτονος προστασίαι [illegible] τοὺς Λυκούργου, καὶ μακραί, μάλλον δὲ οὐδὲν καταλείπουσι εἰς ἀπόδειξιν τῶν πραγμάτων τῷ ῥήτορι. αἱ δὲ, ἐπ' ἔλαττον μὲν ἔχουσι τὸν ἀγῶνα, ὥσπερ ὁ κατὰ Ἀνδροτίωνος, διὰ τὸ μὴ πολὺ διαφέρειν κατὰ τὴν ἐν τοῖς λόγοις ὑπόληψιν Διοδώρου Εὐκτήμονα. ἡ δὲ νῦν ἐξεταζομένη δευτερολογία, σχεδὸν τὰ ἀναγκαιότατα τοῦ ἀγῶνος, συμπεριειληφυῖα ἔχει, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς ἐργασίας. διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, βραχὺ καὶ τὸ προοίμιον. ἐμφαντικὸν δὲ γέγονε τῶν ἀναγκαιοτάτων δύο κεφαλαίων, τοῦ τε συμφέροντος καὶ τοῦ δικαίου. ἃ δὴ καὶ κατωνόμασε. τὸ δὲ δίκαιον, διὰ τῆς συνηγορίας τῆς ὑπὲρ Χαβρίου παιδὸς δεδήλωκεν. ἐμνημόνευσε δὲ καὶ τοῦ νομίμου ἐν ταυτῷ. διὰ μὲν οὖν τοῦ νόμου τὸ νόμιμον· διὰ δὲ τοῦ συμφέροντος, τὸ λυσιτελοῦν τῇ πόλει. διὰ δὲ τοῦ Χαβρίου παιδὸς, τὸ δίκαιον.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΛΕΠΤΙΝΗΝ λόγος.

Ἄνδρες δικασταὶ, μάλιστα μὲν εἵνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει λελύσθαι τὸν νόμον, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς εἵνεκα τοῦ Χαβρίου, ὡμολόγησα τούτοις, * ἂν οἷός τε ὦ, συνερεῖν. ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι Λεπτίνης, κἂν τις ἄλλος ὑπὲρ τοῦ νόμου λέγῃ, δίκαιον μὲν οὐδὲν ἐρεῖ περὶ αὐτοῦ, φήσει δ' ἀνα-

Εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς) Ἀπολαυέτω, φησὶ, μετὰ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος καὶ ὁ παῖς τοῦ εὐεργέτου. οἴονται ἡ χάρις τὴν πόλιν ὅλην, καὶ τοῦ στρατηγοῦ τὸν υἱόν. τὸν δὲ Χαβρίαν ὀνομάζει, κρύπτων τοῦ παιδὸς τὴν προσηγορίαν, ἤτοι ὅτι νέος ἦν κομιδῇ, καὶ οὐδέν πως ᵃ ἔπραξε, καὶ διὰ τοῦτο ἦν αἰδέσιμος τοῖς ἀκούουσι, καὶ εἰκότως αὐτὸν ἀπὸ τοῦ γεγεννηκότος κοσμεῖ, καθάπερ τινὰ κλῆρον, ᵇ συμπλάττων τὸ γέρας αὐτοῦ. ἔχει γὰρ οὖν ἡ γένεσις ἀπὸ τοῦ στρατηγήσαντος καὶ κατακοσμησαμένου τὰ περὶ τῆς πόλεως ἡμᾶς, καὶ ἐνδοξοτέραν τὴν συνηγορίαν ποιήσασθαι· διὰ γὰρ τὸν πατέρα, καὶ ὁ παῖς λαβεῖν ἀγωνίζεται. ὅτι μὲν οὖν οἱ παῖδες ἐνδοξότεροι τῶν πατέρων εἰσὶν, ἀπὸ τῶν παίδων πολλάκις ἐπὶ τοὺς πατέρας ἡ φιλοτιμία χωρεῖ. ὅτε δὲ οἱ πατέρες διδόασι τοῖς παισὶ σεμνύνεσθαι, τότε ἀπὸ τῶν ἐνδόξων ἐπιχειρητέον. οὕτω γὰρ στρατηγὸς ὁ Κλεισθένης, οὐδὲ λαμπρὸς ἐν κατορθώμασιν ἐκείνως οὐδ' ἀπ' ἐκείνου μᾶλλον ἡ μνήμη· οὐ γὰρ ὅτι ἄσωτος ἦν ὁ παῖς, ὥς φασί τινες, ἔκρυψε τὴν προσηγορίαν. εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, οὐκ ἂν ὅλως ἦγεν εἰς ὄψιν. νῦν δὲ καὶ νομοθετεῖ, καὶ παρέστηκε, καὶ πάντως ὄψις αὐτοῦ ἐναργεστέρα. Ὡμολόγησα τούτοις) Τοῖς περὶ τῆς ἀτελείας κινδυνεύουσιν, ἢ ὥς φασί τινες, Φορμίωνι καὶ Κτησίππῳ, οἳ ἀντεισφέρουσι τὸν ἀμείνω νόμον. υἱὸς δὲ Χαβρίου ὁ Κτήσιππος, ἐκδεχόμενος τὴν χάριν, ὡς διάδοχος τοῦ πατρός. εἶτα ἰδιώτης ὤν, συνήγορον τὸν Δημοσθένην ἐκάλεσεν. Ὡς ἂν οἷός τε ὦ) Τὸ κατὰ δύναμιν εἰσφέρων, φησί. μὴ ζήτει τὸ πλέον. Ἔστι δ' οὐκ ἄδηλον) Τεχνικὸν θεώρημα παρέδωκεν ἡμῖν ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος, ἐν τῷ περὶ στεφάνου, καὶ ἐν τῷ εὐθὺς γὰρ μετὰ τὰς προοιμιακὰς ἐννοίας, ἄρχεται τῶν ἀντιθέσεων. διὰ μὲν δὴ ταύτην τὴν αἰτίαν, ἐκ τῶν ἀντικειμένων ἄρχεται. δύο δὲ προκειμένων κεφαλαίων, τοῦ τε δικαίου, καὶ τοῦ συμφέροντος, * ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἄρχεται. χωρεῖ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ δίκαιον, ὅτι λύει μᾶλλον αὐτὸν τὸ συμφέρον, πλείστην ἰσχὺν παρέχον Λεπτίνῃ. συναγωνίζεται δὲ αὐτῷ τὸ δίκαιον. διὰ τοῦτο φυγὼν τὴν πρὸς ἐκεῖνο τὸ κεφάλαιον μάχην, πλέκεται τὸ ὑπὲρ αὐτοῦ. καὶ οὐ διὰ τοῦτο μόνον τὸ θεώρημα, ἀλλὰ καὶ δι' ἕτερον. ἐπειδὴ γὰρ ὁ νόμος αὐτὸς, ὃν εἰσφέρει Δημοσθένης ὑπὲρ Κτησίππου καὶ Φορμίωνος, τοῦτ' ἐπαγγέλλεται τὸ κρίσεις εἶναι κατὰ τῶν ἀξίως δοκούντων εἰληφέναι δωρεὰς, εὐθὺς ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τὴν εἴσοδον τοῦ νόμου προέθηκεν, ἵνα μὴ φαίνηται αὐτὸς εἰσάγων τὸν νόμον, ἀλλὰ παρὰ Λεπτίνου φαίνηται τὸ περὶ αὐτὸν νομοθετεῖν ἀδικούμενος οὕτως. δοκοῦσι δὲ συνεστηκέναι, δείκνυσιν ἄτοπον ὄν, διὰ τοὺς ὀλίγους ἀναξίους, ἀφαιρεῖσθαι τοὺς πλείονας. ὅταν γὰρ φιλονεικῇ δεῖν καὶ τοὺς ἀναξίους ἔχειν, τότε μάλιστα συνίστησι τοὺς δικαίως ἔχοντας δεῖν ἔχειν. δείκνυσι δὲ τὴν πόλιν, μὴ περὶ τούτου * κινδυνεύουσαν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ πάσης τῆς πολιτείας, καὶ τῆς ἀξίας. οὕτως γὰρ αὐτοῦ ἐργάζεται τὸν ἀκροατὴν, ἐν οἷς ἂν φοβῶνται τὴν ὑπόληψιν, καὶ μετάγει ἐπὶ μείζονας καὶ παραδόξους φόβους· ὡς ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους ὑπὲρ Χερσονήσου, ὡς ἐν τῷ περὶ εἰρήνης, ὑπὲρ πολέμου κοινοῦ τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, ὅτι ὑπὲρ Ἀνδροτίωνος καὶ Γλαυκέτου καὶ Μελανώπου τίθηται, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ὁ νόμος, ἐκεῖ μὲν φαυλίζων τὴν προαίρεσιν, ἐνταῦθα δὲ ὑπὲρ τῶν κυριωτάτων φοβῶν. Καὶ τις ἄλλος) Ἴσως τοὺς συνηγόρους

ᵃ προέξας ὁ συμπεράττων. — * οὐκ — ἀναξίως ἀπαιτούμενος α. — * τοῦ μέρους. α

ἢ ὅ μὴ συμφέρον, διὰ τοῦ, εἵνεκα τοῦ νομίζειν συμφέρειν τῇ πόλει,

2 καὶ τοὺς συνδίκους λέγει. Τοὺς ἀξίους ἀτέλειαν) Περιποιήσαντας ἑαυτοῖς, καὶ λαβόντας ἀφ᾽ ὧν ἐποίησαν. ἔθος δὲ ἦν παρ᾽ Ἀθηναίοις τοὺς εὐεργέτας τῆς πόλεως λαμβάνειν [illegible] ἢ χαλκῆν εἰκόνα, ἢ σίτησιν ἐν πρυτανείῳ, ἢ ἀτέλειαν, ἀλλ᾽ ἢ πασῶν τῶν λειτουργιῶν [illegible], οὔτε τῆς τριηραρχίας, οὔτε τῆς εἰσφορᾶς τῆς πολέμου ἀτέλειαν. [illegible]

ἀξίους τινὰς ἀνθρώπους εὑρημένους ἀτέλειαν ἐκδεδυκέναι τὰς λῃτουργίας, καὶ τούτῳ πλείστῳ κέχρηται τῷ λόγῳ. 3 ἐγὼ δ᾽ ὅτι μὲν τινῶν κατηγοροῦντας, πάντας ἀφαιρεῖσθαι τὴν δωρειὰν τῶν ἀδικούντων ἐστίν, ἐάσω· καὶ γὰρ εἴρηται τρόπον τινά, καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν ἴσως γιγνώσκεται. ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ἂν ἐροίμην ἡδέως αὐτόν, τίνος εἵνεκα, εἰ τὰ μάλιστα μὴ τινές, ἀλλὰ πάντες ἦσαν ἀνάξιοι, τῶν αὐτῶν ἠξίωσεν ὑμᾶς τε καὶ τούτους. 4 ἐν μὲν γὰρ τῷ γράψαι μηδένα εἶναι ἀτελῆ, τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν ἀτέλειαν. ἐν δὲ τῷ προσγράψαι μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι ὑμᾶς, τὸ δοῦναι ὑμῖν ἐξεῖναι. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γ᾽ ἔνεστιν εἰπεῖν, ὡς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅν περ τοὺς ἔχοντας ἀφείλετο τὴν δωρειάν, ἀναξίους νομίζων, οὕτω καὶ τὸν δῆμον ἀνάξιον ἡγεῖτο, * κύριον εἶναι τοῦ δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ, ἐάν τῳ βούληται. ἀλλὰ νὴ Δία ἐκεῖνό γ᾽ ἂν ἴσως εἴποι πρὸς ταῦτα, ὅτι διὰ τὸ ῥᾳδίως ἐξαπατᾶσθαι τὸν δῆμον, διὰ τοῦτο 6 οὕτως * ἔθηκε τὸν νόμον. τί οὖν κωλύει [πάντα] ἀφῃρῆσθαι καὶ ὅλως τὴν πολιτείαν ὑμᾶς, κατὰ τοῦτον τὸν λόγον; οὐ γάρ ἐστιν ἐφ᾽ ὅτῳ τοῦτο οὐ πεπόνθατε τῶν πάντων, ἀλλὰ καὶ ψηφίσματα πολλὰ πολλάκις ἐξαπατηθέντες κεχειροτονήκατε, καὶ συμμάχους ἤδη 7 τινὰς ἥττους, ἀντὶ κρειττόνων ἐπείσθητε ἑλέσθαι. καὶ ὅλως ἐν, οἶμαι, πολλοῖς οἷς πράττετε, καὶ τοιοῦτό τι συμβαίνειν ἀνάγκη. ἆρ᾽ οὖν θησόμεθα νόμον διὰ ταῦ-

Margin: * εὑρημένους a. — * κατηγοροῦντας a. — ἀδικούντων — * κύριον a. — * ἔθηκε a.

3 [illegible] Καὶ γὰρ εἴρηται) Ὑπὸ Φορμίωνος πάντως. [illegible]

4 [illegible] Ἀπάξ. [illegible]

5 Ἀλλὰ νὴ Δί᾽ ἐκεῖνο) [illegible]

[illegible]

6 [illegible]

7 [illegible]

ῥητέον

βουλεύειν τῷ ἄτοπον ἀπαγωγήν. ἐνταῦθα οὖν τὸ ἀκόλουθον ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ὁμοίου κατ' ἐρώτησιν. ἔπειτα ἀνέστρεψεν ὡς ἔχει τι καὶ ἄτοπον τὴν ἐρώτησιν. ἡ μὲν ἀποδεικνυμένην διὰ τῆς ἐπαγωγῆς. Ἄλλως. Ἐνταῦθα ἔλαβε τὸ ἀκόλουθον ἀπὸ τοῦ ὁμοίου κατ' ἐρώτησιν, ἔπειτα ἀνέστρεψεν, ὡς ἔχει μέν τι καὶ ἄτοπον τὴν ἐρώτησιν. ἡ μὲν ἀποδεικνυμένην διὰ τῆς ἐχομένης.

τα, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι τῇ βουλῇ, μηδὲ τῷ δήμῳ, μήτε προβουλεύειν, μήτε χειροτονεῖν μηδέν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. οὐ γὰρ ἐσμὲν ἀφαιρεθῆναι δίκαιοι, περὶ ὧν (8) ἂν ἐξαπατηθῶμεν, ἀλλὰ διδαχθῆναι ὅπως ταὐτὸ μὴ πεισόμεθα, καὶ θέσθαι νόμον, οὐχ ὃς ἀφαιρήσεται τὸ κυρίους ὑμᾶς εἶναι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ δι' οὗ τὸν ἐξαπατῶντα τιμωρησόμεθα. εἰ τοίνυν τις ἐάσας ταῦτα, αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἐξετάσειε, πότερόν ποτε λυσιτελέ- (9) στερόν ἐστι, κυρίους μὲν ὑμᾶς εἶναι τῆς δωρεᾶς, ἐξαπατηθέντας δέ ποτε καὶ φαύλῳ τινὶ δοῦναι, ἢ διὰ τὸ παντελῶς ἀκύρους γενέσθαι, μηδ' ἂν ἄξιόν τινα εἰδῆτε, ἐξεῖναι τιμῆσαι, εὕροιτ' ἂν μᾶλλον ἐκεῖνο λυσιτελοῦν. διὰ τί; ὅτι ἐκ μὲν τοῦ πλείονας, ἢ (10) προσήκει τιμᾶν, πολλοὺς εὖ ποιεῖν προκαλεῖσθε ὑμᾶς. ἐκ δὲ τοῦ μηδενί, μηδ' ἂν ἄξιος ᾖ, διδόναι, πάντας ἀπείρξετε τοῦ φιλοτιμεῖσθαι. πρὸς δὲ τούτῳ καὶ δι' ἐκεῖνο, ὅτι οἱ μὲν ἀνάξιόν τινα τιμήσαντες, εὐηθείας τινὰ δόξαν ἔχοιεν ἄν. οἱ δὲ τοὺς ἀγαθόν τι ποι- (11) οῦντας ἐῶντες, μὴ τοῖς ὁμοίοις ἀμειβόμενοι, κακίας. ὅσῳ δὴ κρεῖττον εὐήθη δοκεῖν, ἢ πονηρὸν εἶναι, τοσούτῳ λῦσαι τὸν νόμον κάλλιον, ἢ θέσθαι. οὐ τοίνυν ἔμοιγε οὐδ' ἐκεῖνο εὔλογον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοπουμένῳ φαίνεται, καταμεμφομένους τινὰς ἐπὶ ταῖς (12) ὑπαρχούσαις δωρεαῖς, τοὺς χρησίμους ὄντας τὴν τιμὴν ἀποστερεῖν. εἰ γὰρ ὑπαρχουσῶν τούτων, φαῦλοι καὶ ἀνάξιοί τινες κατὰ τὸν τούτου λόγον εἰσί, τί χρὴ προσδοκᾶν ἔσεσθαι τότε, ὅταν παντελῶς πλέον μέλλῃ μηδὲν εἶναι τοῖς χρηστοῖς οὖσιν; ἔτι τοίνυν ὑ- (13) μᾶς κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι δεῖ, ὅτι ἐκ τῶν νῦν ὑπαρχόντων νόμων, καὶ πάλαι κυρίων, οὓς οὐδ' ἂν αὐτὸς οὗτος ἀντείποι, μὴ οὐχὶ καλῶς ἔχειν, ἐνιαυτὸν διαλιπὼν ἕκαστος λῃτουργεῖ. ὥστε τὸν ἥμισυν

τὸ ἀ. α. | τῶ. α. | προσήκει. α. | ἐῶντες. α. | ἐκεῖνο. α. | ταῖς. α. | τούτων. α. ε. | τὸ ἥμισυ.

Οὐ γὰρ ἐσμὲν ἀφαιρεθῆναι) Ἐσχημάτισε πρὸς ἀμφοτέρους τοὺς νόμους τὴν ἔννοιαν. πρὸς μὲν τὸν Λεπτίνου νόμον, τὸ ἀφαιρεῖται. πρὸς δὲ τὸν οἰκεῖον, τὸ διδάσκει, πῶς ἂν ὁ δῆμος ἔτι μὴ ἀπατῷτο· δίκαιοι γὰρ κρίνεσθαι τοὺς εἰληφότας. Καὶ θέσθαι νόμον) Ὅρα πῶς ἐν τῷ δοκεῖν λύειν, κατατίθησι συμπλέκων ὁμοῦ τὰ κεφάλαια, καὶ τὸ δίκαιον, καὶ τὸ συμφέρον. ἔχεις γὰρ ἐν τούτοις ἀμφοτέρων τῶν νόμων εἰκόνας, τοῦ μὲν Λεπτίνου νόμου, διὰ τῆς ἀφαιρέσεως, τοῦ δὲ δημοσθένους, διὰ τῆς τῶν ἀπατώντων τιμωρίας· ὁ μὲν γὰρ ἀφαιρεῖται τελείως ἅπαντας· ὁ δέ, τοὺς παρ' ἀξίαν λαβόντας ἐξελεγχθέντας, τιμωρεῖσθαι προστάττει.

Πότερόν ποτε) Κατὰ παράθεσιν ἄλλος λογισμὸς ἐκ τοῦ καθ' ἕτερον ἀποβαίνοντος, ἵνα δειχθῇ βέλτιον, οὐ τὴν ἀτέλειαν, ὡς φαῦλον. λέγει δὲ τὸ διδόναι τινὶ καὶ ἀναξίῳ τὸν δῆμον ἐξηπατημένον. καὶ ὅτι ἧττον αἰσχρὸν ἐς εὐήθειαν σκώπτεσθαι, ἢ πονηρίαν. Οὐ τοίνυν ἔμοιγε) Ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀντίθεσιν πάλιν ἐπανήγαγε τὸν λόγον. πῶς γὰρ ἀκόλουθόν φησι, τὴν αὐτὴν τοῖς τι κακοῖς μέμφου, καὶ κατὰ τῶν ἀμέμπτων καὶ ὅλως εὐεργετούντων προχωρεῖν. ἀποστερεῖ γὰρ καὶ τούτους, κἀκείνους ὁμοίως. ἐξ οὗ πάντες ἔσονται πονηροί, μηδεμίαν τιμὴν τῆς ἀρετῆς ἐχούσης· τὸν γὰρ ἐκ χαλεποῦ μὴ δοκοῦντα εἶναι χρηστόν, οὐκ ἔτι δήπουθεν ἀτιμασθέντα γενέσθαι σπουδαῖον. ἐκαινοτόμησε δὲ τὴν μέθοδον. ἀνωτέρω μὲν γὰρ ἐξέτασε τοὺς ἀναξίους καὶ τοὺς ἀξίους. ἐνταῦθα δέ, κατὰ μόνον τῶν ἀναξίων πληροῖ τὴν ἔννοιαν, ἀφῆκεν μὲν τὴν τῶν ἀξίων ἐξέτασιν· τοὺς φαύλους δὲ αὐτοὺς καθ' ἑαυτοὺς ἐξετάζων. καὶ γέγονεν ἡ ἔννοια, συμπέρασμα τῶν ἀντιθέσεων ἀμφοτέρων. Ἄλλως. Συγκρούσας ἱκανῶς διὰ τῆς προειρημένης καὶ τὴν ἀντίθεσιν Λεπτίνου, καὶ τὴν λύσιν τῆς ἀνθυποφορᾶς χρησίμην εὑρών, καὶ προοικονομήσας διὰ τούτων τῆς οἰκείας νομοθεσίας, ἐπανήγαγεν ἐπὶ τοῦτο τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀντίθεσιν. καινοτομεῖ δὲ ἡ μέθοδος κατὰ μόνων τῶν ἀναξίων πληροῦν τὴν ἔννοιαν. Ἔτι τοίνυν ὑμᾶς, κἀκεῖνο) Πληρώσας τὸ δίκαιον, ἄρχεται τῆς ἐννοίας τοῦ συμφέροντος. ἐπεὶ δὲ ὅτι στρατηγόν, οὔτε τεχνικὸν πρὸς τὰ ἐμπαθῆ τῶν ἀντιπιπτόντων χωρεῖν, ἀλλὰ μεθοδεύειν, ὡς ὅτι μάλιστα, καὶ τοῖς μετακεχρίσθαι προεκλύειν, κλίνει ἐντεῦθεν ἤδη τὰς εἰσόδους, ἵνα λάθῃ τὸν ἀκροατὴν ἐπ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἀθρόως γεγυμνωμένα ἄγων, ἵνα ὅταν ἡ ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος τεθῇ, ὁ ἀκροατὴς καταγνῷ τῆς ἀντιθέσεως ἐκ τῶν εἰρημένων ἠγμένος. τοῦ γὰρ Λεπτίνου πειρωμένου λέγειν, ὡς αἱ λειτουργίαι νῦν μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους περιίασι, τότε δὲ λειτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι, προλύων καὶ προοικονομῶν, δείκνυσιν ὅτι οὔτε πολλοὺς ἀτελεῖς, καὶ ὅτι ὁ νόμος ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν, ὥστε μηδὲν ἔχειν τοὺς ἀκούοντας εὑρίσκειν ἐκ τῆς ἀντιθέσεως ὄφελος. Ὥστε τὸν ἥμισυν) Σμικρύνει

14 ἔστ᾽ ἀτελὴς τοῦ χρόνου. εἶτα ἧς πᾶσι μέτεστι τοῦ ἡμίσου καὶ τοῖς μηδότιοῦν ἀγαθὸν πεποιηκόσιν ὑμᾶς, ταύτης τοὺς εὖ ποιήσαντας, ὃ προστεθείκαμεν αὐτοῖς, τοῦτο ἀφελώμεθα; μηδαμῶς. οὔτε γὰρ ἄλλως καλὸν, οὔτε πρέπον ὑμῖν. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν, ὦ ἄνδρες 15 ἀθηναῖοι, κατὰ μὲν τὴν ἀγορὰν, ἀψευδεῖν νόμον γεγράφθαι, ἐφ᾽ οἷς οὐδέν ἐστι δημοσίᾳ βλάβος εἴ τις ψεύσεται, ἐν δὲ τῷ κοινῷ μὴ χρῆσθαι τῷ νόμῳ τούτῳ τὴν πόλιν τὴν αὐτὴν ἐπιτάξασαν τοῖς ἰδιώταις, ἀλλὰ τοὺς ἀγαθόν τι πεποιηκότας ἐξαπατῆσαι, 16 καὶ ταῦτα οὐ μικρὰν ζημίαν ὀφλήσειν μέλλουσαν; οὐ γὰρ εἰ μὴ χρήματα ἀπόλλυται, μόνον σκεπτέον, ἀλλ᾽ εἰ καὶ δόξαν χρηστὴν, περὶ ἧς μᾶλλον σπουδάζετε, ἢ περὶ χρημάτων, καὶ οὐ μόνοι ὑμεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ πρόγονοι. τεκμήριον δέ· χρήματα μὲν γὰρ πλεῖστά ποτε κτησάμενοι, πάντα ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσαν. 17 ὑπὲρ δὲ δόξης, οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέστησαν. ἀλλὰ καὶ τὰς ἰδίας οὐσίας προσαναλίσκοντες διετέλεσαν. νυνὶ τοίνυν οὗτος ὁ νόμος, ταύτην ἀντὶ καλῆς αἰσχρὰν τῇ πόλει περιάπτει, καὶ οὔτε τῶν προγόνων, 18 οὔτε ὑμῶν ἀξίαν. τρία γὰρ τὰ μέγιστα ὀνείδη κτᾶται· φθονεροὺς, ἀπίστους, ἀχαρίστους εἶναι δοκεῖν. ὅτι τοίνυν οὐδέ ἐστιν ὅλως, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦ ἤθους τοῦ ὑμετέρου, κύριον ποιῆσαι τοιοῦτον νόμον, καὶ τοῦτο πειράσομαι δεῖξαι διὰ βραχέων, ἕν τι τῶν πρότερον 19 πεπραγμένων τῇ πόλει διεξελθών. λέγονται χρήματα οἱ τριάκοντα δανείσασθαι παρὰ λακεδαιμονίων ἐπὶ τοὺς ἐν πειραιεῖ. ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθε, καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα κατέστη, πρέσβεις πέμψαν-

γ. ἧς. — ἀψευδεῖν. α. — ὑπεχώρησαν. ζ. — ἡμετέρου. α. — συνῆλθε. ε. κ. — κρίσεως.

τὸ γέρας, καὶ εἰς εὔκλειαν κατέχει, τὴν σημείαν ὀνομαζομένην ἀτέλειαν. μέρος μὲν αὐτῆς καὶ τοῖς ἐκ φύσεως εὐεργέταις δίδοσι, μικρὸν δὲ ἐπὶ πλεῖον προστιθέναι φάσκων τοῖς εὖ ποιήσασιν. 14 Εἶτα ἧς πᾶσι μέτεστι) Τῆς ἀτελείας δηλαδὴ εἰς αἰδῶ τ᾽ εἰληφότων τοὺς ἀκούοντας ἐκκαλεῖται, ἵνα τὴν ἀπάτην τοῖς ἀφαιρέσεως δείξῃ [illegible] πρὸς τὸ λυπεῖν ἀλλάττει. τοῦ ἔργου γὰρ ὁ αὐτὸς, καὶ πρὸς τὰ τῶν πραγμάτων φύσιν συμμεταβάλλει. ὅταν μὲν γὰρ δέῃ συγκροῦσαι τῷ δήμῳ, τότε πικρῶς διαλέγεται. ὅταν δὲ πρὸς αὐτὸν, τότε δὴ ὑφιμένως. καὶ πρὸς τοὺς ἀκροατὰς δὲ παραπλησίως, ἐπειδὴ εἰς αὐτοὺς ἥκει τὸ κεφάλαιον τῆς συγκρίσεως. καὶ βιάσασθαι μὲν οὐ δύναται, ἐκκαλέσασθαι δὲ εἰς αἰδῶ τῶν εἰληφότων βούλεται. οὕτω τὸ συμβουλευτικὸν ἐμπλέκεται πανταχοῦ. καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἐγκωμίοις, ἐν οἷς τὰ συμπεράσματα ἠθικά. Οὔτε γὰρ ἄλλως καλόν) Οὔτε τῇ φύσει καλόν, φησίν, οὔτε τῷ ἤθει τῆς πόλεως ἁρμόδιον. εἰ γὰρ μέλλομεν ἀφαιρεῖσθαι, ἀνάγκη ψεύδεσθαι [illegible] εἰς δόξαν.

Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν) Ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, ἐκ τοῦ ἀπολλύναι δὲ ἤθους. δι᾽ οὗ αὔξει τὸ ἐπιχείρημα. τὸν γὰρ ἀψευδῆ μάχεσθαι κατὰ τὴν ἀγορὰν διωκούσης, πῶς οὐ δεόντως κατασκευάζετε τοῖς ὑμᾶς. ἐπὶ μὲν τῶν ἐν ἐχόντων ἐς βλαβερὸν, τὸ δεινὸν φυλαττόμενοι· ἐπὶ δὲ τῆς ζημίας μείζονος, τὴν πρᾶξιν ἐλλιπόντες. 16 Οὐ γὰρ εἰ μὴ χρήματα) Τοῦτο ἀπὸ τοῦ μείζονος ἐστί. εἰκὸς γὰρ ἀπολέσθαι ἄμφω τὰ ἐπιχειρήματα, τὸ μὲν, ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, τὸ δὲ, ἀπὸ τοῦ μείζονος, κάλλιστα τοῦτο ὁμοίως. μὴ ἔχων δὲ ἀντιθεῖναι τῷ συμφέροντι ἕτερον συμφέρον ἐκ χρημάτων καὶ κέρδους, τὴν εὔκλειαν καὶ τὴν εὐδοξίαν, τῷ τῶν χρημάτων κέρδει ἀντιπαραβάλλειν πειρᾶται. δείξει δὲ μετὰ μικρὸν, 17 ὅτι οὐδὲ κέρδος προσγίνεται. 18 Ταύτην) Ἤγουν δόξαν. Ὅτι τοίνυν) Ἄλλος τόπος εἰς τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα, ὁ ἀπὸ τοῦ μείζονος. ὅταν γὰρ πλειόνων ὄντων πρὸ τούτων, ὑποτίθεται. ἔστι δὲ ὁ μὲν πρότερος τόπος ἐξ ἐνθυμήματος. ὁ δὲ [illegible], ἐκ παραδείγματος. Τοῦ ἤθους) Ἤγουν τῆς ὑμετέρας 19 γνώμης. Λέγονται χρήματα) Ἔστι μὲν τὸ παράδειγμα ἱστορικὸν, πρὸς τι τῶν προειρημένων εἰλημμένον· ὅσην δὲ ἔχει καὶ δεινότητα καὶ χάριν, ἄξιον συνιδεῖν. προσέθηκε δὲ ὅτι ἔλαβε τῶν τριάκοντα τῶν τυράννων, ἵνα φαίνηται ἡ πόλις [illegible] καὶ ὑπὲρ αὐτῶν τῶν πολεμίων αἱρουμένη προσθεῖναι. καὶ τὸ δριμὺ τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅτι ἐδανείσαντο κατὰ τῆς πόλεως, καὶ παρὰ τῶν πολεμίων ἑτέρων ἐπὶ τοὺς ἐν πειραιεῖ. [illegible] δὲ τῆς δυναστείας τὴν καταληφθεῖσαν τὸν πειραιᾶ. καὶ προστέθεικε τὸν καιρὸν, καὶ τὸν τόπον, ἵνα τὴν χρείαν δηλώσῃ, ὅτι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ὁ δῆμος ἐκ πειραιῶς ἠγωνίζετο. οὕτω πανταχόθεν αὔξησις, ἐκ τῶν τόπων, ἐκ τῶν προσώπων, ἐκ τοῦ πρεσβεύειν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις εἰς ἓν ἦλθε) Μιᾶς γνώμης γενομένης. διχῇ γὰρ οὖσα, ἐστασίαζεν. [illegible] τὰ δεινὰ τῶν γεγενημένων, μὴ βουληθεὶς ἐμπλῆσαι τὰς τῆς πόλεως συμφοράς. οὐδὲ γὰρ τοῦτο πρόκειται· ἀλλ᾽ ἐπιδεῖξαι πειρᾶσθαι βούλεται τὸ τῆς πόλεως ἦθος, καὶ ὅπως ἐν ἅπασιν ἔστιν ἀεὶ κρεῖττον χρημάτων. τὴν δὲ αἰτίαν εἴρηκε τοῦ μὴ ἐξ ἰδίας παρεχομένους τὸν δῆμον [illegible] ὡς ἀδικηθεῖσα, καὶ τὴν ζημίαν αἱρεῖται. οὐ γὰρ ἀδικεῖ, καὶ φύσει φαίνεται ὁ δῆμος διδοὺς, ἀλλὰ προαιρέσει νικώμενος. εἰ γὰρ καὶ ἀπαιτοῦντες τῶν πραγμάτων ἀποτίνειν τὰ χρήματα, ὡς ἦν ἀνάγκη τὸν δῆμον δίδοσθαι μὴ ὀρρωδοῦντα; οὕτως οὐ χρημάτων πάντοτε πλεονεκτεῖν, ἀλλὰ δόξης βούλεται. Καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα κατέστη) Τὰ τραγικὰ καὶ [illegible], τὰ πρακτικά. [illegible] τὸν ζῆλον, καὶ τὴν μεγίστην [illegible]. Πρέσβεις πέμψαντες) [illegible] τὸν λόγον ποιούμενος, ἵνα μὴ φαίνηται παρὰ λακεδαι-

τες οἱ Λακεδαιμόνιοι, τὰ χρήματα ταῦτα ἀπῄτουν. λόγων δὲ γιγνομένων, καὶ τῶν μὲν τοὺς δανεισαμένους ἀποδοῦναι κελευόντων τοὺς ἐξ ἄστεως, τῶν δὲ, τοῦτο πρῶτον ὑπάρξαι τῆς ὁμονοίας σημεῖον ἀξιούντων, κοινῇ διαλῦσαι τὰ χρήματα, φασὶ τὸν δῆμον ἑλέσθαι συνεισενεγκεῖν αὐτὸν, καὶ μετασχεῖν τῆς δαπάνης, ὥστε μὴ λῦσαι τῶν ὡμολογημένων μηδέν. πῶς οὖν οὐ δεινὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τότε μὲν τοῖς ἠδικηκόσιν ὑμᾶς ὑπὲρ τοῦ μὴ ψεύσασθαι, τὰ χρήματα ταῦτα εἰσφέρειν ἠθελήσατε, νῦν δὲ, ἐξὸν ὑμῖν ἄνευ δαπάνης τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς εὐεργέταις, λύσασι τὸν νόμον, ψεύδεσθαι μᾶλλον αἱρήσεσθε; ἐγὼ μὲν οὐκ ἀξιῶ. τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως ἦθος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπ' ἄλλων πολλῶν, καὶ ἐφ' ὧν εἶπον, ἴδοι τις ἂν τοιοῦτον, ἀψευδὲς καὶ χρηστὸν, οὐ τὸ λυσιτελέστατον πρὸς ἀργύριον σκοποῦν, ἀλλὰ τί καὶ καλὸν πρᾶξαι. τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν νόμον, τὰ μὲν ἄλλα ἔγωγε οὐκ οἶδα, οὐδὲ λέγω φλαῦρον οὐδὲν, οὐδὲ συνοιδα. ἐκ δὲ τοῦ νόμου σκοπῶν, εὑρίσκω πολὺ τούτου κεχωρισμένον. φημὶ τοίνυν ἐγὼ κάλλιον εἶναι τοῦτον ὑμῖν ἀκολουθῆσαι περὶ τοῦ λῦσαι τὸν νόμον, ἢ ὑμᾶς τούτῳ περὶ τοῦ θέσθαι. καὶ λυσιτελέστερον εἶναι τῷ ὑμῶν καὶ τούτῳ, τὴν πόλιν πεπεικέναι Λεπτίνην, ὅμοιον αὐτῇ φανέσθαι δοκεῖν, ἢ αὐτὴν ὑπὸ τούτου πεπεῖσθαι, ὁμοίαν εἶναι τούτῳ. οὐδὲ γὰρ εἰ πάνυ χρηστός ἐστιν, ὡς ἐμοῦ γε ἕνεκα ἔστω, βέλτιόν ἐστι τῆς πόλεως τὸ ἦθος. νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἄμεινον ἂν περὶ τοῦ παρόντος βουλεύσασθαι, εἰ κἀκεῖνο μάθοιτε, ὅτι ᾧ μόνῳ μείζους εἰσὶν αἱ παρὰ τῶν δήμων δωρεαὶ τῶν παρὰ τῶν ἄλλων πολιτειῶν διδομένων, καὶ τοῦτο ἀφαιρεῖται νυνὶ τῷ νόμῳ. τῇ μὲν γὰρ χρείᾳ, τῇ τῶν εὑρισκομένων τὰς δωρεὰς, οἱ τύραννοι καὶ οἱ τὰς ὀλιγαρχίας ἔχοντες, μάλιστα δύνανται τιμᾶν. πλούσιον γὰρ ὃν ἂν βούλωνται, παραχρῆμα ἐποίησαν. τῇ δὲ τιμῇ καὶ τῇ βεβαιότητι, τὰς παρὰ τῶν δήμων δωρεὰς εὑρήσετε οὔσας βελτίους. τό, τε γὰρ μὴ μετ' αἰσχύνης ὡς κολακεύοντα λαμβάνειν, ἀλλ' ἐν ἰσηγορίᾳ, δοκοῦντα ἄξιόν τινος εἶναι, τιμᾶσθαι, τῶν καλῶν ἐστι· τό, τε ὑπὸ τῶν ὁμοίων ἑκόντων θαυμάζεσθαι, τῶν παρὰ τοῦ δεσπότου λαμβάνειν ὁτιοῦν, κρεῖττον εἶναι δοκεῖ. παρὰ μὲν γὰρ ἐκείνοις, μείζων ἐστὶν ὁ τοῦ μέλλοντος φόβος, τῆς προύσ-

Margin (left): α. — καί. ε. — ὁμολογουμένων. ε. — ψεύσασθαι. κ. — τοίνυν. α. — α. — φαῦλον α. — συνοιδα. ε. κ. — νόμον. ε. κ. — δήμων. ε. κ. — α.

Margin (right): χ. καθαρόν.

Λακεδαιμονίων τις [illegible] ... [illegible] ... Οὕτως ἡ πόλις [illegible] ... Τοὺς ἐξ ἄστεως) [illegible] ... Τῶν δὲ, τοῦτο πρῶτον) [illegible] ... φασὶ τὸν δῆμον ἑλέσθαι) Οὕτως [illegible] ... Ὥστε μὴ λῦσαι τῶν ὡμολογημένων) [illegible] ... Τὸ μὲν τοίνυν τῆς πόλεως) [illegible] ... Τὸ δὲ τοῦ θέντος τὸν νόμον) [illegible] ... Νομίζω τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί) [illegible] ... καὶ τάχα διαφέρουσι

τῶν χρημάτων ἀπουσία. ᾧ δὲ πλεονεκτεῖν δοκοῦμεν ἡμεῖς, τὴν πίστιν λέγω, τοῦθ' ὁ νόμος ἀφαιρεῖσθαι βιάζεται. ὁρᾷς ὅτι διὰ πάντων τούτων τῶν ἐπιχειρημάτων, καὶ δοκεῖ τὸ δίκαιον ἐργάζεσθαι, πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἀγωνίζεται, ὅτι οὐ δεῖ τὰ δεδομένα ἀφαιρεῖσθαι. ἵνα καὶ φαίνηται τὸ συμφέρον ἐπαγγελλόμενος ὁ Λεπτίνης, ἀλλ' οὖν γε ὁ δῆμος

29 διὰ τὸ εὔλογον ἀφίησι. Τάχα τοίνυν ἴσως) Προανήρηκεν ἐν ταῖς προκατασκευαῖς τῆς ἀντιθέσεως τὴν ἰσχύν. ἔλυσε δὲ πλέον τῷ διαχωρισμῷ αὐτήν. πρὸς δὲ, καὶ κατακερματίσας εἰς μέρη πολλά. μέγα γὰρ εἰς καθαίρεσιν τὸ κατακερματίσαι, εἴγε ὁ ἀθροισμὸς ἐγείρει τὴν αὔξησιν. εἶτα καινουργεῖ τοῖς ὀνόμασιν, ἵνα δείξῃ τὸν Λεπτίνην ψευδόμενον· διαβολὴν γὰρ περὶ τῆς ἀντιθέσεως κεκίνηκεν, δι' ὃ ἰσχυρότατος Λεπτίνου λόγος, ὑπῆπτος γίνεται, καὶ ἡ εὕρεσις· ὁ γὰρ ἐπιχειρῶν χάριν, ἐπιχειρεῖ δὲ φθεγγόμενος, ἀνίσχυρος. τοῦ γὰρ Λεπτίνου λέγοντος ἐν νόμῳ διαφέρειν ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, καὶ διὰ τοῦτο σημαίνοντος ὅτι πλούσιοι μὲν λειτουργοῦσιν ἴσως, οὐ μὴν οἱ πλουσιώτατοι διὰ τὸ τῆς ἀτελείας ἔχειν, τοῦτο ὁ ῥήτωρ μεταβαλών, οὐ κατὰ τὸ ὑποκείμενον λέγει, πένητας ἀντὶ πλουσίων λαβών, ἵνα φαίνηται τὴν ἰσχὺν ἐξηλέγχων τοῦ νόμου. λέγων διὰ τῆς τῶν πλουσίων προσηγορίας. ἐναντία γὰρ πρὸς τὸ συμφέρον εἰσάγει, ἵνα ἐν ταύτης τῆς ἐννοίας καὶ τῆς προσηγορίας ὁ ἀκροατὴς ψευδόμενον Λεπτίνην λάβῃ, νῦν μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους τὰ τῶν λειτουργιῶν ἔρχεσθαι λέγοντα· νῦν δὲ λέγοντα πάλιν ὑποθετικῶς, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι. ἀνάκειται γὰρ ἐν ἀκολούθοις αὐτοῖς ὅ, τι πένης, καὶ ὁ πλούσιος. ἀλλ' ὁ μὲν πένης πρὸς τὸν πλούσιον· ὁ δὲ πλούσιος, πρὸς τὸν πλουσιώτατον. ἔστι τοίνυν ἡ ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος κεφαλαίου. καὶ ταύτῃ μάλιστα Λεπτίνης ἰσχύει. καὶ ἡ ταράττουσα μάλιστα τὸν δημοσθένην τῶν ἀντιλογιῶν, ἡ παροῦσά ἐστι. καὶ διὰ τοῦτο καὶ μεθόδοις πολλαῖς ἐχρήσατο, νῦν μὲν προανεῖλεν, νῦν δὲ προδιαβάλλων, νῦν δὲ τεχνικῶς πλάττων τὰ ὀνόματα. εἰ γὰρ ταύτην λύσειεν, ἰσχυρὰ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου. εἰς γὰρ τοῦτο τὸν λόγον καὶ ταύτην τὴν ὑπόληψιν ὁ ἀκροατὴς ἀπιδών, ἐδέξατο τὸν νόμον, ἀλλ' οὐχ ὡς εὑρήσει τινὰς ἐκείνην τὴν ἀντίθεσιν συνέχειν τὸν λόγον, ἣν πολλαχοῦ τέθεικεν, ὅτι ἀνάξιοι πολλοὶ τῶν εἰληφότων τυγχάνουσιν ὄντες. ἐκείνην μὲν γὰρ εἰσάγει τοῦ οἰκείου χρησίμου ἕνεκα, προοικονομῶν τὸν οἰκεῖον νόμον. ταύτην δὲ μόνην χαλεπὴν καὶ ἀνταγωνιζομένην ἔχει. διόπερ οὐκ ἐθάρρησεν αὐτὴν προανταγωνίσασθαι θεῖναι. Ὡς αἱ λει-

30 τουργίαι) Λύει τὸ κατὰ συνδρομὴν θεώρημα, ὅ ἐστι τῇ ἀντιπαραστάσει. Ἔστι δὲ τοῦτο) Οὐκ ἠδυνήθη τὸ ἰσχυρὸν εὐθὺς ἀφελέσθαι. συγκατατίθεται οὖν καὶ αὐτὸς τοῖς λεγομένοις, ὡς οὐκ ἔχων ῥᾳδίως ἀντιλέγειν, ὅτι μεταστήσονται εἰς τοὺς πλουσιωτάτους αἱ λειτουργίαι. οὕτω πιθανὸν ἐδόκει τι, καὶ συμφέρον προτείνειν Λεπτίνης. διὸ καὶ μεθόδου δεῖται ἰσχυρᾶς πρὸς τὴν λύσιν. τίς οὖν ἡ μέθοδος; μερίζει τὰς λειτουργίας κατὰ πρόσωπον δίχα, τοῖς τε μετοίκοις ἰδίᾳ, καὶ τοῖς πολίταις ἰδίᾳ. μέγα γὰρ εἰς καθαίρεσιν ὁ τοῦ πλήθους μερισμός. ὥσπερ αὔξησιν ὁ ἀθροισμὸς παρέχει. ὅπερ πάλιν ἐν ταῖς παραβολαῖς χρήσιμον ἡμῖν τὸ θεώρημα. καὶ γὰρ κἀκεῖ μερίζοντες τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν, μεγαλοποιεῖν δυνάμεθα. κανταῦθα δὲ μεριζόμενα τὰ τῶν λειτουργιῶν, καθαίρεσιν φέρει. καὶ οὐδὲν κωλύει τὸ αὐτὸ θεώρημα, καθαιρεῖν καὶ αὔξειν κατὰ διαφόρους λόγους. καὶ γὰρ ἡ πηλικότης οὐδὲν αὔξει τι καὶ μειοῖ. λύει δὲ τὸ κατὰ συνδρομὴν θεώρημα, ὅπερ καλοῦσιν ἀντιπαράστασιν. συγκατατιθέμενος γὰρ τοῖς λεγομένοις ὑπὸ Λεπτίνου, βούλεται δείξειν διὰ τοῦ μερισμοῦ, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ λόγου λαθεῖν, καὶ οἱ μὴ φαινόμενος ἐστίν, ἀλλ' ἀληθὴς ὁ λόγος. Εἰσὶ γὰρ δήπου παρ' ὑμῖν) Λύει τὸ κατὰ συνδρομὴν θεώρημα, ὅ ἐστι τῇ ἀντιπαραστάσει. Ἄλλως. Ἀλέξανδρος μὲν ἐξηγούμενός φησιν, ὅτι οὐκ πανηγυριζούσης τῆς πόλεως, μήτε τοῖς ξένοις, μήτε τοῖς μετοίκοις πρόσωπα τῶν ἀπολαύσεων καθεστάναι. ἐχορήγουν τοίνυν καὶ αὐτοὶ δηλονότι, καὶ εἱστίων ἀλλήλους, ἵνα μηδεὶς ἄμοιρος ᾖ κατὰ τὴν πόλιν μετουσίας τῶν ἑορτῶν. δόξειε δ' ἂν μᾶλλον ὁ Δημοσθένης διὰ τῆς ἐπαγομένης ἐννοίας πρὸς τὴν ἀντίθεσιν ἀπαντῶν, ἰσχυροτέραν αὐτὴν ποιεῖν. ἃ γὰρ εἶπεν εἶπε Λεπτίνης, ἦ ὅτι πολλοὶ τῶν μετοίκων καὶ τῶν πολιτῶν, ἔξω λειτουργιῶν καθεστῶσι τὴν ἀτέλειαν ἔχοντες. οὐ μὴν οὕτως ἔχει. ἀλλ' εἰς τὸν μερισμὸν μεταβιβάζει τὸν ἀκροατὴν, ἵνα καθ' ἑκάτερον μέρος ἡ ἀπόδειξις εὐμαθεστέρα γένηται. εἶτα καὶ διὰ τῶν ξένων καὶ μετοίκων τὴν ἐκ περιουσίας λειτουργίαν δείκνυσι. ζητεῖ γὰρ ἡ πόλις, οὐκ εἴ τις μέτοικος χορηγήσει, ἀλλ' εἴ τις πολίτης

31 τῇ πόλει. Οἷν ἑκατέρων ἐστὶ τοῖς εὑρημένοις) Ὡς ἀντικαταλλαξαμένης τῆς πόλεως πρὸς τοὺς εὐεργέτας τὴν χάριν. εὑρέσθαι γάρ ἐστι τὸ λαβεῖν αἰτήσαντά τινα. Τῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον) Δύο διὰ τῆς ἐννοίας ταύτης

ὅστις χάριτος. παρὰ δ' ὑμῶν, ἀδεῶς ἃ ἂν λάβῃ τις, ἔχειν ὑπῆρξε, τὸν λοιπὸν χρόνον. ὁ τοίνυν τὴν πίστιν ἀφαιρῶν τῶν δωρεῶν νόμος ἐστί, ᾧ μόνῳ κρείττους εἰσὶν αἱ παρ' ὑμῶν δωρεαί, τοῦτο ἀφαιρεῖται. 29 καίτοι τῶν ἁπασῶν ἡστινοσοῦν πολιτείας τὸ κομίζεσθαι τοὺς εὔνους τοῖς καθεστῶσι χάριν ἂν ἀφέλῃς, οὐ μικρὰν φυλακὴν αὐτῶν ταύτην ἀφῃρηκὼς ἔσῃ. Τάχα τοίνυν ἴσως ἐκεῖνο λέγειν ἂν ἐπιχειρήσειε Λεπτίνης, ἀπάγων ὑμᾶς ἀπὸ τούτων, ὡς αἱ λειτουργίαι, 30 νῦν μὲν εἰς πένητας ἀνθρώπους ἔρχονται, ἐκ δὲ τοῦ νόμου τούτου λειτουργήσουσιν οἱ πλουσιώτατοι. ἔστι δὲ τοῦτο, οὑτωσὶ μὲν ἀκοῦσαι, λόγον τινὰ ἔχον· εἰ δέ τις αὐτὸ ἀκριβῶς ἐξετάσειε, ψεῦδος ἂν φανείη. εἰσὶ γὰρ δήπου παρ' ἡμῖν αἵ τε τῶν μετοίκων 31 λειτουργίαι, καὶ αἱ πολιτικαί. ὧν ἑκατέρων ἐστὶ τοῖς εὑρημένοις ἡ ἀτέλεια, ἣν οὗτος ἀφαιρεῖται. τῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς πό-

λαμβάνῃ. α. | ἐστι. α. | ὅσαι πρός. α. π. | ἀφέλῃς. α. | ἑκάστων. π. | εὑρομένοις. π. | μαθεῖν.

αὐτή.

αὐτόν. ἓν μὲν ὅτι οὐδεὶς ἀτελὴς τῶν εἰς τὸν πόλεμον, ὥστε χρησίμους φαίνεσθαι ταύτῃ τοὺς εἰληφότας τὴν ἀτέλειαν. περὶ ὧν ὁ πολὺς αὐτῷ [illegible] λόγος. ἕτερον δέ, ἵνα μὴ τὰς εἴπῃ τὰς λειτουργίας ταύτας εἶ[ναι] τὰς εἰσφορὰς τὰς τριηραρχίας. τὸ δέ, ἣν οὐκ ἀφαιρεῖται, τοῦτο, τὸ βιαίου καὶ τῆς ἀδικίας πλείστην ἔμφασιν ἔχει. ἀφαιρεῖται γὰρ [illegible] ἐκείνων, ὧν μηδεὶς κύριος, οὐ νόμῳ λαμβάνων, ἀλλὰ πολεμίων [illegible] χειρώμενος.

λεως πασῶν εἰσφορῶν καὶ τριηραρχιῶν, ὀρθῶς καὶ δικαίως, οὐδείς ἐστ' ἀτελὴς ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων, οὐδ' οὓς ἐκεῖνος ἔγραψε, τοὺς ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀρι- 32 στογείτονος. σκεψώμεθα δὴ τίνας ἡμῖν εἰσποιεῖ χορηγοὺς εἰς ἐκείνας τὰς λῃτουργίας, καὶ πόσους, ἐὰν μὴ τούτῳ προσσχῶμεν, ἀφήσει. οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι τριηραρχοῦντες ἀεί, τῶν χορηγιῶν ἀτελεῖς ὑπάρχουσιν. οἱ δ' ἐλάττω τῶν ἱκανῶν κεκτη- 33 μένοι, τὴν ἀναγκαίαν ἀτέλειαν ἔχοντες, ἔξω τοῦ τέλους εἰσὶ τούτου. οὐκοῦν τούτων μὲν οὐδετέρων οὐδεὶς διὰ τὸν νόμον ἡμῖν προσέσται χορηγός. ἀλλὰ νὴ Δία εἰς τὰς τῶν μετοίκων λῃτουργίας εἰσποιεῖ πολλούς. ἀλλ' ἐὰν δείξῃ πέντε μόνους, ἐγὼ ληρεῖν ὁ- 34 μολογῶ. θήσω τοίνυν ἐγὼ μὴ τοιοῦτον εἶναι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τῶν μετοίκων πλείονας ἢ τοσούτους, ἐὰν ὁ νόμος τεθῇ, τοὺς ἀεὶ λῃτουργήσοντας ἔσεσθαι, καὶ τῶν πολιτῶν μηδένα ἐκ τριηραρχίας ὑπάρξειν ἀτελῆ. σκεψώμεθα δὴ τί τοῦτ' ἔσται τῇ πόλει, ἐὰν ἅ- 35 παντες οὗτοι λῃτουργῶσι. φανήσεται γὰρ οὐδὲ πολλοῦ δεῖν, τῆς γενησομένης ἄξιον αἰσχύνης. ὁρᾶτε δὲ οὑτωσί. εἰσὶ τῶν ξένων ἀτελεῖς, δέκα θήσω. καὶ μὰ τοὺς θεούς, ὅπερ εἶπον ἀρτίως, οὐκ οἶμαι πέντε εἶναι. καὶ μὴν, τῶν γε πολιτῶν, οὐκ εἰσὶ πέντε ἢ 36 ἕξ. οὐκοῦν ἀμφοτέρων, ἑκκαίδεκα. ποιήσωμεν αὐτοὺς εἴκοσιν. εἰ δὲ βούλεσθε, τριάκοντα. πόσοι δή ποτ' εἰσὶν οἱ κατ' ἐνιαυτὸν τὰς ἐγκυκλίους λῃτουργίας λῃτουργοῦντες ὑμῖν, χορηγοὶ καὶ γυμνασίαρχοι καὶ ἑστιάτορες; ἑξήκοντα ἴσως, ἢ μικρῷ πλεί- 37 ους σύμπαντες οὗτοι. ἵνα οὖν τριάκοντα ἄνθρωποι πλείους παρὰ πάντα τὸν χρόνον λῃτουργήσωσιν ὑμῖν, τοὺς ἅπαντας ἀπίστους πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ποιήσωμεν; ἀλλ' ἴσμεν ἐκεῖνο δήπου, ὅτι λῃτουργήσουσι μέν, ἄνπερ ἡ πόλις ᾖ, πολλοί, καὶ οὐκ 38 ἐπιλείψουσιν. εὖ δὲ ποιεῖν ἡμᾶς οὐδεὶς ἐθελήσει, τοὺς πρότερον ποιήσαντας, ἐὰν ἠδικημένους ἴδῃ. εἶεν. εἰ δὲ δὴ τὰ μάλιστα ἐπέλιπον οἱ χορηγεῖν οἷοί τε,

Οὐδ' οὓς ἐκεῖνος ἔγραψε) Πρὸς σύστασιν τοῦ οἰκείου λόγου τοῦτό φησιν. εἰ γὰρ αὐτὸς ὁ Λεπτίνης τούτους αὐτῷ τῷ νόμῳ, δῆλον ὡς οὐκ λειτουργίαι τῶν πολεμίων γίνονται. Τούτῳ) Τῷ Λεπτίνῃ δηλαδή. Οἱ μὲν τοίνυν πλουσιώτατοι) Νείμας τὰς λειτουργίας εἴς τε πολίτας καὶ τοὺς μετοίκους, καὶ ταύτην κατ' ἐρώτησιν ἐργασάμενος, ζητεῖ καθ' ἑκάτερον μέρος, τίνας εἰσποιεῖ Λεπτίνης, καὶ πόσους τῶν πολιτῶν ἀφίησιν. εἶτ' ἐπὶ τούτοις ἐξαίρει τοὺς μὲν πλουσιωτάτους, ὡς ἀεὶ ταῖς τριηραρχίαις κεκμηκότας. οὐκοῦν τὸ μέσον ὑφαιρεθήσεται τῶν πλουσίων ὑφαιρουμένων. ἐντεῦθεν εὐθὺς ἐκβάλλει τοῦ νόμου τὸ [illegible] σόφισμα, ἐφ' ᾧ τὸ μέγιστον τῆς ὅλης νομοθεσίας· λέγοντος γὰρ τοῦ Λεπτίνου, ὅπως αὖ οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν, αὐτὸς ἀφαιρεῖται τοὺς πλουσιωτάτους, εἰ μὲν τοῖς τριηραρχίαις. ὥστε εὐθὺς ἀλίσκεται ψευδὴς ὁ Λεπτίνης. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἀπαιτεῖ τῷ νόμῳ, ὅπως αὖ οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, λέγει. δείκνυσι δὲ ἡ πολιτεία ψεῦδος ὄν, τὸ τοὺς πλουσιωτάτους λειτουργεῖν, νέμουσα ταῖς τριηραρχίαις αὐτοὺς ὥστε πῶς αὖ οἱ πλουσιώτατοι λειτουργήσουσιν. ἡ λύσις δὲ τῆς ἀντιθέσεως κατὰ μέθοδον γίνεται, ἀλλὰ τὸ μὲν ἔχει μὲν τὸ ῥητὸν αἰτίας [illegible] ἀπλοϊκήν, βιάζεται δὲ ὑπὸ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων εἰς τοῦτο καταφέρεσθαι. εἶτα καὶ τὴν βλάβην εὐθὺς τῇ λύσει συνάπτει, προσθεὶς τοὺς ἅπαντας ἀπίστους πρὸς αὐτοὺς μέλλοντας γίνεσθαι.

Πολλούς) Ἀπλῶς δηλονότι.

Θήσω τοίνυν ἐγὼ) Μετὰ τὴν ἀναίρεσιν, συνδρομή. ἐκ περιουσίας γὰρ ταῦτα λέγει λοιπόν. Φανήσεται γὰρ οὐδὲ πολλοῦ δεῖν) Ἀντὶ τοῦ οὐδὲ αὐτῆς τῆς αἰσχύνης ὂν ἄξιον. ἀλλ' οὐδὲ ἰσόρροπον τῆς αἰσχύνης, ἀλλ' ἔλαττον κέρδος. ὥστε Λεπτίνης εἰς δόξαν ζημιοῖ, οὐδὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ καταρρίπτει. Ἵνα οὖν τριάκοντ' ἄνθρωποι) Οὐ λέγει τῶν τριάκοντα πλείους, ἀλλ' ἐὰν πολλοὺς δῶμεν ἐσομένους τριάκοντα.

Ἀλλ' ἴσμεν) Ἄλλος τῆς λύσεως, καὶ τὰ καθ' ὑπόκρισιν κέχρηται σχήματι.

Ἄνπερ ἡ πόλις ᾖ, πολλοί) Πολὺ τὸ φιλότιμον καὶ τὸ ἀπὸ τῆς εὐνοίας ἦθος. εὖ γὰρ ἡ ἐλπὶς ἡ τύχη τῆς πόλεως ἴσως [illegible] ἐστὶ λειτουργιῶν ὁρμῆς τῆς πόλεως. Εἶεν. εἰ δὲ δή) Ἄλλος τῆς λύσεως ἀπὸ τοῦ ἴσου.

[illegible] Εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν) Ἄλλος τρόπος τὴν ἔνδειαν διορθούμενος κατὰ μετάληψιν.

38 [illegible] Τριηραρχίας) [illegible] 40 [illegible] Ἄλλως. [illegible] 41 [illegible] 42 Καὶ μὴν περί γε τοῦ μὴ εἶναι χρήματα) [illegible]

πρὸς δ' ἔτι, πότερον κρεῖττόν ἐστιν εἰς συντέλειαν ἀγαγεῖν τὰς χορηγίας, ὥσπερ τὰς τριηραρχίας, ἢ τοὺς 39 εὐεργέτας ἀφελέσθαι τὰ δοθέντα; ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. νῦν μέν γε τὸν χρόνον, ὃν ἂν τούτων ἕκαστος λῃτουργῇ, δίδωσι τὴν ἀνάπαυσιν αὐτοῖς μόνον. μετὰ ταῦτα δ' οὐδὲν ἔλαττον ἕκαστος αὐτῶν ἀναλώσει. τότε δ' ἀπὸ μικρᾶς συντελείας ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων 40 ἑκάστῳ γιγνομένης, οὐδὲν ἔπαθε δεινὸν οὐδείς, οὐδ' εἰ πάνυ μικρὰ κεκτημένος ἐστίν. οὕτω τοίνυν τινές, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρα ἔχουσιν ἀλογίστως, ὥστε ἐπιχειροῦσι λέγειν πρὸς μὲν ταῦτα οὐδέν, ἄλλα δὲ τοιαδί, ὡς ἄρα δεινόν, εἰ ἐν κοινῷ μὲν μηδὲν 41 ὑπάρξει τῇ πόλει, ἰδίᾳ δέ τινες πλουτήσουσιν, ἀτελείας ἐπειλημμένοι. ἔστι δὲ ταῦτα ἅμα ἀμφότερα οὐχὶ δίκαιον λέγειν. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει πολλά, μηδὲν ὑμᾶς ἀδικῶν, οὐχὶ δεῖ δήπου τούτῳ βασκαίνειν. εἰ δ' ὑφῃρημένον φήσουσιν, ἤ τινα ἄλλον 42 οὐχ ὃν προσήκει τρόπον κεκτῆσθαι, εἰσὶ νόμοι, καθ' οὓς προσήκει κολάζειν. ὅτε δὲ τοῦτο μὴ ποιοῦσιν, οὐδὲ τὸν λόγον αὐτοῖς τοῦτον λεκτέον. καὶ μὴν περί γε τοῦ μὴ εἶναι χρήματα κοινὰ τῇ πόλει, ἐκεῖνο ὑμᾶς δεῖ σκοπεῖν, ὅτι οὐδὲν ἔσεσθε εὐπορώτεροι, 43 τὰς ἀτελείας ἐὰν ἀφέλησθε. οὐ γὰρ κοινωνεῖ ταῖς δημοσίαις προσόδοις καὶ περιουσίαις ταῦτα τἀναλώματα οὐδέν. χωρὶς δὲ τούτων, νυνὶ τῇ πόλει δυοῖν ἀγαθοῖν ὄντοιν, πλούτου τε, καὶ τοῦ πρὸς ἅπαντας πιστεύεσθαι, μεῖζόν ἐστι τὸ τῆς πίστεως ὑ- 44 πάρχον ἡμῖν. εἰ δέ τις οἴεται δεῖν ὅτι χρήματα οὐκ ἔχομεν, μηδὲ δόξαν ἔχειν ἡμᾶς χρηστήν, οὐ καλῶς φρονεῖ. ἐγὼ μὲν γὰρ εὔχομαι τοῖς θεοῖς, μάλιστα μὲν ἡμῖν καὶ χρήματα πολλὰ γενέσθαι.

43 [illegible] Χωρὶς δὲ τούτων, νυνὶ τῇ πόλει δυοῖν) [illegible]

44 [illegible] Εἰ δέ τις οἴεται δεῖν) [illegible] εὔχομαι τοῖς θεοῖς.

...τως. Φέρε δὴ καὶ τὰς εὐπορίας) Ἥκει πάλιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ μέρος τῆς ἀντιθέσεως. ἐπορησαι τινες, οὐκοῦν ὑπὲρ τῆς πόλεως τὸ πλοῦτον συλλέγουσιν ἔν τε ταῖς ἱερομηνίαις καὶ ταῖς πανηγύρεσιν. εἶτ᾽ ἐπιπίπτουσιν ὅτι ἅπαντες εἰσφέρουσιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ τὴν ἀτέλειαν εἰληφότες. ἐξ οὗ καὶ ὁ σύλλογισμὸς αὐτῷ συναύξεται. καὶ τὸ τῇ πόλει τὸν πλοῦτον συλλέγεσθαι δείκνυται. οὕτω παρέχεται νόμον, καὶ σοφίζεται περὶ αὐτόν. δύο γὰρ προτάσεις, τὸ μὲν ἄπορον ἀποδείκνυσι, τὸ δ᾽ ἕτερον συλλογίζεται. ὅτι μὲν γὰρ τριηραρχίας οὐδεὶς ἀτελής, συνομολογεῖται διὰ τοῦ νόμου. ὅτι δὲ καὶ εἰσφέρειν εἰώθασιν εἰς τὸν πόλεμον οἱ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντες, συλλογίζεται, ὡς ἂν εἰδῇ τοῦ συλλογισμοῦ μετασχόντος. τὸ γὰρ μὴ γεγραμμένον εἰς αὐτὸν τῷ ἐγγράφῳ συλλογίζει, οὐδαμοῦ τοῦτο προδιδόντος τοῦ νόμου. τὴν δὲ πίστιν τοῦ λόγου, προέθηκε πρὸ τῆς [a] εὐνοίας, εἰς τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀκουόντων αὐτὴν ἀναγαγών. ἴστε γάρ, φησίν, ἴστε δήπου τοῦτο ὅτι τῶν τριηραρχιῶν. καὶ ἑξῆς, ὡς τῆς μαρτυρίας ἀρκούσης αὐτῷ. παρὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπὶ τῶν χορηγιῶν δαπάνας, ἡ χάρις ὁμολογεῖ παρέχεσθαι τοῖς πᾶσι, τῇ παρὰ δὲ τῶν καιρῶν προσθήκῃ ἐπιποιῶν αὐξήσει, φησί, χορηγὸς ψυχαγωγεῖ τοῖς θεωμένοις ὑμᾶς ἐν βραχεῖ μορίῳ τῆς ἡμέρας. ἐν δὲ ταῖς τριηραρχίαις, ἀπὸ τῆς ἡδονῆς ἡ σωτηρία, καὶ οὐ κατὰ μικρὸν μέρος, ἀλλ᾽ ὅλον τὸν χρόνον, καὶ οὐκ ὀλίγοις ὑμῶν οἷς ἐν τῷ θεάτρῳ φαίνεσθαι, ἀλλ᾽ ὅλῃ τῇ πόλει.

Καὶ δίδοτε ἐν μέρει τιμῆς) Τί κομπάζεις, φησίν, ὡς ἐν ταῖς δωρεαῖς τοῖς εὖ ποιοῦσι τινὰ τῶν ματαίων χαρίζῃ τιμήν. φιλότιμος ἔν... κενός. κἂν μὴ δῷς αὐτοῖς, ἔχουσι τριηραρχεῖν τῆς χορηγίας ἀτέλειαν.

Ὁρᾶτε ὡς σαφῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Ἀναγνώσας τὸν νόμον, ὡς διείρηκεν, ὡς οὐδεὶς τῶν πλουσίων τριηραρχίας ἀτελής, ἵνα φανερὸν ὡς οἱ πλουτοῦντες ἐν τοῖς χορηγιῶν ἀτέλειαν συντελέσιν ἐν τοῖς πολέμοις· τριηραρχοῦντες δὲ οὐκέτι χορηγοῦσιν. εἰ γὰρ ἀμφότερα δύναν... ται. Διείρηκεν) Διαρρήδην εἴρηκε.

Τίνα οὖν ῥᾳστώνην τοῖς πολλοῖς) Ὅτι ἐθάρρησε τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς εἰρημένοις, ὅτι πρὸς τὸν Λεπτίνην ἐλεγκτικῶς διαλέγεται. καὶ περὶ τίνος, περὶ τοῦ μὴ τοὺς πένητας ἀνάπαυλαν ἔχειν. ἦν ὁ ἐλεγκτικὸς λόγος ἐπὶ τῶν πενήτων γενόμενος, μᾶλλον δημηγοροῦντα δείξει ἐπὶ, ψευδόμενον δὲ τὸν Λεπτίνην ἀπελέγξει. ἐνδείκνυται γὰρ διὰ τοῦ, τίνα γὰρ ῥᾳστώνην καὶ ἑξῆς. ὅτι τοῖς πολλοῖς ἀπατᾷς ῥήμασι μόνοις, τὴν ἀνάπαυλαν αὐτοῖς χαριζόμενος, ἔργον δὲ οὐδὲν ποιῶν. ὁ μὲν γὰρ Λεπτίνης φησίν, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσιν. ὁ δὲ Δημοσθένης, ὥσπερ εἰ λέγοντος Λεπτίνου ὅτι τοὺς πένητας ἀφίημι, οὕτω τὸν ἀγῶνα καὶ τὴν μάχην ποιεῖται. ἐξαπατᾷς, φησί, τὸν δῆμον, καὶ λόγοις ἐπαγγέλλῃ μόνον τοῖς πένησι, κέρδος οὐδὲν παρέχων τοῖς πολλοῖς. δοκεῖ δὲ διὰ τούτου, καὶ εἰς τὸν... ποιότητα καταχεῖν τὸ ἴσον τοῦ νόμου διηγούμενος. Εἰ μιᾶς, ἢ δυοῖν φυλαῖν ἕνα χορηγόν) Τοῦτο ὡς ἀσαφὲς δεῖ διευκρινεῖν. καὶ ἐξηγήσαντό τινες ὡς ἐν τοῖς Θαργηλίοις δυοῖν φυλαῖν εἷς ἐγίνετο καθίστατο χορηγός. ἐπὶ δὲ μεγάλοις Διονυσίοις ἀποτελοῦντος μιᾶς, πλείονος αὐτοῖς γενομένης τῆς δαπάνης, εἷς χορηγὸς ἑκάστης φυλῆς καθίστατο. ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σοφιστικῶς εἰρῆσθαι χρήματα δαπανηθέντα· ἐπεὶ γὰρ ἐκεῖνος ἐν τῇ δυνάμει τῶν πενήτων. τὴν τι γὰρ ... δ-

εἰ δὲ μή, τό γε πιστοὺς εἶναι καὶ βεβαίους δοκεῖν [a] ἀφαιρήσεσθε. Φέρε δὴ καὶ τὰς εὐπορίας, ἃς ἀναπαυομένους τινὰς εὐπορήσειν οὗτοί φασιν, εἰς [b] μέσον ὑμῖν γιγνομένας [c] δείξω. ἴστε γὰρ δήπου [d] ὅτι τῶν τριηραρχιῶν, οὐδείς ἐστ᾽ ἀτελής, οὐδὲ τῶν εἰσφορῶν τῶν εἰς τὸν πόλεμον. οὐκοῦν ὁ πολλὰ κεκτημένος οὗτος, ὅστις ἂν ᾖ, πολλὰ εἰς ταῦτα συντελεῖ, πᾶσα ἀνάγκη. καὶ μὴν ὅτι δεῖ τὴν εὐπορίαν εἰς ταῦτα ὑπάρχειν πλείστην τῇ πόλει, πάντες ἂν ὁμολογήσειαν. παρὰ μὲν γὰρ τὰς ἐπὶ τῶν χορηγιῶν δαπάνας, [e] μικρὸν ἡμέρας μέρος ἡ χάρις τοῖς θεωμένοις ἡμῶν ἐστί. παρὰ δὲ τὰς τῶν εἰς τὸν πόλεμον παρασκευῶν ἀφθονίας, πάντα τὸν χρόνον ἡ σωτηρία πάσῃ τῇ πόλει. ὥσθ᾽ ὅσον ἐνθάδε ἀφίετε, ἐκεῖ κομίζεσθε. καὶ δίδοτε ἐν τιμῆς μέρει ταῦτα, ἃ καὶ μὴ λαβοῦσιν ἔστιν ἔχειν τοῖς τοῦ τριηραρχεῖν ἄξια κεκτημένοις. ἀλλὰ μήν, ὅτι τῶν τριηραρχιῶν οὐδείς ἐστ᾽ ἀτελής, οἶμαι μὲν ὑμᾶς εἰδέναι πάντας. ὅμως δὲ καὶ τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνώσεται. Λαβὲ τὸν περὶ τῶν τριηραρχιῶν νόμον, καὶ λέγε τοῦτον αὐτοῖς. Λέγε.

Νόμος.

„ Ἀτελῆ δὲ μηδένα εἶναι τριηραρχίας, πλὴν τῶν
„ ἐννέα ἀρχόντων.

Ὁρᾶτε ὡς σαφῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδένα εἶναι τριηραρχίας ἀτελῆ διείρηκεν ὁ νόμος, πλὴν τῶν ἐννέα ἀρχόντων; οὐκοῦν οἱ μὲν ἐλάττω κεκτημένοι τοῦ [f] τριηραρχίας ἄξια ἔχειν, ἐν ταῖς εἰσφοραῖς συντελοῦσιν εἰς τὸν πόλεμον. οἱ δ᾽ ἐφικνούμενοι τοῦ τριηραρχεῖν, εἰς ἀμφότερα ὑμῖν ὑπάρξουσι χρήσιμοι, καὶ τριηραρχεῖν, καὶ εἰσφέρειν. Τίνα οὖν ῥᾳστώνην τοῖς πολλοῖς ὁ σός, ὦ Λεπτίνη, [g] ποιεῖ νόμος, εἰ μιᾶς, ἢ δυοῖν φυλαῖν ἕνα χορηγὸν κα-

Marginalia: [a] ἀφαιρήσεσθαι α. [b] δίον α. ο. [c] ἐπιδείξω. v. [d] ὅτι. α. ε. v. [e] ἂν [f] λειτουργίας. α. ζ. [g] ποιεῖ α. ε. v. — Διδόντος. — εὐνοίας. — ὑμῶν — ἀναγνώσεται? — ἐν τῷ θεάτρῳ. — ἔχοντι.

Margin numbers: 45, 45, 47, 48, 49, 50, 51; 45, 47, 49, 50, 51.

δραχμὰς οἱ πολῖται ἐφρούρουν. ἑαυτοῖς γὰρ καὶ τῷ ὑπηρέτῃ μισθὸν δραχμὴν ἐλάμβανον. καὶ λέγει ὁ [illegible] πρόσθεν, ἵνα ὁ πρὸς δραχμὴν ἐλάμβανεν. οὕτω καὶ ἐνταῦθα εἴρηται χρὴ εἰ μιᾶς, ἢ δυοῖν φυλαῖν πρὸς ἕνα χορηγὸν κα-

51 θίστησι ξένος δ' ἕνεκα οὕτως συνίστησιν. ἵνα μηδὲ φαίνηται πολλῶν χορηγῶν ἀπορίαν ἀντεισάγων Λεπτίνης. Ὃς ἀνθ' ἑνὸς ἄλλου τοῦτο ἅπαξ) Ὁ γὰρ ἅπαξ χορηγήσας, δηλαδὴ ἀπαλλάξας τὸ χορηγεῖν. ἔστι δὲ ἄλλο μὲν χορηγία, ἄλλο δὲ εἰσφορά, καὶ τριηραρχία. τριήραρχος μὲν γάρ ἐστιν, ὁ ναῦν παρεχόμενος πολεμικὴν, καὶ σκεύη ταύτῃ, καὶ ὅσα τοιαῦτα. χορηγὸς δέ, ὁ τοῖς Διονυσίοις καὶ τοῖς Παναθηναίοις τῷ χορῷ τὴν τροφὴν παρέχων, καὶ στεφάνους καὶ κόσμον, καὶ ὅσα περὶ τὴν τοιαύτην πανήγυριν. ἑστιάτωρ δέ, ὁ τὴν φυλὴν εἰς δεῖπνον καλῶν. γυμνασίαρχος δέ, ὁ παρέχων τοὔλαιον τοῖς γυμναζομένοις. γυμνάσιοι γὰρ τῶν παλαιστῶν ἐκαλοῦντο καὶ κρατῆρες ἐπίμπλαντο τοῖς βουλομένοις δημοσίᾳ χρίεσθαι. εἰσφορὰ δὲ λέγεται εἰς τὸν πόλεμον, ὅταν ἔρανον διδῶσι, τοῖς ὑπὲρ τῆς πατρίδος παραταττομένοις. αὗται εἰσὶ παρ' αὐτοῖς αἱ λειτουργίαι. αἱ μὲν, πρὸς εἰρήνην· αἱ δέ, πρὸς πόλεμον. Τῆς δέ γ' αἰσχύνης ὅλην ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν) Ὅτι τούτῳ τὸ μὲν χρήσιμον ἄπεστι, πληροῖ δὲ τῶν αἰσχίστων τὴν πόλιν, ἄφες λυθῆναι τοῦτον ὁ νόμος τῇ τῶν καθημένων ψήφῳ. καὶ τοῖς μὲν μέτεστι τῆς αἰτίας. ὁ δῆμος δὲ τῆς βλασφημίας ἐλεύθερος. οὐκ ἀφίσταται δὲ τῆς εὐνοίας, τοῦ μὲν τὸ ἔνδοξον κατασκευάζων, τοῦ δὲ τοὐναντίον. ἐν ᾧ καὶ πλείοσι κέχρηται, ὡς ἐν καταφορᾷ, τοῖς ὀνόμασιν, αἰσχύνην καὶ ἀπιστίαν λέγων καὶ ἀδοξίαν. Οὐκοῦν, ὅτι πολλῷ) Ὁμολογεῖ μὲν καὶ αὐτὸς ὠφέλειάν τινα συμβαίνειν περὶ τοῦ νόμου, ἀλλὰ μείζω τῆς ὠφελείας εἶναι ταύτην τὴν βλάβην.

θήσῃ; ὃς ἀνθ' ἑνὸς ἀνδρὸς τοῦθ' ἅπαξ ποιήσας, ἀπαλλάξεται. ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. τῆς δέ γ' αἰσχύνης ὅλην ἀναπίμπλησι τὴν πόλιν, καὶ τῆς ἀπιστίας. οὐκοῦν, ὅτι πολλῷ μείζονα *βλάπτει τῆς ὠφελείας ὧν ἔχει, προσήκει λελύσθαι παρ' ὑμῶν αὐτόν; ἔγωγ' ἂν φαίην.

52 ἔτι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τὸ γεγράφθαι ἐν τῷ νόμῳ διαρρήδην αὐτόν, μηδένα μήτε τῶν πολιτῶν μήτε τῶν ἰσοτελῶν, μήτε τῶν ξένων εἶναι ἀτελῆ, μὴ *διῃρῆσθαι δ' ὅτου ἀτελῆ, χορηγίας, ἢ τίνος ἄλλου τέλους, ἀλλ' ἁπλῶς ἀτελῆ μηδένα, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος· καὶ ἐν μὲν τῷ μηδένα, πάντας περιλαμβάνειν τοὺς ἄλλους, ἐν δὲ τῷ τῶν ξένων, μὴ διορίζειν τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν,

53 ἀφαιρεῖται καὶ Λεύκωνα τὸν ἄρχοντα Βοσπόρου καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ τὴν δωρειάν, ἣν ὑμεῖς ἔδοτε αὐτοῖς.

54 ἔστι γὰρ γένει μὲν δήπου ὁ Λεύκων ξένος, τῇ δ' ὑφ' ὑμῶν ποιήσει, πολίτης. κατ' *οὐδέτερον δ' αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔστ' ἔχειν ἐκ τούτου τοῦ νόμου.

*βλάπτει. *χ. διῃρῆσθαι. *οὐδέτερον. β.

52 Ἔτι δ', ὦ ἄνδρες δικασταί) Δοκεῖ τοῦ νομίμου κεφαλαίου εἶναι, οὐκ ἔστι δέ, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος μᾶλλον. ἔστι δὲ τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλλείποντος, ἢ ἀπὸ τοῦ ἀδιορίστου. Ἄλλως. Τοῦτο ἴσως εἶναι τοῦ νομίμου κεφαλαίου, μᾶλλον δὲ ἀποφαίνει ὁ ῥήτωρ πειρᾶται πολλὴν ἐσομένην ἀπορίαν καὶ βλάβην ἐκ τῆς ἀσαφείας τοῦ ἀποβαίνειν [illegible]. ἀεὶ γὰρ ὁ ῥήτωρ τὸ δικαίου ἀσαφὲς ἐπὶ τὸ συμφέρον ἀνάγει, τὴν ἀπ' αὐτοῦ βλάβην δηλῶν.

Μήτε τῶν ἰσοτελῶν, μήτε τῶν ξένων) Ἰσοτελεῖς μὲν λέγει τοὺς ξένους, τοὺς τετυχηκότας τῆς ἴσης τιμῆς τοῖς πολίταις. τέλος γὰρ καὶ τὴν τῶν ἀρχόντων τιμὴν ὀνομάζουσιν, ὥσπερ καὶ Θουκυδίδης λέγει. Λακεδαιμονίων κατὰ λέγων τὰ τέλη, τοὺς ἄρχοντας ὀνομάζων αὐτῶν. ξένους δὲ λέγει, τοὺς οὐκ ἐγχωρίους. διὰ μὲν οὖν τῶν προειρημένων ἐπιχειρημάτων κατεσκεύασεν, ὅτι οὐδὲν ὄφελος παρέχει τῇ πόλει κειμένου τοῦ νόμου. διὰ δὲ τῶν παρόντων ἐπιχειρημάτων, ὅτι καὶ βλάπτεται ἡ πόλις. τί γὰρ ἂν καὶ γένοιτο μεῖζον βλάβος ἀπορίας, περὶ ἧς ὁ παρὼν αὐτῷ κεκίνηται λόγος. Μὴ διῃρῆσθαι δ' ὅτου ἀτελῆ) Τῷ ἐλλείποντι κέχρηται, μὴ διῃρῆσθαι λέγων. τὸ ἀδιόριστον τῆς λέξεως ἐπισημαινόμενος. πολλὰ δ' ἐπισημαίνεται ὡς παραλελειμμένα, καὶ ἀορίστως εἰρημένα τῷ νομοθέτῃ. πρῶτον δὲ ἐκεῖνο ὅτι τῶν ξένων εἰπών, οὐ διώρισε πότερον τῶν οἰκούντων Ἀθήνησιν, ἢ περὶ τῶν ἄλλων λέγει. δεύτερον δὲ ὅτου ἀτελῆ. οὐ γὰρ εἶπε τὸ εἶδος τῆς ἀτελείας, [illegible] ἀλλ' ἴσως τέλος λέγων, [illegible] τὰς καταβολάς. καὶ πλωτείας τὰς παρὰ τῶν ἐμπόρων· καὶ τὸ εἰς ὅ [illegible] αὐτὸν δεῖ συντελεῖν χορηγοῦντα τῇ πόλει, ὡς καὶ [illegible] τὸ τέλος εἶναι τὴν ἀσάφειαν. τῇ μὲν γὰρ λέγει ἡ πλωτεία. τῇ δὲ καὶ τὸ λειτουργεῖν τῇ πόλει. [illegible] συνέβαινε τὸν Λεύκωνα εἶναι ἀτελῆ, τῇ μὲν διαπεμπόμενον πυρὸν ἐν τῷ Πειραιεῖ, τῇ δὲ τὸ μὴ χορηγεῖν ξένον ὄντα, αἰτιᾶται ὡς διδόντος τοῦ νόμου κατὰ τὴν ἀσάφειαν ταύτην, καιρὸν τῷ βουλομένῳ καλεῖν εἰς χορηγίαν τὸν Λεύκωνα, καὶ μὴν καὶ ἐπηρεάζειν εἰς πλωτείαν. [illegible] καὶ ζητεῖ κατὰ ποῖον τέλος ὁ Λεπτίνης λέγει, πότερον κατὰ τὸ μηδένα ἀτελῆ *χορηγιῶν τυγχάνειν. ἢ κατὰ τὸ μὴ δεῖν αὐτὸν πλωτεύεσθαι, κατακλείων εἰς τὸ ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ πλωτὴν χορηγεῖν. καὶ καλεῖν εἰς χορηγίαν τὸν Λεύκωνα. ἐχρήσατο δὲ καὶ τοῖς τελείοις ὀνόμασι, τῷ τῶν ἰσοτελῶν καὶ τῶν ξένων, τῷ τὸν Λεύκωνα τῶν τελῶν μετέχειν δύνασθαι. πολίτης μὲν γάρ ἐστι τῇ ποιήσει. ἰσοτελὴς δὲ τῇ τιμῇ. ξένος δὲ ὢν μέντοι γένει μετὰ φύσει πολίτης εἶναι. λυπεῖ δὲ τοῦτο [illegible] σφόδρα. τί γὰρ ἂν γένοιτο μείζονος ταραχῆς αἴτιον τῇ πόλει, τῆς ἀπορίας τῆς σιτοδείας, ὅθεν καὶ εἰς τὸ τῆς βλάβης μέρος τοῦτο ἐξετάζει τὸ ἐπιχείρημα. ἵνα δὲ καὶ δοκῇ ἀπολογίαν ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς μέλλοντος ἀποστερεῖν τὸν πυρὸν τῇ πόλει, δίδωσι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην τοῦ συμβησομένου περὶ τῆς πόλεως. εἶτα προσεδεόμενοι, καὶ μεμφόμενοι, καὶ ὀνειδίζοντα [illegible] ἐπὶ τούτοις μόνοις ἀφαιρούμενοι μόλις τὴν κατηγορίαν, ὥστε μ[illegible]

53 [illegible] εἶναι τοῦ Λεύκωνος, ἀλλὰ τοῦ δήμου. Ἀφαιρεῖται καὶ Λεύκωνα τὸν ἄρχοντα) Ὁρᾷς ὅσην τὴν ἔμφασιν συνέστησεν· εἶτα προσθεὶς καὶ τὸ [illegible] μονονοὺ βλέπειν αὐτοὺς ἐποίησε τοῦ σίτου τὰς ὁλκάδας μακράς. ὥστε λιμοῦ παραίτιος ὁ Λε-

54 πτίνης γένοιτο, δι' ὧν ἀφαιρεῖται τῆς ἀτελείας τὸν ἄνθρωπον. Κατ' οὐδέτερον δ' αὐτῷ) Οὔτε ὡς πολίτῃ, οὔτε ὡς ξένῳ [illegible]

*χ. πλωτεῖν.

καίτοι τὴν μὲν ἄλλων εὐεργεσίαν, χρόνον τινὰ ἕκαστος ὑμῖν χρήσιμον ἑαυτὸν παρέχει. οὗτος δ', ἂν σκοπῆτε, φανήσεται συνεχῶς ἡμᾶς εὖ ποιῶν. καὶ ταῦτα, ὧν μάλιστα ἡμῶν ἡ πόλις δεῖται. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι πλείστῳ τῶν ἁπάντων ἀνθρώπων ἡμεῖς ἐπεισάκτῳ σίτῳ χρώμεθα. πρὸς τοίνυν ἅπαντα τὸν ἐκ τῶν ἄλλων ἐμπορίων ἀφικνούμενον, ὁ ἐκ τοῦ Πόντου σῖτος εἰσπλέων ἐστὶν, εἰκότως. οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸ τὸν τόπον τοῦτον σῖτον ἔχειν πλεῖστον τοῦτο γίγνεται, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ κύριον ὄντα τὸν Λεύκωνα αὐτοῦ, τοῖς ἄγουσι τὸν σῖτον Ἀθήναζε, ἀτέλειαν δεδωκέναι, καὶ κηρύττειν πρώτους γεμίζεσθαι τοὺς ὡς ἡμᾶς πλέοντας. ἔχων γὰρ ἐκεῖνος ἑαυτῷ καὶ τοῖς παισὶ τὴν ἀτέλειαν, ἅπασι δέδωκεν ὑμῖν. τοῦτο δὲ ἡλίκον ἐστὶ, θεωρήσατε. ἐκεῖνος πράττεται τοὺς παρ' αὐτοῦ σῖτον ἐξάγοντας, τριακοστήν. αἱ τοίνυν παρ' ἐκείνου δεῦρ' ἀφικνούμεναι σίτου μυριάδες, περὶ τετταράκοντά εἰσι. καὶ τοῦτο ἐκ τῆς παρὰ τοῖς σιτοφύλαξιν ἀπογραφῆς ἄν τις ἴδοι. οὐκοῦν παρὰ μὲν τὰς τετταράκοντα μυριάδας, μυρίους δίδωσι μεδίμνους ἡμῖν. παρὰ δὲ τὰς δέκα, ὡσπερεὶ τρισχιλίους. τοσοῦτον τοίνυν δεῖ ταύτην ἀποστερῆσαι τὴν δωρεὰν τὴν πόλιν, ὥστε προσκατασκευάσας ἐμπόριον Θευδοσίαν, ὅ φασιν οἱ πλέοντες οὐ χεῖρον εἶναι τοῦ Βοσπόρου, κἀνταῦθα δέδωκε τὴν ἀτέλειαν ἡμῖν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πολλὰ ἂν ἔχων εἰπεῖν, ὅσα εὐεργέτηκεν ὑμᾶς οὗτος ἀνὴρ καὶ αὐτὸς καὶ οἱ πρόγονοι. ἀλλὰ προπέρισι σιτοδείας παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις γενομένης, οὐ μόνον ὑμῖν ἱκανὸν σῖτον ἀπέστειλεν, ἀλλὰ τοσοῦτον ὥστε πεντεκαίδεκα ἀργυρίου τάλαντα, ἃ Καλλισθένης διῴκησε, προσπεριγενέσθαι. τί οὖν οἴεσθε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτον, τὸν τοιοῦτον περὶ ὑμᾶς γεγενημένον, ἐὰν ἀκούσῃ νόμῳ τὴν ἀτέλειαν ὑμᾶς ἀφῃρημένους αὐτὸν, καὶ μηδ' ἂν μεταδόξῃ ποτὲ, ψηφισαμένους ἐξεῖναι δοῦναι; ἆρ' ἀγνοεῖτε ὅτι ὁ αὐτὸς νόμος ἐστὶν ἐκεῖνόν τε ἀφαιρήσεται τὴν ἀτέλειαν, κύριος ἂν γένηται, καὶ ὑμῶν τοὺς παρ' ἐκείνου σιτηγοῦντας; οὐ γὰρ δήπου τοῦτό γε ὑπείληφεν οὐδεὶς, ὡς ἐκεῖνος ὑπομενεῖ, ἑαυτῷ μὲν ἀκύρους εἶναι τὰς παρ' ὑμῶν δωρεὰς, ὑμῖν δὲ μένειν τὰς παρ' ἑαυτοῦ. οὐκοῦν πρὸς πολλοῖς, οἷς ἂν ὁ νόμος βλα-

αὐτὸν. α. v. — α. — κομίζεσθαι. — ἡμᾶς α. — ἑαυτὸν. — ἀποδεδωκέναι. — ἡμᾶς. ζ. — ἑαυτῷ. α.

ὑπείληφεν) γρ. ἀμφότερα. Ἴστε γὰρ δήπου) αὔξει τὴν εὐεργεσίαν τοῦ Λεύκωνος, ἐκ τῆς ἐναντίας τὴν αἰτίαν προφέρων. ἐν γὰρ ταῖς ἐνδείαις, καὶ τὰ μικρὰ τῶν κερδῶν μεγάλα εἶναι δοκεῖ. ὅταν δὲ καὶ τοῦτο μέγιστον ᾖ, ποίαν λοιπὸν ὑπολείπει τοῖς ἀκούουσιν ὑπερβολήν; εἶτα καὶ σύγκρισις τὸν ἀπὸ τοῦ Πόντου σῖτον πρὸς ἅπαντα τὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων [illegible] κομιζόμενον. οὐ γὰρ μόνον διὰ τὸν τόπον τοῦτον, ἐπειδὴ καθαίρεσίν ἐστι [illegible] τοῦ θεωρήματος. δοκεῖ γὰρ αὐτοῖς μᾶλλον ὠφελεῖσθαι ὁ τιμῶν τὸν σῖτον, ἢ [illegible] ὠφελεῖν ἀνήρηκε καὶ τοῦτο τὸ δοκεῖν [illegible] καὶ ἐπιτίμια. ὡς γὰρ τῶν ἀκουόντων λεγόντων, ὅτι διὰ τὸ πλεῖστον γίνεσθαι σῖτον ἐν τοῖς τόποις τούτοις [illegible] ἀνήρηκε [illegible]. οὐ γὰρ μόνον [illegible] διὰ τὸν τόπον [illegible] σῖτον πλεῖστον ἔχειν τοῦτο γίνεται, ἀλλὰ [illegible] ἀτέλειαν ὑμῖν αὐτὸν δεδωκέναι, διὰ τοῦτο [illegible] τῶν ἄλλων ἐμπόρων τοὺς Ἀθηναίους. ἔχων γὰρ ἐκεῖνος ἑαυτῷ. συμμίγνυται τὸ κέρδος τῇ ποσότητι τὴν φιλοτιμίαν ἐγείρων. ἀπὸ τοῦ συνήθους τεταγμένου τέλους τὸ κέρδος δηλῶν. τοῦτο δὲ ἡλίκον ἐστὶ, [illegible]). ἵνα μὴ μόνον τοῖς περὶ τοῦ πράγματος αὔξῃ, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτῆς τῆς ποσότητος. μέρος γὰρ καὶ τοῦτο τῆς πολιτείας. Ἐμπόριον Θευδοσίαν) Τὸ μὲν ὄνομα τοῦ ἐμπορίου, ἢ ἀπὸ τῆς [illegible], ἢ ἀπὸ τῆς [illegible] φορεῖται [illegible]. δείκνυσι δὲ καὶ οὕτω τὴν εὔνοιαν, ὅτι ἁμιλλᾶται πρὸς ἑαυτὸν ἐν ταῖς εὐποιίαις ὑμῶν. διὰ τοῦτο γὰρ αὔξει καὶ αὐτὸ τὸ ἐμπόριον, ἵνα μὴ φαῦλος ᾖ ἡ προσθήκη [illegible]. Ἄλλως. Θευδοσία, χωρίον Βοσπόρου. Ἀλλὰ προπέρισι σιτοδείας) Τὴν μεγίστην ἀνάγκην [illegible]. [illegible] τῆς εὐεργεσίας [illegible]. ἴστε γὰρ δήπου [illegible], φησὶν, ὅτι τῆς οἰκουμένης ἁπάσης τῷ λιμῷ πιεζομένης, μετέστησεν ὑμῖν τὴν εὐπορίαν [illegible] συμφορῶν [illegible] Καλλισθένης [illegible], τῆς φιλοτιμίας τοῦ Λεύκωνος. λέγεται τῶν ταλάντων τὸν ἀριθμὸν [illegible]. Καὶ μηδ' ἂν μεταδόξῃ) Εὐδιόρθωτα ποιεῖ τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πλημμελήματα. ἥμαρτεν ὁ δῆμος κακῶς βουλευσάμενος; ἀλλ' ἐς τὴν μετάνοιαν λύσις τὰ ἁμαρτήματα. ἀλλὰ [illegible], ἐὰν ὁ νόμος Λεπτίνου κυρωθῇ. γέγραπται γὰρ ἐν τῷ νόμῳ μηδὲ [illegible] ἐξεῖναι δοῦναι. Καὶ ὑμῶν τοὺς παρ' ἐκείνου σιτηγοῦντας) [illegible] μετὰ τοῦ Λεύκωνος.

χ. διαφέρεται.

ψειν ἡμᾶς φαίνεται, καὶ προσαφαιρεῖταί τι τῶν ὑπαρ-
65 χόντων ἤδη. εἶθ' ὑμεῖς ἔτι σκοπεῖτε, εἰ χρὴ τοῦτον ἐξα-
λεῖψαι, καὶ οὐ πάλαι βεβούλευσθε. Ἀνάγνωθι λαβὼν
αὖθις τὰ ψηφίσματα αὐτά, τὰ περὶ τοῦ Λεύκωνος. [a.o.]

Ψηφίσματα.

Ὡς μὲν εἰκότως καὶ δικαίως τετύχηκε τῆς παρ'
64 ὑμῶν ἀτελείας ὁ Λεύκων, ἀκηκόατε ἐκ τῶν ψηφι- [ὑμῶν. a.]
σμάτων ὦ ἄνδρες δικασταί. τούτων δ' ἁπάντων στή- [ἤδη a.a.]
λας ἀντιγράφους ἐστήσασθ' ὑμεῖς τε κἀκεῖνος. τὴν
μὲν, ἐν Βοσπόρῳ, τὴν δ' ἐν Πειραιεῖ, τὴν δ' ἐφ' Ἱε-
ρῷ. σκοπεῖτε δὴ πρὸς ὅσης κακίας ὑπερβολὴν ὑμᾶς
65 ὁ νόμος προάγει, ὃς ἀπιστότερον τὸν δῆμον καθίστη-
σιν ἑνὸς ἀνδρός. μὴ γὰρ οἴεσθε ὑμῖν ἄλλο τι τὰς στή-
λας ἑστάναι ταύτας, ἢ τούτων ἁπάντων, ὧν ἔχετε, ἢ
δεδώκατε, συνθήκας, ἃς ὁ μὲν Λεύκων ἐμμένων
φαίνεται, καὶ ποιεῖν ἀεί τι προθυμούμενος ὑμᾶς εὖ,
66 ὑμεῖς δ' ἑστώσας, ἀκύρους ἔσεσθε πεποιηκότες, ὃ [a.]
πολὺ δεινότερον τοῦ καθελεῖν ἐστί. αὗται γὰρ οὑτωσὶ [a.]
τοῖς βουλομένοις κατὰ τῆς πόλεως βλασφημεῖν, τεκμή-
ριον ὡς ἀληθῆ λέγουσιν, ἑστήξουσι. φέρε, ἐὰν δὲ δὴ πέμ-
ψας ὡς ὑμᾶς ὁ Λεύκων ἐρωτᾷ τί ἔχοντες ἐγκαλέ-
67 σαι, καὶ τί μεμφόμενοι, τὴν ἀτέλειαν αὐτὸν ἀφῄρησθε,
τί πρὸς θεῶν ἐροῦμεν; ἢ τί γράψει ποτὲ ὁ τὸ ψή- [ὅλ. a. ε. a.]
φισμα ὑπὲρ ὑμῶν γράφων; ὅτι νὴ Δία ἦσάν τινες τῶν [ἡμῶν. a.]
εὑρημένων ἀνάξιοι; ἐὰν οὖν εἴπῃ πρὸς ταῦτα ἐκεῖ-
νος· καὶ γὰρ Ἀθηναίων τινὲς εἰσὶ φαῦλοι ἴσως, καὶ οὐ [a. τ.]
68 διὰ ταῦτ' ἐγὼ τοὺς χρηστοὺς ἀφειλόμην, ἀλλὰ τὸν δῆ-
μον νομίζων χρηστὸν, πάντας ἔχειν ἐῶ, οὐ δικαιότερ'
ἡμῶν ἐρεῖ; ἔμοιγ' οὖν δοκεῖ. παρὰ πᾶσι γὰρ ἀνθρώ-
ποις μᾶλλόν ἐστιν ἔθος διὰ τοὺς εὐεργέτας, καὶ ἄλλους
τινὰς εὖ ποιεῖν τῶν μὴ χρηστῶν, ἢ διὰ τοὺς φαύλους,
69 τοὺς ὁμολογουμένους ἀξίους χάριτος, τὰ δοθέντα [ὁμολογου-μένους a.]

63 πρὸς πολλοὺς γὰρ ἄλλους βλάπτεις καὶ εἰς δόξαν. ἡ δὲ ζημία τῶν πραγμάτων παγχάλεπος. Εἶθ' ὑμεῖς ἔτι σκοπεῖτε) Αὐξήσας τὴν κατηγορίαν, παροξύνει πρὸς τὴν ἀναίρεσιν. οὐ δεῖ περὶ τῶν ὁμολογουμένων σκοπεῖν. φιλοσοφεῖ τοὺς λόγους ἡ λύσις. Ἀνάγνωθι λαβὼν αὐτοῖς αὐτὰ τὰ ψηφίσματα) Ἵνα αἰσχυνθῶσιν ἐναντία τοῖς δεδογμένοις ποιεῖν. ἐπειδὴ δὲ περὶ εὐεργεσίας ἤδη ὁ λόγος, βούλεται καὶ ἐγγράφους αὐτὰς ἀναγνῶναι. Ὡς μὲν εἰκότως καὶ δικαίως) Ὅρα πῶς ἀριθμεῖ ὡς μισθὸν κομιζόμενον Λεύκωνα δίκαιον. αὐτὸς ὧν γὰρ δέδωκεν, αὐτὰ τούτου μετείληφε, καθαιρῶν ἐν τούτῳ τὸ περὶ τούτου φρόνημα τοῦ δήμου, μᾶλλον δὲ μέγιστον μέγεθος περιχεόμενος διὰ τοῦτο, ὅτι μεγάλα εὐεργέτει ὁ δῆμος.

64 Ἀντιγράφους) Τὰς ἴσα ἐχούσας καὶ τὰ αὐτὰ βοώσας. Τὴν δ' ἐν Πειραιεῖ) Δεινῶς ἐκεῖνος. ἐπειδὴ καὶ ἐμπορίας δύο ἐμπορεῖ, ἔπειτα τὸ αἰσχρὸν ἐστὶ καθ' ὑπερβολήν. Νενίκηται) ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς ὅλη πόλις εἰς πίστιν. ὁ πλήθει δῆμος ἀνήχθη εἰς εὐγνωμοσύνην τοῦ Λεύκωνος. Τὴν δ' ἐφ' ἱερῷ) Ἱερὸν οὕτω καλούμενον, διὰ τοὺς Μινύας ἱερὸν ἱδρύσασθαι τῶν ἡρώων στελλομένων ἐπὶ τὸ χρυσόμαλλον δέρας. τοῦτο δέ ἐστι κατὰ τὸ στόμα τοῦ πόντου. Ἄλλως. Ἱερὸν, τόπος ἐστὶ περὶ τὴν Ἑλλήσποντον οὕτω καλούμενος, διὰ τὸ τοὺς Μινύας ἱδρύσασθαι ἱερὸν τῶν θεῶν στελλομένους ἐπὶ τὸ χρυσό-
65 μαλλον δέρας. Ὧν ἔχετε, ἢ δεδώκατε συνθήκας) Σημεῖον τῶν συνθηκῶν τὸ ὄνομα. διὸ καὶ ὁ παραβὰς
66 ἐπιορκεῖ. Ὃ πολὺ δεινότερον τοῦ καθελεῖν) Θέλεις κυρῶσαι λέξιν; ὁ τὸν νόμον μικρὸν ἐπίσχες ἄφες, καθελεῖ τὰς στήλας, τὸν ἐγγραφέα μου καὶ δῆλον κατήγορον. αὗται κυροῦσι τὰς μέμψεις, βεβαιοῦσι τὰς διαβολὰς τὰς κατὰ ταύτας, τὸ ἐπιλησμονα τῶν εὐεργετῶν ἐξελέγχουσι. Φέρε, ἐὰν δὲ δὴ πέμψας) Εὐκαίρως ἐγχειρεῖ τῇ πλάσει. ἐναργέστερος γὰρ ὁ μὲν καὶ ἐμψυχότερος ὁ λόγος γίνεται. χάριεν δὲ τὸ νόημα. μόνον γὰρ οὐχὶ διαλεγόμενον πρὸς τὸν δῆμον καθίστησιν. εὐπρόσωπος δὲ οὗτος ὁ λόγος· οὐ γὰρ τῇ παρ' ἑαυτοῦ συνηγορίᾳ. τοῖς δὲ αὐτοῦ δικαίοις συνηγορῶν ὁ Λεύκων
67 φανεῖται. Ὁ τὸ ψήφισμα ὑπὲρ ὑμῶν γράφαι) Ὁ τὴν ἀπόκρισιν ὑπὲρ ὑμῶν διδούς. Ὅτι νὴ Δία ἦσάν τινες τῶν εὑρημένων) Οὐκ ἐπιλέλησται τῶν οἰκείων ἐπιχειρημάτων. ἀλλ' ἵνα δῶ τοῦ οἰκείου νόμου παρείσδυσιν, αὐτὸν τὸν δῆμον ὁμολογοῦντα ποιεῖ τὴν αἰτίαν. νὴ Δία ἦσάν τινες τῶν εὑρημένων, ὡς μηδενὸς ἄλλου λυποῦντος τὴν πόλιν, ἢ τούτου. ἵνα ὁ νόμος τῷ δήμῳ αὐτοὺς μετὰ μικρὸν ἀναγνωσκόμενος. καὶ τοῦτο λύσιν φαίνεται. Καὶ γὰρ Ἀθηναίων τινὲς) Ἑτέρα μὲν παρελάτης τὴν βλασφημίαν. οὐ μὴν οὐδὲ ὁπλοῦν διὰ ταύτην ἀνάλογον ἔγνωσαν. ἀλλὰ προσέθηκεν εἰς ὑπεροψίαν, τινὰς εἰπὼν, ἀλλ' οὐ πάντας. καὶ ἴσως ἵνα καὶ τῷ ἐπιφέρειν, καὶ τῷ διαγνῶ, μὴ πάντως ἀποφαίνεσθαι κατὰ τῶν πολιτῶν, ὅτι πονηροὶ τυγχάνουσι. καλῶς δὲ ἐπιμένει τῇ εὐχρηστίᾳ τῶν πραγμάτων, ἵν' ἐναργέ-
68 στερος αὐτοῖς ὁ ἔλεγχος γένηται. καὶ διὰ βραχέων ἡ ἀπόδειξις εἰρῆσθαι δοκῇ. Οὐ δικαιότερ' ἡμῶν ἐρεῖ, ἔμοιγ' οὖν δοκεῖ) Μετὰ τῶν κατηγορημένων καὶ αὐτὸς εὑρίσκεται, καὶ συνομολογεῖ ὅτι ἀδικεῖται ὁ Λεύκων. εἶτα τοῖς κοινοῖς ἔθεσι καὶ λογισμοῖς ἐπικυροῖ τὸ ἐπιχείρημα, ὡς μᾶλλον φιλοῦσιν ἅπαντες αἰδοῖ τῶν χρηστῶν φαύλους

τινάς

[illegible] ὑμᾶς ἀγαπᾶν, ἢ μισεῖ τοὺς πονηροὺς καὶ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποδέχεσθαι. Καὶ μὴν ὅπως οὐκ ἀντιδώσει) Ἄχρι τούτου 69 συμπεράνας, [illegible] τὸν λόγον τὸν περὶ τῆς πλουσίας, μεταβαίνει ἐπὶ τὸ ὁμώνυμον. ἐπεὶ γὰρ κατὰ τὸ πρότερον μέρος τὴν πλουσίαν ἐζήτησεν, ἐκεῖθεν δῆλον. ἐλογίσατο γὰρ τίνα καρποῦται τέλη ἐκ τοῦ μὴ τελωνεῖσθαι. εἶτα ἔδειξεν αὐτοὺς ἀφαιρουμένους τὴν δωρεὰν τοῦ Λεύκωνος, εἶτα τὸν Λεύκωνα λοιπὸν ἀποφαιρούμενον. οὐκοῦν τοῦτο περὶ τῆς πλουσίας εἴρηται, μεταβαίνει δὲ ἐφ' ἕτερον τέλος καὶ τὴν ὁμωνυμίαν, λέγω δὲ τὸ κατὰ τὴν λειτουργίαν. καὶ τὸ ἐπιχείρημα διὰ τῆς διαβολῆς [illegible] τὸ βούλημα. Ἄλλως. Ὡς [illegible] τινὸς ἐπὶ χρήμασι [illegible] ποιούμενος. λέγω δὴ τὸ περὶ τῆς χορηγίας. [illegible] ἐν τῷ [illegible] καὶ [illegible] εἰσήγαγεν ὅτι ἀντιδώσει τις, [illegible] κατὰ ἀφαίρεσιν, ὅτι ἂν βουληθῇ τις δύναται, 71 οὐχ εὑρίσκω ὅπως οὐ λυπήσεται, καὶ οὐκ ἀντιδώσει. ὅτι τὸ μὲν ἐκ τοῦ προφανοῦς λέγειν, οὐκ ἔστι πιθανόν. τὸ δὲ κατὰ ἀφαίρεσιν, σημαίνει τὴν τοῦ φιλονεικοῦντος προαίρεσιν. σχεδὸν γὰρ μιμεῖται τὸ τοῦ [illegible] ἦθος, διὰ τῆς [illegible] μεταχειρίσεως. Καὶ ἐάν τις ἐπ' αὐτὰ ἔλθῃ) 7. Κατὰ τὴν ἀντίδοσίν φησιν ἐπιλαβόμενος.

Ἔστι δ' οὐ τὸ τῆς δαπάνης μέγιστον) 70 Ἀπὸ τῆς περιουσίας καὶ δυναστείας τοῦ Λεύκωνος [illegible]. ἀλλὰ πλούσιος ὢν οὐκ αἰσθάνεται τῆς δαπάνης. ἀλλ' ἡ ἀφαίρεσις ἐπονείδιστος. Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) 7. Διὰ τούτου ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐπὶ τὰ μείζονα [illegible] τὸν λόγον. [illegible] ἀπὸ τῶν μειζόνων ἐπὶ τὰ ἐλάττονα ἦλθε. καὶ λεκτέον ὅτι, ὃ μᾶλλον ἔμελλε [illegible] τοὺς ἀκούοντας, τοῦτο καὶ προύταξε. [illegible] γὰρ ὁ δῆμος τὸν σῖτον, καὶ στερισκόμενος ἄχθεται. ἀφ' οὗ οὖν ἔμελλε [illegible] μᾶλλον, τοῦτο εἰς τὸν [illegible]. Ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησεν) Θαῦμα ποιεῖ τῆς ἑρμηνείας τοῦ Λεύκωνος [illegible] 71 [illegible] καὶ οἶκτον ἐν πᾶσι τὸ ἐπικέρδους τὸ μεταβολὴ τῆς τύχης τὴν [illegible] προσαγόμενος [illegible] φησὶν εὐημεροῦσαν τὴν Ἀθηναίων πόλιν εὐεργετεῖν ἄξιον. [illegible] ὅτι [illegible] τὴν ἀτέλειαν, [illegible] ἀπὸ τῆς τύχης [illegible] γὰρ τοὺς [illegible] μεταστῆσαι τὸν ἐπικέρδους ἀπὸ Κυρήνης [illegible] καὶ διὰ τοῦτο λέγουσιν αὐτὸν εἰς δέον γεγονέναι τὸ παρ' ὑμῶν δέξασθαι τὴν ἀτέλειαν [illegible] αὐτοὺς καὶ εἰς λειτουργίας [illegible] παρ' ὑμᾶς.

Τίς οὖν οὗτός [illegible] ἐπικέρδης [illegible] τοὺς Ἀθηναίους, ὡς [illegible] εὐεργετεῖν μαθεῖν. [illegible] ἀπεκρίνατο. Κυρηναῖος [illegible] Λακεδαιμονίων [illegible] ἐπικέρδης, Κυρηναῖος, εὐεργέτης τοῦ δήμου κατὰ τὸν ἐν Σικελίᾳ καιρόν. [illegible] τῆς ἐπιδόσεως μικρὰν τὴν ποσότητα, αὔξει αὐτὴν τῷ καιρῷ [illegible] μέν, τῷ συνδραμεῖν καὶ εἰπεῖν, οὐ τῷ μεγάλα καὶ θαυμάσια ἡλίκα δοῦναι εἶπε, τῷ καιρῷ καὶ τῇ γνώμῃ [illegible] δεδωκότος, καὶ τὸ [illegible] αἰτιωτάτου [illegible], ὅτι [illegible] ἡ πόλις, καὶ ἐν συμφοραῖς ἦν μεγάλαις [illegible] ὅτι ἐν [illegible] καὶ ἐθέλοντας [illegible] πεπονθότων, ἐν συμφορᾷ [illegible] αἰτιωμένων [illegible] καὶ [illegible] κατὰ [illegible] καὶ τῇ [illegible] αὔξει ὅτι παρ' οἷς ἦν. καὶ γὰρ τοῦτο [illegible] πρὸς αὔξησιν. τὸ γὰρ [illegible] τὸν κίνδυνον, [illegible] φιλονεικῆσαι, οὐ μικρὸν εἰς φιλοτιμίαν. [illegible] τὴν ὀλιγότητα τῆς ἐπιδόσεως, ἐν τῷ κατὰ συγκρισιν τρόπῳ αὔξησιν συνάγει. γὰρ τὴν [illegible] ἑκάστων εὐεργετηθέντων, [illegible] τὴν τοῦ δικαίως ἀποδιδόντος ἐν καιρῷ χάριν. δείξας δὲ [illegible] ἐπιλέλησται ἀποδιδόναι ἐν ταῖς δυσυχίαις ἣν ὀφείλουσι χάριν, αὔξει τὴν τοῦ δεδωκότος [illegible], ὅτι ἐθελοντὴς τοῖς δυστυχοῦσιν ἐπέδωκεν.

Ὡς τὸ ψήφισμα τοῦτο δηλοῖ) [illegible] διὰ τοῦ ψηφίσματος, τὴν ἐπικέρδους τὴν εὔνοιαν, ἵνα μὴ δοκῇ χαρίζεσθαι τοῖς λόγοις. 72 Καὶ τοῦ μὴ τῷ λιμῷ πάντας) Οὐ μόνον ἐκ τῶν προειρημένων [illegible] ἐπιτείξειεν, ὡς ἔφαμεν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ κωλῦσαι τὰ συμβαίνοντα αὐτοῖς. εἰ μὴ ἐπέδωκεν ἐκεῖνος. ἐκώλυσε γὰρ αὐτοὺς λιμῷ πάντας ἀποθανεῖν, προσθεὶς μικρὰς ἐπιδόσεις. 73 Ἄλλως, εἰς τὸ αὐτό. Οὐ μόνον αὔξησιν ἀφ' ὧν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ἐκώλυσε τὸ συμβῆναι κακὸν ἀφ' ὧν ἐπέδωκε· διχῶς γὰρ τὸ συμφέρον, ἢ κτῆσις κέρδους, ἢ ἐπιχορηγία βλάβης ὑπάρχει.

ἀφαιρεῖσθαι. καὶ μὴν, οὐδ' ὅπως οὐκ ἀντιδώσει τῷ Λεύκωνί τις ἐὰν βούληται, δύναμαι σκοπούμενος εὑρεῖν. χρήματα μὲν γάρ ἐστιν ἀεὶ παρ' ὑμῖν αὐτοῦ. κατὰ δὲ τὸν νόμον τοῦτον, ἐάν τις ἐπ' αὐτὰ ἔλθῃ, ἢ στερήσεται τούτων, ἢ λειτουργεῖν ἀναγκασθήσεται. ἔστι δ' οὐ τὸ τῆς 70 δαπάνης μέγιστον ἐκείνῳ, ἀλλ' ὅτι τὴν δωρεὰν αὐτὸν ὑμᾶς ἀφῃρῆσθαι νομιεῖ. οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ Λεύκων ἀφῃρῆσθαι νομίζῃ. οὐ τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι μὴ Λεύκων ἀδικηθῇ μόνον δεῖ σκοπεῖν, ᾧ φιλοτιμίας ἕνεκα ἡ περὶ τῆς δωρεᾶς σπουδὴ γένοιτ' ἄν, 71 οὐ χρείας, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄλλος εὖ μὲν ἐποίησεν ὑμᾶς εὖ πράττων, εἰς δέον δὲ νῦν γέγονεν αὐτῷ τὸ παρ' ὑμῶν λαβεῖν τότε τὴν ἀτέλειαν. τίς οὖν οὗτός ἐστιν; Ἐπικέρδης ὁ κερκυραῖος. ὃς, εἴπερ τις ἄλλος τῶν εἰληφότων, δικαίως ἠξιώθη ταύτης τῆς τιμῆς, οὐ τῷ μεγάλα, ἢ θαυμάσια ἡλίκα δοῦναι, ἀλλὰ τῷ παρὰ 7. τοιοῦτον καιρόν, ἐν ᾧ καὶ τῶν εὖ πεπονθότων ἔργον ἦν εὑρεῖν ἐθέλοντά τινα, ὧν εὐεργέτητο, μεμνῆσθαι. οὗτος γὰρ ἀνήρ ὡς τὸ ψήφισμα τοῦτο δηλοῖ τὸ τότ' αὐτῷ γραφέν, τοῖς ἁλοῦσι τότ' ἐν Σικελίᾳ τῶν πολιτῶν ἐν 72 τοιαύτῃ συμφορᾷ καθεστηκόσιν, ἔδωκε μνᾶς ἑκατόν. καὶ τοῦ μὴ τῷ λιμῷ πάντας αὐτοὺς ἀποθανεῖν, αἰτιώ-

Marginal notes: κυρηναῖος. — φείσεται. — λακεδαιμόνιοι. — Ἀντίδωσις. — οὐ τὸ — Ἐπικέρδης.

74 Τάλαντον ἔδωκε) Μεταλαβὼν φησὶ τὴν ἀτέλειαν, ἐπὶ τοῖς προτέροις ἐπιδόσεσιν ἐν σιτοδείᾳ, οὐχ ὥς ἂν καταφρονήσας ὅτι περ ἅπαξ ἔτυχε τῆς τιμῆς ἐπαύσατο τῆς εὐνοίας, ἀλλὰ μᾶλλον ἑαυτὸν αἰτιάσας τὴν χρείαν ἰδὼν, αὐθαίρετος ἐφιλοτιμήσατο, αὐτὸς προσεπιποιήσας τὴν αὔξησιν. Ἐπαγγειλάμενος) Ἀξιώσας, μᾶλλον δὲ αὐτεπάγγελτος, καὶ αὐθαίρετος. Σκέψασθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν) Εἰπὼν διὰ τῶν προειρημένων τὰς εὐεργεσίας, καὶ αὐξήσας εἰς ὅσον ἦκεν, ἀποδείξει ἐπενθυμηματικῶς τοῖς προειρημένοις. τοιοῦτος ὁ ῥήτωρ ἁπανταχοῦ μετὰ τὰ διηγήματα πάλιν ἐπενθυμούμενος. οὐχ ἁπλῶς δὲ ἐᾶ τὸ διήγημα ἐκλαμβάνεσθαι, ἀλλὰ δικανικῶς.

75 Καὶ τὴν παρὰ τούτων χάριν) Τῆς καλοκαγαθίας ἐπίδειξις. οὐ γὰρ ἐνεκεν τῆς ἀμοιβῆς ἐποίησεν, ἄδηλος γὰρ αὐτῷ ἦν, ἀλλ' εὐνοίᾳ καὶ φιλοστοργίᾳ τοὺς ἠττημένους ἀντὶ τῶν κεκρατηκότων ἠσπάσατο. καὶ οὐ μόνον νενικηκότων εἶπεν, ἀλλὰ καὶ παρ' οἷς ἦν. ὅτι καὶ συνηθείας κατεφρόνησε, καὶ φιλίας ἠμέλησε, καὶ φοβεῖσθαι τοὺς κρατοῦντας οὐκ ἠνέσχετο, προθέμενος ἐν πᾶσιν ὑμᾶς.

77 Οὐδὲ γὰρ οὔσῃ χρώμενος φαίνεται) Ἡ ἀτέλεια διττή. ἢ γὰρ κατ' ἐμπορίαν ἐστὶν, ἢ κατὰ λειτουργίαν. οὗτος δὲ οὐδέν τι λειτουργεῖν ξένος ὢν τε καὶ κυβερνώμενος(?), ἔτι μὴ ἐμπορευόμενος, οὐδὲ γὰρ ἐμπορευόμενος φαίνεται. ὥσπερ ὁ Λεύκων μὴ φερομένων αὐτῷ ἀπὸ λευκῆς φορτίων, ἂν καρποῖτο ἔμελλε. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν τελωνικῶν ἀπογραφῆς, ἔθος ὄντος τεθαρρηκότως. Οὐδὲ γὰρ οὔσῃ χρώμενος φαίνεται) Οὐ φαίνεται γὰρ τοῖς τῶν ἐμπόρων ἀπογραφαῖς χρώμενος. Εἰς τὸ αὐτό. Ὁ μὲν ζητῶν λύειν τὸ προειρημένον φησὶ μὴ χρῆσθαι τῇ δωρεᾷ τὸν Ἐπικέρδην, διὰ τὸ ἑκόντα ἐπιδοῦναι μνᾶς ἑκατόν. ὑμεῖς δὲ φαμὲν μὴ τοῦτο βούλεσθαι τὸν δημοσθένην σημαίνειν· οὐδὲ γὰρ ἐπιδόσεως, οὐδὲ φιλοτιμίας ἐστὶν ἀτέλεια, ἀλλὰ τῶν κατ' ἀνάγκην γινομένων λειτουργιῶν. πῶς οὖν φαίνεται Ἐπικέρδης μὴ χρώμενος. οὐχ ὅτι ἐπιδέδωκεν, ἀλλὰ τῷ μηδ' ἐμπορείαν ποιήσασθαι, μηδὲ κατασταθῆναι εἰς λειτουργίαν μηδέ πώποτε. διὰ τὸ ἀπόντα φαίνεσθαι τῇ δωρεᾷ μὴ χρῆσθαι· ὅτι γὰρ οὐκ ἂν ἐκλήθη αὐτὸν εἰς λειτουργίαν, δῆλον ἐκ τῶν κατὰ Λεύκωνα. ἐκεῖ γάρ φησι, παρ' ὑμῖν χρήματα ὑπάρχειν τῷ Λεύκωνι. ἐνταῦθα δὲ ἂν λάβοιτο ἄν τις Ἐπικέρδους μὴ ἔχοντος οὐδεμίαν ἐμπορίαν ἐν τοῖς λιμέσι, πῶς ἄν τις λάβοι). τὸ οὖν χρώμενος, ἀντὶ τοῦ χρησάμενος. οὐ γὰρ περὶ τοῦ παρόντος ἐνταῦθα πως ὁ λόγος ἐστὶν, ἀλλὰ περὶ τοῦ παρελθόντος. ὅτι δὲ καὶ τὸ συντελεῖν εἰς πόλεμον οὐκ ἦν παρέχειν(?) ἀτέλειαν, δῆλον ἐκ τοῦ κατὰ Λεπτίνου καὶ Ἀριστοκράτους. καὶ γὰρ εἰληφότες ἀτέλειαν, ὅμως ἐχρῶντο εἰς πόλεμον ὥς τι εἰ Ἐπικέρδης εἰς πόλεμον ἐπιδέδωκεν, οὐδέπω διὰ τοῦτο τὴν δωρεὰν ἀφῄρηνται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς παρέχεται ὥσπερ τοιοῦτος, τὸ καθιστάντα μηδένα ἀτελῆ εἶναι τῶν εἰς τὸν πόλεμον.

78 Οὓς ἥκιστα προσῆκεν) Οὓς οὐδαμῶς ἀδικεῖν ἐχρῆν. Ἀλλὰ τὴν

79 προθυμίαν, καὶ τὸ αὐτόν) Τὸ κρεῖττον τοῦ πατρὸς σημαίνει τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ προϋπάρχοντες τοῦ ποιεῖν εὖ) Οἱ τὴν ἀρχὴν τῆς

πατρὸς ἐλθών. καὶ μετὰ ταῦτα δοθείσης ἀτελείας αὐτῷ διὰ ταῦτα παρ' ὑμῶν, ὁρῶν ἐν τῷ πολέμῳ τῷ περὶ 74 τὴν τελάκοντα μικρὸν ἀπορίζοντα τὸν δῆμον χρημάτων, τάλαντον ἔδωκεν αὐτὸς ἐπαγγειλάμενος. σκέψασθε δὴ πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πῶς ἂν ἄνθρωπος μᾶλλον φανερῶς γένοιτο εὔνους ὢν ὑμῖν, ἢ πῶς ἧττον ἄξιος ἀδικηθῆναι, ἢ πρῶτον μὲν εἰ παρὼν τῷ τῆς πόλεως ἀτυχήματι, μᾶλλον ἕλοιτο 75 τοὺς ἀτυχοῦντας καὶ τὴν παρὰ τούτων χάριν, ἥτις ποτ' ἔμελλεν ἔσεσθαι, ἢ τοὺς ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ κεκρατηκότας, καὶ παρ' οἷς ἦν, δεύτερον δ' ἑτέραν χρείαν ἰδὼν, εἰ φαίνοιτο διδοὺς, καὶ μὴ ὅπως ἴδια τὰ ὄντα σώσει 75 προνοούμενος, ἀλλ' ὅπως τῶν ὑμετέρων μηδὲν ἐνδεῶς ἕξει τὸ καθ' αὑτόν. τοῦτον μέντοι τὸν τῷ μὲν ἔργῳ, περὶ τοὺς μεγίστους καιροὺς οὑτωσὶ κοινὰ τὰ ὄντα τῷ δήμῳ κεκτημένον, τῷ δὲ ῥήματι καὶ τῇ τιμῇ τὴν ἀτέλειαν ἔχοντα, οὐχὶ τὴν ἀτέλειαν ἀφαιρήσεσθε, οὐδὲ 77 γὰρ οὔσῃ χρώμενος φαίνεται, ἀλλὰ τὸ πιστεύειν ὑμῖν. οὗ τί γένοιτ' ἂν αἴσχιον; τὸ τοίνυν ψήφισμα ὑμῖν αὐτὸ ἀναγνώσεται τὸ τότε ψηφισθὲν τῷ ἀνδρί. καὶ θεωρεῖτε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα ψηφίσματα ἄκυρα ποιεῖ ὁ νόμος, καὶ ὅσους ἀνθρώπους ἀδικεῖ, καὶ ἐν ὁποίοις καιροῖς χρη-78 σίμους ὑμῖν παρασχόντας ἑαυτούς. εὑρήσετε γὰρ τούτους, οὓς ἥκιστα προσῆκεν ἀδικοῦντα. Λέγε.

Ψήφισμα.

Τὰς μὲν εὐεργεσίας, ἀνθ' ὧν εὕρετο τὴν ἀτέλειαν ὁ Ἐπικέρδης, ἀκηκόατε ἐκ τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες 79 δικασταί. σκοπεῖτε δὲ μὴ τοῦτο, εἰ μνᾶς ἑκατὸν, καὶ πάλιν τάλαντον ἔδωκεν. οὐδὲ γὰρ τοὺς λαβόντας ἔγωγε ἡγοῦμαι τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων θαυμάσαι, ἀλλὰ τὴν προθυμίαν, καὶ τὸ αὐτὸν ἐπαγγειλάμενον ποιεῖν, καὶ τοὺς καιροὺς ἐν οἷς. πάντες μὲν γάρ εἰσιν ἴσως ἄξιοι χά-80 ριν ἀνταπολαμβάνειν οἱ προϋπάρχοντες τοῦ ποιεῖν ὑμᾶς εὖ· μάλιστα δ' οἱ παρὰ τὰς χρείας, ὧν εἷς οὗτος

χεῖν τῆς εὐνοίας πεποιημένοι. πλέον δὲ θαυμάσειεν ἄν τις τοὺς ἐν ταῖς χρείαις ὑπηρετήσαντας. Εἶτ' οὐκ αἰσχυνόμεθα ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Χαριέντως τῷ αἰσχυνόμεθα συνῆψεν εὐθὺς τό, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἵνα τῇ ποιότητι τῆς πόλεως μεῖζον φανῇ τὸ αἰσχρόν. Μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι) Δίδαξόν με τινὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἀπολογίαν προφέροντες εὐπρόσωπος τίνος τῷ ἐγκλήματι. εἰ καλέσει μέ τις τῶν παίδων ἀχάριστον, ποῖον ἔγκλημα προφέρων λύσω τὴν μέμψιν ἢ προσχεῖν ὑπαίτιον ἐπενεγκὼν αὐτοῖς, τὴν αἰσχύνην ἐκφεύξομαι. 80

ἀνὴρ ὢν φαίνεται. εἶτ' οὐκ αἰσχυνόμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς τοῦ τοιούτου παῖδας, εἰ μηδεμίαν πεποιημένοι τούτων μηδενὸς μνείαν, ἀφῃρημένοι φανούμεθα τὴν δωρειάν, μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; οὐ γὰρ εἰ ἕτεροι μὲν ἦσαν οἱ τότε σωθέντες ὑπ' αὐτοῦ, καὶ δόντες τὴν ἀτέλειαν, ἕτεροι δ' ὑμεῖς, οἱ νῦν ἀφαιρούμενοι, ἀπολύει τοῦτο τὴν αἰσχύνην. ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο, καὶ τὸ δεινόν ἐστιν. εἰ γὰρ οἱ μὲν εἰδότες καὶ παθόντες, ἄξια τούτων ἐνόμιζον εὖ πάσχειν, ἡμεῖς δ' οἱ λόγῳ ταῦτ' ἀκούοντες ὡς ἀναξίων ἀφαιρησόμεθα, πῶς οὐχ ὑπερβολὴν ποιήσομεν; αὐτὸς τοίνυν ἐστί μοι λόγος οὗτος καὶ περὶ τῶν τοὺς τετρακοσίους καταλυσάντων, καὶ περὶ τῶν, ὅτ' ἔφευγεν ὁ δῆμος, χρησίμους αὑτοὺς παρασχόντων. πάντας γὰρ αὐτοὺς δεινότατ' ἂν ἡγοῦμαι παθεῖν, εἴ τι τῶν τότε ψηφισθέντων αὐτοῖς λυθείη. εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ἐκεῖνο πέπεισται, πολὺ τοῦ δεηθῆναί τινος τοιούτου νῦν ἀπέχειν τὴν πόλιν, ταῦτα μὲν εὐχέσθω τοῖς θεοῖς, κἀγὼ συνεύχομαι· λογιζέσθω δὲ πρῶτον μὲν, ὅτι περὶ νόμου μέλλει φέρειν τὴν ψῆφον, ᾧ μὴ λυθέντι δεήσει χρῆσθαι. δεύτερον δ' ὅτι βλάπτουσιν οἱ πονηροὶ νόμοι καὶ τὰς ἀσφαλῶς οἰκεῖν οἰομένας πόλεις. οὐ γὰρ ἂν μετέπιπτε τὰ πράγματα ἐπ' ἀμφότερα, εἰ μὴ τοὺς μὲν ἐν κινδύνῳ καθεστηκότας καὶ πράξεις χρησταὶ, καὶ νόμοι, καὶ ἄνδρες χρηστοὶ, καὶ πάντα ἐξητασμένα ἐπὶ τὸ βέλτιον προῆγε· τοὺς δ' ἐν πάσῃ καθεστάναι δοκοῦντας εὐδαιμονίᾳ, πάντα ταῦτα ἀμελούμενα, ὑπέρρει κατὰ μικρόν. τῶν γὰρ ἀνθρώπων οἱ πλεῖστοι κτῶνται μὲν τἀγαθὰ, τῷ καλῶς βουλεύεσθαι, καὶ μηδενὸς καταφρονεῖν, φυλάττειν δ' οὐκ ἐθέλουσι τοῖς αὐτοῖς τούτοις· ὃ μὴ πάθητε νῦν ὑμεῖς, μηδ' οἴεσθε νόμον τοιοῦτον θέσθαι δεῖν, ὃς καλῶς τι πράττουσαν τὴν πόλιν ὑμῶν, πονηρᾶς δόξης ἀναπλήσει, ἐάν τι συμβῇ ποτε, ἐρήμους τῶν ἐθελησόντων ἀγαθόν τι ποιεῖν αὐτὴν καταστήσει. οὐ τοίνυν μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἰδίᾳ γνόντας εὖ ποιεῖν ὑμᾶς, καὶ πράξαντας χρη-

Οὐ γὰρ εἰ ἕτεροι μὲν ἦσαν) Τῇ τῆς ἀνθυποφορᾶς προλήψει, τὴν ἀπίθανον λύσιν, φάσκων, οὐκ ἀπολύει τοῦτο τῆς αἰσχύνης, ἀλλὰ προστίθησιν ἀδοξίας, ποιήσει λυμαίνεσθαι τὴν τῶν προγόνων ψῆφον. λύοις προγόνων, ἃ ἐκεῖνοι κεκρίκασι, καὶ ἡ προσθήκη βεβαιοῖ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι κρείττων ἡ τῶν ὁρώντων καὶ παρόντων μαρτυρία τῶν τὴν γνῶσιν ἐξ ἀκοῆς εἰληφότων. 81

Καὶ περὶ τῶν τοὺς τετρακοσίους) Ἐγένετο γάρ ποτε ἐν τῷ πελοποννησιακῷ πολέμῳ τετρακοσίων ὀλιγαρχία. ἣν οἱ καταλύσαντες ἐτιμήθησαν. Χρησίμους αὐτοὺς παρασχόντων) Ἐπὶ τῶν τριάκοντα λέγει. τότε γὰρ οἱ δημοτικοὶ μὴ φέροντες τὴν κακίαν τῶν τριάκοντα, ἔφυγον, καὶ οἱ ὑποδεξάμενοι ἐθαυμάσθησαν. 82

Εἰ τοίνυν τις ὑμῶν ἐκεῖνο πέπεισται) Τὰς τῆς ἔξωθεν ἐπισυρβούσας εὐεργεσίας, τῆς ἐκ τοῦ ἀκολούθου νοήσεως ὑποβάλλει πρότασιν. ἐλέγομεν δὲ ὅτι, τὸ κατὰ τὸ ἐπικρατὲς ἐπιχείρημα, τοῦ μᾶλλον ἐστὶ βλαβερός. τοῦτο τοίνυν ἐπισφραγίζεται, κατὰ τὸ νῦν προκείμενον ἐνθύμημα. αἴτιον γὰρ ἐκ τῶν λεγομένων. ἀλλ' οὐκ ἂν δεηθείημεν τοῦ τὴν πόλιν εὐεργετήσοντος. οὐδὲ γάρ ἐστι πόλεμος. πρὸς ὃ ὁ ἀγωνιζόμενος λέγει ἐκ τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως, καὶ τῶν κοινῶν λογισμῶν, ὡς ἄδηλον τὸ μέλλον, καὶ πάντα χρὴ προσδοκᾶν. ὅπως ἐπισφραγίζεται διὰ τούτων τὴν γενησομένην ἐκ τοῦ νόμου βλάβην, εἰ γένοιτο κύριος. Κἀγὼ συνεύχομαι) Τὴν ὑπερβολὴν τῆς εὐνοίας δηλοῖ, κοινωνῆσαι τῆς εὐχῆς οὐκ ὀκνῶν. 83

Ὧ μὴ λυθέντι δεήσει χρῆσθαι) Κυρίου ὄντος. εἰκός ἐστι καὶ ἀρχῆς καὶ χρείας εὐεργετῶν· ἄγουσι γὰρ καὶ εὐδαιμονούσας πόλεις ἐπὶ τὸ χεῖρον οἱ πονηροὶ νόμοι. τοῖς μὲν γὰρ ἀγαθοῖς ἀνδράσι, καὶ τοῖς ἀμείνοσι νόμοις ἀκολουθεῖ τὸ πράττειν καλῶς. τοῖς δὲ ἐναντίοις, πρὸς τὸ φαῦλον ἡ μεταβολή. Ἐπ' ἀμφότερα) εὐτυχίας καὶ δυστυχίας. 84

Ὑπέρρει κατὰ μικρόν) Κατὰ μικρὸν ὑπεχώρει καὶ ἀπώλλυτο. ῥεῖ γὰρ τὸ φθείρεσθαι. ... καὶ οἱ ἄνθρωποι κτῶνται) μὲν εὐβουλίᾳ τὰ χρήματα· εἰ τοῦτο δὴ ἐξ ἀβουλίας ἀπόλλυνται. 85 Ὃς καλῶς πράττουσαν τὴν πόλιν) Κατ' ἀμφότερον δείκνυσιν ἄχρηστον καὶ ἀλυσιτελῆ τὸν νόμον· ἐν ἀσφαλείᾳ τε γὰρ ζῶσιν ὑμῖν, ἡ τοῦ πράγματος ἀδοξία προσέσται· ἐν ὥρᾳ δὲ πόνου καὶ φαῦλα συμβαίνοντος, τοὺς ἐπικουρήσοντας οὐχ ἕξομεν. 86 Οὐ τοίνυν μόνον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Ἄλλο ἐπιχείρημα τὸ αὐτὸ νόμου, διάφορον δὲ ἔχει ἡ μικρὰ περὶ εὐεργετῶν πάλιν μόνος ποιεῖται τὸν λόγον. δείκνυς ὅσον βλάψει τὴν πόλιν, καὶ ὅσον 87

ἀποστερῆσαι τοὺς εὐεργέτας, εἰ χωρὶς [illegible] ... τοὺς, ὅτι καὶ πόλεις ὅλας τὰς ἑαυτῶν πατρίδας συμμάχους [illegible] τῷ δήμῳ [illegible] ... ὅτι καὶ πόλεις, ἰδίᾳ μὲν τινὲς [illegible], ἰδίᾳ δέ τινες [illegible] τὸ πλῆθος τῶν [illegible] πατρίδας τὰς ἑαυ-

σίμους αὐτοὺς ἐπὶ τηλικούτων καὶ τοιούτων καιρῶν, εἶτα μικρῷ πρότερον Φορμίων διεξελήλυθε, κἀγὼ

88 νῦν εἴρηκα, ἄξιόν ἐστιν εὐλαβηθῆναι ἀδικῆσαι, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς δήπου, εἰ πόλεις ὅλας τὰς ἑαυτῶν πατρίδας, συμμάχους ἡμῖν ἐπὶ τὸν πρὸς λακεδαιμονίους πόλεμον παρέσχον, καὶ λέγοντες ἃ συμφέρει τῇ πόλει τῇ ὑμετέρᾳ καὶ πράττοντες. ὧν ἐνίοι, διὰ τὴν πρὸς

89 ὑμᾶς εὔνοιαν, στέρονται τῆς πατρίδος. ὧν ἐπέρχεταί μοι πρώτους ἐξετάσαι τοὺς ἐκ κορίνθου φυγάδας, ἀναγκάζομαι δὲ λέγειν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα, ἃ τῶν ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων ἀκήκοα. τὰ μὲν οὖν ἄλλα, ὅσα χρησίμους ἡμῖν ἑαυτοὺς ἐκεῖνοι παρέσχον,

90 ἐάσω. ἀλλ' ὅτε ἡ μεγάλη μάχη πρὸς λακεδαιμονίους ἐγένετο ἡ ἐν κορίνθῳ, τῶν ἐν τῇ πόλει βουλευσαμένων μετὰ τὴν μάχην μὴ δέχεσθαι τοῖς τείχεσι τοὺς στρατιώτας, ἀλλὰ πρὸς λακεδαιμονίους ἐπικηρυκεύεσθαι, ὁρῶντες ἠτυχηκυῖαν τὴν πόλιν, καὶ τῆς παρόδου

91 κρατοῦντας λακεδαιμονίους, οὐχὶ προὔδωκαν, οὐδ' ἐβουλεύσαντο ἰδίᾳ περὶ τῆς αὑτῶν σωτηρίας, ἀλλὰ πλησίον ὄντων, μεθ' ὅπλων, ἁπάντων πελοποννησίων, ἀνέῳξαν τὰς πύλας ἡμῖν βίᾳ τῶν πολλῶν. καὶ μᾶλλον εἵλοντο μεθ' ὑμῶν τῶν τότε στρατευσαμένων, εἴ τι δέοι,

92 πάσχειν, ἢ χωρὶς ὑμῶν ἀκινδύνως σεσῶσθαι. καὶ εἰσέφρησαν τὸ στράτευμα, καὶ διέσωσαν ὑμᾶς, καὶ τοὺς συμμάχους. ἐπειδὴ δὲ πρὸς λακεδαιμονίους εἰρήνη μετὰ ταῦτα ἐγένετο, ἡ ἐπὶ ἀνταλκίδου, ἀντὶ τῶν ἔργων τούτων ὑπὸ λακεδαιμονίων ἐξέπεσον. ὑποδεξάμενοι

93 δ' ὑμεῖς αὐτοὺς, ἐποιήσατε ἔργον ἀνθρώπων καλῶν κἀγαθῶν. ἐψηφίσασθε γὰρ αὐτοῖς ἁπάντων, ὧν ἐδέοντο. εἶτα ταῦτα νῦν εἰ χρὴ κύρια εἶναι σκοπούμεθα; ἀλλ' ὁ λόγος πρῶτον αἰσχρὸς τοῖς σκοπουμένοις, εἴ τις ἀκούσειεν ὡς ἀθηναῖοι σκοποῦσιν, εἰ χρὴ τοὺς εὐεργέτας

94 ἐᾶν τὰ δοθέντα ἔχειν. πάλαι γὰρ ἐσκέφθαι ταῦτα, καὶ ἐγνῶσθαι προσῆκεν. Ἀνάγνωθι δέ μοι καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα αὐτοῖς.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἃ μὲν ἐψηφίσασθε τοῖς φεύγουσι δι' ὑμᾶς κορινθίων, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὁρᾶτε δ' εἴ τις ἐ-

95 κείνους τοὺς καιροὺς ἰδών, ἢ παρών, ἢ τινος εἰδότος, καὶ διεξιόντος ἀκούσας, ἀκούσαι τοῦ νόμου τούτου τὰς τότε δωρεὰς

τῶν [illegible] συμμαχεῖν τῷ δήμῳ. δύο δὲ [illegible] διὰ τῶν τοιούτων ἐπιχειρημάτων, ἓν μὲν, ὅτι [illegible] τοὺς εὐεργέτας· τὸ ἕτερον δὲ, ὅτι [illegible] καὶ τοὺς βουλομένους εὐεργετεῖν ἐπὶ τηλικούτων καὶ τοιούτων καιρῶν, [illegible] 89 καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις. Α παρ' ὑμῶν τῶν πρεσβυτέρων) [illegible] ὡς ὑμεῖς [illegible] 90 ἐδιδάξατε. Ἀλλ' ὅτε ἡ μεγάλη μάχη) Περὶ ταύτης τῆς μάχης [illegible] Ἐπικηρυκεύεσθαι) Διὰ κηρύκων σπονδὰς περὶ φιλίας ποιήσασθαι. Καὶ τῆς παρόδου κρατοῦντας) [illegible] 91 Ἀλλὰ πλησίον ὄντων μεθ' ὅπλων) Αὔξησιν ἔχει τῆς εὐνοίας [illegible] 92 [illegible] Η ἐπὶ ἀνταλκίδου) [illegible] πρὸς βασιλέα τὸν μέγαν [illegible] λακεδαιμονίοις [illegible] 93 [illegible] Εἶτα [illegible] σκοπούμεθα) [illegible] Ἀνάγνωθι δέ μοι) [illegible] ψήφισμα [illegible] 95 [illegible] Καὶ διεξιόντος ἀκούσας) Οἱ γὰρ μὴ [illegible] μαθόντες, παρὰ τῶν εἰδότων [illegible]

ἴσ. κατεσκαμμένων

ἐπὶ β.

στρατευσαμ. β.

βούλομαι ἴσως [illegible]

εἰδώς

ἀρχῆς παρρησίας, ὅτι πλήσομεν τὴν εὐεργεσίαν καὶ ἀχαρίστους. Νὴ Δία ἀνάξιοι γάρ τινες) Πλαστικῶς εἰσάγει δια- 97
φοράν, ὡς ἐγκληρον [illegible] εἰ δίαι καὶ κάτω τοῦτο καὶ οὐδὲν ἄλλο περιέχετο. τὸ δὲ σύμπαν διὰ τὸ οἰκεῖον νόμου
τοὺς ἐμαθον δεῖσαν, ἵν᾽ ἐκ τῆς συνεχοῦς μνήμης ὁ δῆμος ἡμέτερος, τὸ γὰρ τοῦ δήμου δείξηται λόγον ἀπαγγέλλειν

δωρεὰς δοθείσας ἀφαιρούμενοι, ὅσην ἂν κακίαν τῶν θεμένων τὸν νόμον κατηγοροίη. οἱ πρὸ μὲν τὰς χρείας ὄντων φιλάνθρωποι, καὶ πάντα ποιοῦντες. ἐπειδὰν δ᾽ εὖ πράξωμεν πάντα, ὅσ᾽ ἂν δεξαίμεθα, οὕτως ἀχάριστοι, καὶ κακοὶ φανησόμεθα, ὥστε τοὺς τι ἔχοντας ἀφαιρήσομεθα, εἰς τὸ λοιπὸν μηδενὶ δοῦναι ταῦτ᾽ ἐξεῖναι νόμον τεθείκαμεν. τί δαί; ἀνάξιοι γάρ τινες τῶν εὑρημένων ταῦτ᾽ ἦσαν. 96 97
ᵃα. τουτὶ γὰρ περὶ πάντ᾽ ἔσται τὸν λόγον αὖθις. ἔπειτ᾽ ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσομεν, ὅτι τὴν ἀξίαν, ὅταν διδῶμεν, δεῖ σκοπεῖν, οὐ μετὰ ταῦθ᾽ ὕστερον χρόνῳ παμπληθεῖ. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς τὸ μὴ δοῦναι, γνώμη χρησαμένων ἔργον ἀνθρώπων ἐστί. τὸ δὲ τοὺς ἔχοντας ἀφαιρεῖσθαι, 98
ᵃα. φθονούντων. τοῦτο δὴ οὐχὶ δεῖ δοκεῖν ὑμᾶς πεπονθέναι. καὶ μὴν, οὐδ᾽ ἐκεῖνο ὀκνήσω περὶ τῆς ἀξίας αὐτῆς πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον νομίζω πόλει τὴν ἀξίαν ἐξεταστέον εἶναι, καὶ ἰδιώτῃ. οὐδὲ γὰρ περὶ τῶν αὐτῶν ἡ σκέψις. ἰδίᾳ μὲν γὰρ ἕκαστος ἡμῶν σκοπεῖ, τίς 99 ἄξιός ἐστιν, ἑκάστου κηδεστής, ἢ τῶν τοιούτων τι γενέσθαι. ταῦτα δὲ καὶ νόμοις τισὶ καὶ δόξαις διώρισται. κοινῇ δ᾽ ἡ πόλις καὶ ὁ δῆμος, ὅς τις ἂν αὐτὸν εὖ ποιῇ καὶ σώζῃ. τοῦτο
ᵃα. δ᾽ οὐ γένει καὶ δόξῃ κρινόμενον ἴδοι τις ἄν, ἀλλ᾽ ἔργῳ. ὅταν μὲν οὖν εὖ πάσχειν δέῃ, τὸν βουλόμενον εὖ ποιεῖν 100
ᵃζητήσομεν. α. ὑμᾶς ἐάσομεν, ἐπειδὰν δ᾽ εὖ πάθωμεν, τότε τὴν
ᵃα. ἀξίαν τοῦ ποιήσαντος σκεψόμεθα; οὐκ ἄρ᾽ ὀρθῶς βουλευσόμεθα. ἀλλὰ τί δαί; οὗτοι μόνοι τοῦτο πείσονται, καὶ
ἐσούτιν. α. β. περὶ τούτων μόνων ποιοῦμαι τὸν λόγον; πολλοῦ γε καὶ δέω. ἀλλὰ πάντας μὲν οὐδ᾽ ἂν εἰ χρησαίμην ἐξετάζειν, 101 ὅσοι πεποιηκότες ὑμᾶς εὖ, διὰ τὸν νόμον, εἰ μὴ λυθήσεται, τὰ δοθέντα ἀφαιρεθήσονται. ἓν δὲ, ἢ δύο δείξας ἔτι ψηφίσματα, ἀπαλλάττομαι τοῦ περὶ τούτων λέγειν. τοῦτο μὲν τοίνυν Θασίους τοὺς μετ᾽ Ἐκ-
ᵃἀφαιρῆσθε α. φάντου, πῶς οὐκ ἀδικήσετε, ἐὰν* ἀφέλησθε τὴν 102 ἀτέλειαν; οἳ παραδόντες ὑμῖν Θάσον, καὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μεθ᾽ ὅπλων ἐκβαλόντες, καὶ Θρασύβουλον εἰσαγαγόντες, καὶ παραγόντες φίλην

ἀπὸ τοῦ Λεπτίνου νόμου καὶ τοῦ συμφέροντος, τὸν ἀκροατὴν βουλόμενος μεταστῆσαι αὐτὸν τῆς ἀξίας εἰς τὸ κατηγόρημα τῶν εἰληφότων, ὡς εἶεν ἀνάξιοι. καὶ οὐ τοῦτο δὲ μόνον ἔλεγε Λεπτίνης, ὅτι ἀνάξιοί εἰσιν, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ [illegible] λειτουργεῖ. δίκαιον δὲ τοὺς πλουσίους λειτουργεῖν. ὁ δὲ ὡς ἰσχυρὸν αὐτὸ διδωσιν [illegible] τοῦ νόμου, [illegible] δῆμος, [illegible] ἄδικον, καὶ [illegible] αἰδοῦς. [illegible] ὑμᾶς ὁ ῥήτωρ ἰδεῖν δεῖξαι, [illegible] μεθοδεύει δὲ ἐφ᾽ [illegible] τοὺς δικάζοντας. [illegible] παμπληθεῖ, [illegible] χρόνῳ. [illegible] ὅτι, ὅταν μὲν διδῶμεν, τὴν ἀξίαν δεῖ σκοπεῖν, οὐ μετὰ ταῦτα [illegible], ὅτι οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξεταστέον ἰδιώτῃ καὶ πόλει. Ἔπειτ᾽ ἐκεῖνο ἀγνοεῖν φήσομεν) [illegible] τῶν αὐτῶν. [illegible] τοῦτο αὐτὸ ἐξετάζειν ὅτι καὶ [illegible] οἱ ἄξιοι εἶναι [illegible] τὸ λαβεῖν, χρησάμενον λόγῳ [illegible], καὶ ἀπολογίαν ἔχοντι, ὅτι ἀνάξιοι ἦσαν. Γνώμη χρησαμένων ἔργον ἀνθρώπων ἐστίν) Ἀντὶ τῶν κακῶν, φρονίμων δὲ τοῦτο δὲ δοκεῖν ποιεῖ ὑμᾶς πεπονθέναι τὸ τῶν φθονούντων πάθος. Ἐγὼ δὲ οὐ τὸν αὐτὸν 98 τρόπον) Τὸ νόημα τοῦτο, ὅτι ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων, ὅτῳ βούλεται δοῦναι θυγατέρα αὐτοῦ [illegible] λαβεῖν, ἐξετάζει πότερον ἄξιός ἐστιν [illegible] καὶ πῶς δοξάσουσι περὶ αὐτοῦ, καὶ πότερον νόμιμον ἢ οὔ, καὶ τὸ γένος καὶ τὸν βίον. ἐπὶ δὲ τῶν εὐεργετῶν, οὐκ ὁμοίως [illegible] δυσφημεῖ [illegible] χάριν. περὶ τὴν χρείαν τὴν πρᾶ- ᵃπαρά. α.
ξιν [illegible], κἂν ὁ τρόπος [illegible]. Ὅταν μὲν οὖν εὖ πάσχειν) 100
Συμπέρασμα τοῦ ἐνθυμήματος. παρενέβαλε δὲ ταῦτα εἰς μνήμην τοῦ [illegible] τῶν εὐεργετῶν, ἵνα μὴ [illegible] καὶ [illegible] ὁ λόγος γένηται.
Ἀλλὰ τί δαί οὗτοι μόνοι) Οἱ 101 ἀναξίως εὑρημένοι τὴν ἀτέλειαν.
Ἓν δὲ ἢ δύο δείξας ἔτι ψηφίσματα) Περὶ τῶν ξένων φησὶν ἐπειδὴ [illegible] ἐδείξας ἤδη περὶ τῶν [illegible] ἐξετάζων.

Τοῦτο μὲν τοίνυν Θασίους) Θάσος κατὰ τὴν περιοχὴν τῆς Θρᾴκης. ὅπου [illegible] καὶ τὰ μέταλλα [illegible] ἀθηναίων. [illegible] τὸ ὁμωνύμῳ τῆς [illegible], καὶ τὸ κατ᾽ ἀρχὰς [illegible] τοῦ αὐτοῦ τόπου [illegible], οὐδὲ φαίνεται [illegible]. Καὶ τὴν Λακεδαιμονίων φρουρὰν μεθ᾽ ὅπλων) [illegible] 102 [illegible] πρὸς τὴν [illegible] λόγ. τὸ δὲ εἰσαγαγόντες, [illegible] τὴν μάχην λέγει. Παραγόντες) Ἤγουν παραδόντες [illegible].

103 Ὥστε τὴν δεκάτην ἀποδόσθαι) Δεκάτην ἐκ τῶν ἐμπόρων τῶν ἐκ τοῦ Πόντου ἐλάμβανον· ἐπώλουν οὖν ταύτην, καὶ ἐντεῦθεν χρημάτων εὐπόρουν τὴν πόλιν. εἶτα τὸ χρήσιμον τῶν χρημάτων λέγει. ὅτι Λακεδαιμονίοις ὁρῶντες ἐπολέμησαν, καὶ ὡς ἐθελήσαιεν, ἐπείσαντο. προξενίαν δὲ λέγονται οἱ ἐν τοῖς οἰκείοις τοὺς ἐπιδημοῦντας δεχόμενοι, φίλοι τυγχάνοντες τῷ κοινῷ καὶ ἰδίᾳ. 105 Ὡς συκοφαντούντων) Οὐκ ἐχόντων οὐδὲν ἀληθὲς ὡς πρὸς τὸ συμφέρον. 106 Τούτων δ' ἴσως ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν) Ἐτεθνήκεισαν γάρ τινες, ἀλλ' εὖ ἐκεῖνοι ἀπέθανον, καὶ αἱ εὐεργεσίαι οὐκ ἀπώλοντο. τινὲς δὲ καὶ ζῶσιν. ἐλέγχει δὲ ὁ Λεπτίνης, ὅτι οἱ πλείους αὐτῶν τεθνήκασι, καὶ οὐ πολλοὺς βλάπτομεν. ὁ δέ, ὅτι προλαβὼν τοῦτο αὐτὸ ἔλαβε καὶ λέγει. μᾶλλον ὀφείλομεν μὴ στερίσκειν αὐτοὺς διὰ τοὺς λοιπούς. διὰ γὰρ τοῦτο καὶ πάντας τιμῶντες ὀφθησόμεθα, καὶ ἡ πόλις δόξει εἶναι καλή. 107 Τὰς μὲν συμφοράς) Θέλει εἰπεῖν, εἰ ἔτυχε κινδυνεῦσαι καὶ ἀποθανεῖν τοὺς εὖ ποιήσαντας ὑμᾶς, καὶ δὴ ἀπώλοντο, καὶ διὰ ταῦτα οὐκ ἐχρῶντο τῇ συμφορᾷ. ἄδηλον οὖν κινδυνεύειν μὲν ὡς ἐπὶ φανεροῖς· ζῶντας δέ, στερίσκεσθαι τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς τιμῆς.

103 ὑμῖν τὴν * ἑαυτῶν πατρίδα, αἴτιοι τοῦ γενέσθαι συμμάχους τοὺς περὶ Θρᾴκην τόπους ὑμῖν ἐγένοντο. τοῦ γὰρ δὴ Ἀρχεβίου καὶ Ἡρακλείδου, οἳ Βυζάντιον παραδόντες Θρασυβούλῳ κυρίους ὑμᾶς ἐποίησαν τοῦ Ἑλλησπόντου, ὥστε τὴν δεκάτην ἀποδόσθαι, καὶ χρημάτων εὐπορήσαντας, Λακεδαιμονίους ἀναγκάσαι τοιαύτην, οἵαν ὑμῖν ἐδόκει, ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην. ὧν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ ταῦθ' ἐκπεσόντων, ἐψηφίσασθε ἅπερ, οἶμαι, φεύγουσιν εὐεργέταις δι' ὑμᾶς, προσῆκε, προξενίαν, * εὐεργεσίαν, ἀτέλειαν ἁπάντων. εἶτα τοὺς

104 δι' ὑμᾶς φεύγοντας, καὶ δικαίως τι παρ' ὑμῶν ' εὐεργετημένους, ἐάσομεν ἀφαιρεθῆναι τὰ δοθέντα μηδὲν ἔχοντες ἐγκαλέσαι; ἀλλ' αἰσχρὸν ἂν εἴη. μάθοιτε δ' ἂν τοῦτο μάλιστ' ἂν ἐκείνως, εἰ λογίσαισθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, εἴ τινες τῶν νυνὶ ἐχόντων Πύδναν, ἢ Ποτίδαιαν, ἢ τι τῶν ἄλλων χωρίων, ἃ Φιλίππῳ μέν ἐστιν ὑπήκοα, ὑμῖν δ' ἐχθρά, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ ἡ Θάσος ἦν τότε καὶ τὸ Βυζάντιον, Λακεδαιμονίοις μὲν οἰκεῖα, ὑμῖν δ' ἀλλότρια, παραδώσειν ταῦτ' ἐπαγγείλαιντο, ἂν αὐτοῖς τὰς αὐτὰς δῶτε δωρεάς, ἅσπερ Ἐκφάντῳ τῷ Θασίῳ, καὶ

105 Ἀρχεβίῳ τῷ Βυζαντίῳ, καί τινες τούτων ἀντιλέγοιεν αὐτοῖς ταῦτα λέγοντες, ὡς δεινόν, εἴ τινες μόνοι τῶν ἄλλων μετοίκων μὴ χορηγήσουσι, πῶς ποτ' ἂν ἔχοιτε πρὸς τοὺς ταῦτα λέγοντας; ἢ δηλονότι φωνὴν οὐκ ἂν ἀνάσχοισθε, ὡς συκοφαντούντων. οὐκοῦν αἰσχρόν, εἰ μέλλοντες μὲν εὖ πάσχειν, συκοφάντην ἂν τὸν ταῦτα λέγοντα ἡγοῖσθε, ἐπὶ τῷ δ' ἀφελέσθαι τὰς τῶν προτέρων εὐεργετῶν δωρεάς, ταῦτα λεγόντων ἀκούσεσθε. φέρε δὴ κἀκεῖνο ἐξετάσωμεν, οἱ παραδόντες τὴν Πύδναν, καὶ Ποτίδαιαν, καὶ τὰ ἄλλα χωρία τῷ Φιλίππῳ, τῷ ποτ' ἐπαρθέντες, ἡμᾶς ἠδίκουν; ἢ πᾶσι πρόδηλον τοῦτο, ὅτι ταῖς παρ' ἐκείνου δω-

106 ρεαῖς, ἃς διὰ ταῦτα ἔσεσθαι σφίσιν ἡγοῦντο; πότερον οὖν μᾶλλον ἔδει σε, ὦ Λεπτίνη, τοὺς ἐχθρούς, εἰ δύνασαι, πεῖσαι τοὺς ἐπὶ τοῖς πρὸς ' ὑμᾶς ἀδικήμασι γιγνομένους, ἐκείνων εὐεργέτας μὴ τιμᾶν, ἢ θεῖναι νόμον ἡμῖν, ὃς τῶν * τοῖς ἡμετέροις εὐεργέταις ὑπαρχουσῶν δωρεῶν ἀφαιρεῖταί τι; ἐγὼ μὲν ἐκεῖνο οἶμαι. ἀλλ' ἵνα μὴ πόρρω τοῦ παρόντος γένωμαι, Λαβὲ τὰ ψηφίσματα, ἃ τοῖς Θασίοις καὶ Βυζαντίοις ἐγράφη,

Λέγε. ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ.

Ἠκούσατε μὲν τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτων δ' ἴσως ἔνιοι τῶν ἀνδρῶν, οὐκ ἔτ' εἰσίν, ἀλλὰ τὰ * ἔργα τὰ πραχθέντα ἐστίν, ἐπειδήπερ ἅπαξ ἐ-

107 πράχθη. προσήκει τοίνυν τὰς στήλας ταύτας κυρίας ἐᾶν τὸν πάντα χρόνον, ἵν', ἕως μὲν ἄν τινες ζῶσι, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικῶνται, ἐπειδὰν δὲ τελευτήσωσιν, ἐκείνων, τοῦ τῆς πόλεως ἤθους μνημεῖον ὦσι, καὶ παραδείγματα ἑστῶσι τοῖς βουλομένοις τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν, ὅτι τοὺς εὖ ποιήσαντας ἡ πόλις ἀντευπεποίηκε. καὶ μὴν, μηδ' ἐκεῖνό γε ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λανθανέτω, ὅτι τῶν αἰσχίστων ἐστὶ πάντας ἀνθρώπους ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι, τὰς μὲν συμφοράς, αἷς δι' ὑμᾶς ἐχρήσαντο οἱ ἄνδρες

οὗτοι

* αὐτῶν.
* ἐπιγαμίαν.
' εὑρομένους, ἢ εὑρημένους.
' ὑμᾶς. α. ζ.
* τῶν ὑμετέρων εὐεργετῶν ὑπαρχούσας δωρεὰς ἀφαιρεῖται.
* γεν.

Τούτων) Τῶν ἀπογραφέντων. Πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἄν) Ὡς φιλόπολις συνάχθεται, εἰ [illegible] 108 [illegible] ἡ πόλις ἀξίους [illegible] τῆς εὐνοίας ἀγαθούς. τὸ γὰρ ἀχθοίμην ἄν εἰπεῖν, [illegible] εὐεργέτας ἡ πόλις, [illegible] τὴν εὔνοιαν, [illegible] τῇ πόλει [illegible]

οὔ τι, πάντα διὰ χρόνον κυρίας αὐτοῖς γεγενημένας, τὰς δὲ δωρεάς, ἃς ἀντὶ τούτων ἔλαβον παρ' ὑμῶν, καταλελυμένας. πολὺ γὰρ μᾶλλον ἥρμοττε, τὰς δοθείσας ἐᾶν, τῶν ἀτυχημάτων ἀφαιρεῖν, ἢ τούτων μενόντων 108 τὰς δωρεὰς ἀφαιρεῖσθαι. Φέρε γὰρ πρὸς Διός, τίς ἐστιν, ὅστις εὖ ποιεῖν ὑμᾶς ἐθελήσεται, μέλλων, ἂν μὲν ἀποτύχῃ, παραχρῆμα δίκην δώσειν τοῖς ἐχθροῖς, ἂν δὲ κατορθώσῃ, τὰς χάριτας παρ' ὑμῶν ἀπίστους ἕξειν; πάνυ τοίνυν ἀχθοίμην ἄν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοῦτο μόνον δόξαιμι δίκαιον κατηγορεῖν τοῦ νόμου, ὅτι πολλοὺς εὐεργέτας ἀφαιρεῖται τὴν ἀτέλειαν, τῶν δὲ πολιτῶν μηδένα ἄξιον δοκοίην ἔχειν δεῖξαι τῶν εὑρημένων ταύτην τὴν τιμήν. καὶ γὰρ καὶ τἆλλα ἀγαθὰ εὐξαίμην ἂν ἔγωγε παρ' ἡμῖν εἶναι πλεῖστα, καὶ ἄνδρας ἀρίστους, 109 καὶ πλείστους εὐεργέτας τῆς πόλεως πολίτας εἶναι. πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα σκοπεῖτε, εἰ ἄρα ἄξιον καταμεμψαμένους ἢ τὸν ἄνδρα, ἢ τὰ πεπραγμένα αὐτῷ, ἄκυρόν τι ποιῆσαι τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. οὗτος γὰρ ἀνήρ, ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ὄντων, μετὰ τὴν τοῦ δήμου κάθοδον τὴν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀσθενοῦς ὑμῶν τῆς πόλεως οὔσης, καὶ ναῦν οὐδεμίαν κεκτημένης, στρατηγῶν βασιλεῖ, παρ' ὑμῶν οὐδ' ἡντινοῦν ἀφορμὴν λαβών, κατεναυμάχησε Λακεδαιμονίους, καὶ τοὺς πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάτ- 110 τοντας, εἴθισεν ἀκούειν ὑμῶν, καὶ τοὺς ἁρμοστὰς ἐξήλασεν ἐκ τῶν νήσων, καὶ μετὰ ταῦτα δεῦρ' ἐλθών, ἀνέστη-

Margin: καταλελυμένας. ἐᾶν τὰς. ζ. ξένους. α. β. ξένους

[illegible] ἀγαθά, τῆς αὐτῆς ἐστὶν εὐνοίας [illegible] ἐπειδὴ [illegible] ἐᾶν [illegible] τῆς ἀρετῆς. 109 Πρῶτον μὲν τοίνυν Κόνωνα) Ἀπὸ τῶν ξένων ἀρξάμενος ἐπὶ τὸ περὶ τῶν πολιτῶν [illegible] λόγον [illegible] 110 [illegible]

Ὡς ὑμῶν τινῶν ἔστιν ἀκοῦσαι) Τῶν πρεσβυτέρων. [illegible] Λακεδαιμονίους [illegible] Ἀθηναῖοι [illegible] ναυμαχήσαντες [illegible] βασιλεῖ [illegible] Λακεδαιμονίους, στρατηγὸς ἀποδεχθεὶς [illegible] βασιλέως

Καὶ τοὺς πρότερον τοῖς ἄλλοις ἐπιτάττοντας) Οὐκ [illegible] ὑμῶν [illegible] 110 [illegible]

Ἁρμοστάς) Ἁρμοστὰς οἱ ἐκπεμπόμενοι ἄρχοντες εἰς τὰς ὑπηκόους πόλεις, ὑπὸ Λακεδαιμονίων. Ἀνέστη-

110 στα τείχη) Λακεδαιμόνιοι κατίσχυσαν, τοὺς Ἀθηναίων χρόνῳ ἀναγκάσαντες, πάλαι Θεμιστοκλέους οἰκοδομήσαντος * μετὰ τὰ Μηδικά. ἁρμοστὰς δὲ τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ἄρχοντας τῶν Λακεδαιμονίων λέγει. ἐκάλουν δὲ αὐτοὺς οὕτω διὰ τὸ ἁρμόζειν τὰ ἤθη τῶν πολιτῶν τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων. ἴστησι δέ, οὐ τὴν Κυκλάδων μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλων.

* ἐξ ἀρχῆς ἀνέστησε διὰ τοῦ πρώτου κρατήσας στρατεύματος. α.

Περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐποίησε) Πάλιν αὐτὸς πρῶτος ἐποίησε τὸν λόγον, τουτέστι τὴν ἀμφισβήτησιν καὶ φιλονεικίαν εἶναι περὶ τῆς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἀρχῆς.

Καὶ γάρ τοι μόνῳ τῶν πάντων) Μόνῳ μετὰ τὸν Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα. Ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμίας) * Φιλοτιμεῖ τὴν κοινωνίαν * ἵνα ἀποστεροῦντες, καὶ ἑαυτοὺς βλάπτωσιν.

* τοῖς πολίταις νέμει.
* κοινωνία.

Ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται) Θέλει εἰπεῖν, πολίτης ἐάν τις ἄλλους εὖ ποιήσῃ, καὶ ἡ πόλις κοινωνεῖ τῶν

112 κατορθωμάτων. Πρώτου) Πάλιν μετ' ἐκείνους.

113 Ἐτιμήθη) Ἐδοξάσθη. Ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν) Οὐ πάνυ γὰρ μέγιστον τὸ πολίτην τὴν πόλιν τιμᾶν. διὰ τοῦτο προσέθηκε τό, ὑπ' ἄλλων.

114 Οἱ δικαίως) Τί οὖν * εἰ φέρω αὐτὸν ἐτίμησαν; οὐ γὰρ ἄδικα. διὰ τοῦτο πρόσκειται τὸ δικαίως, ἵνα καθαρὰ ἡ φιλοτιμία. Τῆς δὲ παρ' ὑμῶν μόνης τοῦτ' ἀφαιρεθήσεται) Τὸ ἀφαιρεθήσεται δηλωτικόν ἐστι τοῦ μὴ πάσας ἀφαιρεῖσθαι τὰς δεδομένας τιμὰς τῷ Κόνωνι, ἀλλὰ τὴν ἀτέλειαν μόνην.

* ὁ.

115 Γνοίη δ' ἄν τις, εἰ παραθείη) Οὐχ ὅλον τὸν Θεμιστοκλέα παραβάλλει ὅλῳ τῷ Κόνωνι, ἀλλὰ τειχοποιίαν τειχοποιίᾳ. οὐ ἀπὸ πάντων οὖν τῶν ἔργων συγκρίνειν ἐπιχειρεῖ τῷ Θεμιστοκλεῖ τὸν Κόνωνα. οὐδὲ γὰρ αἱ πράξεις ἀμφοῖν παραπλήσιαι. ἀλλὰ ἀπὸ τῆς τειχοποιίας μόνης. οὐ γὰρ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐν ταῖς συγκρίσεσι παντάπασι παραβάλλειν. καὶ Ἰσοκράτης γὰρ ἐν τῷ τῆς Ἑλένης ἐγκωμίῳ, συγκρίνων τὴν Ἑλένην τῷ Ἡρακλεῖ, οὐκ ἀπὸ τῶν πράξεων αὐτῶν ἐγκρίνεσεν, ἀλλὰ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν ῥώμην μᾶλλον ἀντιτίθησι τῷ κάλλει. καὶ διδάσκει ὑμῖν οἱ παλαιοὶ θεωρήματα μὴ φιλονεικεῖν πρὸς τὰ ἰσχυρά, μηδὲ μάχεσθαι, μηδὲ μὴν ὀκνεῖν ἀφ' ἑνός τινος τῶν περὶ τὸ πρᾶγμα θεωρουμένων τὴν σύγκρισιν ἐργάζεσθαι. οὐ τὸ μέγεθος πρὸς μέγεθος τῶν τειχῶν συγκρίνει, ἀλλὰ τὸν τρόπον μόνον τῆς τειχοποιίας. παρίστησι δὲ τὸν καιρόν, ἐν ᾧ πλείστη διαφορά. τότε μὲν γὰρ ἡγοῦντο πάντων Ἑλλήνων Λακεδαιμόνιοι. νυνὶ δέ, ἐπολέμουν περὶ Ῥόδον ὑπὸ τοῦ βασιλέως. ὥστε τὸν καιρὸν κλέψας, ἐν ᾧ τούτων τὴν πόλιν ἑκάτερος τειχίζειν ἔδοξεν, αὔξει τὸ κατὰ Κόνωνα.

* εἰδότων.

116 Λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν) Σεσοφισμένον τὸ διήγημα θαυμαστῶς, ἔστι δὲ παλαιόν. καὶ ἵνα

στα τείχη. ὁ πρῶτος πάλιν περὶ τῆς ἡγεμονίας ἐποίησε τῇ πόλει τὸν λόγον, πρὸς Λακεδαιμονίους εἶναι. καὶ γάρ τοι μόνῳ τῶν πάντων αὐτῷ τοῦτ' ἐν τῇ στήλῃ γέ-
111 γραπται, ἐπειδὴ Κόνων, φησίν, ἠλευθέρωσε τοὺς Ἀθηναίων συμμάχους. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ γράμμα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκείνῳ μὲν φιλοτιμία πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὑμῖν δὲ πρὸς ἅπαντας Ἕλληνας. ὅτου γὰρ ἄν τις τῶν παρ' ὑμῶν ἀγαθοῦ τοῖς ἄλλοις αἴτιος γένηται, τούτου τὴν
112 δόξαν τὸ τῆς πόλεως ὄνομα καρποῦται. διόπερ οὐ μόνον αὐτῷ τὴν ἀτέλειαν ἔδωκαν οἱ τότε, ἀλλὰ καὶ χαλκῆν εἰκόνα, ὥσπερ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος ἔστησαν πρώτου. ἡγοῦντο γὰρ οὐ μικρὰν τυραννίδα καὶ τοῦτον τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχὴν καταλύσαντα πεπαυκέναι. ἵν' οὖν μᾶλλον οἷς λέγω προσέχητε, τὰ ψηφίσματα
113 ὑμῖν αὐτὰ ἀναγνώσεται, τὰ τότε ψηφισθέντα τῷ Κόνωνι. Λέγε.

Ψηφίσματα.

Οὐ τοίνυν ὑφ' ὑμῶν μόνον ὁ Κόνων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τότ' * ἐτιμήθη πράξας ἃ διεξῆλθον ἐγώ, ἀλλὰ
114 καὶ ὑπ' ἄλλων πολλῶν, οἳ δικαίως ὧν εὐηργέτηντο, χάριν ᾤοντο δεῖν ἀποδιδόναι. οὐκοῦν αἰσχρόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ αἱ μὲν παρὰ τοῖς ἄλλοις δωρεαὶ βέβαιοι μένουσιν αὐτῷ, τῆς δὲ παρ' ὑμῶν μόνης τοῦτ' ἀφαιρεθήσεται; καὶ μὴν, οὐδ' ἐκεῖνο καλόν, ζῶντα μὲν αὐτὸν οὕτω τιμᾶν, ὥστε τοσούτων, ὅσων ἀκηκόατε, ἀξιοῦν, ἐπει-
115 δὴ * δ' ἐτελεύτησε, μηδεμίαν ποιησαμένους τούτων μηδενὸς μνείας, ἀφελέσθαι τι τῶν δοθέντων τότε. πολλὰ μὲν γάρ ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ὑπ' ἐκείνου πεπραγμένων ἄξια ἐπαίνου, δι' ἃ πάντα προσήκει μὴ λύειν τὰς ἐπὶ τούτοις δοθείσας δωρεάς· κάλλιστον δὲ πάντων, ἡ τῶν τειχῶν ἀνάστασις. γνοίη δ' ἄν τις, εἰ παρα-
116 θείη, πῶς Θεμιστοκλῆς ὁ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἁπάντων ἀνδρῶν ἐνδοξότατος, ταὐτὸ τοῦτ' ἐποίησε. λέγεται τοίνυν ἐκεῖνος τειχίζειν εἰπὼν τοῖς πολίταις, κἂν ἥκῃ τις ἐκ Λακεδαίμονος, κατέχειν κελεύσας, οἴχεσθαι πρεσβεύων αὐτὸς ὡς τοὺς Λακεδαιμονίους. λόγων δὲ
117 γιγνομένων ἐκεῖ, καί τινων ἀπαγγελλόντων, ὡς Ἀθηναῖοι τειχίζουσιν, ἀρνεῖσθαι, καὶ πρέσβεις πέμπειν τοὺς σκεψομένους κελεύειν. ἐπειδὴ δὲ οὐχ ἧκον οὗτοι, πέμ-

πειν

`ε.
* ἐτιμήθη. 6
* τετελεύτηκε. α.
`α.

ὑποκλέψαι τῇ σιωπηλίᾳ τὸ Θεμιστοκλέους τὴν μνήμην. Καὶ πάντες ἴσως ἀκηκόατε) Ἤγουν ἴστε πῶς αὐτοὺς ἠπάτησε τὰ τείχη. Μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ) Ἐπειδὴ τοῦ Θεμιστοκλέους αὐτὸν ἀποφαίνει πρότερον, εἰκότως προθεραπεύει τὸ μέλλον τοῦ λόγου. Οὐδ' ἔλαττον σχεῖν τῶν ῥητόρων) Οὐκοῦν, φησί, δεῖ νῦν ἐλαττωθῆναι τὰς πράξεις αὐτοῦ τῷ λόγῳ τῶν συκοφαντῶν. Εἶεν. ἀλλὰ νὴ Δία τὸν παῖδα τὸν Χαβρίου) Ἀντὶ τοῦ, ἀλλ' ἴσως λείπεται τῷ λόγῳ ἵνα μὴ ἀνάγκης δόξῃ ὅτι τὸν Χαβρίαν ἐγκαλεῖ, καὶ ἵνα μὴ ἐπαχθὴς ᾖ, ἐπίμονος τῷ λόγῳ. ἀφαιρεῖται γὰρ τὴν ἀτέλειαν τὴν δοθεῖσαν πρὸς χάριν ὑπὸ τοῦ Χαβρίου παιδὸς λέγει. πανταχοῦ δὲ τὸν παῖδα συμπλέκει τῷ τοῦ πατρὸς ὀνόματι, καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς ἀπόδειξιν κέχρηται. δικαιοῖ, διὰ τὸ τοῦ πατρὸς ἀξίωμα τὴν δωρεὰν ὁ παῖς ἔχειν δοκεῖ. δηλοῖ ἐκ τούτων τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον, εἰ ἐπὶ τοιούτοις καὶ τηλικούτοις τοῖς εὐεργετήμασιν ἀφέλοιντο τὴν ἀτέλειαν. Ἀνωφ. Τὸ μὲν σχῆμα τῆς μεταβάσεως πάνυ θαυμαστόν. τὸ γὰρ μὴ ἐκ περιβολῆς, μηδὲ προειρημένως παύσασθαι τὴν ἀρχήν, ἀτέλειαν τὴν ὑπάρχουσαν τὴν δοθεῖσαν πρὸς χάριν ὑπὲρ τοῦ Χαβρίου παιδὸς λέγει ὅτι δὲ ἀτυχὰ ἡ δίκαιον, ὡς ἂν τὸ πρᾶγμα τῆς ἔχοντος τῆς ἀτοπίας τὸν ἔλεγχον, εἰ ἐπὶ τοιούτοις καὶ τηλικούτοις εὐεργετήμασιν ἀφέλοιντο τὴν ἀτέλειαν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἄξιον κατιδεῖν, ὅτι πανταχοῦ τὸν παῖδα συμπλέκει τῷ τοῦ πατρὸς ὀνόματι, καὶ τοῖς ἀπὸ τοῦ πατρὸς εἰς ἀπόδειξιν κέχρηται. Ἴστε μὲν οὖν ἴσως καὶ ἄνευ τοῦ παρ' ἐμοῦ λόγου) Προκατέλαβε τὸν ἀκούοντα μέτρια τὰ ἑαυτοῦ ποιησάμενος λέγειν, ἵνα ἐμβάλλων εἰς τὸ τοῦ Χαβρίου ἐγκώμιον, μὴ χάριτι δοκῇ τὸν λόγον ποιεῖσθαι. συναγορεύσομαι δὲ καὶ αὐτοὶ, ὅτι σπουδαῖος ἦν ὁ ἀνήρ, ἵνα καὶ εἴη ἁμάρτημα περὶ τὸν παῖδα τυγχάνει, μὴ τῆς τούτου προσαγωγῆς τὸ κατηγόρημα ᾖ. οὐκ ἀπολογεῖται δ' ὑπὲρ τῆς πίστεως τοῦ παιδός, ἵνα δοκῇ ὥσπερ νικᾷν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοὺς ἀκούοντας. προϊόντος δὲ τοῦ λόγου, τὴν ἀπολογίαν ποιεῖται, εἰπών, ἐν ὀρφανίᾳ τεθράφθαι διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀναίρεσιν, ὡς τὸ μετασκευαστικὸν τὴν ἀπολογίαν. εἰ γὰρ ὑπὲρ Ἀθηναίων ἀπώλετο, διὰ τὸν δῆμον ὁ παῖς τοιοῦτος γέγονε. Καὶ ὡς Γοργώπαν ἀπέκτεινε) Στρατηγὸς ἦν Θηβαίων, ὃν ἔκτεινε Χαβρίας ἐν Αἰγίνῃ ἀπιόντα βοηθῆσαι διὰ γόρα. Ἐν Αἰγύπτῳ) Πρὸς τοὺς Πέρσας. Πολλή τ' αἰσχύνη λέγοντος ἐμοῦ) Ἐκεῖνο λέγει, ἵνα νικήσῃ καθ' ἑκάτερον. Ἐνίκησε μὲν τοίνυν) Ταῦτα λέγων, ὑπὲρ χρημάτων προσποιεῖται ἀλλὰ διηγεῖσθαι. Μιᾶς δεούσας) Ὥστε πλήρεις εἶναι ν. πρὸς ἀναπλήρωσιν ν. Εἷλε δὲ τῶν νήσων τούτων) Ὅτι καὶ ἐνίκησε καὶ ἔσωσεν. Ἐχθρῶς ἐχούσας) Τί γὰρ εἰ καὶ λόγοις ἐπείσθησαν, εἶτα μεταβάλλονται.

πειν ἑτέρους παραινεῖν, καὶ πάντες ἴσως ἀκηκόατε, ὃν 118 τρόπον ἐξαπατῆσαι λέγεται Λακεδαιμονίους. φημὶ τοίνυν ἐγώ, καὶ πρὸς Διός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδεὶς φθόνῳ τὸ μέλλον ἀκούσῃ, ἀλλ' ἂν ἀληθὲς ᾖ, σκοπείτω· ὅσῳ τὸ φανερῶς τοῦ λάθρα κρεῖττον, καὶ τὸ νικῶντας τοῦ παρακρουσαμένους πράττειν ὁτιοῦν ἐν- 119 τιμότερον, τοσούτῳ κάλλιον Κόνωνα τὰ τείχη στῆσαι Θεμιστοκλέους. ὁ μὲν γὰρ λαθών, ὁ δέ, νικήσας τοὺς κωλύσοντας, ταὐτὸ τοῦτο ἐποίησεν. οὐ τοίνυν ἄξιον τὸν τοιοῦτον ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθῆναι, οὐδ' ἔλαττον σχεῖν τῶν ῥητόρων τῶν διδαξόντων ὑμᾶς, ὡς ἀφελέσθαι τι χρὴ 120 τῶν ἐκείνῳ δοθέντων. εἶεν. ἀλλὰ νὴ Δία τὸν παῖδα τὸν Χαβρίου περιίδωμεν ἀφαιρεθέντα τὴν ἀτέλειαν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτῷ δικαίως παρ' ὑμῶν λαβὼν κατέλιπεν. ἀλλ' οὐδένα ἀνθρώπων εὖ φρονοῦντ' ἂν οἶμαι ταῦτα φῆσαι καλῶς ἔχειν. ἴστε μὲν οὖν ἴσως καὶ ἄνευ τοῦ 121 παρ' ἐμοῦ λόγου, ὅτι σπουδαῖος Χαβρίας ἦν ἀνήρ. οὐ μὴν κωλύει γε οὐδὲν κἀμὲ διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. ὃν μὲν οὖν τρόπον ὑμᾶς ἔχων, πρὸς ἅπαντας Πελοποννησίους παρετάξατο ἐν Θήβαις, καὶ ὡς *Γοργώπαν ἀπέκτεινεν ἐν Αἰ- 122 γίνῃ, καὶ ὅσα ἐν Κύπρῳ τρόπαια ἔστησε, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ ὅτι πᾶσαν ἐπελθὼν ὀλίγου δέω λέγειν χώραν, οὐδαμοῦ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα, οὐδ' αὑτὸν κατῄσχυνεν, οὔτε πάνυ ῥᾴδιον κατ' ἀξίαν εἰπεῖν, πολλή τ' αἰσχύνη λέγοντος ἐμοῦ ταῦτα, ἐλάττω 123 φαίνεσθαι τῆς ἐν ἑκάστῳ νῦν περὶ αὐτοῦ δόξης ὑπαρχούσης. ἃ δ' οὐδαμῶς ἂν εἰπὼν οἶμαι μικρὰ ποιῆσαι, ταῦτ' ὑπομνῆσαι πειράσομαι. ἐνίκησε μὲν τοίνυν Λακεδαιμονίους ναυμαχίᾳ, καὶ πεντήκοντα μιᾶς *δεούσας, ἔλαβεν αἰχμαλώτους τριήρεις. εἷλε δὲ τῶν 124 νήσων τούτων τὰς πολλάς, καὶ παρέδωκεν ὑμῖν, καὶ φιλίας ἐποίησεν, ἐχθρῶς ἐχούσας πρότερον. τρισχίλια δὲ αἰχμάλωτα σώματα δεῦρ' ἤγαγε, καὶ πλέον ἢ δέκα καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνεν ἀπὸ τῶν πο-

*γοργώπαν. α. *δεούσας. *λακεδαιμονίων. *ὑπηρετῶν

125 Ἀφ' ὑμῶν) Ἀφ᾽ ἡμεδαπῶν. Ἀπὸ πολλῶν) Ἐχθρῶν. Πολλὰ) Ἀφορμήματα. Ἵνα δὲ μὴ λέγων παραλείπω τι) Ἔθος ἐστὶ τῷ ῥήτορι τὰς ἱστορίας διεξιέναι, καὶ μὴ ῥᾳδίως αὐτὸν ἀπαναλίσκεσθαι. Ἵνα δὲ τὸν κόρον φύγῃ, ἐξαλλάττων εἰσάγει τὰ γράμματα τῆς ἐννοίας. ἀναγινώσκει δὲ ἐξ ὑπομνήματος τὰς χαβρίου

128 πράξεις. Δοκεῖ τισὶν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Τῷ κατ᾽ ἐρώτησιν προσῆχθαι, τὸν ἔλεγχον τῆς αἰτίας ἐμφανῆ ποιεῖ. δὲ καὶ ταῦτα ἡ ἔννοια. δύο δὲ διὰ τῆς αὐτῆς ἐννοίας παρέχει. πρῶτον μὲν τὴν εὔνοιαν. δεύτερον δέ, τὴν περὶ τοῦ παιδὸς ἀπολογίαν. ἐπειδὴ δὲ αἰτιᾶται, ὅτι ἑαυτὸν οὐ σῴζει μὴ δυνηθεὶς χαβρίας, πῶς οἷός τε ἦν σῶσαι ἑτέρους. ἰδὼν λυποῦσαν αὐτὸν τὴν ἔννοιαν ταύτην, ὑποτίμησται λέγων. ἡνίκα μὲν τὴν τοῦ σῶσαι ἑαυτὸν αἰτίαν ἀξίαν εἶχεν, αὐτὸς στρατηγὸς ἀσφαλὴς ἦν τοῖς συστρατευομένοις. ἡνίκα δὲ ἔδει ἀποθανόντα μάχεσθαι, ὡς στρατιώτης παραταξάμενος, ἐτελεύτησεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος.

127 Ἐγὼ μὲν οὐκ) Σχῆμα ἐκ τοῦ ἐναντίου πᾶσιν.

131 Διὰ ταύτην) Ἤγουν τὴν τελευτὴν αὐτοῦ γενομένην. Ἦλθεν) Ὁ χαβρίας.

134 Τούτῳ) Ἤγουν τῇ ἀσφαλείᾳ.

125 λεμίων. καὶ τούτων πάντων ὑμῶν τινές, οἱ πρεσβύτατοι, μάρτυρές εἰσί μοι. πρὸς δὲ τούτοις, ἄλλας τριήρεις πλείους ἢ εἴκοσιν εἷλε, κατὰ μίαν καὶ δύο λαμβάνων. [λαβών. ζ.] ἃς ἁπάσας εἰς τοὺς ὑμετέρους λιμένας κατήγαγεν. ἐνὶ δὲ κεφαλαίῳ, μόνος τῶν πάντων στρατηγῶν οὐ

126 πόλιν, οὐ φρούριον, οὐ ναῦν, οὐ στρατιώτην ἀπώλεσεν οὐδένα, ἡγούμενος ὑμῶν. οὐδ᾽ ἔστιν οὐδενὶ τῶν ὑμετέρων ἐχθρῶν τρόπαιον οὐδὲν ἀφ᾽ ὑμῶν τε κἀκείνου. ὑμῖν δ᾽ αὖ ἀπὸ πολλῶν πολλά, ἐκείνου στρατηγοῦντος. [α] ἵνα δὲ μὴ λέγων παραλείπω τι τῶν πε-

127 πραγμένων αὐτῷ, ἀναγνώσεται γεγραμμένας ὑμῖν τάς τε ναῦς ὅσας ἔλαβε, καὶ οὗ ἑκάστην, καὶ τῶν πόλεων τὸν ἀριθμόν, καὶ τῶν χρημάτων τὸ πλῆθος, καὶ τῶν τροπαίων, οὗ ἕκαστον. λέγε.

Πράξεις χαβρίου.

128. Δοκεῖ τισὶν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὗτοσὶ ὁ [τοσαῦται. α] τοσαύτας πόλεις λαβών, καὶ τριήρεις τῶν πολεμίων ναυμαχίᾳ νικήσας, καὶ τοσούτων καλῶν αἴτιος ὢν αἰσχροῦ δ᾽ οὐδενὸς τῇ πόλει, ἄξιος εἶναι ἀποστερηθῆναι [ἀφαιρεθῆναι. α.] τὴν ἀτέλειαν, ἣν εὕρετο παρ᾽ ὑμῶν, καὶ τῷ υἱεῖ

129 κατέλιπεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἴομαι. καὶ γὰρ ἂν ἄλογον εἴη· μίαν μὲν πόλιν εἰ ἀπώλεσεν, ἢ ναῦς δέκα μόνας, περὶ προδοσίας ἂν αὐτὸν εἰσήγγελλον οὗτοι, κἂν εἰ ἑάλω, τὸν ἅπαντα ἂν ἀπολώλει χρόνον· ἐπεὶ δὲ τοὐναντίον, ἑπτακαίδεκα μὲν πόλεις εἷλεν, ἑβδομήκοντα δὲ ναῦς ἔλαβε, τρισχιλίους δ᾽ αἰχμαλώτους, δέκα δὲ [α]

130 καὶ ἑκατὸν τάλαντα ἀπέφηνε, τοσαῦτα δ᾽ ἔστησε τρόπαια, τηνικαῦτα δ᾽ οὐκ ἔσται [δὲ.] κύρια αὐτῷ τὰ δοθέντα ἐπὶ τούτοις. καὶ μὴν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ζῶν πάντα ὑπὲρ ὑμῶν φανήσεται πεπραχὼς χαβρίας, καὶ τὴν τελευτὴν αὐτὴν τοῦ βίου πεποιημένος, οὐχ ὑπὲρ ἄλλου τινός. ὥστε δικαίως ἂν οὐ μόνον διὰ τὰ ζῶντι πεπρα-

131 γμένα φαίνοισθε εὐνοϊκῶς διακείμενοι πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ ταύτην. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι κἀκεῖνο σκοπεῖν, ὅπως μὴ φανούμεθα φαυλότεροι χίων περὶ τοὺς εὐεργέτας γεγενημένοι. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι μέν, ἐφ᾽ οὓς μεθ᾽ ὅπλων ἦλθεν ἐν ἐχθροῦ τάξει, μηδὲν ὧν ἔδοσαν πρότερον νῦν ἀφῄρηνται, ἀλλὰ τὰς πα- [πάλαι. β. α.]

132 λαιὰς χάριτας, μείζους τῶν κοινῶν ἐγκλημάτων πεποίηνται· ὑμεῖς δ᾽, ὑπὲρ ὧν ἐπ᾽ ἐκείνους ἐλθὼν ἐτελεύτησεν, ἀντὶ τοῦ διὰ ταῦτα ἔτι μᾶλλον αὐτὸν τιμᾶν, καὶ τῶν ἐπὶ ταῖς προτέραις εὐεργεσίαις τι δοθέντων ἀφῃρημένοι φανήσεσθε, πῶς οὐκ εἰκότως αἰσχύνην ἕξετε; καὶ μὴν καὶ κατ᾽ ἐκεῖνο ἀνάξια ἂν εἴη πεπονθὼς ὁ παῖς, εἰ τὰς

133 δωρεὰς ἀφαιρεθείη, καθ᾽ ὃ πολλάκις ὑμῶν στρατηγήσαντος χαβρίου, καὶ οὐδενὸς πώ- [α] ποτε υἱὸς ὀρφανὸς δι᾽ ἐκεῖνον ἐγένετο· αὐτὸς δ᾽ ἐν ὀρφανίᾳ τεθραπται διὰ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας τοῦ πατρός. οὕτω γὰρ ὡς ἀληθῶς ἔμοιγε φαίνεται, βεβαίως πως ἐκεῖνος ἐγένετο φιλόπολις, ὥστε δοκεῖν, καὶ ὢν ἀσφαλέστατος στρατηγὸς ἁπάντων, [φιλόπατρις.]

134 ὑπὲρ μὲν ὑμῶν ὁπότε ἡγοῖτο, ἐχρῆτο τούτῳ· ὑπὲρ αὐτοῦ δέ, ἐπεὶ τὸ καθ᾽ αὑτὸν

ἐτάχθη

ἐπάρξῃ κινδυνεύειν, παρεῖδε, καὶ μᾶλλον εἵλετο μὴ ζῆν, ἢ καταισχῦναι τὰς παρ' ὑμῶν ὑπαρχούσας αὐτῷ τιμάς. εἶτα ὑπὲρ ὧν ἐκεῖνος ᾤετο δεῖν ἀποθνήσκειν ἢ σώζειν, ταῦθ' ὑμεῖς ἀφελώμεθα τὸν υἱὸν αὐτοῦ; καὶ τί φήσομεν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅταν τὰ μὲν τρόπαια ἑστήκῃ δῆλα πᾶσιν ἀνθρώποις, ἃ ὑπὲρ ὑμῶν στρατηγῶν ἐκεῖνος ἔστησε, τῶν δ' ἐπὶ τούτοις δωρεῶν ἀφῃρημένον τι φαίνηται; σκέψασθε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ λογίσασθε, ὅτι νῦν οὐχ ὁ νόμος κρίνεται, πότερον ἐστὶν ἐπιτήδειος, ἢ οὔ, ἀλλ' ὑμεῖς δοκιμάζεσθε, εἴτ' ἐπιτήδειοι πάσχειν ἐστὲ εὖ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον, εἴτε μή; λαβὲ δὴ καὶ τὸ τῷ χαβρίᾳ ψήφισμα ψηφισθέν. ὅρα δὴ καὶ σκόπει. δεῖ γὰρ αὐτὸ ἐνταῦθα εἶναί που. ἐγὼ δ' ἔτι τοῦτ' εἰπεῖν ὑπὲρ χαβρίου βούλομαι. ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τιμῶντές ποτε ἰφικράτην, οὐ μόνον αὐτὸν ἐτιμήσατε, ἀλλὰ καὶ δι' ἐκεῖνον στράβακα καὶ πολύστρατον. καὶ πάλιν τιμοθέῳ διδόντες τὴν δωρεάν, δι' ἐκεῖνον ἐδώκατε τῷ κλεάρχῳ, καί τισιν ἄλλοις πολιτείαν. χαβρίας δ' αὐτὸς ἐτιμήθη παρ' ὑμῶν μόνος. εἰ δὴ τότε, ὅτε εὑρίσκετο τὴν δωρεάν, ἠξίωσεν ὑμᾶς, ὥσπερ δι' ἰφικράτην καὶ τιμόθεον εὖ τινας πεποιήκατε, οὕτω καὶ δι' αὐτὸν εὖ ποιῆσαι τούτων τινὰς τῶν εὑρημένων τὴν ἀτέλειαν, οὓς νῦν οὗτοι μεμφόμενοι, πάντας ἀφαιρεῖσθαι κελεύουσιν, ὁμοίως οὐκ ἂν ἐδώκατε ταύτην αὐτῷ τὴν χάριν; ἔγωγε ἡγοῦμαι. εἶθ' οἷς δι' ἐκεῖνον ἂν ἐδώκατε τὴν δωρεάν, διὰ τούτους νῦν αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφαιρήσεσθε τὴν ἀτέλειαν; ἀλλὰ ἄλογον. οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἁρμόττειν δοκεῖ περὶ μὲν τὰς εὐεργεσίας οὕτω προχείρως ἔχειν, ὥστε μὴ μόνον αὐτοὺς τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκείνων φίλους. ἐπειδὰν δ' ὁ χρόνος διέλθῃ βραχύς, καὶ ὅσα αὐτοῖς δεδώκατε, ταῦτα ἀφαιρεῖσθαι.

Ψηφίσματα τῶν χαβρίου τιμῶν.

Οὓς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε, εἰ μὴ λύσετε τὸν νόμον, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, οἷς ἀκηκόατε, εἰσὶν οὗτοι ὦ ἄνδρες δικασταί. σκοπεῖτε δὲ καὶ λογίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, εἴ τινες τούτων τῶν τετελευτηκότων λάβοιεν τρόπῳ τινὶ τοῦ νυνὶ γιγνομένου πράγματος αἴσθησιν, ὡς ἂν εἰκότως ἀγανακτήσειαν. εἰ γὰρ ὧν ἔργῳ πεποίηκεν ἕκαστος αὐτῶν ὑμᾶς εὖ, τούτων ἐκ λόγου κρίσις γίγνεται, καὶ τὰ καλῶς πραχθέντα ὑπ' ἐκείνων, ἂν ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς ῥηθῇ τῷ λόγῳ, μάτην τοῖς πονήσασιν εἴργασται, πῶς οὐ δεινὰ πάσχουσιν; ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι ὡς ἀληθῶς ἐπὶ πᾶσι δικαίοις ποιούμεθα τοὺς λόγους πάντας, ὅσους λέγομεν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐδέν ἐστιν ὅ, τι τοῦ παρακρούσασθαι καὶ φενακίσαι λέγεται παρ' ἡμῶν εἵνεκα, ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν, ὃν παρεισφέρομεν γράψαντες ἀντὶ τοῦδε, ὃν οὐκ ἐπιτήδειον εἶναί

Οὐ σκέψασθε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι) Τῷ μὲν δοκεῖν ὁ νόμος ἐστὶν ὁ κρινόμενος· τῇ δὲ δυνάμει, ὁ τρόπος τῆς πόλεως βασανίζεται. [illegible]

Ὅρα δὴ καὶ σκόπει) [illegible]

Οὓς νῦν οὗτοι μεμφόμενοι) [illegible]

Εἶθ' οἷς δι' ἐκεῖνον ἂν ἐδώκατε) [illegible]

Οὓς μὲν τοίνυν ἀδικήσετε) [illegible]

Εἰ γὰρ ὧν ἔργῳ πεποίηκε) [illegible]

Ἂν ὑφ' ἡμῶν μὴ καλῶς ῥηθῇ) [illegible]

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε) [illegible]

Ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν) [illegible]

μὲν οὖν κύριος, ἀντεισφέρειν δεῖ. ὅπου δὲ οὔ, λύειν μόνον. ὁ νόμος δὲ ὃν εἰσφέρει, ἔχει τὰς δωρεὰς τὰς παλαιὰς κυ-
143 ρίας. καὶ εἰ ἀναξίους τινὰς νομίζει, ἐν τῷ δικάζεσθαι, στερίσκεσθαι. Τούτου) Τοῦ ἡμετέρου νόμου. Γράφεσθαι μὲν,
144 ἄν τις) Γραφὴ λέγεται κυρίως, ἡ κατὰ τὸν νόμον κατηγορία. διδάσκει δὲ διὰ ταύτης τῆς διανοίας, ὅτι χρὴ πρότερον
διατιμᾶσθαι τοὺς παλαιοὺς νόμους, ὡς ἔχοντας κατά τι καλῶς. εἶτα ἀντεισφέρειν ἕτερον. τούτοις ἀκολουθήσας
μετὰ τὴν κατηγορίαν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου, τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ οἰκείου παρέχεται ἀλλὰ καὶ τὸν Σόλωνος νόμον
ἀναγινώσκει, καθ' ὃν δεῖ νομοθετεῖν· ὅτι ἐν τοῖς δικασταῖς νομοθετεῖν δεῖ· ὅτι περὶ τῶν ἐπωνύμων ἐκτίθεται. τὸν
δὲ μὴ ταῦτα ποιοῦντα, ὑπεύθυνον εἶναι *γραφῆς. ἃ μὲν δεῖ ποιεῖν τὸν νομοθετοῦντα, εἴρηκε, διὰ τούτου ἐπισημαίνων,
ὅτι οὐ δεῖ κυρωθῆναι αὐτοῦ τὸν νόμον. ἕως ἂν τὰ τῶν νόμων γίνηται. ἃ δὲ δεῖ πάσχειν τὸν παραβαίνοντα ἢ
προστίθησι, διὰ τὸ μὴ ὑπεύθυνον εἶναι τῇ κατηγορίᾳ Λεπτίνην. μετὰ ταῦτα τίθησι τὸν νόμον τὸν τοῦ Λεπτίνου,
ἐπισημαινόμενος ὧν ἐπιλαμβάνεται. εἶτα ἀναγινώσκει κατὰ τὸ συνεχὲς καὶ ἕτερον νόμον ἀρχαῖον. ἐν ᾧ κεῖνται, τὰς
δωρεάς, ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι. ᾧ ἐστὶν ἐναντίος ὁ τοῦ Λεπτίνου νόμος. εἶτα καὶ ἕτερον τὸν κελεύοντα
ὑπεύθυνον εἶναι γραφῇ, τὸν ἐναντίον εἰσφέροντα τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις, ἵνα διὰ τούτου, τὸν οἰκεῖον ἀκολούθως
ἔχοντα δείξῃ. καὶ ὅτι οὐκ ἐναντίος ἐστί. κατηγορεῖ δὲ τοῦ Λεπτίνου, ὡς παραβεβηκότος.
145 Οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν ὁ Σόλων) Τὴν γνώμην τοῦ νομοθέτου φησί. θεσμοθέται δὲ ἐκλέγονται ἐκ τῶν ἐννέα ἀρχόντων εἰσί,
δι' ὧν τὰ πολλὰ διοικεῖται πράγματα. νομοθέται δὲ οἱ αἱρούμενοι δικασταί, τῶν εἰσαγομένων νόμων, ἢ λύοντες, ἢ
κυροῦντες. οἱ θεσμοθέται οὖν τὸν ἐνιαυτὸν ἦρχον. δεύτερον δὲ ἐδοκιμάζοντο, διὰ τὸ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἄρειον πάγον
ἔρχεσθαι, εἰ μή τις μεταξὺ διεβέβλητο. ἕως δὲ θανάτου
146 ἔμενον οἱ ἀρεοπαγῖται. Τοὺς δὲ νόμους αὐτούς, καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν) Αὐτούς φησι τοὺς νομοθέτας
πολλάκις βασανίζεσθαι, καὶ δοκιμάζεσθαι· τοὺς δὲ νόμους, καθ' οὓς εἶναι καὶ οὗτοι ἄρχοντες, καὶ πάντες, ὡς ἔτυχε,
τίθεσθαι. Ἐπὶ καιροῦ τεθέντας) Πρὸς γὰρ τὴν χρείαν εἰσφέρονται οἱ πολιτευόμενοι νόμους, ἢ ἐν
147 ὀξύτητι καιροῦ, ὥστε λαθεῖν. ἀπὸ [illegible] τὸ ἐπίχρωμα. Ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι) Τὴν ἀρχὴν λέγει, καθ' ὃν τρόπον
δεῖ νομοθετεῖν· εἶτα ὃν τρόπον τῶν πολιτευομένων τινὲς ἤρξαντο νομοθετεῖν. διὰ τοῦτο δὲ εἶπεν, ὡς ἐγὼ
πυνθάνομαι, ἵνα φύγῃ τὸ συνειδέναι. τῇ ἀκοῇ δὲ τὴν γνῶσιν παραδίδωσι, καὶ ἵνα μὴ δόξῃ διαβάλλειν αὐτούς.
Τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι) Ὅτι δέ φησι, τοσοῦτοι ἀντικείμενοί εἰσιν, ὑμεῖς μαρτυρεῖτε. ἐξ ὑμῶν γὰρ νομοθέτας
ἐκλέγεσθε, καὶ μέχρι νῦν
148 πέρας οὐκ ἔχει τὸ πρᾶγμα, διὰ τὸ πλείστους εἶναι τοὺς ἐναντίους νόμους. Ψηφισμάτων) Συνίστασθαι [illegible] νόμου καὶ
150 ψηφίσματος. Συνίετε καθ' ὃν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Ἐξέτασις τοῦ νόμου, ἐπειδὴ καὶ περὶ αὐτοῦ ὁ λόγος ἦν.

Vid. 444.

φαμέν. γνώσεσθε γὰρ ἐκ τούτου περιέσεσθαί τινα ἔχον-
τας ὑμᾶς, καὶ ὅπως ὑμεῖς μηδὲν αἰσχρὸν ποιῆσαι δό-
ξετε, καὶ ὅπως, εἴ τινά τις καταμέμφεται τῶν εὑρη-
μένων τὰς δωρεάς, ἂν δίκαιον ᾖ, κρίνας παρ' ὑμῖν, ἀ-
144 φαιρήσεται, καὶ ὅπως οἷς οὐδεὶς ἂν ἀντείποι μὴ
οὐ δεῖν ἔχειν, ἕξουσι τὰ δοθέντα. καὶ τούτων πάντων
οὐδέν ἐστι καινόν, οὐδ' ἡμέτερον εὕρημα· ἀλλ' ὁ πα-
λαιός, ὃν οὗτος παρέβη, νόμος, οὕτω κελεύει νομοθετεῖν.
γράφεσθαι μέν, ἄν τις τινὰ τῶν ὑπαρχόντων νόμων μὴ
145 καλῶς ἔχειν ἡγῆται, παρεισφέρειν δ' αὐτὸν ἄλλον, ὃν ἂν
τιθῇ, λύων ἐκεῖνον· ὑμᾶς δ' ἀκούσαντας, ἑλέσθαι τὸν
κρείττω. οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν ὁ Σόλων ὁ τοῦτον τὸν τρόπον
προστάξας νομοθετεῖν, τοὺς μὲν θεσμοθέτας τοὺς ἐπὶ
τοὺς νόμους κληρουμένους, δὶς δοκιμασθέντας ἄρχειν,
146 ἔν τε τῇ βουλῇ, καὶ παρ' ὑμῖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ· τοὺς
δὲ νόμους αὐτούς, καθ' οὓς καὶ τούτοις ἄρχειν, καὶ πᾶσι
τοῖς ἄλλοις πολιτεύεσθαι προσήκει, ἐπὶ καιροῦ τε-
θέντας, ὅπως ἔτυχε, μὴ δοκιμασθέντας, κυρίους εἶναι.
καὶ γάρ τοι τότε μὲν τέως, ἕως τὸν τρόπον τοῦτον ἐνομο-
147 θέτουν, τοῖς μὲν ὑπάρχουσι νόμοις ἐχρῶντο, καινοὺς δ'
οὐκ ἐτίθεσαν. ἐπειδὴ δὲ τῶν πολιτευομένων τινὲς δυνη-
θέντες, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, κατεσκεύασαν αὑτοῖς
ἐξεῖναι νομοθετεῖν, ὅταν τις βούληται, καὶ ὃν ἂν τύχῃ
τρόπον· τοσοῦτοι μὲν οἱ ἐναντίοι σφίσιν αὐτοῖς εἰσι νό-
148 μοι, ὥστε χειροτονεῖτε ὑμεῖς τοὺς διαλέξοντας τοὺς
ἐναντίους ἐπὶ πάμπολυν ἤδη χρόνον, καὶ τὸ πρᾶ-
γμα οὐδὲν μᾶλλον δύναται πέρας ἔχειν. ψηφισμά-
των δ' οὐδ' ὁτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι. ἀλλὰ νεώ-
τεροι οἱ νόμοι καθ' οὓς τὰ ψηφίσματα δεῖ γράφεσθαι,
149 τῶν ψηφισμάτων αὐτῶν ὑμῖν εἰσιν. ἵν' οὖν μὴ λό-
γον λέγω μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν νόμον αὐτὸν ὃν φημὶ δεί-
ξω, λαβέ μοι τὸν νόμον καθ' ὃν ἦσαν οἱ πρότεροι νο-
μοθέται. λέγε. Νόμος.

150 Συνίετε καθ' ὃν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

Marginal variants: α. — ἡγεῖται. α. — α. — κ. τοῖς νόμοις. — προσήκειν. α. — ἔτυχεν. α. — α. — διαλέξαντας. β. — α. — α.

ὁ Σόλων τοὺς νόμους ὡς καλῶς κελεύει τιθέναι; πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν ἐν τοῖς ὀμωμοκόσι, παρ' οἷσπερ καὶ τὰ ἄλλα κυροῦται. ἔπειτα λύοντα τοὺς ἐναντίους, ἵν' εἷς ᾖ περὶ τῶν ὄντων ἑκάστου νόμος, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας αὐτὸ τοῦτο ταράττῃ, καὶ ποιῇ καὶ τῶν ἁπάντας εἰδότων τοὺς νόμους ἔλαττον ἔχειν, ἀλλὰ πᾶσιν ᾖ ταὐτ' ἀναγνῶναι, καὶ μαθεῖν ἁπλᾶ καὶ σαφῆ τὰ δίκαια. καὶ πρὸ τούτων γ' ἐπέταξεν ἐκθεῖναι πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων, καὶ τῷ γραμματεῖ παραδοῦναι. τοῦτον δὲ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀναγινώσκειν, ἵνα ἕκαστος ὑμῶν ἀκούσας πολλάκις, καὶ κατὰ σχολὴν σκεψάμενος, ἃ ἂν ᾖ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα, ταῦτα νομοθετῇ. τούτων τοίνυν τοσούτων δικαίων ὄντων τὸ πλῆθος, οὑτοσὶ μὲν οὐδοτιοῦν ἐποίησε Λεπτίνης. οὐδὲ γὰρ ἂν ὑμεῖς ποτε ἐπείσθητε, ὡς ἐγὼ νομίζω, θέσθαι τὸν νόμον· ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντα. καὶ παραφέρομεν πολλῷ κρείττω, καὶ δικαιότερον τούτου νόμον. γνώσεσθε δὲ ἀκούσαντες. Λάβε καὶ λέγε πρῶτον μέν, ἃ τούτου τοῦ νόμου γεγράμμεθα· εἶτα, ἃ φαμὲν δεῖν ἀντὶ τούτου τεθῆναι. Λέγε. Νόμος.

Ταῦτα μέν ἐστιν, ἃ τούτου τοῦ νόμου διώκομεν, ὡς οὐκ ἐπιτήδεια. τὰ δ' ἐφεξῆς λέγε, ἃ τούτων εἶναι βελτίω φαμέν. προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτοις ἀναγινωσκομένοις τὸν νοῦν. Λέγε. Νόμος.

Ἐπίσχες. τοῦτο μέν ἐστιν ἐν τοῖς οὖσι νόμοις κυρίοις ὑπάρχον καλόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σαφές, τὰς δωρεάς, ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι, δίκαιον, ὦ γῆ καὶ θεοί. χρῆν τοίνυν Λεπτίνην, μὴ πρότερον τιθέναι τὸν ἑαυτοῦ νόμον, πρὶν τὸν παλαιὸν τοῦτον ἔλυσε γραψάμενος. νῦν δὲ μαρτυρίαν καθ' ἑαυτοῦ καταλείπων, ὅτι παρανομεῖ, τουτονὶ τὸν νόμον ὅμως ἐνομοθέτει· καὶ ταῦτα ἑτέρου κελεύοντος νόμου καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἐνόχους εἶναι τῇ γραφῇ, ἐάν ἐναντίος ᾖ τοῖς πρότερον κειμένοις νόμοις. Λάβε δ' αὐτὸν τὸν νόμον. Νόμος.

Οὐκοῦν ἐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ κυρίας

Πρῶτον μὲν παρ' ὑμῖν ἐν τοῖς ὀμωμοκόσι) Ὤμνυον γὰρ οἱ δικάζοντες. πρῶτον μὲν οὐ τῇ τάξει, ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι, καὶ τῷ κυροῦν. δεῖ γὰρ προαναγνωσθῆναι τῷ δήμῳ, ἔπειτα προτεθῆναι, εἶτα λαβεῖν τὸν γραμματέα, καὶ μετὰ ταῦτα τοὺς δικάζοντας ἀκοῦσαι. πῶς οὖν εἶπε πρῶτον παρ' ὑμῖν. οὐδεὶς γὰρ πρὸ αὐτῶν ἄξιος ἦν. οὐδὲ κύριοι τοὺς εἰσφερομένους νόμους, εἰ μὴ οἱ νομοθέται οἵτινες ἐκληροῦντο δοκιμάζειν τοὺς νόμους. Ἵνα εἷς ᾖ περὶ τῶν ὄντων ἑκάστου νόμος) Αὐτὸ γὰρ τοῦτο, τὸ δύο νόμους περὶ ἑνὸς εἶναι πράγματος, πλανᾷ. ποιεῖ γὰρ τοὺς ῥήτορας ἐξαπατᾶν δι' αὐτοῦ τοὺς ἰδιώτας. ἑνὸς γὰρ ὄντος τοῦ νόμου, οὐκ ἐδύναντο ἐξαπατᾶν τοσοῦτον.

Πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων) Ἀνδριάντες ἦσαν τῶν ἡρώων, ὧν αἱ φυλαὶ ἐπώνυμοι ἦσαν. κατὰ δὲ πρόσταξιν τοῦ Ἀπόλλωνος ἐγένοντο. παρ' οἷς ὁ βουλόμενος νομοθετεῖν προετίθει, ἵνα πάντες Ἀθηναῖοι ἴδοιεν πότερον ἀρέσκει, ἢ οὔ. ἐν ἐπισήμῳ δὲ τόπῳ εἱστήκεισαν. Ἄλλως. Ἐπώνυμοι ἥρωες, ἀφ' ὧν αἱ δέκα φυλαί. οἳ γὰρ ἦσαν δέκα, οἷον Ἐρεχθεύς, Πανδίων, καὶ οἱ ἄλλοι. Τοῦτον δ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις) Τῷ δήμῳ λέγει. ἐκεῖ γὰρ συνήγετο ὁ ὄχλος· [illegible] δὲ ἐγίνοντο ἐκκλησίαι. ἀνεγινώσκετο δὲ τῷ δήμῳ ὁ νόμος, ἵνα πάντες ἀκούσωσι. καὶ ὁ βουλόμενος ἀντέλεγε. Ταῦτα νομοθετῇ) Οὐχ ὅτι ἐν τῷ δήμῳ ἐνομοθέτουν, ἀλλ' αἴτιοι τοῦ νομοθετεῖν [illegible]. δύο δὲ παρανομεῖν ἔοικεν, ἓν μὲν περὶ τὸ προθεῖναι, ὅτι παρὰ τὸν ὡρισμένον χρόνον γράφεται. ἕτερον δέ, ὅταν αὐτὸς ὁ νόμος κακῶς ἔχῃ, καὶ ἐναντίως τοῖς παλαιοῖς. τὸ οὖν κατὰ πρόσωπον πῶς διεξέρχεται.

Οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς ποτε ἐπείσθητε) Ἵνα καὶ εὐλόγως δόξωσιν ἀπατηθῆναι, τοῦ Λεπτίνου καθάπτεται τῆς αἰτίας, καὶ αὐτὸ ἦν μόνον τὸ ἔγκλημα. Ἡμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Τὰ δίκαια πάντα ἐχαρισάμεθα ἐν τῷ νόμῳ ἡμῶν, φησί. καὶ παρεισφέρομεν πολλῷ κρείττονα τούτου. Ἄλλως. Πάντα, δηλονότι ἐποιήσαμεν. Λάβε καὶ λέγε) Ἐπὶ τὸν νόμον ἦλθε, πληρώσας τὸ κατὰ πρόσωπον.

Πρῶτον μὲν ἃ τούτου τοῦ νόμου) Μέρη, οὐ γὰρ ὅλον, ἀλλὰ κακῶς ἔχοντα [illegible] διὰ λύσιν, ἔπειτα θεῖς. Τὰ δ' ἐφεξῆς λέγε) Οὐκ αὐτοῦ τοῦ νόμου Λεπτίνου, ἀλλὰ μετ' ἐκεῖνον, τὸν ἑαυτοῦ λέγει ὃ ἐνομοθέτει. Προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί) Θαρρῶν παροξύνει αὐτοὺς ἀκριβῶς ἐπισκοπεῖν. ὃ γὰρ [illegible] ἐσπούδασε. Τοῦτο μέν ἐστιν ἐν τοῖς οὖσι νόμοις) Τὸ τοὺς εὐεργέτας ἔχειν τὰς δωρεάς. Πρὶν τὸν παλαιὸν τοῦτον ἔλυσε) Τὸν ἐναντίον νόμον, τὸν κελεύοντα τὰς δωρεάς, ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε, κυρίας εἶναι. Μαρτυρίαν) Κατηγορίαν, ἑτέρου κελεύοντος νόμου μὴ πρότερον τιθέναι νόμον, πρὶν τὸν ἐναντίον λύσῃ. Καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο) Θέλει εἰπεῖν ἄξιον τιμωρίας. εἰ γὰρ καὶ ὁ νόμος ἦν καλός, τὸν ἐναντίον δ' οὐκ ἔλυσε, κατ' αὐτὸ τοῦτο παρανομεῖ. Οὐκοῦν ἐναντίον)

Ἀνεγνώσθη ὁ νόμος ὁ κελεύων ἐξεῖναι [illegible] τῇ γραφῇ [illegible] εἶναι ... νόμους ἐναντίους τοῖς πρότερον κειμένοις.

157 [illegible] ἐν ᾧ νῦν ὅδε) ἀφείλετο [illegible] ... Φορμίωνα ... [illegible]

ὀνομασίας, ὅτι ἀκύρους τὰς δωρεὰς λέγει, ἃς ἔδωκεν ὁ δῆμος. Καὶ πρόφασις δικαία) Ἐν ᾧ γὰρ εἰσφέρει νόμον οὐ δεῖ δημοσθένην, τοὺς ἀναξίους ἤδη τῇ κρίσει δοκιμασθέντας ἀναιρεῖσθαι, οὐ νόμῳ, ὡς ἐστί. ἐκ ἔμελλεν οὖν συμβλάπτεσθαι ἡ πόλις. ἡ γὰρ κρίσις τοὺς ἀναξίους ἐστέρησε τῆς ἀτελείας.

158 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καταμανθάνετε) Ἀναγνοὺς τὸν δίκαιον νόμον, ἐπιδείκνυσιν ὡς ἔστιν ἀκόλουθος τῷ πρὸ μικροῦ παραγραφέντι νόμῳ. εἶτα λύσεσιν ἀνθυποφορᾶς, πρὸς τὸν παρ᾽ αὐτοῦ εἰσαγόμενον νόμον. λέγει γὰρ ἐξαπάτης ἕνεκα γεγράφθαι τὸν νόμον, ὡς φησι λεπτίνης, δεινότητι πολλῇ χρώμενος. ἵνα γὰρ τὸν ἀντίδικον καὶ τὸν συνομολογοῦντα λάβῃ πρὸς τὸν ἔπαινον τοῦ νῦν ἀντεισφερομένου νόμου, τοῦτον τὸν [illegible] μεταχείρισιν. Οὔτε, ἂν λέγῃ, δεῖξαι

159 δυνήσεσθαι) Καὶ ἀναισχυντῇ, φησίν, οὐχ ἕξει ἀποδεῖξαι ἐναντία γὰρ τῆς ἀληθείας. Ἃ δὲ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας) Τοὺς εἰσάγοντας τὰς γραφάς, καὶ προσδιαγινώσκοντας ὅτι τὴν τῶν παρανόμων γραφὴν εἰσῆγον. λέγει οὖν τοὺς προαγῶνας. εἰώθασι γὰρ ἔξω τοῦ δικαστηρίου πολλάκις λέγειν τινά.

160 Ἔφη γὰρ ἐξαπάτης) Ἀντίθεσις ἐκ τοῦ νόμου, ἢ τῆς ὅλης ὕλης. ἡ μὲν γὰρ ἀντίθεσις, ἐκ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐστίν. ἡ δὲ ὑποφορά, μετὰ τῆς ἀντιθέσεως καὶ τῆς ἀντιπίπτοντος. μετέχει γὰρ καὶ τῆς ὑποθέσεως, καὶ τοῦ λόγου, ἐκ τοῦ τὸ ἀντιπίπτον. τὸ γὰρ ἀντιπῖπτον, τῇ ἐργασίᾳ τοῦ λόγου συμβαίνει, ἐκ ἐκ τῆς ὑποθέσεως, λέγω δὲ τῆς ὕλης. μέρος οὖν ἀμφότερα τῆς ἀντιθέσεως. τὸ δὲ ἐξαπάτης, αἴτιον ἀντὶ τοῦ ἀπάτης. πρὸς ἔμφασιν δὲ μείζονα ἡ παράθεσις.

Ἐγὼ δ᾽ ὅτι μὲν τῇ ὑμετέρᾳ) Τούτου γὰρ λυθέντος, ὁ εἰσφερόμενος ἐγίνετο κύριος. τοῦτο οὖν φησί, κἂν ἡμεῖς μὴ θέλωμεν, ἔχοντος αὐτὸν ἤδη τοῦ γραμματέως, ὑμεῖς κυρώσετε. νόμος γὰρ ἦν, πάντα τὸν εἰσφερόμενον [illegible] ἤτοι κάτοχος ἦ, ἢ ὅς γε κατηγορεῖ βέβαιος ὢν τοῦ δὲ ἀντεισφέροντα τὸν νόμον λεπτίνης οὖν ἔλεγε δεδιέναι μὴ λυθέντος τοῦ νόμου, μὴ μεταγράψωσι τὸν ἑαυτοῦ, ἴσως μὴ [illegible] ἔχει αὐτόν. ὁ δέ φησι, κἂν μὴ θέλωμεν, ὑμεῖς δυνήσεσθε [illegible] τοῦ γραμματέως. ἄλλως τε καὶ νόμος ἦν τὸν λέγοντά τινα νόμον, καὶ μὴ ἀντεισφέροντα, κολάζεσθαι. Παρεισι [illegible] ἐπὶ παρὰ [illegible]

162 [illegible] Βούληται, Ὁ παρεισφέρων. Ἐγώ, Φορμίων) Ἐπειδὴ ἦν δῆλος ὡς ἀφαιρῶν [illegible] ὁ τὸν νόμον εἰσφέρων, ὡς [illegible] αὐτῶν ἐπισημαινόμενον. εἰ γὰρ ἂν ἦν αὐτὸς Φορμίων, ἵνα ἂν ὁ αὐτὸς ἐγγυητὰς ἐγίγνετο. [illegible] εἴ τινα βούλεται, ἐγγυώμεθα. θήσει δὲ [illegible] αὐτὸς δεῖξαι τὸν νόμον, καὶ θῆς [illegible] ὡς ὑμεῖς [illegible]. ἔστι δὲ δήπου νόμος ὑμῖν [illegible]

163 [illegible] ἐγγυᾶσθαι αὐτόν, [illegible] εἰσφέρεσθαι, λέγει ὅτι, [illegible] οἱ τοὺς ἀπατῶντας κολάζοντες. Ταῦτα γραφόντων)

εἶναι τὰς δωρεάς, ἃς ὁ δῆμος ἔδωκε, τὸ μηδένα εἶναι τούτων ἀτελῆ, οἷς ὁ δῆμος ἔδωκε; σαφῶς γε οὑτωσί. ἀλλ᾽ οὐχ ἐν ᾧ νῦν ὅδε ἀντεισφέρει νόμῳ. ἀλλ᾽ ἅ τε δεδώκατε, κύρια, καὶ πρόφασις δικαία κατὰ τῶν ἢ

158 παρακρουσαμένων, ἢ μετὰ ταῦτα ἀδικησάντων, ἢ ὅλως ἀναξίων, δι᾽ ἧς, ὃν ἂν ὑμῖν δοκῇ, κωλύσετε ἔχειν τὴν δωρεάν. Λέγε τὸν νόμον. Νόμος.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καταμανθάνετε, ὅτι ἐνταῦθ᾽ ἔνι καὶ τοὺς ἀξίους ἔχειν τὰ δοθέντα, καὶ

159 τοὺς μὴ τοιούτους κριθέντας, ἐὰν ἀδίκως τι λάβωσιν, ἀφαιρεθῆναι, καὶ τὸ λοιπὸν ἐφ᾽ ὑμῖν εἶναι, πάνθ᾽ ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, δοῦναι καὶ μή. ὡς μὲν τοίνυν οὐχὶ καλῶς οὕτως ἔχει καὶ δικαίως ὁ νόμος, οὔτ᾽ ἐρεῖν οἶμαι Λεπτίνην, οὔτ᾽, ἂν λέγῃ, δεῖξαι δυνήσεσθαι· ἃ δὲ πρὸς

160 τοὺς θεσμοθέτας ἔλεγε, ταῦτ᾽ ἴσως λέγων, παράγειν ὑμᾶς ζητήσει. ἔφη γὰρ ἐξαπάτης εἵνεκα παραγεγράφθαι τοῦτον τὸν νόμον. ἐὰν δή, ὃν αὐτὸς ἔθηκε, λυθῇ, τοῦτον οὐ τεθήσεσθαι. ἐγὼ δ᾽, ὅτι μὲν τῇ ὑμετέρᾳ ψήφῳ τούτου τοῦ νόμου λυθέντος τὸν προεξετασθέντα κύριον

161 εἶναι σαφῶς ὁ παλαιὸς κελεύει νόμος, καθ᾽ ὃν οἱ θεσμοθέται τοῦτον ὑμῖν παρέγραψαν, ἐάσω, ἵνα μὴ περὶ τούτου τις ἀντιλέγῃ μοι. ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐκεῖνο εἶμι. ὅταν ταῦτα λέγῃ δήπου, ὁμολογεῖ μὲν εἶναι βελτίω καὶ δικαιότερον τόνδε τὸν νόμον, οὗ τέθεικεν αὐτός. ὑπὲρ δὲ τοῦ

162 πῶς τεθήσεται, ποιεῖται τὸν λόγον. πρῶτον μὲν τοίνυν εἰσὶν αὐτῷ κατὰ τοῦ προσφέροντος πολλοὶ τρόποι, δι᾽ ὧν, ἂν μὴ βούληται, θεῖναι τὸν νόμον αὐτὸν ἀναγκάσει. ἔπειτ᾽ ἐγγυώμεθα ἡμεῖς, ἐγώ, Φορμίων, ἄλλος εἴ τινα βούλεται, θήσειν τὸν νόμον. ἔστι δὲ δήπου νόμος ὑμῖν, ἐάν

163 τις ὑποσχόμενός τι, τὸν δῆμον, ἢ βουλήν, ἢ δικαστήριον ἐξαπατήσῃ, τὰ ἔσχατα πάσχειν. ἐγγυώμεθα, ὑπισχνούμεθα. οἱ θεσμοθέται ταῦτα γραφόντων, ἐπὶ τούτοις τὸ πρᾶγμα γιγνέσθω. μηδ᾽ ὑμεῖς πείσητε μηδὲν ἀνάξιον ὑμῶν αὐτῶν, μήτ᾽ εἰ φαῦλός ἐστι

Marginalia: χ. ὀνομοθεσίας. — ὅδε — χ. τὸν συνομολογοῦντα. ἢ τὸν ὁμολογοῦντα. — ἴσως τὸ. — ἐδώκατε. — ἡμῖν. — ἐξαπατήσει. — ἐπί — τοὺς θεσμοθέτας

[illegible]

τὴν εὑρημένων τὴν δωρεάν, ἐχέτω. ἀλλ' ἰδίᾳ κατὰ τόνδε κριθήτω τὸν νόμον. εἰ δὲ ταῦτα λέγεις καὶ φλυαρίας εἶναι φήσεις, ἐκεῖνό γε οὐ λήρους φανεῖ τοῦτο. καὶ μὴ λεγέτω τοῦθ', ὡς οὐ θήσομεν ἡμεῖς. κάλλιον δὲ δήπου, τὸν ὑφ' ὑμῶν κριθέντα καλῶς ἔχειν νόμον, εἰσφέρειν, ἢ ὃν νῦν ἐφ' ἑαυτοῦ τέθηκεν. ἐμοὶ δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ Λεπτίνης [illegible] καί πρὸς Διὸς μηδὲν ὀργισθῇς· οὐδὲν γὰρ [illegible] ἐρῶ σε· ἢ οὐκ ἀνεγνωκέναι τοὺς Σόλωνος νόμους, ἢ οὐ συνιέναι. εἰ γὰρ ὁ μὲν Σόλων ἔθηκε νόμον, ἐξεῖναι δοῦναι τὰ ἑαυτοῦ ὅτῳ ἄν τις βούληται, ἐὰν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι, οὐχ ἵν' ἀποστερήσῃ τοὺς ἐγγυτάτω τῷ γένει τῆς ἀγχιστείας, ἀλλ' ἵνα εἰς τὸ μέσον καταθεὶς τὴν ὠφέλειαν, ἐφαμίλλους ποιήσῃ τὸ ποιεῖν ἀλλήλους εὖ, σὺ δὲ τοὐναντίον εἰσενήνοχας, μὴ ἐξεῖναι τῷ δήμῳ τῶν αὑτοῦ δοῦναι μηδενὶ μηδέν, πῶς σέ τις φήσει τοὺς Σόλωνος ἀνεγνωκέναι νόμους, ἢ συνιέναι; ὃς ἐρήμους ποιεῖς τὸν δῆμον τῶν φιλοτιμησομένων, προλέγων καὶ δεικνύς, ὅτι τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν οὐδότιοῦν ἔσται πλέον. καὶ μὴν κἀκεῖνος τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν νόμων Σόλωνός ἐστι, μὴ λέγειν κακῶς τὸν τεθνεῶτα, μηδ' ἂν ὑπὸ τῶν ἐκείνου τις ἀκούῃ παίδων αὐτός. σὺ δὲ ποιεῖς, οὐ λέγεις κακῶς τοὺς τετελευτηκότας τῶν εὐεργετῶν, τῷ δείνι μεμφόμενος, καὶ τὸν δεῖνα ἀνάξιον εἶναι φάσκων, ὧν οὐδὲν ἐκείνοις προσήκει. ἆρ' οὐ πολὺ τῆς Σόλωνος ἀποστατεῖς τῆς γνώμης; πάνυ τοίνυν σπουδῇ τις ἀπήγγελλέ μοι, περὶ τοῦ μηδενὶ δεῖν μηδὲν διδόναι, μηδ' ἂν ὁτιοῦν πράξῃ, τοιοῦτόν τι λέγειν αὐτοὺς παρεσκευάσθαι, ὡς ἄρα οἱ Λακεδαιμόνιοι καλῶς πολιτευόμενοι, καὶ Θηβαῖοι, οὐδενὶ τῶν παρ' ἑαυτοῖς διδόασι τοιαύτην οὐδεμίαν τιμήν. καίτοι καὶ παρ' ἐκείνοις τινὲς εἰσὶν ἴσως ἀγαθοί. ἐμοὶ δὲ δοκοῦσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες οἱ τοιοῦτοι λόγοι, προξενικοὶ μὲν εἶναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πεῖσαι, οὐ μέντοι δίκαιοί γε οὐδαμῇ. οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ', ὅτι Θηβαῖοι, καὶ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἡμεῖς, οὔτε νόμοις, οὔτε ἔθεσι χρώμεθα τοῖς αὐτοῖς,

Inde est ea lex XII tab. Vti quisque rei suae legassit, ita ius esto.

Lex Solonis. Ne quis mortuo maledicere.

[illegible]

οὔτε πολιτεία. αὐτὸ γὰρ τοῦτο προφέρειν, ὃ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν,
ἐὰν ταῦτα λέγωσιν, οὐκ ἔξεστι πείθειν παρὰ
τοῖς Λακεδαιμονίοις, τὰ τῶν Ἀθηναίων ἢ ἐπαινεῖν νόμιμα,
οὐδὲ τὰ τῶν ἄλλων. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἃ
172 τῇ παρ' ἐκείνοις πολιτείᾳ συμφέρει, ταῦτ' ἐπαινεῖν ἀνάγκη
καὶ ποιεῖν. εἶτα καὶ Λακεδαιμόνιοι, τῶν μὲν τοιούτων
ἐθῶν ἀφεστᾶσιν, ἄλλαι δέ τινες παρ' ἐκείνοις εἰσὶ τιμαί,
ἃς ἀπεύξαιτ' ἂν ἅπαξ ὁ δῆμος ἐνταυθοῖ γενέσθαι.
τίνες οὖν εἰσὶν αὗται; τὰς μὲν καθ' ἕκαστον, ἐάσω.
173 μίαν δ', ἣ συλλαβοῦσα τὰς ἄλλας ἔχει, δίειμι, ἐπειδὰν
τις εἰς τὴν καλουμένην γερουσίαν ἐγκριθῇ, παραλαβὼν
ἑαυτὸν ὡς χρή, δεσπότης ἐστὶ τῶν πολλῶν. ἐκεῖ
μὲν γάρ ἐστι τῆς ἀρετῆς ἆθλον, τῆς πολιτείας κυρίῳ
γενέσθαι μετὰ τῶν ὁμοίων. παρὰ δ' ὑμῖν, ταύ- *ὑμῖν. α.
174 της μὲν ὁ δῆμος κύριος· καὶ ἀρχαί, καὶ νόμοι, καὶ φυ- *ἀραί. ε. ν.
λακαί, ὅπως μηδεὶς ἄλλος κύριος γενήσεται· στέφανοι
τε καὶ ἀτέλειαι καὶ σιτήσεις, καὶ τοιαῦτά ἐστιν, ὧν ἄν τις,
ἀνὴρ ἀγαθὸς ὤν, τύχοι. καὶ ταῦτα ἀμφότερα ὀρθῶς
ἔχει, καὶ τὰ ἐκεῖ, καὶ τὰ παρ' ἡμῖν. διὰ τί; ὅτι τὰς μὲν
175 διὰ τῶν ὀλίγων πολιτείας, τὸ πάντας ἔχειν ἴσον ἀλλήλοις
τοὺς τῶν κοινῶν κυρίους ὁμονοεῖν ποιεῖ. τὴν δὲ τῶν
δήμων ἐλευθερίαν, ἡ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἅμιλλα,
ἣν ἐπὶ ταῖς παρὰ τοῦ δήμου δωρεαῖς, πρὸς ἑαυτοὺς
ποιοῦνται, φυλάττει. καὶ μὴν περί γε τοῦ μηδὲ Θηβαί-
175 ους μηδένα τιμᾶν, ἐκεῖνο ἂν ἔχειν εἰπεῖν ἀληθὲς οἶμαι.
μεῖζον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Θηβαῖοι φρονοῦσιν ἐπ' ὠ- *αἱ
μότητι καὶ πονηρίᾳ, ἢ ὑμεῖς ἐπὶ φιλανθρωπίᾳ, καὶ
τῷ τὰ δίκαια βούλεσθαι. μήτ' οὖν ἐκεῖνοί ποτε παύ-
σαιντο, εἰ ἄρα εὔξασθαι δεῖ, τοὺς μὲν ἑαυτοὺς ἀγα-
177 θόν τι ποιοῦντας μήτε τιμῶντες, μήτε θαυμάζοντες·
τοὺς δὲ συγγενεῖς, ἴστε γὰρ ὃν τρόπον Ὀρχομενίους διέθη- *ὀρχομενόν. οἱ
καν· οὕτω μεταχειριζόμενοι· μήθ' ὑμεῖς τἀναντία *ἡμεῖς α.
τούτοις, τοὺς μὲν εὐεργέτας τιμῶντες, παρὰ δὲ τῶν πο-

ὅς τι τό, κατὰ Λακεδαιμονίους πρότερον. εἶτα εἰς τό, κατὰ Θηβαίους δεύτερον. ἐπειδὴ γὰρ καὶ ἐν ταῖς [illegible] τις διαφορὰ περί τε τὰς πολιτείας, καὶ τὰς ποιότητας τῶν προσώπων, ἵνα δὴ καὶ διπλαῖς ταῖς διαφοραῖς χρῆσθαι, ἑτέρα μὲν ἐπὶ Λακεδαιμονίων, ἑτέρα δὲ ἐπὶ Θηβαίων, καὶ τὸ οἰκεῖον ἀποδοῦναι ἑκατέρᾳ ποιήσῃ. ἐοίκασι μὲν γὰρ πρὸς μὲν Θηβαίους δυσμενῶς ἔχειν, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους οἰκείως. αἰνεῖ δὲ καὶ τὴν [illegible], καὶ τὴν [illegible], καὶ τὴν χρείαν διασώζεσθαι. ἐπειδὴ πλεῖστοι καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ τὴν ὀλιγαρχίαν καὶ τὴν πολιτείαν τὴν Λακεδαιμονίων τῆς δημοκρατίας προκρίνουσι, καὶ τῆς παρ' ἑτέροις κρίσεως ἀμνημονοῦσι, μάλιστα μὲν ἀποδείξας ἐν τοῖς προτέροις καλλίστην τὴν δημοκρατίαν, εἶτα καὶ τὸ κατὰ συγχώρησιν· εἰ ἄρα καὶ κατὰ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανείη βελτίω, ἀλλ' οὖν γε τυγχάνουσι τὰ τῶν
171 Ἀθηναίων κρείττω. Αὐτὸ γὰρ τοῦτο προφέρειν, ὃ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν) Συλλογιστικὸν ἐνθύμημα· παροξύνει γὰρ τοὺς δικαστὰς διὰ τούτων ἀπειθεῖν,
172 ἵνα βεβαιώσῃ ὅτι ἀπειθοῦσιν. Εἶτα καὶ Λακεδαιμόνιοι, τῶν μὲν τοιούτων) Τῶν ἐθῶν τῶν παρ' ἡμῖν καὶ τῆς πολιτείας. θέλει δὲ εἰπεῖν ὅτι τιμῶσι μὲν Λακεδαιμόνιοι, οὐχ ὁμοίως δὲ ἡμῖν, ἐπειδὴ οὐδὲ ὁμοίως πολιτεύονται.
Ἃς ἀπεύξαιτ' ἂν) Τὰς παρ' ἐκείνοις τιμάς· φοβερὰ γὰρ τυραννὶς ἡ τιμή.
Τὰς μὲν καθ' ἕκαστον ἐάσω) Σοφίζεται πρὸς τὸ λυσιτελοῦν ἅπαντας. ἦσαν γὰρ παρ' ἐκείνοις στέφανοι καὶ σιτήσεις, ὥσπερ καὶ παρ' Ἀθη-
173 ναίοις αὐτοῖς. Γερουσίαν) Ὄνομα ἀρχῆς παρὰ Λακεδαιμονίοις, εἰς ἣν [illegible] οἱ καλῶς βιοῦντες, καὶ γέροντες οἱ μετ' αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς ἡλικίας. Παραλαβὼν ἑαυτὸν ὥσπερ χρή) Παρὰ Λακεδαιμονίοις ὡς [illegible]. Δεσπότης ἐστὶ τῶν πολλῶν) Αὐτὴ ἡ ἀρχή, δεσπότης ἐστὶν ἐξ ἐμφανοῦς δυνάμεως. βαρὺ δὲ ὄνομα παρὰ Ἀθηναίοις ἡ δυναστεία· ἐξ ἐλευθερίας γὰρ ἡ δημοκρατία γνωρίζεται. Μετὰ τῶν ὁμοίων) Μετὰ
174 τῶν ἄλλων ἀρχόντων. Στέφανοι δὲ καὶ ἀτέλειαι) Οὐ τοὺς στεφάνους ἢ τὰς σιτήσεις ὁ Λεπτίνης ἐμέμφετο, ἀλλὰ τὴν ἀτέλειαν ἵνα λυθῇ. Καὶ ταῦτ' ἀμφότερα ὀρθῶς ἔχει) Καὶ τὰ παρ' ἡμῖν, καὶ τὰ ἐκείνων. Πῶς δὲ διαβάλλων τὴν τῶν Λακεδαιμονίων πολιτείαν ἐνταῦθα ἐπαινεῖ. ἐκεῖ μέν, ὡς πρὸς τὴν ἑαυτοῦ συγκρίνων πολιτείαν διέβαλεν· ἐνταῦθα δέ, ὡς πρὸς τὴν αὐτῶν Λακεδαιμονίων ἐπαινεῖ. ὁ δὲ νοῦς [illegible], ὅτι [illegible] ταύτας τοὺς ἄρχοντας ἴσους ἐνταῦθα δεῖ [illegible] λαμβάνειν τοὺς ἀξίους τιμάς. [illegible] ὁ τὰς τιμὰς ἀναιρῶν, [illegible] ἀ-
175 ναιρεῖ τὴν πολιτείαν. Καὶ μὴν περί γε τοῦ μηδὲ Θηβαίους) Ζητήσειεν ἄν τις [illegible] ὁ [illegible] μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων εἰπὼν καὶ Θηβαίους, ἐν δὲ τῇ λύσει διακρινομένως λέγει, ὅτι διὰ τὴν τῶν προσώπων ποιότητα [illegible]
176 [illegible] ἐξετάζων ἀμφοτέρους εἰπεῖν. Ἀληθὲς οἶμαι) Οὐ μόνον εἰπεῖν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς ἀληθείας. Εἰ ἄρα εὔξασθαι δεῖ) Δι' ὧν κατεύχεται τοὺς πολεμίους μὴ τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας, διὰ τούτων τοὺς ὁμοφύλους προτρέπει φεύγειν τοῦτο, ποιεῖν δὲ τὸ ἐναντίον. σφόδρα δὲ κακίζει τὴν φύσιν τοῦ πράγματος. ὅτι γε ἀμφιβάλλει καὶ ἐπὶ
τῶν ἐχθρῶν

λιτῶν, λόγῳ μετὰ τῶν νόμων τὰ δίκαια λαμβάνοντες. ὅλως δ' οἴομαι οὔτε δεῖν τοὺς ἑτέρων ἐπαινεῖν νόμους, 178 καὶ ἔθη τοῖς ὑμετέροις ἐπιτιμῶντας, ὅταν ᾖ δεῖξαι βέλτιον ἐκείνους πράττοντας ὑμῶν. ὅτε δ' ὑμεῖς καλῶς ποιοῦντες, καὶ κατὰ τὰς κοινὰς πράξεις, καὶ κατὰ τὴν ὁμόνοιαν, καὶ κατὰ τὰ ἄλλα πάντα, ἄμεινον ἐκείνων πράττετε, τοῦ χάριν ἂν τῶν ὑμετέρων 179 αὐτῶν ἐθῶν ὀλιγωροῦντες ἐκεῖνα διώκοιτε; εἰ γὰρ καὶ κατὰ τὸν λογισμὸν ἐκεῖνα φανείη βελτίω, τῆς γε τύχης ἕνεκα, ᾗ παρὰ ταῦτα ἀγαθῇ κέχρησθε, ἐπὶ τούτων ἄξιον μεῖναι. εἰ δὲ δεῖ παρὰ πάντα ταῦτ' εἰπεῖν ὃ δίκαιον ἡγοῦμαι, ἐκεῖνο ἔγωγ' ἂν εἴποιμι. οὐκ 180 ἔστι δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς Λακεδαιμονίων νόμους, οὐδὲ τοὺς Θηβαίων λέγειν ἐπὶ τῷ τοὺς ἐνθάδε λυμαίνεσθαι. οὐδὲ δι' ὧν μὲν ἐκεῖνοι μεγάλοι τῆς ὀλιγαρχίας καὶ δεσποτείας εἰσί, καὶ ἀποκλείειν βούλεσθαι τὸν παρ' ἡμῖν τούτων τι κατασκευά- 181 σοντα, ἀλλὰ δι' ὧν ὁ παρ' ἡμῖν δῆμος εὐδαίμων, ταῦθ' ὡς ἀνελεῖν δεῖ λεγόντων τινῶν, ἐθέλειν ἀκούειν. ἔστι τοίνυν τις παράχρεως λόγος, ὡς ἄρα καὶ παρ' ἡμῖν ἐπὶ τῶν προγόνων πολλὰ ἀγαθὰ εἰργασμένοι τινὲς, οὐδενὸς ἠξιοῦντο τοιούτου, ἀλλ' ἀγαπητῶς ἐ- 182 πιγράμματος ἐν τοῖς Ἑρμαῖς ἐτύγχανον. καὶ ἴσως τοῦθ' ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸ ἐπίγραμμα. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πολλὰ ἀσύμφορον εἶναι τῇ πόλει λέγεσθαι, πρὸς δὲ, καὶ οὐ δίκαιον. εἰ μὲν γὰρ ἀναξίους εἶναί τις φήσει κα- 183 κείνους τιμᾶσθαι, τίς ἄξιος, εἰπάτω, εἰ μήτε τῶν πρότερον μηδείς, μήτε τῶν ὕστερον. εἰ δὲ μηδένα φήσει, συναχθεσθείην ἂν ἔγωγε τῇ πόλει, εἰ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γέγονεν ἄξιος εὖ παθεῖν. καὶ μὴν εἴ γε ὁμολογῶν ἐκείνους εἶναι σπουδαίους, μὴ τετυ- 184 χηκότας δείξει μηδενός, τῆς πόλεως ὡς ἀχαρίστου δήπου κατηγορεῖ. ἔστι δὲ οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχοντα. οὐδὲ ὀλίγου δεῖ. ἀλλ' ἐπειδάν τις, οἶμαι, κακουργῶν ἐπὶ μὴ προσήκοντα πράγματα τοὺς λόγους μεταφέρῃ, δυσχερὲς ἀνάγκη φαίνεσθαι. 185

Margin variants: ἔπαιν. βιβ. (ἐπαινεῖν) — α. (καὶ κατὰ) — α. (οὐκ ἔστι) — ἐπιγρ. α. (ἐπιγράμματος) — α. (ὦ ἄνδρες) — φαίνεσθαι. (εἶναι) — προτέρων. α. — ὑστέρων. α. — συναχθείην. (συναχθεσθείην) — πανουργῶν. (κακουργῶν) — δεσποτεί-ας — πανέργως. — Φήσ. χ.

Scholia (partly legible): Λόγῳ μετὰ τῶν νόμων τὰ δίκαια) Ὅτι 177 … Βέλτιον ἐκείνους πράττοντας) Κατὰ 178 τὸ ἴδιον τῶν πολιτῶν. Εἰ γὰρ καὶ 179 κατὰ λογισμόν) … Παρὰ ταῦτα) … Οὐδὲ δι' ὧν μὲν ἐκεῖνοι 180 μεγάλοι) … Ἔστι τοίνυν τις παράχρεως λόγος) 181 … Οὐδενὸς ἠξιοῦντο τοιούτου) 182 … Εἰ μὲν γὰρ ἀναξίους εἶναί τις φήσει) 183 … 184 … 185 …

185 ἄνδρες. Ὡς δ' τἀληθὲς τ' ἔχει) Ἦσαν πολλοὶ σπουδαῖοι οὐχ ὡς τῶν νῦν τις φησι μηδένα εἶναι, καὶ ἡ πόλις ἐτίμα τοὺς ἀγαθούς. καὶ νῦν ἅμα τῶν μὲν τοιούτων, τῶν δὲ ἀναξίων. Αἰεὶ μὲν τιμαὶ καὶ τὰ ἄλλα πάντα) [illegible] μόνη ἡ τιμὴ δόξη, ἀλλὰ τε ταῦτα τὰ πράγματα. [illegible] τοῖς ἔθεσιν [illegible] τοὺς εὐεργέτας. [illegible]

ὡς δ' τἀληθὲς τ' ἔχει, καὶ δίκαιόν ἐστι λέγειν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. ἦσαν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοὶ τῶν πρότερον σπουδαῖοι, καὶ ἡ πόλις ὑμῶν ἐτίμα τε τότε τοὺς ἀγαθοὺς αἰεὶ μὲν τιμαῖ, καὶ τἆλλα πάντα, τὰ μὲν τότε, ἐπὶ τοῖς τότε ἔθεσι. τὰ δὲ νῦν, ἐπὶ τοῖς νῦν. πρὸς δὴ τί τοῦτο λέγω; ὅτι φήσαιμ' ἂν ἔγωγε ἐκείνους, οὐκ ἔστιν ὅτου παρὰ τῆς πόλεως οὐ τυχεῖν, ὧν ἐβουλήθησαν. τίνι χρώμενος τεκμηρίῳ; ὅτι Λυσιμάχῳ δωρεὰν ἐνί τῶν τότε χρησίμων, ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ πλέθρα γῆς πεφυτευμένης ἔδοσαν, ἑκατὸν δὲ ψιλῆς. ἔτι δὲ ἀργυρίου μνᾶς ἑκατὸν, καὶ τέτταρας τῆς ἡμέρας δραχμάς. καὶ τούτων ψήφισμά ἐστιν Ἀλκιβιάδου, ἐν ᾧ ταῦτα γέγραπται. τότε μὲν γὰρ ἡ πόλις ἡμῖν καὶ γῆς εὐπόρει, καὶ χρημάτων. νῦν δὲ εὐπορήσει· δεῖ γὰρ οὕτω λέγειν, καὶ μὴ βλασφημεῖν. καίτοι, νῦν οὐκ ἂν οἴεσθε τὸ τρίτον μέρος τούτων ἀντὶ τῆς ἀτελείας ἑλέσθαι; Ὅτι τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὸ ψήφισμα τουτί. Λέγε.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς προγόνοις ὑμῶν ἔθος ἦν τοὺς χρηστοὺς τιμᾶν, δηλοῖ τὸ ψήφισμα τουτί. εἰ δὲ μὴ τοῖς αὐτοῖς, οἷς καὶ ὑμεῖς νῦν, ἕτερον ἄν τι τοῦτ' ἂν εἴη. εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχον, μήτ' ἄλλον μηδένα μηδὲν εὑρῆσθαι παρὰ τῶν προγόνων ἡμῶν συγχωρήσαιμεν, τί μᾶλλον οἷς ἔδομεν νῦν ἡμεῖς, διὰ τοῦτο δικαίως ἂν ἀφαιρεθεῖεν; οὐ γὰρ οἱ μὴ δόντες ἃ μὴ δοκεῖ, δεινὸν εἰσιν οὐδὲν εἰργασμένοι. ἀλλ' οἱ δόντες μὲν, πάλιν δ' ὕστερον, μηδὲν ἐγκαλοῦντες, ἀφαιρούμενοι. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει δεῖξαι κἀκείνους ὧν ἔδοσάν τῳ τι, τοῦτ' ἀφῃρημένους, συγχωρῶ καὶ ὑμᾶς ταὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι. καίτοι τό γε αἰσχρὸν, ὁμοίως. εἰ δὲ μηδεὶς ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἔχει δεῖξαι γεγονὸς, τίνος εἵνεκα ἐφ' ἡμῶν πρῶτον καταδειχθῆναι τοιοῦτον ἔργον χρή; τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐνθυμεῖσθαι καὶ ὁρᾶν,

186 Ὅτι φήσαιμ' ἂν ἔγωγε) Ὁ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι. οὐκ ἦν, φησί, θελῆσαί τι καὶ μὴ λαβεῖν παρὰ τῆς πόλεως τὸν εὐεργέτην. Ὅτι Λυσιμάχῳ δωρεάν) Ἀριστείδου τοῦ δικαίου ἦν υἱός. τοῦ δὲ πάππου ἔχει τὸ ὄνομα. δεδώκασι δὲ αὐτῷ ταύτην τὴν δωρεὰν δι' ἐκεῖνον. ἐπειδὴ τοίνυν ὅσα ἐχαρίσαντο αὐτῷ, ὑπὲρ τῆς τοῦ πατρὸς δόξης ἦν, ἵνα μὴ φανῇ ἡ πόλις μικρότερον τῆς εὐεργεσίας τιμῶσα τὸν υἱὸν αὐτοῦ, εἰσήγαγεν οὐδὲν τοῦ ποιήσαντα τὴν πόλιν, ὡς κατὰ τὴν ἰσχὺν ἐχόμενον, ἀλλ' ὅτι Ἀριστείδου ἦν υἱός. καὶ τοῦτο δὲ εἴρηκεν, ἵνα μὴ πολλὰ [illegible] εὐεργετήσαντα, δοκῇ ἡ πόλις τοσαῦτα δεδωκέναι.

187 Καὶ τούτων ψήφισμά ἐστιν Ἀλκιβιάδου) Ἀξιόπιστον ἀνδρὸς, καὶ οὐδὲν πρὸς χάριν ποιοῦντος. ἵνα γὰρ μὴ αἰτιῶνται [illegible] ἀπατηθεὶς ὁ δῆμος ἐπειδὴ δοῦναι [illegible] λαβόντα τινά. διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸν ἄνδρα τὸν μέγιστον, μεγίστου φρονήματος, ὅς οὐκ ἂν ἔγραψε τοιοῦτον, οὐ πεφυκὼς κολακεύειν, εἰ μὴ σφόδρα ἐθαύμασε τὰ ὑπ' αὐτοῦ γενόμενα. Νῦν δὲ εὐπορήσει) Ὡς εὔνους ὤν, ἐπεύξατο εὐπορεῖν τὴν πόλιν. εἶπε δὲ τὸ εὐπορήσει, κατ' εὐφημίαν, ἀντὶ τοῦ ἀπορεῖ. ὃ διὰ τὸ βλάσφημον, ἐφυλάξατο

188 λέγειν. Καίτοι, νῦν οὐκ ἂν οἴεσθε) Τοῦ ἔχοντος τὴν ἀτέλειαν, οὐχ ὅλον, ἀλλὰ τὸ τρίτον μέρος λαβεῖν ἀντὶ τῆς ἀτελείας. ὡς πολύ γε μεῖζονα ἐδωρήσαντο. Τούτων) Ὧν ἐδωρήσαντο Λυσιμάχῳ.

189 Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Λύσας τὸ κατὰ [illegible] ἀπὸ τοῦ [illegible] ἀρχαίους [illegible] δεικνύντα, τὴν αἰτίαν φαίνει. Ἕτερόν τι τοῦτ' ἂν εἴη) Οὐχ ὅτι ἐδίδοσαν, ἀλλ' ὅτι κατ' ἄλλον τρόπον. [illegible]. Εἰ τοίνυν μήτε Λυσίμαχον) Ἐντεῦθεν ἤρξατο τῆς ἀντιπαραστάσεως [illegible].

190 Τί μᾶλλον οἷς ἔδομεν νῦν, εἰ καὶ μηδένα ἐτίμησαν οἱ πρόγονοι, καὶ [illegible], νῦν δὴ οὖν ἀφαιρεῖ δικαίως οὓς ἐτίμησας, πάλιν ὕστερον ἀφαιρούμενος; εἰ μὲν γὰρ πρόγονοι οὐ δεδώκασι, καὶ συγγνώμας ἔχουσι. ὑμεῖς δὲ δόντες, μηδὲν ἀδικήσαντας ἀποστερεῖτε. ἵνα δὲ μὴ αὐτιπτίῃ, ἀλλ' ἀξιοῦμεν αὐτίκα. καὶ ὡς γὰρ ὠφθη περὶ τὸν εὐεργέτην, διὰ τοῦτο προαρπάζει καὶ λέγει, μηδὲν

191 ἐγκαλοῦντες. Καίτοι τό γ' αἰσχρὸν, ὁμοίως) Εἰ καὶ μιμήσαισθε τοὺς προγόνους, ἀλλὰ τοῦτο πάλιν τὸ γὰρ αἰσχρὸν καταπαύσεται. καὶ ὥσπερ ἐκεῖνοι οἱ προυπάρξαντες, ὁμοίως συγχωρῶ ἐπαμύνειν ὑμᾶς τοῖς προγόνοις. τοῦτο τι ποιῆσαι.

αἰ δὲ

Marginal variants: προτέρων. — α. — ἡμῶν. α. ε. — ἐβουλήθησαν. — α. — ἐδωρεῖτο — αἰτίαν. α — διδόντες. α. — ὑμᾶς. α — ἔχει α. — καὶ αἰσχρόν.

[illegible] κατὰ τὰ [illegible]. Ὅτι νῦν ὀμωμοκότες) Ἐνθυμεῖσθαί φησιν ὀφείλετε, ὅτι δικάσειν ὀμόσατε κατὰ τοὺς Ἀθηναίων νόμους, οὐ κατὰ τοὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ἢ Θηβαίων. Οὐδ' οἷς ποτὲ ἐχρήσαντο οἱ πρῶτοι) Καθ' οὓς ἔλαβον, φησί, τοῦτ' ἔστι, κατὰ τοὺς νῦν ὑπάρχοντας. 193

ὅτι νῦν ὀμωμοκότες κατὰ τοὺς νόμους δικάσειν ἥκετε, οὐχὶ τοὺς Λακεδαιμονίων, οὐδὲ τοὺς Θηβαίων, οὐδ' οἷς ποτὲ ἐχρήσαντο οἱ πρῶτοι τῶν προγόνων, ἀλλὰ καθ' οὓς ἔλαβον τὰς ἀτελείας, οὓς ἀφαιρεῖται νῦν οὗτος τῷ νόμῳ· καὶ περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ὦσι, γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ κρίνειν. καλῶς. τοῦτο τοίνυν τῆς γνώμης, πρὸς ἅπαντα ἀνενέγκατε τὸν νόμον. ἆρ' οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν; δίκαιον. τί δαί, ὅσ' ἂν δῷ τις ἅπαξ, δίκαιον ἔχειν ἐᾶν; δίκαιον. ταῦτα τοίνυν αὐτοί τε ποιεῖτε, ἵν' εὐορκῆτε, καὶ τοῖς προγόνοις ὀργίζεσθε, ἐὰν μή τις φῇ ποιεῖν· καὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα λέγοντας παραδείγματα, ὡς ἄρ' ἐκεῖνοι μεγάλ' εὖ παθόντες, οὐδένα ἐτίμησαν, καὶ πονηροὺς καὶ ἀπαιδεύτους ἡγεῖσθε εἶναι. πονηροὺς μέν, διότι καταψεύδονται τῶν προγόνων ὑμῶν, ὡς ἀχαρίστων· ἀμαθεῖς δέ, διότι ἐκεῖν' ἀγνοοῦσιν, ὅτι, εἰ τὰ μάλιστα ταῦθ' οὕτως εἶχεν, ἀρνεῖσθαι μᾶλλον, ἢ λέγειν, αὐτοῖς προσῆκεν. οἶμαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον Λεπτίνην ἐρεῖν, ὡς τὰς εἰκόνας, καὶ τὴν σίτησιν οὐκ ἀφαιρεῖται τῶν εἰληφότων ὁ νόμος, οὐδὲ τῆς πόλεως τὸ τιμᾶν τοὺς ἀξίους· ἀλλ' ἐξέσται καὶ χαλκοῦς ἱστάναι, καὶ σίτησιν διδόναι, καὶ ἄλλ' ὅ, τι ἂν βούλησθε, πλὴν τούτου. ἐγὼ δ' ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει καταλιπεῖν φησί, τοσοῦτον λέγω, ὅτι ἂν ὧν ἐδώκατέ τῳ πρότερόν τι, τοῦτ' ἀφέλησθε, καὶ τὰς ὑπολοίπους ἀπίστους ποιήσετε πάσας δωρεάς. τί γὰρ ἔσται πιστότερον τὸ τῆς εἰκόνος, ἢ τὸ τῆς σιτήσεως, ἢ τὸ τῆς ἀτελείας, ἣν πρότερόν τισι δόντες ἀφῃρημένοι φανεῖσθε; ἔτι δ', εἰ μηδὲν ἔμελλε τοῦτ' ἔσεσθαι δυσχερές, οὐδ' ἐκεῖνο καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι, εἰς τοιαύτην ἄγειν ἀνάγκην τὴν πόλιν, δι' ἧς ἢ ἀπολύτας ἐξ ἴσου τῆς αὐτῶν ἀξιώσει τοῖς τὰ μέγιστα εὐεργετοῦσιν, ἢ μὴ τοῦτο ποιοῦσα, χάριν τισὶν οὐκ ἀποδώσει. μεγάλων μὲν οὖν εὐεργεσιῶν οὔθ' ὑμῖν συμφέρει συμβαίνειν πολλάκις καιρόν, οὔτ' ἴσως ῥᾴδιον αἴτιον γενέσθαι. μετρίων δέ, καὶ ὧν ἐν εἰρήνῃ τις καὶ πολιτείᾳ δύναιτ' ἂν ἐφικέσθαι, εὐνοίας,

[illegible] τῶν προγόνων τοὺς ἀρχαιοτάτους. Ἀλλὰ καθ' οὓς) [illegible] ἐδίδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι. Καὶ περὶ ὧν ἂν νόμοι μὴ ὦσι) [illegible] δικασταί. 193 Τοῦτο τοίνυν τῆς γνώμης) [illegible] τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν [illegible]. Ταῦτα τοίνυν αὐτοί τε ποιεῖτε) Τὰ ὁμολογούμενα [illegible] Ἀθηναῖοι. 194 Ὀργίζεσθε, ἐὰν μή τις φῇ ποιεῖν) [illegible]. 195 Οἶμαι τοίνυν καὶ τοῦτον τὸν λόγον) [illegible] εἰκόνας [illegible] σίτησιν [illegible] δωρεαί [illegible]. 196 [illegible] τοὺς ὄντας ἀναξίους, φησίν, οὐ πάντας ἀφαιρεῖται ὁ νόμος. Ὑπὲρ ὧν μὲν τῇ πόλει καταλιπεῖν) [illegible]. 197 Καὶ τὰς ὑπολοίπους) [illegible] δωρεαί. Ἣν πρότερόν τισι δόντες) [illegible] δωρεῶν [illegible]. Ἔτι δ' εἰ μηδὲν ἔμελλε) [illegible] τῆς ἀπιστίας [illegible] δωρεαὶ [illegible] διδόναι τοῖς εὐεργέταις, ὅτι τὴν ἀτέλειαν [illegible] διδόναι ὑπὸ τοῦ νόμου κωλυθεῖσα [illegible] δωρεὰ μετὰ τὴν ἀτέλειαν [illegible]. Μεγάλων μὲν οὖν εὐεργεσιῶν) Θέλει εἰπεῖν, μὴ γένοιτο 198

δικαιοσύνης, ἐπιμελείας, τῶν τοιούτων, καὶ συμφέρειν ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ χρῆναι διδόναι τὰς τιμάς. δεῖ τοίνυν μεμνῆσθαι καὶ τὰ τῶν δωρεῶν, ἐφ᾽ ᾗς ἂν ἄξιος
200 ὢν ἕκαστος φαίνηται, ταύτην παρὰ τοῦ δήμου λαμβάνειν τὴν δωρεάν. ἀλλὰ μὴν, ὑπέρ γε τοῦ τοῖς εὑρημένοις τὰς τιμὰς *καταλιπεῖν φησί, οἱ μὲν ἁπλᾶ πάνυ καὶ δίκαια ἂν εἴποιεν, πάνθ᾽, ὅσα τῶν αὐτῶν ἕνεκα αὐτοῖς ἔδοτε εὐεργεσιῶν, ἀξιοῦντες ἔχειν. οἱ δὲ,
201 φενακίζειν *τὸν ὡς καταλείπεταί τι λέγοντα αὐτοῖς. ὁ γὰρ ἄξια τῆς ἀτελείας εὖ πεποιηκέναι δόξας, καὶ ταύτην παρ᾽ ὑμῶν λαβὼν τὴν τιμὴν μόνην, ἢ ξένος, ἢ καί τις πολίτης, ἐπειδὰν ἀφαιρεθῇ ταύτην, τίν᾽ *ἔχει λοιπὴν δωρεὰν λέπτινης οὐδεμίαν δήπου.
202 μὴ *τοίνυν διὰ μὲν τοῦ τῶνδε κατηγορεῖν, ὡς φαύλων, ἐκείνους ἀφαιρεῖσθε· δι᾽ ἃ δὴ αὖ *καταλιπεῖν ἐκείνοις φησί, τούσδε, ὃ μόνον λαβόντες ἔχουσι, τοῦτ᾽ ἀφέλησθε. ὡς δὴ ἁπλῶς εἰπεῖν, οὐκ εἰ τῶν πάντων ἀδικήσομέν τινα, ἢ μείζονα, ἢ ἐλάττονα, δεινόν ἐστιν,
203 ἀλλ᾽ εἰ τὰς τιμὰς, αἷς ἂν αὐτοὶ ποιήσωμέν τινας, ἀπίστους καταστήσομεν. οὐδὴ ὁ πλεῖστος ἔμοιγε λόγος περὶ τῆς ἀτελείας ἐστὶν, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ μὴ πονηρὸν ἔθος τὸν νόμον εἰσάγειν, καὶ τοιοῦτον, δι᾽ οὗ πάνθ᾽ ὅσα ὁ δῆμος δίδωσιν, ἄπιστα ἔσται. ὃν τοίνυν *κα-
204 κουργότατον οἴονται λόγον εὑρηκέναι πρὸς τὸ τὰς ἀτελείας ὑμᾶς ἀφελέσθαι πεῖσαι, βέλτιόν ἐστι προειπεῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. ἐροῦσι γὰρ, ὅτι ταῦθ᾽ ἱερῶν ἐστιν ἅπαντα τὰ ἀναλώματα, αἱ χορηγίαι, καὶ αἱ γυμνασιαρχίαι. δεινὸν οὖν εἰ τῶν ἱερῶν ἀ-
205 τελής τις ἀφεθήσεται. ἐγὼ δὲ, τὸ μὲν τινὰς, οἷς ὁ δῆμος ἔδωκεν, ἀτελεῖς εἶναι τούτων, δίκαιον ἡγοῦμαι. ὃ δὲ νῦν οὗτοι ποιήσουσιν, ἐὰν ἄρα ταῦτα λέγωσι, τοῦτ᾽ εἶναι δεινὸν νομίζω. εἰ γὰρ ἃ κατὰ μηδένα ἄλλον ἔχουσι τρόπον δεῖξαι δίκαιον ὑμᾶς ἀφελέσθαι, ταῦ-

* καταλείπεται. a.
* αὐτοὶ a.
* ἔχει. a.
* πάντως. a.
* καταλείπειν a.
* κακουργικώτατοι. v. κακουργότατοι.

μεγάλων εὐεργετῶν χρῄζειν τὴν πόλιν· διὰ γὰρ τῶν μεγάλων κακῶν, ὑπὸ γνωρίζονται, ὅτι χρεία ἐν τούτοις μεγίστων εὐεργετῶν. εἰ δὲ τι γένοιτο καιρὸς, οὐδεὶς ῥᾳδίως εὑρεθήσεται. δύο δὲ διὰ τούτου δεύτερα μεγάλα. καὶ φοβεῖ περὶ τοῦ μέλλοντος, καὶ παραμυθεῖται ληλυθότως, ὅτι οὐ πολλοῖς δώσετε· ἀφεῖλε γὰρ τὴν δωρεὰν, δι᾽ ἧς πάντες ἐμιμοῦντο. δεῖ τοίνυν μεμνῆσθαι) Ἐπὶ τῇ τιμῇ, ἵνα μὴ ἴσας, ἀλλὰ διαφόρους, ἵνα ἕκαστος ἀξίως τιμᾶται.

200 Ἀλλὰ μὴν, ὑπέρ γε) Οἱ ἔχοντες μετὰ τῆς ἀτελείας καὶ ἄλλας δωρεὰς, ἀποστερούμενοι λέξουσιν, ὅτι δέον τὰς ἄλλας ἡμῖν καταλείπης, καὶ τὴν ἀτέλειαν καταλιπεῖν. ὡς εὖ πεποιηκόσι γὰρ, δέδωκας κἀκείνην καὶ ταύτας. οὐκοῦν ἀμφότερα καταλίπη.

201 Οἱ δὲ, φενακίζειν) Οἱ δὲ, μόνον τὴν ἀτέλειαν εἰληφότες, φάσκοντι, ὡς καταλείπεται, ἐροῦσιν, ἀπατᾷ· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἀφῆκεν· ἀφείλετο γὰρ ἣν μόνην εἴχομεν. ὥστε δὲ ἑτέρων ἑτέροις αἴτιοι.

202 Μὴ τοίνυν διὰ μὲν τοῦ τούτων κατηγορεῖν) Περὶ ὧν λέγει, ὅτι ἀνάξιοί εἰσιν. Ἐκείνοις) Τοῖς δόξασιν ἀξίοις.

204 Ὃν τοίνυν κακουργότατον) Ἐπειδὴ πιθανώτατος ὁ περὶ τῶν ἱερῶν λόγος, καὶ ἱκανὸς ἐπάγεσθαι, φθάσας διέβαλε κακουργότατον ὀνομάσας. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ δικαίου ἡ ἀντίθεσις, εἴγε τὸ δίκαιον, ἤγουν ὂν, περιέχει καὶ τὰ περὶ τὸ θεῖον καὶ τὰ ἀνθρώπινα. διακρίνει δὲ ἐν τῇ λύσει τὴν τῆς ἀντιθέσεως πανουργίαν. διαιρεῖ γὰρ τινὰ μὲν χορηγίας, καλεῖ ἱερὰ ἀναλώματα, τινὰς δὲ λειτουργίας. λεῖτον δὲ ἐκάλουν οἱ παλαιοὶ, τὸ δημόσιον. ὅθεν λειτουργεῖν, τὸ εἰς τὸ δημόσιον ἐργάζεσθαι ἤγουν. ὅθεν καὶ λεία λέγεται, ἡ παρὰ τῶν πολεμίων εἰς τὸ κοινὸν τῶν διαρπαζόντων ὠφέλεια. φάσκει δὲ δεινότατον εἶναι καὶ ἀδικώτατον, τὸ ἀφαιρεῖσθαι τὸ δεδομένον· οὐ γὰρ τὸ μὴ λειτουργεῖν, δεινὸν, ἀλλὰ τὸ τῶν δεδομένων ἀποστερεῖσθαι· καὶ ὅτι ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν τὸ δεινὸν ἐργάζονται, τοῦτό ἐστι τὸ δεινότατον. εἶτα ἐκ διαφορᾶς καὶ διαιρέσεως ἐντεῦθεν ἄρχεται, ὅτι οὐκ ἔστι τὸ αὐτὸ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν, καὶ λειτουργιῶν. ἐν ᾧ καὶ τὸ συλλογιστικὸν ἀπὸ τοῦ νόμου λαμβάνει, ὡς ἕτερα μὲν γεγραφότος λεπτίνου, ἕτερα δὲ λέγοντος. καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἐκ τῶν γεγραμμένων παρὰ λεπτίνου λαμβάνει. καὶ διὰ τοῦτο πάλιν ἐδεήθη τῆς ἀναγνώσεως τοῦ νῦν κατηγορουμένου νόμου. τὸ μὲν οὖν πρότερον δίκαιον, τὴν ἀναφορὰν εἰς τοὺς εἰληφότας ἀδίκως ἔχει, τινὲς εἰλήφασι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἄξιοι τῆς δωρεᾶς ἐνταῦθα δὲ ἕτερον δίκαιόν ἐστι, τὸ πρὸς τὴν πόλιν, τῶν λειτουργούντων, ὡς τὸ μὲν πρότερον δίκαιον, περὶ τὴν ποιότητα τῶν εἰληφότων θεωρεῖσθαι, τὸ δὲ νῦν δίκαιον, περὶ τὴν ποιότητα τῆς πόλεως. Ἐροῦσι γὰρ, ὅτι ταῦθ᾽ ἱερῶν ἐστιν ἅπαντα) Ἀναλώματα λέγεται, τὰ εἰς τὰ ἱερὰ ἀναλισκόμενα. τὰ δὲ ἄλλα, λειτουργίαι καὶ χορηγίαι, εἴ τινα τινὰ εἰς τοὺς θεοὺς ἀναλίσκονται. οὐδεὶς δὲ ἦν ἀτελὴς τούτων τῶν ἀναλωμάτων. διὰ τοῦτο βιάζεται λεπτίνης, καί φησι, μὴ δεῖν διδόναι

205 ἀτέλειαν τῶν ἱερῶν. Δεινὸν οὖν) Λύσις ἐκ παραδόξου. Ἐγὼ δὲ, τὸ μὲν τινὰς) Κατὰ συγχώρησιν λέγων, συντρέχει διὰ τοὺς θεοὺς, ἵνα μὴ δόξῃ τραχύς. ἤθελε δὲ εἰπεῖν, εἰ καὶ ἱερῶν ὁ δῆμος ἀτέλειαν ἐθέλει διδόναι, οὐ χρὴ ἀπελέγχειν, εἰ γ᾽ εἰς θεῶν αὐτὸ ποιεῖ. Εἰ γὰρ ἃ κατὰ μηδένα ἄλλον ἔχουσι τρόπον) Ἐπειδὴ γὰρ ἀνθρωπίνῳ λογισμῷ οὐ δυνατὸν δεῖξαι

τ' ὅπὶ τῷ τῶν θεῶν ὀνόματι πειρῶ ζητοῦσι, πῶς οὐκ ἀσεβέστατον ἔργον καὶ δεινότατον πράξουσι; χρὴ γὰρ, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, ἃ πάνθ' ὅσα τις πράττει, τοὺς θεοὺς ἐπιφημίζων, τοιαῦτα φαίνεσθαι, οἷα μηδ' ἂν ἐπ' ἀνθρώπου πραχθέντα, πονηρὰ φανείη. ὅτι δ' οὐκ ἔστι ταὐτὸ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν, καὶ λειτουργιῶν, ἀλλ' οὗτοι τὸ τῶν λειτουργιῶν ὄνομα ἐπὶ τὸ τῶν ἱερῶν μεταφέροντες, ἐξαπατᾶν ζητοῦσι, Λεπτίνην αὐτὸν ὑμῖν ἐγὼ παρέξομαι μάρτυρα. γράφων γὰρ ἀρχὴν τοῦ νόμου Λεπτίνης εἶπε, φησιν, ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα ἀτελῆ εἶναι, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. καί τοι, εἰ τὸ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν ταὐτὸ, καὶ λειτουργιῶν, τί τοῦτο μαθὼν προσέγραψεν. οὐδὲ γὰρ τούτοις ἀτέλεια τῶν γε ἱερῶν ἐστὶ δεδομένη. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον, λαβέ μοι πρῶτον μὲν τῆς στήλης τὰ ἀντίγραφα, εἶτα τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου. Λέγε. Αντίγραφα στήλης. Ἀκούετε τῶν ἀντιγράφων τῆς στήλης, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀτελεῖς αὐτοὺς εἶναι κελευόντων, πλὴν ἱερῶν; Λέγε δὴ τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου τοῦ Λεπτίνου.

Νόμος.

Καλῶς. κατάθες. γράψας ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι λειτουργῶσι, μηδένα εἶναι ἀτελῆ, προσέγραψε, πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. τίνος εἵνεκα, εἴγε τὸ τῶν ἱερῶν τέλος ἐστὶ λειτουργεῖν; αὐτὸς γὰρ οὑτωσὶ τἀναντία τῇ στήλῃ γεγραφὼς, ἂν ταῦτα λέγῃ, φανήσεται. ἡδέως δ' ἂν ἔγωγε ἐροίμην Λεπτίνην, τίνος αὐτοῖς τὴν ἀτέλειαν ἢ σὺ νῦν καταλιπεῖν φῄς, ἢ ἐκείνους τότε δοῦναι, τὰς λειτουργίας ἐὰν εἶναι φῂς ἱερῶν. τῶν μὲν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον πασῶν εἰσφορῶν καὶ τριηραρχιῶν ἐκ τῶν παλαιῶν νόμων οὐκ εἰσὶν ἀτελεῖς. τῶν δέ γε λειτουργιῶν, εἴπερ εἰσὶν ἱερῶν, οὐδ' ἔχουσιν. ἀλλὰ μὴν γεγραμμένοι γε ἀτελεῖς αὐτοὶ εἰσί. τίνος; ἢ τοῦ μετοικίου; τοῦτο γὰρ λοιπόν. οὐ δήπου, ἀλλὰ τῶν ἐγκυκλίων λειτουργιῶν, ὡς ἥ τε στήλη δηλοῖ, καὶ σὺ προσδιώρισας ἐν τῷ νόμῳ, καὶ μαρτυρεῖ πᾶς ὁ πρὸ τοῦ χρόνος γεγονὼς, ἐν ᾧ τοσούτων τὸ πλῆθος ὄντων, οὔτε φυλὴ πώποτε ἐνεγκεῖν ἐτόλμησεν οὐδεμία οὐδένα τῶν ἀπ' ἐκείνων χορηγὸν, οὔτε ἐνεχθεὶς αὐτοὺς ἄλλος οὐδεὶς ἀντιδοῦναι. οἷς οὐκ ἀκουστέον ἂν τἀναντία τολ-

Section numbers in the margins: 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214.

Marginal notes: γοῦν ἐμοὶ δοκεῖ. a. b. · ἃ. a. · παρέξομαι. a. b. · λειτουργήσουσι. a. · τὸ αὐτό. a. · γε ταὐτόν. · αὐτῷ. b. · τοῦτ. a. · καταλείπειν. · φῄς. a. · προσδιώρισας. a. προσείρηκας. b. · ἱερῶν. · μετοίκιον. · a.

Scholia: δεῖξαι ὅτι καλόν ἐστι, καταφεύγουσιν ἐπὶ τοὺς θεούς, ἵνα αἰδοῖ τὸ ἴσον ποιήσωσιν. Οἷα μηδ' ἂν ἐπ' ἀνθρώπου πραχθέντα) Ὁ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν· ὁ πράττων ἐπὶ ὀνόματι τῶν θεῶν τι, τοιαῦτα ὀφείλει ποιεῖν, ὥστε μηδὲ ἐπὶ ἀνθρώπων πονηροτάτων, οἷς ἔθος πλημμελεῖν, ὀνόματι πραχθέντα, πονηρὰ φανεῖν. Ἐπ' ἀνθρώπου) Ὀνόματι δηλονότι ἔχει παραβολὴν ἐξ ἀναλόγου. τοιαῦτα δὲ Λεπτίνης εἴρηκεν ὡς ἀπὸ τοῦ νόμου. Ὅτι δ' οὐκ ἔστι) Λύσις ἐκ διαιρέσεως. Καίτοι, εἰ τὸ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχειν) Εἰ ἀτελεῖς τοὺς ἀφ' Ἁρμοδίου εἶπεν, οὐδεὶς ἀτελὴς τῶν ἱερῶν ἀναλωμάτων. εἶπε δὲ εἶναι ἀτελεῖς. πῶς οὖν ἱεραὶ λειτουργίαι. Ἵνα δὲ εἰδῆτε) Ὅτι οὐχ ἱερῶν ἀτέλειαν ἔχουσιν, ἀλλὰ τῶν ἐγκυκλίων λειτουργιῶν. Πρῶτον μὲν τῆς στήλης) Στήλη, ξύλον, ἢ λίθος τετράγωνος, εἰς ὃ ἐνεγράφοντο τὰ τῶν δωρεῶν. Ἀκούετε τῶν ἀντιγράφων) Κατασκευή, ὅτι οὐκ εἰσὶν αἱ λειτουργίαι αὗται ἱεραί, ὡς Λεπτίνης βιάζεται. Καλῶς) Καλῶς ἔχει. μὴ ἀναγνῶναι πλείονα. Γράψας ὅπως ἂν οἱ πλουσιώτατοι) Λεπτίνης ἔγραψε διὰ τοῦ νόμου, μηδένα εἶναι ἀτελῆ, ἵνα λειτουργῶσιν οἱ πλουσιώτατοι. Προσέγραψε) Εἰ τῶν ἱερῶν εἰσὶν ἀτέλειαι, οὐδεὶς δὲ ἀτελὴς τούτων, ἀφώρισας δὲ τοὺς ἀφ' Ἁρμοδίου, οὐκ ἄρα ἱερά, ἀλλὰ ἐγκύκλιοι. ἢ μετὰ τέλος δὲ τὸ ἀνάλωμα. τὸ δαπανᾶν δ' εἰς τὰ ἱερά, λειτουργεῖν ἐστίν. Ἡδέως δ' ἂν ἔγωγ') Εἰς ἄπορον αὐτὸν ἄγει. εἰ γὰρ ἱεραὶ αὗται λειτουργίαι, οὐδεὶς δὲ ἐκ τούτων, δέδωκας δὲ σὺ ἀτέλειαν, τίνος εἰπέ. συνελαύνει γὰρ αὐτὸν καὶ ἄγει εἰς ἄπορον. Ἢ ἐκείνοις) Τοῖς προγόνοις, τοῖς δεδωκότας. Τίνος, ἢ τοῦ μετοικίου) Γράψας αὐτοὺς ἀτελεῖς, φησίν, οὐκ ἀπαιτηθῶσι μετοίκιον. Προσδιώρισας) Εἰπὼν ἀτελῆ μηδένα εἶναι πλὴν τῶν ἀφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. οἱ τῶν ἱερῶν οὐκ εἰσὶν ἀτελεῖς. Ἐν ᾧ τοσούτων τὸ πλῆθος ὄντων) Ἐν ᾧ χρόνῳ, πολλῶν γεγονότων ἐκ τοῦ γένους τοῦ Ἁρμοδίου, καὶ ὅμως οὐδεὶς λειτουργεῖ τούτων. ὥστε τοῦτο εἶχον, ὧν σὺ λέγεις, ἱερῶν ἀτέλειαν· καὶ μαρτυρεῖ πᾶς ὁ χρόνος τοῖς λόγοις. Οὔτ' ἐνεχθέντα αὐτὸν) Οὐ προεβλήθη χορηγεῖν, ἀντιδέδωκεν ἐκείνοις ἄλλος οὐδεὶς τῶν ἑαυτοῦ, ὥστε λειτουργεῖν. εἶχον γὰρ ἀτέλειαν.

214 λέγει τούτοις τοῖς μισθωτοῖς, μὴ ἀκούετε. Ἐπὶ τούτων ἴσως ἐπισύροντες) Τὸ μὲν ἐπισύροντες, ἀντὶ τοῦ διασύροντες. ἔστι δὲ ἡ αἰτίασις αὕτη πάλιν ἀπὸ τῆς ποιότητος τῶν εἰληφότων. διαφέρει δέ, ὅτι κατ' ἀρχὰς μὲν ἀορίστως τινὰς αἰτιᾶσθαι τῶν εἰληφότων, ἐνταῦθα δέ, κατ' ὄνομα διαρρήδην προσέχει, ὅτι μεγαρεῖς καὶ μεσσήνιοι· ὥσπερ κατ' εἶδος ἐστίν. Ἄλλως. Ἐπισύροντες, οἷον εἰς ἔδαφος ἕλκοντες, καὶ διαβάλλοντες, οἱ δὲ ἀληθεῖς λέγοντες. μέμνηται δὲ καὶ τῶν ὀνομάτων. οἶδε γὰρ ὅτι οὐ βλάπτει αὐτόν. Μαστιγίαι) Κακοί, πονηροί, μαστίγων ἄξιοι. δοῦλοι. φησὶ καὶ οὐδὲ οὗτοι χρηστοὶ ἀτέλειαν ἔχουσι. λεπτίνης δὲ ἔλεγεν ὅτι καὶ δοῦλοι καὶ μαστιγίαι ἔχουσιν ἀτέλειαν. 215 Ὅταν ταῦτα) Λύσις κατ' ἔνστασιν. Ὅτῳ μὴ ψήφισμα, ἢ νόμος) Διὰ τοῦ νόμου, ἢ ψηφίσματος πᾶς ἐστὶν ἀτελής. ὁ νόμος γὰρ ἐδίδου ἀτέλειαν ὁ δῆμος, ψήφισμα δὲ τοῦ δήμου, ὅμοιον τῷ νόμῳ. 216 Πρόξενοι) Οἱ ὑποδεχόμενοι ἀλλήλους ἐν ταῖς ἑαυτῶν πόλεσιν. ἔστιν δὲ ἰδίᾳ, καὶ κοινῇ. Ἄλλως. Πρόξενος ὁ τῆς ἀπὸ ἄλλης πόλεως ἀναδεχόμενος, καὶ προστασίαν φροντίζων τοῦ πρὸς τὸν δῆμον αὐτῷ. 218 Εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσει) Ταῖς κατὰ δύο, φησίν, ἂν ἀδικηθείη χαβρίας, ὅτι καὶ τὸν δοῦλον αὐτῷ ἴσον ἐποιήσαντο πολίτην κατα[illegible]. καὶ αὐτὸς μὲν ὁ παῖς τῆς προξενίας μέρος ἔχων ἐστί, διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται τῆς ἀτελείας. ἣν δὲ αὐτῷ ἀπηλευθέρωσεν ὁ λυκίδας ξενικῶν δὲ [illegible] ἣν ἡγεμών. ὡς ἂν [illegible] χρήσιμος ἐστί, ἠξιώθη τῆς προξενίας. Οὐ γάρ ἐστιν οὔτε τοῦτον, οὔτ' ἄλλος) Οὐχ ὅτι πρόξενος ὢν ἐπέτυχεν λυκίδας, διὰ τοῦτο ἀτελὴς ἦν. τὸ γὰρ πρόξενον εἶναι τοῦ εἶναι ἀτελῆ διαφέρει. οὐ μέντοι τοῦτο λέγω, ὅτι οἱ πρόξενοι, ταύτης τῆς δωρεᾶς εἰσὶν ἀνάξιοι· εἰσὶ γὰρ καὶ πρόξενοί τινες ἀτελεῖς. ἀλλ' ὅτι ἄνευ ψηφισμάτων εἴληφε μηδείς. 219 Ὃ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι) Τρέπεται ἐπὶ τὸν ἐπίλογον αὐτόθεν, πληρώσας τὸν ἀγῶνα. διαιρεῖ δὲ τὸν ἐπίλογον εἰς πολλὰ μέρη· πρῶτον εἰς τὴν ποιότητα τῆς πόλεως, ὅτι οὐ πρὸς ἀθηναίων καὶ τῆς ἐκείνων ἀξίας ἐστὶν ἀφαιρεῖσθαι τὰ δεδομένα, ὥσπερ ἐστὶ τόπος ἀπὸ τοῦ πρέποντος· γίνεται δὲ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου τόπος, οὐχ ὅταν τὸ λαμπρὸν μόνον καὶ εὐπρεπὲς κατασκευάζωμεν, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον, τουτέστι τὸ ἀπρεπὲς καὶ τὸ αἰσχρόν. ἕκαστος γὰρ τόπος, ἑκατέρωθεν ἔχει τὴν γυμνασίαν. καὶ ἐνταῦθα γὰρ ἀπὸ τοῦ αἰσχροῦ καὶ τοῦ ἀπρεποῦς, λαμβάνει τὸ ἐπιχείρημα. εἰς δὲ τοῦτο ἔλαβε τόπον, πρῶτον μὲν ἐκεῖνον, ὅτι ἀπατᾷ τὸ δοκεῖν ἀπατᾶν τοὺς εὐνοοῦντας. δεύτερον δέ, τὸν ἀπὸ τοῦ μαχομένου ὅτι τὸν ἀπατῶντα τὸν δῆμον κολάζετε ἐὰν ὑπόσχηταί τι, μὴ ποιήσῃ. εἰκότως ὑμεῖς αἰσχροὶ αὐτοῖς φαίνεσθε παραβαίνοντες τὸν νόμον. Ἄλλως. Ἐπίλογος ὅτι εἰς πολλὰ μέρη διαιρεῖ τὸν λόγον. πρῶτον εἰς τὴν ποιότητα τῆς πόλεως. δεύτερον ἀπὸ τοῦ ἀπρεποῦς καὶ αἰσχροῦ, καὶ ἀπὸ τῶν ἄλλων. 220 Εἰ γὰρ τις πάντα, ὅσα λεπτίνης ἐρεῖ) Κατὰ συνδρομὴν τοῦτό φησι, κυρίου γενομένου τοῦ νόμου, καίτοι κύριος ἐστί, καὶ λῦσαι αὐτὸν ζητοῦσιν. ἀλλὰ καὶ λέγουσι μετὰ τὴν κρίσιν ταύτην, ὅτι ἂν

μα λέγειν. ἐπὶ τούτων ἴσως ἐπισύροντες ἐροῦσιν, ὡς μεγαρεῖς καὶ μεσσήνιοί τινες εἶναι φάσκοντες, ἔπειτα ἀτελεῖς εἰσιν, ἀθρόοι παμπληθεῖς ἄνθρωποι, καὶ τινὲς ἄλλοι δοῦλοι, καὶ μαστιγίαι, λυκίδας, καὶ διονύ-215σιος, καὶ τοιούτους τινὰς ἐξειλεγμένοι. ὑπὲρ δὴ τούτων, ὧδε ποιήσατε. ὅταν ταῦτα λέγωσι, κελεύετε, εἴπερ ἀληθῆ λέγουσι πρὸς ὑμᾶς, τὰ ψηφίσματα, ἐν οἷς ἀτελεῖς εἰσὶν οὗτοι, δεικνύναι. οὐ γάρ ἐστ' οὐδεὶς ἀτελὴς παρ' ὑμῖν, ὅτῳ μὴ ψήφισμα, ἢ νόμος 216δέδωκε τὴν ἀτέλειαν. πρόξενοι μέντοι πολλοὶ διὰ τῶν πολιτευομένων γεγόνασι παρ' ὑμῖν τοιοῦτοι, ὧν εἷς ἐστιν ὁ λυκίδας. ἀλλ' ἕτερον, πρόξενον ἐστ' εἶναι, καὶ ἀτέλειαν εὑρῆσθαι. μὴ δὴ παραγόντων ὑμᾶς, μηδ', ὅτι δοῦλος ὢν ὁ λυκίδας, καὶ ὁ διονύσιος, καὶ 217τις ἄλλος ἴσως διὰ τοὺς μισθοῦ τὰ τοιαῦτα γράφοντας, ἔντιμοι πρόξενοι γεγόνασι, διὰ τοῦθ' ἑτέρους ἀξίους, καὶ ἐλευθέρους, καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίους, οἳ ἔλαβον δικαίως παρ' ὑμῶν δωρεάς, ἀφελέσθαι ζητούντων. πῶς γὰρ καὶ κατὰ τοῦτο οὐχὶ δεινό-218τατ' ἂν πεπονθὼς ὁ χαβρίας φανείη, εἰ μὴ μόνον ἐξαρκέσει τοῖς τὰ τοιαῦτα πολιτευομένοις τὸν ἐκείνου δοῦλον λυκίδαν πρόξενον ὑμέτερον πεποιηκέναι, ἀλλ' εἰ καὶ διὰ τοῦτον πάλιν τῶν ἐκείνῳ τι δοθέντων ἀφέλοιντο, καὶ ταύτ' αἰτίαν λέγοντες ψευδῆ; οὐ γάρ ἐστιν 219οὔτε τοῦτος, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πρόξενος ὤν, ἀτελής, ὅτῳ μὴ διαρρήδην ἀτέλειαν ἔδωκεν ὁ δῆμος. τούτοις δ' οὐκ ἔδωκεν, οὐδ' ἕξουσιν οὗτοι δεικνύναι, λόγῳ δ' ἂν ἀναισχυντῶσιν, οὐχὶ καλῶς ποιήσουσιν. ὃ τοίνυν μάλιστα πάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄν-220δρες ἀθηναῖοι, φυλάξασθαι, τοῦτ' εἰπεῖν ἔτι βούλομαι. εἰ γάρ τις πάντα, ὅσα λεπτίνης ἐρεῖ περὶ τοῦ νόμου διδάσκων ὑμᾶς, ὡς καλῶς κεῖται, συγχωρήσειεν ἀληθῆ λέγειν αὐτόν, ἕν γε αἰσχρὸν οὐδ' ἂν εἷς

Marginalia: τῷ — διασύροντες. ζ. — δεῖξαι. α. π. — παραγέτωσαν. β. γ. παραγόντων. — χαβρίας. α. — α. — οὗτοι. α. — α.

ἐπεὶ καὶ ὁ νόμος καλῶς κεῖται. φησὶ, ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνο αἰσχρὸν ἔχει, ὅτι ἀπατηθῶσιν ὑμῶν οἱ εὐεργέται ποιεῖ. ἀφαιρεῖ γὰρ τὴν δωρεάν. Ὅσῳ δ' ὑμῖν τῶν ἄλλων αἴσχιον) Διὰ τὴν ποιότητα τῶν ἀθηναίων. πρὸς ἄλλο 221 δὲ καὶ ἄλλο ἔλαβε τὸν αὐτὸν νόμον. ἐκεῖ μὲν, πρὸς τὴν ἐγγύην. ἐνταῦθα δὲ, πρὸς τὴν ἀπάτην τῶν εὐεργετῶν.

γένοιτο, ἀφαιρεθείη· ὃ συμβήσεται διὰ τοῦ νόμου, κυρίου γενομένου, τῇ πόλει. τί οὖν τοῦτ' ἐστί; τὸ δοκεῖν ἐξηπατηκέναι τοὺς ἀγαθόν τι πεποιηκότας. ὅτι μὲν τοίνυν τοῦτο ἕν τι τῶν αἰσχρῶν ἐστι, πάντας ἂν ἡγοῦμαι φῆσαι. ὅσῳ δ' ὑμῖν τῶν ἄλλων αἴσχιον, ἀκούσατέ μου· ἔστιν ὑμῖν νόμος ἀρχαῖος, τῶν καλῶς δοκούντων ἔχειν, ἐάν τις ὑποσχόμενός τι, τὸν δῆμον ἐξαπατήσῃ, κρίνειν. κἂν ἁλῷ, θανάτῳ ζημιοῦν. εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις θάνατον τὴν ζημίαν ἐτάξατε, τοῦτ' αὐτοὶ ποιοῦντες φανήσεσθε; καὶ μὴν, πάντα μὲν εὐλαβεῖσθαι δεῖ ποιεῖν, καὶ τὰ δοκοῦντα, καὶ ὄντα αἰσχρά· μάλιστα δὲ ταῦτα, ἐφ' οἷς τοῖς ἄλλοις χαλεπῶς τις ἔχων ὁρᾶται. οὐδὲ γὰρ ἀμφισβήτησις ἔτι καταλείπεται τὸ μὴ ταῦτα ποιεῖν, ἃ πονηρά τις αὐτὸς ἔκρινεν εἶναι πρότερον. ἔτι τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ὅπως μηδὲν ὧν ἰδίᾳ φυλάξαισθ' ἄν, τοῦτο δημοσίᾳ ποιοῦντες φανήσεσθε. ὑμῶν τοίνυν, οὐδ' ἂν εἷς οὐδὲν ὧν ἰδίᾳ τινὶ δοίη, τοῦτ' ἀφέλοιτο πάλιν, ἀλλ' οὐδ' ἐπιχειρήσειεν ἄν. μὴ τοίνυν μηδὲ δημοσίᾳ τοῦτο ποιήσητε, ἀλλὰ κελεύετε τούτους τοὺς ἐρωτῶντας ὑπὲρ τοῦ νόμου, εἴ τινα τῶν εὑρημένων τὴν δωρεὰν, ἀνάξιον εἶναι φασὶν, ἢ μὴ πεποιηκότα ἐφ' οἷς εὕρετο, ἔχειν, ἢ ἄλλο ὁτιοῦν ἐγκαλοῦσί τινι, γράφεσθαι κατὰ τὸν νόμον, ὃν προσφερόμενοι νῦν ἡμεῖς, ἢ θέντων ἡμῶν, ὥσπερ ἐγγυώμεθα, καὶ φαμὲν θήσειν, ἢ θέντων αὐτῶν, ὅταν τὸ πρῶτον γίγνωνται νομοθέται. ἔστι δ' ἑκάστῳ τις αὐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἐχθρός· τῷ μὲν Διόφαντος, τῷ δ' Εὔβουλος, τῷ δ' ἴσως ἄλλος τις. εἰ δὲ τοῦτο φεύξονται, καὶ μὴ ἐθελήσουσι ποιεῖν, σκοπεῖτε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι εἰ καλῶς ὑμῖν ἔχει, ἃ τούτων ἕκαστος οὐκ ἂν τοὺς ἐχθροὺς ἀφαιρούμενος ὀφθείη, ταῦθ' ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἀφῃρημένους φαίνεσθαι, καὶ τοὺς εὖ τι πεποιηκότας ὑμᾶς, οἷς οὐδεὶς ἂν ἐγκαλέσαι, νόμῳ τὰ δοθέντα ἀπολωλεκέναι

Εἰ ἐφ' ᾧ τοῖς ἄλλοις) Δεῖ 222 μὲν γὰρ πάντα τὰ αἰσχρὰ φεύγειν, μάλιστα δὲ ἐκεῖνα, ἃ τοῖς ἄλλοις μὴ ποιεῖν παρῄνεσας. οἶδας γὰρ αὐτὸς ὅτι πονηρὰ, διὸ καὶ κωλύεις. καὶ ἀγνοεῖν οὐκ ἐρεῖς, ὡς οὐκ οἶδας. αὐτὸς γὰρ ἤδη ἀπηγόρευσας. Ὅπως 224 μηδὲν ὧν ἰδίᾳ φυλάξαισθ' ἄν) Ἄτοπον γὰρ ἰδίᾳ μέν τι ποιεῖν φυλάττεσθαι ὡς κακὸν, κοινῇ δὲ αὐτὸ ποιεῖν. [illegible] ἑκὼν, οὐκ ἀφαιρεῖται αὐτόν. Εἰ 225 μὴ πεποιηκότα ἐφ' οἷς εὕρετο, ἔχειν) Μὴ ὄντα ἄξιον, διότι ἠξιώθη τοῦ ἔχειν δωρεάν. ἡ δὲ σύνταξις, ἐφ' οἷς τὸ ἔχειν εὕρετο. Ἄλλως. Ἢ φασὶν ἔχειν τὴν δωρεὰν μὴ πεποιηκότα ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς αὐτὴν εὕρετο. Γράφεσθαι κατὰ τὸν νόμον) Κατὰ τὸν αὐτόν. ἦν γὰρ γεγραμμένον, τοὺς δὲ ἀναξίους κρίνειν ἀφαιρεῖσθαι τὴν ζημίαν, οὐ νόμον. Ἢ θέντων ἡμῶν) Ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν, ἢ θέντων αὐτῶν. ὁ δὲ εἶπεν, ἢ θέντας αὐτούς, [illegible] Ὅταν τὸ πρῶτον 226 γίγνωνται νομοθέται) Οἱ μέλλοντες εἰς ἄλλο δικαστήριον κυροῦν τὸν νόμον. νῦν γὰρ ἐθαύμαζον ὑπευθύνους ποιήσαντες ἑαυτούς. ὡς ἀσαφὲς δὲ τοῦτο φαίνεται. λέγει δὲ, ἐπειδὰν πρῶτον ἡ πόλις νομοθέτας καθίσῃ, τότε πρῶτον εἰσαγέσθω ὁ νόμος. ἔθος γὰρ ἦν τῇ πόλει εἰ γένοιτο χρεία νομοθετῶν, καθίζειν ἐξ ὧν ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους φησίν. ἀξιοῖ οὖν εὐθὺς καὶ πρόσχημα ἐν κατ' ἀρχὰς τοῦ ἔτους γένοιτο νομοθέται, τότε εἰσάγεσθαι πρῶτον τὸν νόμον ἐν τοῖς πρώτοις νομοθέταις. Ἔστι δ' ἑκάστῳ τις αὐτῶν, ὡς ἔοικεν, ἐχθρός) Ἐπειδὴ ἐδόκουν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τεθεικέναι τὸν νόμον, ἵνα ἐλέγξῃ τὴν ὑπόνοιαν ταύτην, δι' ἑαυτούς φησι τεθεικέναι τοῦτο, ἵνα ἀποστεροῦντες τοὺς ἔχοντας ἀτέλειαν, τοὺς ἐχθροὺς ἀμύνωνται. ἦσαν γὰρ ἀτελεῖς ἐχθροί τινες αὐτῶν, καὶ Λεπτίνου, ἔχοντες ταύτην τὴν δωρεάν. καὶ διὰ τοῦ νόμου ἀμύνασθαι αὐτοὺς ζητοῦσί φησι. καὶ ὃ αὐτοὶ ὤκνησαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, τοῦτο ὑμᾶς κατὰ τῶν εὐεργετῶν πεῖσαι κατεργάσασθαι, τὸ μὴ διὰ κρίσεως, ἀλλὰ νόμῳ στερεῖν. ἡ γὰρ κρίσις ἤλεγχε τὴν ἀλήθειαν. αἰσχύνεσθαι δὲ ἐκ τῆς ἐργασίας αἰσχύνας, τοῦτο τῷ προκειμένῳ [illegible] ἀλλ' οὐχ αἱροῦνται [illegible] καὶ κατηγορεῖ τῶν ἀξίων. [illegible] αὐτῶν ἐχθροὶ τῶν τὰ μέγιστα δυναμένων ἐν τῇ πολιτείᾳ. ἵνα καὶ [illegible]

228 λέγχειν, προσέθηκε καὶ τὴν ποιότητα τῶν ἐχθρῶν. Δεῖ ὑμῶν ἀθρόους) Διὰ τὰς δὲ πεπονθότων παρ᾽ αὐτῶν ἀθρόους δὲ, πολλούς. ἵνα ᾖ κἀκ τοῦ πλήθους τὸ ἄτοπον, ὅτι οὐδ᾽ ὀλίγους ἀδικοῦσι, ἀλλὰ πολλούς. καὶ καιρὸς δὲ, [illegible], ἀμύνασθαι τοὺς ἐχθροὺς ἑαυτῶν, ἀπάγοντες αὐτοὺς διὰ τοῦ νόμου εἰς κρίσιν. Κατ᾽ ἄνδρα κριθέντας) Μὴ ἀθρόους, ἀλλὰ κατ᾽ ἄνδρα καὶ κρισ. μὴ νόμῳ. Ἐγὼ μὲν γὰρ ὑπολαμβάνω) Ἐντεῦθεν τὰ ἐπιλογικὰ [illegible]. τὰ γὰρ ἑκάστου κεφαλαίου [illegible] συνάγει δι᾽ αὐτῶν [illegible] πρὸς λόγον. [illegible] ὅτι [illegible] [illegible]. Καὶ μὴν, οὐδ᾽ ἐκεῖνό γε ἀποστατέον τοῦ λόγου) [illegible] ὅτι οὐδὲ νῦν κρίνεσθαι δεῖ τοὺς ἔχοντας, ἀλλὰ πάλαι ἡνίκα ἐλάμβανον. [illegible] ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις οἱ παλαιοὶ ἄγαν [illegible]. πρὸς αὐτὰς τὰς [illegible].

229 Ὅτι τῆς μὲν ἀξίας) Προσ[illegible] τοῦ χρόνου. [illegible] [illegible]. Τὴν ἐξέτασιν ὑμεῖς δίκαιοι λαμβάνειν) Ἀντὶ τοῦ [illegible] δοκιμάζειν αὐτοὺς [illegible]. Εἰ δ᾽ οὖν τι τοῦτο φήσουσιν) Ὅτι ἀνάξιοι [illegible] λόγου αὐτοὺς [illegible].

230 Περὶ αὐτὰ τὰ ἀδικήματα) [illegible] [illegible], ὅτι ἐλάμβανον φαινομένους ἀναξίους κολάζεσθαι [illegible] παρ᾽ αὐτὰ τὰ ἀδικήματα [illegible] [illegible] τῶν ἀδικημάτων τῆς [illegible] τοῦ χρόνου. Εἰ δὲ μηδενὸς ὄντος τοιούτου) Κατὰ τοὺς [illegible] [illegible] ἀναξίων. Δόξετε φθονήσαντες) Τὸ ἐπιχείρημα [illegible] ἐστὶν, ὅτι οὐ πρὸς Ἀθηναίων [illegible]. [illegible]. Ἔστι δὲ πάντα μὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν) [illegible] ὅτι [illegible] πάντα τὰ ὀνείδη [illegible] ἡ πόλις, [illegible] πλέον τῶν ἄλλων τὸν φθόνον [illegible].

231 Φύσεως κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος) [illegible] [illegible] τὸ πάθος. [illegible].

232 ἔχοντας. Πρῶτοι μὲν γὰρ μόνοι) Πρῶτοι εἰσὶν αἰτίᾳ τοῦ ἀφ᾽ οὗ ἐστὶ δι᾽ ὅλου τοῦ χρόνου. Ἐν οἷς κοσμεῖτε) Ἐν τοῖς λόγοις λέγει,

233 ὅτι τιμᾶτε τοὺς ἀνδρείους ἀποθνήσκοντας. οὐ καταφρονεῖτε οὕτως [illegible]. Τοὺς στεφανίτας) Τοὺς [illegible] καλλινίκους λέγει. οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγώνων εἰσὶ στεφανῖται, οἱ δὲ [illegible] δίδονται, [illegible] μέγισται δωρεαὶ καὶ μετὰ τῶν στεφάνων. ἐπειδὴ γὰρ εἴρηκε περὶ τῶν πολεμικῶν τοὺς ἐπιταφίους, εἴρηκε καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν εἰρήνην ἀγῶσι [illegible] [illegible] [illegible] ἐν τούτοις. Καὶ οὐχ ὅτι τῇ φύσει τούτων) Οἱ ἀγαθοὶ, ὀλίγοι [illegible] κακοὶ γὰρ οἱ πολλοί. διὰ τὸ ὀλίγους [illegible], τοὺς [illegible] [illegible]. τούτοις οὖν οὐ φθονεῖτε. ἀλλὰ καὶ συνήδεσθε, δι᾽ ὧν τιμᾶτε αὐτοὺς, εἰ καὶ [illegible] εἰσι κατὰ φύσιν.

228 δεῖ ὑμῶν ἀθρόους περὶ, εἴ τις ἄρα ἐστὶν ἀνάξιος (ἀθρόα. β. α.) εἷς ἢ δύο ἢ πλείους, γραφῇ διὰ τούτων ταὐτὸ τοῦτο παθεῖν κατ᾽ ἄνδρα κριθέντας. ἐγὼ μὲν γὰρ ὑπολαμβάνω ταῦτα ^ καλῶς ἔχειν, οὐδέ γε ἀξίως ὑμῶν (• οὐ.). σκοπεῖτε δὲ καὶ τοῦτο. καὶ μὴν, οὐδ᾽ ἐκεῖνό γε ἀπο-

229 στατέον τοῦ λόγου, ὅτι τῆς μὲν ἀξίας, τότε, ὅτε ἐδίδομεν, τὴν ἐξέτασιν ἦν δίκαιον λαμβάνειν, ὅτε τούτων οὐδεὶς ἀντεῖπε. μετὰ ταῦτα δ᾽ ἐὰν, εἴτι μὴ πεπόνθατε ὑπ᾽ αὐτῶν ὕστερον κακόν. εἰ δ᾽ οὖν τι τοῦτο φήσουσι· δεῖξαι μὲν γὰρ οὐχ ἕξουσι (ἐκ ἔχουσι. β.)· δεῖ κεκολασμέ-

230 νους αὐτοὺς περὶ αὐτὰ τὰ ἀδικήματα φαίνεσθαι. εἰ δὲ μηδενὸς ὄντος τοιούτου τὸν νόμον ποιήσετε κύριον, δόξετε φθονήσαντες, οὐχὶ πονηροὺς λαβόντες, ἀφῃρῆσθαι. ἔστι δὲ πάντα μὲν ὡς ἔπος εἰπεῖν, ἅπαντα (α.) τὰ ὀνείδη, φευκτέον. τοῦτο δὲ πάντων μάλιστα, ὦ ἄν- (α.)

231 δρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι πάντα πάσι πονηρᾶς (κ. παντάπασι φύσει κακίας.) φύσεως, καὶ κακίας σημεῖόν ἐστιν ὁ φθόνος, καὶ οὐκ ἔχει πρόφασιν, δι᾽ ἣν ἂν τύχοι συγγνώμης ὁ τοῦτο πεπονθώς. εἶτα, καὶ οὐδέν ἐστιν ἔνδοξον, ὅτου πορρωτέρω (ἐκ. α.) ἐστὶν ἡ πόλις ἡμῶν, ἢ τοῦ φθονερὰ δοκεῖν εἶναι, (ὑμῶν. α.)

232 πάντων ἀπέχουσα τῶν αἰσχρῶν. τεκμήρια δὲ ἡλίκα τούτου, θεωρήσατε. πρῶτοι μὲν γὰρ μόνοι τῶν πάντων ἀνθρώπων, ἐπὶ τοῖς τελευτήσασι δημοσίᾳ τὰς ταφὰς ποιεῖτε, καὶ λόγους ἐπιταφίους, (α.) ἐν οἷς κοσμεῖτε τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα. καὶ (ποιεῖτε. α.)

233 τοι τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ ἐπιτήδευμα ζηλούντων ἀρετὴν, οὐ τοῖς ἐπὶ ταύτῃ τιμωμένοις φθονούντων. εἶτα μεγίστας δίδοτε ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου δωρεὰς τοῖς τοὺς γυμνικοὺς ἀγῶνας νικῶσι τοὺς στεφανίτας. καὶ οὐχ ὅτι τῇ φύσει τούτων ὀλίγοις μέτεστιν, ἐφθονήσατε

234 τοῖς ἔχουσιν, οὐδ᾽ ἐλάττους ἐνείματε τὰς τιμὰς

Imprudentia turpissimum vitium.

Διὰ τοῦτο

διὰ ταῦτα. πρὸς δὲ τούτοις [illegible] εὖ οἶδ᾽, οὐδεὶς
πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν εὖ ποιῶν δοκεῖ νικῆσαι, το-
σαύτας ὑπερβολὰς τῶν δωρεῶν, αἷς αἱ τιμαί, πα-
ρέσχηται. ἔστι τοίνυν ἅπαντα ταῦτα ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, δικαιοσύνης, ἀρετῆς, μεγαλοψυχίας ἐπιτηδεύ- 235
ματα. μὴ τοίνυν δι᾽ ἃ πάλαι παρὰ πάντα τὸν
χρόνον ἡ πόλις εὐδοξεῖ, ταῦτ᾽ ἀνέλητε νῦν. μηδ᾽, ἵνα
Λεπτίνης ἰδίᾳ τισίν, οἷς ἀηδῶς ἔχει, ἐπηρεάσῃ, τῆς πό-
λεως ἀφέλησθε καὶ ὑμῶν αὐτῶν, ἣν διὰ παντὸς ἀεὶ
τοῦ χρόνου δόξαν κέκτησθε καλήν· μηδ᾽ ὑπολαμ- 236
βάνετε εἶναι τὸν ἀγῶνα τόνδε ὑπὲρ ἄλλου τινός, ἢ τοῦ
τῆς πόλεως ἀξιώματος, πότερον αὐτὸ δεῖ σῶν εἶναι, καὶ
ὅμοιον τῷ πρότερον, ἢ μεθεστάναι καὶ λελυμάνθαι.
πολλὰ δὲ θαυμάζων Λεπτίνου κατὰ τὸν νόμον, ἓν μά-
λιστα τεθαύμακα πάντων, εἰ ἐκεῖνο ἠγνόηκεν, ὅτι, ὥσ- 237
περ ἂν εἴ τις μεγάλας τὰς τιμωρίας τῶν ἀδικημά-
των τάττοι, οὐκ ἂν αὐτός γε ἀδικεῖν προσδοκᾶσθαι
δόξαι· οὕτως ἄν τις ἀναιρῇ τὰς τιμὰς τῶν εὐεργετῶν,
οὐδὲν αὐτὸς ποιεῖν ἀγαθὸν προσδοκᾶσθαι δόξει. εἰ μὲν
τοίνυν ἠγνόησε ταῦτα, γένοιτο γὰρ ἂν καὶ τοῦτο, αὐτίκα 238
δηλώσει. συγχωρήσεται γὰρ ὑμῖν λῦσαι περὶ ὧν αὐτὸς
ἥμαρτεν. εἰ δὲ φανήσεται σπουδάζων, καὶ ὑπερ-
διατεινόμενος κύριον ποιῆσαι τὸν νόμον, ἐγὼ μὲν
οὐκ ἔχω πῶς ἐπαινέσω. ψέγειν δὲ οὐ βούλομαι. μη-
δὲν οὖν φιλονείκει Λεπτίνη, μηδὲ βιάζου τοιοῦτον μη- 239
δέν, δι᾽ οὗ μήτ᾽ αὐτὸς δόξεις εἶναι βελτίων, μήθ᾽ οἱ πει-
σθέντες σοι ἄλλως τε καὶ γεγενημένου σοι τοῦ ἀγῶνος
ἀκινδύνου. διὰ γὰρ τὸ τελευτῆσαι Βάθιππον τὸν του-
τουὶ πατέρα Ἀφεψίωνος, ὃς αὐτὸν ἔτ᾽ ὄντα ὑπεύ-
θυνον ἐγράψατο, ἐξῆλθον οἱ τῆς κρίσεως χρόνοι. καὶ 240
νῦν περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου πᾶς ἐστιν ὁ λόγος. τούτῳ δ᾽
οὐδείς ἐστι κίνδυνος. καίτοι καὶ τοῦτο ἀκούω σε λέγειν,
ὡς ἄρα πρὸς σέ τινες γραψάμενοι πρότερον τουδί,
οὐκ ἐπεξῆλθον. εἰ μὲν οὖν ἐγκαλῶν αὐτοῖς λέγεις,
ὅτι σε οὐ κατέστησαν εἰς κίνδυνον, φιλοκινδυνότατος 241
εἶ πάντων ἀνθρώπων. εἰ δὲ τεκμήριον ποιῇ τοῦ τὰ
δίκαια εἰρηκέναι, λίαν εὐήθως ποιεῖς. τί γὰρ εἵνεκα τούτου
βελτίων ἐσθ᾽ ὁ νόμος, εἴ τις ἢ τετελεύτηκε τῶν γρα-

Marginal variants: ὑμῶν. — α. — σῶον εἶ. α. — α. — ἀναιρῇ σὰν α. — χ. δόξαι. — α.π. — δόξεις. α. — πελευτῆσαι α. — α. — τούτων α. π.

234 Διὰ ταῦτα) Διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς [illegible] καὶ ὀλίγους. Οὐδεὶς πώποτε τὴν πόλιν ἡμῶν) Καὶ ὁ τί [illegible], μείζω τὴν [illegible]. τουτέστι τῆς εὐεργεσίας μείζονα δωρεὰν δίδωσι. ὁ γὰρ ἐξ ἴσου [illegible], χρέος, οὐ χάριν παρέχει. 235 Αντιποιεῖ) τοὺς εὐεργετήσαντας αὐτὴν δηλαδή.

Ἔστι τοίνυν ταῦτα πάντα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαιοσύνης) Πρὸς τὸ ἀντιδίδοναι τοῖς εὖ ποιοῦσι. δίκαιον γάρ. ἀρετῆς δέ, τῆς μεταδόσεως. μεγαλοψυχίας, ἀντὶ τοῦ μεγαλοδωρεᾶς. 236 εὐδοξεῖν, ἀντὶ τοῦ ἔχειν δόξαν, ἢ ὑπὲρ τοῦ πόλεως ἀξιώματος, οὐ δὲ παρὰ τῆς τύχης, [illegible] [illegible] δὲ τὸ [illegible] λέγει ἤθους. μεγαλόψυχοι γὰρ [illegible].

235 Πολλὰ δὲ θαυμάζων Λεπτίνου) Ἀπὸ τῆς ποιότητος τῆς πόλεως, μετέβη ἐπὶ τὴν ποιότητα Λεπτίνου. διαβολὴν ποιούμενος τοῦ [illegible] αὐτοῦ.

237 Ὥσπερ ἂν εἴ τις μεγάλας) Δι᾽ ὧν τις κολάζει σφόδρα τὸν μοιχόν, δείκνυσιν ὡς μισεῖ τὸ πρᾶγμα. οὐ γὰρ ὃ φιλεῖ τις, τοῦτο τιμωρεῖται. οὕτω καὶ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου Λεπτίνης στερίσκων τοὺς εὐεργέτας τῶν τιμῶν, δῆλός ἐστιν, ὡς οὐ δυνάται τινας εὖ ποιεῖν. ἰδοὺ 238 γάρ, ὁ νόμος τί φησι τοῦτο οὖν φησίν, ἠγνόησεν ὁ νομοθέτης. καὶ ὃς ὤφειλεν ἁπάντων εἶναι σοφώτερος, ὁ πάσης ἴσασιν, ἀγνοεῖ. λέγω δέ, ὅτι δι᾽ ὧν νομοθετεῖ, ἐλέγχει τὴν γνώμην αὐτοῦ διὰ τοῦ νόμου. εἰ γὰρ οὖν βλάπτει τοὺς εὐεργέτας, ἐγύμνωσε τὴν γνώμην 239 διὰ τοῦ τιθέναι τοιοῦτον νόμον. Αὐτὸς ἥμαρτεν) Ὑμεῖς δὲ ἔγνωτε. συγχωρεῖ ἐπανορθώσασθαι αὐτόν, καὶ γνῶτε λυμαινόμενον τὸν νόμον τὸ σφάλμα. ἐὰν δὲ κυρωθῇ, οὐκ ἔχω ὅπως ἐπαινέσω. σὺ γὰρ κακῷ συναγωνίσασθε. Ψέγειν δὲ οὐ βούλομαι) Καίτοι ἄξιον ὄντα. 240 διὰ δὲ τὸ ἦθος, πλέον αὐτὸν κολάζει.

239 Μήτ᾽ αὐτὸς δόξης βελτίων εἶναι) Εἰ οἱ ὠφελεῖσθαι γνῶ ἕτερος ἔμελλε, φορητὸν ἦν τὸν ἄλλον ἁμαρτάνειν διὰ τὸν ἕτερον, ὅτι δὲ ἀμφότεροι βλάπτονται, φευκτὸν πάνυ τὸ πρᾶγμα καθίσταται. Αὐτὸν ἔτ᾽ ὄντα) 241 Τὸν Λεπτίνην. μεταβαίνει εἰς δεύτερον πρόσωπον ἀπὸ προσώπου. Ἐξῆλθον οἱ χρόνοι) Καθ᾽ οὓς ἐκινδύνευε κατηγορούμενος. κατ᾽ αὐτὸν δὲ τὸν νόμον, ὁ κατὰ σοῦ ὁ κίνδυνος. ὁ πῶς ἂν δυνάμενος κατηγορεῖν τὸ μὴ κρινόμενον [illegible] κακαὶ λυπεῖ τῆς συνόδους παρρησίας ὁ ῥήτωρ. Τούτῳ δ᾽) Τῷ Λεπτίνῃ. Καίτοι καὶ τοῦτ᾽ ἀκούω σε λέγειν) Τὴν ἀσφάλειαν τῶν δικαιωμάτων 140 Λεπτίνου, εἰς ἀλαζονείαν αὐτὸν ἔτρεψε. μᾶλλον δὲ ἀσφαλέστερον πικρὰς εἰς ὑπόνοιαν καταψάμενος, ὡς ἂν διαλυσαμένου, καὶ τούτους ὑποβαλόντος, καὶ ἐπαγγειλαμένου τὴν κατηγορίαν. Ὅτι σε οὐ κατέστησαν εἰς κίνδυνον) Πάντως γὰρ εἰ ἐπεξῆλθον τότε οἱ κατηγορήσαντες, ἑάλως ἂν καὶ ἐκινδύνευσας. Εἴ τις ἢ τετελεύτηκε) Τὸν Βάθιππ- 241

ὑποδόντος

φαινομένων πρὶν εἰσελθεῖν, ἢ πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ διεγράψατο, ἢ καὶ ὅλως ὑπὸ σοῦ παρεσκευάσθη; ἀλλὰ
242 ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγειν καλόν. ἥρηνται δ' ὑπὲρ τοῦ νόμου σύνδικοι, καὶ μάλιστ' οἱ δεινοὶ λέγειν ἄνδρες, Λεωδάμας Ἀχαρνεύς, καὶ Ἀριστοφῶν Ἀζηνιεύς, καὶ Κηφισόδοτος ὁ ἐκ Κεραμέων, καὶ Δεινίας Ἐρχιεύς. ἃ δὴ πρὸς τούτους ὑπολαμβάνοιτ' ἂν εἰκότως, ἀκούσατε· καὶ σκοπεῖτε ἂν ὑμῖν
243 δίκαια φαίνηται. πρῶτον μὲν, πρὸς Λεωδάμαντα. οὗτος ἐγράψατο τὴν Χαβρίου δωρεὰν, ἐν ᾗ τοῦτ' ἔνεστι τὸ τῆς ἀτελείας τῆς ἐκείνῳ τι δοθῆναι· καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰσελθὼν, ἡττήθη. οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῶσι δὶς πρὸς τὸν αὐτὸν ὑπὲρ τῶν αὐτῶν, οὔτε δίκας, οὔτε εὐθύνας, οὔτε διαδικα-
244 σίαν, οὔτ' ἄλλο τοιοῦτον οὐδὲν εἶναι. χωρὶς δὲ τούτων, ἀπάντων ἂν ἀτοπώτατον συμβαίη, εἰ τότε μὲν τὰ Χαβρίου πρὸς ὑμῶν ἔργα, μείζονα ἦν τοῦ Λεωδάμαντος λόγου· ἐπειδὴ δὲ ταῦτά τε ὑπάρχει, καὶ τὰ τῶν ἄλλων εὐεργετῶν προσγέγονε, τηνικαῦτα σύμπαντα ταῦτα, ἀσθενέστερα τοῦ
245 τούτου λόγου γίγνοιτο. καὶ μὴν, πρός γε Ἀριστοφῶντα, πολλὰ καὶ δίκαια ἂν ἔχειν εἰπεῖν οἶμαι. οὗτος εὕρετο τὴν δωρεὰν παρ' ὑμῖν, ἐν ᾗ ἦν τοῦτ' ἐνῆν. καὶ οὐ τοῦτ' ἐπιτιμῶ. δεῖ γὰρ ἐφ' ὑμῖν εἶναι διδόναι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν οἷς ἂν βούλησθε. ἀλλ' ἐκεῖνό γε οὐχὶ δίκαιον εἶναί φημι, ὅ, ὅτε
246 μὲν τούτῳ ταῦτα ἔμελλεν ὑπάρξειν λαβόντι, μηδὲν ἠγανάκτει· ἐπειδὴ δ' ἑτέροις δέδοται, τηνικαῦτ' ἀγανακτεῖν, καὶ πείθειν ὑμᾶς ἀφελέσθαι. καὶ μὴν καὶ Γελάρχῳ πέντε τάλαντα ἀποδοῦναι γέγραφεν οὗτος, ὡς παρασχόντι τοῖς ἐν Πειραιεῖ τοῦ δήμου. καὶ καλῶς ἐποίει. μὴ
247 τοίνυν ἃ μὲν ἦν ἀμάρτυρα, ταῦτ' ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου προφάσει διδόσθω· ὧν δ' αὐτὸς ὁ δῆμος μαρτυρίας ἔστησεν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀναγράψας, καὶ πάντες συνίσασι, ταῦτ' ἀφαιρεῖσθαι παραινείτω· μηδ' ὁ αὐτὸς φαίνεσθω, τά τε ὀφειλόμενα ὡς ἀποδοῦναι δεῖ, γρά-
248 φων, καὶ ἅ τις παρὰ τοῦ δήμου κεκόμισται, ταῦτ' ἀφελέσθαι παραινῶν. καὶ μὴν πρός γε Κηφισόδοτον, τοσοῦτ' ἂν εἴποιμι· οὗτός ἐστιν οὐδενὸς ἧττον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν λεγόντων δεινὸς εἰπεῖν. πολὺ τοίνυν κάλλιον τῇ δεινότητι ταύτῃ χρῆσθαι ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦν-
249 τας ὑμᾶς κολάζειν, ἢ τοὺς ἀγαθοῦ τινος αἰτίους ἀδικεῖν.

Marginalia: ἀζηνιεύς. ἀζηνιεὺς α. — μου. ε. — ἀδεία. β. ζ. — ὑποτε. ε. ζ. — χαβρία. ή.

241 τὸν λέγειν. Ἢ πεισθεὶς ὑπὸ σοῦ) Ἀγνοεῖν δηλονότι καὶ διὰ τοῦτο ἀπιστεῖν, καὶ διὰ τὸ μὴ δύνασθαι δεῖξαι καλῶς ἔχοντα τὸν νόμον. Ἢ καὶ ὅλως ὑπὸ σοῦ παρεσκευάσθη) Ὑπὸ σοῦ ἐπείσθη κατηγορῆσαι καὶ ἀποστῆναι, ἵνα δὴ ἔχῃς λέγειν, ὅτι κατηγόρησαν πολλοὶ ἤδη, οὐδεὶς δὲ ἐνίκησεν. οὕτω καλῶς
242 ἔχει ὁ νόμος. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδὲ λέγειν καλόν) Ἐπειδὴ καὶ [illegible] αὐτό, λέγει [illegible] τῇ θεραπείᾳ. Ἥρηνται δ' ὑπὲρ τοῦ νόμου σύνδικοι) Ἐπὶ τῇ [illegible] τοῦ προοιμίου καὶ ἑτέρων προσώπων πίστεις. [illegible] γὰρ παραγράφεσθαι τοὺς συνηγόρους τοῦ νόμου. ἔθος δὲ τοῦτο ποιεῖν, ὡς ἔοικε, καὶ [illegible] τοὺς αἱρεθέντας ὑπὸ τοῦ δήμου, εἰ περὶ τὸν νόμον λέγειν δέοιτο. [illegible] δὲ τὸν περὶ πίστεως τῶν προσώπων λόγον, μεταβαίνει ἐπὶ [illegible] τὸν ἐπίλογον, [illegible] ἀπὸ τοῦ νομίμου. οἱ γὰρ ἐπίλογοι, ἐκ τῶν πλειόνων κεφαλαίων λαμβάνονται. ἐνταῦθα [illegible] μὲν ὁ τοῦ δικαίου λόγος. ὅσα γὰρ περὶ τῆς ἀξίας τῶν προσώπων διείλεκται, ταῦτα ἂν εἴη τὸ δίκαιον. ἔνεστι δὲ τι ἐκ τοῦ νομίμου.

Καὶ μάλιστα οἱ δεινοὶ λέγειν): [illegible] τῶν συνηγόρων τοῦ Λεπτίνου. ἑκάστῳ
243 δ' οἰκείως ἀπαντᾷ. Οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῶσι δὶς πρὸς τὸν αὐτόν) Παραγραφὴ [illegible] τῆς εὐθυδικίας. οὐ περὶ τῶν αὐτῶν νῦν οὗτοι ἐδικάζοντο, ἵνα ἔχῃ [illegible] ἐκβάλλειν διὰ τὸν νόμον τὴν εὐθυδικίαν. ὁ δὲ νόμος, οὐκ ἐᾷ περὶ τῶν αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ εἰς τὴν ἀπειρημένην τὴν δωρεὰν ὁ Χαβρίας, ἤδη δ' ἐδικάσατο πρὸς αὐτὸν ὁ Λεωδάμας, καὶ ἡττήθη, διὰ τοῦτο τὸν Λεωδάμαντα καὶ τοὺς ἄλλους συλλαμβάνει καὶ ἐκβάλλει τοὺς συνηγόρους τοῦ νόμου, λέγων, δὶς περὶ τῶν αὐτῶν οὐ δεῖ δικάζεσθαι. Οὔτε διαδικασίαν) Φιλονεικίαν ἁπλῶς καὶ ἀμφισβήτησιν τῶν δύο προσώπων. Ἄλλως. ἡ ὑπὲρ κρίσις [illegible] πρὸς λειτουργίαν, ἣν ποιοῦνταί τινες τοῖς μέλλουσι χορηγεῖν, οὓς ἂν ἐξελθεῖν βούλωνται,
244 ὅτι δεῖ λειτουργεῖν αὐτούς. Εἰ τότε μὲν τὰ Χαβρίου πρὸς ὑμῶν ἔργα) Οἷον εἰ Χαβρίας μόνος δικαζόμενος ἐνίκησε τὸν Λεωδάμαντα, νῦν προσελθόντες καὶ οἱ ἄλλοι εὐεργέται
245 ἀσθενέστεροι τούτου. Οὗτος εὕρετο τὴν δωρεάν) Καὶ μὴν οὐκ εἴληφε τὴν δωρεὰν Ἀριστοφῶν, ἀλλὰ
°οὕτω τὸ ἐθέλειν τὸν δῆμον δοῦναι τὴν δωρεάν, οὗτος λογίζεται, καὶ λέγει. ἔλαβεν ὅσον τις τὴν προαίρεσιν τοῦ δήμου. ἔδωκε μὲν γὰρ
246 ὁ δῆμος. οὗτος δ' οὐκ ἠθέλησε, φησί, λαβεῖν ὡς [illegible]. Τοῖς ἐν Πειραιεῖ, Τοῖς δημοτικοῖς. καὶ οὗτος δ' [illegible] ἐπὶ κέρδος
248 [illegible] πέντε τάλαντα χρήματα εἰς τὸν κατὰ τῶν τυράννων πόλεμον. Καὶ μὴν πρός γε Κηφισόδοτον) Ἑκάστῳ τὰ οἰκεῖα ἀποδίδωσι πρόσωπα, ἵνα δὲ ἔχῃ τὰς [illegible] τῶν συνηγόρων.

εἰ γὰρ ἀπεχθάνεσθαί τισι δεῖ, τοῖς ἀδικοῦσι τὸν δῆμον, οὐ τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν, ἔγωγε νομίζω δεῖν. πρὸς τοίνυν δωρειάν, ἔστιν ἴσως ἐρεῖ τριηραρχίας αὐτῶν, καὶ λῃτουργίας. ἐγὼ δ᾽ εἰ πολλοῦ τῇ πόλει δωρειᾶς ἄξιον αὐτὸν παρέσχηκεν, ὡς ἔμοιγε δοκεῖ, νὴ τοὺς θεοὺς μᾶλλον ἂν 250 παραινέσαιμι αὐτῷ τινὰ τιμὴν ὑμᾶς ἀξιοῦν δοῦναι, ἢ τὰς ἑτέροις πρότερον δοθείσας ἀφελέσθαι κελεύειν. πολὺ γὰρ βελτίονος ἀνδρός ἐστιν, ἐφ᾽ οἷς αὐτὸς εὖ πεποίηκεν, ἀξιοῦν τιμᾶσθαι, ἢ ἐφ᾽ οἷς ἕτεροι ποιήσαντες ἐτιμήθησαν, φθονεῖν. ὃ δὲ δὴ μέγιστον ἁπάντων, 251 καὶ κοινὸν ὑπάρχει κατὰ πάντων τῶν συνδίκων τούτων, πολλάκις εἷς ἕκαστος πρότερόν τισι πράγμασι σύνδικος γέγονεν. ἔστι δὲ καὶ μάλα ἔχων νόμος ὑμῖν καλῶς, οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθείς, ἀλλ᾽ ἵνα μὴ τὸ πρᾶγμα, ὥσπερ ἐργασία τις ᾖ, καὶ συκοφαντία, μὴ 252 ἐξεῖναι χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου, πλέον ἢ ἅπαξ συνδικῆσαι. τοὺς δὲ συνεροῦντας νόμῳ, καὶ διδάξοντας ὑμᾶς, ὡς ἐπιτήδειός ἐστιν, αὐτοὺς τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις δεῖ πειθομένους φαίνεσθαι. εἰ δὲ μή, γελοῖον, νόμῳ μὲν συνδικεῖν, νόμον δὲ αὐτοὺς παραβαίνοντας ἑτέρ- 253 ον. Ἀνάγνωθι λαβὼν τὸν νόμον αὐτοῖς, ὃν λέγω.

Νόμος.

Οὗτος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ παλαιός ἐσθ᾽ ὁ νόμος, καὶ καλῶς ἔχων, ὃν, ἐὰν σωφρονῶσι, φυλάξονται παραβαίνειν οὗτοι. ἐγὼ δ᾽ ἔτι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς 254 εἰπὼν, καταβήσομαι. ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας μὲν τοὺς νόμους ὑμῖν, ὡς ἐγὼ νομίζω σπουδαστέον ὡς κάλλιστα ἔχειν, μάλιστα δὲ τούτους, δι᾽ ὧν μικρὰν ἢ μεγάλην ἔστιν εἶναι τὴν πόλιν. εἰσὶ δὲ οὗτοι τίνες; οἵ τε τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσι, τὰς τιμὰς διδόντες, καὶ οἱ τοῖς 255 τἀναντία πράττουσι, τὰς τιμωρίας. εἰ γὰρ ἅπαντες, ὡς ἀληθῶς, τὰς ἐν τοῖς νόμοις ζημίας φοβούμενοι, τοῦ κακόν τι ποιεῖν ἀποσταῖεν, καὶ πάντες τὰς ἐπὶ ταῖς εὐεργεσίαις δωρειὰς ζηλώσαντες, ἃ χρὴ πράττειν, προέλοιντο, τί κωλύει μεγίστην εἶναι τὴν πόλιν, καὶ πάν- 256 τας χρηστούς, καὶ μηδένα εἶναι πονηρόν; ὁ τοίνυν νόμος ἐστὶν ὁ Λεπτίνου, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο ἀδικεῖ, ὅτι τὰς τιμὰς ἀναιρῶν τὰς τῶν εὐεργετῶν, ἄχρηστον τὴν ἐπιείκειαν τοῖς φιλοτιμεῖσθαι βουλομένοις καθίστησιν, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ παρα- 257 νομίας δόξαν αἰσχίστην τῇ πόλει καταλείπει. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ᾽ ὅτι τῶν τὰ δεινότατα ἡμᾶς ἀδικούντων,

οὐχὶ. α. — συνηγοροῦντας. ζ. — γελοῖον. α. — μηδένα. α. — εὐεργετῶν. α. ν. α. — χ. παρανομίας. — συνηγοροῦντας.

Εἰ γὰρ ἀπεχθάνεσθαι δεῖ τισί) Εἰ βεβούλησαι τινὰς λυπεῖν, ὅλως τοὺς ἀδικοῦντας ὀφείλεις· μὴ μέντοι τοὺς τὸ συμφέρον ποιοῦντας τῇ πόλει· καλὸν γὰρ τῇ ἀρετῇ εἰς τὸ χρήσιμον χρῆσθαι, καὶ μὴ λυμαίνεσθαι τοῖς πράγμασι. 249 Πρὸς τοίνυν δωρειάν ἐστιν ἴσως ἐρεῖ) Τὸ ἴσως ἐρεῖ τριηραρχίας, δείκνυσιν ὅτι ὡς οὐκ ἔχων προσποιεῖται λέγειν, ἢ ὅτι ζητεῖ λαβεῖν δωρειὰν διὰ τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. ὁ δέ φησι, κάλλιόν ἐστι τὸν εὐεργετήσαντα δωρειὰν αἰτεῖν, ἢ στερίσκειν ταύτης τοὺς εὐεργέτας. ὕστερον μέντοι τοῦτο, τῇ τάξει ἀνάστροφον πεποίηκεν. Ὡς 250 ἔμοιγε δοκεῖ) Ὡμολόγησε γὰρ, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἐναντιοῦται, ἵνα μὴ δόξῃ τῇ ἀληθείᾳ μάχεσθαι. Ὃ δὲ δὴ μέγιστον ἁπάντων) Ὁ μὲν λεπτίνης προσποιεῖται ἢ παραγραφή. 251 Οὐκ ἐπὶ τούτοις τεθείς) Οὐκ ἀσεβέσιν ἐτέθη, καὶ οὐκ ἐπὶ τοὺς ἐπὶ τούτοις· οὐ γὰρ ᾔδει ἐσομένους αὐτούς. Ὥσπερ ἐργασία τις ᾖ.) Ἐργασία διὰ τὸ κέρδος. 252 Καὶ συκοφαντία) Ἀφορμὴ τοῦ κακῶς ποιεῖν αὐτούς. Τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις δεῖ πειθομένους) εἰς τὸ ἀπρεπὲς ἀπήγαγεν, ὅτι τοὺς συνηγοροῦντας νόμῳ, πείθεσθαι καλὸν τοῖς ὑπάρχουσι καὶ μὴ παραβαίνειν αὐτούς. ἐπεὶ ὁ νόμος ἐκέλευε, μὴ δεύτερον συνδικεῖν. εἰ γὰρ ἅπαξ τοῦτο ποιήσας, κωλύεται· ἵνα μὴ διὰ τὸ κέρδος φαίνεσθαι ἐπιχαίρωσιν. ὁ δὲ διὰ τὸ χρῆναι συνδικεῖν, δεύτερον καθόλου ἔλαβε, καὶ οὕτως ἐνέβαλε. εἰ δέ τις ζητήσει πῶς τὸν νόμον ἐνταῦθα τέθεικε, καὶ οὐκ ἐν τῇ ἐξετάσει τοῦ νομίμου, λέγομεν ὅτι οὐδὲ ἐβούλετο ἐξετάσαι ὡς νόμιμον. ὅπου γὰρ ἴδῃ τὸ νόμιμον κεφάλαιον ἐξέτασις νόμου. ἐβούλετο δὲ πρὸς τὸ διαβάλλειν μόνον. τοῦτον εἴληφεν· ἔστι γὰρ ἐπιλογικὰ ὅλα. Ἔστι γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντας μὲν τοὺς νόμους) 254 Περὶ τοῦ μέρους τῶν ἐπιλόγων λέγει. ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ τοῦ νομίμου. καὶ πρῶτον μὲν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, ὅτι ἔθος ἡμῖν ἔχοντας τιμᾶν τοὺς εὐεργέτας, ἔστι καὶ κολάζειν παραβαίνοντας. ἐν ᾧ καὶ ἀγαθόν ἐστιν ἐπιχείρημα, ὅτι ἀναιρεῖν μὲν ἔξεστι κατὰ τοὺς νόμους, αἰτεῖν δὲ χάριν οὐκ ἔξεστι κατὰ τὸν λεπτίνου νόμον. εἶτα ὡς αἴτιος ἀναμιμνήσκεις τῶν καιρῶν, παρ᾽ οὓς οἱ πεπονθότες εὖ. εἶτα τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος, ὅτι τὰ δεινὰ, πόρρω τοῦ τοιούτου ἤπειζεν ἰσμέν. καὶ γίνεται κατὰ τὴν πιθανότητα· ἴδιον γὰρ ταύτης, καὶ μειοῦν καὶ αὔξειν. ἀλλ᾽ οὐκ ἔστι πόλεως, οὐδὲ ὁ καιρὸς φοβερός. διόπερ οὐδὲ μεγίστων εὐεργετημάτων ἡ

πόλις ἀδικεῖ. ἐν ᾧ γὰρ τὸ κατὰ τὴν ἄλλην λακεδαιμονίων τὴν ἐν λεύκτροις. καὶ τὸ κατὰ διονύσιον παράδειγμα, ὅτι δεῖ ἀνθρώπους ὄντας, προσδοκᾶν καὶ τὰ τοιαῦτα. μετὰ δὲ τῶν συμπεσόντων τούτων τῶν τόπων, ἀντεξέτασιν ποιεῖται. καὶ ἀντιπαρατίθησι τῶν συμβεβηκότων ἑκατέρῳ νόμων. τὰς παραθέσεις ἡ ἀρχὴ, σκέψασθε παραδείγματα, καὶ λογίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς.

257 Ἐν ἑκάστῳ τίμημα ὑπάρχει) Ἀντὶ τοῦ κατὰ δίκην τοῖς κακουργοῦσι μηδὲν πλέον. οἱ δὲ τὰς δωρεὰς αἰτοῦντές, πλέον τῶν κακούργων κολάζονται. κἀκεῖ μὲν ἐάν τις δικαίως ἀποκτείνῃ, οὐκ ἔστιν· ἐνταῦθα δὲ κἂν δικαίως τις αἰτήσῃ, κολάζεται.

258 Ἄτιμος ἔστω, φησὶ, καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω) Ὁ καὶ συνδεσμος ἀντὶ τοῦ, ἢ διαζευκτικοῦ κεῖται, ἵνα ᾖ, ἄτιμος, ἢ ἡ οὐσία.

259 Εἶναι δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ ἀπαγωγάς) Ἔνδειξις ὄνομα δίκης κατὰ τῶν ἀτίμων καὶ ἀδικούντων. ἀπαγωγὴ δὲ κατὰ τῶν κλεπτῶν. Οὐκοῦν τρία τιμήματα ταῦτα) Σοφίζεται τὸ ἕν, τρία ποιῶν.

262 Χέρνιβος) Εἴρηται ἀπὸ τῆς ὁσίας χερνίβος. προσαγορεύονται δὲ τοῖς πίστεις κατὰ τὴν ἀναλογίαν, καὶ ἐν χερσὶ χερνιβομένους δὲ παρ' αὐτοῖς τοῖς βωμοῖς ἀπιέναι, αὐτοὺς νιπτομένους τὰς χεῖρας. Ἄλλως. Χέρνιβος, οὐ τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ τῶν ἀγγείων.

263 Εἶτα ἀποκτεῖναι μὲν δικαίως) Ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου κατ' ἄμφω. καὶ ὅτι ἔδοξεν ὥστε τοὺς εὐεργέτας τιμᾶν, δεῖ καὶ κολάζειν προσκαίρως, καὶ ὅτι ἀναιρεῖν ἔξεστι κατὰ τοὺς νόμους δρῶντας. Οὔτε δικαίως οὐδ' ὁπωσοῦν) Τὸ μὲν ἐπὶ τοῦ δικαίου δῆλον. τὸ δὲ οὐδ' ὁπωσοῦν, ὡς ἐνίοτε καιροῦ, καὶ παρὰ τὸ δίκαιον διὰ τὸ συμφέρον αἰτοῦντος, ἀνάξιον δοκοῦν διὰ τὴν αἰσχύνην.

264 Μηδαμῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Δεῖξας τὸ παράδειγμα τοῦ δικαίου τὴν ἀτοπίαν τοῦ νόμου, θαρρῶν ἀπαγορεύει λοιπόν. διὰ τοῦτο δὲ ἐγγὺς τὸ μηδαμῶς, τὸ ὄνομα κεῖται τῶν ἀθηναίων. τὸ δόξει τὸ τέλεως ἐμφαίνων, τὸ πρᾶγμα ὡς τὸ παράδοξον. Μὴ βούλεσθε δοκεῖν πλείω πεποιῆσθαι σπουδὴν) Ἵνα μὴ ὅμως κατηγορηθῇ ὡς ἀνάγκην, τῇ βουλήσει τῶν ἀθηναίων ποιεῖται. τὸ δὲ δοκεῖν. [a] περὶ τοὺς ἄλλους προσέχειν καὶ τὸ αὐτῶν φησὶ μὴ κατασπείρειν δόξαν, ὥσπερ βουλόμενος. Ἀλλ' ἀναμνησθέντες τῶν καιρῶν) Ἄλλο ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἴσου ἢ τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος προσενηνεγμένον κατὰ λόγον τοῦ τοὺς χρωμένους. ὁμοίως γὰρ τὸ εὐεργετῆσαι, πρέπει ὁ λόγος, δημοσίᾳ καὶ

ἐν ἑκάστῳ τίμημα ὑπάρχει παρὰ τὸν νόμον, ὃς διαρρήδην λέγει, ὡς χρὴ μηδὲν τίμημα ὑπάρχειν ἐπὶ
258 κρίσει πλέον, ἢ ἕν, ὁπότερον ἂν τὸ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν, ἢ ἀποτῖσαι· ἀμφότερα δὲ μὴ ἐξέστω. ἀλλ' οὐχ οὗτος ἐχρήσατο τούτῳ τῷ μέτρῳ. ἀλλ' ἐάν τις ἀπαιτήσῃ χάριν ὑμᾶς, ἄτιμος ἔστω, φησὶ, καὶ ἡ οὐσία δημοσία ἔστω. δύο τιμήματα ταῦτα. εἶναι δὲ καὶ ἐνδείξεις καὶ
259 ἀπαγωγάς. ἐὰν δ' ἁλῷ, ἔνοχος ἔστω τῷ νόμῳ, ὃς κεῖται, ἐάν τις ὀφείλων ἄρχῃ τῷ δημοσίῳ. θανάτῳ λέγει. τοῦτο γάρ ἐστ' ἐπ' ἐκείνῳ τὸ ἐπιτίμιον. οὐκοῦν τρία τιμήματα ταῦτα. πῶς οὖν οὐ σχέτλιον, καὶ δεινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ χαλεπώτερον εἶναι δόξει παρ' ὑ-
260 μῖν, χάριν εὖ ποιήσαντα ἀπαιτεῖν, ἢ τὰ δεινότατα ἐργαζόμενον ληφθῆναι; αἰσχρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κακῶς ἔχων ὁ νόμος, καὶ ὅμοιος φθόνῳ τινὶ καὶ φιλονεικίᾳ. καὶ τὸ λοιπὸν ἐῶ. τοιούτοις δέ τισι προσέοικεν ὁ γράφων χρῆσθαι. ὑμῖν δ' οὐχὶ πρέπει τὰ τοιαῦτα
261 μιμεῖσθαι, οὐδ' ἀνάξια φαίνεσθαι φρονοῦντας ὑμῶν αὐτῶν. φέρε γὰρ πρὸς Διός, τί μάλιστα ἂν ἀπεύξαισθε πάντες, καὶ τί μάλιστα ἐν ἅπασι διεσπούδασται τοῖς νόμοις; ὅπως μὴ γενήσονται οἱ περὶ ἀλλήλους φόνοι, περὶ ὧν ἐξαίρετος ἡ βουλὴ φύλαξ ἡ ἐν Ἀρείῳ πά-
262 γῳ τέτακται. ἐν τοίνυν τοῖς περὶ τούτων νόμοις, ὁ Δράκων φοβερὸν κατασκευάζων καὶ δεινόν, τὸ τινὰ αὐτόχειρα ἄλλον ἄλλου γίγνεσθαι, καὶ γράφων χερνίβων εἴργεσθαι τὸν ἀνδροφόνον, σπονδῶν, κρατήρων, ἱερῶν, ἀγορᾶς, πάντα τἄλλα διελθών, οἷς μάλιστα ἄν τινας ᾤετο
263 ἐπισχεῖν τοῦ τοιοῦτό τι ποιεῖν, ὅμως οὐκ ἀφείλετο τὴν τοῦ δικαίου τάξιν, ἀλλ' ἔθηκεν, ἐφ' οἷς ἐξεῖναι ἀποκτιννύναι, κἂν οὕτω τις δράσῃ, καθαρὸν διώρισεν εἶναι. εἶτ' ἀποκτεῖναι μὲν δικαίως ἔν γε τοῖς παρ' ὑμῖν νόμοις ἐξέσται· χάριν δ' ἀπαιτεῖν, οὔτε δικαίως, οὔτ'
264 ὁπωσοῦν, κατὰ τὸν τούτου νόμον; μηδαμῶς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μὴ βούλεσθε δοκεῖν πλείω πεποιῆσθαι σπουδὴν, ὅπως μηδενὶ τῶν εὖ τι ποιούντων ὑμᾶς χάριν ἐξέσται κομίσασθαι, ἢ ὅπως μηδεὶς φόνος ἐν τῇ πόλει γενήσεται. ἀλλ' ἀναμνησθέντες τῶν καιρῶν,
265 παρ' οἷς εὖ πεπονθότες εὖ πεποιήκατε τοὺς εὐεργετηκότας, καὶ τῆς Διοφάντου στήλης, περὶ ἧς εἶπε Φορμίων, ἐν ᾗ γέγραπται καὶ ὀμώμοσται, ἄν τις ἀμύνων τι πάθῃ τῇ δημοκρατίᾳ, τὰς αὐτὰς δώσειν δωρεάς, ἅσπερ Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι, καταψηφίσασθε τοῦ νόμου.

οὐ γὰρ

αἰτῇ A.

ἔσται a.

ἔσται a.

ἔσται a.

φόνοι a.

ἄλλον ἄλλου a.

ἀποκτιννύναι a.

ἀποκτείνειν.

δημ. β ε. a.

Ἔνδειξις · ἀπαγωγή. melius Harpocr.

ἀριστογείτονι, συνεχίζοιδ᾽ ὡς οὕτως. ὁ δὲ ποιῶν τὸ κοινὸν ὠφελοῦμεν(?), σώζει τὴν πόλιν, καὶ τὴν δημοκρατίαν, ὡς οἱ τοὺς τυράννους διαφθείραντες. οὐδὲν οὖν ἄτοπος ἔδοξε εἶναι αὐτοῖς κατὰ τὰς τιμάς ταῦτα δὲ γέγραπται ὑπὸ δημοσθένους συλληφθέντα(?)· εἴρηται δὲ ὑπὸ τοῦ περὶ ῥήτορος Φορμίωνος. Οὐ γὰρ ἔνεστιν εὐορκεῖν) Ἀποφαίνεται ἵνα μὴ μισοῦσι τὴν γνώμην οἱ δικασταί, ὡς ἄρα οὐδὲν εὐορκοῦσι καὶ ἕτερόν τι δράσουσι.

οὐ γὰρ ἔνεστ᾽ εὐορκεῖν, εἰ μὴ τοῦτο ποιήσετε. πρὸς δὲ πάν- 266 τα δὲ ταῦτα, ἐκεῖνο ἔτι ἀκούσατέ μου. οὐκ ἔστι τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, ὃς περὶ τῶν προεληλυθότων καὶ μελλόντων ταὐτὰ λέγει· μηδένα εἶναί φησιν ἀτελῆ, πλὴν τῶν ἀφ᾽ Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος. καλῶς. μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι δοῦναι. μηδ᾽ ἂν ποιοῦντές τινες 267 γένωνται, Λεπτίνη; εἰ τὰ πρὸ τοῦ κατεμέμφου, μὴ καὶ τὰ μέλλοντα ᾔδεις; ὅτι νὴ Δία πόρρω τι τοιοῦτον ἐλπίζειν ἐσμέν. καὶ εἴη μέν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλὰ χρή γε ἀνθρώπους ὄντας τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ νομοθετεῖν, οἷς μηδεὶς ἂν νεμεσήσαι· καὶ τἀγαθὰ μὲν 268 προσδοκᾶν, καὶ τοῖς θεοῖς εὔχεσθαι διδόναι, πάντα δ᾽ ἀνθρώπινα ἡγεῖσθαι. οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοί ποτε ἤλπισαν εἰς τοιαῦτα πράγματα ἀφίξεσθαι, οὐδέ γε ἴσως Συρακούσιοι τὸ πάλαι δημοκρατούμενοι, καὶ φόρους Καρχηδονίους πραττόμενοι, καὶ πάντων τῶν πε- 269 ρὶ αὐτοὺς ἄρχοντες, καὶ ναυμαχίᾳ νενικηκότες ἡμᾶς, ὑφ᾽ ἑνὸς γραμματέως, ὃς ὑπηρέτης ἦν, ὥς φασι, τυραννηθήσεσθαι. οὐδέ γε ὁ νῦν ὢν Διονύσιος, ἤλπισεν ἄν ποτ᾽ ἴσως πλοίῳ στρογγύλῳ, καὶ στρατιώταις ὀλίγοις Δίωνα ἐλθόντα ἐπ᾽ αὐτόν, ἐκβαλεῖν τὸν τριήρεις πολ- 270 λάς, καὶ ξένους, καὶ πόλεις κεκτημένον. Ἀλλ᾽ οἶμαι, τὸ

Marginal note (left): * περὶ τῶν π. — * ἐφ᾽ ἑαυτὸν.

Οὐκ ἔστι τοῦτον ἔχειν καλῶς) Βουλόμενος αὐτοὺς τῷ ἀδήλῳ τοῦ μέλλοντος εἰς ἀγωνίαν καὶ ταραχὴν ἐμβαλεῖν, συνάγει τοὺς δύο χρόνους κατὰ τὸν νόμον, ἀρχὴν αὐτὴν τοῦ ἐπιχειρήματος ὑποτιθέμενος. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ νομίμου κεφάλαιον τὸ νόημα. συνέχει δὲ παρηγοροῦντα αὐτόν, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἄγαν φιλεγκλήμονες εἶναι, τὸ πεπτωκὸς περὶ τοῦ μέλλοντος, λέγων, μηδ᾽ ἂν τοιοῦτοί τινες γένωνται· εἰ γὰρ συνίδραμεν, τῷ ἄρα τῷ αὐτῷ τὰ πρεσβεῖα διδόντες, διὰ τούτων ἀπαιτεῖ τοὺς τὰ ἴσα ἐπιδεικνυμένους τὸ δίκαιον. Ὅτι νὴ Δία πόρρω τι) Ἀλλ᾽ ὁρᾷς, ὡς οὐκ ἔστι πόλεμος, οὐδὲ καιρὸς παρέχων χαλεπός, οὐδὲ κίνδυνος. ὅθεν οὐ δεῖται τοιούτων εὐεργετῶν ἡ πόλις. βαρὺς ὁ λόγος. οὐ γὰρ εἶπε πόρρω τι τοιοῦτον ἐσμέν, ἀλλὰ τὸ ἐλπίζειν, ἵνα ἔχῃ λῦσαι τοῖς παραδείγμασι. Καὶ εἴη μέν γε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Ηὔξατο μὲν διὰ τὸ μέγεθος, ὡς φιλόπολις. ἐμφαίνει δὲ ὅτι εὐχῆς, οὐ νόμου δύναμις, τὰ τῶν λογισμῶν ἐστίν. Ἀλλὰ χρή γε ἀνθρώπους ὄντας) Μετὰ φιλοσοφίας τὰ ἐνθυμήματα, καὶ ἀνθρωπίνων λογισμῶν, ὅπως αἰτῶμεν τὰ ἀγαθά, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν μὴ ἀπελπίζωμεν, νεμεσᾷ γὰρ ὁ δαίμων, ὅταν διά τι θῶμεν οὕτως, ὡς οὐδέποτε φαῦλον πεισόμενοι.

Marginal notes (right): 266 · · · ἑνός ποθεν · · · — * ἐνθύμημα. — 267 οὐκ ἔστιν εἰπεῖν ἄνθρ. ἰστ᾽ οὐ πείσομαι. — 268 — * ὑπάρξ.

Προσδοκᾶν) Διαφόρως τῷ προσδοκᾶν, καὶ τῷ ἐλπίζειν χρῆται.

Πάντα ἀνθρώπινα) Τουτέστιν ἀπελπίζειν, ὅτι τὰ ἀνθρώπινα εὐμετάβολα. Οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοί ποτε) Τοῦτο πρὸς τὸ αἰὼν ἐκ τῶν διαφορῶν, ὃ ὤφη, πόρρω δὲ τι τοιοῦτον ἐλπίζειν ἐσμέν, ἵνα ἀποκρίνηται. οὐδὲ γὰρ ἂν Λακεδαιμόνιοί ποτε ἤλπιζον εἰς τοιαῦτα πράγματ᾽ ἀφίξεσθαι, ἃ νῦν ἠρώτα διὰ τῆς εὐτυχίας τοῦ παντελοῦς, αὔξει ἀποκρίνασθαι διὰ τὸ δυστυχῆσαι. τοιγαροῦν παρεμβάλλων ἐπιεικῶς τὰ πρόσωπα, ὅτι τὸ λυπεῖν ἐπήγαγε Λακεδαίμονι. ἀναμνήσκει δὲ τῆς ἐν Λεύκτροις συμφορᾶς, τῆς καθελούσης τὴν Σπάρτην, καὶ τῶν κατὰ τοὺς Συρακουσίους πανταχόθεν δὲ αὔξει καὶ πίστεις. ἐπειδὴ γὰρ ἐπὶ Λακεδαιμονίων ὡς ὄντων γνωρίμων, ἐνεδείκνυτο. ἡ δὲ αὔξησις, ἀπὸ πολλοῦ ἀπὸ τοῦ λαμβάνει. φόρους ἀπὸ Καρχηδονίων ἀπὸ τοῦ ἄρχειν τῶν περὶ αὐτούς· ἀπὸ τοῦ νικῆσαι συμμαχία τοὺς Ἀθηναίους. προσκεῖται δὲ καὶ τὸ δημοκρατούμενοι, ἵνα τὸ ὀξὺ τῆς μεταβολῆς καὶ τῆς τυραννίδος, τὸ πταῖσμα ποιήσῃ σφοδρότερον. εἶτα ἐξαίρας τὴν τῶν Συρακουσίων ἰσχύν, τὴν κεκρατηκότα λίαν ἐλάττωσε γραμματεῖ καὶ ὑπηρέτῃ προσθείς, ὀνόματα παρ᾽ Ἀθηναίοις ἀτιμούμενα. τοιοῦτοι γὰρ ὡς φασι, προστιθείς, ἵν᾽ ὑπολάβοι τίς, τῶν διηγουμένων ὑπάρξαι τὸ αἴτιον· εἴρηται δὲ ὑπὸ πάντων, ὡς οἱ παρὰ τοῖς Συρακουσίοις γραμματεῖς, σημεῖον τι εἶναι καὶ ἔνδοξοι, καὶ οὐχ οἱ παρ᾽ Ἀθηναίοις οἷον τοῦ ὑπηρέτης συνέζη ξένοις, ἵνα μὴ εἰς ἔννοιαν τῶν παρ᾽ αὐτοῖς γραμματέων ἀχθῶσιν.

Οὐδέ γε ὁ νῦν ὢν Διονύσιος ἤλπισεν) Οὗτος ὁ Διονύσιος ὁ νεώτερος τύραννος, υἱὸς ἦν τοῦ προτέρου, καὶ Δίων πρὸς ὃ γὰρ τὸ πρὸ αὐτοῦ. Ἑρμοκράτης υἱὸς ἦν Δίωνος δὲ ἀδελφὴν εἶχεν ὁ πρότερος Διονύσιος γυναῖκα. οὐ μὴν ἐξ αὐτῆς ἦν ὁ δεύτερος Διονύσιος γεγονώς, ἀλλ᾽ ἐξ ἑτέρας γυναικὸς Λοκρίδος ἐπισυμβούσης τῷ Διονυσίῳ, ὡς συμπεσεῖν τοῖς ἄλλοις. ἀλλ᾽ οὐ τοῖς ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ παισί. καὶ δὴ ἔφυγεν ὁ Δίων, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ κακῶς ἔπαθεν ὑπὸ Διονυσίου. ὑπὸ τούτων ἀγανακτήσας ὁ Δίων, ἀθρόως ἐπελθὼν λαθών, πλοίῳ στρογγύλῳ, στρατιᾷ ἐδυνάσθη. μακρὰ γὰρ τὰ πολεμικὰ ὀνομάζουσιν. ὅρα δὲ ὅσα πάλιν αὐτὸς εἶχε. τριήρεις πολλάς, καὶ ξένους, καὶ πόλεις κεκτημένον. ὥστε μηδὲ τοὺς Ἀθηναίους εἰ καὶ πολλὰ πρὸς δύναμιν κέκτηνται, περὶ τὴν ἀσφάλειαν θαρρεῖν.

Ἀλλ᾽ οἶμαι τὸ μέλλον ἄδηλον) Μετὰ τὴν ἀπὸ τῶν παραδειγμάτων φύσιν, ἦλθεν ἐπὶ τὸ κοινὸν ἐνθύμημα 270 λοιπόν, ᾧ πάντες ἄνθρωποι δουλεύουσιν. ὅθεν καὶ παραινεῖ φιλοσόφως, μὴ νεμεσᾶσθαι, καὶ μὴ λέγειν, ὡς πόρρω τοῦ ἐλπίζειν ἐσμὲν τὰ κακά.

Prudens futuri temporis exitu' Calig. noct. pr. deus
Aequ. memento ...

271 Σκέψασθε παράλληλα) Ἀντεξέτασιν ποιεῖται καὶ ἀντιπαράθεσιν τῶν ἀποβησομένων ἐξ ἑκατέρων μερῶν, ἐάν τε κυρωθῇ ὁ νόμος, ἐάν τε ἄκυρος γένηται. διδάσκεις δὲ τὴν σκέψιν καὶ τὴν αἵρεσιν, ὅμως πάλιν ἀφ' ἑαυτοῦ διορίζεται, καὶ πρὸς τὸ χρήσιμον διοικεῖται ἃ βούλεται.
272 Οἱ μὲν ἄξιοι) Οὐκ ἐπήγαγε, τιμηθήσονται, ἀλλὰ τὰ δίκαια ἕξουσι. Εἰ δέ τις ἐστὶν ἀνάξιος) Ἐπειδὴ τοῦτο ἄνω καὶ κάτω προφέρει Λεπτίνης, οὐδ' αὐτὸ ἀφῆκεν ἀδιόρθωτον. τὸ δὲ, ὡς ἔστω, τοιοῦτόν ἐστιν. ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαί τινα εἶναι ἀνάξιον. ἔστω δὲ διὰ τὸ φάσκειν τούτους, ἵνα μὴ πάντη λυπήσωμεν.
273 Δίκην, ἣν ἂν ὑμῖν δοκῇ, δώσει) Ἔχει μετὰ τοῦ δικαίου καὶ θεραπείαν ὁ λόγος, τὸ ὑμῖν, μὴ τὸ Λεπτίνῃ δοκοῦν, κυροῦσθαι. τοῦτο δὲ ὁ ἡμέτερος ὑμῖν χαρίζεται νόμος ὁ παρεισφερόμενος. Ἡ δὲ πόλις πιστή) Πιστὴ, διὰ τὸ μὴ μεταβάλλεσθαι, δικαία, διὰ τὴν ἀντίδοσιν. ἀψευδής, διὰ τὸ μὴ ἐπιτιμᾶν τοὺς εὖ ποιήσαντας. Ἐὰν δὲ ἀποψηφίσησθε, ὃ μὴ ποιήσαιτε) Ἀπεύχεται γενέσθαι τὸ φαῦλον, ὃ διαβάλλει καὶ βλάπτει τὴν πόλιν. εἶτα τὸ ἄτοπον ἐν ὑπερβολῇ. οὐχ ὅπως γε, ὡς ἄνω εἰρήκαμεν, οἱ ἀνάξιοι δίκας παρέξουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγαθοῖς συμφορῶν γενήσονται πρόξενοι. μετὰ ταῦτα, μέγιστα ὀνείδη περιέσται τῇ πόλει, καὶ φθόνου, καὶ ἀπιστίας, καὶ φαυλότητος. Ἑτέροις) Ἤγουν τοῖς ἀξίοις.
274 Οὔκουν ἄξιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Εἰς ὄψιν αὐτοῖς ἄγων ἀμφότερα, λέγει, πῶς οὐκ ἀνόητον, τὰ μὲν ἀφεῖναι, αἱρεῖσθαι δὲ τὰ χείρω.
276 Ὧν τοῖς βελτίοσι πειθόμενοι) Δόντες, φησί, τοῖς βελτίοσι τὰ νικητήρια. καὶ μεθ' ὑμῶν γενόμενοι, πάντα κομιεῖσθε τὰ συμφέροντα, καὶ νῦν, καὶ εἰς ὕστερον.
277 Ὅπως μὴ βιασθῆτε ἁμαρτεῖν) Φιλονείκους αὐτοὺς πρὸς τὸ μὴ εἶξαι καθίστησιν. οὐ γὰρ ἀνέξονται βιασθῆναι. Πολλὰ γὰρ ὑμεῖς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Θεραπεύει πρὸς τῷ τέλει τὸ δικαστήριον, μετάγων τὴν αἰτίαν τῶν ἁμαρτημάτων ἐπὶ τοὺς ῥήτορας. καὶ ἵνα μὴ εὐάλωτοι δόξωσιν εἶναι, πολλὰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἀπάτης εἰργάσατο, κραυγῆς καὶ βίας καὶ ἀναισχυντίας εἰπών.
278 Ὃ μὴ πάθοιτε νῦν) Κρατήσαντες οὖν τούτων νῦν. οὐ γὰρ ἄξιον Ἀθηναίους ὄντας, ἐν τοῖς οὕτω φανεροῖς ἀπατᾶσθαι. Ἀλλ' ἃ δίκαια ἐγνώκατε) Ὑφαρπάζει τὴν ψῆφον, ὡς ἤδη ἔχων αὐτὴν ἀπὸ τῆς διανοίας τῶν δικαστῶν. προσποιεῖται δὲ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν φροντίζειν, προσανα-

μέλλον ἄδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις. καὶ μικροὶ καιροὶ, μεγάλων πραγμάτων αἴτιοι γίνονται. διὸ δεῖ μετριάζειν ἐν ταῖς εὐπραξίαις, καὶ προορωμένους τὸ μέλλον φαίνεσθαι. πολλὰ δ' ἂν τις ἔχοι λέγειν ἔτι, καὶ 271 διεξιέναι, περὶ τοῦ μηδαμῇ μηδὲ καθ' ἓν τοῦτον ἔχειν καλῶς τὸν νόμον, μηδὲ συμφέρειν ὑμῖν. ἀλλ' ἵν' ἐν κεφαλαίῳ τοῦτο μάθητε, κἀγὼ παύσωμαι λέγων, ὡδὶ ποιήσατε. σκέψασθε παράλληλα, καὶ λογίσασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, τί τε συμβήσεται κατεψηφισμένοις 272 ὑμῖν τοῦ νόμου, καὶ τί μή· εἶτα φυλάττετε, καὶ μέμνησθε, ἃ ἂν ὑμῖν ἐξ ἑκατέρου φανῇ, ἵνα ἕλησθε τὰ κρείττω. ἂν μὲν τοίνυν καταψηφίσησθε, ὥσπερ ἡμεῖς κελεύομεν, οἱ μὲν ἄξιοι τὰ δίκαια παρ' ὑμῶν ἕξουσιν. εἰ δέ τις ἐστ' ἀνάξιος, ὡς ἔστω, πρὸς τῷ τὴν δωρεὰν 273 ἀφαιρεθῆναι, δίκην, ἣν ἂν ὑμῖν δοκῇ, δώσει κατὰ τὸν παρεισενηνεγμένον νόμον· ἡ δὲ πόλις, πιστὴ, δικαία, πρὸς ἅπαντας ἀψευδὴς φανήσεται. ἐὰν δ' ἀποψηφίσησθε, ὃ μὴ ποιήσαιτε, οἱ μὲν χρηστοὶ, διὰ τοὺς φαύλους ἀδικήσονται· οἱ δ' ἀνάξιοι συμφορᾶς ἑτέ274 ροις αἴτιοι γενήσονται. δίκην δ' οὐδ' ἡντινοῦν αὐτοὶ δώσουσιν. ἡ δὲ πόλις τἀναντία ὧν εἶπον ἀρτίως, δόξει, ἄπιστος, φθονερὰ, φαύλη παρὰ πᾶσιν εἶναι. οὔκουν ἄξιον ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοσαύτην βλασφημίαν, ἀντὶ καλῶν καὶ προσηκόντων ὑμῖν ἀγαθῶν, ἑλέσθαι. 275 καὶ γὰρ ἕκαστος ὑμῶν ἰδίᾳ μεθέξει τῆς δόξης τῶν κοινῇ γνωσθέντων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ γε τοῦτο οὐδεὶς οὔτε τῶν περιεστηκότων, οὔτε τῶν ἄλλων, ὅτι ἐν μὲν τῷ δικαστηρίῳ Λεπτίνης πρὸς ὑμᾶς ἀγωνίζεται, ἐν δὲ τῇ τῶν καθημένων ὑμῶν ἑνὸς ἑκάστου γνώμῃ, φιλανθρωπία πρὸς 276 φθόνον, καὶ δικαιοσύνη πρὸς κακίαν, καὶ πάντα τὰ χρηστὰ, πρὸς τὰ πονηρὰ ἀντιτάττεται. ὧν τοῖς βελτίοσι πειθόμενοι, καὶ κατὰ ταῦτα ἡμῖν θέμενοι τὴν ψῆφον, αὐτοί τε, ἃ προσήκει, δόξετ' ἐγνωκέναι, καὶ τῇ πόλει τὰ κάλλιστα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι. κἄν τις ἄρ' ἔλθῃ ποτὲ 277 καιρὸς, οὐκ ἀπορήσει τῶν ἐθελησόντων ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύειν. ὑπὲρ οὖν τούτων ἁπάντων οἶμαι δεῖν ὑμᾶς σπουδάζειν, καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως μὴ βιασθῆτε ἁμαρτεῖν. πολλὰ γὰρ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλάκις οὐκ ἐδιδάχθητε, ὡς ἔστι δίκαια, ἀλλ' ἀφῃρέ278 θητε ὑπὸ τῆς τῶν λεγόντων κραυγῆς, καὶ βίας, καὶ ἀναισχυντίας. ὃ μὴ πάθοιτε νῦν. οὐ γὰρ ἄξιον. ἀλλ' ἃ δίκαια ἐγνώκατε, ταῦτα φυλάττετε, καὶ μνημονεύετε ἕως ἂν ψηφίσησθε,

τὸ λ.α.ε.
α. καταψηφισαμένοις. α β.ε.
ἐ.τῶν.α.
ποιήσαιτε α.
ἀδικηθήσονται.
ἅπασιν α.
α.
πονηρότατα. α.
ταῦτα ὑμῖν β.
ἥκει κα α.ε.
ἅπαντας ε.
ἁμαρτάνειν. ζ.
πάθητε α.
φυλάξατε.
α ε μνημονεύσητε. α.

ἂν ψηφίσησθε, ἣν εὔορκον θήσεσθε τὴν ψῆφον, κατὰ τῶν πονηρῶν συμβουλευσάντων. θαυμάζω δ' ἔγωγε, εἰ 279 τοῖς μὲν τὸ νόμισμα διαφθείρουσι, θάνατος παρ' ὑμῖν ἐστὶν ἡ ζημία, τοῖς δ' ὅλην τὴν πόλιν κίβδηλον καὶ ἄπιστον ποιοῦσι, λόγον δώσετε. οὐ δή πουγε, ὦ Ζεῦ καὶ θεοί. οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς, οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. 280

ῥημάτων τὸ [illegible]· Θαυμάζω δ' ἔγωγε εἰ τοῖς μὲν τὸ νόμισμα) ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος. εἰ γὰρ ἐπὶ [illegible] τοῖς τὸ νόμισμα διαφθείρασι θάνατος ἡ ζημία, πῶς οὐ μᾶλλον τοῖς κιβδήλους τῆς πόλεως τὰ ἤθη ἀποδείξασι; νόμισμα δὲ τὸ ἀργύριον, ὃ ἄν τις, φησί, παραχαράξῃ, κολάζεται. καὶ τοῦτο μὲν ποιεῖ κοινὴν βλάβην, οὐ μέντοι τὴν πολιτείαν βλάπτει, ὅμως δ' ὁ παραχαράξας τιμωρεῖται. νόμους δὲ τοὺς παραχαράξαντας οὐ τιμωρούμεθα; οὐκοῦν κολαζέσθω. ἐπιχειρεῖ γὰρ διαφθεῖραι διὰ τοῦ νόμου, τὴν πολιτείαν.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ

λόγου ὑπὲρ τοῦ κονδύλου.

Ἑορτὴν ἦγον οἱ Ἀθηναῖοι Διονύσῳ, ἣν ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ θεοῦ Διονύσια. ἐν δὲ ταύτῃ τραγῳδοί, καὶ κωμῳδοὶ καὶ αὐλητῶν χοροὶ διηγωνίζοντο. καθίστασαν δὲ τοὺς χοροὺς αἱ φυλαί, δέκα τυγχάνουσαι. χορηγὸς δὲ ἦν ἑκάστης φυλῆς, ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων, τὰ περὶ τὸν χορόν. ὁ τοίνυν Δημοσθένης, τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς τῆς Πανδιονίδος, ἐθελοντὴς ὑπέστη χορηγός. ἐχθρὸς δὲ καὶ χαλεπὸς τῷ Μειδίᾳ, πλούσιος ὤν, φησὶ μὲν καὶ ἄλλα ἐπὶ τὴν χορηγίαν αὐτοῦ πεποιηκέναι κακῶς. τὸ δὲ πλεῖστον, ἐπὶ τῆς ὀρχήστρας κονδύλους ἔλαβεν ἐναντίον πάντων τῶν θεατῶν. ἐπὶ τούτῳ κατηγόρησεν ἐν τῷ δήμῳ τοῦ Μειδίου, ὡς ἀσεβοῦντος εἰς τὴν ἑορτήν, καὶ εἰς τὸν Διόνυσον. ἐκαλεῖτο δὲ ἡ τοιαύτη κατηγορία, προβολή. ὁ μὲν οὖν δῆμος κατέγνω τοῦ Μειδίου τὴν ἀσέβειαν. ἀγωνίζεται δὲ νῦν ἐν δικαστηρίῳ, περὶ τῆς τοῦ δήμου καταχειροτονίας. ὥς γὰρ καταγνόντος τοῦ δήμου, δικασταὶ ἔσονται κριταὶ δεύτεροι. ἔστιν οὖν ὁ ἀγών, περὶ τιμήματος. οὐ γὰρ περὶ τοῦ μὴ ἀδικεῖν ὁ Μειδίας ἀγωνίζεται, ἀλλὰ περὶ τοῦ τιμήματος, πότερον ὕβρεως, ἢ ἀσεβείας ὀφείλει δίκην. ὁ μέντοι λόγος τῇ στάσει, τοῦ μὲν Μειδίου λέγοντος, ὕβριν εἶναι τὸ πραχθέν, ἐπειδὴ ἰδιώτην ὄντα ἔτυψεν αὐτόν· τοῦ δὲ Δημοσθένους, ἀσέβειαν, ἐπειδὴ χορηγὸς ἦν ὁ τυφθείς, καὶ ἐν Διονυσίοις, καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ. διὰ γὰρ τούτων ἠσεβηκέναι τὸν Μειδίαν φησὶν ὡς [illegible] ὅταν ἐκβάλλοντες τὸ ἀπὸ τῶν αὐτοδικῶν [illegible] ὄνομα. [illegible] αὐτοῦ προσποιοῦμεν, ὥσπερ ἐνταῦθα ὁ Δημοσθένης τοῦ Μειδίου λέγοντος ὕβρεως [illegible] ἐκβάλλει μὲν οὐδὲ τὴν ὕβριν, προστίθησι δὲ αὐτῇ καὶ τὴν ἀσέβειαν. ΑΛΛΩΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ

λόγου Δημοσθένους περὶ τοῦ κονδύλου.

Διάφοροι παρὰ Ἀθηναίοις ἤγοντο ἑορταί. ἐν αἷς ἦν τὰ Παναθήναια, ἃ καὶ ἦν διπλᾶ, μικρά τε καὶ μεγάλα. καὶ τὰ μὲν μεγάλα, κατὰ πενταετηρίδα ἐπιτελεῖτο, τὰ δὲ μικρά, κατὰ τριετηρίδα. ἐν μὲν οὖν τοῖς μεγάλοις, γυμνάσιά τινα ἐγίνοντο, καὶ προεβάλλετο ἀφ' ἑκάστης φυλῆς εἷς γυμνασίαρχος, λαμβάνων χρήματα εἰς τὸ γυμνάζειν τοὺς ἐπιτελέσοντας τὴν ἑορτήν, καὶ δαπανῶντας τούτων διὰ ταύτας τῆς τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς. ἤγετο δὲ παρ' αὐτοῖς, καὶ τὰ Διονύσια καὶ ταῦτα διπλᾶ, μικρά τε καὶ μεγάλα, καὶ τὰ μὲν μικρὰ ἤγετο κατ' ἔτος, τὰ δὲ μεγάλα διὰ τριετηρίδος ἐν τοῖς Λιναίοις, ἐν οἷς προεβάλλετο χορηγὸς ἀφ' ἑκάστης φυλῆς πρὸς τὸ τρέφειν χοροὺς παίδων τε καὶ ἀνδρῶν. ἐλάμβανε δὲ εἰς τοῦτο χρήματα. ἐπιστάσης δὲ τῆς ἑορτῆς, ἠγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους οἱ χορηγοὶ καὶ τέλειοι, ὕμνους εἰς τὸν Διόνυσον ᾄδοντες. καὶ τῷ νικῶντι, τρίπους τὸ ἆθλον ἦν, ἐπειδὴ τὸν αὐτὸν ἥλιον καὶ Ἀπόλλωνα, καὶ Διόνυσον ἐνόμιζον. παυσαμένης δὲ τῆς ἑορτῆς, ἐν τῷ προτέρῳ μηνὶ προεβάλλοντο οἱ χορηγοὶ τῆς μελλούσης ἑορτῆς. ἐν ἑνὶ οὖν τῶν παρελθόντων καιρῶν, προσεβλήθησαν οἱ χορηγοὶ ἑκάστης φυλῆς. ἐνέλιπε δὲ ἡ Πανδιονίς, ἡ τοῦ Δημοσθένους φυλή, χορηγοῦ. καὶ ἠμέλησε τὸ πρῶτον ἔτος, τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον. ἔθος δ' ἦν πρὸ μηνὸς τῆς ἑορτῆς τὸν ἄρχοντα συνάγειν τοὺς χορηγοὺς ἑκάστης φυλῆς εἰς τὸ λαχεῖν τινὰ τῶν αὐλητῶν. καὶ ἐλθόντων τῶν χορηγῶν ἑκάστης φυλῆς πλὴν τῆς Πανδιονίδος, ἰδὼν ὁ Δημοσθένης τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν ἀτιμαζομένην παρὰ πάντων, ὡς μὴ κεκτημένην χορηγόν, αὐτεπάγγελτος καὶ αὐτοχειροτόνητος ἑαυτὸν χορηγὸν τῇ φυλῇ καθίστησι, καὶ τοῦτο ἐπῃνεῖτο παρὰ πάντων. καὶ δὴ κληροῦντος αὐτοῦ περὶ τῶν αὐλητῶν, συνέπεσεν αὐτῷ ἡ τύχη τῇ προθυμίᾳ. καὶ ἔλαχεν αὐτῷ ὁ κάλλιστος τῶν αὐλητῶν ὁ Τηλεφάνης. ἔμελλεν οὖν ὁ Δημοσθένης κοσμῆσαι τὸν αὑτοῦ χορὸν πλέον τῶν ἄλλων, ἐποίησεν αὐτὸν φορέσαι χρυσοῦς στεφάνους. Μειδίας δέ, τῶν πολιτευομένων τις ὤν, σφόδρα πλούσιος καὶ πολλὰ δυνάμενος, ἐχθρὸς τῷ Δημοσθένει γεγονὼς διὰ τὰς αἰτίας, ἃς ἐρεῖ μετὰ μικρὸν ἐν τῷ λόγῳ, πολλάκις καὶ ἄλλα παρηνώχλει καὶ ἐπηρέαζε, καὶ δὴ καί, ὡς ὁ Δημοσθένης λέγει, ὅτι ἐμελλόντων τῶν κριτῶν τῷ καλῶς ἀγωνισαμένῳ τὴν νίκην, ἔτυψεν αὐτὸν ὁ Μειδίας, ἔλεγχε πλὴν Δημοσθένους. ὅθεν ὁ Δημοσθένης ἐβόα ἐλέγχων αὐτόν. καὶ τε-

λευτῶν, εἰς τοσαύτην ἦλθε μανίαν ὁ μειδίας, ὥστε ἐν τῷ θεάτρῳ κόνδυλον αὐτῷ περιβαλεῖν, καὶ τὴν ἱερὰν περιρρῆξαι ἐσθῆτα. καὶ ἰδὼν ὁ δῆμος ἐπανέστη. ὁ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἐπὶ κακοῦ ἐλαμβάνετο. ἀπελθὼν δὲ ὁ δημοσθένης ἐσκέψατο τὸν παρόντα λόγον κατηγορῶν αὐτοῦ δημοσίων ἀδικημάτων. ἐν ᾧ καὶ διαβάλλει τὸν μειδίαν, ὡς κλέψαντα ἀπὸ τῶν χρυσῶν στεφάνων ἐπιτοσοῦτον παρὰ τῷ χρυσοχόῳ. ἀλλὰ ταῦτα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κρίσιν ὁ ῥήτωρ, καταφορᾷ πλείστῃ καὶ τόνῳ σφοδρῷ προαγωνισάμενος ἡ γὰρ τοῦ μειδίου πειότης, καὶ ἡ τῶν πραγμάτων προτίμησις, τῷ κατηγορουμένῳ συνεμάχει. ἡ δὲ στάσις ὅρος ἐστι, ζητουμένου ἡμῖν ἰδίου ὀνόματι τῷ ἐγκλήματι. ὁ μὲν γὰρ μειδίας ἰδιωτικόν. ὁ δὲ ῥήτωρ, δημόσιον εἶναι κατασκευάζει. ὅρος γάρ ἐστιν, οὗ τὸ μὲν πέπρακται, τὸ δὲ, λείπει πρὸς τὸ πλέον τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπιτιθεμένου τῷ πράγματι. ὡς ἐπὶ τοῦ τὸ κενοτάφιον ὀρύξαντος καὶ κρινομένου τυμβωρυχίας. ἐνταῦθα γὰρ πέπρακται μὲν τὸ ὀρύξαι. λείπει δὲ τὸ τάφον ὀρύξαι, οὐ κενοτάφιον. λέγει γὰρ ὁ φεύγων, ὤρυξα μὲν, οὐ τάφον δέ. οὐ γὰρ εὗρον νεκρόν. ὁ δὲ διώκων ἀντιφέρει, ὅτι τὸ διορύξαι κενοτάφιον, τυμβωρυχίαν καλῶ. οὐ γὰρ αὐτὸς ᾔδεις, ὅτι κενοτάφιόν ἐστιν, ἀλλ' ὡς τάφον ὀρύττων ἐπὶ κενοτάφιον εὕρηται, ἄξιος μὲν δοῦναι δίκην. οὕτω κἀνταῦθα, πέπρακται μὲν τὸ τύψαι τὸν δημοσθένην. λείπει δὲ, τὸ καλέσαι τὸν αὐτοχειροτόνητον, χορηγόν. ὁ γὰρ δημοσθένης λέγει, ὅτι χορηγὸν ὄντα τύψας. ὁ δὲ μειδίας, ὅτι χορηγὸν αὐτὸς οὐκ ἔτυψα αὐτοχειροτόνητος γὰρ ἦλθε, ἀλλ' ἰδιώτην. τοῦτο δὲ οὐκ ἔστι δημόσιον ἀδίκημα. διπλοῦς δὲ ὁ ὅρος εἴδους τοῦ κατὰ σύλληψιν. κατὰ σύλληψιν δέ ἐστιν, ὅταν ὁ διώκων τὴν αὐτὴν δικαιολογίαν καὶ τὴν τοῦ φεύγοντος εἰς ἓν συναγάγῃ. ἔνθα γὰρ ὁ τὸ μὲν ἐκβάλλει τις, τὸ δὲ, δέχεται, ἀλλ' ἀμφότερα συγκροτεῖ καὶ συλλαμβάνει. τοῦ ὑπάρχειν τῷ εἴδει. φαίνεται οὖν ὁ ῥήτωρ ἐν πολλοῖς τοῦτο ποιῶν μέρεσι, καὶ φάσκων ἅμα αὐτῷ, καὶ τὴν πόλιν ὑβρίζεσθαι. κεφάλαια δὲ, τὰ τοῦ ἐξῆς προσήκοντα ἐπὶ τῷ λόγῳ. καὶ δὲ προοίμια, κατασκευαστικά. τρόπον ὅλον ἔχοντα παλλίαν, καὶ τὴν πρότασιν ποιοῦσι αὔξησιν. τὸ γὰρ, ἐν πρὸς ἅπαντας, καὶ οὐ πρὸς ἐμὲ μόνον. καὶ τὸ ἀεὶ, τὴν μελέτην τῆς ἀσελγείας, καὶ οὐ πρὸς ἅπαξ ἐκ τύχης ἐνδεικνύοντα δείκνυσι. Κεφάλαια δὲ τοῦ λόγου εἰσὶ, ταῦτα ὅρος, ἀντιθετικὸς, γνώμη νομοθέτου, συλλογισμὸς, πηλικότης πρός τι. καὶ μία τῶν ἀντιθετικῶν. μετ' αὐτὴν ἐπιτίθεται τὸ μετάληπτικὸν καὶ ἀντιληπτικόν. ἐνταῦθα διὰ τεσσάρων ὅρων ὁ ῥήτωρ ἐμπλέκει τὴν κατηγορίαν, δεικνὺς ὅτι δημόσια μειδίας ἠδίκησεν. ἐστι δὲ ὁ πρῶτος ὅρος οὗτος, ὅτι οἱ ἐν ἑορτῇ ἀδικοῦντες, δημόσιον ἀδίκημα ποιοῦσι. δεύτερος ὅρος, καὶ μάλιστα οἱ χορηγὸν ἀδικοῦντες. τρίτος ὅρος, ὅτι πᾶσα ὕβρις, δημόσιόν ἐστι ἀδίκημα. παραλογίζεται δὲ ἐνταῦθα, ἐκ τῆς ὁμωνυμίας τῆς ὕβρεως. λέγεται γὰρ ὕβρις, ἡ δι' αἰσχρολογίας, καὶ ἡ διὰ λόγων, καὶ ἡ διὰ πληγῶν. δημόσιον δὲ ἀδίκημα ἐγένετο ἡ αἰσχρολογία. τῇ οὖν ὁμωνυμίᾳ παραλογίζεται. τέταρτος ὅρος, ὅτι ὁ πάντας ἂς ὑβρίζων, δημόσια ἀδικεῖ. εἰ γὰρ τὸ δημόσιον ἐκ πάντων συνίσταται, ἄρα δημόσιον τὸ ἀδίκημα. ἄρχεται δὲ ἀφορμαστικῶς ἐν τῷ προοιμίῳ τοὺς τέτταρας ὅρους. ἐκ τούτων εἰπὼν ἐν τοῖς ἀγῶσι τρεῖς· τὸν δὲ τέταρτον ὅρον τίθησιν ἐν τῇ περιεκβάσει. καὶ δικαίως. λέγων γὰρ ὅτι πάντας ὑβρίζων, δημόσια ἀδικεῖ, παρεξέρχεται λέγων τὸν πρότερον αὐτοῦ βίον. ἔχει δὲ ὁ παρὼν λόγος ἕν, δύο προοίμια. τὸ πρῶτον ἐκ διαβολῆς εἰλημμένον τοῦ ἐναντίου. καὶ ἐκ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου καὶ ἐκ προσοχῆς. ἔστι δὲ τὸ πρῶτον διμερές. καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος, ἀνατρεπτικόν. τὸ δὲ δεύτερον, καὶ αὐτὸ διμερές. καὶ κατασκευάζει τούτων ἑκάτερα. εἶτα ἐπιφέρει τὸ συμπέρασμα, ἐν ᾧ ἐστιν ἡ προσοχή. Ὅρος κατὰ σύλληψιν. λέγεται δὲ οὕτως, ὅταν τοῦ φεύγοντος ἀντονομάζοντος, ὁ διώκων καὶ τοῦτο κἀκεῖνο ὑπεύθυνον αὐτὸν εἶναι λέγῃ τῷ ὀνόματι. ὥστε διπλοῦς ἐστιν, ἐπὶ δύο πέντε ἐλέγχει ἁμαρτήματα. παράδειγμα, ὁ στρατηγὸς ὁ βιασάμενος τὴν παραπεσοῦσαν κόρην ἰδίᾳ τοῦ πρεσβεύοντος, καὶ δημοσίων ἀδικημάτων κρινόμενος. καὶ ἀποκρινόμενος μὴ δημόσια ἀδικηκέναι, ἀλλὰ ἰδία παθεῖν. ὁ δὲ πρεσβεύοντος, ἀμφοτέροις αὐτὸν φάσκων ὑπεύθυνον εἶναι. Τὸ προοίμιον ἀπὸ τοῦ αἰτίου· ὁ δὲ λόγος δι' ἑνὸς εἴδους περαίνεται, ὅτι δικαιολογοῦσιν γὰρ καὶ τὸ τέλος δίκαιον, καὶ ἡ κατασκευὴ διὰ τοῦ δικαίου.

ἘΙΣ ΤΟΝ

Marginalia (left): ὅρος συλληπτικὸς. α. — κατήγορος — συναγάγῃ. α. β. — ἀμφότερα — δημοσθένης — τῷ δημοσθένει. — δημοσθένης — λέγεται ὕβρεις καὶ ἡ διὰ λόγων. λέγεται πάλιν ὕβρις καὶ ἡ διὰ πληγῶν. — παρεξέρχεται α. β. — χ. παράδειγμα τοῦ δικαίου

Marginalia (right): α. — ὁρμῆ. α. — αὐτοπλησίας. — ἐπιτιθεμένου. — οὐ τάφον ὤρυξα. — λέγων. — ἀλλὰ δημοσθένην ἰδιώτην ὄντα. τὸ δὲ τύψαι ἰδιώτην οὐκ ἔστι δημόσιον. α. — στάσις. — προοίμιον κατασκευαστικὸν — χορηγὸν ἀδικοῦντες. — αἰσχρολογίας γινομένης. — α. — καὶ ἀληθῶς τὸ πρῶτον προοίμιον ἐκ διαβολῆς τοῦ ἐναντίου.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

ΤΗΝ μὲν ἀσέλγειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν ὕβριν, ᾗ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται Μειδίας, οὐδένα οὔθ' ὑμῶν, οὔτε ἄλλον τῶν πολιτῶν ἀγνοεῖν οἴομαι) Τὸ προοίμιον ἐκ ὑπολήψεως τοῦ κατηγόρου, κατ' αὐτὸ τοῦτο ἔγκλημα ἔχοντος. ἔνθα φησὶν Ἑρμογένης, ὅτι ἔδει αὐτὸν ὑποδύψας ὁ χρηστὸς συνίσταται, ὁ πονηρὸς κατηγορούμενος, καὶ φύσις προσοῦσαν φαύλας βεβαιοῦσθαι. καὶ δὲ χρηστὰς, διὰ λύσεως ἐνταῦθα οὖν ὁ ῥήτωρ τὰ φαῦλα βεβαιοῖ, τὰ δὲ χρηστὰ οὐ μέμνηται, ὡς ὁμολογούμενον δὲ παρὰ πάντων ὄντος, ἀφῆκε τὴν κατασκευὴν ἀναγκαίας. οὐ γὰρ ἀμφίβολον. παθητικὸν δὲ τὸ προοίμιον ἀγανακτοῦντος ἐπὶ τῇ τοῦ Μειδίου ὕβρει. Ζητήσει δ' ἄν τις ὅπως δημοσίᾳ κρίνων αὐτὸν, ὕβρεως ἐμνημόνευσε. Καὶ ῥητέον, ὅτι βούλεται πᾶσαν ὕβριν δημοσίαν ἐπιδεῖξαι, καὶ μάλιστα τὴν Μειδίου. εἰ γὰρ καθ' ἕνα πάντας ὑβρίζει, ἐκ δὲ τῶν καθ' ἕνα πόλις, δηλονότι δημοσίᾳ ἀδικεῖ. κατασκευὴ δὲ κέχρηται τῷ προοιμίῳ διὰ τὴν ποιότητα τοῦ Μειδίου. πλούσιος γὰρ καὶ μεγαλόφρων, οἱ δὲ τοιοῦτοι μείζους εἰσὶ τῶν πολλῶν, καὶ ὡς τὸ πλεῖστον διαβάλλονται. διὸ δὴ καὶ εἶπεν, ὅτι πάντας ὑβρίζει, τὸ τῶν πολιτῶν ἴδιον αὐτοῦ κατηγορῶν. διαφέροντες δὲ τινες ἡμῖν καινὸν ὄνομα, λέγουσιν ὅτι τὴν ἀσέλγειαν ἐνταῦθα ἔλαβεν ἐπὶ τῆς αἰσχρουργίας. φαμὲν δὲ καὶ ἡμεῖς ὅτι ἀσελγὴς λέγεται, ὁ μὴ μετέχων μήτε δικαιοσύνης, μήτε ἀρετῆς. εἰκότως γὰρ ἐπὶ μία πόλις τῆς παραφυλακῆς, ὥσπερ πάντες δίκαιοι εἰσι, καὶ ἀρετῆς ἀνάμεστοι. ἀσελγὴς οὖν ὁ μὴ μετέχων τῆς σιγῆς. Ἐγὼ δὲ ὅπερ ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστος) Ἐντεῦθεν τὸ πρῶτον μέρος τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προκαταστάσεως. ἐπειδὴ δὲ διαβάλλει εἰς θρασύτητα αὐτὸν ὁ Μειδίας, ἔλεγεν ὅτι οὐδὲν πέπονθε δεινὸν, ἀλλὰ τῇ τύχῃ θαρρῶν ἐπαίρει τὰ πράγματα, καὶ τὰ μικρὰ μεγάλα ποιεῖ, διὰ τοῦτο ἐπιείκειαν καὶ μετριότητα ὑποκρίνεται λέγων, ὃ καὶ ὑμῶν ἕκαστος ἂν ἐποίησεν ὑβρισθεὶς, τοῦτο κἀγὼ νῦν ἐποίησα, ὁ νομιζόμενος ῥήτωρ. Τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησα) Ἐπειδὴ μὲν περιττόν. ἑαυτὸν δὲ ὡς ἕνα τῶν πολλῶν ἀξιοῖ ἐπιδεικνύμενος. Καὶ προυβαλόμην ἀδικεῖν τουτονὶ περὶ τὴν ἑορτήν) Αντὶ τοῦ εἰσήγαγον. ἔδειξε δὲ ἐκ τούτου, πῶς κρίνει τὸν Μειδίαν. οὐ γὰρ εἶπεν ἀσεβεῖν, ἀλλ' ἀδικεῖν περὶ τὴν ἑορτήν. τοῦτο δὲ δημόσιον. προβολὴ γάρ ἐστιν ὄνομα δίκης, κατὰ τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικούντων. Οὐ μόνον πληγὰς) Ἐντεῦθεν ἐστὶν ἡ κατασκευὴ τοῦ πρώτου μέρους τῆς προκαταστάσεως. διὰ μὲν γὰρ τοῦ λέγειν τοῖς Διονυσίοις, συνέστησε τὸ δημόσιον. καὶ τὸ βίαια δὲ παθὼν παρὰ πᾶσαν τὴν χορηγίαν. οὕτως ἔχει. συνῆπται γὰρ πάλιν ἀμφότερα καὶ τὸ ἴδιον καὶ τὸ δημόσιον. δόξειε δ' ἂν ὡς ἔλαττον προσποιεῖσθαι τῶν πληγῶν. ἔχει δὲ οὐχ οὕτως, ἀλλὰ διὰ τῆς τοιαύτης συνθέσεως, αὐτὸ τοῦτο ὑποτίμεται. καὶ προλύει τὸ συγγνωμονικὸν, ὅτι δι' ὀργὴν ἔπαταξα. εἰ γὰρ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια καὶ περὶ τῆς ἑορτῆς πέπονθα, πρόδηλον, ὅτι οὐ δι' ὀργὴν, ἀλλ' ἐκ προνοίας. Ἐπειδὴ δὲ καλῶς καὶ τὰ δίκαια ποιῶν) Ἐντεῦθεν τὸ δεύτερον τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προκαταστάσεως. σχεδὸν δὲ ὥσπερ ἀσφαλῶς καὶ μεμετρημένως τὸν λόγον ἐργάζεται. εἰ γὰρ φανείη προκατεγνωσμένος ὑπὸ παντὸς τοῦ δήμου, πρόδηλον ὅτι οὐδεμίαν ἔχει ἀπολογίαν. δεῖ δὲ τὸν κατήγορον, κἂν μὴ οὕτως ἔχῃ τὰ πράγματα, πειρᾶσθαι μεμετρημένως τὸν λόγον ποιεῖν, ἵνα οἱ δικασταὶ ὡς ἐπ' ὁμολογουμένοις καταψηφίσωνται. Ο δῆμος ἅπας) Κἀνταῦθα πάλιν αὐτὴν προαναλύει. φησὶ γὰρ ὁ Μειδίας, ὅτι χορευταὶ καὶ ξένοι καὶ τοιοῦτοί τινες κατεχειροτόνησαν. ὁ δὲ, προλαβὼν φησὶν ὅτι ὁ δῆμος ἅπας. καὶ δείκνυσιν οὐ μόνον τὸν δῆμον, ἀλλὰ καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτοῦ καταγνόντας. εἰ γὰρ μέρος οἱ δικασταὶ τοῦ δήμου, πρόδηλον ὅτι κἀκεῖνοι συγκατέγνωσαν. Καὶ σφόδρα) Ἵνα δόξῃ κατεγνωκέναι ὁ δῆμος, καὶ σφόδρα μετ' ἐπιτάσεως εἶπε, καὶ ὅτι οὐ θρασύτητι τῇ ἐμῇ ταραχθεὶς, ἐφ' οἷς ἠδικημένῳ μοι συνῄδει. Ὥστε πάντα ποιοῦντος τούτου) Σφόδρα βιαίως. οὐ μόνον δικαστὰς καὶ δῆμον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἑαυτοῦ καταγνῶναι πεποίηκεν. εἰ γὰρ καὶ ἱκέτευσε, πρόδηλον ὅτι κατέγνωκεν ἑαυτοῦ. τὸ γὰρ ἱκετεύειν, τῶν ἑαλωκότων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΜΕΙΔΙΟΥ

λόγος, περὶ κονδύλου

ΤΗΝ μὲν ἀσέλγειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν ὕβριν, ᾗ πρὸς ἅπαντας ἀεὶ χρῆται Μειδίας, οὐδένα οὔθ' ὑμῶν, οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν ἀγνοεῖν οἴομαι. ἐγὼ δ' ὅπερ ἂν καὶ ὑμῶν ἕκαστος ὑβρισθεὶς προείλετο 1 πρᾶξαι, τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐποίησα. καὶ προυβαλόμην 2 ἀδικεῖν τουτονὶ περὶ τὴν ἑορτὴν, οὐ μόνον πληγὰς ὑπ' αὐτοῦ λαβὼν τοῖς Διονυσίοις, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ βίαια παθὼν παρὰ πᾶσαν τὴν χορηγίαν. ἐπειδὴ δὲ καλῶς, καὶ τὰ δίκαια ποιῶν ὁ δῆμος ἅπας, οὕτως ὠργίσθη 3 καὶ παρωξύνθη, καὶ σφόδρα ἐσπούδασεν ἐφ' οἷς ἠδικημένῳ μοι συνῄδει, ὥστε πολλὰ ποιοῦντος τούτου,

3 Καὶ ἴσως ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ) Προσβάλλει τοὺς μάρτυρας τοῦ Μειδίου, ὡς καὶ ἑαυτοὺς συγκατηγοροῦντας. προσιὼν γάρ φησι, Εὐκτήμων ὁ κονιορτὸς, καὶ Διότιμός τις ἐπεὶ αὐτῷ μαρτυροῦσι συνεστῶσα ἱκεσία, πῶς δύνανται τἀληθῆ μαρτυρεῖν, οἱ μετ' αὐτοῦ συνεπιτιθέντες. Οὐκ ἐπείσθη) Ἐπαινεῖ τὸν δῆμον, ὡς πάντων καταφρονήσαντα ἕνεκα τοῦ δικαίου. ὑφορᾶται δὲ τοὺς δικαστὰς μὴ χρήμασι πεισθέντες, καταψηφίσωνται) τὸν ἀγῶνα τοῦ Μειδίου. μὴ λέγων οὖν, φανερῶς θεραπεύει τὸ λυποῦν. εἰ δὲ ὁ δῆμος οὐ προσήκατο τὰς ὑποσχέσεις, οὐδ' εἰς τὸν °δῆμον ἀπέβλεψεν, οὐδὲ ταῖς φανεραῖς ὑποσχέσεσιν ἡττήθη, πόσῳ μᾶλλον ὑμεῖς ὀφείλετε κρύφα χρηματιζόμενοι. εἶτα δὲ ἦσαν αἱ πρὸς τὸν δῆμον ὑποσχέσεις; ὑμεῖς εἰσοίσομεν, τριηραρχήσομεν. ὅτι δὲ ψευδεῖς αἱ ὑποσχέσεις, προϊών φησι. ἐμὲ εἴασε ὑμῖν εἰσοίσειν, ὑμᾶς διανομαῖς. 4 Ἀλλὰ μιᾷ γνώμῃ) Οὐδεὶς διεσφάλη τοῦ πρέποντος. οὐδεὶς ἠγνόησε τὸ εἰκός. τὸ πρεπῶδες ὁ πᾶς δῆμος μιᾶς ἐγένετο γνώμης. ἵν' ἕκαστος καταψηφίσηται τοῦ Μειδίου, φοβούμενος, ἢ αἰσχυνόμενος τἀναντία τοῖς ἄλλοις γνῶναι. Πολλοί μοι προσιόντες ὦ ἄνδρες δικασταί) Ἀπίθανον ἔδοξε τὸ νόημα, ὅτι καὶ οἱ δικασταὶ °παρωξύνοντο εἰς τὴν κατηγορίαν, εἰ μὴ προλαβὼν εὐθὺς ἐν ἀρχῇ, πάντας ἦν δείξας ὑβρισμένους. Ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ) Ἐντεῦθεν ἡ κατασκευὴ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προτάσεως. τὸ ἀπίθανον δὲ τῆς προτάσεως ὅρκῳ διέλυσε. καὶ ἵνα μὴ ἴσως ἑταῖρος δόξῃ, τὸ σχετλιαστικὸν προστέθεικεν.

°πλουτεῖν.

εἰ δή

°παρώξυν-τον.

καὶ ἴσως ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ, οὐκ ἐπείσθη, οὐδ' ἀποβλέψαι εἰς τὰς οὐσίας τὰς τούτων, οὐδὲ τὰς ὑποσχέσεις, ἀλλὰ μιᾷ γνώμῃ κατεχειροτόνησεν αὐτοῦ. 4 πολλοί μοι προσιόντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ νῦν ὄντων ὑμῶν, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἠξίουν καὶ παρεκελεύοντο ἐπεξελθεῖν, καὶ παραδοῦναι τοῦτον εἰς ὑμᾶς, ὡς μὲν ἐμοὶ δοκεῖ, δι' ἀμφότερα, 5 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νὴ τοὺς θεούς, καὶ δεινὰ πεπονθέναι νομίζοντες ἐμέ, καὶ δίκην ἅμα βουλόμενοι λαβεῖν, ὧν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐτεθέαντο θρασὺν ὄντα καὶ βδελυρὸν, καὶ οὐδὲ καθεκτὸν ἔτι. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, ὅσα μὲν ~~ἦν~~ παρ' ἐμοῦ προσήκει φυλαχθῆναι, 6 πάντα δικαίως °ὑμῖν τετήρηται, καὶ κατηγορήσων, ἐπειδή τις εἰσάγει, πάρειμι ὡς ὁρᾶτε. πολλὰ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήματ' ἐξόν μοι λαβεῖν ὥστε μὴ κατηγορεῖν, οὐ λαβὼν, πολλὰς δὲ δεήσεις καὶ χάριτας, καὶ νὴ Δία ἀπειλὰς ὑπομείνας. ἃ δ' ἐν ὑμῖν 7 ~~μετὰ ταῦτ' ἐστὶν~~ ὑπόλοιπα. ὅσῳ γὰρ πλείοσιν οὗτος ἠνώχληκε καὶ °παρήγγειλεν (ἑώρων γὰρ αὐτὸν ἄρτι πρὸ τῶν δικαστηρίων οἷα ἐποίει) τοσούτῳ μᾶλλον ἐλπί-

°ὑμῖν.

ᾱ.

°προσήγγελκα. α.β. παρήγγελκεν. e.

5 Ὧν ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπεθέασατο) Ἀσαφῶς διὰ τούτων αἰνίττεται τὸν τύραννον. εἰ γὰρ ἐν δημοκρατίᾳ ζῶν οὐκ ἔστι καθεκτὸς, τί ἂν ἦν ὁ τύραννος ὁ τοιοῦτος. προσθεὶς δὲ τὸ ἰδιωτικὸν °τὸ καθ' ἑαυτὸν, ὅτι δεινὰ πέπονθεν, ἐπάγει τὸ δημόσιον, ὅτι καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἐβούλοντο δίκην λαβεῖν. Οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων) Οὐ δεύτερον τοῦτο προοίμιον, ὡς τινες ᾠήθησαν, ἀλλὰ συμπέρασμα τῶν εἰρημένων ἐν τῷ πρώτῳ μέρει τοῦ προοιμίου. εἰσαγωγὴ γάρ ἐστιν ἀθλίου ... ἀρχὴ τῶν ἐγκλημάτων εἰσαγόντων. τοίνυν ἐντεῦθεν ἐστὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ προοιμίου, ἐν ᾧ ἐστι καὶ ἡ προτροπὴ ἔχει δὲ κατασκευῆς δύναμιν τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ προοιμίου. δύο γάρ εἰσιν ἐν τῷ λόγῳ προκατασκευαί. μία μὲν, ὥστε μὴ ἰδιωτικὸν νομισθῆναι τὸν ἀγῶνα, ἣν διὰ τῆς ἀναγνώσεως τῶν νόμων κατεσκεύασεν. ἑτέρα δὲ, ὥστε μὴ πεισθέντας τοὺς δικαστὰς, προδοῦναι τὸν ἀγῶνα. τοῦτο γὰρ ὁ ... συμβῇ ... τὰ τῆς κατηγορίας τοῦ ῥήτορος. καὶ διὰ τοῦτο μακρότερον δοκεῖ γεγονέναι τὸ προοίμιον, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τὴν κατὰ τὰ χρήματα τῶν δικαστῶν ἐξελεῖν. Ὅσα μὲν οὖν) Τοῦτ' ἔστιν ἐπείσθην ὑμῖν καὶ κατηγορῶν πάντα δείξω τετηρημένα. οὐ προὔδωκα τὴν κατηγορίαν δι' ὑμᾶς, οὐδὲ χρήμασιν ἐπείσθην. μὴ τοίνυν μηδὲ ὑμεῖς. καὶ τὸ μὲν ἀκόλουθον τοῦτο ἦν· ὁ δὲ ἀπεσιώπησεν ὑπὸ τοῦ μὴ προδήλως ἐλέγχειν τοὺς δικαστάς. φιλονεικοτέρους γὰρ ἂν αὐτοὺς κατέστησεν. 6 Ἐπειδή τις εἰσάγει) Μετὰ γὰρ τὸ ἀποκληρωθῆναι τὸ δικαστήριον, ἐδίδοντο τοῖς θεσμοθέταις αἱ γραφαί. κἀκεῖνοι ἠρώτων λοιπὸν εἰ βούλεται κατηγορεῖν, εἰ μάρτυρας ἔχει εἰς τὰς ἀποδείξεις ἐπιεικεῖς καὶ εἰ συνήγορον, οὕτως ἤδη τὸν εἰσῆγον. τοῦτό ἐστι τὸ ἐπειδή τις εἰσάγει. ἄρχοντες δὲ ἦσαν οἱ ἐν ἑκάστῳ δικαστηρίῳ τὰς κρίσεις εἰσάγοντες. Πολλὰ μὲν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Πειρᾶται ἀποτρέπειν τοῦ λήμματος τοὺς δικαστάς· εἰ γὰρ ἐγὼ πολλὰ λαμβάνων, οὐκ ἐδεξάμην, πῶς ὑμεῖς ὀλίγα. πρόδηλον γὰρ ὅτι εἰ μὲν δίδωσι καὶ αὐτῷ τῷ πεπονθότι, πολλὰ ἠδύνατο δοῦναι. τοῖς δὲ δικασταῖς πολλοῖς οὖσιν, οὐκ ἠδύνατο πολλὰ ὑποσχέσθαι. κἀμοὶ μὲν ἐξὸν λαβεῖν, ὑμῖν δὲ ὑπισχνεῖται μόνον. κἀγὼ μὲν ὁ πεπονθὼς, δι' ὑμᾶς οὐκ ἔλαβον· ὑμεῖς δὲ οἱ μηδὲν πεπονθότες, κατ' ἐμοῦ λήψεσθε. Πολλὰς δὲ δεήσεις) Οὐ πρὸς τὰς δεήσεις, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀπειλὰς κυρίως τὸ ὑπομείνας. σῴζεται δὲ κατὰ φύσιν ἡ τάξις. πρῶτον γάρ τις ἱκετεύει. εἶτα μὴ τυχὼν, χρῆται ταῖς ἀπειλαῖς. Ἃ δ' ἐν ὑμῖν κατὰ ταῦτ' ἐστὶν ὑπόλοιπα) Τὸ λοιπὸν ἀποσιωπήσει μὴ βουλόμενος φανερῶς ἐγκαλέσαι τοῖς δικασταῖς. καὶ διὰ τοῦτο τὰ 7 ὅλως ἀκατάλληλα ἀπήγγειλεν, ἵνα μηδεὶς ἀπαιτήσῃ τὸ ἀκόλουθον. τὴν γὰρ τάξιν ἐνήλλαξε, καὶ φησίν. Ὅσῳ γὰρ πλείοσιν ἠνώχλησεν) Ἔθος δὲ ἔχει ὁ ῥήτωρ ὀχλήσεις καλεῖν τὰς γινομένας τοῖς δικασταῖς ἀξιώσεις. ἔστιν οὖν ... ὁ λόγος. ... γὰρ οὕτως ἂν ὁ νοῦς. ὅσῳ δὲ πλείοσιν οὗτος ἠνώχλησε, τοσούτῳ μᾶλλον προσδοκῶ λήψεσθαι τὴν ψῆφον. οἱ γὰρ αἰσχυντηλοί τις ἐν ταῖς παρακλήσεσιν, οὐχ ἡδέως αὐτὰς ποιοῦνται τοῖς ὑπομένουσι.

°τό.

ἐπίπον

ἐπέπεσε δὲ καὶ ἐμήκυνε τὸ προοίμιον ὁ ῥήτωρ, ἐπισυνάπτων τὰ νοήματα, διὰ τὸ δημοσίου ἐγχειρεῖν αὐτοῦ ἰσχύσαι, ἵνα τῷ ῥώμῃ τοῦ πάθους ἀναληφθῇ ὁ λόγος, ἀπαρτίσῃ τὴν πλατεῖαν ποίησιν. Οὐ γὰρ ἂν καταγνοίην) 7 Πληρώσας τὴν προκατασκευὴν ἐν προοιμίῳ, διπλοῦν ἐπάγει συμπέρασμα, τὸ μὲν, εἰς τὴν πρότην πρότασιν, ὅτι ὑμεῖς ὑβρίζει Μειδίας, καὶ οὐ χρὴ συγχωρῆσαι, ὥστε καὶ τὸ λοιπὸν ἀδεῶς ὑβρίζειν· τὸ δὲ, εἰς τὴν προκατασκευὴν, δηλοῦν, ὅτι μὴ ἐναντία ποιήσητε χρήματα λαβόντες οἷς πρότερον ἠξιοῦτε. καὶ ἐπιλύεται αὐτοῦ τὸ συμπέρασμα εἰς τελικὸν κεφάλαιον, τὸ συμφέρον. διὰ τοῦτο γὰρ φανερὸν συγκείσαι ἔχει τὰ προοίμια πρὸς τοὺς ἐπιλόγους διὰ τὸ συμπεριφέρειν κἀκεῖνα τοῖς τελικοῖς κεφαλαίοις. Τὸ μὲν πρότερον προοίμιον τὸ πραγματικὸν πλέον μετέχον, ἔλαττον εἶχε τὸ παθητικόν. ἐν δὲ τούτῳ, πλέον βούλεται κινῆσαι τὸ πάθος, ἵνα συναγάγῃ τὸ δικαστὴν χρώμενος. εἰς τελικὸν δὲ κεφάλαιον κατέληξε τὸ συμπέρασμα τῆς προτέρας προτάσεως.

Εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες) Ἐντεῦθεν τὸ προοίμιον. ἔστι δὲ καὶ ἡ πρότασις αὐτοῦ διμερής· καὶ τίκτεται ἐντεῦθεν ἡ ἀντίθεσις, ὅτι πῶς ἐνταῦθα λέγει, εἰ ἦν περὶ παραπρεσβείας ὁ ἀγὼν, οὐκ ἂν ἐδεήθην. καὶ πῶς ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου, περὶ παραπρεσβείας ὑπάρχοντος τοῦ ἀγῶνος, δεῖται. καὶ φανερὸν ἐκ αὐτῆς ἐπιλύεται λέγων, ὅτι δέομαι ὑμῶν μετ' εὐνοίας ὑμῶν ἀκοῦσαι. σοφιστὴς δὲ μὴ ὑβρίζεσθαι δόξῃ, κατηγορῶν μὲν, ἱκετεύων δὲ, ὡς οἱ φεύγοντες, ἐκ περιττοῦ τὸ λοιπὸν ἐκ τῆς τοῦ προοιμίου προτάσεως. εἰ μὲν ἐπ' ἄλλοις ἔκρινε, οὐκ ἂν ἐδεήθην· καὶ αὐτὸ δημοσίων ἀδικημάτων ὀνόματα, παρανόμων καὶ παραπρεσβείας ἐξετάζων τὴν ὕβριν τοῖς δημοσίοις ἀδικήμασι. βούλεται οὖν καὶ ὡς κατήγορος κατατρέχειν, καὶ ἱκετεύειν ὡς φεύγων, καὶ ἅμα δεῖξαι ὡς καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν

ζω δὲ δίκαιον ἐξεῖναι. οὐ γὰρ ἂν καταγνοίην ὑμῶν οὐδενός, οὐδ' ὡς περὶ ὧν πρὸς ἐμὲ ἐσπουδάσατέ ποτ' αὐτοὶ πρότερον, τούτων ἀμελήσετε, οὐδ' ὡς, ἵνα Μειδίας ἀ- 8
δεῶς τὸ λοιπὸν ὑβρίζῃ, ψηφιεῖταί τις ὑμῶν ὁ μὴ μεμνημένος ὅτι, πλὴν ὅ, τι ἂν ἡγῆται δίκαιον. Εἰ μὲν οὖν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρανόμων, ἢ παραπρεσβείας,
ἤ τινος ἄλλης τοιαύτης αἰτίας ἔμελλον αὐτοῦ κατηγορεῖν, οὐδὲν ἂν ὑμῶν ἠξίουν δεῖσθαι, νομίζων τῷ μὲν 9
κατηγόρῳ περὶ τῶν τοιούτων προσήκειν ἐξελέγχειν
μόνον, τῷ δὲ φεύγοντι, καὶ παραιτεῖσθαι. ἐπειδὴ δὲ τούς
τε κριτὰς διαφθείραντος τούτου τότε, καὶ διὰ τοῦτο
τῆς φυλῆς ἀδίκως ἀφαιρεθείσης τὸν τρίποδα, καὶ
αὐτὸς πληγὰς εἰληφὼς, καὶ ὑβρισμένος οἷα οὐκ οἶδ' 10
εἴ τις ἄλλος πώποτε χορηγὸς ὑβρίσθη, ὧν ὑπὲρ τούτων ἀγανακτήσας καὶ συνοργισθεὶς τὴν καταχειροτονίαν ὁ
δῆμος ἐποιήσατο, ταύτην εἰσέρχομαι, οὐκ ὀκνήσω καὶ
δεῖσθαι. εἰ γὰρ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν, ἐγὼ νῦν φεύγω,
εἴπερ ὑβρισθέντα μηδεμιᾶς τυχεῖν δίκης, ἐστί τις συμ- 11
φορά. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ ἱκετεύω, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου
λέγοντος. ἔπειτ' ἐὰν ἐπιδείξω Μειδίαν τουτονὶ, μὴ
μόνον εἰς ἐμὲ, ἀλλὰ καὶ εἰς ὑμᾶς, καὶ εἰς τοὺς νόμους, καὶ
εἰς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὑβρικότα, βοηθῆσαι καὶ ἐμοὶ 12
καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ γὰρ οὕτω πως ἔχει, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑβρίσθην μὲν ἐγὼ, καὶ προυπηλακίσθη τὸ σῶμα τοὐμὸν τότε, ἀγωνιεῖται δὲ καὶ κριθήσεται τὸ πρᾶγμα νυνὶ, πότερον ἐξεῖναι δεῖ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, καὶ εἰς

ἐκ μελετημένως ἐπὶ δημόσιος. Νομίζων τῷ μὲν κατηγόρῳ) Ἐντεῦθεν ἡ κατασκευὴ τοῦ προτέρου μέρους. θέλων δὲ βεβαιοῦν τὸ ἀξίωμα, δεικνὺς ὡς οὐδὲ ἐπ' ἂν ἐδεήθην κατηγορῶν, εἰμὴ νῦν ἐν τῷ τῶν φευγόντων σχήματι καθεστήκειν. τὸ γὰρ ὑβρισθέντα μὴ λαβεῖν δίκην, ἔοικε τῷ ἁλῶναι. ζητήσειε δ' ἄν τις πῶς ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου, καὶ τοι κατηγορῶν, φησί, δέομαι πάντων ὑμῶν. ῥητέον οὖν, ὅτι διάφοραι δεήσεών εἰσιν· ἐκεῖ μὲν γὰρ καὶ δέησις σεμνὴ, καὶ φρόνημα ἔχουσα. ἐνταῦθα δὲ ταπεινότητα ἔχει ἡ δέησις. φησὶ γάρ· δέομαι δὲ ὑμῶν καὶ ἱκετεύω. καὶ ὥσπερ ἐπ' ἀμφότερος τὸν ἀγῶνα, οὕτω μεταβαίνεται. Καὶ διὰ τοῦτο τῆς φυλῆς) Διὰ ἑαυτοῦ τὴν φυλὴν ὀνόμασεν, ἐπισείων αὐτῷ πολεμίους πολλούς, καὶ ὁλόκληρον τὴν φυλήν. καλῶς δὲ καὶ τὸ ἀδίκως. οὐ γὰρ ἁπλῶς εἶπεν ἀφῃρέθη ἡ φυλή, ἀλλ' ἀδίκως, ὁ πολέμιον ἔχει τὸ δίκαιον. Εἰ γὰρ οἷόν τε) Ἐντεῦθεν ἡ κατασκευὴ τοῦ δευτέρου μέρους. συνάγει, φησί, Μειδίας τῇ κακίᾳ τὰ ἄμικτα, κατήγορον ἀποφήνας τὸν φεύγοντα. 10

Ἐστί τις συμφορά) Τὸ παράδοξον τῶν ἄλλων. ἔστι συμφορά. εἰ οἱ κρινόμενοι, φησίν, ἐν συμφοραῖς ὄντες ἱκετεύουσι, κἀγὼ ὁ ὑβρισμένος, εἰ μὴ λάβοιμι δίκας, ἐν συμφορᾷ ἔσομαι. εἰκότως ἄρα δεήσομαι. Δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων) Διωρίσατο ἱκανῶς τὸ δεῖν ἱκετεύειν. ἐντεῦθεν δὲ τὸ συμπέρασμα τοῦ δευτέρου προοιμίου. ὅπερ προοίμιον εἰληφὼς αὐτῷ ἐκ συστάσεως τοῦ οἰκείου προσώπου ἐν διαιρέσει. διορίζει γὰρ ὅτι, ἐν ποίοις ἐγκλήμασι δεῖ δεῖσθαι τὸν κατήγορον, καὶ ἐν ποίοις οὐ δεῖ. Ὑβρίσθην μὲν ἐγὼ) Ἐκ τοῦ ἴδιον ὅρων βιάζεται δημόσιον δείκνυσθαι τὸ κρινόμενον. πρῶτον μὲν ὅτι πᾶσιν ὕβρεις καὶ ἐν ὁποιῳδήποτε καιρῷ δημόσιόν ἐστι. καὶ τοῦτο δείκνυσιν ἐπὶ μὲν, διὰ τοῦ ὑπὲρ τοῦ μὲν χαρὰς ἔσεσθαι παντὶ τῷ βουλομένῳ· τὸ δὲ ἔγκλημα εἶναι δημόσιον ὅλον.

δευτέρου δὲ, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ γιγνόμενα κἂν εἰς ἰδιώτην ᾖ, δημόσιά ἐστι. τρίτου, τὰ εἰς χορηγὸν γιγνόμενα, καὶ πολλῷ πλέον. τετάρτου, ὅτι οὐ δι' ἐμὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ πάντας τοὺς ἄλλους ὅσους ὑβρίζει, ἄξιός ἐστιν, ὡς ὑβριστὴς καὶ τυραννικὸς, δημοσίᾳ κολασθῆναι. πρῶτον οὖν ἀποδείκνυσιν, ὅτι πᾶσα ὕβρις δημόσιόν ἐστι, τὸ φανέν.

13 τὸν τυχόνθ' ὑμῶν ἀδίκως ὑβρίζειν, ἢ μή. εἴ τις οὖν ὑμῶν ἄρα καὶ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον τῶν ἰδίων τινὸς ἕνεκα γίγνεσθαι τὸν ἀγῶνα τόνδ' ὑπελάμβανεν, ἐνθυμηθεὶς νῦν, ὅτι δημοσίᾳ συμφέρει μηδενὶ μηδὲν ἐξεῖναι τοῦτο ποιεῖν, ὡς ὑπὲρ κοινοῦ τοῦ πράγματος ὄντος, καὶ 14 προσέχων ἀκουσάτω, καὶ τὰ φαινόμενα αὐτῷ δικαιότατ' εἶναι, ταῦτα ψηφισάσθω. ἀναγνώσεται δὲ πρῶτον μὲν ὑμῖν τὸν νόμον, καθ' ὃν εἰσὶν αἱ προβολαί. μετὰ δὲ ταῦτα, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. λέγε τὸν νόμον.

15 Νόμος.

Τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου τῇ ὑστεραίᾳ ἐν Πανδίου. ἐν δὲ ταύτῃ χρηματίζειν πρῶτον μὲν περὶ ἱερῶν· ἔπειτα τὰς προβολὰς παραδιδότωσαν τὰς γεγενημένας ἕνεκα τῆς πομπῆς, ἢ τῶν 16 ἀγώνων τῶν ἐν τοῖς Διονυσίοις, ὅσαι ἂν μὴ ἐκτετισμέναι ὦσιν. Ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καθ' ὃν αἱ προβολαὶ γίγνονται, λέγων, ὥσπερ ἠκούσατε, ποιεῖν τὴν ἐκκλησίαν ἐν Διονύσου μετὰ τὰ Πάνδια. ἐν δὲ ταύτῃ ἐπειδὰν χρηματίσωσιν οἱ 17 πρόεδροι περὶ ὧν διῴκηκεν ὁ ἄρχων, χρηματίζειν κελεύει, καὶ περὶ ὧν ἄν τις ἠδικηκὼς ᾖ περὶ τὴν ἑορτὴν, ἢ παρανενομηκώς. καλῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συμφερόντως ἔχων ὁ νόμος, ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μαρτυρεῖ. ὅπου γὰρ ἐπόντος τοῦ φόβου τούτου φαίνονταί 18 τινες οὐδὲν ἧττον ὑβρισταί, τί χρὴ προσδοκᾶν τοὺς τοιούτους ἂν ποιεῖν, εἰ μηδεὶς ἐπῆν ἀγὼν, μηδὲ κίνδυνος; βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, καὶ τὸν ἑξῆς ἀνα-

13 Εἴ τις οὖν ὑμῶν) Ἐντεῦθεν ὁ προκατασκευὴ ὄντα [illegible] τοὺς δύο νόμους. δεικνύει ὅτι δημόσιόν ἐστι τὸ ἀδίκημα. ἕτεροι δὲ φασιν ὅτι τοῦτο δοκεῖ μὲν συναρτᾶσθαι τῷ προοιμίῳ. τὸ δ' ἀληθὲς, ὥσπερ προοίμιόν ἐστι τῆς κατασκευῆς τῆς μελλούσης. ἐντεῦθεν γὰρ προβιβάζει περὶ τοῦ χρῆναι τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ πάντα, δημόσια νομίζειν, καὶ οὐ τῶν ἰδίων τινὸς ἕνεκα γίνεσθαι· τουτέστιν, ὅτι πᾶσα ὕβρις, δημόσιόν ἐστιν.

Ἐνθυμηθεὶς νῦν) Καὶ τοῦτο τοῦ προτέρου ὅρου, καὶ ὥσπερ κοινοῦ τοῦ πράγματος. πάντα γὰρ ταῦτα τὸ δημοσίαν εἶναι πᾶσαν ὕβριν κατασκευαστικά ἐστιν. 14 Ἀναγνώσεται) Ἐντεῦθεν καθαρῶς εἰς αὐτὴν τὴν κατασκευὴν ἐμβέβληκεν, ὅτις ἐστὶν ὁ δεύτερος ὅρος, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῇ ἑορτῇ γινόμενα, δημόσιά ἐστι. καὶ ἀναγινώσκει τοὺς νόμους, δι' ὧν τοῦτο κατασκευάζεται. 15 Τοὺς πρυτάνεις ποιεῖν) Ἐφοβήθη μὴ λέγων ἃ πέπονθεν, [illegible] ἐπιμβάλλῃ τοῖς ἀκούουσιν. ὅθεν ἀνέγνω πρὸ τῆς διηγήσεως τοὺς νόμους, ὅπερ ὑφαιρῶν κατηγορεῖν. ἐδεδοίκει γὰρ μὴ ἰδιωτικὸς ὁ ἀγὼν δόξειεν ἐκ τῆς κατασκευῆς ἰδιωτικὰ πράγματα ἐχούσης. καὶ διὰ τὸ πρὶν εἰπεῖν ἃ πέπονθε, προὔλαβε τὸ δικαστὴν ἀναγνῶναι τὸν νόμον, ἵνα κἂν ὕβρεις λέγῃ, κἂν πληγὰς καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς δημοσίαν ἀκούωσι, ἀποδειχθέντος τοῦ πάντα τὰ ἐν ἑορτῇ γινόμενα, δημόσια εἶναι. ἔστι δ' ὁ πρῶτος νόμος τοιοῦτος ὅτι μετὰ τὴν ἑορτὴν ἐγίγνετο ἐκκλησία ἐν Διονύσου καὶ ἐξητάζετο ὁ ἄρχων περὶ ὧν διῴκησε, καὶ περὶ ὧν ἠδίκησέ τις καὶ παρηνόμησε.

γρ. ὥσπερ.

γρ. ἐξητάζετο.

16 Ὁ μὲν νόμος οὗτός ἐστιν) Ἐκ τούτου τοῦ νόμου συλλογίζεσθαι βούλεται περὶ τῆς μετὰ τὴν ἑορτήν. τοῦτο οὖν ὅτι ἡ προβολὴ δημόσιον, ἐκ τῆς ἑξῆς δείκνυσι. Ἐν Διονύσου μετὰ τὰ Πάνδια) Ἐν Διονύσου μὲν ἐν τῷ θεάτρῳ. συνῆπτο γὰρ ἐν τῷ θεάτρῳ τὸ τέμενος. Πάνδια δὲ, οἱ μὲν, Διὸς ἑορτὴν ἐνόμισαν. οἱ δὲ, Πανδίαν τὴν σελήνην νομίζουσιν, ἴσως ἀπὸ τοῦ πάντοτε ἰέναι. τὸν μὲν γὰρ ἥλιον, ἐν ἡμέρᾳ μόνῃ θεωρεῖν ἔξεστι. τὴν δὲ σελήνην καὶ ἡμέρας καὶ νύκτωρ. ἦγον οὖν καὶ τῆς σελήνης ἑορτὴν, μετὰ τὰ Διονύσια. ἐπειδὴ Διονύσου ἀδελφὴ ἡ σελήνη. ὥσπερ τὸν Διόνυσον, καὶ Ἀπόλλωνα καὶ ἥλιον καλοῦσιν. ἔνιοι δὲ καὶ Πανδίας σελήνης τὸν Διόνυσον. Ἐν δὲ ταύτῃ ἐπειδὰν χρηματίσωσιν οἱ πρόεδροι) Πρόεδροι ἐκαλοῦντο, οἱ πεμπόμενοι ἐν τῇ βουλῇ παρὰ τῆς πρυτανευούσης φυλῆς. οὗτοι δὲ πάλιν ἐπέμποντο παρὰ τῆς βουλῆς εἰς τὸν δῆμον, καὶ προκαθεζόμενοι ἐν τῷ θεάτρῳ διὸ καὶ πρόεδροι ἐκλήθησαν ἠρώτων τὸν δῆμον εἰ δοκεῖ αὐτοῖς ἐπισκέψασθαι περὶ τῶν μετὰ τὴν ἑορτήν. οἱ δὲ, ὅρον ταῖς χερσί. 17 Περὶ ὧν διῴκηκεν ὁ ἄρχων) Ἐδέδει γὰρ λόγον εἰ τὸ ἄγαλμα [illegible], εἰ τῶν ἄλλων μηδὲν τι ἐνεστὶ χρηματίζειν. Καὶ περὶ ὧν ἄν τις) Προσθεὶς ἄρχοντας καὶ προέδρους, συνῆψε καὶ τὰς ὕβρεις τὰς ἐν τῇ ἑορτῇ. δῆλον γὰρ ὅτι ἐν τῷ ἑνὶ νόμῳ ἐστὶ τὸ μὲν, δημόσιον· τὸ δὲ, ἰδιωτικόν. ὥστε ἐκ τούτου συλλογίζεται τὸ καὶ τὰς ὕβρεις δημοσίας εἶναι, ὥσπερ καὶ περὶ τὸν ἄρχοντα δημοσίας. Καλῶς ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Συναγωνίζεται τῷ νόμῳ, διὰ τῶν ἐπαίνων συστῆσαι βουλόμενος. καὶ περὶ τῶν τοὺς ὑβρισμένους εἰσπραχθέντων, ὥσπερ κατὰ τῶν ἰδιωτῶν, εἰ γένοιτό τινες ὑβρισμένοι, 18 δίδωσι τὴν ἀσφάλειαν ὁ νόμος. Βούλομαι τοίνυν) Δεύτερον ἀναγινώσκει νόμον, [illegible].

γρ. κατὰ.

πάντοτε.

γρ. ἐν.

ἐπειδὴ

ἐπειδὴ γὰρ ἀπέδειξεν, ὅτι πάντα τὰ περὶ τὴν ἑορτὴν, δημόσιά ἐστιν ἀδικήματα, ἀλλ' οὐ τὰ περὶ τοὺς ἰδιώτας γενόμενα. ἀλλ' εἴ τις ἢ χορηγὸν εἶρξειεν, ἢ αὐλητὴν ἀπελάσειεν, ἢ κωμῳδόν, ὁ τὸν δῆμον τῆς θέας κωλύσειεν. βουλόμενος ἀποδεῖξαι καὶ τὰ περὶ τοὺς ἰδιώτας ἐν τῇ ἑορτῇ, δημόσια ὄντα, τὸν δεύτερον ἀναγινώσκει νόμον. Ἐνθυ- 21 μεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί) Συνέλαβε τὸ νόημα ἐν τῷ προτέρῳ νόμῳ, ἵνα δείξῃ κοινωνίαν τῷ προτέρῳ νόμῳ πρὸς τὸν δεύτερον. τοῦ νόμου δὲ τοῦ δευτέρου ὄντος τοιούτου, 19 ὅτι μηδὲ τοὺς ὑπερημέρους ἀπαιτεῖσθαι ἐν τῇ ἑορτῇ, ὡς ἀπαιτεῖν ἢ χρεῖ μᾶλλον ἐκκλύει ὁ νόμος ἀγωνίζεται ἐκ τοῦ ἐλάττονος, λέγων, ὅτι εἰ τοὺς ὑπερημέρους ὁ νόμος κελεύει μὴ ἀπαιτεῖσθαι ἐν τῇ ἑορτῇ χρεῖ, πόσῳ γε 20 μᾶλλον κελεύει μὴ τοὺς ἀναιτίους βιάζεσθαι. ἔστι γὰρ ὅλον ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τὸ ἐπιχείρημα, ἔκ τε προσώπου καὶ πράγματος εἰλημμένον. προσώπου μὲν, χορηγὸς πρὸς ὑπερήμερον, πράγματος δὲ, ὕβρεως ἢ χρημάτων. Οὐ γὰρ ὅπως) Τὸ μὲν μὴ ὑβρί- 22 ζεσθαι ἐν τῷ νόμῳ, σεσιώπηκεν, ὡς ὁμολογούμενον. τὸ δὲ γεγραμμένον, 21 ὡς παρακολούθημα, ἔλαβε. τὸ μὲν γὰρ περὶ τοῦ σώματος, οὐ γέγραπται. περὶ δὲ τῶν ὑπερημέρων μόνον. ὁ δὲ, ἐκεῖνο μὲν, ὡς ὁμολογούμενον, ἔλαβεν, ὅτι οὐ τοῦτο μόνον ἔδοξεν ὑμῖν δίκαιον, τὸ μὴ ὑβρίζεσθαί τινα εἰς τὸ σῶμα· 22 περὶ δὲ τῶν ὑπερημέρων, ὡς προσθήκην· ἀλλ' ἤδη ταῦτα ἐκωλύσατε, ὅσα καὶ κατὰ δίκην γίνεται. Ἀλλὰ 23 καὶ τὰ δίκῃ) Τῶν ἑαλωκότων, ἐν τῇ κρίσει δηλονότι, ταῦτα γίνεται τῶν ἑλόντων ἐν καιρῷ τῆς ἑορτῆς συνήγαγε δὲ ἐξ ἀποδείξεως τοῦ προτέρου νόμου, ὅτι καὶ τὰ περὶ τοὺς ἰδιώτας, δημόσιά ἐστι. Γιγνόμενα) Χρήματα δηλονότι. Ὑμεῖς μὲν 23 τοίνυν) Μέλλων ἀναγινώσκειν τὸν νόμον, ὑπέσχετο δεῖξαι τήν τε τῶν ἄλλων εὐλάβειαν καὶ τὸ Μειδίου θράσος. ὅπερ οὖν ὑπέσχετο νῦν, ἀποδίδωσι. Βούλομαι δὲ ἕκαστον) Προ- 24 24 κατασκευαστικὸν μὲν τὸ νόημα. εἰσβολὴ δὲ εἰς τὴν προβολήν. πληρώσας δὲ τὴν προκατασκευὴν, ἐν ᾗ πάντα τὰ γενόμενα περὶ τὴν ἑορτὴν, καὶ εἰς ἰδιώτην ᾖ, δημόσια ἀπέδειξε, μεταβαίνει λοιπὸν ἐπὶ αὐτὴν τὴν κατηγορίαν. οὐκ ἔτι γὰρ, ὡς ἰδιωτικῶν ἀκούοντι τῶν πραγμάτων. εἰ χρῆται οὖν προοιμίῳ προκατασκευαστικῷ. τὸ δὲ αὐτὸ, καὶ ἐπαγγελίαν ποιεῖ καλοῦσιν. διὸ σαφῶς ποιεῖται τὴν λεγόμενην ἐν τῇ κατηγορίᾳ. Ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστη- 25 κότος) Ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ περὶ τοῦ μέρους τῆς προβολῆς. φασὶ γὰρ ὅτι τὴν πόλιν μου [illegible] διήγησιν. δεῖ τὸ προειδέναι τὸν δῆμον τὰ γεγενημένα. καὶ δεῖ τι ἐν ὅρῳ μὴ χρῆναι διηγεῖσθαι, ἀλλὰ προσβάλλεσθαι. φασὶν οὖν ὅτι οὐ πάντας φαίνεσθαι τὰ γεγενημένα πῶς ἀφ' ἐν τοῖς ἐπιλόγοις φυσικῶς ὁ πολὺ ὁ δῆμος, ἀλλὰ χρηματικοὶ καὶ ξένοι, ἢ τοιοῦτοί τινες

τούτῳ a. γράψαι νόμον τουτονί. καὶ γὰρ ἐκ τούτου φανερὰ πᾶσιν ὑμῖν ἔσται τῶν ἀγωνιζομένων εὐλάβεια γενήσεται, καὶ τὸ τούτου θράσος. Λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Εὐήγορος εἶπεν. ὅταν ἡ πομπὴ ᾖ τῷ Διονύσῳ ἐν Πειραιεῖ, καὶ οἱ κωμῳδοὶ, καὶ οἱ τραγῳδοὶ. καὶ ἐπὶ Ληναίῳ πομπὴ, καὶ οἱ τραγῳδοὶ, καὶ οἱ κωμῳδοὶ, καὶ τοῖς ἐν ἄστει Διονυσίοις ἡ πομπὴ, καὶ οἱ παῖδες καὶ ὁ κῶμος, 20 καὶ οἱ κωμῳδοὶ, καὶ οἱ τραγῳδοὶ, καὶ ὁ Θαργηλίων τῇ πομπῇ καὶ τῷ ἀγῶνι, μήτε ἐξεῖναι, μήτε ἐνεχυράσαι, μήτε λαμβάνειν ἕτερον ἑτέρου, μηδὲ τῶν ὑπερημέρων ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. ἐὰν δέ τις τούτων τι παραβαίνῃ, ὑπόδικος ἔστω τῷ παθόντι, καὶ προβολαὶ αὐτοῦ ἔστωσαν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐν Διονύσου, ὡς ἀδικοῦντος, καθὰ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀδικούντων γέγραπται. Ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι ἐν τῷ προτέρῳ νόμῳ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἑορτὴν ἀδικούντων οὔσης τῆς προβολῆς, ἐν τούτῳ καὶ κατὰ τῶν τοὺς ὑπερημέρους εἰσπραττόντων, ἢ καὶ ἄλλ' ὁτιοῦν τινὸς λαμβανόντων, ἢ βιαζομένων, ἐποιήσατε τὰς προβολάς. οὐ γὰρ ὅπως μὴ τὸ σῶμα ὑβρίζεσθαί τινος ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις, ἢ τὴν παρασκευὴν, ἣν ἂν ἐκ τῶν ἰδίων πείσαιτό τις εἰς τὴν λειτουργίαν, 23 ᾤεσθε χρῆναι, ἀλλὰ καὶ τὰ δίκῃ καὶ ψήφῳ τῶν ἑλόντων γιγνόμενα, τῶν ἑαλωκότων καὶ κεκτημένων ἐξ ἀρχῆς, τῇ γοῦν ἑορτῇ, ἀποδόντα τε εἶναι. ὑμεῖς μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες εἰς τοσοῦτον ἀφῖχθε φιλανθρωπίας τε καὶ εὐσεβείας, ὥστε καὶ τῶν πρότερον γεγενημένων ἀδικημάτων τὸ λαμβάνειν δίκην ἐπέχετε ταύτας τὰς ἡμέρας. Μειδίας δ' ἐν αὐταῖς ταύταις ταῖς ἡμέραις, ἄξια τοῦ δοῦναι τὴν ἐσχάτην δίκην ποιῶν δειχθήσεται. βούλομαι δ' ἕκαστον ἀπ' ἀρχῆς ὧν πέπονθα ἐπιδείξας, ἔτι καὶ περὶ τῶν πληγῶν εἰπεῖν, ἃς τὸ τελευταῖον προσενέτεινέ μοι. ἔτι γὰρ μηδὲν ὅ τι, ἐφ' ᾧ τῶν πεπραγμένων οὐ δίκαιος ὢν ἀπολωλέναι φανήσεται. ἐπειδὴ γὰρ οὐ καθεστηκότος χο-

Margin: πομπῇ a. 1. — Θαργηλιῶνος a 6. — αὐτῷ a. — χ. πείσαιτο a. — ἐκλύει. χ. — Ἰουλ. [illegible]

[illegible]

ρηγὸν τῇ πανδιονίδι φυλῇ τρίτον ἔτος τουτί, παρούσης
26 δὲ τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ τὸν ἄρχοντα ἐπικληροῦν ὁ νόμος τοῖς χοροῖς τοὺς αὐλητὰς κελεύει, λόγων καὶ λοιδορίας γιγνομένης, καὶ κατηγοροῦντος τοῦ μὲν ἄρχοντος τῶν ἐπιμελητῶν τῆς φυλῆς, τῶν δ' ἐπιμελητῶν τοῦ ἄρχοντος, παρελθὼν ὑπεσχόμην ἐγὼ χορηγήσειν ἐθελοντής.
27 καὶ κληρουμένων, πρῶτος αἱρεῖσθαι τὸν αὐλητὴν ἔλαχον· ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πάντες, ἀμφότερα, ὡς οἷόν τε μάλιστα, ἀπεδέξασθε, τήν τ' ἐπαγγελίαν τὴν ἐμὴν, καὶ τὸ συμβὰν ἀπὸ τῆς τύχης· καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον, ὡς ἂν ἐπαινοῦν-
28 τές τε καὶ συνησθέντες, ἐποιήσατε. μειδίας δ' οὑτοσὶ μόνος τῶν ἁπάντων, ὡς ἔοικεν, ἠχθέσθη, καὶ παρηκολούθησε παρ' ὅλην τὴν λειτουργίαν ἐπηρεάζων ἐμοὶ συνεχῶς, καὶ μικρὰ καὶ μείζω. ὅσα μὲν οὖν ἢ τοὺς χορευτὰς, ἐναντιούμενος ἡμῖν, ἀφεθῆναι τῆς χρείας
29 ἠνώχλησεν, ἢ προβαλλόμενος καὶ κελεύων ἑαυτὸν εἰς

[illegible]

25 [illegible] Τῇ πανδιονίδι φυλῇ) Δέκατον μέρος ἡ φυλὴ τῆς πόλεως. Τρίτον ἔτος τουτί) [illegible]

26 [illegible] Παρούσης δὲ τῆς ἐκκλησίας) Πάντα δημόσια τὰ ὀνόματα. [illegible] Λόγων καὶ λοιδορίας γιγνομένης) [illegible]

Καὶ κατηγοροῦντος) [illegible] Παρελθὼν ὑπεσχόμην ἐγὼ) [illegible]

27 Καὶ τὸ συμβὰν ἀπὸ τῆς τύχης) [illegible]

Καὶ θόρυβον καὶ κρότον τοιοῦτον) [illegible]

28 [illegible] Μειδίας δ' οὑτοσὶ μόνος τῶν πάντων) [illegible] Ὡς ἔοικεν, [illegible] Ἐπηρεάζων μοι συνεχῶς) [illegible]

πλουτεῖν

παλιλλογεῖ δὲ εἰς τὰ ἰσχυρότερα. ἔστιν οὖν καὶ νῦν τὰ πρῶτα ἐλάττω. οὐ γὰρ μέγα ἔγκλημα εἰ τοὺς χορευτὰς ἐκώλυσεν ἀφεθῆναι. καὶ ταῦτα ἔπαρχος ὤν. καὶ ἐν τοῖς Διονυσίοις ἐπιμελητὴς ἐβούλετο καταστῆναι. Οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦτο) 28 Γνοὺς ὅτι μικρῶν ἐμνημόνευσε, πρῶτον μὲν τῷ κατὰ παράλειψιν σχήματι κέχρηται, ἔπειτα καὶ ἰσχυρὰν αὐτοῖς διὰ τῆς ἐξῆς περιέθηκεν, εἰπὼν, ὅτι ὁ πάσχων ἐγὼ ὁμοίως ἐπὶ τούτοις ἠγανάκτουν, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς δεινοτάτοις.

Τὰ δ' ἐξουσίᾳ χρήσασθαι ἐπιμελητὴν, ἢ τἆλλα πάντα ὅσα τοιαῦτα, ἐάσω. οὐ γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ', ὅτι τῷ μὲν ἐπηρεαζομένῳ τότ' ἐμοὶ καὶ ὑβριζομένῳ, τὴν αὐτὴν ὀργὴν ἕκαστον τούτων, ὥσπερ ἄλλ' ὁτιοῦν τῶν δεινοτάτων παρέστησεν· ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἔξω τοῦ πράγματος οὖσιν, 29 οὐκ ἂν ἴσως ἄξια ταῦτα καθ' αὑτὰ ἀγῶνος φανείη. ἀλλ' ἃ πάντες ἂν ὁμοίως ἀκούσαντες ἀγανακτήσαιτε, ταῦτ' ἐρῶ. ἔστι δὲ ὑπερβολὴ τῶν μετὰ ταῦτα, ἃ μέλλω λέγειν. καὶ οὐδ' ἂν ἐπεχείρησα ἔγωγε κατηγορεῖν αὐτοῦ νῦν, εἰ μὴ καὶ τότε ἐν τῷ δήμῳ παρα- 30 χρῆμα ἐξήλεγξα. τὴν γὰρ ἐσθῆτα τὴν ἱεράν· ἱερὰν γὰρ ἔγωγε νομίζω πᾶσαν, ὅσην ἄν τις ἕνεκα τῆς ἑορτῆς παρασκευάσηται, τέως ἂν χρησθῇ· καὶ τοὺς στεφάνους τοὺς χρυσοῦς, οὓς ἐποιησάμην ἐγὼ, κόσμον τῷ χορῷ, ἐπεβούλευσεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, διαφθεῖραί 31 μου, νύκτωρ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ χρυσοχόου. καὶ διέφθειρεν, οὐ μέντοι πάντα γε. οὐ γὰρ ἐδυνήθη. καί τοι τοῦτον οὐδεὶς πώποτε οὐδένα φησὶν ἀκηκοέναι τολμήσαντα, οὐδὲ ποιήσαντα ἐν τῇ πόλει. οὐκ ἀπέχρησε δὲ αὐτῷ τοῦτο, ἀλλὰ καὶ τὸν διδάσκαλον, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 32 ναῖοι, διέφθειρέ μου τοῦ χοροῦ. καὶ εἰ μὴ Τηλεφάνης ὁ αὐλητὴς, ἀνδρῶν βέλτιστος περὶ ἐμὲ τότε ἐγένετο, καὶ τὸ πρᾶγμα αἰσθόμενος, τὸν ἄνθρωπον ἀπελάσας, αὐτὸς συγκροτεῖν καὶ διδάσκειν ᾤετο δεῖν τὸν χορὸν, οὐδ' ἂν ἠγωνισάμεθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀλλ' ἀδί- 33 δακτος ἂν εἰσῆλθεν ὁ χορὸς, καὶ πράγματα αἴσχιστα ἂν ἐπάθομεν. καὶ οὐδ' ἐνταῦθ' ἔστη τῆς ὕβρεως, ἀλλὰ τοσοῦτον αὐτῷ περιῆν, ὥστε τὸν ἐστεφανωμένον ἄρχοντα διέφθειρε. τοὺς χορηγοὺς συνῆγεν ἐπ' ἐμὲ, βοῶν,

Καὶ οὐδ' ἂν ἐπεχείρησα) Μεταβέβηκεν ἐπ' αὐτὸ τὸ ἰσχυρότατον τὸ κατὰ τὴν ἐσθῆτα. καὶ περὶ τῆς εἰσαγωγῆς αὐξήσει κέχρηται, περιεχόμενος τοῦ δικαστηρίου. ἄπιστα γὰρ φησὶν ἔδοξε τὰ λεχθησόμενα, εἰ μὴ τότε παραχρῆμα ἐξηλέγχθη. Τὴν γὰρ ἐσθῆτα τὴν ἱεράν) Τὸ ἰδιωτικὸν, δημόσιον ἐποίησε τῇ προσθήκῃ τῆς ἱερᾶς. ὅπερ ἐστὶ δὲ, ὁ τῆς περιβολῆς αὔξησις. ποιεῖ δὲ αὐτὴν ἱερὰν ἀπὸ τοῦ τόπου, καὶ τοῦ καιροῦ, καὶ τοῦ φοροῦντος. τὸ δὲ τέως ἂν χρησθῇ, ὁ [a] φορεῖται ἢ πέμπεται. Ἱερὰν γὰρ ἔγωγε) Τὸ ἀντίπαλον λύουσι. ἱερὰν λέγεις, ἣν φορεῖς σύ; μὴ γὰρ ἱερεὺς εἶ. ὁ δὲ ἀπὸ τῆς πανηγύρεως καὶ τοῦ καιροῦ, τὸ ἱερὰν εἶναι κατασκευάζει. εἶτα ἐπειδὴ ψηφισματώδης ὁ λόγος, προσέθηκε τοὺς στεφάνους, ὥσπερ συμμαχίᾳ χρώμενος· μᾶλλον γὰρ τὸ κατὰ τοὺς στεφάνους ὥσπερ δημόσιον, ἐπειδὴ καὶ ὁ χορὸς ὁ ᾄδων, αὐτοὺς περιέκειτο. Νύκτωρ ἐλθὼν) Ἀρκέσθητι ταῖς ἡμέραις εἰς ἐπιβουλὰς ὦ Μειδία. ἀνείδου τοῖς πολεμίοις τὴν νύκτα, καθ' ἣν καὶ οἱ τῇ φύσει πολέμιοι, ἡσυχίαν ἀσπάζονται. πολλάκις καὶ τοῖς πολεμίοις ἡ νὺξ τῶν δεινῶν ἀνακωχὴν δίδωσιν αὐτῇ καὶ ὁ δεινῶν δυσμενέστατος. σὺ δέ μοι πῶς ἐν ἑορτῇ νυκτομαχίαν παρέλαβες. Οὐ μέντοι πάντα γε) Τοῦτο εἶπεν, ἵνα κακίσῃ μὲν τὴν γνώμην, ὀνειδίσῃ δὲ τὴν τύχην τὴν ἐμποδίσασαν. τάχα δὲ τὸν χρυσοχόον ὁ Διονύσιος ἐξαιρεῖται, ἵνα [b] λαφθῇ. Οὐκ ἀπέχρησε δὲ αὐτῷ τοῦτο) Πάλιν ἀπὸ τοῦ ἰσχυροτέρου, μετῆλθεν ἐπὶ τὸ ἀσθενέστερον. τό, τὸ διαφθεῖραι τὸν χοροδιδάσκαλον, καὶ τὸν ἄρχοντα, καὶ τὸ συγκαλέσαι πρὸς αὐτὸν τοὺς χορηγοὺς, καὶ τὰς ἄλλας ἐπηρείας. ταῦτα γὰρ καὶ μικρὰ πρὸς κρίσιν, καὶ ἄδηλος αἰτίασθαι. τοῦτον γὰρ ὁ Μειδίας, ὁμολογήσει οὐδέν. Καὶ εἰ μὴ Τηλεφάνης) Ἵνα μὴ ἀπὸ τῆς δυνάμεως τὸ ὅτι μᾶλλον προσεδόκησε πλεῖστα δέξασθαι. Τηλεφάνης μάτην τὸν διδάσκαλον διαβέβληκε τοῦτον χάριν ἐποιεῖ τὸν ἐπὶ τὸ βέλτιον αὐτὸν ἀποκαλῶν καὶ βέλτιον περὶ αὐτόν. καὶ ἵνα λύσῃ τὸ ἀντίπαλον, ὅτι διὰ φιλονεικίαν ὁ αὐλητὴς ἐξέβαλε τὸν χοροδιδάσκαλον, ἵνα μόνος δόξῃ εὐδοκιμεῖν, [c] οὕτω γοῦν καὶ τὸν χορὸν αὐτὸς ἐδίδαξεν, ἀπελάσας τὸν ἄνθρωπον. φησὶν οὖν ὁ ῥήτωρ ὅτι καὶ βέλτιστος ἦν Τηλεφάνης, εὔνους καὶ περὶ ἐμέ. ἵνα ἂν οὖν διὰ τὴν ἰδίαν φιλονεικίαν, [d] ἐπιβουλεύειν ἠθέλησεν, εἴπερ ἤδη μὴ διεφθαρμένον τὸν ἄνθρωπον. Οὐδ' ἂν ἠγωνισάμεθα) Καλῶς οὐκ ἐπὶ τοῦ χοροῦ μόνον εἶπεν ἠγωνίσατο, ἀλλὰ πληθυντικῶς καὶ ἑαυτὸν καὶ πᾶσαν περιέλαβε τὴν φυλήν. Ὥστε τὸν ἐστεφανωμένον) Ὁ γὰρ τὰ πάντα διοικῶν τῆς ἑορτῆς, ὁ ἄρχων ἦν. ὥστε τὰ πολλὰ βλάπτειν ἐδύνατο, εἴπερ διαφθαρείς, κατασκευάζειν ἠβούλετο. Τοὺς χορηγοὺς συνῆγεν ἐπ' ἐμέ) Ἀντὶ τοῦ ἄκοντας αὐτοὺς ἠνάγκαζεν ἢ βουλομένους παρώξυνεν, ἵνα μὴ δοκοῖεν [e] διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι νικᾶν, προσφιλονεικεῖν αὐτῷ. τὸ δὲ ἐξ αἰτίας συμβαῖνον, τοῦτο εἰς τὸν Μειδίαν ἀνήνεγκεν. οἱ γὰρ ἄλλοι χορηγοὶ φιλονεικοῦντες περὶ τῆς νίκης, στασιάζουσι πρὸς ἀλλήλους. φησὶν οὖν ὅτι Μειδίας αὐτοὺς αἴτιος, ὥστε μοι πολεμεῖν. εἶτα ἡ κατασκευή. Βοῶν, ἀπειλῶν) Εἰ γὰρ ἱκανὰς πρὸς ἐμὲ διαμαχομένους ἐπὶ

[Margin notes: a. a. [a]γανακτήσαιτε. a. πώποτε. a. ἴσως. [b] λαφθῇ. [c] σῶς. [d] γ. ἀπελάσαι. [e] διὰ τὸ βούλεσθαι νικᾶν.]

34 ἀπειλῶν, ὀμνύουσι παρεστηκὼς τοῖς κριταῖς, τὰ παρασκήνια φράττων, προσηλῶν, ἰδιώτης ὢν, τὰ δημόσια, κακὰ, καὶ πράγματα ἀμύθητά μοι παρέχων διετέλεσε. καὶ τούτων, ὅσα γε ἐν τῷ δήμῳ γέγονεν, ἢ πρὸς τοῖς κριταῖς ἐν τῷ θεάτρῳ, ὑμεῖς ἐστέ μοι
35 μάρτυρες πάντες, ὦ ἄνδρες δικασταί. καίτοι τῶν λόγων τούτους χρὴ δικαιοτάτους ἡγεῖσθαι, οὓς ἂν οἱ καθήμενοι τῷ λέγοντι μαρτυρῶσιν ἀληθεῖς εἶναι. προδιαφθείρας τοίνυν τοὺς κριτὰς τῷ ἀγῶνι τῶν ἀνδρῶν, δύο ταῦτα ὥσπερεὶ κεφάλαια ἐφ' ἅπασι τοῖς ἑαυτοῦ
36 νεανιευμασιν ἐπέθηκεν. ἐμοῦ μὲν ὕβρισεν εἰς τὸ σῶμα, τῇ φυλῇ δὲ κρατούσῃ τὸν ἀγῶνα, αἰτιώτατος τοῦ μὴ νικῆσαι κατέστη. τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ, καὶ τοὺς φυλέτας ἠσελγημένα, καὶ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα τούτῳ πεπραγμένα, ἐφ' οἷς αὐτὸν προυβαλό-
37 μην, ταῦτ' ἐστὶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ πολλὰ ἕτερα· ὧν ὅσα ἂν οἷός τε ὦ, διέξειμι πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα. ἔχω δὲ λέγειν καὶ πονηρίας ἑτέρας παμπληθεῖς αὐτοῦ, καὶ ὕβρεις εἰς πολλοὺς ὑμῶν, καὶ τολμήματα τοῦ μιαροῦ τούτου πολλὰ, καὶ δεινὰ· ἐφ' οἷς
38 τῶν πεπονθότων οἱ μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταδείσαντες τοῦτον, καὶ τὸ τούτου θράσος, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἑταίρους, καὶ πλοῦτον, καὶ ὕβριν, καὶ τἄλλα δ' ὅσα πρόσεστι τούτῳ, ἡσυχίαν ἔχουσιν· οἱ δ' ἐπιχειρήσαντες δίκην λαμβάνειν, οὐκ ἠδυνήθησαν, εἰσὶ δὲ καὶ οἳ διε-
39 λύσαντο, ἴσως λυσιτελεῖν αὐτοῖς ἡγούμενοι. τὴν μὲν οὖν ὑπὲρ αὐτῶν δίκην, ἔχουσιν οἵ γε πεισθέντες· τῆς δ' ὑπὲρ τῶν νόμων, οὓς παραβὰς οὗτος, κἀκείνους ἠδίκει, καὶ νῦν ἐμὲ, καὶ πάντας τοὺς ἄλλους, ὑμεῖς ἐστε κληρονόμοι. πάντων οὖν ἀθρόων ἓν τίμημα ποιή-
40 σασθε, ὅ,τι ἂν δίκαιον ἡγῆσθε. ἐξελέγξω δὲ, πρῶτον μὲν ὅσα αὐτὸς ὑβρίσθην, ἔπειθ' ὅσα ὑμεῖς ἠδίκησθε, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸν ἄλλον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, βίον πάντα αὐτοῦ ἐξετάσω, καὶ δείξω πολλῶν θανάτων, οὐχ ἑνὸς, ὄντα ἄξιον. Λέγε μοι τὴν τοῦ χρυσοχόου
41 πρώτην λαβὼν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Παμμένης παμμένους ἐρχιεύς, ἔχων χρυσοχοεῖον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἐν ᾧ καὶ καταγίγνομαι καὶ ἐργάζομαι τὴν χρυσοχοϊκὴν τέχνην, ἐκδόντος δέ μοι δημοσθένους, ᾧ μαρτυρῶ, στέφανον χρυσοῦν, ὥστε κατασκευάσαι, καὶ ἱμάτιον
42 διάχρυσον ποιῆσαι, ὅπως πομπεύσῃ ἐν αὐτοῖς τὴν τοῦ διονύσου πομπὴν, καὶ ἐμοῦ συντελέσαντος αὐτὰ, καὶ ἔχοντος παρ' ἐμαυτῷ ἕτοιμα, εἰσπηδήσας πρός με νύ-

κτωρ

ἕτερ Μειδίας ὁ κρινόμενος ὑπὸ Δημοσθένους, ἔχει μὲν
ἑαυτοῦ καὶ ἄλλους. ἐπεχείρησε διαφθείρειν * τὸν στέφα- [καὶ ἑ.]
νον, καὶ τὸ ἱμάτιον, καὶ τινὰ μὲν αὐτῶν ἐλυμήνατο, οὐ
μήν τοι πάντα γε ἐδυνήθη διὰ τὸ ἐπιφανέντα με 43
κωλῦσαι. Πολλὰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ
περὶ ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκηκεν ἔχω λέγειν, ὥσπερ εἶπον
ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, καὶ συνείλοχα ὕβρεις αὐτοῦ, καὶ πο- [* ἀπονοίας α.]
νηρίας τοσαύτας, ὅσας ἀκούσεσθε αὐτίκα δὴ μάλα.
ἦν δ᾽ ἡ συλλογὴ ῥᾳδία· αὐτοὶ γὰρ οἱ πεπονθότες προ- 44
σῄεσάν μοι. βούλομαι δὲ πρὸ τούτων εἰπεῖν, οἷς ἐπι-
χειρήσειν αὐτὸν ἀκήκοα ἐξαπατᾶν ὑμᾶς. τοὺς γὰρ ὑ-
πὲρ τούτων λόγους, ἐμοὶ μὲν ἀναγκαιοτάτους προει-
πεῖν ἡγοῦμαι, ὑμῖν δὲ χρησιμωτάτους ἀκοῦσαι. διὰ
τί; ὅτι τοῦ δικαίαν καὶ εὔορκον θέσθαι τὴν ψῆφον ὁ κω- 45
λύσας ἐξαπατηθῆναι λόγος ὑμᾶς, οὗτος αἴτιος ἔσται.
πολὺ δὴ μάλιστα πάντων τούτῳ τῷ λόγῳ προσέ-
χειν ὑμᾶς δεῖ, καὶ μνημονεῦσαι τοῦτον, καὶ πρὸς ἕκα-
στον ἀπαντᾶν, ὅταν οὗτος λέγῃ. ἔστι δὲ πρῶτον μὲν ἐ-
κεῖνο οὐκ ἄδηλος ἐρῶν, ὃ ἐξ ὧν ἰδίᾳ πρός τινας αὐτοῖς 46
διεξιὼν * ἀπηγγέλλετό μοι, ὡς εἴπερ ὄντως ἐπεπόνθειν [* ἀπαγγέλλεται α.β.]
ταῦτα, ἃ λέγω, δίκας ἰδίας μοι προσῆκεν αὐτῷ λα-
χεῖν· τῶν μὲν ἱματίων καὶ τῶν χρυσῶν στεφάνων τῆς
διαφθορᾶς, καὶ τῆς περὶ τὸν χορὸν ἁπάσης ἐπη-
ρείας, βλάβης· ὧν δ᾽ εἰς τὸ σῶμα ὑβρίζεσθαί φημι, 47
ὕβρεως· οὐ μὰ Δί᾽ οὐχὶ δημοσίᾳ κρίνειν αὐτόν, καὶ τίμη-
μα ἐπάγειν, ὅ, τι χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτῖσαι. ἐγὼ δέ, ἓν
μὲν ἐκεῖνο εὖ οἶδα, καὶ ὑμᾶς δὲ εἰδέναι χρή, ὅτι εἰ μὴ
προυβαλλόμην αὐτόν, ἀλλ᾽ ἐδικαζόμην, εὐθὺς ἐναντίος
ἂν ἧκεν εὐθύς μοι λόγος, ὡς, εἴπερ ἦν τι τούτων ἀλη- 48
θές, * προβάλλεσθαί με ἔδει, καὶ παρ᾽ αὐτὰ τὰ ἀδική- [* προβαλεῖ.]
ματα τὴν τιμωρίαν ποιεῖσθαι· ὅ, τι γὰρ χορὸς ἦν τῆς
πόλεως, ἥ, τι ἐσθής, τῆς ἑορτῆς ἕνεκα πᾶσα παρε-
σκευάζετο· ἐγώ τε, ὁ πεπονθὼς ταῦτα, χορηγὸς ἦν.
τίς ἂν οὖν ἑτέραν μᾶλλον εἵλετο τιμωρίαν, ἢ τὴν 49
ἐκ τοῦ νόμου κατὰ τῶν περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικούντων
οὖσαν; ταῦτ᾽ εὖ οἶδ᾽ ὅτι πάντ᾽ ἂν ἔλεγεν οὗτος τότε.
φεύγοντος μὲν γάρ, οἶμαι, καὶ ἠδικηκότος ἐστί, τὸ τὸν
παρόντα τρόπον τοῦ δοῦναι δίκην διακρουό- [ἐα.]
μενον, τὸν οὐκ ὄντα ὡς ἔδει γενέσθαι λέγειν· δικαστῶν 50
δέ γε σωφρόνων, τούτοις τι μὴ προσέχειν, καὶ ὃν

ἦν καὶ τὴν κεχρυσωμένην ἐν τῇ κατασκευῇ παρέχειν [illegible] διαφθεῖραι δὲ τὴν κατασκευήν.

Πολλὰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες) [illegible] κατηγορῶν. 43

Αὐτοὶ γὰρ οἱ πεπονθότες) [illegible] 44

Βούλομαι δὲ πρὸ τούτων) Μέλλων εἰσβαλεῖν εἰς τοὺς ἀγῶνας, [illegible] ἀκούοντας. 45

Ἐξ ὧν ἰδίᾳ) Αὐτὸς τοὺς [illegible] καὶ φίλους, [illegible] ἀπήγγελλον, [illegible] αὐτοῖς ἐν ἀπορρήτῳ Μειδίας διελέγετο. 45

Ὡς εἴπερ ὄντως) [illegible] 46

Δίκας ἰδίας μοι) [illegible]

Καὶ τίμημα ἐπάγειν) Ἐπὶ γὰρ τοῖς ἰδιωτικοῖς [illegible] τὸ τίμημα. ἐπὶ δὲ τοῖς δημοσίοις, ὁ κατήγορος ἐτιμᾶτο. 47

Ἐγὼ δέ, ἓν μὲν ἐκεῖνο) [illegible] 49

Ὅ, τι γὰρ χορὸς ἦν τῆς πόλεως) Αὐτὸν ὁ ἐχθρὸν πεποίηκεν ὁμολογοῦντα τό, δημόσιον εἶναι τὸ ἀδίκημα. καὶ δι᾽ ὧν [illegible] 48

ἂν λάβωσιν ἀσελγαίνοντα, κολάζειν. μὴ δὴ τοῦτο λέγειν αὐτὸν ἐᾶτε, ὅτι καὶ δίκας ἰδίας δίδωσιν ὁ νόμος μοι, καὶ γραφὴν ὕβρεως· δίδωσι γάρ. ἀλλ' ὡς οὐ πε-
51 ποίηκεν ἃ κατηγόρηκα, ἢ πεποιηκὼς οὐ περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖ, τοῦτο δεικνύτω. τοῦτο γὰρ αὐτὸν ἐγὼ προὐβαλόμην, καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον οἴσετε νῦν ὑμεῖς. εἰ δ' ἐγὼ τὴν ἐπὶ τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφεὶς, τῇ πόλει παραχωρῶ τῆς τιμωρίας, καὶ
52 τοῦτον εἱλόμην τὸν ἀγῶνα, ἀφ' οὗ μηδέν ἐστι λῆμμα λαβεῖν ἐμοί, χάριν, οὐ βλάβην δήπου, τοῦτ' ἂν εἰκότως ἐνέγκαι μοι παρ' ὑμῶν. οἶδα τοίνυν ὅτι καὶ τούτῳ πολλῷ χρήσεται τῷ λόγῳ, μή με Δημοσθένει παραδῶτε, μηδὲ διὰ Δημοσθένην με ἀνέλητε, ὅτι
53 τούτῳ πολεμῶ, διὰ τοῦτό με ἀναιρήσετε; τοιαῦτα πολλάκις οἶδ' ὅτι φθέγξεται, βουλόμενος φθόνον τινὰ ἐμοὶ διὰ τούτων τῶν λόγων συνάγειν. ἔχει δ' οὐχ οὕτω ταῦτα, οὐδ' ἐγγύς. οὐδένα γὰρ τῶν ἀδικούντων ὑμεῖς οὐδενὶ τῶν κατηγόρων ἐκδίδοτε. οὐδὲ γάρ,
54 ἐπειδὰν ἀδικηθῇ τις, ὡς ἂν ἕκαστος ὑμᾶς ὁ παθὼν πείσῃ, ποιεῖσθε τὴν τιμωρίαν, ἀλλὰ τοὐναντίον νόμους ἔθεσθε πρὸ τῶν ἀδικημάτων ἐπ' ἀδήλοις μὲν τοῖς ἀδικήμασιν, ἀδήλοις δὲ τοῖς ἀδικησομένοις. οὗτοι δὲ τί ποιοῦσιν οἱ νόμοι; πᾶσιν ὑπισχνοῦν-
55 ται τοῖς ἐν τῇ πόλει δίκην, ἂν ἀδικηθῇ τις, ἔσεσθαι δι' αὑτῶν λαβεῖν. ὅταν τοίνυν τῶν παραβαινόντων τινὰ τοὺς νόμους κολάζητε, οὐ τοῖς κατηγό-

50 τοὺς λογισμούς. διὰ τοῦτο καὶ λύει τὴν αἰτίασιν, καὶ τὸν ἐχθρὸν καθ' ἑαυτοῦ δείκνυσιν ἄγων ἰσχυρῶς. Μὴ δὴ τοῦτο λέγειν) Ἐν τούτῳ φησὶ μή τι σφαλῇς τὸ κατὰ σύλληψιν δηλοῦσθαι. ἐν ᾧ φαίνεται συγχωρῶν ὁ ῥήτωρ, καὶ δίκας ἰδιωτικὰς δίδωσιν ὁ νόμος. οὐ μὴν οὕτως ἔχει· μηδέπω γὰρ τῆς δίκης τεθείσης, τουτέστιν αὐτοῦ τοῦ ὅρου τεθέντος, μηδὲ ἀντεισαγομένης ἰδιωτικῶς τοῦ ῥήτορος, πῶς οἷόν τε κατὰ σύλληψιν εἰσάγεσθαι; ἢ πῶς συναγωγὴ ἐστὶ τοῦ ὅρου, καὶ τοῦ ἀντεισαγομένου. ἔστιν οὖν λύσις μᾶλλον τῆς γενικῆς αἰτιάσεως. δίδωσιν ὁ νόμος ἰδίᾳ δικάζεσθαι. ὁ δὲ, κατὰ συγχώρησιν ὁμολογῶν καὶ αὐτὸς δίδοσθαι νόμους καὶ δίκας ἰδιωτικάς, ἃ μέντοι κατηγόρηκα ἐγώ, φησί, καὶ ἃ πεπλημμέληκε Μειδίας, ταῦτα περὶ τὴν ἑορτὴν ἐστὶν ἀδικήματα. πῶς οὖν ἰδίᾳ κρίνεσθαι βούλεται, δημοσίᾳ πλημμελήσας.
51 Εἰ δ' ἐγὼ τὴν ἐπὶ τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν) Ὁ μὲν ἰδιωτικὴν λαγχάνων, αὐτὸς ἐλάμβανε παρὰ τοῦ φεύγοντος τὸ ἐκ τῶν νόμων τίμημα. παρεώρακα δὲ μόνος τὴν ἑαυτοῦ δίκην διδόντα.
52 Χάριν, οὐ βλάβην) Προετίμησα πρὸ ἐμαυτοῦ τὴν πόλιν, καὶ ταύτῃ παρεχώρησα τὸ ἐκ τοῦ τιμήματος ὄφελος. βούλεται γὰρ αὐτὸν δημευθῆναι. Οἶδα τοίνυν ὅτι καὶ τούτῳ πολλῷ χρήσεται τῷ λόγῳ) Δεινὸν κεφάλαιον. Ἄλλως. Κυρίως οὗτος ἐστὶν ὁ ὅρος ἰδικῶς εἰσηγμένος. διὸ καὶ ὀνομαστὶ προσέταξε καὶ πολλῷ, φησί, χρήσεται τῷ λόγῳ. ἐπεὶ οὐδὲν ἕτερον ἢ τοῦτο, ὡς ὅτι τοῦτο καταφεύξεται Μειδίας, ἰδιωτικὸν ἀποφῆναι τὸν ἀγῶνα. φασὶ δὲ ταύτης τὸ εἶδος αἰτιάσεως, μίαν μέν· μή με Δημοσθένει παραδῶτε· ἑτέραν δὲ, μηδὲ διὰ Δημοσθένην με ἀνέλητε· τρίτην δὲ, ὅτι τούτῳ πολεμῶ, διὰ τοῦτό με ἀναιρήσετε· καὶ τὸ ἡ φασι γνωρίζειν ἐκ τοῦ πρὸς ἕκαστον τούτων γνωρίζεσθαι καὶ τὰς λύσεις παρὰ τοῦ ῥήτορος. οὐ μὴν οὕτως ἔχει· μία γάρ ἐστιν αἰτίασις εἰς τρία κῶλα μεμερισμένη. καὶ τοῦτο δῆλον μάλιστα μὲν καὶ ἐκ τῶν λύσεων· πᾶσαι γὰρ πρὸς ἓν νόημα τὴν ἀναφορὰν ἔχουσιν, ὅτι οὐ Δημοσθένης μόνος ἐστὶν ὁ ὑβρισθείς, ἀλλὰ καὶ ὁ χορηγός· ἔπειτα δὲ καὶ ἀπ' αὐτῶν τῶν κώλων τῶν ἐν τῇ αἰτιάσει· καὶ γὰρ ἐν τούτοις ἕν τι νόημα διὰ πάντων, ὅτι ἰδιώτης ἐστὶν ὁ ὑβρισθεὶς καὶ τὰ μὲν δύο πρόδηλον ἔχει τὴν συγγένειαν. μή με Δημοσθένει παραδῶτε, μηδὲ διὰ Δημοσθένην με ἀνέλητε· τὸ γὰρ μὴ παραδοῦναι τῷ ἐχθρῷ, ταὐτόν ἐστι τῷ μὴ ἀνελεῖν. τὸ δὲ τρίτον ἔχει μὲν καὶ αὐτὸ συγγένειαν πρὸς τὰ πρότερα, ἐν ᾧ φησί, διὰ τοῦτό με ἀναιρήσετε, ταὐτόν ἐστι τῷ μηδὲ διὰ Δημοσθένην με ἀνέλητε. διαφέρει δὲ τῷ εἰπεῖν ὅτι τούτῳ πολεμῶ· δείκνυσι γὰρ ἐκ τούτων ἰδιωτικὴν τὴν ἔχθραν, ὅτι πρὸς ἕνα μόνον ἐστὶν ὁ πόλεμος ὁ πρὸς Δημοσθένην. αὐτὸς δὲ ὑβρισθεὶς οὐκ ὀφείλει κοινὸν τῆς πόλεως λέγειν τὸ ἀδίκημα. καὶ ἔστιν ὁ ὅρος ἐντεῦθεν, τὸ μὲν, ὁμολογούμενον, τὸ δὲ, ἀρνούμενον ἔχων. ὅτι μὲν γὰρ ὕβρισε Δημοσθένην ὁμολογεῖ. ὅτι δὲ δημόσιον τὸ γεγονὸς, ἀρνεῖται, ὡς εἶναι τὸ μὲν παρὰ τοῦ φεύγοντος, ὅρον ἐκ τῶν λειπόντων, τὸ δὲ παρὰ τοῦ διώκοντος, ἐκ τῶν πεπραγμένων. ὁ μὲν γάρ φησιν, οὐκ ἀρχὴν ὕβρισα, οὐ παρὰ τὴν πόλιν ἐξύβρισα, ἀλλ' εἰς Δημοσθένην, τὸν σωματικὸν τὸν χορηγὸν, τὸν ἱερομηνίαν, τὸ διάφορον. ὁ δὲ πρὸς τοῖς ὑπὸ Μειδίου ὁμολογουμένοις, καὶ αὐτὸς προστίθησι, δημόσιον εἶναι τὸ ἔγκλημα. διὰ τί οὖν μιᾶς οὔσης τῆς αἰτιάσεως εἰς τρία μέρη τέμνων αὐτήν, ὅτι ἐπάγει ταῖς πλείοσι τῶν λύσεων, καὶ ἵνα μὴ δόξῃ περὶ ἓν μέρος πολὺ γίνεσθαι τῇ τελειότητι, διὰ τοῦτο ἐμέρισεν, ὥστε λανθάνειν τὴν ἰσχὺν τῆς αἰτιάσεως. ἔοικε γὰρ πολλὰς ἔχειν λύσεις, ἐπεὶ καὶ τὴν μίαν
53 αἰτίασιν πολλὰς ποιεῖ, ὥστε τὴν ἀπειρίαν ἐπιδείξασθαι τῶν λύσεων. Βουλόμενος φθόνον τινά) Μειδίας ἰδιωτικὸν ποιῆσαι τὸν ἀγῶνα βουλόμενος, χρῆται τῇ αἰτιάσει. ὁ δὲ ῥήτωρ φησίν, ἵνα μοι φθόνον κινήσῃ. καὶ πεποίηκεν ὁμολογοῦντα τὸν ἐχθρόν, ὅτι ἀδικεῖ, φοβούμενον δὲ μὴ παραδοθῇ τῷ ἀντιδίκῳ· καὶ γὰρ ἄξιον φθόνου τὸ ἐκ τοῦ δικαστηρίου παραλαβεῖν τὸν ἐχθρόν, ὥστε χρήσασθαι ὅ,τι βούλεται. δείξας δὲ ὅτι οὐχ αὐτῷ παραδώσουσιν, ἀλλὰ τοῖς νόμοις

μεταβαίνει

μεταβαίνει ἐπὶ τὸ ἕτερον μέρος, τὸ, ὅτι οὐ Δημοσθένης ἐστὶν ὁ ὑβρισθεὶς, καὶ φησίν. Ἀλλὰ μὴν) Ἀνθυποφορὰ τοῦ 55 διώκοντος, οὐ μόνον ὄντα Δημοσθένην ὕβρισεν, ἀλλὰ χορηγόν. Οὐ γὰρ εἰς Δημοσθένην ὄντα με ἠσέλγαινε μόνον) 56 ἀλλὰ καὶ εἰς χορηγὸν ὑμέτερον) Τουτέστιν, ὡς ἄρχοντα, [illegible]

εἷς τούτοις ἐκδίδοτε, ἀλλὰ τοὺς νόμους ὑμῖν αὐτοῖς βεβαιοῦτε. ἀλλὰ μὴν, πρός γε τὸ τοιοῦτον, ὅτι Δημοσθένης, φησὶν, ὑβρίσθη, δίκαιος καὶ κοινὸς[a] καὶ περὶ ἁπάντων ἔσθ' ὁ λόγος. 56 οὐ γὰρ εἰς Δημοσθένην ὄντα με ἠσέλγαινε μόνον ταύτην τὴν ἡμέραν, ἀλλὰ καὶ εἰς χορηγὸν ὑμέτερον· τοῦτο δ' ὅσον δύναται, γνοίητ' ἂν ἐκ τῶνδε. ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι τῶν θεσμοθετῶν τούτων, οὐδενὶ θεσμοθέτης ἐστ' ὄνομα, ἀλλ' ὅτιδήποτε ἑκάστῳ. 57 ἂν μὲν τοίνυν ἰδιώτην ὄντα τινὰ αὐτῶν ὑβρίσῃ τις ἢ κακῶς εἴπῃ, γραφὴν ὕβρεως καὶ δίκην κακηγορίας[b] φεύξεται. ἐὰν θεσμοθέτην, ἄτιμος ἔσται καθάπαξ. διὰ τί; ὅτι τοὺς νόμους ἤδη ὁ τοῦτο ποιῶν προσυβρίζει, καὶ τὸν ὑμέτερον κοινὸν στέφανον, καὶ τὸ τῆς πόλεως 58 ὄνομα· ὁ γὰρ θεσμοθέτης, οὐδενὸς ἀνθρώπων ἐστ' ὄνομα, ἀλλὰ τῆς πόλεως. καὶ πάλιν γε τὸν ἄρχοντα, ταὐτὸ τοῦτο. ἐὰν μὲν ἐστεφανωμένον πατάξῃ τις, ἢ κακῶς εἴπῃ, ἄτιμος. ἐὰν δὲ ἰδιώτην, ἰδίᾳ ὑπόδικος. καὶ οὐ μόνον περὶ τούτων οὕτω ταῦτ' ἔχει, ἀλλὰ καὶ περὶ πάντων, 59 οἷς ἂν ἡ πόλις τινὰ ἄδειαν, ἢ στεφανηφορίαν, ἢ τινὰ τιμὴν δῷ. οὕτω τοίνυν καὶ ἐμὲ εἰ μὲν ἐν ἄλλαις τισὶν ἡμέραις ἠδίκησέ τι τούτων Μειδίας ἰδιώτην ὄντα, ἰδίᾳ καὶ δίκῃ προσῆκεν αὐτῷ διδόναι· εἰ δὲ χορηγὸν ὄντα ὑμέτερον, ἱερομηνίας οὔσης, πάνθ' ὅσα ἠδίκησεν, 60 ὑβρίσας φαίνεται, δημοσίας ὀργῆς καὶ τιμωρίας δίκαιός ἐστι τυγχάνειν· ἅμα γὰρ τῷ Δημοσθένει καὶ ὁ χορηγὸς ὑβρίζετο. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα. καίτοι ταύταις ταῖς ἡμέραις, αἷς οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι. χρὴ δὲ ὅταν μὲν τίθησθε τοὺς νόμους, ὁποῖοί τινές 61 εἰσι σκοπεῖν. ἐπειδὰν δὲ θῆσθε, φυλάττειν καὶ χρῆσθαι· καὶ γὰρ εὔορκα ταῦθ' ὑμῖν ἐστὶ, καὶ ἄλλως δίκαια. ἦν ὁ τῆς βλάβης ὑμῖν νόμος πάλαι, ἦν ὁ τῆς αἰκίας,

[a] κοινὸς. a.
[b] κακηγορίας [illegible]
[c] ἤδη. a.

συνίστησι διὰ συλλογισμοῦ. ὁ Δημοσθένης ὅταν ἔχῃ τὴν σύστασιν τῆς πόλεως, ἐστὶν ὄνομα ἀρχῆς. ὁμοίως δ' κ. ὀνόματα. διεξιὼν τὰ ὁμολογούμενα, τὸ ἀμφισβητούμενον συνίστησι διὰ συλλογισμοῦ. Καὶ οὐ μόνον περὶ τούτων οὕτω ταῦτ' ἔχει) Ἐκ γὰρ τῶν κατὰ μέρος, τὸ καθόλου συνίστησιν. 58 Ἄλλως. Συλλογισμὸς ὅτι οὐ μόνον ὕβρισεν, ἀλλὰ καὶ ἀσεβὴς ὁ Μειδίας· ἐστὶ γὰρ ὅρος διπλοῦς κατὰ σύμπλοκον. Οἷς ἂν ἡ πόλις) Ἐχάρη ἵνα καὶ ὁ χορηγὸς ἄδειαν, ἢ ἀφιέναι τὰ [illegible] τὸν χορόν, καὶ [illegible], ὅτι βούλεται [illegible] 59 κατασκευάζει τὸ λέγειν τὰ ἴδια τοῦ θεσμοθέτου, καὶ τοῦ ἄρχοντος, [illegible] αὐτοῖς κοινὸν πρὸς τὸν χορηγὸν, [illegible] στεφανηφορίαν καὶ τιμήν. [illegible] ὅτι ὁ φανερὸς [illegible] ἀρχὴν· [illegible] καὶ ὁ χορηγὸς [illegible] ἄδειαν, [illegible] χορηγεῖν καὶ τῆς πανηγύρεως.

Οὕτω τοίνυν) Κατασκευὴ τῆς ἀσεβείας ἀπὸ τοῦ χρόνου. Εἰ μὲν ἐν ἄλλαις τισὶν ἡμέραις) Τοῦτο ἐστι συλλογισμὸς ἰδικῶς [illegible] ἐπειδὴ γὰρ ὁ πρότερος καθόλου ὤν, ἀγνοούμενος [illegible] [illegible] Βιαιότερος. [illegible] τὸ ἰδικὸν, συνάπτει αὐτὸν τῷ καθόλου, καὶ πιθανώτερον ποιῶν τὸν συλλογισμόν.

Ἅμα γὰρ τῷ Δημοσθένει καὶ ὁ χορηγὸς 60 ὑβρίζετο) [illegible] κατὰ σύμπλοκον. μετὰ γὰρ τὸν ἀνθυποφορὸν, ὃν [illegible] τῷ συλλογισμῷ, [illegible] συνάπτει τὸ κατὰ σύμπλοκον, ὥστε καὶ [illegible] [illegible] τὸν ὅρον καὶ τὴν ἀνθυποφοράν. Τοῦτο δ' ἐστὶ) Κατασκευὴ [illegible] ἀρχῆς ἄχρι τέλους. Χρὴ δὲ ὅταν μὲν τίθησθε 61 τοὺς νόμους) Ἐντεῦθεν εἰσβάλλει εἰς τὸ [illegible] [illegible] Βεβαιώσει τὸν συλλογισμόν. [illegible] τοὺς νόμους [illegible] ὅταν μὲν τῷ [illegible] νόμῳ [illegible], τὸ νόμων αὐτὸ εἰς ἀσαφῆ, πρὸς τὸ ὑμῖν συμφέρον, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ὅτι χρὴ οὕτως ἐνομοθέτησαν, οὐκ ὄντων ἀσαφῶν τῶν νόμων. Καὶ ἄλλως δίκαια) Καὶ χωρὶς τοῦ ὀμόσαι δικαιοῦν.

Ἦν ὁ τῆς βλάβης ὑμῖν νόμος) Ἑτέρα κατασκευὴ, ὡς ἔστι δημόσια τὰ ἐν ταῖς ἑορταῖς ἀδικήματα, ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ νομοθέτου, [illegible] τὸ νόμον ἕτερον [illegible] τῆς [illegible] εἰς χεῖρα τοῦ Διονύσου [illegible] τὴν [illegible] [illegible] οἱ πρότεροι. συνάπτει δὲ τῷ [illegible] τὸν νόμον, [illegible] [illegible]. Βούλεται οὖν [illegible] τῆς τοῦ νομοθέτου [illegible]. [illegible] τὸ γνωστὸς, καὶ φησὶν, ὅτι [illegible] περὶ τῶν [illegible] νόμων [illegible], ὄντων περὶ τῆς βλάβης νόμων, καὶ τῆς αἰκίας, καὶ τῆς ὕβρεως, [illegible] ὅτι μείζονος τιμωρίας ἀξίων τοὺς περὶ τὴν ἑορτὴν πλημμελοῦντας. καὶ εἶπε τοὺς νόμους τούτους, καθ' οὓς ἄξιοῖ Μειδίαν κρίνεσθαι, τοὺς περὶ βλάβης νόμους καὶ τοὺς ἄλλους· εἰ γὰρ τούτων ὑπαρχόντων, ὕστερον ὁ [illegible] [illegible] ὅτι οὐ κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ἀλλὰ κατὰ τοὺς ὕστερον ὀφείλει κρίνεσθαι.

61 Εἰ τοίνυν ἀπέχρη) Ἐπαναφορὰ τὸ σχῆμα, ὅπου ὁλόκληρος λέξις ἐν ἀμφοῖν τοῖν κώλοιν κατ' ἀρχὰς κεῖται, καὶ ἔστιν ἐπιμελείας καὶ κάλλους.
62 Εἴ τις οὖν κἀκείνοις) Νόμοις τοῖς περὶ τῆς ἀδικίας λέγει καὶ τῆς ὕβρεως. ἔστι δὴ αὕτη ἡ θέσις συγκρουστική. Καὶ τούτῳ τῷ μετ' ἐκείνους τεθέντι) Τῷ περὶ τῶν Διονυσίων λέγει, ἢ ἔτι τῷ ἰδίῳ τεθέντι νόμῳ, καὶ τοῦ περὶ τὴν ἑορτήν, τὸ κατ' ἀλλήλων βεβαιοῦσι.
63 Ἀπήγγελλε τοίνυν τίς μοι) Ἔστι παραδειγματικὴ μέν πως ἡ ἀντίθεσις, ἐοίκασι δὲ καὶ κατὰ συγγνώμην ὑπὸ τοῦ ῥήτορος πρὸς τὸ ἑαυτοῦ συμφέρον, ἵνα δειχθῇ ἐπιδείξας κατηγορῶν, ὡς οὕτως ἠδικηκώς. ἔστι δὲ γε Μειδίας, οὐχὶ συγγνώμην αἰτεῖ, ἀλλὰ τοὺς ὅρους συνάπτει, φάσκων ὅτι οὗτος ἰδιωτικόν ἐστι τὸ γεγονός. πάρεδροι γὰρ καὶ θεσμοθέται πληγέντες, οὐκ ἐπεξῆλθον, ἀλλὰ ἰδίᾳ διελύσαντο, ὡς ὅπως αὐτὴν τὴν ὀργὴν συνάψας, οὕτως αὖ αὐτὴν ὁλόκληρον γίνεσθαι. καὶ γὰρ καὶ πάρεδροι καὶ θεσμοθέται πληγέντες, ἰδίᾳ δίκην ἔλαχον. ὁ δὲ Δημοσθένης εἰδὼς τὴν ἰσχὺν τῆς ἀντιθέσεως, ἰδίᾳ μὲν τὴν ὀργήν, ἰδίᾳ δὲ τὰ παραδείγματα εἰσήγαγεν, ἵνα μὴ τύχοι συγγνώμης· δεῖ γὰρ ἐκ τῶν λοιπῶν κατανοεῖν τὰς ἀντιθέσεις.
64 Ὃς ἔναγχος ἐπλήγη) Οἱ θεσμοθέται τῶν τε ἀρχῶν ἐπιμελοῦνται, καὶ δὴ καὶ τῆς εὐκοσμίας. καὶ τοίνυν περινοῦντες, ἐσκόπουν μὴ τινες ἁρπαγαὶ γίγνονται. τότε οὖν εὑρόντες τινὰς νεωτέρους ἁρπάζοντας τὴν αὐλητρίδα, ἠνάγκασθη ἀφελέσθαι, καὶ οὕτως ὑπ' αὐτῶν ἐπλήγη.
67 Ἔπειτα τοίνυν) Ὁρᾷς ὅπως συγγνωμονικὴν ἐποίησε τὴν ἀντίθεσιν λέγων, ὅτι ἐκεῖνος ἄξιός ἐστι συγγνώμης, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς τὰς γνώμας καὶ προφάσεις· Μειδίας δὲ τούτων οὐδεμίαν ἔχει τὴν πρόφασιν. τί οὖν; αὐτὸ ἐξεταζέτω τὰ πρὸς ἐκεῖνα αὐτῷ τι καὶ τῷ θεσμοθέτῃ. Καὶ μὴν οὐδὲ) Διότι μὴ ἐπεξῆλθον τοῖς ὑβρισταῖς. τοῦτο γὰρ τὸ λῦσαι τὰ δίκαια τοῖς. συγγνώμην γὰρ καὶ παρὰ πληγὰς καὶ τοῖς πλήξασιν δίδωσι δὲ τὸ κατὰ τὸν θεσμοθέτην ἀπολογίας τὰ εἰκότα διὰ τὸ προσεῖναι· πρόφασιν γὰρ πάθη καταφέρεται τὴν ψυχήν, καὶ βιασάμενα τὴν διάνοιαν, ἐργάζεται καὶ τὴν παραίτησιν.

τὴν ὑπὸ τῆς ὕβρεως. εἰ τοίνυν ἀπέχρη τοῖς ἀγωνιζο- 62 μένοις τι ποιοῦσι κατὰ τοὺς νόμους δίκην διδόναι, οὐδὲν ἂν ὑμῖν προσέδει τοῦδε τοῦ νόμου, ἀλλ' οὐκ ἀπέχρη. σημεῖον δέ. ἔθεσθε ἱερὸν νόμον αὐτῷ τῷ θεῷ περὶ τῆς ἱερομηνίας. εἴ τις οὖν κἀκείνοις τοῖς προϋπάρχουσι νόμοις, καὶ τούτῳ τῷ 63 μετ' ἐκείνους τεθέντι, καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς ἔνοχος, ὁ τοιοῦτος πότερα μὴ δῷ διὰ ταῦτα δίκην, ἢ μείζω δοίη δικαίως; ἐγὼ μὲν οἶμαι μείζω. ἀπήγγελλε τοίνυν τίς μοι περιιόντα αὐτόν, συλλέγειν καὶ πυνθάνεσθαι τίσι πώποτε συμβέβηκεν ὑβρισθῆναι· 64 καὶ λέγειν τούτους, καὶ διηγεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς μέλλειν. οἷον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν πάρεδρον, ὅν ποτέ φασιν ἐν ὑμῖν ὑπὸ Πολυζήλου πληγῆναι, καὶ τὸν θεσμοθέτην, ὃς ἔναγχος ἐπλήγη τὴν αὐλητρίδα ἀφαιρούμενος· καὶ τοιούτους τινάς, ὡς ἐὰν πολλοὺς 65 ἑτέρους πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότας ἐπιδείξῃ, ἧττον ὑμᾶς ἐφ' οἷς ἐγὼ πέπονθα ὀργιουμένους. ἐμοὶ δ' αὖ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖτε ποιεῖν ἂν εἰκότως, εἴπερ ὑπὲρ τοῦ κοινῇ βελτίστου δεῖ μέλειν ὑμῖν. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν, τοῦ μὲν πολλὰ τοιαῦτα γίγνεσθαι, 66 τὸ μὴ κολάζεσθαι τοὺς ἐξαμαρτάνοντας αἴτιον ὄν, τοῦ δὲ μηδένα ὑβρίζειν τὸ λοιπόν, τὸ δίκην τὸν ἀεὶ ληφθέντα, ἣν προσήκει, διδόναι, μόνον αἴτιον ἂν γενόμενον; εἰ μὲν τοίνυν ἀποτρέψαι συμφέρει τοὺς ἄλλους, τοῦτον καὶ δι' ἐκεῖνα κολαστέον· καὶ μᾶλλον γε ὅσῳ περ ἂν 67 ᾖ πλείω καὶ μείζω. εἰ δὲ προξενῆσαι, καὶ τοῦτον καὶ πάντας ἐατέον. ἔπειτα, οὐδ' ὁμοίαν οὖσαν τούτῳ κἀκείνοις συγγνώμην εὑρήσομεν. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ τὸν θεσμοθέτην πατάξας, τρεῖς εἶχε προφάσεις, μέθην, ἔρωτα, ἄγνοιαν, διὰ τὸ σκότος καὶ νύκτωρ τὸ πρᾶγμα γενέσθαι. 68 ἔπειθ' ὁ Πολύζηλος, ὀργῇ καὶ τρόπου προπετείᾳ, φθάσαι τὸν λογισμόν, ἁμαρτεῖν ἔφησεν. οὐ γὰρ ἐχθρός γε ὑπῆρχεν ὤν, οὐδ' ἐφ' ὕβρει τοῦτ' ἐποίησεν. ἀλλ' οὐ Μειδίᾳ τούτων οὐδέν ἐστιν εἰπεῖν. καὶ γὰρ ἐχθρὸς ἦν, καὶ μεθ' ἡμέραν εἰδὼς ὕβριζε· καὶ οὐκ ἐπὶ τούτου μόνον, ἀλλ' ἐπὶ πάντων 69 φαίνεται προῃρημένος με ὑβρίζειν. καὶ μὴν οὐδὲ τῶν πεπραγμένων ἐμοὶ καὶ τούτοις, οὐδὲν ὅμοιον ὁρῶ. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ θεσμοθέτης, οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν, οὐδὲ τῶν νόμων φροντίσας, οὐδ' ἀγανακτήσας φανήσεται. ἀλλ' ἰδίᾳ πεισθείς, ὁπόσῳ δήποτε ἀργυρίῳ κα- 70 θυφεὶς τὸν ἀγῶνα. ἔπειθ' ὁ πληγεὶς ἐκεῖνος ὑπὸ τοῦ Πολυζήλου, ταὐτὸ τοῦτο ἰδίᾳ διαλυσάμενος, ἐρρῶσθαι πολλὰ τοῖς νόμοις εἰπών, καὶ ὑμῖν, οὐδ' εἰσήγαγε τὸν Πολύζηλον. εἰ μὲν

ἀπόχρη α.
α.
τεκμήριον δ. ἀπόδειξις δε.
ἀπήγγελλε. α.
ἁλόντα.
α.
φθάσας ε.
καὶ μὴν.

Εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων) Αὐτὸς τὸν Μειδίαν ποιεῖ κατηγοροῦντα τοῦ προέδρου καὶ τοῦ [illegible], ὅτι τοὺς ὑβρίσαντας οὐκ ἐπεξῆλθον. 70 Καὶ νῦν ἀποδεδωκὼς ὑμῖν) Κυρίως ἀποδεδωκώς. αὐτοῖς γὰρ ὠφείλετο. ἀποδίδωσι δὲ τὸ ἀγωνίζεσθαι. 71 Ποία γὰρ πρόφασις) Μεταβιβάζει ἐφ' ἑτέραν συγγνωμονικὴν ἀντίθεσιν, ὅτι οὐ δι' ὀργήν, ἀλλ' ἐκ προνοίας. 72 ἐπάγει λοιπὸν τὰς κατασκευάς, ὅτι τοῖς ἑκουσίως πλημμελοῦσιν, οὐδεμίαν καὶ συγγνώμην ἀπονέμουσιν. Ὀργὴ νὴ Δία) Ὁρισμοὶ δικανικῆς, τὸ μὲν ὀργή, τὸ δὲ ὕβρις. ὡς τὸ μέν, ἐκ τοῦ παραχρῆμα τὸ δὲ ἐκ μελέτης συμβαίνει. Ἀλλὰ μὴν ὁπηνίκα) Ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κατασκευῆς. ἐδείχθη γὰρ ἀρίστως Μειδίας ἃ πεποίηκεν, ὅτι δὲ οὐ δι' ὀργήν, ἀλλ' ἐξ ἐπιβουλῆς. 74 Τοὺς νόμους ἤδη δεῖ σκοπεῖν) Ὅτι τοὺς ἑκόντας μειζόνως κολάζουσι. Πρῶτον μὲν τοίνυν) Καθ' οὓς βούλεται Μειδίας ἀγωνίζεσθαι, κατ' αὐτοὺς δείκνυσιν αὐτὸν μεγάλης τιμωρίας ἄξιον, ἵνα κἂν ἰδιωτικὸς ὁ ἀγὼν ἀποδειχθῇ, μὴ μικρὸν μηδὲ φαῦλον ὑποσχῇ τὸ ἐπιτίμημα. 75 Ἐπειθ' οἱ φονικοί) Καὶ τούτους τοὺς νόμους ἀκολούθως παρέλαβεν. ἐπειδὴ γὰρ πληγαὶ εἴληφεν, ἐκ δὲ τῶν πληγῶν καὶ τὰ τραύματα παρακολουθεῖ, ἐκ δὲ τῶν τραυμάτων φόνοι, διὰ τοῦτο κἀκείνους τοὺς νόμους ὑπέθηκεν αὐτὸ ἀποδεικνύων, δεινῶν μὲν, ὡς εἰς παράδειγμα αὐτοὺς λαμβάνει· τῇ δὲ ἀληθείᾳ, κἀκείνους ἰσχυροὺς αὐτὸς ποιῶν. 76

Αἰδέσεως) Οἷον ἀξιώσεως. εἰ γὰρ δεηθείη τοὺς τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀνῃρημένου, εἶτα ἐκεῖνος ἐπιτρέψειε, καταλύεται ὁ φόνον ἀκουσίως δράσας. Οὐ μόνον δ' ἐπὶ τούτων) Ὅτι τὴν συγγνώμην αἰτιολογεῖ, παράδειγμα καὶ ἐκ τούτων. φησὶ γὰρ ὅτι ὁ ἐκ προαιρέσεως ποιήσας, μεγάλης τιμωρίας ἐστὶν ἄξιος. τὸ γὰρ ἐκ προαιρέσεως πραχθέν, μεγάλας τὰς τιμωρίας ἐπιφέρει. ἵνα κἂν δόξῃ ἰδιώτης ὁ ἀγὼν εἶναι, μείζους παραγάγῃ τὰς δίκας τῷ ἀκουσίως ἢ δι' ἄγνοιαν, ἢ δι' ὀργήν, ἢ δι' ἔρωτα, ὡς εἴρηται ἐν τοῖς αἰτίοις. 77

Οὐκ ἐποίησεν ὁ νόμος) Ἔλαβεν εἰς ἀπόδειξιν πάλιν οἰκεῖον παράδειγμα. ἐπειδὴ ἐξούλης ἔχει δίκας πρὸς αὐτόν, βούλεται δεῖξαι νῦν, ὅτι καὶ ὑπὲρ ἐκείνης δημοσίαν δίκην ὀφείλει ὑπέχειν. ἐξούλης δὲ λέγει, ὅτε ἐκωλύθη τις ἐκ τινὸς κτήματος τινος ἢ χωρίου, ἢ οἰκίας, διὰ τὸ μὴ ἐκτετικέναι τὴν καταδίκην κατὰ χρόνον τὸν ὡρισμένον, καὶ ἐγίνετο δημόσιον τὸ ἔγκλημα. ἐπειδὴ γὰρ καὶ οἱ διαιτηταί, νομίμως ὄντες δικασταί, τούτων δὲ παρακούει ὡς μὴ κατὰ 78

εἰ μὲν τοίνυν ἐκείνων κατηγορεῖν βούλεταί τις ἐν τῷ παρόντι, δεῖ λέγειν ταῦτα. εἰ δ' ὑπὲρ ὧν ἐγὼ τούτου κατηγόρηκα, ἀπολογεῖται, πάντα μᾶλλον, ἢ ταῦτα λεκτέον. πᾶν γὰρ τοὐναντίον ἐκείνοις, αὐτὸς μὲν οὔτε λαβὼν οὐδὲν, οὔτ' ἐπιχειρήσας λαβεῖν φανήσομαι. 71 τὴν δ' ὑπὲρ τῶν νόμων, καὶ τὴν ὑπὲρ τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν ὑπὲρ ὑμῶν τιμωρίαν δικαίως φυλάξας, καὶ νῦν ἀποδεδωκὼς ὑμῖν. μὴ τοίνυν ἐᾶτε ταῦτ' αὐτὸν λέγειν, μηδ', ἂν βιάζηται, πείθεσθ' ὡς δίκαιόν τι λέγοντι. 72 ἂν γὰρ ταῦθ' οὕτως ἐγνωσμένα ὑπάρχῃ παρ' ὑμῖν, οὐκ ἐνέσται αὐτῷ λόγος οὐδὲ εἷς. ποία γὰρ πρόφασις, τίς ἀνθρωπίνη καὶ μετρία σκῆψις φανεῖται τῶν πεπραγμένων αὐτῷ; ὀργὴ νὴ Δία. καὶ γὰρ τοῦτο τυχὸν λέξει. ἀλλ' ἃ μὲν ἄν τις ἄφνω τὸν λογισμὸν φθάσας 73 * ἐξαχθῇ τι πρᾶξαι, κἂν ὑβριστικῶς τοῦτο ποιήσῃ, δι' ὀργήν γ' ἔνι φῆσαι πεποιηκέναι. ἃ δ' ἂν ἐκ πολλοῦ συνεχῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας παρὰ τοὺς νόμους πράττων τις φωρᾶται, οὐ μόνον δήπου τοῦ μετ' ὀργῆς ἀπέχει, ἀλλὰ καὶ βεβουλευμένως ὁ τοιοῦτος 74 ὑβρίζων ἐστὶν ἤδη φανερός. ἀλλὰ μὴν ὁπηνίκα καὶ πεποιηκὼς ἃ κατηγορῶ, καὶ ὕβρει πεποιηκὼς φαίνεται, τοὺς νόμους ἤδη δεῖ σκοπεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. κατὰ γὰρ τούτους δικάσειν ὀμωμόκατε. καὶ θεωρεῖθ' ὅσῳ μείζονος ὀργῆς καὶ ζημίας ἀξιοῦσι τοὺς ἑκουσίως, καὶ 75 δι' ὕβριν πλημμελοῦντας, τῶν ἄλλως πως ἐξαμαρτανόντων. πρῶτον μὲν τοίνυν οἱ περὶ τῆς βλάβης οὗτοι νόμοι πάντες, ἵν' ἐκ τούτων ἄρξωμαι, ἂν μὲν ἑκὼν βλάψῃ, διπλοῦν· ἂν δ' ἄκων, ἁπλοῦν τὸ βλάβος κελεύουσιν ἐκτίνειν. εἰκότως. ὁ μὲν γὰρ πα- 76 θὼν πανταχοῦ βοηθείας δίκαιός ἐστι τυγχάνειν. τῷ δράσαντι δ' οὐκ ἴσην τὴν ὀργήν, ἄν θ' ἑκὼν, ἄν τ' ἄκων, ἔταξεν ὁ νόμος. ἔπειθ' οἱ φονικοὶ, τοὺς μὲν ἐκ προνοίας ἀποκτιννύντας, θανάτῳ, καὶ ἀειφυγίᾳ, καὶ δημεύσει τῶν ὑπαρχόντων, ζημιοῦσι. τοὺς δ' ἀκου- 77 σίως, αἰδέσεως καὶ φιλανθρωπίας πολλῆς ἠξίωσαν. οὐ μόνον δ' ἐπὶ τούτων τοῖς ἐκ προαιρέσεως ὑβρισταῖς χαλεποὺς ὄντας ἰδεῖν ἔστι τοὺς νόμους, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ἁπάντων. τί γὰρ δήποτε, ἄν τις ὄφλων δίκην μὴ ἐκτίσῃ, οὐκ ἐποίησεν ὁ νόμος τὴν ἐξούλης ἰδίαν, 78

* α. — ὕβρει α. β. 1. καὶ δι' ὕβριν. — ἑκουσίως α. ἀκουσίως β. — αἰδέσεως α. β. — ἐκ τί.

* ἐπιτρέψαι

Vide Harpocr.

προθεσμίαν ἀποδιδοὺς τὸ καταγνωσθὲν, δημοσίαν ἐδίδου τὴν δίκην. ἐξούλης, ὄνομα δίκης κατὰ τῶν μὴ πραξάντων οἷς ὤφειλον οἱ δικάζοντες. ὁ δὲ νοῦς τοιοῦτος. ἐάν τις ἰδιωτικὴν νικήσῃ δίκην, λαμβάνῃ δὲ τὸ ἐπιτεθέντα ὑπεύθυνον. εἶτα ἂν μὴ εἴσω τῆς προθεσμίας ἀποδῷ ὁ καταδικασθεὶς, ἀλλὰ φαίνηται ὑπερήμερος, ἔξεστι γράψασθαι καὶ ἐπιλαβέσθαι αὐτοῦ τῶν χρημάτων, ἕως οὗ πληρώσῃ τὸ ὀφειλόμενον· εἰ δὲ κωλύοι, τὸ ἐπιτίμιον, καὶ διπλάσιον. γράφει) αὐτὸν κατὰ τὴν ἐξούλην καὶ γίγνεται μετὰ τοῦ ἰδιωτικοῦ, καὶ δημόσιον τὸ πρᾶγμα λοιπὸν, ὅτι ὑπεύθυνος τοῖς δικασταῖς, καὶ τοῖς νόμοις. 78 Τί δήποτε ἐὰν μὲν ἑκὼν παρ' ἑκόντος) Ἐπειδὴ ἐδύνατο λέγειν ὁ Μειδίας, ὅτι ὁ χρυσοχόος ἔδωκέ μοι τοὺς στεφάνους, διὰ τοῦτό φησιν, ὅτι εἰ μὲν παρ' ἑκόντος ἔλαβεν, ἀκίνδυνον, εἰ δὲ βίᾳ παρ' ἄκοντος, τοῖς δικασταῖς ὑπεύθυνος καθέστηκας. 80 Καὶ τὸν μὲν πεισθέντα, ἰδίας) Πρὸς τὸν θεσμοθέτην καὶ τὸν πρόεδρον ἀποτείνεται. Τὸν δὲ βιασθέντα) Περὶ αὐτοῦ νῦν αἰνίττεται. Διόπερ καὶ τῆς ὕβρεως αὐτῆς) Ὅπερ αὐτὸς δι' αἰτημάτων ἀπεδείκνυεν, τοῦτο νῦν σαφῶς ἔθηκεν, ὅτι πᾶσα ὕβρις, δημόσιόν ἐστιν. εἰ γὰρ πᾶσιν ἔξεστι κατηγορεῖν τοῦ ὑβρίσαντος, πρόδηλον ὅτι κοινὸν ἁπάντων τὸ ἔγκλημα. καὶ πεποίηκε τὴν ὕβριν ἴσον τοῖς φόνοις, καὶ ταῖς ἱεροσυλίαις, καὶ ταῖς προδοσίαις, καὶ τοῖς τοιούτοις, ἐφ' ὧν ἔξεστι παντὶ τῷ βουλομένῳ κατηγορεῖν. Τὸ δὲ τίμημα, ἐποίησεν ὅλον δημόσιον) Πῶς αὐτὸς προσποιῶν, εἰ δὲ ἐγὼ τὴν ἐπὶ τῶν ἰδίων δικῶν πλεονεξίαν ἀφεὶς, νῦν φησὶν ὅτι ἐποίησε τὸ τίμημα ὅλον δημόσιον. ἐναντίον γὰρ τῷ λέγειν ὅτι ἐκείνου ὕβρεώς μου δικαζομένου χρήματα λαμβάνειν, τὸ νῦν φάσκειν ὅτι τὸ τίμημα τῆς ὕβρεως δημόσιόν ἐστι. ῥητέον οὖν ὅτι, εἰ μὲν αὐτὸς ὁ παθὼν κατηγόρει τῆς ὕβρεως, αὐτὸς ἐλάμβανε καὶ τὸ τίμημα τὸ ἐκ τῶν νόμων. εἰ δὲ ἕτερος ἦν ὁ κατηγορήσας, δημόσιον ἐγίγνετο τῆς καταδίκης. ἀκολούθως οὖν εἶπεν, ὅτι τὸ τίμημα ἐποίησεν ὅλον δημόσιον. διὰ τὸ προειπεῖν ὅτι τὰς γραφὰς ἔδωκεν ἅπαντι 81 τῷ βουλομένῳ. Χρήματα δ' οὐ προσήκειν) Οὐ περὶ αὐτοῦ λέγει τοῦ παθόντος, ἀλλὰ τῶν ἔξωθεν κατηγορούντων. Καὶ τοσαύτῃ γ' ἐχρήσατο ὑπερβολῇ) Καὶ διὰ τοῦτο τοῦ νόμου δείκνυσιν οὐκ ἄξιον συγγνώμης Μειδίαν, εἴπερ καὶ τοῖς ὑβρίζουσι τοὺς δούλους θάνατός ἐστιν ἡ ζημία. Ὥστε κἂν εἰς δοῦλον ὑβρίζῃ τις) Τῇ ὁμωνυμίᾳ σοφίζεται. ὕβρις μὲν γὰρ καὶ ἡ τῶν πληγῶν. ὕβρις δὲ καὶ ἡ αἰσχρὰ συνουσία, περὶ ἧς ὁ νομοθέτης λέγει. οὕτω γὰρ εἴρηκεν ἔχειν ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου. οὐδὲ κατὰ τῶν οἰκετῶν τὰς αἰσχρὰς γίνεσθαι μίξεις. τὸ γοῦν ὄνομα τῆς ὕβρεως ἐπ' ἀμ-82 φοτέρων λεγόμενον, ἄδειαν τῷ ῥήτορι τοῦ χρῆσθαι τῷ σοφίσματι δέδωκεν. Οὐ γὰρ ὅστις ὁ πάσχων) Μὴ τοῦτο σκόπει, φησίν, εἰ δημότης ἐστὶν ὁ ὑβρισθεὶς, ἀλλ' εἰ τὸ ὑβρίζειν παρὰ τοῖς νόμοις *μεμαρτύρηται. Οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστι) Ἐπειδὴ γλίσχρως ἐδόκει ποιεῖν καὶ περὶ τῶν δούλων ἀγωνιζόμενος, καθόλου τὸ τῆς ὕβρεως αὔξησιν, ὡς ἀφόρη-83 τον, κἂν εἰς δοῦλον γίγνηται. Οὐδὲν γὰρ, οἷον ἀκούσαι αὐτοῦ τοῦ νόμου) Οὐδὲν γὰρ οὕτω τοιοῦτον ἡδὺ, ὡς τὸ ἀκούειν τοῦ νόμου.

ἀλλὰ προστιμᾶν ἐπέταξε τῷ δημοσίῳ, καὶ πάλιν, τί δήποτε, ἂν μὲν ἑκὼν παρ' ἑκόντος τις λάβῃ τάλαντον ἓν, ἢ δύο, ἢ καὶ δέκα, καὶ ταῦτα ἀποστερήσῃ, οὐδὲν αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν ἐστίν, ἂν δὲ μικροῦ πάνυ 79 τιμήματος ἄξιόν τις λάβῃ, βίᾳ δὲ τοῦτο ἀφέληται, τὸ ἴσον τῷ δημοσίῳ προστιμᾶν οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὅσον περ τῷ ἰδιώτῃ; διὰ τί; ὅτι πάνθ' ὅσα τις βιαζόμενος πράττει, κοινὰ ἀδικήματα, καὶ κατὰ τῶν ἔξω τοῦ πράγματος ὄντων ἡγεῖτο ὁ νομοθέτης. τὴν μὲν 80 γὰρ ἰσχὺν, ὀλίγων, τοὺς δὲ νόμους, ἁπάντων εἶναι. καὶ τὸν μὲν πεισθέντα, ἰδίας, τὸν δὲ βιασθέντα, δημοσίας δεῖσθαι βοηθείας. διόπερ καὶ τῆς ὕβρεως αὐτῆς, τὰς μὲν γραφὰς ἔδωκεν ἅπαντι τῷ βουλομένῳ. τὸ δὲ τίμημα, ἐποίησεν ὅλον δημόσιον. τὴν γὰρ πόλιν ἡγεῖ-81 το ἀδικεῖν, οὐχὶ τὸν παθόντα μόνον, τὸν ὑβρίζειν ἐπιχειροῦντα. καὶ δίκην ἱκανὴν τὴν τιμωρίαν εἶναι τῷ παθόντι, χρήματα δὲ οὐ προσήκειν τῶν τοιούτων ἐφ' ἑαυτῷ λαμβάνειν. καὶ τοσαύτῃ γ' ἐχρήσατο ὑπερβολῇ, ὥστε κἂν εἰς δοῦλον ὑβρίζῃ τις, ὁμοίως ἔδω-82 κεν ὑπὲρ τούτου γραφήν. οὐ γὰρ ὅστις ὁ πάσχων, ᾤετο δεῖν σκοπεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα ὁποῖόν τι τὸ γιγνόμενον. ἐπειδὴ δ' εὗρεν οὐκ ἐπιτήδειον, μήτε πρὸς δοῦλον, μήθ' ὅλως ἐξεῖναι* πράττειν ἐπέταξεν. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων οὐδὲν 83 ὕβρεως ἀφορητότερον, οὐδ' ἐφ' ὅτῳ μᾶλλον ὑμῖν ὀργίζεσθαι προσήκει. Ἀνάγνωθι δ' αὐτόν μοι λαβὼν τὸν τῆς ὕβρεως νόμον. οὐδὲν γὰρ, οἷον ἀκοῦσαι αὐτοῦ τοῦ νόμου.

Νόμος.

Ἐάν τις *ὑβρίζῃ τινὰ, ἢ παῖδα, ἢ γυναῖκα, ἢ ἄν-84 δρα τῶν ἐλευθέρων, ἢ τῶν δούλων, ἢ παράνομόν τι ποιήσῃ εἰς τούτων τινὰ, γραφέσθω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων οἷς ἔξεστιν. οἱ δὲ θεσμοθέται, εἰσαγόντων εἰς τὴν ἡλιαίαν τριάκοντα ἡμε-

νόμου. καὶ οὐδὲν τοιοῦτον εἰπεῖν ὑμῖν, ὁ αὐτὸς ὁ νόμος βοᾷ τε καὶ δείκνυσιν. Ἀκούετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Οὐκ ἀνέγνω ἔτι, ἀλλὰ καὶ νῦν βοῶντος ἀκούετε τοῦ νόμου, φησίν, ὡς αὐτοφώνου ὄντος. οὐ γάρ ἐστιν ἡ κρίσις τῶν δούλων πρὸς τοὺς ἐλευθέρους, ἀλλ' ἡ τύχη τι διάλλαττον ἐχαρίσατο μόνον. ὅσῳ δ' ἂν μᾶλλον ἐπαινέσῃ τις περὶ τῶν δούλων νόμον, τοσούτῳ χαλεπώτερα δόξει τὰ Μειδίου κατ' αὐτοῦ τολμηθέντα.

ρεῦ, ἀφ' ἧς ἂν ἡ γραφή, ἐὰν μή τι δημόσιον κωλύῃ. 85 εἰ δὲ μή, ὅταν ᾖ πρῶτον οἷόν τε. ὅτου δ' ἂν καταγνῷ ἡ ἡλιαία, τιμάτω περὶ αὐτοῦ παραχρῆμα, ὅτου ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν, ἢ ἀποτῖσαι. ὅσοι δ' ἂν γράφωνται γραφὰς ἰδίας κατὰ τὸν νόμον, ἐάν τις μὴ ἐπεξέλθῃ, ἢ ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἀποτισάτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ, ἐὰν δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ τῆς ὕβρεως, 86 δεδέσθω, ἐὰν ἐλεύθερον ὑβρίσῃ, μέχρις ἂν ἐκτίσῃ.* Ἀκούετε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦ νόμου τῆς φιλανθρωπίας, ὃς οὐδὲ τοὺς δούλους ὑβρίζεσθαι ἀξιοῖ. τί 87 οὖν πρὸς θεῶν, εἴ τις εἰς τοὺς βαρβάρους ἐνεγκὼν τὸν νόμον τοῦτον, παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδα εἰς τοὺς Ἕλληνας κομίζεται, ἐπαινῶν ὑμᾶς καὶ διεξιὼν περὶ τῆς πόλεως, εἴποι πρὸς αὐτούς, ὅτι εἰσί τινες Ἕλληνες ἄνθρωποι οὕτως ἥμεροι καὶ φιλάνθρωποι τοὺς τρό- 88 πους, ὥστε πολλὰ ὑφ' ὑμῶν ἠδικημένοι, καὶ φύσει τῆς πρὸς ὑμᾶς ἔχθρας αὐτοῖς ὑπαρχούσης πατρικῆς, ὅμως οὐδ' ὅσων ἂν τιμὴν καταθέντες, δούλους κτήσωνται, οὐδὲ τούτους ὑβρίζειν ἀξιοῦσιν, ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ τὸν ταῦτα κωλύσοντα τέθεινται τουτονί, 89 καὶ πολλοὺς ἤδη παραβάντας τὸν νόμον τοῦτον ἐζημιώκασι θανάτῳ. εἰ ταῦτ' ἀκούσαιεν καὶ συνεῖεν οἱ βάρβαροι, οὐκ ἂν οἴεσθε δημοσίᾳ πάντας ἡμᾶς προξένους αὐτῶν ποιήσασθαι; τὸν τοίνυν οὐ παρὰ τοῖς Ἕλλησι μόνον εὐδοκιμοῦντα νόμον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς 90 βαρβάροις καλῶς δόξαντ' ἂν ἔχειν, σκοπεῖσθ' ὁ παραβάς, ἥντινα δοὺς δίκην ἀξίαν ἔσται δεδωκώς. εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ χορηγὸς ὢν ταῦτ' ἐπεπόνθειν ὑπὸ Μειδίου, ὕβριν ἄν τις κατέγνω μόνον τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. νῦν δέ μοι δοκεῖ, κἂν ἀσέβειαν 91 εἰ καταγιγνώσκοι τις, τὰ προσήκοντα ποιεῖν. ἴστε γὰρ

καταγνῷ. — δοκῇ α. ε. — κατὰ τοῦ δημοσίου, ἐὰν δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ τῆς ὕβρεως ἴσα. — ἡμᾶς. — ὑμᾶς. — μὴ. — καταγιγνώσκοι. καταγνώσκῃ.

Τί οὖν πρὸς θεῶν) Ἐπὶ πλέον αὐξάνει τὴν κρίσιν τοῦ νόμου. εἰ γὰρ καὶ τοῖς βαρβάροις ἡμέτερος κρείττων ὁ νόμος, ὥστε κἀκείνους ἐπαινέσαι τῆς φιλανθρωπίας τοῦ γράμματος, ποῖόν τινα χρὴ νομίζειν εἶναι Μειδίαν τὸν καταφρονήσαντα τοῦ νόμου; Παρ' ὧν τὰ ἀνδράποδα) Πάλαι γὰρ ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἐκώλυον εἶναι δοῦλον, ἀλλὰ βαρβάρους ἐκέκτηντο. Ὅτι εἰσὶν Ἕλληνές τινες) Οὕτω τὸ πλεονέκτημα προσώπου δηλοῦσιν οἱ λόγοι. Καὶ φύσει τῆς πρὸς ὑμᾶς ἔχθρας) Ἔστι μὲν τοῦτο καινόν. αὐξήσεως δ' ἕνεκα εἴληπται. διτταὶ δὲ εἰσιν αἱ ἔχθραι. ἡ μὲν, ἐκ φύσεως. ἡ δ', ἐκ προαιρέσεως. καὶ γὰρ καὶ φιλίαι εἰσὶ διτταί· ἡ μὲν, φύσει πρὸς τοὺς συγγενεῖς. ἡ δ', ἐκ τοῦ προστυχόντος συμβαίνουσα. Ἀλλὰ νόμον δημοσίᾳ) Τοῦτόν φησιν, ὃν κατὰ χεῖρας ἔχω. οὐ χαρίζομαι τοῖς λόγοις. ἀναγινώσκω τὰς συλλαβὰς ἔχω πλησίον τοῦ ἐλέγχου. αὐτὸν ἔοικε κομίζειν τὸν νόμον, ἵνα ἐφθέγξατο ὑμῖν τῆς γνώμης. Καὶ πολλοὺς ἤδη παραβάντας) Ἵνα μή τις ὑπολάβῃ, ὅτι φιλάνθρωπος μὲν ὁ νόμος, παραβαίνεται δὲ καὶ καταφρονεῖται, εἶπεν ὡς θανάτῳ τις ἤδη παραβὰς τοῦτον κεκόλασται. Καὶ συνεῖεν οἱ βάρβαροι) Ἀγνωμονέστεροι γάρ, καὶ ἧττον τὴν Ἑλλήνων νοῆσαι δυνάμενοι.

Οὐκ ἂν οἴεσθε) Ἐπειδὴ γὰρ φυσικὸς πόλεμός ἐστι τοῖς βαρβάροις πρὸς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διὰ τοῦτο οὐ θαρροῦντες ἐπιμίγνυνται τοῖς Ἕλλησι, διὰ τοῦτό φησιν ὅτι παρ' ὑμῖν μόνοις οὐκ ἂν φοβηθεῖεν καταλῦσαι, μαθόντες ὑμῶν τὴν φιλανθρωπίαν. Τὸν τοίνυν μὴ παρὰ τοῖς Ἕλλησι νόμον) Συμπέρασμα τι καὶ χρὴ) τοῦ νοήματος, μᾶλλον δὲ καὶ ὅλης τῆς ἐγκωμιαστικῆς ἀποθέσεως. δηλονότι, ὅτι οὐδεμιᾶς φιλανθρωπίας ἄξιος Μειδίας.

Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι χορηγὸς ὢν) Ἐντεῦθεν εἰσέβαλεν εἰς τὸ πρός τι, συλλόμενος αὐξῆσαι τὸ ἔγκλημα καὶ γέγονεν ἀκόλουθος ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ κεφαλαίου. εἰ γὰρ ὁ τοὺς δούλους ὑβρίζων οὐκ ἄξιος συγγνώμης, πόσῳ μᾶλλον ὁ τὸν χορηγὸν τυπτήσας. ἀλλὰ νῦν μὲν αὔξησιν τὸ πρός τι τοῦ ἐγκλήματος. οὐ μὴν ἀτιμάζεται τῶν ἀγώνων. ἀποδεικτικῶς γὰρ αὐτοῖς χωροῦσι αἱ αὐξήσεις. τέτταρα δ' ἔστι τῶν τόπων τοῦ πρός τι, ἀπὸ τοῦ μείζονος, καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος, καὶ τοῦ ἐναντίου, καὶ τοῦ ἴσου. τοῖς πᾶσι κέχρηται. καὶ πρῶτόν γε ἔθηκε τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος. Νῦν δέ μοι δοκεῖ) Ἰσχυρῶς μὲν νοήσαντες ὅτι αὐξήσεως εἴληπται ἕνεκεν, περὶ ἀσεβείας εἶναι τὴν κρίσιν ἀπεφήναντο. εἶτα προστέθεικε τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἄξιον αὐτὸν εἶναι καὶ ἀσεβείας κρίνεσθαι. φανερῶς μὲν γὰρ αὐτὸν ἀσεβείας κατηγορεῖν οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ τὴν ἐμφύσησιν τῶν πραγμάτων. ποιεῖται δὲ διὰ τῆς ἔξωθεν βίας, καὶ τοῦτο κατασκευάζει. πῶς οὖν ἡ κατασκευὴ τῆς ἀσεβείας; κατὰ μαντείας τοὺς χοροὺς συγκροτοῦμεν, καὶ στεφανηφοροῦμεν, καὶ κνισῶμεν τὰς ἀγυιάς. ὁ οὖν τύπτων τοὺς ἐστεφανωμένους κατὰ τὰς μαντείας ἀσεβεῖ. ὅθεν καὶ δῆλον ὡς ἕν ἐστιν ἀσεβείας ἡ κρίσις. οὐ γὰρ τὸν Διόνυσον εἶναί φησι

δήπου τοῦτο, ὅτι τοὺς χοροὺς ὑμεῖς ἅπαντας τούτους, καὶ ὕμνους τῷ θεῷ [a] ποιεῖσθε, οὐ μόνον κατὰ τοὺς νόμους τοὺς περὶ τῶν διονυσίων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς μαντείας,

92 ἐν αἷς ἁπάσαις ἀνῃρημένον εὑρήσετε τῇ πόλει ὁμοίως ἔκ τε δελφῶν, καὶ ἐκ δωδώνης, χοροὺς ἱστάναι κατὰ τὰ πάτρια, καὶ [b] κνισᾶν ἀγυιάς, καὶ στεφανηφορεῖν. Ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν αὐτὰς τὰς μαντείας.

Μαντεῖαι.

93 Αὐδῶ [c] ἐρεχθείδῃσιν ὅσοι πανδίονος ἄστυ [d] Ναίετε, καὶ πατρίοισι νόμοις ἰθύνεθ' ἑορτάς, Μεμνῆσθαι βάκχοιο, καὶ [e] εὐρυχόρους κατ' ἀγυιάς, Ἱστάναι ὡραίων βρομίῳ χάριν ἄμμιγα πάντας, Καὶ κνισᾶν βωμοῖσι, κάρη στεφάνοις πυκάσαντας. Περὶ ὑγιείας θύειν, καὶ

94 εὔχεσθαι διὶ ὑπάτῳ, [f] καὶ ἡρακλεῖ, ἀπόλλωνι προστατηρίῳ· περὶ τύχας ἀγαθᾶς, ἀπόλλωνι ἀγυιεῖ, λατοῖ, ἀρτέμιδι, καὶ κατ' ἀγυιὰς κρατῆρας ἱστάμεν καὶ χορούς, καὶ στεφαναφορεῖν, καὶ κατὰ τὰ πάτρια, θεοῖς ὀλυμπίοις πάντεσσι καὶ πάσαις ἰδίας δεξιὰς καὶ ἀ-

95 ριστερὰς [g] ἀνίσχοντας, καὶ μνασιδωρεῖν.

[h] Ἕτερα.

Ἐκ δωδώνης μαντεῖαι τῷ δήμῳ τῷ ἀθηναίων. Ὁ τοῦ διὸς σημαίνει, ὅτι τὰς ὥρας παρηνέγκατε τῆς θυσίας, καὶ τῆς θεωρίας, αἱρετοὺς πέμπειν κελεύει θεω-

96 ροὺς ἐννέα, καὶ τούτους διὰ ταχέων τῷ διὶ τῷ ναΐῳ τρεῖς βοῦς, καὶ πρὸς ἑκάστῳ δύο βοηθοὺς. τῇ δὲ διώνῃ βοῦν καὶ ἄλλα ἱερεῖα, καὶ τράπεζαν χαλκῆν. καὶ πρὸς, τὸ ἀνάθημα, ὃ ἀνέθηκεν ὁ δῆμος ὁ ἀθηναίων.

[i] Ἕτερα.

97 Ὁ τοῦ διὸς σημαίνει ἐν δωδώνῃ, διονύσῳ δημοτελῆ ἱερὰ τελεῖν, καὶ κρατῆρα κεράσαι, καὶ χοροὺς ἱστάναι· ἀπόλλωνι ἀποτροπαίῳ βοῦν θῦσαι, καὶ στεφανηφορεῖν ἐλευθέρους καὶ δούλους, καὶ ἐλινύειν μίαν ἡμέραν. διὶ κτησίῳ βοῦν λευκόν. Εἰσίν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,

98 καὶ αὗται καὶ ἄλλαι πολλαὶ μαντεῖαι ἐν τῇ πόλει καλαὶ κἀγαθαί. τί οὖν ἐκ τούτων ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι δεῖ; ὅτι τὰς μὲν ἄλλας θυσίας, τοῖς ἐφ' ἑκάστης μαντείας προφαινομένοις θεοῖς προστάττουσι θύειν, ἱστάναι δὲ χοροὺς, καὶ στεφανηφορεῖν κατὰ τὰ πάτρια πρὸς ἁπάσαις ταῖς ἀφικνουμέναις μαντείαις προσαναι-

99 ροῦσιν ὑμῖν. οἱ τοίνυν χοροὶ πάντες οἱ γιγνόμενοι καὶ οἱ χορηγοί, [k] δῆλον ὅτι τὰς μὲν ἡμέρας ἐκείνας, ἃς συνερχόμεθα ἐπὶ τὸν ἀγῶνα κατὰ τὰς μαντείας ταύτας, [l] ὑπὲρ αὐτῶν στεφανούμεθα, ὁμοίως ὅ, τι μέλλων νικᾶν, καὶ ὁ πάντων ὕστατος γενήσεσθαι. τῇ δὲ τῶν ἐπινικίων, ὑπὲρ αὐτοῦ τότ' ἤδη στεφανοῦται ὁ νικῶν. τὸν οὖν

100 εἴς τινα τούτων τῶν [m] χορευτῶν, ἢ τῶν χορηγῶν ὑβρίζοντα ἐπ' ἔχθρᾳ, καὶ ταῦτ' ἐν αὐτῷ τῷ ἀγῶνι καὶ ἐν τῷ τοῦ θεοῦ ἱερῷ, τοῦτον ἄλλο τι, πλὴν ἀσεβεῖν, φήσομεν;

Καὶ μὴν

[Scholia, inner column:]

τὸν ἀσεβηθέντα, ἀλλὰ καὶ μαντείας. κνισᾶν μὲν τὰς ἀγυιάς, τὸ θύειν τοῖς ἑρμαῖς. ἀγυιὰς γὰρ τοὺς ἑρμᾶς ἐκάλουν κατὰ σχῆμα, διὰ τὸ μὴ χεῖρας ἔχειν μηδὲ πόδας. ... ὁ ... ὅμηρος. ... πόδας καὶ χεῖρας ...

91 Καὶ ὕμνους [a] εἰς τῷ θεῷ ποιεῖτε) Αἴροντες ἑαυτοὺς τῷ θεῷ, ἢ εἰς τὸ ὑμνεῖν αὐτοὺς παρασκευάζοντες, τοῖς ἐφ' ἑκάστης μαντείας προφαινομένοις. τοῖς γὰρ ἄρτι φανεῖσιν ... θεοῖς, οἷς δεῖ θύειν, ὁ μαντεύεται. ... δηλοῦν οἷς δεῖ θύειν ... προστάττουσι ... τὸ

92 ἱστάναι χορούς. Ἀνῃρημένον) Ἀναδοθὲν, μεμαντευμένον. Κνισᾶν ἀγυιάς) Κνίσης καὶ θυμιαμάτων πληροῦν τὰς ὁδούς. οἱ δέ, ἀγυιὰς ... ἑρμᾶς. Παρηνέγκατε)

98 Παρελθεῖν. Τί οὖν ἐκ τούτων ὑμᾶς ἐνθυμεῖσθαι) Ἐπειδὴ ἀνέγνω μαντείας ἐν αἷς ἐκέχρηστο ... θύειν ... καὶ κνισᾶν τὰς ἀγυιάς ... ταῦτα ἀναπτύξαι πρὸς τὴν παροῦσαν χρῆσιν, ... ὅτι μὴ πᾶσι τοῖς κεχρησμένοις ἐν τῇ μαντείαις προσέχετε, ... ἐνθυμεῖσθαι τὸ προσκεχρημένον ἐν πάσαις, τουτέστι, τὸ χοροὺς ἱστάναι, καὶ στεφανοφορεῖν. ταῦτα γάρ ἐστιν οἰκεῖα πρὸς τὴν παροῦσαν ὑπόθεσιν. Προφαινομένοις) Ἀπὸ τῆς

99 μαντείας δηλουμένοις. Ὑπὲρ αὐτῶν) Τῶν θεῶν δηλονότι ἀπάντων. Τῇ δὲ τῶν ἐπινικίων) Ἀναπτύσσει ... ὅτι οὐ διὰ τὰς μαντείας, ἀλλὰ διὰ τὴν νίκην τὴν ἰδίαν περιτίθεται τὸν στέφανον. ὁ δέ, ... ὁ μὲν νικήσας, [n] περὶ αὐτοὺς στεφανοῦται. ὁ δὲ πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐστεφανωμένος, κατὰ τὰς μαντείας ἐστεφάνωται.

[Marginal variants:] [a] ποιεῖτε. a. [b] ἀγυιὰς. v. [c] ἐρεχθείδῃσιν ὅσοι. a. [d] Ναίοντες. a. [e] εὐρυχόροις. a. [f] a. [g] ἀνίσχοντας. [h] a. [i] a. [k] δηλονότι. [l] ὑπὲρ αὐτῶν. [m] χορευόντων. [n] δι' αὐτήν.

[Handwritten marginalia:] χορὸν f. — ἴσ(ως) ὁσίας Volf. — vertendum l. τῷ Διὶ τῷ ... — bucolas Volf. ... corruptum put. — σημαίνει f. — videtur idem esse quod supra μνασιδωρεῖν.

Καὶ μὴν ἴστε γε τοῦτο) [illegible] 100

καὶ μὴν ἴστε γε τοῦτο, ὅτι βουλόμενοι μηδένα ἀγωνίζεσθαι ξένον, οὐκ ἐδώκατε ἁπλῶς τῶν χορηγῶν οὐδενὶ, προσκαλεσαμένῳ τοὺς χορευτὰς σκοπεῖν, ἀλλ᾽ ἐὰν μὲν καλέσῃ, πεντήκοντα δραχμὰς, ἐὰν δὲ καθίζεσθαι κελεύσῃ, χιλίας ἀποτίνειν ἐτάξατε. τίνος εἵνεκα, ὅπως μὴ τὸν ἐστεφανωμένον καὶ λῃτουργοῦντα ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ καλῇ, μηδ᾽ ἐπηρεάζῃ, μηδ᾽ ὑβρίζῃ μηδεὶς ἐξεπίτηδες. εἶτα τὸν μὲν χορευτὴν οὐδ᾽ ὁ προσκαλέσας κατὰ τὸν νόμον ἀζήμιος ἔσται, τὸν δὲ χορηγὸν αὐτὸν οὐδ᾽ ὁ συγκόψας παρὰ πάντας τοὺς νόμους οὕτω φανερῶς, οὐ δώσει δίκην; ἀλλὰ μὴν, οὐδὲν ἐς ὄφελος καλῶς καὶ φιλανθρώπως τοὺς νόμους ὑπὸ τῶν πολλῶν κεῖσθαι, εἰ τοῖς ἀπειθοῦσι καὶ βιαζομένοις αὐτοὺς, ἡ παρ᾽ ὑμῶν ὀργὴ τῶν ἀεὶ κυρίων μὴ γενήσεται. φέρε δὴ πρὸς θεῶν κἀκεῖνο σκέψασθε. παραιτήσομαι δ᾽ ὑμᾶς μηδὲν ἀχθεσθῆναί μοι, ἐὰν ἐπὶ συμφορὰς τινῶν γεγονότων, ὀνόματι μνησθῶ. οὐ γὰρ ὀνειδίσαι μὰ τοὺς θεοὺς οὐδενὶ δυσχερὲς οὐδὲν βουλόμενος τοῦτο ποιήσω, ἀλλὰ δεῖξαι τὸ βιάζεσθαι καὶ ὑβρίζειν καὶ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν, ὡς ἅπαντες ὑμεῖς οἱ ἄλλοι φεύγετε. Σαννίων ἐστὶ δήπου τις ὁ τοὺς τραγικοὺς χοροὺς διδάσκων. οὗτος ἀστρατείας ἑάλω, καὶ κέχρηται συμφορᾷ. τοῦτον μετὰ τὴν ἀτυχίαν ταύτην, ἐμισθώσατό τις φιλονεικῶν χορηγὸς τραγῳδοῖς, οἶμαι, Θεοζοτίδης. τὸ μὲν οὖν πρῶτον, ἠγανάκτουν οἱ ἀντιχορηγοὶ, καὶ κωλύσειν ἔφασαν. ὡς δ᾽ ἐπληρώθη τὸ θέατρον, καὶ τὸν ὄχλον συνειλεγμένον εἶδον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, ὤκνησαν, εἴασαν, οὐδεὶς ἥψατο. ἀλλὰ τοσοῦτον τῆς εὐσεβείας ἐν ἑκάστῳ τις ἂν ὑμῶν ἴδοι συγκεχωρηκὸς, ὥστε πάντα τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον διδάσκει τοὺς χορούς, καὶ οὐδὲ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν οὐδεὶς

Margin notes: °εἰσχθέντι. °κ. καθίζεσθαι. °κ. °ἑαλ. °συγκεχωρηκὼς ο.

[illegible] 101, 102, 103, 104, 105, 106

Ἀλλ᾽ ἐὰν μὲν καλέσῃ) Πρόσκλησις [illegible] 101

Οὐδ᾽ ὁ προσκαλέσας κατὰ τὸν νόμον) [illegible] 102

Τὸν δὲ χορηγὸν) [illegible]

Τῶν ἀεὶ κυρίων) [illegible] 103

Φέρε δὴ πρὸς θεῶν) [illegible] Παραιτήσομαι δ᾽ ὑμᾶς) [illegible]

Οὐ γὰρ ὀνειδίσαι μὰ τοὺς θεοὺς) [illegible] Σαννίων ἐστὶ δήπου τις ὁ τοὺς τραγικοὺς χοροὺς διδάσκων) [illegible] Οὗτος ἀστρατείας ἑάλω) [illegible] Καὶ κέχρηται συμφορᾷ) [illegible] 104

[illegible] 105

Τις ἂν ὑμῶν ἴδοι συγκεχωρηκὸς) [illegible] 105

106 Τοσοῦτον ἀπέχει τῶν χορηγῶν τινὸς ἅψασθαι) Οὕτως ὁ χαρίεις καὶ γὰρ [illegible]. οὐδεὶς ἐχθρῶν ἐκώλυσε, πόσῳ γε μᾶλλον χορηγῶν τις; Ἄλλος ἐστὶν Ἀριστείδης) Καί τις ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος. ἵνα γὰρ [illegible] πλειόνων [illegible] δειγμάτων, εὐπαραστατικὸν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ πολλάκις λαμβάνει. Ἐτετυχηκώς τι καὶ οὗτος τοιοῦτον) Ἀτιμίας [illegible]. [illegible] ἐπιτυχηκὼς εἶπεν, [illegible].

107 Καὶ ἴσως ἧττον χορευτής) Δυνάμενος γὰρ διὰ τὸ γῆρας [illegible].

Ἦν δέ ποθ᾽ ἡγεμών, τῆς φυλῆς κορυφαῖος) Τὸν χοροδιδάσκαλον λέγει. οἱ γὰρ χορευταί, ἐξ ἁπάσης ἐπελέγοντο τῆς φυλῆς· τῶν δὲ χορευτῶν μόνων ἦν χοροδιδάσκαλος. τινὲς δὲ λέγουσιν ὅτι ὁ μὲν ἄλλος χορὸς διάφορος ὢν ἐξ ἄλλων φυλῶν συνελέγετο. ὁ μέντοι ἡγεμὼν ὁ κορυφαῖος καὶ μείζων, ἀπὸ τῆς οἰκείας ἦν φυλῆς.

108 Οὐδεὶς πώποτε τοῦτ᾽ εἶδεν) Εἰ γὰρ ἦν ἄτιμος ὁ διδάσκαλος τοῦ χοροῦ, πρόδηλον ὅτι πλεονέκτημα ἐγένετο τῷ ἀντιχορηγῷ. διελύετο γὰρ ὁ τοῦ φιλονικοῦντος χορός. Διὰ γὰρ τὸ δεῖν αὐτὸν) Ἐκέλευε γὰρ ὁ νόμος, τοὺς ξένους προσκαλεῖν πρὸς τὸν ἄρχοντα· τοὺς δὲ ἀτίμους ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς χειρὸς καὶ ἐξάγειν ἐκ τῆς θυμέλης. Ὥσπερ ἂν εἰ ξένον τις) Οὐ γὰρ ἐξῆν ἄλλως τὸν ξένον ἐξάγειν, ἀλλὰ προσκαλεσάμενον πρὸς τὸν ἄρχοντα. Αὐτόχειρ ὀφθῆναι) Ὀργιζόμενος [illegible] ἀνδροφόνων ὄνομα, ἔθηκεν ἐπὶ τῆς ὕβρεως, ἐγγὺς [illegible] τὸ πλημμέλημα [illegible] ταῦτα, εἰ ἐκβάλλει τοῦ χοροῦ τὸν διδάσκαλον.

109 Τῶν ἀνηλωκότων πολλάκις) Δεικνὺς μὲν καθόλου λέγει περὶ τῶν χορηγῶν· μάλιστα δὲ αὐτὸ σημαίνει, ὅτι πάντα τὰ ὄντα εἰς τὴν χορηγίαν ἀνάλωσαν.

110 Καὶ προορᾶσθαι τὰς ὑμετέρας βουλήσεις) Ὅτι καὶ ὁ νόμος οὐ [illegible] εὐσεβῶς· ἐβούλετο γὰρ ὁ δῆμος μηδένα γίνεσθαι θόρυβον κατὰ τὴν ἑορτήν. διὰ τοῦτο γὰρ καί τις [illegible] ἠγωνίζετο, οὐ συνεχώρουν αὐτὸν ἐξάγεσθαι, ἀλλὰ [illegible] ἀγωνίζεσθαι, μετὰ ταῦτα δὲ κρίνεσθαι προσέταττε.

111 Πολλῶν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Γυμνάσας καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος τόπον, μετῆλθεν ἐπὶ τὸν τοῦ ἐναντίου [illegible] δὲ [illegible]. [illegible] καὶ χαβρίας, ἐχθροὶ γενόμενοι, ὁ μὲν [illegible] δὲ φιλοκράτει, [illegible]

κωλύει, τοσοῦτ᾽ ἀπέχει τῶν χορηγῶν τινὸς ἅψασθαι. ἄλλος ἐστὶν Ἀριστείδης Οἰνηΐδος φυλῆς, ἠτυχηκώς τι καὶ τοιοῦτον. 107 ὃς νῦν μὲν καὶ γέρων ἐστὶν ἤδη, καὶ ἴσως ἧττον χορευτής. ἦν δέ ποθ᾽ ἡγεμών, τῆς φυλῆς κορυφαῖος. ἴστε δήπου τοῦθ᾽ ὅτι τὸν ἡγεμόνα ἂν ἀφέλῃ τις, οἴχεται ὁ λοιπὸς χορός. ἀλλ᾽ ὅμως πολλῶν χορηγῶν φιλονεικησάντων, οὐδεὶς πώποτε τοῦτ᾽ εἶδε τὸ πλεο- 108 νέκτημα, οὐδ᾽ ἐτόλμησε τοῦτον ἐξαγαγεῖν, οὐδὲ κωλῦσαι. διὰ γὰρ τὸ δεῖν αὐτὸν ἐπιλαβόμενον τῇ χειρὶ, τοῦτο ποιῆσαι, καὶ μὴ προσκαλέσασθαι πρὸς τὸν ἄρχοντα ἐξεῖναι, ὥσπερ ἂν εἰ ξένον τις ἐξαγαγεῖν ἐβούλετο, ἅπας τις ὤκνει τῆς ἀσελγείας ταύτης αὐτόχειρ 109 ὀφθῆναι γιγνόμενος. οὐκοῦν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ σχέτλιον, τῶν μὲν νικᾶν ἂν ~~[illegible]~~ παρὰ τοῦτ᾽ οἰομένων χορηγῶν, τῶν ἀνηλωκότων πολλάκις πάντα τὰ ὄντα εἰς τὰς λῃτουργίας, μηδένα τολμῆσαι πώποτε, μηδ᾽ ὧν οἱ νόμοι διδόασιν, ἅψασθαι, ἀλλ᾽ οὕτως εὐ- 110 λαβῶς, οὕτως εὐσεβῶς, οὕτω μετρίως διακεῖσθαι, ὥστε ἀναλίσκοντας, ἀγωνιῶντας, ὅμως ἀπέχεσθαι, καὶ προορᾶσθαι τὰς ὑμετέρας βουλήσεις, καὶ τὴν περὶ τὴν ἑορτὴν σπουδήν· Μειδίαν δ᾽ ἰδιώτην ὄντα, μηδὲν ἀνηλωκότα, ὅτι τῷ προσέκρουσε, καὶ ἐχθρὸς ὑπῆρχε, 111 τοῦτον ἀναλίσκοντα, χορηγοῦντα, ἐπίτιμον ὄντα, προπηλακίζειν καὶ τύπτειν, καὶ μήτε τῆς ἑορτῆς, μήτε τῶν νόμων, μήτε τί ὑμεῖς ἐρεῖτε, μήτε τοῦ θεοῦ φροντίζειν; πολλῶν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι γεγενημένων ἐχθρῶν ἀλλήλοις, οὐ μόνον ἐξ ἰδίων, ἀλλὰ καὶ ἐκ κοινῶν 112 πραγμάτων, οὐδεὶς πώποτε εἰς τοσοῦτ᾽ ἀναιδείας ἀφίκετο, ὥστε τοιοῦτόν τι τολμῆσαι ποιεῖν. καίτοι φασὶν Ἰφικράτην ποτὲ ἐκεῖνον, Διοκλεῖ τῷ Πιτθεῖ, τὰ μάλιστα ἐλθεῖν εἰς ἔχθραν. καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ συμβῆναι

ἀφέλῃ) α.

προσκαλέσασθαι. α.

τούτῳ. α. [illegible]

Πιτθεῖ. α. β.

[illegible] οὐδ᾽ ἐπιεικῶς [illegible] τις ὑφαίνεσθαι, οὐ [illegible] εἰς οὐδέν. Μειδίας δὲ τἀναντία τούτων ἐποίησεν. ὥστε τἀναντία ἐκείνοις πράξει. οἱ τοίνυν ἐκεῖνοι [illegible] τῆς ἐπιεικείας, μείζονος ἄρα τῆς θρασύτητος [illegible]. ἰστέον δὲ ὅτι τὸν ἀπὸ τοῦ μείζονος τόπον ἔθηκε πρῶτον, ἐπειδὴ [illegible] τοῦτο, [illegible] ἀξιοῖ [illegible] συγγνώμης τὸν Μειδίαν καὶ [illegible] τῷ μείζονι χρήσασθαι, πρὸς τὸ μᾶλλον αὐξῆσαι τοῖς ἀκούουσι [illegible]. δεύτερον δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος. [illegible] οἱ τόποι. καὶ ὁ πρότερος ἂν αὐτῶν [illegible] πρότερον, ἀνάγκη τὸν ἄλλον δεύτερον ἐπιτάσσεσθαι. τρίτον δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, [illegible] τὸν ἀπὸ τοῦ ἴσου. διότι ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐναντίου, [illegible] ἐκείνοις τοῖς ἀκούουσιν, ὥσπερ οἱ πρότεροι· ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου [illegible] ἔχων ἐπιτίμησιν, ἀμυδρότερος ἦν. τοῦτο δὲ πρόσω προσφορώτερος. εἰκότως οὖν ἔθηκεν αὐτὸν [illegible] τῆς τελειότητος [illegible] τῆς αὐξήσεως τῆς τελειότητος, μᾶλλον ὀρθῶς, [illegible] αὐτόν, διότι τῶν πραγμάτων τόπων, [illegible] πρός τι καὶ τῆς τελειότητος

ἀκούοντας. α.

νικότητος. Τοῦ μὲν τοῦ ἰφικράτους ἀδελφοῦ) ἰδοὺ γὰρ καὶ τῆς τύχης παραθείσης τὴν πρόφασιν· ἠδικεῖτο γὰρ διὰ τὸν ἀδελφὸν ἐπηρεάσαι, ἀλλ' οὐκ ἐπῆλθεν. Φρονῶν δ' ἐφ' ἑαυτῷ τηλικοῦτον) Πρῶτος γὰρ ἰφικράτης ὑμῶν ἔτυχεν, ὡς ἁρμόδιος καὶ ἀριστογείτων· κοινῶς μὲν γὰρ πρότερον χαλκοῖς αὐτοὺς ἵστασαν, ὕστερον δὲ τούτῳ τοὺς νόμους ἐμιμήθη. 112 113

ἐπεὶ καὶ τὸν ἰφικράτους ἀδελφόν, ἀντιχορηγήσοντα ᾔδεσαν. ἀλλ' ὅμως πολλοὺς μὲν ἔχων φίλους ἰφικράτης, 113 πολλὰ δὲ χρήματα κεκτημένος, φρονῶν δ' ἐφ' ἑαυτῷ τηλικοῦτον, ἡλίκον εἰκὸς ἄνδρα καὶ δόξης καὶ τιμῶν τετυχηκότα, ὧν ἐκεῖνος ἠξίωτο παρ' ὑμῶν, οὐκ ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς τῶν χορηγῶν οἰκίας νύκτωρ, οὐδὲ κατέρρηγνυε τὰ παρασκευαζόμενα ἱμάτια εἰς τὴν ἑορτήν, 114 οὐδὲ διέφθειρε διδάσκαλον, οὐδὲ χορὸν μανθάνειν ἐκώλυεν, οὐδὲ τῶν ἄλλων οὐδέν, ὧν οὗτος διεπράττετο, ἐποίει· ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ τῇ τῶν ἄλλων βουλήσει συγχωρῶν, ἠνείχετο καὶ νικῶντα καὶ στεφανούμενον τὸν ἐχθρὸν ὁρῶν, εἰκότως. ἐν ᾗ γὰρ αὐτὸς εὐδαίμων ἤδει 115 γεγονὼς πολιτείᾳ, ταύτην συγχωρεῖν τὰ τοιαῦτα ἠξίου. πάλιν Φιλόστρατον ἅπαντες ἴσμεν τὸν κολωνῆθεν, χαβρίου κατηγοροῦντα, ὅτ' ἐκρίνετο τὴν περὶ ὠρωποῦ κρίσιν θανάτου, καὶ πάντων τῶν κατηγόρων πικρότατον γενόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα χορηγοῦντα 116 παισὶ διονύσια, καὶ νικῶντα, καὶ χαβρίαν οὔτε τύπτοντα, οὔτε ἀφαρπάζοντα τὸν στέφανον, οὔθ' ὅλως προσιόντα ὅποι μὴ προσῆκεν αὐτῷ. πολλοὺς δ' ἂν ἔχων εἰπεῖν ἔτι, καὶ διὰ πολλὰς προφάσεις ἐχθροὺς γεγενημένους ἀλλήλοις, οὐδένα πώποτε οὔτε ἀκήκοα, 117 οὔτε ἑόρακα, ὅστις εἰς τοσοῦτον ἐλήλυθεν ὕβρεως, ὥστε τοιοῦτόν τι ποιεῖν. οὐδέ γε ἐκεῖνο οὐδεὶς ὑμῶν οἶδ' ὅτι μνημονεύει παρέτερον, τῶν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις, ἢ καὶ τοῖς κοινοῖς ἐχθρῶν ἀλλήλοις γενομένων οὐδένα, οὔτε καλουμένων τῶν κριτῶν, παρεστηκότα, οὔθ' ὅταν ὀμνύωσιν, 118 ἐξορκοῦντα, οὔθ' ὅλως ἐπ' οὐδενὶ τῶν τοιούτων ἐχθρὸν ἐξεταζόμενον. ταῦτα γὰρ πάντα καὶ τὰ τοιαῦτα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φιλονεικίᾳ μὲν ὑπαχθέντα ὄντα χορηγὸν ποιεῖν, ἔχει τινὰ συγγνώμην. ἔχθρᾳ δέ, ἐλαύνοντά τινα, ἐκ προαιρέσεως, ἐφ' ἅπασι τὴν 119 ἰδίαν δύναμιν κρείττω καὶ βίαν τῶν νόμων ἐνδεικνύμενον, ἡράκλεις, βαρύ, καὶ οὐχὶ δίκαιόν ἐστιν, οὐδὲ συμφέρει ὑμῖν. εἰ γὰρ ἑκάστῳ τῶν χορηγούντων τοῦτο πρόδηλον γένοιτο, ὅτι, ἂν ὁ δεῖνα ἐχθρός ᾖ μοι, μειδίας, ἤ τις ἄλλος θρασύς, καὶ οὕτω πλούσιος, 120

ἰφικράτης δὲ καὶ τὰς ἄλλας δωρεὰς ... ἠξιώθη, ὥστε καὶ εἰκόνα ... ἁρμοδίου δικάσασθαι τῷ ἰφικράτει περὶ τῆς δωρεᾶς, ὡς ἀναξίως λαβόντι. καὶ ἔστι λόγος εἰς ἰφικράτην ἀναφερόμενος ... περὶ τῆς αὐτοῦ δωρεᾶς ... διεξιὼν παρὰ τοῦ κατηγόρου, φησὶν ὅτι τὸ μὲν ἐμὸν γένος ἀπ' ἐμοῦ τὴν ἀρχὴν ..., τὸ δὲ σὸν ... τὴν δόξαν ... ἦν γὰρ ὁ ἰφικράτης ... εὐδοκίμησε δὲ διὰ ταύτην τὴν πρόφασιν. στρατιώτης ὢν καὶ ναυμαχῶν, ... εἰς πολεμίων ... καὶ τὸν στρατηγὸν τῶν πολεμίων ... καὶ διὰ τοῦτο τῆς ἀριστείας ... στρατηγὸς ἐχειροτονήθη. καὶ παρὰ πάντας τοὺς στρατηγοὺς ..., μείζω τὴν ... ὠφέλησεν. Οὐκ ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰς τῶν χορηγῶν οἰκίας) ... καὶ γὰρ καὶ τὴν ... ἀπὸ τοῦ ὠρωποῦ ἐπιχειρήματα. καὶ ταῦτα ... αὐτὰ ... μειδίου ... τοῦτο γὰρ ἴδιον δημοσθένους, τὰ πολλάκις τὰ αὐτὰ λέγοντα ... τῆς ἀπαλλαγῆς τῶν ... Ἠνείχετο) Τὴν καρτερίαν δηλοῖ, ὅτι καὶ στεφανούμενον ἑώρα. 114 Πάλιν φιλόστρατον) Δεικνύει ἀπὸ τοῦ ὠρωποῦ παράδειγμα καὶ γὰρ χαβρίας γενόμενος ... ἐχθρός ..., οὐδὲν ὧν μειδίας ἐποίησεν. 115 Τὴν περὶ ὠρωποῦ κρίσιν) Ὁ χαβρίας ... ὅτι ἐκινδύνευσεν ... προδοσίας ... τὸ δὲ θανάτου, ἢ τὸ περὶ κοινῶς, ἵνα ... τὴν περὶ θανάτου ἢ ἄλλως, ὅτι ἐκρίνετο τὴν περὶ ὠρωποῦ κρίσιν, ἵνα θανάτου τιμωρίαν ..., ἵνα μή τις ὑπολαβὼν λέγῃ, ὅτι ... γραφομένου, ... πρεσβείαν. Καὶ πάντων τῶν κατηγόρων πικρότατον) Τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους εἰς χρήματα ... τοῦ χαβρίου μόνος ἐκεῖνος θανάτου ἐτιμήσατο. 116 118

Ἡράκλεις) Ἐν τοῖς ἄγαν κακοῖς ἐπικαλοῦνται τὸν θεὸν ὡς ἀλεξίκακον. 119 Εἰ γὰρ ἑκάστῳ τῶν χορηγούντων) Γνωρίσας καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ὁμοίου τόπον, ... ἐχρήσατο, ...

ἐχώμη κεφάλαιον, ὅπου δῆλος ἐστιν ὅτι χορηγὸς ἑκὼν καταστῆναι, μᾶλλον δὲ ταῦτα πάσχειν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ. συνήθως δὲ αὐτοῦ πληρώσαντι κεφάλαιον, ὅτι ἐγὼ ... (ὥς τις ἐγὼ ἂν μίαν δραχμὴν) ἐπειδὴ κατ' αἰτίαν καθίσταται χορηγός, ἐξ ὧν τι ἔστι δεῖξαι ... ἐκ προαιρέσεως φιλοτιμίας βουλόμενος ἀπυρξεῖν. Καί τοι πᾶσιν ὑμῖν) ἐπειδὴ εἰς τὸ ἀπὸ

124 πᾶσιν ... μεταβαίνει βούλε). Ε-
ποιεῖ δέ, ὡς, εἴ τις, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι) Τοῦτο δεῖ κηλοῦν ... γὰρ
αὐτοῦ τὴν φιλοτιμίαν καὶ ἵνα μὴ αὔξησιν
τὸ αἴσχιστον μανίαν αὐτοῦ καταγράφει,
..., ἐκ τοῦ καθόλου ..., ὅτι
πάντα τὰ ὑπὲρ δύναμιν, μανία ἐστίν.
ἵνα δὲ μὴ δόξῃ ... οὕτως φαίνῃ τὸ αἴτι-
αμα, προστίθησι, εἴτε καὶ φιλοτι-
μίαν, δηλοῖ ὅτι διὰ φιλοτιμίαν μι-
κρῶν τὰ τῆς μαρτυρίας προεῖχα. Ὡς
τὸ μηδὲ τῶν ἱερῶν ἱματίων) Ταύτης
τῆς προσθήκης, τὸ ἰδιωτικὸν εἰς τὸ
125 δημόσιον μεθίστησι. Εἰ τοίνυν τις
ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Πληρώ-
σας ἄνω τὸ πρός τι, μετάγει ἐπὶ
τὴν πηλικότητα, ὅπως πρὸς αὐτὸ μὴ αὔξη-
σιν καὶ αὐτὸ τὸ προσχθέντος, διαφό-
ρως δέ, ὁ μὲν πρός τι ἐν ἐκείνῳ μὲν γὰρ
τὸ δημόσιον αὔξησιν. ἐν δὲ τῷ μὲν τὴν χορη-
γίαν. ἐν τούτῳ δὲ τὸ ἰδιωτικόν, τὸ μὲν
τὰς πληγάς, καὶ τὸ μὲν πρός τι τοῦ ἐν
αὐτῷ τῷ θεάτρῳ, καὶ τῷ ποιηκότι
προσχθέντων, διὰ τὴν ἐξέτασιν ἢ δὲ πη-
λικότητος, καθόλου περὶ ὕβρεως ποιεῖ-
ται τὸν λόγον, ὁ δεινότερον ὕβρεις. ὥστε
ἐκεῖ μὲν τὸ ἰδιωτικόν, ἐλάμβανε δέ, τὸ κα-
θολικὸν ἐξετάζεσθαι καὶ ἐν μὲν τῷ πρός
τι ποιεῖ προσάγει τὴν αὔξησιν, ἐν δὲ τῇ
πηλικότητι ἐστὶ καὶ ἄλλο· αὔξει μὲν γὰρ
τὴν μειδίου δρασάντων καθαιρεῖ. τὴν
ἑαυτοῦ γνώμην, ὡς ἔλαττον τὸ προ-
σίεσθαι ἐπὶ τοῖς γε ... παροξύν
δεῖσθαι. ἰδίᾳ δὲ μάλιστα πηλικότητος
μὴ μόνον αὔξειν, ἀλλὰ καὶ ... ὡς
κάκιστα μὲν ... τὸ ... ἐγκλήματα
σου ἐστὶ ταῦτα δὲ ἁπλῶς ἀεί ... τὰ
ἐμπίπτοντα παραλαμβάνεις πρὸς
αὔξησιν. ἐπὶ πρὸς τούτοις ἐν του-
τῷ τῷ λόγῳ, πρῶτον μὲν τάττει τὰ
δημόσια· δεύτερον δὲ τὰ ἰδιωτι-
κά, ἵνα διὰ τῶν ἐκείνων προελεί-

προσῆκε μὴ ἀφαιρεθήσομαι τὴν νίκην, κἂν ἄμεινον ἀ-
γωνίσωμαι, ἴσως ἔπειτ' ἐφ' ἅπασιν ἐλαττωθήσομαι,
καὶ προπηλακισθήσομαι πλέον, τίς οὕτως ἀλόγι-
στος, ἢ τίς οὕτως ἄθλιός ἐστιν, ὅστις ἑκὼν ἂν μίαν δραχ-
121 μὴν ἐθελήσειεν ἀναλῶσαι; οὐδεὶς δήπου. ἀλλ' οἶμαι τὸ
πάντας πείθειν καὶ φιλοτιμεῖσθαι, καὶ ἀναλίσκειν ἐθέλειν,
ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι τῶν ἴσων καὶ τῶν δικαίων ἕκαστος ἡγεῖται ἑαυτῷ
μετεῖναι ἐν δημοκρατίᾳ. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τούτων οὐκ ἔτυχον διὰ τοῦτον. ἀλλὰ χωρὶς τοῦ ὑ-
122 βρισθῆναι, καὶ τῆς νίκης προσαπεστερήθην. καίτοι πᾶσιν
ὑμῖν τοῦτο δείξω σαφῶς ἔγωγε, ὅτι μηδὲν ἀσελγὲς
ἐξῆν ποιοῦντι Μειδίᾳ, μηδ' ὑβρίζοντι, μηδὲ τύπτοντι,
καὶ λυπεῖν ἐμέ, καὶ τοὺς νόμους αὐτῷ φιλοτιμεῖσθαι
πρὸς ὑμᾶς, καὶ μηδὲ διᾶραι τὸ στόμα περὶ αὐτοῦ νῦν ἔ-
123 χειν ἐμέ. ἐχρῆν γὰρ νῦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἐγὼ
τῆς Πανδιονίδος χορηγὸς ὑπέστην ἐν τῷ δήμῳ, τότε τὸν
ἐξ Ἐρεχθηίδος αἰτιάσαντα τῆς ἑαυτοῦ φυλῆς, ἀνθυποστῆναι
καὶ καταστήσαντα ἑαυτὸν ἐξ ἴσου, καὶ τὰ ὄντα ἀναλίσκοντα,
ὥσπερ ἐγώ, οὕτω με ἀφαιρεῖσθαι τὴν νίκην, ὑβρίζειν δὲ τοι-
124 αῦτα, καὶ τύπτειν, οὐδὲ τότε. νῦν δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησεν,
ἐν ᾧ τὸν δῆμον ἐτίμησεν ἄν, οὐδὲ προσεανεδύσατο τοιοῦτον
οὐδὲν ἐμοὶ δ', ὅ, εἴτε τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βούλε-
ται νομίζειν μανίαν (μανία γὰρ ἴσως ἐστίν, ὑπὲρ δύ-
ναμίν τι ποιεῖν) εἴτε καὶ φιλοτιμίαν, χορηγὸς ὑπέστην,
125 οὕτω φανερῶς καὶ μιαρῶς ἐπηρεάζων παρηκο-
λούθησεν, ὥστε μηδὲ τῶν ἱερῶν ἱματίων, μηδὲ τοῦ χο-
ροῦ, μηδὲ τοῦ σώματος τὼ χεῖρε τελευτῶν ἀποσχέ-
σθαί μου. εἰ τοίνυν τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

Marginalia: ἐξετάζεσθαι. — μανία αὐτο... — ἐπηκολούθησεν. — οὐδέποτε β.

ψεως. καὶ ταῦτα ὡς δημόσια φαίνηται, καὶ νῦν οὖν εἰκότως δευτέραν προστάττει τὴν πηλικότητα τοῦ πρός τι. καὶ γὰρ τὸ ἰδιωτικὸν ἐν αὐτῷ προελεύσεται. ... ἀντιθέτως δὲ ἐπάγει τὴν πηλικότητα τὸ δὲ ἄνθρωπος, ... μόνον ἐν γὰρ ταῖς στάσεσιν ἡ πηλικότης, ... τὴν χορείαν ... ἔχει τὴν δὲ ... δύναμιν ἔχει, διὰ τὴν φύσιν τῆς ... ὅροις, ... μάλιστα ... πραγμάτων, περὶ αὔξησιν ... πᾶσα ζήτησις τοῦ κεφαλαίου, τὸ μὲν κατηγορεῖν ... ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἀποτρέπει ... ὥστε οὐδὲν κωλύει καὶ τὴν πηλικότητα αὔξησιν ἔχουσαν, κεφάλαιον ἔχει τὴν ἐργασίαν, τὸ μὲν αὔξοντος ἐν ... περὶ δὲ τῶν δικαστῶν, εἰ ... τὴν αἰτίαν εἰκότως ἐὰν γὰρ περὶ ἁμάρτημα ὁ λόγος ... κατηγόρου, καὶ τῶν δικαστῶν ἐστι, ... καὶ ταῦτα τὴν δύναμιν τῆς αἰτίας ... προάγεται. ἀλλ' οὐδὲν ... δρᾶν ... οὕτω γὰρ ... ἀλλ' ... πλεονεκτεῖ οὐδέν. τοῖς οὖν αὔξεις τὸ πρᾶγμα καὶ ... οὐδὲ γὰρ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς ἐγὼ τῷ λόγῳ τὸ πρᾶγμα καὶ ... τὸ γινόμενον, ὡς ἄρα ἱκανὸς τὰ μικρὰ ἰσχῦσαι τῷ λέγειν. ... οὐδὲν ἐν τούτῳ συμβαίνει. ... τὴν περὶ τὴν εἰσαγωγὴν τοῖς αἰτιατοῖς ... τῶν δικαστῶν ἔλαβεν, ἵνα δείξῃ ... μειδίαν ... ὅτι ... ἀπολογήσεται. ... δὲ δικασταῖς ἀμφισβητοῦνται περὶ τοῦ ἁμαρτήματος. δῆλον οὖν ἐκ τούτων, ὅτι πηλικότης ... ἡ ἐξεταζομένη. περὶ γὰρ ποσότητος τοῦ ἁμαρτήματος ἐστιν ἡ ζήτησις.

ζήτησις.

Οὐ γὰρ δὴ

Οὐ γάρ ἐστι δίκαιον) Οὐδέν, φησί, γέγονε δεινόν, οὐδὲ φόνος. ἡ τήρησις διὰ τὴν ἐμὴν ἐπιείκειαν, οὐ διὰ τὸν Μειδίαν. 126 [illegible] … Οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν) Αὕτη ἦν ἡ ἐξ ἀρχῆς τοῦ Μειδίου αἴτησις [illegible] 127

ἀλλ' ὅμως πως ἔχειν τὴν ὀργὴν ἐπὶ Μειδίαν, ἢ ὡς δέον αὐτὸν
τεθνάναι, οὐκ ὀρθῶς ἔχει· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον, οὐδὲ προσ-
ήκον, τῇ τοῦ παθόντος οὐ λαμβάνεσθαι τῷ μηδὲν ὑποστελλομέ-
νῳ πρὸς ὕβριν, Μειδίᾳ, εἰς τιμωρίαν ὑπάρχειν. ἀλλὰ τὴν
μέν, ὡς ἁπάντων τῶν δυσχερῶν αἴτιον, κολάζειν προσή-
κει, τῷ δ' ἐπὶ τὴν βοήθειαν ἀποδιδόναι τὴν χάριν. οὐδὲ γὰρ
αὖ τοῦτ' ἔστιν εἰπεῖν, ὡς οὐ γεγένηται πώποτ' οὐδεὶς
ἐκ τῶν τοιούτων δεινός, ὃ λόγῳ τὸ πρᾶγμα ἐγὼ νῦν
αἴρω, καὶ φοβερὸν ποιῶ. πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλ' ἴσασιν ἅ-
παντες, εἰ δὲ μή, πολλοί γε, Εὔθυνον τὸν παλαίσαντά
ποτε, ἐκεῖνον, τὸν νεανίσκον, καὶ Σώφιλον, τὸν παγκρατιαστήν·
ἰσχυρός τις ἦν, μέλας, εὖ οἶδ' ὅτι γιγνώσκουσί τινες
ὑμῶν, ὃν λέγω τοῦτον, ἐν Σάμῳ ἐν συνουσίᾳ τινὶ καὶ
διατριβῇ οὕτως ἰδίᾳ, ὅτι ὁ τύπτων αὐτὸν ὑβρίζειν ᾤε-
το, ἀμυνάμενον οὕτως, ὥστε καὶ ἀποκτεῖναι. ἴσασιν
Εὐαίωνα πολλοὶ τὸν Λεωδάμαντος ἀδελφόν, ἀποκτεί-
ναντα Βοιωτὸν ἐν δείπνῳ, καὶ συνόδῳ κοινῇ διὰ πλη-
γὴν μίαν. οὐ γὰρ ἡ πληγὴ παρέστησε τὴν ὀργήν, ἀλλ' ἡ ἀτι-
μία. οὐδὲ τὸ τύπτεσθαι τοῖς ἐλευθέροις ἐστὶ δεινόν, καίπερ
ὂν δεινόν, ἀλλὰ τὸ ἐφ' ὕβρει. πολλὰ γὰρ ἂν ποιήσειεν ὁ τύ-
πτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν ὁ παθὼν ἔνια οὐδ' ἂν ἀ-
παγγεῖλαι δύναιτο ἑτέρῳ, τῷ σχήματι, τῷ βλέμματι,
τῇ φωνῇ. ὅταν ὡς ὑβρίζων, ὅταν ὡς ἐχθρὸς ὑπάρχων
ὅταν κονδύλοις, ὅταν ἐπὶ κόρρης. ταῦτα κινεῖ. ταῦτα
ἐξίστησιν ἀνθρώπους αὑτῶν, ἀήθεις ὄντας τοῦ προπη-
λακίζεσθαι. οὐδεὶς ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτ' ἀπαγ-
γέλλων, δύναιτο τὸ δεινὸν παραστῆσαι τοῖς ἀκούουσιν οὕ-
τως, ὡς ἐπὶ τῆς ἀληθείας, καὶ τοῦ πράγματος τῷ
πάσχοντι, καὶ τοῖς ὁρῶσιν ἐναργὴς ἡ ὕβρις φαίνεται. σκέ-
ψασθε δή, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ

[Side commentary:] [illegible] … Ἀλλ' ἴσασιν ἅπαντες) [illegible] … Ἰσχυρός τις ἦν, μέλας) [illegible] 128 … [illegible] … Ἴσασιν Εὐαίωνα πολλοί) 129

[Commentary at foot of page:] [illegible] … Οὐδὲ τὸ τύπτεσθαι τοῖς ἐλευθέροις) [illegible] … Πολλὰ γὰρ ποιήσειεν ὁ τύπτων) [illegible] … 130 … Ὅταν κονδύλοις) [illegible] … Ὅταν ἐπὶ κόρρης) [illegible] … Ταῦτα ἐξίστησιν ἀνθρώπους) [illegible]

131 κακὸν, καὶ ἐν εἰδήσει μὲν ὄν. Ὅσῳ πλείονα ὀργὴν ἐμοὶ προσῆκε) Τοῦτό ἐστιν, ... ἑαυτοῦ γνώμην ἐλάττω μετὰ τοῦ παθόντος. αὔξει δὲ τὰ καθ' ἑαυτόν. Ὁ μέν γε ὑπὸ γνωρίμου) Τὰ διαφορὰ προσάγει τὴν αὔξησιν. Καὶ τούτου μεθύοντος) Ὑπόθεσιν γὰρ εἶναι συγγνώμην. Οἷ μηδὲ βαδίζειν ἐξῆν αὐτῷ) Τοῦτο δὲ ἑαυτὸν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς λειτουργίας ἔφησεν.

λογίσασθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὅσῳ πλείονα ὀργὴν ἐμοὶ προσῆκε παρεστάναι πάσχοντι τοιαῦτα ὑπὸ Μειδίου, ἢ τῷ ἐκείνῳ τῷ Εὐαίωνι τῷ τὸν Βοιωτὸν ἀποκτείναντι. ὁ μέν γ' ὑπὸ γνωρίμου καὶ τούτου μεθύοντος, ἐναντίον ἓξ ἢ ἑπτὰ ἀνθρώπων ἐπλήγη, καὶ τούτων γνωρίμων, οἳ τὸν μὲν κακιεῖν, οἷς ἔπραξε, τὸν δ' ἐπαινέσεσθαι μετὰ ταῦτα ἀνασχόμενον καὶ κατασχόνθ' ἑαυτὸν ἔμελλον· καὶ ταῦτ' εἰς οἰκίαν ἐλθὼν ἐπὶ δεῖπνον, οἷ μηδὲ βαδίζειν ἐξῆν αὐτῷ. ἐγὼ δ' ὑπ' ἐχθροῦ νήφοντος, ἕωθεν, ὕβρει, καὶ οὐκ οἴνῳ τοῦτο ποιοῦντος, ἐναντίον πολλῶν καὶ ξένων καὶ πολιτῶν ὑβριζόμην, καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ, καὶ οἷ πολλή μοι ἦν ἀνάγκη βαδίζειν χορηγοῦντι. καὶ ἐμαυτὸν μέν γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σωφρόνως, μᾶλλον δ' εὐτυχῶς οἶμαι βεβουλεῦσθαι, ἀνασχόμενον τότε, καὶ μηδὲν ἀνήκεστον ἐξαχθέντα πρᾶξαι. τῷ δ' Εὐαίωνι καὶ πᾶσιν, εἴ τις αὑτῷ βεβοήθηκεν ἀτιμαζομένῳ, πολλὴν συγγνώμην ἔχω. δοκοῦσι δέ μοι καὶ τῶν δικασάντων τότε πολλοί. ἀκούω γὰρ αὐτὸν ἔγωγε μιᾷ μόνον ἁλῶναι ψήφῳ, καὶ ταῦτ' οὔτε κλαύσαντα, οὔτε δεηθέντα τῶν δικαστῶν οὐδενός, οὔτε φιλάνθρωπον, οὔτε μικρὸν, οὔτε μέγα, οὐδ' ὁτιοῦν πρὸς τοὺς δικαστὰς ποιήσαντα. θῶμεν τοίνυν οὑτωσί. τοὺς μὲν καταγνόντας αὐτοῦ, μὴ ὅτι ἠμύνατο, διὰ τοῦτο καταψηφίσασθαι, ἀλλ' ὅτι οὕτως ὥστε καὶ ἀποκτεῖναι. τοὺς δ' ἀπογνόντας, καὶ ταύτην τὴν ὑπερβολὴν τῆς τιμωρίας τῷ γε τὸ σῶμα ὑβρισμένῳ δεδωκέναι. τί οὖν; ἐμοὶ τῷ τοσαύτῃ κεχρημένῳ προνοίᾳ τοῦ μηδὲν ἀνήκεστον γενέσθαι, ὥστε μηδ' ἀμύνασθαι, παρὰ τοῦ τὴν τιμωρίαν ὧν πέπονθα, ἀποδοθῆναι προσήκει; ἐγὼ μὲν οἶμαι παρ' ὑμῶν, καὶ τῶν νόμων. καὶ παράδειγμά γε πᾶσι γενέσθαι τοῖς ἄλλοις, ὅτι τοὺς ὑβρίζοντας ἅπαντας, καὶ τοὺς ἀσελγεῖς οὐκ αὐτὸν ἀμύνεσθαι μετὰ τῆς ὀργῆς, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς ἄγειν δεῖ, ὡς βεβαιωτῶν ὑμῶν καὶ φυλαττόντων τὰς ἐν τοῖς νόμοις κατὰ τῶν ἀδικούντων τοῖς παθοῦσι βοηθείας. οἶμαι τοίνυν τινὰς ὑμῶν, ὦ ἄν-

136 τὴν ἄνοιαν. Καὶ παράδειγμά γε πᾶσι γενέσθαι) Συνήθως πάλιν τῷ ἐπιλογικῷ ... ἐχρήσατο. ... 137 εἰώθει ποιεῖν, ἐπειδὰν κεφάλαιον πληρώσας, ἐφ' ἕτερον μέλλῃ καταβαίνειν. Οἶμαι τοίνυν τινὰς ὑμῶν) Τοὺς μὲν ἀγῶνας, καὶ τὰ κεφάλαια πάντα, ... τὸ προοίμιον προσῆκε πεπλήρωκεν. ... δὲ εἰσβάλλει λοιπὸν εἰς τὴν παρέκβασιν. ἔστι δὲ παρέκβασις, λόγος ἐξαγώνιος μὲν, συναγωνιζόμενος δὲ πρὸς τὸν ἀγῶνα. βούλεται οὖν διηγήσασθαι τὴν ἔχθραν τὴν ἀρχαίαν ὅπως κατεσκεύασε μετὰ τοῦ ἀγῶνος. ἐπειδὴ δὲ ἰδιωτικὸν ἐποίει τὸν ἀγῶνα διὰ τοῦτο ἐν ἀρχῇ μὲν παρῃτήσατο ... νῦν δὲ εἰσάγει λοιπὸν, ὅτι ἀποδέδεικται δημόσιος ὢν ὁ ἀγών. ὥσπερ γὰρ καθ' ἕκαστον κεφάλαιον προστιθεὶς εἰσήγαγε τὸ δημόσιον, οὕτω καὶ τὰς πάσας ἔχθρας, καὶ τῶν εἰς αὐτὸν ἀδικημάτων, προστιθεὶς ἐπήγαγεν. ... κατὰ τὴν ἑορτήν. ... κατὰ τοὺς ἄλλους χρόνους, ἵνα τὰ μὲν δημόσια, ... τὰ ἰδιωτικά, τὰ ἐπιφόρου. ζητήσει δ' ἄν τις, εἰ τὰ τοιαῦτα ἐξαγώνια ὄντα μετὰ τὸν ἀγῶνα ... οἱ ἐπιλογικὰ δεῖ καλεῖν αὐτά. ῥητέον οὖν ὅτι μέσην ... φύσιν ἔχει τῶν τε ἀγωνιστικῶν, καὶ τῶν ἐπιλόγων.

ἡ μὲν

ἡ μὲν γὰρ περὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα τὸ κρινόμενον οὐχ ἵσταται. πλεονάζει τοῖς ἐπιλόγοις. ὁ δὲ χορηγὸς δι' ἀποδείξεως, καὶ ἑτέρων ἀδικημάτων μόνην ἔχει κατὰ τῷ φθόνῳ, ἐπιχαρίζεται τοῖς ἀγῶσι. τὰ γὰρ τοιαῦτα συναγωνίζεται ἡμῖν πρὸς πίστιν τοῦ γεγενημένου ἐγκλήματος. ἃ δὲ ἐπίσημοι, αὔξησιν μόνον ἔχει τοῦ προκειμένου πράγματος. διὸ καὶ μόνης φόνοις οὔσαις ἃ παρέβαινε, μόνον

δρες δικασταί, ποθὲν ἀρξαμένην τὴν ἔχθραν, ἥτις 138
ἦν ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους. νομίζω γὰρ οὐδένα ἂν ἀν-
θρώπων οὕτως ἀσελγῶς, καὶ βιαίως, οὐδενὶ τῶν πολι-
τῶν χρήσασθαι, μὴ μεγάλου τινὸς ὄντος, ὃ αὐτῷ προω-
φείλετο. βούλομαι δὲ καὶ περὶ ταύτης ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς 139
εἰπεῖν, καὶ διηγήσασθαι, ἵν' εἰδῆτε ὅτι καὶ τούτων ὀφείλων
δοῦναι δίκην φανήσεται. ἔσται δὲ περὶ αὐτῶν βραχὺς ὁ
λόγος κἂν ἄνωθεν ἄρξασθαι δοκῶ. ἡνίκα τὰς δίκας ἐ-
λάγχανον τῶν πατρῴων τοῖς ἐπιτρόποις, μειρακύλλιον ὢν κο-
μιδῇ, καὶ οὔτε τοῦτον εἰ γέγονεν εἰδὼς, οὐδὲ γιγνώσκων· ὡς 140
μηδὲ νῦν ὤφελον· τότε μοι μελλουσῶν εἰσιέναι τῶν δικῶν
εἰς ἡμέραν ὡς περὶ τετάρτην, ἢ πέμπτην, εἰσεπήδη-
σεν ἀδελφὸς ὁ τούτου καὶ οὗτος εἰς τὴν οἰκίαν, ἀντιδιδόν-
τες τριηραρχίαν. τοὔνομα μὲν δὴ παρέσχεν ἐκεῖνος. καὶ 141
ἦν ὁ ἀντιδιδοὺς, Θρασύλοχος· τὰ δ' ἔργα πάντα ἦν, καὶ
τὰ πραττόμενα ὑπὸ τούτου. καὶ πρῶτον μὲν κατέ-
σχισαν τὰς θύρας τῶν οἰκημάτων, ὡς αὐτῶν ἤδη γι-
γνομένας κατὰ τὴν ἀντίδοσιν. εἶτα τῆς ἀδελφῆς ἔτ'
ἔνδον οὔσης τότε, καὶ παιδὸς οὔσης κόρης, ἐναντίον 14[2]

καὶ τάξιν περὶ τοῦ ῥήτορος εἰληφεν. κεῖται γὰρ μεταξὺ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν ἐπιλόγων. κέχρηται δὲ τῷ παρεκβάσει διὰ δύο προφάσεις· πρῶτον μὲν, ἵνα δείξῃ καὶ τὰ περὶ τὴν ἑορτὴν πάντα κατ' ἐπιβουλὴν γεγενημένα, καὶ οὐ δι' ὀργὴν, ὡς Μειδίας φησίν. εἰ γὰρ παλαιὸς ἦν ἐχθρὸς, πρόδηλον ὅτι διὰ τὴν ἔχθραν ἐκεῖ ἐπεβούλευσε. δεύτερον δὲ, ἵνα μᾶλλον εἰς ὀργὴν παροξύνῃ τοὺς ἀκούοντας· εἰ γὰρ καὶ τοῖς νῦν ἀδικήμασι, δικαίως ἂν ὀργισθεῖεν, πόσῳ μᾶλλον εἰ καὶ ἕτερα φαίνοιτο πρότερον σφόδρα ἠδικηκώς. τὴν δὲ ἀρχὴν τοῦ διηγήματος ἀπὸ τῶν δικαστῶν ἔλαβε. πρῶτον μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ἵν', εἰ ἐν ἰδιωτικῷ τινὶ διηγούμενος, μὴ αὐτὸς ἐκεῖ δόξῃ λέγειν, ἀλλ' ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἀναγκασθείς. ἔπειτα διὰ τὸ μᾶλλον τοὺς παρειλήφοτας, ἵν' ὁ χαριστὸς ὄχλος ἐγγένοιτο τῶν λεγομένων, ἑαυτοῖς ἐγκαλοῦσι τοῖς ἀναγκάσασιν, ἀλλὰ μὴ τῷ ῥήτορι ἀηδῶς [illegible] διαβεβαιοῦται, ἀλλὰ σχεδιάζεται αὐτὸν τῆς γνώμης διὰ τὸ, οἶμαι καὶ τὸ ποθεῖν ἀκοῦσαι, χρεῖον, ἵνα καὶ ὡς χαριζόμενος αὐτοῖς, δόξῃ ποιεῖσθαι τὴν παρέκβασιν, ἀλλ' οὐ τὴν διήγησιν, ἣν καὶ πρὸς διήγησιν λέγομεν.

Οὕτως ἀσελγῶς καὶ βιαίως) Καὶ τὴν κατασκευὴν τοῖς δικασταῖς προτίθησιν, δι' ἃ λόγους φαίνεσθαι τοὺς 138
ἀκροατὰς τὴν ἐξαγωνίαν ἐπιθυμοῦντας. Ο αὐτῷ προωφείλετο) Οὐ γὰρ ἱκανὸν ποιοῦντι Μειδίας, εἰ μὴ προϋ-
πῆρχε μείζονα. ἔχει δὲ καὶ ψυχαγωγίαν ὁ χρόνος ἐν βραχεῖ γὰρ διηγήσεσθαι τοῖς ἐπαγγέλλεται, ἵνα εἰδῆτε, φησὶν,
ὅτι καὶ τούτων ὀφείλων δοῦναι δίκην, αὐτὸς ἔδειξε τὴν χρείαν τοῦ διηγήματος. Ἔσται δὲ περὶ αὐτῶν βρα-
χὺς ὁ λόγος) [illegible] τῶν δικαστῶν, εἴπερ ὑπισχνεῖται δι' ὀλίγων δηλώσειν ἅπερ ἐκεῖνοι διὰ πολλῶν ἤλ-
πιζον. Ἡνίκα τὰς δίκας ἐλάγχανον) Πληρώσας τὸ προοίμιον, εἰσβάλλει εἰς αὐτὰ τὰ διηγήματα καί φησιν. ἡνίκα τὰς
δίκας ἔλαγχανον. πολλὴν δὲ ἐν τούτοις αὐτοῦ μὲν ἐπὶ εἰκαίαν [illegible] δὲ τὴν ὠμότητα δείκνυσιν, εἴπερ αὐτὸς μὲν διὰ χρη- 139
σότητα [illegible] τῶν πατρῴων [illegible] Μειδίας δὲ περὶ τὸν καιρὸν τῆς δίκης ἐπέθετο τῇ δυσχερείᾳ.
Μειρακύλλιον ὢν κομιδῇ) Τὸ κομιδῇ προσκείμενον, ἔμφασιν δίδωσιν ὡς οὐδεμιᾶς ἔχθρας παλαιὰ προϋπαρχούσης [illegible]
[illegible] ἀδικίας ὁ [illegible] ἄγαν τὴν ἡλικίαν [illegible] τῆς ἡλικίας αὐτοῦ διὰ τὸ χρήσιμον, ἵνα λύσῃ τὸ ἀπίθανον. τὸ
δὲ [illegible] τὴν πρόφασιν τῆς ἔχθρας [illegible] ἀπόδειξιν ἔδειξε [illegible] τὴν ἡλικίαν ἐκεί-
νου, ὅτι μειρακύλλιον ἦν κομιδῇ, [illegible] Θρασυλόχου πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους. Καὶ οὔτε τοῦτον εἰ 140
εἰ γέγονεν) Τὸ ἀσφαλὲς καὶ ἀπειρόκαλον διὰ τῆς ἡλικίας ἔδειξε, [illegible] ὁ [illegible]. Ὡς μηδὲ νῦν ὤφελον)
Ἡ γὰρ πεῖρα τὴν βλάβην προὐξένησεν ὀργῆς δὲ καὶ βαρύτητος ἔμφασις. Τότε μοι μελλουσῶν εἰσιέναι τῶν δι-
κῶν) Καὶ τοῦτο δι' ἀσφάλειαν. τὴν γὰρ δίκην ὡς προσῆκεν ἐπ' [illegible] εἰσιέναι εἶπεν. τὴν δὲ προθεσμίας δι' αὐτοῦ ἔδειξεν. [a] τὸ.
[b] [illegible] ἔμελλε δικάζεσθαι πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους, [illegible] καὶ τῆς ὁδοῦ τῆς εἰς τὸ δικαστήριον [illegible] [b] ἐπιτρόπους
αι. Εἰς ἡμέραν ὡς περὶ τετάρτην) Πρὸ τετάρων ἢ πέντε ἡμερῶν δηλοῖ δὲ τὴν πονηρίαν Μειδίου, [illegible] [c] ἔμελλεν.
λον χρόνον ἀφείς, τότε αὐτῷ μᾶλλον ἐπέθετο, ἵνα στερηθῇ τῶν πατρῴων διὰ δὲ τῆς εἰσεπήδησεν λέξεως, τὴν βίαν
αὐτῶν, καὶ τὴν θρασύτητα ἔδειξε. Καὶ ἦν ὁ ἀντιδιδοὺς, Θρασύλοχος) Νόμος ἦν παρ' Ἀθηναίοις, εἴ τις 141
προβληθεὶς ὑπό τινος εἰς τὴν τριηραρχίαν, εἰ δὲ μὴ βούλοιτο ἐκεῖνος, λαμβάνειν τὴν [d] νομιζομένην οὐσίαν, [d] ἀ-
διδόναι δὲ τὴν ἑαυτοῦ, καὶ οὕτω τριηραρχεῖν. τοῦτο Θρασύλοχος ἀξιῶν Δημοσθένην τότε ποιεῖν, εἰ μὴ βούλοιτο ὑποδέ- [d] ὀνομαζο-
ξασθαι τὴν τριηραρχίαν, ἀντιδοῦναι τὴν οὐσίαν τῷ Θρασυλόχῳ, καὶ λαβεῖν αὐτὸς τὴν ἐκείνου. Τὰ δὲ ἔργα μένην.
πάντα ἦν) Ἵνα μάθῃς ὅτι, πῶς οὐκ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ [illegible] Μειδίου κατηγορεῖ. Καὶ πρῶτον μὲν κατέσχισαν
τὰς θύρας) Ἀλλ' [illegible] λόγῳ εἰκὸς μὲν γὰρ ἦν ἀνοίξαντας θύρας, ἐφ' ᾧ τι γνῶναι [illegible]
τὴν ἀντιδόσεως [illegible], [illegible] εἰσεπήδησε. Ὡς αὐτῶν ἤδη γιγνομένας κατὰ τὴν ἀντίδοσιν) Τὸ γὰρ [illegible]
νομίζειν, τοῦτο παρεχόμενος καὶ τὸ κατασχίζειν τὰς θύρας πρὶν ἂν καταδέξασθαι τὴν ἀντίδοσιν τὸν Δημοσθένην, καὶ
τοῦτο ἄτοπον. Παιδὸς οὔσης κόρης) Τὸ μὲν παιδὸς, τὸ ἁπαλὸν τῆς ἡλικίας· κόρης δὲ, ὡς παρθένον, καὶ ἀναβλέπειν 142
διὰ τὴν αἰδῶ μὴ τολμώσης.

[a] τὸ. [b] ἐπιτρόπους [c] ἔμελλεν. [d] ὀνομαζομένην.

143 Ἐφθέγγοντο αἰσχρά) Τῇ συνήθει τύχῃ καὶ νῦν τὰς ὕβρεις ἀποσιωπᾷ, ἵνα μὴ αὐτὸς ὑβρίζειν δοκῇ τὸ ἦθος. Οὐ γὰρ ἔγωγε προαχθείην) [illegible] ὁ Δημοσθένης ἐν τοῖς αἰσχροῖς [illegible] τὸν λόγον, ἵνα μή τι αὐτὸς ἑαυτὸν ὑβρί-
144 ζῃ, μηδὲ φαίνηται τοῖς αὐτοῖς μὴ αἰδούμενος. Τὰς δίκας, ὡς αὐτῶν οὔσας, ἠφίεσαν) Τοῦ ἴσως, εἰ ἐγένοντο κύριοι τῆς οὐσίας, ἐλάττωσιν τῆς δίκης [illegible] τοῖς ἐπιτρόποις [illegible] καταπροίζοιντο. [illegible] τὴν αὐτὴν ἀντιδοσίαν [illegible] διελύοντο πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἐπὶ ἰδίοις πράγμασι. Ἔρημος ὤν) Βοηθείας δηλονότι, καὶ φίλων. οὔπω γὰρ ἥρμοστο μου τῇ ἡλικίᾳ, πρὸς
145 ἄνδρας συνίστασθαι. Οὐχ ὅσα ἐδυνήθην ἀνακομίσασθαι) Ἀνακομίσασθαι, [illegible] καὶ ἀπολαβεῖν [illegible] παρὰ τῶν [illegible] προσδοκῶν ἀπολαβεῖν [illegible] ὁ πατήρ μου κατέλιπεν, ἀλλ' οὐχ ὅσα [illegible] δίκην ἔδωκα αὐτοῖς ὡς πολλὰ [illegible] οὐ πάντα ἀπολήψομαι [illegible] τῆς οὐσίας [illegible] λειτουργίαν [illegible] δίδωμι τούτοις. [illegible] τὴν ἐπιβουλὴν [illegible] ἔδοξε [illegible] τῆς λειτουργίας [illegible] πρὸς εἴκοσι μνᾶς [illegible] Θρασύλοχος [illegible] εἴκοσι [illegible] μήτε [illegible] Ὅσου τὴν τριηραρχίαν ἦσαν μεμισθωκότες) Τάλαντον [illegible] συντελεῖς [illegible] τριηράρχου. καὶ [illegible] λαμβάνων ὁ βουλόμενος αὐτὸς ἐτριηράρχει [illegible] ἐπὶ τοῖς συμπλέουσι. [illegible] δὲ τὸ τῆς τριηραρχίας λειτούργημα, οὐκ [illegible] οἱ πλουσιώτατοι ἀεὶ ἐτριηράρχουν. πολλοὶ δὲ τῶν τριηράρχων [illegible] λειτουργίας [illegible] τριηράρχῳ [illegible] Δίκην δὲ
146 τούτων λαχὼν ὕστερον τῆς κακηγορίας) [illegible] τὴν μητέρα, κἀμέ, καὶ τὴν ἀσέλγειαν. Εἷλον ἐρήμην) [illegible] δίκας. Οὐ γὰρ ἀπήντα) [illegible] ἔχοντες [illegible] τὴν κυρίαν [illegible] Οὐδενὸς ἡψάμην) [illegible] κρύπτει τὴν [illegible] ἵνα μὴ δοκῇ αὐτὸς [illegible] τὰ χρήματα [illegible] καὶ καταβάλοι τὰς δίκας [illegible]
Ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης) Οὐ γὰρ ἀποδιδόντος αὐτοῦ, τὴν ἐξούλης ἐπήγαγον [illegible] ἐξούλης δὲ δίκη [illegible] τὸ κτῆμα [illegible] τῆς ἐξούλης [illegible] δικαστήριον [illegible]
Κἀγὼ μὲν οὕτως εὐλαβῶς) Καί [illegible] τοῖς νόμοις
147 [illegible] ἐξούλης [illegible] τὸ δικαστήριον. Ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς φυλέτας) Ἀναμιμνήσκει αὐτοὺς [illegible] ἀδικήματος [illegible] οἱ γὰρ φυλέται [illegible]

143 ἐφθέγγοντο αἰσχρά, καὶ τοιαῦτα, οἷα ἂν ἄνθρωποι τοιοῦτοι φθέγξαιντο. οὐ γὰρ ἔγωγε προαχθείην ἂν εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς τῶν τότε ῥηθέντων οὐδέν· καὶ τὴν μητέρα, καὶ ἐμέ, καὶ πάντας ἡμᾶς, ῥητὰ καὶ ἄρρητα κακὰ ἐξεῖπον. ὃ δ' οὖν δεινότατον, καὶ οὐ λόγος, ἀλλ'
144 ἔργον ἤδη, τὰς δίκας, ὡς αὑτῶν οὔσας, ἠφίεσαν τοῖς ἐπιτρόποις. καὶ ταῦτ' ἐστὶ μὲν παλαιά, ὅμως δέ τινας ὑμῶν μνημονεύειν οἶμαι. ὅλη γὰρ ἡ πόλις τὴν ἀντίδοσιν, καὶ τὴν ἐπιβουλὴν τότε ταύτην, καὶ τὴν ἀσέλγειαν ᾔσθετο. κἀγὼ τότε παντάπασιν ἔρημος ὤν, καὶ νέος κο-
145 μιδῇ, ἵνα μὴ τῶν παρὰ τοῖς ἐπιτρόποις ἀποστερηθείην, οὐχ ὅσα ἐδυνήθην ἀνακομίσασθαι, προσδοκῶν εἰσπράξειν, ἀλλ' ὅσων ἐμαυτῷ συνῄδειν ἀπεστερημένῳ, δίδωμι εἴκοσι μνᾶς τούτοις, ὅσου τὴν τριηραρχίαν ἦσαν μεμισθωκότες. τὰ μὲν δὴ τότε ὑβρί-
146 σματα τούτων εἰς ἐμέ, ταῦτ' ἐστί. δίκην δὲ τούτῳ λαχὼν ὕστερον τῆς κακηγορίας, εἷλον ἐρήμην. οὐ γὰρ ἀπήντα. λαβὼν δ' ὑπερήμερον, καὶ ἔχων, οὐδενὸς ἡψάμην πώποτε τῶν τούτου, ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης πάλιν, οὐδέπω
147 καὶ τήμερον εἰσελθεῖν δεδύνημαι· τοσαύτας τέχνας καὶ σκήψεις οὗτος εὑρίσκων ἐκκρούει. κἀγὼ μὲν οὕτως εὐλαβῶς τῇ δίκῃ καὶ τοῖς νόμοις, ἅπαντα πράττειν ἀξιῶ. ὁ δ', ὡς ὑμεῖς ἀκούετε, ἀσελγῶς, οὐ μόνον εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς
148 ἐμοὺς ᾤετο δεῖν ὑβρίζειν, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς φυλέτας

Κἀλαμοι

Κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας) Ὅτι ὕβρισται καὶ μὲ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν ἀδελφήν. [illegible] 148
[illegible] ἔλαβον, αὐτὸς μηδὲν ἀναλώσοντος. Οἷα ἀκηκόατε) Δηλονότι τὰ ἐν τῷ θεάτρῳ γενό- 149
μενα. Ὃ τοίνυν πεποίηκε) Σαφὲς ἐστιν ὅλον τὸ περὶ τὸν Στράτωνα μέρος τῆς δημοσίας, [illegible] 150

δι' ἐμέ. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, ἵν' εἰδῆτε ὅτι πρὸ τοῦ κατὰ τοὺς νόμους δίκην, ὧν πρότερον ἠδικήθην, λαβεῖν, πάλιν τοιαῦτα, οἷα ἀκηκόατε, ὕβρισμαι. 149

Μάρτυρες.

Καλλισθένης Σφήττιος. Διόγνητος Θορίκιος. Μνησίθεος Ἀλωπεκῆθεν. οἴδαμεν Δημοσθένην, ᾧ μαρτυροῦμεν, κρίσιν λελογχότα Μειδίᾳ ἐξούλης, περὶ ἧς καὶ νῦν ὑπ' αὐτοῦ κρινόμενος δημοσίᾳ, καὶ ἤδη τῇ κρίσει ἐκείνῃ διαγεγονότα ἔτη ὀκτώ, καὶ τοῦ χρόνου γεγενημένου παντὸς αἴτιον Μειδίαν, ἀεὶ προφασιζόμενον, καὶ ἀναβαλλόμενον. 150

Ὃ τοίνυν πεποίηκε κακόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τῆς δίκης, ἀκούσατε, καὶ θεωρεῖτε ἐφ' ἑκάστου τὴν ὕβριν καὶ τὴν ὑπερηφανίαν αὐτοῦ. τῆς γὰρ δίκης ταύτης, λέγω, ἧς εἷλον αὐτόν, γίγνεταί μοι διαιτητὴς Στράτων Φαληρεύς, ἄνθρωπος πένης μέν τις, καὶ ἀπράγμων, ἄλλως δ' οὐ πονηρός, ἀλλὰ καὶ πάνυ χρηστός. ὅπερ τὸν ταλαίπωρον οὐκ ὀρθῶς, ἀλλὰ καὶ πάνυ αἰσχρῶς, οὐδὲ δικαίως ἀπολώλεκεν. οὗτος διαιτῶν ἡμῖν ὁ Στράτων, ἐπειδή ποτ' ἧκεν ἡ κυρία, πάντα δ' ἤδη διεξεληλύθει τὰ ἐκ τῶν νόμων, ὑπωμοσίαι, καὶ παραγραφαί, καὶ οὐδὲν ἔτ' ἦν ὑπόλοιπον, τὸ μὲν πρῶτον ἐπισχεῖν ἐδεῖτό μου τὴν δίαιταν· ἔπειτα εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι. τὸ τελευταῖον δ', ὡς οὔτ' ἐγὼ συνεχώρουν, οὔθ' οὗτος ἀπήντα, 151 152 153

Marginalia: ἀλωπεκῆθεν. α. — Στράτων ε.

κατηγορήθη γὰρ Στράτων ὡς κακῶς διαιτήσας, [illegible] ἄπορος [illegible] καὶ ὅλως [illegible] ὁ ῥήτωρ καὶ ὑπὲρ τοῦ Στράτωνος ἀπολογεῖσθαι. [illegible] τὴν δίαιταν. [illegible] κατὰ τοῦ Στράτωνος ὁ Μειδίας, [illegible] κατηγορῶν [illegible]. Ταύτης, λέγω, ἧς εἷλον αὐτόν) [illegible] 151 [illegible] κατηγορούμενα. Ἄνθρωπος πένης μέν τις) Προσωποποιεῖ [illegible] ὡς ἵνα μὴ [illegible] τοῦ Μειδίου [illegible]. οὐ γὰρ χρὴ τὰ [illegible]. Καὶ ἀπράγμων) [illegible] τὴν ἀπραγμοσύνην, ἵνα τὴν ἐναντίαν δόξαν ἀφέληται. Ἄλλως δ' οὐ πονηρός) Τὴν μὲν τύχην, πονηρός, [illegible] δυστυχής. τὸν δὲ τρόπον οὐ πονηρός. [illegible] Ἀλλὰ καὶ πάνυ χρηστός) [illegible] ἵνα [illegible] τὸν Στράτωνα [illegible] Μειδίου. Ὅπερ τὸν ταλαίπωρον οὐκ ὀρθῶς) [illegible] 152 τοῦ Μειδίου [illegible] τὴν πονηρίαν κατηγορήθη, ὁ ῥήτωρ [illegible], ὦ Μειδία, τὰ πράγματα, τὴν [illegible]. τὸ δὲ ἀπολώλεκεν, [illegible] ὁ ῥήτωρ, [illegible]. Ἐπειδή ποτ' ἧκεν ἡ κυρία)

Ἵνα μὴ [illegible] τοῦ Μειδίου, ὡς [illegible]. Ὑπωμοσίαι, καὶ παραγραφαί) Ὑπωμοσίαι, [illegible] τῆς δίκης [illegible]. καὶ ἡ παραγραφὴ [illegible]. Ἄλλως. Εἰς τὸ αὐτό. [illegible] κατηγορεῖν [illegible] ὑπωμοσία διεξεληλύθει [illegible] καὶ παραγραφαὶ διεξεληλύθεσαν. [illegible] διαιτητὴν [illegible] ὁ ῥήτωρ [illegible] ὅτι Μειδίᾳ [illegible] ὅτι δικαίως αὐτοῦ [illegible] ὁ Στράτων. Ἐπισχεῖν ἐδεῖτό μου) [illegible] ὁ Μειδίας [illegible] 153 [illegible] τὴν [illegible] δόξαν, [illegible] ὁ Μειδίας. [illegible] τοῦ Στράτωνος. [illegible] ὑπὸ Μειδίου [illegible] τὸν Στράτωνα. [illegible] ἀναβαλέσθαι [illegible]. Ἔπειτα εἰς τὴν ὑστεραίαν ἀναβαλέσθαι) [illegible] Στράτων, [illegible]. [illegible] Πολιορκούμενος [illegible] τὸν Στράτωνα δημοσίας, [illegible] Μειδίου [illegible].

Handwritten marginalia: Ἡ κυρία. — Ὑπωμοσίαι. παραγρα[…] — Παραγραφή.

153 ὅτι ἄκων κατεδιῄτησεν. Τῆς δ' ὥρας ἐγίγνετο) Τουτέστιν ὁ δικάσιμος ὥρα τῷ διαιτητῇ παρεληλύθει. Κατεδιῄτησεν) Μετὰ δυσχερείας [illegible] κατεδιῄτησεν. Ἤδη δ' ἑσπέρας οὔσης καὶ σκότους) Οὐχ ἁπλῶς ἑσπέρας, ἀλλὰ καὶ νυκτὸς ἀρξαμένης. [illegible] κακοήθειαν δὲ κατηγορεῖ τοῦ μειδίου. [illegible] 154 ἦλθεν. Πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων οἴκημα) Ὅπου συνάγονται οἱ ἄρχοντες, ἵνα εἴπῃς δίκην αὐτῶν. [illegible] 155 [illegible] Ὡς δ' ἐδυσχέραινον οὗτοι) [illegible]

τῆς δ' ὥρας ἐγίγνετο ὀψέ, κατεδιῄτησεν. ἤδη δ' ἑσπέρας οὔσης καὶ σκότους, ἔρχεται Μειδίας οὑτοσὶ 154 πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων οἴκημα, καὶ καταλαμβάνει τοὺς ἄρχοντας ἐξιόντας, καὶ τὸν ° στράτωνα ἀπιόντα ἤδη, τὴν ἔρημον δεδωκότα, ὡς ἐγὼ τῶν παραγενομένων τινὸς ἐπυνθανόμην. τὸ μὲν οὖν πρῶτον οἷός τ' ἦν πείθειν αὐτόν, τὴν δίκην, ἣν καταδε- 155 διῄτηκε, ταύτην ἀποδεδιῃτημένην ἀποφαίνειν, καὶ τοὺς ἄρχοντας μεταγράφειν. καὶ πεντήκοντα δραχμὰς αὐτοῖς ἐδίδου. ὡς δ' ἐδυσχέραινον οὗτοι τὸ πρᾶγμα, καὶ οὐδετέρους ἔπειθεν, ἀπειλήσας καὶ διαλοιδορηθεὶς, ἀπελθὼν, τί ποιεῖ; καὶ θεάσασθε τὴν 156 κακοήθειαν. τὴν μὲν δίαιταν ἀντιλαχὼν, οὐκ ὤμοσεν, ἀλλ' εἴασε καθ' ἑαυτοῦ ° κυρίαν γενέσθαι, καὶ ἀνώμοτος ἀπηνέχθη. βουλόμενος δὲ τὸ μέλλον λαθεῖν, φυλάξας τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν διαιτητῶν, τὴν τοῦ θαργηλιῶνος ἢ τοῦ σκιροφοριῶνος γιγνομένην, εἰς 157 ἣν ὁ μὲν ἦλθε τῶν διαιτητῶν, ὁ δ' οὐκ ἦλθε, πείσας τὸν πρυτανεύοντα δοῦναι τὴν ψῆφον παρὰ πάντας

° στράτωνα ἀ.

° αἱ π. α.

[illegible] χρήμασιν αὐτοὺς τοῦ μειδίου διαφθείρειν. εἶτα οἱ μὲν ὀλίγοι πολλὰ χρήματα λαμβάνοντες, οὐ [illegible], ὑμεῖς δὲ [illegible] τὸ πλῆθος ὄντες ὀλίγα λαμβάνετε. τοῦτο γὰρ βούλεται κατασκευάζειν. Καὶ οὐδετέρους ἔπειθεν) Οὔτε τοὺς ἄρχοντας, οὔτε τὸν στράτωνα. [illegible] ποιεῖται τὰς γνώμας αὐτῶν ὅτι οὐδὲ αὐτῆς [illegible] τῆς [illegible] ἀξίωμα [illegible], καὶ τὴν αὐτὴν δικαιοσύνην [illegible] στράτωνι, καὶ τοῖς θεσμοθέταις.

Ἀπειλήσας καὶ διαλοιδορηθεὶς) Ἀπὸ τοῦ [illegible] λοιδορίας ἀφεὶς, ὁ δὲ τοῖς ἄρχουσι τῆς πόλεως ἀπειλῶν καὶ λοιδορούμενος, ἐφ' οἷς [illegible], τί τ' ἂν [illegible] τῷ χορηγῷ. Ἀπελθὼν τί ποιεῖ) Θαυμάζει τὴν 156 ὕβριν. [illegible] τὴν ἐπίνοιαν. διὸ καὶ λέγει, θεάσασθε τὴν κακοήθειαν, ἵνα καὶ ὑμεῖς θαυμάσητε. Τὴν μὲν δίαιταν ἀντιλαχὼν οὐκ ὤμοσεν) Ἔθος ἦν τοὺς καταδικασθέντας [illegible] ἀδικεῖσθαι, ἀντιλαχεῖν πρὸς τοὺς ἄρχοντας, οἷον ἀνταπαιτεῖσθαι τὴν κρίσιν, καὶ φάσκειν ὡς [illegible]. ὁ δὲ τοῦτο ποιοῦντας [illegible] [illegible] ὁ μειδίας, καὶ [illegible] οὐ μὴν ὤμοσεν. [illegible] ἐπεξέρχεται. [illegible] ἵνα ὤμοσεν, ἵνα νομίζων [illegible] τῆς δίκης, μὴ [illegible] πρὸς αὐτήν. διὸ καὶ λέγει κυρίαν εἴασε γενέσθαι τὴν ψῆφον καὶ ἀνώμοτος ἀπηνέχθη, φησὶ, [illegible] τοῖς ἄρχουσιν. Ἀλλ' εἴασε καθ' ἑαυτοῦ κυρίαν γενέσθαι) Σοφίζεται [illegible], φησιν, ὅτι [illegible] καθ' ἑαυτοῦ κυρίαν καὶ τὴν δίαιταν. [illegible] ὁ μειδίας, ὅτι μὴ ὀμόσας [illegible] τὴν δίαιταν [illegible] καταγνώσεως δὲ αὐτοῦ παρὰ τῆς βουλῆς [illegible] διὰ τῆς διαίτης. ὁ δὲ [illegible], ὅτι ἐκεῖνος οὐ [illegible] ὀμόσαι, [illegible] καλῶς κεκρίσθαι τὴν δίαιταν. Φυλάξας τὴν τελευταίαν ἡμέραν) Ἔδει τοὺς τὰ κοινὰ διοικοῦντας, εὐθύνας διδόναι [illegible] ἐν ἡμέραις [illegible], εἰς [illegible] συλλέγεσθαι τοὺς διαιτητὰς, ἵνα ὁ βουλόμενος κατηγορεῖν αὐτῶν, [illegible] [illegible] ἀποκρίνωνται. [illegible] τῷ ἐνιαυτῷ, [illegible] τῶν διαιτητῶν ἤρχοντο [illegible] διῳκημένα. [illegible] οἱ διαιτηταὶ [illegible] καθ' ἑκάστην φυλὴν [illegible] τῷ σκιροφοριῶνι, τὰς εὐθύνας ἐδίδοσαν [illegible] [illegible]. μειδίας οὖν ° κακούργως ἐφύλαξε τὴν τελευταίαν ἡμέραν, τὴν τοῦ σκιροφοριῶνος. [illegible] καὶ διὰ τοῦτο [illegible] τῶν διαιτητῶν, [illegible] ἐπὶ τὰς εὐθύνας, νομίζοντες [illegible]. [illegible] καὶ ὁ στράτων. διὰ τοῦτο γὰρ αὐτὸν [illegible], [illegible] ἵνα ἀκολουθεῖ δόξῃ τὸ μὴ [illegible], μηδὲ [illegible] 157 [illegible], τότε μὲν [illegible], τότε δὲ [illegible]. οὐκοῦν δι' [illegible] καὶ [illegible] ἐδείξαμεν. Πείσας τὸν πρυτανεύοντα δοῦναι ψῆφον) Ἵνα μὴ δόξῃ κατηγορεῖν πάσης τῆς βουλῆς, εἰς ἕνα τὸν πρύτανιν, [illegible] τὴν μέμψιν. [illegible] οὖν οἱ [illegible] δικαίως ἐποίησεν, ὁ δὲ, πείσας, εἰπὼν, δωροδοκίαν ᾐνίξατο. [illegible] τὸν πρυτανιν,

° κακούργως.
° [illegible]

[illegible] τοῦτον ἦν. ψῆφον ἐδίδοσαν τοῖς βουλευταῖς λέγων, ὁ δ' ἦν ἄτιμος [illegible] τὴν διαιτητὴν [illegible], καίτοι [illegible] χον. τί οὖν ὑμῖν δοκεῖ περὶ αὐτοῦ. καὶ οὕτως οἱ βουλευταὶ καταψηφίζονται. εἰσὶ δὲ ἄρχοντες τῆς βουλῆς οἱ πρυτάνεις. Κἄνπερ οὐδ' ὁτιοῦν ἐπιγραψάμενος) Ὁ γὰρ διὰ τὴν χάριν, προσποιήσαιτο ὅτι κατηγοροῦ [illegible] 157

τοὺς νόμους, κἄνπερ οὐδ' ὁτιοῦν ἐπιγραψάμενος, κατηγόρων ἔρημον, οὐδενὸς παρόντος, ἐκβάλλει, καὶ ἄτιμον τὸν διαιτητήν. καὶ νῦν εἷς Ἀθηναίων, ὅτι Μειδίας ἔρημον ὦφλε δίκην, ἁπάντων ἀπεστέρηται τῶν 158 ἐν τῇ πόλει, καὶ καθάπαξ ἄτιμος γέγονε. καὶ οὔτε λαχεῖν δίκην ἀδικηθέντα, οὔτε διαιτητὴν γενέσθαι τῷ Μειδίᾳ, οὔθ' ὅλως τὴν αὐτὴν ὁδὸν βαδίζειν, ὡς ἔοικεν, ἔστ' ἀσφαλές. δεῖ δὴ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, ὑμᾶς οὑτωσὶ σκέψασθαι, καὶ λογίσασθαι τί ποτ' ἐστὶν ὃ πα- 159 θὼν Μειδίας οὕτως ὠμὸν, τηλικαύτην ἐπεβούλευσε λαβεῖν τῶν πεπραγμένων παρ' ἀνδρὸς πολίτου δίκην. κἂν μὲν ᾖ τι δεινὸν ὡς ἀληθῶς, καὶ ὑπερφυές, συγγνώμην ἔχειν· ἐὰν δὲ μηδέν, θεάσασθε τὴν ἀσέλγειαν καὶ τὴν ὠμότητα, ᾗ καθ' ἁπάντων χρῆται τῶν 160 ἐντυγχανόντων. τί οὖν ἐσθ' ὃ πέπονθε; μεγάλην νὴ Δί' ὦφλε δίκην, καὶ τοσαύτην, ὥστε ἀποστερεῖσθαι τῶν ὄντων. ἀλλὰ χιλίων ἡ δίκη μόνον ἦν δραχμῶν. πάνυ γε. ἀλλὰ δάκνει καὶ τοῦτο, φαίη τις ἄν, ὅταν ἐκτίνειν ἀδίκως δέῃ. συνέβη δ' ὑπερημέρῳ γενομένῳ λα- 161 θεῖν αὐτὸν διὰ τὸ ἀδικηθῆναι. ἀλλ' αὐθημερὸν μὲν ᾔσθετο, ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι τεκμήριον τοῦ μηδὲν ἠδικηκέναι τὸν ἄνθρωπον. δραχμὴν δ' οὐδέπω μίαν ἐκτέτικεν. ἀλλὰ μήπω τοῦτο. ἀλλὰ τὴν μὴ οὖσαν ἀντιλαχεῖν ἐξῆν αὐτῷ δήπου, καὶ πρὸς ἐμὲ τὸ 162 πρᾶγμα καταστήσασθαι, πρὸς ὃν τὸ ἐξ ἀρχῆς ἦν ἡ δίκη. ἀλλ' οὐκ ἐβούλετο. ἀλλ' ἵνα μὴ Μειδίας ἀτίμητον ἀγωνίσηται δέκα μνῶν δίκην, πρὸς ἣν οὐκ ἀπήντα, δέον· καὶ εἰ μὲν ἠδίκηκε, δίκην δοῦναι· εἰ δὲ μή, ἀποφύγῃ· ἄτιμον Ἀθηναίων εἶναι ἕνα δεῖ, καὶ μήτε 163 συγγνώμης, μήτε τοῦ λόγου, μήτ' ἐπιεικείας τυχεῖν μηδεμιᾶς, ἃ καὶ τοῖς ὄντως ἀδικοῦσιν ἅπαντα ὑπάρχει. ἀλλ' ἐπειδή γε ἠτίμωσεν ὃν ἐβουλήθη, καὶ τοῦτ' ἐχαρίσασθε αὐτῷ, καὶ τὴν ἀναιδῆ γνώμην,

δι. καὶ προσκαλοῦμαι τοῦτον διὰ τὸ δίκαιος εἰς τὸ βουλευτήριον. [illegible] ὁ στρατιώτης κατηγορίαν [illegible] κατηγόρος, ὡς μὴ [illegible], διὰ τοῦτο [illegible] κἄνπερ, βουλόμενος ἀπαλλαχθῆναι, καὶ [illegible] λαβεῖν τὸν στρατιώτην. Καὶ νῦν εἷς Ἀθηναίων) Παθητικῶς ἅμα καὶ πικρῶς εἶπε. παθητικῶς μὲν, ὅτι [illegible] Ἀθηναῖον τὸν Ἀθηναίων [illegible]. πικρῶς δὲ, ὅτι ὁ Ἀθηναῖος ὑπὸ τοῦ βαρβάρου καὶ [illegible] Μειδίου [illegible]. Καὶ καθάπαξ ἄτιμος 158 γέγονεν) Ἀσαφὲς τὸ καθάπαξ [illegible] τούτου. τῶν ἀτιμουμένων οἱ μὲν, τὸ [illegible] μέρος τοῦ σώματος, [illegible] οἱ δὲ τὰ δύο. οἱ δὲ ὁλόκληρον. καὶ οὐ [illegible] μετέχουσι τῶν κοινῶν. τοῦτο οὖν ἐστι τὸ καθάπαξ, ἀντὶ τοῦ ὁλοκλήρως. Καὶ οὔτε λαχεῖν ἀδικηθέντα) [illegible] αὐτῷ [illegible], καὶ [illegible] μέγιστον διὰ τὸ [illegible]. Οὔθ' ὅλως τὴν αὐτὴν ὁδόν) [illegible] τὴν ἀγορὰν Μειδίας, [illegible] γὰρ [illegible] τὴν [illegible] ἀξίωσιν. Δεῖ δὴ τοῦτο τὸ πρᾶγμα) [illegible], ἵν' αὐξήσας τοῦ Μειδίου τὴν [illegible], τοὺς δικαστὰς [illegible] τοῦ στρατιώτου. Μεγάλην νὴ 160 Δί' ὦφλε δίκην) [illegible] ὡς ὑπὸ Μειδίου [illegible]. Ἀλλὰ χιλίων ἡ δίκη μόνον ἦν δραχμῶν) [illegible] ἦν ἡ καταδίκη [illegible]. Συνέβη δ' ὑπερημέρῳ γενομένῳ) Λογικὸς ὁ [illegible] τόπος. ἔστι δὲ τοιοῦτον, ἵνα ἀδικηθῇ, [illegible] τὴν [illegible] ὁ στρατιώτης, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Μειδίας [illegible] ὑπερημέρους γενομένους. τοῦτο δὲ τὸ [illegible], [illegible]. διὸ καὶ τοῦτο τὸ μέρος [illegible] 163

Ἀλλ' αὐθημερὸν μὲν ᾔσθετο) Εἰπὼν ὅτι λαθεῖν αὐτῷ συνέβη ὑπερημέρῳ γενομένῳ [illegible], [illegible] τὴν [illegible], ὅτι αὐθημερὸν ᾔσθετο ὅτι [illegible]. Ἀλλὰ τὴν μὴ οὖσαν ἀντιλαχεῖν) Εἰ μὴ [illegible], φησί, [illegible] τὰς χιλίας, [illegible] τὴν μὴ οὖσαν ἀντιλαχεῖν [illegible] τὴν δίκην πρὸς ἐμὲ δὲ [illegible] τὸ πρᾶγμα, [illegible] ὑπὲρ [illegible] δίκας [illegible], ὑπὲρ [illegible] δικάσασθαι τὴν [illegible] κατ' αὐτοῦ [illegible]. Ἀλλ' ἵνα μὴ Μειδίας) [illegible] Ἀτίμητον ἀγωνί- 162 σηται) Ἀλλ' ἀπαλλαχθῆναι τοῦ στρατιώτου [illegible] τὴν καταδίκην, [illegible] αὐτὴν. [illegible]. Καὶ εἰ μὲν ἠδίκηκε) [illegible] Καὶ τοῦτ' ἐχαρίσασθε αὐτῷ) [illegible] 163

Κατηγόρων ἔρημον accusans eo quod [illegible] nemo obsisteret, quod [illegible].

ὁλοκλήρως.

[illegible] adversus se latam esse nullam. Bud.

Ἀτίμητος δίκη.

164 ἢ ταῦτα προαιρεῖται ποιεῖν, ἐνέπλησεν αὐτοῦ, ἐκεῖνο ἐποίησε· τὴν καταδίκην ἐκτέτικε, δι' ἣν τὸν ἄνθρωπον ἀπώλεσεν. ἀλλ' οὐδὲ χαλκὸν οὐδέπω καὶ τήμερον· ἀλλὰ καὶ δίκην ἐξούλης ὑπομένει φεύγειν. οὐκοῦν ὁ μὲν ἠτίμωται, καὶ παραπόλωλεν, ὁ δ' 165 οὐδ' ὁτιοῦν πέπονθεν, ἀλλ' ἄνω καὶ κάτω τοὺς νόμους, τοὺς διαιτητάς, πάνθ' ὅσα ἂν βούληται, στρέφει. καὶ τὴν μὲν κατὰ τοῦ διαιτητοῦ γνῶσιν, ἣν ἀπροσκλήτου κατεσκεύασεν, αὐτὸς κυρίαν αὑτῷ πεποίηκεν· ἣν δ' αὐτὸς ὦφλεν ἐμοί, προσκληθείς, εἰδώς, οὐκ ἀ-166 παντῶν, ἄκυρον ποιεῖ. καίτοι, εἰ παρὰ τῶν ἐρήμην καταδιαιτησάντων αὐτοῦ, τηλικαύτην δίκην ἐστὶ ἀξιοῖ λαμβάνειν, τίνα ὑμῖν προσήκει παρὰ τούτου λαβεῖν, τοῦ φανερῶς οὕτω τοὺς ὑμετέρους νόμους ἐφ' ὕβρει παραβαίνοντος; εἰ γὰρ ἀτιμία, καὶ νόμων καὶ δι-167 κῶν καὶ πάντων στέρησις, ἐκείνου τοῦ ἀδικήματος προσήκουσα ἐστὶ δίκη, τῆς γε ὕβρεως, μικρὰ θάνατος ἔμοιγε φαίνεται. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας, καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν ἀνάγνωθι νόμον.

168 Μάρτυρες.

Νικόστρατος Μυρρινούσιος, Φανίας Ἀφιδναῖος, οἴδαμεν Δημοσθένην, ᾧ μαρτυροῦμεν, καὶ Μειδίαν ὃν κρινόμενον ὑπὸ Δημοσθένους, ὅτ' αὐτῷ Δημοσθένης ἔλαχε τὴν τῆς κατηγορίας δίκην, ἑλομένους διαιτη-169 τὴν Στράτωνα, καὶ ἐπεὶ ἧκεν ἡ κυρία τοῦ νόμου, οὐκ ἀπαντήσαντα Μειδίαν ἐπὶ τὴν δίαιταν, ἀλλὰ καταλιπόντα. γενομένης δ' ἐρήμου κατὰ Μειδίου, ἐπιστάμεθα Μειδίαν πείθοντα τόν τε Στράτωνα τὸν διαιτητὴν, καὶ ἡμᾶς, οἵτινες ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἄρχοιτες, 170 ὅπως τὴν δίαιταν αὐτῷ ἀποδιαιτήσωμεν, καὶ διδόντα δραχμὰς πεντήκοντα. καὶ ἐπειδὴ οὐχ ὑπεμείναμεν, προσαπειλήσαντα ἡμῖν, καὶ οὕτως ἀπαλλαγέντα. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἴσμεν Στράτωνα ὑπὸ Μειδίου καταβραβευθέντα, καὶ παρὰ πάντα τὰ δίκαια 171 ἀτιμωθέντα. λέγε δὴ καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν νόμον.

Νόμος.

Ἐὰν δέ τινες περὶ συμβολαίων ἰδίων πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητῶσι, καὶ βούλωνται διαιτητὴν ἑλέσθαι ὁντινοῦν, ἐξέστω αὐτοῖς αἱρεῖσθαι, ὃν ἂν βούλωνται διαιτητήν. ἐπειδὰν δὲ ἕλωνται κατὰ κοινόν, μενέτωσαν ἐν τοῖς ὑπὸ τούτου διαγνωσθεῖσι, καὶ μη-172 κέτι καταφερέτωσαν ἀπὸ τούτου ἐφ' ἕτερον δικαστήριον ταῦτα ἐγκλήματα· ἀλλ' ἔστω τὰ κριθέντα ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ κύρια. Κάλει δὴ καὶ τὸν Στράτωνα αὐτόν,

δι' ἧς. a. — χαλκοῦν. a. — φεύγειν a. — πεποίηται. a. — a. — ᾕρηνται a. — ἀναιρέτωσαν. χ.

164 [illegible] Τὴν καταδίκην ἐκτέτικεν) Εἰκότως [illegible], λέγων, ὅτι [illegible] ὑπὸ τοῦ Στράτωνος. ὁ δὲ ῥήτωρ φησί. Βούλεται) [illegible] τὸν διαιτητὴν, οὐχ ὅτι κακῶς ἔκρινεν, ἀλλ' ὅτι κρινόμενος ὑπ' [illegible] οὐδὲν [illegible] κυρίαν [illegible] τὴν δίαιταν, δι' ἣν αὐτὸς [illegible]. Οὐδὲ χαλκοῦν) Ὀβολόν. Ἀλλὰ καὶ δίκην ἐξούλης ὑπομένει) Τοῦ Μειδίου μηδὲ τὴν καταδίκην κυρίαν λέγοντος, ὁ ῥήτωρ [illegible] φησίν, ὅτι βούλεται περὶ ἐξούλης δικάσασθαι. Οὐκοῦν ὁ μὲν ἠτίμωται καὶ παραπόλωλεν) Ἐπειδὴ τοῖς ἀπολωλόσιν οὐχ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
167 [illegible] Κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας) [illegible] ὅτι [illegible] τὴν κυρίαν, καὶ ὅτι [illegible] πεντήκοντα δραχμὰς ἐδίδου τοῖς ἄρχουσι. Καὶ τὸν τῶν διαιτητῶν ἀνάγνωθι νόμον) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
172 Κάλει δὴ καὶ τὸν Στράτωνα) [illegible]

τὸν τὰ

[illegible] ὑπήμενσε δὲ διὰ τοῦ ὀνόματος, τὴν συμφοράν. Τὸν τὰ τοιαῦτα πεπονθότα) οἷα ἤκουσεν. 172

τὸν τὰ τοιαῦτα πεπονθότα. ἐξαίρεσθαι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ. Στράτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πένης μὲν ἴσως ἐστὶν, οὐ πονηρὸς δέ γε. τοῦτο μέντοι πολίτης ὢν, ἐστρατευμένος ἁπάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας, καὶ δεινὸν 173 οὐδὲν εἰργασμένος, ἕστηκε νυνὶ σιωπῇ, οὐ μόνον τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῶν κοινῶν ἀπεστερημένος, ἀλλὰ καὶ τοῦ φθέγξασθαι, ἢ ὀδύρασθαι, κἂν δίκαια, ἢ ἄδικα πέπονθεν, οὐδὲ ταῦτ᾽ ἔξεστιν αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ ταῦτα πέπονθεν ὑπὸ Μειδίου, καὶ τοῦ Μειδίου 174 πλούτου, καὶ τῆς ὑπερηφανίας, παρὰ τὴν πενίαν, καὶ ἐρημίαν, καὶ τὸ τῶν πολλῶν εἷς εἶναι. καὶ εἰ μὲν παραβὰς τοὺς νόμους ἔλαβε τὰς πεντήκοντα δραχμὰς παρ᾽ αὐτοῦ, καὶ τὴν δίκην ἣν κατεδιῄτησεν, ἀποδεδιῃτημένην ἀπέφηνεν, ἐπίτιμος ἂν ἦν, καὶ οὐδὲν ἔχων 175 κακὸν, τῶν ἴσων μετεῖχε τοῖς ἄλλοις ἡμῖν. ἐπειδὴ δὲ παρεῖδε πρὸς τὰ δίκαια Μειδίαν, καὶ τοὺς νόμους μᾶλλον ἔδεισε τῶν ἀπειλῶν τῶν τούτου, τηνικαῦτα τηλικαύτῃ, καὶ τοιαύτῃ συμφορᾷ περιπέπτωκεν ὑπὸ τούτου. εἶθ᾽ ὑμεῖς τὸν οὕτως ὠμὸν, τὸν οὕτως ἀγνώμονα, 176 τὸν τηλικαύτας δίκας λαμβάνοντα, ὧν αὐτὸς ἠδικῆσθαί φησι μόνος (οὐ γὰρ ἠδίκητό γε) τοῦτον ὑβρίζοντα λαβόντες εἰς ἕνα τῶν πολιτῶν, ἀφήσετε; καὶ μήθ᾽ ἑορ-

[illegible] Ἐξαίρεσθαι γὰρ ἐξέσται δήπουθεν αὐτῷ) [illegible] Πολίτης ὢν) [illegible] μειδίας ὑποβολιμαῖος, ἢ βάρβαρος, τοὺς πολίτας [illegible]

[illegible] Ἐστρατευμένος ἁπάσας τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας) [illegible] 173 Καὶ δεινὸν οὐδὲν εἰργασμένος) [illegible] Ἕστηκε νυνὶ σιωπῇ) [illegible] Κἂν δίκαια, ἢ ἄδικα πέπονθε) [illegible] Καὶ ταῦτα πέπονθεν ὑπὸ μειδίου) [illegible] 174 Καὶ τοῦ μειδίου πλούτου) [illegible] Καὶ τὸ τῶν πολλῶν εἷς εἶναι) [illegible] Καὶ εἰ μὴ παραβὰς τοὺς νόμους) [illegible] 176 [illegible] Καὶ μήθ᾽ ἑορ- [illegible]

178 τις) Ἐν τῷ καθόλου ἐκφέρων, περιλαμβάνει καὶ τὸ καθ' αὐτόν. Τὸ γὰρ χρήματα πολλῶν) Πάλιν [illegible] τὸν [illegible] ὑποβάλλει. ἵνα γὰρ μᾶλλον εἰκὸς [illegible] τύραννος, ὁ [illegible] ἔχοντα χρήματα πολλά, θρασὺν δὲ ὄντα καὶ βδελυρόν.

179 Ἐλεῆσαι νὴ Δία) Δοκεῖ νῦν ὥσπερ ἀνθρωπικῶς ἐπὶ τοῦ στρατιώτου ἀντεξετάζειν τὸν ἔλεον. Ὁρῶν τὰ τοῦδε οὐκ ἐλεηθέντα)

180 Στράτωνος, ὃν οὐ πρὸς ἑαυτὸν νῦν [illegible] ἔλεον ποιεῖται [illegible], ἀλλὰ πρὸς στρατιώτα, καὶ τὰ τούτου παιδία.

Χωρὶς τῆς ἄλλης ἀνάγκης) Ὁ νοῦς [illegible]. ἡ συμφορὰ τοῦ στρατιώτου, τουτέστιν ἡ ἀτιμία, χωρὶς τῆς ἄλλης ἀνάγκης, λέγει δὲ τῆς πενίας. [illegible] ἐπιδέχεται· οὐ γάρ ἐστιν [illegible] ὀφλήματος ἁπλῶς, ἵνα οἱ παῖδες αὐτοῦ δανεισάμενοι, ἢ μισθώσαντες αὑτούς, καταθῶσι τὸ χρέος, καὶ ποιήσωσιν ἐπίτιμον. Οὐ γάρ ἐστιν ὄφλημα) Εἰ μὲν [illegible] χρήματα καταθέντα ἀπαλλάξαι τῆς ἀτιμίας τὸν ἄνθρωπον, ἵνα [illegible] καταβαλεῖν. [illegible] δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τοὺς παῖδας τοῦ στρατιώτου, ἵνα μᾶλλον ἐλεεινότερος φανῇ, ὅτι καίτοι πένης παῖδάς ἐστιν. [illegible] καταβαλεῖν [illegible] ἐπειδὴ οὐχ [illegible] τὸ χρήματα δόντα [illegible] εἰς τὴν ἀρχαίαν τύχην τὸν ἄνθρωπον ὑμέτερον [illegible] ἐλεήσαντας ἀφεῖναι. Καὶ δι' ἃ ταῦτα ποιεῖ, χρήματα ἀφαιρεθήσονται) Τὸ [illegible] ἀσαφές. ἔστι δὲ τοιοῦτον. ἐὰν Μειδίαν ἀπολύσητε, τοιαῦτα πράξαντα, τίς [illegible] ἀφαιρεθήσεται χρήματα ἀφ' ὑμῶν, δι' ἃ πλημμελεῖ· πάντες γὰρ οἱ τοιοῦτοι τοῖς χρήμασιν ἐπαιρόμενοι πλημμελοῦσιν. [illegible] γὰρ Μειδίου τὴν ὑπερβαλλομένην [illegible] ἀφαιρήσεσθαι τῶν χρημάτων, [illegible] ἄλλου δοκοῦντος, ἀφαιρήσεσθαι χρήματα, δι' ἃ καὶ θρασύνεται. Οὐδεὶς γάρ ἐστι δίκαιος) Καθόλου τὴν συγγνώμην [illegible] διὰ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς Μειδίαν [illegible] τὸν ἔλεον, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ δίκαιον. Ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἀνθρώπους) [illegible] τοῦ στρατιώτου διηγήματος. ἐν οἷς [illegible] τὸν ἔλεον τοῦ Μειδίου [illegible] γὰρ [illegible] τοῦ διηγήματος, [illegible] τοῦ ἔλεον [illegible] καθόλου γὰρ [illegible] ζητήματα, καὶ μάλιστα ἐὰν ἴσον [illegible] κρινόμενον, καὶ τὸ [illegible] φθόνον, [illegible] τοῦ ἐλέου [illegible]. [illegible] δὲ θαυμάζειν, εἰ τοῖς αὐτοῖς [illegible] καὶ ἐν τῷ [illegible] τοῦ ἐλέου [illegible] [illegible] καιροῖς [illegible] [illegible] ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς, καὶ ἐν τῷ [illegible] ὁμοίως [illegible] [illegible].

183 Οἷον ἐγώ. τίς οὗτος; μέτριος) [illegible]

τῆς, μήτε ἱερῶν, μήτε νόμου, μήτ' ἄλλου μηδενὸς
177 πρόνοιαν ποιούμενον, οὐ καταψηφιεῖσθε; οὐ παράδειγμα ποιήσετε; καὶ τί φήσετε, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ τίνα, ὦ πρὸς τῶν θεῶν, ἕξετε εἰπεῖν πρόφασιν δικαίαν, ἢ καλήν; ὅτι νὴ Δία ἀσελγής ἐστι καὶ βδελυρός. ταῦτα γάρ ἐστι τἀληθῆ. ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε, ὦ ἄνδρες δι-
178 κασταί, τοὺς τοιούτους μᾶλλον, ἢ σώζειν. ἀλλ' ὅτι πλούσιός ἐστιν; ἀλλὰ τοῦτό γε τῆς ὕβρεως αὐτοῦ σχεδὸν αἴτιον εὑρήσετε ὄν. ὥστ' ἀφελεῖν[a] τὴν ἀφορμήν, δι' ἣν ὑβρίζει, προσήκει μᾶλλον, ἢ σῶσαι διὰ ταύτην. τὸ γὰρ χρήματα πολλά, θρασεῖ καὶ βδελυρῷ, καὶ τοιού-
179 τῳ ἀνθρώπῳ, ἐᾶν εἶναι κύριον, ἀφορμήν ἐστιν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς δεδωκέναι. τί οὖν ὑπόλοιπον; ἐλεῆσαι νὴ Δία· παιδία γὰρ παραστήσεται, καὶ κλαήσει, καὶ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσεται. τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἀλλ' ἴστε δήπου τοῦθ', ὅτι τοὺς ἀδίκως τι κακὸν πάσχοντας, ὃ μὴ δυνήσον-
180 ται φέρειν, ἐλεεῖν προσήκει, οὐ τοὺς ὧν πεποιήκασι δεινῶν, δίκην διδόντας. καὶ τίς ἂν ταῦτ' ἐλεήσειε δικαίως, ὁρῶν τὰ τοῦδε οὐκ ἐλεηθέντα ὑπὸ τούτου; ἃ πρὸς τῇ παρούσῃ συμφορᾷ, χωρὶς τῆς ἄλλης ἀνάγκης, οὐδ' ἐπικουρίαν οὐδεμίαν ὁρᾷ. οὐ γάρ ἐστιν ὄφλημα[b], ὅ, τι χρὴ
181 καταθέντα, ἐπίτιμον γενέσθαι τοῦτον, ἀλλ' ἁπλῶς οὕτως ἠτίμωται τῇ ῥύμῃ τῆς ὀργῆς, καὶ τῆς ὕβρεως τῆς Μειδίου. τίς οὖν ὑβρίζων παύσεται, καὶ δι' ἃ ταῦτα ποιεῖ, χρήματα ἀφαιρεθήσεται, εἰ τοῦτον μέν, ὥσπερ δεινὰ πάσχοντα, ἐλεήσετε· εἰ δέ τις πένης μηδὲν ἠδικηκὼς
182 ταῖς ἐσχάταις συμφοραῖς ἀδίκως ὑπὸ τούτου περιπέπτωκε, τούτῳ δὲ μὴ συνοργισθήσεσθε; μηδαμῶς. οὐδεὶς[c] γάρ ἐστι δίκαιος τυγχάνειν ἐλέου, τῶν μηδένα ἐλεούντων. οὐδὲ συγγνώμης τῶν ἀσυγγνωμόνων. ἐγὼ γὰρ οἶμαι πάντας ἀνθρώπους φέρειν ἀξιοῦν[d] παρ' αὑ-
183 τῶν εἰς τὸν βίον αὑτοῖς ἔρανον παρὰ πάνθ' ὅσα πράττουσιν, οὐ τοῦτον μόνον, ὃν[e] συλλέγουσι, καὶ οὗ πληρωταὶ γίγνονταί τινες, ἀλλὰ καὶ ἄλλον. οἷον ἐγώ. τίς οὗτος; μέτριος πρὸς ἅπαντάς εἰμι, ἐλεήμων, εὖ ποιῶν πολλούς. ἅπασι προσήκει τῷ τοιούτῳ ταὐτὰ[f] εἰσφέ-
184 ρειν, ἐάν[g] που καιρὸς ἢ χρεία παραστῇ. ἕτερος οὑτοσί τις βίαιος, οὐδένα οὔτ' ἐλεῶν, οὔθ' ὅλως ἡγούμενος ἀνθρώπους, τούτῳ τὰς αὐτὰς φορὰς[h] παρ' ἑκάστου δίκαιος
ὑπάρχει.

[a] ἀφελέσθαι δέον α.
[b] ὀφλήματος. χ.
[c] οὐδὲ χ.
[d] ἡγοῦ[illegible] ἄξιον [illegible].
[e] ὧν α β.
[f] ταὐτὰ
[g] ἐάν ποτε α.
[h] τὰς ὁμοίας α.

[b] ἔργῳ

Haec ipsa verba 370.

πονηρος καὶ ἐρανιστὴς τοῦ ἐράνου αὐτὸς ὑποτίθεται Μειδίαν δὲ ἐμίασεν. Ἡγοῦμαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Μέλλων ἐφ᾽ ἕτερα μέρη κατὰ τὴν αἴτησιν τῆς παρεκβάσεως, προοιμίῳ κέχρηται συνήθως, ὅσον αὔξησιν ἔχει τῶν ἤδη λεχθέντων, καὶ τῶν ῥηθησομένων. καὶ γὰρ ἐπὶ τοῖς φθάσασιν, ἄξιος μεγίστης ὀργῆς. καὶ τὰ μέλλοντα λέγειν χαλεπώτερα τῶν λεχθέντων. ἔστι δὲ ταῦτα, τό, τε λιποτάξιον, καὶ ἡ ἐφ᾽ αἵματι γραφή. τίθεται δὲ ταῦτα μετὰ τὴν ὕβριν τὴν ἐν τοῖς διονυσίοις. εἰ καὶ συνῆψε τῇ παρεκβάσει τὰ πιστευόμενα ὅλως ἐπιτιθέμενα. τὰ μὲν γὰρ κατ᾽ ἐσχάτων, παιδὸς ὄντος τοῦ ῥήτορος τίθεται. τὰ δὲ μετὰ τὴν ἑορτήν, δι᾽ ὃ τελευταῖα ὄντα ἐστίν. διδάσκει δὲ ἡμῖν ἐν τούτοις καθολικὸν θεώρημα, συνάπτειν τὰ ὁμογενῆ καὶ τοῖς χρόνοις διεστηκότα. ὅταν γὰρ ἀναγκαῖον ᾖ πάντων μνησθῆναι, καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ παρεκβάσει κειμένων. ταῦτα συνάγει, ὡς ἂν χρεῖον ἐτάξε. Τοσαύτην ἀφθονίαν ἐστὶ πεποίηκε) Σφόδρα τεχνικῶς, καὶ βιαίως, τὸ ὑπ᾽ ἐναντίων ἀπολογούμενον περὶ ἑαυτοῦ ταῦτα εἰς κατηγορίαν. ἔστι δὲ τὸ ἔγκλημα τὸ τοιοῦτον αὐτῷ, ὃ φησὶ τὸν φόνον. δοκεῖ γὰρ ἀεὶ στρατηγὸς παρὰ τοῖς δημοσθένους ἀντιπάλοις, ἀνῃρηκέναι τὸν νικόδημον. [illegible] γὰρ ἐστὶ τὸν περὶ τὴν βουλὴν ἐσπουδακότα· εἰκὸς δὲ ἦν τοῖς συναγωνιζομένοις τοῖς ἐχθροῖς, προκομίζειν πρότερα διώκοντας οὖν τὴν φήμην, οὕτω φανερῶς ἀπολογήσασθαι

ὑπάρχει· σὺ δὲ πληρωτὴς τοῦ τοιούτου γεγονὼς ἐράνου, παρ᾽ αὐτῷ τούτῳ δίκαιος εἶ συλλέξασθαι. ἡγοῦμαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ εἰ μηδὲν ἔτ᾽ ἄλλο εἶχον 185 κατηγορεῖν Μειδίου, μηδὲ δεινότερα ἦν ἃ μέλλω λέγειν, ὧν εἴρηκα, δικαίως ἂν ὑμᾶς ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ καταψηφίσασθαι καὶ τιμᾶν αὐτῷ τῶν ἐσχάτων. οὐ μὴν ἐνταῦθ᾽ ἕστηκε τὸ πρᾶγμα, οὐδ᾽ ἀπορήσειν μοι δοκῶ τῶν μετὰ ταῦτα. τοσαύτην ἀφθονίαν ἐστὶ πεποίη- 186 κε κατηγοριῶν. ὅτι μὲν δὴ λιποταξίου γραφὴν κατεσκεύασε κατ᾽ ἐμοῦ, καὶ τὸν τοῦτο ποιήσοντα ἐμισθώσατο, τὸν μιαρόν, καὶ λίαν εὐχερῆ, τὸν κονιορτόν, Εὐκτήμονα, ἐάσω. καὶ γὰρ οὔτ᾽ ἀνεκρίνετο ταύτην ὁ συκοφάντης ἐκεῖνος, οὔτ᾽ ἐστ᾽ οὐδενὸς ἕνεκα αὐτὸν ἐμι- 187 σθώσατο, πλὴν ἵνα ἐκκέοιτο πρὸ τῶν ἐπωνύμων, καὶ πάντες ὁρῷεν, Εὐκτήμων Λουσιεὺς ἐγράψατο Δημοσθένην Παιανιέα λιποταξίου. καί μοι δοκεῖ κἂν προσγράψασθαι τοῦθ᾽ ἡδέως, εἴ πως ἐνῆν, ὅτι Μειδίου μισθωσαμένου γέγραπται. ἀλλ᾽ ἐῶ τοῦτο. ἐφ᾽ ᾗ γὰρ ἐκεῖ- 188

ἀποπεμψάσθαι (margin)

μηδενὸς κατηγοροῦντος εὐήθης γάρ· οὔτε μὴν σιγᾶν ἁπλῶς. ἐγὼ γὰρ ἀνδρὸς πολιτικοῦ περιορᾶν ἑαυτὸν ἀδοξοῦντα. ὁ οὖν τεχνίτης εὗρε τὸν παρόντα καιρόν, ἐν ᾧ σχηματίζεται ἐν τῷ τῆς κατηγορίας ἀποσείσασθαι τὴν φήμην. καὶ περιτίθησι τῷ Μειδίᾳ τὴν αἰτίαν· εἰκὸς γὰρ τὸν ἐν πολλοῖς ἐπιβουλεύοντα καὶ ἄλλως ὄντα δεινότατον, καὶ τοιαύτας ὕλας φήμας κατὰ τοῦ ἐχθροῦ κατασκευάζειν. λοιπὸν οὖν ἐν τῷ ἀπολογεῖσθαι κατηγορεῖ· τοῦτο γὰρ ἴδιον τοῦ δημοσθένους δεινότητος, καὶ τὰς ἀπολογίας εἰς κατηγορίας περιτρέπειν, καὶ αὖθις κατηγοροῦντα μηδὲν ἧττον ἀπολογεῖσθαι. Ὅτι μὲν δὴ λιποταξίου γραφὴν) Προκαλύμματι κέχρηται τῷ φόνῳ τοῖς κατ᾽ Εὐκτήμονα πράγμασιν. ἵνα μὴ δόξῃ ἑκουσίως πρὸς ἐκεῖνο χωρεῖν. καὶ εἴληφε πρᾶγμα ὁμολογούμενον, ἵνα καὶ ἐπὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἀξιόπιστος δόξῃ. διὸ καὶ ἐν παραλείψεως εἴδει τὴν εἰσαγωγὴν πεποίηται. ὅτι μὲν οὖν Εὐκτήμων ἐγράψατο δημοσθένην λιποτάξιον, τοῦτο εὔδηλον. ἀλλ᾽ ὅμως ἀξιόπιστον τὸ τοιοῦτο λέγειν περὶ ἐχθροῦ. Καὶ τὸν τοῦτο ποιήσοντα ἐμισθώσατο) Συνεχῶς κατασκευάζει τὸ Μειδίαν τῷ ἔργῳ παρεῖναι, ἵν᾽, ἐπειδὴ μέλλει λέγειν, ὅτι χρήματα ἐδίδου τοῖς τὸ πεπλασμένον [illegible], μηδεὶς ἀπιστήσῃ, προειδὼς ὅτι τοιοῦτος ὁ Μειδίας. καὶ αὐτὸς τοῦτο εἶπεν, ὅτι καὶ τοῖς ἄρχουσι τοιαῦτα ἐδίδου. Καὶ λίαν εὐχερῆ, τὸν κονιορτὸν) Λυπεῖ τοὺς ἐλθόντας, ὅτι ποτ᾽ ἂν εἵλετο Εὐκτήμων ψευδῆ γραφὴν ἐνστήσασθαι, προδήλου πάντως ὄντος, ὅτι τοῖς ὑπάρχουσιν ἀτιμία προσέσεται, εἰ μὴ ἦν λίαν εὐχερής. καὶ ὁ κονιορτὸς διὰ τοῦτο κέκληται, οἱονεὶ ῥᾳδίως πιθόμενος. οὕτω γὰρ ἡ κόνις, εὐκόλως ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ῥιπίζεται. Καὶ γὰρ οὔτ᾽ ἀνεκρίνετο) Οὐκ ἐτόλμησε προσελθὼν ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἀνακριθῆναι, δῆλον ὅτι κατεγνωκὼς ἑαυτοῦ. διὸ καὶ εἰκότως προστέθεικεν, ὁ συκοφάντης. ὑφ᾽ ἓν δὲ ἀναγνωστέον, ἀνεκρίνετο. ἔστι γὰρ ἀνάκρισις τὸ τοιοῦτον, ὅτι ὡς ἀπενέγκῃ γραφήν, ἀνακρίνεται πρὸ τοῦ δικαστηρίου παρὰ τοῖς ἄρχουσιν εἰ ἔννομος, εἰ μάρτυρας ἔχει, εἰ χρήζει τοῦ παρεῖναι ταῦτα, ἵνα πάντα ἐν εὐτρεπισθέντα, εἰσέλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον. ὁ δὲ μὴ ἀπαντῶν ἐπὶ τὴν ἀνάκρισιν, ἐγίγνετο ἄτιμος. Πλὴν ἵν᾽ ἐκκέοιτο) Προτεθείη, καὶ πᾶσι βλέποιτο. Ὅτι Μειδίου μισθωσαμένου) Ἵνα μὴ πολλὴν εὐχέρειαν καὶ ἄνοιαν δόξῃ τοῦ Εὐκτήμονος, φησὶν ὅτι ἡδέως ἂν καὶ προσέγραψε τῇ γραφῇ, ὅτι Μειδίας ἐμισθώσατο· ἵνα δὲ φύγῃ τὸ ἀπίθανον τοῦ τοιούτου, προστέθεικεν εἰπών, εἴ πως ἐνῆν· πρόδηλον γὰρ ὅτι, οὐδὲ ὁ πάντων εὐηθέστατος τοῦτ᾽ ἂν ἐποίησεν. 187

ἣν ἐπέγραψε γραφήν, ἀνεπιτήδειος (margin)

Ἐφ᾽ ᾗ γὰρ ἐκεῖνος) Ἐφ᾽ ᾗ δίκῃ. καίτοι εἰ μήτε ἀνεκρίθη, μήτε εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστήριον, φαίνεται μὲν ἀφανισμὸς τοῦ πράγματος οὐκοῦν οὐκ ἐπαινοῦντο, μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἰσελθών. ὁ δὲ δεινότατος [illegible], ὁ μὲ ἐλέγξας ἐν δικαστηρίοις ἀτιμοῦται. ἐστὶ δὲ μὴ ἐπεξελθεῖν, ἑαυτοῦ κατέγνω. κυριώτερα δὲ ἅ τις αὐτὸς περὶ ἑαυτοῦ βεβαιοῖ, τῆς ἔξωθεν καὶ τῆς παρ᾽ ἄλλων καταγνώσεως· αὐτὸς γὰρ ἑαυτὸν ἠτίμωσε. καὶ τοῦτο λέγει, οὐχ ὅτι τῆς παρρησίας καὶ τῶν κοινῶν ἀπεστέρητο Εὐκτήμων, ἀλλ᾽ ὅτι κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ψῆφον περὶ αὐτοῦ πάντων ἐστέρηται· κατέγνω γὰρ ἀτιμίαν ἑαυτοῦ μὴ ἐπεξελθών. καὶ ἔστι τοῦτο παραπλήσιον τῷ προοιμίῳ τῷ κατ᾽ ἀνδροτίωνος, ὅσον Εὐκτήμων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παθὼν κακῶς ὑπὸ ἀνδροτίωνος. καὶ ἐκεῖ φαίνεται μᾶλλον παθὼν ὁ ἀνδροτίων, ἢ ποιήσας. εἰ γὰρ κατηγορήσας τοῦ ψηφίσματος τοῦ Εὐκτήμονος ἡττήθη, πρόδηλον ὅτι κατέβαλε τὰς χιλίας. ἀλλ᾽ ὅμως 188

Ἐκείνου καὶ ἐμισθώσατο. (margin)

ἀπιέναι. (margin)

[illegible handwritten marginal note]

φησὶν ὅτι [illegible] κακῶς, τὴν προαίρεσιν λέγων τοῦ ἀνθρώπου. ὅτι εἴ τι ἐπ' ἐκείνῳ, κακῶς ἐποίησεν 188 εἴπερ ἀνῄρηκε τὴν χάριν. Οὐδεμιᾶς ἔγωγ' ἔτι προσδέομαι δίκης) [illegible] ὁ κατήγορος τοῦ ἐγκλήματος, εἴπερ ψεῦδος ἐχαρίσατο; ὁ δὲ φησιν, ὅτι οὐ δέομαι γὰρ ἔτι δίκης, [illegible] ἐκείνου. καὶ [illegible] τῇ μὴ [illegible], πρὸς τὴν γνώμην ἀφορῶν τοῦ ἐγκλήματος.

Ἀλλ' ἱκανὴν ἔχω) Μὴ λαβὼν, [illegible] ἀρκεῖ γὰρ αὐτῷ πρὸς [illegible], ἐγκλήματι ἑαυτοῦ κατηγορῶν. Ἀλλ' ὃ καὶ δεινὸν, ὦ ἄνδρες) Τοῦτο [illegible] πολλοῦ τὴν σπουδὴν, καὶ διὸ τοῖς προκαλύμμασιν ἐχρήσατο. [illegible] λοιπὸν [illegible] αὐτῷ [illegible] εἰσαγαγεῖν. [illegible] καὶ οὐκ ἀδίκημα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀσέβημα. [illegible] [illegible] τὴν [illegible]. [illegible] περὶ [illegible] ψευδόμενος, [illegible] πως [illegible] ἀσέβειαν ἑτέροις ἐγκαλῶν, [illegible] 189 [illegible] τὸ ἔγκλημα. Τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ) [illegible] τὸ [illegible] ἀριστάρχου [illegible] αὐτοῦ καὶ [illegible]. [illegible] τὸ πρᾶγμα [illegible] ἀπὸ [illegible] τοὺς ὀφθαλμοὺς, [illegible] μάλιστα φίλος. [illegible] ὡς [illegible] ἀριστάρχῳ [illegible] ἀριστάρχος [illegible] ὁ ῥήτωρ, [illegible] ἑαυτοῦ. καὶ τῷ ἀριστάρχου [illegible] ὁ ῥήτωρ [illegible] τὸν ἀρίσταρχον, [illegible] τῆς τύχης τοῦ ἀριστάρχου [illegible] ἀριστάρχῳ τὸ ἔγκλημα [illegible] [illegible] ὡς [illegible] κατασκευαζομένοις [illegible] κατ' ἀριστάρχου, [illegible] αὐτῆς τῆς αἰτίας [illegible]. Κακῆς καὶ χαλεπῆς συμβάσης αἰτίας) [illegible] ἄθλιον καὶ ταλαίπωρον [illegible] καὶ τὸ κακῶς καὶ χαλεπῆς. [illegible] συμβάσης [illegible] τῆς τύχης. [illegible] Καὶ οὔτε θεοὺς, οὔθ' ὅσια) [illegible] [illegible] 191 [illegible] Ὡς δέον, εἴ τις ὑβρισθεὶς ὑπὸ τούτου) [illegible] 192 [illegible] Καὶ ἐφ' αἵματι φεύγειν) [illegible] κατηγορίας. Καὶ μόνον οὐ προσηλῶσθαι) [illegible] Κἄν τι τούτων ἐξελέγχηται) [illegible] Ὕβριζέ με χορηγοῦντα) [illegible]

νος ἠτίμωκεν αὐτὸν οὐκ ἐπεξελθών, οὐδεμιᾶς ἔγωγ' ἔτι προσδέομαι δίκης, ἀλλ' ἱκανὴν ἔχω. ἀλλ' ὃ καὶ δεινὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ σχέτλιον, καὶ κοινὸν ἔμοιγ' ἀσέβημα, οὐκ ἀδίκημα μόνον, τούτῳ πε-

189 πρᾶχθαι δοκεῖ, τοῦτ' ἐρῶ. τῷ γὰρ ἀθλίῳ καὶ ταλαιπώρῳ κακῆς καὶ χαλεπῆς συμβάσης αἰτίας Ἀριστάρχῳ τῷ Μόσχου, τὸ μὲν πρῶτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ τὴν ἀγορὰν περιιὼν, ἀσεβεῖς καὶ δεινοὺς λόγους ἐτόλμα περὶ ἐμοῦ λέγειν, ὡς ἐγὼ τὸ πρᾶ-

190 γμα εἰμὶ δεδρακὼς τοῦτο. ὡς δ' οὐδὲν ἤνυε τούτοις, προσελθὼν τοῖς ἐπ' ἐκείνῳ ἄγουσι τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου, τοῖς τοῦ τετελευτηκότος οἰκείοις, χρήματα ὑπισχνεῖτο δώσειν, εἰ τοῦ πράγματος αἰτιῷντο ἐμέ. καὶ οὔτε θεοὺς, οὔθ' ὅσια, οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἐποιήσατο ἐμποδὼν τῷ τοιούτῳ

191 λόγῳ, οὐδ' ὤκνησεν. ἀλλ' οὐδὲ πρὸς οὓς ἔλεγεν αὐτοὺς ᾐσχύνθη, εἰ τοσοῦτο κακὸν καὶ τηλικοῦτον ἀδίκως ἐπαγγέλλεται, ἀλλ' ἕνα ὅρον θέμενος πάντι τρόπῳ με ἀνελεῖν, οὐδὲν ἐλλείπειν ᾤετο δεῖν, ὡς δέον, εἴ τις ὑβρισθεὶς ὑπὸ τούτου, δίκης ἀξιοῖ τυχεῖν, καὶ μὴ σιωπᾷ, τοῦτον ἐξό-

192 ριστον ἀνῃρῆσθαι, καὶ μηδαμῇ περιεῖναι, ἀλλὰ καὶ λιποταξίου γραφὴν ἡλωκέναι, καὶ ἐφ' αἵματι φεύγειν, καὶ μόνον οὐ προσηλῶσθαι. κἄν τι τούτων ἐξελέγχηται ποιῶν, πρὸς οἷς ὕβριζέ με χορηγοῦντα,

ἐπαχθῆ [illegible]

[illegible]

τίνος συγγνώμης, ἢ τίνος ἐλέου δικαίως τεύξεται παρ' ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νο- 193 μίζω αὐτόχειρά μου γεγενῆσθαι τούτοις τοῖς ἔργοις. καὶ ὅτι μὲν τοῖς διονυσίοις τὴν παρασκευὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ τὰ ἀναλώματα ὕβριζεν, νῦν δὲ τούτοις, οἷς ἐποίει, καὶ διεπράττετο, ἐκεῖνά τε, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα, τὴν πόλιν, τὸ γένος, τὴν ἐπιτιμίαν, τὰς 194 ἐλπίδας· εἰ γὰρ ὧν ἐπεβούλευσε, κατώρθωσεν, ἁπάντων ἂν ἀπεστερήμην ἐγὼ, καὶ μηδὲ ταφῆναι προσυπῆρχεν οἴκοι μοι. διὰ τί, ἄνδρες δικασταί; εἰ γὰρ, ἐάν τις παρὰ πάντας τοὺς νόμους ὑβρισθεὶς ὑπὸ μειδίου, βοηθεῖν αὑτῷ πειρᾶται, ταῦτα καὶ τοιαῦτα ἕ- 195 τερ' αὐτὸν παθεῖν ὑπάρξει, προσκυνεῖν τοὺς ὑβρίζοντας, ὥσπερ ἐν τοῖς βαρβάροις, οὐκ ἀμύνεσθαι, κράτιστον ἔσται. Ἀλλὰ μὴν, ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ προσεξείργασται ταῦτα τῷ βδελυρῷ τούτῳ, καὶ ἀναιδεῖ, κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας. 196

Μάρτυρες.

Διονύσιος ἀφιδναῖος, ἀντίφιλος παιανιεὺς, διαφθαρέντος νικοδήμου τοῦ οἰκείου ἡμῶν βιαίῳ θανάτῳ ὑπὸ ἀριστάρχου τοῦ μόσχου, ἐπεξῆμεν τοῦ φόνου τὸν ἀρίσταρχον. αἰσθόμενος δὲ ταῦτα μειδίας, ὁ νῦν κρινό- 197 μενος ὑπὸ δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν, ἔπειθεν ἡμᾶς διδοὺς χρήματα, τὸν μὲν ἀρίσταρχον ἀθῷον ἀφεῖναι, δημοσθένους δὲ τὴν γραφὴν τοῦ φόνου παραγράψασθαι. Λάβε δή μοι καὶ τὸν περὶ τῶν δωρεῶν νόμον. Εὕως δὲ τὸν νόμον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, λαμ- 198 βάνει, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, δεηθεὶς ὑμῶν ἁπάντων πρὸς διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί,

(margin: αὐτόλοφος. a — δώρων a. b. c. — a.)

[illegible]

198 μηνας περὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ νόμου. Περὶ πάντων, ὧν ἂν ἀκούητε) Διὰ τούτων τὴν ὁμ[illegible], αὐτοὺς [illegible] χρήματα λαμβάνοντα· ἃ γὰρ ἂν αὐτοὶ παθόντες ἐξίωσ[illegible] τοὺς δικαστὰς μὴ [illegible] τὸν ἀγῶνα, δυνατὸν καὶ νῦν ἂν οὕτω διατεθῶσιν ὡς αὐτοὶ πεπονθότες, μὴ λήψεσθαι χρήματα. Ἐγὼ γὰρ ἐνίους χαλεπῶς) Ἀναστροφὸς ὁ [a] οἰκτιρμὸς καὶ

[a] οἰκτισμός

168 ἡ δύναμις τῶν παθῶν ἀεὶ ποιεῖ γὰρ αὐτοὺς [b] ὥστε διατεθῆναι, ὡς αὐτοὺς πεπονθότας. πῶς δ' ἂν ἠμύνοντο [illegible]ς, μὴ πολλοῖ ἐλεγχθῶν, καὶ [illegible] αὐτοῖς κακῶν ὑποδεχθέντων.

[b] οἵτω.

200 Καὶ χρῷτο τῷ πλουτεῖν) Ἐπειδὴ τοῖς πλουσίοις ἀνεπίφθονον παρα[illegible] τὴν δαπάνην. Καὶ γὰρ αἰτίαν ἐπήγαγέ μοι) Τὸ ἔγκλημα τὸ καθ' ἑαυτοῦ μεγίστης κατηγορίας ἀφορμὴν [illegible] μηδὲν [illegible].

202 Ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐδήλωσεν) Ἔφυγε γὰρ ὁ ἀ[illegible]ίσταρχος οὐχ ὑπομείνας τὴν κρίσιν. [illegible] ἐκεῖνος [illegible] ὁ ποιήσας. [illegible] γὰρ ἐκεῖνος [illegible] τὸν ποιήσαντα [illegible] δὲ μηδ' ἐκεῖνος [illegible], καὶ αὐτὸ ἐκείνου τὴν αἰτίαν ἀποφαίνει μετ' ὀλίγον γὰρ πάλιν ἀπολογεῖται ὑπὲρ τοῦ ἀ[illegible]στάρχου. Καὶ γραφὴν λιποταξίου μ' ἐγράψατο) Δηλὸς ὁ δημοσθένης ἐδόκει αὐτὸς [illegible] τὴν δεξιὰν [illegible] τὴν [illegible] μεταβάλλει, [illegible] αὐτὸν [illegible]. λιποταξεῖν δὲ ἔδοξεν ἐν τοῖς περὶ εὔβοιαν.

Τρεῖς αὐτὸς τάξεις λελοιπώς) Ἐρεῖ [illegible] τοὺς αὐτὸς μετ' ὀλίγον. ὅτι ἵππαρχος χειροτονηθεὶς, οὐ συνεξῆλθε τοῖς στρατιώταις ὅτι τριήραρχος ὢν, [illegible] εὐβοίας, οὐ παρέπεμπεν ἐν στρατῷ, μόνος τῶν ἄλλων τριηράρχων. Καὶ τῶν ἐν εὐβοίᾳ πραγμάτων) Ὅτι τὸ στράτευμα τῶν ἀθηναίων. Ἃ πλούταρχος, ὁ τούτου ξένος) Αἰτίαν ἔσχεν ὁ δημοσθένης, ὡς αἴτιος τῆς εὐβοέων ἀποστάσεως. αἰτιώμενος γὰρ πλουτάρχου βοηθεῖν, αὐτὸς ὁ δημοσθένης. οἱ δ' ἀθηναῖοι [illegible] ἀπέστησαν. ὑπὸ τῶν εὐβοέων [illegible] εὐβοεῖς ἐπικαταδουλώσει [illegible] βεβουθηκότας, καὶ διὰ τῆς ἐξ ἀρχῆς [illegible], ἀπίστου.

203 Διὰ πλουτάρχου γεγονός) Ταύτην, φησὶν ἔλαβον τὴν ὑπόνοιαν. [illegible] μάθοντες. διὰ τὸ [illegible] βοηθεῖν ὁ δὲ δημοσθένης ὅτι πλούταρχός ἐστιν ὁ ἀποστήσας τὴν νῆσον. καὶ δῆλον ἐκ τοῦ τοὺς ὑμετέρους στρατιώτας αὐτὸ παραδοῦναι τοῖς μισθοφόροις τοῖς ἑαυτοῦ πρὸς τὸ [illegible] τὸν μισθόν. οὐκοῦν εἰ πλούταρχος αἴτιος, φίλος δὲ μειδίας πλουτάρχου, μειδίας ἄρα αἴτιος τῆς ἀποστάσεως. Καὶ τελευτῶν βουλεύειν μου λαχόντος) Σιωπᾷ τὸ ἔγκλημα ἐφ' ᾧ αὐτοῦ κατηγόρει μειδίας, ἵνα μὴ αὐτὸς ἀναμιμνήσκειν καθ' ἑαυτοῦ δοκῇ.

204 Οὐκ ὢν οὔτε τῶν ἐρημοτάτων) [illegible] πάλιν φοβεῖ τοὺς ἀθηναίους μόνος γὰρ δημοσθένης ἐστί, τὸ διὰ τῶν [illegible] αὔξειν τὸ σπουδαζόμενον καὶ πρὸ μικροῦ μὲν ἱκέτευε, νῦν δὲ φοβεῖ. διὸ ὅτι γὰρ καὶ διονύσιος αὐτὸν [illegible] ἐκάλεσεν, ὅτι εἰς πολλὰ ἐναντία μερίζει τὸν λόγον. νῦν μὲν ἱκετεύων, νῦν δὲ οἰκτιζόμενος. μετ' ὀλίγον προτρέπων, αὖθις φοβῶν, ὅ δὴ καὶ νῦν ποιεῖ. φοβεῖ γὰρ τοὺς ἀθηναίους ἐπὶ τοῖς μέλλουσιν. εἰ γὰρ ἐγώ, καίτοι εἶναί τις ἔχειν δοκῶν, καὶ μὴ ὢν παντάπασιν ἐρῆμος, οὐ δύναμαι δίκην λαβεῖν, τί ποιήσετε ὑμεῖς, οἱ ἄποροι καὶ ἔρημοι; Οὐ μέτεστι τῶν ἴσων) Τοῖς πολλοῖς πρὸς

περὶ πάντων, ὧν ἂν ἀκούητε, οὕτως ὑποθέντες ἀκούετε [c] τῇ γνώμῃ. τί ἂν, εἴ τις ἐπαχθῆ τοιαῦθ' ὑμῶν ἐποίει, καὶ [d]
199 τίνα ἂν εἶχεν ὀργὴν ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς τὸν ποιοῦντα·
ἐγὼ γὰρ ἐνίους χαλεπῶς ἐφ' οἷς περὶ τὴν λειτουργίαν ὑβρίσθην, ἔτι πολλῷ χαλεπώτερον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς μετὰ ταῦτα ἐνίους ἂν μᾶλλον ἠγανάκτησα. τί γὰρ ὡς ἀληθῶς τέρας ἂν φήσειέ τις εἶναι
200 κακίας, ἢ τίνα ὑπερβολὴν ἀναιδείας καὶ ὠμότητος καὶ ὕβρεως, ἄνθρωπος εἰ ποιήσας δεινὰ καὶ δεινά, καὶ πολλὰ ἀδίκως τινά, ἀντὶ τοῦ ταῦτ' ἀναλαμβάνειν καὶ μεταγινώσκειν, ἔτι πολλῷ δεινότερα ἄλλα προσεξεργάζοιτο, καὶ χρῷτο τῷ πλουτεῖν μὴ ἐπὶ ταῦτα, ἐν
201 οἷς μηδένα βλάπτων αὐτὸς ἄμεινόν τι τῶν ἰδίων θήσεται, ἀλλ' ἐπὶ τἀναντία, ἐν οἷς ἀδίκως ἐκβαλών τινα καὶ προπηλακίσας, αὐτὸς εὐδαιμονεῖν τῆς περιουσίας; ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πάντα τούτῳ πεπραγμάτευται κατ' ἐμοῦ· καὶ γὰρ αἰτίαν ἐπήγαγέ μοι φό-
202 νου ψευδῆ, καὶ οὐδὲν ἐμοὶ προσήκουσαν, ὡς τὸ πρᾶγμα αὐτὸ ἐδήλωσε. καὶ γραφὴν λιποταξίου μ' ἐγράψατο, τρεῖς αὐτὸς τάξεις λελοιπώς. καὶ τῶν ἐν εὐβοίᾳ πραγμάτων· τουτὶ γὰρ ὀλίγου παρῆλθέ με εἰπεῖν [e]· ἃ πλούταρχος, ὁ τούτου ξένος καὶ φίλος, διε-
203 πράξατο, ὡς ἐγὼ αἴτιός εἰμι κατεσκεύαζε, πρὸ τοῦ τὸ πρᾶγμα γενέσθαι πᾶσι φανερὸν διὰ πλουτάρχου γεγονός. καὶ τελευτῶν βουλεύειν μου λαχόντος, δοκιμαζομένου κατηγόρει. καὶ τὸ πρᾶγμα εἰς ὑπερβολὴν [f] μοι περιέστη· ἀντὶ γὰρ τοῦ δίκην ὧν ἐπεπόνθειν, λα-
204 βεῖν, δοῦναι πραγμάτων, ὧν οὐδὲν ἐμοὶ προσῆκεν [g] ἐκινδύνευον. καὶ ταῦτα πάσχων ἐγώ, καὶ τοῦτον τὸν τρόπον, ὃν διεξέρχομαι νῦν πρὸς ὑμᾶς, ἐλαυνόμενος, οὐκ ὢν οὔτε τῶν ἐρημοτάτων, οὔτε τῶν ἀπόρων κομιδῇ, οὐκ ἔχω, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅ, τι χρὴ ποιῆ-
205 σαι. εἰ γὰρ εἰπεῖν τι καὶ περὶ τούτων ἤδη δεῖ, οὐ μέτεστι τῶν ἴσων, οὐδὲ τῶν ὁμοίων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς

[c] ἀκούσητε α.
[d] τοιαῦτ' α.
[e] μ' α. β.
[f] ὑπερ α.
[g] προσῆκεν, α.

πρὸς τοὺς πλουσίους. πρόδηλος δὲ ἐνταῦθα, μετάστασιν τῆς πολιτείας καὶ ὀλιγαρχίας αἰτιᾶται. εἰ γὰρ τῶν ἴσων οὐ μέτεστι τοῖς πένησι πρὸς τοὺς πλουσίους, τί ἄλλο, ἢ τὰ τῆς δημοκρατίας ἄρχεται; Ἀλλὰ καὶ χρόνοι τούτοις τοῦ τὴν δίκην 205 ὑπεκφεύγειν) Ὥσπερ ἂν τὴν πρὸς ἄλλον λύει, ἔτι καὶ ὑβρίσει τις ὑμᾶς, ἐξ αὐτῆς κατηγορήσομεν, καὶ δίκην λαψόμεθα. ὁ δὲ φησίν, ὅτι ἀναβολαῖς καὶ ὑπερθέσεις διέκειντο, ὡς ἂν συνέχεια ψύχεται τὸ ἀδίκημα τῆς. λέγει δὲ τοῦτο, διὰ τὴν ἀβουλίαν. ἐπειδὴ ἐκ νέας ἡλικίας ἔχων τὴν δίκην, οὐδέπω εἰσελήλυθε. Καὶ τὰ ἀδικήματα ἕωλα τὰ τούτων ὡς ὑμᾶς) Τροπικῇ λέξει ἐχρήσατο ἀπὸ τῶν σιτίων, ἃ ψυχρὰ γίνεται διὰ τὸ χρονίζειν. Πρόσφατος κρίνεται) Ἕτερον δὲ ἐπὶ τὸ κατασκευάζει· δοκεῖ μὲν γὰρ ἁπλῶς περὶ πλουσίων λέγειν, καὶ πενήτων. τὸ δὲ ἀληθὲς, δείκνυσιν ὅτι εἰ τοὺς πλουσίους οὕτως προσφάτως φέρειν τοὺς ἀδικήσαντας, ... τοῦ φόνου ... τὸ δὲ πρόσφατον, ἔστι μὲν ... λέγεται δὲ αὐτὸ καὶ ἐν τῷ ... ἀεὶ ... Καὶ μάρτυρές εἰσιν ἕτοιμοι) Πάλιν ὑπομιμνήσκει τῶν μαρτύρων, μᾶλλον ἀναγινώσκειν τὸν νόμον, καὶ αὐτὴ κατηγορεῖ τοῦ Μειδίου ταῦτα, ἅπερ αὐτὸς πέπονθεν, ὅτι μάρτυρας εἶχε παρεσκευασμένους. Πάντες καθ' ἡμῶν εὐτρεπεῖς) Εἰ πάντες καθ' ἡμῶν εἰσί, πρόδηλον ὅτι οἱ νῦν μαρτυροῦντες οὐκ ἂν ἐθελήσαιεν μαρτυρεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἀνάγκην ... Ἐμοὶ δὲ οὐδὲ τἀληθῆ μαρτυρεῖν) Φαίνονται δὲ τῶν μαρτύρων οἱ μὲν ..., οἱ δὲ ἀρνησάμενοι τὴν μαρτυρίαν. καὶ τοῦτο κατὰ τέχνην τοῦ ῥήτορος. ἵνα μὲν γὰρ μὴ δόξῃ διεφθαρκέναι, ... καὶ ἀρνουμένους ... ἵνα δὲ μᾶλλον πρόσθωνται τοῖς καταμαρτυρήσασι, μέμφεται τοὺς ἀρνησαμένους τὴν μαρτυρίαν, ὅτι διὰ τὸν φόβον τῶν πλουσίων, οὐκ ἠθέλησαν οὐδὲ τἀληθῆ μαρτυρῆσαι. Ταῦτα μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, οἶμαι) Ἐπίμονον πάλιν τὸ πάθος, ... μᾶλλον ἀναγινώσκειν τὸν νόμον, ἵνα διὰ τούτων διδάσκῃ τοὺς ἀκούοντας πιστῶσαι τῷ νόμῳ. Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστιν ἀσεβὴς) Ἀναγνοὺς τὸν 208 νόμον, οὐκ ἔτι μὲν ἐπισημαίνεται περὶ αὐτοῦ, νομίζων αὐτάρκη τὰ προειρημένα. μεταβαίνει δὲ ἐφ' ἕτερον μέρος τὸ περὶ τοῦ φόνου. βούλεται γὰρ καὶ αὐτὸν τὸν Ἀρίστιον μάρτυρα παραγαγεῖν τῷ μηδὲν αὐτὸν πεπραχέναι τοιοῦτον, ... ἐγκαλοῦσι. καὶ διὰ τοῦτο βίαιον καλοῦσι τὸν ῥήτορα, οὐχ ὅτι βιαίως ἐνθυμεῖται, ἀλλ' ὅτι τοὺς ἐχθροὺς ἀναγκάζει συναγωνίζεσθαι τοῖς ἑαυτοῦ λόγοις. Εἰ δὲ ἀληθὲς, ἢ ψεῦδος) Ὁμοῦ πᾶσαν αὐτοῦ κακίαν κατηγόρησεν, ὅτι ἄχρηστος, ὅτι ἄπιστος, ὅτι δύσχρηστος. Ἐπαιτιασάμενος) Ἐνταῦθα ὡς μαρτύρων ἀπαίτησιν ἐπλήρωσε· μαρτύρεται γὰρ καὶ θεοὺς, καὶ δῆμον, καὶ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν, ὅτι ἐπέτρεψέ με θύειν ταῖς Ἀθηνᾶ. τὸν δὲ Ἀρίστιον, ὅτι οὐδαμοῦ ἐκώλυσέ με ταῦτα πράττοντα. Εἴασε μέν με εἰσιτήρια) Ἐκ μεταλήψεως μαρτυρούμενα ποιεῖ τὸν 209 ἐχθρὸν. οὐ γὰρ ἐξ ὧν πεποίηκεν, ἀλλ' ἐξ ὧν οὐκ ἐκώλυσε, δείκνυσιν αὐτὸν ἀφειμένον καὶ παρ' ἐκείνου. καὶ ἔστι παραπλήσιον τοῖς περὶ τοῦ στρατιώτου. ... ἔστι οὐδέπω σὺ παρὼν τηλικαύτην πρᾶξιν καὶ γὰρ ἐκεῖ συλλογίζεται, τὸν Ἀριστίωνα, ἐξ ὧν οὐκ ἐποίησε, ψευδεῖς αἰτίας ἐπάγειν. εἰσιτήρια δὲ ἐγένετο, μετὰ τὸ συστῆναι τῆς βουλῆς εἰς τὸ βουλευτήριον, οἷον κατὰ νεομηνίαν ἀπαρτισθέντων τῶν πραγμάτων τῶν σκέψεων. καὶ ταύτην ἐκάλουν εἰσιτήρια. Εἴασε δὲ ἀρχιθεωροῦντα) Δοκεῖ μὲν ταῦτα παρὰ Μειδίου λέγειν. τὸ δὲ ἀληθὲς, μάρτυρας ποιεῖται τοὺς θεοὺς. τὸ μηδὲν πεπραχέναι τοιοῦτον· πῶς γὰρ ἂν προσεδέξατο τὴν θυσίαν ὁ Ζεὺς ὁ βουλαῖος, ὁ Ζεὺς ὁ Νέμειος, εἰ τοιοῦτος ἦν οἷος αἰτίας. ἀρχιθεωροῦντα δὲ λέγει, ἄρχοντα θεωρῶν. θεωροὶ δὲ ἦσαν, οἱ τὰς θυσίας ἔξω τοῖς θεοῖς ἀποφέροντες. Περιεῖδε δὲ ταῖς 210 σεμναῖς θεαῖς ἱεροποιὸν αἱρεθέντα, Μείζων ἔτι ἡ πίστις αὕτη ὃ καθαρεύειν τὸν ῥήτορα. καὶ διὰ τοῦτο ἐνεστήσατο τοῦτο φυλάξαι τὰ ἱερεῖα. τί γάρ, φησίν, ἔθυσα ταῖς σεμναῖς θεαῖς. αἱ δὲ ἔφοροι καὶ τιμωροὶ τῶν φόνων αὗται, πῶς ἂν ἐδέξαντο τὴν θυσίαν. καὶ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ εἵλετό με ἱεροποιὸν, ἥτις μάλιστα τὰς φονικὰς δίκας ἀκριβῶς δι-

πρὸς πλουσίους τοῖς πολλοῖς ἡμῶν, οὐ μέτεστιν, οὔ· ἀλλὰ καὶ χρόνοι τούτοις τῆς δίκης ὑπάγειν, ὅτ' ἂν αὐτοὶ βούλωνται, δίδονται· καὶ τὰ ἀδικήματα ἕωλα τὰ τούτων ὡς ὑμᾶς, καὶ ψυχρὰ ἀφικνεῖται. τῶν δ' ἄλλων ἡ- 206 μῶν ἕκαστος, ἄν τι συμβῇ, πρόσφατος κρίνεται. καὶ μάρτυρές εἰσιν ἕτοιμοι τούτοις, καὶ συνήγοροι πάντες εὐτρεπεῖς καθ' ἡμῶν. ἐμοὶ δὲ οὐδὲ τἀληθῆ μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρᾶτε ἐνίους. ταῦτα μὲν οὖν εἴποι τις ἄν, οἶμαι, θρηνῶν. Τὸν δὲ νόμον μοι λέγε ἐφεξῆς, ὥσπερ 207 ἠρξάμην. Λέγε. Νόμος.

Ἐάν τις Ἀθηναίων λαμβάνῃ παρά τινος, ἢ αὐτὸς διδῷ ἑτέρῳ, ἢ διαφθείρῃ τινὰς ἐπαγγελλόμενος, ἐπὶ βλάβῃ τοῦ δήμου, καὶ διά τινος τῶν πολιτῶν, τρόπῳ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, ἄτιμος ἔστω καὶ παῖδες καὶ τὰ ἐκεί- 208 νου. Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστιν ἀσεβὴς ἄνθρωπος καὶ μιαρὸς, καὶ πᾶν ἂν ὑποστὰς εἰπεῖν καὶ πρᾶξαι εἰ δ' ἀληθὲς, ἢ ψεῦδος, ἢ πρὸς ἐχθρὸν, ἢ φίλον, ἢ τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' οὐδ' ὁτιοῦν διορίζων, ὥστ' ἐπαιτιασάμενός με φόνου, καὶ τοιοῦτο πρᾶγμα ἐπαγαγὼν, εἴασε μέν 209 με εἰσιτήρια ὑπὲρ τῆς βουλῆς ἱεροποιῆσαι, καὶ θῦσαι, καὶ κατάρξασθαι τῶν ἱερῶν ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὅλης τῆς πόλεως, εἴασε δ' ἀρχιθεωροῦντα ἀγαγεῖν τῷ Διὶ τῷ Νεμείῳ, τὴν κοινὴν ὑπὲρ τῆς πόλεως θεωρίαν, περιεῖδε δὲ ταῖς σεμναῖς θεαῖς ἱεροποιὸν αἱρεθέντα 210

Margin notes: ἐξαῦθις. — διορίζων ἄγαν ἀσεβεῖ. — εἰσιτήρια. — ἀλ. ἢ ἴδια. — εἰσιτήρια.

κάζειν πεπίστευται. καὶ ἵνα εἴπῃ, ὅτι ἔλαχεν ἱεροποιός, ἀλλ' ᾑρέθη, ἵνα μὴ τῆς τύχης, ἀλλὰ γνώμης φανῇ τὸ ἔργον. ἱεροποιοὺς δὲ καλοῦσι, τοὺς ἐπιβλέποντας τοῖς μάντεσιν ὅτι θύουσι, μήποτε τι [a] κακουργοῦσιν ἐν ταῖς θυσίαις. πρῶτον δὲ αὐτὸν εἰπών, τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ δηλοῖ. διὸ καὶ ἔγραψε τὸ ἄρξαι τῆς προσηγορίας. [illegible] ἴσως ὑπέστησαν, ἐπεὶ καὶ [illegible]

[a] κακουργῶσιν.

ἡ δ' ἐξ Ἀρείου πάγου βουλή, τὸν ἱεροποιὸν ᾑρεῖτο· ἐπειδὴ γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ τὸ τῶν Σεμνῶν τῶν Εὐμενίδων ἱερὸν ἐτετάκτο, καὶ πλησίον ἵδρυτο τῆς βουλῆς. καὶ αἱ μὲν φασὶν ὅτι διὰ τὸ Ὀρέστην ἐκεῖ καθιδρύθη. [illegible] δὲ λέγει ὅτι διὰ τὰς φονικάς. ἐπειδὴ γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, τὰς τῶν φονέων ἐγνώριζεν, [illegible] μάλιστα τῆς βουλῆς. αὐτὰς συναγωνίζων) πρὸς τὸν ἔλεγχον τὸν ἐγγὺς ἐφεστῶσαν.

211 Ἐπειδὴ τοίνυν τοῦτο τὸ πρᾶγμα) Ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀκολουθίαν· τὸ γὰρ κατὰ τὸν νόμον, μάλιστα ἦν ἡ παρεμβολὴ ληφθεῖσα διὰ τὸ χρήσιμον. Δι' ἐμοῦ τὸν Ἀρίσταρχον) Διὰ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς ἐμέ, περιφράσις [illegible]. καὶ ἵνα μὲν ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσηται, τὸν Ἀρίσταρχον εἶπεν. ἵνα δὲ κἀκεῖνον [illegible], τὸ ἐσυκοφάντει προσέθηκε.

212 Καὶ τὸν αὐτόχειρα ἔχοντες) Οὐκοῦν τις μὲν αὐτόχειρ φανερῶς ἐδέξεν, ἵνα δὲ μὴ δόξῃ κατὰ φίλου λέγειν, ὦ ἐχθρῷ τοῖς λόγοις προσέθηκε. Μέλλετε, καὶ ζητεῖτε, καὶ τετύφωσθε) Πολλὴν ἂν χάριν καὶ ἀγροικίαν αὐτοῦ κατηγόρησεν. πρῶτον μὲν οὖν ὅτι ἐφ' ὁμολογουμένοις παρώξυνε τὴν βουλὴν καὶ τὰ τοιαῦτα κατηγόρει τὸ σημειωτέον τοῦ συνεδρίου. τοῦτο δὲ πῶς θρασύτητος, ἐξ ὧν συνίστησιν, ὅτι πότ' ἂν ἐφείσατο δημοτῶν ἰδιώτου, ὁ τῆς βουλῆς μὴ φεισάμενος;

213 Ἐξεληλυθὼς τῇ προτεραίᾳ) Τὴν ἀναισχυντίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀπιστίαν κατηγορεῖ, ὅτι ὁ περὶ μιᾶς διῃγεῖτο, τούτου κατηγορεῖ ἐν αὐτοῖς. Καὶ χρώμενος, ὥσπερ ἂν ἄλλος τις) Τὴν ἀπόνοιαν δηλοῖ τοῦ Μειδίου καὶ τοῖς προσταχθεῖσι [illegible]

ἐξ Ἀθηναίων ἁπάντων πρῶτον αὐτὸν, καὶ καταρξάμενον τῶν ἱερῶν. ἆρ' ἂν, εἴ γ' εἶχε σημεῖον, ἢ σκιὰν τούτων, ὧν κατεσκεύαζε κατ' ἐμοῦ, ταῦτ' ἂν εἴασεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. οὐκοῦν ἐξελέγχεται τούτοις

211 ἐναργῶς, ὑβρίζων με, [b] ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς πατρίδος. ἐπεὶ τοίνυν τοῦτο τὸ πρᾶγμα οὐδὲ καθ' ἕν, πάντα στρέφων, οἷός τ' ἦν ἀναγαγεῖν ἐπ' ἐμέ, φανερῶς ἤδη [c] δι' ἐμὲ τὸν Ἀρίσταρχον ἐσυκοφάντει, καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, τῆς δὲ βουλῆς περὶ τούτων καθημένης,

212 καὶ σκοπουμένης, προσελθὼν [d] οὗτος, ἀγνοεῖτ', ἔφη, τὸ πρᾶγμα, ὦ βουλή; καὶ τὸν αὐτόχειρα ἔχοντες, λέγων τὸν Ἀρίσταρχον, μέλλετε καὶ ζητεῖτε, καὶ τετύφωσθε; οὐκ ἀποκτενεῖτε; οὐκ ἐπὶ τὴν οἰκίαν βαδιεῖσθε; οὐχὶ συλλήψεσθε; καὶ ταῦτ' ἔλεγεν ἡ μιαρὰ καὶ ἀναιδὴς αὕτη

213 κεφαλή, ἐξεληλυθὼς τῇ προτεραίᾳ παρ' Ἀριστάρχου, καὶ χρώμενος ὥσπερ ἂν ἄλλος τις, αὐτῷ τὰ πρὸ τούτου. καὶ ὅτ' εὐτύχει, πλεῖστα προεστηκότος πάντων ἐκείνου πράγματά μοι, περὶ τῆς πρὸς τοῦτον διαλλαγῆς. εἰ μὲν οὖν εἰργάσθαι τι τούτων, ἐφ' οἷς ἀπώλ-

214 λεν, ἡγούμενος τὸν Ἀρίσταρχον, καὶ πεπιστευκὼς τοῖς τῶν αἰτιασαμένων λόγοις, ταῦτ' ἔλεγε· χρῆν μὲν οὐδ' οὕτω. μετρία γὰρ δίκη παρὰ τῶν φίλων ἐστίν, ἄν τι δοκῶσι πεποιηκέναι δεινὸν, μηκέτι τῆς λοιπῆς φιλίας κοινωνεῖν. τὸ δὲ τιμωρεῖσθαι καὶ ἐπεξιέναι, τοῖς πεπονθόσι, καὶ τοῖς ἐχ-

215 θροῖς [e] καταλείπεται. ὅμως δ' ἔστω τούτῳ τις συγγνώμη.

[b] πλεῖστα.

[c] δι' ἐμοῦ. α β. ι.

[d] ι.

[e] καταλείπεται. ι.

[illegible] ἔσχε, τετύφωσθε. καὶ ἀγνοεῖτε, ὦ βουλή) [illegible] τὴν κοινωνίαν τοῦ φόνου ἐπὶ τὸν Μειδίαν· εἰ γὰρ ἐγὼ διὰ τὸ συνεῖναι αὐτῷ, νομίζομαι συνειδέναι τῷ φόνῳ, πολλῷ πλέον ἂν ἔχοις αὐτὸς τὴν αἰτίαν, ὁ πλεῖστα πρὸς αὐτὸν τὴν ἑταιρείαν ἀσπασάμενος. οὕτω κατασκευάζει τῆς φιλίας· πολλὰ γάρ, φησιν, ἀεί μοι παρεῖχε πράγματα καὶ ὤχλει σφοδρῶς ὁ Ἀρίσταρχος, πρὶν ἐμπεσεῖν εἰς τὴν αἰτίαν τοῦ φόνου, δεόμενός μου διαλύσασθαι πρὸς αὐτόν. καὶ ἀποστῆναι τῆς κατὰ Μειδίου κατηγορίας. βεβαίως ἂν μαρτυρήσαι τὴν φήμην ἐπὶ τὸν Μειδίαν· εἰ γὰρ φίλον ἐστὶ τὸ κοινωνεῖν τοῖς τῶν φίλων ἁμαρτήμασιν, οὐδὲν ἧττον Μειδίας μετέχει τοῦ φόνου· ἐχρῆτο γὰρ αὐτῷ πρὸς φιλίαν, ὥσπερ ἂν ἄλλος τις. καὶ ἀπεσιώπησε τὸ καθ' ἑαυτὸν ὄνομα. Καὶ ὅτ' εὐτύχει, πλεῖστα προεστηκότος) Τὸ ὀξυτάζον διαφορᾷ [illegible]. εἰ οὖν, εἰ ἀμφοτέροις φίλος ἦν, οὐδὲν ἧττον καὶ αὐτὸς ὁ Δημοσθένης ὑπεύθυνος ἐν τῷ ἐγκλήματι. ὁ δὲ δείκνυσιν, ὅτι μᾶλλον ἦν φίλος Μειδίου, ὡς ἴσα καὶ αὐτοί, ἢ Δημοσθένους. φιλικῶς γὰρ φαίνεται πρὸς αὐτὸν διακείμενος μᾶλλον, ἢ πρὸς ἐμέ. [f] καὶ χαλεπῶς παρέχει τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους. οὐκοῦν εἰ εἶναι τοῖς τὸ φίλον εἶχε Μειδίας κατὰ τὴν [illegible]. ἐν ταυτῷ δὲ συναποδείκνυσιν, ὅτι καὶ κατ' ἔργον ἑαυτοῦ Μειδίας· εἰ γὰρ ἤξίου διαλύεσθαι, πρόδηλον ὅτι ἐδεδοίκει τὴν κρίσιν. Εἰ μὲν οὖν εἰργάσθαι τι τούτων) Ἀμφίβολον τὸ πρᾶγμα καθίστησιν, ὅπως, ὡς ἀπορῶν λέγει, πότερον νομίζει αὐτὸν δεδρακέναι, ἢ οὐ πεπιστευκὼς τοῖς τῶν αἰτιασαμένων λόγοις. πανταχόθεν οὖν ὑπαίρεται τὴν φήμην· εἰ γὰρ ἀκολουθεῖ μαρτυρεῖν ἐκ ὀξέως, εἶτα διὰ [illegible] κατηγορεῖ· τοῖς γὰρ λόγοις τῶν αἰτιωμένων ἐπίστευσε, οὐ τῇ ὄψει τῶν [illegible]. οὐκοῦν πανταχόθεν [illegible] τὸ ἔγκλημα.

214 Μηκέτι τῆς λοιπῆς φιλίας) Ὁμοῦ καὶ ἀπολογήσατο ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ τῷ Μειδίᾳ τὸ ἔγκλημα περιέβαλεν αὐτῆς. μὲν γὰρ τὸ ἀπιστεῖν ἔλαβεν· διὰ τί γὰρ ὁ κατηγορῶν τοῦ Ἀριστάρχου, εἴπερ αὐτοῦ συνωδὸς τὸν Νικόδημον ἀπέκτεινε; ὁ δέ φησιν, ὅτι τὴν ἁρμόττουσαν φίλοις δίκην ἔλαβεν· ἀπέστη γὰρ αὐτοῦ τῆς λοιπῆς φιλίας. τὸν δὲ Μειδίαν δείκνυσι νῦν μὲν ὡς ἐχθροῦ κατηγοροῦντα, νῦν δὲ ὡς φίλῳ συνόντα μετὰ τὴν φήμην. Τοῖς πεπονθόσι καὶ τοῖς ἐχθροῖς) Οὐκοῦν πρὸς τοὺς ἄλλους, καὶ φιλοπράγμων, ὅτι ἃ μόνοις τοῖς ἀδικουμένοις ἔξεστι, ταῦτα μηδὲ πεπονθὼς ἐπράττεν.

[f] καὶ οὐχ ὅπως παρέχει μοι τὰ πράγματα.

Εἰ δὲ

Εἰ δὲ λαλῶν μὲν καὶ ὁμωρόφιος) Ἀριστάρχῳ μετὰ τὴν φήμην, οὐδὲν ἐκείνῳ πεπραγμένον δεινόν. εἰ δὲ ἔδρασε δὲ τὸν φόνον, κοινωνεῖ τοῦ μύσους, ἐπειδὴ ὑπὸ αὐτῷ καὶ τῆς στέγης τῆς αὐτῆς ἐκοινώνει. 215 Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ πάλιν) Ῥᾶον αὐτοῦ περιέλκει τὸ ὄφλημα. ἵνα γὰρ μὴ εἴπῃ, συνῆν Ἀριστάρχῳ πρὶν ἢ γενέσθαι τὴν φήμην, προστίθησιν ὅτι πῶς, εἰ καὶ μετὰ τὴν κατηγορίαν, ἣν αὐτὸς κατηγόρησας; 216 Οὑτωσὶ καθεζόμενος) Δεικτικῷ τόπῳ κέχρηται, σημαίνων ὅτι, ὥσπερ ὑμεῖς οἱ δικασταὶ πλησίον ἀλλήλων καθίζεσθε, οὕτω καὶ οὗτος συνεκαθίζετο Ἀριστάρχῳ. δείκνυσι οὖν ὅτι τὴν ἐσθῆτα τῇ ἐσθῆτι συνῆπτε. 217 Τὴν δεξιὰν ἐμβαλών) Εἰς τὴν ἐκείνου δηλονότι, ὥστε τὴν χεῖρα ἠσπάζετο τὴν ἐργασαμένην τὸν φόνον τρόπον τινὰ διὰ τοῦ σώματος, τῇ ψυχῇ συναπτόμενος. οὐκοῦν αὐτὸς ἐκοινώνει τοῦ μιάσματος. Μετὰ τοὺς ἐν τῇ βουλῇ τούτους λόγους) Ὅτι χθὲς ὡς ἀνδροφόνον ἠτιάσατο, τούτῳ τῇ ὑστεραίᾳ συνῆν. Καὶ οὐδὲν ἐφρόντιζεν ἐπιορκῶν) Πάντα αὐτοῦ κατηγόρησεν, αἰσχρουργίαν, ἐπιορκίαν, ἀπιστίαν, ἀσέβειαν. 218 Ἠξίου δὲ καὶ πρὸς ἐμέ) Τὰ πολὺ διεστῶτα τοῖς χρόνοις συνῆψεν, ἵνα καὶ τὰ ὕστερον πραχθέντα παραστήσῃ. περὶ γὰρ ἐκεῖνον, φησί, τὸν Ἀρίσταρχον, ὥστε δι᾽ αὐτοῦ πρὸς ἐμὲ διαλύσασθαι. τοῦτο δὲ Μειδίας μὲν ἴσως ἐποίησε πρὶν ἢ γενέσθαι τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου. συνάγει δὲ ὁ Δημοσθένης τὸν χρόνον, ὅτι καὶ μετὰ τὴν φήμην, ἵνα ποιήσῃ πιθανὸν ὅτι ἢ συνῄδει καὶ ὡμίλει, ἢ ὅτι κοινωνεῖ τοῦ μύσους. εἰ οὐδὲν Ἀριστάρχῳ πεπραγμένον δεινόν, καὶ ὁ Μειδίας καθαρός. 219 Καὶ τούτων τοὺς παρόντας ὑμῖν καλῶ μάρτυρας) Ὅτι μὲν περὶ διαλύσεων Μειδίας Ἀριστάρχῳ μαρτυρήσουσιν ὅμως δὲ ὁ ῥήτωρ, εἰς τὸ ὕστερον καὶ τὸ ὕστερον συναρπάζει. Καίτοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι) Τὸν ἐχθρὸν αὐτὸν δείκνυσι φανερῶς ἀπολύοντα τοῦ φόνου, καὶ πάλιν λέγει μηδὲν εἰρηκέναι τοιοῦτον. οὐκοῦν διὰ τῆς ὑστέρου ἀρνήσεως, ἀνατρέπει τὰ φθάσαντα. καὶ οὐδὲ ὅμως ἑκάτερον ἐποίησεν. ὅτι γὰρ μὲν κατηγόρει, λόγοις ἐχρῆτο ψιλοῖς. ὅτε δὲ ἠρνεῖτο, καὶ τοὺς θεοὺς ἐπώμνυτο. πιστότεροι δὲ οἱ ὅρκοι, τῶν ἁπλῶς λεγομένων. 220 Τούτῳ δ᾽ ὁμωρόφιον γίγνεσθαι) Ἀφ᾽ ὧν ἐβόα καθαρὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ὡμιλεῖτο. Καὶ προδῶ τὴν ὑμετέραν) Μὴ προδόντες ὑμεῖς, τὴν ὑμῶν αὐτῶν προδώσετε. 221 Ἂν δ᾽ ἐπεξίω) Ἐπανήγαγεν ὅτι τὴν ἐξ ἀρχῆς αἰτίαν ἣν λέγουσι δι᾽ ἃ ταῦτα κατασκευάζει κατ᾽ ἐμοῦ. οὐδὲ γάρ με βουλόμενον ἐπεξελθεῖν οἷς ὑβρίσθην. δεῖ γὰρ ἐν ταῖς ἰσχυροτάταις πίστεσι, καταλύειν τὰ κεφάλαια. Φόνου δ᾽ ἂν εἰκότως ἐμαυτῷ λαχεῖν) Τοῦτο ἐξ ἀνάγκης πλεονεξίαν ἔδει τῷ ἐν τῷ προειρημένῳ εἴπερ ὑβρισθέντα μηδεμιᾶς δίκης τυχεῖν, ἐπὶ τῆς συμφορᾶς. Κάλει μοι τούτων τοὺς μάρτυρας) Ὅτι ἐθεάσαντό τινες τὸν 222

ὀρέων.α εἰ δ᾽ ὁ λαλῶν μέν, καὶ ὁμωρόφιος γιγνόμενος, ὡς οὐδὲν εἰργασμένῳ φανήσεται· λέγων δὲ καὶ καταιτιώμενος ταῦθ᾽ ἕνεκα τοῦ συκοφαντεῖν ἐμέ, πῶς οὐ δεκάκις, μᾶλλον δὲ μυριάκις, ἐξ ἀπολωλέναι δίκαιος; 216 ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ τῇ προτεραίᾳ, ὅτε ταῦτ᾽ ἔλεγεν, εἰσεληλύθει, καὶ διείλεκτο ἐκείνῳ· τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ πάλιν (τοῦτο γὰρ τοῦτο οὐκ ἔχω ὅτῳ ἔστιν ὑπερβολὴν ἀκαθαρσίας, ἄνδρες ἀθηναῖοι) εἰσελθὼν εἴσω καθὰ ὡς ἐκεῖνον, καὶ ἐφεξῆς οὑτωσὶ καθεζόμενος, 217 (καθεζόμενος.α) τὴν δεξιὰν ἐμβαλών, παρόντων πολλῶν, μετὰ τοὺς ἐν τῇ βουλῇ τούτους λόγους, ἐν οἷς αὐτόχειρα καὶ τὰ δεινότατα εἰρήκει τὸν Ἀρίσταρχον, ὤμνυε μετὰ κατ᾽ ἐξωλείας μηδὲν εἰρηκέναι περὶ αὐτοῦ φλαῦρον, καὶ οὐδὲν ἐφρόντιζεν ἐπιορκῶν, καίτοι ταῦτα παρόντων τῶν 218 συνειδότων, ἠξίου δὲ καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτὸν δι᾽ ἐκείνου γενέσθαι τὰς διαλύσεις, καὶ τούτων τοὺς παρόντας ὑμῖν καλῶ μάρτυρας.

μαρτυρία.α

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Καὶ τοι πῶς οὐ δεινόν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μᾶλλον δὲ ἀσεβές, λέγειν ὡς φονεύς, καὶ πάλιν ὡς οὐκ εἴρηκε ταῦτ᾽, ἀπομνύναι; καὶ φόνον μὲν ὀνειδίζειν, 219 τούτῳ δ᾽ ὁμωρόφιον γίγνεσθαι, κἂν μὲν ἀφῶ τοῦτον ἐγώ, καὶ προδῶ τὴν ὑμετέραν καταχειροτονίαν, οὐδέν, ὡς ἔοικεν, ἀδικῶ. ἂν δ᾽ ἐπεξίω, λέλοιπα 220 τὴν τάξιν, φόνου κοινωνῶ, δεῖ με ἀνηρπάσθαι; ἐγὼ δ᾽ αὖ τοὐναντίον οἶμαι. εἰ τοῦτον ἀφῆκα, λελοιπέναι μέν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὴν τοῦ δικαίου τάξιν, φόνου δ᾽ ἂν εἰκότως ἐμαυτῷ λαχεῖν. οὐ γὰρ ἦν μοι δήπου βιωτὸν τοῦτο ποιήσαντι. ὅτι τοίνυν καὶ ταῦτ᾽ ἀληθῆ 221 λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

μαρτυρία.α

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Λυσίμαχος Ἀλωπεκῆθεν, Δημέας Σουνιεύς, Χάρης Θορίκιος, Φιλήμων Σφήττιος, Μόσχος Παιανιεύς, (ὅρκος.β.) καθ᾽ οὓς χρόνους ἡ εἰσαγγελία ἐδόθη ἡ εἰς τὴν βουλὴν 222 ὑπὲρ Ἀριστάρχου τοῦ Μόσχου, ὅτι εἴη Νικόδημον ἀπεκτονώς, οἴδαμεν Μειδίαν τὸν κρινόμενον ὑπὸ

μειδίαν καὶ περὶ τῆς κατηγορίας καὶ μετὰ τὴν κατηγορίαν. *εἰσιέναι παρὰ ἀρίσταρχον.

*εἰσιόντα.

225 Τίς οὖν ὑπερβολὴ) Καὶ οὐκ ἔδειξε περὶ τούτων οἱ μάρτυρες αὐτῷ μεμαρτυρήκασιν, ὅτι ὁμοῦ καὶ κατηγόρει τοῦ ἀριστάρχου, καὶ πρὸς ἐμὲ ᾔει διαλύσων. τοῦτο δὲ ἐστὶ μετὰ τὴν κατηγορίαν.

226 Τοῦτο μὲν τὸ τοιοῦτον ἔθος) Πληρώσας τὴν παρέκβασιν, ἐπιλογίζεται λοιπόν. ἔθος γὰρ αὐτῷ μὴ πρότερον ἐφ' ἕτερον μεταβαίνειν, πρὶν ἢ τὸ πληρωθὲν ἐπιλογίσασθαι.

227 Ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις παριδεῖν) Κοινὸν ἐργάζεται φόβον, τοὺς δικαστὰς ἐπάγων εἰς ἀγανάκτησιν.

Ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον) Πάλιν εἰς τὸ δημόσιον ἀνάγει τὰ πραχθέντα, καὶ κέχρηται τῷ συμφέροντι, καὶ παρείληφε τελικὰ κεφάλαια. εἰρήκαμεν γὰρ ὅτι τοῖς τελικοῖς κεφαλαίοις, οἱ ἐπίλογοι πληροῦνται.

228 Οἱ βδελυροὶ καὶ χρήματα ἔχοντες) Καλῶς τὸ μιαρὸν τοῦ τρόπου, προέταξε τοῦ πλούτου. οὐδὲ γὰρ εἰς αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὁ πλοῦτος, οὐ διαβάλλεται.

229 Ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεωσάμην) Ὅρα ὅπως καὶ τὸ φορτικὸν διέφυγε, τὸ ἴσως εἰπών, καὶ τὸ δεινὸν ἐπηύξησεν. εἰ γὰρ ῥήτωρ ὢν αὐτὸς, οὐ πάντως ἀπωθεῖσθαι δύναται συκοφαντίας, τί πείσονται οἱ μὴ ἔχοντες τὴν τέχνην; ἀποδείκνυσι δὲ ὅτι πεπλήρωται τὰ τῆς ἀπολογίας τῆς περὶ τοῦ φόνου. διεωσάμην γάρ, φησι, ψευδῆ λόγον, τουτέστι, τὸ περὶ τοῦ φόνου. διεωσάμην δὲ καὶ συκοφαντίαν, τουτέστι, τὴν τοῦ λειποταξίου. Οἱ δὲ πολλοὶ τί ποιήσετε) Δεδήλωκεν ὅτι ἐπὶ τὸ δημόσιον πάντα ἀνάγει.

230 Δόντα λόγον καὶ ὑποσχόντα) Καλεῖ σέ τις, φησὶν, εἰς κρίσιν; μὴ διαφεύγε τὸ δικαστήριον. ὑπέχε τὰς εὐθύνας. οὐ γὰρ ἄλλως φανείης ἂν ἀναμάρτητος. ἀλλ' ἐρεῖς, μάτην ἐγκαλοῦμαι. συκοφάντης ἐστὶν ὁ κατήγορος. ἄφες τοῦτον γνωσθῆναι τῇ ψήφῳ. συγχεῖ, φησὶ, τὴν τάξιν τῆς πολιτείας ὁ μειδίας. πρὶν ἀπολογήσασθαι, κατηγόρησε. πρὶν ἢ δίκας ὑποσχεῖν, ἀπαιτεῖν βούλεται. καὶ ταῦτα τοὺς μηδὲν ἀδικοῦντας.

δεξιάν οἱ

Δημοσθένους, ὥσπερ τυγχάνω, ἐλθόντα πρὸς τὴν βουλὴν, καὶ λέγοντα μηδένα ἕτερον εἶναι τὸν νικοδή-
223 μου φονέα, ἀλλ' ἀρίσταρχον. καὶ τοῦτον *αὐτὸν γεγενῆσθαι αὐτόχειρα, καὶ συμβουλεύοντα τῇ βουλῇ βαδίζειν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἀριστάρχου, καὶ συλλαμβάνειν αὐτόν. ταῦτα δὲ ἔλεγε πρὸς τὴν βουλὴν, τῇ προτεραίᾳ μετ' ἀριστάρχου, καὶ μεθ' ἡμῶν, συν-
224 δεδειπνηκώς. οἶδα μὲν δὲ καὶ μειδίαν, ὡς ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς βουλῆς, τούτους τοὺς λόγους εἰρηκὼς, εἰσεληλυθότα πάλιν ὡς ἀρίσταρχον, καὶ τὴν δεξιὰν ὡς ἐμβεβληκότα, καὶ ὀμνύοντα κατ' ἐξωλείας μηδὲν κατ' αὐτοῦ πρὸς τὴν βουλὴν εἰρηκέναι φαῦλον, καὶ
225 ἀξιοῦντα ἀρίσταρχον ὅπως ἂν διαλλάξῃ αὐτῷ δημοσθένην. Τίς οὖν ὑπερβολὴ τίς ὁμοία τῇ τούτου γένοιτ' ἂν πονηρίας; ὃς ἄνδρα ἀτυχοῦντα, οὐδὲν αὐτὸν ἠδικηκότα, ἐῶ γὰρ εἰ φίλον, ἅμα συκοφαντεῖν ᾤετο δεῖν, καὶ πρὸς ἐμὲ αὐτὸν διαλύειν ἠ-
226 ξίου; καὶ ταῦτ' ἔπραττε, καὶ χρήματ' ἀνήλισκεν, ἐπὶ τῷ μετ' ἐκείνου κἀμὲ προσεκβαλεῖν ἀδίκως; τοῦτο μὲν τὸ τοιοῦτον ἔθος καὶ τὸ κατασκεύασμα, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς ὑπὲρ αὐτῶν ἐπεξιοῦσι δικαίως, ἔτι πλείω προεῖσθαι κακά, οὐκ ἐμοὶ μὲν ἄ-
227 ξιόν ἐστ' ἀγανακτεῖν καὶ βαρέως φέρειν, ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοις παριδεῖν· πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἀλλὰ πᾶσιν ὁμοίως ὀργιστέον, ἐκλογιζομένοις καὶ θεωροῦσιν, ὅτι τοῦ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ῥᾳδίως κακῶς παθεῖν, ἐγγύτατα ἡμῶν εἰσὶν οἱ πενέστατοι, καὶ ἀσθενέστατοι. τοῦ
228 δ' ὑβρίσαι, καὶ τοῦ ποιήσαντας *μὴ δοῦναι δίκην, ἀλλὰ τοὺς αἰτιπρέξοντας πράγματα μισθώσασθαι, οἱ βδελυροὶ καὶ χρήματα ἔχοντές εἰσιν ἐγγυτάτω. οὐδὲ δεῖ προορᾶν τὰ τοιαῦτα, οὐδὲ τὸν ἐξείργοντα δέει καὶ φόβῳ τὸ δίκην, ὧν ἂν ἡμῶν ἀδικηθῇ
229 τις, λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ, ἄλλο τι χρὴ νομίζειν ποιεῖν, ἢ τὰς τῆς ἰσηγορίας, καὶ τὰς τῆς ἐλευθερίας ἡμῶν μετουσίας ἀφαιρεῖσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεωσάμην, καὶ ἄλλος τις ἂν ψευδῆ λόγον καὶ συκοφαντίαν, καὶ οὐκ ἀνήρπασμαι. οἱ δὲ πολλοὶ τί ποιήσετε, ἂν μὴ δημο-
230 σίᾳ πᾶσι φοβερὸν καταστήσητε τὸ εἰς ταῦτα ἀποχρῆσθαι τῷ πλουτεῖν; δόντα λόγον καὶ ὑποσχόντα κρίσιν, περὶ ὧν ἂν τις ἐγκαλῇ, *τότ' ἀμύνεσθαι τοὺς ἀδίκως ἐπ' αὐτὸν ἥκοντας χρὴ, καὶ ὅταν ἀδικοῦντας ὁρᾷ τις, οὐ προαναρπάζειν, οὐδ' ἐπάγοντ' αἰτίας ψευδεῖς, ἄκριτον ζητεῖν ἀπο-
231 φεύγειν, οὐδ' ἐπὶ τῷ διδόναι δίκην ἀσχάλλειν, ἀλλὰ μὴ ποιεῖν ἐξ ἀρχῆς ἀσελγῆς μη-

*αὐτὸ. α. *π. ε.

Ὅσα μὲν τοίνυν) Πληρώσας τοὺς ἀγῶνας, καὶ τὴν παρέκβασιν, καὶ τοὺς ἐπιλόγους τῆς παρεκβάσεως, ἐντεῦθεν 231 ἐπὶ τοὺς ἐπιλόγους τοῦ παντὸς λόγου κεχώρηκε. καὶ κέχρηται μὲν προοιμιακῇ ἐννοίᾳ, ἐπεὶ δὴ μέλλει εἰς ὁλόκληρον κεφάλαιον ἐμβάλλειν. χωρεῖ δὲ εὐθὺς ἐπὶ τὴν ἀνακεφαλαίωσιν, ἐν ᾗ παραλαμβάνει τὸ κατὰ σύλληψιν. ἀρχὴ δὲ ἐντεῦθεν, ἵνα ἴσον ἐφ' ὅτῳ. συναγωγὴν γὰρ ποιεῖται τῶν τε ἰδίων καὶ τῶν κοινῶν ἐστιν ὅτι κατὰ σύλληψιν εἶδος.

γὲς μηδὲν ὅσα μὲν τοίνυν εἴς τε τὴν λῃτουργίαν καὶ τὸ σῶμα ὑβρίσθην, καὶ πάντα ἐπιβουλευόμενος τρόπον, καὶ πάσχων κακῶς, ἐκπέπλησα, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ παραλείπω δὲ πολλά. οὐ γὰρ ἴσως ῥᾴδιον πάντ' εἰπεῖν. ἔχει δ' οὕτως. οὐκ ἔσθ' 232 ἐφ' ὅτῳ τῶν πεπραγμένων ἐγὼ μόνος ἠδίκημαι, ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῖς εἰς τὸν χορὸν γεγενημένοις ἀδικήμασιν, ἡ φυλή, τὸ δέκατον μέρος ὑμῶν, συνηδίκηται· ἐπὶ δ' οἷς ἐμὲ ὕβρισε καὶ ἐπεβούλευσεν, οἱ νόμοι, δι' οὓς εἷς ἕκαστος ὑμῶν σῶς ἐστιν· ἐφ' ἅπασι δὲ 233 τούτοις, ὁ θεός, ᾧ χορηγὸς ἐγὼ καθεστήκειν, καὶ τὸ τῆς ὁσίας ὁτιδήποτ' ἐστὶ τὸ σεμνόν, καὶ τὸ δαιμόνιον, συνηδίκηται. δεῖ δὴ τούς γε βουλομένους ὀρθῶς τὴν κατ' ἀξίαν τῶν πεπραγμένων παρὰ τούτου δίκην λαβεῖν, οὐχ ὡς ὑπὲρ ἡμῶν ὄντος μόνου τοῦ λόγου, τὴν ὀρ- 234 γὴν ἔχειν, ἀλλ' ὡς ἐν ταὐτῷ, τῶν νόμων, τοῦ θεοῦ, τῆς πόλεως, ἐμοῦ, πάντων ἠδικημένων, οὕτω ποιεῖσθαι τὴν τιμωρίαν. καὶ τοὺς βοηθοῦντας καὶ τοὺς συνεξεταζομένους μετὰ τούτου, μὴ συνηγόρους μόνον, ἀλλὰ καὶ δοκιμαστὰς τῶν τούτῳ πεπραγμένων, 235 ὑπολαμβάνετε εἶναι. εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, σώφρονα καὶ μέτριον πρὸς τἆλλα παρεσχηκὼς αὑτὸν μειδίας, καὶ μηδένα τῶν ἄλλων πολιτῶν μηδὲν ἠδικηκώς, εἰς ἐμὲ μόνον ἀσελγὴς οὕτω καὶ βίαιος ἐγεγόνει, πρῶτον μὲν ἔγωγ' ἀτύχημ' ἂν ἐμαυ- 236 τοῦ τοῦτο ἡγούμην. ἔπειτ' ἐφοβούμην ἄν, μὴ τὸν ἄλλον ἑαυτοῦ βίον τότε μέτριον δεικνύων καὶ φιλάνθρωπον, τούτῳ τὸ δίκην, ὧν ἐμὲ ὕβρικε, δοῦναι διακρούσηται. νυνὶ δὲ τοσαῦτά ἐστι τἆλλα, ἃ πολλοὺς ὑμῶν ἠδίκηκε, καὶ τοιαῦτα, ὥστε τούτου μὲν τοῦ δέους 237 ἀπήλλαγμαι· φοβοῦμαι δὲ πάλιν τοὐναντίον, μή, ἐπειδὰν πολλὰ καὶ δεινὰ ἑτέρους ἀκούσητε ὑπ' αὐ-

Ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῖς εἰς τὸν χορὸν) Ἐν τούτῳ τὸ δημόσιον, καὶ οὐκέτι λέγει τὸν χορηγόν, ἀλλὰ τὴν φυλήν. δεῖ γὰρ ὡς ἐν ἐπιλόγοις μείζους εἶναι τὰς αὐξήσεις. Ἐπὶ δ' οἷς ἐμὲ ὕβρισεν) Ἐιδεικνυται τὸ ἀδίκημα, καί φησιν, ὅτι πάντα ἠδίκησε, τὴν φυλήν, τοὺς νόμους, τὴν τύχην τῆς πόλεως, τὸ δαιμόνιον τῆς ὁσίας, καὶ αὐτὴν τὴν ὁσίαν, τὴν ἐφ' ὁλοκλήρου πόλεως. τὸ γὰρ ἔσχατο τέμνεται, τὸ μὲν ἓν εἰς εὐσεβεῖς, ὅπερ ἐστὶ περὶ θεούς· τὸ δέ, εἰς τὸ ὅσιον, τὸ δέ, εἰς ὁλόκληρον πόλιν, τὸ δέ, εἰς ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων τὸ δέ, εἰς τοὺς πολιτευομένους. νῦν δὲ τὸ ὅσιον καὶ τὸ σεμνόν, οὐ τὸ ἀνθρώπινον, φησίν, ἀλλὰ τὸ θεῖον τὸ ἐφορῶν τὴν πανήγυριν. Ἐφ' ἅπασι δὲ τούτοις) Ἀθροισμὸν ποιεῖται πάντων ἐξ ὧν δημόσιον τὸ ἀδίκημα. Ἀλλ' ὡς ἐν ταὐτῷ, τῶν νόμων) Δοκῶν πεπαῦσθαι τούτων, πάλιν ἄρχεται. τοῦτο γὰρ ἴδιον δημοσθένους, τὸ πολλὰς εἰσάγειν μεθόδους. ὡς παῖς ἰσχυρὰς λέγονται ἔχειν τὸ προσκοπεῖν. Καὶ τοὺς συνεξεταζομένους) Μέλλων μετ' ὀλίγον ἐκβάλλειν αὐτοῦ τοὺς συνηγόρους, ἐντεῦθεν ἤδη προδιαβάλλει, συνεθίζων τοὺς δικαστὰς τῆς κατ' αὐτῶν βλασφημίας. συνεξεταζομένους δὲ, τοὺς ἅμα αὐτῷ ἐξεταζομένους, καὶ συνδιατελοῦντας. Ἀλλὰ καὶ δοκιμαστὰς) Ἐπαινοῦντας καὶ κρίνοντας εἶναι καλὰ τὰ γινόμενα. Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι) Ἐντεῦθεν ἐστί, ἡ τοῦ παιώνος ἐξέτασις, ὅλως ἐπὶ καθόλου ποιεῖται τίς ὁ βίος τοῦ μειδίου. προεξήτασται μὲν γὰρ ἤδη ἐκ τῆς ποιότητος, ἐν οἷς ἐπίορκον, ἄπιστον, ὠμόν, δύσκολον. καὶ τὰ τοιαῦτα, τὸν μειδίαν ἀπέδειξεν. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἡ ποιότης, ἰδίαν εἶχεν ἐξέτασιν, ποταπὸς γέγονε μειδίας περὶ αὐτὸν δημοσθένην. καὶ γὰρ τὰ περὶ τὸν στρατῶνα καὶ πάντα ταῦτα εἰς δημοσθένην εἶχε τὴν ἀναφοράν. νῦν δὲ τὴν καθολικὴν εἰσάγει ποιότητα, ποταπὸς περὶ πάντας γεγένηται τὴν πόλιν μειδίας. ἐπειδὴ γὰρ σῴζονταί τινες ἢ δι' ἔλεον τῶν δικαστῶν, ἢ δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ὃ μέλλει ὑποστῆναι, μέγα ὄν, καὶ ὑπερβάλλον τὴν συνήθειαν, ἢ δι' ἀξίωμα καὶ σεμνότητα, ὥστε δοκεῖν ἀνδρὸς ἀξίους εἶναι, ἢ δι' ἐπιείκειαν καὶ μετριότητα, ἣν ἐπεδείξαντο περὶ τὸν ἄλλον βίον, ἢ δι' ἃ λελῃτούργηκε φαίνονται, ἢ δι' ἃ προσδοκᾶται λειτουργήσειν, ἢ διὰ τοὺς συνηγοροῦντας, ἢ καὶ δι' ἄλλα πλείω. διὰ τοῦτο καθ' ἕκαστον ἐν τοῖς ἐπιλόγοις ἐπεξέρχεται, πᾶσαν αὐτῷ ὑποτέμνων ἀφορμὴν σωτηρίας. πρῶτον οὖν ἐξετάζει τὰ περὶ τοὺς ἄλλους. Ἀτύχημ' ἂν ἐμαυτοῦ) Ὅταν γὰρ περὶ τοὺς ἄλλους χρηστός, φαῦλος δὲ περὶ ἡμᾶς μόνους φανῇ, 236 δυστυχία σαφὴς τὸ γινόμενον. Νυνὶ δὲ τοσαῦτ' ἐστὶ τἆλλα) Ἀγανακτεῖ ὑπὲρ τοῦ δήμου, θεραπεύεται, ὡς

237 δεινὰ πεπονθότος. Σὺ δ' ὁπότερα, ἢ τῶν ἄλλων) Ἐν οἷς δοκεῖ σοβεῖσθαι μὴ διαφύγῃ, ἐν τούτοις μᾶλλον προσεξιοῖ τοὺς δικαστάς. ἀλλὰ τί γὰρ αὐτὸν ἀξιώσαντες συγγνώμης. ἢ διότι δ' ὁπότερα ποιεῖσθαι οἱ ἄλλοι ὑπὸ Μειδίου;

238 ἀλλ' οὐ μᾶλλον ὀργισθήσεσθε, διότι κατὰ πολλῶν γέγονε τοιοῦτος; Τό, τε ἐμόν, καὶ τὸ τούτου προστεθέν) Μέτρον ἐλάμβανον ἐν τοῖς δικαστηρίοις ὕδατος οἱ ῥήτορες. οὐ πεπαυμένου ἐν τῷ ῥεῖν, ἐπαύοντο λέγοντες, ἴσως ἵνα μὴ φλυαρῶσιν, ἀλλὰ τὰ ἀναγκαῖα ἔχοντες μόνον. λέγει οὖν, ὅτι τῷ λοιπῷ μου ὕδατι, πολὺ γὰρ τῷ λέγειν ἀναλοῦται, εἰ προστεθῇ αὖθις καὶ τὸ μέτρον τό, τ' ἐμοὶ δοθέν, καὶ ὃ δίδοται τῷ Μειδίᾳ, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειε διηγουμένῳ μοι πάντα αὐτοῦ τὰ πλημμελήματα.

239 Ὡς ἐμαυτῷ γέγραμμαι) Συνήθης τοῦτο ποιεῖν Δημοσθένης, ὅταν πλῆθος ἐνδείξασθαι βούληται. ὡς γὰρ μὴ δυνάμενος ἕκαστα μνημονεύειν, ἐκ γραμματείου τὴν ἀνάμνησιν ποιεῖται. ἔχει γὰρ ἐν ὑπομνήμασι συντόμως αὐτοῦ τὰ ἀδικήματα, ὡς καὶ ἐν ἀρχῇ εἶπεν, ὅτι συνέλεξεν ἀφ' ὧν ὑμῖν ἀναγνώσεσθαι ἐρῶ παντοδαπὰ κακουργήματα.

240 Καὶ ὕβρεις πολλαί) Τὴν γὰρ ἐξ ἀρχῆς μέχρι βουλῆς ὕβρισεν εἰπών, μάλιστα καὶ τι τύψασθαι. Καὶ περὶ τοὺς οἰκείους κακουργήματα) Κακουργήματα λέγει, τὰ κατὰ Στράτωνος τοῦ συνιππάρχου. τοὺς γὰρ συνάρχοντας, ὥσπερ οἰκείους νενομίκασιν. μικρὸν γὰρ ὕστερον ἐρεῖ ὡς ἵππαρχος ὤν, πολλὰς κατὰ τῶν ἱππέων ἐποιήσατο διαβολὰς συνιὼν αὐτοῖς. Καὶ τόπος οὐδείς ἐστι) Τόπον νῦν λέγει, οὐ κεραμεικόν, οὐδὲ ἀγοράν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς διαλεκτικούς, τὸ ἐπιχείρημα. οὐδὲν γάρ, φησίν, ἐπιχείρημα, οὐδὲ ἀφορμή τις ἀδικίας ἐστίν, ἢ κακίας εἶδος, ὃ οὗτος παραλέλοιπε.

241 Τὸν ἀεὶ παρατυχόντα αὐτῷ) Ἵνα μὴ ὡς ἀμυνόμενον, τὸν ἀδικήσαντα ποιῇ, ἀλλὰ τὸν ἀπαντῶντα ἁπλῶς βλάπτειν. Καὶ πολλὰ παραλέλοιπ' ἕτερα) Ἵνα μὴ δόξῃ ὡς φιλοπράγμων, ἅπαντα περιεργάζεσθαι ἀκριβῶς, δείκνυσι πολλὰ παραλιπεῖν.

242 Οὐδὲ ἄξιον εἶναι θανάτου) Οἷον ἄξιον κρίνει, καὶ σεμνὸς τοιαύτας, ὡς θανάτου τυχεῖν.

243 Ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φυλὴν ὅλην, καὶ βουλήν, καὶ ἔθνος) Διὰ τί χορὸν καὶ τὴν βουλὴν τὴν ἀρεοπαγῖτιν. εἶπε γὰρ τύψασθαι, ὑβρίζων αὐτήν. ἔθνος δὲ νῦν τὸ τάγμα ἐμφαίνει τῶν ἱππέων. ἴσως δὲ φοβούμενος μὴ ὡς ἵππαρχον, βοηθήσουσιν αὐτῷ τότε οἱ ἱππεῖς, συγκρούειν πειρᾶται. ἅπερ δὲ ἐν τῷ γραμματείῳ ἀνέγνω, ταῦτα πάλιν κατὰ [illegible] λέγει καὶ ἀναμιμνήσκει. Περὶ δὲ τῶν συστρατευσαμένων ἱππέων) Βούλεται τοὺς συνηγόρους αὐτοῦ παρελέσθαι. καὶ ἐπειδὴ δέδοικε τὸ τάγμα τῶν ἱππέων μὴ ὡς ἱππάρχῳ βοηθήσωσι, δείκνυσι, κἀκείνους ὑβρισμένους ὑπὸ Μειδίου. στρατείαν δὲ εἶπεν αὐτήν, καὶ οὐχ ἱππαρχεῖν. ἐπειδὴ γὰρ καὶ ἵππαρχος στρατεύονται τοῖς ἱππεῦσιν, ἐκ τῆς καταστάσεως τὰς κατὰ τὴν στρατείαν, αὐτὸν [illegible]

τοῦ πεπονθέναι, τοιοῦτός τις ὑμῖν λογισμὸς ἐμπίπτῃ· τί οὖν; σὺ δ' ὁπότερα, ἢ τῶν ἄλλων εἷς ἕκαστος, πε-238 πονθὼς ἀγανακτεῖς; πάντα μὲν δὴ τὰ τούτῳ πεπραγμένα, οὔτ' ἂν ἔγωγε δυναίμην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὔτ' ἂν ὑμεῖς ὑπομείναιτ' ἂν ἀκούειν, οὐδ' εἰ τὸ πρὸς ἀμφοτέρων ὑμῶν ὕδωρ ὑπάρξειε πρὸς τὸ λοιπὸν πᾶν, τό, τε ἐμόν, καὶ τὸ τούτου 239 προστεθέν, οὐκ ἂν ἐξαρκέσειεν. ἃ δ' ἐστὶ μέγιστα, καὶ φανερώτατα, ταῦτ' ἐρῶ. μᾶλλον δ' ἐκεῖνο ποιήσω, ἀναγνώσομαι μὲν ὑμῖν, ὡς ἐμαυτῷ γέγραμμαι, πάντα τὰ ὑπομνήματα. λέξω δ' ὅ τι ἂν πρῶτον ἀκούειν βουλομένοις ὑμῖν ᾖ, τοῦτο πρῶ-240 τον· εἶθ' ἕτερον, καὶ τἄλλα τὸν αὐτὸν τρόπον, ἕως ἂν ἀκούειν βούλησθε. ἔστι δὲ ταῦτα παντοδαπά, καὶ ὕβρεις πολλαί, καὶ περὶ τοὺς οἰκείους κακουργήματα, καὶ περὶ τοὺς θεοὺς ἀσεβήματα, καὶ τόπος οὐδείς ἐστιν, ἐν ᾧ τούτῳ οὐ θανάτου πεποιηκότα ἄξια 241 πολλὰ εὑρήσετε.

Ὑπομνήματα τῶν Μειδίου ἀδικημάτων.

Ὅσα μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν ἀεὶ [δικαστὴν] παρατυχόντα αὐτῷ πεποίηκε, ταῦτ' ἐστί, καὶ πολλὰ ἕτερα παραλέλοιπα. οὐ γὰρ ἂν δύναιτο οὐδεὶς εἰ-242 σάπαξ εἰπεῖν, ἃ πολὺν χρόνον οὗτος ὑβρίζων συνεχῶς ἅπαντα τὸν βίον εἴργασται. ἄξιον δ' ἰδεῖν ἐφ' ὅσον φρονήματος ἤδη προελήλυθε, τῷ τούτων δίκην μηδενὸς δεδωκέναι. οὐ γὰρ ἡγεῖτ', ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρόν, οὐδὲ νεανικόν, οὐδὲ ἄξιον εἶναι θανάτου, 243 ὅ, τι ἂν τις πρὸς ἕνα εἷς διαπράττηται. ἀλλ' εἰ μὴ καὶ φυλὴν ὅλην καὶ βουλὴν καὶ ἔθνος προπηλακιεῖ, καὶ πολλοὺς ἀθρόους ὑμῶν ἅμα ἐλᾷ, ἀβίωτον ᾤετ' ἔσεσθαι τὸν βίον αὐτῷ. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, μυρία ἂν ἔχων εἰπεῖν. περὶ δὲ τῶν συστρα-244 τευσαμένων ἱππέων εἰς Ἄργουραν, ἴστε δήπου πάντες οἷα ἐδημηγόρησε πρὸς ὑμᾶς, ὅτ' ἧκεν ἐκ Χαλκίδος, κατηγορῶν καὶ φάσκων, ὄνειδος ἐξελθεῖν τὴν

Ἄργουραν Harpocr. [illegible] Stephanus Ἄργουρα, [illegible] interpret. [illegible] [illegible]

Καὶ τὴν λοιδορίαν, ἣν ἐλοιδορήθη κράτιστα) Στρατηγὸς ἦν [illegible] μειδίου κατηγοροῦντος τῶν [illegible], ὁ κράτιστος, [illegible] βοηθεῖν αὐτῷ [illegible]. Καί τοι, [illegible] πότερ' εἰσὶν ὄνειδος, ὦ μειδία) [illegible] κατηγορούμενον [illegible] 244 245

στρατιαὶ ταύτην τῇ πόλει· καὶ τὴν λοιδορίαν, ἣν ἐλοιδορήθη κράτιστα περὶ τούτων, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, μηδένα βοηθεῖν αὐτῷ, μέμνησθε. τὸ δὲ τοσούτοις ἀνθρώποις τὴν τῶν πολιτῶν ἔχθραν ἐπ' οὐδενὶ τηλικαύτην ἠράμενον, πόσῃ πονηρίᾳ καὶ θρασύτητι ταῦτα χρὴ νομίζειν πεπρᾶχθαι; πότερ' εἰσίν, ὦ μειδία, ὄνειδος τῇ πόλει οἱ διαβάντες ἐν τάξει, καὶ τὴν σκευὴν ἔχοντες, ἣν προσῆκε τοὺς ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐξιόντας, καὶ συμβαλουμένους τοῖς συμμάχοις, ἢ σύ, ὁ μηδὲ λαχεῖν εὐχόμενος τῶν ἐξιόντων, ὅτ' ἐκληροῦ· θώρακα δ' οὐδεπώποτε ἐνδύς, ἐπ' ἀστράβης δὲ ὀχούμενος ἐξ' ἀργυρᾶς τῆς εὐβοίας, χλανίδας δὲ, καὶ κυμβία, καὶ κάδους ἔχων, ὧν ἐπελαμβάνοντο οἱ πεντηκοστολόγοι. ταῦτα γὰρ εἰς τοὺς ὁπλίτας ἡμᾶς ἀπηγγέλλετο. οὐ γὰρ εἰς ταὐτὸν ἡμεῖς τούτοις διέβημεν. εἶτα εἴ σε ἐπὶ τούτοις ἔσκωψεν ἀρχετίων, εἴ τις ἄλλος, πάντας ἤλαυνες. εἰ μὲν γὰρ ἐποίεις ταῦτα*, ὦ μειδία, ἅ σέ φασιν οἱ συστρατιῶται, καὶ κατηγόρεις ὡς λέγοιεν περὶ σοῦ, δικαίως κακῶς ἤκουες. καὶ γὰρ ἐκείνους, καὶ τούτους, καὶ ὅλην τὴν πόλιν ἠδίκεις καὶ κατῄσχυνες. εἰ δὲ μὴ ποιοῦντός σου, κατεσκεύαζόν τινες καταψευδόμενοί σου, οἱ δὲ λοιποὶ τῶν στρατιωτῶν, οὐκ ἐκείνοις ἐπετίμων, ἀλλὰ σοὶ ἐπέχαιρον, δῆλον ὅτι ἐκ τῶν ἄλλων, ὧν ἔζης, ἄξιος αὐτοῖς ἐδόκεις εἶναι τοῦ τοιαῦτα ἀκούειν. σαυτὸν οὖν μετριώτερον ἐχρῆν παρέχειν, οὐκ ἐκείνους διαβάλλειν. σὺ δ' ἀπειλεῖς πᾶσιν, ἐλαύνεις πάντας· τοὺς ἄλλους ἀξιοῖς, ὅ, τι σὺ βούλει, σκοπεῖν, οὐκ αὐτὸς σκοπεῖς, ὅ, τι μὴ* λυπήσεις τοὺς ἄλλους, ποιῶν. καὶ τὸ δὴ σχετλιώτατον καὶ μέγιστον ἔμοιγε δοκοῦν ὕβρεως εἶναι σημεῖον, τοσούτων ἀνθρώπων, ὦ μιαρὰ κεφαλή, σὺ προελθὼν ἀθρόων κατηγόρεις. ὅ τις οὐκ ἂν ἔφριξε ποιῆσαι τῶν ἄλλων; τοῖς μὲν τοίνυν ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις ὁρῶ τοῖς κρινομένοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἓν μὲν ἢ δύο ὄντα τἀδικήματα, ἃ κατηγοροῦνται· λό-

Margin: *ἀργυρᾶς. *ἐποίεις. *λυπήσεις. 245 246 247 248 249 250 251

[illegible] ὀνόματι. Οἱ διαβάντες ἐν τάξει) [illegible] ἐπ' ἀστράβης δὲ ὀχούμενος) [illegible] ἀργυρᾶς [illegible] εὐβοίας [illegible] Χλανίδας δὲ καὶ κυμβία καὶ κάδους) Χλανίδας [illegible] Οἱ πεντηκοστολόγοι) [illegible] Ταῦτα γὰρ εἰς τοὺς ὁπλίτας ἡμᾶς) [illegible] Εἶτ' εἴ σε ἐπὶ τούτοις ἔσκωψεν) [illegible] Εἰ μὲν γὰρ ἐποίεις ταῦτα, ὦ μειδία) [illegible] Καὶ τὸ δὴ σχετλιώτατον καὶ μέγιστον) [illegible]

251 [illegible] Τίς ὑμῶν ἐμοί τι σύνοιδεν) [illegible]
252 [illegible] Οὐκ ἀκηκόασι δὲ νῦν) [illegible]
253 [illegible] Οὐδὲ πάνθ' ὅσα ἠδίκηνται) [illegible]

γοις δὲ ἀφθόνοις τοὺς ὑπάρχοντας, τίς ὑμῶν ἐμοί τι σύνοιδε τοιοῦτον; τίς ὑμῶν ἐμὲ τοῦτο ἑώρακε ποιοῦντα; οὐκ ἔστιν. ἀλλ' οὗτοι δὲ ἐχθροὶ καταψεύδονταί μου.
252 καταψευδομαρτυροῦσι τὰ τοιαῦτα. τούτῳ δὴ αὖ τἀναντία τούτων. πάντας γὰρ ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω ὅτι ἔτι τὸν τούτου, καὶ τὴν ἀσέλγειαν, καὶ τὴν ὑπερηφανίαν τὴν τοῦ βίου, καὶ πάλαι θαυμάζειν ἐνίους οἴομαι, ὧν αὐτοὶ μὲν ἴσασιν, οὐκ ἀκηκόασι δὲ νῦν ἐμοῦ.
253 πολλοὺς δὲ τῶν πεπονθότων οὐδὲ πάνθ' ὅσα ἠδίκηνται, μαρτυρεῖν ἐθέλοντας ὁρῶ, τὴν βίαν καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην ὁρῶντας τὴν τούτου, καὶ τὴν ἀφορμήν, ὑφ' ἧς ἰσχυρὸς καὶ φοβερὸς ποιεῖ ὅτι κατάπλουτος τουτοί. ὁ γὰρ ἐπ' ἐξουσίας καὶ πλούτου πονηρὸς εἶναι καὶ
254 ὑβριστής, τεῖχός ἐστι πρὸς τὸ μηδὲν ἂν αὐτὸν ἐξ ἐπιδρομῆς παθεῖν. ἐπεὶ περιαιρεθεὶς οὗτος τὰ ὄντα, ἴσως μὲν οὐκ ἂν ὑβρίζοι. εἰ δ' ἄρα, ἐλάττονος ἄξιος ἔσται τοῦ μικροτάτου παρ' ὑμῖν. μάτην γὰρ λοιδορήσεται, καὶ βοήσεται. δίκην δ', ἂν ἀσελγαίνῃ τι, τοῖς ἄλλοις ἡμῖν
255 ἐξίσου δώσει. νῦν δ', οἶμαι, τούτου προβέβληνται, πολύευκτος, τιμοκράτης, εὐκτήμων ὁ κονιορτός. τοιοῦτοί τινές εἰσι μισθοφόροι περὶ αὐτόν. καὶ πρὸς ἔτι τούτοις, ἑτέρα, μαρτύρων συνεστῶσα ἑταιρεία, φανερῶς μὲν οὐκ ἐνοχλούντων ὑμῖν, σιγῇ δὲ τὰ ψευδῆ ῥᾷστα
256 ἐπινευόντων. οὓς μὰ τοὺς θεοὺς οὐδὲν ὠφελεῖσθαι νομίζω παρὰ τούτου. ἀλλὰ δεινοί τινές εἰσιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φθείρεσθαι πρὸς τοὺς πλουσίους καὶ παρεῖναι καὶ μαρτυρεῖν. πάντα δὲ ταῦτα, οἶμαι, φοβερὰ ἐστὶ τῶν ἄλλων ὑμῶν ἑκάστῳ, καθ' ἑαυτόν, ὅπως δύνα-
257 ται, ζῶντι. οὗ γὰρ ἕνεκα συλλέγεσθε ὑμεῖς, ἵνα, ὧν καθ' ἕνα ἐστὶν ἕκαστος ὑμῶν ἐλάττων, ἢ φίλοις, ἢ τοῖς οὖσιν, ἢ τῶν ἄλλων τινὶ τούτων, συλλεγέντες ἑκάστου κρείττους τε γίγνεσθε, καὶ παύητε τὴν ὕβριν. τάχα τοίνυν καὶ

254 Μάτην γὰρ λοιδορήσεται) [illegible]
255 Νῦν δέ, οἶμαι, τούτου προβέβληνται) [illegible] Εὐκτήμων ὁ κονιορτός) [illegible]
Μαρτύρων συνεστῶσα ἑταιρεία) [illegible]
Φανερῶς μὲν οὐκ ἐνοχλούντων) [illegible]
Σιγῇ δὲ τὰ ψευδῆ ῥᾷστ' ἐπινευόντων) [illegible]
256 Οὓς μὰ τοὺς θεοὺς) [illegible]
Ἀλλὰ δεινοί τινές εἰσιν) [illegible]

[illegible] 257

τοιοῦτός τις ἥξει πρὸς ὑμᾶς λόγος, τί δὴ τὰ, καὶ τὰ, πεπονθὼς ὁ δεῖνα, οὐκ ἐλάμβανε δίκην παρ' ἐμοῦ; ἢ τί 258 δὴ, πάλιν ἄλλους ἴσως τινὰς τῶν ἠδικημένων ὀνομάζων. ἐγὼ δὲ δι' ἃς μὲν προφάσεις ἕκαστος ἀφίσταται τοῦ βοηθεῖν ἑαυτῷ, πάντας ὑμᾶς εἰδέναι νομίζω. καὶ γὰρ ἀσχολία, καὶ ἀπραγμοσύνη, καὶ τὸ μὴ δύνασθαι λέγειν, καὶ ἀπορία, καὶ μυρί' ἐστὶν αἴτια. οὐ μὴν 259 τοῦτῳ μὴ ταῦτα λέγειν ἡγοῦμαι νῦν, ἀλλ' ὡς οὐ πεποίηκέ τι τούτων, ὧν αὐτοῦ κατηγόρηκα, διδάσκειν. ἐὰν δὲ μὴ δύνηται, δι' αὐτὰ ταῦτ' ἀπολωλέναι πολὺ μᾶλλόν ἐστι δίκαιος. εἰ γὰρ τηλικοῦτός τις ἐστὶν, ὥστε τοιαῦτα ποιῶν, δύνασθαι καθ' ἕνα ἡμῶν ἕκαστον ἀποστερεῖν τοῦ 250 δίκης παρ' αὐτοῦ τυχεῖν, κοινῇ νῦν, ἐπειδήπερ εἴληπται, πᾶσιν ὑπὲρ ἁπάντων ἐστὶ τιμωρητέος, ὡς κοινὸς ἐχθρὸς τῇ πολιτείᾳ. λέγεται τοίνυν ποτὲ ἐν τῇ πόλει κατὰ τὴν παλαιὰν ἐκείνην εὐδαιμονίαν, Ἀλκιβιάδης γενέσθαι· ᾧ σκέψασθε τίνων εὐεργεσιῶν ὑπαρ- 261 χουσῶν, καὶ ποίων τινῶν πρὸς τὸν δῆμον, πῶς ἐχρήσανθ' ὑμῶν οἱ πρόγονοι, ἐπειδὴ βδελυρὸς καὶ ὑβριστὴς ᾤετο δεῖν εἶναι. καὶ οὐκ ἀπεικάσαι δήπου Μειδίαν Ἀλκιβιάδῃ βουλόμενος, τούτου μέμνημαι τοῦ λόγου. οὐχ οὕτως εἰμὶ ἄφρων, οὐδ' ἀπόπληκτος ἐγώ· ἀλλ' ἵν' εἰ- 262 δῆτε ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ γνῶθ' ὅτι οὐδὲν οὔτ' ἐστὶν, οὔτ' ἔσται, οὐ γένος, οὐ πλοῦτος, οὐ δύναμις, ὃ τοῖς πολλοῖς ὑμῖν, ἂν ὕβρις προσῇ, προσήκει φέρειν. ἐκεῖνος γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγεται πρὸς πατρὸς μὲν Ἀλκμαιωνιδῶν εἶναι, τούτους δέ φασιν ὑπὸ τῶν τυράννων 263

[illegible]

Alcibiades.

[illegible] 260

[illegible] 261

[illegible] 263

[illegible]

263 [illegible] ἐξέβαλε. Στασιάσαντας ἐκπεσεῖν) Φυγόντες γὰρ τὴν δυναστείαν τῶν Πεισιστρατιδῶν [illegible] καὶ οὕτως ἐφυγαδεύθησαν. ἔπειτα δανεισάμενοι χρήματα αὐτοὶ οἱ Ἀλκμαιωνίδαι, συνήγαγον δύναμιν. καὶ ἐπιθέμενοι τοῖς τυράννοις, καθεῖλον, καὶ ἐλευθέρωσαν τὴν πόλιν. Πρὸς δὲ μητρὸς Ἱππονίκου) Καὶ οὗτοι ἔδοξαν τὰ μέγιστα [illegible] τοὺς Ἀθηναίους. [illegible] Καλλίας [illegible] ὁ πρὸς πάτωρ, ὁ δᾳδουχήσας [illegible]. Ἱππόνικος δὲ τούτου παῖς. οὗ παῖδες, Καλλίας ὁ τὴν θρυλουμένην εἰρήνην [illegible] πρὸς τὸν [illegible], καὶ ἡ μήτηρ Ἀλκι-

264 βιάδου. Καὶ ταύτης τῆς οἰκίας) Τὴν περιοχὴν, φησὶ, διηγούμενος ἐστὶ [illegible] τούτου τοῦ γένους, ταύτης τῆς ῥίζης [illegible].

Θέμενος τὰ ὅπλα) Ὑπὲρ τῆς πόλεως [illegible]. [illegible] γὰρ ὄντων τῶν Ἀθηναίων περὶ Σάμου, καθόδου τι χεῖν, ἐκεῖ μετὰ τῶν στρατιωτῶν ἐπολέμησε. Τρίτον δ᾽ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει) Ὅτι τοὺς πρέσβεις [illegible] πρὸς τὸ τεῖχος ἐκ Δεκε-

265 λείας οἱ Λακεδαιμόνιοι. Ἔτι δὲ ἵππων Ὀλυμπιάσιν) Λαμπρὸν αὐτὸν καὶ ἐν πολέμοις, καὶ ἐν τοῖς κατὰ τὴν εἰρήνην ἀποφαίνει· σημεῖον γὰρ [illegible] τὸ νικᾶν Ὀλυμπιάσιν. [illegible] ὅτι καλῶς [illegible] πλοῦτον εἶχεν. Καὶ στρατηγὸς ἄριστος) Εἰρήκαμεν ὅτι κατ᾽ ἀμφοτέρους τοὺς καιροὺς, περιῆν αὐτῷ τὰ πρωτεῖα. Ποιήσαντες φυγάδα ἐξέβαλον) Καίτοι οὐκ ἐποίησαν αὐτὸν οἱ Ἀθηναῖοι φυγάδα, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ κληθεὶς οὐχ ὑπήκουσε, κατεψηφίσαντο

267 μὴ εἶναι ἐν πόλει εἶναι. Εἷρξεν Ἀγάθαρχον) Ζωγράφος οὗτος ὤν, ἐφωράθη συνὼν τῇ παλλακίδι τοῦ Ἀλκιβιάδου. ὃν λαβὼν καθεῖρξε, καὶ κατ᾽ ἐπιτήδευσιν μὴ παραδοὺς τοῖς νόμοις. ἀποσιωπᾷ δὲ τὸ ἁμάρτημα, ὦ μικρὸν, ἵνα μεῖζόν τι ὑποπτεύσωσιν οἱ δικάζοντες. τὸ ἀμφισβητούμενον οὐκ ὡς ὁμολογούμενον ἔθηκεν. εἶχε γὰρ αὐτῷ συναγωνιζομένην τὴν κατήγορον τὸ δίκαιον. τοῖς δὲ τὸ εἷρξεν, [illegible] τὸ [illegible] ὡς ἀναγκαῖον. διὸ καὶ εἶπεν, ὅπερ οὐδὲ ὀνειδίζειν ἄξιον. Τοὺς Ἑρμᾶς περιέκοψεν) Ἐν μιᾷ γὰρ νυκτὶ, εὑρέθησαν οἱ Ἑρμαῖ περικεκομμένοι, καὶ ὑπωπτεύθη ὁ Ἀλκι-

268 βιάδης. Τὸ δ᾽ ὅλως, ἀφανίζειν ἱερὰν ἐσθῆτα, [illegible] μὲν οὖν ὁ [illegible] εἶχεν, [illegible] στεφάνων, ἐσθῆτος, αὐτῆς τῆς ἐν ἱερῷ πανηγύρεως. καὶ ταύτην ὕβρισεν ὅτι [illegible] τὴν ἐσθῆτα [illegible], πολλὰ

ὑπὲρ τοῦ δήμου στασιάσαντας ἐκπεσεῖν. καὶ δανεισαμένους χρήματα ἐκ Δελφῶν, ἐλευθερῶσαι τὴν πόλιν, καὶ τοὺς Πεισιστράτου παῖδας ἐκβαλεῖν. πρὸς 264 δὲ μητρὸς, Ἱππονίκου, καὶ ταύτης τῆς οἰκίας, ᾗ ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ μεγάλαι πρὸς τὸν δῆμον εὐεργεσίαι. οὐ μόνον δὲ ταῦθ᾽ ὑπῆρχεν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τοῦ δήμου θέμενος τὰ ὅπλα, δὶς μὲν ἐν Σάμῳ, τρίτον δ᾽ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, τῷ σώματι τὴν 265 εὔνοιαν, οὐ χρήμασιν, οὐδὲ λόγοις ἐνεδείξατο τῇ πατρίδι. ἔτι δ᾽ ἵππων Ὀλυμπιάσιν ἀγῶνες ὑπῆρχον αὐτῷ, καὶ νῖκαι, καὶ στέφανοι, καὶ στρατηγὸς ἄριστος, καὶ λέγειν ἐδόκει πάντων, ὥς φασιν, εἶναι δεινότατος. ἀλλ᾽ ὅμως οἱ κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὑμέτεροι πρόγονοι, 266 οὐδενὸς τούτων αὐτῷ συνεχώρησαν ὑβρίζειν αὐτούς· ἀλλὰ ποιήσαντες φυγάδα, ἐξέβαλον, καὶ Λακεδαιμονίων ἰσχυρῶν ὄντων τότε, καὶ Δεκέλειαν αὑτοῖς ἐπιτειχισθῆναι, καὶ τὰς ναῦς ἁλῶναι, καὶ πάντα ὑπέμειναν, ὁτιοῦν ἄκοντες παθεῖν, κάλλιον εἶναι νομίζοντες, ἢ 267 ἑκόντες ὑβρίζεσθαι συγχωρῆσαι. καίτοι τί τοσοῦτον ἐκεῖνος ὕβρισεν, ἡλίκον οὗτος νῦν ἐξελήλεγκται; Ταυρέαν ἐπάταξε χορηγοῦντα ἐπὶ κόρρης; ἔστω ταῦτα, ἀλλὰ χορηγῶν γε χορηγοῦντα τοῦτ᾽ ἐποίησεν, οὔπω τόνδε τὸν νόμον παραβαίνων. οὐ γὰρ ἔκειτό πω. εἷρ- 268 ξεν Ἀγάθαρχον τὸν γραφέα· καὶ γὰρ ταῦτα λέγουσι. λαβών γέ τι πλημμελοῦντα, ὥς φασιν, ὅπερ οὐδ᾽ ὀνειδίζειν ἄξιον. τοὺς Ἑρμᾶς περιέκοψεν. ἅπαντα μὲν, οἶμαι, τὰ ἀσεβήματα, τῆς αὐτῆς ὀργῆς δίκαιον ἀξιοῦν. τὸ δ᾽ ὅλως, ἀφανίζειν ἱερὰν ἐσθῆτα, ἔσθ᾽ ὅ, τι τοῦ πε- 269 ρικόπτειν τοὺς Ἑρμᾶς διαφέρει; οὐκοῦν οὗτος ἐξελήλεγκται τοῦτο ποιῶν. ἀντιθῶμεν δὴ τίς ὢν, καὶ τίσι ταῦτ᾽ ἐνδεικνύμενος. μὴ τοίνυν ὑμῖν πρὸς θεῶν μὴ καλὸν, μηδὲ θεμιτὸν νομίζετε, ἄνδρες δικασταὶ, μηδ᾽ ὅσιον εἶναι, πάντων ἀνδρῶν ὅσοι ἀπὸ γένους, πονηροὶ καὶ 270 βίαιοι καὶ ὑβρισταὶ λαβεῖν τιν᾽ ἀνθρώπων, καὶ μηδένα μηδαμόθεν, συγγνώμης, ἢ φιλανθρωπίας, ἢ χάριτός τινος

αὑτοῖς. αἰ

γ᾽ ἐπὶ

269 εἶχε τὴν ἐσθῆτα. Τίς ὢν) Ἀλκμαιωνίδης ὢν ἀπὸ Ἱππονίκου γενεαλογούμενος. Καὶ τίσι ταῦτ᾽ ἐνδεικνύμενος) Τὸ πρὸς ὑβρισθέντας, τὸν χορηγὸν παροξύνοντος, [illegible] εἰς ἀγανάκτησιν. Πρὸς τὸ μὴ καλὸν μηδὲ θεμιτόν) Καλὸν μὲν ἴσως πρὸς τοὺς ζῶντας. θεμιτὸν δὲ πρὸς τοὺς κατοιχομένους. Τῶν ἀνδρῶν ὅσοι ἀπὸ

270 γένους) [illegible] τὸν Ἀλκιβιάδην. Καὶ μηδένα μηδαμόθεν) Μὴ ἀπὸ γένους, μὴ ἀπὸ στρατηγίας. μὴ ἀπὸ λόγων, μὴ ἀπὸ ἐπιεικείας. Ἢ χάριτός τινος) Ἐνταῦθα δείκνυσιν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄξιος αἰδοῦς. τὸ γὰρ χάριτος τοῦτο

βούλεται

βούλεται σημαίνειν. Τῆς στρατηγίας) Ἀφορμὴν λαβὼν ἐκ τῶν κατὰ Ἀλκιβιάδην, ὅτι στρατηγὸς ἄριστος, ἀντεξετάζει τὴν στρατηγίαν τοῦ Μειδίου, καὶ συγκρίνει, ἅμα καὶ [illegible] διὸ καὶ εἶπεν ἀλλ' οὐδὲ καθ' αὑτὸν στρατιώτης, πῶς [illegible] ἄλλης. Μή τι τῶν ἄλλων ἡγεμών) Οὐκ ἀπόδειξις τῶν ἄλλων ἡγεμών. φησὶν γὰρ προαποδείξας, ὅτι δειλὸς καὶ ἄτακτος. 270

Γένους ἕνεκα νὴ Δία) Τὸ ἐπερχόμενος αἰδοῦς τὸ κατὰ τὴν ἀντίθεσιν, [illegible] μὴ [illegible] φανερῶς διαβάλλει, [illegible] [illegible] εὐπατρίδης, καὶ τὸ δοκιμασθῆναι τοῖς γένεσι, ἀλλὰ δι' εἰρωνείας αὐτὸ διαβάλλει τὸ γένος, ὥσπερ τὸ αἰσχρὸν καὶ τὸ [illegible] ἄτοπος, καὶ ἀνθρώπινος. ἐπειδὴ σημειωτέον τὸ γένος, κατανοητέον [illegible] ὅτι οὐκ ἔστιν ἐκ [illegible] τοῖς γένεσι, ἀλλ' ὑποβολιμαῖος. ἵνα μὴ φανερῶς διασύρων, [illegible] προσκρούσῃ. Καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ἀπορρήτους) Ἀπορρήτους μὲν τὰς λαθραίως γενομένας, ἐν τραγῳδίᾳ δέ. τὰς γὰρ [illegible] τῶν βρεφῶν, αἱ τραγῳδίαι παρεισάγουσιν. ἀσαφὲς δὲ ὅτι τὸ χωρίον, καὶ πολλὰς [illegible] [illegible]. αἴτιον δὲ τῆς ἀσαφείας, τὸ διεστράφθαι τὴν τάξιν. τὰ γὰρ [illegible] [illegible] γὰρ ἀποδεῖξαι πῶς [illegible], λέγει, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ [illegible] ἵνα μὴ [illegible] κατ' ἀκολουθίαν [illegible], ἀποδοθείσης [illegible] δόξῃ τὸ πρᾶγμα. Η μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς μήτηρ) Τοιαύτη δὲ [illegible] ἡ [illegible] φρονιμωτάτη ἦν ἡ τεκοῦσα αὐτὸν μήτηρ. συνειδυῖα γὰρ ὅτι ἐκ βαρβάρων γένους, καὶ ὅτι φαῦλαι αἱ φύσεις αἱ τῶν βαρβάρων, ἀπέδοτο αὐτόν. ἡ δὲ ὑποβαλλομένη, μωροτάτη, ὡς ἔδει τὸν βάρβαρον ὠνήσασθαι, [illegible] [illegible] καὶ πολίτην. [illegible] ὅτι βάρβαρος. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] οἱ δὲ βάρβαροι. φύσει [illegible] διὸ καὶ εἶπεν, [illegible] τὸ τῆς φύσεως ὡς ἀληθῶς βάρβαρον εἰ μὴ [illegible] [illegible] εἰπεῖν, ἐκ τούτης [illegible] [illegible]. ἐπειδὴ δὲ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ λέγει ὅτι ἐκ τῶν ἔργων [illegible] βάρβαρος, [illegible] [illegible] [illegible] ἵνα ὡς ὁμολογούμενον εἰσαγάγῃ. διὸ καὶ τὸ 271 272 273

ἀξιῶσαι. τίνος γὰρ ἕνεκα; τῆς στρατηγίας; ἀλλ' οὐδὲ καθ' αὑτὸν στρατιώτης ἐστὶν οὐδενός ἐστιν ἄξιος, μή τί γε τῶν ἄλλων ἡγεμών. ἀλλὰ τῶν λόγων; ἐν οἷς κοινῇ μὲν οὐδὲν πώποτ' εἶπεν ἀγαθόν, κακῶς δὲ ἰδίᾳ πάντας ἀνθρώπους λέγει. γένους ἕνεκα νὴ Δία; καὶ τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν τὰς ἀπορρήτους, ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ, τὰς τούτου γονάς; ᾧ δύο τὰ ἐναντιώτατα συμβέβηκεν εἶναι. ἡ μὲν γὰρ ὡς ἀληθῶς μήτηρ, ἡ τεκοῦσα αὐτόν, πλεῖστον ἁπάντων ἀνθρώπων εἶχε νοῦν, ἡ δὲ δοκοῦσα καὶ ὑποβαλλομένη, πασῶν τῶν ἀνοητοτάτη γυναικῶν. σημεῖον δέ. ἡ μὲν γάρ, ἀπέδοτο εὐθὺς γενόμενον, ἡ δ' ἐξὸν αὐτῇ βελτίω πρίασθαι τῆς ἴσης τιμῆς, τοῦτον ἠγόρασε. καὶ γάρ τοι διὰ ταῦτα τῶν οὐ προσηκόντων ἀγαθῶν κύριος γεγονώς, καὶ πατρίδος τετυχηκώς, ἣ νόμοις τῶν ἁπασῶν πόλεων μάλιστα οἰκεῖσθαι δοκεῖ, οὐδένα, οἶμαι, τρόπον φέρειν, οὐδὲ χρῆσθαι τούτοις δύναται. ἀλλὰ τὸ τῆς φύσεως ὡς ἀληθῶς βάρβαρον καὶ θεοῖς ἐχθρόν, ἕλκει καὶ βιάζεται, καὶ φανερὸν ποιεῖ τοῖς παροῦσιν, ὥσπερ ἀλλοτρίοις, ὅπερ ἐστίν, αὐτὸν χρώμενον. τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων ὄντων, ἃ τῷ βδελυρῷ τούτῳ καὶ ἀναιδεῖ μάλα βεβίωται, ἐκεῖ μοι προσιόντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν χρωμένων αὐτῷ, παραινοῦντες ἀπαλλαγῆναι καὶ καθυφεῖναι τὸν ἀγῶνα τοῦτον, ἐπειδή με μὴ πείθοιεν, ὡς μὲν οὐ πολλὰ καὶ δεινὰ πεποίηκεν οὗτοσί, καὶ δίκην ἣν ὑπόσχοι ἂν δικαίως δοίη τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἐτόλμων λέγειν. ὅτι ταῦτα δὲ ἀπῄτουν, ὡς ἥλωκεν ἤδη καὶ κατεψήφισται. τίνος τιμήσειν αὐτῷ προσδοκᾷς τὸ δικαστήριον; οὐχ ὁρᾷς ὅτι πλουτεῖ, καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ καὶ λειτουργίας; σκόπει δὲ μὴ τούτοις αὐτὸν ἐξαιτήσηται, καὶ ἐλάττω πολὺ τῇ πόλει καταθείς, ἢ 271 272 273 274 275 276

Marginal notes: τούτους ἐπεμπόμενος α. | τῶν α. | πληγχάσι. | ἐξαιτήσεται.

κατ' ἐρώτησιν ἐξενήνοχε [illegible] [illegible] [illegible] ὅπερ [illegible] τῶν χρημάτων [illegible] [illegible] ἐν ταῖς κωμῳδίαις [illegible] ἐν ταῖς τραγῳδίαις, ὅτι εἰ μὴ [illegible] [illegible] κωμῳδίαν [illegible] [illegible] γὰρ τὰ ἐκεῖ [illegible]. καὶ ἄλλως ἐπειδὴ [illegible] τὰ ἐν ταῖς τραγῳδίαις [illegible] [illegible] γὰρ τὰ ἐκεῖ [illegible], καὶ [illegible], καὶ ὅτι μᾶλλον περὶ τὰς τραγῳδίας ἢ τὰς κωμῳδίας [illegible]. Η μὲν γὰρ ἀπέδοτο) Ταῦτα ἐστὶ τῶν συμβεβηκότων [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] γὰρ [illegible] γυναιξί, καὶ μάλιστα τῇ [illegible]. ἡ μὲν γὰρ ἡ χρῦσα, [illegible] [illegible] φαῦλον ὄντα τὸς [illegible] [illegible] [illegible]. ἡ δὲ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] γενόμενον [illegible] [illegible]. Τοσούτων τοίνυν καὶ τοιούτων) [illegible] [illegible] τῆς αἰδοῦς [illegible] [illegible] [illegible] διὰ τὰς [illegible] [illegible] καὶ τὰς [illegible] [illegible] αὐτὸν [illegible]. [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] καὶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] αὐτὸν [illegible] [illegible] ἵνα μὴ αὐτὸν ὡς [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ἥλωκεν ἤδη καὶ κατεψήφισται) Αὐτοὺς [illegible] αὐτὸν [illegible] [illegible] καὶ [illegible] [illegible]. Καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ καὶ λειτουργίας) Ἄλλως [illegible] λειτουργιῶν λέγοντας [illegible] ἵνα αὐτὸς 274 275

ὅσα σοι δίδωσι καταγελάσῃ, ἐγὼ δὲ, πρῶτον μὲν οὐδὲν ἀγνωμονέστερον ὑμῶν καταγιγνώσκω, οὐδ' ὑπολαμβάνω τιμήσειν οὐδενὸς ἐλάττονος τούτῳ, ἢ ὅσον καταθεὶς 277 οὑτοσὶ, παύσεται τῆς ὕβρεως. τοῦτο δ' ἐστὶ μάλιστα μὲν θάνατος. εἰ δὲ μὴ, πάντα τὰ ὄντα ἀφελέσθαι. ἔπειθ' ὑπὲρ τῶν τούτου λῃτουργιῶν, καὶ τριηραρχιῶν, καὶ τῶν τοιούτων λόγων, ὧδε γιγνώσκω. εἰ μὲν ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ λῃτουργεῖν τοῦτο, τὸ ἐν ὑμῖν λέγειν ἐν ἁ-278 πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ πανταχοῦ, ἡμεῖς οἱ λῃτουργοῦντες, ἡμεῖς οἱ προεισφέροντες ὑμῖν, ἡμεῖς οἱ πλούσιοί ἐσμεν, εἰ τὸ τὰ τοιαῦτα λέγειν, τοῦτ' ἐστι τὸ λῃτουργεῖν, ὁμολογῶ μειδίαν ἁπάντων τῶν ἐν τῇ πόλει λαμπρότατον γεγενῆσθαι. ἀποκναίει γὰρ ἀηδίᾳ δήπου καὶ 279 ἀναισθησίᾳ καθ' ἑκάστην τὴν ἐκκλησίαν ταῦτα λέγων. εἰ μέντοι τί ποτ' ἐστὶν ἃ λῃτουργεῖ τῇ ἀληθείᾳ, δεῖ σκοπεῖν, ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ. καὶ θεάσασθε ὡς δικαίως αὐτὸν ἐξετάσω, πρὸς ἐμαυτὸν κρίνων. οὗτος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γεγονὼς ἔτη περὶ πεντήκοντα ἴσως, ἢ μικρὸν ἐλάτ-280 τω, οὐδὲν ἐμοῦ πλείους λῃτουργίας ὑμῖν λελῃτούργηκεν, ὃς δύο καὶ τριάκοντα ἔτη γέγονα. κἀγὼ μὲν κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους ἐτριηράρχουν, εὐθὺς ἐκ παίδων ἐξελθὼν, ὅτε σύνδυο ἦμεν οἱ τριήραρχοι, καὶ τὰ ἀναλώματα πάντα ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων, καὶ τὰς 281 ναῦς ἐπληροῦμεν αὐτοί. οὗτος δε ὅτε μὲν κατὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν ἦν, καθ' ἣν ἐγὼ νῦν, οὐδέπω λειτουργεῖν ἤρχετο. τηνικαῦτα δὲ τοῦ πράγματος ἥπτετο, ὅτε πρῶτον μὲν διακοσίους, καὶ χιλίους πεποιήκατε συντελεῖς ὑμεῖς, παρ' ὧν εἰσπραττόμενοι 282 τάλαντον ταλάντου μισθοῦσι τὰς τριηραρχίας οὗτοι. εἶτα τὰ πληρώματα ἡ πόλις παρέχει, καὶ σκεύη δίδωσιν, ὥστ' αὐτῶν ἐνίοις τῇ ἀληθείᾳ, τὸ μηδὲν ἀναλῶσαι, καὶ δοκεῖν λελῃτουργηκέναι, καὶ τῶν ἄλλων λῃτουργιῶν ἀτελέσι γεγενῆσθαι, περίεστιν. ἀλλὰ 283 μὴν, τί ἄλλο; τραγῳδοῖς κεχορήγηκέ ποτε οὗτος· ἐγὼ δὲ αὐληταῖς ἀνδράσι. καὶ ὅτι τοῦτο τὸ ἀνάλωμα ἐκείνης τῆς δαπάνης πολλῷ πλεῖόν ἐστιν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ δήπου. κἀγὼ μὲν ἐθελοντὴς νῦν; οὗτος δὲ καταστὰς ἐξ 284 ἀντιδόσεως τότε. οὗ χάριν οὐδεμίαν αὐτῷ δήπου δικαίως ἄν τις ἔχῃ. τί ἔτι; εἱστίακα τὴν φυλὴν ἐγὼ, καὶ παναθηναίοις κεχορήγηκα. οὗτος δὲ οὐδέτερα. 285 ἡγεμὼν συμμορίας ὑμῖν ἐγενόμην ἐγὼ ἔτη δέκα, ἴσον φορμίωνι, καὶ λυσιθείδῃ, καὶ καλλαίσχρῳ, καὶ τοῖς

καταγελάσει. ἴσως. ἔχοι α. πλου-σιωτάτ.

διαφόρως ἔχει καὶ ταῖς τοῦ μειδίου σκευαῖς, καὶ τῇ ἑαυτοῦ θαυμάσαι. τὸ μὲν γὰρ ἁπλῶς κατηγοροῦντα λέγειν τὰς ἑαυτοῦ φιλοτιμίας, ἐπαχθὲς καὶ ἄκαιρον. τὸ δὲ ἐξετάζοντα τὸν ἐχθρὸν προκρίνειν τὰ ἑαυτοῦ, σφόδρα εὔκαιρον.

270 ὅτι ἐκ τῆς ἀντιθέσεως αὐτὸ δοκεῖ ποιεῖν. Τὸ τοιαῦτα λέγειν, τοῦτ' ἐστὶ τὸ λῃτουργεῖν) Ὅσπερ αὐτὸς φησὶ) δοκεῖν ἐπαχθὲς εἶναι, τοῦτο τοῖς μὲν ἰδία προστίθησιν. Ἀηδία δήπου) ἀηδία ἐστί. διότι οἱ ἑαυτοὺς ἐπαινοῦντες, ἀηδεῖς εἰσιν. ἀναισθησία δὲ, ὅτι μὴ λῃτουργοῦντας μὲν δεῖ ὅμως σεμνύνεται.

280 Ὅτι σύνδυο ἦμεν οἱ τριήραρχοι) Πολλαὶ περὶ τὰς τριηραρχίας ἐγένοντο μεταβολαί. διὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀναλώματος καὶ ποτὲ μὲν, σύνδυο ἦσαν. ποτὲ δὲ, σύντρεις. ποτὲ δὲ καὶ δέκα τριήραρχοι, ποτὲ δὲ χίλιοι ἐγένοντο δημοσθένους ὕστερον διὰ τῶν τριήρων ἕνα τριήραρχον ἐποίησε. καὶ ποτὲ μὲν ἡ πόλις τὴν κατασκευὴν καὶ τοὺς ναύτας ἐδίδου καὶ μόνην διὰ τὴν ναῦν ἐτριηράρχει. ποτὲ δὲ σύμπαντα οἴκοθεν οἱ τριήραρχοι παρεῖχον. τοῦτο νῦν φησὶν, ὅ μέγιστον ἦν τὸ ἀνάλωμα τῆς τριηραρχίας, σύνδυο ἦμεν.

281 Ὅτι πρῶτον μὲν διακοσίους) Κατηγορεῖ τῆς φιλοτιμίας τῆς μειδίου τοῦ συντελῶν. ἔστι δὲ σόφισμα τὸ ῥηθέν. φησὶ γὰρ ὅτι παρὰ τῶν χιλίων καὶ διακοσίων εἰσπραττόμενοι τάλαντον, ταλάντου μισθοῦσι τὰς τριηραρχίας, ὡς μιᾶς τριήρους παρὰ τῶν τοσούτων γενομένης. οὐκ ἔστι δὲ ἀληθές. χίλιοι γὰρ καὶ διακόσιοι ἦσαν οἱ τῇ τριηραρχίᾳ ἀφωρισμένοι. τούτων δὲ λοιπὸν, ἢ συνεκκαίδεκα τὴν τριήρη ἐπλήρουν, ἢ σύντρεις, ἢ ὅσοι δήποτε. καταλιπὼν νῦν τὸ λέγειν ὅτι ναῦς ἑκατὸν δέκα (?) παρεῖχε, πάντας τοὺς ἐπὶ τριηραρχίας ἀφωρισμένους ὠνόμασεν, ὡς πάντων μίαν παρεχόντων.

282 Πληρώματα) Ναύτας, καὶ ἐπιβάτας, καὶ σκεύη κατ' αὐτάς. Ἐξ ἀντι-283 δόσεως) Οἷον κατ' ἀνάγκην γενομένως. σκοπεῖτε δὲ ὅτι περὶ μὲν ἑαυτοῦ, τὸ ἀπέδωκεν ἐφύλαξε. τοῦ δὲ μειδίου, τὸ μόνον ἐφύλαξε.

284 Εἱστίακα τὴν φυλὴν) Ὡς ἄλλης ταύτης οὔσης λῃτουργίας. καὶ δίδωσι θεώρημα αὔξειν τὰς λῃτουργίας ἐπὶ τὰ τοῖς κατὰ μέρος, ἵνα πολλαὶ δόξωσι. Καὶ παναθηναίοις κεχορήγηκα) Οὐχὶ τῆς παναθηναίων γέγονε τὸ ἀνάλωμα, ἀλλ' ἵστασαν τῇ θεῷ χορὸς, ὥσπερ τῷ διονύσῳ. ἐν τούτοις ἐγένετο χορηγός. ἀναλ καίως δὲ τοῦ χορηγοῦ τὴν φυλὴν ἑστιῶντος ὁ δημοσθένης δεικνὺς οὗτος.

285 Ἴσον φορμίωνι καὶ λυσιθείδῃ) Οὗτοι οἱ

Demosthenes 32 natus annos hanc orationem habuit

[illegible]

πλουσιώτατος, εἰσφέρων οὐκ ἀπὸ ὑπαρχούσης οὐσίας· ὑπὸ γὰρ τῶν ἐπιτρόπων ἀπεστερήμην· ἀλλ' ἀπὸ τῆς δόξης, ὧν ὁ πατήρ μοι κατέλιπε, καὶ ὧν δίκαιον ἦν με δοκιμασθέντα κομίσασθαι. ἐγὼ μὲν οὖν οὕτως ὑμῖν προσενήνεγμαι. μειδίας δὲ πῶς; οὐδέ πω καὶ τήμερον συμμορίας ἡγεμὼν γέγονεν, οὐδὲν τῶν πατρῴων ἀποστερηθεὶς ὑπ' οὐδενός, ἀλλὰ παρὰ τοῦ πατρὸς πολλὴν οὐσίαν παραλαβών. τίς οὖν ἐστιν ἡ λαμπρότης, ἢ τίνες αἱ λῃτουργίαι καὶ τὰ σεμνὰ ἀναλώματα τούτου; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ, πλὴν εἰ ταῦτά τις θεωρεῖ· οἰκίαν ᾠκοδόμηκεν ἐν ἐλευσῖνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ. καὶ εἰς μυστήρια τὴν γυναῖκα ἄγει, κἂν ἄλλοσέ ποι βούληται, ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ζεύγους τοῦ ἐκ σικυῶνος. καὶ τρεῖς ἀκολούθους, ἢ τέτταρας αὐτὸς ἔχων, διὰ τῆς ἀγορᾶς σοβεῖ, κυμβία, καὶ ῥυτά, καὶ φιάλας ὀνομάζων οὕτως, ὥστε τοὺς παριόντας ἀκούειν. ἐγὼ δ' ὅσα μὲν τῆς ἰδίας τρυφῆς ἕνεκα, μειδίας, καὶ περιουσίας κτᾶται, οὐκ οἶδ' ὅ τι τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ὠφελεῖ. ἃ δ' ἐπαιρόμενος τούτοις ὑβρίζει, ἐπὶ πολλοὺς, καὶ τοὺς τυχόντας ὑμῶν ἀφικνούμενα ὁρῶ. οὐ δὴ δεῖ τὰ τοιαῦτα ἑκάστοτε τιμᾶν, οὐδὲ θαυμάζειν ὑμᾶς, οὐδὲ τὴν φιλοτιμίαν ἐκ τούτων κρίνειν, εἴ τις οἰκοδομεῖ λαμπρῶς, ἢ θεραπαίνας κέκτηται πολλάς, ἢ σκεύη πολλά, ἀλλ' ὃς ἂν ἐν τούτοις λαμπρὸς καὶ φιλότιμος ᾖ, ὧν ἅπασι μέτεστι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν· ὧν οὐδὲν εὑρήσετε τούτῳ προσόν. ἀλλὰ νὴ Δία τριήρη, ἣν ἐπέ-

[illegible]

μειδίου πρὸς τούτοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν καθεῖλεν ἐν πλείστων τόπων. καὶ δείκνυσιν ὅτι οὐ φιλοτιμία τὸ γενόμενον, ἀλλὰ τέχνη
295 καὶ σόφισμα. Θρυλήσει) Συνεχῶς λέξει. Εἰ δὲ δὴ δειλίας καὶ ἀνανδρίας) Αὐτὴν τὴν ἐπίδοσιν ἐκ τοῦ μετὰ μέμφεται. ἀπὸ τῶν προαγορευθησομένων αὐτὴν καθαιρεῖ. καὶ παράγγελμα ὑμῖν παρέχει, ὅπως δεῖ περὶ τῶν δοκούντων καλῶν ποιεῖσθαι τὰς κατηγορίας. αὐτὰ μὲν γὰρ οὐ προσήκει μέμφεσθαι· ἀναιρεῖν δὲ ... ἀπὸ δὲ τῆς προαιρέσεως διαβάλλει. οὕτω γὰρ ἐστὶ ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ ἐποίησεν, ἀπὸ τῆς αἰτίας φαυλίσας· διὰ γὰρ τὸ δέος, φησίν, ὤφθη φιλότιμος ἀπὸ τῆς γνώμης, μετὰ τῆς ἀπὸ χρόνου, ποτε. ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως, τί τὸ συμβάν.

298 Ἄνωθεν δέ, βραχὺς γὰρ ἐστὶν ὁ λόγος) Βούλεται πάλιν τὴν ἐπίδοσιν τὴν ἑαυτοῦ, τῇ ἐπιδόσει τοῦ μειδίου συγκρῖναι, καὶ διὰ τοῦτο ἀναλαμβάνει τοὺς χρόνους, δοκεῖν μὲν φιλοτιμίας ἕνεκα τοῦτο ποιεῖν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ ἐπὶ τὸν καιρὸν ἀποδραμεῖν βουλόμενος, ἐν ᾧ τὴν ἐπίδοσιν αὐτὸς πεποίηκε τούτων. Ἐγίνοντο εἰς εὔβοιαν ἐπιδόσεις) Ἀπαριθμεῖται πολλῶν ἐτῶν εἰσφορῶν καὶ ἐπιδόσεων καιρούς, ἐν οἷς οὐ φαίνεται ἐνδείξας ἑαυτοῦ τὴν φιλοτιμίαν μειδίας. εἰ δὲ ἐν ἐκείνοις ἐπέδωκε, νυνὶ δὲ τοῦτο ἐποίησεν, σκεπτέον τὴν αἰτίαν δι᾽ ἣν ἠναγκάσθη τοῦτο ποιεῖν. πῶς ἐπέδωκε λέγομεν, φησί, ποῖ ἦν τῆς ἐπιδόσεως. Τούτων δ᾽ οὐκ ἦν μειδίας, ἀλλ᾽ ἐγώ) Τὸν σκοπὸν ἐξ ἀνάγκης ἐπλήρωσεν. εἶπε γὰρ ὅτι οὐκ ἦν μειδίας ὁ ἐπιδούς. ὥσπερ δὲ ἐπιζητοῦντος τοῦ ἀκροατοῦ τίς οὖν ἦν; προσέθηκεν, ἀλλ᾽ ἐγώ. Καὶ συντριήραρχος ἦν μοι) Ὥσπερ προσέθηκε πάλιν τὸν φιλῖνον ἐποίησε δευτέρου μνησθείς, ὡς αὐτοῦ μὲν ἐπιδόντος τὴν ναῦν, ἐκείνου δὲ ἁπλῶς
299 συνεργοῦντος. Καίτοι τόν γε δὴ φιλότιμον) Πῶς αὐτὸς ἐν πάσαις μὲν ἐπιδοὺς ὁ προοιμιάζεται ὅτι πλεῖστα πεποίηται σπουδὴν δεῖξαι οὐ τὸν μειδίαν μὴ ὄντα φιλότιμον, ἀλλ᾽
300 ἐκείνου ἑαυτὸν φιλοτιμότερον. Τρίται νῦν αὗται) Συνῳδὸν εἶπε καὶ τὴν φιλοτιμίαν δι᾽ ἐμὰ πεποίηκε. τὴν γὰρ ἐκείνου δόσιν ἐμιμήσατο. Ἐνταῦθα ἐπέδωκε) Ἀντὶ τοῦ ὕστερον πειρᾶται διαβάλλειν. τὸ γὰρ πῶς, περὶ τὸν τρόπον θεωρεῖσθαι πέφυκε.

295 δωκε. ταύτην γὰρ οὐδεὶς οἶδ᾽ ὅτι θρυλλήσει, καὶ φήσει, ἐγὼ ὑμῖν τριήρη ἐπέδωκα. οὑτωσὶ δὴ ποιήσατε. εἰ μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φιλοτιμίας εἵνε-
296 κα ταύτην ἐπέδωκεν, ἣν προσήκει τῶν τοιούτων ἔχειν χάριν, ταύτην ἔχετε αὐτῷ, καὶ ἀπόδοτε· ὑβρίζειν δὲ, μὴ [a] δότε. οὐδενὸς γὰρ πράγμα-
297 τος, οὐδ᾽ ἔργου, τοῦτο συγχωρητέον. εἰ δὲ δὴ καὶ δειλίας καὶ ἀνανδρίας ἕνεκα δειχθήσεται τοῦτο πεποιηκώς, μὴ παρακρουσθῆτε. πῶς οὖν εἴσεσθε; ἐγὼ καὶ
298 τοῦτο διδάξω, ἄνωθεν δὲ, βραχὺς γὰρ ἐστὶν ὁ λόγος, ὃν λέξω, κἂν ἄνωθεν ἄρχωμαι δικαίως. ἐγίγνοντο εἰς εὔβοιαν ἐπιδόσεις πρὸ ὑμῶν πρῶται. τούτων δ᾽ οὐκ ἦν μειδίας,
299 ἀλλ᾽ ἐγώ. καὶ συντριήραρχος ἦν μοι φιλῖνος ὁ νικοστράτου. ἕτεραι δεύτεραι μετὰ ταῦτα εἰς ὄλυνθον. οὐδὲ τούτων ἦν μειδίας. καίτοι τόν γε δὴ φιλότιμον, πανταχοῦ
300 προσήκει ἐξετάζεσθαι. τρίται [b] νῦν αὗται γεγόνασιν ἐπιδόσεις. ἐνταῦθα ἐπέδωκε. πῶς; ἐν τῇ βουλῇ γιγνομένων ἐπιδόσεων, παρὼν οὐκ ἐπεδί-
301 δου τότε. ἐπειδὴ δὲ πολιορκεῖσθαι τοὺς ἐν ταμύναις στρατιώτας ἐξηγγέλλετο, καὶ πάντας ἐξιέναι τοὺς ὑπολοίπους ἱππέας, ὧν εἷς οὗτος ἦν,
302 προεβούλευσεν ἡ βουλή· τηνικαῦτα φοβηθεὶς τὴν στρατείαν ταύτην, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν πρὶν καὶ προέδρους [c] καθίζεσθαι, παρελθὼν ἐπέ-
304 δωκε. τῷ δῆλον, ὥστε μηδ᾽ ἀντειπεῖν αὐτὸν ἔχειν, ὅτι τὴν στρατείαν φεύγων, οὐ φιλοτιμίᾳ, τοῦτ᾽ ἐποίη-
305 σε; τοῖς μετὰ ταῦτα πραχθεῖσιν ὑπ᾽ αὐτοῦ. ὃ μὲν γὰρ πρῶτον, ὡς οὐκ ἐδόκει, προϊούσης τῆς ἐκκλησίας, καὶ λόγων γιγνομένων, τῆς τῶν ἱππέων βοη-
θείας ἤδη δεῖν, ἀλλ᾽ ἀναπεπτώκει τὰ τῆς ἐξόδου, οὐκ

[a] δῶτε.
[b] νυνί.
[c] καθίζεσθαι. προέδρους. β.

Πῶς; ἐν τῇ βουλῇ γιγνομένων) Οὐ διὰ φιλοτιμίαν ἐπέδωκεν. ἔχρῆν γὰρ ἐν ταῖς προτέραις ἐπιδόσεσιν ἐπιδοῦναι καὶ ἔτι ὅτι ἀπὸ τοῦ χρόνου. δυνάμεθα γὰρ καθαιροῦντες λέγειν, οὐδὲν μέγα τὸ γενόμενον. ἐχρῆν γὰρ αὐτὸν ἐν λιμῷ χαρίσασθαι μᾶλλον, ὅτι σύμπας ὁ δῆμος διεσώζετο. Παρὼν οὐκ ἐπεδίδου) Τὸ μὲν παρὼν προστίθεται, ἵνα μὴ λέγῃ, ὡς ἀπεδήμει. τὸ δὲ ἐν τῇ βουλῇ μὴ δεδωκέναι· οὔπω γὰρ προσῆκε αὐτῷ ὁ φόβος, τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐξιέναι μὴ καταφανοῦς γενομένης. ὅτε δὲ τοῦ δήμου προβουλευσαμένου ἡ βουλὴ τὸ μέ-
302 ρος προσέταξε τοὺς ἱππέας, ὀξέως φθάσας καὶ τοὺς προέδρους, ἐπέδωκε τὴν ναῦν. Παρελθὼν ἐπέδωκε)
[d] φόβον. Ἀπὸ τῆς αἰτίας τοῦτο· ἵνα γὰρ φύγῃ τὸν κίνδυνον, διὰ τοῦτο ἐπέδωκε. τὴν ἐπιβουλὴν δὲ ἔδειξε τοῦ φθόνου. προὔλαβε γὰρ τὴν τῶν προέδρων παρουσίαν, ἵνα μὴ προελθόντες ἐκεῖνοι περὶ ἄλλων προθῶσι τὴν σκέψιν, καὶ οὕτως ἐν τῆς ἐπιδόσεως ὁ μειδίας μὴ ἀναγκασθῇ στρατεύεσθαι. οἱ γὰρ πρόεδροι ἦσαν, οἱ διὰ τοῦ κήρυκος λέγοντες τῷ
304 δήμῳ, δοκεῖ ὑμῖν περὶ τούτου βουλεύσασθαι, καὶ χωρὶς ἐκείνων, περὶ οὐδενὸς ὁ δῆμος ἐσκέπτετο. Τῷ δῆλον) Τί-
305 νι δῆλον, καὶ πόθεν ἡ γνῶσις, ὅτι φεύγων τὴν στρατείαν ἐπέδωκε, καὶ οὐ διὰ φιλοτιμίαν; Τοῖς μετὰ ταῦτα πραχθεῖσι) Ἐπιδοὺς γὰρ τὴν ναῦν διὰ τὸν φόβον, ὡς εἶδεν ὅτι τινες προϊούσης τῆς σκέψεως, ὁ δῆμος ἔγνω μὴ πέμπειν τοὺς ἱππέας,

ἀλλ᾽ ἦν

(Handwritten marginalia: + πόλει ἐρετρίας. — στρατιάν — στρατιάν — non iam opus esse Wolf.)

[illegible] αἰγύπτιόν τινα πάμφιλον [illegible] ... Φωκίωνος [illegible] ἱππέας ἐπὶ τὴν [illegible] ... ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ [illegible]

ἀνέβαινεν ἐπὶ τὴν ναῦν, ἣν ἐπέδωκεν. ἀλλὰ τὸν μέτοικον ἐξέπεμψε τὸν αἰγύπτιον πάμφιλον. αὐτὸς δὲ μένων ἐνθάδε, ἐν τοῖς διονυσίοις διεπράττετο ταῦτα ἐφ' οἷς νυνὶ κρίνεται. ἐπεὶ δὲ ὁ στρατηγὸς Φωκίων μετεπέμπετο τοὺς ἐξ ἀργούρας ἱππέας ἐπὶ τὴν διαδοχήν, καὶ κατείληπτο σοφιζόμενος τότε ὁ δειλὸς καὶ κατάπτυστος οὗτος, λιπὼν τὴν τάξιν ταύτην, ἐπὶ τὴν ναῦν ᾤχετο. καὶ ὧν ἱππαρχεῖν ἠξίου παρ' ὑμῖν ἱππέων, τούτοις οὐ συνεξῆλθεν. εἰ δ' ἐν τῇ θαλάττῃ κίνδυνός τις ἦν, εἰς τὴν γῆν δηλονότι ᾤχετ' ἄν. οὐ μὴν νικήρατός γε οὕτως ὁ τοῦ νικίου, ὁ ἀγαπητός, ὁ ἄπαις, ὁ παντάπασιν ἀσθενὴς τῷ σώματι· οὐδ' εὐκτήμων ὁ τοῦ αἰσίωνος, οὐχ οὕτως· οὐδ' εὐθύδημος, ὁ τοῦ στρατοκλέους· ἀλλ' αὐτῶν ἕκαστος ἑκὼν ἐπιδοὺς τριήρη, οὐκ ἀπέδρα ταύτην τὴν στρατείαν, ἀλλὰ τὴν μὲν ἐπίδοσιν, ἐν χάριτος μέρει, καὶ δωρεᾶς παρεῖχον πλεούσας τῇ πόλει. οὗ δ' ὁ νόμος προσέταττεν, ἐνταῦθα τοῖς σώμασιν αὐτοὶ λειτουργεῖν ἠξίουν. ἀλλ' οὐχ ὁ ἵππαρχος μειδίας· ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν λιπών, οὗ δίκην ὀφείλει τῇ πόλει δοῦναι, τοῦτ' ἐν εὐεργεσίας ἀριθμήσει μέρει. καίτοι τὴν τοιαύτην τριηραρχίαν, ὦ πρὸς θεῶν πότερα τελωνίαν, καὶ πεντηκοστήν, καὶ λιποταξίου, καὶ στρατείας ἀπόδρασιν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα ἁρμόττει καλεῖν, ἢ φιλοτιμίαν; οὐδένα γὰρ τρόπον ἄλλον ἐν τοῖς ἱππεῦσιν αὑτὸν ἀτελῆ ποιῆσαι στρατείας δυνάμενος, ταύτην εὕρηκε μειδίας καινὴν ἱππικήν τινα πεντηκοστήν. καὶ γὰρ αὖ τότε τῶν ἄλλων ἁπάντων τῶν ἐπιδόντων τριηράρχων, παραπεμπόντων ὑμᾶς, ὅτε δεῦρ' ἀπεπλεῖτε ἐκ στύρων, μόνος οὗτος οὐ παρέπεμπεν. ἀλλ' ἀμελήσας ὑμῶν, χάρακας, καὶ βοσκήματα, καὶ θυρώματα εἰς αὑτῷ, καὶ ξύλα εἰς τὰ ἔργα τὰ ἀργύρεια ἐκόμιζε.

Margin: 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313; * θεῶν. α.; * ἐπιδόντων; * ἀργύρεια. α.; στρατείαν; στρατείας; * χ. μόνος.

[illegible] τὴν τάξιν. καὶ ἵππαρχος [illegible] ... Μετεπέμπετο τοὺς ἐξ ἀργούρας) Εἰ [illegible] ... ἵππαρχος ὁ μειδίας.

Λιπὼν τὴν τάξιν) [illegible] 308

Καὶ ὧν ἱππαρχεῖν ἠξίου) [illegible]

Οὐ μὴν νικήρατός γε) [illegible] 309

Ὁ ἄπαις) [illegible]

Ὁ παντάπασιν ἀσθενὴς) [illegible]

Ἀλλὰ τὴν ἐκ τῶν νόμων τάξιν) [illegible] 310

Πότερα τελωνίαν καὶ πεντηκοστὴν) [illegible] 311

[illegible] 312

[illegible] Χάρακας καὶ βοσκήματα) [illegible] 313

Θυρώματα) [illegible] Εἰς τὰ ἔργα τὰ ἀργύρεια) [illegible]

καὶ χρηματισμός, οὐ λῃτουργία γέγονεν ἡ τριηραρχία τῷ καταπλύστῳ τούτῳ. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ 314 λέγω, σχεδὸν μὲν τὰ πολλὰ τούτων. ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν καλῶ.

Μάρτυρες.

Κλέων σουνιεὺς, ἀριστοκλῆς παιανιεὺς, πάμφιλος, νικήρατος ἀχερδούσιος, εὐκτήμων σφήττιος, καθ' ὃν 315 καιρὸν ἐκ στύρων ἀπεπλέομεν σὺν ἅπαντι τῷ στόλῳ, ἐτύχομεν τριηραρχοῦντες καὶ αὐτοί, καὶ μειδίας ὁ νῦν κρινόμενος ὑπὸ δημοσθένους, ᾧ μαρτυροῦμεν. πλέοντος δὲ τοῦ στόλου παντὸς ἐν τάξει, καὶ τῶν τριηράρχων ἐχόντων παράγγελμα μὴ χωρίζεσθαι, ἕως 316 ἂν δεῦρο καταπλεύσωμεν, μειδίας ὑπολειφθεὶς τοῦ στόλου, καὶ γεμίσας τὴν ναῦν ξύλων, καὶ χαράκων, καὶ βοσκημάτων, καὶ ἄλλων τινῶν, κατέπλευσεν εἰς πειραιᾶ μόνος μεθ' ἡμέρας δύο. καὶ οὐ συγκατέστησε τὸν στόλον μετὰ τῶν ἄλλων τριηράρχων.

Εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἅπερ 317 φήσει, καὶ καταλαζονεύσεται πρὸς ὑμᾶς αὐτίκα δὴ μάλα, τοιαῦτ' ἦν αὐτῷ καὶ τὰ λελῃτουργημένα καὶ πεπραγμένα, καὶ μὴ τοιαῦτα οἷα ἐγὼ δεικνύω, οὐδ' οὕτω δήπου τὴν δοῦναι δίκην, ὧν ἐμὲ ὕβρικεν, *ἐκ-318 φεύγειν ταῖς λῃτουργίαις δίκαιος ἂν ἦν. ἐγὼ γὰρ οἶδ' ὅτι πολλοὶ πολλὰ κἀγαθὰ ὑμᾶς εἰσὶν εἰργασμένοι, οὐ κατὰ τὰς μειδίου λῃτουργίας, οἱ μὲν, ναυμαχίας νενικηκότες, οἱ δὲ, πόλεις εἰληφότες, οἱ δὲ, πολλὰ καὶ καλὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως στήσαντες τρόπαια· ἀλλ' 319 ὅμως οὐδενὶ τούτων πώποτε ἐδώκατε τὴν δωρεὰν ταύτην, οὐδ' ἂν δοίητε, ἐξεῖναι τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς ὑβρίζειν αὐτῶν ἑκάστῳ *ὁπότ' ἂν βούληται, καὶ ὃν ἂν δύνηται τρόπον· οὐδὲ γὰρ ἁρμοδίῳ καὶ ἀριστογείτονι· τούτοις γὰρ δὴ μέγισται δέδονται δωρεαὶ παρ' ὑ-320 μῶν, καὶ ὑπὲρ μεγίστων. οὐδ' ἂν *ἠνέσχεσθε, εἰ προσέγραψέ τις ἐν τῇ στήλῃ, ἐξεῖναι δὲ καὶ ὑβρίζειν αὐτοῖς ὃν ἂν βούλωνται. ὑπὲρ γὰρ αὐτοῦ τούτου τὰς ἄλλας ἔλαβον δωρεάς, ὅτι τοὺς ὑβρίζοντας ἔπαυσαν. ὅτι τοίνυν καὶ κεκόμισται χάριν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, 321 παρ' ὑμῶν, οὐ μόνον ὧν αὐτὸς λελῃτούργηκε λῃτουργιῶν ἀξίαν. μικρὰ γὰρ αὕτη γέ τις ἦν· ἀλλὰ καὶ τῶν μεγίστων, καὶ τοῦτο βούλομαι δεῖξαι, ἵνα μηδ' ὀφείλειν οἴησθέ τι τῷ καταπλύστῳ τούτῳ. ὑμεῖς γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐχειροτονήσατε τοῦτον τῆς παράλου ταμίαν,

ὄντα

* ἐκφυγεῖν a. * ὅπως ἂν a. * ἠνέχεσθε a.

313 Καὶ χρηματισμός, οὐ λῃτουργία) Μετέθηκεν εἰς ἐργολαβίας ἀφορμὴν ὁ μειδίας τὴν λῃτουργίαν. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι δαπανῶσιν, αὐτὸς δὲ χρηματισμὸν καὶ πόρον ἐντεῦθεν πορίζεται. ἐμπορίας οὖν ἕνεκεν, οὐ φι-314 λοτιμίας τὴν ναῦν ἐπέδωκεν. Ὅμως δὲ καὶ μάρτυρας ὑμῖν καλῶ) Ὅτι καὶ χάρακας καὶ βοσκήματα, καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκόμισεν. οὐδὲν δὲ ἐκώλυε καὶ τοὺς πολίτας διαβεβαιοῦσθαι. καίτοι δὲ τοῦτο ὁμολογούμενον, ὅτι ξύλα ἐκόμισεν. ἐκ τούτου συνάγει, ὅτι 317 τῶν ἀνθρώπων ἠμέλησεν. Εἰ τοίνυν ὡς ἀληθῶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι) Τὸ κατ' ἀντιπαράστασιν κέχρηται νοήματι μετὰ τὴν ἔνστασιν. οὐ μόνον γὰρ εἰς τὰς λύσεις τῶν ἀντιθέσεων χρώμεθα αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἑτέρων νοημάτων, ὅταν τι βουληθῶμεν κατ' ἐπιουσίαν εἰσαγαγεῖν. ὅπερ καὶ ἐνταῦθα πεποίηκεν ὁ ῥήτωρ. δείξας γὰρ διὰ τῆς ἐνστάσεως, ὅτι οὐδὲν ἐλειτούργησε, χρῆται τῇ ἀντιπαραστάσει, ὅτι ἄξιος ἦν συγγνώμης ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησε, καὶ ἑξῆς.

318 Οἱ μὲν, ναυμαχίας) Ἐκ τοῦ προσώπου ἐπιλογίζεται. καὶ ὡς ἐκεῖ κατ' ὄνομα ἐπεξῆλθεν ἰφικράτει τε καὶ χαβρίᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις, τούτοις νῦν ἐν τῷ καθόλου, αἰνιγματωδῶς περιέλαβε. δεῖ γὰρ τὸν ἐπίλογον, πάντα ἐπιλογίζεσθαι τὰ ἐν τοῖς ἀγῶσι, τά τε ἐν προοιμίοις, καὶ τὰ ἐν καταστά-319 σει. Ὁπότ' ἂν βούληται) Καὶ ἐν ἑτέροις, καὶ ἐν θεάτροις. ὅν τε ἂν δύνηται τρόπον, τουτέστι πληγὰς ἐντείνων καὶ διαφθείρων, καὶ στε-320 φάνους ἁρπάζων. Ὅτι τοίνυν καὶ κεκόμισται χάριν) Ὅπερ ἂν ὁ μειδίας εἰς τὸ τῆς αἰδοῦς παρέχοι τόπον, ὅτι τετίμηται παρ' ὑμῶν, ὅτι τῆς παράλου γέγονε ταμίας, ὅτι ἵππαρχος ἐχειροτονήθη. ἅπερ οὖν τῷ τοιούτῳ καταψηφίζεσθαι διὰ προφάσει μικρᾷ, ταῦτα προλαμβάνων δημοσθένης ἀναιρεῖ, φάσκων, ὅτι διὰ ταῦτα αὐτὰ οὐκ ἄξιος αἰδοῦς. εἰ γὰρ διὰ τὰς λῃτουργίας ἐτύγχανε συγγνώμης ὢν ἄξιος, κεκόμισται δὲ * συγγνώμην καὶ αὐτὴ τῇ ἑτέρᾳ τιμῇ, φαίνεται μηδὲν ὀφειλό-321 μενον παρὰ τῆς πόλεως. Ἐχειροτονήσατε τοῦτον τῆς παράλου ταμίαν) Οἱ μὲν φασίν, ὅτι πάραλος ἐκλήθη, ἀπὸ τοῦ παράλου παιδὸς τοῦ θησέως. οἱ δὲ, ἀπὸ παράλου τινὸς ἥρωος. οὗ καὶ ὁ παῖς τοῦ περικλέους ὁμώνυμος, διὰ τὸ πλεῖν τὴν παραλίαν, τουτέστι, τὴν ἀκτὴν, καὶ τὴν ἐλλήσποντον. αὕτη γὰρ ἀ-

* τὴν τιμὴν ταμίαν αὐτῷ τούτῳ, καὶ ἑτέρας τιμ.

ποιήσειν πρὸς τοὺς συμμάχους, ὅτι βούλοιντο σημαίνειν οἱ Ἀθηναῖοι. ἦσαν δὲ τὸ μὲν πρότερον ἱεραὶ δύο τριήρεις, ἡ Σαλαμινία, ἣν καὶ Δηλίαν ἐκάλουν· καὶ ἡ Πάραλος. ὕστερον δέ, καὶ ἄλλαι προσεγένοντο, αἱ Ἀντιγονίς, καὶ Πτολεμαΐς, καὶ Ἀμμωνιάς, ἐπειδὴ τῷ Ἄμμωνι δι' αὐτῆς τὰς θυσίας ἔπεμπον. τούτων δὲ τῶν ἱερῶν τριηρῶν αὐτὴ ἡ πόλις ἐπεμελεῖτο, καὶ χρήματα ἐδίδου τοῖς ταμίαις. ὥστε αὐτῆς ἐπιμελεῖσθαι, καὶ παρέχειν τὰ χρήματα. καὶ τιμὴ ἦν τὸ τούτων τινὸς ἐπιμελεῖσθαι. Ὄντα τοιοῦτον) Δειλόν τε, καὶ μοχθηρόν. Καὶ πάλιν ἵππαρχον) Φθάσας ἤδη τὴν στρατηγίαν τούτου αὐτοῦ διέβαλε. εἰκότως οὖν ἐπήνεγκε τὸ οὐ δυνάμενον. εἰ γὰρ οὕτως ἐστὶν ἀσθενής, ὥστε καὶ ἐπ' ἀσκαύλης ὀρχεῖσθαι, δῆλος ὅτι ἀνεπιτήδειος ἐστὶ πρὸς τὸ στρατηγεῖν.

Δηλίαν

ὀρχεῖσθαι. α. ε. ὄντα τοιουτονί, εἶθ' ὥς ἐστι, καὶ πάλιν ἵππαρχον, ὀρχεῖσθαι 322 διὰ τῆς ἀγορᾶς ταῖς πομπαῖς, οὐ δυνάμενον, καὶ μυστηρίων ἐπιμελητήν, καὶ ἱεροποιόν ποτε καὶ βοώνην, καὶ τὰ τοιαῦτα δή. εἶτα πρὸς τῶν θεῶν, τὴν τῆς φύσεως κακίαν, καὶ ἀναισθησίαν, καὶ πονηρίαν, ταῖς παρ' ὑμῶν ἀρχαῖς καὶ τιμαῖς καὶ χειροτονίαις ἐπανορθοῦσθαι, μικρὰν ὑπολαμβάνετε εἶναι δωρεὰν καὶ χάριν; καὶ μὴν εἴ τις αὐτοῦ ταῦτα ἀφέλοιτο, ἱππάρχηκα, τῆς Παράλου ταμίας γέγονα, τίνος ἐστὶ ἄξιος οὗτος; ἀλλὰ μήν, κἀκεῖνό γε ἐπίστασθε, ὅτι τὴν μὲν Πάραλον ταμιεύσας, Κυζικηνῶν ἥρπασε 324 πλεῖον, ἢ πέντε τάλαντα. ὑπὲρ ὧν ἵνα μὴ δῷ δίκην, πάντα τρόπον περιελθών, καὶ ἐλαύνων τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὰ σύμβολα συγχέων, τὴν μὲν πόλιν ἐχθρὰν τῇ πόλει πεποίηκε, τὰ χρήματα δ' αὐτὸς ἔχει. ἵππαρχος δὲ χειροτονηθεὶς, λελύμανται τὸ 325 ἱππικὸν ὑμῶν, τοιούτους θεὶς νόμους, οὓς πάλιν αὐτὸς ἔξαρνος ἦν μὴ τεθεικέναι. καὶ τῆς μὲν Παράλου ταμιεύων τότε, ὅτε τὴν ἐπὶ Θηβαίους ἔξοδον εἰς Εὔβοιαν ἐποιεῖσθε ὑμεῖς, δώδεκα τῆς πόλεως τάλαντα ἀναλίσκειν ταχθεὶς, ἀξιούντων ὑμῶν πλεῖν, καὶ 326 παραπέμπειν τοὺς στρατιώτας, οὐκ ἐβοήθησεν. ἀλλ' ἤδη τῶν σπονδῶν γεγονυιῶν, ἃς Διοκλῆς ἐσπείσατο Θηβαίοις, ἧκε. καὶ τότε ἡττᾶτο πλέων τῶν ἰδιωτικῶν τριηρῶν μιᾶς. οὕτως εὖ τὴν ἱερὰν τριήρη παρεσκευάκει. ἱππαρχῶν δὲ τί οἴεσθε τἄλλα; ἀλλ' ἵππον 327 οὐκ ἐτόλμησεν ὁ λαμπρὸς καὶ πλούσιος οὗτος πρίασθαι· ἀλλ' ἐπ' ἀλλοτρίου τὰς πομπὰς ἡγεῖτο τοῦ Φιλομήλου τοῦ Παιανιέως ἵππου. καὶ ταῦτα ἴσασιν οἱ ἱππεῖς. Ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτα ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας. 328

Margin: βοώνην. α. β. ε. — ἐποιεῖτε. — καὶ ταῦτα ἴσασιν πάντες ἄνθρωποι. α.

Μάρτυρες.

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ

Ὀρχεῖσθαι διὰ τῆς ἀγορᾶς) Ἔθος γὰρ ἦν ἐν ταῖς πομπαῖς περιάγεσθαι τοὺς ἄρχοντας. ὁ τῆς ἐπιστήμης οὖν χεῖρον οὐδὲ τῆς τύχης τετίμηται. τοσοῦτον γὰρ ἀπήλαυσε τούτων, ὥστε οὐκ ἠδυνήθη καλῶς ὀρχεῖσθαι τῷ ἵππῳ κατὰ τὴν ἀγορὰν ποτὲ διιών. Ἱεροποιόν) Τὸν ἐπισκοποῦντα τὰ θύματα, μὴ ἀδόκιμα καὶ πηρά. Βοώνην δέ, τὸν ὠνούμενον βοῦς εἰς τὰς ἑορτάς. (ὀρχεῖσθαι. κ.)

Τὴν τῆς φύσεως κακίαν καὶ ἀναισθησίαν) Ἵππαρχον μὲν αὐτὸν χειροτονήσαντες, τὴν δειλίαν ἐπανορθοῦτε. ἱεροποιὸν δὲ καὶ μυστηρίων ἐπιμελητὴν ἑλόμενοι, τὴν πονηρίαν ἠμβλύνατε. (κ ἐπανορθοῦσθαι.)

Κυζικηνῶν ἥρπασε πλεῖον, ἢ πέντε) 324 Ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ ἐψηφίσαντο Ἀθηναῖοι, ληΐζεσθαι τοὺς θάλατταν πλέοντας, κἂν ἔμποροι ὦσι τῶν πολεμίων. περιτυχὼν οὖν ἐμπόροις Κυζικηνοῖς, ἀφείλετο αὐτῶν, ὡς πολεμίων, τὰ χρήματα. οἱ δὲ ἐλθόντες εἰς Ἀθήνας, ἀπεδείκνυσαν αὐτοῖς φιλίαν ὑπάρχουσαν πρὸς τὴν πόλιν. ὁ δὲ Μειδίας μέχρι τοσούτου ἀντέτεινεν, ἕως ἔπεισε μὴ ἀποδοῦναι αὐτοῖς τὰ χρήματα. οἱ δὲ ἀπελθόντες, ἀπέστησαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα. κατ' ἄμφω οὖν τοὺς ἄνδρας ἠδίκησε. καὶ τὰ χρήματα λαβών, καὶ εἰς ἔχθραν ἐμβαλών. (ὦσι.) Συγχέων) Κυκῶν, καὶ συνταράττων, καὶ ἀναιρῶν, ἵνα μὴ ἀπαιτοῖτο τὰ χρήματα. Τοιούτους θεὶς νόμους) 325 Οἱ μὲν τοὺς λόγους, οὓς εἶπε κατὰ τῶν ἱππέων ἐκάλεσαν νόμους. οἱ δέ, τῇ ἀληθείᾳ ὑπέλαβον τεθεῖσθαι νόμους, ὡς οὐ δεῖται ἱππέων ἡ πόλις. καταισχύνουσι γὰρ αὐτήν. ἴσως δὲ ἔπεισεν, ἵνα μὴ συναπίῃ. Ἔξαρνος ἦν) Φοβηθεὶς γὰρ τὴν κατηγορίαν, ἔρριψε καὶ ἀφῆκε τοὺς νόμους. Ὅτε τὴν ἐπὶ Θηβαίους ἔξοδον) Ἐλέχθη γὰρ καὶ διὰ τῆς πεντηκοντορίας. Δώδεκα τῆς πόλεως τάλαντα) Ἀντιπίπτει ἔλυσεν οὐκ ἠδύνατο πλεῖν ἡ τριήρης ὧν μὴ λαβεῖν χρήματα παρὰ τῆς πόλεως εἰς τὴν ἐπισκευήν. ὁ δὲ εἶπε, καὶ μὴν δώδεκα τάλαντα εἴληφε, ὅσα οὐδεὶς ἕτερος. Τὴν ἱερὰν τριήρη παρεσκευάκει) Τὸ διὰ παραδρομῆς ἐστὶ τὸ εἰρωνικόν. Διοκλῆς δὲ στρατηγὸς ἦν ὁ λύσας τὸν 326 πρὸς Θηβαίους πόλεμον ταῖς σπονδαῖς. Ἀλλ' ἵππον οὐκ ἐτόλμησεν) Οὐκοῦν εἰς μὲν τὰς ἰδίας τρυφὰς, ὑπάρχει 327 φιλότιμος· εἰς δὲ τὰς κοινὰς χρείας οὕτω μικρολόγος, ὥστε μηδὲ ἵππον ὠνήσασθαι, καίτοι ἵππαρχος ὤν. Βούλομαι 328 τοίνυν) Τὴν πολιτείαν ἐπιλογίζεται. ἐπειδὴ γὰρ ἐν ἐκκλησίᾳ φησὶν ὁ Μειδίας, ὅτι τί γὰρ [illegible], καὶ [illegible]

ἐπὶ τοιούτοις δικαίαν δίκην ὑπέμεινε; ἀλλὰ τοῦτο ἐκεῖ μὲν τοῖς ἀγωνιστικοῖς ἐχρήσατο. ἐνταῦθα δὲ τοῖς ἐπιλογικοῖς, ὅτι πολλῷ καὶ ἐπ' ἐλάττοσι τούτων δίκην ἔδοσαν. ἔστι δὲ τῶν παραδειγμάτων τῶν λεχθέντων, τὰ μὲν ὅμοια τοῖς νῦν, τὰ δὲ, κατὰ τὴν παράβασιν μόνον. καὶ τῶν ὁμοίων, τὰ μὲν, μᾶλλον· τὰ δὲ, ἧττον. ἐξήτασε γὰρ τοὺς πρότερον περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικήσαντας καὶ κολασθέντας, ὅπερ οἰκεῖον ἐστι τῇ παρούσῃ ὑποθέσει περὶ τὰ μυστήρια. ἕτερος δὲ ὁ ἐν τοῖς Διονυσίοις. ὁ μὲν τοι ῥήτωρ, ὡς ὅμοιον συνελογίσατο τὸ κοινὸν κατ' ἑκάτερον τῆς ἑορτῆς ὄνομα.

328 Καὶ ὅσων ἤδη καταχειροτονήσαντος) Χρονιμώτατα, μέλλοντας αὐτοὺς ἐκ τοῦ δικαστηρίου, μνήμην αὐτοῖς τῶν ἡμαρτηκότων ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ κολασθέντων, ἵνα ὁμοιωθῶσιν εἰς ἀγανάκτησιν.

329 Τοῦ Θεσπιέως) Οἱ μὲν δημόται τοῦ Θεσπιέως ἐκάλουν. ὡς τοῦ Εὐάνδρου ἀθλιώτερου τυχόντος. οἱ δὲ, καὶ αὐτὸν ξένον ὄντα, ὥσπερ δὴ πάντα τῆς Βοιωτίας πόλεων τοῖς ξένοις ἐμπόροις, ὅπου ἐβούλετο πείθεσθαι τὰς δίκας.

Καρός τινος) Τοῦτο δὲ, ὅτι καὶ ξένος ἦν ὁ προσβαλλόμενος, καὶ ὅμως οὐ παρημελήθη.

331 Καταδεδικασμένος) Ἄλλο καταδικάσας, καὶ ἄλλο καταδικασάμενος. τὸ μὲν γὰρ, κυρίως ἐπὶ τῶν δικαζόντων δικαστῶν. τὸ δὲ, ἐπὶ τῶν ἐνεγκόντων τὰς δίκας καὶ αἰτιῶν γενομένων τὸ καταδικασθῆναι τινὰ σημαίνει τὸ ῥητόν.

Τοῖς μυστηρίοις ἐπιδημοῦντος) Ἴσως τὴν ἑορτὴν περὶ ἀσφάλειαν ἡγησάμενος, ὑπέμεινεν ὀφθῆναι. κἀκεῖνος ὡς ἐν ἀγορᾷ μὴ εὑρίσκων καιρὸν, κατεῖχεν ἐργασίας.

332 Τοῦ δὲ προσβαλλομένου) Ἐβουλήθητε μὲν, φησι, θανάτῳ περιβαλεῖν. τοῦ δὲ κατηγόρου πεισθέντος καὶ ἀρκεσθέντος τιμωρίᾳ τοιαύτῃ, εἰ μὴ ὑπεύθυνος εἴη τῇ προτέρᾳ καταδίκῃ, ἣν ὑπέμεινεν ἐμπορικὴν δίκην τὸ πρότερον, συνδραμόντες ἠναγκάσατε αὐτὸν ἀποστῆναι, καὶ μηκέτι ἀπαιτῆσαι τὸν Μένιππον.

Καὶ προσετιμήσατε τὰς βλάβας) Καὶ πρὸς τὸ ἀφεῖναι τὴν καταδίκην, καὶ ἠναγκάσατε ἀποτῖσαι ταύτας τὸν Εὔανδρον, αἰτιασαμένου πάλιν τοῦ Μενίππου, ὅτι ὑμᾶς ὑπέστη βλάβας περὶ τὰ φορτία καὶ τὴν ἐμπορείαν, διὰ τὴν κρίσιν ἀθλίωσιν κατεχόμενος, προσετιμήσατε αὐτὸν καὶ ταύτας ἐκτῖσαι.

333 Εἷς μὲν οὗτος ἐξ ἰδίου πράγματος) Σύνηθες τὸ ῥηθὲν παράδειγμα, ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος εἰληφθαι, ὥσπερ τὰ ἰδιωτικὰ τῶν δημοσίων ἐλάττονα.

Οὐδεμιᾶς ὕβρεως) Οὐ γὰρ ἐτύπτησεν αὐτόν, οὐδὲ ὕβρισεν, ἀλλὰ κατεῖχε μόνον τοῦτο διὰ χρέων. διὸ καὶ ἐπάγει ἐπαινῶν, ὡς ὀρθῶς ἐκρίνατε. μάλα γὰρ ἀγαθὸν ἡ φυλακὴ τῶν νόμων.

334 Ἕτερος ἀδικεῖν ποτ' ἔδοξεν) Τοῦτο ὅμοιον μὲν κατὰ πάντα τοῖς παροῦσι. καὶ γὰρ καὶ περὶ τὰ Διονύσια καταχειροτονία γέγονε. ἔτι δὲ ἧττον χαλεπώτερον τῷ μὴ εἰσελθεῖν εἰς δικαστήριον τὴν κρίσιν. ὅτι οὖν ἀπὸ τῆς ἐκβάσεως ἀσθενὲς. διὸ καὶ μᾶλλον αὐτὸς τῶν δύο τάξεων τὸ ἰσχυρὸν, τὸ τε κατὰ τὸν Εὔανδρον τὸν ζημιωθέντα τοῖς χρήμασι, καὶ τὸ κατὰ Κτησικλέα, τὸν θανάτῳ καταδικασθέντα.

Παρεδρεύοντος ἄρχοντι τῷ υἱεῖ) Συμπονοῦντος καὶ συμπαρόντος τῷ παιδί, μόνον τὸ ὡς νέος ἀμαθοῦς κατὰ τὴν ἀρχήν. πάρεδροι γὰρ ἐδίδοντο τοῖς νεωτέροις, οἱ νῦν καλούμενοι συγκάθεδροι. ἐπειδὴ γὰρ ὁ ἄρχων

ὅσων ἤδη καταχειροτονήσαντος τοῦ δήμου περὶ τὴν ἑορτὴν ἀδικεῖν, ὑμεῖς κατεγνώκατε, εἰπεῖν, καὶ δεῖ- 329 ξαι, τί πεποιηκότες αὐτῶν ἔνιοι τίνος ὀργῆς τετυχήκασι παρ' ὑμῶν, ἵν' αὐτὰ πρὸς τὰ τούτῳ πεπραγμένα αἰσθῆτε. πρῶτον μὲν τοίνυν, ἵνα πρώτης τῆς τελευταίας γεγονυίας μνησθῶ καταγνώσεως, περὶ τὰ μυστήρια ἀδικεῖν, Εὐάνδρου κατεχειροτό- 330 νησεν ὁ δῆμος, τοῦ Θεσπιέως, προσβαλλομένου αὐτὸν Μενίππου, Καρός τινος ἀνθρώπου. ἔστι δὲ ὁ αὐτὸς νόμος τῷδε τῷ περὶ τῶν Διονυσίων, ὁ περὶ τῶν μυστηρίων. κἀκεῖνος ὕστερος τούτου ἐτέθη. τί οὖν ποιήσαντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατεχειροτονήσατε τοῦ 331 Εὐάνδρου, τοῦτ' ἀκούσατε. ὅτι δίκην ἐμπορικὴν καταδεδικασμένος τοῦ Μενίππου, οὐκ ἔχων πρότερον λαβεῖν αὐτὸν, ὡς ἔφη, τοῖς μυστηρίοις ἐπιδημοῦντα; ἐπελάβετο. κατεχειροτονήσατε μὲν διὰ ταῦτα, καὶ οὐδὲ ποιοῦν ἄλλο προσῆν. εἰσελθόντα δ' εἰς τὸ δι- 332 καστήριον, ἐβούλεσθε μὲν θανάτῳ ζημιῶσαι. τοῦ δὲ προσβαλλομένου πεισθέντος, τὴν δίκην τε πᾶσαν ἀφεῖναι ἠναγκάσατε αὐτὸν, ἣν ᾑρήκει πρότερον, ἦν δὲ δυοῖν ταλάντοιν· καὶ προσετιμήσατε τὰς βλάβας, ἃς ἐπὶ τῇ καταχειροτονίᾳ μένων ἐλο- 333 γίζετο αὐτῷ γεγενῆσθαι πρὸς ὑμᾶς ἄνθρωπος. εἷς μὲν οὗτος ἐξ ἰδίου πράγματος, οὐδεμιᾶς ὕβρεως προσούσης, ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ παραβῆναι τὸν νόμον, τοσαύτην ἔδωκε δίκην. εἰκότως. τοῦτο γὰρ ἐσθ', ὃ φυλάττειν ὑμᾶς δεῖ, τοὺς νόμους, τὸν ὅρκον. ταῦτ' ἔχεθ' ὑμεῖς οἱ δι- 334 κάζοντες ἀεὶ παρὰ τὸν δῆμον, ὥσπερεὶ παρακαταθήκην, ἣν ἅπασιν, ὅσοι μετὰ τοῦ δικαίου πρὸς ὑμᾶς ἔρχονται, σῶαν ὑπάρχειν δεῖ. ἕτερος ἀδικεῖν ποτ' ἔδοξεν ὑμῖν περὶ τὰ Διονύσια. καὶ κατεχειροτονήσατ' αὐτοῦ, παρεδρεύοντος ἄρχοντι τῷ υἱεῖ, ὅτι θέαν

[illegible]

τοῦ καταλαμβάνοντος ἥψατο, ἐξείργων ἐκ τῆς θέας· 335
καὶ ἦν μὲν οὗτος, ὁ τοῦ βελτίστου πατὴρ Χαρικλείδου τοῦ
ἄρξαντος, καὶ μέγα γ᾽ ὑμῖν τοῦτο ἔδοξεν, καὶ δίκαιον
ἔχειν ὃ προσβαλλόμενος λέγει, εἰ κατελάμβανον
ἄνθρωποι θέαν, καὶ εἰ μὴ τοῖς κηρύγμασιν, ὡς σύ με
φῄς, ἐπειθόμην, τίνος ἐκ τῶν νόμων εἶ κύριος; καὶ ὁ 336
ἄρχων αὐτὸς τοῖς ὑπηρέταις ἐξείργειν εἰπεῖν, οὐκ αὐτὸς
τύπτειν. οὐδ᾽ οὕτω πείθομαι; ἐπιβολὴν ἐπιβάλλειν·
πάντα μᾶλλον, πλὴν αὐτὸς ἅψασθαι τῇ χειρί. πολ-
λὰ γὰρ πρὸς τὸ μὴ τὸ σῶμα ἕκαστον ὑβρίζεσθαι, πε-
ποιήκασιν οἱ νόμοι. ταῦτ᾽ ἔλεγε μὲν ἐκεῖνος, κατεχει- 337
ροτονήσατε δὲ ὑμεῖς. οὐ μὴν εἰσῆλθεν εἰς τὸ δικαστή-
ριον ἔτι· ἀλλ᾽ ἐτελεύτησε πρότερον. ἕτερον τοίνυν
ὅ, τε δῆμος ἅπας κατεχειροτόνησεν ἀδικεῖν περὶ τὴν
ἑορτήν, καὶ ὑμεῖς εἰσελθόντα ἀπεκτείνατε, Κτησικλέα
λέγω. διὰ τί δὴ τοῦτον ἀπεκτείνατε; ὅτι σκῦτος ἔ- 338
χων ἐπόμπευε, καὶ τούτῳ μεθύων ἐπάταξέ τινα ἐ-
χθρὸν ὑπάρχοντα αὐτῷ. ἐδόκει γὰρ ὕβρει, καὶ οὐκ οἴνῳ
τύπτειν, ἀλλὰ τῆς ἐπὶ τῆς πομπῆς καὶ τοῦ μεθύειν προ-
φάσει λαβών, ἀδικεῖν, ὡς δούλοις χρώμενος τοῖς ἐ-
λευθέροις. ἁπάντων τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τού- 339
των, ὧν ὁ μὲν εἶλεν ὑποστάς· ὁ δέ, καὶ θανάτῳ ζημιω-
θεὶς φαίνεται, πολλῷ δεινότερα οἶδ᾽ ὅτι πάντες
ἂν εἶ φήσαιτε τὰ Μειδίᾳ πεπραγμένα. οὔτε γὰρ
πομπεύων, οὔτε δίκην ᾑρηκώς, οὔτε προεδρεύων, οὔ-
τ᾽ ἄλλην σκῆψιν ἔχων οὐδεμίαν πλὴν ὕβριν, τοιαῦ- 340
τα πεποίηκεν, οἷα οὐδεὶς ἐκείνων. καὶ τούτους μὲν δὴ
ἐάσω. ἀλλὰ Πύρρον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Ἐτεο-
βουτάδην, ἐνδειχθέντα δικάζειν, ὀφείλοντα τῷ δημο-
σίῳ, θανάτῳ ζημιῶσαί τινες ὑμῶν ᾤοντο χρῆναι. καὶ
τέθνηκεν ἁλοὺς παρ᾽ ὑμῖν. καίτοι τοῦτο τὸ λῆμμα, δι᾽ ἔν- 341
δειαν, οὐ δι᾽ ὕβριν λαμβάνειν ἐπεχείρησεν ἐκεῖνος. καὶ

342 Ἂν δὲ ποιῇ, μὴ λέγῃ) Ὡς ἰσχυρότερα τὰ ἔργα τῶν λόγων, μείζονος ὀργῆς ἀξιοῖ τυχεῖν. ἁπλῶς μὲν οὖν οὕτω δύναται τὰ ἔργα τῶν λόγων ἰσχυρότερα φαίνεσθαι· καθόλου δέ, οὐδαμῶς· πολλὰ γὰρ ἔργα λόγου ἐλαττοῦται. οἷον εὐθὺς ἐν τῷ παρόντι, προορύξαι τινὰ ἐάσητε, πολλῷ ἔλαττόν ἐστι τοῦ παράνομα γράφειν. διὸ οὐδὲ γράφειν εἶπεν, ἀλλὰ λέγειν. ἵνα οὕτως ἀσθενεστέρους δείξῃ τοὺς λόγους τῶν ἔργων.

343 Οὐδὲν γὰρ ῥῆμα) Οὐ γὰρ τοσοῦτον ὀνόματα καὶ ῥήματα δύναται, ὅσον ἐν πράγμασιν ἀδικία Μειδίου.

344 Ἃ τοίνυν οὐδενὸς τῶν εἰρημένων) Εἰσβάλλει ἐντεῦθεν εἰς τὴν τοῦ ἐλέου ἐκβολήν. καὶ εὐχρήστως προδιορθοῦσι, προσεχέστερον τὸν ἀκροατὴν ποιῆσαι βουλόμενος, ἐπειδὴ καὶ ἰσχυρότατον μέρος τοῦτο τῶν ἐπιλόγων ἡ τοῦ ἐλέου ἐκβολή. ὄντος δὲ διττοῦ τοῦ ἐλέου, διττὴν ποιεῖ καὶ τὴν ἐκβολήν· τὸν μὲν γὰρ ἔχουσιν οἴκοθεν οἱ δικασταί, καθ' ὃ πεφύκασιν ἁπλῶς ἅπαντες τοὺς δυστυχοῦντας οἰκτείρειν, κἂν μηδὲν ἐκεῖνοι πρὸς ἡμᾶς οἰκτίσωνται, καὶ ἐλεεινὰ φθέγξωνται. τὸν δέ, αὐτοὶ κινοῦσιν οἱ δυστυχοῦντες, οἰκτιζόμενοι καὶ δακρύοντες, καὶ τἄλλα ποιοῦντες, ὅσα κινεῖν εἴωθεν ἔλεον, κἂν ὑμεῖς παρ' ἑαυτῶν μὴ βουληθῶμεν ἐλεεῖν αὐτούς, ἐξ ἀρχῆς εὐθὺς πρὸς αὐτοὺς ἐπικλασθῆναι. πρῶτον μὲν οὖν ἐκβάλλει τὸν τῶν δικαστῶν ἔλεον, ὃν ἐκ φύσεως ἔχουσι πρὸς τὰ ἐλεεινὰ τῶν πραγμάτων.

345 Ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Συνδραμὼν ὅτι φιλάνθρωπος ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων, βούλεται πεῖσαι, μόνῳ τῷ Μειδίᾳ μὴ μεταδοῦναι φιλανθρωπίας· καὶ κέχρηται τοῖς λογισμοῖς, ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἐκβολῆς τοῦ ἐλέου τοῦ κατὰ τὸν στρατιώτην.

346 Ἐγὼ νομίζω) Αὕτη ἐστὶν ἡ τῆς ὅλης ὑποθέσεως ἐκβολὴ τοῦ ἐλέου.

Ἔστι μέτριος καὶ φιλάνθρωπός τις) Καὶ εἶδος ἔθηκεν. οἷον ἐγώ τις ὑποθοῦ μέτριός εἰμι.

Haec eadem supra in hac ipsa oratione 346

348 Οἶδα τοίνυν, ὅτι τὰ παιδία ἔχων) Τοῦτό ἐστι τὸ ἕτερον μέρος τῆς τοῦ ἐλέου ἐκβολῆς. ὅπερ ἐστὶν ἀπὸ τῶν κρινομένων· αὐτοὶ γάρ εἰσιν οἱ μηχανώμενοι τὸν ἔλεον αὐτοῖς, διά τε δακρύων καὶ λόγων ἐλεεινῶν, καὶ τῷ τὰ παιδία παράγειν. ὁ τοίνυν ῥήτωρ καθ' ἕκαστον τῶν κινούντων ἔλεον, ὅπερ ἄν τι αὐτοῖς ἀντιτίθησι τὸ ἐκβάλλον τὸν ἔλεον, καὶ τὴν ταπεινότητα τοῦ σχήματος, τὸν παρῳχηκότα βίον τοῦ Μειδίου. πολλῷ δικαιότερον τὴν πρότερον ὑπερηφανίαν τῆς παρούσης ταπεινοφροσύνης αἰτιᾶσθαι. ὥστε διὰ τὴν θρασύτητα μισῆσαι μᾶλλον, ἢ διὰ τὴν παροῦσαν ταπεινότητα κατοικτεῖραι. τοῖς δὲ παισὶ τοῦ Μειδίου, παιδία μὲν οὐκ εἶχεν ἀντιθεῖναι, ὥσπερ καὶ τοῦ στρατιώτου. τοὺς νόμους δὲ καὶ τὸν ὅρκον ἀντίθησι. καὶ τὸ ἐξ ἀμφοτέρων κέρδος ἐξετάζει.

πολλοὺς δ' ἂν ἑτέρους ἔχοιμι λέγειν, ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν, οἱ δ' ἠτιμωμένοι διὰ πολλῷ τούτων εἰσὶν ἐλάττω πράγματα. ὑμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, *σμι- 342 κρῶν δέκα ταλάντων ἐτιμήσατε καὶ σκίτωνι τοσούτων ἑτέρων, δόξαντι παράνομα γράφειν. καὶ οὔτε παιδία, οὔτε φίλους, οὔτε συγγενεῖς, οὐδ' ὁντινοῦν ἠλεήσατε τῶν παρόντων ἐκείνοις. μὴ τοίνυν, ἂν μὲν εἴπῃ τις παράνομα, οὕτως ὀργιζόμενοι φαίνεσθε· ἂν δ', ἃ ποιεῖ, 343 μὴ λέγῃ, πρᾴως διάκεισθε. οὐδὲν γὰρ ῥῆμα, οὐδ' ὄνομα οὕτως ἐστὶ τοῖς πολλοῖς ὑμῶν χαλεπόν, ὡς ὅσα ὑβρίζων τις τὸν *ἐντυγχάνοντα ὑμῶν, διαπράττεται. μὴ τοίνυν αὐτοὶ καθ' ὑμῶν αὐτῶν δεῖγμα τοιοῦτον *ἐξενέγκητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἄρα ὑμεῖς, ἂν μὲν τῶν 344 μετρίων τινὰ καὶ δημοτικῶν λάβητε ὁποτοῦν ἀδικοῦντα, οὔτ' ἐλεήσετε, οὔτ' ἀφήσετε, ἀλλ' *ἀποκτενεῖτε, ἢ ἀτιμώσετε· ἂν δὲ πλούσιος ὤν τις ὑβρίζῃ, συγγνώμην ἕξετε. μὴ δῆτα· οὐ γὰρ δίκαιον. ἀλλ' ἐπὶ πάντων ὁμοίως ὀργιζόμενοι φαίνεσθε. ἃ τοίνυν οὐδενὸς 345 τῶν εἰρημένων ἧττον ἀναγκαῖον εἶναι νομίζω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ταῦτ' εἰπών, ἔτι καὶ βραχέα περὶ τούτων διαλεχθείς, καταβήσομαι. ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλη τοῖς ἀδικοῦσιν ἅπασι μερίς, καὶ πλεονεξία ἡ τῶν ὑμετέρων τρόπων πρᾳότης. ὅτι δὴ ταύτης οὐδο- 346 πωστιοῦν ὑμῖν μεταδοῦναι προσήκει Μειδίᾳ, τοῦτ' ἀκούσατέ μου. ἐγὼ νομίζω πάντας ἀνθρώπους ἐράνους φέρειν παρὰ τὸν βίον αὑτοῖς, οὐχὶ τούτους μόνους, οὓς συλλέγουσί τινες, καὶ ὧν πληρωταὶ γίγνονται, ἀλλὰ καὶ ἄλλους. οἷον, ἔστι τις μέτριος καὶ φιλάνθρωπος ἡμῶν, 347 καὶ ἐλεῶν πολλούς; τούτῳ ταὐτὸ δίκαιον ὑπάρχειν παρὰ πάντων, ἄν ποτ' εἰς χρείαν καὶ ἀγῶνα ἀφίκηται. ἄλλος οὑτοσί τις ἀναιδής, καὶ πολλοὺς ὑβρίζων, καὶ τοὺς μέν, καθάρματα, τοὺς δέ, πτωχούς, τοὺς δ' οὐδὲν ὑπολαμβάνων εἶναι; τούτῳ τὰς αὐτὰς δίκαιον ὑπάρχειν 348 φοράς, ἅσπερ αὐτὸς εἰσενήνοχε τοῖς ἄλλοις. ἂν τοίνυν ὑμῖν ὀρθῶς ἐπισκοπῆτε, τούτου πληρωτὴν εὑρήσετε Μειδίαν ὄντα τοῦ ἐράνου, οὐκ ἐκείνου. οἶδα τοίνυν, ὅτι καὶ τὰ παιδία ἔχων ὀδυρεῖται, καὶ πολλοὺς λόγους καὶ

*σμικροῦ. a. *ἀντυγχάνοντα. a. *ἐξοίσετε. a. *ἀποκτενεῖτε. a.

Καὶ ὡς ἐλεεινότατον ποιῶν ἑαυτόν) Τὸ ὡς μᾶλλον, δηλοῖ καὶ τὸ πάνυ κατ' ἐπίτασιν. ἴσως δὲ νῦν, τὸ ἐν σχήματι καὶ ὑποκρίσει δηλοῖ. Ὅτι εἰ μὲν μηδαμῶς δυνηθεὶς ταπεινὸς γενέσθαι) Κατὰ προσθήκην τὸ σχῆμα. ὁ δὲ νοῦς, εἰ μὲν τοιαύτῃ ἐδυστύχει φύσει, ὥστε μηδόλως κάμπτεσθαι, μηδὲ δύνασθαι ταπεινοῦσθαι, καὶ ἐπιεικὲς ἐπιδέχεσθαι σχῆμα, 348 349

ταπεινοὺς ἐρεῖ, δακρύσει. καὶ ὡς ἐλεεινότατον ποιῶν ἑαυτόν. ἔστι δ' ὅσῳ περ ἂν αὐτὸν νῦν ταπεινότερον ποιῇ, 349 τοσούτῳ μᾶλλον ἄξιον μισεῖν αὐτόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. διὰ τί; ὅτι εἰ μὲν μηδαμῶς δυνηθεὶς γενέσθαι ταπεινός, οὕτως ἀσελγὴς καὶ βίαιος ἦν ἐπὶ τοῦ παρεληλυθότος βίου, τῇ φύσει καὶ τῇ τύχῃ, δι' ἣν τοιοῦτος ἐγένετο, ἄξιον ἦν ἄν τι τῆς ὀργῆς ἀφεῖναι. εἰ δ' ἐπιστάμενος 350 μέτριον παρέχειν ἑαυτόν, ὅταν βούληται, τὸ ἐναντίον ἢ τοῦτον τὸν τρόπον εἵλετο ζῆν, οὐ δῆλον δήπου τοῦθ', ὅτι καὶ νῦν, ἂν διακρούσηται, πάλιν αὐτὸς ἐκεῖνος, ὃν ὑμεῖς ἴστε, γενήσεται. οὐ δὴ δεῖ προσέχειν, οὐδὲ τὸν παρόντα καιρόν, ὃν οὗτος ἐξεπίτηδες διαπλάττεται, κυ- 351 ριώτερον οὐδὲ πιστότερον τοῦ παντός, ὃν αὐτὸς σύνοιδε χρόνου, ποιήσασθαι. ἐμοὶ παιδία οὐκ ἔστιν, οὐδ' ἂν ἔχοιμι ταῦτα παραστησάμενος κλαίειν καὶ δακρύειν ἐφ' οἷς ὑβρίσθην. διὰ τοῦτ' ἄρα τοῦ πεποιηκότος ὁ πεπονθώς, ἔλαττον ἕξω παρ' ὑμῖν; μὴ δῆτα. ἀλλ' ὅταν μὲν 352 οὗτος ἔχων τὰ παιδία, τούτοις ἀξιοῖ δοῦναι τὴν ψῆφον ὑμᾶς, τότε ὑμεῖς τοὺς νόμους ἔχοντά με πλησίον ἡγεῖσθε παρεστάναι, καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ὀμωμόκατε, τούτοις ἀξιοῦντα καὶ ἀντιβολοῦντα ἕκαστον ὑμῶν ψηφίσασθαι. οἷς ὑμεῖς κατὰ πολλὰ δικαιότερον προσθεῖσθ' 353 ἄν, ἢ τούτῳ. καὶ γὰρ ὀμωμόκατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς νόμοις πείθεσθαι· καὶ τῶν ἴσων μέτεστιν ὑμῖν διὰ τοὺς νόμους, καὶ πάνθ' ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ ὑμῖν, διὰ τοὺς νόμους ἐστίν, οὐ διὰ Μειδίαν, οὐδὲ διὰ τοὺς Μειδίου παῖδας. καὶ ῥήτωρ ἐστὶν οὗτος, ἴσως ἐμὲ φήσει λέ- 354 γων. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ὁ συμβουλεύων ὅ,τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγῆται, καὶ τοῦτ' ἄχρι τοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐνοχλεῖν, μηδὲ βιάζεσθαι, ῥήτωρ ἐστίν, οὔτε φύγοιμ' ἄν, οὔτε ἀπαρνοῦμαι τοὔνομα. εἰ μέντοι ῥήτωρ ἐστίν, οἵους ἐνίους τῶν λεγόντων ἐγώ, καὶ ὑμεῖς δὲ ὁρᾶτε, ἀναιδεῖς, 355 καὶ ἐξ ὑμῶν πεπλουτηκότας, οὐκ ἂν εἴην οὗτος ἐγώ. εἴληφα μὲν γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν ἐξ ὑμῶν. τὰ δὲ ὄντα, εἰς ὑμᾶς πλὴν πάνυ μικρῶν, ἅπαντ' ἀνήλωκα. καίτοι καὶ εἰ τούτων ἦν πονηρότατος, κατὰ τοὺς νόμους ἔδει παρ' ἐμοῦ δίκην λαμβάνειν, οὐκ ἐφ' οἷς ἐλειτούργουν, 356 ὑβρίζειν. ἔτι τοίνυν οὐδείς ἐστιν, ὅστις ἐμοὶ τῶν λεγόντων συναγωνίζεται. καὶ οὐδενὶ μέμφομαι· οὐδὲ γὰρ

παρ' ὑμῶν. α.β.ε.

ταχ' ἂν εἶχέ τις αἰτιᾶσθαι ἐπὶ τὴν φύσιν αὐτοῦ τὴν αἰτίαν, ἐνδοῦναι καὶ μὴ σφόδρα ὀργίζεσθαι. εἰ δὲ πέφυκε καὶ πρὸς ἕτερον μετασχηματίζεσθαι, οὐκ ἂν λοιπὸν ἡ τῆς τύχης, ἀλλὰ τῆς γνώμης τὸ κατηγόρημα. Πάλιν ἐκεῖνος αὐτός, ὃν ἴστε) Τῷ σχήματι προσέχεις. τὴν ὅλην γνώμην ὑποθείς, ἂν οὗτος ἡ ταπεινότης. διὰ τὸν φόβον συμβαίνει. ἂν φύγῃ τὸν κίνδυνον, ἐκεῖνος ὄψεται τὸν ἀλαζόνα καὶ πάρεισιν. 350 Ἐμοὶ παιδία οὐκ ἔστιν) 351 Ἐκβολὴ καί τι τὸ ἔλεον ἀπὸ τῶν παίδων κατασκευάζει. ἐκείνῳ παιδία δέδωκεν ἡ φύσις ἐμοὶ δὲ οὐκ ἔστι. κατὰ τοῦτο οὖν ἐλάττων ἔσομαι καὶ ἀδικοῦμαι; καὶ τῶν ἐχόντων παῖδας οἱ ἄπαιδες χεῖρον διατεθήσονται; Τοὺς 352 νόμους ἔχοντά με) Τὸ σημαινόμενον παιδία προστίθησι τοῖς παισί. ἔχω καλοὺς δεικνύναι παῖδας, οὓς αἰσχύνονται πλέον τὸ δικαστήριον, δεικνύων τοὺς νόμους, καὶ καρποῦμαι τὴν εὔνοιαν.

Καὶ ῥήτωρ ἐστὶν οὗτος, ἴσως) Βούλεται 354 δὲ αὐτοῖς τῆς ἐπιλογικῆς ἀναστάσεως, συγκροῦσαι τὸν Μειδίαν πρὸς τοὺς ῥήτορας. ὥστε αὐτοῦ μὴ συναινεῖν· εἰ γὰρ Δημοσθένην κακῶς λέγει, δῆλον ὅτι καὶ αὐτούς. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἄλλο συναινεῖ· ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν τῆς αἰδοῦς τόπων, τὸν μὲν Μειδίαν ἐδείκνυε μὴ ἄξιον αἰδοῦς, ἑαυτὸν δὲ διὰ τὸ μᾶλλον λελειτουργηκέναι. οὕτω καὶ νῦν βούλεται αἰδεσιμώτατον ἑαυτὸν ἀποφῆναι, διὰ τῆς τῶν ῥητόρων προσηγορίας. ἄξιος δὲ αἰδοῦς ὁ ῥήτωρ. αἰδοῖς δὲ καὶ ἔστι διαφορὰ ῥητόρων. καὶ τὸ μὲν ὄντως ἀληθῶς ῥήτορα, τὸ πολιτικόν, τὸ δὲ ἐξ ἐμπειρίας, ὃ βούλεται καὶ τὸ αἰσχρὸν εἶναι, τὸν δὲ πρὸς χάριν δημηγοροῦντα. διὰ τοῦτο ἐπίσημα οὐκ αἰσχύνομαι, καί φησι. εἰ μὲν ἐκεῖνον λέγει ῥήτορα τὸν συμβουλεύοντα τὰ κράτιστα, τουτέστι τὸν πολιτικόν, δέχομαι τὸ ὄνομα. εἰ δὲ ἕτερον λέγει τὸν πρὸς χάριν δημηγοροῦντα, οὐκ εἰμὶ ἐκεῖνος ῥήτωρ. οὐκοῦν ἐν τῷ εἰπεῖν τὰ κράτιστα συμβουλεύειν, καὶ τὴν συμβουλίαν αὐτοῦ ἐπῄνεσεν, ὥστε αἰδοῦς ἄξιος φανῆναι μᾶλλον. ἀποσυνάγει δ' ἐκ τούτου τοὺς συνηγόρους αὐτοῦ, καὶ συγκρούει τοῖς ῥήτορσι.

Οἵους ἐνίους) Ἵνα μὴ πάντας πολεμίους ἑαυτῷ κατασκευάσῃ. διὸ καὶ ἐνδεικνύμενος, τὴν ἀπὸ τῶν πεπλουτηκότων ἐξ ὑμῶν βοήθειαν εἰπών, καὶ ὑμεῖς δὲ ὁρᾶτε. Καὶ οὐδενὶ μέμφομαι) Ἀλλὰ 356

[illegible] κατορθοῦσά τι χρήσιμον, ὡς οὐδέποτε ὑμῖν [illegible] ... [illegible] ... καὶ ἀξιοῦν [illegible] ... Καίτοι πῶς

357 ἐστι δίκαιον. τοιοῦτο μὲν τοῦτο) Ἐνταῦθα φανερῶς [illegible] τοὺς ῥήτορας τῷ μειδίᾳ. καὶ μᾶλλον αὐτῷ συνηγόρους [illegible] ... [illegible] γὰρ αὐτοὺς μὲν ὑπὸ τῆς [illegible] ... μειδίας δὲ [illegible]. Τάχα τοίνυν ἴσως καὶ τοιαῦτα) [illegible] ... [illegible] τὸ χρήσιμον ... [illegible] ... καὶ πάντα ἐσκεμμένα λέγει, καὶ παρεσκευασμένα. ὁ δὲ [illegible] ... εἰς τὸ ῥήτωρ εἶναι ... τοὺς ἄλλους ῥήτορας πρὸς τὸν μειδίαν [illegible]. δεύτερον δὲ τὸ ἄλλο μέρος ἔθηκε, τὸ, ὅτι ἐσκεμμένα γε πάντα λέγει. καὶ τὴν λύσιν παράδοξως ἐχούσαν· τὸ γὰρ μειδίαν λέγοντος, ὅτι [illegible] πάντα [illegible] σκευάζει, καὶ πρὸς τὸ μεῖζον [illegible] τοὺς λόγους, ὁ δημοσθένης φησὶν, ὅτι ἐν αὐτῷ τῷ ἐσκέφθαι, πολλάκις τὰ δίκαια [illegible] ... [illegible] ... μειδίας δὲ [illegible] ... [illegible] τὰ πράγματα τοῦ [illegible].

359 Γεγραφέναι μέντοι μοι τὸν λόγον μειδίαν) Πρόσφορον [illegible] ... φησὶν, [illegible] τὸν λόγον συνέθηκεν. Οὐδ' ὁ μεμεριμνήκὼς τὰ δίκαια) [illegible] ... [illegible] ... καὶ ἔθνεσι [illegible] δημοσθένους [illegible].

360 Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν) Καὶ [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] τοῦ δήμου [illegible].

361 Ὡς ὅσοι, δέον ἐξιέναι, κατέμενον) Ὁ μὲν μειδίας φάσκει [illegible] ... κατεψηφίσαντο, [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ...

αὐτὸς οὐδενὸς ἕνεκα τούτων οὐδὲν ἐν ὑμῖν πώποτ' εἶπον. ἀλλ' ἁπλῶς κατ' ἐμαυτὸν ἔγνων καὶ λέγειν καὶ

357 πράττειν, ὅ,τι ἂν συμφέρειν ὑμῖν ἡγῶμαι. ἀλλὰ τοῦτο πάντας αὐτίκα δὴ μάλα συνεξεταζομένους τοὺς ῥήτορας ὄψεσθε ἐφεξῆς. καίτοι πῶς ἐστι δίκαιον τοῦτο μὲν τοῦτο ὡς ὄνειδος προφέρειν ἐμοὶ, διὰ τούτων δ' αὐτὸν τῶν ἀνδρῶν ἀξιοῦν σώζεσθαι; τάχα

358 τοίνυν ἴσως καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐρεῖ, ὡς ἐσκεμμένα καὶ παρεσκευασμένα πάντα λέγω νῦν. ἐγὼ δ' ἐσκέφθαι μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, φημὶ, κοὐκ ἂν ἀρνηθείην, καὶ μεμελετηκέναι γε ὡς ἐνῆν μάλιστα ἐμοί. καὶ γὰρ ἂν ἄθλιος ἦν, εἰ τοιαῦτα παθὼν καὶ πάσχων, ἠμέλουν

359 ὧν περὶ τούτων ἐρεῖν ἔμελλον πρὸς ὑμᾶς. γεγραφέναι μέντοι μοι τὸν λόγον μειδίαν. ὁ γὰρ τὰ ἔργα παρεσχηκὼς περὶ ὧν εἰσὶν οἱ λόγοι, δικαιότατ' ἂν ταύτην ἔχοι τὴν αἰτίαν, οὐχ ὁ ἐσκεμμένος, οὐδ' ὁ μεμεριμνήσας τὰ δίκαια λέγειν νῦν. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτο

360 ποιῶ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ αὐτὸς ὁμολογῶ. μειδίαν μέντοι μηδὲν ἐσκέφθαι πώποτε ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ δίκαιον, εἰκός ἐστιν. εἰ γὰρ καὶ κατὰ μικρὸν ἐπῄει τὰ τοιαῦτα αὐτῷ σκοπεῖν, οὐκ ἂν τοσοῦτον διημάρτανε τοῦ πράγματος. οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲ τοῦ δήμου κα-

361 τηγορεῖν ὀκνήσειν, οὐδὲ τῆς ἐκκλησίας. ἀλλ' ἅπερ τότε ἐτόλμα λέγειν, ὅτ' ἦν ἡ προβολὴ, ταῦτα καὶ νῦν ἐρεῖ, ὡς ὅσοι, δέον ἐξιέναι, κατέμενον, καὶ ὅσοι τὰ φρούρια ἦσαν ἔρημα λελοιπότες, ἐξεκλησίαζον. καὶ χορευταὶ, καὶ ξένοι, καὶ τοιοῦτοί τινες ἦσαν, οἱ κατε-

362 γνωκότες αὐτοῦ. εἰς γὰρ τοῦτο θράσους καὶ ἀναιδείας τότ' ἀφίκετο, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὡς ἴσασιν ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν, ὥστε κακῶς λέγων, καὶ ἀπειλῶν, καὶ βλέπων τότε εἰς τὸν ἀεὶ θορυβοῦντα τόπον τῆς

συντίθεσθαι. ἡγῶμαι. ἀπαρνηθείην. ἔμελλον. κατὰ μικρόν. ἐξεκλησίαζον.

κατεψηφίσαντο, [illegible] τοὺς [illegible], οἱ δέον ἐξιέναι εἰς τὴν [illegible], κατέμενον ἐν τῇ πόλει [illegible] ... τοὺς [illegible] ... οἱ γὰρ [illegible] φρουρεῖν, φυγόντες τὰ φρούρια, [illegible] ἐκκλησίαζον καὶ [illegible] ... ξένοι [illegible] ... οἱ παρ' αὐτῷ στρατεύοντες, κατεψηφίσαντο μου. ὁ δὲ τὸν ὅλον δῆμον ὕβριζεν [illegible] ... χορευτὰς καὶ ξένους [illegible] ... καὶ οὐ θαυμαστὸν, φησὶ, [illegible] ... τὸν μειδίαν κατ' ἐμοῦ κατασκευάζειν ... [illegible] ... [illegible] ... φρούρια φυλάξαντες, τὴν φυλακὴν [illegible] ... φρούρια δὲ λέγει τὰ μεταξὺ τῆς ἀττικῆς καὶ τῆς βοιωτίας χωρία [illegible] ... πρὸς θήβας [illegible] ...

362 [illegible] ... τὰς ἐκ τῆς βοιωτίας εἰσβολὰς παρὰ τῶν ἀθηναίων φυλάττεσθαι. Ὡς ἴσασιν ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν) Πῶς λέγων ὅτι καὶ ὁ δῆμος κατεφρονήθη, πάλιν φησὶ, ὅσοι παρῆσαν ὑμῶν. [illegible] ... πρὸς τὸν δῆμον ἐστὶν ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς τοὺς δικαστὰς μέρος ὄντας τοῦ δήμου. [illegible] ... ἐξ αὐτῶν καὶ [illegible] ... [illegible] ... τῶν εἰς εὔβοιαν στρατευσαμένων. Ὥστε κακῶς λέγων) [illegible]

[illegible] ἐκ τοῦ δήμου ὑβρίζειν. [illegible] Ἡ καὶ γελοῖα ταῦτ' ἐστὶ) [illegible] 363 [illegible] Τί λέγεις ὦ μιαρὰ κεφαλή) [illegible]

ἐκκλησίας, καταπλήξειν ᾤετο τὸν δῆμον ἅπαντα. ἢ καὶ γελοῖα ταῦτ' ἐστὶ τὰ νῦν οἶμαι δάκρυα εἰκότως ἂν αὐτοῦ δοκοίη. τί λέγεις, ὦ μιαρὰ κεφαλή; σοῦ τὰ σαυτοῦ παιδία ἀξιώσεις ἐλεεῖν, ἢ σὲ τούτους, ἢ σπουδάζειν εἰς τὰ σά, τοὺς ὑπὸ σοῦ δημοσίᾳ προπεπηλακισμένους; σὺ μόνος τῶν ὄντων ἀνθρώπων, ἐπὶ μὲν τοῦ βίου τοσαύτης ὑπερηφανίας καὶ ὑπεροψίας πάντων ἀνθρώπων μεστὸς ὢν ἔστι φανερώτατος, ὥστε καὶ τοὺς μηδὲν ἐπί σοι πράγματα, λυπεῖσθαι, τὴν σὴν θρασύτητα καὶ φωνήν, καὶ τὸ σὸν σχῆμα, καὶ τοὺς σοὺς ἀκολούθους, καὶ πλοῦτον, καὶ ὕβριν θεωροῦντας, ἐν δὲ τῷ κρίνεσθαι παραχρῆμα ἐλεηθήσῃ; μεγάλην μὲν τὴν ἀρχήν, μᾶλλον δὲ τέχνην εἴης ἂν εὑρηκώς, εἰ δύο τὰ ἐναντιώτατα ἑαυτοῖς ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ περὶ σαυτὸν δύναιο ποιήσασθαι· φθόνον ἐξ ὧν ζῇς, καὶ ἐφ' οἷς ἐξαπατᾷς ἔλεον. οὐκ ἔστιν οὐδαμόθεν σοι προσήκων ἔλεος, οὐδὲ καθ' ἕν, ἀλλὰ τοὐναντίον, μῖσος, καὶ φθόνος, καὶ ὀργή· τούτων γὰρ ἄξια ποιεῖς. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνο ἐπάνειμι, ὅτι τοῦ δήμου κατηγορήσει, καὶ τῆς ἐκκλησίας. ὅταν οὖν τοῦτο ποιῇ, ἐνθυμεῖσθε παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὗτος τῶν μεθ' ἑαυτοῦ στρατευσαμένων ἱππέων, ὅτε εἰς Ὄλυνθον διέβησαν, ἐλθὼν πρὸς ὑμᾶς εἰς τὴν ἐκκλησίαν κατηγόρει. νῦν πάλιν μείνας, πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας τοῦ δήμου κατηγορήσει. πότερον οὖν ὑμεῖς ἄν τε μένητε, ἄν τ' ἐξίητε, ὁμολογήσετε εἶναι τοιοῦτοι, οἵους Μειδίας ὑμᾶς ἀποφαίνει, ἢ τοὐναντίον, τοῦτον ἀεὶ καὶ πανταχοῦ θεοῖς ἐχθρὸν καὶ βδελυρόν; ἐγὼ μὲν οἶμαι τοῦτον τοιοῦτον· ὃν γὰρ οὐχ ἱππεῖς, οὐ συνάρχοντες, οὐ φίλοι δύνανται φέρειν, τί τοῦτον ἄν εἴποι τις; ἐμοὶ μέν, νὴ τὸν Δία, καὶ τὸν Ἀπόλλω, καὶ τὴν Ἀθηνᾶν. εἰρήσεται γὰρ εἴτ' ἄμεινον, εἴτε μή, ὅτε οὗτος ὡς ἀπήλλαγμαι περιιὼν ἐλογοποίει, ἐνεδήλοί τινες ἤσθην ἀχθόμενοι τῶν πάνυ τούτῳ λαλούντων ἡδέως. καὶ νὴ Δία αὐτοῖς πολλὴ συγγνώμη. οὐ γάρ ἐστι φορητὸς ἄνθρωπος·

Margin line numbers: 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369.

Scholia (right margin): [illegible] Μεγάλην μὲν τὴν ἀρχὴν) [illegible] 365 [illegible] Ὅτι εἰς Ὄλυνθον διέβησαν) [illegible] 367 [illegible] Πρὸς τοὺς ἐξεληλυθότας) [illegible] Ἐμοὶ μὲν, νὴ τὸν Δία) 368 [illegible] Εἰρήσεται γὰρ εἴτ' ἄμεινον, εἴτε μή) [illegible]

Scholia (foot of page): [illegible] Ὡς ἀπήλλαγμαι περιιὼν) [illegible] 369 [illegible] Τῶν πάνυ τούτῳ λαλούντων) [illegible]

Marginal notes: [illegible]

[illegible] προσέθηκε [illegible] ἡδέως. διὸ καὶ ὅρκου ἐδεήθη, μή τις ἀπιστήσῃ [illegible] περὶ φίλων [illegible] καὶ πρὸς τῷ ὅρκῳ, καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἐπάγει κατασκευάς. Ἀλλὰ καὶ πλουτεῖ μόνος) οὐχ ὅτι μόνος πλούσιος Μειδίας, ἀλλ' ὅτι μόνον ἑαυτὸν λέγει πλούσιον. [illegible] Ἂν ἀποφύγῃ, τί ποιήσειν οἴεσθε) Μέγας ὁ [illegible] φόβος. [illegible] Ἐξ ὅπου δὲ τοῦτ' ἂν εἰδείητε) [illegible] Τίς γάρ ἐστιν, ὅστις) [illegible] Οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέδυ) [illegible] Τόν γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον) [illegible] Χειροτονεῖταί τις· Μειδίας Ἀναγυράσιος προβέβληται) [illegible] Πλουτάρχου προξενεῖ) [illegible]

ἀλλὰ καὶ πλουτεῖ μόνος, καὶ λέγειν δύναται μόνος,
370 καὶ πάντες εἰσὶ τούτῳ καθάρματα, καὶ πτωχοί, καὶ οὐδ'
ἄνθρωποι. τὸν οὖν ἐπὶ ταύτης τῆς ὑπερηφανίας ὄν-
τα νῦν, ἂν ἀποφύγῃ, τί ποιήσειν οἴεσθε; ὅπου δὲ τοῦ-
τ' ἂν εἰδείητε, ἐγὼ φράσω· εἰ τοῖς μετὰ τὴν καταχει-
ροτονίαν τεκμηρίοις θεωρήσετε. τίς γάρ ἐστιν ἐκ τί-
371 νος, ὅστις, καταχειροτονηθείσης αὐτοῦ, καὶ ταῦτα ἀσε-
βεῖν περὶ τὴν ἑορτήν, εἰ καὶ μηδεὶς ἄλλος ἐπῆν κίνδυ-
νος, μηδ' ἀγών, οὐκ ἂν ἐπ' αὐτῷ τούτῳ κατέδυ, καὶ
μέτριον παρέσχεν ἑαυτόν, τόν γε δὴ μέχρι τῆς κρίσεως
χρόνον, εἰ καὶ μὴ πάντα; οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἄν. ἀλλ' οὐ
372 Μειδίας· ἀλλ' ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας λέγει, λοιδορεῖ-
ται, βοᾷ. χειροτονεῖταί τις; Μειδίας Ἀναγυράσιος προ-
βέβληται. Πλουτάρχου προξενεῖ. τὰ ἀπόρρητα οἶδεν.
ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ. καὶ ταῦτα πάντα ποιεῖ, δη-
λονότι οὐδὲν ἄλλο ἐνδεικνύμενος, ἢ ὅτι ἐγὼ οὐδὲν πέ-
373 πονθα ὑπὸ τῆς καταχειροτονίας· οὐδὲ δέδοικα, οὐδὲ
φοβοῦμαι τὸν μέλλοντα ἀγῶνα. ὃς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὸ μὲν ὑμᾶς δεδιέναι δοκεῖν, αἰσχρὸν ἡγεῖται· τὸ
δὲ μηδὲν φροντίζειν ὑμῶν, νεανικόν· τί τοῦτον οὐκ ἀπο-
λωλέναι δικαίως προσήκει; οὐδὲ γὰρ ἕξειν ὑμᾶς ὅ,
374 τι χρήσεσθε αὐτῷ, νομίζει. πλούσιος, θρασύς, μέ-
γα φρονῶν, μέγα φθεγγόμενος, βίαιος, ἀναιδής. ποῦ
ληφθήσεται, νῦν ἂν διακρούσηται; ἀλλ' ἔγωγε,
εἰ μηδενὸς ἕνεκα τῶν ἄλλων, τῶν γε δημηγοριῶν,

Margin notes: ° ἔσται. ° ἀποφύγῃ μὲν. ° δεδιέναι μὲν. ° ἐγὼ μὲν ἐγὼ μαι. ° μεγαλόφρων. χρήσεσθε

[illegible] ἐν πολέμοις φιλωθῆναι ἀλλήλαις. [illegible] δύο κατορθοῖ ἅμα· εἰ γὰρ Πλουτάρχου [illegible] Τὰ ἀπόρρητα οἶδε) [illegible] Ἡ πόλις αὐτὸν οὐ χωρεῖ) [illegible] Ἢ ὅτι ἐγὼ πέπονθα οὐδὲν) [illegible] Ὃς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) [illegible] Τὸ δὲ μηδὲν φροντίζειν ὑμῶν) [illegible] Τί τοῦτον οὐκ ἀπολωλέναι δικαίως προσήκει) [illegible] Πλούσιος, θρασύς, καὶ μεγαλόφρων) [illegible] Ποῦ ληφθήσεται νῦν) [illegible] Ἀλλ' ἔγωγε εἰ μηδενὸς ἕνεκα) [illegible]

Margin notes: ° αὐτόν, ° χρηματίζοντα. χειροτονοῦντα ° αὐτοῦ.

[illegible]βιλον, καὶ πανταχόθεν δημοτικὸν δεῖξαι τοῖς Ἀθηναίοις. βούλεται δὲ τοῖς λόγοις αὐτὸν δεῖξαι χαλεπὸν, καὶ ἀπεχθῆ.

Καὶ ἐν καιροῖς) Θεωρίαις. Ἐὰν μέν τι τῶν δεόντων ἀπαγγελθῇ) Τὸ πονηρὸν τῆς γνώμης αὐτοῦ πάλιν διαβάλλει· τὸ γὰρ μὴ συνήδεσθαι τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ δήμου, φθονοῦντός ἐστιν ἐπὶ ταῖς εὐπραγίαις. τὸ δὲ ἥδεσθαι κακοπραγοῦντι, τοῦτο ἴδιον πονηροῦ. τὸ δὲ αὐτὸ, καὶ περὶ Αἰσχίνου κατηγορεῖ. ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν οὐχ ὡς αὐτὸν βουλόμενον καταχεῖν τὴν ἀκρόπολιν, ἀλλὰ Φιλίππῳ προσκεῖσθαι τὰ πράγματα [illegible] γὰρ τὸ πρόσωπον [illegible] τοῦ ἐγκλήματος. Μειδίαν δὲ ὡς αὐτὸν μέλλοντα πονηρεύειν, διαβάλλει.

'διημηγόρει. α
'χ' ἐν καιροῖς,
'ἐάν.

ἐν ἑκάστοτ' ἐδημηγόρει, καὶ ἐν τοῖς καιροῖς, τὴν μεγίστην ἂν αὐτὸν δικαίως δίκην δοῦναι. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ' ὅτι ἂν μέν τι τῶν δεόντων ἀπαγγελθῇ τῇ πόλει, καὶ τοιοῦτον ὃ εὐφρᾶναι πάντας, οὐδαμοῦ πώποτε Μειδίας τῶν συνηδομένων, οὐδὲ τῶν συγχαιρόντων ἐξητάσθη τῷ δήμῳ. ἂν δέ τι φλαῦρον, ὃ μηδεὶς ἂν βούλοιτο, τῶν ἄλλων, πρῶτος ἀνέστηκεν εὐθέως, καὶ δημηγορεῖ, ἐπεμβαίνων τῷ καιρῷ, καὶ τῆς σιωπῆς ἀπολαύων, ἣν ἐπὶ τῷ περὶ τῶν συμβεβηκότων ἄχθεσθαι ποιεῖσθε ὑμεῖς· τοιοῦτοι γάρ ἐστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲ γὰρ ἐξέρχεσθε, οὐδ' οἴεσθε δεῖν χρήματα εἰσφέρειν. εἶτα θαυμάζετ' εἰ κακῶς ὑμῖν τὰ πράγματ' ἔχει; ἐμὲ οἴεσθ' ὑμῶν εἰσοίσειν, ὑμεῖς δὲ νεμεῖσθε; ἐμὲ οἴεσθε τριηραρχήσειν, ὑμεῖς δ' οὐκ ἐμβήσεσθε; τοιαῦθ' ὑβρίζων, καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ψυχῆς πικρίαν καὶ κακόνοιαν, ἣν κατὰ τῶν πολλῶν ὑμῶν ἔχων ἀφανῆ, παρ' ἑαυτῷ περιέρχεται, φανερὰν ἐπὶ τοῦ καιροῦ καθιστάς. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμᾶς οὕτω νῦν, ὅταν οὗτος ἐξαπατῶν καὶ φενακίζων ὀδύρηται, καὶ κλάῃ, καὶ δέηται, τοῦθ' ὑποβάλλειν αὐτῷ· τοιοῦτος γὰρ εἶ, Μειδία· ὑβριστὴς γὰρ εἶ, καὶ οὐκ ἐθέλεις ἔχειν παρὰ σαυτῷ τὼ χεῖρε. εἶτα θαυμάζεις, εἰ κακὸς κακῶς ἀπολῇ; ἀλλὰ νομίζεις ἡμᾶς μὲν ἀνέξεσθαί σου, αὐτὸς δὲ τυπτήσειν, καὶ ὑμᾶς μὲν ἀποψηφιεῖσθαί σου, σὺ δὲ οὐ παύσεσθαι; καὶ βοηθήσουσιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ, οὐχ οὕτω τούτῳ χαρίζεσθαι, μὰ τοὺς θεοὺς, βουλόμενοι, ὡς ἐπηρεάζειν ἐμοὶ διὰ τὴν ἰδίαν ἔχθραν, ἣν οὗτος αὐτῷ πρὸς ἐμὲ, ἄν τι ἐγὼ φῶ, ἄν τι μὴ φῶ, φησὶν εἶναι, καὶ βιάζεται ~~τοῦτο~~ οὐκ ὀρθῶς. ἀλλὰ κινδυνεύει τὸ λίαν εὐτυχεῖν, ἐνίοτε ἐπαχθεῖς ποιεῖν.

M

'χαρίσασθαι. α.

Καὶ τῆς σιωπῆς ἀπολαύων) Πάθος λέγει τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως κοινόν· πάντες γὰρ οἱ τοῖς κακοῖς πιεζόμενοι, συστέλλονται πρὸς ἡσυχίαν, καὶ σιωπᾶν ἀναγκάζονται. διὸ καὶ ὑμεῖς φέρετε κακιζόμενοι. Τοιοῦτοι γὰρ ἐστε) Τόπος ἐπὶ τῆς ἀπεχθοῦς καὶ ὑβριστικῆς 'ἀποκρίσεως. Οὐδ' οἴεσθε δεῖν χρήματα) Ἀπὸ τῶν συνήθως τοῖς πλουσίοις λεγομένων πρὸς τὸν δῆμον, τοῦτο μόνον κατηγορεῖ τοῦ Μειδίου· οἱ γὰρ [illegible] πταίσαντες κατὰ πόλεμον, τότε οἱ πλούσιοι ὀνειδίζουσι τοῖς δημόταις, ὅτι ὑμεῖς μὲν τὰ [illegible] ἑαυτοῖς πεποιήκαμεν, ἐτριηραρχήσαμεν, χρήματα εἰσενηνόχαμεν, ὑμεῖς δὲ [illegible] οἱ πολέμιοι μὴ [illegible]. Φανερὰν ἐπὶ τοῦ καιροῦ καθιστάς) Ὥσπερ κρύπτει μὲν ἐν τοῖς καλοῖς καιροῖς τὴν δυσμένειαν. ἰδὼν δὲ πταίσασαν τὴν πόλιν, εἰς μέσον ἄγει τὴν [illegible]. Τοιοῦτος γὰρ εἶ, Μειδία. ὑβριστὴς γὰρ εἶ) Ὥσπερ ἐπὶ τοῦ Μειδίου χρησάμενος ἠθοποιίᾳ, ἑαυτὸν δὲ αὐτὸν πεποίηκεν ἐπεμβαίνοντα τοῖς Ἀθηναίοις, οὕτω πάλιν καὶ τῶν δικαστῶν τὸ [illegible] ἐχρήσατο, ἵνα ποιήσῃ ταῦτα τοὺς δικαστὰς λέγοντας πρὸς τὸν Μειδίαν. [illegible] βούλεται. μιμησόμεθα, φησί, κατὰ Μειδίου Μειδίαν, καὶ τοῖς αὐτοῦ λόγοις πρὸς τὸ [illegible] τῶν λόγων χρησόμεθα, τὸ αὐτὸ ἀποδιδόντες αὐτῷ, ὃν [illegible] πρὸς τοὺς ἄλλους πεποίηκε. Καὶ βοηθήσουσιν οἱ λέγοντες ὑπὲρ αὐτοῦ) [illegible] κεφάλαιον [illegible]. ἔστι δὲ ταῦτα ἐν ἐπιλόγοις, διὰ τὸ εἶναι κομματικὰ καὶ ἀσύνδετα. ὅμως δὲ ὁ ῥήτωρ, διὰ τῶν συνδέσμων συνῆψεν αὐτὰ τοῖς [illegible] καὶ τοῖς νοήμασιν [illegible]. βούλεται δὲ ἐν τούτῳ προκαταλαβεῖν τοὺς συνηγόρους τοῦ Μειδίου. καίτοι δὲ [illegible] πρὸς τὸν Εὔβουλον ἀποτείνεται. [illegible] τῶν ἄλλων κατηγορεῖν, διὰ δύο [illegible]· ὅτι τε [illegible] τῶν ἄλλων [illegible], καὶ μᾶλλον [illegible], καὶ ὅτι πράγματα εἶχεν ἴδια [illegible] χαρίσασθαι τῶν ἄλλων [illegible] τὸν λόγον. Οὐχ οὕτω τούτῳ χαρίσασθαι) [illegible] πῶς [illegible] Μειδίᾳ [illegible] τῷ Μειδίᾳ, καὶ νῦν τοὺς [illegible] αὐτῷ φάσκει συνηγόρους, λέγων, οὐχ ὅτι τούτῳ χαρίζεσθαι βούλονται, [illegible] συνηγορεῖν [illegible] φίλον τοῦ συνηγορουμένου, ἀλλ' ἐπηρεάζειν ἐμοί. Ἄν τι ἐγὼ φῶ, ἄν τι μὴ φῶ) Καλῶς κατὰ [illegible], ἵνα δείξῃ τὸν Εὔβουλον ὄντα τῆς ἔχθρας αἴτιον. εἰ γὰρ οὐχ [illegible] ὁ δημοσθένης ἔχθραν, [illegible] ὅτι Εὔβουλός ἐστιν, ὁ τῆς ἔχθρας κατάρχόμενος. Καὶ βιάζεται τοῦτο οὐκ ὀρθῶς) [illegible] ὁ [illegible], φυλάττειν τὴν ἔχθραν, ὁ δὲ, καὶ βιάζεται, [illegible], καὶ οὐκ ὀρθῶς. [illegible] δὲ, τοῦ κατάρχοντος καὶ [illegible]. Ἀλλὰ κινδυνεύει τὸ λίαν εὐτυχεῖν) [illegible] διὰ [illegible] βούλεται ἐχθρὸς [illegible] Μειδίου

'χ' ὑποκρίσεως.

ὑβριστὴς

ὑπὸ γὰρ τίνος πεισθείς; ὅτι νῦν ἐστὶν εὐτυχὴς. καὶ δέδοικεν ἐπὶ τῷ ἔχθρας ἀφορμὴν, τὴν εὐτυχίαν· εἰ γὰρ πλουτοῦσί τις βουλόμενοι τοῖς πένησιν ἐπηρεάζειν, ὑβρίζουσί τι καὶ ἐπαχθεῖς γίνονται [illegible] καὶ ἄλλο κατόρθωσιν εἰπεῖν εὐτυ-

380 χεῖν ἔδοξε γὰρ οὐ δι' ἀρετὴν εὐδοκιμῆσαι τὸν Εὔβουλον, ἀλλὰ διὰ τύχην. Οπου γὰρ ἐγὼ μὲν) Τὴν φήμην λέγει τὴν περὶ τῶν [illegible]· Εὔβουλος γὰρ ἦν ὁ κατηγορῶν τοῦ ἀρχιτέκτονος, καὶ συναγωνιζόμενος τῷ δημοσίῳ. ὁμοίως δὲ φανερῶς [illegible], ἵνα μὴ πάλιν ὑπομιμνήσκῃ καθ' ἑαυτοῦ τὴν φήμην.

381 Οὐδὲ ἀφιέντα αἰτεῖν) Δεικνυσιν ὅτι χάριν αὐτῷ μᾶλλον ὀφείλει Εὔβουλος ὁμολογεῖν, ὅτι ἀφῆκεν αὐτὸν, καὶ οὐκ ἀπῄτησε δίκην ἐφ' οἷς ἔπαθε παρ' αὐτοῦ κακῶς. Αλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγῶσι) Διδάσκει, ὡς φιλοπραγμοσύνην τὸν Εὔβουλον, [illegible] ἐργολαβοῦντα· δεῖν γὰρ ὅπερ ἐν Εὐβούλου συμβέβηκεν· ἵνα μὴ δόξῃ [illegible], ἀποσιωπᾷ τὸ συνηγορεῖν τῷ Μειδίᾳ, καὶ πληρωθήσεται ὁ σκοπὸς τῷ ῥήτορι, ὑπονοεῖν αἰσθάνεσθαι, [illegible], προσδιαβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ ῥήτορος. Μηδὲ τῆς κοινῆς τῶν νόμων ἐπιεικείας) Οὐκοῦν τυραννικὸς ἐστὶν Εὔβουλος ὁ τὴν ἰσομοιρίαν τῶν νόμων καταλύων. Καὶ μείζων, ὅ καθ' ὅσον ἡμῶν ἑκάστῳ συμφέρει) Τὸ ὄνομα μόνος ἐπιφέρει τῷ τυράννου· τῷ γὰρ πράξεις αὐξήσας, καὶ εἰς φόβον ἦν μόνον ὡς τῶν δήμων κατέστησεν.

Ετι τοίνυν πρῴην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Οτι διὰ τῶν πραγμάτων ὑπέδειξεν τὸ τύραννος, καὶ προσδιέβαλε, νῦν καὶ φανερῶς εἰπὼν αὐτὸ τὸ ὄνομα κεχώρηκε. Καὶ καλούμενος ὀνομαστί) Πολλαπλασιασμὸς κατηγορίας. καὶ γὰρ ὅτι Μειδίας ἑαυτοῦ κατήγορος, καὶ ὅτι ἰδίαν προσφωνεῖν [illegible] Εὔβουλος οὐ προσῆλθε βοηθῆσαι· καὶ γὰρ ἐκαλεῖτο ὀνομαστὶ, καὶ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλὰ μετὰ δεήσεως. καὶ ταπεινῶν, καὶ ἱκετεύων, καὶ ἐπιφέρει τὸ γνώρισμα ἐν ὁμοῖς ὑμᾶς εἰδέναι.

ὅπου γὰρ ἐγὼ μὲν ὑπὸ τούτου πέπονθα κακῶς, ἐχθρὸν εἶναί

381 μοι τοῦτον ὁμολογῶ· ἔστι δ' οὐδ' ἀφιέντα ἀφίκειν, ἀλ- *αἰτεῖν.

λὰ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀλλοτρίοις ἀγῶσιν ἀπαντᾷ, καὶ νῦν

ἀναβήσεται, μηδὲ τῆς κοινῆς τῶν νόμων ἐπιεικείας

ἀξιοῦν ἐμὲ μετέχειν, πῶς οὐχὶ τοῦτ' ἐπαχθές ἐστιν, ἤδη

καὶ μείζων ἢ καθ' ὅσον ἡμῶν ἑκάστῳ συμφέρειν; ἔτι τοί-

382 νυν πρῴην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἐκάθητο Εὔβου-

λος ἐν τῷ θεάτρῳ, ὅτε ὁ δῆμος κατεχειροτόνησε Μει-

δίου, καὶ καλούμενος ὀνομαστὶ καὶ ἀντιβολοῦντος τού-

του καὶ λιπαροῦντος, ὡς ὑμεῖς ἴστε, οὐκ ἀνέστη καὶ μὴν,

εἰ μὲν μηδὲν ἠδικηκότος ἡγεῖτο τὴν προβολὴν γε-

383 γενῆσθαι, τότ' ἔδει τόν γε φίλον δήπου συνειπεῖν, καὶ

βοηθῆσαι. εἰ δὲ καταγνοὺς ἀδικεῖν τότε, διὰ ταῦ-

τ' οὐχ ὑπήκουσε, νῦν δ' ὅτι προσκέκρουκεν ἐμοὶ,

διὰ ταῦτα τοῦτον ἐξαιτήσεται, ὑμῖν οὐχὶ καλῶς ἔχει

*χαρίσασθαι· μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δημοκρατίᾳ τη- *εὐπρ.

384 λικοῦτος, ὥστε συνειπὼν, τὸν μὲν, ὑβρίσθαι, τὸν δὲ, μὴ

δοῦναι δίκην ποιῆσαι. ἀλλ' εἰ κακῶς ἐμὲ βούλει ποιεῖν

Εὔβουλε· ὡς ἔγωγε μὰ τοὺς θεοὺς, οὐκ οἶδα ἀνθ' ὅτου

δύνασαι μὲν καὶ πολιτεύῃ· κατὰ τοὺς νόμους δὲ, ἥντι-

να βούλει παρ' ἐμοῦ δίκην, λάμβανε· ὧν δ' ἐγὼ παρὰ

385 τοὺς νόμους ὕβρισμαι, μή με ἀφαιροῦ τὴν τιμω-

ρίαν. εἰ δ' ἀπορεῖς ἐκείνως με κακῶς ποιῆσαι, εἴη ἂν καὶ

383 Νῦν δὲ ὅτι προσκέκρουκεν ἐμοί) Διὰ τοῦτο ὁ ῥήτωρ διαβάλλει τὴν ἀπὸ τῆς συνηγορίας [illegible], ἵνα μή τις ὑπολάβῃ ὅτι *δίκαια. ἀδικουμένῳ βοηθεῖ. κατασκευάζει ὑπὸ τοῦ χρόνου τὴν ὑπόνοιαν δήλην δὲ αὐτ' ἄλλης προφάσει εἴρηκε τὸ γὰρ Εὔβουλον δυναμένην λέγειν, ὅτι τότε μὲν [illegible] αἰσθόμενος. ἐν δήμῳ γὰρ τεθορυβημένῳ, οὐ πλείους αἱ λύουσαι συνηγορίαι· νῦν δὲ ἐμαυτοῦ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγεται ὅπερ ἄλλην προφάσει εἴρηκεν, ὅτι τότε μὲν [illegible] συνειπεῖν. διὰ τὸ συνειπεῖν αὐτοῦ Μειδίας ἀδικεῖ· νῦν δὲ, διὰ τὸ ἐπηρεάζειν ἐμοί. Μὴ γὰρ ἔστω μηδεὶς ἐν δημοκρατίᾳ) Καὶ ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου

384 σχεδὸν ταῖς αὐταῖς λέξεσι περὶ Εὐβούλου εἴρηκε. μὴ γὰρ [illegible] ἀπολύεσθαι μηδεὶς. Τὸν δὲ, μὴ δοῦναι δίκην) Μειωσμοῦ κέχρηται, βουλόμενος δεῖξαι, δυναμένην μεγάλην Εὐβούλου προσοῦσαν· εἰ γὰρ ἱκανός ἐστι τὸν μὲν ὑβρίζειν, τὸν δὲ ποιεῖν μὴ διδόναι δίκην [illegible]

*ὁ μὴ μόνον. ἐκεῖνος τὴν ἐστὶ καὶ ὁ ὑβρίσας, καὶ ὁ μέλλων διδόναι δίκην ἐκ τῆς συνηγορίας [illegible] προαγαγών, οὐ μεγάλα αὐ ἔδειξεν ἰσχύοντα τὸν Εὔβουλον. ἐκ γὰρ τῆς παραδόξου [illegible] τῶν πολιτῶν [illegible]. νῦν δὲ καταπαύσας τὴν εἰς πλείονα, τὴν δυναμένην ὑπεξουσίᾳ τοῦ Εὐβούλου. Αλλ' εἰ κακῶς ἐμὲ βούλει ποιεῖν) Ἐδείξεν ἐκ τούτου, ὅτι καὶ ἡ πρόφασις τῆς ἔχθρας παρ' Εὐβούλου γέγονεν. εἰ γὰρ προήρηται κακῶς ποιεῖν, αὐτός ἐστι καὶ ὁ κατάρξας. Ως ἔγωγε μὰ τοὺς θεούς) Τὴν ὑποψίαν ἀφαιρεῖται, καὶ γὰρ ἦν εἰκὸς αὐτὸν ἐνδεῖξαι μανίαν κατ' αὐτοῦ γενῆσθαι τὴν φήμην. εἰκότως ἐπὶ ἀγνοεῖν ὑπὸ ποίας προφάσεως αὐτῷ πολεμεῖ ἤγουν Εὔβουλος.

Δύνασαι μὲν, καὶ πολιτεύῃ) Τὸ μὲν δύνασαι, τυραννικόν. δεδιὼς δὲ ἐκάλεσε τυραννίδα, προσέθηκε, καὶ πολιτεύῃ. ὥστε δυναστείας ἐστὶ τὴν ἐν πολιτείᾳ. Κατὰ τοὺς νόμους δὲ, ἥντινα βούλει) Παραγραφικῶς ἐπιχειρήματι κέχρηται οὐ δεῖ δὲ θαυμάζειν, εἰ ἐν ἐπιλόγοις παραγραφικῷ πίστει. οὐ γὰρ αὐτό τι ζητουμένῳ πράγματος ἐστὶ τὸ παραγραφικὸν. [illegible] τῆς ὕβρεως. τῶν πραγμάτων, [illegible] τὴν ἔξωθεν παραλυσαμένην τὴν ὑπόθεσιν· ἐπειδὴ γὰρ βαρὺς Εὔβουλος συνηγορεῖ τῷ Μειδίᾳ, χρῆται παραγραφικῷ πρὸς αὐτὸν, ὅτι εἰ νομίζεις ἀδικεῖσθαι ὑπ' ἐμοῦ, γράφου καὶ κατηγόρει. μὴ μόνοις τοῖς ὅδε κατηγορῶν ἥττας [illegible].

ὧν δ' ἐγὼ παρὰ τοὺς νόμους ὕβρισμαι) Φθονεῖν αὐτῷ κατέπαυσεν, εἰ γὰρ ἔστιν ἐπ' ἐκείνῳ τοὺς ὅδε κρινομένους ἐκσώζειν.

τοῦτο σημεῖον τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας, εἰ τοὺς ἄλλους ῥᾳδίως κρίνων, ἐμὲ μηδὲν ἔχεις ἐφ' ὅτῳ τοῦτο ποιήσεις. πέπυσμαι τοίνυν καὶ Φιλιππίδην, καὶ Μνησαρχίδην, καὶ Διότιμον τὸν Εὐωνυμέα, καὶ τοιούτους τινὰς πλουσίους, καὶ τριηράρχους, ἐξαιτήσεσθαι καὶ λιπαρήσειν παρ' ὑμῶν αὐτόν, αὑτοῖς ἀξιοῦντας δοθῆναι τὴν χάριν ταύτην. περὶ ὧν οὐδὲν ἂν εἴποιμι πρὸς ὑμᾶς φλαῦρον ἐγώ. καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην. ἀλλ' ἃ θεωρεῖν ὑμᾶς, ὅταν οὗτοι δέωνται, δεῖ καὶ λογίζεσθαι, ταῦτ' ἐρῶ. ἐνθυμεῖσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ γένοιτο, ὃ μὴ γένοιτο, οὐδ' ἔσται, νῦν οὗτοι κύριοι τῆς πολιτείας μετὰ Μειδίου, καὶ τῶν ὁμοίων τούτῳ, καί τις ὑμῶν τῶν πολλῶν καὶ δημοτικῶν ἁμαρτὼν εἴς τινα τούτων, μὴ τοιαῦθ' οἷα Μειδίας εἰς ἐμέ, ἀλλ' ὁτιοῦν ἄλλο, εἰς δικαστήριον εἰσίοι πεπληρωμένον ἐκ τούτων, τίνος συγγνώμης, ἢ τίνος ἐλέου τυχεῖν ἂν οἴεσθε; ταχύ γ' ἂν χαρίσαιντο. οὐδὲ γὰρ δεηθέντι τῷ τῶν πολλῶν προσέχοιεν. ἀλλ' οὐκ ἂν εὐθέως εἴποιεν, τὸ δὲ βάσκανον, τὸ δ' ὄλεθρον τοῦτον ὑβρίζειν, ἀναπνεῖν δέ; ὃν εἴ τις ἐᾷ ζῆν, ἀγαπᾶν ἔδει. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούτοις τοῖς οὕτω χρωμένοις ὑμῖν, ἄλλως πως ἔχετε ὑμεῖς. μηδὲ τὸν πλοῦτον, μηδὲ τὴν δόξαν τὴν τούτων θαυμάζετε, ἀλλ' ὑμᾶς αὐτούς. πολλὰ τούτοις ἀγαθά ἐστιν, ἃ τούτους οὐδεὶς κωλύει κεκτῆσθαι. μὴ τοίνυν μηδ' οὗτοι τὴν ἄδειαν, ἣν ὑμῖν κοινὴν οὐσίαν οἱ νόμοι παρέχουσι, κωλυόντων κεκτῆσθαι. οὐδὲν δεινόν, οὐδ' ἐλεεινὸν Μειδίας πείσεται, ἂν ἴσα μὲν κτήσηται τοῖς πολλοῖς ὑμῶν, οὓς νῦν ὑβρίζει καὶ πτωχοὺς ἀποκαλεῖ. ἃ δὲ νῦν περίεστ' αὐτῷ, ὑβρίζειν ἐπαίρει, περιαιρεθῇ. οὐδ' οὗτοι δήπου ταῦθ' ὑμῶν εἰσι δίκαιοι δεῖσθαι, μὴ κατὰ τοὺς νόμους δικάσητε, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ βοηθήσητε τῷ πεπονθότι δεινά, μηδ' εὐορκεῖτε. ἡμῖν δότε τὴν χάριν ταύτην. ταῦτα γάρ, ἂν τι δέωνται ὑπὲρ τούτου, δεήσονται, κἂν μὴ ταῦτα λέγωσι τὰ ῥήματα. ἀλλ' εἴπερ εἰσὶ φίλοι, καὶ δεινόν, εἰ μὴ πλουτήσει Μειδίας, ἡγοῦνται, εἰσὶ μὲν εἰς τὰ μάλιστα αὐτοὶ πλούσιοι, καὶ καλῶς ποιοῦσι. χρήματα δ' αὐτοὶ παρ' ἑαυτῶν δόντων, ἵν' ὑμεῖς μὲν ἐφ' οἷς εἰσεληλύθατε ὀμωμοκότες, δικαίως ψηφίσησθε, οὗτοι δὲ παρ' αὑτῶν τὰς χάριτας, μὴ μετὰ τῆς ὑμετέρας αἰσχύνης, ποιῶνται. εἰ δ' οὗτοι χρήματα ἔχοντες μὴ πρόοιντ' ἄν, πῶς ὑμῖν καλὸν τὸν ὅρκον προέσθαι; πλούσιοι πολλοὶ συνεστηκότες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι δι' εὐπορίαν προσειληφότες, ὑμῶν παρίασι δεησόμενοι. τούτων μηδενί με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προῆσθε, ἀλλ' ὥσπερ ἕκαστος τούτων ὑπὲρ τῶν ἰδίων συμφερόντων, καὶ ὑπὲρ τούτου σπουδάσεται, οὕτως ὑμεῖς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων καὶ ἐμοῦ τοῦ ἐφ' ὑμᾶς καταπεφευγότος, σπουδάσατε, καὶ τηρήσατε τὴν γνώμην ταύτην, ἐφ' ἧς νῦν ἐστέ. καὶ γὰρ εἰ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τότε, ὅτ' ἦν ἡ προβολή, τὰ πεπραγμένα

Marginal line numbers: 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394

Left-margin variants: γέν. α. — οὐ γὰρ δὴ. α. — προσέχοιεν. α. — α. β. — πάντων μὲν διὰς. α. — β. — κρίνετε. α. — ἀλλ. α. — εἰσελήλυθα. α. συνεληλύθατε. π. — σπουδάσει.

[Scholia, right column:] ...σαίζειν. ὅμως δὲ καὶ τοὺς δικαστὰς φιλονείκους ποιεῖ πρὸς τὸν ἀδικοῦντα. εἰ γὰρ ἐκεῖνος ταύτην εἶχε τὴν ὑπόνοιαν, ὥστε δύνασθαι τῆς τιμωρίας ἐξαιρεῖσθαι τοὺς κρινομένους, πρόδηλον ὅτι φιλονεικήσουσι καὶ καταψηφίσονται τοῦ Μειδίου. ὥστε δεῖξαι παρ' αὐτοῖς οὖσαν τὴν δύναμιν τοῦ καὶ ἁρπάσαι καὶ κολάζειν, οὐχὶ παρ' Εὐβούλῳ. Πέπυσμαι τοίνυν καὶ Φιλιππίδην) Κληρώσας τὸ μέρος τοῦ κατὰ τὸν Εὔβουλον, ὥσπερ ἦν ὡς κατὰ ὑπερβολήν, ἐπὶ τοὺς ἄλλους συνηγόρους κεχώρηκεν, οἳ τινες καὶ πλούτου ἀξιώματος μετέχουσι. καὶ οὐχ ὁμοίως αὐτοῖς [illegible] τὸν λόγον. Ἀξιοῦντας δοθῆναι τὴν χάριν) Δεινῶς [illegible]. μὴ γὰρ ἦν ἄξιος θανάτου Μειδίας. μὴ γὰρ ἦν ἴσμεν, ὡς εἰκότως ἀναρπάζοιτ' ἄν, ἀλλ' ἡμῖν δότε ταύτην τὴν χάριν. ὑμῖν αὐτοὶ τὴν [illegible] εὑρήσεσθε. Χρήματα δ' αὐτοὶ) Τί δυσχεραίνετε πρὸς τὴν ψῆφον, ἣν οἱ νόμοι κομίζουσι; λυπεῖται Μειδίας τῆς οὐσίας αὐτοῦ στερούμενος; [illegible] αὐτοὶ καὶ μετὰ τὴν δίκην πλουτοῦντα μεταδόντες αὐτῷ τῶν χρημάτων τῶν σῶν, ἵνα καὶ νόμιμος ὁ δικαστὴς φανῇ καὶ οὗτοι φίλοι [illegible]. Τὸ δοκεῖν τινὲς εἶναι δι' εὐπορίαν) Ἀρετὴν μὲν παρ' αὐτοῖς, ἢ τῶν καλῶν οὐχ εὑρεῖν τις, τῷ πλούτῳ δὲ καρποῦνται τὴν δόκησιν.

Scholia line markers: 385, 386, 392, 393

394 Οὐκ ἂν ὁμοίως ἦν δεινόν) Ἀναμιμνήσκει τούτων, ἵνα μείνωσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γνώμης. ἄτοπον γὰρ ἐξ ἀρχῆς μὲν χαλεπαίνειν· νυνὶ δὲ τοσούτων ἀποδειχθέντων ὀλιγωρεῖν. 396 Βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου) Ἡ γὰρ τύχη τοὺς τοιούτους αὔξει. Ὡς τοῦτ' ἐκεῖνο) Ὃ πάλαι ἠλπίζομεν Μειδίαν ποιεῖν. 397 Θοἰμάτιον) Χιτωνίσκος μὲν, τὸ κολόβιον. θοἰμάτιον δὲ, τὸ περιβόλαιον. 398 Ἐν ἱερῷ δὲ) ἀντὶ τοῦ πᾶσι διδάξαι τὸ δίκαιον. 399 Καὶ τοὺς ἐπιδημήσαντας) Ὡς ἐν κοινῷ θεάτρῳ τῆς Ἑλλάδος φανερὰν γενέσθαι τὴν ὕβριν. 401 Οὐδ' ὥσπερ Ἀριστοφῶν) Οὗτος φορολόγος ὤν, κατεῖχε παρ' αὐτῷ τὰς δεκάτας τῆς θεοῦ, ἀφ' ὧν ἔδει στεφάνους ποιῆσαι, καὶ ἀναθεῖναι τῇ θεῷ Ἀθηναίων. κατηγορηθεὶς δὲ ὑπὸ Εὐδήλου, φθάσας τὴν εἴσοδον, ἀνέθηκε τοὺς στεφάνους, καὶ πέπαυται ἡ προβολή. Ἐκ τοῦ μηδὲν ὧν πεποίηκεν) Οὐ μόνον ὁ Μειδίας ἦν ἐπιδείξατο ὕβριν κατ' ἐμοῦ, καὶ τὰς πληγάς, ἀνακαλέσασθαι δύναται. 402 Οὐδ' ὕβριζε τῇ διανοίᾳ) Τῇ μὲν γὰρ χειρί, τὸν δημοσθένην· τῇ δὲ διανοίᾳ, τοὺς πάντας. Ὅσους ἂν οἴηταί τις) Ὅπου γὰρ ῥήτωρ ὢν ἐγὼ ἐπλήγην, τί πείσεσθε ὑμεῖς οἱ ἧττον, ἢ ἐγώ, δίκην λαμβάνειν δυνάμενοι. 403 Τὸν πρῶτον μετὰ ταῦτα) Πρῶτον τὴν ἀρχὴν μετ' ἐμέ. Ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου) Ἕως ἔτι πόῤῥω τῆς δεινῶν ἕκαστος, φυλαττέσθω.

ὁ δῆμος ἀκούσας ἀπεχειροτόνησε Μειδίου, οὐκ ἂν ὁμοίως ἦν δεινόν. καὶ γὰρ μὴ γεγενῆσθαι, καὶ μὴ περὶ 395 τὴν ἑορτὴν ἀδικήματα ταῦτ' εἶναι, καὶ πολλὰ ἂν εἶχέ τις αὐτῷ παραμυθήσασθαι. νῦν δὲ τοῦτο καὶ πάντων ἂν μοι δεινότατον συμβαίη, εἰ πρὸς αὐτὰ μὲν τὰ ἀδικήματα οὕτως ὀργίλως καὶ πικρῶς καὶ χαλεπῶς ἅπαντες ἔχοντες ἐφαίνεσθε, ὥστε Νεοπτολέμου, καὶ 396 Μνησαρχίδου, καὶ Φιλιππίδου, καὶ τινων τῶν σφόδρα τούτων [a] πλουσίων, δεομένων καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, ἐβοᾶτε μὴ ἀφεῖναι· καὶ προσελθόντος μοι Βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου, τηλικοῦτ' ἀνεκεκράγατε, ὡς [b] τοῦτ' ἐκεῖνο χρήματά μου ληψομένου, ὥστε με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 397 φοβηθέντα τὸν ὑμέτερον θόρυβον, [c] θοἰμάτιον προέσθαι, καὶ μικροῦ γυμνὸν ἐν τῷ χιτωνίσκῳ γενέσθαι, φεύγοντα ἐκεῖνον, ἕλκοντά με· καὶ μετὰ ταῦτα ἀπαντῶντες, ὅπως [d] ἐπέξῃ τῷ μιαρῷ, καὶ μὴ διαλύσῃ· φυλάξονταί σε τί ποιήσεις Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα λέγοντες. ἐπειδὴ κεχειρο-398 τόνηται μὲν ὕβρις τὸ πρᾶγμα εἶναι, ἐν ἱερῷ δ' οἱ ταῦτα [e] κρίνοντες καθεζόμενοι διέγνωσαν, διέμεινα δ' ἐγώ, καὶ οὐ προύδωκα οὔθ' ὑμᾶς οὔτ' ἐμαυτόν, τηνικαῦτ' ἀποψηφιεῖσθε ὑμεῖς. μηδαμῶς. πάντα γὰρ τὰ αἴσχιστα ἔνεστιν ἐν τῷ πράγματι. εἰμὶ δ' οὐ τούτων ὑ-399 μῖν ἄξιος. πῶς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κρίνων ἄνθρωπον, δυνάμενον, καὶ ὄντα βίαιον, καὶ ὑβριστήν, ἠδικηκότα ἀσελγῶς ἐν πανηγύρει, μάρτυρας τῆς ὕβρεως τῆς [f] αὐτοῦ πεποιημένον οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς [g] ἐπιδημήσαντας ἅπαντας τῶν Ἑλλήνων; ἤκουσεν ὁ δῆμος τὰ πε-400 πραγμένα τούτῳ. τί οὖν; ὑμῖν καταχειροτονήσας παρέδωκεν. οὐ τοίνυν οἷόν τε ἀφανῆ τὴν γνῶσιν ὑμῶν γενέσθαι, οὐδὲ λαθεῖν, οὐδ' ἀνεξέταστον εἶναι, τί ποθ', ὡς ὑμᾶς τοῦ πράγματος ἐλθόντος, ἔγνωτε. ἀλλ' ἐὰν μὲν κολάσητε, δόξετε σώφρονες εἶναι, καὶ καλοί, καὶ ἀγαθοί, καὶ μισοπόνηροι. ἂν δ' ἀφῆτε, ἄλλου τινὸς [h] ἡττῆσθαι. οὐ γὰρ ἐκ πολι-401 τικῆς αἰτίας, οὐδ' ὥσπερ Ἀριστοφῶν ἀποδοὺς τοὺς στεφάνους ἔλυσε τὴν προβολήν· ἀλλ' ἐξ ὕβρεως, καὶ ἐκ τοῦ μηδέν, ὧν πεποίηκεν, ἀναιρεῖσθαι δύνασθαι, κρίνεται. πότερον οὖν τούτου γενομένου κρεῖττον ἦν αὖθις, ἢ νυνί, κολάσαι; ἐγὼ μὲν οἶμαι νῦν. κοινὴ γὰρ ἡ κρίσις, καὶ τἀδικήματα πάντ', ἐφ' οἷς κρίνεται, κοινά. ἔτι δ' οὐκ ἐμὲ ἔτυπτεν, ὦ 402 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μόνον τότε, οὐδὲ ὕβριζε τῇ διανοίᾳ τότε, ποιῶν οἷα ἐποίει, ἀλλ' ἅπαντας, ὅσους περ ἂν οἴηταί τις ἧττον ἐμοῦ δύνασθαι δίκην ὑπὲρ αὐτῶν λαβεῖν. εἰ δὲ μὴ πάντες ἐπαίεσθε, μηδὲ πάντες ἐπηρεάζεσθε χορηγοῦντες, ἴστε δήπου τοῦθ' ὅτι, οὐδ' ἐχορηγεῖτε ἅμα πάντες. οὐδὲ δύναιτ' ἂν [i] οὐδεὶς ποθ' ὑμᾶς ἅμα πάντας 403 μιᾷ χειρὶ οὐδεὶς προπηλακίσαι. ἀλλ' ὅταν εἷς ὁ παθὼν μὴ λάβῃ δίκην, τόθ' ἕκαστον αὐτὸν χρὴ προσδοκᾶν, τὸν πρῶτον μετὰ ταῦθ' [j] ἀδικησόμενον γενήσεσθαι, καὶ μὴ παρορᾶν τὰ τοιαῦτα, μηδ' ἐφ' ἑαυτὸν ἥκειν περιμένειν, ἀλλ' ὡς ἐκ πλείστου φυλάττεσθαι. μισεῖ Μειδίας ἴσως ἐμέ. ὑμῶν δ' ἕκαστον ἄλλος τις. [k] ἆρ' οὖν συγχω-

[a] τῶν ἀξίων τῶν σφόδρα. a.e.
[b] τοῦτ' ἐκεῖνο.
[c] τὸ ἱμάτιον a.e.
[d] ἐπέξει B. ἐπέξῃ a.e.
[e] κρίναντες a.
[f] ἑαυτοῦ a.
[g] ἐπιδημοῦντας a.e.
[h] κρεῖττον ἦσθαι.
[i] a.
[j] ἀδικηθησόμενον a.e.
[k] κ. δίκα.

ὕβρις

αὐτ

συγχωρήσετ' ἂν τοῦτο, ὅστις ἐστὶν ἕκαστος ὁ μισῶν, καὶ 404 ἐκείνου χάριν τοῦ τοιούτου, ἃ περὶ ἐμέ, ὑμῶν ἕκαστον ποιῆσαι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. μὴ τοίνυν μηδ' ἐμέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προῆσθε τούτῳ. ὁρᾶτε ἤδη αὐτίκα δὴ μάλα, ἐπειδὰν ἀναστῇ τὸ δικαστήριον, εἷς ἕκαστος ὑμῶν, ὁ μὲν θᾶττον ἴσως, ὁ δὲ σχολαίτερον οἴκαδ' ἄ- 405 πεισιν, οὐδὲν γε φροντίζων, οὐδὲ μεταστρεφόμενος, οὐδὲ φοβούμενος, οὔτ' εἰ φίλος, οὔτ' εἰ μὴ φίλος αὐτῷ συντεύξεταί τις· οὐδέ γε εἰ μέγας, ἢ μικρός, ἢ ἰσχυρός, ἢ ἀσθενής, οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδέν. τί δήποτε; ὅτι τῇ ψυχῇ τοῦτ' οἶδε, καὶ θαρρεῖ, καὶ πεπίστευκε τῇ πολι- 406 τείᾳ, μηδένα αὐτὸν ἕλξειν, μηδ' ὑβρεῖν, μηδὲ τυπτήσειν. εἶτ', ἐφ' ἧς ἄδειαν αὐτοὶ πορεύεσθε, ταύτην οὐ βεβαιώσαντες ἐμοὶ βαδιεῖσθε; καὶ τίνι χρή με λογισμῷ περιεῖναι ταῦτα παθόντα καὶ ζῆν, εἰ περιόψεσθέ με νῦν ὑμεῖς. θάρρει, νὴ Δία, φήσειέ τις ἄν· οὐ γὰρ ἔτ' οὐδὲν ὑβρισθήσῃ. ἐὰν 407 δὲ, τότε ὀργιεῖσθε, νῦν ἀφέντες; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ προδῶτε μήτ' ἐμέ, μήθ' ὑμᾶς αὐτούς, μήτε τοὺς νόμους. καὶ γὰρ αὖ τοῦτο εἰ θέλοιτε σκοπεῖν καὶ ζητεῖν, ὅτῳ ποτ' εἰσὶν ὑμῶν οἱ ἀεὶ δικάζοντες, ἰσχυροὶ καὶ κύριοι τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων, ἄν τε διακοσίους, ἄν τε χιλίους, ἄν θ' ὁπόσους ἂν ἡ πόλις καθίσῃ· 408 οὔτε τῷ μεθ' ὅπλων εἶναι συντεταγμένοι μόνοι τῶν ἄλλων πολιτῶν, εὕροιτ' ἄν, οὔτε τῷ τὰ σώματα ἄριστα ἔχειν, καὶ μάλιστα ἰσχύειν τοὺς δικάζοντας, οὔτε τῷ τὴν ἡλικίαν εἶναι νεώτατοι, οὔτε τῶν τοιούτων οὐδενί, ἀλλὰ τῷ τοὺς νόμους ἰσχύειν. ἡ δὲ τῶν νόμων ἰσχὺς, τίς ἐστιν; ἆρ' ἐάν τις ὑμῶν ἀδικούμενος ἀνακράγῃ, προσδραμοῦνται, καὶ παρέσονται βοηθοῦντες; οὔ· γράμματα γὰρ γεγραμμένα ἐστί, καὶ οὐχὶ δύναιντ' ἂν τοῦτο ποιῆσαι. τίς οὖν αὐτῶν ἡ δύναμίς ἐστιν; ὑμεῖς ἐὰν βεβαιῶτε αὐτούς, καὶ παρέχητε κυρίους ἀεὶ τῷ δεομένῳ. οὐκοῦν οἱ νόμοι τε ὑμῖν εἰσὶν ἰσχυροί, καὶ ὑμεῖς τοῖς νόμοις. δεῖ τοίνυν τούτοις βοηθεῖν ὁμοίως, ὥσπερ ἂν αὐτῷ τις 410 ἀδικουμένῳ, καὶ τὰ τῶν νόμων ἀδικήματα, κοινὰ νομίζειν, ἐφ' ὅτου περ ἂν λαμβάνηται, καὶ μήτε λῃτουργίας, μήτε ἔλεον, μήτε ἄνδρα μηδένα, μήτε τέχνην μηδεμίαν εὑρῆσθαι, μήτ' ἄλλο μηδέν, δι' ὅτου παραβάς τις τοὺς νόμους, οὐ δώσει δίκην. ὑμῶν οἱ θεώμενοι τοῖς Διονυσίοις εἰσιόντα εἰς τὸ θέατρον τοῦτον, ἐσυρίττετε. 411 ὥστε ἃ μίσους ἐστί, ταῦτ' ἐποιεῖτε, οὐδὲν ἀκηκοότες πω περὶ αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ, εἶτα πρὶν μὲν ἐλεγχθῆναι τὸ πρᾶγμα, ὠργίζεσθε, προὐκαλεῖσθε ἐπὶ τιμωρίαν τὸν παθόντα, ἐκροτεῖτ' ὅτε προὐβαλόμην αὐτὸν ἐν τῷ δήμῳ· ἐπειδὴ δ' ἐξελήλεγκται, καὶ προκατέγνωκεν ὁ δῆμος τούτου ἱερὸν καθεζόμενος, καὶ τἄλλα 412 προσεξήτασται τὰ πεπραγμένα τῷ μιαρῷ τούτῳ, καὶ δικάσοντες εἰλήχατε, καὶ πάντ' ἔστιν ἐν ὑμῖν μιᾷ ψήφῳ διαπράξασθαι, νῦν ὀκνήσετε ἐμοὶ βοηθῆσαι; τῷ δήμῳ χαρίσασθαι; τοὺς ἄλλους σωφρονίσαι; μετὰ πολλῆς αὐτοὶ τὸ λοιπὸν ἀσφαλείας διάγειν, παράδειγμα ποιήσαντες τοῦτον τοῖς ἄλλοις; πάντων 413 οὖν ἕνεκα τῶν εἰρημένων, καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ χάριν, περὶ οὗ τὴν ἑορτὴν ἀσεβῶν οὗτος ἥλωκε, τὴν ὁσίαν καὶ τὴν δικαίαν θέμενοι ψῆφον, τιμωρήσασθε τοῦτον.

404 Ἐπειδὰν ἀναστῇ τὸ δικαστήριον) Τὸν τόπον τίθησιν ἀντὶ τῶν ἐν ᾧ τόπῳ. ἔθος δ' ἀρχαῖον. 405 Οὐδὲ μεταστρεφόμενος) ὥσπερ γὰρ οἱ φοβούμενοι. 408 Ἐάν τε διακοσίους, ἐάν τε χιλίους) Οὐ γὰρ διὰ τὸ πλῆθος, ἀλλὰ διὰ τοὺς νόμους ἰσχύουσιν. 409 Ἀνακράγῃ) λέγων, ὦ νόμοι. 410 Καὶ μήτε λῃτουργίας) Διὰ τὴν φιλοτιμίαν. μήτε δὲ ἄνδρα, ἀλλὰ τὸν Εὔβουλον λέγει· τὸ δὲ μήτε τέχνην, ἀλλὰ τοὺς συνηγόρους καὶ τὴν ἀπάτην. 413 Καὶ μάλιστα τοῦ θεοῦ χάριν) Ἀναξίως πρὸς τὴν πίστιν τοῦ λόγου. τοῦ θεοῦ μέμνηται, ἐπειδὴ ἀπὸ τῶν ἀνθρωπίνων, ἐπὶ τὰ κρείττονα δεῖ ἀναφέρεσθαι.

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ ἀνδροτίωνος, παρανόμων λόγου.

ΔΥΟ ἦσαν ἐν Ἀθήναις βουλαί· ἡ μὲν, δι᾽ αἰῶνος, ἡ ἐν ἀρείῳ πάγῳ, περὶ τῶν φόνων ἐκρινέ τε καὶ πραγμάτων καὶ τοιούτων τινῶν δικάζουσα· ἑτέρα δὲ, ἡ τὰ πολιτικὰ διέπουσα. αὕτη δὲ κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἠλλάττετο, ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν τῶν τὴν βουλευτικὴν ἡλικίαν ἐχόντων συνισταμένη. νόμος δὲ ἦν ἐπιτάττων τῇ βουλῇ ταύτῃ ποιεῖσθαι τριήρεις καινάς. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσηται, κωλύεσθαι αὐτὴν αἰτεῖν παρὰ τοῦ δήμου δωρεάν. γέγονε τοίνυν, ἡ μὲν βουλὴ, τὰς τριήρεις οὐκ ἐποιήσατο. ἀνδροτίων δὲ γέγραφεν ἐν τῷ δήμῳ ψήφισμα στεφανῶσαι τὴν βουλήν. ἐπὶ τούτῳ παρανόμων κρίνεται. κατηγοροῦσι γὰρ αὐτοῦ δύο ἐχθροὶ, εὐκτήμων, καὶ διόδωρος· πρότερος μὲν ὁ εὐκτήμων· δεύτερος δὲ ὁ διόδωρος ἀγωνίζεται τοῦτον τὸν λόγον. φασὶ δὲ οἱ κατήγοροι, παράνομον μὲν ἀπροβούλευτον εἶναι τὸ ψήφισμα. νόμου γὰρ κελεύοντος μὴ πρότερον εἰς τὸν δῆμον ψήφισμα εἰσφέρεσθαι πρὶν ἐν τῇ βουλῇ δοκιμασθῆναι, τὸν ἀνδροτίωνα παρὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπροβούλευτον εἰσενεγκεῖν τὴν γνώμην. δεύτερον δὲ ὑπεναντίον ἐκείνῳ τῷ νόμῳ, ὃ κελεύει, μὴ ποιησαμένην τὴν βουλὴν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δωρεάν. εἰ γὰρ αἰτεῖν οὐκ ἔξεστι, δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ δοῦναι συγκεχώρηται. τούτους μὲν εἰς τὸ πρᾶγμα τοὺς νόμους παρέχεται· ἢ καὶ κατὰ πρόσωπον, δύο· τόν τε τῆς ἑταιρήσεως, καὶ τὸν τῶν ὀφειλόντων τῷ *δημοσίῳ· καὶ φασὶ τὸν ἀνδροτίωνα κατ᾽ ἀμφοτέρους ἄτιμον εἶναι· καὶ γὰρ πεπορνεῦσθαι, καὶ χρέος πατρῷον ὀφείλειν τῇ πόλει.

* δημοσίῳ.

Ἑτέρα ὑπόθεσις.

Διαφοραὶ παρ᾽ ἀθηναίοις ὑπῆρχον ἀρχῶν· ὧν αἱ μὲν, κληρωταί· αἱ δὲ, χειροτονηταί· αἱ δὲ αἱρεταί. καὶ κληρωταὶ μὲν, αἱ κατὰ κλῆρον ὁριζόμεναι, ὡς αἱ τῶν δικαστῶν· χειροτονηταὶ δὲ αἱ κατὰ χειροτονίαν τοῦ δήμου γινόμεναι, ὡς αἱ τῶν στρατηγῶν· αἱρεταὶ δὲ, αἱ κατὰ αἵρεσιν, ὡς αἱ τῶν χορηγῶν. τούτων μία ἦν τῶν κληρωτῶν ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων. τῶν πεντακοσίων δὲ εἶπον, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ἐν ἀρείῳ πάγῳ. εἰσὶ δὲ τούτων διαφοραὶ τρεῖς· καὶ πρώτη μὲν, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων, τὰ δημόσια πράγματα διῴκει· ἡ δὲ ἐν ἀρείῳ πάγῳ, τὰ φονικὰ μόνον. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι καὶ αὕτη δημόσια διῴκει, λέγομεν ὅτι ἡνίκα μάλιστα ἀνάγκη ἐγένετο, τότε περὶ δημοσίων συνήγετο. δευτέρα διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων, ἀριθμῷ ὑπέκειτο ὡρισμένῳ· ἡ δὲ, ἀόριστος. ὡς γὰρ ἴσως τῶν ἐννέα ἀρχόντων ἐγίνετο, κατ᾽ ἐνιαυτὸν ἑκάστου ἡ ἀρχή· ὡς δέ τινες, ὅτι καὶ ἓξ μόνοι θεσμοθέται. ἦσαν γὰρ οἱ θεσμοθέται οἱ περὶ ἑταιρήσεως δικάζοντες· ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς· ἐπώνυμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἐπωνομάζετο· δεύτερος, ὁ βασιλεὺς, ὁ τὰ τῶν ἱερῶν καὶ ἀσεβειῶν διοικῶν· τρίτος, ὁ πολέμαρχος ὁ τῶν πολεμικῶν ἐπιμελούμενος. οἱ δὲ θεσμοθέται, ἐνιαυτὸν μόνον ἦρχον, περὶ τῆς ἀρχῆς κρινόμενοι περὶ τοῦ παραλαβόντος πάντας ἐξ. καὶ εἰ μὲν εὑρεθεῖεν ἐν πᾶσι δίκαιοι, ἦρχον τὸν ἐνιαυτόν. εἶτα πάλιν μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐξητάζοντο, εἰ καλῶς ἐν αὐτῷ ἦρξαν· καὶ εἰ δικαίως εὑρεθεῖεν ἄρξαντες, προσετίθεντο τῇ βουλῇ τῶν ἀρεοπαγιτῶν. καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὑπέκειτο ἀριθμῷ. εἰ δὲ μὴ ἐξεβάλλοντο. τρίτη διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων, κατ᾽ ἐνιαυτὸν διεδέχετο· ἡ δὲ τῶν ἀρεοπαγιτῶν, ἦν ἀδιάδοχος, εἰ μή τις ἡμάρτε μεγάλως, ἐξεβάλλετο. ἐπειδὴ δὲ εἴρηται ἡμῖν περὶ τῆς ἐν ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τῶν πεντακοσίων, ἀναγκαῖον μαθεῖν ἡμᾶς πῶς ἦρχεν. ἰστέον ὅτι ἐψηφίζοντο ἀθηναῖοι τοὺς μῆνας κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον, ὡς ἡμεῖς ἄγομεν τὸν σεληνιακόν. κατὰ γὰρ τὸν ἡλιακὸν, ἔχει ὁ ἐνιαυτὸς ἡμέρας τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε· συμβαίνει ἔχειν τὸν μῆνα ἡμέρας τριάκοντα. καὶ τοῦτο δεκάκις γὰρ τριάκοντα, τριακόσια· δὶς τριάκοντα, ἑξήκοντα· πέντε ἀπὸ τῶν δώδεκα, πέντε ἡμέραι μία. δωδέκατον δὲ τῆς μιᾶς ἡμέρας ἐστὶ. κατὰ δὲ τὸν σεληνιακὸν δρόμον ὁ ἐνιαυτὸς ἔχει τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας· συμβαίνει τὸν μῆνα ἔχειν ἡμέρας εἰκοσιεννέα ἥμισυ. δεκάκις γὰρ εἴκοσι, διακόσια· δὶς εἴκοσι, τεσσαράκοντα· δεκάκις ἐννέα, ἐνενήκοντα· δὶς ἐννέα, δεκαοκτὼ· καὶ τὸ ἥμισυ τῶν δώδεκα ἕξ· ὁμοῦ ἡμέρας τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας. ὑπολείπονται δὲ κατὰ τὸν ἡλιακὸν δρόμον, ἡμέραι ἕνδεκα. ἃς οἱ ἀθηναῖοι κατὰ τριετίαν συνάγοντες, ἐποίουν τὸν ἐμβόλιμον μῆνα τριακονθήμερον. ἔχει γοῦν ὁ ἐνιαυτὸς κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον, τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας ἡμέρας. καὶ ταύτας δὴ ἡμέρας ἐκάλουν οἱ ἀθηναῖοι ἀρχαιρεσίας ἐν αἷς ἄρχοντες ᾑροῦντο. ἦν ἐν ταύταις προσαγομένους τοὺς λέγοντας ἄρχειν. οὐ πεντακοσίους, τὰς τριακοσίας πεντήκοντα ἡμέρας ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πολλοὶ ἦσαν, καὶ δυσχερὲς ἦν οὕτω τὰ πράγματα διοικεῖν, διείλον ἑαυτοὺς εἰς δέκα μερίδας, κατὰ τὰς φυλὰς, ἀνὰ πεντήκοντα. οὕτως δ᾽ ἑκάστη φυλὴ προεβάλλετο, ὥστε συμβαίνει τοὺς πεντήκοντα ἄρχειν τριάκοντα πέντε ἡμέρας. αὗται γὰρ αἱ τριακονταπέντε ἡμέραι, δέκατον τὸ δωδέκατον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ. δεκάκις γὰρ τριάκοντα, τριακόσια· πεντάκις δέκα, πεντήκοντα. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ πάλιν οἱ πεντήκοντα πολλοὶ ἦσαν εἰς τὸ ἄρχειν ἅμα, οἱ δέκα, κατὰ κλῆρον ἑπτὰ ἡμέρας τῶν ἑπτὰ ἡμερῶν· ἕκαστος τὰ δέκα ἀπὸ κοινοῦ ἦρχε τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν, ἄχρις οὗ πληρωθῶσιν αἱ ἑπτὰ ἡμέραι. ὁ συνίστανται τοῖς ἄρχουσι. τρεῖς μὴ ἄρξαντες. ἕκαστος δὲ ἄρχων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐκαλεῖτο ἐπιστάτης. ἦν δὲ μίαν μόνην ἦρχε· ἐπειδὴ αὐτὸς τὰς κλεῖς τῆς ἀκροπόλεως ὅπου ἔκειτο καὶ πάντα τὰ χρήματα τῆς πόλεως. εἰ οὖν μὴ ἐφοδιασθῆναι παρ᾽ ἑνὸς, διὰ τοῦτο μίαν ἡμέραν ἐπέτρεπον αὐτῷ δόξαι. ἰστέον ὅτι, οἱ μὲν πεντήκοντα, ἐκαλοῦντο πρυτάνεις· οἱ δὲ δέκα, πρόεδροι· ὁ δὲ εἷς, ἐπιστάτης. μεταβάντες δὲ ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ προκειμένου λόγου. ἔθος ἦν τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων λαμβάνουσαν χρήματα ἀπὸ τοῦ δήμου, καινὰς τριήρεις ποιεῖν. νόμος δὲ ἦν, τὴν βουλὴν τὴν δόξασαν τῷ δήμῳ καλῶς βεβουλεῦσθαι, στεφανοῦσθαι. αὕτη οὖν ἡ βουλὴ, περὶ ἧς ὁ λόγος, λαβοῦσα τὰ χρήματα ἐκ τοῦ δήμου, τὰς τριήρεις οὐκ ἐποίησεν. ἔδοξε δὲ εἰς τὰ ἄλλα πάντα καλῶς βεβουλεῦσθαι. ἐγένετο οὖν ἀνδροτίων ὁ ῥήτωρ, προστάτης ὢν ταύτης τῆς βουλῆς, καὶ γράφει ψήφισμα στεφανωθῆναι τὴν βουλὴν ταύτην. ἀκούσαντες τοῦ ψηφίσματος ὡς παρανόμου χαρίτος, εὐκτήμων καὶ διόδωρος, ἐχθροὶ ὄντες τοῦ ἀνδροτίωνος ἐκ τινῶν αἰτίας πραγματικῆς, ἐγράψαντο, *ἐπίσκεψις μέλλοντες χρόνον εἰ δεῖ πεῖσαι ἢ εἰ δεῖ τὸ δεδομένον. ἐπειδὴ πρὸς τὴν τάξιν τοῦ λόγου συμβάλλεται ὑμῖν τὸ μαθεῖν τὰς διχολογίας, εἰσὶ πρῶτον τὰς τῆς κατηγορίας ἐξετάσωμεν. εὐκτήμων οὖν καὶ διόδωρος ἐπιλαμβάνονται κατὰ τέσσαρας νόμους. τοῦ ψηφίσματος· ὅτι πρῶτος ἦν ἀπροβούλευτον ψήφισμα μὴ εἰσάγειν ἐν τῷ δήμῳ, ἐπειδὴ γὰρ πάλιν ἦν ὁ δῆμος,

* γρ. ἐπισκέψεως.

δῆμος καὶ πολλάκις παρακρούεται, μὴ τοίνυν ἔχειν ἐμφανῶς οὖσαν κακουργίαν, πρῶτον παραπέμπεται εἰς τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων. καὶ αὐτὴ προβουλεύει ... [illegible]

[illegible] ... ἰδιώτης ὤν, ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ δημοσθένους τὸν παρόντα λόγον. καὶ ἔστι δευτερολογία. ἔχει δὲ ἃ παρέλιπεν ὁ εὐκτήμων.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ, ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Ὅπερ εὐκτήμων, ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν ὑπ' ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν, καὶ δίκην ὑπὲρ αὑτοῦ λαβεῖν) Οὗτος ὁ λόγος, μετὰ τοὺς φιλιππικοὺς πρῶτός ἐστι ... [illegible]

'διότιρος. α.β. τῆ κατηγορίᾳ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Ὅπερ εὐκτήμων, ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν ὑπ' ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν, καὶ δίκην ὑπὲρ αὑτοῦ λαβεῖν, τοῦτο κἀγὼ πειράσομαι ποιεῖν, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ. συμβέβηκε δὲ πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας τοὺς νόμους εὐκτήμονος ὑβρισμένου, ἐλάττω τῶν ἐμοὶ γεγενημένων δι' ἀνδροτίωνος πραγμάτων. τὸν μὲν γὰρ εἰς χρήματα καὶ τὸ παρ' ὑμῖν ἀδίκως ἐκπεσεῖν, ἐπεβούλευσεν. ἐμὲ δ' οὐδ' ἂν ἐδέξατο τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ εἷς, εἰ τὰ κατασκευασθέντα ὑπὸ τούτου παρ' ὑμῖν ἐπιστεύθη. αἰτιασάμενος γάρ με, ἃ καὶ λέγειν ἂν ὀκνήσειέ τις, εἰ μὴ τύχοι προσόμοιος ὢν τούτῳ, τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ, καὶ κατασκευάσας ἀσεβείας γραφὴν οὐκ ἐπ' ἐμέ, ἀλλ' ἐπὶ τὸν θεῖόν μου, γράψας ἀσεβεῖν ἐμοὶ συνιόντα εἰς ταὐτὸ

[illegible]

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ, ΤΟΥ ΚΑΤΑ Ἀνδροτίωνος, παρανόμων λόγου.

ΔΥΟ ἦσαν ἐν Ἀθήναις βουλαί· ἡ μὲν, διηνεκής, ἡ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, περὶ τῶν φονικῶν ἑκουσίων καὶ τραυμάτων καὶ τῶν τοιούτων δικάζουσα· ἡ ἑτέρα δὲ, ἡ τὰ πολιτικὰ πράττουσα. αὕτη δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἠμείβετο, ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν τῶν τὴν βουλευτικὴν ἡλικίαν ἀγόντων συνισταμένη. νόμος δέ ἐστιν ἐπιτάττων τῇ βουλῇ ταύτῃ ποιεῖσθαι τριήρεις καινάς. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσηται, κωλύων αὐτὴν αἰτεῖν παρὰ τοῦ δήμου δωρεάν. συνέβη τοίνυν, ἡ μὲν βουλὴ, τὰς τριήρεις οὐκ ἐποιήσατο. Ἀνδροτίων δὲ γέγραφεν ἐν τῷ δήμῳ ψήφισμα στεφανοῦσαν τὴν βουλήν. ἐπὶ τούτῳ παρανόμων κρίνεται. κατηγοροῦσι γὰρ αὐτοῦ δύο ἐχθροί, Εὐκτήμων, καὶ Διόδωρος· προτερεῖ μὲν ὁ Εὐκτήμων· δεύτερος δὲ ὁ Διόδωρος ἀγωνίζεται τοῦτον τὸν λόγον. φασὶ δὲ οἱ κατήγοροι, παράνομον μὲν ἀπροβούλευτον εἶναι τὸ ψήφισμα. νόμου γὰρ κελεύοντος μὴ πρότερον εἰς τὸν δῆμον ψήφισμα εἰσφέρειν πρὶν ἐν τῇ βουλῇ δοκιμασθῆναι, τὸν Ἀνδροτίωνα παρὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀπροβούλευτον εἰσενεγκεῖν τὴν γνώμην. δεύτερον δὲ ὑπεναντίον ἐκείνῳ τῷ νόμῳ, ὃς κωλύει τὴν μὴ ποιησαμένην βουλὴν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δωρεάν· εἰ γὰρ αἰτεῖν οὐκ ἔξεστι, δῆλον ὡς οὐδὲ τὸ δοῦναι συγκεχώρηται. τούτους μὲν εἰς τὸ πρᾶγμα τοὺς νόμους παρέχονται· καὶ κατὰ τοῦ προσώπου, δύο, τὸν τῶν ἑταιρηκότων, καὶ τὸν τῶν ὀφειλόντων τῷ δήμῳ· καὶ φασὶ τὸν Ἀνδροτίωνα κατ' ἀμφοτέρους ἄτιμον εἶναι· καὶ γὰρ ἡταιρηκέναι, καὶ χρέος πατρῷον ὀφείλειν τῇ πόλει.

Ἑτέρα ὑπόθεσις.

Διάφοροι παρ' Ἀθηναίοις ὑπῆρχον ἀρχαί· ὧν αἱ μὲν, κληρωταί, αἱ δὲ, χειροτονηταί, αἱ δὲ αἱρεταί. καὶ κληρωταὶ μὲν, αἱ κατὰ κλῆρον γινόμεναι ὡς αἱ τῶν δικαστῶν· χειροτονηταὶ δὲ αἱ κατὰ χειροτονίαν τοῦ δήμου γινόμεναι, ὡς αὐτῶν τῶν στρατηγῶν· αἱρεταὶ δὲ, αἱ κατὰ αἵρεσιν, ὡς αἱ τῶν χορηγῶν. τούτων μία ἦν τῶν κληρωτῶν ἡ βουλὴ τῶν πεντακοσίων. τῶν πεντακοσίων δὲ εἶπε πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. εἰσὶ δὲ τούτων διαφοραὶ τρεῖς· καὶ πρώτη μὲν ὅτι, ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων, τὰ δημόσια πράγματα διῴκει· ἡ δὲ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, τὰ φονικὰ μόνον. εἰ δέ τις εἴποι, ὅτι καὶ αὕτη δημόσια διῴκει, λέγομεν ὅτι οὐχὶ μάλιστα αὐτῇ ἐμέλετο τὰ περὶ δημοσίων συνιέναι. δευτέρα δὲ διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων, ἀριθμὸν εἶχεν ὡρισμένον· ἡ δὲ, ἀόριστον. ὡς γάρ τινες τῶν ῥητόρων λέγουσι, κατ' ἐνιαυτὸν οἱ ἐννέα ἄρχοντες αὐτῇ προσετίθεντο· ὡς δὲ ἄλλοι, ὅτι καὶ οἱ θεσμοθέται μόνον. ἦσαν γὰρ ἓξ θεσμοθέται οἱ περὶ ἰδιωτικῶν δικάζοντες. ἦσαν δὲ καὶ ἄλλοι τρεῖς ὁ ἐπώνυμος, ἐξ οὗ καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ἐπώνυμος ἐγίνετο. δεύτερος, ὁ βασιλεὺς ὁ τῶν ἱερῶν καὶ ἀσεβειῶν δικαστής. τρίτος, ὁ πολέμαρχος ὁ τῶν πολεμικῶν ἐπιμελούμενος. οἱ δὲ θεσμοθέται ἐνιαυτὸν μόνον ἦρχον, περὶ τῆς ἀρχῆς κρινόμενοι παρὰ τῶν παραλαβόντων αὐτοὺς εἶναι. καὶ εἰ μὲν εὑρεθῶσιν ἐν τῷ ἀδικεῖν, ἦρχον τὸν ἐνιαυτόν. εἶτα πάλιν μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἐκρίνοντο, εἰ καλῶς ἐν αὐτῷ ἦρξαν, καὶ εἰ δικαίως εὑρεθῶσιν ἄρξαντες, προσετίθεντο τῇ βουλῇ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν. καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὡρισμένος ὁ ἀριθμός. εἰ δὲ μὴ, ἐξεβάλλοντο. τρίτη διαφορὰ, ὅτι ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων, κατ' ἐνιαυτὸν διελύετο. ἡ δὲ τῶν Ἀρεοπαγιτῶν, ἦν ἀδιάδοχος, εἰ μή τι ἂν ἥμαρτε μεγάλως, ἐξεβάλλετο. ἐπειδὴ δὲ οὐ περὶ τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς, ἀλλὰ περὶ τῶν πεντακοσίων, ἀναγκαῖον μαθεῖν ἡμᾶς πῶς ἦρχον. ἐνιαυτὸν ἐψηφίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς μησὶ κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον, οὐχ ὡς ἡμεῖς κατὰ τὸν ἡλιακόν. κατὰ γὰρ τὸν ἡλιακὸν, ἔχει ὁ ἐνιαυτὸς ἡμέρας τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε· ὥστε συμβαίνειν ἔχειν τὸν μῆνα ἡμέρας τριάκοντα, καὶ τρίτον. δεκάκις γὰρ τριάκοντα, τριακόσια· δὶς τριάκοντα, ἑξήκοντα. [illegible] ... τὰ δώδεκα, πέντε, λοιπὰ μία δὲ καὶ δέκα ... τῆς μιᾶς [illegible]. κατὰ δὲ τὸν σεληνιακὸν δρόμον ὁ ἐνιαυτὸς ἡμέρας τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας· ὥστε συμβαίνειν τὸν μῆνα ἔχειν ἡμέρας εἴκοσι ἐννέα ἥμισυ. δεκάκις γὰρ εἴκοσι, διακόσια· δὶς εἴκοσι, τεσσαράκοντα· δεκάκις ἐννέα, ἐνενήκοντα· δὶς ἐννέα, δεκαοκτώ· καὶ τὸ ἥμισυ τῶν δώδεκα ἕξ. ὁμοῦ γίνονται ἡμέραι τριακόσιαι πεντήκοντα τέσσαρες. ὑπολείπονται δὲ κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον ἡμέραι ἕνδεκα, ἃς οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τριετίαν συνάγοντες, ἐποίουν τὸν ἐμβόλιμον μῆνα τριάκοντα τριῶν ἡμερῶν. ἔχοντος οὖν τοῦ ἐνιαυτοῦ κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον, τριακοσίας πεντήκοντα τέσσαρας ἡμέρας, καὶ τῶν φυλῶν δέκα οὐσῶν, ἐκάλουν οἱ Ἀθηναῖοι ἀρχαιρεσίας ἐν αἷς· ἄρχοντας δ' ἀφ' ἑκάστης φυλῆς ἐν ταύταις προεβάλλοντο πεντήκοντα. οἱ πεντακόσιοι τὰς τριακοσίας πεντήκοντα ἡμέρας ἦρχον ἐπειδὴ πολλοὶ ἦσαν, καὶ δυσχερὲς ἦν ἐν τῷ πράγματι, διεῖλον ἑαυτοὺς εἰς δέκα μερίδας, κατὰ τὰς φυλὰς, ἀνὰ πεντήκοντα. τούτοις δὲ ἑκάστη φυλὴ προεβάλλετο ὥστε συμβαίνειν τοὺς πεντήκοντα ἄρχειν τὰς τριάκοντα πέντε ἡμέρας. αὗται γὰρ αἱ τριακοντα πέντε ἡμέραι, εἰσὶ τὸ δέκατον μέρος τοῦ ἐνιαυτοῦ· δεκάκις γὰρ τριάκοντα, τριακόσια· δεκάκις πέντε, πεντήκοντα. ἐπειδὴ πάλιν οἱ πεντήκοντα πολλοὶ ἦσαν εἰς τὸ ἄρχειν ἅμα, οἱ δέκα, κατὰ κλῆρον ἑπτὰ ἡμέρας τῶν ἑπτὰ ... ἕκαστος τῶν δέκα ἀνὰ κλῆρον ἦρχε τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν, ἄχρις οὗ πληρωθῶσιν αἱ ἑπτὰ ἡμέραι· οἱ συνόντες τοῖς ἄρχουσι, πρὸς τὸ ἄρχειν. ἕκαστος δὲ ἄρχων ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, ἐκαλεῖτο ἐπιστάτης. διὰ τί δὲ μίαν μόνην ἦρχεν; ἐπειδὴ αὐτὸς τὰς κλεῖς τῆς ἀκροπόλεως εἶχε, καὶ πάντα τὰ χρήματα τῆς πόλεως. ἵνα οὖν μὴ ἐπιθυμήσῃ τυραννίδος, διὰ τοῦτο μίαν ἡμέραν ἐποίουν αὐτὸν ἄρξαι. ἰστέον δὲ ὅτι, οἱ μὲν πεντήκοντα, ἐκαλοῦντο πρυτάνεις· οἱ δὲ δέκα, πρόεδροι· ὁ δὲ εἷς, ἐπιστάτης. μετιτέον δὲ ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ προκειμένου λόγου. ἔθος ἦν τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων λαμβάνουσαν χρήματα ἀπὸ τοῦ δήμου, καινὰς τριήρεις ποιεῖν· ἵνα ἔχῃ τὴν βουλὴν τὴν δόξασαν τῷ δήμῳ καλῶς βεβουλευκέναι, στεφανοῦσθαι αὐτήν. συνέβη οὖν ἡ βουλὴ, περὶ ὧν ὁ λόγος, λαβοῦσα τὰ χρήματα ἐκ τοῦ δήμου, τὰς τριήρεις οὐκ ἐποίησεν. ἰδοὺ οὖν εἰς τὰ ἄλλα πάντα καλῶς βεβουλευκέναι ἐγὼ αὐτὴν, ὁ ῥήτωρ, προστάτης ὢν τότε τῆς βουλῆς, ἔγραψε ψήφισμα στεφανωθῆναι τὴν βουλὴν ταύτην. ἐγκαλοῦντο τοῦ ψηφίσματος ὡς παρανόμως γραφέντος, Εὐκτήμων καὶ Διόδωρος, ἐχθροὶ ὄντες τοῦ Ἀνδροτίωνος ἐξ αἰτίας πραγματικῆς, ἔγραψαν, ὅτι [illegible] μέλλοντες χρόνον εἰ δεῖ τὸ δὲ [illegible] ἀπὸ τῆς στάσεως τοῦ λόγου συμβαίνει ὑμῖν τὸ μαθεῖν τὰς διαλογίας, εἰ ... περὶ τὰς τῶν κατηγόρων ἐξετάσομεν Εὐκτήμονα μὲν καὶ Διόδωρον ἐπιλαμβανομένους κατὰ τέσσαρας νόμους τοῦ ψηφίσματος· ὧν πρῶτος ἐστιν, ἀπροβούλευτον ψήφισμα μὴ εἰσάγεσθαι ἐν τῷ δήμῳ, ἐπειδὴ γὰρ πάλαι ἦν ὁ

δῆμος

δῆμος καὶ πολλάκις παρακρούεται, μὴ ποθὲν εἶχεν ἐμφωλεύουσαν κακουργίαν, πρῶτον παραπέμπεται εἰς τὴν βουλὴν τῶν πεντακοσίων καὶ αὐτὴ κρίνουσα εἰ οὐκ ἔχει βλάβην τινὰ, ἢ κακούργημα, καὶ οὕτως εἰσάγεται εἰς τὸν δῆμον. ἔδει οὖν αὐτὸν πρῶτον εἰσενεγκεῖν τὸ ψήφισμα εἰς τὴν βουλήν. οὐκ εἰσήνεγκε δὲ, ἐπειδὴ οὐκ ἦρξε καλῶς ἡ βουλὴ, καὶ ἐφοβεῖτο μὴ διαφανῇ. ἕκαστος γὰρ τὸν περὶ αὐτὸν θέλει δεῖξαι καλῶς πεπραχότα. δεύτερος νόμος, τὴν βουλὴν τὴν ^{a}ἄρξαντα. μὴ ποιήσασαν τὰς τριήρεις, αἰτεῖν τὴν δωρεάν. τρίτος νόμος, τὸν ἡταιρηκότα, μὴ πολιτεύεσθαι· ἀνδρὶ γὰρ ὄντι ἀπρεπὲς ἑταιρεῖν, οὐκ ὤφειλε πολιτεύεσθαι. τέταρτος νόμος, τὸν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ μὴ πολιτεύεσθαι. σὺ δὲ, ὦ Ἀνδροτίων, ὀφείλεις, οὐκ ἄρα δεῖ σε πολιτεύεσθαι. ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰς τοῦ πατρὸς δίκας ὀφείλει. ὁ δὲ τὸν Ἀνδροτίωνα, πρὸς τὸν πρῶτον νόμον, ἀγωνίζεται. λέγει γὰρ ὅτι, ἔθος ἐκράτησεν ἀπροβούλευτα ψηφίσματα εἰσάγεσθαι ἐν τῷ δήμῳ. πρὸς δὲ τὸν δεύτερον ἀντινομίας. παρατίθεται γὰρ καὶ αὐτὸς ἕτερον νόμον λέγοντα, τὴν βουλὴν, ἐὰν δόξῃ καλῶς βεβουλεῦσθαι ἐν τῷ δήμῳ, στεφανοῦσθαι. πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους δύο στοχαστικῶς ἀγωνίζεται, λέγων, ὅτι ἔδει οὐκ ὤφειλε κρίνεσθαι περὶ τούτων. πῶς οὖν ἐπιχειροῦσι τὸν τὸν λόγον εἶναι συνίστασθαι πραγματικὴν τὴν πρὸς ἀντινομίαν, λέγει τις ὅτι, ἰδοὺ καὶ ἐνταῦθα δύο νόμοι μάχονται ἀλλήλοις, ἐν παραστάσει· ὧν ὁ εἷς παραβέβασται, διὰ τί καλοῦμεν αὐτὴν ἕτερον ἀλλὰ λέγομεν ὅτι ἐν τῇ πραγματικῇ τῇ πρὸς ἀντινομίαν, οὐδέτερος παραβαίνεται. ἀλλὰ σκοποῦμεν ποῖον δεῖ παραβαθῆναι. ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ, οὐχ οὕτως. ὁ εἷς γὰρ τῶν νόμων, παραβέβασται, ὁ λέγων, τὴν βουλὴν, τὴν μὴ ποιήσασαν τὰς τριήρεις μὴ αἰτεῖν δωρεάν. ταῦτα δὲ συνίστησι πραγματικῆς τῆς πρὸς ἀντινομίαν, ἀλλὰ μόνης ἀντινομίας. ἰστέον δὲ ὅτι, ἡνίκα δύο ὦσι κατήγοροι, ὧν ὁ μὲν ἐστὶ πρότερος, ὁ δὲ ἕτερος, πρεσβύτερος, οὗτος λαμβάνει τὴν προλογίαν, κατὰ τὴν τάξιν· ὥσπερ καὶ ἐνταῦθα ὁ Εὐκτήμων ἔλαβε τὴν προλογίαν, ὡς πρεσβύτερος. καὶ ἔστι τὸ προοίμιον, καὶ τὴν κατάστασιν, καὶ μέρος τι τῶν ἀγώνων. ὁ δὲ Διόδωρος ἰδιώτης ὢν, ἔλαβεν ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους τὸν παρόντα λόγον. καὶ ἔστι δευτερολογία. ἦρχε δὲ ὁ παρελθὼν ὁ Εὐκτήμων.

^{a} ἄρξασαν.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ
ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ
ΛΟΓΟΝ, ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

Ὅπερ Εὐκτήμων, ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν ὑπ' Ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν, καὶ δίκην ὑπὲρ αὑτοῦ λαβεῖν) Οὗτος ὁ λόγος, μετὰ τοὺς φιλιππικοὺς πρῶτός ἐστι. 1

^{b} δεύτερος. ^{c} τῇ κατηγορίᾳ.

τῶν δικανικῶν ὁμολογεῖ δὲ τὴν ἔχθραν ὁ κατήγορος, ὡς παραδικηθεὶς, τὴν κατηγορίαν ἀμυνόμενος. ἵνα δὲ μὴ δόξῃ μόνος, ὡς φιλοπράγμων, κατηγορεῖν, δείκνυσιν ὅτι καὶ ἄλλον ἠδίκησε. προείρηκε γὰρ Εὐκτήμων. καὶ ἔστι δευτερολογία τοῦ Διοδώρου ὁ λόγος. ὅθεν καὶ κατάστασις ἐκλέλειπται. εἰδέναι δὲ χρὴ, ὅτι ἐν οἷς μὲν ἐγχωρεῖ λανθάνειν, ἀρνούμεθα τὸ δι' ἔχθραν κατηγορεῖν· ἐν οἷς δὲ ἐπίδηλος ἡ δυσμένεια, τὸ ὁμολογεῖν πιθανώτερον, ἵνα μὴ ἁλῶμεν ἐν τοῖς φανεροῖς ὅτι ψευδόμεθα. λέγει οὖν. Νομοθέτης μοι γέγονεν Εὐκτήμων, πείθομαι τῇ γνώμῃ, ζηλῶ τὸν διδάσκαλον. μετὰ δὲ ὅπως ὑποτάσσεται, διὰ τὸ, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ. οὐ γὰρ εἶπε θαρρῶν πάντως δύνασθαι αὐτὸν εἰς πρᾶξαι, ἀλλὰ πειράσομαι, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ. ἔστι δὲ τοῦτο, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν, σχῆμα παρίσωσις. κατὰ παράθεσιν δὲ προέχει τὸ προοίμιον. ὅθεν ὑφ' ἑνὸς καὶ μικρότερον. συγκρίνει γὰρ τοῖς ἰδίοις, ἐφ' οἷς κατ' Εὐκτήμονος ἀνὴρ αὐτὸς ἠδίκηται καὶ φησίν. Οὗτος μὲν γὰρ εἰς χρήματα ἐπεβουλεύθη) Ἐπειδὴ ὁ κλέπτων τὰ κοινὰ εἰς ζημίαν χρημάτων βλάπτεται, καὶ τῆς οὐσίας ἐκπίπτει. διὰ τοῦτο οὕτως εἴρηκε, καὶ τὸ παρ' ὑμῶν ἀδίκως ἐκπεσεῖν, ὅτι ἐπεβούλευσε τῆς ἀρχῆς, καὶ τῆς ἀπατησάσης τῆς εἰσφορᾶς. διὸ καὶ εἶπεν ἀδίκως. ἡ δὲ λέξις ἡ τὰ κατασκευασθέντα δείκνυσιν συκοφαντίαν. κατασκευάζεται γὰρ τὰ μὴ ὄντα. Ἃ καὶ λέγειν ἂν ὀκνήσειε) Ὅπερ τὴν μητέρα, ἃ καὶ λέγειν

^{d} ὑμῖν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΑΝΔΡΟΤΙΩΝΟΣ
ΛΟΓΟΣ.

^{e} ὑπὸ τοῦ.

Ὅπερ Εὐκτήμων, ὦ ἄνδρες δικασταί, παθὼν ὑπ' Ἀνδροτίωνος κακῶς, ἅμα τῇ τε πόλει βοηθεῖν οἴεται δεῖν, καὶ δίκην ὑπὲρ αὑτοῦ λαβεῖν, τοῦτο κἀγὼ πειράσομαι ποιεῖν, ἐὰν ἄρα οἷός τε ὦ. συμβέβηκε δὲ πολλὰ καὶ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας τοὺς νόμους Εὐκτήμονος ὑβρισμένου, ἐλάττω τοῦτ' εἶναι τῶν ἐμοὶ γεγενημένων δι' Ἀνδροτίωνος πραγμάτων. τὸν μέν γε εἰς χρήματα καὶ τὸ παρ' ὑμῶν ἀδίκως ἐκπεσεῖν, ἐπεβούλευσεν. ἐμὲ δὲ, ὃν οὐδ' ἂν ἐδέξατο τῶν ἀνθρώπων οὐδὲ εἷς, εἰ τὰ κατασκευασθέντα ὑπὸ τούτου παρ' ὑμῖν ἐπιστεύθη. ᾐτιάσατο γάρ με, ἃ καὶ λέγειν ἂν ὀκνήσειέ τις, εἰ μὴ τύχοι προσόμοιος ὢν τούτῳ, τὸν πατέρα ὡς ἀπέκτονα ἐγὼ τὸν ἐμαυτοῦ, καὶ κατασκευάσας ἀσεβείας γραφὴν οὐκ ἐπ' ἐμὲ, ἀλλ' ἐπὶ τὸν θεῖόν μου, γράψας ἀσεβεῖν ἐμοὶ συνιόντα εἰς ταὐτὸ

(Marginal section numbers: 1, 2, 3, 4.)

[illegible]

ὡς πεποιηκότι ταῦτα, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν, ὃν εἰ συνέβη τότε ἁλῶναι, τίς ἂν ἀθλιώτερα ἐμοῦ πεπονθὼς ἦν ὑπὸ τούτου; τίς γὰρ ἂν ἢ φίλος, ἢ ξένος εἰς ταὐτό ποτ' ἐλθεῖν ἠθέλησεν ἐμοί; τίς δ' ἂν εἴασε πόλις που παρ' ἑαυτῇ γενέσθαι, τὸν τοιοῦτον ἀσέβημα δοκοῦντα εἰργάσθαι; οὐκ ἔστιν οὐδεμία. ἐγὼ τοίνυν ταῦτα μὲν οὐ παρὰ μικρὸν, ἀγωνιζόμενος παρ' ὑμῖν, ἀπελυσάμην, ἀλλ' ὥστε τὸ πέμπτον μέρος μὴ λαβεῖν τοῦτον τῶν ψήφων. τοῦτον δὲ μεθ' ὑμῶν πειράσομαι καὶ νῦν, καὶ τὸν λοιπὸν ἅπαντα χρόνον ἀμύνεσθαι. καὶ περὶ μὲν τῶν ἰδίων ἔχων ἔτι πολλὰ λέγειν, ἐάσω· περὶ δ' ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον νυνὶ, καὶ περὶ ὧν οὗτος δημοσίᾳ πεπολιτευμένος, οὐκ ὀλίγα ὑμᾶς ἔβλαψεν, ἅ μοι παραλιπεῖν οὐκ ἐδόκει, βέλτιον δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ταῦτα διεξελθεῖν ἐν βραχέσι πειράσομαι. ἐγὼ γὰρ εἰ μὴ ἑώρων τινὰ ἁπλῶν τούτῳ, περὶ ὧν φεύγει πρὸς ὑμᾶς, οὖσαν ἀπολογίαν, οὐκ ἂν ἐποιούμην περὶ αὐτῆς μνείαν οὐδεμίαν. νῦν δ' οἶδα σαφῶς ὅτι οὗτος ἁπλοῦν μὲν, οὐδὲ δίκαιον οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοι· ἐξαπατᾶν δ' ὑμᾶς πειρᾶται πλάττων, καὶ περιάγων πρὸς ἕκαστα τούτων, κακούργους λόγους. ἔστι γὰρ ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τεχνίτης τοῦ λέγειν, καὶ πάντα τὸν βίον ἐσχόλακεν ἐν τούτῳ. ὑπὲρ οὖν τοῦ μὴ παρακρουσθέντας ὑμᾶς, ἐναντία μὲν τοῖς ὀμωμοσμένοις πεισθῆναι ψηφίσασθαι, ἀφεῖναι δὲ τοῦτον, ὃν ὑμῖν πολλῶν εἵνεκα ἄξιον κολάσαι, προσέχετε τὸν νοῦν εἷς ἐρῶ, ἵνα ἀκούσαντες ἐμοῦ, πρὸς ἕκαστον τῶν ὑπὸ τούτου ῥηθησομένων, ἔχητε ὑπολαμβάνειν ἃ δεῖ. ἔστι γὰρ εἷς μὲν ὃν οἴεται τεχνικῶς ἔχειν αὐτῷ, λόγος, περὶ τοῦ ἀπροβουλεύτου. νόμος ἐστὶ φησὶν ἐὰν ἀξίως ἡ βουλὴ

[illegible]

Ad primā Androtionis defensionem περὶ τοῦ ἀπροβουλεύτου. Supra fol. ...

[illegible]

[illegible] Καὶ ὅμως. Τοῦτό ἐστι [illegible] [illegible] [illegible]

δικῇ βουλεύσασῃ δωρεᾶς, διδόναι τὸν δῆμον τὴν δωρεὰν αὐτῇ. ταῦτ' ἐπήρετο φησὶν ὁ ἐπιστάτης. διεχειροτόνησεν ὁ δῆμος. ἔδοξεν. οὐδὲν δεῖ φησὶ προβουλεύματος ἐνταῦθα. κατὰ γὰρ νόμον ἦν τὰ γιγνόμενα. ἐγὼ δ' αὖ τοὐναντίον οἶμαι. νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν συνδόξειν, περὶ τούτων τὰ προβουλεύματα ἐκφέρειν μόνων, περὶ ὧν κελεύουσιν οἱ νόμοι. ἐπεὶ περὶ ὧν γε μὴ κεῖνται νόμοι, οὐδὲ γράφειν τὴν ἀρχὴν προσήκει οὐδὲ ἓν δήπου. φήσει τοίνυν ἁπάσας τὰς πρότερον εἰληφέναι τὰς βουλάς, ὅσαι πώποτ' ἐσχήκασι παρ' ὑμῶν δωρεάν, καὶ οὐδεμιᾷ γεγενῆσθαι προβούλευμα πώποτε. ἐγὼ δ' οἶμαι μὲν οὐχὶ λέγειν αὐτὸν ἀληθές, μᾶλλον δ' οἶδα σαφῶς. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ τοῦτο τοιοῦτό ἐστι τὰ μάλιστα, ὁ νόμος δὲ λέγει τἀναντία, οὐχ ὅτι πολλάκις ἡμάρτηται δήπου προσήκει, διὰ τοῦτ' ἐπεξαμαρτητέον ἐστὶ καὶ νῦν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ἀρκτέον ὡς ὁ νόμος κελεύει τὰ τοιαῦτα ποιεῖν ἀπὸ σοῦ πρώτου. σὺ δὴ μὴ λέγε ὡς γέγονε τοῦτο πολλάκις, ἀλλ' ὡς οὕτω προσήκει γίγνεσθαι. οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους ἐπράχθη, σὺ δὲ τοῦτ' ἐμιμήσω, διὰ τοῦτ' ἀποφεύγοις ἂν δικαίως, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἁλίσκοιο. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκείνων προσήλω, σὺ τάδ' οὐκ ἂν ἔγραψας, οὕτως ἂν σὺ νῦν δίκην δῷς, ἄλλος οὐ γράψει. περὶ τοίνυν τοῦ νόμου τοῦ διαρρήδην οὐκ ἐῶντος ἐξεῖναι, μὴ ποιησαμένῃ τῇ βουλῇ τὰς τριήρεις αἰτῆσαι τὴν δωρεάν, ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι τὴν ἀπολογίαν ἣν ποιήσεται, καὶ θεωρῆσαι τὴν ἀναίδειαν τοῦ τρόπου, δι' ὧν

*ἀποφεύγεις.

[illegible]

Harpocr.

Non n. si quid usquam contra leges factum est, id ob tu etiam imitatus, idcirco te convenit poena liberari, quin e contrario damnari multo magis. Nam ut si quis cum damnatus esset, tu haec non scripsisses: ita damnatus tu si fueris, non scribent alii. [illegible] lib. 5. cap. 14. p. 419.

χείρημα τῶν ἐθῶν ἰσχυρότερον, ὅτι εἰ καὶ γέγονεν, οὐκ ὀρθῶς τὸ πραχθὲν φαίνεται. Ἄλλως. Ἔστι μὲν ὡς ἀπὸ ἔθους ἡ ἀντίθεσις. ἱκανῶς δὲ καὶ αὕτη διαβέβληται· τὸ γὰρ λέγειν ἁπάσας ἀνεξετάστως οὕτως εἰληφέναι τὰς βουλάς, ἀπίθανον τὸν λόγον ἐργάζεται· καὶ τό, οὐδὲ μιᾶς χείρων ἂν εἴη προβούλευμα πώποτε· ἡ γὰρ ὑπερβολὴ τὴν ἀπιστίαν ἐργάζεται τοῖς ἀκούουσιν. ἡ δὲ λύσις συγκρίνει τὸ ἔθος τῷ νόμῳ καὶ δείκνυσι τὸ χεῖρον τῶν ἐθῶν ἰσχυρότερον. 15 Ὁ νόμος, φησίν, οὐκ ἐᾷ) εἰσβολὴ εἰς τὸν δεύτερον νόμον τὸν περὶ τῶν νεῶν. ὁ νόμος, φησίν, οὐκ ἐᾷ τὴν βουλὴν αἰτῆσαι τὴν δωρεάν. ταύτῃ ἀκόλουθος ἐκείνη, ὥσπερ ἔφαμεν, ἡ λύσις, ἣν ἀπέρριψεν αὐτὸς ὁ ῥήτωρ. [illegible]

ἐγχειρεῖ λέγειν. ὁ νόμος, φησὶν, οὐκ ἐᾷ τὴν βουλὴν αἰ-16 τῆσαι τὴν δωρεὰν, ἐὰν μὴ ποιήσῃ τὰς τριήρεις; ὁμολογῶ. δοῦναι δ' οὐδαμοῦ φησὶ κωλύει τὸν δῆμον. ἐγὼ δὲ εἰ μὲν ἔδωκα αἰτούσῃ, παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα.

[illegible]

16 [illegible]

Adversus alteram defensionem. Lex vetat petere sed non vetat dare.

ὅν. — τῷ δημοσίοις νόμοις. — εἰ μὴ ποιήσαι τὰ β. — καὶ οὐδαμοῦ φησὶ κωλύει τὸν νόμον. — δίχα φασί, κωλύει.

[illegible] 16

εἰ δὲ μὴ πεποίηνται μνείαν περὶ τῶν νεῶν ἐν ὅλῳ τῷ ψηφίσματι, ἀλλ' ὑπὲρ ἄλλων λέγω, δι' ἃ τὴν βουλὴν στεφανοῦ, πῶς παρὰ τὸν νόμον εἴρηκα; ἔστι δὲ πρὸς ταῦτα οὐ χαλεπὸν τὰ δίκαια ὑμῖν ἀντειπεῖν· 17 ὅτι πρῶτον μὲν οἱ προεδρεύοντες τῆς βουλῆς, καὶ ὁ τὰ τότ' ἐπιψηφίζων ἐπιστάτης, ἠρώτων καὶ διαχειροτονίας ἐδίδοσαν, ὅτῳ δοκεῖ δωρεᾶς ἀξίως ἡ βουλὴ βεβουλευκέναι, καὶ ὅτῳ μή. καίτοι τούς γε μὴ αἰτοῦντας, μηδὲ ἀξιοῦντας 18 λαβεῖν, τὴν ἀρχὴν οὐδ' ἐπερωτᾶν προσῆκε. πρὸς τούτῳ τοίνυν, ἔστιν ἃ μὲν δὴ κατηγοροῦντος τῆς βουλῆς, καὶ ἄλλων τινῶν, ἀναπηδῶντες οἱ βουλευταὶ ἐδέοντο μὴ σφᾶς ἀφελέσθαι τὴν δωρεάν. καὶ ταῦτα οὐ παρ' ἐμοῦ δεῖ πυθέσθαι τοὺς δικάζοντας ὑμᾶς, ἀλλ' αὐτοὶ 19 παρόντες ἴστε τὰ ἐν τῷ δήμῳ γιγνόμενα. ὥσθ', ὅταν μὲν μὴ φῇ τὴν βουλὴν αἰτεῖν, τοῦθ' ὑπολαμβάνετε. ὅτι δ' οὐδὲ τὸν δῆμον ἐᾷ διδόναι μὴ ποιησαμένοις τὰς ναῦς ὁ νόμος, καὶ τοῦτ' ἐπιδείξω. διὰ ταῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον ὁ νόμος, μὴ 20 ἐξεῖναι τῇ βουλῇ μὴ ποιησαμένῃ τὰς τριήρεις αἰτῆσαι τὴν δωρεάν, ἵνα μηδὲ πεισθῆναι, μηδ' ἐξαπατηθῆναι γένοιτ' ἐπὶ τῷ δήμῳ. οὐ γὰρ ᾤετο δεῖν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον, ἐπὶ τῇ τῶν λεγόντων δυνάμει τὸ πρᾶγμα καταστῆσαι· ἀλλ' ὃ δίκαιον ηὗρεν ἅμα καὶ συμφέρον τῷ 21 δήμῳ, νόμῳ τετάχθαι. τὰς τριήρεις οὐ πεποίηκας· μὴ τοίνυν αἴτει τὴν δωρεάν. ὅπου δ' αἰτεῖν οὐκ ἐᾷ, πῶς οὐ σφόδρα δοῦναί γε κωλύει; ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο ἐξετάσαι, τί δήποτε, ἂν τἄλλα πάντα ἡ βουλὴ καλῶς βουλεύσῃ, καὶ μηδεὶς ἔχῃ μη- 22 δὲν ἐγκαλέσαι, τὰς δὲ τριήρεις μὴ ποιήσηται, τὴν δωρεὰν οὐκ ἔξεστιν αἰτῆσαι. εὑρήσετε γὰρ τοῦτο τὸ ἰσχυρὸν ὑπὲρ τοῦ δήμου κείμενον. οἶμαι γὰρ ἂν μηδένα ἀντειπεῖν, ὡς οὐχ ὅσα πώποτε τῇ πόλει γέγονεν, ἢ νῦν ἐστιν ἀγαθά, ἢ 23

*Ἴσως ε.

[illegible] 17 18 19 20 21 22 23

[illegible] 28

θάτερα, ἵνα μηδὲν εἴπω φλαυρότερον, ἐκ τῆς τῶν τριή-
ρων, τὰ μὲν κτήσεως, τὰ δ' ἀπορίας γέγονεν ὅσα πολ-
λὰ μὲν ἄν τις ἔχοι λέγειν καὶ παλαιὰ καὶ καινά. ἃ δ' οὖν
πᾶσι μάλιστ' ἀκοῦσαι γνώριμα, ταῦτα μὲν εἰ βούλε-
24 σθε, οἱ τὰ προπύλαια, καὶ τὸν παρθενῶνα οἰκοδομή-
σαντες ἐκεῖνοι, καὶ τἆλλα πάντα ἀπὸ τῶν βαρβάρων
ἱερὰ κοσμήσαντες, ἐφ' οἷς φιλοτιμούμεθα πάντες εἰ-
κότως· ἴστε γὰρ δήπου τοῦτ' ἀκοῇ, ὅτι τὴν πόλιν ἐκλιπόν-
τες, καὶ κατακλεισθέντες εἰς Σαλαμῖνα, ἐκ τοῦ τριήρεις
25 ἔχειν, πάντα μὲν τὰ σφέτερα αὐτῶν, καὶ τὴν πόλιν, τῇ
ναυμαχίᾳ νικήσαντες, ἔσωσαν· πολλῶν δὲ καὶ μεγάλων
ἀγαθῶν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν αἴτιοι κατέστησαν, ὧν οὐδ' ὁ
χρόνος τὴν μνήμην ἀφελέσθαι δύναται. εἶεν. ἀλλ' *μνήμ. α.
ἐκεῖνα μὲν ἀρχαῖα καὶ παλαιά. ἀλλ' ἃ πάντες ἑωρά-
26 κατε, ἴσθ' ὅτι πρῴην Εὐβοεῦσιν, ἡμερῶν τριῶν ἐβοη-
θήσατε, καὶ Θηβαίους ὑποσπόνδους ἀπεπέμψατε.
ἆρ' οὖν τοῦτ' ἐπράξατ' ἂν οὕτως ὀξέως, εἰ μὴ ναῦς
εἴχετε καινάς, ἐν αἷς ἐβοηθήσατε; ἀλλ' οὐκ ἂν ἠδύ-
νασθε. ἀλλ' ἃ πολλὰ ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν, ἃ τῇ πόλει γέγο-
27 νεν, ἐκ τοῦ ταύτας κατεσκευάσθαι καλῶς, ἀγαθά.
εἶεν. ἐκ δὲ τοῦ κακῶς, πόσα δηλαδή; τὰ μὲν πολλὰ, ἐά-
σω. ἀλλ' ἐπὶ τοῦ δεκελεικοῦ πολέμου (τῶν γὰρ ἀρχαίων
ἕν, ὃ πάντες ἐμοῦ μᾶλλον ἐπίστασθε ὑπομνήσω) πολ-
λῶν τε καὶ δεινῶν ἀτυχημάτων συμβάντων τῇ πό-
28 λει, οὐ πρότερον τῷ πολέμῳ προσεκρούσαμεν, πρὶν τὸ
ναυτικὸν αὐτῆς ἀπώλετο. καὶ τί δεῖ τὰ παλαιὰ λέ-
γειν; ἐν τελευταίῳ γὰρ ἴστε ὃν πρὸς Λακεδαιμο-
νίους πόλεμον, ὅτε μὲν ναῦς οὐκ ἐδοκεῖτε ἐκπέμ-
ψαι δύνασθαι, πῶς διέκειτο ἡ πόλις. ἴστε ὀρρω-
29 δίας οἵας ᾠκεῖτε. ὅτε δ' ἀπεστείλατε, εἰρήνης ἐ-
τύχετε ὁποίας τινὸς ἐβούλεσθε. ὥστε δικαίως, ὦ ἄν- *ἐβούλεσθε. α.
δρες Ἀθηναῖοι, τηλικαύτην ἐχουσῶν ῥοπὴν ἐφ' ἑ-
κάτερα τῶν τριήρων, ὅρον τοῦτον τεθήκατε τῇ
βουλῇ, πότερ' αὐτὴν δεῖ λαβεῖν τὴν δωρεάν, ἢ οὔ.
30 εἰ γὰρ πάντα τἆλλα διῳκηκέ καλῶς, δι' ὧν δὲ πρὸς
τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦτ' ἐκτησάμεθα, καὶ νῦν σῳζόμεθα,
ταύτας μὴ ποιήσαιτο, τὰς τριήρεις λέγω, οὐδὲν ἐκεί-
νων ὄφελος. τὴν γὰρ τῶν ὅλων σωτηρίαν πρῶτον ὑπάρ-
χειν δεῖ προεσκευασμένην τῷ δήμῳ. οὗτος τοίνυν εἰς
31 τοῦτ' ἐλήλυθε τοῦ νομίζειν αὑτῷ καὶ λέγειν καὶ γρά-
φειν ἐξεῖναι πᾶν ὅ, τι ἂν βούληται, ὥστε βουλευκυίας
μὲν τἆλλα οὐ χεῖρον ὑμεῖς ἀκούετε τῆς βουλῆς, οὐ πε-
ποιημένης

λύσας, ἀπὸ τοῦ συμβαίνοντος. ἔχει δὲ τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τῶν ἐνδόξων, καὶ τῶν ἐναντίων. ἐνδόξων μὲν, λαμπρότητος καὶ κατορθωμάτων ὧν ἡ χρεία τῶν τριήρων δείκνυσι. ἀδόξων δὲ, συμφορᾶς καὶ ἥττης τοῦ δήμου, διὰ τὴν τῶν τριήρων ἀπορίαν. θαυμάσαι δ' ἄξιον τοῦ δεινότητος τὴν ὑπερβολὴν, ὅτι πρὸς τοὺς ἀγωνιζομένους, κρύπτει τὸν νόμον. ... αὐτὸν τὸν παρόντος λόγου, ὅπως ὡς ἁπλοῦν ... καὶ ψιλὸν ... ἄδειαν ἔχοι. ... ὡς προηγούμενον κατὰ ... ἀνθρώπινος, τοῦτο καθ' ὑπερβολὴν ... μέρος ... λογισμός ... καὶ ἐν ... ψιλοὺς ... λόγους ἐπήνεσε ... τὸν νόμον. ἵνα μηδὲν εἴπω φλαυρόν. τὸ ... ἀνδρὸς ... θαυμάζοντος, ὅτι καὶ λόγων ... τὴν πόλιν οὐ βούλεται.

28 Ἴστε ὀρρωδίας οἵας ᾠκεῖτε) ... ἀπεῖχεν ... ὀρρωδίας ...

31 ... ἐπαινῶ δὲ) ... ἀνθρώπους, ὡς ἔχει τοῦ λόγου κεφάλαια δύο. τὸ νόμιμον καὶ δίκαιον. ἔστι δὲ ... ὅτι τὴν ... οὐκ ... συνεστηκὸς ... μεταστάσεως ... μεταστατικὸν ... γὰρ καὶ ἐν τῷ περὶ στεφάνου ... περὶ ... ἀναφέρων ὅτι τὴν τύχην, οὐχ ... ἀλλὰ μετάστασις ... ὅθεν χαρακτηρίζεται ... μὲν ... συγγνώμη, τὸ δὲ μετάστασις. ὅσα μὲν οὖν αὐτοὶ φαινόμεθα ποιοῦντες. εἰδότες δὲ ... μὴ δὲ ποιοῦντες, δι' ἀνάγκην ... ἢ καὶ κατ' ἄγνοιαν ἄλλως ἢ δι' ... ταῦτα ἂν εἴη συγγνώμης ὅσα δὲ φαινόμεθα μὴ ποιοῦντες, μήτε ... ὑπό τινος κρείττονος, ὃ καὶ ἄλλος τινὸς ἑτέρου αἴτιον, ἐν ᾧ τὰ τῆς ... ταῦτα ἂν εἴη τῆς μεταστάσεως τὸ δι' ... ἡμαρτήκαμεν ... ἡμαρτήκαμεν, ὡς ... καὶ ἡμεῖς. καὶ τοῦτο ... παρ' Ἡροδότῳ. Ἄλλως.

Πρὸς μὲν τὰ προτεινόμενα ... οὐδὲν λέγει ... ἔχει. ... αὐτὸν ... τῶν προειρημένων ...

ἐνεστῶτα.

ἀκούετε

πεποιηκυίᾳ τὰς τριήρεις, γέγραφε δοῦναι τὴν δωρεάν. καὶ ταῦτα μὲν ὡς οὐ παρὰ τὸν νόμον ἐστίν, οὐκ ἂν αὐτὸς 32 ἔχοι λέγειν, οὐδ' ὑμεῖς πεισθείητ' ἄν. ἀκούω δ' αὐτόν, τοῦτον ἐρεῖν τινα ἐν ὑμῖν λόγον, ὡς οὐχ ἡ βουλὴ γέγονεν αἰτία τοῦ μὴ πεποιῆσθαι τὰς ναῦς, ἀλλ' ὁ τῶν τριηροποιῶν ταμίας, ὃς ἀποδρὰς ᾤχετο, ἔχων πέντε ἡμιτάλαντα, καὶ τὸ πρᾶγμα ἀτύχημα συμβέβηκεν. ἐγὼ 33 δὲ πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο θαυμάζω, εἰ στεφανοῦν ἐπὶ τοῖς ἠτυχηκόσι ἀξιοῖ τὴν βουλήν. τῶν κατορθουμένων γὰρ ἔγωγε ἡγούμην ἔργον τὰς τοιαύτας εἶναι τιμάς. ἔπειτα κἀκεῖνο ἔτι βούλομαι φράσαι πρὸς ὑμᾶς. οὔ φημι δίκαιον εἶναι περὶ ἀμφοῖν λέγειν, ὡς οὐ 34 παρὰ τὸν νόμον ἡ δωρεὰ *δέδοται, καὶ ὡς οὐ διὰ τὴν βουλὴν οὐκ εἰσὶν αἱ τριήρεις. εἰ μὲν γὰρ διδόναι καὶ μὴ πεποιημένῃ προσήκει, τί τοῦτο δεῖ λέγειν, δι' ὅν τινα δήποτε οὐ πεποίηνται; εἰ δ' οὐκ ἔξεστι, *τί μᾶλλον, ἂν διὰ τὸν δεῖνα, ἢ τὸν δεῖνα ἐπιδείξῃ μὴ πεποιημένας, ἐκείνῃ προσήκει λαβεῖν; χωρὶς δὲ τούτων, ἔμοιγε 35 δοκοῦσιν αἵρεσιν ὑμῖν οἱ τοιοῦτοι λόγοι διδόναι, πότερα οἴεσθε προφάσεις καὶ λόγους δεῖν ἀκούειν τῶν ἀδικούντων ὑμᾶς, ἢ ναῦς κεκτῆσθαι. εἰ μὲν γὰρ τούτου ταῦτ' ἀποδέξεσθε, ἔσται δῆλον ἁπάσαις ταῖς βουλαῖς, 36 ὅτι δεῖ πρόφασιν *πιθανὴν ἐξευρεῖν πρὸς ὑμᾶς, οὐχὶ τριήρεις ποιήσασθαι. ἐκ δὲ τούτου, τὰ μὲν χρήματα ἀναλωθήσεται, ναῦς δ' οὐχ ἕξετε ὑμεῖς. ἐὰν δὲ ὡς ὁ νόμος λέγει, καὶ δεῖ τοὺς ὀμωμοκότας, πικρῶς, καὶ ἁπλῶς τὰς μὲν προφάσεις ἀνέλητε, φανῆτε δ' ἀφῃ- 37 ρημένοι τὴν δωρεάν, ὅτι τὰς ναῦς οὐ πεποίηνται, πάντες, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πεποιημένας ὑμῖν παραδώσουσι τὰς τριήρεις, πάντα τἄλλα τῶν ὑμῖν ἑωρακότες ἀσθενέστερα τοῦ νόμου γιγνόμενα. ὅτι τοίνυν οὐδ' ἄλλος αἴτιος ἐστὶν οὐδεὶς ἀνθρώπων τοῦ μὴ πε- 38 ποιῆσθαι τὰς ναῦς, καὶ τοῦτο σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. ἀνελοῦσα γὰρ ἡ βουλὴ τὸν νόμον, τοῦτον ἐχειροτόνησεν αὐτή. ἔτι τοίνυν ἐπιχειρεῖ λέγειν περὶ τοῦ τῆς ἑταιρήσεως νόμου, ὡς ὑβρίζομεν ἡμεῖς, καὶ βλασφημίας οὐχὶ προσηκούσας κατ' αὐτοῦ ποιούμεθα. καί φησι δεῖν 39 ἡμᾶς, εἴπερ ἐπιστεύομεν εἶναι ταῦτα ἀληθῆ, πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀπάγειν, ἵν' ἐκεῖ περὶ χιλίων ἐκινδυνεύομεν, εἰ καταψευδόμενοι ταῦτ' ἐφαινόμεθα. νῦν δὲ φενακίζειν φησίν, αἰτίας καὶ λοιδορίας κενὰς ποιουμένους, καὶ ἐνοχλεῖν οὐ δικασταῖς [illegible] οὖσιν ὑμῖν. 40

*δίδοται. c.

*αὐτοῦ. c.

*καλὴν. a.

ἀνίκητα. σεσοφισμένη καὶ αὕτη [illegible] οὐχ ἧττον· ὅρα γὰρ ὅτι καὶ ὁμολογεῖ δι' αὐτῆς [illegible] τὸ δεῖν γενέσθαι τὰς ναῦς, καὶ τὸ συμφορᾷ κεχρῆσθαι τὴν βουλὴν [illegible] πονηρίᾳ. Πρᾶγμα ἀτύχημα) Πάλιν 33 τοῦτο ὁ ῥήτωρ τῇ ἀντιθέσει προστέθεικεν, ἵνα ἐξ αὐτοῦ τὴν λύσιν ἐργάσηται λέγων· ἠγνόησας οὖν ὅτι συμφορᾶς οὐκ εἰσὶν ἆθλα, κατορθωμάτων οἱ στέφανοι. ἡ δὲ λύσις ἠθική, καὶ ἐν χλευασμῷ [illegible]. Οὔ φημι δίκαιον εἶναι) Πει- 34 ρᾶται δεικνύναι τὸν ἀντίδικον λέγοντα αὐτῷ τἀναντία [illegible]

Τοὺς ὀμωμοκότας πικρῶς, καὶ 36 ἁπλῶς) Πικρῶς φησὶν ἐν τῷ κολάζειν· ἁπλῶς δὲ ἐν τῷ χωρὶς κακουργίας ἀκούειν. Ὅτι τοίνυν) [illegible] 37

Ἀνελοῦσα γὰρ ἡ βουλὴ τὸν νό- 38 μον, τοῦτον) [illegible] Ἔτι τοίνυν ἐπιχειρεῖ λέγειν) [illegible] 39 Ἄλλως.

Ἡ πρότασις [illegible]

Ad tertiam defensionem. [illegible]

Ad ea quae [illegible] videbatur Androtion πρὸς τὸν περὶ ἑταιρήσεως νόμον

[illegible]

λοιδορία καὶ αἰτία
διαφέρει ἐλέγχου

ἐγὼ δὴ οἶμαι δεῖν ὑμᾶς περὶ τούτου μὲν ἐκεῖνο λογίζεσθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὅτι πάμπολυ λοιδορία τε καὶ αἰτία κεχωρισμένον ἐστὶν ἐλέγχου. αἰτία μὲν γάρ ἐστιν, ὅταν τις ψιλῷ χρησάμενος λόγῳ, μὴ παράσχηται 41 πίστιν ὧν λέγει. ἔλεγχος δέ, ὅταν οἷς ἂν εἴπῃ τις, καὶ τἀληθὲς ὁμοῦ δείξῃ. ἔστι τοίνυν ἀνάγκη τοὺς ἐλέγχοντας ἢ τεκμήρια δηλῶσαι δι' ὧν ἐμφανιοῦσι τὸ πιστὸν ὑμῖν, ἢ τὰ εἰκότα φράζειν, ἢ μάρτυρας παρέχεσθαι. οὐ γὰρ οἷόν τ' ἐνίων αὐτόπτας ὑμᾶς ἐστὶ καταστῆσαι. ἀλλ' ὅταν 42 τις ἐπιδεικνύῃ τι τούτων, ἱκανὸν νομίζετε ἔλεγχον ἔχειν ὑμεῖς εἰκότως τῆς ἀληθείας ἑκάστοτε. ὑμεῖς τοίνυν οὐκ ἐκ λόγων εἰκότων, οὐδὲ ἐκ τεκμηρίων, ἀλλὰ παρ' οὗ μάλιστα δίκην ἐστὶ λαβεῖν, τούτῳ ταῦτ' ἐπιδείκνυμεν, ἄνδρα παρεσχηκότα γραμμα- 43 τεῖον, ἐν ᾧ τὰ τούτου βεβιωμένα ἔνεστιν. ὃς αὐτὸν ὑπεύθυνον ποιήσας, μάρτυρα ταῦτα. ὥστε, ὅταν μὲν λοιδορίας ταῦτα, καὶ αἰτίας εἶναι φῇ, ὑπολαμβάνετε, ὡς ταῦτα μέν ἐστιν ἔλεγχος· ἃ δὲ οὗτος ποιεῖ, ταῦτα λοιδορία καὶ αἰτία. ὅταν δ' ὅτι 44 πρὸς τοὺς θεσμοθέτας προσῆκεν ἐπαγγέλλειν ἡμῖν, ἐκεῖνο ὑπολαμβάνετε, ὅτι καὶ τοῦτο ποιήσομεν, καὶ νῦν προσηκόντως περὶ τοῦ νόμου λέγομεν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλον τινὰ ἀγῶνα ἀγωνιζομένου σου ταῦτα κατηγοροῦμεν, δικαίως ἂν ἠγανάκτεις. εἰ 45 δ' ὁ μὲν νῦν ἐνεστηκὼς ἀγών ἐστι παρανόμων, οἱ νόμοι δ' οὐκ ἐῶσι λέγειν οὐδὲ τὰ ἔννομα τοὺς οὕτω βεβιωκότας, ἡμεῖς δ' ἐπιδείκνυμεν οὐ μόνον εἰρηκότα αὐτὸν παράνομα, ἀλλὰ καὶ βεβιωκότα παρανόμως, πῶς οὐχὶ προσήκει λέγειν περὶ τού- 46 του τοῦ νόμου, δι' οὗ ταῦτα ἐλέγχεται; καὶ μήν, κἀκεῖνό γε δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὅτι τοὺς νόμους ὁ θεὶς τούτους Σόλων, καὶ τῶν ἄλλων τοὺς πολλούς, οὐδὲν ὅμοιος ὢν τούτῳ νομοθέτης, οὐχ ἕνα δίδωκε τρόπον περὶ τῶν ἀδικημάτων ἑκάστων λαβεῖν[*] δίκην 47 τοῖς βουλομένοις παρὰ τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ πολλαχῶς. ᾔδει γάρ, οἶμαι, τοῦθ' ὅτι τοὺς ἐν τῇ πόλει γενέσθαι πάντας ὁμοίους[*], ἢ δεινούς, ἢ θρασεῖς, ἢ μετρίους, οὐκ ἂν εἴη. εἰ μὲν οὖν ὡς τοῖς μετρίοις δίκην ἐξαρκέσει[*]

[*] λαμβάνειν. α.
[*] ὁμοίως. α.
[*] ἐξαρκεῖ. α.

[illegible]

ἐφηγοῦ, [illegible]

ἀξιοῦνται νομοθετῶν περὶ τούτου. ἀλλὰ μὴ φεύγειν ὑποληφθῇ, σύλλυσιν περιτίθησι τῷ λόγῳ. ποιῇ δὲ τοῦτο διὰ τὸ δέχεσθαι τὸν ἔλεγχον δηλονότι, ἐπειδὴ πρὸς εἰς τὸ ἔγκλημα ἐπορίσατο μὲν αὐτῆς τὸ φόνον τοῦ πατρὸς ἐβούλετο δὲ ἀμύνασθαι πικροτέροις διαβάλλων τὸν ἀντίδικον, διὰ τοῦτο περιῆλθε. καὶ κατέχει μὲν τὴν βλασφημίαν. φεύγει δὲ πιστοῦται τὸν ἀγῶνα, καὶ τὴν αἰτίαν μάχην, μηδαμόθεν ἔχων ἀπαρχὴν τὴν ἀπόδειξιν. ὁρᾷς γοῦν ὅπως μεταπηδᾷς εἰς ἄνδρα ἕτερον τὴν περὶ τούτου σύστασιν, καὶ τὸν κίνδυνον εἰς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον μεθίστησι λέγων παρ' οὗ δίκην δεῖ λαβεῖν, ὡς κινδυνεύειν μέγιστον παρ' ἁμαρτωλῶν τοῖς μὴ ἐλέγχουσι. ὅθεν ὑπολαβοῦσι μὲν τὸν ἀγῶνα, καὶ φεύγει περὶ δίκης, τὴν δὲ παραίτησιν λύσιν τελευταίαν τίθησιν, ὁρμώμενος δι' αὐτῆς μήτε ἀναδέχεσθαι ἐξέλεγξιν, μήτε παρὰ τὸν νόμον ὥσπερ τὴν περὶ τούτων ἀναίσχυντον ἀόρατον μέρος τούτων τῆς λύσεως. ἔστι δὲ τῇ ἀσαφείᾳ κατὰ τὴν διαλεκτικὴν μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πολιτείας ἃ παρείληπται μὲν ὡς παράδειγμα· δεῖται δὲ τῆς διορθώσεως. ἐν δὲ τῷ οὐχ ἑνὶ δίδωσι τρόπον, ὁρίζεται ὁ ῥήτωρ· ἃ περὶ κλοπῆς εἴρηται μόνης καὶ ἱεροσυλίας, ὡς κατὰ πάντων κλεμμάτων λέγων, ἵνα ἀπὸ τῶν ὁμολογουμένων, καὶ τὸ ἀμφισβητούμενον συναχθῇ. Ἄπαγε) Ἀντὶ τοῦ ἀπαγωγὴν γράφου. ἀπαγωγὴ δέ ἐστιν, ἡ τῶν κακούργων πρὸς τοὺς ἕνδεκα παράδοσις. τὸ δὲ ἔρρωσαι, καὶ σαυτῷ πιστεύεις, εἴληφε παράδειγμα πρὸς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. τοῦτο δὲ τὸ ἔρρωσαι καὶ τὸ ἰσχύεις, οὐ περὶ τῶν δικαίων ἐνταῦθα λέγει τὸ θεῖν. ἀλλὰ περὶ τῆς ῥώμης, καὶ τῆς τοῦ σώματος ἰσχύος. ἄπαγε δὲ, δηλονότι πρὸς τοὺς ἕνδεκα, καὶ τοὺς ἐπὶ τῷ δεσμωτηρίῳ. τὸ δὲ οὐδέτερον βούλει τούτων, τουτέστιν οὔτε τὸν διαιτητὴν, οὔτε τὴν πρὸς τοὺς ἕνδεκα ἄρχοντας, ἀπαγωγήν, γράφου πρὸς τοὺς θεσμοθέτας καταμέμφῃ καὶ τοῦτο; ἐφηγοῦ. τουτέστιν, ὑπόδειξον τοῖς ἄρχουσιν. εἰ δὲ παραλελογισμένως φαίνεται, οὐδὲν θαυμαστὸν καὶ [illegible] τὸν λόγον. τὸ μὲν γὰρ [illegible] μέρος, ὡς

λαβεῖν, οὕτω τοὺς νόμους θεῖναι, μετ' ἀδείας ἔσεσθαι πολλοὺς πονηροὺς ἡγεῖτο. εἰ δ' ὡς τοῖς θρασέσι, καὶ δυνατοῖς λέγειν, τοὺς ἰδιώτας οὐ δυνήσεσθαι τὸν αὐτὸν τρόπον τούτοις λαμβάνειν δίκην. δεῖν δ' ᾤετο μηδένα ἀποστερεῖσθαι τῆς δίκης τυχεῖν, ὡς ἕκαστος δύναται. πῶς 48 οὖν ἔσται τοῦτο; ἐὰν πολλὰς ὁδοὺς δῷ διὰ τῶν νόμων ἐπὶ τοὺς ἠδικηκότας, οἷον τῆς κλοπῆς. ἔρρωσαι καὶ σαυτῷ πιστεύεις; ἄπαγε. ἐν χιλίαις δ' ὁ κίνδυνος. ἀσθενέστερος εἶ; τοῖς ἄρχουσιν ἐφηγοῦ. τοῦτο ποιήσουσιν 49 ἐκεῖνοι. φοβῇ καὶ τοῦτο; γράφου. καταμέμφῃ σαυτὸν, καὶ πένης ὢν οὐκ ἂν ἔχοις χιλίας ἐκτῖσαι; δικάζου κλοπῆς πρὸς διαιτητὴν, καὶ οὐ κινδυνεύσεις. οὐδέτερον βούλῃ τούτων; γράφου. καταμέμφῃ καὶ τοῦτο; ἐφηγοῦ. τούτων οὐδέν ἐστι τὸν αὐτὸν τῆς ἀσεβείας κατὰ ταῦτα ἐστιν, 50 ἀπάγειν, γράφεσθαι, δικάζεσθαι πρὸς Εὐμολπίδας. φράζειν πρὸς τὸν βασιλέα. περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὸν αὐτὸν τρόπον σχεδόν. εἰ δή τις ὡς μὲν οὐχὶ κακοῦργός ἐστι, μὴ λέγοι, ἢ ὡς οὐκ ἀσεβής, ἢ ὅ, τι δήποτ' εἴη, δι' ὃ κρίνοιτο, διὰ ταῦτα δ' ἐκφεύγειν ἀ- 51 ξιοίη, εἰ μὲν ἀπηγμένος εἴη, διότι πρὸς διαιτητὴν ἐξῆν αὐτῷ λαχεῖν, καὶ γράφεσθαι χρῆν. εἰ δὲ πρὸς διαιτητὴν φεύγοι, ὅτι χρῆν σε ἀπάγειν, ἵν' ἐκινδύνευες περὶ χιλίων, γέλως ἂν εἴη δήπουθεν. οὐ γὰρ τόν γε μηδὲν πεποιηκότα, δεῖ περὶ τοῦ τρόπου ὃν ἔδει χρὴ διδόναι 52 δίκην ἀντιλέγειν, ἀλλ' ὡς οὐ πεποίηκεν ἀποδεικνύναι. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον Ἀνδροτίων καὶ σύ, μὴ διὰ ταῦτα οἴου σοι προσήκειν μὴ δοῦναι δίκην, εἰ γράφῃς ἡταιρηκὼς, ὅτι καὶ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἔσθ' ἡμῖν ἐπαγγελία. ἀλλ' ἢ δεῖξον οὐ πεποιηκότα ταῦτα σαυτὸν, 53

*γρ. ε.

*ἐστί.

*ἐπιδεικνύναι. β. ε.

Locus obscurus, et, ut opinor, corruptus.

Ἀπαγωγή. Harpocr.

περὶ συλλογισμοῦ ἐστι. τὸ δὲ οὐδέτερον, τὸ οὐδέτερον βούλει τούτων, ὡς παρὰ δικαστήριον εἴρηται, ἵνα φαίνηται συνῳδὰ τῇ τοῦ νομοθέτου φθεγγόμενος γνώμῃ. ἕτερον τι παράδειγμα τίθησι λέγων τῆς ἀσεβείας κατὰ ταῦτα ἐστιν. Ἀπάγειν) δηλονότι πρὸς τοὺς ἕνδεκα. τὸ δὲ γράφεσθαι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, παρ' ὧν εἰς τὸ δικαστήριον εἰσάγονται αἱ γραφαί. τὸ δὲ δικάζεσθαι, πρὸς Εὐμολπίδας, τρίτον εἶδος τοῦ δικαστηρίου. ἱερὸν δὲ μέρος οἱ Εὐμολπίδαι. ἱερῶνται δ' Ἐλευσῖνι. καὶ ἐπὶ τούτου πολλάκις ἐδίκαζον τῆς ἀσεβείας οἱ Εὐμολπίδαι. τὸ δὲ γράφου, πρὸς θεσμοθέτας δηλονότι.

Φράζειν πρὸς τὸν βασιλέα) ἵνα ὁ βασιλεὺς τὴν φάσιν λαβών. φάσις δὲ κατηγορίας ὄνομα, τοῖς θεσμοθέταις φανερὸν καταστήσῃ, καὶ παρὰ τῶν θεσμοθετῶν γνωσθῇ τοῖς δικάζουσι τὰ ἐγκλήματα. ὁ δὲ βασιλεύς, ἐκ καὶ αὐτὸς κατ' ἐνιαυτὸν ἄρχων τῶν ἐννέα καλουμένων ὃς καὶ αὐτὸς ἐπιμελεῖται τῶν ἱερῶν. τὸ δὲ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων φησίν, ἐπειδὴ οὐκ εἶχε καὶ περὶ τῆς ἑταιρήσεως τὰ αὐτὰ διελέγχειν, συνάπτει τῷ κοινῷ συλλογισμῷ καὶ τὰ σύμπαντα τὰ λοιπά. Εἰ δή τις ὡς μὲν οὐχὶ κακοῦργος εἰσάγει τὸ μεταληπτικόν, εἶτα καὶ ἄλλο εἶδος τίθησιν εἰσάγει δηλοῦντος ἀξιῶν παρὰ τοῦ ἀντιδίκου τὴν ἀπόδειξιν γίνεσθαι, ὅτι μὴ πεποίηκε ταῦτα. Ἀλλ' ἢ δεῖξον οὐ πεποιηκότα) 53 Τὸ, εἰ μὴ πεποίηκε ταῦτα. οὐχ ὅτι εἰ μὴ ἡταίρηκεν, ἀλλ' εἰ μὴ γέγραφεν ἡταιρηκώς, ὡς τὸ τῆς ἑταιρήσεως πρᾶγμα παραλελοιπὼς, λέγουσι δὲ τὸ κατ' ἀνθρώπους ἀποδειχθῆναι εἰ μὴ γέγραφεν. ἐναντί γὰρ ὁ μὴ δρᾶσαι δύ-

νέσται· οὐ γὰρ εἰώθει ὁ Δημοσθένης ἐρωτᾶν τὰ ἀμφίβολα. ἐπεὶ τοίνυν εἰ τὸν ἐρωτήσας, εἰ μὴ ἡταίρηκεν, ἀντείποι ἂν περὶ Ἀνδροτίωνος, ὅτι οὐχ ἡταίρηκα· καὶ γέλως ἂν τὸν ἐρωτῶντος τὸν ἀντίδικον, εἴγε ἠρώτα, ὃ μὴ ἔμελλεν ἐκεῖνος ὁμολογεῖν. ἀλλὰ δεῖξον, φησίν, εἰ μὴ παρὰ τοὺς νόμους γέγραφας. ὅτι γὰρ ἡταίρηκε, δέδεικται. τοῦτο τὸ σχῆμα παραπλήσιόν ἐστι, καὶ τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν ὀλυνθιακῶν εἰρημένον. ὁ παρελθών τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω, ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτα ἐγὼ λέγω· εἰπὼν γὰρ ὅτι καταλυθήσεται αὐτίκα δὴ μάλα Φίλιππος, ἐπήγαγεν, ὁ παρελθών τις ἐμοί, καὶ τὰ λοιπά. οὐ γὰρ εἶπε, δειξάτω, εἰ μὴ καταλυθήσεται Φίλιππος. τοῦτο γὰρ τὸν βουληθῆναι καὶ εἰπεῖν, καὶ ἀκοῦσαι, οὐ δυνατὸν ὄντων τῶν ἐκβησομένων· ἀλλὰ δειξάτω, φησίν, εἰ μὴ πολλοὺς ἐξηπάτησεν. οὐ γὰρ τὸ συμπέρασμα ἐρωτήσει, ὁ κατασκευάσει βιαίως ἐκ τῶν οἰκείων προτάσεων· ἀλλὰ περὶ τῶν ἀποδεδειγμένων ἐλέγχων, καὶ τῶν Φιλίππῳ πεπραγμένων, ἃ φανερὰ καὶ ὁμολογούμενα τοῖς ἀκούουσιν ἐτύγχανεν. ἀσφαλῶς οὖν καὶ ἐνταῦθα τὰ μὲν τῆς κλοπῆς καὶ τῆς ἀσεβείας διὰ [illegible] εἴρηκεν, [illegible] δὲ τὰ λοιπά. Ἄξιον τοίνυν ὦ ἄνδρες) Ἄλλην [illegible] ἐπήγαγε λύσιν ἐκ διανοίας τοῦ νομοθέτου, καὶ αὐτὴν ἀποφυγὴν ἔχουσαν τὴν ἀπόδειξιν. πεῖσαι γὰρ βούλεται διὰ τῆς διανοίας τοῦ Σόλωνος, ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνος κολάζει, οὐδὲ ἐλέγχει. δηλονότι πανταχόθεν πεῖσαι τοὺς ἀκούοντας προθυμούμενος, σιγὴν ἐπιτάττει ἀνθρώποις, οὐχὶ δὲ καλεῖ εἰς δικαστήριον, οὐδὲ τὸν κατήγορον ἀναγκάζει πρὸς αὐτὸν διαγωνίζεσθαι περὶ τοῦ βίου, ἀλλὰ ἀναγκάζει αὐτὸν σιωπᾶν. τοῦτο γὰρ βούλεσθαι τὸν νομοθέτην διὰ τὴν πολιτείαν. ταῦτα δὲ [illegible] ὄντα, τὸ μηδεμίαν ἀπόδειξιν ἔχειν τοὺς ἑταιρήσαντας λοιπὸν δὲ δι' ὧν ἐξετάζει τοῦ νομοθέτου τὴν διάνοιαν ὁ ῥήτωρ, μαθεῖν ἅπαντα πεῖσαι τὸν ἄνθρωπον, δεινῶς, ὅτι οὐδὲν μέγα [illegible] τιμωρίαν αὐτοῖς ὁ Σόλων, οὐδὲ περὶ τούτου ἐσπούδασεν, ἀλλὰ τὸ σώζειν τὴν δημοκρατίαν ἐβούλετο. εἶτα κατασκευάζει τὸ ἐπιχείρημα οὕτως. ἐν δημοκρατίᾳ, ἰσονομία καὶ ἰσοτιμία· ὥστε καὶ τὸν πένητα καὶ δυστυχῆ καὶ ἁπλῶς παρρησιάζεσθαι κατὰ τῶν πλουσίων, καὶ τῶν τὰ πρῶτα ἐχόντων. ἐν δὲ ὀλιγαρχίᾳ, τοὺς διοικοῦντας τὰ κοινὰ καὶ ἄρχοντας, οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἀντιβλέπειν, ὡς δεσπότας, δυνήσεται. εἰκότως οὖν οἱ βεβιωκότες αἰσχρῶς τὸ ὀνειδίζεσθαι φευγόμενοι. τοῦτο γὰρ ἦν ἂν ἐν δημοκρατίᾳ διὰ τὸ ἰσότιμον. σπουδάσειαν κατὰ τὸ εἰκὸς οἱ τοιοῦτοι πολλοί, ἢ πάντας ἀπεργάσασθαι πονηρούς, οὕτω δημαγωγοῦντες αὐτούς, ἵνα τὸν ὅμοιον μὴ κακίζωσιν, ἢ μεταστῆσαι παντάπασι τὴν πολιτείαν, εἰδότες ὡς ὀλιγαρχίας γενομένης ἕξουσι τοῦ μὴ βλασφημεῖσθαι τὴν ἄδειαν.

ἢ δίκην ὑπέχειν, εἰ γέγραφάς τι, τοιοῦτος ὤν. οὐ γὰρ ἔξεστί σοι. εἰ δέ σε μὴ πεπαύκαμεν οὓς οἱ νόμοι διδάσκουσι τρόποις τιμωρούμεθα, χάριν ἡμῖν ὧν παραλείπομεν ἐκείνων ἔχε. μὴ διὰ ταῦτα ἀξίου μηδὲ καθ' ἕνα τρόπον δοῦναι δίκην. ἄξιον τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸν θέντα τὸν νόμον ἐξετάσαι Σόλωνα, καὶ θεάσασθαι ὅσην πρόνοιαν ἐποιεῖτο ἐν ἅπασιν, οἷς ἐτίθει, νόμοις, τῆς πολιτείας, καὶ ὅσῳ περὶ τούτου μᾶλλον ἐσπούδαζεν, ἢ περὶ τοῦ πράγματος αὐτοῦ, οὗ τιθείη τὸν νόμον. πολλαχόθεν μὲν οὖν ἄν τις ἴδοι τοῦτο, οὐχ ἥκιστα δ' ἐκ τούτου τοῦ νόμου, μήτε λέγειν, μήτε γράφειν ἐξεῖναι τοῖς ἡταιρηκόσιν. ἑώρα γὰρ ἐκεῖνο, ὅτι τοῖς πολλοῖς ὑμῶν ἐξὸν λέγειν, οὐ λέγετε. ὥστε τοῦτό γε, οὐδὲν ἡγεῖτο βαρύ. καίτοι πολλὰ ἂν εἶχεν, εἴγε κολάζειν ἐβούλετο τούτους, χαλεπώτερα θεῖναι. ἀλλ' οὐ τοῦτ' ἐσπούδασεν, ἀλλὰ ταῦτα ἀπεῖπεν ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ τῆς πολιτείας. ᾔδει γάρ, ᾔδει, τοῖς αἰσχρῶς βεβιωκόσιν ἁπασῶν οὖσαν ἐναντιωτάτην πολιτείαν, ἐν ᾗ πᾶσιν ἔξεστι λέγειν τἀκείνων ὀνείδη. ἔστι δὲ αὕτη τίς; δημοκρατία. οὔκουν ἐνόμιζεν ἀσφαλές, εἴποτε συμβήσεται γενέσθαι συχνοὺς ἀνθρώπους κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους εἰπεῖν μὲν δεινοὺς καὶ θρασεῖς, τοιούτων δ' ὀνειδῶν καὶ κακῶν μεστούς. πολλὰ γὰρ ἂν τὸν δῆμον ὑπ' αὐτῶν ὑπαχθέντα ἐξαμαρτεῖν· κἀκείνους ἤτοι καταλῦσαί γ' ἂν πειρᾶσθαι τὸ παράπαν τὸν δῆμον. ἐν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις οὐδ' ἂν ὦσιν ἔτ' Ἀνδροτίωνός τινες αἴσχιον βεβιωκότες, οὐκ ἔστι λέγειν κακῶς τοὺς ἄρχοντας· ἢ προάγειν ἂν ὡς πονηροτάτους εἶναι, ἵν' ὡς ὁμοιότατοι σφίσιν ὦσι. τὴν οὖν ἀρχὴν τοῖς τοιούτοις ἀπεῖπε μὴ μετέχειν τοῦ συμβουλεύειν, ἵνα μὴ φενακισθεὶς ὁ δῆμος ἐξαμάρτῃ μηδέν. ὧν ὀλιγωρήσας ὁ καλὸς κἀγα-

Ἀλλὰ ταῦτα ἀπεῖπεν ὑπὲρ ὑμῶν) Ταῦτα [illegible] τὸν ἀκροατὴν [illegible] κατασκευάζει τὴν ὑπόνοιαν τῆς καταλύσεως τοῦ δήμου, καὶ συγχεῖ καὶ ταράττει [illegible] τοὺς ἀκούοντας, ἵνα, ὥσπερ τῆς δημοκρατίας κινδυνευούσης, ἐξωθῇ τῆς πολιτείας ὁ Ἀνδροτίων. ὁ Σόλων φησίν, [illegible] τοὺς τοιούτους· οὐκοῦν οὐδὲ ὑμᾶς δεῖ ζητεῖν ἔλεγχον. σοφίζεται δὲ ἐν τούτῳ. ὁ γὰρ νομοθέτης ἐκβάλλει τοὺς ἐξελεγχθέντας ἑταιρῆσαι. καὶ διαλέγεται [illegible] περὶ τῶν ἡταιρηκότων. ὅρα δὲ εἰς τό, κἀκείνους ἤτοι καταλῦσαι δ' ἂν πειρᾶσθαι, ὅτι καὶ τούτῳ τῷ ὀνόματι ἀκόλουθον ἂν εἴποι, ἢ προάγειν ὡς πονηροτάτους εἶναι, ἵν' ὡς ὁμοιότατοι σφίσιν

μηδὲ ἕνα δοῦναι πρὸς τὸ ἀ. κατ. ε. — κ. περὶ οὗ. — ἴδοι. α. — πονηρ. α. — ἐξαμάρτοι α. ἐφαμάρτῃ. ε.

[illegible] δύο γὰρ προστάσεων οὐσῶν, καὶ τῆς μὲν [illegible] τῆς δέ, ὅτι προσαγάγοι ἅπαντας ὁμοίως [illegible] ἐν γὰρ ταῖς ὀλιγαρχίαις, καὶ τὸ ἑξῆς [illegible]

τὸς τοῦτ', οὐ μόνον ᾤετο δεῖν λέγειν, καὶ γράφειν, οὐκ ἐξὸν, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοὺς νόμους ταῦτα ποιεῖν. περὶ μὲν τοίνυν νόμου, καθ' ὃν ὠφληκότος αὐτῷ τοῦ πατρὸς τῷ δημοσίῳ χρήματα καὶ οὐκ ἐκτετικότος, 60 οὐκ ἔξεστι λέγειν, οὐδὲ γράφειν τούτῳ· ταῦτα δίκαια λέγειν ἂν ἔχοι εἰκότως, ἐὰν φῇ δεῖν ὑμᾶς αὐτὸν ἐνδεδειχέναι. τότε γὰρ τοῦτο ποιήσομεν, οὐ μὰ Δία, οὐχὶ νῦν, ἡνίκα δεῖ σε ἑτέρων, ὧν ἀδικεῖς, δοῦναι λόγον· ἀλλ' ὅταν ᾖ προσῆκον ἐκ τοῦ νόμου. καὶ νῦν δὲ 61 δείκνυμεν οὐκ ἐῶντα γράφειν σε, οὐδ' ἃ τοῖς ἄλλοις ἔξεστι, τὸν νόμον. ὡς οὖν οὐκ ὤφλεν ὁ πατήρ σου, τοῦτ' ἐπίδειξον, ἢ ὡς οὐκ ἀποδρὰς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἀλλὰ τὰ χρήματα ἐκτίσας. εἰ δὲ μὴ ταῦθ' ἕξεις δεικνύειν, οὐκ ἐξὸν γέγραφας. κληρονό- 62 μον γάρ σε καθίστησιν ὁ νόμος τῆς ἀτιμίας τῆς τοῦ πατρός. ὄντι δ' ἀτίμῳ σοι, λέγειν οὐ προσῆκεν, οὐδὲ γράφειν. καὶ περὶ μὲν τὸν νόμον, οὗ προεγραψάμεθα, οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἂν τι φενακίζειν ἐγχειρῇ, καὶ παράγειν ἐᾶν, ταῦθ' ὑπολαμβάνειν, ἃ διεξελήλυθα ἐγώ. εἰσὶ 63 δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων αὐτῷ λόγοι πρὸς τὸ φενακίζειν ὑμᾶς εὖ μεμηχανημένοι· περὶ ὧν βέλτιον ὑμᾶς προακοῦσαι. ἔστι γὰρ εἷς αὐτοῦ τοιοῦτος, μὴ πεντακοσίους ὑμῶν αὐτῶν ἀφελέσθαι τὴν δωρεὰν, μηδὲ ὀνείδει περιβαλεῖν· ἐκείνων ὁ ἀγὼν, οὐκ ἐμός. ἐγὼ δ' εἰ μὲν 64 ἐμέλλετε ἀφαιρήσεσθαι τούτους μόνον, ἄλλο δὲ μηδὲν ὠφελήσειν τὴν πόλιν, οὐδ' ἂν ὑμᾶς σφόδρα σπουδάζειν ἠξίουν. εἰ δὲ ὧν τοῦτο ποιήσαι, πλείους, ἢ μυρίους τοὺς ἄλλους πολίτας βελτίους εἶναι προτρέψετε, πόσῳ κάλλιον τοσούτους παρασκευάσαι χρηστοὺς, ἢ πεντακοσίοις 65 ἀδίκως χαρίσασθαι; ὡς δ' οὐκ ἔστιν ἁπάσης τῆς περὶ

[illegible] (Περὶ μὲν τοίνυν νόμου) 59 [illegible] 61 [illegible]

[illegible] Μὴ πεντακοσίους ὑμῶν) [illegible] 63 [illegible] Πλείους, 64 ἢ μυρίους τοὺς ἄλλους) [illegible]

γμα τῆς βουλῆς, ἀλλὰ τούτων, οἵπερ εἰσὶν αἴτιοι τῶν κακῶν, καὶ ἀνδροτίωνος, ἔχω λέγειν. πῶς γάρ ἐστιν ὀρθῶς, εἰ σιωπῶντος αὐτοῦ καὶ μηδὲν γράφοντος, ἴσως δ' οὐδὲ τὰ πολλὰ εἰς τὸ βουλευτήριον εἰσιόντος, μὴ *λάβῃ ἡ

66 βουλὴ τὸν στέφανον; οὐδενὶ δήπουθεν. *ἀλλὰ τοῦ γράφοντος καὶ πολιτευομένου καὶ πείθοντος ἃ βούλοιτο τὴν βουλήν. διὰ γὰρ τούτους ἀνάξια τοῦ στεφανωθῆναι βεβούλευκεν. οὐ μὴν ἀλλ', εἰ καὶ τὰ μάλιστα πάσης ἐᾶτε ὁ ἀγὼν τῆς βουλῆς, ἴσον συμφέρει μᾶλλον ὑμῖν καταγνῶ-

67 σιν, ἢ μή, σκέψασθε. εἰ μὲν ἀπογνώσεσθε, ἐπὶ τοῖς λέγουσι τὸ βουλευτήριον ἔσται. ἐὰν δὲ καταγνῶτε, ἐπὶ τοῖς ἰδιώταις. ἑωρακότες γὰρ οἱ πολλοὶ διὰ τὴν τῶν λεγόντων πονηρίαν, τὴν δ' ἀφῃρημένην τὴν βουλὴν τὸν στέφανον, οὐχὶ προήσονται τούτοις τὰς πράξεις, ἀλλὰ

68 τὰ βέλτιστ' ἐροῦσιν αὐτοί. εἰ δὲ γενήσεται τοῦτο, καὶ τῶν εἰθισμένων καὶ *συνεστηκότων ῥητόρων ἀπαλλαγήσεσθε, ὄψεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνθ' ἃ προσήκει γιγνόμενα. ὥστ' εἰ μηδενὸς ἄλλου ἕνεκα, διά γε ταῦτα καταψηφιστέον. ὃ τοίνυν ἕτερον δεῖ μὴ λαθεῖν ὑμᾶς,

69 ἀκούσατε. ἴσως ἀναβήσεται, καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος, καὶ Ἀντιγένης, καὶ ὁ ἀντιγραφεύς, καί τινες ἄλλοι, οἵπερ ἐκεῖ δι' ἑαυτῶν εἶχον μετὰ τούτου τὸ βουλευτήριον, καὶ τούτων τῶν κακῶν εἰσιν αἴτιοι. δεῖ δὴ πάντας ὑμᾶς γιγνώσκειν, ὅτι τούτοις ἐστὶ μὲν ἡ πρόφα-

70 σις τῆς συνηγορίας, τῇ βουλῇ βοηθεῖν. τῇ δ' ἀληθείᾳ, ὑπὲρ αὑτῶν ἀγωνιοῦνται καὶ τῶν εὐθυνῶν, ἃς αὐτοὺς προσήκει δοῦναι τῶν πεπραγμένων. ἔχει γὰρ οὕτως. ἐὰν μὲν ἀπογνῶτε τὴν γραφὴν ταύτην, ἅπαντές εἰσιν ἀπηλλαγμένοι, καὶ δίκην οὐδεὶς οὐδεμίαν

71 μὴ *δῷ. τίς γὰρ ἔτ' ἂν καταψηφίσαιτο ἐκείνων, τὴν βουλὴν ὑμῶν ἐστεφανωκότων, οἷς οὗτοι προειστήκεσαν; ἐὰν δὲ καταγνῶτε, πρῶτον μὲν τὰ εὔορκα ἔσεσθ' ἐψηφισμένοι, εἶτ' ἐπὶ ταῖς εὐθύναις ἕκαστον τούτων λαμβάνοντες, ὃς μὲν ἂν ὑμῖν ἀδικεῖν δοκῇ, κολάσετε· ὃς

72 δ' ἂν μή, τότε ἀφήσετε. μὴ οὖν ὡς ὑπὲρ τῆς βουλῆς λεγόντων καὶ τῶν πολλῶν ἀκούετε, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ αὑτῶν παρακρουομένοις, ὀργίζεσθε. ἔτι τοίνυν ἀρχίαν οἶμαι τὸν χολαργέα, καὶ γὰρ οὗτος ἐβούλευε πέρυσιν, ὡς ἐπιεικῆ, δεήσεσθαι, καὶ συνερεῖν αὐτοῖς. ἐγὼ δ' οἶμαι

73 δεῖν ὑμᾶς οὑτωσί πως ἀκούειν ἀρχίου· ἐρωτᾶν αὐτὸν ταῦτα, ἃ κατηγόρηται τῆς βουλῆς, πότερα αὐτῷ δοκεῖ καλῶς ἔχειν, ἢ κακῶς. κἂν μὲν φῇ καλῶς, μηκέτι τὸν

νοῦν

*λάβοι. α.
*ἀλλὰ τοῦ γράφοντος, καὶ πολιτευομένου, καὶ πείθοντος.
*παρεστηκότων α β.
*δῶσι α.

γὰρ περιγράψασθαι ἀνδροτίωνα. τὸ δὲ μὴ ἐπειδὴν περιβάλῃ, ἀπὸ τῆς ἀξίας εἴληπται δυνατικῶς εἰρημένον. ὁ δὲ λόγος μεταπειστικὰ σχήματα ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. ἔστι γὰρ ὅτι, ἑτέρα μὲν φύσις ἡ ἀντίθεσις, ἑτέρα δὲ ἡ λύσις. μεταπειστικὰ δὲ ὄντα, οὐδὲν [illegible] αὐτὸ [illegible]. Πῶς γάρ ἐστιν ὀρθῶς) Κατασκευάζει δραματικῶς ὡς ἐλέγχει τὴν μέμψιν, ἵνα μὴ [illegible] τὴν βουλὴν, τὸ βραχὺ μέρος αὐτῆς αἰτιώμενος. [illegible] καὶ [illegible] τὴν μάχην [illegible].

68 Ὃ τοίνυν) Καὶ τοῦτο τὸ μέρος εἰς τὴν προειρημένην [illegible]. τὸ γὰρ συνηγορήσουσι τῇ βουλῇ καὶ βοηθήσουσι Φίλιππος καὶ Ἀντιγένης, [illegible] ἕτεροι [illegible]), [illegible] ἄνδρες [illegible] καὶ [illegible] βεβαιοῦσθαι. καὶ [illegible] τὴν προειρημένην αἰτίαν [illegible]. ἐχόμενον δ' [illegible] διαλεχθεὶς πρὸς τὰς διαφόρους [illegible], [illegible] λύσαι αὐτὸ τὸ διὰ τῆς ἀξίας αὐτοῦ [illegible] ἑκάστου τῶν συνηγόρων.

69 Ἴσως ἀναβήσεται) καὶ συνερεῖ τῇ βουλῇ Φίλιππος) Τὸ συνερεῖ Φίλιππος τῇ βουλῇ καὶ Ἀντιγένης, [illegible] ἔχει, ὅτι [illegible] ἔχουσι μὲν [illegible] δίκαιον ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος [illegible]. ἴσως δὲ [illegible] τῇ βουλῇ συνηγορήσουσι [illegible]. εἰ δ' [illegible] τὸ ψήφισμα [illegible] αὐτοῖς, τῆς αὐτῆς [illegible] λόγου, ὡς καὶ πρότερον [illegible]. ἔστι δ' [illegible] συνηγόρων. οὐ γὰρ [illegible] συνηγορήσουσιν ἀλλ' ἑαυτοῖς. Καὶ ὁ ἀντιγραφεύς) [illegible] ὑπὸ τῆς βουλῆς πρὸς τὸν δῆμον, [illegible]. Δι' ἑαυτῶν εἶχον) [illegible] ὡς ἀνδραπόδοις ἐχρῶντο τοῖς ἄλλοις, ἑαυτοῖς τὸ κράτος [illegible].

71 Ὃς μὲν ἂν ὑμῖν) [illegible] ὃς μὲν ἂν ὑμῖν ἀδικεῖν δοκῇ. οὐ γὰρ [illegible] τὴν [illegible], ἀλλὰ τὴν κρίσιν ἀφῆκε [illegible].

72 Ἔτι τοίνυν ἀρχίαν οἶμαι τὸν χολαργέα) [illegible] ἐν τοῖς ἐπιλόγοις ἀρχίαν, διὰ τὸ διάφορον τῆς ἀξίας. τὸ γὰρ ὡς ἐπιεικῆ, [illegible] ἔχει τῆς ἀρετῆς [illegible], καὶ τὴν ὑπόληψιν [illegible]. βούλεται μὲν [illegible] διὰ τὴν [illegible] καὶ τῆς [illegible] τοῦ ἀνδρός, βεβαιῶσαι τὴν κατὰ τῆς βουλῆς κατηγορίαν. διὰ δὲ τὴν αὐτοῦ ἔπαινον, τῆς συνηγορίας ἀποστῆσαι τὸν ἄνδρα διὰ [illegible] δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ λόγος. ἐπειδὴ καὶ

νυνὶ ὡς ἐπιεικὴς περιστείχει, ἐὰν δὲ κακῶς, ὃ δὴ ταῦτ' εἴα, φάσκων ἐπιεικὴς εἶναι), πάλιν αὐτὸν ἐρωτᾶτε. κἂν μὲν ἀντιλέγειν φῇ, μηδένα δ' αὐτῷ πείθεσθαι, ἄτοπον δήπου νῦν λέγειν ὑπὲρ τῆς τὰ βέλτιστα οὐχὶ πειθομένης αὐτῷ βουλῆς. ἐὰν δὲ σιωπᾷ, πῶς οὐκ ἀδικεῖ, εἰ πρὸ τοῦ ἐξαμαρτάνειν μέλλοντας ἀποτρέπειν, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίει, νῦν δὲ λέγειν τολμᾷ, ὡς δεῖ τοὺς τοσαῦτα κακὰ εἰργασμένους στεφανῶσαι; οἶμαι τοίνυν αὐτὸν οὐδ' ἐκείνων ἀφέξεσθαι τῶν λόγων, ὅτι ταῦτα πάντα αὐτῷ διὰ τὰς εἰσπράξεις γέγονεν, ἃς ὑπὲρ ὑμῶν ὀλίγους εἰσπρᾶξαι φήσει, πολλὰ χρήματα ἀναιδῶς οὐ τιθέντας. καὶ κατηγορήσει τούτων, πρᾶγμα ῥᾷστον, οἶμαι, διαπραξάμενος, τῶν μὴ τιθέντων τὰς εἰσφοράς. καὶ φήσει πᾶσιν ἄδειαν ἔσεσθαι τοῦ μὴ τιθέναι τὰς εἰσφοράς, εἰ καταψηφιεῖσθε αὐτοῦ. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρῶτον μὲν ἐκεῖνο ἐνθυμεῖσθε, ὅτι οὐ περὶ τούτων δικάσειν ὀμωμόκατε, ἀλλ' εἰ κατὰ τοὺς νόμους τὸ ψήφισμα εἶπεν. εἶθ' ὅτι πάνδεινόν ἐστι, κατηγορίαν ποιούμενον, ὡς ἀδικοῦσί τινες τὴν πόλιν, αὐτὸν ἀξιοῦν, ὧν ἀδικεῖ, μειζόνων ὄντων, μὴ δοῦναι δίκην· πολὺ γὰρ δήπου μεῖζόν ἐστ' ἀδίκημα γράφειν παρὰ τοὺς νόμους, ἢ τὴν εἰσφορὰν μὴ θεῖναι. ἔτι τοίνυν οὐδ' εἰ φανερῶς ἔμελλεν, ἀλλ' ἕνεκα τούτου, μηδεὶς εἰσοίσειν, μηδ' ἐθελήσειν εἰσπράττειν, οὐδ' οὕτως ἀποψηφιστέον, ἐκ τῶνδε γνώσεσθε. ὑμῖν παρὰ τὰς εἰσφορὰς τὰς ἀπὸ Ναυσινίκου περὶ ἴσως τάλαντα τριακόσια, ἢ μικρῷ πλείω, ἐλλείμματα τέτταρα καὶ δέκα ἐστὶ τάλαντα. ὧν ἑπτὰ οὗτος εἰσέπραξεν. ἐγὼ δὲ τίθημι ἅπαντα. ἐπὶ μὲν δὴ τοὺς ἑκόντας τιθέντας, οὐ δεῖσθε Ἀνδροτίωνος. ἐπὶ δὲ τοὺς ἐλλείποντας. ἔστι τοίνυν ὑμῖν νυνὶ σκεπτέον, εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς κειμένους νόμους, καὶ τὸ εὐορκεῖν. εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσθε τούτου, φανερῶς οὕτω παρὰ τοὺς νόμους εἰρηκότος, δόξετε πᾶσι τὰ χρήματα ταῦτα ἀντὶ τῶν νόμων καὶ τῆς εὐορκίας ἠρῆσθαι. ἃ οὐδ' ἂν εἰ παρ' ἑαυτοῦ δοίη τις ὑμῖν, λαβεῖν ἄξιον, μή τί γε ἐφ' ᾧ ἑτέρους εἰσπράττειν. ὥστε, ὅταν ταῦτα λέγῃ, μέμνησθε τὸν ὅρκον, καὶ τὴν γραφὴν ἐνθυμεῖσθε, ὅτι νῦν οὐ περὶ πράξεως εἰσφορῶν ἐστιν, ἀλλ' εἰ δεῖ κυρίους εἶναι τοὺς νόμους. καὶ περὶ μὲν τούτων, ὅ ἐστιν ὑμᾶς ἀπαγαγὼν ἀπὸ τοῦ νόμου, παρακρούεσθαι ζητήσει, καὶ ἃ πρὸς ταῦτα ὑμᾶς μεμνημένους μὴ ἐπιτρέπειν περιστ-

[illegible] δύνασθαι καὶ φιλοσοφεῖν ὑπειλήφασι. [illegible] ὡς ὄντα ἐπιεικῆ τοῖς ἀγαθοῖς μόνον [illegible]· ἐπειδὴ δὲ καὶ πεπαιδεῦσθαι καὶ [illegible] ὑπειλήφασι, [illegible] αὐτῷ διὰ λέγεται. [illegible] καὶ συνειδὼς [illegible] τὸ ἐπιεικὲς ὤν, συνειδῇ αὐτοῖς. (Οἶμαι τοίνυν) Ἀχιλλεὺς [illegible] τὰ ἀπὸ τῆς [illegible] τῆς βουλῆς, καὶ τῶν συνηγορούντων προσώπων, ὡς ἐν ἐπιλόγοις, αὐτῷ προκεχάρισται. [illegible] ἐπιχειρεῖ [illegible] ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης αὐτοῦ ποιότητος. [illegible] φθονοῦμαι, φησί, διὰ τὴν εὔνοιαν, ἣν ἔχω πρὸς τὴν πόλιν, καὶ διὰ τὰς εἰσπράξεις, ἃς ὑπὲρ ὑμῶν πεποίημαι. [illegible] ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης ποιότητος, διὰ τὸ ὑπάρχειν ἀνθρώποις [illegible] πρὸς [illegible] ὑπὲρ τῆς εἰσφορᾶς. [illegible] τοῦτο μὲν [illegible], οὐ περὶ τούτων δικάζειν ὀμωμόκατε, ἀλλ' εἰ κατὰ τοὺς νόμους τὸ ψήφισμα εἶπε. κατὰ τὸ μαχόμενον δὲ πάλιν.

Εἶθ' ὅτι πάνδεινόν ἐστι, κατηγορίαν ποιούμενον, ὡς ἀδικοῦσί τινες τὴν πόλιν, καὶ τὰ ἑξῆς. [illegible] καὶ ἀπὸ τοῦ ἐναντίου λέγεται. εἶδος γὰρ τοῦ ἐναντίου καὶ τὸ μαχόμενον. [illegible] ἀπὸ συγκρίσεως [illegible], εἰ τοσούτου τιμᾶσθε τὴν πολιτείαν, καὶ τοὺς νόμους, καὶ τὸ εὐορκεῖν· εἰ γὰρ ἀποψηφιεῖσθε, καὶ τὰ ἑξῆς. Ἄλλως. Ἐντεῦθεν φανερῶς οἱ ἐπίλογοι. ἀπὸ τοῦ προσώπου δὲ τοῦ ἰδίου· δεῖ γὰρ [illegible] καὶ τὸν κατήγορον τῆς τοῦ εὐνοοῦντος ποιότητος. [illegible] ἀνθρώπων [illegible]. [illegible] τὴν κατηγορίαν συνεστήσατο Διόδωρος, ὅτι ὑβρίσθη παρ' ἐμοῦ καὶ ἠδίκηται, φόνου μὲν [illegible] τοῦ πατρὸς, [illegible] εὐδαιμονίας τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς. [illegible] γὰρ ὡς [illegible] ἀνθρώπινα καθ' ἑαυτοῦ [illegible] τοῖς λόγοις, [illegible] καὶ αὐτοῦ Διοδώρου [illegible] ἐν τῷ προοιμίῳ διὰ τοῦτο κατηγορεῖ, ἵνα [illegible]. διὰ τοῦτο ταύτην [illegible], [illegible] τὴν ἀμφισβήτησιν· τὸ γὰρ περὶ τῶν εἰσφορῶν, λαμπρὸν μὲν [illegible] ἀνθρώποις. [illegible] δὲ τοῖς ἀκούουσι. [illegible] τὴν μὲν αἰτίαν τοῦ ἀγῶνος ἐν τῷ [illegible] προσώπῳ [illegible]. [illegible] δὲ ἀπὸ τοῦ [illegible]

ἔλαφεν. ἄλλως τε καὶ οἱ δὲ τὸν ἄνδρα ὄντα μάλιστα δεινότατα φρονεῖν ἐπὶ ταῖς εἰσπράξεσιν. ἵν' ὁ μὲν μεγαλαυχούμε-
82 νος ταῖς εἰσπράξεσιν, ὁ δὲ καθαρὸς φαίνηται. Βούλομαι δὲ) ἐντεῦθεν ἄρχεται ἡ παρέκβασις. ὁ δεινῶς μετ-
ιόντων τοὺς ἀρίστους ἐξεταζομένους περὶ τῆς ποιότητος ἀνθρώπου· πολὺ δὲ δήπου ἐπικεχειρισμένη· τὰ μὲν γὰρ τῆς
ἀναιδείας ἀπὸ τῆς ποιότητος εἰς
δυσωπεῖσθαι καὶ εἰς διαβολὴν τῆς κατηγορίας περιτρέπεται περὶ ἀνθρώπου. τὰ δὲ ἐντεῦθεν, τοῦ κατηγόρου ἐστὶν ὡς προηγούμενον τὸ πρᾶγμα, ὃ ἐπὶ πρὸς ἀντίθεσιν ἔθετο, ἄνευ τῆς ἔχει διαβολὴν τῆς ποιότητος, ὥσπερ τὸ προηγούμενον κεφάλαιον εἰσαχθέν· καὶ ὁ μὲν ἄνθρωπον δι' ὧν ἔλεγε, διέβαλε τὴν κατηγορίαν. ὁ δέ, διὰ τῆς παρεκβάσεως, αὐτὸς διαβάλλει τὴν πολιτείαν. Ἄλλως. Ἐπαγγέλλεται δύο πολιτεύματα ἐρεῖν, ἃ συμπεριείληφεν, τῷ μὲν δυσὶν, ἁπλοῖς ὀνόμασι· τῇ δὲ ἀληθείᾳ πλείω σημαίνουσιν, ὃ κατὰ περιοχήν. περιοχὴ δέ ἐστι πλειόνων ἐνδόξων, ὃ τῶν ἐναντίων ἐν πράξει μιᾷ ἀθροισμός. τὸ μὲν γὰρ ἀναιδῆ. σημαντικόν ἐστι, καὶ τῆς ἐν τῷ δήμῳ θρασύτητος, ἣν ἐπεδείκνυτο εἰσπράττων· σημαντικὸν δὲ καὶ τῶν δημηγοριῶν, ἃς κατὰ τῶν ἀναιρεθέντων στεφάνων ἐδημηγόρει. τὸ δὲ τῆς θρασύτητος, ἐμφανίζει μὲν τὴν κατὰ τοῦ δήμου χρησαμένην ὕβριν. παρίσταται δὲ καὶ εἰς τὴν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἱεροσυλίαν. ὁ δὲ κλέπτης, δύο κλοπῶν περιεκτικὸν ἐστιν ὄνομα, τῆς τε ἀπὸ τῶν εἰσπράξεων καὶ στεφάνων. ὁ δὲ ὑπερήφανος, τὸ ὀλιγαρχικόν· μικρὸν γὰρ προελθὼν διέβαλε τοὺς ἐπαινοῦντας τὴν ὀλιγαρχίαν, ἵνα καὶ ταῦτα διὰ τὸ εἶδος τῆς πολιτείας τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ποιούμενος φαίνηται.
83 Καὶ πρῶτον μὲν, ἐφ' ᾧ μέγιστον) Γέφυρα τὰ ἐγκλήματα ἃ δεῖ ἐνδεῖν διαβάλλειν, εἰς κατηγορίας περιτρέπειν, καὶ τὰς ἐνδόξους πράξεις, εἰς διαβολὴν καὶ ἐγκλήματα,

82 καί, πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι, καὶ ταῦθ' ἱκανὰ εἶναι νομίζων, ἐάσω. Βούλομαι δὲ καὶ τὰ πολιτεύματα ἐξετάσαι τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ τούτου, δι' ὧν [a]οὐδέν ἐσθ' ὅ, τι τῶν δεινοτάτων ἀπεῖναι φανήσεται. καὶ γὰρ ἀναιδῆ, καὶ θρασύν, καὶ κλέπτην, καὶ ὑπερήφανον, καὶ πάντα
83 μᾶλλον, ἢ ἐν δημοκρατίᾳ πολιτεύεσθαι ἐπιτήδειον ὄντ' αὐτὸν, ἐπιδείξω. καὶ πρῶτον μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρημάτων εἴσπραξιν, ἐξετάσωμεν αὐτοῦ, μὴ τῇ τούτου προσέχοντες ἀλαζονείᾳ τὸν νοῦν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα, οἷον γέγονε τῇ ἀληθείᾳ, σκοποῦν-
84 τες. οὗτος Εὐκτήμονα φήσας τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτον ἐξελέγξειν, ἢ παρ' ἑαυτοῦ καταθήσειν, ὑποσχόμενος, καταλύσας ψηφίσματι κληρωτὴν ἀρχήν [b], ἐπὶ τῇ προφάσει ταύτῃ, ἐπὶ τὴν εἴσπραξιν παρέδυ. δημηγορῶν δ' ἐπὶ τούτοις ποιούμενος, ὡς ἔστι
85 τριῶν αἵρεσις ὑμῖν, ἢ τὰ πομπεῖα κατακόπτειν, ἢ πάλιν εἰσφέρειν, ἢ τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν, αἱρουμένων εἰκότως ὑμῶν, τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν, ταῖς ὑποσχέσεσι κατέχων, καὶ διὰ τὸν καιρὸν [c] ὅσην τότε εἶχεν ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις νόμοις περὶ τού-
86 των, οὐκ ᾤετο δεῖν χρῆσθαι, οὐδ', εἰ μὴ τούτους ἐνόμιζεν ἱκανούς, ἑτέρους τιθέναι· ψηφίσματα δ' εἰπὼν ἐν ὑμῖν δεινὰ καὶ παράνομα, δι' ὧν ἠργολάβει, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων κέκλοφε, τοὺς ἕνδεκα γράψας ἀκολουθεῖν μεθ' ἑαυτοῦ. εἶτ' ἔχων τούτους, ᾔειν ἐπὶ τὰς τῶν
87 πολιτῶν οἰκίας. καὶ τὸν μὲν Εὐκτήμονα, ὃν εἰσπράξειν,

[a] ἀπ. α.
[b] κληρωτήν. α.
[c] ὅσπερ. α.

ἵνα μὴ μόνον ὡς συκοφαντῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς ὑπὲρ ἐγκλημάτων ἀπολογεῖσθαι κατασκευάζωνται. ποιεῖ δὲ τοῦτο ἐκ τῶν περιστατικῶν, ἀπὸ τῶν περὶ τὸ πρᾶγμα, ἀπὸ τῶν ἐν αὐτῷ τῷ πράγματι, ἀπὸ τοῦ τρόπου, ἀπὸ τῆς αἰτίας, ἀπὸ τῆς γνώμης. μέμνηται δὲ ἐνταῦθα Εὐκτήμονος φυλαττόμενος κατὰ τὴν αἴσθησιν τὴν ἐκ τοῦ προφανοῦς μάλιστα· ὅτι γὰρ
[a] ἐστιν ἀνθρώπων τὸν λόγον, ὅτι διὰ τὰς εἰσπράξεις, ταῦτα αὐτῷ γέγονεν, ἐδυνάτο μὲν ἐπιμνησθῆναι καὶ τῶν κατὰ τὸν Εὐκτήμονα. οὐ μὴν εἴρηκεν, ἀλλ' ἑκὼν παρῆκεν, ἵνα μὴ δοκῇ βεβαιοῦν τὴν παρὰ ἀνθρώπους πιστουμένην ὑπόθεσιν· οὐκοῦν ἢ τίθησιν ἰδίως τὴν αἴσθησιν, οὐδὲ ἐστιν ὅτι μνησικακεῖν Εὐκτήμονι διὰ τὴν εἴσπραξιν. τὴν
[b] τῷ δήμῳ. κατηγορίαν ταύτην ἐκτίθησιν· ἀλλὰ καθόλου περὶ τῶν πολιτῶν, ἵνα συνεργοῦσιν αὐτὸν καὶ τὸν δῆμον φαίνηται. ἐνταῦθα δὲ αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ τὴν εἴσπραξιν ἐξετάζων, καιρὸν ἔχει μνησθῆναι καὶ τοῦ Εὐκτήμονος· τὸ μὲν γὰρ ἐν μάχαις ἔχει τὴν ὑποψίαν. τὸ δὲ καθαρεῦον τῆς ὑποψίας, ὅταν αὐτὸ καθ' αὐτὸ ἐξετάζηται, ἔρει πλείω διαβολὴν τοῖς φθέγμασι. ὑπέσχετο μὲν οὖν τὸν Εὐκτήμονα δείξειν ἔχοντα τὰς ὑμετέρας εἰσφοράς. οὐ μὴν ἀπέδειξε.

84 Καταλύσας ψηφίσματι κληρωτὴν ἀρχήν) Διὰ τοῦ ψηφίσματος παύσας τὴν ἀρχὴν τὴν κλήρῳ συμβᾶσαν.

Δημηγορίαν δ' ἐπὶ τούτοις ποιούμενος) Ἐνταῦθα ἡ ἀναίδεια καὶ τὸ θράσος. εἶτα ἐπήγαγε τὸ μεταληπτικὸν ὡς πρὸς ἀντίθεσιν. ἐκ ἔχειν εἰσπράττειν, φησὶ ἴσως, καὶ μάλα ἔχειν, ἀλλ' ὡς οἱ νόμοι προστάττουσι. εἶτα ἐπειδὴ ἀντίθεσιν μεταληπτικόν, ἀλλὰ φιλοσοφεῖ περὶ τῆς χρείας καὶ τῶν καιρῶν ὅτι οἱ νόμοι τὸ διὰ τὸ καιρὸν, ὁ διὰ τὸν καιρὸν, ὅσης ἦν τότε δυσχερὴς καιρός· πόλεμος γὰρ ἦν. καὶ χρεία χρημάτων ἡ διὰ τὸν καιρὸν, μέση. καὶ ἐπαινέσω
86 αὐτὸς, θαυμασίαν ὅσην τότε εἶχον ἐξουσίαν, αἱ τοῦ πολέμου, καὶ μεγίστην. Ἠργολάβει) Τοῦτο μετὰ τῆς αἰσχύνης καὶ συζευκτικόν. ἐργολαβεῖν γὰρ παρὰ δημοσθένει ἐπὶ τοῖς δεινοῖς ἐστὶ τὸ ἐπὶ φλαύροις καὶ ἀδίκοις μισθὸν λαμβάνειν.

Τοὺς ἕνδεκα γράψας ἀκολουθεῖν) Τὸ μὲν ἐπίχρωμα, δοκεῖ πως ἀναγκαῖον εἶναι τῷ κατὰ δημοκρατίας. ἐνταῦθα δὲ γὰρ τὴν πρακτικὴν

[illegible]

ἢ καταθήσειν αὐτὸς ἔφη τὰς εἰσφοράς, οὐδὲν εἶχεν ἐλέγχειν περὶ τούτων. ὑμᾶς δ' εἰσέπραττεν, ὥσπερ οὐ διὰ τὴν αὑτοῦ κλήρου ἔχθραν ἐπὶ ταῦτ' ἐλθών, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑμετέραν. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέγειν, ὡς οὐκ ἐχρῆν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. 88 ἐχρῆν γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος κελεύει, τῶν ἄλλων ἕνεκα. τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσούτων χρημάτων τούτων τῶν ἑπτὰ εἰσπραχθέντων ὠφέλησθε, ὅσον ἐζημίωσθε, τοιούτων ἐθῶν εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένων. εἰ γὰρ 89 ἐθέλοιτε ἐξετάσαι τίνος ἕνεκα μᾶλλον ἄν τις ἕλοιτο ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, τοῦτ' ἂν εὕροιτε προχειρότατον, ὅτι πάντα πρᾳότερά ἐστιν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν τοίνυν τῆς ὅπου βούλεσθε ὀλιγαρχίας οὗτος ἀσελγέστερος γέγονε, παραλείψω. ἀλλὰ 90 παρ' ὑμῖν, πότε πώποτε δεινότατα ἐν τῇ πόλει γέγονεν; ἐπὶ τῶν τριάκοντα, πάντες ἂν εἴποιτε. τότε τοίνυν, ὡς ἔστιν ἀκούειν, οὐδείς ἐστιν ὅστις ἀπεστερεῖτο τοῦ σωθῆναι, ὅς ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν. ἀλλὰ τοῦτο κατηγοροῦμεν τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς 91 ἀδίκως ἀπῆγον. οὗτος δὲ τοίνυν τοσαύτην ὑπερβολὴν ἐποιήσατο ἐκείνων τῆς αὐτοῦ βδελυρίας, ὥστε ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενος, τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δεσμωτήριον κατέστησε, τοὺς ἕνδεκα ἄγων ἐπὶ τὰς οἰκίας. καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί οἴεσθε, ὁπότε ἄν- 92 θρωπος πένης ἢ καὶ πλούσιος πολλ' ἀνηλωκώς, καὶ ἴσως ἔστιν οἷ εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου, ἢ τέγος ὡς τοὺς γείτονας ὑπερβαίνοι, ἢ ὑποδύοιτο ὑπὸ κλίνην, ὑπὲρ τοῦ μὴ τὸ σῶμα ἁλοὺς εἰς τὸ δεσμωτήριον ἕλκεσθαι, ἢ ἄλλα ἀσχημονοίη, ἃ δούλων οὐκ 93 ἐλευθέρων ἐστὶν ἔργα, καὶ ταῦθ' ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς ὁρῷτο ποιῶν, ἣν ὡς ἐλεύθερος ἠγγυήσατο, καὶ

[illegible]

Domus sua tutissimum unicuique perfugium est.

κῶς· ὅτι ἀπὸ διαφόρων προσώπων, ὅτι ἔδει τὰ κτήματα ἀπογράφειν, ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα ποιεῖν κακῶς.

93 Ὁ δὲ τούτων αἴτιος, Ἀνδροτίων εἴη) Αὔξησιν τὴν δεινοῦ ἀπὸ τῆς τοῦ Ἀνδροτίωνος ἔχει ποιότητος. ὁ [illegible], τοὺς ὑβρίζοντας ἰδιώτας προπηλακίζων αὐτόν, καὶ ἀδικεῖται, εἴργειν ὀφείλων τὴν τύχην, ἐπιβοᾶται τοὺς νόμους ἀδυνατῶν, ὑπὸ δὲ ἀτιμίας ἐπιχθεὶς ὁ δυνάμενος, ἐν ἡσυχίᾳ εἶναι, ἀγαπῶν εἰ μὴ προσλάβοι τὸ

94 δεύτερον. Τίνος οὖν ἕνεκα ἀφείς) Διδάσκει τοῦτον ἕτερον εὐπρεπῆ ἁμαρτήσεως. ἀπογράφειν ἔδει τὰ κτήματα, ὡς δημόσια, τῶν μὴ θελόντων

95 εἰσενεγκεῖν. Ἔδεις, καὶ ὕβριζες πολίτας ἀνθρώπους) Σοφὸς πάνυ ἐπὶ μὲν τῶν πολιτῶν, τὸ ὑβρίζειν εἴρηκεν, ὃ ἐπὶ τοῖς ἐλευθέροις ἁρμόζον. ἐπὶ δὲ τῶν μετοίκων, τοὺς ταλαιπώρους ὠνόμασεν. ὃ τῇ ταπεινότητι τῆς τύχης ὑπάρχει ἀκόλουθον. αὐτίκα γοῦν εἰ μεταπλάξειν, οὐκ ἔσθ' ὁμοίως ἔχει

98 καλῶς. Ἀνθρώπους πόρνας) Ἵνα καὶ τῶν ὀνομάτων κωμῳδήσῃ τὸν Ἀνδροτίωνα, ὅτι ἀπὸ τῆς μάχης. τὸν μὲν ἑαυτοῦ πατέρα ᾤετο δεῖν δημοσίᾳ δεθέντα ἐπὶ χρήμασι, καὶ τὰ ἑξῆς, τοὺς δὲ ἄλλους, πολίτας ὑβρίζειν, Ἀνδροτίωνος ἐπ' εἰσφορὰς ὀφείλοντας, ἀλλὰ δημοσίᾳ [illegible]. ὅτι αὔξουσιν ἐπήγαγεν εἰς τὸ δεσμωτήριον οἴκοθεν ἕλκεσθαι. τὸ μὲν γὰρ οὐκ αἰσχρῶς, ἔχει τὸ ἀνδραποδῶδες. τὸ δὲ οἴκοθεν, δριμύτερον ἔχει τὸ κατηγόρημα, καὶ πλεῖον τὰς ἐπὶ τῶν γυναικῶν ὕβρεις. Καίτοι εἴ τισιν ἄρα δοκοῦσιν ἐπιτήδειαι) Οὕτω καταφέρει φανερῶς, ὅτι συγχωρεῖ καθαρῶς. τὸ μὲν γάρ, [illegible] τὸ δὲ, [illegible] τὸ δὲ μὴ δεῖν βαδίζειν εἰς τὰς οἰκίας, καὶ τὰ ἑξῆς, ἐπὶ τὸ σχῆμα τῆς πολιτείας ἀνέλκει.

101 Εἰς τῶν πολιτῶν τὸν) Ἴσως αἰνίττεται ὡς Ἀνδροτίωνος ἐκ αἰσχρῶν ἄλλας, ἢ ἄλλους πορνεύοντας· [illegible] τῶν ὁμοτέχνων.

102 Προσαγῶνας) Προσαγῶνάς φησι λέγει, οἱ προσαγωνίζοντες ὑμῖν τῶν δικαστῶν τῶν [illegible] ἀγὼν γὰρ ἡ κρίσις. Τῆσδε τῆς γραφῆς ἐτόλμα

τῆς πόλεως πολίτης. ὁ δὲ τούτων αἴτιος, Ἀνδροτίων ἂν εἴη, ὃν οὐδ' ὑπὲρ ἑαυτοῦ δίκην λαμβάνειν ἐᾷ τὰ πεπραγ-

94 μένα καὶ βεβιωμένα, μή τί γε ὑπὲρ τῆς πόλεως. καίτοι, εἴ τις ἔροιτο αὐτόν, τὰς εἰσφορὰς, πότερον τὰ κτήματα, ἢ τὰ σώματα ὀφείλει; τὰ κτήματα, φήσειεν ἄν, εἴπερ τἀληθῆ λέγειν βούλοιτο. ἀπὸ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνος οὖν ἕνεκα ἀφεὶς τὰ χωρία δημεύ-

95 ειν, καὶ τὰς οἰκίας, καὶ ταῦτ' ἀπογράφειν, ἔδεις, καὶ ὕβριζες πολίτας ἀνθρώπους, καὶ τοὺς ταλαιπώρους μετοίκους; οἷς ὑβριστικώτερον, ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς αὐτοῦ *κέχρηνται. καὶ μὴν, εἰ θέλετε σκέψασθαι τί δοῦλον, ἢ ἐλεύθερον εἶναι, διαφέρει, τοῦτο μέγιστον ἂν εὕροιτε,

* κέχρησαι

96 ὅτι τοῖς μὲν δούλοις, τὸ σῶμα τῶν ἀδικημάτων ἁπάντων ὑπεύθυνόν ἐστι· τοῖς δὲ ἐλευθέροις, κἂν τὰ μέγιστα τύχωσιν ἀδικοῦντες, τοῦτό γ' ἔνεστι σῶσαι. εἰς χρήματα γὰρ τὴν δίκην παρὰ τῶν πλείστων παρὰ τούτων προσήκει λαμβάνειν. ὁ δὲ, τοὐναντίον εἰς τὰ

97 σώματα, ὥσπερ ἀνδραπόδοις, ἐποιήσατο τὰς τιμωρίας. οὕτω δ' αἰσχρῶς καὶ πλεονεκτικῶς ἔχει πρὸς ὑμᾶς, ὥστε τὸν μὲν ἑαυτοῦ πατέρα ᾤετο δεῖν, δημοσίᾳ δεθέντα ἐπὶ χρήμασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μήτε ἀποδόντα ταῦτα, μήτε κριθέντα ἀποδρᾶναι· τῶν δ' ἄλ-

98 λων πολιτῶν τὸν μὴ δυνάμενον τὰ ἑαυτοῦ θεῖναι, οἴκοθεν εἰς δεσμωτήριον ἕλκεσθαι. εἶτ' ἐπὶ τούτοις ὡς ὁτιοῦν ἐξὸν ἑαυτῷ ποιεῖν, σινώπην *προσσυνεχώριζε, καὶ Φανοστράτην, ἀνθρώπους πόρνας, οὐ μέντοι γε ὀφειλούσας εἰσφοράς. καίτοι εἴ τισιν ἄρα δοκοῦσιν

* προσσυνεχώ-ραζε.

99 ἐπιτήδειαι ἐκεῖναι παθεῖν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμά γε οὐκ ἐπιτήδειον γίγνεσθαι, τηλικοῦτόν τινας φρονεῖν διὰ χειρῶν, ὥστε βαδίζειν ἐπ' οἰκίας, καὶ σκεύη φέρειν, μηδὲν ὀφειλόντων ἀνθρώπων. πολλὰ γὰρ ἄν τις ἴδοι πολλοὺς ἐπιτηδείους ὄντας πάσχειν, καὶ πεπονθέναι. ἀλ-

100 λ' οὐ ταῦτα λέγουσιν οἱ νόμοι, οὐδὲ τὰ τῆς πολιτείας ἔθη, ἃ φυλακτέον ὑμῖν· ἀλλ' ἔνεστιν ἔλεος, συγγνώμη, πάνθ' ὅσα προσήκει τοῖς ἐλευθέροις, ὧν οὐδ' ἁπάντων εἰκότως οὐ μετέχεις τῇ φύσει, οὐδὲ τῇ παιδείᾳ·

πολλὰ γὰρ ὕβρισαι, καὶ προπεπηλάκισαι, συνὼν οὐκ ἀγαπῶσιν *αὐτοῖς ἀνθρώ-

101 πως, ἀλλὰ δοῦναι μισθὸν δυναμένοις· ὧν προσῆκέ σοι τὴν ὀργὴν, οὐκ εἰς τὸν τῶν πολιτῶν τὸν τυχόντα ἀφιέναι, οὐδ' εἰς τὰς ὁμοτέχνους σοι πόρνας, ἀλλ' εἰς τοῦτον τὸν τρόπον θρέψαντά σε πατέρα. ταῦτα τοίνυν ὡς μὲν οὐ δεινὰ καὶ παρὰ πάντας τοὺς νόμους, οὐχ ἕξει λέγειν οὗτος. οὕτω δ' ἐστὶν ἀναιδὴς, ὥστ' ἐν τῷ δήμῳ προσα-

102 γῶνας ἀεὶ κατασκευάζων ἑαυτῷ τῆσδε τῆς γραφῆς, ἐτόλμα λέγειν, ὡς ὑπὲρ ὑμῶν,

* ἑαυτῶν. αν

καὶ δὲ

Tributa psephismatibus non personis imponuntur. 473.

Hinc lex Porcia, et Legesque Semproniae originem duxere.

Iniurias facere, acci- pere didicerunt Tacitus.

καὶ δι' ὑμᾶς ἐχθροὺς ἐφ' ἑαυτὸν εἵλκυκε, καὶ νῦν ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶ κινδύνοις. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βούλομαι δεῖξαι τοῦτον οὔτε πεπονθότα οὐδ' ὁτιοῦν κακόν, οὔτε μέλλοντα πάσχειν οὐδέν, δι' ὧν ὑπὲρ ὑμῶν ἔπραξε. διὰ μέντοι τὴν αὑτοῦ βδελυρίαν, καὶ θεοῖς ἐχθρὰν αἰσχροκέρδειαν, πεπονθότα μὲν μέχρι τῆσδε τῆς ἡμέρας οὐδέν, πεισόμενον δέ, ἂν τὰ δίκαια ποιῆτε ὑμεῖς. σκέψασθε γὰρ ἤδη. τί ποθ' ὑμῖν οὗτος ὑπέσχετο, καὶ τί παρ' αὐτὸν ἐχρηματίσατε ὑμεῖς; χρήματα εἰσπράξειν· δυοῖν δὲ πρὸς τούτῳ τί παρέσχεν; οὐδέν. φέρε δὴ καθ' ἕκαστον ὑπομνήσω τὴν εἴσπραξιν ὑμᾶς. οὗτος εἰσέπραξε Λεπτίνην τὸν ἐκ Κοίλης, τέτταρας καὶ τετταράκοντα δραχμάς· καὶ Θεόξενον, τὸν Ἀλωπεκῆθεν, δραχμὰς ἑβδομήκοντα, καὶ μικρόν τι πρός· καὶ τὸν Εὐφήμου Καλλικράτην, καὶ τὸν Τελέσου Παυσίμαχον· οὐκ ἔχω γὰρ τοὔνομα εἰπεῖν. σχεδὸν δὲ πάντας, οὓς εἰσέπραξεν, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον λέγω, οὐκ οἶδα εἴ τινα ὑπὲρ μνᾶν ὀφείλοντα. πότερ' οὖν οἴεσθε τούτων ἕκαστον μισεῖν, καὶ πολεμεῖν αὐτὸν διὰ τὴν εἰσφορὰν ταύτην, ἢ τὸν μὲν, ἀνδρὶ ἐπὶ πάντων ἀκουόντων ὑμῶν ἐν τῷ δήμῳ, δοῦλον ἔφη, καὶ ἐκ δούλων εἶναι, καὶ προσήκειν αὐτῷ τὸ ἕκτον μέρος εἰσφέρειν μετὰ τῶν μετοίκων· τὸν δ' ὅτι παῖδας ἐκ πόρνης εἴη· τὸν δέ, τὸν πατέρα ἡταιρηκέναι· τοῦ δὲ τὴν μητέρα πεπορνεῦσθαι· τὸν δέ, ἀπογράφειν ὅσα ὑφείλετο ἐξ ἀρχῆς· τὸν δέ, τὸ δ' εἴη, τὸν δέ, ὁμοῦ ῥητά, καὶ ἄρρητα κακὰ ἐξῆς ἅπαντας. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι πάντες, εἰς οὓς ἐπαρῴνησε οὗτος, τὴν μὲν εἰσφορὰν ἕκαστος ἀναγκαῖον ἀνάλωμα ὑπολαμβάνει εἶναι, τοιαῦτα δ' ἀτιμασθείς, καὶ προπηλακισθείς, χαλεπῶς ἐνίωνοχε. κἀκεῖνο οἶδα, ὅτι χρήματα εἰσπράξειν τοῦτον ἐχρηματίσατε ὑμεῖς, οὐχὶ τὰς ἰδίας συμφορὰς ὀνειδίζειν, καὶ προσφέρειν ἑκάστῳ. εἴτε γὰρ ἦσάν τινες δηλητῆς, οὐ σοὶ ῥητέαι· πολλὰ γὰρ ὑμῶν ἕκαστος οὐχ ὡς βούλεται πράττει. εἴτε μὴ προσηκούσας κατεσκεύαζες, πῶς οὐχ ὁτιοῦν ἂν πάθοις δικαίως; ἔτι τοίνυν ἐκ τῶνδε ἀκριβέστερον γνώσεσθε, ὅτι μισεῖ τοῦτον ἕκαστος οὐ διὰ τὴν εἴσπραξιν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὑβρίσθη, καὶ ἐπηρεάσθη. Σάτυρος γὰρ ὁ τῶν νεωρίων ἐπιμελητής, οὐχ ἑπτὰ τάλαντα εἰσέπραξεν ὑμῖν, ἀλλὰ τέτταρα καὶ τριάκοντα, πῶς αὐτοῖς τούτοις ἀνθρώποις, ἐξ ὧν παρέθηκε τὰ σκεύη ταῖς ἐκπλευσάσαις ναυσί. καὶ οὔτ' ἐκεῖνος διὰ ταῦτα οὐδένα ἐχθρὸν ἑαυτῷ φησὶν εἶναι, οὔτε τῶν εἰσπραχθέντων οὐδεὶς ἐκείνῳ πολεμεῖ. ὁ μὲν γάρ, τὸ προστεταγμένον, οἶμαι, διεπράττετο. σὺ δὲ τῇ σαυτοῦ πονηρίᾳ καὶ θρασύτητι λαβὼν ἐξουσίαν, πολλὰ ἀνηλωκότας εἰς τὴν πόλιν ἀνθρώπους, καὶ σὺ βελτίους, καὶ ἐκ βελτιόνων, ψευδέσι καὶ χαλεποῖς ὀνείδεσιν ὥσου δεῖν περιέβαλλες. εἶτα ταῦ-

Margin, left: κἀλλικρά-την. α. — ὑπέλαβεν. — ἔδωκε. α.

Margin numbers: 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110

Scholia (right column):

λέγειν) Προδιαβάλλει τοῦτο τὸ δύμπαντος βίου λαμβάνειν, ἵνα φαίνηται ἀνθρώπων ἐκ πολλοῦ προειδώς, ὅτι πάντως ἐπιβουλευθήσεται διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῶν ἐγκλημάτων. ὥστε τὸ προλέγειν αὐτὸν ἀεί, συνειδότος ἦν ὅτι ἀδικεῖ. Ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες) 102 Ἀπόδειξις τοῦ ἀνδροτίωνα οὐ διὰ τὰς εἰσπράξεις, ἀλλὰ διὰ τὴν πονηρίαν, καὶ ὕβριν μισεῖσθαι, ἐκ ἐπαγωγῆς. Οὐ βέλτιον) Οἶον ὅτι αἰσχροῖς πλείω τῶν διαβεβλημένων· ἢ οὕτως. οὐ βέλτιον, ὅτι γε ἀνθρώπου, καὶ ὑποκειμένου ταῖς συμφοραῖς. Ἔτι τοίνυν ἐκ τῶνδε ἀκριβέστερον) Ἐκ συγκρίσεως ἀπόδειξις τοῦ διὰ τὸν τρόπον, ἀλλὰ μὴ διὰ τὰς εἰσπράξεις μισεῖσθαι. Σάτυρος γὰρ ὁ τῶν νεωρίων 109 ἐπιμελητής) Οἶον ὁ τοὺς τόπους καθαίρων, δι' ὧν αἱ ἕλκονται αἱ τριήρεις ἢ τὰς νεὼς αὐτῶν τὴν φροντίδα πεπιστευμένος. ἐν οἷς θεωρεῖται τὰ τῆς ἀσελγείας. οὐ διὰ τὰς εἰσπράξεις μεμίσηται. πόθεν; ἐμισήθη γὰρ ἂν καὶ ὁ Σάτυρος; ἀλλὰ διὰ τὸν αὐτοῦ τρόπον, καὶ τὴν ὕβριν. Ἄλλως. Πάλιν κατασκευάζει ὅτι οὐ διὰ τὴν πόλιν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὠμότητα τοὺς πολεμίους ἐκτήσατο. ἐν συγκρίσεως γὰρ ἀποδείκνυσι διὰ τὸν τρόπον, ἀλλ' οὐ διὰ τὰς εἰσπράξεις μισεῖσθαι. εἶτα ἐπιχείρημα μεταληπτικόν. εἰ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἐποιεῖτο τὴν εἴσπραξιν, ἔδει τῶν κλεπτόντων στρατηγῶν καὶ ῥητόρων κατηγορεῖν. ἀλλὰ μὴν οὐ φαίνεται τοῦτο ποιῶν. οὐχ ὑπὲρ ὑμῶν ἄρα τὴν εἴσπραξιν ἐποιήσατο. εἶτ' ἐπειδὴ ὑπὲρ στοχαστικόν ἐστι τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς στρατηγοὺς εἰδέναι ὅ τινες, ἐπήγαγεν εὐθὺς τὴν ἀπόδειξιν εἰπών· οἱ παρὰ τούτοις κέκρινται. Τοὺς αὐτοὺς τούτους) Τοὺς αὐτοὺς τούτους εἶπεν, ἵνα μὴ εἴπῃ, ὅτι ἐκεῖνοι μὲν γνώριμοι ἦσαν, οἱ δ' ἐμοὶ ἀγνωστότεροι, οὐχ ὡς ὁ-

Margin, right: ἐκ συγκρίσεως.

ὅτι αὐτοῦ — Ιοῦ

111 ὅτι πεισθήσονται[a] ὑπὸ τούτων σοι πεισθέντες, καὶ τὰ τῆς σῆς ἀναισχυντίας[b] καὶ πονηρίας ἔργα ἐφ᾽ ἑαυτοὺς ἀναδέξονται; ἀλλὰ μισεῖν δικαιότερον διὰ ταῦτά σε ὀφείλουσιν, ἢ σώζειν. τὸν γὰρ ὑπὲρ πόλεως πράττοντά τι, δεῖ τὸ τῆς πόλεως ἦθος μιμεῖσθαι. καὶ σώζειν ὑμῖν 112 τοὺς τοιούτους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει, καὶ μισεῖν τοὺς, οἷός περ οὗτος. ὡς ἐκεῖνό γε εἰδόσι μὲν ἴσως, ὅμως δὲ ἐρῶ. ὁποίους τινὰς ἂν φαίνησθε ἀγαπῶντες καὶ σώζοντες, τούτοις ὅμοιοι δόξετε εἶναι. ὅτι τοίνυν ὅλως, οὐδὲ τὴν εἴσπραξιν αὐτὴν ὑπὲρ ὑμῶν πεποίη-113 ται, καὶ τοῦτο αὐτίκα δὴ μάλα δῆλον ὑμῖν ποιήσω. εἰ γάρ τις ἔροιτο αὐτὸν, πότεροι αὐτῷ δοκοῦσιν ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν πόλιν, οἱ γεωργοῦντες, καὶ φειδόμενοι, διὰ παιδοτροφίας δὲ, καὶ οἰκεῖα ἀναλώματα, καὶ λῃτουργίας ἑτέρας, ἐλλελοιπότες τὰς εἰσφοράς· ἢ οἱ 114 τὰ τῶν ἐθελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα, καὶ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων κλέπτοντες καὶ ἀπολλύντες· οὐκ ἂν εἰς τοῦτο τόλμης δήπου, καίπερ ὢν ἀναιδὴς, ἔλθοι, ὥστε φῆσαι τοὺς τὰ ἑαυτῶν μὴ εἰσφέροντας, μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ τοὺς τὰ κοινὰ ὑφαιρουμένους. τίνος οὖν ἕνε-115 κα, ὦ βδελυρὲ, ἐτῶν ὄντων πλειόνων, ἢ τριάκοντα, ἀφ᾽ οὗ σὺ πολιτεύῃ, καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν μὲν στρατηγῶν ἠδικηκότων τὴν πόλιν, πολλῶν δὲ ῥητόρων, οἳ παρὰ τουτοισὶ κέκρινται, ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν, ἐφ᾽ οἷς ἠδίκουν· οἱ δ᾽ ἀποχωρήσαντες φεύγουσιν, οὐ-116 δενὸς πώποτε ἐξητάσθης κατήγορος, οὐδ᾽ ἀγανακτῶν ὤφθης ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις πάσχει, οὕτως ὢν θρασὺς καὶ λέγειν δεινὸς, ἀλλ᾽ ἐν ταῦθα ἐφάνης κηδεμὼν ὢν, οὗ σε πολλοὺς ἔδει κακῶς ποιῆσαι; βούλεσθε, ὦ[c] ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τούτων αἴτιον ἐγὼ ὑμῖν εἴπω; ὅτι 117 τούτων μὲν μετέχουσιν ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς τινές. ἀπὸ δὲ τῶν εἰσπραττομένων ὑφαιροῦνται· δι᾽ ἀπληστίαν δὲ τρόπων, διχόθεν καρποῦνται τὴν πόλιν. οὔτε γὰρ ῥᾷον πολλοῖς, καὶ τὰ μικρὰ ἀδικοῦσιν ἀπεχθάνεσθαι, ἢ ὀλίγοις καὶ μεγάλα, οὔτε δημοτικώτερον δήπου τὰ 118 τῶν πολλῶν ἀδικήματα ὁρᾶν, ἢ τὰ τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ᾽[d] αἴτιον, ὃ ἐγὼ λέγω. τοὺς μὲν, οἶδεν ἕνα αὐτὸν ὄντα τῶν ἀδικούντων. ὑμᾶς δ᾽ οὐδενὸς ἀξίους ἡγήσατο. διὰ τοῦτο ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ. ὑμῖν εἰ γὰρ ἀνδραπόδων πόλις, ἀλλὰ μὴ τῶν ἄρχειν ἑτέρων ἀξιούντων, ὡμολογεῖτο εἶναι, οὐκ ἂν, ὦ ἄνδρες Ἀ-119 θηναῖοι, τὰς ὕβρεις ἠνέσχεσθε τὰς τούτου, ἃς κατὰ τὴν ἀγορὰν ὕβριζεν, ὁμοῦ μετοίκους, Ἀθηναίους δέων, ἀπάγων, βοῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐπὶ τοῦ βήματος, δούλους καὶ ἐκ

δούλων

[a] πεισθήσονται.
[b] ἀναισθησίας. a.c.
[c] ὦ
[d] Ἴσως αὐτὸν οὖ. β.

112 [illegible] Ὡς ἐκεῖνό γε εἰδόσι μὲν ἴσως) Τὸ ὡς μόριον [illegible] ἐκεῖνο εἰδόσιν ὑμῖν ἴσως, ὅμως ἐρῶ. Ὅτι τοίνυν ὅλως) [illegible] τοὺς ὀλίγα ἔχοντας καὶ φειδομένους.
115 Οἱ παρὰ τούτοις κέκρινται) [illegible]
116 [illegible] Ἐξητάσθης) Ἐφάνης. Οὕτως ὢν θρασὺς καὶ λέγειν δεινός) [illegible] οὕτως ὢν θρασὺς, καὶ λέγειν δεινός.
117 Ὑφαιροῦνται) Κλέπτουσι. Δι᾽ ἀπληστίαν δὲ τρόπων, διχόθεν) [illegible] καὶ ἀφαιροῦνται τὰ κοινά. Οὔτε γὰρ ῥᾷον) [illegible]
118 [illegible] Οἶδεν ἕνα) [illegible]
119 [illegible] Ὁμοῦ μετοίκους, Ἀθηναίους δέων) [illegible]

δούλων καλῶν, ἑαυτοὺς βελτίους, καὶ ἐκ βελτιόνων. ἐρωτῶ τί εἰ μάτην τὸ δεσμωτήριον ᾠκοδομήθη. καταφαίην ἂν ἔγωγε, εἴγε ὁ πατὴρ ὁ σὸς ᾤχετο αὐτόθεν αὐταῖς πέδαις ἐξορχησάμενος, Διονυσίων τῇ πομπῇ. ἄλλα δὲ ὅσα ὕβρικεν, οὐδ' ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν, τοσοῦτον τὸ πλῆθός ἐστιν. ὧν ἀθρόων ἄξιον λαβόντας δίκην τήμερον, παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις, ἵν' ὦσι μετριώτεροι. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦτα μὲν τοιοῦτός ἐστιν, ἐν οἷς πεπολίτευται, ἄλλα δ' ἐᾶτε ἃ καλῶς διῴκηκεν;

α.β. ἀλλὰ καὶ τἄλλα οὕτω προσελήλυθεν ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς, ὥστε ἥκιστα ἐν οἷς ἀκηκόατε, ἄξιός ἐστι μισεῖσθαι. τί γὰρ βούλεσθε εἴπω, τὰ πομπεῖα ὡς ἐπεσκεύασε, καὶ τὴν τῶν στεφάνων καθαίρεσιν, ἢ τὴν τῶν φιαλῶν ποίησιν τὴν καλήν; ἀλλ' ἐπὶ τούτοις γε, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἀδικῶν ἔτυχε τὴν πόλιν, τρὶς οὐχ ἅπαξ τεθνάναι δίκαιος ὢν φαίνεται. καὶ γὰρ ἱεροσυλίας, καὶ ἀσεβείας, καὶ κλοπῆς, καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις, ἔστ' ἔνοχος. τὰ μὲν οὖν πολλὰ ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζε, παραλείψω. φήσας δ' ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων, καὶ σαπροὺς εἶναι διὰ τὸν χρόνον, ὥσπερ ἴων, ἢ ῥόδων ὄντας, ἀλλ' οὐ χρυσίου, συγχωνεύειν ἔπεισε. κᾆτ' ἐπὶ μὲν ταῖς εἰσφοραῖς, τὸν δημόσιον παρεῖναι προσέγραψεν, ὡς δὴ δίκαιος ὤν, ὧν ἕκαστος ἀντιγραφεὺς ἔμελλεν ἔσεσθαι τῶν εἰσενεγκόντων· ἐπὶ τοῖς στεφάνοις δὲ, οὓς κατέκοπτεν, οὐχὶ προσέγραψε ταυτὸ δίκαιον τοῦτο· ἀλλ' αὐτὸς, ῥήτωρ, χρυσοχόος, ταμίας, ἀντιγραφεὺς γέγονε. καὶ μὴν, εἰ μὲν ἅπαντα ἠξίους ὅσα πράττεις τῇ πόλει, σαυτῷ πιστεύεσθαι, οὐκ ἂν ὁμοίως κλέπτης ὢν ἐφωρῶ. νῦν δ' ἐπὶ ταῖς εἰσφοραῖς ὁ δίκαιον ἐᾶσθαι ὁρίσας, μὴ σοὶ πιστεύεσθαι, ἀλλὰ τοῖς ἑαυτοῦ δούλοις; τὴν πόλιν, ὁπότε ἄλλο τι πράττων, καὶ χρήματα κοινῶν ἱερῶν, ὧν ἔνια οὐδ' ἐπὶ τῆς ἡμετέρας γενεᾶς ἀνετέθη, μὴ προσγραψάμενος τὴν αὐτὴν φυλακὴν, ἥνπερ [*ἐστὶ] περὶ τῶν εἰσφορῶν φαίνῃ, οὐκ εὔδηλον, δι' ὃ τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ μὲν οἶμαι. καὶ μὴν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατὰ πάντα τὸν χρόνον σκέψασθε, ὡς καλὰ καὶ ζηλωτὰ ἐπιγράμματα τῆς πόλεως ἀνελών, ὡς ἀσεβῆ καὶ δεινὰ ἀντεπιγέγραφεν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν ὑπὸ τῶν στεφάνων ταῖς χοινικίσι κάτωθεν γεγραμμένα, οἱ σύμμαχοι τὸν δῆμον ἀνδραγαθίας ἕνεκα καὶ δικαιοσύνης. ἢ οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηνᾷ. ἢ κατὰ πόλεις οἱ δεῖνες τὸν δῆμον, σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου. [*α.] οἷον Εὐβοεῖς ἐλευθερωθέντες, ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον. ἐπιγέγραπταί που πάλιν, Κόνων ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους. τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῶν στεφάνων ἐπιγράμματα. ταῦτα μὲν τοίνυν, ἃ ζῆλον πολὺν εἶχε καὶ φιλοτιμίαν [*ὑμῖν. β.] ὑμῖν, ἠφάνισται, καθαιρεθέντων τῶν στεφάνων. ἐπὶ ταῖς φιάλαις δὲ, ἃς ἀντ' ἐκείνων ἐποιήσατο ὑμῖν ὁ πόρνος οὗτος, Ἀνδροτίωνος ἐπιμεληθέντος ἐποιήθησαν, ἐπιγέγραπται. καὶ οὗ τὸ σῶμα ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι, τούτου τοὔνομα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ τῶν φιαλῶν γεγραμμένον ἐστίν· ὅμοιόν γε, οὐ γάρ; τοῦτο τοῖς προτέροις ἐπιγράμμασιν, ἢ [*φιλοτιμίας ἴσας.] φιλοτιμίαν ἴσην ἔχον ὑμῖν. τρία τοίνυν ἐκ τού-

---

νος. τῷ μὲν αὐτὸ δίκαιον προσέκρουσεν, αὐτοῦ δὲ προσέγραψε. Εἰ μάτην τὸ δεσμωτήριον) Τί παρενοχλεῖτε τὴν πόλιν, οἴκησις ὑμῖν ἀποδίδοται πρόσφορος. τὸ δεσμωτήριον καταλάβετε τοῦτο. ὃ δι' ὑμᾶς οἱ πατέρες ᾠκοδόμησαν. Καταφαίην ἄν, Ἐρωτῶντί σοι περὶ τοῦ δεσμωτηρίου, σφόδρα ἂν ἀποκριναίμην, ὡς μάτην ᾠκοδόμηται, τό γε ἐπὶ τοῦ σοῦ πατρὸς μέρος. οὐ γὰρ ἴσχυσε φυλάξειν αὐτὸν, ἀλλὰ γέλως ὤφθη φυγόντος αὐτοῦ τὸ δεσμωτήριον. Ἐξορχησάμενος. Διονυσίων) Κακῶς τῇ πομπῇ καὶ τῇ πανηγύρει χρησάμενος· ἔθος γὰρ ὅπως αἰτεῖσθαι τι διὰ τὴν ἑορτὴν, εἶτα ἐμβάλλεσθαι, διὰ τὸν δρασμὸν συνέβη τοῖς Διονυσίοις.

Τὸν δημόσιον) Δημόσιον λέγει τὸν ταῖς βασάνοις ὑπηρετούμενον. διὸ καὶ δοῦλον καλεῖ. Ταῖς χοινικίσι) Χοινικὶς ἡ ὀπὴ τοῦ τροχοῦ ἐν ᾗ στρέφεται ὁ ἄξων. Ἀριστεῖον) Γέρας ὑπὲρ τῆς ἀριστείας· ὡς γὰρ τῶν πολέμων προστάντι, ἐτίμων τοῖς δώροις τὴν Ἀθηναίων πόλιν.

Δι' ἐκεῖνον) Διὰ τὴν δημοκρατίαν συνηγοροῦντα· κρινομένου γὰρ συμπαρῆν. Οὐκ ἀμφορεῖς δύο) Ἀμφορεῖς εἰσὶν ἀγγεῖα, ὡς ξέσται ἕξ. χρυσίδες δὲ, χρυσαῖ φιάλαι.

του τὰ δηλότατα ἂν τις ἴδοι πεπραγμένα αὐτοῖς. τοὺς μὲν γὰρ θεοὺς τοὺς στεφάνους σεσυλήκασι· τῆς πόλεως δὲ τὸν ζῆλον ἠφανίκασι, τὸν ἐκ τῶν ἔργων, ὧν ὑπομνήματ' ἦσαν ὄντες οἱ στέφανοι. τοὺς δ' ἀναθέντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῄρηνται, ὃ δοκεῖν ἂν ἐμοὶ δεῖ πάθωσιν, ἐθέλοι μεμνῆσθαι. καὶ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα κακὰ τὸ πλῆθος εἰργασμένοι, εἰς τοῦτο ἅμα ἀναισθησίας καὶ τόλμης προεληλύθασιν, ὥστε μέμνηνται τούτων ὡς καλῶς αὐτοῖς διῳκημένων. ὥσθ' ὁ μὲν οἴεται δι' ἐκεῖνον ὑφ' ὑμῶν σωθήσεσθαι· ὁ δὲ, παρακάθηται, καὶ οὐ καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις. οὕτω δ' οὐ μόνον εἰς χρήματα ἀναιδὴς, ἀλλὰ καὶ σκαιός ἐστιν, ὥστε οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο, ὅτι στέφανοι μέν εἰσιν ἀρετῆς σημεῖον, φιάλαι δὲ καὶ τὰ τοιαῦτα, πλούτου, καὶ στέφανος μὲν ἅπας, κἂν μικρὸς ᾖ, τὴν ἴσην φιλοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ· ἐκπώματα δὲ ἢ θυμιατήρια, ἂν μὲν ὑπερβάλλῃ τῷ πλήθει, πλούτου τινὰ δόξαν προσετρίψατο τοῖς κεκτημένοις· ἐὰν δ' ἐπὶ μικροῖς τις σεμνύνηται, τοσοῦτ' ἀπέχει τοῦ τιμῆς τινὸς διὰ ταῦτα τυχεῖν, ὥστε ἀπειρόκαλος προσεδόξεν εἶναι. οὗτος τοίνυν ἀνελὼν τὰ τῆς δόξης κτήματα, τὰ τοῦ πλούτου πεποίηται μικρὰ, καὶ οὐχ ὑμῶν ἄξια. καὶ οὐδ' ἐκεῖνο οἶδεν, ὅτι πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν, οὐδεπώποτε ὁ δῆμος ἐσπούδασε· πρὸς δὲ δόξης, ὡς οὐδὲ πρὸς ἓν τῶν ἄλλων. τεκμήριον δέ· χρήματα μὲν γὰρ πλεῖστα τῶν ἑλλήνων ποτὲ σχὼν, τὰ πάντα ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσεν. εἰσφέρων δ' ἐκ τῶν ἰδίων, οὐδένα κίνδυνον ὑπὲρ δόξης ἐξέστη. ἀφ' ὧν κτήματα ἀθάνατα αὐτῷ πάρεισι, τὰ μὲν, τῶν ἔργων ἡ μνήμη· τὰ δὲ, τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις ἀνατεθέντων τὸ κάλλος. προπύλαια ταῦτα, ὁ παρθενὼν, στοαὶ, νεώσοικοι, οὐκ ἀμφορεῖς δύο, οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες, ἢ τρεῖς, ἄγουσα ἑκάστη μνᾶν. ἃς, ὅταν σοι δοκῇ, σὺ πάλιν γράψεις καταχωνεύειν. οὐ γὰρ αὑτοὺς δεκατεύοντες, οὐδὲ ἃ καταράσαιντο ἂν οἱ ἐχθροὶ ποιοῦντες, διπλᾶς πράττοντες τὰς εἰσφορὰς, ταῦτα ἀνέθεσαν. οὐδ', οἵοις περ σὺ, χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο, ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες, καὶ ἃ πᾶς τις ἂν εὖ φρονῶν εὔξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοιαν ἄγοντες, ἀθάνατον κλέος αὐτῶν λελοίπασι, τοὺς δ' ἐπιτηδεύοντας οἷα σοὶ βεβίωται, τῆς ἀγορᾶς εἴργοντες. ὑμεῖς δ' εἰς τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, προεληλύθατε εὐηθείας καὶ ῥᾳθυμίας, ὥστ' οὐδὲ τοιαῦτα ἔχοντες παραδείγματα, ταῦτα μιμεῖσθε, ἀλλ' ἀνδροτίων ὑμῖν πομπείων ἐπισκευαστής. ἀνδροτίων; ὦ γῆ καὶ θεοί. καὶ τοῦτο τὸ ἀσέβημα, ἔλαττόν τινος ἡγεῖσθε.

ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι δεῖν τὸν εἰς ἱερὰ εἰσιόντα καὶ χερνίβων καὶ κανῶν ἁψόμενον, καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπιμελείας προστάτην ἐσόμενον, οὐχὶ προειρημένων ἡμερῶν ἀριθμὸν ἁγνεύειν μόνον, ἀλλὰ τὸν βίον ὅλον ἡγνευκέναι τοιούτων ἐπιτηδευμάτων, οἷα τούτῳ βεβίωται.

Margin: ἐκείνων; ἔχων. β.; ἅπαντα.; κατατεθέντων. α.β.; α.ε.; ἀναθέντες. ε.χ. ἀρχόμενος.; ἐπιτηδεύοντας. α.β.; ταῦτα.; ἢ. α.; ἁψάμενον. β.; α.β.ε.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ Ἀριστοκράτους λόγου.

[illegible]

Ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως.

[illegible]

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

[illegible]

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

ΜΗδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίσῃ, 1 μήτε ἰδίας ἔχθρας ἐμὲ μηδεμιᾶς ἕνεχ' ἥκειν Ἀριστοκράτους κατηγορήσοντα τουτί,

[illegible]

καὶ νόμιμον, ἐν τῷ κυρίως ἐκ τῆς ὕλης τῶν πραγμάτων. τὸ δὲ συμφέρον, ἐκ προνοίας τοῦ ῥήτορος. καὶ κατηγορεῖ τῷ μὲν νομίμῳ, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. ὅτι δέκα νόμους παρέβη· οὗτοι μὲν ἑπτά, φονικοί· οἱ δὲ τρεῖς, πολιτικοί. τῷ δὲ δικαίῳ, ὅτι πολλάκις ὁ Χαρίδημος ἠδίκησε τὴν πόλιν. καὶ οὐ δίκαιον δοῦναι αὐτῷ τὴν τοιαύτην δωρεάν. εἴληφε δὲ καὶ τὸ συμφέρον ἐκ προνοίας τοῦ ῥήτορος, οὕτως· ὅτι σκεπτέον τίνι τρόπῳ παρελήφθη, καὶ πῶς ἐδόθη ἡ Χερρόνησος. δῆλον ὅτι ἐλήφθη τοῦ Κότυος βασιλεύοντος. ἐδόθη δὲ μερισθείσης τῆς βασιλείας εἰς τρεῖς. νῦν οὖν ὑμῶν παρεχόντων τῷ Χαριδήμῳ τὴν τοιαύτην δωρεάν, ἐὰν βουληθῇ ὁ Κερσοβλέπτης τοὺς ἄλλους πολεμῆσαι βασιλέας, οὐχ ἕξει τὸν ἐναντιούμενον. ὁ γὰρ Ἀθηνόδωρος Ἀθηναῖος ὤν, οὐκ ἐθελήσει φονεῦσαι τὸν Χαρίδημον διὰ τοὺς Ἀθηναίους. πάλιν ὁ Σίμων καὶ ὁ Βιάνωρ σύμμαχοι ὄντες, ἔτι πολῖται, οὐδὲ αὐτοὶ ἐθελήσουσι Χαρίδημον [illegible]. εἰ δὲ οὗτοι μὴ ἐναντιωθῶσι τοῦ Χαριδήμου στρατηγοῦντος τῷ Κερσοβλέπτῃ, ἐρημωθέντων τῶν ἄλλων βασιλέων καὶ φονευομένων, γενήσεται μονοκράτωρ ὁ Κερσοβλέπτης καὶ οὐδὲν αὐτὸν κωλύσει λαβεῖν τὴν Χερρόνησον. οὐκ ἔστιν οὖν τοῦτο τὸ κεφάλαιον ἐκ τῆς ὕλης τῶν πραγμάτων κυρίως, ἀλλὰ τοῦ φιλυπόπτου ἐστί, λέγοντος, ὅτι συμφέρει ὑμῖν τὸ λαβεῖν τὴν Ἀμφίπολιν, καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ὅτι δὲ ἐκ προνοίας τοῦ ῥήτορος ἀεὶ τοῦτο τὸ κεφάλαιον, δῆλον ἐκ τοῦ κατὰ Κτησιφῶντος Αἰσχίνου. τοιαύτης γὰρ οὔσης καὶ τῆς ὑποθέσεως, ὁ μὲν Αἰσχίνης διὰ πενίαν συνέσεως, καὶ δεινότητος ἔνδειαν, οὐκ εἶχε πόθεν ζητεῖν τὸ συμφέρον, ἀλλὰ τὴν ἁπλῆν ἠγωνίσατο, ὡς [illegible]. ὁ δὲ Δημοσθένης, καὶ ἔξωθεν προσεπενόησεν ἐκ τῆς τέχνης, καὶ τῆς δεινότητος συμμαχίαν λαβεῖν. διὰ τοῦτο καὶ τρίτον κεφάλαιον εἰσήγαγεν ἐν τῷ λόγῳ τὸ συμφέρον. προοίμια δὲ τοῦ λόγου ἐστὶ τρία. τὸ μὲν πρῶτον, ἐκ πράγματος, ὅτι μεγάλα τὴν πόλιν ἀδικουμένην ὁρῶν, τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἐνεστησάμην. ἐν ᾧ καὶ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς Χαρίδημον μὲν κρύπτει, ἔχει δὲ ἀληθῶς· πρὸς δὲ τὸν Ἀριστοκράτην διοικεῖται. ἐξ οὗ ὠφελεῖσθαι ἔμελλεν οὐδέν. ἐπειδὴ γὰρ ὁ μὲν προφανὴς ἀγών, πρὸς Ἀριστοκράτην, ὁ δὲ κρυπτόμενος, πρὸς Χαρίδημον, διὰ τοῦτο τὸ μὲν κρυπτὸν ὡς ἀνύποπτον, περὶ δὲ τοῦ ἐμφανοῦς διαλέγεται. τὸ δὲ δεύτερον, ἐκ προσώπου τοῦ λέγοντος εἴληπται, ἐπειδὴ περ ἰδιώτης τυγχάνων πρᾶγμα τηλικοῦτον δείξειν ἐπαγγέλλομαι, προσήκει πάντας ὑμᾶς συναγωνίσασθαί μοι. τοῦτο δέ φησι, διὰ τὸ φοβεῖσθαι ὅτι ἰδιώτης τυγχάνων, πρὸς δημαγωγοὺς καὶ στρατηγοὺς ἀγωνίζεται. πόρρωθεν γὰρ αὐτῷ τὸ ἀνύποπτον κατασκευάζει διὰ τῆς δοκούσης ἁπλότητος. τὸ δὲ τρίτον, ἀπὸ προσώπου τοῦ Χαριδήμου, δι' ὅνπερ ὁ λόγος. δίδοται γὰρ ὑμῖν ψήφισμα λύειν τὰ ἀντιπίπτοντα πάντα ἀπὸ τῆς ἀξίας. ἐπειδὴ κατὰ [illegible] προσώπου τοὺς λόγους ποιήσασθαι. τοῦτο καὶ Ἀριστείδης ἐν τῷ [illegible] πεποίηκεν. ἔστι δὲ ἐν μέσῳ τοῦ προοιμίου τὸ τρίτον [illegible] ἐνθυμηματικά. εἰ μὲν δὴ τοῦτο μόνον Ἀριστοκράτης, καὶ τὰ ἑξῆς. ἐπειδὴ γὰρ κατ' ἀρχὰς τοῦ προοιμίου διέβαλε τὴν ὑπόληψιν Χαριδήμου, ἐφοβήθη μὴ τὴν ἐξ ἀκολουθίας ἀπόδειξιν τῆς [illegible] ὁ ἀκροατὴς ζητήσῃ [illegible], νῦν δὲ ἀποδείξει ἐπὶ τὸ κατὰ Χερρόνησον προκατασκευασάμενος· ὕστερον δὲ ἐρεῖ τὴν [illegible] ἐπαγγειλάμενος. ἐπειδὴ δὲ ἔμελλεν ὁ ἀκροατὴς θαυμάζειν τί δήποτε ψηφίσματος κατηγορίαν ποιούμενος [illegible], Χερρονήσου κατὰ τοὺς ἀγῶνας μέμνηται, ἐν κατασκευῇ προκατέστησε τὸν ἀκροατὴν [illegible] ἀπολαμβάνει ὁ ἀγὼν τὴν μνήμην τῆς Χερρονήσου, ὅλον τὸν ἀγῶνα δι' αὐτῆς διαβάλλων καὶ ὕποπτον καθιστάς. καὶ ἔστιν ὥσπερ προκατασκευὴ τοῦ συμφέροντος. ἡ κατάστασις δὲ λαμβάνεται, ποτὲ μὲν ἐκ γνώμης, ποτὲ δὲ ἐκ διηγήσεως. ἐπειδὴ δὲ ἔμελλεν ἀκούσας ὁ ἀκροατὴς περὶ τῆς Χερρονήσου, ἐπιζητεῖν εὐθὺς τὰς ἐν [illegible] ἀποδείξεις, διὰ τοῦτο φεύγων, εἶτα μὴ προσποιούμενος φεύγειν, δίδωσιν αἵρεσιν [illegible] τὸ νόμιμον ἀκοῦσαι θέλοιεν πρῶτον, ἢ τὸ δίκαιον, ἢ τὸ συμφέρον. ἐπειδὴ γὰρ ἦν αὐτῷ ἰσχυρὸν τὸ νόμιμον καὶ οἰκειότερον μᾶλλον τῇ γραφῇ, διὰ τοῦτο καὶ [illegible] ἡγήσατο τούτῳ πρώτῳ χρήσασθαι. ἀμέλει γοῦν ὡς ἐκ [illegible] τοῦ ἀκροατοῦ, ἐπιζητήσαντος κατὰ τὴν ἐπαγγελίαν τῆς γραφῆς, ἔστι· περὶ τοῦ νομίμου βούλεσθε πρῶτον; τοῦτο ἐροῦμεν. καὶ ἐπειδὴ ἔμελλεν [illegible] ἐκ τοῦ νόμου, ὅτι ξένος Χαρίδημος, καὶ διὰ τοῦτο ἔγραψε τιμὰς αὐτῷ ἰδίᾳ ἐν τῷ ψηφίσματι. ὁ γὰρ κατὰ τῶν φονικῶν θεσμὸς κατὰ τῶν πολιτῶν ἔκειτο [illegible]. διὰ τοῦτο ἐλθὼν πρὸς τὴν λύσιν τοῦ αἰτιωμένου προκατασκευῆς, συνεθίζει τὸν ἀκροατὴν ὅτι πολίτης καὶ ὑπὲρ πολίτου ὁ λόγος, ὧν μὲν δοκεῖ χαριζόμενος αὐτῷ τὴν ἐκ τῆς μετουσίας τιμήν, τῇ δὲ ἀληθείᾳ τὸ κεφάλαιον ποιεῖ ἰσχυρότερον. ὅσῳ γὰρ ὑπὲρ πολίτου, τοσούτῳ μᾶλλον ἀγανακτήσουσιν οἱ ἀκούοντες, εἰ πολίτης μετέχων τῆς ἐκ τῶν νόμων ἐπιμελείας ξένων τὰς [illegible] δωρεάς.

μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον ἁμάρτημα, ἑτοίμως οὕτως ἐπὶ τούτῳ παράγειν ἐμαυτὸν εἰς ἀπέχθειαν. 2 ἀλλ' εἴπερ ἄρα ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι καὶ σκοπῶ, ὑπὲρ τοῦ Χερρόνησον ἔχειν ὑμᾶς ἀσφαλῶς, καὶ μὴ παρακρουσθέντας ἀποστερηθῆναι πάλιν αὐτῆς, περὶ τούτου μοι ἔστιν ἅπασα ἡ σπουδή. δεῖ δὴ πάντας ὑμᾶς, εἰ βούλεσθε ὀρθῶς περὶ τούτων μαθεῖν, καὶ 3 κατὰ τοὺς νόμους δικαίως κρῖναι τὴν γραφήν, μὴ μόνον τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ ψηφίσματι ῥήμασι προσέχειν τὸν νοῦν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβησόμενα ἐξ αὐτῶν σκοπεῖν. εἰ μὲν γὰρ ἦν ἀκούσασιν εὐθὺς εἰδέναι τὰ *κακουργημένα τὴν ἀρχήν, ἴσως ἂν οὐκ

1 Μήτε μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον ἁμάρτημα) [illegible] ὅπως ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὡς ἐπιεικής, ἐπὶ μικροῖς ἁμαρτήμασιν, οὐκ ἄν ποτε [illegible] εἰς τὴν κατηγορίαν [illegible]. τοῦτο γάρ ἐστιν, ἐν ᾧ λέγει, μηδὲ μικρὸν ὁρῶντά τι καὶ φαῦλον ἁμάρτημα. τὸ γὰρ φαῦλον ἐνταῦθα, ἐπὶ τοῦ ἁπλοῦ καὶ μικροῦ κεῖται. διὸ καὶ καλῶς ἐπήγαγεν αὐτῷ τὸ ἁμάρτημα, τῷ ὀνόματι δεικνὺς τὸ [illegible]. 2 Ἀλλ' εἴπερ ἄρα ὀρθῶς) Ἀλλ' εἴπερ ἄρα ὀρθῶς ἐγὼ λογίζομαι, φησὶν ὁ ἰδιώτης. εἰ μὴ σφάλλομαι λογισμῷ τοῦ [illegible]. Καὶ μὴ παρακρουσθέντας) Ἃ γὰρ μὴ πόλεμος ἀφαιρεῖται, φησί, ταῦτα ῥήτωρ [illegible] τοῖς πολεμίοις χαρίζεται. διὰ δὲ

τὸ πάλιν

*γρ. κακουργήματα. πεπανουργημένα.

[illegible]

*γρ. καὶ τὸ ἀφ[illegible] τοῦ λόγου.

*[illegible]

ἐξηπάτησθε. ἐπειδὴ δὲ τοῦθ᾽ ἕν ἐστι τῶν ἀδικημάτων, ὃ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ λέγειν καὶ γράφειν ἐνίους, ὃν ἥκιστα ὑμεῖς ὑπίδοισθε ἂν καὶ φυλάξαισθε, προσήκει μὴ πάνυ θαυμάζειν, εἰ καὶ τοῦτο τὸ ψήφισμα ἡμεῖς οὕτω γεγραμμένον ἐπιδείξωμεν, ὥστε δοκεῖν μὲν Χαριδήμου φυλακήν τινα τοῦ σώματος διδόναι, 5 τὴν ὡς ἀληθῶς δὲ δικαίαν καὶ βεβαίαν φυλακὴν, Χερρόνησον, τῆς πόλεως ἀποστερεῖν. εἰκότως δ᾽ ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ προσέχοιτέ μοι τὸν νοῦν, καὶ μετ᾽ εὐνοίας ἀκούσαιτε ἃ λέγω. ἐπειδὴ γὰρ οὐχὶ τῶν ἐνοχλούντων ὑμᾶς, οὐδὲ τῶν πολιτευομένων καὶ πι- 6 στευομένων παρ᾽ ὑμῖν ὤν, πρᾶγμα τηλικοῦτό φημι δείξειν πεπραγμένον, ἐάν, ὅσοι ἐστὶν ἐν ὑμῖν, συναγωνίσησθέ μοι καὶ προθύμως ἀκούσητε, τοῦτό τι σώσετε, καὶ ποιήσετε μὴ κατοκνεῖν, ἄν τις καὶ ἡμῶν οἴηται δύνασθαί τι ποιῆσαι τὴν πόλιν ἀγαθόν. οἰήσεται δέ, 7 ἐὰν μὴ χαλεπὸν εἶναι νομίσῃ τὸ παρ᾽ ὑμῖν λόγου τυχεῖν. νῦν δὲ πολλοῖς τοῦτο φοβουμένοις, λέγειν μὲν ἴσως οὐ δεινοῖς, βελτίοσι δὲ τῶν δεινῶν ἀνθρώποις, οὐδὲ σκοπεῖν ἐπέρχεται τῶν κοινῶν οὐδέν. ἔγωγ᾽ οὖν ὀμνύω τοὺς θεοὺς ἅπαντας, ἀπώκνησ᾽ ἄν, εὖ ἴστε, καὶ αὐτὸς 8 τὴν γραφὴν ἐπενεγκεῖν, εἰ μὴ πάνυ τῶν αἰσχρῶν ἐνόμιζον εἶναι, νῦν μὲν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ σιωπῆσαι, πρᾶγμα ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατασκευάζοντας ὁρῶν τινὰς ἀνθρώπους· πρότερον δ᾽, ὅτ᾽ ἔπλευσα τριηραρχῶν εἰς Ἑλλήσποντον, εἰπεῖν καὶ κατηγορῆσαί τινων, 9 οὓς ἀδικεῖν ὑμᾶς ἡγούμην. οὐκ ἀγνοῶ μὲν οὖν, ὅτι τὸν Χαρίδημον εὐεργέτην εἶναί τινες τῆς πόλεως οἴονται. ἐγὼ δ᾽, ἂν ἅπερ βούλομαί τε καὶ οἶδα πεπραγμένα ἐκείνῳ, δυνηθῶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οἶμαι δείξειν, οὐ μόνον οὐκ εὐεργέτην, ἀλλὰ καὶ κακονούστατον 10 ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ πολὺ τἀναντία ἢ προσῆκεν, ὑπειλημμένον. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο μέγιστον Ἀριστοκράτης ἠδίκει, τὸ τοιούτου, οἷον ἐγὼ φημι δείξειν τὸν Χαρίδημον ὄντα, τοσαύτην πεποιῆσθαι πρόνοιαν ἐν τῷ ψηφίσματι, ὥστε ἰδίας παρὰ τοὺς 11 νόμους, ἐάν τι πάθῃ, τιμωρίας αὐτῷ δεδωκέναι, ταῦτ᾽ ἂν ἤδη λέγειν πρὸς ὑμᾶς ἐπεχείρουν, ἵν᾽ εἰδῆτε πολλοῦ δεῖν ἄξιον ὄντα τυχεῖν τοῦ ψηφίσματος αὐτὸν τουτουί. νυνὶ δ᾽ ἕτερον τούτου μεῖζον παρὰ τοῦ ψηφίσματός ἐστ᾽ ἀδίκημα, ὃ δεῖ πρότερον καὶ μαθεῖν ὑμᾶς καὶ φυλάξασθαι. ἀνάγκη δ᾽ ἐστὶ πρῶτον ἁπάντων εἰπεῖν καὶ δεῖξαι, τί ποτ᾽ ἐστὶ τὸ Χερρόνησον ὑμᾶς ἀσφα-

[illegible]

σαίνει γὰρ, μάλιστα . . . . . . καὶ δυ-
12 κτόν. Ἔστι τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι) Ἡ κατάστασις ἀπὸ τῶν ἀπὸ
13 λογισμοῦ τοῦ συμφέροντος. Τοῦτο τοί-
νυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι βουλόμενοί
τινες παῦσαι) Οὐ μόνον τὸ δόγμα
. . . .
. . . .
τοὺς ἄλλους . . . .
17 . . . . βασιλέων. Ἀγώγι-
μον) Οἱ μὲν εἰρήκασιν . . . . . . ὁ
δὲ ῥήτωρ, ... ὁ . . .
. . . .
. . . . Ζητήσει δ' . . . .
τῆς κατασκευῆς . . . .
. . . . ὁ ῥήτωρ
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . .
. . . . καὶ τὰ
. . . .

λαῖς ἔχειν πεποιηκός. δεῖ γὰρ ὑμᾶς μαθεῖν τοῦτο, καὶ τὸ ἀδίκημα ὃ φημι, ὅπως ᾖ σαφές. ἔστι τοίνυν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῦτο, ὃ τελευτήσαντος Κότυος, Βη-
13 ρισάδην καὶ Ἀμάδοκον καὶ Κερσοβλέπτην, τρεῖς αὐτὶ ἑνὸς γενέσθαι Θρᾴκης βασιλέας. συμβέβηκε γὰρ ἐκ τούτου αὐτοὺς μὲν ἀντιπάλους εἶναι τούτοις, ὑμᾶς δὲ ὑποδέχεσθαι καὶ θεραπεύειν. τοῦτο τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλόμενοί τινες παῦσαι, καὶ καταλῦσαι
14 μὲν τοὺς ἑτέρους βασιλέας, δοῦναι δ' ἑνὶ τῷ Κερσοβλέπτῃ τὴν ἀρχὴν ἅπασαν, διαπράττονται σφίσι τοῦτο γενέσθαι τὸ προβούλευμα, τῷ μὲν ἀκοῦσαι, κεχωρισμένον τῶν τοιούτων δοκοῦν διαπράξασθαι τῷ δ' ἔργῳ, πάντων μάλιστα τοῦτο
15 περαίνοντες, ὡς ἐγὼ διδάξω. ἐπειδὴ γὰρ ἑνὸς τελευτήσαντος τῶν βασιλέων Βηρισάδου, παραβὰς τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας, ἃς μεθ' ὑμῶν ἐποιήσατο Κερσοβλέπτης, ἐξέφερε πόλεμον πρός τε τοὺς Βηρισάδου παῖδας, καὶ πρὸς Ἀμάδοκον, εὔδηλον ἦν ὅτι τοῖς μὲν Βηρισάδου παισὶν, Ἀ-
16 θηνόδωρος βοηθήσει· τῷ δ' Ἀμαδόκῳ Σίμων καὶ Βιάνωρ. ὁ μὲν γὰρ, Βηρισάδου κηδεστής, οἱ δὲ, Ἀμαδόκου γεγόνασιν. ἐσκόπουν οὖν τίν' ἂν τρόπον ἡσυχίαν μὲν ἔχειν ἀναγκασθεῖεν οὗτοι· ἐρήμων δὲ ὄντων ἐκείνων, ὁ τὴν Κερσοβλέπτου πράττων τὴν ἀρχὴν Χαρίδημος, ἀσφαλῶς πάντα καταστρέψαιτο. εἰ πρῶτον μὲν, ἄν
17 τις αὐτὸν ἀποκτείνῃ, ψήφισμα ὑμέτερον γένοιτο, ἀγώγιμον εἶναι. δεύτερον δὲ, εἰ χειροτονηθείη στρατηγὸς ὑφ' ὑμῶν Χαρίδημος. οὔτε γὰρ τῷ ὑμετέρῳ στρατηγῷ προχείρως ἐναντία θήσεσθαι τὰ ὅπλα ἔμελλεν ὁ Σίμων, οὐδ' ὁ Βιάνωρ, πολῖται γεγενημένοι, καὶ ἄλλως ἐσπουδακότες πρὸς ὑμᾶς· ὅ γε δὴ γνήσιος πολίτης Ἀθηνό-
18 δωρος, οὐδὲ βουλήσεσθαι, οὐδὲ τὴν διὰ τοῦ ψηφίσματος αἰτίαν ὑποδύσεσθαι. ἣ προδήλως ἦν ἐπ' ἐκείνους ἥξουσα, εἴ τι πάθοι Χαρίδημος. ἐκ δὲ τούτου τοῦ τρόπου, τῶν μὲν ἐρήμων ὄντων βοηθῶν, αὐτοῖς δ' ἀδείας εὑρεθείσης, ῥᾳδίως ἐκβαλεῖν ἐκείνους, καὶ κατασχήσειν τὴν ἀρχήν. καὶ ὅτι ταῦτα οὕτως ᾤοντο, καὶ τοῦτ' ἦν τὸ
19 κατασκεύασμα αὐτῶν, τὰ πραχθέντα αὐτὰ κατηγορεῖ. ἅμα γὰρ ὁ πόλεμός τε ἐνεχείρουν αὐτοί, καὶ πρὸς ὑμᾶς ἧκεν Ἀριστόμαχος πρεσβευτὴς παρ' αὐτῶν, ὁ Ἀλωπεκῆθεν οὑτοσί· ὃς ἄλλα τε ἐδημηγόρει παρ' ὑμῖν, ἐπαινῶν καὶ διεξιὼν τόν τε Κερσοβλέπτην, καὶ τὸν Χαρίδημον, ὡς φιλανθρώπως ἔχουσι πρὸς ὑμᾶς, καὶ μό-
20 νον Ἀθηναίων ἂν ἔφη Χαρίδημον Ἀμφίπολιν κομίσασθαι τῇ πόλει δυνάσθαι· καὶ αὐτὸν ἠξίου στρατηγὸν χειροτονῆσαι. ἡτοίμαστο δ' αὐτοῖς τοῦτο τὸ προβούλευμα, καὶ προδιῴκητο, ἵνα, εἰ πεισθείητε ἐκ τῆς ὑποσχέσεως καὶ τῆς ἐλπίδος, ἃς ὑπέτεινεν ὁ Ἀριστόμαχος, αὐτοὺς ἐπικυρώσειεν ὁ δῆμος, καὶ μηδὲν ἐμποδὼν εἴη. καίτοι,
21 πῶς ἂν τεχνικώτερον, ἢ κακουργότερον συνεσκευάσαντο ἄνθρωποι, ὅπως οἱ μὲν, ἐκπέσωσι τῶν βασιλέων, εἷς δ', ὃν αὐτοὶ βούλονται, πᾶσαν ἐφ' ἑαυτῷ ποιήσαιτο τὴν ἀρχήν, ἢ τοὺς μὲν τοῖν δυοῖν βοηθήσοντας ἂν εἰς φόβον συκοφαντίας, καὶ εὐλαβείας καθιστάντες, οὓς εἰκὸς προσδοκᾶν ἐκείνοις ἐφ' αὑτοῖς ἐλ-

θεῖν ἄν

θεῖν μὲν διὰ τοῦ ψηφίσματος τουτουὶ ἔστι παθεῖν Χαρίδημος, τῷ δ' ἐναντία πράττοντι τὴν ἀρχήν, καὶ πάντα τἀναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι κατασκευάζειν, τοσαύτην ἐξουσίαν διδόντες τοῦ ταῦτα ἀδεῶς πράττειν. Οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων δῆλον ἐστίν, ὅτι τούτων ἕνεκα ἐρρήθη τὸ προβούλευμα, ὧν λέγω, ἀλλὰ ἐκ τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ μαρτυρία τίς ἐστιν ἀμεγέθης. ἂν γὰρ ἀποκτείνῃ τις Χαρίδημον, γράψας, καὶ παραβὰς ὅ,τι πράττοντα, εἰπεῖν, πότερ' ἡμῖν συμφέροντα ἢ οὔ, γέγραφεν εὐθὺς ἀγώγιμον ἐκ τῶν συμμάχων εἶναι. οὐκοῦν τῶν μὲν ἐχθρῶν ὁμοίως ἡμῖν τε κἀκείνῳ οὐδέποτ' εἰς τοὺς ἡμετέρους ἥξει συμμάχους οὐδείς, οὔτ' ἀποκτείνας ἐκεῖνον, οὔτε μή. ὥστ' οὐ κατὰ τούτων γέγραφε ταύτην τὴν τιμωρίαν, τῶν δ' ἡμετέρων μὲν φίλων, ἐκείνου δ', ὅταν ἐγχειρῇ τι πράττειν ἐναντίον ὑμῖν, ἐχθρῶν, τούτων αὕτης εἴη, ὁ τοῦτο τὸ ψήφισμα φοβηθεὶς, καὶ φυλαξάμενος μὴ δι' ἀνάγκην ἡμῖν εἰς ἔχθραν ἐλθεῖν. ἔστι τοίνυν τίς; Ἀθηνόδωρος, Σίμων, Βιάνωρ, οἱ Θρᾴκης βασιλεῖς· ἄλλος, ὅστις ἂν εὐεργεσίας μείζους καταθέσθαι βούληται, τὸ πράττειν ὑπεναντία ἐκείνῳ ἐγχειροῦνθ' ὑμῖν ἐπιχειρεῖν. ὧν μὲν τοίνυν ἕνεκ' ἐρρήθη τὸ προβούλευμα, ἵνα κυρώσειεν ὁ δῆμος ἐξαπατηθείς, καὶ δι' ἃ τὴν γραφὴν ἐποιησάμεθα ἡμεῖς ταύτην, βουλόμενοι κωλῦσαι, ταῦτ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δίκαιον δ' ἐστὶν ἴσως. ἐμὲ ὑπεσχημένον τρία ἐπιδείξειν, ἓν μέν, ὡς παρὰ τοὺς νόμους τὸ ψήφισμα εἴρηται· δεύτερον δέ, ὡς ἀσύμφορόν ἐστι τῇ πόλει· τρίτον δέ, ὡς ἀνάξιός ἐστι τυχεῖν τούτων, ὧν γέγραπται, ἁπάντων τούτων αἵρεσιν ὑμῖν δοῦναι τοῖς ἀκουσομένοις, τί πρῶτον, ἢ τί δεύτερον, ἢ τί τελευταῖον, βουλομένοις ὑμῖν ἐστὶν ἀκούειν. ὅ,τι δὴ βούλεσθε, ὁρᾶτε, ἵνα τοῦτο λέγω πρῶτον ὑμῖν. περὶ τοῦ παρανόμου βούλεσθε πρῶτον; τοῦτο τοίνυν ἐροῦμεν. ἃ δὲ δέομαί τε καὶ ἀξιῶ παρὰ πάντων ἐμὲ τυχεῖν, δίκαια, ὡς ἐμαυτὸν πείθω, μηδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῷ διεψεῦσθαι τοῦ Χαριδήμου, καὶ νομίζειν εὐεργέτην εἶναι, φιλονεικῶν, δυσχερέστερον τοὺς περὶ τῶν νόμων λόγους ὑμῶν ἀκούσῃ· μηδ' ἀποστερήσῃ διὰ τοῦτο, μηδ' αὐτὸν τοῦ θέσθαι τὴν ψῆφον εὔορκον, μήτ' ἐμὲ τοῦ διδάξαι περὶ πάντων ὑμᾶς, ὡς βούλομαι· ἀλλὰ ποιησάσθω τὴν ἀκρόασιν ὡδί, καὶ σκοπείσθω, ὡς δίκαια ἃ ἐρῶ. ὅταν μὲν λέγω περὶ τῶν νόμων, ἀφελὼν ὅτῳ τὸ ψήφισμα, καὶ ποίῳ τινί, σκοπεῖν, περὶ τοῦ, πότερον παρὰ τοὺς νό-

Οὐ τοίνυν ἐκ τούτων μόνον δῆλον) Ἀπόδειξις τῶν εἰρημένων. τὴν μὲν οὖν κατασκευήν, δι' ἐνθυμημάτων ἐποιήσατο. ταύτην δὲ τὴν ἀπόδειξιν ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ψηφίσματος. Καὶ παραβὰς ὅ,τι πράττοντα) Τὸ ἀσαφές, μακρῶς ἐξετάζεται. ἀναφέρεται δὲ εἰς τὸ συμφέρον. τὸ γὰρ ἀσαφὲς βλάβην κομίζει· ἐναντίον τοῦ συμφέροντος. Κατὰ τούτων) Τῶν ἐχθρῶν. Ὧν μὲν τοίνυν ἕνεκα ἐρρήθη τὸ προβούλευμα) Συμπέρασμα τῆς κατασκευῆς. [illegible] αὐτῷ [illegible]. Ὑπεσχημένον τρία ἐπιδείξειν) [illegible]. Τρίτον δὲ ὡς ἀνάξιός ἐστι) Τὸ δίκαιον. τὸ γὰρ ἀνάξιος, εἰς τοῦτο ἀναφέρεται. Αἵρεσιν ὑμῖν δοῦναι) [illegible]. Ποιησάσθω τὴν ἀκρόασιν ὡδί) Κυρίως ἐφ' ἑκάστου [illegible] τὸ ῥῆμα ἔχει. [illegible] τῶν νόμων τὸ λέγειν [illegible] τοῦ δικαίου [illegible] τοῦ συμφέροντος [illegible].

μους, ἢ κατὰ τοὺς νόμους εἴρηται, σκοπεῖσθε, καὶ μηδὲν ἄλλο. ὅταν δ' ἐλέγχω τὰ πεπραγμένα, καὶ διεξίω τὸν τρόπον, ὃν πεφενάκισθε ὑπ' αὐτοῦ, τὰς πράξεις σκοπεῖσθε, πότερα γεγονυίας, ἢ ψευδῆ ἐρῶ. ὅταν δὲ
31 ἐξετάζω περὶ τοῦ συμφέρειν, ἢ μὴ, τῇ πόλει, ταῦτα ψηφίσασθαι, πάντα τἄλλα ἀφεὶς, τοὺς λογισμοὺς ὁρᾶτε, τοὺς περὶ τούτων, πότερα ὀρθῶς ἔχοντας ποιοῦμαι, ἢ οὔ. ἐὰν γὰρ τοῦτον ἔχοντες τὸν τρόπον ἀκροᾶσθέ μου, αὐτοί τε ἄριστα ἃ προσήκει, συνήσετε, χωρὶς
32 ἕκαστον σκοποῦντες, καὶ οὐχ ἅμα πάντα ἀθρόα ἐξετάζοντες, κἀγὼ ῥᾷστα, ἃ βούλομαι, δυνήσομαι διδάξαι. ἔσονται δὲ βραχεῖς περὶ πάντων οἱ λόγοι. Λαβὲ δὴ τοὺς νόμους αὐτοὺς, καὶ λέγε, ἵν' ἐξ αὐτῶν ἐπιδεικνύω τοῦτον ὃ παρανομεῖ. Ἐκ τοῦ φονικοῦ
33 νόμου τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου. Νόμος.

Δικάζειν δὲ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, φόνου, καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς, καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτείνῃ δούς. Ἐπίσχες. ἠκούσατε μὲν τοῦ τε νόμου, καὶ τοῦ ψηφίσματος, ὦ ἄνδρες
34 Ἀθηναῖοι. ὡς δ' ἄν μοι δοκῆτε τοὺς περὶ τοῦ παρανόμου λόγους ἄριστα μαθεῖν, τοῦθ' ὑμῖν φράσω, εἰ σκέψαισθ' ἐν τίνι τάξει ποτ' ἐστὶν, ὑπὲρ οὗ τὸ ψήφισμα εἴρηται· πότερα ξένος, ἢ μέτοικος, ἢ πολί-
35 της ἐστίν. Εἰ μὲν δὴ μέτοικον φήσομεν, οὐκ ἐροῦμεν ἀληθῆ. εἰ δ' αὖ ξένον, οὐχὶ δίκαια ποιήσομεν. τὴν γὰρ τοῦ δήμου δωρεὰν, ἐν ᾗ πολίτης γέγονε, κυρίαν αὐτῷ δίκαιόν ἐστιν εἶναι. ὡς ὑπὲρ πολίτου τοίνυν, ὡς ἔοικε, ποιητέοι τοὺς λόγους. θεάσασθε δὴ πρὸς Διὸς, ὡς ἁπλῶς καὶ δικαίως χρήσομαι τῷ λόγῳ. ὃς εἰς μὲν ταύτην τίθε-
36 μαι τὴν τάξιν αὐτὸν, ἐν ᾗ πλείστης ἂν τυγχάνοι τιμῆς. ἃ δ' οὐδ' ἡμῖν τοῖς γένει πολίταις ἐστὶν, οὐδ' ἐκείνῳ δεῖν οἴομαι γενέσθαι παρὰ τοὺς νόμους. τίν' οὖν ἐστὶ ταῦτα, ἃ νυνὶ γέγραφεν οὑτοσί; γέγραπται γὰρ ἐν μὲν τῷ νόμῳ, τὴν βουλὴν δικάζειν φόνου καὶ τραύματος ἐκ προνοίας, καὶ πυρκαϊᾶς, καὶ φαρμάκων, ἐάν τις ἀποκτεί-
37 νῃ δούς. καὶ προσέστηκεν ὁ θεὶς τὸν νόμον, ἐὰν ἀποκτείνῃ, κρίσιν πεποίηκεν ὅμως. οὐ πρότερον, τί χρὴ πάσχειν τὸν δεδρακότα, εἴρηκε καλῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' ὑπὲρ εὐσεβείας ὅλης τῆς πόλεως προϊδών. πῶς; οὐκ ἔνεστιν ἅπαντας ἡμᾶς εἰδέναι τίς ποτ' ἐστὶν ὁ ἀνδροφόνος. τὸ μὲν δὴ τὰ τοιαῦτα ἄνευ κρίσεως πιστεύειν, ἄν τις ἐπαι-
38 τιάσηται, δεινὸν ἡγεῖτο. δεῖν δ' ὑπελάμβανεν, ἐπειδήπερ ἡμεῖς τιμωρήσομεν τῷ πεπονθότι, πεισθῆναι, καὶ μαθεῖν ὑμᾶς διδασκομένους ὡς δέδρακε. τηνικαῦτα γὰρ εὐσεβὲς ἤδη κολάζειν εἰδόσιν εἶναι. πρότερον δὲ οὔ. καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ διελογί-
39 ζετο, ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα ὀνόματα, οἷον ἐάν τις ἀποκτείνῃ, ἐάν τις ἱεροσυλήσῃ, ἐάν τις προδῷ, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα, πρὸ τοῦ μὲν τὴν κρίσιν γενέσθαι, αἰτιῶν ὀνόματά ἐστιν, ἐπειδὰν δὲ κριθείς τις ἐξελεγχθῇ, τηνικαῦτα ἀδικήματα γίγνεται. οὐ δὴ
40 ᾤετο τῷ τῆς αἰτίας ὀνόματι τιμωρίαν προσγράφειν, ἀλλὰ κρίσιν. καὶ διὰ ταῦτα

32 Ἔσονται δὲ βραχεῖς περὶ πάντων οἱ λόγοι) Ἐπειδὴ γὰρ τρία τὰ κεφάλαια, ἐπιτεινομένους καὶ μακροὺς ὑπώπτευσαν τοὺς λόγους. διὰ τοῦτο προθεραπεύεται αὐτοὺς λέγων, βραχεῖς ἔσονται οἱ λόγοι.

33 Δικάζειν δὲ τὴν βουλὴν τὴν ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, φόνου, καὶ τραύματος ἐκ προνοίας) Ἐξέτασις ἐστὶ τοῦ παρανόμου, ἐκ παραθέσεως τῶν νόμων, καὶ τοῦ ψηφίσματος.

34 Εἰ σκέψαισθε ἐν τίνι τάξει) Προθεραπεία. ἐπειδὴ γὰρ ἔδει τοὺς νόμους μανθάνειν, ἃ περὶ τῶν πολιτῶν προστάττουσι, ξένος δὲ ἐστὶν, ἵνα μὴ αἰτιάσωνται αὐτὸν, ὡς ἐστὶ ξένος. οἱ δὲ νόμοι περὶ πολιτῶν διαλέγονται, προοικονομεῖ τοῦτο, καὶ ποιεῖ αὐτὸν πολίτην, ἵνα οὕτως αὐτὸν ἐξετάσῃ.

35 Τὴν γὰρ τοῦ δήμου δωρεάν) Κολακεύει τὸν δῆμον. ἅμα δὲ καὶ δείκνυσιν, ὡς οὐκ ἐχθρὸς αὐτοῦ. ὥσπερ καὶ ἐν προοιμίοις εἴρηκε, μηδεμιᾶς ἰδίας ἔχθρας. εἰ γὰρ ἦν ἐχθρὸς, οὐκ ἂν πολίτην αὐτὸν πεποίηκεν. οὐδὲν δὲ κωλύει ἐν ὅλῃ χρείᾳ, τὸ ὑπερβαίνειν τὸν ἐχθρὸν, ἵνα αἱρῶμεν ἕτερον, ὃ βουλόμεθα.

36 Ἃ δ' οὐδ' ἡμῖν τοῖς γένει πολίταις) Καλῶς τὸ παρὰ τοὺς νόμους. ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ, ἀλλ' εἰ πάνυ εὐεργέτησεν, ὀφείλει καὶ πλειόνων τιμῶν τυγχάνειν. διὰ τὸ παρὰ τοὺς νόμους. οὐδὲ γὰρ τοῖς γένει πολίταις παρὰ τούτους πράττειν τι καλόν.

39 Καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα) Παρα-

ταῦτα ἄν τις ἀποκτείνῃ τινά, τὴν βουλὴν δικάζειν ἔγραψε, καὶ οὐχ ἅπερ, ἂν ἁλῷ, παθεῖν εἶπεν. ὁ μὲν δὴ τὸν νόμον τιθεὶς, οὕτως. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων, πῶς; Ἐάν τις ἀποκτείνῃ, φησί, Χαρίδημον. τὴν μὲν 41 δὴ προσηγορίαν τοῦ πάθους, τὴν αὐτὴν ἐποιήσατο, ἄν τις ἀποκτείνῃ, γράψας, ὥσπερ ὁ τὸν νόμον τιθείς. μετὰ ταῦτα δέ, οὐκ ἔτι ταὐτά, ἀλλ' ἀνελὼν τὸ δίκην ὑπέχειν, ἀγώγιμον εὐθὺς ἐποίησε. καὶ παραβὰς τὸ διωρισμένον ἐκ τοῦ νόμου δικαστήριον, ἄκριτον τοῖς ἐπαιτιασαμένοις παρέδωκεν, ὅ, τι ἂν βούλωνται, χρῆσθαι, τὸν 42 οὐδ' εἰ πεποίηκέ πω, φανερόν. καὶ λαβοῦσιν ἐκείνοις, ἐξέσται στρεβλοῦν, αἰκίσασθαι, χρήματα πράξασθαι. καίτοι ταῦτα πάντα ἀπείρηκεν ἄντικρυς, καὶ σαφῶς ὁ κάτωθεν νόμος, μηδὲ τοὺς ἑαλωκότας, καὶ δεδογμένους ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ποιεῖν.

Λέγε δ' αὐτοῖς αὐτὸν τὸν νόμον τὸν μετὰ ταῦτα. 43

τοῦτο λέγει τὸ εἶδος τοῦ κακουργήματος, ἢ διὰ τὸ δυσφημον, ἢ ἵνα μὴ δοκῇ, διὰ τὸ προστιθέναι, εἰδέναι. Ὡς αὐτὸν) Τοῦτ' ἔστι πρὸς αὑτὸν ὥσπερ εἰς κατωτήριον, ὡς θεσμοθέτας, πρὸς

Νόμος.

Τοὺς δ' ἀνδροφόνους ἐξεῖναι ἀποκτείνειν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, καὶ ἀπάγειν, ὡς ἐν τῷ ἄξονι ἀγορεύει. λυμαίνεσθαι δὲ μή, μηδὲ ἀποινᾶν, ἢ διπλοῦν ὀφείλειν, ὅσον ἂν καταβλάψῃ. εἰσφέρειν δὲ τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταί εἰσι, τῷ βουλομένῳ. 44 τὴν δ' ἡλιαίαν διαγινώσκειν. Ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου. σκέψασθε δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρήσατε ὡς καλῶς καὶ σφόδρα εὐσεβῶς ἔθηκεν ὁ τιθεὶς τὸν νόμον. τοὺς ἀνδροφόνους φησί. πρῶτον μὲν δὴ τοῦτον ἀνδροφόνον λέγει, τὸν ἑαλωκότα ἤδη τῇ ψήφῳ. οὐ γάρ ἐστ' οὐδεὶς ὑπὸ ταύτῃ τῇ προσηγορίᾳ, πρὶν ἂν 45 ἐξελεγχθεὶς ἁλῷ. πόθεν τοῦτο δηλοῖ; ἔν τε τῷ προτέρῳ νόμῳ, καὶ ἐν τούτῳ. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνῳ γράψας, ἐάν τις ἀποκτείνῃ, τὴν βουλὴν δικάζειν εἶπεν. ἐν δὲ τούτῳ τὸν ἀνδροφόνον προσειπών, ἃ χρὴ πάσχειν, εἴρηκεν. οὗ μὲν γὰρ ἦν ἡ αἰτία τὸ πρᾶγμα, τὴν κρίσιν εἴρηκεν· οὗ δ' ὁ ἁλοὺς ἔνοχος τῷ προσρήματι τούτῳ καθέστηκε, τὴν τιμωρίαν ἔγραψε. περὶ μὲν δὴ τῶν ἑαλωκότων ἂν λέγοι. λέγει δὲ τί; ἐξεῖναι ἀποκτείνειν καὶ ἀπάγειν. ἆρ' ὡς αὑτόν, ἢ ὡς ἂν βούληταί τις; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ἐν τῷ ἄξονι εἴρηται, φησί. τοῦτο δ' ἐστὶ τί; ὃ πάντες ἐπίστασθ' ὑμεῖς. οἱ θεσμοθέται τοὺς ἐπὶ φόνῳ φεύγοντας κύριοι θανάτῳ 47 ζημιῶσαί εἰσι, καὶ τὸν ἐκ τῆς ἐκκλησίας πέρυσι πάντες ἑωρᾶτε ὑπ' ἐκείνων ἀπαχθέντα. ὡς τούτους οὖν ἀπάγειν λέγει. διαφέρει δὲ τί τοῦτο, τοῦ ὡς αὑτὸν ἄγειν; ὅτι ὁ μὲν ἀπάγων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς τοὺς θεσμοθέτας, τοὺς νόμους 48 κυρίους ποιεῖ τοῦ ἀδικήματος. ὁ δὲ ὡς αὑτὸν ἄγων, ἑαυτόν. ἔστι δ' ἐκείνως μέν, ὡς ὁ νόμος τάττει δοῦναι δίκην· οὕτω δέ, ὡς ὁ λαβὼν βούλεται. πλεῖστον δὲ δήπου διαφέρει τὸν νόμον κύριον τῆς τιμωρίας, ἢ τὸν ἐχθρὸν γίνεσθαι. λυμαίνεσθαι δὲ φησί, μή, μηδὲ ἀποινᾶν. ταῦτα δὲ ἐστὶ τί; τὸ μὲν δὴ μὴ λυμαίνεσθαι, γνώριμον οἶδ' ὅτι πᾶσι. μὴ μαστιγοῦν, μὴ δεῖν, μὴ τὰ τοιαῦτα ποιεῖν λέγει. τὸ δὲ 49 μηδ' ἀποινᾶν, μὴ χρήματα πράττεσθαι. τὰ γὰρ ἄποινα, χρήματα ὠνόμαζον οἱ παλαιοί. ὁ μὲν δὴ νόμος, οὕτω τὸν ἀνδροφόνον, τὸν ἑαλωκότα ἤδη διώρισεν, ὡς κολαστέον, καὶ οὗ, τὴν τοῦ πεπονθότος εἰπὼν πατρίδα, καὶ περὶ τοῦ μηδένα 50 ἄλλον ἔστιν, ἢ τοῦτον, μηδ' ἄλλοθι, πλὴν ἐνταῦθ', ἄντικρυς εἴρηκεν. ὁ δὲ τὸ ψήφισμα γράφων, πολλοῦ γε καὶ δεῖ διώρισεν· ὅς γε πάντα τούτοις τἀναντία εἴρηκε. γράψας γάρ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω, φησί, πανταχόθεν. τὸ

51 Νομοθέτας. Καὶ μὴν ὅ γε τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον) Τῷ ἀγώγιμον ποιεῖν παρασοφίζεται.

51 λέγεσθαι τὸν νόμον οὐδὲ τοὺς ἑαλωκότας διδόντων ἄγειν, πλὴν ἐν τῇ ἡμεδαπῇ, σὺ γράφεις ἄνευ κρίσεως τινὰ ἀγώγιμον ἐκ τῆς συμμαχίδος πάσης; καὶ οὐδὲ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ ἄγειν κελευόντων τὸν νόμον, σὺ δίδως πανταχόθεν ἄγειν; καὶ μὴν ὅ γε τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον, πάνθ᾽ ὅσα ἀπείρηκεν ὁ νόμος, δέδωκας· χρήματα πράξασθαι, ζῶντα λυμαίνεσθαι, κακοῦν, ἔχοντα αὐτὸν ἀποκτιννύναι. πῶς οὖν ἄν τις μᾶλλον ἐλεγχθείη παράνομα εἰρηκὼς ἢ πῶς δεινότερ᾽ ἂν γράφων, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον; δυοῖν ὑποκειμένοιν ὀνομάτοιν, κατὰ μὲν τὴν ἐν αἰτίᾳ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ· κατὰ ἑαλωκότων, ἐάν τις ἀνδροφόνος ᾖ· ἐν μὲν τῇ προσηγορίᾳ,
53 τὸ τοῦ τὴν αἰτίαν ἔχοντος ὄνομα ἔλαβες· τὴν δὲ τιμωρίαν, ἣν οὐδὲ κατὰ τῶν ἐξεληλεγμένων διδόασιν οἱ νόμοι, ταύτην κατὰ τῶν ἀκρίτων ἔγραψας, καὶ τὸ μέσον τούτων ἐξεῖλες. μέσον γάρ ἐστιν αἰτίας καὶ ἐλέγχου κρίσις, ἣν οὐδαμοῦ γέγραφεν οὗτος ἐν τῷ ψηφίσματι. Λέγε τοὺς ἐφεξῆς νόμους.

Νόμος.

54 Ἐὰν δέ τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ, ἢ αἴτιος ᾖ φόνου, ἀπεχόμενον ἀγορᾶς ἐφορίας, καὶ ἄθλων, καὶ ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν ἀθηναῖον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι. διαγινώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας. Τουτὶ δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν νόμον, τί ποτ᾽ ἐβούλετο ὁ θείς. ὄψεσθε γὰρ ὡς ἅπαντ᾽ εὐ-
55 λαβῶς διώρισε καὶ νομίμως. ἐάν τις ἀποκτείνῃ τὸν ἀνδροφόνον φησίν, ἢ αἴτιος ᾖ φόνου, ἀπεχόμενον ἀγορᾶς, καὶ ἐφορίας, καὶ ἄθλων, καὶ ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν, ὥσπερ τὸν ἀθηναῖον κτείναντα, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι· διαγινώσκειν δὲ τοὺς ἐφέτας. τί δὲ ταῦτά ἐστιν; ἐκεῖνος ᾤετο, τὸν πεφευγότα ἐπ᾽ αἰτίᾳ φόνου, καὶ ἑα-
56 λωκότα, ἐὰν ἅπαξ ἐκφύγῃ, καὶ σωθῇ, εἴργειν μὲν τῆς τοῦ παθόντος πατρίδος δίκαιον εἶναι· κτείνειν δὲ οὐχ ὅσιον ἁπανταχοῦ. τί σκοπῶν; ὅτι καὶ τοὺς δεῦρο πεφευγότας, ἐὰν ἡμεῖς τοὺς ἑτέρωσε ἀποκτιννύωμεν, ἀποκτενοῦσιν ἕτεροι. Εἰ δὲ τοῦτ᾽ ἔσται, ἡ μόνη καὶ λοιπὴ τοῖς ἀτυχοῦσιν ἅπασι σωτηρία διαφθαρή-
57 σεται. ἔστι δ᾽ αὕτη τίς; ἐκ τῆς τῶν πεπονθότων μεταστάντα, εἰς τὴν τῶν μηδὲν ἠδικημένων ἀδεῶς μετοικεῖν. ἵνα δὴ μὴ τοῦτο ᾖ, μηδ᾽ ἀπέραντοι τῶν ἀτυχημάτων αἱ τιμωρίαι γίγνωνται, ἔγραψεν, ἐάν τις τὸν ἀνδροφόνον κτείνῃ, ἀπεχόμενόν, φησιν, ἀγορᾶς, ἐφορίας. τί τοῦτο λέγων; τῶν ὁρίων τῆς χώρας. ἐνταῦθα
58 γάρ, ὥς γέ μοι δοκεῖ, τἀρχαῖα συνῄεσαν οἱ πρόσχωροι παρά τε ἡμῶν, καὶ τῶν ἀστυγειτόνων. ὅθεν ὠνόμακεν ἀγορὰν καὶ ἐφορίαν. καὶ πάλιν ἱερῶν ἀμφικτυονικῶν. τί δήποτε καὶ τούτων ἀπεῖρξε τὸν ἀνδροφόνον; ὅσων τῷ παθόντι ζῶντι μετῆν, τούτων εἴργει τὸν δεδρακότα· πρῶτον μὲν τῆς πατρίδος, καὶ τῶν ἐν ταύ-
59 τῃ πάντων, καὶ ὁσίων, καὶ ἱερῶν, τὴν ἐφορίαν ἀγορὰν ὅρον προσγράψας, ἧς εἴργεσθαί φησιν. εἶτα τῶν ἱερῶν τῶν ἐν ἀμφικτύοσι. καὶ γὰρ τούτων, εἰ ἦν Ἕλλην ὁ παθών, μετῆν αὐτῷ, καὶ ἄθλων. διὰ τί; ὅτι κοινοὶ πᾶσίν εἰσιν οἱ κατὰ τὴν ἑλλάδα ἀγῶνες. κατὰ δὲ τὴν πάντων μετουσίαν, μετῆν καὶ τού-
60 των τῷ παθόντι. καὶ τούτων οὖν ἀπεχέσθω. τούτων μὲν δὴ τὸν εἰργασμένον εἴργει. ἐὰν δ᾽ ἔξω τούτων κτείνῃ τις αὐτόν, ἢ ἄλλοθί που, τὴν αὐτὴν ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην δέδωκεν, ἣν ὑπὲρ ἂν τὸν ἀθηναῖον κτείνῃ. τὸν γὰρ φυγάδα, οὐ τὸ τῆς πόλεως προσεῖπεν ὄνομα, ἧς οὐκ ἔστι μετουσία αὐτῷ, ἀλλὰ τὸ τοῦ πράγματος, ᾧ κα-

τος, ᾧ κατέστησεν αὐτὸν ἐκεῖνος ἐν χρόνῳ. καὶ διὰ τοῦτο ἂν τις ἀποκτείνῃ, φησί, τὸν ἀνδροφόνον. εἶτ' εἰπὼν, τῶν εἰργομένων, ἐπὶ τὴν τιμωρίαν νομίμως ἐπιθεῖναι, τὸ τῆς πόλεως ὄνομα ὠνόμασε, τοῖς αὐτοῖς ἐνέχεσθαι, καθάπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον ἀποκτείνῃ, γράψας ἀνομοίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τουτὶ τὸ ψήφισμα εἴρηκότι. καί τοι πῶς οὐχὶ δεινὸν, εἰ, οἷς ὁ νόμος δέδωκεν, ἐὰν, ὧν εἶπεν, εἴργωνται, μετ' ἀσφαλείας ζῆν φυγοῦσι, τούτους ἐκδότους τις εἶναι γράφει, καὶ ἀφαιρεῖται τὸ τῆς συγγνώμης ὠφέλιμον, ὃ τοῖς ἀτυχοῦσιν ὑπάρχειν εἰκὸς παρὰ τῶν ἔξω τῶν ἐγκλημάτων ὄντων, ὅτῳ ποτὲ τῶν ἁπάντων ἀπόκειται ἄδηλον ὂν, μὴ προδήλου τῆς ἐπιούσης τύχης οὔσης ἑκάστῳ, καὶ νυνὶ τὸν ἀποκτείναντα παρείδομεν, οὕτως ἂν ἄρα τοῦτο γένηται, ἐὰν αὐτὸν ἀποκτείνωσί τινες, λαβόντες ἔκδοτον, πεφευγότα, καὶ τῶν νομίμων εἰργόμενον, ἔνοχοι μὲν αὐτοὶ ταῖς φονικαῖς δίκαις ἔσονται· ἔνοχος δ' ἔσῃ σύ. καὶ γὰρ, ἄν τις αἴτιος ᾖ, γέγραπται. ἔσῃ δ' αἴτιος, τὴν διὰ τοῦ ψηφίσματος ἐξουσίαν δεδωκώς. οὐκοῦν εἰ μὲν ἐάσομεν ὑμᾶς, τούτων συμβάντων, οὐ καθαροῖς οὖσιν ὁμόσε συνδιατρίψομεν. εἰ δ' ἐπέξιμεν, οἷς ἐγνώκαμεν αὐτοὶ τἀναντία πράττειν ἀναγκασθησόμεθα. ἆρά γε μικρὸν, ἢ τὸ τυχὸν ἐστὶν, ὑπὲρ οὗ δεῖ λῦσαι τὸ ψήφισμα ὑμᾶς; Λέγε δὴ τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

Μὴ προδήλου τῆς ἐπιούσης τύχης οὔσης ἑκάστῳ) Εἰς ἔλεον ἤγαγε τὸν λόγον, ἵνα δείξῃ τὴν ἀδικίαν ἐκείνου.

Νόμος.

Ἐάν τις τινὰ τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα, πέρα ὅρου ἐλαύνῃ, ἢ φέρῃ, ἢ ἄγῃ, τὰ ἴσα ὀφείλειν, ὅσα περ ἂν καὶ ἐν τῇ ἡμεδαπῇ δράσῃ. Ἄλλος ἐστὶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νόμος ἀνθρωπίνως καὶ καλῶς κείμενος· ὃν παραβὰς ἐστὶν ὁμοίως φανήσεται. ἐάν τις τινὰ τῶν ἀνδροφόνων, φησί, τῶν ἐξεληλυθότων, ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα. τῶν ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ λέγει μεθεστηκότων. τῷ τοῦτο δῆλον; τῷ τε ἐξεληλυθότων εἰπεῖν, ἀλλὰ μὴ πεφευγότων, καὶ τῷ διορίζειν, ὧν τὰ χρήματα ἐπίτιμα. τῶν γὰρ ἐκ προνοίας, δεδήμευται τὰ ὄντα. περὶ μὲν δὴ τῶν ἀκουσίων ἂν λέγοι. λέγει δὲ τί; ἐὰν πέρα ὅρου, φησίν, ἐλαύνῃ, ἢ φέρῃ, ἢ ἄγῃ. τοῦτο δὲ ἐστὶ τί, τὸ πέρα ὅρου; ἔστι πᾶσιν ὅρος τοῖς ἀνδροφόνοις, τῆς τοῦ παθόντος εἴργεσθαι πατρίδος. ἐκ μὲν δὴ ταύτης, δίδωσιν ἐλαύνειν καὶ ἄγειν. πέρα δὲ οὐκ ἐᾷ τούτων οὐδέτερον ποιεῖν. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, τὴν αὐτὴν ἔδωκεν ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην, ἥν περ ἂν εἰ μένοντα ἠδίκει, γράψας ταῦτα ὀφείλειν, ἅπερ ἂν οἴκοι δράσῃ. εἰ δή τις ἔροιτο Ἀριστοκράτην τουτονί, καὶ μὴ νομίσαντι εὐήθες τὸ ἐρώτημα, πότερον οἶσθα εἴ τις ἀποκτενεῖ Χαρίδημον, ἢ καὶ ἄλλως πως τελευτήσει, οὐκ ἂν, οἶμαι, φαίη. ἐπεὶ μὲν τοίνυν ἀποκτενεῖ, πάλιν οἶσθ', ἑκὼν, ἢ ἄκων, καὶ ξένος, ἢ πολίτης ὁ τοῦτο ποιήσων ἐστί; οὐκ ἔνεστ' εἰπεῖν ὡς οἶσθα. οὐκοῦν τοῦτό γε δήπου προσῆκε γράψαι, ἐάν τις ἀποκτείνῃ, γράφοντα, ἄκων, ἢ ἑκὼν, ἀδίκως, ἢ δικαίως, ξένος, ἢ πολίτης· ἵν' ὅτῳ ποτὲ τοῦτο τοὔργον ἐπράχθη, τούτῳ τὰ ἐκ τῶν νόμων ὑπῆρχε δίκαια· μὴ, μὰ Δί', αὐτὸ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομα εἰπόντα, ἀγώγιμος ἔσω προσγράψαι. τίνα γὰρ σὺ λέγων ἀγώγιμον

Καὶ μὴ νομίσαντι εὐήθες τὸ ἐρώτημα) Ἐπειδὴ ἀπαιτεῖ αὐτὸν περὶ τῶν μελλόντων ἀποκρίνασθαι, [illegible] τῆς ἀνοίας ἀρχή [illegible] τοῦ Ἀριστοκράτους [illegible]. τὸ δὲ καὶ ἄλλως πως τελευτήσει, ἤτοι ἰδίῳ θανάτῳ.

Τίνα γὰρ σὺ λέγων ἀγώγιμον) Ἤγουν τῷ ψηφίσματι. [illegible]

71 Ὡς ἐπὶ πάντων, οὐκ ἐπὶ τῶν φονικῶν μόνον) Ἔθος τῷ δημοσθένει κατασκευάζειν οὐκ ἐξ ὧν λέγει, ἵνα μὴ δόξῃ διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον ἐκ δεινότητος ποιεῖν τοῦτο, ἀλλ' ἐξ ἑτέρων, ἵνα ἡ φύσις οὕτως ἔχειν δόξῃ τοῦ πράγματος.

Ἄρχων χειρῶν ἀδίκων) Τουτέστιν, ἀρχὴν πληγῶν ἐκ τῆς ἀψιμαχίας, ἐπιπροκατάρχοντα, καὶ μὴ ἀμυνόμενον, πάντων ἀδίκως.

ὅρων τῷ γράμματι τούτῳ, τοῦ νόμου σαφῶς οὑτωσὶ λέγοντος, μὴ πέρα ὅρων ἐλαύνειν, ὃς πανταχόθεν 71 ἀδίκως ἄγει· ὁ νόμος δὲ, οὐ μόνον οὐκ ἐλαύνειν τῶν ὅρων πέρα, ἀλλ' οὐδ' ἄγειν ἐᾷ. ἐκ δὲ τοῦ ψηφίσματος, ὁ βουλόμενος ἄξει τὸν ἄκοντα ἀπεκτονότα, ἔκδοτον λαβὼν, εἰς τὴν τοῦ παθόντος βίᾳ πατρίδα. ἆρ' οὐ πάντα συγχεῖς τὰ ἀνθρώπινα; καὶ 72 ἀφαιρῇ τὴν πρόφασιν, ἀφ' ἧς ἢ καλόν ἐστι τῶν ἔργων ἕκαστον, ἢ αἰσχρόν; ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐπὶ πάντων, οὐκ ἐπὶ τῶν φονικῶν μόνον, οὕτω τοῦτ' ἔχει. ἄν τις τύπτῃ τινά, φησιν, ἄρχων χειρῶν ἀδίκων. ὡς εἴ γε ἠμύνατο, οὐκ ἀδικεῖ. ἄν τις κακῶς ἀγορεύῃ, τὰ ψευδῆ 73 προσέθηκεν, ὡς εἴ γε τἀληθῆ, προσήκει. ἄν τις ἀποκτείνῃ ἐκ προνοίας. ὡς εἴ γε ἄκων, οὐ ταὐτόν. ἄν τις καταβλάψῃ τινὰ ἑκὼν ἀδίκως. πανταχοῦ τὴν πρόφασιν βεβαιοῦσαν τὸ πρᾶγμα εὑρήσομεν. ἀλλ' οὐ παρὰ σοὶ, ἀλλ' ἁπλῶς, ἄν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγέσθω· κἂν ἄκων, κἂν δικαίως, κἂν 74 ἀμυνόμενος, κἂν ἐφ' οἷς διδόασιν οἱ νόμοι, κἂν ὁπωσοῦν. Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

Νόμος.

Φόνου δὲ δίκας μὴ εἶναι οὐδαμοῦ κατὰ τῶν τοὺς φεύγοντας ἐνδεικνύντων, ἐάν μηδαμοῦ.a

75 τις κατίῃ ὅποι μὴ ἔξεστιν. Ὁ μὲν νόμος ἐστὶν οὗτος δράκοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσους ἐκ τῶν φονικῶν νόμων παρεγραψάμην. δεῖ δὲ ἃ λέγει, σκέψασθαι. κατὰ τῶν ἐνδεικνύντων, φησὶ, τοὺς κατιόντας ἀνδροφόνους, ὅπου μὴ ἔξεστι, δίκας φόνου μὴ εἶναι. ἐνταυθοῖ δύο δηλοῖ δίκαια, ἃ περὶ ἀμφότερα 75 οὐκ εἴρηκε τὸ ψήφισμα· ὅτι τε ἐνδεῖξαι δίδωσι τὸν ἀνδροφόνον, καὶ οὐκ αὐτὸν ἀγώγιμον οἴχεσθαι λαβόντα, καὶ ὅτι, ἐὰν κατίῃ τις ὅποι μὴ ἔξεστι, καὶ οὐδὲ τοῦτο δίδωσιν οὐχ ὅπῃ βούλεταί τις. οὐκ ἔξεστι δὲ ποῖ; ἐξ ἧς ἂν φεύγῃ τις πόλεως που. καὶ σφόδρα σαφῶς τοῦτο δηλοῖ. ἐάν τις κατίῃ, φησί. τοῦτο δ' οὐκ 77 ἔστιν ἐπενεγκεῖν ἄλλῃ πόλει, πλὴν ἐξ ἧς ἂν φεύγοι τις. ὅθεν γὰρ μηδὲ ἐξέπεσέ τις τὴν ἀρχὴν, οὐκ ἔνι δήπου κατελθεῖν εἰς ταύτην. ὁ μὲν τοίνυν νόμος, ἐνδεῖξαι δέδωκε, καὶ ταύτην, ἂν κατίῃ ὅποι μὴ ἔξεστιν. ὁ δὲ, ἀγώγιμος ἔστω, γέγραφε κἀν τούτοις, ὅποι φεύγειν οὐδεὶς κωλύει νόμος. Λέγε 78 τὸν νόμον.

Νόμος. ἄλλοι.a

Ἐάν τις ἀποκτείνῃ ἐν ἄθλοις ἄκων, ἢ ἐν ὁδῷ καθελὼν, ἢ ἐν πολέμῳ ἀγνοήσας, ἢ ἐπὶ δάμαρτι, ἢ ἐπὶ μητρὶ, ἢ ἐπ' ἀδελφῇ, ἢ ἐπὶ θυγατρὶ, ἢ ἐπὶ παλλακῇ, ἣν ἂν ἐπ' ἐλευθέροις παισὶν ἔχῃ, τούτων ἕνεκα μὴ φεύγειν 79 κτείνοντα. Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νόμων ὄντων παρ' οὓς εἴρηται τὸ ψήφισμα, παρ' οὐδένα μᾶλλον, ἢ παρὰ τουτονὶ τὸν ἀναγνωσθέντα νῦν, εἴρηται. διδόντος γὰρ τοῦ νόμου σαφῶς οὑτωσὶ, καὶ λέγοντος ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτεῖναι, οὗτος ἐξεῖν. ἅπαντα παρεῖδε ταῦτα, καὶ γέγραφεν, οὐδὲν ὑποστείλας ὅπως ἄν τις ἀποκτείνῃ, 80 τὴν τιμωρίαν. καίτοι σκέψασθε, ὡς ὁσίως καὶ καλῶς ἕκαστα διεῖλεν ὁ ταῦτα ἐξ ἀρχῆς διελών. ἄν τις ἐν ἄθλοις ἀποκτείνῃ τινὰ, τοῦτον ὥρισεν οὐκ διελών.a ἀδικεῖν. διὰ τί; οὐ τὸ συμβὰν ἐσκέψατο, ἀλλὰ τὴν τοῦ δεδρακότος διάνοιαν.

ἔστι δὲ αὐ-

ἔστι δὲ αὕτη τίς; ζῶντα νικῆσαι καὶ οὐκ ἀποκτεῖναι. εἰ δὲ ἐκεῖνος ἀσθενέστερος ἦν τὸν ὑπὲρ τῆς νίκης ἐνεγκεῖν πόνον, αὐτὸν ἑαυτῷ τοῦ πάθους αἴτιον ἡγήσατο. διὰ τιμωρίας οὐκ ἔδωκεν ὑπὲρ αὐτοῦ. πάλιν, ἂν ἐν πολέμῳ, φησίν, ἀγνοήσας, καὶ τοῦτον εἶναι καθαρόν. καλῶς· εἰ γὰρ ἐγώ τινα τῶν ἐναντίων οἰηθεὶς εἶναι διέφθειρα, οὐ δίκην ὑπέχειν, ἀλλὰ συγγνώμης τυχεῖν δίκαιός εἰμι. ἢ ἐπὶ δάμαρτι, φησίν, ἢ ἐπὶ μητρί, ἢ ἐπὶ ἀδελφῇ, ἢ ἐπὶ θυγατρί, ἢ ἐπὶ παλλακῇ, ἣν ἂν ἐπ' ἐλευθέροις παισὶν ἔχῃ· καὶ τὸν ἐπὶ τούτων τινὶ κτείναντα ἀθῷον ποιεῖ, πάντων γε ὀρθότατα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον ἀφιείς. τί δήποτε; ὅτι ὑπὲρ ὧν τοῖς πολεμίοις μαχόμεθα, ἵνα μὴ πάσχωσιν ὑβριστικὸν, μηδὲ ἀσελγὲς μηδέν, ὑπὲρ τούτων καὶ τοὺς φίλους, ἐὰν παρὰ τὸν νόμον εἰς αὐτὰ ὑβρίζωσι, καὶ διαφθείρωσιν, ἔδωκεν ἀποκτεῖναι. ἐπειδὴ γὰρ οὐ γένος ἐστὶ φίλων καὶ πολεμίων, ἀλλὰ τὰ πραττόμενα ἐξεργάζεται τούτων ἑκάτερον, τοὺς ἐχθρὰ ποιοῦντας ἐν ἐχθροῦ μέρει κολάζειν ἀπέδωκεν ὁ νόμος. οὐκοῦν δεινόν, εἰ τοσούτων ὄντων, ἐφ' οἷς τοὺς ἄλλους ἔξεστιν ἀποκτιννύναι, μόνον ἀνθρώπων ἐκεῖνον μηδ' ἐπὶ τούτοις ἐξέσται ἀποκτεῖναι; φέρε, ἂν δέ τι συμβῇ τοιοῦτον, οἷον ἴσως ἤδη τῳ καὶ ἄλλῳ, ἀπαλλαγῇ μὲν ἐκ Θρᾴκης, ἐλθὼν δὲ εἰς πόλιν οἰκῇ που, τῆς μὲν ἐξουσίας μηκέτι κύριος ὤν, δι' ἧς πολλὰ ποιεῖ τῶν ἀπειρημένων ὑπὸ τῶν νόμων, τοῖς δ' ἔθεσι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ταὐτ' ἐπιχειρῇ πράττειν· ἄλλο τι, ἢ σιγῶντα δεήσει χαρίδημον ἐὰν αὐτὸν ὑβρίζῃ; οὐ γὰρ ἀποκτεῖναί γε ἀσφαλές, οὐδὲ τιμωρίαν λαβεῖν, ἣν δίδωσιν ὁ νόμος, διὰ τὸ ψήφισμα τουτονί. καὶ μήν, εἴ τις ἐκεῖνο ὑπολαμβάνει, ποῦ δὲ γένοιτο ἂν ταῦτα; τί κωλύει κἀμὲ λέγειν, τίς δ' ἂν ἀποκτείναι χαρίδημον; ἀλλὰ μὴ τοῦτο σκοπῶμεν· ἀλλ' ἐπειδὴ πρόκειται τὸ γραφὲν ψήφισμα, οὐκ ἐπὶ ἤδη γεγενημένῳ τινὶ πράγματι, ἀλλ' ἐπὶ τοιούτῳ, ὃ μηδ' εἰ γενήσεται μηδεὶς οἶδε, τὸ μὲν τοῦ μέλλοντος ἔσεσθαι, κοινὸν ἀμφοῖν ὑπαρχέτω. πρὸς δὲ τοῦτο ὑποθέντες ἀνθρωπίνως τὰς ἐλπίδας, οὕτως σκοπῶμεν, ὡς τάχ' ἄν, εἰ τύχοι, καὶ τούτων κἀκείνων συμβάντων. λύσασι μὲν τοίνυν τὸ ψήφισμα, ἂν ἄρα συμβῇ τι παθεῖν ἐκείνῳ, εἰσὶν αἱ κατὰ τοὺς νόμους ὑπὲρ αὐτοῦ τιμωρίαι· ἐῶσι δέ, ἂν ἄρα ἐκεῖνος ζῶν ἀδικῇ τινά, ἀνῄρηνται τοῖς ὑβριζομένοις αἱ κατὰ τῶν νόμων δίκαι· ὥστε πανταχῇ καὶ ἐναντίον ἐστὶ τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα, καὶ λῦσαι συμφέρει. Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον.

Νόμος.

Καὶ ἐὰν φέροντα, ἢ ἄγοντα βίᾳ ἀδίκως, εὐθὺς ἀμυνόμενος κτείνῃ, νηποινεὶ τεθνάναι. ἄλλα ταῦτα, ἐφ' οἷς ἔξεστι κτεῖναι. ἐὰν ἄγοντα, ἢ φέροντα βίᾳ ἀδίκως εὐθὺς ἀμυνόμενος κτείνῃ, νηποινεὶ τεθνάναι κελεύει. Θεάσασθε πρὸς Διὸς ὡς εὖ. τῷ μὲν ὑποπτεύειν ἐφ' οἷς ἐξεῖναι κτείνειν, προσγράψαι τὸ εὐθύς, ἀφεῖλε τὸν τοῦ βουλεύσασθαί τι κακὸν χρόνον. τῷ δέ, ἀμυνόμενος γράψαι, δηλοῖ, τῷ πάσχοντι διδοὺς τὴν ἐξουσίαν, οὐκ ἄλλῳ τινί. ὁ μὲν δὴ νόμος, διὰ ταῦτα εὐθὺς ἀμυνομένῳ δίδωκεν εὐθὺς ἀποκτιννύναι. ὁ δ' οὐδὲν εἴρηκεν· ἀλλ' ἁπλῶς,

Φέρε, ἂν δέ τι συμβῇ τοιοῦτον) Ἀντίθετος λύσις ἐκ τῆς πρότερον τῷ χαριδήμου. ἐπιτρέπει ἰδιώτην μᾶλλον ἢ στρατηγὸν τὸ μοιχεύειν. διὰ τοῦτο καὶ ἰδιώτην αὐτὸν ποιεῖ. Ἄλλως. ἐπειδὴ στρατηγοὺς μοιχεύοντας χαλεπὸν τιμωρεῖσθαι, διὰ τοῦτο ἀπαλλαγμένον αὐτὸν ἐξουσίας καὶ στρατηγίας ποιεῖ.

Ἤδη τῳ καὶ ἄλλῳ) ἵνα μὴ πῇ εἴπῃ, ὅτι οὐκ ἀπαλλαγήσεται τῆς στρατηγίας, ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι καὶ ἄλλοι συνέβη στρατηγῷ τυχεῖν, καὶ τῷ κοινῷ βεβαιώσῃ τὸ δίκαιον.

92 Εἶτ' οὐ δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί) Σχετλιασμὸς ἐν καιρῷ. καλὸν γὰρ ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῶν δεινῶν, ἐπικαλεῖσθαι τοὺς κρείττονας. Οὓς οὐ παραγεγράμμεθα) Παρασεσημειώμεθα. τὸ γὰρ χρῆμα [illegible]. ὅταν γὰρ τὰ ἴσα ἀπογράφωμεν, τότε τούτῳ τῷ χρήματι χρώμεθα. Προστεταγμένα τοῖς νόμοις) Παρὰ τῶν νόμων ταχθέντα. συμπέρασμα δὲ λοιπὸν τῶν νόμων καὶ μετ' αὐξήσεως τῶν εἰρημένων τὸ συμπέρασμα. ζητήσειε δ' ἄν τις πῶς ἐξετάζων τὸ νόμιμον κεφάλαιον, οὐχ ὑφ' ἓν αὐτὸ εἰργάσατο, ἀλλὰ ἐμέρισεν εἰς δύο, καὶ παρεμβάλλει ἐν μέσῳ [illegible] οὐ δὴ μάτην τοῦτο ποιεῖ, ἀλλὰ διότι πάντων [illegible] κεφάλαιον ἴσως ἂν πλεονάσαι. ἐξεργάζεται φανερὸν ὅτι ἐπειδὴ τὸ ψήφισμα οὐχ ὑφ' ἓν ἐξέτασεν, ἀλλὰ κατὰ μέρος, πρὸς μὲν τὸ ἐξεταζόμενον μέρος τοὺς νόμους, οὓς παρέβη, τίθησι. πρὸς δὲ τὸ πᾶν [illegible] ὁμοίως [illegible] τοὺς νόμους. καὶ εἰκότως οὐδὲν ἄλλο παρέβη ἐν τῷ κεφαλαίῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ [illegible] δύο γὰρ [illegible] ἔγραψε, ἵνα δόξῃ [illegible]. Ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Χαρίδημον ἐποιησάμεθα) Προοιμιάσατο περὶ τῶν ἐθνῶν πρότερον, ἵνα οὕτως περὶ τοῦ προοιμίου [illegible] ἀπιστῇ, ἀλλὰ ταῦτα τὰ ἔθη πα-

91 αὐτὸς ἀποκτείνῃ, καὶ δικαίως, καθ' ὡς οἱ νόμοι διδόασιν, ἀλλ' ἐν δίκῃ συνεφάλωται τὸ πρᾶγμα. ἵνα γὰρ εἴπω, ἂν ἄγῃ βίᾳ ἀδίκως Χαρίδημος, ἢ φέρῃ τινάς τῶν ἀνθρώπων, ἴστε γὰρ τοῦθ', ὅτι πάντες οἱ στρατεύματ' ἔχοντες, ὧν πιεῖν αἰεὶ οἴονται κρείττους εἶναι, ἄγουσι καὶ φέρουσι χρήματ' αἰτοῦντες. εἶτ' οὐ δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, καὶ φανερῶς παράνομον οὐ μόνον παρὰ τὸν γεγραμμένον νόμον, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον, τὸν ἄγοντα, ἢ φέροντα βίᾳ τἀμὰ ὡς ἐν πολεμίου μοίρᾳ, μὴ ἐξεῖναί μοι ἀμύνασθαι, εἴ γε μηδὲ τοῦτον τὸν τρόπον ἐξέσται Χαρίδημον ἀποκτεῖναι, ἀλλ' ἐὰν ἀδίκως ἄγῃ καὶ φέρῃ βίᾳ τά τινος Χαρίδημος, ἀγώγιμος ὁ κτείνας ἔσται, τοῦ νόμου διδόντος, ἐὰν ἐπὶ τούτοις, ἀθῷον εἶναι;

Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον. Νόμος.

Ὃς ἂν ἄρχων, ἢ ἰδιώτης, αἴτιος ᾖ τὸν θεσμὸν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμος ἔστω καὶ παῖδες ἄτιμοι, καὶ τὰ ἐκείνου. Ἠκούσατε μὲν τοῦ νόμου λέγοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὃς ἂν ἄρχων, ἢ ἰδιώτης, αἴτιος ᾖ τὸν θεσμὸν συγχυθῆναι τόνδε, ἢ μεταποιήσῃ αὐτόν, ἄτιμος ἔστω, καὶ οἱ παῖδες, καὶ τὰ ἐκείνου. ἆρ' οὖν μικράν, ἢ φαύλην προνοίαν ὑμῖν ἔχειν ὁ θεὶς τὸν νόμον δοκεῖ, ὅπως κύριος ἔσται, καὶ μήτε συγχυθήσεται, μήτ' αὖ μεταποιηθήσεται; ἀλλ' Ἀριστοκράτης οὑτοσὶ μικρὸν φροντίσας αὐτοῦ, μεταποιεῖ καὶ συγχεῖ. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ τὸ μεταποιεῖν, ἢ ὅταν ἔξω τῶν τεταγμένων δικαστηρίων καὶ ὅρων, ὧν εἴργεσθαι δεῖ, διδῷ τις τὰς τιμωρίας, καὶ τὸ τοῦ λόγου τυχεῖν ἀφαιρῶν, ἐκδότους ποιῇ; τί δ' ἄλλο τὸ συγχεῖν, ἢ ὅταν ἐξῆς οὑτωσὶ πάντα τἀναντία τῇ ἐν τοῖς νόμοις, τις γεγραμμένων γράφῃ; οὐ τοίνυν μόνον τούτους τοὺς νόμους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραβέβηκεν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους πολλούς, οὓς οὐ παραγεγράμμεθα διὰ τὸ πλῆθος. ἀλλ' ἐν κεφαλαίῳ λέγω, ὁπόσοι νόμοι περὶ τῶν φονικῶν δικαστηρίων εἰσί, καλεῖσθαι λέγοντες, ἢ μαρτυρεῖν, ἢ διόμνυσθαι τοὺς ἀγωνιζομένους, ἢ ἄλλ' ὁτιοῦν προστάσσοντες, πάντας ὑπερβέβηκε τούτους, καὶ πᾶσιν ἐναντίον εἴρηκε τὸ ψήφισμα τουτί. οὐ γὰρ οὐ κλῆσις, οὐ κρίσις, οὐ μαρτυρία συνειδότος, οὐ διωμοσία, ἀλλ' ἀπ' αἰτίας εὐθύς, ἡ τιμωρία γέγραπται, καὶ αὕτη, ἣν ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι. τί δ' ἂν ἄλλο τις εἴποι; καίτοι ταῦτα πάντα ἐπὶ πέντε δικαστηρίοις γίγνεται προστεταγμένα τοῖς νόμοις. νὴ Δία, ἴσως εἴποι τις ἄν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὐδενὸς ἔστ' ἄξια, οὐδὲ δικαίως εὕρηται. ἃ δ' ἔγραψεν οὗτος, δίκαια καὶ καλά. ἀλλὰ τοὐναντίον. τούτου μὲν τοῦ ψηφίσματος, οὐκ οἶδ' εἴ τι δεινότερον γέγονε πώποτε ἐν ὑμῖν· τούτων δὲ τῶν πάντων, ὁπόσα ἐστὶ δικαστήρια ἐν ἀνθρώποις, οὐδὲν οὔτε σεμνότερον, οὔτε δικαιότερον φανήσεται. βούλομαι δ' εἰπεῖν διὰ βραχέων, ἃ καὶ ζῆλόν τινα, καὶ τιμὴν φέρει τῇ πόλει ῥηθέντα, καὶ ἥδιον ἔσεσθε, ἀκούσαντες. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν, ὅθεν μάλιστα μαθήσεσθε, ἐπὶ τὴν δωρεὰν ἐπανελθών, ἣ τῷ Χαριδήμῳ δέδοται. ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Χαρίδημον ἐποιησάμεθα πολίτην.

ἀδίκως.

Μεταποιεῖν.

Συγχεῖν.

+ Areopago, Palladio, Delphinio, Prytaneo, τῷ ἐν Φρεατῷ.

καὶ διὰ τῆς δωρεᾶς ταύτης, μετεδώκαμεν αὐτῷ καὶ ἱερῶν, καὶ ὁσίων, καὶ νομίμων, καὶ πάντων ὅσων περ αὐτοῖς μέτεστιν ἡμῖν. πολλὰ μὲν δὴ παρ' ἡμῖν ἐστὶ τοιαῦτα, οἷα οὐχ ἑτέρωθι· ἓν δ' οὖν ἰδιαίτατον πάντων, καὶ σεμνότατον, τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστήριον, ὑπὲρ οὗ τοσαῦτά ἐστιν εἰπεῖν καλὰ παραδεδομένα, καὶ μυθώδη, καὶ ὧν αὐτοὶ μάρτυρες ἐσμέν, ὅσα περὶ οὐδενὸς ἄλλου δικαστηρίου· ὧν, ὡσπερεὶ δείγματος ἕνεκεν, ἄξιόν ἐστιν ἓν ἢ δύο ἀκοῦσαι. τοῦτο μὲν τοίνυν τὰ παλαιά, ὡς ἡμῖν ἀκοῦσαι παραδέδοται, ἐν μόνῳ τούτῳ τῷ δικαστηρίῳ θεοὶ δίκας φόνου καὶ δοῦναι, καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν, καὶ δικασταὶ γενέσθαι διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις, ὡς λόγος. λαβεῖν μὲν Ποσειδῶν ὑπὲρ Ἁλιρροθίου τοῦ υἱοῦ παρὰ Ἄρεως. δικάσαι δ' Εὐμενίσι καὶ Ὀρέστῃ οἱ δώδεκα θεοί. καὶ τὰ μὲν δὴ παλαιά, τοιαῦτα. τὰ δ' ὕστερον, τοῦτο μόνον τὸ δικαστήριον, οὐχὶ τύραννος, οὐκ ὀλιγαρχία, οὐ δημοκρατία τὰς φονικὰς δίκας ἀφελέσθαι τετόλμηκεν. ἀλλὰ πάντες ἀσθενέστερον ἂν τὸ δίκαιον εὑρεῖν ἡγοῦνται περὶ τούτων αὐτοί, τοῦ παρὰ τούτοις εὑρημένου δικαίου. πρὸς δὲ τοῖς τοιούτοις οὖσιν, ἐνταυθοῖ μόνον οὐδεὶς πώποτε οὔτε φεύγων ἁλοὺς, οὔτε διώκων ἡττηθεὶς ἐξήλεγξεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα. ταύτην τοίνυν τὴν φυλακήν, καὶ τὰς ἐν ταύτῃ νομίμους τιμωρίας, παραβὰς ὁ γράφων τὸ ψήφισμα τουτί, (ζῶντι μὲν ἐξουσίαν γέγραφε τῷ Χαριδήμῳ ποιεῖν, ὅ, τι ἂν βούληται)· παθόντος δέ τι, τοῖς οἰκείοις συκοφαντίαν δέδωκε. σκέψασθε γὰρ οὑτωσί. ἴστε δήπου τοῦθ' ἅπαντες, ὅτι ἐν Ἀρείῳ πάγῳ, οὗ δίδωσιν ὁ νόμος καὶ κελεύει φόνου δικάζεσθαι, πρῶτον μὲν διεξόμεῖται κατ' ἐξωλείας αὐτοῦ, καὶ γένους, καὶ οἰκίας ὁ τινὰ αἰτιώμενος εἰργάσθαι τι τοιοῦτον. εἶτ' οὐδὲ τὸν τυχόντα τινὰ ὅρκον τοῦτο ποιήσει· ἀλλ' ὃν οὐδεὶς ὄμνυσιν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου, καὶ κριοῦ, καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ, καὶ ἐν αἷς ἡμέραις προσήκει, ὥστε καὶ ἐκ τοῦ χρόνου, καὶ ἐκ τῶν μεταχειριζομένων ἅπαν ὅσον ἔσθ' ὅσιον, πεπρᾶχθαι. καὶ μετὰ ταῦτα ὁ τὸν τοιοῦτον ὅρκον ὀμωμοκώς, οὔπω πεπίστευται· ἀλλ' ἐὰν ἐξελεγχθῇ μὴ λέγων ἀληθῆ, τὴν ἐπιορκίαν ἐπενεγκάμενος τοῖς ἑαυτοῦ παισί, καὶ τῷ γένει, πλέον οὐδ' ὁτιοῦν ἕξει. ἐὰν δὲ δόξῃ τὰ δίκαια ἐγκαλεῖν, καὶ ἕλῃ τὸν δεδρακότα τὸν φόνον, οὐδ' οὕτω κύριος γίγνεται τοῦ ἁλόντος· ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν οἱ νόμοι κύριοι κολάσαι, καὶ οἷς προστέτακται ταῦτα· τῷ δὲ, ἐπιδεῖν διδόντα δίκην ἔξεστιν, ἣν ἔταξεν ὁ νόμος τὸν ἁλόντα· πέρα δὲ οὐδὲν τούτων. καὶ τῷ μὲν διώκοντι ὑπάρχει ταῦτα· τῷ δὲ φεύγοντι, τὰ μὲν τῆς διωμοσίας, ταὐτά· τὸν πρότερον δ' ἔξεστιν εἰπόντα λόγον μεταστῆναι. καὶ οὔθ' ὁ διώκων, οὔθ' οἱ δικάζοντες, οὔθ' ἄλλος ἀνθρώπων οὐδεὶς κύριος κωλῦσαι. τί δήποτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ' οὕτως ἔχει; ὅτι οἱ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ νόμιμα διαθέντες, οἵτινές ποτ' ἦσαν, εἴθ' ἥρωες, εἴτε θεοί, οὐκ ἐπέθεντο τοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως ἐπεκούφισαν, εἰς ὅσον εἶχε καλῶς, τὰς συμφοράς. ταῦτα μέντοι πάντα, οὕτω καλῶς καὶ νομίμως ἔχοντα, ὁ γράφων τὸ ψήφισμα τουτὶ παραβεβηκὼς φαίνεται. ἓν γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν ἔνι τούτων ἐν τῷ ψηφίσματι τούτου. καὶ πρῶτον μὲν παρ' ἓν τοῦτο τὸ δικαστήριον, καὶ παρὰ τοὺς

Margin numbers: 101, 102, 103, 104, 105, 105, 107, 108, 109, 110

Marginal variants: δικάσαι. a. — τοιαῦτα. a. — διομεῖται. a. — καθήκει. a. — ἀπενεγκάμενος. a. — χ. τοιαῦτα.

Scholia: ἐν τοῖς πολίταις ἐστίν. ὅθεν ἐπήγαγεν αὐτοῖς. ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Χαρίδημον ἐποιησάμεθα πολίτην. μὴ οὖν παρὰ τὰ νόμιμα ταύτης λύσις, ὅτι ξένος Χαρίδημος. ἐπὶ δ' ἕτερα, κατὰ τὸ ἔθος ἐν τῷ νομίμῳ, ὅτι πολίτην μὲν αὐτὸν ἐποιησάμεθα Χαρίδημον· οὐ μὴν οὐδὲ τῶν ἀπορρήτων, οὐδὲ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ὁσίων αὐτῷ μεταδεδώκαμεν. ἴδια γὰρ ταῦτα ἐγχώρια ἐστίν. Εἴθ' ἥρωες, εἴτε θεοί) Οὐ γὰρ διαβεβαιοῦται, τίς ἦν, ὡς τὸ πιθανὸν τῷ λόγῳ σώζηται, ὥσπερ ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ εἴρηται ἀνωτέρω, εὕρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, τοῦτον τὸν ἐν τοῖς δικαστηρίοις.

Areopagi commendatio — Insinuatio de calumnia — τυχόντα — Jurandi ritus. — Jurisiurandi neglectus … cum … — aut comprehensionem

Solent Demosthenem ut vitiose locutum.

111 Τρίτον δ᾽ ἕτερον) Σημειωτέον ἕτερον ἐπὶ τῷ τρίτου λεχθέν. οὐ καλῶς δὲ εἶπεν. ἐπὶ γὰρ δύο μόνα λέγεται, ἕτερον. ἐπὶ δὲ τριῶν, ἄλλο. οὕτως οὖν ἀκυρίως εἴρηκε τοῦτο. καὶ οὐ χρὴ καινίζοντα ὃν μιμεῖσθαι.

γεγραμμένους νόμους, καὶ ἄγραφα νόμιμα, ὁ τὸ ψήφισμα εἴρηται. δεύτερον δ᾽ ἕτερον δικαστήριον, τὸ τῶν ἀκουσίων φόνων φαίνεται συγχέων, τὸ ἐπὶ Παλλαδίῳ, καὶ τοὺς περὶ τούτων νόμους παραβαίνων. καὶ γὰρ ἐνταῦθα ὑπάρχει πρῶτον μὲν, διωμοσία. δεύτερον δὲ, λόγος. τρίτον δὲ, γνῶσις τοῦ δικαστηρίου· ὧν οὐδέν ἐστιν ἐν τῷ τούτου ψηφίσματι. ἂν δ᾽ ἁλῷ, καὶ δόξῃ τοὔργον εἰργάσθαι, οὔθ᾽ ὁ διώκων τοῦ δεδρακότος κύριος, οὔτ᾽ ἄλλος οὐδεὶς, πλὴν ὁ νόμος. τί οὖν ὁ νόμος κελεύει; τὸν ἁλόντα ἐπ᾽ ἀκουσίῳ φόνῳ, ἔν τισιν ὡρισμένοις χρόνοις ἀπελθεῖν τακτὴν ὁδὸν, καὶ φεύγειν ἕως ἂν αἰδέσηταί τινα τῶν ἐν γένει τοῦ πεπονθότος. τηνικαῦτα δ᾽ ἥκειν δέδωκεν, ἔστιν ὃν τρόπον, οὐχ ὃν ἂν τύχῃ· ἀλλὰ καὶ θῦσαι, καὶ καθαρθῆναι, καὶ ἄλλ᾽ ἅττα διείρηκεν ἃ χρὴ ποιῆσαι, ὀρθῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦτα πάντα λέγων ὁ νόμος. καὶ γὰρ τὸ τῶν ἀκουσίων ἐλάττω τὴν τιμωρίαν, ἢ τῶν ἑκουσίων τάξαι, δίκαιον· καὶ τὸ προειπόντ᾽ ἀσφαλίσαι ἀπελθεῖν, οὗ τὸ προστάττει φεύγειν, ὀρθῶς ἔχον ἐστί. καὶ τὸ τὸν κατιόνθ᾽ ὁσιοῦσθαι καὶ καθαίρεσθαι νομίμοις τισὶ, καὶ τὸ τοὺς νόμους κυρίους ἁπάντων εἶναι, καὶ ταῦτα πάντα ἔχει καλῶς. ταῦτα τοίνυν ἅπαντα, δικαίως οὕτω διαιρεθέντα ὑπὸ τοῦ ἐξ ἀρχῆς νομοθετήσαντος, παρέβη γράφων τὸ ψήφισμα οὑτοσί. ταῦτα μὲν δὴ δύο τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα δικαστήρια καὶ νόμιμα ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου παραδεδομένα, οὕτως ἀναιδῶς ὑπερπεπήδηκε. τρίτον δ᾽ ἕτερον πρὸς τούτοις δικαστήριον, ὃ πάντων ἁγιώτατα τούτων ἔχει καὶ φρικωδέστατα, ἄν τις ὁμολογῇ μὲν κτεῖναι, ἐννόμως δὲ φῇ δεδρακέναι. τοῦτο δ᾽ ἐστὶ, τὸ ἐπὶ Δελφινίῳ. δοκοῦσι γάρ μοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ζητῆσαι τοῦτο πρῶτον ἁπάντων οἱ περὶ τούτων ἐν ἀρχῇ τὰ δίκαια ὁρισάμενοι, πότερ᾽ οὐδένα χρὴ φόνον ὅσιον εἶναι νομίζειν, ἤ τινά γ᾽ ἐᾶθ᾽ ὅσιον νομιστέον. λογιζόμενοι δ᾽ ὅτι μητέρα Ὀρέστης ἀποκτείνας, ὁμολογῶν, θεῶν δικαστῶν τυχὼν ἀποφεύγει, νομίσαι δίκαιόν τινα εἶναι φόνον. οὐ γὰρ ἂν τά γε μὴ δίκαια θεοὺς ψηφίσασθαι. ὡς δ᾽ ἐνόμισαν, γράφουσιν ἤδη, καὶ διορίζουσι σαφῶς ἐφ᾽ οἷς ἐξεῖναι ἀποκτιννύναι. ἀλλ᾽ οὐχ οὗτος, οὐδὲν ἀφεῖλε, ἀλλ᾽ ἁπλῶς, ἐάν τις ἀποκτείνῃ, φησὶ, Χαρίδημον, κἂν δικαίως, κἂν ὡς οἱ νόμοι διδόασιν, ἔκδοτον ποιεῖ. καίτοι πᾶσιν εἰσὶ πράγμασι καὶ λόγοις δύο προσθῆκαι, ἥ τε τοῦ δικαίου καὶ ἀδίκου. ἅμα μὴ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα οὐδὲν ἂν διαπράξειεν, οὐδὲ λόγος οὐδείς. πῶς γὰρ ἂν δίκαια ἅμα ταὐτὰ, καὶ μὴ γένοιτο; τὴν δ᾽ ἑτέραν δ᾽ ἕκαστον αἰτίαν ἔχον δοκιμάζεται. κἂν μὲν τὴν ἄδικον φανῇ, πονηρὸν κρίνεται· ἐὰν δὲ τὴν δικαίαν, χρηστὸν καὶ καλόν. σὺ τοίνυν οὐδ᾽ ἑτέραν προσέθηκας· ἐάν τις ἀποκτείνῃ γράφων, ἀόριστον αὐτὴν εἰπὼν τὴν αἰτίαν, καὶ μεταλαβὼν εὐθὺς προσγράψας, ἀγώγιμον εἶναι, τρίτον τοῦτο δικαστήριον, καὶ τὰ τούτου νόμιμα παραβεβηκὼς φαίνει. τέταρτον τοίνυν ἄλλο πρὸς τούτοις, τὸ ἐπὶ Πρυτανείῳ. τοῦτο δέ ἐστι τί; ἐὰν λίθος, ἢ ξύλον, ἢ σίδηρος, ἤ τι τοιοῦτον ἐμπεσὸν πατάξῃ, καὶ τὸν μὲν βαλόντα ἀγνοῇ τις, αὐτὸ δ᾽ εἰδῇ, καὶ ἔχῃ τὸ τὸν φόνον εἰργασμένον, τούτοις ἐνταῦθα λαγχάνεται. εἰ τοίνυν τῶν ἀψύχων καὶ μὴ μετεχόντων τοῦ φρονεῖν οὐδὲν ἐᾶθ᾽ ὅσιον, τοιαύτην ἔχον αἰτίαν, ἐᾶν ἄκριτον, ἦπου τόν γε ἀδικοῦντα μὲν οὐδὲν, ἐὰν τύχῃ, ἴσως δ᾽ ἀδικοῦντα, ἀλλ᾽ οὖν ἄνθρωπόν γε ὄντα καὶ μετειληφότα τῇ τύχῃ τῆς αὐτῆς ἡμῖν φύσεως, ἀνόσιον καὶ δεινὸν ἄνευ λόγου καὶ ψήφου ποιεῖν ἔκδοτον ἐπ᾽ αἰτίᾳ τοιαύτῃ. ἔτι τοίνυν, πέμπτον δικαστήριον ἄλλο θεάσασθε,

Palladii. — Harpocr. — Delphinii. — Prytanei. ubi de [saxis], lignis, ferro, indicatur, quibus quis interfectus fuer. — Phreatto.

περὶ — ἢ εἰρημένοις — τις. — διείρηκε. — ὁσιοῦσθαι. — χωρίων. — ἐξεῖναι. — τούτων, αὐτὴν — λαγχάνεται.

ἀκούσατε, οἷον ὑπερβέβηκε, τὸ ἐν Φρεαττοῖ. ἐνταῦθα γὰρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κελεύει δίκας ὑπέχειν ὁ νόμος, ἐάν τις ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ πεφευγὼς, μήπω τῶν ἐκβαλλόντων αὐτὸν ἠδεσμένων, αἰτίαν ἔχῃ ἑτέρου φόνου ἑκουσίου. καὶ οὐχ ὅτι δεῦρ' οὐχ οἷόν τ' ἐλθεῖν αὐτῷ, παρεῖδεν αὐτὸν ὁ ταῦτα ἕκαστα διατάξας· οὐδ' ὅτι καὶ πρότερόν τι τοιοῦτον ἐπεποιήκει, καὶ δὴ τὴν ὁμοίαν ἐποιήσατο πίστιν αἰτίαν κατ' αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ εὐσεβὲς εὗρεν ὅπως ἔσται, κἀκεῖνον οὐκ ἀπεστέρησε λόγου καὶ κρίσεως. τί οὖν ἐποίησεν; ἤγαγε τοὺς δικάζοντας ἐκεῖσε, οἷ προσελθεῖν οἷόν τε ἦν ἐκείνῳ, τῆς χώρας ἀποδείξας τόπον τινὰ ἐν Φρεαττοῖ καλούμενον ἐπιθαλάττιον. εἶθ' ὁ μὲν, ἐν πλοίῳ προσπλεύσας, λέγει τῆς γῆς οὐχ ἁπτόμενος. οἱ δ' ἀκροῶνται καὶ δικάζουσιν ἐν τῇ γῇ. κἂν μὲν ἁλῷ, τὴν ἐπὶ τοῖς ἑκουσίοις φόνοις δίκην ἔδωκε δικαίως. ἐὰν δ' ἀποφύγῃ, ταύτης μὲν ἀθῷος ἀφίεται. τὴν δ' ἐπὶ τῷ προτέρῳ φόνῳ φυγὴν ὑπέχει. τίνος οὖν ποτὲ ἕνεκα ταῦθ' οὕτω διεσπούδασται; ἴσον ἡγεῖτο ἀσέβημα ὁ ταῦτα διαιρῶν, τόν τε ἀδικοῦντα ἐᾶν, καὶ τὸν ἀναίτιον ἐκδιδόναι πρὸ δίκης. καί τοι εἰ περὶ τῶν ἀνδροφόνων τῶν ἤδη κεκριμένων, τοσαύτη σπουδὴ γέγονεν, ὅπως λόγου καὶ κρίσεως, καὶ τῶν ἄλλων, ὁπόσα ἐστὶ δίκαια, τεύξονται περὶ τὸν ἑτέρου αἰτιῶν, ἦπου περί γε τοῦ μήθ' ἑαλωκότος, μήτ' ἐγνωσμένου, πότερον δέδρακεν, ἢ οὒ, καὶ πότερ' ἄκων, ἢ ἑκὼν, πάνδεινον γράφει ὡς ἐκδοτέον τοῖς ἐγκαλοῦσιν αὐτοῖς πρὸ δίκης. ἔτι τοίνυν ἐστὶν ἕκτη τιμωρία πρὸς ἁπάσαις ταύταις, ἣν ὁμοίως παραβαίνει γέγραφε τὸ ψήφισμα οὑτοσί. εἰ πάντα ταῦτά τις ἠγνόηκεν, ἢ παρεληλύθασιν οἱ χρόνοι, ἐν οἷς ἔδει τούτων ἕκαστα ποιεῖν, ἢ δι' ἄλλο τι οὐχὶ βούλεται τούτοις τοῖς τρόποις ἐπεξιέναι, τὸν ἀνδροφόνον δ' ὁρᾷ περιιόντα ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ κατὰ τὴν ἀγορὰν, ἀπάγειν ἔξεστιν εἰς τὸ δεσμωτήριον, οὐκ οἴκαδε, οὐδ' ὅποι βούλεταί τις, ὥσπερ σὺ δέδωκας. κἀνταῦθα ἀπαχθεὶς, οὐδ' ὁτιοῦν, πρὶν ἂν κριθῇ, πείσεται. ἀλλ' ἐὰν μὲν ἁλῷ, θανάτῳ ζημιωθήσεται. ἐὰν δὲ μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων ὁ ἀπαγαγὼν, χιλίας προσοφλήσει. ἀλλ' οὐχ ὁ τοῦτ' ἔγραψε ταῦτα. ἀλλὰ τὸν μὲν ἀθῷον αἰτιᾶσθαι· τὸν δ' ἄκριτον, παραχρῆμα ἐκδίδοσθαι. ἐὰν δέ τις ἀνθρώπων, ἢ καὶ ὅλη ἡ πόλις τοσούτοις νομίμοις ἀναιρουμένοις, ὅσοις ἐγὼ διεξελήλυθα, καὶ τοσούτοις δικαστηρίοις καταλυομένοις, ὅσοις εἴρηκα, ἃ θεοὶ κατέδειξαν, καὶ μετὰ ταῦτα ἄνθρωποι χρῶνται πάντα τὸν χρόνον, βοηθήσῃ, καὶ τὸν ὑβριζόμενον καὶ παρανομούμενον ἀφέληται, ἔκσπονδον ἔγραψεν εἶναι· καὶ οὐδὲ τούτῳ λόγον, οὐδὲ κρίσιν πεποίηκεν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον εὐθὺς ἄνευ κρίσεως κολάζει. πῶς ἂν ἢ δεινότερον γένοιτο, ἢ παρανομώτερον τούτου ψήφισμα; ἆρά τις ἡμῖν ἔτι λοιπός ἐστι νόμος; δεῖξον οὑτοσί. λέγε τουτονί.

Νόμος.

Ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ, ὑπὲρ τούτου τοῖς προσήκουσιν εἶναι τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἢ δίκας τοῦ φόνου ὑπόσχωσιν, ἢ τοὺς ἀποκτείναντας ἐκδῶσι. τὴν δὲ ἀνδροληψίαν εἶναι μέχρι τριῶν, πλέον δὲ μή. Πολλῶν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καλῶς ἐχόντων νόμων, οὐκ οἶδ' εἴ τινος ἧττον καλῶς ἔχει, καὶ δικαίως ὁ νόμος. σκέψασθε γὰρ ὡς νομίμως, καὶ σφόδρα ἀνθρωπίνως κεῖται. ἐάν τις βιαίῳ θανάτῳ ἀποθάνῃ, φησί. πρῶτον μὲν δὴ τοῦτο προσγράψας, τὸ, βιαίῳ, σύμβολον πεποίηκεν, ᾧ γιγνώσκομεν ὅτι, ἂν ἀδίκως, λέγει. ὑπὲρ τούτου, φησὶ, τοῖς προσήκουσιν

Marginal numbers: 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130

Side note: Ἆρά τις ἡμῖν ἔτι λοιπός ἐστι) Πρὸς τὸ χρηματίσαι ποιεῖ· ἵνα γὰρ μὴ δοκῇ κακουργεῖν ὡς προσμεμ[illegible]τίσας τοῦ νόμου χρῆσιν [illegible] ἄγνοιαν, ἵνα αὐτὸ ἐπαχθὲς τοῖς νόμοις δοκῇ παραχρῆμα ἀνεῖσαι.

Marginalia: ἐλθεῖν α. — χ ἐπιθαλαττίων. — διαιρ. α. — α. — χ. ἔστι τοίνυν ἕκτη. — πανουργεῖν. — ἤδη — Harpocr. — τοῦτο λέγει.

130 Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ ἕν, ἢ δύο) Πληρωθέντος τοῦ μέρους τοῦ νομίμου, ἐπειδὴ παλαιὸν ἦν ἔθος προσγράφειν καὶ τοῦτο ὡς νόμιμον. τὸ γὰρ ἔθος τοῦ νομίμου κεφάλαιον μέρος παρὰ τοῖς τεχνίταις νενόμισται. δι' οὗ ποιοῦνται τὸ πάντας ἀναλυθῆναι κατὰ τοῦτο τὸ ἔθος τῷ τῶν νομίμων βουλήματι ἐν ταῖς δόσεσι τῶν δωρειῶν. λαμβάνει τὴν ἀρχὴν τὸ ἔθος ἀπὸ τούτου. Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ ἕν, ἢ δύο ψηφίσματα καὶ ἑξῆς. πληρώσας δὲ καὶ τὸ ἔθος, δι' οὗ τὸ νόμιμον ἐβεβαίωσε. τίθησι λοιπὸν τὰς ἀντιθέσεις ἐκ τοῦ νομίμου, πρῶτον

εἶναι τὰς ἀνδροληψίας, ἕως ἂν ἢ δίκας τοῦ φόνου ὑπόσχωσιν, ἢ τοὺς ἀποκτείναντας ἐκδῶσι. *σκοπεῖσθε ὡς (*κ. σκοπεῖτε)
131 καλῶς. πρότερον μὲν ὑπέχειν δίκας ἀξιοῖ, μετὰ ταῦτα δὲ, ἂν τοῦτο μὴ βούλωνται, προστάττει ἐκδοῦναι. ἐὰν δὲ μηδέτερον τούτων ἐθέλωσι, τὸ ἀνδρολήψιον φησὶν εἶναι μέχρι τριῶν, πλέον δὲ μή. παρὰ τοίνυν ὅλον τοῦτον τὸν νόμον εἴρηται τὸ ψήφισμα. πρῶτον
132 μὲν γὰρ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ γράφων, οὐ προσέγραψεν, ἀδίκως, οὐδὲ βιαίως, οὐδ' ὅλως οὐδέν. εἶτα πρὸ τοῦ δίκην ἀξιῶσαι λαβεῖν, εὐθὺς ἔγραψεν ἀγώγιμον εἶναι. πρὸς δὲ τούτοις, ὁ μὲν νόμος, ἂν μήτε δίκας ὑπόσχωσι παρ' οἷς ἂν τὸ πάθος γένηται, μήτε τοὺς δράσαντας ἐκδιδῶσι, κελεύει κατὰ
133 τούτων εἶναι τὸ ἀνδρολήψιον μέχρι τριῶν. ὁ δὲ, τούτους μὲν ἀθῴους παρῆκε, καὶ οὐδὲ λόγον πεποίηται περὶ αὐτῶν οὐδένα· τοὺς δὲ τὸν ἤδη πεφευγότα, (φήσω γὰρ οὕτω) κατὰ τὸν κοινὸν ἁπάντων ἀνθρώπων νόμον, ὃς κεῖται τὸν φεύγοντα δέχεσθαι, ὑποδεξαμένους, ἐκσπόνδους εἶναι γράφει, ἐὰν μὴ τὸν οἰκέτην ἔκδοτον διδῶσιν. οὐκοῦν
134 καὶ τὸ μὴ προσθεῖναι πῶς ἂν ἀποκτείνῃ, καὶ τὸ μηδεμίαν κρίσιν εἰπεῖν, καὶ τὸ μὴ δίκας αἰτεῖν, καὶ τὸ πανταχόθεν διδόναι λαβεῖν, καὶ τὸ τοὺς ὑποδεξαμένους, ἀλλὰ μὴ παρ' οἷς ἂν τὸ πάθος γένηται, κολάζειν, καὶ πᾶσιν οὑτωσὶ φανερῶς, καὶ παρὰ τοῦτον εἴρηκε τὸν νόμον. Λέγε δὴ τὸν ἐφεξῆς. Νόμος.

135 Μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν Ἀθηναίοις.

Ἔστι μὲν οὐκέτι τῶν φονικῶν ὅδε νῦν ἀνεγνωσμένος νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὐδ' ὁποῖον δ' ἧττον ἔχει καλῶς, εἴπερ καὶ ἄλλος τις. ὥσπερ γὰρ τῆς ἄλλης πολιτείας ἴσον μέτεστιν ἑκάστῳ, οὕτως ᾤετο δεῖν καὶ τῶν νόμων ἴσον μετέχειν πάντας ὁ θεὶς αὐτόν.
136 καὶ διὰ ταῦτ' ἔγραψεν, *οὐδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν Ἀθηναίοις. (*μηδὲ) ὁπότε τοίνυν τὰ ψηφίσματα δεῖν κατὰ τοὺς νόμους ὁμολογεῖται γράφειν, ὁ γράφων ἰδίᾳ τι χαριζόμενος τοιοῦτον, ὃ μὴ πᾶσι καὶ ὑμῖν ἔσται, σαφῶς καὶ παρὰ τοῦτον ἂν εἰρηκὼς εἴη τὸν νόμον. οὐ γὰρ δήπου, ἃ μηδὲ νομοθετεῖν
137 ἔξεστι, ταῦτα ἐν ψηφίσματι γράψας τις, ἔννομα ἂν εἰρηκὼς εἴη. Λέγε τὸν μετὰ ταῦτα νόμον, ἢ οὗτοι πάντες εἰσίν. Νόμος.

Ψήφισμα δὲ μηδὲν μήτε βουλῆς, μήτε δήμου, νόμου κυριώτερον εἶναι.

Κατάθου. Πάνυ μικρὸν ὑπείληφα μοι τὸν λόγον, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ῥᾴδιον
138 εἶναι, περὶ τοῦ καὶ παρὰ τοῦτον εἰρῆσθαι τὸν νόμον τὸ ψήφισμα. ὃς γὰρ, ὑπαρχόντων τοσούτων νόμων, πάντας ὑπερβὰς τούτους, γέγραφέ τι καὶ κατένειμεν ἴδιον πρᾶγμα ψηφίσματι, τοῦτον τί, τίς ἄλλο ποιεῖν φήσει, πλὴν ψήφισμα νόμου κυριώτερον ἀξιοῦν εἶναι; Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν καὶ ἕν, ἢ δύο ψηφίσματα δεῖξαι τῶν
139 γεγραμμένων τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργέταις τῆς πόλεως, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι ῥᾴδιον ἦν γράφειν τὰ δίκαια, ὅταν αὐτό τις ἕνεκα τούτου γράφῃ, τοῦ τιμῆσαί τινα, καὶ μεταδοῦναι * τῶν ὑμῖν ὑπαρχόντων, καὶ μὴ διὰ ταῦτα δοκεῖν ποιεῖν, βούληται κακουργεῖν καὶ παρακρούεσθαι. Λέγε τὰ ψηφίσματα ταυτί. ἀλλ' ἵνα μὴ μακρὰ ἀκούειν ὑμῖν ᾖ, ἐξ ἑκάστου τῶν ψηφισμάτων αὐτὸ τοῦτο *ἐξείλεκται, περὶ οὗ τούτου κατηγορῶ. Λέγε.

(* εὐπ. — *ἐξείλεκται)

Privilegia ne irrogant 452.

Ἐκ τῶν

μὲν τὴν ἀπὸ τοῦ ῥήτορος· γέγραφε γὰρ ὁ Ἀριστοκράτης, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω. κατηγόρησε δὲ Δημοσθένης, ὅτι οὐ συγκλήσως ὡς ἐλεεινῶς ἔγραψε, καὶ ἀσαφῶς μὲν [illegible], καὶ ὅτι ἔστιν ἀγώγιμος. πρὸς τοῦτο αὐτὸ θέσας ἐκ τῆς διανοίας ἀπολογήσεται Ἀριστοκράτης λέγων· ἐπὶ κρίσιν γεγράφθαι ἄγεσθαι τὸν ἀνδροφόνον κατὰ τὸν νόμον. ὁ Δημοσθένης τοῦτο οὖν δείκνυσι τὸ κατὰ διάνοιαν ὡς ἐπιτρέψειν, φάσκων μηδὲ γεγράφθαι διαιρούμενον ἐπὶ κρίσιν ἄγεσθαι τὸν ἀνδροφόνον ἀγώγιμον· καὶ ὁ τρόπος αὐτοῦ τῶν νόμων γέγονεν ὑπὸ τῶν ἀνδροφόνων μᾶλλον. αἰτιᾶται δὲ ἴσως πῶς ἔχει τὸ ψήφισμα κατὰ μέρη δύο· ἓν μὲν, ὅτι γράψας ἀγώγιμον [illegible] γράψας· ἐὰν δέ τις πόλις ἀφέληται, ἢ ἰδιώτης, ἔκσπονδος ἔστω· οὐ προσέγραψε πάλιν διὰ τί ἔκσπονδος. δέον προσγράψαι· ἐὰν εἰ μὴ ἐκδιδῶσιν ἐπὶ κρίσιν, [illegible] ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα. προβούλευμα γάρ ἐστι· ὁ νόμος δὲ ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα. ἴστε δὲ ὅτι τῶν προεστηκότων καὶ κεκυρωμένων ὑπὸ τῆς βουλῆς ψηφισμάτων, τὰ μὲν ἄχρι αὐτῆς ἵσταται τῆς βουλῆς. τὰ δὲ καὶ εἰς τὸν δῆμον ἐπέμπετο· ὅσα μὲν οὖν ἴδια τῆς βουλῆς ψηφίσματα ἦν, ταῦτ' ἦν ἐπέτεια· καὶ συνεκινεῖτο τῇ βουλῇ μετ' ἐνιαυτὸν παυόμενα. ὅσα δὲ ἀπὸ τῆς βουλῆς ἔδει πρὸς τὸν δῆμον πεμφθῆναι, καὶ τὸ κῦρος παρ' αὐτοῦ λαβεῖν, ταῦτα οὐκ ἦν ἐπέτεια. τοῦτο οὖν γράφει Ἀριστοκράτει ψήφισμα ἐκυρώθη μὲν ὑπὸ τῆς βουλῆς· ἔδει δὲ αὐτὸ κυρωθῆναι καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου. τῆς δὲ χρείας δεούσης, μετέωρον ἔμεινε. [illegible] δὲ ὁ ῥήτωρ, φησὶν αὐτὸ ἄκυρον εἶναι· προβούλευμα γὰρ εἶναι. ὅτι μὲν οὖν προβούλευμά ἐστιν, ἀληθές. ὅτι δὲ οὐκ ἄκυρον, οὐκ ἀληθές. τὸ δὲ ἄκυρον, διχῶς λέγεται. ἔστι γὰρ τὸ παντελῶς ἀνῃρημένον καὶ διαγεγραμμένον, ἢ τὸ ὀφειλόμενον κυρωθῆναι, οὔπω δὲ κυρωθέν. ταύτην τὴν ὁμωνυμίαν λαβὼν εἰς χρῆσιν σοφίσματος, ἐθάρρησεν εἰπεῖν ἄκυρον εἶναι τὸ ψήφισμα. εἶτα τὴν ἰδικὴν πρότασιν προτάξας τῇ καθόλου, κατασκευάζει πιθανῶς λέγων· ὁ νόμος δὲ ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα. ἡ μὲν οὖν καθόλου πρότασις ἀληθής. ἐπέτεια γὰρ ὡς ἀληθῶς τῆς βουλῆς τὰ ψηφίσματα. τὸ δὲ ἄκυρον εἶναι τὸ ψήφισμα, ὁμωνύμως ἐδέξατο μέν. προβούλευμα γάρ ἐστιν ὁμοίως ὁμώνυμον, ὡς πάντα τὰ εἰσιόντα εἰς τὴν βουλὴν ψηφίσματα.

Ἐκ τῶν ψηφισμάτων.

Ὁρᾶτε ὅτι πάντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν αὐτὸν τρόπον γεγράφασιν, ἔστω, φησίν, ὑπὲρ αὐτοῦ ἡ αὐτὴ τιμωρία, καθάπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον ἀποκτείνῃ· κυρίους μὲν ἐῶντες τοὺς περὶ τούτων ὑπάρχοντας ὑμῖν νόμους, σεμνοὺς δ' ἀποφαίνοντες, εἴγε ἐν δωρεᾶς ἐποιήσαντο τάξει τὸ τούτων μεταδοῦναί τινι. ἀλλ' οὐκ Ἀριστοκράτης· ἀλλὰ παραπλήσια μὲν, καθ' ὃν δύναται τρόπον τούτοις ὡς γοῦν οὐδενὸς ὄντων ἀξίων, ἰδίαν τινὰ γράφειν ἐπιχείρησε· μικρὰν δ' ἀποφαίνει κἀκείνην τὴν δωρεάν, ἐν ᾗ τὴν πολιτείαν δέδωκέ τῷ Χαριδήμῳ. ὅς γὰρ ὡς ἀγαπώντων τοῦθ' ὑμᾶς, καὶ προσοφειλόντων χάριν αὐτῷ, γέγραφε, καὶ προσέτι φυλάττειν ὑμᾶς ἐκεῖνον, ὅπως ἀδεῶς, ὅ, τι ἂν βούληται, ποιῇ, πῶς οὐ τοῦτο ὃ λέγω, διαπράττεται; οὐκ ἀγνοεῖν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ὡς μὲν οὐ παρὰ τοὺς νόμους φανερῶς γέγραφε τὸ ψήφισμα Ἀριστοκράτης, οὐχ ἕξει δεῖξαι· ὃ δὲ δεινότατον πάντων ἐστί, τὸ μηδεμίαν κρίσιν ἐν παντὶ ποιῆσαι τῷ ψηφίσματι ταύτης αἰτίας, τοῦθ' ὑφαιρεῖσθαι πειράσεται. ἐγὼ δὲ περὶ αὐτοῦ τούτου πολλὰ μὲν λέγειν οὐκ οἴομαι δεῖν, ἐκ δὲ τοῦ ψηφίσματος αὐτοῦ δείξω σαφῶς οὐδὲ αὐτὸν τοῦτον ἡγούμενον εἶναι κρίσιν οὐδεμίαν τῆς αἰτίας ἔχοντι. γέγραφε γὰρ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, ἀγώγιμος ἔστω. ἐὰν δέ τις ἀφέληται, ἢ πολίτης, ἢ ἰδιώτης, ἔκσπονδος ἔστω. οὐκ ἐὰν μὴ παράσχῃ εἰς κρίσιν τὸν ἀφαιρεθέντα, ἀλλ' ὅλως εὐθύς. καίτοι εἴγε ἐδίδου κρίσιν, ἢ καὶ μὴ ἀφῃρεῖτο, τότ' ἂν προσέγραψε κατὰ τῶν ἀφελομένων τὴν τιμωρίαν, ὁπότε εἰς τὴν κρίσιν μὴ παρέχοιεν οἱ ἀφέλοντο. οἶμαι τοίνυν αὐτὸν κἀκεῖνον ἐρεῖν τὸν λόγον, καὶ σφόδρα τούτῳ ζητήσειν ἐξαπατᾶν ὑμᾶς, ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα. προβούλευμα γάρ ἐστιν· ὁ νόμος δ' ἐπέτεια κελεύει τὰ τῆς βουλῆς εἶναι ψηφίσματα. ὥστε κἂν αὐτοῦ νῦν ἀποψηφί-

Οὐκ ἀγνοεῖν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι] Ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ νομίμου ἐκ τοῦ ῥήτορος τῆς διανοίας· ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ὡς ἐξ ὁμολογουμένης εἴληφεν αὐτὴν χωρὶς [illegible] ἐπὶ θάνατον. ὁ δὲ Ἀριστοκράτης [illegible] ἐπὶ κρίσει, [illegible] αἰτιᾶται [illegible] αὐτῷ ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ ψηφίσματος, ὅτι καὶ τοὺς ἀφελόντας τὰ ἐπιτίμια τὰ κοινά, καὶ [illegible] ἔκσπονδον [illegible] εἶναι. οὐκ ἐὰν μὴ παράσχῃ εἰς κρίσιν, ἀλλὰ καὶ δικαίως ἀφέλωνται. ἐπειδὴ δὲ οὐκ εἶχεν ἀπὸ τῆς γνώμης ὁ Ἀριστοκράτης λῦσαι, [illegible] προαιρέσεως, ἀπὸ δὲ τῆς ῥητοῦ λήψεως ὡς αὐτὸς γέγραφε. Ὡς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα· προβούλευμα γάρ ἐστι)

καθ' ὅσον δύναται.

χ. πόλις,

οἶμαι.

χ. ζητ.

χ. κρίσιν

οὐχ, Vulg. [illegible] ἐκεῖνον

σησθε, ἥ γε πόλις φλαῦρον οὐδὲν πείσεται κατὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἐκεῖνο ὑπολαμβάνειν, ὅτι τὸ ψήφισμα τοῦτ' ἔγραψεν, οὐχ ἵνα ὄντος ἀκύρου μηδὲν ἀηδὲς ὑμῖν συμβῇ·
148 ἐξῆν γὰρ αὐτῷ τὴν ἀρχὴν μὴ γράφειν, εἴ γε τὸ βέλτιστον τῇ πόλει σκοπεῖν ἐβούλετο· ἀλλ' ἵν' ἐξαπατηθέντων ὑμῶν διαπράξαιντό τινες τἀναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσιν. οἱ δὲ γραψάμενοι καὶ χρόνους ἐμποιήσαντες, δι' οὓς ἄκυρόν ἐστι τὸ ψήφισμα, ἡμεῖς
140 ἐσμέν. ἄτοπον δὴ γένοιτ' ἄν, εἰ ὧν ἡμῖν χάριν εἰκὸς ὑπάρχειν, ταῦτα τούτοις εἰς σωτηρίαν ὑπάρξει. ἔτι τοίνυν, οὐδὲ ἁπλοῦν τοῦθ' οὕτως ἐστίν, ὥστε τις οἴεται. εἰ μὲν γὰρ μηδεὶς ἄλλος ἦν ὅστις ἔμελλεν ὁμοίως τούτῳ τῶν συμφερόντων ὑμῖν ὀλιγωρήσας γράφειν, ἴσως
150 ἂν ἧττον ἦν δεινόν· νῦν δὲ ὄντων οὐκ ὀλίγων, οὐ καλῶς ἔχει μὴ λῦσαι τὸ ψήφισμα ὑμῖν. τίς γὰρ οὐ γράψει γε θαῤῥῶν πάλιν, ἐνίκα δ' ἂν ἢ [illegible] ἀποπεφευγὼς ἔσται; τίς δὲ οὐκ ἐπιψηφιεῖ; τίς δ' οὐ γράψεται; οὐ τοίνυν τοῦτο σκεπτέον, εἰ τοῦτ' ἐστὶν ἄκυρον τοῖς χρόνοις, ἀλλ'
151 ἐκεῖνο ὁρᾶν, ὅτι τῇ περὶ τούτου ψήφῳ νῦν ἐὰν ἀποψηφίσησθε, τοῖς ἀδικεῖν βουλομένοις αὖθις ὑμᾶς, ἄδειαν δώσετε. οὐ τοίνυν οὐδὲ ἐκεῖνό με λέληθεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἁπλῆν μὲν, οὐδὲ δικαίαν, οὐδ' ἥντινοῦν ἀπολογίαν Ἀριστοκράτης ἕξει λέγειν, παρ-
152 αγωγὰς δέ τινας τοιαύτας ἐρεῖ, ὡς ἄρα πολλὰ τοιαῦτα ἤδη γέγονε ψηφίσματα πολλοῖς. ἔστι δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδὲν τοῦτο σημεῖον, τοῦ τοῦτ' ἔννομα εἰρηκέναι· πολλαὶ γὰρ προφάσεις εἰσὶ, δι' ἃς πολλάκις ὑμεῖς ἐξηπάτησθε. οἷον εἴ τι τῶν ἑαλωκότων ψηφισμά-
153 των πρὸς ὑμᾶς μὴ ἐγράφη, κύριον ἂν ἦν δήπουθεν. καίτοι παρά γε τοὺς νόμους γ' ἂν εἴρητο. καὶ εἴ τι γέγραφεν, ἢ καθυφέντων τῶν κατηγόρων, ἢ μὴ δυνηθέντων οὐδὲν διδάξαι, ἀπέφυγε, καὶ τοῦτ' οὐδὲν κωλύει παράνομον εἶναι. οὐκ ἄρα εὐορκοῦσιν οἱ δικάσαντες αὐ-
154 τά; ναί. πῶς; ἐγὼ διδάξω. γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ δικάσειν ὀμωμόκασιν. ἡ δὲ τῆς γνώμης δόξα, ἀφ' ὧν ἂν ἀκούσωσι, παρίσταται. ὅτε τοίνυν κατὰ ταύτην ἔθεντο τὴν ψῆφον, εὐορκοῦσι. πᾶς γὰρ ὁ μήτε δι' ἔχθραν, μήτε δι' εὔνοιαν, μήτε δι' ἄλλην ἄδικον πρόφασιν μηδεμίαν
155 παρ' ἃ γιγνώσκει θέμενος τὴν ψῆφον, εὐορκεῖ. εἰ γὰρ ἠγνόησέ τι διδασκόμενος, τοῦ μὴ συνιέναι δίκην οὐκ ὀφείλει δοῦναι. ἀλλ' εἴ τις εἰδὼς, ἐκεῖνο προὔδωκεν, ἢ ἐξαπατᾷ, ἔνοχος οὗτός ἐστι τῇ ἀρᾷ. διόπερ καταρᾶται καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ὁ κῆρυξ, οὐκ εἴ τινες ἐξηπατήθησαν, ἀλλ' εἴ τις ἐξαπατᾷ λέγων, ἢ βουλὴν, ἢ δῆμον, ἢ τὴν

Ἄλλη αἰτίασις ὡς ἀπὸ τοῦ Ἀριστοκράτους. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ ῥήτορος πεπλασμένη, ὥσπερ ἂν οὐδεὶς ἑκὼν ὁμολογήσειεν ἀδικεῖν. ἵνα τῇ οἰκείᾳ γλώττῃ κατηγορηθῇ. ὥσπερ ὑπὸ μάρτυρος ἀπὸ τῶν πρότερον. ὁμολογεῖν ἄκυρον εἶναι τὸ ψήφισμα, πῶς ἄκυρον τὸ προβούλευμα γίνεται. οὐ γὰρ πάντα ἐποιεῖτο αὐτό, ἐπεὶ ἃ μὲν ἡ βουλὴ ἐκύρου χωρὶς τοῦ δήμου· ἕως ὑπῆρχεν ἐπικρατεῖ, καὶ ἦν ὄντως ἐπέτεια. τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου γενόμενα, καὶ πλείονα μένει χρόνον. ἐπειδὴ γὰρ τὰ προβουλεύματα τῆς βουλῆς [illegible] εἰσήγετο εἰς τὸν δῆμον, ἀλλ' ἦν κύρια καὶ χωρὶς τοῦ δήμου ἦν δὲ ἐπέτεια, αὐτὴ τοῦ ἔτους ἐνιαυτόν. ὡς πρὸς τὴν βουλὴν δὲ [illegible] ὅτι ἦν κύριον. καὶ μὴ πως εἰσαχθῇ εἰς τὸν δῆμον. τὸ δὲ ὅτι ἐπέτεια, ὡς πρὸς τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου [illegible]. ἄκυρον μὲν γὰρ τὸ μήπω κυρωθὲν ὑπὸ δήμου· ἡ μὲν ἄκυρον πάντη, ὡς ἐνιαύσιοι. [illegible] γὰρ πολλάκις καὶ πολὺν χρόνον.
151 Οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνό με) Ἀντίθεσις πάλιν ἀπὸ τοῦ ἔθους. ἔστι γὰρ διχῶς τὸ νόμιμον [illegible] ἔγγραφον καὶ ὅταν ἂν [illegible] ἄγραφα, καὶ τὰ ἀγραφα νόμιμα, πάντας [illegible] ἴσα τὰ ἔγγραφα καθόλου. [illegible] ὁ ῥήτωρ, [illegible] δείξας, ἵνα [illegible] ἀποδείξῃ αὐτὴν τὴν [illegible]. ἁπλῆν δὲ, [illegible] καθαρὰν,
152 δικαίαν. Παραγωγὰς δὲ) Ἀπάτας. παρὰ τὸ παράγειν τῆς ἀληθείας τὴν γνώμην.
153 Οὐκ ἄρα εὐορκοῦσιν) Θεραπεία τοῦ συγκρούειν τοῖς δικασταῖς· ἐπειδὴ γὰρ ἀπέδειξε κεκυρωμένα [illegible], [illegible] ἀπὸ τῶν δικαστῶν, λύει τὸ ἔγκλημα [illegible] τὴν [illegible].
154 Ἡ δὲ τῆς γνώμης δόξα) Ἡ ὑπόνοια, καὶ τὸ οὕτως, ὡς ἔγνωσαν, νομίσαι δίκαιον. πρὸς [illegible] δὲ τοῦ λόγου, [illegible], ἵνα [illegible] τὴν ἀκρόασιν ἐργάσηται.
155 Εἰ γὰρ ἠγνόησέ τι) Τὴν γὰρ ἄγνοιαν μέρος συγγνώμης οἱ παλαιοὶ ἐποιοῦντο.

γρ. ἀναισχυντῆ.

γρ. ἔμενε.

γρ. καὶ μήπω εἰσαχθῆναι εἰς τὸν δῆμον.

γρ. ὑμῖν.

γρ. οὐχ ἁπλῆν.

ἢ τὴν ἡλιαίαν, μηδὲ τοῦθ᾽ ἡμῖν ἐᾶτε λέγειν ὡς γέγρα- 156
φεν, ἀλλ᾽ ὡς ἔστι δίκαιον ἐψηφίσθαι· μηδ᾽ ὡς ἕτεροι δι-
κάσαντες ἐκύρωσαν ἐκεῖνα, ἀλλ᾽ ὑμᾶς αὐτοὺς ἀξιοῦ-
τε διδάσκειν, ὡς δικαιότερ᾽ ὑμῶν περὶ τῶνδε λέγουσιν. *κ ὑμῶν.
εἰ δὲ τοῦτο μὴ δυνήσονται, οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι,
τὴν ἑτέρων ἀπάτην κυριωτέραν ποιήσασθαι τῆς ὑ- 157
μετέρας αὐτῶν γνώμης. ἔτι τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ
σφόδρα ἀναιδὴς εἶναι ὁ τοιοῦτος λόγος, ὡς γέγονε καὶ
πρότερον τισὶν ἄλλοις τοιαῦτα ψηφίσματα. οὐ γὰρ εἴ τι
πώποτε μὴ κατὰ νόμους ἐπράχθη, σὺ δὲ τοῦτ᾽ ἐμι-
μήσω, διὰ τοῦτ᾽ ἀποφεύγειν σοι προσήκει, ἀλλὰ τοὐ- 158
ναντίον πολὺ μᾶλλον ἁλίσκεσθαι διὰ ταῦτα. ὥσπερ
γὰρ εἴ τις ἐκείνων ἑάλω, σὺ ταῦτ᾽ οὐκ ἂν ἔγραψας, οὔ-
τως ἂν σὺ νῦν ἁλῷς, ἄλλος οὐ γράψει. ὡς μὲν τοίνυν οὐ παρὰ πάντας τοὺς νόμους
φανερῶς γέγραφε τὸ ψήφισμα Ἀριστοκράτης, οὐκ οἶμαι λέγειν αὐτὸν ἕξειν· ἤδη δέ τι-
να εἶδον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γραφὴν ἀγωνιζόμενον παράνομον, τοῖς νόμοις μὲν 159
ἁλισκόμενον, ὡς δὲ συμφέρειν ἡμῖν γέγραφε, λέγειν ἐπιχειροῦντα, καὶ ταύτῃ βια-
ζόμενον, εὐήθη μὲν τοῖς ἅπασιν, οἶμαι, μᾶλλον δ᾽ ἀναιδῆ λόγον. εἰ γὰρ καὶ κατὰ *α. *δικάσι.
τἄλλα πάντα συμφέροι τὰ εἰρημένα, εἴ γε ὀμωμοκότας κατὰ τοὺς νόμους δικάζειν ὑ-
μᾶς ἀξιοῖ κυροῦν, ἃ μηδ᾽ αὐτὸς ἔχει δεῖξαι δικαίως γεγραμμένα, ἀσύμφορα 160
ἂν εἴη, εἴπερ τὸ εὐορκεῖν περὶ πλείστου πᾶσιν ἐστὶ ποιητέον. οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἔχει τινὰ ὅ-
μως ἡ ἀναίδεια αὕτη λόγον. τούτῳ τοίνυν οὐδ᾽ οὗτος ἕξεσται πρὸς ὑμᾶς ὁ λό- *ἔστ.
γος. οὕτω γὰρ σφόδρα ἐναντίον ὂν τοῖς νόμοις τὸ ψήφισμα, μᾶλλον ἀσύμφορόν ἐστιν,
ἢ παράνομον. βούλομαι δ᾽ ὑμῖν καὶ τοῦτ᾽ ἐπιδεῖξαι. ἵνα δὲ ὡς διὰ βραχυτά- 161
του λόγου δῆλον ὃ βούλομαι ποιήσω, παράδειγμά τι γνώριμον πᾶσιν ὑμῖν ἐρῶ.
ἔστιν ὅτι συμφέρει τῇ πόλει μήτε Θηβαίους, μήτε Λακεδαιμονίους ἰσχύειν· ἀλλὰ τοῖς
μὲν, Φωκέας ἀντιπάλους, τοῖς δέ τινας ἄλλους εἶναι. ἐκ γὰρ τοῦ ταῦθ᾽ οὕτως ἔχειν, ὑ-
μῖν ὑπάρχει μεγίστοις οὖσιν ἀσφαλῶς οἰκεῖν. ταὐτὸ τοίνυν νομίζετε τοῦτο καὶ τοῖς 162
Χερρόνησον οἰκοῦσι τῶν πολιτῶν συμφέρειν, μηδένα εἶναι τῶν Θρᾳκῶν ἰσχυρόν· ἡ γὰρ
ἐκείνων πρὸς ἀλλήλους ταραχὴ καὶ ὑποψία, φρουρὰ Χερρονήσου μεγίστη τῶν πα-
σῶν ἐστὶ, καὶ βεβαιοτάτη. τὸ τοίνυν ψήφισμα τουτὶ, τῷ μὲν ἡγουμένῳ τῶν Κερσο-
βλέπτου πραγμάτων ἀσφάλειαν διδοῦν, τοῖς δὲ τῶν ἑτέρων βασιλέων στρατη- 163
γοῖς, φόβον καὶ δέος, μή τινα αἰτίαν ἔχωσι, παρεισάγει, τοὺς μὲν, ἀσθενεῖς, τὸν δ᾽ ἕνα
ὄντα, ἰσχυρὸν καθίστησιν. ἵνα δὲ μὴ πάνυ θαυμάζητε, εἰ τὰ παρ᾽ ὑμῖν ψηφίσματα
τηλικαύτην ἔχει δύναμιν, γεγονὸς ὃ καὶ πάντες ἐπίστασθε πρᾶγμα, ὑμᾶς ὑ-
πομνήσω. ὅτε Μιλτοκύθης ἀπέστη Κότυος, συχνὸν ἤδη χρόνον ὄντος τοῦ πολέμου, καὶ 164
ἀπηλλαγμένου μὲν Ἐργοφίλου, μέλλοντος δὲ Αὐτοκλέους ἐκπλεῖν στρατηγοῦ, ἐγρά-
φη τι παρ᾽ ὑμῖν ψήφισμα τοιοῦτον, δι᾽ οὗ Μιλτοκύθης μὲν, ἀπῆλθε φοβηθεὶς, καὶ
νομίσας ὑμᾶς οὐ προσέχειν αὐτῷ· Κότυς δὲ, ἐγκρατὴς τοῦ τε ὄρους τοῦ ἱεροῦ, καὶ
τῶν θησαυρῶν ἐγένετο. καὶ γάρ τοι μετὰ ταῦτα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Αὐτοκλῆς μὲν 165 *α.
ἐκρίνετο, ὡς ἀπολωλεκὼς Μιλτοκύθην· οἱ δὲ χρόνοι, κατὰ τοῦ τὸ ψήφισμα εἰπόντος
τῆς γραφῆς ἐξεληλύθεσαν. τὰ δὲ πράγματα ἀπωλώλει τῇ πόλει. οὕτω τοίνυν ἴστ᾽,

156 Μηδὲ ὡς ἕτεροι δικάσαντες ἐκύρωσαν) Ἐξηγητικὸν τοῦ πρό. 157 Οὐ γὰρ εἴ τι πώποτε μὴ κατὰ τοὺς νόμους) Ἔθος πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἐπὶ τῶν αὐτῶν νοημάτων, καὶ τοῖς αὐτοῖς κεχρῆσθαι ῥήμασιν, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἀπειρόκαλοι εἶναι ἐναλλαγῇ τῆς λέξεως. εἶπον οὖν καὶ ἐν τῷ κατὰ Ἀνδροτίωνος τὸ αὐτό. 158 Ἤδη δέ τινα εἶδον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Τοῦ συμφέροντος ἐστὶν ἡ ἀναίρεσις, ὅτι οὐδὲ συμφέρει, ἵνα μὴ δόξῃ τὸ χρήσιμον κυροῦσθαι. 163 Ἵνα δὲ μὴ πάνυ θαυμάζητε) Ἀντίθεσιν λύει· εἶπε γὰρ ἄν τις, ἀλλ᾽ οὐ δεδιότες τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ ψηφίσματι· οὐ γὰρ οὕτως ἰσχύει. ὁ δὲ κατασκευάζει, ὅτι πολλὰ δύναται τὸ ψήφισμα, ἐκ παραδειγμάτων.

Σ. 383.

167 Ἂν οὖν εἴπωσιν ὑμῖν) Ἐπειδὴ ὁ λόγος ἐπαχθέστερος, ἄλλοις περιτίθησι προσώποις, ἵνα μὴ αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ταῦτα λέγειν δοκῇ, ἐπιεικὴς δὲ ᾖ ὁ φθεγγόμενος. 173 Ἀκούω τοίνυν αὐτούς) Ἀντίθεσις, ὅτι οὐ συνάπτει τὰ [illegible], ἀλλὰ τὰ ἐγκλήματα. κατασκευάσει δὲ τὴν ἀντίθεσιν ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ Κερσοβλέπτου, καὶ τῆς τῶν προσόδων ποσότητος. εὐκόλως δυνήσεται μὲν τὴν γνώμην λῦσαι τῇ κατὰ τῶν πράξεων διαβολῇ, καὶ ὅτι τὸ ἦθος ἐστὶ τὸ χαρίεν [illegible] βάρβαρος. τὴν δὲ ποσότητα, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης αὐτῷ τοῖς πολεμίοις πλεονεξίας.

[a] Ὃς καὶ πρότερόν ποτε Ἀριστόμαχος) [illegible] οἱ φιλιππίζοντες, οὗτοι καὶ [illegible] τὰ τῶν [illegible] ἐφρόνουν. τὴν δὲ ἀντίθεσιν ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ Ἀριστομάχου [illegible] ἀποδείκνυσι, κατασκευάσας αὐτήν. ὅταν γὰρ ἡ δυνατὴ ἡ ἀντίθεσις, τῷ δοκεῖν κατασκευάζομεν, ἵνα δυνατῶς ἀφορμὰς ἐπιλύειν πειρώμεθα. 175 Ἐγὼ δ' οὐκ ἀπορῶ μέν, Ἡ λύσις ἐπιλύειν.

ὅτι καὶ νῦν εἰ μὴ λύσετε τὸ ψήφισμα τοδί, καὶ τοῖς βασιλεῦσι θαυμαστὴ γενήσεται δι' αὐτὸ ἀθυμία, καὶ τοῖς στρατηγοῖς αὐτῶν. ὅλως γὰρ ἡγήσονται προεῶσθαι μὲν αὐτοί, πρὸς Κερσοβλέπτην δὲ ἀποκλίνειν ὑμᾶς. εἶτ' οὐκ ἐκ τοῦ ταῦτα γνῶναι παραχωρήσονται τῆς ἀρχῆς ἐπὶ καιροῦ τινός, αὐτοῖς ἐπιθεμένου τοῦ Κερσοβλέπτου, πάλιν ὁρᾶτε τί συμβήσεται. φέρε γὰρ πρὸς 167 θεῶν ἂν [a] ὑμᾶς ἀδικῇ Κερσοβλέπτης, ὃ μᾶλλον εἰκὸς αὐτὸν ἐλπίσαντα, ἢ μὴ δυνηθέντα ποιῆσαι, οὐκ ἐπ' ἐκείνους ἴμεν, καὶ δι' ἐκείνων πάλιν ἀσθενῆ ποιεῖν αὐτὸν ἐπιχειρήσομεν; ἂν οὖν εἴπωσιν [b] ὑμῖν πρὸς ταῦτα ἐκεῖνοι, ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μόνον ἡμῖν ἀδι-168 κουμένοις οὐκ ἐβοηθήσατε, ἀλλὰ καὶ φόβον, ἂν ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀμυνώμεθα, θαυμαστὸν προεστήσατε, ψήφισμα ποιησάμενοι τἀναντία τοῖς ὑμῖν συμφέρουσι, καὶ παρ' ἃ πλεῖστον ἡμῖν, ἄν τις ἀποκτείνῃ, ἀγώγιμον εἶναι. οὐκ οὖν ἐστὲ δίκαιοι βοηθοὺς καλεῖν ἡμᾶς, ἐφ' οἷς 169 καὶ περὶ ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ περὶ ἡμᾶς κακῶς ἐβουλεύσασθε· εἰπέ μοι, ταῦτ' ἐὰν λέγωσιν, οὐ δικαιότερα ἡμῶν ἐροῦσιν; ἔγωγ' οἶμαι. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἔνεστιν εἰπεῖν, ὅτι τὰ μὲν εἰκότως ἐφενακίσθητε καὶ προεκρούσθητε. εἰ γὰρ μηδὲν εἴχετε τῶν ἄλλων λογίσασθαι, μηδ' ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν οἷοί τε ἦτε ταῦτα συνιδεῖν, 170 ἦν ἰδεῖν παράδειγμα Ὀλυνθίους τουτουσί, οἳ τί πεποιηκότες αὐτοὺς Φίλιππον, πῶς αὐτῷ κέχρηνται; ἐκεῖνος ἐκείνοις Ποτίδαιαν οὐχὶ τηνικαῦτα ἀπέδωκεν, ἡνίκα ἀποστερεῖν οὐκ ἔτ' οἷός τ' ἦν, ὥσπερ ὑμῖν ὁ Κερσοβλέπτης Χερρόνησον. ἀλλὰ πρὸς ὑμᾶς πολεμῶν χρήματα πολλὰ ἀναλώσας, ἑλών, καὶ δυνηθεὶς ἂν αὐτὸς ἔχειν, εἴπερ ἐβου-171 λήθη, παρέδωκε καὶ οὐδ' ἐπεχείρησεν ἄλλο ποιεῖν οὐδέν. ἀλλ' ὅμως ἐκεῖνοι, ἕως μὲν ἑώρων τηλικοῦτον αὐτόν, ἡλίκος ὤν, πιστὸς ὑπῆρχε, σύμμαχοί τε ἦσαν, καὶ δι' ἐκεῖνον ἡμῖν ἐπολέμουν. ἐπειδὴ δὲ εἶδον μείζω τῆς πρὸς αὐτοὺς πίστεως γενόμενον, τοσοῦτ' ἀπέχουσι τοῦ ψηφίσασθαι, ἄν τις ἀποκτείνῃ τινὰ τῶν ἐκείνῳ συγκατασκευακότων τὴν ἀρχὴν 172 ἐκ τῶν ἑαυτῶν συμμάχων, ἀγώγιμον εἶναι, ὥσθ' ὑμᾶς, οὓς ἴσασιν ἁπάντων ἀνθρώπων ἥδιστ' ἂν καὶ τοὺς ἐκείνου φίλους, καὶ αὐτὸν τὸν Φίλιππον ἀποκτείναντας, φίλους πεποίηνται· φασὶ δὲ καὶ συμμάχους ποιήσεσθαι. εἶτ' Ὀλύνθιοι μὲν ἴσασι τὸ μέλλον προορᾶν, ὑμεῖς δ', ὄντες Ἀθηναῖοι, ταὐτὸ τοῦτ' οὐ ποιήσετε; ἀλλ' οὐκ αἰσχρὸν τοὺς 173 περὶ πραγμάτων ἐπίστασθαι βουλεύσασθαι δοκοῦντας προέχειν, ἧττον Ὀλυνθίων τὸ συμφέρον εἰδότας ὀφθῆναι; ἀκούω τοίνυν, καὶ τοιοῦτόν τινα ἐρεῖν λόγον, ὅτι καὶ πρότερόν ποτε Ἀριστόμαχος παρ' [c] ὑμῖν ἐδημηγόρει, ὡς οὐκ ἔστιν ὅπως ποτὲ Κερσοβλέπτης αἱρήσεται, Χερρόνησον ἀποστερεῖν ἐπιχειρῶν, ἐχθρὸς [d] ὑμῖν εἶναι. οὐδὲ γὰρ εἰ 174 λάβοι καὶ κατάσχοι, λυσιτελήσειν αὐτῷ. ἐκ μέν γε ἐκείνης, οὐκ ἔστιν ὑπὲρ [e] τριάκοντα τάλαντα ἡ πρόσοδος, μὴ πολεμουμένης. εἰ πολεμήσει τις δέ, οὐδέν. ἐκ δὲ τῶν ἐμπορείων, ἃ τότ' ἂν κλεισθείη, πλέον ἢ διακόσια τάλαντα ἐστὶν ἡ πρόσοδος. ὥστ' εἰ βουλόμενος μικρὰ λαμβάνειν, καὶ πολεμεῖν ἂν ἕλοιτο, ἐξὸν τὰ πλείω, καὶ φί-175 λος εἶναι, θαυμάζειν φήσουσιν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπορῶ μὲν εἰπεῖν πολλά, ἅ μοι δοκεῖ

μᾶλλον

[a] ἡμᾶς.
[b] ἡμῖν.
καὶ φόβον ἂν ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀμυνώμεθα, θαυμαστὸν παρεστήσατε, καὶ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀμυνώμεθα, ψηφ.
[c] ἡμῖν. α.
[d] ἡμῖν.
[e] τριακόσια. ὥστε π. α.ι

μᾶλλον ἄν τις ἰδὼν, ἀπιστοίη εἰκότως, ἢ τούτοις πιστεύων. ἐκεῖνον ἐῶ· μέγα μὲν ἡγεῖσθαι· οὐ μὴν ἀλλ' ὃ μάλιστα πρόχειρον ἔχω, τοῦτ' ἐρῶ. ἴστε δήπου Φίλιππον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τουτονὶ τὸν Μακεδόνα, ᾧ πολὺ δήπου μᾶλλον ἐλυσιτέλει τὰς ἐξ ἁπάσης Μακεδονίας προσόδους ἀδεῶς λαμβάνειν, ἢ μετὰ κινδύνων τὰς ἐξ Ἀμφιπόλεως· καὶ χρῆσθαι φίλοις αἱρετώτερον ἦν αὐτῷ τοῖς πατρικοῖς ὑμῖν, ἢ Θετταλοῖς, οἵ τὸν πατέρα αὐτοῦ ποτὲ ἐξέβαλον. ἄνευ γὰρ τούτου, κἀκεῖνό ἐστιν ἰδεῖν. ὑμεῖς μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐδένα προὐδώκατε πώποτε τῶν φίλων. Θετταλοὶ δὲ, οὐδένα πώποθ' ὃν οὐ προὔδωκαν. ἀλλ' ὅμως τούτων οὕτως ἐχόντων, μικρὰ λαμβάνειν, καὶ τοὺς ἀπίστους φίλους, καὶ τὸ κινδυνεύειν ἀντὶ τῆς μετ' ἀσφαλείας ζωῆς, ὁρᾶτε προῃρημένον αὐτόν. τί δήποτε τὸ αἴτιον; οὐ γὰρ δὴ λόγον γε τὸ πρᾶγμα οὑτωσὶ πρόχειρον ἔχει. ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυοῖν ἀγαθοῖν ὄντοιν πᾶσιν ἀνθρώποις, τοῦ μὲν ἡγουμένου καὶ μεγίστου πάντων τοῦ εὐτυχεῖν, τοῦ δὲ, ἐλάττονος μὲν τούτου, τῶν δὲ ἄλλων μεγίστου, τοῦ καλῶς βουλεύεσθαι, οὐχ ἅμα ἡ κτῆσις παραγίνεται τοῖς ἀνθρώποις· οὐδ' ἔχει τῶν προσόντων οὐδεὶς ὅρον, οὐδὲ τελευτήν τινα τῆς τοῦ πλεονεκτεῖν ἐπιθυμίας. δι' ὅπερ πολλοὶ πολλάκις μειζόνων ἐπιθυμοῦντες, τὰ πρῶτα ἀπώλεσαν. καὶ τί δεῖ Φίλιππον λέγειν, ἢ τιν' ἄλλον; ἀλλ' ὁ πατὴρ αὐτὸς ὁ Κερσοβλέπτου Κότυς, ἡνίκα μὲν στασιάζοι πρός τινας, πρέσβεις πέμπων πρὸς ἡμᾶς, ἅπαντα ποιεῖν ἕτοιμος ἦν. καὶ τότε ᾐσθάνετο, ὡς ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει πολεμεῖν. ἐπειδὴ δ' ὑφ' ἑαυτῷ τὴν Θρᾴκην ἔχοι, κατελάμβανε τὰς πόλεις, ἠδίκει, μεθύων ἐπαρῴνει, μάλιστα μὲν εἰς ἑαυτὸν, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς, τὴν χώραν ἐποιεῖθ' ὑφ' ἑαυτῷ. τὸ πρᾶγμα ἀμήχανον ἦν. τῶν γὰρ τοῦ πλεονεκτεῖν ἐπιχειρούντων οἷς οὐ χρὴ, οὐκ εἰώθε τὰ δυσχερέστατα ἕκαστος λογίζεσθαι, ἀλλ' ἃ κατορθώσας διαπράξεται. ἐγὼ δὲ δεῖν ὑμᾶς οἶμαι τοῦτον τὸν τρόπον βουλεύεσθαι, ὅπως, ἂν μὲν ἃ χρὴ περὶ ὑμῶν γιγνώσκῃ Κερσοβλέπτης, μηδὲν ὑφ' ὑμῶν ἀδικηθήσεται· ἐὰν δὲ ἀλόγως ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ, μὴ μείζων ἔσται τοῦ δοῦναι δίκην. ἀναγνώσομαι δ' ὑμῖν τὴν ἐπιστολὴν, ἣν, ὅτι ἀφεστήκει Μιλτοκύθης, Κότυς ἔπεμψε, καὶ ἣν, ὅτι πᾶσαν τὴν ἀρχὴν ἔχων πέμψας ἡμῖν μάχων, τὰ χωρία ὑμῶν ἐξῆλει.

Ἐπιστολή.

Τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ παράδειγμα ἑωρακότες, ἂν ἐμοὶ πεισθῆτε, κἀκεῖνο εἰδότες, ὅτι Φίλιππος ὅτε μὲν ἐπολιόρκει Ἀμφίπολιν, ἵν' ὑμῖν παραδῷ, πολιορκεῖν ἔφη· ἐπειδὴ δὲ ἔλαβε, καὶ Ποτίδαιαν προσαφείλετο, ἐκείνην τὴν πίστιν βουλήσεσθε ἔχειν, ἥν περ φασὶ πρὸς Λακεδαιμονίους ποτὲ εἰπεῖν Ἰφικράτην τὸν Ἐφιάλτου. καὶ γὰρ ἐκεῖνόν φασιν ἐξαπατώντων τι τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ προτεινόντων πίστιν, ἣν τινα βούλεται λαμβάνειν, εἰπεῖν ὅτι πίστιν ἂν οἴεται γενέσθαι μόνην, εἰ δείξαιεν ὅπως, ἂν ἀδικεῖν βούλωνται, μὴ δυνήσονται. ἐπεὶ ὅτι γε βουλήσον-

Marginal notes: ¹ τὴν πόλιν. · ἡμᾶς. α. · ἀδικοῦντα. · ¹ πεισθεῖτε. · ἂν. · ὁρμή.

Scholia: ...ἐκ ἀκόλουθος δὲ τῇ ἀληθείᾳ. ἐπειδὴ δὲ ἐκεῖνον ἔφασαν μὴ βούλεσθαι ἂν αὐτὸν, ἐκ λογισμῶν ἰσχυρῶν πρὸς τοῦτο, ἀπέτρεψε τὸ δόξαν, τὸ μὲν τῇ μετὰ τῶν τυράννων διαβολῇ λύσας τοῦ τὸν Χαρίδημον εἶναι τὸ ἦθος βάρβαρον. τὴν δὲ ποιότητα, ἀπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει τῶν δυναστευόντων πλεονεξίας ἐκ παραδειγμάτων καὶ παραθέσεως αὐτὴν λύει. Τοῦ μὲν ἡγουμένου) Κατασκευάσας μερικῶς ἐκ τῶν παραδειγμάτων, λοιπὸν ἐκ τῶν καθόλου συμπεραίνει τὸν λόγον. τὸ οὖν ἀπορῆσαι παρῃτήσατο, ἐπειδὴ ἐκ θεοῦ [illegible] αὐτὸ κέκληται. Καὶ τί δεῖ Φίλιππον λέγειν) Ἀποδείξας ὅτι εὐτυχία οὐ μετὰ τοῦ εὖ φρονεῖν παραγίνεται διὰ τοῦ Φιλίππου, ἵνα μή τις εἴπῃ, ἀλλὰ Μακεδὼν, καὶ ἅμα τούτου γνώμην αἰτίας τυγχάνει, ἄγει ἔτι ἐκ τῶν προσχώρων ἐκ τούτου ἀποδείκνυσι· μάλιστα γὰρ εἰς αὐτὸν χαλεπῶς εἶχον οἱ Ἀθηναῖοι. ἐπεὶ γὰρ αἰχμάλωτοι ἐν τῷ τόπῳ ἐτύγχανον, ἐπ' αὐτοὺς τῆς πόλεως παρῴνησε καὶ ὕβριζεν αὐτόν. σαφῶς δὲ τοὺς Ἀθηναίους ὕβριζε. σωφρόνως δὲ εἶπεν ὁ ῥήτωρ εἰς αὐτὸν ὕβριζεν· ὃ γὰρ εἰς ἑαυτὸν ἐπαρῴνησεν, ἑαυτὸν ἔβλαπτεν.

Handwritten: λαι. · Iphicrates quam fidem a Lacedaemonijs exegerit.

185 Ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδ' ὑγιαινόντων) Τοῦ συμφέροντος λογισμός. τὸ γὰρ ἄδοξον, καὶ ἔνδοξον εἰς τοῦτο ἀναφέρεται. διχῶς γὰρ τὸ συμφέρον, τὸ μὲν, ἐκ τῶν πραγμάτων, τὸ δὲ, ἐκ τῆς δόξης. τοῦτο οὖν ἐκ τῆς δόξης, ὅτι χωρὶς τοῦ βλάπτειν τὰ πράγματα, καὶ τὴν ὑπόληψιν λυμαίνεται.

186 Καὶ μὴν καὶ χρυσοῖς στεφάνοις) Ἡ ἀντίθεσις στοχαστική. ἀλλ' ἐκ τῶν ἔλυεν ἀποκτεῖναι τοὺς τιμῶντας, καὶ χρυσοῖς στεφάνοις αὐτὸν στεφανώσαντας. ἀλλ' ἐν καὶ ἄλλο τὸν χαρίδημον καὶ γεγενῆσθαι περὶ ὑμᾶς σπουδαῖον, καὶ εἶναι καὶ ἔσεσθαι, καὶ μηδέ ποτε ἄλλην γνώμην, ἢ ταύτην σχεῖν, οὐδὲν μᾶλλον ἔχει καλῶς ταῦτα αὐτοῦ ψηφίσασθαι.

192 Ἀλλ' ἄχρι τούτου καὶ φιλεῖν, οἶμαι) Εἰρηκὼς τὸ κατὰ μέρος, ἐπάγει τὸ καθόλου καὶ τοῖς παραδείγμασι πίστιν, τοῖς ἐνθυμήμασι, καθόλου ὄντα, βεβαιοῖ τὰ λεχθέντα. ἐπειδὴ δὲ παλαιῶν πραγμάτων ἦν μνημονεύων, καὶ διὰ τὸν χρόνον ἔσβεστο ἡ μνήμη, διὰ τοῦ Φιλίππου τοῖς νεωτέροις πράγμασιν αὐτοὺς εἰς πίστιν ἄγει. καιρὸν δὲ τὸ μέτρον· μέτρον γὰρ τὸν καιρὸν πολλάκις λέγομεν.

ται, εὖ εἰδέναι. ἕως δ' ἂν οὕτω δύνωνται, πίστιν οὐκ εἶναι. Ταύτην, ἂν ἐμοὶ χρῆσθε συμβούλῳ, φυλάξετε τὴν 185 πίστιν πρὸς τουτονὶ τὸν Θρᾶκα, καὶ μὴ βουλήσεσθε εἰδέναι τίνα ἄν, εἰ πάσης ἄρξειε τῆς Θρᾴκης, πρὸς ὑμᾶς σχοίη γνώμην. ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδ' ὑγιαινόντων ἀνθρώπων ἐστὶ τοιαῦτα γράφειν ψηφίσματα, καὶ διδόναι τισὶ τοιαύτας δωρεάς, καὶ τοῦτ' ἐκ πολλῶν ῥᾴ-186 διον γνῶναι· ἴστε γὰρ δήπου τοῦτο πάντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁμοίως ἐμοί, ὅτι τὸν Κότυν ποτ' ἐκεῖνον ἐποιήσασθε πολίτην, δῆλον ὡς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον εὔνουν ἡγούμενοι καὶ φίλον. καὶ μὴν καὶ χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφανοῦτε· οὐκ ἄν, εἴ γε ἐχθρὸν ἡγεῖσθε. ἀλλ' ὅ-187 μως ἐπειδὴ πονηρὸς καὶ θεοῖς ἐχθρὸς ἦν, καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκει, τοὺς ἀποκτείναντας ἐκεῖνον Πύθωνα καὶ Ἡρακλείδην τοὺς *Αἰνίους πολίτας ἐποιήσασθε, ὡς εὐεργέτας, καὶ χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφανώσατε. εἰ δή τις τότε, ὅθ' ὑμῖν οἰκείως ἔχειν ὁ Κότυς ἐδόκει, ἔγραψέ τις, 188 ἐάν τις ἀποκτείνῃ Κότυν, ἔκδοτον εἶναι, πότερ' ἐξεδώκατε ἂν τὸν Πύθωνα, καὶ τὸν ἀδελφόν, ἢ παρὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο πολίτας ἐποιήσασθε, καὶ ὡς εὐεργέτας ἐτιμᾶτε; τί δαί; Ἀλέξανδρον ἐκεῖνον τὸν Θετταλόν, ἡνίκ' εἶχε μὲν αἰχμάλωτον δήσας Πελοπίδαν, ἐχθρὸς δ', ὡς οὐδείς, Θηβαίοις ἦν, ὑμῖν δ' οἰκείως διέκειτο οὕτως, ὥστε 189 παρ' ὑμῶν στρατηγὸν αἰτεῖν, ἐβοηθεῖτε δ' αὐτῷ, καὶ πάντα ἦν Ἀλέξανδρος, πρὸς Διὸς εἴ τις ἔγραψεν, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Ἀλέξανδρον, ἀγώγιμον εἶναι, ἆρ' ὧν μετὰ ταῦθ' ὕβρισε, καὶ προὐπηλάκισεν, ἀσφαλὲς `ἂν ἦν τὸ παρ' αὐτοῦ δίκην πειρᾶσθαι λαβεῖν; τί δὲ τἄλλα λέγοι τις ἄν; ἀλλ' ὁ μάλιστα δοκῶν νῦν ὑμῖν ἐχθρὸς εἶναι Φί-190 λιππος οὑτοσί, εἰ τόθ' ὅτ' Ἀργαῖον κατάγοντας λαβὼν τῶν ἡμετέρων τινὰς πολιτῶν, ἀφῆκε μὲν αὐτούς, ἀπέδωκε δὲ πάντα, ὅσα ἀπώλεσαν, αὐτοῖς, πέμψας δὲ γράμματα *ἐπηγγείλατο ἕτοιμος εἶναι συμμαχίαν ποιεῖσθαι, καὶ τὴν πατρικὴν φιλίαν *ἀνανεοῦσθαι, εἰ τότε ἠξίωσε τυχεῖν τούτων, καί τις ἔγραψε τῶν ἀφεθέντων 191 παρ' αὐτοῦ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Φίλιππον, ἀγώγιμον εἶναι, καλήν γ' ὕβριν ἦμεν ἂν ὑβρισμένοι. ἆρά γε ὁρᾶτε καὶ καταμανθάνετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐφ' ἑκάστου τούτων, ἡλίκην ἂν ὠφληκότες *παράνοιαν ἦτε, εἴ τι τοιοῦτο ἐτυγχάνετε ἐψηφισμένοι; ἔστι γὰρ οὐχ ὑγιαινόντων ἀνθρώπων, οἶμαι, οὔθ' ὅταν τινὰ ὑπειλήφωσι φίλον, οὕτω 192 πιστεύειν, ὥστε, ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ, τὸ ἀμύνεσθαι σφῶν αὐτῶν ἀφελέσθαι, οὔθ', ὅταν ἐχθρόν τινα ἡγῶνται, οὕτως αὖ μισεῖν, ὥστε, ἂν παυσάμενος βούληται φίλος εἶναι, τὸ ποιεῖν ἐξεῖναι ταῦτα, κωλῦσαι· ἀλλ' ἄχρι τούτου, καὶ φιλεῖν, οἶμαι, χρὴ καὶ μισεῖν, *μηδ' ἑτέρου τὸν καιρὸν ὑπερβάλλοντας. οὐ τοίνυν ἔγωγε οὐδὲ ἐκεῖνο 193 ἰδεῖν δύναμαι, ὡς οὐχὶ πάντες ἄνθρωποι τούτων ἀξιώσουσι τυχεῖν, ὁπόσοις περ ἐστὶ καὶ ἡτισοῦν εὐεργεσίας πρόφασις πρὸς ὑμᾶς, εἰ Χαριδήμῳ δώσετε, οἷον, εἰ βούλεσθε, Σίμων, Βιάνωρ, Ἀθηνόδωρος, ἄλλοι μυρίοι. εἰ μὲν τοίνυν πᾶσι ψηφιούμεθα ταὐτά, λήσομεν, ὡς ἔοικε, μισθοφόρων ἔργον ἀνθρώπων ποιοῦντες, τὴν ἑκάστου σω-

τηρίαν

Marginal notes: *αἰνίους · `ἂν · *ἐπηγγείλατο · *ἀνανεοῦσθαι · *γ. παρανομίαν. γ. παροινίαν. · *γ. μηδ' ἑτέρου τὸν καιρόν

Cotys a quibus interfectus.

Alexander Pheraeus.

τηρεῖν τούτων δορυφοροῦντες, εἰ δὲ τοῖς μὲν, τοῖς δ' οὔ, 194
δικαίως ἐγκαλέσουσιν οἱ μὴ μετέχοντες. φέρ', ἐὰν δὲ
καὶ Μενέστρατος ἡμᾶς ὁ Ἐρετριεὺς ἀξιοῖ ταῦτα καὶ αὐ-
τῷ ψηφίσασθαι, ἢ Φάϋλλος ὁ Φωκεὺς, ἤ τις ἄλλος δυνά-
στης. πολλοὺς δὲ δήπου διὰ καιρούς τινας πολλάκις φίλους ποιούμεθα. πότερον ψηφιούμεθα
πᾶσιν, ἢ οὔ; ψηφιούμεθα νὴ Δία. καὶ τί δήπου φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὸν, εἰ τῶν Ἑλλή- 195
νων ἐπ' ἐλευθερίᾳ προεστάναι φάσκοντες, τοὺς ἰδίᾳ δυνάμεις ἐπὶ τοῖς πλήθεσι κεκτη-
μένους δορυφοροῦντες φανούμεθα; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. εἰ γὰρ ἔστι τῳ δοτέον τι τοι-
οῦτον, ὡς ἔγωγε οὔ φημι, περί τι μὲν τῷ μηδὲν ἠδικηκότι πώποτε· δεύτερον δὲ
τῷ, μηδ' ἂν ἀδικεῖν βούληται, δυνησομένῳ· ἐπειδὴ ὡς ἀληθῶς ὅστις ἅπασιν ἀνθρώ- 196
ποις ἔσται φανερὸς, ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν, ταῦτα αἰτησάμενος, καὶ οὐκ ἐπὶ τῷ ποιεῖν
μετ' ἀδείας ἑτέρους κακῶς, τούτῳ δοτέον. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ Χαρίδημος οὔτε τὴν ἀ-
ναμάρτητον ἐστὶ παρ' ὑμᾶς, οὔτε τὴν, ἵνα μὴ τι πάθῃ, ταῦτα αἰτησομένων, ἐάσω.
ἀλλ' ὡς οὐδὲ πιστὸς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, ἀκούσατέ μου, καὶ σκοπεῖτε ἂν ὀρθῶς ὑ- 197
μῖν ἐξετάζειν δοκῶ. ἐγὼ νομίζω, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσοι μὲν τὴν ἡμετέραν ἰδόντες
καὶ νόμων ἐπιθυμηταὶ γενόμενοι, πολῖται γενέσθαι ἐσπούδασαν, ἅμα τ' αὐτοὺς ἂν
τυγχάνειν τούτων, καὶ παρ' ἡμῖν οἰκεῖν καὶ μετέχειν ὧν ἐπεθύμησαν. ὅσοις δὲ τούτων
μὲν μηδενὸς μήτ' ἐπιθυμία, μήτε ζῆλος εἰσέρχεται, τὴν πλεονεξίαν δ' ἀγα- 198
πῶσιν, ἣν διὰ τοῦ δοκεῖν ὑφ' ἡμῶν τιμᾶσθαι, καρποῦνται, τούτους εἶμαι, μᾶλλον δὲ
οἶδα σαφῶς, ὅταν ποτὲ μείζονος πλεονεξίας ἐλπίδα ἑτέρωθεν ἴδωσιν, οὐδ' ὁποσοῦν
ὑμῶν φροντίσαντας ἐκεῖσε τραπέσθαι. οἷον, ἵν' εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς πρὸς ἃ βλέπων
ἐγὼ ταῦτα λέγω, Πύθων οὑτοσὶ, ὅτε μὲν Κότυν αὐτὸς ἀπεκτονὼς οὐκ ἀσφαλὲς 199
ἡγεῖτο ἀπελθεῖν ὅποι τύχοι, ἦλθεν ὡς ὑμᾶς, καὶ πολιτείαν ᾔτησε, καὶ πάντων ἐ-
ποιήσατο προτίμους ὑμᾶς. ἐπειδὴ δὲ οἴεται τὰ Φιλίππου πράγματα συμφέρειν
ἑαυτῷ μᾶλλον, οὐδ' ὁποσονοῦν ὑμῶν φροντίσας, τὰ ἐκείνου φρονεῖ. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ
ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρὰ τούτοις, τοῖς ἐπὶ τῇ τοῦ πλεονεκτεῖν προαιρέσει 200
ζῶσιν, οὐδὲν οὔτε βέβαιον, οὔθ' ὅσιον· ἀλλὰ δεῖ τούτου, ὅστις εὖ φρονεῖ, φυλατ-
τόμενον προεῖναι, μὴ προπιστεύσαντα κατηγορεῖν. εἰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τοὐναντίον, ἢ τὸ ἀληθὲς ἔχει, θείημεν τὸν Χαρίδημον αὐτὸν, καὶ γεγενῆσθαι περὶ
ἡμᾶς σπουδαῖον, καὶ εἶναι καὶ ἔσεσθαι, καὶ μηδέποτε ἄλλην γνώμην, ἢ ταύτην, 202
σχήσειν, οὐδὲν μᾶλλον ἔχει καλῶς ταῦτ' αὐτῷ ψηφίσασθαι. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' ἄλλο
τι ταύτην τὴν ἄδειαν ἐλάμβανε τὴν ἐκ τοῦ ψηφίσματος, ἢ τὰ Κερσοβλέπτου
πράγματα, ἧττον ἂν ἦν δεινόν. νῦν δ' ὑπὲρ οὗ καταχρήσεται τῇ διὰ τοῦ ψη-
φίσματος πλεονεξίᾳ, οὐκ ἀξιόπιστον οὔθ' ὑμῖν, οὔτ' ἐκείνῳ λογιζόμενος αὐτὸν 203
εὑρίσκω. σκέψασθε δὲ ὡς δικαίως ἕκαστα ἐξετάζω, καὶ σφόδρα γε εἰκότως δε-
διώς. ἐγὼ σκοπῶ Κότυν, ὅτι κηδεστὴς ἦν Ἰφικράτει, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ Χα-
ρίδημος Κερσοβλέπτῃ. καὶ τὰ πεπραγμένα ὁρῶ, πολλῷ μείζονα, καὶ χάριτος
πλείονος ἄξια ὑπὸ Κότυος Ἰφικράτει, ἢ ὑπὸ Κερσοβλέπτου Χαριδήμῳ. σκεψώ- 203
μεθα δ' οὑτωσί. ἴστε δήπου τοῦτ', ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι χαλκῆς εἰκόνος οὔσης
παρ' ἡμῖν Ἰφικράτει, καὶ σιτήσεως ἐν Πρυτανείῳ, καὶ δωρεῶν, καὶ τιμῶν ἄλλων,
δι' ἃς εὐδαίμων ἐκεῖνος ἦν, ὅμως ἐτόλμησεν ὑπὲρ τῶν Κότυος πραγμάτων ἐ-
ναντία τοῖς ὑμετέροις στρατηγοῖς ναυμαχεῖν, καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσατο τὴν 204

Ἀλλ' ὡς οὐδὲ πιστὸς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον) Τὸ μέλλειν σχηματικῶς πέπλασται· ἐπὶ γὰρ τὸ συμφέρον ἐν τῷ μέλλοντι ἀεὶ ἐστι, διὰ τοῦτο ἐν τῷ παρελθόντι τὴν πίστιν δίδωσιν.

Marginal variants: παρ' ὧν (?) · ταῦτα · ὅποι · καὶ τούτου · ὑμῖν · ὑμῖν.

185 Ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδὲ ὑγιαινόντων) Τοῦ συμφέροντος λογισμός. τὸ γὰρ ἄδοξον, καὶ ἔνδοξον εἰς τοῦτο ἀναφέρεται. διχῶς γὰρ τὸ συμφέρον. τὸ μὲν, ἐκ τῶν πραγμάτων. τὸ δὲ, ἐκ τῆς δόξης. τοῦτο οὖν ἐκ τῆς δόξης, ὅτι χωρὶς τῆς βλάβης τῆς ἐκ πραγμάτων, καὶ τὴν ὑπόληψιν λυμαίνεται. 186 Καὶ μὴν καὶ χρυσοῖς στεφάνοις) Ἡ ἀντίθεσις στοχαστική. ἀλλ' οὐκ ἂν εἵλοντο ἀποκτεῖναι τοὺς τιμῶντας, καὶ χρυσοῖς στεφάνοις αὐτὸν στεφανώσαντας. ἀλλ' οὖν καὶ ἐλπὶς ἦν τὸ χαρίζεσθαι καὶ γενέσθαι περὶ ἡμᾶς σπουδαῖον, καὶ εἶναι καὶ ἔσεσθαι, καὶ μηδέ ποτε ἄλλην γνώμην, ἢ ταύτην σχήσειν. οὐδὲν μᾶλλον ἔχει καλῶς ταῦτα αὐτοῦ ψηφίσασθαι. 192 Ἀλλ' ἄχρι τούτου καὶ φιλεῖν, οἶμαι) Εἰρηκὼς τὸ κατὰ μέρος, ἐπάγει τὸ καθόλου καὶ τοῖς παραδείγμασι πίστιν, τῷ ἐνθυμήματι. καθόλου ὄντι, βεβαιοῖ τὰ λεχθέντα. ἐπειδὴ δὲ παλαιῶν πραγμάτων ἦν μνημονεύσας, καὶ διὰ τὸν χρόνον ἔσβεστο ἡ μνήμη, διὰ τοῦ φιλέτου τοῖς νεωτέροις πράγμασιν αὐτοῖς εἰς πίστιν ἄγει. καιρὸν δὲ τὸ μέτρον· μέτρον γὰρ τὸν καιρὸν πολλάκις λέγομεν.

Cotys a quibus interfectus.

ται, οὐκ εἰδέναι. ἕως μὲν οὕτω δύνωνται, πίστιν οὐκ ἔστι. ταύτην, ἂν ἐμοὶ χρῆσθε συμβούλῳ, φυλάξετε τὴν 185 πίστιν πρὸς τουτονὶ τὸν Θρᾷκα, καὶ μὴ βουλήσεσθε εἰδέναι τινὰ ἄν, εἰ πάσης ἄρξειε τῆς Θρᾴκης, πρὸς ὑμᾶς σχοίη γνώμην. ὅτι τοίνυν ὅλως οὐδὲ ὑγιαινόντων ἀνθρώπων ἐστὶ τοιαῦτα γράφειν ψηφίσματα, καὶ διδόναι τισὶ τοιαύτας δωρεάς, καὶ τοῦτ' οὐκ ἐκ πολλοῦ ῥᾴ-186 διον γνῶναι. ἴστε γὰρ δήπου τοῦτο πάντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁμοίως ἐμοὶ, ὅτι τὸν Κότυν ποτ' ἐκεῖνον ἐποιήσασθε πολίτην, δῆλον ὡς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον εὔνουν ἡγούμενοι καὶ φίλον. καὶ μὴν καὶ χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφανοῦτε· οὐκ ἄν, εἴ γε ἐχθρὸν ἡγεῖσθε. ἀλλ' ὅ-187 μως ἐπειδὴ πονηρὸς καὶ θεοῖς ἐχθρὸς ἦν, καὶ μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκει, τοὺς ἀποκτείναντας ἐκεῖνον Πύθωνα καὶ Ἡρακλείδην τοὺς °Αἰνίους πολίτας ἐποιήσατε, ὡς εὐεργέτας, καὶ χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφανώσατε. εἰ δὲ τότε, ὅτε ὑμῖν οἰκείως ἔχειν ὁ Κότυς ἐδόκει, ἔγραψέ τις, 188 ἐάν τις ἀποκτείνῃ Κότυν, ἔκδοτον εἶναι, πότερ' ἐξεδώκατε ἂν τὸν Πύθωνα, καὶ τὸν ἀδελφόν, ἢ παρὰ τὸ ψήφισμα τοῦτο πολίτας ἐποιήσασθε, καὶ ὡς εὐεργέτας ἐτιμᾶτε;

Alexander Pheraeus.

τί δαί; Ἀλέξανδρον ἐκεῖνον τὸν Θετταλόν, ἡνίκ' εἶχε μὲν αἰχμάλωτον δήσας Πελοπίδαν, ἐχθρὸς δ', ὡς οὐδείς, Θηβαίοις ἦν, ὑμῖν δ' οἰκείως διέκειτο οὕτως, ὥστε 189 παρ' ὑμῶν στρατηγὸν αἰτεῖν, ἐβοηθεῖτε δ' αὐτῷ, καὶ πάντα ἦν Ἀλέξανδρος, πρὸς Διὸς εἴ τις ἔγραψεν, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Ἀλέξανδρον, ἀγώγιμον εἶναι, ἆρ' ἂν μετὰ ταῦθ' ὕβρισε, καὶ περιεῖπε πλάκιστα, ἀσφαλὲς ἂν ἦν τὸ παρ' αὐτοῦ δίκην πειρᾶσθαι ˋἀ λαβεῖν; τί δὲ τἄλλα λέγοι τις ἄν; ἀλλ' ὁ μάλιστα δοκῶν νῦν ὑμῖν ἐχθρὸς εἶναι Φί-190 λιππος οὑτοσί, εἰ τόθ' ὅτ' Ἀργαίους κατάγοντας λαβὼν τῶν ἡμετέρων τινὰς πολιτῶν, ἀφῆκε μὲν αὐτούς, ἀπέδωκε δὲ πάντα, ὅσα ἀπώλεσαν, αὖθις πέμψας δὲ γράμματα °ἐπηγγείλατο ἕτοιμος εἶναι συμμαχίαν ποιεῖσθαι, καὶ τὴν πατρικὴν φιλίαν °ἀνανεοῦσθαι, εἰ τότε ἠξίωσε τυχεῖν τούτων, καί τις ἔγραψε τῶν ἀφεθέντων 191 ὑπ' αὐτοῦ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Φίλιππον, ἀγώγιμον εἶναι, καλήν γ' ὕβριν ἦμεν ἂν ὑβρισμένοι. ἆρά γε ὁρᾶτε καὶ καταμανθάνετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐφ' ἑκάστου τούτων, ἡλίκην ἂν ὠφληκότες °παράνοιαν ἦτε, εἴ τι τοιοῦτο ἐτυγχάνετε ἐψηφισμένοι; ἔστι γὰρ οὐχ ὑγιαινόντων ἀνθρώπων, οἶμαι, οὔθ' ὅταν τινὰ ὑπολάβωσι φίλον, οὕτω 192 πιστεύειν, ὥστε, ἂν ἀδικεῖν ἐπιχειρῇ, τὸ ἀμύνασθαι σφῶν αὐτῶν ἀφελέσθαι, οὔθ', ὅταν ἐχθρόν τινα ἡγῶνται, οὕτως αὖ μισεῖν, ὥστε, ἂν παυσάμενος βούληται φίλος εἶναι, τὸ ποιεῖν ἐξεῖναι ταῦτα κωλῦσαι· ἀλλ' ἄχρι τούτου καὶ φιλεῖν, οἶμαι, χρὴ καὶ μισεῖν, °μηδ' ἑτέρου τὸν καιρὸν ὑπερβάλλοντας. οὐ τοίνυν ἔγωγε οὐδ' ἐκεῖνο 193 ἰδεῖν δύναμαι, ὡς οὐχὶ πάντες ἄνθρωποι τούτων ἀξιώσουσι τυχεῖν, ὁπόσοις περ ἐστὶ καὶ ἡντινοῦν εὐεργεσίας πρόφασις πρὸς ὑμᾶς, εἰ χαριεῖσθαι δώσετε, οἷον, εἰ βούλεσθε, Σίμων, Βιάνωρ, Ἀθηνόδωρος, ἄλλοι μυρίοι. εἰ μὲν τοίνυν πᾶσι ψηφιούμεθα ταυτά, λήσομεν, ὡς ἔοικε, μισθοφόρων ἔργον ἀνθρώπων ποιοῦντες, τὴν ἑκάστου στρα-

τείαν

° αἰνίους. ° ἐπηγγείλατο. ° ἀνανεοῦσθαι. ° χ. παρανοίας. χ. παρανοίας. ° χ. μηδ' ἑτέρου τὸν καιρόν.

τηρεῖν τούτων δορυφοροῦντες, εἰ δὲ τοῖς μὲν, τοῖς δ᾽ οὔ, 194 δικαίως ἐγκαλέσουσιν οἱ μὴ μετέχοντες. φέρ᾽, ἐὰν δὲ καὶ Μενέστρατος ἡμᾶς ὁ Ἐρετριεὺς ἀξιοῖ ταὐτὰ καὶ αὑτῷ ψηφίσασθαι, ἢ Φάυλλος ὁ Φωκεὺς, ἤ τις ἄλλος δυνάστης. πολλοὺς γὰρ δήπου διὰ χρείας τινὰς πολλάκις φίλους ποιούμεθα. πότερον ψηφιούμεθα πᾶσιν, ἢ οὔ; ψηφιούμεθα νὴ Δία. εἶτα τί δήπου φήσομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὸν, εἰ τῶν Ἑλλήνων ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ προεστάναι φάσκοντες, τὰς ἰδίας δυνάμεις ἐπὶ τοῖς πλήθεσι κειμένας δορυφοροῦντες φανούμεθα; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ. εἰ γάρ ἐστί τῳ δοτέον τι τοιοῦτον, ὡς ἔγωγε οὔ φημι, πρῶτον μὲν τῷ μηδὲν ἠδικηκότι πώποτε· δεύτερον δὲ τῷ, μηδ᾽ ἂν ἀδικεῖν βούληται, δυνησομένῳ· ἔπειθ᾽ ὡς ἀληθῶς ὅστις ἅπασιν ἀνθρώποις ἔσται φανερὸς, ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν, ταῦτα διειργόμενος, καὶ οὐκ ἐπὶ τῷ ποιεῖν μετ᾽ ἀδείας ἑτέρους κακῶς, τούτῳ δοτέον. ὅτι μὲν τοίνυν ὁ Χαρίδημος οὔτε τὴν ἀναμαρτήτων ἐστὶ πρὸς ὑμᾶς, οὔτε τὴν, ἵνα μή τι πάθῃ, ταῦτα διειργομένων, ἐάσω. 196

ἀλλ᾽ ὡς οὐδὲ πιστὸς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, ἀκούσατέ μου, καὶ σκοπεῖτε ἂν ὀρθῶς ὑμῖν ἐξετάζειν δοκῶ. 197 ἐγὼ νομίζω, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσοι μὲν τῶν ἡμετέρων ἠθῶν καὶ νόμων ἐπιθυμηταὶ γενόμενοι, πολῖται γενέσθαι ἐσπούδασαν, ἅμα τ᾽ αὐτοὺς αὐτυγχάνειν τούτων, καὶ παρ᾽ ἡμῖν οἰκεῖν καὶ μετέχειν ὧν ἐπεθύμησαν. ὅσοις δὲ τούτων μὲν μηδενὸς μήτ᾽ ἐπιθυμία, μήτε ζῆλος εἰσέρχεται, τὴν πλεονεξίαν δ᾽ ἀγαπῶσιν, 198 ἣν διὰ τοῦ δοκεῖν ὑφ᾽ ἡμῶν τιμᾶσθαι, καρποῦνται, τούτους οἶμαι, μᾶλλον δὲ οἶδα σαφῶς, ὅταν ποτὲ μείζονος πλεονεξίας ἐλπίδα ἑτέρωθεν ἴδωσιν, οὐδ᾽ ὁποιονοῦν ὑμῶν φροντίσαντας ἐκείνην θεραπεύειν. οἷον, ἵν᾽ εἰδῆτε καὶ ὑμεῖς πρὸς ἃ βλέπων ἐγὼ ταῦτα λέγω, Πύθων οὑτοσί, ὅτι μὲν Κότυν αὐθὺς ἀποκτείνας οὐκ ἀσφαλὲς 199 ἡγεῖτο ἀπελθεῖν ὅποι τύχοι, ἦλθεν ὡς ὑμᾶς, καὶ πολιτείαν ᾔτησε, καὶ πάντων ἐποιήσατο προτιμοτέρους ὑμᾶς. ἐπειδὴ δὲ οἴεται τὰ Φιλίππου πράγματα συμφέρειν ἑαυτῷ μᾶλλον, οὐδ᾽ ὁποιονοῦν ὑμῶν φροντίσας, τὰ ἐκείνου φρονεῖ. οὐ γάρ ἐστιν, οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρὰ τούτοις, τοῖς ἐπὶ τῇ τῆς πλεονεξίας προαιρέσει 200 ζῶσιν, οὐδὲν οὔτε βέβαιον, οὔθ᾽ ὅσιον· ἀλλὰ δεῖ τοῦτον, ὅστις εὖ φρονεῖ, φυλαττόμενον περιεῖναι, μὴ προπιστεύσαντα κατηγορεῖν. εἰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὐναντίον, ἢ ὃ ἀληθὲς ἔχει, θείημεν τὸν Χαρίδημον αὐτὸν, καὶ γεγενῆσθαι περὶ ἡμᾶς σπουδαῖον, καὶ εἶναι καὶ ἔσεσθαι, καὶ μηδέποτε ἄλλην γνώμην, ἢ ταύτην, 201 σχήσειν, οὐδὲν μᾶλλον ἔχει καλῶς ταῦτ᾽ αὐτῷ ψηφίσασθαι. εἰ μὲν γὰρ ἐπ᾽ ἄλλο τι ταύτην τὴν ἄδειαν ἐλάμβανε τὴν ἐκ τοῦ ψηφίσματος, ἢ τὰ Κερσοβλέπτου πράγματα, ἧττον ἂν ἦν δεινόν. νῦν δ᾽ ὑπὲρ οὗ καταχρήσεται τῇ διὰ τοῦ ψηφίσματος πλεονεξίᾳ, οὐκ ἀξιόπιστον οὔθ᾽ ὑμῖν, οὔτ᾽ ἐκείνῳ λογιζόμενος αὐτὸν 202 εὑρίσκω. σκέψασθε δὲ ὡς δικαίως ἕκαστα ἐξετάζω, καὶ σφόδρα γε εἰκότως δεδιώς. ἐγὼ σκοπῶ κἀκεῖνο, ὅτι κηδεστὴς ἦν Ἰφικράτει, τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅν περ Χαρίδημος Κερσοβλέπτῃ. καὶ τὰ πεπραγμένα ὁρῶ, πολλῷ μείζονα, καὶ χάριτος πλείονος ἄξια ὑπὲρ Κότυος Ἰφικράτει, ἢ ὑπὲρ Κερσοβλέπτου Χαριδήμῳ. σκεψώμεθα δ᾽ οὑτωσί. ἴστε δήπου τοῦτ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι χαλκῆς εἰκόνος οὔσης 203 παρ᾽ ἡμῖν Ἰφικράτει, καὶ σιτήσεως ἐν πρυτανείῳ, καὶ δωρεῶν, καὶ τιμῶν ἄλλων, δι᾽ ἃς εὐδαίμων ἐκεῖνος ἦν, ὅμως ἐτόλμησεν ὑπὲρ τῶν Κότυος πραγμάτων ἐναντία τοῖς ὑμετέροις στρατηγοῖς ναυμαχεῖν, καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσατο τὴν 204

Ἀλλ᾽ ὡς οὐδὲ πιστὸς εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον) Τὸ μέλλον στοχαστικῶς πεποίηται. ἐπεὶ γὰρ τὸ συμβεβηκὸς ἐν τῷ μέλλοντι ἀσαφές ἐστι, διὰ τοῦτο ἐκ τῶν προπεπραχθέντων τὴν πίστιν δίδωσι.

209 Καὶ γὰρ ἐκεῖνο νομίζω) Λογισμὸς ἐκ τοῦ συμφέροντος. Ἔστι γὰρ φίλων ἀγαθῶν) Ἐνθυμήματι καθολικῷ τὰ λεχθέντα ἐπισφραγίζεται.

211 Ὡς εἰ καὶ βάρβαρος καὶ ἄπιστος) Ἀντιπαθεῖον λύει, ὅτι εἰ ἄδικός ἐστι Χαρίδημον εἰ καὶ βάρβαρος. λύει δὲ αὐτὸ ἐκ τοῦ παραδείγματος.

213 Καὶ μὴν εἰ μήτε φύσει πιστὸς ὁ Κερσοβλέπτης) Συλλογὴ τῶν εἰρημένων. διαφέρει δὲ τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἡ συλλογή, ὅτι ἡ μὲν ἀνακεφαλαίωσις πάντων τῶν ἐπιχειρημάτων ἔχει τὴν ὑπόμνησιν· ἡ δὲ συλλογή, τῶν ἀρτίως λεχθέντων μόνον.

214 Ὅτι τοίνυν αὐτῷ) Ἀπὸ τοῦ συμφέροντος, τό, τε ἐν πράξεσι, καὶ τὸ ἐν δόξῃ.

ἐκείνου σωτηρίαν, ἢ τὰς μὲν ὑπαρχούσας ἑαυτῷ παρ' ὑμῶν τιμάς. καὶ εἰ μὴ μετριωτέραν εἴχετε τὴν ὀργὴν ὑμεῖς τῆς ἐκείνου προπετείας, οὐδὲν ἂν αὐτὸν ἐκώλυσεν ἀθλιώτατον ἀνθρώπων ἁπάντων εἶναι. ἀλ- 205 λ' ὅμως ὁ Κότυς ὑπ' ἐκείνου τότε σωθεὶς, καὶ λαβὼν ἔργῳ τῆς ἐκείνου φιλίας πεῖραν, ἐπειδὴ βεβαίως ἡγήσατο σῶς εἶναι, οὐχ ὅπως ἀποδώσει χάριν ἐσπούδασεν αὐτῷ, καὶ πρὸς ὑμᾶς δι' ἐκείνου τι φιλάνθρωπον ἔπραξεν, ἵνα συγγνώμης ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις 206 τύχῃ, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον, ἠξίου μὲν αὐτὸν συμπολιορκεῖν τὰ λοιπὰ τῶν ἡμετέρων χωρίων. οὐκ ἐθέλοντος δ' ἐκείνου, λαβὼν τήν τε βαρβαρικὴν δύναμιν, καὶ τὴν ὑπ' ἐκείνου συνειλεγμένην, καὶ τὸν 207 Χαρίδημον τοῦτον προσμισθωσάμενος, προσέβαλε τοῖς ὑμετέροις χωρίοις, καὶ εἰς τοῦτο κατέστησε τὸν Ἰφικράτην ἀπορίας, ὥστε ἀπελθόντα εἰς Ἄντισσαν οἰκεῖν· καὶ πάλιν εἰς Δρῦν, ἡγούμενον ὡς μὲν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἐλθεῖν, οἷς ὕστερος ἐπιπίπτοι τοῦ Θρᾳκὸς καὶ τοῦ βαρβάρου, παρ' ἐκείνῳ δ' οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι μένειν, εἰ οὕ- 208 τως ὀλιγωροῦντα ἑώρα τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. ἐὰν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁ Κερσοβλέπτης ἐκ τῆς τῷ Χαριδήμῳ νῦν ἀδείας κατασκευαζομένης αὐξηθεὶς, ὀλιγωρῇ μὲν ἐκείνου, νεωτερίζῃ δέ τι καὶ κινῇ πρὸς ἡμᾶς, ἐξαρκεῖ τοῦθ' ὑμῖν, ἐὰν Χαρίδημος ἐξαπατηθῇ, τὸν Θρᾷκα ἰσχυρὸν ἐφ' ὑμᾶς αὐτοὺς κατεσκευακέναι; ἐγὼ μὲν 209 οὐκ ἀξιῶ. καὶ γὰρ ἐκεῖνο νομίζω δίκαιον, εἰ μὲν αἰσθάνεται ταῦτα καὶ προορᾷ Χαρίδημος, εἶθ' ὅπως τοιούτων ψηφισμάτων τεύξεται διαπράττεται, ὡς ἐπιβουλεύοντι μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ· εἰ δὲ λέληθεν αὐτὸν, ὅσῳ μᾶλλον εὔνους τις αὐτὸν ὑπείληφεν εἶναι, τοσούτῳ μᾶλλον προειδέσθαι καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὑπὲρ ἐκείνου. ἔστι γὰρ 210 φίλων ἀγαθῶν, οὐ τὰ τοιαῦτα χαρίζεσθαι τοῖς εὔνοις, ἐξ ὧν κἀκείνοις καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἔσται τις βλάβη, ἀλλ' ὃ μὲν ἂν μέλλῃ συνοίσειν ἀμφοῖν, συμπράττειν· ὃ δ' ἂν αὐτοὶ ἄμεινον ἐκείνου προορῶσι, πρὸς τὸ καλῶς ἔχον ἡγεῖσθαι, καὶ μὴ τὴν ἤδη χάριν τοῦ μετὰ ταῦτα χρόνου παντὸς περὶ πλείονος ἡγεῖσθαι. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐκεῖνο 211 λογιζόμενος δύναμαι κατιδεῖν, ὡς εἰ καὶ βάρβαρος καὶ ἄπιστος ὁ Κερσοβλέπτης, ὅμως προνοηθείη γ' ἂν, μὴ τὰ τηλικαῦτα ἀδικῆσαι Χαρίδημον. ὅταν γὰρ πάλιν ἐξετάσω, ἡλίκων Κότυς Ἰφικράτην ἀποστερήσειν μέλλων οὐδὲν ἐφρόντισε, παντελῶς τούτῳ γε οὐδὲν ἡγοῦμαι ἂν μελῆσαι τῶν ἀπολουμένων Χαριδήμῳ. ὁ μὲν γὰρ ἐκεῖ- 212 νον τιμάς, σίτησιν, εἰκόνας, πατρίδα, ἢ ζηλωτὸν αὐτὸν ἐποίησεν, ὀλίγου δέω λέγειν, πάνθ' ὧν αὐτῷ ζῆν οὐκ ἄξιον ἦν Ἰφικράτει, νομίζων ἀποστερήσειν, οὐκ ἐπεστράφη. οὗτος δ' ὡς δήπου, τίνος ἂν καὶ λόγον ποιοῖτο μή τινος Χαρίδημον ἀποστερήσῃ; οὐδ' ἑνός· ἔστι γὰρ παρ' ὑμῖν αὐτῷ οὐ παῖδες, οὐκ εἰκών, οὐ συγγενεῖς, οὐκ ἄλ- 213 λο οὐδέν. καὶ μὴν, εἰ μήτε φύσει πιστὸς ὁ Κερσοβλέπτης, ἔκ τε τῶν γεγενημένων προσέτι δικαίως ἄπιστος, μηδέν τε τοιοῦτον ὑπάρχει τοῖς πράγμασιν, δι' ὃ κἂν παρὰ γνώμην καὶ φύσιν προνοηθείη τι τοῦ Χαριδήμου, τίνος ἕνεκα ἁπλῶς, καὶ κομιδῇ τετυφωμένως οὕτως ἃ βούλεται διαπράξασθαι, συλλάβωμεν αὐτῷ, καὶ ταῦτα 214 ἐφ' ἡμῖν ὄντα; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ. ὅτι τοίνυν αὐτῷ οὐ τοῖς πράγμασι μόνον συμφέρει τὸ ψήφισμα,

πόλιν Λέσβου

πόλιν Θράκης

ψήφισμα, οὐδὲ πρὸς δόξαν συμφέρει τῇ πόλει τοιοῦτον οὐδὲν ἐψηφισμένῃ φαίνεσθαι, καὶ τοῦτο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. εἰ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πόλιν οἰκοῦντι, καὶ νόμοις πολιτευομένῳ τὸ ψήφισμα ἐγέ- 215 γραπτο δεινὸν ὄν, ἧττον ἂν ἦν αἰσχρόν. νῦν δὲ γέγραπται Χαριδήμῳ, τῷ πόλιν μὲν οὐδ' ἡντινοῦν οἰκοῦντι, Θρᾳκὶ δ' ἀνθρώπῳ, βασιλεῖ στρατηγοῦντι, καὶ διὰ τῆς ἐκείνου βασιλείας πολλοὺς ἀδικοῦντι. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι πάντες οἱ ξεναγοῦντες οὗτοι, πόλεις 216 καταλαμβάνοντες Ἑλληνίδας, ἀρχὴν ζητοῦσι. καὶ πάντων, ὅσοιπερ νόμοις οἰκεῖν βούλονται τὴν αὑτῶν, ὄντες ἐλεύθεροι, κοινοὶ περιέρχονται κατὰ πᾶσαν χώραν, εἰ δεῖ τἀληθὲς εἰπεῖν, ἐχθροί. ἆρ' οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὸν ἢ πρέπον ὑμῖν, τοῦ μὲν ἕνεκα τῆς ἑαυτοῦ πλεονεξίας ἐπιβουλεύσοντος οἷς 217 ἂν τύχοι, τοιαύτην φυλακὴν ἐψηφισμένους φαίνεσθαι, τοῖς δ' ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας ἀμυνομένοις εἴργεσθαι τῆς ὑμετέρας συμμαχίας προειρῆσθαι; ἐγὼ μὲν οὐχ ὑπολαμβάνω τοῦτο οὔτε καλῶς ἔχειν, οὔθ' ὑμῶν ἀξίως. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν Λακεδαιμονίοις μὲν ἐγκαλεῖν, ὅτι τοὺς μὲν τὴν Ἀσίαν οἰκοῦντας Ἕλληνας 218 ἔγραψαν ἐξεῖναι δρᾶσαι βασιλεῖ, ὅ, τι ἂν ἐθέλῃ βασιλεύς, αὐτοὺς δ' ἐκδοῦναι καὶ τοὺς τὴν Εὐρώπην οἰκοῦντας Κερσοβλέπτῃ, καὶ πάντας ὅσωνπερ ἂν οἴηται κρείττων Χαρίδημος ἔσεσθαι; οὐ γὰρ ἄλλο τι ποιεῖ τὸ ψήφισμα, ἢ τουτί, ὅτι τῷ μὲν ἐκείνου στρατηγῷ οὐ διήρηται τί πρακτέον, ἢ μή· πᾶσι δ', ὅστις ἀμύνηται, το- 219 σοῦτος ἐπήρτηται φόβος. καὶ μήν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ γελοῖόν τι πρᾶγμα φράσαι πρὸς ὑμᾶς βούλομαι, δι' οὗ μᾶλλον ἔθ' ὑμῖν γνώσεται δῆλον, ὡς σφόδρα δεῖ λῦσαι τὸ ψήφισμα τουτί. ὑμεῖς ἐποιήσασθαι ἔν τισι καιροῖς καὶ χρόνοις, Ἀριοβαρζάνην πολίτην, καὶ δι' ἐκεῖνον, Φιλίσκον, ὥσπερ νῦν διὰ Κερσοβλέπτην, 220 Χαρίδημον. ὢν δ' ὅμοιος ἐκεῖνος τούτῳ τῇ προαιρέσει τοῦ βίου, διὰ τῆς Ἀριοβαρζάνου δυνάμεως, πόλεις κατελάμβανεν Ἑλληνίδας, εἰς ἃς εἰσιών, πολλὰ καὶ δεινὰ ἔργα ἐποίει, παῖδας ἐλευθέρους ἀδικῶν, καὶ γυναῖκας ὑβρίζων, καὶ πάντα ποιῶν, ὅσα ἂν ἄνθρωπος ποιήσειεν, ἄνευ νόμων, καὶ τῶν ἐν πολιτείᾳ καλῶν τεθραμμένος, 221 εἰς ἐξουσίαν ἐλθών. ἐν δὲ Λαμψάκῳ τινὲς ἄνθρωποι γίγνονται δύο. Θερσαγόρας ὄνομα αὐτῶν θατέρῳ, τῷ δ' Ἐξήκεστος. οἱ παραπλήσια τοῖς παρ' ὑμῖν γνόντες περὶ τῶν τυράννων, ἀποκτιννύουσι τὸν Φιλίσκον δικαίως, τὴν αὑτῶν πατρίδα οἰόμενοι δεῖν ἐλευθεροῦν. εἰ δὴ τῶν τότε ὑπὲρ Φιλίσκου λεγόντων, ὅτε ἐμισθοδότει 222 μὲν τοῖς ἐν Περίνθῳ ξένοις, εἶχε δ' ὅλον τὸν Ἑλλήσποντον, μέγιστος δ' ἦν τῶν ὑπάρχων, ἔγραψέ τις, ὡς ὑπὲρ τούτου νῦν, ἐάν τις ἀποκτείνῃ Φιλίσκον, ἀγώγιμος αὐτὸς ἐκ τῶν συμμάχων ἔστω, πρὸς Διὸς θεάσασθε εἰς ὅσην ἂν αἰσχύνην ἡ πόλις ἡμῶν ἐληλύθει. ἧκε μὲν γὰρ ὁ Θερσαγόρας, καὶ ὁ Ἐξήκεστος εἰς Λέσβον, καὶ ᾤκουν ἐκεῖ. εἰ δ' 223 ἐφήπτετό τις τῶν τοῦ Φιλίσκου παίδων ἢ φίλων, ἐξεδίδοτ' ἂν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ψηφίσματος. πῶς οὖν οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν ἦτε πεποιηκότες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ τοὺς μὲν παρ' ὑμῖν τοιοῦτό τι πράξαντας, χαλκοῦς ἱστάντες, καὶ ταῖς μεγίσταις δωρεαῖς τιμῶντες ἐφαίνεσθε· τοὺς δ' ἑτέρωθί που τὴν αὐτὴν τούτοις διά- 224 νοιαν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν πατρίδος ἔχοντας, ἐκδότους εἶναι καταψηφίζεσθε; τοῦτο τοί-

Ὅτι πάντες οἱ ξεναγοῦντες) Ξενικὰ τὰ στρατεύματα ἔχοντες. πάντως δὲ τῷ καθολικῷ παραδείγματι κέχρηται, ἵνα μὴ ὡς ἐχθρὸς ὢν αὐτῷ, δόξῃ διαβάλλειν αὐτόν. 216 Ἀρχὴν ζητοῦσιν) Ἵνα καὶ φοβήσῃ τοὺς ἄρχοντας, ὅτι ἕτεροι τὴν ἡγεμονίαν ἁρπάσαι φαντάζονται. Πῶς γὰρ οὐκ 217 αἰσχρὸν) Ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ ἐλάττονος. εἰ γάρ, φησι, κατηγορεῖς τῶν ἐλάττω πλημμελούντων, πῶς μείζονα αὐτὸς ἐπιτάζων ἢ ἐν μεμπτοῖς προσεῖ; Καὶ γελοῖόν τι πρᾶγμα) Τοῦ- 219 το ἐκ τῆς τῶν ὁμοίων παραθέσεως.

ἡμῖν. α. · αὐτῶν. α. · ἐκδεδωκέναι. α. · ἡμῖν. α. · χ. ἀποκτιννύουσι. χ. ἀποκτείνουσι. · ἐπιτάζων. χ. ἐπαζόμενος.

225 Βούλομαι τοίνυν ἤδη) ἐξέτασις λοιπὸν τοῦ δικαίου. διὰ τί δὲ ἐν τῷ τέλει ἔταξεν αὐτό; λέγομεν ὅτι ἐπειδὴ εἵλκυστο ὡς εὔνους, βουλόμενος λῦσαι ταύτην τὴν ὑπόνοιαν ἵνα οἱ ἀκροαταὶ ἀκούσαντες, μὴ ἐπιλάθωνται ὧν ἀρτίως ἤκουσαν. εἰ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἦν γεγονὼς, ἐν αἷς ὁμοίως ὑπὸ τῶν δικαστῶν ἠκούετο, ἀναπεπλησμένοι αὐτῷ τῇ γνώμῃ, ὡς τοιοῦτος εἶναι νομίζεται ἀλλ' ἐδίδαξεν αὐτοὺς, καὶ πείσας ἐν τοῖς προτέροις, ἡ μάλιστα ... ῥον τοῦτο δέδειχε πεποίηκε τὴν ἐξέτασιν. ἤρξατο μὲν οὖν ἐκ προοιμίου. ἤθεσι δὲ εὐθὺς αὐθυποφορᾷ· ἐγὼ περὶ τοῦ κεφαλαίου· ὑπισχνούμενος αὐτῷ τὸ ἀποδεῖξαι. ἀλλ' εἰ τοιοῦτος ἦν, τί δὲ πολίτην αὐτὸν ἐποιησάμεθα, οὐδ' ἂν χρυσῷ στεφάνῳ ἐστεφανώσαμεν. ἔθος δὲ τῷ Δημοσθένει μετὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν κεφαλαίων, τὰς λύσεις ἀποδιδόναι, ὡς καὶ ἐνταῦθα πεποίηκεν, ἵνα ἀκολούθως μετὰ τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ δεῖξαι αὐτὸν πονηρὸν, ἀντιθῇ, πῶς οὖν ἔλαθε τοιοῦτος ὤν, ἡνίκα ἐστεφανοῦτο, καὶ ἐπῃνεῖτο, καὶ πολιτείας ἐτύγχανε; ἡ λύσις μεταστατική. διὰ τοὺς παρ' ὑμῖν ῥήτορας. ὑπερβέβηκε δὲ πλεονάκις ἐν τοῖς διηγήμασι, διὰ τὸ περὶ τῶν πάλαι γεγονότων ἀδικημάτων λέγειν, ἵνα μὴ τὸν λόγον ἀσαφῆ ἐργάσηται, τοῖς χρόνοις, καὶ ταῖς ἐπαγγελίαις, ταῖς τε ἐπαγγελίαις, καὶ ταῖς ἀποστάσεσι, καὶ ταῖς περιπλοκαῖς, καὶ συναιρεῖται τὸ ὕστερον πανταχοῦ δὲ συμπλέκει τὰ προσόντα, τό, τε τοῦ Χαριδήμου, καὶ τὸ Κερσοβλέπτου, ἵνα γένηται πίστις τῆς διαβολῆς· τὸ δὲ ἐπίρρητον τοῦ στρατηγοῦ τοῦ μὲν Χαριδήμου, Κερσοβλέπτης τοῦ δὲ Κερσοβλέπτου. Χαρίδημος καὶ χρήσιμος μὲν ὅτι ὡς Ἀθηναῖον ἐς ὢν οἰκεῖος ἦν καὶ ἄπιστος καὶ τῆς ὑπερβολῆς τῆς Κερσοβλέπτου περιγράφει· Κερσοβλέπτης δὲ ὅτι πονηρὸς καὶ βάρβαρος, καὶ τὸ σύμπαν πλεονέκτης καὶ τύραννος.

227 Εἶτα τηλικαῦτα οὕτως ἐξηπατήθητε) Ἀνέλυσεν ἃ εἶπεν, ὅτι δείξω ὅτι οὕτω δύσνουν εἰς ὑμᾶς αὐτὸν ὄντα ἐξαπατηθέντες ὑμεῖς, ἐνομίσατε αὐτὸν τοιοῦτον. ἐπειδὴ γὰρ οὖν παρὰ τὸ μέχρι ἐξηπατήθητε καὶ αὐτῆς λοιπὸν ἐπιβεβαιοῖ τὸ λεγόμενον. εἰκότως φησὶν ἐξηπατήθητε ἐπιμηνύσας δὲ, λύει τὴν αἰτίαν λέγων τῆς ἀπάτης.

231 Πεπραγμένα δὲ τοῦ δικαίου. Ὅσα μὲν δὴ στρατιώτης) Ἀρχὴ τοῦ δικαίου

νην ἐπ' ἐκείνου μὲν, οὗ πειρῶ οὐ συνέβη φενακισθεῖσιν ὑμῖν, αἰσχύνην ὀφλεῖν· ἐπὶ τούτου δὲ, ἐὰν ἐμοὶ πεισθῆτε, φυλάξασθε.* μὴ γὰρ ὡρισμένου μηδενός, ἀλλ' 225 ἁπλῶς, ἄν τις ἀποκτείνῃ Χαρίδημον, γεγραμμένου, τάχ' ἂν εἰ τύχοι καὶ τοιοῦτό τι συμβαίη. βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ τὰ πεπραγμένα ἐξετάσαι τῷ Χαριδήμῳ διὰ βραχέων, καὶ δεῖξαι τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀναιδείας τῶν ἐπαινούντων αὐτόν. ἓν δὲ ὑμῖν ἐκεῖ- 226 νο ὑπισχνοῦμαι· καί μου μηδεὶς ἀχθεσθῇ τῇ ὑποσχέσει. οὐ μόνον γὰρ ὑμῖν ἐπιδείξω τῆς φυλακῆς οὐκ ἄξιον αὐτόν, ἣν γέγραφεν οὗτος, ἀλλὰ καὶ δίκην δόντ' ἂν δικαίως τὴν μεγίστην, εἴπερ οἱ κακόνοι, καὶ φενακίζοντες ὑμᾶς, καὶ διὰ πάντα τἀναντία* πράττον- 227 τες, κολάζοιντ' ἂν δικαίως. ἴσως δή τισι λογιζομένοις ὑμῶν, ὅτι πρότερον μὲν πολίτης γέγονεν ἄνθρωπος, εἶτα πάλιν χρυσοῖς στεφάνοις, ὡς εὐεργέτης, ἐστεφάνωται, θαυμαστὸν ἐπελήλυθεν, εἶτα τηλικαῦτα οὕτως ἐξηπατήθητε ῥᾳδίως. ὅτι τοίνυν ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 228 ναῖοι, ὅτι ἐξηπατήθητε. καὶ δι' ἅ γε εἰκότως τοῦτο πεπόνθατε, ἐγὼ φράσω πρὸς ὑμᾶς. ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλὰ γιγνώσκοντες ὀρθῶς ὑμεῖς, οὐ διὰ τέλους χρῆσθε αὐτοῖς. οἷον τί λέγω; εἴ τις ὑμᾶς ἔροιτο, τίνα πονηρότατον νομίζετε τῶν ἐν τῇ πόλει πάντων ἐθνῶν, 229 οὔτε τοὺς γεωργούς, οὔτε τοὺς ἐμπόρους, οὔτε τοὺς ἐκ τῶν ἀργυρείων, οὔτε τῶν τοιούτων *οὐδὲν ἂν εἴποιτε. ἀλλ' εἰ τοὺς ἐπὶ μισθῷ λέγειν καὶ γράφειν εἰωθότας εἴποι τις, εὖ οἶδ' ὅτι συμφήσαιτ' ἂν ἅπαντες. μέχρι μὲν δὴ τούτου, καλῶς ἐγνώκατε. ἔπειτα δέ, οὐκ- 230 έτ' ὀρθῶς τὸ λοιπόν. οὓς γὰρ αὐτοὶ πονηροτάτους νομίζετε πάντων, τούτοις περὶ τοῦ ὁποῖόν τιν' ἕκαστον χρὴ νομίζειν, πεπιστεύκατε. οἱ δ' ὃν ἂν αὐτοῖς λυσιτελῇ, καὶ χρηστὸν καὶ *πονηρὸν εἶναί φασιν, οὐχ ὃν ἂν ᾖ δίκαιον, καὶ ἀληθές. ὅπερ πεποιήκασι τὸν Χαρίδημον τουτονὶ οἱ ῥή- 231 τορες πάντα τὸν χρόνον, ὡς καὶ ὑμεῖς ὁμολογήσετε, ἐπειδὰν ἀκούσητέ μου τὰ πεπραγμένα αὐτῷ. ὅσα μὲν δὴ στρατιώτης ὢν ἐν σφενδονήτου, καὶ ψιλοῦ μέρει τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἐναντία ἐστράτευται τῇ πόλει, οὐ τίθημι ἐν ἀδικήματος μέρει, οὐδ' ὅτι λῃστρικὸν ποτὲ 232 πλοῖον ἔχων ἐλῄζετο τοὺς ὑμετέρους συμμάχους, ἀλλ' ἐῶ ταῦτα. διὰ τί; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, αἱ ἀναγκαῖαι χρεῖαι, τοὺς τοῦ τί πρακτέον, ἢ μή, λογισμοὺς ἀναιροῦσιν ἅπαντας. ὥστ' οὐ πάνυ ταῦτα ἀκριβολογεῖσθαι δεῖ τὸν δικαίως ἐξετάζοντα. ἀλλ' ὅθεν ἀρξά-

μενος

*φυλάξεσθε. *ὑπισχνούμενος. *ἐναντία. *οὐδένα. *πονηρόν.

μένος ξεναγῶν ἤδη, καὶ τίνων ἀρχων στρατιωτῶν καὶ πῶς ὑμᾶς ἐποίει, ταῦτα ἀκούσατέ μου. ἔστι ἐν μὲν ἁπάντων πρῶτον μισθωθεὶς ὑπὸ Ἰφικράτους, καὶ πλεῖον ἢ τρία ἔτη μισθοφορήσας παρ' ἐκείνῳ, ἐπειδὴ τὸν μὲν Ἰφικράτην ἀποστράτηγον ἐποιήσατε, Τιμόθεον δ' ἐπ' Ἀμφίπολιν, καὶ Χερρόνησον ἐξεπέμψατε στρατηγόν, πρῶτον μὲν τοὺς Ἀμφιπολιτῶν ὁμήρους, οὓς παρ' Ἁρπάλου λαβὼν Ἰφικράτης ἔδωκε φυλάττειν αὐτῷ, ψηφισαμένων ὑμῶν ὡς ὑμᾶς κομίσαι, παρέδωκεν Ἀμφιπολίταις· καὶ τοῦ μὴ λαβεῖν Ἀμφίπολιν, τοῦτ' ἐμπόδιον κατέστη. δεύτερον δέ, μισθουμένου Τιμοθέου πάλιν αὐτόν, καὶ τὸ στράτευμα, τούτῳ μὲν οὐ μισθοῖ, πρὸς δὲ Κότυν πλέων ᾤχετο, ἔχων τὰς ὑμετέρας τριακοντόρους· ὃν ἀκριβῶς ᾔδει τῶν ὄντων ἁπάντων ἀνθρώπων, ἐχθρότατα ὑμῖν διακείμενον. καὶ μετὰ ταῦτά γ' ἐπειδὴ τὸν πρὸς Ἀμφίπολιν πόλεμον πρότερον πολεμεῖν εἵλετο Τιμόθεος τοῦ πρὸς Χερρόνησον, καὶ οὐδὲν εἶχε ποιεῖν ὑμᾶς ἐκεῖ κακόν, μισθοῖ πάλιν αὑτὸν Ὀλυνθίοις τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς, καὶ τοῖς ἔχουσιν Ἀμφίπολιν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον. καὶ πλέων ἐκεῖσε, ἐκ Καρδίας ἀναχθείς, ἵνα τἀναντία τῇ πόλει πολεμῇ, ὑπὸ τῶν ἡμετέρων τριήρων ἑάλω. διὰ δὲ τὸν παρόντα δὲ καιρόν, καὶ τὸ δεῖσθαι ξένων ἐπὶ τὸν πόλεμον τὸν ἐπ' Ἀμφίπολιν, ἀντὶ τοῦ δίκην δοῦναι, ὅτι οὐκ ἀποδεδώκει τοὺς ὁμήρους, καὶ διότι πρὸς Κότυν, ἐχθρὸν ὄντα ὑμῖν, ηὐτομόλησεν ἔχων τὰς τριακοντόρους, πίστεις δοὺς καὶ λαβών, ἐστράτευσε μεθ' ὑμῶν. ὧν δὴ ἐκεῖνον δίκαιον ἦν χάριν ὑμῖν ἔχειν, οὐκ ἀπολωλότα, ἃ τότ' ἔπαθον ἂν δικαίως, ἀντὶ τούτων, ὡς ὀφείλουσα, ἡ πόλις αὐτῷ στεφάνους καὶ πολιτείαν, καὶ ἃ πάντες ἐπίστασθε, δέδωκε. Καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τό τε ψήφισμα ἀνάγνωθί μοι, τὸ περὶ τῶν ὁμήρων, καὶ τὴν Ἰφικράτους ἐπιστολήν, καὶ τὴν Τιμοθέου. καὶ μετὰ ταῦτα τὴν μαρτυρίαν ταυτηνί. εἴσεσθε γὰρ οὐ λόγους, οὐδ' αἰτίας, ἀλλὰ ἀλήθειαν οὖσαν ὧν λέγω.

Λέγε τὴν ἐπιστολήν. Ἐπιστολή. Ψήφισμα. Μαρτυρία.

Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ τὸ πρότερον οὗ πολεμεῖν ὑμῖν ᾤετο, ἐκεῖσε ἐμίσθωσεν αὑτόν, πολλαχόσε δῆλος μισθῶσαι προὔνη, καὶ μετὰ ταῦτα ὡς οὐδὲν ἐκεῖ κακὸν εἶχε ποιεῖν ὑμᾶς, ἔπλει δεύτερον πάλιν, οὗ τἀναντία ἔμελλε πράξειν τῇ πόλει, καὶ τοῦ μὴ λαβεῖν Ἀμφίπολιν, πάντων οὗτός ἐστιν αἰτιώτατος, ἀκηκόατε ἐκ τῆς ἐπιστολῆς, καὶ τοῦ ψηφίσματος, καὶ τῆς μαρτυρίας. καὶ τὰ μὲν πρότερα, τοιαῦτ' ἐστὶ τῶν ἔργων τῶν Χαριδήμου. μετὰ δὲ ταῦτα δεῖ θεάσασθε. χρόνου γὰρ διεληλυθότος βραχέος, καὶ τοῦ πολέμου πρὸς Κότυν ὄντος ἤδη, πέμπει πρὸς ὑμᾶς ἐπιστολήν. μᾶλλον δ' οὐχὶ πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ πρὸς Κηφισόδοτον. οὕτω σφόδρα ὑπ' αὐτοῦ γε οὐδ' ἂν ἐξαπατηθῆναι τὴν πόλιν ἡγεῖτο, συνειδὼς ἃ πεποίηκεν, ἐν ᾗ Χερρόνησον ὑπέσχετο τῇ πόλει κομιεῖν, πάντα τούτοις τἀναντία διεγνωκὼς ποιεῖν. δεῖ δὴ ὑμᾶς τὸ πρᾶγμα οἷον ἦν τὸ περὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀκοῦσαι· καὶ γάρ ἐστι βραχύ· καὶ θεωρῆσαι τὸν τρόπον τἀνθρώπου, ὡς ὑμῖν ἀπ' ἀρχῆς κέχρηται. ἐκεῖνος ὡς ἀπέμ-

Μισθουμένου) ἐπὶ μισθῷ λαμβάνοντες, ἢ λαμβάνειν βουλόμενοι. 234

Οὐ μισθοῖ) Οὐκ ἐπὶ μισθῷ παραδίδωσι τῷ Τιμοθέῳ. 235 Ὃν ἀκριβῶς ᾔδει) ἵνα γὰρ μὴ αἰτιῷτο, ὅτι ἀγνοῶν πρὸς φίλον ηὐτομόλησεν· ὁ δέ, καὶ ἐχθρὸν προσέθηκε. Πολλαχόσε δῆλος μισθῶσαι) ἵνα μὴ αἰτιῷτο, ὅτι δικαίως πρὸς τοῦτον ἑαυτὸν ἐμίσθωσεν. οὐ γὰρ εἶχεν ἀνάγκην, χρείαν δὲ εἶχεν ὁ στρατηγὸς χρημάτων, διὰ τοῦτο εἶπεν, οὐδεμίαν ἀνάγκην μισθοῦν, ἀλλ' ἵνα ἐβουλήθη. 239 Μᾶλλον δ' οὐχὶ πρὸς ὑμᾶς) ἵνα δόξῃ ἀποσκευάζειν, καὶ μὴ κακουργεῖν, ὑποκρίνεται ἀγνοίαν. δέον γὰρ εἰπεῖν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν δῆμον, ὁ δὲ εἶπε πρὸς ὑμᾶς, ἵνα αὐτὸ ἐπικαλῇ. τὸ γὰρ [illegible] πρὸς αὐτούς, ἀλλὰ πρὸς Κηφισόδοτον τὴν ἐπιστολὴν ἔπεμψεν. οὗτος δὲ ἦν στρατηγὸς Ἀθηναίων, ἐχθρὸς δὲ Ἰφικράτους καὶ Κότυος. 241 Ὡς ὑμῖν ἀπ' ἀρχῆς κέχρηται) ἐπειδὴ γὰρ πολλάκις διὰ χρείαν [illegible] ὡς οὐ βούλονται, ἐναντιοῦ- 242

πόλις ἐστὶ Θρᾴκης ἐν Θρᾴκῃ Χερρονήσου.

ἐστί

ὑφ' αὐτοῦ

σαι, καὶ ποσῶς ἔχει τὸ τοιοῦτο συγγνώμην· λέγει γάρ, ἐξ ἀρχῆς, καὶ μέχρι τοῦ νῦν κακόνοις. 243 Ὀλιγωρήσας τῶν ὅρκων) Πλήττει τοὺς Ἀθηναίους λέγων· εἰ τῶν θεῶν καταφρονεῖ, πόσῳ μᾶλλον ὑμῶν τῶν φίλων; 246 Εἴτ' αὐτὸς *συνιείς) Ποιήσας ὃ ἐβούλετο, συντρέχει, ἵνα μὴ φιλονεικῶν, *φαίνηται μόνος τοῦτο ποιεῖν. σιωπᾷ δέ, ἵνα μὴ τραχύτερος εἶναι δοκῇ. Εἴθ' ὅ,τι δήποτε) Ἀποσιώπησις. ἐβούλετο δ' εἰπεῖν, εὐήθειαν, ἢ τι τοιοῦτο. εὐλαβεῖται δὲ ὡς ἐν καιρῷ 248 παρρησιάζειν. Διαβιβᾶτε) Ἀντὶ τοῦ διαβιβάσετε.

*συνείς. *φαίνηται.

ἄθους λέγεται παρὰ τοῦ Τιμοθέου, ὅτι ἀπ' Ἀμφιπόλεως ἀναχωρῶν, διαβὰς εἰς τὴν Ἀσίαν διὰ τὴν σύλληψιν τὴν Ἀρταβάζου συμβᾶσαν ὅτι ὑπ' Αὐτο- 243 φραδάτου, μισθοῖ τὸ στράτευμα, καὶ ἑαυτὸν τοῖς Ἀρταβάζου κηδεσταῖς. λαβὼν δὲ πίστεις καὶ ὅρκους, ὀλιγωρήσας τῶν ὅρκων, καὶ παραβὰς αὐτούς, ἀφυλάκτων ὄντων ὡς ἂν πρὸς φίλον τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καταλαμβάνει Σκῆψιν, καὶ *Κέβρινα, καὶ Ἴλιον αὐτούς. ἐγκρατὴς δὲ γε- 244 νόμενος τούτων τῶν χωρίων πρᾶγμα ἔπαθε τοιοῦτον, οἷον οὐχ ὅτι στρατηγὸς ἂν ἠγνόησε τις εἶναι φάσκων, ἀλλ' οὐδ' ὁ τυχὼν ἄνθρωπος. οὐδ' ὁπόθεν γὰρ χωρίον ἔχων ἐπὶ θαλάττῃ, οὐδ' ὅθεν ἂν *σιτοπομπίας εὐπορήσῃ τοῖς στρατιώταις, οὐδ' αὖ σῖτον ἔχων ἐν τοῖς χωρίοις, ὑπέμεινεν ἐν τοῖς τείχεσι. καὶ οὐ διαρπάσας ᾤχετο, ἐπειδή- 245 γε ἀδικεῖν ἔγνω· ὡς δὲ συλλέξας δύναμιν πρὶν ἦν ὁ Ἀρτάβαζος ἀφειμένος παρὰ τοῦ Αὐτοφραδάτου, ᾧ μὲν ὑπῆρχεν ἐπισιτισμὸς ἐκ τῆς ἄνωθεν Φρυγίας, καὶ Λυδίας, καὶ Παφλαγονίας, οἰκείας οὔσης. τῷ δ' οὐδ' ὁτιοῦν ἄλλο, πλὴν πολιορκία περιειστήκει. αἰσθόμενος δ' οὗ ἦν κακοῦ, καὶ λογισμὸν λαβὼν, ὅτι ληφθήσεται, κἂν μηδεὶς τῶν 246 ἄλλων, τῷ γε λιμῷ, οἴεται, εἴτε *δή τινος εἰπόντος, εἴτ' αὐτὸς συνεὶς, ὅτι σωτηρία μόνη λοιπὴ αὐτῷ, ἣ παρ' ἅπαντας ἀνθρώπους ἐστί. ἔστι δ' αὕτη τίς; ἡ ὑμετέρα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἴτε χρὴ φιλανθρωπίαν λέγειν, εἴθ' ὅ,τι δήποτε. γνοὺς δὲ τοῦτο, πέμπει τὴν ἐπιστολὴν ὑμῖν, ἧς ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι, βουλόμενος διὰ τῆς ὑποσχέσεως 247 τοῦ κομιεῖσθαι Χερρόνησον ὑμῖν, καὶ διὰ τοῦ, τὸν Κηφισόδοτον δοκεῖν ἐχθρὸν ὄντα τοῦ Κότυος καὶ τοῦ Ἰφικράτους ταῦτα βουλεύεσθαι, πειρῶν εὐπορήσας τῶν *ὑμῶν, ἀσφαλῶς ἐκ τῆς Ἀσίας ἀποδρᾶναι. τί δὴ συμβαίνει παρὰ ταῦτα, ὅθεν ἐξηλέγχθη τὸ πρᾶγμα ἐπαυτοφώρῳ; ὁ Μέμνων καὶ ὁ Μέντωρ οἱ κηδεσταὶ τοῦ Ἀρταβάζου, ἄνθρωποι 248 νέοι, καὶ κεχρημένοι ἀπροσδοκήτῳ εὐτυχίᾳ τῇ τοῦ Ἀρταβάζου κηδείᾳ, βουλόμενοι τῆς χώρας ἄρχειν αὐθὺς ἐν εἰρήνῃ, καὶ τιμᾶσθαι, καὶ μὴ πολεμεῖν, μηδὲ κινδυνεύειν, *πείθουσιν Ἀρτάβαζον, τὸν μὲν τιμωρεῖσθαι Χαρίδημον, ἀφεῖσθαι, καὶ μὴ πολεμεῖν, ἀποστεῖλαι δ' ὑπόσπονδον, διδάσκοντες ὡς ὑμεῖς κἂν ἐκεῖνος μὴ θέλῃ, διαβιβᾶτε, 249 καὶ οὐ δυνήσεται κωλύειν. ὡς δὲ τυγχάνει ταύτης τῆς λόγου, καὶ ἀπροσδοκήτου σωτηρίας ὁ Χαρίδημος, διαβὰς εἰς τὴν Χερρόνησον ἐφ' αὐτοῦ διὰ τὰς σπονδὰς, τοσοῦτον ἐδέησεν ἐπελθεῖν τῷ Κότυϊ, γεγραφὼς ὅτι οὐχ ὑπομενεῖ Κότυν αὐτὸν ἐπιόντα, ἢ τὴν Χερρόνησον ὅπως κομιεῖσθε ὑμεῖς, συμπρᾶξαι, ὥστε πάλιν μισθώσας αὑτὸν τῷ Κό- 250 τυϊ, τὰ ὑπόλοιπα τῶν ὑμετέρων χωρίων, Κριθωτὴν, καὶ Ἐλαιοῦντα ἐπολιόρκει. καὶ ὅτι ταῦτα καὶ ἡνίκα ἔτ' ἦν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἔπεμπε πρὸς ὑμᾶς τἀναντία ἐγνωκὼς ποιεῖν, ἐφενάκιζεν ὑμᾶς, ἀπὸ τῆς διαβάσεως γνώσεσθε, ἣν ἐποιήσατο. ἐκ γὰρ Ἀβύδου τῆς τὸν ἅπαντα χρόνον ὑμῖν ἐχθρᾶς, καὶ ὅθεν ἦσαν οἱ Σηστὸν καταλαβόντες, 251 εἰς Σηστὸν διέβαινεν, ἣν εἶχε Κότυς. καίτοι μὴ νομίζετε μήτ' ἂν τοὺς Ἀβυδηνοὺς αὐτὸν ὑποδέξασθαι, μήτ' αὖ τοὺς ἐν Σηστῷ, τῆς ἐπιστολῆς ὑμῖν ἐκείνης *πεμφθείσης, εἰ μὴ συνῄδεσαν φενακίζοντι αὐτῷ τότε, καὶ συνεξηπάτων αὐτοί, βουλόμενοι τοῦ μὴ διαβιβάσαι τὸ στράτευμα, ὑμᾶς *προέχειν τὴν ἀσφάλειαν. διαβαίνοντος δ', ὅπερ συνέ- 252 βη, δόντος Ἀρταβάζου τὴν ἄδειαν, αὐτοῖς ὁρμῆσαι τὴν χρείαν. ὅτι τοίνυν ταῦθ' οὕτως ἔχει,

λέγε

*σιτοπομπίας. *Κεβρῆνα. α. *ἄλλη. α. *ὑμῖν. α. *χ. πείθουσι τὸ φ. *π. *προέχειν. α.

ταῦτα βουλεσθαι

λέγε τὰς ἐπιστολάς, ἥν τ' ἔπεμψεν ἐκεῖνος, καὶ τὰς παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐκ χερρονήσου. γνώσεσθε γὰρ ἐκ τούτων, ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει. Λέγε.

Επιστολαί.

Ενθυμεῖσθε ὅθεν διέβη ἐξ ἀβύδου εἰς σηστόν. ἆρ' οὖν οἴεσθ' ἂν ὑποδέξασθαι ἀβυδηνοὺς αὐτὸν, ἢ τοὺς σηστίους, εἰ μὴ συνεξηπάτων ὅτε τὴν πρὸς ὑμᾶς ἔπεμπεν ἐπιστολήν; λέγε δ' αὐτοῖς τὴν ἐπιστολὴν αὐτήν. καὶ θεωρεῖτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰς ὑπερβολάς, ὧν αὐτὸς περὶ αὑτοῦ πρὸς ὑμᾶς ἔγραψεν ἐπαινῶν, καὶ τὰ μὲν ὡς πεποίηκε λέγων, τὰ δ' ὑπισχνούμενος ποιήσειν. Λέγε. 254

Επιστολή.

Καλά γε, οὐ γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὰ γεγραμμένα, καὶ χάριτος πολλῆς ἄξια, εἴγ' ἦν ἀληθῆ. νῦν δ' ὅτε μὲν τοῦ ἀπιδεῖν οὐκ ᾤετο τεύξεσθαι, ταῦτα ἔγραφεν ἐξαπατῶν ὑμᾶς· ἐπειδὴ δὲ ἔτυχε, λέγε οἷα ἐποίησε. 255

Μαρτυρία.

Οὐκοῦν τοῦ κομίσασθαι τὰ ἀπολωλότα χωρία ὑπὸ χαριδήμου, διαβάντος, φησὶν ὁ ἄρχων χερρονήσου, περὶ τῶν ὑπαρχόντων γεγενῆσθαι μείζους τῶν πρότερον τοὺς κινδύνους. Λέγε δὴ ἐξ ἑτέρας ἐπιδείξας ἐπιστολῆς. 256

Επιστολή.

Ορᾶτε ὅτι πανταχόθεν τὸ πρᾶγμα μαρτυρεῖται, ὅτι διαβὰς οὐκ ἐπὶ τὸν κότυν, ἀλλ' ἐφ' ὑμᾶς μετ' ἐκείνου ἐπορεύετο. ἔτι τοίνυν ταύτην μόνην ἀνάγνωθί μοι τὴν ἐπιστολήν, τὰς δ' ἄλλας ἔα. δηλοῖ γὰρ δήπου ὑμῖν γέγονεν, ὡς πεφενάκικεν ὑμᾶς. Λέγε. 257

Επιστολή.

Επίσχες. ἐνθυμεῖσθε ὅτι γράψας μὲν ὡς ἀποδώσει χερρόνησον, τὰ λοιπὰ ἀφελέσθαι, μισθώσας αὑτὸν τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς, ἐπιχειρεῖ. γράψας δ' ὡς ἀλεξάνδρου πρεσβευσαμένου πρὸς αὐτὸν οὐχ ὑπεδέξατο, τοῖς λῃσταῖς φαίνεται τοῖς παρ' ἐκείνου ταὐτὰ πράττων, εὔνους γε, οὐ γάρ; ἁπλῶς ὑμῖν, καὶ οὐδὲν ἂν ἐπιστείλας 258

ψευδές, οὐδ' ἐξαπατήσας. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων πω δῆλον ἐσθ', οὕτω σαφῶς δῆλον ὄν, ὡς οὐδὲν πιστόν ἐσθ' ὧν ἐκεῖνός φησι καὶ προσποιεῖται τῇ πόλει προσέχειν; 259 ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα συμβάντων ἔσται φανερώτερον. τὸν μὲν γὰρ κότυν οὐ ποιῶν ὄντα γ' ἐχθρὸν ὑμῖν καὶ πονηρὸν, ἀποκτίννυσιν ὁ πύθων. ὁ δὲ κερσοβλέπτης ὁ νυνὶ βασιλεύων, μειρακύλλιον ἦν, καὶ πάντες οἱ τοῦ κότυος παῖδες. τῶν δὲ πραγμάτων κύριος, διὰ τὴν παρουσίαν, καὶ τὸ δύναμιν ἔχειν, ὁ χαρίδημος ἐγεγόνει. ἧκε δ' 260 κηφισόδοτος στρατηγῶν, πρὸς ὃν αὐτὸς ἔπεμψε τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, καὶ αἱ τριήρεις, αἳ, ὅτε ἦν ἄδηλα τὰ τῆς σωτηρίας αὐτῷ, καὶ μὴ συγχωροῦντος ἀρταβάζου, σώζειν ἔμελλον αὐτόν. τί δὴ προσῆκον ἦν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸν ὡς ἀληθῶς ἁπλοῦν καὶ φίλον, ποιῆσαι, παρόντος μὲν στρατηγοῦ, οὐχ ὃν ἐκεῖνος ἔφησεν αὐτῷ φθονεῖν οὐδενός, ἀλλ' ὃν αὐτὸς ἑαυτοῦ φίλον προείλετο τῶν παρ' ὑμῖν, καὶ πρὸς ὃν τὴν ἐπιστολὴν ἐπεπόμφει, τετελευτηκότος δὲ τοῦ κότυος, κύριον δ' ὄντα τῶν πραγμάτων; 261 οὐκ ἀποδοῦναι μὲν τὴν χώραν εὐθέως ὑμῖν. κοινῇ δὲ μεθ' ὑμῶν καθιστάναι τὸν βασιλέα τῆς θρᾴκης; δηλῶσαι δ' ὡς εἶχεν εὐνοϊκῶς ὑμῖν, καιροῦ τοιούτου λαβόμενος; ἔγωγ' ἂν φαίην. ἆρ' οὖν ἐποίησέ τι τούτων; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. ἀλλὰ τὸν μὲν 262 ἅπαντα χρόνον μῆνας ἑπτὰ διήγαγεν ἡμᾶς πολεμῶν, οὐκ προφάσεις

Margin notes: ὅθεν ἂν διέβη. — καλά γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐ γάρ, τὰ γεγραμμένα. — Ἐπιστολή. — γὰρ δήπου. — χρή. — τῇ. — χ. ἔφησεν ἄν. — χ. ἰσχύειν φημὶ ἄν. — ὑμῖν.

ἐχθρὸς ὤν, καὶ οὐδὲ λόγον φιλάνθρωπον οὐδένα, καὶ καταρχὰς μὲν ἡμῶν δίχα ναυ-
263 σὶ μόναις εἰς Πέρινθον ὁρμησαμένων, ἀκηκοότων ὅτι πλησίον ἐστὶν ἐκεῖνος, ὅπως συμ- | ὁρμισαμένων.
μίξαιμεν αὐτῷ, καὶ περὶ τούτων εἰς λόγους ἔλθοιμεν, ἀριστοποιουμένους φυλάξας
τοὺς στρατιώτας, ἐπεχείρησε μὲν ἡμῶν τὰ σκάφη λαβεῖν, πολλοὺς δ' ἀπέκτεινε τῶν | ἐπεχείρησεν α.
αὐτῶν, κατέρραξε δ' εἰς τὴν θάλατταν ἅπαντας, ἱππέας ἔχων καὶ ψιλούς τινας. μετὰ | κατήραξεν. α.
264 ταῦτα δὲ πλευσάντων ἡμῶν οὐκ ἐπὶ τῆς Θρᾴκης τόπον οὐδένα, οὐδὲ χωρίον οὐ-
δὲ γὰρ τοῦτ' ἂν εἴποι τις ὡς ἄρα ἀμυνόμενος γε ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν ἐποίει τι κακόν,
οὐκ ἔστι τοῦτο. οὐ γὰρ ἤλθομεν οὐδαμῇ τῆς Θρᾴκης· ἀλλ' ἐπ' Ἀλωπεκόννησον· ἣ | οὐδαμοῦ α.
Χερρονήσου μέν ἐστι, καὶ ἦν ἡμετέρα, ἀκρωτήριον δ' ἀνέχον πρὸς τὴν Ἴμβρον | ὑμέτερα α.
265 ἀπωτάτω τῆς Θρᾴκης, λῃστῶν δ' ἦν μεστὴ καὶ καταποντιστῶν, ἐνταῦθα ἐλθόντων
ἡμῶν, καὶ πολιορκούντων τούτους, πορευθεὶς διὰ Χερρονήσου πάσης τῆς ὑμετέ- | λαθὼν α.
ρας, ἡμῖν μὲν προσέβαλλεν, ἐβοήθει δὲ τοῖς λῃσταῖς καὶ καταποντισταῖς. καὶ προσέτε-
ρον προσκαθήμενος τοὺς ἡμετέρους στρατηγοὺς ἔπεισε καὶ ἠνάγκασε, μὴ τὰ βέλτιστα
266 ὑπὲρ ὑμῶν πράττειν, ἢ αὐτὸς ὑπὸ τούτου ἐπείσθη, ὧν ὡμολογήκει, καὶ ὑπισχνεῖτο
πράξειν. καὶ γράφει δὴ τὰς συνθήκας πρὸς Κηφισόδοτον, ἐφ' αἷς ὑμεῖς οὕτως | πρᾶξαι.
ἠγανακτήσατε καὶ χαλεπῶς ἠνέγκατε, ὥστε ἀπεχειροτονήσατε μὲν τὸν στρατη-
γόν, πέντε ταλάντοις δ' ἐζημιώσατε· τρεῖς δὲ μόναι ψῆφοι διήνεγκαν τὸ μὴ θανά-
267 του τιμῆσαι. καίτοι πηλίκην τινὰ χρὴ νομίζειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταύτην τὴν ἀλο-
γίαν, ὅταν τις ἴδῃ διὰ τὰς αὐτὰς πράξεις, τὸν μὲν, ὡς ἀδικοῦντα, κολασθέντα | ἀδικοῦντα α.
πικρῶς οὕτω, τὸν δ' ὡς εὐεργέτην ἔτι καὶ νῦν τιμώμενον; ὅτι τοίνυν ταῦτα ἀλη-
θῆ λέγω. τῶν μὲν τῷ στρατηγῷ συμβάντων δήπου, μάρτυρες ὑμεῖς ἐστέ μοι· καὶ γὰρ
268 ἐκρίνετε ὑμεῖς, καὶ ἀπεχειροτονήσατε, καὶ ὠργίζεσθε, καὶ ταῦτα πάντα συνίσθ' ὑμεῖς·
τῶν δ' ἐν Περίνθῳ, καὶ τῶν ἐν Ἀλωπεκοννήσῳ κάλει μοι τοὺς τριηράρχους μάρτυρας.

Τριήραρχοι, μάρτυρες.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐπειδὴ Κηφισόδοτος μὲν ἀπηλλάγη τοῦ στρατηγεῖν, ὑμῖν
269 δ' οὐκ ἐδόκουν καλῶς ἔχειν, οὐδὲ δικαίως αἱ πρὸς ἐκεῖνον γεγράφθαι συνθῆκαι, τὸν
μὲν Μιλτοκύθην, τὸν διὰ παντὸς εὔνουν ὑμῖν τοῦ χρόνου προδοθέντα, λαβὼν
ὑπὸ τοῦ Σμικυθίωνος ὁ χρηστὸς οὗτος Χαρίδημος, οὐκ ὄντος νομίμου τοῖς Θρᾳξὶν
ἀλλήλους ἀποκτιννύναι, γινώσκων ὅτι σωθήσεται, πρὸς Κερσοβλέπτην δι' ἀχθῇ, παρα-
270 δίδωσι Καρδιανοῖς τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς. κἀκεῖνοι λαβόντες αὐτὸν, καὶ τὸν υἱὸν, καὶ
ἀναγαγόντες εἰς τὸ πέλαγος ἐν πλοίῳ, τὸν μὲν υἱὸν ἀπέσφαξαν, ἐκεῖνον δ' ἐπιδόν-
τα τὸν υἱὸν ἀποσφαττόμενον κατεπόντισαν. τῶν δὲ Θρᾳκῶν ἁπάντων χαλεπῶς
ἐνεγκόντων ἐπὶ τούτοις, καὶ συστραφέντων τοῦ τε Βηρισάδου, καὶ τοῦ Ἀμαδόκου, ἰδὼν
271 τὸν καιρὸν τοῦτον Ἀθηνόδωρος, συμμαχίαν ποιησάμενος πρὸς τούτους, ἕτοιμος ἦν
πολεμεῖν. ἐν φόβῳ δὲ καταστάντος τοῦ Κερσοβλέπτου, γράφει ὁ Ἀθηνόδωρος συν-
θήκας, καθ' ἃς ἀναγκάζει τὸν Κερσοβλέπτην ὀμόσαι, πρός τε ὑμᾶς, καὶ πρὸς τοὺς | ἃς α.
βασιλέας, εἶναι μὲν τὴν ἀρχὴν κοινὴν τῆς Θρᾴκης εἰς τρεῖς διῃρημένην, πάντας
272 δ' ὑμῖν ἀποδοῦναι τὴν χώραν. ὡς δ' ἐν ἀρχαιρεσίαις ὑμεῖς Χαβρίαν ἐπὶ τὸν
πόλεμον τοῦτον κατεστήσατε, καὶ τῷ μὲν Ἀθηνοδώρῳ συνέβη διαφεῖναι τὴν δύ-
ναμιν, χρήματα οὐκ ἔχοντι παρ' ὑμῶν, οὐδ' ἀφορμὴν οὐδεμίαν τοῦ πολέμου, τῷ
Χαβρίᾳ δὲ μίαν ναῦν ἔχοντι μόνην ἐκπλεῖν, τί ποιεῖ πάλιν οὗτος ὁ Χαρίδημος; ἃς μὲν
273 ὤμοσε πρὸς τὸν Ἀθηνόδωρον συνθήκας, ἔξαρνος γίγνεται· καὶ τὸν Κερσοβλέπτην

ἀρνεῖσθαι

ἀφίεσθαι πείθει. γράφει δ᾽ ἑτέρας πρὸς τὸν Χαβρίαν, ἔτι τῆς πρὸς Κηφισόδοτον
δεινοτέρας. οὐκ ἔχων δ᾽ ἐκεῖνος, οἶμαι, δύναμιν, στέργειν ἠναγκάζετο ταύταις. ἀκού-
σαντες δ᾽ ὑμεῖς ταῦτ᾽ ἐν τῷ δήμῳ, λόγων ῥηθέντων πολλῶν, καὶ τῶν συνθηκῶν 274
παραναγνωσθεισῶν, οὔτε τὴν Χαβρίου δόξαν αἰσχυνθέντες, οὔτε τὸν συναγορεύον-
των οὐδένα, ἀπεχειροτονήσατε καὶ ταύτας πάλιν τὰς συνθήκας, καὶ ἐψηφίσασθε,
ψήφισμα Γλαύκωνος εἰπόντος, ἑλέσθαι πρέσβεις δέκα ἄνδρας ἐξ ὑμῶν αὐτῶν·
τούτους δ᾽, ἂν ἐμμένῃ ταῖς πρὸς Ἀθηνόδωρον συνθήκαις ὁ Κερσοβλέπτης, ὁρκίσαι 275
πάλιν αὐτόν· εἰ δὲ μή, παρὰ μὲν τοῖν δυοῖν βασιλέοιν ἀπολαβεῖν τοὺς ὅρκους, πρὸς
δὲ ἐκεῖνον ὅπως πολεμήσετε,* βουλεύσασθαι. ἐκπεπλευκότων δὲ τῶν πρέσβεων,
συμβαίνει τοῖς χρόνοις εἰς τοῦθ᾽ ὑπηγμένα τὰ πράγματα, ἤδη τελευτώντων τούτων·
καὶ οὐδὲν ἁπλοῦν οὐδὲ δίκαιον ὑμῖν ἐθελόντων πρᾶξαι, ὥστε βοηθοῦμεν εἰς Εὔ- 276
βοιαν. καὶ Χάρης ἧκεν ἔχων τοὺς ξένους, καὶ στρατηγὸς ὑφ᾽ ὑμῶν αὐτοκράτωρ εἰς
Χερρόνησον ἐξέπλει. οὕτω γράφει πάλιν συνθήκας πρὸς τὸν Χάρητα, παραγενο-
μένου Ἀθηνοδώρου, καὶ τῶν βασιλέων, ταύτας, αἵπερ εἰσὶν ἄρισται καὶ δικαιόταται.
καὶ ἔργῳ ἑαυτὸν ἐξήλεγξεν, ὅτι κηροφυλακεῖ τὴν πόλιν ἡμῶν, καὶ οὐδὲν ἁπλοῦν 277
ἔγνωκε ποιεῖν, οὐδ᾽ ἴσον. εἰ δ᾽ ὃν ὁρᾶτε ἐκ περιαγωγῆς ὄνθ᾽ ὑμῖν φίλον, καὶ ὅπως ἂν
ὑμᾶς δύνασθαι νομίσῃ, οὕτω πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας ἔχοντα, τοῦτον οἴεσθε δεῖν ἰσχυρὸν
ποτ᾽ ἐᾶσαι γενέσθαι, καὶ ταῦτα δι᾽ ὑμῶν· οὐκ ἄρ᾽ ὀρθῶς ἐγνώκατε. ἵνα τοίνυν εἰ-
δῆτε, ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν ἐπιστολήν, ἣ μετὰ τὰς πρώτας συν- 278
θήκας ἦλθεν. εἶτα τὴν παρὰ Βηρισάδου. μάλιστα γὰρ οὕτω γνώσεσθε δι᾽ ἀλλήλων σκοπούμενοι.

Ἐπιστολή.

Λέγε καὶ τὴν ἐπιστολήν, τὴν παρὰ τοῦ Βηρισάδου.

Ἐπιστολή. 279

Ἡ μὲν τοίνυν συμμαχία τοῖν δυοῖν βασιλέοιν, τοῦτον τὸν τρόπον μετὰ τὴν πα-
ράκρουσιν τὴν διὰ τῶν πρὸς Κηφισόδοτον συνθηκῶν συνεστάθη, ἤδη Μιλτοκύθου
μὲν ἀνῃρημένου, Χαριδήμου δ᾽ ἔργῳ φανεροῦ γεγενημένου, ὅτι τῆς πόλεως ἐχθρός
ἐστιν. ὃς γάρ, ὃν ᾔδει διὰ παντὸς τοῦ χρόνου πάντων τῶν Θρᾳκῶν εὐνούστατον ὄνθ᾽ ὑμῖν, 280
τοῦτον ὑποχείριον ἠξίωσε λαβών, τοῖς ὑμετέροις ἐχθροῖς Καρδιανοῖς ἐγχειρῆσαι, πῶς
οὐ μεγάλης ἔχθρας δεῖγμα πρὸς ὑμᾶς ἐξέφερεν; ἀλλὰ δή, δεδιὼς τὸν πρὸς τοὺς
Θρᾷκας πόλεμον, καὶ πρὸς Ἀθηνόδωρον ἐποιήσατο συνθήκας, καὶ μετὰ ταῦτα ὁ
Κερσοβλέπτης, λέγε. Συνθῆκαι. 281

Ὁ ταῦτα τοίνυν γράψας, καὶ συνθέμενος, καὶ τὸν ὅρκον, ὃν ὑμεῖς ἠκούσατε, ὀ-
μόσας, ἐπειδὴ τὴν μὲν Ἀθηνοδώρου δύναμιν διαφθαρεῖσαν εἶδε, μιᾷ δὲ μόνῃ
τριήρει Χαβρίαν ἥκοντα, οὔτε τὸν Ἰφιάδου παρέδωκεν υἱὸν ὑμῖν, οὔτε ἄλλο οὐδέν, ὧν
ὤμοσεν, ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν γεγραμμένων ἐν ταῖς συνθήκαις, 282
ἔξαρνος γίνεται, καὶ γράφει ταύτας τὰς συνθήκας, λάβε μοι καὶ λέγε ταυτασί.

Συνθῆκαι.

Ἐνθυμεῖσθε ὅτι καὶ τέλη, καὶ δεκάτας ἠξίου λαμβάνειν, καὶ πάλιν ὡς αὐτοῦ τῆς χώ- 283
ρας οὔσης τοὺς λόγους ἐποιεῖτο, τοὺς δεκατηλόγους ἀξιῶν τοὺς αὐτοῦ τῶν τελῶν κυ-
ρίους εἶναι, καὶ τὸν ὅμηρον ὃν υἱὸν τοῦ Ἰφιάδου, ὃν ὑπὲρ Σηστοῦ ἔχων ὤμοσε πρὸς τὸν
Ἀθηνόδωρον παραδώσειν, οὐδ᾽ ὑπισχνεῖται παραδώσειν ἔτι. Λάβε μοι τὸ ψήφι-
σμα, ὃ πρὸς ταῦθ᾽ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε. Λέγε. 284

*βουλεύσασθαι. *ἄγων. °δι.α.

Ψήφισμα.

Ἐλθόντων τοίνυν μετὰ ταῦτα τῶν πρέσβεων εἰς Θρᾴκην, ὁ μὲν Κερσοβλέπτης ἡμῖν ἐπιστέλλει ταυτί, καὶ οὐδ᾽ ὁτιοῦν ὁμολογεῖ δίκαιον. οἱ δ᾽ ἕτεροι ταυτί. Λέγε
285 αὐτοῖς.

Ἐπιστολή.

Λέγε δὴ τὴν παρὰ τῶν βασιλέων ἐπιστολήν. καὶ σκοπεῖτε εἰ ἄρα ὑμῖν δοκοῦσι μηδὲν ἐγκαλεῖν.

Ἐπιστολή.

286 Ἆρ᾽ ἐγὼ ὁρᾶτε καὶ συνίετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν, ὡς ἄνω καὶ κάτω; τὸ πρῶτον ἠδίκει Κηφισόδοτον· καὶ πάλιν φοβηθεὶς Ἀθηνόδωρον ἐπαύσατο, καὶ αὖθις ἠδίκει Χαβρίαν. πάλιν ὡμολόγει Χάρητι, πάντ᾽ ἄνω καὶ κάτω πεποίηκε, καὶ
287 οὐδὲν ἁπλῶς, οὐδὲ δικαίως ἔπραξε; μετὰ ταῦτα τοίνυν ὅσον μὲν χρόνον ἡ ὑμετέρα δύναμις περὶ τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ, κολακεύων καὶ φενακίζων ὑμᾶς διαγέγονεν. ἐπεὶ δὲ εἶδε τάχιστα τὸν Ἑλλήσποντον ἔρημον δυνάμεως, εὐθὺς ἐνεχείρει καταλύειν, καὶ ἀπαλλά-
288 ξαι τοὺς δύο τῆς ἀρχῆς, καὶ πᾶσαν ὑφ᾽ ἑαυτῷ ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν, ἔργῳ πεῖραν ἔχων, ὅτι τῶν πρὸς ὑμᾶς οὐδὲν μὴ δυνηθῇ πρότερον λῦσαι, πρὶν ἂν ἐκβάλῃ τούτους. ἵνα δ᾽ ὡς ἔοικε τοῦτο πράξῃ, ψή-
289 φισμα τοιουτόν τι παρ᾽ ὑμῶν εὕρετο, ἐξ οὗ κυρωθέντος ἄν, εἰ μὴ δι᾽ ἡμᾶς, καὶ ταύτην τὴν γραφήν, ἠδίκηντο μὲν φανερῶς οἱ δύο τῶν βασιλέων, ἡσυχίαν δ᾽ ἂν ἦγον οἱ στρατηγοῦντες αὐτοῖς, ὁ Βιάνωρ, ὁ Σίμων, ὁ Ἀθηνόδωρος, φοβούμενοι τὴν διὰ τοῦ ψη-
290 φίσματος συκοφαντίαν, ὁ δέ, ταύτης τῆς ἐξουσίας ἀπολαύσας, καὶ πᾶσαν ὑφ᾽ ἑαυτῷ λαβὼν τὴν ἀρχήν, ἰσχυρὸς ἂν ἐχθρὸς ὑπῆρχεν ὑμῖν. ἔχει δ᾽ ὁρμητήριον παρὰ πάντα τὸν χρόνον αὐτῷ τετηρημένον, τὴν Καρδιανῶν πόλιν, ἣν ἐν ἁπάσαις
291 μὲν ταῖς συνθήκαις ἐξαίρετον αὑτῷ γέγραφε, τὸ τελευταῖον δὲ καὶ φανερῶς αὐτὴν ἀφείλετο παρ᾽ ὑμῶν. καίτοι τοῖς ἀπηλλαγμένοις μὲν τοῦ περὶ ἡμῶν τι φρονεῖν ἀδικεῖν, μετὰ πάσης δ᾽ ἀληθείας ἁπλῶς εὐνοεῖν ὑμῖν προῃρημένοις, τί προσῆκεν αὐ-
292 τοῖς ὁρμητήριον καταλιπεῖν χρήσιμον τοῦ πρὸς ἡμᾶς πολεμεῖν; ἴστε γὰρ δήπου τοῦτο οἱ μὲν ἀφιγμένοι, σαφῶς· οἱ δ᾽ ἄλλοι, τούτων ἀκούοντες, ὅτι τῆς Καρδιανῶν πόλεως ἐχούσης ὡς ἔχει, εἰ γενήσεται τὰ πρὸς τοὺς Θρᾷκας εὐτρεπῆ τῷ Κερσοβλέπτῃ, περὶ ἡμέραν ἔξεστιν αὐτῷ βαδίζειν ἐπὶ Χερρόνησον ἀσφαλῶς. ὥσπερ γὰρ Χαλκὶς τῷ τό-
293 πῳ τῆς Εὐβοίας πρὸ τῆς Βοιωτίας κεῖται, οὕτω Χερρονήσου κεῖται πρὸ τῆς Θρᾴκης ἡ Καρδιανῶν πόλις. ἣν ὃν ἔχει τρόπον, ὅς τις οἶδεν ὑμῶν, οὐδ᾽ ἐκεῖν᾽ ἀγνοεῖ, τίνος εἵνεκα χωρίου προΐσταται, καὶ διεσπούδασται μὴ λαβεῖν ὑμᾶς. ὃν ὑμεῖς οὐ συμπαρασκευάσαι καθ᾽ ὑμῶν αὐτῶν ὀφείλετε, ἀλλὰ κωλῦσαι καθ᾽ ὅσον δυνατόν, καὶ σκοπεῖν, ὅπως
294 μὴ γενήσεται. ἐπεὶ ὅτι γε οὐδ᾽ ἂν ὁντινοῦν χρόνον παρείη, δεδήλωκε. Φιλίππου γὰρ εἰς Μαρώνειαν ἐλθόντος, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν Ἀπολλωνίδην, πίστεις δοὺς ἐκείνῳ, καὶ Παμμένει. καὶ εἰ μὴ κρατῶν τῆς χώρας Ἀμάδοκος ἀπεῖπε Φιλίππῳ μὴ ἐπιβαίνειν, οὐδὲν
295 ἂν ἦν ἐν μέσῳ πολεμεῖν ὑμᾶς πρὸς Καρδιανοὺς ἤδη, καὶ πρὸς Κερσοβλέπτην. καὶ ὅτι ταῦθ᾽

---

286 Τὸ πρῶτον ἠδίκει Κηφισόδοτον) Συλλογὴ τῶν εἰρημένων, ἄνω καὶ κάτω. διὰ γὰρ τῶν δύο ἀρχῶν, καὶ τὸ μέσον συμπεριλαμβάνεται. δηλοῖ δὲ καὶ τὸ πανταχοῦ.

289 Εἰ μὴ δι᾽ ὑμᾶς, καὶ ταύτην) Τοῦτ᾽ ἔστιν, εἰ μὴ ὑμεῖς ταύτην τὴν γραφὴν ἐποιησάμεθα.

293 Τῷ τόπῳ τῆς Εὐβοίας) Ὥσπερ κατ᾽ ἄκρου τῆς Βοιωτίας νῆσος τυγχάνει, καὶ χρησιμεύει πρὸς τὴν χρῆσιν τῆς Βοιωτίας τῷ βουλομένῳ ὑφ᾽ ἑαυτὸν ἔχειν αὐτήν. εἰσὶ γὰρ κατανωπίεσιν ἀλλήλων, ἡ μέν, νῆσος. ἡ δέ, ἤπειρος· οὕτω καὶ τῷ βουλομένῳ Χερρόνησον ἔχειν, ἡ Καρδιανῶν πόλις λυσιτελεῖ. διὰ γὰρ αὐτῆς, ἀπὸ τῆς Θρᾴκης βαδίζειν ἐπὶ τὴν Χερρόνησον. ἡ δὲ ἔκφρασις, ἐξ ὁμοίων παραδείγματος, καὶ ἀπὸ γνωρίμου τόπου τὸ ἄγνωστον.

καταλῦσαι καὶ ἀπαλλάξαι τοὺς δύο τῆς ἀρχῆς πᾶσαν ὑφ᾽ α.

ἔχει

Θράκην

absque nobis, et absque hac accusatione fuisset,

πόλιν ἐν κοινίᾳ τῶν ἄλλων ἐν Θράκῃ χερρόνησον

ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν χάρητος ἐπιστολήν.

Ἐπιστολή.

Ταῦτα μὲν τοίνυν δεῖ σκοπουμένους, ἀπιστεῖν, καὶ μὴ τετυφῶσθαι, μηδ' ὡς εὐεργέτῃ προσέχειν τὸν νοῦν. οὐ γὰρ ὢν ἀναγκαζόμενος, φίλος εἶναί φησι, φε- 296
νακίζων ὑμᾶς, χάριν ἐπὶ δικαίοις ὀφείλειν κερσοβλέπτῃ· οὐδ' ὧν μικρὰ ἀναλίσκων ἰδίᾳ καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς ῥήτορσι χαριζόμενος διαπράττεται πρὸς ὑμᾶς, ἐπαίνους αὐτοῦ γράφεσθαι. ἀλλ' ὧν ἑκασταχοῦ κύριος γένηται τοῦ πράττειν ὅ, τι βούλεται, πανταχοῦ κακῶς ἐπιχειρῶν ὑμᾶς ποιεῖν φαίνεται, 297
τούτων πολὺ μᾶλλον ὀργίζεσθαι προσήκει. οἱ μὲν τοίνυν ἄλλοι πάντες, ὅσοι τι παρ' ὑμῶν εὕρηνται πώποτε, ἐφ' οἷς εὖ πεποιήκασιν ὑμᾶς, τετίμηνται. οὗτος δὲ εἷς ἁπάντων τῶν ἄλλων μόνος, ἐφ' οἷς ἐγχειρῶν οὐ δεδύνηται κακῶς ποιῆσαι. καί τοι τῷ τοιούτῳ τὸ δίκης ἣν ἔδωκε δικαίως ἂν, 298
ἀφεῖσθαι, μεγάλη δωρεὰ παρ' ὑμῶν ἦν. ἀλλ' οὐ ταῦτα δοκεῖ τοῖς ῥήτορσιν ἀλλὰ πολίτης, εὐεργέτης, στέφανοι, δωρεαὶ, δι' ἃ τούτοις ἰδίᾳ δίδωσιν. οἱ δ' ἄλλοι πεφενακισμένοι κάθησθε, τὰ πράγματα θαυμάζοντες. τὸ τελευταῖον δὲ νυνὶ καὶ φύλακας ἂν κατέστησεν ὑμᾶς ἐκείνου διὰ τοῦ προβου- 299
λεύματος τούτου, εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἐποιησάμεθ' ἡμεῖς ταυτηνὶ, καὶ τὸ τοῦ μισθοφόρου καὶ θεραπεύοντος ἐκεῖνον ἔργον ἡ πόλις ἂν διεπράττετο, ἐφρούρει χαρίδημον. καλόν γε, οὐ γάρ; ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, ὅς γε αὐτός ποτε τοὺς ὑμετέρους ἐχθροὺς, μισθὸν λαμβάνων, ἐδορυφόρει, τοῦτον ὑφ' ὑμετέρου ψηφίσμα- 300
τος φανῆναι φυλαττόμενον. ἴσως τοίνυν ἐκεῖνο ἄν τις μ' ἔροιτο, τί δήποτε ταῦτ' εἰδὼς οὕτως ἀκριβῶς ἐγὼ, καὶ παρηκολουθηκὼς ἐνίοις τῶν ἀδικημάτων εἴασα, καὶ οὐδ' ὅτ' αὐτὸν ἐποιεῖσθε πολίτην, οὐδὲν ἀντεῖπον, οὐδ' ὅτ' ἐπῃνεῖτο, οὐδ' ὅλως πρότερον πρὶν τὸ ψήφισμα τουτὶ γενέσθαι, λόγον ἐποιησάμην 301
οὐδένα. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς ἅπασαν ἐρῶ τὴν ἀλήθειαν. καὶ γὰρ ὡς ἀνάξιος ἦν, ᾔδειν· καὶ πρὶν, ὅτε τούτων ἠξιοῦτο, καὶ οὐκ ἀντεῖπον· ὁμολογῶ. διὰ τί; ὅτι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πονηρὸν μὲν ἀσθενέστερον ἡγούμην ἔσεσθαι, πολλῶν ψευδομένων ἐπίμως περὶ αὐτοῦ πρὸς ὑμᾶς, 302
ἔνια τἀληθῆ λέγοντα ἐμαυτόν. ἐπειδὴ ὧν μὲν ἐκεῖνος ἐφαίνετ' ἐξαπατῶν ὑμᾶς, μὰ τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας, οὐδενός εἰσῄει μοι φθονεῖν· κακὸν δὲ οὐδὲν ἑώρων ὑπάρχον ὑμᾶς πεισομένους, εἴ τινα ἠδικηκότα πολλὰ, ἀφίετε, καὶ προκαλεῖσθ' ἔτι τὸ λοιπὸν ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθόν. ἐν γὰρ τῷ πολίτην ποιεῖσθαι, καὶ στεφανοῦν, ταῦτ' ἐνῆν ἀμφότερα. ἐπειδὴ δ' ὁρῶ προκατασκευαζόμενόν τι 303
τοιοῦτον, δι' οὗ, ἐὰν μόνον εὐτρεπίσηται τοὺς ἐνθάδε ἐξαπατήσοντας ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ, τῶν γε ἔξω φίλων καὶ βουλομένων ἄν τι ποιεῖν ὑμᾶς ἀγαθὸν, κἀκεῖνον κωλύειν ἐναντία πράττειν ὑμῖν, οἷ' Ἀθηνόδωρον λέγω, Σίμωνα, Βιάνορα, Ἀρχέβιον τὸν Βυζάντιον, τοὺς Θρᾷκας τοὺς δύο, τοὺς βασιλέας, τούτων μηδενὶ 304
μήτ' ἐναντιωθῆναι, μήτε κωλύειν ἐκεῖνον ἐξέσται, τηνικαῦτα ἥκω, καὶ κατηγορῶ. καὶ νομίζω τὸ μὲν, οἷς ἔμελλεν ἐκεῖνος λαβὼν μηδὲν ὑπὲρ μέγεθος τὴν πόλιν βλάψειν, ἀντιλέγειν, ἢ κακῶς ἰδίᾳ πεπονθότος, ἢ συκοφαντοῦντος εἶναι· τὸ δ' ἐφ' οἷς μέγα πρᾶγμα ἀλυσιτελὲς τῇ πόλει κατεσκευάζετο, ἐναντιοῦ- 305
σθαι, χρηστοῦ, καὶ φιλοπόλιδος ἀνδρὸς ἔργον εἶναι. διὰ ταῦτ' ἐπ' ἐκείνοις οὐδὲν

Margin notes: εἰσὶ ποτ. α. — ἐνίοτε. α. — προύκαλεῖσθε. α. — βασιλεῖς. α.

305 Ἔστι τοίνυν αὖθις τοιοῦτος λόγος) Ἀντίθεσις ἀπὸ τοῦ συμφέροντος. μετίθησι γὰρ πάλιν ἐφ' ἑτέραν ἀντίθεσιν. πάλιν δὲ κἀνταῦθα, συζυγίαν τῶν προσώπων ποιεῖται. μέγα γὰρ αὐτῷ συμβάλλεται πρὸς σύστασιν τοῦ οἰκείου λογισμοῦ, ἡ ἀθρόα τῶν προσώπων παράληψις. γίνεται γὰρ τοῦ ἑτέρου ἐλεγκτικόν. εἰ κατασκευὴ δὲ ἡ ἀντίθεσις, ἵνα ἐκ τῆς κατασκευῆς τὴν λύσιν λάβῃ. περὶ γὰρ συμμαχίας, καὶ βοηθείας, ἡ κατασκευή. λόγος δὲ αὐτοῦ ἀντίρρησις.

307 Ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον) Ἐκ διαφορᾶς ἡ λύσις κατὰ ἀντιπαράστασιν. λέγει γάρ, εἰ ἐκινδύνευσεν ὁ Κερσοβλέπτης καὶ Χαρίδημος, πολεμίων ἐπιόντων· εἶτα ἐχάρισε βοήθειαν αὐτῷ· ἐγὼ δὲ ἐκώλυον, ἀναλογιζόμενος, καὶ εἴρων εἰς μέσον ὅσα ὑμᾶς ἠδίκησεν· εὔκαιρον ἦν ἀπολογούμενον φάσκειν, ὡς οὐδὲ ἐμνησικάκει. νῦν δὲ τοιούτου μὲν μηδενὸς ὄντος κινδύνου, βουλόμενοι δὲ μείζω ποιῆσαι, αὐξῆσαι δὲ αὐτὸν σπουδάζοντες, ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν διαπράττεσθαι τοῖς ἐκείνου στρατηγοῖς παρ' ὑμῶν πραγματεύονται. τὸ δὲ πληθυντικῶς εἰπεῖν, τοὺς ἐκείνου στρατηγούς, καίτοι γε ἑνὸς ὄντος τοῦ Χαριδήμου, χαλεπὴν ἐποίει τὴν ὑπόνοιαν.

310 Ὁ μὲν, εἵνεκα τοῦ κακόν τι ποιεῖν) Ὁρίζεται λοιπὸν τί ἐστι τὸ μνησικακεῖν. καί φησιν, ὅτι ὁ ἐξετάζων τὰ πρὸς ἀδικήματα, ὥστε τι βλάπτειν, καὶ ἀμύνεσθαι αὐτόν, μνησικακεῖ. ὁ δὲ μεμνημένος οὐκ ἐπὶ τῷ κακοποιεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ φυλάξασθαι τὴν ὁμοίαν πεῖραν, σωφρονεῖ.

Ἴσως τοίνυν καὶ τοιαύτην τινὰ ἐροῦσιν) Ἀντίθεσις πάλιν ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἐχομένη τῆς προτέρας ἀντιθέσεως. ἐπάγεται δὲ τοῦτον τὸν τρόπον. αἴσθονται εἰπεῖν, ὡς οὐ δεῖ μνησικακεῖν, εἰ καί ποτε ἠδίκησε, νῦν προστίθησιν, ὅτι καὶ ὅπως εὖ ποιεῖν νυνὶ προῄρηται. ἵνα δὲ μὴ τῆς εὐνοίας ἐκλανθάνωσιν οἱ ἀκούοντες τοῖς ὀνόμασι, καὶ καθ' ἃ λέξεσιν, ὅπερ πρῶτος διαβέβληκεν αὐτά. πρότερον μὲν ἴσως εἰπών, καὶ δικάζοντας πείσας· εἶτα καὶ ὑπόνοιαν, οὐ πιστὸν φήσας εἶναι τὸ πρᾶγμα, καὶ τὸ ὡρμηκότα δέ, ἄλογον καὶ εὐμετακίνητον γνώμην ἐμφαίνει. οἱ γὰρ μὴ κρίναντες καὶ μελετήσαντες, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως ὁρμήσαντες, ἀθρόως καὶ μεταβάλλονται. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ βουλόμενόν τι ποιεῖν ἀγαθόν, συνέστειλε τὴν ἐλπίδα. οὐ γὰρ εἶπεν ἀγαθὰ πολλά, ἀλλά τι ἀγαθόν.

311 Ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι φράσω ὧδε) Καλῶς αὐτοὺς εἰς κοινωνίαν ἄγει τῶν λογισμῶν, καὶ οὐχ αὑτοῦ ἴδια τὰ δοκοῦντα ἀποφαίνεται. ἀνυστικώτερον μὲν γὰρ τοῦτο, φιλανθρωπότερον δέ.

312 Ἐπειδὴ δὲ καὶ φενακίζων) Ἐκ τοῦ ἐναντίου λοιπόν. εἰ γὰρ καὶ μεγάλα ἐπιδείξεται ἀγαθά, οὐδ' οὕτως

εἰπεῖν, νῦν λέγω. ἔστι τοίνυν τις αὖθις τοιοῦτος λόγος, δι' οὗ προσδοκῶσι παράξειν ὑμᾶς, ὡς ὁ Χερσοβλέ- 306 πτης καὶ Χαρίδημος ἴσως ἐναντία ἔπραττόν ποτε τῇ πόλει, ὅτ' ἦσαν ἐχθροί· νῦν δέ γ' εἰσὶ φίλοι, καὶ χρησίμους παρέχουσιν αὑτούς. οὐ δὴ δεῖ μνησικακεῖν. οὐδὲ γὰρ Λακεδαιμονίους ὅτ' ἐσώζομεν, οὐκ ἀνεμιμνησκόμεθα, εἴ τι κακὸν ἐποίησαν ἡμᾶς ὄντες ἐχθροί· οὐδὲ Θηβαίους, 307 οὐδ' Εὐβοέας τὰ τελευταῖα νυνί. ἐγὼ δ' ἡγοῦμαι τοῦτον τὸν λόγον εἰ μὲν ἔν τινι καιρῷ βοηθείας γεγραμμένης τῷ Χερσοβλέπτῃ, καὶ τῷ Χαριδήμῳ, κωλυόντων ἡμῶν ταύτην, ἔλεγον, ὀρθῶς ἂν λέγεσθαι. εἰ δὲ τοιούτου μὲν μηδενὸς ὄντος, μηδὲ γεγραμμένου, βου- 308 λόμενοι δὲ μείζω τοῦ δέοντος ποιῆσαι διὰ τοῦ παρ' ὑμῶν ἄδειαν λαβεῖν τοὺς ἐκείνου στρατηγούς, δεινὰ ποιεῖν αὐτοὺς ἡγοῦμαι. οὐ γάρ ἐστι δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς τὴν συνθεῖναι ζητοῦντας λόγους πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ὑπὲρ τῶν, ὅπως ἀδικεῖν αὖθις ἐξέσται, πραττόντων. 309 χωρὶς δὲ τούτων, εἰ μὲν ἐχθρὸς ὢν Χαρίδημος κακῶς ἐποίει, φίλος δὲ φήσας εἶναι μετεβέβλητο, τάχ' ἄν τις ταῦτ' ἤκουεν. ἐπειδὴ δ' οὐ τοιοῦτόν ἐστιν, ἀλλ' ἐξ οὗ φίλος εἶναι προσποιεῖται, ἐκ τούτου πλεῖσθ' ὑμᾶς ἐξηπάτηκεν, εἰ μὴ καὶ δι' ἐκεῖνα δεῖ μισεῖν, διὰ ταῦτά γε 310 ἀπιστεῖν δήπου προσήκει. καὶ μὴν περὶ μὲν τοῦ μὴ μνησικακεῖν, ἔγωγε ὧδέ πως λέγω. ὁ μὲν εἵνεκα τοῦ τι κακὸν ποιεῖν, τὰ τοιαῦτα ἐξετάζων, μνησικακεῖ. ὁ δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν, ἀλλὰ φυλάξασθαι σκοπῶν, σωφρονεῖ. ἴσως τοίνυν καὶ τοιαύτην τινὰ ἐροῦσιν ὑπό- 311 νοιαν, ὡς ὡρμηκότα νῦν τὸν ἄνθρωπον φίλον εἶναι, καὶ βουλόμενόν τι ποιεῖν ἀγαθὸν τὴν πόλιν, εἰς ἀθυμίαν τρέψομεν, εἰ καταψηφιούμεθα, καὶ ποιήσομεν ὑπόπτως πρὸς ὑμᾶς ἔχειν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φράσω ὧδε ὡς ἔχω. εἰ μετ' ἀληθείας ἁπλῶς ἦν φίλος ἡμῖν, 312 καὶ νὴ Δία πάντα τἀγαθὰ ἔμελλεν ἡμᾶς ποιήσειν, οὐδ' ἂν οὕτω τοῦτον ᾤμην δεῖν ἀκούειν τὸν λόγον. οὐδένα γὰρ νομίζω τοσαῦτ' ἀγάθ' ἂν ποιῆσαι, δι' ἃ ὑμῖν προσήκειν ἐπιορκῆσαι, καὶ περὶ ὧν φαίνεται δίκαια εἶναι, τὴν ψῆφον θέσθαι. ἐπειδὴ δὲ καὶ φενακίζων, καὶ οὐδ' ὁτιοῦν 313 ὑγιὲς πράττων ἐξελέγχεται, δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν, ἐὰν καταψηφίσησθε, συμβήσεται. ἢ γὰρ ἐξαπατῶν παύσεται

χ. κωλυόντων ὑμῶν, ταῦτ' ἂν ἔλεγον,

ὁ δ' οὐχ ὑπὲρ τοῦ κακόν τι ποιεῖν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ μὴ παθεῖν καὶ φυλάξασθαι σκοπῶν.

χ. οὕτως ὑμ. δ. ἀκ. τὸν λόγον.

τοῦ παύσεται, νομίσας οὐκ ἔτι λανθάνειν, ἢ, εἴπερ αὐτῷ βουλομένῳ πρὸς ὑμᾶς ἐστιν οἰκείως ἔχειν ὡς ἀληθῶς, ἀγαθόν τι ποιεῖν πειράσεται, γνοὺς ὅτι τοῦ φενακίζειν οὐκ ἔθ', ἃ βούλεται, πράξει. ὥστε καὶ εἰ μηδὲ 314 δι' ἓν τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτό γε καταψηφίσασθαι συμφέρει. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι κἀκεῖνο ἐξετάσαι, πῶς ποτὲ οἱ πάλαι τὰς τιμὰς ἔνεμον, καὶ τὰς δωρεὰς τοῖς ὡς ἀληθῶς εὐεργέταις, καὶ ὅσοι πολῖται τυγχάνοιεν ὄντες, καὶ ὅσοι ξένοι. κἂν μὲν ἴδητ' ἐκείνους ἄμεινον ὑμῶν 315 χρωμένους, καλὸν τὸ μιμήσασθαι. ἂν δ' ὑμᾶς αὐτούς, ἐφ' ὑμῖν ἔσται τὸ πράττειν. πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι θεμιστοκλέα τὸν τὴν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν νικήσαντα, καὶ μιλτιάδην τὸν ἡγούμενον μαραθῶνι, καὶ πολλοὺς ἄλλους οὐκ ἴσα τοῖς νῦν ἀγαθὰ στρατηγοῖς εἰρ- 316 γασμένους, οὐ χαλκοῦς ἵστασαν, οὐδ' ὑπερηγάπων. οὐκ ἄρα τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν ἑαυτοὺς χάριν εἶχον; σφόδρα γε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ ἀπεδίδοσάν γε καὶ αὐτοῖ, κἀκείνων ἀξίαν. ὄντες γὰρ πολλοῦ πάντες ἄξιοι, προὔκρινον ἐκείνους αὑτῶν ἡγεῖσθαι. ἔστι δὲ σώφροσιν ἀνθρώ- 317 ποις, καὶ πρὸς ἀλήθειαν βουλομένοις σκοπεῖν, πολὺ μείζων τιμὴ τῆς χαλκῆς εἰκόνος, τὸ καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν κεκρίσθαι πρότους. καὶ γάρ τοι τῶν ἔργων οὐδενός, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν τότε ἀπεστέρησαν ἑαυτούς. οὐδ' ἐστιν οὐδείς, ὅστις ἂν εἴποι τὴν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν, θεμι- 318 στοκλέους, ἀλλ' ἀθηναίων. οὐδὲ τὴν ἐν μαραθῶνι μάχην μιλτιάδου, ἀλλὰ τῆς πόλεως. νῦν δ', ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πολλοὶ τοῦτο λέγουσιν. ὡς κέρκυραν εἷλε τιμόθεος, καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν ἰφικράτης, καὶ τὴν περὶ νάξον ναυμαχίαν ἐνίκα χαβρίας. δοκεῖτε γὰρ αὐτοὶ τῶν ἔργων 319 τούτων παραχωρεῖν τὴν τιμὴν ταῖς ὑπερβολαῖς, ἃς δεδώκατε ἐπ' αὐτοῖς ἑκάστῳ τούτων. τὰς μὲν δὴ πολιτικὰς δωρεάς, οὕτως ἐκεῖνοί τε καλῶς καὶ λυσιτελούντως ἐδίδοσαν αὐτοῖς, καὶ ὑμεῖς οὐκ ὀρθῶς. τὰς δὲ τῶν ξένων, πῶς; ἐκεῖνοι μὲν μένωνι τῷ φαρσαλίῳ δώδεκα 320 μὲν τάλαντα ἀργυρίου δόντι πρὸς τὸν ἐπ' ἠϊόνι τῇ πρὸς ἀμφιπόλει πόλεμον, τριακοσίοις δ' ἱππεῦσι πενέσταις ἰδίοις βοηθήσαντι, οὐκ ἐψηφίσαντο, ἄν τις ἀποκτείνῃ, ἀγώγιμον εἶναι· ἀλλὰ πολιτείαν ἔδοσαν, καὶ ταύτην ἱκανὴν ὑπέλαβον εἶναι τὴν τιμήν. καὶ πάλιν περδίκκᾳ τῷ κατὰ τὴν βαρβάρου ποτ' ἐπιστρατείαν βασιλεύοντι μακεδονίας, τοὺς ἀναχωροῦντας ἐκ πλαταιῶν τῶν βαρβάρων διαφθείραντι, καὶ τέλειον ποιήσαντι τὸ ἀτύχημα τοῦ βασιλέως, οὐκ ἐψηφίσαντο, ἀγώγιμον εἶναι, ἐάν 321 *ὑμᾶς.α. τις ἀποκτείνῃ περδίκκαν, ᾧ βασιλεὺς ὁ περσῶν ἐχθρὸς δι' ἡμᾶς ἀποδέδεικτο· ἀλλὰ πολιτείαν ἔδωκαν μόνον. καὶ γάρ τοι τότε μέν, οὕτω τίμιον ἦν πᾶσιν ἀνθρώποις τὸ

ἐπιορκοτέον. πόσω γε μᾶλλον εἰ ἀπατῶντα καὶ μηδὲν ἀληθὲς πράττοντα, ἢ λέγοντα προσποιεῖον. ὀφείλεις γὰρ τὸ καταψηφίζεσθαι οὕτως. ἢ γὰρ ἀπέστη τῷ ἀπατᾶν, μαθὼν ὡς λαθεῖν οὐ δυνήσεται, ἢ τῇ ἀληθείᾳ πρὸς ὑμᾶς οἰκείως *διατεθείη. Η, εἴπερ αὐτῷ βουλομένῳ) Τοῦτ' ἔστιν, ἢ, εἴπερ αὐτὸς βούλεται πρὸς ὑμᾶς οἰκείως ἔχειν. Ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι) Πλείστην οἰκειότητα ἔχει πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἡ παρέκβασις τοῖς παραδείγμασι τοῖς ἐπὶ τῶν προγόνων χρωμένοις. διδάσκει γὰρ μὴ δεῖν τοιαύτας παρέχειν δωρεάς. καὶ ὅσοι πολῖται τυγχάνοιεν, καὶ ὅσοι ξένοι, ἵνα ἐξ ἀμφοτέρων δείξῃ τὸ μὴ δοῦναι καλόν. οἷα γὰρ αὐτοῦ μείζονι τάξει, ἀλλὰ ταῖσδε δίδους. Πρῶτον μὲν τοίνυν ἐκεῖνοι θεμιστοκλέα) Προέταξε τὸ τῶν πολιτῶν ἀναγκαίως μέρος, καὶ ἔσχηκε ὡς πρεσβύτερον. Οὐκ ἄρα τοῖς ἀγαθόν τι ποιοῦσιν) Ἵνα μή τις ὑπολάβοι λέγειν αὐτὸν ἀχαρίστους εἶναι τοὺς προγόνους, ταῦτα ἀπαντᾷ. ἐπικρατεῖν τῇ κατασκευῇ τὸ ῥηθέν. καὶ φοβούμενος τοὺς ἀκούοντας ἐφέλκεται εἰς συγκατάθεσιν αὐτῶν. σώφροσιν ἀνθρώποις, καὶ πρὸς ἀλήθειαν βουλομένοις ταῦτα ἀρέσκει μᾶλλον, ἢ χαλκῆν εἰκόνα καὶ τὰς λοιπὰς δωρεάς. Καὶ τὴν μόραν κατέκοψεν ἰφικράτης) Μόρα, φησὶν ἀνδρόμαχος, τάγμα στρατιωτικὸν παρὰ λακεδαιμονίοις, οὕτω λεγόμενον καὶ εἰρημένον παρὰ τὸ μεῖρον μόρα, ἐπὶ μοίρας ἔχειν, ὡς παρὰ τὸ φθείρω φθορά. ἔστι δὲ ἡ μόρα τάξις ἐξ ἀνδρῶν πεντακοσίων, ἢ ἑπτακοσίων, ἢ τριακοσίων. Ἄλλως. Ἑκάστη δὲ τῶν πολιτικῶν μορῶν ἔχει πολέμαρχον ἕνα, λοχαγοὺς τέσσαρας, πεντηκοστῆρας ὀκτώ, ἐνωμοτάρχους ἑκκαίδεκα. Τὰς δὲ τῶν ξένων, πῶς) Πληρώσας τὸ περὶ τῶν πολιτῶν μέρος, καὶ δείξας ἐν αὐτῷ πολλὴν οὖσαν τὴν νῦν πρὸς τὰ παλαιὰ διαφοράν, ἐπάγει τοὺς ξένους.

313 314 315 316 318 319

*χ. διατεθείη σεται.

Μόρα.

326 Ἀριοβαρζάνην ἐκεῖνον) Τὴν πίστιν τῶν εἰρημένων, ἐκ παραδειγμάτων ἔδειξεν. Ἀριοβαρζάνην τὸν πέρσην τιμήσαντας ἴσμεν. μέχρι τούτου τὴν χάριν, ἀλλὰ καὶ Φιλίσκον καὶ Ἀγαυόν. [illegible] αὐτῶν, ἀπὸ τῆς γνώμης διαβαλὼν μισαθηναιοτάτους εἶπεν.

327 Πάλιν Τιμοθέου) Ἕτερον παραδείγματος ἀπόδειξις, ὅτι διὰ Τιμόθεον τετιμήκατε Φερεκλείδην καὶ Πολυσθένην. ὧν ἡ διαβολὴ καὶ ἀπὸ τύχης, οὐδὲ ἐλευθέρους· καὶ ἀπὸ τρόπου, ὀλεθρίους.

330 Ἀλλὰ τὸν ἐξεληλυθότ' ἐκ τῆς πόλεως) Σφόδρα ἐμφατικῶς εἶπεν, [illegible], καὶ [illegible] λέγων δὲ τοὺς [illegible] κολάζειν [illegible] πάλιν [illegible] ὡς καὶ [illegible]. *βέου.

323 ἡγεῖσθε πολίτας πρὸ ὑμῶν, ὡς δι' ὑπὲρ τῆς τύχης τούτους, τηλικαῦτα ἡμᾶς ἀγαθὰ ἤθελον ποιεῖν. νῦν δ' οὕτως ἄτιμοι, ὥστε τῶν τετυχηκότων πολλοὶ πλείω καὶ κακὰ, τῶν φανερῶς ἐχθρῶν εἰσὶν ὑμᾶς εἰργασμένοι. 324 οὐ μόνον δ' αὕτη τῆς πόλεως ἡ δωρεὰ προπεπηλάκισται καὶ φαύλη γέγονεν, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι διὰ τὴν τῶν καταράτων, καὶ θεοῖς ἐχθρῶν ῥητόρων, τῶν τὰ τοιαῦτα γραφόντων ἑτοίμως πονηρίαν. οἳ τοσαύτην ὑπερβολὴν πεποιήκασι τῆς αὐτῶν αἰσχροκερδίας, ὥστε τὰς τιμὰς, καὶ τὰς παρ' ὑμῶν δωρεὰς, ὥσπερ οἱ τὰ μικρὰ καὶ κομιδῇ φαῦλα ἀποκηρύττοντες, οὕτω πωλοῦσιν εὐωνίζοντες, καὶ πολλοῖς ἀπὸ τῶν αὐτῶν λημμάτων γράφοντες 326 πάνθ', ὅ, τι ἂν βούλωνται. πρὸ τοῦ μὲν τοίνυν ἵνα τὸν τελευταῖον πρῶτον μνησθῶ μὲν, Ἀριοβαρζάνην ἐκεῖνον, οὐ μόνον αὐτὸν, καὶ τοὺς υἱεῖς, τρεῖς ὄντας, πολίτας ἠ-
327 ξιώσαμεν, ὅσον ἐβουλήθημεν, ἀλλὰ καὶ δύο Ἀβυδηνοὺς* μισαθηναιοτάτους καὶ πονηροτάτους ἀνθρώπους προσεθήκατε αὐτῷ, Φιλίσκον καὶ Ἀγαυόν. πάλιν Τιμοθέου δόξαντός τι ποιῆσαι τῶν δεόντων ὑμῖν, πρὸς τὸ πάντα ἃ μέγιστ' ἦν, αὐτῷ δοῦναι, προσέθηκαν αὐτῷ δύο, Φερεκλείδην, καὶ Πολυσθένην, ἀνθρώπους, οὐδὲ ἐλευθέρους γε, ἀλλ' ὀλέ-
328 θρους, καὶ τοιαῦτα πεποιηκότας, οἷα λέγειν ὀκνήσειεν ἄν τις εὖ φρονῶν. τὸ τελευταῖον δὲ νῦν, ἐπειδὴ Κερσοβλέπτην ἠξίου, ὧν αὐτοῖς ἔδοξε, καὶ περὶ τούτων ἦν ἡ σπουδὴ, προστεθέασι δύο αὐτῷ, τὸν μὲν, ὅσα* αὖ ὑμᾶς ἀκηκόατε εἰργασμένον κακὰ, τὸν δ' ὅλως ὃν οὐδεὶς οἶδεν ἀνθρώπων τίς ἐστιν, οὐδὲ ἔρκτην ὄνομα. τοιγάρτοι διὰ ταῦτα, ὦ ἄν-
329 δρες Ἀθηναῖοι, μικρὰ, ἃ πρὸ τοῦ μεγάλ' ἦν, φαίνεται, καὶ τὸ πρᾶγμα ἤδη τοῦ περαιτέρω βαδίζει. καὶ οὐκ ἔτι ταῦτα ἀπόχρη. ἀλλ' εἰ καὶ μὴ φυλάξετε ἕκαστοι τούτων, ἐκείνων γε οὐδεμία χάρις, ὡς ἔοικε. τὸ μέντοι ταῦθ' οὕτως αἰσχρῶς προεληλυθέναι, εἰ δεῖ μετὰ παρρησίας εἰπεῖν τἀληθῆ, οὐδένες ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλόν εἰσιν αἴτιοι.
330 οὐδὲ γὰρ δίκην ἔτι λαμβάνειν ἐθέλετε παρὰ τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ καὶ τὸ τ' ἐξεληλυθὸς ἐκ τῆς πόλεως. καί τοι σκέψασθε ὡς ἐκόλαζον οἱ πρόγονοι τοὺς ἀδικοῦντας ἑαυτοὺς, εἰ παραπλησίως ὑμῖν. ἐκεῖνοι Θεμιστοκλέα λαβόντες μεῖζον* αὐτὸν αὐτῶν ἀξιοῦντα φρονεῖν, ἐξήλασαν ἐκ τῆς πόλεως, καὶ μηδισμὸν κατέγνωσαν. καὶ Κίμωνα, ὅτι τὴν πάτριον με-
331 τεκίνησε πολιτείαν ἐφ' ἑαυτοῦ, παρὰ τρεῖς μὲν ἀφῆκαν ψήφους, τὸ μὴ θανάτῳ ζημιῶσαι. πεντήκοντα δὲ τάλαντα εἰσεπράξαντο. καὶ τοι τὸ τοιούτων προσφέροντας* τηλικαῦτα αὐτοὺς ἀγαθὰ εἰργασμένοις ἀνθρώποις. δικαίως. οὐ γὰρ αὐτοῖς ἀπεδίδοντο τὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν, καὶ μεγαλοψυχίαν τὴν ἐργῶν, ἀλλὰ χρηστοὺς μὲν ὄντας, ἐτίμων, ἐπιχειροῦσι δ' ἀδι-
332 κεῖν, οὐκ ἐπέτρεπον. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς τὰ μέγιστα ἀδικοῦντας καὶ φανερῶς ἐξελεγχομένους, ἂν ἕν, ἢ δύο ἀστεῖα εἴπωσι, καὶ παρὰ τῶν φυλετῶν* τινὲς ἡρημένοι σύνδικοι δεηθῶσιν, ἀφίετε. ἐὰν δὲ καὶ καταψηφίσησθέ τι, πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν ἐτιμήσατε.
333 τε. καὶ γάρ τοι τότε, τὰ μὲν τῆς πόλεως, ἦν εὔπορα, καὶ λαμπρὰ δημοσίᾳ. ἰδίᾳ δὲ οὐδεὶς ὑπὲρ τὰ τῶν πολλῶν. τεκμήριον δὲ, τὴν Θεμιστοκλέους μὲν γὰρ οἰκίαν, καὶ τὴν Μιλτιάδου, καὶ τῶν τότε λαμπρῶν, εἴ τις ἄρα οἶδεν ὑμῶν ὁποία ποτ' ἐστὶν, ὁρᾷ τῶν πολλῶν οὐδὲν
334 σεμνοτέραν οὖσαν. τὰ δὲ τῆς πόλεως οἰκοδομήματα, καὶ τὰ κατασκευάσματα, τηλικαῦτα καὶ τοιαῦτα,

*πολίτας. *ὑμᾶς. *ὑμᾶς. *μισαθηναιοτάτους. *ὑμᾶς. *περαιτέρω. *τούς. *φυλετῶν. *φολέσαν

καὶ τοιαῦτα, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερβολὴν λελεῖφθαι· προπύλαια ταῦτα, νεώσοικοι, στοαί, Πειραιεύς, τἆλλα, οἷς κατεσκευασμένην ὁρᾶτε τὴν πόλιν. νῦν δ' ἰδίᾳ μὲν ἑκάστῳ τῶν τὰ κοινὰ πραττόντων τοσαύτη περιουσία ἐστίν, ὥστε τινὲς μὲν αὐτῶν πολλῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας τὰς ἰδίας κατεσκευάκασιν οἰκίας. γῆν δ' ἔνιοι πλείω πάντων ὑμῶν τῶν ἐν τῷ δικαστηρίῳ συνεωνήνται. δημοσίᾳ δ' ὑμεῖς ἃ μὲν οἰκοδομεῖτε, καὶ κονιᾶτε, ὡς μικρὰ καὶ γλίσχρα, αἰσχύνη λέγειν. ἀλλ' ἔχετ' εἰπεῖν, ὅτι κοινῇ κτησάμενοι καταλελοίπατε, ὥσπερ ἐκεῖνοι Χερρόνησον, Ἀμφίπολιν, δόξαν ἔργων καλῶν, ἣν οἱ τοιοῦτοι πολῖται πάντα ἀναλίσκοντες τρόπον, οὐχ οἷοί τέ εἰσιν ἀφανίσαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; εἰκότως. τότε μὲν γὰρ τὸν κύριον τῶν φόρων γενόμενον τάξαι Ἀριστείδην, οὐδεμιᾷ δραχμῇ πλείω τὰ ὑπάρχοντα ἐποίησεν· ἀλλὰ καὶ τελευτήσαντα αὐτὸν, ἔθαψεν ἡ πόλις. ὑμῖν δ' εἴ τι δέοισθε, χρήματα ὑπῆρχε κοινῇ πλεῖστα τῶν πάντων Ἑλλήνων. ὥστε ὁπόσου χρόνου ψηφίσαισθε ἐξιέναι, τοσούτου μισθὸν ἔχοντες ἐξῄτε. νῦν δ' οἱ μὲν τὰ κοινὰ διοικοῦντες, ἐκ πτωχῶν εἰσὶν εὔποροι, καὶ πολλοῦ χρόνου τροφὴν ἄφθονον εἰσὶν ἡτοιμασμένοι. ὑμῖν δὲ, οὐδεμιᾶς ἡμέρας ἐφόδιά ἐστιν ἐν τῷ κοινῷ· ἀλλ' ἅμα δεῖ τι ποιεῖν, καὶ πόθεν οὐκ ἔχετε. τότε μὲν γὰρ ἦν δεσπότης ὁ δῆμος τῶν πολιτευομένων, νῦν δ' ὑπηρέτης. αἴτιοι δ' οἱ τὰ τοιαῦτα γράφοντες, καὶ συνεθίζοντες ὑμᾶς, ὑμῶν μὲν αὐτῶν καταφρονεῖν, ἕνα δ', ἢ δύο ἀνθρώπους θαυμάζειν. εἶθ' οὗτοι κληρονομοῦσι τῆς ὑμετέρας δόξης, καὶ τῶν ὑμετέρων ἀγαθῶν. ὑμεῖς δ' οὐδ' ὁτιοῦν ἀπολαύετε, ἀλλὰ μάρτυρες ἐστὲ τῶν ἑτέρων ἀγαθῶν, οὐδενὸς ἄλλου μετέχοντες, ἢ τοῦ ἐξαπατᾶσθαι. καί τοι πηλίκ' ἄττα ποτ' ἂν στενάξαιεν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι, οἱ ὑπὲρ δόξης καὶ ἐλευθερίας τελευτήσαντες, καὶ πολλῶν καὶ καλῶν ἔργων ὑπομνήματα καταλιπόντες, εἰ ἄρα αἴσθοιντο, ὅτι νῦν ἡ πόλις εἰς ὑπηρέτου σχῆμα, καὶ τάξιν προελήλυθε, καὶ Χαρίδημον εἰ χρὴ φρουρεῖν, βουλεύεται; Χαρίδημον; οἴμοι. ἀλλ' οὐ τοῦτό ἐστι τὸ δεινόν, οὐ τοῦτο, εἰ τῶν προγόνων, οἳ τῶν ἁπάντων διενηνόχασιν ἀρετῇ, χείρους βουλόμεθα, ἀλλ' ὅτι καὶ πάντων ἀνθρώπων. πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρόν, Αἰγινήτας μὲν τουτουσί, νῆσον οἰκοῦντας οὕτω μικράν, καὶ οὐδὲν ἔχοντας, ἐφ' ᾧ μέγα δεῖ φρονεῖν εἰκὸς ἦν αὐτοῖς, Λάμπιν, ὃς μέγιστα ναυκλήρια κέκτηται τῶν Ἑλλήνων, καὶ κατεσκεύακε τὴν πόλιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ἐμπόριον, μηδέπω καὶ τήμερον πολίτην πεποιῆσθαι, ἀλλὰ μόλις αὐτῷ τῆς ἀτελείας ἠξιωκέναι τῆς τοῦ μετοικίου· καὶ Μεγαρέας τουτουσὶ τοὺς καταράτους, οὕτως εὖ τὰ παρ' αὐτοῖς σεμνύνειν, ὥστε Ἕρμωνα τὸν κυβερνήτην τὸν μετὰ Λυσάνδρου λαβόντα τριήρεις διακοσίας, ὅτ' ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ἠτυχήσαμεν ἡμεῖς, πεμψάντων Λακεδαιμονίων, καὶ κελευόντων ποιήσασθαι πολίτην, ἀποκρίνασθαι αὐτοῖς, ὅτι, ὅταν αὐτοὺς ἴδωσι Σπαρτιάτην αὐτὸν πεποιημένους, τότε καὶ αὐτοὶ Μεγαρέα ποιήσονται· καὶ Ὠρείτας ἐκείνους μέρος τέταρτον Εὐβοίας οἰκοῦντας, τὸν Χαρίδημον τοῦτον αὐτὸν, ᾧ μήτηρ μὲν ὑπάρχει πολῖτις ἐκεῖ, πατὴρ δ' οὐκ ἐρῶ τίς, ἢ πόθεν· οὐδὲν γὰρ δεῖ πλείω τῶν ἀναγκαίων αὐτῷ ἐξετάζεσθαι. ἀλλ' ὅμως τὸ ἥμισυ τοῦ γένους αὐτῷ συμβαίνοντος, τοῦ ἡμίσεως μέχρι τῆς τήμερον ἡμέρας οὐκ ἠξιώκασιν, ἀλλ' εἰς τοὺς νόθους ἐκεῖ συντελεῖ, καθάπερ ποτὲ ἐνθάδε εἰς Κυ-

Καί τοι πηλίκ' ἄττα ποτ' ἂν στενάξαιεν) Ἐπιπόθων λοιπὸν αὐτοὺς τῆς ὑποθέσεως ἐπίλογος, μετὰ βαρύτητος καὶ σφοδρότητος ἐν τύπῳ σχετλιολογίας. Πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν αἰγινήτας μὲν) Τὸ ἐπιχείρημα ἀπὸ τῶν προσώπων καὶ τὸ ἄδοξον.

Margin notes: ἢ. τοῦτο δ' οὐδ' ἔχετ' εἰπεῖν. — ἢ οἷοί τε ἀφ. — ἐποίησεν α. — ἐφόδιον α. — ἢ ὑμεῖς δ' οὐδ' ὅτι οὐδενὸς ἀπολαύετε. — ἀπὸ τῶν ἀδοξίμων, καὶ τῶν ἀδόξων.

Aristides paupertas. — Lampis. — οἰκοῦντας

335 336 337 338 339 340 341 342 343 344

345 Ὅτι, τί. ποίας ἔλαβε ναῦς) Τῆς ποιότητος τοῦ Χαριδήμου [illegible]. ποίας γὰρ ἔλαβε ναῦς καὶ τὰ ἑξῆς. τοῦτο δὲ μέρος εἴρηται τῆς ἀνακεφαλαιώσεως ἐπιλογικόν. ἐν ᾧ τῶν εἰρημένων ἐν τῷ νομίμῳ συντόμως ἀναμιμνήσκει τοὺς δικαστάς, ὥστε φέρειν εὐθὺς τὴν ψῆφον οὐκ ἐπιλελησμένους.

345 νόσαργες οἱ νόθοι· ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάσης τῆς πόλεως μεταδόντες αὐτῷ, καὶ τετιμηκότες ἴσοις, ἔτι καὶ τοῦτο αὐτῷ προσθήσετε; ὅτι, τί; ποίας ἔλαβε ναῦς ὑμῖν, δι' ἃς ὑπὸ τῶν ἀπολωλεκότων ἐπιβουλεύεται; ἢ ποίαν πόλιν προέδωκεν αἰ-

345 χμάλωτον λαβών; ἢ τίνας κινδύνους ὑπὲρ ὑμῶν κεκινδύνευκεν; ἢ τίνας ἐχθροὺς τοὺς αὐτοὺς ὑμῖν ἤρηται; οὐδ' ἂν εἷς εἰπεῖν ἔχοι. περὶ μὲν δὴ τῶν νόμων, ὧν παραγεγράμμεθα, ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπὼν καταπαύειν, ἃ νομίζω μνημονεύοντας ὑμᾶς ἄμεινον φυλάττειν, ἂν παράγειν καὶ φενακίζειν οὗτοι ζητῶσιν ὑ-

347 μᾶς. Ὁ πρῶτος νόμος ἄντικρυς εἴρηκεν, ἂν τις ἀποκτείνῃ τινά, τὴν βουλὴν δικάζειν. ὁ δ', ἂν τις ἀποκτείνῃ, εὐθὺς γέγραφεν, ἀγώγιμον εἶναι. τοῦτο φυλάττετε καὶ μέμνησθε, ὅτι πάντων ἐστὶν ἐναντιώτατον τῷ κρίνειν τὸ μὴ δόντα κρίσιν ἔκδοτον ποιεῖν. Οὐκ ἐᾷ μετὰ ταῦτα ὁ δεύτερος νόμος, οὐδὲ τὸν ἑαλωκότα ἀνδροφόνον, λυ-

348 μαίνεσθαι, οὐδὲ χρήματα πράττεσθαι. ὁ δ' ἐν τῷ ποιεῖν ἀγώγιμον, πάντα ταῦτα δέδωκεν. ἐπὶ γὰρ τοῖς λαβοῦσιν, ἔσται ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούλωνται. Ἀπάγειν ὁ νόμος ὡς τοὺς θεσμοθέτας κελεύει, κἂν τοῦτ', ἂν ἐν τῇ τοῦ πεπονθότος λάβῃ τις πατρίδι. ὁ δ' ἀγώγιμον αὐτὸν τῷ τὴν αἰτίαν ἐνεγκόντι δίδωσιν ὡς αὑτόν, κἂν ἐπὶ ἱκετείας ἱκετεύοντα

349 τῆς ἀλλοτρίας που λάβῃ. Ἔστιν ἐφ' οἷς ἀδικήμασι δέδωκεν ἀποκτείνειν ὁ νόμος. ὁ δ' οὐδὲν ὑπειπών, κἂν ἐπὶ τούτοις κτείνῃ τις, δίδωσιν ἔκδοτον τὸν ἀθῷον ἀφειμένον ἐν τοῖς νόμοις. Ἐάν τις πάθῃ τι τοιοῦτον, δίκας ὁ νόμος κελεύει ἀπαιτεῖν πρῶτον. ὁ δ', τοὐναντίον, οὐδεμίαν κρίσιν, οὔτε αὐτὸς εἰπών, οὔτε παρ' ὧν αὐτὸς ἀξιοῖ αἰτήσας λαβεῖν, ἀγώγιμον εὐθὺς ἔγραψε. κἂν τις ἀφαιρῆται, παραχρῆμα

350 ἔκσπονδον ποιεῖ. Τὸ ἀνδρολήψιον, παρ' οἷς ἂν ὁ δράσας ᾖ, ἐὰν μὴ διδῶσι δίκας, κελεύουσιν οἱ νόμοι μέχρι τριῶν εἶναι. ὁ δ', ἂν ἀφέληταί τις τὸν ἄγοντα, μὴ βουλόμενος πρὸ δίκης ἐκδοῦναι, εὐθὺς ἔκσπονδον ποιεῖ. Οὐκ ἐᾷ ὁ νόμος νόμον,

351 ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσι τιθῇ τις, εἰσφέρειν. ὁ δ' ἐπ' ἀνδρὶ γράφει ψήφισμα ἴδιον. Οὐκ ἐᾷ ψήφισμα ὁ νόμος κυριώτερον εἶναι νόμου. ὁ δ' ὑπερέχοντος τοσούτων αἰ νόμων, ψήφισμα ποιεῖ κύριον, τοὺς νόμους ἀναιρῶν. Ταῦτα φυλάττετε, καὶ μεμνημένοι κάθησθε. καὶ τὰς μὲν παραγωγάς, ἃς οὗτοι ποιήσονται, χαίρειν ἐᾶτε, καὶ μὴ ἐπιτρέπετε λέγειν αὐτοῖς. κελεύετε δὲ δεῖξαι ποῦ γέγραφε κρίσιν, ἢ ποῦ γέγρα-

352 φεν, ἂν τις ἄγῃ φόνου, κατὰ τόπου τὰς τιμωρίας εἶναι. εἰ γάρ, ἢ τὸν ἀγνοηθέντα που κριθέντα καὶ ἑαλωκότα ὅτι δεῖ κολάζειν, ἔγραψεν, ἢ αὐτὸς ἔγραψε κρίσιν εἰ πεποίηκεν, ἢ οὔ, καὶ εἰ δικαίως, ἢ ἀδίκως, οὐκ ἂν ἠδίκει. εἰ δὲ τὸ τῆς αἰτίας ὄνομα αὐ-

353 τὸ γράψας, ἂν τις ἀποκτείνῃ, καὶ ὑπερβὰς τό, καὶ ἐὰν ἄγῃ φόνου, καὶ τὸ ἂν δόξῃ ἀπεκτονέναι, καὶ τό, δίκας ὑπεχέτω τοῦ φόνου καὶ τό, τὰς τιμωρίας εἶναι κατ' αὐτὸν τὰς αὐτάς, ἅσπερ ἂν τὸν Ἀθηναῖον ἀποκτείνῃ, καὶ πάνθ' ὅσα ἐστὶ δίκαια ὑπερβάς, ἀγώγιμον εἶναι γέγραφε, μὴ φε-

354 νακίζεσθε· ἀλλ' εὖ ἴστε, ὅτι πάντων ἀνθρώπων παρανομώτατα εἴρηκε.

ΛΙΒΑ-

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ Τιμοκράτους λόγου.

Διόδωρος μὲν καὶ ἐνταῦθα ὁ κατήγορος κατηγορεῖ νόμου μάλα φιλανθρώπου. διὸ καὶ ἀπὸ τῆς αἰτίας καὶ τῆς τοῦ γράψαντος γνώμης διαβάλλειν αὐτὸν πειρᾶται. ἔστι δὲ ὁ νόμος ὁ τοῦ Τιμοκράτους τοιοῦτος. εἴ τις Ἀθηναίων ἐπ' ὀφλήματι δημοσίῳ προστετίμηται δεσμοῦ, ἢ καὶ τὸ λοιπὸν προστιμηθείη, ἐξεῖναι αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐγγυητὰς καταστῆσαι τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴν ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ἐκτίσειν, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ. ἐὰν δὲ ἐπιστάντος τοῦ χρόνου μὴ ἐκτισθῇ τὸ ὄφλημα, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα, δεδέσθαι· τοῦ δὲ ἐγγυητοῦ, δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. τοῦτον αἰτιᾶται τὸν νόμον ὁ κατήγορος, οὐχ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ γεγράφθαι, ἀλλ' ὑπὲρ Ἀνδροτίωνος, καὶ Γλαυκέτου, καὶ Μελανώπου. οὗτοι γὰρ πεμφθέντες εἰς Καρίαν πρεσβευταί, καὶ πλέοντες, εἶτα ἐν τῷ πελάγει περιτυχόντες ναυκρατίταις ἀνθρώποις ἐμπόροις, ἀφείλοντο αὐτῶν τὰ χρήματα. εἶτα οἱ ναυκρατῖται μὲν ἐλθόντες Ἀθήναζε τὸν δῆμον ἱκέτευον. ὁ δὲ δῆμος ἔγνω πολέμια εἶναι τὰ χρήματα, καὶ μὴ δεῖν ἀποδοθῆναι τοῖς ἐμπόροις. τούτων δὲ οὕτω γενομένων, Ἀρχέβιος καὶ Λυσιθείδης οἱ τριήραρχοι τῆς νεώς, ἐφ' ἧς ἔπλεον οἱ περὶ τὸν Ἀνδροτίωνα, εἰσεπράττοντο τὰ χρήματα. ὡς δὲ ἐκεῖνοι μὲν οὐκ ἔφασαν ἔχοντες αὐτά, οἱ πρεσβευταὶ δὲ ὡμολόγουν ἔχειν αὐτά, καὶ ἔδει πᾶν χρῆμα καταβαλεῖν, ἢ τοῖς νόμοις ὑποπίπτειν τοῖς τῶν ὀφειλόντων τὰ δημόσια, διὰ τοῦτο, φησί, τοῦτον τὸν νόμον Τιμοκράτης βοηθοῦντα ἐκείνοις ἔθηκεν. ὁ μὲν τοι Τιμοκράτης ἐκτετικέναι φησὶ τὰ χρήματα τοὺς περὶ Ἀνδροτίωνα, καὶ δῆλον ὅτι οὐδὲν ἐστίν, ὡς οὐκ ἐκείνων ἕνεκα τὸν νόμον εἰσήνεγκεν αὐτοῖς. κατηγορεῖ δὲ ὁ Διόδωρος καὶ κατ' ἄλλο τοῦ νόμου. τὴν τε γὰρ θέσιν αὐτοῦ μέμφεται, ὡς γεγραμμένου παρὰ τοὺς νόμους, καὶ ὑπεναντίον εἶναί φησι τοῖς ἀρχαίοις, καὶ ἀσύμφορον τοῖς κοινοῖς ἀποδείκνυσιν.

Ἑτέρα ὑπόθεσις.

Πολέμου τυγχάνοντος Ἀθηναίοις πρὸς βασιλέα, κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐγράφη ψήφισμα, πλοῖα σῦλα πολεμίων εἶναι, καὶ γίνεσθαι τὰ τιμήματα τῶν κλοπῶν, δημόσια. Μαύσωλος τῆς Καρίας σατράπης, ἦν τὰς πέραν νήσους κακῶς ποιῶν. καταβοῶσιν οἱ βλαπτόμενοι, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἐπικαλοῦνται. ἔδοξε διὰ πρέσβεών τινων αἰτιάσασθαι τὸν Κᾶρα. ἀποστέλλουσιν Ἀνδροτίωνα καὶ Μελάνωπον καὶ Γλαυκέτην πρὸς τὸν ἄρχοντα Μαύσωλον, τὸν τῆς Ἀρτεμισίας ἄνδρα, καὶ ἀδελφόν, ὡς ἀδικοῦντα τὰς νήσους αἰτιασόμενοι, καὶ βασιλεῖ χαριζόμενον, δι' ὃν κακῶς ἐποίει τοὺς Ἕλληνας. οὗτοι ναυσὶ περιτυχόντες °ναυκρατικῇ, αἰγύπτια ἐχούσῃ φορτία. διεκόμιζον δὲ τούτους τοὺς πρέσβεις Ἀρχέβιος καὶ Λυσιθείδης τριήραρχοι. κατάγουσιν εἰς τὸν Πειραιᾶ τὴν ὁλκάδα. καὶ λόγων γενομένων τοῖς Αἰγυπτίοις πρὸς τὸν δῆμον, καὶ °ἱκετηριῶν, οὐδὲν ἧττον ἐκρίθη τὰ χρήματα εἶναι δημόσια, ὡς πολεμίων ὄντων τῶν Αἰγυπτίων. νόμου δὲ προστάττοντος τὸν χρησάμενον δημοσίοις χρήμασιν ἐπ' ἐνιαυτὸν ὅλον, διπλάσια ταῦτα διδόναι, κατασχόντες οἱ πρέσβεις ἐννέα τάλαντα, καὶ τριάκοντα μνᾶς τῶν ἀποπληφθέντων φορτίων ἐκ τῆς νεώς, ὑπεύθυνοι ἐγένοντο τῷ δημοσίῳ, καὶ τῷ διπλασίῳ. ἀπαιτούντων δὲ χρημάτων κατεχόντων τὸν δῆμον, Ἀριστοφῶν τις δημαγωγὸς ἔγραψε ψήφισμα, ἑλέσθαι ζητητὰς τῶν ὀφειλόντων τῇ πόλει, καὶ ἀποπειρωμένων διαλαθεῖν, καὶ τούτους μηνύειν. ἐμήνυσεν Εὐκτήμων ὁ πρὸς Ἀνδροτίωνα μικρῷ πρόσθεν ἀγωνισάμενος, νυνὶ δὲ πρὸς Τιμοκράτην, ἔχειν Ἀρχέβιον καὶ Λυσιθείδην, ἐκ τῆς Αἰγυπτίας ὁλκάδος τάλαντα ἐννέα, καὶ τριάκοντα μνᾶς. ἔγραψε δὲ ἐλέγχων, φεύγων μὲν τὴν ἐκ τοῦ προφανοῦς πρὸς Ἀνδροτίωνα μάχην, διὰ δὲ τῆς τῶν τριηράρχων μηνύσεως, οὐδὲν ἧττον ἐπιβουλεύων τῷ Ἀνδροτίωνι. διαδικασίας δὲ γενομένης τοῖς πρέσβεσι πρὸς τοὺς τριηράρχους, ἡττήθησαν οἱ πρέσβεις, καὶ ὤφειλον τὰ χρήματα. προστάττοντος δὲ νόμου τὸν ὀφείλοντα ἐπὶ τοῦ δευτέρου ἐνιαυτοῦ, δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσῃ, ἔμελλον τῷ δεσμῷ καὶ οἱ πρέσβεις καθυποβάλλεσθαι. ἐν δὲ τῷ καιρῷ τούτῳ, ἀρχομένου τοῦ δευτέρου ἐνιαυτοῦ, ἐν ᾧ καὶ δεθῆναι τοὺς πρέσβεις ἐχρῆν, ἔγραψε Τιμοκράτης νόμον τοιοῦτον, εἴ τις τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ δεσμοῦ προστετίμηται κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα, ἢ καὶ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, ἐξεῖναι αὐτῷ καταστῆσαι τρεῖς ἐγγυητάς, ἢ μὴν ἐκτίσειν, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ἐκτίσῃ αὐτός, ἢ οἱ ἐγγυηταί, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα, δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν, δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. τούτου τοῦ νόμου γραφὴν ἀπηνέγκαντο Διόδωρος καὶ Εὐκτήμων, ὡς παρανόμου, καὶ ἀδίκου, καὶ ἀσυμφόρου. Ἀνδροτίων δὲ καὶ Γλαυκέτης καὶ Μελάνωπος, συνιέντες δι' αὐτοὺς γεγράφθαι τὴν γραφήν, καταβάλλουσιν ἐννέα τάλαντα καὶ τριάκοντα μνᾶς. ἴσως μὲν γὰρ οὐκ ἂν καταβαλόντες, εἰ μὴ τὴν γραφὴν ἀπήνεγκαν οἱ κατήγοροι, ὅμως δ' οὖν κατέβαλον. κατηγορεῖ τοίνυν Εὐκτήμων καὶ Διόδωρος, φάσκοντες μὲν διὰ τοὺς πρέσβεις γεγράφθαι τὸν νόμον. εἰ δὲ καὶ ἐξέτισαν ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, °διδομένης τῆς γραφῆς τοῦτο ἐποίησαν. ὥστε τὴν προαίρεσιν τοῦ νομοθέτου ὕποπτον εἶναι. οὐδὲν δὲ ἧττον ἐξετάζει τὸν νόμον ὁ ῥήτωρ ὡς καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἔχοντα κακῶς. καὶ γὰρ παρανόμως τεθεῖσθαί φησι, καὶ ὑπεναντίως ἔχειν τοῖς νόμοις, καὶ ἄλλως ἀδικεῖν καὶ βλάπτειν, δι' ὧν προστάττει, τὴν πόλιν. διὰ ταῦτα γοῦν καὶ αἱ ὑποθέσεις τοῦ λόγου δύο. μία μέν, ὅτι διὰ τοὺς πρέσβεις γέγραπται. ἑτέρα δέ, ὅτι ὑπεναντίος τοῖς νόμοις, καὶ ἐπιζήμιος, καὶ ἄδικος. ὥστε εἰ ἐδυνήθη ἐκφυγεῖν ὁ Τιμοκράτης τὴν αἰτίαν τοῦ μὴ διὰ τοὺς πρέσβεις γεγραφέναι, ἀλλ' οὖν γε τοῦ μὴ πονηρὸν εἶναι οὐ διαφεύξεται. ἐδυνήθη μὲν γὰρ τοῦ νομοθέτου κατηγορεῖν ὁ Διόδωρος, ὅτι πονηρὸν ἔγραψε νόμον, καὶ ὑπεναντίον τοῖς νόμοις, καὶ ἤρκεσεν ἂν αὐτῷ πρὸς ὑπόθεσιν ταῦτα. νῦν δὲ καὶ τὴν τῶν πρέσβεων προσείληφε διαβολήν, ἕνεκα τοῦ νομοθέτου. ἡ μὲν οὖν ὑπόθεσις τῆς αἰτίας, δι' ἣν ἔθηκε τὸν νόμον, στοχαστική. ζητεῖται γάρ, εἰ διὰ τοὺς πρέσβεις ἔθηκεν ἢ οὔ. ἡ δὲ κατὰ τὸν νόμον, πραγματική. καθόλου γὰρ πᾶσα κατηγορία ῥητοῦ, πραγματικὴν ἀπεργάζεται στάσιν. ῥητοῦ δὲ λέγω, ἵνα μὴ ὅπερ ἕτερόν τι ζητῆται, ὥσπερ ἐν στοχασμῷ, οὐδὲ τοῦ ἀναφερομένου εἰς τέχνην ἢ ἐξουσίαν, ὥσπερ ἐν ἀντιλήψει. ἐκεῖ μὲν ἐπὶ τοῖς ἐκβεβηκόσιν ἡ κρίσις. ἐν δὲ τῇ πραγματικῇ, ἐπὶ μέλλουσι. καὶ δεῖ γεγράφθαι τὸ ῥητὸν ἐν νόμοις, καὶ ἐν ψηφίσμασιν. ἔστι τοίνυν τούτου τοῦ λόγου κεφάλαια πάμπολλα. ἓν μέν, τὸ νόμιμον, ὃ διαιρεῖται °διχῇ.

°ναυκρατικῶ. °ἱκετείας. °χ ἀποδιδομένας.

ἐστι τὸ πρόσωπον, καὶ εἰς τὸ πρᾶγμα. τουτέστι, εἰς αὐτὸν τὸν νόμον, ὅπως ἐναντίος ἐστὶ τοῖς νόμοις. δεύτερον, τὸ δίκαιον. τρίτον, τὸ συμφέρον, ὅτι ἐπιζήμιος. τέταρτον, τὸ δυνατόν, ὅτι καὶ ἀδυνάτους ἐπιτάττει πράξεις. ἡ κρινομένη οὖν ὑπόθεσις, ἐστὶν αὕτη ἡ ἐν τοῖς κεφαλαίοις. τὴν γὰρ κατὰ τῶν πρέσβεων ὑπόθεσιν, ἐν τῇ καταστάσει καὶ παρεκβάσει τέθεικε, διαβολῆς ἕνεκα δηλονότι. ἐπειδὴ γὰρ ὁ νόμος δοκεῖ φιλανθρωπότατος εἶναι, τῶν δεσμωτῶν ἀφιείς, τούτου ἕνεκα αὐτὸ τέθεικε πλεῖστα μὲν καὶ ἄλλα, μάλιστα δὲ τὰ δύο ταῦτα, τήν τε ὑπόθεσιν τὴν κατὰ τοὺς πρέσβεις, ἵνα τῇ ὑπονοίᾳ ταύτῃ τὸν ἀκροατὴν πείσῃ, τὴν ὑποψίαν δοὺς κατὰ τοῦ αἰτιδίκου, ὡς τὸν νόμον δι' αἰσχροκέρδειαν τεθεικότος ὑπὲρ ῥητόρων καὶ πολιτευομένων, ἀρπάσαι τὰ κοινὰ προαιρουμένων. καὶ τὸ ἀσύμφορον. ἐν ᾧ ἀποστερῆσαι τὴν πόλιν ἀπαιτεῖν τῶν ὀφλημάτων, δίδωσι. πρὸς δὲ τὸ δυνατόν, ὅτι εἰ καὶ ἐβουλόμεθα, οὐκ ἦν δυνατόν. ἀναιροῦνται γὰρ τῆς πολιτείας οἱ κανόνες. μὴ ἀγνοῶμεν δέ, ὅτι τὸ μὲν νόμιμον κεφάλαιον, ἐντελέστατα εἴργασται. τὸ δὲ δίκαιον, καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ δυνατόν, ἀλλήλοις συμπλέκεται. καὶ τὸ μὲν συμφέρον, ἐν τούτοις ἐστὶ τὸ προηγούμενον. κατασκευάζεται δὲ διά τε τοῦ δικαίου, καὶ τοῦ ἀδίκου, καὶ τοῦ ἀδυνάτου. πᾶν γὰρ ἄδικον, καὶ ἀσύμφορον. τῷ δὲ αὐτῷ καὶ περὶ τοῦ ἀδυνάτου βιάζεται χρῆσθαι λόγῳ. ὃ γὰρ ἀδύνατόν φησι, τοῦτο δὴ καὶ ἀσύμφορον. καὶ ἐπειδὴ Τιμοκράτης πολὺς ἐστὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ τοῦ νόμου χρώμενος, αὕτη δὲ ἐπὶ τὸ δίκαιον ἀναφέροιτο ἄν, διὰ τοῦτο Δημοσθένης πανταχοῦ τῷ ἀσυμφόρῳ κέχρηται, δεικνὺς ἐπιβλαβῆ καὶ ἐπιζήμιον τυγχάνοντα τῇ πόλει τὸν νόμον.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ.

1 Τοῦ μὲν ἀγῶνος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ παρόντος, οὐδ' ἂν αὐτὸν οἶμαι Τιμοκράτην εἰπεῖν, ὡς αἴτιός ἐστιν ἄλλος τις αὐτῷ, πλὴν αὐτὸς αὑτῷ) Ἐκ διαβολῆς τοῦ προσώπου τὸ προοίμιον. ἡ πρότασις δὲ τοῦτο ἐστίν. αὐτὸς ἑαυτῷ γέγονεν αἴτιος τῆς παρούσης κατηγορίας. ἡ δὲ κατασκευὴ τῆς προτάσεως, χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων ἀποστερῆσαι βουλόμενος τὴν πόλιν, ἵνα αὐτὸς ἀργύριον λάβῃ, ταῦτα γράφειν ἐτόλμησε. ταύτης δὲ τὸ μέρος τῆς κατασκευῆς, πρὸς τῷ τέλει τοῦ προοιμίου κεῖται. ὅσοι τοῦτο μὲν ἔχει παρ' ἐκείνων ἀργύριον. εἶθ' ἡ ἀπόδοσις. ἐμοὶ δὲ ἐν χιλίαις ὑπὲρ ὑμῶν ὁ κίνδυνος. οὐκοῦν ἡ μὲν πρότασις αὕτη, αὐτὸς αὐτῷ τοῦ παρόντος ἀγῶνος Τιμοκράτης αἴτιος. εἶτα ἡ κατασκευή. χρημάτων γὰρ ἀποστερῆσαι τὴν πόλιν βουλόμενος. ἡ δὲ τῆς κατασκευῆς αἰτία, προφανεστέρα κειμένη, τὴν αἰσχροκέρδειαν ἐμφαίνουσα, ἵν' ἀργύριον λάβῃ, τοῦτον τὸν νόμον εἰσήνεγκε. διὰ μέσου δὲ ὅσα ποιοῦσι τὴν αὔξησιν. οὔτ' ἐπιτήδειον, οὔτε δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. εἶτα ἐπειδὴ περὶ ἐμοῦ εἴρηται, τῶν αὐξητικῶν προτάσεων τούτων μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἀπόδειξιν πραγματικωτέρας οὔσας ἐν τῇ ὑποθέσει, ὑπερχόμενα τοῦτο ἐνθυμηθησόμενος, καὶ ἑτέραν αὔξησιν πάλιν ἐπενεγκών, ὅτι τὴν ὑμετέραν ψῆφον, ἣν ὀμωμοκότες φέρετε, λύει, καὶ τὴν τοῦ νόμου ἀξίαν· καὶ τὸ ἐκ ταύτης πάλιν αἰτιατικὸν λύσαι, οὐχ ἵνα τὴν πόλιν ὠφελήσῃ. οὐ γὰρ ἦν ὑπερθέσθαι τὰς ἀποδείξεις πρὸ τοῦ ἀντιπίπτοντος, ἐπειδὴ πάλιν ἑτέραν λύσιν περὶ τὴν κατ' ἀρχὰς κατασκευήν, ἀνάλογον τῇ τοῦ προοιμίου προτάσει. αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ παρόντος ἀγῶνος Τιμοκράτης αἴτιος, ἀποστερῆσαι βουληθεὶς ὑμᾶς καὶ ἑτέρων χρημάτων, ἃ πολὺν χρόνον ἐξεκαρπώσαντο ἤδη τινές, τουτέστιν οἱ πρέσβεις. εἶθ' ἡ αἰτία πληθυντική. ὅσοι τοῦτο μὲν ἔχει ἀργύριον παρ' ἐκείνων, συμφώνως ἔχουσα πρὸς τὴν πρότασιν. ὥστε αὐτὸς ἑαυτῷ τοῦ παρόντος ἀγῶνος, Τιμοκράτης ἂν εἴη αἴτιος. ἀργύριον γὰρ λαβών, νόμον εἰσήνεγκε παρὰ πάντας τοὺς νόμους, οὔτ' ἐπιτήδειον οὔτε δίκαιον. πληθυντικὴν δὲ τὴν αἰτίαν ἔθηκε τῆς αἰσχροκερδείας. καὶ οὐ συνῆψεν αὐτὴν τῇ προτάσει εὐθύς, ὅτι ἀντίθετος ἂν ἦν αὐτῷ τῆς αὐξήσεως τῆς παρὰ πάντας τοὺς νόμους. οὐδεὶς γὰρ ἂν ὑπέλαβεν ἁπλῶς εἰληφέναι τὸν νομοθέτην ἀργύριον. ῥηθείσης δὲ τῆς εἰς τὴν πόλιν βλάβης, ῥᾳδίως ἔμελλεν ὁ ἀκροατὴς πιστεύειν μὴ προῖκα ταῦτα γεγράφθαι τῷ νομοθέτῃ. οὕτω φαίνεται διὰ μακροῦ τὴν συνάθροισιν ἀποδούς. εἴληπται δὲ τὸ ἐνθύμημα τοῦ προοιμίου ἐκ διαβολῆς τοῦ προσώπου, κατασκευαζομένης διὰ τῆς ἐπιφορᾶς τοῦ νόμου, λεχθησομένης ἐν τοῖς κεφαλαίοις, ὅτι παράνομος, καὶ ἀσύμφορος, καὶ ἄδικος. τὸ δέ, ὡς αἴτιός ἐστιν αὐτὸς ἑαυτῷ Τιμοκράτης, παρεξηγητικὸν μέν, ἀπαριθμητικὸν δὲ τῆς αἰτίας ἡ λ. πρῶτον μὲν ὅτι χρημάτων δεῖται ἀποστερῆσαι βούλεται τὴν πόλιν. τοῦτο μὲν ὧν ὀφείλουσιν οἱ δεσμῶται· τοῦτο δὲ ὧν νοσφίζουσιν οἱ πρέσβεις· δεύτερον δέ, ὅτι παράνομον, καὶ ἀδικοῦσι. τρίτον δέ, ἵνα λάβῃ ἀργύριον, ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν εὔκρισιν ταύτην καὶ ἀπαρίθμησιν τῶν αἰτιῶν εἰ ἐποιεῖτο ἐκτιθέμενος τὰς αἰτίας, ὕπτιος ἂν αὐτῷ ὁ λόγος καὶ ἰσχνὸς ἐγένετο, ἢ καὶ ἐξαγώνιος, οὐ προοιμιακός. δεῖ γὰρ ἄγαν συνεστράφθαι, καὶ ὥσπερ ἐν πνεύματι κύκλον εἶναι τὸ προοίμιον· ἠναγκάσθη δουλεῦσαι μᾶλλον τῇ τοῦ προοιμίου τέχνῃ, ἢ τῇ τῶν πραγμάτων

χ. παράνομοι, καὶ ἀδικοῦσι. χ. παράνομος καὶ ἄδικος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ο ΚΑΤΑ ΤΙΜΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

1 Τοῦ μὲν ἀγῶνος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ παρόντος, οὐδ' ἂν αὐτὸν οἶμαι Τιμοκράτην εἰπεῖν, ὡς αἴτιός ἐστιν ἄλλος τις αὐτῷ, πλὴν αὐτὸς αὑτῷ.

παραπρεσβεία (?) χρημάτων [illegible]. δωροδοκίαν δὲ ἐπικαλεῖ, ἣ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς παρανομίας αὐτὴν ἔλαβεν, ἀλλὰ τὴν δωροδοκίαν ἐκ τῆς παρανομίας συνίστησιν, ἵνα μὴ τὸ πάρεργον χαλεπώτερον τοῦ ἔργου γένηται· ὅδε γὰρ ὅτι δεχθείσης διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς παρανομίας, τὰ τῆς δωροδοκίας αὐτόθι καὶ ἄνευ μακρᾶς ἀποδείξεως πιστευθήσεται. ἐπειδὴ γὰρ κατεκρίθη μὲν ἀνδρώπων ὀφείλοντων χρήματα, ἔδει δὲ αὐτοὺς ἐκτῖσαι, ἃ μέλλοντα πρὸς τὴν ἔκπραξιν τὸ δεσμωτήριον, διὰ τοῦτο εἰσήγαγεν οὗτος, ὅτι ἄκυρα ποιεῖ τὰ προστιμώμενα τὰ δικαστήρια. τουτέστιν, οὐκ ἐᾷ κυρίαν γενέσθαι τὴν ψῆφον τὴν τοῦ δεσμοῦ. Ἄλλως. Τοῦ μὲν ἀγῶνος) Ἐπειδὴ τὰ προοίμια χαίρουσιν ἀεὶ τοῖς συνδέσμοις, τὸ ἐναντίον δὲ οἱ ἐπίλογοι, διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ μὲν, ἕνεκα μόνης προοιμιακῆς ἐννοίας. περιττοῦ δὲ ὄντος τούτου, ἄλλον τάξαι σύνδεσμον περιττὸν οὐκ ἦν. Αἴτιος ἐστιν) Οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες αἰτιῶνται τοὺς κατηγόρους φεύγοντες, ὡς αἰτίους ὄντας τοῦ ἀγῶνος. τοῦ δὲ ἀγῶνος τοῦ παρόντος, οὐκ ἔστιν αἴτιος ὁ κατήγορος, ἀλλ' ὁ φεύγων. Πλεῖν αὐτὸς αὐτῷ) Δέδωκε γὰρ ταύτην καθ' ἑαυτοῦ πρόφασιν, πονηρὸν νόμον εἰσφέρων. ἕως δὲ τούτου, ὁ πρώτης τοῦ προοιμίου ἔννοια κατασκευὴ τῆς προτάσεως. χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων καὶ ἑξῆς. ἵνα μή τις εἴπῃ· τί οὖν εἰ ὀλίγον καὶ οὐ μέγα τῇ πόλει τὸ βλάβος, φησὶν, οὐκ ὀλίγον, ἵνα μὴ ὡς καταφρονητέον δόξῃ εἶναι. Χρημάτων γὰρ) Κατασκευὴ, ὡς οὐ νοεῖται καὶ τὸ συμπέρασμα ἐν τῇ ἐπαγωγῇ. Οὔτ' ἐπιτήδειον) Ἀντὶ τοῦ, ὁ συμφέρον. διὰ δὲ τοῦ οὔτε δίκαιον, αἰνίττεται τὰ τρία κεφάλαια, τὸ νόμιμον, καὶ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ δίκαιον. Τάχα δὴ καθ' ἕκαστον) Σημαίνει τὸ τάχα καὶ τὸ μετὰ μικρὸν, καὶ τὸ ταχέως. Καὶ προχειρότατον) Οἷον, ἐν ἑτοίμῳ. συναρπάσει γὰρ οὕτως τοὺς δικαστὰς, δι' ὧν λέγει, ὑμῶν τὴν ψῆφον λύει. ἂν γὰρ ὑμεῖς δησῆτε διὰ νόμον, τοῦτον ἀφίησι. προσέχει δὲ, ἵνα μὴ δόξῃ κακούργως πανουργεῖν, ἀλλ' ὡς γενναῖος ἅπαντα λέγειν. Οὐχ ἵνα κοινῇ τι τὴν πόλιν ὠφελήσῃ) Ἵνα μὴ ἀντιθῇ αὐτῷ, τί οὖν εἰ ὠφελεῖ τὸ κοινόν; ἀναιρεῖ αὐτὸ, λέγων, ὅτι οὐ τούτου χάριν, ἀλλὰ τοῦδε. Ἀλλ' ἵνα τῶν πολὺν χρόνον) Ἀσαφὲς μὲν, σημαίνει δὲ, ὅτι περὶ τῆς διπλασίας καὶ τῆς ἐκκαρπώσεως τῶν χρημάτων αἰτιᾶται τοὺς πρέσβεις. τὸ μὲν γὰρ κεφάλαιον ἀπέδοσαν, τὴν δὲ ἐκκάρπωσιν τῶν χρημάτων, ἣν ἔσχον εἰς ὅλον ἔτος, ὀφείλουσιν. ἀλλ' ἀναληθεύει τὸν λόγον. τὸ δὲ γράφει, αὐτὸ τοῦ ἀσφαλέστερον. Χιλίαις) Φησὶ γὰρ ὅτι ἐὰν ἡττηθῶ, ὡς συκοφάντης ἀποτίσω τὰς χιλίας. ὁ δὲ Τιμοκράτης εἰ καὶ ἐζημιώθη, οὐ πάνυ τι ἐφρόντιζεν, ὧν πρὶν δεῖσθαι, οὐκ ἂν ἔλαβε παρ' αὐτῶν περὶ τὸ ἀνδραποδίζειν, ὑπὲρ ὧν λέγει. ὁ δὲ Διόδωρος οὐ νικηθεὶς, οὐκ ἔχει τὴν πόλιν παρέχουσαν ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑπὲρ ἧς καὶ αὐτὸς ποιεῖται τὸν λόγον. Εἰώθασι μὲν οὖν οἱ πολλοὶ) Προοίμιον δεύτερον. τὸ δὲ εἴπερ τινὶ τοῦτο, εἰς τὸν Ἰσοκράτην αἰνίττεται, ἐπειδὴ κἀκεῖνος οὕτως ἐλογίσατο ἐν τῷ προοιμίῳ τῷ περὶ τῆς εἰρήνης. εἶτα ἐπειδὴ διδάσκαλος ἦν αὐτοῦ, προσέθηκεν ὅτι προσηκόντως εἴρηται ἐκείνῳ. τὸ δὲ, τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν, κατασκευὴ τοῦ προοιμίου. κατασκευάζει γὰρ πῶς σπουδῆς ἄξια ἐστὶ τὰ παρ' αὐτοῦ νῦν λεγόμενα, καὶ δεῖ προσέχειν αὐτῷ τοὺς δικαστάς. τὸ δὲ αἰτιώτερον, καλῶς ὡς συγκριτικόν. εἰσὶ γὰρ καὶ ἄλλαι δύο αἰτίαι τοῦ τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν ἐλευθερίαν φυλάττεσθαι. οἷον, τὸ καλῶς βουλεύεσθαι, τὸ προκινδυνεύειν τῆς πατρίδος. πλεῖον δὲ τούτων οἱ νόμοι σῴζομεν. τὸ δὲ ὡς ἐν κεφαλαίῳ, ὡς ἐν

χρημάτων γὰρ οὐκ ὀλίγων ἀποστερῆσαι βουλόμενος τὴν πόλιν, παρὰ πάντας τοὺς νόμους νόμον εἰσήνεγκεν, 2 οὔτ' ἐπιτήδειον, οὔτε δίκαιον, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὡς τὰ μὲν ἄλλα, ὅσα λυμαίνεται, καὶ χεῖρον ἔχειν τὰ κοινὰ ποιήσει, κύριος εἰ γενήσεται, τάχα δὴ καθ' ἕκαστον ἀκούοντες ἐμοῦ μαθήσεσθε. ἓν δὲ ὃ μέγιστον ἔχω καὶ προχειρότατον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὐκ ἀποτρέψομαι· 3 τὴν γὰρ ὑμετέραν ψῆφον, ἣν ὀμωμοκότες περὶ πάντων φέρετε, λύει καὶ ποιεῖ τοῦ μηδενὸς ἀξίαν ὁ τουτουὶ νόμος· οὐχ ἵνα κοινῇ τι τὴν πόλιν ὠφελήσῃ· πῶς γάρ, ὅς γε ἃ δοκεῖ συνέχειν τὴν πολιτείαν, τὰ δικαστήρια, ταῦτα ἄκυρα ποιεῖ, τῶν προστιμωμένων τῶν 4 ἐπὶ τοῖς ἀδικήμασιν ἐκ τῶν νόμων ὡρισμένων; ἀλλ' ἵνα τῶν πολὺν χρόνον ὑμᾶς τινὲς ἐκκαρπουμένων, καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων διηρπακότων, μηδ' ἃ κλέπτοντες φανερῶς ἐλήφθησαν, καταθῶσι, καὶ τοσούτῳ ῥᾷόν ἐστιν ἰδίᾳ τινὰς θεραπεύειν, ἢ τῶν ὑμετέρων δι- 5 καίων προΐστασθαι, ὥστε οὗτος μὲν ἔχει πρὸ ἐκείνων ἀργύριον, καὶ οὐ πρότερον τοῦτον εἰσήνεγκεν ὑπὲρ αὐτῶν τὸν νόμον· ἐμοὶ δ' ἐν χιλίαις ὑπὲρ ὑμῶν ἐστὶν ὁ κίνδυνος· τοσοῦτ' ἀπέχω τοῦ λαβεῖν τι παρ' ὑμῶν. εἰώθασι μὲν οὖν οἱ πολλοὶ τῶν πράττειν τι προαι- 6 ρουμένων τῶν κοινῶν, λέγειν, ὡς ταῦθ' ὑμῖν σπουδαιότατ' ἐστὶ, καὶ μάλιστ' ἄξιον προσέχειν τούτοις τὸν νοῦν, ὑπὲρ ὧν ἂν αὐτοὶ τυγχάνωσι ποιούμενοι τοὺς λόγους. ἐγὼ δ' εἴπερ τινὶ τοῦτο καὶ ἄλλῳ προσηκόντως εἴρηται, νομίζω κἀμοὶ νῦν ἁρμόττειν εἰπεῖν. τῶν γὰρ ὄντων ἀ- 7 γαθῶν τῇ πόλει, καὶ τοῦ δημοκρατουμένην καὶ ἐλευθέραν εἶναι, ὡς ἄλλο τι τῶν νόμων αἰτιώτερόν ἐστιν, οὐδ' ἂν ἕνα εἰπεῖν οἶμαι. περὶ τούτου αὐτοῦ τούτου νῦν ὑμῖν

Margin notes: α. — χ. ἀποκρύψομαι — πανούργως. — χ. ὑπὲρ τοῦ αἰσθόμενος, καὶ τῶν ἄλλων.

σιωπῆσαι. Ἄλλως. Τὸ δεύτερον προοίμιον περὶ συγχὴν ἐργάζεται. αὔξει γὰρ τὴν ὑπόθεσιν, καταπεισθῆναι φάσκων ὑπὸ τοῦ Τιμοκράτους τὴν πολιτείαν. εἰ γὰρ οἱ τὰ πάντα σώζοντες νόμοι δι' ἑνὸς τούτου μόνου λυθήσονται, πῶς οὐ προσήκει τοῦτον μὲν ἀφανίζειν, τοὺς δὲ τῆς σωτηρίας αἰτίους φυλάττειν. τινὲς μὲν ἐβουλήθησαν τὸ δεύτερον προοίμιον ἔχειν διὰ τὸ ἑξῆς προοιμίου συμπέρασμα. ὁ δ' ἔφασαν αὐτὸ ἔχειν χωρὶς τοῦ ἑξῆς ἐν ἑαυτῷ συμπεπληρωμένον τὸ συμπέρασμα.

8 Τὸ μὲν οὖν πρᾶγμα) Ἰσοκρατικὸν ἦν τοῦτο, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς δείκνυσι μετελθεῖν. καὶ ἀσφαλέστερον εἴρηται τῆς παρ' Ἰσοκράτει κατηγορίας· ἐκεῖ μὲν γὰρ ὁ λέγων καὶ ἐγγὺς ἀγαζομένου. ἐνταῦθα δὲ ὁ λέγων κολάζει τὸ πρᾶγμα τῇ προσθήκῃ τῇ, ὥς γ' ἐμαυτὸν πείθω. ὁ γὰρ ἐφ' ἑαυτοῦ μόνον ἄγων τὴν κρίσιν, καὶ ἐνδοιάζων, ὅτι ἢ μετὰ τοσαύτης ἐπιεικείας, ἢ μετρίως, ἀπήλλακται τοῦ δοκεῖν φορτικὸς εἶναι τοῖς ἀκούουσιν, ὁ δὲ αὐθάδη μαρτυρίαν τὴν ὑπὲρ αὑτοῦ καταχεάμενος αὐτὸς τῆς ἐν τῷ λόγῳ κολάσεως, ἐκ ἐκφεύγει τὸ μὴ δοκεῖν εἶναι τοῖς ἀκούουσι φορτικός. οὐ μὴν ἀλλ' ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν καὶ ὑπὲρ Ἰσοκράτους αὐτοῦ εὐλόγως, ὅτι βασιλέως παῖς ὁ λέγων, ἢ βασιλεὺς μετ' ὀλίγον εἰς πόλεμον παρεξιών, καὶ εἰκότως φρονεῖ μέγα. πολλοὶ δὲ προοιμίοις ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ κέχρηνται. τῷ μὲν, ἀπὸ τοῦ φθέγγοντος, τῷ δὲ, ἀπὸ τοῦ πράγματος, τῷ δὲ, ἀπὸ τοῦ κατηγόρου.

9 Ὥς γ' ἐμαυτὸν πείθω) Ἠθικὸς ὁ μὲν καὶ ἐπιεικὴς ὁ λόγος. οὐ γὰρ μόνον ἐστὶν ἐφ' ἑαυτὸν ἄγει τὴν κρίσιν, ἀλλὰ καὶ ἐνδοιάζων, ἀπήλλακται τοῦ δοκεῖν εἶναι φορτικός.

Ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέκρουσα ἀνθρώπῳ) Παραδιήγησις. παραδιηγεῖται γὰρ διὰ ποίαν αἰτίαν ἦλθεν ἐπὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα. καὶ ἀρχὴ τῆς προκατασκευῆς, δι' ἧς πείθει τοὺς ἀκούοντας συμμαχεῖν αὐτῷ πεπονθότι δεινά· καὶ συγγνώμην, εἰ λέγοι τι κατ' ἀνθρώπους ἀμυνόμενος, νέμουσι. προσέκρουσα δὲ, ἀντὶ τοῦ, ἀπηχθόμην, καὶ ἔχθρα, καὶ συνέρρηξα. ἐπειδὴ δὲ αὐτὸ τοῦτο, τί οὖν εἰ πολεμεῖ τοιούτοις τισί; ὁ δὲ φησί, καὶ ἡ πόλις μετ' ἐμοῦ προσέκρουσε. αὐτὴ τῷ εἰς μάχην καὶ μῖσος ἦλθε διὰ τὴν πονηρίαν. καὶ γὰρ οὐ δι' ἐμαυτὸν, ἀλλ' ἡ φύσις αὐτοῦ κοινὴ τὴν ἔχθραν πρὸς ἅπαντας.

ἐστὶ σκεπτέον, πότερον δεῖ τοὺς μὲν ἄλλους νόμους, οὓς
8 ἐπὶ τοῖς ἀδικοῦσι τὴν πόλιν ὑμεῖς ἀνεγράψατε, ἀκύρους εἶναι, τονδὶ δὲ κύριον, ὃς τοὐναντίον, ἢ τοῦτον μὲν λῦσαι, κατὰ χώραν δὲ μένειν τοὺς ἄλλους ἐᾶν. Ὃ μὲν οὖν πρᾶγμα, περὶ οὗ δεῖ νῦν ὑμᾶς γνῶναι, ὡς ἐν κεφαλαίῳ τις ἂν εἴποι, τοῦτ' ἐστίν. ἵνα δ' ὑμῶν μηδεὶς
9 θαυμάζῃ, τί δή ποτ' ἐγὼ μετρίως, ὥς γ' ἐμαυτὸν πείθω, τὸν ἄλλον χρόνον βεβιωκὼς, νῦν ἐν ἀγῶσι καὶ γραφαῖς δημοσίαις ἐξετάζομαι, βούλομαι μικρὰ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἔσται δὲ ταῦτα οὐκ ἀπὸ τοῦ πράγματος. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέκρουσα
10 ἀνθρώπῳ πονηρῷ, καὶ φιλαπεχθήμονι, καὶ θεοῖς ἐχθρῷ, ᾧ τελευτῶσα προσέκρουσεν ἡ πόλις ὅλη, Ἀνδροτίωνα λέγω. καὶ τοσούτῳ δεινότερα ἠδικημένος ἠδικήθην ὑπ' αὐτοῦ, ὥσθ' ὁ μὲν ἠδικημένος, εἰς χρήματα ἕκαστος ἃ κακῶς ἔπαθεν. ἐγὼ δ' εἰ κατώρθωσεν ἐκεῖνος ἣν
11 ἐπ' ἐμ' ἦλθεν ὁδὸν, οὐχ ὅτι τῶν ὄντων ἀπεστερήμην ἂν, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἔζων· οὐδ' ὃ κοινὸν ἅπασίν ἐστιν, ἀπηλλάχθαι τοῦ βίου, ῥᾳδίως ἦν ἄν μοι. αἰτιασάμενος γάρ με ἃ καὶ λέγειν ἄν τις ὀκνήσειεν εὖ φρονῶν, τὸν ἐμαυτοῦ πατέρα ὡς ἀπέκτονα, καὶ ἀσεβείας γρα-
12 φὴν κατασκευάσας, εἰς ἀγῶνα κατέστησεν. ἐν δὲ τούτῳ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μεταλαβὼν, ὦφλε χιλίας. ἐγὼ δ', ὥσπερ ἦν δίκαιον, μάλιστα μὲν διὰ τοὺς θεοὺς, ἔπειτα δὲ καὶ διὰ τοὺς δικάζοντας ὑμῶν, ἐσώθην. τὸν δ' εἰς τοιαῦτα καταστήσαντά με ἀ-
13 δίκως, ἀδιάλλακτον ἐχθρὸν ἡγούμην. ἰδὼν δὲ ἠδικηκότα κοινῇ πᾶσαν τὴν πόλιν, καὶ περὶ τὴν εἴσπραξιν τῆς εἰσφορᾶς, καὶ περὶ τὴν ποίησιν τῶν πομπείων, καὶ χρήματα πολλὰ τῆς θεοῦ, καὶ τῶν ἐπωνύμων, καὶ τῆς πόλεως ἔχοντα, καὶ οὐκ ἀποδιδόντα, ἦλθον ἐπ'
14 αὐτὸν μετ' Εὐκτήμονος, ἡγούμενος ἁρμόττοντα εἰληφέναι καιρὸν τοῦ βοηθῆσαί θ' ἅμα τῇ πόλει, καὶ τιμωρίαν

12 Τὸν δὲ εἰς τὰ τοιαῦτα καταστήσαντά με) Πρόσκειται τὸ ἀδίκως, ἵνα μὴ λέγῃ τις, ἀλλ' εὐλόγως ἐπεβούλευε διὸ καὶ φησὶν, ὅτι ὅσον μὲν ἧκεν εἰς ἐκεῖνον, ἀπωλόμην· ἐσώθην δὲ δι' ὑμᾶς. διὸ καὶ ἀμύνομαι αὐτὸν δικαίως, ἐν καιρῷ. πληρώσας δὲ τὴν προτέραν κατασκευὴν, ἐπισυνάπτει καὶ τὴν δευτέραν δι' ἧς τῷ κρινομένῳ ὑπεύθυνος ἡ δίκη οὖσα συνάπτεται. κρίνεται μὲν γὰρ ἡ τοῦ ἰόντος καὶ προάγεται. ἐπισυνάγεται δὲ ἡ τῶν ἀσεβειῶν. διπλῆ οὖν ἡ προκατασκευὴ ἄτε δὲ καὶ δι-
13 πλῆς οὔσης τῆς ὑποθέσεως· ἔστι ἐπάγει τὰ προκατασκευῆς, ἐν ᾧ ἐπαγγέλλεται δεῖξαι τὴν κατάστασιν. Ἠδικηκότα κοινῇ πᾶσαν τὴν πόλιν) Ὅτι ἡ μὲν πόλις ἐνεκαλεῖτο τὸ διπλοῦν, ἡ δὲ ἀλλὰ τὸ δέκατον, οἱ δὲ ἐπώνυμοι, τὸ πεντηκοστόν. ἐπώνυμοι δὲ ἐκαλοῦντο τινὲς ἀνδριάντες ἡρώων, ἀφ' ὧν ἐκαλοῦντο καὶ αἱ δέκα φυλαὶ ἐπονομαζόμεναι τούτων.

τούτων, εἰς ἰδίας τινὰς θυσίας. τὰ δὲ ὀνόματα τῶν ἡρώων, ταῦτα, ἀθηναίων ὄντων, δηλὸς ἂν αὐτὸς τῷ ἐπαλαμινίου(?) παιδίων, ἐρεχθεὺς, κέκροψ, αἰγεὺς, οἰνεὺς, λέων, αἴας, ἀκάμας, ἀντίοχος, ἱπποθόων. Τοῦ δὲ πράγματος οὐκέτ᾽ ὄντος ἀμφισβητησίμου) Ἐνταῦθα ἐστὶν ἡ προδιήγησις. οἰκονομεῖ γὰρ τὴν μέλλουσαν διήγησιν γενέσθαι αὐτὸ τοῦ πράγματος, τουτέστι, τὸ λαβεῖν τὴν πόλιν τὰ χρήματα. διπλῆ δέ ἐστιν ἡ ὑπόθεσις. καὶ ἡ μὲν ἐστι πρὸς τὰ μέλλοντα λέγεσθαι εἰς διαβολὴν κατ᾽ ἀνδροτίωνος· ἡ δὲ, πρὸς αὐτὴν τὴν ἐπιτεχθεῖσαν ὑπόθεσιν. ὥσπερ δίχα διῄρηται. καὶ ἡ μὲν ἐστι κοινὴ κατὰ τῶν πρέσβεων, ἡ δὲ ἰδία κατ᾽ ἀνδροτίωνος. διὰ τοῦτο καὶ ἡ προκατάστασις δίχα διῄρηται. καὶ τὸ μέν τι αὐτῆς ἐστι κατ᾽ ἀνδροτίωνος, διὰ τὴν μέλλουσαν βλασφημίαν. τὸ δὲ κατὰ τῶν πρέσβεων. Δικαστηρίοιν δυοῖν, ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ ἐσπουδασμένοις πράγμασι, συνηγείροντο τὰ δύο δικαστήρια, πληροῦντες ἀριθμὸν χιλίων καὶ ἑνός. διὰ τοῦτο δὲ ὁ εἷς προσετίθετο ἀεὶ τοῖς δικασταῖς, ἵνα μὴ ἴσων γενομένων τῶν ψήφων, ἐξ ἴσης ἀπέλθωσιν οἱ δικαζόμενοι, ἂν ἐκεῖνος δόξῃ νικᾶν, ᾧ ἂν ὁ εἷς προστεθῇ. Ἐξ ἀρχῆς οὖν ἐν βραχέσι) Ἐντεῦθεν προκατάστασις. προλέγει δὲ καὶ προκαταφεύγει τὴν προοχὴν ὅλην, ἥ τις ἐστὶ τῆς καταστάσεως ἀρχή. Ψήφισμα εἶπεν ἐν ὑμῖν) Ἐνταῦθα εἰσβάλλει εἰς αὐτὴν τὴν διήγησιν. Ἄλλως. Ἡ ἀρχὴ τῆς καταστάσεως ἐνθένδε. ζητητὰς δὲ τοὺς ἄρχοντας τοὺς ζητοῦντας, καὶ ἀνευρίσκοντας τίς ὀφείλει τῇ πόλει χρήματα, ἢ τοῖς ἱεροῖς. ἀρχέβιος δὲ καὶ λυσιθείδης οὗτοι, τριήραρχοι ὄντες. τούτοις δὲ ἐμήνυσεν τὰ χρήματα ἔχειν, ἀποκρυπτόμενος ἐκκλῶσαι τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τοὺς πρέσβεις. ναυκρατικὰ δὲ, ὅπου ἐκ τῆς ναυκράτεως τῆς κατ᾽ αἴγυπτον, ἧς καὶ νῦν οὕτω καλεῖται. ἔχει δὲ ἡ εἰσαγομένη κατάστασις ἐν τοῖς πλείοσιν. ἵνα γὰρ μὴ ἀπίθανος γένηται διηγούμενος ὅτι τιμοκράτης τῶν πρέσβεων ἕνεκα τὸν νόμον ἔθηκεν, ἐπάγει καὶ ἀποδείξεις εὐθὺς εἰπών. μαρτυρεῖ ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει τοῦ ἔργου αὐτοῦ. οὐ δεῖ γὰρ ἁπλῶς τὴν διήγησιν εἶναι καὶ καθαρὰν ἀποδείξεων, ἐὰν μὴ προσδέχηται αὐτὴν ὁ ἀκροατὴς, ἢ προσδέχηται μὲν, πιστεύῃ δέ. Ζητοῦσι δέ τινες πῶς ἐνταῦθα πραγματικῆς οὔσης τῆς στάσεως, ἔστι διήγησις· ἀεὶ γὰρ ἡ πραγματικὴ περὶ μελλόντων ἔχει τὴν σκέψιν. ἡ δὲ διήγησις γεγονότων ἐστὶν ἀφήγησις. Λέγομεν ὅτι ἐν τῇ συμβολῇ πραγματικῆς οὔσης τῆς στάσεως, εἰκότως ἔλαβεν ἡ διήγησις· δεῖ γὰρ ὁ ἀκροατὴς περὶ τίνος συνῆλθεν. ἐν δὲ τῷ δικανικῷ λόγῳ, ἀκούουσιν οἱ δικασταὶ τὸ πρᾶγμα. οὐκ ἐκ τοῦ εὐθέος ἀπονοίας(?) καὶ ἐνταῦθα δικαστικοῦ ὄντος τοῦ λόγου, ἔδοξεν διήγησιν. τὸ δὲ ἔλαβεν, ἀντὶ τοῦ ἐσύλησε. διὰ τριήρης δὲ ἡ τριήρης τὸ πλοῖον, τῷ τὴν μὲν πολεμίαν εἶναι, τὸ δὲ φορτικὸν καὶ ἐμπορικόν. ἐπιχειροτονήσαιτε δὲ, ἀντὶ τοῦ καταψηφίσαισθε. [illegible]

ὑπὲρ ὧν ἐπεπόνθει, λαβεῖν. βουλοίμην δ᾽ ἂν ἐμέ τι τυχεῖν ὧν βούλομαι, τοῦτόν τι παθεῖν, ὧν ἄξιός ἐστι. τοῦ δὲ πράγματος οὐκ ἔτι ὄντος ἀμφισβητησίμου, ἀλλὰ περὶ τοῦ μὲν τῆς βουλῆς κατεγνωκυίας, εἶτα 15 τοῦ δήμου μίαν ἡμέραν ὅλην ἐπὶ τούτοις αὖθις ἀναλώσαντος, πρὸς δὲ τούτοις, δικαστηρίοιν δυοῖν εἰς ἕνα καὶ χιλίους ἐψηφισμένων, οὔσης δὲ οὐδεμιᾶς ἔτι ἀποστροφῆς τοῦ μὴ τὰ χρήματ᾽ ἔχειν ὑμᾶς, Τιμοκράτης οὑτοσὶ τοσοῦτον ὑπερῆρεν ἅπαντα τὰ πράγματα, 16 ὥστε τίθησι τουτονὶ τὸν νόμον, δι᾽ οὗ τῶν ἱερῶν μὲν χρημάτων τοὺς θεούς, τῶν ὁσίων δὲ τὴν πόλιν ἀποστερεῖ. ἄκυρα δὲ τὰ γνωσθέντα ὑπὸ τῆς βουλῆς, καὶ τοῦ δήμου, καὶ τοῦ δικαστηρίου, καθίστησιν· ἀδεῶς δὲ τὰ κοινὰ διαρπάζειν τῷ βουλομένῳ πεποίηκεν. ὑπὲρ δὴ τού- 17 των ἁπάντων λύσιν ταύτην εὑρίσκομεν οὖσαν μόνην, εἰ γραψάμενοι τὸν νόμον, καὶ εἰσαγαγόντες εἰς ὑμᾶς, λῦσαι[*] δυνηθείημεν. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἐν βραχέσι τὰ πραχθέντα δίειμι πρὸς ὑμᾶς, ἵνα μᾶλλον μάθητε, καὶ παρακολουθήσητε τοῖς περὶ τὸν νόμον αὐτὸν 18 ἀδικήμασι. ψήφισμα εἶπεν ἐν ὑμῖν Ἀριστοφῶν, ἑλέσθαι ζητητάς[*]. εἰ δέ τις οἶδέ τινα ἢ τῶν ἱερῶν, ἢ τῶν ὁσίων χρημάτων ἔχοντά τι τῆς πόλεως, μηνύειν πρὸς τούτους. μετὰ ταῦτα ἐμήνυσεν Εὐκτήμων ἔχειν Ἀρχέβιον καὶ Λυσιθείδην τριηραρχήσαντας, χρήματα 19 ναυκρατητικά[*], τίμημα τάλαντα ἐννέα, καὶ τετταράκοντα μνᾶς. προσῆλθε τῇ βουλῇ. προβούλευμα ἐγράφη. μετὰ ταῦτα γενομένης ἐκκλησίας, προὐχειροτόνησεν ὁ δῆμος. ἀναστὰς Εὐκτήμων, ἔλεγεν ἄλλα τε πολλά, καὶ διεξῆλθε πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἔλαβεν ἡ τριή- 20 ρης τὸ πλοῖον, ἡ μετ᾽ αἰγυπτίου ἄγουσα, καὶ Γλαυκέτην, καὶ Ἀνδροτίωνα, πρεσβευτὰς ὡς Μαύσωλον· ὡς ἔθεσαν τὴν ἱκετηρίαν ὧν ἦν τὰ χρήματα, ἄνθρωποι· ὡς ἐπιχειροτονήσαιθ᾽ ὑμεῖς μὴ φίλια εἶναι· ὅτι ἀνέμνησεν ὑμᾶς τοὺς νόμους, οὓς ἀνεγνώκατε, καθ᾽ οὓς τούτων 21 τὸν τρόπον πραχθέντων, τῆς πόλεως γίγνεται τὰ

[*] λῦσαι) Ἀναιρῆσαι.

[*] ζητητάς) γρ. αἱρετῶντας.

[*] ναυκρατητικά) γρ. ναυκρατιτικά.

23 Ἀναπηδήσας Ἀνδροτίων) Διαβάλλει τὸν ῥήτορα, ὡς τυραννικώτερον τὸ γὰρ ἀναπηδῆσαι καὶ βοᾶν, τὴν αὐτὴν ποιεῖ ὑπόνοιαν. διαδικασία δέ ἐστιν ὄνομα δίκης περὶ χρημάτων, ἢ τιμημάτων. 24 Ἀνάγκη δὲ πρῶτον) Ἐξέτασις τοῦ νόμου πλείων ἐντεῦθεν, κατὰ δύο τρόπους. κατά γε τὸ πρόσωπον, καὶ τὸν χρόνον ἡ πλείων ἐξέτασις γίνεται. ἐξετάζει οὖν καὶ τὸν θέντα, 26 καὶ τὸν τεθέντα νόμον. Βούλομαι δὲ μικρὰ διεξελθεῖν) Εἰς τὸ περὶ τῆς κατασκευῆς εἰώθαμεν τοῖς ἀκούουσι προλέγειν ὄνομα, σημαῖνον καὶ τὴν δύναμιν τῆς κατασκευῆς· οὕτως καὶ περὶ τὸν ἀγῶνα, ὥσπερ καὶ τὸ προοίμιον πρὸ πάσης τῆς ὑποθέσεως. 27 Ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Πληρώσας τὴν διήγησιν, εἰσβάλλει ἐντεῦθεν ἐπὶ τὸ νόμιμον κεφάλαιον. καὶ τοῦτο πρῶτον ἐπὶ τὸ παράνομον. ἑξῆς δὲ αὐτὸ τοῖς τὸ ἐναντίον τοῖς νόμοις. Ἀλλὰ πρόσταξιν πρῶτον μέν, τὰ περιστατικὰ θέλει ἐξετάσαι αὐτοῦ, τὸ πρόσωπον, τὸν τρόπον, τὸν τόπον, τὸν χρόνον. χρόνον, τὴν περὶ τὴν ἐκκλησίαν. πρόσωπον, τοὺς περὶ Ἀνδροτίωνα. τόπον, περὶ τὴν

χρήματα. ἐδόκει δίκαια λέγειν ὑμῖν ἅπασιν. ἀναπηδήσας Ἀνδροτίων, καὶ Γλαυκέτης, καὶ Μελάνωπος. καὶ ταῦτα σκοπεῖτε ἂν ἀληθῆ λέγω. ἐβόων, ἠγανάκτουν, ἐλοιδοροῦντο, ἀπέλυον τοὺς τριηράρχους, ἔχειν ὡμο-
22 λόγουν παρ' ἑαυτοῖς, ζητεῖν ἠξίουν τὰ χρήματα. ταῦτ' ἀκουσάντων ὑμῶν, ἐπειδή ποτ' ἐπαύσαντο οὗτοι θορυβοῦντες,* ἔδωκε γνώμην Εὐκτήμων ὡς δυνατὸν δικαιοτάτην, ὑμᾶς μὲν εἰσπράττειν τοὺς τριηράρχους, ἐκείνοις δ' εἶναι περὶ αὐτῶν εἰς τοὺς ἔχοντας ἀναφοράν. ἐὰν δὲ ἀμφισβητῆταί τι, ποιεῖν διαδικασίαν,
23 τὸν δὲ ἡττηθέντα, τοῦτον ὀφείλειν τῇ πόλει. γράφονται τὸ ψήφισμα. εἰς ὑμᾶς εἰσῆλθεν, ἵνα συντέμω. κατὰ τοὺς νόμους ἔδοξεν εἰρῆσθαι, καὶ ἀπέφυγεν. ἐνταῦθα τί προσῆκε; τὰ μὲν χρήματα ἔχειν τὴν πόλιν, τὸν δ' ἀποστεροῦντα κολάζειν. νόμου δ' οὐδενὸς οὐδ' ὁποιουοῦν προσέδει δήπου. μέχρι μὲν δὴ τούτων, οὐδὲν ἠ-
24 δίκηθ' ὑπὸ Τιμοκράτους τουτουί. μετὰ ταῦτα δέ, πάντα γ' ἀνεδέξατο ἐφ' ἑαυτὸν τὰ προειρημένα, καὶ πάντα ἠδικηκέναι φανήσεται ὑπὸ τούτου· ταῖς γὰρ ἐκείνων τέχναις καὶ *πανουργίαις μισθώσας αὐτόν, καὶ παρέχων ὑπηρέτην, ἐφ' αὐτὸν ἤγαγε τὰ ἀδικήματα, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. ἀνάγκη δὲ πρῶτον ὑπομνῆσαι τοὺς χρόνους ὑμᾶς, καὶ τὸν καιρόν, ἐν ᾧ ἔ-
25 θηκε τὸν νόμον. καὶ γὰρ ὑβριστικῶς *προσκεχλευακὼς ὑμᾶς φανήσεται. ἦν μὲν γὰρ σκιροφοριὼν μήν, ἐν ᾧ τὰς γραφὰς ἠγωνίζοντο ἐκεῖνοι τὰς κατὰ τοῦ ψηφίσματος. μισθωσάμενοι δὲ τοῦτον, καὶ οὐδὲ *παρεσκευασμένοι τὰ δίκαια ποιεῖν ὑμῖν, κατὰ τὴν ἀγορὰν λογοποιοὺς καθίεσαν, ὡς ἁπλᾶ μὲν εἰσὶν ἕτοιμοι τὰ χρήματα ἐκτίνειν, διπλᾶ δ' οὐ δυνήσονται. ἦν δὲ ταῦτα ἐνέδρα μετὰ χλευασίας, καὶ κατασκευασμὸς ὑπὲρ
26 τοῦ λαθεῖν τόνδε τὸν νόμον τιθέντα. μαρτυρεῖ δ' ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει τοὔργον αὐτό. τῶν γὰρ χρημάτων ἐκείνοις τοῖς χρόνοις δραχμὴν οὐ κατέθηκαν ὑμῖν. νόμῳ δ' ἑνὶ πλείους τοὺς ὑπάρχοντας ἀκύρους ἐποίησαν, καὶ τούτῳ τῶν πώποτε τεθέντων ἐν ὑμῖν αἰσχίστῳ καὶ δεινοτάτῳ. βούλομαι δὲ μικρὰ διεξελθεῖν περὶ τῶν κειμένων νόμων, καθ' οὓς εἰσὶν αἱ τοιαίδε γραφαί, περὶ αὐτοῦ τοῦ νόμου λέγειν, ὃν γέγραμμαι. ῥᾳδίως γὰρ ἂν
27 μαθήσεσθε περὶ τὰ λοιπά, ταῦτα παρακολουθήσαντες. ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν τοῖς οὖσι νόμοις ὑμῖν κυρίοις, διωρισμένα ἀκριβῶς καὶ σαφῶς πάνθ' ὅσα δεῖ ποιεῖν περὶ τῶν μελλόντων τίθεσθαι νόμων. καὶ πρῶτον μέν, ἁπάντων χρόνος ἐστὶν ἐγγεγραμμένος, ἐν ᾧ προσήκει νομοθετεῖν. εἶτ' οὐδὲ τότε ὡς ἂν ἑκάστῳ δοκῇ, δέδωκε προστιθέναι, ἀλλὰ προστάττει πρῶτον μὲν ἐκθεῖναι πρόσθεν τῶν ἐπω-
28 νύμων, γράψαντα σκοπεῖν τῷ βουλομένῳ. μετὰ ταῦτα ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν νόμον κελεύει τιθέναι. πρὸς τούτοις, λύειν τοὺς ἐναντίους, ἵνα περὶ ὧν ἴσως οὐδεὶς καταπείθει ὑμᾶς νῦν ἀκοῦσαι. ἐὰν δέ τις τούτων ἓν παραβῇ, τῷ βουλομένῳ δίδωσι γράφεσθαι. εἰ μὲν οὖν μὴ πᾶσιν ἦν ἔνοχος τούτοις Τιμοκράτης, καὶ παρὰ πάντα ταῦτα εἰσενήνοχε τὸν νόμον, ἓν ἂν αὐτῷ τις ἐποιεῖτο κατηγόρημα, ὅ, τι δήποτε τοῦτ' ἦν. νῦν δὲ ἀνάγκη

Marginal notes: * βοῶντες. * κακουργίαις. * προσκεχλευακώς. * κ. παρεσκευασμένοι.

Handwritten marginalia: Maius. — Quae servari velles, in novis legibus rogandis. Vide 296.

δ' ἀνάγκη καθ' ἕκαστον χωρὶς περὶ ἑκάστου διειλόμενον λέγειν. πρῶτον μὲν ὥσπερ ἠδίκησε πρῶτον, τοῦτ' ἐρῶ, ὡς παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἐνομοθέτει. εἶτα τῶν ἄλλων ἐξῆς, ὅ,τι ἂν βουλομένοις ὑμῖν ἀκούειν ᾖ. Καί μοι λαβὲ τουτουσὶ τοὺς νόμους, καὶ ἀνάγνωθι. φανήσεται γὰρ τούτων οὐδὲν πεποιηκώς. προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν νοῦν ἀναγιγνωσκομένοις τοῖς νόμοις.

Ἐπιχειροτονία νόμων.

Ἐπὶ δὲ τῆς πρώτης πρυτανείας τῇ ἑνδεκάτῃ, ἐν τῷ δήμῳ ἐπειδὰν εὔξηται ὁ κῆρυξ, ἐπιχειροτονίαν ποιεῖν τῶν νόμων, πρῶτον μὲν περὶ τῶν βουλευτικῶν, δεύτερον δὲ περὶ τῶν κοινῶν, εἶτα οἳ κεῖνται τοῖς ἐννέα ἄρχουσιν, εἶτα τῶν ἄλλων ἀρχῶν. ἡ δ' ἐπιχειροτονία ἔστω ἡ προτέρα, ὅτῳ δοκοῦσιν ἀρκεῖν οἱ νόμοι οἱ βουλευτικοί· ἡ δ' ὑστέρα, ὅτῳ μὴ δοκοῦσιν. εἶτα τῶν κοινῶν κατὰ ταὐτά. τὴν δ' ἐπιχειροτονίαν εἶναι τῶν νόμων κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν δέ τινες τῶν νόμων τῶν κειμένων ἀποχειροτονηθῶσι, τοὺς πρυτάνεις, ἐφ' ὧν ἂν ἡ ἐπιχειροτονία γένηται, ποιεῖν περὶ τῶν ἀποχειροτονηθέντων, τὴν τελευταίαν τῶν τριῶν ἐκκλησιῶν· τοὺς δὲ προέδρους, οἳ ἂν τύχωσι προεδρεύοντες ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, χρηματίζειν ἐπάναγκες, πρῶτον μετὰ τὰ ἱερὰ περὶ τῶν νομοθετῶν, καὶ τὸ ὅ,τι καθεδοῦνται· καὶ περὶ τοῦ ἀργυρίου ὁπόθεν τοῖς νομοθέταις ἔσται. τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἐκ τῶν ὀμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὅρκον. ἐὰν δ' οἱ πρυτάνεις μὴ ποιῶσι κατὰ τὰ γεγραμμένα τὴν ἐκκλησίαν, ἢ οἱ πρόεδροι μὴ χρηματίσωσι κατὰ τὰ γεγραμμένα, ὀφείλειν τῶν μὲν πρυτάνεων ἕκαστον, χιλίας δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾷ. τῶν δὲ προέδρων ἕκαστος ὀφειλέτω τετταράκοντα δραχμὰς ἱερὰς τῇ Ἀθηνᾷ. καὶ ἔνδειξις αὐτῶν ἔστω πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, καθάπερ ἐάν τις ἄρχῃ ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. οἱ δὲ θεσμοθέται, τοὺς ἐνδειχθέντας εἰσαγόντων εἰς τὸ δικαστήριον κατὰ τὸν νόμον· ἢ μὴ ἀνιόντων εἰς Ἄρειον πάγον, ὡς καταλύοντες τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν νόμων. πρὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας ὁ βουλόμενος Ἀθηναίων ὁ νομοθετῶν, ἐκτιθέτω πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων, γράψας τοὺς νόμους, οὓς ἂν τιθῇ, ὅπως ἂν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν ἐκτιθέντων νόμων, ψηφίσηται ὁ δῆμος περὶ τοῦ χρόνου τοῖς νομοθέταις. ὁ δὲ τιθεὶς τὸν καινὸν νόμον, ἀναγράψας

ἐπαινούμενοι. ἴστον δέ, ὅτι τοιοῦτο δεῖ τοῦτο ποιεῖν. Ὡς παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἐνομοθέτει) Τοῦ προοιμίου αὐτοῦ ἡ κατασκευή. ἐπιχειροτονία δέ ἐστιν ἡ διάγνωσις, ὅ,τι δεῖ ποιεῖν περὶ τῶν νόμων. ἐν τῇ πρώτῃ δὲ πρυτανείᾳ, ἐν τῷ πρώτῳ μηνί. Ἴστον γὰρ ὅτι κατὰ μῆνα τρεῖς ἐκκλησίας ἐποιοῦντο βουλευόμενοι περὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πραγμάτων, εἰ μὴ ἄρα ἀνάγκη τις κατέλαβε πολέμου ὥστε καὶ περὶ ἐκείνου ἄλλην ἐκκλησίαν ποιῆσαι πλείω τῶν ὡρισμένων. καὶ ἐγίνετο ἡ πρώτη ἑνδεκάτῃ τοῦ μηνός. ἡ δὲ δευτέρα, περὶ τὴν εἰκοστήν. ἡ δὲ τρίτη, περὶ τὴν τριακοστήν. πρυτάνεις δὲ τοὺς πεντήκοντα, οὓς εἴπομεν αἰεὶ προβαλλομένους ὑπὸ τῆς ἰδίας φυλῆς, καὶ πρυτανεύοντας τὸ μέρος αὐτῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Περὶ τῶν βουλευτικῶν) Περὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων, ὅτι δεῖ λαμβάνειν, αὐτοὺς εἰσβαίνειν ἐὰν ποιοῦντας τὰς [illegible]. λαβεῖν δὲ παρὰ τῶν δημοσίων πραγμάτων. ἄρχοντες δὲ ἐννέα ἐλέγοντο, οἱ ἓξ θεσμοθέται, οἵτινες εἰσῆγον τὰς τῶν παρανόμων γραφάς· εἶτα ὁ βασιλεὺς περὶ οὗ ἐγράφη ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος λόγῳ, τί ἦν αὐτοῦ ἔργον; εἶτα ὁ πολέμαρχος, ὅστις ἐπεμέλετο τοῦ τρέφεσθαι ἐκ τοῦ δημοσίου τοὺς παῖδας τῶν ἀποθανόντων γενναίως ἐν τῷ πολέμῳ. εἶτα ὁ ἄρχων ὁ ἐπώνυμος, ὅστις ἐπεμέλετο τῶν χορῶν, καὶ τῶν ὀρφανῶν, καὶ ἄλλων τινῶν. τῶν δ' ἀποχειροτονηθέντων, εἴ τι τῶν ἀποδοκιμασθέντων. Τοὺς δὲ προέδρους) Τοὺς προτιμῶντας τῶν πεντακοσίων. τὸ δὲ [illegible] τελευταίαν, εἶτα διὰ τὸ ἄδηλον τοῦ κλήρου ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ δεῖ, ὅ ἐστιν ἐν τῇ τρίτῃ, ὥσπερ καὶ κατωτέρω. πρὸ δὲ τῆς ἐκκλησίας, τουτέστι τῆς τρίτης. χρηματίζειν δέ, τουτέστιν ὑποβάλλειν [illegible] οἱ μὲν πρυτάνεις συνῆγον τὴν ἐκκλησίαν· οἱ δὲ πρόεδροι ὑπέβαλλον περὶ τίνος βουλεύσονται. ἱερὰ δὲ τὰς θυσίας φησί. Τῶν ὀμωμοκότων τὸν ἡλιαστικὸν ὅρκον) Ἀντὶ τοῦ τῶν ὀμοσάντων τὸν ὅρκον τῶν ἡλιαστῶν. ὡσανεὶ ἔλεγεν, ἵνα ὦσιν ἀπὸ δικαστῶν [illegible]. Ἴστον δὲ ὅτι ἡ ἡλιαία λέγεται αὐτὸς ὁ τόπος τοῦ μεγάλου δικαστηρίου καὶ τὸ ἄθροισμα αὐτῶν τῶν ἐκεῖσε δικαζόντων. ἡλιαία δὲ ἐκλήθη ὁ τόπος παρὰ τὸ ἐκεῖσε ἁλίζεσθαι καὶ συναθροίζεσθαι τὸ πλῆθος τῶν δικαστῶν. τὸ γὰρ α εἰς η μεταβάλλεται ὡς [illegible]

εἰς λεύκωμα, ἐκτιθέντα πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων ὁσημέραι, ἕως ἂν ἐκκλησία γένηται. αἱρεῖσθαι δὲ καὶ τοὺς συναπολογησομένους τῷ δήμῳ τοῖς νόμοις, οἳ ἂν ἐν τοῖς νομοθέταις λύωνται, πέντε ἄνδρας ἐξ Ἀθηναίων ἁπάντων, τῇ ἑνδεκάτῃ τοῦ ἑκατομβαιῶνος μηνός. Οὗτοι πάντες οἱ νόμοι κεῖνται πολὺν ἤδη χρόνον, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ πεῖραν αὑτῶν πολλάκις δεδώκασιν, ὅτι συμφέροντες ὑμῖν εἰσί· καὶ οὐδεὶς πώποτε μὴ οὐ καλῶς ἔχειν αὐτοὺς εἶπεν. εἰκότως. οὐδὲν γὰρ ὠμόν, οὐδὲ βίαιον, οὐδ' ὀλιγαρχικὸν προστάττουσιν· ἀλλὰ τοὐναντίον, πάντα φιλανθρώπως, καὶ δημοτικῶς φράζουσι προσήκειν. καὶ πρὸ τοῦ μὲν ἐφ' ὑμῖν ἐποίησαν διαχειροτονίας, πότερον εἰσιτέος ἐστὶ νόμος καινός, ἢ δοκοῦσιν ἀρκεῖν οἱ κείμενοι. μετὰ ταῦτα δ' ἂν χειροτονήσητε εἰσφέρειν, οὐκ εὐθὺς τιθέναι προσέταξαν. ἀλλὰ τὴν τρίτην ἀπέδειξαν ἐκκλησίαν. καὶ οὐδ' ἐν ταύτῃ τιθέναι δεδώκασιν. ἀλλ' [a]σκέψεσθε καθ' ὅ,τι τοὺς νομοθέτας [b]καθιεῖτε. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τούτῳ χρόνῳ, προσέταξαν τοὺς βουλομένους εἰσφέρειν, ἐκτιθέναι τοὺς νόμους πρόσθεν τῶν ἐπωνύμων, ἵν' ὁ βουλόμενος σκέψηται, κἂν ἀσύμφορον ὑμῖν τι κατίδῃ, φράσῃ, καὶ μετὰ σχολῆς ἀντείπῃ. τούτων μέντοι τοσούτων ὄντων, οὐδὲν πεποίηκε Τιμοκράτης οὑτοσί· οὔτε γὰρ ἐξέθηκε τὸν νόμον, οὔτ' ἔδωκεν εἴ τις ἐβούλετο ἀναγνοὺς ἀντειπεῖν, οὔτ' [c]ἐνέμεινεν οὐδένα τῶν τεταγμένων χρόνων ἐν τοῖς νόμοις· ἀλλὰ τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ τοὺς νόμους ἐπεχειροτονήσατε, οὔσης ἑνδεκάτης τοῦ ἑκατομβαιῶνος μηνός, δωδεκάτῃ τὸν νόμον εἰσήνεγκεν εὐθὺς τῇ ὑστεραίᾳ, καὶ ταῦτα ὄντων κρονίων καὶ διὰ ταῦτα ἀφειμένης τῆς βουλῆς διαπραξάμενος μετὰ τῶν ὑμῖν ἐπιβουλευόντων, καθίζεσθαι νομοθέτας διὰ τοῦ ψηφίσματος, ἐπὶ τῇ τῶν Παναθηναίων προφάσει. βούλομαι δ' ὑμῖν τὸ ψήφισμα αὐτὸ ἀναγνῶναι ὃ νικήσαν, ἵν' εἰδῆτε ὅτι πάντα συνταξάμενοι, καὶ οὐδὲν ἀπὸ ταὐτομάτου τούτων ἔπραττον οὗτοι. Λαβὲ τὸ ψήφισμα αὐτοῖς, καὶ ἀναγίνωσκε σύ.

ΨΗΦΙΣΜΑ.

Ἐπὶ τῆς πανδιονίδος πρώτης, ἑνδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, Τιμοκράτης εἶπεν, ὅπως ἂν τὰ ἱερὰ θύηται, καὶ ἡ διοίκησις ἱκανὴ γένηται, καὶ εἴ τινος ἐνδεῖ πρὸς τὰ Παναθήναια, διοικηθῇ, τοὺς πρυτάνεις τοὺς τῆς πανδιονίδος

[a] σκέψασθαι. [b] καθιῶτε. [c] ἀνέμεινε.

δὲ λέγεται ἐκ τοῦ ὑπερβολῇ τῶν πόνων. καὶ τὸ ἔλαττον ἴσως ὅσον προσβάλλειν. μετὰ τὰ [a]προγεγραμμένα δὲ, μετὰ τοὺς νόμους ἤδη τοὺς κειμένους. τὸ δὲ χρῆναι διαχειροτονεῖν ἄξιον ζητῆσαι, διὰ τί οὕτως ἀνώμαλοι οἱ νόμοι ἔταξαν τὴν ζημίαν, κατὰ τῶν πρυτάνεων καὶ τῶν προέδρων, καὶ λέγομεν ὅτι, βαρύτερόν ἐστιν ὅλως τὸ μὴ συνάξαι τὸν δῆμον εἰς ἐκκλησίαν τοῦ μὴ ἐπιβάλλειν. διὸ ἐπὶ τῶν πρυτάνεων τῶν μὴ συναγόντων, τὸ πλέον ἔταξαν. Εἰς λεύκωμα) Οἷον, ὥσπερ ἐν πυξίῳ. τὸ δὲ ἕως ἂν ἐκκλησία γένηται, δηλονότι ἡ τρίτη. τὸ δὲ αἱρεῖσθαι, ἀπὸ κοινοῦ τὸ καλεῖ, ὃ δεῖ χειροτονεῖν. τὸ δὲ τοὺς συναπολογησομένους, τοὺς μέλλοντας ἀγωνίζεσθαι ὑπὲρ τῶν νόμων μελλόντων λύεσθαι. εἰκὸς γὰρ ἦν βλησέας ὑπὸ τοῦ εἰσαγομένου· καὶ [a]χρεία τῶν λεγόντων ὑπὲρ αὐτῶν, ἐνομίζετο τὰ παλαιά. Τῇ ἑνδεκάτῃ) Οὐ γὰρ ἦν ὁ πρῶτος μὴν, ὅτι καὶ ἡ πρώτη πρυτανεία ἐγένετο τῇ ἑνδεκάτῃ, ὃ ἐστι τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ· προνομεύεται γὰρ ἐκ τῆς πρώτης ἐκκλησίας. τοὺς μέλλοντας ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῶν δοκιμαζομένων νόμων ἐν αὐτῇ τῇ πρώτῃ ἐκκλησίᾳ, καὶ μαθόντες ἐν ταύτῃ τῇ πρώτῃ πόσοι ἀποδοκιμασθήσονται νόμοι, πρὸς αὐτοὺς ἐχειροτόνουν καὶ τοὺς ἀπολογουμένους. πέντε δ' ἄνδρας καθ' ἕκαστον νόμον ἐχειροτόνουν. Εἰσιτέος) Εἰσακτέος. ἐν δὲ τῷ μεταξὺ λέγει, τῆς πρώτης ἐκκλησίας καὶ τῆς τρίτης. Καὶ ταῦτ' ὄντων τῶν κρονίων) Ἀντὶ τοῦ, ὅτι πάντες ἐν τῇ ἑορτῇ ἀφειμένοι ἦσαν, καὶ οὐδεὶς συνήρχετο εἰς ἐκκλησίαν τῆς βουλῆς. Τὸ νικῆσαν) Ἐμφαντικῶς κατ' εἰρωνείαν.

Συνταξάμενοι) Ἀντὶ τοῦ φαντασίαν ποιούμενοι καθ' ὑμῶν. καὶ οὐδὲν ἐκ ταὐτομάτου. ἐξ, οὐχ ὡς ἔτυχεν, ἀλλὰ μετὰ πολλῆς [f]κακουργίας. Λαβὲ τὸ ψήφισμα) Τὸ ψήφισμα λέγει, ὅπερ ἔγραψεν ὁ Ἐπικράτης, φίλος ὢν τοῦ Τιμοκράτους, λέγων, ἐπειδὴ ἐγγύς ἐστι τὰ Παναθήναια, συναχθῶμεν ἐπὶ τῷ σκέψασθαι περὶ αὐτῶν. ὡς δὲ συνήχθησαν, τότε εἰσήγαγεν ὁ Τιμοκράτης τὸν νόμον, ἵνα μὴ γνωσθῇ τὸ πρᾶγμα. εἰ γὰρ καὶ τὰ δύο ἐποίησεν ὁ Τιμοκράτης, ὕποπτος ἂν ἐγένετο. τὸ δὲ λαβὲ, ἀττικῶς ἐξεφώνησε. Ἐπὶ τῆς πανδιονίδος) Δεῖ ὑποστίξαι εἰς τὸ πρώτης, ἵνα τὸ ἑνδεκάτῃ καθ' ἑαυτὸ νοήσωμεν. ἵνα μὴ ᾖ ὁ νοῦς οὕτως, ἐπὶ τῆς πανδιονίδος πρώ-

[a] γεγραμμένα. [a] χρεία. [f] κακουργίας.

τῆς πανδημίας καθίσαι νομοθέτας αὔριον. τοὺς δὲ νομοθέτας εἶναι ἕνα καὶ χιλίους, ἐκ τῶν ὀμωμοκότων. συννομοθετεῖν δὲ καὶ τὴν βουλήν. Ἐνθυμεῖσθε ἀναγιγνωσκομένου τοῦ ψηφίσματος, ὡς τεχνικῶς ὁ γράφων αὐτὸ, τὴν διοίκησιν, καὶ τὸ τῆς ἑορτῆς προφασιζόμενος κατήπειγεν, ἀνελὼν τὸν ἐκ τῶν νόμων χρόνον, αὔριον ἔγραψεν αὔριον νομοθετεῖν· οὐ μὰ Δί' οὐχ ἵνα ὡς κάλλιστα γένοιτο τὰ περὶ τὴν ἑορτήν· οὐδὲ γὰρ ἦν τῶν ἐλλειπόντων, οὐδ' ἀδιοίκητον οὐδέν, ἀλλ' ἵνα μὴ προαισθομένου μηδενὸς ἀνθρώπων, μηδ' ἀντειπόντος, τεθείη καὶ γένοιτο κύριος αὐτοῖς ὅδε ὁ νῦν ἀγωνιζόμενος νόμος. τεκμήριον δέ. καθεζομένων γὰρ τῶν νομοθετῶν, περὶ μὲν τῶν γεγραμμένων τούτων τῆς διοικήσεως καὶ τῶν Παναθηναίων, οὔτε χείρω, οὔτε βελτίω νόμον οὐδένα εἰσήνεγκεν οὐδείς. περὶ δὲ ὧν οὔτε τὸ ψήφισμα ἐκέλευεν, οὔτε νόμοι κελεύουσι, Τιμοκράτης οὑτοσὶ κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐνομοθέτει, κυριώτερον μὲν νομίσας τὸν ἐκ τοῦ ψηφίσματος, ἢ τὸν ἐν τοῖς νόμοις εἰρημένον χρόνον· οὐδ' ὁπωσοῦν δὲ φοβηθεὶς, εἰ ἁπάντων ὑμῶν ἀγόντων ἱερομηνίαν, καὶ νόμου κειμένου μήτ' ἰδίᾳ, μήτε κοινῇ μηδένα ἀλλήλους ἀδικεῖν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, μηδὲ χρηματίζειν, ὅ τι ἂν μὴ περὶ τῆς ἑορτῆς ᾖ, αὐτὸς οὐχ ἕνα τὸν τυχόντα, ἀλλὰ ὅλην ἀδικῶν φανήσεται τὴν πόλιν. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν, εἰδότα μὲν τοὺς νόμους, ὧν ὀλίγῳ πρότερον πάντες ἠκούσατε, κυρίους ὄντας, εἰδότα δ' οὐκ ἐῶντ' εἶναι ψήφισμα οὐδὲν, οὐδ' ἂν ἔννομον, κυριώτερον εἶναι, γράψαι καὶ θεῖναι νόμον ὁμοῦ τὸ ψήφισμα, ὃ καὶ αὐτὸ παρὰ τοὺς νόμους εἰρημένον ἦν; ἢ πῶς οὐ σχέτλιον, τὴν μὲν πόλιν αὐτὴν ἑκάστῳ ἡμῶν δεδωκέναι ἄδειαν τοῦ μή τι παθεῖν ἀηδὲς, ἢ δεινὸν, ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πεισομένῃ τὴν ἱερομηνίαν, αὐτὴν δὲ μὴ τετυχηκέναι ταύτης τῆς ἀσφαλείας παρὰ Τιμοκράτους, ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἱερομηνίᾳ τὰ μέγιστ' ἠδικῆσθαι; τί γὰρ ἂν τις μεῖζον ἀδικήσειεν ἰδιώτης ἀνὴρ, ἢ καταλύων τοὺς νόμους αὐτῆς, δι' ὧν οἰκεῖται; ὅτι μὲν τοίνυν οὐδὲν ὧν προσήκει τε καὶ κελεύουσιν οἱ νόμοι, πεποίηκεν, εἰ τὰ προειρημένα τις σκοπεῖ, ἂν γνοίη. ἔτι δ' οὐ μόνον κατὰ τοῦτ' ἀδικεῖ, εἰ παρέβη τὸν χρόνον τὸν ἐκ τῶν νόμων, καὶ τὸ βουλεύσασθαι καὶ σκέψασθαι περὶ τούτων ὑμᾶς παντελῶς ἀφῄρηται, οὔσης ἱερομηνίας ἐνομοθέτει, ἀλλὰ καὶ κατ' ἐκεῖνο, ὅτι πᾶσιν ἐναντίον εἰσήνεγκε τοῖς οὖσι νόμοις, αὐτίκα δὴ μάλ' ἀκούσαντες μαθήσεσθε. Ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν τουτονὶ πρῶτον τὸν νόμον, ὃς διαρρήδην οὐκ ἐᾷ νόμον οὐδένα ἐναντίον εἰσφέρειν. ἐὰν δέ τις εἰσφέρῃ, γράφεσθαι κελεύει. ἀναγίγνωσκε.

τῆς πρυτανείας τῆς ἑνδεκάτης αὐτῆς. ὁ δὲ ἑνδεκάτῃ αὐτῇ τοῦ μηνός. εἰ δὲ, οὐδὲ οὕτως καλῶς προσέθηκεν τὴν φυλὴν τὴν πανδιονίδα, ἐπειδὴ ἔτυχε τότε αὐτὴν κληρωθῆναι πρὸ τῆς πρυτανεύσαι αὔριον ἐπειδὴ τὴν ἐπιχειροτονίαν τῶν νόμων αἰτιῶνται. εἰσέτης οὐχ ὥσπερ τρίας πρυτανευούσης προτέρας. ἐπειδὴ ἄδηλον ἦν, ὡς εἴπομεν, [illegible] κληρ. [illegible] κατὰ τὸν πρῶτον μῆνα πρότερον πρυτανεῦσαι. Κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν) Εἴπερ αὐτῷ, ἀναμφήνης τῆς βουλῆς ἐν τῷ πανηγύρει. Η τὸν ἐν τοῖς νόμοις) Οἱ μὲν γὰρ νόμοι ἐκέλευον αἰσθανομένην τὴν τετάρτην ἐκκλησίαν· τὸ δὲ ψήφισμα τὸ Ἐπικράτους, τῇ ἑνδεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἐκέλευε ποιεῖν ἐκκλησίαν. Εἰδότα μὲν τοὺς νόμους) Ἵνα μὴ πάλιν καταφύγῃ εἰς ἄγνοιαν, ὥσπερ ἔλεγε πρὸς τὸ γινώσκειν αὐτὸν τοὺς νόμους. Αὐτὴν δὲ μὴ τετυχηκέναι) Τὴν πόλιν.

Ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ἱερομηνίᾳ) Ὅρα τὴν δριμύτητα τοῦ ῥήτορος πῶς τὸ κατὰ χρόνον ἁπλοῦν ἔγκλημα διπλοῦν. ὡς διπλοῦν ἀδίκημα δείκνυσιν, ὅτι οὐ μόνον παρέβη τὸν χρόνον τὸν ὡρισμένον, ἀλλὰ καὶ ἱερομηνίας οὔσης ἐνομοθέτησεν· ἵνα ἐξ ἀμφοτέρων ἀδικῶν Τιμοκράτης φαίνηται· καὶ ἀφ' ὧν οὐκ ἐποίησεν, ὅτι μὴ φυλάξας τὸν χρόνον τῆς προτέρας ἐκκλησίας, καὶ ἀφ' ὧν ἐποίησεν ἐν ἀχρόνοις τολμήσας. Ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν τουτονί) Ἐξετάσει διὰ τὸν Τιμοκράτους νόμον ὃ πρότερον αἰτιᾶται, εἶτα τοὺς παλαιούς. φανερὸν ὅτι φιλανθρωπότερος δοκεῖ εἶναι. διὰ τοῦτο προαναγινώσκει τοὺς ἀρχαίους νόμους, ἵνα ὕστερον ὁ διαβολὴν χώραν ἔχῃ. ἐξετάσας δὲ [illegible] τὸν νόμον ἐξετάζει.

ἢ τὸ ψήφ. ὅσα.

ὅσα.

320. et 321.

52 Πολλῶν δὲ καλῶν κειμένων νόμων) Δεῖ μὴ μόνον λύσαι τὰ ῥήματα τῶν νόμων, ἀλλὰ καὶ ἐγκωμιάζειν πρὸς σύστασιν μείζονα.

53 Μετ' εὐσεβείας) Πρῶτον τὸ περὶ τῆς εὐορκίας τῶν δικαστῶν παρέλαβεν, ἵνα οἰκεῖον ἀποφήνῃ τῶν δικαζόντων τὸν νόμον, καὶ οὕτως ὡς περὶ οἰκείου πείσῃ συναγωνίζεσθαι· τοῖς γὰρ οἰκείοις ἅπαντες συμπαρεστάναι πεφύκασιν.

54 Οὔτ' ἀμφοτέροις) Εἰ γὰρ ψηφιζόμενοι τὸν νόμον, ἐν τῷ ἑτέρῳ δοκεῖτε ἐπιορκεῖν, μὴ κἀκεῖνον ψηφιζόμενοι, εἴγε καὶ οἱ δύο νόμοι κύριοι εἰσίν.

55 Η γνῶσις συμβαίνει) Ἀντὶ τοῦ ἡ κρίσις. ὅ ἐστι, συμβαίνει τὴν κρίσιν ὑ-

56 μῶν παραβαίνειν τὸν ἕνα νόμον. καὶ ταῦτα ὄντα κύριον. Ο κἀγὼ νυνί) Ὅρα πῶς ἀξιοπίστως εἰς μίαν τῶν φυλακῶν ἑαυτὸν ἔταξεν ὁ ῥήτωρ.

57 Ἐφ' ἑκάστῳ ἀπαντᾷ) Καλῶς εἶπε τὸ ἀπαντᾷ, ὡς ἐπὶ ἐμποδίσματος ξένης καὶ προβολῆς. διὸ καὶ ἐπιμένων τῇ

58 τροπῇ, ἐπήγαγε καὶ τὸ, βαδίζειν. Ὅσον ἦν ἐπὶ τούτῳ, ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀληθὲς οὐ ... ὑπερβολὴν ... προσέθηκε τὸ, ὅσον ἦκεν εἰς τοῦτον. Οὐ παραγράψας, οὐ λύσας, οὐ δοὺς αἵρεσιν) Οὐ παραγράψας τοῦτον ἐκεῖνον· οὐ λύσας τὸν ἐναντίον, οὐ δοὺς αἵρεσιν, πότερον τοῦτον, ἢ ἐκεῖνον βούλεσθε χρῆσθαι. δὲ τὸ κατὰ ἀναίρεσιν σχῆμα τοῦ λόγου, οὐ παραγράψας, οὐ λύσας, καὶ ἑξῆς. ἔστι δὲ τὸ εἶδος τοῦτο τῆς σφοδροτέρου, καὶ ἐπιφορητικωτέρου μᾶλλον. ἀθρόα δὲ τὰ ἀδικήματα εἰσήγαγε, πυκνῶς χρησάμενος τῷ κατὰ ἄρνησιν ἐπιχειρήματι καὶ μακροτέρᾳ.

Νόμος.

Τοὺς δὲ νόμους τοὺς κειμένους μὴ ἐξεῖναι λῦσαι μηδένα, ἐὰν μὴ ἐν νομοθέταις. τότε δ' ἐξεῖναι τῷ βουλο-
50 μένῳ τῶν ἀθηναίων λύειν, ἕτερον τιθέντι ἀνθ' ὅτου ἂν λύῃ. διαχειροτονίαν δὲ ποιεῖν τοὺς προέδρους περὶ τούτων τῶν νόμων, πρότερον μὲν περὶ τοῦ κειμένου εἰ δοκεῖ ἐπιτήδειος εἶναι τῷ δήμῳ τῶν ἀθηναίων, ἢ οὔ. ἔπειτα περὶ τοῦ τιθεμένου. ὁπότερον δ' ἂν χειρο-
51 τονήσωσιν οἱ νομοθέται, τοῦτον κύριον εἶναι. ἐναντίον δὲ νόμον μὴ ἐξεῖναι τιθέναι τῶν νόμων τῶν κειμένων μηδενί. ἐὰν δέ τις λύσας τινὰ τῶν νόμων τῶν κειμένων, ἕτερον ἀντιθῇ μὴ ἐπιτήδειον τῷ ἀθηναίων δήμῳ, ἢ ἐναντίον τῶν κειμένων τῳ, τὰς γραφὰς εἶναι κατ' αὐ-
52 τοῦ κατὰ τὸν νόμον, ὃς κεῖται, ἐάν τις μὴ ἐπιτήδειον θῇ νόμον. Ηκούσατε μὲν τοῦ νόμου. πολλῶν δὲ καλῶν κειμένων νόμων τῇ πόλει, οὐδενὸς ἧττον ἡγοῦμαι καὶ τοῦτον ἀξίως ἐπαίνου γεγράφθαι. σκέψασθε γὰρ ὡς δικαίως, καὶ σφόδρα ὑπὲρ τοῦ δήμου κεῖται. οὐκ ἐᾷ
53 τοῖς ὑπάρχουσι νόμοις ἐναντίον εἰσφέρειν, ἐὰν μὴ λύσῃ τὸν πρότερον κείμενον. τίνος ἕνεκα; πρῶτον μὲν ἵν' ὑμῖν ἐξῇ τὰ δίκαια ψηφίζεσθαι μετ' εὐσεβείας. εἰ γὰρ εἴησαν δύο τινὲς ἐναντίοι νόμοι, καί τινες ἀντίδικοι περὶ ὑμῖν ἀγωνίζοιντο, ἢ περὶ δημοσίων, ἢ περὶ ἰ-
54 δίων πραγμάτων, ἀξιοῖ δ' ἑκάτερος νικᾶν, κατὰ τὸν αὑτῷ συμφέροντα νόμον, οὔτ' ἀμφοτέροις ἔνι δήπου ψηφίσασθαι· πῶς γάρ; οὔτε θατέρῳ ψηφιζομένους εὐορκεῖν· παρὰ γὰρ τὸν ἐναντίον νόμον, ὄντα δὲ ὁμοίως κύ-
55 ριον, ἡ γνῶσις συμβαίνει. τοῦτό τε οὖν ὑπὲρ ὑμῶν φυλαττόμενος ταῦτα προσέταξε, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις, βουλόμενος φύλακας ὑμᾶς τῶν νόμων καταστῆσαι· ᾔδει γὰρ ἐκεῖνο, ὅτι τὰς ἀρχάς, ἃς γέγραφεν αὐτοῖς φυλακάς, ἔστι πολλαχοῦ διακρούσασθαι. τοὺς συνηγόρους, εἰ χειροτονεῖτε, δύναιτ' ἂν πεῖσαί τις σιωπᾶν. οὐκ τιθέναι κωλύει τοῦτο προσ-
56 θεῖναι πάντας. τάχ' ἂν, εἰ τύχοι, τοὺς μὲν ἀντιποιοῦντας ἂν, εἰ μὴ παραιτοῖντο, λάθοι, οἱ δ' οὐδὲν προσέχοντες ἀγνοοῖεν ἄν. ἀλλὰ γράψασθαι τί δ' ἕκαστον ἔστιν, ὃ κἀγὼ νυνὶ πεποίηκα. κἂν ἐν ταῦτ' ἀπαλλάξῃ τις τὸν ἐπιστάντα, ἡ πόλις παρακέκρουσται. τίς οὖν μόνη φυλακὴ καὶ δικαία καὶ βέβαιος τῶν νόμων; ὑμεῖς
57 οἱ πολλοί· οὔτε γὰρ τὸ γνῶναι καὶ δοκιμάσαι τὸ βέλτιον ἐξηγεῖσθαι δύναιτ' ἂν ὑμῶν οὐδεὶς, οὔτε ἀπαλλάξας καὶ διαφθείρας πεῖσαι τὸν χείρω θέσθαι νόμον ἀντὶ τοῦ κρείττονος. διὰ ταῦτα πάντα ἐφ' ἑκάστῳ ἀπαντᾷ τὴν ὁδὸν τοῦ ἀδικήματος, κωλύων, καὶ οὐκ ἐῶν βαδίζειν τοὺς ἐπιβουλεύοντας ὑμῖν. ταῦτα πάντα τιμοκράτης, οὕ-
58 τω καλῶς καὶ δικαίως κείμενα, ἠφάνισεν, ὅσον ἦν ἐπὶ τούτῳ, καὶ νόμον εἰσήνεγκεν ἅπασιν ἐναντίον, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῖς οὖσιν, οὐ παραγράψας, οὐ λύσας, οὐ δοὺς αἵρεσιν, οὐκ ἄλλο ποιήσας οὐδὲν τῶν προσηκόντων. ὡς μὲν οὖν ἔνοχος τῇ γραφῇ καθέ-

στηκεν,

ῆκεν, ἐναντίος εἰσενήνοχεν τοῖς οὖσι νόμοις, εἰ μὴ πάντας ὑμᾶς ἠισθῆσθαι. ἵνα δὲ εἰδῆτε πρὸς οἵους νόμους οἷον τοῦτ' εἰσενήνοχεν, ἀναγνώσεται πρῶτον ὑμῖν τὸν τούτου νόμον· εἶτα καὶ τοὺς ἄλλους, οἷς τοῦτ' ἐναντίος ἐστίν. Ἀναγίγνωσκε.

Νόμος.

Ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης, δωδεκάτῃ τῆς πρυτανείας, Τιμοκράτης εἶπε. καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ, ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου, ἐγγυητὰς καταστῆσαι τοῦ ὀφλήματος, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἢ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον, ὃ ὦφλε. τοὺς δὲ προέδρους ἐπιχειροτονεῖν ἐπάναγκες, ὅταν τις καθιστάναι βούληται. τῷ δὲ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητὰς, ἐὰν ἀποδῷ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον, ἐφ' ᾧ κατέστησε τοὺς ἐγγυητὰς, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ. ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀργύριον ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ ἐγγυηταὶ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὸν μὲν ἐξεγγυηθέντα δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν, δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. περὶ δὲ τῶν ὠνουμένων τὰ τέλη, καὶ τῶν ἐγγυωμένων καὶ ἐκλεγόντων, καὶ τῶν τὰ μισθώματα μισθουμένων, καὶ τῶν ἐγγυωμένων, τὰς πράξεις εἶναι τῇ πόλει κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους. ἐὰν δὴ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ὄφλῃ, τοῦ ὑστέρου ἐνιαυτοῦ ἐπὶ τῆς ἐνάτης, ἢ δεκάτης πρυτανείας ἐκτίνειν. Ἀκηκόατε μὲν τοῦ νόμου. μνημονεύετε δή ἐξ αὐτοῦ μοι πρῶτον μὲν, τὸ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προστετίμηται, ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ. ἔπειθ' ὅτι πλὴν περὶ τῶν τελωνῶν, καὶ περὶ τῶν μισθουμένων, καὶ ὅσοι τούτων ἐγγυῶνται, χρῆσθαι κελεύει τοῖς νόμοις, ὅλως μὲν γὰρ ἐστὶν οὐδέ γε ἅπασιν ἐναντίος τοῖς οὖσι. μάλιστα δὲ τοῦτο γνώσεσθε, ἀκούοντες τοὺς νόμους αὐτούς. Λέγε.

Νόμοι.

Διοκλῆς εἶπε, τοὺς νόμους τοὺς πρὸ Εὐκλείδου τεθέντας ἐν δημοκρατίᾳ, καὶ ὅσοι ἐπ' Εὐκλείδου ἐτέθησαν, καὶ εἰσὶν ἀναγεγραμμένοι, κυρίους εἶναι. τοὺς δὲ μετ' Εὐκλείδην τεθέντας, καὶ τὸ λοιπὸν τιθεμένους, κυρίους εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἧς ἕκαστος ἐτέθη, πλὴν εἴ τῳ προσγέγραπται χρόνος ἐν ᾧ δεῖ ἄρχειν. ἐπιγράψαι δὲ, τοῖς μὲν νῦν κειμένοις, τὸν γραμματέα τῆς βουλῆς, τριάκοντα ἡμερῶν. τὸ δὲ λοιπὸν, ὃς

Ἵνα δὲ εἰδῆτε) Ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Τιμοκράτους νόμου τῆς κατηγορίας ἀρχόμενος, ἀποδείκνυσι τὴν κατασκευὴν, καὶ ταῖς ἀποδείξεσι τοῦ νόμου, τοῦ πολλάκις εἰρηκέναι κατηγορεῖν τοῦ ὑπεναντίον εἰσφέροντα νόμον, ἐπειδὴ πεπλήρωκε τοῦτο τὸ μέρος καὶ προσαπαιτεῖται λαμπρᾶς ἰσχύος. ἐμποιεῖ γὰρ διὰ τῆς διαφορᾶς ταύτης τοῖς ἀκούουσιν ὑπόνοιαν, ὅτι εἰ καὶ πλείονα λόγον ἐποιήσατο, μὴ ἔχων ἰσχυρὰν τὴν ἀπόδειξιν, τοῦ τὸν Τιμοκράτους νόμον ὑπεναντίον εἶναι τοῖς κειμένοις. Περὶ δὲ τῶν ὠνουμένων) Ὠνουμένων ἐκεῖ τὰ τέλη ἀγοραζόντων, ἀντὶ μισθουμένων. οὐδεὶς γὰρ τὰ τέλη τὰ δημόσια ἠγόραζεν. ἐκλεγόντων δὲ, τῶν πεπραγμένων τελωνῶν ἀπαιτούντων τὰ τέλη. οὐ γὰρ λέγει αὐτοὺς τοὺς τελώνας. ἰστέον δὲ ὅτι ἐγγυητὰς παρεῖχον οἱ τελῶναι ἐξ ἀρχῆς, ἵνα ἕως τῆς ἐνάτης πρυτανείας, εἰ μὴ καταβάλλοιεν τὰ διπλᾶ, ἀνάγκην ἔχοιεν ἢ οὗτοι, ἢ ἐκεῖνοι καταβαλεῖν. καὶ πάντες οἱ χρεωστοῦντες τοῦτο ἐποίουν, ὡς εὐθὺς ὅσοι ὀφείλοντες τῇ πόλει, ἀνάγκην εἶχον δοῦναι ἐγγυητὰς, ὅτι πρὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας καταβαλοῦσι. καὶ ἔμενον ἄτιμοι ἕως οὗ κατέβαλον. εἰ δὲ παρεληλύθει ἡ ἐνάτη πρυτανεία, καὶ μὴ κατέβαλον, τότε καὶ ἐδεσμοῦντο, καὶ τὰ διπλᾶ κατέβαλον, καὶ οὐκέτι ἐξῆν αὐτοῖς παρέχειν περὶ τῶν διπλῶν. ἅπερ νῦν βούλεται λῦσαι ὁ Τιμοκράτης. λέγων μὴ ἐγγυητὰς παρέχειν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ' ἐν τῇ ἐνάτῃ πρυτανείᾳ, ἵνα ἐν αὐτῇ τῷ μηδὲ ἀποδιωχθῆναι καταβαλεῖν, καὶ μὴ τὰ διπλᾶ, ἀλλὰ ἁπλᾶ. ἐὰν δέ φησι μὴ καταβάλωσι μηδὲ ἐν τῇ ἐνάτῃ πρυτανείᾳ τότε δεσμεῖσθαι. Διοκλῆς εἶπε) Ὄνομα νομοθέτου τινός. Πρὸ Εὐκλείδου) Εὐκλείδης ἄρχων ἐγένετο παρ' Ἀθηναίοις μετ' ὀλίγον χρόνον τῶν τριάκοντα. ἄξιον δέ ἐστι ζητῆσαι, διὰ τί εἶπε τοὺς πρὸ Εὐκλείδου νόμους, καὶ τοὺς μετ' αὐτὸν, ἄρχειν δεῖ κυρίους εἶναι. λέγομεν, ἐπειδὴ πρό, ὡς εἴπομεν, μετ' ὀλίγον χρόνον τῶν τριάκοντα οὗτος ἐγένετο, μεταξὺ δὲ αὐτοῦ, καὶ τῶν τριάκοντα, ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀλίγῳ χρόνῳ δημοκρατία ἦν παρὰ Ἀθηναίοις, καὶ μετ' αὐτὸν πάλιν δὲ ὁμοίως, διὰ τοῦτο εἶπε τοὺς πρὸ αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτόν. Πλὴν εἴ τῳ χρόνος προσγέγραπται) Τοῦτο μέμφονται τινες, ὅτι τὸν Τιμοκράτους νόμον μεμφόμενος, αὐτὸ τοῦτο νῦν ἀ-

67 ἂν τύχῃ γραμματεύων, προσγραφέτω τὸ χρῆμα τὸν νόμον κύριον εἶναι ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἧς ἐτέθη. Καλῶς ἐχόντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν ὑπαρχόντων νόμων, ὅδε ὁ νῦν ἀναγνωσθεὶς νόμος, ὡσπερεὶ διώρισε καὶ βεβαιοτέρους ἐποίησεν αὐτούς. κελεύει γὰρ 68 ἕκαστον, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐτέθη, κύριον εἶναι, πλὴν εἴ τῳ χρόνος προσγέγραπται. τούτῳ δὲ, ὃν γεγραμμένον ἄρχειν. διὰ τί; ὅτι πολλοῖς τῶν νόμων προσγέγραπτο, τὸν δὲ νόμον εἶναι κύριον τόνδε ἀπὸ τοῦ μετὰ τὸν νῦν ἄρχοντα. ὕστερον δὲ γράφων ὁ θεὶς ἐπὶ τούτους τόνδε 69 τὸν νόμον τὸν ἀνεγνωσμένον, οὐκ ἐνόμιζε δίκαιον εἶναι, τοὺς αὐτοὺς τῶν νόμων ἀναγεγραμμένους ὕστερον ἢ ἐτέθησαν κυρίους εἶναι, ἀνενεγκεῖν ἐπὶ τὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἐτέθησαν, καὶ πρότερον ποιῆσαι κυρίους, ἢ ὁ θεὶς ἕκαστον ἠξίωσε. τούτῳ μὲν τῷ νόμῳ σκέψασθε 70 ὡς ἐναντίος ἐστὶν ὃν οὗτος τέθεικεν. ὁ μὲν γὰρ κελεύει, τὸν γεγραμμένον χρόνον, ἢ τὴν ἡμέραν, ἀφ' ἧς ἂν τεθῇ, κυρίαν εἶναι. ὁ δ' ἔγραψε, καὶ εἴ τινι προστετίμηται, περὶ τῶν παρεληλυθότων λέγων. καὶ οὐδὲ τοῦτο ὥρισεν, ἄρχοντα προσγράψας, ἀφ' οὗ· ἀλλὰ 71 πεποίηκεν οὐ μόνον ἀπὸ τῆς ἡμέρας, ἐν ᾗ τέθεικε, κύριον τὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ γενέσθαι ταύτην τὴν ἡμέραν. ἀόριστον γὰρ ἅπαντα τὸν παρεληλυθότα περιείληφε χρόνον. καίτοι χρῆν σε, ὦ Τιμόκρατες, ἢ τοῦτον μὴ γράφειν, ἢ ἐκεῖνον λύειν. καὶ οὐχ ἵνα 72 ὃ βούλει σὺ, γένηται, πάντα τὰ πράγματα συνταράξαι. Λέγε ἄλλον νόμον.

Νόμος.

Μηδὲ περὶ τῶν ἀτίμων ὅπως χρὴ ἐπιτίμους αὐτοὺς εἶναι, μηδὲ περὶ τῶν ὀφειλόντων τοῖς θεοῖς, ἢ τῷ δημοσίῳ τῶν ἀθηναίων περὶ ἀφέσεως τοῦ ὀφλήματος, 73 ἢ τάξεως, ἐὰν μὴ ψηφισαμένων ἀθηναίων τὴν ἄδειαν πρῶτον, μὴ ἔλαττον ἑξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ, κρύβδην ψηφιζομένοις. τότε δ' ἐξεῖναι χρηματίζειν, καθ' ὅ,τι ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ. Ἄλλος οὗτος νόμος, οὐκ ἐῶν περὶ τῶν ἀτίμων, οὐδὲ τῶν ὀφειλόντων λέγειν, οὐδὲ χρηματίζειν περὶ ἀφέσεως τῶν ὀφλη- 74 μάτων, ἢ τάξεως, ἐὰν μὴ τῆς ἀδείας δοθείσης, καὶ ταύτης μὴ ἔλαττον, ἢ ἑξακισχιλίων ψηφισαμένων. οὗτος δ' ἔγραψεν ἄντικρυς, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προστετίμηται, εἶναι τὴν ἄφεσιν, πεισαμένῳ τοὺς ἐγγυησομένους, οὐ προστιθέντος οὐδενὸς περὶ τούτων, οὐδὲ δοθείσης ἀδείας λέγειν. καὶ ὁ μὲν νόμος, οὐδ' ἐπει- 75 δὰν τὴν ἄδειαν εὕρηταί τις, ἔδωκεν ὡς ἂν βούληται προσάγειν, ἀλλ' ὡς ἂν τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δοκῇ. τῷ δ' οὐκ ἀπέχρησε τοῦτ' ἀδικεῖν μόνον, εἰ μὴ δοθείσης ἀδείας λέγει, καὶ νόμον εἰσφέρει περὶ τούτων, ἀλλὰ καὶ προσέτι οὐκ εἰς τὴν βουλὴν, οὐκ εἰς τὸν δῆμον εἰπὼν περὶ τούτων οὐδὲν, ἐν παραβύστῳ, τῆς 76 βουλῆς μὲν ἀφειμένης, τῶν δὲ ἄλλων διὰ τὴν ἑορτὴν ἱερομηνίας ἀγόντων,

λάθρα

παράκειται τοῦ παλαιοῦ νόμου. λέγει μὲν, ὅτι ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μέλλοντος ὄντος, ὁ Δημοσθένης· ὁ δὲ Τιμοκράτης καὶ περὶ τοῦ παρελθόντος. καὶ ἐπαγει τὴν αἰτίαν ὁ ῥήτωρ, δι' ἣν τινες χρόνον προσγράφουσι τοῖς ἰδίοις νόμοις, τὴν αἰτίαν προσθείς. Ἐπὶ 68 τούτοις ὁ θεὶς τόνδε) Ὁ θεὶς ἐπὶ τοῖς πράγμασι τούτοις τοῖς λεγομένοις περὶ τοῦ νομοθετεῖν. 72 Μηδὲ περὶ τῶν ἀτίμων) Τὸ ἐναντίον τοῦ ἀτίμου, ἐπίτιμος. καὶ κοινοῦ δὲ τὸν, κελεύει ὁ νόμος. Περὶ ἀφέσεως) Ἄλλο κελεύει ἄφεσιν, καὶ ἄλλο κελεύει τάξιν. ἄφεσιν μὲν εἶναι ὅταν ὁ χρεώστης προφασίζηται πενίαν, ἢ ἄλλο τι, καὶ βούληται παρακαλέσαι τὸν δῆμον μὴ περὶ παντελοῦς ἀπαλλαγῆς τοῦ χρέους, ἀλλὰ περὶ μέρους, ἵνα μέρος μὲν καταβάλῃ, τὸ δὲ ἄλλο μέρος συγχωρηθῇ. τοὺς οὖν περὶ τούτου, φησὶν, παρακαλοῦντας μὴ ἐξεῖναι τοὺς προέδρους τούτοις χρηματίζειν ἐκκλησίαν, ἤγουν ὑποβάλλειν τῷ δήμῳ. τὰ δύο γὰρ σημαίνει ἡ λέξις, καὶ τὸ προσάγειν, καὶ τὸ ὑποβάλλειν. 73 Κρύβδην) Οὐ λέγει δικαστῶν, ἀλλὰ ἐν τῷ δήμῳ τοιούτων μιμουμένων δικαστάς. διὸ καὶ ἐπάγει τὸ οἰκεῖον τῶν δικαστῶν, τὸ κρύβδην. τὸ δὲ οὐ προστιθέντος οὐδενὸς, ἀντὶ τοῦ οὐ συναχθείσης ἐκκλησίας τῆς περὶ τὸν αὐτὸν ὁρισθεῖσα. 75 Ἐν παραβύστῳ) Ἀντὶ τοῦ λάθρα. ἐκ μεταφορᾶς τῶν παραπληρωμάτων τῶν ἐμβαλλομένων ἐν ταῖς οἰκοδομίαις ἔνδον, καὶ κρύπτεται τοῦ φαινομένου, βύσαι τὸ στόμα τῶν ῥητόρων.

χ. τὸν νόμον · προσγέγραπται · κ. τὸν νῦν ἄρχ. · χ. ἢ μὲν ὁ · κυρίαν · αὐτίκρυς · οὐδ' ἐν παραβύστῳ

λάθρα τὸν νόμον εἰσήνεγκε. καίτοι χρῆν σε, ὦ Τιμόκρατες, εἰδότα τὸν νόμον τόνδε, ὃν ἀνέγνων, εἴ τι δίκαιον ἐβούλου πράττειν, πρῶτον μὲν πρόσοδον γράψασθαι πρὸς τὴν βουλήν· εἶτα τῷ δήμῳ διαλεχθῆναι· καὶ οὕτως, εἰ πᾶσιν Ἀθηναίοις ἐδόκει, γράφειν καὶ νομοθετεῖν περὶ τούτων, καὶ τότε τοὺς χρόνους ἀναμείναντα τοὺς ἐκ τῶν νόμων, ἵνα τοῦτον τὸν τρόπον πράττων, εἰ καί τις ἐπιχειρεῖ διακωλύειν οὐκ ἐπιτήδειον ὄντα τῇ πόλει τὸν νόμον, μὴ οὕτω ἐπιβουλεύειν γ' ἐδόκεις, ἀλλὰ γνώμῃ διαμαρτὼν ἀποτυχεῖν. νῦν δὲ λάθρα, καὶ ταχύ, καὶ παρὰ τοὺς νόμους ἐμβαλεῖν τὸν νόμον εἰς τοὺς νόμους, καὶ μὴ θεῖναι, πᾶσαν ἀφήρησαι σαυτοῦ τὴν συγγνώμην. τοῖς γὰρ ἄκουσιν ἁμαρτοῦσι, μέτεστι συγγνώμης, οὐ τοῖς ἐπιβουλεύσασιν, ὃ σὺ νῦν εἴληψαι ποιῶν. ἀλλὰ γὰρ αὐτίκα ἐρῶ περὶ τούτων. νῦν δ' ἀναγίγνωσκε τὸν ἑξῆς νόμον.

Νόμος.

Ἐὰν δὲ τις ἱκετεύῃ ἐν τῇ βουλῇ, ἢ ἐν τῷ δήμῳ, περὶ ὧν δικαστήριον, ἢ βουλή, ἢ ὁ δῆμος κατέγνω, ἐὰν μὲν αὐτὸς ὀφλὼν ἱκετεύῃ πρὶν ἐκτίσαι, ἔνδειξιν εἶναι κατ' αὐτοῦ, καθάπερ ἐάν τις ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἡλιάζηται. ἐὰν δ' ἄλλος ὑπὲρ τοῦ ὠφληκότος ἱκετεύῃ πρὶν ἐκτίσαι, δημοσία ἔστω αὐτοῦ ἡ οὐσία πᾶσα. ἐὰν δέ τις τῶν προέδρων δῷ τινὶ τὴν ἐπιχειροτονίαν, ἢ αὐτῷ τῷ ὠφληκότι, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου πρὶν ἐκτίσαι, ἄτιμος ἔστω. Ἔστι μὲν ἔργον, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ περὶ πάντων τῶν νόμων, οἷς τοῦτον ἐναντίον εἰσενήνοχεν, ἐροῦμεν. ἄξιον δ' εἰπεῖν περί του καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τοῦδε, ὃν νῦν ἀνέγνων, διεξελθεῖν. ὁ γὰρ τὸν νόμον θείς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰδὼς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὴν πρᾳότητα τὴν ὑμετέραν, καὶ διὰ ταύτην ἑώρα περὶ πολλῶν ὑμᾶς ἑκόντας ἤδη ποτὲ μεγάλα ζημιωθέντας. βουλόμενος δὲ μηδεμίαν πρόφασιν τοῦ τὰ κοινὰ κακῶς ἔχειν ἀπολιπεῖν, τοὺς μετὰ τῶν νόμων κρίσει καὶ δικαστηρίῳ, μὴ δίκαια ποιεῖν ἐγνωσμένους, οὐκ ᾤετο δεῖν τῆς ἀνθρωπίας τῆς ὑμετέρας ἀπολαύειν, ὃ δεῖ δὲ, καὶ μετὰ συμφορᾶς ἱκετεύειν, ἔχοντας ἀφορμήν· ἀλλ' ὅλως ἀπεῖπε, μήτ' αὐτῷ, μήτ' ἄλλῳ μηδενί, μήθ' ἱκετεύειν, μήτε λέγειν ὑπὲρ τῶν τοιούτων, ἀλλὰ ποιεῖν τὰ δίκαια σιγῇ. Εἰ τοίνυν τις ἔροιθ' ὑμᾶς, ποτέρους μᾶλλον ἂν εἰκότως παύσαιτε τοῦ ὁτιοῦν, τοὺς δεομένους, ἢ τοὺς ἐπιτάττοντας, οἶδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν τοὺς δεομένους. τὸ μὲν γάρ, χρηστοῦ· τὸ δ', ἀναιδοῦς ἀνθρώπου ἔργον ἐστίν. ἔχουσιν οἱ νόμοι μὲν ἅπαντες προστάττουσιν ἃ χρὴ

Margin: γρ. ἀναίτιος. — γρ. ἁμαρτάνουσι. — γρ. ἱκετεύσῃ. — ἀπαγορεύει.

ρου. Ἄλλως. Οὕτως ἐκαλεῖτο τι τῶν παρ' Ἀθηναίοις δικαστηρίων, ἐν ᾧ ἐδίκαζον οἱ ἕνδεκα. Τοὺς χρόνους ἀναμείναντα) Δηλονότι τὸν περὶ τὴν ἐκκλησίαν. Γνώμῃ διαμαρτών) Ὁ θέλει ἐκ λήθης τοῦτο ποιεῖν, καὶ οὐκ τὸ ἐκκρυβῆναι. τὸ δὲ ἐμβαλεῖν τὸν νόμον, ἐμφαντικὴ ἡ λέξις ὡς ἐπὶ λῃστοῦ τινος βουλομένου λάθρα ἐμβαλεῖν καὶ συγχεῖν. παρεισέδυσε οὖν καὶ ὁ Τιμοκράτης τὸν αὐτοῦ νόμον, τὸν μὴ ὄντα νόμοις τοῖς οὖσι κυρίοις. Καὶ μὴ θεῖναι] Τὸ γὰρ ὑπὸ παρανόμως θεῖναι, τοῦτο δεῖ καὶ ἐν μὴ θεῖναι. Ἀλλὰ γὰρ αὐτίκα ἐρῶ) Ὕστερον) εἰς ὕστερον εἰπεῖν εἴτε ἄκων, εἴτε ἑκὼν τοῦτο ἐποίησε. τοῦτο γὰρ ὕστερον τῶν νομίμων ὀφείλει τάξαι. νῦν γὰρ περὶ τοῦ ὅλως εἰ ἔννομος ἐστὶν αὐτοῦ ὁ νόμος, [illegible]) αὐτοῦ δεῖξαι. Ἀναγίγνωσκε τὸν ἑξῆς νόμον) Ἰστέον ὅτι οὐκ ὁ νόμος ἐκ ἔστιν ἄλλος παρὰ τὸν προειρημένον, ἀλλὰ μέρος αὐτοῦ. βουλόμενος δὲ ὁ ῥήτωρ δεῖξαι τὸν Τιμοκράτην πολλοὺς παραβεβηκότα νόμους, μερίζει τὸν ἕνα εἰς δύο, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις. Ἔστι μὲν ἔργον, ὦ ἄνδρες δικασταί) Δυσχερὲς παρὰ τὸ τοῖς ἐν ἔργῳ ἀεὶ ὄντας μοχθεῖν σοφιστικὸν δὲ ἐν [illegible] τὸ ἐπιχείρημα· ὁ μὲν γὰρ νόμος ὁ τοῦ Τιμοκράτους, κελεύει τοὺς ὀφείλοντας ἐγγυητὰς καθιστάναι, ἕως ἂν ἐκτίσωσι. οὗτος δὲ παρεστὼς μὴ δεῖν, ἐὰν ἐκτίσωσιν οἱ ὀφείλοντες ὁ δὲ, ἀπαγορεύων μὴ ἱκετεύειν περὶ ἀφέσεως τῶν ὀφλημάτων. ἡ δὲ ἐργασία. παρὰ τὴν διάνοιαν τοῦ νομοθέτου γίνεται ὅταν μὲν γὰρ ἀμφίβολος καὶ ἀσαφὴς ᾖ κατὰ τὴν ὁμωνυμίαν, ἢ κατὰ τὸ ῥητόν, ἢ κατὰ τὸ ἀπροσδιόριστον, τὸ τηνικαῦτα ἐξετάζει τὴν διάνοιαν τοῦ νόμου. ὅταν δὲ ὁ μὲν νόμος σαφὴς ὢν τυγχάνῃ, παράδοξος δὲ ἄλλως, ἢ διὰ φιλανθρωπίαν ἢ ἐν δέοντι [illegible], ἡ δὲ [illegible] τὴν ἰσαίτατα τεχνικῶς ἐξετάζει τὴν διάνοιαν τοῦ γεγραφότος. ὅπερ ἐνταῦθα δημοσθένης ποιῶν φαίνεται. ἐπειδὴ γὰρ ἐδόκει παντελῶς ἀπάνθρωπον εἶναι τὸ μὴ ἐξεῖναι ἱκετεύειν, λέγει τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἀπεῖπε. Ἤδει τὴν φιλανθρωπίαν) Ἐπειδὴ περὶ ἔχει ὁ νόμος μὴ ἐᾶν ἱκετεύειν, ἵνα μὴ ὁ νόμος δοκῇ εἶναι ἀπάνθρωπος. ἀλλὰ πλείονα κατασκευάζει, ὡς διὰ τὴν βλάβην αὔξει τὴν ἄκαιρον φιλανθρωπίαν. Οἱ νόμοι μὲν) Καλῶς ἐπὶ μὲν τῷ Τιμοκράτους ὅτι τάχιστα

77 78 79 80 81 82 83 84

ὄντι, ὅπερ ἦν τυραννικόν. ἐπὶ δὲ τῶν νόμων τι κουφότερον πρόσταγμα, ἵνα ἐκεῖνος ὡς τύραννος εἶναι δοκῇ. δίχα ταῦτα διεῖλεν, τὸ μὲν, κατηγοροῦντος, τὸ δὲ, φεύγοντος. 86 Ὅσων δίκη) Δίκην καλεῖ τὴν περὶ ἰδιωτικῶν ἐγκλημάτων οἷον περὶ μοιχείας. εὔθυνα δὲ, ἀπολογία ὧν τις δημόσια πιστευθεὶς διῴκησεν, οἷον, πρεσβείαν ἢ ἱερωσύνην. περὶ δὲ τὸν λόγον τῆς εὐθύνης, ὅδη ἐπιτομὴν ἔπη προσπαροξύνει. τὸ δὲ ἐώντων, ἀντὶ τοῦ ἐάτωσαν. ἀττικὴ δὲ ἡ φράσις. 88 Ὁ δ' ἔγραψε τοῖς προέδροις) Οἱ γὰρ πρόεδροι, ἐν τῷ δήμῳ εἰσῆγον. οἱ δὲ ἄρχοντες οἱ θεσμοθέται, ἐν τῷ 89 δικαστηρίῳ. Τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας) Ἴστεον ὅτι ἐνταῦθα καταχρηστικῶς καλεῖ τὰς δίκας τὰς κρίσεις ἐν τῷ δικαστηρίῳ, εἴτε δημοσίας, εἴτε ἰδιωτικάς. διαίτας δὲ, τὰς παρὰ τοῖς 90 διαιτηταῖς τέλος λαβούσας. Ἐπίσχες) Πρὸς τὸν γραμματέα λέγει τὸ ἐπίσχες τὴν ἀνάγνωσιν. ὅτι γὰρ χρεία ἦν τὸν πάντα ἀναγνῶναι νόμον, δῆλα συμβαλλόμενον αὐτὸν πρὸς τὸν νοῦν ἀγῶνα. ἐστὶ δὲ αὕτη προσποίησις ῥητορική. καὶ γὰρ πολλάκις καὶ μηδὲν ὅτι ἔχοντες τοῦ νόμου, προσποιοῦνται κωλύειν τὸν γραμματέα, ἵνα δόξῃ χαρίζεσθαι τοῖς δικασταῖς φεύ-92 γων τὸ μῆκος τοῦ λόγου. Πότερον τὰ δικαστήρια) Κατ' ἐρώτησιν λαμ-

85 ποιοῦνται τιθέντες δὲ τὰς ἱκετηρίας, δέονται. εἰ τοίνυν ἱκετεύειν οὐκ ἔξεστιν, ἦ που νόμον γ' ἐπίταγμα ἔχοντα εἰσφέρειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. καὶ γὰρ αἰσχρὸν περὶ ὧν μηδὲ χαρίζεσθαι δεῖν ὑπειλήφατε, περὶ τούτων ἀκόντων ὑμῶν ἐᾶν, ἅ τινες βούλονται, πεπρᾶχθαι. Λέγε 86 δὴ μετὰ τοῦτον ἐφεξῆς νόμον.

Νόμος.

Ὅσων δίκη πρότερον ἐγένετο, ἢ εὐθύνα,[*] ἢ διαδικασία περί του ἐν δικαστηρίῳ, ἢ ἰδία, ἢ δημοσία, ἢ τὸ δημόσιον ἀπέδοτο, μὴ εἰσάγειν περὶ τούτων εἰς τὸ δικαστήριον, μηδ' ἐπιψηφίζειν τῶν ἀρχόντων μηδέ-87 να, μηδὲ κατηγορεῖν ἐώντων, ἃ οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι.

Τιμοκράτης τοίνυν ὥσπερ μαρτυρίαν ὧν ἀδικεῖ γράφων, εὐθὺς ἀρχόμενος τοῦ νόμου, τἀναντία ἔθηκε τούτοις. ὁ μέν γε οὐκ ἐᾷ περὶ ὧν ἂν ἅπαξ γνῷ τὸ δικαστήριον, πάλιν χρηματίζειν. ὁ δ' ἔγραψε, κἂν εἴ τινι 88 προστετίμηται κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα, τὸν δῆμον τούτῳ χρηματίζειν, ὅπως ἃ μὲν ἔγνω τὸ δικαστήριον, λυθήσεται, καταστήσῃ δ' ἐγγυητὰς ὁ ὀφείλων.[*] καὶ ὁ μὲν νόμος, μηδ' ἐπιψηφίζειν φησὶ τῶν ἀρχόντων περὶ ταῦτα μηδένα. ὁ δ' ἔγραψε τοῖς προέδροις ἐπάναγ-89 κες, ἐάν τις καθιστῇ, προσάγειν. καὶ προσέγραψεν, ὁπότ' ἂν τις βούληται. Λέγε δ' ἕτερον νόμον.

Νόμος.

Τὰς δίκας καὶ τὰς διαίτας, ὅσαι ἐγένοντο ἐπὶ τοῖς νόμοις ἐν δημοκρατουμένῃ πόλει, κυρίας εἶναι. Οὔ φησι Τιμοκράτης, οὔκουν ὁπόσοις γ' ἂν δεσμοῦ προστι-90 μηθῇ. Λέγε.

Νόμος.

Ὁπόσα δ' ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἐπράχθη, ἢ δίκη ἐδικάσθη, ἢ ἰδία, ἢ δημοσία, ἄκυρα εἶναι. Ἐπίσχες. εἰπέ μοι τί δεινότατον πάντες ἂν ἀκούσαντες φήσαιτε,[*] καὶ τί ἂν μάλιστα ἀπεύξαισθε;[*] οὐχὶ ταῦτα τὰ πράγματα, ἅπερ ἦν ἐπὶ τῶν 91 τριάκοντα, μὴ γενέσθαι; ἔγωγ' οἶμαι. ὁ τοίνυν νόμος οὑτοσὶ εὐλαβούμενος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ τοιοῦτον, ἀπεῖπε τὰ πραχθέντα ἐπ' ἐκείνων, μὴ κύρια εἶναι. οὑτοσὶ τοίνυν τὴν αὐτὴν κατέγνω παρανομίαν τῶν ἐπὶ τῆς δημοκρατίας πεπραγμένων, ἥνπερ τῶν ἐπ' ἐκείνων ὑμεῖς. ὁμοίως γοῦν ἄκυρα ποιεῖ. καί τοι[*] τί φή-92 σομεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον κύριον τὸν νόμον ἐάσαντες γενέσθαι; πότερον τὰ δικαστήρια, ἃ δημοκρατουμένης τῆς πόλεως ἐκ τῶν ὀμωμοκότων πληροῦται, ταὐτὰ ἀδικήματα τοῖς ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἀδικεῖν; καὶ πῶς οὐ δεινόν; ἀλλ' ὡς δικαίως ἐψηφίσθαι; τίνος οὖν ἕνεκα τὸν λύοντα[*] ταῦτα νόμον ἐᾶσαι φήσομεν; 93 πλὴν εἰ μὴ τοῦτό τις εἴποι μανέντες. ἄλλο γὰρ οὐκ ἔστιν εἰπεῖν. Λέγ' ἕτερον νόμον.

Νόμος.

416. Μηδὲ νόμον ἐξεῖναι ἐπ' ἀνδρὶ θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις τιθῇ, ψηφισαμένων μὴ ἔλαττον ἑξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ, κρύβδην ψηφιζομέ-94 νοις. Οὐκ ἐᾷ νόμον, ἀλλ' ἢ τὸν αὐτὸν τιθέναι κατὰ τῶν πολιτῶν πάντων, καλῶς καὶ

δημοτικῶς

[*] εὔθυνα. γρ. εὐθύνη. — ὀφείλων. γρ. — εἴπατε. — ἀπεύξησθε. — κύρια. — λύοντα. γρ.

δημοτικῶς λέγων. ὥσπερ γὰρ τῆς ἄλλης πολιτείας ἴσον μέτεστιν ἑκάστῳ, οὕτω καὶ τούτων ἴσον μετέχειν ἕκαστον ἀξιοῖ. δι' οὓς μὲν τοίνυν οὗτος εἰσέφερε τὸν νόμον, ὑμεῖς οὐδὲν ἐμοῦ χεῖρον γιγνώσκετε. αὐτὸ δὲ τοῦτον, αὐτὸς ὁμολογήσει μὴ ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν τεθεικέναι, 95 πλὴν περὶ τῶν τελωνῶν, καὶ τῶν μισθουμένων, καὶ τῶν τούτων ἐγγυητῶν, χρῆσθαι προσγράψας τῷ νόμῳ. οὐκοῦν ὁπότε εἰσί τινες, οὓς ἀφορίζεις, οὐκ ἂν ἔτι εἴης ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτὸν τεθεικώς. καὶ μὴν, οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἂν εἴποις, ὡς, ὅσοις δεσμοῦ προστιμᾶται, τούτων 96 οἱ μάλιστα, ἢ τὰ μέγιστα ἀδικοῦσιν οἱ τελῶναι ὥστε μόνοις αὐτοῖς μὴ μεταδοῦναι τοῦ νόμου. πολὺ γὰρ δήπου μᾶλλον οἱ προδιδόντες τι τῶν κοινῶν, ἢ οἱ τοὺς γονέας κακοῦντες, ἢ οἱ μὴ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντες, εἰσιόντες δ' εἰς τὴν ἀγοράν, ἀδικοῦσιν. οἷς ἅπα- 97 σιν, οἱ μὲν ὑπάρχοντες νόμοι, δεσμὸν προσλέγουσιν. ὁ δ' σὸς, λελύσθαι δίδωσιν. ἀλλ' ἐνταῦθα πάλιν καταμηνύεις, ὑπὲρ ὧν ἔθηκας. διὰ γὰρ τὸ μὴ τελωνήσαντας, ὀφείλειν αὐτούς, ἀλλὰ κλέψαντας, μᾶλλον δὲ ἁρπάσαντας τὰ χρήματα, διὰ τοῦτ' οὐκ ἐφρόντισας, 98 οἶμαι, τῶν τελωνῶν. πολλοὺς δ' ἄν τις ἔχοι νόμους ἔτι καὶ καλῶς ἔχοντας δεικνύναι, οἷς πᾶσιν ἐναντίος ἐστὶν, ὃν οὗτος τέθεικεν· ἀλλ' ἴσως ἐγὼ μὲν εἰ περὶ πάντων ἐρῶ, ἐξωσθήσομαι, τὰ περὶ τοῦ μηδ' ἐπιτήδειον ὅλως ὑμῖν εἶναι τὸν νόμον εἰπεῖν ὑμῖν δ' ὁμοίως ἔνοχος φαίνε- 99 ται τῇ γραφῇ καὶ εἰ ἑνὶ τῶν ὄντων νόμων ἐναντίος ἐστί. πῶς οὖν; δοκεῖ μοι τοὺς μὲν ἄλλους ἐᾶν, περὶ δ' οὗ πρότερόν ποτε αὐτὸς οὗτος ἔθηκε, νόμον διελθόντα, ἐπ' ἐκεῖνο ἰέναι, ὃ μέρος τῆς κατηγορίας ἤδη, ὡς καὶ μεγάλα ἂν βλάπτοι γενόμενος κύριος τὴν πόλιν. ὃ μὲν 100 οὖν τοῖς τῶν ἄλλων ἐναντίον εἰσενήνοχέναι νόμον, δεινὸν μὲν, ἀλλ' ἄλλου δεῖται κατηγόρου. ὃ δὲ τῷ ὑφ' ἑαυτοῦ πρότερον κειμένῳ νόμῳ τἀναντία θεῖναι, τοῦτ' ἤδη ποιεῖ κατήγορον αὐτὸν αὑτοῦ γεγενῆσθαι. ἵν' οὖν τοῦτ' εἰδῆτε γιγνόμενον, ἀναγνώσεται τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν, ὃν 101 οὗτος ἔθηκεν. ἐγὼ δὲ σιωπήσομαι, Λέγε.

Νόμος.

Τιμοκράτης εἶπεν, ὁπόσοι Ἀθηναίων κατ' εἰσαγγελίαν ἐκ τῆς βουλῆς, ἢ νῦν εἰσὶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ τὸ λοιπὸν καταταθῶσι, καὶ μὴ παραδοθῇ ἡ καταγνώ- 102 σις αὐτῶν τοῖς θεσμοθέταις ὑπὸ τοῦ γραμματέως τοῦ κατὰ πρυτανείαν, κατὰ τὸν εἰσαγγελτικὸν νόμον, δεδόχθαι

βαίνει ὑπὲρ τὸ χρῆμα τὸ ἐλλείμματος.

Χεῖρον) Τὸ δὲ χεῖρον ἐνταῦθα, οὐ 94 λέγει κακὸν, ἀλλὰ ἔλαττον. Πλὴν 95 περὶ τῶν τελωνῶν) Ὁ μὲν τιμοκράτης πάλιν καὶ ἐν τούτῳ καλῶς γράφων ἔλεγε περὶ τούτων μὴ ἐγγυητὰς εἶναι ἀλλὰ εὐθὺς ἀποτίνεσθαι, ἐπειδὴ πλεονεκτοῦντες, καὶ ἀπὸ ἐλάμβανον, παρεῖχον. οἱ δὲ ἄλλοι, οὐκέτι ὁμοίως. ὁ δὲ ῥήτωρ πάλιν ὡς κατήγορος, σοφίζεται. Ἄλλως. Σοφίζεται διὰ τὸ δεσμοῦ, καὶ λέγει κακῶς τοὺς τελώνας, ἐγκαλῶν ὡς μάλα ἀδικοῦντας. καὶ τοὺς ἄλλους ἀφίησι τοῦ δεσμοῦ, μείζονα πλημμελήσαντας. οὐχ οὕτω δὲ εἶχε. τιμοκράτης γὰρ εἴρηκε τοὺς περὶ ὀφλημάτων δεδεμένους μετ' ἐγγυητῶν λελύσθαι. ὁ δὲ σοφίζεται τῷ δεσμῷ, καὶ τῇ ὁμωνυμίᾳ. πάντας λέγων λύεσθαι τοὺς δεσμευθέντας ἁπλῶς. ἐπειδὴ [illegible] γὰρ τοὺς τελώνας εἰσαγκαῖον ἦν καταβάλλειν, ἢ δίδοσθαι τὸν ἐνιαυτὸν, καθ' ὃν ἐμισθώσαντο τὰ τέλη, διὰ τοῦτο προσέθηκε, πλὴν περὶ τῶν τελωνῶν ἀναγκαῖον εἶναι τοὺς τελώνας καταβάλλειν, διότι οὐκ ἴδια καταβάλλουσιν, ἀλλ' ἃ λαβόντες δημόσια. τοὺς δὲ ἐν προστιμήματι τοῦ χρόνου αἰτίους. [illegible] γὰρ καταβάλλειν [illegible], [illegible] τὸ ἴδιον ὄφλημα. Ἢ οἱ μὴ καθαρὰς τὰς χεῖρας ἔχοντες) Οἱ ἀνδροφόνοι, οὓς οὐκ ἐξῆν εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερά. κατασκευάζει δὲ τοῦτο καὶ διὰ τοῦ ἐναντίου. εἰ γὰρ κατὰ [illegible] τῶν μὴ καθαρὰς ἐχόντων τὰς χεῖρας ἀεὶ, ὥσπερ μὴ [illegible] εἰκὸς ἦν οὕτως ἔχοντα γνώμης τὸ [illegible], [illegible] καὶ πρός τινας [illegible] λέγει ὅτι τὸν πατέρα ἑκάτερον ἰδὼν αὐτὸν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ [illegible]. Οἷς 96 ἅπασιν οἱ μὲν ὑπάρχοντες νόμοι) Σοφίζεται καὶ ἐνταῦθα. οὐ γὰρ τοὺς προδότας κελεύει λύεσθαι ὁ τιμοκράτους νόμος, οὐδὲ τοὺς ἀνδροφόνους, οὐδὲ τοὺς κακώσαντας τοὺς γονέας, ἀλλὰ τοὺς ἐπ' ὀφλήμασι δεδεμένους. τὸ δὲ σόφισμα διὰ τῆς ὁμωνυμίας. ὁ γὰρ δεσμὸς κατὰ πάντων ἐστίν. ὁ μὲν ἐπειδὴ [illegible] λύει πρὸς χρόνον τοὺς ὀφείλοντας, τοὺς δεσμούς, οὗτος δὲ πάντα δεσμώτην λύει.

Ἐγὼ δὲ σιωπήσομαι) Ἀντὶ τοῦ 101 συνεῖπε μοι ὁ [illegible] χρεία ἐστὶ τοῦ κατηγόρου ἔνθα γὰρ αὐτὸς ἑαυτοῦ τιμοκράτης κατηγορεῖ, καὶ τὴν ἐμὴν τάξιν ἀναπληροῖ. εἰσαγγελία δὲ ἐστὶν ὄνομα δίκης κατὰ τῶν καταλυόντων [illegible] δημοκρατίας, καθ' [illegible] δυναστείαν.

τοῖς θεσμοθέταις, εἰσάγειν τοὺς ἕνδεκα εἰς τὸ δικαστήριον ἐντὸς τριάκονθ' ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ἂν παραλάβωσιν, 103 ἐὰν μή τι τὸ δημόσιον κωλύσῃ. ἐὰν δὲ μή, ὅταν πρῶτον οἷόν τ' ᾖ. κατηγορεῖν δὲ Ἀθηναίων τὸν βουλόμενον οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δ' ἁλῷ, τιμάτω ἡ ἡλιαία περὶ αὐτοῦ, ὅ, τι ἂν δοκῇ ἄξιος εἶναι παθεῖν, ἢ ἀποτίσαι. ἐὰν δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἕως ἂν ἐκτίσῃ ὅ, τι ἂν αὐτοῦ 104 καταγνωσθῇ. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί; Λέγε αὖθις αὐτὸ τοῦτο πάλιν.

Νόμος.

Ἐὰν δὲ ἀργυρίου τιμηθῇ, δεδέσθω τέως ἕως ἂν ἐκτίσῃ.[*] Γέπαυσο. ἔστιν οὖν ὅπως ἂν ἐναντιώτερά 105 τις δύο θείη, τοῦ δεδέσθαι τε, ἕως ἂν ἐκτίσωσι τοὺς ἁλόντας, καὶ τοῦ καθιστάναι τοὺς αὐτοὺς τούτους ἐγγυητάς, ἀλλὰ μὴ δεῖν; ταῦτα τοίνυν κατηγορεῖ Τιμοκράτης Τιμοκράτους. οὐ γὰρ ἕτερος, οὐδ' ἄλλος ἡμῖν οὐδεὶς τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος. καίτοι, τίνος ἂν ὑμῖν ἀπο- 106 σχέσθαι δοκῇ λήμματος, ἢ τί ποιῆσαι ὀκνῆσαι κέρδους ἕνεκα, ὅστις ἐναντία αὐτὸς ἑαυτῷ νομοθετεῖν ἠξίωσεν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις τῶν νόμων ἐάσας; ἐμοὶ μὲν γὰρ ἕνεκα ἀναιδείας ὁ τοιοῦτος δοκεῖ πάνυ ἂν ἑτοίμως ἔργον ποιῆσαι. ὥσπερ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς 107 περὶ τἄλλα κακούργους τοὺς ὁμολογοῦντας, ἄνευ κρίσεως κολάζειν οἱ νόμοι κελεύουσιν, οὕτω δίκαιοι καὶ τοῦτον, ἐπειδὴ τοὺς νόμους κακουργῶν εἴληπται, μὴ δόντας λόγον, μηδ' ἐθελήσαντας ἀκοῦσαι, καταψηφίσασθαι. ὡμολόγηκε γὰρ θατέρῳ τῷ προτέρῳ νόμῳ 108 ἐναντίον τόνδε τιθεὶς ἀδικεῖν. ὅτι μὲν τοίνυν καὶ παρὰ τούτους τοὺς νόμους, καὶ παρὰ τοὺς προειρημένους, καὶ μικροῦ δέω παρὰ πάντας εἰπεῖν τοὺς ὄντας ἐν τῇ πόλει τέθηκε τὸν νόμον, οἶμαι δῆλον ἅπασιν ὑμῖν εἶναι. θαυμάζω δ' αὐτοῦ, τί ποτε καὶ τολμήσει λέγειν περὶ 109 τούτων. οὔτε γὰρ ὡς οὐκ ἐναντίος ἐσθ' ὁ νόμος τοῖς ἄλλοις, δεικνύειν ἕξει, οὔθ' ὡς δι' ἀπειρίαν ἰδιώτην αὐτὸν ὄντα τοῦτ' ἔλαθε, δύναιτ' ἂν πεῖσαι. πάλαι γὰρ μισθοῦ καὶ γράφων, καὶ νόμους εἰσφέρων ὦπται. καὶ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἔνεστιν αὐτῷ, ἀδίκημα μὲν εἶναι τὸ 110 πρᾶγμα, ὁμολογῆσαι, συγγνώμης δὲ τυχεῖν ἀξιοῦν. οὐδὲ γὰρ ἄκων, οὐδ' ὑπὲρ ἠτυχηκότων, οὐδ' ὑπὲρ συγγενῶν καὶ ἀναγκαίων αὐτῷ, τεθεικὼς φαίνεται τὸν νόμον· ἀλλ' ἑκών, ὑπὲρ μεγάλα ἠδικηκότων ὑμᾶς, οὐδὲν προσηκόντων αὐτῷ πλὴν εἰ μὴ συγγενεῖς ὑπολαμβάνει

[*] ὅ, τι ἂν αὐτοῦ καταγνωσθῇ.

104 Λέγε αὖθις αὐτὸ τοῦτο πάλιν) Ἐπειδὴ αὐτὸ ἐστὶ τὸ ἰσχυρόν, πολλάκις αὐτὸ λέγει τό, δεδέσθω ἕως ἂν ἐκτίσῃ. δεικνῦσι μὲν οὖν ἐναντίοι πρὸς ἀλλήλους, ὡς ἀποδείξει, οἱ νόμοι. τάχα δὲ οὐκ εἰσὶν ἐναντίοι τῷ σκοπουμένῳ τὰ πράγματα. κελεύει γὰρ ὁ πρότερος δεδέσθαι, ἕως ἂν ἐκτίσωσι. κελεύει δὲ καὶ ὁ δεύτερος ὁμοίως δεδέσθαι. ὕστερον δὲ οὐκ αἰτιᾶσαι. καὶ ἔστι παραλλαγμένος διόρθωσιν ἐλαχίστην ἔχων τοῦ προτέρου. ὁ μὲν γάρ, διηνεκῶς δεδέσθαι κελεύει. ὁ δέ, δεδέσθαι μὲν καὶ αὐτὸς οὐδὲν ἧττον προστίθησι. μέχρι γὰρ τοῦ χρόνου, δι' οὗ μεταποιεῖσθαι αὐτοὺς αὐτὸς βούλεται καὶ τοῦ τὸν ὑπὲρ ἐγγυητὰς αὐτοὺς εἶναι τὸν χρόνον. ὥστε οὐκ ἂν εἴη ἐναντίος. ἐναντίον γὰρ τὸ ἀναιρετικὸν τοῦ ἑτέρου. εἰ δὲ οὐκ ἀναιρεῖ τὸν περὶ τῶν δεσμῶν πάλαι κείμενον νόμον, τῷ δ' αὐτὸς[*] προστίθησι δεσμόν, οὐκ ἂν εἴη ἐναντίος.

[*] αὐτοῦ.

105 Καίτοι, τίνος ἂν ὑμῖν ἀποσχέσθαι) Ἐντεῦθεν ἄρχεται τῆς ἐπιλογικῶν τοῦ νόμου. ἐλήφθη δὲ ἀπὸ γνώμης. ἐπειδὴ γὰρ μετὰ τὸν ἔλεγχον ἔξεστι μαθεῖν ὁ ἀκροατὴς τὴν αἰτίαν, δι' ἣν προήχθη τοιοῦτον γράψαι νόμον, φοβηθεὶς μὴ ἐπὶ τὸ συμφέρον σε ἀποτρέψῃ, τὸ αἴσχιον τὸ ἀπὸ τῆς μισθαρνίας, ἵνα τὸν ἀκροατὴν αὐτῷ δύσνουν κατασκευάσῃ, παρασκευάσῃ μηδὲ τοὺς ὑπὲρ τοῦ συμφέροντος αὐτοῦ δέξασθαι λόγους.

106 Ὅστις ἐναντία) Ὃ θέλει εἰπεῖν, τοιοῦτόν ἐστιν. εἰ διὰ κέρδος, φησίν, ὑπερεῖδε ... ἐναντίους ἑαυτῷ θεῖναι τῶν νόμων, κελευόντων μηδὲ ἄλλοις ἐναντία γράφειν, τί ἂν προσδοκᾷ τι αὐτὸν ποιεῖν, εἰ μηδὲ ἐκωλύετο ὑπὸ τῶν νόμων τὰ ἐναντία γράφειν, τοῖς ἄλλοις δέ, τοῖς ἤδη νομοθετήσασιν. Ὥσπερ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι) Ὁ μὲν νόμος ἐστὶ τοὺς κακουργοῦντας ἐπαυτοφώρῳ λαβεῖν, καὶ Τιμοκράτην ἐπαυτοφώρῳ γράφοντα αὐτῷ τἀναντία. προσοικειοῦται δὲ οἱ ... περὶ τοῦ συμφέροντος ἐντεῦθεν. τοὺς ὁμολογοῦντας δέ, οὐ διὰ τῆς φωνῆς, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων. ἡ δὲ ἀνακεφαλαίωσις ἐν μέσῳ λαμβάνεται.

108 Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ παρὰ πάντας) Τοὺς περὶ τοῦ πράγματος δικαιολόγους ... ἐξαιρέσεις αἷς ἠδύνατο χρήσασθαι λέγων, ὅτι οὐ τοιοῦτος λέγει, ὡς οὐκ ἐναντίος, οὐδὲ ὅτι ἄπειρος, καὶ ἰδιώτης, οὐδὲ ὅτι συγγνώμης ἄξιος. πρέπει δ' ἂν ἡ ἐξαίρεσις τοῦ καταφορικοῦ λόγου, καὶ τοῦ ἤθους τῆς γνώμης, καὶ τῆς βουλήσεως. ἄρχεται δὲ τῆς ἐξαιρέσεως ἀπὸ τοῦ, θαυμάζω δὲ αὐτοῦ.

ἀλλ' αἱ ἐξαιρέσεις, τῶν νομίμων μόνου κεφαλαίου τυγχάνουσι. κέχρηται δὲ ταύταις, ἵνα ἀπαγάγῃ αὐτοὺς τῆς περὶ τὸ συμφέρον ἐννοίας. διόπερ αὔξει ἀπὸ τῆς πηλικότητος τὸ ἀδίκημα, φησὶν, οὐκ ἦν ἄπειρος νόμων, οὐκ ἦν ἰδιώτης ὁ Τιμοκράτης. οὐχ ἱκανοῦ ὄντος αὐτῷ ἀπὸ τοῦ συμφέροντος πρὸς ἀπολογίαν τῷ τολμήσαντι ὑπεναντίον γράψαι τοῖς νόμοις, εἰ καὶ μυρία κατ' αὐτῶν συμφέροντα. ὁ δὲ τῷ, οὐδ' ὑπὲρ συνῆψαν, χαριζόμενος πάλιν ἐστίν. ἐπιτήδειον δὲ καὶ συμφέροντα, ἐκ παραλλήλου λέγει τὸ αὐτό.

λαμβάνειν φησὶ τοὺς μισθουμένους αὐτόν. ὡς τοίνυν οὐδ' ἐπιτήδειον νόμον ὑμῖν, οὐδὲ συμφέροντ' εἰσήνεγκε, τοῦτ' ἤδη πειράσομαι νυνὶ δεικνύναι. οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογῆσαι, δεῖν τὸν ὀρθῶς ἔχοντα νόμον, καὶ συνοίσειν μέλλοντα τῷ πλήθει, πρῶτον μὲν ἁπλῶς καὶ πᾶσιν ὁμοίως γνωρίμως γεγράφθαι, καὶ μὴ τῷ μὲν εἶναι ταυτὶ περὶ αὐτοῦ νομίζειν, τῷ δὲ ταυτί. ἔπειτα εἶναι δυνατὰς τὰς πράξεις, ἃς διηγεῖται διὰ τοῦ νόμου. εἰ γὰρ αὖ καλῶς μὲν ἔχει, μὴ δυνατὸν δέ τι φράζοι, εὐχῆς, οὐ νόμου διαπράξαιτ' ἂν ἔργον. πρὸς δὴ τούτοις, οὐδενὶ τῶν ἀδικούντων φαίνεσθαι μηδεμίαν διδόντα ῥᾳστώνην. εἰ γὰρ δημοτικόν τις ὑπείληφε τὸ πρᾴους εἶναι τοὺς νόμους, τίσι τούτους προστάξεται; κἄνπερ ὀρθῶς βούληται σκοπεῖν, εὑρήσει τοῖς κρίνεσθαι μέλλουσιν, οὐ τοῖς ἐξεληλεγμένοις. τοῖς δὲ, οὐδὲ λόγος λείπεται τὸ μὴ οὐ πονηροῖς εἶναι. τούτων τοίνυν ὧν διεξελήλυθα ἐγὼ νῦν, οὐδ' ὁτιοῦν ἔχων ὁ νόμος φανήσεται, τἀναντία δ' ἑξῆς πάντα. πολλαχόθεν μὲν οὖν ἄν τις ἔχοι τοῦτο διδάσκειν, μάλιστα δ' ἐκ τοῦ νόμου αὐτοῦ, ὃν τέθηκε, δεξιῶν. ἔστι γὰρ οὐ τὸ μὲν αὐτοῦ καλῶς κείμενον, τὸ δὲ

γνωρίζειν. α.

* προσεξετάζέτω.

Οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολ.) Τὸ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ σαφῶς καὶ μὴ πανούργως. ἐπειδὴ δὲ διαφόρους ἐξηγοῦνται τὸν νόμον αὐτός τε καὶ Τιμοκράτης, καὶ δύναται εὑρεῖν ὁ Τιμοκράτης πρὸς ἕκαστον τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, ἀπὸ τοῦ λείποντος λύσιν κατὰ τὸ ἐμφαινόμενον τῆς διανοίας, περὶ τούτου διαλέγεται λέγων, μὴ μίαν εἶναι διάνοιαν τοῦ νόμου, ἀλλὰ πολλὰς καὶ διαφόρους. καὶ τοῦτο εἶναι τῶν ἀσυμφόρων. λέγει δὲ ταῦτα αἰσθόμενος, ὅτι πολλὰ μὲν ἐλλειπῶς εἴρηται. ἀντίθεσις δὲ πρὸς τὰ κατ' ἔλλειψιν ὁ Τιμοκράτης λέγων, ὅτι ὡς ὁμολογούμενα παρῆκα, προλαμβάνων φησὶ διαφόρους εἶναι τὰς διανοίας, ὥστε ταύτῃ τυγχάνειν ἀσύμφορον. λείπεται δὲ τὸ σκοπεῖν, τίσι μὲν τὸ θαρρεῖν κεφαλαίοις Δημοσθένης, τίσι δὲ Τιμοκράτης. οὐκοῦν δῆλόν ἐστιν, ὅτι Δημοσθένης μὲν τῷ νομίμῳ καὶ τῷ συμφέροντι, Τιμοκράτης δὲ, τῇ φιλανθρωπίᾳ. ἀνάγεται δὲ εἰς τὸ δίκαιον ἡ φιλανθρωπία. ὅταν μὲν ὁ Δημοσθένης θαρρῇ τοῖς νόμοις, ἀνάγκην ἔχει ἀποκρίνασθαι Τιμοκράτης, ὅτι ἀκόλουθα τοῖς νόμοις γέγραφα. ἔστι γὰρ λέγων, οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα· ὅταν δὲ τὸ συμφέρον προτείνῃ Δημοσθένης, πάλιν δεικνὺς ὡς ἡ πόλις βλαβήσεται, τότε ἐρεῖ ὁ Τιμοκράτης ἐξ ἀνάγκης ἀποκρινόμενος, ὅτι μᾶλλον τότε ἀποτίσουσιν. εὐπορήσουσι γὰρ, καὶ καταναγκάσουσιν οἱ ἐγγυηταὶ καὶ συνευπορήσουσι. καὶ αὖθις δὲ καὶ κατὰ τὸ θρυλλούμενον τὸ δίκαιον, ὅτι φιλανθρώπως ἔθηκα νόμον, εἰ περὶ τῶν ἀδυνάτων ἔθηκα βοηθοῦντα τοῖς πένησιν ἵνα μὴ τι. γινώσκωμεν τοῦ Τιμοκράτους νόμου τὸ πρῶτον μέρος, παύσας δὲ τὴν ἀνάγνωσιν, μάχεται πρὸς τὸ ῥητόν. ἔστι δὲ τὸ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων δεσμοῦ προστετίμηται κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ. ὅτι μὲν οὖν ἔχει αὐτὴν ἀγωνίζεσθαι πρὸς τὸ νόμιμον, ἐκεῖ τὸν νόμον πρὸς τοὺς νόμους ἀντεξήτασεν. ὅτι δ' ἔδει τὸν νόμον ἐξετασθῆναι, εἰ συμφέρων ἐστὶ, τότε αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ μόνον ἀναγινώσκει τὸν νόμον. οὕτως οὐ πᾶσα μάχη πρὸς τὸ ῥητὸν νομικὸν ποιεῖ ζήτημα, ὅπερ διωρίσατο Μητροφάνης καὶ Ἑρμογένης· εἴπερ κἀνταῦθα μάχη μὲν πρὸς τὸ ῥητόν ἐστιν, ὑπὲρ δὲ τοῦ συμφέροντος αἱ ἀποδείξεις. λυτέος τοίνυν, φησὶ, καὶ οὐκ ἐατέος ὁ τοιοῦτος νόμος, τῷ περὶ τῶν παρεληλυθότων καὶ περὶ τῶν μελλόντων διειλέχθαι τὸν νομοθέτην, σοφιζόμενος. ὁ μὲν γὰρ Τιμοκράτης παραχωρεῖ τοῖς δικαστηρίοις κρίνειν περὶ τῶν ἀμφισβητημάτων καὶ καταψηφίσασθαι δεσμὸν, ὕστερον περὶ τοῦ δεσμοῦ διαλέγεται. ὁ δὲ Δημοσθένης, κυριώτερον αὐτὸν ἀξιοῦν λέγει τῶν δικαστηρίων γίνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ συμβαίνει δεθῆναι καὶ τοὺς μηδέπω κεκριμένους, ἀπαχθέντας δὲ πρὸς τοὺς ἕνδεκα, ἢ διὰ προδοσίαν, ἢ δι' ἄλλο τι τῶν μεγίστων ἀδικημάτων, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς ὁμωνυμίας τοῦ δεσμοῦ τὸ σόφισμα ἔλαβεν. ἀπαλλάξει ὁ Τιμοκράτης ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ, δηλονότι, τοὺς μετὰ κρίσιν δεθέντας. ὁ δὲ Δημοσθένης λαμβάνει τὸν πρὸ τῆς κρίσεως ἵνα οὖν τὴν χώραν τῷ σοφίσματι· φαίνεται περὶ τοῦ νόμου λαμβάνων, τοῦ νόμου τὴν ἀσάφειαν ἐπιδείκνυται. καὶ ἔστιν ὁ τόπος τοῦ ἐπιχειρήματος, ἐκ τῆς ἀσαφείας κατὰ τὸ ἀπροσδιόριστον, ὅτι οὐ διεῖλε νενομοθέτηκε περὶ τῶν παρεληλυθότων, καὶ τῶν μελλόντων· ταύτῃ δὲ οὐκ ἂν ἠδύνατο χρήσασθαι τῷ τόπῳ, μὴ προσυπάρχων ἀπὸ τοῦ γράμματος τὴν ἀσάφειαν.

Εἰ γὰρ δημοτικόν τις) Αὕτη ἰσχυρὰ ἀντίθεσις τοῦ Τιμοκράτους. ἐπειδὴ οὖν ἰσχύει ἐν αὐτῇ, ὡς ἐν ἀντιπίπτοντος μέρει αὐτὸ λέγει, ἐπὶ τὸ ἔλαττον ἄγων, ὅτι τοῖς μέλλουσι κρίνεσθαι, ἀλλ' οὐ τοῖς ἤδη κριθεῖσιν ὁ νόμος ὁ παλαιὸς δίδωσι τὴν φιλανθρωπίαν. ἐπειδὴ δὲ καὶ μεταληπτικόν. καὶ γὰρ λέγει οὐ παντάπασιν ἀναιρῶν τὴν πρᾳότητα, ἐπεὶ ἔδοξεν αὐτῷ τραχύς τις. ἀλλὰ λέγει οὕτως, ἀλλ' οὐχὶ ὡς σὺ λέγεις. ἀλλ' ἡ μετάληψις αὕτη, τὸ μὲν πρῶτον ἐκβάλλει, τὸ δὲ δεύτερον εἰσάγει. τῶν δὲ δύο νόμων ἐναντίων ὄντων δεῖ ἕνα πάντως εἶναι περιγράφειν, καὶ δεῖ ἐκβάλλειν αὐτόν.

115 Ἀπὸ τῆς πρώτης συλλαβῆς) Ὑπερβολικῶς εἴρηται. οὐ γὰρ εἶπε τὰ ῥήματα, ἢ ὀνόματα μόνον, ἀλλὰ καὶ καθ' ἑκάστην συλλαβήν. δεῖ δὲ ὑποστίξαι ἐν τῷ Μυρρινούσιος, ἵνα τὸ, Τιμοκράτης εἶπεν, ἀπόλυτον καθ' ἑαυτὸ λάβωμεν.

119 Περὶ μὲν δὴ τῶν μελλόντων) Κατὰ συγχώρησιν δίδωσι τοῦτο τεχνικῶς, ἵνα δείξῃ τὸν περὶ τῶν παρελθόντων νομοθετοῦντα ὡς ἄτοπον. τοῦτο καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους πεποίηκε, συγχωρήσας γὰρ ὡς Χαριδήμῳ πολιτείαν εἶναι, ἐκ τούτου πλέον αὐτὸν ἔβλαψεν.

120 Ὥσπερ αὖ εἴ τις ἐάσας) Τῇ ἐκ τῶν ἀπαγωγῇ καθ' ὑπόθεσιν, ὅτι ἀπίθανον ἴσως τὸ κακόν.

ἢ μὴ τιθεμένου, ἀλλ' ὅλως ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τῆς πρώτης συλλαβῆς μέχρι τῆς τελευταίας, ἐφ' ὑμῖν κεῖται. Λαβὲ δὴ αὖθις τὴν γραφὴν ταυτηνί, καὶ μέχρι τοῦ πρώτου μέρους ἀνάγνωθι τὸν νόμον. ῥᾷστα γὰρ οὕτως 116 ἐγώ τε διδάξω, καὶ ὑμεῖς μαθήσεσθε, ἃ λέγω.

Νόμος.

Ἐπὶ τῆς Πανδιονίδος πρώτης πρυτανείας δωδεκάτῃ τῶν προέδρων, ἐπεψήφιζεν Ἀριστοκλῆς Μυρρινούσιος, Τιμοκράτης εἶπε. καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ 117 δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ, ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ, ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστῆσαι. Ἐπίσχες. αὐτίκα γὰρ καθ' ἕκαστον ἀναγνώσῃ. τουτὶ πάντων, ὦ ἄνδρες 118 δικασταί, τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ, σχεδὸν ἐστὶ δεινότατον. οἶμαι γὰρ οὐδένα ἀνθρώπων ἄλλον τολμῆσαι νόμον εἰσφέροντα, ἐπὶ τῷ χρῆσθαι τοὺς πολίτας αὐτῷ, τὰς κατὰ τοὺς προτέρους κυρίους νόμους κρίσεις γεγενημένας, ἐπιχειρῆσαι λύειν. τοῦτο τοίνυν οὑτοσὶ Τιμοκράτης ἀναιδῶς, καὶ οὐδ' ἀποκρουσάμενος πεποίηκε, 119 γράψας διαρρήδην, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον, ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ, ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ. περὶ μὲν δὴ τῶν μελλόντων εἴ τι δίκαιον ἐποίει ὑμᾶς, οὐκ ἂν ἠδίκει. περὶ δὲ ὧν δικαστήριον ἔγνωκε, καὶ τέλος ἔχηκε, πῶς οὐχὶ δεινὰ ποιεῖ, νόμον εἰσφέρων, δι' οὗ ταῦτα λυθήσεται; ὥσπερ 120 αὖ εἴ τις ἐάσας κύριον γενέσθαι τὸν τούτου νόμον, γράψειεν ἕτερον τοιόνδε· καὶ εἴ τινες ὠφληκότες χρήματα, καὶ δεσμοῦ προστετιμημένου αὐτοῖς, ἐγγυητὰς κατέστησαν, κατὰ τὸν τούτου νόμον, μὴ εἶναι τὴν διεγγύησιν αὐτοῖς, μηδὲ τὸ λοιπὸν ἐξεῖναι μηδένα. ἀλλ' οὔτε ταῦτα ποιήσειεν ἂν οὐδεὶς ὑγιαίνων, εἰ μή, σύ τ' ἐκεῖνα λύων ἠδίκεις. 121 χρῆν γὰρ αὐτόν, εἴ τι παρὰ γνώμην ἐνόμιζε δίκαιον, ἐπὶ τοῖς ὕστερον γενησομένοις θεῖναι τὸν νόμον, καὶ μὴ συνενεγκόντα εἰς ταυτὸ τὰ μέλλοντα τοῖς παρεληλυθόσι, καὶ τὰ μὲν ἄδηλα τοῖς φανεροῖς ἀδικήμασιν, εἶτα ἐπὶ πᾶσι γράψαι τὴν αὐτὴν γνώμην. πῶς γὰρ οὐ δεινόν, τῶν αὐτῶν ἠξιωκέναι δικαίων τοὺς ἐξεληλεγμένους ἀδικοῦν- 122 τας τὴν πόλιν πρότερον, καὶ τοὺς μηδ' εἰ κρίσεως ἄξιον ἐργάσωνταί τι, δήλους; καὶ μὴν κἀκεῖθεν ἴδοιτ' ἄν, ὡς δεινὸν πεποίηκε θεῖναι περὶ τῶν παρεληλυθότων τὸν νόμον, εἰ λογίσαισθε πρὸς αὐτοὺς τί ποτ' ἐστὶν, ᾧ νόμος ὀλιγαρχίας διαφέρει, καὶ τί δή ποτ', οἱ μὲν ὑπὸ νόμων ἐθέλοντες ἄρχεσθαι, σώφρονες καὶ ἐλεύ- 123 θεροι καὶ χρηστοὶ πολῖται νομίζονται· οἱ δ' ὑπὸ τῆς ὀλιγαρχίας, ἄνανδροι καὶ δοῦλοι. εὕροι γὰρ ἂν ὡς ἀληθῶς τοῦτο προχειρότατον, ὅτι τῶν μὲν ἐν ταῖς ὀλιγαρχίαις ἕκαστος, καὶ τὰ πεπραγμένα λῦσαι, καὶ περὶ τῶν μελλόντων, ἃ ἂν αὐτῷ δοκῇ, προστάξαι κύριός ἐστιν· οἱ δὲ νόμοι περὶ τῶν μελλόντων, ἃ χρὴ γίγνεσθαι, φράζου- 124 σι, μετὰ τοῦ πεῖσαι τεθέντες, ὡς συνοίσουσι τοῖς χρωμένοις. Τιμοκράτης τοίνυν ἐν δημοκρατουμένῃ τῇ πόλει νομοθετῶν, τὴν ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας ἀδικίαν εἰς τὸν αὑτοῦ νόμον μετήνεγκε, καὶ περὶ τῶν παρεληλυθότων αὐτὸν κυριώτερον τῶν καταγνόντων δικαστῶν ἠξίωσε ποιῆσαι. καὶ οὐ τοῦτο μόνον πεποίηκεν ὑβριστικόν, ἀλλὰ καὶ γέγραφε 125 καὶ τὸ λοιπόν, ἐάν τινι προστιμηθῇ δεσμοῦ, εἶναι καταστήσαντι πρὸς ἐγγυητὰς ἢ μὴν ἐκτίσειν,

ἐκτίσειν, ἀφεῖσθαι. καίτοι ἐχρῆν αὐτὸν, εἰ τὸ δεδέσθαι δεινὸν ἡγεῖτο, μηδενὶ προστιμᾶν, ὅσοις ἂν ὑμεῖς ἐγγυητὰς καταστῆτε, δεσμοῦ νομοθετῆσαι, μὴ παραλαβόντα κατεγνωκότας ὑμᾶς τὸν δεσμὸν, μηδ' ἐχθρῶς διατιθέντα πρὸς ὑμᾶς τὸν ἑαλωκότα, τηνικαῦτα ποιεῖν τὴν ἐξεύρεσιν. νυνὶ δ', ὥσπερ ἐνδεικνύμενος, ὅτι κἂν ὑμῖν δοκῇ δεδέσθαι τινὰ, αὐτὸς ἀφήσει, τοῦτον τὸν νόμον εἰσήνεγκεν. ἆρ' οὖν τῳ δοκεῖ συμφέρειν τῇ πόλει τοιοῦτος νόμος, ὃς δικαστηρίου γνώσεως αὐτὸς κυριώτερος ἔσται, καὶ τὰς ὑπὸ τῶν ὀμωμοκότων γνώσεις τοῖς ἀνωμότοις προστάξει λύειν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. φαίνεται τοίνυν ὁ τούτου νόμος ταῦτ' ἔχων ἀμφότερα. ὥστ' εἴπερ ὑμῶν ἑκάστῳ μέλει τι τῆς πολιτείας, καὶ δεῖν οἴεται κυρίαν εἶναι τὴν αὑτοῦ γνώμην περὶ ὧν ἂν ὀμωμοκὼς ψηφίσηται, λυτέος καὶ οὐκ ἐατέος ὁ τοιοῦτος νόμος κύριος γενέσθαι. νυνὶ δ' οὐ τοίνυν ἀπέχρησεν αὐτῷ τὰ δικαστήρια ἄκυρα ποιῆσαι τῶν προστιμημάτων· ἀλλ' οὐδὲ ἃ δίκαια ᾠήθη αὐτὸς ἐν τῷ νόμῳ, καὶ προσέταξε τοῖς ὠφληκόσιν, οὐδὲ ταῦτα ἁπλῶς, οὐδ' ἀδόλως φαίνεται γεγραφὼς, ἀλλ' ὡς ἂν μάλιστά τις ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι καὶ παρακρούσασθαι βουλόμενος. σκέψασθε γὰρ ὡς γέγραφε Τιμοκράτης εἶπε, φησὶ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ προστετίμηται κατὰ νόμον ἢ κατὰ ψήφισμα δεσμοῦ, ἢ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι αὐτῷ ἢ ἄλλῳ ὑπὲρ ἐκείνου ἐγγυητὰς καταστῆσαι, οὓς ἂν ὁ δῆμος χειροτονήσῃ, ἦ μὴν ἐκτίσειν. ἐνθυμεῖσθε ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου καὶ τῆς καταγνώσεως, εἰ ἀπεπήδησεν ἐπὶ τὸν δῆμον, ἐκκλέπτων τὸν ἠδικηκότα, καὶ τὴν παράδοσιν αὐτοῦ τὴν τοῖς ἕνδεκα. τίς γὰρ ἀρχὴ παραδώσει τὸν ὀφλόντα; τίς τῶν ἕνδεκα παραλήψεται; κελεύοντος μὲν τοῦ νόμου τούτου ἐν τῷ δήμῳ καθιστάναι τοὺς ἐγγυητὰς, ἀδυνάτου δ' ὄντος αὐθημερὸν ἐκκλησίαν ἅμα καὶ δικαστήριον γενέσθαι, οὐδαμοῦ δ' ἐπιτάττοντος φυλάττειν τέως, ἕως ἂν καταστήσῃ τοὺς ἐγγυητάς. καίτοι τί ποτ' ἦν, δι' ὃ προσγράψαι σαφῶς ὤκνησε, τὴν δ' ἀρχὴν τὸν ὀφλόντα φυλάττειν τέως, ἕως ἂν καταστήσῃ τοὺς ἐγγυητάς; πότερον οὐχὶ δίκαιον; εὖ οἶδ' ὅτι πάντες ἂν φήσαιτε. ἀλλ' ἐναντίον ἦν τινὶ τῶν νόμων; οὐκ, ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ τοὺς νόμους. τί ποτ' οὖν ἦν; οὐδὲν ἂν εὕροι τις ἄλλο, πλὴν ὅτι οὐχ, ὅπως δώσουσι δίκην ὧν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτε, ἐσκόπει, ἀλλ' ὅπως μή.

Εἰ τὸ δεδέσθαι δεινόν) Ἐπειδὴ οὐδεὶς ἴδοιεν ἄπειρος εἶναι, καταστήσαντα ἐγγυητὰς, ἦ μὴν ἐκτίσειν, δεσμοῦ ἀφεῖσθαι, ἐπάγει ἀντιθετικόν. Βουλόμενος αὐτὸν συγκροῦσαι τῷ δήμῳ. τὸ δὲ μηδενὶ προστιμᾶν, ἐχρῆν αὐτόν φησι γράφειν μηδὲ ὅλως τινὰ δεσμεῖσθαι ἀλλὰ παρέχειν ἐγγυητάς. Μὴ παραλαβόντα) κατὰ κοινοῦ τὸ ἀν... ἐχρῆν. τὴν δὲ πρόθεσιν δεῖ ὑπερβιβάσαι πρὸς τὸ καταγνωκότας, ἵνα ᾖ οὕτως· οὐδὲ ἐχρῆν αὐτὸν λαβόντα ὑμᾶς ἤδη προκαταγνωκότας τὸν δεσμὸν, τότε λέγειν ὡς δεῖ καταστῆσαι ἐγγυητάς. Καὶ τὰς τῶν ὀμωμοκότων) Οὐκ ἔστι δίκαιος· ἰσχυρότερος γὰρ ὁ δῆμος τῶν δικαζόντων· ἀλλ' ἵνα μὴ φαίνηται ἐρωτῶν, εἰ δεῖ τὸν δῆμον ἰσχυρότερον εἶναι τῶν νόμων, οἵ γε εἰσιν οἱ δικάζοντες, ἀπὸ τῆς ποιότητος μᾶλλον ἐχρήσατο· ὀμωμοκότας γὰρ εἶπε τοὺς δικαστάς· ἀνωμότους δὲ τὸν δῆμον, ἵνα καὶ τὸ ἄλογον Τιμοκράτους ὀφθῇ· δικασταὶ μὲν γὰρ, καὶ ὀμόσαντες ἐψηφίσαντο τὸν δεσμόν. ὁ δὲ, διὰ τοῦ δήμου τῇ ἐγγύῃ λύει τὸν δεσμόν.

Ἄλλως. Τοῖς ἀνωμότοις λέγει τοῖς νῦν δικασταῖς, διότι αὐτοὺς καλεῖ ἀνωμότους, καθὸ εἰσιόντες οἱ δικασταὶ περὶ ἐκείνου τοῦ πράγματος ὤμνυσαν, περὶ οὗ ἡ κρίσις ἦν, οὐ μέντοι περὶ τῶν ἤδη κριθέντων. τοῦτο οὖν διαλέγει εἶπεν, ὅτι παρακελεύεται ὑμῖν λῦσαι τὰ πρότερον γνωσθέντα, περὶ ὧν οὔτε εἰσήλθετε, οὔτε γινώσκετε, ἀλλ' ὀμόσαντες περὶ ἐκείνων δικάσειν.

Ὥστ' εἴπερ ὑμῶν ἑκάστῳ) Ἄλλος τόπος ἀπὸ τῆς ἑκάστου διαθέσεως, ἣν ἕκαστος ὑμῶν ἔχει περὶ ἑαυτοῦ. ἕκαστος γὰρ βούλεται τὴν οἰκείαν γνώμην κυρίαν εἶναι. ὁ δὲ τοιοῦτος νόμος, παροξυντικὸς τοῦ περὶ αὐτὸν ὄντος ἐναντίου κατ' αὐτὴν ἐξέτασιν, τίνα τρόπον κυρίαν εἶναι δεῖ τὴν ψῆφον τῶν ὀμωμοκότων, ἢ τῶν ἀνωμότων. Ἀλλ' οὐδὲ ἃ δίκαια ᾠήθη) Δημοσθενικῆς βίας τὸ νόημα τὸ περὶ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀντιδίκου ἰσχυρὸν εἰς πιθανότητα. ὁ γὰρ Τιμοκράτης, ὡς φιλάνθρωπον εἰσάγων τὸν νόμον, ἐπὶ τῇ ἀφέσει τοῦ δεσμοῦ, ἂν καταστήσωσιν ἐγγυητάς. ὁ δὲ ῥήτωρ, βιαίως μεταβαίνει, λέγων, ὅτι οὐδὲ ἐγγυητὰς βούλεται, παρακρούσασθαι θέλων, ἀπατῆσαι ὑμᾶς. Τοῖς ἕνδεκα) Τοὺς ἕνδεκα λέγει, οἳ ... τοῦ δεσμοῦ ... μὴ διδόναι παρὰ τοῖς ἕνδεκα φυλάττεσθαι, ἕως ἂν ἐγγυητὰς παράσχῃ ἐν τῷ δήμῳ, ἵνα ἐν τούτῳ τῷ ... φυγεῖν.

Diebus enim comitialibus iudicia exerceri non posse

134 Ἀντὶ μὲν τοῦ τιμήματος) Τίμημα καλεῖ αὐτὸ τὸ προστιμηθὲν αὐτῷ ἐκ τοῦ χρόνου τῆς ἐνάτης πρυτανείας. ὥστε καταβαλεῖν διπλᾶ. ἀργύριον δὲ, αὐτὸ τὸ κεφάλαιον, καὶ τὸ ἀρχαῖον καλεῖ. ἐνταυθοῖ δὲ, ὅτι ἐνταῦθα καὶ ἐνταυθοῖ λέγεται οὐ μὴν ἐνταυθί. 135 138 Τὸ γεγραμμένον) Αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον. Φαύλους ἀνθρώπους) Εὐτελεῖς κατὰ τὴν τύχην. Οἷς) Ἀντὶ τοῦ οὓς τινας ἐγγυητάς.

Ὅταν ὑμεῖς ἀποχειροτονήσητε) Ἀντὶ τοῦ ἀποδοκιμάσητε καὶ μὴ δέξησθε αὐτοὺς ὡς μὴ ὄντας ἱκανοὺς εἰς τὸ ἐγγυᾶσθαι, ἀπαλλάξονται. 141 Οὐ γὰρ ὅλως τὸ δεδέσθαι) Πειρᾶται λῦσαι αὐτοῦ τὴν δόξαν, ἣν εἶχεν νομίζων παρὰ τοῖς πολίταις ὡς νόμον φιλάνθρωπον εἰσάγων. ἔστι δὲ ὥσπερ λύσις ἀντιπίπτοντος, ἵνα μή τις εἴπῃ, ἰδοὺ καὶ αὐτὸς καλῶς τὸν δεσμὸν, ἐπεὶ ὅτι τῷ ὀνόματι μόνον καταλιμπάνει ὑμῖν τὴν τιμωρίαν τοῦ δεσμοῦ, τῷ λέγειν ὡς δεῖ δεδέσθαι· τὸ δὲ ἀληθείᾳ καὶ τῷ ἔργῳ, ἀφαιρεῖται, παρέχων καιρὸν φυγῆς τοῖς μὴ βουλομένοις καταβαλεῖν, ὡς εἶπεν ἄνω. Ἀλλὰ τὸν χρόνον ἐκκλέψας) Ἐκκλέψας τὸν ἠδικηκότα, καὶ τὴν παράδοσιν αὐτοῦ τοῖς ἕνδεκα. διὰ τὸ τὸν τούτου νόμον κελεύειν ἐν τῷ δήμῳ καθιστάναι τοὺς ἐγγυητάς, ἀδύνατον δὲ εἶναι αὐθημερὸν ἐκκλησίαν ἅμα, καὶ δικαστήριον γενέσθαι, ὡς ἄνω εἴρηται. 142 Καὶ πάντων ἀκόντων) Ἀντὶ τοῦ καὶ ὑμῶν μὴ βουλομένων ἔδωκεν ἄφεσιν τοῦ δεσμοῦ.

εἶτα πῶς γέγραπται μετὰ ταῦτα; καθιστάναι τοὺς ἐγγυητάς, ἢ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον, ὃ ὤφειλεν. ἐνταυθοῖ 134 πάλιν τῶν μὲν ἱερῶν χρημάτων τὴν δεκαπλασίαν *ἀφῄρηται· τῶν δὲ ὁσίων, ὁπόσων ἐν τῷ νόμῳ διπλασιάζεται, τὸ ἥμισυ. πῶς δὴ τοῦτο ποιεῖ; γράψας ἀντὶ μὲν τοῦ τιμήματος τὸ ἀργύριον, ἀντὶ δὲ τοῦ, τὸ γιγνόμενον, ὃ ὤφειλε. διαφέρει δὲ τί; εἰ μὲν ἔγραψε καθιστάναι τοὺς 135 ἐγγυητάς, ἢ μὴν ἐκτείσειν τὸ τίμημα τὸ γιγνόμενον, περιειλήφει τοὺς νόμους ἅπαντας, καθ' οὓς τὰ μὲν δεκαπλᾶ, τὰ δὲ διπλᾶ γίγνεται τῶν ὀφλημάτων. ὥστε ἐκ τούτων ἦν ἀνάγκη τοῖς ὀφλοῦσι τὸ γεγραμμένον τ' ἐκτείνειν, καὶ τὰς ἐκ τῶν νόμων προσούσας ζη-136 μίας καταβάλλειν. νῦν δ' ἐν τῷ γράψαι τὴν κατάστασιν εἶναι τῶν ἐγγυητῶν, ἢ μὴν ἐκτείσειν τὸ ἀργύριον, ὃ ὤφειλεν ἐκ τῆς λήξεως, καὶ τῶν γραμμάτων, ἐφ' οἷς ἕκαστος εἰσήχθη, ποιεῖ τὴν ἔκτεισιν. ἐν οἷς πᾶσιν ἁπλοῦν *ὅστις ὤφληκεν ἀργύριον γέγραπται. μετὰ ταῦτα τοί-137 νυν τηλικοῦτον πρᾶγμα ἀνελών, ἐν τῇ τῶν ῥημάτων μεταθέσει, προσέγραψε, τοὺς δὲ προέδρους ἐπιχειροτονεῖν ἐπηνάγκασεν, ὅταν τις καθιστάναι βούληται, παραλύων τὸν νόμον, οἰόμενος δεῖν σώζειν τὸν ἠδικηκότα, καὶ τὸν ἐν ὑμῖν ἡλωκότα. οὐδεὶς γάρ, ὅταν βούληται, τὴν κατάστα-138 σιν αὐτῷ τῶν ἐγγυητῶν, ἐπ' ἐκείνῳ πεποίηκε μηδέ ποτ' ἐκτεῖσαι, μηδὲ δεθῆναι. τίς γὰρ οὐ ποριεῖται φαύλους ἀνθρώπους, οἳ ὅταν ὑμεῖς ἀποχειροτονήσητε, *ἀπαλλάξονται; ἐὰν γάρ τις, ὡς οὐ κα-139 θιστάντα τοὺς ἐγγυητὰς ἀξιοῖ δεδέσθαι, φήσει καὶ καθιστάναι καὶ καταστήσειν, καὶ δείξει τὸν τούτου νόμον, ὃς καθιστάναι μέν, ὅταν βούληται, κελεύει, φυλάττειν δὲ τέως οὐ λέγει, οὐδ' ἂν ἀποχειροτονήσηθ' ὑμεῖς τοὺς ἐγγυητάς, δεδέσθαι προστάττει, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς ὥσπερ ἀλεξιφάρμακόν ἐστι τοῖς ἀδικεῖν βουλομένοις. τῷ δὲ καταστήσαντι, φησί, τοὺς ἐγ-140 γυητάς, ἐὰν ἀποδιδῷ τῇ πόλει τὸ ἀργύριον, ἐφ' ᾧ κατέστησε τοὺς ἐγγυητάς, ἀφεῖναι τοῦ δεσμοῦ. πάλιν ἐνταυθοῖ ἐπιμαίνει ἐπὶ τοῦ *κακουργήματος, ὃ μικρῷ πρότερον εἶπον, καὶ οὐκ ἐπιλέληθε. οὐδ' ἔγραψε τὸ τίμημα τὸ γιγνόμενον, ἀλλὰ τὸ ἀργύριον, ὃ ὤφειλεν, ἐὰν ἀποδιδῷ, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ. ἐὰν δὲ μὴ καταβάλῃ τὸ ἀρ-141 γύριον ἢ αὐτός, ἢ ἐγγυηταὶ ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, τὸν μὲν ἐξετισθέντα, δεδέσθαι, τῶν δὲ ἐγγυητῶν δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν. ἐν δὴ τῷ τελευταίῳ τούτῳ, παντελῶς αὐτὸς αὐτοῦ κατήγορος ὡς ἀδικεῖ γεγονὼς φαίνεται. οὐ γὰρ ὅλως τὸ δεδέσθαι τινὰ τῶν πολιτῶν αἰσχρὸν ἢ δεινὸν νομίσας, ἀπεῖπε μὴ δεῖν· ἀλλὰ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ τὸν ἠδικηκότα ἐνῆν 142 τιμωρίας λαβεῖν, ἐκκλέψας, τοῦτον μὲν τῆς τιμωρίας ἔλιπε τοῖς ἀδικουμένοις ὑμῖν *οὐδέν, ὃ δ' ἔργον ἀφείλετο. καὶ πάντων ἀκόντων ἔδωκεν ἄφεσιν τοῖς τὰ ὑμέτερα ἀξιοῦσιν ἔχειν βίᾳ. καὶ μόνον οὐ προσέγραψε δίκην ἐξεῖναι λαχεῖν αὐτῷ κατὰ τῶν δικαστῶν, τῶν προστιμησάντων τοῦ δεσμοῦ. ὃ δὲ πολλῶν ὄντων καὶ δεινῶν, ὧν ἐν τῷ νόμῳ τέθεικε, 143 μάλιστ' ἄξιόν ἐστ' ἀγανακτῆσαι, βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. δι' ὅλου γὰρ τοῦ νόμου τῷ καταστήσαντι τοὺς ἐγγυητὰς, ἁπλῶς λέγει. τῷ δὲ μὴ καταστήσαντι μήτε βελτίους, μήτε χεί-

*ὑφῄρηται. *ὅ,τι. *ἀπαλλάξονται. *πανουργήματος. *ὑμῶν. *ἃ.

μήτε χρήσεις, μηδ᾽ ὅλως παρέχοντι τὸν νόμον ὑμῖν, οὐδεμίαν οὔτε δίκην, οὔτε τιμωρίαν προσγέγραφεν, ἀλλ᾽ ἄδειαν πεποίηκε τοσαύτην, ὅσην οἷόν τε γενέσθαι πλείστην. καὶ γὰρ τοὺς χρόνους, ἐν διώρισε τὴν ἐνάτην πρυτανείαν, ὧν καταστήσωσί τι λέγει τοὺς ἐγγυητάς. γράψας δ᾽ αὖθις 144 ἐκεῖ τὸν. προσέγραψε δημοσίαν εἶναι τὴν οὐσίαν τὴν τῶν ἐγγυητῶν, ἂν μή τις ἐκτίσῃ. τοῦ δὲ μὴ καταστήσαντος, οὐκ ἔνι δήπουθεν ἐγγυητὰς ὑπὲρ χρόνου. καὶ τοῖς μὲν παρέδροις, οἳ κεκληρωμένοι καθ᾽ ἕν τι ὑμῶν, ἐπάναγκες ἐποίησεν, ὅταν καθιστῇ τις, δέχεσθαι· τοῖς δ᾽ ἀδικοῦσι τὴν πό- 145 λιν, οὐδεμίαν προσέγραψεν ἀνάγκην· ἀλλ᾽ ὥσπερ εὐεργέταις, αἵρεσιν αὐτοῖς ἔδωκεν, εἰ χρὴ δοῦναι δίκην, ἢ μή. καίτοι πῶς ἂν ἀσυμφορώτερος ὑμῖν τούτου γένοιτο νόμος, ἢ κάκιον ἔχων; ὃς πρῶτον μὲν περὶ τῶν ἐκ τοῦ παρεληλυθότος χρόνου κριθέντων ἐναντία τοῖς ἐφ᾽ ὑ- 146 μῶν ἐγνωσμένοις προστάττει· δεύτερον δὲ περὶ τῶν μελλόντων κριθήσεσθαι προστιμᾶν κελεύων τοὺς δικαστὰς τοὺς ὀμωμοκότας, ἄκυρα τὰ προστιμήματα ποιεῖ· πρὸς δὲ τούτοις, ἐπιτίμους τοὺς ὀφείλοντας, οὐ τὰ προσήκοντα ἐκτίνοντας καθίστησιν. ὅλως δ᾽ ἐπιδεί- 147 κνυσι μάτην ὀμωμοκότας, τιμῶντας, δικάζοντας, ὀργιζομένους, ἅπαντα ποιοῦντας ὑμᾶς. ἐγὼ μὲν γὰρ εἰ Κριτίας ὁ γενόμενος τῶν τριάκοντα εἰσέφερε τὸν νόμον, οὐκ ἂν ἄλλον ἡγοῦμαι τρόπον γράψαντ᾽ εἰσενεγκεῖν, ἢ τοῦτον. ὅτι τοίνυν ὅλην συγχεῖ τὴν πολιτείαν, καὶ καταλύει πάντα τὰ πράγματα ὁ νόμος, καὶ πολλὰς φιλοτιμίας περιαιρεῖται τῆς πόλεως, καὶ τοῦτο ῥᾳδίως ὑμᾶς νομίζω μαθήσεσθαι. ἴστε γὰρ δήπου 148 τοῦθ᾽ ὅτι σώζεται πολλάκις ὑμῶν ἡ πόλις διὰ τὰς στρατιάς, καὶ τὰς ναυτικάς, καὶ τὰς πεζάς. καὶ πολλὰ καὶ καλὰ πολλάκις ἤδη διεπράξασθε, καὶ σώσαντές τινας, καὶ τιμωρησάμενοι, καὶ διαλλάξαντες. τοῖς οὖν ἀνάγκη τὰ τοιαῦτα διοικεῖν ἐστί; διὰ ψηφισμάτων καὶ νόμων, τοῖς μὲν εἰσφέρειν ἐπιτάττοντας, τοὺς δὲ τριηραρχεῖν κελεύοντας, τοὺς δὲ πλεῖν, τοὺς δ᾽ ἕκαστα ποιεῖν ὧν δεῖ. συγχωρῶ αὐτὸ δ᾽ ὅπως γίγνεται, δικαστήρια πληροῦτε καὶ καταγιγνώσκετε δεσμὸν τῶν ἀκοσμούντων. σκέψασθε δὴ τὸν 149 τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ τουτουὶ νόμον, ὡς λυμαίνεται ταῦτα καὶ διαφθείρει. γέγραπται γὰρ δήπου ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ, καὶ εἴ τινι τῶν ὀφλόντων προστετίμηται δεσμοῦ, ἢ καὶ τὸ λοιπὸν προστιμηθῇ, εἶναι καταστήσαντι ἐγγυητάς, ἢ μὴν ἐπὶ τὴν ἐνάτην πρυτανείαν ἐκτίσειν τὸ ἀργύριον, ἀφεῖσθαι τοῦ δεσμοῦ. τίς οὖν πόρος ἔσται; τίνα ἀποσταλήσεται 150 τρόπον ἡ στρατιά; πῶς τὰ χρήματα εἰσπραξόμεθα, ἐὰν εἷς ἕκαστος ὀφλισκάνων, ἐγγυητὰς καθιστῇ κατὰ τὸν τουτουὶ νόμον, ἀλλὰ μὴ τὰ προσήκοντα ποιῇ; ἐροῦμεν νὴ Δία τοῖς Ἕλλησι, Τιμοκράτους νόμος ἐστὶ παρ᾽ ἡμῖν. ἀναμείνατε οὖν τὴν ἐνάτην πρυτανείαν, εἶτα τότ᾽ ἐξιμεν. τοῦτο γὰρ λοιπόν. ἂν δ᾽ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν ἀμύνεσθαι δέῃ, ἆρα γιγνώσκετε τοὺς ἐχθροὺς ταῖς τῶν παρ᾽ ἡμῖν πονηρῶν διατριβαῖς καὶ κακουργίαις ἀναμενεῖν; 151 ἢ, εἰ τὴν πόλιν αὐτὴν ἐμποδίζοντας νόμους θήσετε, καὶ τἀναντία τῶν συμφερόντων λέγοντας, συνήσεσθε τί ποιῆσαι τῶν ὄντων; ἀλλ᾽ ἀγαπητόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ

Τοῦ δὲ μὴ καταστήσαντος οὐκ ἔνι δή- 144 πουθεν) Πῶς γὰρ ὁ μὴ καταστήσας [illegible] ἐγγυητάς [illegible] μὴ καταστήσαντος ἐγγυητὰς [illegible] τὸ δὲ [illegible]. Καίτοι πῶς ἂν ἀσυμφο- 145 ρώτερος) [illegible] ἐπίλογος [illegible] [illegible] τὸ συμφέρον κεφάλαιον. [illegible] ἀνακεφαλαιοῦται [illegible]. εἰ δέ τις ζητή- σει [illegible] ἐν μέσῳ τοῦ λόγου ἀνακε- φαλαίωσιν [illegible] ἐπιλόγου ἡ ἀνακεφαλαίωσις. λεγο- μένη [illegible] ἀνακεφαλαιώσεις [illegible] ἑκάστου κεφάλαια [illegible] πλάτος [illegible] τοῦ λόγου [illegible].

Ὅτι τοίνυν ὅλην συγχεῖ) [illegible] 147 φέροντες εἰσὶν οἱ λόγοι. Ἀλλὰ μὴ τὰ 150 προσήκοντα ποιῇ) Γαρ[illegible] χρήματα. Ἐροῦμεν νὴ Δία τοῖς Ἕλλησιν) [illegible] [illegible]

* παραφθάν.
* πεζικαῖς α.
* ἐὰν.
* ἀναμενεῖ;
* ζητήσει.

Critias unus ex triginta

ὑφ᾽

γίγνηται

Προσκαταβλήματα

154 Τοὺς ἐκ τῶν τελῶν) Κυρίως τέλη, ἐπὶ τῶν μισθῶν λέγεται. καταχρηστικῶς δὲ καὶ ἐπὶ τῶν προσόδων τῶν χώρας.
155 Τὰ προσκαταβλήματα) Ἤ, αὐτὰ τὰ προστιμήματα τοῖς χρεωστοῦσι καὶ μὴ δυναμένοις καταβάλλειν. μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ὡς ὕστερον ἐγκαλοῦμεν, κατέβαλλον τὰ διπλᾶ. διὸ καὶ προσκαταβλήματα λέγεται διὰ
156 τὸ προσκαταβάλλειν. Οὐ δικάσει τὰ δικαστήρια) Οὐ μόνον οἱ δικασταὶ ἐλάμβανον μισθόν, ἀλλὰ καὶ ἡ βουλή, καὶ ὁ δῆμος. οὐ, ὡς ἐπαρθείς, ἀλλὰ ἀμισθὶ
157 ταῦτα ποιήσομεν. Ἀλλὰ τί δι' ἀμισθὶ ταῦτα) Ἀντὶ τοῦ, ἀλλὰ εἰ καὶ μὴ χρήματα ἔσται. τὰ δικαστήρια ποιήσομεν καὶ χωρὶς μισθοῦ ἐπεὶ δὲ οὐ τῷ φύσει αἰτιατῶν ... τῶν δικαστῶν, ἀλλ' ὡς ... [illegible]. τὰ γὰρ ἴδια, ... ὁ ῥήτωρ ἐπὶ διαπυρμοῦ χρῆται. ἀλλὰ τὰ
158 ἴδια τὰ ... καὶ ... Νυνὶ δὲ κύκλῳ φθέγγεται) Ἀντὶ τοῦ ... τοὺς τελωνικοὺς δέ, τοὺς περὶ τελῶν καὶ τελωνῶν. Διὰ ταῦτα οὐ προσέγραψε τοῦτο) Ἐπειδὴ ... τῶν
159 τελωνικῶν νόμων. Ἱππέας) Καὶ γὰρ καὶ οἱ ἱππεῖς μισθὸν ἐλάμβανον ... τὸ ... τοὺς ἵππους.
160 Ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδικοῦσιν) Οὐχ ὅτι ...

πάντων καλῶς ἐχόντων ἡμῖν, καὶ μηδενὸς ὄντος τοιούτου νόμου κατὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν, καὶ ταῖς ὀξύτησι δυναί-
152 μεθα, καὶ τοῖς τοῦ πολέμου καιροῖς ἀκολουθεῖν, καὶ μηδενὸς ὑπεξιέναι. ἀλλὰ μήν, εἰ φαίη τις τοῦτον τεθεικότα νόμον, ὃς τὰ τοιαῦτα λυμαίνεται, δι' ὧν ἡ πόλις καὶ σεμνὴ καὶ λαμπρὰ παρὰ πᾶσι καθέστηκε, πῶς οὐχὶ δικαίως ὁτιοῦν ἂν πάθοι; ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν διοίκη-
153 σιν ἀναιρεῖ, τήν θ' ἱερὰν καὶ τὴν ὁσίαν. ὡς δέ, ἐγὼ φράσω. ἔστιν ὑμῖν κύριος νόμος καλῶς, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, κείμενος, τοὺς ἔχοντας τά τε ἱερὰ καὶ τὰ ὅσια χρήματα, καταβάλλειν εἰς τὸ βουλευτήριον. εἰ δὲ μή, τὴν βουλὴν αὐτοὺς εἰσπράττειν τοῖς νόμοις χρωμένην τοῖς τελω-
154 νικοῖς. διὰ τοίνυν τοῦ νόμου τούτου διοικεῖται τὰ κοινά. τὰ γὰρ εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰς θυσίας, καὶ τὴν βουλήν, καὶ τοὺς ἱππέας, καὶ τἄλλα χρήματα ἀναλισκόμενα, ἔστι δ' ἔθ' ὁ νόμος ὁ ποιῶν προσυπερβάλλειν. οὐ γὰρ ὄντων ἱκανῶν τῶν ἐκ τῶν τελῶν χρημάτων τῇ διοικήσει, τὰ προσ-
155 καταβλήματα ὀνομαζόμενα διὰ τὸν τοῦ νόμου τούτου φόβον, καταβάλλεται. πῶς οὖν οὐχ ἅπαντ' ἀνάγκη καταλυθῆναι τὰ τῆς πόλεως, ὅταν αἱ μὲν τῶν τελῶν καταβολαὶ μὴ ἱκαναὶ ὦσι τῇ διοικήσει, ἀλλ' ἐνδεεῖς πολλῷ, καὶ μηδὲ ταῦτα, ἀλλ' ἢ περὶ λήγοντα τὸν ἐνιαυτὸν ἢ
156 λαβεῖν, τὰ δὲ προσκαταβλήματα τοὺς μὴ πείθοντας, κυρία ἡ βουλή, μηδὲ τὰ δικαστήρια δύνηται, ἀλλὰ καθιστῶσιν ἐγγυητὰς μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας; τοὺς δ' ὀκτώ, τί ποιήσομεν; εἰπέ, Τιμόκρατες. οὐ συνιόντες βουλευσόμεθα ἐάν τι δέῃ; εἶτα ἔτι δημοκρατησόμεθα, οὐ δικάσει τὰ δικαστήρια τά τε ἴδια, καὶ τὰ δημόσια; καὶ τίς ὑπάρξει
157 τοῖς ἀδικουμένοις ἀσφάλεια, οὐκ εἰσούσης ἡ βουλή, καὶ διοικήσει τὰ ἐκ τῶν νόμων; καὶ τί λοιπὸν ἔθ' ἡμῖν, ἀλλ' ἢ καταλελύσθαι; ἀλλὰ τί δι' ἀμισθὶ ταῦτα ποιήσομεν; καὶ πῶς; οὐ δυνατὸν εἰ διὰ τὸν νόμον, ὃν σὺ τέθηκας, μισθὸν λαβεῖν, ἄμισθος ὁ δῆμος καὶ ἡ βουλὴ καὶ τὰ δικαστήρια ἔσται. ἐχρῆν γὰρ τοῦτό γέ σε, ὦ Τιμόκρατες, προσγράψαι τῷ νόμῳ, ὅπερ ἐποίεις κατὰ τῶν τελωνῶν καὶ τῶν ἐγγυητῶν, τὰς πράξεις κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους, καὶ εἰ
158 κατὰ ποιῶν ἄλλον τινὰ νόμον ἢ ψήφισμά τι τὰς αὐτὰς εἶναι πράξεις, ὧν ὀφείλουσιν, εἶναι, ἃς περὶ τελωνῶν, καὶ κατὰ τούτων εἶναι τὰς πράξεις κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους. νυνὶ δὲ κύκλῳ φθέγγεται τοὺς νόμους τοὺς τελωνικούς, ὅτι τὸ ψήφισμα τὸ Εὐκτήμονος εἴρηκε πράττειν τοὺς ὠφληκότας κατὰ τούτους τοὺς νόμους, διὰ τοῦτ' οὐ προσέγραψε τοῦ-
159 το. ἐκ δὲ τούτου τί ἔσται που; τὴν μὲν ὑπάρχουσαν τιμωρίαν λύσας κατὰ τῶν τὰ τῆς πόλεως ἐχόντων, ἑτέραν δ' οὐ προσγράψας, πάντα τὰ πράγματα ἀναιρεῖ, δῆμον, ἱππέας, βουλήν, ἱερά, ὅσια. ἀνθ' ὧν, ἂν οὖν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σωφρονῆτε, καὶ λαβόντες τούτου ἀξίαν δίκην, τοῖς ἄλλοις παράδειγμα ποιήσητε, μὴ τιθέναι τοιούτους νόμους. οὐ τοίνυν
160 τὰ δικαστήρια ἄκυρα μόνον ποιεῖ τῶν προστιμημάτων, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀδικοῦσι τὰ κοινά, δίδωσιν ἄδειαν, τὰς ὑπὲρ τῆς πόλεως στρατιὰς λυμαίνεται, τὴν διοίκησιν καταλύει, τοῖς κακούργοις, καὶ τοῖς πατραλοίαις, καὶ τοῖς ἀστρατεύτοις, βοηθοῦντα τέθηκε τὸν νόμον. τὰς γὰρ ὑπαρχούσας ἐκ τῶν νῦν κυρίων νόμων τιμωρίας, καταλύει.

λεγόντων

πῶς δή, · ἐν · χ. ἅπαντα · μηδὲ · βουλευόμεθα

τούτων τέθεικεν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ δεσμοῦ καὶ τοῦ καταδικάζεσθαι πολλάκις χρήματα τούτους, ἠδυνήθη σοφίσασθαι. διὸ καὶ ἐπάγει τοῦτο. ἐπειδὴ σοφισμοῦ πλήρες ἐδόκει εἶναι τὸ ῥῆμα. τοὺς γὰρ ὑπαρχούσας ἐκ τῶν νῦν, καὶ τὰ ἑξῆς. Λεγόντων γὰρ τῶν νόμων) Σαφηνίζει ὡς τοῦ νομίμου φαινομένου· οὐκ ἔστι δέ, ἀλλὰ λέγει ὅτι Σόλων τε, καὶ τὸ λέγει, ὡς τὸ συμφέρον βλέπων. ὁ δὲ, οὐ μιμεῖται αὐτόν, ἀλλ' ἀσυμφόρως γράφει τὸν νόμον. ἀπολογίας δὲ ποιεῖται καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ δεδωκέναι, ὅτι δι' ὧν βούλεται ἰσχυροὺς εἶναι τοὺς κατὰ τῶν πατραλοιῶν νόμους, δῆλός ἐστι παρασκευάσας, τοὺς γονέας τιμᾶν ὥστε μάτην αὐτὸν συκοφαντεῖσθαι ὑπὸ ἀνθρώπου, ὡς τὸ παρὰ ἀνῃρηκότα. Ἵνα ἐν ᾅδου τοῖς ἀσεβέσιν) Οἷον, τοῖς περὶ τὸν Τάνταλον, καὶ τὸν Τιτυόν, καὶ τὸν Ἰξίονα. ἐπειδὴ οὖν ᾔσθετο ὡς ὅτι τὰ τοιαῦτα ὀλίγωρα ποιητικῆς μᾶλλον ἐστὶν, ἀλλ' οὐ ῥητορικῆς, ἀπέτρεψε, φορτικὸν εἶναι. καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον δόξει, λέξω. ὡς φησιν Ἀσπάσιος. Εἰς τὸ αὐτό. Ὀφείλει φησί, μάλιστα διὰ τοῦτο ἀποθανεῖν, ἵνα ἐκεῖ θῇ τοῦτον τὸν νόμον, τοὺς κακούργους τιμωρίας λύσῃ. ὑμᾶς δὲ ἐάτω ζῆν ὡς πολιτευόμεθα. Ἐν τῇ ποδοκάκκῃ) Κατασκευή τις ἐστὶν ὄργανον, εἰς ὃ συμβάλλονται τις δεσμούμενος τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, ὅπερ καλεῖται καὶ ποδοστράβη. τὸ δὲ περὶ τοῦ τιμήματος, δηλονότι περὶ τῆς τιμωρίας. Ἐὰν δ' ἁλῷ) Εἴποι ἄν τις, πῶς λέγει ἐὰν ἁλῷ, καίτοι προείπων ὅτι εἰσαγόντων αὐτὸν εἰς τὴν ἡλιαίαν. πῶς δὲ ἐδέησαν αὐτόν, εἰσαγαγεῖν μὴ καταγνόντες αὐτοῦ. λέγομεν ὅτι τὸ ἐὰν ἁλῷ ἐνταῦθα λέγει ἵνα ἂν καταχθῇ, ἀλλ' ἐὰν ἁλῷ διὰ τῆς κρίσεως, πείσας ἐφ' ὧν περ συνειλήφθη. τὸ δὲ παθεῖν, ἢ ἐκτῖσαι, ἀντὶ τοῦ παθεῖν εἰς τὸ σῶμα, ἐκτῖσαι δὲ χρήματα.

λεγόντων γὰρ τῶν νόμων, οὓς ἔθηκε Σόλων, οὐδὲν ὅ- 161 μοιος ὢν τούτῳ νομοθέτης, ἐάν τις ἁλῷ κλοπῆς, καὶ μὴ τιμηθῇ θανάτου, προστιμᾶν αὐτῷ δεσμόν. καὶ ἐάν τις ἁλοὺς τῆς κακώσεως τῶν γονέων εἰς τὴν ἀγορὰν ἐμβάλλῃ, δεδέσθαι, κἂν ἀστρατείας τις ὄφλῃ, καί τι τῶν αὐτῶν τοῖς ἐπιτίμοις ποιῇ, καὶ τοῦτον δεδέσθαι. Τι- 162 μοκράτης ἅπασι τούτοις ἄδειαν ποιεῖ, τῇ καταστάσει τῶν ἐγγυητῶν τὸν δεσμὸν ἀφαιρῶν. ὥστ' ἔμοιγε δοκεῖ· καὶ γὰρ εἰ φορτικώτερον εἶναι τὸ ῥηθησόμενον δόξει, λέξω καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι· κατὰ τοῦτό γ' αὐτὸν ἄξιον αὐτὸν εἶναι θανάτῳ ζημιῶσαι, ἵνα ἐν ᾅδου τοῖς 163 ἀσεβέσι θῇ τοῦτον τὸν νόμον, ὑμᾶς δὲ τοὺς ζῶντας, τοῖς δὲ τοῖς ὁσίοις καὶ δικαίοις, ἐᾷ τὸ λοιπὸν χρῆσθαι. ἀνάγνωθι δὲ, καὶ τούτους τοὺς νόμους. Νόμοι κλοπῆς, κακώσεως γονέων, ἀστρατείας. Ὅ, τι ἄν τις ἀπολέσῃ, ἐὰν μὲν αὐτὸ λάβῃ, τὴν διπλασίαν καταδικάζειν. ἐὰν δὲ μή, 164 τὴν δεκαπλασίαν πρὸς τοῖς ἐπαιτίοις. δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκκῃ τὸν πόδα πένθ' ἡμέρας καὶ νύκτας ἴσας, ἐὰν προστιμήσῃ ἡ ἡλιαία. προστιμᾶσθαι δὲ τὸν βουλόμενον, ὅταν περὶ τοῦ τιμήματος ᾖ. ἐὰν δέ τις ἀπαχθῇ τῶν γονέων κακώσεως ἑαλωκώς, ἢ ἀστρατείας, 165 ἢ προειρημένον αὐτῷ τῶν νόμων εἴργεσθαι, εἰσιὼν ὅποι μὴ χρή, δησάντων αὐτὸν οἱ ἕνδεκα, καὶ εἰσαγόντων αὐτὸν εἰς τὴν ἡλιαίαν. κατηγορείτω δὲ ὁ βουλόμενος οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἁλῷ, τιμάτω ἡ ἡλιαία, ὅ, τι χρὴ παθεῖν αὐτὸν, ἢ ἀποτίσαι. ἐὰν δὲ ἀργυρίου τι- 166 μηθῇ, δεδέσθω τέως, ἕως ἂν ἐκτίσῃ. Ὅμοιός γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Σόλων νομοθέτης, καὶ Τιμοκράτης. ὁ μέν γε καὶ τοὺς ὄντας βελτίους ποιεῖ, καὶ τοὺς μέλλοντας ἔσεσθαι. ὁ δὲ, καὶ τοῖς γεγενημένοις πονηροῖς ὅπως μὴ δώσουσι δίκην ὧν ἀδικοῦσι, καὶ τοῖς ὕστερον ὅπως ἄδεια 167 γενήσεται κακουργεῖν εὑρίσκει, καὶ τοῖς μέλλουσιν ἔσεσθαι, τοὺς ἐξ ἁπάντων τῶν χρόνων πονηρούς, ὅπως ἔσονται καὶ μηδὲν πείσονται, παρασκευάζων. καί τοι τίνα ἂν ἀξίαν δοίης δίκην, ἢ τί σοὶ παθὼν ἂν τὰ προσήκοντα εἴης πεπονθώς, ὃς τὰ μὲν ἄλλα ἐῶ, ἀλλὰ τοὺς τοῖς 168 γονεῦσι βοηθοὺς λυμαίνῃ, καὶ ζῶντας ἀναγκάζουσι τοὺς παῖδας τοὺς γονέας τρέφειν, καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωσιν, ὅπως τῶν νομιζομένων τύχωσι, παρασκευάζουσιν. ἢ

Margin: ὑμᾶς. — προειρημένον αὐτῷ ὑπὸ τῶν νόμων. — ἀποτῖσαι.

Ποδοκάκκη. Furem dupli damn... Cat.

Ὅμοιός γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Σόλων ὁ νομοθέτης) Κατ' ἀντίθεσιν, ἐκ διαφορᾶς Τιμοκράτους καὶ Σόλωνος. ἵνα ἐκ τῆς δόξης τοῦ προσώπου δείξῃ αὐτὸν πλέον παρανομώτατον. ἀντίθεσιν δὲ οὐδεμίαν ὁρῶν πρὸς τὸ συμφέρον ἔθηκεν. οὐ γὰρ ἠγνόει αὐτὸς παραλαβοῦσα τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον τὴν ἰσχύν. ὅταν δὲ ἐκ τῆς ποιότητος Τιμοκράτης λογίζηται, τότε καινὴν τὴν ἀντίθεσιν λέγει, ὡς ἄτοπον ἔγραψας ὅπως μηδεὶς Ἀθηναίων δεθήσεται, καὶ ὅπως αἴ τις ὁ κακουργήσας, οὐ πείσεται τι κακόν. Βελτίους ποιεῖ) Οὐκ ἔστι κολάζει, καίτοι ἐν τοῖς προειρημένοις περὶ κολάσεως διαλεγόμενος, ἀλλὰ βελτίους ποιεῖ. σωφρονισμὸν εἰπὼν τὴν κόλασιν. ὥστε τὴν Τιμοκράτους δοκοῦσαν φιλανθρωπίαν, βλαβερὰν εἶναι· τὴν δὲ

πῶς οὐ κάκιστος ἀπάντων ἂν θεωρηθείη, δικαίως ἂν νομίζοιτο, ὅστις, ὦ κατάρατε, περὶ πλείονος φαίνῃ τοὺς κλέπτας, καὶ τοὺς κακούργους, καὶ τοὺς ἀστρατεύτους τῆς πατρίδος ποιούμενος, καὶ διὰ τούτους καθ' ἡμῶν νόμον τιθείς; Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν ἃ ὑπεσχόμην ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου ἀπολογήσασθαι πεποιηκὼς ἐμαυτόν. ἔφην γὰρ αὐτὸν ἐξελέγξειν κατὰ πάντα ἔνοχον ὄντα τῇ γραφῇ, πρῶτον μὲν παρὰ τοὺς νόμους νομοθετοῦντα· δεύτερον δ' ὑπεναντία τοῖς οὖσι νόμοις γεγραφότα· τρίτον δὲ τοιαῦτα, δι' ὧν βλάπτει τὴν πόλιν. οὐκοῦν ἠκούσατε τῶν νόμων ἃ κελεύουσι ποιεῖν τὸν τιθέντα νόμον καινόν. καὶ πάλιν ὑμᾶς ἐδίδαξα, ὅτι τούτων οὐδ' ὁτιοῦν ἐποίησεν οὗτος. καὶ μὴν, κἀκείνων ἠκούσατε τῶν νόμων, οἷς ἐναντίος ὢν ἐφαίνετο οὗτος. καὶ τούτους ὅτι πρὶν λῦσαι, τὸν δὲ τέθεικεν, ἐπίστασθε. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐκ ἐπιτήδειος, ἀκηκόατε. ἄρτι γὰρ λέγων ἐπαυσάμην. οὐκοῦν κατὰ πάντ' ἀδικεῖ φανερῶς, καὶ οὐδὲν ἐσθ' ὅ,τι φροντίσας ὑμῶν, οὐδ' εὐλαβηθεὶς φαίνεται. ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ, κἂν εἰ πρὸς τούτοις ἄλλο τι μὴ ποιεῖν ἐγέγραπτο ἐν τοῖς οὖσι νόμοις, κἂν τοῦτο ποιῆσαι. πανταχόθεν μὲν τοίνυν δῆλος ἐσθ' ὅτι ταῦτ' ἔγραψεν ἐπιβουλεύσας, καὶ μετὰ τοῦ βουλεύσασθαι ταῦτ' ἀδικεῖν, καὶ οὐ γνώμῃ διαμαρτών, μάλιστα δ' ἐκ τοῦ πάντα τὸν νόμον μέχρι τῆς ὑστάτης συλλαβῆς τοιοῦτον εἶναι. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ἄκων οὐδὲν ἔθηκεν ὀρθῶς ἔχον, οὐδ' ὡς ὑμῖν ἔμελλε λυσιτελήσειν. πῶς οὖν οὐκ εἰκὸς μισεῖν καὶ τιμωρεῖσθαι τοῦτον, ὅστις τοῦ μὲν δήμου ἠδικημένου ἠμέλησεν, ὑπὲρ δὲ τῶν ἠδικηκότων, καὶ ὕστερον ἀδικησόντων, τοὺς νόμους τέθεικε; θαυμάζω δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς ἀναιδείας αὐτόν, ὃ ἡνίκα μὲν ἦρχεν αὐτὸς μετ' Ἀνδροτίωνος, τὸν νόμον τοῦτον ἐπὶ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ μὴ ποιήσασθαι, ὧν ἀπειρηκότι τὰ ἑαυτοῦ χρήματα εἰσφέροντι, ἐπεὶ δ' Ἀνδροτίωνα ἔδει ἃ πάλαι ὑφῄρητο τῆς πόλεως χρήματα καταθεῖναι, τὰ μὲν ἱερά, τὰ δ' ὅσια, τότε θεῖναι τὸν νόμον ἐπ' ἀποστερήσει τῶν μὲν ὁσίων τῆς διπλασίας, τῶν ἱερῶν δὲ, τῆς δεκαπλασίας. καὶ οὕτω πρὸς τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον προσενήνεκται, ὃ αὐτίκα δὴ μάλα ὑπὲρ τοῦ δήμου φήσων τὸν νόμον τοῦτον θεῖναι. δικαίως δ' ἂν ἐμοὶ δοκεῖ παθεῖν ὁτιοῦν, ὅστις οἴεται δεῖν, εἰ μέν τις ἀγορανόμος, ἢ ἀστυνόμος,

γρ. θεῖναι, ὡς δικαίως ἄν

[illegible marginal scholia, sections 169–176: … 169 Βούλομαι τοίνυν) … 170 Πρῶτον μὲν παρὰ τοὺς νόμους) … Τρίτον δὲ) … Ἄλλως. … 174 Θαυμάζω δ', ὦ ἄνδρες δικασταί) … 176 Εἰ μέν τις ἀγορανόμος) … νόμους …]

[illegible]

ἢ δικαστὴς κατὰ τοὺς νόμους γενόμενος, κλοπῆς ἐν ταῖς εὐθύναις ἑάλωκεν, ἀλλ᾽ ἄνθρωπος πένης, καὶ ἰδιώτης, καὶ πολλῶν ἄπειρος, καὶ κληρωτὴν ἀρχὴν ἄρξας, τούτῳ μὲν τὴν δεκαπλασίαν εἶναι, καὶ νόμον οὐδένα τοῖς τοιούτοις ἐπικουροῦντα ἔθηκεν· εἰ δέ τινες πρέσβεις αἱρεθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου πλούσιοι ὄντες ὑφείλοντο χρήματα πολλά, τὰ μὲν ἱερά, τὰ δ᾽ ὅσια, καὶ εἶχον χρόνον πολύν, τούτοις ὅπως μηδὲν πείσονται, μήθ᾽ ὧν οἱ νόμοι, μήθ᾽ ὧν τὰ ψηφίσματα προστάττει, μάλ᾽ ἀκριβῶς εὗρε. καίτοι γ᾽ ὁ Σόλων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ᾧ οὐδ᾽ ἂν αὐτὸς Τιμοκράτης φήσαι ὅμοιος νομοθέτης εἶναι, οὐχ ὅπως ἀσφαλῶς κακουργήσουσι φαίνεται παρασκευάζων τοῖς τοιούτοις, ἀλλ᾽ ὅπως, ἢ μὴ ἀδικήσουσιν, ἢ δώσουσι δίκην ἀξίαν, καὶ νόμον εἰσήνεγκε. Λέγε τοῦτον τὸν νόμον.

Νόμος.

Εἰ μέν τις μεθ᾽ ἡμέραν ὑπὲρ πεντήκοντα δραχμὰς κλέπτοι, ἀπαγωγὴν πρὸς τοὺς ἕνδεκα εἶναι. εἰ δέ τις νύκτωρ ὁτιοῦν κλέπτοι, τοῦτον ἐξεῖναι καὶ ἀποκτεῖναι, καὶ τρῶσαι διώκοντα, καὶ ἀπαγαγεῖν τοῖς ἕνδεκα, εἰ βούλοιτο. τῷ δ᾽ ἁλόντι ὧν αἱ ἀπαγωγαί εἰσιν, οὐκ ἐγγυητὰς καταστήσαντι, ἔκτισιν εἶναι τῶν κλεμμάτων, ἀλλὰ θάνατον τὴν ζημίαν. καὶ εἴ τις ἐκ Λυκείου, ἢ ἐξ Ἀκαδημίας, ἢ ἐκ Κυνοσάργους, ἱμάτιον, ἢ ληκύθιον, ἢ ἄλλο τι φαυλότατον, ἢ τῶν σκευῶν τι, τῶν ἐκ τῶν γυμνασίων ὑφέλοιτο, ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ὑπὲρ δέκα δραχμάς, καὶ τούτοις θάνατον ἐνομοθέτησεν εἶναι τὴν ζημίαν. εἰ δέ τις ἰδίαν δίκην κλοπῆς ἁλοίη, ὑπάρχειν μὲν αὐτῷ διπλάσιον ἀποτῖσαι τὸ τίμημα, προστιμῆσαι δ᾽ ἐξεῖναι τῷ δικαστηρίῳ πρὸς τῷ ἀργυρίῳ δεσμὸν τῷ κλέπτῃ, πένθ᾽ ἡμέρας, καὶ νύκτας ἴσας, ὅπως ὁρῷεν ἅπαντες αὐτὸν δεδεμένον.

Ἀγορανόμος.

Ἀστυνόμος.

Lex Solonis in furti quam et in XII tabulas translata est.

Fures balnearij.

[illegible]

183 Καὶ τούτων ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε τῶν νόμων. ᾤετο δὲ δεῖν τοὺς τὰ αἰσχρὰ ἐργαζομένους, μὴ ἃ ὀφείλουσι μόνον ἀποδιδόντας ἀπαλλάττεσθαι. πολλοὺς γὰρ ἂν αὐτῷ ἐδόκουν οὕτω γ᾽ οἱ κλέπται ἔσεσθαι, εἰ μέλλοιεν λαθόντες μὲν ἕξειν, μὴ λαθόντες δ᾽ αὐτὰ ταῦτα καταθήσειν ἃ ὠφείλοντο. 184 ἀλλὰ ταῦτα μὲν διπλάσια καταθεῖναι, δεθέντα δέ, πρὸς τούτῳ τῷ τιμήματι, ἐν αἰσχύνῃ ἤδη ζῆν τὸν λοιπὸν βίον. ἀλλ᾽ οὐ Τιμοκράτης· ἀλλ᾽ ὅπως ἁπλᾶ μὲν, ἃ δεῖ διπλάσια, καταθήσουσι, παρεσκεύακε, μηδ᾽ ὁτιοῦν ἐπιτίμιον ἔσται πρὸς τούτοις. 185 καὶ οὐκ ἀπέχρησεν ὑπὲρ τῶν μελλόντων αὐτῷ τοῦτ᾽ ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄρ᾽ ἠδικηκὼς κεκολασμένος ἦν, καὶ τοῦτον ἀφῆκε. καίτοι ἔγωγ᾽ ᾤμην δεῖν τὸν νομοθετοῦντα, περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, εἶτα δεῖ γίγνεσθαι, καὶ ὡς ἕκαστα ἔχει, καὶ τὰς τιμωρίας ὁποίας τινὰς 186 ἐφ᾽ ἑκάστοις δεῖ τοῖς ἀδικήμασιν εἶναι, περὶ τούτων νομοθετεῖν. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐφ᾽ ἅπασι τοῖς πολίταις κοινοὺς τοὺς νόμους τιθέναι. τὸ δὲ περὶ τῶν γεγονότων παραδιδόναι νόμους γράφειν, οὐ νομοθετεῖν ἐστιν, ἀλλὰ τοὺς ἀδικοῦντας σώζειν. σκοπεῖτε δ᾽ ὡς ἀληθῆ 187 λέγω ἐκ τουδί. εἰ μὲν γὰρ Εὐκτήμων ἐδίωκε τὴν παρανόμων γραφὴν, οὐκ ἂν ἔθηκε τοῦτον τὸν νόμον ὁ Τιμοκράτης· οὐδ᾽ ἂν ἐδεῖτο ἡ πόλις τοῦ νόμου, ἀλλ᾽ ἐξήρκει ἂν αὐτοῖς ἀπεστερηκόσι τὴν πόλιν τὰ χρήματα, τῶν ἄλλων μὴ φροντίζειν· νῦν δ᾽ ἐπειδὴ ἀπέφυγε, τὸ μὲν 188 ὑμέτερον δόγμα, καὶ τὴν τῶν δικαστῶν ψῆφον, καὶ τοὺς ἄλλους νόμους, ἀκύρους οἴεται δεῖν εἶναι, αὐτὸν δὲ καὶ τὸν αὐτοῦ νόμον, κύριον. καίτοι, ὦ Τιμόκρατες, οἱ μὲν ὄντες ἡμῖν κύριοι νόμοι, τουτουσὶ ποιοῦσι κυρίους ἀπολύειν καὶ διδόασιν αὐτοῖς ἀκρόασιν, ὁποῖον ἄν τι νομίζωσι τὸ ἀ-

189 δίκημα, τοιαύτῃ περὶ τοῦ ἠδικηκότος κεχρῆσθαι τῇ ὀργῇ· μέγα, μεγάλῃ, μικρὸν, μικρᾷ· τιμῶσι γὰρ ἢ ὅ,τι χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτῖσαι, ὁ τιμητὸς ἐπὶ τούτοις γίγνεται. σὺ τοίνυν τὸ παθεῖν ἀφαιρεῖς, τὸν δεσμὸν ἀφεὶς· καὶ ταῦτα, τίσι; τοῖς κλέπταις, τοῖς ἱεροσύλοις, τοῖς πατραλοίαις, τοῖς ἀνδροφόνοις, τοῖς ἀστρατεύτοις, τοῖς λείπουσι τὴν τά-

190 ξιν. τούτους γὰρ πάντας σώζεις τῷ νόμῳ. καίτοι ὅστις ἐν δημοκρατίᾳ νομοθετῶν, μήθ᾽ ὑπὲρ τῶν ἱερῶν, μήθ᾽ ὑπὲρ τοῦ δήμου νομοθετεῖ, ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὧν εἶπον ἀρτίως, πῶς οὐ δίκαιός ἐστι τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τυχεῖν; ζητοῦσι γὰρ δὴ ἔργῳ, ὡς τοὺς τοιούτους οὐ καὶ προσήκει, καὶ οἱ νόμοι κελεύουσι ταῖς μεγίσταις τιμωρίαις ἐνόχους

191 εἶναι, οὐχ ὡς οὗτοι, ὑπὲρ ὧν εἴρηκα τὸν νόμον, οὐ καὶ κλέπται καὶ ἱερόσυλοί εἰσι, τὰ μὲν ἱερὰ, τὰς δεκάτας τῆς θεοῦ, καὶ τὰς πεντηκοστὰς τῶν ἄλλων θεῶν σεσυληκότες, καὶ ἀντὶ τοῦ ἀποδοῦναι, αὐτοὶ ἔχοντες· τὰ δ᾽ ὅσια, ἃ ἐγίγνετο ὑμέτερα, κεκλοφότες. διαφέρει δὲ τοσοῦτον αὐτῶν ἡ ἱεροσυλία τῶν ἄλλων, ὅτι τὴν ἀρ-

[Margin: ἀποδόντα. — μόνον. — οἵας — λιπεῖν]

[Scholia:] [illegible] ὁ θεὸς νομίζεται [illegible] καὶ [illegible] τοὺς νόμους τοὺς ἐχθροὺς [illegible] ἀθηναίων [illegible] ἀθηναῖοι [illegible].

184 Ἀλλὰ (ταῦτα μὲν διπλάσια) [illegible]. 185 Καὶ οὐκ ἀπέχρησεν (ὑπὲρ τῶν μελλόντων) [illegible].

188 Καίτοι, ὦ Τιμόκρατες) [illegible].

190 [illegible].

191 Διαφέρει (δὲ) [illegible].

τὴν ἀρχὴν οὐδὲ ἀνήνεγκαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, δέον 192
αὐτούς. οἴομαι δ' ἔγωγε διὰ τὸν Ὀλύμπιον, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου τὴν ὕβριν, καὶ τὴν ὑ-
περηφανίαν ἐπελθεῖν ἀνθρώποις, ἀλλ' ὑπὸ τῆς θεοῦ
ἐπιπεμφθεῖσαν, ἵν', ὥσπερ οἱ τὰ ἀκρωτήρια τῆς νί-
κης περικόψαντες, ἀπώλοντο αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν, οὕτω 193
καὶ οὗτοι αὐτοὶ αὑτοῖς διαδικαζόμενοι, ἀπόλοιντο, καὶ
τὰ χρήματα καταθεῖεν διπλάσια κατὰ τοὺς νόμους, ἢ
δεθεῖεν. βούλομαι δ' ὑμῖν, ὃ μεταξὺ λέγων περὶ τού-
των, ἐνεθυμήθην, εἰπεῖν. περὶ οὗ τέθηκε νόμου, πα-
ράδοξόν τι καὶ θαυμαστὸν ἡλίκον. οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες 194
δικασταί, τοῖς μὲν τὰ τέλη ὠνουμένοις, ἐγγραφεῖσι ταῖς
τιμωρίαις ἐστί, εἰ μὴ καταβάλλοιεν τὰ χρήματα, κατὰ
τοὺς νόμους τοὺς προτέρους, ἐν οἷς καὶ ὁ δεσμός, καὶ ἡ
διπλασία γέγραπται αὐτοῖς, οἳ διὰ τὸ ζημιοῦ-
σθαι ἐπὶ τῇ ὠνῇ, ἄκοντες ἔβλαψαν τὴν πόλιν ἀδικεῖν 194
τὸν τοῖς δ' ὑφαιρουμένοις τὰ τῆς πόλεως, καὶ ἱερο-
συλοῦσι τὰ τῆς θεοῦ, τὸν δεσμὸν ἀφεῖλε. καίτοι εἰ μὲν
ἐλάττω τούτους ἀδικεῖν ἐκείνων νομίσαι φήσεις, ἀνάγ-
κη μαίνεσθαί σε ὁμολογεῖν. εἰ δὲ μείζω νομίζων, θε-
σμοθέτην, ἐκεῖνα τὰ δικήματα, τοὺς μὲν ἀφίης, τοὺς δὲ 195
μή, οὐκ ἤδη δῆλος εἶ πεπραγματευμένος τὸ πρᾶγμα τού-
τοις; ἄξιον τοίνυν καὶ τοῦτ' εἰπεῖν, ὅσῳ ὑμεῖς διαφέ-
ρετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγαλοφροσύνῃ τῶν ῥητό-
ρων. ὑμεῖς μόνοι τὰ ἐπὶ τῷ πλήθει νενομοθετημέ-
να δεινά, ἐάν τις ἢ δίχοθεν μισθοφορῇ, ἢ ὀφείλων τῷ 196
δημοσίῳ ἐκκλησιάζῃ, ἢ δικάζῃ, ἢ ἄλλο τι ποιῇ, ὧν οἱ
νόμοι ἀπαγορεύουσιν, οὐ [illegible] καὶ ταῦτα εἰδότες,
ὅτι διὰ πενίαν ποιεῖ ὁ τούτων τι ποιῶν. οὐδὲ νόμους
τοιούτους τίθεσθε, ὅπως ἐξουσία ἔσται αὐτοῖς ἐξαμαρ-
τάνειν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅπως μηδ' εἷς, ὅπως οἱ τὰ 197
αἴσχιστα, καὶ τὰ δεινότατα ποιοῦντες, δίκην μὴ δώσου-
σιν, εἶτα περιπηλακίζουσιν ὑμᾶς ἰδίᾳ τοῖς λόγοις, ὡς
αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοί, πονηρῶν καὶ αἰσχίστων οἰκετῶν
τρόπους ἔχοντες. καὶ γὰρ ἐκείνων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅ-
σοι ἂν ἐλεύθεροι γένωνται, οὐ τῆς ἐλευθερίας χάριν 198
ἔχουσι τοῖς δεσπόταις, ἀλλὰ μισοῦσι μάλιστα ἀν-
θρώπων ἁπάντων, ὅτι συνίσασιν αὐτοῖς δουλεύ-
σασιν. οὕτω δὲ καὶ οὗτοι οἱ ῥήτορες, οὐκ ἀγαπῶσιν, ἐκ
πενήτων πλούσιοι ἀπὸ τῆς πόλεως γεγενημένοι, ἀλλὰ

κακίζουσι. Ουτι (?) [illegible]) ἀπὸ [illegible], οἱ ῥήτορες οἱ περὶ [illegible] ἔτι ἰδιώτας. 197

---

192 Οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου) εἴποι ἄν τις. [illegible] ἄξιοι [illegible] οἱ περὶ τὸν ἀνδροπώνα, ἀλλ' οὐχ [illegible] ἀλλ' ἡ θεὸς [illegible], ὅτι [illegible] Ὅμηρος [illegible], διδάσκοντες ἡμᾶς ὅτι, ἐπειδὰν ὁρῶσιν οἱ θεοὶ [illegible] πονηρὸν [illegible] αὐτῷ [illegible]

193 [illegible] ὅτι [illegible] τῆς γλώττης [illegible] ἀκρωτήρια [illegible]. [illegible]

194 [illegible] ἄγαλμα ἐν τῇ ἀκροπόλει [illegible] πτέρυγας χρυσᾶς [illegible] ἀπώλοντο αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν οἱ κακοῦργοι [illegible] τὸ πλέον λαβεῖν [illegible]

194 [illegible] αὐτοὺς [illegible] τὸ πλέον λαβεῖν. [illegible] αὐτῶν, [illegible] τὸ πλέον λαβεῖν, ὅτι αὐτοὶ [illegible]

195 [illegible] ἡμᾶς γὰρ [illegible] ἡμῶν [illegible] Βούλομαι δ' ὑμῖν) [illegible] 123

195 [illegible] ἵνα μὴ δόξῃ [illegible] αὐτὰ λέγειν. [illegible] ὅπως ἂν δόξῃ ἃ μέγαθος λέγει, καὶ μὴ [illegible] τὸ πρᾶγμα.

Καίτοι εἰ μὲν ἐλάττω) [illegible] 194 [illegible] ὁμολογῆσαι.

Ἄξιον τοίνυν) Ἐστι καὶ [illegible] ὅμοιος κατ' ἀνθρώπους, [illegible]. 195

Ἐάν τις ἢ 196 δίχοθεν) Ἐκ δύο πηγῶν, ἢ [illegible] δύο [illegible] ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ [illegible]. [illegible] ἐκκλησιάζῃ [illegible] χρήματα [illegible].

Liberti improbi patronos [illegible]

199 καὶ περιπλακίζουσι τὸ πλῆθος, ὅτι συνοίδεν αὐτῶν ἕκαστος τὰ ἐν τῇ πενίᾳ, καὶ δι' ἃ ... ἐπιτηδεύματα. ἀλλὰ τί δή, αἴσχιον ἴσως ἐστίν, Ἀνδροτίωνα δεδιέναι, ἢ Γλαυκέτην, ἢ Μελάνωπον; οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἀλλὰ πολὺ αἴσχιον τὴν πόλιν ἀδικουμένην 200 καὶ ὑβριζομένην μὴ λαβεῖν δίκην καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ παρ' αὐτῆς. ἐπὶ Ἀνδροτίωνί γε, πότερα οὐ πατρῷον τὸ δεδιέναι; ἀλλ' αὐτὸν ἴστε πολλὰς πενταετηρίδας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατετριφότα τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἀποδράντα, καὶ οὐκ ἀφεθέντα. ἀλλὰ 201 διὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ; ἀλλὰ καὶ διὰ ταῦτα δεδιέναι αὐτῷ οὐχ ἧττον προσήκει, ἢ δι' ἃ πατὴρ ὠφείλετο· ἢ ὅτι εἰσῄει εἰς τὴν ἀγοράν, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, καὶ οὐκ ταύτης τοὺς σωφρόνως βεβιωκότας αὐτὸς ἦγεν εἰς τὸ δεσμωτήριον; ἀλλὰ καὶ Μελάνωπος δέ- 202 δοικε μή τι· διότι ἐστίν, εἰ δεθήσεσθαι νῦν ἔμελλεν; ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ οὐδὲν ἂν φλαῦρον εἴποιμι, οὐδ' εἰ πάνυ πολλὰ ἔχω περὶ κλοπῆς λέγειν. ἀλλ' ἔστω ἐκεῖνός γ' ἐμοὶ τοιοῦτος, οἷον ἂν Τιμοκράτης αὐτὸν ἐγκωμιάσειεν. ἀλλ' εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὤν, πονηρὸς καὶ 203 κλέπτης ἐστί· καὶ πρεσβείας γε ἁλούς, τρία τάλαντα ἀπέτισε· καὶ συνέδρου γενομένου, κλοπὴν αὐτοῦ τὸ δικαστήριον κατέγνω, καὶ δεκαπλάσιον ἀπέτισε, καὶ παρεπρέσβευσεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ ἠδίκει, οὐ τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν ἔδει δεδιέναι, 204 εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὤν, τοιοῦτός ἐστιν; οἶμαι γὰρ ἔγωγε, εἴπερ τῷ ὄντι χρηστὸς ἦν Λάχης, καὶ φιλόπολις, ὑπὸ αὐτοῦ ἂν ἐκείνου δεθῆναι αὐτόν, τοιοῦτόν γε ὄντα, καὶ οὕτως αἰσχροῖς ὀνείδεσι περιβάλλοντα ἐκεῖνον. καὶ τοῦτον μὲν δὴ ἐῶμεν. Γλαυκέτην δὲ σκεψώμεθα, οὐχ οὗ- 205 τός ἐστιν, ὃ πρῶτον μὲν εἰς Δεκέλειαν αὐτομολήσας, κἀκεῖθεν ὁρμώμενος, καταθέων καὶ φέρων, καὶ ἄγων ὑμᾶς; ἂν ἅπαντες ἴστε ταῦθ' ἃ λέγω· καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ὑμετέρων παίδων, καὶ γυναικῶν, καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων, ὅσα λάβοι, δεκάτας ἐκεῖ τῷ ἁρμοστῇ κα- 206 ταθεὶς τούτων ἀκριβῶς· τὴν δέ γ' ἐνθάδε θεῖν, πρεσβευτὴς ἀξιωθεὶς εἶναι ὑφ' ὑμῶν, ἀποστερῶν τὰς ἀπὸ τῶν ὑμετέρων πολεμίων δεκάτας, ἔπειτα ταμιεύσας ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀριστεῖα τῆς πόλεως, ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ὑφῃρημένος ἐξ ἀκροπόλεως τὸν, τὸ 207 δίφρον τὸν ἀργυρόποδα, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου, ὃς ἦγε τριακοσίους δαρεικούς. ἀλλὰ ταῦτά γ' οὕτω

Marginal notes (scholia): 199 [illegible] 200 [illegible] 201 [illegible] 202 [illegible] 205 [illegible] 206 [illegible]

Androtion qualis.

Melanopus qualis.

Glauketes qualis.

γ' οὕτω περιφανῆ ἐστιν, ὥστε πάντας ἀνθρώπους εἰδέναι. ἀλλὰ τἄλλα οὐ βίαιος, ὡς οὐδεὶς ἀνθρώπων; εἶτα φείσασθαί τινος αὐτῶν ἄξιόν ἐστιν, ὥστε διὰ τούτους, ἢ τὴν δεκατῶν, τῶν τῆς θεοῦ ἀφεθῆναι, ἢ τῆς διπλασίας τῶν ὁσίων χρημάτων, ἢ τὸν τούτοις πειρώμενον σώζειν, μὴ τιμωρήσασθαι; καὶ τί κωλύσει ἅπαντας εἶναι πονηρούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ διὰ ταῦτα πλέον ἕξουσιν. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. μὴ τοίνυν αὐτοὺς διδάσκετε, ἀλλὰ τιμωρεῖσθε. καὶ μὴ ἐᾶτε ἀγανακτεῖν, εἰ δεθήσονται ἔχοντες τὰ ὑμέτερα· ἀλλ' ἄγετ' αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς νόμους. οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας ἁλισκόμενοι ἀγανακτοῦσιν ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ὄντες, ἕως ἂν τὴν ψευδομαρτυριῶν ἀγωνίσωνται· ἀλλὰ μένουσι, καὶ οὐκ οἴονται δεῖν ἐγγυητὰς καταστήσαντες ἐξιέναι. ἔδοξε γὰρ τῇ πόλει ἀπιστεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ᾤετο δεῖν διακρουσθῆναι τῆς τιμωρίας δι' ἐγγυητῶν καταστάσεως· ἀλλ' ἐν τῷ ξύλῳ μένειν αὐτούς, οὗ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν. καίτοι καὶ ἐπὶ χρήμασιν ἤδη τινὲς ἐδέθησαν, καὶ ἐπὶ κρίσεσιν, ἀλλ' ὅμως ὑπέμειναν ἄνδρες μὲν οὕτω ἴσως ἐστὶν ὀνομαστὶ περί τινων μεμνῆσθαι· ἀναγκαῖον δὲ παρεξετάσαι αὐτοὺς περὶ τούτους. τοὺς μὲν ἐπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος, ἐῶ, καὶ τοὺς σφόδρα παλαιούς. καίτοι κατὰ τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἕκαστοι αὐτῶν ἦσαν, πολλοῦ ἄξιοι δοκοῦντες γεγενῆσθαι τὸν ἔμπροσθεν χρόνον, ὅμως ἰσχυρᾶς παρὰ τοῦ δήμου ὀργῆς ἐτύγχανον ἐπὶ τοῖς ὕστερον ἡμαρτημένοις ἀδικήμασιν· οὐ γὰρ χρόνον τινὰ δικαίους ᾤετο δεῖν αὐτοὺς ἡ πόλις εἶναι, εἶτα κλέπτας, ἀλλ' ἀεί γε περὶ τὰ κοινὰ ἀεὶ δικαίους. ἐδόκει γὰρ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον οὐ φύσει, ἀλλ' ἐπιβουλεύων, τοῦ πιστευθῆναι ἕνεκεν, δίκαιος ὁ τοιοῦτος γεγενῆσθαι. ἀλλὰ μετ' Εὐκλείδην ἄρχοντα, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μέν, Θρασύβουλον τὸν Κολλυτέα ἅπαντες μέμνησθε δὶς δεθέντα, καὶ κριθέντα ἀμφοτέρας τὰς κρίσεις ἐν τῷ δήμῳ· καίτοι τῶν ἐκ Πειραιῶς, καὶ ἀπὸ Φυλῆς ἦν. ἔπειτα Φιλέψιον τὸν Λαμπτρέα. ἔπειτα Ἀγύρριον τὸν Κολλυτέα, ἄνδρα χρηστὸν καὶ δημοτικόν, καὶ περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον πολλὰ σπουδάσαντα. ἀλλ' ὅμως τοὺς νόμους ᾤετο δεῖν καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁμοίως, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς ἀδυνάτοις, οὕτω καὶ ἐφ' ἑαυτῷ ἰσχύειν· καὶ ἐδέδετο ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ πολλὰ ἔτη, ἕως τὰ χρήματα ἀπέτισεν, ἃ ἔδοξε τῆς πόλεως ὄντα ἔχειν. καὶ ἐπ' ἐκείνῳ Καλλίστρατος, δυνάμενος, καὶ ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ, οὐκ ἐπέθηκε νόμους, καὶ Μυρωνίδης ὁ Ἀρχίνου υἱός, τοῦ καταλαβόντος Φυλήν, καὶ μετά γε τοὺς θεοὺς αἰτιωτάτου ὄντος τῆς καθόδου τῷ δήμῳ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ πεπολιτευμένου, καὶ ἐστρατηγηκότος πολλάκις, ἀλλ' ὅμως ἅπαντες οὗτοι ὑπέμειναν τοὺς νόμους. καὶ οἱ ταμίαι, ἐφ' ὧν ὁ ὀπισθόδομος ἐνεπρήσθη, καὶ οἱ τῶν τῆς θεοῦ, καὶ οἱ τῶν ἄλλων

Margin (left): ὑπέμενον. — ἐάσω. α. — καίτοι. α. — ἀγύρριον. α. — οὔπω. χ. ἐπέθηκε νόμους. ἔθηκε νόμους. — ὑπέμενον. χ. ὑπέμειναν.

Margin numbers: 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216

Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν) Πάλαι ἔδει εἰπεῖν τὸ μέν, ἐπεὶ ἐπήγαγε τὸ δέ, διὰ τὸ ὡμολογημένον εἶναι. ὃ γὰρ ἔμελλεν ἐπιφέρειν· ἔμελλε γὰρ ἐπάγειν, νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν τοῦτο συνδοκεῖν· τὸ ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. πρὸς τὸ αἴτιον ἐστι. πρὸς τὸ τί κωλύσει ἅπαντας εἶναι πονηρούς; Οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας) Εἴ τις ἥλω παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὑποκρινόμενος εἶναι πολίτης μὴ ὢν Ἀθηναῖος κατὰ τὸ ἀμφοῖν. καὶ τὰ αὐτὰ ποιῶν τοῖς πολίταις, πρῶτον μὲν κρίσεως. εἶτα τὸ δεσμωτήριον. ἁλοὺς δὲ ἐν τῇ κρίσει ὕστερον, ἐπωλεῖτο. Τῶν ἀπὸ Πειραιῶς) Ὅτε τὴν δημοκρατίαν, τῶν φυγάδων τινὲς πάλιν ἐπὶ τὴν Πειραιᾶ ἦλθον, καὶ καταλαβόντων Φυλήν. τὸν δὲ Ἀργύριον καὶ Φιλέψιον ὁ Ἀριστοφάνης, ὡς ἐχθροὺς αὐτοῦ σκώπτει ἐν τῷ Πλούτῳ. Καλλίστρατος δὲ ἦν ῥήτωρ, οὗ ζηλωτὴς ἐγένετο Δημοσθένης. περὶ οὗ ἐρωτηθεὶς ὁ Δημοσθένης, τίς ἀμείνων ῥήτωρ, σύ, ἢ Καλλίστρατος; ἐγὼ μὲν γραφόμενος, Καλλίστρατος δὲ ἀκουόμενος. ἦν γὰρ ἐπιδεξιός σφόδρα ὁ Καλλίστρατος. ὅθεν καὶ ἀκούσας αὐτοῦ ἐπιδεικνυμένου ὁ Δημοσθένης, εἰς ἐπιθυμίαν ἦλθε λόγων, ὡς εἴρηται μὲν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ. Καὶ οἱ ταμίαι) ἴσμεν, ὅτι χρήματα καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν τῶν θεῶν, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔκειτο ἔν τινι οἰκήματι ὄπισθεν τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηναίων τοῦ καλουμένου ὀπισθοδόμου. καὶ ἦσαν ταμίαι τεταγμένοι ταμίαι ἐπὶ τῇ φυλακῇ τούτων. πυρὶ οὖν πολλῶν χρημάτων ἀπενεχθέντων ἐκεῖσε, ἔδοξε τοῖς ταμίαις ὥστε λάθρα τῆς πόλεως δανεῖσαι ταῦτα τοῖς τραπεζίταις, ἵν' αὐτοὶ κερδαίνωσιν ἐκ τούτων. ὡς δὲ τοῦ-

Handwritten notes (right margin): ἀγὰ περί τε — Thrasybulus. — Phileps[ius]. — Agyrrius. — Callistratus

τὸ ἐπολέμουν, ἔτυχεν ὕστερον ἀναστρατεῦσαι τοὺς Βαστίζας. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἐμπρῆσαι τὸν ὀπισθόδομον, ἵνα δόξῃ τὰ χρήματα ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀναλωθῆναι, καὶ μὴ ὑπ' αὐτῶν.

216 Καὶ οἱ περὶ τὸν σῖτον,) ἐξηγοῦνται περὶ ἐμπόρων τινῶν Ἀθηναίων, ὅτι πλεύσαντες σιτηγοί τινες εἰς ἄλλον λιμένα παρὰ τὸν τῶν Ἀθηναίων νόμον. νόμος δὲ ἦν παρὰ Ἀθηναίοις, μηδαμοῦ ἐξεῖναι τὸν Ἀθηναῖον ναύκληρον σιτηγοῦντα ἀγαγεῖν, ἐπειδὴ λεπτόγεως ἦν ἡ Ἀττική.

°ἀναμνησθέντες

218 Ἀλλ' ἀναμνησθέντες ὅτι Εὔδημον) Συνάπτει τὰ κατὰ τὸν νομοθέτην ἐκ παραδειγμάτων. καὶ ἐπιστρέφει πρὸς ὃ λόγος μὲν τὸ δίκαιον κεφάλαιον. τὸ δ' ἐνθυμηθέντες, τί ποτ' ἄν, κατὰ ὑπόθεσιν ἡ ἔννοια. βούλεται γὰρ ἐκ τῶν ἤδη γεγενημένων δικαστὰς αὐτὸ εἰς παροξῦναι.

ʹἐνθυμηθέντες.

219 Ἀντιτιμωμένου) Ἤδη ἐγνώσθη ὅτι ἐν τῷ λόγῳ τῆς συμφορᾶς, προστίμα ὁ δικαστής, εἶτα ἐξῆν τῷ φεύγοντι ἀντιτιμήσασθαι αὐτῷ, ὅτι τοῦ δὲ εἰμὶ ἄξιος· λοιπὸν παρὰ τῷ δικαστῇ ἦν ἡ κρίσις τὸ ἀναχωρῆσαι. εὖ.

223 Καὶ τοῦτον μόνον λέγονται) Πάνυ εὔλογος, καὶ δίκαιος ἦν οὗτος ὁ νόμος· ὄντος γὰρ τοῦ ἀντεκκόπτειν ὀφθαλμὸν τῷ ἔχοντι αὐτὸν δύο, ὁ ἀνθ' ἑνὸς ἀποβάλλων, δύο ἀποβάλλειν φαίνεται.

θεῶν, ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ἦσαν, ἕως ἡ κρίσις αὐτοῖς ἐγένετο. καὶ οἱ περὶ τὸν σῖτον ἀδικεῖν δόξαντες, καὶ ἄλλοι πολλοί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀπέθανον, βελτίους ἀν-

217 θρωπίνως ὄντες. εἶτα τούτοις μὲν ἔδοξε κυρίους τοὺς πάλαι κειμένους εἶναι νόμους, καὶ δεδώκασι δίκην αὐτοὶ κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους· δι' Ἀνδροτίωνα δέ, καὶ Γλαυκέτην, καὶ Μελάνωπον, καινὸν δεῖ γενέσθαι νόμον, ἐπὶ τοὺς ἑαλωκότας, καὶ ψήφῳ κεκριμένους κατὰ

218 τοὺς πάλαι κειμένους νόμους, καὶ δόξαντας ἔχειν ἱερὰ χρήματα καὶ ὅσια; εἶτ' οὐ καταγέλαστος δόξει ἡ πόλις εἶναι, εἰ τοῖς ἱεροσύλοις, ὅπως σωθήσονται, νόμος φανεῖται τεθειμένος; ἔγωγ' οἶμαι. μὴ τοίνυν ἐάσητε ὑμᾶς αὐτοὺς ὑβρίζεσθαι, μηδὲ τὴν πόλιν· ἀλλ' ἀνα-

219 μνησθέντες ὅτι Εὔδημον τὸν Κυδαθηναιᾶ, νόμον δόξαντα θεῖναι οὐκ ἐπιτήδειον, οὐ πάλαι, ἀλλ' ἐπὶ Θεαίδρου ἄρχοντος, ἀπεκτείνατε· καὶ Φίλιππον τὸν Φιλίππου τοῦ ναυκλήρου υἱόν, μικροῦ μὲν ἀπεκτείνατε, χρημάτων δὲ πολλῶν αὐτοῦ ἐκείνου ἀντιτιμωμέ-

220 νου, παρ' ὀλίγας ψήφους ἐτιμήσατε· ταύτην τὴν ὀργὴν καὶ νῦν ὅτι τούτου λάβετε, ἐκεῖνο πρὸς τούτοις ἅπασιν ἐνθυμηθέντες, τί ποτ' ἂν ἐπάθετε ὑπὸ τούτου, εἰ ἐπῆν εἰς ὃν ἐπρέσβευσεν ὑπὲρ ὑμῶν. οἶμαι γὰρ οὐδὲν τοιοῦτον εἶναι, ὅτου ἂν ἀπέσχετο. ὁρᾶτε δὴ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ· ὁ γὰρ νό-

221 μος, ὃν ἐτόλμησε θεῖναι, τὸν τρόπον αὐτοῦ δείκνυσι. βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν Λοκροῖς ὡς νομοθετοῦσι, διηγήσασθαι· οὐδὲν γὰρ χείρους ἔσεσθε παράδειγμά τι ἀκηκοότες, ἄλλως τε καὶ ᾧ πόλις εὐνομουμένη χρῆται. ἐκεῖ γὰρ οὕτως οἴονται δεῖν τοῖς πάλαι κειμένοις χρῆσθαι νόμοις, καὶ τὰ πάτρια περιστέλλειν, καὶ μὴ πρὸς

222 τὰς βουλήσεις, μηδὲ πρὸς τὰς διαδύσεις τῶν ἀδικημάτων νομοθετεῖσθαι, ὥστε, ἄν τις βούληται νόμον καινὸν τιθέναι, ἐν βρόχῳ τὸν τράχηλον ἔχων νομοθετεῖ. καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ καλὸς καὶ χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος, ζῇ ὁ τιθεὶς, καὶ ἀπέρχεται. εἰ δὲ μή, τέθνηκεν ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου. καὶ γάρ τοι καινοὺς μὲν οὐ τολμῶσι τιθέναι νόμους· τοῖς δὲ

223 πάλαι κειμένοις ἀκριβῶς χρῶνται. ἐν πολλοῖς δὲ πάνυ ἔτεσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἷς λέγεται παρ' αὐτοῖς νόμος καινὸς τεθῆναι. ὄντος γὰρ αὐτόθι νόμου, ἐάν τις ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκκόψαι παρασχεῖν τὸν ἑαυτοῦ, καὶ οὐ χρημάτων τιμήσεως οὐδεμιᾶς, ἀπειλῆσαί τις λέγεται ἐχθρὸς ἐχθρῷ ἕνα ἔχοντι ὀφθαλμόν, ὅτι αὐτοῦ ἐκ-

224 κόψει τοῦτον τὸν ἕνα. γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἀπειλῆς, χαλεπῶς ἐνεγκὼν ὁ ἑτερόφθαλμος, καὶ ἡγούμενος ἀβίωτον εἶναι αὐτῷ τὸν βίον τοῦτο παθόντι, λέγεται τολμῆσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, ἐάν τις ἕνα ἔχοντος ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἄμφω ἀντεκκόψαι παρασχεῖν, ἵνα τῇ ἴσῃ συμφορᾷ ἀμφότεροι χρῶνται. καὶ τοῦτον μόνον λέγονται Λοκροὶ

225 θέσθαι τὸν νόμον ἐν πλείοσιν ἢ διακοσίοις ἔτεσιν. οἱ δὲ παρ' ὑμῖν ῥήτορες, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὅσοι μῆνες μικροῦ δέουσι νομοθετεῖν, τὰ ἑαυτοῖς συμφέροντα. ἔπειτα αὐτοὶ μὲν τοὺς ἰδιώτας εἰς τὸ δεσμωτήριον ἄγουσιν ὅταν ἄρχωσιν· ἐφ' αὐ-

ἔδοξε

ἐγὼ μὲν.α.

ἀναμνησθέντες.

κυδαθηναιᾶ.

χ. κυδαθηναιᾶ

Locrensium consuetudo in legibus rogandis.

διαδύσεις α.

νομοθετεῖν.α.

ἐπισπασθ.α.

ὄντος

ἐφ᾽ αὑτοῖς δ᾽ οὐκ οἴονται δεῖν τὸ αὐτὸ δίκαιον εἶναι τοῦτο. ἔπειτα τοὺς μὲν τοῦ Σόλωνος νόμους τοὺς πάλαι δεδοκιμασμένους, οὓς οἱ πρόγονοι ἔθεντο, λύουσιν αὐτοί, τοὺς δ᾽ ἑαυτῶν, οὓς ἐπ᾽ ἀδικίᾳ τῆς πόλεως τιθέασι, χρῆσθαι ὑμᾶς οἴονται δεῖν. εἰ οὖν μὴ τιμωρήσεσθε τούτους, οὐκ ἂν φθάνοι τὸ πλῆθος τούτοις τοῖς θηρίοις δουλεῦον. εὖ δ᾽ ἴστε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι, ἐὰν μὲν σφόδρα ὀργίζησθε, ἧττον ἀσελγανοῦσιν· ἐὰν δὲ μή, πολλοὺς πρὸς ἀσελγαῖς εὑρήσετε καὶ τοὺς ὑβρίζοντας ὑμᾶς, ἐπὶ τῇ τοῦ φιλοτιμεῖσθαι προφάσει. ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταί, ᾧ ἀκούω μέλλειν παραδείγματι χρῆσθαι τουτονί, καὶ φήσειν ἀκόλουθον αὐτὸν τεθηκέναι, ἐν ᾧ ἔνι, οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα, ὃς ἂν ἐγγυητὰς τρεῖς καθιστῇ τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας, πλὴν ἐάν τις ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως, ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνιὼν ἁλῷ, ἢ τέλος πριάμενος, ἢ ἐγγυησάμενος, ἢ ἐκλέγων μὴ καταβάλῃ· ἀκούσατέ μου καὶ περὶ τούτου· ἐγὼ γὰρ ἐρῶ ὅτι αὐτὸς ἀνθρώπων ἧκεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἔτι τούτου κειμένου τοῦ νόμου. ἀλλ᾽ ἐφ᾽ οἷς κεῖται ὁ νόμος οὗτος, διδάξω ὑμᾶς. οὗτος γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἐπὶ τοῖς κεκριμένοις καὶ ἠγωνισμένοις κεῖται, ἀλλ᾽ ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις, ἵνα μὴ διὰ τὸ δεδέσθαι χεῖρον ἀναγκάζοιντο ἀγωνίζεσθαι, ἢ τὸ παντάπασιν ἀπαράσκευοι εἶεν. οὗτος δὲ ἃ ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις κεῖται, ὡς περὶ πάντων εἰρημένα μέλλει πρὸς ὑμᾶς λέγειν. ὡς δὲ σαφῶς γνώσεσθε ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ. οὔτε γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξῆν ὑμῖν τιμᾶν ὅ,τι χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι. ἐν γὰρ τῷ παθεῖν καὶ ὁ δεσμός ἐνι. οὐκ ἂν οὖν ἐξῆν δεσμοῦ τιμῆσαι, οὔθ᾽ ὅσων ἔνδειξίς ἐστιν ἢ ἀπαγωγή, προσγέγραπτο ἂν ἐν τοῖς νόμοις, τὸν δὲ ἐνδειχθέντα ἢ ἀπαχθέντα δησάντων οἱ ἕνδεκα ἐν τῷ ξύλῳ, εἴπερ μὴ ἐξῆν δῆσαι, ἢ τοὺς ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως, ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνιόντας, ἢ τοὺς τὰ τέλη ὠνουμένους, καὶ μὴ καταβάλλοντας, δῆσαι. νῦν δὲ ταῦθ᾽ ὑμῖν τεκμήρια ἔστω, ὅτι ἔξεστι δῆσαι· παντελῶς γὰρ ἤδη ἄκυρα ἂν ἦν τὰ τιμήματα. ἔπειτα δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο τὸ γράμμα αὐτὸ μὲν καθ᾽ αὑτὸ οὐκ ἔστι νόμος, τὸ, οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα· ἐν δὲ τῷ ὅρκῳ τῷ βουλευτικῷ γέγραπται, ἵνα μὴ συνιστάμενοι οἱ ῥήτορες οἱ ἐν τῇ βουλῇ δεσμὸν κατά τινος τῶν πολιτῶν λέγοιεν. ἄκυρον οὖν τοῦ δῆσαι τὴν βουλὴν ποιῶν

227 Ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νόμου) Ὡς παρέργου πρὸς ὄντος καὶ οὐ παρέργου καθαιρεῖ. καὶ ὥσπερ τῷ τῆς ἐπαγγελίας σχήματι [illegible] ἐπέθετο ἐν τῷ νόμῳ κεφάλαια, πάλιν αὐτοῦ τὴν μάχην ἐποίει. ἐνταῦθα πολλὰς εὗρε τὰς λύσεις ἀπὸ τῶν ἐν τῷ δικαίῳ παραδειγμάτων. οὐ γὰρ ἐπεχώρει τοιούτου κειμένου νόμου, τοῦ λέγοντος, οὐ δήσω τῶν Ἀθηναίων οὐδένα, τοὺς τούτους δεδέσθαι καὶ στρατηγοὺς καὶ ῥήτορας. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ [illegible] παραδείγματος. Οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα) Τοῦτο προάγει ὁ Τιμοκράτης ὡς νόμον παλαιὸν συναφωνοῦντα τῷ, ὃν αὐτὸς ἔγραψεν. ὁ δὲ Δημοσθένης λύει, λέγων, ὅτι ὁ μὲν Τιμοκράτης λέγει αὐτὸ εἶναι νόμον. οὐκ ἔστι δὲ νόμος, ἀλλ᾽ ὅρκος τῶν βουλευτῶν. ὁ γὰρ νόμος, φησί, παραγγέλματα ἔχει καθολικά· [illegible] οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα [illegible] νόμου, ἀλλ᾽ ἀνθρώπων πρὸς τοὺς λέγοντας. [illegible] ἐκεῖ γὰρ [illegible] εἶπεν, ὑπὸ τοῦ Τιμοκράτους [illegible] [illegible]

228 Τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας) Τοὺς [illegible] ἐγγυητὰς [illegible] τὴν ἴσην οὐσίαν ἐκείνῳ [illegible] ἐγγυῶνται [illegible] ἱκανοὶ οἱ τρεῖς ἐγγυᾶσθαι αὐτόν.

229 Οὔτε γὰρ, ὦ ἄνδ. δικασταί) Κατὰ ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν [illegible] λύει. [illegible]

230 Ἀπαράσκευοι. [illegible] Οὔτε γὰρ, ὦ ἄνδρες δικ. ἐξῆν ὑμ. τιμᾶν) Ἡ ἔνδειξις [illegible] ἡ δὲ ἀπαγωγὴ ἐπὶ τῶν κλεπτῶν.

231 Ἔπειτα δὲ, ὦ ἄνδρες δικ. τοῦτο τὸ γράμμα) Ἐνταῦθα [illegible] ἔνστασις. Αὐτὸ μὲν

τοῦτο ὁ Σόλων πρὸς τὸν ὅρκον τὸν βουλευτικὸν προσέγραψεν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν ὑμέτερον· ἁπάντων γὰρ κυ- (234)
ριώτατον ᾤετο δεῖν εἶναι τὸ δικαστήριον, καὶ ὅ τι γνοίη, τοῦτο πάσχειν τὸν ἁλόντα. ἀναγνώσεται δ' ὑμῖν αὐτοῦ τοῦ ἕνεκα τὸν τῶν ἡλιαστῶν ὅρκον. Λέγε σύ. Ὅρκος ἡλιαστῶν. Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψηφίσματα (235) τοῦ δήμου τοῦ ἀθηναίων, καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων, καὶ τύραννον οὐ ψηφιοῦμαι εἶναι, οὐδ' ὀλιγαρχίαν· οὐδ' ἐάν τις καταλύῃ τὸν δῆμον τὸν ἀθηναίων, ἢ λέγῃ, ἢ ἐπιψηφίζῃ παρὰ ταῦτα, οὐ πείσομαι· οὐδὲ τῶν χρεῶν τῶν ἰδίων ἀποκοπάς, οὐδὲ γῆς ἀναδασμὸν (236) τῆς ἀθηναίων, οὐδ' °οἰκιῶν, οὐδὲ τοὺς φεύγοντας κατάξω, οὐδὲ ὧν θάνατος κατέγνωσται, οὐδὲ τοὺς °μένοντας ἐξελῶ παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους, καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου τοῦ ἀθηναίων, καὶ τῆς βουλῆς. οὔτ' αὐτὸς ἐγώ, οὔτ' ἄλλον οὐδένα ἐάσω· οὐδὲ (237) ἀρχὴν καταστήσω ὥστε ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα ἑτέρας ἀρχῆς, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, καὶ τοῦ ἱερομνήμονος, καὶ ὅσοι μετὰ τῶν ἐννέα ἀρχόντων κυαμεύονται ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ κήρυκος, καὶ πρεσβείας, καὶ συνέδρων· οὐδὲ δὶς αὐτὴν τὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν ἄν- (238) δρα, οὐδὲ δύο ἀρχὰς ἄρξαι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ· οὐδὲ δῶρα δέξομαι τῆς ἡλιάσεως ἕνεκα, οὔτ' αὐτὸς ἐγώ, οὔτ' ἄλλος ἐμοί, οὔτ' °ἄλλοι εἰδότος ἐμοῦ, οὐ τέχνῃ, οὔτε μηχανῇ οὐδεμιᾷ. καὶ γέγονα οὐκ ἔλαττον, ἢ τριάκοντα ἔτη. καὶ ἀκροάσομαι τοῦ τε κα- (239) τηγόρου, καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως ἀμφοῖν, καὶ διαψηφιοῦμαι περὶ αὐτοῦ οὗ ἂν ἡ δίωξις. ἐπόμνυμι Δία, Ποσειδῶνα, Δήμητρα. καὶ °ἐπαρᾶται ἐξώλειαν ἑαυτῷ, καὶ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, εἴ τι τούτων °παραβαίνοι· εὐορκοῦντι δέ, καλὰ πολλὰ κἀγαθὰ εἶναι. ἐν ταύτοις (240) δ' οὐκ ἔνι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδὲ δήσω ἀθηναίων οὐδένα. τὰ γὰρ κρίνοντα τὰς κρίσεις ἁπάσας τὰ δικαστήριά ἐστιν, οἷς ἐξουσία ἐστὶ καὶ δεσμοῦ, καὶ ἄλλου ὅ τι ἂν βούλωνται, καταγιγνώσκειν. ὡς μὲν οὖν ἔξεστιν ὑμῖν δεσμὸν καταγιγνώσκειν, ταῦτ' ἐπιδείκνυμι· ὡς δὲ τὰ δεδικασμένα ἄκυρα ποιεῖν, καὶ δεινόν, καὶ ἀνόσιόν ἐστι, καὶ (241) δήμου κατάλυσις, πάντες ἂν οἶμαι ὁμολογήσαι. ἡ γὰρ πόλις ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, νόμοις καὶ ψηφίσμασι διοικεῖται. εἰ δή τις τὰ ψήφῳ κεκριμένα νόμῳ καινῷ λύσει, τί πέρας ἔσται; ἢ πῶς τοῦτον δίκαιόν ἐστι νόμον (242) προσαγορεῦσαι, ἀλλ' οὐκ ἀνομίαν; ἢ πῶς οὐ τῆς μεγίστης

Marginal notes (right): °οἴκοι. α. — °μένοντας. — °ἄλλη — °ἐπαρῶμαι. — °παραβαίνοιμι.

Scholia (left column):

καθ' ἑαυτὸ) Ὥσπερ εἰ ἔλεγεν, ἐξ αὐτῆς τῆς φωνῆς ἔξεστι στοχάσασθαι, ὅτι οὐκ (234) ἔστι νόμος. Ὅρκος ἡλιαστῶν) Ἰστέον ὅτι τὸν ὅρκον τοῦτον τῶν ἡλιαστῶν ἐν τοῖς ἐπιτηδείοις τίθησιν, ὡς ἐπιλογικὸν μᾶλλον ὄντα, ἀλλ' οὐ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς μέρος ὄντα καὶ τῶν ἀγώνων. Καὶ τὰ ψηφίσματα) Ψηφίσματα ἐνταῦθα λέγει τὰ παλαιὰ τὰ νομισθέντα εἶναι καλά. (235) Χρεῶν ἀποκοπάς) Οὐδὲ νομοθετήσω περὶ τῶν °ἰδίων χρημάτων, ὥστε μὴ ἀπολαμβάνειν τοὺς ἰδιώτας τὰ χρέα ἅπερ ἐδάνεισαν· τοῦτο γὰρ τυραννίδος ἐστίν. Ἱερομνήμων δὲ ἐλέγετο ὁ πεμπόμενος σύνεδρος εἰς τοὺς ἀμφικτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως.

(236) Ἀναδασμὸν) Ἀναμερισμόν. τοῦτο γὰρ εἰώθει γίνεσθαι ἐν ταῖς ἀπαιδεύτοις δημοκρατίαις· οἱ γὰρ πένητες πολλάκις καθ' ἑαυτοὺς γενόμενοι ἐπανίσταντο πρὸς πλουσίους, λέγοντες ὡς οὐ δίκαιόν ἐστι τούτους μὲν ἔχειν γῆν πολλήν, αὐτοὺς δὲ μή, ἀλλὰ δίκαιον εἶναι καὶ αὐτοὺς ἐκείνου μερίσασθαι τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκίας. Οὐδὲ τοὺς μένοντας) Οὐδὲ τοὺς μένοντάς φησιν ἐν τῇ πόλει καὶ μὴ ἡμαρτηκότας, παρανόμως ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλῶ. Οὔτ' ἄλλον οὐδένα) Ἡ δύναταί τις μὴ ἁμαρτάνειν μὲν αὐτός, ἄλλον δὲ ὁρᾶν ἀδικοῦντα περιορᾶν. ὅπερ ἐστὶν ἀξιοθέατρον ἀδι- (237) κεῖν, ὡς φησιν ὁ Θουκυδίδης. Ὥστ' ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα) Νόμος ἦν δὶς τὸν αὐτὸν μὴ ἄρχειν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ μηδὲ δόντα εὐθύνας τῆς προτέρας ἀρχῆς, μηδὲ ἀρχὴν τὴν αὐτὴν ἄρχειν τὸν αὐτόν, διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, ἵνα μὴ οἱ βουλόμενοι κατηγορεῖν αὐτοῦ, °ἀρχόντων προσδοκῶντες αὖθις ἄρχειν τὴν αὐτὴν ἀρχήν, ὀκνάζωσι [illegible] πολλάκις ὄντες τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ὑπηρέται, οἱ δυνάμενοι αὐτοῦ κατηγορεῖν διὰ τὸ συνειδέναι ἃ ἔπραξε. Κυαμεύονται) Κληροῦνται. κύαμον γὰρ ἐκάλουν τὸν κλῆρον αὐτὸν καὶ τὴν ψῆφον τὴν λαμβάνουσαν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἀρχήν. ἦσαν δὲ αὗται ποτὲ μὲν πεπυρωμέναι καὶ ἄτρητοι, ποτὲ δὲ μεμελανωμέναι καὶ λευκαί, καθὼς εὕρομεν. Καὶ κήρυκος, καὶ πρεσβείας) Ἀντὶ τοῦ °οὕτως εἰπεῖν. εἰπεῖν δὲ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρχὰς τὰς μεγάλας. Ἰστέον δὲ ὅτι ἄλλος ἦν ὁ κῆρυξ τοῦ δήμου, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ πολέμου ὁ προηγούμενος τῆς πρεσβείας, πρὸς τὸ αὐτοὺς ἀσφαλῶς εἰρήνην πρὸς τοὺς πολεμίους βαστάζοντας καὶ σύμβολον τὸ κηρύκειον.

(238) Οὔτ' ἄλλος ἐμοί) Ἔστι γὰρ πολλάκις μὲν αὐτὸν μὴ λαμβάνειν διὰ τὸν ὅρκον, ὑποβάλλειν δὲ ἢ ἄλ-

Marginal notes (left): °ἰδιωτικῶν. — °α. — °ὄντως.

μεγίστης ὀργῆς ὁ τοιοῦτος νομοθέτης ἄξιός ἐστιν; ἐγὼ μὲν γὰρ τῆς ἐσχάτης νομίζω, οὐχ ὅτι μόνον τοῦτον τὸν νόμον ἔθηκεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁδὸν *δείκνυσι καὶ περὶ δικαστηρίων καταλύσεως, καὶ περὶ τῶν φευγόντων καθόδου, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν δεινοτάτων. τί 243 γὰρ κωλύει, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ οὗτος χαίρων ἀπαλλάξει, ὁ τοιοῦτον νόμον θεὶς, ἕτερον φανῆναι ἄλλον τινὰ τῶν τῆς πόλεως ἰσχυροτάτων *καταλύσοντα νόμῳ κοινῷ; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. ἀκούω δ' ἔγωγε καὶ τὸ πρότερον οὕτω καταλυθῆναι τὴν δημοκρατίαν: 244 παρανόμων πρῶτον γραφῶν καταλυθεισῶν, καὶ τῶν δικαστηρίων ἀκύρων γενομένων. ἴσως μὲν οὖν ἄν τις ὑπολάβοι, ὅτι οὐχ ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων νῦν καὶ τότε, λέγω περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου· ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ καταβάλλειν ἐν τῇ πόλει οὐδέν- 245 α, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιούτων πραγμάτων, οὐδ' εἰ μή *πω ἂν ἐκφύοι· ἀλλὰ καὶ τὸν ἐγχειροῦντα λέγειν, ἢ ποιεῖν τι τοιοῦτον, δίκην διδόναι. ὅτι τοίνυν καὶ τέχνῃ κακῶς ἐνεχείρησε ποιεῖν ὑμᾶς, ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι· ὁρῶν γὰρ ἑκάστοτε πάντας, καὶ τοὺς πολιτευο- 246 μένους καὶ τοὺς ἰδιώτας τοὺς νόμους τῶν τῆς πόλεως ἀγαθῶν αἰτίους ὑπολαμβάνοντας, ἐσκόπει πῶς λήσει τούτους καταλύσας. κἂν ἄρα ληφθῇ τοῦτο ποιῶν, μὴ δόξῃ δεινόν, μηδ' ἀναιδὲς μηδὲν εἰργάσθαι. εὗρεν οὖν, τοῦτο ποιῶν, ὃ πεποίηκε, νόμῳ τοὺς νόμους 247 *καταλῦσαι, ἵνα τὸ δίκημα τ' αὐτοῦ τὸ τῆς σωτηρίας ὄνομ' ἔχῃ. εἴτε γὰρ σῴζοντες τὴν πόλιν, εἰσὶ νόμοι, ὃν τουτοσὶ ἔθηκεν, οὐδὲν ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ἔχοντα, νόμος. Τὴν μὲν οὖν τοῦ ὀνόματος φιλανθρωπίαν ὅτι ταύτην ἂν μάλιστα προσίεσθε, κατεῖδε· τὴν δὲ χρείαν ὅτι 248 τἀναντία ἔχουσα φανήσεται, πρόσδε· φέρε γὰρ πρὸς Διός, ἔστιν ὅστις ἄν, ἢ πρόεδρός ποτ' ἐπεψήφισεν, ἢ πρυτάνεις, τούτων τι τῶν ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένων; ἐγὼ μὲν οὖν οὐδένα ἂν οἶμαι. πῶς οὖν τοῦθ' ὑπέδυ; νόμου ἔθετο ὄνομα τοῖς αὐτοῦ *κακουργήμασιν· οὐ γὰρ ἁπλῶς, οὐδ' ὅπως ἔτυχε ποιοῦσι κακῶς ὑμᾶς, ἀλλ' ἐσκεμ- 249 μένως. καὶ τοῦτ' αὐτὸ πράττοντες οὐχ οὗτοι μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν πολιτευομένων, οἳ τούτῳ παριόντες, αὐτίκα δὴ μάλα συναπολογήσονται, οὐ μὰ Δί' οὐ Τιμοκράτει χαρίσασθαι βουλόμενοι. πόθεν; ἀλλ' αὐτοῖς συμφέρειν ἕκαστος ἡγούμενος τὸν νόμον. ὥσπερ τοίνυν οὗτοι σφίσιν αὐτοῖς βοηθοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς, οὕτω δεῖ 250 καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς βοηθεῖν. καίτοι δυσχεραίνοντός τινος αὐτῷ, ὅτου ἕνεκα τοιαῦτ' ἐθέλησε γράφειν, καὶ διεξιόντος ὡς χαλεπὸν ἀγῶνα ὑπολαμβάνει τόνδε, πεπύσθαι τὸν ταῦτα λέγοντα ἔφη· συμπρέσεσθαι γὰρ ἀνδροτίωνα ἑαυτῷ, καὶ τοιούτους λόγους σχολὴν *ἄγοντα ἐσκέφθαι περὶ πάντων, ὥστ' εὖ εἰδέναι ὅτι οὐ- 251 δὲν αὐτῷ γενήσοιτο φλαῦρον ἀπὸ τῆς γραφῆς τῆσδε. καὶ δῆτα καὶ τεθαύμακα

*δείκνυσι α.
*ἢ καταλύσοντα.
*πως.
*λῦσαι α.
*πανουργήματα.
*ἄγοντι.

δρα, ἢ γυναῖκα λαμβάνοι ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ δι' ἄλλης τέχνης ἢ μηχανῆς.

Ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ) Ἐνέμεινε 245 τῇ τροπῇ τοῦ σπέρματος. ὥσπερ εἰ ἔλεγε, μὴ καταβαλλομένου, φησί, σπέρματος τοιούτου πονηρίας, εἰ καὶ μὴ μέλλει ἀναβλαστῆσαι πάντως καὶ αὐξῆσαι.

Ὅτι τοίνυν καὶ τέχνῃ κακῶς ἐνεχείρησε) Μετὰ τὴν τοῦ πράγματος κατηγορίαν, μεταβαίνει ἐπὶ τὴν τοῦ προσώπου. ὁ δὲ τόπος ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ γράψαντος, ὅτι οὐχ ὡς ἔτυχεν ἐποίησεν ὑμᾶς κακῶς, ἀλλὰ μετὰ τέχνης. καὶ σκεψάμενος εἰς τοῦτο.

Εὗρεν οὖν τοῦτο) Νομίζεται γὰρ τὸ 247 νομοθετεῖν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τοῦ τοὺς νόμους καταλῦσαι βέλτιον εἶναι. καίτοι ὅσον οἱ νομοθετοῦντες, οὐδὲν τῶν τοὺς νόμους καταλυόντων διαφέρουσιν, ὡς δηλοῦσιν αἱ τῶν παρανόμων γραφαί. καὶ οἱ ὑπὲρ τῆς πόλεως νομοθετοῦντες, καὶ νόμους τῇ πολιτείᾳ συμφέροντας, καὶ συμφώνους γράφοντες, μόνοι ὡς ἀληθῶς νομοθετοῦσιν. ὅμως τὸ νομοθετεῖν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τοῦ λῦσαι νόμους ἤδη κινδύνοις κρεῖττον. Οὐ μὰ Δί' οὐ 249 Τιμοκράτει χαρίσασθαι) Ἐκβολὴ τῶν συνηγόρων αὐτοῦ. τὸ δὲ ἐφ' ὑμᾶς, ἀντὶ τοῦ καθ' ὑμῶν, τοιαῦτα ὑπέλαβον γράψαι ψήφισμα. Σχο- 251 λὴν ἄγοντα ἐσκέφθαι περὶ πάντων) Ἀντὶ τοῦ σχολάσαντα καὶ ἀργήσαντα ἐκ τῶν ἄλλων πραγμάτων ἵνα σκέψηται ταῦτα. ὅρα πῶς αὐτὸ φθόνον σωματοποιεῖ τοῦτον τὸ δὲ τοῦ μὲν εἰ καλεῖ, τὸ Τιμοκράτους. τοῦ δ' εἰ παρόν, τοῦ ἀνδρο-

394.

252 τὴν διαμαρτίαν τὴν τούτου, κἀκείνου· τῷ μὲν εἰ καλῶς, τῷ δὲ, εἰ παρῆσι, καὶ συναπολογήσεται. μαρτυρία γὰρ δήπου φανερὰ γενήσεται πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι τὸν νόμον τούτου ἕνεκα ἔθηκε, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτόν. ὅμως δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκείνῳ πεπολιτευμένων, ὑμᾶς μικρὰ βέλτιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. καὶ τούτων

253 ταῦτα ὧν κεκηνώκει οὐδέ. διὰ τοῦτο οὐδὲν ἧττον ἐκείνου δικαίως ἂν μισοῖτο. λέξω δὲ οὐδὲ πλέον ὧν ἀκηκόατε ὑμεῖς, εἰ μή τινες ἄρα ἐπὶ τοῖς δικαστηρίοις γιγνομένοις μὴ παρῆσαν ἀγῶσι. καὶ περὶ τοῦ μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρημάτων εἴσ-

254 πραξιν ἐξετάσωμεν αὐτῷ, ἣν μετὰ τούτου τῶν χρημάτων πεποίηκε. ... τὰς εἰσπράξεις ὑμᾶς· αἰτιασάμενος γὰρ Εὐκτήμονα τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτ' ἐξελέγξειν, ἢ παρ' ἑαυτοῦ καταθήσειν ὑπισχόμενος, καταλύσας ψηφίσματι κληρωτὴν ἀρχήν, ἐπὶ τῇ

255 προφάσει ταύτῃ, ἐπὶ τὴν εἴσπραξιν παρέδυ. καὶ τοῦτον προὐβάλλετο εἰπὼν τὴν τοῦ σώματος ἀρρωστίαν, ἵν', ἔφη, συνδιοικῇ μοι. δημηγορίας δὲ ἐπὶ τούτοις ποιούμενος, ὡς ἔστι τριῶν αἵρεσις ὑμῖν, ἢ τὰ πομπεῖα κατακόπτειν, ἢ πάλιν εἰσφέρειν, ἢ τοὺς ὀ-

256 φείλοντας εἰσπράττειν· αἱρουμένων εἰκότως ὑμῶν τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν, ταῖς ὑποσχέσεσι κατέχων, καὶ διὰ τὸν καιρὸν, ὃς ἦν τότε, ἔχων τὴν ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις νόμοις οὐκ ᾤετο δεῖν χρῆσθαι, οὐδ', εἰ μὴ τούτους ἐνόμιζεν ἱκανούς, ἑτέρους θεῖναι· ψηφίσματα δ' εἰπὼν ἐν ὑ-

257 μῖν δεινὰ καὶ παράνομα, δι' ὧν ἠργολάβει, προσαγωγεῖ τούτῳ χρώμενος τῶν λημμάτων· καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων κέκλοφε, μετὰ τούτου γράψας τοὺς ἕνδεκα, καὶ τοὺς ἀποδέκτας, καὶ τοὺς ὑπηρέτας ἀκολουθεῖν μεθ' ἑαυτοῦ. εἶτ' ἔχων τούτους, ἦγ' ἐπὶ τὰς ὑμετέρας οἰκίας. καὶ σύ, ὦ Τιμόκρατες, συνεκλήρου μό-

258 νος τῶν συναρχόντων δέκα ὄντων. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέγειν, ὡς οὐ χρῆν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρῆν γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος ἀγορεύει, τῶν ἄλλων ἕνεκα· τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ποιεῖτε τὰ λαίτων ὑμῖν ὧν οὗτοι τότ' εἰσέπραξαν, ὅσον ἀφῄρηνθε ὅσοι βέβλαφθε, ποιού-

259 των ἐθῶν εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένων. εἰ γὰρ θέλετε ἐξετάσαι τίνος ἕνεκα μᾶλλον ἂν τις ἕλοιτο ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν, ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, τοῦτ' ἂν εὕροιτε προχειρότατον, ὅτι πάντα πρᾳότερα ἐστιν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν τοίνυν τῆς ὁποιασοῦν ὀλιγαρχίας πολλῷ ἀσελγέστερα, καὶ δεινότερα ἐποίουν οὗτοι, παραλείψω. ἀλλὰ

260 παρ' ὑμῖν πότε πώποτε δεινότερα τὰ ἐν τῇ πόλει γέγονεν; εὖ οἶδ' ὅτι ἐπὶ τὰ πεπρακότα ἅπαντες ἂν εἴποιτε. τότε τοίνυν, ὡς ἔστιν ἀκοῦσαι, οὐδεὶς ἐστιν, ὅστις ἀπεστέρητο τοῦ σωθῆναι, εἴ τις ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν. ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο κατηγοροῦμεν τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἀδίκως ἀπῆγον. οὗτοι τοίνυν τοσαύτην ὑπερ-

261 βολὴν ἐποιήσαντο ἐκείνων τῆς αὐτῶν πονηρίας, ὥστ' ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενοι, τὴν ἰδίαν

---

252 πάντος. Συναπολογήσεται) Βούλεται ὥσπερ ἐκβολὴν ἐνταῦθα ποιήσασθαι τῶν συνηγόρων, διὰ τὸ δὲ οὐκ ἔστιν ἀκριβὴς ἐκβολὴ συνηγόρων, ἤδη εἰπομένῳ ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. Ὅμως δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκείνῳ) Παρέκβασις πάλιν ἐπὶ τὰ πολιτεύματα Ἀνδροτίωνος.

253 Καὶ περὶ τοῦ μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ) Ἐπλήρωσε τὴν ἐπιφορὰν τὸν αὐτὸν τρόπον, ὃν περ καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. Ἐζήτηται δὲ διὰ ποίαν αἰτίαν τὰ αὐτὰ μέχρι ἐπιφέρει, ὥσπερ εἶπεν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. Καὶ οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι οὐχ οἱ αὐτοὶ ἦσαν δικασταί, καὶ οὐδὲν ἦν ἄτοπον διὰ τοὺς μὴ ἀκηκοότας ἐκεῖνα, πάλιν τὰ αὐτὰ λέγειν ἐνταῦθα. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἠβούλοντο ἐνδείξασθαι ὁ Διόδωρος, ὅτι ἰδιώτης ἐστὶ καὶ οὐκ ἠδύνατο ἄλλως σκέψασθαι τὰ αὐτά. βέλτιον δὲ λέγειν μᾶλλον τὴν αἰτίαν, ἣν εἴπομεν ἐν τοῖς εἰσαγωγικοῖς.

257 Προσαγωγεῖ) Ἀντὶ τοῦ δυνάμει, ἐκ τοῦ προσαγωγεῖ [χ αὐτῶν.] αὐτοῖς, καὶ ὑποβάλλειν τινὰς ἀπαιτοῦσι ἀδίκως. τὸ δὲ ἀποδέκτας, ἀντὶ τοῦ ὑποδεχομένους τὰ χρήματα.

τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δεσμωτήριον καθίστασθαι, ἄγοντες τοὺς ἕνδεκα ἐπὶ τὰς οἰκίας. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί οἴεσθε, ὁπότ' ἄνθρωπος πένης, ἢ καὶ πλούσιος *πόλλ' ἀνηλωκώς, καί τιν' ἴσως τρόπον εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου, μὴ μόνον εἰς τὴν ἀγορὰν φοβοῖτ' ἐμβάλλειν, ἀλλὰ μηδ' οἴκοι μένειν ἀσφαλὲς ἡγοῖτο· ὁ 262 δὲ τούτων αἴτιος, Ἀνδροτίων εἴη, ὃν οὐδ' ὑπὲρ αὑτοῦ δίκην ἔα λαβεῖν τὰ πεπραγμένα, καὶ βεβιωμένα, μή τί γ' ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰσπράττειν εἰσφοράς; καίτοι, εἴ τις ἔροιτ' αὐτόν, ἢ σέ, ὦ Τιμόκρατες, τὸν ἐπαινέτην τούτων, καὶ συνεργόν, τὰς εἰσφορὰς πότερον τὰ κτήματα, ἢ τὰ σώματα ὀφείλει; τὰ κτήματα φήσαιτ' ἄν, 263 εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοισθε. ἀπὸ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνος οὖν ἕνεκα, ὦ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων, ἀφέντες τὸ τὰ χωρία δημεύειν, καὶ τὰς οἰκίας, καὶ ταῦτα ἀπογράφειν, ἐδεῖτε καὶ ὑβρίζετε πολίτας ἀνθρώπους καὶ τοὺς ταλαιπώρους μετοίκους, οἷς ὑβριστικώτερον ὑμεῖς, ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς ἑαυτῶν κέχρησθε. καὶ μὴν εἰ 264 θέλετε σκέψασθαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί δοῦλον, ἢ ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει, τοῦτο μέγιστον ἂν εὕροιτε, ὅτι τοῖς μὲν δούλοις τὸ σῶμα, τῶν ἀδικημάτων ἁπάντων ὑπεύθυνόν ἐστι τοῖς δ' ἐλευθέροις, ὕστατον τοῦτο περιστῆσαι κολάζειν. οἱ δέ, τοὐναντίον εἰς τὰ σώματα, ὥσπερ ἀνδραπόδοις, ἐποιήσαντο τὰς τιμωρίας. οὕτω δ' 265 ἀνίσως, καὶ πλεονεκτικῶς ἔχει πρὸς ὑμᾶς Ἀνδροτίων, ὥστε τὸν μὲν αὑτοῦ πατέρα ᾤετο δεῖν, δημοσίᾳ δεθέντα ἐπὶ χρήμασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μήτε ἀποδόντα ταῦτα, μήτε κριθέντα, ἀποδρᾶναι· τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν τὸν μὴ δυνάμενον τὰ ἑαυτοῦ θεῖναι, οἴκοθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθέντα, ὑφ' ἑαυτοῦ δεδέσθαι. καὶ Τιμο- 266 κράτης τῶν μὲν πολλῶν ἡμῶν τότε, ὅτε τὴν διπλασίαν εἰσέπραττεν, οὐδ' ἂν παρ' ἑνὸς λαβεῖν ἠθέλησεν ἐγγυητὰς μὴ μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ἀλλ' οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας. ἀλλ' ἢ διπλᾶ τὰ χρήματα ἔδει καταβάλλειν, ἢ παραχρῆμα δεδέσθαι. παρεδίδου δὲ οὗτος τοῖς ἕνδεκα τὸν οὐκ ὠφληκότα ἐν τῷ δικαστηρίῳ. νῦν δὲ 267 ὅπως ὧν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτε, ἄδετοι περιίασιν, ὑπεύθυνον αὑτὸν ποιήσας, νόμον εἰσενεγκεῖν ἐτόλμησεν. ἀλλ' ὅμως καὶ τάδε, κἀκεῖνα φήσουσιν ὑπὲρ ὑμῶν πεπρᾶχθαι. εἶτα ταῦθ' ὑμεῖς ἐφ' ἑαυτοὺς ἀνασχήσεσθε ὑπὲρ ὑμῶν πεπρᾶχθαι, καὶ τὰ τῆς τούτων θρασύτητος καὶ πονηρίας ἔργα πράως οἴσετε; ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε τοὺς 268 τοιούτους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον, ἢ σῴζειν. τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πράττοντά τι, καὶ πράων ὑμῶν τυγχάνοντα, τὸ τῆς πόλεως ἦθος ἔχοντα δεῖ φαίνεσθαι. τοῦτο δ' ἐστὶ τί; τοὺς ἀσθενεῖς ἐλεεῖν, τοῖς ἰσχυροῖς καὶ δυναμένοις μὴ ἐπιτρέπειν ὑβρίζειν, οὐ τοὺς μὲν πολλοὺς ὠμῶς μεταχειρίζεσθαι, κολακεύειν δὲ τὸν ἀεί τι δύνασθαι δοκοῦν- 269 τα. ἃ σὺ ποιεῖς, ὦ Τιμόκρατες. δι' ἃ πολλῷ μᾶλλον ἂν εἰκότως μὴ θελήσαντες ἀκοῦσαί σου θάνατον καταψηφίσαιντ' οὗτοι, ἢ δι' Ἀνδροτίωνα ἀφεῖσαν. ὅτι τοίνυν οὐδὲ τὴν εἴσπραξιν αὐτὴν ὑπὲρ ὑμῶν πεποίηνται, καὶ τοῦτ' αὐτίκα δὴ μάλα ὑμῖν *δῆλον ποιήσω. εἰ γάρ τις ἔροιτο αὐτούς, πότεροι αὐτοῖς δοκοῦσιν ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν 270 πόλιν, οἱ γεωργοῦντες, καὶ φειδόμενοι, διὰ παιδοτροφίας δέ, καὶ οἰκεῖα ἀναλώματα, καὶ λειτουργίας ἑτέρας, λελοιπότες τὰς εἰσφοράς, ἢ οἱ τὰ τῶν ἐθελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα, καὶ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων κλέπτοντες, καὶ ἀπολωλεκότες, οὐκ ἂν εἰς τοῦτο δήπου τόλμης, καίπερ ὄντες ἀναιδεῖς, ἔλθοιεν, ὥστε φῆσαι τοὺς τὰ ἑαυτῶν 271 μὴ εἰσφέροντας μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ τοὺς τὰ κοινὰ ὑφαιρουμένους. τίνος οὖν ἕνεκα, ὦ Τιμόκρατες, καὶ Ἀνδροτίων, ἐτῶν ὄντων πλειόνων ἢ τριάκοντα, ἀφ' οὗ ὅγε ἕτερος

*πολλὰ δὲ. α.

*τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν. α.

*ἀφ. α.

396

183 Καὶ τούτων ὀλίγῳ πρότερον ἠκούσατε τῶν νόμων. ᾤετο δὲ δεῖν τόν γε τὰ αἰσχρὰ ἐργαζόμενον, μὴ ἃ ὑφείλετο μόνον ἀποδιδόντα ἀπαλλάττεσθαι. πολλοὶ γὰρ ἂν αὐτῷ ἐδόκουν οὕτω γ' οἱ κλέπται ἔσεσθαι, εἰ μέλλοιεν λαθόντες μὲν ἕξειν, μὴ λαθόντες δὲ αὐτὰ μόνα καταθήσειν ἃ ὑφείλοντο. 184 ἀλλὰ ταῦτα μὲν διπλάσια καταθεῖναι, δεθέντα δὲ πρὸς τούτῳ τῷ τιμήματι, ἐν αἰσχύνῃ ἤδη ζῆν τὸν ἄλλον βίον. ἀλλ' οὐ Τιμοκράτης· ἀλλ' ὅπως ἁπλᾶ μέν, ἃ δεῖ διπλάσια, καταθήσουσι, προσκατεσκεύασε, μηδ' ὁτιοῦν ἐπιτίμιον ἔσται πρὸς τούτοις. 185 καὶ οὐκ ἀπέχρησεν ὑπὲρ τῶν μελλόντων αὐτῷ ταῦτ' ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἄρ' ἠδικηκὼς κεκολασμένος ἦν, καὶ τοῦτον ἀφῆκε. καίτοι ἔγωγ' ᾤμην δεῖν τὸν νομοθετοῦντα, περὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι, εἶτα δεῖ γίγνεσθαι, καὶ ὡς ἕκαστα ἔχειν, καὶ τὰς τιμωρίας ὁποίας τινὰς 186 ἐφ' ἑκάστοις δεῖ τοῖς ἀδικήμασιν εἶναι, περὶ τούτων νομοθετεῖν. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐφ' ἅπασι τοῖς πολίταις κοινοὺς τοὺς νόμους τιθέναι. ὁ δὲ περὶ τῶν γεγενημένων πραγμάτων νόμους γράφων, οὐ νομοθετεῖν ἐστιν, ἀλλὰ τοὺς ἀδικοῦντας σῴζειν. σκοπεῖτε δ' ὡς ἀληθῆ 187 λέγω ἐκ τουδί. εἰ μὲν γὰρ Εὐκτήμων ἔφυγε τὴν παρανόμων γραφήν, οὐκ ἂν ἔθηκεν οὗτος τὸν νόμον ὁ Τιμοκράτης. οὐδ' ἂν ἐδεῖτο ἡ πόλις τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐξήρκει ἂν αὐτοῖς ἀπεστερηκόσι τὴν πόλιν τὰ χρήματα, τῶν ἄλλων μὴ φροντίζειν. νῦν δ' ἐπειδὴ ἀπέφυγε, τὸ μὲν 188 ὑμέτερον δόγμα, καὶ τὴν τῶν δικαστῶν ψῆφον, καὶ τοὺς ἄλλους νόμους, ἀκύρους οἴεται δεῖν εἶναι, αὐτὸν δέ, καὶ τὸν αὐτοῦ νόμον, κύριον. καίτοι, ὦ Τιμόκρατες, οἱ μὲν ὄντες ἡμῖν κύριοι νόμοι, τουτουσὶ πεποιήκασι κυρίους ἀπολύτων καὶ διδόασιν αὐτοῖς ἀκούσασιν, ὁποῖον ἄν τι νομίζωσι τὸ ἀ-

189 δίκημα, τοιαύτῃ περὶ τοῦ ἠδικηκότος χρῆσθαι τῇ ὀργῇ· μέγα, μεγάλῃ, μικρόν, μικρᾷ. οὗτοι γὰρ ἢ ὅ,τι χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτῖσαι, τὸ τίμημα ἐπὶ τούτοις γίγνεται. σὺ δὲ τούτων τὸ παθεῖν ἀφαιρεῖς, τὸν δεσμὸν ἀφεὶς· καὶ ταῦτα, τίσι; τοῖς κλέπταις, τοῖς ἱεροσύλοις, τοῖς πατραλοίαις, τοῖς ἀνδροφόνοις, τοῖς ἀστρατεύτοις, τοῖς λείπουσι τὰς τά- 190 ξεις. τούτους γὰρ πάντας σῴζεις τῷ νόμῳ. καίτοι ὅστις ἐν δημοκρατίᾳ νομοθετεῖ, μήθ' ὑπὲρ τῶν ἱερῶν, μήθ' ὑπὲρ τοῦ δήμου νομοθετεῖ, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν εἶπον ἀρτίως, πῶς οὐ δίκαιός ἐστι τῆς ἐσχάτης τιμωρίας τυχεῖν; οὐ γὰρ δὴ ἐρεῖ γε, ὡς τοὺς τοιούτους οὐ καὶ προσῆκε, καὶ οἱ νόμοι κελεύουσι ταῖς μεγίσταις τιμωρίαις ἐνόχους 191 εἶναι, οὐδ' ὡς οὗτοι, ὑπὲρ ὧν εἴρηκε τὸν νόμον, οὐ κλέπται καὶ ἱερόσυλοί εἰσι, τὰ μὲν ἱερά, τὰς δεκάτας τῆς θεοῦ, καὶ τὰς πεντηκοστὰς τῶν ἄλλων θεῶν σεσυληκότες, καὶ ἀντὶ τοῦ ἀποδοῦναι, αὐτοὶ ἔχοντες· τὰ δ' ὅσια, ἃ ἐγίγνετο ὑμέτερα, κεκλοφότες. διαφέρει δὲ τούτων αὐτοῖς ἡ ἱεροσυλία τῶν ἄλλων, ὅτι τὴν ἀρ-

Marginal variants: ἀποδόντα αἰ; μόνον.α; οἵας; ὑμῖν; λιποῦσι

Scholia (left margin): ...ἀπολλῦντος, ὁ ἐπὶ νόμους ὁ θεὸς νομίζεται [illegible] ... τοὺς νόμους τοὺς ἐχθροὺς ὄντας τῶν πονηρῶν ... ἀπολλύντος.

184 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν διπλάσια) Ἀπὸ κοινοῦ ᾤετο δεῖν. 185 Καὶ οὐκ ἀπέχρησεν ὑπὲρ τῶν μελλόντων) [illegible] 188 Καίτοι, ὦ Τιμόκρατες) [illegible] 190 Οὐ γὰρ δὴ ἐρεῖ γε) [illegible] 191 Διαφέρει δὲ) [illegible] ... ἀπὸ τῆς ἀρχῆς.

τὴν ἀρχὴν οὐδὲ ἀνήνεγκαν εἰς τὴν ἀκρόπολιν, δέον 192
αὐτούς. οἶμαι δ' ἔγωγε νὴ τὸν Δία τὸν Ὀλύμπιον, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου τὴν ὕβριν, καὶ τὴν ὑ-
περηφανίαν ἐπελθεῖν ἀνθρώποις, ἀλλ' ὑπὸ τῆς θεοῦ
ἐπιπεμφθεῖσαν, ἵν', ὥσπερ οἱ τὰ ἀκρωτήρια τῆς νί-
κης περικόψαντες, ἀπώλοντο αὐτοὶ ὑφ' αὑτῶν, οὕτω 193
καὶ οὗτοι αὐτοὶ αὑτοῖς διαδικαζόμενοι, ἀπόλοιντο, καὶ
τὰ χρήματα καταθεῖεν διπλάσια κατὰ τοὺς νόμους, ἢ
δεθεῖεν. βούλομαι δ' ὑμῖν, ἐν μεταξὺ λέγων περὶ τού-
των, ἐνθυμηθεὶς, εἰπεῖν περὶ οὗ τέθεικε νόμου, πα-
ράδοξόν τι καὶ θαυμαστὸν ἡλίκον. οὗτος γὰρ, ὦ ἄνδρες 194
δικασταί, τοῖς μὲν τὰ τέλη ὠνουμένοις, ἔγραψε τὰς
τιμωρίας εἶναι, εἰ μὴ καταβάλλοιεν τὰ χρήματα, κατὰ
τοὺς νόμους τοὺς προτέρους, ἐν οἷς καὶ ὁ δεσμὸς, καὶ ἡ
διπλασία γέγραπται ἀνθρώποις, οἳ διὰ τὸ ζημιοῦ-
σθαι ἐπὶ τῇ ὠνῇ, ἄκοντες ἔμελλον τὴν πόλιν ἀδική- 194
σαν· τοῖς δ' ὑφαιρουμένοις τὰ τῆς πόλεως, καὶ ἱερο-
συλοῦσι τὰ τῆς θεοῦ, τὸν δεσμὸν ἀφεῖλε. καίτοι εἰ μὲν
ἐλάττω τούτους ἀδικεῖν ἐκείνων νομίσαι φήσεις, ἀνάγ-
κη μαίνεσθαί σε ὁμολογεῖν. εἰ δὲ μείζω νομίζων, ὥσ-
περ ἐστὶν, ἐκεῖνα τὰ δικαιώματα, τοῖς μὲν ἀφεὶς, τοῖς δὲ 195
μὴ, οὐκ ἤδη δῆλος εἶ πονηρῶς τὸ πρᾶγμα τού-
τοις; ἄξιον τοίνυν καὶ τοῦτ' εἰπεῖν, ὅσον ὑμεῖς διαφέ-
ρετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεγαλοφροσύνῃ τῶν ῥητό-
ρων. ὑμεῖς μέν γε τὰ ἐπὶ τῷ πλήθει νενομοθετημέ-
να δεινὰ, ἐάν τις ἢ διχόθεν μισθοφορῇ, ἢ ὀφείλων τῷ 195
δημοσίῳ ἐκκλησιάζῃ, ἢ δικάζῃ, ἢ ἄλλο τι ποιῇ, ὧν οἱ
νόμοι ἀπαγορεύουσιν, οὐ λύετε· καὶ ταῦτα εἰδότες,
ὅτι διὰ πενίαν ποιήσει ὁ τούτων τι ποιῶν. οὐδὲ νόμους
τοιούτους τίθεσθε, ὅπως ἐξουσία ἔσται αὐτοῖς ἐξαμαρ-
τάνειν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅπως μὴ οὗτοι δ', ὅπως οἱ τὰ 197
αἴσχιστα, καὶ τὰ δεινότατα ποιοῦντες, δίκην μὴ δώσου-
σιν, εἶτα περιπλακίζουσιν ὑμᾶς ἰδίᾳ τοῖς λόγοις, ὡς
αὐτοὶ καλοὶ κἀγαθοί, πονηρῶν καὶ ἀχαρίστων οἰκετῶν
τρόπους ἔχοντες. καὶ γὰρ ἐκείνων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅ-
σοι ἂν ἐλεύθεροι γένωνται, οὐ τῆς ἐλευθερίας χάριν 198
ἔχουσι τοῖς δεσπόταις, ἀλλὰ μισοῦσι μάλιστα ἀν-
θρώπων ἁπάντων, ὅτι συνίσασιν αὑτοῖς δουλεύ-
σασιν. οὕτω δὲ καὶ οὗτοι οἱ ῥήτορες, οὐκ ἀγαπῶσιν, ἐκ
πενήτων πλούσιοι ἀπὸ τῆς πόλεως γιγνόμενοι, ἀλλὰ

Οὐκ ἀπὸ ταὐτομάτου) Εἴποι ἄν 192 τις. ὑπ' ἐκείνων ἄξιοι ἐγκλήματος οἱ περὶ τὸν ἀνδροτίωνα, ἀλλ' οὐχ ὑπὸ [illegible] ἀλλ' ἢ θεὸς λέγομεν, ὅτι τοιαύτη ἡγεμὼν περὶ τὰς ψυχὰς ὁμηρος γεγένηται, [illegible] διδάσκοντας ὑμᾶς ὅτι, ἐπειδὰν ἐρῶσιν οἱ θεοὶ [illegible] ἐμβάλλουσιν αὐτοῖς [illegible] ἐπιθυμίαν πρὸς τὸ [illegible] [illegible] ὥσπερ τὸν παῖδα [illegible] ἀθηνᾶ [illegible] τῆς γλώττης [illegible] ἀκρωτήρια δὲ [illegible] τὰ ἱερά. οὕτω γὰρ χαλεῖται ἡ νίκη. [illegible] ἀθηναῖοι [illegible] ἄγαλμα ἐν τῇ ἀκροπόλει [illegible] τὰς πτέρυγας χρυσᾶς οὔσας, [illegible] ἀπώλοντο αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν οἱ κακοῦργοι [illegible] [illegible] 194 [illegible] αὐτοῖς τοῦτο [illegible] ἀθηναῖοι [illegible] ἑαυτούς [illegible] τὸ πλέον λαβεῖν. [illegible] τὸ πλέον λαβεῖν, ὅτι αὐτοὶ τοὺς ἑτέρους [illegible] πρὸς τὸ [illegible] 195 [illegible] ὑμᾶς γὰρ [illegible] τοὺς [illegible] Βούλομαι δ' ὑμῖν) [illegible] 123 [illegible] 195 [illegible] λέγει. [illegible] τὸ πρᾶγμα.
Καίτοι εἰ μὲν ἐλάττω [illegible] 194 [illegible] ἀδικοῦσι. οὐκοῦν καὶ μαίνεσθαι ὁμολογήσει. Ἄξιον τοίνυν) Ἔστι καὶ οὗτος ὁ 195 τόπος ὁμοίως κατ' ἀνδροτίωνος, [illegible] Ἐάν τις ἢ 196 διχόθεν) Ἐκ δύο τιχῶν, ἢ ἐκ δύο δικαστηρίων [illegible] ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. [illegible] τοῦτο. δύο [illegible] μισθὸν [illegible] ἐκκλησιάζῃ, [illegible]

ἐκκλησιάζων. Οὗτοι δ', ὅπως) Ἀπὸ τῶν, οἱ ῥήτορες οἱ περὶ τὸν Τιμοκράτην. [illegible] ἰδιώτης 197

Liberti improbi [illegible]

199 καὶ παρεμπλέκουσι τὸ πλῆθος, ὅτι συνοίσειν αὐτῶν ἕκαστος τὰ ἐν τῇ πενίᾳ, καὶ δεινότητι ἐπιτηδεύματα. [τῇ νεότητι.] ἀλλὰ τί δεῖ; αἰσχρὸν ἴσως ἦν, Ἀνδροτίωνα δεδιέναι, [δεδιῶναι.] ἢ Γλαυκέτην, ἢ Μελάνωπον; οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἀλλὰ πολὺ αἴσχιον τὴν πόλιν ἀδικουμένην 200 καὶ ὑβριζομένην μὴ λαβεῖν δίκην καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ, καὶ παρ' αὐτοῖς ἐπὶ Ἀνδροτίωνί γε. πότερα οὐ πατρῷον τὸ δεδιέναι; ἀλλ' αὐτὸν ἴστε πολλὰς πενταετηρίδας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ διατετριφότα τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ ἀποδράντα, καὶ οὐκ ἀφεθέντα. ἀλλὰ [ἀλλ' ἵνα] 201 διὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ; ἀλλὰ καὶ διὰ ταῦτα δεδιέναι αὐτῷ οὐχ ἧττον προσήκει, ἢ δι' ἃ πατὴρ ὑφείλετο· ἢ ὅτι εἰσῄει εἰς τὴν ἀγοράν, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ, καὶ ἐκ ταύτης τοὺς σωφρόνως βεβιωκότας αὐτὸς ἦγεν εἰς τὸ δεσμωτήριον; ἀλλὰ καὶ Μελάνωπος δεινόν 202 τι ἐστίν, εἰ δεήσεται νῦν ἔμ' ἐγείρει; ἀλλὰ περὶ μὲν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ οὐδὲν ἂν φλαῦρον εἴποιμι, οὐδ' εἰ πάνυ πολλὰ ἔχω περὶ κλοπῆς λέγειν. ἀλλ' ἔστω ἐκεῖνός γ' ἐμοὶ τοιοῦτος, οἷον ἂν Τιμοκράτης αὐτὸν ἐγκωμιάσειεν. ἀλλ' εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὤν, πονηρὸς καὶ 203 κλέπτης ἦν· καὶ παραπρεσβείας γε ἁλούς, τρία τάλαντα ἀπέτισε· καὶ συνέδρου γενομένου, κλοπὴν αὐτοῦ τὸ δικαστήριον κατέγνω, καὶ δεκαπλάσιον ἀπέτισε, καὶ παρεπρέσβευσεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ ἠδίκει, οὐ τοσούτῳ μᾶλλον αὐτὸν ἔδει δεδιέναι, 204 εἰ χρηστοῦ πατρὸς ὤν, τοιοῦτος ἦν; οἶμαι γὰρ ἔγωγε, εἴπερ τις ἔστι χρηστὸς ἦν Λάχης, καὶ φιλόπολις, ὑπὸ αὐτοῦ ἂν ἐκείνου δεθῆναι αὐτόν, τοιοῦτόν γε ὄντα, καὶ οὕτως αἰσχροῖς ὀνείδεσι περιβάλλοντα ἐκεῖνον. καὶ τοῦτον μὲν δὴ ἐῶμεν. Γλαυκέτην δὲ σκεψώμεθα, οὐχ οὗ- [ἐάσωμεν] 205 τός ἐστιν, ὁ πρῶτον μὲν εἰς Δεκέλειαν αὐτομολήσας, κἀκεῖθεν ὁρμώμενος, καταθέων καὶ φέρων, καὶ ἄγων ὑμᾶς; ἀλλ' ἅπαντες ἴστε ταῦθ' ἃ λέγω· καὶ ἀπὸ μὲν τῶν ὑμετέρων παίδων, καὶ γυναικῶν, καὶ τῶν ἄλλων χρημάτων, ὅσα λάβοι, δεκάτας ἐκεῖ τῷ ἁρμοστῇ κα- 206 τετίθεις τοῦτο ἀκριβῶς· ἐν δέ γ' ἐνθάδε νῦν, πρεσβευτὴς ἀξιωθεὶς εἶναι ὑφ' ὑμῶν, ἀποστερῶν τὰς ἀπὸ τῶν ὑμετέρων πολεμίων δεκάτας, ἔπειτα ταμιεύσας ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀριστεῖα τῆς πόλεως, ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ὑφῃρημένος ἐξ ἀκροπόλεως ἔχει, τόν τε 207 δίφρον τὸν ἀργυρόποδα, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν Μαρδονίου, ὃς ἦγε τριακοσίους δαρεικούς. ἀλλὰ ταῦτά

γ' οὕτω

[illegible] ὁ Διόδωρος, διότι τῶν ἑταίρων [illegible] κατατρίχει· [illegible]

199 [illegible] ταῦτα [illegible]. Ἀλλὰ νὴ Δία τὸ [illegible], κατ' ἐρώτησιν. [illegible]

200 Πολλὰς πενταετηρίδας) οὐχ ἁπλῶς, [illegible] ἐπειδὴ κατὰ πέντε ἔτη ἤγοντο τὰ παναθήναια, [illegible] τοῦ δεσμοῦ [illegible] τὴν πανήγυριν, ὡς [illegible] τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. [illegible] πενταετηρίδα, ὅτι [illegible] φέρον τὸν λόγον.

201 Τὰ ἐν τῇ ἡλικίᾳ) ἤγουν τὰ ἐν τῇ νεότητι· ἵνα πάλιν [illegible] αὐτὸν εἰς παιδεραστίαν.

202 Οὐδ' εἰ πάνυ πολλὰ ἔχω περὶ κλοπῆς λέγειν) [illegible]

205 Εἰς Δεκέλειαν αὐτομολήσας) [illegible] αἰχμαλώτους [illegible] ἐν Δεκελείᾳ [illegible] Λακεδαιμόνιοι [illegible] τῆς πόλεως. [illegible] αὐτομόλων [illegible] ὑπὸ [illegible] λέγεται [illegible] πολέμου [illegible] Ἰστέον δὲ ὅτι βουλόμενος [illegible] τὸν λόγον, τοῦτο εἶπεν. [illegible] καὶ τὰ τῶν παίδων καὶ τὰ τῶν γυναικῶν. [illegible] ἵνα τὴν ἁρπαγὴν αὐτοῦ δηλώσῃ, τοῦτο εἶπεν. [illegible] Ἁρμοστῇ) Τῷ Λακωνικῷ ἄρχοντι [illegible] ἐν τῇ Δεκελείᾳ [illegible] στρατιώτας λαμβάνοντα [illegible] τῶν Ἀθηναίων τὰ [illegible] μέρη, καὶ αὐτοῖς [illegible] τὸ δέκατον [illegible] τῶν Λακεδαιμονίων. ἵνα [illegible] καὶ [illegible] τῶν Ἀθηναίων. Ἄνω ς.

Ἁρμοστὴς [illegible] τῆς φρουρᾶς τῆς ἐν Δεκελείᾳ [illegible]

206 [illegible] Δίφρον) [illegible] ὁ Ξέρξης, ἐν τῷ [illegible] τῆς [illegible] ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν. [illegible] Δαρεικούς. ὄνομα νομίσματος [illegible].

Androtion qualis.

Melanopus qualis.

Glaucetes qualis.

[illegible]

γ' οὕτω περιφανὴς ἐστὶν, ὥστε πάντας ἀνθρώπους εἰδέναι. ἀλλὰ τἄλλα οὐ βίαιος, ὡς οὐδεὶς ἀνθρώπων; εἶτα φείσασθαί τινος αὐτῶν ἄξιόν ἐστιν, ὥστε διὰ τούτους, ἢ τὴν δεκάτων, τὴν τῆς θεοῦ ἀμνημονῆσαι, ἢ τῆς διπλασίας τῶν ὁσίων χρημάτων, ἢ τὸν τούτους πειρώμενον σώζειν, τιμωρήσασθαι; καὶ τί κωλύσει ἅπαντας εἶναι πονηροὺς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ διὰ ταῦτα πλέον ἕξουσιν· ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. μὴ τοίνυν αὐτοὶ διδάσκετε, ἀλλὰ τιμωρεῖσθε. καὶ μὴ ἐᾶτε ἀγανακτεῖν, εἰ δεθήσονται ἔχοντες τὰ ὑμέτερα· ἀλλ' ἄγετ' αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς νόμους. οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας ἁλισκόμενοι ἀγανακτοῦσιν ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ὄντες, ἕως ἂν τὴν ψευδομαρτυριῶν ἀγωνίσωνται· ἀλλὰ μένουσι, καὶ οὐκ οἴονται δεῖν ἐγγυητὰς καταστήσαντες περιιέναι. ἔδοξε γὰρ τῇ πόλει ἀπιστεῖν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ᾤετο δεῖν διακρουσθῆναι τῆς τιμωρίας δι' ἐγγυητῶν καταστάσεως· ἀλλ' ἐν τούτῳ μένειν αὐτοὺς, οὗ καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν. καίτοι καὶ ἐπὶ χρήμασιν ἤδη τινὲς ἐδέθησαν, καὶ ἐπὶ κρίσεσιν, ἀλλ' ὅμως ὑπέμειναν, ἃ νῦν δὲ μὴ δέω ἴσως ἐστὶν ὀνομαστὶ περί τινων μεμνῆσθαι· ἀναγκαῖον δὲ προεξετάσαι αὐτοὺς παρὰ τούτοις. τοὺς μὲν οὖν πρὸ Εὐκλείδου ἄρχοντος, ἐῶ, καὶ τοὺς σφόδρα παλαιούς. καίτοι κατὰ τοὺς χρόνους, καθ' οὓς ἕκαστοι αὐτῶν ἦσαν, πολλοῦ ἄξιοι δοκοῦντες γεγενῆσθαι τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ, ὅμως ἰσχυρᾶς παρὰ τοῦ δήμου ὀργῆς ἐτύγχανον ἐπὶ τοῖς ὕστερον γενομένοις ἀδικήμασιν· οὐ γὰρ χρόνον τινὰ δικαίους ᾤετο δεῖν αὐτοὺς ἡ πόλις εἶναι, εἶτα κλέπτας. ἀλλά γε περὶ τὰ κοινὰ ἀεὶ δικαίους. ἐδόκει γὰρ τὸν ἔμπροσθεν χρόνον οὐ φύσει, ἀλλ' ἐπιβουλεύων, τοῦ πιστευθῆναι ἕνεκεν, δίκαιος ὁ τοιοῦτος γεγονέναι ἄνθρωπος. ἀλλὰ μετ' Εὐκλείδην ἄρχοντα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρῶτον μὲν, Θρασύβουλον τὸν Κολυττέα ἅπαντες μέμνησθε δὶς δεθέντα, καὶ κριθέντα ἀμφοτέρας τὰς κρίσεις ἐν τῷ δήμῳ. καίτοι τῶν ἐκ Πειραιῶς, καὶ ἀπὸ Φυλῆς οὗτος ἦν. ἔπειτα Φιλέψιον τὸν Λαμπτρέα. ἔπειτα Ἀργύριον τὸν Κολυττέα, ἄνδρα χρηστὸν καὶ δημοτικὸν, καὶ περὶ τὸ πλῆθος τὸ ὑμέτερον πολλὰ σπουδάσαντα. ἀλλ' ὅμως τοὺς νόμους ᾤετο δεῖν καὶ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁμοίως, ὥσπερ ἐπὶ τοῖς ἀδυνάτοις, οὕτω καὶ ἐφ' ἑαυτῷ, ἰσχύειν· καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ πολλὰ ἔτη, ἕως τὰ χρήματα ἀπέτισεν, ἃ ἔδοξε τῆς πόλεως ὄντα ἔχειν. καὶ ἐπ' ἐκείνῳ Καλλίστρατος, δυνάμενος, καὶ ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ, οὐκ ἔθηκε νόμους, καὶ Μυρωνίδης ὁ Ἀρχίνου υἱὸς, τοῦ καταλαβόντος Φυλὴν, καὶ μετά γε τοὺς θεοὺς αἰτιωτάτου ὄντος τῆς καθόδου τῷ δήμῳ, καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ καλὰ πεπολιτευμένου, καὶ ἐστρατηγηκότος πολλάκις, ἀλλ' ὅμως ἅπαντες οὗτοι ὑπέμειναν τοὺς νόμους. καὶ οἱ ταμίαι, ἐφ' ὧν ὁ ὀπισθόδομος ἐνεπρήσθη, καὶ οἱ τῶν τῆς θεοῦ, καὶ οἱ τῶν ἄλλων

208 Ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν) Πάλιν ὤφειλε εἰπὼν τὸ μὲν, οὐκ ἐπήγαγε τὸ δὲ, διὰ τὸ ὡμολογημένον εἶναι, ὃ ἔμελλεν ἐπιφέρειν· ἔμελλε γὰρ ἐπάγειν, νομίζω δὲ καὶ ὑμῖν τοῦτο συνδοκεῖν. τὸ ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδὲν. πρὸς τὸ ἄνω ἐστί. πρὸς τὸ τί κωλύσει ἅπαντας εἶναι πονηρούς;

209 Οὐδὲ γὰρ οἱ τῆς ξενίας) Εἰ πεποίηκα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις ὑποκρινόμενος εἶναι πολίτης μὴ ὢν Ἀθηναῖος κατὰ τὸ ἀληθές. καὶ τὰ αὐτὰ ποιῶν τοῖς πολίταις, πρὸ μὲν κρίσεως, ἔχει τὸ δεσμωτήριον. ἀλοὺς δὲ ἐν τῇ κρίσει ὕστερον, ἐπωλεῖτο.

213 Τῶν ἀπὸ Πειραιῶς) Οἱ ἐπὶ τῶν δυναστειῶν, τῶν φυγόντων τὴν πόλιν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, καὶ καταλαβόντων Φυλήν. τὸν δὲ Ἀργύριον καὶ Φιλέψιον ὁ Ἀριστοφάνης, ὡς ἐχθροὺς αὐτοῦ σκώπτει ἐν τῷ Πλούτῳ. Καλλίστρατος δὲ οὗτι ῥήτωρ οὐ ζηλωτὴς ἐγένετο Δημοσθένους. περὶ οὗ ἔφη ἐρωτηθεὶς ὁ Δημοσθένης, τίς ἀμείνων ῥήτωρ, σὺ, ἢ Καλλίστρατος; ἐγὼ μὲν γραφόμενος, Καλλίστρατος δὲ λεγόμενος. ἦν γὰρ ἐπιδεικτικὸς σφόδρα ὁ Καλλίστρατος. ὅθεν καὶ ἀκούσας αὐτοῦ ἐπιδεικνυμένου ὁ Δημοσθένης, εἰς ἐπιθυμίαν ἦλθε λόγων, ὡς εἰρήκαμεν ἐν τῷ βίῳ αὐτοῦ.

216 Καὶ οἱ ταμίαι) Ἴσιον. ὅτι χρήματα καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν τῶν θεῶν, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔκειτο ἔν τινι οἰκήματι ὄπισθεν τῆς ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηναίων τοῦ καλουμένου ὀπισθοδόμου. καὶ ἦσαν τινες τεταγμένοι ταμίαι ἐπὶ τῇ φυλακῇ τούτων. ποτὲ οὖν πολλῶν χρημάτων ἀνενεχθέντων ἐκεῖσε, ἔδοξε τοῖς ταμίαις ὥστε λάθρα τῆς πόλεως δανεῖσαι ταῦτα τοῖς τραπεζίταις, ἵν' αὐτοὶ κερδάνωσιν ἐκ τούτων. ὡς δὲ τῶ-

ὑπέμενον.
ἰάσω. α.
ἀπὸ. α.
ἀργύριον. α.
ἔθηκε. γρ. ἐπέθηκε νόμους. ἔθηκε νόμους.
ὑπέμεινεν. γρ. ὑπέμενον.

ἀλλά περί γε
Thrasybulus.
Φιλέψιος. Argyrius.
Callistratus.

τὸ ἐπολησαν, ἵνα χωρὶς ὕστερον ἀναστατῶσαι τὰς βασιλείας. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἐμπρῆσαί τι ὅτι ...δουσιν, ἵνα δόξῃ τὰ χρήματα ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀναλωθῆναι, καὶ μὴ ὑπ' αὐτῶν.

216 Καὶ οἱ περὶ τὸν σῖτον) Ἐξηγοῦνται περὶ ἐμπόρων τινῶν Ἀθηναίων, ὅτι ἔκλεψαν σιτηγοῦντες εἰς ἄλλον λιμένα παρὰ τὸν τῶν Ἀθηναίων νόμον. νόμος δὲ ἦν παρὰ Ἀθηναίοις, μηδένα Ἀθηναῖον ναύκληρον σιτηγοῦντα ἀλλαχοῦ, ἐπειδὴ λεπτόγεως ἦν ἡ Ἀττική.

218 Ἀλλ' *ἀναμνησθέντες ὅτι Εὔδημον) Συνάπτει τὸ κατὰ τὸ ... ἐκ παραδειγμάτος. καὶ ἔστι ... πρὸς ὅλον ... τὸ δίκαιον κεφάλαιον. τὸ δ' [1]ἐνθυμηθέντες, ... καὶ ἡ ὑπόθεσις ἡ ἔννοια. βούλεται γὰρ ... δίκας αὐτὸν εἰς ...

219 Ἀντιτιμωμένου) Ἤδη εἴρηται ὅτι ἐν τῷ λόγῳ τῆς ... ἐπιτίμημα ὁ δικαστής. ... αὐτὸν ... ὅτι ... ἄξιος ... παρὰ τῷ δικαστῇ ἦν ἡ κρίσις ...

224 Καὶ τοῦτον μόνον λέγονται) Πάνυ εὔλογος, καὶ δίκαιος ἦν οὗτος ὁ νόμος· ὅτι γὰρ τὸ ἀγαπητοῦ ὀφθαλμοῦ τῷ ἔχοντι αὐτὸ δεῖ, ὁ αὐτὸν ἀποβαλών, δύο ἀποβαλεῖν φαίνεται.

*ἀναμνησθέντι
[1]ἐνθυμηθέντος.

θεῶν, ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ ἦσαν, ἕως ἡ κρίσις αὐτοῖς ἐγένετο. καὶ οἱ περὶ τὸν σῖτον ἀδικεῖν δόξαντες, καὶ ἄλλοι πολλοί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπαντες βελτίους ἀν-

217 θρωπίνως ὄντες εἶτα τούτοις μὲν ἔδει κυρίοις τοῖς πάλαι κειμένοις εἶναι νόμοις, καὶ δεδωκέναι δίκην αὐτοὺς κατὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους· δι' Ἀνδροτίωνα δέ, καὶ Γλαυκέτην, καὶ Μελάνωπον, καινὸν δεῖ γενέσθαι νόμον, ἐπὶ τοὺς ἑαλωκότας, καὶ ψήφῳ κεκριμένους κατὰ

218 τοὺς πάλαι κειμένους νόμους, καὶ δόξαντας ἔχειν ἱερὰ χρήματα καὶ ὅσια; εἶτ' οὐ καταγέλαστος δόξει ἡ πόλις εἶναι, εἰ τοῖς ἱεροσύλοις, ὅπως σωθήσονται, νόμος φανεῖται τεθειμένος; *ἔγωγ' οἶμαι. μὴ τοίνυν ἐάσητε ὑμᾶς αὐτοὺς ὑβρίζεσθαι, μηδὲ τὴν πόλιν· ἀλλ' *ἀνα-

219 μνησθέντες ὅτι Εὔδημον τὸν *Κυδαθηναιᾶ, νόμον δόξαντα θεῖναι οὐκ ἐπιτήδειον, οὐ πάλαι, ἀλλ' ἐπ' Εὐάνδρου ἄρχοντος, ἀπεκτείνατε· καὶ Φίλιππον τὸν Φιλίππου τοῦ ναυκλήρου υἱόν, μικροῦ μὲν ἀπεκτείνατε, χρημάτων δὲ πολλῶν αὐτοῦ ἐκείνου ἀντιτιμωμέ-

220 νου, παρ' ὀλίγας ψήφους ἐτιμήσατε· ταύτην τὴν ὀργὴν καὶ νῦν ἐπὶ τουτονὶ λάβετε, ἐκεῖνο πρὸς τούτοις ἅπασιν ἐνθυμηθέντες, τί ποτ' ἂν ἐπάθετε ὑπὸ τούτου, εἰ τούτοις εἷς ὢν ἐπρέσβευσεν ὑπὲρ ὑμῶν. οἶμαι γὰρ οὐδὲν τοιοῦτον εἶναι, ὅτου ἂν ἀπέσχετο. ὁρᾶτε δὴ τὴν διάνοιαν αὐτοῦ· ὁ γὰρ νό-

221 μος, ὃν ἐτόλμησε θεῖναι, τὸν τρόπον αὐτοῦ διέκρινε. βούλομαι δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν Λοκροῖς ὡς νομοθετοῦσι, διηγήσασθαι· οὐδὲν γὰρ χείρους ἔσεσθε παράδειγμά τι ἀκηκοότες, ἄλλως τε καὶ ᾧ πόλις εὐνομουμένη χρῆται. ἐκεῖ γὰρ οὕτως οἴονται δεῖν τοῖς πάλαι κειμένοις χρῆσθαι νόμοις, καὶ τὰ πάτρια περιστέλλειν, καὶ μὴ πρὸς

222 τὰς βουλήσεις, μηδὲ πρὸς τὰς *διαδύσεις τῶν ἀδικημάτων νομοθετεῖσθαι, ὥστε, ἐάν τις βούληται νόμον καινὸν τιθέναι, ἐν βρόχῳ τὸν τράχηλον ἔχων νομοθετεῖ. καὶ ἐὰν μὲν δόξῃ καλὸς καὶ χρήσιμος εἶναι ὁ νόμος, ζῇ ὁ τιθεὶς, καὶ ἀπέρχεται. εἰ δὲ μή, τέθνηκεν ἐπισπασθέντος τοῦ βρόχου. καὶ γάρ τοι καινοὺς μὲν οὐ τολμῶσι *τιθέναι νόμους, τοῖς δὲ

223 πάλαι κειμένοις ἀκριβῶς χρῶνται. ἐν πολλοῖς δὲ πάνυ ἔτεσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἷς λέγεται παρ' αὐτοῖς νόμος καινὸς τεθῆναι. ὄντος γὰρ αὐτόθι νόμου, ἐάν τις ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἀντεκκόψαι παρασχεῖν τὸν ἑαυτοῦ, καὶ οὐ χρημάτων τιμήσεως οὐδεμιᾶς, ἀπειλῆσαί τις λέγεται ἐχθρὸς ἐχθρῷ ἕνα ἔχοντι ὀφθαλμόν, ὅτι αὐτοῦ ἐκ-

224 κόψει τοῦτον τὸν ἕνα. γενομένης δὲ ταύτης τῆς ἀπειλῆς, χαλεπῶς ἐνεγκὼν ὁ ἑτερόφθαλμος, καὶ ἡγούμενος ἀβίωτον εἶναι αὐτῷ τὸν βίον τοῦτο παθόντι, λέγεται τολμῆσαι νόμον εἰσενεγκεῖν, ἐάν τις ἕνα ἔχοντος ὀφθαλμὸν ἐκκόψῃ, ἄμφω ἀντεκκόψαι παρασχεῖν, ἵνα τῇ ἴσῃ συμφορᾷ ἀμφότεροι χρῶνται. καὶ τοῦτον μόνον λέγονται Λοκροὶ

225 θέσθαι τὸν νόμον ἐν πλείοσιν ἢ διακοσίοις ἔτεσιν. οἱ δὲ παρ' ὑμῖν ῥήτορες, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὅσοι μῆνες μικροῦ δέουσι νομοθετεῖν, τὰ ἑαυτοῖς συμφέροντα. ἔπειτα αὐτοὶ μὲν τοὺς ἰδιώτας εἰς τὸ δεσμωτήριον ἄγουσιν ὅταν ἄρχωσιν· ἐφ' αὐ-

*ἐγὼ μὲν α.
*ἀναμνησθέντι.
*Κυδαθηναιᾶ. γρ. Κυδαθηναιέα
*διαδύσεις α. νομοθετεῖν α.
*ἐπιθέσθαι α.

Locrensium consuetudo in legibus rogandis.

σιν· ἐφ' αὑτοῖς δ' οὐκ οἴονται δεῖν τὸ αὐτὸ δίκαιον εἶναι τοῦτο. ἔπειτα τοὺς μὲν τοῦ Σόλωνος νόμους τοὺς πάλαι δεδοκιμασμένους, οὓς οἱ πρόγονοι ἔθεντο, λύουσιν αὐτοί, τοῖς δ' ἑαυτῶν, οὓς ἐπ' ἀδικίᾳ τῆς πόλεως τιθέα- 225 σι, χρῆσθαι ὑμᾶς οἴονται δεῖν. εἰ οὖν μὴ τιμωρήσεσθε τούτους, οὐκ ἂν φθάνοι τὸ πλῆθος τούτοις τοῖς θηρίοις δουλεῦον. εὖ δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι, ἐὰν μὲν σφόδρα ὀργίζησθε, ἧττον ἀσελγανοῦσιν· ἐὰν δὲ μή, πολλοὺς περὶ ἀσελγείας °εὕρητε, καὶ τοὺς ὑβρίζοντας ὑμᾶς, 227 ἐπὶ τῇ τοῦ φιλοτιμεῖσθαι προφάσει. ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταί, ᾧ κελεύει μὲν οὗτος παραδείγματι χρῆσθαι τουτονί, καὶ φησὶν ἀκόλουθον αὐτῷ τεθηκέναι, ἐν ᾧ ἔνι, οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα, ὃς ἂν ἐγγυητὰς τρεῖς καθιστῇ τὸ αὐτὸ τέλος 228 τελοῦντας, πλὴν ἐάν τις ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως, ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνιὼν ἁλῷ, ἢ τέλος πριάμενος, ἢ ἐγγυησάμενος, ἢ ἐκλέγων μὴ καταβάλῃ· ἀκούσατέ μου καὶ περὶ τούτου. οὐ γὰρ ἐρῶ ὅτι αὐτὸς ἀ- δρότατον ἦλθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον, καὶ ἔδει τούτου κειμέ- 229 νου τοῦ νόμου, ἀλλ' ἐφ' οἷς κεῖται ὁ νόμος οὗτος, διδάξω ὑμᾶς. οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἐπὶ τοῖς κεκριμένοις καὶ ἠγωνισμένοις κεῖται, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις, ἵνα μὴ διὰ τὸ δεδέσθαι χεῖρον ἀναγκάζοιντο ἀγωνίζεσθαι, ἢ καὶ παντάπασιν ἀπαράσκευοι εἶεν. οὗτο- 230 σὶ δὲ ἃ ἐπὶ τοῖς ἀκρίτοις κεῖται, ὡς περὶ πάντων εἰρημένα μέλλει πρὸς ὑμᾶς λέγειν. ὡς δὲ σαφῶς γνώσεσθε ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ· οὔτε γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξῆν ὑμῖν τιμᾶν ὅ,τι χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτῖσαι. ἐν γὰρ τῷ παθεῖν καὶ ὁ δεσμός ἐστι. οὐκ ἂν οὖν ἐξῆν 231 δεσμοῦ τιμῆσαι, οὔθ' ὅσων ἔνδειξίς ἐστί τινι, ἢ ἀπαγωγὴ προσγέγραπται ἂν ἐν τοῖς νόμοις, τὸν δὲ ἐνδειχθέντα, ἢ ἀπαχθέντα δησάντων οἱ ἕνδεκα ἐν τῷ ξύλῳ, εἴπερ μὴ ἐξῆν δῆσαι, ἢ τοὺς ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως, ἢ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου συνιόντας, ἢ τοὺς τὰ τέλη 232 ὠνουμένους, καὶ μὴ καταβάλλοντας, δῆσαι. νῦν δέ, ταῦτα ὑμῖν τεκμήρια ἔστω, ὅτι ἔξεστι δῆσαι· παντελῶς γὰρ ἤδη ἄκυρα ἂν ἦν τὰ τιμήματα. ἔπειτα δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο τὸ γράμμα αὐτὸ μὲν καθ' αὑτὸ οὐκ ἔστι νόμος, τό, οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα· ἐν δὲ τῷ 233 ὅρκῳ τῷ βουλευτικῷ γέγραπται, ἵνα μὴ συνιστάμενοι οἱ ῥήτορες οἱ ἐν τῇ βουλῇ δεσμὸν κατά τινος τῶν πολιτῶν λέγοιεν. ἄκυρον οὖν τοῦ δῆσαι τὴν βουλὴν ποιῶν

Ἵνα δὲ καὶ περὶ ἐκείνου εἴπω τοῦ νό- 227 μου) Ὡς παρέργου τινὸς ὄντος καὶ ὡς παρέργου καθαιρεῖ. καὶ τίθησι τοῦτο ἐπαγγελίας σχήματι. τὸ γοῦν ἰσχυρόν, ὃ ἐπίθετο ἐν τῷ νόμῳ κεφάλαιον, πολλὴν αὐτοῦ τὴν μάχην ἐποίει. ἐνταῦθα πολλὰς εὗρε τὰς λύσεις ἀπὸ τῶν ἐν τῷ δικαίῳ παραδειγμάτων. ὁ γὰρ ἐνεχόμενος τοιούτου κειμένου νόμου, τὸ λέγοντος, οὐ δήσω τῶν Ἀθηναίων οὐδένα, τοιούτους δεθῆναι καὶ στρατηγοὺς καὶ ῥήτορας ἐστὶ δὲ ἀπὸ τοῦ ῥητοῦ διανοίας. Οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα) Τοῦτο προσάγει ὁ Τιμοκράτης ὡς νόμον παλαιὸν συμφωνοῦντα τῷ, ὃν αὐτὸς ἔγραψεν. ὁ δὲ Δημοσθένης λύει, λέγων, ὅτι ὁ μὲν Τιμοκράτης λέγει αὐτὸ εἶναι νόμον. οὐκ ἔστι δὲ νόμος, ἀλλ' ὅρκος τῶν βουλευτῶν ὁ γὰρ [illegible] νόμος, φησί, παραγγέλματα ἔχει καθολικά· οἷον τόδε μὲν ποιεῖν, τὸ δὲ μὴ ποιεῖν· τὸ δὲ οὐ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα, οὐκ ἔστι [illegible] νόμου, ἀλλ' ἀνθρώπου τινὸς ταῦτα λέγοντος. Ζητοῦσι δέ τινες διὰ τίνα αἰτίαν οὐκ ἔταξε ταύτην τὴν λύσιν ἐν τῷ πρὸ τοῦ νόμου κεφαλαίῳ· ἐκεῖ γὰρ ὁ σείων τὸ ζητούμενον λέγεται, ἐνταῦθα εἰ ἐκεῖ ἐτέθη, ὑπὸ τοῦ Τιμοκράτους ἂν ἐτέθη· ἰσχυρὰ γὰρ λύσις αὐτοῦ ἐστι. ἐνταῦθα γὰρ μετὰ τοὺς ἀγῶνας καὶ μετὰ τὰς ἀποδείξεις τὸ δεχθῆναι βλαβερὸν τὸν νόμον τοῦ Τιμοκράτους, ταύτην ἔχει ἐν τῷ ἐπιλόγῳ τὰ τοιαῦτα, καὶ οὕτως ἔτι ἔδοξεν αὐτὴν φυλάττειν. ὡς ἄπειροι καὶ δικασταὶ καὶ πάλιν διὰ τῶν ἐπιλόγων, ἐν ᾧ πάλιν αὐτὴν ἐπιδείκνυσι.

Τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας) Τῶν 228 τριῶν ἐγγυητῶν ἐχόντων τὴν ἴσην οὐσίαν ἐκείνῳ ὑπὲρ οὗ ἐγγυῶνται, ἵν' ἔσονται ἱκανοὶ οἱ τρεῖς ἐγγυᾶσθαι αὐτόν. Οὔτε γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθη- 229 ναῖοι) Κατὰ ἔνστασιν καὶ ἀντιπαράστασιν ἐνταῦθα λύει. Ἴσον δὲ ὅτι πρώτην ἔταξε τὴν ἀντιπαράστασιν, δευτέραν δὲ τὴν ἔνστασιν, διὰ τὸ ἀναιδὲς μᾶλλον αἱ ψῆφοι δὲ καὶ μὲν τιμητέαι καὶ ἄτιμοι τινὲς δὲ μηδαμῶς καὶ λυθεῖσαι. αἱ μὲν τιμητέαι καὶ μείζονες, ὅσαι αἱ καταψηφιζόμεναι. φασὶ δέ τινες τὸν ἐγκληματικόν, ὅτι ἀπὸ χειρὸς ἐστὶν αὐτῶν ἐχέτωσαν. αἱ δὲ ἰδίᾳ καὶ ἄλλως [illegible] ἔχουσι.

Ἀπαράσκευοι) Μὴ ἔχοντες ἐν τῷ 230 κατηγορεῖν συνηγόρους. Οὔτε γάρ, ὦ ἄνδρες δικ. ἐξῆν ὑμ. τιμᾶν) Ἡ ἔνδειξις καὶ δίκη ἐστὶ κατὰ τῶν ἀτίμων. ἡ δὲ ἀπαγωγή, ἐπὶ τῶν κακούργων. Ἔπειτα 231 δέ, ὦ ἄνδρες δικ. τοῦτο τὸ γράμμα) Ἐνταῦθα ἐστὶν ἡ ἔνστασις. Αὐτὸ μὲν

° εὑρήσετε α.

τοῦτο ὁ Σόλων πρὸς τὸν ὅρκον τὸν βουλευτικὸν προσέ-
234 γραψεν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὸν ὑμέτερον· ἀπολύτων γὰρ κυριώτατοι ᾤετο δεῖν εἶναι τὰ δικαστήρια, καὶ ὅ τι γνοίη, τοῦτο πάσχειν τὸν ἁλόντα. ἀναγνώσεται δὴ ὑμῖν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα τὸν τῶν ἡλιαστῶν ὅρκον. Λέγε σύ. Ὅρκος ἡλιαστῶν. Ψηφιοῦμαι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψηφίσματα
235 τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, καὶ τῆς βουλῆς τῶν πεντακοσίων, καὶ τύραννον οὐ ψηφιοῦμαι εἶναι, οὐδ' ὀλιγαρχίαν· οὐδ' ἐάν τις καταλύῃ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, ἢ λέγῃ, ἢ ἐπιψηφίζῃ παρὰ ταῦτα, οὐ πείσομαι· οὐδὲ τῶν χρεῶν τῶν ἰδίων ἀποκοπάς, οὐδὲ γῆς ἀναδασμὸν
236 τῆς Ἀθηναίων, οὐδ' [*] οἰκιῶν, οὐδὲ τοὺς φεύγοντας κατάξω, οὐδὲ ὧν θάνατος κατέγνωσται, οὐδὲ τοὺς μένοντας [*] ἐξελῶ παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους, καὶ τὰ ψηφίσματα τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, καὶ τῆς βουλῆς. οὔτ' αὐτὸς ἐγώ, οὔτ' ἄλλον οὐδένα ἐάσω. οὐδὲ
237 ἀρχὴν καταστήσω ὥστε ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα ἑτέρας ἀρχῆς, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων, καὶ τοῦ ἱερομνήμονος, καὶ ὅσαι μετὰ τῶν ἐννέα ἀρχόντων κυαμεύονται ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, καὶ κήρυκος, καὶ πρεσβείας, καὶ συνέδρων. οὐδὲ δὶς τὴν αὐτὴν ἀρχὴν τὸν αὐτὸν ἄν-
238 δρα, οὐδὲ δύο ἀρχὰς ἄρξαι τὸν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ. οὐδὲ δῶρα δέξομαι τῆς ἡλιάσεως ἕνεκα, οὔτ' αὐτὸς ἐγώ, οὔτ' ἄλλος ἐμοί, οὔτ' ἄλλη [*] εἰδότος ἐμοῦ, οὔτε τέχνῃ, οὔτε μηχανῇ οὐδεμιᾷ. καὶ γέγονα οὐκ ἔλαττον, ἢ τριάκοντα ἔτη. καὶ ἀκροάσομαι τοῦ τε κα-
239 τηγόρου, καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως ἀμφοῖν, καὶ διαψηφιοῦμαι περὶ αὐτοῦ οὗ ἂν ἡ δίωξις. ἐπόμνυμι Δία, Ποσειδῶνα, Δήμητρα. καὶ [*] ἐπαρᾶται ἐξώλειαν ἑαυτῷ, καὶ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, εἴ τι τούτων [*] παραβαίνοι· εὐορκοῦντι δέ, καὶ πολλὰ κἀγαθὰ εἶναι. ἐν τούτοις
240 δ' οὐκ ἔνι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα. τὰ γὰρ κρίνοντα τὰς κρίσεις ἁπάσας τὰ δικαστήριά ἐστιν, οἷς ἐξουσία ἐστὶ καὶ δεσμόν, καὶ ἄλλο τι, ὃ ἂν βούλωνται, καταγιγνώσκειν. ὡς μὲν οὖν ἔξεστιν ὑμῖν δεσμὸν καταγιγνώσκειν, τοῦτ' ἐπιδείκνυμι, ὡς δὲ τὰ
241 δεδικασμένα ἄκυρα ποιεῖν, καὶ δεινόν, καὶ ἀνόσιόν ἐστι, καὶ δήμου κατάλυσις, πάντες ἂν οἶμαι ὁμολογήσαι. ἡ γὰρ πόλις ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, νόμοις καὶ ψηφίσμασι διοικεῖται. εἰ δέ τις τὰ ψήφῳ κεκριμένα, νόμῳ καινῷ λύσει, τί πέρας ἔσται; ἢ πῶς τοῦτον δίκαιόν ἐστι νόμον
242 προσαγορεῦσαι, ἀλλ' οὐκ ἀνομίαν; ἢ πῶς οὐ τῆς μεγίστης

Marginal notes:

[*] ἄπορα. [*] μένοντας. [*] ἐμοῦ. [*] ἐπαρῶμαι. [*] παραβαίνοιμι.

κατὰ (αυτο) ... αὐτῆς ... ὅτι οὐκ
234 ἔστι νόμος. Ὅρκος ἡλιαστῶν) Ἰστέον ὅτι καὶ τὸν ὅρκον τοῦτον τῶν ἡλιαστῶν ἐν τοῖς ἐπιλόγοις τίθησιν, ὡς ἐπιλογικοῦ μᾶλλον ὄντος, ἀλλ' οὐ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς μέρος ὄντα καὶ τῶν ἀγώνων.
Καὶ τὰ ψηφίσματα) Ψηφίσματα ἐνταῦθα λέγει τὰ παλαιὰ τὰ νομοθετηθέντα εἶναι κυρία.
235 Χρεῶν ἀποκοπάς) Οὐδὲ νομοθετήσω περὶ τῶν ἰδιωτικῶν χρεῶν, ὥστε μὴ ἀπολαμβάνειν τοὺς ἰδιώτας τὰ χρέα ἅπερ ἐδάνεισαν· τοῦτο γὰρ τυραννίδος ἐστίν. ἱερομνήμων δὲ ἐλέγετο ὁ πεμπόμενος σύνεδρος εἰς τοὺς Ἀμφικτύονας ὑπὲρ τῆς πόλεως.
236 Ἀναδασμόν) Ἀναμερισμόν· τοῦτο γὰρ εἰώθει γίνεσθαι ἐν ταῖς ἀπαιδεύτοις δημοκρατίαις· οἱ γὰρ πένητες πολλάκις καθ' ἑαυτοὺς γενόμενοι ἐβιάζοντο τοὺς πλουσίους, λέγοντες ὡς οὐ δίκαιόν ἐστι ... τὴν γῆν πολλήν, αὐτοὺς δὲ μή, ἀλλὰ δίκαιον εἶναι καὶ αὐτοὺς ἐκείνου μερισθῆναι τῆς γῆς καὶ τῆς οἰκίας. Οὐδὲ τοὺς μένοντας) Οὐδὲ τοὺς μένοντάς φησιν ἐν τῇ πόλει καὶ μὴ ἡμαρτηκότας, παρανόμως ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλῶ. Οὔτ' ἄλλον οὐδένα) Ἠδύνατο γάρ τις μὴ ἁμαρτάνειν μὲν αὐτός, ἄλλον δὲ ὁρῶν ἀδικοῦντα περιορᾶν. ὅπερ ἐστὶν ἀγαθοῦ ἧττον ἀδικεῖν, ὥς φησιν ὁ Θουκυδίδης.
237 Ὥστ' ἄρχειν ὑπεύθυνον ὄντα) Νόμος ἦν δὶς τὸν αὐτὸν μὴ ἄρχειν ἐν τῷ αὐτῷ ἐνιαυτῷ μὴ δόντα εὐθύνας τῆς προτέρας ἀρχῆς, μηδὲ ἀρχὴν τὴν αὐτὴν ἄρχειν τὸν αὐτόν, ἀλλὰ ἑκάστην αὐτῶν, ἵνα μὴ οἱ βουλόμενοι κατηγορεῖν αὐτοῦ, [*] ἄρχοντα προσεδρεύοντες αὐτὸν ἄρχειν τὴν αὐτὴν ἀρχήν, αἰσχύνωνται σιωπῶντες πάλιν πολλάκις ὄντος τῆς αὐτῆς ἀρχῆς ὑπηρέται, οἱ δυνάμενοι αὐτοῦ κατηγορεῖν διὰ τὸ συνειδέναι ὡς ἔπραξε. Κυαμεύονται) Κληροῦνται. κύαμος γὰρ ἐκαλεῖτο ὁ κλῆρος αὐτῶν καὶ τὴν ψῆφον τὸ λαμβάνειν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἀρχήν. ἦσαν δὲ αὗται ποτὲ μὲν πεφυτευμέναι καὶ ἄτρωτοι, ποτὲ δὲ μέλαιναι καὶ λευκαί, καθὼς εἴπομεν.
Καὶ κήρυκος, καὶ πρεσβείας) Ἀντὶ [*] τοῦ οὕτως ἁπλῶς. ἁπλῶς δὲ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρχὰς τὰς μεγάλας. Ἰστέον δὲ ὅτι ἄλλος ἦν ὁ κῆρυξ τοῦ δήμου, καὶ ἄλλος ὁ τοῦ πολέμου ὁ προηγούμενος τῆς πρεσβείας, πρὸς τὸ αὐτοὺς συνιστᾶν εἰρήνην πρὸς τοὺς πολεμίους. βαστάζων καὶ σύμβολον τὸ κηρύκειον.
238 Οὔτ' ἄλλος ἐμοί) Ἔστι γὰρ πολλάκις μὲν αὐτὸν μὴ λαμβάνειν ἕνεκα δόντα τὸν ὅρκον ὑποβάλλειν δὲ ἑαυτοῦ

[*] ἄπορα. [*] ἰδιωτικῶν. [*] ἀρχόντων. [*] ἀντὶ τοῦ ὄντος.

[handwritten marginal note:] iusiurand. iudic. Atheniens.

μεγίστης ὀργῆς ὁ τοιοῦτος νομοθέτης ἄξιός ἐστιν; ἐγὼ μὲν γὰρ τῆς ἐσχάτης νομίζω, οὐχ ὅτι μόνον τοῦτον τὸν νόμον ἔθηκεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁδὸν δείκνυσι καὶ περὶ δικαστηρίων καταλύσεως, καὶ περὶ τῆς τῶν φευγόντων καθόδου, καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν δεινοτάτων. τί 243 γὰρ κωλύει, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ οὗτος χαίρων ἀπαλλάξει, ὁ τοιοῦτον νόμον θείς, ἕτερον φανῆναι ἄλλο τι τῶν τῆς πόλεως ἰσχυροτάτων καταλύσοντα νόμῳ καινῷ; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι οὐδέν. ἀκούω δ' ἔγωγε καὶ τὸ πρότερον οὕτω καταλυθῆναι τὴν δημοκρατίαν, 244 παρανόμων πρῶτον γραφῶν καταλυθεισῶν, καὶ τῶν δικαστηρίων ἀκύρων γιγνομένων. ἴσως μὲν οὖν ἄν τις ὑπολάβοι, ὅτι οὐχ ὁμοίων ὄντων τῶν πραγμάτων νῦν καὶ τότε, λέγω περὶ καταλύσεως τοῦ δήμου· ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ καταβάλλειν ἐν τῇ πόλει οὐδένα, 245 ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιούτων πραγμάτων, οὐδ' εἰ μή πω ἂν ἐκφύοι· ἀλλὰ καὶ τὸν ἐγχειροῦντα λέγειν, ἢ ποιεῖν τι τοιοῦτον, δίκην διδόναι. ὅτι τοίνυν καὶ τέχνῃ κακῶς ἐνεχείρησε ποιεῖν ὑμᾶς, ἄξιόν ἐστιν ἀκοῦσαι· ὁρῶν γὰρ ἑκάστοτε πάντας, καὶ τοὺς πολιτευο- 246 μένους καὶ τοὺς ἰδιώτας τοὺς νόμους τῶν τῆς πόλεως ἀγαθῶν αἰτίους ὑπολαμβάνοντας, ἐσκόπει πῶς λήσει τούτους καταλύσας. κἂν ἄρα ληφθῇ τοῦτο ποιῶν, μὴ δόξῃ δεινόν, μηδ' ἀναιδὲς μηδὲν εἰργάσθαι. εὗρεν οὖν, τοῦτο ποιῶν, ὃ πεποίηκε, νόμῳ τοὺς νόμους 247 καταλῦσαι, ἵνα τὰ ἀδικήματ' αὐτοῦ, τὸ τῆς σωτηρίας ὄνομ' ἔχῃ. οἵ τε γὰρ σῴζοντες τὴν πόλιν, εἰσὶ νόμοι, ὅν τε οὗτος ἔθηκεν, οὐδὲν ἐκείνοις τῶν αὐτῶν ἔχοντα, νόμος. Τὴν μὲν οὖν τοῦ ὀνόματος φιλανθρωπίαν ὅτι ταύτην ἂν μάλιστα προσοίεσθε, κατεῖδε· τὴν δὲ χρείαν ὅτι 248 τἀναντία ἔχουσα φανήσεται, παρεῖδε. φέρε γὰρ πρὸς Διός, ἔστιν ὅστις ἄν, ἢ πρόεδρος πώποτ' ἐπεψήφισεν, ἢ πρυτάνεις, τούτων τι τῶν ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένων; ἐγὼ μὲν οὖν οὐδένα ἂν οἶμαι. πῶς οὖν τοῦθ' ὑπέδυ; νόμου ἔθετο ὄνομα τοῖς αὐτοῦ κακουργήμασιν· οὐ γὰρ ἁπλῶς, οὐδ' ὅπως ἔτυχε ποιοῦσι κακῶς ὑμᾶς, ἀλλ' ἐσκεμ- 249 μένως. καὶ ταῦτ' αὐτὸ προσήκοντες οὐχ οὗτοι μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν πολιτευομένων, οἱ τούτῳ παριόντες, αὐτίκα δὴ μάλα συναπολογήσονται, οὐ μὰ Δί' οὐ Τιμοκράτει χαρίσασθαι βουλόμενοι. πόθεν; ἀλλ' αὐτῷ συμφέρειν ἕκαστος ἡγούμενος τὸν νόμον. ὥσπερ τοίνυν οὗτοι σφίσιν αὐτοῖς βοηθοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς, οὕτω δεῖ 250 καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς βοηθεῖν. καίτοι ἀνερωτῶντός τινος αὐτόν, ὅτου ἕνεκα τοιαῦτ' ἐθελήσει γράφειν, καὶ διεξιόντος ὡς χαλεπὸν ἀγῶνα ὑπολαμβάνοι τόνδε, πεπύσθαι τὸν ταῦτα λέγοντα ἔφη. συμπρεσβεῦσαι γὰρ Ἀνδροτίωνα ἑαυτῷ, καὶ 251 τοιούτους λόγους σχολὴν ἄγοντα ἐσκέφθαι περὶ πάντων, ὥστ' εὖ εἰδέναι ὅτι οὐ δεῖν αὐτῷ γενήσεσθαι φλαῦρον ἀπὸ τῆς γραφῆς τῆσδε. καὶ ταῦτα καὶ τεθαύμακα

Marginalia (left): ἐπίνοιαν α. — καταλύσοντα. — πῶς. — λῦσαι α. — πονηρεύματα. — ἄγοντας

δρα, ἢ κοινῇ καταλαμβάνειν ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ δι' ἄλλης τέχνης ἢ μηχανῆς.

Ἀλλ' οὐδὲ σπέρμα δεῖ) Ἐνέμεινε τῇ τροπῇ τοῦ σπέρματος. ὡσπερεὶ ἔλεγε· μὴ καταβαλλομένου, φησί, σπέρματος τοιούτου πονηρίας, εἰ καὶ μὴ μέλλει ἀναβλαστῆσαι πώποτε καὶ αὐξῆσαι. 245

Ὅτι τοίνυν καὶ τέχνῃ κακῶς ἐνεχείρησε) Μετὰ τὴν τοῦ πράγματος καταφοράν, μεταβαίνει ἐπὶ τὴν τοῦ προσώπου. ὁ δὲ νοῦς ἀπὸ τῆς γνώμης τοῦ γράψαντος, ὅτι οὐχ ὡς ἔτυχεν ἐποίησεν ὑμᾶς κακῶς, ἀλλὰ μετὰ τέχνης, καὶ σκεψάμενος εἰς τοῦτο.

Εὗρεν οὖν τοῦτο) Νομίζεται γὰρ τὸ νομοθετεῖν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τοῦ τοὺς νόμους καταλῦσαι βέλτιον εἶναι. καίτοι οἴονται οἱ νομοθετοῦντες, οὐδὲν τῶν τοὺς νόμους καταλυόντων διαφέρειν, ὡς δηλοῦσιν αἱ τῶν παρανόμων γραφαί. καὶ οἱ ὑπὲρ τῆς πόλεως νομοθετοῦντες, καὶ νόμους τἀναντία φέροντες, καὶ συμφόρους γράφοντες, μόνοι ὡς ἀγαθοὺς νομοθετοῦσιν· ὅμως τὸ νομοθετεῖν αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τοῦ λῦσαι νόμους ἔδει κινδύνους κρεῖττον. 247

Οὐ μὰ Δί' οὐ Τιμοκράτει χαρίσασθαι) Ἐκβολὴ τῶν συνηγόρων αὐτοῦ. τὸ δὲ ἐφ' ὑμᾶς, ἀντὶ τοῦ καθ' ὑμῶν, τοιαῦτα ἐθέλησε γράψαι πρᾶγμα. 249

Σχολὴν ἄγοντα ἐσκέφθαι περὶ πάντων) Ἀντὶ τοῦ σχολάσαντα καὶ ἀργήσαντα ἐκ τῶν ἄλλων πραγμάτων ἵνα σκέψηται ταῦτα. ὅρα πῶς αὐτὸ φθονερὸν συνάγει διὰ τούτων τὸ δὲ τοῦ μὲν οἱ καλοί, τὸ Τιμοκράτους. τοῦ δ' οἱ παρεισ..., τοῦ ἀνέρο- 251

394.

252 πιστος. Συναπολογήσεται) Βούλεται ὥσπερ ἐκβολὴν ἐντεῦθεν ποιήσασθαι τῶν συνηγόρων, διὰ τί δὲ οὐκ ἔστιν ἀκριβὴς ἐκβολὴ συνηγόρων, ἤδη εἴπομεν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. Ὅμως δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκείνῳ) Παρέκβασις πάλιν ἐπὶ τὰ πολιτεύματα Ἀνδροτίωνος.

253 Καὶ πρῶτον μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ) Ἐπλήρωσε τὴν ἐπιφορὰν τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ καὶ ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. Ζητεῖται δὲ διὰ ποίαν αἰτίαν τὰ αὐτὰ πάλιν ἐπιφέρει, ὥσπερ εἶπεν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. Καὶ οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι οὐχ οἱ αὐτοὶ ἦσαν δικασταί, καὶ οὐδὲν ἦν ἄτοπον διὰ τοὺς μὴ ἀκηκοότας ἐκεῖνα, πάλιν τὰ αὐτὰ λέγειν ἐνταῦθα. ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἠθέλησεν ἐνδείξασθαι ὁ Διόδωρος, ὅτι ἰδιώτης ἐστὶ καὶ οὐκ ἐδυνήθη ἄλλως σκέψασθαι τὰ αὐτά. Βέλτιον δὲ λέγειν μᾶλλον τὴν αἰτίαν, ἣν εἴπομεν ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς.

257 Προσαγωγεῖ) Ἀντὶ τοῦ δηλάτορι, ὡς τοῦ προσαγαγόντος αὐτοῦ, καὶ ὑποβάλλοντος τίνας ἀπαιτῆσαι ἀδίκως. τὸ δὲ ἀποδέκτας, ἀντὶ τοῦ ὑποδεχομένους τὰ χρήματα.

[margin: χ αὐτόν.]

τὴν διαιρουμένην τὴν τούτου, κἀκείνου· τοῦ μὲν εἰ 252 καλῶς, τοῦ δέ, εἰ πράξει, καὶ συναπολογήσεται. μαρτυρία γὰρ δήπου φανερὰ γενήσεται πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι τὸν νόμον τούτου ἕνεκα ἐτίθει, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ πᾶσι τὸν αὐτόν. ὅμως δὲ καὶ περὶ τῶν ἐκείνῳ πεπολιτευμένων, ὑμᾶς μικρὰ βέλτιόν ἐστιν ἀκοῦσαι. καὶ τούτων 253 ταῦτα ὧν κεκοινώνηκεν οὗτος. διὰ γὰρ τοῦτ' οὐδὲν ἧττον ἐκείνου δικαίως ἂν μισοῖτο. λέξω δὲ οὐδὲν πλέον ὧν ἀκηκόατε ὑμεῖς, εἰ μή τινες ἄρα ἐπὶ τοῖς ἐγκλήμασι γιγνομένοις μὴ παρῆσαν ἀγῶσι. καὶ πρῶτον μὲν ἐφ' ᾧ μέγιστον φρονεῖ, τὴν τῶν χρημάτων εἴσ-254 πραξιν ἐξετάσωμεν αὐτοῦ, ἣν μετὰ τούτου τοῦ χρηστοῦ πάντας εἰσέπραξεν ὑμᾶς· αἰτιασάμενος γὰρ Εὐκτήμονα τὰς ὑμετέρας ἔχειν εἰσφοράς, καὶ τοῦτ' ἐξελέγξειν, ἢ παρ' ἑαυτοῦ καταθήσειν ὑποσχόμενος, καταλύσας ψηφίσματι κληρωτὴν ἀρχήν, ἐπὶ τῇ 255 προφάσει ταύτῃ, ἐπὶ τὴν εἴσπραξιν παρέδυ. καὶ τοῦτον προεβάλλετο εἰπὼν τὴν τοῦ σώματος ἀρρωστίαν, ἵν', ἔφη, συνδιοικῇ μοι. δημηγορίας δὲ ἐπὶ τούτοις ποιούμενος, ὡς ἔστι τριῶν αἵρεσις ὑμῖν, ἢ τὰ πομπεῖα κατακόπτειν, ἢ πάλιν εἰσφέρειν, ἢ τοὺς ὀ-256 φείλοντας εἰσπράττειν· αἱρουμένων εἰκότως ὑμῶν τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν, ταῖς ὑποσχέσεσι κατέχων, καὶ διὰ τὸν καιρόν, ὃς ἦν τότε, ἔχων τὴν ἐξουσίαν, τοῖς μὲν κειμένοις νόμοις οὐκ ᾤετο δεῖν χρῆσθαι, οὐδ', εἰ μὴ τούτους ἐνόμιζεν ἱκανούς, ἑτέρους τιθέναι· ψηφίσματα δ' εἰπὼν ἐν ὑ-257 μῖν δεινὰ καὶ παράνομα, δι' ὧν ἠργολάβει, προσαγωγεῖ τούτῳ χρώμενος τῶν λημμάτων· καὶ πολλὰ τῶν ὑμετέρων κέκλοφε, μετὰ τούτου γράψας τοὺς ἕνδεκα, καὶ τοὺς ἀποδέκτας, καὶ τοὺς ὑπηρέτας ἀκολουθεῖν μεθ' ἑαυτοῦ. εἶτ' ἔχων τούτους, ᾔει ἐπὶ τὰς ὑμετέρας οἰκίας. καὶ σύ, ὦ Τιμόκρατες, συνηκολούθεις μό-258 νος τῶν συναρχόντων δέκα ὄντων. καὶ μηδεὶς ὑπολαμβανέτω με λέγειν, ὡς οὐ χρῆν εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας. χρῆν γάρ. ἀλλὰ πῶς; ὡς ὁ νόμος ἀγορεύει, τῶν ἄλλων ἕνεκα· τοῦτο γάρ ἐστι δημοτικόν. οὐ γὰρ τοσοῦτον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέντε ταλάντων ὑμῖν ὧν οὗτοι τότ' εἰσέπραξαν, [*]τεθέντων ὠφελήκατε, ὅσον βέβλαφθε, τοιού-259 των ἐθῶν εἰς τὴν πολιτείαν εἰσαγομένων. εἰ γὰρ θέλετε ἐξετάσαι τίνος ἕνεκα μᾶλλον ἄν τις ἕλοιτο ἐν δημοκρατίᾳ ζῆν, ἢ ἐν ὀλιγαρχίᾳ, τοῦτ' ἂν εὕροιτε προχειρότατον, ὅτι πάντα πρᾳότερά ἐστιν ἐν δημοκρατίᾳ. ὅτι μὲν τοίνυν τῆς ὅποι βούλεσθε ὀλιγαρχίας πολλῷ ἀσελγέστερα, καὶ δεινότερα ἐποίουν οὗτοι, παραλείψω. ἀλλὰ 260 παρ' ὑμῖν πότε πώποτε δεινότερα τὰ ἐν τῇ πόλει γέγονεν; οὐκ οἶδ', ὅτι ἐπὶ τῶν τριάκοντα ἅπαντες ἂν εἴποιτε. τότε τοίνυν, ὡς ἔστιν ἀκούειν, οὐδείς ἐστιν, ὅστις ἀπεστερεῖτο τοῦ σωθῆναι, εἴ τις ἑαυτὸν οἴκοι κρύψειεν. ἀλλ' αὐτὸ τοῦτο κατηγοροῦμεν τῶν τριάκοντα, ὅτι τοὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς, ἀδίκως ἀπῆγον. οὗτοι τοίνυν τοσαύτην ὑπερ-261 βολὴν ἐποιήσαντο ἐκείνων τῆς αὐτῶν πονηρίας, ὥστ' ἐν δημοκρατίᾳ πολιτευόμενοι, τὴν ἰδίαν

[margin: * καὶ. α. — * κατατεθέντων]

τὴν ἰδίαν οἰκίαν ἑκάστῳ δεσμωτήριον καθίστασαν, ἄγοντες τοὺς ἕνδεκα ἐπὶ τὰς οἰκίας. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί οἴεσθε, ὁπότ' ἄνθρωπος πένης, ἢ καὶ πλούσιος °πολλ' ἀνηλωκώς, καί τιν' ἴσως τρόπον εἰκότως οὐκ εὐπορῶν ἀργυρίου, μὴ μόνον εἰς τὴν ἀγορὰν φοβοῖτ' ἐμβάλλειν, ἀλλὰ μηδ' οἴκοι μένειν ἀσφαλὲς ἡγοῖτο· ὁ δὲ τούτων αἴτιος, Ἀνδροτίων εἴη, ὃν οὐδ' ὑπὲρ αὐτοῦ δίκην ἐᾷ λαβεῖν τὰ πεπραγμένα, καὶ βεβιωμένα, μήτι γ' ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰσπράττειν εἰσφοράς; καίτοι, εἴ τις ἔροιτ' αὐτόν, ἢ σέ, ὦ Τιμόκρατες, τὸν ἐπαινέτην τούτων, καὶ συνεργόν, τὰς εἰσφορὰς πότερον τὰ κτήματα, ἢ τὰ σώματα ὀφείλει; τὰ κτήματα φήσαιτ' ἄν, 263 εἴπερ ἀληθῆ λέγειν βούλοισθε. ἀπὸ γὰρ τούτων εἰσφέρομεν. τίνος οὖν ἕνεκα, ὦ κάκιστοι πάντων ἀνθρώπων, ἀφέντες τὸ τὰ χωρία δημεύειν, καὶ τὰς οἰκίας, καὶ ταῦτα ἀπογράφειν, ἐδεῖτε καὶ ὑβρίζετε πολίτας ἀνθρώπους καὶ τοὺς ταλαιπώρους μετοίκους, °οἷς ὑβριστικώτερον ὑμεῖς, ἢ τοῖς οἰκέταις τοῖς ἑαυτῶν κέχρησθε. καὶ μὴν εἰ 264 θέλετε σκέψασθαι παρ' ὑμῖν αὐτοῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί δοῦλον, ἢ ἐλεύθερον εἶναι διαφέρει, τοῦτο μέγιστον ἂν εὕροιτε, ὅτι τοῖς μὲν δούλοις τὸ σῶμα, τῶν ἀδικημάτων ἁπάντων ὑπεύθυνόν ἐστι· τοῖς δ' ἐλευθέροις, ὕστατον τοῦτο προσήκει κολάζειν. οἱ δὲ, τοὐναντίον εἰς τὰ σώματα, ὥσπερ ἀνδραπόδοις, ἐποιήσαντο τὰς τιμωρίας. οὕτω δ' 265 ἀνίσως, καὶ πλεονεκτικῶς εἶχε πρὸς ὑμᾶς Ἀνδροτίων, ὥστε τὸν μὲν αὐτοῦ πατέρα ᾤετο δεῖν, δημοσίᾳ δεθέντα ἐπὶ χρήμασιν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, μήτε ἀποδόντα ταῦτα, μήτε κριθέντα, ἀποδρᾶναι· τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν τὸν μὴ δυνάμενον τὰ ἑαυτοῦ θεῖναι, οἴκοθεν εἰς τὸ δεσμωτήριον ἀχθέντα, ὑφ' ἑαυτοῦ δεδέσθαι. καὶ Τιμο- 266 κράτης τῶν μὲν πολλῶν ἡμῶν τότε, ὅτε τὴν διπλασίαν εἰσέπραττεν, οὐδ' ἂν παρ' ἑνὸς λαβεῖν ἠθέλησεν ἐγγυητὰς μὴ μέχρι τῆς ἐνάτης πρυτανείας, ἀλλ' οὐδὲ μιᾶς ἡμέρας. ἀλλ' ἢ διπλᾶ τὰ χρήματα ἔδει καταβάλλειν, ἢ παραχρῆμα δεδέσθαι. παρεδίδου δ' οὗτος τοῖς ἕνδεκα τὸν οὐκ ὠφληκότα ἐν τῷ δικαστηρίῳ. νῦν δ' 267 ὅπως ὧν ἂν ὑμεῖς καταγνῶτε, ἄδειαν παρέχωσιν, ὑπεύθυνον αὐτὸν ποιήσας, νόμον εἰσενεγκεῖν ἐτόλμησεν. ἀλλ' ὅμως καὶ τάδε, κἀκεῖνα φήσουσιν ὑπὲρ ὑμῶν πεπρᾶχθαι. εἶτα ταῦθ' ὑμεῖς ἐφ' ἑαυτοὺς ἀναδέξεσθε ὑπὲρ ὑμῶν πεπρᾶχθαι, καὶ τὰ τῆς τούτων θρασύτητος καὶ πονηρίας ἔργα πρᾴως οἴσετε; ἀλλὰ μισεῖν ὀφείλετε τοὺς 268 τοιούτους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μᾶλλον, ἢ σώζειν. τὸν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως πράττοντά τι, καὶ πρᾴων ὑμῶν τευξόμενον, τὸ τῆς πόλεως ἦθος ἔχοντα δεῖ φαίνεσθαι. τοῦτο δ' ἐστὶ τί; τοὺς ἀσθενεῖς ἐλεεῖν, τοῖς ἰσχυροῖς καὶ δυναμένοις μὴ ἐπιτρέπειν ὑβρίζειν, οὐ τοὺς μὲν πολλοὺς ὠμῶς μεταχειρίζεσθαι, κολακεύειν δὲ τὸν ἀεί τι δύνασθαι δοκοῦν- 269 τα. ἃ σὺ ποιεῖς, ὦ Τιμόκρατες. δι' ἃ πολλῷ μᾶλλον ἂν εἰκότως μὴ θελήσαντες ἀκοῦσαί σου θανάτῳ τι καταψηφίσαιντο οὗτοι, ἢ δι' Ἀνδροτίωνα ἀφείησαν. ὅτι τοίνυν οὐδὲ τὴν εἴσπραξιν αὐτὴν ὑπὲρ ὑμῶν πεποίηνται, καὶ τοῦτ' αὐτίκα δὴ μάλα ὑμῖν °δῆλον ποιήσω. εἰ γάρ τις ἔροιτο αὐτούς, πότεροι αὐτοῖς δοκοῦσιν ἀδικεῖν μᾶλλον τὴν 270 πόλιν, οἱ γεωργοῦντες, καὶ φειδόμενοι, διὰ παιδοτροφίας δέ, καὶ οἰκεῖα ἀναλώματα, καὶ λειτουργίας ἑτέρας, λελοιπότες τὰς εἰσφοράς, ἢ οἱ τὰ τῶν ἐθελησάντων εἰσενεγκεῖν χρήματα, καὶ τὰ παρὰ τῶν συμμάχων κλέπτοντες, καὶ ἀπολλύντες, οὐκ ἂν εἰς τοῦτο δήπου τόλμης, καί περ ὄντες ἀναιδεῖς, ἔλθοιεν, ὥστε φῆσαι τοὺς τὰ ἑαυτῶν 271 μὴ εἰσφέροντας μᾶλλον ἀδικεῖν, ἢ τοὺς τὰ κοινὰ ὑφαιρουμένους. τίνος οὖν ἕνεκα, ὦ Τιμόκρατες, καὶ Ἀνδροτίων, ἐτῶν ὄντων πλειόνων ἢ τριάκοντα, ἀφ' οὗ ὅγε ἐπέρας

Margin notes: ° πολλὰ δὲ. α. — ° τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν. α. — ° ἀρ. α.

Margin: 262

396

275 Καὶ μὴ τὸν χρόνον εἰ πολὺς ἐστιν) Οἶδεν ὁ ῥήτωρ παλαιὰ πράγματα ἐγκαλῶν, τὰ τῶν εἰσπορῶν, καὶ ἃ προείρηκεν. ἐπειδὴ οὖν αἰσχυνθεὶς αὐτῷ πολὺς χρόνος ἀπὸ χρόνου, διὰ τοῦτο αἰτιάζεται λῦσαι αὐτό.
276 Οὔκουν δεῖ) Τὸ οὔκουν παροξυνθὲν, ἐπὶ πάλιν ἐπὶ ἀρνήσεώς ἐστιν. Ὑμῖν αὐτοῖς χαρίσασθαι) Τῷ θυμῷ καὶ τῇ ὀργῇ προθύμως ὑπείκειν, καὶ ἀκολουθεῖν.
Ταῦτα μόνον) Κατὰ ταῦτα μόνον. ἔξεστι δὲ σὺν ἐρωτήσει ἀναγνῶναι, καὶ χωρὶς, ἐρωτικῶς.
373 Φήσας δὲ ἀπορρεῖν τὰ φύλλα τῶν στεφάνων) Παίζει. χρυσῶν γὰρ ὄντων τῶν στεφάνων, ὡς περὶ αὐτοὺς τῶν ἐλαβε. σαπροὺς δὲ, παλαιοὺς, σαθροὺς, σεσηπότας.

ὑμῖν πολιτεύεται, καὶ ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ πολλῶν
μὲν στρατηγῶν ἠδικηκότων τὴν πόλιν, πολλῶν δὲ ῥη-
272 τόρων, οἳ παρὰ τουτωὶ κέκρινται, ὧν οἱ μὲν τεθνᾶσιν
ἐφ' οἷς ἠδίκουν, οἱ δ' ὑποχωρήσαντες ᾤχοντο κα-
ταγνόντες ἑαυτῶν, οὐδενὸς πώποτε τούτων ἐξητάσθη
κατήγορος ὑμῶν οὐδέτερος, οὐδ' ἀγανακτῶν ὤφθη
ὑπὲρ ὧν ἡ πόλις ἔπασχεν, ἀλλ' ἐνταῦθα ἐφάνη
273 ὑμῶν κηδόμενοι, οὗ πολλοὺς ἔδει κακῶς ποιῆσαι; βού-   'τοὺς πολλούς.
λεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὃ τούτων αἴτιον ἐγὼ ὑμῖν
εἴπω; ὅτι τούτων μὲν μετέχουσιν, ὧν ἀδικοῦσιν ὑμᾶς
τινές· ἀπὸ δὲ τῶν εἰσπραττομένων ὑφῃροῦντο· δι' ἀ-
πληστίαν δὲ τρόπου διχόθεν καρποῦνται τὴν πόλιν.
274 οὔτε γὰρ ῥᾷον πολλοῖς καὶ κατὰ μικρὰ ἀδικοῦσιν ἀπε-
χθάνεσθαι, ἢ ὀλίγοις καὶ μεγάλα, οὔτε δημοτικώτερον δήπου τὰ τῶν πολλῶν ἀδι-
κήματα ὁρᾶν, ἢ τὰ τῶν ὀλίγων. ἀλλὰ τοῦτ' αἴτιον, ὃ ἐγὼ λέγω. δεῖ τοίνυν ὑμᾶς
ταῦτα λογισαμένους, καὶ μεμνημένους ὧν ἂν ἕκαστος ἁμάρτῃ, κολάζειν, ὅταν λά-
275 βητέ τινα, καὶ μὴ τὸν χρόνον, εἰ πολὺς ἐστ' ἀπ' ἐκείνου, σκοπεῖν, ἀλλ' εἰ ταῦτ' ἐ-
ποίουν. ὡς εἰ νῦν σφόδρα οἴεσθ' ἐφ' οἷς τότε ἠγανακτεῖτε, δόξετε ὀργιζόμενοι κα-
τεγνωκέναι τὰ χρήματα τούτων, οὐκ ἀδικούμενοι. τῶν μὲν γὰρ ὀργιζομένων ἐστὶν,
ὀξέως τι κακὸν τὸν λελυπηκότα ἐργάσασθαι· τῶν δ' ἀδικουμένων, ὅταν ποθ' ὑπὸ   'ὑφ' αὑτοῖς.
276 αὐτοῖς λάβωσι τὸν ἠδικηκότα, τότε τιμωρήσασθαι. οὔκουν δεῖ δοκεῖν νῦν μαλακι-
σθέντας, τότε τῶν ὀμωμοσμένων ὅρκων ἀμνημονήσαντας, ὑμῖν αὐτοῖς χαρίσασθαι παρὰ
τὸ δίκαιον, ἀλλὰ μισεῖν, καὶ μηδ' ἀνέχεσθαι φωνὴν μήτε τούτων μήτ' ἐκείνων, τῶν
τοιαῦτα πεπολιτευμένων. ἀλλὰ τί διὰ ταῦτα μόνον τοιοῦτοι γεγόνασιν ἐν οἷς πε-
277 πολιτεύονται, ἆρά γ' ἐστὶν, ἃ καλῶς διῳκήκασιν; ἀλλὰ καὶ τἆλλα οὕτω προσεσε-   πεπολίτευνται
ληλύθασιν πρὸς ὑμᾶς, ὥστε ἥκιστα ἐν οἷς ἀκηκόατε, ἄξιόν ἐστι μισεῖν αὐτούς. τί
γὰρ βούλεσθε εἴπω; τὰ πομπεῖα ὡς ἐπεσκευάκασι, καὶ τὴν τῶν στεφάνων καθαίρε-
σιν, ἢ τὴν τῶν φιαλῶν ποίησιν τὴν καλήν; ἀλλ' ἐπὶ τούτοις γε εἰ μηδὲν ἄλλο
278 ἠδίκουν τὴν πόλιν, τρίς, οὐχ ἅπαξ, δικαίως ἄν μοι τεθνάναι δοκοῦσι. καὶ γὰρ ἱερο-   'δίκαιον
συλίᾳ, καὶ ἀσεβείᾳ, καὶ κλοπῇ, καὶ πᾶσι τοῖς δεινοτάτοις εἰσὶν ἔνοχοι. τὰ μὲν οὖν πολλὰ
ὧν λέγων ὑμᾶς ἐφενάκιζεν αἰσχροτίων, παραλείψω. φήσας δ' ἀπορρεῖν τὰ φύλλα
τῶν στεφάνων, καὶ σαπροὺς εἶναι διὰ τὸν χρόνον, ὥσπερ ἴων, ἢ ῥόδων ὄντας, ἀλλ' οὐ
279 χρυσοῦς, συγχωνεύειν ἔπεισεν. αἱρεθεὶς δ' ἐπὶ ταῦτα, προσείλετο τουτονὶ τὸν ἁπάν-   'προσείλετο
των τῶν κακῶν κοινωνόν. κἄπειτ' ἐπὶ μὲν ταῖς εἰσφοραῖς, τὸν δημόσιον παρεῖναι
προσεγράψατο, ὡς δὴ δίκαιος ὤν, ὧν ἕκαστος ἀντιγραφὰς ἔμελλεν ἔσεσθαι τῶν εἰσ-   ὂν
ενεγκόντων. ἐπὶ τοῖς στεφάνοις δ' οὓς κατέκοπτεν, οὐχὶ προσηγάγετο ταὐτὸ δίκαιον
280 τοῦτο. ἀλλ' αὐτὸς ῥήτωρ, χρυσοχόος, ταμίας, ἀντιγραφεὺς γέγονε. καὶ μὴν εἰ μὲν   'πράττεις τῇ πόλει
ἅπαντ' ἠξίους, ὅσα πράττεις τῇ πόλει, σαυτῷ πιστεύειν, οὐκ ἂν ὁμοίως κλέπτης   σαυτῷ π.
ὢν ἐφωρῶ. νῦν δ' ἐπὶ ταῖς εἰσφοραῖς, ὃ δίκαιόν ἐστ', ὁρίσας μὴ σοὶ πιστεύειν, ἀλλὰ   χ. ὁ δίκαιον
τοῖς αὐτῆς δούλοις τὴν πόλιν, ὁπότ' ἄλλο τι πράττοι καὶ χρήματα κινοίη ἱερά,   ἰδ. ὁρίσας
281 ὧν ἔνια οὐδ' ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ἡλικίας ἀνετέθη, μὴ προσγραψάμενος τὴν αὐτὴν   μὴ σοὶ π.
φυλακήν, ἥν περ ἐπὶ τῆς εἰσφορᾶς φαίνῃ, οὐκ ἤδη δῆλον, δι' ὃ τοῦτ' ἐποίησας; ἐγὼ   'χ. προσγραψάμενος.
μὲν οἶμαι.

μὲν οἴομαι. καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον σκέψασθε ὡς καλὰ καὶ ζηλωτὰ ἐπιγράμματα τῆς πόλεως αἰσχύνων, ὡς ἀσεβῆ καὶ δεινὰ ἀντεπιγέγραφεν. οἴομαι γὰρ ὑμᾶς ἅπαντας ὁρᾶν ὑπὸ τῶν στεφάνων ταῖς χοινικίσι κάτωθεν γεγραμμένα, οἱ σύμ- 282 μαχοι τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων, ἀνδραγαθίας ἕνεκ' ἐστεφάνωσαν, καὶ δικαιοσύνης· ἢ οἱ σύμμαχοι ἀριστεῖον τῇ Ἀθηνᾷ ἀνέθεσαν, ἢ κατὰ πόλεις· οἱ δεῖνες τὸν δῆμον ἐστεφάνωσαν, σωθέντες ὑπὸ τοῦ δήμου· οἷον Εὐβοεῖς σωθέντες, καὶ ἐλευθερωθέντες, ἐστεφάνωσαν τὸν δῆμον. ἐπεγέγραπτο ὅπου πάλιν, Κόνων ἀπὸ τῆς ναυμαχίας τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους· Χαβρίας ἀπὸ τῆς ἐν Νάξῳ ναυμαχίας. 283 τοιαῦτα γὰρ ἦν τὰ τῶν στεφάνων ἐπιγράμματα. ταῦτα μὲν τοίνυν, ἃ πρότερον ζῆλον πολὺν εἶχε, καὶ φιλοτιμίαν ὑμῖν, ἠφάνισται, καθαιρεθέντων τῶν στεφάνων. ἐπὶ δὲ ταῖς φιάλαις, ἃς ἀντ' ἐκείνων ἐποιήσαθ' ὑμῖν ὁ πόρνος οὗτος, Ἀνδροτίωνος ἐπιμελουμένου ἐποιήθησαν, ἐπιγέγραπται. καὶ οὗ τὸ σῶμα ἡταιρηκότος οὐκ ἐῶσιν οἱ νό- 284 μοι εἰς τὰ ἱερὰ εἰσιέναι, τούτου τοὔνομα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπὶ τῶν φιαλῶν ἐπιγεγραμμένον ἐστίν. ὅμοιόν γε, οὐ γάρ; τοῦτο τοῖς προτέροις ἐπιγράμμασιν, ἢ φιλοτιμίαν ἴσην ἔχον ὑμῖν. τρία τοίνυν ἐκ τούτων τὰ δεινότατ' ἄν τις ἴδοι πεπραγμένα αὐτοῖς. τὴν μὲν γὰρ θεὸν τοὺς στεφάνους σεσυλήκασι· τῆς πόλεως δὲ τὸν ζῆλον ἠφανί- 285 κασι, ὃν ἐκ τῶν ἔργων, ὧν ὑπομνήματ' ἦσαν ὄντες οἱ στέφανοι· τοὺς δ' ἀναθέντας δόξαν οὐ μικρὰν ἀφῄρηνται, τὸ δοκεῖν ὧν ἂν εὖ πάθωσιν, ἐθέλειν μεμνῆσθαι. καὶ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα τὸ πλῆθος ἐργασάμενοι κακά, εἰς τοῦτ' ἀναισθησίας, καὶ τόλμης προεληλύθασιν, ὥσθ' ὁ μὲν οἴεται δι' ἐκεῖνον ὑφ' ὑμῶν σωθήσεσθαι· ὁ δέ, παρα- 286 κάθηται, καὶ οὐ καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις. οὕτω δ' οὐ μόνον εἰς χρήματα ἀναιδής, ἀλλὰ καὶ σκαιός ἐστιν, ὥστ' οὐκ οἶδεν ἐκεῖνο, ὅτι στέφανοι μέν εἰσιν ἀρετῆς σημεῖον· φιάλαι δὲ καὶ ἐκπώματα, καὶ τὰ τοιαῦτα, πλούτου. καὶ στέφανος μὲν ἅπας, κἂν μικρὸς ᾖ, τὴν ἴσην φιλοτιμίαν ἔχει τῷ μεγάλῳ· ἐκπώματα δ' ἢ θυμιατή- 287 ρια, ἢ τὰ τοιαῦτα κτήματα, ἐὰν μὲν ὑπερβάλῃ τῷ πλήθει, πλούτου τινὰ δόξαν προσετρίψατο τοῖς κεκτημένοις· ἐὰν δ' ἐπὶ σμικροῖς σεμνύνηταί τις, τοσοῦτ' ἀπέχει τοῦ τιμῆς τινος διὰ ταῦτα τυχεῖν, ὥστε ἀπειρόκαλος προσέδοξεν εἶναι. οὗτος τοίνυν ἀνῃρὼν μὲν τῆς δόξης κτήματα, τοῦ πλούτου πεποίηται μικρὰ καὶ ἀνάξια 288 ὑμῶν. καὶ οὐδ' ἐκεῖνο οἶδεν, ὅτι πρὸς μὲν χρημάτων κτῆσιν, οὐδὲ πώποτε ὁ δῆμος ἐσπούδασε· πρὸς δὲ δόξης, ὡς οὐδὲ πρὸς ἓν τῶν ἄλλων. τεκμήριον δέ. χρήματα μὲν γὰρ πλεῖστα τῶν Ἑλλήνων ποτὲ σχών, πάνθ' ὑπὲρ φιλοτιμίας ἀνήλωσεν. ὑπὲρ δὲ δόξης εἰσφέρων ἐκ τῶν ἰδίων, οὐδένα πώποτε κίνδυνον ἐξέστη. ἀφ' ὧν κτήματα ἀθά- 289 νατα αὐτῷ περίεστι. τὰ μὲν, τῶν ἔργων ἡ μνήμη· τὰ δὲ, τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐπ' ἐκείνοις σταθέντων, τὸ κάλλος· προπύλαια ταῦτα, ὁ παρθενών, νεώσοικοι, στοαί· οὐκ ἀμφορείσκοι δύο, οὐδὲ χρυσίδες τέτταρες, ἢ τρεῖς, ἄγουσα ἑκάστη μνᾶν· ἃς, ὅταν σοι δοκῇ, πάλιν γράφεις καταχωνεύειν. οὐ γὰρ ἑαυτοὺς δεκατεύοντες, οὐδ' ἃ καταράσαιντ' ἂν 290 οἱ ἐχθροὶ ποιοῦντες, διπλᾶς πράττοντες εἰσφοράς, ταῦτ' ἀνέθεσαν, οὐδ' οἷς περ σύ, χρώμενοι συμβούλοις ἐπολιτεύοντο· ἀλλὰ τοὺς ἐχθροὺς κρατοῦντες, καὶ ἃ πᾶς τις ἂν σὺν φρονῶν εὔξαιτο, τὴν πόλιν εἰς ὁμόνοιαν ἀγαγόντες, ἀθάνατον κλέος αὐτοῖς λελοίπασι, τοὺς ἐπιτηδεύοντας οἷά σοι βεβίωται, τῆς ἀγορᾶς εἴργοντες. ὑμεῖς 291

γρ. ἀναιδείας

γρ. γράψεις.

Καὶ οὗ τὸ σῶμα ἡταιρηκότος) 284 Ῥητορικῶς καὶ σοφιστικῶς τοῦτο ποιεῖ. εἰ γὰρ τὸ σῶμα κωλύεται, πολλῷ μᾶλλον τὸ ὄνομα. Ὁ δέ, παρακάθηται καὶ οὐ καταδύεται τοῖς πεπραγμένοις) 286 Νῦν περὶ Ἀνδροτίωνος λέγει, ὅπερ ἐστὶν ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος περὶ τοῦ Τιμοκράτους.

293 Οἶδα δ' ὅτι ὡς μὲν οὐκ ἀσύμφορός ἐστιν ὑμῖν ὁ νόμος) Μέλλων τιθέναι τὴν αὔξησιν, ἀνακεφαλαιοῦται τὴν μέθοδον τῶν ἰσχυρῶν, τοῦ παρανόμου, τοῦ ἀσυμφόρου, τοῦ ἀδίκου, ἵνα δείξῃ ὅτι ταῦτα ἦν τὰ κρινόμενα, καὶ περὶ τούτων ἡ ψῆφος, οὐχὶ δὲ τὸ κατὰ τοὺς πρέσβεις. ἐπειδὴ δὲ ποιοῦνται τὸν περὶ τῶν πρέσβεων λόγον ἐκτετίκασι τὰ χρήματα λέγοντες, ἀνθυπαντᾷ ὅτι ἐκ περιουσίας τούτῳ χρῆται τῷ λόγῳ τῷ κατὰ τοὺς πρέσβεις. διὰ τοῦτο πλατύτερον καὶ τὴν αὔξησιν τίθησιν, ἵνα καὶ τῷ τόπῳ ἐνδείξηται αὐτῆς τὸ ἀναγκαῖον. καὶ ὅτι ἀναγκαιοτάτη ἡ αὔξησις, αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ ῥήτωρ εἰπών, ἀλλὰ μὴ περὶ τούτων αἰσθανόμενοι ὑμῶν τὴν ψῆφον ἢ ἐπιφερόμενοι λέγειν τὴν ἔκτισιν. οὐδὲν γὰρ ἐπικοινωνεῖ τῷ νόμῳ τῷδε, ἀλλ' ὡς ἐπιτήδειός ἐστι καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε. προστεθεῖσθαι αὐτῶν καταφανὲς ὅτι διαβολῆς ἕνεκα τὴν κατὰ τῶν πρέσβεων ὑπόθεσιν εἴληφεν. εἰ δὲ τῆς γραφῆς ἀθῷοι, ἐν τῷ μεταξὺ φαίνονται καταβεβληκότες, οὐδὲν τοῦτο τῇ ὑποθέσει λυμαίνεται. διαβολῆς γὰρ ἕνεκα εἴληπται, ὥσπερ ἔφην. εἰ δὲ ἃ ἐκτετίκασι, τὸ κεφάλαιον. καὶ δεῖ πρὸς τοῦτο ἀγωνίζεσθαι. ὑπεύθυνοι καθεστήκασιν ἐπὶ τὸ διπλάσιον. προσέδει δὲ ζητεῖν ἴσως πότερον ὀφείλουσιν, ἢ τελέως ἀπηλλαγμένοι φαίνονται τοῦ ὀφλήματος. οὐδὲ γὰρ διὰ τοῦτο ἡ κρίσις· οὐδὲ διὰ τοῦτο γέγονεν ἡ γραφή. ἐπειδὴ δὲ ἀπέδειξεν ἐν τῷ δικαίῳ κεφαλαίῳ οὐχ ὑπὲρ τοὺς ἀδυνάτους τεθέντα, ἵνα τοὺς μάλιστα στρατηγούς τε καὶ ῥήτορας καὶ δημαγωγούς, εἰκότως ἐθεώρησε προσθεῖναι τὴν κατασκευὴν τῆς αὐξήσεως, ἵνα ὁ Τιμοκράτους λόγος ἐλεγχθῇ. εἰ γὰρ ὁ μὲν Τιμοκράτης φησὶν ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων τεθεῖσθαι τὸν νόμον, φαίνονται δ' οὐχ οἱ ἀδύνατοι δεθέντες πολλάκις, ἀλλ' οἱ μάλιστα δυνατώτατοι, πῶς ἂν αὐτὸς φαίνοιτο ὁ ἀκροατὴς ἀνταγωνιστὴς τούτῳ τῷ λόγῳ, εἰδὼς δὲ μετὰ τὰς λύσεις τὰς αὐξήσεις τεθεῖναι.

294 Ἀκούω δ' αὐτόν) Τοὺς βούλεται ἐντεῦθεν εἶναι τοὺς ἐπιλόγους, ἐπειδή, φασίν, ἐν ᾧ πρὸς αὐτοὺς κύκλῳ, ἐπελογίσατο τὰ τρία κεφάλαια. εἰσάγεται δὲ ὡς ἐν διασυρμῷ. ἀκούω δὲ λέγειν αὐτὸν ὡς ἐκτίσαι, οἱονεὶ παράδοξον λόγον, καὶ ἄπιστον, καὶ οὐδαμοῦ τοῖς ζητουμένοις ἀνήκοντα. διὸ καὶ περιτρέπει αὐτοῦ τὸν λόγον. ὁμολογοῦντι γὰρ ἐπίτηδες, ὅτι διὰ τοὺς πρέσβεις ἔθηκε τὸν νόμον, ἐπαγαγών, ὡς ἔνοχός ἐστι τῇ παρανομίᾳ μὴ ἐπὶ πᾶσι γεγραφὼς τὸν νόμον, ἀλλ' ὀλίγοις χαρισάμενος. ὅθεν ἐπισημαίνεται πρὸς τοὺς δικαστὰς καὶ ἀναμιμνήσκει τοὺς ὅρκους καθ' οὓς αὐτοὶ δικάζειν ὀμωμόκασι. λύει γάρ, φησι, τοὺς νόμους, καὶ μετὰ τῶν νόμων τὰ δικαστήρια. Ἄλλως εἰς τὸ αὐτό. Τινὲς λέγουσιν ἐκ τούτου νομίζεσθαι τὸν λόγον ἀσύστατον. εἰ γὰρ ἐκτέτικαν τὰ χρήματα, καὶ ὁμολογεῖ καὶ ὁ Δημοσθένης ἐντεῦθεν τοῦτο αὐτό, οὐκοῦν περιττῶς κατηγορεῖ. λέγομεν πρῶτον μέν, καὶ αὐτὸς ὁ ῥήτωρ ἐπισημαίνεται τοῦτο, ὅτι οὐ

295 περὶ τούτων ἐστὶν ὁ ἀγὼν νῦν, ἀλλὰ περὶ τοῦ, εἴτε ἐννόμως ἔγραψε τὸν νόμον ὁ Τιμοκράτης, εἴτε παρανόμως. Οὐδὲ καθ' ἕν) Τὸ οὐδὲ καθ' ἕν, ἀντὶ τοῦ οὐδὲ ὅλως. Εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τούτων) Τὸ διλήμματι πάλιν χρῆμα.

δὴ εἰς τοῦτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προελήλυθ' εὐη-
θείας, καὶ ῥαθυμίας, ὥστ' οὐδὲ τοιαῦτ' ἔχοντες πα-
ραδείγματα, ταῦτα μισεῖτε· ἀλλ' Ἀνδροτίων ὑμῖν
πομπείων ἐπισκευαστής. Ἀνδροτίων; ὦ γῆ καὶ θεοί. καὶ
292 τοῦτ' ἀσέβημα καὶ ἔλαττόν τινος ἡγεῖσθε. ἐγὼ μὲν
γὰρ ἡγοῦμαι δεῖν τὸν εἰς ἱερὰ εἰσιόντα, καὶ χερνίβων,
καὶ κανῶν ἁψόμενον, καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς ἐπι-
μελείας προστάτην ἐσόμενον, οὐχὶ προειρημένον
τακτὸν ἡμερῶν ἀριθμὸν ἁγνεύειν, ἀλλὰ τὸν βίον ὅ-
293 λον ἡγνευκέναι τοιούτων ἐπιτηδευμάτων, οἷα τούτῳ βε-
βίωται. καὶ περὶ μὲν τούτων, κατὰ σχολήν· ἃ δὲ Τι-
μοκράτει συνοίσει, πολλὰ λέγειν ἔχων ἔτι πρὸς τού-
τοις, παύσομαι· οἶδα δ' ὅτι ὡς μὲν οὐκ ἀσύμφο-
ρος ὑμῖν ἐστιν ὁ νόμος, καὶ παρὰ πάντας τοὺς νό-
294 μους εἰσενηνεγμένος, καὶ κατὰ πάντα ἀδίκως ἔχων,
οὐχ ἕξει λέγειν· ἀκούω δ' αὐτὸν λέγειν, ὡς ἐκτέτι-
σαι τὰ χρήματα Ἀνδροτίων, καὶ Γλαυκέτης, καὶ Με-
λάνωπος· καὶ ὅτι δεινότατ' ἂν πάθοι πάντων ἀνθρώ-
πων, εἰ πεποιηκότων ἐκείνων τὰ δίκαια, ὑπὲρ ὧν αὐτὸς
295 αἰτίαν ἔχει θεῖναι τὸν νόμον, μηδὲν ἧττον αὐτὸς ἁλίσκοι-
το. ἐγὼ δὲ τὸν λόγον ἡγοῦμαι τοῦτον οὐδὲ καθ' ἓν
λέγειν ἐνδέχεσθαι τούτῳ. εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τούτων, οὓς τὰ
προσήκοντα φήσεις πεποιηκέναι, θεῖναι τὸν νόμον ὁ-
μολογεῖς, κατ' ἐκεῖνό σε προσήκει ἁλίσκεσθαι φα-
296 νερῶς, ὅτι μὴ τιθέναι νόμον, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ
πᾶσι τοῖς πολίταις ἄντικρυς οἱ κύριοι νόμοι λέγου-
σι, καθ' οὓς οὗτοι δικάσειν ὀμωμόκασιν. εἰ δὲ τοῦ πᾶ-
σι συμφέροντος ἕνεκα ταῦτα νομοθετῆσαι φήσεις,
μὴ λέγε τὴν ἔκτισιν τὴν τούτων. οὐδὲν γὰρ κοι-
297 νωνεῖ τῷ νόμῳ τῷδε· ἀλλ' ὡς ἐπιτήδειός ἐστι, καὶ
καλῶς ἔχων ὁ νόμος, τοῦτο δίδασκε. τοῦτο γὰρ ἐάθ',
ὑπὲρ οὗ σὺ μὲν εἰσενεγκεῖν φής, ἐγὼ δὲ γέγραμ-
μαι τἀναντία φάσκων, κρῖναι δὲ προσήκει τουτουσί.

* εἰ δὲ τὰ χρήματα ἐκτετίκασι, τὸ κεφάλαιον. ταῦτα καὶ δεῖ πρ.

* χ προσῆκεν

Καὶ τὸ

καί τοι καὶ τοῦτο οὐκ ἀπορήσαιμ᾽ ἂν δεῖξαι, πάντα μᾶλλον, ἢ κατὰ τοὺς νόμους πεποιημένους τὴν ἔκτισιν 198 ἐκείνους τῶν χρημάτων. ἀλλ᾽ ἐπεὶ περὶ τούτων ὑμῶν οἰσόντων τὴν ψῆφον, τί δεῖ ταῦτα λέγοντα ἐνοχλεῖν; μενούσης γὰρ τούτων αὐτοῖς, οὐδ᾽ ἐκείνου ἀφέξεσθαι τὸν λόγον, ὡς δεινὰ ἂν πάθοι, εἰ γράψας ὅπως Ἀθηναίων μηδεὶς δεθήσεται, αὐτὸς πείσεται τοῦτο· 299 καὶ ὅτι τοὺς νόμους ὡς πρᾳοτάτους καὶ μετριωτάτους εἶναι, ὑπὲρ τῶν ἀδυνάτων μάλιστ᾽ ἐστί. περὶ δὲ τοὺς τοιούτους λόγους, βέλτιον προακηκοέναι μικρὰ πάντας ὑμᾶς, ἵν᾽ ἧττον ἐξαπατᾶσθε. ὅταν μὲν γὰρ λέγῃ, ὅπως μηδεὶς δεθήσεται Ἀθηναίων, μὴ λανθανέτω 300 ψευδόμενος ὑμᾶς. οὐ γὰρ τοῦτ᾽ ἔθηκεν, ἀλλ᾽ ὅπως ὑμεῖς ἄκυροι τῶν προστιμημάτων γενήσεσθε· καὶ τὴν μεθ᾽ ὅρκου, καὶ λόγου, καὶ κρίσεως ψῆφον ἐψηφισμένην, ἄδικον καταστήσει. μηδὲ ταῦθ᾽ ὑμῖν τὰ ἐκ τοῦ νόμου ῥήματα ἐκλέξας λεγέτω, ἃ φιλανθρωπότατ᾽ ἐστὶν ἀκοῦσαι· 301 ἀλλ᾽ ὅλον διεξιέτω τὸν νόμον ἐξῆς, καὶ τὰ συμβαίνοντ᾽ ἐξ αὐτοῦ, σκοπεῖν ἐάτω. εὑρήσετε γὰρ ταῦτα ὄντα, ἃ ἐγὼ λέγω, καὶ οὐχ ἃ φησιν οὗτος. ἀλλὰ μὴν περί γε τοῦ τοὺς πολλοῖς συμφέρειν τοὺς νόμους πρᾴους, καὶ μετρίους εἶναι, τάδε χρὴ σκοπεῖν. ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 302 δύο εἴδη, περὶ ὧν εἰσὶν οἱ νόμοι κατὰ πάσας τὰς πόλεις· ὧν τὸ μέν ἐστι, δι᾽ ὧν χρώμεθα ἀλλήλοις, καὶ συναλλάττομεν, καὶ περὶ τῶν ἰδίων ἃ χρὴ ποιεῖν διωρίσμεθα, καὶ ζῶμεν ὅλως τὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· τὸ δ᾽, ὃν τρόπον δεῖ τῷ κοινῷ τῆς πόλεως ἕνα ἕκαστον ἡμῶν χρῆσθαι, 303 ἐὰν πολιτεύεσθαι βούληται, καὶ φῇ κήδεσθαι τῆς πόλεως. ἐκείνους μὲν τοίνυν τοὺς νόμους περὶ τῶν ἰδίων ἠπίως κεῖσθαι καὶ φιλανθρώπως, ὑπὲρ τῶν πολλῶν ἐστί· τούσδε δὲ τοὺς περὶ τῶν πρὸς τὸ δημόσιον προσηκόντων, τοὐναντίον, ἰσχυρῶς, καὶ χαλεπῶς ἔχειν, ὑπὲρ 304 ὑμῶν ἐστίν. οὕτω γὰρ ἂν ἥκιστα οἱ πολιτευόμενοι, τοὺς πολλοὺς ὑμῶν ἀδικοῖεν. ὅταν δὴ τούτῳ τῷ λόγῳ χρῆται, ἐπὶ ταῦτα ἀπαντᾶτε, ὅτι τοὺς νόμους οὐκ ἐκείνους πρᾴους ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ τούσδε, οἳ τοῖς πεπολιτευμένοις φόβον παρέχουσι. πολλὰ δ᾽ ἄν τις ἔχοι λέγειν, εἰ καθ᾽ ἕκαστον, ὧν ἐρεῖ, διακωλῦσαι βούλοιτο, φενακισμοῦ καὶ παρακρούσεως ἕνεκα ῥηθησόμενα. ἀλλὰ τὰ μὲν πολλὰ παρήσω· κεφάλαιον δ᾽ ὑμῖν, ὃ μνημονεύετε, ἐρῶ. σκοπεῖτ᾽ ἐν ἅπασι τοῖς λόγοις, ὁπόσους ἂν λέγῃ, εἴ τι δυνήσεται τοιοῦτον εἰπεῖν, δι᾽ οὗ διδάξει, ὡς ἔστι δίκαιον τὸν θέντα τὸν νόμον, ταυτὶ προστάξαι περὶ τῶν παρεληλυθότων, ἃ περὶ τέλος 306 εἰληφότων ποιεῖ, καὶ περὶ τῶν μελλόντων γενήσεσθαι. πάντων γὰρ ὄντων αἰσχρῶν καὶ δεινῶν τῶν γεγραμμένων ἐν τῷ νόμῳ, τοῦτο δεινότατον, καὶ μάλιστα παράνομον γε-

Καί τοι καὶ τοῦτ᾽ οὐκ ἀπορήσαιμι) 197 Ὅρα πῶς τὴν λύσιν ἐκ τοῦ τελοῦς παρείληφεν· ἐκ τοῦ αἰτίου, καὶ τοῦ συνέχοντος, καὶ τοῦ κρινομένου. Οἶμαι τοίνυν 198 αὐτὸν, οὐδ᾽ ἐκείνου ἀφέξεσθαι) Τὸ ἀναίσχυντον αὐτοῦ δείκνυσιν. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ συμφέροντος ἡ ἀντίθεσις. [illegible] ταύτην ἐν τῷ κεφαλαίῳ, ἵνα μὴ δόξῃ πλείστους μάχας ἰσχυρὰς ποιήσας ὡς ἐπιλογικὴν ἐχρήσατο, προστάξας τὴν ὄντως [illegible] τῶν πρέσβεων, ἵνα [illegible] συμπλοκῆς [illegible]. μαθεῖν γὰρ ὁ ἀκροατὴς, ὅτι τῶν περὶ τὸν ἄνθρωπον χάριν ἔθηκε τὸν νόμον, οὐκ ἐπ᾽ αὐτὸν ὡς φιλάνθρωπον ἐπαινέσει, ἀλλὰ ψευδὲς ἡγήσεται τὸ, ὁ ἔγραψεν, ὅπως μηδεὶς δεθήσεται Ἀθηναίων. ἐφαίνη γὰρ διὰ τοὺς [illegible] τὸ δεσμὸν αἰτιῶν. Καὶ ὅτι τοὺς νόμους ὡς 299 πρᾳοτάτους) Καὶ τοῦτο τὸ μέρος ὁ ῥήτωρ ἤδη προδιωκήσατο. ἀποδείξας, οὐ πένητας, ἀλλὰ στρατηγοὺς καὶ δημοσίους, καὶ ὄντας τοὺς ὑπομένοντας τὸν δεσμὸν, ὥστε τὸ πρόσωπον τοῦ νόμου τὴν φιλανθρωπίαν οὐκ ἐργάζεσθαι· φροντίζει γὰρ οὐ τῶν ἀδυνάτων, ἀλλὰ τῶν διὰ τὰς κατὰ κοινοῦ βλάβας δεσμουμένων. ἔστι δὲ σοφισμός. οὐδὲν γὰρ ἐκεῖνος καὶ ἰδιώτας διά τινα πλημμελήματα δεθέντας, τῆς τοῦ νόμου πρᾳότητος ἀπολαύσαι. διαιρεῖ δὲ τὸν λόγον, διὰ τὸ ἐπὶ τῶν πολιτευομένων τῶν περὶ [illegible] ἀποφαίνεσθαι [illegible] τὸ δεσμὸν τὸ δίκαιον καὶ [illegible], τοὺς λόγους, οὓς λέγει ὁ Τιμοκράτης. εἰς δύο δὲ μερίζεται τὰ τῶν πόλεων, εἴς τε ἰδιωτικὰ, καὶ δημόσια. Κεφάλαιον δ᾽ ὑμῖν, ὃ μνημονεύετε, ἐρῶ) Ἐν βραχεῖ τὴν τοῦ νόμου ποιότητα διαβάλλει. κακίαν δὲ μεγίστην τὴν τῶν δύο χρόνων συναγωγὴν ἰσχυριζόμενος· ὅπερ ἐστὶ καὶ ἄτοπον, καὶ ὁμολογούμενον εἰς μομφὴν διὰ τὸ συνώνυμον. εἶτα ἔρχεται ἐπὶ τὴν τοῦ προσώπου ποιότητα, τὴν [illegible] ἐπάγων οὕτως. 305

νόμοι.

πολιτευομένοις.

[illegible]

Dein logi genera

306 Μήτ' ἄλλος μηδεὶς) Τῶν συνηγορούντων αὐτῷ. Καὶ λογίσασθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς) Ὅπερ ἐλέγομεν περὶ Βρα-
307 χέος, ὅτι πρὸς ἐκβολὴν ἐλεεινολογίας ἡ αἰτίας θέσις τίθεται, τοῦτο νῦν δείκνυται. [illegible] γὰρ αἰτίαν χρησάμενος,
καὶ εἰπών, οὔτε γὰρ συγγενὴς, οὔτ' ἀναγκαῖος ἦν σοι τούτων οὐδεὶς, [illegible] αὐτοῖς τὴν ἐκβολὴν τοῦ ἐλέους· δι' ὧν
δείκνυσιν αὐτὸν πολλὰ καὶ δεινὰ διαθέντα τὸν δῆμον, ἡνίκα τὴν εἴσπραξιν ἐποιεῖτο μετ' Ἀνδροτίωνος, ἵνα μηδ'
[illegible] ἐλεεῖν αἰσχροῦ. [illegible] ἀσελγῶς καὶ ὠμῶς ἐν ταῖς εἰσφο-
308 ραῖς τοῖς πολίταις χρησάμενος. Τὰ τούτων) Τὰ χρήματα τῶν [illegible] ὀφείλει ὁ νόμος διπλᾶ λαβεῖν [illegible]. Ἄλλως. [illegible] τούτων, τῶν δικαστῶν, τῶν ἐκ δήμου
309 [illegible], δεκτικῶς. Πολλοστῷ γὰρ χρόνῳ) Ἀντὶ τοῦ καταβάλλειν μετὰ τοσοῦτον χρόνον. [illegible] γὰρ λέγοντες, [illegible].
Οὔτ' ἄλλως πρᾶος καὶ φιλάνθρωπος) Ἵνα μὴ δόξῃ διὰ τὴν ἐκβολὴν ἡμερότητος καὶ τοὺς ἀδικοῦντας ἐλεεῖν, οἷα συμβαίνει πολλάκις, καὶ τοῦτο ἀναιρεῖ κακοήθως μετὰ τοῦ συγκρίνειν, φάσκων· μὴ γὰρ νικᾷς φιλανθρωπίᾳ τὸν δῆμον, μὴ εἰς ὅλον πάντων τῶν Ἀθηναίων ὑπάρχεις αὐτὸς ἐπιεικέστερος; μόνος σὺ παρὰ τοὺς ἄλλους οἰκτείρας
311 τούτους διέγνωκας; Ἀλλὰ θύρας ὑφαιρεῖν καὶ στρώματα) Διὰ τῆς διασκευῆς εἰς ὄψιν ἄγει τὴν χαλεπότητα. τὸ δὲ ἀποσπᾶν, [illegible] ἀποσπᾶν [illegible] καὶ [illegible] λαμβάνειν, ὥστε μηδὲ τοῖς [illegible] λογίζεσθαι. Καὶ διάκονον) τὴν πόρνην, ἀπὸ τοῦ διακονεῖν ταῖς ἡδοναῖς [illegible] εἰς τὰς [illegible] καὶ [illegible], ὧν [illegible] κατ' Ἀνδροτίωνος. τὸ δὲ [illegible]. Ἄλλως.
Καὶ διάκονον) [illegible] μόνον πρὸς ἄμφω [illegible], εἰς τε τὴν ὑπηρεσίαν τῶν χρειῶν, καὶ εἰς τὴν τῆς μίξεως, πάνυ [illegible]. καὶ ἴσως [illegible] καὶ [illegible] αἰνίττεται, ὡς [illegible] ἐν τῷ ἄλλῳ λόγῳ φανερῶς, ἵνα [illegible] αὐτὰς [illegible] Ἀνδροτίωνος τοῦ πόρνου. Ἐπράχθ' ὑμεῖς) τοὺς δικαστὰς προσποιεῖ.
313 Τὸν λόγον ἐγγράψαι) Τὸν λόγον λέγει, ὃν αὐτοὺς ἐδίδαξε, περὶ ὧν ἔμελλεν ἀπαιτεῖσθαι, τί εἰσὶ πράξει, καὶ ἐκ τίνος. Προῖκα γὰρ οὐδὲν ὠφελούμενος) [illegible] τοῦ [illegible], ὅτι μετ' Ἀνδροτίωνος ἔγραψε. προσῆκε γάρ φησι, μηδὲν ὠφελούμενος, εἶναι [illegible] ὑμῶν. καὶ μάχεσθαι πᾶσι τοῖς νόμοις, καὶ [illegible]
314 τῷ πρότερον. Ὃ τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ) Τέλος [illegible] τοῦ [illegible], [illegible].

διαφόρως

*ἀπολωλεκόσιν εἶναι λογίζεσθαι.

*πλανῶν

ἀγαπᾶν. εἰ δὲ τοῦτο μηδὲ ἓν ἐστί, μήτ' ἄλλος μηδεὶς τοῦτο Γύλων
307 δυνήσεται δεῖξαι, εἰδέναι χρὴ καὶ συνιέναι σαφῶς φενακιζομένους ὑμᾶς, καὶ λογίσασθαι πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ἐκ τίνος ποτὲ ἐπῆλθε τούτῳ τοιαῦτα νομοθετεῖν. οὐ προσῆκε, ὦ Τιμόκρατες. πόθεν; οὐδ' ὀλίγου δεῖ. τί ποτ' οὖν ἔθηκας τὸν νόμον; οὐδεμίαν γὰρ ἂν εἰπεῖν ἔχοις πρόφασιν
308 ἄλλην, δι' ἣν τοιοῦτον ἐπήρθης εἰσενεγκεῖν νόμον, ἢ τὸ σαυτοῦ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς αἰσχροκερδὲς καὶ. οὔτε γὰρ οἰκεῖος, οὔτε συγγενὴς, οὔτ' ἀναγκαῖος ἦν σοι τούτων οὐδείς. οὐδ' ἐκεῖνο ἂν ἔχοις εἰπεῖν, ὡς ἐλεήσας δεινὰ πάσχοντας ἀνθρώπους, εἵλου διὰ ταῦτα βοηθεῖν αὐτοῖς· οὔτε γὰρ ὅτε τὰ τού-
309 των πολλοστῷ χρόνῳ μόλις ἄγοντας ἐν τρισὶν ἐξεληλεγχθέντας δικαστηρίοις καταθεῖναι, οὐ θαυμαστόν, οὐ δεινὰ πάσχειν ἐστί· ποιεῖν γάρ ἐστι τοῦτό γε δεινά, καὶ περὶ ζωῆς μᾶλλον ἄν τινα μισεῖν, ἢ προσπέμπειν χρῆν. οὔτ' ἄλλως πρᾶος καὶ φιλάνθρωπος σύ τις τὴν ἄλλως διάφορος
310 ὤν, μᾶλλον ἐλεεῖς αὐτούς· οὐ γάρ ἐστι τῆς αὐτῆς ψυχῆς, Ἀνδροτίωνα μὲν, καὶ Γλαυκέτην, καὶ Μελάνωπον ἐλεεῖν, ἃ κλέψαντες εἶχον εἰ καταθήσουσι, τουτωνὶ δὲ τοσούτων ὄντων, καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ὧν ἐπὶ τὰς οἰκίας ἐβάδιζες σὺ, τοὺς ἕνδεκα, καὶ τοὺς ἀποδέκτας ἔχων, καὶ τοὺς
311 ὑπηρέτας, μηδένα πώποτε ἐλεῆσαι, ἀλλὰ θύρας ὑφαιρεῖν, καὶ στρώματα ἀποσπᾶν, καὶ διάκονον, εἴ τις ἐχρῆτο, ταύτην ἐνεχυράζειν· ἃ σὺ πέντ' ἐποίεις ἐνιαυτὸν ὅλον μετ' Ἀνδροτίωνος. πολλῷ γὰρ ἐκείνου σχετλιώτερον ἔπραττες ὑμεῖς, καὶ πολὺ μᾶλλον ἂν εἰκότως ἠ-
312 λέεις τούτους, εἰ δι' ὑμᾶς, ὦ κατάρατε, καὶ λέγοντας οὐδ' ὅτι οὐκ εἰσφέροντες παύονται. καὶ οὐκ ἀπέχρη τοῦτο, ἀλλὰ καὶ διπλᾶ πράττονται, καὶ ταῦθ' ὑπό τε σοῦ, καὶ Ἀνδροτίωνος· αἱ μὲν εἰσφοραὶ οὐδὲ πώποτε εἰσενηνόχατε. τηλικοῦτο τοίνυν ἐφρόνησεν οὗτος, ὡς ἄρ' οὐδὲ δί-
313 κην τούτων οὐδεμίαν δώσων, ὥστε μόνος δέκα τῶν συναρχόντων ὄντων, κοινὴ τὸν λόγον ἐγγράψαι μετ' Ἀνδροτίωνος ἐτόλμησε· προσῆκε γὰρ, οὐδὲν ὠφελούμενος, ὑμῖν Τιμοκράτης ἀποφαίνεται, καὶ νόμους εἰσφέρει πᾶσιν ἐναντίους· ὃ τελευταῖον δὲ καὶ ἑαυτοῦ νόμῳ προτέρῳ, ὃν
314 μὰ τὴν Ἀθηνᾶν οὐδ' ὑμᾶς οἶμαι λανθάνειν. ὃ τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ μάλιστ' ὀργῆς ἄξιον εἶναι, φράσω καὶ οὐκ ἀποκρύψομαι, ὅτι ταῦτ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πράττων

*ἀφαιρεῖν

*ἢ ἄγει

πων

τοῦτον ἐπ' ἀργυρίῳ, καὶ προῃρημένος ὡς ἀληθῶς μισθαρνεῖν, οὐκ εἰς ἃ καὶ συγγνώμην αὐτῷ τις ἂν ἔχοι, ταῦτ' ἀναλίσκει. ταῦτα δ' ἐστὶ τί; ὁ πατὴρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ τούτου, τῷ δημοσίῳ ὀφείλει· καὶ οὐκ ὀνειδίζων ἐκείνῳ λέγω, ἀλλ' ἀναγκαζόμενος. καὶ τοῦτον ὁ χρηστὸς περιορᾷ, καίτοι ὅστις μέλλων κληρονομήσειν τῆς ἀτιμίας, ἂν ἐκεῖνός τι πάθοι, μὴ οἴεται δεῖν ἐκτῖσαι, ἀλλὰ κερδαίνειν, ὅσον ἐκεῖνος ζῇ χρόνον, ἀξιοῖ, τοῦτο τὸ κέρδος, 316 τίνος ἂν ὑμῖν ἀπογνῶναι δοκῇ; καὶ τὸν μὲν πατέρα οὐκ ἐλεεῖς, οὔτε δεινά σοι πάσχειν δοκεῖ, εἰ σοῦ λαμβάνοντος, καὶ χρηματιζομένου, ἀπὸ τῶν εἰσφορῶν, ὧν εἰσπέπραχας, ἀπὸ τῶν ψηφισμάτων, ὧν γράφεις, ἀφ' ὧν εἰσφέρεις νόμων, διὰ μικρὸν ἀργύριον μὴ μετέχει 317 τῆς πόλεως; ἑτέρους δ' ἐλεῆσαι τινὰς φῄς; ἀλλὰ τί; διὰ τὴν ἀδελφὴν καλῶς διῴκηκεν. ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο ἠδίκει, κατὰ τοῦτο ἄξιός ἐστιν ἀπολωλέναι. πέπρακε γὰρ αὐτήν, καὶ οὐκ ἐκδέδωκε. τῶν γὰρ ὑμετέρων ἐχθρῶν ἑνὶ Κερκυραίῳ τινὶ τῶν νῦν ἐχόντων τὴν πόλιν, 318 καταλύοντι παρ' αὐτῷ, ὅτε δεῦρο πρεσβεύοι, καὶ βουληθέντι λαβεῖν αὐτήν· ἐξ οὗ δ' ἔπου, παραλείψω· λαβὼν ἀργύριον ἔδωκε. καὶ νῦν ἐστιν ἐν Κερκύρᾳ. ὅς οὖν τὴν μὲν ἀδελφὴν ἐπ' ἐξαγωγῇ φησὶ μὲν ἐκδοῦναι, πέπρακε δὲ τῷ ἔργῳ, τὸν δ' ἑαυτοῦ πατέρα οὕτω γη- 319 ροτροφεῖ, κολακεύει δὲ, καὶ μισθοῦ γράφει, καὶ πολιτεύεται, τοῦτον ὑμεῖς λαβόντες οὐκ ἀποκτενεῖτε; δείξετε ἄρα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κρίσεις βούλεσθαι, καὶ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' οὐκ ἀπηλλάχθαι τῆς πονηρίας. καὶ μήν, ὅτι μὲν προσήκει πάντας κολάζειν τοὺς ἀδικοῦντας, εὖ 320 οἶδ' ὅτι πάντες ἄν, εἴ τις ἔροιτο, φήσαιτε· ὅσῳ δὲ μάλιστα τούτους, οἳ τοὺς νόμους εἰσενηνόχασιν ἐπὶ βλάβῃ τοῦ πλήθους, ἐγὼ διδάξαι πειράσομαι. τῶν μὲν γὰρ κλεπτῶν, καὶ λωποδυτῶν, καὶ τὰ τοιαῦτα κακουργούντων ἕκαστος, πρῶτον μὲν ὡς ἀληθῶς τὸν ἐντυγχάνοντα ἀδικεῖ. καὶ οὐκ 321 ἂν οἷός τ' ἂν εἴη πάντας ἐκδῦσαι, οὐδὲ τὰ πάντων ὑφελέσθαι. εἶτα καταισχύνει τὴν ἑαυτοῦ δόξαν, καὶ τὸν βίον μόνον. εἰ δέ τις εἰσφέρει νόμον, ἐξ οὗ τοῖς βουλομένοις ὑμᾶς ἀδικεῖν, ἡ πᾶσα ἐξουσία, καὶ ἄδεια γενήσεται, οὗτος ὅλην ἀδικεῖ τὴν πόλιν, καὶ καταισχύνει πάντας. νόμος 322

Marginal notes: ἀπογνῶναι (beside line 9); γρ. καὶ (line 18); *φήσαιτε (line 27).

τῆς τοῦ προσιόντος ποιότητος. δι' ὃ δὲ οὐδὲν ἧττον ἐκβάλλει τὸν ἔλεον τί ποιεῖ; διὰ τούτου ἐργάζεται; μισεῖς αὐτὸν καὶ, καὶ ὑποψίας αὐτόπου τοὺς ἀκούοντας πίμπλησιν, ὡς αἰσχροκερδίας καταγνῶσιν ἄγαν κατὰ Τιμοκράτους, ἵνα καὶ διὰ τούτων αἴρῃ τὸν ἔλεον. 315

Ταῦτα δ' ἐστὶ τί) Οἷον εἰς ἃ ἀναλοῖ. Κληρονομήσειν τῆς ἀτιμίας) Νόμος γὰρ ἦν, εἴ τις ὀφείλων 316 περὶ τῆς ἐκτίσεως πλευτήσει, τοὺς παῖδας ἀποδιδόναι τὸ ὄφλημα. εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὺς ἀτίμους εἶναι, ἕως ἂν ἀποδῶσι. Καὶ τὸν μὲν πατέρα οὐκ 316 ἐλεεῖς) Ικανῶς ἀπὸ τοῦ πάθους διαβέβληκε τὸν Τιμοκράτη. εἰ γὰρ οὐκ οἰκτείρει πατέρα, πῶς ἄν τις ὑπολάβοι 317 διὰ φιλανθρωπίαν τὴν περὶ τοὺς ἄλλους γεγραφέναι τὸν νόμον, οὐδ' ἵνα μή τι *ὑπολάβοι, ὡς δι' ἀπορίαν τοῦτο ποιεῖ. ταχέως ἐπάγει τοὺς πολλοὺς τῶν κερδῶν πόρους· ἀπὸ τῶν εἰσφορῶν, ἀπὸ τῶν ψηφισμάτων, ἀπὸ τῶν νόμων, ὧν γράφεις, φησί. καὶ πάλιν, ἵνα μή τις *ὑπολάβῃ, ὡς πολὺ 318 τὸ ἀργύριόν ἐστι τοῦ ὀφλήματος, καὶ οὐ δύναται ἐκτῖσαι, προσέθηκε, διὰ μικρὸν ἀργύριον μὴ *μετέχειν τῆς πόλεως, [illegible] τοῦ πάθους [illegible]. Ἑτέρους δ' ἐλεῆσαι τινὰς 319 φῄς) Οἷς σὺ οὐδὲν ἦν ὁ φύσας, ἀλλ' ἁπλῶς ἀλλοτρίους καὶ οὐ προσήκοντας. καὶ ἵνα μὴ νομίσῃ τις, ὡς ἄρα χαλεποῦ τοῦ πάθους τυχὼν, τοιοῦτος ὤφθη περὶ αὐτόν, τὴν ἀδελφὴν προσέθηκεν, ὑφ' ἧς διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεως παθεῖν οὐδὲν ὅμοιον ἔμελλε κακόν. πέπρακε γὰρ αὐτήν, οὐκ ἐκδέδωκεν. εἰ καὶ δὴ τὴν ἀδελ- 320 φὴν, ἣ πεπιστευμένη, ἢ τῷ θεῷ καταλειμμένη, ἐκδοῦναι ἀναλῦσαι τῷ ξένῳ. καὶ γὰρ ὑποτάττει τινὰ τοιαύτην ὁ ῥήτωρ ὑπόνοιαν ὡς λέγει, βουληθέντι λαβεῖν αὐτήν. Ἀλλὰ τί; διὰ τὴν ἀδελφὴν) Οὐχ ἁπλῶς ταῦτα ποιεῖ· διαβάλλει αὐτὸν ἐκ τοῦ 321 ἔξωθεν βίου. μᾶλλον δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ἐν ὅλοις τοῖς λόγοις αὐτοῦ, τοῦτο ποιεῖ ὁ ῥήτωρ. ἀλλ' ἐπειδὴ ἔγνω ὅτι πρὸς τὴν κρινομένην εἰ καὶ ἀνύσκονται ἐν τῇ κρίσει, ἀλλ' οὖν γε πολλάκις προσβοηθούμενοι τῷ ἔξωθεν αὐτῶν βίῳ δύνανται συνθῆναι, ἐναντίως ἐπέθετο ὁ ῥήτωρ, τὸ καὶ τὸν ἄλλον αὐτοῦ βίον ἐν τοῖς ἐπιλόγοις διαβάλλειν, ἵνα μὴ εἰς τοῦτο καταφύγωσιν. Οὐκ ἐκδέδωκεν) Ἀντὶ τοῦ πρὸς γάμον οὐκ ἐξέδωκεν, ὡς ἠλευθέραν, ἀλλ' ὡς δούλην τι πέπρακεν. εἶτα ἐπιφέρει, πῶς αὐτὴν ἐπώλησε, καὶ τίνι. Καὶ νῦν ἐστιν ἐν Κερκύρᾳ) Ὥσπερ χλευάζοντος δέον ἐπὶ ξένης ἐκδίδοσθαι αὐτὴν οὖσαν, τοῦ νόμου τοῦτο ἀπείργοντος, τὸ δ' ἐπ' ἐξαγωγῇ, τὸ παραδοῦναι ἔξω τῆς 318 πόλεως. Ὃς οὖν τὴν μὲν ἀδελφὴν) Συναγωγὴ πάντων τῶν εἰρημένων πρὸς τὴν τοῦ ἤθους διαβολήν.

Καὶ μὴν ὅτι μὲν προσήκει) Σύγκρισις ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος. ἐλάττων γὰρ ὁ κλέπτης καὶ λωποδύτης, τοῦ πονηρὸν νόμον εἰσφέροντος. 319

γὰρ αἰσχρὸς ὅταν νόμος ᾖ, τῆς πόλεως ὄνειδός ἐστι τοῖς θεμένοις· καὶ βλάπτει πάντας, ὅσοι ἂν αὐτῷ χρῶνται. τὸν οὖν καὶ βλάπτειν ὑμᾶς, καὶ δόξης ἀναπιμπλάναι φαύλης ἐπιχειροῦντα, τοῦτον οὐ τιμωρήσεσθε λαβόντες; καὶ τί φήσετε; 323 γνοίη δ' ἄν τις οὕτω μάλιστα, ἡλίκα πράγματα συσκευάσας, γέγραφεν αὐτὸν, καὶ ταῦθ' ὡς ὑπεναντία τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ, εἰ λογίσαιτο, ὅτι πάντες οἱ καταλύοντες τὸν δῆμον, ὅταν πράγμασιν ἐγχειρῶσι νεωτέροις, τοῦτο ποιοῦσι, πρῶτον ἁπάντων, 324 ἔλυσαν τοὺς νόμους πρότερον νόμῳ, δι' ἃ μηδ' ἥντινα ταύτην ὑπέχοντες τὴν δίκην. πῶς οὖν οὐκ ἄξιος τεθνάναι, εἰ δυνατόν ἐστι, τρὶς, οὐχ ἅπαξ, ἀπολωλέναι ὅσ' εἰς ὤν, καὶ οὐ δήπου μέλλων καταλύσειν ὑμᾶς, ἀλλὰ τοὐναντίον αὐτὸς ἐν ὑμῖν, ἂν τὰ δίκαια καὶ προσήκοντα 325 ποιῆτε, ἀπολέσθαι, ὅμως ἐμιμήσατο τοῦτο τὸ δίκημα, καὶ διὰ τοῦ νόμου λύειν ἠξίωσεν, οὓς δέδηκε τὰ δικαστήρια, γράψας ἀναιδῶς, εἴ τινι προστετίμηται δεσμοῦ, κἂν τὸ λοιπὸν τινι προστιμηθῇ, τοῦτον ἀφεῖσθαι; καὶ μὴν εἰ αὐτίκα δὴ μάλα κραυγὴν ἀκούσετε πρὸς 326 τῷ δικαστηρίῳ, εἶτ' εἴποι τις, ὡς ἀνέῳκται τὸ δεσμωτήριον, οἱ δὲ δεσμῶται φεύγουσιν, οὐδεὶς οὔτε νέος, οὔτε γέρων, οὔτ' ὀλίγωρος οὕτως ἐστὶν, ὅστις οὐχὶ βοηθήσειεν ἂν, καθόσον δύναται. εἰ δέ τις εἴποι προσελθὼν, ὡς ὁ τούτους ἀφιεὶς ἐστὶν οὑτοσὶ, οὐδὲ λόγου τυχὼν, εὐθὺς ἂν 327 ἀπαχθεὶς, θανάτῳ ζημιωθείη. νῦν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἔχετε τοῦτον, ὃς οὐχὶ λάθρα πεποίηκε τοῦτο, ἀλλὰ φενακίσας καὶ παρακρουσάμενος ὑμᾶς, νόμον τέθηκε φανερῶς, ὃς οὐκ ἀνοίγνυσι μόνον τὸ δεσμωτήριον, ἀλλὰ καθαιρεῖ. προσανῄρηκε δὲ καὶ τὰ δικαστήρια.

328 τίς γὰρ ἢ τούτων, ἢ ἐκείνων χρεία, ὅταν οἷς τετίμηται δεσμοῦ, λύωνται; κἂν τὸ λοιπὸν τιμήσητέ τῳ, μηδὲν ὑμῖν ᾖ πλέον; δεῖ τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο σκοπεῖν, ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων πολλάκις εἰσὶν ἐψηφισμένοι τοῖς νόμοις χρῆσθαι τοῖς ὑμετέροις, ἐφ' ᾧ φιλοτιμεῖσθε ὑμεῖς εἰκότως. ὃ γὰρ εἰπεῖν τινά φασιν ἐν ὑμῖν, ἀληθές εἶναί μοι δοκεῖ, ὅτι 329 τοὺς νόμους ἅπαντες ὑπειλήφασιν ἐν ὑμῖν ὅσοι σωφρονοῦσι, τρόπους τῆς πόλεως εἶναι. χρὴ τοίνυν σπουδάζειν, ὅπως ὡς βέλτιστοι δόξωσιν εἶναι, καὶ τοὺς λυμαινομένους, καὶ διαστρέφοντας αὐτοὺς κολάζειν, ὡς εἰ καταρραθυμήσετε, τῆς φιλοτιμίας τε ταύτης ἀποστερηθήσεσθε, καὶ κατὰ τῆς πόλεως δόξαν οὐ χρηστὴν ποιήσετε. καὶ μὴν εἰ Σόλωνα 330 καὶ Δράκοντα δικαίως ἐπαινεῖτε, οὐκ ἂν ἔχοντες εἰπεῖν οὐδετέρου κοινὸν εὐεργέτημα οὐδὲν, πλὴν ὅτι συμφέροντας ἔθηκαν καὶ καλῶς ἔχοντας νόμους, δίκαιον δήπου καὶ τοῖς ὑπεναντίους τιθεῖσιν ἐκείνοις, ὀργίλως ἔχοντας, καὶ κολάζοντας φαίνεσθαι. οἶδα δὲ Τιμοκράτην, ὅτι τὸν νόμον εἰσενήνοχε τοῦτον, οὐχ ἥκιστα ὑπὲρ αὑτοῦ. πολλὰ γὰρ ἡγεῖ- 331 το πολιτεύεσθαι παρ' ὑμῖν ἄξια δεσμοῦ. βούλομαι τοίνυν ὑμῖν κἀκεῖνο διηγήσασθαι,

ὃ φασὶν

τος νόμον ἀδικεῖ. ἵνα μὲν γὰρ ὁ δύο σκοπῇ· εἶτα τὴν ἑαυτοῦ δόξαν καταισχύνει μόνην ὁ κλέπτης· ὁ δὲ γράφων, φησὶ, τὸν φαῦλον νόμον, καὶ πᾶσι λυμαίνεται, καὶ τὴν αἰσχύνην εἰς ὅλην * καταχεῖ τὴν πόλιν, ὅτι καὶ δόγμα πάντων εἶναι δοκεῖ κυρωθεὶς ὁ νόμος.

323 Γνοίη δ' ἄν τις οὕτω μάλιστα) Ἄλλος τόπος ἀπὸ τοῦ μείζονος. κατασκευάζει γὰρ ὅτι τοὺς τυράννους ἐζήλωσε γνώμην. ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι λύουσι τοὺς δεσμώτας, ἵνα χρῶνται πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν συμπράττοντας, τὸν αὐτὸν καὶ οὗτος τρόπον δι' ὧν ἔλυσε τὸν δεσμὸν, καὶ τὰ τῶν τυράννων μεμίμηται. Οἱ καταλύοντες τὸν δῆμον) Οἱ βουλόμενοι, φησὶ, καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν, τοὺς δεσμώτας λύουσιν, ἵνα ἔχωσιν αὐτοὺς πρὸς συμμαχίαν τοῦ καταλύειν τοὺς νόμους, καὶ τὴν πολιτείαν ἐξ οὗ * ἐφ' 325 ἐδέθησαν. Καὶ μὴν εἰ αὐτίκα δὴ μάλα) Λύσιν λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡ σύγκρισις διεσκεύασται δὲ διὰ πλειόνων 328 διὰ τὸ πιθανόν. Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς κἀκεῖνο σκοπεῖν, ὅτι πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων) Λογισμὸς ἀπὸ τοῦ ἐνδόξου σημαίνει γὰρ τὸ ζηλοῦν ὑμῶν τὰ νόμιμα τοὺς πολλοὺς τῶν Ἑλλήνων. ὅταν τοίνυν φαύλους τινὰς εἰσφέρωσι νόμους, ἀναιροῦσι τὴν * φιλίαν τῆς πόλεως, τὴν μίμησιν ἐκκαθαίροντες. 329 Καὶ μὴν εἰ Σόλωνα καὶ Δράκοντα) Ἐπιχείρημα ἀπὸ τοῦ ἐναντίου· εἰ γὰρ τοὺς τεθεικότας ἀρίστους νόμους στέργειν καλὸν, μισεῖν ἀνάγκη τοὺς εἰσενηνοχότας ἐκ τοῦ ἐναντίου τοὺς βλάπτοντας. Εἰς τὸ αὐτό. Ἰστέον ὅτι ὁ μὲν Σόλων ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρόνων τῶν τυράννων ἐν ταῖς Ἀθήναις, περὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν χρόνων. ὁ δὲ Δράκων, πρὸ αὐτοῦ ἑκατὸν πεντήκοντα ἔτεσιν, ὥς φησιν ὁ Διόδωρος. Βούλομαι τοίνυν

*ὀχετούς. *παρεδόθησαν. *δόξαν.

Handwritten marginalia: δεσμώτας λύσας p. — Οἱ νόμοι, τρόποι τῆς πόλεως

ὅ φασί ποτ' εἰπεῖν Σόλωνα κατηγοροῦντα νόμου τινὸς οὐκ ἐπιτηδείου θέντος. λέγεται γὰρ τοῖς δικασταῖς αὐτὸν εἰπεῖν, ἐπειδὴ τἆλλα κατηγόρησεν, ὅτι νόμος ἐστὶν ἁπάσαις, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ταῖς πόλεσιν, ἐάν τις τὸ νόμισμα διαφθείρῃ, θάνατον τὴν ζημίαν εἶναι. ἐπερωτήσας δὲ 332 εἰ δίκαιος αὐτοῖς καὶ καλῶς ἔχων ὁ νόμος φαίνεται, ἐπειδὴ φῆσαι πάντας τοὺς δικαστάς, εἰπεῖν ὅτι αὐτὸς ἡγεῖται ἀργύριον μὲν, νόμισμα εἶναι τῶν ἰδίων συναλλαγμάτων ἕνεκα τοῖς ἰδιώταις εὑρημένον. τοὺς δὲ νόμους ἡγεῖται τῆς πόλεως νόμισμα εἶναι. δεῖ δὴ τοὺς δικαστάς, πολλῷ 333 μᾶλλον, εἴ τις, ὃ τῆς πόλεώς ἐστι νόμισμα, τοῦτο διαφθείρει, καὶ παράσημον εἰσφέρει, μισεῖν καὶ κολάζειν, ἢ, εἴ τις ἐκεῖνο, ὃ τῶν ἰδιωτῶν ἐστί. προσθεῖναι δὲ τεκμήριον τοῦ καὶ μεῖζον εἶναι τὸ ἀδίκημα, τὸ τοὺς νόμους διαφθείρειν, ἢ τὸ ἀργύριον, ὅτι ἀργυρίῳ μὲν πολλαὶ 334 τῶν πόλεων καὶ φανερῶς πρὸς χαλκὸν καὶ μόλυβδον κεκραμένῳ χρώμεναι σῴζονται, καὶ οὐδ' ὁτιοῦν παρὰ τοῦτο πάσχουσιν. ὁμοίως δὲ νόμοις πονηροῖς χρώμενοι, καὶ διαφθείρεσθαι τοὺς ὄντας ἐῶντες, οὐδένες πώποτ' ἐσώθησαν. ταύτῃ μέντοι τῇ κατηγορίᾳ, καὶ Τιμο- 335 κράτης ἔνοχος καθέστηκε νυνί, καὶ δικαίως ἂν ὑφ' ὑμῶν τοῦ προσήκοντος τύχοι τιμήματος. χρῆν μὲν οὖν ἅπασιν ὀργίλως ἔχειν, ὅσοι τιθέασι νόμους αἰσχροὺς καὶ πονηρούς· μάλιστα δὲ τούτοις, οἳ τοὺς τοιούτους τῶν νόμων διαφθείρουσι, δι' ὧν ἐστιν ἢ μικράν, ἢ μεγάλην εἶναι τὴν πόλιν. εἰσὶ δ' οὗτοι τίνες; 336 οἵ τε τοὺς ἀδικοῦντας τιμωρούμενοι, καὶ ὅσοι τοῖς ἐπιεικέσι τιμὰς διδόασιν. εἰ γὰρ ἅπαντες προθυμηθεῖεν ποιεῖν ἀγαθόν τι τὸ κοινόν, καὶ τὰς τιμάς, καὶ τὰς δωρεὰς τὰς ὑπὲρ τούτων ζηλώσαντες, καὶ πάντες ἀποσταῖεν τοῦ κακουργεῖν, ἢ κακόν τι πράττειν, τὰς βλάβας, καὶ τὰς ζημίας τὰς ἐπὶ τούτοις κειμένας φοβηθέντες· ἔσθ' ὅ, τι κω- 337 λύει τὴν πόλιν μεγίστην εἶναι; οὐ τριήρεις, ὅσας οὐδεμία ἄλλη πόλις ἑλληνίς, κέκτηται; οὐχ ὁπλίτας; οὐχ ἱππέας; οὐ προσόδους; οὐ τόπους; οὐ λιμένας; ταῦτα δὲ πάντα τί σῴζει καὶ συνέχει; οἱ νόμοι. κατὰ γὰρ τούτους οὔσης τῆς πολιτείας, ἔστι ταῦτα χρήσιμα τῷ κοινῷ. εἰ δὲ τοὐναντίον γένοιτο ~~τῷ κοινῷ~~, τοῖς χρηστοῖς μὲν οὐδ' ὁτιοῦν πλέον, 338 τοῖς δ' ἀδικοῦσιν ἄδεια, ὅσην Τιμοκράτης γέγραφε· πῶς ἂν ταραχὴ γένοιτ' ἄν; εἰκότως. εὖ γὰρ ἴστε, ὅτι τούτων, ὧν διεξῆλθον, κτημάτων, οὐδ' ἂν εἰ δὶς γένοιτο ὅσα νῦν ἐστιν, οὐδ' ὁτιοῦν ἂν ὄφελος εἴη. οὐκοῦν τοίνυν διὰ τοῦτο τὸν νόμον φαίνεται κακῶς ἐπιχειρεῖν ὑμᾶς ποιεῖν, δι' οὗ τοῖς ἀδικεῖν ἐπιχειροῦσιν εἰσὶν αἱ τιμωρίαι. πάντων οὖν 339 ἕνεκα τῶν εἰρημένων ἄξιόν ἐστιν ὀργισθῆναι, καὶ κολάσαι, καὶ παράδειγμα ποιῆσαι τοῖς ἄλλοις τοῦτον. ὡς τὸ πράως ἔχειν τοῖς τοιούτοις, καὶ καταψηφίζεσθαι μέν, ὀλίγου δὲ τιμᾶν, ἐθίζειν, καὶ προδιδάσκειν ἐστὶν ἀδικεῖν ὑμᾶς, ὡς πλείστους.

Marginal variants: ἅπ. α. — αὐτὸς. α. — αὖ. α. — ἀνάγκη α. — εἴπερ αὖ οἴονται. — δὶς τόσα γένοιτο, ὅσα.

Scholia: ἵνα κἀκεῖνο) Πρὸς τὴν πόλιν ποιοῦ συμφερόντως ὁπλίζει κατὰ τοῦ Τιμοκράτους τὸν Σόλωνα. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς ἀεὶ δεσμοῦ διαλεγόμενος ἐδόκει λυπεῖν, προσαπολαμβάνει τὴν δόξαν τοῦ Σόλωνος εἰς βοήθειαν, πρὸς ὃν αὐτοί τε οὐ δυνήσονται, ἀλλὰ δημοτικὸν πιστεύοντες εἶναι. Φῆσαι) Τὸ φῆσαι, ἀντὶ τοῦ συνθέσθαι ὅτι καλῶς ἔχει ὁ νόμος ὁ περὶ τοῦ νομίσματος. κατὰ κοινοῦ δὲ πάλιν τὸ λέγεται. Ἀργύριον μὲν) Ἐκ τοῦ ἥττονος πάλιν τὸ ἐπιχείρημα. Πολλῷ μᾶλλ. εἴ τις, ὃ τῆς πόλ. ἐστι νόμισμα, τοῦτο διαφθείρει) Ἀντὶ τοῦ δεῖ κολάζειν ἐκεῖνον, εἴ τις διαφθείρει τὸ νόμισμα ἐκεῖνο, ὅπερ ἐστὶ τῆς πόλεως, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνον τὸν διαφθείροντα τὸ τῶν ἰδιωτῶν. εἰσὶ γὰρ καὶ ἰδιωτικοὶ νόμοι, ἀλλὰ μὴ λαμβάνειν πολλοὺς τόκους, καὶ ἄλλοι τοιοῦτοί τινες, ἀλλ' οὐχ οὗτοι καταλύειν εἰσὶν ἱκανοὶ τὴν πόλιν, ἀλλ' οἱ δημόσιοι. Ἡ μικρὰν, ἢ μεγάλην) Μικρὰν μὲν, ἐὰν καταλύωνται, μεγάλην δὲ, ἐὰν σῴζωνται. Ὄφελος εἴη) Δηλονότι, ἐὰν μὴ σῴζωνται οἱ νόμοι. Δι' οὗ) Νόμου, ὃν ἔγραψεν ὁ Τιμοκράτης. Εἰσὶν αἱ τιμωρίαι) Οἷον τοῖς βουλομένοις ἐμμένειν αὐτοῖς, οὐχ ὑπάρχουσι τιμαί, μὴ τιθέντων ὥσπερ οἱ παλαιοὶ νόμοι κελεύουσιν, οὐκ εἰσὶ τιμωρίαι. Ὡς πλείστους) Προδιδάσκειν ὡς πλείστους ἀδικεῖν ὑμᾶς.

Handwritten marginal note: Solonis dictum de lege... in legum depravatores

ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ ΛΟΓΟΥ.

Πυθάγγελος καὶ Σκάφων ἰδόντες Ἱεροκλέα φέροντα ἱερὰ ἱμάτια, ἐφ' οἷς καὶ χρυσᾶ γράμματα ἦν, δηλοῦντα τοὺς ἀναθέντας, ἀπάγουσι πρὸς τοὺς πρυτάνεις, ὡς ἱερόσυλον. οἱ δὲ τῇ ὑστεραίᾳ καθιστᾶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. κἀκεῖνος ὑπὸ τῆς ἱερείας, ἔφη, πεμφθεὶς λαβεῖν τὰ ἱμάτια, ἵνα κομίσῃ πρὸς τὸ ἱερὸν κυνηγέσιον. ἐνταῦθα Ἀριστογείτων γράφει ψήφισμα, πρῶτα μὲν ἀπροβούλευτον, ἔπειτα δὲ ὠμότατον, κελεῦον, ἐὰν μὲν ὁμολογῇ τὰ ἱμάτια ἐξενεγκεῖν, ἀποθανεῖν αὐτὸν αὐτίκα· ἐὰν δὲ ἀρνῆται, κρίνεσθαι· ἐξ οὗ συνέβαινεν αὐτῷ ὁμολογήσαντι μὲν τε-λευτῆς, παραχρῆμα τεθνάναι· ἐξάρνῳ δὲ γενομένῳ, μετ' ὀλίγον τοῦτο παθεῖν. τοῦτο τὸ ψήφισμα γραψάμενος παρανόμων Φανόστρατος ὁ Ἱεροκλέους τοῦ κινδυνεύοντος πατήρ, συγκατηγορήσαντος αὐτῷ Δημοσθένους, αἱρεῖ παρανόμων, καὶ τιμᾷ τὸ δικαστήριον Ἀριστογείτονι πέντε ταλάντων. τοῦτο μὲν δὴ πρῶτον ὄφλημα Ἀριστογείτονι γίνεται. ἔπειτα ἡγεμόνα γραψάμενος, καὶ τὸν ἀγῶνα ἀποφυγόμενος, τὸ πέμπτον μέρος μὴ λαβὼν τῶν ψήφων, ὦφλε χιλίας. οὐκ ἀποδόντος δὲ αὐτοῦ κατὰ τὴν ὡρισμένην προθεσμίαν, διπλοῦνται τὰ ὀφλήματα κατὰ τὸν νόμον, καὶ γίνεται δέκα τάλαντα, καὶ δισχίλιαι δραχμαί. ὑπὲρ τούτων τῶν χρημάτων ἀπογράφει τις εἰς τὸ δημόσιον χωρίον ἑαυτοῦ, καὶ τὸ χωρίον τοῦτο ὠνεῖται ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, τάξιν αἰτησάμενος τοῦ ὀφλήματος ὥστε τὰ δέκα ἔτεσιν ἐκτίσαι τὸ σύμπαν, καθ' ἕκαστον ἔτος τιθεὶς τὸ ἐπιβάλλον μέρος. δύο μὲν δὴ καταβολὰς ἀπήνεγκε, τάλαντα δύο καὶ δραχμὰς τετρακοσίας. τὸ δὲ λοιπὸν ὀφείλεται, τάλαντα ὀκτώ, καὶ δραχμαὶ χίλιαι καὶ ἑξακόσιαι. δοκεῖ οὖν ἔχειν ὁ Ἀριστογείτων τοῦ λέγειν ἐξουσίαν, καὶ μηκέτι ὀφείλειν, ἐπειδὴ χρήματα ἀποδίδωκε τῇ πόλει· καὶ ἐγράφετο πολλοὺς καὶ ἐδημηγόρει, τῶν νόμων τὸν ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ, μέχρις ἂν ἐκτίσῃ, κωλυόντων ἅπαντα. διὰ τοῦτο αὐτὸν οἱ περὶ Λυκοῦργον ἐνέδειξαν, ὡς, οὐκ ἐξόν, λέγοντα. οὐκ ἐξαληλιμμένου πίνακι ἐξ ἀκροπόλεως Ἀριστογείτονος, ἀλλ' ἔτι τοῦ ὀφλήματος ἐγγεγραμμένου, χρόνου δὲ καταστάντος τοῦ τὸ χωρίον ὠνησαμένου, ζήτημα συνίσταται, πότερον ὁ πριάμενος τὸ χωρίον ὀφείλει μόνος, ἢ καὶ ὁ πρότερος ὄφλων, ἄχρις ἂν ἐκτισθῇ τὸ χρέος. περὶ μὲν δὴ τὰ δύο ὀφλήματα τοῦτο συνίσταται τὸ ζήτημα. φασὶ δὲ αὐτὸν οἱ κατήγοροι, καὶ τρίτον ὀφείλειν ὄφλημα τῷ δημοσίῳ. πρὸς τοῦτο Ἀριστογείτων ἀνθιστάμενος, φησὶν ἀδίκως ἐγγεγράφθαι, καὶ διὰ τοῦτο δίκην λαχεῖν Ἀρίστωνι τῷ ἐγγεγραφότι. Δημοσθένης δὲ καὶ Λυκοῦργος περὶ μὲν τοῦ δικαίαν, ἢ μή, γεγενῆσθαι τὴν ἐγγραφήν, οὐδὲν λέγουσι. φασὶ δέ, ὅταν ἕλῃ τὸν Ἀρίστωνα, τότε Ἀριστογείτων μὲν ἐξαλειφθήσεται, ἐκεῖνος δὲ ἐγγραφήσεται κατὰ τὸν νόμον· πρὸ δὲ κριθῆναι τὸ πρᾶγμα, οὐ προσήκει λέγειν τὸν τέως δικαίως ἐγγεγραμμένον, καὶ ψευδῶς ἐγκαλοῦντα Ἀρίστωνι. ταῦτα μὲν δὴ τὰ ζητήματα τῆς ὑποθέσεως. ἀνταγωνίζεται δὲ αὐτῷ ὁ Λυκοῦργος, ἀπὸ προτέρου λέγων. τῷ Δημοσθένει δὲ περὶ μὲν τούτων βραχὺς πάνυ λόγος γέγονεν, ὡς προειλημμένων. ὁ δὲ ὅλος αὐτῷ λόγος τοῦ Ἀριστογείτονος βίου κατηγορίαν περιέχει. Διονύσιος δὲ ὁ Ἁλικαρνασεὺς οὐ δέχεται τούτους τοὺς λόγους Δημοσθένους εἶναι, ἐκ τῆς ἰδέας τεκμαιρόμενος. οἱ δέ φασιν ἐπίτηδες τὸν ῥήτορα τούτῳ χαρακτῆρι κεχρῆσθαι, ζηλώσαντα Λυκοῦργον εὐδοκιμοῦντα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις. οἱ δέ, ἐπειδὴ τὸν κατὰ τῆς ἡλικίας χρόνον εἰς τὴν πρωτολογίαν ἔλαβε Λυκοῦργος, καὶ πᾶσι τοῖς κεφαλαίοις αὐτὸς ἐχρήσατο, ὁ Δημοσθένης ἰδίας καθάπερ λοιπὸν φιλοσοφωτέρου μεταπλάττει, καὶ παραδικεῖ. ἄλλοι δέ, τὸν μὲν πρότερον δέχονται Δημοσθένους εἶναι· τὸν δὲ δεύτερον, οὐδαμῶς, οὐδὲν ἄξιον ἔχοντα τοῦ ῥήτορος.

(Marginalia: τὸ αὐτό. — ἀλλὰ Ἡγέμονα — ἐκτισθῇ. — Dionysius Halicarnasseus … — ὑμῶν — ὑπό· — θεός — ἐάν·)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ, ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

1 ΠΑΛΑΙ κάθημαι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ κατηγοροῦντος ἀκούων, ὥσπερ ὑμεῖς, Λυκούργου, τὰ μὲν ἄλλα καλῶς αὐτὸν ἡγούμην λέγειν· ἓν δὲ τεθαύμακα, ὁρῶν ὑπερδιατεινόμενον, εἰ ἀγνοεῖ τοῦθ', ὅτι οὔτε παρὰ τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ λόγους εἰρημένους, 2 οὔτε παρὰ τοὺς ὑπ' ἐμοῦ μέλλοντας ῥηθήσεσθαι, τὰ τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος δίκαιά ἐστιν ἰσχυρά· ἀλλ' ὡς ἂν ἕκαστος ἡμῶν ἔχοι, πρὸς τὸ ἢ δυσχεραίνειν, ἢ προσίεσθαι πονηρίαν. καὶ ἔγωγε ὑπολαμβάνω τὴν μὲν κατηγορίαν, καὶ τὸ τῶν λόγων πλῆθος, ἔθους ἕνεκα καὶ τῆς ὑμετέρας ἀκροάσεως δεῖν ποιήσασθαι· κεκρί-3 σθαι δὲ τοῦτο πάλαι τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τῆς ἑκάστου φύσεως οἴκοθεν· καὶ νῦν εἰ μὲν εἰσὶν ὑμῶν οἱ πλείους, οἷοι τοὺς πονηροὺς φιλεῖν καὶ σώζειν, μάτην ἐρραψῳδηκότες ἡμᾶς ἔσεσθαι· εἰσὶ δ' οἷοι μισεῖν, δίκην ἂν θεοὶ θέλῃ, τουτονὶ δώσειν. πολλῶν δὲ λόγων εἰρημένων καὶ πάντων καλῶς, οὐκ ὀκνήσω πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἅ γ' ἐμοὶ φαίνεται. 4 ἐμοὶ γὰρ οὐδ' ὁποιονοῦν ἐοικέναι δοκεῖ τοῖς ἄλλοις ὁ παρὼν ἀγών. σκοπεῖτε δ' οὑτωσί. πρὸς

ἅπαντ'

ἁπλῶς ἔρχονται τὰ δικαστήρια οἱ μὲν δικασταί, παρὰ τοῦ κατηγόρου καὶ τοῦ φεύγον-
τος τὸ πρᾶγμα μαθησόμενοι, περὶ οὗ δεήσει τὴν ψῆφον ἐνεγκεῖν αὐτοὺς εἰσὶν· ἀντί-
δικοι, μὲν ἑαυτὸν δείξων ἑκάτερος ὄντα τὰ τῶν νόμων δίκαια ἰσχυρά. τὰ δὲ τουτουὶ τοῦ
ἀγῶνος, πῶς ἔχει; οἱ μὲν δικάζοντες ὑμεῖς, ἥκετε μᾶλλον ἢ μὲν τῶν κατηγόρων εἰ- 5
δότες καὶ ὀφείλοντα τῷ δημοσίῳ τοῦτον, καὶ γεγραμμένον ἐν ἀκροπόλει, καὶ οὐκ
ἐξὸν αὐτῷ λέγειν· ὥσθ' ἕκαστον ὑμῶν κατηγόρου τάξιν ἔχειν· καὶ τὰ δίκαια εἰδέναι, καὶ
μὴ μαθεῖν δεῖσθαι. ὁ δὲ κρινόμενος τοῦ μὲν εἰς σωτηρίαν αὐτῷ φερόντων οὐδὲ ὁτιοῦν
πάρεστιν ἔχων, οὐχὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ πράγματος λόγους δικαίους, οὐ τὸν ἑαυτοῦ 6
βίον ἀνθρώπινον, οὐκ ἄλλο οὐδὲ ὁτιοῦν ἀγαθόν. δι' ἃ δὴ ἂν καὶ μηδὲ ὁτιοῦν ἀδι-
κῶν τις, ἔδεισε, διὰ ταῦθ' οὗτος οἴεται σωθήσεσθαι. ἐν γὰρ τῇ τῆς πονηρίας ὑπερβολῇ
τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας ἔχει. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων, δοκεῖ μοί τις οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν,
εἰπών, ὅτι νυνὶ κρίνεται μὲν Ἀριστογείτων, δοκιμάζεσθε δὲ καὶ κινδυνεύετε ὑμεῖς περὶ 7
δόξης. εἰ μὲν γὰρ ὀφθήσεσθε ἐπὶ τοῖς οὕτω φανεροῖς καὶ μεγάλοις ἀδικήμασιν ὀρ-
γιζόμενοι καὶ τιμωρούμενοι, δόξετε τοῦθ', ὅπερ ἐστέ, δικασταὶ καὶ φύλακες τῶν νόμων
εἰσεληλυθέναι· εἰ δ' ἕτερόν τι τούτων περιέσται· ὃ μηδεὶς μὲν αὐτὸς πεπεικέναι φή-
σειν, ἐν δὲ ταῖς ψήφοις εὑρεθήσεται· δέδοικα μὴ δόξητέ τισι τὸν ἀεὶ βουλόμενον εἶναι πο- 8
νηρόν, τῶν ἐν τῇ πόλει, παιδοτριβεῖν. ἀσθενὴς μὲν γάρ ἐστιν ἅπας ὁ πονηρὸς καθ' ἑαυ-
τόν. ἐὰν δ' ἂν ὑμεῖς προσθῆσθε, οὗτος ἰσχυρὸς γίγνεται. ἔστι δὲ τοῦτο τῷ μὲν λαβόντι
παρ' ὑμῶν ἐργασία καὶ δυναστεία, ὑμῖν δὲ τοῖς δοῦσιν, ὄνειδος. βουλοίμην δὴ ἄν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸ τοῦ περὶ τῶν ἰδίων ἐμὲ τῶν τούτου λέγειν, σπουδάσαντας 9
ὑμᾶς ἐξετάσαι διὰ βραχέων, εἰς ὅσην αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν περιῆγε τὴν πό-
λιν δημοσίᾳ πάντα τὰ τοιαῦτα θηρία, ὧν μέσος, καὶ τελευταῖος, καὶ προφανέστατός ἐστιν
οὗτος. τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω. ἀλλ' εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀναβαίνουσιν, ἐν αἷς ὑμεῖς
γνώμης ἀπόδειξιν, οὐ πονηρίας, τοῖς λέγουσι προστίθετε, τόλμαν καὶ κραυγήν, καὶ 10
ψευδεῖς αἰτίας, καὶ συκοφαντίας, καὶ ἀναισχυντίαν, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα συνε-
σκευασμένοι· ὧν οὐκ ἂν εὕροι τις ἐναντιώτερα τῷ βουλεύεσθαι, νομίζω· οὐδ'
ἂν αἴσχιω. καὶ τούτοις τοῖς αἰσχροῖς πάντων τῶν καλῶν τῶν τῆς πόλεως περίεισι, τῶν
νόμων, τῶν προέδρων, τοῦ προγράμματος, τῆς εὐκοσμίας. εἰ μὲν δὴ ὑμεῖς ταῦτα 11
βούλεσθε, καὶ μετὰ τῆς ὑμετέρας γνώμης οὗτοι ταῦτα ποιοῦσιν, ὁδῷ βαδίζειν, καὶ
οὐδὲν δεῖ. εἰ δ' ἐπανορθώσασθαι ταῦτ' ἔτι καὶ νῦν οἴεσθε χρῆναι, καὶ τὰ προειρη-
μένα πόρρω καὶ πολὺν ἤδη χρόνον αἰσχρῶς καὶ κακῶς ὑπὸ τούτων διῳκη-
μένα, βελτίω ποιῆσαι· πάντα τὰ τοιαῦτα ἔθη παριδόντας ὑμᾶς τήμερον ὀρθῶς 12
δεῖ δικάσαι, τὴν τὰ δίκαια ἀγαπῶσαν εὐνομίαν περὶ πλείστου ποιησαμένους· ἣ
πάσας καὶ πόλεις καὶ χώρας σώζει, καὶ τὴν ἀπαραίτητον καὶ σεμνὴν δίκην, ἣν
ὁ τὰς ἁγιωτάτας ἡμῖν τελετὰς καταδείξας Ὀρφεύς, παρὰ τὸν τοῦ Διὸς θρόνον φη-
σὶ καθημένην, πάντα τὰ τῶν ἀνθρώπων ἐφορᾶν. ἣν εἰς ἑαυτὸν ἕκαστον νομί- 13
σαντα βλέπειν, οὕτω ψηφίζεσθαι, φυλαττόμενον καὶ προορώμενον μὴ καται-
σχῦναι ταύτην, ἧς ἐπώνυμός ἐστιν ὑμῶν ἕκαστος ὁ ἀεὶ δικάζων λαχών, τὰ πάν-
των τῶν ἐν ταύτῃ τῇ πόλει καλὰ καὶ δίκαια καὶ συμφέροντα φυλάττων, ταύτην
τὴν ἡμέραν παρακαταθήκην ἔνορκον εἰληφὼς παρὰ τῶν νόμων, καὶ τῆς πολι- 14
τείας καὶ τῆς πατρίδος. ὡς εἰ μὴ τοῦτον ἕξετε τὸν τρόπον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς συνη-
θείας εἰσεληλυθότες καθεδεῖσθε, φοβοῦμαι μὴ τὸ πρᾶγμα εἰς τοὐναντίον πε-

Marginal notes: δικάσοντες. — καὶ τὰ πράγματα εἰδέναι οὐδὲν ὅτι τι… μαθεῖν δεῖσθαι. — ἅπαν. — οὕτω. — ἰσχύει. — ἢ μὰ τοῖς… — τῆς εὐνομίας — καί. — οὕτω δι-. — ταῦτα τὰ ἐν τῇ πόλει καλά.

Vos de Vestra, populus, Ade vobis iudicate.
Eunomias effectus.
Dice Iovi assidet.

15 εἰ σιγῇ· καὶ δοκοῦντες ἡμεῖς ἀεὶ Ἀριστογείτονος κατηγορεῖν, ὑμῶν κατηγοροῦντες φανούμεθα. ὅσῳ γὰρ ἂν μᾶλλον, ἡμῶν δειξάντων τὴν τούτου πονηρίαν, μηδὲν ὑμεῖς φροντίσητε, τοσούτῳ μείζων ἡ καθ' ὑμῶν αἰσχύνη γίγνεται. καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά. πάνυ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μετὰ πάσης οἰκειότητος ἐρῶ τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς.

16 ἐγὼ γὰρ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ὁρῶν ὑμᾶς καταπλήττοντάς με, καὶ ° παραχλευαζομένους ἐπὶ τὴν τούτου κατηγορίαν, ἠχθόμην, καὶ μὰ τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θεοὺς, οὐκ ἐβουλόμην. οὐ γὰρ ἠγνόουν, ὅτι ὁ ποιήσας τι τοιοῦτον παρ' ὑμῖν, καὶ παθὼν ἀπέρχεται. εἰ δὲ μὴ τηλικοῦτον, ὥστε εὐθὺς αἰσθέσθαι, ἀλλ' ἐὰν πολλὰ τοιαῦτα ποιῇ, καὶ μὴ

17 παύσηται, ταχὺ ° γνωσθήσεται. ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἡγούμην εἶναι πείθεσθαι τοῖς ὑμετέροις βουλήμασι. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς ἐνδείξεως καὶ τῶν νόμων δίκαια, ἀνθ' ὧν πεποίηκε, Λυκοῦργον αἱρεῖν ἡγούμην, καὶ τοὺς μάρτυρας τῆς πονηρίας τῆς τούτου, τούτους ἑώρων παρακαλουμένους. ἃ δὲ καὶ λογίζεσθαι ° τοῖς ὑπὲρ πόλεως καὶ νό-

18 μων βουλευομένοις προσήκει, καὶ σκοπεῖσθαι δεῖ, ταῦτα προῃρούμην εἰπεῖν, καὶ νῦν ἐπὶ ταῦτα πορεύσομαι. ἀκούσατε δὴ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συγχωρήσατέ μοι πρὸς Διός, ὡς πέφυκα καὶ προῄρημαι, περὶ τούτων διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς. καὶ γὰρ οὐδ' ἂν ἄλλως δυναίμην. ἅπας ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κἂν

19 μεγάλην πόλιν οἰκῶσι, κἂν μικράν, φύσει καὶ νόμοις διοικεῖται. τούτων δ' ἡ μὲν φύσις, ἐστὶν, ἄτακτον, καὶ ἀνώμαλον, καὶ κατ' ἄνδρα ἕκαστον, ἴδιον τοῦ ἔχοντος· οἱ δὲ νόμοι, ° κοινὸν καὶ τεταγμένον, ταὐτὸ πᾶσιν. ἡ μὲν οὖν φύσις ἂν ᾖ πονηρά, πολλάκις φαῦ-

20 λα βούλεται. διόπερ τοὺς τοιούτους, ° ῥᾳδίως ἐξαμαρτάνοντας εὑρήσετε. οἱ δὲ νόμοι, τὸ δίκαιον καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ συμφέρον βούλονται, καὶ τοῦτο ζητοῦσι. καὶ ἐπειδὰν εὑρεθῇ, κοινὸν τοῦτο πρόσταγμα ἀπεδείχθη, πᾶσιν ἴσον καὶ ὅμοιον. καὶ τοῦτ'

21 ἐστὶ νόμος, ᾧ πάντας προσήκει πείθεσθαι διὰ πολλά, καὶ μάλιστα, ὅτι πᾶς ἐστὶ νόμος, εὕρημα μὲν καὶ δῶρον θεῶν, δόγμα δὲ ἀνθρώπων φρονίμων, ἐπανόρθωμα δὲ τῶν ἑκουσίων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων, πόλεως δὲ συνθήκη κοινή, καθ' ἣν πᾶσι προσήκει ζῆν τοῖς ἐν τῇ πόλει. ἀλλὰ μὴν ὅτι νῦν Ἀριστογείτων

22 τοῖς μὲν τῆς ἐνδείξεως δικαίοις πᾶσιν ἑάλωκεν, ἕτερος δὲ οὐδεὶς ἐστὶν ἀνεκτὸς αὐτῷ λόγος, περὶ τούτων ῥᾴδιον διδάξαι. δυοῖν γὰρ ὄντοιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὧν ἕνεκα πάντες τίθενται οἱ νόμοι, τοῦ τε μηδένα μηδὲν, ὃ μὴ δίκαιόν ἐστι ποιεῖν, καὶ τοῦ, τοὺς παραβαίνοντας ταῦτα, κολαζομένους, βελτίους τοὺς ἄλλους ποιεῖν· ἀμ-

23 φοτέροις τούτοις οὗτος ἔνοχος ὢν φανήσεται. ἐπεὶ μὲν γὰρ οἷς ἐξ ἀρχῆς παρέβη τοὺς νόμους, τὰ ὀφλήματ' αὐτῷ γέγονεν. ἐπεὶ δ' οἷς οὐκ ἐμμένει, τούτοις νῦν ἐπὶ ° τὴν παρ' ὑμῶν ἄγεται τιμωρίαν, ὥστε μηδεμίαν καταλείπεσθαι πρόφασιν, δι' ἣν ἄν τις αὐτὸν ἀφίῃ. οὐδὲ γὰρ αὖ τοῦτ' ° ἐστὶν εἰπεῖν, ὡς ἄρ' ἐκ τούτων ἡ

24 πόλις οὐδὲν βλάπτεται. ἐγὼ γὰρ ὅτι μὲν πάντα ° ἀπόλλυται τὰ τῆς πόλεως ὀφλήματα, εἰ τὰ τούτου σοφίσματα προσδέξεσθε, καὶ ὅτι, εἰ ἄρα δεῖ τινὰς ἐκ τῶν ὀφειλόντων ἀφεῖναι, τοὺς ἐπιεικεστάτους, καὶ τοὺς βελτίστους, καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἥκιστα δεινοῖς ὠφληκότας, τούτους ἀφιέναι δεῖ, οὐχὶ τὸν πονηρότατον καὶ πλεῖστα ἡμαρτηκότα καὶ δι-

25 καιότατα ὠφληκότα καὶ ἐπὶ δεινοτάτοις. τί γὰρ ἂν γένοιτο συκοφαντίας, καὶ παρανομίας δεινότερον, ἐφ' οἷς ἀμφοτέροις οὗτος ὦφληκε. καὶ ὅτι οὐδ' εἰ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἀφίετε, οὐχὶ τὸν βιαζόμενον δήπου συγχωρῆσαι προσήκει· ὕβρεις γὰρ

26 ° τοῦτό γε· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ἐάσω· ἀλλ' ὅτι καὶ πᾶς ὁ τῆς πόλεως καὶ τῶν ° νόμων

Marginal notes: ° παροξυνομένους. ° γνώσεται. ° τοῖς βουλευομένοις. ° κοινὸν καὶ τεταγμένον. ° πάντες ἁμαρτάνοντας. ° ἔνοχος. ° αὐτῷ. ° ἀπόλλυται. ° δήπου.

Humanum genus natura et legibus regitur.

Legis definitio commendatio, quam Jurisconsulti in libros suos transtulerunt.

αὐτῷ

νόμων κόσμος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συνταράττεται καὶ διαφθείρεται κατὰ τοῦτον, καὶ τοῦτ' οἶμαι σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξειν. λέξω δ', οὔτε καινόν, οὔτε περιττὸν οὐδὲν, οὔτ' ἴδιον, ἀλλ' ὃ πάντες ὑμεῖς ἴστε ὁμοίως ἐμοί. εἰ γάρ τις ὑμῶν ἐξετάσαι βούλεται, τί ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, καὶ τὸ ποιοῦν τὴν βουλὴν συλλέγεσθαι, τὸν δῆμον εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβαίνειν, τὰ δικαστήρια πληροῦσθαι, τὰς ἕνας ἀρχὰς ταῖς νέαις ἑκούσας ὑπεξιέναι, πάντα, δι' ὧν ἡ πόλις οἰκεῖται καὶ σῴζεται, γίγνεσθαι· τοὺς νόμους εὑρήσει, καὶ τὸ τούτοις ἅπαντας πείθεσθαι. ἐπεὶ λυθέντων γε τούτων, καὶ ἑκάστῳ δοθείσης ἐξουσίας ὅ, τι βούλεται ποιεῖν, οὐ μόνον ἡ πολιτεία οἴχεται, ἀλλ' οὐδ' ὁ βίος ἡμῶν τοῦ τῶν θηρίων οὐδὲν ἂν διενέγκοι. τί γὰρ ἂν τοῦτον οἴεσθε ποιεῖν λυθέντων τῶν νόμων, ὃς ὄντων κυρίων τοιοῦτός ἐστιν; ἐπειδὴ τοίνυν οἱ νόμοι μετὰ τοὺς θεοὺς ὁμολογοῦνται σῴζειν τὴν πόλιν, δεῖ πάντας ὑμᾶς τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ εἰ ἐκάθησθε ἔρανον πληροῦντες, τὸν μὲν πειθόμενον τούτοις, ὡς φέροντα τὴν τῆς σωτηρίας φορὰν πλήρη τῇ πατρίδι, τιμᾶν καὶ ἐπαινεῖν, τὸν δ' ἀπειθοῦντα, κολάζειν. ἔρανος γάρ ἐστι πολιτικὸς καὶ κοινός, πάνθ' ὅσα τάξαιντο τῶν νόμων ἕκαστος ἡμῶν ποιεῖν. ὃν ὁ λείπων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλά, καὶ καλά, καὶ σεμνά, καὶ μεγάλα ὑμῶν ἀφαιρεῖται, καὶ διαφθείρει τὸ καθ' αὑτόν. ὧν ἓν, ἢ δύο ἐρῶ παραδείγματος ἕνεκα τὰ γνωριμώτατα. τὴν βουλὴν τοὺς πεντακοσίους ἀπὸ τῆς ἀσθενοῦς ταυτησὶ κιγκλίδος τῶν ἀπορρήτων κυρίαν εἶναι, καὶ μὴ τοὺς ἰδιώτας εἰσιέναι· τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη περισχοινίσηται, κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι, καὶ ἅπαντας ἐκποδὼν ἀποχωρεῖν· τὰς ἀρχὰς ἁπάσας, ὅσας οἱ λαχόντες ἄρχουσιν ὑμῶν, ἅμα τῷ τὸν ὑπηρέτην εἰπεῖν, μετάστητ' ἔξω, τῶν νόμων κρατεῖν, ἐφ' οἷς εἰσεπέμφθησαν, καὶ μὴ τοὺς ἀσελγεστάτους βιάζεσθαι· ἄλλα μυρία· πάντα γὰρ καλὰ καὶ σεμνά, καὶ δι' ὧν ἡ πόλις κοσμεῖται καὶ σῴζεται, οὕτω φυλάττουσιν· ἡ σωφροσύνη πρὸς τοὺς γονέας, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἡμῶν, ἡ παρὰ τῶν νέων αἰσχύνη, ἡ εὐταξία, τῇ τῶν νόμων προσθήκῃ τῶν αἰσχρῶν περίεστι, τῆς ἀναισχυντίας, τοῦ θρασύτητος, τῆς ἀναιδείας. ἴταμον γὰρ ἡ πονηρία καὶ τολμηρὸν καὶ πλεονεκτικόν. καὶ τοὐναντίον ἡ καλοκαγαθία, ἡσύχιον, καὶ ὀκνηρόν, καὶ βραδύ, καὶ δεινὸν ἐλαττωθῆναι. τοὺς νόμους οὖν δεῖ τηρεῖν, καὶ τούτους ἰσχυροὺς ποιεῖν τοὺς ἀεὶ δικάζοντας ὑμῶν. μετὰ γὰρ τούτων οἱ χρηστοὶ τῶν πονηρῶν περίεισιν. εἰ δὲ μή, λύεται πάντα, ἀνέῳκται, συγκέχυται, τῶν πονηροτάτων καὶ ἀναιδεστάτων ἡ πόλις μεστὴ γίγνεται. φέρε γὰρ πρὸς θεῶν εἰ ἕκαστος τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν Ἀριστογείτονος τόλμαν καὶ ἀναισχυντίαν λαβών, καὶ διαλογισάμενος ταῦθ', ἅπερ οὗτος, ὅτι ἔξεστι καὶ λέγειν καὶ ποιεῖν μέχρι τινὸς ὅ, τι ἂν βούληταί τις ἐν δημοκρατίᾳ, ἐάνπερ τοῦ ποῖός τις εἶναι δόξῃ ὁ ταῦτα ποιῶν ὀλιγωρήσῃ, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδενὶ τῶν ἀδικημάτων εὐθὺς ἀποκτενεῖ· εἰ ταῦτα διανοηθεὶς ὁ μὴ λαχὼν τῷ λαχόντι, καὶ ὁ μὴ χειροτονηθεὶς τῷ χειροτονηθέντι ἐξ ἴσου ζητοίη εἶναι, καὶ τῶν αὐτῶν μετέχειν καὶ ὅλως μὴ νέος, μὴ πρεσβύτερος τὰ προσήκοντα πράττοι, ἀλλὰ πᾶν τὸ τεταγμένον ἐξελάσας ἕκαστος ἐκ τοῦ βίου, τὴν ἑαυτοῦ βούλησιν, νόμον, ἀρχήν, πάνθ' ὑπολαμβάνοι· εἰ ταῦτα ποιοῖεν, ἔστιν ἔτι τὴν πόλιν οἰκεῖσθαι; τί δέ; τοὺς νόμους κυρίους εἶναι; πόσην δ' ἂν οἴεσθε βίαν, καὶ ὕβριν καὶ παρανομίαν ἐν ἁπάσῃ τῇ πόλει καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν γίγνεσθαι, καὶ βλασφημίαν, ἀντὶ τῆς νῦν εὐφημίας καὶ τάξεως; καὶ τί δεῖ λέγειν,

ὅτι τοῖς νόμοις ἅπαντα κοσμεῖται, καὶ τοῖς τούτοις πείθεσθαι; ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοὶ πάν-
37 των ἄρτι κληρουμένων Ἀθηναίων, καὶ πάντων εὖ οἶδ' ὅτι βουλομένων εἰς τουτὶ
λαχεῖν τὸ δικαστήριον, μόνοι δικάζεθ' ἡμῖν. διὰ τί; ὅτι ἐλάχετε. εἶτα ἀπεκλη-
ρώθητε. ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι λέγουσιν. εἶθ' ὑμεῖς αὐτοὶ κατὰ τοὺς νόμους εἰσεληλυ-
θότες, τὸν παρὰ τοὺς νόμους λέγειν ἢ πράττειν τι βιαζόμενον λαβόντες ἀφήσετε;
38 καὶ οὐδεὶς ὑμῶν γελῶν, οὐδὲ ἔργον ἔχων φανήσεται, ἐφ' οἷς ὁ βδελυρὸς καὶ ἀναι-
δὴς ἄνθρωπος οὑτοσὶ βιάζεται τοὺς νόμους; ὅς, ὦ μιαρώτατε πάντων τῶν ὄν-
των ἀνθρώπων, κεκλεισμένης σοι τῆς παρρησίας οὐ κιγκλίσιν, οὐδὲ θύραις· ἃ καὶ
παρανοίξειεν ἄν τις· ἀλλὰ τοσούτοις καὶ τηλικούτοις ὀφλήμασι, καὶ τούτων παρὰ τῇ
39 θεῷ κειμένων, ἐς ὃ σὺ πρὸς τούτων βιάζῃ, καὶ παρεισέρχῃ πρὸς ταῦτα, ἀφ' ὧν ἀπε-
λαύνουσί σε οἱ νόμοι, ἀπεψηφισμένος πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει δικαίοις, γνώσει τριῶν
δικαστηρίων, τῇ γραφῇ θεσμοθετῶν, ἑτέρᾳ πρακτόρων, τῇ τῆς βουλήσεως, ἣν
αὐτὸς διώκεις γραφήν, καὶ μονονουχὶ ἁλύσει σιδηρᾷ δεδεμένος, εἰσδύῃ παρὰ
40 ταῦτα καὶ διὰ πάσας. καὶ προφάσεις πλάττων, καὶ ψευδεῖς αἰτίας συντιθεὶς, τὰ
κοινὰ ἀνατρέψειν οἴει. καὶ μὴν μέγα καὶ σαφὲς ὑμῖν ἐρῶ παράδειγμα, ὅτι ταῦ-
τα οὐδὲ καθ' ἓν προσήκει περιιδεῖν. εἰ γάρ τις αὐτίκα δὴ μάλα εἴποι, ὡς ἐκ τῶν
μεσωτάτων, ἢ τῶν πλουσιωτάτων, ἢ τῶν λελειτουργηκότων, ἢ τῶν τοιούτων τινὸς με-
41 ρῶν ἀφορίσας, τοὺς λέγοντας εἶναι δεῖ, ἀποκτείναιτ' ἂν αὐτὸν εὖ οἶδ' ὅτι, ὡς κα-
ταλύοντα τὸν δῆμον. καὶ δικαίως ἂν τοῦτο ποιήσαιτε. καὶ μὴν ὅ, τι βούλεσθε τού-
των, ἧττόν ἐστι δεινόν, ἢ εἴ τις ἐξ ὧν ἐστιν οὗτος μερῶν, εἴποι τοῖς βιαζομένοις ἐξεῖ-
ναι λέγειν, ἢ τοῖς ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου, ἢ τοῖς ὧν ὁ δῆμος ἀπέκτεινε τοὺς πατέρας, ἢ
42 τοῖς ἀποδεδοκιμασμένοις ἀρχὴν λαχοῦσιν, ἢ τοῖς ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ, ἢ τοῖς
καθάπαξ ἀτίμοις, ἢ τοῖς πονηροτάτοις, καὶ οὖσι, καὶ δοκοῦσι. πάντα γὰρ ταῦτα ὑπάρ-
χει τούτῳ, καὶ πρόσεστι τοῖς οἷος οὗτός ἐστι τὴν φύσιν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
νομίζω μὲν αὐτὸν καὶ ἐφ' οἷς νῦν ποιεῖ, δικαίως ἂν ἀποθανεῖν πολὺ μέντοι μᾶλλον,
43 ἢ οὐδέν γε ἧττον ἐφ' οἷς δῆλός ἐστι ποιήσων, εἰ τὴν παρ' ὑμῶν ἐξουσίαν λήψεται,
καὶ καιρὸν, ὃ μὴ γένοιτο. ὃ καὶ θαυμαστόν ἐστιν εἴ τις ὑμῶν ἀγνοεῖ, ὅτι ἐπὶ μὲν κα-
λὸν, ἢ χρηστὸν, ἢ τῆς πόλεως ἄξιον πρᾶγμα οὐδὲν οὗτός ἐστι χρήσιμος· μὴ γάρ,
ὦ Ζεῦ καὶ θεοί, τοσαύτη σπάνις ἀνδρῶν γένοιτο τῇ πόλει, ὥστε παρὰ Ἀριστογείτονος
44 τῶν καλῶν τι ποιήσασθαι· ἐφ' ἃ δ' ἂν καὶ χρήσαιτό τις τοιούτῳ θηρίῳ, ἀπεύχεσθαι
τοῖς θεοῖς μὴ γενέσθαι, δεῖ. εἰ δ' ἄρα καὶ συμβαίη, μεῖζόν ἐστιν ἀτύχημα τῇ πόλει
ἀπορῆσαι τοὺς βουλομένους ἐξαμαρτεῖν, δι' οὗ τοῦτο ποιήσουσιν, ἢ τοῦτον ἀφειμένον
αὐτοῖς ἕτοιμον ὑπάρξαι. τί γὰρ οὗτος ὀκνήσειεν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν αἰσχίστων
45 ἢ δεινῶν, ἄνθρωπος μιαρὸς, καὶ πατρικῆς ἔχθρας πρὸς τὸν δῆμον ἀνάμεστος; τίς
δ' ἂν ἄξιος μᾶλλον, ὃ μὴ γένοιτο, ἀνατρέψαι τὴν πόλιν, εἰ λάβοιτο ἐξουσίας; οὐχ
ὁρᾶτε ὅτι τῆς φύσεως αὐτοῦ, καὶ τῆς πολιτείας οὐ λογισμὸς, οὐδ' αἰδὼς οὐδὲ μία,
ἀλλ' ἀπόνοια ἡγεῖται; μᾶλλον δ' ὅλον ἐστὶν ἀπόνοια, ἡ τούτου πολιτεία; ἣ μέγιστον
46 μέν ἐστιν αὐτῷ τῷ ἔχοντι κακόν, δεινὸν δὲ καὶ χαλεπὸν πᾶσι, τῇ πόλει δ' οὐδ' ἀ-
νεκτέον. ὁ γὰρ ἀπονενοημένος ἅπας, αὐτὸν μὲν προεῖται, καὶ τὴν ἐκ λογισμοῦ σω-
τηρίαν· ἐκ δὲ τοῦ παραδόξου καὶ τοῦ παραλόγου, ἐὰν ἄρα σωθῇ, σώζεται. τίς
οὖν εὖ φρονῶν ἑαυτὸν ἂν, ἢ τὰ τῇ πατρίδι συμφέροντα τούτῳ ἐπιτρέψαι; τίς
47 δ' οὐκ ἂν, εἰς ὅσον δυνατὸν, φύγοι καὶ τὸν ἔχοντα ταύτην, ἐκποδὼν ποιήσαι·

το, ἵνα

το, ἵνα μηδὲ ἄκων αὐτῷ ποτὲ περιπέσῃ; οὐκ ἀπονοίας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς 48
ὑπὲρ πατρίδος βουλευομένους δεῖ ζητεῖν ὅτῳ κοινωνήσουσιν, ἀλλὰ νοῦ, καὶ φρε-
νῶν ἀγαθῶν, καὶ προνοίας πολλῆς. ταῦτα μὲν γὰρ, εἰς εὐδαιμονίαν ἄγει πάντας
ἀνθρώπους. ἐκεῖνα δ' εἰς τοῦτον ἀπελθεῖν δεῖ. θεωρεῖτε δὲ μὴ πρὸς τὸν ἐμὸν λό-
γον, ἀλλ' εἰς πάντα τὰ τῶν ἀνθρώπων ἔθη βλέποντες. εἰσὶ ταῖς πόλεσι πάσαις 49
βωμοὶ καὶ νεῲ πάντων τῶν θεῶν. ἐν δὲ τούτοις, καὶ προνοίας Ἀθηνᾶς, ὡς μεγά-
λης καὶ ἀγαθῆς θεοῦ, καὶ παρὰ τῷ Ἀπόλλωνι ἐν Δελφοῖς κάλλιστος καὶ μέ-
γιστος νεὼς εὐθὺς εἰσιόντι εἰς τὸ ἱερόν· ὃς ὢν θεὸς καὶ μάντις, κατ' ἀμφότερα οἶδε
τὸ βέλτιστον· ἀλλ' οὐκ ἀπονοίας, οὐδ' ἀναιδείας. καὶ δίκης γε καὶ εὐνομίας καὶ αἰ- 50
δοῦς εἰσὶν ἅπασιν ἀνθρώποις βωμοί· οἱ μὲν, κάλλιστοι καὶ ἁγιώτατοι ἐν αὐτῇ τῇ
ψυχῇ ἑκάστου καὶ τῇ φύσει· οἱ δὲ, καὶ κοινοὶ τοῖς πᾶσι τιμᾶν ἱδρυμένοι, ἀλλ' οὐκ
ἀναισχυντίας, οὐδὲ συκοφαντίας, οὐδ' ἐπιορκίας, οὐδ' ἀχαριστίας. ἃ πάντα τούτῳ
πρόσεστιν. οἶδα τοίνυν, ὅτι τὴν μὲν ὀρθὴν, καὶ δικαίαν ὁδὸν τῆς ἀπολογίας οὐκ 51
φεύξεται· ἔξωθεν δὲ κύκλῳ περίεισι λοιδορούμενος, καὶ διαβάλλων, καὶ ὑπισχνούμε-
νος κρινεῖν, εἰσαγγέλλειν, παραδώσειν, τὰ τοιαῦτα δή. ἔστι δὲ πάντ' αὐτῷ ταῦτα, ἐὰν ὑπὲρ
ὑμεῖς ὀρθῶς ἀκούσητε, ἀδόκιμα. τί γάρ; οὐκ ἐξελήλεγκται τούτων ἐπὶ πάντων
πολλάκις; καὶ τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω· ἀλλ' ἀριστογείτων ἐπὶ τὰ γραφὰς κέκρικέ με, 52
τοὺς ὑπὲρ Φιλίππου τότε παρέλθοιεν σαυτὸν μισθώσας, καὶ εὐθύνας διδόντος δὶς
κατηγόρησας, καὶ ἀδράστειαν μὲν ἄνθρωπος ὢν, ἔγωγε προσκυνῶ, καὶ ἔχω τοῖς
θεοῖς, καὶ ἅπασιν ὑμῖν πολλὴν χάριν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς σώσασιν ἐμέ. σὺ δὲ
οὐδὲ πώποτέ γ' οὐδὲν ἀληθὲς λέγων ἐφάνης, ἀλλ' ἀεὶ συκοφαντῶν ἠλέγχου. ἐὰν 53
οὖν τοὺς νόμους ἀκύρους οὗτοι ποιήσαντες ἀφῶσί σε τήμερον, νῦν με *ἐξελέγ-
ξεις· περὶ τοῦ, σκοπεῖτε γὰρ οὑτωσί. δύ' ἔτη βιάζεται λέγειν οὗτος, οὐκ ἐξὸν αὐ-
τῷ, ἀλλὰ λέγει γε *ὁμοίως. ἔπειτ' ἐν τοιούτοις τὸν μὲν ταλαίπωρον Φωκίδην,
καὶ τὸν χαλκότυπον τὸν ἐκ Πειραιῶς, καὶ τὸν *σκυλοδέψην, καὶ ὅσων ἄλλων κα- 54
τηγόρηκε πρὸ ὑμῶν, εἰδὼς ἀδικοῦντας τὴν πόλιν· ἐμὲ δ' οὐκ ἑώρα τὸν ῥήτορα,
ᾧ ἐπολέμει, οὐδὲ τὸν Λυκοῦργον, οὐδὲ τοὺς ἄλλους, περὶ ὧν αὐτίκα δὴ τὰ πολλὰ
ἐρεῖ. καὶ μὴν κατ' ἀμφότερα ἄξιός ἐστ' ἀπολωλέναι· τοῦτο μὲν, εἴ τι καθ' ἡμῶν
ἔχων ἀδίκημα σιωπῶν, ἡμᾶς μὲν ἠφίει, ἐπὶ δὲ τοὺς ἰδιώτας ἐπορεύετο· τοῦτο δή, 55
εἰ μηδὲν ἔχων, ἕνεκα τοῦ διακρούσασθαι, καὶ φενακίσαι *ὑμᾶς, ταῦτ' ἐρεῖ. εἰ
τοίνυν ἄρα καὶ τοιοῦτός τις ἐστὶν ἄνθρωπος ἐν τῇ πόλει, οἷος οὐκ ὄντος τρό-
που τὸν κρινοῦντά τινας, καὶ συκοφαντήσοντα ζητεῖν, *εἴτε δικαίως, *ἢ ἀδίκως,
μηδὲν φροντίζειν, οὐδένα ἂν ἧττον εὕροι χρήσιμον, ἢ τοῦτον ἑαυτῷ. διὰ τί; ὅτι 56
τὸν κατηγορήσοντα τῶν ἄλλων, καὶ πάντας κρινοῦντα, αὐτὸν ἀνεξέλεγκτον ὑπάρχειν
δεῖ. ἵνα μὴ διὰ τὴν τούτου πονηρίαν διαφεύγωσιν ἐκεῖνοι. τούτου δ' οὔτε πλεό-
νων, *οὔτε μειζόνων ἁμαρτημάτων οὐδεὶς μᾶλλόν ἐστι μεστὸς ἐν τῇ πόλει. τί οὖν
οὗτός ἐστι; κύων νὴ Δία, φασί τινες, τοῦ δήμου. ποδαπός; οἷος οὓς μὲν αἰτιᾶται 57
λύκους εἶναι, μὴ δάκνειν· ἃ δέ φησι φυλάττειν πρόβατα, αὐτὸς κατεσθίειν. τίνα
γὰρ τῶν ῥητόρων οὕτως εἴργασταί τι κακὸν τοσοῦτον, *ἡλίκον τοὺς ἰδιώτας, οὓς συκο-
φαντῶν περιέρχεται; τίνα δὲ ἐξ οὗ πάλιν νῦν λέγει, κέκρικε ῥήτορα; οὐδένα.
ἀλλ' ἰδιώτας πολλοὺς περὶ ὧν ψήφισμα γράφων εἰσήγαγεν. ἀλλὰ μὴν τούς γε τοιού- 58
τους κύνας τῶν προβάτων, κατακόπτειν φασὶ δεῖν. ὥστε οὐκ ἂν φθάνοι κα-

'ἐκεῖσε. / Templū προνοίας Ἀθηνᾶς. / Impudentia templum Athenis. / *ἐξελέγξεις ἀεὶ τούτων. / *ὅμως. / *σκυλοδέψην. / *ὑμᾶς. / *εἴτε / *εἴτ. / *τίς. / *ἴσως. / κέκρικέ σε με / Adrastea. / Canes qui lupos non arcent sed ipsi praedes vorant

παντοπωλούμενος. οὐδὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήσιμός ἐστιν ὥς φησιν. ἀλλ' ἔστι
πρᾶγμα ἑώρακε μιαρὸν καὶ ἀναιδές. λοιδορούμενος γὰρ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ
προπετῶς ἅπασι προσκρούων, ὧν ἂν ἐκ τούτων ἀθρόους πάντας ὑμᾶς ἐκπε-
59 παρακρούσηται, τούτων καταβὰς καθ' ἕνα ὑμῶν παρ' ἑκάστου δίκην λαμβάνει, συ-
κοφαντῶν, αἰτῶν, εἰσπράττων ἀργύριον, οὐχὶ μὰ Δία τοὺς λέγοντας. οὔτι γὰρ ἐπί-
στανται τούτῳ διαβαττολίζεσθαι. ἀλλὰ τοὺς ἰδιώτας, καὶ τοὺς ἀπείρους. ἴσασι δ' οἱ
πεπληγμένοι. ἀλλὰ τί; διὰ ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ὁμολογήσετε, χρήσιμον δ' ἄν-
θρωπον τῇ πόλει κρίνετε, ὥστε πάντα ταῦτα παριδόντας, δεῖν αὐτὸν σώζειν. ἀλλ' ὧν
60 ἔργῳ πεῖραν εἰλήφατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέ ποτε ἐκ λόγου ταῦτα σκο-
πεῖτε. ἔστιν ὑμῖν οὐχὶ προσῆλθε πέντε ἐτῶν, ὧν ἐτιμήθη μὴ λέγειν αὐτῷ. τίς
οὖν ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ τοῦτον ἐπόθησε; τίς τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων διὰ τὴν ἀ-
πουσίαν εἶδε τὴν τούτου; τί δ', ἀφ' οὗ νῦν λέγει, βέλτιον γέγονε; ἐμοὶ μὲν γὰρ δο-
κεῖ τοὐναντίον. ἐν μὲν οὖν τῷ προεστῶτι χρόνῳ ἀναπαύσασθαι τῶν κακῶν ἡ πό-
61 λις, ὧν ἅπασιν ἔστι παρέχειν. ἀφ' οὗ δὲ πάλιν δημηγορεῖ, πολιορκεῖσθαι, λόγους
στασιώδεις καὶ ταραχώδεις ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἀεὶ λέγοντος τούτου. βού-
λομαι τοίνυν καὶ περὶ κινδυνευτικοῦ τινὸς ἅψασθαι λόγου, καὶ διαλεχθῆναι
τοῖς διὰ ταῦτα φιλοῦσιν αὐτόν· οὓς ὁποίους μὲν τινὰς χρὴ νομίζειν, αὐτοὶ σκοπεῖ-
62 σθε. ἐγὼ δ' οὐδὲν ἂν εἴποιμι, πλὴν ὅτι γε οὐ σωφρονοῦσι, προσνέμοντες αὑτοὺς
τούτῳ. τῶν μὲν οὖν ἐν τῷ δικαστηρίῳ νῦν ὄντων ὑμῶν, οὐδένα εἶναι τοιοῦτον ἡγοῦ-
μαι. καὶ γὰρ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καλόν, καὶ συμφέρον οὕτω καὶ λέγειν
ἐμέ, καὶ φρονεῖν περὶ ὑμῶν. ἐκ δὲ τῶν ἄλλων πολιτῶν, ἵν' ὡς εἰς ἐλαχίστους τὴν βλα-
63 σφημίαν ἀνάγω, ἢ μαθητήν, εἰ δὲ βούλεσθε, ἢ διδάσκαλον αὐτοῦ, Φιλοκρά-
την τὸν Ἐλευσίνιον, μόνον εἶναι τοιοῦτον ἡγοῦμαι· οὐδ' ὡς οὐχὶ πλειόνων ὄντων· ὥσπερ
γὰρ μηδεὶς ἄλλος Ἀριστογείτονι χαίρει. ἀλλ' ὃ καθ' ὑμῶν, ὡς οἴεται, ἐκεῖνος λέγει,
οὐδ' ὅτι τῶν ἄλλων πολιτῶν δίκαιός εἰμι δημοσίᾳ κατηγορεῖν. εἶτα καὶ ταυτὸ πεπόν-
64 θε καὶ πρὸς ἕνα ῥηθεὶς ὁ λόγος. ὃ μὲν οὖν ἐξετάζειν ἀκριβῶς εἶναι ἀνάγκη τὴν
φύσιν εἶναι ἣν Ἀριστογείτονι χαίροντα, ἐάσω, ἵνα μὴ πολλὰ βλάσφημα ἀναγκά-
ζωμαι διεξιέναι. ἀλλ' ἐκεῖνο λέγω, εἰ πονηρός ἐστιν Ἀριστογείτων ἁπλῶς, καὶ πι-
κρός, καὶ συκοφάντης, καὶ τοιοῦτος, οἷος ὑπισχνεῖται, δίδωμι, συγχωρῶ, Φιλόκρατες, σοὶ
65 τῷ τοιούτῳ, ἢ ὅμοιον σώζειν. τῶν γὰρ ἄλλων ἁπάντων καὶ φρονούντων ἃ δεῖ, καὶ φυ-
λαττόντων τοὺς νόμους, οὐδὲν ἂν παρὰ τοῦτ' εἶναι γενέσθαι. εἰ δὲ κάπηλός ἐστι πο-
νηρίας καὶ παλιγκάπηλος καὶ μεταβολεύς, καὶ μονονοὺ ζυγὰ καὶ σταθμὰ ἔχων, πάντα
ὅσα πώποτ' ἔπραξεν, ἐπώλει, τί τοῦτο, ὦ μάταιε, ἀκριβοῖς; οὔτε γὰρ μαγείρῳ μα-
66 χαίρας οὐδέν ἐστ' ὄφελος δύσπευθες, ἥτις μὴ τέμνει, οὔτε ὧν βουλόμενοι δι' αὐτοῦ
πᾶσι πράγματα καὶ κακὰ γενέσθαι, ὁ ταῦτα ἀποδυσάμενος συκοφάντης οὐδὲν
ἐστι χρήσιμος. ἀλλὰ μὴν ὅτι τοιοῦτός ἐστιν οὗτος, εἰδότι σοι φράσω. τῆς κατὰ Ἡγήμονος
εἰσαγγελίας μέμνησαι, ὡς ἀπέδοτο. τὰς κατὰ Δημάδου γραφάς, οἶσθ' ὡς ἐξέλιπε.
67 τὸν ἐλαιοπώλην Ἀγάθωνα· ταῦτα γὰρ πρότερον βοῶν καὶ κεκραγὼς ἰοὺ ἰού, καὶ πάντ'
ἄνω τε καὶ κάτω ποιῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ὡς δέον στρεβλοῦν, λαβὼν ὁπόσον πο-
τε, πρὶν ὅτε ἠφίετο, ἄφωνος ἐγένετο. τὴν κατὰ Δημοκλέους εἰσαγγελίαν ἀναστήσας
ποῖ ἔτρεψεν; ἀλλὰ μυρία, ὧν ἐμοὶ μὲν ἔργον ἁπάντων μνησθῆναι, σὺ δὲ οἶσθ'
68 ὅτι καὶ τὰ ἀντίγραφα αὐτῶν ἔχεις, ἐργολαβῶν αὐτῷ. τίς οὖν ὁ τὸν τοιοῦτον σώζων;
ἢ πονηρός;

ἀγαθὰ πρᾶγμα ὁρᾷ

forte legend[um] συνδιαβαττίζεσθαι, ut sit inani garrulitate cu[m] eo contendere. fictu[m] verbu[m] ex Battalo, a quo etiam Battologia nominata est.

Philocrates.

συμπεπληγμένοι

ἔργῳ

ἀεὶ

λέγει καί.

οὐδ' ὡς ἐπ' ὄντων πλειόνων ὥσπερ

σταθμὰ ἀπὸ τοῦ ὅσα

ἀποδειξάμενος

ἢ πονηρὸς, ἢ χρηστός; ἢ δῆλον ὅτι. τῶν μὲν γὰρ ὁμοίων προδότης· τῶν δὲ χρηστῶν ἐχθρὸς ἐκ φύσεως καὶ γένους. πλὴν εἰ συκοφάντου τις καὶ πονηροῦ σπέρμα καὶ ῥίζαν, ὥσπερ γεωργὸς, ὑπάρχειν οἴεται δεῖν τῇ πόλει. τοῦτο δ' οὐ καλὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. νομίζω δὲ μὰ τοὺς θεοὺς οὐδ' ὅσιον· οὐδὲ γὰρ τοὺς προγόνους ὑπολαμβάνω τὰ δικαστήρια ταῦθ' ὑμῖν οἰκοδομῆσαι, ἵνα τοὺς τοιούτους ἐν αὐτοῖς μοσχεύητε, ἀλλὰ τοὐναντίον ἵνα εἴργητε καὶ κολάζητε, καὶ μηδεὶς ζηλοῖ, μηδ' ἐπιθυμῇ κακίας. δεῖ κατάπαυσον δέ τι κινδυνεύει πρᾶγμ' εἶναι πονηρία. ὅπου γὰρ ἀεὶ ζητεῖται ἐπὶ τοῖς ὡμολογημένοις ἀδικήμασιν εἰ κρίνεται, καὶ οὐκ ἀπόλωλε πάλαι, τί χρὴ ποιεῖν ἢ λέγειν; ὃς εἰς τοῦθ' ἥκει πονηρίας, ὥστ' ἐνδεδεμένος ἤδη, βοῶν, συκοφαντῶν, ἀπειλῶν οὐκ ἐπαύετο, οἷς μὲν ὑμεῖς τὰ μέγιστα ἐνεχείριζετε στρατηγοῖς, ὅτι αὐτῷ γενόμενοι αἰτοῦντι οὐκ ἔδοσαν, οὐδὲ τῶν κατεγνωσμένων ἂν ἐπιστάτας ἑλέσθαι φάσκων, οὐκ ἐκείνοις ὑβρίζων, οὔ· ἐκείνοις μὲν γὰρ ἐξ ὧν μικρὸν γενομένοις δοῦσι τοῦτο, μὴ ἀκούειν ταῦτα· ἀλλὰ τὴν ὑμετέραν χειροτονίαν προπηλακίζων, καὶ τῆς ἑαυτοῦ πονηρίας ἐπίδειξιν ποιούμενος· τοὺς δὲ κληρωτοὺς ἀρχὰς ἀπράκτων, αἰτῶν, εἰς πρακτῶν γενομένων. τί κακὸν οὐ παρέχων; τὰ τελευταῖα δὲ ταυτὶ, πάντας εἰς ταραχὴν καὶ στάσιν ἐμβαλεῖν ζητήσας, γράμματ' ἐκπέμπων ψευδῆ. ὅλως δ' ἐπὶ τῶν πάντων κακῶν πεφυκὼς, καὶ πρόδηλος ὢν, ὅτι τοιοῦτός ἐστι τὸν βίον· σκοπεῖτε γάρ· εἰσὶν ὁμοῦ δισμύριοι πάντες Ἀθηναῖοι. τούτων ἕκαστος ἔν γέ τι πράττων κατὰ τὴν ἀγορὰν περιέρχεται, ἤτοι νὴ τὸν Ἡρακλέα τῶν κοινῶν, ἢ τῶν ἰδίων. ἀλλ' οὐχ οὗτος οὐδὲν οὐδ' ἂν ἔχοι δεῖξαι πρὸς ὅτῳ τὸν βίον ἐστὶ τῶν μετρίων, ἢ τῶν καλῶν, οὐχὶ τῶν πολιτικῶν ἀγαθῶν ἐπ' οὐδενὶ τὴν ψυχὴν διατρίβει· οὐ τέχνης, οὐ γεωργίας, οὐκ ἄλλης ἐργασίας οὐδεμιᾶς ἐπιμελεῖται· οὐ φιλανθρωπίας, οὐχ ὁμιλίας οὐδεμιᾶς οὐδενὶ κοινωνεῖ· ἀλλὰ πορεύεται διὰ τῆς ἀγορᾶς, ὥσπερ ὄφις, ἢ σκορπίος ἠρκὼς τὸ κέντρον, ἄττων δεῦρο κἀκεῖσε, σκοπῶν τίνι συμφορὰν, ἢ βλασφημίαν, ἢ κακόν τι προστρίψεται, καὶ καταστήσας εἰς φόβον, ἀργύριον πράξεται. οὐδὲ προσφοιτᾷ πρὸς τι τούτων τῶν ἐν τῇ πόλει κουρείων, ἢ μυροπωλίων, ἢ τῶν ἄλλων ἐργαστηρίων οὐδὲ πρὸς ἕν· ἀλλ' ἄσπειστος, ἀνίδρυτος, ἄμικτος, οὐ χάριν, οὐ φιλίαν, οὐκ ἄλλο οὐδὲν ὧν ἄνθρωπος μέτριος, γιγνώσκων. μεθ' ὧν δ' οἱ ζωγράφοι τοὺς ἀσεβεῖς γράφουσιν ἐν ᾅδου, μετὰ τούτων, μετ' ἀρᾶς καὶ βλασφημίας καὶ φθόνου καὶ στάσεως καὶ νείκους περιέρχεται. εἶθ' ὃν οὐδὲ τῶν ἐν ᾅδου θεῶν εἰκός ἐστι τυχεῖν ἱλεῶν, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀσεβεῖς ὠσθῆναι διὰ τὴν πονηρίαν τοῦ βίου· τοῦτον ὑμεῖς ἀδικοῦντα λαβόντες, οὐ μόνον οὐ τιμωρήσεσθε, ἀλλὰ καὶ μειζόνων ἀξιώσαντες δωρεῶν ἀφήσετε, ὡς τοὺς εὐεργέτας; τίνι γὰρ πώποτε ὑμεῖς ἔδοτε, ἐὰν ὄφλῃ τι τῷ δημοσίῳ, τούτῳ μὴ καθέντι, τῶν ἴσων μετέχειν; οὐδενί. μὴ τοίνυν μηδὲ τούτῳ δότε νῦν, ἀλλὰ τιμωρήσασθε, καὶ παράδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις. ἄξιον δ' ἐστὶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ λοιπὰ ἀκοῦσαι· δεινῶν γὰρ ὄντων, ὑπερβολὴν ἐχόντων, ὧν ἠκούσατε ἀρτίως λέγοντος Λυκούργου, τὰ λοιπὰ ἐνάμιλλα τούτοις, καὶ τῆς αὐτῆς φύσεως εὑρεθήσεται. πρὸς μὲν γὰρ τὸν πατέρα ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ προσόδους ἀπελθεῖν ἐξ Ἐρετρίας, ὥσπερ ἠκούσατε Φαίδρου, ἀποθανόντα ὁ ἀσεβὴς οὗτος καὶ μιαρὸς οὐκ ἔθαψεν, οὐδὲ τοῖς θάψασι τὴν ταφὴν ἀποδέδωκεν· ἀλλὰ καὶ δίκην προσείληχε. πρὸς δὲ τῷ τῆς μητρὸς μὴ ἀπέχεσθαι τὼ χεῖρε, ὥσπερ ἀρτίως ἠκούσατε τῶν μαρτύρων· καὶ τὴν ἀδελφὴν, τὴν ἑαυτοῦ οὐχ

ὁμοπατρίας μὲν οὔσης, θυγατέρα δὲ ἐκείνης ὁπωσδήποτε γεγονυίας· ἐῶ γὰρ τοῦ-
79 το· ἀλλ' ἀδελφήν γε, ἐπ' ἐξαγωγῇ ἀπέδοτο, ὥς φησι τὸ ἔγκλημα τῆς δίκης, ἣν ὑπὲρ τούτων ἔλαχεν αὐτῷ ὁ χρηστὸς ἀδελφὸς οὑτοσί, ὁ νῦν συναπολογησόμενος· πρὸς δὲ τούτοις τοιούτοις οὖσι, ἕτερον δεινόν, ὦ γῆ καὶ θεοί, πρᾶγμ' ἀκούσεσθε. ὅτε γὰρ τὸ δεσμωτήριον διορύξας ἀπέδρα, τότε πρὸς γυναῖκά τινα ἔρχεται Βωξίαν Ζωβίαν
80 ὄνομα, ᾗ ἐτύγχανεν, ὡς ἔοικε, κεχρημένος ποτέ· καὶ κρύπτει καὶ διασῴζει τὰς πρώτας αὐτὸν ἡμέρας ἐκείνη, ἃς ἐζητεῖτο, καὶ ἐκρύπτετο ἐν ἀδείᾳ. καὶ μετὰ ταῦτα δοῦσα ὀκτὼ δραχμὰς ἐφόδιον, καὶ χιτώνισκον καὶ ἱμάτιον, ἐξέπεμψεν εἰς Μέγαρα. ταύτην τὴν ἄνθρωπον τὴν τὰ τοιαῦτα εὐεργετήσασαν αὐτόν, ὡς πολὺς παρ' ὑμῖν ἔ-
81 πνει, καὶ λαμπρὸς ἦν, μεμφομένην τι, καὶ τούτων ὑπομιμνήσκουσαν, καὶ ἀξιοῦσαν εὖ παθεῖν, τὸ μὲν πρῶτον ῥαπίσας καὶ ἀπειλήσας, ἀπέπεμψεν ἀπὸ τῆς οἰκίας· ὡς δ' οὐκ ἐπαύετο ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ γυναικεῖον πρᾶγμα ἐποίει, καὶ πρὸς τοὺς γνωρίμους προσιοῦσα ἐνεκάλει, λαβὼν αὐτὸς αὐτοχειρίᾳ πρὸς τὸ πωλητή-
82 ριον ἐκ μετοικίου ἀπήγαγε. καὶ εἰ μὴ κείμενον αὐτῇ τὸ μετοίκιον ἔτυχεν, ἐπέπρατ' ἂν διὰ τοῦτον, ᾧ τῆς σωτηρίας αὕτη αἰτία ἐγεγόνει. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν τὴν γραφὴν τοῦ πατρὸς οὐκ ἀπειληφότα, καὶ τὸν τῆς δίκης διαιτητήν, ἣν ὑπὲρ τῆς πράσεως τῆς ἀδελφῆς ἔλαχεν αὐτῷ οὑτοσί. καὶ τὸ ἔγ-
83 κλημα. φέρε. κάλει δὲ πάντων πρῶτον τὸν τῆς Ζωβίας προστάτην, τῆς ὑποδεξαμένης αὐτόν, καὶ τοὺς πωλητάς, πρὸς οὓς ἀπήγαγεν αὐτήν. ὑμεῖς δ' ἠγανακτεῖτε ἀρτίως εἰ τῶν ἐράνους φερόντων εἰς τὴν σωτηρίαν αὐτῷ κατηγορεῖ. μιαρόν, μιαρὸν τὸ θηρίον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἄμικτον. Λέγε τὰς μαρτυρίας.

84 Μαρτυρίαι.

Τίς οὖν ἰσχυρὰ κατὰ τοῦ τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα πονηρὰ πεποιηκότος γένοιτ' ἂν δίκης ἀξία τιμωρία; θάνατος μὲν γάρ, ἔμοιγε μικρὰ φαίνεται. οὐ τοίνυν εἰπὼν ἔτι τῶν ἰδίων αὐτοῦ πονηρευμάτων, τὰ λοιπὰ ἐάσω· τὸ γὰρ ἐξελθεῖν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου,
85 ἐμπεσόντος ἀνθρώπου τινὸς Ταναγραίου πρὸς κατεγγύην, γραμματεῖον ἔχοντος, προσελθὼν καὶ λαλῶν ὅ,τι δή ποτε, ὑφαιρεῖται τὸ γραμματεῖον. αἰτιωμένου δὲ καὶ δεινὰ ποιοῦντος τοῦ ἀνθρώπου, καὶ λέγοντος ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ὑφῄρηται, εἰς τοῦτο ἀφικνεῖται βδελυρίας, ὥστε τύπτειν ἐπιχειρεῖ τὸν ἄνθρωπον. νεάλης δὲ καὶ πρόσ-
86 φατος ὢν ἐκεῖνος, περιῆν αὐτοῦ τῷ παλαίειν, καὶ πολὺν χρόνον ἐμπεπλακότος. ὡς δ' εἰς τοῦθ' ἧκεν, ἀπεσθίει τὴν ῥῖνα τοῦ ἀνθρώπου. καὶ τότε μὲν περὶ τὴν γεγενημένην συμφορὰν ὁ ἄνθρωπος γενόμενος, ἀφίησι τοῦ τὸ γραμματεῖον ἐρευνᾶν ἢ ζητεῖν. ὕστερον δ' εὑρίσκουσι τὸ γραμματεῖον ἐν κιβωτίῳ τινί, οὗ τὴν κλεῖν οὗτος εἶχε.
87 καὶ μετὰ ταῦτα ψηφίζονται περὶ αὐτοῦ ταυτὶ ἐν τῷ οἰκήματι, μὴ πυρός, μὴ λύχνου, μὴ ποτοῦ, μὴ βρωτοῦ, μηδένα μηδενὸς τούτῳ κοινωνεῖν, μηδὲ λαμβάνειν, μηδὲ διδόναι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τὸν ἄνθρωπον αὐτόν, οὗ τὴν ῥῖνα ὁ μιαρὸς οὗτος ἐσθίων κατέφαγε.

88 Μαρτυρία.

Καλόν γε ἔργον ὁ ῥήτωρ ὁ δημηγορῶν ὑμῖν γέγονεν. ἄξιόν γε ἐκ τοῦ τὰ τοιαῦτα πεποιηκότος στόματος λόγον ἢ συμβουλήν τινα ἀκοῦσαι. ἀνάγνωθι δὲ καὶ τουτὶ τὸ καλὸν περὶ αὐτοῦ δόγμα.

Δόγμα.

89 Εἶτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ οἱ μὲν ἐπὶ πονηρίᾳ καὶ τοῖς ἀσχί- ἐσχάτοις.

στοις

Vide Harpocrationem πωλητ.. μετοίκιον. ταφὼν λαβών.

Ὅροι 526. 527

σοις ἐμπεπλευκότες εἰς τὸ οἴκημα, τοσούτῳ τοῦτον ἡγήσαντο ἑαυτῶν πονηρότερον,
ὥστε ἄμικτον ἑαυτοῖς καταστῆσαι· ὑμεῖς δ' ἐξεληλακότων τῶν νόμων αὐτὸν ἐκ τῆς
πολιτείας, εἰς ὑμᾶς αὐτοὺς καταστήσετε; ἢ τῶν πεπραγμένων, ἢ βεβιωμένων ἐπαι-
νέσαντες, ἢ τί τῶν πάντων οὐχὶ δυσχεράναντες; οὐκ ἀσεβής; οὐκ ὠμός; οὐκ ἀκά- 90
θαρτος; οὐ συκοφάντης; ἀλλ' ὅμως τοιαῦτα ποιῶν, καίτοι τοιοῦτος ὤν, ἐν ἁπάσαις ἀεὶ
βοᾷ ταῖς ἐκκλησίαις, ἐγὼ μόνος ἔτι λοιπὸς ὑμῖν. πάντες οὗτοι συνεστᾶσι. προ-
δίδοσθε. ἡ παρ' ἐμοὶ μόνον εὔνοια λοιπή. βούλομαι δὲ τὴν σφοδρὰν καὶ μεγάλην εὔ-
νοιαν αὐτοῦ ταύτην ἐξετάσαι, πόθεν ἐστὶ, καὶ ἐκ τίνος ὡς ἀληθῶς αὐτῷ γεγένηται, 91
ἵν', εἰ μὲν ἐστὶ τοιαύτη, χρῆσθε αὐτῇ καὶ πιστεύητε. εἰ δὲ μή, φυλάττησθε. πότερον γὰρ
ὅτι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θάνατον κατέγνωτε, καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ὁ Ὀλευσάμ ἀποστα-
σίου ἀπέδοσθε; διὰ ταῦτα αὐτὸν ὑμῖν ὑπολαμβάνετε εὔνουν εἶναι; ἀλλ' ἄτοπον νὴ
τὸν Δία καὶ πάντας τοὺς θεοὺς τοῦτό γε. εἰ μὲν γὰρ εὔνους ἐστὶν ἐκείνοις, καὶ τὸν τῆς φύ- 92
σεως διασώζει νόμον, ὃς καὶ ἀνθρώποις καὶ θηρίοις εἷς ὁ αὐτὸς ἅπασιν ὥρισται, στέρ-
γειν τοὺς γονέας, κακόνους ἐστὶ τοῖς ἐκείνους ἀπολωλεκόσι· δῆλον ὅτι καὶ νόμοις καὶ πολι-
τείᾳ τῇ τούτων. εἰ δὲ μηδένα τούτων ὑπόλογον ποιεῖται, ἡδέως ἂν εἰδείην, τίς ἐστιν
ὁ τὴν πρὸς τοὺς γονέας εὔνοιαν ὁρῶν προδεδωκότα τοῦτον, ἣν πρὸς τὸν δῆμον 93
νῦν ἔχειν ὑπισχνεῖται, πιστεύων. ἐγὼ μὲν γὰρ ἄπιστον καὶ θεοῖς ἐχθρὸν, οὐ μόνον ἀνθρώ-
ποις, ὑπολαμβάνω, τὸν τῶν γονέων ἀμνημονοῦντα. ἀλλὰ νὴ Δία ὅτι τὰς ἐνδείξεις αὐ-
τοῦ κατεψηφίσασθε, καὶ δὶς εἰς τὸ δεσμωτήριον κατέθεσθε καὶ αὐτὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν,
διὰ ταῦθ' ὑμῖν εὔνους ἐστίν; ἀλλὰ καὶ τοῦτ' ἄτοπον. ἀλλ' ὅτι τὴν ἀρχὴν, ἣν ἔλα- 94
χεν, ἀπεδοκιμάσατε; ἀλλ' ὅτι παρανόμων αὐτοῦ κατέγνωτε; ἀλλ' ὅτι πέντε τα-
λάντων προσετιμήσατε; ἀλλ' ὅτι δακτυλοδεικτεῖτε ἐπὶ τῷ πονηρότατον τῶν ὄντων
ἁπάντων δοκεῖν εἶναι; ἀλλ' ὅτι τῶν ὑπαρχόντων νόμων καὶ πολιτείας μενόντων, οὐκ
ἔνι τὴν αἰσχρὰν αὐτῷ τούτων ἀπαλλαγῆναι; ἀλλὰ διὰ τί ὑμῖν οὗτός ἐστιν εὔνους; ὅτι 95
φησὶν ἀναιδής ἐστιν. ὁ δ' ἀναιδὴς ἐκ τίνος ὠνομάσθη τῶν ἄλλων, ἀλλ' ἢ ὅταν τὰ
μήτε ὄντα, μήτ' ἂν γενόμενα, ταῦτα τολμᾷ λέγειν δι' ἀναισχυντίαν, ὅπερ οὗτος
ποιεῖ; ἡγοῦμαι τοίνυν καὶ περὶ τῆς ἐνδείξεως ἅ μοι παραλιπεῖν ἔδοξε Λυκοῦργος,
βέλτιον εἶναι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ὥσπερ ἂν εἰ εἰς χρέος 96
εἰσεπράττετε ἴδιον, οὕτως ἐξετάσαι τοῦτον, καὶ τὰ τουτουὶ τοῦ ἀγῶνος δίκαια. εἰ τοίνυν
τις ὀφείλειν τινὰ ᾐτιᾶτο χρήματα, ὁ δ' ἠρνεῖτο, εἰ μὲν ἐφαίνοντο αἵ τε συνθῆκαι, κα-
θ' ἃς ἐδανείσατο, κείμεναι, καὶ οἱ τεθέντες ὅροι ἑστηκότες, τὸν ἀρνούμενον ἡγεῖσθ' ἀ-
ναιδῆ δηλονότι. εἰ δ' ἀνῃρημένοι, τοὐναντίον, τὸν ἐγκαλοῦντα. οὕτω ταῦτα πέφυκεν. εἰσὶ 97
τοίνυν ὧν ἀεὶ [illegible] ὀφείλει τῇ πόλει συνθῆκαι μὲν, οἱ νόμοι, καθ' οὓς ἐγγράφονται
πάντες οἱ ὀφλισκάνοντες. ὅρος δὲ, ἡ σανὶς ἡ παρὰ τῇ θεῷ κειμένη. εἰ μὲν οὖν ἀνῄ-
ρηνται ταῦτα, καὶ ἐξήλειπται τὸ ὄφλημα, ἡμεῖς ληροῦμεν, μᾶλλον δὲ ψευδόμεθα.
εἰ δ' ἔτι ἐστὶ καὶ ἔσται ἕως περ ἂν ἐκτίσῃ, καὶ μένει, οὗτος οὐδὲν ἀληθὲς λέγει· ἀλλ' ἀ- 98
δικεῖ καὶ δεινὰ ποιεῖ, τὰ κοινὰ δίκαια ἀφαιρεῖν ἐπιχειρῶν. οὐ γὰρ εἰ μὴ πολὺ ἔστιν ὤ-
φλεν, ὀφείλει, νῦν ἡ κρίσις, οὐδ' ὁ λόγος ἐστὶν, ἀλλ' εἰ ὀφείλει. ἢ δεινά γ' ἂν πάθοιεν
οἱ διὰ γραφὴν ἐγγεγραμμένοι μόνον, εἰ δι' ὅτι μικρὰ καὶ οὐδὲν ἠδικήκασιν, ἰσχύ-
σει τὸ ὀφείλειν κατ' αὐτῶν· ἐὰν δέ τις μεγάλα ἠδικηκὼς, ἢ μίαν ἢ δὶς, ἢ δύο κατα- 99
βολὰς, ἐπίτιμος ἔσται. ἔτι τοίνυν τρία ἐστὶ τὰ ὀφλήματα, ἃ ἐγγέγραπται, καὶ ἐφ' οἷς
ἐνδέδεικται. τὰ μὲν δὴ δύο, ἐν ἀπογραφῇ πεποίηται, τὸ δ' ἓν, οὐκ ἀπογέγραπται;

Harpocr.

Margin notes: κ. καταμίξετε · κ. ὑμῖν διαμένω. κ. ἔτι εὔνους ὑμῖν. · δὴ · κατηγόρηκε. · προστετιμημένα. · καὶ τοιοῦτος · Harpocr. · λόγον · δακτυλοδεικτεῖν. · τὴν φύσιν · Anaides quis sit. · μένει, p. · δι' ὅτι μικρὰ, ἢ καὶ · ἢ δικαίως ᾖ, p.

ἀλλὰ βουλεύσεως τὸν ἀγωνιστὴν πρὸ ἀρίστωνα διώκει. καί φησιν· ἀδίκως γάρ με γέ-
100 γραφεν. δεῖ δή σε, ὡς ἔοικε, δίκην λαβεῖν. οὐκοῦν ἀποσχέσθαι τούτου, καὶ μεῖναι ἐν
οἷς πέπονθας, ἀνάγκη. ἢ τίνος λήψῃ δίκην; εἰ γὰρ ἔξεστί σοι πάντα ποιεῖν, ἀπὸ τοῖς ἄλ-
λοις, τί ἠδίκησας; φέρε δὴ πρὸς θεῶν, κἀκεῖνο σκέψασθε. ἂν ἕλῃ τὸν ἀρίστωνα τῆς
βουλεύσεως, τί ἔσται; ἐξαλειφθήσεται νὴ Δία. ὁ δ' αὐτὸς ἐγγραφήσεται. ταῦτα γὰρ οἱ
101 νόμοι λέγουσι καλῶς. πότερον οὖν ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας ὁ μὲν ὀφλήσει τῷ
δημοσίῳ ὁ ἐξαλειφθεὶς, ἐκεῖνος δὲ ἐπίτιμος ἔσται ὁ ἐγγραφείς; οὐκ ἔνι· οὐδὲ ἀ-
ξιοῖ ταῦτα συμβαίνειν· εἰ γὰρ ὅτ' ἐγγέγραπται, μὴ ὀφείλει, ἐπειδὰν ἐξαλειφθῇ, ὀ-
φλήσει δηλονότι. ἀλλ' οὐκ ἔστι ταῦτα, οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ὅταν ἐξαλειφθῇ, τότ' οὐκ
102 ὀφείλει. οὐκοῦν ἐξ ὧν ὀφείλει. τί δ'; ἂν αὐτὸς ἀποφύγῃ, περὶ τοῦ χρήσεται ταῦθ' ἡ
πόλις, ἃ νῦν οὐκ ἐξὸν αὐτῷ ποιεῖ; πόθεν δ' οἷς οὐ θανάτου τιμᾶται, καὶ δε-
σμοῦ, περὶ ὧν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, οἱ μὲν, τὰς ψυχὰς, οἱ δὲ, ὃ μὴ δεινὰ πεπονθέναι,
κομιοῦνται; ᾧ γὰρ οὐδὲ τῶν ἴσων, οὐδὲ τῶν ἐγκυκλίων δικαίων μετουσίαν διδόασιν
103 οἱ νόμοι, οὐδὲ τῶν ἀνηκέστων ἑτέροις αἴτιος γίγνεται, οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲ πολιτικῶς, οὐ-
δ' ὡς συμφέρει γιγνομένων τούτων. ἀλλ' ἐγὼ ταῦθ' ὁρῶ, ἀνάγκη μείζω, τὰ ἄνω
κάτω γίγνεσθαι, τί ποτ' οἴεσθ' εἶναι. ἐὰν ἡ γῆ μὲν ἄνω, τὰ δὲ ἄστρα κάτω γένηται,
οὐκ ἔστι τοῦτο γενέσθαι. μηδὲ γένοιτο. ἀλλ' ὅταν οἷς οὐκ ἐκ τῶν νόμων μὴ ἔξεστι,
104 οὐκ ἐκ τῶν ὑμετέρων βουλήσεων ἐξῇ, ὅταν ἡ μὲν πονηρία τιμᾶται, τὰ χρηστὰ δ'
ἀπορρίπτηται, ὅταν τὸ δίκαιον καὶ τὸ συμφέρον ἡττᾶται τοῦ φθόνου, τότε ἄνω καὶ
κάτω πάντα χρὴ νομίζειν ἐστράφθαι. ἤδη τοίνυν τινὰς εἶδον τῶν ἀγωνιζομένων,
οἳ τοῖς πράγμασιν αὐτοῖς ἁλισκόμενοι, καὶ οὐκ ἔχοντες ὡς οὐκ ἀδικοῦσι δεῖξαι, οἱ μὲν
105 εἰς τὴν τοῦ βίου μετριότητα καὶ σωφροσύνην κατέφυγον, οἱ δ' εἰς τὰ τῶν προ-
γόνων ἔργα καὶ λειτουργίας, οἱ δ' εἰς ἕτερα τοιαῦτα, δι' ὧν εἰς ἔλεον καὶ φιλανθρω-
πίαν τοὺς δικάζοντας ἤγαγον. τούτῳ δ' οὐδένα ὁρῶ τῶν τόπων τούτων βάσιμον ὄν-
τα, ἀλλὰ πάντα ἀπόκρημνα, φάραγγας, βάραθρα. τί γὰρ ὡς ἀληθῶς ἐρεῖ; ὧν ὁ πα-
106 τὴρ αὐτοῦ τί πεποίηκε, νὴ Δία; ἀλλὰ κατεγνώκασ' ὑμεῖς ἐν τούτοις τοῖς δικαστη-
ρίοις αὐτοῦ θάνατον, ὡς πονηροῦ δηλονότι καὶ ἀξίου τεθνάναι. ἀλλὰ νὴ Δία, εἰ ταῦ-
τ' ἐστὶν αὐτῷ δυσχερῆ, τὰ περὶ τὸν πατέρα, εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον καταφεύξεται, ὡς
σώφρονα καὶ μέτριον; ποῖον, ὃν ποῦ βεβίωκεν; ὃν μὲν γὰρ πάντες ὑμεῖς ἑωράκατε,
107 οὐκ ἔστι τοιοῦτος. ἀλλ' ὅταν εἰς τὰς λειτουργίας ἀποχωρήσεται. τὰς ποίας, ἢ ποῦ
γεγονυίας; τὰς τοῦ πατρός; ἀλλ' οὐκ εἰσίν. ἀλλὰ τὰς ἑαυτοῦ; φάσεις, ἀπαγωγάς, ἐν-
δείξεις, οὐχὶ λειτουργίας εὑρήσετε. ἀλλὰ νὴ Δία καὶ χωρὶς τούτου συγγενεῖς πολλοὶ καὶ
καλοὶ κἀγαθοὶ παραστάντες, αὐτὸν ἐξαιτήσονται; ἀλλ' οὔτ' εἰσίν, οὔτ' ἐγένοντο πώπο-
108 τε. πῶς γὰρ τόν γε μηδ' ἐλεύθερον; πλὴν ἔστι νὴ Δία, ἔστιν ἀδελφός τις αὐτοῦ ὁ
πρῴην, καὶ τὴν καλὴν δίκην αὐτῷ λαχών. περὶ οὗ τὰ μὲν ἄλλα, τί δεῖ λέγειν; ἀ-
δελφὸς δ' ἐστὶ τούτου ὁμοπάτριος, καὶ ὁμομήτριος, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς
δίδυμος. οὗτος, τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, ἀλλ' ἐφ' οἷς ὑμεῖς τὴν μιαρὰν Θεωρίδα, τὴν
109 Λημνίδα, τὴν φαρμακίδα, καὶ αὐτὴν καὶ τὸ γένος ἅπαν ἀπεκτείνατε, ταῦτα λα-
βὼν τὰ φάρμακα, καὶ τὰς ἐπῳδὰς παρὰ τῆς θεραπαίνης αὐτῆς, ἣ κατ' ἐκείνης
τότ' ἐμήνυσεν, ἐξ ἧς οὗτος ὁ βάσκανος ὑπὸ σοῦ πεπαιδοποίηται, μαγγανεύει καὶ φενα-
κίζει, καὶ τοὺς ἐπιλήπτους φησὶν ἰᾶσθαι, αὐτὸς ὢν ἐπίληπτος πάσῃ πονηρίᾳ. οὗτος
110 οὖν αὐτὸν ἐξαιτήσεται ὁ φαρμακὸς, ὁ λοιμός; ὃν οἰωνίσαιτ' ἄν τις μᾶλλον ἰδὼν, ἢ
προσειπεῖν

προσθεῖναι βούλοιτο. ὃς αὐτὸς αὑτὸν θανάτου τετίμηκεν, ὅτι τοιαύτην δίκην ἔλαχε. τί οὖν λοιπόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ἃ κοινὰ τῇ διὰ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ἀγωνιζομένοις παρὰ τῆς τῶν ἄλλων ὑμῶν φύσεως, καὶ οὐδεὶς αὐτὸς ἑαυτῷ ταῦτα φέρει τῶν κρινομένων, ἀλλ' ὑμῶν ἕκαστος ἔχων οἴκοθεν ἔρχεται, ἔλεον, συγγνώμην, καὶ φιλανθρωπίαν, ἀλλὰ τούτων γε οὐδ' ὅσιον, οὐδὲ θέμις τῷ μιαρῷ τούτῳ μεταδοῦναι. 111

διὰ τί; ὅτι ὃν ἂν αὐτὸς ἕκαστος νόμον τῇ φύσει δῆλος ᾖ καθ' ἁπάντων ἔχων, τούτου τυγχάνειν παρ' ἑκάστου δίκαιός ἐστι καὶ αὐτός. τίνα οὖν νόμον ὑμῖν, ἢ τίνα βούλησιν ἔχειν ἀεὶ τοῦτον κατὰ πάντων δοκεῖ; πότερον εὐτυχοῦντας ὁρᾶν, καὶ ἐν εὐδαιμονίᾳ καὶ χρηστῇ δόξῃ διάγοντας; καὶ τί ποιῶν ζήσεται; τὰ γὰρ τῶν ἄλλων κακά, τοῦτον τρέφει. οὐκοῦν ἐν κρίσεσι καὶ ἀγῶσι καὶ πονηραῖς αἰτίαις ἅπαντας εἶναι βούλεται. ταῦτα γεωργεῖ. ταῦτα ἐργάζεται. ὁ δὲ δὴ παμπόνηρος ἄνθρωπος, ποῖός τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλοῖτ' ἂν δικαίως; ὁ τρισκατάρατος, ὁ κοινὸς ἐχθρός, ὁ πᾶσι δυσμενής; ὅτῳ μήτε γῆ καρπὸν φέροι, μήτ' ἀποθανόντα δέξαιτο; οὐχ ὁ τοιοῦτος; ἔγωγε νομίζω. 112 113

τίνος δὲ συγγνώμης, ἢ ποίου ἐλέου οἱ συκοφαντηθέντες ὑπὸ τούτου τετυχήκασιν; οἷς οὗτος θανάτου πᾶσιν ἐτιμᾶτο ἐν τουτοισὶ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ ταῦτα πρὶν τὴν περὶ τὴν ψῆφον διενεχθῆναι, καὶ ἐφ' οἷς ὁ βάσκανος οὗτος οὕτως ὠμῶς καὶ πικρῶς εἶχε, τούτους ὑμῶν οἱ λαχόντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ δίκαια ποιοῦντες, ἔσῳζον, τοὺς ὑπὸ τούτου συκοφαντουμένους, καὶ ἀπεψηφίζοντο, καὶ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μετεδίδοσαν τούτῳ. ἀλλ' ἦγε τοῦτον πικρία καὶ μιαιφονία καὶ ὠμότης, πρὶν καὶ ἐξητάζετο. οὐχὶ παιδία, οὐχὶ μητέρας τῶν κρινομένων, οἵων γραῦς παρεστηκυίας ὁρῶν οὗτος ἠλέησεν. εἶτά σοι συγγνώμη; πόθεν; ἢ παρά τῳ; ἢ τοῖς σοῖς παιδίοις ἔλεος; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. σὺ τὸν εἰς ταῦτα ἔλεον προδέδωκας ἀεὶ σὺ γ' αὐτόν· μᾶλλον δ' ἀνῄρηκας ὅλως. μὴ δὴ πρὸς οὓς αὐτὸς ἔχωσας λιμένας, ἃ προβόλων ἐνέπλησας, πρὸς τούτους προσορμίζου· οὐ γὰρ δίκαιον. εἰ τοίνυν ἀκούσετε τὰς βλασφημίας, ἃς κατὰ τὴν ἀγορὰν περιιὼν καθ' ὑμῶν ἐλέγχει, ἔτι μᾶλλον ἂν αὐτὸν μισήσαιτε, καὶ δικαίως· φησὶ γὰρ πολλοὺς ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ. τούτοις δ' ἅπαντας ὑπάρχειν ὁμοίους ἑαυτῷ. ἐγὼ δὲ πολλοὺς μὲν εἶναι τοὺς ἠτυχηκότας, εἰ καὶ δυσ' εἰσὶν μόνοι, συγχωρῶ· πολλῷ γὰρ πλείους εἰσὶ τῶν δεόντως, καὶ οὐδένα τῶν ἄλλων ὀφείλειν ἔδει. οὐ μέντοι μὰ τοὺς θεοὺς τούτῳ γε ὑπάρχειν οἴομαι τούτους ὁμοίους. οὐδὲ πολλοῦ δεῖ. ἀλλ' ἀπὸ πολλοῦ τοὐναντίον. οὑτωσὶ δὲ λογίζεσθε. καὶ μή με ὑπολάβητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς πρὸς ὀφείλοντας ὑμᾶς τῷ δημοσίῳ διαλέγεσθαι· οὔτε γὰρ ἔστι, μὴ γένοιτο τοῦτο, οὔτ' ἐγὼ νομίζω. ἀλλ' εἴ τις ἄρα, ἢ φίλος, ἢ γνώριμός ἐστιν ἐν τούτοις, ὡς ὑπὸ τούτου τοῦτον προσήκει μισεῖν, τοῦτο βούλομαι δεῖξαι, πρῶτον μέν, ὅτι ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς, οἷς αἱ ἐγγύαι καὶ φιλανθρωπίαι γίγνονται, καὶ ὀφλήματα ἴδια, οἷς οὐ πρόσεστι κοινὰ ἀδικήματα, ἠτυχηκέναι δὲ συμβέβηκεν, εἰς τὴν ὁμοίαν τάξιν αὑτῷ καὶ βλασφημίαν ἄγει, οὐκ ὀρθῶς, οὐδὲ προσηκόντως· οὐ γάρ ἐστιν ὅμοιον, ἀεὶ σὺ γ' οὖν, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ, γράψαντά σε τῶν πολιτῶν τοὺς ἀκρίτους ἀποκλεῖσαι, γραφὴν ἁλῶναι παρανόμων, καὶ δέον σε ἐπὶ ταύτῃ τεθνάναι, τιμήματος τυχεῖν, καὶ φίλον ἐγγυησάμενον μὴ δύνασθαι ζημίαν ἀποδοῦναι ἐκείνου· οὐχ ὅμοιον, οὔ. ἔπειθ' ὅτι τὴν κοινὴν φιλανθρωπίαν, ἣν ὑμεῖς ἔχετε ἐκ φύσεως πρὸς ἀλλήλους, οὗτος αἱρεῖ καὶ διαφθείρει τὸ καθ' αὑτόν, ἴδοιτ' ἂν ἐντευθεν· ὑμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῇ τῆς φύσεως πρὸς ἀλλήλους, ὅπερ εἶπον, χρώμενοι 114 115 116 117 118 119 120

φιλανθρωπία, ὥσπερ αἱ συγγένειαι τὰς ἰδίας οἰκοῦσιν οἰκίας, οὕτω τὴν πόλιν οἰκεῖτε
δημοσίᾳ. πῶς οὖν ἐκεῖναι; ὅπου πατήρ ἐστι, καὶ υἱεῖς ἄνδρες, τυχὸν δὲ καὶ τούτων παῖ-
121 δες, ἐν ταὐτῷ ἀνάγκη πολλὰς καὶ μηδὲν ὁμοίας εἶναι βουλήσεις· οὐ γὰρ τὴν αὐτὴν οὔτε λό-
γων, οὔτ' ἔργων ἐστὶν ἡ νεότης τῷ γήρᾳ. ἀλλ' ὅμως οἵ τε νέοι πάνθ' ὅσα ἂν πράτ-
τωσιν, ἄνπερ ὦσι μέτριοι, οὕτω ποιοῦσιν, ὥστε μάλιστα μὲν πειρᾶσθαι λανθάνειν, εἰ δὲ
μή, φανεροί γ' εἶναι τοῦτο βουλόμενοι ποιεῖν· οἵ τε πρεσβύτεροι πάλιν, ἂν ἄρα ἴδωσιν ἢ
122 δαπάνην, ἢ πότον, ἢ *παιδιὰν πλείω τῆς μετρίας, οὕτω ταῦθ' ὁρῶσιν, ὥστε μὴ δο- *παιδιάς.
κεῖν ἑωρακέναι. ἐκ δὲ τούτων, γίγνεται τὰ πάντα, ἃ φέρουσιν αἱ φύσεις, καὶ καλῶς
γίγνεται. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον τοῦτον καὶ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὴν πόλιν οἰκεῖ-
τε, συγγενικῶς καὶ φιλανθρώπως· οἱ μὲν οὕτως ὁρῶντες τὰ τῶν ἠτυχηκότων ἔργα,
123 *ὥσπερ τὸ τῆς παροιμίας, ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν, καὶ ἀκούοντας μὴ ἀκούειν· οἱ δ' οὕτω ποιοῦν- *κ. ὥστε
τες, ἃ πράττουσιν, ὥστ' εἶναι φανεροὶ φυλαττόμενοι, καὶ αἰσχυνόμενοι. ἐκ δὲ τούτων,
ἡ κοινή, καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰτία τῇ πόλει μένει καὶ συνέστηκεν ὁμόνοια. ταῦτα τοί-
νυν ἀριστογείτων τὰ καλῶς οὕτω πεπηγότα τῇ φύσει, καὶ τοῖς ἤθεσι τοῖς ὑμετέροις, κι-
124 νεῖ καὶ ἀναιρεῖ, καὶ μεταρρίπτει. καὶ ἃ τῶν ἄλλων τῶν ἠτυχηκότων ἕκαστος ἀψοφητὶ ποιεῖ,
ταῦθ' οὗτος μονονοὺ κώδωνας ἐξαψάμενος διαπράττεται. οὐ πρύτανις, οὐ κήρυξ, *ἐπί.
οὐκ ἐπιστάτης, οὐχ ἡ προεδρεύουσα φυλὴ τούτου κρατεῖν δύναται. ἐπειδὰν οὖν
τις ὑμῶν ἐφ' οἷς οὗτος ἀσελγαίνει λυπηθείς, τουτονὶ ταῦτα ποιεῖν εἴπῃ, καὶ ταῦτα ὀ-
125 φείλοντα τῷ δημοσίῳ, τί δαί; οὐ καὶ ὁ δεῖνα, φησίν, ὀφείλει; τὸν ἐχθρὸν ἕκαστος *εἰπὼν τὸν *ὑπὸ τῶν.
ἑαυτοῦ. ὥστε τὴν πονηρίαν τὴν τούτου αἰτίαν εἶναι τῶν βλασφημιῶν, ἃς περὶ τῶν
οὐχ ὁμοίων τούτῳ διὰ τοῦτον γίγνονται. λοιπὸν τοίνυν ἐστίν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι,
126 τοῖς ἀπαλλαγῆναι βουλομένοις τούτου, *παράδειγμα σαφὲς καὶ ἐναργὲς ἔχοντας *ἀδίκημα
ἐκ τῶν νόμων, μάλιστα μὲν θανάτου αὐτῷ τιμῆσαι· εἰ δὲ μή, τοσοῦτον ἐπιθεῖναι
τίμημα χρημάτων, ὅσον οὐ δυνήσεται φέρειν· ἄλλη γὰρ οὐκ ἔστιν ἀπαλλαγὴ τούτου,
σαφῶς ἐπίστασθε· καὶ γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν μὲν ἄλλων ἀνθρώπων ἄν τις
127 ἴδοι τοὺς μὲν βελτίστους καὶ μετριωτάτους, αὐτῇ τῇ φύσει πάντα ποιοῦντας ἑκόν-
τας ἃ δεῖ· τοὺς δὲ χείρους μὲν τούτων, ἔξω δὲ τοῦ πονηροὺς ἄγαν κληθῆναι, τῷ
φόβῳ τῷ πρὸς ὑμᾶς, καὶ τῷ τοῖς αἰσχροῖς καὶ λόγοις καὶ ὀνείδεσιν ἄγχειν, εὐλα-
βουμένους ἐξαμαρτάνειν· τοὺς δὲ πονηροτάτους καὶ τοὺς ἐξαγίστους ὀνομαζομένους
128 ταῖς τε συμφοραῖς, *σωφρονίζειν λέγουσιν. οὑτοσὶ τοίνυν ἀριστογείτων τοσοῦτον ὑπε- *καὶ ταῖς τι-μωρείαις
ρῆρκε πάντας ἀνθρώπους πονηρίᾳ, ὥστε οὐδὲ παθὼν ἐνουθετήθη· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς
αὐτοῖς ἀδικήμασι, καὶ πλεονεκτήμασι πάλιν εἴληπται. καὶ τοσούτῳ πλείονος ὀρ-
γῆς ἄξιός ἐστι νῦν, ἢ πρότερον, ὅσῳ τότε μὲν γράφειν μόνον ᾤετο δεῖν παρὰ τοὺς
129 νόμους· νυνὶ δὲ *πάντα ποιεῖ, αἰτιᾶσθαι, λέγειν, διαβάλλειν, ἄγειν, βλασφημεῖν, *πάντα
θανάτου τιμᾶσθαι, εἰσαγγέλλειν, κακολογεῖν τοὺς ἐπιτίμους, αὐτὸς ὀφείλων τῷ δη-
μοσίῳ· τούτου γὰρ οὐδέν ἐστι δεινότερον. τὸ μὲν οὖν νουθετεῖν τοῦτον, μανία· ὃς γὰρ οἷς
ὁ δῆμος ἅπας τοὺς ἐνοχλοῦντας ἑαυτὸν νουθετεῖ θορύβοις, μηδὲ πώποθ' ὑπεῖξε,
130 μηδὲ διετράπη, ταχύ γ' ἂν φροντίσειέ τι τοῦ παρ' ἑνὸς λόγου. ἀνίατον, ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, τὸ πρᾶγμά ἐστι τὸ τούτου. δεῖ δὴ πάντας, ὥσπερ ἰατροὶ ὅταν καρκί-
νον, ἢ φαγέδαιναν, ἢ τῶν ἀνιατοτάτων τι κακῶν ἴδωσιν, ἀπέκαυσαν, ἢ ὅλως
ἀπέκοψαν· οὕτω τοῦτο τὸ θηρίον ὑμᾶς ἐξορίσαι, ῥῖψαι ἐκ τῆς πόλεως, ἀνελεῖν,
131 μὴ περιμείναντας τι παθεῖν, ὃ μήτ' ἰδίᾳ, μήτε δημοσίᾳ γένοιτο, ἀλλὰ προευ-
λαβηθέντας

λαθόντες· οὐδὲ γὰρ ὁρᾶτε. οὐδένα πώποθ' ὑμῶν ἴσως ἔχις ἔδακεν, οὐδὲ φαλάγγιον, μήτε δάκοι ποτέ· ἀλλ' ὅμως πάντα τὰ τοιαῦτα ἐπειδὰν ἴδητε, εὐθὺς ἀποκτείνετε. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὅταν συκοφάντην, καὶ πικρὸν καὶ ἔχιν τὴν φύσιν ἄνθρωπον ἴδητε, μὴ πότε ἕκαστον ὑμῶν δήξεται, περιμένετε, ἀλλ' ὁ προστυχὼν ἀεὶ τιμωρείσθω. Λυκοῦργος μὲν οὖν τὴν Ἀθηνᾶν ἐμαρτύρετο, καὶ τὴν μητέρα τῶν θεῶν, καὶ καλῶς γ' ἐποίει. ἐγὼ δὲ τοὺς προγόνους τοὺς ὑμετέρους, καὶ τὰς ἀρετὰς ἐκείνων ἀνακαλῶ. ὧν οὐδεὶς χρόνος τὴν μνήμην ἠφάνικεν. εἰκότως· ἐπολιτεύοντο γάρ, οὐχὶ τοῖς πονηροτάτοις καὶ συκοφάνταις συνεργεῖν διδόντες ἑαυτούς· οὐδὲ τὸν ἐν τοῖς τείχεσι φθόνον ἀσκοῦντες ἐπ' ἀλλήλους· ἀλλὰ καὶ τῶν ῥητόρων, καὶ τῶν ἰδιωτῶν τοὺς μὲν σώφρονας καὶ χρηστοὺς τιμῶντες· τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ θρασεῖς μισοῦντες, καὶ κολάζοντες. ἐξ ὧν πάντες ἀθληταὶ τῶν καλῶν ἔργων ἐγένοντο. ἓν δ' εἰπὼν ἔτι, παύσασθαι βούλομαι. ἔξιτε αὐτίκα δὴ μάλα ἐκ τοῦ δικαστηρίου. θεωρήσουσι δ' ὑμᾶς οἱ περιεστηκότες καὶ ξένοι, καὶ πολῖται, καὶ κατ' ἄνδρα εἰς ἕκαστον τὸν παριόντα βλέψονται, καὶ φυσιογνωμονήσουσι τοὺς ἀποψηφισαμένους. τί οὖν ἐρεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ προέμενοι τοὺς νόμους ἔξιτε; ποίοις προσώποις, ἢ τίσιν ὀφθαλμοῖς πρὸς ἕκαστον τούτων ἀντιβλέψεσθε; πῶς δ' εἰς τὸ μητρῷον βαδιεῖσθε, ἄν τι βούλησθε; οὐ γὰρ δήπου καθ' ἕνα ὑμῶν ἕκαστος, ὥσπερ ἐπὶ κυρίους τοὺς νόμους πορεύσεται, εἰ νῦν μὴ βεβαιώσαντες αὐτοὺς ἔξιτε ἅπαντες, κοινῇ. πῶς δὲ ταῖς νουμηνίαις εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀναβαίνοντες τἀγαθὰ τῇ πόλει διδόναι, καὶ ἕκαστος ἑαυτῷ, τοῖς θεοῖς εὔξεται, ὅταν ὄντος τούτου ἐκεῖ, καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ χρυσοῦ, τἀναντία τοῖς ὅρκοις καὶ τοῖς ἐκεῖ γράμμασιν ἐγνωκότες ἦτε; ἢ τί ἐρεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; τί ἐρεῖτε, ἄν τις ὑμᾶς ἐρωτᾷ, γνωρίσας τοὺς ἀποψηφισαμένους; τί φήσετε; ἀφέσθαι τοῦτον ὑμῖν; καὶ τίς ὁ τοῦτο τολμήσων εἰπεῖν; τίς ὁ τῆς τούτου πονηρίας μετ' ἀρᾶς καὶ κακῆς δόξης κληρονομεῖν βουλησόμενος; ἀλλ' οὐκ αὐτὸς ἕκαστος καταψηφίσασθαι, οὐχὶ καταρᾶσθαι τοῖς ἀποψηφισαμένοις, τοῦτο τὸ πιστὸν ἕκαστος διδοὺς, ὡς οὐκ αὐτὸς οὗτός ἐστι; καὶ τί δεῖ ταῦτα ποιεῖν; ἔξεστιν εὐφημεῖν, καὶ ἅπαντας ἅπασι πάντα τἀγαθὰ εὔχεσθαι, καὶ ὑμᾶς ὑμῖν αὐτοῖς, καὶ τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους ἅπαντας ὑμῖν· προσθήσω δὲ καὶ τοὺς ξένους καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας· ἐφίκται γὰρ ἐφίκται πάντων ἡ τούτου κακοπραγμοσύνη, καὶ πᾶσι βουλομένοις ἐστὶν ἀπαλλαγῆναι τῆς τούτου πονηρίας, καὶ δίκην δεδωκότα αὐτὸν ἐπιδεῖν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΡΙΣΤΟΓΕΙΤΟΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

ΟΤΙ μὲν τοίνυν ὀφείλει τῷ δημοσίῳ Ἀριστογείτων οὑτοσί, καὶ οὐκ ἔστιν ἐπίτιμος, καὶ οἱ νόμοι διαρρήδην ἀπαγορεύουσιν ἐν τῷ δήμῳ μὴ ἐξεῖναι τοῖς τοιούτοις λέγειν, φανερῶς ἐπιδέδεικται, ἄνδρες δικασταί· δεῖ δ' ὑμᾶς ἅπαντας μὲν ἀπείργειν, καὶ κωλύειν τοὺς παρανομοῦντας· πολὺ δὲ μάλιστα τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντας, καὶ τοὺς πολιτευομένους· διὰ γὰρ τούτους τὰ κοινὰ καὶ βλάπτεσθαι

πέφυκεν, ἂν ὦσι φαῦλοι, καὶ τὰ μέγιστα πάλιν ὠφελεῖσθαι, ἐὰν ὦσιν ἐπιεικεῖς, καὶ θέλωσιν ἐμμένειν τοῖς νόμοις. ὡς ἂν ἅπαξ δῶτε τοῖς ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐλέγχουσι παρὰ τὴν, τὸ παρανομεῖν καὶ καταφρονεῖν τῶν ὡρισμένων δικαίων, ἀναγκαῖόν ἐστιν ἅπαντας ἀπολαύειν τῆς τούτων κακίας, τοὺς μετέχοντας τῆς πόλεως. ὥσπερ γὰρ τῶν ἐν ταῖς ναυσὶν ἁμαρτημάτων, ἃ συμβαίνει περὶ τοὺς πλοῦς, ὅταν μὲν τῶν ναυτῶν τις ἁμάρτῃ, βραχεῖαν τὴν βλάβην ἐνήνοχεν· ὅταν δ᾽ ὁ κυβερνήτης ἀποσφαλῇ, ἢ διαμάρτῃ, κοινὴν τὴν ἀτυχίαν ἅπασι τοῖς συμπλέουσι κατεσκεύασεν· ὡσαύτως τὰ μὲν τῶν ἰδιωτῶν ἁμαρτήματα οὐκ εἰς τὸ πλῆθος, εἰς δ᾽ αὐτοὺς ἐνήνοχε τὰς βλάβας. τὰ δὲ τῶν ἀρχόντων καὶ πολιτευομένων, εἰς ἅπαντας ὑμᾶς ἀφικνεῖται. διὸ καὶ τὰς τιμωρίας ὁ Σόλων τοῖς μὲν ἰδιώταις βραδείας ἐποίησε· ταῖς δ᾽ ἀρχαῖς, καὶ τοῖς δημαγωγοῖς, ταχείας, ὑπολαμβάνων, τοῖς μὲν ἐνδέχεσθαι καὶ παρὰ τὸν χρόνον τὸ δίκαιον λαβεῖν, τοῖς δ᾽ οὐκ εἶναι περιμένειν τὸ ἐκδικούμενον. τὸ γὰρ τιμωρησόμενον, οὐχ ὑπέσται τῆς πολιτείας καταλυθείσης. καὶ τούτοις τοῖς δικαίοις οὐδεὶς οὕτως οὔτε ἀναιδὴς, οὔτε ὑπὲρ ὑμᾶς φρονῶν ἐστιν, ὅστις ἀντιλέγειν ἐπιχειρήσει, πλὴν Ἀριστογείτονος τούτου, καὶ τῆς τούτου τόλμης καὶ πονηρίας. ἀλλὰ πάσας τὰς ἀρχὰς, καὶ τοὺς πολιτευομένους εὑρήσομεν, ἐπειδὰν ἅπαξ αἱ καταγνῶτε ὑμεῖς, τούτοις ἐμμένοντας· τοῦτο μὲν γὰρ ὅταν ἀποχειροτονηθῶσί τινες τῶν ἐν ταῖς ἀρχαῖς, παραχρῆμα πέπαυνται ἄρχοντες, καὶ τοὺς στεφάνους περιῄρηνται. τοῦτο δὲ ὅσοις τῶν θεσμοθετῶν εἰς Ἄρειον πάγον οὐχ οἷόν ἐστιν ἀνελθεῖν, περιέντες τὸ βιάζεσθαι, στέργουσιν ἐμμένοντες ταῖς ὑμετέραις γνώσεσι, καὶ ταῦτ᾽ εἰκότως ποιοῦσιν· ὥσπερ γὰρ ὅταν ἄρχωσι, τοὺς ἰδιώτας οἴονται δεῖν αὐτοῖς πειθαρχεῖν· ὡσαύτως ὅταν αὐτοὶ ἰδιῶται γένωνται πάλιν, τοῖς τῆς πόλεως ἄρχουσι νόμοις, δικαίως ἂν ἀκολουθεῖεν. ἔτι τοίνυν οἱ πολιτευόμενοι πάντες, ἐκ τῶν παλαιῶν, εἰ βούλεσθε, ἀρξάμενοι χρόνων θεωρεῖν, ὡσαύτως φαίνονται καὶ αὐτοὶ εἴκοντες τοῖς ὑμετέροις δικαίοις· Ἀριστείδην μὲν γάρ φασιν ὑπὸ τῶν προγόνων μετασταθέντα, ἐν Αἰγίνῃ διατρίβειν, ἕως αὐτὸν ὁ δῆμος κατεδέξατο. Μιλτιάδην δὲ καὶ Περικλέα ὀφλόντας, τὸν μὲν τριάκοντα, τὸν δὲ πεντήκοντα τάλαντα, ἐκτίσαντας, οὕτω δημηγορεῖν. ὃ καὶ δεινότατον ἂν εἴη συμβαῖνον, τοὺς μὲν πολλὰ καὶ μεγάλα ποιήσαντας ὑμᾶς ἀγαθὰ, μὴ τυχεῖν ταύτης τῆς δωρεᾶς, ὥστε παρὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους τι πρὸς ὑμᾶς πρᾶξαι· τὸν δὲ μηδὲν μὲν ἀγαθὸν εἰργασμένον, παμπληθῆ δ᾽ ἐξημαρτηκότα, τοῦτον οὕτω παραχείρως φαίνεσθαι, καὶ παρὰ τὸ συμφέρον καὶ παρὰ τὸ δίκαιον ἐξουσίαν παρ᾽ ὑμῶν τοῦ παρανομεῖν εἰληφότα. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν παλαιῶν; ἀλλὰ τοὺς ἐφ᾽ ὑμῶν αὐτῶν ἀναλογίσασθε, εἴ τις οὕτως ἀναιδὴς γέγονε πώποτε· οὐδένα γὰρ εὑρήσετε, εἰ βούλεσθε ἀκριβῶς ἐξετάζειν. χωρὶς τοίνυν τούτων, ὅταν τις ψηφίσματος, ἢ νόμου γραφὴν ἀπενέγκῃ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὁ μὲν νόμος, ἢ τὸ ψήφισμα, ἄκυρόν ἐστιν. ὁ δὲ θεὶς, ἢ γράψας, οὐδὲν ἀναισχυντεῖ βιαζόμενος· ἀλλ᾽ ὅ, τι ἂν ὑμεῖς ψηφίσησθε, τούτῳ ἐμμένει, κἂν ᾖ πρῶτος τῷ δύνασθαι λέγειν, ἢ πράττειν ἐν ὑμῖν. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, ἃ μὲν ἅπαντες ὑμεῖς συλλεγέντες ἐψηφίσασθε, καὶ τοὺς νόμους ἄκυρον εἶναι, τὴν δ᾽ Ἀριστογείτονος βούλησιν εἰς τὸ παρανομεῖν, κυριωτέραν οἴεσθαι δεῖν τῶν νόμων αὐτῶν καταστῆσαι; πάλιν τοίνυν ὅταν τις ἐπεξιὼν μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, ἐφ᾽ οἷς οἱ νόμοι κελεύουσι τὸ λοιπὸν μὴ γράφεσθαι,

μηδ᾽ ἀπά-

μηδ᾽ ἀπαγγέλλειν, μηδ᾽ ἀφηγεῖσθαι, ὃν αὐτὸν τρόπον παρὰ ταῦτ᾽ οὐδεὶς οἴεται δεῖν
παραβαίνειν τῶν ἐνόχων ὄντων τούτοις τοῖς ἐπιτιμίοις. Ἀριστογείτονι δ᾽ ὡς ἔοικε, μόνῳ [13]
τῶν πάντων οὐδὲν οὔτε δικαστήριον, οὔτε νόμος κυριώτερόν ἐστι τῆς αὐτοῦ βουλή-
σεως. καὶ ταῦτα πάντα οὕτω διαφυλάττουσιν οὐδὲ πώποτε οὔθ᾽ ὑμῖν, οὔτε τοῖς
προγόνοις μετεμέλησεν. ἔστι γὰρ δημοκρατίας φυλακὴ τὸ τῶν μὲν ἐχθρῶν ἢ βου-
λευομένους, ἢ μαχομένους περιεῖναι· τῶν δ᾽ ὁ νόμος ἢ παραιρουμένους, ἢ συναγω- [14]
νιζομένους ἡττᾶσθαι. καὶ ταῦθ᾽ ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον προσήκει παρατίθεσθαι, καὶ
περὶ αὐτοῦ τούτου φανερῶς συνωμολόγηται. ὅτι γὰρ Ὑπερείδης ἔγραψε, τῶν περὶ
Χαιρώνειαν ἀτυχημάτων τοῖς Ἕλλησι γενομένων, καὶ τῆς πόλεως ὑπ᾽ αὐτὸν τὸν ἔδα-
φον εἰς κίνδυνον μέγιστον κατακεκλειμένης, εἶναι τοὺς ἀτίμους ἐπιτίμους, ἵν᾽ ὁμονο- [15]
οῦντες ἅπαντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας προθύμως ἀγωνίζωνται, ὅταν τις κίνδυ-
νος τηλικοῦτος καταλαμβάνῃ τὴν πόλιν, τούτου τοῦ ψηφίσματος γραφὴν παρα-
νόμων ἀπενέγκας ἠγωνίζετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν εἰς μὲν τὴν ὑπὲρ
τῆς πατρίδος σωτηρίαν μηδενὶ τῶν πολιτῶν Ἀριστογείτονα τουτονὶ συγχωρῆσαι τυ- [16]
χεῖν τῆς ἐπιτιμίας, εἰς δὲ τὴν αὑτοῦ παρανομίαν παρὰ πάντων ὑμῶν ἀξιοῦν
λαμβάνειν τὴν αὐτὴν δωρεάν; καίτοι πολύ γε νομιμώτερον καὶ δικαιότερον τὸ ψή-
φισμα ἐκεῖνο ἦν, οὗ σὺ νῦν ἀξιοῖς ψηφίσασθαι τουτουσί. τὸ μὲν γὰρ ἴσον καὶ κοι-
νὸν ἅπασι τοῖς πολίταις ἦν. τὸ δὲ, ἄνισον, καὶ σοὶ μόνῳ τῶν ἐν τῇ πόλει τὴν πλεο- [17]
νεξίαν κατασκευάζον. καὶ τὸ μὲν, ὑπὲρ τοῦ μὴ γενέσθαι τὴν εἰρήνην, ἐφ᾽ ᾧ τε ἕνα
κύριον τῆς ὅλης πολιτείας καταστῆναι. τὸ δ᾽ ὑπὲρ τοῦ τὰ τουτωνὶ δόγματα, καὶ νό-
μιμα ἐκ παλαιοῦ παραδοθέντα ὑπὸ τῶν προγόνων, σοὶ μόνῳ διδόναι ἐξουσίαν
ἀδεῶς παραβαίνοντι καὶ πράττοντι ὅ, τι ἂν βουληθῇς. ἡδέως δ᾽ ἂν ἔγωγε αὐτὸν [18]
ἐρωτήσαιμι, πότερα ἔννομον καὶ δικαίαν ἐποιήσατο τοῦ ψηφίσματος τὴν γραφὴν,
ἢ τοὐναντίον, ἄδικον καὶ παράνομον. εἰ μὲν γὰρ ἀσύμφορον, καὶ τῷ δήμῳ βλαβερὸν,
διὰ τοῦτο δικαίως ἂν ἀποθάνοις. εἰ δὲ συμφέρουσαν, καὶ τοῖς πολλοῖς ὠφέλιμον,
διὰ τί νῦν τἀναντία οἷς αὐτὸς ἔγραψας, ψηφίζεσθαι τούτους ἀξιοῖς; ἀλλ᾽ οὔτ᾽ [19]
ἐκεῖνα δίκαια, οὔτε ταῦτα ἔννομα, οὐδὲ συμφέροντά ἐστιν ὑμῖν. ὁρῶ δ᾽ ὑμᾶς ἔγω-
γε, ἄνδρες δικασταὶ, ταύτην ἔχοντας τὴν γνώμην καὶ περὶ ὑμῶν αὐτῶν. πολλὰς
γὰρ ἐνδείξεις ἤδη κατεψηφίσασθε ἰδιωτῶν ἀνθρώπων. καίτοι πῶς οὐ δεινὸν, ἐφ᾽
ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἐξετάζεσθαι ἀκριβῶς τοὺς νόμους, ἐπὶ δὲ τῶν περιεργαζομένων [20]
τε, καὶ κοινῇ πάντας ἐνοχλούντων, καὶ προσαπτομένων ὑπὲρ τοὺς ἄλλους εἶναι, ῥα-
θύμως οὕτως ἔχειν; οὐ γὰρ δή τινες ὑμῶν οὕτως ἔχουσιν, ὡς προσήκειν μὲν ταῦθ᾽ οὕ-
τως ἔχειν, ὡς ἐγὼ λέγω, διὰ δὲ τὴν ἐπιείκειαν τὴν Ἀριστογείτονος, καὶ τὸ χρήσι-
μον αὐτὸν ὑμῖν εἶναι, προσπλέον τι καὶ παρανομοῦντα αὐτόν. ὅτι μὲν γὰρ πονηρὸς, καὶ [21]
τὸν τρόπον ἄδικος, ἱκανῶς, ὑμῖν, ὡς ἔγωγ᾽ οἶμαι, ἐκ τῶν προειρημένων λυκούργος
ἐπιδέδειχεν. ὅτι δ᾽ οὐδὲ χρήσιμος, ἐξ αὐτῶν τῶν πολιτευμάτων ἄν τις αὐτὸν θεωρήσειε.
ἵνα γὰρ παραγαγὼν εἰς τὸ δικαστήριον, ὧν ἡττᾶτο, τούτων ἤρηκε κατηγορῶν; ἢ ποῖον
πόρον ὑμῖν πεπόρικεν; ἢ τί ψήφισμα γέγραφεν, ᾧ πεισθέντες ὑμεῖς, οὐ πάλιν με- [22]
τανοήσαντες παρείλεσθε; καὶ γὰρ ταῦτα οὕτω σκαιός ἐστι καὶ βάρβαρος τὸν τρόπον,
ὥσθ᾽ ὅταν ὑμᾶς ἴδῃ προοργισθέντας τι πρός τινας, καὶ μᾶλλον τοῦ δέοντος προ-
ξυνθέντας, τηνικαῦτα, παρὰ τὴν ὀργὴν ὑμῶν τὰ βουλήματα λαβὼν, τοῖς καιροῖς
ἐναντιοῦται. δεῖ δὲ τὸν πολιτευόμενον ὑπὲρ ὑμῶν, οὐχὶ τοῖς ἐξαίφνης μετ᾽ ὀργῆς πά- [23]

Marginalia: ἀναγκαζομένους. γ. ἀναγκαζομένους. — γρ. ἵνα — γ. ἐπιδέδειχεν. γ. ἀπέδειξε. — ἴδῃ πρός τινας ὀργισθέντας.

θεσιν ὑμῖν συμπίπτουσιν ἐπακολουθεῖν, ἀλλὰ τοῖς λογισμοῖς, καὶ τοῖς πράγμασι,
καὶ τοῖς ὑπάρχουσι καιροῖς ἀκολουθεῖν. τὰ μὲν γὰρ ταχὺ μεταπίπτειν εἴθισται· τὰ δὲ
διαμένει, καὶ πλείονα χρόνον ὑπάρχει. ὧν οὐδὲν ἐνθυμούμενος, ἐξελέγχει τὰ
24 ἀπόρρητα τῆς πολιτείας, ὥστε ταῦτα ἀναγκάζεσθαι καὶ κύρια, καὶ πάλιν ἄκυ-
ρα ποιεῖν. ἀλλ' ἴσως ὅτι πρὸς ἅπαντας ἀεὶ προαιρεῖται λοιδορεῖσθαι, καὶ μέμφε-
σθαι καὶ * διασύρεσθαι τὰ λεγόμενα, διὰ ταῦτα προσποιῆσαι νῦν αὐτὸν ἁρμόττει.
ἀλλὰ ταῦτά γε νὴ τὴν Ἀθηνᾶν, εὐήθη ἐστιν, ἄνδρες δικασταί, τὰ γιγνόμενα τῇ πό-
25 λει ἐπὶ τοῦ βήματος. καὶ διὰ τὰς τούτων ἀπονοίας, ἐπονείδιστον ἤδη τὸ πολιτεύεσθαι
παρὰ τοῖς ἐπιεικέσιν ὑμῶν ἐστιν. * εἰ δὲ ὅμως τισὶν ὑμῶν ἐν ἡδονῇ συμβέβηκεν, οὐκ
ἀπορήσετε τῶν τὰ τοιαῦτα ποιησόντων. ἐπεὶ καὶ νῦν μεστὸν τὸ βῆμά ἐστιν. οὐ γὰρ ἐπι-
τιμᾶν τοῖς συμβουλευομένοις χαλεπόν, ἀλλὰ συμβουλεῦσαί τι, καὶ πεῖσαι τὰ δέον-
26 τα ὑμᾶς ψηφίσασθαι. πρὸς δὲ τούτοις, εἰ μὲν μὴ καὶ πρότερον τοῖς αὐτοῖς τούτοις
χρώμενος λόγοις ἐξηπάτησεν ὑμᾶς, ὅτε ἠγωνίζετο τὴν προτέραν ἔνδειξιν, ἦν μὲν
οὐχ οὕτω δεινόν, τὸ παρὰ τοὺς ὑπάρχοντας νόμους τι συγχωρεῖν. οὐ δεῖ γὰρ * παρα-
νομεῖν δόντας τινί, τοὺς ὀμόσαντας κατὰ τοὺς νόμους ἀξιοῦν παραιτεῖσθαι. οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως
27 γε εὐλογώτερον ἦν, τὸ πιστεῦσαι καὶ καταχαρίσασθαι, καὶ πείθεσθαί τι τῶν τοιούτων.
ἐπεὶ δὲ νῦν ἀφέντες ἐπὶ ταῖς * μελλούσαις ἐλπίσι, μικρὸν ὕστερον τὸν αὐτὸν τοῦτον ὡς
παραπίπτοντα καὶ λέγοντα μὴ τὰ ἄριστα τῷ δήμῳ πάλιν ἐκολάσατε, τίς ὑπολεί-
πεται σκῆψις ὑμῖν ἁρμόττουσα, ἂν νῦν παρακρουσθῆτε; ὧν μὲν γὰρ ἔργῳ πεῖραν
28 εἰλήφατε, τί δεῖ τοῖς λόγοις πιστεύειν; ὧν δὲ μηδέπω τὴν δοκιμασίαν ἔχετε ἀκριβῆ
παρ' ἡμῖν αὐτοῖς, ἐκ τῶν λεγομένων ἴσως ἀναγκαῖόν ἐστι κρίνειν. θαυμάζω δ' ἔγωγε
τῶν οὕτως ἐχόντων, ὥστε τὰ μὲν ἴδια τοῖς ἐκ τῶν παρεληλυθότων χρόνων οὖσιν ἐπιει-
κέσι, τούτοις * παρακατατιθεμένων· τὰ δ' ἐν τῇ πολιτείᾳ κοινὰ τοῖς ὁμολογουμέ-
29 νοις καὶ ἐξηλεγμένοις οὖσι φαύλοις, τούτοις * ἐπιτρεπόντων. καὶ κύνα μὲν ἐπὶ ποί-
μνιον ἀγεννῆ καὶ φαῦλον οὐδ' ἂν εἷς ἐπιστήσειε φυλάττειν. ἐπὶ δὲ τοὺς τὰ κοινὰ πράτ-
τοντας, τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους φασὶν ἐνίους δεῖν φύλακας * ἐφιστάναι. οἱ προ-
σποιούμενοι μισεῖν τοὺς * ἁμαρτάνοντας, αὐτοὶ τῆς μεγίστης εἰσὶ φυλακῆς δεόμενοι.
30 ὧν, ἐὰν ἔχητε νοῦν, ἐνθυμούμενοι, τοὺς μὲν φάσκοντας τούτῳ τῷ λόγῳ φιλεῖν ὑμᾶς,
χαίρειν ἐάσατε. αὐτοὶ δὲ τοῦτ' ἐκ παντὸς τρόπου παραφυλάξατε, ὅπως μηδενὶ
* δῶτ' ἐξουσίαν ἀκύρους τοὺς νόμους ποιεῖν. ἀγνῶστε, καὶ τῶν πολλῶν ὑπὲρ τοῦ πλή-
θους καὶ λέγειν καὶ γράφειν δύνασθαι προσποιουμένων ὡς πάνδεινόν ἐστι, τοὺς μὲν
31 προγόνους ὑπὲρ τοῦ μὴ καταλυθῆναι τοὺς νόμους ἀποθνήσκειν τολμᾶν, ὑμᾶς δὲ
μηδὲ τοὺς ἁμαρτάνοντας εἰς αὐτούς, τιμωρεῖσθαι προαιρεῖσθαι. καὶ τὸν μὲν γράψαντα
τοὺς νόμους Σόλωνα, ψηφίσασθαι χαλκοῦν ἐν ἀγορᾷ στῆσαι, αὐτοὺς δὲ τῶν νόμων οὕτως
ὀλιγωροῦντας φαίνεσθαι, δι' οὓς κἀκεῖνον ὑπερβαλλόντως συμβέβηκε τιμᾶσθαι.
32 πῶς δ' οὐκ ἂν εἴη τὸ συμβαῖνον ἄλογον, εἰ νομοθετοῦντες μὲν ὀργίζεσθε τοῖς πονη-
ροῖς, ἐπ' αὐτοφώρῳ δέ τινας εἰληφότες, ἀθῴους ἐάσετε; καὶ τὸν μὲν νομοθέτην ἕνα ὄντα
πᾶσιν ὑπὲρ ὑμῶν ἀπεχθάνεσθαι τοῖς φαύλοις, ὑμᾶς δὲ μηδ' ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν
κοινῇ συνειλεγμένους, ἐπιδείξασθαι μισοῦντας τοὺς πονηρούς, ἀλλ' ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς
33 πονηρίας ἡττηθῆναι; καὶ θάνατον μὲν ὡρικέναι ζημίαν, ἐάν τις οὐκ ὄντα νόμον πα-
ράσχηται· τοὺς δὲ ὄντας εἰς τὴν τῶν οὐκ ὄντων νόμων τάξιν ἄγοντας, τούτους ἀτιμωρήτους
περιορᾶν; οὕτω δ' ἂν ἀκριβέστατα συνθεωρήσετε τὸ τοῖς κειμένοις νόμοις πείθεσθαι
ἡλίκον

Margin notes: ταυτὰ; * διασυρᾶσθαι; * εἰ δὲ τοῦτό τισιν; * τι.; * ὁμολογουμέναις; * παρακατατίθεμεν; * ἐπιτρέπομεν; * ἐφιστάναι.; * ἐξαμαρτάνοντας.; * δότε; Soloni aerea statua in foro posita.

ἡλίκον ἀγαθόν ἐστι, καὶ τὸ καταφρονεῖν καὶ μὴ πειθαρχεῖν αὖθις ἡλίκον κακόν, εἰ τὰ ἐκ τῶν νόμων ἀγαθὰ χωρίς, καὶ τὰ διὰ τῆς παρανομίας συμβαίνοντα, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῖν αὐτοῖς ποιησάμενοι θεωρήσετε. εὑρήσετε γὰρ τὴν μέν, τὰ τῆς μανίας καὶ τῆς ἀκρασίας, καὶ τῆς πλεονεξίας· τὸν δέ, τὰ τῆς φρονήσεως καὶ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης ἔργα διαπραττόμενον. δῆλον δέ. τῶν γὰρ πόλεων ταύτας ἀρίστας ἂν οἰκουμένας ἴδοιμεν ἄν, ἐν αἷς ἄριστοι νομοθέται γεγόνασι. τὰ μὲν γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν ἀρρωστήματα, τοῖς τῶν ἰατρῶν εὑρήμασι καταπαύεται· τὰς δ᾽ ἐν ταῖς ψυχαῖς ἀγριότητας, αἱ τῶν νομοθετῶν ἐξορίζουσι διάνοιαι. ὅλως δὲ οὐδὲν οὔτε σεμνόν, οὔτε σπουδαῖον εὑρήσομεν, ὃ μὴ νόμου κεκοινώνηκεν. ἐπεὶ καὶ τὸν ὅλον κόσμον, καὶ τὰ θεῖα, καὶ τὰς καλουμένας ὥρας, νόμος καὶ τάξις, εἰ χρὴ τοῖς ὁρωμένοις πιστεύειν, διοικεῖν φαίνεται. παρακαλέσαντες οὖν ὑμᾶς αὐτούς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βοηθήσατε μὲν τοῖς νόμοις, καταψηφίσασθε δὲ τῷ εἰς τὸ θεῖον ἀσεβεῖν προῃρημένῳ. καὶ ταῦτα ἐὰν πράξητε, τὰ δέοντα ποιήσετε, καὶ τὰ κράτιστα ψηφίσεσθε.

34

35

36

* τὸ μέν. * τὸ δέ. χ. τοὺς διαπραττομένους. * ταύτας ἂν ἴδοιμεν ἀρίστας οἰκουμένας.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ἐπιτροπῆς λόγου.

Δημοσθένης ὁ παιανιεύς, Δημοσθένους τοῦ ῥήτορος πατήρ, τελευτῶν ἐπὶ δύο παισί, τῷ τε Δημοσθένει καὶ θυγατρί, ἐπιτρόπους καθίστησι καὶ τῶν παίδων καὶ τῶν χρημάτων τρεῖς. δύο μὲν συγγενεῖς, Ἄφοβόν τε καὶ Δημοφῶντα· ἕνα δὲ φίλον ἐκ παίδων, Θηριππίδην. καὶ Θηριππίδῃ μὲν δίδωσιν ἑβδομήκοντα καρποῦσθαι μνᾶς, ἄχρις ἂν Δημοσθένης εἰς ἄνδρας ἐγγραφῇ. Δημοφῶντι δὲ ἐγγυᾷ τὴν θυγατέρα, προστάξας αὐτὸν προῖκα δύο τάλαντα λαβεῖν· Ἀφόβῳ δέ, τὴν ἑαυτοῦ μὲν γυναῖκα, τῶν δὲ παίδων μητέρα Κλεοβούλην τὴν Γύλωνος, ἀξιοῖ γῆμαι, μνᾶς ἐπιδοὺς ὀγδοήκοντα. ᾤκησε δὲ εὐθὺς τήν τε οἰκίαν, καὶ ἐν αὐτῇ ἔμενε, μέχρι τῆς Δημοσθένους εἰς ἄνδρας ἐγγραφῆς. οὔτε τὰ μὲν δοθέντα χρήματα αὐτοῖς, εὐθὺς λαμβάνουσι· γαμεῖ δὲ οὔτε Ἄφοβος τὴν γυναῖκα τοῦ τελευτήσαντος, οὔτε Δημοφῶν τὴν θυγατέρα· διαχειρίσαντες δὲ τὴν οὐσίαν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων, ὡς ὁ ῥήτωρ ἐπιδείκνυσιν, ὀφείλοντες τριάκοντα τάλαντα ἐκ πάσης ἐπικαρπίας, καὶ ἀποδοῦναι μικρὰ παντελῶς παρέδωκαν εἰς ἄνδρας ἐγγραφέντι τῷ Δημοσθένει. διὸ πρὸς τὸν Ἄφοβον εἰσῆλθεν ἐπιτροπῆς δέκα ταλάντων τὴν δίκην λαχών. ἐπειδὴ τρεῖς ὄντες ἐπίτροποι, τὸ τρίτον ὤφειλε τῶν χρημάτων· ἃ καὶ συνῆπτεν ὁ ῥήτωρ ἔκ τε τῶν ἀρχαίων, καὶ τῆς ἐπικαρπίας κατ᾽ Ἀφόβου, πρὸς ἴσας αἰτήσεις, ἀγομένας ὑπὸ τοῦ Ἀφόβου ἐστὶν ὁ λόγος ὑπεχόμενος. ἔχει δὲ καὶ τῶν προειρημένων ἐπανάμνησιν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

Εἰ μὲν ἐβούλετο Ἄφοβος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ δίκαια ποιεῖν, ἢ περὶ ὧν διαφερόμεθα τοῖς οἰκείοις ἐπιτρέπειν, οὐδὲν ἂν ἔδει δικῶν, οὐδὲ πραγμάτων. ἀπέχρη γὰρ ἂν τοῖς ὑπ᾽ ἐκείνων γνωσθεῖσιν ἐμμένειν, ὥστε μηδεμίαν ἡμῖν εἶναι πρὸς τουτονὶ διαφοράν. ἐπεὶ δ᾽ οὗτος τοὺς μὲν σαφῶς εἰδότας τὰ ἡμέτερα ἔφυγε μηδὲν διαγνῶναι περὶ αὐτῶν, εἰς δ᾽ ὑμᾶς τοὺς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων ἀκριβῶς ἐπισταμένους ἐλήλυθεν, ἀνάγκη ἐστὶν ἐν ὑμῖν παρ᾽ αὐτοῦ πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι πρὸς ἄνδρας καὶ λέγειν ἱκανούς, καὶ παρασκευάσασθαι δυναμένους, χαλεπόν ἐστιν εἰς ἀγῶνα καθίστασθαι περὶ τῶν ὄντων ἁπάντων, ἄπειρον ὄντα παντάπασι πραγμάτων διὰ τὴν ἡλικίαν. ὅμως δὲ καίπερ πολὺ τούτων καταδεέστερος ὤν, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω καὶ παρ᾽ ὑμῖν τεύξεσθαι τῶν δικαίων, καὶ μέχρι γε τοῦ τὰ γεγενημένα διεξελθεῖν καὶ αὐτὸς ἀρκούντως

1

2

3

* ὑμῶν.

4 ἐρεῖν, ὥσθ᾽ ὑμᾶς μήτ᾽ ἀπολειφθῆναι τῶν πραχθέντων μηδὲ καθ᾽ ἕν, μήτ᾽ ἀγνοῆσαι περὶ ὧν δεήσει τὴν ψῆφον διενεγκεῖν. δέομαι δ᾽ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετ᾽ εὐνοίας τέ μου ἀκοῦσαι, κἂν ἠδικῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ποιήσομαι δ᾽ ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων τοὺς λόγους. ὅθεν οὖν ῥᾷστα μαθήσεσθε 5 περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν. Δημοσθένης γὰρ ὁ ἐμὸς πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κατέλιπεν οὐσίαν μὲν σχεδὸν τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων. ἐμὲ δὲ ἑπτὰ ἐτῶν ὄντα, καὶ τὴν ἀδελφὴν πέντε. ἔτι δὲ τὴν ἡμετέραν μητέρα, πεντήκοντα μνᾶς εἰς τὸν οἶκον εἰσενηνεγμένην. βουλευσάμενος δὲ περὶ ἡ-6 μῶν, ὅτ᾽ ἔμελλε τελευτᾶν, ἅπαντα ταῦτα ἐνεχείρισεν Ἀφόβῳ τε τούτῳ, καὶ Δημοφῶντι τῷ Δήμωνος υἱῷ, τούτοιν μὲν ἀδελφιδοῖν ὄντοιν, τῷ μὲν ἐξ ἀδελφοῦ, τῷ δὲ ἐξ ἀδελφῆς γεγονότοιν. ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τῷ Παιανιεῖ, γένει μὲν οὐδὲν προσήκοντι, φίλῳ δ᾽ ἐκ παιδὸς ὑπάρχοντι. κἀκείνῳ μὲν ἔδωκεν ἐκ τῶν ἐμῶν ἑβδομή-7 κοντα μνᾶς καρπώσασθαι τοσοῦτον χρόνον, ἕως ἂν ἐγὼ ἀνὴρ εἶναι δοκιμασθείην, ὅπως μὴ δι᾽ ἐπιθυμίαν χρημάτων, χεῖρόν τι τῶν ἐμῶν διοικήσειε. Δημοφῶντι δὲ τὴν ἐμὴν ἀδελφήν, καὶ δύο τάλαντα εὐθὺς ἔδωκεν ἔχειν. αὐτῷ δὲ τούτῳ τὴν μητέρα, καὶ προῖκα ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τὴν οἰκίαν, καὶ σκεύεσι χρῆσθαι τοῖς ἐμοῖς, 8 ἡγούμενος εἰ καὶ τούτους ἔτι οἰκειοτέρους ἐμοὶ ποιήσειεν, οὐκ ἂν χεῖρον ἐμὲ ἐπιτροπευθῆναι ταύτης τῆς οἰκειότητος προσγενομένης. λαβόντες δ᾽ οὗτοι ταῦτα πρῶτον σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῶν χρημάτων, καὶ τὴν ἄλλην οὐσίαν ἅπασαν διαχειρίσαντες, καὶ δέκα ἔτη ἡμᾶς ἐπιτροπεύσαντες, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἀπεστερήκασι, τὴν οἰ-9 κίαν δὲ καὶ ἀνδράποδα τέτταρα καὶ δέκα, καὶ ἀργυρίου μνᾶς τριάκοντα, μάλιστα σύμπαντα ταῦτα, εἰς ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδεδώκασι. καὶ τὸ μὲν κεφάλαιον τῶν ἀδικημάτων, ὡς ἂν συντομώτατα εἴποι τις, τοῦτ᾽ ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας ὅτι τοῦτ᾽ ἦν τὸ καταλειφθέν, μέγιστοι μὲν αὐτοὶ μάρτυρές 10 μοι γεγένηνται. εἰς γὰρ τὴν συμμορίαν ὑπὲρ ἐμοῦ συνετάξαντο κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς, πεντακοσίας δραχμὰς εἰσφέρειν, ὅσονπερ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματα, εἰσέφερον. δεῖ δὲ καὶ καθ᾽ ἕκαστον ὑμᾶς ἀκοῦσαι, τά τε ἐνεργὰ αὐτῶν, καὶ ὅσα ἦν ἀργά, καὶ ὅσου ἦν ἄξια ἕκαστα. ταῦτα γὰρ μαθόντες 11 ἀκριβῶς, εἴσεσθε ὅτι τῶν πώποτε ἐπιτροπευσάντων οὐδένες αἰσχρότερον, οὐδὲ φανερώτερον, ἢ οὗτοι τὰ ἡμέτερα διηρπάκασι. πρῶτον μὲν οὖν ὡς συνετιμήσαντο ὑπὲρ ἐμοῦ ταύτην τὴν εἰσφορὰν εἰς τὴν συμμορίαν, παρέξομαι τούτων μάρτυρας. ἔπειτα ὅτι οὐ πένητα κατέλιπέ με ὁ πατήρ, οὐδὲ ἑβδομήκοντα 12 μνῶν οὐσίαν κεκτημένον, ἀλλὰ τοσαύτην, ὅσην οὐδ᾽ αὐτοὶ οὗτοι ἀποκρύψασθαι διὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὴν πόλιν ἠδυνήθησαν. Καί μοι ἀναγίνωσκε λαβὼν ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Δῆλον μὲν τοίνυν καὶ ἐκ τούτων ἐστὶ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας. πεντεκαίδεκα τα-13 λάντων γὰρ τρία τάλαντα τίμημα. ταύτην ἠξίουν εἰσφέρειν τὴν εἰσφοράν. ἔτι δ᾽ ἀκριβέστερον εἴσεσθε, τὴν οὐσίαν αὐτὴν ἀκούσαντες. ὁ γὰρ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, κατέλιπε δύο ἐργαστήρια, τέχνης οὐ μικρᾶς ἑκάτερον. μαχαιροποιοὺς μὲν τριάκοντα, καὶ δύο, ἢ τρεῖς, ἀνὰ πέντε μνᾶς, ἢ καὶ ἕξ. τοὺς δ᾽ οὐκ ἐλάττονος, ἢ 14 τριῶν μνῶν ἀξίους. ἀφ᾽ ὧν τριάκοντα μνᾶς ἀτελεῖς ἐλάμβανε τὸν ἐνιαυτὸν τὴν πρόσοδον. κλινοποιοὺς δὲ εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, τετταράκοντα μνῶν ὑποκειμένους,

οἳ δώδεκα

τὸ τάλαντον ἔχει μνᾶς ξ. ἡ δὲ μνᾶ ἑκατὸν δραχμάς.

in singulas vicenas quinas minas ... conferre ... τιμήματα 520 ... id est quintam ... summae.

ἡμιτάλαντον

ἢ δώδεκα μνᾶς ἁπλῶς αὐτῷ προσέφερεν. ἀργυρίου δ' εἰς τάλαντον ἐπὶ δρα-
χμῇ δεδανεισμένου· οὗ τόκος ἐγίγνετο τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, πλέον ἢ ἑπτὰ μναῖ. καὶ
ταῦτα μὲν ἐνεργὰ κατέλιπεν, ὡς καὶ αὐτοὶ οὗτοι ὁμολογήσουσιν. ὧν γίγνεται τὸ μὲν
ἀρχαῖον κεφάλαιον, τέτταρα τάλαντα καὶ πεντακισχίλια· τὸ δ' ἔργον αὐτῶν, πεντή- 15
κοντα μναῖ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων, ἐλέφαντα μὲν καὶ σίδηρον, ὃν κα-
τειργάζοντο, καὶ ξύλα κλινῷα, εἰς ὀγδοήκοντα μνῶν ἄξια. κηκῖδα δὲ καὶ χαλκὸν, ἑβδο-
μήκοντα μνῶν ἐωνημένα. ἔτι δὲ οἰκίαν τρισχιλίων. ἔπιπλα δὲ, καὶ ἐκπώματα, καὶ
χρυσία, καὶ ἱμάτια, καὶ κόσμον τῆς μητρὸς, ἄξια σύμπαντα εἰς μυρίας δραχ- 16
μάς. ἀργυρίου δ' ἔνδον ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα μὲν οἴκοι κατέλιπε πάντα·
ναυτικὰ δὲ ἑβδομήκοντα μνᾶς ἔκδοσιν παρὰ Ξούθῳ· τετρακοσίας δὲ καὶ δισχιλίας
ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τῇ Πασίωνος· ἑξακοσίας δὲ ἐπὶ τῇ Πυλάδου· παρὰ δὲ Δημομέλει τῷ
Δήμωνος υἱεῖ, χιλίας καὶ ἑξακοσίας. κατὰ διακοσίας δὲ, καὶ τριακοσίας ὁμοῦ τι τάλαντον 17
διακεχρημένον. καὶ τούτων αὖ τῶν χρημάτων τὸ κεφάλαιον πλέον, ἢ ὀκτὼ τάλαν-
τα καὶ τριάκοντα μναῖ γίγνεται. συμπάντων δὲ, εἰς τέτταρα καὶ δέκα τάλαντα, εὑρή-
σετε σκοποῦντες. καὶ τὸ μὲν πλῆθος τῆς οὐσίας, τοῦτ' ἦν τὸ καταλειφθὲν, ὦ ἄνδρες
δικασταί. ὅσα δ' αὐτῆς διακέκλεπται, καὶ ὅσα ἴδια ἕκαστος εἴληφε, καὶ ὁπόσα κοινῇ 18
πάντες ἀποστεροῦσιν, οὐκ ἐνδέχεται πρὸς τὸ αὐτὸ ὕδωρ εἰπεῖν· ἀλλ' ἀνάγκη χω-
ρὶς ἑκάστου διελεῖν ἐστιν. ἃ μὲν οὖν Δημοφῶν καὶ Θηριππίδης ἔχουσι τῶν ἐμῶν, τότε
ἐξαρκέσει περὶ αὐτῶν εἰπεῖν, ὅταν κατ' αὐτῶν τὰς γραφὰς ἀπενέγκωμεν. ἃ δὲ του-
τον ἔχοντα ἐλέγξουσιν ἐκεῖνοι, καὶ ἐγὼ οἶδα αὐτὸν εἰληφότα, περὶ τούτων ἤδη ποιή- 19
σομαι τοὺς λόγους πρὸς ὑμᾶς. πρῶτον μὲν ὡς ἔχει τὴν προῖκα τὰς ὀγδοήκοντα
μνᾶς, τοῦθ' ὑμῖν ἐπιδείξω. μετὰ δὲ ταῦτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς ἂν δύνωμαι διὰ
βραχυτάτων. ἐκεῖνος γὰρ εὐθὺς μετὰ τὸν τοῦ πατρὸς θάνατον, ᾤκει τὴν οἰκίαν εἰσελθὼν
κατὰ τὴν ἐκείνου διαθήκην. καὶ λαμβάνει τά τε χρυσία τῆς μητρὸς, καὶ τὰ ἐκπώ- 20
ματα τὰ καταλειφθέντα, καὶ ταῦτα μὲν, ὡς εἰς πεντήκοντα μνᾶς εἶχεν. ἔτι δὲ τῶν
ἀνδραπόδων τῶν πιπρασκομένων παρά τε Θηριππίδου καὶ Δημοφῶντος τὰς τι-
μὰς ἐλάμβανεν, ἕως ἀνεπληρώσατο τὴν προῖκα τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς. καὶ ἐπει-
δὴ εἶχεν, ἐκπλεῖν μέλλων εἰς Κέρκυραν τριήραρχος, ἀπεγράψατο ταῦτα πρὸς 21
Θηριππίδην ἔχοντα ἑαυτὸν, καὶ ὡμολόγει κεκομίσθαι τὴν προῖκα. καὶ τούτων μὲν
πρῶτον Δημοφῶν καὶ Θηριππίδης οἱ τούτου συνεπίτροποι μάρτυρές εἰσιν. ἔτι δὲ καὶ
ὡς αὐτὸς ὡμολόγει ταῦτα ἔχειν, Δημοχάρης τε ὁ Λευκονοεὺς, ὁ τὴν τηθίδα τὴν ἐμὴν
ἔχων, καὶ ἄλλοι πολλοὶ μάρτυρες γεγόνασιν. οὐ γὰρ διδόντος τούτου σῖτον τῇ μητρὶ, τὴν 22
δὲ προῖκα ἔχοντος, οὐδὲ τὸν οἶκον μισθοῦν ἐθέλοντος, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρό-
πων διαχειρίζειν ἀξιοῦντος, ἐποιήσατο λόγους περὶ τούτων ὁ Δημοχάρης. αὐτὸς δ'
ἀκούσας, οὔτ' ἠμφισβήτησε μὴ ἔχειν, οὔτε χαλεπῶς ἤνεγκεν ὡς οὐκ εἰληφὼς, ἀλλ'
ὡμολόγει. καὶ τι μικρὸν ἔφη πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα περὶ χρυσιδίων ἀντιλέ- 23
γεσθαι. τοῦτο οὖν διευκρινησάμενος, καὶ περὶ τῆς τροφῆς, καὶ περὶ τῶν ἄλλων ποιήσειν
οὕτως, ὥστ' ἔχειν μοι πάντα καλῶς. καίτοι εἰ φανήσεται πρός τε τὸν Δημοχάρην
ταῦθ' ὡμολογηκὼς, καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους οἳ παρῆσαν, παρά τε τοῦ Δημοφῶντος
καὶ τοῦ Θηριππίδου τῶν ἀνδραπόδων εἰς τὴν προῖκα καὶ τὰς τιμὰς εἰληφὼς, αὐ- 24
τός τε ἑαυτὸν ἔχειν τὴν προῖκα ἀπογράψας πρὸς τοὺς συνεπιτρόπους, οἰκῶν τε
τὴν οἰκίαν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐτελεύτησεν ὁ πατὴρ, πῶς οὐκ ἐκ πάντων ὁμολο-

γνωμένου τοῦ πράγματος, εὑρεθήσεται φανερῶς τὴν προῖκα τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς 25 κεκομισμένος, καὶ λίαν ἀναιδῶς μὴ λαβεῖν ἐξαρνούμενος. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρίαι.

Τὴν μὲν τοίνυν προῖκα, τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε λαβών. μὴ γήμαντος δ' αὐτοῦ 26 τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν, ὁ μὲν νόμος κελεύει τὴν προῖκα ὀφείλειν ἐπ' ἐννέα ὀβολοῖς. ἐγὼ δ' ἐπὶ δραχμῇ μόνον τίθημι. γίγνεται δ', ἄν τις συνθῇ, τό, τε ἀρχαῖον, καὶ τὸ τῶν δέκα ἐτῶν, μάλιστα τρία τάλαντα. καὶ ταῦτα μὲν οὕτως ὑμῖν ἐπιδείκνυμι λαβόντα καὶ ἔχει ὁμολογήσαντα μαρτύρων ἐναντίον τοσούτων. ἄλλας τοί-27 νυν ἔχει τριάκοντα μνᾶς, τοῦ ἐργαστηρίου λαβὼν τὴν πρόσοδον. καὶ αἰσχυντοτάτ' ἀνθρώπων ἀποστερεῖν ἐπικεχείρηκεν. ἐμοὶ δ' ὁ πατὴρ κατέλιπε τριάκοντα μνᾶς ἀπὸ τούτων τὴν πρόσοδον. ἀποδομένων ‸ τούτων τὰ ἡμίσεα τῶν ἀνδραπόδων, πεντεκαίδεκα* μνᾶς γίγνεσθαι κατὰ λόγον προσῆκε. Θηριππίδης μὲν οὖν ἑπτὰ *μν. 28 ἔτη τῶν ἀνδραπόδων ἐπιμεληθεὶς, ἕνδεκα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπέφηνε, τέτταρσι μναῖς καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἔλαττον, ἢ ὅσον προσῆκε, λογιζόμενος. οὗτος δὲ δύ' ἔτη τὰ πρῶτα ἐπιμεληθεὶς, οὐδ' ὁτιοῦν ἀποδείκνυσιν. ἀλλ' ἐνίοτε μὲν φησιν ἀργῆσαι τὸ ἐργαστήριον· ἐνίοτε δ' ὡς αὐτὸς μὲν οὐκ ἐπεμελήθη τούτων, ἐπίτροπος δὲ Μι-29 λύας ὁ ἀπελεύθερος ὁ ἡμέτερος, διῴκησεν αὐτὰ, καὶ παρ' ἐκείνου μοι προσήκει τὸν λόγον λαβεῖν. ἂν οὖν ἐνυνὶ εἴπῃ τινὰ τούτων τῶν λόγων, ῥᾳδίως ἐλεγχθήσεται ψευδόμενος. ἐὰν μὲν οὖν ἀργὸν φῇ γενέσθαι, λόγον αὐτὸς ἀπενήνοχεν ἀναλωμάτων οὐκ εἰς σιτία τοῖς ἀνθρώποις, ‸ ἀλλ' εἰς ἔργα, τὸν εἰς τέχνην ἐλέφαντα καὶ μα-30 χαιρῶν λαβὰς, καὶ ἄλλας ἐπισκευὰς, ὡς ἐργαζομένων τῶν δημιουργῶν. ἔτι δὲ Θηριππίδῃ τριῶν ἀνδραπόδων ἃ ἦν αὐτῷ ἐν τῷ ἐμῷ ἐργαστηρίῳ, μισθὸν ἀποδεδωκέναι λογίζεται. καίτοι γε μὴ γιγνομένης ἐργασίας, οὔτε ἐκεῖνον λαβεῖν μισθὸν, οὔτε ἐμοὶ τὰ ἀναλώματα ταῦτα λογισθῆναι προσῆκεν. εἰ δ' αὖ γενέσθαι μὲν φη-31 σι, τῶν δ' ἔργων ἀπρασίαν εἶναι, δεῖ δήπου τά γε ἔργα αὐτὸν ἀποδεδωκότα μοι φαίνεσθαι, καὶ ὧν ἐναντίον ἀποδέδωκε, παρασχέσθαι μάρτυρας. εἰ δὲ μηδὲν τούτων πεποίηκε, πῶς οὐκ ἔχει τὴν πρόσοδον δυοῖν ἐτοῖν τὴν ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου τριάκοντα μνᾶς, φανερῶς οὕτω τῶν ἔργων γεγενημένων; εἰ δ' αὖ τούτων μὲν μηδὲν 32 ἐρεῖ, Μιλύαν δ' αὐτὰ φήσει πάντα διῳκηκέναι, πῶς χρὴ πιστεύειν, ὅταν φῇ, τὰ μὲν ἀναλώματα αὐτὸς ἀνηλωκέναι πλέον ἢ πεντακοσίας δραχμὰς, λῆμμα δ' εἴ τι γέγονεν, ἐκεῖνον ἔχειν; ἐμοὶ μὲν γὰρ δοκεῖ τοὐναντίον ἂν γενέσθαι τούτου, εἰ καὶ Μιλύας αὐτῶν ἐπεμελεῖτο, τὰ μὲν ἀναλώματα ἐκεῖνος ἀναλῶσαι, τὰ δὲ λήμματα οὗτος 33 λαβεῖν, εἴ τι δεῖ τεκμαίρεσθαι πρὸς τὸν ἄλλον αὐτοῦ τρόπον, καὶ τὴν ἀναίδειαν. Λάβε οὖν τὰς μαρτυρίας ταύτας, καὶ ἀνάγνωθι αὐτάς.

Μαρτυρίαι.

Ταύτας τοίνυν ἔχει τὰς τριάκοντα μνᾶς ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ τὸ ἔργον αὐ-34 τῶν ὀκτὼ ἐτῶν· ὃ ἐὰν ἐπὶ δραχμῇ τις τιθῇ μόνον, ἄλλας ὁμοῦ τριάκοντα μνᾶς εὑρήσει. καὶ ταῦτα μὲν ἰδίᾳ μόνος εἴληφεν. ἃ συντεθέντα πρὸς τὴν προῖκα, μάλιστα τέτταρα τάλαντα γίγνεται σὺν τοῖς ἀρχαίοις. ἃ δὲ μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιτρόπων κοινῇ διήρπακε, καὶ ὅσα ἔνια μηδὲ καταλειφθῆναι πάντάπασιν ἠμφισβήτηκε, 35 ταῦθ' ὑμῖν ἤδη ἐπιδείξω καθ' ἕκαστον. πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῶν κλινοποιῶν, οὓς κατέλιπεν

κατέλιπεν ὁ πατήρ, ἀφανίζουσι δ' οὗτοι, τετταράκοντα μὲν μνᾶς ὑποκειμένους, 36 εἴκοσι δ' ὄντας τὸν ἀριθμόν, ἐπιδείξω ὑμῖν ὡς λίαν ἀναιδῶς καὶ φανερῶς με ἀποστεροῦσι. τούτους γὰρ καταλειφθῆναι μὲν οἴκοι παρ' ἡμῖν πάντες ὁμολογοῦσι, καὶ τὰς δώδεκα μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τῷ πατρὶ γίγνεσθαί φασιν· αὐτοὶ δὲ λῆμμα μὲν παρ' αὐτῶν ἐν δέκα ἔτεσιν οὐδὲν ἐμοὶ γεγενημένον ἀποφαίνουσιν, ἀλλ' οὐδὲ μικρόν. 37 ἀνάλωμα δὲ κεφάλαιον εἰς αὐτοὺς οὐκ ὀλίγου δεῖν λογίζεται χιλίας, εἰς τοῦτο ἀναιδείας ἐλήλυθεν. αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους, εἰς οὓς ταῦτα ἀνηλωκέναι φησίν, οὐδαμοῦ μοι παραδεδώκασιν, ἀλλὰ πάντων πονηροτάτους λόγους λέγουσιν, ὡς ὁ ὑποθεὶς τῷ πατρὶ τὰ ἀνδράποδα, πονηρότατος ἀνθρώπων πάντων ἐστὶ καὶ ἐράνους 38 τε λέλοιπε πλείους, καὶ ὑπὲρ χρέως γέγονε, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγους κεκλήκασι καὶ ἐκείνου μάρτυρας. τὰ δ' ἀνδράποδα ὅστις ἐστὶν ὁ λαβών, ἢ ὅπως ἐκ τῆς οἰκίας ἐξῆλθεν, ἢ ὡς ἀφείλετό τις, ἢ πρός τινα δίκην ἥττηνται, περὶ αὐτῶν οὐκ ἔχουσιν εἰπεῖν. καί τοι, εἴ τι ἔλεγον ὑγιές, οὐκ ἂν κατὰ τῆς ἐκείνου πονηρίας παρείχοντο μάρτυρας. 39 οἷς οὐδὲν προσήκει φροντίζειν. ἀλλὰ τούτων ἂν ἀντελαμβάνοντο, καὶ τοὺς λαβόντας ἀπεδείκνυσαν, καὶ οὐδὲν ἂν αὐτῶν παρέλειπον. νῦν δὲ ὠμότατ' ἀνθρώπων ὁμολογοῦντές τινας καταλειφθῆναι, καὶ λαβόντες ὡς αὑτούς, καὶ καρπωσάμενοι δέκα ἔτη τοὺς ἀνθρώπους, ὅλον τὸ ἐργαστήριον ἀφανίζουσι. Καὶ ταῦθ' ὡς 40 ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι τοίνυν οὐκ ἄπορος ἦν ὁ Μοιριάδης, οὐδ' ἦν τῷ πατρὶ τοῦτο τὸ συμβόλαιον εἰς τὰ ἀνδράποδα, ἠλιθίως συμβεβλημένον, μεγίστῳ τεκμηρίῳ γνώσεσθε. λα- 41 βὼν γὰρ ὡς ἑαυτὸν Ἄφοβος τοῦτο τὸ ἐργαστήριον, ὡς αὐτοὶ τῶν μαρτύρων ἠκούσατε, καὶ δέον αὐτόν, εἰ καί τις ἄλλος ἐβούλετο εἰς ταῦτα συμβάλλειν, τοῦτον διακωλύειν ἐπίτροπόν γε ὄντα, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τοῖς ἀνδραπόδοις τῷ Μοιριάδῃ πεντακοσίας δραχμὰς ἐδάνεισεν, ἃς ὀρθῶς καὶ δικαίως παρ' ἐκείνου κεκομίσθαι ὡμολόγηκε. καί τοι 42 πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἡμῖν μὲν πρὸς τὸ λῆμμα ἀπ' αὐτῶν μηδὲν γεγονέναι, καὶ αὐτὰ τὰ ὑποτεθέντα ἀπόλωλεν, οἳ πρότεροι συνεβάλομεν. τῷ δ' εἰς τὰ ἡμέτερα δανείσαντι καὶ πολὺ τῷ χρόνῳ ὕστερον προεξάξαντι, καὶ οἱ τόκοι, καὶ τἀρχαῖα ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀποδέδονται, καὶ οὐδεμία ἀπορία γέγονεν; Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ 43 λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία.

Σκέψασθε τοίνυν, ὅσον ἀργύριον οὗτοι παρὰ τοὺς κλινοποιοὺς κλέπτουσι. τετταράκοντα μὲν μνᾶς αὐτὸ τὸ ἀρχαῖον, δέκα δὲ ἐτῶν τὸ ἔργον αὐτῶν, δύο τάλαντα. 44 δώδεκα γὰρ μνᾶς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν πρόσοδον αὐτῶν ἐλάμβανον. ἆρα μικρόν τι καὶ ἐξ ἀφανοῦς πόρου, καὶ παραλογίσασθαι ῥᾴδιον, ἀλλ' οὐ φανερῶς οὑτωσί, μικροῦ δεῖ, τρία τάλαντα ταῦτα ἀνηρπάκασιν; ὧν κοινῇ διαπεφορημένων, τὸ τρίτον δή που μέρος παρὰ τούτου μοι προσήκει κεκομίσθαι. καὶ μήν, ὦ ἄν- 45 δρες δικασταί, καὶ τὰ περὶ τοῦ ἐλέφαντος καὶ σιδήρου τοῦ καταλειφθέντος, παραπλήσιά πως τούτοις πεποιήκασιν. οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἀποφαίνουσι. καί τοι κεκτημένον μὲν τοσούτους κλινοποιούς, κεκτημένον δὲ μαχαιροποιούς, οὐχ οἷόν τε μὴ οὐχὶ καὶ σίδηρον καὶ ἐλέφαντα καταλιπεῖν, ἀλλ' ἀνάγκη ταῦτά γε ὑπάρχειν. τίνα γὰρ ἂν 46 εἰργάζοντο, τούτων μὴ ὑπαρξάντων; τοὺς τοίνυν πλέον ἢ πεντήκοντα ἀνδράποδα

κεκτημένον, καὶ δυοῖν τέχναιν ἐπιμελούμενον, ὧν θατέρου ἐργαστήριον εἰς τὰς κλίνας ἐτησίως δύο μνᾶς τοῦ μηνὸς ἀνήλισκεν ἐλέφαντος· ὁ δὲ μαχαιροποιεῖον οὐκ
47 ἔλαττον, ἢ τοσοῦτον ἕτερον, σὺν σιδήρῳ, τοῦτον οὔ φασι καταλιπεῖν οὐδὲν τούτων. εἰς τοῦτ᾽ ἀναιδείας ἐληλύθασιν. ὅτι μὲν οὖν οὐ πιστὰ λέγουσι, καὶ ἐκ τούτων αὐτῶν ῥᾴδιόν ἐστι μαθεῖν. ὅτι δ᾽ ἐκεῖνος κατέλιπε τοσοῦτον τὸ πλῆθος, ὥστε μὴ μόνον ἱκανὸν εἶναι κατεργάζεσθαι τοῖς ἑαυτοῦ δημιουργοῖς, ἀλλὰ καὶ τῷ βουλομένῳ
48 προσωνεῖσθαι τῶν ἄλλων, ἐκεῖθεν φανερόν. ὅτι αὐτός τε ἐπώλει ζῶν, καὶ Δημοφῶν καὶ οὗτος τοῦ πατρὸς ἤδη τετελευτηκότος, ἐκ τῆς οἰκίας τῆς ἐμῆς ἀπεδίδοντο τοῖς βουλομένοις. καί τοι πόσον τινὰ χρὴ τὸν καταλειφθέντα νομίζειν εἶναι, ὅταν φαίνηται τηλικούτοις τε ἐργαστηρίοις ἐξαρκῶν, καὶ χωρὶς ὑπὸ τῶν ἐπιτρόπων πιπρα-
49 σκόμενος; ἆρ᾽ ὀλίγον; ἀλλ᾽ οὐ πολλῷ πλείω τῶν ἐγκεκλημένων; λαβὲ τοίνυν τὰς μαρτυρίας ταύτας, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

Μαρτυρίαι.

Τούτου τοίνυν τοῦ ἐλέφαντος ἐστὶ πλέον, ἢ τάλαντον, ὃν οὔτε αὐτόν, οὔτε τὸ ἔρ-
50 γον μοι ἀποφαίνουσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦτον παρ᾽ ὅλην ἀφανίζουσιν ὅλον. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρὰ τὸν λόγον, ὃν ἀποφέρουσιν, ἐξ ὧν αὐτοὶ λαβεῖν ὁμολογοῦσιν, ἐπιδείξω ὑμῖν πρὸς μὲν ὄντας αὐτούς, πλέον ἢ ὀκτὼ τάλαντα, ἐκ τῶν ἐμῶν ἔχοντας· ἰδίᾳ δ᾽ ἐκ τούτων Ἄφοβον τρία τάλαντα, καὶ χιλίας εἰληφότα, τά τε ἀνα-
51 λώματα χωρὶς τούτων πλείω θεὶς, καὶ ὅσα ἐκ τούτων ἀπέδοσαν ἀφαιρῶν· ἵν᾽ εἰδῆτε, ὅτι οὐ μικρᾶς ἀναιδείας τὰ ἐγκλήματα αὐτῶν ἐστί. λαβεῖν γὰρ ἐκ τῶν ἐμῶν ὁμολογοῦσιν, οὗτος μὲν ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς, χωρὶς ὧν ἔχοντα αὐτὸν ἐγὼ ἐπιδείξω νῦν· Θηριππίδης δὲ δύο τάλαντα· Δημοφῶν δέ, ἑπτὰ καὶ ὀγδοήκοντα μνᾶς. τοῦτο δὲ
52 ἐστὶ πέντε τάλαντα καὶ πεντεκαίδεκα μναῖ. τούτου τοίνυν ὃ μὲν οὐκ ἀθρόον ἐλήφθη, σχεδόν εἰσιν ἑβδομήκοντα μναῖ καὶ ἑπτά, ἡ πρόσοδος ἡ ἀπὸ τῶν ἀνδραπόδων. ὃ δ᾽ εὐθὺς ἔλαβον οὗτοι, μικροῦ δέον τέτταρα τάλαντα· εἰς ὃ ἔργον ἂν προστεθῇ ἐπὶ δραχμῇ μόνον τῶν δέκα ἐτῶν, ὀκτὼ τάλαντα εὑρήσετε σὺν τοῖς ἀρχαίοις, καὶ χι-
53 λίας γιγνομένας. τὴν μὲν τοίνυν τροφὴν ἀπὸ τῶν ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ μνῶν λογιστέον, τῶν ἀπὸ τοῦ ἐργαστηρίου γιγνομένων. Θηριππίδης γάρ, ἑπτὰ μνᾶς ἐδίδου καθ᾽ ἕκαστον ἐνιαυτὸν εἰς ταῦτα, καὶ ἡμεῖς τοῦτο λαβεῖν ὁμολογοῦμεν. ὥστε ἑβδομήκοντα μνῶν ἐν τοῖς δέκα ἔτεσι τροφὴν τούτων ἡμῖν ἀνηλωκότων, ὃ πλέον
54 τὰς ἑπτακοσίας προστίθημι αὐτοῖς, καὶ τούτῳ πλείω εἰμὶ τεθηκώς. ὃ δέ μοι δοκιμασθέντι παρέδοσαν, καὶ ὅσον εἰς τὴν πόλιν εἰσενηνόχασι, τοῦτο ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάντων, καὶ τοῦ προσόντος ἀφαιρετέον ἐστίν. ἀπέδοσαν τοίνυν οὗτος καὶ Θηριππίδης, μίαν καὶ τριάκοντα μνᾶς. εἰσφορὰς δὲ εἰσενηνοχέναι λογίζονται
55 δυεῖν δεούσας εἴκοσι μνᾶς. ἐγὼ δ᾽ ὑπερβαλῶν καὶ τοῦτο ποιήσω τριάκοντα μνᾶς, ἵνα πρὸς ταῦτα μηδ᾽ ἀντειπεῖν ἔχωσιν. οὐκ οὖν ἂν ἀφέλητε ἓν τάλαντον ἀπὸ τῶν ὀκτὼ ταλάντων, ἑπτὰ τὰ λειπόμενά ἐστι. καὶ ταῦτα ἐξ ὧν αὐτοὶ ὁμολογοῦσι λαβεῖν, ἃ τούτους ἔχειν ἐστὶν ἀναγκαῖον. τοῦτο τοίνυν εἰ καὶ τἄλλα πάντα ἀποστεροῦ-
56 σιν ἀρνούμενοι μὴ ἔχειν, ἀποδοῦναι προσῆκεν, ὁμολογοῦντάς γε λαβεῖν ταῦτα ἐκ τῶν ἐμῶν. νῦν δὲ τί ποιοῦσιν; ἔργον μὲν οὐδὲν ἀποφαίνουσι τοῖς χρήμασιν, αὐτὰ δὲ τὰ ἀρχαῖα πάντα ἀνηλωκέναι φασί, σὺν ταῖς ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα μναῖς. Δημοφῶν δὲ καὶ προσοφείλοντας ἡμᾶς ἐνέγραψε. ταῦτ᾽ οὐ μεγάλη καὶ

ὑπερφανὴς

περιφανὴς ἀναισχυντία; τοῦτ' οὐχ ὑπερβολὴ δεινῆς αἰσχροκερδείας; τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ δεινόν, εἰ μὴ ταῦτα δόξει, τηλικαύτας ὑπερβολὰς ἔχοντα; οὗτος τοίνυν ὁ καθ' αὑτόν, ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μνᾶς λαβεῖν ὁμολογῶν, ἔχει καὶ αὐτάς. καὶ τὸ ἔργον δέκα ἐτῶν μάλιστα τρία τάλαντα καὶ χιλίας. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐν τοῖς λόγοις τοῖς τῆς ἐπιτροπῆς τὸ λῆμμα τοῦθ' ἕκαστος ὁμολογῶν λαβεῖν, ἅπαν ἀνηλωκέναι λογίζεται, λαβὲ τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι. 57

Μαρτυρίαι.

Νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τούτων ἱκανῶς* μεμαθηκέναι ὑμᾶς 58 καὶ ὅσα κλέπτουσι καὶ ὅσα κακουργοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν. ἔτι δ' ἀκριβέστερον ἔγνωτ' ἄν, εἴ μοι τὰς διαθήκας, ἃς ὁ πατὴρ κατέλιπεν, οὗτοι ἀποδοῦναι ἠθέλησαν. ἐν γὰρ ἐκείναις ἐγγέγραπτο*, ὥς φησιν ἡ μήτηρ, ἃ κατέλιπεν ὁ πατὴρ πάντα, καὶ ἐξ ὧν ἔδει τούτους λαβεῖν τὰ δοθέντα, καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσοιεν. νῦν δ' ἀπαιτοῦντός 59 μου, καταλειφθῆναι μὲν ὁμολογοῦσιν, αὐτὰς δ' οὐκ ἀποφαίνουσι. ταῦτα δὲ ποιοῦσι, τό, τε πλῆθος οὐ βουλόμενοι καταφανὲς ποιῆσαι τῆς οὐσίας τῆς καταλειφθείσης, ἣν διηρπάκασιν οὗτοι, τάς τε δωρεὰς ἵνα μὴ δοκῶσιν ἔχειν, ὥσπερ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐλεγχθήσονται ῥᾳδίως. λαβὲ δ' αὐτοῖς τὰς μαρτυρίας ὡς ἀπεκρίναντο*, 60 καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρίαι.

Οὗτος διαθήκας μὲν γενέσθαι φησί, καὶ τὰ δύο τάλαντα Δημοφῶντι, καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς τούτῳ δοθῆναι μαρτυρεῖ. τὰς δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς, ἃς Θηριππίδης ἔλαβεν, οὐ προσγεγράφθαι φησίν, οὐδὲ τὸ πλῆθος τῆς οὐσίας τῆς καταλειφθείσης, 61 οὐδὲ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσιν. οὐ γὰρ αὐτῷ συμφέρει προσομολογῆσαι ταῦτα. λαβὲ δὴ τὴν τούτου* μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Οὗτος αὐτὴν μὲν τὴν διαθήκην γενέσθαι φησί* τὸ ἀργύριον ἐκ τοῦ χαλκοῦ, καὶ τῆς 62 κηκίδος ἀποδοθῆναι τῷ Θηριππίδῃ, ὃ ἐκεῖνος οὔ φησι. καὶ τὰ δύο τάλαντα τῷ Δημοφῶντι. περὶ δὲ τῶν αὐτῷ δοθέντων, γεγράφθαι μὲν φησιν, οὐχ* ὁμολογῆσαι δ' αὐτός, ἵνα μὴ δοκῇ λαβεῖν. τὸ δὲ πλῆθος τῆς οὐσίας οὐδ'* οὗτος ἀποφαίνει καθόλου, οὐδὲ τὸ μισθοῦν τὸν οἶκον. οὐδὲ γάρ, οὐδὲ τούτῳ συμφέρει προσομολογῆσαι 63 ταῦτα. δῆλοι τοίνυν εἰσὶν οὐδὲν ἧττον τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων, καίπερ ἀφανίζοντες τούτων τὴν οὐσίαν, ἐκ τῶν διαθηκῶν, ἐξ ὧν τοσαῦτα χρήματα ἀλλήλοις φασὶ δοθῆναι. ὅστις γὰρ ἐκ τεττάρων ταλάντων καὶ τρισχιλίων, τοῖς μὲν τρία τάλαντα καὶ* δισχιλίας προῖκα δέδωκε, τῷ δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς καρποῦσθαι, 64 φανερὸν δή που πᾶσιν, ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον, ἢ διπλασίας, ἧς ἐμοὶ κατέλιπε, ταῦτα ἀφῄρει. οὐ γὰρ δήπου τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ πένητα ἐβούλετο καταλιπεῖν, τούτους δὲ πλουσίους ὄντας, ἔτι πλουσιωτέρους ποιῆσαι ἐπεθύμησεν, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομένων, Θηριππίδῃ τε τοσοῦτον 65 ἀργύριον, καὶ Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συνοικήσειν καρποῦσθαι ἔδωκεν, ἵνα δυοῖν θάτερον διαπράξαιτο, ἢ διὰ τὰ διδόμενα βελτίους αὐτοὺς εἶναι περὶ τὴν ἐπιτροπὴν προστρέψειε, ἢ, εἰ κακοὶ γίγνοιντο, μηδεμιᾶς συγγνώμης παρ' ὑμῶν τυγχάνοιεν, εἰ τοσούτων ἀξιωθέντες, 66 τοιαῦτ' εἰς ἡμᾶς ἐξαμαρτάνοιεν. οὗτος τοίνυν καὶ αὐτὸς πρὸς τῇ προικὶ καὶ τὰς θεραπαίνας λαβών, καὶ τὴν οἰκίαν οἰκῶν, ἐπειδὴ δεῖ λόγον αὐτὸν δοῦναι τούτων,

* μή.
* ἐνεγέγραπτο.
* ὧν ἑκάστῳ. [?]
* ἀπόκρισιν.
* καί.
* ὁμολογῆσαι.
* αὐτὸς ἀποφαίνει καθόλου τὸ καταλειφθέν, οὐδὲ τὸ
* δισχιλίας.

67 τὰ αὐτοῦ περιεῖναι φησί. καὶ εἰς τοσοῦτον αἰσχροκερδείας ἦλθεν, ὥστε καὶ τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς μισθοὺς ἀπεστέρηκε, καὶ τὴν εἰσφορὰν, ἣν αὐτὸς οὐ κατέθηκεν, ἐμοὶ δὲ λογίζεται. Λάβε δὲ καὶ ταύτας τὰς μαρτυρίας αὖθις, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρίαι.

68 Πῶς οὖν ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειε πάντα διηρπακότα, καὶ μηδὲ τῶν μικρῶν ἀπεσχημένον, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνὺς μετὰ τοσούτων μαρτύρων καὶ τεκμηρίων; καὶ τὴν μὲν προῖκα λαβεῖν ὁμολογήσαντα, καὶ ἔχειν αὐτὴν πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους ἀπογραψάντα, τὸ δ᾽ ἐργαστήριον κεκαρπωμένον αὐτὸν, καὶ τὴν πρόσοδον οὐκ ἀποφαίνοντα, τῶν δ᾽ ἄλλων τὰ μὲν πεπρακότα, καὶ τὰς τιμὰς οὐκ 69 ἀποδεδωκότα, τὰ δ᾽ ὡς ἑαυτὸν λαβόντα, καὶ ταῦτ᾽ ἠφανικότα. τὰ ἀνδράποδα πεπρακότα· ἔτι δὲ παρὰ τὸν λόγον, ὃν αὐτὸς ἀπέδωκε, τοσαῦτα κλέπτοντα; πρὸς δὲ τούτοις τὴν διαθήκην ἠφανικότα, καὶ τἄλλα οὕτω πάντα διῳκηκότα, ὡς οὐδ᾽ 70 ἂν οἱ ἔχθιστοι διῳκήσαιεν; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἄν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν. ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τὸν διαιτητὴν λέγειν, ὡς ἀπὸ τῶν χρημάτων χρέα τε πολλὰ ἐκτέτικεν ὑπὲρ ἐμοῦ Δημοφῶντι καὶ Θηριππίδῃ τοῖς συνεπιτρόποις, καὶ ὡς πολλὰ τῶν ἐμῶν λάβοιεν, οὐδέτερα ἔχων ἐπιδεικνύναι τούτων. οὔτε γὰρ ὡς ὀφεί-71 λοντά με κατέλιπεν ὁ πατὴρ, ἐν τοῖς γράμμασιν ἀπέφηνεν, οὔθ᾽ οἷς ἀποδεδωκέναι ταῦτ᾽ ἔφη, παρέσχηται μάρτυρας, οὔτ᾽ αὖ τὸν ἀριθμὸν τῶν χρημάτων εἰς τοὺς συνεπιτρόπους ἐπανέφερεν, ὅσον περ αὐτὸς φαίνεται λαβὼν, ἀλλὰ πολλοῖς ἐλάττω χρήμασιν. ἐρωτηθεὶς δ᾽ ὑπὸ τοῦ διαιτητοῦ ταῦτά τε καθ᾽ ἕκαστον, καὶ τὴν οὐσίαν 72 τὴν αὑτοῦ πότερον ἐκ τῶν ἐπικαρπιῶν, ἢ τἀρχαῖα ἀναλίσκων, διῴκηκε· καὶ πότερον εἰ ἐπετροπεύθη, ἀπεδέξατ᾽ ἂν τοῦτον τὸν λόγον παρὰ τῶν ἐπιτρόπων, ἢ τἀρχαῖα ἀπολαβεῖν ἂν ἠξίου σὺν τοῖς ἔργοις τοῖς γεγενημένοις· πρὸς μὲν ταῦτ᾽ ἀπεκρίνατο οὐδὲν, προὐκαλεῖτο δ᾽ ἐθέλειν ἐπιδεῖξαί μοι τὴν οὐσίαν δέκα ταλάν-73 των οὖσαν. εἰ δέ τι ἐλλείποι, αὐτὸς ἔφη προσθήσειν. κελεύοντος δέ μου πρὸς τὸν διαιτητὴν ἐπιδεικνύναι ταῦτα, οὐκ ἔδειξεν οὐδ᾽ ὡς οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν· οὐ γὰρ ἂν αὐτοῦ κατεδιῄτησε· μαρτυρίαν δ᾽ ἐνεβάλετο τοιαύτην, περὶ ἧς πειράσεταί τι λέγειν. ἐὰν μὲν οὖν καὶ νῦν ἔχειν με φῇ, τίνος παραδόντος ἐρωτᾶτε αὐτὸν, καὶ καθ᾽ 74 ἕκαστον παρέχεσθαι μάρτυρας ἀξιοῦτε. ἐὰν δ᾽ εἶναί μοι φῇ, τοῦτον τὸν τρόπον καταλογιζόμενος τὰ παρ᾽ ἑκατέρου τῶν ἐπιτρόπων, διπλασίοις ἐλάττω φανήσεται λέγων, ἔχοντα δ᾽ οὐδὲν μᾶλλον ἀποφαίνων. ἐγὼ γὰρ ὥσπερ καὶ τοῦτον τοσαῦτ᾽ ἔχοντα ἐξήλεγξα, οὕτω κἀκείνων ἑκάτερον οὐκ ἐλάττω τούτων ἔχοντα ἐπιδείξω. ὥστε 75 οὐ τοῦτ᾽ αὐτῷ λεκτέον, ἀλλ᾽ ὡς ἢ αὐτὸς, ἢ οἱ συνεπίτροποι παρέδοσαν. εἰ δὲ μὴ τοῦτ᾽ ἐπιδείξει, πῶς χρὴ ταύτῃ τῇ παρακλήσει προσέχειν ὑμᾶς τὸν νοῦν; οὐδὲν γὰρ μᾶλλον ἔχοντά με ἐπιδείκνυσι. πολλὰ τοίνυν ἀπορηθεὶς πρὸς τὸν διαιτητὴν περὶ πάντων τούτων, καὶ καθ᾽ ἕκαστον ἐξελεγχόμενος, ὥσπερ νῦν παρ᾽ ὑμῖν, ἐτόλμησε ψεύσασθαι πάντων δεινότατον, ὡς τέτταρά μοι τάλαντα ὁ πατὴρ κατέλιπε κατορωρυγμένα, καὶ 76 τούτων κυρίαν τὴν μητέρα ἐποίησε. ταῦτα δ᾽ εἶπεν, ἵν᾽, εἰ μὲν καὶ νῦν αὐτὸν προσδοκήσαιμι ἐρεῖν, ἀπολογούμενος περὶ αὐτοῦ διατρίβοιμι, δέον ἕτερα αὐτοῦ με κατηγορεῖν πρὸς ὑμᾶς· εἰ δ᾽ ὡς μὴ ῥηθησομένων παραλείποιμι, νῦν αὐτὸς εἴποι, ἵνα δοκῶ εἶναι πλούσιος, ἧττον ὑφ᾽ ὑμῶν ἐλεοίμην. καὶ μαρτυρίαν μὲν οὐδεμίαν 77 ἐνεβάλλετο τούτων ὁ ταῦτ᾽ εἰπεῖν ἀξιώσας, ψιλῷ δὲ λόγῳ χρησάμενος ὡς πι-

στευθησό-

πάμπολλα | κατέλιπε | ἐπέδειξεν | διπλασίας | ταῦτ᾽ αὐτῷ | προσκλήσει

ςυθησόμενος ὑπ' ἐκείνων. καὶ ὅταν μὲν ἐρωτᾷ τις αὐτὸν εἰς τί τὴν ἐμὴν τοσαῦτα χρήματ' ἀνήλωκε, χρέα φησὶν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκτετικέναι, καὶ πένητα ἐμὲ τουτοῒ ζητεῖ ποιεῖν. ὅταν δὲ βούληται, πλούσιον, ὡς ἔοικεν, εἴπερ καὶ τοσοῦτον ἀργύριον ἐκεῖνος οἴκοι κατέλιπεν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγει, οἷόν τε αὐτόν, ἀλλ' ἀδύνατόν τι γενέσθαι τούτων, ἐκ πολλῶν ῥᾴδιον μαθεῖν. εἰ μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι οὔτ' ἂν τἄλλα ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ταῦθ' οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφραζε. μανία γὰρ δήπου τὰ κεκρυμμένα εἰπεῖν, μηδὲ τὴν φανερὰν μέλλοντα ἐπιτρόποις καταστήσειν. εἰ δ' ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχείριζε, τούτων δ' οὐκ κυρίους ἐποίησεν. οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν ἔδωκεν, αὐτὴν δ' ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτων γυναῖκα ἔδωκεν. οὐ γὰρ ἔχει λόγον, σώζειν μὲν τὰ χρήματα διὰ τῆς ἐμῆς μητρὸς ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων καὶ αὐτῆς καὶ τῶν χρημάτων κύριον ποιεῖν. ἔτι δέ, τούτων εἴ τι ἦν ἀληθές, οἴεσθ' οὐκ ἂν αὐτὴν λαβεῖν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρός, ὃς τὴν μὲν προῖκα αὐτῆς ἤδη τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔχων, ὡς συνοικήσων αὐτῇ, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρα ἔγημε; τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτ' ἐκείνης ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν, οὐκ ἂν ἡγεῖσθ' αὐτὸν καὶ ἐπιδραμεῖν, ὥστε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτὸν κύριον, ἢ τὴν μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συνῄδεσαν ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνεπιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς διήρπασεν, ὧν δ' οὐκ ἠμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες, ἀπέσχετ' ἂν ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα, ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ, πάντα τούτοις παρέδωκεν. οὗτος δ', ἵνα ἧττον ἐλεηθῶ παρ' ὑμῖν, τούτοις τοῖς λόγοις χρήσεται. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατηγορεῖν· ἓν δὲ περὶ πάντων κεφάλαιον εἰπών, πάσας αὐτοῦ διαλύσω τὰς ἀπολογίας. τούτῳ γὰρ ἐξῆν, μηδὲν ἔχειν τούτων τῶν πραγμάτων, μισθώσαντι τὸν οἶκον κατὰ τουτουσὶ τοὺς νόμους. Λαβὲ τοὺς νόμους, καὶ ἀνάγνωθι.

Νόμοι.

Κατὰ τούτους τοὺς νόμους Ἀντιδώρῳ μὲν ἐκ τριῶν ταλάντων καὶ τρισχιλίων ἐν ἓξ ἔτεσιν ἓξ τάλαντα, καὶ πλεῖον ἐκ τοῦ μισθωθῆναι παρεδόθη, καὶ ταῦτα ὑμῶν τινὲς εἶδον. Θεογένης γὰρ ὁ Προβαλίσιος ὁ μισθωσάμενος αὐτοῦ τὸν οἶκον ἐν τῇ ἀγορᾷ, ταῦτα τὰ χρήματα ἐξηρίθμησεν. ἐμοὶ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων ἐν δέκα ἔτεσι πρὸς τὸν χρόνον τε καὶ τὴν ἐκείνου μίσθωσιν πλεῖον ἢ τριπλάσια κατὰ τὸ εἰκὸς προσῆκε γενέσθαι. τοῦτο δὲ διὰ τί οὐκ ἐποίησεν, ἐρωτᾶτε αὐτόν. εἰ μὲν γάρ φησι βέλτιον εἶναι μὴ μισθωθῆναι τὸν οἶκον, δειξάτω μὴ διπλάσια, μηδὲ τριπλάσιά μοι γεγενημένα, ἀλλ' αὐτὰ τὰ ἀρχαῖά μοι πάντα ἀποδεδομένα. εἰ δ' ἐκ τεττάρων καὶ δέκα ταλάντων ἐμοὶ μὲν μηδ' ἑβδομήκοντα μνᾶς παραδεδώκασιν, ὁ δὲ καὶ προσοφείλοντά με αὐτῷ ἀπέγραψε, πῶς ἀποδέξασθαί τι προσήκει τούτων λεγόντων; οὐδαμῶς δήπουθεν. τοσαύτης τοίνυν οὐσίας μοι καταλειφθείσης, ὅσην ἐξ ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ τοῦ τρίτου μέρους πρόσοδον αὐτῇ φερούσης πεντήκοντα μνᾶς, ἐξὸν τούτοις τοῖς ἀπληστοτάτοις οὖσι χρημάτων, καὶ εἰ μισθοῦν τὸν οἶκον ἐβούλοντο, ἀπὸ μὲν τούτων τῶν προσιόντων ἐώσας, ὥσπερ εἶχε, κατὰ χώραν, ἡμᾶς τε τρέφειν, καὶ τὰ πρὸς τὴν πόλιν διοικεῖν, καὶ ὅσα ἐξ αὐτῶν περιεγίγνετο, ταῦτα προσαποθεῖναι, τὴν δ' ἄλλην οὐσίαν ἐνεργὸν ποιήσασιν, οὖσαν ταύτης διπλασίαν, αὐτούς τε, εἰ χρημάτων ἐπεθύμουν, μέτρια ἐξ αὐτῶν λαβεῖν, ἐμοί τε

Marginal notes: ἡγεῖσθ'. — καὶ. — ἐπέχετ'. — περιεγίγνετο ταῦτα προσαποθεῖναι. — τούτων

88 σὺν τοῖς ἀρχαίοις ἐκ τῆς προσόδου τὸν οἶκον μείζω ποιῆσαι, τούτων μὲν οὐδὲν ἐποίησαν, ἀποδόμενοι δ' ἀλλήλοις τὰ πλείστου ἄξια τῶν ἀνδραπόδων, τὰ δ' ὡς παντάπασιν ἀφανίσαντες, ἐμοῦ μὲν ἀνεῖλον καὶ τὴν ὑπάρχουσαν πρόσοδον, σφίσι δ' αὐτοῖς οὐ
89 μικρὰν ἐκ τῶν ἐμῶν κατεσκευάσαντο. λαβόντες δὲ καὶ τἄλλα αἰσχρῶς * οὕτω * οὕτω δὲ.
πάντα, πλέον ἢ τὰ ἡμίσεα τῶν χρημάτων μηδὲ καταλειφθῆναι κοινῇ πάντες ἀμφισβητοῦσιν, ὡς πεντεταλάντου δὲ μόνον τῆς οὐσίας οὔσης, ἐκ τοσαύτης τοὺς λό-
90 γους ἀποίσουσι, πρόσοδον μὲν ἐξ αὐτῶν οὐκ ἀποφαίνοντες, τὰ δὲ κεφάλαια φανερὰ ἀποδεδωκότες. ἀλλ' αὐτὰ τἀρχαῖα οὕτως ἀναιδῶς ἀνηλῶσθαι φάσκοντες, καὶ οὐδ' αἰσχύνονται ταῦτα τολμῶντες. καίτοι τί ποτ' ἂν ἔπαθον, ὑπ' * * οὐκ ἔχομεν αἱ αἰσχ.
91 αὐτῶν εἰ πλείω χρόνον ἐπετροπεύθην; οὐκ ἂν ἔχοιεν εἰπεῖν. ὅπου γὰρ δέκα ἐτῶν διαγιγνομένων, παρὰ μὲν τῶν, οὕτω μικρὰ κεκόμισμαι, τοῖς δὲ καὶ προσοφείλων ἐλήλεγμαι, πῶς οὐκ ἄξιον ἀγανακτεῖν; δῆλον δὲ παντάπασιν, εἰ κατελείφθην μὲν ἐνιαύσιος, ἓξ ἔτη δὲ προσεπετροπεύθην ὑπ' αὐτῶν, οὐδ' ἂν τὰ
92 μικρὰ ταῦτα παρ' αὐτῶν ἀπέλαβον. εἰ γὰρ ἐκεῖνα ἀνήλωται ὀρθῶς, οὐδὲν ἂν τῶν νῦν παραδοθέντων * ἐξήρκεσεν εἰς ἕκτον ἔτος, ἀλλ' ἢ παρ' αὐτῶν ἄν με ἔτρεφον, ἢ τῷ λιμῷ * περιεῖδον ἀπολλύμενον. καίτοι πῶς οὐ δεινόν, εἰ ἕτεροι μὲν οἶκοι τα- * ἐπήρκεσεν. * περιεῖδον ἀπολλυμ.
λαντιαῖοι καὶ διτάλαντοι καταλειφθέντες, ἐκ τοῦ μισθωθῆναι, διπλάσιοι καὶ τρι-
93 πλάσιοι γεγόνασιν, ὥστε ἀξιοῦσθαι λῃτουργεῖν· ὁ δ' ἐμὸς τριηραρχεῖν εἰθισμένος, καὶ μεγάλας εἰσφορὰς εἰσφέρειν, μηδὲ μικρὰς δυνήσεται διὰ τὰς τούτων ἀναισχυντίας; τίνας δ' οὗτοι λελοίπασιν ὑπερβολὰς εἰπεῖν; οἳ καὶ τὴν διαθήκην ἠφανίκασιν, ὡς λήσοντες· καὶ τὰς μὲν σφετέρας αὐτῶν οὐσίας, ἐκ τῶν ἐπικαρ-
94 πιῶν διῳκήκασι, καὶ τἀρχαῖα τῶν ὑπαρχόντων ἐκ τῶν ἐμῶν πολλῷ μείζω πεποιήκασι· τῆς δ' ἐμῆς οὐσίας, ὥσπερ τὰ μέγιστα ὑφ' ἡμῶν ἀδικηθέντες ὅλον τὸ κεφάλαιον ἀνῃρήκασι; καὶ ὑμεῖς μὲν οὐδὲ τῶν εἰς ὑμᾶς ἁμαρτανόντων, ὅταν τινὸς καταψηφίσησθε, οὐ πάντα τὰ ὄντα ἀφαιρεῖσθε· ἀλλ' ἢ γυναῖ-
95 κας, ἢ παιδία αὐτῶν ἐλεήσαντες, μέρος τι κἀκείνοις * ὑπελείπετε. οὗτοι δὲ τοσοῦτον διαφέρουσιν ὑμῶν, ὥστε καὶ δωρεὰς παρ' ἡμῶν προσλαβόντες, ἵνα δικαίως ἐπιτροπεύσωσι, τοιαῦτα εἰς ὑμᾶς ὑβρίκασι, καὶ οὐδ' ᾐσχύνθησαν, εἰ μὴ ἠλέησαν, οὐδ' ἠλέησαν τὴν ἐμὴν ἀδελφήν, εἰ δυοῖν ταλάντοιν ὑπὸ τοῦ * ὑπολείπετε
96 πατρὸς ἀξιωθεῖσα, μηδενὸς τεύξεται τῶν προσηκόντων, ἀλλ' ὥσπερ ἐχθροί τινες, ἀλλ' οὐ φίλοι καὶ συγγενεῖς καταλειφθέντες, οὐδὲ τῆς οἰκειότητος ἐφρόντισαν. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὁ πάντων ταλαιπωρότατος, πρὸς ἀμφότερα ἀπορῶ, ταύτην θ' ὅπως ἐκδῶ, καὶ τἄλλ' ὁπόθεν διοικῶ. προσεπίκειται δ' ἡ πόλις
97 ἀξιοῦσα εἰσφέρειν, δικαίως. οὐσίαν γὰρ ἱκανὴν πρὸς ταῦτα κατέλιπέ μοι ὁ πατήρ. τὰ δὲ χρήματα τὰ καταλειφθέντα, οὗτοι πάντα εἰλήφασι. καὶ νῦν κομίσασθαι τἀμαυτοῦ ζητῶν, εἰς κίνδυνον καθέστηκα τὸν μέγιστον. ἐὰν γὰρ ἀποφύγῃ με οὗτος, ὃ μὴ γένοιτο, τὴν ἐπωβελίαν ὀφλήσω μνᾶς ἑκατόν. καὶ τούτῳ μέν, ἐὰν καταψη- Harpocr.
98 φίσησθε, τιμητόν, κοὐκ ἐκ τῶν ἑαυτοῦ χρημάτων, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐμῶν ποιήσεται τὴν ἔκτισιν· ἐμοὶ δ' ἀτίμητον τοῦτ' ἐστίν. ὥστ' οὐ μόνον ἔσομαι τῶν πατρῴων ἐστερημένος, ἀλλὰ καὶ προσητιμωμένος, ἐὰν μὴ νῦν ὑμεῖς με ἐλεήσητε. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω, καὶ ἀντιβολῶ, μνησθέντας καὶ τῶν νόμων, καὶ τῶν ὅρκων, οὓς ὀμό-
99 σαντες δικάζετε, βοηθῆσαι ἡμῖν τὰ δίκαια, καὶ μὴ περὶ πλείονος τὰς τούτου δεήσεις,

ἢ τὰς

ἢ τὰς ἡμετέρας ποιήσασθαι. δίκαιοι δ' ἐστ' ἐλεεῖν οὐ τοὺς ἀδίκους τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τοὺς παραλόγως δυστυχοῦντας. οὐδὲ τοὺς ὠμῶς οὕτως τἀλλότρια ἀποστεροῦντας, ἀλλ' ἡμᾶς τοὺς πολὺν χρόνον ὧν ὁ πατὴρ ἡμῖν κατέλιπε °στερουμένους, καὶ πρὸς, ὑπὸ τούτων ὑβριζομένους, καὶ νῦν περὶ ἀτιμίας κινδυνεύοντας. μέγα 100 δ' ἂν οἶμαι στενάξαι τὸν πατέρα ἡμῶν, εἰ αἴσθοιτο τῶν προικῶν καὶ τῶν δωρεῶν, ὧν αὐτὸς τούτοις ἔδωκεν, ὅτι ὑπὲρ τούτων τῆς ἐπωβελίας τὸν αὑτοῦ υἱὸν ἐμὲ κινδυνεύοντα, καὶ ἄλλους μέν τινας ἤδη, τῶν πολιτῶν οὐ μόνον συγγενῶν, ἀλλὰ καὶ φίλων αὐτῶν ἀπορουμένων, θυγατέρας σφῶν αὐτῶν ἐκδόντας· Ἄφοβον δέ, μηδὲ 101 ἣν ἔλαβε προῖκα, ἐθέλοντα ἀποδοῦναι, καὶ ταῦτα ἔτει δεκάτῳ.

°στερουμένους.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ

ΑΦΟΒΟΥ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Πολλὰ καὶ μεγάλα ψευσαμένου πρὸς ὑμᾶς Ἀφόβου, τοῦτ' 1 αὐτὸν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ μάλιστα ἠγανάκτησα τῶν ῥηθέντων. εἶπε γὰρ ὡς ὁ πάππος ὤφειλε τῷ δημοσίῳ, καὶ διὰ τοῦθ' ὁ πατὴρ οὐκ ἐβούλετο μισθῶσαι τὸν οἶκον, ἵνα μὴ κινδυνεύσῃ. καὶ τὴν μὲν πρόφασιν ποιεῖται ταύτην. 2 ὡς δ' ὀφείλων ἐτελεύτησεν ἐκεῖνος, οὐδεμίαν παρέσχετο μαρτυρίαν· ἀλλ' ὡς μὲν ὤφειλεν, ἀνεβάλετο, τηρήσας τὴν τελευταίαν ἡμέραν ταύτην δὲ εἰς τὸν ὕστερον λόγον ὑπελείπετο, ὡς διαβαλεῖν τὸ πρᾶγμα ἐξ αὐτῆς δυνησόμενος. ἐὰν οὖν ἀναγνῶ, προσέχετ' αὐτῇ τὸν νοῦν. εὑρήσετε γάρ, οὐχ ὡς ὀφείλει μεμαρτυρημένην, 3 ἀλλ' ὡς ὤφειλε. τοῦτ' οὖν ἐλέγξαι πειράσομαι πρῶτον, ἐφ' ᾧ φέρει μάλιστα. ὃ καὶ ἡμεῖς ἀμφισβητοῦμεν. εἰ μὲν οὖν τότ' ἐξελύετο, καὶ μὴ τῷ χρόνῳ τοῦτ' ἐνεδρεύθημεν, παρεσχόμεθ' ἂν μάρτυρας, ὡς ἐξετίσθη τὰ χρήματα, καὶ πάντ' αὐτῷ διῄλυτο τὰ πρὸς τὴν πόλιν. νῦν δὲ τεκμηρίοις μεγάλοις ἐπιδείξομεν, ὡς 4 οὔτε ὤφειλεν, οὔτε ἦν κίνδυνος ἡμῖν οὐδείς, φανερῶς κεκτημένοις τὰ ὄντα. πρῶτον μὲν γάρ, Δημοχάρης ἔχων ἀδελφὴν τῆς ἐμῆς μητρός, θυγατέρα δὲ Γύλωνος, οὐκ ἀποκέκρυπται τὴν οὐσίαν, ἀλλὰ χορηγεῖ, καὶ τριηραρχεῖ, καὶ τὰς ἄλλας λῃτουργίας λῃτουργεῖ, καὶ οὐδὲν τὸ τοιοῦτον δέδοικεν. ἔπειτα αὐτὸς ὁ πατήρ, τήν 5 τε ἄλλην οὐσίαν, καὶ τέτταρα τάλαντα, καὶ τρισχιλίας, φανερὰς ἐποίησεν, ἃς οὗτοι γεγράφθαι ἐν ταῖς διαθήκαις, καὶ λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς κατ' ἀλλήλων καταμαρτυροῦσιν. ἔτι δὲ καὶ αὐτὸς Ἄφοβος μετὰ τῶν συνεπιτρόπων, τῇ πόλει τὸ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων χρημάτων, ἐμφανὲς ἐποίησεν, ἡγεμόνα με τῆς συμμορίας 6 καταστήσας οὐκ ἐπὶ μικροῖς τιμήμασιν, ἀλλ' ἐπὶ τηλικούτοις, ὥστε κατὰ τὰς πέντε καὶ εἴκοσι μνᾶς, πεντακοσίας εἰσφέρειν. καίτοι τούτων εἴπερ ἦν ἀληθές, οὐδὲν ἂν αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα εὐλαβεῖτο. νῦν δὲ καὶ Δημοχάρης, καὶ ὁ πατήρ, καὶ αὐτοὶ οὗτοι, φαίνονται °φανερὰ ποιοῦντες, καὶ οὐδένα τοιοῦτον κίνδυνον 7 δεδιότες. πάντων δ' ἀτοπώτατόν ἐστι, λέγοντας ὡς ὁ πατὴρ οὐκ εἴα μισθοῦν τὸν οἶκον, τὴν μὲν διαθήκην μηδαμοῦ ταύτην ἀποφαίνειν, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι τἀκριβές· τηλικαύτην δ' ἀνελόντας μαρτυρίαν, οὕτως οἴεσθαι εἰκῇ πιστευθήσεσθαι παρ' ἡμῖν. ἀλλ' ἐχρῆν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ, εἰσκαλέσαντα μάρ- 8

°ἄλλων. °τα. °φανερῶς. °δεῖ.

τυρας πολλούς, παρασημήνασθαι κελεῦσαι τὰς διαθήκας, ἵν', εἴ τι ἐγίνετο ἀμφισβητήσιμον, ᾖ εἰς τὰ γράμματα ταῦτ' ἐπανελθόντι, καὶ τὴν ἀλήθειαν πάντων εὑρεῖν. νῦν δ' ἕτερα μὲν παρασημήνασθαι ἠξίωσαν, ἐν οἷς πολλὰ τῶν κα-
9 ταλειπομένων οὐκ ἐγέγραπτο, ὑπομνήματα δ' ἦν· αὐτὴν δὲ τὴν διαθήκην, δι' ἧς τούτων ἐκεκύρωτο γραμμάτων, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων χρημάτων διὰ ἐγίγνοντο κύριοι, καὶ τοῦ μὴ μισθοῦν τὸν οἶκον τῆς αἰτίας ἀπολυθήσονται, ταύτην δ' οὐκ ἐσημήναντο, οὐδ' αὐτὴν ἀπέδοσαν. ἄξιόν γε πιστεύειν αὐ-
10 τοῖς, ὅ,τι ἂν περὶ τούτων λέγωσιν. ἀλλ' ἔγωγε οὐκ οἶδ' ὅ,τι τοῦτ' ἐστίν. οὐκ εἴα μισθοῦν τὸν οἶκον, οὐδ' ἐμφανῆ τὰ χρήματα ποιεῖν ὁ πατήρ. πότερον ἐμοὶ ταῦτα, ἢ τῇ πόλει; φαίνεσθαι μὲν γὰρ τοὐναντίον, ἐκείνῃ μὲν φανερὰ πεποιηκότες, ἐμοὶ δὲ παντάπασιν ἀφανῆ πεποιηκότες, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἀποφαίνοντες, ἐξ ὧν με-
11 μισθωμένοι τὰς εἰσφορὰς εἰσφέρετε. δείξατε γὰρ ταύτην τὴν οὐσίαν τίς ἐστι, καὶ ποῦ παραδέδοταί μοι, καὶ τίνος ἐναντίον. τὰ μὲν γὰρ δύο τάλαντα, καὶ τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἀπὸ τῶν τεττάρων ταλάντων, καὶ τρισχιλίων ἐλάβετε. ὥστε οὐδὲ ταύτας γε ὑπὲρ ἐμοῦ εἰς τὸ δημόσιον ἐπιμήσασθε. ὑμέτεραι γὰρ ἦσαν ἐν ἐ-
12 κείνοις τοῖς χρόνοις. ἀλλὰ μὴν ἔκ γε τῆς οἰκίας, καὶ τῶν τεττάρων, καὶ δέκα ἀνδραπόδων, καὶ τῶν τριάκοντα μνῶν, ἅ μοι παρεδώκατε, τὰς εἰσφορὰς οὐχ οἷόν τε γενέσθαι τοσαύτην, ἕως ὑμεῖς συνετάξασθε πρὸς τὴν συμμορίαν. ἀλλ' ἀνάγκη μεγάλη τὰ καταλειφθέντα πολλῷ πλείονα ὄντα τούτων, πάντα ὑμᾶς ἔ-
13 χειν ἔστιν ἀφανερῶς, ὅτι διηρπάκατε, ἐξηρημένοι, τοιαῦτα πλάττεσθαι τολμᾶτε. καὶ τοτὲ μὲν εἰς ἀλλήλους ἀναφέρετε· πάλιν δ' εἰληφέναι κατ' ἀλλήλων μαρτυρεῖτε. φάσκοντες δ' οὐ πολλὰ λαβεῖν, μεγάλων ἀνάλωμα τῶν λόγοις ἀποτετιμήκατε. πάντες δὲ κοινῇ μὲν ἐπιτετροπεύσαντες, ἰδίᾳ δὲ μετὰ ταῦτα ἕκαστοι μηχανᾶ-
14 σθε. καὶ τὴν μὲν διαθήκην ἠφανίκατε, ἐξ ἧς ἦν εἰδέναι περὶ πάντων τὴν ἀλήθειαν· φαίνεσθε δ' οὐδέποτε ταὐτὰ περὶ ἀλλήλων λέγοντες. Λαβὲ δὲ τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς πάσας ἐφεξῆς, ἵνα μαθόντες καὶ τῶν μεμαρτυρημένων, ἀκριβέστερον γιγνώσκωσι περὶ αὐτῶν.

15 Μαρτυρίαι.

Ταυτὶ οὔπω πρὸς πεντεκαίδεκα τάλαντα τοὺς οἴκους συνετιμήσαντο ὑπὲρ ἐμοῦ· μνῶν δ' οὐδ' ἑβδομήκοντα ἀξίαν μοι παραδεδώκασι τὴν οὐσίαν τρεῖς ὄντες. Λέγε τὰς ἐφεξῆς. Μαρτυρίαι.

16 Ταύτην τὴν προῖκα, ἣν οἱ τε ἐπίτροποι καταμαρτυροῦσιν αὐτὸν λαβεῖν, ἄλλοι τε, πρὸς οὓς ἔχειν ὡμολόγησε, ταύτην οὔτε αὐτήν, οὔτε τὸν σῖτον ἀποδέδωκε. Λαβὲ ἄλλας, καὶ ἀναγίγνωσκε. Μαρτυρίαι.

Δύο ἔτη τὸ ἐργαστήριον διοικήσας, Θηριππίδης μὲν ἀποδέδωκε τὴν μίσθω-
17 σιν ἐμοί. δ', δυοῖν ἐτοῖν λαβὼν τὴν πρόσοδον τριάκοντα μνᾶς, οὔτε αὐτὰς, οὔτε τὸ ἔργον ἀποδέδωκε. Λαβὲ ἑτέραν, καὶ ἀνάγνωθι.

Μαρτυρία.

Ταῦτα τὰ ἀνδράποδα ὡς αὐτὸς λαβὼν οὗτος, καὶ τἄλλα τὰ μετὰ τούτων ὑ-
18 ποτεθέντα ἡμῖν, ἀνάλωμα μὲν εἰς αὐτὰ τοσοῦτον λελόγισται, λῆμμα δ' ἀπ' αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν, καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἠφάνικεν. οἱ δώδεκα μνᾶς ἀτελεῖς ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ προσέφερον. Λέγε ἑτέραν.

Μαρτυ-

Μαρτυρία.

Τοῦτον δὴ ἐξέφαινε, καὶ ὃν οἴδατε πεπρακὼς, οὐδὲ καταλειφθῆναί φη- 19
σιν. ἀλλὰ καὶ τούτων τὴν ἡμίσειαν ἀποστερεῖ με μάλιστα ταλάντων. Λέγε ταυτασί.

Μαρτυρίαι.

Ταῦτ' ἐστὶ τρία τάλαντα, καὶ χιλίας ἔχει χωρὶς τῶν ἄλλων, τοῦ μὲν ἀρ-
χαίου πέντε τάλαντα, ἃ ἐστὶν εἴληφε· σὺν δὲ τοῖς ἔργοις ἐὰν ἐπὶ δραχμῇ τις τι- 20
θῇ μόνον, πλέον ἢ δέκα τάλαντα ἔχει. Λέγε τὰς ἐφεξῆς.

Μαρτυρίαι.

Ταῦθ' οὗτοι γραφῆναι μὲν ἐν ταῖς διαθήκαις, καὶ λαβεῖν σφᾶς αὐτοὺς, κα-
τ' ἀλλήλων μαρτυροῦσιν. ἔστι δὲ καὶ μεταπεμφθῆναι φάσκων ὑπὸ τοῦ πα- 21
τρὸς, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰσελθεῖν μὲν οὔ φησιν ὡς τὸν μεταπεμψάμενον,
οὐδ' *ὁμολογῆσαι περὶ τούτων οὐδενός· Δημοφῶντος δ' ἀκοῦσαι γραμματεῖον
ἀναγιγνώσκοντος, καὶ Θηριππίδου λέγοντος, ὡς ἐκεῖνος ταῦτα διέθετο, καὶ προσε-
ληλυθὼς, καὶ ἅπαντα διωμολογημένος πρὸς τὸν πατέρα, ὅσα περ ἐκεῖνος γρά- 22
ψας κατέλιπεν. ὁ γὰρ πατὴρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ᾔσθετο τὴν νόσον οὐκ ἀπο-
φευξόμενος, συγκαλέσας τούτους τρεῖς ὄντας, καὶ συμπαρακαθισάμενος Δήμωνα
τὸν ἀδελφὸν, τὰ σώματα ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἐνέθηκε, παρακαταθήκην ἐπο-
νομάζων· τὴν μὲν ἀδελφὴν, Δημοφῶντι, καὶ δύο τάλαντα προῖκα διδοὺς εὐ- 23
θὺς, καὶ γυναῖκα αὐτῷ ταύτην ἐγγυῶν· ἐμὲ δὲ πᾶσι κοινῇ μετὰ τῶν χρημάτων πα-
ρακατατιθέμενος, καὶ ἐπισκήπτων μισθῶσαί τε τὸν οἶκον, καὶ συνδιασῶσαί μοι
τὴν οὐσίαν, διδοὺς ἅμα Θηριππίδῃ τε τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς, καὶ τούτῳ τήν τ'
ἐμὴν μητέρα ἐγγυῶν ἐπὶ ταῖς ὀγδοήκοντα μναῖς, κἀμὲ εἰς τὰ τούτου γόνατα 24
ἐντιθείς· ὧν οὗτος ὁ πάντων ἀνθρώπων ἀνοσιώτατος, οὐδένος λόγον δέδωκε, κύ-
ριος τῶν ἐμῶν γενόμενος ἐπὶ τούτοις· ἀλλὰ τὰ χρήματα πάντα ἀπεστερηκὼς
μετὰ τῶν συνεπιτρόπων, ἐξελέσθαι νῦν ὑφ' ὑμῶν ἀξιοῖ, μνᾶς οὐδ' ἑβδομή-
κοντα ἄξια τρίτος αὐτὸς ἀποδεδωκώς· εἶτα καὶ τούτοις αὐτὸς πάλιν ἐπιβεβου- 25
λευκώς. ὡς γὰρ τὰς δίκας ταύτας ἔμελλον εἰσιέναι κατ' αὐτῶν, ἀντίδοσιν ἐπ' ἐμὲ
παρεσκεύασαν, ἵνα, εἰ μὲν ἀντιδοίην, μὴ ἐξῇ μοι πρὸς αὐτοὺς *ἀγωνιεῖν, ὡς
καὶ τῶν δικῶν τούτων τοῦ ἀντιδόντος γιγνομένων. εἰ δὲ μηδὲν τούτων ποιοίην, ἵνα
ἐκ βραχείας οὐσίας λειτουργῶν, παντάπασιν ἀναιρεθείην. καὶ τοῦτ' αὐτοῖς ὑπη- 26
ρέτησε Θρασύλοχος ὁ Ἀναγυράσιος. ἐγὼ δὲ τούτων οὐδὲν ἐνθυμηθεὶς, ἀντέ-
δωκα μὲν, ἀπέκλεισα δὲ, ὡς διαδικασίας τευξόμενος. οὐ τυχὼν δὲ ταύτης, τῶν
χρόνων ὑπογύων ὄντων, ἵνα μὴ στερηθῶ τῶν δικῶν, ἀπέτισα τὴν λειτουργίαν,
ὑποθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τἀμαυτοῦ πάντα, βουλόμενος εἰς ὑμᾶς *εἰσελθεῖν τὰς 27
πρὸς τουτουσὶ δίκας. ἆρ' οὖν μεγάλα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἠδίκημαι, μεγάλα δ', ἐπεὶ
δίκην ζητῶ νῦν λαβεῖν, ὑπ' αὐτῶν βλάπτομαι; τίς δ' οὐκ ἂν ὑμῶν, τούτῳ μὲν
φθονήσειε δικαίως, ἡμᾶς δ' ἐλεήσειεν, ὁρῶν τῷ μὲν, πρὸς τῇ οὐσίᾳ τῇ παραδο-
θείσῃ, πλέον ἢ δέκα ταλάντων τὴν ἐμὴν τοσαύτην οὖσαν προσγεγενημένην· 28
ἡμᾶς δὲ μὴ μόνον τῶν πατρῴων διημαρτηκότας, ἀλλὰ καὶ τῶν νῦν παραδοθέν-
των, διὰ τὴν τούτων πονηρίαν ἀπεστερημένους; ποῖ δ' ἂν τραποίμεθα, εἴ τι
ἄλλο ψηφίσεσθε ὑμεῖς περὶ αὐτῶν; εἰς τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν; ἀλλὰ
τῶν ὑποθεμένων ἐστίν. ἀλλ' εἰς τὰ περιόντ' αὐτῶν; ἀλλὰ τούτου γίγνεται, τὴν 29

*ὡμολόγησε. *ἀγωνιεῖν. *ἀπελθεῖν.

ἐπωβελίαν ἐὰν ὄφλωμεν. μηδαμῶς, μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, γένησθε ἡμῖν τοσούτων αἴτιοι κακῶν· μηδὲ τὴν μητέρα, κἀμὲ, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἀνάξια παθόντας περιίδητε. οὐ γὰρ ὁ πατὴρ οὐκ ἐπὶ ταύταις ταῖς ἐλπίσι κατέλιπεν·
30 ἀλλὰ τὴν μὲν, ὡς Δημοφῶντι συνοικήσουσαν ἐπὶ δυοῖν ταλάντοιν προικί· τὴν δὲ, ἐπὶ ὀγδοήκοντα μναῖς τούτῳ τῷ σχετλιωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων. ἐμὲ δ' ὑμῖν διαδόχους ἀντ' αὐτοῦ τῶν λειτουργιῶν ἐσομένους. βοηθήσατε οὖν ἡμῖν, βοηθήσατε, καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἕνεκα, καὶ ἡμῶν, καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ τε-
31 τελευτηκότος. σώσατέ με, ἐλεήσατέ με, ἐπειδὴ οὗτοι συγγενεῖς ὄντες, οὐκ ἠλέησαν. εἰς ὑμᾶς καταπεφεύγαμεν. ἱκετεύω, ἀντιβολῶ πρὸς παίδων, πρὸς γυναικῶν, πρὸς τῶν ὄντων ἀγαθῶν ὑμῖν. οὕτως ὄναισθε τούτων, μὴ περιίδητέ με, μηδὲ ποιήσητε τὴν μητέρα καὶ τῶν ἐπιλοίπων ἐλπίδων εἰς τὸν βίον στερηθεῖσαν,
32 ἀνάξιον αὐτῆς τι παθεῖν. ἣ νῦν * οἴεταί τε τυχόντα με τῶν δικαίων παρ' ὑμῖν *ἀποδέξασθαι, καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐκδώσειν. εἰ δ' ὑμεῖς ἄλλο τι γνώσεσθε, ὃ μὴ γένοιτο, τίνα οἴεσθε αὐτὴν ψυχὴν ἕξειν, ὅταν ἐμὲ μὲν ἴδῃ μὴ μόνον τῶν πατρῴων ἀπεστερημένον, ἀλλὰ καὶ προσητιμωμένον, περὶ δὲ τῆς ἀδελφῆς, μηδ' ἐλπί-
33 δα ἔχουσαν, ὡς τεύξεταί τινος τῶν προσηκόντων, διὰ τὴν ἐσομένην ἀπορίαν; οὐκ ἄξιος, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτ' ἐγὼ δίκης ἐν ὑμῖν μὴ τυχεῖν, οὔτε οὗτος τοσαῦτα χρήματα ἀδίκως κατασχεῖν. ἐμοῦ μὲν γὰρ εἰ καὶ μή πω πεῖραν εἰλήφατε *ποῖός τις ἂν εἰς ὑμᾶς εἴην, ἐλπίζειν προσήκει μὴ χείρω τοῦ πατρὸς ἔ-
34 σεσθαι. τούτου δὲ πεῖραν ἔχετε. *ὥστε σαφῶς ἴστε ὅτι πολλὴν οὐσίαν παραλαβὼν, οὐ μόνον οὐδὲν πεφιλοτίμηται πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τἀλλότρια ἀποστερῶν ἐπιδέδεικται. ταῦτ' οὖν σκοποῦντες, καὶ τἆλλα μνησθέντες, ᾗ δίκαιόν ἐστι, ταύτῃ διαψηφίσασθε. πίστεις δ' ἔχετε ἱκανάς, ἐκ μαρτύρων, ἐκ τεκμηρίων,
35 ἐκ τῶν εἰκότων, ἐξ ὧν οὗτοι λαβεῖν ὁμολογοῦσιν ἀθρόα τἀμά. ταῦτα δ' ἀνηλωκέναι φασὶν οὐκ ἀνηλωκότες, ἀλλ' αὐτοὶ πάντα ἔχοντες. ὧν ἐνθυμουμένους, χρὴ ποιήσασθαί τινα ἡμῶν πρόνοιαν, εἰδότας ὅτι ἐγὼ μὲν τἀμαυτοῦ δι' ὑμῶν κομισάμενος, εἰκότως λειτουργεῖν ἐθελήσω, χάριτας ὀφείλων, ὅτι μοι δικαίως ἀ-
36 πέδοτε τὴν οὐσίαν. οὗτος δ' ἐὰν αὐτὸν ποιήσητε τῶν ἐμῶν κύριον, οὐδὲν ποιήσει τούτων. μὴ γὰρ οἴεσθε αὐτὸν ὑπὲρ ὧν ἤρνηται μὴ λαβεῖν, ὑπὲρ τούτων ὑμῖν λειτουργεῖν ἐθελήσειν, ἀλλ' ἀποκρύψασθαι μᾶλλον, ἵνα δικαίως ἀποπεφευγέναι δοκῇ.

* μὲν. * ὑποδέξεσθαι. * ποῖοι. * καί.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ψευδομαρτυριῶν λόγου.

Κρινόμενος τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος, ἐξῄτει παρὰ Δημοσθένους Μιλύαν εἰς βάσανον, εἰδὼς ὅτι ἀρνησόμενον. οὐ γὰρ ἐδίδου Δημοσθένης, φάσκων, οὐκ οἰκέτην, ἀλλ' ἐλεύθερον εἶναι τὸν Μιλύαν, ἐλευθερωθέντα ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὅτε ἐτελεύτα. καὶ εἰς *τούτου πίστιν ἄλλα τε παρεχόμενος, καὶ δὴ καὶ μαρτυρίαν παρέσχεν, ὡς ἐμαρτύρησαν πρὸς τοὺς δικαστὰς, φάσκοντας ὡμολογηκέναι Ἄφοβον ἐπὶ τοῦ διαιτητοῦ ἐλεύθερον εἶναι τὸν Μιλύαν. ἁλοὺς δὲ τῆς ἐπιτροπῆς Ἄφοβος, ψευδομαρτυριῶν Φαίνῳ δικάζεται· ὑπὲρ οὗ τοῦτον τὸν λόγον ὁ Δημοσθένης λέγει, καὶ τἀληθῆ φάσκων αὐτὸν μεμαρτυρηκέναι, καὶ πρὸς τούτῳ δείκνυσιν, ὡς οὐδὲν ἐκ ταύτης τῆς μαρτυρίας Ἄφοβος ἑάλωκεν, ἀλλὰ δι' ἑτέρας πολλὰς μαρτυρίας, εἰς ἃς *ἀποκρινάμενος, δῆλός ἐστιν ἀδικηκώς.

* τούτου * ἀποκρυψάμενος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΑΦΟΒΟΝ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

Εἰ μὲν πρότερον μὴ δίκης γενομένης πρὸς Ἄφοβον, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνέβη πολλῷ τούτου μείζω καὶ δεινότερα αὐτὸν ψευσάμενον ῥᾳδίως ἐξελέγξαι διὰ τὴν περιφάνειαν τῶν ἀδικημάτων, θαυμαστῶς ἂν εὐλαβούμην, μὴ καὶ νῦν οὐ δυνηθῶ δεῖξαι πῇ παρακρούεταί ποτε ἕκαστα ὑμῶν αὐτός. νῦν δέ, σὺν θεοῖς εἰπεῖν, ἂν ὑμεῖς ἴσοι καὶ κοινοὶ γένησθε ἡμῶν ἀκροαταί, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω μηδὲν ἧττον ὑμᾶς τὴν ἀναίδειαν τὴν τούτου γνώσεσθαι τῶν πρότερον δικασάντων. καὶ ταῦτα εἰ μὲν ἐδεῖτο λόγου τινὸς, ἢ ποικιλίας, ἔγωγε κἂν ὤκνουν ἄν, τὴν ἐμαυτοῦ καταμεμφόμενος ἡλικίαν. νῦν δ᾽ ἁπλῶς δεῖ διδάξαι, καὶ διηγήσασθαι τὰ τούτῳ πεπραγμένα περὶ ἡμᾶς. ἐκ δὲ τούτων οἶμαι πᾶσιν ὑμῖν εὔγνωστον ἔσεσθαι, πότερός ποθ᾽ ἡμῶν ἐσθ᾽ ὁ πονηρός. οἶδα μὲν οὖν ὅτι τὴν δίκην ἔσθ᾽ εἴληχε ταύτην, οὐχὶ τῷ τὰ ψευδῆ τινὰ αὐτῷ καταμεμαρτυρηκέναι ἐξελέγξειν πιστεύων, ἀλλ᾽ ἡγούμενος διὰ τὸ μέγεθος τοῦ τιμήματος τῆς δίκης ἣν ὦφλεν, ἐμοὶ μὲν ἂν γενέσθαι τινὰ φθόνον, αὐτῷ δ᾽ ἔλεον. καὶ διὰ ταῦτα περὶ τῆς γεγενημένης δίκης, νῦν ἀπολογεῖται, περὶ ἧς τότε οὐδὲν εἶχε δίκαιον εἰπεῖν. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ἐπεπράγμην τοῦτον τὴν δίκην, ἢ μηδὲν ἤθελον μέτριον συγχωρεῖν, ἠδίκουν μὲν οὐδ᾽ ἂν οὕτως, τὰ παρ᾽ ὑμῶν γνωσθέντα πραττόμενος αὐτόν. ὅμως δ᾽ ἂν εἶχέ τις εἰπεῖν, ὡς λίαν ὠμῶς καὶ πικρῶς ὄντα συγγενῆ τοῦτον ἐκ τῆς οὐσίας ἐκβέβληκα. νῦν δὲ τοὐναντίον ἐστίν. οὗτος μὲν ἐμὲ τῶν πατρῴων ἁπάντων μετὰ τῶν συνεπιτρόπων ἀπεστέρηκε, καὶ οὐδὲν ὑμῖν φανερῶς ἐξελεγχθεὶς οἴεται δεῖν οὐδὲν τῶν μετρίων ποιεῖν· ἀλλὰ διασκευασάμενος τὴν οὐσίαν, καὶ παραδοὺς τὴν μὲν οἰκίαν ἀφόβῳ, τὸν δὲ ἀγρὸν Ὀνήτορι, πρὸς μὲν ἐκείνου δίκην καὶ πράγματ᾽ ἔχειν ἐμὲ πεποίηκεν· ἐκ δὲ τῆς οἰκίας αὐτὸς τὰ σκεύη λαβών, καὶ τὰ ἀνδράποδα ἐξαγαγών, καὶ τὸν λάκκον συντρίψας, καὶ τὰ θυρώματα ἀποσπάσας, καὶ μονονοὺ αὐτὴν τὴν οἰκίαν ἐμπρήσας, Μέγαράδ᾽ ἐξῴκηκε, κἀκεῖ μετοίκιον τέθηκεν. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον διὰ ταῦτα τὰ ἔργα τοῦτον μισήσαιτε, ἢ ἐμοῦ τινὰ ἂν ἐπιείκειαν καταγνοίητε. περὶ μὲν οὖν τῆς αἰσχροκερδείας τῆς τούτου, καὶ μιαρίας, ὕστερόν μοι δοκεῖ διεξελθεῖν πρὸς ὑμᾶς· καὶ νῦν δέ, ὡς ἐν κεφαλαίοις ἀκηκόατε. περὶ δὲ τῶν μεμαρτυρημένων ὡς ἔστιν ἀληθῆ, περὶ ὧν περ οἴσετε τὴν ψῆφον ἤδη, πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. δέομαι δ᾽ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δικαίαν δέησιν, ἐξ ἴσου ἡμῶν ἀμφοτέρων ἀκοῦσαι. τοῦτο δ᾽ ἐστὶ καὶ ὑπὲρ ὑμῶν ὁμοίως· ὅσῳ γὰρ ἂν ἀκριβέστερον τὰ πεπραγμένα μάθητε, τοσούτῳ δικαιοτέραν καὶ εὐορκοτέραν θήσεσθε περὶ αὐτῶν τὴν ψῆφον. ἐπιδείξω δὲ τοῦτον οὐ μόνον ὡμολογηκότα, εἶναι τὸν Μιλύαν ἐλεύθερον, ἀλλὰ καὶ φανερὸν τοῦτ᾽ ἔργῳ πεποιηκότα· καὶ πρὸς τούτοις, ἐκ βασάνου περὶ αὐτοῦ φεύγοντα τοὺς ἀκριβεστάτους ἐλέγχους, καὶ οὐκ ἐθελήσαντα ἐκ τούτων ἐπιδεῖξαι τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ πανουργοῦντα, καὶ μάρτυρας ψευδεῖς παρεχόμενον, καὶ διακλέπτοντα τοῖς αὑτοῦ λόγοις τὴν ἀλήθειαν τῶν πεπραγμένων, οὕτω μεγάλοις καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις, ὥσθ᾽ ὑμᾶς πάντας εἴσεσθαι

10 σαφῶς, ὅτι ἡμεῖς μὲν ἀληθῆ λέγομεν, οὗτος δὲ οὐδὲν ὑγιὲς εἴρηκεν. ἄρξομαι δ' ἐντεῦθεν, ὅθεν καὶ ὑμεῖς ῥᾷστ' ἂν μάθοιτε, κἀγὼ τάχιστ' ἂν διδάξαιμι. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δίκην λαχὼν, καὶ δημόσιᾳ φανερῶς ἐπιτροπῆς δίκας ἔλαχον ἐπιτροπῆς, ἀποστερηθεὶς ἁπάντων τῶν ὄντων. γιγνομένης δέ μοι τῆς δίκης περὶ τούτων
11 πρῶτον, ἐπέδειξα σαφῶς τοῖς δικάζουσιν, ὥσπερ ὑμῖν ἐπιδείξω, πάνθ' ὅσα ἡμῖν κατελείφθη χρήματα, ἀπεστερηκότα τοῦτον μετ' ἐκείνων, οὐ καταψευδομαρτυρηθείς. τεκμήριον δὲ μέγιστον· μαρτυριῶν γὰρ πλέον ἢ πάνυ πολλῶν τῶν ἁπασῶν ἀναγνωσθεισῶν, τῶν μὲν, ὡς ἔδοσάν τι τούτῳ τῶν ἐμῶν, καταμαρτυρουσῶν, τῶν
12 δ' ὡς παρῆσαν κομιζομένῳ, τῶν δ' ὡς πριάμενοι παρά του, τούτῳ τὰς τιμὰς διέλυσαν· οὐδ' ἧ τινὶ τούτων τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκήψατο, οὐδὲ τετόλμηκε διώκειν, ἀλλὰ ταύτην μίαν οὖσαν, ἐν ᾗ δραχμὴν οὐκ ἂν ἔχοι δεῖξαι μεμαρτυρημένην. καίτοι τό γε τίμημα τῶν χρημάτων, ὧν ἀπεστερήμην, οὐκ ἐκ ταύτης συν-
13 τιθεὶς ἐλογιζόμην τοσοῦτον. οὐ γὰρ οὖσ' ἔγγυον. ἀλλ' ἐξ ἐκείνων καθ' ἕκαστα τιθεὶς, ἃς οὗτος οὐκ ἐπεσκήψατο. ὅθεν οἱ τότ' ἀκούσαντες, οὐ μόνον αὐτοῦ κατέγνωσαν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐπιγεγραμμένων ἐτίμησαν. τίνος οὖν ἕνεκα ἐκείνας μὲν εἴασε, τῇδε δ' ἐπεσκήψατο; ἐγὼ καὶ τοῦτο διδάξω. τῶν μαρτυριῶν ὅσαι μὲν χρήματ' ἔ-
14 χειν αὐτὸν καταμαρτυροῦσιν, ἤδει σαφῶς ὅτι τοσούτῳ μᾶλλον ἐξελεγχθήσεται ταῦτα ἔχων, ὅσῳ πλείων λόγος δοθήσεται καθ' ἓν περὶ ἑκάστου. τοῦ δ' ἡμίσει ἐν τῷ τῶν ψευδομαρτυριῶν ἔσεσθαι· ὃ γὰρ τότε ἐν μικρῷ μέρει τινὶ τοῦ παντὸς ὕδατος μετὰ τῶν ἄλλων κατηγορήσαμεν, νῦν περὶ ἅπαν τὸ ὕδωρ αὐτὸ καθ' αὑτὸ διδάξειν ἡμελλο-
15 μεν. ἀπεκρίθη δ' ἐπισκηψάμενος, ἐνόμιζεν, ὥσπερ τότε ὡμολόγησεν, οὕτω πάλιν ἔξαρνος γενέσθαι. ταῦτα δ' ἐφ' ἑαυτοῦ γενήσεσθαι. διὰ ταῦτα τήνδε διώκει. βούλομαι δὲ ταύτην, ὡς ἔστιν ἀληθὴς, ἐπιδεῖξαι σαφῶς πᾶσιν ὑμῖν, οὐκ ἐξ ὑμετέρων, οὐδὲ λέγων περὶ τῶν πρὶν μεμηχανημένων· ἀλλ' ἐκ τοῦ παρὰ πᾶσιν ὑμῖν δό-
16 ξαντος, ὡς ἐγὼ νομίζω, δικαίου. σκοπεῖτε δὲ ἀκούσαντες· ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, περὶ τῆς μαρτυρίας τῆς ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένης, εἰδὼς ὄντα μοι τὸν ἀγῶνα, καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον ἡμᾶς οἴσοντας ἐπιστάμενος, ᾤμην δεῖν μηδὲν ἄλλο τούτου προὔργου, ἢ τοῦτον προσκαλούμενος ἐξελέγξαι. καὶ τί ποιῶ; παρα-
17 διδόναι παῖδα ἤθελον αὐτῷ γράμματα ἐπιστάμενον βασανίζειν· ὃς παρὼν ὅτ' ὡμολόγει ταῦθ' οὗτος, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἔγραφεν, οὐδὲν ὑφ' ὑμῶν κελευσθεὶς κακοτεχνεῖν· οὐδὲ τὰ μὲν γράφειν, τὰ δ' ἀφαιρεῖν, ὧν οὗτος εἰρήκει περὶ τούτων· ἀλλ' ἁπλῶς ὑπὸ τοῦ πάντα τἀληθῆ, καὶ τὰ τούτῳ ῥηθέντα γράψαι. καίτοι τί κάλλιον ἦν
18 τοῦ τὸν παῖδα στρεβλοῦντα ἐξελέγξαι ψευδομένους ἡμᾶς; ἀλλὰ σχεδὸν πάντων μάλιστα ἀνθρώπων, ὅτι τἀληθῆ μεμαρτύρηται, διὰ τοῦτ' ἔφυγε τὴν βάσανον. ἀλλὰ μὴν οὐχ εἷς, οὐδὲ δύο ταῦτ' ἴσασιν, οὐδ' ὑπὸ μάλης ἡ πρόκλησις γέγονεν, ἀλλ' ἐν τῇ ἀγορᾷ μέσῃ πολλῶν παρόντων. Καί μοι κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

19 Μάρτυρες.

Οὕτω τοίνυν οὗτός ἐστι σοφιστὴς καὶ σφόδρα ἑκὼν τὰ δίκαια ἀγνοεῖ προσποιούμενος, ὥστε ψευδομαρτυριῶν διώκων, καὶ περὶ τούτου τὴν ψῆφον ὑμῶν μελλόντων οἴσειν, καὶ ὀμωμοκότων, περὶ τῆς μαρτυρίας μὲν ἔφυγε τὴν βάσανον, περὶ δὲ μά-
20 λιστα προσῆκεν αὐτῷ τὸν λόγον ποιεῖσθαι· περὶ δ' ἄλλων φησὶν ἐξαιτεῖν, ψευδόμενος. καίτοι πῶς οὐχ ὑπερφυὲς αὐτὸν δεινὰ πεπονθέναι φάσκειν, εἰ τὸν ἐλεύθερον ἐξαιτῶν, ὡς ἐγὼ

ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω, μὴ παρέλαβε, τοὺς δὲ μάρτυρας οὐδένα πάντη νο-
μίζειν, τὸν ὁμολογούμενον ὡς δοῦλον περὶ ὧν ἐμαρτύρησαν, οὐκ ἐκδιδόντας, οὐκ ἐθέ-
λοντος τούτου παραλαβεῖν; οὐδὲ γὰρ τοῦτό γ' ἔνεστιν εἰπεῖν, ὡς περὶ μὲν τινων ὡς αὐ- 21
τὸς βούλεται, σαφὴς ἡ βάσανος, περὶ δ' αὖ ὧν ἐγὼ οὐ σαφής. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί, ταύτην τὴν μαρτυρίαν ἐμαρτύρησεν ἀδελφὸς ὁ τούτου πρῶτος αἴτιος, ὃς
νῦν μὲν ἔξαρνός ἐστι, τούτῳ συναγωνιζόμενος, τότε δὲ ἐμαρτύρησε ταῦτα μετὰ τῶν
ἄλλων, οὔτ' ἐπιορκεῖν, οὔτ' αὐτοὺς παραχρῆμα δίκην ὀφλισκάνειν βουλόμενος. ὃν οὐκ 22
ἂν δήπου, ψευδῆ μαρτυρίαν εἰ παρεσκευαζόμην, ἔγραψα ἂν εἰς τοὺς μάρτυρας,
ὁρῶν μὲν ἀφόβῳ χρώμενον μάλιστα ἀνθρώπων ἁπάντων, εἰδὼς δὲ συνερῶν-
τα αὐτῷ τὴν δίκην, ἔτι δ' ἐμαυτοῦ ὄντα ἀντίδικον· οὐ γὰρ ἔχει λόγον, τὸν ἑαυτοῦ διά-
φορον, καὶ τούτου ἀδελφόν, μὴ ἀληθοῦς μαρτυρίας ἐγγράψαι μάρτυρα. τούτων τοί- 23
νυν εἰσὶ μὲν πολλοὶ μάρτυρες. ἔτι δ' οὐκ ἐλάττω τεκμήρια τῶν μαρτύρων. πρῶ-
τον μὲν γὰρ εἰ μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦτα μὴ ἐμαρτύρησεν, οὐκ ἂν νῦν ἔξαρνος ἦν· ἀλλὰ
τότ' αὐτίκα, ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκομένης, ἡνίκα μᾶλλον
ἂν αὐτὸν ἢ νῦν ὠφέλει. ἔπειτα δ' οὐκ ἂν ἡσυχίαν ἦγεν· ἀλλὰ δίκην ἂν μοι βλά- 24
βης ἔλαχεν, εἰ ψευδομαρτυριῶν προσδίκῳ αὐτὸν ἐποίουν κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ, οὐ περὶ
σμικρῶν, ἢ καὶ περὶ χρημάτων, καὶ περὶ ἀτιμίας ἄνθρωποι κινδυνεύουσιν. ἔτι δὲ ὃ
πρῶτον μὲν ἂν ἐξελέγξαι ζητῶν, ἐξήτησεν ἄν με τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὰς μαρ-
τυρίας, ἵν', εἰ μὴ παρεδίδουν, μηδὲν δίκαιον λέγειν ἐδόκουν. νῦν δὲ τοσοῦτον τοῦ ποιῆ- 25
σαί τι τούτων ἐδέησεν, ὥστ' οὐδ' ἐμοῦ παραδιδόντος, ἐπειδὴ ταῦτ' ἔξαρνος ἐγένετο οὗ-
τος, παραλαβεῖν ἠθέλησεν· ἀλλ' ὁμοίως φαίνονται καὶ περὶ τούτων φεύγοντες τὰς
βασάνους. καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὅτε τοῖς μάρτυσι μεμαρτυρηκὼς οὐκ
ἠρνήθη ταῦτα, ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου τούτου παρεστηκώς, τῆς μαρτυρίας ἀναγιγνωσκο- 26
μένης, ἐμοῦ τ' ἐκδιδόντος τὸν παῖδα περὶ τούτου βασανίζειν, αὐτοῖς οὐκ ἠθέλησαν
παραλαβεῖν, καθ' ἕκαστον ὑμῖν παρέξομαι τοὺς μάρτυρας. Καί μοι κάλει
δεῦρο αὐτούς.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Ὁ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων τῶν εἰρημένων οἶμαι μέγιστον ὑμῖν ἔσε- 27
σθαι σημεῖον τοῦ ταῦτ' ἀποκρίνεσθαι τοῦτον, βούλομαι διηγεῖν. ἐπειδὴ γὰρ ἐξήτει με τὸν
ἄνθρωπον, ταῦθ' ὡμολογηκὼς ἃ μεμαρτύρηται, βουλόμενος καὶ τοῦτ' αὐτὸν ἐξε-
λέγξαι τεχνάζοντα, τί ποιῶ; προσκαλοῦμαι κατὰ Δήμωνος εἰς μαρτυρίαν, ὄντος
αὐτῷ θείου, καὶ κοινωνοῦ τῶν ἀδικημάτων. καὶ συγγράψας ταῦτα, ἐκέλευον μαρτυ- 28
ρεῖν ἃ νῦν οὗτος διώκει τῶν ψευδομαρτυριῶν. οὗτος δέ, τὸ μὲν πρῶτον ἀπηναισχύντει· τοῦ
δὲ διαιτητοῦ κελεύοντος μαρτυρεῖν, ἢ ἐξόμνυσθαι, ἐμαρτύρησε πάνυ μόγις. καίτοι εἴ-
γ' ἦν δοῦλος ἄνθρωπος, καὶ μὴ προσωμολόγητο πρὸς τοῦδε ἐλεύθερος εἶναι, τί
παθὼν ἐμαρτύρησεν, ἀλλ' οὐκ ἐξομόσας ἀπηλλάγη τοῦ πράγματος; ἀλλὰ μὴν 29
καὶ περὶ τούτων ἤθελον παραδοῦναι τὸν παῖδα τὸν γράφοντα τὴν μαρτυρίαν.
ὃς τά τε γράμματα ἔμελλε γνώσεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, καὶ τούτους ἐμνημόνευεν ἀκριβῶς
μαρτυρήσαντας. καὶ ταῦτ' ἤθελον, οὐχὶ μαρτύρων ἀπορῶν, οἳ παρῆσαν· ἦσαν γάρ·
ἀλλ' ἵνα μὴ τούτοις αὐτοῖς τὸ μαρτυρεῖν τὰ ψευδῆ, ἀλλὰ τὸ πιστὸν ἐκ τῆς βασάνου 30
τούτοις ὑπάρχοι. καίτοι πῶς ἄξιόν ἐστι καταγνῶναι τῶν μαρτύρων διὰ τοῦτο, οἳ μό-
νοι τῶν πώποτε ἠγωνισμένων δίκην ἐν ὑμῖν, τὸν διώκοντα αὐτὸν αὑτοῖς μάρτυρα τού-
των ἐπιδεικνύουσι γεγενημένον; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν πρόκλη-

°παρακαλοῦμαι

°ἐλεύθερον.

31 σιν, καὶ τὴν μαρτυρίαν. Πρόκλησις. Μαρτυρία.

Τηλικαῦτα τοίνυν ὡς δίκαια φυγὼν ἐστί, καὶ ἐκ τοσούτων τεκμηρίων ἐπιδεικνύμενος ὅτι συκοφαντεῖ, τοῖς μὲν αὐτοῦ μάρτυσιν ἀξιοῖ πιστεύειν ὑμᾶς, τοὺς δ' ἐμοὺς διαβάλλει, καί φησιν οὐκ ἀληθῆ μαρτυρεῖν. βούλομαι δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων

32 περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. οἶδα δ' οὖν ὅτι πάντες ἂν ὁμολογήσαιτε, τοὺς ψευδομαρτυροῦντας, ἢ κέρδει δι' ἀπορίαν ἐπαιρομένους, ἢ καὶ δι' ἑταιρείαν, ἢ καὶ δι' ἔχθραν τὴν ἀντιδίκων, ἐθέλειν ἄν τι τοιοῦτο ποιῆσαι. τούτων τοίνυν οὐδὲ δι' ἓν ἂν εἶεν ἐμοὶ μεμαρτυρηκότες· οὔτε γὰρ ἑταῖροι· πῶς γάρ; οἵ γε μήτε ἐν ταῖς αὐταῖς διατριβαῖς,

33 μήτε καθ' ἡλικίαν, μὴ ὅτι ἐμοί τινες αὐτῶν, ἀλλ' οὔτε σφίσιν αὐτοῖς εἰσίν· οὔτ' ἐχθροὶ τούτου· φανερὸν γὰρ καὶ τοῦτ' ἐστίν· ὁ μὲν γάρ, ἀδελφὸς καὶ σύνδικος. Φαῖδος δ' ἐπιτήδειος καὶ φυλέτης. Φίλιππος δέ, οὔτε φίλος, οὔτ' ἐχθρός· ὥστε οὐδὲ ταύτην ἄν τις ἐπενέγκοι δικαίως τὴν αἰτίαν. καὶ μὴν οὐδὲ δι' ἀπορίαν ἄν τις φήσειε.

34 πάντες γὰρ κέκτηνται τοσαύτην οὐσίαν, ὥστε καὶ λειτουργεῖν ὑμῖν προθύμως, καὶ τὰ προσταττόμενα ποιεῖν. χωρὶς δὲ τούτων, οὔτ' ἀγνῶτες ὑμῖν, οὔτ' ἐπὶ τὰ χείρω γιγνωσκόμενοι, μέτριοι δ' ὄντες ἄνθρωποι. καίτοι εἰ μήτε ἄποροι, μήτ' ἐχθροὶ τούτῳ, μήτε φίλοι, πῶς χρὴ κατὰ τούτων λαβεῖν τινὰ ὑποψίαν, ὡς τὰ ψευδῆ μαρ-

35 τυροῦσιν; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐκ οἶδα. ταῦτα τοίνυν ἐστὶν εἰδώς, καὶ πάντων μάλιστα ἐπιστάμενος τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας αὐτούς, ὅμως συκοφαντεῖ. καί φησιν οὐ μόνον οὐκ εἰπεῖν ταῦτα, ἅ· πῶς τις ἂν μᾶλλον ἐξελέγξειεν εἰρηκότας, ἀλλὰ καὶ δοῦλον εἶναι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἔτι. βούλομαι δὲ διὰ βραχέων εἰπὼν πρὸς ὑμᾶς, ἐξελέγξαι καὶ

36 τοῦτ' αὐτὸν ψευδόμενον· ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τούτων ἠθέλησα τούτῳ παραδοῦναι βασανίζειν τὰς θεραπαίνας, αἳ τελευτῶντος τοῦ πατρὸς μεμνημέναι εἰσὶν ἀφεθέντα τοῦτον ἐλεύθερον εἶναι τότε. καὶ πρὸς τούτοις, ἡ μήτηρ καὶ ἐμοῦ, καὶ τῆς ἀδελφῆς, εἰ μόνοι παῖδες ἐσμὲν αὐτῇ, δι' οὓς κατεχήρευσε τὸν βίον, πίστιν ἠθέλη-

37 σεν ἐπὶ τῶν παίδων στησαμένη, τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀφεῖναι τὸν πατέρα, ἡνίκα ἐτελεύτα, καὶ νομίζεσθαι παρ' ἡμῖν τοῦτον ἐλεύθερον. καὶ μηδεὶς ὑμῶν νομιζέτω καθ' ἡμῶν ποτ' ἂν ὀμνύναι ταῦτα ἐθέλειν, εἰ μὴ σαφῶς ᾔδει τὰ εὔορκα ὀμουμένη. Ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ τοῦτο ἡμῶν ἕτοιμοι ποιεῖν, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

38 Μάρτυρες.

Τοσαῦτα τοίνυν δίκαια λέγειν ἐχόντων ἡμῶν, καὶ καταφεύγειν εἰς τοὺς μεγίστους ἐλέγχους ἐθελόντων περὶ τῶν μεμαρτυρημένων, πάντα ταῦτα φυγὼν ἐστί, οἴεται περὶ τῆς γεγενημένης δίκης, διαβάλλων καὶ κατηγορῶν ἐμοῦ τοὺς μάρτυρας, ὑ-

39 μᾶς πείσειν καταψηφίσασθαι, πάντων οἶμαι πρᾶγμα κατασκευάσας ἀδικώτατον καὶ πλεονεκτικώτατον· αὐτὸς μὲν γάρ, μάρτυρας ψευδεῖς παρεσκευάσατο περὶ τούτων, συγχορηγὸν ἔχων ὀνήτορα τὸν κηδεστήν, καὶ τιμοκράτην. ἡμεῖς δ' οὐχὶ προειδότες, ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς τῆς μαρτυρίας ἡγούμενοι τὸν ἀγῶνα ἔσεσθαι, τοὺς

40 περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς χρημάτων μάρτυρας οὐ παρεσκευασάμεθα νῦν. ὅμως δὲ καίπερ οὕτω τοῦ σεσοφισμένου τὰ πράγματα αὐτοῦ, δείξειν οἶμαι ῥᾳδίως ἐπιδείξειν δικαιότατ' ἄνθρωπον τοῦτον ὠφληκότα τὴν δίκην, οὐχ ὅτι τὸν Μίλυαν ἐκώλυον βασανίζειν, οὐδ' ὅτι τοῦτον ἐλεύθερον ὡμολόγησεν, οἱ δὲ μάρτυρες οὐδὲν ἐμαρτύ-

41 ρησαν· ἀλλ' ὅτι πολλὰ τῶν ἐμῶν ἐξηλέγχθη λαβών, καὶ τὸν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσε, τῶν νόμων κελευόντων, καὶ τοῦ πατρὸς ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, ὡς ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν

ὑμῖν ἐπιδείξω ταῦτα. μὴ γὰρ τῶν πᾶσιν ἰδεῖν, οἱ νόμοι, καὶ τὸ πλῆθος ὧν οὗτοι διηρπά-
κασιν, χρημάτων· τῶν Μιλύαν δ' οὐδ' ὅστις ἐστὶν οὐδεὶς οἶδε. γνώσεσθε δ' ἐκ τῶν ἐγκεκλη-
μένων ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχοντ' ἐστίν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην ἔλαχον τούτῳ 42
τῆς ἐπιτροπῆς, οὐχ ἐν ὑπόμνημα συνθείς, ὥσπερ ἂν εἴ τις συκοφαντεῖν ἐπιχειρῶν, ἀλλ'
*οὐδαμῶ. ἕκαστον ἐγγράψας, καὶ πόθεν λαβών, καὶ πόσον τὸ πλῆθος, καὶ παρὰ τοῦ, καὶ οὐδαμοῦ τῶν Μι-
λύαν προσέγραψα, ὡς εἰδότα τί τούτων. ἔστι μὲν οὖν τοῦ μὲν ἐγκλήματος ἀρχὴ ἐγ-
καλεῖ Δημοσθένης Ἀφόβῳ· ἔχει μου χρήματα Ἄφοβος ἀπὸ ἐπιτροπῆς ἐχόμενα, 43
ὀγδοήκοντα μὲν μνᾶς, ἃς ἔλαβε προῖκα τῆς μητρὸς κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ πατρός.
τοῦτο πρῶτόν ἐστι τῶν χρημάτων ὧν ἀποστερεῖσθαί φημι. τοῖς δὲ μάρτυσι τί μεμαρτύ-
ρηται; μαρτυροῦσι παραγενέσθαι πρὸς τῷ διαιτητῇ Νοθάρχῳ, ὅτε Ἄφοβος ὡμολόγει
Μιλύαν ἐλεύθερον εἶναι, ἀφεθέντα ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους πατρός. σκοπεῖτε τοίνυν πρὸς 44
ὑμᾶς αὐτούς, εἴ τις ἂν ὑμῶν, ἢ ῥήτωρ, ἢ σοφιστής, ἢ γόης οὕτω θαυμάσιος δοκεῖ γενέσθαι,
καὶ λέγειν δεινός, ὥστ' ἐκ ταύτης τῆς μαρτυρίας διδάξαι πώποτ' ἂν ἀνθρώπων, ὡς ἔχει τὴν
προῖκα Ἄφοβος, τῆς μητρὸς τῆς ἐμῆς. καὶ τί λέγων, ὦ πρὸς τῶν θεῶν; ὡμολόγησεν εἶναι
Μιλύαν ἐλεύθερον· καὶ τί μᾶλλον ἔχω τὴν προῖκα; οὐδὲν ἂν δήπου διά γε τοῦτο δόξειεν. 45
ἀλλὰ πόθεν τοῦτ' ἐπεδείχθη; πρῶτον μὲν Θηριππίδης ὢν αὐτῷ συνεπίτροπος, κα-
τεμαρτύρησε δοῦναι. δεύτερον δέ, Δήμων θεῖος ὤν, καὶ τῶν ἄλλων οἱ παρόντες ἐμαρ-
τύρησαν, σῖτον τῇ μητρὶ δώσειν ὁμολογοῦντι τούτῳ, ὡς ἔχοντα τὴν προῖκα. καὶ τού-
τοις οὐκ ἐπεσκήψατο, δηλονότι τἀληθῆ μεμαρτυρηκότας εἰδώς. ἔτι τοίνυν ἡ μή- 46
τηρ ἠθέλησε πίστιν ἐπιθεῖναι, κατ' ἐμοῦ, καὶ τῆς ἀδελφῆς, παραστησαμένη, τοῦτον
λαβεῖν τὴν προῖκα τὴν ἑαυτῆς, κατὰ τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην. ταύτας τὰς ὀγ-
*τοῦδ. δοήκοντα μνᾶς, πότερ' αὐτὸν ἔχειν φῶμεν, ἢ μή; καὶ πότερον διὰ τοῦτον ὀφλεῖν τοὺς
μάρτυρας, ἢ διὰ τούσδε; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι διὰ τὴν ἀλήθειαν. ταύτας τοίνυν δέκ' ἔτη 47
κεκαρπωμένος, καὶ οὐδὲ δίκην ὄφλων, ἀποδοῦναι τετολμηκώς, διὰ τὸ πεποιθέναι φη-
σί, καὶ διὰ τούσδε τοὺς μάρτυρας ὠφληκέναι. καίτοι γ' οὐδεὶς τούτων αὐτὸν ἔχειν ταύ-
την ἐμαρτύρησε. περὶ τοίνυν τῆς ἐκδόσεως, καὶ τοῦ κλινοποιοῦ, καὶ τοῦ σιδήρου, καὶ τοῦ κα-
ταλειφθέντος ἡμῖν ἐλέφαντος, καὶ τῆς προικὸς τῆς ἀδελφῆς, ἣν σὺ καθυφῆκεν ὑπὲρ 48
τοῦ καὶ αὐτὸς ἔχειν ὅσα βούλοιτο τῶν ἐμῶν, ἀκούσατε, καὶ σκοπεῖσθ' ὡς δικαίως ὦφληκε, καὶ
οὐδὲν τοῦ Μιλύου περὶ τούτων βασανιστέον. περὶ μὲν γὰρ ὧν καθυφῆκας, νόμος ἐστὶ
*ἄ. διαρρήδην, ὃς κελεύει σε ὁμοίως ὀφλισκάνειν, ὥσπερ ἂν αὐτὸς ἔχῃς, ὥστε τί τῷ νόμῳ
καὶ τῇ βασάνῳ; περὶ δὲ αὖ τῆς ἐκδόσεως, ἐπικοινωνήσαντες ὦ ξένῳ, καὶ διανειμάμε- 49
νοι τὰ χρήματα, καὶ τὰς συγγραφὰς ἀνελόντες, καὶ πάνθ' ὃν τρόπον ἐβούλεσθε, κατα-
σκευάσαντες, καὶ διαφθείραντες τὰ γράμματα, ὡς ὑμῖν ὁ Δήμων καταμαρτυρεῖ, καὶ
τουτουσὶ παραγενέσθαι ζητεῖτε. περὶ τοίνυν τοῦ κλινοποιοῦ, εἰ συλλαβὼν ἐνέχυρον, καὶ
πολλὰ ἴσα κερδαίνων, ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς δανείζων, ὧν καὶ τοὺς ἄλλους προσήκει κωλύειν, 50
εἶτ' ἀφανεῖς πεποίηκας· τί σοι ποιήσουσιν οἱ μάρτυρες; οὐ γὰρ οὗτοί γε μεμαρτυρήκα-
σιν, ὡς ὁμολογεῖς ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς δανείζειν, καὶ λαβεῖν τἀνδράποδα ὡς σαυτὸν ἐν σῷ
τῷ λόγῳ ταῦτα γέγραφας σύ. κατεμαρτύρησαν δ' οἱ μάρτυρες. ἀλλὰ μὴν περὶ
τοῦ γ' ἐλέφαντος, καὶ τοῦ σιδήρου, ἐγώ φημι πάντας τοὺς οἰκέτας εἰδέναι τοῦτον πωλοῦν- 51
τα, καὶ παραδοῦναι καὶ τότε καὶ νῦν ἤθελον αὐτῷ τούτων ὅντινα βούλοιτο λαβὼν
*ἐκδοῦναι. βασανίζειν. εἰ τοίνυν φήσει με, τοὺς εἰδότας οὐκ ἐθέλοντα δοῦναι, τοὺς οὐκ εἰδότας ἐκ-
ἐκδιδόναι. διδόναι, πολὺ δὴ μᾶλλον αὐτῷ παραλαβεῖν φανήσεται προσήκειν. εἰ γὰρ οὕτως ὡς

52 εἰδότας ἐξεδίδουν ἐγὼ, μηδὲν ἔχειν ἔφασαν τούτων αὐτόν, ἀπήλλακτο δήπουθεν ἂν τῆς αἰτίας. ἀλλ' οὐχὶ τοῦτόν ἐστιν. ἀλλὰ σαφῶς ἂν ἐξηλέγχθη πωλῶν καὶ τὴν τιμὴν κεκομισμένος, διὰ τὸ τοὺς ὁμολογουμένους δούλους παραδιδόναι. τὸν ἐλεύθερον ἠξίου βασανίζειν, τοὺς δ' ὅσιον παραδοῦναι, ὃ πρᾶγμα οὐκ ἀναγκαῖον εἰς ἔλεγχον ζητῶν.

53 ἀλλὰ μὴν παραλαμβάνων, βουλόμενός τι δοκεῖν λέγειν. περὶ τοίνυν πάντων τούτων, πρῶτον μὲν περὶ τῆς προικὸς, εἶθ' ὑπὲρ ὧν καθυφῆκεν, εἶθ' ὑπὲρ τῶν ἄλλων, ἀναγνώσεται τούς τε νόμους, καὶ τὰς μαρτυρίας, ἵν' εἰδῆτε.

54 Νόμοι. Μαρτυρίαι.

Οὐ τοίνυν μόνον ἐκ τούτων ἂν γνοίητε, ὅτι δεινὸν οὐδ' ὁτιοῦν πέπονθε, τὸ ἀνθρώπου οὐκ ἐκδόντος ἐμοῦ βασανίζειν, ἀλλὰ καὶ ὃ πρᾶγμα αὐτὸ σκέψασθε. φασὶ μὲν γὰρ δὴ τὸν μίλυαν ἐπὶ τοῦ ἐργοῦ γεγενῆσθαι. καὶ τί μάλιστ' ἂν αὐτὸν εὔξαιτο λέγειν, σκοπῶμεν. οὐχ ὅτι τῶν χρημάτων οὐδ' ὁτιοῦν εἶδε τοῦτον ἔχοντα; καὶ δὴ λέγει διὰ τοῦτ' ἄ-

55 ρα οὐκ ἔχει; πολλοῦ γε δεῖ. τοὺς γὰρ εἰδότας καὶ παρόντας μάρτυρας παρεχόμενος ἐγώ. τεκμήριον δὲ καὶ πίστις ἐστὶν, οὐκ εἴ τις τι μὴ οἶδε τοῦτον ἔχοντα· πολλοὶ γὰρ ἂν εἶεν, ἀλλ' εἴ τις οἶδε. καταμαρτυρησάντων τοίνυν τοσούτων σοι μαρτύρων, τίνι τῶν μαρτυριῶν

56 ἐπεσκήψω; δεῖξον. ἀλλ' οὐκ ἂν ἔχοις δεῖξαι. καίτοι, πῶς οὐ σαφῶς σὺ σαυτὸν ἐξελέγχεις, ὅτι ψευδῆ, δεινὰ πεπονθέναι φάσκων, καὶ τὴν δίκην ἀδίκως ὠφληκέναι, τὸν ἄνθρωπον οὐ παραλαβὼν, ὃς τοὺς ταῦτα μαρτυρήσαντας ἔχειν σε καὶ λαβεῖν, περὶ ὧν ὡς οὐ καταλειφθέντων σὺ τὸν μίλυαν ἐξῄτεις, ἀφῆκας τὴν ψευδομαρτυριῶν; ὃς πολὺ κάλ-

57 λιον ἦν, εἴπερ ἠδίκησο, διώκειν. ἀλλ' οὐκ ἠδικημένος συκοφαντεῖς. πολλαχόθεν μὲν οὖν ἄν τις ἴδοι τὴν τούτου πονηρίαν, μάλιστα δ' εἰ περὶ τῆς διαθήκης ἀκούσειε. τοῦ γὰρ πατρὸς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ καταλειφθέντα πάντα, ἐν τῇ διαθήκῃ γράψαντος, καὶ τὸν οἶκον ὅπως μισθώσουσι, ταύτην μὲν οὐκ ἀπέδωκεν, ἵνα μὴ τὸ πλῆθος εὕροιμι ἐγὼ

58 τῶν χρημάτων ἐξ ἀρχῆς. ὁμολογεῖ δὲ κεκτῆσθαι ταῦθ', ἃ μάλιστα οὐχ οἷόν τ' ἦν ἐξάρνῳ γενέσθαι διὰ τὴν περιφάνειαν. ἦν δὲ ταῦθ', ἃ γεγράφθαι φησὶν ἐν τῇ διαθήκῃ, δύο μὲν τάλαντα Δημοφῶντα λαβεῖν εὐθὺς, τὴν δ' ἀδελφὴν ὅταν ἡλικίαν ἔχῃ· τοῦτο δ' ἔμελλεν εἰς ἔτος δέκατον γενήσεσθαι· τοῦτον δ' ὀγδοήκοντα μνᾶς καὶ τὴν μητέρα τὴν

59 ἐμὴν, καὶ τὴν οἰκίαν οἰκεῖν. Θηριππίδην δ' ἑβδομήκοντα μνᾶς λαβόντα καρπώσασθαι, ἕως ἐγὼ ἀνὴρ γενοίμην. τὰ δ' ἄλλα, ὅσα ἐμοὶ χωρὶς τούτων κατελείφθη, καὶ τὸ μισθοῦν τὸν οἶκον, ἠφάνισεν ἐκ τῆς διαθήκης· οὐ συμφέρειν ταῦτα νομίζων αὐτῷ ἐπιδειχθῆναι πρὸς ὑμᾶς. ἐπειδὰν τοίνυν ὁμολογῶσιν ὑπ' αὐτοῦ τὸν πατέρα ἡμῶν

60 τελευτῶντα τοσοῦτον ἀργύριον τούτων ἑκάστῳ δοῦναι, τεκμήριον οἱ δικάζοντες τούτῳ τὰς ὁμολογίας ἐποιήσαντο ταύτας τοῦ πλήθους τῶν χρημάτων. ὅστις γὰρ ἀπὸ τῶν ὄντων τέτταρα τάλαντα καὶ τρισχιλίας προῖκα καὶ δωρεὰν ἔδωκε, φανερὸν ἦν ὅτι οὐκ ἀπὸ μικρᾶς οὐσίας, ἀλλὰ πλέον, ἢ διπλασίας ἧς ἐμοὶ κατέλιπε, ταῦτα ἀ-

61 φεῖλεν· οὐ γὰρ ἄν ἐδόκει τὸν μὲν υἱὸν ἐμὲ, πένητα βούλεσθαι καταστῆσαι, τούτους δὲ πλουσίους ὄντας, ἔτι πλουσιωτέρους ἐπιθυμῆσαι ποιῆσαι· ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλήθους τῶν ἐμοὶ καταλειπομένων, Θηριππίδῃ τε τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς, καὶ Δημοφῶντι τὰ δύο τάλαντα οὔπω μέλλοντι τῇ ἀδελφῇ τῇ ἐμῇ συνοικεῖν καρποῦσθαι δοῦναι.

62 ταῦτα δὴ τὰ χρήματα οὐδαμοῦ παραδοὺς ἐφαίνετο, οὐδ' * ἐλάττω μικροῖς· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀνηλωκέναι, τὰ δ' οὐ λαβεῖν ἔφη, τὰ δ' οὐκ εἰδέναι, τὰ δὲ τὸν δεῖνα ἔχειν, τὰ δ' οὐδέν τι), τὰ δὲ πάντα μᾶλλον, ἢ ὅπου παρέδωκεν, εἶχε λέγειν. περὶ δὲ τοῦ καταλειφθῆναι

* ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ σκέψασθαι. γρ. ἀλλ' ἐπὶ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ σκέψασθαι.

* ὃ τῇ διαθήκῃ.

παρακαταθέσθαι τὰ χρήματα ἔνδον, βουλόμενος φανερῶς ὑμῖν ἐπιδεῖξαι ψευδόμενον
τοῦτον. τοῦτον γὰρ τὸν λόγον καθῆκεν, ἐπειδὴ τὰ χρήματα μὲν πολλὰ ἀπέφηνεν ὄντα, οὐκ
εἶχε δ' ἐπιδεῖξαι ταῦθ' ὡς ἀποδέδωκεν, ἵν' εἰκότως οὐδὲν παρεστηκὸς ἡμῖν
φαίνηται κομίζεσθαι τἄλλ' ὄντα παρ' ἡμῖν. εἰ μὲν οὖν ὁ πατὴρ ἠπίστει τούτοις, δῆλον ὅτι
οὔτ' ἂν τἄλλα ἐπέτρεπεν, οὔτ' ἂν ἐκεῖνα οὕτω καταλιπὼν αὐτοῖς ἔφραζεν. ὥστε πόθεν
ἴσασιν; εἰ δ' ἐπίστευεν, οὐκ ἂν δήπου τὰ μὲν πλεῖστ' αὐτοῖς τῶν χρημάτων ἐνεχεί-
ρισε, τῶν δ' οὐκ ἂν κυρίους ἐποίησεν, οὐδ' ἂν τῇ μὲν μητρί μου ταῦτα φυλάττειν
παρέδωκεν, αὐτὴν δὲ ταύτην, ἑνὶ τῶν ἐπιτρόπων τούτων γυναῖκα ἠγγύησεν· οὐ γὰρ
ἔχει λόγον σῶσαι μὲν τὰ χρήματα δι' ἐκείνης ζητεῖν, ἕνα δὲ τῶν ἀπιστουμένων ταύ-
της κἀκείνων κύριον ποιεῖν. ἔτι δὲ τούτων εἴ τι ἀληθὲς ἦν, οἴεσθε οὐκ ἂν αὐτὴν λα-
βεῖν δοθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς; τὴν μὲν προῖκα αὐτῆς ἤδη τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς
ἔχων, ὡς αὐτῇ συνοικήσων, τὴν Φιλωνίδου τοῦ Μελιτέως θυγατέρα ἔγημε δι' αἰ-
σχροκέρδειαν, ἵνα πρὸς αἷς εἶχε παρ' ἡμῶν, ἑτέρας ὀγδοήκοντα μνᾶς λάβοι παρ' ἐκεί-
νου· τεττάρων δὲ ταλάντων ἔνδον ὄντων, καὶ ταῦτα ἐκείνης ἐχούσης, ὡς οὗτός φησιν,
οὐκ ἂν ἡγεῖσθε αὐτὸν κἂν ἐπιδραμεῖν, ὥστε γενέσθαι μετ' ἐκείνης αὐτὸν κύριον; ἢ τὴν
μὲν φανερὰν οὐσίαν, ἣν καὶ ὑμῶν πολλοὶ συνῄδεσαν, ὅτι κατελείφθη, μετὰ τῶν συνε-
πιτρόπων οὕτως αἰσχρῶς διήρπακεν· ὧν δ' οὐκ ἐμέλλεθ' ὑμεῖς ἔσεσθαι μάρτυρες, ἀ-
πέσχετ' ἄν, ἐξὸν αὐτῷ λαβεῖν; καὶ τίς ἂν πιστεύσειεν; οὐκ ἔστι ταῦτα, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί, οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ τὰ μὲν χρήματα, ὅσα κατέλιπεν ὁ πατήρ, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ κα-
τωρύττετο, ὅτι εἰς τὰς χεῖρας τούτων ἦλθεν. οὗτος δ' οὐκ ἔχων ἂν εἰπεῖν ὅπου τι τού-
των ἀπέδωκεν, ἵν' ἄπορος εἶναι δοκῶν μηδενὸς τύχῃ παρ' ὑμῶν ἐλέου, τούτοις χρῆ-
ται τοῖς λόγοις. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγ' ἔχω καὶ ἄλλα τούτου κατηγορεῖν· οὐκ ἐνδέχε-
ται δέ μοι τῷ μάρτυρι τοῦ κινδύνου περὶ τῆς ἐπιτιμίας ὄντος, περὶ ὧν αὐτὸς ἠδί-
κημαι, λέγειν· ἀλλὰ βούλομαι πρόκλησιν ὑμῖν ἀναγνῶναι· γνώσεσθε γὰρ ἐξ αὐτῆς
ἀκούσαντες, τά τε μεμαρτυρημένα ὡς ἔστιν ἀληθῆ, καὶ τὸν Μιλύαν ὅτι νῦν περὶ πάν-
των φησὶν ἐξαιτεῖν· ὃ δὲ ἄνθρωπον, ὑπὲρ τριάκοντα μόνον μνῶν ἐξήτει, καὶ πρὸς,
ὅτι ζημιοῦται κατὰ τὴν μαρτυρίαν οὐδέν· ἐγὼ γὰρ πανταχῇ τοῦτον ἐξελέγξαι βουλό-
μενος, καὶ τὰς τέχνας αὐτοῦ, καὶ τὰς πανουργίας ἐμφανεῖς ὑμῖν καταστῆσαι πειρώ-
μενος, ᾔτουν ἐρόμενος αὐτὸν πόσα εἴη τὰ χρήματα τὸ πλῆθος, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν, ὡς συ-
νειδότα, ἐξήτησεν. οὗτος δὲ ψευδόμενος, περὶ πάντων ἔφησε. περὶ μὲν τοίνυν, ἔφην
ἐγώ, τούτου, παραδώσω σοι τὸν ἔχοντα τἀντίγραφα, ὡς σύ με προὐκαλέσω. προσο-
μόσαντος δέ μου, τὸν ἄνθρωπον ἐμὸν ὡμολόγησας ἐλεύθερον εἶναι, καὶ κατὰ Δήμωνος ἐ-
μαρτύρησας, ἂν ἀπομόσῃς τἀναντία τούτων κατὰ τῆς θυγατρὸς, ἀφίημί σοι πάν-
θ' ὑπὲρ ὧν ἂν ἐξαιτήσας φαίνῃ τὸν θεράποντα βασανιζομένου τοῦ παιδός. καὶ
σοὶ γενέσθω τὸ τίμημα ἔλαττον, ὧν ὦφλες, καθ' ὃ τὸν Μιλύαν ἐξήτησας, ἵνα μηδὲν
ζημιωθῇς διὰ τοὺς μάρτυρας. ταῦτ' ἐμοῦ προκαλεσαμένου πολλῶν παρόν-
των, οὐκ ἂν ἔφη ποιῆσαι. καίτοι ὅστις αὐτὸς αὑτῷ ταῦτ' ἔφυγε δικάσαι, πῶς ὑμᾶς
χρὴ τοὺς ὀμωμοκότας τούτῳ πειθομένους καταγνῶναι τῶν μαρτύρων, ἀλλ' οὐ τοῦ-
τον τὸν ἀναιδέστατον πάντων ἀνθρώπων εἶναι νομίζειν; ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέ-
γω, κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Οὐ τοίνυν ἐγὼ μὲν ταῦθ' ἕτοιμος ἦν, οἱ δὲ μάρτυρες οὐ τὴν αὐτὴν μοι γνώ-

73 μὲν εἶχον· ἀλλὰ κἀκεῖνοι παραστησάμενοι τοὺς παῖδας, ὑπὲρ ὧν ἐμαρτύρησαν, πίστιν ἐπιθεῖναι ἤθελον κατ' ἐκείνων. ὁ δ' οὔτ' αὐτοῖς, οὔτ' ἐκείνοις, οὔτ' ἐμοὶ δοῦναι τὸν ὅρκον ἠξίωσεν· ἀλλ' ἐπὶ λόγοις μεμηχανημένοις, καὶ μάρτυσιν οὐ τἀληθῆ μαρτυρεῖν εἰθισμένοις τὸ πρᾶγμα καταστήσας, ἐλπίζει ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν.

74 Λαβὲ δή μοι αὐτοῖς καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Πῶς ἂν τις σαφέστερον ἐξελέγξειε συκοφαντουμένους ἡμᾶς, καὶ καταμεμαρτυρημένον τἀληθῆ, καὶ τὴν δίκην δικαίως ὠφληκότα, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἐπιδεικνύς· οἰκέτην τὸν τὴν μαρτυρίαν γράφοντα, οὐκ ἐθελήσαντα τοῦτον βασανίζειν
75 περὶ αὐτοῦ τῶν μεμαρτυρημένων· ἀξιοῦν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ταῦτα μεμαρτυρηκότα, ἅ φησιν εἶναι ψευδῆ, τοῦτον αὐτὸν ταὐτὰ τοῖς μάρτυσιν, οὓς διώκει, μεμαρτυρηκότα μοι, μετὰ Δήμωνος, ὄντος αὐτοῦ θείου, καὶ συνεπιτρόπου· τὰς θεραπαίνας οὐκ ἐθελήσαντα παρὰ τοῦ τὸν ἄνθρωπον ἐλεύθερον εἶναι, βασανίζειν· τὴν μητέρα τὴν
76 ἐμαυτοῦ, πίστιν περὶ τούτων ἐπιθεῖναι καθ' ἡμῶν ἐθέλουσαν· τῶν ἄλλων οἰκετῶν οὐκ ἐθέλοντα τοῦτον παραλαμβάνειν οὐδὲν αὐτόν, ἀλλ' αὐτῶν εἰδότων μᾶλλον, ἢ Μιλύας, τῶν μαρτύρων, οἳ κατεμαρτύρουν χρήματ' ἔχειν αὐτόν, οὐδενὶ τῶν ψευδομαρτυριῶν ἐπεσκημμένον· τὴν διαθήκην οὐκ ἀποδόντα, οὐδὲ τὸν οἶκον μισθώσαντα, τῶν νόμων κελευόντων· πίστιν ἐπιθεῖναι προθυμουμένου ἐμοῦ, καὶ τῶν μαρ-
77 τύρων, ὥστ' ἀφεῖσθαι τούτῳ τῶν χρημάτων, καθ' ἃ τὸν Μιλύαν ἐξῄτησεν, οὐκ οἰηθέντα δεῖν. μὰ τοὺς θεούς, ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν ἔχοιμι ἐπιδεῖξαι τοῦτ' ἀκριβέστερον, ἢ τοῦτον τὸν τρόπον. οὕτω τοίνυν φανερῶς τῶν τε μαρτύρων καταψευδόμενος, καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων μηδὲν ζημιούμενος, καὶ τὴν δίκην δικαίως ὠφληκώς, ὅ-
78 μως ἀναισχυντεῖ. καὶ εἰ μὲν μὴ καὶ παρὰ τοῖς αὑτοῦ φίλοις, καὶ παρὰ τῷ διαιτητῇ προεγνωσμένος ἀδικεῖν, τοὺς τοιούτους ἐποιεῖτο τοὺς λόγους, ἧττον ἂν ἦν ἄξιον θαυμάζειν· νῦν δ' ἐπιτρέψας μοι πείσας Ἀρχένεῳ καὶ Δρακοντίδῃ καὶ Φαίδρῳ τούτῳ τῷ νῦν ὑπ' αὐτοῦ φεύγοντι τὴν ψευδομαρτυριῶν, τούτους μὲν ἀφῆκεν ἀκούσας αὐ-
79 τῶν, ὅτι εἰ μὲν ὅρκου ταῦτα διαιτήσουσι, καταγνώσονται τὴν ἐπιτροπήν· ἐπὶ τὸν κληρωτὸν δὲ διαιτητὴν ἐλθών, καὶ οὐδὲν ἔχων ἀπολύσασθαι τῶν ἐγκεκλημένων, ὦφλε τὴν δίαιταν. οἱ δικασταὶ δ' ἀκούσαντες, εἰς οὓς ἔφη, καὶ ταῦτα καὶ τοῖς τούτου φίλοις, καὶ τῷ διαιτητῇ περὶ αὐτοῦ ἔγνωσαν, καὶ δέκα ταλάντων ἐτίμη-
80 σαν· οὐ μὰ Δί' οὐχ ὅτι τὸν Μιλύαν ὡμολόγησεν εἶναι ἐλεύθερον· τοῦτο γὰρ οὐδὲν ἦν· ἀλλ' ὅτι πεντεκαίδεκα ταλάντων οὐσίας μοι καταλειφθείσης, τὸν μὲν οἶκον οὐκ ἐμίσθωσε, δέκα δ' ἔτη μετὰ τῶν συνεπιτρόπων διαχειρίσας, πρὸς μὲν τὴν συμμορίαν ὑπὲρ παιδὸς ὄντος ἐμοῦ, πέντε μνᾶς συνετάξατ' εἰσφέρειν, ὅσον
81 περ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος, καὶ οἱ τὰ μέγιστα κεκτημένοι τιμήματα εἰσέφερον· χρόνον δὲ τοσοῦτον τὰ χρήματα ταῦτα ἐπιτροπεύσας, ὑπὲρ ὧν τηλικαύτην αὐτοὺς εἰσφορὰν ἠξίωσεν εἰσφέρειν, ἐμοὶ μὲν τὸ καθ' αὑτόν, οὐδ' εἴκοσι μνῶν ἄξια παρέδωκε· μετὰ δ' ἐκείνων, ὅλα τὰ κεφάλαια καὶ τὰς ἐπικαρπίας ἀπεστέρησε. Θέν-
82 τες οὖν οἱ δικασταὶ τοῖς πᾶσι χρήμασιν, οὐδ' ἐφ' ὅσῳ μισθοῦσι τοὺς οἴκους τόκον, ἀλλ' ὃς ἦν ἐλάχιστος, εὗρον τὸ σύμπαν πλέον, ἢ τριάκοντα τάλαντα αὐτοὺς ἀποστεροῦντας. διὸ τούτῳ τῶν δέκα ταλάντων ἐτίμησαν.

Τινὰ

ἐξήλασαν

600

ΥΠΟ-

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ
ἐξούλης λόγου.

Ἄφοβος, μέλλοντος αὐτῷ Δημοσθένους τὰς τῆς ἐπιτροπῆς δίκας λαγχάνειν, ἔγημεν Ὀνήτορος ἀδελφὴν ἐκδοθεῖσαν αὐτῷ ὑπὸ Τιμοκράτους τοῦ πρότερον ἀνδρός, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἐπίκληρον λαμβάνειν ἔμελλε. μετὰ δὲ ταῦτα Ὀνήτωρ, ἤδη φεύγοντος Ἀφόβου τὴν τῆς ἐπιτροπῆς δίκην, ὡς ὁ ῥήτωρ ἀποδείκνυσι, πλασάμενος *ἀπόλειψιν, τὴν ἀδελφὴν παρ' ἑαυτῷ ἀπήγαγεν. ἐπεὶ δὲ Ἄφοβος ἑάλω, ἐπὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ τὸν ῥήτορα ἀφικνούμενον, καὶ εἰς τὰ χωρία εἰσιόντα, ἐκώλυσεν Ὀνήτωρ, φάσκων τῆς ἀδελφῆς εἶναι τὰ χωρία, εἰς τὴν προῖκα ἀποτιμηθέντα. διὸ τῆς ἐξούλης αὐτῷ δικάζεται ὁ Δημοσθένης, ὡς οὐκ ἔτι Ἀφόβου πρότερον, νῦν δὲ *ἑαυτοῦ γεγενημένων ἐξηλασμένος. φάσκων οὐκ εἰληφέναι τὴν προῖκα Ἄφοβον, ἐγγυᾶν τὴν γυναῖκα μόνον. τὴν γὰρ προῖκα *μὴ βουληθῆναι Ὀνήτορα, διότι κινδυνεύοντα τὸν Ἄφοβον ἑώρα, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ. νῦν οὖν, φησί, πλάττει μὲν ὁ ἀπόληψις, ὑπὲρ δὲ ὧν οὐκ εἴληφεν Ἄφοβος, τὸ χωρίον ἀποτετίμηται ἐπ' ἀποστερήσει τῶν ἐμῶν. τὸ δὲ τῆς ἐξούλης ὄνομα, Ἀττικόν. ἐξίλλειν γὰρ ἔλεγον τὸ ἐξωθεῖν, καὶ ἐκβάλλειν βίᾳ.

*ἀπόληψιν.
*ἑαυτοῦ.
*δοῦναι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΟΝΗΤΟΡΟΣ ΕΞΟΥΛΗΣ, ΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΣ.

1 Περὶ πολλοῦ ποιούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήτε πρὸς Ἄφοβόν μοι συμβῆναι τὴν γενομένην διαφοράν, μήτε τὴν νῦν οὖσαν πρὸς Ὀνήτορα τουτονί, κηδεστὴν ὄντα αὐτοῦ, πολλὰ καὶ δίκαια προκαλεσάμενος ἀμφοτέρους, οὐδενὸς ἠδυνήθην τυχεῖν τῶν μετρίων, ἀλλ' εὕρηκα πολὺ τοῦτον ἐκείνου δυσκολώ-2 τερον*, καὶ μᾶλλον ἄξιον *ὄντα δοῦναι δίκην. ἐν μὲν γὰρ οἰόμενος δεῖν ἐν τοῖς φίλοις διαδικάσασθαι τὰ πρὸς ἐμέ, καὶ μὴ λαβεῖν ὑμῶν πεῖραν, οὐχ οἷός τ' ἐγενόμην πεῖσαι. τοῦτον δ' αὐτὸν αὐτῷ κελεύων γενέσθαι δικαστήν, ἵνα μὴ παρ' ὑμῖν κινδυνεύσῃ, τοσοῦτον *κατεφρονήθην, ὥστ' οὐχὶ μόνον λόγου τυχεῖν οὐκ ἠξιώ-3 θην, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς γῆς, ἣν Ἄφοβος ἐκέκτητο, ὅτε ὠφλίσκανέ μοι τὴν δίκην, ὑβριστικῶς *ὑπ' αὐτοῦ πάνυ ἐξεβλήθην. ἐπειδὴ οὖν ἀποστερεῖταί με τῶν ὄντων, τῷ αὐτοῦ κηδεστῇ πιστεύων τε εἰς ὑμᾶς εἰσελήλυθε ταῖς ἑαυτοῦ παρασκευαῖς, ὑπόλοιπόν ἐστιν ἡμῖν πειρᾶσθαι παρ' αὐτοῖς τῶν δικαίων τυγχάνειν. οἶδα μὲν οὖν, ὦ 4 ἄνδρες δικασταί, ὅτι μοι πρὸς παρασκευὰς λόγων καὶ μάρτυρας οὐ τἀληθῆ μαρτυρήσοντας ὁ ἀγών ἐστιν. ὅμως μέντοι τοσοῦτον οἶμαι διοίσειν τῷ δικαιότερα τούτου λέγειν, ὥστ', εἰ καί τις ὑμῶν πρότερον τοῦτον ἡγεῖτο εἶναι μὴ πονηρόν, ἔκ γε τῶν πρὸς ἐμὲ πεπραγμένων, *γνώσεσθ' ὅτι καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ ἐλάνθα-5 νεν αὐτὸν κάκιστος ὢν, καὶ ἀδικώτατος πάντων. ἀποδείξω γὰρ αὐτόν, οὐ μόνον τὴν προῖκα οὐ δεδωκότα, ἧς φησι νῦν ἀποτιμήσασθαι τὸ χωρίον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐμοῖς ἐπιβουλεύσαντα καὶ πρὸς τούτοις, τὴν μὲν γυναῖκα οὐκ ἀπολελοιπυῖαν, ὑπὲρ ἧς ἐξήγαγέ με ἐκ ταύτης τῆς γῆς· προεῖτο μὲν δὴ ἐπ' ἀποστερήσει τῶν 6 ἐμῶν, Ἀφόβῳ, καὶ τούτοις ὑπομένοντα τοὺς ἀγῶνας, οὕτω μεγάλοις τεκμηρίοις καὶ φανεροῖς ἐλέγχοις, ὥσθ' ὑμᾶς πάντας εἴσεσθαι σαφῶς, ὅτι δικαίως καὶ προσηκόντως οὗτος φεύγει ταύτην ὑπ' ἐμοῦ τὴν δίκην. ὅθεν δ' ἐράστα μαθήσεσθε περὶ αὐτῶν, ἐντεῦθεν ὑμᾶς καὶ ἐγὼ πρῶτον πειράσομαι διδάσκειν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες 7 δικασταί, πολλοὺς τε ἄλλους Ἀθηναίων, καὶ τοῦτον οὐκ ᾐσθανόμην κακῶς ἐπιτροπευόμενος, ἀλλ' ἦν καταφανῶς εὐθὺς ἀδικούμενος. τοσαῦται πραγματεῖαι, καὶ λόγοι καὶ παρὰ τῷ ἄρχοντι, καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐγίγνοντο ὑπὲρ τῶν ἐμῶν. τό, τε

*ὄντα.
*κατεφρονήθην.
*ὑφ' ἑαυτοῦ.
*ἐπειδὴ μὲν οὖν ἐπὶ τῷ ἀποστερῆσαί με τῶν ὄντων, τῷ τε αὐτοῦ κηδεστῇ πιστεύων ἐς ὑμᾶς εἰσελήλυθε, καὶ ταῖς ἑαυτ.
*συνασπερῆται.
*γνώσονται.

8 γὰρ πλῆθος τῶν καταλειφθέντων ἦν φανερόν, ὅτι τὸν ἀμίσθωτον ἂν οἶκον ἐπείσαν
οἱ ᵃδιαχειρίζοντες, ἵν᾽ αὐτοὶ τὰ χρήματα καρποῖντο, οὐκ ἄδηλοι ἦσαν. ὥστ᾽ ἐκ τῶν ᵃδιαχειρίσαντες.
γιγνομένων, οὐκ ἔσθ᾽ ὅστις οὐχ ἡγεῖτο τῶν εἰδότων δίκην με λήψεσθαι παρ᾽ αὐ-
τῶν, ἐπειδὰν τάχιστα ἀνὴρ εἶναι δοκιμασθείην. ἐν οἷς καὶ Τιμοκράτης, καὶ Ὀνήτωρ
9 ταύτην ἔχοντες διετέλεσαν τὴν διάνοιαν. τεκμήριον δὲ πάντων μέγιστον. οὔτε
γὰρ ἐβουλήθη μὲν ἀφόβῳ δοῦναι τὴν ἀδελφὴν ὁρῶν τῆς τε αὐτοῦ πατρῴας οὐ-
σίας, καὶ τῆς ἐμῆς οὐκ ὀλίγης αὐτὸν κύριον γεγενημένον· παρέσθαι δὲ τὴν προῖκα
οὐκ ἐπίστευσεν, ὥσπερ εἰ τὰ τῶν ἐπιτροπευόντων ᵃχρήματα, ἀποτίμημα τοῖς ἐπιτρο- ᵃχρήματα ἀποτιμώμενα.
10 πευομένοις καθεστάναι νομίζων. ἀλλὰ τὴν μὲν ἀδελφὴν ἔδωκε, τὴν δὲ προῖκα
αὐτῷ Τιμοκράτης ἐπὶ πέντε ὀβολοῖς ᵃὀφλήσειν ὡμολόγησεν, ᾧ πρότερον ἡ γυνὴ ᵃὀφλήσειν.
συνοικοῦσα ἐτύγχανεν. ὄφλοντος δέ μοι τὴν δίκην ἀφόβου τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ
οὐδὲν δίκαιον ποιεῖν ἐθέλοντος, διαλύειν μὲν ἡμᾶς Ὀνήτωρ οὐκ ἐπεχείρησεν· οὐκ
11 ἀποδεδωκὼς δὲ τὴν προῖκα, ἀλλ᾽ αὐτὸς κύριος ὢν ὡς ἀπολελοιπυίας τῆς ἀδελ-
φῆς, ᵃκαὶ διακομίσασθαι οὐ δυνάμενος, ἀποτιμήσασθαι φάσκων τὴν γῆν, ἐξάγειν ᵃἢ πάλιν κομίσασθαι.
με ἐξ αὐτῆς ἐτόλμησε. τοσοῦτον καὶ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ τῶν κειμένων νόμων κατε-
φρόνησε. καὶ τὰ μὲν γενόμενα δι᾽ ἃ φεύγει τὴν δίκην, καὶ περὶ ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον,
12 ταῦτ᾽ ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί· παρέξομαι δὲ μάρτυρας, πρῶτον μὲν αὐτὸν τὸν Τι-
μοκράτην, ὡς ὡμολόγησεν ὀφλήσειν τὴν προῖκα, καὶ τὸν τόκον ἀπεδίδου τῆς προι-
κὸς ἀφόβῳ κατὰ τὰς ὁμολογίας. ἔπειθ᾽ ὡς αὐτὸς ἄφοβος ὡμολόγει κομίζεσθαι τὸν
τόκον παρὰ Τιμοκράτους. Καί μοι λάβε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

13 Ἐξ ἀρχῆς μὲν τοίνυν ὁμολογεῖται μὴ δοθῆναι τὴν προῖκα, μηδὲ γενέσθαι
κύριον αὐτῆς ἄφοβον. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων, ὅτι τούτων ἕνεκα, ὧν εἴρηκα, ὀ-
φείλειν εἵλοντο μᾶλλον, ἢ καταμῖξαι τὴν προῖκα εἰς τὴν οὐσίαν τὴν ἀφόβου,
14 τὴν οὕτω διακινδυνεύεσθαι μέλλουσαν. οὔτε γὰρ δι᾽ ἀπορίαν οἷόν τε εἰπεῖν ὡς
οὐκ εὐθὺς ἀπέδοσαν. Τιμοκράτει τε γάρ ἐστιν οὐσία πλέον, ἢ δέκα ταλάντων,
Ὀνήτορί τε πλέον ἢ τριάκοντα· ὥστ᾽ οὐκ ἂν διά τοῦτό γ᾽ εἶεν οὐκ εὐθὺς δεδω-
κότες. οὔτε κτήματα μὲν ἦν αὐτοῖς, ἀργύριον δ᾽ οὐκ ἔτυχε παρόν· ἡ γυνὴ δὲ ἐ-
15 χήρευε· δέον πρᾶξαι ταῦτ᾽ ᵃἠπείχθησαν οὐχ ἅμα τὴν προῖκα διδόντες. ἀργύ- ᵃὑπήχθησαν.
ριόν τε γὰρ οὗτοι δανείζουσιν ἄλλοις οὐκ ὀλίγον, συνοικοῦσάν τε ταύτην, ἀλλ᾽ οὐ
χηρεύουσαν παρὰ Τιμοκράτους ἐξέδοσαν. ὥστε οὐδ᾽ ἂν ταύτην τὴν σκῆψιν εἰκό-
τως αὐτῶν τις ἀποδέξαιτο. καὶ ᵃμὲν δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, κἀκεῖνο πάντες ἂν ᵃμήν.
16 ὁμολογήσαιτε, ὅτι τοιοῦτο πρᾶγμα συναλλάττων ὁστισοῦν, ἕλοιτ᾽ ἂν ἑτέρῳ μᾶλ-
λον ὀφείλειν, οὐ κηδεστῇ τὴν προῖκα μὴ ἀποδοῦναι. μὴ διαλυσάμενος μὲν
γὰρ ᵃτοῦ χρέους ἄδηλος, εἴτ᾽ ἀποδώσει δικαίως, εἴτε μή. μετὰ δὲ τῆς γυναικὸς ᵃἴσως.
ταύτης ἀποδιδοὺς, οἰκεῖος καὶ κηδεστής. ἐν οὐδεμιᾷ γάρ ἐστιν ὑποψίᾳ τὰ δίκαια
17 πάντα ποιήσας. ὥσθ᾽ οὕτω τοῦ πράγματος ἔχοντος, καὶ τούτων οὐδὲ καθ᾽ ἓν ὧν
εἶπον ὀφείλειν ἀναγκασθέντων, οὐδὲ βουληθέντων ἄν, οὐκ ἔστ᾽ εἰπεῖν ἄλλην πρό-
φασιν, δι᾽ ἣν οὐκ ἀπέδοσαν· ἀλλ᾽ ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν αἰτίαν ᵃδι᾽ ἣν δοῦναι ᵃδεῖ.
τὴν προῖκα οὐκ ἐπίστευσαν. ἐγὼ τοίνυν ὁμολογουμένως οὕτω ταῦτ᾽ ᵃἤλεγχον. ὡς ᵃἐξήλεγχον.
18 δ᾽ ὕστερον ἀπέδοσαν, οἶμαι ῥᾳδίως ἐπιδείξειν ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων. ὥσθ᾽
ὑμῖν γενέσθαι φανερόν, ὅτι, κἂν εἰ μὴ ἐπὶ ᵃτόκοις, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ διὰ ταχέων ἀπο- ᵃτόκοις.
δοῦναι

ἀποδοῦναι, τἀργύριον εἶχεν, οὐκ ἄν ποτ' ἀπέδοσαν, ἀλλ' ἂν προσεποιοῦντο τοιαύτας αἰτίας εἶχεν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα. δύο μὲν γὰρ ἦν ἔτη τὰ μεταξὺ τοῦ συνοικῆσαί τε τὴν γυναῖκα, καὶ φῆσαι τούτους πεπεῖσθαι τὴν ἀπόλειψιν. ἐγήματο μὲν γὰρ ἐπὶ Πολυζήλου ἄρχοντος Σκιροφοριῶνος μηνός. ἡ δ' ἀπόλειψις ἐγράφη Ποσειδεῶνος μηνὸς ἐπὶ Τιμοκράτους. ἐγὼ δ' εὐθὺς μετὰ τοὺς γάμους δοκιμασθεὶς, ἐνεκάλουν, καὶ λόγον ἀπῄτουν· καὶ πάντων ἀποστερούμενος, τὰς δίκας ἐλάγχανον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄρχοντος. ὁ δὲ χρόνος οὗτος, ὀφλῆσαι μὲν ἐνδέχεται κατὰ τὰς ὁμολογίας· ἀποδοῦναι δ' οὐκ ἔχει πίστιν. ὃς γὰρ διὰ τοῦτ' ἐξ ἀρχῆς ὀφείλειν εἵλετο, καὶ τόκον φέρειν, ἵνα μὴ κινδυνεύοι ἡ προὶξ μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας, πῶς ἔτι ἂν ἀπέδωκεν ἤδη τὴν δίκην φεύγοντος; ὃς εἰ καὶ τότ' ἐπίστευσε, τηνικαῦτ' ἀναλαβεῖν ἐζήτησεν. οὐκ ἔνεστι δ' εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀλλὰ μὴν ὡς ἐγήματο μὲν ἡ γυνὴ καθ' ὃν ἐγὼ λέγω χρόνον, ἀντίδικοι δ' ἡμεῖς ἤδη πρὸς ἀλλήλους ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ κατέστημεν, ὕστερον δ' ἐγὼ τὴν δίκην ἔλαχον, τὴν δ' ἀπόλειψιν οὗτοι πρὸς τὸν ἄρχοντ' ἀπεγράψαντο· λαβέ μοι καθ' ἕκαστον τούτων τὰς μαρτυρίας.

ἀπολα-βεῖν.

Μαρτυρίαι.

Μετὰ τοίνυν τοῦτον τὸν ἄρχοντα, Κηφισόδωρος γίνεται· ἐπὶ τούτου ἐνεκάλουν δοκιμασθείς· ἔλαχον δὲ τὴν δίκην ἐπὶ Τιμοκράτους. Λαβέ μοι ταύτην τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία. Ἀνάγνωθι δὴ, καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Κηφισόδω-ρος. τόπον.

Μαρτυρία.

Δῆλον μὲν τοίνυν ἐκ τῶν μεμαρτυρημένων, ὅτι τὴν προῖκα οὐ δόντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ διασώζειν Ἀφόβῳ τὴν οὐσίαν, ταῦτα συλλαμβάνουσι πράττειν. εἰ γὰρ ἐν τοσούτῳ χρόνῳ καὶ ὀφλῆσαι, καὶ ἀποδοῦναι, καὶ οὐ κομίσασθαι, καὶ τὴν γυναῖκ' ἀπολιπεῖν, καὶ τὸ χωρίον ἀποτιμήσασθαί φασι, πῶς οὐ φανερὸν ὅτι προστάντες τοῦ πράγματος, τὰ γνωσθέντα ὑφ' ὑμῶν ἀποστερῆσαί με ζητοῦσιν; ὡς δὲ καὶ ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος καὶ Τιμοκράτης καὶ Ἄφοβος ἀπεκρίναντο, οὐχ οἷόν τε ἀποδεδόσθαι τὴν προῖκα, ταῦτ' ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτων ἕκαστον ἠρόμην πολλῶν ἐναντίον μαρτύρων· Ὀνήτορα μέν, καὶ Τιμοκράτην, οἵτινες εἶεν μάρτυρες, ὧν ἐναντίον τὴν προῖκα ἀπέδοσαν· αὐτὸν δὲ Ἄφοβον, οἵτινες παρῆσαν, ὅτε ἐλάμβανε. καί μοι πάντες ἀπεκρίναντο καθ' ἕκαστον, ὅτι οὐδεὶς μάρτυς παρείη· κομίζοιτο δὲ λαμβάνων καθ' ὁποσονοῦν δέοιτ' Ἄφοβος παρ' αὐτῶν. καίτοι ὦ τί τοῦτο ὑμῖν πιστόν, ὡς ταλάντου τῆς προικὸς οὔσης, ἄνευ μαρτύρων Ὀνήτωρ καὶ Τιμοκράτης Ἀφόβῳ τοσοῦτον ἀργύριον ἐνεχείρισαν; ὧν μὴ ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον, ἀλλ' οὐ μετὰ πολλῶν μαρτύρων ἀποδιδοὺς εἰκῆ τις ἂν ἐπίστευσεν, ἵν', εἴ τις γίγνοιτο διαφορά, κομίσασθαι ῥᾳδίως παρ' ὑμῖν δύναιτο. μὴ γὰρ ὅτι πρὸς τὸν τοιοῦτον ὄντα, ἀλλ' οὐδὲ πρὸς ἄλλον οὐδ' ἂν εἷς οὐδένα τοιοῦτον συνάλλαγμα ποιούμενος, ἀμάρτυρως ἂν ἔπραξεν· ἀλλὰ τῶν τοιούτων ἕνεκα, καὶ γάμους ποιούμεθα, καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους παρακαλοῦμεν, ὅτι οὐ πάρεργον, ἀλλ' ἀδελφῶν καὶ θυγατέρων βίους ἐγχειρίζομεν, ὑπὲρ ὧν τὰς ἀσφαλείας μάλιστα σκοποῦμεν. εἰκὸς τοίνυν καὶ οὗτοι, ὥσπερ ἐναντίον ὀφείλειν ὡμολόγησε, καὶ τὸν τόκον οἴσειν, τὸν αὐτὸν τοῦτον τρόπον διαλύσασθαι πρὸς Ἄφοβον, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπεδίδου τὴν προῖκ' αὐτῷ. τοῦτον μὲν γὰρ τὸν τρόπον πράξας, ὅλου τοῦ πράγματος ἀπηλλάττετο. μόνος δὲ μόνῳ ἀποδούς, τοὺς ἐπὶ τῆς ὁμολογίαις παραγενομένους, ὡς κατοφείλοντος ἂν αὐτοῦ, μάρτυρας ὑπελείπετο.

τοιοῦτον. ὥσπερ. ἀποδιδούς.

29 Τούτους τοὺς μὲν ὄντας οἰκείους καὶ βεβαίους αὐτοῖς, οὐκ ἠδύναντο πεῖσαι τὴν προῖκ' ἀποδεδωκέναι σφᾶς μαρτυρεῖν, ἑτέρους δ' εἰ * παρέχοιντο μάρτυρας μηδὲν προσήκοντας, οὐκ ἂν ἡγοῦνθ' ὑμᾶς * αὐτοὺς πιστεύειν. ἔτι δ' ἀθρόαν μὲν φάσκοντες δεδωκέναι τὴν προῖκα, ᾔδεσαν ὅτι τοὺς ἀπενεγκόντας οἰκέτας ἐξαιτήσομεν· 30 οὕς, μὴ γενομένης τῆς δόσεως, παραδοῦναι μὴ θέλοντες, ἠλέγχοντ' ἄν. εἰ δ' αὐτοὶ μόνοι μόνῳ τοῦτον τὸν τρόπον δεδωκέναι λέγοιεν, ἐνόμιζον οὐκ ἐξελεγχθήσεσθαι. διὰ τοῦτο τοῦτον εἵλοντο ἐξ ἀνάγκης ψεύδεσθαι τὸν τρόπον, * τοιαύταις τέχναις καὶ πανουργίαις, ὡς ἁπλοῖ τινὲς εἶναι δόξαντες, ἡγοῦνται ῥᾳδίως ὑμᾶς ἐξαπατήσειν, ἁπλῶς οὐδ' 31 ἂν μικρὸν ὑπὲρ τῶν διαφερόντων, ἀλλ' ὡς οἷόν τε ἀκριβέστατα ταῦτα πράξαντες. Λάβε τὰς μαρτυρίας αὐτοῖς ὧν ἐναντίον ἀπεκρίνατο, καὶ ἀνάγνωθι.

* προσέχοιντο. * αὐτοῖς. * καί.

Μαρτυρίαι.

Φέρε δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὴν γυναῖκα ὑμῖν ἐπιδείξω, λόγῳ μὲν ἀπο- 32 λελοιπυῖαν, ἔργῳ δὲ συνοικοῦσαν Ἀφόβῳ. νομίζω γάρ, ἂν τοῦτ' ἀκριβῶς μάθητε, μᾶλλον ὑμᾶς τούτοις μὲν ἀπιστήσειν, ἐμοὶ δ' ἀδικουμένῳ τὰ δίκαια βοηθήσειν. μάρτυρας δὲ τῶν μὲν ὑμῖν παρέξομαι, τῶν δ' ἐπιδείξω μεγάλα τεκμήρια καὶ πίστεις ἱκανάς. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετὰ τὸ γεγράφθαι παρὰ τῷ ἄρχοντι 33 ταύτην τὴν γυναῖκα ἀπολελοιπυῖαν, καὶ τὸ φάσκειν Ὀνήτορα αὐτῇ τῆς προικὸς ἀποτετιμῆσθαι τὸ χωρίον, ὁρῶν Ἄφοβον ὁμοίως ἔχοντα, καὶ γεωργοῦντα τὴν γῆν, καὶ τῇ γυναικὶ συνοικοῦντα, σαφῶς ᾔδειν ὅτι λόγος ταῦτα, καὶ παραγωγὴ τοῦ πράγματός ἐστι. βουλόμενος δ' ἐμφανῆ ποιῆσαι ταῦτα πᾶσιν ὑμῖν, ἐλέγχειν αὐτὸν 34 ἠξίουν ἐναντίον μαρτύρων, εἰ μὴ φάσκοι ταῦθ' οὕτως ἔχειν. καὶ παρεδίδουν οἰκέτην εἰς βάσανον, ὃς συνῄδει πάντ' ἀκριβῶς· ὃν ἔλαβον κατὰ τὴν ὑπερημερίαν ἐκ τῶν Ἀφόβου. ἐπεὶ δέ μου ταῦτ' ἀξιώσαντος, περὶ μὲν τοῦ συνοικεῖν Ἀφόβῳ τὴν ἀδελφήν, ἔφυγε τὴν βάσανον· ὡς δ' οὐκ ἐκεῖνος ἐγεώργει τὴν γῆν, 35 οὐκ ἠδυνήθη ἀρνηθῆναι διὰ τὴν περιφάνειαν, ἀλλ' ἃ προσωμολόγησεν, οὐ μόνον δ' ἐκ τούτων ἦν ἐᾶσαι γνῶναι, ὅτι καὶ συνῴκει τῇ γυναικί, καὶ τὸ χωρίον ἐκέκτητο ἔτι πρὶν ὀφλεῖν τὴν δίκην, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν ὄφλων διεπράξατο περὶ αὐτήν. ὡς γὰρ οὐκ ἀποτετιμηκώς, ἀλλ' ἐμὴν ἐσομένων κατὰ τὴν δίκην, ἃ μὲν οἷόν 36 τ' ἦν ἐξενεγκεῖν, ᾤχετο λαβών, τοὺς καρπούς, καὶ τὰ σκεύη τὰ γεωργικὰ πάντα, πλὴν τῶν πιθακνῶν· ὅσα δ' οὐκ οἷόν τ' ἦν ἄγειν, τὴν γῆν, ἐξ ἀνάγκης ὑπέλιπεν, ὥστε ψεύδεσθαι τούτῳ νῦν αὐτῆς τῆς γῆς ἀμφισβητεῖν. καίτοι δεινόν, τὸν μὲν λέγειν, ὡς ἀπετιμήσατο τὸ χωρίον, τὸν δ' ἀποτετιμηκότα φαίνεσθαι γεωργοῦντα, καὶ 37 φάσκειν μὲν ἀπολελοιπέναι τὴν ἀδελφήν, ὑπ' αὐτῶν δὲ τούτων φανερὸν εἶναι φεύγοντα τοὺς ἐλέγχους· καὶ τὸν μὲν οὐ συνοικοῦντα, ὡς οὗτός φησι, καὶ τοὺς καρπούς, καὶ τὰ ἐκ τῆς γεωργίας πάντα ἐξενεγκεῖν· τὸν δ' ὑπὸ τῆς * ὑπολελοιπυίας παρεστηκότα, ὑφ' ἧς ἀποτετιμῆσθαί φησι τὸ χωρίον, φαίνεσθαι μηδ' ὑφ' ἑνὸς 38 τούτων * ὑπεραγανακτοῦντα, ἀλλ' ἡσυχίαν ἔχοντα. ταῦτ' οὐ πολλὴ περιφάνειά ἐστι; ταῦτ' οὐχ ὁμολογουμένη πραγματεία; φέρε δ' ἄν τις, εἰ διαλογίζοιτο ὀρθῶς ἕκαστα αὐτῶν. ὡς τοίνυν ὡμολόγει μὲν ἐκεῖνον γεωργεῖν πρὶν ὀφλεῖν τὴν δίκην ἐμοὶ πρὸς αὐτόν, ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ συνοικεῖν τὴν ἀδελφήν, οὐκ ἠθέλησε ποιή- 39 σασθαι τὴν βάσανον, ἡ δὲ γεωργία ἐξεσκευάσθη μετὰ τὴν δίκην, πλὴν τῶν * πιθακνῶν· λάβε τὰς μαρτυρίας, καὶ ἀνάγνωθι.

* ἀπολελοιπυίας. * ἀγανακτοῦντα. * κ. ἐλαίων κ. ἄλλων.

Μαρτυ-

Μαρτυρίαι.

Ἐμοὶ τοίνυν τοσούτων ὑπαρχόντων τεκμηρίων, οὐχ ἥκιστ' αὐτὸς ἐξελέγξει Ὀνήτωρ, ὅτι οὐκ ἀληθινὴν ἐποιήσατο τὴν ἀπόλειψιν. ᾧ γὰρ προσήκει χαλεπῶς φέρειν εἰ τὴν προῖκα διδούς, ὥς φησιν, ἀντ' ἀργυρίου χωρίον ἀμφισβητούμενον ἀπελάμβανεν, οὗτος οὐχ ὡς διάφορος οὐδ' ὡς ἀδικούμενος, ἀλλ' ὡς οἰκειότατος πάντων τὴν πρὸς ἐμὲ δίκην αὐτῷ συνηγωνίζετο. καί με μὲν οὔπω συναποστερῆσαι μετ' ἐκείνου τῶν πατρῴων ἐπεχείρησε, καθ' ὅσον αὐτὸς οἷός τε ἦν, ὑφ' οὗ κακὸν οὐδ' ὁτιοῦν ἦν πεπονθώς. Ἀφόβῳ δέ, ὃν ἀλλότριον εἶναι προσποιεῖται, εἴ τι τούτων ἀληθὲς ἦν ὧν νῦν λέγουσι, καὶ τἀμὰ πρὸς τοῖς ἐκείνου περιποιεῖν ἐζήτησε, καὶ οὐ μόνον ἐν τούτῳ τοῦτ' ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ κατεγνωσμένης ἤδη τῆς δίκης ἀναβὰς ἐπὶ τὸ δικαστήριον, ἐδεῖτο ἱκετεύων ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἀντιβολῶν, καὶ δάκρυσι κλαίων ταλάντου τιμῆσαι, καὶ τούτων αὐτὸς ἐγίγνετο ἐγγυητής. καὶ ταῦθ' ὁμολογούμενα μὲν ἐστὶ πολλαχόθεν. οἵ τε γὰρ ἐν τῷ δικαστηρίῳ τότε δικάζοντες, καὶ τῶν ἔξωθεν περιεστώτων πολλοὶ *σύνισασιν. ὅμως δέ, καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρεξόμεθα. Καί μοι λαβὲ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

*συνομολογοῦσι.

Μαρτυρία.

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τεκμηρίῳ μεγάλῳ γνῶναι ῥᾴδιον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ συνῴκει, καὶ οὐδέ πω καὶ τήμερον ἀπολέλοιπεν. αὕτη γὰρ ἡ γυνή, πρὶν μὲν ὡς Ἄφοβον ἐλθεῖν, μίαν ἡμέραν οὐκ ἐχήρευσεν· ἀλλὰ ζῶντος Τιμοκράτους ἐκείνῳ συνῴκησε. νῦν δ' ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἄλλῳ συνοικοῦσα οὐδενὶ φαίνεται. καί τοι τῷ τοῦτο πιστόν, ὡς τότε μέν, ἵνα μὴ χηρεύσειε, πρὸ ἀνδρὸς ἑτέρου ὡς ἄνδρα ἐβάδιζε· νυνὶ δ', εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἀπολέλοιπε, τοσοῦτον χρόνον χηρεύουσα ἠνείχετο, ἐξὸν ἄλλῳ συνοικεῖν, τοῦ τε ἀδελφοῦ κεκτημένου τοσαύτην οὐσίαν, αὐτή τε ταύτην ἔχουσα τὴν ἡλικίαν; οὐκ ἔχει ταῦτ' ἀλήθειαν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πίστιν· ἀλλὰ λόγοι ταῦτ' εἰσί. συνοικεῖ δ' ἡ γυνὴ φανερῶς, καὶ οὐδὲ κρύπτεται τὸ πρᾶγμα. παρεξόμεθα δ' ὑμῖν Πασιφῶντος μαρτυρίαν· ὃς ἀρρωστούσης αὐτὴν θεραπεύων, ἑώρα παρακαθήμενον Ἄφοβον ἐπὶ τούτου τῶν ἀρχόντων, ἤδη τούτῳ ταυτησὶ τῆς δίκης *εἰλημμένης. Καί μοι λαβὲ τὴν Πασιφῶντος μαρτυρίαν.

*ἐξεληλεγμένης. κ. εἰλημμένης

Μαρτυρία.

Ἐγὼ τοίνυν εἰδώς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ μετὰ τὴν δίκην τοῦτον εὐθὺς ἀποδεδειγμένον τὰ ἐκ τῆς οἰκίας τῆς Ἀφόβου χρήματα, καὶ κύριον τῶν τ' ἐκείνου, καὶ τῶν ἐμῶν ἁπάντων γεγενημένον, καὶ συνοικοῦσαν αὐτῷ τὴν γυναῖκα σαφῶς ἐπιστάμενος, τὰς θεραπαίνας ἐξῄτησα αὐτόν, αἳ συνοικοῦσάν τε τὴν γυναῖκα ᾔδεσαν, καὶ τὰ χρήματα ὅτι παρὰ τούτοις ἦν, ἵνα μὴ λόγοι μόνον, ἀλλὰ καὶ βάσανοι *γένοιντο περὶ αὐτῶν. οὕτω δέ μου προσκαλεσαμένου ταῦτα, καὶ πάντων τῶν παρόντων δίκαια λέγειν με ἀποφαινομένων, οὐκ ἠθέλησεν εἰς τοῦτο τἀκριβὲς καταφυγεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἑτέρων τινῶν ὄντων περὶ τῶν τοιούτων σαφεστέρων ἐλέγχων, ἢ βασάνων, καὶ μαρτύρων, οὔτε μάρτυρας παρεχόμενος τὴν προῖκα ὡς ἀποδέδωκεν, οὔτ' εἰς βασάνους ἐκδιδοὺς τὰς *συνειδυίας περὶ τοῦ *συνοικεῖν τὴν ἀδελφήν, ὅτι ταῦτα ἠξίουν, ὑβριστικῶς πάνυ καὶ προπηλακιστικῶς οὐκ εἴα με αὐτῷ διαλέγεσθαι. τούτου γένοιτ' ἄν τις σχετλιώτερος ἄνθρωπος, ἢ μᾶλλον ἑκὼν τὰ δίκαια ἀγνοεῖν προσποιούμενος; Λαβὲ ταύτην τὴν πρόκλησιν καὶ ἀναγίγνωσκε.

*ποι. *συνωδίας. *μή.

Πρόκλησις.

50 ὑμεῖς τοίνυν καὶ ἰδίᾳ, καὶ δημοσίᾳ βάσανον ἀκριβεστάτην πασῶν νομίζετε. καὶ ὁπόταν δοῦλοι, καὶ ἐλεύθεροι παραγένωνται, δέῃ δ᾽ εὑρεθῆναι τὸ ζητούμενον, οὐ χρῆσθε ταῖς τῶν ἐλευθέρων μαρτυρίαις, ἀλλὰ τοὺς δούλους βασανίζοντες, οὕτω ζητεῖτε τὴν ἀλήθειαν εὑρεῖν τῶν πεπραγμένων εἰκότως, ὦ ἄνδρες δικασταί. τῶν μὲν 51 γὰρ μαρτυρησάντων ἤδη τινὲς οὐ τἀληθῆ μαρτυρῆσαι ἔδοξαν· δούλων δὲ βασανισθέντων, οὐδένες πώποτ᾽ ἐξηλέγχθησαν ὡς οὐκ ἀληθῆ τὰ ἐκ τῆς βασάνου εἶπον. οὗτος δὲ τηλικαῦτα δίκαια ᾿φυγών, καὶ σαφεῖς οὕτως καὶ μεγάλους ἐλέγχους παραλιπών, ἄφοβον παρεχόμενος μάρτυρα καὶ Τιμοκράτην, τὸν μὲν ὡς ἀποδέδωκε τὴν 52 προῖκα, τὸν δ᾽ ὡς ἀπείληφεν, ἀξιώσει πιστεύεσθαι παρ᾽ ὑμῖν, ἃ μάρτυσι τῶν πρὸς τούτοις πραχθεῖν γεγενῆσθαι προσποιούμενος, τοσαύτην ὑμῶν εὐήθειαν κατέγνωκεν. ὅτι μὲν τοίνυν οὔτ᾽ ἀληθῆ, οὔτ᾽ ἀληθείᾳ ἐοικότα λέξουσι, καὶ ἐκ τῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτοὺς ὁμολογεῖν τὴν προῖκα μὴ δοῦναι, καὶ ἐκ τοῦ πάλιν αὐτοὺς μαρτύρων ἀποδεδωκέ-53 ναι φάσκειν, καὶ ἐκ τοῦ τὸν χρόνον μὴ ἐγγράφειν ἀμφισβητουμένης ἤδη τῆς οὐσίας ἀποδοῦναι τἀργύριον, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἁπάντων, ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαί μοι νομίζω.

᾿ἀφανῶν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΟΝΗΤΟΡΑ ΕΞΟΥΛΗΣ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Παραλελειμμένα τινὰ ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ, διὰ τούτου προσέθηκεν, οἷς καὶ αὐτοῖς ἐπιχειρεῖται, καὶ δὴ καὶ πρός τινας ἀντιρρήσεις ἵσταται. περὶ δὲ τῶν λόγων τούτων προειρήκαμεν, ὅτι πολλοί φασιν αὐτοὺς ὑπὸ Ἰσαίου συντεθῆναι, τοῦ ῥήτορος ἀπολειπομένου(?) τι διὰ τὴν ἡλικίαν. εἰ δὲ γε εἰ μὴ τοῦτο, διορθῶσθαί γε ὑπὸ τοῦ Ἰσαίου. ἐοίκασι γὰρ τοῖς ἐκείνου λόγοις. θαυμαστὸν δὲ οὐδὲν εἰ τὸν διδάσκαλον ἐμιμήσατο, καὶ μάλιστα πρὸς τὸ παλαιὸν ἔχων, ἐπεὶ τὸν ἐκείνου χαρακτῆρα μετῄει τινές.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΟΝΗΤΟΡΟΣ ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

1 Ἃ παρέλιπον ἐν τῷ προτέρῳ λόγῳ τεκμήρια, οὐδενὸς τῶν εἰρημένων ἔλαττον, τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα τούτους Ἀφόβῳ, ταῦτα πρῶτον εἰπών, μετὰ ταῦτα καὶ περὶ ὧν οὗτοι ἐψεύσαντο πρὸς ὑμᾶς, ἐξελέγχειν αὐτοὺς πειράσομαι. οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες 2 δικασταί, ὅτε πρῶτον ὅτι τῶν Ἀφόβου διεσώσατο ἀμφισβητεῖν, οὐχὶ τάλαντον τοτ᾽ ἔφη τὴν προῖκα, ὥσπερ νυνί, ἀλλ᾽ ὀγδοήκοντα μνᾶς δεδωκέναι κατέστησεν ὅρους, ἀλλ᾽ ἐπὶ μὲν τὴν οἰκίαν, δισχιλίων· ἐπὶ δὲ τὸ χωρίον, ταλάντου, ᾿καὶ βουλόμενος μὴ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ κἀκείνην διασώζειν αὑτῷ. γενομένης δέ μοι τῆς 3 δίκης πρὸς αὐτόν, ἰδὼν ὡς διέκεισθ᾽ ὑμεῖς πρὸς τοὺς λίαν ἀναιδῶς ἀδικοῦντας, ᾿ἐν νῷ(?) γίνεται, καὶ διὰ τάχεων ἡγήσατο δόξειν ἐμὲ τοσούτων χρημάτων ἀπεστερημένον, εἰ μηδ᾽ ὁτιοῦν ἕξοιμι τῶν Ἀφόβου λαβεῖν, τοῦ τἀμὰ ἔχοντος, ἀλλ᾽ ὑπὸ τούτου κωλυόμενος φανερὸς γενήσομαι. καὶ τί ποιεῖ; τοὺς ὅρους ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀφαι-4 ρεῖ, καὶ τάλαντον μόνον εἶναι τὴν προῖκά φησιν, ἐν ᾧ τὸ χωρίον ἀποτετιμῆσθαι. καίτοι δῆλον ὅτι τοὺς ἐπὶ τῆς οἰκίας ὅρους εἰ δικαίως ἔθηκε, καὶ ὄντως ἀληθεῖς, ᾿δικαίως καὶ τοὺς ἐπὶ τοῦ χωρίου τέθηκεν. εἰ δ᾽ εὐθὺς ἀδικεῖν βουλόμενος ψευδεῖς ἔθηκεν ἐκείνους, εἰκὸς καὶ τούτους οὐκ ἀληθεῖς ὑπάρχειν. τοῦτο τοίνυν οὐκ ἐξ ὧν ἐγὼ διδάσκω

᾿καὶ ᾿αὐτοῖς. ᾿δικαίως

λόγων δεῖ σκοπεῖν, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος διεπράξατο, οὐδ' ὑφ' ἑνὸς ἂν ἐλεγχθεὶς 5 ἀνθρώπων. αὐτὸς γὰρ ἀνεῖλε τοὺς ὅρους, ἔργῳ φανερὸν ποιήσας, ὅτι ψεύδεται. καὶ ταῦθ' ὡς ἀληθῆ λέγω, ὅτι τὸ μὲν χωρίον καὶ νῦν οὗτός φησιν ἀποτετιμῆσθαι ταλάντου, τὴν δ' οἰκίαν ὡς προσωφείλετο δισχιλίων· καὶ πάλιν τοὺς ὅρους ἀνεῖλε γιγνομένης τῆς δίκης, τοὺς εἰδότας ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι. Καί μοι λαβὲ τὴν μαρτυρίαν. 6

Μαρτυρία.

Δηλοῖ τοίνυν ὅτι δισχιλίων μὲν ὡρισμένος τὴν οἰκίαν, ταλάντου δὲ τὸ χωρίον, ὡς ὀγδοήκοντα μνᾶς δεδωκώς, ἔμελλεν ἀμφισβητήσειν. μεῖζον οὖν ἄν τι γένοιτο τεκμήριον ὑμῖν, τοῦ μηδὲν ἀληθὲς νῦν λέγειν τοῦτον, ἢ εἰ φανείη μὴ ταὐτὰ λέγων τοῖς 7 ἐξ ἀρχῆς περὶ τῆς αὑτοῦ; ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδὲν ἂν δοκεῖ τούτου μεῖζον εὑρεθῆναι. σκέψασθε τοίνυν τὴν ἀναίδειαν, ὃς ἐν ὑμῖν ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς οὐκ ἀποστερεῖ με ὅσου[a] πλείονος ἄξιόν ἐστι[b] ταλάντου· καὶ ταῦτα αὐτὸς τιμήσας οὐκ ἄξιον εἶναι πλείονος. τί γὰρ βουλόμενος δισχιλίων προσωρίσω τὴν οἰκίαν, ὅτε τὰς ὀγδοήκοντα μνᾶς ἐνεκάλεις, 8 εἴπερ τὸ χωρίον ἄξιον ἦν πλείονος, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τούτῳ καὶ τὰς δισχιλίας ἐπέθης; ἢ ὅταν μέν σοι δοκῇ πάντα τὰ Ἀφόβου διασώζειν, τότε τὸ χωρίον ἔσται ταλάντου μόνον ἄξιον, καὶ τὴν οἰκίαν ἐν δισχιλίαις προσοίσεις, ἵνα περὶ ὀγδοήκοντα μναῖ γένωνται, καὶ ἀξιώσεις ἔχειν ἀμφότερα· ὅταν δέ σοι μὴ συμφέρῃ, τὰ ἐναντία 9 πάλιν, ἡ μὲν οἰκία ταλάντου, διότι νῦν ἐγὼ ταύτην ἔχω· τὸ δὲ χωρίον τὸ πεδίον, οὐκ ἐλάττονος ἢ δυοῖν ἄξιον, ἵν' ἐγὼ βλάπτωμαι τοῦτο, οὐκ ἀποστερεῖσθαι δοκῶ; ὁρᾷς ὡς ὑποκρίνῃ μὲν δεδωκέναι τὴν προῖκα, φαίνῃ δὲ κατ' οὐδ' ὁντινοῦν τρόπον δεδωκώς; τὰ γὰρ ἀληθῆ καὶ μὴ κακουργούμενα[c] τῶν πραγμάτων, ἁπλῶς οἷ' ἂν ἐξ 10 ἀρχῆς πραχθῇ, τοιαῦτ' ἐστί. σὺ δὲ τοὐναντίον ἐξελέγχῃ πράξας εἰς τὴν καθ' ἡμῶν ὑπηρεσίαν. ἄξιον τοίνυν καὶ τὸν ὅρκον, ὁποῖόν τιν' ἂν ὤμοσεν, εἴ τις ἔδωκεν, ἐκ τούτων ἰδεῖν. ὃς γὰρ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἔφη τὴν προῖκα εἶναι, εἰ τότ' αὐτῷ τις ἔδωκεν ὀμόσαντι[d] ταῦτ' ἀληθῆ λέγειν, κομίσασθαι, τί ἐποίησεν ἄν; ἢ δῆλον ὅτι ὤμοσεν ἄν 11 τι. ἐπεὶ γὰρ λέγων οὐ φήσει τότ' ἂν ὀμόσαι, νῦν γε τοιαῦτ' ἀξιῶν; οὐκοῦν ὅτι τότ' ἐπιώρκησεν ἄν, ἑαυτὸν ἐξελέγχει. νῦν γὰρ οὐκ ὀγδοήκοντα μνᾶς, ἀλλὰ τάλαντον δεδωκέναι φησί. τί μᾶλλον οὖν εἰκότως τις αὐτὸν ἐκεῖνα ἐπιορκεῖν, ἢ ταῦτα ἡγοῖτο; ἢ τίνα τις δικαίως ἂν ἔχοι περὶ τούτου διάνοιαν, τοῦ ῥᾳδίως οὕτως ἑαυτὸν ἐξελέγχοντος ὅτι 12 ἐπιορκεῖ; ἀλλὰ νὴ Δί' ἴσως οὐχὶ πάντ' αὐτῷ τοιαῦτα πέπρακται· οὐδὲ πανταχόθεν δῆλός ἐστι τεχνάζων· ἀλλὰ καὶ τιμώμενος φανερὸς[e] γίγνεται παρ' Ἀφόβου ταλάντου, καὶ τοῦτο αὐτὸς ἡμῖν ἀποδώσειν ἐγγυώμενος. καίτοι σκέψασθε ὅτι τοῦτ' ἐστι τεκμήριον, οὐ μόνον τοῦ τὴν γυναῖκα συνοικεῖν Ἀφόβῳ, καὶ τοῦτον οἰκείως ἔχειν, ἀλλὰ 13 καὶ τοῦ μὴ δεδωκέναι τὴν προῖκα. τίς γὰρ ἀνθρώπων ἠλίθιός ἐστιν οὕτως, ὃς ἀργύριον δοὺς τοσοῦτον, ἔπειτα ἓν λαβὼν χωρίον ἀμφισβητούμενον εἰς ἀποτίμησιν, σὺν οἷς πρότερον ἐζημίωτο, τὸν ἀδικήσαντα, ὡς δίκαιόν τι ποιήσαντα, καὶ τοῦ τῆς δίκης ὀφλήματος προσεγγυήσασθαι; οὐδένα οἶμαι. καὶ γὰρ οὐδὲ λόγον τὸ πρᾶγμ' 14 ἔχον ἐστί, τὸν αὐτὸν αὐτῷ μὴ δυνάμενον κομίσασθαι τάλαντον, τοῦτον ἑτέρῳ τινὶ φάσκειν ἀποτίσειν, καὶ ταῦτ' ἐγγυᾶσθαι. ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων ἐστὶ δῆλον, ὅτι τὴν μὲν προῖκα οὐ δέδωκεν, ἀντὶ δὲ πολλῶν χρημάτων τῶν ἐμῶν οἰκεῖος ὢν Ἀφόβῳ, ταῦτ' ἐπετίμα, κληρονόμον τῶν ἐμῶν τὴν ἀδελφὴν μετ' ἐκείνου καταστῆ- 15 σαι βουλόμενος. εἶτα νῦν παρακρούσας, ζητεῖ, καὶ φενακίζει λέγων, ὡς πρότερον

[a] ὅσου.
[b] ἐστ' ἄξιον εἶναι.
[c] πονηρευόμενα. κ. κακουργούμενα.
[d] ὤμοσε.
[e] φανερός.

τοὺς ὅρους ἔστησεν, ἢ ἐκεῖνον τὴν δίκην ὦφλεν. οὐ πρότερόν γε ἢ παρὰ σοὶ νῦν, εἴ τι ἀληθὲς λέγεις. δῆλον γὰρ ὅτι καταγνοὺς ἀδικίαν αὑτοῦ, ταῦτ᾽ ἐποίεις. εἶτα καὶ γελοῖον τοῦτο λέγειν, ὥσπερ οὐκ εἰδότων ὑμῶν, ὅτι πάντες οἱ τὰ τοιαῦτ᾽ ἀδικοῦντες σκοποῦσι, τί λέξουσιν. οὐδεὶς δὲ πώποτ᾽ ὦφλε σιωπῶν, οὐδ᾽ ἀδικεῖν ὁμολογῶν ἀλλ᾽ ἐπειδὰν, οἶμαι, μηδὲν ἀληθὲς λέγων ἐξελεγχθῇ, τότε γιγνώσκεται ὁποῖός ἐστιν. ὅπερ καὶ αὐτὸς ἔμοιγε δοκεῖ πάσχειν. ἐπεὶ φέρε πῶς ἐστὶ δίκαιον, ἐὰν μὲν πλείονος, πλέον, ἐὰν δ᾽ ἐλάττονος, ἔλαττον; ἢ πῶς ἐστὶ δίκαιον, τῆς ἀδελφῆς τῆς σῆς μηδέ πω καὶ τήμερον ἄλλῳ συνοικούσης, μηδ᾽ ἀπηλλαγμένης Ἀφόβου, μηδὲ τὴν προῖκα δεδωκότος τούτου, μηδ᾽ ὑπὲρ τούτων εἰς βάσανον, μηδ᾽ εἰς ἄλλο δίκαιον μηδὲν καταφυγεῖν ἐθέλοντος, ὅτι στῆσαι φῂς * ὅρους, σὸν εἶναι τὸ χωρίον; ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς οἶμαι. τὴν γὰρ ἀλήθειαν σκεπτέον, οὐχ ἅ τις ἑαυτῷ προεσκεύασεν ἐξεπίτηδες εἰς τὸ λέγειν τι δοκεῖν, ὥσπερ ὑμεῖς. ἔπειτα τὸ δεινότατον, εἰ καὶ δεδωκότες ἦτε ὡς μάλιστα τὴν προῖκα, ἣν οὐ δεδώκατε, τίς ὁ τούτων αἴτιος; οὐχ ὑμεῖς, ἐπεὶ τὰ μὲν ἔδοτε; οὐχ ὅλοις ἔτεσι πρότερον δέκα τὰ μὲν λαβὼν εἶχεν ἐκεῖνος, ὧν ὦφλε τὴν δίκην, ἢ κηδεστὴν σοὶ γενέσθαι; ἢ σὲ μὲν ἔδει κομίσασθαι πάντα, τὸν δὲ καὶ καταδικασάμενον, καὶ δι᾽ ὀρφανίας ἠδικημένον, καὶ πατρῴων ἀληθινῶς ἀπεστερημένον, ὃν μόνον αἰσθέσθαι πάντων οὐδὲ τῆς ἐπωβελίας ἄξιον ἣν κινδυνεύει, ἣν ἀδικεῖσθαι τοιαῦτα παθεῖν, καὶ μισουμένου μηδ᾽ ὁπωσοῦν, καὶ ταῦτ᾽ ἐθέλοντα ποιεῖν ὑμῖν αὖθις, εἴ τι τῶν δεόντων ἐβούλεσθε πράττειν;

Section numbers printed in the margin: 16, 17, 18, 19, 20.

Printed note in the right margin: * ὀγδοήκοντα μνῶν ὅρους. οὐ δοκοῦντα μοι εἶναι τὴν προῖκα.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ.

Δανεισάμενος παρὰ Δήμωνος υἱὸς τῶν Δημοσθένους συγγενὴς, ἔμπορός τις Πρῶτος ὄνομα, ἐωνήσατο τὸν σῖτον ἐν Συρακούσαις· καὶ τοῦτον ἐκόμιζεν εἰς Ἀθήνας ἐπὶ νεὼς, ἧς Ἡγέστρατος ἐναυκλήρει. Ἡγέστρατος δὲ καὶ Ζηνόθεμις, πρὸς οὓς ἐστιν ἡ παραγραφὴ, Μασσαλιῶται μὲν ἦσαν τὸ γένος, κακούργημα δὲ τοιοῦτον συνεσκευάσαντο· ἐκακούργησαν, ὡς ὁ ῥήτωρ φησίν. ἐδανείσαντο χρήματα· ταῦτα δὲ εἰς μὲν τὴν ναῦν οὐκ ἐνέθεντο, πάντα δὲ εἰς τὴν Μασσαλίαν ἐπέστειλαν, ἀποστερῆσαι τοὺς δανείσαντας βεβουλευμένοι. ἐπειδὴ γὰρ ἐγέγραπτο ἐν τῷ συμβολαίῳ, εἰ μὴ σωθείη ἡ ναῦς, μὴ ἀπαιτεῖσθαι αὐτοὺς τὰ χρήματα, ἐσκέψαντο καταδῦσαι τὴν ναῦν. νύκτωρ οὖν ἐν τῷ πλῷ καταβὰς ὁ Ἡγέστρατος, διέκοπτε τοῦ πλοίου τὸ ἔδαφος. φωραθεὶς δὲ καὶ φεύγων τοὺς ἐπιβάτας, εἰς τὴν θάλασσαν ἐμπίπτει, καὶ παραχρῆμα ἀπόλλυται. ὁ μέντοι Ζηνόθεμις ὁ κοινωνὸς, ὥς φησιν ὁ ῥήτωρ, τοῦ Ἡγεστράτου, μόλις σωθείσης εἰς Ἀθήνας τῆς νεὼς, ἀμφισβητεῖ τοῦ σίτου, λέγων εἶναι τὸν σῖτον Ἡγεστράτου, ἐκεῖνον δὲ παρ᾽ ἑαυτοῦ δανείσασθαι χρήματα. ἐναντίων δὲ αὐτῷ ὄντων, τοῦ Πρώτου, καὶ τοῦ Δήμωνος, ἀμφοτέροις ἔλαχε δίκην ἐμπορικήν. καὶ τὸν Πρῶτον ἐξ ἐρήμου ἑλὼν ἑκόντα, ὥς φησι Δημοσθένης, καὶ συγκακουργοῦντα, εἰσάγει καὶ τὸν Δήμωνα δεύτερον εἰς τὸ δικαστήριον. ὁ δὲ παραγράφεται μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, νόμον παρεχόμενος τὸν διδόντα τοῖς ἐμπόροις τὰς δίκας εἶναι περὶ τῶν Ἀθήναζε καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων. Ζηνοθέμιδι δὲ φησι μηδὲν συμβόλαιον εἶναι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ μὲν ἀγὼν ἐστι παραγραφικός. ὁ δὲ λόγος οὐ τῆς εὐθυδικίας τοῦ πράγματος εἰσηγμένης, οὕτως εἴρηται περὶ τοῦ μὴ Ζηνοθέμιδος εἶναι τὸν σῖτον, ἀλλὰ τοῦ Πρώτου, ᾧ Δήμων ἐδάνεισε τὸ ἀργύριον. οὐ γὰρ βούλεται δοκεῖν ῥήματι τοῦ νόμου μόνον ἰσχυρίζεσθαι κατὰ τὸ πρᾶγμα ἀδικῶν, ἀλλὰ δείκνυσιν, ὡς θαρρεῖ μὲν καὶ τῇ εὐθυδικίᾳ· ἐκ περιουσίας δὲ αὐτῷ καὶ παραγραφὴν ὁ νόμος δίδωσι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΖΗΝΟΘΕΜΙΝ.

ΑΝΔΡΕΣ δικασταί, βούλομαι παραγεγραμμένος μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, περὶ τῶν νόμων πρῶτον εἰπεῖν, καθ' οὓς παρεγραψάμην. οἱ νόμοι κελεύουσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰς δίκας εἶναι τοῖς ναυκλήροις καὶ τοῖς ἐμπόροις τῶν Ἀθήναζε, καὶ τῶν Ἀθήνηθεν συμβολαίων, περὶ ὧν ἂν ὦσι συγγραφαί. ἂν δέ τις παρὰ ταῦτα δικάζηται, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. τουτῳὶ τοίνυν Ζηνοθέμιδι πρὸς μὲν ἐμὲ ὅτι οὐδὲν ἦν συμβόλαιον, οὐδὲ συγγραφή, καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ ἐν τῷ ἐγκλήματι· δανεῖσαι δέ φησιν Ἡγεστράτῳ ναυκλήρῳ. τούτου δ' ἀπολομένου ἐν τῷ πελάγει, ἡμᾶς τὸ ναῦλον σφετερίσασθαι, τουτὶ τὸ ἔγκλημά ἐστιν. ἐκ δὲ τοῦ αὐτοῦ λόγου τήν τε δίκην οὐκ εἰσαγώγιμον οὖσαν μαθήσεσθε, καὶ τὴν ὅλην ἐπιβουλὴν καὶ πονηρίαν τουτουὶ τοῦ ἀνθρώπου ὄψεσθε. δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ ἄλλῳ τινὶ πώποτε πράγματι τὸν νοῦν προσέσχετε, καὶ τούτῳ προσέχειν. ἀκούσεσθε γὰρ ἀνθρώπου τόλμαν, καὶ πονηρίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, ἄνπερ ἐγὼ τὰ πεπραγμένα αὐτῷ πρὸς ὑμᾶς πολλάκις εἰπεῖν δυνηθῶ. οἴομαι δέ. Ζηνόθεμις γὰρ οὑτοσί, ὢν ὑπηρέτης Ἡγεστράτου τοῦ ναυκλήρου, οὗ καὶ αὐτὸς ἔγραψεν ἐν τῷ ἐγκλήματι, ὡς ἐν τῷ πελάγει ἀπώλετο· πῶς, δ' οὐ προσέγραψεν· ἀλλ' ἐγὼ φράσω· ἀδίκημα τοιουτοὶ μετ' ἐκείνου συνεσκευάσατο. χρήματα ἐν ταῖς Συρακούσαις ἐδανείζετο οὗτος καὶ ἐκεῖνος. ὡμολόγει δ' ἐκεῖνος μὲν πρὸς τοὺς τούτῳ δανείζοντας, εἴ τις ἔροιτο, ἐνεῖναι σῖτον ἐν τῇ νηὶ τούτῳ πολύν· οὗτος δέ, πρὸς τοὺς ἐκείνῳ, τὸν γόμον οἰκεῖον ἔχειν αὐτὸν τῆς νεώς. ἦν δ' ὁ μέν, ναύκληρος· ὁ δ', ἐπιβάτης. ἐπιστεύοντο δ' εἰκότως ἃ περὶ ἀλλήλων ἔλεγον. λαμβάνοντες δὲ τὰ χρήματα, οἴκαδε ἀπέστελλον εἰς τὴν Μασσαλίαν, καὶ οὐδὲν εἰς τὴν ναῦν εἰσέφερον. οὐσῶν δὲ τῶν συγγραφῶν, ὥσπερ εἰώθασιν ἅπασαι, σωθείσης τῆς νεὼς ἀποδοῦναι τὰ χρήματα, ἵνα ἀποστερήσαιεν τοὺς δανειστάς, τὴν ναῦν καταδῦσαι ἐβουλεύσαντο. ὁ μὲν οὖν Ἡγέστρατος ὡς ἀπὸ τῆς γῆς ἀπῆραν δυοῖν ἢ τριῶν ἡμερῶν πλοῦν, καταβὰς τῆς νυκτὸς εἰς τὴν κοίλην ναῦν, διέκοπτε τοῦ πλοίου τὸ ἔδαφος. οὑτοσὶ δ', ὡς οὐδὲν εἰδώς, ἄνω μετὰ τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν διέτριβε. ψόφου δὲ γενομένου, ᾐσθάνοντο οἱ ἐν τῷ πλοίῳ, ὅτι κακόν τι ἐν τῇ κοίλῃ νηὶ γίγνεται, καὶ βοηθοῦσι κάτω. ὡς δ' ἡλίσκετο ὁ Ἡγέστρατος καὶ δίκην δώσειν ὑπέλαβε, φεύγει καὶ ἐκδιωκόμενος, ῥίπτει ἑαυτὸν εἰς τὴν θάλατταν. διαμαρτὼν δὲ καὶ λέμβου, διὰ τὸ νύκτα εἶναι, ἀπεπνίγη. ἐκεῖνος μὲν οὖν οὕτως, ὥσπερ ἦν ἄξιος, κακὸς κακῶς ἀπώλετο, ἃ τοὺς ἄλλους ἐπεβούλευσε ποιῆσαι, ταῦτα παθὼν αὐτός. οὑτοσὶ δ' ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ, καὶ συνεργός, τὸ μὲν πρῶτον εὐθὺς ἐν τῷ πλοίῳ παρὰ τὸ ἀδίκημα, ὡς οὐδὲν εἰδώς, ἀλλὰ καὶ ἐκπεπληγμένος καὶ αὐτός, ἔπειθε τὸν πρῳρέα καὶ τοὺς ναύτας εἰς τὸν λέμβον ἐκβαίνειν, καὶ ἐκλιπεῖν τὴν ναῦν τὴν ταχίστην, ὡς ἀνελπίστου τῆς σωτηρίας οὔσης, καὶ καταδυσομένης τῆς νεὼς αὐτίκα μάλα, ἵν', ὅπερ διενοήθησαν, τοῦτο τελεσθείη, καὶ ἡ ναῦς ἀπόλοιτο, καὶ τὰ συμβόλαια ἀποστερήσαιεν. ἀποτυχὼν δὲ τού-

10 του, καὶ τῶν παρ' ἡμῶν συμπλεόντων ἐναντιωθέντος, καὶ τοῖς ναύταις, εἰ διασώσαιεν
τὴν ναῦν, μισθοὺς μεγάλους ἐπαγγελλομένου, σωθείσης εἰς Κεφαλληνίαν τῆς νεώς,
διὰ τοὺς θεοὺς μάλιστα μὲν, εἶτα διὰ τὴν τῶν ναυτῶν ἀρετὴν, πάλιν μετὰ τῶν
Μασσαλιωτῶν τῶν τοῦ Ἡγεστράτου πολιτῶν μὴ καταπλεῖν Ἀθήναζε τὸ πλοῖον
11 ἔπραττε, λέγων ὡς αὐτός τε καὶ τὰ χρήματα ἐκεῖθεν εἴη, καὶ ὁ ναύκληρος εἴη, καὶ
οἱ δεδανεικότες Μασσαλιῶται. ἀποτυχὼν δὲ καὶ τούτου, καὶ τῶν ἀρχόντων τῶν ἐν
τῇ Κεφαλληνίᾳ γνόντων Ἀθήναζε τὴν ναῦν καταπλεῖν, ὅθεν περ ἀνήχθη· ὃν οὐδ'
ἂν εἷς ἐλθεῖν ᾤετο δεῦρο τολμῆσαι, τοιαῦτα μὲν ἐσκευωρημένον καὶ πεποιηκότα, οὗτος,
12 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοσοῦτον ὑπερβέβληκεν ἀναιδείᾳ καὶ τόλμῃ, ὥστ' οὐκ ἐλή-
λυθε μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ σίτου τοῦ ἡμετέρου ἀμφισβητήσας ἡμῖν, δίκην προσ-
είληχε. τί οὖν ποτ' ἐστὶ τὸ αἴτιον, καὶ τῷ ποτ' ἐπηρμένος οὗτος, καὶ ἐλήλυθε,
καὶ τὴν δίκην εἴληχεν, ἐγὼ ὑμῖν ἐρῶ, ἄνδρες δικασταὶ, ἀχθόμενος μὲν νὴ τὸν Δία
13 καὶ θεοὺς, ἀναγκαζόμενος δέ. ἔστιν ἐργαστήρια μοχθηρῶν ἀνθρώπων συνεστη-
κότων ἐν τῷ Πειραιεῖ· οὓς οὐδ' ὑμεῖς ἀγνοήσετε ἰδόντες. ἐκ τούτων ἕνα, ἡνίκα οὗ-
τος ἔπραττεν ὅπως ἡ ναῦς μὴ καταπλεύσηται δεῦρο, πρεσβευτὴν
λαμβάνομεν γνώριμον οὑτωσὶ, ὅτι δὴ ἦν τοιοῦτος οὐκ εἰδότες, ἀτύ-
14 χημα οὐδὲν ἔλαττον, εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν, ἀτυχήσαντες, ἢ τὸ ἐξ ἀρχῆς πονηροῖς ἀν-
θρώποις συμμῖξαι. οὗτος ὁ πεμφθεὶς ὑφ' ἡμῶν, Ἀριστοφῶν ὄνομα αὐτῷ, ὃς καὶ
τὰ τοῦ Μικκαλίωνος πράγματα ἐσκευώρηται. ταῦτα μὲν οὖν ἠκούομεν ἠργο-
λαβηκέναι αὐτὸν, καὶ κατεπηγγέλθαι τουτῳί. καὶ ὅλως ἐστὶν ὁ πάντα πράττων
15 οὗτος. ὁ δὲ, ἄσμενος δέδεκται ταῦτα. ὡς γὰρ διήμαρτε τοῦ διαφθαρῆναι τὸ
πλοῖον, οὐκ ἔχων ἀποδοῦναι τὰ χρήματα τοῖς δανείσασι (πῶς γὰρ, ἅ γε ἐξ ἀρ-
χῆς μὴ ἐνέθετο;) ἀντιποιεῖται τῶν ἡμετέρων. καὶ φησὶ, τῷ Ἡγεστράτῳ ἐπὶ τούτῳ
τῷ σίτῳ δεδανεικέναι, ὃν ὁ παρ' ἡμῶν ἐπιπλέων ἐωνήσατο. οἱ δὲ δανεισταὶ ἐξ ἀρ-
16 χῆς ἐξηπατημένοι, ὁρῶντες ἑαυτοῖς ἀντὶ τῶν χρημάτων ἀνθρώπου πονηροῦ
χρῆσιν, ἀλλ' οὐδ' ἐλπίδα ἔχοντες, ὑπὸ τούτου παρακρουσθέντων ἡμῶν, ἐκ
τῶν ἡμετέρων ἀπολήψεσθαι τὰ ἑαυτῶν, ἃ ἴσασι ψευδόμενοι ταῦτα καθ' ἡμῶν,
τούτῳ συνδικεῖν ἀναγκάζονται, τοῦ συμφέροντος εἵνεκα τοῦ ἑαυτῶν. τὸ μὲν οὖν
17 πρᾶγμα, περὶ οὗ τὴν ψῆφον οἴσετε, ὡς εἰπεῖν ἐν κεφαλαίῳ, τοιοῦτόν ἐστι. βού-
λομαι δὲ τοὺς μάρτυρας ὧν λέγω πρῶτον ὑμῖν παρασχόμενος, μετὰ ταῦτα δὲ καὶ
τἆλλα διδάσκειν. Καί μοι λέγε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

18 Ἐπειδὴ τοίνυν ἀφίκετο δεῦρο τὸ πλοῖον, γνόντων τῶν Κεφαλλήνων, αὐτὶ πράτ-
τοντος τούτου, ὅθεν ἐξέπλευσε τὸ πλοῖον, ἐνταῦθα καὶ καταπλεῖν αὐτό· τὴν μὲν
ναῦν οἱ ἐπὶ τῇ νηὶ δεδανεικότες, ἐνθάδε εὐθέως εἶχον. τὸν δὲ σῖτον, ὁ ἠγορακὼς εἶ-
χεν. ἧκε δὴ οὗτος ὁ ἡμῖν τὰ χρήματα ὀφείλων, μετὰ ταῦτα οὗτος ἧκεν ἔχων τὸν παρ'
19 ἡμῶν πρεσβευτὴν πεμφθέντα τὸν Ἀριστοφῶντα, καὶ ἠμφισβήτει τοῦ σίτου, φάσκων
Ἡγεστράτῳ δεδανεικέναι. τί λέγεις ἄνθρωπε; εὐθέως [illegible] ὁ πρῶτος (τοῦτο
γὰρ ἦν τοὔνομα τῷ τὸν σῖτον εἰσαγαγόντι) τῷ τὰ χρήματα ἡμῖν ὀφείλοντι·
20 σὺ χρήματα δέδωκας Ἡγεστράτῳ, μεθ' οὗ τοὺς ἄλλους ἐξηπάτηκας ὅπως δανεί-
σαιντο; καὶ σοὶ πολλάκις λέγοντα, ὅτι τοῖς προειρημένοις ἀπολεῖται τὰ χρήματα, σὺ
οὖν ταῦτα ἀκούων αὐτὸς ἂν προήκω; ἔφη, καὶ ἀναιδὴς ἦν. οὐκ οὖν εἰ καὶ τὰ μά-

λιστα ἀληθῆ λέγεις, τῶν παρόντων τις ὑπέλαβεν, ὁ σὸς κοινωνὸς καὶ πολίτης ὁ Ἡγέ-
στρατος, ὡς ἔοικεν, ἐξηπάτηκέ σε. καὶ ὑπὲρ τούτων αὐτὸς αὑτοῦ θανάτου τιμήσας 21
ἀπόλωλε. καὶ ὅτι γε, ἔφη τις τῶν παρόντων, ἀπολύτως ἔσει συνεργὸς αὐτοῦ ἐκείνῳ,
*παρέστησε. σημεῖον ὑμῖν ἐρῶ. περὶ γὰρ τοῦ διακόπτειν ἐπιχειρῆσαι τὴν ναῦν, τίθενται *προσ-
τίμα τῶν συμπλεόντων αὐτοῦ καὶ Ἡγέστρατος, βιβλίον συγγραφῶν. καίτοι εἰ μὲν εἰς
°παραγγέλματος. πίστιν δέδωκας, τί περὶ τοῦ °κακουργήματος αὐτὰ βέβαια ἐποιοῦ. εἰ δ' ἀπιστῶν ἐτύγ- 22
χανες, τί οὐχ, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δίκαια ἐλάμβανες ἐν τῇ γῇ; τί δεῖ τὰ πολλὰ λέ-
γειν τις; ἦν γὰρ οὐδ' ὁποιοῦν πλέον ἡμῖν ταῦτα λέγουσιν. ἀλλ' εἴχετο τοῦ σίτου, ἐξή-
γεν αὐτὸν ὁ πρόξενος, καὶ ὁ κοινωνὸς τοῦ προξένου Φέρτατος. οὑτοσὶ δ' οὐκ ἐξήλαυν.
οὐδ' αὖ ἔφη διαρρήδην ὑπ' οὐδενὸς ἐξαχθῆναι, εἰ μὴ αὐτὸν ἐγὼ ἐξάξω. μετὰ 23
ταῦτα προὐκαλεῖτο ὁ πρόξενος αὐτὸν καὶ ἡμεῖς, ἐπὶ τὴν ἀρχὴν τὴν τῶν συρα-
κοσίων. κἂν μὲν ἐωνημένος τὸν σῖτον ἐκεῖνος φαίνηται, καὶ τὰ τέλη κείμενα ἐκείνου
καὶ τὰς τιμὰς ὁ διαλύων ἐκεῖνος, τοῦτον πονηρὸν ὄντα, ἀξιοῦμεν ζημιοῦσθαι. εἰ δὲ
μή, καὶ τὰ διάφορα ἀπολαβεῖν, καὶ τάλαντον προσλαβεῖν, καὶ τοῦ σίτου ἀφιστά- 24
μεθα. ταῦτ' ἐκείνου προκαλουμένου καὶ λέγοντος, καὶ ἡμῶν, οὐδὲν ἦν πλέον· ἀλλ'
*καί. ἦν αἵρεσις, ἢ τοῦτον ἐξάγειν, ἢ ἀπολωλεκέναι σωθέντα *παρόντα τὰ ἡμέτερ' αὐ-
°βεβαιοῦν. τοῦ. ὁ γὰρ αὖ πρόξενος διεμαρτύρετο ἐξάγειν βεβαιοῦν ἀναπλεῖν ἐθέλειν εἰς τὴν
σικελίαν. εἰ δ' αὖ θέλοντος αὐτοῦ προησόμεθα ἡμεῖς τούτῳ τὸν σῖτον, οὐδὲν αὐτῷ μέ- 25
λει. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ οὔτ' ἂν ἐξαχθῆναι ἔφη, εἰ μὴ ὑπ' ἐμοῦ, οὔτε
ἃ προὐκαλεῖτο περὶ τοῦ ἀναπλεῖν ἐδέχετο, ἐν τῷ πλοίῳ τὴν συγγραφὴν ἔχον-
τος, λέγε τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

°ἤλαυν. Ἐπειδὴ τοίνυν οὔτ' ἐξάγεσθαι °ἤθελον ὑπὸ τοῦ προξένου, οὔτ' εἰς τὴν σι- 26
κελίαν ἀναπλεῖν ἐπὶ τὰ δίκαια, προειδώς τε ἅπαντα ἐφαίνετο, ἃ ὁ Ἡγέστρατος
°ἐκακούργει. °ἐκακούργει, λοιπὸν ἦν ἡμῖν τοῖς ἐνθάδε πεποιημένοις τὸ συμβόλαιον, περιειληφό-
σι δὲ τὸν σῖτον, παρὰ τοῦ δικαίως ἐκεῖ ἐωνημένου, ἐξάγειν τοῦτον. τί γὰρ ἄν, καὶ ἄλλο 27
°ὑπέλαβεν. ἐποιοῦμεν; οὔπω γάρ τοῦτό γε οὐδεὶς ἡμῶν τῶν κοινωνῶν ὑπελάμβανεν, ὡς ὑμεῖς
γνώσεσθέ ποτ', εἶναι τούτου τὸν σῖτον, ὃν καταλιπεῖν αὐτὸς ἔπειθε τοὺς ναύτας, ὅπως
ἀπόλοιτο τοῦ πλοίου καταδυομένου. ὃ καὶ μέγιστόν ἐστι σημεῖον τοῦ μηδὲν προσήκειν
αὐτῷ. τίς γὰρ ἂν τὸν ἑαυτοῦ σῖτον ἔπειθε προέσθαι, τοὺς σώζειν βουλομένους; ἢ τίς οὐκ 28
°ταῦτα. ἂν ἔσπευδε δεξάμενος τὴν πρόκλησιν εἰς τὴν σικελίαν, οὗ ἦν ἐλέγξαι καθαρῶς;
°ψηφιεῖσθε. καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο ἔμελλον ὑμῶν καταγνώσεσθαι, ὡς εἰσαγώγιμον τούτῳ ψη-
φίσασθαι τὴν δίκην περὶ τούτων τῶν χρημάτων, ἃ κατὰ πολλοὺς τρόπους αὐτὸς ἔ-
πραττεν ὅπως μὴ εἰσαγώγιμα δεῦρ' ἔσται· πρῶτον μέν, ὅτε αὐτὰ καταλιπεῖν 29
τοὺς ναύτας ἔπειθεν· εἶθ' ὅτ' ἐν Κεφαλληνίᾳ μὴ δεῦρο πλεῖν τὴν ναῦν ἔπραττε.
πῶς γὰρ οὐκ αἰσχρὸν καὶ δεινὸν ἂν γένοιτο, εἰ Κεφαλλῆνες μὲν ὅπως Ἀθηναίοις σω-
θῇ τὰ χρήματα, δεῦρο πλεῖν τὴν ναῦν ἔκριναν, ὑμεῖς δ' ὄντες Ἀθηναῖοι τὰ τῶν
πολιτῶν τοῖς καταποντίσαι βουληθεῖσι δοῦναι γνοίητε; καὶ ἃ μὴ καταπλεῖν ὅλως 30
°ψηφίσαισθε; αὐτὸς δεῦρο ἔπραττε, ταῦτ' εἰσαγώγιμα τούτῳ ψηφίσασθαι; μὴ δῆτα, ὦ Ζεῦ
°παραγέγραμμαι. καὶ θεοί. Λέγε δή μοι τί °παραγέγραμμαι. Παραγραφή. Λέγε δή μοι τὸν νόμον.

Νόμος.

παραγεγραμμένην. Ὅτι μὲν τοίνυν ἐκ τῶν νόμων °παραγεγραμμένην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δί- 31

κην, ἰσχυρῶς οἶμαι δεδεῖχθαι. τεκμήριον δ' ἀκούσεσθε τοῦ σαφοῦς τὸ ταῦτα πάντα συντεταχότος τοῦ Ἀριστοφῶντος. ὡς γὰρ ἐκ τῶν πραγμάτων ἁπλῶς οὐδὲν ἑώρων δίκαιον αὑτοῖς ὄν, ἐπικηρυκεύονται τῷ Πρώτῳ, καὶ πείθουσι τὸν ἄνθρωπον μὴ ἐκδοῦναι τὰ πράγματ' αὐτοῖς προσάγοντες μέν, ὡς ἔοικε, καὶ ἐξ ἀρχῆς τοῦτο, ὡς ἡμῖν νῦν φανερὸν γέγονεν, οὐ δυνάμενοι δὲ πεῖσαι. ὁ γὰρ ἄνθρωπος ὁ Πρῶτος, ἕως μὲν ᾤετο τὸν σῖτον κέρδος ἐλθόντα ποιήσειν, ἀντείχετο τούτου· καὶ μᾶλλον ἠβούλετο αὐτός τε κερδᾶναι, καὶ ἡμῖν τὰ δίκαια ἀποδοῦναι, ἢ κατακοινωνήσας τούτοις, τῆς μὲν ὠφελείας τούτους ποιῆσαι μετόχους, ἡμᾶς δ' ἀδικῆσαι. ὡς δ' οὗτος ἧκεν αὐτῷ, καὶ περὶ ταῦτα πραγματευομένου, ἐπεδήμησεν ὁ σῖτος, ἀνῆκεν εὐθέως ἔλαβε γνώμην. καὶ ἅμα· εἰρήσεται γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια· καὶ ἡμεῖς οἱ δεδανεικότες προσεκρούομεν αὐτῷ, καὶ πικρῶς εἴχομεν, τῆς τε ζημίας ἐφ' ἡμᾶς ἰούσης τῆς ἐπὶ τὸν σῖτον, καὶ συκοφάντην ἀντὶ χρημάτων αἰτιώμενοι τοῦτον ἡμῖν κεκομικέναι. ἐκ τούτων, οὐδὲ φύσει χρηστὸς ὢν ἄνθρωπος δηλονότι, ἐπὶ τούτοις ἀποχωρεῖ. καὶ συγχωρεῖ τὴν δίκην ἔρημον ὀφλεῖν, ἣν ἔστ' αὐτῷ λαχεῖν τότε, ὅτε οὔπω ταῦτα ἐφρόνουν. εἰ μὲν γὰρ ἀφῆκε τὸν Πρῶτον, ἐξήλεγκτ' ἂν εὐθέως ἡμᾶς συκοφαντῶν· ὀφλεῖν δὲ πρὶν ἐκεῖνος οὐ συνεχώρει, ἵν' ἐὰν μὲν αὐτῷ ποιῶσιν ἃ ὡμολογήκασιν· εἰ δὲ μή, τὴν ἔρημον ἀντιλάχῃ. ἀλλὰ τί ταῦτα; εἰ μὲν γὰρ ἃ γέγραφεν ἐστὶν εἰς ὃ ἔγκλημα, ἐπειδή, οὐκ ὀφλεῖν ἂν δίκην δικαίως, ἀλλ' ἀποθανεῖν ὁ Πρῶτος ἔμοιγε δοκεῖ. εἰ γὰρ ὃ κακοῖς καὶ χρήμασι τοσούτοις οἶνον ἔπεισεν, ὥστε ὅμοιον εἶναι μανίᾳ, τί οὐκ ἄξιος εἴη παθεῖν; ἢ εἰ γράμματ' ἐκλέπισεν, ἢ ὑποθέσθαι; ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸς ἑαυτοὺς ὑμεῖς ὅπως ποτὲ ἔχει διακρίνεσθε. τὴν δ' ἐμὴν δίκην μηδὲν ἐκείνης προσάγειν. εἴ τι σε ἠδίκησεν ὁ Πρῶτος ἢ λέγων, ἢ ποιῶν, ἔχεις, ὡς ἔοικε, δίκην. οὐδεὶς ἡμῶν ἐκώλυσεν, οὐδὲ νῦν παραιτεῖται. εἰ δὲ σὺ συκοφάντηκας, οὐ περιεργαζόμεθα τὴν δίκην, ἀλλ' ἐκποδών ἐστιν ἄνθρωπος διά γε ὑμᾶς, ἵνα τάς τε μαρτυρίας τὰς ἡμετέρας λίπῃ, καὶ νῦν ὑμεῖς, ὅ, τι ἂν βούλησθε, λέγητε κατ' αὐτοῦ. εἰ μὴ γὰρ δι' ὑμῶν ἔρημος ἐγίγνετο ἡ δίκη, ἅμα ἂν αὐτὸν προσεκαλοῦ, καὶ κατηγγύας πρὸς τὸν πολέμαρχον. καὶ εἰ μὲν κατέστησέ σοι τοὺς ἐγγυητάς, μένειν ἠνάγκαζες ἄν, ἢ σὺ παρ' ὧν λήψει δίκην, ἑτοίμους εἶχες. εἰ δὲ μὴ κατέστησεν, εἰς τὸ οἴκημα ἂν ᾔει. νῦν δὲ κοινωσάμενοι τὸ πρᾶγμα, ὁ μὲν διὰ τὸ τὴν γεγονέναι εἴδεται οὐκ ἀποδώσειν ἡμῖν οἴεται, σὺ δ' ἐκείνου κατηγορῶν, τῶν ἡμετέρων κύριος γενήσεσθαι. τεκμήριον δέ. ἐγὼ μὲν γὰρ αὐτὸν κλητεύσω. σὺ δ' οὔτε κατηγγύησας, οὔτε νῦν κλητεύσεις. ἔτι τοίνυν ἑτέρα τις ἐλπίς ἐστιν αὐτοῖς τοῦ παρακρούσασθαι καὶ φενακίζειν ὑμᾶς. αἰτιάσονται Δημοσθένην. καὶ ἐκεῖνον ἐμὲ πεισθέντα φήσουσιν ἐξάγειν που τινί, ὑπολαμβάνοντες τὸν ῥήτορα καὶ γνώριμον εἶναι ἐκεῖνον, πιθανὴν ἔχειν τὴν αἰτίαν. ἐμοὶ δ' ἐστίν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Δημοσθένης οἰκεῖος φίλος. καὶ πάντας ὑμῖν ὄμνυμι τοὺς θεούς, ἡ μὴν ἐρεῖν τἀληθῆ. προσελθόντος δ' αὐτῷ μου, καὶ παρεῖναι καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντος, εἴ τι ἔχοι· Δημοσθένης ἔφη, ἐγὼ ποιήσω μέν, ὡς ἂν σὺ κελεύῃς· καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη. δεῖ μέντοι καὶ τὸ σαυτοῦ καὶ τοὐμὸν λογίσασθαι. ἐμοὶ συμβέβηκεν ἀφ' οὗ περὶ τῶν κοινῶν λέγειν ἠρξάμην, μηδὲ πρὸς ἓν πρᾶγμα ἴδιον προσεληλυθέναι· ἀλλὰ καὶ τῆς πολιτείας αὐτῆς τὰ τοιαῦτα ἐξέστηκα.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ παραγραφικοῦ λόγου.

Ὁ παραγραφόμενος τὴν δίκην, ἴδια μὲν ἴσα συμβόλαια πρὸς Ἀπατούριον ἔχειν, ἄφεσιν ἐπ' ἐκείνοις, καὶ ἀπαλλαγὴν ἐποιήσατο. νῦν δὲ ὑπὲρ Παρμένοντος ἐγκαλεῖται καὶ ἀπαιτεῖται χρήματα. ὁ γὰρ Παρμένων, πολίτης μὲν ὢν τοῦ ἐμπόρου τοῦ Ἀπατουρίου Βυζάντιος, φυγὴν δὲ ἐκ τῆς πατρίδος καταδεδικασμένος. φίλος δὲ κατ' ἀρχὰς τῷ Ἀπατουρίῳ γενόμενος, ὕστερον προσκρούσας, εἰς δίκας ἦλθε. καὶ ἐδίωκε τὸν Ἀπατούριον πληγῶν τε καὶ βλάβης. κἀκεῖνος αὖθις τῷ Παρμένοντι δίκην ἀντέλαχεν. ὁ μὲν οὖν Ἀπατούριος, ὡς διαιτητῇ τὸ πρᾶγμα ἐπιτραπῆναί φησιν Ἀριστοκλεῖ, κἀκεῖνον καταγνῶναι τοῦ Παρμένοντος. διόπερ ἐπὶ τοῦτον ἥκει τὸν νῦν παραγραφόμενον τὴν δίκην, ἐγγυητὴν τοῦ Παρμένοντος γεγενῆσθαι φάσκων. ὁ δὲ, οὐδὲν τούτων ὁμολογεῖ· ἀλλὰ πρῶτον μὲν φησι, τρισὶν αὐτοὺς ἐπιτρέψαι διαιτηταῖς, οὐχ ἑνὶ τῷ Ἀριστοκλεῖ. ἔπειτα ἐγγυητὴν τοῦ Παρμένοντος ἐν ταῖς συνθήκαις ἀρχὴν οὐ γεγράφθαι. κἀκείνας δὲ ἀφανισθῆναι τὰς συνθήκας, κακουργίᾳ τοῦ Ἀπατουρίου, πείσαντος τὸν Ἀριστοκλέα τὸν ἔχοντα αὐτὰς, μὴ κομίζειν εἰς μέσον, ἀλλὰ λέγειν ὡς ἀπολώλεκε τὸ γραμματεῖον καθεύδοντος ὁ παῖς. ἑτέρας δὲ οὐκέτι γραφῆναι συνθήκας, οὐδὲ ἐπιτραπῆναι τὸ πρᾶγμα διαιτητῇ, τῆς μὲν προτέρου αἱρέσεως τῇ τῶν συνθηκῶν ἀπωλείᾳ, δευτέρας δὲ οὐκέτι συμβάσης αὐτοῖς· τὸν Ἀριστοκλέα παρὰ πάντα τὰ δίκαια κατὰ τοῦ Παρμένοντος ἀποφήνασθαι, νικᾶν ὄντα διαιτητὴν καὶ ταῦτα ἀποδημοῦντός τε τοῦ Παρμένοντος κατὰ συμφορὰν μεγάλην, καὶ ἀπηγορευκότος αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. ταῦτα τοίνυν ὁ τὴν δίκην ἔχων προστίθησι τὰ δίκαια, καὶ παραγράφεται τὸν ἀγῶνα λέγων, ἐπὶ μὲν τοῖς γενομένοις αὐτῷ πρὸς Ἀπατούριον συμβολαίοις, ἄφεσιν ὑπάρξαι· ὕστερον δὲ οὐδὲν ἔτι γεγενῆσθαι συμβόλαιον· περὶ δὲ τῶν τοιούτων τοὺς νόμους μὴ διδόναι δικάζεσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΑΠΑΤΟΥΡΙΟΝ.

Τοῖς μὲν ἐμπόροις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς ναυκλήροις κελεύει ὁ νόμος εἶναι τὰς δίκας πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ἐάν τι ἀδικῶνται ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἢ ἐνθένδε ποι πλέοντες, ἢ ἑτέρωθεν δεῦρο, καὶ τοῖς ἀδικοῦσι δεσμὸν ἔταξε τοὐπιτίμιον, ἕως ἂν ἐκτίσωσιν ὅ, τι ἂν αὐτῶν καταγνωσθῇ, ἵνα μηδεὶς ἀδικῇ μηδένα τῶν ἐμπόρων εἰκῇ. τοῖς δὲ περὶ τῶν μὴ γενομένων συμβολαίων εἰς κρίσιν καθισταμένοις, ἐπὶ τὴν παραγραφὴν καταφυγεῖν ἔδωκεν ὁ νόμος, ἵνα μὴ συκοφαντῶνται, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς τῇ ἀληθείᾳ ἀδικουμένοις τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν ναυκλήρων αἱ δίκαι ὦσι. καὶ πολλοὶ ἤδη τῶν φευγόντων ἐν ταῖς ἐμπορικαῖς παραγραψάμενοι κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, καὶ εἰσελθόντες εἰς ὑμᾶς, ἐξήλεγξαν τοὺς δικαζομένους ἀδίκως ἐγκαλοῦντας, καὶ ἐπὶ τῇ προφάσει τοῦ ἐμπορεύεσθαι συκοφαντοῦντας. ὁ μὲν οὖν μετὰ τούτων μοι ἐπιβεβουλευκὼς, καὶ τὸν ἀγῶνα τουτονὶ κατεσκευακὼς, προϊόντος τοῦ λόγου, καταφανὴς ὑμῖν ἔσται. ἐγκαλοῦντος δέ μοι Ἀπατουρίου τὰ ψευδῆ, καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζομένου, καὶ ὅσα μὲν ἐμοὶ καὶ τούτῳ ἐγένετο συμβόλαια, πάντων ἀπαλλαγῆς καὶ ἀφέσεως γενομένης· ἄλλου δὲ συμβολαίου οὐκ ὄντος ἐμοὶ πρὸς τοῦτον, οὔτε ναυτικοῦ, οὔτ' ἐγγείου, παρεγραψάμην τὴν δίκην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι κατὰ τοὺς νόμους τούτους.

Νόμοι.

Ὡς τοίνυν παρὰ τοὺς νόμους τούτους εἴληχέ μοι τὴν δίκην Ἀπατούριος, καὶ τὰ ψευδῆ ἐγκέκληκεν, ἐκ πολλῶν ὑμῖν τοῦτ' ἐπιδείξω. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πολὺν χρόνον ἤδη ἐπὶ τῆς ἐργασίας ὢν τὴν κατὰ θάλατταν, μέχρι μέν τινος αὐτὸς ἐκινδύνευον· οὔπω δ' ἔτη ἐστὶν ἑπτὰ, ἀφ' οὗ τὸ μὲν πλεῖν καταλέλοιπα· μέτρια δὲ ἔχων, τούτοις πειρῶμαι ναυτικοῖς ἐργάζεσθαι. διὰ δὲ τὸ ἀφῖχθαι πολλαχόσε, καὶ διὰ τὸ εἶναί μοι τὰς διατριβὰς περὶ τὸ ἐμπόριον, γνωρίμως ἔχω τοῖς πλείστοις τῶν πλεόντων τὴν θάλατταν· τούτοις δὲ τοῖς ἐκ Βυζαντίου καὶ πάνυ οἰκείως χρῶμαι, διὰ τὸ ἐνδιατρῖψαι αὐτόθι. ἔχοντος δέ μου οὕτως, ὡς λέγω, κατέπλευσαν δεῦρο

ἵνα μηδεὶς συκοφαντῆται.

+ δίκαιος 5.

τρίτον ἔτος οὗτός τε καὶ πολίτης αὐτοῦ Παρμένων, Βυζάντιος μὲν τὸ γένος, φυγὰς δ'
ἐκεῖθεν. προσιόντες δ' ἐμοὶ ἐν τῷ ἐμπορίῳ οὗτος καὶ Παρμένων, ἐμνήσθησαν περὶ
ἀργυρίου. ἔτυχε δ' οὑτοσὶ ὀφείλων ἐπὶ τῇ νηὶ τῇ αὑτοῦ τετταράκοντα μνᾶς, καὶ οἱ
8 χρῆσται κατήπειγον αὐτὸν ἀπαιτοῦντες, καὶ ἐνεβάτευον εἰς τὴν ναῦν, εἰληφότες ἀπαιτοῦντες.
τῇ ὑπερημερίᾳ. ἀπορουμένῳ δ' αὐτῷ, μνᾶς μὲν δέκα ὁ Παρμένων ὡμολόγησε
δώσειν. τριάκοντα δὲ μνᾶς ἐδεῖτό μου οὑτοσὶ συνδιαπορῆσαι, αἰτιώμενος τοὺς χρή-
στας, ἐπιθυμοῦντας τῆς νεώς, διαβεβληκέναι αὐτὸν ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἵνα κατά-
9 σχωσι τὴν ναῦν, εἰς ἀπορίαν καταστήσαντες τοῦ ἀποδοῦναι τὰ χρήματα. ἐμοὶ μὲν
οὖν οὐκ ἔτυχε παρὸν ἀργύριον, χρώμενος δ' Ἡρακλείδῃ τῷ τραπεζίτῃ, ἔπεισα
αὐτὸν δανεῖσαι τὰ χρήματα λαβόντα με ἐγγυητήν. ἤδη δὲ τῶν τριάκοντα μνῶν πε-
πορισμένων, ἔτυχε προσκεκρουκὼς οὗτος τῷ Παρμένοντι. ὡμολογηκὼς δ' ὑπο-
10 ρήσειν αὐτῷ δέκα μνᾶς, καὶ τούτων δεδωκὼς τὰς τρεῖς, διὰ τὸ προειρημένον ἀρ-
γύριον ἠναγκάζετο καὶ τὸ λοιπὸν διδόναι. αὐτὸς μὲν οὖν διὰ τοῦτο οὐκ ἐβούλετο
ποιήσασθαι τὸ συμβόλαιον, ἐμὲ δ' ἐκέλευε πρᾶξαι, ὅπως αὐτῷ ὡς ἀσφαλέστατα
ἔξει. λαβὼν δ' ἐγὼ τὰς ἑπτὰ μνᾶς παρὰ τοῦ Παρμένοντος, καὶ τὰς τρεῖς, ἃς προει-
11 λήφει οὗτος παρ' ἐκείνου, ἀνθομολογησάμενος πρὸς τοῦτον, ὠνὴν ποιοῦμαι τῆς νεώς,
καὶ τῶν παίδων, ἕως ἀποδοίη τὰς δέκα μνᾶς, ἃς δι' ἐμοῦ ἔλαβε, καὶ τὰς τριάκον-
τα, ὧν κατέστησεν ἐμὲ ἐγγυητὴν τῷ τραπεζίτῃ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῶν
μαρτυριῶν.

Μαρτυρίαι.

12 Τὸν μὲν τρόπον τοῦτον ἀπήλλαξε τοὺς χρήστας Ἀπατούριος οὑτοσί. οὐ πολλῷ δὲ
χρόνῳ μετὰ ταῦτα τῆς τραπέζης ἀνασκευασθείσης, καὶ τοῦ Ἡρακλείδου κατ' ἀρχὰς
κεκρυμμένου, ἐπιβουλεύει οὑτοσὶ τούς τε παῖδας ἐκπέμψαι Ἀθήνηθεν, καὶ τὴν
ναῦν ἐξορμίσαι ἐκ τοῦ λιμένος. ὅθεν ἐμοὶ πρὸς τοῦτον ἡ πρώτη διαφορὰ ἐγέ-
13 νετο. αἰσθόμενος γὰρ ὁ Παρμένων, ἐξαγομένων τῶν παίδων ἐπιλαμβάνεται, καὶ τὴν
ναῦν κατεκώλυσεν αὐτὸν ἐξορμίζειν. καὶ μεταπεμψάμενος ἐμέ, λέγει τὸ πρᾶγμα.
ὡς δ' ἤκουσα, τοῦτον μὲν ἀνοσιώτατον ἡγησάμην εἶναι τῷ ἐπιχειρήματι· ἐσκοπού-
μην δ', ὅπως αὐτός τε ἀπολυθήσομαι τῆς ἐγγύης τῆς ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ ὁ
14 ξένος μὴ ἀπολεῖ ἃ δι' ἐμοῦ τούτῳ ἐδάνεισε. καταστήσας δὲ φύλακας τῆς νεώς, δι-
ηγησάμην τοῖς ἐγγυηταῖς τῆς τραπέζης τὴν πρᾶξιν. καὶ παρέδωκα τὸ ἐνέχυρον,
εἰπὼν αὐτοῖς, ὅτι δέκα μναῖ ἐνείησαν τῷ ξένῳ ἐπὶ τῇ νηί. ταῦτα δὲ πράξας, κα-
τηγγύησα τοὺς παῖδας, ἵν', εἴ τις ἔνδεια γίγνοιτο, τὰ ἐλλείποντα ἐκ τῶν παίδων εἴη. καὶ
15 ἐγὼ μὲν ἐπὶ τούτοις ἔλαβον τὰ τούτου ἀδικοῦντα, διορθωσάμην ὑπὲρ ἐμαυτοῦ καὶ τοῦ ξένου.
ὁ δ' ὥσπερ ἀδικούμενος, ἀλλ' οὐκ ἀδικῶν, ἐμέμφετό μοι, καὶ ἠρώτα εἰ οὐχ ἱκα-
νόν μοι εἴη αὐτῷ ἀπολυθῆναι τῆς ἐγγύης τῆς πρὸς τὴν τράπεζαν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ
τοῦ ἀργυρίου τοῦ Παρμένοντος τὴν ναῦν κατεγγυῴην καὶ τοὺς παῖδας, καὶ ὑπὲρ ἀν-
16 θρώπου φυγάδος ἀπεχθανοίμην αὐτῷ; ἐγὼ δὲ τὸν πιστεύσαντα ἐμαυτῷ τοῦτον
ἔφην ἧττον δεῖν προϊδέσθαι, ὅσῳ φυγὰς ὢν καὶ ἀτυχῶν ἠδικεῖτο ὑπὸ τούτου. πάντα
δὲ ποιήσας καὶ εἰς ἅπασαν ἀπέχθειαν τούτῳ ἐλθών, μόλις εἰσέπραξα τὸ ἀργύ-
ριον, πραθείσης τῆς νεὼς τετταράκοντα μνῶν, ὅσουπερ ἡ θέσις ἦν. ἀποδοθεισῶν δὲ
17 τῶν τριάκοντα μνῶν ἐπὶ τὴν τράπεζαν, καὶ τῶν δέκα μνῶν τῷ Παρμένοντι ἐναν-
τίον πολλῶν μαρτύρων, τάς τε συγγραφὰς ἀνῃρούμεθα, καθ' ἃς ἐδανείσθη τὰ χρή-
ματα, καὶ τὴν συνθήκην ἀφεῖμεν, καὶ ἀπηλλάξαμεν ἀλλήλους, ὥστε μήτε

τούτῳ

χρῆσται creditores.

παρῆν.

Παρμένοντος.

Manū inieci, tanquam mihi oppignoratis.

τούτῳ πρὸς ἐμέ, μήτ' ἐμοὶ πρὸς τοῦτον πρᾶγμα εἶναι μηδέν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι. 18

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐμοὶ μὲν οὔτε μεῖζον, οὔτ' ἔλαττον πρὸς αὐτὸν συμβόλαιον γέγονεν. ὁ δὲ παρμένων ἐδικάζετο τούτῳ τῶν τε πληγῶν, ὧν ἔλαβεν ὑπὸ τούτου, ὅτι τῶν παίδων ἐξαγομένων ἐπελάβετο, καὶ ὅτι τοῦ εἰς σικελίαν πλοῦ διὰ τοῦτον κατεκωλύθη. ἐνεστηκυίας δὲ τῆς δίκης, δίδωσιν ὁ παρμένων ὅρκον τούτῳ περὶ τῶν ἐγκλημάτων. καὶ οὗτος ἐδέξατο, ἐπιδιαθέμενος ἀργύριον, ἐὰν μὴ ὀμόσῃ τὸν ὅρκον. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν. 19

Μαρτυρία.

Δεξάμενος τοίνυν τὸν ὅρκον, εἰδὼς ὅτι πολλοὶ αὐτῷ συνείσονται ἐπιορκήσαντι, ἐπὶ μὲν τῷ ὀμόσαι οὐκ ἀπήντα· ὡς δ' ἡ δίκη λύσων τὸν ὅρκον, προσκαλεῖται τὸν παρμένοντα. ἐνεστηκυιῶν δ' αὐτοῖς τῶν δικῶν, πεισθέντες ὑπὸ τῶν παρόντων, εἰς ἐπιτροπὴν ἔρχονται. καὶ γράψαντες συνθήκας, ἐπὶ μὲν διαιτητῇ κοινῷ φωκρίτῳ πολίτῃ αὐτῶν, ἕνα δ' ἑκάτερος παρεκαθίσατο· οὗτος μὲν ἀριστοκλέα οἶηθεν· ὁ δὲ παρμένων, ἐμέ. καὶ συνέθεντο ἐν ταῖς συνθήκαις, εἰ μὲν τρεῖς ὄντες ὁμογνώμονες γενοίμεθα, ταῦτα κύρια εἶναι αὐτοῖς· εἰ δὲ μή, οἷς οἱ δύο γνοῖεν, τούτοις ἐπάναγκες εἶναι ἐμμένειν. συνθέμενοι δὲ ταῦτα, ἐγγυητὰς τούτων ἀλλήλοις κατέστησαν. οὗτος μὲν ἐκείνῳ τὸν ἀριστοκλέα· ὁ δὲ παρμένων τούτῳ ἄρχιππον μυρρινούσιον. καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἔθεντο τὰς συνθήκας παρὰ τῷ φωκρίτῳ. εἶτα κελεύσαντος τοῦ φωκρίτου παρ' ἄλλῳ τινὶ θέσθαι, τίθενται παρὰ τῷ ἀριστοκλεῖ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι. 20 21 22

Ὅτι μὲν ἐτέθησαν αἱ συνθῆκαι παρὰ ἀριστοκλεῖ, καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο φωκρίτῳ, καὶ ἀριστοκλεῖ, καὶ ἐμοί, οἱ εἰδότες ταῦτα μεμαρτυρήκασιν ὑμῖν. δέομαι δὲ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ μετὰ ταῦτα πραχθέντα, ἀκοῦσαί μου. ἐντεῦθεν γὰρ ἔσται φανερὸν ὑμῖν, ὅτι συκοφαντοῦμαι ὑπὸ τουτουὶ ἀπατουρίου. ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθετο ὁμογνώμονας ὄντας ἐμὲ καὶ τὸν φώκριτον, καὶ ἔγνω καταδιαιτήσοντας ὑμᾶς ἑαυτοῦ, *λῦσαι βουλόμενος τὴν ἐπιτροπήν, διαφθεῖραι τὰς συνθήκας ἐπεχείρησε μετὰ τοῦ ἔχοντος αὐτάς. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὴν ἀμφισβήτησιν, ὡς αὐτῷ διαιτητὴς εἴη ὁ ἀριστοκλῆς· τὸν δὲ φώκριτον καὶ ἐμέ, οὐδενὸς κυρίους *ἔφη εἶναι, ἀλλ' ἢ τοῦ συνδιαλῦσαι. ἀγανακτήσας δὲ τῷ λόγῳ ὁ παρμένων, ἠξίου τὸν ἀριστοκλέα ἐκφέρειν τὰς συνθήκας, οὐ πόρρω φάσκων εἶναι τὸν ἔλεγχον, εἴ τι *κακουργοῖτο περὶ τὰ γράμματα. γεγραφέναι γὰρ αὐτὰ οἰκέτην ἑαυτοῦ. ὁμολογήσας δὲ ἐξοίσειν τὰς συνθήκας ὁ ἀριστοκλῆς, ἐμφανεῖς μὲν οὔπω καὶ τήμερον ἐνδέδωκεν· εἰς δὲ τὴν ἡμέραν τὴν συγκειμένην ἀπαντήσας εἰς τὸ ἡφαιστεῖον, προὐφασίζετο ὡς ὁ παῖς περιμένων αὐτόν, ἀπολωλεκὼς εἴη τὸ γραμματεῖον καθεύδων. ὁ δὲ ταῦτα συγκατασκευάζων *ἐστὶν εὐρυξίας ὁ ἰατρός, ὁ ἐκ πειραιῶς, οἰκείως ἔχων τῷ ἀριστοκλεῖ. ὅσπερ καὶ ἐμοὶ τοῦ ἀγῶνος αἴτιός ἐστι, διαφόρως ἔχων. καὶ ὡς ἐσκήψατο ἀπολωλεκέναι ὁ ἀριστοκλῆς, ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι. 23 24 25 26 27

*γρ. λύειν. *ἔφασκε. *κακουργοῖτο. *ἦν.

Ἐντεῦθεν τοίνυν τὸ μὲν τῆς ἐπιτροπῆς ἐλέλυτο, ἠφανισμένων τῶν συνθηκῶν, καὶ τῶν διαιτητῶν ἀντιλεγομένων. ἐπιχειροῦντες δὲ γράφειν ἑτέρας συνθήκας, περὶ τούτων διηνέχθησαν, οὗτος μὲν ἀξιῶν τὸν ἀριστοκλέα· ὁ δὲ παρμένων, τοὺς τρεῖς, οἷσπερ καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ ἐπιτροπὴ ἐγένετο. οὐ γραφεισῶν δ' ἑτέρων συνθηκῶν, 28

τὴν δὲ ἐξ ἀρχῆς ἀφανισθεισῶν, εἰς τοῦτ' ἦλθεν ἀναιδείας ὁ ἠφανικὼς τὰς συνθή-
κας, ὥστε εἰς ὢν ἀποφαίνεσθαι ἔφη τὴν δίαιταν. παρακαλέσας δὲ ὁ Παρμένων
μάρτυρας, ἀπεῖπε τῷ Ἀριστοκλεῖ μὴ ἀποφαίνεσθαι παρὰ τὰς συνθήκας καθ'
29 αὐτοῦ ἄνευ τοῦ συνδιαιτητοῦ. καὶ ὡς ἐναντίον ἀπεῖπεν, ἀκούσατε τῆς μαρτυρίας.

Μαρτυρία.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν τῷ Παρμένοντι συνέβη συμφορὰ δεινή, ὦ ἄνδρες δικα-
σταί. οἰκοῦντος γὰρ αὐτοῦ ἐν Ὀφρυνίῳ διὰ τὴν οἴκοθεν φυγὴν, ὅτε ὁ σεισμὸς ἐγένετο
30 ὁ περὶ Χερρόνησον, καὶ συμπεσούσης αὐτῷ τῆς οἰκίας, ἀπώλοντο ἡ γυνὴ καὶ οἱ παῖ-
δες. καὶ ὁ μὲν πυθόμενος τὴν συμφορὰν, ᾤχετο ἐνθένδε ἀποπλέων. ὁ δὲ Ἀριστοκλῆς
διαμαρτυρηθεὶς μὲν ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐναντίον μαρτύρων μὴ ἀποφαίνεσθαι καθ' αὐτοῦ
ἄνευ τοῦ συνδιαιτητοῦ, ἀποδημήσαντος τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν συμφορὰν, ἐρή-
31 μην κατ' αὐτοῦ ἀπεφήνατο τὴν δίαιταν. καὶ ἐγὼ μὲν, καὶ ὁ Φώκριτος ἐν ταῖς αὐ-
ταῖς συνθήκαις γεγραμμένοι, ὅτι ἠμφισβήτησεν οὗτος μὴ εἶναι ἡμᾶς διαιτητὰς αὐ-
τῷ, ἐφύγομεν τὸ διαιτῆσαι· ὁ δὲ, οὐ μόνον ἀμφισβητηθεὶς, ἀλλὰ καὶ *ἀπειρηθεὶς *ἀπορρηθείς.
αὐτῷ, οὐδὲν ἧττον τὴν *ἀπόφασιν ἐποιήσατο. ὃ οὔτε ὑμῶν, οὔτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων *ἀπόφασιν.
32 ὑπομεῖναι ἄν τις ποιῆσαι οὐδείς. ἃ μὲν οὖν περὶ τὴν ἀφάνισιν τῶν συνθηκῶν, καὶ
περὶ τὴν γνῶσιν τῆς διαίτης Ἀπατουρίῳ καὶ τῷ διαιτητῇ πέπρακται, ἐάν ποτε
σωθῇ ὁ ἠδικημένος, δίκην παρ' αὐτοῖν λήψεται· ἐπειδὴ δὲ εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν Ἀπατούριος
ἀναιδείας, ὥστε καὶ ἐμοὶ δικάζεσθαι, ἐπιφέρων αἰτίαν, ὡς ἀναδεξάμενον ἐκτίσειν, εἴ
33 τι καταγνωσθείη τοῦ Παρμένοντος, καί φησιν ἐγγεγράφθαι εἰς τὰς συνθήκας ἐμὲ ἐγ-
γυητήν· ὥσπερ προσήκει τοιαύτην αἰτίαν ἀπολύσασθαι, πρῶτον μὲν ὑμῖν μάρ-
τυρας παρασχήσομαι, ὡς οὐκ ἠγγυησάμην ἐγὼ τὸν Παρμένοντα, ἀλλ' Ἀρχίππος
Μυρρινούσιος· ἔπειτα πειράσομαι καὶ ἐκ τεκμηρίων τὴν ἀπολογίαν ποιήσασθαι,
34 ὦ ἄνδρες δικασταί. πρῶτον μὲν οὖν ὁ χρόνος ἐμαυτῷ ἡγοῦμαι μάρτυρα εἶναι τοῦ
μὴ ἀληθὲς τὸ ἔγκλημα εἶναι. ἡ μὲν γὰρ ἐπιτροπὴ τούτῳ πρὸς τὸν Παρμένοντα τρί-
τον ἔτος γέγονε, καὶ ἡ γνῶσις τοῦ Ἀριστοκλέους· αἱ δὲ λήξεις τῶν δικῶν τοῖς ἐμπόροις
ἔμμηνοί εἰσιν ἀπὸ τοῦ Βοηδρομιῶνος μέχρι τοῦ Μουνυχιῶνος, ἵνα παραχρῆμα
35 τῶν δικαίων τυχόντες ἀνάγωνται. εἰ δὲ τῇ ἀληθείᾳ ἐγγυητὴς ἦν τοῦ Παρμένοντος, διὰ
τί πρῶτον μὲν οὐκ εὐθὺς, τῆς γνώσεως γενομένης, *εἰσεπράττετο τὴν ἐγγύην; οὐ *ἐσεπράττετο.
γὰρ δὴ τοῦτό γε αὐτῷ ἔνι εἰπεῖν, ὡς διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ φιλίαν ὤκνει μοι ἀπεχθέσθαι.
οὗτος γὰρ εἰσεπέπρακτο ὑπ' ἐμοῦ πρὸς ἔχθραν τὰς χιλίας δραχμὰς τὰς ὑπὲρ Παρ-
36 μένοντος· καὶ ὅτ' ἐξώρμιζε τὴν ναῦν ἐπιβουλεύων ἀποδρᾶναι, καὶ ἀποστερῆσαι τὸ
ἐπὶ τὴν τράπεζαν χρέος, ἐκωλύθη ὑπ' ἐμοῦ. ὥστε εἰ ἦν ἐγγεγυημένος ἐγὼ τὸν Παρ-
μένοντα, οὐκ ἂν τρίτῳ ἔτει ὕστερον, ἀλλ' εὐθὺς τότε εἰσέπραττεν ἄν με τὴν
ἐγγύην. ἀλλὰ νὴ Δία εὐπόρως διέκειτο, ὥστ' ἐνεδέχετο αὐτῷ καὶ ὕστερον ἐπ' ἐμὲ
37 ἐλθεῖν, τότε δ' ἀσχόλως εἶχε περὶ ἀναγωγὴν *ὤν. ἀλλὰ δι' ἀπορίαν ἐξέστηκε τῶν *δι
ἑαυτοῦ, καὶ τὴν ναῦν ἐπεπράκει. εἰ δ' ἄρα ἐμποδών τι αὐτῷ ἐγεγόνει τοῦ μὴ εὐθὺς
τότε δικάσασθαι, διὰ τί ὕστερον ἐπιδημῶν, μὴ ὅτι δικάσασθαι, ἀλλ' οὐδ' ἐγκαλέ-
σαι μοι ἐτόλμησε; καίτοι προσῆκεν, εἰ ὁ μὲν Παρμένων ὠφλήκει αὐτῷ τὴν δί-
38 κην, ἐγὼ δ' ἐγγυητὴς ἦν, προσελθεῖν αὐτόν μοι ἔχοντα μάρτυρας, καὶ ἀπαιτῆσαι
τὴν ἐγγύην, εἰ μὴ παρεφέρετο ἐν τῷ ἐξήκοντι ἐνιαυτῷ· καὶ εἰ μὲν αὐτῷ ἀπε-
δίδουν, κομίσασθαι· εἰ δὲ μὴ, δικάζεσθαι. τῶν γὰρ τοιούτων ἐγκλημάτων, πρότερον
τὰς ἀπαι-

τὰς ἀπαιτήσεις ποιοῦνται ἀποδόντες, ἢ δικάζονται. οὐκ ἔστι τοίνυν ὅστις μαρτυ-
ρήσει παραγενέσθαι, ὅπου οὗτος ἢ πέρυσιν, ἢ προπέρυσιν ἐδικάσατό μοι, ἢ λόγον ὅντι- 39
νοῦν ἐποιήσατο πρὸς ἐμὲ περὶ ὧν νυνί μοι δικάζεται. ὅτι δ' ἐπεδήμει πέρυσιν ὅτε
αἱ δίκαι ἦσαν, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Λαβὲ δή μοι καὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει τὰς ἐγγύας ἐπετείους εἶναι. καὶ οὐκ ἰσχυ- 40
ρίζομαι τῷ νόμῳ, ὡς οὐ δεῖ μοι δίκην δοῦναι, εἰ ἐνηγγυησάμην, ἀλλὰ μαρτύρο-
μαι τὸν νόμον εἶναι τοῦ μὴ ἐγγυήσασθαι καὶ αὐτὸν τουτονί· ἐδεδίκαστο γὰρ ἄν μοι τῆς ἐγ-
γύης ἐν τῷ χρόνῳ, τῷ ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένῳ. Νόμος.

Γενέσθω τοίνυν καὶ τοῦτο ὑμῖν τεκμήριον τοῦ ψεύδεσθαι Ἀπατούριον· εἰ γὰρ 41
ἐνηγγυησάμην ἐγὼ τούτῳ τὸν Παρμένοντα, οὐκ ἔστιν ὅπως τούτῳ μὲν ὑπὲρ ἐκεί-
νου ἀπηχθανόμην, πρόνοιαν ποιούμενος, ὅπως μὴ ἀπόλῃ ἃ δι' ἐμοῦ τούτῳ συ-
νέβαλεν· αὐτὸς δ' ἐμαυτὸν περιεῖδον ἂν ὑπ' ἐκείνου πρὸς τοῦτον ἐν ἐγγύῃ καταλει-
πόμενον. ἵνα γὰρ ἐλπίδα ἔχοι, τοῦτον ἀποστερήσεσθαί μου, ὃν αὐτὸς ἠνάγκαζον ἐ- 42
κείνῳ τὰ δίκαια ποιῆσαι, καὶ τὴν ἐγγύην αὐτὸν εἰσπρᾶξαι τὴν εἰς τὴν τράπε-
ζαν πρὸς ἀπέχθειαν; ἢ προσεδόκων ὑπὸ τούτου αὐτὸς πείσεσθαι; ἄξιον δὲ καὶ
τοῦτ' ἐνθυμηθῆναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἄν ποτε ἔξαρνος ἐγιγνόμην, εἰ ἐνη-
γγυημένην· πολὺ γὰρ ὁ λόγος ἦν μοι ἰσχυρότερος ὁμολογοῦντι τὴν ἐγγύην ἐπὶ τὰς 43
συνθήκας ἰέναι, καθ' ἃς καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἐγίγνετο· ὅτι μὲν γὰρ τρισὶν ἐπετράπη διαι-
τηταῖς, μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὁπότε δὲ μὴ ἔγνωσαν ὑπὸ τῶν τριῶν, τί βουλόμενος
ἠρνούμην ἂν τὴν ἐγγύην; μὴ γὰρ γενομένης τῆς γνώσεως κατὰ τὰς συνθήκας, οὐ-
δ' ἂν ἔτι τῆς ἐγγύης ὑπόδικος ἦν. ὥστε οὐκ ἄν ποτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, παραλι- 44
πὼν τὴν οὖσάν μοι ἀπολογίαν εἰ ἐνηγγυησάμην, ἐπὶ τὸ ἀρνεῖσθαι ἀπῆλθον. ἀλ-
λὰ μὴν καὶ τοῦτο μεμαρτύρηται ὑμῖν. ἔτι ἐπειδὴ ἠφανίσθησαν αἱ συνθῆκαι ὑπὸ
τούτων, ἐζήτουν ἑτέρας γράφεσθαι οὗτος καὶ ὁ Παρμένων, ὡς ἀκύρων ὄντων αὐτοῖς
τῶν πρότερον ὡμολογημένων. καίτοι ὁπότε περὶ τῆς μελλούσης γνώσεως ἐμνήσθησαν, 45
ἑτέρας ἐνεχείρουν συνθήκας γράφεσθαι, ἐπειδὴ αἱ ὑπάρχουσαι ἀπώλοντο, τῶν
οὖν μὴ γραφεισῶν συνθηκῶν ἑτέρων, ἢ δίαιταν γενέσθαι, ἢ ἐγγύην; περὶ αὐτοῦ γὰρ
τούτου διενεχθέντες, οὐκ ἔγραψαν ἕτερα γράμματα, ὁ μὲν, ἀξιῶν ἕνα διαιτητὴν
αὐτῷ εἶναι· ὁ δὲ, τρεῖς. ὁπότε δὲ αἱ μὲν ἐξ ἀρχῆς συνθῆκαι ἠφανίσθησαν, καθ' ἃς 46
ἐμέ φησι γενέσθαι ἐγγυητὴν, ἕτεραι δὲ μὴ ἐγράφησαν, πῶς ὀρθῶς ἄν μοι δικά-
ζοιτο, καθ' οὓς μὴ ἔχει παρασχέσθαι συνθήκας; ἀλλὰ μὴν καὶ ὡς ἀπηγόρευσεν ὁ
Παρμένων τῷ Ἀριστοκλεῖ καθ' αὑτοῦ μὴ γιγνώσκειν ἄνευ τῶν συνδιαιτητῶν, με-
μαρτύρηται ὑμῖν. ὅταν δὴ ὁ αὐτὸς ἠφανικὼς φαίνηται τὰ γράμματα, καθ' ἃ δεῖ 47
τὴν δίαιταν γενέσθαι, καὶ ἄνευ τῶν διαιτητῶν παρὰ τὴν ἀπόρρησιν φῇ δεδιῃ-
τηκέναι, πῶς ἂν τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ πιστεύσαντες, δικαίως ἐμὲ ἀπολέσαιτε; σκέ-
ψασθε γὰρ τοῦτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὴ ἐμὲ νυνὶ, ἀλλὰ τὸν Παρμένοντα ἐδίωκεν
Ἀπατούριος οὑτοσί, εἰσπράττων τὰς εἴκοσι μνᾶς, ἰσχυριζόμενος τῇ Ἀριστοκλέους γνώ- 48
σει· ὁ δὲ Παρμένων παρὼν ἀπελογεῖτο ὑμῖν, καὶ μάρτυρας παρείχετο, τοῦτο μὲν, ὅτι
οὐ μόνῳ τῷ Ἀριστοκλεῖ, ἀλλὰ τρισὶν ἐπέτρεψαν· εἶθ' ὅτι ἀπεῖπεν αὐτῷ ἄνευ τῶν
συνδιαιτητῶν καθ' αὑτοῦ μὴ ἀποφαίνεσθαι, καὶ ὅτι ἀπολομένης αὐτῷ τῆς γυ-
ναικὸς, καὶ τῶν παίδων ὑπὸ τοῦ σεισμοῦ, ἐπὶ τηλικαύτην συμφορὰν ἀπάραιτος 49

[Marginal handwritten notes: ἀλλὰ μάρτυρά μοι φημὶ τὸν νόμον. — ἐνηγγυησάμην. — ἀπηχθόμην. — ἦλθον. — ἀπολέσαιτε. — τῶν συνδιαιτητῶν]

οἴκαδε, ὁ τὰς συνθήκας ἠφανικὼς ἐρήμην αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποδημίᾳ κατέγνω τὴν δίαιταν. ἔστιν ὅστις ἂν ὑμῶν ταῦτα τοῦ πράττοντος ἀπολογουμένου, τὴν οὕτω παρανόμως γνωσθεῖσαν δίαιταν κυρίαν ἔγνω εἶναι; μὴ γὰρ ὅτι γε ἀμφισβητουμένων ἁπάντων, ἀλλ᾽ εἰ ἦσαν μὲν αἱ συνθῆκαι, ὡμολογεῖτο δ᾽ εἰσιέναι ὁ διαιτητὴς Ἀριστοκλῆς, μὴ ἀπεῖπε δὲ ὁ πράττων αὐτὸν καθ᾽ αὑτοῦ μὴ διαιτᾶν, ἀλλὰ συνέβη πρὶν ἢ τὴν ἀπόφασιν γενέσθαι τῆς διαίτης ἢ συμφορᾷ τῷ ἀνθρώπῳ, τίς οὕτως ὠμός ἐστιν ἀντίδικος, ἢ διαιτητής, ὃς οὐκ ἀνεβάλετ᾽ ἂν εἰς ὃ ἐπιδημῆσαι τὸν ἄνθρωπον; ποιεῖ δὲ ὁ πράττων εἰς λόγον καταστάς, πανταχοῦ δικαιότερ᾽ ἂν φαίνοιτο λέγων τούτου. πῶς ἂν ὀρθῶς ἐμοῦ καταγιγνώσκοιτε, ᾧ τὸ παράπαν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τουτονὶ μηδὲν συμβόλαιόν ἐστιν; ὅτι μὲν οὖν ἐγὼ μὲν ὀρθῶς τὴν παραγραφὴν πεποίημαι, Ἀπατούριος δὲ τὰ ψευδῆ μου ἐγκέκληκε, καὶ παρὰ τοὺς νόμους τὴν λῆξιν πεποίηται, οὐκ ὀλίγοις οἶμαι ἐπιδεδεῖχθαι τοῦτο ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὃ δὲ κεφάλαιον πρὸς ἐμὲ οὐδ᾽ ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπατούριος, ὡς συνθῆκαί τινες αὐτῷ εἰσίν· ὅταν δὲ λέγῃ ψευδόμενος, ὡς ἐν ταῖς πρὸς τὸν πράττοντα συνθήκαις ἐνεγράφην ἐγγυητής, ἀπαιτεῖτε αὐτὸν τὰς συνθήκας. καὶ ἐν τούτῳ αὐτῷ ἀπαντᾶτε, ὅτι πάντες ἄνθρωποι, ὅταν πρὸς ἀλλήλους ποιῶνται συγγραφάς, τούτου ἕνεκα σημηνάμενοι τίθενται παρ᾽ οἷς ἂν πιστεύωσιν, ἵν᾽, ἐάν τι ἀντιλέγωσιν ἑαυτοῖς, ἐπανελθοῦσιν ἐπὶ τὰ γράμματα, ἐκ τούτων τὸν ἔλεγχον ποιήσασθαι περὶ τοῦ ἀμφισβητουμένου. ὅταν δ᾽ ἀφανίσας τις τἀληθές, λόγῳ ἐξαπατᾶν πειρᾶται, πῶς ἂν δικαίως πιστεύοιτο; ἀλλὰ νὴ Δία, ὃ ῥᾷστον τοῖς ἀδικεῖν καὶ συκοφαντεῖν προῃρημένοις, μαρτυρήσει τις αὐτῷ κατ᾽ ἐμοῦ. ἐὰν οὖν ἐπισκήψωμαι αὐτῷ, πόθεν τὴν ἀπόδειξιν ποιήσεται τοῦ ἀληθῆ μαρτυρεῖν ἐκ τῶν συνθηκῶν; τοῦτο τοίνυν μὴ ἀναβαλλέσθω, ἀλλ᾽ ἤδη φερέτω ὁ ἔχων τὰς συνθήκας. εἰ δ᾽ ἀπολωλέναι φησὶ ταύτας, πόθεν λάβω ἐγὼ τὸν ἔλεγχον καταψευδομαρτυρηθείς; εἰ γὰρ παρ᾽ ἐμοὶ ἐτέθη τὸ γραμματεῖον, εἰκὸς ἦν αἰτιάσασθαι Ἀπατούριον, ὡς ἐγὼ διὰ τὴν ἐγγύην ἠφάνικα τὰς συνθήκας. εἰ δὲ παρὰ τῷ Ἀριστοκλεῖ, διὰ τί, εἴπερ ἄνευ τῆς τούτου γνώμης ἀπολώλασιν αἱ συνθῆκαι, τῷ μὲν λαβόντι αὐτὰς καὶ οὐ παρέχοντι οὐ δικάζεται, ἐμοὶ δ᾽ ἐγκαλεῖ, μάρτυρα παρεχόμενος κατ᾽ ἐμοῦ τὸν ἠφανικότα τὰς συνθήκας; ᾧ προσῆκεν αὐτὸν ὀργίζεσθαι, εἴπερ μὴ κοινῶς μετὰ τούτου ἐκακοτέχνει. εἴρηταί μοι τὰ δίκαια, ὅσα ἠδυνάμην. ὑμεῖς οὖν κατὰ τοὺς νόμους γιγνώσκετε τὰ δίκαια.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ παραγραφὴν λόγου.

Φορμίων ἔμπορος, δανείζεται παρὰ Χρυσίππου μνᾶς εἴκοσι, πλέων εἰς Βόσπορον. ἀφικόμενος δὲ ἐκεῖσε, κατέλαβεν ἀπρασίαν τῶν φορτίων, ὥστ᾽ ἐκόμιζε, δι᾽ ὅπερ τινὸς ναυκλήρου Λάμπιδος ἀποπλεῖν βουλομένου ἀδυνατῶν, καὶ κελεύοντος αὐτὸν ἐνθέσθαι τῇ νηῒ τὰ ἀγοράσματα τῶν χρημάτων παρὰ Χρυσίππου· τοῦτο γὰρ ἐπέταττεν ἡ συγγραφή. ὁ δὲ φόρτον τινὰ οὐκ ἐνέθετο, οὔτε ἀργύριον· ἔλεγε πρὸς τὸν Λάμπιν ἀδυνάτως ἔχειν ἐν τῷ παρόντι πέμψαι ταῦτα, μικρὸν δ᾽ ὕστερον ἐφ᾽ ἑτέρας ἐκπλεύσεσθαι νεὼς ἅμα τοῖς χρήμασι. ὁ μὲν οὖν τοῦ Λάμπιδος ναῦς, ἀναχθεῖσα διαφθείρεται· καὶ μετ᾽ ὀλίγων ὁ Λάμπις ἐν τῷ λέμβῳ σώζεται. καὶ ἀπελθὼν Ἀθήναζε, μηνύει Χρυσίππῳ τὸ χρέος τοῦ Φορμίωνος, ὡς ἀπελείφθη τι ἐν τῷ Βοσπόρῳ, καὶ εἰς τὴν ναῦν οὐδὲν ἐνέθετο. ὁ δὲ Φορμίων καταπλεύσας ὕστερον, καὶ τὸ ἀργύριον ἀπαιτούμενος, τὸ μὲν πρῶτον, ὡς ἔφη Χρύσιππος, καὶ ὀφείλειν ὡμολόγει, καὶ ἀποδώσειν ὑπισχνεῖτο· ἔπειτα, ὡς ἀποδεδωκὼς Λάμπιδι, μηδὲν ὀφείλειν ἔλεγε. τὴν γὰρ συγγραφὴν κελεύειν σωθείσης τι κατὰ θάλατταν τῆς νεώς, ἀπαλλάττεσθαι τοῦ ὀφλήματος τὸν Φορμίωνα. λαχόντος οὖν δίκην αὐτοῦ ὁ Χρύσιππος, ὁ δὲ παρεγράψατο. καὶ Λάμπις ἐμαρτύρησε παρὰ τῷ διαιτητῇ, ὡς ἀπειληφὼς εἴη παρὰ Φορμίωνος ἐν Βοσπόρῳ τὰ χρήματα, καὶ ἀπολωλεκὼς μετὰ τῶν ἄλλων ἐν τῇ ναυαγίᾳ. πρότερον δὲ τἀναντία τούτων εἰρηκὼς πρὸς Χρύσιππον, ὡς οὐδὲν ὁ Φορμίων εἰς τὴν

ναῦν

ναῦν ἀπῆλθεν. ἐλεγχόμενος δὲ ἐπὶ τούτοις ὁ Λάμπις, ἐξαρνεῖται πάλιν ἃ ἔφησεν, ὡς ἠλίθια πρὸς τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἔλεγε. τούτων ἀκούσας ὁ διαιτητὴς, καὶ μηδὲν ἀποφηνάμενος, εἰς τὸ δικαστήριον τὸ πρᾶγμα πέμπει. καὶ ὁ ἀγὼν εἰσάγεται μὲν ἐπὶ παραγραφικός, τῷ δὲ σχήματι, πρὸς τὴν εὐθεῖαν γέγονε. τοῦτο γὰρ καὶ ὁ ῥήτωρ κατ' ἀρχὰς ἐπισημαίνεται, ὡς οὐκ ἔστιν ὅλως παραγραφὴ τὸ λέγειν πεποιηκέναι πάντα κατὰ τὰ συγκείμενα, ἀποδεδωκέναι τὰ χρήματα Λάμπιδι, κελευούσης ταῦτα τῆς συγγραφῆς, καὶ ἀφιείσης ἐπὶ τούτῳ παντὸς τὸ ὄφλημα. ταῦτα γάρ ἐστι τὴν εὐθυδικίαν ἀγωνιζομένου, καὶ τοῖς ἐπιφερομένοις ἐγκλήμασιν ἀπαντῶντος, ἀλλ' οὐκ ἀναιροῦντος τὸν περὶ αὐτῶν ἀγῶνα, καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς δίκης. παραγραφὴν δέ, φησίν, ὁ νόμος δίδωσι περὶ τῶν μὴ γινομένων ὅλως Ἀθήνησι, μηδὲ εἰς Ἀθηναίας συμβολαίων. τετήρηται δὲ ἐν τῷ λόγῳ τοῦτο, ὅπερ καὶ περὶ τῶν κατὰ [illegible], ὅτι μὴ ὑφ' ἑνὸς εἴρηται προσώπου· ἀλλ' ἑκατέρου διαστολὴ φανερά· ἐνταῦθα δὲ συγκέχυται. δοκεῖ δέ ἐμοί γε ἐν τούτῳ ὁ δεύτερος λέγειν. ἀκούσας τοίνυν ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπονθότες πολλάκις, καὶ νομίσαντες τὸν Λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν. δῆλον δὲ ὅτι καταφανῶς εἰσὶ πρὸς τὸν Φορμίωνα ἀγωνιζόμενοι.

*ἀφιείσης.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΦΟΡΜΙΩΝΑ, ΥΠΕΡ ΔΑΝΕΙΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Δίκαια ὑμῶν δεησόμεθα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀκοῦσαι ἡμῶν μετ' εὐνοίας ἐν τῷ μέρει *λέγοντας, γνόντας ὅτι ἰδιῶται παντελῶς ἐσμέν, καὶ πολὺν χρόνον εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον εἰσαφικνούμενοι, καὶ συμβόλαια πολλοῖς συμβάλλοντες, οὐδεμίαν πώποτε δίκην πρὸς ὑμᾶς εἰσήλθομεν, οὔτ' ἐγκαλοῦντες, οὔτ' ἐγκαλούμενοι ὑφ' ἑτέρων. οὐδ' ἂν νῦν, ἀκριβῶς ἴστε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὑπελαμβάνομεν ἀπολωλέναι τὰ χρήματα *ὑπὸ τῆς νεὼς τῆς διαφθαρείσης, ἃ ἐδανείσαμεν Φορμίωνι, οὐκ ἄν ποτε ἐλάχομεν τὴν δίκην αὐτῷ. οὐχ οὕτως ἡμεῖς ἀναίσχυντοί ἐσμεν, οὐδ' ἄπειροι τοῦ ζημιοῦσθαι. πολλῶν δ' ἡμᾶς κακιζόντων, καὶ μάλιστα τῶν ἐμπόρων τῶν ἐπιδημησάντων ἅμα Φορμίωνι, εἴπερ τοῦτον ᾔδεσαν οὐ συναπολέσαντα τὰ χρήματα ἐν τῇ νηΐ, δεινὸν ἡγούμεθα εἶναι τὸ μὴ βοηθῆσαι ἡμῖν ἀδικουμένοις ὑπὸ τούτου. περὶ μὲν οὖν τῆς παραγραφῆς, βραχύς ἐστιν ὁ λόγος. καὶ γὰρ οὗτοι οὐ τὸ παράπαν συμβόλαιον ἐξαρνοῦνται μὴ γενέσθαι ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ· ἀλλ' οὐκέτι εἶναί φασι πρὸς ἑαυτοὺς οὐδὲν συμβόλαιον. πεποιηκέναι γὰρ οὐδὲν ἔξω τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένων. οἱ μὲν οὖν νόμοι, καθ' οὓς ὑμεῖς δικασταὶ κάθησθε, οὐχ οὕτω λέγουσιν· ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν μὴ γενομένων ὅλως συμβολαίων Ἀθήνησι μηδ' εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον παραγράψασθαι δεδώκασιν. ἐὰν δέ τις γενέσθαι μὲν ὁμολογῇ, ἀμφισβητῇ δὲ ὡς πάντα πεποίηκε τὰ συγκείμενα, ἀπολογεῖσθαι κελεύουσιν εὐθυδικίαν εἰσιόντα, οὐ κατηγορεῖν τοῦ διώκοντος. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε ἐλπίζω καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος δείξειν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην οὖσαν. σκέψασθε δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί ὁμολογεῖται παρ' αὐτῶν τούτων, καὶ τί ἀντιλέγεται· οὕτω γὰρ ἂν ἄριστα *ἐξετάσαιτε. οὐκοῦν δανείσασθαι μὲν τὰ χρήματα ὁμολογοῦσι, καὶ συνθήκας ποιήσασθαι τοῦ δανείσματος. φασὶ δ' ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον Λάμπιδι τῷ Δίωνος οἰκέτῃ ἐν Βοσπόρῳ. ἡμεῖς τοίνυν οὐ *τοῦτο δείξομεν ὡς οὐκ ἀποδέδωκεν· ἀλλ' ὡς οὐδ' ἐξῆν αὐτῷ ἀποδοῦναι. ἀναγκαῖα δ' ἐστὶ βραχέα τῶν ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι ὑμῖν· ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐδάνεισα Φορμίωνι τουτῳὶ εἴκοσι μνᾶς, ἀμφοτερόπλουν εἰς τὸν Πόντον, ἐπὶ ἑτέρᾳ ὑποθήκῃ. καὶ συγγραφὴν ἔθεμεν παρὰ Κίττῳ τῷ τραπεζίτῃ. κελευούσης δὲ τῆς συγγραφῆς ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν τετρακισχιλίων φορτία ἄξια, πρᾶγμα ποιεῖ π-

*λεγόντων.

*ἐπί.

*ἐξετάσαιτε.

*μόνον.

9 τῶν δανειστῶν· αὐτοῦ γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ ἐπιδανείζεται λάθρᾳ ἡμῶν, παρὰ μὲν Θεοδώρου τοῦ Φοίνικος, τετρακισχιλίας πεντακοσίας δραχμάς, παρὰ δὲ τοῦ ναυκλήρου Λάμπιδος, χιλίας δραχμάς. δέον δ' αὐτὸν καταγοράσαι φορτία Ἀθήνηθεν μνῶν ἑκατὸν δεκαπέντε, εἰ ἔμελλε τοῖς δανεισταῖς ποιεῖν τὰ ἐν ταῖς συγγραφαῖς γε-10 γραμμένα, οὐ κατηγόρασεν, ἀλλ' ἢ πεντακισχιλίων καὶ πεντακοσίων δραχμῶν, σὺν τῷ ἐπισιτισμῷ. ὀφείλει δὲ ἑβδομήκοντα μνᾶς καὶ πέντε. ἀρχὴ μὲν οὖν αὕτη ἐγένετο τοῦ ἀδικήματος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὔτε γὰρ τὴν ὑποθήκην παρέσχεν, οὔτε τὰ χρήματα ἐνέθετο εἰς τὴν ναῦν, κελευούσης τῆς συγγραφῆς ἐπάναγκες ἐν-11 τίθεσθαι. Καί μοι λαβὲ τὴν συγγραφήν. Συγγραφή.

Λαβὲ δὴ καὶ τὴν τῶν πεντηκοστολόγων ἀπογραφήν, καὶ τὰς μαρτυρίας.

Ἀπογραφή. Μαρτυρία.

Ἐλθὼν τοίνυν εἰς τὸν Βόσπορον, ἔχων ἐπιστολὰς παρ' ἐμοῦ, ἃς ἔδωκ' αὐτῷ ἀπε-12 νεγκεῖν τῷ παιδὶ τῷ ἐμῷ παραχειμάζοντι ἐκεῖ, καὶ κοινωνῷ τινί, γράψας ἐν τῇ ἐπιστολῇ τό, τε ἀργύριον, ὃ ἐδεδανείκειν καὶ τὴν ὑποθήκην, καὶ προστάξας ἐπειδὰν τάχιστα ἐξαιρεθῇ τὰ χρήματα, ἐξετάζειν καὶ ἐπακολουθεῖν· τὰς μὲν ἐπιστολὰς οὐκ ἀποδίδωσιν οὗτος, ἃς ἔλαβε παρ' ἐμοῦ, ἵνα μηδὲν εἰδεῖεν ὧν ἔπραττεν 13 οὗτος· καταλαβὼν δ' ἐν τῷ Βοσπόρῳ μεταβεβλημένα τὰ πράγματα διὰ τὸν συμβάντα πόλεμον τῷ Παιρισάδῃ πρὸς τὸν Σκύθην, καὶ τῶν φορτίων, ὧν ἦγε, πολλὴν ἀπρασίαν· ἐν πάσῃ ἀπορίᾳ ἦν. οἱ γὰρ δανεισταὶ εἴχοντο αὐτοῦ οἱ τὰ ἑτερόπλοια δανείσαντες. ὥστε τοῦ ναυκλήρου κελεύοντος αὐτὸν κατὰ τὴν συγγραφὴν ἐντίθεσθαι 14 τὰ ἀγοράσματα τῶν ἐμῶν χρημάτων, εἶπεν οὗτος ὁ νῦν φάσκων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον, ὅτι οὐκ ἂν δύναιτο ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα. ἄπρατον γὰρ εἶναι τὸν αὑτοῦ ῥῶπον. καὶ ἐκεῖνον μὲν ἐκέλευεν ἀνάγεσθαι· αὐτὸς δ', ἐπειδὰν διαθῆται τὰ φορτία, ἐφ' ἑτέρας νεὼς ἔφη ἐκπλεύσεσθαι. Καί μοι λέγε ταύτην τὴν 15 μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὗτος μὲν ἐν τῷ Βοσπόρῳ καταλέλειπτο. ὁ δὲ Λάμπις ἀναχθείς, ἐναυάγησεν οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου. γεγεμισμένης γὰρ ἤδη τῆς νεώς, ὡς ἀκούομεν, μᾶλλον τοῦ δέοντος, προσανέλαβεν ἐπὶ τὸ 16 κατάστρωμα χιλίας βύρσας. ὅθεν καὶ ἡ διαφθορὰ τῇ νηὶ συνέβη. καὶ αὐτὸς μὲν ἀπεσώθη ἐν τῷ λέμβῳ μετὰ τῶν ἄλλων παίδων, τῶν Δίωνος· ἀπώλεσε δὲ πλέον, ἢ τριακόσια σώματα χωρὶς τῶν ἄλλων. πολλοῦ δὲ πένθους ἐν τῷ Βοσπόρῳ ὄντος, ὡς ἐπύθοντο τὴν διαφθορὰν τῆς νεώς, εὐδαιμόνιζον τὸν Φορμίωνα ἅπαντες του-17 τονί, ὅτι οὐ συνανήχθη, οὔτε ἔθετο εἰς τὴν ναῦν οὐδέν. συνέβαινε δὲ παρά τε τῶν ἄλλων καὶ παρὰ τούτου ὁ αὐτὸς λόγος. Καί μοι ἀνάγνωθι ταύτας τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Αὐτὸς μὲν τοίνυν ὁ Λάμπις, ᾧ φασὶν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον, τούτῳ γὰρ προσ-18 έχετε τὸν νοῦν. προσελθόντος αὐτῷ ἐμοῦ, ἐπειδὴ τάχιστα κατέπλευσεν ἐκ τῆς ναυαγίας Ἀθήναζε, καὶ ἐρωτῶντος περὶ τούτου, ἔλεγεν ὅτι οὔτε τὰ χρήματα ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν οὗτος κατὰ τὴν συγγραφήν, οὔτε τὸ χρυσίον εἰληφὼς εἴη παρὰ τούτου ἐν Βοσπόρῳ τότε. Καί μοι ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων.

Μαρτυρία.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐπεδήμησεν ὁ Φορμίων οὑτοσὶ σεσωσμένος ἐφ' ἑτέρας

ἐφ' ἑτέρας νεώς, προσιὼν αὐτῷ ἀπαιτῶν τὸ δάνειον. καὶ τοῦτο κατ' ἀρχὰς, οὐ-
δεπώποτε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἶπε τὸν λόγον τοῦτον, ὃν νῦν λέγει· ἀλλ' ἀεὶ ὡμο-
*ἀνεκοινώσατο. λόγει ἀποδώσειν. ἐπειδὴ δ' ἀνεκοινώσατο τοῖς νῦν παροῦσιν αὐτῷ, καὶ συνδικοῦ- 20
σιν, ἕτερος ἤδη ἦν καὶ οὐχ ὁ αὐτός. ὡς δ' ᾐσθόμην αὐτὸν διακρουόμενόν με, προσ-
έρχομαι τῷ λάμπιδι, λέγων, ὅτι οὐδὲν ποιεῖ τῶν δικαίων Φορμίων, οὐδ' ἀποδί-
δωσι τὸ δάνειον, καὶ ἅμα ἠρόμην αὐτὸν εἰ εἰδείη ὅπου ἐστὶν, ἵνα προσκαλεσαίμην
αὐτόν. ὁ δ' ἀκολουθεῖν μ' ἐκέλευεν ἑαυτῷ, καὶ καταλαμβάνομεν πρὸς τοῖς μυ- 21
*τοῦτον. ροπωλίοις αὐτόν. κἀγὼ κλητῆρας ἔχων προσκαλεσάμην αὐτόν. καὶ ὁ λάμπις, ὦ
ἄνδρες ἀθηναῖοι, παρὼν προσκαλουμένῳ μοι οὐδαμοῦ ἐτόλμησεν εἰπεῖν, ὡς ἀπεί-
*προσκαλῇ. ληφε παρὰ τούτου τὸ χρυσίον· οὐδ', ὃ εἰκὸς ἦν, εἶπε, χρύσιππε μαίνῃ. τί τοῦτον προσ-
καλῇ; ἐμοὶ γὰρ ἀποδέδωκε τὸ χρυσίον. ἀλλὰ μὴν ὅτι ὁ λάμπις οὐκ ἐφθέγξατο, 22
ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς οὑτοσὶ οὐδὲν ἠξίωσεν εἰπεῖν, παρεστηκότος τοῦ λάμπιδος, ᾧ νῦν φη-
σὶν ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον· καίτοι εἰκός γε ἦν αὐτὸν εἰπεῖν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τί
με προσκαλῇ; ὦ ἄνθρωπε; ἀποδέδωκα γὰρ τούτῳ τῷ παρεστηκότι τὸ χρυσίον. καὶ
ἅμα ὁμολογοῦντα παρέχειν τὸν λάμπιν· νυνὶ δ' οὐδ' ἕτερος αὐτῶν οὐδ' ὁτιοῦν εἶπεν 23
*κλητήρων. ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ· καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λάβε μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν κλητήρων.

Μαρτυρία.

Λάβε δή μοι καὶ τὸ ἔγκλημα, ὃ ἔλαχον αὐτῷ περὶ τούτου· ὅ ἐστιν οὐδενὸς ἔλαττον τεκμήριον, ὅτι οὐδεπώποτ' ἔφησε Φορμίων ἀποδεδωκέναι τὸ χρυσίον λάμπιδι. 24

Ἔγκλημα.

Τοῦτο τὸ ἔγκλημα ἔλαχον ἐγὼ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐδαμόθεν ἄλλοθεν σκοπῶν,
ἀλλ' ἢ ἐκ τῆς ἀγγελίας τῆς λάμπιδος· ὃς οὐκ ἔφασκεν οὔτε τὰ χρήματα ἐντε-
θεῖσθαι τοῦτον, οὔτε τὸ χρυσίον ἀπειληφέναι· μὴ γὰρ οἴεσθέ με οὕτως ἀπόπληκτον 25
εἶναι, καὶ παντελῶς μαινόμενον, ὥστε τοιοῦτον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, γράφειν ἔγκλη-
μα, ὁμολογοῦντος τοῦ λάμπιδος ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον, ὑφ' οὗ ἔμελλον ἐξελεγ-
χθήσεσθαι. ἔτι δὲ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, κἀκεῖνο σκέψασθε· αὐτοὶ γὰρ οὗτοι παραγρα-
φὴν διδόντες περὶ τούτου, οὐκ ἐτόλμησαν ἐν τῇ παραγραφῇ γράψαι, ὡς ἀποδεδώ- 26
κασι λάμπιδι τὸ χρυσίον. Καί μοι λέγε ταύτην τὴν παραγραφήν.

Παραγραφή.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδαμοῦ γέγραπται ἐν τῇ παραγραφῇ, ὡς ἀ-
ποδέδωκε τὸ χρυσίον Φορμίων λάμπιδι· καὶ ταῦτ' ἐμοῦ διαρρήδην γράψαντος εἰς 27
τὸ ἔγκλημα ὃ ἠκούσατε ἀρτίως, ὅτι οὔτε τὰ χρήματα ἔνθοιτο εἰς τὴν ναῦν, οὔτε ἀπο-
δέδωκε τὸ χρυσίον. τίνα οὖν ἄλλον χρὴ περιμένειν ὑμᾶς μάρτυρα, ὅταν τηλικαύ-
την μαρτυρίαν παρ' αὐτῶν τούτων ἔχητε; μελλούσης δὲ τῆς δίκης εἰσιέναι εἰς τὸ δικα-
*ὑμῶν. στήριον, ἐδέοντο ὑμῶν ἐπιτρέψαι τινί. καὶ ἡμεῖς ἐπετρέψαμεν Θεοδότῳ ἰσοτελεῖ† κατὰ 28 † Harpocr.
συνθήκας. καὶ ὁ λάμπις μετὰ ταῦτα νομίσας αὐτῷ ἀσφαλὲς ἤδη εἶναι πρὸς διαι-
τητῇ μαρτυρεῖν ὅ, τι βούλοιτο, μερισάμενος τὸ ἐμὸν χρυσίον μετὰ Φορμίωνος τούτου, τὰ
*εἴρηκε. ἐναντία εἰς πρόσθεν εἴρηκεν· οὐ γὰρ ὅμοιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, εἰς τὰ ὑμέ- τοῖς
τερα πρόσωπα ἐμβλέποντα τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, καὶ πρὸς διαιτητῇ. παρ' ὑμῖν μὲν 29
*καί. γὰρ *ὀργὴ μεγάλη καὶ τιμωρία ὑπόκειται τοῖς τὰ ψευδῆ μαρτυροῦσι. πρὸς δὲ τῷ
διαιτητῇ, ἀκινδύνως καὶ ἀναισχύντως μαρτυροῦσιν ὅ, τι ἂν βούλωνται. ἀγανακτοῦν-
τος δέ μου καὶ σχετλιάζοντος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῇ τόλμῃ τοῦ λάμπιδος, καὶ 30

31 παρεχομένου πρὸς τὸν διαιτητὴν τὴν αὐτὴν μαρτυρίαν, ἥνπερ καὶ νῦν πρὸς ὑμᾶς παρέχομαι, τῶν ἐξ ἀρχῆς προσελθόντων αὐτῷ μεθ' ἡμῶν, ὅτι οὔτε τὸ χρυσίον ἔφη ἀπειληφέναι παρὰ τούτου, οὔτε χρήματα αὐτὸν ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν, οὕτως ὁ Λάμπις κατακράτος ἐξελεγχόμενος ψευδῆ μαρτυρῶν, καὶ πονηρὸς
32 ὤν, ὁμολογεῖ μὲν εἰρηκέναι ταῦτα πρὸς τούτους, οὐ μέντοι γε ἐντὸς ὢν εἰπεῖν αὑτοῦ. Καί μοι ἀνάγνωθι ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

33 Ἀκούσας ταύτην ἡμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁ Θεόδοτος πολλάκις, καὶ νομίσας τὸν Λάμπιν ψευδῆ μαρτυρεῖν, οὐκ ἀπέγνω τῆς δίκης· ἀλλ' ἐφῆκεν ὑμᾶς εἰς τὸ δικαστήριον. καταγνῶναι μὲν γὰρ οὐκ ἠβουλήθη, διὰ τὸ οἰκείως ἔχειν Φορμίωνι τούτῳ, ὡς ἡμεῖς ὕστερον ἐπυθόμεθα· ἀπογνῶναι δὲ τῆς δίκης ὤκνει, ἵν' αὐτὸς μὴ ἐπιορκήσειεν. ἐξ
34 αὐτοῦ δὲ τοῦ πράγματος λογίσασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πόθεν ὑμῖν αὖθις, ὁπόθεν ἤμελλεν ἀποδώσειν ἐστὶ τὸ χρυσίον. ἐνθένδε μὲν γὰρ ἐξέπλει, οὐκ ἐνθέμενος εἰς τὴν ναῦν τὰ χρήματα, καὶ ὑποθήκην οὐκ ἔχων· ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἐμοῖς χρήμασιν ἐπιδανεισάμενος. ἐν Βοσπόρῳ δὲ ἀπορίαν τῶν φορτίων κατέλαβε. καὶ τοὺς τὰ ἐ-
35 περόπλοια δανείσαντας μόλις ἀπήλλαξε. καὶ [illegible] μὲν ἐδάνεισεν αὐτῷ δισχιλίας δραχμὰς ἀμφοτερόπλουν, ὥστ' ἀπολαβεῖν Ἀθήνησι δισχιλίας ἑξακοσίας δραχμάς. Φορμίων δέ φησιν ἀποδοῦναι Λάμπιδι ἐν Βοσπόρῳ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι στατῆρας κυζικηνούς· τούτῳ γὰρ προσέχετε τὸν νοῦν· δανεισάμενος ἐγγείων τόκων. ἦσαν
36 δὲ ἐφεκτοὶ οἱ ἔγγειοι τόκοι. ὁ δὲ κυζικηνὸς ἐδύνατο ἐκεῖ εἴκοσι καὶ ὀκτὼ δραχμὰς ἀττικάς. δεῖ δὴ μαθεῖν ὑμᾶς ὅσα φησὶ χρήματα ἀποδεδωκέναι. τῶν μὲν γὰρ ἑκατὸν εἴκοσι στατήρων, γίγνονται τρισχίλιαι τριακόσιαι ἑξήκοντα. ὁ δὲ τόκος ὁ ἔγγειος ἐφεκτὸς τῶν τριάκοντα μνῶν καὶ τριῶν καὶ ἑξήκοντα, πεντακόσιαι δραχμαὶ καὶ
37 ἑξήκοντα. τὸ δὲ σύμπαν κεφάλαιον γίγνεται τόσον καὶ τόσον. ἔστιν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ἢ γνώσεταί ποτε, ὃς ἀντὶ δισχιλίων ἑξακοσίων δραχμῶν τριάκοντα μνᾶς καὶ τριακοσίας* ἀποτίνειν προείλετ' ἄν, καὶ τόκον πεντακοσίας δραχμὰς καὶ ἑξήκοντα δανεισάμενος, ἅς φησιν ἀποδεδωκέναι Φορμίων Λάμπιδι, τρισ-
38 χιλίας ἐννακοσίας εἴκοσιν; ἐξὸν δή αὐτῷ ἀμφοτερόπλουν Ἀθήνησιν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, ἐν Βοσπόρῳ ἀποδίδωκε, τρισὶ καὶ δέκα μνᾶς πλέον; καὶ τοῖς μὲν τὰ ἐπερόπλοια δανείσασι, μόλις τὰ ἀρχαῖα ἀποδίδωκας, οἳ συνέπλευσάν σοι καὶ προσεδρεῦον· τούτῳ δὲ τῷ μὴ παρόντι, οὐ μόνον τἀρχαῖα καὶ τοὺς τόκους ἀπο-
39 δίδως, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπιτίμια τὰ ἐκ τῆς συγγραφῆς ἀπέτινες, οὐδεμιᾶς σοι ἀνάγκης οὔσης; κἀκείνους μὲν οὐκ ἐδεδίεις, οἷς αἱ συγγραφαὶ ἐν Βοσπόρῳ τὴν πρᾶξιν ἐδίδοσαν τοῦ δανείου· τοῦτον δὲ φῂς φροντίζειν, ὃν ἐξ ἀρχῆς, ὥς φασιν, εὐθὺς ἠδίκεις οὐκ ἐνθέμενος τὰ χρήματα εἰς τὴν ναῦν κατὰ τὴν συγγραφὴν Ἀθήνηθεν;
40 καὶ νῦν μὲν εἰς τὸ ἐμπόριον ἥκων, οὗ τὸ συμβόλαιον ἐγένετο, οὐκ ὀκνεῖς ἀποστερεῖν τὸν δανείσαντα· ἐν Βοσπόρῳ δὲ πλείω τῶν δικαίων φῂς ποιεῖν, οὗ δίκην οὐκ ἔμελλες δώσειν; καὶ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ τὰ ἐπερόπλοια δανειζόμενοι, ὅταν ἀπαγγέλλωνται ἐκ τῶν ἐμπορίων, πολλοὺς παρίστανται, ἐπιμαρτυρόμενοι ὅτι τὰ χρήματα ἀπο-
41 κινδυνεύεται τῷ δανείσαντι· σὺ δ' ἐπισκήπτῃ μάρτυρι αὐτῷ τῷ συναδικοῦντι, καὶ οὐδὲ τὸν παῖδα τὸν ἡμέτερον παρέλαβες ἐν Βοσπόρῳ ὄντα, οὔτε τὸν κοινωνόν, οὔτε τὰς ἐπιστολὰς ἀπέδωκας αὐτοῖς, ἃς ἡμεῖς ἀπεδώκαμεν, ἐν αἷς ἐγέγραπτο παρακολουθεῖν

Alter sociorum sine dicam incipit.

ὁ χρύσινος

Stater Cyzicenus aestimatur 28 drachmis Atticis.

μναῖς

Vide Bud. com.

πέντε.

καὶ ἑξήκοντα καὶ πέντε, ἢ πεντακοσίας δραχμάς.

ἀπέδωκε τὸ χρυσίον.

συναδικοῦντι καὶ σοὶ

ἐπηκολουθεῖν σοι, οἷς δεῖ πράττειν; καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί οὐκ ἂν πράξειεν ὁ
τοιοῦτος, ὅστις γράμματα λαβὼν μὴ ἀποδέδωκεν ὀρθῶς καὶ δικαίως; ἢ πῶς οὐ φα-
° πανούργημα. νερόν ἐστιν ὑμῖν τὸ τούτου ° κακούργημα ἐξ αὐτῶν ὧν ἔπραττε; καίτοι, ὦ γῆ καὶ θεοί, 42
προσήκει γε τοσοῦτον χρυσίον ἀποδιδόντα, καὶ πλεῖον τοῦ δανείσματος, περιβόητον
ποιεῖν ἐν τῷ ἐμπορίῳ, καὶ παρακαλεῖν πάντας ἀνθρώπους, πρὸ πάντων δὲ τὸν παῖ-
° σώσαι. δα τὸν τούτου, καὶ τὸν κοινωνόν. ° ἴστε γὰρ δήπου πάντες, ὅτι δανείζονται μὲν μετ' ὀλί-
γων μαρτύρων· ὅταν δ' ἀποδιδῶσι, πολλοὺς παρίστανται μάρτυρας, ἵνα ἐπιεικεῖς δο- 43
κῶσιν εἶναι περὶ τὰ συμβόλαια. σοὶ δ' ἀποδιδόντι τό, τε δάνειον, καὶ τόκους ἀμφο-
τέρους, ἑτεροπλοίᾳ τῷ ἀργυρίῳ κεχρημένῳ, καὶ προστιθέντι ἑτέρας τρεισκαίδε-
κα μνᾶς, πῶς οὐχὶ πολλοὺς ἦν παρακλητέον μάρτυρας; καὶ εἰ τοῦτο ἔπραξας, οὐ-
δ' ἂν εἷς σου μᾶλλον τῶν πλεόντων ἐθαυμάζετο. σὺ δ' ἀντὶ τοῦ πολλοὺς μάρ- 44
τυρας τούτων ποιεῖσθαι, πάντας ἀνθρώπους λανθάνειν ἐπειρῶ, ὥσπερ ἀδικῶν τι. καὶ
εἰ μὲν ἐμοὶ τῷ δανείσαντι ἀπεδίδους, οὐδὲν ἔδει μαρτύρων· τὴν γὰρ συγγραφὴν
° ἀπήλλαξας ἀνελόμενος, ° ἀπήλλαξας ἂν τοῦ συμβολαίου, νῦν δ' οὐδ' ἐμοί, ἀλλ' ἑτέρῳ ὑπὲρ
ἐμοῦ ἀπεδίδους, καὶ οὐκ Ἀθήνησιν, ἀλλ' ἐν Βοσπόρῳ, καὶ τῆς συγγραφῆς σοι κει- 45
μένης Ἀθήνησι καὶ παρ' ἐμέ, καὶ ᾧ τὸ χρυσίον ἀπεδίδους, ὄντος θνητοῦ, καὶ πελά-
γους τοσούτου μέλλοντος πλεῖν, μάρτυρα οὐδένα ἐποιήσω, οὔτε δοῦλον, οὔτ' ἐλεύθερον.
ἡ γὰρ συγγραφή με, φησί, τῷ ναυκλήρῳ ἐκέλευεν ἀποδοῦναι τὸ χρυσίον. μάρτυρας
° εἰ δὲ ° γε, οὐκ ἐκώλυε παρακαλεῖν, οὐδὲ τὰς ἐπιστολὰς ἀποδοῦναι. καὶ οἶδε μὲν πρὸς 45
σὲ δύο συγγραφὰς ἐποιήσαντο ὑπὲρ τοῦ συμβολαίου, ὡς ἂν σοι μάλιστ' ἀπιστοῦν-
τες. σὺ δὲ μόνος μόνῳ φῂς δοῦναι τῷ ναυκλήρῳ τὸ χρυσίον, εἰδὼς κατὰ τοῦ κειμέ-
νην Ἀθήνησι συγγραφὴν πρὸς τοῦτον. λέγει δέ, ὡς ἡ συγγραφή, σωθείσης τῆς νεώς,
αὐτὸν ἀποδοῦναι κελεύει τὰ χρήματα, καὶ παρενθέσθαι τὰ χρέσματα εἰς τὴν ναῦν 47
κελεύει σε. εἰ δὲ μή, πεντακισχιλίας δραχμὰς ἀποτίνειν. σὺ δὲ τοῦτο μὲν τῆς συγ-
° ἐξ ἀρχῆς γραφῆς οὐ λαμβάνεις, παραβεβηκὼς δ' εὐθύς, καὶ τὰ χρήματα ἐξ ἀρχῆς οὐκ
ἐνθέμενος, ἀμφισβητεῖς πρὸς ἓν ῥῆμα τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ, καὶ τοῦτο ἀνῃρηκὼς
αὐτός. ὁπότε γὰρ ἐν τῷ Βοσπόρῳ φῂς μὴ τὰ χρήματα ἐνθέσθαι εἰς τὴν ναῦν, 48
ἀλλὰ τὸ χρυσίον τῷ ναυκλήρῳ ἀποδοῦναι, τί ἔτι περὶ τῆς νεὼς διαλέγῃ; οὐ γὰρ με-
τέσχηκας τοῦ κινδύνου, διὰ τὸ μηδὲν ἐνθέσθαι. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
° ὡθούμενος. ναῖοι, ὥρμησεν ἐπὶ ταύτην τὴν σκῆψιν, ὡς ἐνθέμενος τὰ χρήματα εἰς τὴν ναῦν.
ἐπειδὴ δὲ τοῦτο ἐκ πολλῶν ἔμελλεν ἐξελεγχθήσεσθαι ψευδόμενος, ἔκ τε τῆς ἀπο- 49
γραφῆς τῆς ἐν Βοσπόρῳ παρὰ τοῖς ἐλλιμενισταῖς, καὶ ὑπὸ τῶν ἐμπορίῳ ἐπιδημού-
των κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, τηνικαῦτα μεταβαλόμενος συνίσταται μετὰ τοῦ Λάμπι-
δος, καὶ φησὶν ἐκείνῳ τὸ χρυσίον ἀποδεδωκέναι, ἐφόδιον μὲν λαβὼν τό, τὴν συγ-
° ἀπόρους. γραφὴν κελεύειν, οὐκ ἂν ἡγούμενος δ' ἡμᾶς ° ἀπόρους ἐλέγξαι, ὅσα μόνοι πρὸς 50
αὐτοὺς αὐτοὶ πράξειαν. καὶ ὁ Λάμπις, ὅσα μὲν εἶπε πρὸς ἐμὲ πρὶν ὑπὸ τούτου
διαφθαρῆναι, οὐκ ἐντὸς ὢν αὐτοῦ φησὶν [illegible] ἐπειδὴ δὲ τὸ χρυσίον τοῦτον ἐπεί-
σατο, τότε ἐντὸς εἶναί φησιν αὑτοῦ, καὶ πάντ' ἀκριβῶς μνημονεύειν. εἰ μὲν οὖν, ὦ
ἄνδρες δικασταί, ἐμοῦ μόνου κατεφρόνει Λάμπις, οὐδὲν μὲν ἦν θαυμαστόν. νῦν δέ, 51
° ὑμᾶς. πολλῷ δεινότερα τούτου πέπρακται αὐτῷ πρὸς πάντας °. κήρυγμα γὰρ ποιησα-
μένου Παιρισάδου ἐν Βοσπόρῳ, ἐάν τις βούληται Ἀθήναζε εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον
σιτηγεῖν, ἀτελῆ τὸν σῖτον ἐξάγειν, ἐπιδημῶν ἐν τῷ Βοσπόρῳ Λάμπις, ἔλαβε τὴν

52 ἐξαγωγὴν τοῦ σίτου, καὶ τὴν ἀτέλειαν ἐπὶ τῷ τῆς πόλεως ὀνόματι. γεμίσας δὲ ναῦν μεγάλην σίτου, ἐκόμισεν εἰς Ἄκανθον κἀκεῖ διέθετο προσκοινωνήσας τούτῳ ἀπὸ τῶν ἡμετέρων χρημάτων. καὶ ταῦτ᾽ ἔπραξεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἰκῶν μὲν Ἀθήνησιν, οὔσης δ᾽ αὐτῷ γυναικὸς ἐνθάδε καὶ παίδων, τῶν δὲ νόμων τὰ ἔσχατα ἐπιτίμια 53 προστεθηκότων, εἴ τις οἰκῶν Ἀθήνησιν ἄλλοθί που σιτηγήσειεν, ἢ εἰς τὸ Ἀττικὸν ἐμπόριον. ἔτι δ᾽ ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ, ἐν ᾧ ὑμῶν οἱ μὲν ἐν τῷ ἄστει οἰκοῦντες, διεμετροῦντο ἄλφιτα ἐν τῷ ᾠδείῳ· οἱ δ᾽ ἐν τῷ Πειραιεῖ, ἐν τῷ νεωρίῳ διελάμβανον κατ᾽ ὀβολὸν τοὺς ἄρτους, καὶ ἐπὶ τῆς μακρᾶς στοᾶς, τὰ ἄλφιτα κατὰ ἡμιεκτέον με- 54 τρούμενοι, καὶ καταπατούμενοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τήν τε μαρτυρίαν καὶ τὸν νόμον.

[Margin: Ἡμίεκτον, 12 pars medimni. Medimnus 162 librae. — 13 librae 1/2]

Μαρτυρία. Νόμος.

Φορμίων τοίνυν τούτῳ χρώμενος κοινωνῷ καὶ μάρτυρι, οἴεται δεῖν ἀποστερῆσαι 55 τὰ χρήματα ἡμᾶς, οἵγε σιτηγοῦντες διατετελέκαμεν εἰς τὸ ἡμέτερον ἐμπόριον, καὶ τρεῖς ἤδη καιροὺς κατειληφότων τὴν πόλιν, ἐν οἷς ὑμεῖς τοὺς χρησίμους τοῦ δήμου ἐξητάζετε, οὐδενὸς τούτων ἀπελειφθείημεθα· ἀλλ᾽ ὅτε μὲν Ἀλέξανδρος εἰς Θήβας παρῄει, ἐπεδώκαμεν ὑμῖν τάλαντον ἀργυρίου. ὅτε δὲ ὁ σῖτος ἐπετιμήθη 56 πρότερον, καὶ ἐγένετο ἑκκαίδεκα δραχμῶν, εἰσαγαγόντες πλείους ἢ μυρίους μεδίμνους πυρῶν, διεμετρήσαμεν ἡμῖν τῆς καθεστηκυίας τιμῆς πέντε δραχμῶν τὸν μέδιμνον. καὶ ταῦτα πάντες ἴστε ἐν τῷ πομπείῳ διαμετρούμενοι. πέρυσι δὲ εἰς τὴν σιτωνίαν τὴν ὑπὲρ τοῦ δήμου, τάλαντον ὑμῖν ἐπεδώκαμεν, ἐγώ τε καὶ ὁ ἀ- 57 δελφός. Καί μοι ἀνάγνωθι τούτων τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

[Margin: ὑμέτερον — ὑμῖν]

Ἀλλὰ μὴν εἴγε δεῖ καὶ τούτοις τεκμαίρεσθαι, οὐκ εἰκὸς ἦν ἐπιδιδόναι μὲν ἡμᾶς τοσαῦτα χρήματα ἵνα παρ᾽ ὑμῶν δόξαν ἔχωμεν, συκοφαντεῖν δὲ Φορμίωνα, ἵνα τὴν ὑπάρχουσαν ἐπιείκειαν ἀποβάλωμεν. δικαίως ἂν οὖν βοηθήσαιτε ἡμῖν, ὦ 58 ἄνδρες δικασταί. ἐπέδειξα γὰρ ὑμῖν, οὔτ᾽ ἐξ ἀρχῆς τὰ φορτία ἐνθέμενον τοῦτον εἰς τὴν ναῦν ἀπάντων ὧν ἐδανείσατο Ἀθήνηθεν, τῶν τε ἐν τῷ Βοσπόρῳ προσεστηκότων τοὺς τὰ ἑτερόπλοια δανεισάντων μόλις διαλύσαντα· ἔτι δὲ οὐκ εὐποροῦντα, οὐδ᾽ οὕτως ὄντ᾽ ἀβέλτερον, ὥστε ἀντὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν, τριάκοντα μνᾶς καὶ ἐννέα ἀποδοῦναι. 59 πρός τε τούτοις, ὅτι ἀποδοῦναί φησι τὸ χρυσίον Λάμπιδι, οὔτε παραλαβόντα τὸν παῖδα τὸν ἐμόν, οὔτε τὸν κοινωνὸν ἐπιδημοῦντα ἐν Βοσπόρῳ. ἐμοὶ δὲ Λάμπις αὐτὸς μαρτυρῶν φαίνεται, ὡς οὐκ ἀπείληφε τὸ χρυσίον πρὶν ὑπὸ τούτου διαφθαρῆναι. καίτοι εἰ καθ᾽ ἓν ἕκαστον οὕτως ἐδίκαζε Φορ- 60 μίων, οὐκ οἶδ᾽ ὅπως ἂν ἄλλως ἄμεινον ἀπελογήσατο. ὑπὲρ δὲ τοῦ τὴν δίκην εἰσαγώγιμον εἶναι, ὁ νόμος αὐτὸς διαμαρτύρεται, κελεύων τὰς δίκας εἶναι τὰς ἐμπορικὰς τῶν συμβολαίων Ἀθήνησι, καὶ εἰς τὸ τῶν Ἀθηναίων ἐμπόριον, καὶ οὐ μόνον Ἀθήνησιν, ἀλλὰ καὶ ὅσα ἂν γένηται ἕνεκα τοῦ πλοῦ τοῦ Ἀθήναζε. Λαβὲ δή μοι τοὺς 61 νόμους. Νόμος.

[Margin: πραθέντων — ὑμῶν — τῶν — τῶν — Νόμοι]

Ὡς μὲν τοίνυν γέγονε τὸ συμβόλαιον πρὸς Φορμίωνα Ἀθήνησιν οὐδ᾽ αὐτοὶ ἐξαρνοῦνται, παραγράφονται δὲ τὴν δίκην, ὡς οὐκ εἰσαγώγιμον οὖσαν. ἀλλ᾽ εἰς ποῖον δικαστήριον εἰσέλθωμεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὴ πρὸς ὑμᾶς, οὗπερ τὸ συμβόλαιον ἐ- 62 ποιησάμεθα; δεινὸν γὰρ ἂν εἴη, εἰ μὲν ἕνεκα τοῦ πλοῦ τοῦ Ἀθήναζε ἠδικούμην, εἶναί μοι παρ᾽ ὑμῖν τὸ δίκαιον λαβεῖν παρὰ Φορμίωνος· ἐπειδὴ δὲ τὸ συμβόλαιον

[Margin: χ. δὲ ὡς οὐκ εἰσαγώγιμον τὴν δίκην οὖσαν — τοῦ πλοῦ τοῦ]

ἐν τῷ

ἐν ὑμετέρῳ ἐμπορείῳ γέγονε, μὴ φάσκειν τούτοις πρὸς ὑμῖν ὑφέξειν τὴν δίκην. καὶ
ὅτε μὲν Θεοδότῳ τὴν δίαιταν ἐπετρέψαμεν, ὡμολόγησεν εἶναι κατὰ ἑαυτὸν ἐμοὶ
τὴν δίκην εἰσαγώγιμον· νῦν δὲ τοὐναντίον λέγουσιν, ὧν πρότερον αὐτοὶ συγκεχω- 63
ρήκασιν, ὡς δέον παρὰ μὲν τῷ Θεοδότῳ τῷ ἰσοτελεῖ, ὑπάρχειν αὐτοῖς δίκην ἄνευ
παραγραφῆς· ἐπειδὴ δ' εἰς τὸ Ἀθηναίων δικαστήριον εἰσερχόμεθα, μηκέτ' εἰσαγώ-
γιμον εἶναι τὴν δίκην. ἐνθυμοῦμαι δ' ἔγωγε τί ἄν ποτε εἰς τὴν παραγραφὴν
ἔγραψεν, εἰ ὁ Θεόδοτος ἀπέγνω τῆς δίκης, ὅπου νῦν, γνόντος τοῦ Θεοδότου ἀπιέναι 64
ἡμᾶς εἰς τὸ δικαστήριον, οὔ φησι τὴν δίκην εἶναι εἰσαγώγιμον πρὸς ὑμῖν, πρὸς οὓς
* ἔτι. ἐκεῖνος ἔγνω ἀπιέναι. πάθοιμι μέντ' ἂν * δεινότατα, εἰ οἱ μὲν νόμοι τῶν Ἀθήνησι
συμβολαίων κελεύουσι τὰς δίκας εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας· ὑμεῖς δ' ἀπογνοίη-
τε τῆς δίκης, ὀμωμοκότες κατὰ τοὺς νόμους ψηφιεῖσθαι. τοῦ μὲν οὖν δανεῖσαι ἡμᾶς 65
τὰ χρήματα, αἵ τε συνθῆκαι, καὶ αὐτὸς οὗτός ἐστι μάρτυς· τοῦ δ' ἀποδεδωκέναι, οὐ-
* αὐτός. δείς ἐστι μάρτυς ἔξω τοῦ Λάμπιδος τοῦ συναδικοῦντος. καὶ τοῦτο μὲν εἰς ἐκεῖνον
μόνον ἀναφέρει τὴν ἀπόδοσιν· ἐγὼ δέ, εἴς τε τὸν Λάμπιν αὐτόν, καὶ τοὺς ἀκούσαν-
τας αὐτοῦ, ὅτι οὐκ ἔφη ἀπειληφέναι τὸ χρυσίον. τούτῳ μὲν οὖν, τοὺς ἐμοὺς μάρ- 66
* ἐλοῦσι. τυρας ἔξεστι κρίνειν, εἰ μή φησιν * ἀληθῆ μαρτυρεῖν αὐτούς. ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω τί χρή-
σομαι τοῖς τούτου μάρτυσιν, οἵ φασιν εἰδέναι τὸν Λάμπιν μαρτυροῦντα ἀπειλη-
φέναι τὸ χρυσίον. εἰ μὲν γὰρ ἡ μαρτυρία ἡ τοῦ Λάμπιδος κατεβέβλητο ἐν ταύτῃ,
* ὑπὸ ἴσως ἂν ἔφασαν * αὐτοὶ δίκαιοι εἶναι ἐπισκήπτεσθαί με ἐκείνῳ. νῦν δ' οὔτε τὴν 67
μαρτυρίαν ταύτην ἔχω, οὗτός τε οἴεται δεῖν ἀθῷος εἶναι, οὐδὲν βέβαιον ἔλεγχον
καταλιπὼν ὧν πείθει ὑμᾶς ψηφίσασθαι. πῶς δ' οὐκ ἂν εἴη ἄτοπον, εἰ αὐτοῦ
Φορμίωνος ὁμολογοῦντος δανείσασθαι, φάσκοντος δὲ ἀποδεδωκέναι, τὸ μὲν ὁμο-
λογούμενον ὑπ' αὐτοῦ τούτου ἄκυρον ποιήσετε, τὸ δ' ἀμφισβητούμενον κύριον 68
ψηφιεῖσθε; καὶ ὁ μὲν Λάμπις, ᾧ οὗτος ἐπισκήπτεται, μαρτυρεῖ ἔξαρνος γενόμενος τὸ
ἐξ ἀρχῆς, ὡς οὐκ ἀπείληφε τὸ χρυσίον· ὑμεῖς δὲ γνόντες ὡς ἀπείληφ' ἐκεῖνος, οὐκ
* ἀπ. * ἐστὲ μάρτυρες τοῦ πράγματος; καὶ ὅσα μὲν εἶπε μετὰ τῆς ἀληθείας, μὴ χρῆσθε
ἐν τεκμηρίῳ, ἃ δ' ἐψεύσατο ὕστερον ἐπειδὴ διεφθάρη, πιστότερα ταῦτα ὑπολά- 69
βοιτε εἶναι. καὶ μήν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολὺ δικαιότερόν ἐστι, τοῖς ἐξ ἀρχῆς ῥη-
* παρασκευῆς. κ. ἐξ ἐπιτηδεύματος. θεῖσι τεκμαίρεσθαι μᾶλλον, ἢ τοῖς ὕστερον τεκταινομένοις. τὰ μὲν γάρ, οὐκ ἐκ πα-
ρασκευῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀληθείας ἔλεγε· τὰ δ' ὕστερον, ψευδόμενος, καὶ πρὸς τὸ συμ-
φέρον αὐτῷ. ἀναμνήσθητε δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐδ' αὐτὸς ὁ Λάμπις ἔξαρ- 70
νος ἐγένετο, ὡς οὐκ εἴη εἰρηκώς, ὅτι οὐκ ἀπείληφε τὸ χρυσίον· ἀλλ' εἰπεῖν μὲν
ὡμολόγει· οὐ μέντοι γε ἐντὸς ὢν αὑτοῦ εἰπεῖν. οὐκοῦν ἄτοπον, εἰ τῆς ἐκείνου μαρτυ- 543
ρίας, τὸ μὲν πρὸς τοῦ ἀποστεροῦντος πιστῶς ἀκούσεσθε, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν ἀποστε-
ρουμένων, ἄπιστον ἔσται παρ' ὑμῖν. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὑμεῖς γάρ ἐστε οἱ 71
αὐτοί, οἱ τὸν ἐπιδεδανεισμένον ἐκ τοῦ ἐμπορείου πολλὰ χρήματα, καὶ τοῖς δανεισταῖς
οὐ παρέχοντα τὰς ὑποθήκας, θανάτῳ ζημιώσαντες, εἰσαγγελθέντα ἐν τῷ δή-
μῳ, καὶ ταῦτα πολίτην ὑμέτερον ὄντα, καὶ πατρὸς ἐστρατηγηκότος. ἡγεῖσθε γὰρ τοὺς
τοιούτους, οὐ μόνον τοὺς ἐντυγχάνοντας ἀδικεῖν, ἀλλὰ καὶ κοινῇ βλάπτειν τὸ ἐμπό- 72
ριον ὑμῶν, εἰκότως. αἱ γὰρ ἐμπορεῖαι τοῖς ἐργαζομένοις οὐκ ἀπὸ τῶν δανειζομέ-
νων, ἀλλ' ἀπὸ τῶν δανειζόντων εἰσί. καὶ οὔτε ναῦν, οὔτε ναύκληρον, οὔτ' ἐπιβά-
την ἔστ' ἀναχθῆναι, τὸ τῶν δανειζόντων μέρος ἂν ἀφαιρεθῇ. ἐν μὲν οὖν τοῖς

Timotheus ... Cononis filius. Vide Plutar. in Demosthene ... 562.

νόμοις, πολλαὶ καὶ καλαὶ βοήθειαί εἰσιν αὐτοῖς. * ὑμᾶς δεῖ τοὺς ἐπανορθοῦντας φαίνεσθαι, καὶ μὴ συγχωροῦντας τοῖς πονηροῖς, ἵν' ὑμῖν ὡς πλείστη ὠφέλεια τὸ ἐμπόριον ᾖ. ἔσται δὲ, ἐὰν φυλάττητε τοὺς τὰ ἑαυτῶν προϊεμένους, καὶ μὴ ἐπιτρέπητε ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τῶν τοιούτων θηρίων. ἐγὼ μὲν οὖν ὅσαπερ οἷός τ' ἦν, εἴρηκα. καλῶ δὲ καὶ ἄλλον τινὰ τῶν φίλων, ἐὰν κελεύητε.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ παραγραφὴν λόγου.

Ἀνδροκλῆς δανείσας χρήματα Ἀρτέμωνι Φασηλίτῃ τὸ γένος, ἐμπόρῳ, τελευτήσαντος ἐκείνου πρὶν ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, εἰσπράττει τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Λάκριτον τὸν σοφιστὴν, δύο προβαλλόμενος δίκαια· ὅτι τε παρόντος Λακρίτου καὶ ἀναδεξαμένου τὸ ἀργύριον ἐδάνεισε τῷ Ἀρτέμωνι, καὶ ὅτι κληρονόμος ἐστὶ * τοῦ Ἀρτέμωνος Λάκριτος. ὁ δὲ, τῆς μὲν κληρονομίας ἀφίστασθαί φησι, παραγράφεται δὲ τὴν δίκην λέγων μηδὲν ἑαυτῷ πρὸς Ἀνδροκλέα συμβόλαιον εἶναι, μηδὲ συγγραφὴν μηδεμίαν. πάντως δὲ καὶ τὸ ἀναδέξασθαι ἔξαρνος γίνεται. οὐδὲ γὰρ ἂν τοῦτο ὁμολογῶν ἠγωνίζετο πρὸς τὴν ἔκτισιν. οὐκ ὀρθῶς δέ τινες ἐνόμισαν τὸν λόγον μὴ γνήσιον εἶναι, ἀπατηθέντες τεκμηρίοις. τὸ μὲν γὰρ τῆς φράσεως ἀνειμένον, οὐκ ἀσθενείας, ἰδιωτικοῖς ἀγῶσι. τὸ δὲ διὰ τὸν ἀνάγκην κατὰ τὴν τοῦ προσώπου ὑποκειμένου συνήθειαν, δῆλός ἐστιν οἰομαχῶν. πρὸς δὲ τὴν παραγραφὴν ἀσθενέστερον ἀπήντησε διὰ τὸ πρᾶγμα τὸ πονηρόν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΛΑΚΡΙΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗΝ ΛΟΓΟΣ.

1 ΟΥΔΕΝ καινὸν διαπράττονται οἱ Φασηλιῶται, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀλλ' ἅπερ εἰώθασιν. οὗτοι γὰρ δεινότατοι μέν εἰσι δανείσασθαι χρήματα ἐν τῷ ἐμπορίῳ, ἐπειδὰν δὲ λάβωσι, καὶ συγγραφὴν συγγράψωνται ναυτικὴν, εὐθὺς ἐπελάθοντο καὶ τῶν 2 συγγραφῶν, καὶ τῶν νόμων, καὶ ὅτι δεῖ ἀποδοῦναι αὐτοὺς ἃ ἔλαβον. καὶ οἴονται, ἐὰν ἀποδῶσιν, ὥσπερ τῶν ἰδίων τι τῶν ἑαυτῶν ἀπολωλεκέναι· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἀποδοῦναι, σοφίσματα εὑρίσκουσι, καὶ παραγραφὰς, καὶ προφάσεις, καὶ εἰσὶ πονηρότατοι ἀνθρώπων καὶ ἀδικώτατοι. τεκμήριον δὲ τού-3 του. πολλῶν γὰρ ἀφικνουμένων εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, πλείους δίκαι εἰσὶν ἑκάστοτε αὐτοῖς τοῖς Φασηλιώταις, ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν. οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοί εἰσιν. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, χρήματα δανείσας Ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ κατὰ τοὺς ἐμπορικοὺς νόμους, εἰς τὸν Πόντον, καὶ πάλιν Ἀ-4 θήναζε· τελευτήσαντος δ' ἐκείνου πρὶν ἀποδοῦναί μοι τὰ χρήματα, Λακρίτῳ τουτῳὶ εἴληχα τὴν δίκην ταύτην κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους τούτους, καθ' οὕσπερ τὸ συμβόλαιον ἐποιησάμην, ἀδελφῷ ὄντι τούτῳ ἐκείνου, καὶ ἔχοντι πάντα τὰ Ἀρτέμωνος, καὶ ὅσα ἐνθάδε κατέλιπε, καὶ ὅσα ἦν αὐτῷ ἐν τῇ Φασήλιδι, καὶ κληρονόμῳ 5 ὄντι τῶν ἐκείνου ἁπάντων, καὶ οὐκ ἂν ἔχοντος τούτου δεῖξαι νόμον, ὅστις αὐτῷ δίδωσιν ἐξουσίαν ἔχειν μὲν τὰ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ διῳκηκέναι ὅπως ἐδόκει αὐτῷ, μὴ ἀποδοῦναι δὲ τὰ ἀλλότρια χρήματα, ἀλλὰ λέγει νῦν, ὅτι οὐκ ἔστι κληρονόμος, ἀλλ' ἀφίσταται τῶν ἐκείνου. ἡ μὲν οὖν τουτουὶ Λακρίτου πονηρία τοιαύτη ἐστίν. ἐγὼ δὲ ὑμῶν 6 δέομαι, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου περὶ τοῦ πράγματος τουτουί· κἂν ἐξελέγξω αὐτὸν ἀδικοῦντα ἡμᾶς τε τοὺς δανείσαντας, καὶ ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον, βοηθεῖτε

βοηθήσατε ἡμῖν τὰ δίκαια. ἐγὼ γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν ἐγνώριζον τοὺς ἀνθρώπους τούτους. Θρασυμήδης δὲ ὁ Διοφάντου υἱὸς ἐκείνου τοῦ σφηττίου, καὶ μελάνωπος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἐπιτήδειοί μοι εἰσὶ, καὶ χρώμεθα ἀλλήλοις ὡς οἷόν τε μάλιστα. οὗτοι προσῆλθόν μοι μετὰ λακρίτου τουτουὶ, ὁπόθεν δήπουθεν ἐγνωρισμένοι τούτῳ· οὐ γὰρ οἶδα· καὶ ἐδέοντό μου δανεῖσαι χρήματα εἰς τὸν πόντον ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ, καὶ ἀπολλοδώρῳ, ὅπως ἐνεργοὶ ὦσιν, οὐδὲν εἰδὼς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐδὲ ὁ θρασυμήδης τὴν τούτων πονηρίαν, ἀλλ᾽ οἰόμενος εἶναι ἐπιεικεῖς ἀνθρώπους, καὶ οἵουσπερ προσεποιοῦντο καὶ ἔφασαν εἶναι, καὶ ἡγούμενος αὐτοὺς ποιήσειν πάντα, ὅσαπερ ὑπισχνοῦντο καὶ ἀνεδέχετο λάκριτος οὑτοσί. πλεῖστον δ᾽ ἦν ἄρα ἐψευσμένος, καὶ οὐδὲν ᾔδει οἵοις θηρίοις ἐπλησίαζε τοῖς ἀνθρώποις τούτοις. κἀγὼ πεισθεὶς ὑπὸ τοῦ θρασυμήδους, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ λακρίτου τουτουὶ ἀναδεχομένου μοι πάντ᾽ ἔσεσθαι τὰ δίκαια παρὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν αὐτοῦ, ἐδάνεισα μετὰ ξένου τινὸς ἡμετέρου καρυστίου, τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου. βούλομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τῆς συγγραφῆς ἀκοῦσαι ὑμᾶς πρῶτον, καθ᾽ ἣν ἐδανεισάμεθα τὰ χρήματα, καὶ τῶν μαρτύρων τῶν παραγενομένων τῷ δανείσματι. ἔπειτα καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐπιδείξομεν, οἷα ἐτοιχωρύχησαν οὗτοι περὶ τὸ δάνειον. Λέγε τὴν συγγραφήν· ἔπειτα τὰς μαρτυρίας.

Συγγραφή.

Ἐδάνεισαν ἀνδροκλῆς σφήττιος, καὶ ναυκράτης καρύστιος, ἀρτέμωνι καὶ ἀπολλοδώρῳ φασηλίταις, ἀργυρίου τρισχιλίας δραχμὰς ἀθήνηθεν εἰς μένδην, ἢ σκιώνην, καὶ ἐντεῦθεν εἰς βόσπορον. ἐὰν δὲ βούλωνται, τῆς ἐπ᾽ ἀριστερὰ μέχρι βορυσθένους, καὶ πάλιν ἀθήναζε, ἐπὶ διακοσίαις εἰκοσιπέντε τὰς χιλίας. ἐὰν δὲ μετ᾽ ἀρκτοῦρον ἐκπλεύσωσιν ἐκ τοῦ πόντου ἐφ᾽ ἱερὸν, ἐπὶ τριακοσίαις τὰς χιλίας, ἐπὶ οἴνου κεραμίοις μενδαίοις τρισχιλίοις. ὃς πλευσεῖται ἐκ μένδης, ἢ σκιώνης ἐν τῇ εἰκοσόρῳ, ἣν ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποτιθέασι δὲ ταῦτα, οὐκ ὀφείλοντες ἐπὶ τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον, οὐδ᾽ ἐπιδανείσονται. καὶ ἀπάξουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τοῦ πόντου ἀντιφορτισθέντα, πάλιν ἀθήναζε ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἅπαντα. σωθέντων δὲ τῶν χρημάτων ἀθήναζε, ἀποδώσουσιν οἱ δανεισάμενοι τοῖς δανείσασι, τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφὴν, ἡμερῶν εἴκοσιν, ἀφ᾽ ἧς ἂν ἔλθωσιν ἀθήναζε, ἐντελὲς, πλὴν ἐκβολῆς ἣν ἂν οἱ σύμπλοι ψηφισάμενοι κοινῇ ἐκβάλωνται. καὶ ἄν τι πολεμίοις ἀποτίσωσι, τῶν δ᾽ ἄλλων ἁπάντων ἐντελές. καὶ παρέξουσι τοῖς δανείσασι τὴν ὑποθήκην ἀνέπαφον κρατεῖν, ἕως ἂν ἀποδῶσι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφήν. ἐὰν δὲ μὴ ἀποδῶσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ, τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν ἐξέστω ὑποθῆναι, καὶ ἀποδόσθαι τῆς ὑπαρχούσης τιμῆς. καὶ ἐάν τι ἐλλείπῃ τοῦ ἀργυρίου, οὗ δεῖ γενέσθαι τοῖς δανείσασι κατὰ τὴν συγγραφὴν, παρὰ ἀρτέμωνος καὶ ἀπολλοδώρου ἔστω ἡ πρᾶξις τοῖς δανείσασι, καὶ ἐκ τῶν τούτων ἁπάντων, καὶ ἀλίων, καὶ ναυτικῶν πανταχοῦ ὅπου ἂν ὦσι, καθάπερ δίκην ὠφληκότων καὶ ὑπερημέρων ὄντων, καὶ ἑνὶ ἑκατέρῳ τῶν δανεισαμένων, καὶ ἀμφοτέροις. ἐὰν δὲ μὴ εἰσβάλωσι μείναντες ἐπὶ τὶ ἡμέρας δέκα ἐν ἑλλησπόντῳ, ἐξελόμενοι ὅπου ἂν μὴ συλῶσιν ἀθηναίοις, καὶ ἐντεῦθεν καταπλεύσαντες ἀθήναζε, τοὺς τόκους ἀποδιδόντων τοὺς πέρυσι γραφέντας εἰς τὴν συγγραφήν. ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ ἀνήκεστον, ἐν ᾗ ἂν πλέῃ τὰ χρήματα, σωτηρία ἔστω τῶν ὑποκειμένων. τὰ δὲ περιγενόμενα, κοινὰ ἔστω τοῖς δανείσασι. κυριώτερον δὲ περὶ

ὑποθεῖναι. ἐγγείων. κυνί. σῦλαι ὦσι.

τούτων, ἄλλο μηδὲν εἶναι τῆς συγγραφῆς. Μάρτυρες.

Φορμίων πειραιεὺς, κηφισόδοτος βοιώτιος, ἡλιόδωρος πιτθεύς. Λέγε δὲ καὶ τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

18 Αρχενομίδης ἀρχεδάμαντος ἀναγυράσιος, μαρτυρεῖ συνθήκας παρ' ἑαυτῷ καταθέσθαι ἀνδροκλέα σφήττιον, ναυκράτην καρίστιον ἀρτέμωνα, ἀπολλόδωρον φασηλίτας, καὶ εἶναι παρ' ἑαυτῷ ἔτι κειμένην τὴν συγγραφήν. Λέγε δὲ καὶ τὴν τῶν παραγενομένων μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

19 Θεόδοτος ἰσοτελὴς, χαρῖνος ἐπιχάρους, λευκονοεὺς φορμίων ὁ κηφισοφῶντος πειραιεὺς, κηφισόδωρος βοιώτιος, μαρτυροῦσι παραγενέσθαι, ὅτ' ἐδάνεισεν ἀνδροκλῆς ἀπολλοδώρῳ καὶ ἀρτέμωνι, ἀργυρίου τρισχιλίας δραχμὰς, καὶ εἰδέναι τὴν συγγραφὴν καταθεμένους παρὰ ἀρχενομίδῃ ἀναγυρασίῳ. κατὰ τὴν συγγραφὴν ταύ-
20 την, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐδάνεισα τὰ χρήματα ἀρτέμωνι τῷ τούτου ἀδελφῷ, κελεύοντος τούτου, καὶ ἀναδεχομένου, πάντα ἔσεσθαί μοι τὰ δίκαια κατὰ τὴν συγγραφὴν, καθ' ἣν ἐδάνεισα τούτου αὐτοῦ γράφοντος καὶ σημηναμένου ἐπειδὴ ἐγράφη. οἱ μὲν γὰρ ἀδελφοὶ οἱ τούτου, ἔτι νεώτεροι ἦσαν, μειράκια κομιδῇ. οὗτος δὲ λάκριτος
21 φασηλίτης, μέγα πρᾶγμα, ἰσοκράτους μαθητὴς, οὗτος ἦν ὁ πάντα διοικῶν. καὶ ἑαυτῷ με τὸν νοῦν προσέχειν ἐκέλευε. αὐτὸς γὰρ ἔφη ποιήσειν μοι τὰ δίκαια ἅπαντα, καὶ ἐπιδημήσειν ἀθήναζε, τὸν δὲ ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ ἀρτέμωνα πλευσεῖσθαι ἐπὶ τοῖς χρήμασι. καὶ τότε μὲν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτ' ἐβούλετο τὰ χρήματα
22 λαβεῖν παρ' ἡμῶν, καὶ ἀδελφὸς ἔφη εἶναι καὶ κοινωνὸς τοῦ ἀρτέμωνος, καὶ λόγους θαυμασίους πιθανοὺς ἔλεγεν. ἐπειδὴ δὲ τάχιστα ἐγκρατὴς ἐγένετο τοῦ ἀργυρίου, τοῦτο μὲν διενείμαντο, καὶ ἐχρῶντο ὅ,τι ἐδόκει τούτοις· κατὰ δὲ τὴν συγγραφὴν τὴν ναυτικὴν, καθ' ἣν ἔλαβον τὰ χρήματα, οὔτε μέγα, οὔτε μικρὸν ἔπραττον, ὡς αὐτὸ
23 τὸ ἔργον ἐδήλωσεν. οὑτοσὶ δὲ λάκριτος ἁπάντων ἦν τούτων ὁ ἐξηγητής. καθ' ἕκαστον δὲ τῶν γεγραμμένων ἐν τῇ συγγραφῇ, ἐπιδείξω τούτους οὐδὲν ὁτιοῦν πεποιηκότας ὑγιές. πρῶτον μὲν γὰρ γέγραπται, ὅτι ἐπ' οἴνου κεραμίοις τρισχιλίοις ἐδανείζετο παρ' ἡμῶν τὰς τριάκοντα μνᾶς, ὡς ὑπαρχούσης αὐτοῖς ὑποθήκης ἑτέ-
24 ρων τριάκοντα μνῶν· ὥστε εἰς τὸ ἔλαττον ἀργυρίου τὴν τιμὴν εἶναι τοῦ οἴνου καθισταμένην, σὺν τοῖς ἀναλώμασιν, ὅσα ἔδει ἀναλίσκεσθαι εἰς τὴν κατασκευὴν τὴν περὶ τὸν οἶνον. τὰ δὲ τρισχίλια ταῦτα κεράμια, ἄγεσθαι εἰς τὸν πόντον εἰκοσόρῳ, ἣν ὑβλήσιος ἐναυκλήρει. γέγραπται μὲν ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ,
25 ἣν ὑμεῖς ἀκηκόατε. οὗτοι δὲ ἀντὶ τῶν τρισχιλίων κεραμίων, οὐδὲ πεντακόσια κεράμια εἰς τὸ πλοῖον ἐνέθεντο. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἠγοράσθαι αὐτοῖς τὸν οἶνον ὅσον προσῆκε, τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο ὅσοι ἐδόκει τούτοις. τὰ δὲ κεράμια τὰ τρισχίλια, οὐδ' ἐμέλησεν, οὐδὲ διενοήθησαν ἐνθέσθαι εἰς τὸ πλοῖον κατὰ τὴν συγγραφήν.
26 ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω ταῦτα, λαβὲ τὴν μαρτυρίαν τῶν συμπλεόντων ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ τούτοις. Μαρτυρία.

Ερασικλῆς μαρτυρεῖ κυβερνᾶν τὴν ναῦν, ἣν ὑβλήσιος ἐναυκλήρει, καὶ εἰδέναι ἀπολλόδωρον ἄγοντα οἴνου μενδαίου κεράμια τετρακόσια πεντήκοντα, καὶ οὐ
27 πλείω· ἄλλο δὲ μηδὲν ἀγώγιμον ἄγειν ἐν τῷ πλοίῳ ἀπολλόδωρον εἰς τὸν πόντον. ἱππίας ἀθηνίππου ἁλικαρνασσεὺς, μαρτυρεῖ συμπλεῖν ἐν τῇ ὑβλησίου νηῒ, διοπεύων τὴν ναῦν, καὶ εἰδέναι ἀπολλόδωρον τὸν φασηλίτην ἄγοντα ἐν τῷ πλοίῳ

ἐκ μένδης

ἐκ μένδης εἰς τὸν πόντον, οἴνου μενδαίου κεράμια τριακόσια πεντήκοντα, ἄλλο δὲ μηδὲν φορτίον. πρὸς τοῖς δὲ, ἐξεμαρτύρησεν ἀρχιάδης μνησωνίδου ἀχαρνεύς· σώ- 28
στρατος φιλίππου ἱστιαιόθεν· φιλτιάδης κτησίου ἐξ ὑπαιτέων· διονύσιος δημοκρατίδου χολλίδης. Περὶ μὲν δὴ τοῦ πλήθους τοῦ οἴνου, ὅσον ἔδει αὐτοὺς θέσθαι εἰς τὸ πλοῖον, ταῦτα διεπράξαντο· εὐθὺς ἐντεῦθεν ἀπὸ τῆς πρώτης γεγραμμένης παραβαίνοντες ἤρξαντο μὴ ποιεῖν τὰ γεγραμμένα. μετὰ δὲ ταῦτα, ἔστιν ἐν τῇ συγγραφῇ, ὅτι 29
ὑποτιθέασι ταῦτα ἐλεύθερα, καὶ οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες, καὶ ὅτι οὐδ' ἐπιδανείσονται ἐπὶ τούτοις παρ' οὐδενός. ταῦτα διαρρήδην γέγραπται, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὗτοι δὲ τί ἐποίησαν; ἀμελήσαντες τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ γεγραμμένων, δανείζονται παρά τινος νεανίσκου, ἐξαπατήσαντες, ὡς οὐδενὶ οὐδὲν ὀφείλοντες· καὶ ἡμᾶς τε 30
παρεκρούσαντο, καὶ ἔλαθον δανεισάμενοι ἐπὶ τοῖς ἡμετέροις· ἐκεῖνόν τε τὸν νεανίσκον τὸν δανείσαντα ἐξηπάτησαν, οὐκ ἐπ' ἐλευθέροις τοῖς χρήμασι δανειζόμενοι. τοιαῦτα τούτων ἐστὶ τὰ κακουργήματα. ταῦτα δὲ πάντ' ἐστὶ τὰ σοφίσματα λακρίτου τουτουί. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐπιδανείσαντο τὰ χρήματα παρὰ τὴν συγ- 31
γραφὴν, μαρτυρίας ἀναγνώσεται ὑμῖν τοῦ ἐπιδανείσαντος. Λέγε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἀράτος ἁλικαρνασσεύς, μαρτυρεῖ δανεῖσαι ἀπολλοδώρῳ ἕνδεκα μνᾶς ἀργυρίου, ἐπὶ τῇ ἐμπορίᾳ, ἣν ἦγεν ἐν τῇ ὑβλησίου νηὶ εἰς τὸν πόντον, καὶ τοῖς ἐκεῖθεν ἀν- 32
ταγορασθεῖσι· καὶ μὴ εἰδέναι αὐτὸν δεδανεισμένον παρὰ ἀνδροκλέους ἀργύριον. οὐ γὰρ ἂν δανεῖσαι αὐτὸς ἀπολλοδώρῳ ἀργύριον. αἱ μὲν πανουργίαι, τοιαῦται τῶν ἀνθρώπων τούτων εἰσί. γέγραπται δὲ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ συγγραφῇ, ὦ ἄνδρες δικασταί· ἐπειδὰν ἀποδῶνται ἐν τῷ πόντῳ, ἃ ἦγον, ἀνταγοράζειν πάλιν χρήματα, καὶ ἀν- 33
τιφορτίζεσθαι, καὶ ἀπάγειν ἀθήναζε τὰ ἀντιφορτισθέντα. καὶ ἐπειδὰν ἀφίκωνται ἀθήναζε, ἀποδώσειν εἴκοσιν ἡμερῶν ἡμῖν τὸ ἀργύριον δόκιμον. ἕως δ' ἂν ἀποδῶσι, κρατεῖν τῶν χρημάτων ἀπάντων ἡμᾶς, καὶ ἀνέπαφα παρέχειν τούτους, ἕως ἂν ἀπολάβωμεν. γέγραπται μὲν ταῦτα οὑτωσὶ ἀκριβῶς ἐν τῇ συγγραφῇ. 34
οὗτοι δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνταῦθα καὶ ἀπεδείξαντο μάλιστα τὴν ὕβριν καὶ τὴν ἀναίδειαν τὴν ἑαυτῶν, καὶ ὅτι οὐδὲ μικρὸν προσεῖχον τοῖς γράμμασι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀλλ' ἡγοῦντο εἶναι τὴν συγγραφὴν ἄλλως ὕθλον, καὶ φλυαρίαν. οὔτε γὰρ ἠγόρασαν οὐδὲν ἐν τῷ πόντῳ, οὔτε ἀντιφορτίσαντο, ὥστε ἄγειν ἀ- 35
θήναζε. ἡμεῖς τε οἱ δανείσαντες τὰ χρήματα, ἡκόντων αὐτῶν τούτων ἐκ τοῦ πόντου, οὐκ εἴχομεν ὅτου ἐπιλαβοίμεθα, οὐδ' ὅτου κρατοῖμεν, ἕως ὅπου κομισαίμεθα τὰ ἡμέτερα αὐτῶν. οὐδὲ ἓν γὰρ εἰσήγαγον εἰς τὸν λιμένα τὸν ἡμέτερον οὗτοι. ἀλλὰ πεπόνθαμεν καινότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐν γὰρ τῇ πόλει τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν 36
οὐδὲν ἀδικοῦντες, οὐδὲ δίκην ὠφληκότες οὐδεμίαν αὐτοῖς, σεσυλήμεθα τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ὑπὸ τούτων, φασηλιτῶν ὄντων, ὥσπερ δεδομένων σύλων φασηλίταις κατὰ ἀθηναίων. ἐπειδὰν γὰρ μὴ ἐθέλωσιν ἀποδοῦναι, ἃ ἔλαβον, τί ἄλλο τις ἔχοι ὄνομα θέσθαι τοῖς τοιούτοις, ἢ ὅτι ἀφαιροῦνται βίᾳ τὰ ἀλλότρια; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ- 37
δὲ ἀκήκοα πώποτε πρᾶγμα μιαρώτερον, ἢ ὃ οὗτοι πεπραγμένοι εἰσὶ περὶ ἡμᾶς· καὶ ταῦτα ὁμολογοῦντες λαβεῖν παρ' ἡμῶν τὰ χρήματα. ὅσα μὲν γὰρ ἀμφισβητήσιμά ἐστι τῶν συμβολαίων, κρίσεως δεῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί. τὰ δὲ παρ' ἀμφοτέρων ὁμολογηθέντα τῶν συντιθεμένων, καὶ περὶ ὧν συγγραφαὶ κεῖνται, 38

ναυτικῇ, τέλος ἔχειν ἅπαντες νομίζουσι, καὶ χρῆσθαι προσήκει τοῖς γεγραμμένοις. ὅτι δὲ κατὰ τὴν συγγραφὴν οὐδ' ὁτιοῦν πεποιήκασιν, ἀλλ' εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἀρξάμενοι ἐκακοτέχνουν, καὶ ἐπεβούλευον μηδὲν ὑγιὲς ποιεῖν, ὑπό τε τῶν μαρτύρων καὶ αὐτὰ ὑφ' αὐτῶν ἐξελέγχονται οὑτωσὶ καταφανῶς. 39 ὃ δὲ πάντων δεινότατον διεπράξατο λάκριτος οὑτοσί, δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι. οὗτος γὰρ ἦν ὁ πάντα ταῦτα διοικῶν. ἐπειδὴ γὰρ ἀφίκοντο δεῦρο, εἰς μὲν τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐ καταπλέουσιν, εἰσφορῶν δὲ λιμένα ὁρμίζονται, ὅς ἐστιν ἔξω τῶν σημείων τοῦ ὑμετέρου 40 ἐμπορίου. καὶ ἔστιν ὅμοιον εἰσφορῶν λιμένα ὁρμίσασθαι, ὥσπερ ἂν εἴ τις εἰς αἴγιναν, ἢ εἰς μέγαρα ὁρμίσαιτο. ἔξεστι γὰρ ἀποπλεῖν ἐκ τοῦ λιμένος τούτου ὅποι ἄν τις βούληται, καὶ ὁπηνίκ' ἂν δοκῇ αὐτῷ. καὶ τὸ μὲν πλοῖον ὥρμει ἐνταῦθα πλείους ἢ πέντε καὶ εἴκοσιν ἡμέρας. οὗτοι δὲ περιεπάτουν ἐν τῷ δείγματι τῷ ἡμετέρῳ, καὶ 41 ἡμεῖς προσιόντες διελεγόμεθα, καὶ ἐκελεύομεν τούτους ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἂν ὡς τάχιστα ἀπολάβοιμεν τὰ χρήματα. οὗτοι δὲ ὡμολόγουν τε καὶ ἔλεγον, ὅτι αὐτὰ ταῦτα πράττοιεν. καὶ ἡμεῖς τούτοις προσῆμεν· καὶ ἅμα ἐπεσκοποῦμεν, εἴ τι ἐξαιροῦνται ποθὲν ἐκ πλοίου, ἢ πεντηκοστεύονται. ἐπειδὴ δὲ ἡμέραι τε ἦσαν συχναὶ ἐπι-42 δεδημηκόσι τούτοις, ἡμεῖς τε οὐδ' ὁτιοῦν εὑρίσκομεν, οὔτ' ἐξῃρημένον, οὔτε πεντηκοστευόμενον ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῷ τούτων, ἐνταῦθα ἤδη μᾶλλον προσεκείμεθα ἀπαιτοῦντες. καὶ ἐπειδὴ ἠνωχλοῦμεν αὐτούς, ἀποκρίνεται λάκριτος οὑτοσὶ ὁ ἀδελφὸς ἀρτέμωνος, ὅτι οὐκ ἂν οἷοί τε εἶεν ἀποδοῦναι, ἀλλ' ἀπόλωλεν ἅπαντα τὰ χρή-43 ματα. καὶ ἔφη λάκριτος δίκαιον ἔχειν λέγειν περὶ τούτων. καὶ ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἠγανακτοῦμεν ἐπὶ τοῖς λεγομένοις. πλέον δὲ οὐδὲν ἦν ἀγανακτοῦσιν ἡμῖν· τούτοις γὰρ οὐδ' ὁτιοῦν ἔμελεν. οὐδὲν δὲ ἧττον ἠρωτῶμεν αὐτούς, ὅντινα τρόπον ἀπολωλότα εἴη τὰ χρήματα. λάκριτος δὲ οὑτοσί, ναυαγῆσαι ἔφη τὸ πλοῖον παραπλέον 44 ἐκ παντικαπαίου, εἰς θευδοσίαν. ναυαγήσαντος δὲ τοῦ πλοίου, ἀπολωλέναι τὰ χρήματα τοῖς ἀδελφοῖς τοῖς ἑαυτοῦ, ἃ ἔτυχεν ἐν πλοίῳ ἐνόντα. ἐνεῖναι δὲ τάριχός τε καὶ οἶνον κῷον, καὶ ἄλλα τινά. καὶ ταῦτα πάντα ἔφασαν ἀντιφορτισθέντα μέλλειν αὐτὰ ἄγειν ἀθήναζε, εἰ μὴ ἀπώλετο ἐν τῷ πλοίῳ. καὶ ἃ μὲν ἔλεγε, ταῦτ' ἦν. ἄξιον δὲ 45 ἀκοῦσαι τὴν βδελυρίαν τῶν ἀνθρώπων τουτωνί, καὶ τὴν ψευδολογίαν. πρός τε γὰρ τὸ πλοῖον τὸ ναυαγῆσαν, οὐδὲν ἦν αὐτοῖς συμβόλαιον, ἀλλ' ἦν ἕτερος ὁ δεδανεικὼς ἀθήνηθεν ἐπὶ τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν πόντον, καὶ ἐπὶ τῷ πλοίῳ, ἀντίπατρος ὄνομα ἦν τῷ δεδανεικότι, κιτιεὺς τὸ γένος. τό τε οἰνάριον τὸ κῷον, ὀγδοήκοντα στάμνοι 46 ἐξεστηκότος οἴνου. καὶ τὸ τάριχος ἀνθρώπῳ τινὶ γεωργίαν παρεκομίζετο ἐν τῷ πλοίῳ, ἐκ παντικαπαίου εἰς θευδοσίαν τοῖς ἐργάταις τοῖς περὶ τὴν γεωργίαν χρῆσθαι. τί οὖν ταύτας τὰς προφάσεις λέγουσιν; οὐδὲν γὰρ προσήκει. καί μοι λάβε τὴν μαρτυρίαν, πρῶτον μὲν τὴν ἀπολλωνίδου, ὅτι ἀντίπατρος ἦν ὁ δανείσας ἐπὶ τῷ 47 πλοίῳ. τούτοις δ' οὐδ' ὁτιοῦν προσῆκε τῆς ναυαγίας. ἔπειτα τὴν ἐρασικλέους τοῦ ἱππαίου, ὅτι ὀγδοήκοντα κεράμια μόνα παρήγετο τῷ πλοίῳ.

Μαρτυρία.

Ἀπολλωνίδης ἁλικαρνασσεὺς, μαρτυρεῖ εἰδέναι δανείσαντα ἀντίπατρον κιτιέα 48 τὸ γένος, χρήματα ὑβλησίῳ εἰς τὸν πόντον ἐπὶ τῇ νηί, ἣν ὑβλήσιος ἐναυκλήρει, καὶ τῷ ναύλῳ τῷ εἰς τὸν πόντον. κοινωνεῖν δὲ καὶ αὐτὸν τῆς νεὼς ὑβλησίῳ, καὶ συμπλεῖν ἑαυτοῦ οἰκέτας ἐν τῇ νηί. καὶ ὅτε διεφθάρη ἡ ναῦς, παρεῖναι τοὺς οἰκέτας τοὺς ἑαυτοῦ, καὶ ἀπαγγέλλειν ἑαυτῷ.

ἑαυτῷ, καὶ ὅτι ἡ ναῦς κενὴ διεφθάρη παραπλέουσα εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου. Ἐρασικλῆς μαρτυρεῖ συμπλεῖν Ὑβλησίῳ κυβερνῶντι τὴν ναῦν εἰς τὸν Πόντον. καὶ ὅτι παρέπλει ἡ ναῦς εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου, εἰδέναι κενὴν τὴν ναῦν παραπλέουσαν, καὶ Ἀπολλόδωρον αὐτὸν τὸν φεύγοντα νυνὶ τὴν δίκην, μὴ εἶναι οἶνον ἐν τῷ πλοίῳ· ἀλλὰ παράγεσθαι τὸν ἐκ τῆς Θευδοσίας τινὶ οἰκειωτῶν Κῷα κεράμια περὶ ὀγδοήκοντα. Ἱππίας Ἀθηνίππου Ἁλικαρνασσεὺς μαρτυρεῖ συμπλεῖν Ὑβλησίῳ διαπλέων τὴν ναῦν. καὶ ὅτι περιέπλει ἡ ναῦς εἰς Θευδοσίαν ἐκ Παντικαπαίου, ἐνθέσθαι Ἀπολλόδωρον εἰς τὴν ναῦν ἐρίων ἄγγος ἓν ἢ δύο. καὶ ταρίχους κεράμια ἕνδεκα, ἢ δώδεκα· καὶ δέρματ' αἴγεια, δύο δεσμάς, ἢ τρεῖς· ἄλλο δ' οὐδέν. πρὸς τοῖς δ' ἐξεμαρτύρησαν Εὐφίλητος Δαμοτίμου Ἀφιδναῖος· Ἱππεὺς Τιμοξένου Θυμαιτάδης· Σώστρατος Φιλίππου Ἱστιαιόθεν· Ἀρχενομίδης Στράτωνος Θριάσιος· Φιλτιάδης Κτησικλέους Ξυπεταιών. Ἡ μὲν ἀναίδεια τοιαύτη τῶν ἀνθρώπων τουτωνί ἐστιν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς εἴ τινας πώποτ' ἴστε, ἢ ἀκηκόατε ἐκ τοῦ Πόντου οἶνον Ἀθήναζε κατ' ἐμπορίαν εἰσάγοντας, ἄλλως τε καὶ Κῷον. πᾶν γὰρ δήπου τοὐναντίον εἰς τὸν Πόντον οἶνος εἰσάγεται ἐκ τῶν τόπων τῶν περὶ ἡμᾶς, ἐκ Πεπαρήθου καὶ Κῷος, καὶ Θάσιος, καὶ Μενδαῖος, καὶ ἐξ ἄλλων τινῶν πόλεων παντοδαπός. ἐκ δὲ τοῦ Πόντου, ἕτερά ἐστιν, ἃ εἰσάγεται δεῦρο. κατεχόμενοι δ' ὑφ' ἡμῶν καὶ ἐλεγχόμενοι, εἴ τι περιγένοιτο τῶν χρημάτων ἐν τῷ Πόντῳ, ἀπεκρίνατο Λάκριτος οὑτοσί, ὅτι ἑκατὸν στατῆρες Κυζικηνοὶ περιγένοιντο· καὶ τοῦτο τὸ χρυσίον δεδανεικὼς εἴη ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ Πόντῳ ναυκλήρῳ τινὶ Φασηλίτῃ πολίτῃ, καὶ ἐπιτηδείῳ ἑαυτοῦ· καὶ οὐ δύναιτο κομίσασθαι· ἀλλὰ σχεδόν τι ἀπολωλὸς εἴη καὶ τοῦτο. ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἔλεγε Λάκριτος οὑτοσί. ἡ δὲ συγγραφή, οὐ ταῦτα λέγει, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἀντιφορτισαμένους ἀπάγειν κελεύει Ἀθήναζε, οὐ δανείζειν τούτους ὅτῳ ἂν βούλωνται ἐν τῷ Πόντῳ τὰ ἡμέτερα ἄνευ ἡμῶν· ἀλλ' Ἀθήναζε παρέχειν ἀνέπαφα ἡμῖν, ἕως ἂν ἡμεῖς ἀπολάβωμεν τὰ χρήματα, ἃ ἐδανείσαμεν. Καί μοι ἀναγίγνωσκε τὴν συγγραφὴν πάλιν.

Συγγραφή.

Ἐδάνεισαν Ἀνδροκλῆς Σφήττιος, καὶ Ναυσικράτης Καρύστιος, Ἀρτέμωνι καὶ Ἀπολλοδώρῳ Φασηλίταις, ἀργυρίου δραχμὰς τρισχιλίας, Ἀθήνηθεν εἰς Μένδην, ἢ Σκιώνην, καὶ ἐντεῦθεν εἰς Βόσπορον. ἐὰν δὲ βούλωνται τὴν ἐπ' ἀριστερὰ μέχρι Βορυσθένους, καὶ πάλιν Ἀθήναζε ἐπὶ τόκῳ, διακοσίαις εἰκοσιπέντε τὰς χιλίας. ἐὰν δὲ μετ' Ἀρκτοῦρον ἐκπλεύσωσιν ἐκ τοῦ Πόντου ἐφ' Ἱερόν, ἐπὶ τριακοσίαις τὰς χιλίας, ἐπὶ οἴνου κεραμίοις Μενδαίοις τρισχιλίοις· ὃς πλευσεῖται ἐκ Μένδης ἢ Σκιώνης ἐν τῇ εἰκοσόρῳ, ἣν Ὑβλήσιος ναυκληρεῖ. ὑποτιθέασι δὲ ταῦτ', οὐκ ὀφείλοντες ἐπὶ τούτοις ἄλλῳ οὐδενὶ οὐδὲν ἀργύριον. οὐδ' ἐπιδανείσονται.* καὶ ἀπάξουσι τὰ χρήματα τὰ ἐκ τοῦ Πόντου ἀντιφορτισθέντα Ἀθήναζε πάλιν ἐν τῷ αὐτῷ πλοίῳ ἅπαντα. σωθέντων δὲ τῶν χρημάτων Ἀθήναζε, ἀποδώσουσιν οἱ δανεισάμενοι τοῖς δανείσασι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφήν, ἡμερῶν εἴκοσιν, ἀφ' ἧς ἂν ἔλθωσιν Ἀθήναζε, ἐντελές, πλὴν ἐκβολῆς, ἣν ἂν οἱ σύμπλοι κοινῇ* ψηφισάμενοι ἐκβάλωνται, καὶ ἄν τι πολεμίοις ἐκτίσωσι· τῶν δ' ἄλλων ἁπάντων ἐντελές. καὶ παρέξουσι τοῖς δανείσασι τὴν ὑποθήκην ἀνέπαφον κρατεῖν, ἕως ἂν ἀποδῶσι τὸ γιγνόμενον ἀργύριον κατὰ τὴν συγγραφήν. ἐὰν δὲ μὴ ἀπο-

*εἴπω.

*βούλωνται.

59 σώσωσιν ἐν τῷ συγκειμένῳ χρόνῳ τὰ ὑποκείμενα τοῖς δανείσασιν, ἐξέστω ὑποθεῖναι καὶ ἀποδόσθαι τῆς ὑπαρχούσης τιμῆς. καὶ ἐάν τι ἐλλείπῃ τοῦ ἀργυρίου, οὗ δεῖ γενέσθαι τοῖς δανείσασι κατὰ τὴν συγγραφήν, παρὰ Ἀρτέμωνος καὶ Ἀπολλοδώρου, ἔστω ἡ πρᾶξις τοῖς δανείσασι. καὶ ἐκ τῶν τούτων ἁπάντων, καὶ ἐγγείων, καὶ

60 ναυτικῶν, πανταχοῦ, ὅπου ἂν ὦσι, καθάπερ δίκην ὠφληκότων, καὶ ὑπερημέρων ὄντων, καὶ ἑνὶ ἑκατέρῳ τῶν δανεισάντων, καὶ ἀμφοτέροις. ἐὰν δὲ μὴ ἐσβάλωσι, μείναντες ἐπὶ κυνὶ ἡμέρας δέκα ἐν ἑλλησπόντῳ, ἐξελόμενοι ὅπου ἂν μὴ σῦλαι ὦσιν ἀθηναίοις, καὶ ἐντεῦθεν καταπλεύσαντες ἀθήναζε, τοὺς τόκους ἀποδόντων

61 τοὺς πέρυσι γραφέντας εἰς τὴν συγγραφήν. ἐὰν δέ τι ἡ ναῦς πάθῃ ἀνήκεστον, ἐν ᾗ ἂν πλέῃ τὰ χρήματα, σωτήρια ἔστω τὰ ὑποκείμενα. τὰ δὲ περιγενόμενα, κοινὰ ἔστω τοῖς δανείσασι. κυριώτερον δὲ περὶ τούτων ἄλλο μηδὲν εἶναι τῆς συγγραφῆς.

Μάρτυρες.

62 Φορμίων, πειραιεύς. Κηφισόδοτος, βοιώτιος. Ἡλιόδωρος, πιτθεύς.

Πότερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δανείζειν τούτοις ἡ συγγραφή, τὰ ἡμέτερα, καὶ ταῦτ' ἀνθρώπῳ, ὃν ἡμεῖς οὔτε γιγνώσκομεν, οὔθ' ἑωράκαμεν πώποτε, ἢ ἀντιφορτισαμένους κομίσαι ἀθήναζε, καὶ φανερὰ ποιῆσαι ἡμῖν, καὶ ἀνέπαφα παρέ-

63 χειν; ἡ μὲν γὰρ συγγραφὴ οὐδὲν κυριώτερον ἐᾷ εἶναι τῶν ἐγγεγραμμένων, οὐδὲ προσφέρειν οὔτε νόμον, οὔτε ψήφισμα, οὔτ' ἄλλ' οὐδ' ὁτιοῦν πρὸς τὴν συγγραφήν. τούτοις δ' εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς οὐδὲν ἐμέλησε τῆς συγγραφῆς ταύτης, ἀλλ' ὡς τοῖς χρήμασιν ἐχρῶντο τοῖς ἡμετέροις, ὥσπερ ἰδίοις οὖσιν αὐτῶν. οὕτως εἰσὶν οὗτοι κακοῦργοι σο-

64 φισταί, καὶ ἄδικοι ἄνθρωποι. ἐγὼ δὲ μὰ τὸν Δία τὸν ἄνακτα, καὶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας, οὐδενὶ πώποτ' ἐφθόνησα, οὐδ' ἐπετίμησα, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδενί, εἴ τις βούλεται σοφιστὴς εἶναι, καὶ ἰσοκράτει ἀργύριον ἀναλίσκειν. μαινοίμην γὰρ ἄν, εἴ τί μοι τούτων ἐπιμελὲς εἴη. οὐ μέντοι μὰ Δία, οἶμαί γε δεῖν ἀνθρώπους καταφρονοῦν-

65 τας, καὶ οἰομένους δεινοὺς εἶναι, ἐφίεσθαι τῶν ἀλλοτρίων, οὐδ' ἀφαιρεῖσθαι τῷ λόγῳ πιστεύοντας. πονηροῦ γὰρ ταῦτ' ἐστὶ σοφιστοῦ, καὶ οἰμωξομένου. Λάκριτος δ' οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύων εἰσελήλυθε ταύτην τὴν δίκην, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς τὰ πεπραγμένα ἑαυτοῖς περὶ τὸ δάνεισμα τοῦτο, καὶ οἰόμενος δει-

66 νὸς εἶναι, καὶ ῥᾳδίως λόγους πορίσασθαι περὶ ἀδίκων πραγμάτων, οἴεται παράξειν ὑμᾶς ὅποι ἂν βούληται. ταῦτα γὰρ ἐπαγγέλλεται καὶ δεινὸς εἶναι, καὶ ἀργύριον αἰτεῖ, καὶ μαθητὰς συλλέγει, περὶ αὐτῶν τούτων ἐπαγγελλόμενος παιδεύειν. καὶ πρῶτον μὲν τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ ἐπαίδευσε τὴν παιδείαν ταύτην, ἣν ὑμεῖς αἰσθά-

67 νεσθε πονηρὰν καὶ ἄδικον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δανείζεσθαι ἐν τῷ ἐμπορίῳ ναυτικὰ χρήματα, καὶ ταῦτ' ἀποστερεῖν, καὶ μὴ ἀποδιδόναι. πῶς ἂν γένοιντο πονηρότεροι ἄνθρωποι, ἢ τοῦ παιδεύοντος τὰ τοιαῦτα, ἢ αὐτῶν τῶν παιδευομένων; ἐπειδὴ οὖν δεινός ἐστι, καὶ πιστεύει τῷ λέγειν, καὶ ταῖς χιλίαις δραχμαῖς, ἃς δέδωκε τῷ δι-

68 δασκάλῳ, κελεύσατε αὐτὸν διδάξαι ὑμᾶς, ἢ ὡς τὰ χρήματα οὐκ ἔλαβον παρ' ἡμῶν, ἢ ὡς λαβόντες ἀποδεδώκασιν, ἢ ὅτι τὰς ναυτικὰς συγγραφὰς οὐ δεῖ κυρίας εἶναι, ἢ ὡς δεῖ ἄλλο τι χρήσασθαι τοῖς χρήμασιν, ἢ ἐφ' οἷς ἔλαβον κατὰ τὴν συγγραφήν. τούτων ὅ τι βούλεται, πεισάτω ὑμᾶς. καὶ ἔγωγε καὶ αὐτὸς συγχωρῶ σοφώτατον

69 εἶναι τουτονί, ἐὰν ὑμᾶς πείσῃ τοὺς περὶ τῶν συμβολαίων τῶν ἐμπορικῶν δικάζοντας. ἀλλ' εὖ οἶδ' ὅτι οὐδὲν ἂν τούτων οἷός τ' εἴη οὔτε διδάξαι, οὔτε πεῖσαι. χωρὶς δὲ τούτων, φέρε

των, φέρε πρὸς τῶν θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ τοὐναντίον συμβεβήκει, καὶ μὴ ὁ τούτου ἀδελφὸς ὁ τετελευτηκὼς ἐμοὶ ὤφειλε τὰ χρήματα, ἀλλ' ἐγὼ τούτῳ τάλαντον, ἢ ὀγδοήκοντα μνᾶς ἢ πλέον, ἢ ἔλαττον· ἆρ' οἴεσθε Λάκριτον τουτονί, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς αὐτοὺς λόγους λέγειν, οἷσπερ νυνὶ κατακέχρηται, ἢ φάσκειν ἂν αὐτὸν, οὐκ εἶναι κληρονόμον, καὶ ἀφίστασθαι τῶν τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ οὐκ ἂν πάνυ πικρῶς εἰσπράττειν με, ὥσπερ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων εἰσπέπρακται, εἴ τίς τι ἐκείνῳ τῷ τετελευτηκότι ὤφειλεν, ἢ ἐν Φασήλιδι, ἢ ἄλλοθί που; καὶ εἴγέ τις ἡμῶν φεύγων δίκην ὑπὸ τούτου, παραγραφὴν ἐτόλμησε παραγράφεσθαι, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, εὖ οἶδ' ὅτι ἠγανάκτει ἂν οὗτος, καὶ ἐσχετλίαζε πρὸς ὑμᾶς, δεινὰ φάσκων πάσχειν, καὶ παρανομεῖσθαι, εἰ μή τις αὐτῷ τὴν δίκην ψηφιεῖται εἰσαγώγιμον εἶναι ἐμπορικὴν οὖσαν. ἔπειτα, ὦ Λάκριτε, σοὶ μὲν τοῦτο δίκαιον δοκεῖ εἶναι. ἐμοὶ δὲ διὰ τί οὐκ ἔσται; οὐχ ἅπασιν ἡμῖν οἱ αὐτοὶ νόμοι γεγραμμένοι εἰσί, καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιον περὶ τῶν ἐμπορικῶν δικῶν; ἀλλ' οὕτω βδελυρός τίς ἐστι, καὶ ὑπερβάλλει ἁπάντας ἀνθρώπους τῷ *πονηρὸς εἶναι, ὥστ' ἐπιχειρεῖ πείθειν ὑμᾶς ψηφίσασθαι μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν ἐμπορικὴν δίκην ταυτηνί, δικαζόντων ὑμῶν νυνὶ τὰς ἐμπορικὰς δίκας; ἀλλὰ τί κελεύεις, ὦ Λάκριτε; μὴ ἱκανὸν εἶναι ἡμᾶς ἀποστερεῖσθαι, ἃ ἐδανεισάμεθα χρήματα ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ δεσμωτήριον παραδοθῆναι ὑφ' ὑμῶν προσοφλόντας τὰ ἐπιτίμια, ἐὰν μὴ ἐκτίνωμεν; καὶ πῶς οὐκ ἂν δεινὸν εἴη, καὶ σχέτλιον, καὶ αἰσχρὸν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ οἱ δανείσαντες ἐν τῷ ἐμπορίῳ τῷ ὑμετέρῳ χρήματα ναυτικά, καὶ ἀποστερούμενοι ὑπὸ τῶν δανεισαμένων, καὶ ἀποστερούντων ἀπάγοιντο εἰς τὸ δεσμωτήριον; ταῦτ' ἐστίν, ὦ Λάκριτε, ἃ τουτουσὶ *πείθεις; ἀλλὰ ποῦ χρὴ δίκην λαβεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ τῶν ἐμπορικῶν συμβολαίων; παρὰ ποίᾳ ἀρχῇ; ἢ ἐν τίνι χρόνῳ; παρὰ τοῖς ἕνδεκα; ἀλλὰ τοιχωρύχους, καὶ κλέπτας, καὶ τοὺς ἄλλους *κακούργους τοὺς ἐπὶ θανάτῳ οὗτοι εἰσάγουσιν. ἀλλὰ παρὰ τῷ ἄρχοντι; οὐκοῦν ἐπικλήρων, καὶ ὀρφανῶν, καὶ τῶν τοκέων προστέτακται τῷ ἄρχοντι ἐπιμελεῖσθαι. ἀλλὰ νὴ Δία παρὰ τῷ βασιλεῖ; ἀλλ' οὐκ ἐσμὲν γυμνασίαρχοι οὐδὲ ἀσεβείας οὐδένα γραφόμεθα. ἀλλ' ὁ πολέμαρχος εἰσάξει; ἀποστασίου γε καὶ ἀπροστασίου· οὔκουν ὑπόλοιπόν ἐστιν οἱ στρατηγοί. ἀλλὰ τοὺς τριηράρχους καθιστᾶσιν οὗτοι εἰσάγοντες εἰς τὸ δικαστήριον. ἐμπορικὴν δὲ δίκην οὐδεμίαν *εἰσάγουσιν. ἐγὼ δ' εἰμὶ ἔμπορος, καὶ σὺ ἀδελφὸς καὶ κληρονόμος ἑνὸς τῶν ἐμπόρων, καὶ τοῦ λαβόντος παρ' ἡμῶν τὰ ἐμπορικὰ χρήματα. ποῖ οὖν δεῖ ταύτην εἰσελθεῖν τὴν δίκην; δίδαξον, ὦ Λάκριτε, μόνον δίκαιόν τι λέγων, καὶ κατὰ τοὺς νόμους. ἀλλ' οὐκ ἔστιν οὕτω δεινὸς ἄνθρωπος οὐδείς, ὅστις ἂν περὶ τούτων τῶν πραγμάτων ἔχοι τι δίκαιον εἰπεῖν. οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεινὰ ἐγὼ πάσχω ὑπὸ Λακρίτου τουτουί, ἀλλὰ καὶ χωρὶς τοῦ ἀποστερεῖσθαι τὰ χρήματα, καὶ εἰς τοὺς ἐσχάτους κινδύνους ἀφικόμην ἂν τὸ τούτου μέρος, εἰ μή μοι ἡ συγγραφὴ ἐβοήθει ἡ πρὸς τούτους, καὶ ἐμαρτύρει, ὅτι εἰς τὸν Πόντον ἔδωκα τὰ χρήματα, καὶ πάλιν Ἀθήναζε. ἴστε γὰρ δήπου, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν νόμον ὡς χαλεπός ἐστιν, ἐάν τις Ἀθηναίων ἄλλοσέ ποι σιτηγήσῃ, ἢ Ἀθήναζε, ἢ χρήματα δανείσῃ εἰς ἄλλο τι ἐμπόριον, ἢ τὸ Ἀθηναίων, οἷαι ζημίαι περὶ τούτων εἰσίν, ὡς μεγάλαι καὶ δειναί. μᾶλλον δ' αὐτὸν ἀνάγνωθι αὐτοῖς τὸν νόμον, ἵν' ἀκριβέστερον μάθωσι.

Νόμος.

[Margin: τούτῳ. — *πονηρούς. — *δεῖ. — *πανούργους. — †εἰσάξει; ἀποστασίου γε καὶ ἀπροστασίου. — *εἰσάγουσι. — line numbers 70–80]

ἀργύριον δὲ μὴ ἐξεῖναι ἀθηναίων καὶ τῶν μετοίκων τῶν ἀθήνησι μετοικούντων μηδενὶ, ὧν οὗτοι κύριοί εἰσιν εἰς ναῦν, ἥτις ἂν μὴ μέλλῃ ἄξειν σῖτον ἀθήναζε, καὶ τἆλλα τὰ γεγραμμένα περὶ ἑκάστου αὐτῶν. ἐὰν δέ τις ἐκδῷ παρὰ ταῦτα, 81 εἶναι τὴν φάσιν καὶ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ ἀργυρίου πρὸς τοὺς ἐπιμελητὰς, καθὰ περὶ τῆς νεὼς, καὶ τοῦ σίτου εἴρηται κατὰ ταῦτα. καὶ δίκη αὐτῷ μὴ ἔστω περὶ τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἂν ἐκδῷ ἄλλοσέ ποι, ἢ ἀθήναζε· μηδὲ ἀρχὴ εἰσαγέτω περὶ τούτου μηδεμία. ὁ μὲν νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὕτω χαλεπός ἐστιν. οὗτοι δ᾽ οἱ μιαρώτατοι 82 ἄνθρωποι, γεγραμμένον διαρρήδην ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀθήναζε πάλιν ἥκειν τὰ χρήματα, εἰς χίον ἐπέτρεψαν καταχθῆναι, ἃ ἐδανείσαντο ἀθήνηθεν παρ᾽ ἡμῶν. δανείζεσθαι μὲν γὰρ ἐν τῷ πόντῳ τὸν ναύκληρον τὸν φασηλίτου ἕτερα χρήματα παρά τινος χίου ἀνθρώπου, οὐ φάσκοντος δὲ τοῦ χίου δώσειν, ἐὰν μὴ ὑποθήκην λάβῃ 83 πάντα, ὅσα ἦν περὶ τὸν ναύκληρον, καὶ ἐπιτρέπωσι ταῦτα οἱ πρότεροι δεδανεικότες, ἐπέτρεψαν ταῦτα ὑποθήκην γενέσθαι τῷ χίῳ τὰ ἡμέτερα, καὶ κύριον γενέσθαι ἐκεῖνον ἁπάντων, καὶ οὕτωσὶ ἀπέπλεον ἐκ τοῦ πόντου μετὰ τοῦ φασηλίτου ναυκλήρου, καὶ μετὰ τοῦ χίου τοῦ δεδανεικότος. καὶ ὁρμίζονται ἐν φωρῶν λιμένι· εἰς δὲ τὸ 84 ἡμέτερον ἐμπόριον οὐχ ὡρμίσαντο. καὶ νυνὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τὰ ἀθήνηθεν δανεισθέντα χρήματα εἰς τὸν πόντον, καὶ πάλιν ἐκ τοῦ πόντου ἀθήναζε, εἰς χίον κατηγμένα ἐστὶν ὑπὸ τούτων. ὅπερ οὖν ἐν ἀρχῇ ὑπεθέμην τοῦ λόγου, ὅτι καὶ ὑμεῖς ἀδικεῖσθε οὐδὲν ἧττον τῶν δόντων ἡμῶν τὰ χρήματα· σκοπεῖτε δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, 85 πῶς. οὐκ ἀδικεῖσθε, ἐπειδάν τις τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων κρείττων εἶναι ἐγχειρῇ, καὶ τὰς συγγραφὰς τὰς ναυτικὰς ἀκύρους ποιῇ, καὶ καταλύῃ, καὶ τὰ χρήματα τὰ παρ᾽ ἡμῶν εἰς χίον ᾖ διαπεπλευκώς; πῶς οὐκ ἀδικεῖ ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος καὶ ὑμᾶς; ἐμοὶ μὲν οὖν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, πρὸς τούτους ὁ λόγος. τούτοις γὰρ ἔδωκα τὰ 86 χρήματα. τούτοις δ᾽ ἔστω πρὸς τὸν ναύκληρον ἐκεῖνον τὸν φασηλίτην τὸν πολίτην τὸν αὑτῶν, ᾧ φασὶ δανεῖσαι τὰ χρήματα ἄνευ ἡμῶν παρὰ τὴν συγγραφήν. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ἴσμεν τίνα ἐστὶ τὰ πεπραγμένα τούτοις πρὸς τὸν πολίτην τὸν ἑαυτῶν, ἀλλ᾽ αὐτοὶ οὗτοι ἴσασι. ταῦτα ἡγούμεθα δίκαια εἶναι, καὶ ὑμῶν δεόμεθα, ὦ ἄνδρες δι- 87 κασταὶ, βοηθεῖν ἡμῖν τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ κολάζειν τούς τε κακοτεχνοῦντας καὶ σοφιζομένους, ὥσπερ οὗτοι σοφίζονται. καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, ὑμῖν τε αὐτοῖς τὰ συμφέροντα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι, καὶ περιαιρήσεσθε τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων τὰς πανουργίας ἁπάσας, ἃς ἔνιοι πάρουργοῦσι περὶ τὰ συμβόλαια τὰ ναυτικά.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ

ὑπὲρ φορμίωνος λόγου

ΠΑΣΙΩΝ ὁ τραπεζίτης, πατὴρ τῶν ἐπὶ δίκῃ παίδων ἐξ ἀρχίππης, ἀπολλοδώρου καὶ πασικλέους, φορμίωνα οἰκέτην ἑαυτοῦ γενόμενον, τετυχηκότα δὲ ἔτι πρότερον ἐλευθερίας, ἐπίτροπον τοῦ νεωτέρου τῶν παίδων πασικλέους κατέλιπε. καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν παλλακὴν ἑαυτοῦ γενομένην, ἔδωκεν ἐπὶ προικὶ γυναῖκα. ἀπολλόδωρος οὖν νέμεται πρὸς τὸν ἀδελφὸν τὴν πατρῴαν οὐσίαν, πλὴν τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου· ταῦτα γὰρ φορμίων ἐμεμίσθωτο παρὰ τοῦ πασίωνος εἰς ὡρισμένον χρόνον τινά· καὶ τέως μὲν ἐλάμβανε τὸ ἥμισυ τῆς μισθώσεως ἑκάτερος. ὕστερον δὲ καὶ αὐτὰ νέμονται. καὶ γίνεται τὸ μὲν ἀσπιδοπηγεῖον, ἀπολλοδώρου· πασικλέους δὲ, ἡ τράπεζα. ἀποθανούσης γὰρ καὶ τῆς μητρὸς ὕστερον γενομένης καὶ τὴν ἐκείνης οὐσίαν, ἐνεκάλει τῷ φορμίωνι, ὡς πολλὰ ἔχοντι ἑαυτοῦ χρήματα. καθίσαντες οὖν ἑαυτοῖς διαιτητὰς, ὡς φησι φορμίων, ἀπολλοδώρῳ προσήκοντες, νικίας καὶ δεινίας ὁ κηδεστὴς καὶ ἀδελφιδοῦς, ἔπεισαν ἀπολλόδωρον διαλύσασθαι πρὸς φορμίωνα τὰ ἐγκλήματα, λαβόντα τρισχιλίας. ὁ μὲν οὖν ἀπολλόδωρος μετὰ ταῦτα πάλιν εἴληχε δίκην φορμίωνι ἀφορμῆς.

ἀφορμῆς

ἀφορμὴν δὲ οἱ Ἀττικοὶ καλοῦσιν, ὅπερ ὑμεῖς ἐνθήκην. ὁ δὲ Φορμίων παραγράφεται, νόμον παρεχόμενος τὸν κελεύοντα περὶ ὧν ἂν ἅπαξ ἀφεθῇ τις καὶ διαλύσηται, μηκέτι ἐκεῖνα δικάζεσθαι. ἀφεῖται δ' ὑπό τε τῆς αἰτίας ὁ ῥήτωρ, δείξεις ὡς οὐκ εἶχεν ἡ τράπεζα χρήματα, μάρτυς τοῦ Πασίωνος. τοῦτο δὲ πεποίηκεν, ἵνα ἡ παραγραφὴ μᾶλλον ἰσχύῃ, τῆς ἀληθείας συναγωνιζομένης τῷ Ἀπολλοδώρου ἀνδρός.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΥΠΕΡ ΦΟΡΜΙΩΝΟΣ.

Τὴν μὲν ἀπειρίαν τοῦ λέγειν, καὶ ὡς ἀδυνάτως ἔχει Φορμίων, αὐτοὶ πάντες ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. ἀνάγκη δ' ἐστὶ τοῖς ἐπιτηδείοις ὑμῖν, ἃ σύνισμεν πολλάκις τούτου διεξιόντος ἀκηκοότες, λέγειν καὶ διδάσκειν ὑμᾶς, ἵν' εἰδότες καὶ μεμαθηκότες ὀρθῶς τὰ δίκαια παρ' ἡμῶν, ἃ ἂν ᾖ δίκαια καὶ εὔορκα, ταῦτα ψηφίσησθε. τὴν μὲν οὖν παραγραφὴν ἐποιησάμεθα τῆς δίκης, οὐχ ἵνα ἐκκρούοντες χρόνους ἐμποιῶμεν, ἀλλ' ἵνα τῶν πραγμάτων, ἐὰν ἐπιδείξῃ μηδ' ὁτιοῦν ἀδικοῦνθ' ἑαυτὸν οὑτοσί, ἀπαλλαγή τις αὐτῷ γένοιτο παρ' ὑμῖν κυρία. ὅσα γὰρ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἐστὶν ἀνθρώποις ἰσχυρὰ καὶ βέβαια, ἄνευ τοῦ παρ' ὑμῖν ἀγωνίσασθαι, ταῦτα πάντα πεποιηκὼς Φορμίων οὑτοσί, καὶ πολλὰ μὲν εὖ πεποιηκὼς Ἀπολλόδωρον τουτονί, πάντα δ', ὅσων κύριος τῶν τούτου κατελείφθη, διαλύσας, καὶ παραδοὺς δικαίως, καὶ πάντων ἀφεθεὶς μετὰ ταῦτα τῶν ἐγκλημάτων, ὅμως, ὡς ὁρᾶτε, ἐπειδὴ φέρειν οὐκέτι τοῦτον οἷός τ' ἐστί, δίκην ταλάντων εἴκοσι λαχὼν αὐτῷ ταύτην, συκοφαντεῖ. ἐξ ἀρχῆς οὖν ἅπαντα τὰ πραχθέντα τούτῳ πρὸς Πασίωνα καὶ Ἀπολλόδωρον, ὡς ἂν δύνωμαι διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι· ἐξ ὧν εὖ οἶδ' ὅτι ἥ τε τούτου συκοφαντία φανερὰ γενήσεται, καὶ ὡς οὐκ εἰσαγώγιμος ἡ δίκη, γνώσεσθε ἅμα ταῦτ' ἀκούσαντες. πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς συνθήκας, καθ' ἃς ἐμίσθωσε Πασίων τὴν τράπεζαν τούτῳ, καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον. καί μοι λαβὲ τὰς συνθήκας, καὶ τὴν πρόκλησιν, καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

Συνθῆκαι. Πρόκλησις. Μαρτυρίαι.

Αἱ μὲν οὖν συνθῆκαι, καθ' ἃς ἐμίσθωσεν ὁ Πασίων τὴν τράπεζαν τούτῳ, καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον ἤδη καθ' ἑαυτὸν ὄντι, αὗταί εἰσιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δεῖ δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι καὶ μαθεῖν, ἐκ τίνος τρόπου προσώφειλε τὰ ἕνδεκα τάλαντα ὁ Πασίων ἐπὶ τὴν τράπεζαν. οὐ γὰρ δι' ἀπορίαν ταῦτ' ὤφειλεν, ἀλλὰ διὰ φιλεργίαν. ἡ μὲν γὰρ ἔγγειος ἦν οὐσία Πασίωνι μάλιστα ταλάντων εἴκοσιν, ἀργύριον δὲ πρὸς ταύτῃ δεδανεισμένον ἴδιον, πλέον ἢ πεντήκοντα τάλαντα. ἐν οὖν τοῖς πεντήκοντα ταλάντοις τούτοις ἀπὸ τῶν παρακαταθηκῶν τῶν τῆς τραπέζης, ἕνδεκα τάλαντα ἐνεργὰ ἦν. μισθούμενος οὖν ὅδε τὴν ἐργασίαν ταύτην τὴν τῆς τραπέζης, καὶ τὰς παρακαταθήκας λαμβάνων, ὁρῶν ὅτι μήπω τῆς πολιτείας αὐτῷ παρ' ὑμῖν οὔσης, οὐχ οἷός τε ἔσοιτο εἰσπράττειν ὅσα Πασίων ἐπὶ γῇ καὶ συνοικίαις δεδανεικὼς ἦν, εἵλετο μᾶλλον αὐτὸν τὸν Πασίωνα χρήστην ἔχειν τούτων τῶν χρημάτων, ἢ τοὺς ἄλλους χρήστας, οἷς προειμένος ἦν. καὶ οὕτω διὰ ταῦτα ἐγράφη εἰς τὴν μίσθωσιν προσοφείλων ὁ Πασίων ἕνδεκα τάλαντα, ὥσπερ καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν. ὃν μὲν τοίνυν τρόπον ἡ μίσθωσις ἐγένετο, μεμαρτύρηται ὑμῖν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἐπιτεθειμένου ἐπὶ τῇ τραπέζῃ. ἐπιγενομένης δ' ἀρρωστίας τῷ Πασίωνι μετὰ ταῦτα, σκέψασθε ἃ

διέθετο. Λαβὲ τῆς διαθήκης τὸ ἀντίγραφον, καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνί, καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί, παρ᾽ οἷς αἱ διαθῆκαι κεῖνται.

Ἀντίγραφον διαθήκης. Πρόκλησις. Μαρτυρίαι.

11 Ἐπειδὴ τοίνυν ὁ Πασίων ἐτετελευτήκει ταῦτα διαθέμενος, Φορμίων οὑτοσί, τὴν μὲν γυναῖκα λαμβάνει κατὰ τὴν διαθήκην, τὸν δὲ παῖδα ἐπετρόπευεν. ἁρπάζοντος δὲ τούτου, καὶ πολλὰ ἀπὸ κοινοῦ τῶν χρημάτων ἀναλίσκειν οἰομένου δεῖν, λογιζόμενοι πρὸς ἑαυτοὺς οἱ ἐπίτροποι, ὅτι εἰ δεήσει κατὰ τὰς διαθήκας, ὅσα ἂν οὗτος 12 ἐκ κοινοῦ τῶν χρημάτων ἀναλώσῃ, τοσοῦτον ἐξελόντας ἀντιμοιρεὶ τὰ λοιπὰ νέμειν, οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἔσται περιόν, νείμασθαι τὰ ὄντα ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἔγνωσαν. καὶ νέμονται τὴν ἄλλην οὐσίαν, πλὴν ὧν ἐμισθώσατο οὑτοσί. τούτων δὲ τῆς προσόδου τὴν ἡμίσειαν τούτῳ ἀπεδίδοσαν. ἄχρι μὲν οὖν τούτου τοῦ χρόνου πῶς ἔνεστ᾽ ἐγκαλεῖν αὐτῷ 13 μισθώσεως; οὐ γὰρ νῦν, ἀλλὰ τότ᾽ εὐθὺς ἔδει χαλεπαίνοντα φαίνεσθαι. καὶ μὴν οὐδὲ τὰς ἐπιγιγνομένας μισθώσεις ὡς οὐκ ἀπείληφεν ἔστ᾽ εἰπεῖν αὐτῷ. οὐ γὰρ ἄν ποτε, ἐπειδὴ τῶν ἐπιτρόπων δοκιμασθέντος Πασικλέους ἀπηλλάττετο τῆς μισθώσεως ὅδε, ἀφῆκατ᾽ ἂν αὐτὸν ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων, ἀλλὰ τότ᾽ ἂν παραχρῆμα ἀπῃτεῖτε, εἴ τι προσώφειλεν ὑμῖν. ὡς τοίνυν ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐνείματο οὗτος 14 πρὸς τὸν ἀδελφὸν παῖδα ὄντα, καὶ ἀφεῖθ᾽ ἡμεῖς τῆς μισθώσεως, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐγκλημάτων, λαβὲ ταυτηνὶ τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

15 Εὐθὺς τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ἀφεῖσαν τουτονὶ τῆς μισθώσεως, νέμονται τὴν τράπεζαν, καὶ τὸ ἀσπιδοπηγεῖον. καὶ λαβὼν αἵρεσιν Ἀπολλόδωρος, αἱρεῖται τὸ ἀσπιδοπηγεῖον ἀντὶ τῆς τραπέζης. καίτοι εἰ ἦν ἰδία τις ἀφορμὴ τούτῳ πρὸς τῇ τραπέζῃ, τί δή ποτ᾽ ἂν εἵλετο τοῦτο μᾶλλον ἢ ἐκείνην; οὔτε γὰρ ἡ πρόσοδος ἦν πλείων, ἀλλὰ 16 ἐλάττων. ὁ μὲν γὰρ τάλαντον, ἡ δὲ ἑκατὸν μνᾶς ἔφερεν. οὔτε τὸ κτῆμα ἥδιον, εἰ προσῆν χρήματα τῇ τραπέζῃ ἴδια. ἀλλ᾽ οὐ προσῆν. διόπερ σωφρόνως εἵλετο τὸ ἀσπιδοπηγεῖον οὑτοσί. τὸ μὲν γὰρ κτῆμα ἀκίνδυνόν ἐστιν. ἡ δὲ ἐργασία προσόδους ἔχουσα ἐπικινδύνους, ἀπὸ χρημάτων ἀλλοτρίων. πολλὰ δ᾽ ἄν τις ἔχοι λέγειν, καὶ 17 ἀποδεικνύναι σημεῖα, τοῦ συκοφαντεῖν ἐγκαλοῦντα Φορμίωνι. ἀλλ᾽, οἶμαι, μέγιστον μὲν ἁπάντων τεκμήριόν ἐστι, τοῦ μηδεμίαν λαβεῖν ἀφορμὴν εἰς ταῦτα τουτονί, τὸ ἐν τῇ μισθώσει γεγράφθαι, προσοφείλοντα τὸν Πασίωνα ἐπὶ τὴν τράπεζαν, οὐ δεδωκότα ἀφορμὴν τούτῳ. δεύτερον δέ, τὸ τοῦτον ἐν τῇ νομῇ μηδὲν ἐγκαλοῦντα φαίνεσθαι. τρίτον δ᾽, ὅτι μισθῶν ἑτέροις ταυτὰ ταῦτα τοῦ ἴσου ἀργυρίου 18 φανήσεται προσμεμισθωκώς, οὐκ ἰδίαν ἀφορμήν. καίτοι εἰ ἦν ὁ πατὴρ παρέχει ὑπὸ τοῦδε ἀπεστερεῖτο, αὐτὸν νῦν προσῆκεν ἄλλοθεν πορισάμενον δεδωκέναι. ὡς τοίνυν ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐμίσθωσεν ὕστερον Ξένωνι, καὶ Εὐφραίῳ, καὶ Εὐφρῶνι, καὶ Καλλιστράτῳ, καὶ οὐδὲ τούτοις παρέδωκεν ἰδίαν ἀφορμήν, ἀλλὰ τὰς παρακαταθήκας, καὶ τὴν ἀπὸ τούτων ἐργασίαν αὐτὴν ἐμισθώσατο, λαβέ μοι τὴν τούτων μαρ- 19 τυρίαν, καὶ ὡς τὸ ἀσπιδοπηγεῖον εἵλετο.

Μαρτυρία.

Μεμαρτύρηται μὲν τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι καὶ τούτοις ἐμίσθωσαν, καὶ οὐ παρέδωκαν ἰδίαν ἀφορμὴν οὐδεμίαν, καὶ ἐλευθέρους τ᾽ ἀφεῖσαν, ὡς μεγάλα εὖ πεπονθότες, καὶ οὐκ ἐδικάζοντο οὔτ᾽ ἐκείνοις τότε, οὔτε τούτῳ. ὃν μὲν

τοίνυν

Margin: τῇ ἀντιμοιρίας. — ἐμισθώσατο. — ἀπεσιγοῦν. — συμφερόντως. — ἀποδεικνύναι. — ὕστερον. — ἀπεστερεῖτο. — ἀφῆκαν. — πεπονθότες.

τοῖνυν χρόνον ἡ μήτηρ ἔζη, ἡ πάντ᾽ ἀκριβῶς εἰδυῖα ταῦτα, οὐδὲν ἔγκλημα πώ- 20
ποτ᾽ ἐποιήσατο πρὸς τουτονὶ Φορμίωνα Ἀπολλόδωρος. ὡς δ᾽ ἐτελεύτησεν ἐκείνη,
τρισχιλίας ἐγκαλέσας ἀργυρίου δραχμάς, πρὸς αἷς ἔδωκεν ἐκείνη δισχιλίας, τοῖς
τούτου παιδίοις, καὶ χιτωνίσκον τινά, καὶ θεράπαιναν, ἐσυκοφάντει. καὶ οὐδ᾽ ἐν-
ταῦθα τούτων οὐδέν, ὧν νῦν ἐγκαλεῖ, λέγων φανήσεται. ἐπιτρέψας δὲ τῷ τε τῆς 21
ἑαυτοῦ γυναικὸς πατρί, καὶ τῷ συγκηδεστῇ τῷ ἑαυτοῦ, καὶ Λυσίνῳ, καὶ Ἀνδρομένει,

* δραχμάς,

πεισάντων τούτων Φορμίωνα τουτονὶ δοῦναι δωρεὰν τὰς τρισχιλίας * καὶ προσ-
όν, καὶ φίλον μᾶλλον ἔχειν τοῦτον, ἢ διὰ ταῦτα ἐχθρὸν εἶναι, λαβὼν δὲ σύμπασαν
πεντακισχιλίας, καὶ πάντων ἀφεὶς τῶν ἐγκλημάτων, ὁ δεύτερον εἰς τὸ ἱερὸν τῆς Ἀ- 22
θηνᾶς ἐλθών, πάλιν, ὡς ὁρᾶτε, δικάζεται, πάσας αἰτίας συμπλάσας, καὶ ἐγκλή-
ματα ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου τοῦ περὶ τούτου. τοῦτο γάρ ἐστι μέγιστον ἁπάντων, ἃ
οὐδὲ πώποτ᾽ ᾐτιάσατο. ὡς τοίνυν ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν γνῶσιν τὴν
γενομένην ἐν ἀκροπόλει, καὶ τὴν μαρτυρίαν τῶν παραγενομένων, ὅτ᾽ ἀφίει τῶν 23
ἐγκλημάτων ἁπάντων Ἀπολλόδωρος, λαμβάνων τοῦτο τὸ ἀργύριον.

Γνῶσις. Μαρτυρία.

Ἀκούετε τῆς γνώσεως, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἣν ἔγνω Δεινίας, οὗ τὴν θυγατέρα οὗτος
ἔχει, καὶ Νικίας ὁ τὴν ἀδελφὴν τῆς τούτου γυναικὸς ἔχων. ταῦτα τοίνυν λαβών, καὶ 24
ἀφεὶς ἁπάντων τῶν ἐγκλημάτων, ὥσπερ οὐ πάντων πιθανωτάτων τούτων, ἢ τῆς ἀληθείας
οὐ γιγνωσκομένης φανερᾶς, δίκην τοσούτων ταλάντων λαχών, τολμᾷ δικάζεσθαι. τὰ
μὲν οὖν πεπραγμένα καὶ γεγενημένα Φορμίωνι πρὸς Ἀπολλόδωρον, ἐξ ἀρ-
χῆς ἅπαντα ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οἶμαι δὲ Ἀπολλόδωρον τουτονὶ οὐδὲν 25

* ἐτόλμα

ἔχοντα δίκαιον εἰπεῖν περὶ ὧν ἐγκαλεῖ, ἅπερ παρὰ τῷ διαιτητῇ λέγειν * ἐτόλμα,
ταῦτ᾽ ἐρεῖν· ὡς τὰ γράμματα ἡ μήτηρ ἠφάνικε πεισθεῖσα ὑπὸ τούτου, καὶ τού-
των ἀπολωλότων, οὐκ ἔχει τίνα χρὴ τρόπον ταῦτ᾽ ἐξελέγχειν ἀκριβῶς. περὶ δὴ
τούτων, καὶ ταύτης τῆς αἰτίας, σκέψασθε ἡλίκ᾽ ἄν τις ἔχοι τεκμήρια εἰπεῖν ὅτι 26
ψεύδεται. πρῶτον μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τίς ἂν ἐνείματο τὰ πατρῷα, μὴ
λαβὼν γράμματα, ἐξ ὧν ἤμελλεν εἴσεσθαι τὴν καταλειφθεῖσαν οὐσίαν; οὐδὲ εἷς
δήπου. καίτοι δυοῖν δέοντα εἴκοσιν ἔτη ἐστὶν ἐξ ὅτου ἐνείμω, καὶ οὐκ ἂν ἔχοις ἐπι-

* ἀνεῖχες

δεῖξαι ὡς ἐνεκάλεσας πώποτε ὑπὲρ τῶν γραμμάτων *. δεύτερον δέ, τίς οὐκ ἄν, 27
ἡνίκα ὁ Πασικλῆς ἀνὴρ γεγονώς, ἐκομίζετο τὸν λόγον τῆς ἐπιτροπῆς, εἰ δι᾽ αὐτὸν τὰ
γράμματα ᾤχει, τὴν μητέρα αἰτιᾶσθαι διεφθαρκέναι, τοῦτο ταῦτ᾽ ἐδήλωσεν,
ὅπως διὰ τούτου ταῦτα ἠλέγχθη; τρίτον δ᾽ ἐκ ποίων γραμμάτων τὰς δίκας ἐλάγ-
χανες; οὗτος γὰρ πολλοῖς τῶν πολιτῶν δίκας λαγχάνων, πολλὰ χρήματα εἰσπέπρα- 28
κται, γράφων εἰς τὰ ἐγκλήματα, ἔβλαψέ με ὁ δεῖνα οὐκ ἀποδιδοὺς ἐμοὶ τὸ ἀρ-
γύριον, ὃ κατέλιπεν ὁ πατήρ, ὀφείλοντα αὐτὸν ἐν τοῖς γράμμασι. καίτοι εἰ ἠφάνιστο
τὰ γράμματα, ἐκ ποίων γραμμάτων τὰς δίκας ἐλάγχανες; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦ-
τ᾽ ἀληθῆ λέγω, τὴν μὲν νομὴν ἀκηκόατε, ἣν ἐνείματο καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν· 29
τῶν δὲ λήξεων τούτων, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας. λαβὲ τὰς μαρτυρίας μοι.

Μαρτυρίαι.

Οὐκοῦν ἐν ταύταις ταῖς λήξεσιν ὡμολόγηκεν ἀπειληφέναι τὰ τοῦ πατρὸς

* αὐτοί

γράμματα. οὐ γὰρ δὴ συκοφαντεῖν γε, οὐδ᾽ ὧν οὐκ ὤφειλεν οὐδεὶς δικάζεσθαι φή- 30
σειεν ἄν. νομίζω τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλων καὶ πολλῶν ὄντων, ἐξ ὧν ἐστὶν

ἰδεῖν οὐκ ἀδικοῦντα Φορμίωνα τουτονί, μέγιστον ἁπάντων εἶναι, ὅτι Πασικλῆς ἀδελφὸς ὢν Ἀπολλοδώρου τουτουί, οὔτε δίκην εἴληχεν, οὔτ' ἄλλο οὐδέν, ὧν οὗτος, ἐγκαλεῖ. 31 καίτοι οὐ δήπου τὸν μὲν παῖδα ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέντα, καὶ οὗ τὴν οὐσίαν κύριος ἦν, ἐπίτροπος καταλελειμμένος οὐκ ἂν ἠδίκει· σὲ δέ, ὃς ἀνὴρ κατελείφθης, τέτταρα καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονώς, καὶ ὑπὲρ αὑτοῦ ῥᾳδίως ἂν τὰ δίκαια ἐλάμβανες εὐθύς, εἴ τι ἠδικοῦ. οὐκ ἔστι ταῦτα. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ὁ Πα- 32 σικλῆς οὐδὲν ἐγκαλεῖ, λαβέ μοι τὴν τούτου μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Ἃ τοίνυν περὶ τοῦ μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, δεῖ σκοπεῖν ὑμᾶς, ταῦτ' ἀναμνήσθητε ἐκ τῶν εἰρημένων. ἡμεῖς γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γεγενημένου μὲν 33 διαλογισμοῦ καὶ ἀφέσεως τῆς τραπέζης, καὶ τοῦ ἀποστασίου τῆς μισθώσεως, γεγενημένης δὲ διαίτης, καὶ πάλιν ἀφέσεως πάντων, οὐκ ἐώντων τῶν νόμων δίκας, ὧν ἂν ἀφῇ τις ἅπαξ, λαγχάνειν, συκοφαντοῦντος τούτου, καὶ παρὰ τοὺς νόμους δικαζομένου, παρεγραψάμεθα ἐκ τῶν νόμων μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. ἵν' οὖν 34 εἰδῆτε ὑπὲρ οὗ τὴν ψῆφον οἴσετε, τόν τε νόμον ὑμῖν τοῦτον ἀναγνώσεται, καὶ τὰς μαρτυρίας ἐφεξῆς τῶν παρόντων, ὅτ' ἠφίει τῆς μισθώσεως, καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἐγκλημάτων Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα. Λαβὲ δή μοι τὰς μαρτυρίας ταυτασί, καὶ τὸν νόμον.

Μαρτυρίαι. Νόμος.

35 Ἀκούετε τοῦ νόμου λέγοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τά τε ἄλλα, καὶ ὧν ἂν γένηται δίκη, τούτων μὴ εἶναι δίκας, καὶ ὅσα τις ἀφῆκεν, ἢ ἀπήλλαξεν. εἰκότως. εἰ γάρ ἐστι δίκαιον ὧν ἂν ἅπαξ γένηται δίκη, μηκέτ' ἐξεῖναι δικάζεσθαι, πολὺ τῶν ἀφεθέντων δικαιότερον μὴ εἶναι δίκας. ὁ μὲν γὰρ ἐν ὑμῖν ἡττηθείς, τάχα ἂν εἴποι* ὡς ἐξηπα- 36 τήθητε ὑμεῖς. ὁ δ' αὐτοῦ φανερῶς καταγνοὺς καὶ ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας, τίν' ἂν ἑαυτὸν αἰτίαν αἰτιασάμενος τῶν αὑτοῦ πάλιν εἰκότως δικάζοιτο; οὐδεμίαν δήπου. διόπερ τοῦτο πρῶτον ἔγραψεν ὁ τὸν νόμον θείς, ὧν μὴ εἶναι δίκας, ἀλλ' ὅσα τις ἀφῆκεν, ἢ ἀπήλλαξεν. ἃ τῷδε γέγονεν ἀμφότερα. καὶ γὰρ ἀφῆκε καὶ ἀπήλλαξεν. ὡς 37 δ' ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. λαβὲ δέ μοι καὶ τὸν τῆς προθεσμίας νόμον.

*πω. τούτων.

Νόμος.

Ὁ μὲν τοίνυν νόμος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σαφῶς οὑτοσὶ τὸν χρόνον ὥρισεν. Ἀπολλόδωρος δ' οὑτοσί, παρεληλυθότων ἐτῶν πλέον ἢ εἴκοσι, τὴν ἑαυτοῦ συκοφαντίαν 38 ἀξιοῖ περὶ πλείονος ὑμᾶς ποιήσασθαι τῶν νόμων, καθ' οὓς ὀμωμοκότες δικάζετε. καίτοι πᾶσι μὲν τοῖς νόμοις προσέχειν εἰκὸς ἐστ' ὑμᾶς, οὐχ ἥκιστα δὲ τούτῳ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. δοκεῖ γάρ μοι καὶ ὁ Σόλων οὐδενὸς ἄλλου ἕνεκα θεῖναι αὐτόν, ἢ τοῦ μὴ συκοφαντεῖσθαι ὑμᾶς. τοῖς μὲν γὰρ ἀδικουμένοις, ἱκανὰ τὰ πέντε ἔτη ἡγήσατο 39 εἶναι εἰσπράξασθαι. κατὰ δὲ τῶν ψευδομένων, τὸν χρόνον ἐνόμισε σαφέστατον ἔλεγχον ἔσεσθαι. καὶ ἅμα ἐπειδὴ ἀδύνατον ἑώρα ὄν, τούς τε συμβάλλοντας καὶ τοὺς μάρτυρας ἀεὶ ζῆν, τὸν νόμον ἀντὶ τούτων ἔθηκεν, ὅπως μάρτυς εἴη τοῦ δικαίου τοῖς ἐρημένοις. θαυμάζω τοίνυν ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί ποτ' ἐστίν, ὃ πρὸς ταῦτ' 40 ἐπιχειρήσει λέγειν Ἀπολλόδωρος οὑτοσί. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε ὑπείληφεν, ὡς ὑμεῖς οὐδὲν ὁρῶντες εἰς χρήματα τοῦτον ἠδικημένον, ὀργίζεσθ' ὅτι τὴν μητέρα ἔγημεν αὐτοῦ Φορμίων. οὐ γὰρ ἀγνοεῖ τοῦτο, οὐδ' αὐτὸν λέληθεν οὐδ' ὑμῶν πολλούς, ὅτι Σωκράτης ὁ τραπεζίτης ἐκεῖνος παρὰ τῶν κυρίων ἀπαλλαγείς, ὥσπερ ὁ τούτου πατήρ, ἔδωκε

ἔδωκε Σατύρῳ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτοῦ ποτὲ γενομένῳ. ἕτερος Σωκλῆς τραπεζιτεύσας, ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα Τιμοδήμῳ τῷ νῦν ἔτ' ὄντι, καὶ ζῶντι, γενομένῳ ποτὲ ἑαυτοῦ. καὶ οὐ μόνον ἐνθάδε τοῦτο ποιοῦσιν οἱ περὶ τὰς ἐργασίας ταύτας ὄντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐν Αἰγίνῃ ἔδωκε Στρυμόδωρος Ἑρμαίῳ τῷ ἑαυτοῦ οἰκέτῃ τὴν γυναῖκα. καὶ τελευτησάσης ἐκείνης, ἔδωκε πάλιν τὴν θυγατέρα τὴν ἑαυτοῦ. καὶ πολλοὺς ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν τοιούτους εἰκότως. ὑμῖν μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς γένει πολίταις, οὐδὲ ἓν πλῆθος χρημάτων, ἀντὶ τοῦ γένους καλόν ἐστιν ἑλέσθαι. τοῖς δὲ τοῦτο μὲν δωρεᾷ, ἢ παρ' ὑμῶν, ἢ παρ' ἄλλων τινῶν λαβοῦσι τῇ τύχῃ ἐξ ἀρχῆς, ἀπὸ τοῦ χρηματίζεσθαι, καὶ ἑτέρων πλείω κτήσασθαι, καὶ αὐτῶν τούτων ἀξιωθεῖσι, ταῦτ' ἐστὶ φυλακτέα. διόπερ Πασίων ὁ πατὴρ ὁ σὸς οὐ πρῶτος, οὐδὲ μόνος, οὐδ' αὑτὸν ὑβρίζων, οὐδ' ὑμᾶς τοὺς υἱεῖς· ἀλλὰ μόνην ὁρῶν σωτηρίαν τοῖς ἑαυτοῦ πράγμασιν· εἰ τοῦτον ἀνάγκη ποιήσαιτο οἰκεῖον ὑμῖν, ἔδωκε τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, μητέρα δ' ὑμετέραν τούτῳ. πρὸς μὲν οὖν τὰ συμφέροντα ἐὰν ἐξετάζῃς, καλῶς αὐτὸν βεβουλευμένον εὑρήσεις. εἰ δὲ *πρὸς δόξαν, ἢ γένος ἀναίνει Φορμίωνα κηδεστήν, ὅρα μὴ γελοῖον ᾖ σὲ ταῦτα λέγειν. εἰ γάρ τις ἔροιτό σε ποῖον τιν' ἡγεῖ τὸν πατέρα εἶναι σαυτοῦ, χρηστὸν εὖ οἶδ' ὅτι φήσαις ἄν. πότερον οὖν οἴει μᾶλλον ἐοικέναι τοῖς τρόποις, καὶ *τὸν βίον Πασίωνι, σαυτόν, ἢ τοῦτον; ἐγὼ μὲν γὰρ εὖ οἶδ' ὅτι τοῦτον. εἶθ' ὃς *ἐστιν ὁμοιότερος τῷ σῷ πατρί, τοῦτον τὴν μητέρα τὴν σὴν εἰ ἔγημεν αἰσχύνῃ; ἀλλὰ μὴν ὅτι γε δόντος, καὶ ἐπισκήψαντος τοῦ σοῦ πατρὸς ταῦτ' ἐπράχθη, οὐ μόνον ἐκ τῆς διαθήκης ἐστὶν ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ καὶ σὺ μάρτυς αὐτὸς γέγονας. ὅτε γὰρ τὰ μητρῷα πρὸς μέρος αὐτὸς ἠξίους νέμεσθαι, ὄντων παίδων ἐκ τῆς γυναικὸς Φορμίωνι τούτῳ, τότε ὡμολόγεις κυρίως δόντος τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ κατὰ τοὺς νόμους αὐτὴν γεγαμῆσθαι. εἰ γὰρ αὐτὴν εἶχε λαβὼν ἀδίκως ὅδε, μηδενὸς δόντος, οὐκ ἦσαν οἱ παῖδες κληρονόμοι. τοῖς δὲ μὴ κληρονόμοις, οὐκ *ἦν μετουσία τῶν ὄντων. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, μεμαρτύρηται, ^ ὃ τέταρτον μέρος λαβεῖν, καὶ ἀφεῖναι τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων. κατ' οὐδὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον οὐδὲν εἰπεῖν ἔχων, ἀναιδεστάτους λόγους ἐτόλμα λέγειν πρὸς τῷ διαιτητῇ, περὶ ὧν προακηκοέναι βέλτιον ἐφ' ὑμᾶς· ἕνα μέν, τὸ παράπαν μὴ γενέσθαι διαθήκην, ἀλλ' ἔστ' εἶναι τοῦτο πλάσμα, καὶ σκευώρημα ὅλον. ἕτερον δέ, ἕνεκα τούτου πάντα ταῦτα συγχωρεῖν τὸν πρὸ τοῦ χρόνον, καὶ οὐχὶ δικάζεσθαι, ὅτι μίσθωσιν αὐτῷ ἤθελε φέρειν Φορμίων πολλήν, καὶ ὑπισχνεῖτο οἴσειν· ἐπειδὴ δ' οὐ ποιεῖ ταῦτα, τηνικαῦτα, φησί, δικάζομαι. ὅτι δὲ ταῦτα ἀμφότερα ἐὰν λέγῃ, ψεύσεται, καὶ τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ πεπραγμένοις ἐναντία ἐρεῖ, σκοπεῖτε ἐκ τῶνδε. ὅταν μὲν *τοίνυν τὴν διαθήκην ἀρνῆται, ἐκ τίνος τρόπου πρεσβεῖα λαβών, τὴν συνοικίαν κατὰ τὴν διαθήκην ἔχει, τοῦτο ἐρωτᾶτε αὐτόν. οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε ἐρεῖ, ὡς, ὅσα μὲν πλεονεκτεῖν τοῦτον ἔγραψεν ὁ πατήρ, κύρια ἐστὶ τῆς διαθήκης· τὰ δ' ἄλλα, ἄκυρα. ὅταν δ' ὑπὸ τῆς τούτου ὑποσχέσεως ὑπάγεσθαι φῇ, μέμνησθε ὅτι μάρτυρας ὑμῖν παρεσχήμεθα· οἳ χρόνον πολὺν τοῦδε ἀπηλλαγμένου, μισθωταὶ τούτοις ἐγίγνοντο τῆς τραπέζης, καὶ τοῦ ἀσπιδοπηγείου. καίτοι τότε, ὁπηνίκα *ἐμίσθωσε τούτοις, τότε δή *εἰπεῖν προσῆκεν ἔγκλημα ἔχειν, εἰ ἀληθὲς ἦν, ὑπὲρ ὧν τότ' ἀφείς, νῦν τούτῳ δικάζεται. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ πρεσβεῖά τι τῆς συνοικίας ἔλαβε κατὰ τὴν διαθήκην, καὶ τῷδε οὐχ ὅπως ἐγκαλεῖν ᾤετο δεῖν, ἀλλ' ἐπῄνει, λαβὲ τὴν μαρτυρίαν.

Margin: 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51

Margin notes: * πρὸς γένος δέξαι ἀναίνει. — * τὸν πάντα. — * ἦς. — * ἦν. — ^ — * τί. — * ἐμίσθωσεν ἐκείνοις. — * εἶχεν ἐγκαλεῖν.

Μαρτυρία.

Ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσα χρήματα ἔχων ἐκ τῶν μισθώ-
52 σεων, καὶ ἐκ τῶν χρεῶν, ὡς ἄπορος καὶ πάντα ἀπολωλεκώς, ὀδύρεται, βραχέα
ἡμῶν ἀκούσατε. οὗτος γὰρ ἐκ μὲν τῶν χρεῶν ὁμοῦ τάλαντα εἴκοσιν εἰσπέπρα-
κται ἐκ τῶν γραμματείων, ὧν ὁ πατὴρ κατέλιπε. καὶ τούτων ἔχει πλείω, ἢ τὰ ἡμί-
σεα. πολλῶν γὰρ τὰ μέρη τὸν ἀδελφὸν ἀποστερεῖ. ἐκ δὲ τῶν μισθώσεων, ὀκτὼ μὲν
53 ἔτη, ἃ Φορμίων εἶχε τὴν τράπεζαν, ὀγδοήκοντα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, τὸ ἥμι-
συ τῆς ὅλης μισθώσεως. καὶ ταῦτά ἐστι δέκα τάλαντα καὶ τετταράκοντα μναῖ.
δέκα δ᾽ ἔτη μετὰ ταῦτα ὧν ἐμισθώσατο ὕστερον ξένωνι καὶ εὐφραίῳ καὶ εὔφρο-
νι καὶ καλλιστράτῳ τάλαντον τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου. χωρὶς δὲ τούτων, ἐκ τῶν οἴκων
54 τῆς ἐξ ἀρχῆς νεμηθείσης οὐσίας, ἧς αὐτὸς ἐπεμελεῖτο, προσόδους πλέον ἢ μνᾶς
τριάκοντα. ἐὰν δὲ πάντα συνθῆτε, ὅσα ἐνείματο, ὅσα εἰσεπράξατο, ὅσα εἴληφε
μίσθωσιν, πλέον ἢ τετταράκοντα τάλαντα εἰληφὼς φανήσεται, χωρὶς ὧν οὗτος εὖ
πεποίηκε, καὶ τῶν μητρῴων, καὶ ὧν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἔχων, οὐκ ἀποδίδωσι πέντε
55 ἡμιταλάντων καὶ ἑξακοσίων δραχμῶν. ἀλλὰ νὴ Δία ταῦθ᾽ ἡ πόλις εἴληφε· καὶ
δεινὰ πέπονθας πολλὰ καταλελῃτουργηκώς. ἀλλ᾽ ἃ μὲν ἐκ κοινοῦ λελῃτούργηκας τῶν
χρημάτων, σὺ καὶ ὁ ἀδελφός, ἀνηλώσατε· ἃ δ᾽ ὕστερον, οὐκ ἔστιν ἄξια μὴ ὅτι δυοῖν
ταλάντοιν προσόδου, ἀλλ᾽ οὐδὲ εἴκοσι μνῶν. μηδὲν οὖν τὴν πόλιν αἰτιῶ, μηδ᾽
56 ἃ σὺ τῶν ὄντων αἰσχρῶς καὶ κακῶς ἀνήλωκας, ὡς ἡ πόλις εἴληφε, λέγε. ἵνα δὲ
εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τό, τε πλῆθος τῶν χρημάτων ὧν εἴληφε, καὶ τὰς λῃ-
τουργίας, ἃς λελῃτούργηκεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν καθ᾽ ἓν ἕκαστον. λαβὲ μοι τὸ βιβλίον
τουτὶ, καὶ τὴν πρόκλησιν ταυτηνὶ, καὶ τὰς μαρτυρίας ταυτασί.

57 Πρόκλησις. Μαρτυρία.

Τοσαῦτα μὲν τοίνυν χρήματα εἰληφώς, καὶ χρέα πολλῶν ταλάντων ἔτ᾽ ἔχων,
ὧν τὰ μὲν παρ᾽ ἑκόντων, τὰ δ᾽ ἐκ τῶν δικῶν εἰσπράττει, ἃ τῆς μισθώσεως ἔξω τῆς
τραπέζης, καὶ τῆς ἄλλης οὐσίας, ἣν κατέλιπε Πασίων, ὠφείλετο ἐκείνῳ, καὶ νῦν πα-
58 ρειλήφασιν οὗτοι· καὶ τοσαῦτ᾽ ἀνηλωκώς, ὅσα ὑμεῖς ἠκούσατε, οὐδὲ πολλοστὸν μέρος
τῶν προσόδων, μὴ ὅτι τῶν ἀρχαίων, εἰς τὰς λῃτουργίας, ὅμως ἀλαζονεύσεται,
καὶ τριηραρχίας ἐρεῖ, καὶ χορηγίας. ἐγὼ δ᾽ ὡς μὲν οὐκ ἀληθῆ ταῦτ᾽ ἐρεῖ, ἐπέ-
δειξα. οἶμαι μὲν τοίνυν, κἂν εἰ πάντα ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγοι, κάλλιον εἶναι, καὶ δικαιό-
59 τερον τόνδε ἀπὸ τῶν αὑτοῦ λῃτουργεῖν ὑμῖν, ἢ τούτῳ δόντας τὰ τούτου, μικρὰ τῶν
πάντων μεταδόντας αὐτῷ, τόνδε μὲν ἐν ταῖς ἐσχάταις ἐνδείαις ὁρᾶν, τοῦτον δὲ
ὑβρίζοντα, καὶ εἰς ἃ εἴωθεν, ἀναλίσκοντα. ἀλλὰ μὴν περί γε τῆς εὐπορίας, ὡς
ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς τοῦ σοῦ κέκτηται, καὶ ὧν ἐρωτήσειν ἔφησθα πόθεν τὰ ὄντα κέκτη-
60 ται Φορμίων, μόνῳ τῶν ὄντων ἀνθρώπων σοὶ οὐκ ἔνεστιν εἰπεῖν τὸν λόγον. οὐδὲ
γὰρ Πασίων ὁ σὸς πατὴρ ἐκτήσατο εὑρὼν, οὐδὲ τοῦ πατρὸς αὐτῷ παραδόντος. ἀλ-
λὰ παρὰ τοῖς αὑτοῦ κυρίοις Ἀντισθένει, καὶ Ἀρχεστράτῳ τραπεζιτεύουσι πεῖραν
δούς, ὅτι χρηστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἐπιστεύθη. ἔστι δ᾽ ἐν ἐμπορίῳ καὶ χρήμασιν ἐρ-
61 γαζομένοις ἀνθρώποις, φιλεργὸν δόξαι καὶ χρηστὸν εἶναι τὸν αὐτὸν, θαυμαστὸν ἡλίκον.
οὔτ᾽ οὖν ἐκείνῳ τοῦτο οἱ κύριοι παρέδωκαν, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἔφυ χρηστός, οὔτε τῷδε ὁ σὸς
πατήρ. σὲ γὰρ ἂν πρότερον τοῦδε χρηστὸν ἐποίησεν, εἰ ἦν ἐπ᾽ ἐκείνῳ. εἰ δ᾽ οὔτε ἀγνοεῖς,
ὅτι πίστις ἀφορμὴ πασῶν ἐστι μεγίστη πρὸς χρηματισμόν, πάντ᾽ ἂν ἀγνοήσαις.

χωρὶς

χωρὶς δὲ τούτων, πολλὰ καὶ τῷ σῷ πατρὶ καὶ σοὶ καὶ ὅλοις τοῖς ὑμετέροις πράγμασι Φορμίων γέγονε χρήσιμος. ἀλλ' οἶμαι τῆς ἀπληστίας καὶ τοῦ σοῦ τρόπου, οὐδ' ἂν δύναιτο ἐφικέσθαι. καὶ ἔγωγε θαυμάζω πῶς οὐ λογίζῃ πρὸς σαυτὸν, ὅτι ἔστιν Ἀρχεστράτῳ τῷ ποτὲ τὸν πατέρα τὸν σὸν κτησαμένῳ, υἱὸς ἐνθάδε Ἀντίμαχος, πράττων οὐ κατ' ἀξίαν. ὃς οὐ δικάζεταί σοι, οὐδὲ φησὶ δεινὰ πάσχειν, εἰ σὺ μὲν χλανίδα φορεῖς, καὶ τὴν μὲν λέλυσαι, τὴν δ' ἔδωκας ἑταίρᾳ, καὶ ταῦτα γυναῖκα ἔχων ποιεῖς, καὶ τρεῖς παῖδας ἀκολούθους περιάγεις, καὶ ζῇς ἀσελγῶς οὕτως, ὥστε καὶ τοὺς ἀπαντῶντας αἰσθάνεσθαι. αὐτὸς δ' ἐκεῖνος πολλῶν ἐνδεής ἐστιν. οὐδὲ τὸν Φορμίωνα ἐκεῖνος ὁρᾷ. καίτοι εἰ κατὰ τοῦτ' οἴει σοι προσήκειν τῶν τούτου, ὅτι τοῦ πατρός ποτε ἐγένετο τοῦ σοῦ, ἐκείνῳ προσήκει μᾶλλον ἢ σοί. ὁ γὰρ αὖ σὸς πατὴρ, ἐκείνων ἐγένετο. ὥστε καὶ σὺ καὶ οὗτος, ἐκείνου γίνεσθε ἐκ τούτου τοῦ λόγου. σὺ δ' εἰς τοῦθ' ἥκεις ἀγνωμοσύνης, ὥσθ' ἃ προσήκει σοι τοὺς λέγοντας ἐχθροὺς νομίζειν, ταῦτ' αὐτὸς ποιεῖς ἀνάγκην εἶναι λέγειν. καὶ ὑβρίζεις μὲν σαυτὸν, καὶ τοὺς γονέας τεθνεῶτας, προπηλακίζεις δὲ τὴν πόλιν. καὶ ἃ τῆς τούτου φιλανθρωπίας ἀπολαύσας εὕρετο ὁ σὸς πατὴρ, καὶ μετὰ ταῦτα Φορμίων οὑτοσὶ, ταῦτα ἀντὶ τοῦ κοσμεῖν καὶ περιστέλλειν, ἵνα καὶ τοῖς δοῦσιν ὡς εὐσχημονέστατα ἐφαίνετο, καὶ τοῖς λαβοῦσιν ὑμῖν, ἄγεις εἰς μέσον, ἐλέγχεις, διακύεις, μονονοὺ ὀνειδίζεις, οἷον ὄντα σε ἐποιήσαντο Ἀθηναῖον. εἶτα εἰς τοῦθ' ἥκεις μανίας· τί γὰρ ἂν ἄλλο τις εἴποι; ὥστε οὐκ αἰσθάνῃ, ὅτι νῦν ἡμεῖς μὲν ἀξιοῦντες, ἐπειδὴ περὶ ἀπαλλαγῇ Φορμίων, μηδὲν ὑπὸ λόγον εἶναι, εἴ ποτε τοῦ σοῦ πατρὸς ἐγένετο, ὑπὲρ σοῦ λέγομεν· σὺ δὲ μηδέποτε ἐξ ἴσου σοι γενέσθαι τοῦτον ἀξιῶν, κατὰ σαυτοῦ λέγεις. ἃ γὰρ ἂν σὺ δίκαια σαυτῷ κατὰ τούτου τάξῃς, τὰ αὐτὰ ταῦτα ἥξει κατὰ σοῦ, παρὰ τῶν τὸν σὸν πατέρα ἐξ ἀρχῆς κτησαμένων. ἀλλὰ μὴν ὅτι κἀκεῖνος ἦν τινῶν, εἶτ' ἀπηλλάγη τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ οὗτος ἀφ' ὑμῶν, λαβέ μοι ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, ὡς ἐγένετο Πασίων Ἀρχεστράτου. Μαρτυρίαι.

Εἶτα τὸν σώζοντα μὲν ἐξ ἀρχῆς τὰ πράγματα, καὶ πολλὰ παρασχόντα χρήσιμον αὐτὸν τῷ πατρὶ τῷ τούτου, τὰ δὲ δὴ αὐτὸν τοσαῦτα ἀγαθὰ εἰργασμένον, ὅσα ὑμεῖς ἀκηκόατε, τοῦτον οἴεται δεῖν ἑλὼν τηλικαύτην δίκην ἀδίκως ἐκβάλλειν. οὐ γὰρ ἄλλο γ' ἕξεις οὐδὲν ἂν πείσῃς. εἰ μὲν γὰρ τὰ ὄντα εἰ βλέπεις ἀκριβῶς ταῦτα, εὑρήσεις ὧν ἐστιν, ἂν, ὃ μὴ γένοιτο, ἐξαπατηθῶσιν οὗτοι. ὁρᾷς τὸν Ἀρχέλοχον τὸν χρεῖ· δήμου πεπτεῖ εἶχεν ἀγρόν. εἶτά γε νῦν πολλοί. πολλοῖς γὰρ ἐκεῖνος ὀφείλων αὐτὸν ἐκτήσατο. καὶ τὸν Σωσίνομον, καὶ τὸν Τιμόδημον, καὶ τοὺς ἄλλους τραπεζίτας. οἳ ἐπειδὴ διαλύειν ἐδέησεν οἷς ὤφειλον, ἐξέστησαν ἁπάντων τῶν ὄντων. σὺ δ' οὐδὲν οἴει δεῖν σκοπεῖν, οὐδ' ὧν ὁ πατήρ σου πολλῷ βελτίων ὢν, καὶ ἄμεινον φρονῶν, πρὸς ἅπαντα ἐβουλεύσατο. ὃς, ὦ Ζεῦ καὶ θεοὶ, τοσούτῳ τοῦτον ἡγεῖτό σου πλείονος ἄξιον εἶναι καὶ σοὶ καὶ αὐτῷ καὶ τοῖς ὑμετέροις πράγμασιν, ὥστε ἀνδρὸς ὄντος σοῦ τοῦτον, οὐ σὲ, τῶν ἡμίσεων κατέλιπεν ἐπίτροπον, καὶ τὴν γυναῖκα ἔδωκε, καὶ ζῶντα αὐτὸν ἐτίμα, δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τραπεζῖται, μίσθωσιν οὐ φέροντες, ἀλλ' αὐτοὶ αὑτοῖς ἐργαζόμενοι, πάντες ἀπώλοντο. οὗτος δὲ μίσθωσιν φέρων δύο τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς, ὑμῖν ἔσωσε τὴν τράπεζαν. ὧν ἐκεῖνος μὲν χάριν εἶχε· σὺ δὲ οὐδένα ποιεῖς λόγον· ἀλλ' ἐναντία τῇ διαθήκῃ, καὶ ταῖς ἀπ' ἐκείνης ἀραῖς γραφείσαις ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἐλαύνεις, διώκεις, συκοφαντεῖς. ὦ βέλτιστε, εἰ οἷόν τέ σε τοῦτ' εἰπεῖν, οὐ παύσῃ, καὶ γνώσῃ τοῦθ', ὅτι πολλῶν χρημάτων ὃ χρηστὸν εἶναι λυσι-

Margin notes: * ἑταίραν. * φαίνεσθαι. * μονονουχὶ ὀνειδ. * τῷ Σωσινόμῳ, καὶ τῷ Τιμοδήμῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις τραπεζίταις. * ὤφειλεν. * εὖ * κατέλειπεν. — ἐλαίζαν Vulg. — ἦν — σώζοντα — ἐπ'

Margin section numbers: 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72

πλείστερον. Οὐ γὰρ νῦν, εἴπερ ἀληθῆ λέγεις. χρήματα μὲν τοσαῦτ' εἰληφότι, πάν- °ἀεί;
τα ἀπολώλει, ὡς φής. εἰ δ' ἦσθα ἐπιεικής, οὐδέποτε αὐτὰ ἀπώλεσας. ἀλλ' ἔγω- ἦν ἄν
73 γε μὰ τὸν Δία καὶ θεούς, πανταχῇ σκοπῶν, οὐδὲν ὁρῶ δι' ὅτι ἂν σοι πεισθέντες οὗτοι
τουδὶ καταψηφίσαιντο. τί γάρ; ὅτι πλησίον ὄντων τῶν ἀδικημάτων ἐγκαλεῖς; ἀλλ' ἔτε-
σι καὶ χρόνοις ὕστερον αἰτιᾷ. ἀλλ' ὅτι τοῦτον ἀπράγμων ἦσθα τὸν χρόνον; ἀλλὰ
τίς οὐκ οἶδεν ὅσα πράγματα πράττων οὐ πέπαυσαι, οὐ μόνον ἰδίας δίκας διώκων °ἀλλ'
74 οὐκ ἐλάττους τουτουσί, ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ συκοφαντῶν καὶ κρίνων τινάς; οὐχὶ Τι-
μομάχου κατηγόρεις; οὐ Καλλίππου τοῦ νῦν ὄντος ἐν Σικελίᾳ; οὐ πάλιν Μένωνος;
545. οὐκ Αὐτοκλέους; οὐ Τιμοθέου; οὐκ ἄλλων πολλῶν; καίτοι πῶς ἔχει λόγον σὲ Ἀπολ-
λόδωρον ὄντα, πρότερον τῶν κοινῶν, ὧν μέρος ἠδικοῦ, δίκην ἀξιοῦν λαμβάνειν, ἢ
75 τῶν ἰδίων, ὧν νῦν ἐγκαλεῖς, ἄλλως τε καὶ τηλικούτων ὄντων, ὡς σὺ φῄς; τί ποτ' οὖν
ἐκείνων κατηγορῶν, τόνδε εἴας; οὐκ ἠδικοῦ, ἀλλ', οἶμαι, συκοφαντεῖς νῦν. ἡγοῦμαι
τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντων μάλιστ' εἰς τὸ πρᾶγμα εἶναι, τούτων μάρτυρας
παρέχεσθαι. τὸν γὰρ συκοφαντοῦντα ἀεί, τί νομίζειν χρὴ ποιεῖν νυνί; καὶ μὴ Δία ἔ-
76 γωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω πάνθ' ὅσα τοῦ τρόπου τοῦ Φορμίωνός ἐστι σημεῖα,
καὶ τῆς τούτου δικαιοσύνης καὶ φιλανθρωπίας, καὶ ταῦτ' εἰς τὸ πρᾶγμα εἶναι
πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ὁ μὲν γὰρ περὶ πάντα ἄδικος, τάχ' ἂν, εἰ τύχοι, καὶ τοῦτον ἠδί-
κει. ὁ δὲ μηδένα μηδὲν ἠδικηκώς, πολλοὺς δὲ εὖ πεποιηκὼς ἑκών, ἐκ τίνος ἂν εἰ-
77 κότως τρόπου τοῦτον μόνον ἠδίκει τῶν πάντων; τούτων τοίνυν τῶν μαρτυριῶν ἀ-
κούσαντες, γνώσεσθε τὸν ἑκατέρου τρόπον. Μαρτυρίαι.

°Ἴθι δὲ καὶ τὰς πρὸς Ἀπολλόδωρον τῆς πονηρίας. Μαρτυρίαι. °ἴδε

Ἆρ' οὖν ὅμοιος οὗτος; σκοπεῖτε. Λέγε. Μαρτυρίαι

78 Ἀνάγνωθι δέ, καὶ ὅσα δημοσίᾳ χρήσιμος τῇ πόλει γέγονεν οὑτοσί.

Μαρτυρίαι.

Τοσαῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φορμίων χρήσιμος τῇ πόλει γεγονώς, καὶ
πολλοῖς ὑμῶν, καὶ οὐδένα οὔτε ἰδίᾳ, οὔτε δημοσίᾳ κακὸν οὐδὲν εἰργασμένος, οὐδ' ἀ-
79 δικῶν Ἀπολλόδωρον τουτονί, δεῖται καὶ ἱκετεύει καὶ ἀξιοῖ σωθῆναι, καὶ ἡμεῖς συν-
δεόμεθα οἱ ἐπιτήδειοι ταῦθ' ὑμῶν. ἐκεῖνο δ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. τοσαῦτα γάρ, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, χρήματα ἡμῶν ἀνέγνωσθη προσπεπορικώς, ὅσα οὔτε οὗτος, οὔτ' ἄλλος °ὑμῖν
80 οὐδεὶς κέκτηται. πίστις μέντοι Φορμίωνι παρὰ τοῖς εἰδόσι καὶ τοσούτων καὶ πολλῷ
πλειόνων χρημάτων ἐστί· δι' ἧς καὶ αὐτὸς αὑτῷ, καὶ ὑμῖν χρήσιμός ἐστιν. ἃ μὴ πρόη-
σθε, μηδ' ἐπιτρέψητε ἀνατρέψαι τῷ μιαρῷ τούτῳ ἀνθρώπῳ, μηδὲ ποιήσητε
αἰσχρὸν παράδειγμα, ὡς τὰ τῶν ἐργαζομένων, καὶ μετρίως ἐθελόντων ζῆν, τοῖς βδε-
81 λυροῖς καὶ συκοφάνταις ὑπάρχει, παρ' ὑμῶν λαβεῖν. πολὺ γὰρ χρησιμώτερα ὑμῖν
παρὰ τῷδε ὄντα ὑπάρχει· ὁρᾶτε γὰρ αὐτοί, καὶ ἀκούετε τῶν μαρτύρων, οἷον ἑαυτὸν τοῖς
δεηθεῖσι παρέχει. καὶ τούτων οὐδὲν ἕνεκα τοῦ λυσιτελοῦντος εἰς χρήματα πεποίη-
κεν, ἀλλὰ φιλανθρωπίᾳ καὶ τρόπου ἐπιεικείᾳ. οὔκουν ἄξιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
82 τὸν τοιοῦτον ἄνδρα προέσθαι τούτῳ, οὐδὲ τηνικαῦτα ἐλεεῖν ὅτ' οὐδὲν ἔσται πλέον τ
τούτῳ, ἀλλὰ νῦν ὅτε κύριοι καθέστατε σῶσαι. οὐ γὰρ ἔγωγε ὁρῶ καιρὸν ἐν τίνι ἂν
μᾶλλον βοηθήσειέ τις αὐτῷ. τὰ μὲν οὖν πολλὰ ὧν Ἀπολλόδωρος ἐρεῖ, νομίζετ' εἶναι
λόγον καὶ συκοφαντίας. κελεύετε δ' αὐτὸν ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ἢ ὡς οὐ διέθετο ταῦθ' ὁ
83 πατήρ, ἢ ὡς ἔστι τις ἄλλη μίσθωσις πλὴν ἧς ἡμεῖς δείκνυμεν, ἢ ὡς οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν °ἧς.

Διαλογισά-

διαλογισάμενος τῶν ἐγκλημάτων ἀπολύσειν, ἃ ἔγνω ὁ κηδεστὴς ὁ τούτου, καὶ οὗτος αὐτὸς συνεχώρησεν, ἢ ὡς διδάσκουσιν οἱ νόμοι δικάζεσθαι τῶν οὕτω πραχθέντων, ἢ τὴν τοιούτων τι δυνησομένην. ἐὰν δ' ἀπορῶν, αἰτίας, καὶ βλασφημίας λέγῃ, καὶ κακουργῇ, μὴ προσέχετε τὸν νοῦν, μηδ' ὑμᾶς ἡ τούτου κραυγὴ καὶ ἀναίδεια ἐξαπατήσῃ· ἀλλὰ φυλάττετε καὶ μέμνησθε ὅσα ἡμῶν ἀκηκόατε. κἂν ταῦτα ποιῆτε, αὐτοί τε εὐορκήσετε, καὶ τοῦτον δικαίως σώσετε, ἄξιον ὄντα, νὴ τὸν Δία, καὶ τοὺς θεοὺς ἅπαντας. Ανάγνωθι λαβὼν αὐτοῖς τὸν νόμον, καὶ τὰς μαρτυρίας ταςδί.

κακουργῇ. γ. πανουργῇ.

Νόμος. Μαρτυρίαι.

Οὐκ οἶδ' ὅ, τι δεῖ πλείω λέγειν· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. Εξέρα τὸ ὕδωρ.

Εξέρα τὸ ὕδωρ) Τουτέστιν, ἔκβαλε.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ παραγραφικοῦ λόγου.

Πανταίνετος παρὰ τηλεμάχου πρὸς ἐργαστήριον ἐν μαρωνείᾳ μεταλλικὸν τόπος δι' αὐτοῦ τῆς ἀξίας καὶ μετὰ τοῦ ἐργαστηρίου τριάκοντα τὸν ἀριθμὸν οἰκέτας ὠνούμενος, δανείζεται παρὰ μὲν μνησικλέους, τάλαντον· παρὰ δὲ φιλέου, καὶ πλείστορος, πέντε καὶ τετταράκοντα μνᾶς. καὶ τὴν ὠνὴν ἐπιγεγραμμένος ὁ μνησικλῆς καὶ τὰς ὠνὰς εἶχεν αὐτός. ὕστερον δὲ ἀπαιτούμενος τὸ ἀργύριον ὁ πανταίνετος, δευτέρους λαμβάνει δανειστάς, τόν, τε παραγραφόμενον νικόβουλον, καὶ εὔεργον. καὶ τούτοις ὑποθήκην δίδωσι τὸ ἐργαστήριον καὶ τὰ ἀνδράποδα. γραμματεῖον δὲ, οὐχ ὑποθήκης, ἀλλὰ πράσεως γράφεται καὶ γίνεται πρατὴρ, καὶ βεβαιωτὴς τοῖς δευτέροις δανεισταῖς ὁ πρότερος δεδανεικὼς ὁ μνησικλῆς, ὁ τὰς ὠνὰς ἔχων. καὶ μισθοῦσι τῷ πανταινέτῳ τά τε ἀνδράποδα, καὶ τὸ ἐργαστήριον, εὔεργος καὶ ὁ νικόβουλος, ὡς δεσπόται δῆθεν γεγονότες αὐτῶν. τοσούτου δὲ μισθοῦσιν, ὅσον τὸ δάνειον τόκον ἐποίει. ἐδεδανείκεσαν μὲν γὰρ ἑκατὸν πέντε μνᾶς. ἔδει δὲ κατὰ μνᾶν, τόκον [η] δραχμῶν. ἑκατὸν οὖν, καὶ πέντε δραχμὰς λαμβάνειν συνέκειτο· καὶ τὸ πᾶν τῷ μὲν ἔργῳ, τόκος, τῷ δὲ ὀνόματι, μίσθωσις. τούτων πραχθέντων, ὁ μὲν νικόβουλος ἀποδημεῖ· παρὰ δὲ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἐκείνου, ἀπεχθήματα(?) τάδε γίγνεται. ὁ εὔεργος ὁ κοινωνὸς τοῦ δανείσματος, αἰτιώμενος τὸν πανταίνετον, ὡς οὐδὲν τῶν συγκειμένων ἐθέλοντα ποιεῖν, ἐλθὼν ἐπὶ τὸ ἐργαστήριον κατεῖχεν αὐτό. καὶ δὴ ἀργύριον φυλάξας ἐκ τῶν μετάλλων πανταινέτῳ κομιζόμενον, ὃ περ ἔμελλεν εἰς τὸ δημόσιον καταβάλλειν, ἀφείλετο τὸν κομίζοντα οἰκέτην· ἐξ ὧν καὶ διπλῆν εἰς τὸ δημόσιον κατέβαλεν, ὡς ἔφη, τὴν καταβολὴν ὁ πανταίνετος, τῆς προσηκούσης προθεσμίας διὰ τὸ ἔργον ἐκπεσών. ἐπὶ τούτοις καὶ δίκην ἔλαχε τῷ εὐέργῳ βλάβης, καὶ εἷλεν αὐτόν. ὡς δὲ ἐπανῆκε καὶ ὁ νικόβουλος ἐκ τῆς ἀποδημίας, καὶ δανεισταὶ πολλοί τινες ἀνεφαίνοντο τοῦ πανταινέτου, πρότεροι ἀγνοούμενοι, λόγων πολλῶν λεγομένων, τέρας συνέβησαν, ὥστε νικόβουλον μὲν καὶ εὔεργον ἀπολαμβάνοντας ἑκατὸν καὶ πέντε μνᾶς, ἀποστῆναι τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ τῶν ἀνδραπόδων. ταῦτα δὲ τοὺς ἑτέρους δανείσαντας ὠνεῖσθαι· πάλιν δὲ οὐκ ἐθελόντων τῶν δανειστῶν ὠνεῖσθαι τὰ κτήματα, εἰ μὴ πρατῆρες αὐτοὶ καὶ βεβαιωταὶ γένοιντο νικόβουλος καὶ εὔεργος, πείθεται ὁ νικόβουλος καὶ ὑπ' αὐτοῦ πανταινέτου, καθά φησιν, ἀξιούμενος, οὐ πρότερον δὲ ἀνεδέξατο, πρὶν τὸν πανταίνετον ἄφεσιν αὐτῷ πάντων τῶν ἐγκλημάτων δοῦναι. ὁ δὲ πανταίνετος, ἔδωκε μὲν τὴν ἄφεσιν, καὶ ἐπράθη τὰ κτήματα. οὐδὲν δὲ ἧττον καὶ τούτῳ τὴν αὐτὴν, ἥν περ εὐέργῳ, δίκην εἴληχε, μεταλλικὴν ἐπιγράψας τὴν δίκην, ὡς διὰ τῶν τὰ μέταλλα ἐργαζομένων ἐστὶν, καὶ περὶ μέταλλον ἠδικημένος. ἐγκαλεῖ δὲ τῷ νικοβούλῳ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων ἀφαιρέσεως τῶν ὑπὸ τοῦ οἰκέτου κομιζομένων, καὶ περὶ τῆς τοῦ ἐργαστηρίου, καὶ τῶν ἀνδραπόδων πράσεως παρὰ τὰς συνθήκας γεγενημένης. καὶ μέντοι καὶ περὶ ἑτέρων τινῶν. ὁ δὲ νικόβουλος, παραγράφεται τὸν ἀγῶνα, καθ' ἕνα μὲν ἐκεῖνον νόμον τὸν κελεύοντα, περὶ ὧν ἂν ἄφεσις καὶ ἀπαλλαγὴ γένηται, περὶ τούτων μηκέτι ἐξεῖναι δικάζεσθαι· καθ' ἕτερον δὲ ἐκεῖνον, ὃς διαρρήδην καὶ σαφῶς δείκνυσι περὶ τίνων δεῖ τὰς μεταλλικὰς δίκας εἰσάγειν. ὧν οὐδὲν πεπονθότα πανταίνετον, ἀτόπως φησὶ μεταλλικὴν δίκην δικάζεσθαι. καὶ μὴν καὶ τρίτον παρέχεται νόμον, ὃς διαιρεῖ περὶ ποίων ἐγκλημάτων ποῖα χρὴ κρίνειν δικαστήρια, καὶ ποίας ἀρχὰς εἰσάγειν τὰς δίκας. πανταίνετον δὲ φησι παρὰ τούτους ποιεῖν τοὺς νόμους, ποικίλα ἐγκλήματα εἰς ταὐτὸ μίξαντα, καὶ περὶ πάντων τῷ μεταλλικῷ δικαστηρίῳ τὴν κατηγορίαν ποιούμενον. τῷ μὲν οὖν περὶ τῆς ἀφέσεως νόμῳ κατ' ἀρχὰς κέχρηται. τοῖς δὲ δύο τοῖς ἑτέροις, ἐπὶ τοῦ τέλους. καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς παραγραφῆς, καὶ λήγων εἰς ταύτην. ἐν δὲ μέσῳ τὴν εὐθυδικίαν πεποίηκεν, ὡς μάλιστα καὶ ἰσχυρότατον ὄν, ὅτι μηδὲ ἐπιδημῶν ἐτύγχανε τότε νικόβουλος, ὅτε πανταίνετος ἐπάθεν, ἐφ' οἷς τότε εὔεργον, καὶ νῦν νικόβουλον, τὴν δίκην εἴληχε.

ἢ τὸν παντ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΠΑΝΤΑΙΝΕΤΟΝ.

572

Δεδωκότων, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν νόμων παραγράψασθαι περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας δικάζηται, γεγενημένων ἀμφοτέρων μοι τούτων πρὸς Πανταίνετον τουτονί, παρεγραψάμην, ὡς ἠκούσατε ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, οὐκ οἰόμενος δεῖν ἀφεῖσθαι τοῦ δικαίου τούτου, οὐδ' ἐπειδὰν ἐξελέγξω πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις, καὶ ἀφεικότα τοῦτον ἐμαυτὸν καὶ ἀπηλλαγμένον, ἐγγενέσθαι τούτῳ μὴ φάσκειν ἀληθῆ με λέγειν, καὶ ποιεῖσθαι τεκμήριον, ὡς εἴπερ ἐπεπράχθη τι τοιοῦτον, παρεγραψάμην ἂν αὐτόν· ἀλλ' ἐπὶ ταύτης τῆς σκήψεως εἰσελθὼν, ἀμφότερα ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἠδίκηκα τοῦτον, καὶ ὡς παρὰ τοὺς νόμους μοι δικάζεται. εἰ μὲν οὖν ἐπεπόνθει τι τούτων Πανταίνετος ὧν νῦν ἐγκαλεῖ, κατ' ἐκείνους ἂν τοὺς χρόνους ἐφαίνετό μοι δικαζόμενος εὐθὺς, ἐν οἷς τὸ συμβόλαιον ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους ἐγίγνετο, ὄντων μὲν ἐμμηνίων τῶν δικῶν τούτων, ἐπιδημούντων δ' ἡμῶν ἀμφοτέρων, ἁπάντων δ' ἀνθρώπων εἰωθότων περὶ αὐτὰ τὰ ἀδικήματα μᾶλλον, ἢ χρόνων ἐγγεγενημένων ἀγανακτεῖν. ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ἠδικημένος, ὡς καὶ ὑμεῖς εὖ οἶδ' ὅτι φήσετε, ἐπειδὰν τὰ πεπραγμένα ἀκούσητε, τῷ κατορθῶσαι τὴν πρὸς Εὔεργον δίκην ἐπηρμένος, συκοφαντεῖ, ὑπόλοιπόν ἐστι παρ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδείξαντα ὡς οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικῶ, καὶ μάρτυρας, ὧν ἂν λέγω, παρεχόμενον, πειρᾶσθαι σώζειν ἐμαυτόν. δέομαι δὲ καὶ δίκαια καὶ μέτρια ὑμῶν ἁπάντων, ἀκοῦσαί τέ μου περὶ ὧν παρεγραψάμην, εὐνοϊκῶς, καὶ προσέχειν ὅλῳ τῷ πράγματι τὸν νοῦν· πολλῶν γὰρ δικαίων ἐν τῇ πόλει γεγενημένων, οὐδένα πω δίκην οὔτ' ἀναιδεστέραν, οὔτε συκοφαντικωτέραν οἴομαι φανήσεσθαι δεδικασμένον, ἧς νῦν οὑτοσὶ λαχὼν, εἰσελθεῖν τετόλμηκεν. ἐξ ἀρχῆς δὲ, ὡς οἷόν τε ὦ, διὰ βραχυτάτων ἅπαντα τὰ πραχθέντα διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς. ἐδανεισάμην πέντε καὶ ἑκατὸν μνᾶς ἐγὼ καὶ Εὔεργος, ὦ ἄνδρες δικασταί, Πανταινέτῳ τούτῳ ἐπ' ἐργαστηρίῳ τε ἐν τοῖς ἔργοις ἐν Μαρωνείᾳ, καὶ τριάκοντα ἀνδραπόδοις. ἦν δὲ τοῦ δανείσματος, τετταράκοντα μὲν καὶ πέντε μναῖ ἐμαί, τάλαντον δ' Εὐέργου. συνέβαινε δὲ τοῦτον ὀφείλειν Μνησικλεῖ Κολλυτεῖ, τάλαντον· Φιλέᾳ δὲ Ἐλευσινίῳ καὶ Πλειστόρῳ, πέντε καὶ τετταράκοντα μνᾶς. πρατὴρ μὲν τοῦ ἐργαστηρίου καὶ τῶν ἀνδραπόδων ὁ Μνησικλῆς ἡμῖν γίγνεται· καὶ γὰρ ἐώνητο ἐκεῖνος αὐτὰ τούτῳ παρὰ Τηλεμάχου τοῦ πρότερον κεκτημένου. μισθοῦται δὲ οὗτος παρ' ἡμῶν τοῦ γιγνομένου τόκου τῷ ἀργυρίῳ, πέντε καὶ ἑκατὸν δραχμῶν τοῦ μηνὸς ἑκάστου. καὶ τιθέμεθα συνθήκας, ἐν αἷς ἥ τε μίσθωσις ἦν γεγραμμένη, καὶ λύσις παρ' ἡμῶν ἔν τινι ῥητῷ χρόνῳ. πραχθέντων δὲ τούτων ἐλαφηβολιῶνος μηνὸς ἐπὶ Θεοφίλου ἄρχοντος, ἐγὼ μὲν ἐκπλέων, εἰς τὸν Πόντον εὐθὺς ᾠχόμην· οὗτος δ' ἐνθάδε ἦν καὶ Εὔεργος. τὰ μὲν δὴ πραχθέντα τούτοις πρὸς ἑαυτοὺς ἕως ἀπεδήμουν ἐγώ, οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν· οὔτε γὰρ ταὐτὰ λέγουσιν, οὔτ' ἀεὶ ταὐτὰ οὗτός γε· ἀλλὰ τοτὲ μὲν φησὶν ἐκπεσεῖν ὑπ' ἐκείνου βίᾳ παρὰ τὰς συνθήκας ἐκ τῆς μισθώσεως, τοτὲ δὲ αὐτὸν αἴτιον αὐτῷ πρὸς τὸ δημόσιον γενέσθαι τῆς ἐγγραφῆς, τοτὲ δὲ ἄλλο ὅ,τι ἂν βούληται. ἐκεῖνος δ' ἁπλῶς, οὔτε τοὺς τόκους ἀπολαμβάνειν, οὔτε τὴν ἄλλην τὴν

ἐν ταῖς

ἐν ταῖς συνθήκαις ποιοῦντος οὐδὲν τούτου, ἐξὸν παρ' ἑκάστου τούτου λαβόντα ἔχειν τὰ
ἑαυτοῦ· μετὰ δὲ ταῦτα ἀπελθόντα τουτονὶ, ἥκειν τοὺς ἀμφισβητήσοντας ἄγοντα· αὐτὸς 11
δ' οὐκ ἐπεξελθεῖν ἐκείνοις· τουτονὶ δ' οὐχὶ κωλύειν ἔχειν, ὅσα περ ἐμισθώσατο, εἰ ποι-
οίη τὰ συγκείμενα. τούτων μὲν δὴ τοιούτους ἀκούω λόγους. ἐκεῖνο δὲ οἶδα, ὅτι εἰ μὲν
οὗτος ἀληθῆ λέγει, καὶ δεινὰ πέπονθεν, ὥσπερ φησὶν, ὑπὸ τοῦ Εὐέργου, ἔχει δίκην, ἧς ἐπι-
*αὐτόν. μέσατο· αὐτὸς εἷλε γὰρ εἰσελθὼν αὐτὸν ὡς ὑμᾶς, καὶ οὐδέπου τὴν αὐτὴν περί τι τοῦ 12
πεπονθότος δίκαιός ἐστι δίκην λαβεῖν, καὶ παρ' ἐμοῦ τοῦ μηδ' ἐπιδημοῦντος. εἰ δ' ὁ
Εὐεργὸς ἀληθῆ λέγει, συκοφαντεῖται μὲν, ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνος· ἐγὼ δ' οὐδ' οὕτω τὴν
αὐτὴν φεύγοιμ' ἂν δίκην εἰκότως. ὡς οὖν ταῦτα πρῶτον ἀληθῆ λέγω, τούτων τοὺς
μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι.

Μάρτυρες. 13

Ὅτι μὲν τοίνυν καὶ πρατῆρ' ηὗρεν ἡμῖν τῶν κτημάτων, ὅσπερ ἐξ ἀρχῆς αὐτὸς ἐώ-
νητο, καὶ κατὰ τὰς συνθήκας οὗτος ἐμισθώσατο ἡμέτερον ὂν τὸ ἐργαστήριον, καὶ τὰ ἀν-
δράποδα, καὶ οὔτε παρῆν ἐγὼ τοῖς μετὰ ταῦτα πρὸς Εὐεργον τούτῳ πραχθεῖσιν,
*ἐπεδήμουν. οὔτ' *ἐπιδήμουν ὅλως, ἔλαχέ τε δίκην ἐκείνῳ, καὶ οὐδὲν ἡμῖν πώποτε ἐνεκά- 14
λει, ἀκούετε τῶν μαρτύρων, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπειδὴ τοίνυν ἀφικόμην σχεδὸν τὰ
πάντα ἀπολωλεκὼς ὅσα ἔχων ἐξέπλευσα, ἀκούσας καὶ καταλαβὼν τουτονὶ μὲν
*θαυμασίως. ἀφεστηκότα, τὸν δ' Εὐεργον ἔχοντα καὶ κρατοῦντα ὧν ἐωνήμεθα, *θαυμαστῶς ὡς ἐ-
λυπήθην ὁρῶν τὸ πρᾶγμά μοι προεστηκὸς εἰς ἄτοπον· ἢ γὰρ κοινωνεῖν ἔδει τῆς ἐρ- 15
γασίας, καὶ τὴν ἐπιμέλειαν τῷ Εὐέργῳ, ἢ χρήστην ἀντὶ τούτου τὸν Εὐεργον ἔχειν, καὶ
πρὸς ἐκεῖνον πάλιν μίσθωσιν γράφειν, καὶ συμβόλαιον ποιεῖσθαι· τούτων δ' οὐ-
δ' ἕτερον προῃρούμην. ἀηδῶς δ' ἔχων οἷς λέγω τούτοις, ἰδὼν τὸν Μνησικλέα τὸν
πρατῆρα τούτων ἡμῖν γεγενημένον, προσελθὼν ἐμεμφόμην αὐτῷ λέγων, οἷον 16
ἄνθρωπον προξενήσειέ μοι, καὶ τοὺς ἀμφισβητοῦντας, καὶ τί ταῦτ' ἐστίν; ἠρώτων.
ἀκούσας δ' ἐκεῖνος, τῶν μὲν ἀμφισβητούντων κατεγέλα. συνελθεῖν δὲ ἔφη τούτους
βούλεσθαι πρὸς ἡμᾶς, καὶ συνάξειν ἡμᾶς, καὶ παραινέσειν τούτῳ πάντα ποιεῖν τὰ
δίκαια ἐμοί, καὶ οἴεσθαι πείσειν. ὡς δὲ συνήλθομεν, τὰ μὲν πολλὰ τί δεῖ λέγειν; ἧ- 17
κον δ' οἱ δεδανεικέναι φάσκοντες τούτῳ ἐπὶ τῷ ἐργαστηρίῳ, καὶ τοῖς ἀνδραπόδοις,
ἃ ἡμεῖς ἐπριάμεθα παρὰ Μνησικλέους. καὶ οὐδὲν ἦν ἁπλοῦν, οὐδ' ὑγιὲς τού-
των. πάντα δ' ἐξελεγχόμενοι ψευδῆ λέγοντες, καὶ τοῦ Μνησικλέους βεβαιοῦν-
τος ἡμῖν, προκαλοῦνται πρόκλησιν ἡμᾶς, ὡς οὐ δεξομένους, ἢ κομίσα- 18
σθαι πάντα τὰ χρήματα παρ' αὐτῶν, καὶ ἀπελθεῖν, ἢ διαλῦσαι σφᾶς ὑφ' ὧν
ἐνεκάλουν, αἰτιώμενοι πολλῷ πλείονος ἄξια ἔχειν ὧν ἐδεδώκειμεν χρημάτων. ἀ-
κούσας δ' ἐγὼ, παραχρῆμα οὐδὲ βουλευσάμενος, κομίσασθαι συνεχώρησα, καὶ
τὸν Εὐεργον ἔπεισα. ἐπειδὴ δὲ ἔδει ἡμᾶς τὰ χρήματα λαμβάνειν, καὶ τὸ πρᾶγμα 19
εἰς τοῦτο προήκει, οὐκ ἔφησαν μετὰ ταῦτα δώσειν οἱ τότε ἐκεῖνα ἐπαγγελλόμενοι,
εἰ μὴ πρατῆρες γενοίμεθ' ἡμεῖς τῶν κτημάτων αὐτοῖς, νοῦν ἔχοντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
κατ' αὐτό γε τοῦτο. ἑώρων γὰρ ἡμᾶς οἷα ἐσυκοφαντούμεθα ὑπὸ τούτου. ὡς οὖν καὶ
ταῦτα ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι καὶ ταύτας τὰς μαρτυρίας. 20

Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ πρᾶγμα ἐνταῦθ' εἱστήκει, καὶ τὰ μὲν χρήματα οὐ προσίεσαν,
οἷς ἐπήγγελλον οὗτοι, ἡμεῖς δ' εἰκότως ἐφαπτόμεθα, ὧν ἐωνήμεθα, κρατεῖν, ἱκέτευεν,
ἐδεῖτο, ἀντεβόλει πρατῆρας ἡμᾶς γενέσθαι. ἀξιοῦντος δὲ τούτου, καὶ πολλὰ δεη- 21

θόντος ἐμοῦ, καὶ τί οὐχὶ ποιήσαντος; καὶ τοῦτ' ὑπέμενα. ὁρῶν δ' αὐτὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κακοήθη, καὶ τὸ μὲν ἐξ ἀρχῆς τῷ μνησικλέους κατηγοροῦντα πρὸς ὑμᾶς, πάλιν δὲ, ᾧ φίλος ἦν τὰ μάλιστα, εὐέργῳ τούτῳ προσκεκρουκότα· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ὡς ἐγὼ κατέπλευσα, ἄσμενον φάσκοντα ἑωρακέναι με· ἐπειδὴ δὲ ἔδει τὰ δίκαια ποιεῖν, ἐμοὶ δυσκολαίνοντα, καὶ ἅπασι μέχρι τοῦ προλαβεῖν καὶ τυχεῖν ὧν δέοιτο, φίλον ὄντα, μετὰ ταῦτα δ' ἐχθρὸν καὶ διάφορον ἡγούμενον, ἠξίουν ἀπαλλαττόμενος καὶ πρατὴρ ὑπὲρ τούτου γενόμενος, πάντων ἀφεθεὶς τῶν ἐγκλημάτων καὶ ἀπαλλαγεὶς, οὕτω διαλύεσθαι. τούτων δὲ συγχωρηθέντων, οὗτος μὲν ἀφῆκεν ἁπάντων ἐμέ· ἐγὼ δὲ πρατὴρ, ὥσπερ ἐδεῖθ' οὗτος, τῶν κτημάτων ἐγιγνόμην, καθάπερ αὐτὸς ἐπριάμην παρὰ μνησικλέους. κομισάμενος δὲ τὰ ἐμαυτοῦ, καὶ τούτῳ οὐδ' ὁτιοῦν ἀδικῶν, μὰ τοὺς θεοὺς, οὐδ' ἂν, εἴ τι γένοιτο, ᾤμην ἂν δίκην μοι λαχεῖν ποτε τουτονί. τὰ μὲν δὴ γεγενημένα, καὶ περὶ ὧν οἴσετε τὴν ψῆφον, καὶ δι' ἃ τὴν δίκην συκοφαντούμενος παραγεγράμμην μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι, ταῦτ' ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταί. παρεχόμενος δὲ μάρτυρας, οἳ παρῆσαν ἡνίκα ἀφιέμην ὑπὸ τούτου, καὶ ἀπαλλαττόμην, ὡς οὐδ' εἰσαγώγιμος ἐκ τῶν νόμων ἐστὶν ἡ δίκη, μετὰ ταῦτ' ἐπιδείξω. καί μοι λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Λέγε δή μοι τὴν τῶν ἐωνημένων μαρτυρίαν, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι τούτου κελεύοντος αὐτὰ ἀπεδόμην, οἷς οὗτος ἐκέλευσε.

Μαρτυρία.

26 Οὐ τοίνυν μόνον ἡμῖν εἰσὶν οὗτοι μάρτυρες, ὡς ἀφείμεθα, καὶ νῦν συκοφαντούμεθα, ἀλλὰ καὶ πανταίνετος αὐτός· ὅτε γὰρ λαγχάνων εὐέργῳ τὴν δίκην εἴασεν ἐμὲ, τότ' ἐμαρτύρει οὗτος πρὸς ἐμὲ αὐτῷ μηδὲν ἔγκλημα ὑπόλοιπον εἶναι· οὐ γὰρ ἂν δή που τῶν αὐτῶν ἀδικημάτων, παρόντων ἀμφοῖν, ὁμοίως ἐγκαλῶν, τὸν μὲν εἴασε, τῷ δ' ἐδικάζετο. ἀλλὰ μὴν ὅτι γ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων πάλιν λαγχάνειν, οἶμαι μὲν ὑμᾶς, καὶ μηδὲν εἰπόντος ἐμοῦ, γιγνώσκειν· ὅμως δὲ λέγε αὐτοῖς καὶ τὸν νόμον τουτονί.

Νόμος.

28 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς, ὧν ἂν ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ τις, μηκέτι τὰς δίκας εἶναι. καὶ μὴν ὅτι γ' ἀμφότερ' ἐστὶ πεπραγμένα ταῦτα τούτῳ πρὸς ἡμᾶς, ἠκούσατε τῶν μαρτύρων. ἁπάντων μὲν τοίνυν τῶν ἐν τοῖς νόμοις ἀπειρημένων οὐ προσήκει δικάζεσθαι, οὐχ ἥκιστα δὲ τούτων· ἃ μὲν γὰρ τὸ δημόσιον πέπραχεν, ἔχοι τις ἂν εἰπεῖν, ὡς ἀδίκως, ἢ οὐ προσηκόντως πέπραχε· καὶ περὶ ὧν ἔγνω τὸ δικαστήριον, ἔστιν εἰπεῖν ὡς ἐξαπατηθὲν τοῦτ' ἐποίησε· καὶ περὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τῷ νόμῳ κειμένων, καθ' ἑκάστου γένοιτ' ἄν τις εἰκότως λόγος. ἃ δ' αὐτὸς ἐπείσθη, καὶ ἀφῆκεν, οὐκ ἔνι δήπουθεν εἰπεῖν, οὐδ' αὑτὸν αἰτιάσασθαι ὡς οὐ δικαίως ταῦτ' ἐποίησεν. οἱ μὲν οὖν παρά τι τῶν ἄλλων τούτων δικαζόμενοι, τοῖς ὑφ' ἑτέρων δικαίοις ὡρισμένοις οὐκ ἐμμένουσιν· ὁ δ' ὧν ἂν ἀφῇ πάλιν λαγχάνων, τοῖς ὑφ' ἑαυτοῦ. διὸ πάντων μάλιστ' ἄξιον τούτοις χαλεπαίνειν. οὐκοῦν ὡς μὲν ἀφῆκέ με πάντων ὅτε ἐγιγνόμην τῶν ἀνδραπόδων πρατὴρ, ἐπέδειξα. ὅτι δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι τούτων εἶναι δίκας, ἀκηκόατε ἀρτίως ἀναγιγνωσκομένου τοῦ νόμου. ἵνα δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μή τις οἴηται τοῖς περὶ τῶν πραγμάτων αὐτῶν δικαίοις ἀφλισκόμενόν με ἐπὶ τοῦτο ἀποχωρεῖν, καθ' ἕκαστον ὧν ἐγκαλεῖ, βούλομαι δεῖξαι αὐτὸν ψευδόμενον. λέγε αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, ὅ μοι δικάζεται.

Ἔγκλημα.

Ἔγκλημα.

Ἔβλαψέ με Νικόβουλος ἐπιβουλεύσας ἐμοὶ καὶ τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐμῇ, ἀφελέσθαι κελεύσας Ἀντιγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην τὸ ἀργύριον τοῦ ἐμοῦ οἰκέτου, ὃ ἔφερε καταβολὴν τῇ πόλει τοῦ μετάλλου, ὃ ἐγὼ ἐπριάμην ἐνενήκοντα μνῶν· καὶ αἴτιος ἐμοὶ γενόμενος ἐγγραφῆναι τὸ διπλοῦν τῷ δημοσίῳ.

Ἐπιχες.

Ταυτὶ πάντα, ἃ νῦν ἐγκέκληκεν ἐμοί, πρότερον τὸν Εὔεργον αἰτιασάμενος, τὴν δίκην εἷλε. μεμαρτύρηται μὲν δὴ καὶ ἐν ἀρχῇ μοι τοῦ λόγου πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἀπεδήμουν ὅτε τούτοις αἱ πρὸς ἀλλήλους ἐγίγνοντο διαφοραί. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐγκλήματος τούτου δῆλόν ἐστιν. οὐδαμοῦ γὰρ ὡς ἔγωγέ τι πεποίηκα τούτων ἔγραψεν, ἀλλ' ὑπογράψας ἐπιβουλεῦσαί με αὐτῷ καὶ τῇ οὐσίᾳ, προστάξαι φησὶ τῷ παιδὶ ταῦτα ποιεῖν, ψευδόμενος· πῶς γὰρ ἐγὼ προσέταξα, ὅς, ὅτ' ἐξέπλεον, τῶν γενησομένων ἐν τούτῳ οὐδ' ὁτιοῦν δήπουθεν ᾔδειν; εἶτα καὶ πόση μωρία λέγοντα ὡς ἐπεβούλευον ἀτιμῶσαι, καὶ τὰ ἔσχατα πρᾶξαι, οἰκέτῃ μετὰ ταῦτα προστάξαι γεγραφέναι, ἃ οὐδὲ πολίτης πολίτην δύναιτ' ἂν ποιῆσαι; τί οὖν ἐστι τοῦτο; οὐκ ἔχων, οἶμαι, κατ' οὐδὲν διὰ τὴν ἀποδημίαν εἰς ἐμὲ τούτων ἀνενεγκεῖν τι, συκοφαντεῖν δὲ βουλόμενος, ὡς προσέταξα ἐνέγραψεν· οὐδὲ γὰρ λόγος ἦν, εἰ μὴ τοῦτ' ἐποίησε. λέγε τὸ ἀκόλουθον.

° ἀνενεγκεῖν

Ἔγκλημα.

Καὶ ἐπειδὴ ὦφλον ἐγὼ τῷ δημοσίῳ, καταστήσας Ἀντιγένην τὸν ἑαυτοῦ οἰκέτην εἰς τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμὸν τὸ ἐπὶ Θρασύλλου, κύριον τῶν ἐμῶν ἀπαγορεύοντος ἐμοῦ.

Ἐπιχες.

Πάλιν ταυτὶ πάντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἐξελεγχθήσεται ψευδόμενος· γέγραφε γὰρ καταστῆσαι μὲν ἐμέ, ἀπαγορεῦσαι δὲ αὐτόν. ταῦτα δ' οὐχ οἷόν τε τὸν μὴ παρόντα. οὔτε γὰρ ἐγὼ καθίστην ὅγε ὢν ἐν τῷ Πόντῳ, οὔτ' ἀπηγόρευσεν οὗτος τῷ μὴ παρόντι. πῶς γάρ; πῶς οὖν εἰς ἀνάγκην ἦλθε ταῦθ' οὕτω γράψαι; Εὔεργος τότ', οἶμαι, πλημμελῶν ὢν δέδωκε δίκην, συνήθως ἔχων ἐμοί, καὶ γνώριμος ὤν, καθίστησι ° τὸν οἰκέτην οἴκοθεν λαβὼν παρ' ἐμοῦ, φυλάττειν, ὡς αὐτόν. εἰ μὲν οὖν ἔγραψε τἀληθῆ, γέλως ἂν ἦν· τί γάρ, εἰ κατέστησεν Εὔεργος, ἔγωγ' ἀδικῶ; φεύγων δὲ τοῦτο, τοιαῦτ' ἠνάγκασται γράφειν, ἵν' ᾖ πρὸς ἐμὲ αὐτῷ τὸ ἔγκλημα. λέγε τὰ ἐφεξῆς.

° ἐπὶ αὐτὴν

Ἔγκλημα.

Πείσας τοὺς οἰκέτας τοὺς ἐμοὺς καθίζεσθαι εἰς τὸ κεγχρεῶνα ἐπὶ βλάβῃ τῇ ἐμῇ.

Ἐπιχες.

Τουτὶ παντελῶς ἤδη καὶ ἀναιδές ἐστιν· οὐ γὰρ μόνον ἐκ τοῦ προσκαλεῖσθαι τούτους παραδοῦναι, τοῦτο δὲ μὴ ἐθέλειν, ἀλλὰ καὶ ἐκ πάντων δῆλόν ἐστι ψεῦδος ὄν. τίνος γὰρ ἕνεκ' ἔπειθον; ἵνα τί δι' αὐτοὺς κλέψωμαι; ἀλλ' αἱρέσεώς μοι δοθείσης ἢ ἔχειν, ἢ κλέψασθαι, ἢ κομίσασθαι τὰ ἐμαυτοῦ, εἱλόμην κομίσασθαι, καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται. λέγε δὴ ὁμοίως τὴν πρόκλησιν.

Πρόκλησις.

Ταύτην τοίνυν οὐχὶ δεξάμενος τὴν πρόκλησιν, ἀλλὰ φυγών, σκέψασθε οἷ' εὐθέως μετὰ ταῦτ' ἐγκαλεῖ. λέγε τὸ ἐχόμενον.

Ἔγκλημα.

Καὶ κατεργασάμενος τὴν ἀργυρῖτιν, ἣν οἱ ἐμοὶ οἰκέται εἰργάσαντο, καὶ ἔχων τὸ ἀργύριον τὸ ἐκ ταύτης τῆς ἀργυρίτιδος.

Ἐπιχες.

Πάλιν ταῦτα πῶς ἔνεστ' ἐμοὶ πεπρᾶχθαι τῷ μὴ παρόντι, καὶ περὶ ὧν Εὔερ-

τοῦ καταδικάσαι; λέγε δή μοι αὐτὸ τὸ ἔγκλημα ἐφεξῆς. Ἔγκλημα.

Καὶ ἀποδόμενος τὸ ἐργαστήριον τὸ ἐμόν, καὶ τοὺς οἰκέτας παρὰ τὰς συνθήκας, ἃς ἔθετο πρὸς ἐμέ. Ἐπίσχες.

43 Τουτὶ πολὺ πάνθ᾽ ὑπερβέβληκε τἆλλα. πρῶτον μὲν γὰρ παρὰ τὰς συνθήκας φησίν, ἃς ἔθετο πρὸς ἐμέ. αὗται δ᾽ εἰσὶν ἃς ἐποιησάμεθα μισθώσαντες τὴν ὠνὴν τὴν γενομένην τούτῳ τὰ ἡμέτερα ἡμεῖς, καὶ ἄλλο οὐδέν· πρατὴρ μὲν γὰρ ὁ Μνησικλῆς ἡμῖν ἐγεγόνει, τούτου παρόντος καὶ κελεύοντος. μετὰ ταῦτα τὸν αὐτὸν τρόπον ἡμεῖς ἑτέροις ἀπεδόμεθα, ἐφ᾽ οἷσπερ αὐτοὶ ἐπριάμεθα, οὐ μόνον κελεύοντος ἔτι τούτου, ἀλλὰ 44 καὶ ἱκετεύοντος· οὐδεὶς γὰρ ἤθελε δέχεσθαι τοῦτον πρατῆρα. τί οὖν αἱ τῆς μισθώσεως ἐνταῦθα συνθῆκαι; τί τοῦτο, ὦ φαυλότατ᾽ ἀνθρώπων ἐνέγραψας; ἀλλὰ μὴν ὅτι τοῦ κελεύοντος, καὶ ἐφ᾽ οἷσπερ ἐωνήμεθα, αὐτοὶ πάλιν ἀπεδόμεθα, λέγε τὴν 45 μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Μαρτυρεῖς τοίνυν καὶ σύ· ἃ γὰρ ἡμεῖς πέντε καὶ ἑκατὸν μνῶν ἐωνήμεθα, ταῦθ᾽ ὕστερον τριῶν ταλάντων καὶ δισχιλίων καὶ ἑξακοσίων ἀπέδου σύ. καίτοι, τίς ἂν καθάπαξ πρατῆρας ἔχων σοὶ δραχμὴν ἔδωκε μίαν; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ᾽ ἀλη- 46 θῆ λέγω, κάλει μοι καὶ τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

Ἔχει μὲν τοίνυν, ὧν ἐπείσθη, τὴν αὐτοῦ τιμήν, δεηθεὶς δέ μου τότε γενέσθαι πρατῆρα καθ᾽ ὃ συνέβαλον ἀργύριον, αὐτὸς δυοῖν ταλάντοιν προσδικάζεται. καὶ 47 τὰ λοιπὰ τῶν ἐγκλημάτων ἔτ᾽ ἐστὶ δεινότερα. λέγε δή μοι τὸ λοιπὸν τοῦ ἐγκλήματος.

Ἔγκλημα.

Ἐνταυθοῖ πόλλ᾽ ἄττα καὶ δεινά μοι ἅμα ἐγκαλεῖ· καὶ γὰρ αἰκίαν, καὶ ὕβριν, καὶ βιαίων, καὶ πρὸς ἐπικλήρους ἀδικήματα. τούτων δ᾽ εἰσὶν ἑκάστου χωρὶς αἱ δίκαι, καὶ 48 οὔτε πρὸς τὴν αὐτὴν ἀρχήν, οὔθ᾽ ὑπὲρ τιμημάτων τῶν αὐτῶν· ἀλλ᾽ ἡ μὲν αἰκία, καὶ τὰ τῶν βιαίων, πρὸς τοὺς τετταράκοντα· αἱ δὲ τῆς ὕβρεως, πρὸς τοὺς θεσμοθέτας· ὅσα δ᾽ εἰς ἐπικλήρους, πρὸς τὸν ἄρχοντα. οἱ δὲ νόμοι καὶ τούτων διδόασι τὰς παραγραφὰς ἀντιλαγχάνειν, περὶ ὧν οὐκ εἰσὶν εἰσαγωγεῖς. λέγε δ᾽ αὐτοῖς του- 49 τονὶ τὸν νόμον. Νόμος.

Τοῦτο τοίνυν ἐμοῦ παραγεγραμμένου πρὸς τῇ ἀρχῇ παραγραφῇ, καὶ οὐκ ὄντων εἰσαγωγέων τῶν θεσμοθετῶν ὑπὲρ ὧν λαγχάνει Πανταίνετος, ἐξελήλιπται, καὶ οὐ πρόσεστι τῇ παραγραφῇ. ὃ δ᾽ ὅπως, ὑμεῖς σκοπεῖτε· ἐμοὶ μὲν γὰρ ἕως ἂν 50 ἔχω τὸν νόμον τοῦτον ἀκοῦσαι, οὐδ᾽ ὁτιοῦν διαφέρει· οὐ γὰρ ὃ γνώσεσθε συνιέναι τὰ δίκαια ὑμῶν ἐξαλεῖψαι δυνήσεται. λάβε δή μοι καὶ τὸν μεταλλικὸν νόμον· ἐκ γὰρ καὶ τούτου δείξειν οἴομαι οὐκ οὖσαν εἰσαγώγιμον τὴν δίκην, χάριτός τε ὢν μᾶλλον ἄξιος, ἢ τοῦ συκοφαντεῖσθαι. λέγε. Νόμος.

51 Οὗτος σαφῶς ὁ νόμος διείρηκεν ὧν εἰσὶ δίκαι προσήκει μεταλλικάς. οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος, ἐάν τις ἐξείλλῃ τινὰ τῆς ἐργασίας, ὑπόδικον ποιεῖ. ἐγὼ δ᾽ οὐχ ὅπως αὐτὸς ἐξείλλω τοῦτον, ἀλλ᾽ ὧν ἄλλος ἀπεστέρει, τούτων ἐγκρατῆ κατέστησα καὶ παρέδωκα. καὶ πρατὴρ ὑπὲρ τούτου δεηθέντος ἐγενόμην. ναί φησιν. ἀλλὰ κἂν ἄλλος τις 52 ἀδικῇ τι περὶ τὰ μέταλλα, καὶ τούτων εἰσὶ δίκαι. ὀρθῶς γ᾽, ὦ Πανταίνετε. ἀλλὰ ταῦτα τί ἐστιν; ἂν ὑφάψῃ τις, ἂν ὅπλα ἐπιφέρῃ, ἂν ἐπικατατέμνῃ τῶν μέτρων ἐντός, ταῦτ᾽ ἐστὶ (τἆλλα, ὧν οὐδὲν δήπου πέπρακται) πρὸς ὑμᾶς ἐμοί. πλὴν εἰ τοὺς κομιζομένους

μένους ἃ προσῆκέ σοι, μεθ' ὅπλων ἥκειν νομίζεις. εἰ δὲ ταῦθ' ἡγῇ, πρὸς ἅπαντας τοὺς προεστηκότας τὰ ἑαυτῶν, εἰσί σοι δίκαι μεταλλικαί. ἀλλ' οὐ δίκαιον. φέρε γὰρ 53 ὅστις μέταλλον *παρὰ τῆς πόλεως ὠνεῖται, τοὺς κοινοὺς ἀφεὶς ἡμῖν νόμους, καθ' οὓς καὶ διδόναι καὶ λαμβάνειν πᾶσι προσήκει δίκας, ἐν ταῖς μεταλλικαῖς δικάσεται. τί δ' ἐὰν δανείσηταί τις παρά του; τί δ' ἂν κακῶς ἀκούσῃ; τί δ' ἂν πληγὰς λάβῃ; τί δ' ἂν κλοπὴν ἐγκαλῇ; τί δ' ἂν προεισφορὰν μὴ *κομίζηται; τί δ' ὅλως ἄλλο τι; ἐγὼ μὲν οὐκ 54 οἶμαι· ἀλλὰ τὰς μεταλλικὰς δίκας εἶναι τοῖς κοινωνοῦσι μετάλλου καὶ τοῖς ἐπὶ τὸ *συντετρήσασιν εἰς τὰ τῶν πλησίον. καὶ ὅλως τοῖς ἐργαζομένοις τὰ μέταλλα, καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ τι ποιοῦσι. τῷ δὲ δανείσαντι Πανταινέτῳ, καὶ ταῦτ' ἀπειληφότι γλίσχρως, καὶ μόλις, περὶ τούτου οὐκ ἔστι δίκην μεταλλικὴν προσφιλονεικητέον, εὖ 55 δ' οἶδ' ὡς μὲν οὖν οὔτ' ἠδίκηκα τοῦτον οὐδὲν, οὔτ' εἰσαγώγιμος ἐκ τῶν νόμων ἐστὶν ἡ δίκη, ταῦτ' ἄν τις σκοπῶν ῥᾳδίως γνοίη. οὐδὲν τοίνυν δίκαιον ἔχων οὐδὲ καθ' ἓν λέγειν ὑπὲρ ὧν ἐγκαλεῖ, ἀλλὰ καὶ ψευδῆ γεγραφὼς εἰς τὸ ἔγκλημα, καὶ περὶ ὧν ἀφῆκε δικαζόμενος, τοῦ ἐξηγοῦντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηνὸς, ἐπειδὴ 56 *ἔμελλον εἰσιέναι τὴν δίκην, ἤδη τῶν δικαστηρίων ἐπικεκυρωμένων, προσελθὼν καὶ περιστήσας τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ἐργαστήριον συνεστηκότας, πρᾶγμα ποιεῖ πάνδεινον. ἀναγιγνώσκει μοι πρόκλησιν μακρὰν, ἀξιῶν ὃν φησιν οἰκέτην ταῦτα συνειδέναι, βασανίζεσθαι· κἂν μὲν ᾖ ταῦτ' ἀληθῆ, τὴν δίκην ἀτίμητον ὀφλεῖν αὐτῷ· 57 ἐὰν δὲ ψευδῆ, τὸν βασανιστὴν Μνησικλέα ἐπιγνώμονα τῆς τιμῆς εἶναι τοῦ παιδός. λαβὼν δ' ἐγγυητὰς τούτων παρ' ἐμοῦ, καὶ σημηνάμενος τὴν πρόκλησιν ἐμοῦ, οὐχ ὡς δίκαιον ὂν, (ποῦ γάρ ἐστι δίκαιον ἐν οἰκέτου σώματι καὶ ψυχῇ, ἢ δύο ὠφληκέναι τάλαντα, ἢ μηδὲν τὸν συκοφαντοῦντα ζημιοῦσθαι;) ἀλλ' ἐγὼ πολλῷ τῷ δι- 58 καίῳ περιεῖναι βουλόμενος, συνεχώρουν. καὶ μετὰ ταῦτα προσκαλεῖταί με τὴν δίκην πάλιν, ἐπειδὴ τὰ τέλη ἀνείλετο τὰς παρακαταβολάς. οὕτως ἐγγὺς ἦν δόλος, οὐδ' οἷς αὐτὸς ὡρίσατο δικαίοις ἐμμένων. ἐπειδὴ δ' ἥκομεν πρὸς τὸν βασανιστὴν, ἀντὶ τοῦ τὴν πρόκλησιν ἀνοίξας δεῖξαι τὰ γεγραμμένα, καὶ μετὰ ταῦτα πράτ- 59 τειν ὅ, τι δόξαι. διὰ γὰρ τὸν θόρυβον τὸν τότε, καὶ τὸ μηδέν' ἂν ἐθέλειν καλέσασθαι τὴν δίκην, τοιοῦτον ἦν. προσκαλοῦμαί σε ταυτί· δέχομαι. φέρε τὸν δακτύλιον. λάβε. τίς δ' ἐγγυητής; οὑτοσί. *οὐδὲν οὔτ' ἀντίγραφον, οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐποιησάμην τοιοῦτον. *ἀντὶ δὲ τοῦ ταῦθ' οὕτως, ὥσπερ λέγω, πράττειν, ἑτέραν ἧκεν ἔχων πρόκλησιν, ἀξιῶν 60 αὐτὸς βασανίζειν τὸν ἄνθρωπον. καὶ ἐπιλαβόμενος εἷλκε, καὶ ἐνέλιπεν οὐδὲν ἀσελγείας. καὶ ἔγωγ' ἐνεθυμήθην, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἡλίκον ἐστὶ πλεονέκτημα καταπεπλάσθαι τὸν βίον. ἐγὼ γὰρ ἐμαυτὸν ταῦτα πάσχειν ἐδόκουν, καταφρονούμενος τῷ ἁπλῶς, καὶ ὡς πέφυκα, ζῆν· καὶ δίκην διδόναι παμμεγέθη ταῦθ' αἰσ- 61 χυνόμενος· ὅτι δ' οὕτω ἠναγκαζόμην παρ' ἃ ἡγούμην δίκαια εἶναι, ἀντιπροσκαλεῖσθαι, καὶ τὸν οἰκέτην παρεδίδουν· καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λέγε τὴν πρόκλησιν.

Πρόκλησις.

Φυγὼν μὲν τοίνυν ταῦτα, φυγὼν δ' ἃ τὸ πρῶτον αὐτὸς προὐκαλέσατο, ἔγωγε 62 ὅ, τι ποτ' ἐρεῖ πρὸς ὑμᾶς, θαυμάζω. ἵνα δ' εἰδῆτε ὑφ' οὗ φησι καὶ τὰ δεινὰ πεπονθέναι, θεάσασθε. οὗτός ἐστιν ὁ Πανταίνετον ἐκβαλών. οὗτός ἐστιν ὁ κρείττων τῶν φίλων τῶν Πανταινέτου, καὶ τῶν νόμων. οὐ γὰρ ἔγωγ' ἐπεδήμουν, οὐδ' αὐτὸς ἐγκαλεῖ. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ δι' ὧν τοὺς πρότερον δικαστὰς ἐξαπατήσας εἷλε τὴν 63

*παρά. *κομίζεται. *συντετρηκόσι. *ἐπικεκυρωμένοι.

εὐεργέτην, εἰπεῖν, ἵν' εἰδῆτ' ὅτι καὶ νῦν οὐδὲν οὔτ' ἀναιδείας, οὔτε τοῦ ψεύδεσθαι παραλείψει. πρὸς δὲ τούτοις καὶ περὶ ὧν ἐμοὶ δικάζεται νῦν, τὰς αὐτὰς ὅσας ἀπολογίας εὑρήσετε· ὁ γὰρ ἔλεγχος ἀκριβέστατός ἐστιν ὑπὲρ τοῦ τότ' ἐκεῖνον συκοφαντῆσαι.

64 ἐκεῖνον γὰρ ᾐτιάσατό γ' ἐκεῖνος πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις, εἰσελθόντ' εἰς ἀγρὸν ὡς αὑτόν, ἐπὶ τὰς ἐπικλήρους εἰσελθεῖν, καὶ τὴν μητέρα τὴν αὑτοῦ· καὶ τοὺς νόμους ἧκεν ἔχων τοὺς τῶν ἐπικλήρων πρὸς τὸ δικαστήριον. καὶ πρὸς μὲν τὸν ἄρχοντα, ὃν τῶν τοιούτων οἱ νόμοι κελεύουσιν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ παρ' ᾧ τῷ μὲν ἠδικηκότι, κίνδυνος περὶ τοῦ τί χρὴ παθεῖν, ἢ ἀποτῖσαι, τῷ δ' ἐπεξιόντι, μετ' οὐδεμιᾶς ζημίας ἡ βοήθεια·

65 οὐδέ πω καὶ τήμερον ἐξήτασται· οὐδ' εἰσήγγελκεν, οὔτ' ἐμέ, οὔτε τὸν εὐεργέτην ὡς ἀδικοῦντας. ἐν δὲ τῷ δικαστηρίῳ ταῦτα κατηγορεῖ, καὶ δυοῖν ταλάντοιν εἷλε δίκην. ἦν γάρ, οἶμαι, κατὰ μὲν τοὺς νόμους προειδότα τὴν αἰτίαν,

66 ἐφ' ᾗ κρίνεται, ῥᾷον τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια ἐπιδείξαντ' ἀποφυγεῖν. ἐν δὲ μεταλλικῇ δίκῃ, περὶ ὧν οὐδὲν ἤλπιζεν αὐτοῦ κατηγορηθήσεσθαι, χαλεπὸν τῷ πράγματι ἔχει ἀπολύσασθαι τὴν διαβολήν. ἡ δ' ὀργὴ παρὰ τῶν ἐξηπατημένων ὑπὸ τούτου δικαστῶν, ἐφ' ᾧ τὴν ψῆφον εἶχον πράγματι, τούτου κατεψηφίσατο.

67 καίτοι τὸν ἐκείνους ἐξηπατηκότα τοὺς δικαστάς, ἆρ' ὀκνήσειν ὑμᾶς ἐξαπατᾶν οἴεσθε; ἢ πεπιστευκότα εἰσιέναι τοῖς πράγμασιν, ἀλλ' οὐ τοῖς λόγοις, καὶ τοῖς συνεστῶσι μεθ' ἑαυτοῦ μάρτυσι, τῷ τ' ἀκαθάρτῳ καὶ μιαρῷ Προκλεῖ τῷ μεγάλῳ τούτῳ, καὶ Στρατοκλεῖ τῷ πιθανωτάτῳ πάντων ἀνθρώπων, καὶ πονηροτάτῳ,

68 καὶ τῷ μηδὲν ὑποστελλόμενον, μηδ' αἰσχυνόμενον κλαιήσειν, καὶ ὀδυρεῖσθαι; καίτοι τοσούτου δεῖ σ' ἐλέου τινὸς ἄξιον εἶναι, ὥστε μισηθείης ἂν δικαιότατ' ἀνθρώπων ἁπάντων ἐξ ὧν πεπραγμάτευσαι· ὅς γε ὀφείλων μνᾶς ἑκατὸν καὶ πέντε, καὶ οὐχ οἷός τ' ὢν διαλῦσαι, τοὺς ταῦτα συνδιαπράξαντάς σοι καὶ γενομένους αἰτίους τοῦ

69 τὰ δίκαια ποιῆσαι τοῖς συμβαλοῦσιν ἐξ ἀρχῆς, χωρὶς ὧν περὶ αὐτὰ τὰ συμβόλαια ἠδίκεις, καὶ προσεπιτιμᾶσθαι ζητεῖς. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τοὺς δανειζομένους ἴδοι τις ἂν ἐξισταμένους τῶν ὄντων. σὺ δ' ὁ συμβεβληκώς, τοῦτο πέπονθας· καὶ δανείσας τάλαντον, δύο ὦφληκε συκοφαντηθείς. ἐγὼ δὲ τετταράκοντα δανείσας μνᾶς, δυοῖν

70 ταλάντοιν ταυτηνὶ φεύγω δίκην. καὶ ἐφ' οἷς δανείσασθαι μὲν οὐδεπώποτ' ἐδυνήθης ἑκατὸν μνῶν πλέον, πέπρακας δὲ καθάπαξ τριῶν ταλάντων καὶ δισχιλίων, εἰς ταῦτα τέτταρα, ὡς ἔοικεν, ἠδίκησαι τάλαντα ὑπὸ τούτου. καὶ ταῦτα ὑπὸ τοῦ οἰκέτου, ἢ διὰ τί; τοῦ ἐμοῦ. τίς δ' ἂν οἰκέτην παραχωρήσειε πολίτης τὸν ἑαυτοῦ; ἢ τίς ἂν φήσειεν ὧν δίκην λαχὼν εὕρηκεν αὐτὸς εὐεργέτην, τούτων καὶ τὸν ἐμὸν παῖ-

71 δα ὑπεύθυνον εἶναι προσήκειν; χωρὶς δὲ τούτων, αὐτὸς αὐτὸν ἐστὶν ἀφῆκε τὴν τούτων αἰτίαν ἁπασῶν. οὐ γὰρ νῦν ἔδει λέγειν, οὐδ' εἰς τὴν πρόκλησιν γράφειν, ἐν ᾗ βασανίζειν ἐζήτει· ἀλλὰ λαχόντα ἐκείνῳ τὴν δίκην, ἐν κυρίοις διώκειν. νῦν δ'

72 εἴληχε μὲν ἐμοί, κατηγορεῖ δ' ἐκείνου. ταῦτα δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι. τίς γὰρ πώποτε τῷ δεσπότῃ λαχών, τοῦ δούλου τὰ πράγματα, ὡς κυρίου, κατηγορήσειεν; ἐπειδὰν τοίνυν τίς αὐτὸν ἔρηται, καὶ τί δίκαιον ἕξεις λέγειν πρὸς Νικόβουλον; μισοῦσι, φησίν, Ἀθηναῖοι τοὺς δανείζοντας. Νικόβουλος δ' ἐπίφθονός ἐστι, καὶ ταχέως βαδίζει, καὶ μέγα φθέγγεται, καὶ βακτηρίαν φορεῖ. ταῦτα δ' ἐστὶν ἅπαντα, φησί, πρὸς ἐμοῦ.

73 καὶ ταῦτ' οὐκ αἰσχύνεται λέγων, οὐδὲ τοὺς ἀκούοντας οἴεται μανθάνειν, ὅτι συκοφαντοῦντός ἐστιν ὁ λογισμὸς οὗτος, οὐκ ἀδικουμένου. ἐγὼ δ' ἀδικεῖν μὲν οὐδένα τῶν δανειζόντων

δανειζόντων οἴομαι. μισεῖσθαι μέντοι τινὰς εἰκότως ἂν ὑφ' ὑμῶν, οἳ τέχνην τὸ
πρᾶγμα πεποιημένοι, μήτε συγγνώμης, μήτ' ἄλλου μηδενός εἰσιν, ἀλλ' ἢ τοῦ 74
πλείονος. διὰ γὰρ τὸ δεδανεῖσθαι πολλάκις, μὴ μόνον αὐτὸς τοῦτο δανεῖσαι, οὐδ'
ἐγὼ τούτους ἀγνοῶ, οὐδὲ φιλῶ. οὐ μέντοι γε ἀποστερῶ μὰ Δία, οὐδὲ συκοφαν-
τῶ. ὅστις δὲ εἴργασται μὲν, ὥσπερ ἐγὼ πλέων, καὶ κινδυνεύων, εὐπορήσας δὲ
μικρὰ ἐδάνεισε ταῦτα, καὶ χαρίσασθαι βουλόμενος; καὶ μὴ λαθεῖν διαρρυὲν 75
αὐτὸν τὸ ἀργύριον, τί τις ἂν τοῦτον εἰς ἐκείνους τιθείη; εἰ μὴ τοῦτο λέγεις, ὡς ὃς ἂν
σοι δανείσῃ, τοῦτον δημοσίᾳ μισεῖσθαι προσήκει. λέγε δή μοι τὰς μαρτυρίας, τίς
ἐγὼ πρὸς τοὺς συμβάλλοντας ἀνθρώπους, καὶ πρὸς τοὺς δεομένους εἰμί.

Μαρτυρίαι. 76

Τοιοῦτος, ὦ Πανταίνετε, ἐγὼ ὁ ταχὺ βαδίζων· καὶ τοιοῦτος σὺ ὁ ἀτρέμας. ἀλ-
λὰ μὴν περί γε τοῦ ἐμοῦ βαδίσματος, ἢ τῆς διαλέκτου, πάντ' ἐρῶ τἀληθῆ
πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετὰ παρρησίας. ἐγὼ γὰρ οὐχὶ λέληθα ἐμαυτὸν, οὐδ'
ἀγνοῶ, οὐ τῶν εὖ πεφυκότων κατὰ ταῦτα ὢν ἀνθρώπων, οὐδὲ τῶν λυσιτελού- 77
των ἐμαυτῷ. εἰ γὰρ ἐν οἷς οὐδὲν ὠφελοῦμαι ποιῶν λυπῶ τινάς, πῶς οὐκ ἀτυχῶ
κατὰ τοῦτο τὸ μέρος; ἀλλὰ τί χρὴ παθεῖν, ἄν τῳ δεῖν δανείσω; διὰ ταῦτα δί-
κην προσοφλεῖν, μηδαμῶς. κακίαν γάρ μοι καὶ πονηρίαν οὔθ' οὗτος προσοῦσαν
οὐδεμίαν δείξει, οὔθ' ὑμῶν τοσούτων ὄντων οὐδεὶς σύνοιδε. τἄλλα δὲ ταῦθ' ἕκα- 78
στος ἡμῶν, ὅπως ἔτυχε, πέφυκεν, οἶμαι. καὶ φύσει μάχεσθαι μὲν ἔχοντα, οὐκ εὔ-
πορόν ἐστιν. οὐ γὰρ ἂν ἀλλήλων διεφέρομεν οὐδέν. γνῶναι δ' ἰδόντα ἕτερον, καὶ ἐπι-
πλῆξαι, ῥᾴδιον. ἀλλὰ τί τούτων ἐμοὶ πρὸς σὲ Πανταίνετε; οὐδέν. πολλὰ καὶ δεινὰ
πέπονθας. οὐκοῦν εἴληφας δίκην, οὐ παρ' ἐμοῦ γε. οὐδὲ γὰρ ἠδικήθης οὐδὲν ὑπ' 79
ἐμοῦ. οὐ γὰρ ἄν ποτε ἀφῆκας. οὐδ' ὅτ' Εὐέργῳ προσῄεισθα λαγχάνειν, εἴας ἂν ἐμὲ,
οὐδὲ παρὰ τὰ πρᾶγμα ἠξίωσας ὑποσχεῖν τοιγε δεινά σε καὶ μεγάλα εἰργασμένον. εἶτα
καὶ πῶς ἂν ὁ μὴ παρὼν, μηδ' ἐπιδημῶν ἐγώ τί σε ἠδίκησα; εἰ τοίνυν ὡς οἷόν
τε μέγιστ' ἠδικῆσθαι δοίη τις αὐτῷ, καὶ ἐρεῖ ἅπαντα τἀληθῆ περὶ τούτων νυνὶ, 80
ἐκεῖνό γ' οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι πολλὰ συμβέβηκεν ἠδικῆσθαί
τισιν ἤδη, μείζω τῶν εἰς χρήματα γινομένων ἀδικημάτων. καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι,
καὶ ὕβρεις εἰς ἃ μὴ δεῖ, καὶ πολλὰ τοιαῦτα ἄλλα γίγνεται. ἀλλ' ὅμως ἁπάντων τού-
των ὅρος καὶ λύσις τοῖς παθοῦσι τέτακται, τὸ πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦθ' οὕτω τὸ 81
δίκαιον ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστε ἂν ἑλών τις ἀκουσίου φόνου, καὶ σαφῶς ἐπιδείξας μὴ
καθαρὸν, μετὰ ταῦτ' αἰδέσηται καὶ ἀφῇ, οὐκέτ' ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν.
οὐδὲ γὰρ ἂν ὁ παθὼν αὐτὸς ἀφῇ τοῦ φόνου πρὶν τελευτῆσαι τὸν δράσαντα, οὐδενὶ
τῶν λοιπῶν συγγενῶν ἔξεστ' ἐπεξιέναι. ἀλλ' οὓς ἐκπίπτειν καὶ φεύγειν, ἂν ἁλίσκων- 82
ται, καὶ τεθνάναι προστάττουσιν οἱ νόμοι, τούτους, ἂν ἀφεθῶσιν ἅπαξ, ἁπάντων
ἐκλύει τῶν δεινῶν τοῦτο τὸ ῥῆμα. εἶθ' ὑπὲρ μὲν ψυχῆς καὶ τῶν μεγίστων, οὕτως
ἰσχύει καὶ μένει τὸ ἀφεῖναι· ὑπὲρ δὲ χρημάτων, καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων, ἄκυρον
ἔσται; μηδαμῶς. οὐ γὰρ εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ' ὑμῖν τεύξομαι, τοῦτ' ἐστι δει- 83
νότατον. ἀλλ' εἰ πρᾶγμα δίκαιον ὡρισμένον ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου, νυνὶ κατα-
λυθήσεται ἐφ' ἡμῶν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΣ ναυσίμαχον, καὶ ξενοπείθην λόγου.

Ναυσίμαχος καὶ ξενοπείθης ἐπετροπεύθησαν ὑπὸ ἀρισταίχμου. ἐγγραφέντες δὲ εἰς ἄνδρας, ἔλαχον δίκην ἐπιτροπῆς αὐτῷ. εἶτα διαλύσεις λαβόντες τριάκοντα τάλαντα, καὶ ἀφέντες αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων. καὶ ὁ μὲν τελευτᾷ καταλιπὼν παῖδας τέτταρας. τούτοις δὲ μετὰ χρόνον συχνὸν ὁ ναυσίμαχος καὶ ξενοπείθης δικάζονται βλάβης, χρήματα ἀπαιτοῦντες ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς. οἱ δὲ χάσωνται παρεχόμενοι τὸν νόμον, τὸν οὐκ ἐῶντα περὶ ὧν ἄν τις ἀφῇ ἢ ἀπαλλάξῃ, πάλιν δικάζεσθαι.

παραγράφονται

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΝΑΥΣΙΜΑΧΟΝ, ΚΑΙ ΞΕΝΟΠΕΙΘΗΝ.

564

1 Δεδωκότων, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν νόμων παραγράφεσθαι, περὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς καὶ ἀπαλλάξας, πάλιν δικάζηται, γεγενημένων ἀμφοτέρων τούτων τῷ πατρὶ πρὸς ναυσίμαχον καὶ ξενοπείθην τοὺς εἰληχότας ἡμῖν, παρεγραψάμεθα ὥσπερ ἠκούσατε ἀρτίως, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. 2 δέομαι δὲ καὶ δίκαια καὶ μέτρια ὑμῶν ἁπάντων, πρῶτον μὲν, εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου λέγοντος· ἔπειτ', ἐὰν ἀδικεῖσθαι δοκῶ, καὶ μὴ προσήκοντος ἐγκλήματος φεύγειν δίκην, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ὃ μὲν γὰρ ὑμεῖς ἐπὶ τῇ δίκῃ τίμημα ἀκηκόατε, 3 τριάκοντά εἰσι μναῖ· ὧν δὲ φεύγομεν χρημάτων, τέτταρα τάλαντα. ὄντες γὰρ δύο, τέτταρας εἰλήχασι δίκας ἡμῖν τῶν αὐτῶν χρημάτων, ἁπάσας τρισχιλίων ἑκάστην βλάβης· καὶ νυνὶ πρὸς τριάκοντα μνῶν ἐπίγραμμα τοσούτων χρημάτων εἰς ἀγῶνα καθέσταμεν. τὴν μὲν οὖν συκοφαντίαν τὴν τούτων καὶ μεθ' ὅσης ἐπιβουλῆς 4 ἐληλύθασιν ἐφ' ἡμᾶς, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων εἴσεσθε. ἀναγνώσεται δὲ πρῶτον ὑμῖν τὰς μαρτυρίας, ὡς ἀφεῖσαν τὸν πατέρα ἡμῶν, ὧν ἐνεκάλεσαν εἰς τὴν ἐπιτροπήν. κατὰ γὰρ τοῦτο καὶ παρεγραψάμεθα μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην. καί μοι λέγε ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

5 Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίκας ἔλαχον τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ ἀφεῖσαν ταύτας, καὶ τὰ συγχωρηθέντα χρήματα ἔχουσιν, ἀκούετε τῶν μαρτυριῶν. ὅτι δ' οὐκ ἐῶσιν οἱ νόμοι περὶ τῶν οὕτω πραχθέντων αὖθις δικάζεσθαι, νομίζω μὲν ὑμᾶς ἅπαντας εἰδέναι, κἂν μηδὲν εἴπω περὶ αὐτῶν ἐγώ. βούλομαι δ' ὅμως καὶ 6 τὸν νόμον ὑμῖν αὐτὸν ἀναγνῶναι. Λέγε τὸν νόμον.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ νόμου σαφῶς λέγοντος ἕκαστα ὧν μὴ εἶναι δίκας· ὧν ἔνεστιν ὁμοίως τοῖς ἄλλοις κυρίοις, περὶ ὧν ἄν τις ἀφῇ καὶ ἀπαλλάξῃ μὴ δικάζεσθαι. οὕτω τοίνυν καὶ μετὰ πολλῶν μαρτύρων τῆς ἀφέσεως γεγονυίας, καὶ φα- 7 νερῶς ἀπολύοντος ἡμᾶς τοῦ νόμου, εἰς τοῦτο ἐληλύθασιν ἀναισχυντίας οὗτοι, καὶ τόλμης, ὥστε τεττάρων μὲν καὶ δέκα ἐτῶν γεγενημένων, ἀφ' οὗ τὸν πατέρα ἡμῶν ἀφεῖσαν· εἴκοσι δὲ καὶ δυοῖν, ἀφ' οὗ τυγχάνουσι γεγραμμένοι· τετελευτηκότος δὲ καὶ τοῦ πατρὸς τοῦ ἡμετέρου, καθ' ὃν αὐτοῖς ἐγένοντο αἱ ἀπαλλαγαί, καὶ τῶν ἐπι- 8 τρόπων, οἳ μετ' ἐκείνου θάνατον τῶν ἡμετέρων ἐγένοντο κύριοι, καὶ τῆς ἑαυτῶν μητρὸς, ἥ τις ἅπαντα ταῦτα ᾔδει, καὶ διαιτητῶν καὶ μαρτύρων, καὶ πάντων τῶν πλείστων, ὡς εἰπεῖν, τὴν ἀπειρίαν τὴν ἡμετέραν, καὶ τὴν ἐξ ἀνάγκης ἄγνοιαν τῶν πεπραγμέ-

[Marginalia: τοὺς εἰληχότας. — παραγράφονται ὅτι ... — καὶ — καὶ ὧν ἄν τις ἀφεὶς ἀπαλλάξῃ, μὴ εἶναι δίκας, ὁμοίως. κυρία. — Πάντες οἱ πλεῖστοι. Plurimique omnes.]

παρῃρημένων, ἔρημον νομίσαντες αὐτόν, τὰς δίκας ἡμῖν ἔλαχον ταύτας, καὶ λέγουσιν οὔτε δίκαιον, οὔτ' ἐπιεικῆ τολμῶσι λέγειν. φασὶ γὰρ οὐκ ἀποδίδοσθαι τὰ πατρῷα ὧν ἐκομίζοντο χρημάτων, οὐδ' ἀποστῆναι τῶν ὄντων· ἀλλ' ὅσα αὐτοῖς κατελείφθη χρέα καὶ σκεύη καὶ ὅλως χρήματα, ταῦθ' αὑτῶν γίνεσθαι. ἐγὼ δ' εἰσακούω, ὅτι τὴν οὐσίαν Ξενοπείθης καὶ Ναυσικράτης ἅπασαν χρέα κατέλιπον· καὶ φανερὰν ἐκέκτηντο μικράν τινα. εἰσπραχθέντων δὲ τῶν χρεῶν, καί τινων σκευῶν πραθέντων, ἔτι δ' ἀνδραπόδων, τὰ χωρία καὶ τὰς συνοικίας ἐπρίαντο οἱ ἐπίτροποι, ἃ παρέλαβον οὗτοι. εἰ μὲν οὖν μηδὲν ἠμφισβητήθη περὶ τούτων πρότερον, μηδ' ὡς οὐ καλῶς διῳκημένων εἰς δίκην ἦλθεν, ἄλλος ἂν ἦν λόγος. ἐπεὶ δ' ὅλην τὴν ἐπιτροπὴν ἐγκαλέσαντες οὗτοι, καὶ δίκας λαχόντες, χρήματ' ἐπράξαντο, ταῦτα πάντα ἀφεῖται τότε. οὔτε γὰρ οὗτοι τῷ ὀνόματι δήπου τῷ τῆς ἐπιτροπῆς τὰς δίκας ἐδίωκον, ἀλλὰ τῶν χρημάτων, οὔτ' ἐκεῖνοι τοὔνομα τοῦτο ἐωνοῦντο, ὧν ἀπέτισαν χρημάτων, ἀλλὰ τὰ ἐγκλήματα. ὅτι μὲν οὖν ὧν πρὸ τῆς ἀπαλλαγῆς εἰσέπραξε χρεῶν ὁ πατὴρ, ἢ ὅλως ἔλαβε χρημάτων ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς, οὐδεμία ἐστὶ δίκη τούτοις κατ' ἐμοῦ ἀπηλλαγμένοις, ἐξ αὐτῶν τῶν νόμων καὶ τῆς ἀφέσεως, ἱκανῶς πάντες ἡγοῦμαι ὑμᾶς μεμαθηκέναι. ὅτι δ' ὕστερον οὐκ ἔνι τὴν κομιδὴν γεγενῆσθαι τούτων τῶν χρημάτων (τοῦτο γὰρ πλάττουσιν οὗτοι καὶ παράγουσι) τοῦτο βούλομαι δεῖξαι. ὅτι μὲν γὰρ πατέρα, οὐδ' ἂν αἰτιάσαιντο λαβεῖν. τέτταρσι γὰρ ἢ πέντε μησὶν ὕστερον ἢ διελύσατο πρὸς τούτους, ἐτελεύτησεν. ὡς δ' οὐδὲ Δημάρετος ὁ καταλειφθεὶς ἡμῶν ἐπίτροπος λαβεῖν οἷόν τε (καὶ γὰρ τοῦτο ἐγγεγράφασιν εἰς τὸ ἔγκλημα) καὶ τοῦτο ἐπιδείξω. μέγιστοι μὲν οὖν εἰσὶν αὐτοὶ ἡμῖν οὗτοι μάρτυρες. οὐδαμοῦ γὰρ φανήσονται δίκην εἰληχότες ζῶντι τῷ Δημαρέτῳ. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ πρᾶγμα ἄν τις σκοπῶν αὐτὸ καὶ θεωρῶν, ἴδοι οὐ μόνον οὐχὶ λαβόντα, ἀλλ' οὐδ' οἷόν τ' αὐτῷ λαβεῖν. ἦν μὲν γὰρ τὸ χρέος ἐν Βοσπόρῳ. ἀφίκετο δ' οὐδὲ πώποτε εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὁ Δημάρετος. πῶς οὖν εἰσέπραξεν ἢ ἔπεμψεν ἢ διὰ τί; εἴποι τις ἄν, τὸν κομισάμενον. σκοπεῖτε δὴ τοῦτο οὑτωσί. ὤφλεν ὁ Ἑρμῶναξ στατῆρας ἑκατὸν παρὰ Ναυσικράτους λαβὼν τόκους. τούτων ἐπίτροπος καὶ κηδεμὼν Ἀρίσταιχμος ἐγένετο ἕνδεκα ἔτη. οὐκοῦν ἅτε τούτων ἀνδρῶν γεγονότων, δι' ἑαυτοῦ διέλυσε χρήματα ὁ Ἑρμῶναξ, οὐκ ἀπέδωκεν ὅτ' ἦσαν παῖδες. οὐ γὰρ πῶς γε ταῦτα κατέθηκεν. ἔστιν οὖν οὕτω τις ἀνθρώπων ἄτοπος, ὥσθ' ἃ τοὺς κυρίους διεκρούσατο μὴ καταθεῖναι τοσοῦτον χρόνον, ταῦτα τῷ μὴ κυρίῳ γράψαντι γράμματα ἑκὼν ἀποδοῦναι; ἐγὼ μὲν οὐκ οἶμαι. ἀλλὰ μὴν ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὁ μὲν πατὴρ ἐτελεύτησεν εὐθέως μετὰ τὰς διαλύσεις, τῷ Δημαρέτῳ δ' οὐδὲ πώποθ' οὗτοι τῶν χρημάτων τούτων δίκην ἔλαχον, οὐδ' ὅλως ἐξέπλευσεν ἐκεῖνος, οὐδ' ἀπεδήμησεν ἐκεῖσε, λαβὲ τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὔθ' ὁ πατὴρ μετὰ τὴν ἄφεσιν τὰ χρήματα εἰσέπραξεν, οὔτ' ἂν ἔδωκεν ἑκὼν οὐδείς, εἴ τινα ἔπεμψεν ὁ Δημάρετος, οὔτ' ἂν ἔπλευσεν αὐτός, οὐδ' ἂν ἀφίκετο ἐκεῖσε, δῆλον ἐκ τῶν χρόνων, καὶ τῶν μαρτύρων ὑμῖν γέγονε. βούλομαι τοίνυν καὶ ὅλως ψευδομένους αὐτοὺς ὅλον τὸ πρᾶγμα ἐπιδεῖξαι. οὗτοι γὰρ γεγράφασιν εἰς ὃ νῦν ἔγκλημα διώκουσιν, ὀφείλειν ἡμᾶς τὸ ἀργύριον, κομισαμένου τοῦ πατρὸς τοῦ παραδόντος αὐτοῖς τοῦτο χρέος, ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἐπιτροπῆς ὀφειλόμενον. καί μοι λέγε αὐτὸ τὸ ἔγκλημα λαβών.

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Ἀκούετε γεγραμμένον ἐν τῷ ἐγκλήματι παραδόντος ἐμοὶ τοῦ ἀργυρίου χρέος ἐν τῷ λόγῳ τῆς ἐπιτροπῆς; ὅτι τοίνυν ἐλάγχανον τῷ πατρὶ τῆς ἐπι-
19 τροπῆς, τἀναντία ἐγράψαντο τούτων. ὡς γὰρ οὐκ ἀποδόντι λόγον καὶ τοῦτ' ἐγκαλοῦντες φαίνονται. λέγε δ' αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, ὃ τότ' ἔλαχον τῷ πατρί.

ἐγράψαντο τούτων. ὡς γὰρ

ΕΓΚΛΗΜΑ.

Ἐν ποίῳ δὴ λόγῳ νῦν ἐγκαλεῖτε, ὡς παρέδωκεν, ὦ Ξενόπειθες καὶ Ναυσίμαχε;
20 ποτὲ μὲν γὰρ ὡς οὐκ ἀποδιδόντι, δίκας ἐλαγχάνετε, καὶ χρήματ' ἐπράττεσθε· ποτὲ δ' ὡς παραδόντος διώκετε. εἰ δ' ἐπ' ἀμφότερα ἔσται συκοφαντεῖν ὑμῖν, καὶ ποτὲ μὲν τοῦ μὴ παραδοῦναι χρήματα πράξεσθε, ποτὲ δ' ὡς παραδόντος διώξετε, οὐδὲν κωλύσει καὶ τρίτην τινὰ σκοπεῖν μετὰ ταῦτα ὅπου πάλιν δικάσεσθε· οἱ νόμοι δ' οὐ
21 ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' ἅπαξ περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὸν αὐτὸν εἶναι τὰς δίκας. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἀδικοῦνται νῦν, ἀλλὰ καὶ παρὰ πάντας ἡμῖν δικάζονται τοὺς νόμους, βούλομαι καὶ τοῦτον ὑμῖν τὸν νόμον εἰπεῖν, ὅστις διαρρήδην λέγει, ἐὰν πέντε ἔτη παρέλθῃ, καὶ μὴ δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι τοῖς ὀρφανοῖς δί-
22 κην, περὶ τῶν ἐκ τῆς ἐπιτροπῆς ἐγκλημάτων. καὶ τοῦτον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸν νόμον.

ΝΟΜΟΣ.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ νόμου λέγοντος ἄντικρυς, ἐὰν μὴ πέντε ἐτῶν δικάσωνται, μηκέτ' εἶναι δίκην. οὐκοῦν ἐλάχομεν, φήσουσιν ἄν. καὶ διελύσασθέ γε. ὥστ'
23 οὐκ εἰσὶν αὖθις ὑμῖν δίκαι. ἢ δεινόν γ' ἂν εἴη, εἰ τῶν μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀδικημάτων οὐ δίδωσιν ἔξω πέντε ἐτῶν τὰς δίκας τοῖς ὀρφανοῖς ὁ νόμος, κατὰ τῶν οὐκ ἀφειμένων ἐπιτρόπων· πρὸς δὲ τοὺς ἐξ ἐκείνων ὑμᾶς, περὶ ὧν αὐτοὶ ἀφείκατε, εἰκοστῷ νῦν ἔτει δίκην τελέσαισθ' ὑμεῖς. ἀκούω πάνυ τοίνυν αὐτοὺς τὰ μὲν περὶ τῶν πραγμάτων
24 αὐτῶν καὶ τὸν νόμον δίκαια φεύξεσθαι· παρεσκευάσθαι δὲ λέγειν ὡς πολλὰ χρήματα αὐτοῖς κατελείφθη, καὶ ταῦτ' ἀπεστερήθησαν, καὶ τεκμηρίῳ χρήσασθαι τούτῳ, τῷ μεγέθει τῶν δικῶν, ἃς ἐξ ἀρχῆς ἔλαχον, καὶ τὴν ὀρφανίαν ὀδύρεσθαι, καὶ τὸν τῆς ἐπιτροπῆς λόγον διεξιέναι· καὶ ταῦτ' εἶναι, οἷς πεπιστεύκασι, καὶ δι' ὧν ὑμᾶς
25 ἐξαπατήσειν οἴονται· ἐγὼ δὲ τῶν μὲν δικῶν τὸ μέγεθος τῶν τότε λαχθεισῶν, μεῖζον ἡγοῦμαι τεκμήριον ἡμῖν, ὡς ἐσυκοφάντει τότε ὁ πατήρ, εἶναι, ἢ τούτοις ὡς πολλὰ ἀπεστεροῦντο. εἰ δεδώκει τὰ μὲν γὰρ τάλαντ' ἔχων ἐξελέγχειν, οὐδεὶς ἂν τρία λαβὼν ἀπηλλάγη, τοσούτων δὲ χρημάτων φεύγων ἐπιτροπῆς, οὐδείς ἐστιν, ὅστις οὐκ ἂν
26 ἔδωκε τρία τάλαντα, τὸν κίνδυνον ὠνούμενος, καὶ τὰ φύσει τότε τούτοις πλεονεκτήματα ὑπάρχοντα. καὶ γὰρ ὀρφανοὶ, καὶ νέοι, καὶ ὁποῖοί τινές εἰσιν, ἀγνοοῦντες ἦσαν. ταῦτα δὲ πάντες φασὶ μεγάλων δικαίων παρ' ὑμῖν ἰσχύειν πλέον. ὅτι τοίνυν οὐδ' ἀνάσχοισθ' ἂν αὐτῶν εἰκότως οὐδὲ περὶ τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τοῦτ' οἴομαι δείξειν. εἰ γὰρ ὡς

ὡς οὐδὲ περὶ μέ.

27 ~~ἀδικηθῆναι~~ μάλιστ' ἠδικῆσθαι δοίη τις αὐτοῖς, καὶ ἐρεῖν ἅπαντα τἀληθῆ περὶ τούτων νυνί, ἐκεῖνό γ' οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς ὁμολογῆσαι, ὅτι πολλὰ συμβέβηκεν ἠδικῆσθαί
571 τισιν ἤδη μείζω τῶν εἰς χρήματα γεγονότων ἀδικημάτων. καὶ γὰρ ἀκούσιοι φόνοι καὶ ὕβρεις εἰς ἃ μὴ δεῖ, καὶ πολλὰ τοιαῦτ' ἀδικήματα γίνεται. ἀλλ' ὅμως ἁπάντων
28 τούτων ὅρος καὶ λύσις τοῖς παθοῦσι τέτακται, τὸ πεισθέντας ἀφεῖναι. καὶ τοῦτο οὕτω τὸ δίκαιον ἐν πᾶσιν ἰσχύει, ὥστ' ἂν ἑλών τις ἀκουσίου φόνου, καὶ σαφῶς ἐπιδείξας μὴ καθαρόν, μετὰ ταῦτα αἰδέσηται καὶ ἀφῇ, οὐκέτ' ἐκβαλεῖν κύριος τὸν αὐτόν ἐστιν. εἰ δὲ

ὑπὲρ μὲν

ὑπὲρ μὲν ψυχῆς καὶ τῶν μεγίστων οὕτως ἰσχυρὸν καὶ κύριον τὸ ἀφεῖναι, ὑπὲρ δὲ χρημάτων καὶ ἐλαττόνων ἐγκλημάτων ἄκυρον ἔσται; μηδαμῶς. οὐ γὰρ εἰ μὴ τῶν δικαίων ἐγὼ παρ᾽ ὑμῖν τεύξομαι, τοῦτ᾽ ἔστι δεινότατον· ἀλλ᾽ εἰ πρᾶγμα δίκαιον ὡρισμένον ἐκ παντὸς τοῦ χρόνου, νυνὶ καταλυθήσεται. οὐκ ἐμάθετε ὡς ἡμῖν τὸ οἶκον, ἴσως ἐροῦσιν. οὐ γὰρ ἐβούλεθ᾽ ὁ θεῖος ἡμῶν Ξενοπείθης. ἀλλὰ Φήναντος Νικίδου, τοὺς δικαστὰς ἔπεισεν ἐᾶσαι διοικεῖν αὐτόν. καὶ ταῦτ᾽ ἴσασι πάντες. πολλὰ διήρπασεν ὑμῶν ἐκεῖνος· οὐκοῦν ἐπείσθητέ γε, τούτων δίκην παρ᾽ αὐτοῦ ἐλάβετε. καὶ οὐδήπουθεν πάλιν δεῖ λαβεῖν ὑμᾶς παρ᾽ ἐμοῦ. ἵνα δὲ μηδ᾽ οἴεσθε εἶναί τι ταῦτα, ἔστι μὲν οὐκ ἴσον πῶς γάρ; πρὸς τοὺς πράξαντας ταῦτα διαλυσαμένους, τῶν οὐκ εἰδότων κατηγορεῖν. ὅμως μέντοι, ὦ Ξενόπειθε καὶ Ναυσίμαχε, εἰ μεγάλα ὑμῖν καὶ θαυμαστὰ τὰ δίκαια εἶναι ταῦτα ὑπολαμβάνετε, ἀποδόντες τὰ τρία τάλαντα, ἀφαιρεῖτε. ὧν δὲ τοῦ μὴ κατηγορῆσαι τοσαῦτα χρήματα ἐπράξασθε, ταῦτ᾽ ἂν ταῦτα ἀποδῶτε, σιωπᾶν ἐστὲ δίκαιοι, καὶ μὴ κατηγορεῖν, καὶ ἔχειν. ἔσχατον γὰρ δὴ πραγμάτων τοῦτό γε. τάχα τοίνυν καὶ τριηραρχίας ἐροῦσι. καὶ τὰ ὄντα ὡς ἀναλώκασιν εἰς ὑμᾶς. ἐγὼ δ᾽ ὅτι μὲν ψεύσονται, καὶ τὰ πολλὰ ἀπολωλεκότες τῶν ὄντων αὐτοῖς, μικρὸν τῆς πόλεως μετειληφυίας, οὐ δικαίαν οὐδὲ γιγνομένην χάριν, ἀξιώσουσι κομίζεσθαι παρ᾽ ὑμῶν, ἐάσω. ἀξιῶ δὲ καὶ αὐτὸς, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἶναι τοῖς λειτουργοῦσιν ὑμῖν ἅπασι χάριν τινὰ ὑπάρχουσαν παρ᾽ ὑμῶν· τίσι δὲ μεγίστην; τοῖς, ὃ μὲν χρήσιμοι τῇ πόλει τοῦ πράγματός ἐστι, ποιοῦσιν, ὃ δ᾽ αἰσχρὸν ἂν ἅπαντες εἶναι φήσαιεν, καὶ ὀνειδος, μὴ κατασκευάζουσιν. οἱ μὲν τοίνυν μετὰ τοῦ λειτουργεῖν τὰ σφέτερα αὐτῶν διεφθαρκότες, τὴν βλασφημίαν ἀντὶ τῆς χρείας τῇ πόλει καταλείπουσιν. οὐδεὶς γὰρ αὐτὸς αὑτοῦ κατηγόρησε πώποτε. ἀλλ᾽ ὡς ἡ πόλις τὰ ὄντα ἀφαιρεῖται, λέγει. οἱ δὲ, ὅσα μὲν προστάττετε ὑμεῖς ποιοῦντες προθύμως, τῇ περὶ τὰ ἄλλα δὲ σωφροσύνῃ τὰ ὄντα σώζοντες, οὐ μόνον κατὰ τοῦτ᾽ ἐκείνων πλεονεκτοῖεν ἂν εἰκότως, ὅτι γεγόνασι χρήσιμοι καὶ ἔσονται, ἀλλ᾽ ὅτι καὶ χωρὶς ὀνειδους ταῦτα παρ᾽ αὐτοῖς ὑμῖν γίγνεται. ἡμεῖς μὲν τοίνυν τοιοῦτοι εἰς ὑμᾶς φανούμεθα ὄντες. τούτους δ᾽ ἐάσω, μή με φῶσι κακῶς αὐτοὺς λέγειν. οὐ τοίνυν θαυμάσαιμ᾽ ἂν, εἰ καὶ δακρύειν καὶ ἐλεεινοὺς αὑτοὺς πειρῶνται ποιεῖν. ἐγὼ δ᾽ ἀξιῶ πρὸς ταῦτα ὑπολαμβάνειν ἅπαντας ὑμᾶς, ὅτι τῶν αἰσχρῶν ἐστι, μᾶλλον δ᾽ οὐδὲ δικαίων, τὰ μὲν ὄντα κατεδηδοκότας καὶ προσποιοῦντας μετ᾽ Ἀριστοκράτους καὶ Διογνήτου, καὶ τοιούτων ἀνθρώπων, καὶ κακῶς ἀνηλωκέναι τὰ δ᾽ ἀλλότρια, ὥστε λαβεῖν, δακρύειν νυνὶ καὶ κλαίειν. ἐπ᾽ ἐκείνοις ἐκλαίετ᾽ ἂν οἷς ἐποιεῖτε δικαίως. νῦν δ᾽, οὐ δεῖ δακρύειν· ἀλλ᾽ ὡς οὐκ ἀφήκατε, δεικνύναι ἢ ὡς εἰσὶν ὧν ἀφήκατε, αὖθις ὑμῖν δικαίως τὸ λαγχάνειν ἔτι δίκαιόν ἐστι, τοῦ νόμου πέντε ἔτη τὴν προθεσμίαν δεδωκότος. ταῦτα γάρ ἐστιν ὑπὲρ ὧν οὗτοι δικάζουσιν. ἐὰν δὲ μὴ δύνωνται ταῦτα δεικνύναι, ὡς οὐ δυνήσονται, ἡμεῖς ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δεησόμεθα, μὴ ἡμᾶς προέσθαι τούτοις, μηδὲ τετάρτην οὐσίαν ἔτι δοῦναι, πρὸς ἑτέρας κακῶς διακεχηκόσιν, ἣν παρ᾽ ἑκόντων ἔλαβον τὴν ἐπιτροπήν, ἣν ὑπὲρ τὴν δίκην εἰσεπράξαντο, ἣν προῖκα ἀφείλοντο, αἰσίαν δίκην ἑλόντες· ἀλλ᾽ ἡμᾶς τὰ ἡμέτερα, ὥσπερ ἐστὶ δίκαιον, ἐᾶν ἔχειν. ἃ καὶ ὑμῖν ἐστιν ἐν ὠφελείᾳ μείζονι παρ᾽ ἡμῖν ὄντα, ἢ παρὰ τούτοις· καὶ δικαιότερον δήπου τὰ ἡμέτερα ἡμᾶς ἐστὶν ἔχειν, ἢ τούτους. οὐκ οἶδ᾽ ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς οὐδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων. ἐξέρα τὸ ὕδωρ.

29 30 31 32 33 34 35 36 37 38

Margin: ἡμῶν. — ἀνηλώκασι. — ὑμῖν. — πειρῶνται. — διὰ τοὺς καὶ τοιούτων ἐπὶ ... αἰσχρῶν, καὶ κακῶς ἀνθρώπων, κακῶς. — τὰ δ᾽ ἀλλότρια λαβόντας, δακρ. — ἀφήκατε. — δίκαι, καὶ ὡς π.λ.

ὑμῶν — δὲ

563.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΠΕΡΙ τοῦ ὀνόματος λόγου.

Μαντίας τις τῶν πολιτευσαμένων Ἀθήνησι, γήμας γυναῖκα κατὰ τοὺς νόμους, ἐκ ταύτης παῖδα ἐκτήσατο τὸν νυνὶ δικαζόμενον. προσεῖχε δέ πως Πλαγγόνι κατ' ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν. αὐτῆς δὲ γυναικὶ ταύτης δύο υἱοὶ αἰσθανθέντες, ἐδικάζοντο τῷ Μαντίᾳ, ἑαυτῶν εἶναι πατέρα φάσκοντες. ὁ δὲ τὸ τελευταῖον ἔπειτα ἀναλαμβάνει τοὺς παῖδας ἀναγκασθείς, ἀπὸ ἰδίας προαιρέσεως, ἀλλ' ἀπατηθεὶς ἐποιήσατο. προὐκαλέσατο μὲν γὰρ τὴν Πλαγγόνα ὀμόσαι περὶ τῶν παίδων εἰ ὄντως εἶεν ἐξ αὐτοῦ, ὑπονοήσας οὐκ ὀμόσειν, ἐμμισθώσας τῷ ὅρκῳ. προὐκαλέσατο δὲ ἀπατηθείς, ὡς οὐ δεξομένης τὸν ὅρκον τῆς γυναικός. ἐπὶ τούτῳ γὰρ καὶ μισθὸν αὐτῇ συχνὸν ἐπηγγείλατο. ὡς δέ φησιν ὁ τὸν λόγον λέγων, καὶ ὁμωμόκει ἡ Πλαγγὼν αὐτῷ λάθρα προσποιουμένη τὸν ὅρκον μὴ δέξασθαι. προκαλεσαμένου τοίνυν παραβᾶσα τὰς συνθήκας, δέχεται τὸν ὅρκον καὶ οὕτω μὲν ἀναγκάζεται τοὺς παῖδας ἀναλαβεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο, τελευτᾷ πατήρ. ὁ τοίνυν ἐκ τῆς νόμῳ γαμηθείσης γυναικὸς παῖς, δικάζεται τῷ ἑτέρῳ τῶν εἰσποιηθέντων περὶ τοῦ ὀνόματος, λέγων αὐτὸν Βοιωτὸν καλεῖσθαι προσήκειν, ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ὠνομάζετο, καὶ μὴ Μαντίθεον. τοῦτο γὰρ αὐτῷ ὄνομα τῷ παιδὶ ἐξ ἀρχῆς τεθεῖσθαι τοὔνομα. αὐτὸς δὲ μὲν οὖν δόξειεν ἄν τις φιλοπραγμοσύνης καὶ φιλονεικίας ἕνεκα προσανειλκύσθαι διαφερόμενος. ὁ μέντοι λόγος, ἱκανὰς ἀποδείξεις παρέχεται τῆς καὶ δημοσίᾳ καὶ ἰδίᾳ βλάβης ἐκ τῆς ὁμωνυμίας.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΛΟΓΟΣ.

1 Οὐδεμιᾷ φιλοπραγμοσύνῃ, μὰ τοὺς θεούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην ἔλαχον ταυτηνὶ Βοιωτῷ, οὐδ' ἠγνόουν ὅτι πολλοῖς ἄτοπον δόξει τὸ δίκην με λαγχάνειν, εἴ τις ἐμοὶ ταὐτὸν ὄνομα οἴεται δεῖν ἔχειν. ἀλλ' ἀναγκαῖον ἦν ἐκ τῶν συμβησομένων, 2 εἰ μὴ τοῦτο διορθώσομαι, ἐν ὑμῖν κριθῆναι. εἰ μὲν οὖν ἑτέρου τινὸς εἶναι ἔφη παῖς εἶναι, καὶ μὴ τοῦ ἐμοῦ, περίεργος ἂν εἰκότως ἐδόκουν εἶναι, φροντίζων ὅτι βούλεται καλεῖν αὑτὸν ἑαυτόν. νῦν δὲ λαχὼν δίκην τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, καὶ μεθ' ἑαυτοῦ κατασκευάσας ἐργαστήριον συκοφαντῶν, 3 Μνησικλέα τε, ὃν ἴσως γιγνώσκετε πάντες, καὶ Μενεκλέα τὸν τὴν Νίνον ἑλόντα ἐκεῖνον, καὶ τοιούτους τινάς, ἐδικάζετο, υἱὸς εἶναι φάσκων ἐκ τῆς Παμφίλου θυγατρός, καὶ δεινὰ πάσχειν, καὶ τῆς πατρίδος ἀποστερεῖσθαι. ὁ πατὴρ δέ, πᾶσα γὰρ εἰρήσεται ἡ ἀλήθεια, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅμα μὲν φοβούμενος εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιέναι, μή τις οἷα 4 ὑπὸ πολιτευομένου ἑτέρωθί που λελυπημένος, ἐνταῦθα ἀπαντήσειεν αὐτῷ, ἅμα δ' ἐξαπατηθεὶς ὑπὸ τῆς τουτουὶ μητρός, ὀμοσάσης αὐτῆς ἦ μήν, ἐὰν ὅρκον αὐτῇ διδῷ περὶ τούτων, μὴ ὀμεῖσθαι, τούτων δὲ πραχθέντων μηδὲν ἔτι ἔσεσθαι αὐτοῖς, καὶ μεσεγγυησαμένης ἀργύριον ἐπὶ τούτοις, δίδωσι τὸν ὅρκον. ἡ δὲ δεξαμένη, οὐ μό- 5 νον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀδελφὸν τὸν ἕτερον πρὸς τούτῳ κατωμόσατο ἐκ τοῦ πατρὸς εἶναι τοῦ ἐμοῦ. ὡς δὲ τοῦτ' ἐποίησεν, εἰσάγειν εἰς τοὺς φράτερας ἦν ἀνάγκη τούτους. καὶ λόγος οὐδεὶς ὑπελείπετο. εἰσήγαγεν, ἐποιήσατο, ἵνα τὰ μέσα συντέμω, ἐγγράφει τοῖς Ἀπατουρίοις, τουτονὶ μὲν Βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτερας, τὸν δ' ἕτερον, 6 Πάμφιλον. Μαντίθεος δ' ἐνεγεγράμμην ἐγώ. συμβάσης δὲ τῷ πατρὶ τῆς τελευτῆς πρὶν τὰς εἰς τοὺς δημότας ἐγγραφὰς γίγνεσθαι, ἐλθὼν εἰς τοὺς δημότας οὑτοσί, ἀντὶ Βοιωτοῦ, Μαντίθεον ἐνέγραψεν αὑτόν. τοῦτο δ' ὅσα βλάπτει ποιῶν πρῶτον μὲν ἐμέ, εἶτα καὶ ὑμᾶς, ἐγὼ διδάξω, ἐπειδὰν ὧν λέγω παράσχωμαι μάρτυρας.

Harpocr. | *εἶναι. | *ἀξιοῖς.

7 Μάρτυρες.

Ὃν μὲν τοίνυν τρόπον ἡμᾶς ἐνέγραψεν ὁ πατήρ, ἀκηκόατε τῶν μαρτύρων. ὅτι

δ' οὐκ

δ' ἐκ οἰόμενος τούτου δεῖν ἐμμένειν τοῖς δικαίοις, καὶ ἀναγκαίως ἔλαχον τὴν δίκην, τοῦτ' ἤδη δείξω. ἐγὼ γὰρ οὐχ οὕτω δήπου σκαιός εἰμι ἄνθρωπος, οὐδ' ἀλόγιστος, ὥστε τῶν μὲν πατρῴων, ἃ πάντα ἐμὰ ἐγίγνετο, ἐπειδὴ περ ἐποιήσατο τούτους 8 ὁ πατήρ, συγκεχωρηκέναι τὸ τρίτον νείμασθαι μέρος, καὶ στέργειν ἐπὶ τούτῳ, περὶ δ' ὀνόματος ζυγομαχεῖν, εἰ μὴ τὸ μὲν ἡμᾶς μεταθέσθαι μεγάλην ἀτιμίαν ἔφερε καὶ ἀνανδρίαν. τὸ δ' ταὐτὸν ἔχειν τοῦτον ἡμῖν ὄνομα, διὰ πολλὰ ἀδύνατον ἦν. πρῶτον μὲν γὰρ, εἰ δεῖ τὰ κοινὰ τῶν ἰδίων εἰπεῖν πρότερον, τίνα ἡμῖν ἡ πόλις ἐπιτάξει τρό- 9 πον, ἄν τι δέῃ ποιεῖν; ἢ οἴσουσι νὴ Δία, οἱ φυλέται τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅνπερ καὶ τοὺς ἄλλους; οὐκοῦν Μαντίθεον Μαντίου Θορίκιον οἴσουσί με, ἂν χορηγὸν, ἢ γυμνασίαρχον, ἢ ἑστιάτορα, ἢ ἄλλο τι τῶν ἄλλων φέρωσι. τῷ δῆλον οὖν ἔσται, πότερον σὲ φέρουσιν, ἢ ἐμέ; σὺ μὲν γὰρ φήσεις ἐμέ, ἐγὼ δὲ σέ. καὶ δὴ καλεῖ μετὰ τοῦθ' ὁ ἄρχων, ἢ πρὸς ὅντινα 10 ἂν ᾖ ἡ δίκη, οὐχ ὑπακούομεν, οὐ λῃτουργοῦμεν. πότερος οὖν ταῖς ἐκ τῶν νόμων ἔσται ζημίαις ἔνοχος; τίνα δ' οἱ στρατηγοὶ τρόπον ἐγγράψουσιν, ἐὰν εἰς συμμορίαν ἐγγράφωσιν, ἢ ἐὰν τριήραρχον καθιστῶσιν, ἢ ἂν στρατιά τις ᾖ; τῷ δῆλον ἔσται, πότερος ἐσθ' ὁ κατειλεγμένος; τί δ', ἂν ἄλλη τις ἀρχὴ καθιστῇ λῃτουργεῖν, οἷον ἄρ- 11 χων, βασιλεὺς, ἀθλοθέται, τί σημεῖον ἔσται, πότερον καθιστᾶσι; προσγράψουσι νὴ Δία τὸν ἐκ Πλαγγόνος, ἐὰν σὲ ἐγγράφωσιν, ἐὰν δ' ἐμέ, τῆς ἐμῆς μητρὸς τοὔνομα. καὶ τίς ἤκουσε πώποτε, ἢ κατὰ ποῖον νόμον προσεγγράφοιτ' ἂν τοῦτο τὸ παράγραμμα, ἢ ἄλλο τι, πλὴν ὁ πατὴρ καὶ ὁ δῆμος; ὧν ὄντων ἀμφοῖν τῶν αὐτῶν, πολλὴν ταραχὴν 12 συμβαίνει. φέρε, εἰ δ' ἐν κριτὴς καλοῖτο Μαντίθεος Μαντίου Θορίκιος, τί ἂν ποιοῖμεν; ἢ βαδίζοιμεν ἂν ἀμφότεροι; τῷ γὰρ ἔσται δῆλον, πότερον σὲ κέκληκεν, ἢ ἐμέ, πρὸς δίς; ἐὰν δ' ἀρχὴν ἥντινοῦν ἡ πόλις κληροῖ, οἷον βουλῆς, θεσμοθετῶν, τῶν ἄλλων, τῷ 13 δῆλος ὁ λαχὼν ἡμῶν ἔσται; πλὴν εἰ μὴ σημεῖον, ὥσπερ ἄλλῳ τινὶ τῷ χαλκίῳ προσέσται. καὶ οὐδὲ τοῦθ' ὁποτέρου ἐστὶν οἱ πολλοὶ γνώσονται. οὐκοῦν σὺ μὲν σεαυτόν, ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν φήσω τὸν εἰληχότα εἶναι. λοιπὸν εἰς τὸ δικαστήριον ἡμᾶς εἰσιέναι. οὐκοῦν ἐφ' ἑκάστῳ τούτων, δικαστήριον ἡμῖν ἡ πόλις καθιεῖ. καὶ τοῦ μὲν κοινοῦ, καὶ ἴσου 14 τοῦ τὸν λαχόντ' ἄρχειν, ἀποστερησόμεθα. ἀλλήλους δὲ πλυνοῦμεν. καὶ ὁ τῷ λόγῳ κρατήσας ἄρξει. καὶ πότερ' ἂν βελτίους εἴημεν, τῆς ὑπαρχούσης δυσχερείας ἀπαλλαττόμενοι, ἢ κοινὰς ἔχθρας καὶ βλασφημίας ποιούμενοι; ἃς πᾶσα ἀνάγκη συμβαίνειν, ὅταν ἀρχῆς, ἢ τινος ἄλλου πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἀμφισβητῶμεν. τί δ' ἂν ἄρα 15 (δεῖ γὰρ ἅπαντα ἡμᾶς ἐξετάσαι) ἅτερος ἡμῶν πείσας τὸν ἕτερον ἐὰν λάχῃ, παραδοῦναι αὐτῷ τὴν ἀρχήν, οὕτω κληρῶται; τὸ δυοῖν πινακίοιν τὸν ἕνα κληροῦσθαι, τί ἄλλο ἐστίν; εἶτ' ἐφ' ᾧ θανάτου ζημίαν ὁ νόμος λέγει, τοῦθ' ἡμῖν ἀδεῶς ἐξέσται πεπρᾶχθαι; πάνυ γε. οὐ γὰρ ἂν αὐτὸ ποιήσαιμεν. οἶδα κἀγώ, τὸ γοῦν κατ' ἐμέ. ἀλλ' 16 οὐδ' αἰτίαν τοιαύτης ζημίας ἐνίοις ἔχειν καλόν, ἐξὸν μή. εἶεν· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἡ πόλις βλάπτεται. ἐγὼ δ' ἰδίᾳ, τίς ἡ ζημία; θεάσασθε ἡλίκα. καὶ σκοπεῖτε, ἄν τι δοκῶ λέγειν. πολὺ γὰρ χαλεπώτερα ταῦτα ὧν ἀκηκόατ' ἐστίν. ὁρᾶτε μὲν γὰρ ἅπαντες αὐτὸν χρώμενον, ἕως μὲν ἔζη, Μενεκλεῖ, καὶ τοῖς περὶ ἐκεῖνον ἀνθρώποις. 17 νῦν δ' ἑτέροις οὐδὲν ἐκείνου βελτίοσι, καὶ τὰ τοιαῦτ' ἐζηλωκότα, καὶ δεινὸν δοκεῖν εἶναι βουλόμενον. καὶ νὴ Δία ἴσως ἐστίν. ἐὰν οὖν προϊόντος τοῦ χρόνου τῶν αὐτῶν τι ποιεῖν τούτοις ἐπιχειρῇ, ἔστι δὲ ταῦτα, γραφαί, φάσεις, ἐνδείξεις, ἀπαγωγαί· εἶτ' ἐπὶ τούτων τινί, πολλὰ γάρ ἐστι τἀνθρώπινα, καὶ τοὺς πάνυ δεινοὺς ἐνίοτε, ὅταν

Marginalia: δικαίως καὶ ἀναγκαίως. — καὶ δὴ καλεῖ. — ἡμεῖς δὲ. — λῃτουργίαι. — συμβαίνειν. — ὁ μὲν αὐτόν. — κληροῦται.

Morte afficiebatur ex lege, si quis duas sortes unius in sitella coniecisset.

πλεονάζωσιν, ἐπίστασθ᾽ ὑμεῖς κοσμίους ποιεῖν, ἐὰν ὄφλῃ τῷ δημοσίῳ, τί μᾶλλον
οὗτος ἐγγεγραμμένος ἔσται ἢ ἐγώ; ὅτι νὴ Δία εἴσονται πάντες πότερός ποτε ὦφλεν.
19 καλῶς. ἐὰν δὲ, ὃ τυχὸν γένοιτ᾽ ἂν, χρόνος διέλθῃ, καὶ μὴ ἐκπραχθῇ τὸ ὄφλημα, τί
μᾶλλον οἱ τούτου παῖδες ἔσονται τῶν ἐμῶν ἐγγεγραμμένοι, ὅταν τοὔνομα καὶ ὁ πα-
τὴρ καὶ ἡ φυλὴ καὶ πάντα ᾖ ταὐτά; τί δ᾽ εἴ τις δίκην ἐξούλης αὐτῷ λαχὼν, μη-
δὲν ἐμοὶ φαίη πρὸς αὐτὸν εἶναι, κυρίαν δὲ ποιησάμενος ἐγγραφθείη, τί μᾶλλον ἐγγραφείη
20 ἂν εἴη τούτου, ἢ ἐμὸς ἐγγραφεύς; τί δ᾽ εἴ τινας εἰσφορὰς μὴ θείη; τί δ᾽ εἴ τις ἄλλη
περὶ τοὔνομα γένοιτο, ἢ λῆξις, ἢ δίκη, ἢ δόξα ὅλως ἀηδής; τίς εἴσεται τῶν πολλῶν,
πότερός ποτε οὗτός ἐστι, δυοῖν μαρτυρίαιν ταὐτοῦ πατρὸς ὄντοιν; φέρε δ᾽ εἰ δίκην
ἀστρατείας φεύγοι, χορεύοι δὲ ὅταν στρατεύεσθαι δέῃ; καὶ γὰρ νῦν ὅτε εἰς Ταμύνας Harpocr.
21 Harpocr. παρῆλθον οἱ ἄλλοι, ἐνθάδε τοὺς Χόας ἄγων ἀπελείφθη, καὶ τοῖς Διονυσίοις καταμεί-
νας, ἐχόρευεν, ὡς ἅπαντες ἑωρᾶτε οἱ ἐπιδημοῦντες. ἀπελθόντων δ᾽ ἐξ Εὐβοίας
τῶν στρατιωτῶν, λιποταξίου προσεκλήθη. κἀγὼ ταξιαρχῶν τῆς φυλῆς, ἠναγκαζό-
μην κατὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐμαυτοῦ πατρόθεν δέχεσθαι τὴν λῆξιν· καὶ εἰ μισθὸς
22 ἐπορίσθη τοῖς δικαστηρίοις, εἰσῆγον ἄν με δῆλον ὅτι. ταῦτα δ᾽ εἰ μὴ σεσημασ-
μένων ἤδη συνέβη τῶν ἐχίνων, καὶ μάρτυρας ὑμῖν παρεσχόμην. εἶεν. εἰ δὲ
Ἐχῖνος. Harpocr. ξενίας προσκληθείη, πολλοῖς δὲ προσκρούει, καὶ ὃν ἠναγκάσθη εἰπεῖν ὁ πατὴρ
ποιήσασθαι αὐτὸν, οὐ λέληθεν. ὑμεῖς δ᾽ ὅτι μὲν τοῦτον οὐκ ἐποιεῖτο ὁ πατὴρ, τὴν
23 μητέρα ἀληθῆ λέγειν ἡγεῖσθε αὐτοῦ. ἐπειδὰν δ᾽ οὕτω γεγονὼς οὗτος ὀχληρὸς ᾖ,
πάλιν ὑμῖν ποτὲ δόξει ἐκεῖνος ἀληθῆ λέγειν. τί δ᾽ εἰ ψευδομαρτυριῶν ἁλώσε-
σθαι προσδοκῶν, ἐφ᾽ οἷς ἐρανίζει τούτοις τοῖς περὶ αὐτὸν, ἐρήμην ἐάσειε τελε-
σθῆναι τὴν δίκην; ἆρά γε μικρὰν ἡγεῖσθε βλάβην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν κοι-
24 νωνίᾳ τὸν ἅπαντα βίον τῆς τούτου δόξης καὶ τῶν ἔργων εἶναι; ὅτι τοίνυν οὐδ᾽ ἃ
διεξελήλυθα ὑμῖν, μάτην φοβοῦμαι, θεωρήσατε. ἔστι γὰρ ἤδη καὶ γραφάς
τινας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πέφευγα, ἐφ᾽ αἷς οὐδὲν αἴτιος ὤν, ἐγὼ συνδιαβαλλό-
μην. καὶ τῆς ἀρχῆς ἠμφισβήτει, ἣν ὑμεῖς με ἐπεχειροτονήσατε· καὶ πολλὰ καὶ δυ-
25 σχερῆ διὰ τὸ ὄνομα συμβέβηκεν ἡμῖν, ὧν ἵν᾽ εἰδῆτε, ἑκάστων μάρτυρας ὑμῖν πα-
ρέξομαι.

Μάρτυρες.

Ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμβαίνοντα, καὶ τὴν ἀηδίαν τὴν ἐκ τοῦ πρά-
γματος θεωρεῖτε. εἰ τοίνυν μηδὲν ἀηδὲς ἦν ἐκ τούτων, μηδόλως ἀδύνατον ταὐτὸ
26 ἔχειν ὄνομα ἡμῖν συνέβαινεν, οὐδήπου τοῦτον μὲν δίκαιον τὸ μέρος τῶν ἐμῶν χρημάτων
ἔχειν κατὰ τὴν ποίησιν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτὸν ἀναγκασθεὶς ἐποιήσατο· ἐμὲ δ᾽ ἀφαιρε-
θῆναι τοὔνομα, ὃ βουλόμενος, καὶ οὐδ᾽ ὑφ᾽ ἑνὸς βιασθεὶς ἔθετο. οὐκ ἔγωγε ἡγοῦμαι.
ἵνα τοίνυν εἰδῆτε, ὅτι οὐ μόνον εἰς τοὺς φράτερας οὕτως, ὡς μεμαρτύρηται, ὁ πατὴρ
27 τὴν ἐγγραφὴν ἐποιήσατο, ἀλλὰ καὶ τὴν δεκάτην ἐμοὶ ποιῶν τοὔνομα τοῦτ᾽ ἔθε-
το, λάβε μοι καὶ ταύτην τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

28 Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐγὼ μὲν ἦν ἐπὶ τοῦ ὀνόματος τούτου πάντα
τὸν χρόνον. τοῦτον δ᾽ εἰ Βοιωτὸν εἰς τοὺς φράτερας ἤνεγκεν ἡνίκα ἠναγκάσθη, ἐνέγραψεν ὁ
πατήρ; ἡδέως τοίνυν ἐροίμην ἂν αὐτὸν ἐναντίον ὑμῶν, εἰ μὴ ἐτελεύτησεν ὁ πα-
τὴρ, τί ἂν ἐποίεις πρὸς τοὺς δημότας; οὐκ ἂν εἴας σεαυτὸν ἐγγράφειν Βοιωτόν; ἀλλ᾽
29 ἄτοπον δίκην μὲν λαγχάνειν τούτου, κωλύειν δὲ πάλιν. καὶ μὴν εἴγ᾽ εἴας αὐτὸν,

ἐνέγραψεν

ἐνέγραψεν αὖ σε εἰς τοὺς δημότας, ὥσπερ εἰς τοὺς φράτερας. οὐκοῦν δῆλον, ὦ γῆ καὶ θεοί, φάσκειν μὲν ἐκεῖνον αὑτοῦ πατέρα εἶναι, τολμᾶν δ' ἄκυρα ποιεῖν, ἃ ἐκεῖνος ἔπραξε ζῶν. ἐτόλμα τοίνυν πρὸς τῷ διαιτητῇ πρᾶγμα ἀναιδέστατον λέγειν, ὡς ὁ πατὴρ αὐτοῦ δεκάτην ἐποίησεν, ὥσπερ ἐμοῦ, καὶ τοὔνομα τοῦτο ἔθετο αὐτῷ, καὶ 30 μάρτυράς τινας παρείχετο, οἷς οὐδὲ πώποτε ὁ πατὴρ ὤφθη χρώμενος. ἐγὼ δ' οὐδένα ὑμῶν ἀγνοεῖν οἴομαι, ὅτι οὔτ' ἂν ἐποίησε δεκάτην οὐδεὶς παιδίου μὴ νομίζων αὑτοῦ δικαίως εἶναι, οὔτε ποιήσας καὶ στέρξας, ὡς ἂν ὑὸν τις στέρξαι, πάλιν ἔξαρνος ἐτόλμησε γενέσθαι. οὐδὲ γὰρ εἰ τῇ μητρὶ πρὸς ὀργὴν ἦλθε τῇ τούτων, τούτους γ' ἂν ἐμίσει, νομίζων ἑαυτοῦ εἶναι. πολὺ γὰρ μᾶλλον εἰώθασιν ὧν ἂν αὖθις διενεχθῶσιν ἀνὴρ 31 καὶ γυνή, διὰ τοὺς παῖδας διαλλάττεσθαι, ἢ δι' ἃ ἂν ἀδικηθῶσιν ὑφ' αὑτῶν, τοὺς κοινοὺς παῖδας προσμισεῖν. οὐ τοίνυν ἐκ τούτων ἐστὶν ἰδεῖν μόνον, ὅτι ψεύδεται, ταῦτ' αὖ λέγει, ἀλλὰ πρὶν ἡ μήτηρ φάσκει συγγενὴς εἶναι, εἰς Ἱπποθωντίδα ἐφοίτα φυλήν, εἰς παῖδας χορεύσων. καίτοι τίς ἂν ὑμῶν οἴεται τὴν μητέρα πέμψαι τοῦτον 32 εἰς ταύτην τὴν φυλήν, εἴπερ μὲν, ὡς φησιν, ὑπὸ τοῦ πατρὸς πεποιῆσθαι, δεκάτην δ' εἰδέναι πεποιηκότα ἐκεῖνον, καὶ πάλιν ἔξαρνον ὄντα; ἐγὼ μὲν οὐδεὶς ἂν οἴομαι. εἰς γὰρ τὴν Ἀκαμαντίδα ὁμοίως ἐξῆν σοι φοιτᾶν. καὶ ἐφαίνετ' ἂν οὖσα ἀκόλουθος ἡ φυλὴ τῇ θέσει τοῦ ὀνόματος. ὡς τοίνυν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω τούτῳ, μάρτυρας ὑμῖν τοὺς 33 συμφοιτῶντας, καὶ τοὺς εἰδότας παρέξομαι. Μάρτυρες.

Οὕτω τοίνυν φανερῶς παρὰ τὸν τῆς αὑτοῦ μητρὸς ὅρκον, καὶ τὴν τοῦ δόντος ἐκείνῃ τὸν ὅρκον εἴληχας πατρός, τυχικῶς, ἀντὶ Ἱπποθωντίδος, ἐν Ἀκαμαντίδι φυλῇ γεγονώς, οὐκ ἀγαπᾷ Βοιωτὸς ουτοσί, ἀλλὰ καὶ δίκας ἐμοὶ δύ' ἢ τρεῖς εἴληχεν ἀρ- 34 γυρείν, πρὸς αἷς καὶ πρότερόν με ἐσυκοφάντει. καίτοι πάντας οἴομαι τοῦθ' ὑμᾶς εἰδέναι, τίς ἦν χρηματιστὴς ὁ πατήρ. ἐγὼ δ' ἐάσω ταῦτα. ἀλλ' εἰ δίκαια ὁ μέμφομαι ἡ μήτηρ ἡ τούτων, ἐπ' αὐτοφώρῳ συκοφαντοῦσα ἐπιδείκνυμι τούτους ταῖς δίκαις ταύταις. εἰ γὰρ οὕτω δαπανηρὸς ἦν, ὥστε γάμῳ γεγαμηκὼς τὴν ἐμὴν μητέρα, 35 ἑτέραν εἶχε γυναῖκα, ἧς ὑμεῖς ἐστέ, καὶ δύ' οἰκίας ᾤκει, πῶς ἂν ἀργύριον τούτοις ἂν κατέλιπεν; οὐκ ἀγνοῶ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Βοιωτὸς οὑτοσὶ δίκαιον μὲν οὐδὲν ἕξει λέγειν. ἥξει δ' ἐπὶ ταῦθ', ἅπερ ἀεὶ λέγει, ὡς ἐπηρεάζει ὁ πατὴρ αὐτῷ, πειθόμενος ὑπ' ἐμοῦ. ἀξιοῖ δ' αὐτός, ὡς δὴ πρεσβύτερος ὤν, τοὔνομ' ἔχειν τὸ τοῦ πρὸς 36 πατρὸς πάππου. πρὸς δὴ ταῦτα ἀκοῦσαι βέλτιον ὑμᾶς βραχέα. ἐγὼ γὰρ οἶδα τουτονί, ὅτι οὔπω συγγενὴς ἦν ἐμοί, ὁρῶν ὥσπερ ἂν ἄλλον τινά, οὑτωσὶ νεώτερον ὄντα ἐμοῦ, καὶ συχνῷ, ὅσα ἐξ ὄψεως, οὐ μὴν ἰσχυρίζομαι τούτῳ· καὶ γὰρ εὔηθες. ἀλλ' εἴ τις ἔροιτο Βοιωτὸν τουτονὶ ὅτε ἐν Ἱπποθωντίδι φυλῇ ἠξίου χορεύειν, οὔπω τοῦ πα- 37 τρὸς εἶναι φάσκων τοῦ ἐμοῦ ὑός, τί ταυτὸν ἔχει δικαίως αὖ θέμις ὄνομα; εἰ γὰρ Μαντίθεον, οὐκ ἂν διά γε τοῦτό γε φαίης ὅτι πρεσβύτερος εἶ ἐμοῦ. ὃς γὰρ οὐδὲ τῆς φυλῆς τότε σοι προσήκειν ᾤου τῆς ἐμῆς, πῶς ἂν τοῦ γε πάππου τοῦ ἐμοῦ ἀμφισβητεῖς; ἔτι δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν τῶν ἐτῶν ἀριθμὸν οὐδεὶς οἶδεν 38 ὑμῶν. ἐγὼ μὲν γὰρ ἐμοὶ πλείονα, οὗτος δ' ἑαυτῷ φησί. τὸν δὲ τοῦ δικαίου λόγον ἅπαντες ἐπίστασθε. ἔστι δ' οὗτος τίς; ἀφ' οὗ παῖδας ἐποιήσατο πατήρ, τούτους ἀπὸ τούτου καὶ νομίζεσθαι. πρότερον τοίνυν ἐμὲ εἰς τοὺς δημότας ἐνέγραψε Μαντίθεον, πρὶν εἰσαγαγεῖν τοῦτον εἰς τοὺς φράτερας. ὥστ' οὐ τῷ χρόνῳ μόνον, ἀλ- 39 λὰ καὶ τῷ δικαίῳ πρεσβεῖον ἔχοιμ' ἂν ἐγὼ τοῦτο τοὔνομα εἰκότως. εἶεν. εἰ δέ σ' ἔρο-

*ἡμῶν. *παιδί. *τῆς πατρώας τύχ. ἢ τ πάππου. *ὄντος ἦν. *τὸ ταυτὸν ἐμοὶ δικαίως αὖ σὺν ὄνομα; *χρόνων.

Filium maximo natu avi paterni nomen imponi debere.

ἄν τις εἴπῃ μοι· Βοιωτέ, πόθεν νῦν; ὁ ἄρα Μαντίθεος φυλὴν γέγονας, καὶ τὸν δῆμον Θορίκιος, καὶ υἱὸς Μαντίου. καὶ τὸ μέρος τῶν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθέντων ἔχεις. οὐδὲν ἂν ἄλλο ἔχοις εἰπεῖν, πλὴν ὅτι καὶ ἐμὲ ζῶν ἐποιήσατο Μαντίας. τί τεκμήριον, εἴ τις

40 σε ἔροιτο, ἢ μαρτύριόν ἐστι σοι τούτου; εἰς τοὺς φράτορας με εἰσήγαγε, φήσειας ἄν. τί δὲ ἔτι σε ἐνέγραψεν ὄνομα, εἴ τις ἔροιτο; Βοιωτὸν ἂν εἴποις. τοῦτο γὰρ εἰσήγαγεν. οὐκοῦν δῆλον εἰ τῆς μὲν πόλεως καὶ τῶν ὑπ' ἐκείνου καταλειφθέντων διὰ τοὔνομα τοῦτο

41 μέτεστί σοι, τοῦτο δ' ἀξιοῖς ἀφεὶς ἕτερον μεταθέσθαι σαυτῷ. φέρε, εἴ σε ὁ πατὴρ ἀξιώσειεν ἀναστὰς, ἢ μένειν ἐφ' οὗ σε αὐτὸς ἐποιήσατο ὀνόματος, ἢ πατέρ' ἄλλον σαυτοῦ φάσκειν εἶναι, ἆρ' οὐκ ἂν μέτρια ἀξιοῦν δοκοίη; ταὐτὰ τοίνυν ταῦτα ἐγώ σε ἀξιῶ, ἢ πατρὸς ἄλλου σαυτὸν παραγράφειν, ἢ τοὔνομα ἔχειν, ὃ ἐκεῖνος ἔδωκέ σοι. νὴ

42 Δί', ἀλλ' ὕβρει καὶ ἐπηρείᾳ τινὶ τοῦτο ἐτέθη σοι. ἀλλὰ πολλάκις μὲν ὅτε οὐκ ἐποιεῖτο ὁ πατὴρ τούτους, ἔλεγον οὗτοι, ὡς οὐδὲν χείρους εἰσὶν οἱ τῆς μητρὸς τῆς τούτου συγγενεῖς, τῶν τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ἔστι δ' ὁ Βοιωτὸς, ἀδελφοῦ τῆς τούτου μητρὸς ὄνομα. ἐπειδὴ δ' εἰσάγειν ὁ πατὴρ τούτους ἠναγκάζετο, ἐμοῦ προσειρημένου Μαντίθεον, οὕ-

43 τω τοῦτον εἰσάγει Βοιωτὸν, τὸν ἀδελφὸν δ' αὐτοῦ Πάμφιλον. ἐπεὶ σὺ δεῖξον ὅστις Ἀθηναίων ταὐτὸν ὄνομα τοῖς αὑτοῦ παισὶν ἔθετο δυοῖν, κἂν δείξῃς, ἐγὼ συγχωρήσω δι' ἐπήρειαν σοι τοῦτο τοὔνομα θέσθαι τὸν πατέρα. καίτοι εἴ γε τοιοῦτος ἦσθα, ὥστε ποιήσασθαι μὲν σαυτὸν ἀναγκάσαι, ἐξ ὅτου δ' ἀρέσειας ἐκείνῳ τρόπου, μὴ σκοπεῖν, οὐκ

44 οἶσθα ὅτι δεῖ τὸν προσήκοντα εἶναι περὶ τοὺς γονέας. οὐκ ὢν δὲ, οὐκ ἐπηρεάζου δικαίως ἂν, ἀλλ' ἀπώλλυες. ἢ δεινόν γ' ἂν εἴη, εἰ κατὰ μὲν τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ νομιζομένων παίδων, οἱ περὶ τῶν γονέων ἰσχύουσι νόμοι, κατὰ δὲ τῶν αὐτοὺς εἰσβιαζομένων ἄκοντας πείσεσθαι, ἄκυροι γενήσονται. ἀλλ', ὦ χαλεπώτατε Βοιωτὲ, μάλιστα

45 μὲν ὧν πράττεις, πάντων παῦσαι. εἰ δ' ἄρα μὴ βούλει, ἐκεῖνό γε πρὸς Διὸς πείθου. παῦσαι μὲν σαυτῷ παρέχων πράγματα. παῦσαι δ' ἐμὲ συκοφαντῶν. ἀγάπα δ' ὅτι σοι πόλις, οὐσία, πατὴρ γέγονεν. οὐδεὶς ἀπελαύνει σε ἀπὸ τούτων. οὔκουν ἔγωγε. ἀλλ' ἐὰν μὲν, ὥσπερ εἶναι φῂς ἀδελφὸς, καὶ τὰ ἔργα ἀδελφοῦ ποιῇς, δόξεις

46 εἶναι συγγενής. ἐὰν δ' ἐπιβουλεύῃς, δικάζῃ, φθονῇς, βλασφημῇς, δόξεις εἰς ἀλλότρια ἐμπεσὼν, ὡς οὐ προσήκουσιν, οὕτω χρῆσθαι. ἐπεὶ ἔγωγε οὐδ' εἰ τὰ μάλιστα ὁ πατὴρ ὄντα σ' αὑτοῦ μὴ ἐποιεῖτο, οὐκ ἀδικῶ. οὐ γὰρ ἔμοιγε προσήκει εἰδέναι τίνες εἰσὶν υἱεῖς ἐκείνου· ἀλλ' ἐκείνῳ δεῖξαι τίνας μοι νομιστέον ἐστ' ἀδελφούς. ὃν μὲν τοίνυν οὐκ

47 ἐποιεῖτό σε χρόνον, οὐδ' ἐγὼ προσήκειν ἡγούμην. ἐπεὶ δ' ἐποιήσατο, κἀγὼ νομίζω. τί τούτου σημεῖον; τῶν πατρῴων ἔχεις τὸ μέρος μετὰ τὴν τοῦ πατρὸς τελευτήν. ἱερῶν, ὁσίων μετέχεις. ἀπάγει σε οὐδεὶς ἀπὸ τούτων. τί βούλει; ἂν δὲ φῇ δεινὰ πάσχειν, καὶ κλαίῃ καὶ ὀδύρηται καὶ κατηγορῇ ἐμοῦ, ἃ μὲν ἂν λέγῃ, μὴ πιστεύετε. οὐ γὰρ δί-

48 καιον, μὴ περὶ τούτων ὄντος τοῦ λόγου τοῦ νυνί. ἐκεῖνο δ' ὑπολαμβάνετε, ὅτι οὐδὲν ἔστ' αὐτῷ ἧττον δίκην λαμβάνειν Βοιωτῷ κληθέντι. τί οὖν φιλονεικεῖς; μηδαμῶς. μὴ ἔχε οὕτω πρὸς ἡμᾶς Ἐθελέχθρως. οὐδὲ γὰρ ἔγωγε πρὸς σέ. ἐπεὶ καὶ νῦν, ἵνα μηδὲ τοῦτο λάθῃ σε, ὑπὲρ σοῦ λέγειν μᾶλλον ἀξιῶ μὴ ταὐτὸν ἔχειν ὄνομα ἡμᾶς, ἢ ἐμαυ-

49 τοῦ. εἰ γὰρ μηδὲν ἄλλο, ἀνάγκη τὸν ἀκούσαντα ἐρέσθαι, πότερον, δύ' ἂν ὦσι Μαντίθεοι, Μαντίθεος. οὐκοῦν ὃν ἠνάγκασθη ποιήσασθαι, σὲ ἐὰν λέγῃ, ἐρεῖ. τί οὖν ἐπιθυμεῖς τούτων; Ἀνάγνωθι δέ μοι λαβὼν δύο ταυτασὶ μαρτυρίας, ὡς ἐμοὶ Μαντίθεον, καὶ τούτῳ Βοιωτὸν ὁ πατὴρ ὄνομα ἔθετο.

ἀκαμαντίδος φυλῆς.

Nomen [illegible] filiis idem nomen imponere solebant.

Ἐθελέχθρως.

Μαρ-

Μαρτυρίαι.

50 Λοιπὸν ἡγοῦμαι τοῦθ᾽ ὑμῖν ἐπιδεῖξαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐ μόνον εὐορκήσετε, ἂν ἃ ἐγὼ λέγω ψηφίσησθε, ἀλλὰ καὶ ὡς *οὗτος αὑτοῦ κατέγνω Βοιωτόν, ἀλλ᾽ οὐ Μαντίθεον ὄνομα δικαίως ἂν ἔχειν. λαχόντος γὰρ ἐμοῦ τὴν δίκην ταύτην Βοιωτῷ Μαντίθεῳ Θορικίῳ, ἐξ ἀρχῆς τ᾽ ἠντιδίκει, καὶ ὑπώμνυτο, ὡς ἦν Βοιωτός. καὶ τὸ τελευταῖον 51 ἐπειδὴ οὐκέτι ἐνῆν αὐτῷ διακρούεσθαι, ἐρήμην ἐάσας *καταδιαιτήσασθαι, πρὸς θεῶν τί ἐποίησεν; ἀντιλαγχάνει μοι τὴν μὴ οὖσαν, ὁ πρότερον ἑαυτὸν Βοιωτὸν προσαγορεύσας. καίτοι ἐξ ἀρχῆς ἔδει αὐτὸν ἐᾶν τελέσασθαι τὴν δίκην κατὰ Βοιωτοῦ, εἴπερ μηδὲν προσῆκεν αὐτῷ τοῦ ὀνόματος, ὕστερόν τι μὴ αὐτὸν φαίνεσθαι ἐπὶ τῷ 52 ὀνόματι τούτῳ ἀντιλαγχάνοντα τὴν μὴ οὖσαν. ὃς οὖν αὐτὸς αὑτοῦ κατέγνω δικαίως εἶναι Βοιωτός, τί ὑμᾶς ἀξιώσει τοὺς ὀμωμοκότας ψηφίζεσθαι. ὡς δὲ ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν ἀντίληξιν, καὶ τὸ ἔγκλημα τουτί.

*αὐτός.

*καταδιαιτῆσαι, σκέψασθε πρὸς θ.

Αντίληξις. Εγκλημα. 53

Εἰ μὲν τοίνυν οὗτος εἶχε δεῖξαι νόμον, ὃς ποιεῖ κυρίους εἶναι τοὺς παῖδας τοῦ ἑαυτῶν ὀνόματος, ἃ λέγει νῦν οὗτος, ὀρθῶς ἂν ψηφίζοισθε. εἰ δ᾽ ὁ μὲν νόμος, ὃν πάντες ἐπίστασθε ὁμοίως ἐμοί, τοὺς γονέας ποιεῖ κυρίους οὐ μόνον θέσθαι τοὔνομα ἐξ ἀρχῆς, *ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλεῖψαι, ἐὰν βούλωνται, καὶ ἀποκηρύξαι. ἐπέδειξα δ᾽ ἐγὼ τὸν 54 πατέρα, ὃς κύριος ἦν ἐκ τοῦ νόμου, τούτῳ μὲν Βοιωτόν, ἐμοὶ δὲ Μαντίθεον θέμενον, πῶς ὑμῖν ἐστιν ἄλλο τι πλὴν ἃ ἐγὼ λέγω, ψηφίσασθαι; ἀλλὰ μὴν ὧν γ᾽ *ἂν μὴ νόμοι, ἀλλὰ γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ δικάσειν ὀμωμόκατε. ὥστ᾽ εἰ μηδεὶς ἦν περὶ τούτων κείμενος νόμος, καὶ οὕτω δικαίως πρὸς ἐμοῦ τὴν ψῆφον ἔθεσθε. τίς γάρ 55 ἐστιν ὑμῶν, ὅστις ταὐτὸν ὄνομα τοῖς αὑτοῦ παισὶ τέθειται δυοῖν οὖσι; τίς δ᾽ ᾧ μή πω παῖδές εἰσι θήσεται; οὐδεὶς δήπου. οὐκοῦν ἃ δίκαια τῇ γνώμῃ τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν παισὶν ὑπειλήφατε, ταῦτο καὶ περὶ ἡμῶν εὐσεβὲς γνῶναι. ὥστε καὶ κατὰ τὴν δικαιοτάτην γνώμην, καὶ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ κατὰ τοὺς ὅρκους, καὶ κατὰ τὴν *τούτου προσομο- 56 λογίαν, ἐγὼ μὲν μέτρια ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δέομαι, καὶ δίκαια ἀξιῶ· οὗτος δ᾽ οὐ μόνον οὐ μέτρια, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ εἰωθότα γίγνεσθαι.

*ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐξαλεῖψαι βούλωνται.

*ἂν μὴ ὦσι νόμοι, γνώμῃ τῇ

*τὴν περὶ τούτου ὁμολογίας.

δ᾽ μόνον οὐ · 657.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ,
ὑπὲρ προικὸς μητρῴας λόγου.

ΚΑΙ οὗτος περὶ τῶν αὐτῶν καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ὁ λόγος εἴρηται. καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα ταὐτά, ἡ Πλαγγών, ὁ ὅρκος, ἡ τῶν παίδων ἀναγκαία ποίησις. ἀποθανόντος δὲ τοῦ Μαντίου, οἱ παῖδες ὄντες τρεῖς, Μαντίθεος ὁ ἐκ τῆς νόμῳ γαμηθείσης, καὶ Βοιωτός, καὶ Πάμφιλος ὁ ἐκ τῆς Πλαγγόνος, ἐνείμαντο τὴν οὐσίαν. φάσκοντος δὲ τοῦ Μαντιθέου προῖκα ἑαυτῷ μητρῴαν ὀφείλεσθαι, Βοιωτὸς καὶ Πάμφιλος, καὶ αὐτοὶ προικὸς ἠμφισβήτουν, ὡς καὶ τῆς Πλαγγόνος εἰσενεγκαμένης εἰς τὸν οἶκον τοῦ Μαντίου μνᾶς ἑκατόν. συνέδοξεν οὖν αὐτοῖς νείμασθαι πάντα ἐπίσης, πλὴν τῆς οἰκίας, ἵν᾽ ὁποτέρῳ ἂν ἡ μήτηρ φανῇ προῖκα εἰσενεγκαμένη, τούτῳ ἀπὸ τῆς οἰκίας ἀποδοθῇ τὸ ἀργύριον· καὶ πλὴν τῶν ἀνδραπόδων, ὅπως οἱ περὶ τὸν Βοιωτὸν ἐὰν ἐπιζητῶσί τι τῶν ἔνδον, ἔχωσιν ἔλεγχον. μετὰ ταῦτα αὐτῶν ἐγκαλέσαντες ἀλλήλοις ὁ μὲν Μαντίθεος, ὑπὲρ τῆς μητρῴας οὐσίας· ἐκεῖνοι δὲ ὑπὲρ ἄλλων τινῶν. καὶ ὁ διαιτητής, Μαντιθέου μὲν ἀπεδιῄτησε· Βοιωτοῦ δὲ κατεδιῄτησεν ἐρήμην. λαγχάνει δὲ Μαντίθεος καὶ εἰς τὸ δικαστήριον, αὐτῷ τὴν αὐτὴν δίκην ἀπαιτῶν τὴν προῖκα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΒΟΙΩΤΟΝ ΥΠΕΡ ΠΡΟΙΚΟΣ ΜΗΤΡΩΑΣ ΛΟΓΟΣ.

ΠΑΝΤΩΝ ἐστὶν ἀνιαρότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅταν τις ὀνόματι μὲν ἀδελφὸς προσαγορευθῇ τινῶν, τῷ δ' ἔργῳ ἐχθροὺς ἔχῃ τούτους, καὶ ἀναγκάζηται πολλὰ καὶ δεινὰ πάσχων ὑπ' αὐτῶν, εἰσιέναι εἰς δικαστήριον, ὅπερ νῦν ἐμοὶ συμβέβηκεν. οὐ γὰρ μόνον ἀτύχημά μοι ἐξ ἀρχῆς ἐγένετο, διότι πλαγγὼν ἡ τούτων μήτηρ ἐξαπατήσασα τὸν πατέρα μου, καὶ ἐπιορκήσασα φανερῶς, ἠνάγκασεν αὐτὸν ὑπομεῖναι τούτους ποιήσασθαι, καὶ διὰ τοῦτο τὰ δύο μέρη τῶν πατρῴων ἀπεστερήθην· ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἐξεληλάμην μὲν ἐκ τῆς πατρῴας οἰκίας ὑπὸ τούτων, ἐν ᾗ καὶ ἐγενόμην καὶ ἐτράφην, καὶ εἰς ἣν οὐχ ὁ πατὴρ αὐτούς, ἀλλ' ἐγὼ τελευτήσαντος ἐκείνου, παρεδεξάμην· ἀποστεροῦμαι δὲ τὴν προῖκα τῆς ἐμαυτοῦ μητρός, περὶ ἧς νυνὶ δικάζομαι· αὐτὸς μὲν τούτοις δίκας ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν μοι πάντων δεδωκώς, πλὴν εἴ τινα νῦν ἕνεκα τῆς δίκης ταύτης ἀντειλήχασί μοι συκοφαντοῦντες, ὡς καὶ ὑμῖν ἔσται καταφανές. ἤδη δὲ τοῦτον ἐν ἕνδεκα ἔτεσιν οὐ δυνάμενος τυχεῖν τῶν μετρίων, ἀλλὰ νῦν εἰς ὑμᾶς καταπέφευγα. δέομαι γοῦν ἁπάντων ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μετ' εὐνοίας τέ μου ἀκοῦσαι, οὕτως ὅπως ἂν δύνωμαι λέγοντος· καὶ ἐὰν ὑμῖν δεινὰ δοκῶ πεπονθέναι, συγγνώμην ἔχειν μοι ζητοῦντι κομίσασθαι τὰ ἐμαυτοῦ, ἄλλως τε καὶ εἰς θυγατρὸς ἔκδοσιν. συνέβη γάρ μοι τελευτήσαντος τοῦ πατρὸς ὀκτωκαιδεκέτη γῆμαι, καὶ διὰ τοῦτό μοι εἶναι θυγατέρα ἤδη ἐπίγαμον. ὥστ' ἐμοὶ μὲν δικαίως ἂν ἀδικουμένῳ διὰ πολλὰ βοηθήσαιτε, τούτοις δ' εἰκότως ἂν ὀργίζοισθε· οἵτινες, ὦ γῆ καὶ θεοί, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ δίκαια ποιήσασι μὴ εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, οὐκ αἰσχύνονται μὲν ἀναμιμνήσκοντες ὑμᾶς, εἴ τι ἢ ὁ πατὴρ ἡμῶν μὴ ὀρθῶς διεπράξατο, ἢ οὗτοι εἰς ἐκεῖνον ἡμάρτανον, ἀναγκάζουσι δ' ἐμὲ δικάζεσθαι αὐτοῖς. ἵνα δ' ἀκριβῶς εἰδῆτε, ὡς ἐγὼ τούτου αἴτιος οὐκ εἰμί, ἀλλ' οὗτοι, ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ὡς ἂν ἐν βραχυτάτοις δύνωμαι, διηγήσομαι τὰ πεπραγμένα. ἡ γὰρ μήτηρ ἡ ἐμή, ὦ ἄνδρες δικασταί, θυγάτηρ μὲν ἦν πολυαράτου τοῦ χολαργέως, ἀδελφὴ δὲ μενεξένου καὶ βαθύλλου καὶ περιάνδρου. ἐκδόντος δ' αὐτὴν τοῦ πατρὸς κλεομέδοντι τῷ κλέωνος υἱεῖ, καὶ προῖκα τάλαντον ἐπιδόντος, τὸ μὲν πρῶτον τούτῳ συνῴκει· γενομένων δ' αὐτῇ τεττάρων μὲν θυγατέρων, υἱοῦ δ' ἑνὸς κλέωνος, καὶ μετὰ ταῦτα τοῦ ἀνδρὸς αὐτῇ τελευτήσαντος, ἀπολιποῦσα τὸν οἶκον, καὶ κομισαμένη τὴν προῖκα, πάλιν ἐκδόντων αὐτὴν τῶν ἀδελφῶν μενεξένου καὶ βαθύλλου (ὁ γὰρ περίανδρος ἔτι παῖς ἦν) καὶ τὸ τάλαντον ἐπιδόντων, συνῴκησε τῷ ἐμῷ πατρί. καὶ γιγνόμεθα αὐτοῖς ἐγώ τε, καὶ ἄλλος ἀδελφὸς νεώτερος ἐμοῦ, ὃς ἔτι παῖς ὢν, ἐτελεύτησεν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω περὶ τούτων ὑμῖν, πρῶτον τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Τὴν μὲν τοίνυν μητέρα τὴν ἐμὴν οὕτως ὁ πατήρ μου γήμας εἶχε γυναῖκα ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ, ἐμέ τε ἐπαίδευε καὶ ἠγάπα, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς ἅπαντες τοὺς ὑμετέρους παῖδας ἀγαπᾶτε. τῇ δὲ τούτων μητρὶ πλαγγόνι ἐπλησίαζεν, ὅντινα δή ποτ' οὖν τρόπον· οὐ γὰρ ἐμὸν τοῦτο λέγειν ἐστί. καὶ οὕτως οὐ πάντα γε ἦν ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας κεκρατημένος, ὥστ' οὐδὲ τῆς ἐμῆς μητρὸς ἀποθανούσης, ἠξίωσεν

αὐτὴν

ὀκτω καὶ δεκαέτη

ἀναμιμνήσκον-τας.

αὐτὴν εἰς τὴν οἰκίαν τὴν αὐτοῦ εἰσδέξασθαι, οὐδὲ τούτους, ὡς υἱεῖς εἰσὶν αὐτοῦ, πεισθῆναι·
ἀλλὰ τὸν μὲν ἄλλον χρόνον οὗτοι διῆγον οὐκ ὄντες τοῦ ἐμοῦ πατρός, ὡς καὶ ὑμῶν οἱ 11
πολλοὶ ἴσασιν. ἐπειδὴ δ' οὑτοσὶ αὐξηθεὶς, καὶ μεθ' ἑαυτοῦ παρασκευασάμενος ἐργαστήριον συκοφαντῶν, ὧν ἡγεμὼν ἦν Μνησικλῆς καὶ Μενεκλῆς ἐκεῖνος ὁ τὴν νῖνον ἑλών, μεθ' ὧν οὗτος ἐδικάζετό μου τῷ πατρί, φάσκων υἱὸς εἶναι ἐκείνου. συνόδων δὲ γιγνομένων πολλῶν περὶ τούτων, καὶ τοῦ πατρὸς οὐκ ἂν φάσκοντος πεισθῆναι, 12
ὡς οὗτοι γεγόνασιν ἐξ αὐτοῦ, τελευτῶσα ἡ Πλαγγών, ὦ ἄνδρες δικασταί· πάντα γὰρ εἰρήσεται τἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς· μετὰ τοῦ Μενεκλέους ἐνεδρεύσασα τὸν πατέρα μου, καὶ ἐξαπατήσασα ὅρκῳ, ὃς μέγιστος δοκεῖ καὶ δεινότατος παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εἶναι, ὡμολόγησε τριάκοντα μνᾶς λαβοῦσα, τούτους μὲν τοὺς αὐτῆς ἀδελφοὺς εἰσ- 13
ποιήσειν υἱεῖς· αὐτὴ δ' ἂν πρὸς τῷ διαιτητῇ προκαλῆται αὐτὴν ὁ πατήρ μου ὀμόσαι, ἦ μὴν τοὺς παῖδας ἐξ αὐτοῦ γεγονέναι, μὴ δέξασθαι τὴν πρόκλησιν. τούτων γὰρ γενομένων, οὔτε τούτους ἀποστερήσεσθαι τῆς πόλεως, τῷ τε πατρί μου οὐκέτι δυνήσεσθαι αὐτοὺς πράγματα παρέχειν, τῆς μητρὸς αὐτῶν οὐ προσδεξα- 14
μένης τὸν ὅρκον. συγχωρηθέντων δὲ τούτων, τί ἂν ὑμῖν μακρολογοίην; ὡς γὰρ πρὸς τὸν διαιτητὴν ἀπήντησε, παραλαβοῦσα ἅπαντα τὰ ὡμολογημένα ἡ Πλαγγών, δέχεταί τε τὴν πρόκλησιν, καὶ ὄμνυσιν ἐν τῷ Δελφινίῳ ἄλλον ὅρκον ἐναντίον τῷ προτέρῳ, ὡς καὶ ὑμῶν οἱ πολλοὶ ἴσασι. περιβόητος γὰρ ἡ πρᾶξις ἐγένετο. καὶ οὕτως 15
ὁ πατήρ μου διὰ τὴν αὐτοῦ πρόκλησιν ἀναγκασθεὶς ἐμμεῖναι τῇ διαίτῃ, ἐπὶ μὲν τοῖς γεγενημένοις ἠγανάκτει καὶ βαρέως ἔφερε, καὶ εἰς τὴν οἰκίαν οὐδ' ὡς εἰσδέξασθαι τούτους ἠξίωσεν. εἰς δὲ τοὺς φράτορας ἠναγκάσθη εἰσαγαγεῖν. καὶ τοῦτον μὲν ἐνέγραψε Βοιωτόν, τὸν δ' ἕτερον, Πάμφιλον· ἐμὲ δ' εὐθὺς ἐπεὶ περὶ ὀκτωκαίδεκα 16
ἔτη γεγενημένον τὴν Εὐφήμου θυγατέρα γῆμαι, βουλόμενος παῖδας ἐξ ἐμοῦ γενομένους ἐπιδεῖν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, νομίζων δεῖν καὶ πρότερον καὶ ἐπειδὴ οὗτοι ἠνώχλουν αὐτὸν δικαζόμενοι καὶ πράγματα παρέχοντες, ἐμὲ τοὐναντίον εὐφραίνειν ἅπαντα ποιοῦνθ' ὅσα ἐκείνῳ χαριεῖσθαι μέλλοιμι, ἐπειθόμην αὐτῷ. γήμαν- 17
τος δέ μου τὸν τρόπον τοῦτον, ἐκεῖνος μὲν τὸ θυγάτριόν μου ἐπιδὼν γενόμενον, οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον ἀρρωστήσας ἐτελεύτησεν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ζῶντος μὲν τοῦ πατρός, οὐκ ᾤμην δεῖν ἐναντιοῦσθαι αὐτῷ· τελευτήσαντος δ' ἐκείνου, εἰσεδεξάμην τε τούτους εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τῶν ὄντων ἁπάντων μετέδωκα, οὐχ 18
ὡς ἀδελφοῖς οὖσιν· οὐδὲ γὰρ ὑμῶν τοὺς πολλοὺς λελήθασιν ὃν τρόπον οὗτοι γεγόνασιν· νομίζων δ' ἀναγκαῖον εἶναί μοι, ἐπειδὴ ὁ πατὴρ ἐξηπατήθη, πείθεσθαι τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις. καὶ οὕτως ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὴν οἰκίαν εἰσδεχθέντες, ὡς ἐνεμόμεθα τὰ πατρῷα, ἀξιοῦντος ἐμοῦ ἀπολαβεῖν τὴν τῆς μητρός μου προῖκα, ἀν- 19
τενεκάλουν καὶ οὗτοι, καὶ ἔφασαν ὀφείλεσθαι καὶ τῇ αὐτῶν μητρὶ τὴν ἴσην προῖκα. συμβουλευσάντων δ' ἡμῖν τῶν προσηκόντων, τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἐνειμάμεθα, τὴν δ' οἰκίαν καὶ τοὺς παῖδας τοὺς διακόνους τοῦ πατρὸς ἐξαιρέτους ἐποιησάμεθα, ἵν' ἐκ μὲν τῆς οἰκίας ὁπότεροι ἂν ἡμῶν φαίνωνται ὀφειλομένην τὴν προῖκα, οὗτοι αὐτὴν κομίσωνται· ἐκ δὲ τῶν παίδων κοινῶν ὄντων, ἐάν τι οὗτοι τῶν πατρῴων 20
ἐπιζητῶσι, πυνθάνωνται, καὶ βασανίζοντες αὐτούς, καὶ ἄλλῳ αὖ ὅτῳ τρόπῳ βούλωνται ζητεῖν. ὅτι δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἐκ τουτωνὶ τῶν μαρτυριῶν εἴσεσθε.

Μαρτυρίαι.

21 Μετὰ ταῦτα τοίνυν οὗτοί τ' ἐμοὶ δίκας ἔλαχον ὑπὲρ ὧν ἐνεκάλουν, κἀγὼ
τούτοις ὑπὲρ τῆς προικός. καὶ τὸ μὲν πρῶτον παραγραψάμενοι Σόλωνα ἐρχιέα
διαιτητὴν, τούτῳ ἐπιτρέψαμεν δικάσασθαι περὶ ὧν ἐνεκαλοῦμεν ἀλλήλοις. ὡς
δ' οὐκ ἀπήντων οὗτοι, ἀλλ' ἐφυγοδίκουν, καὶ χρόνος διετρίβετο συχνός, τῷ μὲν
22 Σόλωνι συνέβη τελευτῆσαι τὸν βίον. οὗτοι δὲ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς λαγχάνουσί μοι τὰς
δίκας· καὶ ἐγὼ τούτῳ, προσκαλεσάμενος αὐτὸν, καὶ ἐπιγραψάμενος ἐπὶ τὸ ἔγ-
κλημα Βοιωτὸν· τοῦτο γὰρ αὐτῷ ὁ πατὴρ ἔθετο τοὔνομα. περὶ μὲν οὖν ὧν οὗτοί με
ἐδικάζοντο, παρόντος τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐπιδεῖξαι οὐδὲν ὧν
23 ἐνεκάλουν, ἀπεδιήτησέ μου ὁ διαιτητής. καὶ οὐδὲ συνειδὼς αὐτῷ ἀδίκως μου ἐγ-
καλῶν, οὔτ' ἀφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, οὔτε νῦν περὶ ἐκείνων εἴληχέ μοι δίκην οὐ-
δεμίαν· ἀλλὰ περὶ ἄλλων τινῶν, λύσιν τοῖς ἐγκλήμασι τούτοις τὴν δίκην ταύτην
οἰόμενος, ἣν ἐγὼ τούτῳ ἐδίωκον τότε περὶ τῆς προικός. ἐπιδημοῦντος δὲ τούτου ἐν-
24 θάδε, καὶ οὐκ ἀπαντήσαντος πρὸς τὸν διαιτητὴν, ἐρήμην κατεδιήτησεν αὐτοῦ·
οὐ δή, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε ἠντιδίκει τότε πρώην, οὔτε ἔφη με καταδιαιτήσα-
σθαι τὴν δίκην αὐτοῦ· οὐ γὰρ εἶναι Βοιωτὸν αὐτῷ ὄνομα, ἀλλὰ Μαντίθεον. καὶ οὕτως
ὀνόματι ἀμφισβητῶν, ἔργῳ τὴν προῖκά με τῆς μητρὸς ἀποστερεῖ. ἀπορῶν δ' ἐγὼ
25 τί ἂν τις χρήσαιτο τῷ πράγματι, οὕτω πάλιν τὴν αὐτὴν δίκην λαχὼν αὐτῷ
Μαντιθέῳ ἑνδεκάτῳ ἔτει νῦν εἰς ὑμᾶς καταπέφευγα. ὡς δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω,
ἀναγνώσεται ὑμῖν περὶ τούτων μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἥ τε μήτηρ μου τάλαντον ἐπενεγκαμένη
26 προῖκα, ἐκδοθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῶν αὐτῆς, ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσι, συ-
νῴκησε τῷ πατρί· καὶ ὃν τρόπον ἐγὼ τούτους εἰσεδεξάμην εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πα-
τρὸς τελευτήσαντος, καὶ ὅτι ἀπέφυγον αὐτοὺς τὰς δίκας, ἅς μοι ἐνεκάλεσαν· ταῦ-
τα μὲν πάντα καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν, καὶ ἐπιδέδεικται ἤδη δὲ λάβε καὶ τὸν περὶ
27 τῆς προικὸς νόμον τουτονί. Νόμος.

Οὕτω τοίνυν τοῦ νόμου ἔχοντος, οἶμαι τουτονὶ Βοιωτὸν, ἢ Μαντίθεον, ἢ ὅ, τι ποτ' ἄλ-
λο χαίρει προσαγορευόμενος, δικαίαν μὲν ἀπολογίαν καὶ ἀληθινὴν οὐδεμίαν ἕξειν
εἰπεῖν· ἐπιχειρήσειν δὲ τῇ τόλμῃ καὶ τῇ θρασύτητι τῇ ἑαυτοῦ πιστεύοντα, περιϊστάναι
28 τὰς αὑτοῦ συμφορὰς εἰς ἐμέ, ὥσπερ καὶ ἰδίᾳ ποιεῖν εἴωθε· λέγων ὡς δημευθείσης τῆς
Παμφίλου οὐσίας, ὃς ἦν πατὴρ τῆς Πλαγγόνος, τὰ περιγενόμενα χρήματα, ὁ πα-
τὴρ ὁ ἐμὸς ἔλαβεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου. καὶ οὕτως ἀποφαίνειν πειρώμενος, τὴν μὲν
αὐτοῦ μητέρα ἐπενεγκαμένην προῖκα πλέον, ἢ ἑκατὸν μνᾶς, τὴν δ' ἐμὴν ἄ-
29 προικον φάσκων συνοικῆσαι. ταῦτα δὲ διέξεισιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε μαρτυ-
ρίαν οὐδεμίαν συμβεβλημένος ὑπὲρ τούτων, οὔτ' ἀγνοῶν ὡς οὐδὲν ὑγιὲς λέγει· ἀλ-
λ' ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅτι ὁμολογῶν μὲν ἀδικεῖν ἐν ὑμῖν οὐδείς πω ἀπέφυγε· ψευδό-
μενος δὲ καὶ παραγωγὰς λέγων, ἤδη τις δίκην οὐ δέδωκεν. ἵν' οὖν μὴ ἐξαπατῆ-
30 τε ὑπ' αὐτοῦ, βέλτιον εἶναί μοι δοκεῖ βραχέα καὶ περὶ τούτου πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν.
ἐὰν μὲν γὰρ λέγῃ, ὡς ἡ μὲν ἐμὴ μήτηρ οὐκ ἐπηνέγκατο προῖκα, ἡ δὲ τούτων ἐπη-
νέγκατο, ἐνθυμεῖσθε ὅτι περιφανῶς ψεύδεται· πρῶτον μὲν γὰρ Πάμφιλος ὁ πατὴρ
τῆς τούτων μητρὸς, πέντε τάλαντα τῷ δημοσίῳ ὀφείλων ἐτελεύτησε. καὶ τοσοῦτον
31 ἐδέησε περιγενέσθαι τι τοῖς ἐκείνου παισί, τῆς οὐσίας ἀπογραφείσης καὶ δημευθεί-
σης, ὥστ' οὐδὲ τὸ ὄφλημα πᾶν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκτέτισται· ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν ὁ Πάμφι-
λος

λος ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἐγγέγραπται. πῶς οὖν οἴονται τὸν ἐμὸν πατέρα χρή-
ματα λαβεῖν ἐκ τῆς Παμφίλου οὐσίας, ἣ οὐδ᾽ αὐτὸ τὸ ὄφλημα τῇ πόλει ἰσχυρὴ ἐγέ-
νετο ἐκτῖσαι; ἔπειτ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐνθυμεῖσθ᾽ ὅτι εἰ τὰ μάλιστα περιεγένετο 32
τὰ χρήματα ταῦτα, ὥσπερ οὗτοί φασιν, οὐκ ἂν ὁ ἐμὸς πατὴρ αὐτὰ ἔλαβεν,
ἀλλ᾽ οἱ τοῦ Παμφίλου υἱεῖς Βοιωτὸς, καὶ ὁ Δύλος, καὶ Εὐθύδημος, οἳ οὐκ ἂν δήπου ἐπὶ
μὲν τὸ τἀλλότρια λαμβάνειν οὕτως ἐποίουν, ὡς καὶ ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε. τὰ δ᾽ αὐ-
τῶν τὸν ἐμὸν πατέρα περιεῖδον κομισάμενον. ὅτι μὲν τοίνυν ἥ γε τούτων μήτηρ οὐκ 33
ἐπηνέγκατο προῖκα, ἀλλ᾽ οὗτοι τοῦτο ψεύδονται, ἱκανῶς ὑμᾶς μεμαθηκέναι νομίζω.
ὅτι δὲ ἡ ἐμὴ μήτηρ ἐπηνέγκατο, ῥᾳδίως ἐγὼ δείξω. πρῶτον μὲν γὰρ Πολυαράτου
θυγάτηρ ἦν, ὃς καὶ ὑφ᾽ ὑμῶν ἐτιμᾶτο, καὶ πολλὴν οὐσίαν ἐκέκτητο. ἔπειτα με-
μαρτύρηται ὑμῖν, ὡς καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς τοσαύτην προῖκα ἐπενεγκαμένη, Ἐρυ- 34
ξιμάχῳ συνῴκησε τῷ Χαβρίου κηδεστῇ. πρὸς δὲ τούτοις, φαίνεται ἡ μήτηρ μου
τὸ πρῶτον ἐκδοθεῖσα Κλεομέδοντι, οὗ φασὶ τὸν πατέρα Κλέωνα τῶν ὑμετέρων
προγόνων στρατηγοῦντα, Λακεδαιμονίων πολλοὺς ἐν Πύλῳ ζῶντας λαβόντα, μά-
λιστα πάντων ἐν τῇ πόλει εὐδοκιμῆσαι. ὥστε, οὔτε τὸν ἐκείνου προσῆκεν υἱὸν ἄ- 35
προικον αὐτὴν γῆμαι· οὔτε Μενέξενον, καὶ Βάθυλλον εἰκὸς ἐστιν αὐτούς τε οὐσίαν
πολλὴν κεκτημένους, καὶ Κλεομέδοντος τελευτήσαντος κομισαμένους, τὴν προῖκα
ἀποστερῆσαι τὴν ἀδελφὴν τὴν αὑτῶν· ἀλλὰ προσθέντας αὖθις ἐκδοῦναι τῷ
ἡμετέρῳ πατρὶ, καθάπερ καὶ αὐτοὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ οἰκεῖοι μεμαρτυρή- 36
κασι. χωρὶς δὲ τούτων, ἐνθυμήθητε διὰ τί ἄν ποτε ὁ πατὴρ, εἴπερ ἡ μὲν ἐμὴ μή-
τηρ μὴ ἦν ἐγγυητὴ, μηδ᾽ ἠνέγκατο προῖκα, ἡ δὲ τούτων ἠνέγκατο, τούτους μὲν οὐκ
ἔφη αὑτοῦ υἱεῖς εἶναι, ἐμὲ δὲ καὶ ἐποιεῖτο καὶ ἐπαίδευεν; ὅτι νὴ Δία, ὡς οὗτοι φασὶν, ἐμοὶ
χαριζόμενος. καὶ τῇ γε ἐμῇ μητρὶ, τούτους ἠτίμαζεν. ἀλλ᾽ ἐκείνη μὲν ἔτι παῖδα 37
μικρὸν ἐμὲ καταλιποῦσα, αὐτὴ τὸν βίον ἐτελεύτησεν· ἡ δὲ τούτων μήτηρ πλαγγών,
καὶ πρότερον καὶ μετὰ ταῦτα εὐπρεπὴς τὴν ὄψιν οὖσα, ἐπλησίαζεν αὐτῷ. ὥστε πο-
λὺ μᾶλλον εἰκὸς ἦν αὐτὸν διὰ τὴν ζῶσαν γυναῖκα, ἧς ἐρῶν ἐτύγχανε, τὸν τῆς τε-
θνεώσης υἱὸν ἀτιμάζειν, ἢ δι᾽ ἐμὲ καὶ τὴν τετελευτηκυῖαν, τοὺς ἐκ τῆς ζώσης καὶ 38
πλησιαζούσης αὐτῷ παῖδας μὴ ποιεῖσθαι. καίτοι οὗτός γ᾽ εἰς τοῦτο τόλμης ἥκει, ὥσ-
τε φησὶ τὸν πατέρα μου δεκάτην ὑπὲρ αὐτοῦ ἑστιᾶσαι. καὶ περὶ τούτου μόνον τιμο-
κράτους καὶ προμάχου ἀποδέδεικται μαρτυρίας· οἳ οὔτε γένει προσήκουσί μοι τῷ
πατρὶ οὐδὲν, οὔτε φίλοι ἦσαν ἐκείνῳ. οὕτω δὲ φανερῶς τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν, 39
ὥστε ἐν πάντων ὑμῶν εἰδότων οὗτοι δίκην λαχὼν, ἄκοντα ἠνάγκασε ποιήσασθαι
αὐτὸν, τούτω ὥσπερ κλητῆρες δύο μόνοι ὄντες, μαρτυροῦσι δεκάτην ὑπὲρ τού-
του ἑστιᾶσαι. τίς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν; καὶ μὴν οὐδ᾽ ἐκεῖνό γε εἰπεῖν αὐτῷ ἐνδέ-
χεται, ὡς μικρὸν μὲν ὄντα ἐποιεῖτο αὐτὸν ὁ πατήρ. μείζω δὲ γενόμενον, τῇ μητρὶ ὀρ- 40
γισθείς τι, τοῦτον ἠτίμαζε. πολὺ γὰρ δήπου μᾶλλον εἰώθασιν ὧν ἂν ἑαυτοῖς διε-
νεχθῶσι γυνὴ καὶ ἀνὴρ, διαλλάττεσθαι διὰ τοὺς παῖδας, ἢ διὰ τὰς πρὸς αὐ-
τοὺς ὀργὰς τοὺς κοινοὺς παῖδας προσμισεῖν. ὥστ᾽ ἐὰν μὲν ἐπιχειρῇ ταῦτα λέγειν,
μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ ἀναισχυντεῖν. ἐὰν δὲ λέγῃ περὶ τῆς δίκης, ἃς ἐπεδίκησέ μου 41
ὁ διαιτητὴς, καὶ φάσκῃ ὑπ᾽ ἐμοῦ ἀπαρασκεύαστος ληφθῆναι, πρῶτον μὲν μέμνη-
σθε, ὅτι οὐκ ὀλίγος χρόνος ἐγένετο, ἐν ᾧ ἔδει παρεσκευάσθαι αὐτὸν, ἀλλ᾽ ἔτη πολ-
λά. ἔπειθ᾽ ὅτι οὗτος μὲν ὁ διώκων, ὥστε πολὺ μᾶλλον ἦν ἂν εἰκὸς ἐμὲ ὑπὸ τούτου

Cleon. vos navra bur a Thucydide.

42 ἀναπράξασθαι λήψεσθαι, ἢ τοῦτον ὑπ' ἐμοῦ. ἔτι δὲ πάντες ὑμῶν οἱ περὶ τὸν διαιτητὴν παρόντες μεμαρτυρήκασιν, ὡς οὗτος παρὼν αὐτὸς, ὅτε ἀπεδιῄτησέ μου ὁ διαιτητὴς, οὔτε ἐφῆκεν εἰς τὸ δικαστήριον, ἐνέμεινέ τε τῇ διαίτῃ. καίτοι ἄτοπον δοκεῖ μοι εἶναι, εἰ οἱ μὲν ἄλλοι, ὅταν οἴωνται ἀδικεῖσθαι, καὶ τὰς πάνυ μικρὰς δίκας εἰς ὑ-
43 μᾶς ἐφιᾶσιν· οὗτος δέ μοι περὶ προικὸς δίκην ταλάντου λαχὼν, τότε, ὡς αὐτὸς φησιν, ἀδίκως ἀποδιαιτηθεὶς ἐνέμεινε. τί δή; ἀπράγμων γάρ τις ἴσως ἐστὶν ἄνθρωπος, καὶ οὐ φιλόδικος. ἐβουλόμην μέντ' ἂν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι. νυνὶ δ' ὑμεῖς μὲν οὕτως ἐστὲ κοινοὶ καὶ φιλάνθρωποι, ὥστ' οὐδὲ τοὺς τὰ τετρα-
44 κοντα ἔτη φυγαδεύσαντας ἐκ τῆς πόλεως ἐξωκίσατε. οὗτος δ' ἐμοὶ μετὰ Μενεκλέους τοῦ πάντων τούτων ἀρχιτέκτονος ἐπιβουλεύσας, καὶ ἐξ ἀντιλογίας καὶ λοιδορίας πληγὰς συναψάμενος, ἐπιτεμὼν τὴν κεφαλὴν αὑτοῦ, τραύματος ὡς ἄρειον πάγον με προσεκαλέσατο, ὡς φυγαδεύσων ἐκ τῆς πόλεως. καὶ εἰ μὴ Εὐθύδικος ὁ
45 ἰατρὸς, πρὸς ὃν οὗτοι τὸ πρῶτον ἦλθον, δεόμενοι ἐπιτεμεῖν τὴν κεφαλὴν, αὐτὸς πρὸς τὴν ἐξ ἀρείου πάγου βουλὴν εἶπε τὴν ἀλήθειαν πᾶσαν, τοιαύτην ἂν δίκην οὗτος εἰλήφει παρ' ἐμοῦ οὐδὲν ἀδικοῦντος, ἣν ὑμεῖς οὐδὲ κατὰ τῶν τὰ μέγιστ' ἀδικούντων ὑμᾶς, ἐπιχειρήσαιτ' ἂν ποιήσασθαι. ἵνα δὲ μὴ δοκῶ διαβάλλειν αὐτὸν,
46 ἀνάγνωθί μοι τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

Τοῦτον μὲν τοίνυν οὕτω μέγαν καὶ φοβερὸν ἀγῶνά μοι οὐχ ὡς εὐήθης ὢν, ἀλλ' ἐπίβουλος καὶ κακοῦργος, κατεσκεύασε, μετὰ δὲ ταῦτα δίκη τοῦ ὀνόματος, οὗ ἔθετο ὁ πατὴρ αὐτῷ Βοιωτὸν, ὥσπερ καὶ πρὸς ὑμᾶς μεμαρτύρηται, ἐπειδὴ ἐκεῖνος
47 ἐτελεύτησε, Μαντίθεον αὑτὸν ἐγγράψας εἰς τοὺς δημότας καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐμοὶ πατρὸς καὶ δήμου προσαγορευόμενος, οὐ μόνον τὴν δίκην ταύτην, περὶ ἧς νῦν δικαζόμεθα, ἀνάδικον ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ χειροτονησάντων ὑμῶν ἐμὲ ταξίαρχον, ἧκεν αὐτὸς εἰς τὸ δικαστήριον δοκιμασθησόμενος· δίκην τε ἐξούλης ὠφληκὼς ταύτην, οὐκ
48 αὐτὸς ὠφληκέναι φησὶν, ἀλλ' ἐμέ. ὡς δ' ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, κακά μοι παρέχων, ἠνάγκασέ με λαχεῖν αὐτῷ δίκην περὶ τοῦ ὀνόματος, οὐχ ἵνα χρήματα παρ' αὐτοῦ λάβω, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλ' ἵν', ἐὰν ὑμῖν δοκῶ δεινὰ πάσχειν καὶ βλάπτεσθαι μεγάλα, οὗτος καλῆται Βοιωτὸς, ὥσπερ ὁ πατὴρ αὐτῷ ἔθετο. Ὅτι τοίνυν ἀληθῆ
49 καὶ ταῦτα λέγω, λαβέ μοι καὶ τὰς περὶ τούτων μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Πρὸς τούτοις τοίνυν καὶ ὅτι ἐγὼ στρατευόμενος, καὶ μετ' Ἀμεινίου ξενολογήσας, δηλοθέν τε χρήματα εὐπορήσας, καὶ ἐκ Μιτυλήνης παρὰ τοῦ ὑμετέρου προξένου
50 Ἀπολλωνίδου, καὶ παρὰ τῶν φίλων τῆς πόλεως λαβὼν τριακοσίους στατῆρας Φωκαΐς, ἀνήλωσα εἰς τοὺς στρατιώτας, ἵνα πρᾶξίς τις πραχθείη καὶ ὑμῖν καὶ ἐκείνοις συμφέρουσα· περὶ τούτων μοι δικάζεται, ὡς πατρικὸν κεκομισμένῳ χρέος παρὰ τῆς πόλεως τῆς Μιτυληναίων, κἂν μὴ τῷ τυραννοῦντι Μιτυλήνης ὑπηρετῶν· ὃς
51 καὶ ὑμῖν κοινῇ καὶ ἐμοὶ ἰδίᾳ ἐχθρός ἐστιν. ὅτι δ' ὁ πατὴρ ἡμῶν, ἣν ἐψηφίσαντο αὐτῷ δωρεὰν οἱ Μιτυληναῖοι, εὐθὺς αὐτὸς ἐκομίσατο καὶ ὡς οὐδὲν ὠφείλετο αὐτῷ χρέος ἐν Μιτυλήνῃ, τὸν ὑμέτερον φίλον παρέξομαι μαρτυρίας.

Μαρτυρία.

52 Ἔχων τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ πολλὰ καὶ δεινὰ λέγειν, ἃ οὗτος καὶ εἰς ἐμὲ, καὶ εἰς ὑμᾶς ἀνοσίως ἡμάρτηκεν, ἀναγκάζομαι διὰ τὸ ὀλίγον εἶναί μοι τὸ ὕδωρ, παραλιπεῖν.

ἐλλιπεῖν. νομίζω γὰρ καὶ ἐκ τούτων ὑμῖν ἱκανῶς ἐπιδεδεῖχθαι, ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἀν-
θρώπου ἐστὶν ἀγῶνα μέν μοι περὶ φυγῆς κατασκευάζειν, καὶ δίκας οὐδὲν προση-
κούσας δικάζεσθαι· πρὸς δὲ τὸν διαιτητὴν ἀπόλυτον ἀπαλλάσσεσθαι. ὥστε περὶ μὲν 53
τούτων ἂν ἐπιχειρῇ λέγειν, οὐκ οἴομαι ὑμᾶς ἀποδέξασθαι ἂν αὐτόν. ἂν δὲ λέγῃ,
ὡς, ἀξιοῦντος αὐτοῦ ἐπιτρέψαι κοινῷ τινι τῶν μεταξὺ περὶ ἁπάντων, ἐγὼ οὐκ ἐ-
βουλόμην ἐπιτρέπειν, ἐνθυμεῖσθε ὡς ἐξαπατᾶν ὑμᾶς ἐπιχειρήσει. ἐγὼ γὰρ περὶ
μὲν ὧν αἱ δίκαι οὔπω τέλος εἶχον, ἕτοιμος ἦν ἐπιτρέπειν καὶ κοινῷ, καὶ ἄλλῳ διαι- 54
τητῇ ἴσῳ, οἵῳ οὗτος βούλοιτο· περὶ δὲ ὧν τελέως πρὸς τὸν διαιτητὴν ἀπηλυτήσαμεν τος
τούτου καὶ ἀντιδικοῦντος, ὁ μὲν διαιτητὴς ἀπέγνω μου, οὗτος δὲ τοῖς γνωσθεῖσιν ἐνέ-
μεινεν, ὡς καὶ ὑμῖν μεμαρτύρηται, οὐκ ᾤμην δίκαιον εἶναι ταῦτα πάλιν ἀνάδικα γί-
γνεσθαι. τί γὰρ ἂν ἦν πέρας ὑμῖν τοῦ διαλυθῆναι, εἰ τὰ κατὰ τοὺς νόμους διαιτηθέν- 55
τα λύσας, ἑτέρῳ διαιτητῇ ἐπέτρεψε περὶ τῶν αὐτῶν ἐγκλημάτων; ἄλλως τε καὶ ἀκρι-
βῶς εἰδώς, ὅτι εἰ καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους μὴ ἐπιεικές ἐστι ταῖς διαίταις ἰσχυρίζεσθαι,
πρός γε τοῦτον ἁπάντων δικαιότατον ἦν οὕτω προσφέρεσθαι. φέρε γὰρ εἴ τις αὐ-
τοῦ ξενίας γράψαιτο λέγων, ὡς διομνύμενος ὁ πατὴρ οὐκ ἔφη τοῦτον υἱὸν αὑτοῦ εἶναι, 56
ἆρ' οὐκ ἂν ἄλλῳ ἰσχυρίζοιτο πρὸς ταῦτα, ἢ διότι τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὀμοσάσης, καὶ
τοῦ διαιτητοῦ καταγνόντος ἠναγκάσθη ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐμμεῖναι τῇ διαίτῃ; οὐκοῦν
δεινόν, εἰ οὗτος αὐτὸς κατὰ γνῶσιν διαιτητοῦ ὑμέτερος πολίτης γεγενημένος, καὶ πρὸς
ἐμὲ τὴν οὐσίαν νενεμημένος, καὶ τυχὼν τῶν μετρίων ἁπάντων, ἃς ἐγὼ δίκας τοῦτον 57
ἀπέφυγον πρότερα, καὶ ἀντιδικοῦντα, καὶ τοῖς γνωσθεῖσιν ἐμμείναντα, ταύτας ἀ-
ναδίκους ἀξιοῖ γενέσθαι, δίκαιόν τι δοκοίη λέγειν ὑμῖν· ὥσπερ, ὅταν μὲν τούτῳ
συμφέρῃ, δέον κυρίας εἶναι τὰς διαίτας· ὅταν δὲ μὴ συμφέρῃ, προσήκει τὴν τού-
του γνώμην κυριωτέραν γενέσθαι τῶν κατὰ τοὺς ὑμετέρους νόμους γνωσθέντων. ὃς 58
οὕτως ἐπίβουλός ἐστιν, ὥστε καὶ τὴν δίαιταν ταύτην ἐπιτρέπειν με προὐκαλεῖτο,
οὐχ ὅπως ἀπαλλαγῇ πρός με, ἀλλ' ἵνα, ὥσπερ καὶ πρότερον ἐν δέκα ἔτη διῆγε
κακουργῶν, οὕτω καὶ τὰ νῦν ἀποδιαιτηθέντα μου λύσας, ἐξ ἀρχῆς με συκο-
φαντῇ, καὶ τὴν δίκην ταύτην ἐκκρούῃ. τεκμήριον δὲ τούτου μέγιστον· ὅτε γὰρ τὴν 59
πρόκλησιν ἐδίδου, ἣν ἐγὼ κατὰ τοὺς νόμους προὐκαλούμην αὐτόν, πρότερον τι
Ξένιππον, ὃν οὗτος προὐκαλεῖτο διαιτητήν, ἐπιτρέψαντός μου περὶ τῆς τοῦ ὀνό-
ματος δίκης, ἀπηγόρευσεν αὐτῷ μὴ διαιτᾶν. Ὅτι δὲ καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, ἐκ
τῆς μαρτυρίας, καὶ τῆς προκλήσεως εἴσεσθε. 60

Μαρτυρία, Πρόκλησις.

Ταύτην τοίνυν τὴν πρόκλησιν οὐ δεξάμενος, ἀλλ' ἐνεδρεύων με, καὶ τὴν δί-
κην ὅτι πλεῖστον χρόνον ἐκκρούειν βουλόμενος, κατηγορήσει, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, οὐ
μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ πατρός, λέγων, ὡς ἐκεῖνος ἐμοὶ χαριζόμενος, πολλὰ τοῦτον 61
ἠδίκησεν. ὑμεῖς δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, μάλιστα μὲν ὥσπερ αὐτοὶ οὐκ ἂν ἀξιώσαιτε
κακῶς ἀκούειν ὑπὸ τῶν ὑμετέρων παίδων, οὕτω μηδὲ τούτῳ ἐπιτρέπετε περὶ τοῦ
πατρὸς βλασφημεῖν· καὶ γὰρ ἂν εἴη δεινόν, εἰ αὐτοὶ μὲν πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς ὀλιγαρ-
χίας πολλοὺς τῶν πολιτῶν ἀκρίτως ἀποκτείναντας, διαλλαγέντες ἐμμένετε ταῖς 62
ὁμολογίαις, ὥσπερ χρὴ τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς ἄνδρας, τούτῳ δὲ πρὸς τὸν πατέρα
ζῶντα διαλυθέντι, καὶ πολλὰ παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτήσαντι, νῦν μνησικακεῖν
ἐπιτρέψετε, καὶ κακῶς ἐκεῖνον λέγειν; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ μάλι-

Marginal notes: °οὔτε ἂν ἐπιχειρῇ λέγειν, δίκαιον ὑμᾶς ἀποδ. °ἐγὼ οὐ τοῦτο ἐβουλόμ. °διαλύεσθαι °ἐπιτρέψαι °πανουργῶν °προὐβάλετο °ἐπιτρέψαντος

στα μὲν κωλύετ' αὐτὸν ταῦτα ποιεῖν· ἂν δ' ἄρα βιάζηται ὑμᾶς, καὶ λοιδορῆται αὐτῷ, ἐνθυμεῖσθ' ὅτι αὐτὸς αὑτοῦ καταμαρτυρεῖ μὴ ἐξ ἐκείνου γεγενῆσθαι. οἱ μὲν γὰρ φύσει παῖδες ὄντες, κἂν πρὸς ζῶντας διενεχθῶσι τοὺς πατέρας, ἀλλ' οὖν τελευτήσαντάς γε αὐτοὺς ἐπαινοῦσιν· οἱ δὲ νομιζόμενοι μὲν υἱεῖς, μὴ ὄντες δὲ γνήσιοι ἐξ ἐκείνων, ῥᾳδίως μὲν αὐτοῖς διαφέρονται ζῶσιν, οὐδὲν δὲ φροντίζουσι περὶ τεθνεώτων αὐτῶν βλασφημοῦντες. χωρὶς δὲ τούτων ἐνθυμεῖσθε, ὡς ἄτοπόν ἐστιν, εἰ οὗτος τὸν πατέρα, ὡς ἁμαρτόντα εἰς αὐτόν, λοιδορήσει, διὰ τὰ ἐκείνου ἁμαρτήματα ὑμέτερος πολίτης γεγενημένος· κἀγὼ μὲν διὰ τὴν τούτων μητέρα τὰ δύο μέρη τῆς οὐσίας ἀδίκως ἀφαιρεθείς, ὅμως ὑμᾶς αἰσχυνόμενος λέγειν περὶ ἐκείνης τι φλαῦρον οὐκ ἐθέλω· οὗτος δ', ὃν ἠνάγκασεν αὐτὸν πατέρα γενέσθαι, τοῦτον οὐκ αἰσχύνεται ἐναντίον ὑμῶν ψέγων· ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀμαθίας ἥκει, ὥστε τῶν νόμων ἀπαγορευόντων μηδὲ τοὺς τῶν ἄλλων πατέρας κακῶς λέγειν τεθνεῶτας, τοῦτον οὗ φησιν υἱὸς εἶναι, λοιδορήσει, ᾧ προσῆκε, καὶ εἴ τις ἄλλος ἐβλασφήμει περὶ αὐτοῦ, ἀγανακτεῖν. οἶμαι δ' αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὰν τῶν ἄλλων ἀπορῇ, κακῶς τί με ἐπιχειρήσειν λέγειν, καὶ διαβάλλειν πειράσεσθαι, διεξιόντα ὡς ἐγὼ μὲν καὶ ἐτράφην καὶ ἐπαιδεύθην, καὶ ἔγημα ἐν τῇ τοῦ πατρὸς οἰκίᾳ· αὐτὸς δ' οὐδενὸς τούτων μετέσχεν. ὑμεῖς δ' ἐνθυμεῖσθ', ὅτι ἐμὲ μὲν ἡ μήτηρ παῖδα καταλιποῦσα ἐτελεύτησεν· ὥστε μοι ἱκανὸν ἦν ἀπὸ τοῦ τόκου τῆς προικός, καὶ τρέφεσθαι καὶ παιδεύεσθαι. ἡ δὲ τούτων μήτηρ Πλαγγών, τρέφουσα μεθ' αὑτῆς τούτους, καὶ θεραπαίνας συχνάς, καὶ αὐτὴ πολυτελῶς ζῶσα, καὶ εἰς ταῦτα τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν χορηγὸν αὐτὴ ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας ἔχουσα, καὶ πολλὰ δαπανᾶν ἀναγκάζουσα, οὐκ ἴσα δή που τῆς ἐκείνου οὐσίας ἐμοὶ ἀνήλωκεν. ὥστε πολὺ μᾶλλον προσήκει ἐμὲ τούτοις ἐγκαλεῖν, ἢ αὐτὸν ἐγκλήματ' ἔχειν ὑπὸ τούτων. πρὸς δὲ τοῖς ἄλλοις, ὃς εἴκοσι μὲν μνᾶς δανεισάμενος μετὰ τοῦ πατρὸς παρὰ Βλεπαίου τοῦ τραπεζίτου εἰς ὠνήν τινα μετάλλων, ὅτε ὁ πατὴρ ἐτελεύτησε, τὰ μὲν μέταλλα πρὸς τούτοις ἐνέμεινε· τὸ δάνειον δ' αὐτὸς εἰσπράττομαι· ἑτέρας δὲ χιλίας εἰς τὴν τοῦ πατρὸς ταφὴν παρὰ Λεωστράτου Θορικίου δανεισάμενος, ἰδίᾳ ἐκτέτικα. ὡς δ' ἀληθῆ καὶ ταῦτα λέγω, ἐκ τούτων τὴν μαρτυρίαν εἴσεσθε.

Μαρτυρίαι.

Τοσαῦτα τοίνυν ἐμοῦ ἐλαττουμένου φανερῶς, οὗτος νῦν σχετλιάζων, καὶ δεινοπαθῶν, τὴν προῖκά με τῆς μητρὸς ἀποστερήσει. ἀλλ' ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, μὴ καταπλαγῆτε ὑπὸ τῆς κραυγῆς τῆς τούτου· πολὺς γὰρ πολύς, καὶ τολμηρός ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ οὕτω κακοῦργος, ὥστε περὶ ὧν ἂν μὴ ἔχῃ μάρτυρας παρασχέσθαι, ταῦτα φήσει ὑμᾶς εἰδέναι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅπερ πάντες ποιοῦσιν οἱ μηδὲν ὑγιὲς λέγοντες. ὑμεῖς οὖν ἐάν τι τοιοῦτον τεχνάζηται, μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ· ἀλλ' ἐξελέγχετε καὶ ὅ,τι ἂν μὴ ἕκαστος ὑμῶν εἰδῇ, μηδὲ τὸν πλησίον νομιζέτω εἰδέναι· ἀλλ' ἀξιούτω τοῦτον ἀποδεικνύναι σαφῶς ὑπὲρ ὧν ἂν λέγῃ, καὶ μὴ ὑμᾶς φάσκοντα εἰδέναι περὶ ὧν αὐτὸς οὐδὲν ἔχει εἰπεῖν δίκαιον, περὶ τούτων ἀποδιδράσκειν τὴν ἀλήθειαν. ἐπεὶ καὶ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάντων ὑμῶν εἰδότων ὃν τρόπον ἀναγκασθεὶς ὁ πατήρ μου ἐποιήσατο τούτους, οὐδὲν ἧττον δικάζομαι νυνὶ αὐτοῖς, καὶ μάρτυρας ὑποδίκους παρέχομαι· καίτοι οὐκ ἴσος ἡμῖν ἐστιν ὁ κίνδυνος. ἀλλ' ἐμοὶ μέν, ἐὰν ὑμεῖς νυνὶ ὑπὸ τούτων ἐξαπατηθῆτε, οὐκ ἐξέσται ἔτι δικάσασθαι περὶ τῆς προικός· τούτοις δ' εἰ φασὶν ἀδίκως ἀποδιαιτῆσαί μου τὸν

διαιτητὴν

Πολὺς ἄνθρωπος· callidus, versipellis, vide, num quid faciat ad illud Catulli, Multus homo es Naso.

διαρπάσειν τὰς δίκας, καὶ ὅτι ἔξεστιν εἰς ὑμᾶς ἐφεῖναι· καὶ νῦν ἐκγενήσεται πάλιν, ἐὰν βούλωνται, περὶ ἐμοῦ λαβεῖν ἐν ὑμῖν τὸ δίκαιον. καὶ ἐγὼ μὲν ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ὑμεῖς με ἐγκαταλίπητε, οὐχ ἕξω ὁπόθεν προῖκα ἐπιδῶ τῇ θυγατρί· ἧς τῇ μὲν φύσει πατήρ εἰμι, τὴν δ' ἡλικίαν αὐτῆς εἰ ἴδοιτε, οὐκ ἂν θυγατέρα μου, ἀλλ' ἀδελφὴν εἶναι αὐτὴν νομίσαιτε. οὗτοι δὲ ἂν ὑμεῖς μοι βοηθήσητε, οὐδὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἀποτίσουσιν, ἀλλ' ἐκ τῆς οἰκίας τὰ ἐμὰ ἐμοὶ ἀποδώσουσιν, ἣν ἐξῃρούμεθα μὲν κοινῇ πάντες εἰς τὴν ἔκτισιν τῆς προικός, οἰκοῦντες δ' αὐτὴν οὗτοι μόνοι διατελοῦσιν· οὔτε γὰρ ἁρμόττει μοι θυγατέρα ἐπίγαμον ἔχοντι οἰκεῖν μετὰ τοιούτων, οἳ οὐ μόνον αὐτοὶ ἀσελγῶς ζῶσιν, ἀλλὰ καὶ ὁμοίους αὑτοῖς ἑτέρους πολλοὺς εἰς τὴν οἰκίαν εἰσάγουσιν· οὔτε μὰ τὸν Δί' ἀσφαλές εἶναί μοι νομίζω ζῆν σὺν τοιούτοις ἐν ταὐτῷ. ὅπου γὰρ οὕτω φανερῶς μοι ἐπιβουλεύσαντες, εἰς Ἄρειον πάγον ἀγῶνα κατεσκεύασαν, τίνος ἂν οὗτοι ἢ φαρμακείας, ἢ ἄλλης κακουργίας τοιαύτης ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκοῦσιν; οἵ γε πρὸς τοῖς ἄλλοις· ἀρτίως γὰρ καὶ τοῦτο ἀνεμνήσθην· εἰς τοσαύτην ὑπερβολὴν τόλμης ἐληλύθασιν, ὥστε καὶ Κρίτωνος μαρτυρίαν ἐνεβάλοντο, ὡς ἐώνηται τὸ τρίτον μέρος παρ' ἐμοῦ τῆς οἰκίας. ἣν ὅτι ψευδής ἐστι, ῥᾳδίως εἴσεσθε· πρῶτον μὲν γὰρ οὐχ οὕτω μετρίως ζῇ Κρίτων, ὥστε παρ' ἑτέρου οἰκίαν ὠνεῖσθαι, ἀλλ' οὕτω πολυτελῶς καὶ ἀσώτως, ὥστε πρὸς τοῖς αὑτοῦ καὶ τὰ τῶν ἄλλων προσαναλίσκειν. ἔπειτ' οὐ μάρτυρος τούτῳ νῦν, ἀλλ' ἐμοὶ ἀντιδίκου· τίς γὰρ ὑμῶν οὐκ οἶδεν, ὅτι μάρτυρες μέν εἰσιν οὗτοι, οἷς μὴ μέτεστι τοῦ πράγματος, περὶ οὗ ἡ δίκη ἐστίν· ἀντίδικοι δ' οἱ κοινωνοῦντες τῶν πραγμάτων, περὶ ὧν ἂν δικάζηταί τις αὐτοῖς· ὃ Κρίτωνι συμβέβηκεν. ἔτι δὲ τοσούτων ὑμῶν ὄντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων πολλῶν, ἄλλος μὲν οὐδεὶς αὐτῷ παραγενέσθαι μεμαρτύρηκε· Τιμοκράτης δὲ μόνος, ὥσπερ ἀπὸ μηχανῆς, μάρτυς μὲν δικάζειν εἰσιάσῃ τούτῳ τὸν ἐμὸν πατέρα, ἡλικιώτης ὢν τούτῳ νυνὶ φεύγοντος τὴν δίκην· φησὶ δὲ ἅπαντα ἁπλῶς εἰδέναι, ἃ δὴ τούτοις συμφέρει· μάρτυς δὲ νυνὶ μόνος Κρίτωνι παρεῖναι, ὅτε παρ' ἐμοῦ τὴν οἰκίαν ἐωνεῖτο. ὃ τίς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν; ἄλλως τε καὶ ὅτι οὐ περὶ τῆς οἰκίας, πότερα ἐώνηται Κρίτων αὐτὴν ἢ μή, νυνὶ δικάζομαι· ἀλλὰ περὶ προικός, ἣν ἐπενεγκαμένης τῆς μητρὸς οἱ νόμοι κελεύουσιν ἐμὲ κομίζεσθαι. ὥστε καθάπερ ὑμῖν ἐγὼ ἐκ μαρτυριῶν πολλῶν καὶ τεκμηρίων ἐπέδειξα ἐπενεγκαμένην μου τὴν μητέρα μου τάλαντον προῖκα· οὐ κομισάμενον δὲ τοῦτ' ἐμὲ ἐκ τῆς πατρῴας οὐσίας, ἐξαίρετον δ' ὑμῖν γενομένην τὴν οἰκίαν εἰς ταῦτα· οὕτω κελεύετε καὶ τοῦτον ἐπιδεῖξαι ὑμῖν, ἢ ὡς οὐκ ἀληθῆ λέγω, ἢ ὡς οὐ προσήκει μοι κομίσασθαι τὴν προῖκα· περὶ τούτων γὰρ ὑμεῖς νυνὶ τὴν ψῆφον οἴσετε. ἐὰν δὲ μὴ ἔχων περὶ ὧν φεύγει τὴν δίκην, μήτε μάρτυρας ἀξιόχρεως παρασχέσθαι, μήτ' ἄλλο πιστὸν μηδέν, ἑτέρους περιβάλλῃ λόγους κακουργῶν, καὶ βοᾷ καὶ σχετλιάζῃ μηδὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα, πρὸς θεῶν καὶ θεῶν μὴ ἐπιτρέπετε αὐτῷ· ἀλλὰ βοηθεῖτέ μοι τὰ δίκαια ἐξ ἁπάντων τῶν εἰρημένων, ἐνθυμούμενοι, ὅτι πολὺ δικαιότερόν ἐστι τὴν τῆς ἐμῆς μητρὸς προῖκα τῇ ἐμῇ θυγατρὶ εἰς ἔκδοσιν ὑμᾶς ψηφίσασθαι, ἢ Πλαγγόνα, καὶ τούτους πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ τὴν οἰκίαν τὴν εἰς τὴν προῖκα ἐξαίρετον γενομένην, ἀφελέσθαι ἡμᾶς παρὰ πάντα τὰ δίκαια.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΣΠΟΥΔΙΑΝ ΥΠΕΡ προικὸς λόγου.

Πολύευκτος ἀνὴρ Ἀθηναῖος, δύο θυγατέρων πατὴρ γίνεται· ὧν τὴν μὲν νεωτέραν Λεωκράτει πρότερον δίδωσιν· ἔπειτα Σπουδίᾳ· τὴν πρεσβυτέραν, τῷ πρὸς τὸν Σπουδίαν δικαζομένῳ. ὁ μὲν οὖν Πολύευκτος ἐτελεύτησε, ταῖς θυγατράσι καταλιπὼν τὸν κλῆρον ἐξ ἴσου. ὁ δὲ τὴν πρεσβυτέραν γήμας, φησὶ τετταράκοντα μνᾶς ὁμολογηθῆναι τὴν προῖκα, ἧς μὲν ὅλην εὐθὺς δοθῆναι, δέκα μνῶν ὑπολειφθεισῶν, ζῶντά τε ὁμολογεῖν τὸν Πολύευκτον ὀφείλειν αὐτῷ· καὶ ὡς ἔμελλε τελευτᾶν, τὴν οἰκίαν τῆς ἄλλης οὐσίας ἐξελεῖν, καὶ ταύτην εἰς τὸ χρέος δοῦναι. ὁ δὲ Λεωκράτης ἀξιοῖ καὶ ταύτην εἶναι κοινήν, ὥσπερ καὶ τὰ ἄλλα πάντα. καὶ τὸ μέγιστον τῶν ἀμφισβητημάτων ἐν τῷ λόγῳ τοῦτ' ἐστι. προστίθησι δὲ τῷ Σπουδίᾳ καὶ ἕτερα· φησὶ γὰρ αὐτὸν καὶ τὰ τοῦ Πολυεύκτου, καὶ τῆς πρεσβυτέρας ὀφείλοντα χρήματα, μὴ καταβαλεῖν εἰς τὸ μέσον, δέον τοῦτο ποιεῖν. τοῦ δὲ Σπουδίου κἀκεῖνον λέγοντος, ὡς αὐτὸς τετταράκοντα μνᾶς προῖκα εἴληφε, μάλιστα μὲν ἐξεῖναι τῷ Πολυεύκτῳ φησὶν εἰ τῇ ἑτέρᾳ τῶν θυγατέρων ἐβούλετο πλείω προῖκα δοῦναι, καὶ μὴ τὴν ἴσην ἀμφοτέραις· ἔπειτα δὲ ἐπιδείκνυσιν, ὡς καὶ τοῦτο Σπουδίας ψεύδεται· τὰς μὲν γὰρ τριάκοντα μνᾶς αὐτὸς ἐν ἀργυρίῳ φησὶ λαβεῖν· τὰς δὲ δέκα, ἐν ἱματίοις καὶ χρυσίοις, ἃ καὶ πλείονος ἢ δέκα μνῶν εἶναι ἄξια.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΣΠΟΥΔΙΑΝ ΥΠΕΡ ΠΡΟΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.

1 Ἀδελφὰς ἔχομεν, ὦ ἄνδρες δικασταί, γυναῖκας, ἐγὼ καὶ Σπουδίας οὑτοσί, Πολυεύκτου θυγατέρας. ἄπαιδος δ' ἐκείνου τελευτήσαντος ἀρρένων παίδων, ἀναγκάζομαι πρὸς τουτονὶ περὶ τῶν καταλειφθέντων δικάζεσθαι. καὶ εἰ μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, 2 μὴ πᾶσαν σπουδὴν καὶ προθυμίαν ἐποιησάμην, βουλόμενος διαλύεσθαι, καὶ τοῖς φίλοις ἐπιτρέπειν, ἐμαυτὸν ἂν ᾐτιώμην, εἰ μᾶλλον ᾑρούμην δίκας καὶ πράγματ' ἔχειν, ἢ μικρὰ ἐλαττωθεὶς ἀνέγκλητος εἶναι. νῦν δ' ὅσῳ πρᾳότερον ἐγὼ καὶ φιλανθρωπότερον τούτῳ διελεγόμην, τοσούτῳ μᾶλλόν μου κα- 3 τεφρόνει. καὶ νῦν κινδυνεύω μὲν οὐχ ὁμοίως τούτῳ πρὸς τουτονὶ τὸν ἀγῶνα ἔχειν, ἀλλ' οὗτος μὲν ῥᾳδίως φέρει, πολλάκις εἰθισμένος ἐνταυθοῖ εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. ἐγὼ δ' αὐτὸ τοῦτο φοβοῦμαι, μὴ διὰ τὴν ἀπειρίαν οὐ δυνηθῶ δηλῶσαι περὶ τῶν πραγμάτων ὑμῖν. ὅμως δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, προσέχετε τὸν νοῦν. Πολύευκτος γὰρ 4 ἦν τις Θριάσιος, ὃν ἴσως οὐδ' ὑμῶν τινὲς ἀγνοοῦσιν. οὗτος ὁ Πολύευκτος, ἐπειδὴ οὐκ ἦσαν αὐτῷ παῖδες ἄρρενες, ποιεῖται Λεωκράτην τὸν ἀδελφὸν τῆς ἑαυτοῦ γυναικός. οὐσῶν δ' αὐτῷ δύο θυγατέρων ἐκ τῆς τοῦ Λεωκράτους ἀδελφῆς, τὴν μὲν πρεσβυτέραν ἐμοὶ δίδωσι, καὶ τετταράκοντα μνᾶς προῖκα· τὴν δὲ νεωτέραν, Λεω- 5 κράτει. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, διαφορᾶς γενομένης τῷ Πολυεύκτῳ πρὸς τὸν Λεωκράτην, περὶ ἧς οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ λέγειν, ἀφελόμενος ὁ Πολύευκτος τὴν θυγατέρα, δίδωσι Σπουδίᾳ τούτῳ. μετὰ δὲ ταῦτα ἠγανάκτει ὁ Λεωκράτης, καὶ δίκας ἐλάγχανε Πολυεύκτῳ, καὶ τούτῳ Σπουδίᾳ, καὶ περὶ πάντων ἠναγκάζοντο εἰς λόγον 6 καθίστασθαι. καὶ τὸ τελευταῖον διηγγύησαν ἐφ' ᾧτε κομισάμενον τὸν Λεωκράτην ἅπερ ἦν εἰς τὴν οὐσίαν εἰσενηνεγμένος, μήτε κακόνουν εἶναι Πολυεύκτῳ, τῶν τε πρὸς ἀλλήλους ἐγκλημάτων ἀπηλλάχθαι ἁπάντων. τίνος οὖν ἕνεκ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταῦτ' εἶπον; ὅτι τὴν προῖκα οὐ κομισάμενος ἅπασαν, ἀλλ' ὑπολειφθει- 7 σῶν χιλίων δραχμῶν, καὶ ὁμολογηθεισῶν ἀπολαβεῖν ὅταν Πολύευκτος ἀποθάνῃ, ἕως μὲν ὁ Λεωκράτης ἦν κληρονόμος τῶν Πολυεύκτου, πρὸς ἐκεῖνον ἦν μοι τὸ συμβόλαιον· ἐπειδὴ δ' ὁ Λεωκράτης ἐξεκεχωρήκει, ὅ, τι Πολύευκτος μοχθηρῶς εἶχε, τηνικαῦτ',

ἐγώ τε καὶ

ἐφ' ᾧτε κομίσασθαι τὸν Λεωκρ.

μήτε κακόνουν εἶναι τ.

καὶ χι.

τίω οἰκαῦτ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν οἰκίαν ταύτην ἀποτιμώμενον πρὸς τὰς δέκα
μνᾶς, ἐξ ἧς διακωλύει με τὰς μισθώσεις κομίζεσθαι Σπουδίας. πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν 8
μάρτυρας παρέξομαι τοὺς παραγενομένους, ὅτ᾽ ἐνεγύα μοι Πολύευκτος τὴν θυγα-
τέρα ἐπὶ τετταράκοντα μναῖς· ἔπειθ᾽ ὡς ἔλαττον ταῖς χιλίαις ἐκομισάμην· ἔτι
δ᾽ ὡς ἅπαντα τὸν χρόνον ὀφείλειν ὡμολόγει μοι Πολύευκτος, καὶ τὸν Λεωκράτην συ-
νέστησε· καὶ ὡς τελευτῶν, διέθετο ὅρους ἐπιστῆσαι χιλίων δραχμῶν ἐμοὶ τῆς προικὸς 9
ἐπὶ τὴν οἰκίαν. καί μοι κάλει τοὺς μάρτυρας. Μάρτυρες.

Ἓν μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτ᾽ ἔστιν ὧν ἐγκαλῶ Σπουδίᾳ. καὶ περὶ τούτου τί
ἂν ἔτι μεῖζον, ἢ ἰσχυρότερον ἔχων εἰς ὑμᾶς κατέστην, ἢ τὸν νόμον, ὃς οὐκ ἐᾷ διαρρήδην
*εἰς ἅ τις ἀπετίμησεν, εἶναι δίκας, οὔτ᾽ αὐτοῖς, οὔτε τοῖς κληρονόμοις; ἀλλ᾽ ὅμως πρὸς 10
τοῦτο τὸ δίκαιον ἥκει Σπουδίας ἀμφισβητήσων. ἕτερον δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, δύο μὲν
μνᾶς ἐμαρτύρησεν Ἀριστογένης ἐγκαλεῖν ἀποθνήσκοντα Πολύευκτον, ὀφειλομένας αὐ-
τῷ παρὰ Σπουδίᾳ, καὶ τὸν τόκον αὐτοῦ· τοῦτο δ᾽ ἐστὶν οἰκέτου τιμὴ ὃν ἐωνημένος ἐστὶ
παρὰ Πολυεύκτου, τὴν τιμὴν οὔτ᾽ ἐκείνῳ διέλυσεν, οὔτε νῦν εἰς τὸ κοινὸν ἀνενήνοχεν· 11
ὀκτακοσίας δὲ καὶ χιλίας, περὶ ὧν οὐδ᾽ ἔγωγ᾽ οἶδα τί ποθ᾽ ἕξει δίκαιον λέγειν. ταύτας μὲν
γὰρ τὸ ἀργύριον παρὰ τῆς Πολυεύκτου δεδανεισμένος γυναικός· γράμματα δ᾽ ἐ-
στὶν, ἃ κατέλιπεν ἀποθνήσκουσα ἐκείνη· μάρτυρες δ᾽ οἱ τῆς γυναικὸς ἀδελφοὶ, πα-
ρόντες ἅπασι, καὶ καθ᾽ ἕκαστον ἐπερωτῶντες, ἵνα μηδὲν δυσχερὲς ἡμῖν εἴη πρὸς 12
ἀλλήλους. οὐκοῦν δεινὸν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ σχέτλιον, ἐμὲ μὲν ἁπάντων ὧν ἢ παρὰ
Πολυεύκτου ζῶντος ἦν ἐωνημένος, ἢ παρὰ τῆς γυναικὸς εἶχον αὐτὸς, καὶ τόκον τετελεκέναι
καὶ τὴν τιμὴν ἀποδεδωκέναι, καὶ νῦν ἃ παρ᾽ ὤφειλον, πάντ᾽ εἰς τὸ κοινὸν φέρειν· τοῦτον
δὲ, μήτε τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων φροντίζειν, μήθ᾽ ὧν διέθετο Πολύευκτος, μήτε τῶν 13
καταλειφθέντων γραμμάτων, μήτε τῶν συνειδότων, ἀλλὰ πρὸς ἅπαντα ταῦ-
θ᾽ ἥκειν ἀντιδικήσοντα. λάβε δή μοι πρῶτον μὲν τὸν νόμον, ὃς οὐκ ἐᾷ τῶν ἀποτι-
μηθέντων ἔτι δίκην εἶναι πρὸς τοὺς ἔχοντας· ἔπειτα τὰ γράμματα τὰ καταλειφθέν-
τα, καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀριστογένους. λέγε. 14

Νόμος. Γράμματα. Μαρτυρία.

Βούλομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὧν ἐγκαλῶ, καθ᾽ ἕκαστον ὑμᾶς
διδάξαι. φιαλίω μὲν γὰρ λαβόντες παρὰ τῆς Πολυεύκτου γυναικὸς, καὶ καταθέντες
ἐνέχυρα μετὰ χρυσίων, οὐκ ἀνενηνόχασι *κεκομισμένοι ταύτην, ὡς ὑμῖν *Δημό- 15
φιλος ὁ λύσας μαρτυρήσει· σκηνὴν δ᾽ ἣν ἔχουσιν· οὐδὲ γὰρ ταύτην λαβόντες ἀ-
ναφέρουσιν· ἀλλὰ δὲ πόσα τοιαῦτα; τὸ δὲ τελευταῖον εἰσενεγκούσης τῆς ἐμῆς γυ-
ναικὸς εἰς τὰ νεμέσια τῷ πατρὶ μνᾶν ἀργυρίου, καὶ προαναλωσάσης, οὐδὲ ταύ-
της ἀξιοῖ *συμβαλέσθαι τὸ μέρος· ἀλλ᾽ ὃ μὲν ἔχει προλαβὼν, τῶν δὲ τὰ μέρη 16
κομίζεται, τὰ δὲ, οὕτω φανερῶς οὐκ ἀποδίδωσιν. ἵνα τοίνυν μηδὲ ταῦτ᾽ ᾖ παρα-
λελειμμένα, λάβε μοι πάντων αὐτῶν τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν ἀντερεῖ Σπουδίας· οὐδὲ 17
γὰρ ἕξει, καίπερ δεινὸς ὤν· αἰτιάσεται δὲ Πολύευκτον, καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ φή-
σει ταῦτα πάνθ᾽ ὑπ᾽ ἐμοῦ πεισθέντας καταγράψασθαι, καὶ νὴ Δί᾽ ἕτερα πολ-
λὰ, καὶ μεγάλα βλάπτεσθαι, καὶ δίκην εἴληχέ μοι. ταῦτα γὰρ καὶ πρὸς τῷ
διαιτητῇ λέγειν ἐπεχείρει. ἐγὼ δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν οὐχ ἡγοῦμαι δι- 18

Marginal notes: *εἰς ὅσα τις — *κεκομισμένην — *Δημόφιλος — *ἀνὰ μέρος — νεμέσια Harp.

καίτοι τὴν ἀπολογίαν τὴν τοιαύτην, οὐδὲ προσήκει, ὅταν τις φανερῶς ἐξε-
λέγχηται, μεταστρέψαντα τὰς αἰτίας, ἐγκαλεῖν καὶ διαβάλλειν. ἀλλ' ἐκείνων μὲν, [ἐκείνω]
19 εἴπερ ἀδικεῖται, δῆλον ὅτι δίκην λήψεται· τούτων δὲ, δώσει. πῶς γὰρ ἂν ἐγὼ νῦν ταῖς
τούτου διαβολαῖς ἀντιδικοίην, ἀφεὶς περὶ ὧν ὑμεῖς μέλλετε τὴν ψῆφον οἴσειν; ἔπειτα [ἀφ' ἧς]
θαυμάζω τί δήποτε, εἴπερ ἀληθῆ καὶ δίκαια εἶχεν ἐγκαλεῖν, βουλομένων ἡμᾶς τῶν
φίλων διαλύειν, καὶ πολλῶν λόγων γιγνομένων, οὐχ οἷός τ' ἦν ἐμμένειν, οἷς ἐκεῖνοι
20 γνοῖεν. καίτοι τίνες ἂν ἄμεινον καὶ τὴν τούτου, καὶ τὴν ἐμὴν ἐγκλημάτων τὰ μηδὲν ὄντα
ἐξήλεγξαν, τῶν παραγεγενημένων ἅπασι τούτοις, τῶν εἰδότων οὐδὲν ἧττον ἡμῶν
τὰ γενόμενα, τῶν κοινῶν ἀμφοτέροις φίλων ὄντων; ἀλλὰ δῆλον ὅτι τούτῳ ταῦ-
τ' οὐκ ἐλυσιτέλει, φανερῶς ὑπ' αὐτῶν ἐξελεγχομένῳ, τοῦτον τὸν τρόπον λαβεῖν διά-
21 λυσιν. μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς εἰδότας ἅπαντα ταῦτα, νυνὶ μὲν ὑπὸ
κινδύνους αὑτοὺς καθιστάντας ἐμοὶ μαρτυρεῖν, τότε δ' ὀμόσαντας ἄλλο τι γνῶναι πε-
ρὶ αὐτῶν. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ μηδὲν τούτων ὑπῆρχεν ἡμῖν, οὐδ' ὣς χαλεπὸν ἐστι
γνῶναι περὶ αὐτῶν, ὁπότεροι τἀληθῆ λέγουσι. περὶ μὲν γὰρ τῆς οἰκίας, εἰ φησὶν
22 ὑπ' ἐμοῦ πεισθέντα Πολύευκτον προστάξαι τοὺς ὅρους στῆσαι τῶν χιλίων, ἀλλ' οὐ
δήπου καὶ τοὺς μάρτυρας ἔπεισα, ὦ Σπουδία, ψευδῆ μοι μαρτυρεῖν τοὺς παραγενο-
μένους ὅτ' ἠγγύα μοι, τοὺς εἰδότας ἔλαττόν με κομισάμενον, τοὺς ἀκούοντας ὁμο-
λογοῦντος ὀφείλειν ἐμοὶ, συστήσαντος ἀποδοῦναι, τοὺς τελευταίους ταῖς διαθή-
23 καις παραγενομένους· τούτοις γὰρ ἅπασιν οὐκέτι καταχαρίσασθαι τοῦθ' ὑπῆρχεν,
ἀλλὰ κινδυνεύειν τὴν ψευδομαρτυρίαν, εἰ μηδὲν τῶν γενομένων μαρτυροῖεν. ἀ- [κ. μαρτυρεῖν]
φελὼν τοίνυν τοῦτ' ἤδη πρὸς ἐκεῖνο δὲ τί ἂν λέγοις; ἀκριβῶς γὰρ ὅπως του- [ἀκριβῶς γὰρ [illegible] ὅπως]
τοισὶ διδάξῃς. εἰ δὲ μή, πάντες ὑμεῖς ἀπαιτεῖτ' αὐτόν. ὅτι γὰρ Πολύευκτος διετί-
24 θετο ταῦτα, παρῆν μὲν ἡ τούτου γυνὴ, καὶ δῆλον ὅτι τὰς τοῦ πατρὸς διαθήκας ἀ-
πήγγελλεν. ἄλλως τ' εἰ καὶ μηδὲν ἴσον εἶχεν, ἀλλ' ἐν ἅπασιν ἠλαττοῦτο. παρεκλήθη
δ' αὐτὸς οὗτος, ὥστε μηδὲ τοῦτ' εἶναι λέγειν, ὡς λάθρα, καὶ διακρυψάμενοι τού- [ἢ ἰδίᾳ κρυψάμενοι]
τοις ἐπραττόμεθα ταῦτα. παρακαλούμενος γὰρ ἔφησεν, αὐτὸς μὲν ἀσχολίαν ἄγειν,
25 τὴν δὲ γυναῖκα ἐξαρκεῖν τὴν αὑτοῦ παροῦσαν. τί ἔτι λοιπόν; ἀπαγγείλαντος δ' Ἀ-
ριστογένους αὐτῷ περὶ ἁπάντων τούτων ἀκριβῶς, οὐδ' ἐνταῦθ' οὐδένα φαίνεται λό-
γον ποιησάμενος, ἀλλ' ἐπιβιοῦντος μετὰ ταῦτα τοῦ Πολυεύκτου πλέον ἢ πένθ' ἡμέ-
ρας, οὔτ' ἠγανάκτησεν εἰσελθών, οὔτ' ἀντεῖπεν οὐδέν· οὐδ' ἡ γυνὴ παροῦσα ἐξ ἀρ-
26 χῆς ἅπασι τούτοις. ὥστ' οὐκέτι Πολύευκτος αὐτὰ πεισθεὶς ἐμοὶ, κατηγορεῖ ζητεῖ(?), ὡς ἔ-
οικεν, ἀλλ' ὑμεῖς αὐτοί. ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μεμνημένοι σαφῶς, ἐάν ἄ-
ρα τι περὶ αὐτῶν ἐγχειρῇ νυνὶ διαβάλλειν, ἀντίθετε. πρῶτον δ' ἵν' εἰδῆτ' ἀκριβῶς
ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον ἔχει, τῶν μαρτύρων ἀκούσατε. λέγε.

27 Μάρτυρες.

Οὐκοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μὲν χιλίων δραχμῶν ὡς δικαίως καὶ προ-
σοφειλομένων ἀπετίμησέ μοι τὴν οἰκίαν ὁ Πολύευκτος, αὐτὸς οὗτος μοι μαρτυρεῖ, [ὁ Πολύευκτος αὐτὸς ὑπέσχετό μοι, μαρτυρεῖ καὶ]
καὶ ἡ τούτου γυνὴ, πρὸς τοῖς ἄλλοις τούτοις τοῖς μεμαρτυρηκόσι, συγχωροῦντες τό-
28 τε, οὔτε πρὸς τὸν Πολύευκτον ἀντειπόντες ἐπιβιοῦντα τοσαύτας ἡμέρας, οὔτε
πρὸς τὸν Ἀριστογένην, ἐπεὶ τάχιστ' ἤκουσαν. ἀλλὰ μὴν εἴ γε δικαίως ἀπετιμήθη
μεμνημένοις τοῦ νόμου, κατὰ μὲν τοῦτο ὑμῖν οὐκ ἔστιν ἀποψηφίσασθαι Σπουδίου. σκέψα-
σθε δὲ καὶ περὶ τῶν εἴκοσι μνῶν, ἃς οὐκ ἐπαναφέρει· καὶ γὰρ ἐνταῦθα πάλιν αὐτὸς οὗτος
μέγιστος

μέγιστος ἔσται μοι μάρτυς, οὐ λόγῳ μὰ Δία, ὥσπερ νῦν, ἀντιδικῶν· τουτὶ μὲν γὰρ οὐ- 29
δὲν τεκμήριόν ἐστιν· ἀλλ' ἔργῳ περιφανεῖ. τί ποιῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί; τούτῳ γὰρ
ἤδη προσέχετε τὸν νοῦν, ἵν', ἐὰν ἄρα τολμᾷ τι καὶ περὶ τῆς μητρὸς τῆς γυναικῶν
βλασφημεῖν, ἢ περὶ τῶν γραμμάτων, εἰδότες ὑμᾶς μὴ δύνηται λέγων ἐξαπα-
τᾶν. τουτὶ γὰρ τὰ γράμματα κατέλιπε μὲν ἡ Πολυεύκτου γυνή, καθάπερ εἶπον 30
ὀλίγῳ πρότερον. ὁμολογουμένων δὲ τῶν σημείων καὶ παρὰ τῆς τούτου γυναικός,
καὶ παρὰ τῆς ἐμῆς, ἀμφότεροι παρόντες ἀνοίξαντες, ἀντίγραφά τ' ἐλάβομεν,
κἀκεῖνα πάλιν κατασημηνάμενοι, παρ' Ἀριστογένει κατεθέμεθα. τοῦτο δὴ τοῦτο, ὦ
ἄνδρες δικασταί, μάθετε πρὸς θεῶν· ἐνῆσαν μὲν γὰρ αἱ δύο μναῖ, ἡ τιμὴ τοῦ οἰ-
κέτου, καὶ οὐ τοῦτο μόνον ὁ Πολύευκτος αὐτῷ ἀποθνήσκων ἐγκεκλήκει· ἐνῆσαν δ' αἱ 31
χίλιαι καὶ ὀκτακόσιαι δραχμαί. ταῦτα δ' ἀναγνούς, εἰ μὲν μηδὲν αὐτῷ προσῆ-
κε, μηδ' ἀληθῆ τὰ γεγραμμένα ἦν, τί δή ποτ' οὐδὲν εὐθὺς ἠγανάκτει περὶ
αὐτῶν. τί δὲ συνεσημαίνετο πάλιν τὰ μηδὲν ὑγιὲς ἔχοντα, μηδ' ἀληθῆ γεγραμ-
μένα· τουτὶ γὰρ οὐδ' ἂν εἷς δήπου μὴ πᾶσιν ὁμολογῶν τοῖς γεγραμμένοις ποιήσειε. 32
ἀλλὰ μήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτό γε δεινὸν δήπου, εἰ περὶ τῶν συγκεχωρημένων
ὑπ' αὐτοῦ τούτου, ἐξέσται νῦν ἀντιλέγειν, καὶ μηδὲν σημεῖον ὑμῖν ἔσται, διότι πάν-
τες ἄνθρωποι πρὸς τὰ μήτ' ἀληθῆ, μήτε δίκαια τῶν ἐγκλημάτων, οὐ κατασιωπᾶν,
ἀλλὰ παραχρῆμα ἀμφισβητεῖν εἰώθαμεν· μὴ πεισθέντες δὲ ταῦτα, ἂν ὕστερον 33
ἀντιδικῶσι, πονηροὶ συκοφάνται δοκοῦσιν εἶναι. ταῦτα μὲν τοίνυν Σπουδίας οὐδὲν
ἧττον ἐμοῦ γιγνώσκων, ἀλλ' οἶμαι καὶ ἀκριβέστερον, ὅσῳ καὶ πυκνότερον ἐνταυθοῖ
παρέρχεται, πᾶσιν ἐναντία τοῖς πεπραγμένοις ἑαυτῷ λέγων, οὐκ αἰσχύνεται.
καίτοι πολλάκις ὑμεῖς οὐ μόνον σκευώρημα συνειδότες, τούτῳ κατὰ τῶν ἄλλων τῶν 34
ἐγκαλουμένων ἐχρήσασθε τεκμηρίῳ. τούτῳ δ' ἅπαντα ὑφ' αὑτοῦ συμβέβηκεν ἐ-
ξελέγχεσθαι. Καί μοι λαβὲ τὴν μαρτυρίαν, ὡς ὡμολόγει τότε τὰ σημεῖα τῶν γραμ-
μάτων ὑπὸ τῆς τούτου γυναικός, καὶ νῦν ὑπὸ Σπουδίου κατασημανθέντα κεῖται.

Μαρτυρία.

Τούτων τοίνυν σαφῶς οὕτως ἀποδεδειγμένων, ἡγοῦμαι μὲν οὐδὲν ἔτι δεῖν πλείω
λέγειν. ὁπότε γὰρ καὶ νόμους ἔχω παρασχέσθαι, καὶ μάρτυρας ἁπάντων τῶν εἰρημέ-
νων, καὶ τὸν ἀντίδικον αὐτὸν ὁμολογοῦντά μοι, τί δεῖ μακρῶν ἔτι λόγων; ὅμως δ' ἂν
ἄρα περὶ τῆς προικὸς ἀγανακτῇ, καὶ φάσκῃ πλεονεκτεῖσθαι ταῖς χιλίαις δρα- 36
χμαῖς, ψεύσεται· οὐδὲν γὰρ ἔχων ἔλαττον, ἀμφισβητεῖ πρὸς αὐτάς, ἀλλὰ πλέον,
ὡς αὐτίχ' ὑμῖν ἔσται φανερόν. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ πάντα ταῦθ' ὡς ἀληθῶς συνέβη, οὐ
δήπου δίκαιον ἐμὲ τὴν ὁμολογηθεῖσάν μοι προῖκα μὴ λαβεῖν, εἴπερ ὄφελός τι τῶν νό-
μων ἐστίν, οὐδέ γε τὸν Πολύευκτον, εἰ τῶν θυγατέρων ἐβούλετο τῇ μὲν ἐλάττω, τῇ δὲ 37
πλείω προῖκ' ἐπιδοῦναι, διακωλυθῆναι νυνί. σοὶ γὰρ αὐτῷ μὴ λαμβάνειν ἐξῆν,
ὦ Σπουδία, μὴ προστιθεμένων, ὥσπερ ἐμοί, τῶν χιλίων. ἀλλ' οὐδὲν ἔλαττον εἶχες,
ὡς ἐγὼ διδάξω. πρῶτον δ' ἐφ' οἷς ἐξέδοτο, τούτων λαβὲ τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία. 38

Πῶς οὖν οὐδὲν ἔλαττον ἔχει φήσαι τις, εἰ τούτῳ μὲν ἐν ταῖς τετταράκοντα μναῖς
ἐπετιμᾶτο τὰ χρυσία, καὶ τὰ ἱμάτια τῶν χιλίων· ἐμοὶ δ' αἱ δέκα μναῖ, χωρὶς
προσαπεδίδοντο; τοῦτο δὴ καὶ μέλλω λέγειν. ὁ μὲν γὰρ δή Σπουδίας, ὦ ἄνδρες
δικασταί, παρὰ τοῦ Λεωκράτους ἔχουσα τὰ χρυσία καὶ τὰ ἱμάτια ἡ γυνὴ ἔλαβεν, 39

Marginal notes: ° καὶ τοῦτο — ° γέγραμμαι — ° καὶ συκ. — ° τούτων, λαβὲ — ° ἔχει Σπου- διαφέρει ἴσως

ὧν ὁ Πολύευκτος προσαπετίμησε τῷ Λεωκράτει, πλέον ἢ χιλίας· ἐγὼ δ' ἀνθ' ἑ-
πεμψάμην χωρὶς τῆς προικὸς ὅσ' ἔχω μόνον πρὸς τὰ τούτῳ δοθέντα ἐάν τις θῇ,
40 εὑρήσει διπλάσια, χωρὶς τῆς εἰς τὰς χιλίας ἀποτιμηθείσης. ὥστ' εἰκότως ἐν
ταῖς τετταράκοντα μναῖς ἀπετιμᾶτο ταῦθ' ἅπερ ἀπέτεισε τῷ Λεωκράτει, καὶ
πλείω τῶν ἐμοὶ δοθέντων ἦν. Καί μοι λαβὲ πρῶτον μὲν τὴν ἀπογραφὴν ταυ-
τηνί, καὶ λέγε αὐτοῖς νῦν, ἅπερ ἑκάτερος ὑμῶν ἔχει. μετὰ δὲ ταῦτα, τὴν διαι-
41 τητῶν μαρτυρίαν, ἵν' εἰδῶσιν, ὅτι καὶ πολλῷ πλείω χρήματ' ἔχει, καὶ περὶ τούτων ὁ
Λεωκράτης ἐνεκάλει, καὶ κατὰ ταῦτα ἔγνωσαν οἱ διαιτηταί. λέγε.

Ἀπογραφή. Μαρτυρία.

Ἆρ' οὖν οὐ φανερῶς οὗτος μὲν ἔχει τετταράκοντα μνᾶς πάλαι τὴν προῖκα,
42 ἐγὼ δὲ τὰς μὲν τριάκοντα μνᾶς, καθάπερ οὗτος· τὰς δὲ χιλίας, οὐ μόνον ὕστερον
οὐκ ἐκομισάμην, ἀλλὰ καὶ νυνὶ κινδυνεύω περὶ αὐτῶν ὡς ἀδίκως ἔχων; διὰ ταῦ-
τα μέντοι σπουδίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῖς φίλοις οὐκ ἐβούλετο ἐπιτρέψας ἀ-
παλλαγῆναι τῶν πρὸς ἐμὲ ἐγκλημάτων, ὅτι συνέβαινεν αὐτῷ ταῦτα πάντ' ἐξελέγ-
43 χεσθαι· πᾶσι γὰρ τούτοις παραγεγενημένοι καὶ σαφῶς εἰδότες, οὐκ ἐπέτρεπον αὐ-
τῷ λέγειν ὅ, τι τύχοι, πρὸς ὑμᾶς δ' οἴεται ψευδόμενος, ἐμοῦ τἀληθῆ λέγοντος πε-
ριέσεσθαι. καίτοι περὶ ὧν ἐγκαλῶ, πάνθ' ὑμῖν ἀπέδειξα σαφῶς, ὡς οἷόστ' ἦν
αὐτός. τοὺς δ' εἰδότας οὗτος ἔφυγεν, οὐχ ἡγούμενος ἐνὸν παραλογίσασθαι. μὴ
42 τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, μηδ' ὑμεῖς ἐπιτρέπετε αὐτῷ ψεύδεσθαι, καὶ διαβάλ-
λειν, μεμνημένοι τῶν εἰρημένων· ἴστε γὰρ πάνθ' ὡς ἐλέγετο. πλὴν εἴ τι παρέλιπον ἐ-
γώ, πρὸς ὀλίγον ὕδωρ ἀναγκαζόμενος λέγειν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΦΑΙΝΙΠΠΟΝ, ΠΕΡΙ ἀντιδόσεως λόγου.

ΟΜΕΝ λόγος, ἐν ἀναφέρεται περί τινων εἰς τὸ δημόσιον. ὑπόθεσιν δ' ἔχει τοιαύτην. ἦν σύνταγμα παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις τριακοσίων ἀνδρῶν κατὰ τὸν πλοῦτον ἐξειλεγμένων, οἷς ἐπέκειντο τῶν λειτουργιῶν αἱ μείζονες. νόμος δὲ ἐδίδου τῷ τεταγμένῳ τούτων ἐπεξελθεῖν ἐκ τοῦ συντάγματος, εἴ τινα ἑαυτοῦ πλουσιώτερον σχολάζοντα ἐπιδεικνύοι. καὶ εἰ μὲν ὁ προβληθεὶς ὁμολογεῖ πλουσιώτερος εἶναι, εἰς τοὺς τριακοσίους ἀντικαθίστατο· εἰ δὲ ἠρνεῖτο, τὴν οὐσίαν ἀντιδιδόασι. νῦν τοίνυν εἰς τοὺς τριακοσίους τεταγμένος λέγων, καὶ εἶναί τινας, ὅτι Φαίνιππον ἐπελθεῖν καὶ τῆς οὐσίας εἰς ἀντίδοσιν ἥκουσι. περὶ δὲ τούτων ἐγκαλεῖ τῷ Φαινίππῳ, ὡς οὐδὲ τὴν ἀπογραφὴν τῆς οὐσίας δεδωκότι κατὰ τὸν προσήκοντα χρόνον, ἀλλ' ὕστερον πολλῷ, τάς τε σημαίας τῶν οἰκημάτων ἀφῃρηκότι ὑπὲρ τοῦ διαφορῆσαί τινα ἔνδον ὄντα, καὶ ψευδῶς ὀφείλειν πολλὰ γεγραμμένῳ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΦΑΙΝΙΠΠΟΝ, ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΔΟΣΕΩΣ ΛΟΓΟΣ.

1 Πολλὰ κἀγαθὰ γένοιτο, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ὑμῖν
ἅπασιν· ἔπειτα δέ, καὶ Σόλωνι τῷ νομοθετήσαντι τὸν περὶ τῶν
ἀντιδόσεων νόμον. εἰ μὴ γὰρ οὗτος ἡμῖν σαφῶς διώρισεν, τί πρῶ-
τον δεῖ ποιεῖν τοὺς ἀντιδεδωκότας, καὶ τί δεύτερον, καὶ τἄλλα δ' ἐ-
2 φεξῆς, οὐκ οἶδ' ὅποι προῆλθεν ἂν ἡ τουτουὶ Φαινίππου τόλμα,
ὅπου γὰρ καὶ νῦν ἅπαντα ταῦτα προλέγοντος ὑμῖν τοῦ νόμου, ὅμως οὐδὲν φροντί-
σας τῶν

σας τῶν ἐν αὐτῷ γεγραμμένων δικαίων, αὐτὸς μὲν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀφ' ἧς ὤμο-
σε τὴν ἀπόφασιν δώσειν μοι τῆς οὐσίας τῆς αὑτοῦ κατὰ τὸν νόμον, ἢ εἰ μὴ τότε ἐβού-
λετο, τῇ γε ἕκτῃ δοῦναι τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνός, ἣν δεηθείς μου ἔθετο, καὶ ἐν ᾗ 3
ὡμολόγησε δώσειν τὴν ἀπόφασιν, οὐδέτερα τούτων ἐποίησεν, ἀλλὰ καταφρο-
νήσας ἀμφοτέρων καὶ ἡμῶν, καὶ τοῦ νόμου, δευτέρῳ μηνὶ ἔδωκε, δυοῖν ἢ τριοῖν ἡ-
μέραις πρότερον τῆς εἰς τὸ δικαστήριον εἰσόδου· τὸν δ' ἄλλον ἅπαντ' ἐκποδὼν
ἦν χρόνον. αὐτὸς δὲ τὰ σημεῖα ἐξ ὧν τῶν οἰκημάτων, ἃ παρεσημηνάμην, ἐλθὼν 4
εἰς ἀγρὸν ἀνέῳξε, καὶ τὰς κριθὰς ἐξεφόρησε, καὶ τὰ ἄλλα, ὥσπερ ἐξουσίαν δεδωκό-
τος αὐτῷ τοῦ νόμου ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούληται, καὶ μὴ ὡς δίκαιόν ἐστιν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες
δικασταί, ἥδιστα μὲν ἐμαυτὸν εἶδον εὐτυχοῦντα, ὥσπερ πρότερον τῇ οὐσίᾳ, καὶ μέ-
νοντα ἐν τοῖς τριακοσίοις. ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν τῆς κοινῆς ἀτυχίας μετασχὼν τοῖς ἄλλοις 5
τοῖς ἐργαζομένοις ἐν τοῖς ἔργοις τὰ δίκαια, μεγάλαις περιπεπτωκὼς ζημίαις, ἀπο-
λώλεκα τὴν οὐσίαν· καὶ τὸ τελευταῖον νῦν ἐμὲ δεῖ τῇ πόλει τρία τάλαντα κατα-
θεῖναι, τάλαντον κατὰ τὴν μερίδα. μετέσχον γάρ, ὡς μή ποτε ὤφελον, κἀγὼ τοῦ δη-
μευθέντος μετάλλου· ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰς τὴν ἐμὴν τάξιν πειρᾶσθαι καθιστάναι, τὸν 6
οὐ μόνον ἐμοῦ νῦν ὄντα πλουσιώτερον, ἀλλὰ καὶ πρότερον, καὶ οὐδὲ πώποτε
οὐδὲν λελειτουργηκότα ὑμῖν, οὐδ' εἰσενηνοχότα τῇ πόλει. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάν-
των, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐὰν ἐπιδεικνύω Φαίνιππον τουτονί, καὶ παραβεβηκότα τὰ
ἐν τοῖς νόμοις δίκαια, καὶ πλουσιώτερον ὄντα ἐμοῦ, βοηθῆσαί μοι, καὶ τοῦτον εἰς τοὺς 7
τριακοσίους ἀντ' ἐμοῦ καταστῆσαι· διὰ τοῦτο γὰρ οἱ νόμοι καθ' ἕκαστον ἔτος ποιοῦσι
τὰς ἀντιδόσεις, ὅτι τὸ διευτυχεῖν συνεχῶς τῇ οὐσίᾳ οὐ πολλοῖς τῶν πολιτῶν δια-
μένειν εἴθισται. ἐξ ἀρχῆς δ' ὑμῖν ἅπαντα τὰ γενόμενα περὶ τὴν ἀντίδοσιν διηγή-
σομαι. τοῦ γὰρ Μεταγειτνιῶνος μηνός, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῇ δευτέρᾳ ἱσταμένου, ἐ- 8
ποίουν οἱ στρατηγοὶ τοῖς τριακοσίοις τὰς ἀντιδόσεις. ἐν ταύταις ἐκάλεσα κατὰ τὸν
νόμον Φαίνιππον τουτονί. καλέσας δὲ καὶ παραλαβὼν τῶν οἰκείων τινὰς καὶ φίλων,
ἐπορευόμην Κυθήραδε εἰς τὴν ἐσχατιὰν αὐτοῦ. καὶ πρῶτον μὲν περιαγαγὼν τὴν
ἐσχατιὰν αὐτοῦ, πλέον ἢ σταδίων οὖσαν τετταράκοντα, κύκλῳ ἔδειξα καὶ διεμαρτυ- 9
ράμην ἐναντίον Φαινίππου, ὅτι οὐδεὶς ὅρος ἔπεστιν ἐπὶ τῇ ἐσχατιᾷ. εἰ δέ φησιν, εἰ-
πεῖν ἐκέλευον αὐτὸν ἤδη καὶ δεῖξαι, ὅπως μὴ ὕστερον ἐνταῦθα χρέος γενόμενον
ἀναφανήσοιτο ἐπὶ τῷ χωρίῳ. ἔπειτα παρεσημηνάμην τὰ οἰκήματα, καὶ τοῦτον
ἐκέλευον εἰς τἀμὰ βαδίζειν. μετὰ δὲ ταῦτα ἠρόμην, ὅπου ὁ σῖτος εἴη ὁ ἀπηλοημέ- 10
νος. ἦσαν γάρ, νὴ τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεάς, ὦ ἄνδρες δικασταί, δύο ἅλως αὐτόθι μι-
κροῦ πλέθρου ἑκατέρα. ὁ δὲ ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι ὁ μὲν πεπραμένος εἴη τοῦ σίτου·
ὁ δέ, ἔνδον ἀποκείμενος. τέλος δέ, ἵνα μὴ μακρολογῶ, καταστήσας φυλάττειν ἔνδον
τινάς, καὶ νὴ Δία ἀπειπὼν κωλῦσαι τοὺς ὀνηλάτας μὴ ἐξάγειν τὴν ὕλην ἐκ τῆς 11
ἐσχατιᾶς· πρὸς γὰρ τῇ ἄλλῃ οὐσίᾳ τῇ Φαινίππου, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ αὕτη πρό-
σοδος μεγάλη ἐστὶν αὐτῷ, ἓξ ὄνοι δι' ἐνιαυτοῦ ὑλαγωγοῦσι· καὶ λαμβάνει οὗτος πλέον
δραχμὰς τῆς ἡμέρας· τούτοις ἀπειπών, ὥσπερ λέγω, τῆς ὕλης μὴ ἅπτεσθαι, καὶ ἐ-
παγγείλας ἐπὶ τὰ ἱερὰ Φαινίππῳ κατὰ τὸν νόμον ἀπαντᾶν, ᾠχόμην ἀπιὼν εἰς ἄ- 12
στυ. πρῶτον μὲν οὖν τῶν εἰρημένων τὰς μαρτυρίας ὑμῖν παρεξόμεθα. ἔπειτα καὶ πε-
ρὶ τῶν ἄλλων ἀκούσεσθε πάσας τὰς ἀληθείας. τουτονὶ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Φαίνιπ-
πον, εὑρήσετε εὐθὺς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, ἀρξάμενον τοῦ μηδὲν δίκαιον ποιεῖν.

13 παρασεσημασμένα τὰ οἰκήματα, τοῦ νόμου μοι δεδωκότος· οὗτος ἀνέῳξε. καὶ τὸ μὲν ἀφελεῖν τὸ σημεῖον, ὡμολόγει· τὸ δὲ ἀνοῖξαι τὴν θύραν, οὐχ ὡμολόγει, ὥσπερ ἄλλου τινὸς ἕνεκα τὰ σημεῖα ἀφαιροῦντος, ἢ τοῦ τὰς θύρας ἀνοῖξαι. ἔπειτα ἀπειπόντος μου τὴν ὕλην μὴ ἐξάγειν, ἐξῆγεν οὗτος ἁπάσας τὰς ἡμέρας, πλὴν ἐκείνης, ἐν ᾗ ἐγὼ ἀπεῖ-
14 πον, χρέος οὐδ᾽ ὁτιοῦν ὠφείλετο ἐπὶ τῇ ἐσχατιᾷ. νῦν οὗτος ἀποφαίνει πολλά. ἁπλῶς ποιεῖ ὅ τι ἂν βούληται, οὐχ ὅ, τι ἂν οἱ νόμοι κελεύωσι. λέγε τὰς μαρτυρίας, πρῶτον μὲν τὰς παρὰ τοῦ μετάλλου, ἔπειτα καὶ τὰς ἄλλας.

Μαρτυρίαι.

15 Ἃ μὲν τοίνυν εὐθὺς τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὰς ἀντιδόσεις ἤρξατό με Φαίνιππος ἀδικεῖν, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα γεγενημένα, οὐκ ἔτ᾽ εἰς ἐμὲ μόνον αὐτῷ ἡμάρτηται, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς νόμους· ὑπὲρ ὧν ὑμῖν ἅπασι σπουδαστέον ἐστίν. ὀμόσας γὰρ τῇ ἑνδεκάτῃ τοῦ Βοηδρο-
16 μιῶνος μηνός, ἀποφαίνειν ὀρθῶς καὶ δικαίως τὴν οὐσίαν, τοῦ νόμου διαρρήδην λέγοντος τριῶν ἡμερῶν, ἀφ᾽ ἧς ἂν ὀμόσῃ, διδόναι τὴν ἀπόφασιν, ἐδεῖτό μου προσελθὼν πρὸ τοῦ δικαστηρίου μετὰ Πολυεύκτου τοῦ Κριωέως, καὶ ἑτέρων, πρῶτον μὲν περὶ διαλύσεως συνελθεῖν ἑαυτῷ· πάντα γὰρ μοι τὰ δίκαια ποιήσειν· ἔ-
17 πειτα τὴν ἀπόφασιν τῆς οὐσίας ἀναβαλέσθαι μὴ πολλὰς ἡμέρας. οὐ γὰρ ἀγνοεῖν μου τὰ πράγματα. ἡγησάμενος δ᾽ ἐγὼ καὶ μετρίου καὶ ἀπράγμονος εἶναι πολίτου μὴ εὐθὺς ἐπὶ κεφαλὴν εἰς τὸ δικαστήριον βαδίζειν, ἐπείσθην· τί γὰρ δεῖ μακρολογεῖν; τὴν μὲν σύνοδον ταύτην τὴν περὶ τῆς διαλύσεως, τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος
18 τοῦ Βοηδρομιῶνος μηνός, ὁμολογῆσαι ποιήσασθαι· τὴν δ᾽ ἀπόφασιν τῆς οὐσίας, τῇ ἕκτῃ φθίνοντος. τυχὼν δὲ τούτων παρ᾽ ἐμοῦ Φαίνιππος, οὐδ᾽ εἰς ἑτέραν τῶν ἡμερῶν ἀπήντησεν· ἀλλ᾽ ἀνθ᾽ ἑνὸς δύο νόμους ἥκει πρὸς ὑμᾶς παραβεβηκώς· ἕνα μέν, τὸν κελεύοντα τριῶν ἡμερῶν, ἀφ᾽ ἧς ἂν ὀμόσῃ, τὴν οὐσίαν ἀπο-
19 φαίνειν· ἕτερον δέ, τὸν κελεύοντα κυρίους εἶναι τὰς πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίας, ἃς ἂν ἐναντίον μαρτύρων ποιήσωνται. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν, ὅτι ὁμοίως ἥ τε ἐν τῷ νόμῳ γεγραμμένη ἡμέρα, κυρία ἐστί, καὶ ἡ ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων συγχωρηθεῖσα; πολλάκις γὰρ παρά γε τοῖς νόμοις γεγραμμένης τριακοστῆς ἡμέρας,
20 ἑτέραν ἡμῖν αὐτοῖς συγχωρήσαντες, ἐθέμεθα· παρὰ ταῖς ἀρχαῖς ἁπάσαις, καὶ δίκας, καὶ χρίσεις ἀναβάλλονται τοῖς ἀντιδίκοις οἱ ἄρχοντες συγχωρησάντων ἐκείνων ἀλλήλοις. ὧν εἴ τις ἄκυρον ἡγήσαιτο δεῖν εἶναι τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμολογίαν, μισήσαιτ᾽ ἂν αὐτὸν ὡς παραβάλλοντα συκοφαντίᾳ. Φαίνιππος τοίνυν, ὥσπερ τοῦ νό-
21 μου προστάττοντος μηδὲν ποιεῖν, ὧν ἂν ὁμολογήσῃ τις, ἀπ᾽ ἐκείνης τῆς ἡμέρας, ἀφ᾽ ἧς ὡμολόγησεν ἐπί τε τὰς διαλύσεις ἀπαντήσεσθαι, καὶ τὴν ἀπόφασίν μοι τὴν αὐτοῦ δώσειν, καὶ τὴν παρ᾽ ἐμοῦ λήψεσθαι, οὐδὲ πώποτ᾽ ἀπήντησεν· ἀλλ᾽ ἐγὼ μὲν ἐπειδὴ τούτους ἑώρων οὐ προσέχοντάς μοι τὸν νοῦν, οὐδὲ τοῖς νόμοις, εἰς τὸ στρατηγεῖον
22 ἔδωκα τὴν ἀπόφασιν. οὗτος δ᾽, ὅπερ καὶ μικρῷ πρότερον εἶπον πρὸς ὑμᾶς, ἔδωκέ μοι βιβλίον, οὐδέν, ἀλλ᾽ ἢ βουλόμενος δοκεῖν μὲν δεδωκέναι τὴν ἀπόφασιν, μὴ ἔχειν δέ με τοῖς ἐν αὐτῷ γεγραμμένοις ὅ, τι χρήσωμαι. χρὴ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ τοῖς ἰσχυροτέραν νομίζουσι τῶν νόμων τὴν αὐτῶν βδελυρίαν εἶναι, πλέον τού-
23 τοις τοῦ δικαίου νέμειν. εἰ δὲ μή, πολλοὺς ποιήσετε τοὺς καταγελῶντας τῶν ἐν τοῖς νόμοις γεγραμμένων δικαίων· ἀλλ᾽ ἐκείνοις βοηθεῖν, οἵτινες ἂν τὴν τῶν νόμων φαυ-

λῶ,

τὴν ὑμετέραν εἶναι νομίζωσι, καὶ τὴν ἡμετέραν ταύτην, τὴν εἰς τὸ δικαστήριον, παρὰ τῶν ἠδικημένων εἶναι νομίζωσι, μὴ τῶν ἠδικηκότων. Λέγε τὰς ἀρτίως εἰρημένας τὰς μαρτυρίας, καὶ τοὺς νόμους.

Μαρτυρίαι. Νόμοι.

Τοιαῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πεπονθὼς ἐγὼ ὑπὸ Φαινίππου, ἀπεγραψάμην πρὸς τοὺς στρατηγοὺς ταύτην τὴν ἀπογραφήν. Λέγε.

Ἀπογραφή.

Πῶς οὖν ἄλλως πρὸς τῶν θεῶν καὶ δαιμόνων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπιδείκνυσθαι ὑμῖν δεῖ Φαίνιππον ἔνοχον ὄντα τοῖς ὠνειδισμένοις, ἢ ὥσπερ ἐγὼ νῦν ἐπιδείκνυω; ἀλλ' ὅμως ἐμὲ αἰτιάσεται Φαίνιππος μὴ δικαίως ἀποφαίνειν τὴν οὐσίαν. οὕτω δὲ πρὸς ὑμᾶς ψεύδεσθαι τοῖς τοιούτοις ῥᾴδιόν ἐστι. καὶ κατηγορεῖ τοῦ ὅρκου, ὃν ὤμοσε περὶ τῆς ἀποφάνσεως, λέγων, ὅτι πλὴν ὧν ἐν τοῖς ἔργοις ὑπεσχόμην ἀποφαίνειν τὴν ἄλλην οὐσίαν, ὥσπερ δὲ κατὰ τοὺς νόμους ὀμνύειν, τοῦτ' ἄξιον κατηγορίας ὄν. ὑμεῖς δ' ἴστε, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὑμεῖς γὰρ ἔθεσθε τὸν νόμον, ὃς διαρρήδην οὕτω λέγει, τοὺς ἀντιδιδόντας ἀλλήλοις, ὅταν ἀποφαίνωσι τὴν οὐσίαν, προσομνύειν καὶ τόδε τὸν ὅρκον· ἀποφαίνω τὴν οὐσίαν τὴν ἐμαυτοῦ ὀρθῶς καὶ δικαίως, πλὴν τῶν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς ἀργυρείοις, ὅσα οἱ νόμοι ἀτελῆ πεποιήκασι. μᾶλλον δὲ λέγε τὸν νόμον αὐτόν.

Νόμος.

Μικρὸν μὲν οὖν ἱκετεύω, ἐπίσχες. ἐγὼ γὰρ καὶ πρότερον προσκαλεσάμενος Φαίνιππον, καὶ νῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δίδωμι αὐτῷ δωρεάν, καὶ ἀφίσταμαι μετὰ τῆς ἄλλης οὐσίας, καὶ τῶν ἐν τοῖς ἔργοις, ἐάν μοι τὴν ἐσχατιὰν μόνην ἐλευθέραν παραδῷ, ὥσπερ ἦν, ὅτ' ἐγὼ τὸ πρῶτον ἦλθον εἰς αὐτὴν μετὰ μαρτύρων, καὶ ὅσον ἐξῆλθεν ἐκ τῶν οἰκημάτων σῖτον καὶ οἶνον, καὶ τἄλλα, ἀφελὼν ἐκ τῶν θυρῶν τὰ σημεῖα ταῦτα, πάλιν εἰς τὸ αὐτὸ καταστήσῃ. καὶ τί λέγεις ἔτι, καὶ βοᾷς; πολλὰ ἐκ τῶν ἔργων τῶν ἀργυρείων ἐγὼ Φαίνιππε πρότερον αὐτὸς τῷ ἐμαυτοῦ σώματι πονῶν, καὶ ἐργαζόμενος, συνελεξάμην, ὁμολογῶ. νυνὶ δὲ πλὴν ὀλίγων, ἅπαντα ἀπολώλεκα. σὺ δ' ἐκ τῆς ἐσχατιᾶς νῦν πωλῶν τὰς κριθὰς ὀκτωκαιδεκαδράχμους, καὶ τὸν οἶνον δωδεκάδραχμον, πλουτεῖς εἰκότως, ἐπειδὰν ποιῇς, σίτου μὲν μεδίμνους πλεῖον ἢ χιλίους, οἴνου δὲ μετρητὰς ὑπὲρ ὀκτακοσίους. ἔτι οὖν τὴν αὐτὴν ὑμᾶς τάξιν ἔχειν δεῖ, μὴ τῆς αὐτῆς τύχης ἡμῖν παρακολουθησάσης νῦν τε καὶ πρότερον; μηδαμῶς. οὐ γὰρ δίκαιον. ἀλλὰ διάδεξαι καὶ σύ, καὶ μετάλαβε μικρὸν χρόνον τῆς τῶν λειτουργούντων τάξεως, ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐν τοῖς ἔργοις ἠτυχήκασιν, ὑμεῖς δ' οἱ γεωργοῦντες, εὐπορεῖτε μᾶλλον ἢ προσῆκεν. ἱκανὸν γὰρ χρόνον δύ' οὐσίας καρπούμενος διατελεῖς, τὴν μὲν, τοῦ φύσει πατρὸς Καλλίππου, τὴν δὲ, τοῦ ποιησαμένου Φιλοστράτου τοῦ ῥήτορος. καὶ οὐδὲν πώποτε τουτοισὶ πεποίηκας. καίτοι ὁ μὲν ἐμὸς πατήρ, πέντε καὶ τετταράκοντα μνῶν ἑκατέρῳ, ἐμοί καὶ τῷ ἀδελφῷ τὴν οὐσίαν κατέλιπεν, ἀφ' ἧς ζῆν οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν. οἱ δὲ σοὶ πατέρες, τοσούτων ἦσαν κύριοι χρημάτων, ὥστε ἑκατέρου, τρίποδας ἀνακεῖσθαι νικησάντων αὐτῶν Διονύσια χορηγούντων. καὶ οὐ φθονῶ. δεῖ γὰρ τοὺς εὐπόρους, χρησίμους αὐτοὺς παρέχειν τοῖς πολίταις. σὺ τοίνυν δεῖξον χαλκοῦν ἕνα μόνον εἰς τὴν πόλιν ἀνηλωκώς, ὁ τὰς δύο λειτουργούσας οὐσίας παρειληφώς. ἀλλ' οὐ δείξεις. ἀποκρύπτεσθαι γὰρ καὶ διαδύεσθαι καὶ πάντα ποιεῖν, ἐξ ὧν μὴ λειτουργήσῃς τουτοισί, μεμάθη-

34 κας. ἀλλ' ἐγὼ δείξω πολλὰ ἀνηλωκώς, ὃ τὴν μικρὰν οὐσίαν παρέλαβον παρὰ τοῦ πατρός. πρῶτον δέ μοι τοὺς νόμους ἐκείνους ἀνάγνωθι, οἳ οὐκ ἐῶσι τῶν ἐν τοῖς ἔργοις οὐδὲν ἀποφαίνειν· καὶ τὴν πρόκλησιν, ἔπειτα τὰς μαρτυρίας, ὡς δύ' οἴκων λῃτουργούντων, οὑτοσὶ Φαίνιππος κεκληρονόμηκε.

35 Νόμος. Πρόκλησις. Μαρτυρίαι.

Ἓν μόνον δή τις ἔχοι δεῖξαι τουτονὶ Φαίνιππον τι φιλοτιμηθέντα εἰς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἱπποτρόφος ἀγαθός ἐστι, καὶ φιλότιμος, ἅτε νέος, καὶ πλούσιος, καὶ ἰσχυρὸς ὤν. τί τούτου μέγα σημεῖον; ἀποδόμενος τὸν πολεμιστήριον ἵππον, καταβέβηκεν ἀπὸ τῶν ἵππων, καὶ ἀντ' ἐκείνου ὄχημα αὑτῷ τηλικοῦτος ὢν ἐώνηται, ἵνα μὴ πεζῇ πορεύηται· τοσαύτης τρυφῆς μεστὸς οὗτός ἐστι. καὶ τοῦτο ἀπογέγραφέ μοι, τῶν δὲ κριθῶν, καὶ τοῦ οἴνου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ τῆς ἐσχατιᾶς γιγνομένων, οὐδὲ τὸ δέκατον μέρος. ἄξιόν γε ἀφεῖναι νῦν αὐτόν ἐστιν, ἐπειδὴ χρήσιμός γε καὶ φιλότιμος καὶ
37 τῇ οὐσίᾳ καὶ τῷ σώματι γέγονε; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. καλῶν γὰρ κἀγαθῶν ἐστι δικαστῶν, τοὺς μὲν τῶν πολιτῶν ἐθελοντάς, ὅταν εὐπορῶσι, λῃτουργοῦντας, καὶ ἐν τοῖς τριακοσίοις ὄντας, ἀναπαύειν, ὅταν τι τοῦ βίου δεόμενοι τυγχάνωσι· τοὺς δὲ νομίζοντας ἀπολαύειν, ὅταν εἰς τὸ κοινόν τι δαπανήσωσιν, ἀλλ' εἰς τοὺς προσφέροντας, καὶ
38 μὴ ἐπιτρέπειν δραπετεύειν. Λέγε πρῶτον μὲν τὴν μαρτυρίαν, ἔπειτα τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ.

Μαρτυρία. Ἀπόφασις.

Ἔα ταῦτα, καίτοι πολλὰ τὰ ἔνδοθεν ἐκφορήσας, ὦ ἄνδρες δικασταί, Φαίνιππος, ἀνοίξας τὰ παρασεσημασμένα τῶν οἰκημάτων, ὡς ὑμῖν μεμαρτύρηται, καὶ καταλιπὼν ὅσα ἔδοξεν αὐτῷ, δευτέρῳ μηνὶ τὴν ἀπόφασιν ἔδωκέ μοι τῆς οὐσίας. ἀλλ' ὅμως ἔα ταῦτα. Λέγε ἐντεῦθεν· ἐπὶ τούτοις τάδε ὀφείλω.

Ἀπόφασις. Ἐπίσχες.

40 Αὕτη ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡ Ἀριστονόη, ἡ τοῦ Φιλοστράτου θυγάτηρ, μήτηρ δὲ τουτουί. ταύτῃ χρέος φησὶν ὀφείλεσθαι Φαίνιππος, τὴν προῖκα ἧς οἱ νόμοι κύριον τοῦτον ποιοῦσι, ψευδόμενος καὶ οὐ δικαίᾳ χρώμενος τῇ ἀποφάσει. διὰ τί γὰρ ἐγώ, Φαίνιππε, μενούσης μοι τῆς μητρὸς ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ζώσης, καὶ προῖκα ἐπενεγ-
41 καμένης, οὐκ ἀπογράφω τὴν προῖκα χρέος αὐτῇ, οὐδὲ παρακρούομαι δικαστάς, ἀλλ' ἐῶ μετέχειν τὴν ἐμαυτοῦ τὴν μητέρα, ἄν τε Φαινίππου, ἄν τε τὴν ἐμαυτοῦ ἔχω οὐσίαν; ὅτι οἱ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν, ὦ βέλτιστε, σὺ δὲ πάντα ποιεῖς παρὰ τοὺς νόμους. Λέγε ἑτέραν.

42 Ἀπόφασις.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, Παμφίλῳ φησὶ καὶ Φειδόλεῳ Ῥαμνουσίοις κοινῇ τάλαντον ἐνοφείλειν, καὶ Αἰαντίδῃ Φλυεῖ τετρακισχιλίας, καὶ Ἀριστομένει Ἀναγυρασίῳ, τέτταρας καὶ δέκα μνᾶς. διὰ τί οὖν, Φαίνιππε, ὅτε μὲν ἐγὼ μάρτυρας ἔχων
43 ἠρώτων σε, εἴ τι ὀφείλεις ἐπὶ τῇ ἐσχατιᾷ, καὶ ἐκέλευον δεῖξαι ὅρον εἴ που ἔπεστι, καὶ διεμαρτυράμην, ὅπως μή μοι ὕστερον κατεσκευασμένοι δανεισταὶ φανήσονται, τότε μὲν οὐδὲν ἀπέφηνας τῶν χρεῶν, ἐπειδὴ δὲ δευτέρῳ μηνὶ τὴν ἀπόφασιν ἔδωκάς μοι, τοῦ νόμου κελεύοντος τριῶν ἡμερῶν, νῦν ἥκουσι δανεισταί, καὶ ὀφλήματα
44 πλέον ἢ τριῶν ταλάντων; ὅτι, ὦ βέλτιστε, οὐδὲν ἄλλο κατασκευάζεις, ἢ ὅσονπερ κοινῇ γέγονέ μοι πρὸς τὴν πόλιν ὄφλημα, τοσοῦτον καὶ σοὶ ἰδίᾳ νῦν εἶναι. ὅτι δή, ὦ Φαίνιππε,

φαίνηται, ψευδῆ, καὶ ἐπιωρκηκὼς ἥκεις πρὸς τούτοις, ἤδη φανερῶς ἐλέγξω. Λάβε μοι, γραμματεῦ, τὴν τοῦ Αἰαντίδου καὶ Θεοτέλους μαρτυρίαν οἷς ἀπογέγραφεν ὀφείλοντ' αὐτὸν τετρακισχιλίας δραχμὰς ψευδόμενος. καὶ πάλαι ἀποδεδωκὼς οὐχ ἑκών, ἀλλὰ δίκην ὀφλών. Λέγε. 45

Μαρτυρία.

Ἔπειτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅν οὕτω καταφανῶς ἐν ἅπασιν ἀδίκως πεποιημένον τὴν ἀπόφασιν, καὶ μήτε τῶν νόμων φροντίσαντα μηδέν, οἳ διωρίκασιν ἐν οἷς δεῖ τὴν ἀπόφασιν ποιεῖσθαι χρόνοις, μήτε τῶν ἰδίων ὁμολογιῶν, ἃς ὁμοίως ὑπολαμβάνομεν ἰσχυράς· χωρὶς δὲ τούτων, ἀνεῳχότα τὰ σημεῖα τῶν οἰκημάτων, καὶ ἐκπεφορηκότα τὸν σῖτον, καὶ τὸν οἶνον ἔνδοθεν· πρὸς δὲ τούτοις, τὴν ὕλην τὴν τετιμημένην πεπρακότα μετὰ τὴν ἀντίδοσιν πλέον ἢ τριάκοντα μνῶν οὖσαν ἀξίαν. καὶ τὸ πάντων μέγιστον, χρέα ψευδῆ κατεσκευακότα τῆς ἀντιδόσεως ἕνεκα, τοῦτον δικαίως ψηφιεῖσθε πεποιῆσθαι τὴν ἀπόφασιν; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί· ποῖ γὰρ τραπέσθαι δεήσει διαμαρτόντα τῆς ὑμετέρας γνώμης, ὅταν οἱ πλούσιοι, καὶ μηδὲν ὑμῖν πώποτε χρήσιμοι γεγενημένοι, πολλὴν καὶ σῖτον καὶ οἶνον ποιοῦντες, καὶ τοῦτον τριπλασίας τιμῆς, ἢ πρότερον διατιθέμενοι, πλεονεκτῶσι παρ' ὑμῖν; ὃ μηδαμῶς νυνὶ γενέσθω· ἀλλ' ὥσπερ καὶ κοινῇ πᾶσι βεβοηθήκατε τοῖς ἐν τοῖς ἔργοις ἐργαζομένοις, οὕτω καὶ ἰδίᾳ βοηθήσατέ μοι νῦν. καὶ γὰρ εἰ οἰκέτης ὑμῶν, μὴ πολίτης ἦν, ὁρῶντες ἄν μου τὴν φιλεργίαν, καὶ τὴν εἰς ὑμᾶς εὔνοιαν, ἐπαύσατ' ἄν με τῶν ἀναλωμάτων, καὶ ἐπὶ τὸν δραπετεύοντα τῶν ἄλλων ἤλθετε, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ νῦν ἐπειδὰν ἀποτίσω τὰ τρία τάλαντα, ἃ ὦφλον, καὶ ἀναλάβω ἐμαυτόν, πάλιν ἀναπαύσαντες τῶν τεταλαιπωρηκότων ἑτέρους, ἐπ' ἐμὲ ἥξετε· νῦν δ' ἄφετε. ἱκετεύω πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰ δίκαια εἰρηκώς, δέομαι βοηθῆσαί μοι, καὶ μή με περιελαθέντα περιιδεῖν ὑπὸ τούτων. 46 47 48 49

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑΤΟΝ, περὶ ἁγνίου κλήρου λόγου.

Ἁγνίας καὶ Εὐβουλίδης ἦσαν ἀνεψιοί. τούτων δὲ Ἁγνίας ἐτελεύτησεν ἄπαις. ὁ δὲ Εὐβουλίδης, θυγατέρα καταλιπὼν *φυλομάχην, ταύτης ἐπεδικάζετο τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, ὡς οὔσῃ ἐγγυτάτω τῷ γένει. ἀμφισβητοῦσι δὲ αὐτῇ Γλαύκων τις καὶ Γλαῦκος, οὐκ ἀγχιστείᾳ γένους, ἀλλὰ *διαθήκαις ἰσχυριζόμενοι. ὧν ἐν τῷ δικαστηρίῳ ψευδῶν ἐλεγχθέντων, παραλαμβάνει τὸν κλῆρον ἡ *φυλομάχη. εἷς ὢν γὰρ ὁ Θεόπομπος, αὐτοῖς τε τούτοις ὑπηρετούμενος παραλαβών, καὶ πρὸς τούτοις ἀντιπάλους, προσκαλέσατο εἰς *διαδικασίαν τοῦ κλήρου τὴν *φυλομάχην. ἐδίδου γὰρ ὁ νόμος τῷ βουλομένῳ προσκαλεῖσθαι τὸν νενικηκότα, καὶ ἔχοντα τὸν κλῆρον. κατασκευασθείσης δὲ πρὸς ἀπάτην τῆς δίκης, ὡς φασιν οὗτοι, ἐνίκησεν ὁ Θεόπομπος. κἀκεῖνος μὲν ἐτελεύτησεν υἱὸν καταλιπὼν Μακάρτατον· τῇ δὲ *φυλομάχῃ γίγνεται παῖς, ὃν ὠνόμασεν Εὐβουλίδην. καὶ εἰσποιοῦσιν υἱὸν Εὐβουλίδῃ τῷ ἑαυτῆς *πατρί, ἀνεψιῷ δὲ Ἁγνίου τοῦ τὸν κλῆρον καταλελοιπότος. εἰσποιηθέντα δὲ εἰσήγαγεν εἰς τοὺς φράτερας τοῦ Εὐβουλίδου καὶ Ἁγνίου. καὶ οἱ φράτερες ἐδέξαντο, ὡς δικαίως εἰσαγόμενον. τούτων δὲ πραχθέντων, ὁ παῖς εἰς διαδικασίαν τοῦ κλήρου προσκέκληται Μακάρτατον τὸν υἱὸν τοῦ Θεοπόμπου. καὶ λέγει τὸν λόγον Σωσίθεος, ὁ φύσει πατὴρ τοῦ παιδός.

* φιλομ. * διαθήκαις * φιλομάχη * διαδικασίαν * φιλομάχην * φιλομάχῃ * ἀνδρί.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΜΑΚΑΡΤΑΤΟΝ, ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΓΝΙΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Ἐπειδὴ καὶ πρότερον ἀγῶνες ἐγένοντο ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους, περὶ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, καὶ οὐδὲν παύονται παρανομοῦντες, καὶ βιαζόμενοι, ὥστε ἐκ παντὸς τρόπου τὰ μὴ προσήκοντα ἑαυτοῖς ἔχειν, ἀνάγκη ἴσως ἐστὶ τὰ πραχθέντ' ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι. ὑμεῖς τε γάρ, ὦ ἄνδρες 1 2

μὲν ἐγένοντο πλείους, ἢ τρεῖς, ἢ τέτταρες ἐν τῷ Θεοπόμπου οἴκῳ, ἢ ἐν τῷ τῆς γυναικός. καὶ τότε μὲν ταῦτα ἦν τὰ πραχθέντα, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐπειδὴ δὲ ὑιὸς αὐτῷ ὁ παῖς ἐγένετο, καὶ ἐδόκει καιρὸς εἶναι, οὐκ ὀργισθεὶς ἐγὼ τοῖς γινομένοις, ἀλλ' ἡγούμενος 13 εἰκός τι παθεῖν τοὺς τότε δικάζοντας, εἰσῆγον εἰς τοὺς φράτερας τοὺς τοῦ Ἁγνίου Εὐβουλίδην τὸν παῖδα τουτονὶ ἐκ τῆς θυγατρὸς ὄντα τῆς ἐκείνου, ἵνα μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος.

*υἱωνοῦ

ἐκεῖνος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ Εὐβουλίδης ὁ τῷ Ἁγνίᾳ γένει ὢν ἐγγυτάτω, μάλιστα μὲν 14 εὔχετο τοῖς θεοῖς υἱὸν αὐτῷ γενέσθαι, ὥσπερ καὶ ἡ θυγάτηρ ἡ τουτουὶ μήτηρ τοῦ παιδὸς αὐτῷ ἐγένετο. ἐπειδὴ δὲ τούτου ἀπέτυχε, καὶ οὐκ ἐγένετο ἄρρην παῖς αὐτῷ οὐδὲ εἷς, μετὰ ταῦτ' ἤδη ἐσπούδαζεν ὅπως ἐκ τῆς θυγατρὸς εἰσποιηθῇ αὐτῷ υἱὸς εἰς τὸν οἶκον τὸν ἑαυτοῦ, καὶ τοῦ 15 Ἁγνίου, καὶ εἰς τοὺς φράτερας εἰσαχθῇ τοὺς ἐκείνου· ἡγούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τῶν ὑπολοίπων τοῦτον εἶναι ἑαυτῷ οἰκειότατον, καὶ οὕτως ἂν μάλιστα τὸν οἶκον τὸν ἑαυτῶν διασώζεσθαι, καὶ οὐκ ἂν ἐξερημωθῆναι. καὶ ἐγὼ ταῦτα ὑπηρέτησα αὐτῷ, ὁ τοῦ Εὐβουλίδου 16 θυγατέρα ἔχων, ἐπιδικασάμενος ὡς γένει ὢν ἐγγυτάτω. καὶ εἰσήγαγον τὸν παῖδα τουτονὶ εἰς τοὺς Ἁγνίου καὶ Εὐβουλίδου φράτερας. μεθ' ὧν καὶ Θεόπομπος ὁ τουτουὶ πατὴρ Μακαρτάτου ἕως ἔζη, ἐφράτριζε. καὶ αὐτὸς οὗτος. καὶ οἱ φράτερες, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἱ 17 τουτουὶ Μακαρτάτου, οἱ ἄριστα εἰδότες περὶ τοῦ γένους, ὁρῶντες αὐτὸν μὲν τουτονὶ οὐκ ἐθέλοντα κινδυνεύειν, οὐδὲ ἀπάγοντα τὸ ἱερεῖον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ, εἰ μὴ προσηκόντως εἰσήγετο ὁ παῖς οὑτοσί, αὐτοὺς δὲ ἀξιοῦντα ἐπιορκεῖν, λαβόντες τὴν ψῆφον, καιομένων τῶν ἱε- 18 ρείων, ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες τὴν ψῆφον, παρόντος τουτουὶ Μακαρτάτου, ἐψηφίσαντο τὰ δίκαια, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὀρθῶς καὶ προσηκόντως, τὸν παῖδα τουτονὶ εἰσάγεσθαι Εὐβουλίδῃ υἱὸν εἰς τὸν οἶκον τὸν Ἁγνίου. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν φρατέρων τουτουὶ Μακαρτάτου, υἱὸς ὢν Εὐβουλίδου ὁ παῖς οὑτοσί, προσεκαλέσατο Μακάρτατον τοῦ 19 κλήρου τοῦ Ἁγνίου εἰς διαδικασίαν, καὶ ἔλαχε πρὸς τὸν ἄρχοντα κύριον ἐπιγραψάμενος τὸν ἀδελφὸν τὸν ἑαυτοῦ. ἐμοὶ γὰρ οὐκέτι οἷόν τ' ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, κυρίῳ ἐπιγράφεσθαι, εἰσπεποιηκότι τὸν παῖδα εἰς τὸν οἶκον τὸν Εὐβουλίδου. καὶ ἡ πρόσκλησις ἐγένετο τῷ παιδὶ τούτῳ κατὰ τὸν νόμον, καθ' ὅνπερ καὶ οὗτοι προσεκαλέσαντο τὴν του- 20 τουὶ μητέρα, τὴν νενικηκυῖαν πρότερον ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ ἔχουσαν τὸν κλῆρον τὸν Ἁγνίου. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον, καθ' ὃν ἡ πρόσκλησίς ἐστι παρὰ τοῦ ἔχοντος τὸν κλῆρον.

*ἑαυτοῦ

*φρατρίων

*προσεκαλέσαντο

Νόμος.

Ἐὰν δ' ἐπιδεδικασμένου ἀμφισβητῇ τοῦ κλήρου, ἢ τοῦ ἐπικλήρου, προσκαλείσθω 21 τὸν ἐπιδεδικασμένον πρὸς τὸν ἄρχοντα, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων δικῶν. παρακαταβολὰς δ' εἶναι τῷ ἀμφισβητοῦντι. ἐὰν δὲ μὴ προσκαλεσάμενος ἐπιδικάσηται, ἀτελὴς ἔσται ἡ ἐπιδικασία τοῦ κλήρου. ἐὰν δὲ μὴ ζῇ ὁ ἐπιδικασάμενος τοῦ κλήρου, προσκαλείσθω κατὰ ταῦτα, ᾧ ἡ προθεσμία μήπω ἐξήκει. τὴν δ' ἀμφισβήτησιν εἶναι τῷ 22 ἔχοντι, καθότι ἐπεδικάσατο, οὗ ἂν ἔχῃ τὰ χρήματα. Τοῦ μὲν νόμου ἀκηκόατε. δέομαι δ' ὑμῶν δικαίαν δέησιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐὰν γὰρ ἐπιδείξω Θεοπόμπου τὸν πατέρα τὸν Μακαρτάτου γένει ὄντα Ἁγνίᾳ ἐγγυτέρω Εὐβουλίδην τὸν παῖδα τουτονί, καὶ Φυλομάχην, ἥ ἐστι μήτηρ τῷ παιδί, Εὐβουλίδου δὲ θυγάτηρ, καὶ μόνη γένει ἐγγυτάτω 23 οὖσα, ἀλλὰ παράπαν οὐδὲ ὄντα οὐδένα ἄλλον πλὴν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου ἄλλον, ἢ τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς τουτουί, καὶ αὐτὸν τοῦτον τὸν παῖδα· ταῦτ' ἐὰν ἐπιδείξω, δέομαι ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθῆσαι ἡμῖν. τὸ μὲν οὖν πρῶτον διενοήθην, ὦ ἄνδρες δικασταί, γράψας ἐν πίνακι ἅπαντας τοὺς συγγενεῖς τοὺς Ἁγνίου, 24

*φιλομάχην

[illegible] Ee

25 οὕτως ἐπιδείκνυσιν ὑμῖν καθ' ἕκαστον. ἐπειδὴ δ' ἐδόκει οὐκ εἶναι ἐξ ἴσου ἡ θεωρία ἅπα-
σι τοῖς δικασταῖς, ἀλλ' οἱ πόρρω καθήμενοι ἀπολείπεσθαι, ἀναγκαῖον ἴσως ἐστὶ τῷ λό-
γῳ διδάσκειν ὑμᾶς. τοῦτο γὰρ ἅπασι κοινόν ἐστι. πειρασόμεθα δὲ καὶ ἡμεῖς, ὡς ἂν μά-
λιστα δυνώμεθα, διὰ βραχυτάτων ἐπιδεῖξαι περὶ τοῦ γένους τοῦ ἁγνίου. βούσελος
25 γὰρ ἦν ἐξ οἴου, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τούτῳ ἐγένοντο πέντε υἱεῖς, ἁγνίας, καὶ εὐβουλί-
δης, καὶ στράτιος, καὶ ἅβρων, καὶ κλεόκριτος. καὶ οὗτοι ἅπαντες οἱ τοῦ βουσέλου υἱεῖς ἄν-
δρες ἐγένοντο, καὶ διένειμεν αὐτοῖς τὴν οὐσίαν ὁ πατὴρ βούσελος ἅπασι καλῶς καὶ δι-
καίως, ὥσπερ προσῆκε. νειμάμενοι δὲ τὴν οὐσίαν, γυναῖκα ἕκαστος αὑτῷ ἔγημε
27 κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους. καὶ παῖδες ἐγένοντο αὐτοῖς ἅπασι, καὶ παίδων παῖ-
δες. καὶ ἐγένοντο πέντε οἶκοι ἐκ τοῦ βουσέλου οἴκου ἑνὸς ὄντος. καὶ χωρὶς ἕκαστος ᾤκει
τὸν ἑαυτοῦ ἔχων, καὶ ἐκγόνους ἑαυτοῦ ποιούμενος. περὶ μὲν οὖν τῶν τριῶν ἀδελφῶν
τῶν τοῦ βουσέλου υἱέων, καὶ τῶν ἐκγόνων τῶν τούτοις γενομένων, τί ἂν ἐγὼ ὑμῖν, ὦ ἄν-
28 δρες δικασταί, πράγματα παρέχοιμι, ἢ ἐμαυτῷ ἐξηγούμενος περὶ ἑκάστου; ὄντες
γὰρ ἐν ταὐτῷ γένει θεοπόμπῳ, καὶ προσήκοντες ὁμοίως τῷ ἁγνίᾳ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆ-
ρος, οὐδεὶς αὐτῶν, οὔτε πρότερον πώποτε, οὔτε νῦν ἠνώχλησεν ἡμῖν, οὔτ' ἠμφι-
σβήτησεν, οὔτε τοῦ κλήρου τοῦ ἁγνίου, οὔτε τῆς γυναικὸς τῆς ἐπικλήρου, ἣν ἐγὼ ἔχω,
29 ἐπιδικασάμενος, ἡγούμενοι οὐδ' ὁτιοῦν προσήκειν ἑαυτοῖς οὐδενὸς τῶν ἁγνίου. πε-
ρίεργον δή μοι δοκεῖ εἶναι λέγειν τι περὶ τούτων, πλὴν ὅσα ἐξ ἀνάγκης ἐστὶν ἐπιμνη-
σθῆναι. περὶ δὲ θεοπόμπου τοῦ πατρὸς τοῦ μακαρτάτου, καὶ αὐτοῦ τουτουῒ μακαρτά-
του, περὶ τούτων μοι ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης λέγειν. ἔστι δὲ βραχὺς ὁ λόγος, ὦ ἄνδρες δι-
30 κασταί. ὥσπερ γὰρ ὀλίγον τι πρότερον ἀκηκόατε, ὅτι τῷ βουσέλῳ πέντε υἱεῖς ἐγέ-
νοντο, τούτων εἷς ἦν στράτιος ὁ τουτουῒ πρόγονος μακαρτάτου, καὶ ἕτερος ἁγνίας ὁ του-
τουῒ πρόγονος τοῦ παιδός. ἐγένετο δὲ υἱὸς τῷ ἁγνίᾳ πολέμων, καὶ θυγάτηρ φυ-
λομάχη, ἀδελφὴ τοῦ πολέμωνος ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία. τοῦ δὲ στρατίου ἐγέ-
31 νοντο τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἁγνίου, φανοστράτη καὶ χαρίδημος ὁ τούτου πάππος μακαρ-
τάτου. ἐρωτῶ δὴ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πότερος οἰκειότερός ἐστι, καὶ προσήκει
μᾶλλον τῷ ἁγνίᾳ ἐκείνῳ ὁ πολέμων, καὶ θυγάτηρ ἡ φυλομάχη, ἢ χαρίδημος ὁ υἱὸς
στρατίου, ἀδελφιδοῦς δ' ἁγνίου; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι τὸν υἱόν, καὶ τὴν θυγατέρα οἰκειο-
32 τάτους εἶναι ἑκάστῳ ἡμῶν μᾶλλον, ἢ τὸν ἀδελφιδοῦν. καὶ οὐ μόνον παρ' ἡμῖν τοῦτο νενόμι-
σται, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασι καὶ ἕλλησι καὶ βαρβάροις. ἐπειδὴ τοίνυν τοῦθ'
ὁμολογεῖται, ῥᾳδίως ἤδη τοῖς ἄλλοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, παρακολουθήσετε, καὶ αἰ-
σθήσετε τούτους, ὅτι εἰσὶ βίαιοι, καὶ ἀσελγεῖς ἄνθρωποι. τοῦ πολέμωνος γὰρ τοῦ υἱέος
33 τοῦ ἁγνίου ἐγένετο υἱὸς ἁγνίας, τοῦ πάππου τοῦ ἑαυτοῦ ὄνομ' ἔχων, τοῦ ἁγνίου. καὶ οὗτος
μὲν ἄπαις ἐτελεύτησεν ὁ ἁγνίας ὁ ὕστερος. τῆς φυλομάχης δὲ τῆς ἀδελφῆς τῆς πο-
λέμωνος, καὶ φιλάγρου, ᾧ ἔδωκεν αὐτὴν ὁ ἀδελφὸς πολέμων ἀνεψιῷ ὄντι ἑαυ-
τοῦ· ὁ γὰρ φίλαγρος ἀδελφὸς ἦν εὐβουλίδου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἁγνίου. τοῦ δὲ
34 φιλάγρου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ πολέμωνος, ἐγένετο υἱὸς εὐβουλίδης ὁ πατὴρ τῆς
μητρὸς τουτουῒ τοῦ παιδός, καὶ οὗτοι μὲν υἱεῖς ἐγένοντο πολέμωνι, καὶ τῇ ἀδελφῇ τῇ
πολέμωνος φυλομάχῃ. τοῦ δὲ χαριδήμου ἐγένετο τοῦ υἱέος τοῦ στρατίου, θεόπομπος
ὁ τουτουῒ πατὴρ μακαρτάτου. πάλιν δὴ ἐρωτῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πότερος οἰ-
35 κειότερός ἐστι, καὶ προσήκει μᾶλλον ἁγνίᾳ τῷ πρώτῳ ἐκείνῳ, ὁ πολέμωνος
υἱὸς ἁγνίας, καὶ εὐβουλίδης ὁ φυλομάχης υἱὸς καὶ φιλάγρου, ἢ θεόπομπος ὁ χαρι-
δήμου

Margin notes:
ἐξοίου χ. ἐξίου
ὁ μήτηρ
ἐγγόνων
φιλομάχη
φιλομάχη
ἰσέσετε χ. θή- σεσθε χ. αἰ- σθήσεσθε
ἐστὶ
φιλομάχης
υἱός
φιλομάχη
φιλομάχη

δήμου υἱός, Στρατίου δὲ υἱιδοῦς; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ καὶ ὁ υἱὸς οἰκειότατός ἐστι καὶ ἡ θυγάτηρ, πάλιν ὁ υἱιδοῦς καὶ ὁ ἐκ τῆς θυγατρὸς υἱός, οὗτοι οἰκειότεροί εἰσι μᾶλλον, ἢ ὁ τοῦ ἀδελφιδοῦ υἱός, καὶ ὁ ἐξ ἑτέρου ὢν οἴκου. τῷ μὲν οὖν Θεοπόμπῳ ἐγένετο υἱὸς Μακάρτατος οὑτοσί. τῷ δ' Εὐβουλίδῃ τῷ τῆς Φυλομάχης υἱεῖ, ἀνεψιῷ δ' Ἁγνίου ὄντι πρὸς πατρὸς πατρὸς Εὐβουλίδου ἀνεψιοῦ παῖς ὢν Ἁγνίᾳ πρὸς πατρὸς οὑτοσὶ ὁ παῖς. ἐπειδὴ ἡ Φυλομάχη ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, καὶ ὁ Πολέμων ὁ πατὴρ ὁ Ἁγνίου, ἀδελφοὶ ἦσαν ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι. τῷ δέ γε Μακαρτάτῳ τῳδί, τῷ υἱεῖ τῷ Θεοπόμπου, οὐδὲν ἐγένετο ἔγγιον, ὅτι ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ τούτου καὶ τῷ Στρατίου. 36 37

τούτων δὲ οὕτως ἐχόντων, τῷ μὲν παιδὶ τούτῳ ἐστὶν ὄνομα τῶν ἐν τῷ νόμῳ εἰρημένων, καὶ μέχρι ὧν ὁ νόμος κελεύει τὴν ἀγχιστείαν εἶναι. ἀνεψιοῦ γὰρ Ἁγνίου παῖς ἐστιν. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ Εὐβουλίδης, ἀνεψιὸς ἦν Ἁγνίᾳ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος. ὁ δέ γε Θεόπομπος ὁ τουτουὶ πατὴρ Μακαρτάτου, οὐκ ἂν εἶχεν ὄνομα θέσθαι αὑτῷ τῶν ἐν τῷ νόμῳ εἰρημένων οὐδέν. ἐξ ἑτέρου γὰρ οἴκου ἦν τοῦ Στρατίου. οὐ προσήκει δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδένα ἄνθρωπον, τὸν κλῆρον ἔχειν τὸν Ἁγνίου ἐξ ἑτέρου οἴκου ὄντα, ἕως ἂν τις λείπηται τῶν γενομένων ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου, οὐδ' ἐκβάλλειν βίᾳ, ὅπερ οὗτοι διαπεπράττονται, γένει τε ἀπωτέρω ὄντες, καὶ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ. τοῦτο γάρ ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃ παρεκρούσατο Θεόπομπος ὁ τουτουὶ πατὴρ Μακαρτάτου. τίνες οὖν εἰσὶ λοιποὶ οἱ ἔτι νῦν ὄντες ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου; Φυλομάχη μὲν ἡ ἐμὴ γυνή, Εὐβουλίδου δὲ θυγάτηρ οὖσα τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου, καὶ οὑτοσὶ ὁ παῖς ὁ εἰσπεποιημένος υἱὸς εἰς τὸν οἶκον τὸν Εὐβουλίδου καὶ Ἁγνίου. Θεόπομπος δ' ὁ τουτουὶ πατὴρ Μακαρτάτου οὐκ ὢν τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου, ἐψεύσατο πρὸς τοὺς δικαστὰς ὑπομένων ψευδῶς περί τε τῆς Φυλομάχης τῆς τοῦ Πολέμωνος ἀδελφῆς, τήθης δ' Ἁγνίου, ὅτι οὐκ εἴη τῷ Πολέμωνι τῷ τοῦ Ἁγνίου υἱεῖ, ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία ἀδελφή· καὶ πάλιν προσποιούμενος τοῦ αὐτοῦ οἴκου εἶναι Ἁγνίᾳ, οὐδεπώποτε γενόμενος. ταῦτα δὲ πάντ' ἀδεῶς ἔλεγεν ὁ Θεόπομπος, μάρτυρα μὲν οὐδένα παρεχόμενος, ὅστις ἔμελλεν ὑπεύθυνος ἡμῖν ἔσεσθαι· συνωμολογηκότας δὲ αὑτῷ ἔχων τοὺς κοινωνούς, οἳ ἦσαν ἀλλήλοις συναγωνισταί, καὶ δι' ἃ πάντα ἔπραττον κοινῇ, ὅπως ἀφέλωνται τὴν γυναῖκα τὴν τουτουὶ μητέρα τοῦ παιδὸς τὸν κλῆρον, ὃν αὐτῇ ὑμεῖς ἐψηφίσασθε. βούλομαι οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, περὶ ὧν εἴρηκα, πρὸς ὑμᾶς μαρτυρίας παρέχεσθαι· πρῶτον μέν, ὡς ἐνίκησε τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ Φυλομάχη, γένει οὖσα ἐγγυτάτω· ἔπειτα περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων. Ἀναγίνωσκε τὴν μαρτυρίαν. 38 39 40 41 42 43

φυλομάχης

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ ἐπὶ Νικοφήμου ἄρχοντος, ὅτε ἐνίκησε Φυλομάχη ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ τὸν κλῆρον τὸν Ἁγνίου τοὺς ἀμφισβητοῦντας αὐτῇ πάντας.

Ὅτι μὲν ἐνίκησε Φυλομάχη ἡ Εὐβουλίδου θυγάτηρ τὸν κλῆρον τὸν Ἁγνίου ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ αὕτη ἐνίκησεν οὐδεμιᾷ παρασκευῇ ἀδίκῳ, οὐδὲ συνωμοσίᾳ· ἀλλ' ὡς οἷόν τε δικαιότατα ἐπιδείξαντες ἡμεῖς ὅτι γένει ἐγγυτάτω ἦν Ἁγνίᾳ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος, ἀνεψιοῦ παῖς οὖσα πρὸς πατρός, καὶ ἐκ τοῦ οἴκου οὖσα τοῦ Ἁγνίου. ἐπειδὰν οὖν λέγῃ Μακάρτατος ὅτι ἐνίκησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ Θεόπομπος τοῦ κλήρου τούτου, ὑποβάλλετε αὐτῷ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι καὶ ἡ γυνὴ ἐνίκησε πρότερον ἢ Θεόπομπος ὁ τουτουὶ πατήρ, καὶ ὅτι δικαίως ἐνίκησεν ἡ γυνὴ ἐκ τοῦ οἴκου οὖσα τοῦ Ἁγνίου, Εὐβουλίδου θυγάτηρ οὖσα τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου· ὁ δὲ Θεόπομπος ὅτι οὐκ ἐνίκησεν, ἀλλὰ παρεκρούσατο, οὐκ ὢν ἐκ τοῦ 44 45

46 οἶκον τὸν παρὰ τὴν τοῦ Ἁγνίου. ταῦτα αὐτῷ ὑμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑποβάλλετε, καὶ ὅτι τὸν παῖδα τουτονὶ Εὐβουλίδην τὸν Εὐβουλίδου υἱόν, Ἁγνίου δ' οὗ ἐστὶν ὁ κλῆρος ἀνεψιοῦ παῖδα πρὸς πατρός, οὔτε Θεόπομπος ὁ Μακαρτάτου πατήρ, οὔτ' ἄλλος οὐδεὶς πώποτε ἀμφισβητῶν ἐνίκησεν. νυνὶ δ' ἐστὶν ὁ ἀγὼν καὶ ἡ διαδικασία, περὶ

47 τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου τῷ Εὐβουλίδῃ υἱεῖ τούτῳ, καὶ Μακαρτάτῳ τούτῳ τῷ Θεοπόμπου υἱεῖ· καὶ ὁπότεροι τούτων δικαιότερα λέγειν δόξει, καὶ κατὰ τοὺς νόμους μᾶλλον, δῆλον ὅτι τούτῳ ὑμεῖς οἱ δικασταὶ προσθήσεσθε. ἀναγίνωσκε τὰς μαρτυρίας τὰς ὑπολοίπους. πρῶτον μὲν ὅτι ἡ Φυλομάχη ἡ τοῦ Ἁγνίου τηθίς, ἀδελφὴ ἦν ὁμο-

48 πατρία καὶ ὁμομητρία τῷ Πολέμωνι τῷ Ἁγνίου πατρί. ἔπειτα τὰς ἄλλας ἁπάσας ἀναγνώσεται περὶ τοῦ γένους.

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι δημόται εἶναι Φιλάγρῳ τῷ Εὐβουλίδου πατρί, καὶ Πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου· καὶ εἰδέναι Φυλομάχην τὴν μητέρα τὴν Εὐβουλίδου, νομιζο-

49 μένην ἀδελφὴν εἶναι Πολέμωνος τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου, ὁμοπατρίαν καὶ ὁμομητρίαν, καὶ μηδενὸς πώποτ' ἀκοῦσαι ὡς γένοιτο ἀδελφὸς Πολέμωνι τῷ Ἁγνίου.

Ἄλλη.

Μαρτυροῦσιν εἶναι Οἰνάνθην τὴν μητέρα τοῦ πάππου τοῦ ἑαυτῶν Στρατονίδου,

50 ἀνεψιὰν εἶναι ἐκ πατραδέλφων Πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου, καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτῶν, ὅτι Πολέμωνι ἀδελφὸς οὐδεὶς γένοιτο πώποτε τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου. ἀδελφὴ δὲ Φυλομάχη ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία ἡ Εὐβουλίδου τοῦ πατρὸς τῆς Φυλομάχης τῆς Σωσιθέου γυναικός.

Ἄλλη.

51 Μαρτυρεῖ συγγενὴς εἶναι καὶ φράτηρ, καὶ δημότης Ἁγνίᾳ, καὶ Εὐβουλίδῃ· καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν, ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς ἐγένετο τῷ Πολέμωνι, τῷ πατρὶ Ἁγνίου· ἀδελφὴ δ' ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία Φυλομάχη ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου τοῦ πατρὸς Φυλομάχης, τῆς Σωσιθέου γυναικός.

Ἄλλη.

52 Μαρτυρεῖ πάππον εἶναι ἑαυτοῦ Ἀρχίλοχον· καὶ ποιήσασθαι ἑαυτὸν υἱόν· καὶ εἶναι αὐτὸν συγγενῆ Πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου· καὶ ἀκούειν Ἀρχιλόχου, καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν, ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς πώποτ' ἐγένετο Πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου· ἀδελφὴ δ' ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία Φυλομάχη, ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου τοῦ πα-

53 τρὸς τῆς Φυλομάχης, τῆς Σωσιθέου γυναικός.

Ἄλλη.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Καλλίστρατον, ἀνεψιὸν εἶναι ἐκ πατραδέλφων Πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου, καὶ Χαιρίδημον τῷ πατρὶ τῷ Θεοπόμπου· τὴν δὲ μητέρα τὴν ἑαυτοῦ, ἀνεψιοῦ παῖδα εἶναι Πολέμωνι· καὶ λέγειν τὴν μη-

54 τέρα τὴν αὐτὴν πρὸς αὐτοὺς πολλάκις, ὅτι Φυλομάχη ἡ μήτηρ ἡ Εὐβουλίδου, ἀδελφὴ ἦν Πολέμωνος τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία· καὶ ὅτι ἀδελφὸς οὐδεὶς πώποτε γένοιτο Πολέμωνι τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου. Τὸ πρότερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτε συνωμόσαντο ἀλλήλοις οὗτοι, καὶ συστάντες ἠγωνίζοντο, πολ-

55 λοὶ ὄντες πρὸς τὴν γυναῖκα, ἡμεῖς μέν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὔτε μαρτυρίας ἐγράψαμεν περὶ τῶν ὁμολογουμένων, οὔτε μάρτυρας προσεκαλεσάμεθα· ἀλλ' ᾠόμεθα ταῦτά γε ἀδεῶς ὑπάρχειν ἡμῖν. οὗτοι δὲ τά τε ἄλλα πολλὰ καὶ αἰσχυντα παρεσκευάσαντο εἰς τὸν ἀγῶνα, καὶ ἔμελεν αὐτοῖς οὐδενὸς πλὴν τοῦ ἐξαπατῆσαι ἐν τῷ τότε

56 παρόντι καιρῷ τοὺς δικαστάς, οἵτινες κατεχρῶντο, ὡς τῷ Πολέμωνι τῷ πατρὶ τοῦ Ἁγνίου πώποτε οὐδεμία γένοιτο ἀδελφὴ ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία. οὕτως

ἦσαν

ἤδη διαισχυνοῦνται καὶ βδελυροί, τηλικοῦτον πρᾶγμα παραχρώμενοι περὶ δικαστάς, καὶ οὕτω περιφανῶς. καὶ ἐσπούδαζον καὶ ἠγωνίζοντο περὶ τούτου μάλιστα. ἡμεῖς δέ γε νυνὶ μάρτυρας ὑμῖν τοσουτουσὶ παρεχόμεθα περὶ τῆς Πολέμωνος ἀδελφῆς, 57 τηθίδος δ' Ἁγνίου. τούτων δ' ὁ βουλόμενος μαρτυρησάτω, ἢ ὡς οὐκ ἦσαν ἀδελφοὶ ὁμοπάτριοι καὶ ὁμομήτριοι Πολέμων καὶ Φυλομάχη, ἢ ὅτι οὐκ ἦν ὁ μὲν Πολέμων υἱός, ἡ δὲ Φυλομάχη ἀδελφὴ Ἁγνίου τοῦ Βουσέλου υἱέος· ἢ ὅτι ὁ μὲν Πολέμων οὐκ ἦν πατὴρ Ἁγνίου, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος· οὐδ' ἡ ἀδελφὴ ἡ Πολέμωνος, Φυλομάχη, τηθίς· ἢ ὡς ὁ 58 Εὐβουλίδης οὐκ ἦν Φυλομάχης υἱός, οὐδὲ Φιλάγρου τοῦ ἀνεψιοῦ Ἁγνίου· ἢ ἐκεῖνο, ὅτι Εὐβουλίδου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου οὐκ ἔστι θυγάτηρ Φυλομάχη ἡ νυνὶ ἔτι οὖσα· οὐδ' υἱὸς οὑτοσὶ ὁ παῖς εἰσπεποιημένος κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους, εἰς τὸν Εὐβουλίδου οἶκον, ἢ ὡς ὁ Θεόπομπος ὁ τουτουῒ πατὴρ Μακαρτάτου, ἐκ τοῦ οἴκου ἦν τοῦ Ἁγ- 59 νίου. τούτων ὅ, τι βούλεταί τις μαρτυρησάτω αὐτῷ. ἀλλ' εὖ οἶδ' ὅτι οὐδεὶς οὕτω τολμηρὸς ἔσται, οὐδ' ἀπονενοημένος ἄνθρωπος. ὡς δὲ καταφανὲς ὑμῖν ἔσται, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ὃν τρόπον διαισχυνοῦντες περιέρχονται, δίκαιον δ' οὐδὲν λέγουσι, ἀναγίνωσκε τὰς μαρτυρίας ὅσαι εἰσὶν ἔτι ὑπόλοιποι. 60

Margin: φιλομάχη / φιλομάχη / φιλομάχη / φιλομάχης / φιλομάχη

Ἀδελφοί

Πατήρ, Πολέμων καὶ Φιλομάχη, μήτηρ.

Ἀνεψιοί

καὶ υἱός, Ἁγνίας καὶ Εὐβουλίδης, υἱός. 61

Μαρτυρίαι.

Μαρτυρεῖ συγγενὴς εἶναι Πολέμωνι τῷ Ἁγνίου πατρί. καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτοῦ ἀνεψιοὺς εἶναι ἐκ πατραδέλφων Πολέμωνι, Φίλαγρόν τε τὸν Εὐβουλίδου πατέρα καὶ Φανόστρατον τὸν Στράτιος (?) θυγατέρα· καὶ Καλλίστρατον τὸν πατέρα τῆς ἑ- 62 αυτοῦ γυναικός· καὶ Εὐκτήμονα τὸν Βασιλεῦσι (?) ... καὶ Χαρίδημον τὸν πατέρα τὸν Θεοπόμπου καὶ Στρατοκλέους. καὶ εἶναι τοῖς τούτου υἱέσι, καὶ Ἁγνίᾳ, ἐν τῷ αὐτῷ γένει Εὐβουλίδην κατὰ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ Φίλαγρον· κατὰ δὲ τὴν μητέρα τὴν ἑαυτοῦ Φυλομάχην, νομιζόμενον ἀνεψιὸν εἶναι Εὐβουλίδην Ἁγνίᾳ πρὸς πατρὸς ἐκ τηθίδος 63 γεγονότα Ἁγνίᾳ τῆς πρὸς πατρός.

Margin: φιλομάχην

Ἄλλη.

Μαρτυροῦσι συγγενεῖς εἶναι Πολέμωνι τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου, καὶ Φιλάγρῳ τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου, καὶ Εὐκτήμονι τῷ Βασιλεῦσι (?)· καὶ εἰδέναι Εὐκτήμονα ἀδελφὸν ὄντα ὁμοπάτριον Φιλάγρῳ τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου· καὶ ὁπότε ἡ ἐπιδικασία ἦν τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου Εὐβουλίδῃ πρὸς τοὺς ἄλλους κλαιμένους (?), ἔτι ζῆν Εὐκτήμονα 64 ἐκ πατραδέλφων ἀδελφὸν ὄντα Πολέμωνι τῷ πατρὶ Ἁγνίου, καὶ μὴ ἀμφισβητῆσαι Εὐκτήμονα Εὐβουλίδῃ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, μηδ' ἄλλον μηδένα κατὰ γένος τότε.

Margin: κ. πρὸς ἄλλους κλαίμε- νος.

Ἄλλη.

Μαρτυροῦσι τὸν πατέρα τὸν ἑαυτῶν Στράτωνα συγγενῆ εἶναι Πολέμωνι τῷ πα- 65 τρὶ τῷ Ἁγνίου· καὶ Χαριδήμου τῷ πατρὶ τῷ Θεοπόμπου· καὶ Φιλάγρῳ τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου· καὶ ἀκούειν τοῦ ἑαυτῶν πατρός, ὅτι Φίλαγρος λάβοι γυναῖκα, πρότερον μὲν Φυλομάχην, ἀδελφὴν Πολέμωνος τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου, ὁμοπατρίαν καὶ ὁμομητρίαν· καὶ γενέσθαι Φιλάγρῳ ἐκ μὲν τῆς Φυλομάχης Εὐβουλίδην· ἀ- 66 ποθανούσης δὲ Φυλομάχης, ἑτέραν λαβεῖν γυναῖκα Φίλαγρον Τελεσίππην· καὶ γενέσθαι ὁμοπάτριον μὲν ἀδελφὸν Εὐβουλίδῃ Μενεσθέα, ὁμομήτριον δὲ μή· καὶ

Margin: φιλομάχην / φιλομάχης / φιλομάχης

Εὐβουλίδου ἀμφισβητήσαντος τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου κατὰ γένος, μηδένα ἐθελῆσαι μὴ ἀμ-
67 φισβητῆσαι τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, μηδὲ Εὐκτήμονα τὸν ἀδελφὸν τὸν Φιλάγρου,
μηδὲ ἄλλον μηδένα κατὰ γένος, πλὴν Εὐβουλίδην τουτονί. Ἄλλη.

Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ Ἀρχίμαχον, συγγενῆ εἶναι Πολέμωνι τῷ πατρὶ
τῷ Ἁγνίου, καὶ Χαριδήμῳ τῷ πατρὶ τῷ Θεοπόμπου, καὶ Φιλάγρῳ τῷ πατρὶ τῷ Εὐ-
68 βουλίδου, καὶ ἀκούειν τοῦ πατρὸς τοῦ ἑαυτοῦ, ὅτι Φίλαγρος λάβοι γυναῖκα πρότερον
μὲν Φυλομάχην ἀδελφὴν Πολέμωνος τοῦ πατρὸς τοῦ Ἁγνίου ὁμοπατρίαν καὶ ὁμο- [φυλομ.]
μητρίαν· καὶ γενέσθαι ἐκ μὲν Φιλομάχης Εὐβουλίδην· ἀποθανούσης δὲ Φιλο-
μάχης, ἑτέραν λαβεῖν γυναῖκα Φίλαγρον Τελεσίππην· καὶ γενέσθαι Φιλάγρῳ ἐκ
69 Τελεσίππης Εὐκτήμονα, ὁμοπάτριον μὲν ἀδελφὸν Εὐβουλίδῃ, ὁμομήτριον δὲ μή·
ἀμφισβητήσαντος δὲ τοῦ Ἁγνίου κατὰ γένος, μηδένα ἐθελῆσαι μὴ ἀμφισβητῆσαι τοῦ κλήρου,
μηδὲ Εὐκτήμονα τὸν ἀδελφὸν Φιλάγρου, μηδὲ ἄλλον μηδένα κατὰ γένος πλὴν
Εὐβουλίδην τουτονί. Ἄλλη.

70 Μαρτυρεῖ τὸν πατέρα τῆς ἑαυτοῦ μητρὸς Καλλίστρατον, ἀδελφὸν εἶναι Εὐκτή-
μονι τῷ βασιλεύσαντι, καὶ Φιλάγρῳ τῷ πατρὶ τῷ Εὐβουλίδου· ἀνεψιοὺς δὲ εἶναι τού-
τους Πολέμωνι τῷ πατρὶ τῷ Ἁγνίου, καὶ Χαριδήμῳ τῷ πατρὶ τῷ Θεοπόμπου· καὶ ἀ-
κούειν τῆς μητρὸς τῆς ἑαυτοῦ, ὅτι ἀδελφὸς οὐ γένοιτο Πολέμωνι τῷ πατρὶ Ἁγνίου, ἀ-
71 δελφὴ δὲ γένοιτο ὁμοπατρία καὶ ὁμομητρία Φιλομάχη. καὶ ταύτην λάβοι τὴν Φι-
λομάχην Φίλαγρος· καὶ γένοιτο ἐξ αὐτῶν Εὐβουλίδης ὁ πατὴρ ὁ Φιλομάχης
τῆς Σωσιθέου γυναικός. Ἀναγνῶναι μὲν τὰς μαρτυρίας ταύτας ἐξ ἀνάγκης
ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μὴ τὸ αὐτὸ πάθοιμεν, ὅπερ τὸ πρότερον, ἀπαράσκευοι
72 ληφθέντες ὑπὸ τούτων. πολὺ δὲ σαφέστερον ἔτι αὐτὸς ἑαυτοῦ Μακάρτατος οὑτοσὶ
καταμαρτυρήσει, ὅτι οὔτε Θεοπόμπῳ τῷ πατρὶ τῷ ἑαυτοῦ προσῆκεν οὐδενὸς κληρονο-
μεῖν τῶν Ἁγνίου, γένει ἀπωτέρω ὄντος τοῦ Θεοπόμπου, καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἴκου
ὄντος τὸ παράπαν. εἰ γάρ τις ἀνακρίνοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτον· τίς ἐστιν ὁ ἀμφισβη-
73 τῶν τῷ παιδὶ τούτῳ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου; εὖ οἶδ' ὅτι ἀποκρίναιτ' ἂν ὅτι Μακάρ-
τατος. τίνος ὢν πατρός; Θεοπόμπου. μητρὸς δὲ τίνος; Ἀπολήξιδος θυγατρὸς Προσ-
παλτίου, ἀδελφῆς δὲ Μακαρτάτου Προσπαλτίου. ὁ δὲ Θεόπομπος τίνος ἦν πα- [πατρ.]
τρός; Χαριδήμου. ὁ δὲ Χαρίδημος, τίνος; Στρατίου. ὁ δὲ Στράτιος τίνος; Βουσέλου. οὑτοσί,
74 ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐστὶν ὁ Στρατίου οἶκος, ἑνὸς τῶν Βουσέλου υἱέων. καὶ ἔκγονοι οὗτοί
εἰσι Στρατίου, οὓς ὑμεῖς ἀκηκόατε. καὶ ἐνταῦθα οὐδαμοῦ ἐστιν οὐδὲν ὄνομα τῶν ἐκ
τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου· ἀλλ' οὐδὲ παραπλήσιον. πάλιν δὲ ἀνακρίνω τὸν παῖδα τουτονί·
τίς ὢν ἀμφισβητεῖ Μακαρτάτῳ τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου; οὐκ ἂν ἔχοι, ὦ ἄνδρες δικα-
75 σταί, ἀλλ' οὐδ' ὁπωσοῦν ἀποκρίνασθαι ὁ παῖς, ἢ ὅτι Εὐβουλίδης. τίνος ὢν πατρός; Εὐ- [πάππου]
βουλίδου τοῦ Ἁγνίου ἀνεψιοῦ. μητρὸς δὲ τίνος; Φυλομάχης, ἣ ἦν Ἁγνίᾳ ἀνεψιοῦ παῖς [φιλομάχης] [ἁγνία παῖς]
πρὸς πατρός. ὁ Εὐβουλίδης δὲ τίνος ἦν πατρός; Φιλάγρου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγνίου. μητρὸς [ἐξ ἀνεψιοῦ]
δὲ τίνος; Φυλομάχης τῆς τηθίδος τῆς Ἁγνίου. ὁ δὲ Ἁγνίας τίνος ἦν υἱός; Πολέμωνος. ὁ δὲ [πρὸς πατρός.]
76 Πολέμων τίνος; Ἁγνίου. ὁ δὲ Ἁγνίας τίνος; Βουσέλου. οὑτοσὶ ἕτερος ἐστὶν οἶκος Ἁγνίου ἑνὸς [πολέμωνος] [φιλομάχης]
τῶν Βουσέλου υἱέων, καὶ ἐνταῦθ' οὐδ' ὁπωσοῦν ἔνεστι τὸ αὐτὸ ὄνομα τῶν ἐν τῷ Στρατίου οἴ-
κῳ ὄντων ἐκγόνων, ἀλλ' οὐδὲ παραπλήσιον. ἀλλ' αὐτοὶ δι' ἑαυτῶν πορεύονται ἐν
τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου, τὰ ὀνόματα παρ' ἀλλήλων παραλαμβάνοντες. πανταχῇ
77 δέ, καὶ πάντα τρόπον ἐξελέγχονται ἐξ ἑτέρου οἴκου, καὶ ἀπωτέρω γένει ὄντες, καὶ οὐ

προσῆκον

προσήκον αὐτοῖς κληρονομεῖν οὐδενὸς τῶν Ἁγνίου· οἷς γὰρ ὁ νομοθέτης δίδωσι τὴν ἀγχιστείαν, καὶ τὴν κληρονομίαν, τούτοις ἀναγνώσεται ὑμῖν τοὺς νόμους.

Νόμος.

Ὅστις ἂν μὴ διαθέμενος ἀποθάνῃ, ἐὰν μὲν παῖδας καταλίπῃ θηλείας, σὺν ταύτῃσιν· ἐὰν δὲ μή, τούσδε κυρίους εἶναι τῶν χρημάτων. ἐὰν μὲν ἀδελφοὶ ὦσιν ὁμοπάτορες, καὶ ἐὰν παῖδες ἐξ ἀδελφῶν γνήσιοι, τὴν τοῦ πατρὸς μοῖραν λαγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ ἀδελφοὶ ὦσιν, ἢ ἀδελφῶν παῖδες, ἐξ αὐτῶν, κατὰ ταὐτὰ λαγχάνειν· κρατεῖν δὲ τοὺς ἄρρενας, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων, ἐὰν ἐκ τῶν αὐτῶν ὦσι, καὶ ἐὰν γένει ἀπωτέρω. ἐὰν δὲ μὴ ὦσι πρὸς πατρὸς μέχρι ἀνεψιαδῶν παίδων, τοὺς πρὸς μητρὸς τοῦ ἀνδρὸς κατὰ ταὐτὰ κυρίους εἶναι· ἐὰν δὲ μηδ' ἑτέρωθεν ᾖ ἐντὸς τούτων, τὸν πρὸς πατρὸς ἐγγυτάτω κύριον εἶναι. νόθῳ δὲ, μηδὲ νόθῃ μὴ εἶναι ἀγχιστείαν, μήτε ἱερῶν, μήθ' ὁσίων ἀπ' Εὐκλείδου ἄρχοντος. Διαρρήδην λέγει ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἷς δεῖ τὴν κληρονομίαν εἶναι· οὐ μὰ Δί' οὐ Θεοπόμπῳ, οὐδὲ Μακαρτάτῳ τῷ Θεοπόμπου υἱεῖ, τοῖς μηδὲ τὸ παράπαν οὖσιν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἁγνίου. ἀλλὰ τίνι δίδωσι; τοῖς ἐκγόνοις τοῖς Ἁγνίου, τοῖς οὖσιν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἁγνίου ἐκείνου. ταῦτα καὶ ὁ νόμος λέγει, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει. οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ταῦτα μὲν ἔδωκεν ὁ νομοθέτης τοῖς προσήκουσιν, ἕτερα δ' οὐ προσέταξε πολλὰ πάνυ ἐν τῷ νόμῳ, ἃ δεῖ ποιεῖν τοὺς προσήκοντας ἐπάναγκες· ἀλλὰ πάνυ πολλά ἐστιν, ἃ προστάττει ποιεῖν τοῖς προσήκουσι, καὶ πρόφασιν οὐδεμίαν δίδωσιν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης δεῖ ποιεῖν. μᾶλλον δὲ λέγε αὐτὸν τὸν νόμον τὸν πρῶτον. Νόμος.

Τῶν ἐπικλήρων, ὅσαι θητικὸν τελοῦσιν, ἐὰν μὴ βούληται ἔχειν ὁ ἐγγυτάτω γένους, ἐκδιδότω ἐπιδοὺς, ὁ μὲν πεντακοσιομέδιμνος, πεντακοσίας δραχμάς· ὁ δ' ἱππεὺς, τριακοσίας· ὁ δὲ ζευγίτης, ἑκατὸν πεντήκοντα πρὸς οἷς αὐτῆς*. ἐὰν δὲ πλείους ὦσιν ἐν τῷ αὐτῷ γένει, τῇ ἐπικλήρῳ πρὸς μέρος ἐπιδιδόναι ἕκαστον. ἐὰν δ' αἱ γυναῖκες πλείους ὦσι, μὴ ἐπάναγκες εἶναι πλέον ἢ μίαν ἐκδοῦναι τῷ γένει· ἀλλὰ τὸν ἐγγύτατα ἀεὶ ἐκδιδόναι, ἢ αὐτὸν ἔχειν. ἐὰν δὲ μὴ ἔχῃ ὁ ἐγγυτάτω γένους, ἢ μὴ ἐκδῷ, ὁ ἄρχων ἐπαναγκαζέτω ἢ αὐτὸν ἔχειν, ἢ ἐκδοῦναι. ἐὰν δὲ μὴ ἐπαναγκάσῃ ὁ ἄρχων, ὀφειλέτω χιλίας δραχμάς, ἱερὰς τῇ Ἥρᾳ. ἀπογραφέτω δὲ τὸν μὴ ποιοῦντα ταῦτα ὁ βουλόμενος πρὸς τὸν ἄρχοντα. Ἃ μὲν λέγει ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκούετε. ὅτε δὲ τῆς ἐπικλήρου ἔδει ἐπιδικάζεσθαι Φιλομάχης τῆς τουτουῒ μητρὸς τοῦ παιδός, Ἁγνίου δ' ἀνεψιοῦ παιδὸς οὔσης πρὸς πατρὸς, ἐγὼ μὲν ἧκον φοβούμενος τὸν νόμον, καὶ ἐπεδικαζόμην γένει ὢν ἐγγυτάτω. Θεόπομπος δὲ ὁ Μακαρτάτου πατὴρ, οὐδὲ προσῆλθε τὸ παράπαν, οὐδ' ἠμφισβήτησε διὰ τὸ μηδ' ὁτιοῦν αὐτῷ προσήκειν· καὶ ταῦτ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ ὢν τῇ αὐτῇ. καίτοι πῶς οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄτοπον εἶναι τῆς μὲν ἐπικλήρου, ἣ ἦν Ἁγνίου* ἀνεψιοῦ παῖς πρὸς πατρὸς, ταύτης μὲν μηδεπώποτ' ἀμφισβητῆσαι Θεόπομπον· τὸν δὲ κλῆρον τοῦ Ἁγνίου ἀξιοῦν ἔχειν παρὰ τοὺς νόμους; τούτων γένοιτ' ἂν ἀνθρώποι ἀναισχυντότεροι καὶ μιαρώτεροι; Ἀναγίνωσκε καὶ τοὺς ἑτέρους νόμους.

Νόμος.

Προειπεῖν τῷ κτείναντι ἐν ἀγορᾷ ἐντὸς ἀνεψιότητος καὶ ἀνεψιοῦ, συνδιώκειν δὲ καὶ ἀνεψιῶν παῖδας καὶ γαμβροὺς, καὶ ἀνεψιοὺς καὶ πενθεροὺς καὶ ἀνεψιαδοῦς, καὶ φράτορας. ἐὰν δὲ αἰδέσασθαι δέῃ, ἐὰν μὲν πατὴρ ᾖ, ἢ ἀδελφὸς, ἢ υἱεῖς, πάν-

*αὐτῆς. — *ἐξ αὐτοῦ ἢ πρὸς πατρὸς αὐτῆς.

τας, ἢ τὸν κωλύοντα κρατεῖν. ἐὰν δὲ τούτων μηδεὶς ᾖ, κτείνῃ δὲ ἄκων, γνῶσι δὲ οἱ πεντήκοντα, καὶ εἷς, οἱ ἐφέται ἄκοντα κτεῖναι, ἐσέσθων οἱ φράτορες ἐὰν ἐθέλωσι

88 δέκα. τούτους δὲ οἱ πεντήκοντα καὶ εἷς ἀριστίνδην αἱρείσθων, καὶ οἱ πρότερον κτείναντες ἐν τῷδε τῷ θεσμῷ ἐνεχέσθων. τοὺς δὲ ἀπογιγνομένους ἐν τοῖς δήμοις, οὓς ἂν μηδεὶς ἀναιρῆται, ἐπαγγελλέτω ὁ δήμαρχος τοῖς προσήκουσιν ἀναιρεῖν καὶ θάπτειν καὶ καθαίρειν τὸν δῆμον τῇ ἡμέρᾳ ᾗ ἂν ἀπογίγνηται ἕκαστος αὐτῶν. ἐπαγγέλλειν δὲ

89 περὶ μὲν τῶν δούλων τῷ δεσπότῃ, περὶ δὲ τῶν ἐλευθέρων, τοῖς τὰ χρήματ' ἔχουσιν. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ χρήματα τῷ ἀποθανόντι, τοῖς προσήκουσι τοῦ ἀποθανόντος ἐπαγγέλλειν. ἐὰν δὲ τοῦ δημάρχου ἐπαγγείλαντος μὴ ἀναιρῶνται οἱ προσήκοντες, ὁ μὲν δήμαρχος ἀπομισθωσάτω ἀνελεῖν καὶ καταθάψαι καὶ καθῆραι τὸν δῆμον αὐθημε-

90 ρὸν, ὅπως ἂν δύνηται ὀλιγίστου. ἐὰν δὲ μὴ ἀπομισθώσῃ, ὀφειλέτω χιλίας δραχμὰς τῷ δημοσίῳ. ὅ τι δ' ἂν ἀναλώσῃ, διπλάσιον πραξάσθω παρὰ τῶν ὀφειλόντων. ἐὰν δὲ μὴ πράξῃ, αὐτὸς ὀφειλέτω τοῖς δημόταις. τοὺς δὲ μὴ ἀποδιδόντας τὰς μισθώσεις τῶν τεμενῶν τῶν τῆς θεοῦ, καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ τῶν ἐπωνύμων,

91 ἀτίμους εἶναι καὶ αὐτοὺς, καὶ κληρονόμους τούτων, ἕως ἂν ἀποδῶσι.

Ταῦτα πάντ', ὅσα οἱ νόμοι προστάττουσι ποιεῖν τοὺς προσήκοντας, ἡμῖν προστάττουσι καὶ ἀναγκάζουσι ποιεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί. Μακαρτάτῳ δὲ τούτῳ οὐδὲν διαλέγονται, οὐδὲ Πολέμωνι τῷ πατρὶ τῷ τούτου· οὐδὲ γάρ εἰσιν ἐκ τοῦ οἴκου

92 τοῦ Ἁγνίου τὸ παράπαν. πῶς οὖν ἂν τούτοις τι προστάττοιεν; ἀλλ' οὐδὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς μὲν τοὺς νόμους, καὶ τὰς μαρτυρίας, ἃς ἡμεῖς παρεχόμεθα, δίκαιον μὲν οὐδ' ὁτιοῦν ἔχει λέγειν. ἀγανακτεῖ δὲ, καὶ διαβοᾷ πανταχοῦ, ὅτι τοῦ παιδὸς τετελευτηκότος ἀγωνίζεται. ἐκεῖνο δ' οὐκ ἐνθυμεῖται, ὦ ἄνδρες δικασταί, Μακάρτα-

93 τος, ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἄνθρωπος ὢν θνητὸς, καὶ τετελεύτηκε μετ' ἄλλων πολλῶν, καὶ νεωτέρων, καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλ' εἰ Θεόπομπος τετελεύτηκεν ὁ τουτουῒ πατὴρ, οἱ νόμοι οὐ τετελευτήκασιν, οὐδὲ τὸ δίκαιον τετελεύτηκεν, οὐδ' οἱ δικασταὶ οἱ τὴν ψῆφον ἔχοντες. ἔστι δὲ ὁ νυνὶ ἀγὼν καὶ ἡ διαδικασία, οὐκ εἴ τις ἕτερος ἑτέρου πρότε-

94 ρος ἢ ὕστερος τετελεύτηκεν, ἀλλ' εἰ μὴ προσήκει ἐξηλείφθαι ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου ἀνεψιοὺς ὄντας, καὶ ἀνεψιῶν παῖδας Ἁγνίᾳ πρὸς πατρὸς, ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ Στρατίου οἴκου, καὶ μηδὲν προσηκόντων, ὥστε κληρονομεῖν τῶν Ἁγνίου, ἀλλὰ πόρρω ἀπωτέρω ὄντων. περὶ τούτου τοίνυν ἐστὶν ὁ ἀγών. ἔτι δὲ σαφέστερον γνώσεσθε, ὦ ἄν-

95 δρες δικασταί, καὶ ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου, ὅτι Σόλων ὁ νομοθέτης σπουδάζει περὶ τοὺς οἰκείους. καὶ οὐ μόνον δίδωσι τὰ καταλειφθέντα, ἀλλὰ καὶ προστάγματα ποιεῖται τὰ δυσχερῆ ἅπαντα τοῖς προσήκουσι. λέγε τὸν νόμον. Νόμος.

Lex de funeribus.

Τὸν ἀποθανόντα προτίθεσθαι ἔνδον, ὅπως ἂν βούληται. ἐκφέρειν δὲ τὸν ἀπο-

96 θανόντα τῇ ὑστεραίᾳ, ᾗ ἂν προθῶνται, πρὶν ἥλιον ἐξέχειν. βαδίζειν δὲ τοὺς ἄνδρας πρόσθεν, ὅταν ἐκφέρωνται, τὰς δὲ γυναῖκας ὄπισθεν. γυναῖκα δὲ μὴ ἐξεῖναι εἰσιέναι εἰς τὰ τοῦ ἀποθανόντος, μηδ' ἀκολουθεῖν ἀποθανόντι, ὅταν εἰς τὰ σήματα ἄγηται, ἐντὸς ἑξήκοντ' ἐτῶν γεγονυῖαν, πλὴν ὅσαι ἐντὸς ἀνεψιαδῶν εἰσί. μηδ' εἰς

97 τὰ τοῦ ἀποθανόντος εἰσιέναι, ἐπειδὰν ἐξενεχθῇ ὁ νέκυς, γυναῖκα μηδεμίαν, πλὴν ὅσαι ἐντὸς ἀνεψιαδῶν εἰσίν. Οὐκ ἐᾷ εἰσιέναι οὗ ἂν ᾖ ὁ τετελευτηκὼς, οὐδεμίαν γυναῖκα ἄλλην, ἢ τὰς προσηκούσας μέχρι ἀνεψιότητος· καὶ πρὸς τὸ μνῆμα ἀκολουθεῖν τὰς αὐτὰς ταύτας. Φυλομάχη τοίνυν ἡ Πολέμωνος ἀδελφὴ, τοῦ πατρὸς τοῦ

ἁγνίου

καὶ ἔσονται · ἐπαγγελλέτω · βούληται · φυλομάχη

ἀγνίου, οὐκ ἀνεψιὰ τῷ ἀγνίᾳ, ἀλλὰ τηθίς· ἀδελφὴ γὰρ ἦν Πολέμωνος τοῦ πατρὸς 98 τοῦ ἀγνίου. εὐβουλίδης δὲ ὁ υἱὸς ταύτης τῆς γυναικός, ἀνεψιὸς ἦν πρὸς πατρὸς ἀγνίᾳ, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος. τοῦ δὲ εὐβουλίδου ἦν θυγάτηρ, ἡ τουτουὶ τοῦ παιδὸς μήτηρ. ταύτας κελεύει τὰς προσηκούσας, καὶ προσιέναι τῇ προθέσει τοῦ τετελευτηκότος, καὶ ἐπὶ τὸ μνῆμα ἀκολουθεῖν, οὐ τὴν μακαρτάτου μητέρα, οὐδὲ τὴν θεοπόμπου 99 γυναῖκα· οὐδὲ γὰρ προσήκουσιν ἀγνίᾳ αὗται. ἀλλ' ἡ μὲν ἐξ ἑτέρας φυλῆς ἀκαμαντίδος καὶ ἐξ ἑτέρου δήμου προσπαλτίοι, ἕως τὸ παράπαν οὐδ' ᾔσθοντο ὅτι ἦν τετελευτηκὼς ὁ ἀγνίας. ὑπεραισχυντοι δὲ οὗτοι κατασκευάζουσι πρᾶγμα, ὡς ἄρα δεῖ ἡμᾶς, καὶ τὰς γυναῖκας τὰς ἡμετέρας, τοῦ μὲν σώματος τοῦ ἀγνίου, ὅτι ἐτετελευτήκει, κληρονόμους εἶναι, καὶ ποιεῖν ἅπαντα τὰ νομιζόμενα, ὡς 100 προσήκοντας, καὶ γένει ὄντας ἐγγυτάτω· τὸν δὲ κλῆρον οἴεσθαι δεῖν ἔχειν τὸν ἀγνίου τοῦ τετελευτηκότος, μακάρτατον ἐκ τοῦ στρατίου ὄντα οἴκου, καὶ ἐκ τῆς ἀπολήξιδος τοῦ προσπαλτίου θυγατρὸς, μακαρτάτου δὲ ἀδελφῆς. ἀλλ' οὔτε δίκαιον, οὔθ' ὅσιον τοῦτ' ἐστὶν, ὦ ἄνδρες δικασταί. Ἀνάγνωθι δή μοι τὰ ἐκ τῆς μαντείας τῆς ἐκ δελ- 101 φῶν κομισθείσης παρὰ τοῦ θεοῦ, ἵν' αἰσθάνησθε, ὅτι ταὐτὰ λέγει περὶ τῶν προσηκόντων, τοῖς νόμοις τοῖς τοῦ σόλωνος. Μαντεία.

Ἀγαθῇ τύχῃ. ἐπερωτᾷ ὁ δῆμος ὁ ἀθηναίων, περὶ τοῦ σημείου τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ γενομένου, ὅ, τι ἂν δρῶσιν ἀθηναίοις, ἢ ὅτῳ θεῷ θύουσιν, ἢ εὐχομένοις εἴη ἐπὶ τὸ ἄ- 102 μεινον ἀπὸ τοῦ σημείου. συμφέρει ἀθηναίοις περὶ τοῦ σημείου τοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ γενομένου, θύοντας καλλιερεῖν διὶ ὑπάτῳ, ἀθηνᾷ ὑπάτῃ, ἡρακλεῖ, ἀπόλλωνι σωτῆρι. καὶ ἀποπέμπειν ἀμφικτύοσι περὶ τύχας ἀγαθάς. ἀπόλλωνι ἀγυιεῖ, λητοῖ, ἀρτέμιδι, καὶ τὰς ἀγυιὰς κνισῆν, καὶ κρατῆρας ἱστάμεν, καὶ χοροὺς καὶ στεφανηφορεῖν κατ- 103 τὰ πάτρια θεοῖς ὀλυμπίοις καὶ ὀλυμπίαις, πάντεσσι καὶ πάσαις, δεξιὰς καὶ ἀριστερὰς ἀνίσχοντας μνασιδωρεῖν, καὶ τὰ πατρῷα ἥρῳ ἀρχηγέτᾳ, οὗ ἐπώνυμοί ἐστε, θύειν καὶ δωροτελεῖν, καὶ τὰ πάτρια τοῖς ἀποφθιμένοις ἐνιχρούμενα ἀμοραιτελεῖν τοὺς ποθήκοντας κατὰ τὰ ἀγημένα. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ταὐτὰ λέγει ὅ, τε σό- 104 λων ἐν τοῖς νόμοις, καὶ θεὸς ἐν τῇ μαντείᾳ, κελεύων τοῖς κατοιχομένοις ποιεῖν τοὺς προσήκοντας ἐν ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις. ἀλλὰ τούτων οὐδὲν ἔμελε τῷ θεοπόμπῳ, οὐδὲ τῷ μακαρτάτῳ τουτῳί· ἀλλὰ τοῦτο μόνον τὰ μὴ προσήκοντα ἑαυτοῖς ἔχειν, καὶ ἐγκαλεῖν ὅτι πολὺν χρόνον ἐχόντων ἑαυτῶν τὸν κλῆρον, νυνὶ ἀγωνί- 105 ζονται. ἐγὼ δὲ ᾤμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν τἀλλότρια ἀδίκως ἔχοντα οὐκ ἐγκαλεῖν, εἰ πλείω χρόνον εἶχεν· ἀλλὰ χάριν εἰδέναι μὴ ἡμῖν, ἀλλὰ τῇ τύχῃ, ὅτι πολλαὶ καὶ ἀναγκαῖαι διατριβαὶ ἐγένοντο ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, ὥστε νυνὶ περὶ τούτων ἡμῖν ἀγωνίζεσθαι. οὗτοι μὲν οὖν τοιοῦτοί εἰσιν ἄνθρωποι, ὦ ἄνδρες 106 δικασταί, καὶ μέλει αὐτοῖς οὐδὲν, οὔτε τοῦ οἴκου ἐξερημουμένου τοῦ ἀγνίου, οὔτε τῶν ἄλλων, ὅσα παρανομοῦσιν. οἴεσθέ γε, ὦ ζεῦ καὶ θεοὶ, τὰ μὲν ἄλλα τί ἄν τις λέγοι περὶ τούτων; πολλὰ γὰρ ἂν εἴη λέγειν· ἓν δὲ μιαρώτατον, καὶ παρανομώτατον διαπεπραγμένοι εἰσί. καὶ μάλιστ' ἐνδεικνύμενοι, ὅτι οὐδὲν αὐτοῖς μέλει, πλὴν τοῦ 107 πλεονεκτεῖν· ὡς γὰρ ἔφθη ὁ θεόπομπος τὴν ἐπιδικασίαν ἡμῖν ποιησάμενος τοῦ κλήρου τοῦ ἀγνίου τὸν τρόπον τοῦτον, ὃν ὑμεῖς ἀκηκόατε, καὶ εὐθὺς ἐνεδείξατο, ὅτι τὰ οὐδὲν προσήκονθ' ἑαυτῷ ἔχειν ἐνόμιζεν· ὃ γὰρ ἦν πλείστου ἄξιον ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ ἀγνίου, καὶ ἐθαυμάζετο μάλιστα καὶ ὑπὸ τῶν προσχώρων, καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων ἀνθρώ- 108

ἰν

ἀποφθιμένοις

που, αἱ ἐλάαι, ταύτας ἐξώρυττον, καὶ ἐξεπρέμνιζον, πλέον ἢ χίλια στελέχη, ὅθεν ἔλαιον πολὺ ἐγίγνετο. ταύτας οὗτοι ἀπέδοντο ἐκπρεμνίσαντες, καὶ ἀργύριον ὑπέρπολυ ἔλαβον. καὶ ταῦτ' ἐποίουν οὗτοι ἐπιδίκου ὄντος τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου κατὰ τοὺς

109 νόμους, καθ' οὓς ὑπὲρ τὴν τουτουὶ μητέρα * προσεκαλέσαμεν. ὅτι δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ ἐξεπρέμνισαν οὗτοι τὰς ἐλάας ἐκ τῶν χωρίων, ὧν Ἁγνίας κατέλιπε, μάρτυρας ὑμῖν τούτων παρεξόμεθα τούς τε προσχώρους, καὶ τῶν ἄλλων, οὓς παρεκαλέσαμεν, ὅτε ἐμαρτυρόμεθα. λέγε τὴν μαρτυρίαν.

*προσεκαλέσαντο.

Μαρτυρία.

110 Μαρτυροῦσιν ἀκολουθῆσαι Ἀραφηνάδε παρακληθέντες ὑπὸ Σωσιθέου εἰς τοὺς Ἁγνίου ἀγρούς, ἐπεὶ Θεόπομπος ἐπεδικάσατο τοῦ κλήρου τοῦ Ἁγνίου, καὶ ἐπιδεικνύναι αὐτοῖς Σώσιθεον τὰς ἐλάας πρεμνιζομένας ἐκ τοῦ Ἁγνίου ἀγροῦ.

111 Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν τετελευτηκότα μόνον ὕβριζον ταῦτα διαπραττόμενοι, δεινὰ μὲν ἐποίουν, ἧττον δέ. νῦν δὲ καὶ εἰς ὅλην τὴν πόλιν ταυτὶ ὑβρίκασι, καὶ παρανενομήκασι. γνώσεσθε δὲ ἐπειδὰν τοῦ νόμου ἀκούσητε. Ἀναγίγνωσκε τὸν νόμον.

Νόμος.

112 Ἐάν τις ἐλάαν Ἀθήνησιν ἐξορύττῃ, ἐὰν μὴ εἰς ἱερὸν Ἀθηναίων δημόσιον, ἢ δημοτικόν, ἢ ἑαυτῷ χρῆσθαι μέχρι δυοῖν ἐλάαιν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, ἢ ἐπὶ ἀποθανόντα δέῃ χρήσασθαι, ὀφείλειν ἑκατὸν δραχμὰς τῷ δημοσίῳ τῆς ἐλάας ἑκάστης. τὸ δὲ ἐπιδέκατον τούτου τῆς θεοῦ εἶναι. ὀφειλέτω δὲ καὶ ἰδιώτῃ τῷ ἐπεξιόντι ἑκατὸν

113 δραχμὰς καθ' ἑκάστην ἐλάαν. τὰς δὲ δίκας εἶναι περὶ τούτων πρὸς τοὺς ἄρχοντας, ὧν ἕκαστοι δικασταί εἰσι. πρυτανεῖα δὲ τιθέτω ὁ διώκων τοῦ αὑτοῦ μέρους. ὅτου δ' ἂν καταγνωσθῇ, ἐγγραφόντων οἱ ἄρχοντες πρὸς οὓς ἂν ἡ δίκη τοῖς πράκτορσιν, ὃ τῷ δημοσίῳ γίγνεται, τοῖς ταμίαις τὸ τῆς θεοῦ. ἐὰν δὲ μὴ ἐγγράφωσιν, αὐτοὶ ὀφειλόντων.

εἰ

Lex de non caedendis oleis.

114 Ὁ μὲν νόμος οὕτως ἰσχυρός. ἐκεῖνο δ' ἐνθυμεῖσθε πρὸς ὑμᾶς αὐτούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τί ποτ' οἴεσθε ἡμᾶς πάσχειν ἐν τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ ὑπὸ τούτων, καὶ ὑπὸ τῆς ὕβρεως τῆς τούτων, ὅπου ὑμῶν, πόλεως τηλικαύτης, οὕτω καταπεφρονήκασι, καὶ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, καὶ ἃ διαρρήδην ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι μὴ ποιεῖν, οὗτοι

115 καταφρονητικῶς ἠκίσαντο τὰ χωρία, ἃ κατέλιπεν Ἁγνίας. ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύει μηδ' ἐκ τοῦ αὑτοῦ χωρίου τοῦ πατρῴου ταῦτα ποιεῖν. πολύ γε αὐτοῖς μέλει, ἢ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις πείθεσθαι, ἢ ὅπως μὴ ἐξερημωθῇ ὁ οἶκος ὁ Ἁγνίου. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, βούλομαι περὶ ἐμαυτοῦ εἰπεῖν πρὸς ὑμᾶς διὰ βραχέων, καὶ

116 ἐπιδεῖξαι ὅτι οὐχ ὁμοίως τούτοις ἐπιμελεῖσθαι ἐπεποιησάμην τοῦ οἴκου τοῦ Ἁγνίου, ὅπως μὴ ἐξερημωθήσεται. καὶ αὐτὸς γάρ εἰμι τοῦ γένους τοῦ Βουσέλου. Στράτωνος γὰρ τοῦ Βουσέλου υἱέος ἔλαβε τὴν θυγατέρα Καλλίστρατος, Εὐβουλίδου μὲν υἱὸς ὤν, Βουσέλου δ' υἱιδοῦς. καὶ ἐκ τῆς Στράτωνος θυγατριδῆς καὶ Καλλιστράτου τοῦ ἀδελφιδοῦ τοῦ

117 Στράτωνος ἐγένετο ἡ μήτηρ ἡ ἡμετέρα. ἐγὼ δ' ἐπεδικασάμην τῆς μητρός. καὶ ἐγένοντό μοι υἱεῖς μὲν τέτταρες, θυγάτηρ δὲ μία. τὰ ὀνόματα ἐθέμην τούτοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῷ μὲν πρεσβυτάτῳ, τὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμαυτοῦ ὄνομα, Σωσίαν, ὥσπερ καὶ δίκαιόν ἐστι. καὶ ἀπέδωκα τῷ πρεσβυτάτῳ τοῦτο τοὔνομα. τῷ δὲ μετὰ τὸν

118 πρεσβύτατον γενομένῳ, τούτῳ ἐθέμην Εὐβουλίδην, ὅπερ ἦν ὄνομα τῷ πατρὶ τῷ τῆς μητρὸς τοῦ παιδὸς τούτου. τῷ δὲ μετὰ τοῦτον, Μενεσθέα ἐθέμην. καὶ γὰρ ὁ Μενεσθεὺς οἰκεῖος ἦν τῆς ἐμῆς γυναικός. τῷ δὲ νεωτάτῳ ἐθέμην ὄνομα Καλλίστρατον,

ἥν

ὃ ἦν ὄνομα τῷ πατρὶ τῆς ἐμῆς μητρός. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὴν θυγατέρ' ἔδωκα οὐδαμόσε ἔξω, ἀλλὰ τῷ ἀδελφιδῷ τῷ ἐμαυτοῦ, ὅπως, ἐὰν ὑγιαίνωσι, 119 καὶ οἱ ἐκ τούτων, ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους ὦσιν ἁγνίᾳ. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον διῴκησα, ὅπως ἂν μάλιστα διασώζωνται οἱ οἶκοι οἱ ἀπὸ τοῦ βουσίλου. τουτουσὶ δ' ἐξετάσομεν πάλιν. καὶ πρῶτον μὲν τὸν νόμον τουτονὶ ἀνάγνωθι.

Νόμος. 120

Ο ἄρχων ἐπιμελείσθω τῶν ὀρφανῶν, καὶ τῶν ἐπικλήρων, καὶ τῶν οἴκων τῶν ἐξερημουμένων, καὶ τῶν γυναικῶν, ὅσαι μένουσιν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ἀνδρῶν τῶν τεθνηκότων φάσκουσαι κυεῖν, τούτων ἐπιμελείσθω. καὶ μὴ ἐάτω ὑβρίζειν, ἢ ποιεῖν τι παράνομον. κύριος ἔστω ἐπιβάλλειν κατὰ τὸ τέλος. ἐὰν δὲ μείζονος ζημίας δοκῇ ἄξιος 121 εἶναι, *προσκαλεσάμενος πρόπεμπτα, καὶ τίμημα ἐπιγραψάμενος ὅ, τι ἂν δοκῇ αὐτῷ, εἰσαγαγέτω εἰς τὴν ἡλιαίαν. ἐὰν δ' ἁλῷ, τιμάτω ἡ ἡλιαία περὶ τοῦ ἁλόντος ὅ, τι χρὴ αὐτὸν παθεῖν, ἢ ἀποτίσαι. Πῶς ἂν οὖν μᾶλλον ἐξερημώσειεν ἄνθρωποι οἴκους, ἢ εἴ τινες τοὺς γένει ὄντας ἐγγυτάτω ἁγνίᾳ, τούτους ἐξελαύνοιεν, ἐξ ἑ- 122 *τέρου οἴκου ὄντες τοῦ στρατίου, καὶ πάλιν εἰ τὸν μὲν κλῆρον ἀξιοῖεν ἔχειν τὸν ἁγνίου, ὡς γένει προσήκοντες· τὸ δ' ὄνομά ἐστιν αὐτῷ μὴ ὅτι ἐκ τοῦ ἁγνίου οἴκου, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τοῦ στρατίου ἐστὶ τοῦ ἑαυτοῦ προγόνου, ἀλλ' οὐδ' ἐκ τῶν ἄλλων ἀπογόνων τῶν βουσίλου τοσούτων γενομένων, οὐδεὶς ἔχει τὸ ὄνομα. ἀλλὰ πόθεν δή ἐστι τὸ ὄνομα 123 ὁ μακάρτατος; ἐκ τῶν πρὸς μητρός· εἰσεποιήθη γὰρ οὗτος εἰς τὸν οἶκον τὸν μακαρτάτου τοῦ προσπαλτίου, ἀδελφοῦ ὄντος τῆς μητρὸς τῆς τούτου. καὶ ἔχει καὶ ἐκείνου *τὸν οἶκον. καὶ οὕτως ἐστὶν ὑβριστής, ὥστε γενομένου αὐτῷ υἱέος, τοῦτον μὲν εἰσαγαγεῖν εἰς τὸν οἶκον τὸν ἁγνίου, υἱὸν τῷ ἁγνίᾳ ἐπιλαθόμενος· καὶ τοῦτ' ἔχων τὸν κλῆρον τὸν 124 ἁγνίου, καὶ φάσκων πρὸς ἀνδρῶν αὐτῷ προσήκειν. τὸν δὲ τὸν υἱὸν τὸν γενόμενον τῷ μακαρτάτῳ εἰσπεποίηκε τῷ πρὸς μητρὸς εἰς τοὺς προσπαλτίους· τὸν δὲ ἁγνίου οἶκον, εἴασεν ἔρημον εἶναι τὸ τούτου μέρος. φησὶ δὲ τὸν πατέρα τὸν ἑαυτοῦ θεόπομπον προσήκειν ἁγνίᾳ. ὁ δὲ νόμος κελεύει ὁ τοῦ Σόλωνος κρατεῖν τοὺς ἄρρενας 125 καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων. οὗτος δ' οὑτωσὶ ῥᾳδίως κατεφρόνησε καὶ τῶν νόμων, καὶ *τοῦ ἁγνίου, καὶ εἰσεποίησε τὸν υἱὸν εἰς τὸν οἶκον τὸν πρὸς μητρός. πῶς ἂν γένοιντο τούτων ἄνθρωποι παρανομώτεροι, ἢ βιαιότεροι; οὐ τοίνυν ταῦτα μόνον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ καὶ μνήματος ὄντος κοινοῦ ἅπασι τοῖς ἀπὸ τοῦ βουσίλου γενομένοις, 126 καὶ καλεῖται τὸ μνῆμα βουσιλιδῶν, πολὺς τόπος περιβεβλημένος, ὥσπερ οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον· ἐν τούτῳ τῷ μνήματι, οἱ μὲν ἄλλοι πάντες οἱ ἀπὸ τοῦ βουσίλου γενόμενοι κεῖνται, καὶ ὁ ἁγνίας, καὶ εὐβουλίδης, καὶ ὁ πολέμων, καὶ οἱ ἄλλοι πάντες τοσοῦτοι ὄντες συγγενεῖς, οἱ ἀπὸ τοῦ βουσίλου ἅπαντες· οὗτοι κοινωνοῦσι τοῦ μνήματος 127 τούτου. ὁ δὲ τουτουὶ πατὴρ μακαρτάτου, καὶ ὁ τούτου πάππος, οὐ κεκοινωνήκασι τοῦ *μνήματος τούτου, ἀλλ' αὐτοῖς ἴδιᾳ ἐποιήσαντο μνῆμα ἄποθεν τοῦ βουσιλιδῶν μνήματος. δοκοῦσιν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσήκειν τι τῷ οἴκῳ τῷ ἁγνίου, πλὴν τοῦ ἔχειν ἁρπάσαντες τὰ μὴ προσήκοντα; εἰ δ' ἐξερημωθήσεται καὶ ἀνώνυμος ἔσται ὁ 128 οἶκος ὁ ἁγνίου, καὶ ὁ εὐβουλίδου τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ ἁγνίου, οὐδὲ κατὰ τὸ ἐλάχιστον πώποτ' αὐτοῖς ἐμέλησεν. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθῶ μὲν ὡς οἷός τ' εἰμὶ, μάλιστα μὲν τοῖς τετελευτηκόσιν ἐκείνοις. οὐ πάνυ δ' ἐστὶ ῥᾴδιον ταῖς τούτου παρασκευαῖς ἀνταγωνίζεσθαι. παραδίδωμι οὖν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν παῖδα τουτονὶ ἐπιμελη- 129

*προσκαλεσάμενος
*ἀπ' ἑτ.
*ὢν
*εἰσεποίησε
*ἄποθεν

θεῖναι, ὅπως ὑμῖν δικαιότατα δοκεῖ εἶναι. οὗτος εἰσπεποίηται εἰς τὸν οἶκον τὸν Εὐβουλίδου. καὶ εἰσῆκται εἰς τοὺς φράτορας οὐκ εἰς τοὺς ἐμούς, ἀλλ' εἰς τοὺς Εὐβουλίδου, καὶ Ἁγνίου καὶ Μακαρτάτου τουτουί. καὶ ὅτε εἰσήγετο, οἱ μὲν ἄλλοι φράτορες κρύβδην ἔφερον τὴν ψῆφον. οὑτοσὶ δὲ Μακάρτατος φανερῶς τὴν ψῆφον ἐψηφίσατο ὀρθῶς εἰσάγεσθαι Εὐβουλίδῃ υἱὸν τὸν παῖδα τουτονί, οὐκ ἐθελήσας ἅψασθαι τοῦ ἱερείου, οὐδ' ἀπαγαγεῖν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ ὑπεύθυνον αὑτὸν ποιήσας. ἀλλὰ καὶ τὴν μερίδα τῶν κρεῶν ᾤχετο λαβὼν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς τουτουί, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι φράτορες. νομίζετε δὴ τὸν παῖδα τουτονί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἱκετηρίαν ὑμῖν προκεῖσθαι ὑπὲρ τῶν τετελευτηκότων Ἁγνίου καὶ Εὐβουλίδου, καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀπὸ τοῦ Ἁγνίου, καὶ ἱκετεύειν αὐτοὺς ὑμᾶς τοὺς δικαστάς, ὅπως μὴ ἐξερημωθήσεται αὐτῶν ὁ οἶκος ὑπὸ τῶν μιαρῶν τούτων θηρίων, οἵ εἰσιν ἐκ τοῦ Στρατίου οἴκου· ἐκ δὲ τοῦ Ἁγνίου οὐδεπώποτ' ἐγένοντο· μηδ' * ἐπιτρέψητε τούτοις ἔχειν τὰ μὴ προσήκοντα, ἀλλ' ἀποδοῦναι * ἀναγκάσατε εἰς τὸν Ἁγνίου οἶκον τοῖς προσήκουσι τοῖς Ἁγνίου. ἐγὼ μὲν οὖν ἐκείνοις τε βοηθῶ τοῖς τετελευτηκόσι, καὶ τοῖς νόμοις, τοῖς περὶ τούτων κειμένοις. δέομαι δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω, καὶ ἀντιβολῶ μὴ περιίδητε μήτε τὸν παῖδα τουτονὶ ὑβρισθέντα ὑπὸ τούτων, μήτε τοὺς προγόνους τούτου ἔτι μᾶλλον καταφρονουμένους, οἳ νῦν καταπεφρόνηνται, ἐὰν διαπράξωνται οὗτοι, ἃ βούλονται· ἀλλὰ τοῖς τε νόμοις βοηθεῖτε, καὶ τῶν τετελευτηκότων ἐπιμελήθητε, ὅπως μὴ ἐξερημωθῇ αὐτῶν ὁ οἶκος. καὶ ταῦτα ποιοῦντες, τά τε δίκαια ψηφιεῖσθε, καὶ τὰ εὔορκα, καὶ τὰ ὑμῖν αὐτοῖς συμφέροντα.

(Margin, line numbers: 130, 131, 132, 133)

(Margin notes: * ἐπιτρέψατε · * ἀναγκάσατε)

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΛΕΩΧΑΡΗΝ περὶ τοῦ κλήρου λόγου.

Ἀρχιάδου τελευτήσαντος ἄπαιδος, Λεωκράτης κατέσχε τὸν κλῆρον, συγγενὴς μὲν ὢν αὐτῷ, καὶ εἰσπεποιῆσθαι λέγων ὑπὸ Ἀρχιάδου· καὶ μέχρι μέν τινος, αὐτὸς κατεῖχεν, ὕστερον τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ Λεώστρατον ποιήσας αὐτὸν υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ, ἐξίστατο τοῦ οἴκου, καὶ εἰς τὸν οἰκεῖον ἀνεχώρησεν, ὡς ἄδειαν διδόντος τούτῳ τοῦ νόμου. ὕστερον δ' οὗτος ὁ Λεώστρατος, καὶ * αὐτὸς καταλιπὼν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Ἀρχιάδου παῖδα Λεωκράτην καλούμενον, ἐπανῆλθεν αὐτὸς εἰς τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ φύσει πατρός. ὁ μὲν δὴ Λεωκράτης ὁ τελευταῖος εἰσποιηθεὶς τῷ Ἀρχιάδῃ, τέθνηκεν ἄπαις. προσεληλυθὼς δὲ τῷ κλήρῳ Ἀριστόδημος, λέγων ἐγγύτατα τοῦ γένους εἶναι τῷ Ἀρχιάδῃ, οὗπερ ἦν ὁ κλῆρος ἐξ ἀρχῆς. καὶ δὴ ἐναντίον τῷ Λεωκράτει τῷ τελευταίῳ τῶν εἰσποιηθέντων. Λεωχάρης δὲ ὁ ἀδελφὸς τοῦ τεθνηκότος, ἀμφισβητεῖ τοῦ κλήρου * τὸν ἀδελφὸν ἰσχυριζόμενος ποιεῖσθαι, ὡς υἱὸς ποιητὸς ὢν τοῦ Λεωκράτους, φάσκων δὲ εἶναι καὶ συγγενὴς Ἀρχιάδου. ὁ δὲ ὑπὲρ Ἀριστοδήμου λέγων, ἐπιδείκνυσι τὴν μὲν τοῦ γένους ἀγχιστείαν Ἀριστοδήμῳ διδοῦσαν τὸν κλῆρον· τὴν δὲ ποίησιν παράνομον οὖσαν· οὐ γὰρ ζῶν, φησίν, ὁ Λεωκράτης ἐποιήσατο παῖδα τὸν Λεωχάρην, καθάπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ἐκείνου τελευτὴν ἐπ' ἀποστερήσει τῆς οὐσίας παρὰ τοὺς νόμους ὁ εἰσποιήσας γέγονεν. λέγει δὲ τὸν λόγον ὁ τοῦ Ἀριστοδήμου υἱός.

(Margin notes: * αὐτῷ · * τὸν ἀδελφὸν)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΛΕΩΧΑΡΗΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΛΗΡΟΥ ΛΟΓΟΣ.

1 Αἴτιος μέν ἐστι Λεωχάρης οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦ καὶ αὐτὸν κρίνεσθαι, καὶ ἐμὲ νεώτερον ὄντα λέγειν ἐν ὑμῖν, ἀξιῶν κληρονομεῖν ὧν οὐ προσήκει αὐτῷ, καὶ ὑπὲρ τούτων ψευδῆ διαμαρτυρίαν πρὸς τῷ ἄρχοντι ποιησάμενος· ἡμῖν μὲν γὰρ ἀ-
2 ναγκαῖον ἦν, τοῦ νόμου τὰς ἀγχιστείας * ἐγγυτάτω γένους ἀποδιδόντος οὖσιν οἰκείοις, Ἀρχιάδου τοῦ ἐξ ἀρχῆς καταλιπόντος τὸν κλῆρον, μήτε τὸν

(Margin note: * τοῖς ἐγ-)

οἶκον ἐξερημωθέντα τὸν ἐκείνου περιϊδεῖν, μήτε τῆς οὐσίας ἑτέρους κληρονομή-
σαντας, οἷς οὐδ᾽ ὁτιοῦν προσήκει. οὑτοσὶ δὲ οὔτε γένει τοῦ τετελευτηκότος ὑὸς
ὤν, οὔτ᾽ εἰσποιηθεὶς κατὰ τοὺς νόμους, ὡς ἐγὼ δείξω, διαμεμαρτύρηκεν οὕτω τὰ 3
ψευδῆ περιφανῶς, ἀφαιρούμενος ἡμῶν τὴν κληρονομίαν. δέομαι δ᾽ ὑμῶν, ὦ
ἄνδρες δικασταὶ, βοηθῆσαι* τῷ γε πατρὶ τούτῳ, καὶ ἐμοὶ, ἐὰν λέγωμεν τὰ δί-
καια, καὶ μὴ περιϊδεῖν πένητας ἀνθρώπους, καὶ ἀσθενεῖς, καὶ καταστασιασθέν-
τας ὑπὸ παρατάξεως ἀδίκου. ἡμεῖς μὲν γὰρ ταῖς ἀληθείαις πιστεύοντες, εἰσ- 4
εληλύθαμεν, καὶ ἀγαπῶντες ἄν τις ἡμᾶς ἐᾷ τῶν νόμων τυγχάνειν. οὗτοι δὲ τῇ
παρασκευῇ καὶ τοῖς ἀναλώμασιν ἰσχυριζόμενοι διατετελέκασιν. εἰκότως, οἶ-
μαι. ἐκ γὰρ τῶν ἀλλοτρίων ῥᾳδίως ἀναλίσκουσιν, ὥστε καὶ τοὺς συνεργοῦν-
τας ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ τοὺς μαρτυροῦντας τὰ ψευδῆ, πολλοὺς πεποίηνται. ὁ δὲ 5
πατὴρ οὑτοσὶ. εἰρήσεται γάρ. ἅμα τῆς πενίας, ὡς ὑμεῖς ἅπαντες ἴστε, καὶ τῆς ἰδιώ-
της εἶναι φανερὰς ἔχων τὰς μαρτυρίας, ἀγωνίζεται. διατελεῖ γὰρ ἐν πειραιεῖ κη-
ρύττων. τοῦτο δ᾽ ἐστὶν οὐ μόνον ἀπορίας ἀνθρωπίνης τεκμήριον, ἀλλὰ καὶ ἀσχο-
λίας τῆς ἐπὶ τὸ πραγματεύεσθαι. ἀνάγκη γὰρ ἡμερεύειν ἐν τῇ ἀγορᾷ τὸν τοιοῦ- 6
τον. ἃ δεῖ λογιζομένους ἐνθυμεῖσθαι, ὅτι εἰ μὴ τῷ δικαίῳ ἐπιστεύομεν, οὐκ ἄν
ποτε εἰσήλθομεν εἰς ὑμᾶς. περὶ μὲν οὖν τῶν τοιούτων, καὶ προϊόντος τοῦ λόγου
σαφέστερον ἀκούσεσθε. ὑπὲρ αὐτῆς δὲ τῆς διαμαρτυρίας, καὶ τοῦ ἀγῶνος, ἤδη
νομίζω δεῖν διδάσκειν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐκ τῆς μαρτυρίας αὐτῆς 7
λεωχάρης ἔμελλεν ἀπολογούμενος δείξειν, ὡς ἔστι γνήσιος ἀρχιάδου, οὐδὲν ἂν
ἔδει πολλῶν λόγων. οὐδ᾽ ἄνωθεν ἡμᾶς ἐξετάζειν τὸ γένος τὸ ἡμέτερον. ἐπει-
δὴ δὲ τὰ μὲν διαμεμαρτυρημένα ἕτερον τρόπον ἔχει. ὁ δὲ πολὺς τοῦ λόγου του-
τοισὶ ἔσται, ὡς εἰσποιηθέντες, καὶ κατὰ τὴν ἀγχιστείαν γνήσιοι ὄντες, δικαίως ἂν 8
τῆς οὐσίας κληρονομοῖεν, ἀναγκαῖον, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, διὰ ταῦτα μικρῷ ἄ-
νωθεν τὰ περὶ τοῦ γένους ὑμῖν διεξελθεῖν. ἐὰν γὰρ τοῦτο σαφῶς μάθητε, οὐ μὴ
παρακρουσθῆτε ὑπ᾽ αὐτῶν τῷ λόγῳ. ἔστι γὰρ ὁ μὲν ἀγὼν οὑτοσὶ, κλήρου διά-
δικασία. ἀμφισβητεῖται δὲ παρὰ μὲν ἡμῶν, κατὰ γένος ἡ ἀγχιστεία. παρὰ δὲ 9
τούτων, κατὰ ποίησιν. ὁμολογοῦμεν δ᾽ ἐναντίον ὑμῶν, δεῖν τὰς ποιήσεις κυρίας
εἶναι, ὅσαι ἂν κατὰ τοὺς νόμους δικαίως γίνωνται. ὥστε ταύτας τὰς ὑποθέσεις με-
μνημένοι, ἂν δείξωσιν ὑμῖν διδόντας τοὺς νόμους αὐτοῖς ἃ διαμεμαρτυρήκασι,
ψηφίσασθε αὐτοῖς τὸν κλῆρον. καὶ ἐὰν μὲν ἐκ τῶν νόμων μὴ ὑπάρχῃ, δίκαια 10
δὲ καὶ φιλάνθρωπα φαίνωνται λέγοντες, καὶ ὅμως συγχωροῦμεν. ἵνα δὲ εἰδῆ-
τε, ὅτι κατὰ γένος ἐγγύτατα ὄντες, οὐ μόνον τούτῳ ἐνισχυριζόμεθα, ἀλλὰ καὶ
τοῖς ἄλλοις ἅπασι, πρῶτον μὲν ὑμᾶς ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ γένους διδάξομεν, ὅθεν
ἐστὶν ὁ κλῆρος. νομίζω γὰρ, ἂν τούτῳ τῷ μέρει τοῦ ἀγῶνος σαφῶς παρακολου- 11
θήσητε, καὶ τῶν ἄλλων ὑμᾶς οὐδενὸς ἀπολειφθήσεσθαι. τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄν-
δρες δικασταὶ, γίνονται εὐθυμάχῳ τῷ ὀτρυνεῖ, ὑεῖς τρεῖς, μειδυλίδης, καὶ ἄρχιπ-
πος, καὶ ἀρχιάδης, καὶ θυγάτηρ ᾗ ὄνομα ἦν ἀρχιδίκη. τελευτήσαντος δὲ τοῦ
πατρὸς αὐτοῖς, τὴν μὲν ἀρχιδίκην ἐκδιδόασι λεωκράτει ἐλευσινίῳ. αὐτῶν δὲ 12
τριῶν ὄντων, ὁ μὲν ἄρχιππος τριηραρχῶν ἐτελεύτησε τὸν βίον ἐν μηθύμνῃ. ὁ
δὲ μειδυλίδης, οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον, γαμεῖ μνησιμάχην, λυσίππου τοῦ κρι-
ωέως θυγατέρα. καὶ γίνεται αὐτῷ θυγάτηρ, ᾗ ὄνομα κλειτομάχη. ταύτῃ ἠβουλήθη μὲν

* [illegible]

* κρισίως

13 ἐκεῖνος ἄγαμος ὢν τῷ ἀδελφῷ ὄντι τῷ ἑαυτοῦ ἐκδοῦναι. ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀρχιάδης οὐκ ἔφη προαιρεῖσθαι γαμεῖν, ἀλλὰ καὶ τὴν οὐσίαν ἀνέμητον διὰ ταῦτα συγχωρήσας εἶναι, ᾤκει καθ' αὑτὸν ἐν τῇ Σαλαμῖνι· οὕτως ἤδη ὁ Μειδυλίδης ἐκδίδωσι τὴν αὑτοῦ θυγατέρα Ἀριστοτέλει Παλληνεῖ, τῷ πάππῳ τῷ ἐμῷ. καὶ γίγνονται ἐξ
14 αὐτοῦ υἱεῖς τρεῖς· Ἀριστόδημός τε οὑτοσὶ ὁ πατὴρ ὁ ἐμός, καὶ Ἀβρώνιχος ὁ θεῖος, καὶ Μειδυλίδης· ὃς νῦν τετελευτηκὼς τυγχάνει. καὶ ἡ μὲν τοῦ γένους ἀγχιστεία τοῦ ἡμετέρου, ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ κλῆρος, σχεδὸν οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί· Ἀρχιάδῃ γὰρ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἦμεν γένει ἐγγυτάτω· καὶ κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἀξιοῦντες τῆς
15 ἐκείνου οὐσίας κληρονομεῖν, καὶ τὸ γένος μὴ προειδεῖν ἐξηρημένον, ἐλάχομεν πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ κλήρου. οὗτοι δὲ ἔχοντες οὐ δικαίως τὰ χρήματα, διαμεμαρτυρήκασι νυνί· τὸ μὲν ὅλον ἰσχυριζόμενοι ° ποιήσει, φάσκοντες δὲ καὶ συγγενεῖς εἶναι. [° ποιήσει] περὶ μὲν οὖν ταύτης τῆς εἰσποιήσεως ὃν τρόπον ἔχει, ὕστερον ὑμᾶς διδά-
16 ξομεν. περὶ δὲ τοῦ γένους ὡς οὐκ εἰσὶν ἡμῶν ἐγγυτέρω, τοῦτο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. οὐ μὲν οὖν ὁμολογεῖται, τὸ κρατεῖν τῶν κληρονόμων τοὺς ἄρρενας, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων· ἁπλῶς γὰρ τοῖς ἐγγυτάτω πρὸς ἀνδρῶν, ὅταν μὴ παῖδες ὦσιν, ὁ νόμος τὰς κληρονομίας ἀποδίδωσιν· οὗτοι δ' ἐσμὲν ἡμεῖς. ἄπαις μὲν γὰρ ὁ Ἀρχιάδης ὁμο-
17 λογεῖται τετελευτηκέναι, τούτῳ δὲ πρὸς ἀνδρῶν ἡμεῖς ἐσμὲν ἐγγυτάτω. πρὸς δὲ, καὶ ἐκ γυναικῶν οἱ αὐτοὶ οὗτοι· ὁ γὰρ Μειδυλίδης, ἀδελφὸς ἦν τοῦ Ἀρχιάδου. τοῦ δὲ Μειδυλίδου θυγάτηρ, ἡ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς μήτηρ. ὥστε γίγνεται Ἀρχιάδης, ὑπὲρ οὗ τοῦ κλήρου τὴν ἐπιδικασίαν ποιούμεθα νυνί, θεῖος τῇ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς
18 μητρὶ, ἐκ πατραδέλφων, πρὸς ἀνδρῶν ἔχων τὴν συγγένειαν ταύτην, καὶ οὐ πρὸς γυναικῶν. Λεώστρατος δὲ οὑτοσί, γένει τε ἀπωτέρω ἐστὶ, καὶ πρὸς γυναικῶν οἰκεῖος Ἀρχιάδῃ. ἡ γὰρ τοῦ Λεωστράτου μήτηρ τουτὶ τοῦ πατρὸς, ἀδελφὴ ἦν τῷ Ἀρχιάδῃ ἐκείνῳ, καὶ τῷ Μειδυλίδῃ, ἀφ' ὧν ἡμεῖς ὄντες, ἀξιοῦμεν τῆς κληρο-
19 νομίας τυχεῖν. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ γένος ἡμῶν ὅτι οὕτως ἔχει, ὥσπερ καὶ λέγομεν, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας· ἔπειτα μετὰ ταῦτα τὸν νόμον αὐτὸν, τοῖς τε γένεσι καὶ τοῖς ἐγγυτάτω πρὸς ἀνδρῶν τὰς κληρονομίας ἀποδιδόντα· τὰ γὰρ κεφάλαια τοῦ ἀγῶνος, καὶ ὑπὲρ ὧν ὀμωμοκότες οἴσετε τὴν ψῆφον,
20 σχεδόν τι ταῦτ' ἐστί. Καί μοι κάλει τούς τε μάρτυρας δεῦρο, καὶ τὸν νόμον ἀναγίγνωσκε.

Μάρτυρες. Νόμος.

Τὰ μὲν τοίνυν περὶ τὸ γένος τό, τε τούτων, καὶ τὸ ἡμέτερον, οὕτως ° ἔχει, ὦ ἄν-
21 δρες δικασταί. [° ἔχει] ὥστε τοὺς ἐπιδεδειχότας ἐξ αὐτῶν τῶν μαρτυριῶν, ὡς εἰσὶ γένει ἐγγυτέρω, προσήκει κληρονομεῖν, καὶ μὴ διὰ τὴν τοῦ μαρτυρήσαντος ἀπόνοιαν, κρείττω τῶν ὑμετέρων νομίμων γίγνεσθαι. καὶ γὰρ εἰ τῇ ποιήσει ἰσχυρίζονται, ° ἦν, ὡς [° ἦν] ἐγένετο, ἡμεῖς δείξομεν· τετελευτηκότος δὲ τοῦ εἰσποιηθέντος δήπου παιδός, καὶ τοῦ
22 οἴκου μέχρι τῆς ἡμετέρας λήξεως ἐξηρημωμένου, πῶς οὐ προσήκει τοὺς ἐγγυτάτω γένει ὄντας, τούτους τὴν κληρονομίαν κομίσασθαι; καὶ ὑμᾶς μὴ τοῖς δυναμένοις ἄριστα παρασκευάσασθαι, ἀλλὰ τοῖς ἀδικουμένοις τῶν πολιτῶν βοηθεῖν. εἰ μὲν γὰρ ἐφ' ἡμῖν ἦν, ὥστε δεῖξαι τὰ περὶ τοῦ γένους καὶ τῆς διαμαρτυρίας
23 αὐτῆς, καταβῆναι, καὶ μηδενὸς ἔτι πλείονος λόγου προσδεῖσθαι, σχεδὸν ἂν τὴν εἰρημένην, οὐκ ἂν ἠνωχλοῦμεν τὰ πλείω. ἐπειδὴ δὲ οὗτοι τοῖς μὲν νόμοις οὐκ ἰσχυ-

ἐξίζονται, τῷ δὲ προειληφέναι τι τῶν πραγμάτων ἐκ τοῦ ἄνωθεν χρόνου, καὶ τῷ ἐμβεβατευκέναι εἰς τὴν οὐσίαν, τούτοις τεκμηρίοις χρώμενοι, φήσουσι κληρονομεῖν· ἀναγκαῖον ἴσως ἐστὶ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν, καὶ δεῖξαι τούτους πάντων ἀνθρώπων βιαιοτάτους ὄντας. 24 τὸ γὰρ ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐκδιδόασι τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτῶν ὁ Μειδυλίδης καὶ ὁ Ἀρχιάδης Λεωστράτῳ Ἐλευσινίῳ. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐκ θυγατρὸς τῆς ἐκδοθείσης ἀδελφῆς ταύτης αὐτοῖν, γίγνεται Λεωκράτης ὁ πατὴρ Λεωστράτου τουτουΐ. σκέψασθε ὡς πολλοστὸς εἰς τὴν τοῦ Ἀρχιάδου 25 συγγένειαν προσήκων, ὑπὲρ οὗ τὴν διαμαρτυρίαν πεποίηται. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ὁ μὲν Ἀρχιάδης, οὐκ ἔγημεν, ὁ δὲ Μειδυλίδης ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, πάππος δὲ τουτουΐ, ἔγημε. καὶ οὐδέπω τὴν οὐσίαν ἐνέμοντο· ἀλλ' ἑκάτερος εἶχε τὰ ἱκανά, ὁ μὲν Μειδυλίδης, ἐν τῷ ἄστει διέμενεν· ὁ δὲ Ἀρχιάδης, ἐν Σαλαμῖνι ᾤκει. 26 οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον ἀποδημίας τινὸς εἰς τὴν ὑπερορίαν συμβάσης τῷ Μειδυλίδῃ τῷ πάππῳ τῷ τοῦ πατρός, ἠρρώστησεν ὁ Ἀρχιάδης, καὶ τελευτᾷ τὸν βίον ἀπόντος τοῦ Μειδυλίδου, ἄγαμος ὤν. τί τούτου σημεῖον; λουτροφόρος ἐφέστηκεν ἐπὶ τῷ τοῦ Ἀρχιάδου τάφῳ. ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ, ἔχων τὴν τῆς συγγενείας τῆς 27 πρὸς γυναικὸς πρόφασιν, Λεωκράτης ὁ τουτουΐ πατὴρ Λεωστράτου, εἰσποιεῖ αὑτὸν υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ. καὶ ἐνεβάτευσεν οὕτως εἰς τὴν οὐσίαν, ὡς ὑπ' ἐκείνου ζῶντος ἔτι εἰσποιηθείς. ἀφικόμενος δὲ ὁ Μειδυλίδης, ἠγανάκτει τε τῷ γεγενημένῳ, καὶ οἷός τ' ἦν ἐπεξιέναι τῷ Λεωκράτει. πειθόντων δὲ τῶν οἰκείων, καὶ δεομένων ἐᾶν 28 ἐν τῷ οἴκῳ εἶναι τὸν Λεωκράτην υἱὸν εἰσποιητὸν τῷ Ἀρχιάδῃ, συνεχώρησεν ὁ Μειδυλίδης, οὐχ ἡττηθεὶς ἐν δικαστηρίῳ· ἀλλὰ τὸ μὲν ὅλον, ὑπὸ τούτων ἀπατηθείς· ἔπειτα μέντοι καὶ τοῖς οἰκείοις πειθόμενος. καὶ ὁ Μειδυλίδης ταῦτα πράξας, τελευτᾷ τὸν βίον. ὁ δὲ Λεωκράτης, εἶχε τὴν τοῦ Ἀρχιάδου οὐσίαν, καὶ ἐκληρονόμει πολλὰ ἔτη, ὡς ἂν ἐκείνου υἱὸς ποιητός. 29 ἡμεῖς δὲ διὰ τὸ τὸν Μειδυλίδην ταῦτα συγχωρῆσαι, ἡσυχίαν εἴχομεν. χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ πολλῷ· τοῖς γὰρ μετὰ ταῦτα λόγοις ἤδη σφόδρα τὸν νοῦν προσέχετε, ὦ ἄνδρες δικασταί· ὁ γὰρ Λεωκράτης ὁ εἰσποιητὸς γενόμενος τῷ Ἀρχιάδῃ, ἐγκαταλιπὼν τουτονὶ Λεώστρατον ἐν τῷ οἴκῳ υἱὸν γνήσιον, ἐπανῆλθεν αὐτὸς εἰς τοὺς Ἐλευσινίους, ὅθεν ἦν τὸ ἐξ ἀρχῆς. 30 καὶ οὐδ' ἐν τούτῳ οὐδέπω ἡμεῖς οὐδὲν τῶν πραγμάτων περὶ τὸν κλῆρον ἐκινοῦμεν, ἀλλ' ἐμένομεν ἐπὶ τῶν αὐτῶν. πάλιν τοίνυν ὁ Λεώστρατος αὐτὸς οὑτοσὶ εἰσποιητὸς ὢν υἱός, καὶ ἐγκαταλειφθεὶς ἐν τῷ τοῦ Ἀρχιάδου οἴκῳ, ἐπανέρχεται, ὥσπερ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἐπὶ τοὺς Ἐλευσινίους, ἐγκαταλιπὼν υἱὸν γνήσιον, καὶ διὰ τούτων τῶν σωμάτων, 31 κυρίαν τὴν ἐξ ἀρχῆς ποίησιν παρὰ τοὺς νόμους καθιστάς· πῶς γὰρ οὐ παρὰ τοὺς νόμους, ὁπότ' εἰσποιητὸς αὐτὸς ὤν, εἰσποιητοὺς υἱεῖς ἐγκαταλιπὼν ἐπανῄει; καὶ τοῦτο διατετέλεκε ποιῶν μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας· καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου, 32 τὴν κληρονομίαν ἡμῶν ἀποστερήσειν οἴονται, ἐνεργαζόμενοι μὲν καὶ ἐμπαιδοτροφούμενοι τῇ τοῦ Ἀρχιάδου οὐσίᾳ· ἐπανιόντες δὲ ἐπὶ τὴν πατρῴαν οὐσίαν ἐκεῖθεν ἀεί, κἀκείνην μὲν ἀκέραιον φυλάττοντες, ταύτην δ' ἀναλίσκοντες. ἀλλ' ὅμως τούτων πάντων ὄντων, ὥσπερ εἶπον, ἡμεῖς ὑπεμένομεν ἅπαντα, μέχρι τινὸς ἕως ὁ 35 Λεώστρατος ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἀρχιάδου ἐγκαταλειφθεὶς υἱὸς τετελεύτηκεν ἄπαις. τούτου δὲ ἄπαιδος τετελευτηκότος, ἀξιοῦμεν ἡμεῖς οἱ γένει ἐγγυτάτω ὄντες Ἀρχιάδῃ, κληρονομεῖν τῆς οὐσίας· καὶ μὴ τῷ τετελευτηκότι τῷ αὐτῷ εἰσποι-

* ἐμπαιδοτροφούμενοι

* μέχρι τινός

Harpocr. p. 616

34 τῷ ὄντι, υἱὸν εἰσποιεῖ, ἐπ᾽ ἀποστερήσει τῶν ἡμετέρων. εἰ μὲν γὰρ αὐτὸς ζῶν ἐποιήσατο, καίπερ ὄντος παρὰ τὸν νόμον τοῦ ἔργου, οὐκ ἀντιλέγομεν. ἐπειδὴ δὲ οὔτε γένει ἦν αὐτῷ υἱὸς οὐδείς, οὔτ᾽ ἐποιήσατο ζῶν, ὁ δὲ νόμος τοῖς ἐγγύτατα γένους τὰς κληρονομίας ἀποδίδωσι, πῶς οὐ δίκαιοι ἐσμὲν ἡμεῖς τούτων μὴ ἀποστερηθῆναι κατ᾽ ἀμφότερα; 35 καὶ γὰρ τῷ ἀρχιάδῃ, οὗ ἦν ἡ οὐσία τὸ ἐξ ἀρχῆς, ἐγγυτάτω γένους ἐσμέν, καὶ τῷ εἰσποιητῷ λεωκράτει. τοῦ μὲν γὰρ ὁ πατὴρ ἐπανεληλυθὼς εἰς τοὺς ἐλευσινίους, οὐκέτι τὴν κατὰ τὸν νόμον οἰκειότητα ἔλιπεν αὐτῷ. ἡμεῖς δέ, πρὸς τούτοις ἦν, ἐν τῷ γένει τὴν ἀναγκαιοτάτην συγγένειαν εἴχομεν, ὄντες ἀνεψιαδοῖ ἐκείνῳ. ὥστ᾽ εἰ μὲν βούλει, 36 τοῦ ἀρχιάδου συγγενεῖς ὄντες, ἀξιοῦμεν κληρονομεῖν. εἰ δὲ βούλει, τοῦ λεωκράτους. τετελευτηκότος γὰρ ἄπαιδος αὐτοῦ, οὐδεὶς ἡμῶν γένει ἐγγυτέρω ἐστί. καὶ διὰ μὲν σέ, ὦ λεώστρατε, ὁ οἶκος * ἐξηρήμωται. τῆς γὰρ οὐσίας ἕνεκα τὴν οἰκειότητα τῶν ἀνδρῶν τῶν ποιησαμένων διετήρεις. ἕως μὲν γε τελευτήσαντος τούτου, 37 οὐδεὶς ἠμφισβήτει τοῦ κλήρου, οὐδένα εἰσποιεῖς τῷ ἀρχιάδῃ υἱόν, ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς συγγενεῖς ὄντες ἥκομεν εἰς τὸ μέσον, τηνικαῦτα εἰσποιεῖς, ἵνα τὴν οὐσίαν κατάσχῃς. καὶ φὴς μὲν οὐδέν᾽ εἶναι τῷ ἀρχιάδῃ, πρὸς ὃν εἰσεποιήθης. διαμαρτυρεῖς δὲ πρὸς ἡμᾶς τὸ ὁμολογούμενον γένος ἐξελαύνων. εἰ γὰρ μηδείς ἐστιν ἐν τῷ 38 οἴκῳ, τί σοι ἔλαττον τοῦ μηδενὸς ἡμῶν κληρονομήσοντος; ἀλλὰ γὰρ ἡ ἀναίδεια καὶ ἡ πλεονεξία τοιαύτη ἐστὶν αὐτοῦ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥστε ἡγεῖσθαι δεῖν ἐν ἐλευσινίοις τε τὴν πατρῴαν οὐσίαν ἐπανελθὼν ἔχειν, ἐφ᾽ ἧς εἰσεποιήθη, μὴ ὄντος ἐν τῷ οἴκῳ υἱοῦ, καὶ τούτων κύριος γενέσθαι, καὶ ταῦτα πάντα ῥᾳδίως διοικεῖται. πρὸς 39 γὰρ ἀνθρώπους ἡμᾶς πένητας καὶ ἀδυνάτους ἔχειν ἀναλίσκειν ἐκ τῶν ἀλλοτρίων, πολὺ περίεστι. διόπερ οἶμαι καὶ ὑμᾶς δεῖν βοηθεῖν τοῖς μὴ πλεονεκτεῖν τι βουλομένοις, ἀλλ᾽ ἀγαπῶσι ἐάν τις ἡμᾶς τῶν νόμων ἐᾷ τυγχάνειν. τί γὰρ δεῖ ποιεῖν ἡμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τελῶν τῆς ποιήσεως ἐμμενούσης, καὶ τοῦ τελευταίου 40 ἐγκαταλειφθέντος, τούτου ἄπαιδος τετελευτηκότος, μὴ κομίσασθαι τὰ ἡμέτερ᾽ αὐτῶν χρόνῳ ποτέ; τοῦτο τοίνυν ἔχοντες τὸ δίκαιον, ἐλάχομεν τοῦ κλήρου πρὸς τὸν ἄρχοντα. οὗτος δὲ λεωχάρης παρεμπεσὼν διαμαρτυρήσας τὰ ψευδῆ, οἴεται δεῖν παρὰ πάντας τοὺς νόμους ἀποστερῆσαι ἡμᾶς τῆς κληρονομίας. πρότερον μὲν οὖν 41 ὅτι τά τε περὶ τὰς ποιήσεις, καὶ τὸ γένος τούτων, ἀληθῆ εἰρήκαμεν, * καὶ ὁ λουτροφόρος ἐφέστηκεν ἐπὶ τῷ τοῦ ἀρχιάδου μνήματι, ταύτας ὑμῖν τὰς μαρτυρίας βουλόμεθ᾽ ἀναγνῶναι. ἔπειτ᾽ ἤδη, καὶ τὰ λοιπὰ σαφῶς διδάξομεν ὑμᾶς, ὥστ᾽ ἐξελέγξαι τούτους τὰ ψευδῆ διαμεμαρτυρηκότας. Καί μοι λάβε τὰς μαρτυρίας, ἃς λέγω.

* ἐξηρήμωται

* καὶ ὁ λουτρο.

Simile illud Terentii. quis est? quis mihi est

615.

Μαρτυρίαι.

42 Ο μὲν τοίνυν τοῦ πράγματος λόγος, καὶ τὸ ἁπλοῦν * δίκαιον περὶ τῆς κληρονομίας, οὕτως ἔχει, ὦ ἄνδρες δικασταί. τῶν δὲ πεπραγμένων ἐξ ἀρχῆς, αὐτὰ τὰ κεφάλαια σχεδὸν διακηκόατε. ἃ δὲ μετὰ τὴν τοῦ κλήρου λῆξιν πεποιήκασι, καὶ ὃν τρόπον ἡμῖν κεχρημένοι εἰσίν, ἀναγκαῖον νομίζω εἰπεῖν. οἴομαι γὰρ περὶ κλή- 43 ρου ἀγῶνας, μηδένας ἄλλους παρανενομῆσθαι τοιαῦτα, * οἷα ἡμᾶς. ἐπειδὴ γὰρ ἐτελεύτησεν ὁ λεωκράτης, καὶ ἡ ταφὴ ἐγένετο αὐτῷ, προσιόντων ἡμῶν εἰς τὰ κτήματα διὰ τὸ ἄπαιδά τε τὸν ἄνδρα, καὶ ἄγαμον τετελευτηκέναι, ἐξήγαγεν ὁ λεώστρατος οὑτοσί, φάσκων αὐτοῦ εἶναι. καὶ τὸ μὲν ποιεῖν τι τῶν νομιζομένων ἐκώλυσεν 44 ἡμᾶς τῷ τετελευτηκότι, πατὴρ ὢν αὐτὸς ἐκείνου, ὡς ἔχει λόγον, καίπερ ὄντας

* καὶ

* οἷα ἡμεῖς

παραιτίμου

παρανόμου τοῦ ἔργου. τῷ γὰρ φύσει ὄντι πατρὶ, τῆς ταφῆς τὴν ἐπιμέλειαν παραδίδοσθαι εἰκός ἐστιν· ἔπειτα μέντοι καὶ τοῖς οἰκείοις ἡμῖν, ὧν ἦν συγγενὴς κατὰ τὴν ποίησιν ὁ τετελευτηκώς. ἐπεὶ δὲ τὰ νομιζόμενα ἐγένετο, κατὰ ποῖον νόμον φαίνεται, 45 ἐρήμου ὄντος τοῦ οἴκου, τοὺς ἐγγυτάτω γένους ἡμᾶς ἐξαγαγὼν ἐκ τῆς οὐσίας; ὅτι νὴ Δία πατὴρ ἦν τοῦ τετελευτηκότος· ἀπεληλυθώς γε εἰς τὸν πατρῷον οἶκον, καὶ οὐκέτι τῆς οὐσίας, ἐφ᾽ ἣν ἐγκατέλειπε τὸν υἱὸν κύριος ὤν· εἰ δὲ μή, τί τῶν νόμων ὄφελος; γενομένης δὲ τῆς ἐξαγωγῆς, ἵνα τὰ πλεῖστα παραλείπω, ἐλάγχανεν 46 πρὸς τὸν ἄρχοντα τοῦ κλήρου, οὔτε γένῳ*, ὥσπερ εἶπον, ἐγγυτέρω ὄντος τῷ τετελευτηκότι, οὔτ᾽ εἰσποιητοῦ γεγενημένου κατὰ τοὺς νόμους. μετὰ δὲ ταῦτα Λεώστρατος οὑτοσί, παρακαταβάλλει, ὡς υἱὸς Ἀρχιάδου ἐκείνου, οὐκ ἐπιλογισάμενος οὐδ᾽ ὅτι ἐπανεληλύθει εἰς τοὺς Ἐλευσινίους, οὐδ᾽ ὅτι οἱ εἰσποιητοὶ αὐτοὶ οὐχ ὑφ᾽ αὑτῶν, 47 ἀλλ᾽ ὑπὸ τῶν εἰσποιουμένων καθίστανται. ἀλλὰ γὰρ, εἰ μή, ἁπλοῦν ἦν τι διελογίσατο δεῖν αὐτὸν καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως ἀμφισβητεῖν τῶν ἀλλοτρίων. καὶ πρῶτον μὲν ἐλθὼν οἷός τ᾽ ἦν εἰς τὸν Ὀτρυνέων πίνακα τὸν ἐκκλησιαστικὸν ἐγγράφειν αὑτόν, Ἐλευσίνιος ὤν. καὶ τοῦτο διῳκεῖτο. ἔπειτα πρὶν ἐγγραφῆναι καὶ ἐν τῷ ληξι- 48 αρχικῷ γραμματείῳ τῷ τῶν Ὀτρυνέων, μετέχειν τῶν κοινῶν, τηλικαύτην παρανομίαν προαιρούμενος παρανομεῖν ἕνεκα πλεονεξίας. αἰσθόμενοι δ᾽ ἡμεῖς, μετὰ μαρτύρων ἐναντίον ἐκωλύσαμεν τὸ γιγνόμενον. καὶ ᾠόμεθα δεῖν κριθῆναι πρῶτον μὲν τὴν κληρονομίαν παρ᾽ ὑμῖν, πρὶν ἐπὶ τὸ ὄνομά τινα τὸ τοῦ Ἀρχιάδου εἰσ- 49 ποιηθῆναι. κωλυθεὶς δέ, καὶ ἐξελεγχόμενος πρὸς τῷ πίνακι, καὶ ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀγορᾷ, ὅτι ἠδίκει, πολλῶν ἐναντίον, ᾤετο δεῖν μηδὲν αὐτὸν βιάζεσθαι, καὶ κρείττων ταῖς παρασκευαῖς τῶν ὑμετέρων νόμων γενέσθαι. ἐκ τούτου τεκμήριον· συναγαγών τινας τῶν Ὀτρυνέων ὀλίγους, καὶ τὸν δήμαρχον, πείθει, ἐπειδὴ ἀνοι- 50 χθῇ τὸ γραμματεῖον, ἐγγράψαι αὐτόν. καὶ μετὰ ταῦτα ἧκε παραθησόμενος ὄντων τῶν μεγάλων τῇ διαδόσει πρὸς τὸ θεωρικόν. καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄλλοι δημόται ἐλάμβανον, ἠξίου καὶ αὐτῷ δίδοσθαι, καὶ ἐγγραφῆναι εἰς τὸ γραμματεῖον ἐπὶ τὸ τοῦ Ἀρχιάδου ὄνομα. διαμαρτυρουμένων* δὲ ἡμῶν, καὶ τῶν ἄλλων δεινὸν φασκόντων 51 εἶναι τὸ γιγνόμενον, ἀπῆλθεν οὔτ᾽ ἐγγραφείς, οὔτε τὸ θεωρικὸν λαβών. τὸν δὲ παρὰ τὸ ψήφισμα τὸ ὑμέτερον ἀξιοῦντα τὸ θεωρικὸν λαμβάνειν, πρὶν ἐγγραφῆναι εἰς τοὺς Ὀτρυνέας, ἔπειτα ἐξ ἑτέρου δήμου, τοῦτον οὐκ οἴεσθε τοῦ κλήρου παρὰ τοὺς νόμους ἀμφισβητεῖν; ἢ τὸν πρὸ τῆς τοῦ δικαστηρίου γνώσεως, οὕτως ἀδίκους πλεο- 52 νεξίας διοικούμενον, τοῦτον πῶς εἰκὸς τῷ πράγματι πιστεύειν; ὁ γὰρ τὸ θεωρικὸν ἀδίκως ἀξιώσας λαμβάνειν, καὶ περὶ τοῦ κλήρου τῇ αὐτῇ διανοίᾳ δηλονότι κέχρηται νυνί. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἄρχοντά γε ἐξηπάτησε παρακαταβάλλων, καὶ ἡμᾶς ἀπεγράψατο Ὀτρυνεὺς εἶναι ἐν Ἐλευσινίοις δημοτευόμενος. ἐπειδὴ τοίνυν ἐπὶ τούτων 53 πάντων ἀπετύγχανε, ταῖς προσηκούσαις ἀρχαιρεσίαις ταύταις παρασκευασάμενός τινας τῶν δημοτῶν, ἠξίου αὑτὸν ἐγγράφεσθαι ποιητὸς υἱὸς τῷ Ἀρχιάδῃ. ἀντιλεγόντων δ᾽ ἡμῶν, καὶ ἀξιούντων, ἐπειδὰν τοῦ κλήρου ἡ διαδικασία γένηται, τηνικαῦτα τοὺς δημότας τὴν ψῆφον φέρειν, πρότερον δὲ μή, τοῦτο μὲν ἐπείσθησαν οὐ δι᾽ αὐτούς, ἀλλὰ διὰ τοὺς νόμους· δεινὸν γὰρ ἐδόκει εἶναι τὸν παρακαταβεβληκό- 54 τα τοῦ κλήρου, εἰσποιεῖν αὐτόν, ἔτι τῶν πραγμάτων ἀκρίτων ὄντων. ὁ δὲ μετὰ ταῦτα διοικεῖται Λεώστρατος οὑτοσί, τοῦτο πάντων δεινότατόν ἐστι. ἐπειδὴ γὰρ αὐτὸς

* γένει

* διαμαρτυρομένων

ἀπετύγχανε τοῦ ἐγγραφῆναι, εἰσποιεῖ λεωχάρην τὸν αὑτοῦ υἱὸν Ἀρχιάδῃ παρὰ
55 πάντας τοὺς νόμους, πρὶν τῷ δήμῳ τὴν δοκιμασίαν γενέσθαι. οὐκ εἰσηγμένου δ' εἰς
τοὺς φράτορας πω τοῦ Ἀρχιάδου, ἀλλ' ἐπεὶ ἐνεγράφη, τηνικαῦτα πείσας ἕνα
τῶν φρατόρων, ἐνέγραψεν εἰς τὸ φρατερικὸν γραμματεῖον. καὶ μετὰ ταῦτα τὴν δια-
μαρτυρίαν παρὰ τῷ ἄρχοντι τουτὶ ἀπογράφεται, ὡς υἱὸν ὄντα γνήσιον τοῦ τε-
56 τελευτηκότος ἔτη πολλά, τὸν πρώην καὶ χθὲς ἐγγραφέντα. καὶ συμβαίνει ἀμφο-
τέρους αὐτοὺς τῆς κληρονομίας ἀμφισβητεῖν. ὅ, τε γὰρ λεώστρατος οὑτοσὶ παρακατε-
βάλετο τοῦ κλήρου, ὡς υἱὸς γνήσιος Ἀρχιάδῃ· ὅ, τε λεωχάρης οὑτοσὶ διαμεμαρ-
τύρηκεν, ὡς υἱὸς ὢν γνήσιος τοῦ αὐτοῦ παιδός. οὐδ' ἕτερος δὲ αὐτῶν ζῶντι, ἀλλὰ τε-
57 τελευτηκότι εἰσποιεῖ αὐτόν. ἡμεῖς δὲ οἰόμεθα δεῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ περὶ
τούτου τοῦ ἀγῶνος ὑμεῖς τὴν ψῆφον οἴσετε, τηνικαῦτα ἐκ τῶν κατὰ γένος ἐγγυ-
τάτω ἡμῖν εἰσποιεῖν υἱὸν τῷ τετελευτηκότι, ὅπως ἂν ὁ οἶκος μὴ ἐξερημωθῇ. πρῶ-
τον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Ἐλευσινίους ἐκ τῶν ὀτρυνέων
58 λεώστρατος οὑτοσί, καταλιπὼν υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ γνήσιον, καὶ ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔτι
πρότερον τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐπεποιήκει, καὶ ὡς ὁ καταλειφθεὶς ἄπαις τετελεύτηκε, καὶ
ὡς ὁ νῦν διαμεμαρτυρηκὼς πρότερον εἰς τοὺς δημότας, ἢ εἰς τοὺς φράτορας ἐνε-
γράφη, τούτων ὑμῖν τὰς τῶν φρατόρων, καὶ τὰς τῶν δημοτῶν μαρτυρίας ἀνα-
59 γνώσεται, καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰρημένων, ὧν οὗτοι πεποιήκασιν ἁπάντων ὑμῖν τὰς
μαρτυρίας καθ' ἓν ἕκαστον παρέξομαι. Καί μοι κάλει τοὺς μάρτυρας δεῦρο.

Μάρτυρες.

Τῶν μὲν τοίνυν πραγμάτων ἁπάντων, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ
60 τῶν ἐξ ἀρχῆς γεγενημένων περὶ τὸν κλῆρον τοῦτον, καὶ τῶν ὕστερον συμβάντων, ἐ-
πειδὴ τάχιστα τὴν λῆξιν ἡμεῖς ἐποιησάμεθα. λοιπὸν δ' ἐστί, περί τε τῆς διαμαρ-
τυρίας αὐτῆς εἰπεῖν, καὶ περὶ τῶν νόμων, καθ' οὓς ἠξιοῦμεν κληρονομεῖν· ἔτι δέ, ἐὰν
ἐγχωρῇ τὸ ὕδωρ, καὶ μὴ μέλλωμεν ὑμῖν ἐνοχλεῖν, ἐξελέγξαι τὰ ὑπὸ τούτων ῥηθη-
61 σόμενα, ὅτι οὔτε δίκαια, οὔτε ἀληθῆ ἐστί. καὶ πρῶτον μὲν τὴν διαμαρτυρίαν ἀ-
ναγνώσεται, καὶ σφόδρα τὸν νοῦν αὐτῇ προσέχετε. περὶ γὰρ ταύτης ἡ ψῆφος οἰσθή-
σεται νυνί.

Διαμαρτυρία.

62 Οὐκοῦν δήπου διαμεμαρτύρηκεν οὑτοσί, ὡς ἀκηκόατε μὴ ἐπίδικον εἶναι τὸν κλῆ-
ρον τὸν Ἀρχιάδου, ὄντων αὐτῷ παίδων γνησίων κυρίως κατὰ τὸν θεσμόν. ἐξετάσωμεν [νόμον]
τοίνυν εἰ εἰσίν, ἢ τὰ ψευδῆ διαμεμαρτύρηκεν οὑτοσί. ὁ γὰρ Ἀρχιάδης ἐκεῖνος, οὗ ἐστιν ὁ
κλῆρος, ἐποιήσατο υἱὸν τὸν τοῦ διαμεμαρτυρηκότος νυνὶ πάππον. ἐκεῖνος δὲ κατα-
63 λιπὼν υἱὸν γνήσιον τὸν τούτου πατέρα λεώστρατον, ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς ἐλευσινίους.
μετὰ δὲ ταῦτα αὖθις οὑτοσὶ λεώστρατος πάλιν καταλιπὼν υἱόν, ᾤχετο ἀπελθὼν εἰς
τὸν πατρῷον οἶκον. ὁ δ' ἐγκαταλειφθεὶς τελευταῖος ἁπάντων τῶν [καταλελειμμένος]
εἰσποιηθέντων, τετελεύτηκεν ἄπαις. ὥστε γίγνεται ἔρημος ὁ οἶκος, καὶ ἐπανελήλυ-
64 θεν ἡ κληρονομία πάλιν εἰς τοὺς ἐξ ἀρχῆς ἐγγυτάτω γένους ὄντας. πῶς ἂν οὖν εἴη-
σαν κατὰ τὴν μαρτυρίαν υἱεῖς ἔτι ζῶντες τῷ Ἀρχιάδῃ; ᾧ οἱ μὲν εἰσποιηθέντες ὁμο-
λογοῦνται ἐπανεληλυθέναι· ὁ δ' ἐγκαταλειφθεὶς τελευταῖος, ἄπαις τετελεύτηκεν·
οὐκοῦν ἀνάγκη τὸν οἶκον ἐρημωθῆναι. ὁπότε δὲ ἔρημος ὁ οἶκος, οὐκ ἂν εἶεν υἱεῖς
65 ἔτι ἐκείνῳ γνήσιοι. οὑτοσὶ τοίνυν διαμεμαρτύρηκε τοὺς οὐκ ὄντας εἶναι. καὶ γέγρα-
φει ἐν

φεν ἐν τῇ διαμαρτυρίᾳ, ὄντων παίδων, ἕνα φάσκων αὐτὸν εἶναι. ἀλλὰ μὴν γνησίων γε, ὅταν λέγῃ καὶ κυρίως κατὰ τὸν θεσμόν, παραγράφεται παρὰ τοὺς νόμους. τὸ μὲν γὰρ γνήσιόν ἐστιν, ὅταν ᾖ γόνῳ γεγονώς. καὶ ὁ νόμος ταῦτα μαρτυρεῖ λέγων. ἣν ἂν ἐγγυήσῃ πατὴρ, ἢ ἀδελφὸς, ἢ πάππος, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους. τὸ δὲ 66 κυρίως, κατὰ τὴν ποίησιν ὁ νομοθέτης ἔλαβεν, ὑπολαμβάνων δεῖν, ὅταν τις ὢν ἄπαις κύριος τῶν ἑαυτοῦ, ποιήσηται υἱὸν, ταῦτα κύρια εἶναι. οὗτος τοίνυν, γόνῳ μὲν οὐδένα φησὶν Ἀρχιάδῃ γενέσθαι υἱόν. διαμεμαρτύρηται δὲ γνησίων ὄντων, ἐναντίας τῷ πράγματι τὴν διαμαρτυρίαν ποιησάμενος. ποιητὸς δ' ὁμολογῶν εἶναι, φαίνεται 67 οὐκ εἰσποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ τετελευτηκότος αὐτοῦ. ὥστε πῶς ἔτι σοι κύρια ταῦτ' ἂν εἴη κατὰ τὸν θεσμὸν, ὅτι ἡ δία ἐξελέγχεται Ἀρχιάδῃ υἱός. ὑπό γε τουτωνὶ περιφανῶς βιασαμένων, ἤδη τῆς τοῦ κλήρου διαδικασίας ἐνεστηκυίας. οὐ δὴ δίκαιόν ἐστιν ἐν τεκμηρίου μέρει πείθεσθαι τὸ ἀδίκημα. καὶ γὰρ ἐκεῖνο πῶς οὐ δεινόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐπὶ μὲν τοῦ λόγου αὐτίκα μάλα φάσκειν ποιητὸν εἶναι, ἐν δὲ τῇ διαμαρτυρίᾳ, 68 τοῦτο μὴ τολμῆσαι γράψαι. ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν ταύτῃ διαμεμαρτυρημένα, εἶναι ὡς ὑπὲρ υἱοῦ γόνῳ γεγονότος, τὰ δ' αὐτίκα μάλα ῥηθησόμενα, ὡς εἰσποιητοῦ· εἰ δὲ τὴν ἀπολογίαν ἐναντίαν τῇ διαμαρτυρίᾳ ποιήσονται, πῶς οὐχὶ τὸν λόγον ἀνάγκη, ἢ τὴν διαμαρτυρίαν ψευδῆ εἶναι; εἰκότως δ' οὐ προσενεγράψατο 69 τὴν ποίησιν τῇ διαμαρτυρίᾳ. ἔδει γὰρ ἐξελέγξαι αὐτοὺς, εἰσποιησαμένου τοῦ δεῖνος. ὁ δ' οὐκ εἰσεποιήσατο· ἀλλ' ἑαυτοὺς εἰσποιοῦντες, ἀποστεροῦσιν ἡμᾶς τῆς κληρονομίας. ὃ μετὰ ταῦτα τοίνυν, πῶς οὐκ ἄτοπον καὶ δεινόν ἐστιν ἅμα, παρακαταβεβληκέναι τοῦ κλήρου πρὸς τὸν ἄρχοντα, ὡς ὄντα αὐτὸν Ἀρχιάδου, Λεώστρατον τουτονὶ τὸν Ἐλευσίνιον τοῦ Ὀτρυνέως διαμεμαρτυρηκέναι δ' ἑτέρῳ, ὡς αὐτοὶ ὁρᾶτε, 70 φάσκοντα καὶ τοῦτον Ἀρχιάδου υἱὸν εἶναι; καὶ ποτέρῳ δεῖ προσέχειν ἡμῶν, ὡς ἀληθῆ λέγοντι; αὐτὸ γὰρ τοῦτο τεκμήριον οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι, τοῦ ψευδῆ τὴν διαμαρτυρίαν γεγενῆσθαι, τὸ περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος μὴ τὸν αὐτὸν περὶ τοῦ αὐτοῦ ἀμφισβητεῖν. 71 εἰκότως· ἔτι γὰρ, οἶμαι, Λεώστρατος οὑτοσὶ παρεκατέβαλλε τοῦ κλήρου πρὸς ἡμᾶς οὔπω διαμεμαρτυρηκὼς νῦν ἐξελέγχεται ὡς δημότης εἶναι. ὥστε πάντων ἂν δεινότατα πάθοιμεν, εἰ τῇ ὑστέρᾳ τῶν πραγμάτων γεγενημένῃ διαμαρτυρίᾳ πιστεύσετε ὑμεῖς. ἀλλὰ μὴν καὶ πρεσβύτερά γε αὐτοῦ διαμεμαρτύρηκεν. 72 ὁ γὰρ μήπω ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Ἀρχιάδου ὢν, ὅθ' ἡ λῆξις αὕτη τοῦ κλήρου ἐγίγνετο, πῶς ἂν εἰδείη τι τούτων, ἔπειτ' εἰ μὲν αὐτὸν διαμεμαρτυρήκει, εἶχεν ἂν λόγον αὐτὸ τὸ πρᾶγμα· ἀδίκως μὲν ἀνέγραψεν, οὐδὲν δ' ἧττον ὑπὲρ τῆς κατὰ τὴν ἡλικίας λέγοντος. νῦν δὲ γνησίους υἱοὺς γέγραφε τῷ Ἀρχιάδῃ ἐκείνῳ εἶναι, τόν τε αὑτοῦ 73 πατέρα δηλονότι, καὶ αὐτὸν κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς ποίησιν, οὐκ ἐπιλογισάμενος ὅτι ἐπανεληλυθότες ἦσαν. οὐκοῦν ἀνάγκη πρεσβυτέρας πράξεις αὐτὸν, καὶ μὴ τὰς ἐφ' ἑαυτοῦ γεγενημένας διαμεμαρτυρηκέναι. εἶθ' ὑμεῖς τῷ τοῦτο τετολμηκότι πι- 74 στεύετε ὡς ἀληθῆ λέγοντι; νὴ δία, ἀλλ' ἀκηκοὼς τοῦ αὐτοῦ πατρὸς διαμεμαρτύρηκεν. ὁ δέ γε νόμος, ἀκοὴν τῶν τετελευτηκότων κωλύει διαμαρτυρεῖν, ζῶντος τοῦ πατρὸς, τὰ ὑπ' ἐκείνου πραχθέντα. ἐπεὶ κἀκεῖνο διὰ τί ποτε Λεώστρατος οὑτοσὶ οὐχ αὐτὸν, ἀλλὰ τοῦτον ἐνεγράψατο τῇ διαμαρτυρίᾳ; τὰ γὰρ πρεσβύτερα τῶν 75 πραγμάτων, τὸν πρεσβύτερον ἔδει διαμαρτυρεῖν. ὅτι νὴ δία, ἂν εἴποι τις, τουτονὶ εἰσπεποίηκεν υἱὸν τῷ Ἀρχιάδῃ, οὐκοῦν σὺ τὸν εἰσποιοῦντα, καὶ κατασκευάζοντα τὰ

*νόμον

*αὐτοὶ

*προσβεβλη-κέναι.

*πῶς γὰρ, οἶμαι, λεώσχαρης οὑτοσὶ παρακατέβαλλε τοῦ κλήρου πρὸς ἡμᾶς, ὅτι ὁ λεωχάρης οὔπω διαμεμαρτυρήκει ὅτι ἐξελέγχεται ὡς δημότης εἶναι. ἄλλο· ἔτι γὰρ, οἶμαι, λεωστρ. οὐτ. παρ' τ. κλ. τ. ἡ. οὔπω διαμεμαρτυρηκὼς ὡς νῦν ἐπιχειρεῖται ὡς δημότης εἶναι.

*παρακατέβαλε

*ἐνέγραψεν

*διὰ ἣ ζῶντος τοῦ πατρὸς τὰ ὑπ' ἐκείνου πραχθέντα διαμαρτυρεῖν.

Lex, ne testimonium valeat, cum quis quid se a mortuo audisse dicit. Sed tamen vide p. 634.

πράγματα, καὶ λόγον ἔδει διδόναι, γνόμενον ὑπὲρ ὧν πεποίηκας, πολλή γε
76 ἀνάγκη. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔφυγες. τῇ διαμαρτυρίᾳ δὲ τούτων, οὐδὲν εἰδότα, ἐπε-
γράψω. ὥστε φανερὸν ὑμῖν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ διαμεμαρτυρημένα μὴ
εἶναι ἀληθῆ· καὶ παρ' αὐτοῖς γε τούτοις ὁμολογεῖται. καὶ μὴν κἀκεῖνο δίκαιόν ἐστι,
*μὴ λέγοντος αὐτίκα μάλ' ἀκούειν Λεωστράτου τουτουί, ὑπὲρ ὧν γε διαμαρτυ- *λέγοντα
77 ρῆσαι οὐκ ἐτόλμησεν. ὡς δὲ καὶ τῶν ἀγώνων ἀδικώτατοι, καὶ πλείστης ὀργῆς ἄξιοι
τοῖς ἀγωνιζομένοις αἱ διαμαρτυρίαι εἰσί, μάλιστ' ἄν τις ἐκεῖθεν καταμάθοι.
πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἀναγκαίως ἔχουσιν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἐκ προαιρέσεως καὶ
βουλήσεως τοῦ διαμαρτυροῦντος γίγνονται. εἰ μὲν γὰρ ὑπὲρ τῶν ἀμφισβητουμέ-
78 νων μὴ ἔστιν ἄλλον τρόπον δίκην λαχεῖν, ἢ διαμαρτυρήσαντα, ἴσως ἀναγκαῖον τὸ
διαμαρτυρεῖν. εἰ δὲ καὶ ἄνευ διαμαρτυρίας πρὸς ἅπασι τοῖς συνεδρίοις ἔνεστι
λόγου μὴ ἀποστερηθῆναι, πῶς οὐ προπετείας, καὶ τῆς μεγίστης ἀπονοίας σημεῖον τὸ
διαμαρτυρεῖν ἐστιν; οὐ γὰρ ὁ νομοθέτης ἀναγκαῖον αὐτὸ ἐποίησε τοῖς ἀντιδίκοις· ἀλλ'
79 ἂν βούλωνται διαμαρτυρεῖν, ἔδωκεν, ὥσπερ διάπειραν ποιούμενος τὸν τρόπον
ἑνὸς ἑκάστου ἡμῶν, πῶς ποτ' ἔχει μὲν πρὸς τὸ προπετῶς τι πράξειν. ἐπεὶ τοίνυν
*ἐπὶ τὸ τῶν διαμαρτυρούντων μέρος, οὔτε δικαστήρια ἦν ἄν, οὔτε ἀγῶνες ἐγί- *καὶ τὸ
γνοντο. κωλύει γὰρ πάντα ταῦτα τὸ τῆς διαμαρτυρίας γένος, καὶ ἀποκλείει εἰσα-
80 γωγῆς ἕκαστα τῆς εἰς τὸ δικαστήριον, κατά γε τὴν τοῦ διαμαρτυροῦντος βούλησιν.
διόπερ οἶμαι δεῖν κοινοὺς ἐχθροὺς τοὺς τοιούτους ἀνθρώπους ὑπολαμβάνειν πᾶσι τοῖς
πράγμασιν εἶναι, καὶ μηδέποτε τυγχάνειν αὐτοὺς ἀγωνιζομένους παρ' ὑμῖν. προελό-
μενος γὰρ ἕκαστος αὐτῶν τὸν ἐκ τοῦ διαμαρτυρῆσαι κίνδυνον, οὐκ ἀναγκασθεὶς εἴρ-
81 γεται. ὅτι μὲν οὖν ἡ διαμαρτυρία ψευδής ἐστι, καὶ ἐκ τῶν γεγραμμένων, καὶ ἐκ τῶν
εἰρημένων λόγων, σχεδὸν ἀκριβῶς μεμαθήκατε. ὅτι δὲ καὶ οἱ νόμοι, ὦ ἄνδρες δικασταί,
ἡμῖν τὴν κληρονομίαν ἀποδιδόασι, τοῦθ' ὑμᾶς διὰ βραχέων βούλομαι διδάξαι,
οὐχ ὡς οὐ μεμαθηκότας, καὶ ἐν τοῖς ἐν ἀρχῇ εἰρημένοις, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον πρὸς
82 τὴν τούτων ψευδολογίαν τὰ δίκαια μνημονεύητε. τὸ μὲν γὰρ σύνολον, ὄντες ἐξ ἀρχιά-
δου, οὗ ἐστιν ὁ κλῆρος οὗτοι, πρὸς ἀνδρῶν κατὰ γένος ἐγγυτάτω· καὶ τῆς ποιήσεως, ἣν
ἐκεῖνος ἐποιήσατο, τῶν μὲν ἐπανεληλυθότων εἰς τὸν πατρῷον οἶκον, τοῦ δ' ἐγκαταλει-
φθέντος, ἄπαιδος τετελευτηκότος· *τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, ἀξιοῦμεν κληρονο- *τούτων δὲ
83 μεῖν, οὐδεμίαν οὐσίαν Λεωστράτου ἀφελόμενοι. οὗτοι μὲν γὰρ τὰς ἑαυτῶν ἔχουσι, τὴν
ὑπ' ἀρχιάδου ἢ καταλειφθεῖσαν, καὶ οὔσης ἐκ τῶν νόμων ἡμετέρας. ὁ γὰρ νόμος,
ὦ ἄνδρες δικασταί, κελεύει κρατεῖν τοὺς ἄρρενας, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἀρρένων. οὗτοι
δ' ἡμεῖς ἐσμέν. οὐκ ἦσαν τούτῳ παῖδες ἐκείνῳ, οἱ δ' ὄντες, ἡμεῖς ἐσμέν. ἔπειτα
84 οὐ δίκαιον δήπου τὸν ποιητὸν υἱὸν ποιητοὺς ἑτέρους εἰσάγειν, ἀλλ' ἐγκαταλείπειν μὲν
γιγνομένους. ὅταν δὲ τοῦτ' ἐπιλίπῃ, τοῖς γένεσιν ἀποδιδόναι τὰς κληρονομίας. ταῦ-
τα γὰρ οἱ νόμοι κελεύουσιν. ἐπεὶ πῶς οὐκ ἐκκλείεται εἰς ἕκαστος ὑμῶν τῆς κατὰ γέ-
νος ἀγχιστείας, ὅταν τοῖς ποιητοῖς ἡ ἄδεια αὕτη δοθῇ; ὁρᾶτε γὰρ ὅτι ταῖς κολακείαις οἱ
85 πλεῖστοι ψυχαγωγούμενοι, καὶ ταῖς πρὸς τοὺς οἰκείους διαφοραῖς πολλάκις φιλο-
νεικοῦντες, ποιητοὺς υἱεῖς ποιοῦνται. εἰ δ' ἔσται τῷ εἰσποιηθέντι παρὰ τὸν νόμον εἰσποιεῖν
ὃν ἂν βούληται, οὐδέποτε τοῖς γένεσιν αἱ κληρονομίαι δοθήσονται. ἃ καὶ προειδὼς
ὁ νομοθέτης, ἀπεῖπε τῷ ποιητῷ αὐτῷ ὄντι ποιητὸν υἱὸν μὴ *ποιεῖσθαι. τίνα τρόπον
86 διειρηκὼς περὶ τούτων; ὅταν εἴπῃ, υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπόντα ἐπανιέναι. δηλοῖ δή-
που φανε-

*ποιεῖσθαι. πο- / ῖον τρόπον διειρ- / ηκώς. οὕτω. ὅταν / γὰρ εἴπῃ, υἱὸν / γ. ἐγκ. ἐπα- / νιέναι, δηλοῖ / δή.

που φανερῶς, ὅτι οὐ δεῖ ποιεῖσθαι. ἀδύνατον γάρ ἐστιν υἱὸν γνήσιον ἐγκαταλιπεῖν, ἐὰν μὴ γόνῳ γεγονὼς ᾖ τινι. σὺ τοίνυν, ὦ Λεώστρατε, ἀξιοῖς τῷ τετελευτηκότι εἰσποιητὸς εἰς τὸ ἡμέτερον γένος ὤν, ποιητὸν εἰς τὸν κλῆρον εἰσαγαγεῖν, ὥσπερ ἐπὶ τὰ σαυτοῦ κτήματα, καὶ οὐκ εἰς τὰ κατὰ νόμον τῷ προσήκοντι ἀποδοθησόμενα βαδίζων. 87 ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ μὲν ὁ τετελευτηκὼς ἐποιήσατό τινα, καίπερ οὐ διδόντος τοῦ νόμου, συνεχωροῦμεν ἂν αὐτῷ ἢ εἰ διαθήκας καταλελοίπει, καὶ ταύταις ἂν ἐνεμείναμεν, ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐξ ἀρχῆς τοιοῦτοι ὄντες διετελοῦμεν, οὐκ ἐναντιούμενοι τούτοις ἔχουσι τὴν οὐσίαν, καὶ ἐπιδημοῦσιν ἄνω καὶ κάτω ὃν δήποτε τρόπον ἐβούλοντο. 88 ἐπειδὴ δὲ νυνί ποτε ὑπὸ τούτων αὐτῶν, καὶ ὑπὸ τῶν νόμων τὸ πρᾶγμα ἐξελήλεγκται· καὶ οἰόμεθα δεῖν κληρονομεῖν τῶν Ἀρχιάδου, καὶ παρ' ἡμῶν εἶναι τὸν υἱὸν τὸν εἰσποιούμενον τῶν μὴ πεποιημένων πρότερον, μὴ παρὰ τούτων. δικαίως γὰρ ὁ νομοθέτης, οἶμαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἀτυχίας τῶν οἰκείων, καὶ τὰς ἐκδόσεις τῶν γυναικῶν 89 τοῖς ἐγγύτατα γένους προσέταξε ποιεῖσθαι, οὕτω καὶ τὰς κληρονομίας, καὶ τὴν τῶν ἀγαθῶν μετουσίαν τοῖς αὐτοῖς ἀπέδωκε. τὸ δὲ πάντων μέγιστον καὶ γνωριμώτατον ὑμῖν. ὁ γὰρ τοῦ Σόλωνος νόμος οὐδὲ διαθέσθαι τὸν ποιητὸν ἐᾷ τὰ ἐν τῷ οἴκῳ, ὅταν ποιηθῇ, εἰκότως, οἶμαι. ᾧ γὰρ κατὰ νόμον εἰσποιηθέντι ἐπὶ τὰ ἑτέρου, οὐχ οὕτως, ὥσπερ 90 τῶν ἰδίων κτημάτων, βουλευτέον ἐστίν· ἀλλὰ τοῖς νόμοις ἀκολούθως περὶ ἑκάστου τῶν γεγραμμένων, ὡς ὁ νόμος λέγει. ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, φησίν, ὅτε Σόλων εἰσῄει εἰς τὴν ἀρχήν, ἐξεῖναι αὐτοῖς διαθέσθαι, ὅπως ἂν ἐθέλωσι. τοῖς δὲ ποιηθεῖσιν, οὐκ ἐξὸν διαθέσθαι· ἀλλὰ ζῶντας ἐγκαταλιπόντας υἱὸν γνήσιον ἐπανιέναι, ἢ τελευτήσαντας 91 ἀποδιδόναι τὴν κληρονομίαν τοῖς ἐξ ἀρχῆς οἰκείοις οὖσι τοῦ ποιησαμένου.

Margin notes: ἡμῶν γὰρ, ὦ — νομίμως — φησὶν ὁ Σόλων, ἐξεῖναι αὐτοῖς δ. — οὐκ ἐξεῖναι τελευτήσαντας

Ad quem lex deferuntur onera, deferuntur et commoda.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ, ψευδομαρτυριῶν προτέρου λόγου.

Ὅτε Ἀπολλόδωρος ἔκρινε Φορμίωνα τῆς τραπέζης ἀφορμὴν ἐγκαλῶν, ὁ δὲ τὴν δίκην παρεγράψατο, Στέφανος μετ' ἄλλων τινῶν ἐμαρτύρησε Φορμίωνι, ὡς ἄρα ὁ μὲν Φορμίων προὐκαλεῖτο Ἀπολλόδωρον, εἰ μή φησιν ἀντίγραφα εἶναι τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ τῶν διαθηκῶν τῶν τοῦ πατρὸς Πασίωνος, ἀνοῖξαι τὰς διαθήκας αὐτάς, ἃς ἐνεγκεῖν παρείχετο Ἀμφίας. Ἀπολλόδωρος δὲ ἀνοῖξαι οὐκ ἠθέλησεν. ἔστι δὲ ἀντίγραφα τάδε τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος. ταύτην ἐμαρτύρησαν τὴν μαρτυρίαν οἱ περὶ Στέφανον· καί φησιν ὁ Ἀπολλόδωρος λέγων κατὰ τοῦ Φορμίωνος, ὡς ἄρα τὰς διαθήκας πέπλακε, καὶ τὸ ὅλον πρᾶγμα σκευώρημά ἐστιν. ἡττηθεὶς τοίνυν τὴν δίκην Ἀπολλόδωρος ὑπὲρ τῆς μαρτυρίας ὡς ψευδοῦς οὔσης, τῷ Στεφάνῳ δικάζεται.

Harpocr. et S 155.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ, ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ Α.

Καταψευδομαρτυρηθείς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ παθὼν ὑπὸ 1 Φορμίωνος ὑβριστικὰ καὶ δεινά, δίκην παρὰ τῶν αἰτίων ἥκω ληψόμενος παρ' ὑμῖν. δέομαι δὲ πάντων ὑμῶν καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου· μέγα γὰρ τοῖς ἠτυχηκόσιν, ὥσπερ ἐγώ, δυνηθῆναι περὶ ὧν πεπόνθασιν εἰ- 2 πεῖν, καὶ εὐμενῶς ἐχόντων ὑμῶν ἀκροατῶν τυχεῖν. εἶτ', ἐὰν ἀδικεῖσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ἐπιδείξω δ' ὑμῖν τουτονὶ Στέφανον, καὶ μεμαρτυρηκότα ψευδῆ,

sic Sarp.

καὶ δι' αἰσχροκέρδειαν τοῦτο πεποιηκότα, καὶ κατήγορον αὐτὸν αὑτοῦ γεγενημένον ποιήσω. 3 τὰ δὲ φανερὰ τοῦ πράγματος ἐστιν. ἐξ ἀρχῆς δ', ὡς ἂν οἷός τε ὦ, διὰ βραχυτάτων εἰπεῖν πειράσομαι τὰ πεπραγμένα μοι πρὸς Φορμίωνα· ἐξ ὧν ἀκούσαντες, τήν τ' ἐκείνου πονηρίαν, καὶ τούτους, ὅτι τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασι, γνώσεσθε. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πολλῶν χρημάτων ὑπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθέντων 4 μοι, καὶ ταῦτα Φορμίωνος ἔχοντος, καὶ ἔτι πρὸς τούτοις τὴν μητέρα γήμαντος τὴν ἐμήν, ἀποδημοῦντος ἐμοῦ, δημοσίᾳ τριηραρχοῦντος ὑμῖν, ὃν δὲ τρόπον, οὐκ ἴσως καλὸν υἱεῖ περὶ μητρὸς ἀκριβῶς εἰπεῖν· ἐπειδὴ καταπλεύσας ᾐσθόμην, καὶ τὰ πεπραγμένα εἶδον, πολλὰ ἀγανακτήσας, καὶ χαλεπῶς ἐνεγκών, δίκην μὲν οὐχ 5 οἷός τ' ἦν ἰδίαν λαχεῖν· οὐ γὰρ ἦσαν ἐν τῷ τότε χρόνῳ δίκαι· ἀλλ' ἀνεβάλλεσθε ὑμεῖς διὰ τὸν πόλεμον· γραφὴν δὲ ὕβρεως γράφομαι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας αὐτόν. χρόνου δὲ γιγνομένου, καὶ τῆς μὲν γραφῆς ἐκκρουομένης, δικῶν δ' οὐκ οὐσῶν, γίγνονται παῖδες ἐκ τούτου τῇ μητρί. καὶ μετὰ ταῦτα· εἰρήσεται γὰρ ἅπασα πρὸς 6 ὑμᾶς ἡ ἀλήθεια, ὦ ἄνδρες δικασταί· πολλοὶ μὲν καὶ φιλάνθρωποι λόγοι παρὰ τῆς μητρὸς ἐγίγνοντο, καὶ δεήσεις ὑπὲρ Φορμίωνος τουτουΐ. πολλοὶ δὲ καὶ μέτριοι καὶ ταπεινοὶ παρ' αὐτοῦ τούτου. ἵνα δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, συντέμω ταῦτα, ἐπειδὴ ποιεῖν τε οὐδὲν ᾤετο δεῖν ὧν τότε ὡμολόγησε, καὶ τὰ χρήματα ἀποστερεῖν ἐνεχείρησεν, ἃ τῆς 7 τραπέζης εἶχεν ἀφορμήν, δίκην ἠναγκάσθην αὐτῷ λαχεῖν, ἐπειδὴ τάχιστα ἐξουσία ἐγένετο. γνοὺς δ' οὗτος ὅτι πάντα ἐξελεγχθήσεται, καὶ κάκιστος ἀνθρώπων περὶ ὑμᾶς γεγονὼς ἐπιδειχθήσεται, μηχανᾶται καὶ κατασκευάζει ταῦτα, ἐφ' οἷς Στέφανος οὑτοσὶ τὰ ψευδῆ μου κατεμαρτύρησε. καὶ πρῶτον μὲν παρεγράψατο τὴν δί- 8 κην, ὡς ἔφυγε Φορμίων, μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι. ἔπειτα μάρτυρας, ὡς ἀφῆκα αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων, παρέσχετο ψευδεῖς, καὶ μισθώσεως τινὸς ἐσκευωρημένης, καὶ διαθήκης οὐδεπώποτε γενομένης. προλαβὼν δέ μου ὥστε πρότερον λέγειν διὰ τὸ παραγραφὴν εἶναι, καὶ μὴ εὐθυδικίᾳ εἰσιέναι, καὶ ταῦτ' ἀναγνούς, καὶ τἆλλα, ὡς 9 αὐτῷ συμφέρειν ἡγεῖτο, ψευσάμενος, οὕτω διέθηκε τοὺς δικαστάς, ὥστε φωνὴν μηδ' ἡντινοῦν ἐθέλειν ἀκούειν ἡμῶν. προσοφλὼν δὲ τὴν ἐπωβελίαν, καὶ οὐδὲ λόγου τυχεῖν ἀξιωθείς, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις πώποτε ἄλλος ἀνθρώπων, ἀπῄειν, βαρέως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ χαλεπῶς φέρων. λογιζόμενος δ' ἐμαυτῷ, διδοὺς εὑρίσκω τοῖς δικά- 10 σασι μὲν τότε πολλὴν συγγνώμην οὖσαν· ἐγὼ γὰρ αὐτός, οὐκ ἂν οἶδ' ὅ τι ἄλλο εἶχον ψηφίσασθαι, τῶν πεπραγμένων μὲν μηδὲν εἰδώς, τὰ δὲ μαρτυρούμενα ἀκούων· τούτους δὲ ἀξίους ὄντας ὀργῆς, οἳ τῷ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν αἴτιοι τούτων ἐγένοντο. περὶ μὲν δὴ τῶν ἄλλων τῶν μεμαρτυρηκότων, ὅταν πρὸς ἐκείνους εἰσίω, τότε ἐρῶ. 11 περὶ ὧν δ' οὑτοσὶ Στέφανος μεμαρτύρηκεν, ἤδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. λαβὲ δ' αὐτήν μοι τὴν μαρτυρίαν, καὶ ἀνάγνωθι, ἵνα ἐξ αὐτῆς ἐπιδεικνύω. λέγε. σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

Μαρτυρία.

Στέφανος Μενεκλέους Ἀχαρνεύς, Σκύθης Ἁρματέως Κυδαθηναιεύς, μαρτυ- 12 ροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ Ἀχαρνεῖ, ὅτε προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον, εἰ μή φησιν ἀντίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίωνος, τὸ γραμματεῖον ὃ ἐνεβάλετο Φορμίων εἰς τὸν ἐχῖνον, ἀνοίγειν τὰς διαθήκας τὰς Πασίωνος, ἃς παρείχετο πρὸς τὸν διαιτητὴν Ἀμφίας ὁ Κηφισοφῶντος κηδεστής. Ἀπολ- 13 λόδωρον δέ, οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν· εἶναι δὲ τὰ ἀντίγραφα τῶν διαθηκῶν τῶν Πασίω-

νος.

τος. Ἠκούσατε μὲν τῆς μαρτυρίας, ὦ ἄνδρες δικασταί. νομίζω δ' ὑμᾶς, εἰ καὶ μηδὲν τῶν ἄλλων αἰσθάνεσθέ πω, τοῦτό γε αὐτὸ θαυμάζειν, ὅτι τὴν μὲν ἀρχὴν τῆς μαρτυρίας εἶναι πρόκλησιν, τὴν δὲ τελευτὴν διαθήκην. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγ' οἶμαι δεῖν, ἐπειδὰν ὃ τῶν μεμαρτυρημένων ὥσπερ εἰ κεφάλαιόν ἐστιν, ἐπιδείξω ψεῦδος ὄν, τηνικαῦτ' ἤδη καὶ περὶ τῶν τοιούτων ποιεῖσθαι τοὺς λόγους. ἔστι δὲ μεμαρτυρημένον αὐτοῖς, 14 προκαλεῖσθαι Φορμίωνα, ἀνοίγειν τὰς διαθήκας, ἃς παρέχειν πρὸς τὸν διαιτητὴν Πασίαν, Ἀμφίαν τὸν Κηφισοφῶντος κηδεστήν· ἐμὲ δ' οὐκ ἐθέλειν ἀνοίγειν. εἶναι δὲ ἃς αὐτοὶ μεμαρτυρήκασι διαθήκας, ἀντίγραφα ἐκείνων. εἶθ' ἡ διαθήκη γέγραπται. 15 ἐγὼ τοίνυν περὶ μὲν τοῦ προκαλεῖσθαί με, ἢ μή, ταῦτα Φορμίωνα, οὐδέν πω λέγω, οὐδ' ὑπὲρ τοῦ τὰς διαθήκας ἀληθεῖς, ἢ ψευδεῖς εἶναι· ἀλλ' αὐτίχ' ὑμᾶς περὶ τούτων διδάξω· ἀλλ' ἃ μεμαρτυρήκασι μή με θέλειν τὸ γραμματεῖον ἀνοίγειν, ὡδὶ δὴ σκοπεῖτε. τοῦ τίς ἂν εἵνεκεν ἔφευγον ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον; ἵν' ἡ διαθήκη, 16 νὴ Δία, μὴ φανερὰ γένοιτο τοῖς δικασταῖς; εἰ μὲν τοίνυν μὴ προσεμαρτύρουν τῇ προκλήσει τὴν διαθήκην οὗτοι, λόγον εἶχέ τιν' ἂν τὸ φεύγειν ἐμὲ ἀνοίγειν τὸ γραμματεῖον. προσμαρτυρούντων δὲ τούτων, καὶ τῶν δικαστῶν ὁμοίως ἀκουσομένων, τί ἦν μοι κέρδος τὸ μὴ ἐθέλειν; οὐδὲν δήπου. αὐτὸ γὰρ τοὐναντίον, ὦ ἄνδρες Ἀ- 17 θηναῖοι, κἂν εἰ μηδὲν προὐκαλοῦντο οὗτοι, λόγῳ δ' ἐγράφοντο μόνον, καὶ παρεῖχέ τις αὐτοῖς γραμματεῖον, ὡς διαθήκην, ἐμὸν ἦν τὸ προκαλεῖσθαι, καὶ ἀνοίγειν ταυτηνί. ἵν', εἰ μὲν ἄλλ' ἄττα τῶν ὑπὸ τούτων μεμαρτυρημένων ἦν τἀκεῖ γεγραμμένα, μάρτυρας εὐθὺς τοὺς παρεστηκότας πολλοὺς ποιησάμενος, τεκμηρίῳ τούτῳ 18 καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς κατασκευάζουσιν, ἐχρώμην· εἰ δὲ ταὔτ' ἦν, ὅτι παρεγράφετ' αὐτὸν ἠξίουν μαρτυρεῖν· καὶ ἐθελήσαντος μέν γε ὑπεύθυνον ἐλάμβανον· εἰ δ' ἔφευγε, πάλιν αὐτὸ τοῦθ' ἱκανὸν τεκμήριον ἦν μοι τοῦ πεπλάσθαι τὸ πρᾶγμα. καὶ δὴ καὶ συνέβαινεν ἐκείνως μὲν ἕνα εἶναι, πρὸς ὃν τὰ πράγματα ἐγίγνετό μοι· ὡς 19 δ' οὗτοι μεμαρτυρήκασι, πρὸς πολλούς. ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν ταῦθ' εἵλετο; ἐγὼ μὲν οὐδένα ἡγοῦμαι. οὐ τοίνυν οὐδὲ κατ' ἄλλων πιστεύειν ἐστὶ δίκαιον· καὶ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅσοις μὲν πρόσεστιν ὀργὴ τῶν πραττομένων, ἢ λῆμμά τι κέρδους, ἢ φροξυσμός, ἢ φιλονικία, ταῦτα μὲν ἄλλος ἄλλως πράξειε πρὸς τὸν αὑτοῦ τρό- 20 πον. ὅσοις δὲ τούτων μὲν μηδέν, λογισμὸς δ' ἐφ' ἡσυχίας τοῦ συμφέροντος, τίς οὕτως ἄφρων, ὅστις ἂν τὰ συνοίσοντα ἀφείς, ἐξ ὧν κάκιον ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι, ταῦτ' ἔπραξεν; ἃ γὰρ οὔτ' εἰκότα, οὔτ' εὔλογα, οὔτ' ἂν ἔπραξεν οὐδείς, ταῦθ' οὗτοι μεμαρτυρήκασι περὶ ἡμῶν. οὐ τοίνυν μόνον ἐξ ὧν ἐμὲ μὴ ἐθέλειν τὸ γραμματεῖον ἀνοίγειν, με- 21 μαρτυρήκασι, γνοίη τις ἂν αὐτούς, ὅτι ψεύδονται, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς προκλήσεως ὁμοῦ διαθήκην μαρτυρεῖν. οἶμαι γὰρ ἅπαντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι ὅσα μὴ δυνατὸν πρὸς ὑμᾶς ἀγαγεῖν ἐστὶ τῶν πεπραγμένων, τούτων προκλήσεις εὑρέθησαν. οἷον, βασανίζειν (βασανίζειν) οὐκ ἔστιν ἐναντίον ὑμῶν; ἀνάγκη τούτου πρόκλησιν εἶναι. οἷον, εἴ τι πέπρακται, καὶ γέγονεν ἔξω 22 που τῆς χώρας, ἀνάγκη καὶ τούτου πρόκλησιν εἶναι, πλεῖν ἢ βαδίζειν οὗ τὸ πρᾶγμα ἐπράχθη· καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. ὅπου δ' αὐτὰ τὰ πράγματα ἐφ' αὑτῶν ἐστιν ὑμῖν ἐμφανῆ ποιῆσαι, τί ἦν ἁπλούστερον ἢ ταῦτ' ἄγειν εἰς μέσον; Ἀθήνησι μὲν τοίνυν ὁ πατὴρ ἐτελεύτησεν οὑμός. ἐγίγνετο δ' ἡ δίαιτα ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ. 23 μεμαρτυρήκασι δ' οὗτοι παρέχειν τὸ γραμματεῖον Ἀμφίαν πρὸς τὸν διαιτητήν. οὐκοῦν εἴπερ ἀληθὲς ἦν, ἐχρῆν αὐτοὺς τὸ γραμματεῖον εἰς τὸν ἐχῖνον ἐμβαλεῖν, καὶ

(αἰσθάνεσθαι) (πρὸ) (ἐχῖνον)

ὂν παρέχοντα μαρτυρεῖν, ἴσ᾽ ἐκ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ τὰ σημεῖα ἰδεῖν, οἱ μὲν δικασταὶ
24 τὸ πρᾶγμα ἔγνωσαν· ἐγὼ δέ, εἴ τις ἠδίκει με, ἐπὶ τούτων *εἴα. νῦν δ᾽ εἷς μὲν οὐ- *ᾖα
δεὶς ὅλον τὸ πρᾶγμα ἀνεδέξατο, οὐδ᾽ ἃ μεμαρτύρηκεν ἁπλῶς, ὡς ἄν τις τἀληθῆ
μαρτυρήσειε. μέρος δ᾽ ἕκαστος, ὡς δὴ σοφός, καὶ διὰ τοῦτο οὐ δώσων δίκην, ὁ μὲν
γραμματεῖον ἔχειν, ἐφ᾽ ᾧ γεγράφθαι, διαθήκη πασίωνος· ὁ δὲ τιμηθεὶς ὑπὸ
25 τούτου, παρέχειν τοῦτο· εἰ δ᾽ ἀληθές, ἢ ψεῦδος, οὐδὲν εἰδέναι. οἱ δὲ τῇ προκλήσει
χρησάμενοι, παραπετάσματι *διαθήκας ἐμαρτύρησαν, ὡς ἂν μάλισθ᾽ οἱ δικα- *διαθήκη
σταὶ ταύτην τὴν διαθήκην ἐπίστευσαν τοῦ πατρὸς εἶναι. ἐγὼ δὲ ἀπεκλείσθην τοῦ
λόγου τυχεῖν, ὑφ᾽ ὧν ἀδικοῦμαι. οὗτοι δὲ *φανερῶς εἰσὶ τὰ ψευδῆ μεμαρτυρη- *εὐφωραδίως
26 κότες. καίτοι τό γ᾽ ἐναντίον ᾤοντο τούτου. ἵνα δ᾽ εἰδῆτε ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω, λά-
βε μοι τὴν τοῦ κηφισοφῶντος μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Κηφισοφῶν κεφαλίωνος ἀφιδναῖος, μαρτυρεῖ καταλειφθῆναι αὐτῷ ὑπὸ τοῦ πατρὸς γραμματεῖον, ἐφ᾽ ᾧ ἐπιγέγραπται, διαθήκη πασίωνος. Οὐκοῦν τὸν
27 ἁπλοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν ταῦτα μαρτυροῦντα προσμαρτυρῆσαι. εἶναι δὲ
τὸ γραμματεῖον, ὃ αὐτὸς παρέχει, τοῦτο, καὶ τὸ γραμματεῖον ἐμβαλεῖν. ἀλλὰ τοῦτο
μέν, οἴμαι, τὸ ψεῦδος, ἡγεῖτο ὀργῆς ἄξιον, καὶ δίκην ἂν ὑμᾶς παρ᾽ αὐτοῦ λαβεῖν. γραμ-
ματεῖον δ᾽ αὑτῷ καταλειφθῆναι μαρτυρῆσαι, φαῦλον, καὶ οὐδέν. ἔστι δὲ τοῦτ᾽ αὐ-
28 τὸ τὸ δηλοῦν καὶ κατηγοροῦν, ὅτι πᾶν τὸ πρᾶγμα κατεσκευάκασιν. εἰ μὲν γὰρ
ἐπῆν ἐπὶ τῆς διαθήκης πασίωνος καὶ φορμίωνος, ἢ πρὸς φορμίωνα, ἢ τοιοῦτό τι,
εἰκότως ἂν αὐτὴν ἐτήρει τούτῳ. εἰ δ᾽, ὥσπερ μεμαρτύρηκεν, ἐπῆν, διαθήκη πα-
σίωνος, πῶς οὐκ ἂν ἀνῄρημεν αὐτὴν ἐγώ; συνειδὼς μὲν ἐμαυτῷ μέλλοντι δικά-
29 ζεσθαι, συνειδὼς δ᾽ ὑπεναντίαν οὖσαν, εἴπερ ἦν τοιαύτη, τοῖς ἐμαυτῷ συμφέρου-
σι· κληρονόμος δὲ ὢν καὶ ταύτης, εἴπερ ἦν τοῦ ἐμοῦ πατρός, καὶ τῶν ἄλλων πατρῴων
ὁμοίως; οὐκοῦν τῷ παρέχεσθαι μὲν φορμίωνι, γεγράφθαι δὲ πασίωνος, εἰᾶσθαι δ᾽
ὑφ᾽ ἡμῶν, ἐξελέγχεται κατεσκευασμένη μὲν ἡ διαθήκη, ψευδὴς δ᾽ ἡ τοῦ κηφι-
30 σοφῶντος μαρτυρία. ἀλλ᾽ ἔα κηφισοφῶντα. οὔτε γὰρ νῦν μοι πρὸς ἐκεῖνόν ἐστιν, οὔτ᾽
ἐμαρτύρησεν ἐκεῖνος περὶ τῶν ἐν ταῖς διαθήκαις ἐνόντων οὐδέν. καί τοι καὶ τοῦτο
σκοπεῖτε, ὅσον ἐστὶ τεκμήριον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῦ τούτους τὰ ψευδῆ μεμαρ-
τυρηκέναι. εἰ γὰρ ὁ μὲν αὐτὸς ἔχειν τὸ γραμματεῖον μαρτυρῶν, οὐκ ἐτόλμησεν ἀν-
31 τίγραφα εἶναι, ἃ παρείχετο φορμίων, τῶν παρ᾽ αὑτῷ, μαρτυρῆσαι. οὗτοι δὲ οὔτε
ἐξ ἀρχῆς, ὡς παρῆσαν, ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν· οὔτε ἀνοιχθὲν εἶδον πρὸς τῷ διαιτητῇ τὸ
γραμματεῖον· ἀλλὰ καὶ μεμαρτυρήκασιν αὐτοὶ μὴ ἐθέλειν ἐμὲ ἀνοίγειν ταῦτα, ὡς
ἀντίγραφά ἐστιν ἐκείνων μεμαρτυρηκότες· τίνων ἄλλων, ἢ σφῶν αὐτῶν, κατήγοροι
32 γεγόνασιν, ὅτι ψεύδονται; ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὡς γέγραπταί τις ἀνεξε-
τάσας τὴν μαρτυρίαν, γνοίη παντελῶς τοῦτο μεμηχανημένους αὐτούς, ὅπως δι-
καίως καὶ ἀδίκως δόξῃ ταῦτα ὁ πατὴρ οὑμὸς διαθέσθαι. Λάβε δὲ αὐτὴν τὴν
μαρτυρίαν, καὶ λέγ᾽ ἐπισχὼν οὗ ἄν σε κελεύω, ἵν᾽ ἐξ αὐτῆς δεικνύω.

33 Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ τισίᾳ, ὅτε προὐκαλεῖτο φορμίων ἀπολλόδωρον, ἢ μὴν φησὶν ἀντίγραφα εἶναι τῶν διαθηκῶν τῶν πασίωνος.

Ἐπίσχες.

34 Ἐνθυμεῖσθε ὅτι τῶν διαθηκῶν γέγραπται τῶν πασίωνος. καίτοι ἐχρῆν τοὺς

βουλομένους

βουλόμενος τἀληθῆ μαρτυρεῖν, εἴ τι μάλιστα ἐγίγνετο ἡ πρόκλησις, ὡς οὐκ ἐγίγνετ᾽ ἐκεῖνος μαρτυρεῖ. Λέγε τὴν μαρτυρίαν ἀπ᾽ ἀρχῆς πάλιν.

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ, μαρτυροῦμεν· παρῆμεν γὰρ δή. Λέγε. Ὅτι προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον. καὶ τοῦτ᾽, εἴπερ προὐκαλεῖτο, ὀρθῶς ἂν ἐμαρτύρουν. ἣν μὲν, φησιν, ἀντίγραφα εἶναι τὴν διαθήκην τῆς Πασίωνος. ἔχει αὐτόν. οὐδ᾽ ἂν εἷς ἔτι δήπου τοῦτ᾽ ἐμαρτύρησεν, εἰ μή τις καὶ παρῆν διατιθεμένῳ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ. ἀλλ᾽ εὐθὺς ἂν εἶπε, τί δ᾽ ἡμεῖς ἴσμεν, εἴ τινές εἰσι διαθῆκαι Πασίωνος; καὶ γράφειν ἂν αὐτὸν ἠξίωσεν, ὥσπερ ἐν ἀρχῇ τῆς προκλήσεως. ἣν μὲν φημὶ ἐγὼ ἀντίγραφα εἶναι τὴν διαθηκῶν, ὧν φησὶ Φορμίων Πασίωνα καταλιπεῖν, οὐ τὴν Πασίωνος· τοῦτο μὲν γὰρ ἦν, εἶναι διαθήκας μαρτυρεῖν, ὅπερ ἦν τούτοις βούλημα· ἐκεῖνο δὲ φάσκειν Φορμίωνα. τὸ δ᾽ ἔστι δὲ δήπου κεχωρισμένον τό, τ᾽ εἶναι, καὶ τὸ τοῦτον φάσκειν. ἵνα τοίνυν εἰδῆτε ὑπὲρ ἡλίκων, καὶ ὅσου ἦν τὸ κατασκεύασμα τῆς διαθήκης, μικρά μου ἀκούσατε. ἦν μὲν γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο πρῶτον μὲν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην, ὧν διεφθάρκει, ἣν ἐμοὶ μὲν οὐ καλὸν λέγειν· ὑμεῖς δ᾽ ἴστε, καὶ ἐγὼ μὴ λέγω· ἔπειθ᾽ ὑπὲρ τοῦ κατασχεῖν ὅσα ἦν τῷ ἡμετέρῳ πατρὶ χρήματα παρὰ τῇ μητρί· πρὸς δὲ τούτοις ὑπὲρ τοῦ κύριον τῶν ἄλλων τῶν ἡμετέρων ἁπάντων κυρίῳ γενέσθαι. ὅτι δ᾽ οὕτω ταῦτ᾽ ἔχει, τῆς διαθήκης αὐτῆς ἀκούσαντες γνώσεσθε. φανήσεται γὰρ οὐ πατὴρ ὑπὲρ υἱέων γράφοντι ἐοικυῖα διαθήκῃ, ἀλλὰ δούλου λελυμασμένου τὰ τῶν δεσποτῶν, ὅπως μὴ δώσει δίκην, σκοποῦντος. Λέγε δ᾽ αὐτοῖς τὴν διαθήκην αὐτήν, ἣν οὗτοι περὶ τῆς κλήσεως μεμαρτυρήκασιν· ὑμεῖς δ᾽ ἐνθυμεῖσθε ἃ λέγω.

Διαθήκη.

Τάδε διέθετο Πασίων Ἀχαρνεύς. Δίδωμι τὴν ἐμαυτοῦ γυναῖκα Ἀρχίππην Φορμίωνι, καὶ προῖκα ἐπιδίδωμι Ἀρχίππῃ, τάλαντον μὲν τὸ ἐκ Πεπαρήθου, τάλαντον δὲ τὸ αὐτόθι, συνοικίαν ἑκατὸν μνῶν, θεραπαίνας, καὶ τὰ χρυσία, καὶ τἄλλ᾽, ὅσα ἐστὶν αὐτῇ ἔνδον, ἅπαντα ταῦτα Ἀρχίππῃ δίδωμι. ἠκούσατε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ πλῆθος τῆς προικός, τάλαντον ἐκ Πεπαρήθου, τάλαντον αὐτόθεν, συνοικίαν ἑκατὸν μνῶν, θεραπαίνας, καὶ χρυσία, καὶ τἄλλα, φησίν, ὅσα ἐστὶν, αὐτῇ δίδωμι. τούτῳ τῷ γράμματι, καὶ τὸ ζητῆσαί τι τῶν καταλειφθέντων ἀποκλείων ἡμᾶς. φέρε δὴ δεῖξαι τὴν μίσθωσιν ὑμῖν, καθ᾽ ἣν ἐμεμίσθωτο τὴν τράπεζαν παρὰ τοῦ πατρὸς οὗτος. καὶ γὰρ ἐκ ταύτης, καίπερ ἐσκευωρημένης, ὄψεσθε, ὅτι πλάσμα ὅλον ἐστὶν ἡ διαθήκη. δείξω δ᾽ ἣν οὗτος προέχετο μίσθωσιν οὐκ ἄλλην τινά, ἐν ᾗ προσγέγραπται, ἕνδεκα τάλαντα ὁ πατὴρ ὀφείλων εἰς τὰς παρακαταθήκας τούτῳ. ἔστι δ᾽, οἶμαι, ταῦτα τοιαῦτα τὴν μὲν οἴκοι χρημάτων, ὡς ἐπὶ τῇ μητρὶ δοθέντων διὰ τῆς διαθήκης αὐτὸν ἐποίησε κύριον, ὥσπερ ἀκηκόατε ἀρτίως· τῶν δ᾽ ἐπὶ τῆς τραπέζης ὄντων, ἃ πάντες ᾔδεσαν, καὶ λαθεῖν οὐκ ἦν, διὰ τοῦ προσοφείλοντα ἀποφῆναι τὸν πατέρα τὸν ἡμέτερον, ὅσα ἐξελέγχοιτο ἔχων, κεκομίσθαι φαίη. ὑμεῖς δ᾽ ἴσως αὐτὸν ὑπειλήφατε, ὅτι σολοικίζει τῇ φωνῇ, βάρβαρον καὶ εὐκαταφρόνητον εἶναι. ἔστι δὲ βάρβαρος οὗτος, τῷ μισεῖν οὓς αὐτῷ προσῆκε τιμᾶν· τῷ δὲ κακουργῆσαι, καὶ διορύξαι πράγματα, οὐδενὸς λείπεται. λαβὲ δή μοι τὴν μίσθωσιν, καὶ λέγε, ἣν δι᾽ αὐτὸν τρόπον διὰ προκλήσεως ἐνέβαλλοντο.

Μίσθωσις τραπέζης.

45 Κατὰ τάδε ἐμίσθωσε πασίων τὴν τράπεζαν Φορμίωνι· μίσθωσιν φέρειν Φορμίωνα τῆς τραπέζης τοῖς παισὶ τοῖς πασίωνος, δύο τάλαντα καὶ τετταράκοντα μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου, χωρὶς τῆς καθ' ἡμέραν διοικήσεως. μὴ ἐξεῖναι δὲ τραπεζιτεύσαι χωρὶς Φορμίωνι, ἐὰν μὴ πείσῃ τοὺς παῖδας τοὺς πασίωνος. ὀφείλει

45 δὲ πασίων ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ἕνδεκα τάλαντα εἰς τὰς παρακαταθήκας. ἃς μὲν τοίνυν προὔφερε συνθήκας, ὡς κατὰ ταύτας μισθωσάμενος τὴν τράπεζαν, αὗταί εἰσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἀκούετε δ' ἐν ταύταις ἀναγινωσκομέναις, μίσθωσιν μὲν φέρειν τοῦτον, ἄνευ τῆς καθ' ἡμέραν διοικήσεως δύο τάλαντα καὶ τετταράκοντα

47 μνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου· μὴ ἐξεῖναι δὲ τραπεζιτεύειν αὐτῷ, ἐὰν μὴ ἡμᾶς πείσῃ. προσγέγραπται δὲ τελευταῖον· ὀφείλει δὲ πασίων ἕνδεκα τάλαντα εἰς τὰς παρακαταθήκας. ἔστιν οὖν ὅστις ἂν τοῦ ξύλου, καὶ τοῦ χωρίου, καὶ τοῦ γραμματείου, τοσαύτην ὑπέμεινε μίσθωσιν; ἔστι δ' ὅστις ἂν δι' ὃν ὠφλήκει τοσαῦτα χρήμα-

48 τα ἡ τράπεζα, τούτῳ τὰ λοιπὰ ἐπέτρεψεν; εἰ γὰρ ἐνεδέησε τοσούτων χρημάτων, τούτου διοικοῦντος ἐνεδέησεν. ἴστε γὰρ πάντες καὶ ὅτ' ἦν ὁ πατὴρ ἐπὶ τοῦ τραπεζιτεύειν, τοῦτον καθήμενον, καὶ διοικοῦντα ἐπὶ τῇ τραπέζῃ. ὥστε ἐν τῷ μύλωνι προσῆκεν αὐτὸν εἶναι μᾶλλον, ἢ τῶν λοιπῶν κύριον γίγνεσθαι. ἀλλ' ἐῶ ταῦτα, καὶ

49 τἄλλα, ὅσ' ἂν περὶ τῶν ἕνδεκα ταλάντων ἔχοιμι εἰπεῖν, ὡς οὐκ ὤφειλεν ὁ πατήρ, ἀλλ' οὗτος ὑφῄρηται. ἀλλ' οὗ λέγειν εἵνεκα, τὴν διαθήκην ψευδῆ δεῖξαι, τοῦθ' ὑμᾶς ἀναμνήσω. γέγραπται γὰρ αὐτόθι, μὴ ἐξεῖναι τραπεζιτεύειν Φορμίωνα, ἐὰν μὴ ἡμᾶς πείσῃ. τοῦτο τοίνυν τὸ γράμμα δηλοῖ ψευδῆ παντελῶς τὴν διαθή-

50 κην οὖσαν. τίς γὰρ ἀνθρώπων ἃ μὲν ἔμελλε τραπεζιτεύων οὗτος ἐργάζεσθαι, ταῦθ' ὅπως ἡμῖν τοῖς αὐτοῦ παισὶν, ἀλλὰ μὴ τούτῳ γενήσεται, προὐνοήθη; καὶ διὰ τοῦτο μὴ ἐξεῖναι τούτῳ τραπεζιτεύειν ἔγραψεν, ἵνα μὴ ἀφίστηται ἀφ' ἡμῶν· ἃ δ' αὐτὸς εἰργασμένος ἔνδον κατέλιπε, ταῦθ' ὅπως οὗτος λήψεται, παρεσκεύασε;

51 καὶ τῆς μὲν ἐργασίας ἐφθόνησεν, ἧς οὐδὲν αἰσχρὸν ἦν μεταδοῦναι, τὴν δὲ γυναῖκα ἔδωκεν, οὗ μεῖζον οὐδ' ἂν κατέλιπεν ὄνειδος, τυχών γε τῆς παρ' ἡμῶν δωρεᾶς. εἶτα ὥσπερ ἂν δοῦλος δεσπότῃ διδούς, ἀλλ' οὐ τοὐναντίον, εἴπερ ἐδίδου, δεσπότης οἰκέτῃ, προστιθεὶς προῖκα ὅσην οὐδεὶς τῶν ἐν τῇ πόλει φαίνεται; καί τοι τούτῳ μὲν αὐτὸ τοῦτ' ἀ-

5¹ γαπητὸν ἦν τῆς δεσποίνης ἀξιωθῆναι· τῷ πατρὶ δ', οὐδ' ἂν λαμβάνοντι τοσαῦτα χρήματα, ὅσα φασὶ διδόντα οὗτοι, εὔλογον ἦν πρᾶξαι ταῦτα. ἀλλ' ὅμως ἃ τοῖς εἰκόσι, τοῖς χρόνοις, τοῖς πεπραγμένοις ἐξελέγχεται ψευδῆ, ταῦτα μαρτυρεῖν οὐκ ὤκνησεν οὑτοσὶ Στέφανος. εἶτα λέγει περιιών, ὡς ἐμαρτύρησε μὲν Νικοκλῆς ἐπιτροπεῦσαι κατὰ

53 τὴν διαθήκην· ἐμαρτύρησε δὲ πασικλῆς ἐπιτροπευθῆναι κατὰ τὴν διαθήκην. ἐγὼ δ' αὐτὰ ταῦτ' οἶμαι τεκμήρια εἶναι, τοῦ μήτ' ἐκείνους τἀληθῆ, μήτε τούσδε μεμαρτυρηκέναι. ὁ γὰρ ἐπιτροπεῦσαι κατὰ διαθήκας μαρτυρῶν, δῆλον ὅτι καθ' ὁποίας ἂν εἰδείη. τί οὖν μαθόντες ἐμαρτυρεῖτε ὑμεῖς ἐν προκλήσει διαθήκας, 'μαθόντας

54 ἀλλ' οὐκ ἐκείνους ἐᾶτε; εἰ γὰρ αὖ μὴ φήσουσιν εἰδέναι τὰ γεγραμμένα ἐν αὐταῖς, πῶς ὑμᾶς οἴοντ' εἰδέναι τοὺς μηδαμῇ μηδαμῶς τοῦ πράγματος ἐγγύς; τί ποτ' οὖν οἱ μὲν ἐκεῖνα, οἱ δὲ ταῦτα ἐμαρτύρησαν; ὅπερ εἴρηκα καὶ πρότερον, διείλοντο τἀδικήματα· καὶ ἐπιτροπεῦσαι μὲν κατὰ διαθήκην, οὐδὲν δεινὸν ἡγεῖτο μαρτυ-

55 ρεῖν ὁ μαρτυρῶν, οὐδ' ἐπιτροπευθῆναι κατὰ διαθήκην, ἀφαιρῶν ἑκατέρως

τοῦ μὲν-

οὔτε μαρτυρεῖν τὰ ἐν ταῖς διαθήκαις ὑπὸ τούτου γεγραμμένα, οὐδὲ καταλιπεῖν τὸ πατέρα αὐτοῦ ἐπιγεγραμμένον γραμματεῖον διαθήκην, οὐδὲ τὰ τοιαῦτα διαθήκας δεῖ μαρτυρεῖν, ἐν αἷς χρημάτων τοσούτων κλοπή, γυναικὸς' διαφθορά, γάμοι δεσποίνης, πράγματα αἰσχύνην καὶ ὕβριν τοσαύτην ἔχοντα, οὐδεὶς ἤθελε πλὴν οὗτοι, προσκλήσει κατασκευάσαντες, περὶ ὧν δίκαιοι τῆς ὅλης τέχνης καὶ ˚κακουργίας δίκην λαβεῖν. ἵνα τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ μόνον ἐξ ὧν ἐγὼ κατηγορῶ καὶ ἐλέγχω, δῆλος ὑμῖν γένηται τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκὼς οὑτοσὶ Στέφανος, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν πεποίηκεν ὁ παραγραφόμενος αὐτόν, τὰ πεπραγμένα ἐκείνῳ βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. ὅταν δ' εἴπω ἀρχόμενος τοῦ λόγου, δείξω κατηγόρους γινομένους αὐτοὺς ἑαυτῶν. τὴν γὰρ δίκην, ἐν ᾗ ταῦτα ἐμαρτυρήθη, παρεγράψατο Φορμίων πρὸς ἐμὲ μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι, ὡς ἀφέντος ἐμοῦ τῶν ἐγκλημάτων αὐτόν. τοῦτο τοίνυν, ἐγὼ μὲν οἶδα ψεῦδος ὂν καὶ ἐλέγξω, ὅταν εἰσίω πρὸς τοὺς ταῦτα μεμαρτυρηκότας. τούτῳ δὲ οὐχ οἷόν τε τοῦτ' εἰπεῖν. εἰ τοίνυν ἀληθῆ παρευρέ τ' εἶναι τὴν ἄφεσιν, οὕτω καὶ μάλιστ' ἂν ἔστι φανείη ψευδῆ μεμαρτυρηκώς, καὶ κατεσκευασμένης διαθήκης μάρτυς γεγονώς. τίς γὰρ οὕτως ἄφρων, ὥστε ἄφεσιν μὲν ἐναντίον μαρτύρων ποιήσασθαι τοῦ βεβαίαν αὐτῷ τὴν ἀπαλλαγὴν εἶναι· τὰς δὲ συνθήκας, καὶ τὰς διαθήκας, καὶ τἄλλα, ὑφ' ὧν ἐποιεῖτο τὴν ἄφεσιν, σεσημασμένα ἐᾶσαι καθ' αὑτοῦ κεῖσθαι; οὐκοῦν ἐναντία μὲν ἡ παραγραφὴ πᾶσι τοῖς μεμαρτυρημένοις· ἐναντία δέ, ἣν ἀνέγνων ὑμῖν, ἡ ἐπὶ μισθώσει τῇδε τῇ διαθήκῃ. οὐδὲν δὲ τῶν πεπραγμένων, οὔτ' εὔλογον, οὔθ' ἁπλοῦν, οὔθ' ὁμολογούμενον αὐτοῦ ἑαυτῷ φαίνεται. ἐκ δὲ τούτου τοῦ τρόπου, πάντα πεπλασμένα καὶ κατεσκευασμένα ἐλέγχεται. ὡς μὲν τοίνυν ἐστὶν ἀληθῆ τὰ μεμαρτυρημένα, οὔτ' αὐτὸν τοῦτον, οὔτ' ἄλλον ὑπὲρ τούτου δεῖξαι δυνήσεσθαι νομίζω. ἀκούω δ' αὐτὸν τοιοῦτόν τι παρεσκευάσθαι λέγειν, ὡς προκλήσεώς ἐστιν ὑπεύθυνος, οὐχὶ μαρτυρίας· καὶ δυοῖν αὐτῷ προσήκει δοῦναι λόγον, οὐ πάντων τῶν γεγραμμένων, εἴτε προὐκαλεῖτό με ταῦτα Φορμίων, ἢ μή, καὶ εἰ μὴ ἐδεχόμην ἐγώ. ταῦτα μὲν γὰρ ἁπλῶς ˚αὐτοῦ μεμαρτυρηκέναι φησί· τὰ δ' ἄλλα ἐκεῖνον προκαλεῖσθαι. εἰ δ' ἐστὶν ἢ μὴ ταῦτα, οὐδὲν αὐτῷ προσήκει σκοπεῖν. πρὸς δὴ τὸν λόγον τοῦτον, καὶ τὴν ἀναίδειαν, βέλτιόν ἐστι μικρὰ προειπεῖν ὑμῖν, ἵνα μὴ λάθητε ἐξαπατηθέντες. πρῶτον μὲν, ὅταν ἐξαρχῇ λέγειν τοῦτο, ὡς ἄρα οὐ πάντων ὑπεύθυνός ἐστιν, ἐνθυμεῖσθε ὅτι διὰ ταῦτα ὁ νόμος μαρτυρεῖν ἐν γραμματείῳ κελεύει, ἵνα μήτ' ἀφελεῖν ἐξῇ, μήτε προσθεῖναι τοῖς γεγραμμένοις μηδέν. τότ' οὖν αὐτὸν ἔδει ταῦτ' ἀπαλείφειν κελεύειν, ἃ νῦν οὔ φησι μεμαρτυρηκέναι, οὐ νῦν ἐνόντων ἀναισχυντεῖν. ἔπειτα καὶ τόδε σκοπεῖτε, εἰ ἐάσαιτ' ἂν ἐναντίον ὑμῶν ἐμὲ προσγράψαι τι λαβόντα τὸ γραμματεῖον. οὐδέ που. οὐκοῦν οὐδὲ τοῦτον ἀφαιρεῖν τῶν γεγραμμένων ἐᾶν προσήκει. τίς γὰρ ἁλώσεταί ποτε ψευδομαρτυριῶν, εἰ μαρτυρήσει τε ἃ βούλεται, καὶ λόγον, ὃν βούλεται, δώσει; ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦθ' οὔθ' ὁ νόμος δίδωσιν, οὔθ' ὑμῖν ἀκούειν προσήκει· ἀλλ' ἐκεῖνο ἁπλοῦν, καὶ δίκαιον. τί γέγραπται; τί μεμαρτύρηκας; ταῦθ' ὡς ἀληθῆ, δείκνυε. καὶ γὰρ ἀντιγέγραψαι ταῦτα. ἀληθῆ μεμαρτύρηκα, μαρτυρήσας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα· οὐ τὸ, καὶ τὸ, τῶν ἐν τῷ γραμματείῳ. ὅτι δ' οὕτω ταῦτ' ἔχει, λαβὲ τὴν ἀντιγραφὴν αὐτήν μοι. Λέγε.

56 57 58 59 60 61 62 63 64 65

'[illegible]

˚πανουργίας.

˚αὐτὸς

αὐ. δ

Lex testimonia scribi iubet.

Ἀντιγραφή.

66 Ἀπολλόδωρος πασίωνος ἀχαρνεὺς, στέφανος μενεκλέους,* ἀχαρνεῖ ψευδομαρτυριῶν τίμημα τάλαντον, τὰ ψευδῆ μου κατεμαρτύρησε στέφανος, μαρτυρήσας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα. Τἀληθῆ ἐμαρτύρησα, μαρτυρήσας τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα. Ταῦτα οὕτως αὐτὸς ἀντεγράψα-
67 το, ἃ χρὴ μνημονεύειν ὑμᾶς, καὶ μὴ τοὺς ἐξ ἀπάτης νῦν λόγους ὑπὸ τούτου ῥηθησομένους, πιστοτέρους ποιεῖσθαι τῶν νόμων, καὶ τῶν ὑπὸ τούτου γραφέντων εἰς τὴν ἀντιγραφήν. πυνθάνομαι τοίνυν αὐτοὺς καὶ περὶ ὧν ἔλαχον τὴν ἐξ ἀρχῆς δίκην, ἐρεῖν καὶ κατηγορήσειν, ὡς συκοφάντημα ἦν. ἐγὼ δ' ὃν μὲν τρόπον ἐσκευωρήσατο τὴν
68 μίσθωσιν, ὅπως τὴν ἀφορμὴν τῆς τραπέζης κατάσχῃ, εἶπον καὶ διεξῆλθον ὑμῖν. ὑπὲρ δὲ τῶν ἄλλων, οὐκ ἂν οἶδ' ὅτι ἦν λέγειν ἅμα, καὶ τούτοις ἐλέγχειν περὶ τῆς μαρτυρίας· οὐ γὰρ ἱκανόν μοι τὸ ὕδωρ ἐστίν. ὅτι δ' οὐδ' ὑμεῖς ἐθέλοιτ' ἂν εἰκότως ἀκούειν περὶ τούτων αὐτοῦ, ἐκ τῶνδ' εἴσεσθε, ἂν λογίσησθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, ὅτι οὔτε νῦν ἐστὶ
69 χαλεπὸν περὶ ὧν μὴ κατηγόρηται λέγειν, οὔτε ψευδεῖς ἀναγνόντα μαρτυρίας, ἀποφεύγειν· ἀλλ' οὐδ' ἕτερόν γε δίκαιον τούτων οὐδ' ἂν εἷς φήσειεν εἶναι. ἀλλ' ὃ ἐγὼ προκαλοῦμαι νῦν, σκοπεῖτε δὴ ἀκούσαντες. ἐγὼ γὰρ ἀξιῶ οἷς μὲν ἀφείλοντό με ἐλέγχοις περὶ τῶν ἐγκλημάτων, οὓς προσῆκον ἦν ῥηθῆναι, μὴ ζητεῖν αὐτοὺς
70 νῦν. ἃς δὲ ἀφείλοντο μαρτυρίας, ὡς εἰσὶν ἀληθεῖς, δεικνύναι. εἰσὶ δ' ὅτε μὲν τὴν δίκην εἰσῄειν, τὰς μαρτυρίας με ἐλέγχειν ἀξιώσουσιν, ὅτε δὲ ταύταις ἐπεξίω, περὶ τῶν ἐξ ἀρχῆς ἐγκλημάτων λέγειν με κελεύσουσιν, οὔτε δίκαια, οὔτε ὑμῖν συμφέροντα ἐροῦσι. δικάσετε γὰρ ὁμοίως ἅπαντες ὑμεῖς, οὐ περὶ ὧν ἂν ὁ φεύγων ἀξιοῖ, ἀλλ' ὑπὲρ αὐ-
71 τῶν, ὧν ἂν ἡ δίωξις ᾖ. ταύτην δ' ἀνάγκη, τῇ τοῦ διώκοντος λήξει δηλοῦσθαι, ἣν ἐγὼ τούτῳ ψευδομαρτυριῶν εἴληχα. μὴ δὴ τοῦτ' ἀφεὶς, περὶ ὧν οὐκ ἀγωνίζεται, λεγέτω· μηδ' ὑμεῖς ἐᾶτε, ἐὰν ἄρα οὗτος ἀναισχυντῇ. οἴομαι τοίνυν αὐτὸν οὐδὲν οὐδαμῶς δίκαιον ἔχοντα λέγειν, ἥξειν καὶ ἐπὶ τοῦτο, ὡς ἄτοπον ποιῶ, παραγραφὴν ἐπι-
72 τεθειμένος, τοὺς διαθήκην μαρτυρήσαντας διώκων. καὶ τοὺς δικαστὰς τότε φήσει διὰ τοὺς ἀφεῖναι μεμαρτυρηκότας ἀποψηφίσασθαι μᾶλλον, ἢ διὰ τοὺς διαθήκην μαρτυρήσαντας. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι οὐχ ἧττον τὰ πεπραγμένα εἰώθατε σκοπεῖν, ἢ τὰς ὑπὲρ τούτων παραγρα-
73 φάς. περὶ δὲ τῶν πραγμάτων αὐτῶν τὰ ψευδῆ καταμαρτυρήσαντές οὗτοί μου, ἀσθενεῖς τοὺς περὶ τῆς γραφῆς ἐποίησαν λόγους. χωρὶς δὲ τούτων, ἄτοπον πάντων τὰ ψευδῆ μαρτυρησάντων, τίς μάλιστα ἔβλαψεν, ἀποφαίνειν· ἀλλ' οὐχ ὡς αὐτὸς ἕκαστος ἀληθῆ μεμαρτύρηκε, δεικνύναι. οὐ γὰρ ἂν ἕτερα δείξῃ
74 δεινότερα εἰργασμένον, ἀποφεύγειν αὐτῷ προσήκει· ἀλλ' ἂν αὐτὸς ὡς ἀληθῶς μεμαρτύρηκεν, ἀποφαίνῃ. ἐφ' ᾧ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μάλιστ' ἀπολωλέναι δίκαιός ἐστιν οὑτοσὶ στέφανος, τοῦτ' ἀκούσατέ μου. δεινὸν μὲν γάρ ἐστιν, εἰ καὶ καθ' ὅτου τις ψευδῆ μαρτυρεῖ· πολλῷ δὲ δεινότερον, καὶ πλείονος ὀργῆς
75 ἄξιον, εἰ κατὰ τῶν συγγενῶν. οὐ γὰρ τοὺς γεγραμμένους νόμους, ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς φύσεως οἰκεῖα ἀναιρεῖ. τοῦτο τοίνυν ἐπιδειχθήσεται πεποιηκὼς οὑτοσί. ἔστι γὰρ ἡ τούτου μήτηρ, καὶ ὁ τῆς ἐμῆς γυναικὸς πατὴρ, ἀδελφοί· ὥστε τὴν μὲν γυναῖκα τὴν ἐμὴν, ἀνεψιὰν εἶναι τούτῳ, τοὺς δὲ παῖδας τοὺς
76 ἐκείνης καὶ τοὺς ἐμοὺς, ἀνεψιαδοῦς. ἆρ' οὖν δοκεῖ ποτ' ἂν ὑμῖν οὗτος, εἴ τι δι' ἔνδειαν εἶδε

πάσχοντας

*αἷς δ' ἀφείλοντο μαρτυρίαις

ποιούσας ὧν οὐ χρὴ ταῖς αὑτοῦ συγγενέσιν, ὅπερ ἤδη πολλοὶ πεποιήκασι, πρὸ αὐτοῦ προῖ-
κα * ἐπιδοὺς ἐκδοῦναι, ὅς γε ὑπὲρ τοῦ μηδ' ἃ προσήκει, κομίσασθαι ταύτας, τὰ
ψευδῆ μαρτυρεῖν ἠθέλησε. καὶ περὶ πλείονος ἐποιήσατο τὸν Φορμίωνος πλοῦτον, ἢ
τὰ τῆς συγγενείας ἀναγκαῖα; ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβέ μοι τὴν μαρ- 77
τυρίαν τὴν Δεινίου, καὶ ἀναγίνωσκε· καὶ κάλει Δεινίαν.

* ἐπιδιδοὺς

Μαρτυρία.

Δεινίας Θεομνήστου Ἀθμονεὺς, μαρτυρεῖ τὴν θυγατέρα αὑτοῦ ἐκδοῦναι Ἀπολ-
λοδώρῳ κατὰ τοὺς νόμους γυναῖκα ἔχειν· καὶ μηδὲ πώποτε παραγενέσθαι, μηδ' * αἰ-
σθέσθαι ὅτι Ἀπολλόδωρος ἀφῆκε τῶν ἐγκλημάτων ἁπάντων Φορμίωνα. Ὁμοιός 78
γε ὁ Δεινίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτῳ, ὅς γε ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς, καὶ τῶν θυγατριδῶν, καὶ
ἐμοῦ τοῦ κηδεστοῦ διὰ τὴν συγγένειαν, οὐδὲ τἀληθῆ μαρτυρεῖν ἤθελε κατὰ τούτου·
ἀλλ' οὐχ οὑτοσὶ Στέφανος, οὐκ ὤκνησε καθ' ἡμῶν τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν· οὐδ' εἰς μη- 79
δένα τῶν ἄλλων, τὴν αὑτοῦ μητέρα ᾐσχύνθη, τοῖς ἀπ' ἐκείνης οἰκείοις, τῆς ἐσχάτης
ἐνδείας αἴτιος γενόμενος. ὃ τοίνυν ἔπαθον δεινότατον, καὶ ἐφ' ᾧ μάλιστα ἐξεπλάγην,
ὅτ' ἠγωνιζόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦθ' ὑμῖν εἰπεῖν βούλομαι. τὴν τε γὰρ τούτου
πονηρίαν ἔτι μᾶλλον ὑμεῖς ὄψεσθε, καὶ ἐγὼ τῶν γεγενημένων ἀποδυρόμενος τὰ 80
πλεῖστα πρὸς ὑμᾶς, ὥσπερ ῥᾴων ἔσομαι. τὴν γὰρ μαρτυρίαν, ἣν ὤμην εἶναι, καὶ
δι' ἧς ἦν ὁ πλεῖστος ἔλεγχός μοι, ταύτην οὐχ εὗρον ἐνοῦσαν ἐν τῷ ἐχίνῳ. τότε μὲν
δὴ τῷ κακῷ πληγεὶς οὐδὲν ἄλλο εἶχον ποιῆσαι, πλὴν ὑπολαμβάνειν τὴν ἀρ-
χὴν ἠδικηκέναι με, καὶ ἓν ἐχῖνον κεκινηκέναι, νῦν δ' ἀφ' ὧν ὕστερόν τι πέπυσμαι 81
πρὸς αὐτῷ τῷ διαιτητῇ, Στέφανον τουτονὶ αὐτὴν ὑφῃρημένον εὑρίσκω πρὸς μαρ-
τυρίαν τινά, ἵνα ἐξορκώσαιμι ἀναστάντος ἐμοῦ. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, πρῶτον
μὲν ὑμῖν μαρτυρήσουσι τῶν τούτοις παρόντων οἱ ἰδόντες. οὐ γὰρ ἐξομνύναι ἐθελήσου-
σιν εὖ οἶδ' ἐγώ. ἐὰν δ' ἄρα τοῦτο ποιήσωσιν ὑπ' ἀναιδείας, πρόκλησιν ὑμῖν ἀνα- 82
γνώσεται, ἐξ ἧς τούτους τ' ἐπιορκοῦντας ἐπ' αὐτοφώρῳ λήψεσθε, καὶ τοῦτον ὁμοίως
ὑφῃρημένον τὴν μαρτυρίαν εἴσεσθε. * καίτοι ὅστις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κακῶν ἀλ-
λοτρίων κλέπτης ὑπέμεινεν ὀνομασθῆναι, τί ἂν ἡγεῖσθε ποιῆσαι τοῦτον ἄλλο τῶν;
λέγε τὴν μαρτυρίαν, εἶτα τὴν πρόκλησιν ταύτην. 83

* τί ἂν αὖ ἐγ-
ποιη. τοῦτ. ἄλλο
ποιοῦντι; χρ. τί
ἂν ἡγ. ποι. δ. τ.
ἄλλο τούτου;

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι φίλοι εἶναι καὶ ἐπιτήδειοι Φορμίωνι· καὶ παρεῖναι πρὸς τῷ διαι-
τητῇ Τεισίᾳ, ὅτε ἦν ἀπόφασις τῆς διαίτης Ἀπολλοδώρῳ πρὸς Φορμίωνα· καὶ εἰδέ-
ναι τὴν μαρτυρίαν ὑφῃρημένον Στέφανον, ἣν αἰτιᾶται αὐτὸν Ἀπολλόδωρος ὑφελέ- 84
σθαι, ἢ μαρτυρεῖτε, ἢ ἐξομόσασθε.

Ἐξωμοσία.

Οὐκ ἄδηλον ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι τοῦτο ἔμελλον ποιήσειν προθύμως, ἐξο-
μεῖσθαι ἵνα τοίνυν παραχρῆμα ἐξελεγχθῶσιν ἐπιωρκηκότες, λαβέ μοι ταύτην 85
τὴν μαρτυρίαν, καὶ τὴν πρόκλησιν ἀναγίνωσκε.

Μαρτυρία. Πρόκλησις.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι, ὅτε Ἀπολλόδωρος προὐκαλεῖτο Στέφανον παραδοῦναι
τὸν παῖδα τὸν ἀκόλουθον εἰς βάσανον περὶ τῆς ὑφαιρέσεως τοῦ γραμματείου. καὶ
γράμματα ἦν ἕτοιμος γράφειν Ἀπολλόδωρος, καθ' ὅτι ἔσται ἡ βάσανος. ταῦτα δὲ 86
προσκαλουμένου Ἀπολλοδώρου, οὐκ ἐθελῆσαι παραδοῦναι Στέφανον, ἀλλὰ

ὑποκρίνασθαι Ἀπολλοδώρῳ δικάζεσθαι, εἰ βούλοιτο, εἴ τι φησὶν ἀδικεῖσθαι ὑφ'
ἑαυτοῦ. Τίς ἂν οὖν ὑπὸ ταύτης τῆς αἰτίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ ἐπίστευσεν ἑαυτῷ,
87 οὐκ ἂν ἐδέξατο τὴν βάσανον; μὴ δεξάμενος οὖν τῷ φεύγειν τὴν βάσανον ὑφῃρημένος ἐξε-
λέγχεται. ἆρ' οὖν ἂν ὑμῖν αἰσχυνθῆναι δικῇ τὴν τοῦ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν δόξαν, ὁ
τὴν τοῦ κλέπτης φανῆναι μὴ φυγών; ἢ δεηθέντος τοῦ ὀκνῆσαι ἂν τὰ ψευδῆ μαρτυ-
ρεῖν, ὅς, ἃ μηδεὶς ἐκέλευσεν, ἐθελοντὴς πονηρός ἐστι; δικαίως τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθη-
88 ναῖοι, τούτων ἁπάντων δοὺς ἂν δίκην, πολὺ μᾶλλον ἂν εἰκότως διὰ τἄλλα κολα-
σθείη παρ' ὑμῖν. σκοπεῖτε δὲ τὸν βίον, ὃν βεβίωκεν ἐξετάζοντες. οὗτος γὰρ ἡνίκα συ-
νέβαινεν εὐτυχεῖν Ἀριστολόχῳ τῷ τραπεζίτῃ, ἴσα βαίνων ἐβάδιζεν ὑποπεπτωκὼς
ἐκείνῳ, καὶ ταῦτα ἴσασι πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ὄντων ὑμῶν. ἐπειδὴ δ' ἀπώλετο ἐκεῖνος, καὶ τῶν
89 ὄντων ἐξέστη, οὐχ ἥκιστα ὑπὸ τούτου καὶ τῶν τοιούτων διαφορηθείς, τῷ μὲν υἱεῖ τῷ
τούτου, πολλῶν πραγμάτων ὄντων, οὐ παρέστη πώποτε, οὐδ' ἐβοήθησεν· ἀλλ' Ἀπο-
ληξίς, καὶ Σόλων, καὶ πάντες ἂν ἄνθρωποι μᾶλλον βοηθοῦσι· Φορμίωνα δὲ πάλιν ἑώ-
ρακε. καὶ τούτῳ γέγονεν οἰκεῖος, ἐξ ἀθηναίων ἁπάντων τοῦτο ἐκλεξάμενος· καὶ
90 ὑπὲρ τούτου πρεσβευτὴς μὲν ᾤχετο εἰς Βυζάντιον πλέων, ἡνίκα ἐκεῖνοι τὰ πλοῖα
τούτου κατεῖχον· τὴν δὲ δίκην ἔλεγε τὴν πρὸς Καλχηδονίους· τὰ ψευδῆ δέ μου
φανερῶς οὕτω καταμεμαρτύρηκεν. εἶθ' ὃς εὐτυχούντων ἐστὶ κόλαξ, καὶ ἀτυχοῦσι,
τῶν αὐτῶν τούτων προδότης· καὶ τῶν μὲν ἄλλων πολιτῶν πολλῶν καὶ καλῶν κἀγα-
91 θῶν ὄντων, μηδενὶ μηδ' ἐξ ἴσου χρῆται· τοὺς δὲ τοιούτους, ἐθελοντὴς ὑποπίπτει· καὶ
μήτ' εἴ τινα τῶν οἰκείων ἀδικήσει, μήτ' εἰ παρὰ τοῖς ἄλλοις φαύλην δόξαν ἕξει
ταῦτα ποιῶν, μηδ' ἄλλο μηδὲν σκοπεῖν, πλὴν ὅπως πλέον ἕξει· τοῦτον οὐ μισεῖν, ὡς [illegible]
κοινὸν ἐχθρὸν τῆς φύσεως ὅλης τῆς ἀνθρωπίνης, προσήκει; ἔγωγ' ἂν φαίην. Ταῦτα
92 μέντοι τὰ τοσαύτην ἔχοντα αἰσχύνην, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῷ τὴν πόλιν
φεύγειν, καὶ τὰ ὄντα ἀποκρύπτεσθαι, προῄρηται πράττειν, ἵνα ἐργασίας ἀφανεῖς διὰ
τῆς τραπέζης ποιῆται· καὶ μήτε χορηγῇ, μήτε τριηραρχῇ, μήτ' ἄλλο μηδὲν, ὧν προσ-
ήκει, ποιῇ· καὶ κατείργασται τοῦτο. τεκμήριον δέ· ἔχων γὰρ οὐσίαν τοσαύτην, ὥστε
93 ἑκατὸν μνᾶς ἐπιδοῦναι τῇ θυγατρί, οὐδ' ἡντινοῦν λειτουργίαν ἑώραται ὑφ' ὑμῶν
λειτουργῶν, οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην. καίτοι πόσῳ κάλλιον φιλοτιμούμενον ἐξετάζεσθαι,
καὶ προθυμούμενον εἰς ἃ δεῖ, τῇ πόλει, ἢ κολακεύοντα, καὶ τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντα;
ἀλλ' ἐπὶ τῷ κερδαίνειν πᾶν ἂν οὗτος ποιήσειε. καὶ μὴν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μᾶλλον
94 ἄξιον ὀργῆς ἔχειν τοῖς μετ' εὐπορίας πονηροῖς, ἢ τοῖς μετ' ἐνδείας. τοῖς μὲν γὰρ
ἡ τῆς χρείας ἀνάγκη φέρει τινὰ συγγνώμην παρὰ τοῖς ἀνθρωπίνως λογιζομένοις· οἱ
δ' ἐκ περιουσίας, ὥσπερ οὗτος, πονηροί, οὐδεμίαν πρόφασιν δικαίαν ἔχοιεν ἂν εἰ-
πεῖν· ἀλλ' αἰσχροκέρδεια, καὶ πλεονεξία, καὶ ὕβρει, καὶ τῷ τὰς ἑαυτῶν συστάσεις, κυριω-
95 τέρας τῶν νόμων ἀξιοῦν εἶναι, ταῦτα φανήσονται πράττοντες. ὑμῖν δὲ οὐδὲν τούτων
συμφέρει, ἀλλὰ τὸν ἀσθενῆ, παρὰ τοῦ πλουσίου δίκην, ἂν ἀδικῆται, δύνασθαι λα-
βεῖν. ἔσται δὲ τοῦτο, ἐὰν κολάζηται τοὺς φανερῶς οὕτως ἐξ εὐπορίας πονηρούς. οὐ τοί-
νυν οὐδ' ἃ πέπλασται, καὶ βαδίζει οὗτος παρὰ τοὺς τοίχους ἐσκυθρωπακώς, σωφρο-
96 σύνης εἰκότως ἄν τις ἡγήσαιτο εἶναι σημεῖα, ἀλλὰ μισανθρωπίας. ἐγὼ γὰρ ὅ, τις
αὑτῷ μηδενὸς συμβεβηκότος δεινοῦ, μηδὲ τῶν ἀναγκαίων ἀπορῶν, ἐν ταύτῃ τῇ
φύσει διάγει τὸν βίον, τοῦτον ἡγοῦμαι συνεωρακέναι, καὶ λελογίσθαι παρ' αὑτῷ,
97 ὅτι τοῖς μὲν ἁπλῶς ὡς πεφύκασι, βαδίζουσι, καὶ φαιδροῖς, καὶ προσέλθοι τις ἄν,

καὶ δεη-

γ8ζον
μηδ' ἄλλο μηδὲν σκοπεῖν
κολάζηται
Qui severitatem vultu et incessu praeferunt, quos ingenuos esse solebant.

καὶ διηθεῖ, καὶ ἀπαγγέλλει, οὐδὲν ὀκνῶν· τοῖς δὲ πεπλασμένοις, καὶ σκυθρωποῖς, 98
ὀκνήσειεν ἂν τις προσπλησίον παρελθεῖν. οὐδὲν ὅσον ἄλλο, ἢ πρόβλημα τοῦ τρόπου τὸ
σχῆμα τοῦτ' ἐστί· καὶ τὸ τῆς διανοίας ἄγριον, καὶ πικρὸν, ἐν τούτῳ δηλοῖ. σημεῖον δέ·
τοσούτων γὰρ ὄντων τὸ πλῆθος τῶν Ἀθηναίων, πράττων* πολὺ βέλτιον, ἢ σὲ προσῆκον ἦν, τίνα πώποτε εἰσήνεγκας; ἢ τίνι συμβέβλησαί πω; ἢ τίνα εὖ πεποίηκας; 99
οὐδὲν ἂν εἰπεῖν ἔχοις· ἀλλὰ τοκίζων, καὶ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς, καὶ χρείας, εὐτυχήματα σαυτοῦ νομίζων, ἐξέβαλες μὲν τὸν σαυτοῦ θεῖον Νικίαν ἐκ τῆς πατρῴας οἰκίας· ἀφῄρησαι δὲ τὴν σαυτοῦ πενθερὰν ταῦτα, ἀφ' ὧν ἔζη· ἀοίκητον δὲ
τὸν Ἀρχεδήμου παῖδα, τὸ σαυτοῦ μέρος πεποίηκας. οὐδεὶς δὲ πώποτε οὕτω 100
πικρῶς, οὐδ' ὑπερήμερον εἰσέπραξεν, ὡς σὺ τοὺς ὀφείλοντας τοὺς τόκους. εἶτα ὃν
ὁρᾶτε ἐπὶ πάντων οὕτως ἄγριον, καὶ μιαρὸν, τοῦτον ὑμεῖς ἠδικηκότα ἐπ' αὐτοφώρῳ
λαβόντες οὐ τιμωρήσεσθε; δεινὰ ἄρα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ποιήσετε, καὶ οὐχὶ δίκαια.
ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ Φορμίωνι τῷ παραγομένῳ τουτῳὶ, νεμεσῆσαι 101
τοῖς πεπραγμένοις τὴν ἀναίδειαν τοῦ τρόπου καὶ τὴν ἀχαριστίαν ἰδόντας. οἶμαι γὰρ ἅπαντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι τοῦτον ἡνίκ' ὤνιος ἦν, εἰ συνέβη μάγειρον, ἢ τινὸς ἄλλης τέχνης δημιουργὸν πρίασθαι, τὴν τοῦ δεσπότου τέχνην ἂν μαθὼν, πόρρω τῶν νῦν παρόντων ἦν ἀγαθῶν. ἐπειδὴ δὲ ὁ πατὴρ ὁ ἡμέτερος τραπεζίτης ὢν 102
ἐκτήσατ' αὐτὸν, καὶ γράμματα ἐπαίδευσε, καὶ τὴν τέχνην ἐδίδαξε, καὶ χρημάτων
ἐποίησε κύριον πολλῶν, εὐδαίμων γέγονε τὴν τύχην, ἣ πρὸς ἡμᾶς ἀφίκετο, ἀρχὴν λαβὼν πάσης τῆς νῦν παρούσης εὐδαιμονίας. οὐχ ὁσιῶν δεινὸν, ὦ γῆ καὶ θεοὶ,
καὶ πέρα δεινοῦ, τοὺς Ἕλληνα μὲν ἀντὶ βαρβάρου ποιήσαντας, γνώριμον δ' ἀντ' ἀνδραπόδου, τοσούτων δ' ἀγαθῶν ἡγεμόνα, τούτους περιορᾶν ἐν ταῖς ἐσχάταις ἀπορίαις ὄντας, ἔχοντα καὶ πλουτοῦντα· καὶ εἰς τοῦθ' ἥκειν ἀναιδείας, ὥστε ἧς παρ' ἡμῶν 103
τύχης μετέσχε, ταύτης ἡμῖν μὴ τολμᾶν μεταδοῦναι. ἀλλ' αὐτὸς μὲν οὐκ ὤκνησε
τὴν δέσποιναν γῆμαι, καὶ, ἣ τὰ καταχύσματα αὐτοῦ κατέχεε τότε, ἡνίκα ἐωνήθη, 104
ταύτῃ συνοικεῖν· οὐδὲ προῖκα πέντε τάλαντα αὐτῷ γράψαι, χωρὶς ὧν οὔσης
τῆς μητρὸς κυρίας, οὗτος ἐγκρατὴς γέγονε πολλῶν χρημάτων. τί γὰρ οἴεσθε εἰς
τὰς διαθήκας ἐγγράψαι; καὶ τἆλλα, ὅσα ἐστὶν, Ἀρχίππῃ δίδωμι. τὰς δ' ἡμετέρας
θυγατέρας μενούσας δι' ἔνδειαν ἀνεκδότους ἔνδον γηρασκούσας, *περιορᾷ. καὶ εἰ μὲν 105
πένης οὗτος ἦν, ἡμεῖς δ' εὐποροῦντες ἐτυγχάνομεν, καὶ συνέβη τι παθεῖν, οἷα πολλὰ ἐμοὶ, οἱ παῖδες ἂν οἱ τούτου τῶν ἐμῶν θυγατέρων ἐδικάζοντο, οἱ τοῦ δούλου τῶν
τοῦ δεσπότου· θεῖοι γάρ εἰσιν αὐταῖς, διὰ τὸ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν τοῦτον λαβεῖν.
ἐπειδὴ δὲ ἀπόρως ἡμεῖς ἔχομεν, τηνικαῦτα οὐ συνεκδώσει ταύτας, ἀλλὰ λέγει, 106
καὶ λογίζεται τὸ πλῆθος ὧν ἐγὼ χρημάτων ἔχω· καὶ γὰρ τοῦτο ἀτοπώτατον πάντων.
ὧν μὲν ἀπεστέρηκεν ἡμᾶς χρημάτων, οὐδέπω καὶ τήμερον ἠθέλησεν ὑποσχεῖν τὸν
λόγον, ἀλλὰ μηδ' εἰσαγωγίμους εἶναι τὰς δίκας παραγράφεται. ἃ δὲ τῶν πατρῴων
ἐσωσάμην ἐγὼ, ταῦτα λογίζεται. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους ἂν τις ἴδοι τοὺς οἰκέτας ὑπὸ 107
τῶν δεσποτῶν ἐξεταζομένους· οὗτος δ' αὖ τοὐναντίον, δεσπότην ὁ δοῦλος ἐξετάζει,
ὡς δῆτα πονηρὸν, καὶ ἄσωτον ἐκ τούτων ἐπιδείξων. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τῆς μὲν ὄψεως τῇ φύσει, καὶ τῷ ταχέως βαδίζειν, καὶ λαλεῖν μέγα, οὐ τῶν εὐτυχῶς πεφυκότων ἐμαυτὸν κρίνω· ἐφ' οἷς γὰρ οὐδὲν ὠφελούμενος λυπῶ τινας, ἔλαττον 108
ἔχω πολλαχοῦ, τῷ μέντοι μέτριος κατὰ πάσας τὰς εἰς ἐμαυτὸν δαπάνας εἶναι,

*σὺ

*γρ. τότε

*ὑπερορᾷ

πολὺ τούτου, καὶ τοιούτων ἑτέρων, δυστυχέστερον ζῶν ἢ Φασίων. τὰ δ᾽ εἰς τὴν πό-
λιν, καὶ ὅσα εἰς ὑμᾶς, ὡς δύναμαι, λαμπρότατα, καὶ ὡς ὑμεῖς σύνιστε, ποιῶ· οὐ
109 γὰρ ἀγνοῶ τοῦθ᾽, ὅτι τοῖς μὲν γένει πολίταις ὑμῶν ἱκανόν ἐστι λῃτουργεῖν, ὡς οἱ νόμοι
προστάττουσι· τοὺς δὲ ποιητοὺς ἡμᾶς, ὡς ἀποδιδόντας χάριν, οὕτω προσήκει φαί-
νεσθαι λῃτουργοῦντας. μὴ οὖν μοι ταῦτα ὀνείδιζε, ἐφ᾽ οἷς ἐπαίνου τύχοιμ᾽ ἂν δι-
καίως. ἀλλὰ τίνα, ὦ Φορμίων, τῶν πολιτῶν ἑταίραν, ὥσπερ σὺ, μεμίσθωμαι; διῆξον.
110 τίνα τῆς πόλεως, ἧς αὐτὸς ἠξιώθης, καὶ τῆς ἐν αὐτῇ παρρησίας, ἀπεστέρηκα, ὥσπερ
σὺ τοῦτον, ὃν κατῄσχυνας; τίνος γυναῖκα διέφθαρκα, ὥσπερ σὺ, πρὸς πολλαῖς ἄλ-
λαις, τούτου, ᾗ τὸ μνῆμα ᾠκοδόμησεν ὁ θεοῖς ἐχθρὸς οὗτος, πλησίον τοῦ τῆς δεσποί-
νης, ἀνηλωκὼς πλέον, ἢ τάλαντα δύο; καὶ οὐκ ᾐσθάνετο ὅτι οὐχὶ τοῦ τάφου μνη-
111 μεῖον ἔσται τὸ οἰκοδόμημα τοιοῦτον ὂν, ἀλλὰ τῆς ἀδικίας, ἧς τὸν ἄνδρα ἠδίκηκεν ἐ-
κείνη διὰ τοῦτον. εἶτα τοιαῦτα ποιῶν, καὶ τηλικαύτας μαρτυρίας ἐξενηνοχὼς τῆς
ὕβρεως τῆς αὑτοῦ, σὺ τὸν ἄλλου βίον ἐξετάζειν τολμᾷς; μεθ᾽ ἡμέραν μὲν εἶ σὺ σώφρων,
τὴν δὲ νύκτα ἐφ᾽ οἷς θάνατος ἡ ζημία, ταῦτα ποιεῖς. πονηρὸς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
112 πονηρὸς οὗτος ἄνωθεν ἐκ τοῦ ἀνακείου*, καὶ ἄδικος. σημεῖον δέ· εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, πέ-
νης ἂν ἦν, τὰ τοῦ δεσπότου διῳκηκώς. νῦν δὲ τοσούτων χρημάτων τὸ πλῆθος κύριος κα-
ταστὰς, ὥστε τοσαῦτα λαθεῖν ἀπ᾽ αὐτῶν κλέψας ὅσα νῦν κέκτηται, οὐκ ὀφείλειν
ταῦτα, ἀλλὰ πατρῷα ἔχειν ἡγεῖται. καίτοι πρὸς θεῶν εἰ κλέπτην σε ἀπῆγον, ὡς
113 ἐπ᾽ αὐτοφώρῳ εἰληφὼς, τὴν οὐσίαν ἣν ἔχεις, εἴπως οἷόν τ᾽ ἦν, ἐπιθεὶς σοι, εἶτά σε
ἠξίουν, εἰ μὴ φῂς ὑφῃρημένος ταῦτ᾽ ἔχειν, ἀναγαγεῖν ὅθεν εἴληφας, εἰς τίνα ἂν αὐτὰ
ἀνήγαγες; οὔτε γάρ σοι πατὴρ παρέδωκεν, οὔθ᾽ εὗρες, οὔτε λαβὼν ποθὲν ἄλλοθεν ἦλ-
θες ὡς ἡμᾶς· βάρβαρος γὰρ ἐωνήθης. εἶθ᾽, ᾧ δημοσίᾳ προσῆκεν ἐπὶ τοῖς εἰργασμέ-
114 νοις τεθνάναι, σὺ τὸ σῶμα σεσωκὼς, καὶ πόλιν ἐκ τῶν ἡμετέρων αὑτῷ κτησάμενος,
καὶ παῖδας ἀδελφοὺς τοῖς ἑαυτοῦ δεσπόταις ἀξιωθεὶς ποιήσασθαι, παρεγράφου
μὴ εἰσαγώγιμον εἶναι τὴν δίκην, τῶν ἐγκαλουμένων χρημάτων ὑφ᾽ ἡμῶν; εἶτα κακῶς
ἡμᾶς ἔλεγες, καὶ τὸν ἡμέτερον πατέρα ἐξήταζες, ὅστις ἦν; ἐφ᾽ οἷς τίς οὐκ ἂν, ὦ
115 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπῶς ἤνεγκεν; ἐγὼ γὰρ εἰ πάντων τῶν ἄλλων ὑμῶν ἔλαττον
προσήκει μοι φρονεῖν, τούτου γε μεῖζον οἴομαι· καὶ τοῦ πάντων εἰ μηδενὸς τῶν ἄλλων
ἔλαττον, ἐμοῦ γε ἔλαττον· ὄντων γὰρ ἡμῶν τοιούτων, ὁποίους τινὰς ἂν καὶ σὺ κατασκευά-
σῃς τῷ λόγῳ, σὺ δοῦλος ἦσθα. τάχα τοίνυν ἂν ἴσως καὶ τοῦτό τις αὐτῶν εἴποι, ὡς
115 ἀδελφὸς ὢν ἐμὸς Πασικλῆς, οὐδὲν ἐγκαλεῖ τῶν αὐτῶν τούτῳ πραγμάτων. ἐγὼ
δ᾽, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ Πασικλέους προαιτησάμενος, καὶ δεηθεὶς ὑμῶν συγ-
γνώμην ἔχειν, εἰ προήχθην εἰς τοῦτο, ὥστε ὑπὸ τῶν ἐμαυτοῦ δούλων ὑβρισθεὶς
μὴ δύνασθαι κατασχεῖν, ἅπερ ὡς οὐδὲ τῶν ἄλλων λεγόντων ἀκούειν ἐδόκουν, ἐρῶ καὶ
117 σιωπήσομαι. ἐγὼ γὰρ ὁμομήτριον μὲν ἀδελφὸν ἐμαυτοῦ Πασικλέα νομίζω, ὁμο-
πάτριον δ᾽ οὐκ οἶδα. δέδοικα μέντοι μὴ τῶν Φορμίωνος ἁμαρτημάτων εἰς ἡμᾶς ἀρ-
χὴ Πασικλῆς ᾖ. ὅταν γὰρ τῷ δούλῳ συνδικῇ τὸν ἀδελφὸν ἀτιμῶν, καὶ τοῦτον ἐκπε-
πληκὼς θαυμάζῃ τούτοις, ὑφ᾽ ὧν αὐτῷ θαυμάζεσθαι προσῆκε, τίν᾽ ἔχει δικαίαν
118 ταύτην ὑποψίαν; ἄφελε οὖν ἐκ μέσου μοι Πασικλέα. καὶ σὺ ὃς μὲν υἱὸς αὐτῷ δεσπό-
του καλείσθω· ἐμὸς δὲ ἀντίδικος· βούλεται γὰρ, ἀντ᾽ ἀδελφοῦ. ἐγὼ δὲ τοῦτον μὲν χαί-
ρειν λέγω. οὓς δ᾽ ὁ πατήρ μοι παρέδωκε βοηθοὺς καὶ φίλους, εἰς τούτους ἥκω, εἰς ὑμᾶς,
ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ καὶ ἱκετεύω, μὴ ὑπεριδητέ με, καὶ τὰς
θυγατέρας

* ἀνακείου: Ἀνάκειον διοσκούρειον, εἰς ὃ κατέφευγον τοῖς πονηροῖς δοῦλοι.

θυγατέρας δ' ἐκδίδως τοῖς ἐμαυτοῦ δούλοις, καὶ τοῖς τούτου κόλαξιν ἐπίχαρτοι γενόμενοι. ὁ ἐμὸς ὑμῖν πατήρ, χιλίας ἔδωκεν ἀσπίδας· καὶ πολλὰ χρήσιμον αὑτὸν παρεῖχε, καὶ πέντε τριήρεις ἐθελοντὴς ἐπιδούς, καὶ παρ' αὑτοῦ πληρώσας, ἐτριηράρχει τριηραρχίας. καὶ ταῦτα οὐκ ὀφείλειν ὑμᾶς νομίζων χάριν, ὑμῖν ὑπομιμνήσκω· ἡμεῖς γὰρ ὀφείλομεν ὑμῖν· ἀλλ' ἵνα μὴ λάθω τι παθὼν τούτων ἀνάξιον· οὐδὲ γὰρ ὑμῖν ἂν γένοιτο καλόν. πολλὰ δ' ἔχων εἰπεῖν περὶ ὧν ὕβρισμαι, οὐχ ἱκανὸν ἂν τὸ ὕδωρ ὁρῶ μοι, ὡς δὲ μάλιστ' ἂν ἅπαντας ὑμᾶς ἡγοῦμαι γνῶναι τὴν ὑπερβολὴν ὧν ἠδικήμεθ' ἡμεῖς, φράσω. εἰ σκέψαιτο πρὸς ἑαυτὸν ἕκαστος ὑμῶν ἣν οἴκοι κατέλιπεν οἰκέτην, εἶθ' ὑπὸ τούτου πεπονθόθ' ἑαυτὸν θείη ταῦθ', ἅπερ ὑμεῖς ὑπὸ τούτου· μὴ γὰρ εἰ Σύρος, ἢ Μάνης, ἢ τίς ἕκαστος ἐκείνων, οὗτος δὲ Φορμίων· ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τὸ αὐτό· δοῦλοι μὲν ἐκεῖνοι, δοῦλος δ' οὗτος ἦν, δεσπόται δ' ὑμεῖς, δεσπότης δ' ἦν ἐγώ. ἣν τοίνυν ὑμῶν ἂν ἕκαστος δίκην ἀξιώσειε λαβεῖν, ταύτην νομίζετε κἀμοὶ προσήκειν νῦν· καὶ τὸν ἀφῃρημένον τῷ μαρτυρῆσαι τὰ ψευδῆ, καὶ παρὰ τοὺς νόμους, καὶ παρὰ τοὺς ὅρκους οὓς ὀμωμοκότες δικάζετε, τιμωρήσασθε· καὶ παράδειγμα ποιήσατε τοῖς ἄλλοις, μνημονεύοντες ἅπαντα, ὅσα ἀκηκόατε ἡμῶν· καὶ φυλάττοντες, ἐὰν παράγειν ἐπιχειρῶσιν ὑμᾶς, καὶ πρὸς ἕκαστον ἀπαντῶντες, ἐὰν μὴ φῶσιν ἅπαντα μεμαρτυρηκέναι. τί οὖν ἐν τῷ γραμματείῳ γέγραπται; τί οὖν οὐ τότε ἀπειλήφου; τίς οὖν ἡ παρὰ τοῖς ἀρχείοις ἀντιγραφὴ ἐὰν μεμαρτυρηκέναι τὸν μὲν ἐπιτετροπευκέναι κατὰ διαθήκας, τὸν δ' ἐπιτετροπεῦσθαι, τὰ δ' ἔχειν ποίας; ἐν αἷς τί γέγραπται; ταῦτ' ἐρωτᾶτε· ἃ γὰρ οὗτοι μεμαρτυρήκασιν, οὐδεὶς ἐκείνων προσμεμαρτύρηκεν. ἐὰν δ' ὀδύρωνται, τὸν πεπονθότα ἐλεεινότερον τῶν δωσόντων δίκην ἡγεῖσθε. ταῦτα γὰρ ἂν ποιῆτε, ἐμοί τε βοηθήσετε, καὶ τούτους τῆς ἄγαν κολακείας ἐπισχήσετε, καὶ αὐτοὶ τὰ εὔορκα ἔσεσθε ἐψηφισμένοι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ
ψευδομαρτυριῶν δευτέρου λόγου.

Ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τῶν φθασάντων τινὰ ἐπαναβιβάζεται, καὶ ἕτερα προσεπάγεται, εἰ καὶ παραλείπομεν διὰ βραχέων.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΣΤΕΦΑΝΟΥ, ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ Β.

Ὅτι μὲν οὐκ ἀπορήσειν ἔμελλε Στέφανος οὑτοσὶ ὅ,τι ἀπολογήσεται περὶ τῆς μαρτυρίας, παράγων τῷ λόγῳ, ὡς οὐ πάντα μεμαρτύρηκε τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα, καὶ ἐξαπατῶν ὑμᾶς, καὶ αὐτὸς σχεδὸν τι ὑπενόουν, ὦ ἄνδρες δικασταί. °πανοῦργός τε γάρ ἐστι, καὶ οἱ γράφοντες, καὶ οἱ συμβουλεύοντες ὑπὲρ Φορμίωνος πολλοί. ἅμα τ' εἰκός ἐστι τοὺς ἐξελεγχομένους τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν, καὶ τὴν ἀπολογίαν εὐθέως ὑπὲρ αὑτῶν μηχανᾶσθαι. ὅτι δ' ἐν τοσούτῳ λόγῳ οὐδαμοῦ μάρτυρας παρέσχετο ὑμῖν, ὡς ἢ διατιθεμένῳ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ παρεγένετό που αὐτὸς ταύτην τὴν διαθήκην, ὥστ' εἰδέναι ταῦτα ὅτι ἀντίγραφά ἐστιν ὧν ὁ πατήρ μου διέθετο, ἢ ἀνοιχθὲν αὐτὸ τὸ γραμματεῖον, ὅ φασι

°πανοῦργος

διαθέμενον ἐκεῖνον καταλιπεῖν, ταῦτα συμμέμνησθέ μοι. ἀλλὰ μὴν ὁπότε
μεμαρτύρηκεν ἀντίγραφα εἶναι τῆς διαθήκης τῆς Πασίωνος τὰ ἐν τῷ γραμμα-
τείῳ γεγραμμένα, 'τὰς διαθήκας μὴ ἔχει ἐπιδεῖξαι, μήθ' ὡς ὁ πατὴρ διέθε- 'τὰς δὲ διαθ.
4 το ἡμῶν, μήθ' ὡς αὐτὸς οἶδε παραγενόμενος αὐτῆς διατιθεμένου τοῦ πατρὸς, πῶς
οὐ περιφανῶς οὗτος ἐξελέγχεται τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκώς; εἰ τοίνυν πρόκλησίν
φησιν εἶναι, καὶ μὴ μαρτυρίαν, οὐκ ἀληθῆ λέγει· ἅπαντα γὰρ, ὅσα παρέχονται εἰς τὸ
δικαστήριον προκαλούμενοι ἀλλήλους οἱ ἀντίδικοι, διὰ μαρτυρίας παρέχονται. οὐ
5 γὰρ ἂν εἰδεῖμεν ἡμεῖς εἴτ' ἐστὶν ἀληθῆ, εἴτε ψευδῆ, ἅ φασιν ἑκάτεροι, εἰ μή τις καὶ τοὺς
μάρτυρας παρέχοιτο. ὅταν δὲ παρέχηται, τούτοις πιστεύοντες ὑποδίκοις οὖσι, ψη-
φίζεσθε ἐκ τῶν λεγομένων καὶ μαρτυρουμένων, ἃ ἂν ὑμῖν δοκῇ δίκαια εἶναι. βού-
λομαι τοίνυν καὶ τὴν μαρτυρίαν ἐξελέγξαι, ὅτι οὐ πρόκλησίς ἐστι, καὶ ὡς ἔδει μαρ-
6 τυρεῖν αὐτοὺς, εἴπερ ἐγίγνετο ἡ πρόκλησις, ὡς οὐκ ἐγίγνετο. μαρτυροῦσι παρεῖναι
πρὸς τῷ διαιτητῇ Τισίᾳ, ὅτε προὐκαλεῖτο Φορμίων Ἀπολλόδωρον ἀνοίγειν τὸ
γραμματεῖον, ὃ παρεῖχεν 'ἀμφίων ὁ κηφισοφῶντος κηδεστὴς, Ἀπολλόδωρος δ' οὐκ 'ἀμφίας
ἤθελεν ἀνοίγειν. οὕτω μὲν ἂν μαρτυροῦντες, ἐδόκουν ἀληθῆ μαρτυρεῖν. ἀντίγρα-
7 φα δὲ τῆς διαθήκης τῆς πασίωνος μαρτυρεῖν εἶναι τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ, ἃ πα-
ρεῖχε Φορμίων, μήτε παραγενομένους ἐκείνῳ διατιθεμένῳ, μήτ' εἰδότας εἰ διέ-
θετο, πῶς οὐ περιφανῶς ἀναισχυντία δοκεῖ ὑμῖν εἶναι; ἀλλὰ μὴν 'εἰ φησὶ Φορμίω- 'εἴπερ φησὶ
νος λέγοντος πιστεῦσαι ταῦτ' ἀληθῆ εἶναι, τοῦ αὐτοῦ ἀνδρός ἐστι πιστεύειν τε λέγοντι
8 τούτῳ ταῦτα, καὶ κελεύοντι μαρτυρεῖν. οἱ δέ γε νόμοι, οὐ ταῦτα λέγουσιν, ἀλλ' ἃ ἂν εἰδῇ
τις, καὶ οἷς ἂν παραγένηται πραττομένοις, ταῦτα μαρτυρεῖν κελεύουσιν ἐν γραμ-
ματείῳ γεγραμμένα, ἵνα μήτ' ἀφελεῖν ἐξῇ μηδὲν, μήτε προσθεῖναι τοῖς γεγραμ-
μένοις. ἀκοὴν δ' οὐκ ἐῶσι ζῶντος μαρτυρεῖν, ἀλλὰ τεθνεῶτος. τῶν δὲ ἀδυνά-
9 των καὶ ὑπερορίων, ἐκμαρτυρίαν γεγραμμένην ἐν τῷ γραμματείῳ· καὶ ἀπὸ
τῆς αὐτῆς ἐπισκήψεως, τήν τε μαρτυρίαν, καὶ ἐκμαρτυρίαν ἀγωνίζεσθαι ἅ-
μα, ἵν', ἐὰν μὲν ἀναδέχηται ὁ ἐκμαρτυρήσας, ἐκεῖνος ὑπόδικος ᾖ τῶν ψευδομαρ-
τυριῶν· ἐὰν δὲ μὴ ἀναδέχηται, οἱ ἐκμαρτυρήσαντες τὴν ἐκμαρτυρίαν. Στέφα-
10 νος τοίνυν οὑτοσὶ, οὔτ' εἰδὼς διαθήκας καταλιπόντα τὸν πατέρα ἡμῶν, οὔτε παρα-
γενόμενος πώποτε διατιθεμένῳ τῷ πατρὶ ἡμῶν, ἀκούσας δὲ Φορμίωνος, μεμαρ-
τύρηκεν ἀκοὴν τὰ ψευδῆ τε, καὶ παρὰ τὸν νόμον. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, αὐτὸν
ὑμῖν τὸν νόμον ἀναγνώσεται.

Νόμος.

11 Ἀκοὴν εἶναι μαρτυρεῖν τεθνεῶτος· ἐκμαρτυρίαν δὲ, ὑπερορίου καὶ ἀδυνά-
του. Ὡς τοίνυν καὶ παρ' ἕτερον νόμον μεμαρτύρηκεν, ἐπιδεῖξαι ὑμῖν βούλομαι, ἵνα
εἰδῆτε, ὅτι μεγάλων ἀδικημάτων οὐκ ἔχων καταφυγὴν ὁ Φορμίων, πρόφασιν λα-
βὼν λόγῳ τὴν πρόκλησιν, ἔργῳ αὐτὸς αὑτῷ μεμαρτύρηκε, παρασκευασάμενος τού-
12 τους, δι' ὧν οἱ μὲν δικασταὶ ἐξηπατήθησαν, ὡς ἀληθῆ τούτων μαρτυρούντων· ἐγὼ
δὲ ἀπεστερήθην, ὧν ὁ πατήρ μοι κατέλιπε χρημάτων, καὶ τοῦ δίκην λαβεῖν περὶ ὧν
ἀδικοῦμαι. μαρτυρεῖν γὰρ οἱ νόμοι οὐκ ἐῶσιν αὐτὸν αὑτῷ, οὔτ' ἐπὶ ταῖς γραφαῖς, οὔ-
τ' ἐπὶ ταῖς δίκαις, οὔτ' ἐν ταῖς εὐθύναις. ὁ τοίνυν Φορμίων αὐτὸς αὑτῷ μεμαρτύ-
13 ρηκεν, ὁπότε φασὶν οὗτοι ἀκούσαντες ἐκείνου ταῦτα μεμαρτυρηκέναι. ἵνα δὲ εἰδῆτε
ἀκριβῶς, αὐτὸν τὸν νόμον μοι ἀνάγνωθι.

Νόμος.

Τοῖν ἀντιδίκοιν ἐπάναγκες εἶναι ἀποκρίνασθαι ἀλλήλοις τὸ ἐρωτώμενον, μαρ-

τυρεῖν

Vide Gig.

ὑπόδικον ποιεῖ, μαρτυρεῖν δὲ μή. Σκέψασθε τοίνυν τουτονὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει ὑπόδικον εἶναι τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο, ὅτι μαρτυρεῖ παρὰ τὸν νόμον. 14

Νόμος.

Ἔστω δὲ καὶ ὑπόδικος τῶν ψευδομαρτυριῶν, ὁ μαρτυρήσας αὐτῶν τούτων, ὅτι μαρτυρεῖ παρὰ τὸν νόμον· καὶ ὁ παρασχόμενος κατὰ ταὐτά. Ἔτι τοίνυν καὶ ἀπὸ τοῦ γραμματείου γνοίη τις, ἐν ᾧ ἡ μαρτυρία γέγραπται, ὅτι τὰ ψευδῆ μεμαρτύρηκε. 15 λελευκωμένον τε γάρ ἐστι, καὶ οἴκοθεν κατεσκευασμένον. καίτοι τοὺς μὲν τὰ πεπραγμένα μαρτυροῦντας, προσήκει οἴκοθεν τὰς μαρτυρίας κατεσκευασμένας μαρτυρεῖν· τοὺς δὲ τὰς προκλήσεις μαρτυροῦντας τοὺς ἀπὸ τοῦ ῥήματος παρόντας, καὶ ἐν ᾧ μέλλει γεγραμμένους τὴν μαρτυρίαν, ἵνα εἴ τι προσγράψαι, ἢ 16 ἀπαλεῖψαι βούληται, ῥᾴδιον ᾖ. οὐκοῦν κατὰ μὲν ταῦτα πάντα ἐξελέγχεται τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκώς, καὶ παρὰ τὸν νόμον. Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸ τοῦτο ἐπιδεῖξαι, ὡς οὔτε διέθετο ὁ πατὴρ ἡμῶν διαθήκην οὐδεμίαν, οὔθ' οἱ νόμοι ἐῶσιν. εἰ γάρ τις ἔροιτο ὑμᾶς καθ' ὁποίους νόμους δεῖ πολιτεύεσθαι ἡμᾶς, δῆλον ὅτι ἀπο- 17 κρίναισθ' ἂν κατὰ τοὺς κειμένους. ἀλλὰ μὴν οἵ γε νόμοι ἀπαγορεύουσι, μηδὲ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ ἐξεῖναι θεῖναι, ἂν μὴ τὸν αὐτὸν ἐφ' ἅπασιν Ἀθηναίοις. οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος οὑτοσί, τοῖς αὐτοῖς νόμοις πολιτεύεσθαι ἡμᾶς κελεύει, καὶ οὐκ ἄλλοις. ὁ δὲ πατὴρ ἐτελεύτησεν ἐπὶ Δυσνικήτου ἄρχοντος. ὁ δὲ Φορμίων Ἀθηναῖος ἐγένετο, ἐπὶ Νικοδή- 18 μου ἄρχοντος, δεκάτῳ ἔτει ὕστερον, ἢ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπέθανε. πῶς ἂν οὖν μὴ εἰδὼς ὁ πατὴρ αὐτὸν Ἀθηναῖον ἐσόμενον, ἔδωκεν ἂν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, καὶ προσεπηλάκισε μὲν ἂν ἡμᾶς, καταφρονήσειε δ' ἂν τῆς δωρεᾶς, ἣς παρ' ὑμῶν ἔλαβε, παρεῖδε δ' ἂν καὶ τοὺς νόμους; πότερα δὲ κάλλιον ἦν αὐτῷ, ζῶντι πρᾶξαι ταῦ- 19 τα, εἴπερ ἐβούλετο, ἢ ἀποθανόντα, διαθήκας καταλιπεῖν, ἃς οὐ κύριος ἦν; ἀλλὰ μὴν αὐτῶν τῶν νόμων ἀκούσαντες, γνώσεσθε ὡς οὐ κύριος ἦν διαθέσθαι. λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, ὥστε μήτε ἀπειπεῖν, μήτ' ἐπιδικάσασθαι, ὅτε Σόλων εἰ- 20 σῄει τὴν ἀρχήν, τὰ ἑαυτοῦ διαθέσθαι εἶναι, ὅπως ἂν ἐθέλῃ, ἂν μὴ παῖδες ὦσι γνήσιοι ἄρρενες, ἂν μὴ μανιῶν, ἢ γήρως, ἢ φαρμάκων, ἢ νόσου ἕνεκεν, ἢ γυναικὶ πειθόμενος ὑπὸ τούτων του παρανοῶν, ἢ ὑπ' ἀνάγκης, ἢ ὑπὸ δεσμοῦ καταληφθείς. Τοῦ μὲν νόμου τοίνυν ἀκηκόατε, ὃς οὐκ ἐᾷ διαθήκας διαθέσθαι, 21 ἐὰν παῖδες ὦσι γνήσιοι. οὗτοι δέ φασι ταῦτα διαθέσθαι τὸν πατέρα. ὡς δὲ προσεγένετο, οὐκ ἔχουσιν ἐπιδεῖξαι. ἄξιον δὲ καὶ τοῦτο ἐνθυμηθῆναι, ὅτι ὅσοι μὴ ἐπεποίηντο, ἀλλ' ἦσαν πεφυκότες γνήσιοι, τούτοις ὁ νόμος δίδωσιν, ἐὰν ἄπαιδες ὦσι, διαθέσθαι τὰ ἑαυτῶν. ὁ τοίνυν πατὴρ ἡμῶν ἐπεποίητο ὑπὸ τοῦ δήμου πολίτης. 22 ὥστε οὐδὲ κατὰ τοῦτο ἐξῆν αὐτῷ διαθέσθαι διαθήκην· ἄλλως τε καὶ περὶ τῆς γυναικός, ἧς οὔτε κύριος ἐκ τῶν νόμων ἦν, παῖδές τε ἦσαν αὐτῷ. σκέψασθε δέ, καὶ διότι οὐδ' ἂν ἅπαις τις ᾖ, κύριός ἐστι τὰ αὑτοῦ διαθέσθαι, ἐὰν μὴ εὖ φρονῇ. τοσοῦν- τα δέ, ἢ φαρμακῶντα, ἢ γυναικὶ πειθόμενον, ἢ ὑπὸ γήρως, ἢ ὑπὸ μανιῶν, ἢ ὑπὸ 23 ἀνάγκης τινὸς καταληφθέντα, ἀκύρους κελεύουσιν εἶναι οἱ νόμοι. σκοπεῖτε δὲ εἰ δοκοῦσιν ὑμῖν εὖ φρονοῦντος ἀνδρὸς εἶναι διαθῆκαι, ἅς φασι διαθέσθαι οὗτοι τὸν πατέρα. μὴ πρὸς ἄλλο δὲ τὸ παράδειγμα σκέψασθε, ἢ πρὸς τὴν μίσθωσιν, εἰ δοκεῖ ὑμῖν ἀκόλουθον εἶναι τῷ τὴν τέχνην μὴ ἐξουσίαν δόντι ἐν τῇ αὐτῇ ὑμῶν ἐργάζεσθαι, 24

τούτῳ τὴν γυναῖκα δοῦναι τὴν ἑαυτοῦ, καὶ τὴν παῖδα ἐᾶσαι κοινωνὸν αὐτῷ γενέσθαι. καὶ μὴ θαυμάζετε εἰ τἆλλα σκευωρούμενοι αὐτοὶ τὰ ἐν τῇ μισθώσει, τούτου περιέλαθον ἴσως· μὲν γὰρ οὐδὲ προσεῖχον ἄλλῳ οὐδενί, ἢ τῷ τὰ χρήματα ἀποστερῆσαι, καὶ τῷ προσοφείλοντα τὸν πατέρα ἐγγράψαι. εἶτα οὐδὲ ἐδόκουν ἴσως οὕτω δεινὸν ἔσεσθαι, ὥστε ταῦτα ἀκριβῶς ἐξετάσαι. σκέψασθε δὲ τουτουσὶ καὶ τοὺς νόμους, περὶ ὧν κελεύουσι τὰς ἐγγύας ποιεῖσθαι, ἵν' εἰδῆτε καὶ ἐκ τούτων, ὡς κατεσκευασμένης διαθήκης, ψευδῆ μαρτυρεῖ Στέφανος οὑτοσί. λέγε.

Νόμος.

Ἣν ἂν ἐγγυήσῃ ἐπὶ δικαίοις δάμαρτα εἶναι, ἢ πατὴρ, ἢ ἀδελφὸς ὁμοπάτωρ, ἢ πάππος ὁ πρὸς πατρός, ἐκ ταύτης εἶναι παῖδας γνησίους. ἐὰν δὲ μηδεὶς ᾖ τούτων, ἐὰν μὲν ἐπίκληρός τις ᾖ, τὸν κύριον ἔχειν. ἐὰν δὲ μὴ ᾖ, ὅτῳ ἂν ἐπιτρέψῃ, τοῦτον κύριον εἶναι. Οὗτος μὲν τοίνυν ὁ νόμος οὓς ἐποίησε κυρίους εἶναι, ἀκηκόατε. ὅτι δ' οὐδεὶς ἦν τούτων τῇ μητρί, οἱ ἀντίδικοί μοι αὐτοὶ μεμαρτυρήκασιν. εἰ γὰρ ἦν, παρεῖχον τ' ἄν· ἢ μάρτυρας μὲν ψευδεῖς οἴεσθ' ἂν παρασχέσθαι καὶ διαθήκας οὐκ οὔσας, ἀδελφὸν δὲ, ἢ πάππον, ἢ πατέρα οὐκ ἄν, εἴπερ ἦν δυνατὸν, ἕνεκα χρημάτων; ὁπότε τοίνυν μηδεὶς φαίνεται ζῶν τούτων, ὅτι ἀνάγκη ἐπίκληρον τὴν μητέρα ἡμῶν εἶναι. τῆς τοίνυν ἐπικλήρου, σκέψασθε τίνας κελεύουσιν οἱ νόμοι κυρίους εἶναι. λέγε τὸν νόμον.

Νόμος.

Καὶ ἐὰν ἐξ ἐπικλήρου τις γένηται, καὶ ἅμα ἡβήσῃ ἐπὶ δίετες, κρατεῖν τῶν χρημάτων· τὸν δὲ σῖτον μετρεῖν τῇ μητρί. Οὐκοῦν ὁ μὲν νόμος κελεύει τοὺς παῖδας ἡβήσαντας, κυρίους τῆς μητρὸς εἶναι, τὸν δὲ σῖτον μετρεῖν τῇ μητρί. ἐγὼ δὲ φαίνομαι στρατευόμενος, καὶ τριηραρχῶν ὑμῖν, ὅτε οὗτος συνῴκησε τῇ μητρί. ἀλλὰ μὴν ὅτι ἐγὼ μὲν ἀπεδήμουν τριηραρχῶν, τετελευτήκει δὲ ὁ πατὴρ πάλαι, ὅτε οὗτος ἔγημε, τὰς δὲ θεραπαίνας αὐτὸν ἐξῄτουν, καὶ ἠξίουν περὶ αὐτοῦ τούτου βασανίζεσθαι αὐτάς, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ ἐστί, καὶ ὡς προεκαλούμην, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Μαρτυροῦσι παρεῖναι ὅτε προὐκαλεῖτο Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα, ὅτ' ἠξίου ἀποδοῦναι Ἀπολλόδωρος Φορμίωνα τὰς θεραπαίνας εἰς βάσανον, εἰ μὴ φησὶ Φορμίων καὶ πρότερον διεφθαρκέναι τὴν μητέρα τὴν ἐμήν, πρὶν ἢ ἀποφαίνει Φορμίων γήμασθαι, ἐγγυησάμενος αὐτὴν παρὰ Πασίωνος. Ταῦτα δὲ προκαλουμένου Ἀπολλοδώρου οὐκ ἠθέλησε Φορμίων παραδοῦναι τὰς θεραπαίνας. Τὸν τοίνυν νόμον ἐπὶ τούτοις ἀνάγνωθι, ὃς κελεύει ἐπιδικασίαν εἶναι τῶν ἐπικλήρων ἁπασῶν, καὶ ξένων καὶ ἀστῶν. καὶ περὶ μὲν τῶν πολιτῶν, τὸν ἄρχοντα εἰσάγειν καὶ ἐπιμελεῖσθαι, περὶ δὲ τῶν μετοίκων, τὸν πολέμαρχον· καὶ ἀνεπίδικον μὴ ἐξεῖναι ἔχειν, μήτε κλῆρον, μήτε ἐπίκληρον.

καὶ ξένων καὶ ἀστῶν

Νόμος.

Κληροῦν δὲ τὸν ἄρχοντα κλήρων καὶ ἐπικλήρων, ὅσοι εἰσὶ μῆνες, πλὴν τοῦ σκιροφοριῶνος. ἀνεπίδικον δὲ κλῆρον μὴ ἔχειν. Οὐκοῦν αὐτόν, εἴπερ ἐβούλετο ὀρθῶς διαπράττεσθαι, λαχεῖν ἔδει τῆς ἐπικλήρου, εἴτε κατὰ δόσιν αὐτῷ προσῆκεν, εἴτε κατὰ γένος· εἰ μὲν ὡς ὑπὲρ ἀστῆς, πρὸς τὸν ἄρχοντα· εἰ δὲ ὑπὲρ ξένης, πρὸς τὸν πολέμαρχον. καὶ τότε, εἴπερ τι λέγειν εἶχε δίκαιον, πείσαντα ὑμᾶς τοὺς λαχόντας, μετὰ τῶν νόμων καὶ τῆς ψήφου κύριον εἶναι· καὶ μὴ αὐτὸν αὑτῷ νόμους ἰδίους θέμενον διαπράξασθαι ἃ ἐβούλετο. σκέψασθε δὲ καὶ τουτονὶ τὸν νόμον, ὃς κελεύει τὴν διαθήκην

ἐπικλήρων

ἣν ἂν

ὧν ἂν παίδων ὄντων γνησίων ὁ πατὴρ διαθῆται, ἐὰν ἀποθάνωσιν οἱ παῖδες πρὶν ἡβῆσαι, κυρίας εἶναι. 33

Νόμος.

Ὅ, τι ἂν γνησίων ὄντων υἱῶν ὁ πατὴρ διαθῆται, ἐὰν ἀποθάνωσιν οἱ υἱεῖς πρὶν ἐπὶ δίετες ἡβᾶν, τὴν τοῦ πατρὸς διαθήκην κυρίαν εἶναι. Οὐκοῦν ὁπότε ζῶσιν, ἄκυρος μὲν ἡ διαθήκη ἐστὶν, ἥν φασιν οὗτοι τὸν πατέρα καταλιπεῖν. παρὰ πάντας 36 δὲ τοὺς νόμους μεμαρτύρηκε Στέφανος οὑτοσὶ τὰ ψευδῆ, ὡς ἀντίγραφά ἐστι τῆς διαθήκης τῆς Πασίωνος. πῶς γὰρ σὺ οἶσθα; καὶ ποῦ παραγενόμενος διατιθεμένῳ τῷ πατρί; κακοτεχνεῖ δὲ φανερῶς περὶ τὰς διαθήκας, τὰ ψευδῆ μὲν αὐτὸς μαρτυρῶν ἑτοίμως, κλέπτων δὲ τὰς ἀληθεῖς μαρτυρίας, ἐξαπατῶν δὲ τοὺς δικαστάς, συνιστά- 37 μενος δ' ἐπὶ ταῖς δίκαις. οἱ δὲ νόμοι καὶ περὶ τῶν τοιούτων γραφὴν πεποιήκασι. Καί μοι ἀνάγνωθι τὸν νόμον.

Νόμος.

Ἐάν τις συνιστῆται, ἢ συνδικάζῃ τὴν ἡλιαίαν, ἢ τῶν δικαστηρίων τι τῶν Ἀθή- 38 νησιν, ἢ τὴν βουλὴν ἐπὶ δωροδοκίᾳ χρήματα διδοὺς ἢ δεχόμενος, ἢ ἑταιρείαν συνιστῇ ἐπὶ καταλύσει τοῦ δήμου, ἢ συνήγορος ὢν λαμβάνῃ τὰ χρήματα ἐπὶ ταῖς δίκαις ταῖς ἰδίαις, ἢ δημοσίαις, τούτων εἶναι τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας. Ἡδέως ἂν τοίνυν ὑμᾶς ἐροίμην ἐπὶ τούτοις ἅπασι κατὰ ποίους νόμους ὀμωμοκότες 39 δικάζετε, πότερα κατὰ τοὺς τῆς πόλεως, ἢ καθ' οὓς Φορμίων αὐτῷ νομοθετεῖ. ἐγὼ μὲν τοίνυν τούτους παρέχομαι ὑμῖν, καὶ ἐξελέγχω αὐτοὺς ἀμφοτέρους παραβεβηκότας· Φορμίωνα μὲν ἐξ ἀρχῆς ἀδικήσαντα ἡμᾶς, καὶ ἀποστερήσαντα τὰ χρήματα, ἃ ὁ πατὴρ ἡμῖν κατέλιπε, μετὰ τῆς τραπέζης καὶ τοῦ ἐργαστη- 40 ρίου· Στέφανον δὲ τουτονὶ τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότα, καὶ παρὰ τὸν νόμον. ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τόδε ἐνθυμηθῆναι, ὅτι διαθήκας οὐδεὶς πώποτε ἀντίγραφα ἐποιήσατο· ἀλλὰ συγγραφὰς μὲν, ἵνα εἰδῶσι, καὶ μὴ παραβαίνωσι· διαθήκην δὲ οὔ. τούτου γὰρ ἕνεκα καταλείπουσιν οἱ διατιθέμενοι, ἵνα μηδεὶς εἰδῇ 41 ἃ διατέθειται. πῶς οὖν ὑμεῖς ἴστε ὅτι ἀντίγραφά ἐστι τῆς διαθήκης τῆς Πασίωνος, τὰ ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένα; δέομαι δ' ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω, βοηθῆσαι μὲν ἐμοί, τιμωρήσασθαι δὲ τοὺς ἑτοίμως οὕτω τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας, ὑπέρ τε ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ἐμοῦ, καὶ τοῦ δικαίου, καὶ τῶν νόμων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΕΥΕΡΓΟΥ ΚΑΙ μνησιβούλου ψευδομαρτυριῶν λόγου.

Εγγεγραμμένων Ἀθηναίων εἰς σκευὴν ναυτικὴν, ὥστε ἐκ δὴν τριηραρχικά. καὶ γράφεται ψήφισμα κατὰ τάχος, εἰσπράττειν τοὺς ὀφείλοντας σκεύη τριηραρχικὰ τῇ πόλει. οὗτοι δὲ ἦσαν οἱ τετριηραρχηκότες τινές. ἄλλος μὲν οὖν ἄλλους εἰσπράττειν ἐπέτυχεν· ὁ δὲ τὸν λόγον λέγων, Θεόφημον καὶ Δημοχάρην. ἀγνωμονοῦσι δὲ αὐτοῖς δίκην ἔλαχε, καὶ εἷλε. καὶ ὁ μὲν Δημοχάρης ἀποδέδωκεν, ὁ δὲ Θεόφημος ἔτι μελλονούμενος ἦν. ψηφισαμένης δὲ τῆς βουλῆς ὅτῳ τις ἂν δύνηται τρόπῳ, τοὺς ὀφείλοντας εἰσπράττειν, ἧκεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Θεοφήμου σὺν ὁ νῦν δικαζόμενος. ἐν δὲ ἀψιμαχίαις ἀλλήλους ἔτυπτον καὶ αἰκίας, καὶ κατ' ἀλλήλων δίκας ἀπήνεγκαν, ἑκάτερος φάσκων τὸν ἕτερον ἄρξαι τῆς πληγῆς· τοῦτο γὰρ ἦν ἡ αἰκία. πρότερος οὖν εἰσελθὼν ὁ Θεόφημος, παρέσχετο μάρτυρας, Εὔεργον, καὶ Μνησίβουλον· τὸν μὲν, ἀδελφὸν ὄντα ἑαυτοῦ· τὸν δὲ, κηδεστήν. οἱ δὲ ἐμαρτύρησαν ὅτι Θεόφημος μὲν ἐβούλετο παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον εἰς βάσανον τὴν παροῦσαν τῇ μάχῃ, ἵν' εἴποι βασανιζομένη, πότερος ἦρξατο τῆς πληγῆς· τοῦτο δὲ προκαλουμένου τοῦ Θεοφήμου, οὐ παραδεδώκει τὴν θεράπαιναν, ἵν' ἐλέγξαι. τὸ τέλος, οἱ μὲν δικασταὶ τῇ μαρτυρίᾳ πεισθέντες, ὑπὲρ Θεοφήμου τὴν ψῆφον ἔθεντο· ὁ δὲ ἡττηθεὶς, τοὺς μάρτυρας, ὡς ἐψευσμένους, δικάζεται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΕΥΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΜΝΗΣΙΒΟΥΛΟΥ ΨΕΥΔΟΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΛΟΓΟΣ.

1 ΚΑΛΩΣ μοι δοκοῦσιν οἱ νόμοι ἔχειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὑπόλοιπον ἀγῶνα ἀποδιδόντες ταῖς δίκαις τῶν ψευδομαρτυριῶν ἵνα, εἴ τις μάρτυρας τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας παρασχόμενος, ἢ προκλήσεις μὴ γενομένας, ἢ μαρτυρίας παρὰ τὸν νόμον μαρτυρηθείσας, ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς, μηδὲν αὐτῷ πλέον 2 γένηται· ἀλλ' ἐπισκηψάμενος ταῖς μαρτυρίαις ὁ ἀδικηθείς, καὶ εἰσελθὼν ὡς ὑμᾶς, καὶ ἐπιδείξας περὶ τοῦ πράγματος τοὺς μάρτυρας τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότας, παρά τε τούτων δίκην λάβῃ, καὶ τὸν παρασχόμενον ὑπόδικον ἔχῃ τῶν κακοτεχνιῶν. 3 καὶ διὰ τοῦτο τῷ μὲν διώκοντι, ἐλάττω ἐποίησεν τὰ ἐπιτίμια ἐὰν ἡττηθῇ· ἵνα μὴ διὰ τὸ πλῆθος ἀποτρέποιτο διώκειν τοὺς μάρτυρας τῶν ψευδομαρτυριῶν, ὁ ἀδικούμενος· τῷ δὲ φεύγοντι μεγάλας ἐπέθηκεν τιμωρίας, ἐὰν ἁλῷ, καὶ δοκῇ ὑμῖν τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκέναι. καὶ δικαίως, ὦ ἄνδρες δικασταί· ὑμεῖς γὰρ εἰς τοὺς μάρτυρας 4 βλέψαντες, καὶ πιστεύσαντες, οἷς ἂν οὗτοι μαρτυρήσωσι, ψηφίζεσθε. ἵνα οὖν μήθ' ὑμεῖς ἐξαπατᾶσθε, μήθ' οἱ εἰσιόντες εἰς ὑμᾶς ἀδικῶνται, διὰ ταῦτα αὐτοὺς ὑποδίκους ἐποίησεν ὁ νομοθέτης. δέομαι δὲ ὑμῶν κἀγὼ μετ' εὐνοίας μου ἀκροάσασθαι περὶ τοῦ πράγματος ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα, ἵνα ἐκ τούτων εἰδῆτε ὅσα ἐγώ τε ἠδικήθην, καὶ ἐξηπατήθησαν οἱ δικασταί, καὶ οὗτοι τὰ ψευδῆ ἐμαρτύρησαν. μάλιστα μὲν οὖν ἂν ἠβουλόμην μὴ ἔχειν τὰ πράγματα· εἰ δ' οὖν ἀναγκάζοι τις, πρὸς τούτους ἡδύ ἐστιν εἰσιέναι, οἳ μὴ ἀγνῶτές εἰσιν ὑμῖν. νῦν δὲ πλείων μοι λόγος ἔσται ἐξελέγχοντι τὸν τρόπον αὐτῶν, ἢ τὴν μαρτυρίαν ψευδῆ οὖσαν. περὶ μὲν γὰρ τῆς μαρ-6 τυρίας ὅτι ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν, αὐτοί μοι δοκοῦσιν ἔργῳ ἐξελέγχειν αὐτήν· καὶ οὐκ ἄλλους με δεῖ μάρτυρας παρασχέσθαι, ἢ αὐτοὺς τούτους. ἐξὸν γὰρ νῦν αὐτοῖς ἀπηλλάχθαι πραγμάτων, καὶ μὴ κινδυνεύειν εἰσιόντας εἰς ὑμᾶς, ἔργῳ βεβαιώσαντας ὡς ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία, οὐκ ἐθελήκασι παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον, ἣν με-7 μαρτυρήκασι προκαλέσασθαι πρὸς τῷ διαιτητῇ Πυθοδώρῳ ἐκ Κηδῶν παραδιδόναι ἕτοιμον εἶναι Θεόφημον. ἠξίουν δ' ἐγὼ παραλαμβάνειν, ὡς οἱ μάρτυρες ὑμῖν οἱ τότε παραγενόμενοι ἐμαρτύρησαν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ νυνὶ δὲ μαρτυρήσουσι· καὶ Θεόφημος αὐτοῖς, ὡς ἀληθῆ μεμαρτυρηκόσιν, οὐκ ἐπεσκήψατο, οὐδ' ἐπεξέρχεται 8 τῶν ψευδομαρτυριῶν. σχεδὸν οὖν τι καὶ αὐτοί μοι ὁμολογοῦσιν ἐν τῇ μαρτυρίᾳ, ἐθέλειν με παραλαμβάνειν τὴν ἄνθρωπον· Θεόφημον δὲ ἀναβάλλεσθαι κελεύειν, ἐμὲ δὲ οὐκ ἐθέλειν. ἣν δ' ἐγὼ μὲν ἠξίωσα παραλαμβάνειν, Θεόφημος δὲ προὐκαλέσατο παραδοῦναι, ὡς οὗτοί φασι· τὸ δὲ σῶμα οὐδεὶς οἶδε πρότερον οὐδέποτε πρὸς τῷ διαιτητῇ, οὔτε πρὸς τῷ δικαστηρίῳ ὕστερον, οὔτ' ἄλλοθι οὐδαμοῦ παραδιδόμενον, ἐ-9 μαρτύρησαν οἱ μάρτυρες οὗτοι, ὡς ἐθέλοι παραδοῦναι Θεόφημος, καὶ πρόκλησιν προκαλοῖτο. ᾠήθησαν δὲ οἱ δικασταί, ἀληθῆ εἶναι τὴν μαρτυρίαν. φεύγειν δέ με τὸν ἔλεγχον ἐκ τῆς ἀνθρώπου περὶ τῆς αἰκίας, ὁπότερος ἡμῶν ἦρξε χειρῶν ἀδίκων· τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ αἰκία. πῶς οὖν οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστι τούτους τοὺς μάρτυρας τὰ ψευδῆ μεμαρτυ-10 ρηκέναι, οἵγε οὐδὲ νῦν πω τολμῶσι τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου παραδοῦναι, καθὰ ἔφασαν

προκαλέ-

προσκαλέσασθαι τὸν Θεόφημον, καὶ ἐμαρτύρησαν αὐτῷ· καὶ τὴν μὲν μαρτυρίαν ἔργῳ βεβαιοῦσθαι, ὡς ἀληθής ἐστι, καὶ τοὺς μάρτυρας ἀπηλλάχθαι τοῦ ἀγῶνος, παραδόντος δὲ σῶμα τῆς ἀνθρώπου τὴν δ' ἄνθρωπον περὶ τῆς αἰκίας βασανίζεσθαι, 11 ἐφ' ᾗ ἐγὼ διώκω δίκην τὸν Θεόφημον, ἐπειδὴ τότε οὐ παρέσχε, καὶ τὸν ἔλεγχον ἐξ ὧν ὁ Θεόφημος ἔλεγε τότε ἐξαπατῶν τοὺς δικαστάς, ἐκ τούτων γίγνεσθαι; ἔφη γὰρ ἐν τῇ δίκῃ τῆς αἰκίας, τοὺς μὲν μάρτυρας τοὺς παραγενομένους, καὶ μαρτυροῦντας τὰ γενόμενα, ἐν γραμματείῳ κατὰ τὸν νόμον, ψευδεῖς εἶναι, καὶ ὑπ' ἐμοῦ παρεσκευα- 12 σμένους· τὴν δ' ἄνθρωπον τὴν παραγενομένην ἐρεῖν τἀληθῆ, οὐκ ἐκ γραμματείου μαρτυροῦσαν, ἀλλ' ἐκ τῆς ἰσχυροτάτης μαρτυρίας βασανιζομένην, ὁπότερος ἦρξε χειρῶν ἀδίκων. ἃ δὲ περὶ λόγῳ τότε καταχρώμενος, καὶ μάρτυρας παρεχόμενος τούτων, ἐξηπάτα τοὺς δικαστάς, νῦν ἐξελέγχεται ψευδῆ ὄντα· τὸ γὰρ σῶμα τῆς 13 ἀνθρώπου οὐ τολμᾷ παραδοῦναι, ἀλλὰ μᾶλλον προῄρηται τὸν ἀδελφὸν καὶ τὸν κηδεστὴν ψευδομαρτυριῶν ἀγωνίζεσθαι, ἢ παραδοῦναι τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου, καὶ δικαίως ἀπηλλάχθαι, καὶ μὴ διὰ λόγων, καὶ δεήσεως, ἐὰν δύνωνται ἐξαπατήσαντες ὑμᾶς ἀποφυγεῖν, πολλάκις ἐμοῦ προσκαλεσαμένου, καὶ ἐξαιτήσαντος τὴν 14 ἄνθρωπον, καὶ τότε ἀξιοῦντος παραλαμβάνειν, καὶ μετὰ τὴν δίκην· καὶ ὅτε ἐξέτεινον αὖθις, καὶ ἐφ' ᾗ ἐγὼ δίκην τὸν Θεόφημον διώκω τῆς αἰκίας, καὶ ἐπὶ τῇ διακρίσει τῶν ψευδομαρτυριῶν· καὶ τούτων οὐ προσποιουμένων, ἀλλὰ λόγῳ μὲν μαρτυρούντων τὰ ψευδῆ, ἔργῳ δὲ οὐ παραδιδόντων τὴν ἄνθρωπον. εὖ γὰρ ᾔδεσαν ὅτι βα- 15 σανιζομένης αὐτῆς, ἐξελεγχθήσονται ἀδικοῦντες, οὐκ ἀδικούμενοι. ὡς δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

*καὶ ἦν ἐξέτεινον

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν πολλάκις προσκαλεσαμένῳ, καὶ ἀξιοῦντι παραλαβεῖν τὴν 16 ἄνθρωπον οὐδεὶς παρεδίδου, μεμαρτύρηται ὑμῖν. ἵνα δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων εἰδῆτε ὅτι ψευδῆ μεμαρτυρήκασι, δηλώσω ὑμῖν· οὗτοι γάρ, εἴπερ ἀληθῆ ἦν ἅ φασι προσκαλέσασθαι τὸν Θεόφημον, καὶ παραδιδόναι τὸ σῶμα τῆς ἀνθρώπου, οὐκ ἂν δήπου δύο μόνους μάρτυρας ἐποιήσαντο, κηδεστὴν καὶ ἀδελφὸν τἀληθῆ μαρτυ- 17 ροῦντας, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἂν πολλούς· ἡ μὲν γὰρ δίαιτα ἐν τῇ ἡλιαίᾳ ἦν· οἱ γὰρ τὴν οἰνηίδα, καὶ τὴν ἐρεχθηίδα διαιτῶντες, ἐνταῦθα κάθηνται. τῶν δὲ τοιούτων προσκλήσεων, ὅταν τις τὸ σῶμα παραδιδῷ κομίσας, πολλοὶ παρίστανται ἐπακούοντες τῶν λεγομένων. ὥστε οὐκ ἂν ἠπόρησαν μαρτύρων, εἴπερ καὶ ὁπωστιοῦν ἀληθὴς ἦν 18 ἡ μαρτυρία. μεμαρτυρήκασι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῇ αὐτῇ μαρτυρίᾳ, ὡς ἐγὼ οὐκ ἐθέλοιμι ἀναβαλέσθαι. ὁ δὲ Θεόφημος κελεύοι, ἵνα μοι παραδοίη τὴν ἄνθρωπον. ὡς δὲ οὐκ ἀληθές τοῦτ' ἐστιν, ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω· εἰ μὲν γὰρ ἐγὼ τὸν Θεόφημον προσεκαλούμην ταύτην τὴν πρόσκλησιν, ἣν μεμαρτυρήκασιν αὐτῷ, 19 ἀξιῶν αὐτὸν τὴν ἄνθρωπον παραδοῦναι, εἰκότως ἄν μοι τούτους τοὺς λόγους ἀπεκρίνατο, ἀναβαλέσθαι κελεύων τὴν δίαιταν εἰς τὴν ὑστέραν σύνοδον, ἵνα κομίσῃ τὴν ἄνθρωπον, καὶ παραδῷ μοι. νῦν δὲ σαυτὸν μεμαρτύρηκας, ὦ Θεόφημε, ἐθέλειν παραδιδόναι τὴν ἄνθρωπον, καὶ ἐμὲ μὴ ἐθέλειν παραλαβεῖν. πῶς οὖν κύριος 20 μὲν ὢν σὺ τῆς ἀνθρώπου, μέλλων δὲ προσκαλεῖσθαι ταύτην τὴν πρόσκλησιν, ἣν μεμαρτυρήκασί σοι, καταφυγεῖν δὲ εἰς τὴν ἄνθρωπον, μέλλων δὲ προσκαλεῖσθαι περὶ τῆς δίκης, ἄλλου δέ σοι οὐδενὸς ὄντος μάρτυρος, ὡς ἐπλήγης ὑπ' ἐμοῦ ἄρχοντος χειρῶν

21 ἀδίκων, οὐχ ἥκεις ἔχων τὴν ἄνθρωπον πρὸς τὸν διαιτητήν; καὶ παρεδίδους τὸ σῶμα παρούσης τῆς ἀνθρώπου, κύριός γε ὢν αὐτῆς; ἀλλὰ τὴν μὲν πρόκλησιν φὴς προκαλέσασθαι, τὴν δ᾽ ἄνθρωπον οὐδεὶς εἶδε, δι᾽ ἧς ἐξηπάτησας τοὺς δικαστάς, ψευδεῖς μάρτυρας παρεχόμενος, ὡς ἤθελον παραδοῦναι; ἐπεὶ τοίνυν σοι φέ-
22 τι οὐ παρῆν ἡ ἄνθρωπος, ἀλλὰ πρότερον ἐσημάνθησαν οἱ *ἐχῖνοι, ὕστερόν ἐστιν ὅπου ἤγαγες τὴν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀγοράν, ἢ εἰς τὸ δικαστήριον; εἰ γὰρ μὴ τότε σοι παρεγένετο, ὕστερον δήπου ἔδει παραδιδόναι, καὶ μάρτυρας ποιεῖσθαι, ὡς ἐθέλεις ἐν τῇ ἀνθρώπῳ τὸν ἔλεγχον γίγνεσθαι, καθάπερ προὐκαλέσω, προκλήσεώς τε ἐμ-
23 βεβλημένης σοι, καὶ μαρτυρίας, ὡς ἤθελες παραδιδόναι τὴν ἄνθρωπον. μέλλων τοίνυν εἰσιέναι τὴν δίκην, ἔστιν ὅπου τὴν ἄνθρωπον εἰσήγαγες πρὸς τὸ δικαστήριον; καίτοι ἔδει αὐτόν, εἴπερ ἀληθῆ ἦν, ἃ φασιν αὐτοὶ προκαλεῖσθαι, κληρουμένων τῶν δικαστηρίων, κομίσαντα τὴν ἄνθρωπον, λαβόντα τὸν κήρυκα, κελεύειν ἐμὲ εἰ
24 βουλοίμην βασανίζειν· καὶ μάρτυρας τοὺς δικαστὰς εἰσιόντας ποιεῖσθαι, ὡς ἕτοιμός ἐστι παραδοῦναι. νυνὶ δὲ λόγῳ ἐξαπατήσας, ψευδεῖς μαρτυρίας παρεχόμενος, οὐδέ πω καὶ νῦν τολμᾷ παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον, πολλάκις ἐμοῦ προκαλεσαμένου, καὶ ἐξαιτήσαντος, ὡς οἱ μάρτυρες ὑμῖν οἱ παραγενόμενοι μεμαρτυ-
25 ρήκασι. καί μοι ἀνάγνωθι πάλιν τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Βούλομαι δὴ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν δίκην διηγήσασθαι ὅθεν ἐγένετό μοι *ἀθῷος πρὸς Θεόφημον, ἵνα εἰδῆτε ὅτι οὐ μόνον ἐμοῦ ἀδίκως *κατεδικάσατο τοὺς δικαστάς, *κατεδικάσατο ἀλλὰ καὶ ἐξαπατήσας τῆς βουλῆς ἅμα τῶν πεντακοσίων τῇ αὐτῇ ψήφῳ καὶ ἄκυρα
26 μὲν ἐποίησε τὰ δικαστήρια τὰ ὑμέτερα· ἄκυρα δὲ τὰ ψηφίσματα, καὶ τοὺς νόμους ἀπίστους δὲ τὰς ἀρχὰς κατέστησεν ὑμῖν καὶ τὰ γράμματα τὰ ἐν ταῖς στήλαις. ὃν δὲ τρόπον, ἐγὼ ὑμᾶς περὶ ἑνὸς ἑκάστου διδάξω· ἐμοὶ γὰρ πρὸς Θεόφημον συμβόλαιον μὲν, οὐδὲν πώποτε πρότερον ἐν τῷ βίῳ ἐγένετο, οὔτ᾽ αὖ κῶμος, ἢ ἔρως, ἢ πότος,
27 ὥστε διαφερόμενοι περί τινος πλεονεκτήματος, ἢ παροξυνόμενοι ὑπὸ ἡδονῆς τινός, ἐλθεῖν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τούτου. ψηφισμάτων δὲ ὑμετέρων δήμου καὶ βουλῆς, καὶ νόμου ἐπιτάξαντος, εἰσέπραξα τοῦτον, ὀφείλοντα τῇ πόλει σκεύη τριηραρχικά. διότι δέ, ἐγὼ ὑμῖν διηγήσομαι. ἔτυχεν ἐκπλευσοῦν τριήρων, καὶ βοήθεια ἀποστελλομένη διὰ τάχους. σκεύη οὖν ἐν τῷ νεωρίῳ οὐχ ὑπῆρχε ταῖς ναυσίν· ἀλλ᾽ ἔχοντες οἱ ὀφείλοντες, οὐκ ἀπεδίδοσαν· πρὸς δὲ τούτοις, οὐδ᾽ ἐν τῷ Πειραιεῖ ὄντα ἄφθονα ὀθόνια καὶ στύππια καὶ σχοινία, οἷς κατασκευάζεται τριήρης, ὥστε πρίασθαι.
28 γράφει οὖν Χαιρέδημος τὸ ψήφισμα τουτί, ἵνα εἰσπραχθῇ τὰ σκεύη ταῖς ναυσί, καὶ
29 σῶα γένηται τῇ πόλει. καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

Τούτου τοίνυν τοῦ ψηφίσματος γενομένου, ἡ μὲν ἀρχὴ ἐπεκλήρωσε, καὶ παρέδωκε τοὺς ὀφείλοντας τὰ σκεύη τῇ πόλει· οἱ δὲ τῶν νεωρίων ἐπιμεληταί, τοῖς τριηράρ-
30 χοις τοῖς ἐκπλέουσι τότε, καὶ τοῖς ἐπιμεληταῖς τοῖς ἐν ταῖς συμμορίαις. ὁ δὲ νόμος ὁ τῶν περιάνδρου, *ἠνάγκαζε καὶ προσέταττε τοὺς ὀφείλοντας παραλαβεῖν τὰ σκεύη, καθ᾽ ὃν αἱ συμμορίαι συνετάχθησαν. πρὸς δὲ τούτοις, ἕτερον ψήφισμα δήμου *ἠνάγκαζε τὸ ψήφισμα προσήκειν ἡμῖν διδόναι τῶν ὀφειλόντων ἕκαστον εἰσπρᾶξαι. ἔτυχον δὲ
31 ἐγὼ μὲν τριηραρχῶν, καὶ ἐπιμελητὴς ὢν τῆς συμμορίας· Δημοχάρης δὲ ὁ Παιανιεύς, ἐν τῇ συμμορίᾳ ὤν, καὶ ὀφείλων τῇ πόλει σκεύη μετὰ Θεοφήμου τουτουί, συντριήραρχος

συντριήραρχος Θεόφημος. γεγραμμένους οὖν αὐτοὺς ἀμφοτέρους ἐν τῇ στήλῃ, ὀφείλοντας τὰ σκεύη τῇ πόλει ἡ ἀρχὴ παραλαβοῦσα παρὰ τῆς προτέρας ἀρχῆς, ἡμῖν παρέδωκε κατά τε τὸν νόμον, καὶ κατὰ τὰ ψηφίσματα. ἐξ ἀνάγκης οὖν ἦν μοι παραλαμβάνειν, ἐπεὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ πολλὰς τριηραρχίας τετριηραρχηκὼς ὑμῖν, οὐδεπώποτε ἔλαβον σκεύη ἐκ τοῦ νεωρίου, ἀλλ᾽ αὐτὸς ἰδίᾳ παρεσκευα[illegible], ὁπότε δέοι, ἵνα ὡς ἐλάχιστα πράγματα ἔχοιμι πρὸς τὴν πόλιν. τότε δὲ καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τὸν νόμον ἠναγκαζόμην παραλαμβάνειν. ὡς δὲ ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι, τό, τε ψήφισμα καὶ τὸν νόμον. ἔπειτα τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τὴν παραδοῦσάν μοι καὶ εἰσαγαγοῦσάν μοι εἰς τὸ δικαστήριον· εἶτα τοὺς ἐκ τῆς συμμορίας, ἧς ἦν ἐπιμελητὴς καὶ τριήραρχος. καί μοι ἀνάγνωθι. (32, 33)

[Marginal notes: παρεσκευάσαμην. — καὶ κατὰ τὰ ψηφ. καὶ κατὰ τὸν νό. — Μα[illegible]ία]

Νόμος. Ψήφισμα. Μαρτυρίαι.

Ὡς μὲν τοίνυν πολλή μοι ἀνάγκη ἦν παραλαβεῖν τοὺς ὀφείλοντας τῇ πόλει, τοῦ τε νόμου ἀκούετε, καὶ τῶν ψηφισμάτων. ὡς δὲ καὶ παρέλαβον παρὰ τῆς ἀρχῆς, ὁ παραδοὺς ὑμῖν μεμαρτύρηκε. σκέψασθαι δὲ ὑμᾶς εἰκός ἐστιν ἐξ ἀρχῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτο πρῶτον, πότερον ἐγὼ ἠδίκουν ὁ ἀναγκαζόμενος εἰσπρᾶξαι τὸν Θεόφημον, ἢ Θεόφημος, ὃς ὀφείλων τῇ πόλει τὰ σκεύη πολὺν χρόνον, οὐκ ἀπεδίδου. ἐὰν γὰρ καθ᾽ ἕκαστον σκοπῆτε, εὑρήσετε τὸν Θεόφημον ἅπαντα ἀδικοῦντα· καὶ ταῦτα οὐχ ὑπ᾽ ἐμοῦ μόνου λόγῳ εἰρημένα, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δικαστηρίου ψήφῳ κεκριμένα. ἐπειδὴ γὰρ παρέλαβον αὐτὸν ἐκ τῆς ἀρχῆς, προσελθὼν αὐτῷ, πρῶτον μὲν ἀπῄτουν τὰ σκεύη. ὡς δὲ τοῦτο εἰπόντος οὐκ ἀπεδίδου, ὕστερον αὐτῷ περιτυχὼν περὶ τὸν Ἑρμῆν τὸν πρὸς τῇ πυλίδι, προσεκαλεσάμην πρός τε τοὺς ἀποστολέας, καὶ πρὸς τοὺς τῶν νεωρίων ἐπιμελητάς. οὗτοι γὰρ εἰσῆγον τότε τὰς διαδικασίας εἰς τὸ δικαστήριον περὶ τῶν σκευῶν. ὡς δ᾽ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας τοὺς κλητεύσαντας παρέξομαι. (34, 35, 36, 37)

[Marginal note: προσκαλε-σάμενος.]

Μάρτυρες.

Ὅτι μὲν τοίνυν προσεκλήθη ὑπ᾽ ἐμοῦ, οἱ κλητῆρες μεμαρτυρήκασιν. ὡς δὲ εἰσήχθη εἰς τὸ δικαστήριον, λαβέ μοι τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀποστολέων καὶ τῆς ἀρχῆς. (38)

[Marginal note: προσεκλήθη.]

Μαρτυρία.

Οἱ μὲν τοίνυν ὤμην πράγματα παρέξειν μοι Δημοχάρην τὸν Παιανιέα, πρὶν μὲν εἰσαχθῆναι εἰς τὸ δικαστήριον, ἦν ἀηδής. ἐπειδὴ δ᾽ εἰσήχθη καὶ ἑάλω, ἀπέδωκε τὸ καθ᾽ ἑαυτὸν μέρος τῶν σκευῶν. ἐν δὲ οὐκ ἂν ᾤμην εἰς τοσοῦτον πονηρίας ἥκειν, ὥστε τολμῆσαι δή ποτε τὴν πόλιν ἀποστερῆσαι τὰ σκεύη, εἰς τοσοῦτο δίκης καὶ πραγμάτων προβέβηκε, καὶ πρὶν μὲν πρὸς τῷ δικαστηρίῳ, ὅτε εἰσήγετο, οὐδαμοῦ ἀντιδίκησεν, οὐδ᾽ ἀπεγράψατο διαδικασίαν πρὸς οὐδένα, ἢ ἵνα φησὶν ἕτερον ἔχειν τὰ σκεύη, ἢ μὴ προσήκειν αὐτῷ ἀποδοῦναι, ἀλλ᾽ εἴασε καθ᾽ ἑαυτοῦ ψῆφον ἐπαχθῆναι. ἐπειδὴ δ᾽ ἀπῆλθεν ἐκ τοῦ δικαστηρίου, οὐδὲν μᾶλλον ἀπεδίδου. ἀλλ᾽ ᾤετο ἐν μὲν τῷ παρόντι αὐτὸς ἐκποδὼν Θεόφημος, ἡσυχίαν ἕξειν, ἕως ἐγώ τε ἐκπλεύσω, καὶ αἱ νῆες, καὶ χρόνος ἐγγένηται, καὶ ἐμὲ ἃ οὗτος ὤφειλε σκεύη τῇ πόλει ἀναγκασθήσεσθαι ἀποδοῦναι, ἥκοντα ἐνθάδε, ἢ τὸν διάδοχον, ὃς ἂν ἔλθῃ ἐκ τῆς συμμορίας ἐπὶ τὴν ναῦν. τί γὰρ ἂν καὶ ἀντέλεγον αὐτῷ, ψηφίσματα, καὶ νόμος παρεχομένῳ, ὡς προσῆκον ἐμὲ εἰσπρᾶξαι τὰ σκεύη; ὁ δὲ Θεόφημος χρόνου ἐγγεγενημένου, ὁπότε αὐτὸν ἥκων ἀπαιτοίην, ἔλεγε, φησὶν, ἀποδεδωκέναι καὶ τούτοις τι- (39, 40, 41)

[Marginal notes: ἔρημον — φησὶν]

42 χρήμασιν καταχρήσασθαι, ὡς ἀποδέδωκε, τῷ καιρῷ, καὶ τῇ χρείᾳ, ὡς οὐκ ἠλίθιος ἦν, οὐδ' αὖ φίλος αὐτῷ γενόμενος οὐδὲ πώποτε, ὥστ' ἐπιχειρεῖν ἄν ποτε βουλόμενος ἐγώ, τριηραρχῶν μὲν τῇ πόλει, ἐπιμελητὴς δὲ ὢν τῆς συμμορίας, ψηφισμάτων δὲ τοιούτων, καὶ νόμου ὄντος περὶ τὴν εἴσπραξιν, ἐπέχοιν ἂν τούτῳ. Ταύ-
43 την τὴν διάνοιαν ἔχων ὁ Θεόφημος, τότε μὲν οὐκ ἀπεδίδου τὰ σκεύη, ἀλλ' ἐκποδὼν ἦν· ὅπερ δὴ ᾤετό με ἀποστερήσειν· πρὸς δὲ τούτοις, εἰς ὅρκον καταφυγών, ῥᾳδίως ἐπιορκήσειν, ὅπερ καὶ ἄλλοις πεποίηκε. δηλοῖ γὰρ ἡ πλεονεξία τοῦ τρόπου περὶ τὰ διάφορα, ὡς ἐγὼ ἔργῳ ὑμῖν ἐπιδείξω. Ταῦτα γὰρ τὰ σκεύη ὀφείλων ὁ Θεόφη-
44 μος τῇ πόλει, εἰς Ἀφαρέα ἀνέφερε λόγῳ, ἔργῳ δὲ οὐκ ἀπεγράψατο πρὸς αὐτὸν διαδικασίαν, εὖ εἰδώς, ὅτι ἐξελεγχθήσεται ψευδόμενος, ἐὰν εἰσέλθῃ εἰς δικαστήριον. ὁ γὰρ Ἀφαρεὺς ἐξήλεγχεν αὐτόν, ἡμίσειαν λογισάμενος αὐτῷ τὴν σκευήν, καὶ λαβόντα παρ' αὐτοῦ, ὅτε παρελάμβανε τὴν τριηραρχίαν. νῦν δέ φησι Δημοχάρει παραδοῦναι
45 καὶ δικάζεται τοῖς παιδίοις τοῖς Δημοχάρους, τετελευτηκότος τοῦ Δημοχάρους. ὅτε δ' ἔζη ὁ Δημοχάρης, οὐκ ἀπεγράψατο διαδικασίαν πρὸς αὐτὸν ὁ Θεόφημος, εἰσπραττόμενος ὑπ' ἐμοῦ τὰ σκεύη· ἀλλ' ἠβούλετο ἐπὶ προφάσει χρόνου ἐγγενομένου, ἀποστερῆσαι τὴν πόλιν τὰ σκεύη. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται τὰς μαρ-
45 τυρίας.

Μαρτυρία.

Ταῦτα τοίνυν ἐγὼ πάντα ἐνθυμούμενος, καὶ ἀκούων * τὸν Θεόφημον τῶν πεπλησιακότων, οἷς εἴη περὶ τὰ διάφορα, καὶ οὐκ ἀπολαμβάνων τὰ σκεύη παρ' αὐτοῦ, προσῆλθον πρός τε τοὺς ἀποστολέας, καὶ τὴν βουλήν, καὶ τὸν δῆμον λέγων, ὅτι οὐκ ἀπο-
47 δίδωσί μοι τὰ σκεύη ὁ Θεόφημος, ἃ ὤφειλεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, προσῆσαν δὲ καὶ οἱ ἄλλοι τριήραρχοι τῇ βουλῇ, ὅσοι μὴ παρελάμβανον παρὰ τῶν ὀφειλόντων τὰ σκεύη. καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, ἀποκρίνεται ἡμῖν ἡ βουλὴ ψήφισμά τι, ὃ ἀναγνώσεται ὑμῖν, εἰσπράττειν τρόπῳ, ᾧ ἂν δυνώμεθα.

* περὶ τοῦ Θεοφήμου

Ψήφισμα.

48 Γενομένου τοίνυν τοῦ ψηφίσματος τούτου ἐν τῇ βουλῇ, καὶ οὐδενὸς γραφομένου παρανόμων, ἀλλὰ κυρίου ὄντος, προσελθὼν Εὐέργῳ τούτῳ τῷ ἀδελφῷ τοῦ Θεοφήμου, ἐπειδὴ τὸν Θεόφημον οὐχ οἷός τε ἦν ἰδεῖν, ἔχων τὸ ψήφισμα, πρῶτον μὲν ἀπῄτησα τὰ σκεύη, καὶ ἐκέλευσα αὐτὸν φράσαι τῷ Θεοφήμῳ· ἔπειτα διαλιπὼν ἡ-
49 μέρας τινάς, ὡς οὐκ ἀπεδίδου τὰ σκεύη, ἀλλ' ἐχλεύαζέ με, παραλαβὼν μάρτυρας ἠρόμην αὐτόν, πότερα μεμερισμένος εἴη πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἢ κοινὴ οὐσία εἴη αὐτοῖς· ἀποκριναμένου δέ μοι Εὐέργου, ὅτι νενεμημένος εἴη, καὶ χωρὶς οἰκοίη ὁ Θεόφημος, αὐτὸς δὲ παρὰ τῷ πατρί, πυθόμενος οὗ ᾤκει ὁ Θεόφημος, λαβὼν παρὰ τῆς ἀρχῆς
50 ὑπηρέτην, ἦλθον ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Θεοφήμου. καταλαβὼν δὲ αὐτὸν οὐκ ἔνδον ὄντα, ἐκέλευσα τὴν ἄνθρωπον τὴν ὑπακούσασαν, μετελθεῖν αὐτὸν ὅπου εἴη, ταύτην, ἣν μεμαρτυρήκασιν οὗτοι προσκαλέσασθαι τὸν Θεόφημον, παραδοῦναι· ἐγὼ δὲ * ἐξ αὐτῆς οὐ δύναμαι παραλαβεῖν, ἵν' ὑμεῖς τὴν ἀλήθειαν πύθησθε, ὁπότερος ἦρξε χει-
51 ρῶν ἀδίκων. ὡς δὲ ἀφικνεῖται ὁ Θεόφημος μετελθούσης αὐτὸν τῆς ἀνθρώπου, ἀπῄτουν αὐτὸν τὸ διάγραμμα τῶν σκευῶν, λέγων ὅτι ἤδη περὶ * ἀναγωγῆς εἴην, καὶ ἐδείκνυον τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς. ὡς δὲ ταῦτά μου λέγοντος οὐκ ἀπεδίδου, ἀλλὰ ἠπείλει, καὶ ἐλοιδορεῖτο, ἐκέλευσα τὸν παῖδα καλέσαι, εἴ τινας ἴδοι τῶν πολιτῶν πα-
52 ριόντας ἐκ τῆς ὁδοῦ, ἵνα μάρτυρές μοι εἴησαν τῶν λεγομένων, καὶ ἠξίουν πάλιν τὸν Θεόφημον, ἢ αὐτὸν ἀκολουθεῖν πρὸς τοὺς ἀποστολέας καὶ τὴν βουλήν, καὶ εἰ μὴ

* ἐξ αὐτῆς

* ἀναγωγῇ

φησιν

φησὶν ὀφείλειν, ἐκείνους πείθειν, τοὺς παραδιδόντας, καὶ ὀφείλοντας, καὶ ἀναγκάζοντας εἰσπράττειν, ἢ ἀποδιδόναι τὰ σκεύη τῇ πόλει ἢ μή, ἐνέχυρα ἔφην λήψεσθαι κατά τε τοὺς νόμους, καὶ τὰ ψηφίσματα. οὐδὲν δὲ θέλοντος αὐτοῦ τῶν δικαίων ποιεῖν, ᾔτουν τὴν ἄνθρωπον ἑστηκυῖαν ἐπὶ τῇ θύρᾳ τὴν μετελθοῦσάν με αὐτόν. καὶ ὁ Θεόφημός με ἀφῄρητο. 53 καὶ ἐγὼ τὴν μὲν ἄνθρωπον ἀφῆκα, εἰς δὲ τὴν οἰκίαν εἰσῄειν, ἵνα ἐνέχυρόν τι λάβοιμι τῶν σκευῶν· ἐτύγχανε γὰρ ἡ θύρα ἀνεῳγμένη, ὡς ἐξῆλθεν ὁ Θεόφημος, καὶ ἔτι ἔμελλεν εἰσιέναι. καὶ ἐπεπύσμην αὐτὸν ὅτι οὐκ εἴη γεγαμηκώς. εἰσιόντος δέ μου, παίει πὺξ ὁ Θεόφημος τὸ στόμα. κἀγὼ ἐπιμαρτυράμενος τοὺς παρόντας, ἠμυνάμην. 54 ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, καὶ ἦρξε χειρῶν ἀδίκων ὁ Θεόφημος, οὐκ ἄλλοθεν οἶμαι δεῖν τὸν ἔλεγχον γίγνεσθαι, ἢ ἐκ τῆς ἀνθρώπου, ἣν μεμαρτυρήκασιν οὗτοι οἱ μάρτυρες, ὡς ἤθελε Θεόφημος ~~ἐκ τῆς ἀνθρώπου~~ παραδιδόναι· ταύτῃ δὲ τῇ μαρτυρίᾳ πρότερος εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον οὗ παραγραφομένου ἐμοῦ, οὐδ' ὑπομείνας διὰ τὸ καὶ πρότερόν ποτε ἐφ' ἑτέρας δίκης ταὐτά με βλάψαι, ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς, λέγων, ὡς ἐμὲ μὲν ἐγὼ παρεχόμενον μάρτυρας, ψευδῆ μαρτυρεῖν· τὴν δὲ ἄνθρωπον, ἐρεῖν τὰς ἀληθείας βασανιζομένην. 55 εἰς δὲ τοῦτο κατεχρήσατο λόγοις, νῦν αὐτοῖς ἐξελέγχεται ὑπεναντία ποιοῦντες. τὴν γὰρ ἄνθρωπον οὐ δυνάμενοι παραλαβεῖν, πολλάκις ἐξαιτήσας, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν. 56 ἐπειδὴ τοίνυν τὴν ἄνθρωπον οὐ παραδιδόασιν, ἣν αὐτοὶ ἔφασαν προκαλέσασθαι, βούλομαι ὑμῖν καὶ τοὺς μάρτυρας παρασχέσθαι, οἳ εἶδόν με πρότερον πληγέντα ὑπὸ τοῦ Θεοφήμου. ἡ δὲ αἰκία, τοῦτ' ἔστιν, ὃς ἂν ἄρξῃ πρότερος χειρῶν ἀδίκων, ἄλλως τε, καὶ κατὰ τοὺς νόμους, καὶ κατὰ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα εἰσπράττοντα. 57 καί μοι ἀνάγνωθι τὰ ψηφίσματα, καὶ τὰς μαρτυρίας.

Ψηφίσματα. Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀφῃρέθην τὰ ἐνέχυρα ὑπὸ τοῦ Θεοφήμου, καὶ συγκέκοπτο, ἐλθὼν εἰς τὴν βουλήν, τάς τε πληγὰς ἔδειξα, καὶ ἃ πεπονθὼς ἦν, εἶπον, καὶ ὅτι εἰσπράττων τῇ πόλει τὰ σκεύη. 58 ἀγανακτήσασα ἡ βουλὴ ἐφ' οἷς ἐγὼ ἐπεπόνθειν, καὶ ἰδοῦσά με ὡς διεκείμην, καὶ ἡγησαμένη ὑβρίσθαι οὐκ ἐμέ, ἀλλ' ἑαυτὴν καὶ τὸν δῆμον τὸν ψηφισάμενον, καὶ τὸν νόμον τὸν ἀναγκάσαντα εἰσπράττειν τὰ σκεύη, ἐκέλευσεν εἰσαγγέλλειν με, 59 καὶ τοὺς πρυτάνεις προγράφειν αὐτῷ τὴν κρίσιν ἐπὶ δύο ἡμέρας, ὡς ἀδικοῦντι, καὶ διακωλύοντι τὸν ἀπόστολον, δι' ὅτι τὰ σκεύη οὐκ ἀπεδίδου, καὶ τὰ ἐνέχυρα ἀφείλετο, καὶ ἐμὲ συνέκοψε τὸν εἰσπράττοντα, καὶ ὑπηρετοῦντα τῇ πόλει. γιγνομένης τοίνυν τῆς κρίσεως τῷ Θεοφήμῳ ἐν τῇ βουλῇ, κατὰ τὴν εἰσαγγελίαν, 60 ἣν ἐγὼ εἰσήγγελλα, καὶ ἀποδοθέντος λόγου ἑκατέρῳ, καὶ κρύβδην ἰδίᾳ ψηφισαμένων τῶν βουλευτῶν, ἑάλω ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ ἔδοξεν ἀδικεῖν. καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ διαχειροτονεῖν ἦν ἡ βουλή, πότερα δικαστηρίῳ παραδοίη, ἢ ζημιώσειε ταῖς πεντακοσίαις, ὅσου ἦν κυρία κατὰ τὸν νόμον, δεομένων τούτων ἁπάντων, καὶ ἱκετευόντων, καὶ 61 ἵνα οὐ προστιμώντων, καὶ τὸ διάγραμμα τῶν σκευῶν ἀποδιδόντων, εὐθὺς ἐν τῇ βουλῇ, καὶ περὶ τῶν πληγῶν φασκόντων ἐπιτρέπειν ᾧ ἐὰν κελεύσω Ἀθηναίων, συνεχώρησα, ὥστε τῷ Θεοφήμῳ πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν προστιμηθῆναι. καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, οὐδέν τι δέομαι, ὅσοι ἐβούλευον ἐπ' Ἀγαθοκλέους ἄρχοντος φράζειν τοῖς παρακαθημένοις, καὶ ὅσους ἐδυνάμην ἐγὼ ἐξευρεῖν τῶν τότε βουλευόντων, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι. 62

Μαρτυρίαι.

Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὕτως ἐπιεικὴς ἐγενόμην πρὸς τούτους

ἐπεπύσμην

ἐκέλευον

638.

63 καίτοι τό γε ψήφισμα δημοσίαν τὴν οὐσίαν ἐκέλευεν εἶναι, οὐ μόνον ὃς ἂν ἔχων σκεύη μὴ ἀποδιδῷ τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ὃς ἂν ἰδίᾳ κτησάμενος μὴ πωλῇ· τοιαύτη γὰρ ἡ ἀπορία οὖσα συνέβαινε τότε ἐν τῇ πόλει σκευῶν. καί μοι ἀνάγνωθι τὸ ψήφισμα.

Ψήφισμα.

64 Καταπλεύσας τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐδὲν ἤθελεν ἐπιτρέπειν ὁ Θεόφημος περὶ τῶν πληγῶν ὧν ἔλαβον τότε ὑπ' αὐτοῦ, προσκαλεσάμενος αὐτὸν ἔλαχον αὐτῷ δίκην αἰκίας. ἀντιπροσεκαλέσατο μὲν δὲ καὶ ἐκεῖνος ἐμέ. καὶ διαιτητὴν ἐχόντων τὰς δίκας, ἐπειδὴ ἡ ἀπόφασις ἦν τῆς δίκης, ὁ μὲν Θεόφημος πα-
65 ρεγράφετο, καὶ ὑπώμνυτο. ἐγὼ δὲ πιστεύων ἐμαυτῷ μηδὲν ἀδικεῖν, εἰσῄειν εἰς ὑμᾶς. παρασχόμενος δὲ ἐκεῖνος ταύτην τὴν μαρτυρίαν, ἣν ἄρτι μὲν οὐδεὶς μεμαρτύρηκεν ὁ δ' ἀδελφὸς καὶ ὁ κηδεστής, ὡς ἤθελε τὴν ἄνθρωπον παραδοῦναι, καὶ προσαποκρινάμενος ἄκακος εἶναι, ἐξηπάτησε τοὺς δικαστάς. δέομαι δὴ ὑμῶν νυ-
66 νὶ δικαίαν δέησιν, ἅμα μὲν δικάσαι περὶ τῆς μαρτυρίας, πότερα ψευδής ἐστιν, ἢ ἀληθής, ἅμα δὲ περὶ τοῦ πράγματος ἐξ ἀρχῆς σκέψασθαι. ἐγὼ μὲν τοίνυν εἰς ἃ οὗτος κατέφυγε τότε δίκαια, ἐκ τούτων οἶμαι δεῖν τὸν ἔλεγχον γενέσθαι, ἐκ τῆς ἀνθρώπου βασανιζομένης, ὁπότερος ἦρξε χειρῶν ἀδίκων. τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ αἰκία,
67 καὶ τοὺς μάρτυρας διὰ τοῦτο διώκω τῶν ψευδομαρτυριῶν, ὅτι ἐμαρτύρησαν ἐθέλειν παραδιδόναι τὸν Θεόφημον τὴν ἄνθρωπον, οὐδαμοῦ σῶμα παραδιδόντες, οὔτε ὅτε πρὸς τῷ διαιτητῇ, οὔτε ὕστερον πολλάκις ἐμοῦ ἐξαιτήσαντος. δῆλον οὖν αὐτοὺς ἔδει δοῦναι δίκην, ὅτι τε ἐξηπάτησαν τοὺς δικαστὰς ψευδεῖς μαρτυρίας
68 παρασχόμενοι, κηδεστοῦ καὶ ἀδελφοῦ, καὶ ὅτι ἐμὲ ἠδίκησαν, λῃτουργοῦντα μὲν ὑμῖν προθύμως, ποιοῦντα δὲ τὰ προσταττόμενα, ὑπηρετοῦντα δὲ τοῖς νόμοις καὶ τοῖς ψηφίσμασι τοῖς ὑμετέροις. ὡς δὲ οὐκ ἐγὼ μόνος παρέλαβον παρὰ τῆς ἀρχῆς τοῦτον εἰσπράξασθαι σκεύη ὀφείλοντα τῇ πόλει, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι τῶν τριηράρχων
69 ἑτέρους εἰσεπράξαντο οὓς παρέλαβον, ἀνάγνωθί μοι αὐτοῦ τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Βούλομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἃ πέπονθα ὑπ' αὐτῶν, διηγήσασθαι ὑμῖν. ἐπειδὴ γὰρ ὦφλον αὐτοῖς τὴν δίκην, ἐφ' ᾗ τοὺς μάρτυρας τούτους διώκω τῶν ψευ-
70 δῶν μεμαρτυρηκότας, προσελθὼν τῷ Θεοφήμῳ, μηνύοντος μοι ἤδη ἐξήκειν τῆς ὑπερημερίας, ἐδεήθην αὐτοῦ ἐπισχεῖν μοι ὀλίγον χρόνον, λέγων τὰς ἀληθείας, ὅτι πεπορισμένου τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἤμελλον αὐτῷ ἐκτίνειν, συμβέβηκέ μοι τριηραρχία, καὶ ἀποστέλλειν διὰ τάχους δεῖ τὴν τριήρη· καὶ ὁ στρατηγὸς Ἀλκίμαχος ἀνάγεσθαι
71 κελεύει τὴν ναῦν. τὸ οὖν ἀργύριον τὸ πεπορισμένον τῷ Θεοφήμῳ ἀποδοῦναι, ἐς ταῦτα κατεχρησάμην. ἐδεόμην δὴ αὐτοῦ ἀναβαλέσθαι τὴν ὑπερημερίαν, ἕως ἂν τὴν ναῦν ἀποστείλω. ὁ δὲ ῥᾳδίως μοι καὶ ἀκάκως ἀποκρίνεται. οὐδὲν κωλύει ἔφη· ἀλλ' ἐπειδὰν τὴν ναῦν ἀποστείλῃς, πόριζε καὶ ἐμοί. ἀποκριναμένου δέ μοι
72 ταῦτα τοῦ Θεοφήμου, καὶ ἀναβαλομένου τὴν ὑπερημερίαν, καὶ μάλιστά μου πιστεύσαντος τῇ τε ἐπισκήψει τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ τῷ μὴ ἐθέλειν αὐτὸν παραδοῦναι τὴν ἄνθρωπον, ὡς οὐδὲν ἂν νεωτερίσαντες περὶ τὰ ἐμά, ἐγὼ μὲν τὴν τριήρη ἀποστείλας, οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον πορίσας τὸ ἀργύριον, προσελ-
73 θὼν αὐτῷ ἐκέλευον ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἀκολουθοῦντα, κομίζεσθαι τὴν καταδίκην. ὡς δὲ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Μαρτυρία.

Ὁ δὲ Θεόφημος ἀντὶ τοῦ τὴν καταδίκην ἀποδοῦναι, ἀκολουθήσας ἐπὶ τὴν τράπεζαν, ἐλθών μου τὰ πρόβατα λαμβάνει ποιμαινόμενα πεντήκοντα μαλα- 74 κά, καὶ τὸν ποιμένα μετ' αὐτῶν, καὶ πάντα τὰ ἀκόλουθα τῇ ποίμνῃ· ἔπειτα παῖδα διάκονον ὑδρίαν χαλκῆν ἀποφέροντα ἀλλοτρίαν ᾐτημένην, πολλοῦ ἀξίαν. καὶ ταῦτα ἔχουσιν οὐκ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς. ἀλλ' ἐπεισελθόντες εἰς τὸ χωρίον, γεωργῶ δὲ πρὸς τῷ ἱπποδρόμῳ, καὶ οἰκῶ ἐνταῦθα ἐκ μειρακίου· πρῶτον μὲν ἐπὶ τοὺς οἰκέ- 75 τας ᾖξαν. ὡς δὲ οὗτοι διαφεύγουσιν αὐτούς, καὶ ἄλλος ἄλλῃ ἀπεχώρησεν, ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ καταβαλόντες τὴν θύραν τὴν εἰς τὸν κῆπον φέρουσαν, Εὔεργός τε οὑτοσὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ Θεοφήμου, καὶ Μνησίβουλος ὁ κηδεστὴς αὐτοῦ, οἷς οὐδεμίαν δίκην ὠφλήκειν, οὐδὲ προσῆκεν αὐτοῖς ἅπτεσθαι τῶν ἐμῶν οὐδενός, εἰσελθόν- 76 τες ἐπὶ τὴν γυναῖκά μου, καὶ τὰ παιδία, ἐξεφορήσαντο ὅσα ἔτι ὑπόλοιπά μοι ἦν σκεύη ἐν τῇ οἰκίᾳ. ᾤοντο μὲν γὰρ οὐ τοσαῦτα μόνον λήψεσθαι, ἀλλὰ πολλῷ πλείω τὴν πρόσοδόν μοι τότε κατασκευὴν τῆς οἰκίας καταλήψεσθαι. ἀλλ' ὑπὸ τῶν λῃτουργιῶν καὶ τῶν εἰσφορῶν, καὶ τῆς πρὸς ὑμᾶς φιλοτιμίας, τὰ μὲν ἐνέχυρα 77 κεῖται αὐτῶν· τὰ δὲ, πέπραται. ὅσα δ' ἦν ἔτι ὑπόλοιπα, πάντα λαβόντες ᾤχοντο. πρὸς δὲ τούτοις, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔτυχεν ἡ γυνή μου μετὰ τῶν παίδων ἀριστῶσα ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ μετ' αὐτῆς τίτθη τις ἐμὴ γεγενημένη πρεσβυτέρα ἄνθρωπος, εὔνους καὶ πιστή, καὶ ἀφειμένη ἐλευθέρα ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. συνῴκησε 78 δὲ ἀνδρί, ἐπειδὴ ἀφείθη ἐλευθέρα. ὡς δὲ οὗτος ἀπέθανε, καὶ αὐτὴ γραῦς ἦν, καὶ οὐκ ἦν αὐτὴν ὁ θρέψων, ἐπανῆκεν αὐτὴ ὡς ἐμέ. ἀναγκαῖον οὖν ἦν μὴ περιιδεῖν ἐνδεῶς ὄντας, μηδὲ τίτθην ἐμὴν γενομένην, καὶ παιδαγωγόν· ἅμα δὲ καὶ τριηραρχῶν ἐξέπλεον, ὥστε καὶ τῇ γυναικὶ βουλομένῃ ἦν τοιαύτην οἰκουρὸν μετ' αὐ- 79 τῆς με καταλιπεῖν. ἀριστώντων δὲ ἐν τῇ αὐλῇ, ὡς ἐπεισπηδῶσιν οὗτοι, καὶ καταλαμβάνουσιν αὐτάς, καὶ ἥρπαζον τὰ σκεύη, αἱ μὲν ἄλλαι θεράπαιναι ἐν τῷ πύργῳ, γὰρ ἦσαν οὗπερ διαιτῶνται, ὡς ἤκουσαν τῆς κραυγῆς, κλείουσι τὸν πύργον, καὶ ἐνταῦθα μὲν οὐκ εἰσῆλθον· τὰ δ' ἐκ τῆς ἄλλης οἰκίας ἐξέφερον σκεύη, ἀπαγορευούσης 80 τῆς γυναικὸς μὴ ἅπτεσθαι αὐτῶν, καὶ λεγούσης, ὅτι αὐτῆς εἴη ἐν τῇ προικὶ τετιμημένα, καὶ ὅτι τὰ πρόβατα ἔχετε πεντήκοντα, καὶ τὸν ποιμένα πλείονος ἄξια, ἢ καταδικάσασθε· ἀπήγγελλε γάρ τις αὐταῖς τῶν γειτόνων κόψας τὴν θύραν· ἔτι δὲ ἔφη τὸ ἀργύριον αὐτοῖς κείμενον εἶναι ἐπὶ τῇ τραπέζῃ· ἠκηκόει γὰρ ἐμοῦ· καὶ ἂν περιμείνητε, ἔφη, 81 ἢ μετέλθῃ τις ὑμῶν αὐτόν, ἔχοντες ἄπιτε τὸ ἀργύριον ἤδη· τὰ δὲ σκεύη, ἐᾶτε καὶ μηδὲν τῶν ἐμῶν φέρετε, ἄλλως τε καὶ ἔχοντες ἄξια τῆς καταδίκης. ταῦτα δὲ λεγούσης τῆς γυναικός, οὐχ ὅπως ἐπέσχον, ἀλλὰ καὶ τῆς τίτθης τὸ κυμβίον λαβούσης παρακείμενον αὐτῇ, ἐξ οὗ ἔπινε, καὶ ἐνθεμένης εἰς τὸν κόλπον, ἵνα μὴ οὗτοι λά- 82 βοιεν, ἐπειδὴ εἶδεν ἔνδον ὄντας αὐτούς, κατιδόντες αὐτὴν οὕτω διέθεσαν ἀφαιρούμενοι τὸ κυμβίον Θεόφημος καὶ Εὔεργος ἀδελφὸς αὐτοῦ οὑτοσί, ὥστε ὕφαιμοι μὲν οἱ βραχίονες, καὶ οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτῆς ἐγένοντο, ἀποστρεφομένης τὼ χεῖρε καὶ ἑλκομένης ὑπὸ τούτων ἀφαιρουμένων τὸ κυμβίον, ἀμυχὰς δὲ ἐν τῷ τραχήλῳ εἶ- 83 χεν ἀγχομένη, πελιὸν δὲ τὸ στῆθος. εἰς τοῦτο δ' ἦλθον πονηρίας, ὥστε ἕως ἀφείλοντο τὸ κυμβίον ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς, οὐκ ἐπαύσαντο ἄγχοντες καὶ τύπτοντες τὴν γραῦν. ἀκούσαντες δὲ οἱ θεράποντες τῶν γειτόνων τῆς κραυγῆς, καὶ ὁρῶντες τὴν οἰ-

ᾐτημένην · ἀπελθόντες · ᾖξαν. γ. ἦξαν. · πελιὸν

84 κίαν πορθουμένην τὴν ἐμήν, οἱ μὲν ἀπὸ τῆς πύργου τῆς ἑαυτῶν ἐκάλουν τοὺς παριόντας, οἱ δὲ καὶ εἰς τὴν ἑτέραν ὁδὸν ἐλθόντες, καὶ ἰδόντες Ἁγνόφιλον παριόντα, ἐκέλευσαν παραγενέσθαι. προσελθὼν δὲ ὁ Ἁγνόφιλος προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ θεράποντος τοῦ Ἀνθεμίωνος, ὅς ἐστί μοι γείτων, εἰς μὲν τὴν οἰκίαν οὐκ εἰσῆλθεν. οὐ
85 γὰρ ἡγεῖτο δίκαιον εἶναι μὴ παρόντος γε τοῦ κυρίου· ἐν δὲ τῷ τοῦ Ἀνθεμίωνος χωρίῳ ὤν, ἑώρα τά τε σκεύη ἐκφερόμενα, καὶ Εὔεργον καὶ Θεόφημον ἐξιόντας ἐκ τῆς ἐμῆς οἰκίας. οὐ μόνον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λαβόντες μου τὰ σκεύη ᾤχοντο, ἀλλὰ καὶ τὸν υἱὸν ἦγον ὡς οἰκέτην, ἕως τῶν γειτόνων ἀπαντήσας αὐτοῖς Ἑρμογένης, εἶπεν ὅτι υἱός
86 μου εἴη. ὡς δὲ ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρία.

Ἐπειδὴ τοίνυν μοι ἀπηγγέλθη εἰς Πειραιᾶ τὰ γεγενημένα ὑπὸ τῶν γειτόνων, ἐλθὼν εἰς ἀγρὸν, τούτους μὲν οὐκέτι καταλαμβάνω· ἰδὼν δὲ τὰ ἐκ τῆς οἰκίας ἐκ-
87 πεφορημένα, καὶ τὴν γραῦν ὡς διέκειτο, καὶ ἀκούσας τῆς γυναικὸς τὰ γενόμενα, προσελθὼν τῷ Θεοφήμῳ τῇ ὑστεραίᾳ ἕωθεν ἐν τῇ πόλει μάρτυρας ἔχων, ἐκέλευον αὐτὸν πρῶτον μὲν τὴν καταδίκην ἀπολαμβάνειν, καὶ ἀκολουθεῖν ἐπὶ τὴν τράπεζαν· ἔπειτα, τὴν ἄνθρωπον θεραπεύειν, ἣν συνέκοψαν, καὶ ἰατρὸν εἰσάγειν, ὃν
88 αὐτοὶ βούλοιντο. ταῦτα δέ μου λέγοντος, καὶ διαμαρτυρομένου, κακά με πολλὰ εἰπόντες, ὁ μὲν Θεόφημος ἠκολούθει μόλις διατριβὰς ἐμποιῶν, καὶ φάσκων βούλεσθαι καὶ αὐτός τινας παραλαβεῖν μάρτυρας. ταῦτα δ᾽ ἔλεγε, τεχνάζων χρόνον ἐγγενέσθαι. ὁ δ᾽ Εὔεργος οὑτοσὶ εὐθὺς ἐκ τῆς πόλεως μεθ᾽ ἑτέρων ὁμοίων αὐτῷ
89 ἐλθὼν εἰς ἀγρὸν, τὰ ὑπόλοιπα σκεύη εἴ τινα ἐν τῇ προτεραίᾳ ἐν τῷ πύργῳ ἀπῆν, καὶ οὐκ ἔτυχεν ἔξω ὄντα, ἐπειδὴ δ᾽ ἐγὼ ἦλθον, διὰ τὴν χρείαν κατενεχθὲν, ἐκβαλὼν τὴν θύραν, ἥνπερ καὶ τῇ προτεραίᾳ ἐξέβαλε κακῶς ἐπηκυῖαν, ᾤχετό μου λαβὼν τὰ σκεύη· ᾧ οὔτε δίκην ὠφλήκειν, οὔτε συμβόλαιον ἦν μοι πρὸς αὐτὸν
90 οὐδέν. ἐκτίνοντος δέ μου τῷ Θεοφήμῳ, ᾧ ὠφλήκειν, τὴν δίκην, ἐπειδὴ ἐξέτινον πολλῶν παρόντων μαρτύρων, χιλίας μὲν καὶ ἑκατὸν δραχμὰς καὶ τρεῖς καὶ δύω ὀβολὼ τὴν ἐπωβελίαν, τριάκοντα δὲ τὰ πρυτανεῖα· τὴν γὰρ δίκην οὐδὲν αὐτῷ ἐπιτιμίαν ὦφλον. λαβὼν τοίνυν παρ᾽ ἐμοῦ ἐπὶ τῇ τραπέζῃ χιλίας τριακοσίας δεκα-
91 τρεῖς δύ᾽ ὀβολὼ τὸ σύμπαν κεφάλαιον, ἀπαιτοῦντός μου τά τε πρόβατα, καὶ τὰ ἀνδράποδα, καὶ τὰ σκεύη, ἃ ἡρπάκει μου, οὐκ ἔφη ἀποδώσειν μοι, εἰ μή τις αὐτὸν ἀφήσει, καὶ τοὺς μετ᾽ αὐτοῦ τῶν ἐγκλημάτων, καὶ τοὺς μάρτυρας τῶν ψευδομαρτυριῶν. ταῦτα δὲ ἀποκριναμένου αὐτοῦ, μάρτυρας μὲν ἐποιησάμην τῆς ἀπο-
92 κρίσεως τοὺς παρόντας, τὴν δὲ δίκην ἐξέτισα· ὑπήμερον δὲ οὐκ ᾤμην δεῖν ἐμαυτὸν εἶναι. τὸν δ᾽ Εὔεργον οὐδ᾽ ἤδειν εἰσεληλυθότα μου εἰς τὴν οἰκίαν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἀλλ᾽ αὐτίκα ἡ δίκη ἐξετέτιστο, καὶ εἶχεν ὁ Θεόφημος τά τε πρόβατα, καὶ τὰ ἀνδράποδα, καὶ τὰ σκεύη τὰ τῇ προτεραίᾳ παρειλημμένα· καὶ ἄγγελος ἦλθέ
93 μοί τις λιθοκόπος τὸ πλησίον μνῆμα ἐξεργαζόμενος, ὅτι πάλιν οἴχεται Εὔεργος τὰ ὑπόλοιπά μου σκεύη ἐκφορήσας ἐκ τῆς οἰκίας· πρὸς ὃν οὐδέν μοι πρᾶγμα ἦν. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, καὶ ὅτι τῇ μὲν προτεραίᾳ εἰλήφεσάν μου τὰ ἐνέχυρα, καὶ πάλιν αὖθις ὕστερον εἰσεληλύθει εἰς τὴν οἰκίαν, ἐκτίνοντος τὴν δίκην. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ, ἐκομίσαντο τὸ
94 ἀργύριον παρ᾽ ἐμοῦ. καίτοι πῶς ἂν εἰ μὴ πεπορισμένον τι ἦν, ὃ ἐπηγγέλκειν αὐτοῖς, εὐθὺς ἂν ἀπέλαβον; τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

γρ. οἰκίαν, τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἐκτίνοντι τὴν δίκην, καὶ ἐκομ-

Μαρτυ-

Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπαγγείλαντός μου αὐτῷ θεραπεύειν τὴν ἄνθρωπον, οὐ συνεχώρησαν, καὶ ἰατρὸν εἰσάγειν, οὐκ ἐφρόντιζον, ἐγὼ αὐτὸς εἰσήγαγον ἰατρόν, ᾧ πολλὰ ἔτη ἐχρώμην· ὃς ἐθεράπευεν αὐτὴν ἀρρωστοῦσαν. καὶ ἐπέδειξα ὡς εἶχεν, ἀγαγὼν μάρτυρας. ἀκούσας δὲ τοῦ ἰατροῦ, ὅτι ἀσθενοίη, καὶ οὐδὲν οὐκέτι εἴη ἡ ἄνθρωπος, πάλιν ἑτέρους μάρτυρας παραλαβών, τήν τε ἄνθρωπον ἐπέδειξα, ὡς εἶχε, καὶ ἐπήγγελλον τούτοις θεραπεύειν. ἕκτῃ τοίνυν ἡμέρᾳ ὕστερον, ἢ οὗτοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ἐτελεύτησεν ἡ τίτθη. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας. 95 96

Μαρτυρίαι.

Ἐπειδὴ τοίνυν ἐτελεύτησεν, ἦλθον ὡς τοὺς ἐξηγητάς, ἵνα εἰδείην ὅ, τι με χρὴ ποιεῖν περὶ τούτων. καὶ διηγησάμην αὐτοῖς ἅπαντα τὰ γεγενημένα, τήν τε ἄφιξιν τὴν τούτων, καὶ τὴν εὔνοιαν τῆς ἀνθρώπου, καὶ ὡς εἶχον αὐτὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ὡς διὰ τὸ κυμβίον οὐκ ἀφεῖσα, ἐτελεύτησεν. ἀκούσαντες δέ μου οἱ ἐξηγηταὶ ταῦτα, ἤροντό με, πότερον ἐξηγήσωνταί μοι μόνον, ἢ καὶ συμβουλεύσωσιν. ἀποκριναμένου δέ μου αὐτοῖς ἀμφότερα, εἶπόν μοι, ὅτι ἡμεῖς τοίνυν σοι τὰ μὲν νόμιμα ἐξηγησόμεθα, τὰ δὲ συμφορὰ παραινέσομεν. πρῶτον μὲν ἐπενεγκεῖν δόρυ ἐπὶ τῇ ἐκφορᾷ, καὶ προαγορεύειν ἐπὶ τῷ μνήματι, εἴ τις προσήκων ἐστὶ τῆς ἀνθρώπου· ἔπειτα τὸ μνῆμα φυλάττειν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας. τάδε συμβουλεύομέν σοι, ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν οὐ παρεγένου, ἡ δὲ γυνή, καὶ τὰ παιδία, ἄλλοι δέ σοι μάρτυρες οὐκ εἰσίν· ὀνομαστὶ μὲν οὐδενὶ μὴ προαγορεύειν, τοῖς δεδρακόσι δὲ καὶ κτείνασιν· εἶτα πρὸς τὸν βασιλέα μὴ λαγχάνειν. οὐδὲ γὰρ ἐν τῷ νόμῳ ἐστί σοι· οὐ γάρ ἐστιν ἐν γένει σοι ἡ ἄνθρωπος, οὐδὲ θεράπαινα, ἐξ ὧν σὺ λέγεις. οἱ δὲ νόμοι τούτων κελεύουσι τὴν δίωξιν εἶναι. ὥστ' εἰ διομεῖ ἐπὶ Παλλαδίῳ αὐτός, καὶ ἡ γυνή, καὶ τὰ παιδία, καὶ καταρᾶσθε αὐτοῖς, καὶ τῇ οἰκίᾳ, χείρων τε δόξεις πολλοῖς εἶναι, κἂν μὲν ἀποφύγῃ, ἐπιωρκηκέναι· ἐὰν δὲ ἕλῃς, φθονήσῃ. ἀλλ' ὑπὲρ σαυτοῦ, καὶ τῆς οἰκίας ἀφοσιωσάμενος ὡς ῥᾷστα τὴν συμφορὰν φέρειν, ἄλλῃ δέ, εἴ πῃ βούλει, τιμωροῦ. ταῦτα ἀκούσας ἐγὼ τῶν ἐξηγητῶν, καὶ τοὺς νόμους ἐπισκεψάμενος τοὺς τοῦ Δράκοντος ἐκ τῆς στήλης, ἐβουλευόμην μετὰ τῶν φίλων ὅ, τι χρή με ποιεῖν. συμβουλευόντων δέ μοι ταῦτα, ἃ μὲν ὑπὲρ τῆς οἰκίας προσῆκέ μοι πρᾶξαι, καὶ ἃ ἐξηγήσαντό μοι οἱ ἐξηγηταί, ἐποίησα. ἃ δ' ἐκ τῶν νόμων οὐκέτι μοι προσῆκεν, ἡσυχίαν εἶχον. κελεύει γὰρ ὁ νόμος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς προσήκοντας ἐπεξιέναι μέχρις ἀνεψιαδῶν, καὶ ἐν τῷ ὅρκῳ διορίζεται, ὅ, τι προσήκων ἐστί, κἂν οἰκέτης ᾖ, τούτων τὰς ἐπισκήψεις εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε γένει προσῆκεν ἡ ἄνθρωπος οὐδέν, εἰ μὴ ὅσον τιτθὴ γενομένη, οὐδ' αὖ θεράπαινα· ἀφεῖτο γὰρ ὑπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐλευθέρα, καὶ χωρὶς ᾤκει, καὶ ἄνδρα ἔσχε. ψεύσασθαι δὲ πρὸς ὑμᾶς, καὶ διομόσασθαι αὐτὸς τὸν υἱὸν καὶ τὴν γυναῖκα, οὐκ ἂν ἐτόλμησα, οὐδ' ἂν εἰ εὖ ᾔδειν ὅτι αἱρήσομαι αὐτούς. οὐ γὰρ οὕτω τούτους μισῶ, ὡς ἐμαυτὸν φιλῶ. ἵνα δὲ μὴ λόγῳ μόνον ἀκούσηταί μου, αὐτὸν ὑμῖν τὸν νόμον ἀναγνώσεται. 97 98 99 100 101 102 103

Ἡ | τε | φθονήσῃ | ἀλλ' | τέ

Νόμος. 104

Πολλαχόθεν μὲν οὖν, οἶμαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταφανῆ ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν εἶναι, ὡς ψευδής ἐστιν, οὐχ ἥκιστα δ' ἐκ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ῥᾴδιον γνῶναι. οὗτοι γὰρ ᾤοντο, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐμέ, εἰ πολλά μου λάβοιεν ἐνέχυρα, ἄσμε- 105

νοι ἀφήσειν με τοὺς μάρτυρας τῶν ψευδομαρτυριῶν, ὥστε ἀπολαβεῖν μου τὰ ἐνέχυ-
ρα. καὶ ἐπειδὴ ἐδεήθην αὐτοῦ ἀναβαλέσθαι μου τὴν ὑπερημερίαν, ἄσμενος ἤκου-
σεν, ἵνα ὑπερήμερος αὐτῷ γενοίμην, καὶ ἐκφορήσαιτό μου ὡς πλεῖστα. καὶ διὰ τοῦτο
106 ἀκάκως καὶ ταχύ μοι ὡμολόγησεν, ἵνα πιθανὸς γένηται, καὶ μὴ καταφανὴς ἐπι-
βουλεύων, ἡγούμενος οὐκ εἶναι αὐτῷ δι' ἄλλου τρόπου τοὺς μάρτυρας ἀφεθῆναι τῶν
ψευδομαρτυριῶν, ἢ διὰ τοῦ ἐξαπατῆσαι, καὶ λαβεῖν με ὑπερήμερον. καὶ ἐκφορή-
σασθαι ὡς πλεῖστα. οὐ γὰρ ὅσα ἔχουσί μου, ὤετο λήψεσθαι, ἀλλὰ πολλῷ πλείω. καὶ
107 τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀνέμενεν, ὡς διὰ ταχέων με πείσοντα αὐτῷ τὸ ἀργύριον,
βουλόμενος ὑπ' αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνας τῶν ψευδομαρτυριῶν τὴν ἐνεχυρασίαν
μου ποιήσασθαι. ἐπειδὴ δὲ ἐπείσθην αὐτῷ κομίσασθαι τὴν δίκην, ἐλθών μου τά τε
σκεύη, καὶ τοὺς οἰκέτας, καὶ τὰ πρόβατα ἔλαβον ἀντὶ τοῦ ἀπολαβεῖν. γεωργῶ δὲ
108 πρὸς τῷ ἱπποδρόμῳ, ὥστε οὐ πόρρω ἔδει αὐτοὺς ἐλθεῖν. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, μέγα
τεκμήριον ὑμῖν ἔσται. τῇ ὑστεραίᾳ γὰρ ἐκομίσατο τὸ ἀργύριον τῆς δίκης, ἢ τὰ ἐνέ-
χυρα ἔλαβε. καί τοι πῶς ἄν, εἰ μὴ πεπεισμένος ἦν, εὐθὺς ἀπέλαβε τὸ ἀργύριον
χιλίας τριακοσίας δεκατρεῖς, δύ' ὀβολώ, καὶ τὰ ἐνέχυρά μοι οὐκ ἀπεδίδου, ἀλλ' ἔ-
109 τι καὶ νῦν ἔχει ὡς ὑπερημέρου ὄντος. ὅτι δὲ οὐκ ἦν αὐτῷ ὑπερήμερος, ἀνάγνωθί μοι
τὸν νόμον καὶ τὴν μαρτυρίαν, ὃς κελεύει κύρια εἶναι, ὅ,τι ἂν ἕτερος ἑτέρῳ ὁμολογή-
σῃ. ὥστε οὐκέτι ἦν αὐτῷ δήπου ὑπερήμερος.

Νόμος. Μαρτυρία.

110 Ὡς μὲν πείσειν ὡμολόγησέ μοι, καὶ ἀνεβάλετο τὴν ὑπερημερίαν, μεμαρτύ-
ρηται ὑμῖν. ὡς δὲ ἐτετριηράρχουν, ὁ συντριήραρχός μοι μεμαρτύρηκε, καὶ ὡς ἡ ναῦς
ἡ στρατηγὶς κατεσκευάσθη Ἀλκιμάχῳ. ὥστ' οὐκέτι ἦν αὐτῷ δήπου ὑπερήμερος
ἀναβαλλομένῳ μοι, ἔτι δὲ καὶ ἐκτίνειν. ἀλλὰ δεινὴ ἡ πλεονεξία τοῦ τρόπου, ὦ ἄνδρες
111 δικασταί, περὶ τὸ πλέον καὶ τὸ ἔλαττον. καὶ οὐκ ᾔδεσαν, ὅτι εἰ μὲν τὴν ἄνθρωπον πα-
ραδώσουσιν, ἐξελεγχθήσονται ψευδῆ ἐγκαλέσαντες. εἰ δὲ μὴ παραδώσουσιν ἣν ἐμαρ-
τύρησαν, ὡς οὐκ ἤθελε παραδιδόναι, ψευδομαρτυριῶν ἁλώσονται. δέομαι δὲ
ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴ τις ἄρα τῶν τότε δικαζόντων τυγχάνει ὢν ἐν τῷ δικαστη-
112 ρίῳ, τοῖς αὐτοῖς χρήσασθαι ἤθεσιν, οἷσπερ καὶ τότε. καὶ εἰ μὲν ἡ μαρτυρία πιστὴ ὑμῖν ἔδο-
ξεν εἶναι, καὶ ἐγὼ φεύγειν τὸν ἔλεγχον, τῶν ἐκ τῆς ἀνθρώπου, νῦν ἐξελεγχομένων αὐτῶν
ψευδῆ μεμαρτυρηκότων, καὶ οὐ παραδιδόντων τὴν ἄνθρωπον, βοηθῆσαί μοι. εἰ δέ
μοι ὀργισθῆτε, ὅτι ἐνεχυράσων ἦλθον ἐπὶ τὴν οἰκίαν τὴν τοῦ Θεοφήμου, καὶ τούτοις
113 νῦν ὀργισθῆναι, ὅτι ἐπὶ τὴν ἐμὴν ἦλθον. καὶ ἐγὼ μὲν ὑπὸ νόμων καὶ ψηφισμάτων
ἀναγκαζόμενος, πρόνοιαν ἐποιησάμην τοῦ μήτε ἐπὶ τὸν πατέρα τὸν τούτου εἰσελ-
θεῖν, μήτε ἐπὶ τὴν μητέρα, μήτε τῶν τοῦ ἀδελφοῦ λαβεῖν μηδέν, ἀλλ' οὗ αὐτὸς
ᾤκει ὁ Θεόφημος. καὶ ἐπειδὴ οὐ κατέλαβον αὐτὸν ἔνδον, οὐχ ἁρπάσας ᾠχόμην οὐ-
114 δέν, ἀλλὰ μετελθεῖν ἐκέλευσα αὐτὸν καὶ παρόντος, οὐκ ἀπόντος τὴν ἐνεχυρασίαν
ἐποιησάμην. καὶ ἀφαιρούμενος ἀφῆκα, καὶ ἀπῆλθον ἐπὶ τὴν βουλήν,
καὶ εἰσαγγείλας, καὶ ἑλὼν ἐν τῇ βουλῇ, ἀποχρῆν ἡγησάμην τὰ μὲν σκεύη ἀπολαβεῖν
115 ἁπλᾶ, περὶ δὲ τῶν πληγῶν ἐπιτρέψαι, ὧν δὲ τιμήματι συγχωρῆσαι. ὥστε ἐγὼ μὲν
οὕτω πρᾴως πρὸς τούτους ἦν. οὗτοι δὲ οὕτως ἀσελγεῖς καὶ βδελυροί, ὥστ' ἐπὶ τὴν
γυναῖκα, καὶ τὰ παιδία ἐλθεῖν, ἔχοντες μὲν τὰ πρόβατα, καὶ τοὺς οἰκέτας, πλείονος
ἄξια, ἢ κατεδικάσαντο. ἀναβαλλόμενοι δὲ τὴν ὑπερημερίαν, ἐπαγγείλαντες δέ μου

κομίζεσθαι

κομίζεσθαι αὐτοὺς τὴν δίκην, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν· καὶ εἰσελθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, 116
τά τε σκεύη ἐκφορῆσαι, τήν τε τίτθην συγκόψαι γραῦν γυναῖκα ἕνεκα κυμ-
βίου, καὶ ταῦτα πάντα ἔτι ἔχειν, καὶ μὴ ἀποδιδόναι, ἐκτετικότος ἐμοῦ τὴν δίκην
χιλιάδας τετρακοσίας δεκατρεῖς δύ' ὀβολώ. εἰ δέ τις ἀγνοήσας αὐτοὺς τότε ἀκά-
κους ἡγήσατο, καὶ ἀπράγμονας εἶναι, βούλομαι ὑμῖν περὶ αὐτῶν τὰς μαρτυρίας 117
ἀναγνῶναι, ἃς μεμαρτυρήκασί μοι οἱ ὑπὸ τούτων ἠδικημένοι· λόγῳ μὲν γὰρ διη-
γήσασθαι, οὐκ ἂν ἱκανόν μοι γένοιτο τὸ ὕδωρ, ἵν' ἐκ τούτων ἁπάντων σκεψάμενοι,
τῶν τε λεχθέντων καὶ τῶν μαρτυρουμένων, ὁσίαν καὶ δικαίαν ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, τί-
θησθε τὴν ψῆφον. Λέγε τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι. 118

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ,

βλάβης λόγου.

Ποικίλην ἔχει περιπέτειαν πραγμάτων ὁ λόγος. κόμων γάρ τις ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἄπαις πλου-
τῶν, ὡς ἐπίδικον τοῖς οἰκείοις ἦν ἐᾶσαι τὸν κλῆρον. καλλίστρατος μὲν οὖν ὁ τὸν λόγον τουτονὶ λέγων,
... κατὰ κλῆρον τινὰ ἑαυτῷ προσήκειν φησίν. ἐγγυτάτω γὰρ κατὰ γένος αὐτὸς εἶναι τῷ κόμωνι. ἀλλὰ
τοῦτο μὲν τάχ' ἂν καὶ ψεύδοιτο. καὶ λόγου κατασχεῖν ψιλοῦ. ὀλυμπιόδωρος δὲ πρὸς ὃν ἡ δίκη, καὶ
αὐτὸς ἠμφισβήτησεν ἐξ ἀρχῆς τοῦ κλήρου. ἦσαν δὲ οἰκεῖοι, ὅ, τε ὀλυμπιόδωρος, καὶ ὁ καλλίστρατος.
ἀδελφὴν γὰρ ὀλυμπιοδώρου καλλίστρατος εἶχε γυναῖκα. ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς μὴ διαφέρεσθαι
πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ νέμεσθαι μὲν ἐξ ἴσου τὴν οὐσίαν τοῦ τελευτήσαντος, ὅση φανερά τις ἦν, καὶ ὡμολογημένη· κοινῇ
δὲ ζητεῖν τὰ ἀφανῆ, καὶ κοινῇ προσέχειν περὶ τούτων πάντα. προσεδόκων γὰρ ἥξειν τινὰς ἀμφισβητήσοντας αὐτοῖς τοῦ
κλήρου. περὶ τούτου καὶ συνθήκας ἔγραψαν, καὶ κατέθεντο παρ' ἀνδροκλείδῃ φίλῳ τινὶ κοινῷ. οἰκέτης δὲ ἦν τοῦ κόμωνος
μοσχίων πάνυ πιστὸς ἐκείνῳ νομισθείς. τοῦτον ὀλυμπιόδωρος λαμβάνει, καὶ διαβληθέντα χιλίας ὑφῃρῆσθαι τοῦ κόμωνος
δραχμάς, βασανίζει μετὰ καλλιστράτου. καὶ ὡς ὡμολόγησεν ὁ οἰκέτης τὸ ἀργύριον, νέμονται καὶ τοῦτο πρὸς τὸν καλλί-
στρατον κατὰ τὰς συνθήκας ἐξ ἴσης. ὑπονοήσας δὲ καὶ πλείονας ἔχειν ἀργύριον, τὸν ἄνθρωπον, οὐκέτι παραλαβὼν τὸν
καλλίστρατον, αὐτὸς βασανίζει, καὶ μνᾶς ἑβδομήκοντα λαμβάνει μόνος. περὶ δὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ἀμφισβητοῦσι τοῦ κλή-
ρου πολλοί τινες καὶ ἄλλοι, καὶ ὁ ἀδελφὸς ὁ καλλιστράτου καλλίστρατος ὁμοπάτριος ὤν. βουλευσάμενοι κοινῇ περὶ τὸν ἀγῶ-
να ὀλυμπιόδωρος καὶ καλλίστρατος συντίθενται, ὁ μὲν ὀλυμπιόδωρος ἀμφισβητεῖν ὅλου τοῦ κλήρου ὁ δὲ καλλίστρα-
τος, τοῦ ἡμικληρίου. στρατευομένων δὲ Ἀθηναίων εἰς ἀκαρνανίαν, ᾤχετο καὶ ὀλυμπιόδωρος. ἦν γὰρ τῶν ἐν καταλόγῳ.
τῆς δὲ κυρίας ἐνστάσης, οἱ δικασταὶ πρόφασιν τὴν στρατείαν εἶναι πεισθέντες, ἀφεῖλον αὐτῶν τὴν διαδικασίαν· διὸ συ-
νεὶς καλλίστρατος καὶ αὐτὸς ἐκώλυσεν τὴν τοῦ ἡμικληρίου δίκην, ταῖς συνθήκαις ἐμμένων, ἐπειδὴ κοινῇ ... πράτ-
τειν ἐκέλευον. ὡς δὲ ἐπανῆλθεν ἀπὸ τῆς στρατείας ὀλυμπιόδωρος, πάλιν διακρίνεται πρὸς τοὺς νενικηκότας, καὶ αὐτὸς
καὶ ὁ καλλίστρατος, δεδωκότος τοῦτο τοῦ νόμου. καὶ ἀμφισβητοῦσι τοῦ κλήρου καθάπερ ἐξ ἀρχῆς, ὁ μὲν, τοῦ ἡμίσεος· ὁ δὲ,
καὶ τοῦ ὅλου. ὕστερον δὲ λέγων ὀλυμπιόδωρος, νικᾷ τὸν κλῆρον πάντα, ἐπιδικασάμενος δὲ καὶ λαβὼν ὅλον, οὐκ ἐμμένει ταῖς συν-
θήκαις, αἷς ἐξ ἀρχῆς ἐποιήσατο οὐδὲ δίδωσι τὸ ἥμισυ τῷ καλλιστράτῳ. ὁ δὲ αὐτὸν ἀπαιτεῖ, καὶ τῶν ἑβδομήκοντα
μνῶν τῶν παρὰ τοῦ μοσχίωνος τὸ ἥμισυ. καὶ τῆς ὅλης οὐσίας, ταῖς συνθήκαις ἰσχυριζόμενος, καὶ λέγων καὶ ἐν τῇ πλου-
τεία δίκῃ συναγωνίσασθαι τῷ ὀλυμπιοδώρῳ, καὶ συγκεχωρηκέναι, καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ οὓς ἐβούλετο, καὶ μάρτυρας
παρασχέσθαι ψευδεῖς, ὡς εἰμὶ κοινῇ, καὶ συντεθειμένοι πρὸς ἀλλήλους ἠγωνίζοντο, ἐσπεύδομεν οὖν ἐξελέγξαι, καὶ οὐκ ἐᾶσαι
τὸν ὀλυμπιόδωρον νικῆσαι τὴν δίκην.

πλεῖον

διακρίνεται

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ, ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΣ.

ΑΝΑΓΚΑΙΟΝ ἴσως ἐστίν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοὺς μὴ 1
εἰωθότας, μηδὲ δυναμένους, εἰσιέναι εἰς δικαστήριον, ἐπειδὰν
ὑπό τινος ἀδικῶνται, ἄλλως τε, καὶ ὑφ' ὧν ἥκιστα ἀδικεῖσθαι
προσήκει, ὅπερ καὶ ἐμοὶ νυνὶ συμβαίνει. οὐ βουλόμενος γάρ, ὦ ἄν- 2
δρες δικασταί, ἀγωνίζεσθαι πρὸς ὀλυμπιόδωρον οἰκεῖον ὄντα,

καὶ ἀδελφὴν τούτου ἔχων, ἠνάγκασμαι διὰ τὸ μεγάλ' ἀδικεῖσθαι ὑπὸ τούτου. εἰ μὲν οὖν μὴ ἀδικούμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ ψευδές τι ἐγκαλῶν Ὀλυμπιοδώρῳ, τούτων τι ἐποίουν, ἢ τοῖς ἐπιτηδείοις τοῖς ἐμοῖς καὶ Ὀλυμπιοδώρου μὴ ἐθέλων ἐπι-
5 τρέπειν, ἢ ἄλλου τινὸς τῶν δικαίων ἀφιστάμενος, εὖ ἴστε ὅτι πολὺ ἂν ἡττώμην, καὶ ἐνόμιζον ἂν ἐμαυτὸν φαῦλον εἶναι ἄνθρωπον. νῦν δὲ οὔτε μικρὰ ἐλαττούμενος ὑπὸ Ὀλυμπιοδώρου, οὔτε διαλλακτὴν οὐδένα φεύγων, οὔτ' αὖ μὰ τὸν Δία τὸν μέγιστον, ἑκών, ἀλλ' ὡς οἷόν τε μάλιστα ἄκων ἠνάγκασμαι ὑπὸ τούτου ἀγωνίζεσθαι ταυτηνὶ τὴν δίκην. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀκούσαντας ἀμφοτέρων
4 ἡμῶν, καὶ αὐτοὺς δοκιμαστὰς τοῦ πράγματος γενομένους, μάλιστα μὲν διαλλάξαντας ἀποπέμψαι, καὶ εὐεργέτας ἡμῶν ἀμφοτέρων ὑμᾶς γενέσθαι· ἐὰν δ' ἄρα μὴ ἐπιτυγχάνητε τούτου, ἐκ τῶν ὑπολοίπων, τῷ τὰ δίκαια λέγοντι, τούτῳ τὴν ψῆ-
5 φον ὑμᾶς προσθέσθαι. πρῶτον μὲν οὖν μαρτυρίας ἀναγνώσεται, ὅτι οὐκ ἐγὼ *αἴτιός εἰμι τοῦ εἰς τὸ δικαστήριον εἰσιέναι, ἀλλ' αὐτὸς οὑτοσί. Λέγε τὰς μαρτυρίας.

*αἰσχύνομαι

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἅπαντα τὰ προσήκοντα προὐκαλούμην Ὀ-
6 λυμπιόδωρον, μεμαρτύρηται ὑπὸ τῶν παραγενομένων. οὐκ ἐθέλοντος δὲ τούτου οὐδ' ὁτιοῦν ποιεῖν τῶν δικαίων, ἀναγκαῖόν ἐστι πρὸς ὑμᾶς λέγειν περὶ ὧν ἀδικοῦμαι ὑπὸ Ὀλυμπιοδώρου. ἔστι δὲ βραχὺς ὁ λόγος. ἦν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, Κόνων Ἁλαιεύς, οἰκεῖος ἡμέτερος. οὗτος ὁ Κόνων ἐτελεύτησεν ἄπαις ὀλίγον πάνυ χρόνον ἀρρωστήσας,
7 ἐβίω δὲ πολλὰ ἔτη, καὶ ἦν πρεσβύτερος ὅτε ἐτελεύτα. καὶ ἐγὼ ὡς ᾐσθόμην, ὅτι οὐχ οἷός τε ἔσται περιγενέσθαι, μετεπεμψάμην τουτονὶ Ὀλυμπιόδωρον, ὅπως ἂν παρῇ καὶ συνεπιμελῆται μεθ' ἡμῶν ἁπάντων ὧν προσῆκε. καὶ Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἦλθεν ὡς ἐμέ, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἑαυτοῦ, ἐμὴν δὲ γυναῖκα, μεθ'
8 ἡμῶν ἅπαντα διῴκει. ὄντων δὲ ἡμῶν περὶ ταύτην τὴν πραγματείαν, ἐξαίφνης λόγον μοι προσέφερεν Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί, ὅτι καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ προσήκουσα εἴη τῷ Κόνωνι τῷ τετελευτηκότι, καὶ ὅτι δίκαιον εἴη καὶ αὐτὸν τὸ μέρος λαβεῖν ἁπάντων, ὧν ὁ Κόνων κατέλιπε. ἐγὼ δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνειδὼς ὅτι ἐψεύδετο, καὶ ἀναισχυντεῖν
9 ἐπεχείρει, ὅτι οὐδεὶς ἦν ἄλλος τῷ Κόνωνι γένει ἐγγυτέρω ἐμοῦ, τὸ μὲν πρῶτον ὡς οἷόν τε μάλιστα ὠργίσθην, καὶ ἠγανάκτησα ἐπὶ τῇ ἀναισχυντίᾳ τοῦ λόγου· ἔπειτα δ' ἐλογισάμην πρὸς ἐμαυτόν, ὅτι οὐκ ἐν καιρῷ ὀργιζοίμην· καὶ τούτῳ ἀπεκρινάμην, ὅτι ἐν μὲν τῷ παρόντι, προσήκει θάπτειν τὸν τετελευτηκότα, καὶ τἆλλα ποιεῖν τὰ νομι-
10 ζόμενα· ἐπειδὰν δὲ τούτων ἁπάντων ἐπιμεληθῶμεν, τότε ἡμῖν αὐτοῖς διαλεξόμεθα. καὶ αὐτός, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσωμολόγησε ταῦτα, καὶ καλῶς μ' ἔφη λέγειν. ἐπειδὴ δ' ἀπηλλάγημεν, καὶ ἐποιήσαμεν ἅπαντα τὰ νομιζόμενα, καθ' ἡσυχίαν ἤδη παρακαλέσαντες ἅπαντας τοὺς οἰκείους, διελεγόμεθα ἡμῖν αὐτοῖς περὶ ὧν οὗτος
11 ἠξίου ἑαυτῷ εἶναι. ὅσα μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡμεῖς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διηνέχθημεν περὶ τούτων διαλεγόμενοι, τί ἂν ἐγὼ ταῦτα διηγούμενος, ἢ ὑμῖν πράγματα παρέχοιμι, ἢ ἐμαυτῷ ἐνοχλοίην; τὸ δὲ τέλος ὃ ἐγένετο, τοῦτο ὑμᾶς ἀναγκαίως
12 ἔχει ἀκοῦσαι. αὐτὸς γὰρ ἐγὼ ἐδίκασα τούτῳ, καὶ αὐτὸς ἐμοί, τὰ ἡμίσεα ἑκάτερον ἡμῶν * λαβεῖν, ὧν κατέλιπε Κόνων, καὶ μηδεμίαν ἀηδίαν εἶναι περαιτέρω. καὶ προειλόμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἑκὼν μεταδοῦναι τούτῳ μᾶλλον, ἢ εἰς δικαστήριον εἰσιών, κινδυνεύειν πρὸς οἰκεῖον ὄντα τοῦτον, καὶ εἰπεῖν τι ἀηδές, ἀδελφὸν ὄντα τῆς ἐμῆς γυναικός, καὶ θεῖον

τῶν ἐμῶν

τῶν ἐμῶν παίδων, καὶ ὑπὸ τούτου ἀκοῦσαί τι ἀνεπιτήδειον. ταῦτα πάντα ἐνθυμούμενος, συνεχώρησα αὐτῷ. καὶ μετὰ ταῦτα συνθήκας ἐγράψαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, περὶ ἁπάντων. καὶ ὅρκους ἰσχυροὺς ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, ἦ μὴν τὰ ὑπάρχοντα φανερὰ ὄντα καλῶς καὶ δικαίως διαιρήσεσθαι, καὶ μηδ' ὁτιοῦν πλεονεκτήσειν τὸν ἕτερον τοῦ ἑτέρου, ὧν κατέλιπε Κόνων· καὶ τἆλλα πάντα κοινῇ ζητήσειν, καὶ πράξειν μετ' ἀλλήλων βουλευόμενοι, ὅ,τι ἂν ἀεὶ δέῃ. ὑπενοοῦμεν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἥξειν τινὰς ἀμφισβητήσοντας τῶν τοῦ Κόνωνος καὶ ἑτέρους, οἷον καὶ ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ὁμοπάτριος μὲν, ὁμομήτριος δ' οὔ, ὃς ἀποδημεῖ· καὶ εἰ δή τις ἄλλος ἐβούλετ' ἀμφισβητεῖν, οὐκ ἐνῆν ἡμῖν κωλύειν. οἱ γὰρ νόμοι κελεύουσι τὸν βουλόμενον ἀμφισβητεῖν. ταῦτα δὴ πάντα προνοούμενοι, ἐγράψαμεν τὰς συνθήκας, καὶ ὅρκους ὠμόσαμεν, ὅπως μήτε ἑκόντι, μήτε ἄκοντι, μηδετέρῳ ἐξουσία ἡμῶν γένηται, μηδ' ὁτιοῦν ἰδίᾳ πρᾶξαι, ἀλλὰ κοινῇ βουλευόμενοι μεθ' ἡμῶν αὐτῶν, ἅπαντα πράττωμεν, καὶ μάρτυρας ἐποιησάμεθα περὶ τούτων, πρῶτον μὲν τοὺς θεούς, οὓς ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ τοὺς οἰκείους τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν, ἔπειτ' Ἀνδροκλείδην Ἀχαρνέα, παρ' ᾧ κατεθέμεθα τὰς συνθήκας. βούλομαι δὴ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τόν τε νόμον ἀναγνῶναι, καθ' ὃν τὰς συνθήκας ἐγράψαμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, καὶ μαρτυρίαν τοῦ ἔχοντος τὰς συνθήκας. Λέγε δὴ νόμον πρῶτον.

[margin: ὑμᾶς]

Νόμος.

Ἀναγίνωσκε δὴ καὶ τὴν μαρτυρίαν τὴν Ἀνδροκλείδου.

Μαρτυρία.

Ἐπειδὴ δ' ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ αἱ συνθῆκαι ἦσαν κείμεναι παρὰ τῷ Ἀνδροκλείδῃ, διεῖλον ἐγὼ δύο μερίδας, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ ἡ μὲν ἑτέρα ἦν μερὶς ἡ οἰκία, ἐν ᾗ ᾤκει αὐτὸς ὁ Κόνων, καὶ τἀνδράποδα οἱ σακχυφάνται. ἡ δ' ἑτέρα ἦν μερίς, οἰκία ἑτέρα, καὶ τἀνδράποδα οἱ φαρμακοτρῖβαι. ἀργύριον δ' εἴ τι κατέλιπεν ὁ Κόνων φανερὸν ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τῇ Ἡρακλείδου, τοῦτο ἅπαν σχεδόν τι ἀνηλώθη εἴς τε τὴν ταφήν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ νομιζόμενα, καὶ εἰς τὴν οἰκοδομίαν τοῦ μνήματος. διελὼν δ' ἐγὼ τὰς δύο ταύτας μερίδας, ἔδωκα αἵρεσιν τούτῳ Ὀλυμπιοδώρῳ ὁποτέραν βούλεται τῶν μερίδων λαβεῖν. καὶ οὗτος εἵλετο, τοὺς φαρμακοτρίβας, καὶ τὴν οἰκίαν. ἐγὼ δ' ἔλαβον τοὺς σακχυφάντας, καὶ τὴν οἰκίαν τὴν ἑτέραν. καὶ ταῦτά ἐστιν, ἃ ἑκάτερος ἡμῶν εἶχεν. ἐν δὲ τῇ μερίδι τῇ τουτουῒ Ὀλυμπιοδώρου, ἦν εἷς τῶν φαρμακοτριβῶν, ὃν μάλιστα ἐνόμιζε πιστὸν ἑαυτῷ εἶναι ὁ Κόνων. ὄνομα δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐστί, Μοσχίων. οὗτος ὁ οἰκέτης, σχεδόν τι ᾔδει τά τε ἄλλα τοῦ Κόνωνος ἅπαντα, καὶ δὴ καὶ τὸ ἀργύριον, οὗ ἦν τὸ ἔνδον κείμενον τῷ Κόνωνι. καὶ δὴ ἔλαθε τὸν Κόνωνα πρεσβύτερόν τε ὄντα, καὶ πεπιστευκότα αὐτῷ, ὑφαιρούμενος τὸ ἀργύριον οὗτος ὁ οἰκέτης ὁ Μοσχίων. καὶ πρῶτον μὲν ὑφαιρεῖται αὐτοῦ χιλίας δραχμάς, χωρίς που κειμένας τοῦ ἄλλου ἀργυρίου· ἔπειτα ἑτέρας ἑβδομήκοντα μνᾶς. καὶ ταῦτα ποιῶν, ἐλάνθανε τὸν Κόνωνα. καὶ τὸ ἀργύριον τοῦτο ἅπαν εἶχεν αὐτὸς δι' ἑαυτοῦ ὁ ἄνθρωπος. οὐ πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢ ἡμεῖς διελόμεθα τὰς μερίδας, ὑποψία τις ἐγένετο, καὶ αἴσθησις περὶ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον. ἐκ δὲ ταύτης τῆς ὑποψίας, ἐδόκει ἐμοὶ καὶ τούτῳ Ὀλυμπιοδώρῳ, βασανίζειν τὸν ἄνθρωπον. καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὦ ἄνδρες δικασταί, αὐτὸς αὐτοῦ κατεῖπε πρὶν βασανίζεσθαι, ὅτι χιλίας δραχμὰς ὑφείλετο τοῦ Κόνωνος. καὶ ἔφη εἶναι παρ' ἑαυτῷ, ὅσαι μὴ ἦσαν ἀνηλωμέναι. περὶ δὲ τοῦ πλείονος ἀργυρίου, οὐδ' ὁτιοῦν εἶπεν ἐν ᾧ τότε

[margin: Σακχυφάν.) οἱ πλέκοντες τοὺς γυναικείους κεκρυφάλους.]

[margin: τὴν οἰκίαν]

[margin: ἦν]

[margin: ἑαυτοῦ]

Σακχυφάνται

χρόνῳ. καὶ ἀποδίδωσι περὶ ἑξακοσίας τινὰς δραχμάς. καὶ τούτου τοῦ ἀργυρίου, οὗ ἀπέδωκεν ὁ ἄνθρωπος, καλῶς καὶ δικαίως κατὰ τοὺς ὅρκους, οὓς ὠμόσαμεν ἡμεῖς, καὶ

24 κατὰ τὰς συνθήκας τὰς κειμένας παρὰ τῷ ἀνδροκλείδῃ, τὸ μὲν ἥμισυ ἐγὼ ἔλαβον. τὸ δ' ἥμισυ, οὑτοσὶ ὀλυμπιόδωρος. μετὰ δὲ ταῦτ' οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ἐκ ταύτης τῆς ὑποψίας τῆς πρὸς τὸν οἰκέτην περὶ τοῦ ἀργυρίου, οὗ ἀπέδωκεν, ἔδησε τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐβασάνισεν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ. ἡμᾶς δ' οὐ παρεκάλεσεν, ὁμολογη-

25 κὼς κοινῇ ζητήσειν, καὶ πράξειν μετ' ἐμοῦ πάντα. καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὦ ἄνδρες δικασταί, καταπονούμενος ὑπὸ τῆς βασάνου, προσωμολόγησε καὶ τὰς ἑβδομήκοντα μνᾶς εἰληφέναι, κλέπτων ὑφελόμενος. καὶ ἀποδίδωσιν ἅπαν τὸ ἀργύριον τοῦτο ὀλυμπιοδώρῳ τούτῳ. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ἐπυθόμην περὶ τῆς βα-

26 σάνου τὸν ἄνθρωπον, καὶ ὅτι ἀποδεδωκὼς εἴη τὸ ἀργύριον, ἐνόμιζόν μοι ἀποδώσειν τοῦτον τὸ ἥμισυ τοῦ ἀργυρίου, ὥσπερ καὶ τὸ πρότερον ἀπὸ τῶν χιλίων δραχμῶν ἀποδέδωκε. καὶ εὐθὺς μέν, οὐ πάνυ τι ἠνώχλουν τούτῳ, ἡγούμενος αὐτὸν τουτονὶ γνώσεσθαι, καὶ διοικήσειν καὶ ἐμοί, καὶ ἑαυτῷ, ὅπως ἑκάτερος ἡμῶν ἕξει τὰ δίκαια

27 κατὰ τοὺς ὅρκους, καὶ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς περὶ τῆς ἰσομοιρίας, ἁπάντων, ὧν ἐκεῖνος κατελελοιπώς. ἐπειδὴ δ' ἐνδιέτριβε, καὶ οὐδὲν ἐποίει, διελεγόμην τούτῳ ὀλυμπιοδώρῳ, καὶ ἠξίουν ἀπολαμβάνειν τὸ ἐμαυτοῦ μέρος τοῦ ἀργυρίου. οὑτοσὶ δ' ὀλυμπιόδωρος ἀεί τι προὐφασίζετο, καὶ ἀνεβάλλετο. καὶ

28 ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἕτεροί τινες ἔλαχον τοῦ κλήρου τοῦ κόμωνος, καὶ ὁ καλλίστρατος ἐπιδήμησεν ἐκ τῆς ἀποδημίας ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς ὁ ὁμοπάτριος· καὶ ἐκεῖνος ἔλαχεν εὐθὺς τοῦ ἡμικληρίου καὶ τούτῳ ὀλυμπιοδώρῳ. πρόφασις* αὕτη ἐγένετο, πρὸς τὸ μὴ ἀποδιδόναι μοι τὸ ἀργύριον, ἐπειδὴ πολλοὶ ἦσαν οἱ ἀμφισβητοῦντες. καὶ ἔφη χρῆ-

29 ναί με περιμένειν, ἕως ἂν οἱ ἀγῶνες λύωνται. καὶ ἐμοὶ ἀνάγκη ἦν ταῦτα συγχωρεῖν. καὶ συνεχώρησα. μετὰ δὲ ταῦτα ἐγὼ καὶ οὑτοσὶ ὀλυμπιόδωρος ἐβουλευόμεθα κοινῇ, ὥσπερ καὶ ὠμόσαμεν, ὅν τινα τρόπον ἄριστα, καὶ ἀσφαλέστατα προσοισόμεθα πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας. καὶ ἔδοξεν ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τουτονὶ μὲν ὀλυμπιόδωρον τοῦ

30 κλήρου ὅλου ἀμφισβητεῖν, ἐμὲ δὲ τοῦ ἡμικληρίου· ἐπειδὴ καὶ καλλίστρατος ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμὸς τοῦ ἡμικληρίου μόνου ἠμφισβήτει. καὶ ἐπειδὴ ἀνεκρίθησαν πρὸς τῷ ἄρχοντι ἅπασαι αἱ ἀμφισβητήσεις, καὶ ἔδει ἀγωνίζεσθαι ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ἀπαράσκευοι ἦμεν παντάπασι πρὸς τὸ ἤδη ἀγωνίζεσθαι ἐγώ τε καὶ ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί, διὰ τὸ ἐξαίφνης

31 ἐπιπεπτωκέναι ἡμῖν πολλοὺς τοὺς ἀμφισβητοῦντας. ἐκ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἐσκοποῦμεν κοινῇ, εἴ πως ἀναβολή τις γένοιτο ἐν ᾧ προνοηθέντες παρασκευάσασθαι ἡμᾶς καθ' ἡσυχίαν πρὸς τὸν ἀγῶνα. καὶ κατὰ τύχην τινὰ καὶ δαίμονα, ὑμεῖς ἐψηφίσασθε ὑπὸ τῶν ῥητόρων, εἰς ἀκαρνανίαν στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ ἔδει καὶ τουτονὶ ὀλυμπιόδωρον

32 στρατεύεσθαι, καὶ ᾤχετο μετὰ τῶν ἄλλων στρατευόμενος. καὶ συνεβεβήκει, ὡς ᾠόμεθα ἡμεῖς, αὕτη ἡ καλλίστη ἀναβολή, δημοσίᾳ τούτου ἀποδημοῦντος καὶ στρατευομένου. ἐπειδὴ δ' ἐκάλει ὁ ἄρχων εἰς τὸ δικαστήριον ἅπαντας τοὺς ἀμφισβητοῦντας κατὰ τὸν νόμον, ὑπωμοσάμεθα ἡμεῖς τουτονὶ ὀλυμπιόδωρον, δημοσίᾳ ἀπεῖναι στρατευόμενον. ὑπομο-

33 σθέντος δὲ τούτου, ἀνθυπωμόσαντο οἱ ἀντίδικοι, καὶ διαβάλλοντες ὀλυμπιόδωρον τουτονί, ὕστερον ἡμῶν λέγοντες, ἔπεισαν τοὺς δικαστὰς ψηφίσασθαι, τῆς δίκης ἕνεκα ἀπεῖναι* ἀπεῖναι τουτονί, καὶ οὐ δημοσίᾳ. ψηφισαμένων δὲ ταῦτα τῶν δικαστῶν, διέγραψεν ὁ ἄρχων τοὺς ... δικαστὰς κατὰ τὸν νόμον τὴν τουτουὶ ὀλυμπιοδώρου ἀμφισβήτησιν. διαγραφείσης δὲ ταύ-

της, ὁ ζ

* ποδόνι

της, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐμοὶ ἦν ἐκλιπεῖν τὸ τοῦ ἡμικληρίου ἀμφισβήτησιν. γενομένων δὲ 34
τούτων, ἐπεδίκασεν ὁ ἄρχων τοῖς ἀντιδίκοις τοῖς ἡμετέροις τὸν κλῆρον τὸν κόνωνος.
ταῦτα γὰρ οἱ νόμοι αὐτὸν ἠνάγκαζον ποιεῖν. ἐπειδὴ δ' ἐπεδικάσαντο, εὐθὺς εἰς πει-
ραιᾶ ἐλθόντες, παρελάμβανον πάντα ὅσα ἡμῶν εἶχεν ἑκάτερος, κείμενα ἐν τῇ
μερίδι. κἀγὼ μὲν ἐπιδημῶν αὐτοῖς παρέδωκα· ἀνάγκη γὰρ ἦν πείθεσθαι τοῖς νό- 35
μοις. τὰ δὲ ὀλυμπιοδώρου ἀποδημοῦντος τούτου, ἅπαντα ᾤχοντο λαβόντες πλὴν
τοῦ ἀργυρίου, οὗ εἶχεν αὐτὸς παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ οἰκέτου, ὃν ἐβασάνισεν. οὐ γὰρ
εἶχον ὅπου λαμβάνοιντο τὸ ἀργύριον. καὶ τὰ μὲν προσελθόντα ταῦτ' ἦν ἐν τῇ ἀπο-
δημίᾳ τῇ ὀλυμπιοδώρου, καὶ τῆς κοινωνίας τῆς πρὸς τοῦτον, ταῦτ' ἐγὼ ἀπέλαυ- 36
σα. ἐπειδὴ δ' ἐπεδήμησεν οὗτος, καὶ οἱ ἄλλοι στρατιῶται, ἠγανάκτει ὀλυμπιόδωρος
οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσι, καὶ ἡγεῖτο δεινὰ πεπονθέναι. ἐπει-
δὴ δὲ μεστὸς ἐγένετο ἀγανακτῶν, ἐσκοποῦμεν πάλιν, καὶ ἐβουλευόμεθα κοινῇ, ἐγὼ
καὶ ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί, ὃν τινα τρόπον τούτων γε πάλιν κομιούμεθα. καὶ ἐδόκει 37
ἡμῖν βουλευομένοις, προσκαλέσασθαι τοὺς ἐπιδεδικασμένους κατὰ τὸν νόμον, καὶ ἐκ τῶν
ὑπαρχόντων ἀσφαλέστατον εἶναι μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ἡμᾶς ἀμφοτέρους τὸν κίνδυνον
ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας, ἀλλὰ χωρὶς ἑκάτερον. καὶ τοῦτον μὲν ὀλυμ-
πιόδωρον ὅλου τοῦ κλήρου λαχεῖν, ὥσπερ τὸ πρότερον, καὶ ἀγωνίζεσθαι καθ' αὑ- 38
τόν· ἐμὲ δὲ τοῦ ἡμικληρίου· ἐπειδὴ καὶ κάλλιππος ὁ ἀδελφὸς ὁ ἐμός, τοῦ ἡμικληρίου
μόνον ἠμφισβήτει· ὅπως, ἐὰν μὲν οὑτοσὶ ὀλυμπιόδωρος ἐπιτύχῃ τοῦ ἀγῶνος, ἐγὼ
κατὰ τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους, πάλιν τὸ μέρος λάβοιμι παρὰ τούτου· ἐὰν δ'
ἄρ' ἀποτύχῃ, καὶ τὰ ἕτερα ψηφίσωνται οἱ δικασταί, οὗτος παρ' ἐμοῦ τὰ μέρη καλῶς 39
καὶ δικαίως ἀπολαμβάνοι, ὥσπερ ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, καὶ συνεθέμεθα. ἐπειδὴ δὲ
ταῦτ' ἐβουλευσάμεθα, καὶ ἐδόκει ἀσφαλέστατ' εἶναι καὶ ἐμοί, καὶ ὀλυμπιοδώρῳ,
* προσεκλήθησαν ἅπαντες οἱ ἔχοντες τὰ τοῦ κόνωνος κατὰ τὸν νόμον. Καί μοι ἀνά-
γνωθι τὸν νόμον, καθ' ὃν ἡ πρόσκλησις ἐγένετο. Νόμος. 40

[Margin: * προσεκλήθησαν]

Κατὰ τὸν νόμον τοῦτον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἡ πρόσκλησις ἐγένετο, καὶ τὰς ἀμφισβη-
τήσεις ἀντεγραψάμεθα ὃν τρόπον τούτῳ ἐδόκει ὀλυμπιοδώρῳ· καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ἄρ-
χων ἀνέκρινε πᾶσιν ἡμῖν τοῖς ἀμφισβητοῦσι. καὶ ἀνακρίνας, εἰσήγαγεν εἰς τὸ δικα-
στήριον. καὶ οὑτοσὶ ὀλυμπιόδωρος ἠγωνίζετο πρῶτος, καὶ ἔλεγεν ὅτι ἐβούλετο, καὶ 41
μαρτυρίας παρείχετο, ἃς ἐδόκει τούτῳ. κἀγώ, ὦ ἄνδρες δικασταί, σιωπῇ ἐκαθή-
μην ἐπὶ τοῦ ἑτέρου βήματος. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον κατασκευασθέντος τοῦ ἀγῶνος,
* ἐνίκησεν οὑτοσὶ ῥᾳδίως. νικήσας δέ, καὶ διαπραξάμενος ἅπαντα, ὅσα ἐβουλή-
θημεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ ἀπολαβὼν παρὰ τῶν ἐπιδικασαμένων πρότερον 42
ὅσα ἦσαν ἐκεῖνοι παρ' ἡμῶν εἰληφότες· ταῦτα δὲ πάντ' ἔχων, καὶ τὸ ἀργύριον, ὃ
ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ βασανισθέντος, οὐδοτιοῦν ἠθέλησε τῶν δικαίων πρός
με ποιῆσαι· ἀλλ' ἔχει αὐτὸς ἅπαντα ὀμωμοκώς, καὶ συνθήκας πρός με ποιησά-
μενος, ἦ μὴν ἰσομοιρήσειν. καὶ αἱ συνθῆκαι αὗται ἔτι καὶ νῦν κεῖνται παρὰ τῷ ἀν- 43
δροκλείδῃ, καὶ μεμαρτύρηκεν αὐτὸς πρὸς ὑμᾶς. βούλομαι δὲ καὶ περὶ τῶν ἄλλων
ἁπάντων, ὧν εἴρηκα, μαρτυρίας ὑμῖν παρασχέσθαι, πρῶτον μὲν τὸ ἐξ ἀρχῆς * ὅτι
ἐγὼ καὶ οὗτος ἡμῖν αὐτοῖς δικασάμενοι ἐνεμάμεθα τὸ ἴσον ἑκάτερος τῆς φανερᾶς
οὐσίας, ἧς κόνων κατέλιπε. Καί μοι λαβὲ ταύτην τὴν μαρτυρίαν πρώτην, ἔ- 44
πειτα τὰς ἄλλας ἁπάσας ἀνάγνωθι.

[Margin: * κ. διαπραξάμενοι ὑμῶν ἅπανθ' ὅσα]

[Margin: * ὅτι ἐγὼ]

Μαρτυρία.

Λαβὲ μοι καὶ τὴν πρόκλησιν, ἣν προεκαλεσάμην αὐτὸν περὶ τοῦ ἀργυρίου,
45 οὗ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ βασανισθέντος. Πρόκλησις.

Ἀνάγνωθι δὴ καὶ τὴν ἑτέραν μαρτυρίαν, ὅτι, ἐπειδὴ ἐπεδικάσαντο οἱ ἀντίδικοι ἡμῶν, ἅπαντα παρέλαβον, ὅσα ἡμεῖς εἴχομεν, πλὴν τῶν χρημάτων, ὧν εἶχεν ὀλυμπιόδωρος παρὰ τοῦ βασανισθέντος ἀνθρώπου.

46 Μαρτυρία.

Ὃν μὲν τρόπον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐξ ἀρχῆς διειλόμεθα τὴν κόμωνος οὐσίαν τὴν φανερὰν ἐγὼ καὶ ὀλυμπιόδωρος, καὶ λέγω, ἀκηκόατε, καὶ μεμαρτύρηται ὑμῖν· καὶ ὡς οὗτος ἔλαβε τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ οἰκέτου, καὶ ἔτι οἱ ἐπιδικασάμενοι ἔλαβον ὅσα ἡμεῖς εἴχομεν, ἕως πάλιν οὗτος ἐνίκησεν ἐν τῷ δικαστηρίῳ. ἃ δὲ λέγων οὐκ ἀποδίδωσί μοι, οὐδ' ἐθέλει τῶν δικαίων οὐδ' ὁτιοῦν ποιεῖν, ταύταις ἤδη προσέχετε τὸν νοῦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μὴ αὐτίκ' ἐξαπατήσωσιν ὑμᾶς οἱ ῥήτορες, οὓς οὑτοσὶ παρεσκεύασεν ἐπ' ἐμέ. λέγει μὲν γὰρ οὐδέποτε ταὐτά, ἀλλ' ὅ,τι ἂν τύχῃ ἀεί. καὶ περιιὼν προφάσεις ἀτόπους τινάς, καὶ ὑπονοίας καὶ αἰτίας ψευδεῖς ἐπιφέρει. καὶ περὶ τὸ πρᾶγμα ὅλον, ἄδικος ἐστὶν ἄνθρωπος. πλεῖστοι δ' αὐτοῦ ἀκηκόασι λέγοντος, οἱ μὲν, ὅτι τὸ παράπαν οὐκ ἔλαβε τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ ἀνθρώπου. ἐπειδὰν δὲ τοῦτ' ἐξελέγχηται, πάλιν λέγει ὅτι παρὰ τοῦ ἑαυτοῦ ἀνθρώπου ἔχει τὸ ἀργύριον, καὶ οὐ μεταδώσει ἐμοὶ οὔτε τοῦ ἀργυρίου, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδενός, ὧν κατέλιπε κόμων. ἐπειδὰν δέ τις αὐτὸν τῶν ἐπιτηδείων τῶν τούτου, καὶ τῶν ἐμῶν ἐρωτᾷ, διὰ τί οὐκ ἀποδώσει, ὁμολογηκὼς ἰσομοιρήσειν, καὶ τῶν συνθηκῶν ἔτι καὶ νῦν κειμένων· φησὶ παραβεβηκέναι με τὰς συνθήκας, καὶ δεινὰ πεπονθέναι ὑπ' ἐμοῦ· καὶ διατελέσαι μέ φησιν ὑπεναντία καὶ λέγοντα, καὶ πράττοντα ἑαυτῷ. καὶ ἃ μὲν προφασίζεται, ταῦτ' ἐστίν. ἃ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὗτος λέγει, ὑπόνοιαι πλασταί εἰσι, καὶ προφάσεις, καὶ ἄδικοι ποιεῖαι, ἐπὶ τῷ ἀποστερῆσαι ἃ προσήκει αὐτὸν ἀποδοῦναι ἐμοί. ἃ δὲ ἐγὼ ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς ὅτι οὗτος ψεύδεται, ταῦτα πλὴν τῆς ὑπονοίας μὲν οὐδεμία ἔσται· φανερῶς δ' ἐπιδείξω τὴν τούτου ἀναισχυντίαν, τεκμήρια λέγων ἀληθινά, καὶ πᾶσι γνώριμα, καὶ μάρτυρας παρεχόμενος περὶ ἁπάντων. πρῶτον μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λέγω, ὅτι οὗτος διὰ τοῦτο τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς ἐπιτηδείοις τοῖς ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἐμοῖς, τοῖς εἰδόσιν ἀκριβῶς ἅπαντα ταῦτα τὰ πράγματα ὡς ἔχει, καὶ παρηκολουθηκόσιν ἐξ ἀρχῆς, οὐκ ἠθέλησεν ἐπιτρέψαι. ἀκριβῶς γὰρ ᾔδει ὅτι εὐθὺς παραχρῆμα ὑπ' αὐτῶν ἐξελεγχθήσεται, ἐάν τι ψεύδηται· ὑμᾶς δ' ἴσως ἡγεῖται, ψευδόμενος ἐν ὑμῖν λήσειν. πάλιν λέγω, ὅτι οὐκ ἀκόλουθόν ἐστιν, ὑπεναντία μὲ πράττειν σοι, ὦ ὀλυμπιόδωρε, ἐμέ, κοινῇ δ' ἀγωνίσασθαι μετὰ σοῦ, εἰς ὅ,τι ἂν ἀεὶ δέῃ, οὐδ' ἐκλιπεῖν τὴν ἀμφισβήτησιν αὐτὸν ἑκόντα, ὅτε ἀπεδήμεις σύ, ἐπεὶ καὶ ἡ σὴ διεγράφη δόξαντός σου ἕνεκα τῆς δίκης ἀπεῖναι, καὶ οὐ δημοσίᾳ. ἐξῆν γὰρ ἔμοιγε τοῦ ἡμικληρίου ἐπιδικάσασθαι ἐμαυτῷ. οὐδεὶς γάρ μοι ἀνθρώπων ἀντέλεγεν, ἀλλὰ συνεχώρουν αὐτοὶ οἱ ἀντίδικοι. ἀλλὰ ταῦτα ποιήσας, εὐθὺς ἂν ἦν ἐπιωρκηκώς. ὤμοσα γὰρ καὶ συνεθέμην πρὸς σέ, κοινῇ πράξειν ἅπαντα, ὅ,τι ἂν δοκῇ ἐμοὶ καὶ σοὶ βουλομένοις βέλτιον εἶναι. ὥστε ὑπεραβέλτεροι εἰσιν αἱ προφάσεις, καὶ αἱ αἰτίαι, δι' ἃς οὐδέν μοι φῂς ποιήσειν τῶν δικαίων. ἔτι πρὸς τούτοις ἡγῇ ἄν με ἐπιτρέπειν σοι, ὦ ὀλυμπιόδωρε, ἐν τῷ

(Margin: 47 εἴχομεν; 50 ἄδικοι, ἃ πορίζει; 53 ἀπεῖναι καὶ; 54 ὑπεραβέλτεροι; ἐπιτρέψαι)

ἐν τῷ τελευταίῳ ἀγῶνι τῷ περὶ τοῦ κλήρου, ἢ ἃ ἔλεγες πρὸς τοὺς δικαστάς, εἰκῇ 55
οὑτωσὶ λέγει, ἢ περὶ ὧν τὰς μαρτυρίας παρέχου, εἰκῇ οὕτως ἂν παραγελᾷς, εἰ μὴ
μετὰ σοῦ κοινῇ συνηγωνιζόμην; οὗτος γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τά τε ἄλλα ἔλεγεν, ἃ ἐ-
βούλετο ἐν τῷ δικαστηρίῳ, καὶ κατηγορήσατο πρὸς τοὺς δικαστάς, ὅτι ἐγὼ τὴν οἰ-
κίαν, ἣν ἔλαβον ἐν τῇ μερίδι τῇ ἐμαυτοῦ, μεμισθωμένος εἴην παρ᾽ αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀρ- 56
γύριον, ὃ ἔλαβον τὸ ἥμισυ τὸ ἀπὸ τῶν χιλίων δραχμῶν τῶν παρὰ τοῦ οἰκέτου, ὅτι
ἐδανεισάμην παρ᾽ αὐτοῦ. καὶ οὐ μόνον ἔλεγε ταῦτα, ἀλλὰ καὶ μαρτυρίας παρείχετο
περὶ τούτου. κἀγὼ οὐδ᾽ ὁπωσοῦν ἀντέλεγον τούτοις. οὐδ᾽ ἤκουσέ μου φωνὴν οὐδεὶς
ἀνθρώπων, ὅτε οὗτος ἠγωνίζετο, οὔτε μικρὰν, οὔτε μεγάλην· ἀλλὰ προσωμο- 57
λόγουν ἀληθῆ εἶναι πάντα, ὅσα οὗτος ἐβούλετο λέγειν. κοινῇ γὰρ ἠγωνιζόμην μετὰ σοῦ,
ὥσπερ ἐδόκει ἐμοὶ καὶ σοί. ἐπεὶ εἰ μή ἐστι ταῦτα ἀληθῆ, ἃ ἐγὼ λέγω, διὰ τί οὐκ
ἐπεσκηψάμην ἐγὼ τότε τοῖς μάρτυσι τοῖς ταῦτα μαρτυροῦσιν, ἀλλ᾽ ἡσυχίαν εἶ-
χον πολλήν; ἢ διὰ τί σὺ Ὀλυμπιόδωρε, οὐδεπώποτέ μοι ἔλαχες ἐνοικίου δίκην 58
τῆς οἰκίας, ἧς ἔφασκες μισθῶσαί μοι ὡς σαυτοῦ οὖσαν; οὐδὲ τοῦ ἀργυρίου οὗ ἔλε-
γες πρὸς τοὺς δικαστάς, ὅτι ἐδανείσας μοι; τούτων οὐδὲν ἐποίησας. ὥστε πῶς ἂν
μᾶλλον ἄνθρωπος ἐξελέγχοιτο ψευδόμενος, καὶ ὑπεναντία λέγων αὐτὸς αὑτῷ, καὶ
αἰτιώμενος τὰ οὐδὲ πώποτε γενόμενα; ὃ δὲ πάντων μέγιστόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δι- 59
κασταί, ὡς γνῶσθε τουτονὶ ὅτι ἄδικός ἐστι καὶ πλεονέκτης ἄνθρωπος. ἐχρῆν γὰρ
αὐτόν, εἴ τι ἀληθὲς ἦν ὧν λέγει, πρότερον ταῦτα λέγειν, καὶ ἐπιδείκνυσθαι πρὶν τὸν ἀ-
γῶνα γενέσθαι καὶ διαπεράσασθαι τὴν δικαστῶν, ὅτι γνώσονται καὶ παραλαβόν-
τα πολλοὺς μάρτυρας, ἀξιοῦν ἀναιρεῖσθαι τὰς συνθήκας παρὰ τοῦ Ἀνδροκλείδου, 60
ὡς παραβαίνοντος ἐμοῦ· καὶ τἀναντία πράττοντος ἑαυτῷ, καὶ οὐκέτι κυρίων οὐ-
σῶν τῶν συνθηκῶν ἐμοί, καὶ τούτῳ, καὶ τῷ Ἀνδροκλείδῃ, τῷ ἔχοντι τὰς συνθήκας,
διαμαρτύρασθαι, ὅτι αὐτῷ οὐδέν ἐστιν ἔτι πρᾶγμα πρὸς τὰς συνθήκας ταύ-
τας. ταῦτ᾽ ἐχρῆν αὐτόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ τι ἦν ἀληθὲς ὧν λέγει, καὶ μόνον 61
προσιόντα τῷ Ἀνδροκλείδῃ διαμαρτύρεσθαι, καὶ μετὰ μαρτύρων πολλῶν, ἵν᾽ αὐ-
τῷ πολλοὶ ἦσαν οἱ συνειδότες. ὅτι δὲ τούτων οὐδὲν πώποτ᾽ ἐποίησεν, αὐτοῦ ὑμῖν τοῦ
Ἀνδροκλείδου, παρ᾽ ᾧ εἰσὶν αἱ συνθῆκαι κείμεναι, μαρτυρίαν ἀναγνώσεται. Λέγε
τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία. 62

Ἕτερον δ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, σκέψασθε, ὃ διαπέπρακται. ἐγὼ γὰρ τουτονὶ
προὐκαλεσάμην, καὶ ἠξίωσα ἀκολουθῆσαι ὡς Ἀνδροκλείδην, παρ᾽ ᾧ κεῖνται αἱ
συνθῆκαι, καὶ κοινῇ ἐκγραψαμένους ἡμᾶς τὰς συνθήκας, πάλιν σημήνασθαι·
τὰ δ᾽ ἀντίγραφα ἐμβαλέσθαι εἰς τὸν ἐχῖνον, ὅπως ἂν μηδεμία ὑποψία ᾖ, ἀλλ᾽ 63
ὑμεῖς ἅπαντα καλῶς καὶ δικαίως ἀκούσαντες, γνῶτε ὅ, τι ἂν ὑμῖν δικαιότατον
δοκῇ εἶναι. ταῦτα δέ μου προκαλουμένου, οὐκ ἠθέλησε τούτων οὐδὲν ποιῆσαι· ἀλλ᾽
οὕτω πεφιλοσόφηκεν, ὥστε μὴ εἶναι ὑμᾶς ἀκοῦσαι τῶν συνθηκῶν, ἐκ τῶν κοι-
νῶν γραμμάτων. καὶ ὅτι ταῦτα προὐκαλούμην τοῦτον, μαρτυρίαν ὑμῖν ἀνα- 64
γνώσεται, ὧν ἐναντίον προὐκαλούμην. Λέγε τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Πῶς ἂν οὖν μᾶλλον καταφανὴς γένοιτο ἄνθρωπος, ὅτι δικαίως μὲν οὐδὲν
βούλεται πρός με πράττειν· ἀποστερῆσαι δ᾽ οἴεται ἃ προσήκει ἐμοὶ λαβεῖν, προ- 65
φάσεις λέγων, καὶ ἐγκλήματα ἐγκαλῶν, τὰς δὲ συνθήκας, ἅς φησί με παραβεβη-

Marginal notes:
*ὅ, τι
*κοινῇ,
*εἶσαν, χ· ὦσιν.
*ἐγγραψαμένους
*ἐχῖνον,
*ὅ, τι ἂν δο- κῇ ὑμῖν. ταῦ- τα
*τούτων μαρ- τυρίαν

κέναι, οὐκ ᾤετο δεῖν ὑμᾶς ἀκοῦσαι; ἐγὼ δὲ τότε μὲν ἐναντίον τῶν μαρτύρων τῶν παραγενομένων, οὓς παρεκαλεσάμην. νυνὶ δὲ καὶ ὑμῶν ἐναντίον τῶν δικαστῶν πάλιν παρακαλοῦμαι, καὶ ἀξιῶ συγχωρεῖν αὐτόν. καὶ ἐγὼ συγχωρῶ, ἀνοιχθῆναι τὰς συνθήκας ἐνταυθοῖ ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἀκοῦσαι ὑμᾶς, καὶ πάλιν σημήνασθαι ἐναντίον ὑμῶν, Ἀνδροκλείδης δ' οὑτοσὶ πάρεστιν. ἐγὼ γὰρ αὐτῷ ἐπήγγελλα ἥκειν ἔχοντι τὰς συνθήκας. καὶ συγχωρῶ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐν τῷ τούτου λόγῳ, ἢ ἐν τῷ προτέρῳ, ἢ ἐν ᾧ ὑστέρῳ ἀνοιχθῆναι. οὐδὲν γάρ μοι διαφέρει. ὑμᾶς δὲ βούλομαι ἀκοῦσαι τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους, οὓς ὠμόσαμεν ἀλλήλοις, ἐγώ τε, καὶ Ὀλυμπιόδωρος οὑτοσί. καὶ εἰ μὲν συγχωρεῖ, ἔστω ταῦτα· καὶ ὑμεῖς ἀκούετε ἐπειδὰν τούτῳ δοκῇ. ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλῃ ταῦτα ποιεῖν, οὐκ ἤδη καταφανὴς ἔσται, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἀναισχυντότατός ἐστιν ἀνθρώπων ἁπάντων, καὶ δικαίως, (οὐδ' ἂν ἐπισκῶν) ἀποδέχοισθε τούτου ὡς ὑγιές λέγοντος; ἀλλὰ τί ταῦτα σπουδάζω; οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἀγνοεῖ ταῦτα οὑτοσί, ὅτι ἀδικεῖ μὲν ἐμέ, ἀδικεῖ δὲ τοὺς θεούς, οὓς ὤμοσε, καὶ ἐπιορκεῖ. ἀλλὰ διέφθαρται, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ παραφρονεῖ. αἰσχύνομαι μὲν οὖν, καὶ τοῦτο αἰσχύνομαι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃ μέλλω λέγειν πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ἀνάγκης δέ μοι ἐστὶν εἰπεῖν, ὅπως ἂν ὑμεῖς, οἱ τὴν ψῆφον ἔχοντες, ἀκούσαντες ἅπαντα βουλεύσησθε, ὅ, τι ἂν ὑμῖν δοκῇ βέλτιστον εἶναι περὶ ἡμῶν. ὃ δὲ μέλλω λέγειν, οὗτος αἴτιός ἐστιν οὐκ ἐθέλων ἐν τοῖς οἰκείοις περὶ τούτων πρὸς με διαλύσασθαι· ἀλλ' αἰσχυντῶν. Ὀλυμπιόδωρος γὰρ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες δικασταί, γυναῖκα μὲν ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους οὐδεπώποτ' ἔγημεν, οὐδ' εἰσὶν αὐτῷ παῖδες, οὐδ' ἐγένοντο· ἑταίραν δὲ λυσάμενος ἔνδον ἔχει. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ λυμαινομένη ἅπαντας ἡμᾶς, καὶ ποιοῦσα τουτονὶ περαιτέρω μαίνεσθαι. πῶς γὰρ οὐ μαίνεται, ὅστις οἴεται δεῖν ἃ μὲν ὡμολόγησε, καὶ συνέθετο ἑκὼν πρὸς ἐκεῖνα, καὶ ὤμοσε, τούτων μὲν μηδ' ὁτιοῦν ποιεῖν, καὶ ταῦτ' ἐμοῦ σπουδάζοντος οὐχ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τούτου ἀδελφῆς ὁμοπατρίας καὶ ὁμομητρίας, ἣ ἐμοὶ συνοικεῖ, καὶ ὑπὲρ τῆς τούτου ἀδελφιδῆς, θυγατρὸς δὲ ἐμῆς; αὗται γάρ εἰσιν αἱ ἀδικούμεναι οὐχ ἧττον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον. πῶς γὰρ οὐκ ἀδικοῦνται, ἢ πῶς οὐ δεινὰ πάσχουσιν, ἐπειδὰν ὁρῶσι τὴν μὲν τούτου ἑταίραν περαιτέρω τοῦ καλῶς ἔχοντος, καὶ χρυσία πολλὰ ἔχουσαν, καὶ ἱμάτια καλά, καὶ ἐξόδους λαμπρὰς ἐξιοῦσαν, καὶ ὑβρίζουσαν ἐκ τῶν ἡμετέρων, αὗται δὲ καταδεεστέρως περὶ ταῦτ' ἔχωσιν ἅπαντα; πῶς οὐκ ἐκεῖναι μᾶλλον ἔτι ἀδικοῦνται, ἢ ἐγώ; οὗτος δὲ πῶς οὐ καταφανῶς μαίνεται καὶ παραφρονεῖ, τοιαῦτα περὶ αὑτοῦ βουλευόμενος; ἵνα δὲ μὴ φάσκῃ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι διαβολῇ ταῦτα λέγει με τοῦ ἀγῶνος ἕνεκα τουτουί, μαρτυρίας ὑμῖν ἀναγνώσεται τῶν τούτου οἰκείων καὶ ἐμοῦ.

Μαρτυρία.

Ὀλυμπιόδωρος μὲν τοίνυν, τοιοῦτός ἐστιν ἄνθρωπος, οὐ μόνον ἄδικος, ἀλλὰ καὶ μελαγχολᾶν δοκῶν ἅπασι τοῖς οἰκείοις καὶ τοῖς γνωρίμοις, τῇ προαιρέσει τοῦ βίου· καὶ, ὅπερ Σόλων ὁ νομοθέτης λέγει, παραφρονῶν ὡς οὐδεὶς πώποτε παρεφρόνησεν ἀνθρώπων, γυναικὶ πειθόμενος πόρνῃ. καὶ ἄκυρά γε ταῦτα πάντα ἐνομοθέτησεν εἶναι ὁ Σόλων, ὅ, τι ἄν τις γυναικὶ πειθόμενος πράττῃ, ἄλλως τε καὶ τοιαύτῃ. περὶ μὲν οὖν τούτων, καλῶς ὁ νομοθέτης ἐπεμελήθη, ἐγὼ δ' ὑμῶν δέομαι, καὶ οὐ μόνον ἐγώ, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐμὴ γυνή, Ὀλυμπιοδώρου δὲ τουτουὶ ἀδελφή, καὶ ἡ θυγάτηρ ἡ ἐμή, Ὀλυμπιοδώρου δὲ τουτουὶ ἀδελφιδῆ, ἱκετεύομεν ὑμᾶς, καὶ ἀντιβολοῦμεν, ὦ ἄνδρες

Margin: ὅτι ἤδη καὶ ἔσται, ὦ ἄνδρ. δ. ὅτι ἀναισ. — αἰδ ἀπάντων — καὶ δικ. — ἀναισχύντων — τοῦτο — ἄ πα

Handwritten margin: Quae quis muliebribus blanditiis inductus fecisset, Solon irrita esse voluit ...

ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπαντες ὑμεῖς νομίσατε γὰρ ἐκείνας ἐνθάδε παρεῖναι· μάλιστα 76 μὲν τουτονὶ Ὀλυμπιόδωρον πείσατε μὴ ἀδικεῖν ἡμᾶς. ἐὰν δ' ἄρα μὴ θέλῃ πείθεσθαι, *ὑμᾶς μεμνημένους ἁπάντων τῶν εἰρημένων ψηφίζεσθαι, ὅ, τι ἂν ὑμῖν δοκῇ βέλτιστον καὶ δικαιότατον εἶναι. καὶ ταῦτα ποιοῦντες, τά τε δίκαια γνώσεσθε, καὶ τὰ συμφέροντα ἡμῖν ἅπασιν οὐχ ἥκιστα δέ, Ὀλυμπιοδώρῳ αὐτῷ τούτῳ.

*ὑμᾶς μεμνημένους ἀπ. τῶν εἰρ. ψηφίζεσθαι, ὅσ' ἂν ὑμ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΛΟΓΟΥ.

Τιμόθεον τὸν Ἀθηναῖον, ἄνδρα ἔνδοξον, καὶ στρατηγήσαντα τῆς πόλεως, Ἀπολλόδωρος ἀπαιτεῖ χρέα, λέγων ὅτι τῷ αὑτοῦ πατρὶ φίλῳ χρώμενος ὁ Τιμόθεος, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ χρήματα· καὶ ὀφείλων ἐν τοῖς τραπεζιτικοῖς λόγοις *ἐγγεγράφθαι. τὰ μὲν δὴ πάντα ὀφλήματα τέτταρα καταριθμεῖται. ἐφ' ἑκάστου δὲ καὶ τοὺς χρόνους, καὶ τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἐδανείσατο Τιμόθεος, ἀκριβῶς εἴρηκε. καὶ τὰς μὲν πλείστας ἀποδείξεις ἐκ τῶν καλουμένων ἀτέχνων πίστεων παρέχεται, μαρτυριῶν καὶ προκλήσεων· τὰς δὲ καὶ ἐκ τῶν εἰκότων. καὶ Ἀπολλόδωρος, Τιμόθεον εἶναί φησι τὸν δανεισάμενον, καὶ τοῖς ὑπὸ Τιμοθέου συσταθεῖσι, δεδόσθαι τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης. ὁ δὲ οὐχ ἑαυτόν, ἀλλ' ἐκείνους ὀφείλειν λέγει.

*ἐγγέγραπται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ

ΤΙΜΟΘΕΟΝ ΥΠΕΡ ΧΡΕΟΥΣ ΛΟΓΟΣ.

Μηδενὶ ὑμῶν ἄπιστον γενέσθω, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἰ Τιμόθεος ὀφείλων ἀργύριον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, φεύγει ὑπ' ἐμοῦ ταυτηνὶ τὴν δίκην. ἀλλ' ἐπειδὰν ὑμᾶς ἀναμνήσω τόν τε καιρόν, ἐν ᾧ τὸ συμβόλαιον ἐγένετο, καὶ τὰ συμβάντα τούτῳ ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, καὶ εἰς ὅσην ἀπορίαν κατέστη, τὸν μὲν πατέρα τὸν ἐμόν, βέλτιστον γενέσθαι περὶ Τιμόθεον, τοῦτον δέ, οὐ μόνον ἀχάριστον εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀδικώτατον πάντων ἀνθρώπων· ὅς γε τυχὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ὅσων ἐδεήθη, καὶ λαβὼν ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν πολλῇ ἀπορίᾳ ὤν, *καὶ κινδύνοις τοῖς μεγίστοις καθεστηκὼς περὶ τῆς ψυχῆς, οὐ μόνον οὐκ ἀπέδωκε χάριν, ἀλλὰ καὶ τὸ δοθὲν ἀποστερεῖ με. καίτοι σφαλέντος μὲν τούτου, ἀπώλλυτο καὶ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ τὸ συμβόλαιον· οὔτε γὰρ ἐπ' ἐνεχύρῳ, οὔτε μετὰ μαρτύρων ἔδωκε. σωθέντος δέ, ἐπὶ τούτῳ ἐγένετο, ὁπότε βούλοιτο εὐπορήσας, ἡμῖν ἀποδοῦναι. ἀλλ' ὅμως, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ περὶ πλείονος ἐποιήσατο ὁ πατὴρ περιουσίαν χρημάτων μᾶλλον, ἢ Τιμοθέῳ ὑπηρετῆσαι, ὧν ἐδεήθη αὐτοῦ, ἐν ἀπορίᾳ ὄντι. ᾤετο μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ πατήρ, εἰ σωθείη Τιμόθεος τότε ἐκ τῶν κινδύνων, καὶ ἀφίκοιτο οἴκαδε παρὰ βασιλέως, εὐπορωτέρου γενομένου τούτου, ἢ ὡς τότε διέκειτο, οὐ μόνον τὰ ἑαυτοῦ κομιεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ εἴ του ἄλλου δέοιτο παρὰ Τιμοθέου πρᾶξαι, ὑπάρξειν αὐτῷ. ἐπειδὴ δ' οὐχ ὡς ἐκεῖνος ᾠήθη, συμβέβηκεν, ἀλλ' ἃ μετὰ χάριτος ἔλαβε Τιμόθεος ἀπὸ τῆς τραπέζης, δεηθεὶς τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ταῦτα δι' ἔχθρας καὶ δίκης, τετελευτηκότος ἐκείνου, ἐξελεγχθεὶς μὲν ὡς ὀφείλει, οἴεται δεῖν ἀποδοῦναι. ἐὰν δὲ δύνηται ὑμᾶς πεῖσαι, ὡς οὐκ ὀφείλει, ἐξαπατήσας τῷ λόγῳ, ἀποστερῆσαι ἡμᾶς τῶν χρημάτων. ἀναγκαῖον οὖν μοι δοκεῖ εἶναι ἐξ ἀρχῆς ἅπαντα διηγήσασθαι ὑμῖν τά τε ὀφειλόμενα, καὶ εἰς ὅ, τι ἕκαστον αὐτῶν κατεχρήσατο, καὶ τοὺς χρόνους, ἐν οἷς τὸ συμβόλαιον ἐγένετο. θαυμάσῃ δὲ μηδεὶς ὑμῶν, εἰ ἀκριβῶς ἴσμεν· οἱ γὰρ τραπεζῖται εἰώθασιν ὑπομνήματα γράφεσθαι ὧν τε

*καὶ ἐν κινδ.

*ἱκανῶς

οὐ μόνον οὐ. 581.

Mos trapezitarum, quem etiam [illegible]

δέδωσι χρήματα, καὶ εἰς ὅ, τι, καὶ ὧν λαβών τις τίθησιν, ἵν' ᾖ αὐτοῖς γνώριμα, τά τε λη- | ἐπι σῶ λαμ-
φθέντα, καὶ τὰ τεθέντα πρὸς τοὺς λογισμούς. ἐπὶ σωκρατίδου γὰρ ἄρχοντος, μου- | φθέντα, καὶ
νυχιῶνος μηνός, μέλλων ἐκπλεῖν τὸν ὕστερον ἔκπλουν Τιμόθεος ούτοσί, περὶ ἀνα-
8 γωγὴν ἤδη ὢν ἐν τῷ πειραιεῖ, προσδεηθεὶς ἀργυρίου, προσελθὼν τῷ πατρὶ
τῷ ἐμῷ ἐν τῷ λιμένι, ἐκέλευσεν αὐτὸν χρῆσαι χιλίας τριακοσίας πεντήκοντα | χ. ἑαυτοῦ
δραχμάς, μίαν, δύ' ὀβολώ. τοσούτου γὰρ ἔφη προσδεῖσθαι καὶ δοῦναι ἐκέλευσεν | κλ.
ἀντιμάχῳ τῷ ταμίᾳ τῷ ἑαυτοῦ, ὃς τούτῳ διῴκει τότε πάντα. καὶ ὁ μὲν δανεισά- | διῴκει τότε πάν-
9 μενος τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, τιμόθεος ἦν, καὶ κελεύσας δοῦναι | τα. καὶ
ἀντιμάχῳ τῷ ταμίᾳ τῷ ἑαυτοῦ. ὁ δὲ λαβὼν τὸ ἀργύριον ἐκ τῆς τραπέζης πα-
ρὰ φορμίωνος, αὐτόνομος, ὥσπερ ἀντιμάχῳ διετέλει γραμματεύων τὸν ἅπαντα
χρόνον. δοθέντος δὲ τούτου τοῦ ἀργυρίου τότε, ἐγράψατο μὲν ὀφείλοντα τὸν κελεύ-
10 σαντα χρήσασθαι τιμόθεον· ὑπόμνημα δ' ἐγράψατο, ᾧ τε ἐκέλευσε δοῦναι
ἀντιμάχῳ, καὶ ὃν ἀντίμαχος συνέπεμψεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν ληψόμενον τὸ ἀρ-
γύριον τὸν αὐτόνομον τὰς χιλίας τριακοσίας δραχμάς, καὶ πεντήκοντα, καὶ μίαν, καὶ
δύο ὀβολώ. τὸ μὲν τοίνυν πρῶτον χρέος, ὃ ἐκπλέων ἔλαβε στρατηγῶν τὸ ὕστερον,
11 τοσοῦτον ὤφειλε. ἐπειδὴ δ' ἀπεχειροτονήθη μὲν ὑφ' ὑμῶν στρατηγὸς διὰ τὸ μὴ
περιπλεῦσαι πελοπόννησον· ἐπὶ κρίσει δὲ παρεδέδοτο εἰς τὸν δῆμον αἰτίας τῆς με-
γίστης τυχών· ἐφειστήκει δ' αὐτῷ καλλίστρατος, καὶ ἰφικράτης, τῷ τε πράττειν, καὶ
τῷ εἰπεῖν δυνάμενοι· οὕτω δὲ διέθεσαν ὑμᾶς κατηγοροῦντες τούτου αὐτοί τε, καὶ
12 οἱ συναγορεύοντες αὐτοῖς, ὥστ' ἀντίμαχον μὲν ταμίαν ὄντα καὶ πιστότατα δια-
κείμενον τούτῳ, κρίναντες ἐν τῷ δήμῳ ἀπεκτείνατε, καὶ τὴν οὐσίαν αὐτοῦ ἐδη-
μεύσατε· αὐτὸν δὲ τοῦτον ἐξαιτουμένων μὲν τῶν ἐπιτηδείων, καὶ οἰκείων αὐτοῦ ἁπάν-
των· ἔτι δ' ἀλκέτου, καὶ ἰάσονος, συμμάχων ὄντων ὑμῖν, μόλις μὲν ἐπείσθητε ἀφεῖ-
13 ναι, στρατηγοῦντα δ' αὐτὸν ἐπαύσατε. ἐν τοιαύταις δ' ὢν διαβολαῖς, καὶ ἀπορίᾳ
χρημάτων πολλῇ· ἡ μὲν γὰρ οὐσία ὑπόχρεως ἦν ἅπασα, καὶ ὅροι αὐτῆς ἕστασαν, καὶ
ἄλλοι ἐκράτουν· ὁ μὲν γὰρ ἐν πεδίῳ ἀγρὸς ἀποτίμημα τῷ παιδὶ τῷ εὐμηλίδου· | παιδὶ τῷ Ἀλ-
καθειστήκει· ἑξήκοντα δὲ τριηράρχοις τοῖς συνεκπλεύσασιν αὐτῷ, ἑπτὰ μνῶν ἑκά- | βουνίδου
14 στῳ ἡ ἄλλη οὐσία ὑπέκειτο, ἃς οὗτος αὐτὸς στρατηγῶν, αὐτοὺς ἠνάγκασε τοῖς ναύταις
τροφὴν διαδοῦναι· ἐπειδὴ δ' ἀποχειροτονηθεὶς ἐν ᾧ ἀπήνεγκε λόγῳ, ἐλογίσατο
ἐκ τῶν στρατιωτικῶν χρημάτων αὐτὸς δεδωκὼς εἰς τὰς ναῦς, τὰς ἑπτὰ μνᾶς ταύτας
τότε, φοβούμενος μὴ καταμαρτυρήσωσιν αὐτοῦ οἱ τριήραρχοι, καὶ ἐξελέγχηται ψευ-
15 δόμενος, δάνεισμα ποιεῖται ἰδίᾳ παρ' ἑκάστου αὐτῶν τὰς ἑπτὰ μνᾶς, καὶ ὑποτίθησιν
αὐτοῖς τὴν οὐσίαν, ἃς νῦν αὐτοὺς ἀποστερεῖ, καὶ τοὺς ὅρους ἀνέσπακε. πανταχόθεν
δ' ἀπορούμενος, καὶ ἐν ἀγῶνι τῷ μεγίστῳ καθεστηκὼς περὶ τοῦ σώματος, διὰ τὸ
συμβεβηκέναι τῇ πόλει τοιαῦτα πράγματα, ἀμίσθους μὲν τὸ στράτευμα καταλε-
16 λύσθαι ἐν καλαυρείᾳ, πολιορκεῖσθαι δὲ τοὺς περὶ πελοπόννησον συμμάχους ὑπὸ
λακεδαιμονίων, κατηγορούντων δὲ τούτου αἴτιον εἶναι τῆς παρούσης ἀτυχίας ἰφι-
κράτους καὶ καλλιστράτου· ἔτι δὲ τῶν ἀφικνουμένων ἀπὸ στρατεύματος ἀπαγγελλόν-
των ἐν τῷ δήμῳ τὴν παροῦσαν ἔνδειαν, καὶ ἀπορίαν· τὰ δὲ καὶ δι' ἐπιστολῶν ἑ-
17 κάστου πυνθανομένου, παρὰ τῶν οἰκείων, καὶ ἐπιτηδείων ὡς διέκειντο· ὧν ἀκούοντες
ὑμεῖς ἐν τῷ δήμῳ τότε, αἰσθάνεσθε πῶς ἕκαστος περὶ αὐτοῦ τὴν γνώμην εἶχεν·
οὐ γὰρ ἀγνοεῖτε τὰ λεγόμενα. μέλλων τοίνυν καταπλεῖν ἐπὶ τὴν κρίσιν, ἐν καλαυρείᾳ

δανείζεται

δανείζεται χιλίας δραχμὰς παρὰ Ἀντιφάνους τοῦ Λαμπτρέως, ὃς ἐπέπλει ταμίας Φιλίππῳ τῷ ναυκλήρῳ, ἵνα διαδοίη τοῖς Βοιωτίοις τριηράρχοις, καὶ παραμένωσιν ἕως ἂν αὐτῷ ἡ κρίσις γένηται, καὶ μὴ καταλυθῶσιν αἱ περὶ τοὺς Βοιωτίους τριήρεις, καὶ διαπελθόντων τῶν περὶ τοὺς στρατιώτας, μᾶλλον αὐτῷ ὀργίζησθε ὑμεῖς. οἱ μὲν γὰρ πολῖται, ὑπεῖχον κακοπαθοῦντες, καὶ παρέμενον· οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν παραμενεῖν, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν καθ' ἡμέραν τροφὴν δώσει. τότε οὖν ἀναγκαζόμενος, δανείζεται τὰς χιλίας δραχμὰς παρὰ τοῦ Ἀντιφάνους, ὃς ἐπέπλει ταμιεύων Φιλίππῳ τῷ ναυκλήρῳ, καὶ δίδωσι τῷ Βοιωτίῳ ἄρχοντι τῶν νεῶν. ἐπειδὴ δ' ἀφίκετο δεῦρο, ἀπῄτουν αὐτόν, ὅ,τι Φίλιππος καὶ Ἀντιφάνης τὰς χιλίας δραχμάς, ἃς ἐδανείσατο ἐν Καλαυρείᾳ. καὶ ἠγανάκτουν ὅτι οὐ ταχὺ ἀπελάμβανον. φοβούμενος δ' οὗτος τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ἑαυτοῦ μὴ πύθοιντο, ὅτι ἃς ἐν τῷ λόγῳ ἀπήνεγκε χιλίας δραχμάς, δεδωκὼς εἰς τὰς Βοιωτίας ναῦς ἐκ τῶν στρατιωτικῶν χρημάτων, ταύτας Φίλιππος δανείσας ἀποστερεῖται, καὶ ἅμα δεδιὼς τὸν Φίλιππον μὴ καταμαρτυροίη αὐτοῦ ἐν τῷ ἀγῶνι, προσελθὼν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐδεήθη ἀπαλλάξαι τὸν Φίλιππον, καὶ χρῆσαι αὐτῷ τὰς χιλίας δραχμάς, ἵν' ἀποδοίη Φιλίππῳ. ὁρῶν δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τό,τε μέγεθος τοῦ ἀγῶνος ἡλίκον ἦν τούτῳ, καὶ ὡς ἠπορεῖτο οὗτος, καὶ ἐλεῶν αὐτόν, προσαγαγὼν πρὸς τὴν τράπεζαν, ἐκέλευσεν ἀποδοῦναι χιλίας δραχμὰς Φιλίππῳ τὸν Φορμίωνα τὸν ἐπιτεταγμένον ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ γράψαι ὀφείλοντα Τιμόθεον. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ ἐστί, τὸν δόντα τὸ ἀργύριον Φορμίωνα, ὑμῖν μάρτυρα παρέξομαι, ἐπειδὰν καὶ περὶ τοῦ ἄλλου συμβολαίου διηγήσωμαι ὑμῖν, ἵνα τῇ αὐτῇ μαρτυρίᾳ περὶ ὅλου τοῦ χρέους ἀκούσαντες εἰδῆτε ὅτι ἀληθῆ λέγω. καλῶ δ' ὑμῖν καὶ τὸν Ἀντιφάνην τὸν δανείσαντα τὸ ἀργύριον τούτῳ τὰς χιλίας δραχμὰς ἐν Καλαυρείᾳ, καὶ παρόντα ὅτε ἀπέλαβε Φίλιππος τὸ ἀργύριον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ ἐνθάδε. τοῦ μὲν γὰρ μαρτυρεῖν μοι ἐμβαλέσθαι πρὸς τὸν διαιτητήν, παρεκρούσατο, φάσκων ἀεὶ μαρτυρήσειν μοι εἰς τὴν κυρίαν ἀπόφασιν. ἐπειδὴ δ' ἡ δίαιτα ἦν, προσκληθεὶς ἀπὸ τῆς οἰκίας· ὁ γὰρ ἦν φανερὸς ἔλιπε τὴν μαρτυρίαν πεισθεὶς ὑπὸ τουτουΐ. θέντος δέ μου αὐτῷ τὴν δραχμὴν τοῦ λιπομαρτυρίου κατὰ τὸν νόμον, ὁ διαιτητὴς οὐ καταδεδιῄτηται, ἀλλ' ἀπιὼν ᾤχετο ἀποδιαιτήσας τούτου τὴν δίαιταν, ἑσπέρας ἤδη οὔσης. νυνὶ δὲ τῷ Ἀντιφάνει εἴληχα βλάβης ἰδίας δίκην, ὅτι μοι οὔτ' ἐμαρτύρησεν, οὔτ' ἐξωμόσατο κατὰ τὸν νόμον. καὶ ἀξιῶ αὐτὸν ἀναβάντα εἰπεῖν ἐναντίον ὑμῶν διομοσάμενον, πρῶτον μὲν εἰ ἐδάνεισεν ἐν Καλαυρείᾳ Τιμοθέῳ χιλίας δραχμάς· δεύτερον δ' εἰ παρὰ τοῦ πατρὸς Φίλιππος ἀπέλαβεν ἐνθάδε τοῦτο τὸ ἀργύριον. σχεδὸν μὲν οὖν καὶ αὐτὸς οὗτος ὁμολογεῖ πρὸς τῷ διαιτητῇ ἀποδοῦναι τῷ Φιλίππῳ τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν τὰς χιλίας δραχμάς. οὐ μέντοι γ' ἑαυτῷ φησὶ δανεῖσαι, ἀλλὰ τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ. καὶ ὑποθεῖναι αὐτὸν φησὶ τούτου τοῦ ἀργυρίου χαλκόν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ ἔλεγεν, ἀλλ' αὐτὸς δανεισάμενος ἀπεστέρει, ἐγὼ ὑμᾶς διδάξω, ἐπειδὰν καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὧν ὀφείλει, καθ' ἕκαστον ὑμῖν διηγήσωμαι. ἀφικομένου γὰρ Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος ὡς τοῦτον ἐν τῷ μαιμακτηριῶνι μηνὶ τῷ ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος, ἐπὶ τὸν ἀγῶνα τοῦτον βοηθησόντων αὐτῷ, καὶ καταγομένων εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐν Πειραιεῖ τὴν ἐν τῇ Ἱπποδαμείᾳ, ἑσπέρας ἤδη οὔσης, ἀπορούμενοι ὑποδέξασθαι αὐτούς, πέμψας ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν Αἰσχρίωνα τὸν ἀκόλουθον τὸν αὐτοῦ, ἐκέ-

λαβὼν αἰτήσασθαι στρώματα, καὶ ἱμάτια, καὶ φιάλας ἀργυρᾶς δύο, καὶ μνᾶν ἀργυρίου δανείσασθαι. ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς Αἰσχρίωνος τοῦ ἀκολούθου τούτου, τούς τε ἀφιγμένους, καὶ τὴν χρείαν, εἰς ἣν ᾐτεῖτο, ἐφ' ἅτ' ἦλθον, ἔχρησε, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου, ἣν ἐδανείζετο, ἐδάνεισεν. ἀπολελυμένῳ τοίνυν

29 τῆς αἰτίας, πολλὴ συνέβαινεν αὐτῷ μετὰ ταῦτα χρημάτων ἀπορία, εἴς τε τὰς ἰδίας χρείας, καὶ εἰς τὰς δημοσίας εἰσφοράς. ἃ ὁρῶν ὁ πατὴρ ὁ ἐμός, οὐκ ἐτόλμα τοῦτον εὐθὺς ἀπαιτεῖν τὸ ἀργύριον· οὔτε γὰρ ἂν τοῦτον εὐπορήσαντα ἡγεῖτο

30 ἀδικῆσαι αὐτόν, οὔτ' ἂν αὐτὸς ἀπορῶν τοῦτον ἔχειν ὁπόθεν εἰσπράξειεν. ἐπειδὴ τοίνυν ἀπῆλθον ὅ,τε Ἀλκέτας, καὶ ὁ Ἰάσων, τὰ μὲν στρώματα καὶ τὰ ἱμάτια πάλιν ἀπήνεγκεν Αἰσχρίων ὁ ἀκόλουθος ὁ τούτου· τὰς δὲ φιάλας τὰς δύο οὐκ ἀπήνεγκεν, ἃς ᾐτήσατο, ὅτεπερ καὶ τὰ στρώματα, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου ἐ-

31 δανείσατο, ἀφικομένων ὡς τοῦτον Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος. μέλλων τοίνυν ἀποδημεῖν ὡς βασιλέα, καὶ διαπραξάμενος ἐκπλεῦσαι, ὡς βασιλεῖ στρατηγήσων τὸν ἐπ' Αἴγυπτον πόλεμον, ἵνα μὴ δοίη λόγον ἐνθάδε, καὶ εὐθύνας τῆς ἐνθάδε στρατηγίας, μεταπεμψάμενος τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν εἰς τὸ Πάραλον, τῶν τε προει-

32 ργασμένων εἰς αὐτὸν ἐπῄνει, καὶ ἐδεῖτο αὐτοῦ συστῆσαι Φιλώνδαν, ἄνδρα τὸ μὲν γένος Μεγαρέα, μετοικοῦντα δ' Ἀθήνησι, πιστὸν δὲ τούτῳ διακείμενον, καὶ ὑπηρετοῦντα ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἐκ Μακεδονίας ὁ Φιλώνδας, ὃν συνίστη οὗτος τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, ἄγων ξύλα τὰ δοθέντα τούτῳ ὑπὸ

33 Ἀμύντου, τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρασχεῖν, καὶ ἐᾶσαι τὰ ξύλα ἀνακομίσαι εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ τὴν ἐν Πειραιεῖ· αὐτοῦ γὰρ εἶναι τὰ ξύλα. ἅμα τε τῇ δεήσει εἶπε λόγον, ᾧ οὐκ ἀκόλουθα ποιεῖ τὰ ἔργα νῦν· ἔφη γάρ, καὶ μὴ τύχοι ὧν ἐδεῖτο τοῦ πατρός, οὐκ ὀργισθήσεσθαι, ὥσπερ ἂν ἄλλος τις ἀποτυχών· ἀλλ' ὧν αὐτοῦ

34 δεηθέντι ὑπηρέτηκε, τούτων, ἄν ποτε δύνηται, χάριν ἀποδώσειν. ἀκούσας δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ταῦτα, ἥσθη τε τοῖς λόγοις, καὶ ἐπῄνει τοῦτον, ὅτι μέμνηται εὖ παθών· καὶ ὅσα αὐτοῦ ἐδεῖτο, ὑπέσχετο ποιήσειν. καὶ οὗτος μὲν μετὰ ταῦτα τὴν ἀναγωγὴν ἐποιεῖτο ὡς τοὺς στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ Φιλώνδας, ᾧ συνέστησεν

35 οὗτος τὸν πατέρα τὸν ἐμόν, ἐπειδὰν ἀφίκηται ἄγων τὰ ξύλα, τὸ ναῦλον παρασχεῖν, εἰς τὴν Μακεδονίαν τὴν πορείαν ἐποιεῖτο. καὶ οὗτοι οἱ χρόνοι ἦσαν περὶ Θαργηλιῶνα μῆνα ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος. τῷ δ' ὑστέρῳ ἔτει ἀφικομένου Φιλώνδου ἐκ τῆς Μακεδονίας, ἄγοντος τὰ ξύλα, ἀποδημοῦντος τούτου παρὰ βασιλεῖ, προσελ-

36 θόντος τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, καὶ κελεύοντος τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρασχεῖν, ἵνα διαλύσῃ τὸν ναύκληρον, καθάπερ οὗτος ἐδεήθη, ὅτ' ἐξέπλει τοῦ πατρός, καὶ συνέστησε τὸν Φιλώνδαν, προσαγαγὼν πρὸς τὴν τράπεζαν ὁ πατήρ, ἐκέλευσε δοῦναι τὸν Φορμίωνα τὸ ναῦλον τῶν ξύλων, χιλίας ἑπτακοσίας πεντήκοντα. καὶ ἠρίθμη-

37 σε τὸ ἀργύριον Φορμίων· καὶ ἐγράψατο μὲν ὀφείλοντα Τιμόθεον· οὗτος γὰρ ἦν ὁ δεηθεὶς τοῦ πατρὸς παρασχεῖν τὸ ναῦλον τῶν ξύλων· καὶ τούτου ὑπομνήματα ἀπεγράψατο δὲ τήν τε χρείαν, εἰς ἣν ἐλήφθη τὸ ἀργύριον, καὶ τὸ ὄνομα τοῦ λαβόντος. καὶ οὗτος ὁ χρόνος ἦν Ἀλκισθένους ἄρχοντος, ὁ ὕστερος ἐνιαυτός, ᾗ

38 οὗτος ἀνήγετο ὡς βασιλέα. ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον, καὶ Τιμοσθένης ὁ Αἰγιλιεὺς ἀφικνεῖται κατ' ἐμπορίαν ἰδίαν ἀποδημῶν· ἐπιτήδειος δὲ ὢν Φορμίωνι, καὶ κοινωνὸς ὁ Τιμοσθένης, ὅτ' ἐξέπλει, δίδωσιν ἀποθεῖναι τῷ Φορμίωνι μετ' ἄλ-

λων

λεῖν χρήματα καὶ φιάλας λυκιουργεῖς δύο. ἀπὸ τύχης δ' ὁ παῖς ταύτας τὰς φιά- Harpocr.
λας οὐκ εἰδὼς ὅτι ἀλλότριαι ἦσαν, δίδωσι τῷ Αἰσχρίωνι τῷ ἀκολούθῳ τῷ τού- 39
του, ὅτ' ἐπέμφθη ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ὑπὸ τούτου, καὶ ᾔτει τὰ στρώματα, καὶ
τὰ ἱμάτια, καὶ τὰς φιάλας, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου, ὃ ἐδανείσατο, ἀφικομένων
ὡς τοῦτον Ἀλκέτου καὶ Ἰάσονος. ἀπαιτοῦντος δὲ τοῦ Τιμοθέου τὰς φιάλας τὸν Φορ-
μίωνα, ἐπειδὴ ἧκεν ἀποδημοῦντος Τιμοθέου παρὰ βασιλέα, πείθει αὐτὸν ὁ πατὴρ ὁ 40
ἐμὸς τιμὴν ἀπολαβεῖν τῶν φιαλῶν, ὅσον ἦγον αἱ φιάλαι, διακοσίας τετταράκοντα
ἑπτά. καὶ τῷ μὲν Τιμοθέῳ τιμὴν ἀπέδωκε τῶν φιαλῶν· τοῦτον δ' ἐγράψατο
αὐτῷ ὀφείλοντα πρὸς τὸ ἄλλο χρέος, ὃ ἐστὶν αὐτῷ ὤφειλεν, ὃ ἀπέτισε τῷ Τιμοθέ- * ἀπέτισε τὴν τιμὴν τῶν φιαλ.
ῳ τὴν φιαλῶν. καὶ ταῦτα πάνθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρ- 41
τυρίας, πρῶτον μὲν τὴν δόντων τὸ ἀργύριον, οἷς ἐστὶν ἐκλελύσθαι ἀπὸ τῆς τραπέ-
ζης, καὶ ἐπικαλουμένων τό τε ἔπειτα τοῦ ἀπολαβόντος τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ ψεύδομαι πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν εἶπον, τὴν μαρτυρίαν ἀνα- 42
γινωσκομένων ἀκηκόατε. ὅτι δέ μοι καὶ αὐτὸς ἐστὶν ὡμολόγει τὰ ξύλα κομισθέντα * ἣ αὐτὸς ἐστὶ
ὑπὸ Φιλώνδου εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἑαυτοῦ ἀνακομισθῆναι τὴν ἐν Πειραιεῖ, τοῦ-
τον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία. 43

Ὡς μὲν τοίνυν τούτου ἦν τὰ ξύλα, ἃ ἤγαγεν ὁ Φιλώνδας, αὐτὸς μοι μεμαρτύ-
ρηκεν· ὡμολόγει γὰρ αὐτὰ πρὸς τῷ διαιτητῇ ἀνακομισθῆναι εἰς τὴν οἰκίαν τὴν
ἑαυτοῦ τὴν ἐν Πειραιεῖ, ὡς μεμαρτύρηται ὑμῖν ὑπὸ τῶν ἀκουόντων. ἔτι δὲ καὶ ἐκ
τεκμηρίων πειράσομαι ὑμᾶς ἐγὼ διδάξαι, ὅτι ἀληθῆ λέγω. οἴεσθε γὰρ, ὦ ἄνδρες 44
δικασταί, τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, εἰ μὴ Τιμοθέου ἦν τὰ ξύλα, καὶ ἐδεήθη οὗτος αὐ-
τοῦ, συστήσας τὸν Φιλώνδαν, ὅτι ἀνήγετο ὡς τοὺς στρατηγοὺς τοῦ βασιλέως, πα-
ρασχεῖν τὸ ναῦλον, ἢ ἐᾶσαι ἄν ποτε ὑποκειμένων αὐτῷ τῶν ξύλων τοῦ ναύλου, ἀ-
νακομίσαι τὸν Φιλώνδαν τὰ ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος, ἀλλ' οὐκ ἂν παρακαταστή- 45
σαντά τινα τῶν οἰκετῶν φυλάττειν, καὶ τὴν τιμὴν λαμβάνειν τῶν πωλουμένων
ξύλων, ἕως ἐκομίσατο τὰ ἑαυτοῦ, εἴπερ Φιλώνδου ἦν τὰ ξύλα, καὶ ἐμπορίας ἕ-
νεκ' ἦγε; ἔπειτα πρὸς τούτοις, τίσιν ὑμῖν εἰκὸς δοκεῖ εἶναι μὴ κελεύσαντος τούτου
παρασχεῖν τὸ ναῦλον τῶν ξύλων τῶν δοθέντων τούτῳ ὑπὸ Ἀμύντου, πιστεῦσαι τὸν 46
πατέρα τὸν ἐμὸν Φιλώνδᾳ, καὶ ἐᾶσαι ἀνακομίσαι τὰ ξύλα ἐκ τοῦ λιμένος εἰς
τὴν οἰκίαν τὴν τούτου; ἢ πῶς εἰκός τ' ἐστὶ τὸν μὲν Φιλώνδαν ἐμπορίας ἕνεκα ἀγα-
γεῖν τὰ ξύλα, ὡς οὗτός φησι, καταχρήσασθαι δὲ τοῦτον ἥκοντ' εἰς τὴν οἰκοδομίαν
τὴν αὐτοῦ τοῖς ξύλοις τούτοις; σκέψασθε δὲ κἀκεῖνο, ὅτι πολλοὶ δὴ καὶ χρηστοὶ τῶν 47
πολιτῶν οἰκεῖοι ὄντες τούτῳ ἐπεμελοῦντο τῶν τούτου, ἀποδημοῦντος παρὰ βασι-
λέα Τιμοθέου. ὧν οὐδεὶς τετόλμηκε μαρτυρῆσαι τούτῳ, ἢ ὡς οὐκ ἔλαβεν ὁ Φιλών-
δας τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς τραπέζης, ἢ ὡς λαβὼν ἀπέδωκεν, οὐδ' αὖ ὡς * ὡς αὐτῶν
αὐτὸν τις διέλυσε τὸ ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων, ὧν ἤγαγεν ὁ Φιλώνδας, δοθέντων τού- 48
τῳ παρ' Ἀμύντου. ἡγοῦνται γὰρ περὶ πλείονος αὑτοῖς χρῆναι καλοὶ κἀγαθοὶ δοκεῖν εἶναι τῶν καλῶν κ.
μᾶλλον, ἢ Τιμοθέῳ χαρίσασθαι τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντες. οὐ μέντοι οὐδὲ τούτου
γ' ἔφασαν καταμαρτυρῆσαι ἂν τἀληθῆ· οἰκεῖοι γὰρ αὐτοῖς εἶναι. ὅπου τοίνυν μηδεὶς
τετόλμηκε τῶν οἰκείων τούτῳ μαρτυρῆσαι, καὶ ἐπιμελομένων τῶν τούτου, ὅτι ἀπο-

ἔφη μοι οὗτος παρὰ βασιλέως, ἢ ὡς οὐκ ἔλαβεν ὁ Φιλώνδας τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἀπὸ (49) τῆς τραπέζης, ἢ ὡς αὐτὸν τις διέλυσεν. οὐ γὰρ εἰκός ἐστιν ὑμᾶς ἡγεῖσθαί με τἀληθῆ λέγειν· καὶ μὴν οὐδ᾽ ἐκεῖνό γε τολμήσει, ὡς ἄλλος τις διέλυσε τὸ ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων, ὧν ἤγαγεν ὁ Φιλώνδας, ἢ ὁ πατὴρ ὁ ἐμός. ἐὰν δὲ καταχρῆται τῷ λόγῳ, ἀξιοῦτε αὐτὸν καὶ τὴν μαρτυρίαν παρέχεσθαι ὑμῖν τοῦ ἀποδόντος τὸ ναῦ(50)λον ὑπὲρ τῶν ξύλων. αὐτὸς μὲν γὰρ ὁμολογεῖται ἀποδημεῖν παρὰ βασιλεῖ, τὸν δὲ Φιλώνδαν, ὃν ἔπεμψεν ἐπὶ τὰ ξύλα, καὶ συνέστησε τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, τεθνηκότα κατέλαβεν, ἥκων παρὰ βασιλέως. ἀναγκαῖοι δὲ τῶν ἄλλων οἰκείων καὶ ἐπιτηδείων, οὓς κατέλιπεν, ἀποδημεῖν μέλλων, συνεπιμεληθῆναι τῶν ἑαυτοῦ, εἰδέναι τινά, (51) ὅθεν τὸ ναῦλον τῶν ξύλων πορίσας ὁ Φιλώνδας τῷ ναυκλήρῳ διέλυσεν, εἰ μή φησι τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν συστῆσαι αὐτῷ, μηδὲ λαβεῖν τὸν Φιλώνδαν παρὰ τοῦ παιδὸς τοῦ ἐμοῦ τὸ ναῦλον τῶν ξύλων. μαρτυρίαν τοίνυν οὐδενὸς ἔχει παρέχεσθαι τῶν οἰκείων τῶν σαυτοῦ, ὡς οὐκ ἐλήφθη σοῦ ἀποδημοῦντος τὸ ναῦλον τῶν ξύλων ἐκ τῆς (52) τραπέζης, ἀλλὰ δυοῖν θάτερον, ἢ οὐδενὶ χρῇ τῶν οἰκείων, οὐδὲ πιστεύεις τῶν σαυτοῦ οὐδενί, ἢ εἰδὼς ἀκριβῶς τὸν Φιλώνδαν λαβόντα τὸ ναῦλον τῶν ξύλων παρὰ τοῦ παιδὸς τοῦ ἐμοῦ, ὥσπερ αὐτὸν συνέστησας, ὅτε ἐξέπλεις, ἢ οἴει δεῖν ἀποστερήσας ἡμᾶς, δεῖν δυοῖν πλεονεκτεῖν. ἐγὼ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς τῇ μαρτυρίᾳ, ἣν παρέσχημαι ὑμῖν μαρτυροῦντας, τοὺς δόντας τὸ ἀργύριον, οἷς οὗτος ἐκέλευσε, καὶ κα(53)θημένους ἐπὶ τῇ τραπέζῃ τότε, καὶ πίστιν ἠθέλησα Τιμοθέῳ ἐπιθεῖναι· ἣν ἀναγνώσεται ὑμῖν.

ΟΡΚΟΣ.

Οὐ τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, γράψας μοι ὁ πατὴρ κατέλιπε τὰ χρέα μόνον, (54) ἀλλὰ καὶ ἔλεγεν ἀρρωστῶν, ἃ ἦν ὀφείλοντ᾽ αὐτῷ ἕκαστον, καὶ παρ᾽ ὅτου, καὶ εἰς ὅ,τι ἐλήφθη τὸ ἀργύριον, καὶ τῷ ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ. καὶ ὡς ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀδελφοῦ.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Ὡς μὲν τοίνυν κατελείφθη ὀφείλων Τιμόθεος ἡμῖν τὸ ἀργύριον ὑπὸ τοῦ πα(55)τρός, οὗ δικάζομαι αὐτῷ, καὶ τὸ ἐμὸν μέρος, ὅ,τι ὁ ἀδελφός μοι μεμαρτύρηκε, καὶ ὁ Φορμίων ὁ δοὺς τὸ ἀργύριον, κἀγὼ τούτῳ πίστιν ἠθέλησα ἐπιθεῖναι. προσεκαλεσάμην δὲ τοῦτον πρὸς τῷ διαιτητῇ, καὶ κελεύσαντος ἐνεγκεῖν τὰ γράμματα ἀπὸ τῆς τραπέζης, καὶ ἀντίγραφα ἀξιοῦντος, πέμψαντος Φρασιηρίδην ἐπὶ τὴν (56) τράπεζαν· τῷ δὲ Φρασιηρίδῃ ἐξενέγκας, ἔδωκα ζητεῖν τὰ γράμματα, καὶ ἐκγράφεσθαι ἃ οὗτος ὤφειλε. καὶ ὡς ὡμολόγει λαβεῖν οὗτος τὰ ἀντίγραφα, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Πρὸς τοίνυν τὸν διαιτητὴν κομίσαντός μου τὰ γράμματα, παρόντων ὁ Φορμίων, (57) καὶ ὁ Εὔφραιος οἱ δόντες τὸ ἀργύριον, ἐξήλεγχον αὐτὸν ἐν οἷς τε χρόνοις ἕκαστον ἐδανείσατο, καὶ εἰς ὅ,τι ἔλαβε τὸ ἀργύριον, καὶ εἰς ἃ κατεχρήσατο. ὁ δέ, τὰς μὲν χιλίας καὶ τριακοσίας καὶ πεντήκοντα καὶ μίαν καὶ δύο ὀβολώ, ἃς πρώτας ἐδανείσατο τοῦ μουνυχιῶνος μηνός, μέλλων ἐκπλεῖν ἐπὶ Σωκρατί(58)δου ἄρχοντος, ἃς καὶ ἐκέλευσε δοῦναι Ἀντιμάχῳ τῷ ταμίᾳ τῷ αὑτοῦ, ἰδίᾳ ἔφη δανεῖσαι τὸν πατέρα Ἀντιμάχῳ, καὶ οὐκ αὐτὸς λαβεῖν. καὶ ὡς μὲν ἀληθῆ λέγει, οὐδένα μάρτυρα παρέσχηται. λόγῳ δὲ καταχρῆται, ἵνα μὴ αὐτὸς δοκῇ ἀποστερεῖν, ἀλλ᾽ Ἀντίμαχος δανείσασθαι. καίτοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, μέγα ὑμῖν ἐρῶ τεκμή(59)ριον, ὅτι οὐκ Ἀντιμάχῳ ἐδάνεισεν ὁ πατὴρ τοῦτο τὸ ἀργύριον, ἀλλὰ Τιμοθέῳ πρὸς ἀναγκαίαν

Marginal notes: πῶς ἐν εἰκὸς λέγειν, ὡς ἄλλος τις διέλυσε τὸ ναῦλον ὑπὲρ τῶν ξύλων. — καταλιπὼν ἐπιτηδείους ἔχων. — φησὶ τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ συστῆσαι αὐτὸν μηδὲ. — ὅσα — τριακοσίας δραχμὰς καὶ

ἀναγκαῖον ὅτι· πότερα γὰρ ἂν οἴεσθε ῥᾷον εἶναι τῷ πατρί, δημευθέντων τῶν Ἀντιμάχου, ἐνεπισκήψασθαι ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐκείνου ὀφειλόμενοι αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀργύριον, εἴπερ Ἀντιμάχῳ ἐδάνεισε, ἢ ἀναμένειν ὁπότε παρὰ τούτου κομίσασθαι ἔμελλεν εὐπορήσαντος, ὃς οὐ πολλὰς ἐλπίδας σωτηρίας περὶ αὐτοῦ εἶχεν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ; καὶ μὴν ἐνεπισκηψάμενός γε, οὔτ' ἂν περὶ καταβολῆς ἠπόρησεν, οὔτ' ἂν ἠπιστήθη ὑφ' ὑμῶν· πολίτης γὰρ ἴστε τὸν πατέρα τὸν ἐμόν, οὐ τὴν δημοσίαν ἀδίκως ἐπιθυμοῦντα· ἀλλὰ τὴν αὐτοῦ ὑμῖν, ὅτ' ἐκελεύσατε, προθύμως ἀναλίσκοντα. εἶτα καὶ ἐπιτηδείου ὄντος αὐτῷ Καλλιστράτου, ὃς τὰ ἐδήμευσε τὰ Ἀντιμάχου, ὥστε μηδ' ἐναντιοῦσθαι. ὥστε τί ἄν ποτε βουλόμενος ὁ πατὴρ ἐβούλετο, Τιμόθεε, χρῆσιν ἐγγράψας, ἣν ὑμῖν καταλιπεῖν, εἴπερ μὴ ὤφειλε τοῦτο τὸ ἀργύριον μᾶλλον, ἢ ἐκ τῶν Ἀντιμάχου δημευθέντων ἐνεπισκηψάμενος κομίσασθαι; περὶ δὲ τῶν χιλίων δραχμῶν, ἃς ἐδανείσατο παρὰ τοῦ Ἀντιφάνους ἐν Καλαυρείᾳ, ἵνα διαδοίη τοῖς Βοιωτίοις τριηράρχοις, μηδὲν καταπλεῖ ἐπὶ τὴν κρίσιν, ἃς καὶ ἀπέδωκε Φιλίππῳ τῷ ναυκλήρῳ, ἐνθάδε λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, τὸν Βοιώτιον ναύαρχόν φησι δανείσασθαι, καὶ ἀποδοῦναι τούτου τοῦ ἀργυρίου τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ χαλκόν. ὡς δ' οὐκ ἀληθῆ λέγει, μέγα ὑμῖν ἐρῶ τεκμήριον· πρῶτον μὲν γὰρ ἐν Καλαυρείᾳ οὗτος φαίνεται δανεισάμενος τὰς χιλίας δραχμάς, καὶ οὐχ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος· ἔπειτ' ἀπαιτῶν ὁ Φίλιππος ἐνθάδε τοῦτον τὰς χιλίας δραχμάς, καὶ οὐ τὸν Βοιώτιον ναύαρχον, καὶ ἀποδοὺς οὗτος, ἀλλ' οὐχ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος· προσῆκε γὰρ τῷ μὲν Βοιωτίῳ ἄρχοντι παρὰ τούτου τὴν τροφὴν τὴν ἐν ταῖς ναυσὶ παραλαμβάνειν· ἐκ γὰρ τῶν κοινῶν συντάξεων ἡ μισθοφορία ἦν τῷ στρατεύματι. τὰ δὲ χρήματα σὺ ἅπαντα ἐξέλεξας ἐκ τῶν συμμάχων. καὶ σὲ ἔδει αὐτῶν λόγον ἀποδοῦναι. εἶτα καταλυθεισῶν τῶν Βοιωτίων νεῶν, καὶ διαπελθόντων τῶν στρατιωτῶν, τῷ μὲν Βοιωτίῳ ναυάρχῳ οὐδεὶς κίνδυνος ἦν παρ' Ἀθηναίων, οὐδ' ἐν ἀγῶνι καθειστήκει οὐδενί· σὺ δ' ἐν τῷ μεγίστῳ· περίφοβος δ' ὤν, ἡγοῦ σοι μεγάλην ἐπικουρίαν ἀπολογίας ἔσεσθαι, ἐὰν παραμείνωσιν αἱ Βοιώτιαι τριήρεις, ἕως ἂν σοι ἡ κρίσις γένηται· ἔπειτα καὶ ἐκ τίνος φιλίας ἄν ποτ' ἐδάνεισεν ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ τὰς χιλίας δραχμάς, ὃν οὐκ ἐγίγνωσκεν; ἀλλὰ γὰρ ἀποδοθῆναι φησὶν αὐτῷ χαλκόν. ὁπόσον τινά, καὶ ποδαπόν, καὶ πόθεν γενόμενον τὸν χαλκὸν τοῦτον τῷ Βοιωτίῳ ναυάρχῳ; πότερα κατ' ἐμπορίαν ἀχθέντα, ἢ ἀπ' αἰχμαλώτων γενόμενον; εἶτα τίνες ἦσαν οἱ ἐνεγκόντες τὸν χαλκὸν ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμόν; πότερα μισθωτοί, ἢ οἰκέται; ἢ τίς ὁ παραλαβὼν τῶν οἰκετῶν τῶν ἡμετέρων; χρῆν γὰρ αὐτὸν εἰ μὲν οἰκέται ἦσαν ἐκεῖνοι, τοὺς κομίσαντας παραδιδόναι. εἰ δὲ μισθωτοί, τὸν ὑποδεξάμενον, καὶ ἀποστησάμενον τὸν χαλκὸν τῶν οἰκετῶν τῶν ἡμετέρων, τοῦτον ἐξαιτεῖν· οὐ γὰρ δήπου αὐτόν γε σταθμοῦ ἔμελλεν οὔθ' ὁ ἀποπέμπων τὸν χαλκὸν παραδώσειν, οὐδ' αὖ ὁ πατὴρ ἔμελλεν αὐτὸς οὔτε οἴσειν τὸν χαλκόν, οὔτε στήσεσθαι. ἀλλ' οἰκέται ἦσαν αὐτῷ, οἳ τὰ ἐνέχυρα τῶν δανεισμάτων παρελάμβανον. θαυμάζω δ' ἔγωγε καὶ τίνος ἄν ποτε ἕνεκα ὑπετίθη τὸν χαλκὸν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ὁ Βοιώτιος ναύαρχος, ὀφείλων Φιλίππῳ χιλίας δραχμάς. πότερον ὡς Φίλιππος οὐκ ἂν ἡδέως τόκον ἐλάμβανεν, εἴπερ ἀσφαλῶς αὐτῷ ἦν τὸ ἀργύριον δεδανεισμένον, καὶ ἐπ' ἐνεχύρῳ; ἢ ὡς οὐκ ἦν τῷ Φιλίππῳ ἀργύριον; ὥστε

[Margin notes: ὀφειλόμενος — ἐπιτήδειον ὄντα αὐτοῦ Καλλίστρατον, ὃς τὰ — αὐτὸς — καὶ σεσημασμένον]

τί ἔδει τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ δεηθῆναι δανεῖσαι τὰς χιλίας δραχμὰς τὸν Βοιώτιον ναύαρχον, καὶ ἀποδοῦναι Φιλίππῳ μᾶλλον, ἢ οὐ τὸν χαλκὸν ὑποθεῖναι τῷ Φιλίππῳ; ἀλλ' οὐδὲ ὁ χαλκὸς ὑπετέθη, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδὲ ὁ Βοιώτιος ναύαρ-

71 χος ἐδανείσατο τὰς χιλίας δραχμὰς παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ· ἀλλὰ Τιμόθεος ὢν ἐν ἀπορίᾳ ὢν πολλῇ, τὴν δὲ χρείαν, εἰς ἣν κατεχρήσατο τῷ ἀργυρίῳ, εἴρηκα ὑμῖν. ἀντὶ δὲ τοῦ χάριν ἀποδοῦναι, ὧν ἐπιστεύθη, καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, οἴεται δεῖν καὶ τὰ ἀρχαῖα, ἐὰν δύνηται, ἀποστερῆσαι. περὶ μὲν τοίνυν τῶν

72 φιαλῶν, καὶ τῆς μνᾶς τοῦ ἀργυρίου, ἣν ἐδανείσατο παρὰ τοῦ πατρὸς, πέμψας τὸν ἀκόλουθον τὸν αὐτοῦ Αἰσχρίωνα τῆς νυκτὸς ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν, ἠρόμην αὐτὸν πρὸς τῷ διαιτητῇ, εἰ ἔτι δοῦλος εἴη ὁ Αἰσχρίων αὐτοῦ, καὶ ἠξίουν αὐτὸν ἐν τῷ αὐτοῦ δέρματι τὸν ἔλεγχον διδόναι. ἀποκριναμένου δέ μοι τούτου, ὅτι ἐλεύθερος εἴη, τῆς μὲν ἐξαι-

73 τήσεως ἐπέσχον· μαρτυρίαν δ' αὐτὸν ἠξίουν ἐμβαλέσθαι τῆς Αἰσχρίωνος ὡς ἐλευθέρου ὄντος. ὁ δὲ οὔτε μαρτυρίαν παρέσχετο, οὔθ' ὡς δοῦλον τὸν Αἰσχρίωνα παραδοὺς, ἐκ τοῦ σώματος τὸν ἔλεγχον ἠξίου γενέσθαι, φοβούμενος, ἂν μὲν μαρτυρίαν παράσχηται, ὡς ἐλευθέρου ὄντος, μὴ ἐπισκηψάμενος ἐγὼ αὐτῷ τῶν ψευδομαρτυριῶν,

74 καὶ ἐξελέγξας τὰ ψευδῆ μεμαρτυρηκότα Αἰσχρίωνα, ἐπὶ τὸν δὲ τῶν κακοτεχνιῶν ἔλθοιμι κατὰ τὸν νόμον· εἰ δ' αὖ βασανίζειν παραδοίη, μὴ τὰς ἀληθείας κατείποι ὁ Αἰσχρίων. καίτοι καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ τῶν ἄλλων λημμάτων τοῦ ἀργυρίου μάρτυρας μὴ εἶχε παρασχέσθαι, τοῦτό γ' ἐξελέγξαι ἐκ τοῦ Αἰσχρίωνος, ὡς οὐκ ἐλήφθησαν

75 αἱ φιάλαι, οὐδ' ἡ μνᾶ τοῦ ἀργυρίου, οὐδ' ἐπέμφθη ὁ Αἰσχρίων ὑπὸ τούτου ὡς τὸν πατέρα τὸν ἐμόν· καὶ τεκμηρίῳ τούτῳ καταχρήσασθαι πρὸς ὑμᾶς, ὅτι ἐγὼ καὶ τἄλλα ψεύδομαι περὶ ὧν ἐγκαλῶ αὐτῷ, ὅπου γε ὃν φημὶ λαβεῖν οἰκέτην ὄντα τούτου τὰς φιάλας, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου, οὗτος βασανιζόμενος οὐ φαί-

76 νεται λαβών. εἰ τοίνυν τοῦτο ἰσχυρὸν ἦν ἂν τούτῳ πρὸς ὑμᾶς τεκμήριον, ὅτι ἐξεδίδου τὸν Αἰσχρίωνα, ὃν πεμφθῆναί φημι ὑπὸ τούτου, καὶ λαβεῖν τὰς φιάλας παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, καὶ τὴν μνᾶν τοῦ ἀργυρίου δανείσασθαι, κἀμοὶ γενέσθω τεκμήριον πρὸς ὑμᾶς, ὅτι συνειδώς με ἀληθῆ ἐγκαλοῦντα, οὐ τολμᾷ τὸν Αἰσχρίω-

77 να παραδοῦναι. ἀπολογίαν τοίνυν ποιήσεται, ὅτι ἐν τοῖς γράμμασι τοῖς τραπεζιτικοῖς ἐπ' Ἀλκισθένους ἄρχοντος ἦν γεγραμμένος ὅ, τι ναῦλον τῶν ξύλων εἰληφὼς, καὶ τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν, ὧν ἀπέτισε τιμωθεὶς ὑπὸ τούτου ὁ πατήρ. καὶ ὅτι αὐτὸς ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ οὐκ ἐπεδήμει, ἀλλὰ παρὰ βασιλεῖ ἦν. περὶ

78 δὴ τούτου σαφῶς ὑμᾶς βούλομαι διδάξαι, ἵν' ἀκριβῶς εἰδῆτε ὃν τρόπον ἔχει τὰ γράμματα τὰ ἀπὸ τῆς τραπέζης. ἔστι μὲν γὰρ ἐν μὲν τῷ Θαργηλιῶνι μηνὶ, ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος, μέλλων ἀνάγεσθαι ὡς βασιλέα, συνέστησε τὸν Φιλώνδαν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ. τῷ δ' ὑστέρῳ ἐνιαυτοῦ ἐπὶ Ἀλκισθένους ἄρχοντος, ἀφικνεῖται ὁ Φι-

79 λώνδας, ἄγων τὰ ξύλα ἐκ Μακεδονίας, καὶ ἔλαβε τῶν ξύλων τὸ ναῦλον παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ἀποδημοῦντος τούτου παρὰ βασιλεῖ. ἐγράψαντο οὖν ὅτι ἐδίδοσαν τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, ὀφείλοντα τοῦτον, οὐχ ὅτε συνέστησε τὸν Φιλώνδαν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ ἐπιδημῶν· ὅτε μὲν γὰρ συνέστησεν, οὐδέπω τὰ ξύλα ἧκεν,

80 ἀλλ' ἔμελλεν ἐπ' αὐτὰ ὁ Φιλώνδας τὴν πορείαν ποιεῖσθαι. ὅτε δ' ἧκε τὰ ξύλα ἄγων, οὗτος μὲν ἀπεδήμει· ὁ δὲ Φιλώνδας ἔλαβε τὸ ναῦλον τῶν ξύλων, καθάπερ οὗτος ἐκέλευσε, καὶ ἀνεκομίσθη εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ἐν Πειραιεῖ τὴν τούτου τὰ ξύλα.

ὅτι δὲ

ἔτι δ᾽ οὐκ εὐπορῶν οὗτος ἐξέπλει ἐνθένδε, ἦσαν μὲν καὶ ἄλλοι, ὅσοις αὐτοῦ ἡ οὐσία ἀ-
φωρισμένη ἦν, οἷς νῦν ἀποστερεῖ. ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι καὶ ἄλλοις ἐνεχύρου ὤφειλέ τισι 81
τῶν πολιτῶν οὐκ ἔχων ἀποδοῦναι τὰ ἄξια, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

Περὶ δὲ τῶν φιαλῶν, ἃς ᾐτήσατο μὲν ἐν τῷ μαιμακτηριῶνι μηνὶ Αἰσχρίων ὁ
ἀκόλουθος τούτου ἐπ᾽ Ἀστείου ἄρχοντος, ἐπιδημοῦντος τούτου ὅτε ὑπεδέξατο Ἀλκέ- 82
ταν καὶ Ἰάσονα· γεγραμμένου δὲ τὴν τιμὴν ὀφείλοντος τούτου ἐπ᾽ Ἀλκισθένους ἄρ-
χοντος, τέως μὲν ᾤετο αὐτὸν ἀποίσειν τὰς φιάλας, ἃς ᾐτήσατο ὁ πατήρ· ἐπειδὴ δ᾽ οὗ-
τος μὲν ἀπῆλθε, τὰς δὲ φιάλας οὐκ ἀπενηνόχει, οὐδ᾽ ἦσαν αἱ φιάλαι τοῦ Τιμοθέ-
ου κείμεναι παρὰ τῷ Φορμίωνι, ἧκεν δ᾽ ἀπῄτει τὰς φιάλας. τότε μὲν ἀπέτισε 83
τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν τῷ Τιμοθέῳ· ἐγράψατο δ᾽ ὁ πατὴρ αὐτοῦ τοῦτον ὀφείλον-
τα πρὸς τὸ ἄλλο χρέος. ὥστ᾽, ἂν ταύτῃ τῇ ἀπολογίᾳ καταχρῆται, ὅτι οὐκ ἐπε-
δήμει ἐν τοῖς χρόνοις, ἐν οἷς γέγραπται τὴν τιμὴν τῶν φιαλῶν ὀφείλων, ὑπο-
βάλλετε αὐτῷ, ὅτι ἔλαβες μὲν ἐπιδημῶν· ἐπειδὴ δ᾽ οὐκ ἀπέφερες, ἀπεδήμεις γάρ, 84
οὐκ ἦσαν δ᾽ αἱ φιάλαι, ἃς ὁ θέμενος ἀπῄτει, ἐγράφης τὴν τιμὴν αὐτῶν ὀφεί-
λων, ὃ ἀπετίσθη τῶν φιαλῶν. ἀλλὰ τί δεῖ, φήσει ἴσως, ἔδει τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἀ-
παιτεῖν αὐτὸν τὰς φιάλας; ἀλλ᾽ ἐάσαι σε ὡς ἠπορεῖ. καὶ περὶ μὲν τοῦ ἄλλου χρέους
σοι ἐπίστευε, καὶ ἡγεῖτο, ἐπειδὰν ἔλθῃς, ἀπολήψεσθαι παρὰ σοῦ εὐπορήσαντος· περὶ 85
δὲ τῶν φιαλῶν, σοι ἀπιστήσειν ἔμελλε; καὶ ὑπέσχετο μὲν δεομένου σου, τὸ ναῦλον τοῦ ξύ-
λου παρέξειν, ὅτι αὐτὸ ἦγες ὡς βασιλέα. ἕνεκα δὲ τῶν φιαλῶν δυοῖν οὐσῶν, ἀπιστή-
σειν σοι ἔμελλε; καὶ τὸ μὲν ἄλλο χρέος σε οὐκ ἀπῄτει, ἀπορούμενον ὁρῶν, τὰς δὲ
φιάλας ἔμελλε; βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, καὶ περὶ τῆς προκλήσεως τοῦ ὅρκου εἰπεῖν, ἣν 86
ἐγώ τε τοῦτον προεκαλεσάμην, καὶ οὗτος ἐμέ. ἐμβαλομένου γάρ μου ὅρκον εἰς τὸν
°ἐχῖνον, ἠξίου καὶ αὐτὸς οὗτος ὀμόσας ἀπαλλάττεσθαι. ἐγὼ δ᾽ εἰ μὲν μὴ περιφανῶς   °ἐχῖνον
αὐτὸν ᾔδειν πολλοὺς καὶ μεγάλους ὅρκους ἐπιωρκηκότα καὶ πόλεσι, καὶ ἰδιώταις, ἐδε-
ξάμην ἂν αὐτοῦ τόνδε τὸν ὅρκον· νῦν δέ μοι δοκεῖ μαρτύρων μὲν ὄντων ἐμοὶ ὡς ἔλαβον 87
τὸ ἀργύριον ἀπὸ τῆς τραπέζης, οἷς οὗτος ἐκέλευσε δοῦναι, περιφανῶν δὲ τεκμη-
ρίων, δεινὸν εἶναι, τὸν ὅρκον δοῦναι τούτῳ· ὃς οὐχ ὅπως εὐορκήσῃ, πρόνοιαν ποιήσεται,
ἀλλ᾽ οὐδὲ τῶν ἱερῶν αὐτῶν ἕνεκα τοῦ πλεονεκτήματος ἀπέχηται. τὰ μὲν οὖν
καθ᾽ ἕκαστα πόλλ᾽ ἂν εἴη λέγειν, ὧν ἐπιώρκηκεν οὗτος ῥᾳδίως· οὓς δὲ περιφανέ- 88
στατα καὶ ὑμεῖς αὐτὸν πάντες σύνιστε ὅρκους ἐπιωρκηκότα, τούτους ἀναμνήσω ὑμᾶς.
ἴστε γὰρ τοῦτον ἐν τῷ δήμῳ ὀμόσαντα, καὶ ἐπαρασάμενον αὐτῷ ἐξώλειαν, εἰ μὴ γρά-
ψαιτο Ἰφικράτην ξενίας, καὶ καθιερώσαντα τὴν οὐσίαν τὴν ἑαυτοῦ. ὀμόσας δὲ ταῦ-
τα, καὶ ὑποσχόμενος ἐν τῷ δήμῳ, οὐ πολλῷ χρόνῳ ὕστερον ἕνεκα τοῦ συμφέροντος 89
αὐτῷ, ἔδωκε τῷ υἱεῖ τῷ ἐκείνου τὴν θυγατέρα. ὃς οὖν οὐδ᾽ ὑμᾶς ᾐσχύνθη ἐξαπατῆ-
σαι ὑποσχόμενος, νόμων ὄντων, ἐάν τις τὸν δῆμον ὑποσχόμενος ἐξαπατήσῃ, εἰ-
σαγγελίαν εἶναι περὶ αὐτοῦ· οὔτε τοὺς θεοὺς ὀμόσας, καὶ ἐπαρασάμενος αὐτῷ, ἔδει-
σεν, οὓς ἐπιώρκησε, πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ἐμὲ τούτῳ μὴ ἐθέλειν ὅρκον δοῦναι; ὅπου τοί- 90
νυν πολὺ χεῖρόν ἐστιν, ἐξ ὅτου ἐν τῷ δήμῳ πάλιν διωμόσατο, μὴ εἶναι αὐτῷ ἐφόδια
τῷ γήρᾳ ἱκανά, τοσαύτην οὐσίαν κεκτημένος. οὕτως ἄπληστος καὶ αἰσχροκερδὴς ὁ
τρόπος αὐτοῦ ἐστιν. ἡδέως δ᾽ ἂν ἔγωγε πυθοίμην ὑμῶν, εἰ ὀργίζεσθε τοῖς ἀνασκευα-
σμένοις τὰς τραπέζας. εἰ γὰρ ἐκείνοις ὀργίζοισθε δικαίως, ὅτι ἀδικοῦσιν ὑμᾶς, 91

πῶς οὐκ εἰκός ἐστιν ὑμᾶς βοηθεῖν τοῖς μηδὲν ἀδικοῦσι; καὶ μὴν διὰ τούτους τοὺς ἄνδρας αἱ τράπεζαι ἀνασκευάζονται, ὅταν ἀπορούμενοι μὲν δανείζωνται, καὶ οἴονται διὰ τὴν δόξαν πιστεύεσθε· εὐπορήσαντες δέ, μὴ ἀποδιδῶσιν, ἀλλ' ἀποστερῶσιν. ὅσων μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἠδυνάμην ὑμῖν μάρτυρας παρασχέσθαι, μεμαρτυρήκασί μοι. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων δεδήλωκα ὑμῖν, ὡς ὀφείλει Τιμόθεος τἀργύριον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ. δέομαι οὖν ὑμῶν συνεξαναγκάσαί μοι τοὺς ὀφείλοντας, ἅ μοι ὁ πατὴρ κατέλιπεν.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ ΠΕΡΙ τοῦ ἐπιτετριηραρχήματος, λόγου.

Ἀπολλόδωρος ὁ Πασίωνος τετριηραρχηκὼς φιλοτίμως τὸν ὡρισμένον χρόνον, ἐπετριηράρχησεν ἕτερον οὐκ ὀλίγον, τοῦ διαδόχου τοῦ Πολυκλέους μὴ ἥκοντος παραχρῆμα ἐπὶ τὴν ναῦν. τούτου δέ, ὅτι ἦλθεν, οὐ παραλαβόντος εὐθέως, ἀλλὰ σκηπτομένου παραμένειν τὸν συντετριήραρχον· τούτου δὲ χρόνου ἐπιτετριηραρχημένου, ἀξιοῖ κομίσασθαι τὸ ἀνάλωμα παρὰ Πολυκλέους Ἀπολλόδωρος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΠΙΤΡΙΗΡΑΡΧΗΜΑΤΟΣ, ΛΟΓΟΣ

ΤΟΙΣ τοιούτοις τῶν ἀγώνων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοὺς διαγιγνωσκομένους, προσήκει μάλιστα προσέχειν τὸν νοῦν. οὐ γὰρ ἐμός, καὶ Πολυκλέους ἴδιός ἐστιν ὁ ἀγὼν μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς πόλεως κοινός. ὧν γὰρ τὰ μὲν ἐγκλήματα ἴδιά ἐστιν, αἱ δὲ βλάβαι κοιναί, πῶς οὐχ ὑπὲρ τούτων εἰκός ἐστιν ἀκούσαντας ὑμᾶς ὀρθῶς διαγνῶναι; εἰ μὲν γὰρ περὶ ἄλλου τινὸς συμβολαίου ἐγὼ διαφερόμενος πρὸς Πολυκλέα εἰσῄειν εἰς ὑμᾶς, ἐμὸς ἂν ἦν καὶ Πολυκλέους ὁ ἀγών. νῦν δέ, περὶ διαδοχῆς νεώς ἐστιν ὁ λόγος, καὶ ἐπιτετριηραρχήματος πέντε μηνῶν, καὶ ἓξ ἡμερῶν ἀνηλωμένων, καὶ περὶ τῶν νόμων, πότερα κύριοί εἰσιν, ἢ οὔ. ἀναγκαῖον δή μοι δοκεῖ εἶναι ἅπαντα ἐξ ἀρχῆς διηγήσασθαι πρὸς ὑμᾶς. καὶ πρὸς θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, δέομαι ὑμῶν μή με ἡγήσησθε ἀδολεσχεῖν, ἐὰν διὰ μακροτέρων διηγῶμαι τά τε ἀναλώματα, καὶ τὰς πράξεις, ὡς ἐν καιρῷ τε ἕκαστα, καὶ χρήσιμα τῇ πόλει ἐξυπηρετήθησαν. εἰ μὲν γάρ τις ἔχει με ἐπιδεῖξαι ὡς ψεύδομαι, ἀναστὰς ἐν τῷ ἐμῷ ὕδατι, ἐξελεγξάτω ὅ, τι ἂν μὴ φῇ με ἀληθὲς λέγειν πρὸς ὑμᾶς. εἰ δ' ἐστὶν ἀληθῆ, καὶ μηδεὶς ἄν μοι ἀντείποι ἄλλος, ἢ οὗτος, δέομαι ὑμῶν ἁπάντων δικαίαν δέησιν, ὅσοι μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐστε, καὶ παρῆτε ἐκεῖ, αὐτοί τε ἀναμνήσθητε, καὶ τοῖς παρακαθημένοις φράζετε τήν τε ἐμὴν προθυμίαν, καὶ τὰ συμβάντα ἐν τῷ τότε καιρῷ τῇ πόλει πράγματα, καὶ τὰς ἀπορίας, ἵνα ἐκ τούτων εἰδῆτε, ὁποῖός τις εἰμὶ περὶ ἃ ἂν προστάξητε ὑμεῖς. ὅσοι δὲ αὐτοῦ ἐπεδημεῖτε, σιγῇ μου ἀκούσατε διηγουμένου ἅπαντα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ τούτων ἑκάστων, εἰς ἂν λέγω, τούς τε νόμους παρεχομένου καὶ τὰ ψηφίσματα, τά τε τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου, καὶ τοὺς μάρτυρας. ἑβδόμῃ γὰρ φθίνοντος μεταγειτνιῶνος μηνός, ἐπὶ Μόλωνος ἄρχοντος ἐκκλησίας γενομένης, καὶ εἰσαγγελθέντων ὑμῖν πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων, ἐψηφίσασθε τὰς ναῦς καθέλκειν τοὺς τριηράρχους· ὧν καὶ ἐγὼ

ἦν. καὶ

Καὶ ὅτι μὲν σχεδὸν τὰ συμβεβηκότα τῇ πόλει τότε, οὐκ ἐμὲ δεῖ διεξηγεῖσθαι, ἀλλ' αὐτοὺς ὑμᾶς ἀναμνησθῆναι, ὅτι Τῆνος μὲν καταληφθεῖσα ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐξηνδραποδίσθη· Μιλτοκύθης δὲ ἀφειστήκει ἀπὸ Κότυος, καὶ πρέσβεις ἔπεμπε περὶ συμμαχίας, βοηθεῖν κελεύων, καὶ τὴν Χερρόνησον ἀποδιδούς. Προκοννήσιοι δὲ σύμμαχοι ὄντες, ἱκέτευον ὑμᾶς ἐν τῷ δήμῳ, βοηθῆσαι αὐτοῖς, λέγοντες, ὅτι ὑπὸ Κυζικηνῶν κατέχονται τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν, καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ μὴ περιιδεῖν ἀπολλυμένους· ἔτι δὲ τῶν ἐμπόρων, καὶ τῶν ναυκλήρων περὶ ἔκπλουν ὄντων, ἐκ τοῦ Πόντου, καὶ Βυζαντίων, καὶ Καλχηδονίων, καὶ Κυζικηνῶν, καταγόντων τὰ πλοῖα, ἕνεκα τῆς ἰδίας χρείας τοῦ σίτου· καὶ ὁρῶντες ἐν τῷ Πειραιεῖ τὸν σῖτον ἐπιτιμώμενον, καὶ οὐκ ὄντα ἄφθονον ὠνεῖσθαι. ὧν ἀκούοντες ὑμεῖς τότε ἐν τῷ δήμῳ αὐτῶν, καὶ συναγορευόντων αὐτοῖς, ἐψηφίσασθε τάς τε ναῦς καθέλκειν τοὺς τριηράρχους, καὶ παρακομίζειν ἐπὶ τὸ χῶμα· καὶ τοὺς βουλευτάς, καὶ τοὺς δημάρχους, καταλόγους ποιεῖσθαι τῶν δημοτῶν, καὶ ἀποφέρειν ναύτας, καὶ διὰ τάχους τὸν ἀπόστολον ποιεῖσθαι, καὶ βοηθεῖν ἑκασταχοῖ. καὶ ἐνίκησε τὸ Ἀριστοφῶντος ψήφισμα τουτί.

Ψήφισμα.

Τοῦ μὲν ψηφίσματος τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. ἐγὼ δ' ἐπειδή μοι οὐκ ἦλθον οἱ ναῦται, οἱ καταλεγέντες ὑπὸ τῶν δημοτῶν· ἀλλ' ἢ ὀλίγοι, καὶ οὗτοι ἀδύνατοι, τούτους μὲν ἀφῆκα· ὑποθεὶς δὲ τὴν οὐσίαν τὴν ἐμαυτοῦ, καὶ δανεισάμενος ἀργύριον, πρῶτος ἐπληρωσάμην τὴν ναῦν, μισθωσάμενος ναύτας, ὡς οἷόν τ' ἦν ἀρίστους, δωρεὰς καὶ προδόσεις δοὺς ἑκάστῳ αὐτῶν μεγάλας. ἔτι δὲ σκεύεσιν ἰδίοις τὴν ναῦν ἅπασιν κατεσκεύασα, καὶ τῶν δημοσίων ἔλαβον οὐδέν· καὶ κόσμῳ ὡς οἷόν τ' ἦν, κάλλιστα καὶ διαπρεπέστατα τῶν τριηράρχων. ὑπηρεσίαν τοίνυν, ἣν ἐδυνάμην κρατίστην ἐμισθωσάμην. οὐ μόνον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ κατὰ τὴν τριηραρχίαν ἀνήλισκον τότε οὕτω πολυτελῆ ὄντα, ἀλλὰ καὶ τῶν χρημάτων, ὧν εἰς τὸν ἔκπλουν ἐψηφίσασθε εἰσενεχθῆναι, μέρος οὐκ ἐλάχιστον ἐγὼ ὑμῖν προεισήνεγκα. δόξαν γὰρ ὑμῖν ὑπὲρ τῶν δημοτῶν τοὺς βουλευτὰς ἀπενεγκεῖν τοὺς προεισοίσοντας τῶν τε δημοτῶν, καὶ τῶν ἐγκεκτημένων, προσαπηνέχθη μου τοὔνομα ἐν τρισὶ δήμοις, διὰ τὸ φανερὰν εἶναί μοι τὴν οὐσίαν. καὶ τούτων ἐγὼ οὐδεμίαν πρόφασιν ποιησάμενος, οὔτε ὅτι τριηραρχῶ, καὶ οὐκ ἂν δυναίμην δύο λειτουργίας λειτουργεῖν, οὐδὲ οἱ νόμοι ἐῶσιν, ἔθηκα τὰς προεισφορὰς πρῶτος. καὶ οὐκ εἰσεπραξάμην διὰ τὸ τότε μὲν ἀποδημεῖν ὑπὲρ ὑμῶν τριηραρχῶν, ὕστερον δὲ καταπλεύσας καταλαβεῖν τὰ μὲν εὔπορα, ὑφ' ἑτέρων προεξειλεγμένα, τὰ δὲ ἄπορα ὑπόλοιπα. καὶ ταῦτα ὅτι ἀληθῆ λέγω πρὸς ὑμᾶς, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας, τῶν τε τὰ στρατιωτικὰ τότε εἰσπραττόντων, καὶ τῶν ἀποστολέων, καὶ τοὺς μισθούς, οὓς ταῖς ὑπηρεσίαις, καὶ τοῖς ἐπιβάταις κατὰ μῆνα* ἐδίδου, παρὰ τῶν στρατηγῶν σιτηρέσιον μόνον λαμβάνων, πλὴν δυοῖν μηνοῖν μόνον μισθὸν ἐν πέντε μησὶ καὶ ἐνιαυτῷ· καὶ τοὺς ναύτας τοὺς μισθωθέντας, καὶ ὅσον ἕκαστος ἔλαβεν ἀργύριον, ἵν' ἐκ τούτων εἰδῆτε τὴν ἐμὴν προθυμίαν,* καὶ ἔτι δι' ὅτι παρέλαβε παρ' ἐμοῦ τὴν ναῦν οὐκ ἤθελεν, ἐπειδή μοι ὁ χρόνος ἐξῆλθε τῆς τριηραρχίας.

Μαρτυρία.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ ψεύδομαι πρὸς ὑμᾶς περὶ ὧν εἶπον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μαρτυριῶν ἀναγιγνωσκομένων ἀκηκόατε. ἔτι δὲ περὶ ὧν μέλλω λέγειν, ἅπαντές μοι

Marginal notes: "vna Cycladū. Steph." — "καὶ ὁρῶντας" — "* ἐδίδουν. κ. ἐδίδου." — "* καὶ διὰ τί οὗτος παρ'" — "Lex, ne cui, eodē tempore, duo munera publica iniungantur."

ὁμολογήσει τι, ὅτι ἀληθῆ ἐστι. τετάρτως γὰρ ὁμολογεῖται κατάλυσις εἶναι, πρώτη μὲν,
ἐὰν μὴ μισθόν τις διδῷ· δευτέρα δέ, ἐὰν εἰς τὸν Πειραιᾶ μεταξὺ καταπλεύσῃ. ἀπο-
18 λείψεις τε γὰρ πλεῖσται γίγνονται· οἵ τε παραμένοντες τῶν ναυτῶν, οὐκ ἐθέλουσι πά-
λιν ἐμβαίνειν, ἐὰν μή τις αὐτοῖς ἕτερον ἀργύριον διδῷ, ὥστε τὰ οἰκεῖα διοικήσα-
σθαι. ἃ ἐμοὶ ἀμφότερα συνέβη, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὥστε πολυτελεστέραν μοι
γενέσθαι τὴν τριηραρχίαν. καὶ γὰρ μισθὸν οὐδένα λαβὼν παρὰ τοῦ στρατηγοῦ,
19 ὀκτὼ μηνῶν κατέπλευσα, τοὺς πρέσβεις ἄγων διὰ τὸ ἄριστά μοι πλεῖν τὴν ναῦν. καὶ
ἐνθένδε πάλιν προσταχθέν μοι ὑπὸ τοῦ δήμου Μένωνα τὸν στρατηγὸν ἄγειν εἰς Ἑλ-
λήσποντον ἀντὶ Αὐτοκλέους ἀποχειροτονηθέντος, ᾠχόμην ἀναγόμενος διὰ ταχέων.
καὶ ἀντὶ τῶν ἀπολιπόντων μὲν ναυτῶν, ἑτέρους ἐμισθωσάμην ναύτας, δωρεὰς καὶ
20 προδόσεις αὐτοῖς δοὺς μεγάλας· τοῖς δὲ παραμείνασι τῶν ἀρχαίων ναύταις, ἔδωκά
τι εἰς διοίκησιν τῶν οἰκείων καταλιπεῖν πρὸς ᾧ πρότερον εἶχον, οὐκ ἀγνοῶν τὴν
παροῦσαν χρείαν, ὡς ἀναγκαία ἦν ἑκάστῳ· ἀπορῶν δ᾽ αὐτός, ὡς μὰ τὸν Δία καὶ τὸν
Ἀπόλλω οὐδεὶς ἂν ὑμῶν πιστεύσειεν, ὅστις μὴ ἀληθῶς παρηκολούθηκε τοῖς ἐμοῖς
21 πράγμασιν· ὑποθεὶς γὰρ τὸ χωρίον Θρασυλόχῳ καὶ Ἀρχενέῳ, καὶ δανεισάμενος
τριάκοντα μνᾶς παρ᾽ αὐτῶν, καὶ διαδοὺς τοῖς ναύταις, ᾠχόμην ἀναγόμενος ἵνα
μηδὲν ἐλλείπῃ τῷ δήμῳ, ὧν προσετάξατε κατ᾽ ἐμέ. καὶ ὁ δῆμος ἀκούσας ταῦτα,
ἐπῄνεσέ τ᾽ ἐμέ, καὶ ἐπὶ δεῖπνον εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐκάλεσε. καὶ ὡς ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέ-
22 γω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν καὶ τὸ ψήφισμα τὸ τοῦ δήμου.

Μαρτυρία. Ψήφισμα.

Ἐπειδὴ τοίνυν εἰς Ἑλλήσποντον ἤλθομεν, καὶ ὁ χρόνος ἐξεληλύθει μοι τῆς τριη-
ραρχίας, καὶ μισθὸς οὐκ ἀπεδόθη τοῖς στρατιώταις ἀλλ᾽ ἢ δυοῖν μηνοῖν, ἕτερός
23 τε στρατηγὸς Τιμόμαχος ἧκε, καὶ οὗτος διαδόχους οὐκ ἄγων ἐπὶ τὰς ναῦς· ἀθυ-
μήσαντές μοι πολλοὶ τοῦ πληρώματος, ᾤχοντο ἀπολιπόντες τὴν ναῦν, οἱ μὲν εἰς
τὴν ἤπειρον στρατευσόμενοι, οἱ δ᾽ εἰς τὰς Θασίων καὶ Μαρωνιτῶν ναῦς, μισθῷ με-
γάλῳ πεισθέντες, καὶ ἀργύριον πολὺ προλαβόντες· καὶ τὰ μὲν παρ᾽ ἐμοῦ, ἐξα-
24 νηλωμένα ἤδη ὁρῶντες· τὰ δὲ τῆς πόλεως, ἀμελῆ· τὰ δὲ τῶν συμμάχων, ἄπορα·
τὰ δὲ τῶν στρατηγῶν, ἄπιστα· καὶ ὑπὸ πολλῶν αὖ τῷ λόγῳ ἐξηπατημένοι, καὶ τὸν
χρόνον ἐξήκοντα τῆς τριηραρχίας, καὶ τὸν πλοῦν οὐκ ὄντα οἴκαδε, οὐδὲ διαδό-
χους ἥκοντας ἐπὶ τὴν ναῦν, παρ᾽ οὗ ἂν τις ἠξίωσεν ὠφεληθῆναι. ὅσῳ γὰρ φιλοτιμούμενος
25 ἄμεινον ἐπληρωσάμην τὴν ναῦν ἐρετῶν ἀγαθῶν, τοσούτῳ μοι πλείστη ἀπόλειψις
ἐγένετο τῶν ἄλλων τριηράρχων. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις εἰ μή τι ἄλλο, οἵ γ᾽ ἐκ καταλό-
γου ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ναῦν, παρέμενον τηροῦντες τὴν οἴκαδε σωτηρίαν, ὁπότε αὐ-
τοὺς ἀφήσει ὁ στρατηγός· οἱ δ᾽ ἐμοὶ ναῦται πιστεύοντες αὑτοῖς ἐπὶ τῷ δύνασθαι
26 ἐλαύνειν, ὅπου ἔμελλον ἀργύριον πλεῖστον πάλιν λήψεσθαι, ἐνταῦθα ἀπῇσαν, ἡγού-
μενοι τὴν ἐν τῷ παρόντι εὐπορίαν κρείττω εἶναι αὐτοῖς τοῦ μέλλοντος φόβου, εἴ ποτε
ληφθήσονται ὑπ᾽ ἐμοῦ. τοιούτων τοίνυν μοι τῶν πραγμάτων συμβεβηκότων, καὶ τοῦ
στρατηγοῦ ἅμα Τιμομάχου προστάξαντος πλεῖν ἐφ᾽ ἱερὸν ἐπὶ τὴν παραπομπὴν τοῦ
27 σίτου, καὶ μισθὸν οὐ διδόντος, εἰσαγγελθέντων δέ, ὅτι Βυζάντιοι καὶ Χαλκηδόνιοι πάλιν
κατάγουσι τὰ πλοῖα, καὶ ἀναγκάζουσι τὸν σῖτον ἐξαιρεῖσθαι, δανεισάμενος ἐγὼ ἀρ-
γύριον παρὰ Ἀρχεδήμου μὲν τοῦ Ἀναφλυστίου πεντεκαίδεκα δραχμὰς ἐπὶ τόκῳ,
ὀκτακοσίας δὲ δραχμὰς παρὰ Νικίππου τοῦ ναυκλήρου ναυτικὸν ἀργύριον, ὃς ἔτυ-

χεν ἐν

χει ὢν ἐν Σηστῷ ἐπ' ἔξοδον. δεηθέντος δὲ τοῦ πλοίου Ἀθηνάζε, ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ 18
τοὺς τόκους, καὶ πέμψας Εὐκτήμονα τὸν πεντηκόνταρχον εἰς Λάμψακον, δοὺς αὐτῷ
ἀργύριον καὶ γράμματα πρὸς τοὺς ξένους τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ἐκέλευσά μοι αὐ-
τὸν ναύτας μισθώσασθαι, ὡς ἂν δύνηται ἀρίστους. αὐτὸς δ' ὑπομείνας ἐν Σηστῷ,
τοῖς παραμείνασι τῶν ἀρχαίων ναυτῶν, ἔδωκα ὁπόσον εἶχον, ἐπειδή μοι ὁ χρόνος 29
ἐξῆκε τῆς τριηραρχίας, καὶ ἑτέρους ναύτας ἐντελομισθους προσέλαβον, ἐν ὅσῳ
ὁ στρατηγὸς τὸν ἀνάπλουν τὸν ἐφ' ἱερὸν παρεσκευάζετο. ἐπειδὴ δ' ὅ, τε Εὐκτήμων
ἧκεν ἐκ τῆς Λαμψάκου ἄγων τοὺς ναύτας, οὓς ἐμισθώσατο, καὶ ὁ στρατηγὸς παρήγ-
γελλεν ἀνάγεσθαι, τῷ μὲν Εὐκτήμονι, ἀσθενῆσαι ἐξαίφνης συνέβη, καὶ πάνυ* πο- 30
νήρως διετέθη. τούτῳ μὲν οὖν ἀποδοὺς τὸν μισθὸν, καὶ ἐφόδια προσθεὶς, ἀπέπεμ-
ψα οἴκαδε· αὐτὸς δὲ πεντηκόνταρχον ἕτερον λαβὼν, ἀνηγόμην ἐπὶ τὴν παρα-
πομπὴν τοῦ σίτου. καὶ ἐκεῖ περιέμεινα πέντε καὶ τετταράκοντα ἡμέρας, ἕως ὁ ἔκ-
πλους τῶν πλοίων τῶν μετ' Ἀρκτοῦρον ἐκ τοῦ Πόντου ἐγένετο. ἀφικόμενος δ' εἰς Ση- 31
στὸν, ἐγὼ μὲν ὤμην οἴκαδε καταπλευσεῖσθαι, τοῦ τε χρόνου μοι ἐξήκοντος, καὶ ἐπι-
τετριηραρχημένων ἤδη μοι δυοῖν μηνοῖν, καὶ διαδόχου οὐχ ἥκοντος ἐπὶ τὴν ναῦν,
ὁ δὲ στρατηγὸς Τιμόμαχος, ἀφικομένων ὡς αὐτὸν πρέσβεων Μαρωνιτῶν, καὶ δεομέ-
νων αὐτοῖς τὰ πλοῖα παραπέμψαι τὰ σιτηγὰ, προσέταξεν ἡμῖν τοῖς τριηράρχοις 32
ἀναδησαμένοις τὰ πλοῖα, ἕλκειν εἰς Μαρώνειαν πλοῦν καὶ πολὺν, καὶ πελάγιον. καὶ
ταῦτα ὑμῖν διὰ ταῦτα ἅπαντα διηγησάμην ἐξ ἀρχῆς, ἵνα εἰδῆτε ὅσα ἀνήλωκως
αὐτὸς, καὶ ἡλίκης μοι γεγενημένης τῆς λειτουργίας, ὕστερον ὅσα ἀναλώματα ὑπὲρ
τούτου ἀνήλωσα ἐπιτριηραρχῶν, οὐχ ἥκοντος τούτου ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ κινδύνους 33
ὅσους ἐκινδύνευσα αὐτὸς πρός τε χειμῶνας, καὶ πρὸς πολεμίους. μετὰ γὰρ τὴν πα-
ραπομπὴν τῶν πλοίων τῶν εἰς Μαρώνειαν, καὶ τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς Θάσον, ἀφικόμενος
παρέπεμπε πάλιν ὁ Τιμόμαχος μετὰ τῶν Θασίων εἰς τὴν Στρύμην σῖτον, καὶ πελτα-
στὰς, ὡς παραληψόμενος αὐτὸς τὸ χωρίον. παραταξαμένων δὲ Μαρωνιτῶν ἡμῖν 34
ταῖς ναυσὶν ὑπὲρ τοῦ χωρίου τούτου, καὶ μελλόντων ναυμαχήσειν, καὶ τῶν στρατιωτῶν ἀπει-
ρηκότων,* πλοῦν πολὺν πεπλευκότων, καὶ πλοῖα ἑλκόντων ἐκ Θάσου εἰς Στρύμην,
ἔτι δὲ χειμῶνος ὄντος, καὶ χωρίου ἀλιμένου, καὶ ἐκβῆναι οὐκ ὂν, οὐδὲ δειπνοποιήσα-
σθαι πολεμίας τῆς χώρας οὔσης, καὶ περικαθημένων κύκλῳ τὸ τεῖχος καὶ ξένων 35
μισθοφόρων καὶ βαρβάρων προσοίκων, ἀναγκαῖον ἦν ἐπ' ἀγκύρας ἀποσαλεύειν τὴν
νύκτα μετεώρους, ἀσίτους, καὶ ἀγρύπνους, φυλαττομένους μὴ τῆς νυκτὸς ὑμῖν ἐπιθῶνται
αἱ Μαρωνιτῶν τριήρεις. ἔτι δὲ συνέβη τῆς νυκτὸς, ὥρᾳ ἔτους, ὕδωρ καὶ βροντὰς καὶ ἄνε-
μον μέγαν γενέσθαι· ὑπ' αὐτὰς γὰρ Πλειάδων δύσεις οἱ χρόνοι οὗτοι ἦσαν. ἐξ ὧν 36
τίνα οὐκ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῖς στρατιώταις ἀθυμίαν ἐμπεσεῖν; πόσην δέ μοι
μετὰ ταῦτα ἀπόλειψιν γενέσθαι; πάλιν τῶν ἀρχαίων ναυτῶν, ταλαιπωρουμένων μὲν
πολλὰ, ὠφελουμένων δὲ βραχέα, ὅσα ἐγὼ δυναίμην ἑκάστῳ δανειζόμενος* ἐπιδοῦ-
ναι, πρὸς ᾧ πρότερον εἶχον παρ' ἐμοῦ. ἐπεὶ ὅ γε στρατηγὸς οὐδὲ τὴν ἐφ' ἡμέραν 37
αὐτοῖς τροφὴν διαρκῆ ἐδίδου. καὶ ἤδη τρεῖς μῆνες ἐπιτετριηράρχηντό μοι, καὶ
οὐδέπω οὗτος ἧκεν ἐπὶ τὴν ναῦν, ἀλλ' ἐμισθούμην ναύτας ἀντὶ τῶν ἀπολιπόντων
δανειζόμενος ἀργύριον. μόνῳ τοίνυν τούτῳ τῶν ἄλλων διαδόχων οὐκ ἔστι πρόφα-
σις ὑπολελειμμένη, διότι οὐ πάλαι ἧκεν ἐπὶ τὴν ναῦν. ὁ γὰρ Εὐκτήμων ὁ πεντηκόν- 38
ταρχος ὡς ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου ἀπεστάλη οἴκαδε ἀσθενήσας, ἐπειδὴ κατέπλευσε, καὶ

*πονηρῶς

*χ. καὶ πλοῦν πολὺν χ. ἀπ πλοῦ

*ἐπιρρίψαι, ἐπίρρωσ, πρὸς ᾧ πρ.

Occasus Pleiadum tempestates efficere consueuit

Δεῖγμα

Ἐν τῷ δείγματι) Δεῖγμα τόπος τις ἦν ἐν τῷ Ἀθήνῃσιν ἐμπορίῳ, εἰς ὃν τὰ δείγματα ἐκομίζοντο, καλούμενος οὕτως. Ἀττικὸν δὲ ἔθος, τὸ καλεῖν ἀπὸ τῶν ἐν τῷ τόπῳ καὶ αὐτοὺς τοὺς τόπους. ἔστι δὲ κυρίως δείγματα τὰ ἐφ' ἑκάστου τῶν πωλουμένων δεικνύμενα.

ᾔσθετο τοῦτον ἐμοὶ διάδοχον καθεστηκότα, εἰδὼς τόν τε χρόνον ἐξήκοντά μοι τῆς τριηραρχίας, καὶ ἤδη ἐπιτετριηραρχηκότα μοι, παραλαβὼν Διονύσιον τὸν κηδεστὴν 39 τὸν ἐμόν, προσέρχεται αὐτῷ ἐν τῷ δείγματι. καὶ ἐκέλευεν αὐτὸν ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν ναῦν ἀποπλεῖν, ὡς τῶν ἀναλωμάτων πολλῶν ὄντων καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρὸς τῷ παρὰ τοῦ στρατηγοῦ σιτηρεσίῳ εἰς τὴν ναῦν διδομένῳ, ἀνηλίσκετο καθ' ἕ- 40 καστον αὐτῷ, διεξιών, τούς τε μισθοὺς τοῖς τῇ ὑπηρεσίᾳ, καὶ τοῖς ἐπιβάταις κατὰ μῆνα διδομένους, τοῖς τε ναύταις, οὓς αὐτὸς ἐκ τῆς Λαμψάκου ἐμισθωσάμην, καὶ τοῖς ὕστερον ἐμβᾶσιν, ἀντὶ τῶν ἀπολιπόντων· ἔτι δ' ὃ τῶν ἀρχαίων ναυτῶν ἑκάστῳ προσέθηκα δανείσας, ἐπειδή μοι ὁ χρόνος ἐξῆκε τῆς τριηραρχίας, καὶ τἆλλα ὅσα ἦν τὰ καθ' ἑ- 41 κάστην ἡμέραν ἀναλισκόμενα εἰς τὴν ναῦν, οὐκ ἀπείρως ἔχων. διὰ γὰρ ἐκείνου πεντηκονταρχοῦντος, καὶ ἠγοράζετο καὶ ἀνηλίσκετο. καὶ περὶ τῶν σκευῶν ἔφραζεν αὐτῷ, ὅτι ἰδίᾳ ἔχοιμι καὶ δημόσιον οὐδέν. ὥστ' οὖν, ἔφη, ἢ πεῖσον ἐκεῖνον διαθοῦ, ἢ σκεύη ἔχων σαυτοῦ ἀνάπλει. οἶμαι δέ σοι, ἔφη, αὐτὸν οὐδὲν διοίσεσθαι. ὀφείλει γὰρ ἀργύριον ἐκεῖ, 42 ὃ διαλῦσαι βουλήσεται ἐκ τῆς τιμῆς τῶν σκευῶν. ἀκούσας δὲ οὗτος ταῦτα τοῦ τε Εὐκτήμονος, καὶ τοῦ Διονυσίου τοῦ κηδεστοῦ τοῦ ἐμοῦ, περὶ μὲν ὧν ἔλεγον αὐτῷ, οὐδὲν αὐτοῖς ἀποκρίνεται· γελάσαντα δ' ἔφασαν αὐτὸν εἰπεῖν, Ἄρτι μῦς πίττης γεύεται. ἐβούλετο γὰρ Ἀθηναῖος εἶναι. ἐπειδὴ τοίνυν τοῦ Εὐκτήμονος καὶ τοῦ Διονυσίου ἀκούσας οὐδὲν ἐφρόντι- 43 ζε, πάλιν αὐτῷ προσέρχονται ὕστερον Πυθόδωρος, ὅ, τε Ἀχαρνεύς, καὶ Ἀπολλόδωρος Λευκονοεύς, ἐπιτήδειοι ὄντες ἐμοὶ καὶ φίλοι. καὶ ἐκέλευον αὐτὸν ἐπί τε τὴν ναῦν ἀπιέναι, ὡς διάδοχον ὄντα, καὶ περὶ τῶν σκευῶν ἔφραζον αὐτῷ, ὅτι ἰδίᾳ ἔχοιμι ἅπαντα, καὶ δημόσιον οὐδέν. εἰ μὲν οὖν ἐκείνοις ἐθέλοι χρῆσθαι, καταλιπεῖν ἔφασαν ἀργύριον αὐτοῦ καὶ μὴ διακινδυνεύειν, ἐκεῖσε ἄγοντ', ἵνα μοι λύσωνται τὸ χωρίον, ἀποδόντες Ἀρ- 44 χενέῳ καὶ Θρασυλόχῳ τετταράκοντα μνᾶς. περὶ δὲ ἀποτελέσεως τῶν σκευῶν, ἤθελον αὐτῷ γράμματα γράφειν, καὶ ἐγγυηταὶ αὐτοὶ γίγνεσθαι ὑπὲρ ἐμοῦ· ἦ μὴν ἔσεσθαι αὐτῷ, ὅ, τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις τριηράρχοις πρὸς τοὺς διαδόχους ᾖ. ὡς οὖν ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

45 Ἐκ πολλῶν μὲν τοίνυν τεκμηρίων οἶμαι ὑμῖν ἐπιδείξειν Πολυκλέα, ὅτι οὔτε αὐτὸς διενοεῖτο παραλαμβάνειν παρ' ἐμοῦ τὴν ναῦν, οὔτε, ἐπειδὴ ὑφ' ὑμῶν καὶ τοῦ ψηφίσματος τοῦ ὑμετέρου ἠναγκάσθη ἐπὶ τὴν ναῦν ἀπιέναι, ἐλθὼν ἤθελέ μοι διαδέξασθαι αὐτήν. ἔστι γὰρ ἐπειδὴ ἀφίκετο εἰς Θάσον, ἤδη μου τέταρτον μῆνα 46 ἐπιτριηραρχοῦντος, παραλαβὼν ἐγὼ μάρτυρας, τῶν τε πολιτῶν ὡς ἐδυνάμην πλείστους, καὶ τοὺς ἐπιβάτας, καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, προσέρχομαι αὐτῷ ἐν Θάσῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ· καὶ ἐκέλευον αὐτὸν τήν τε ναῦν παραλαμβάνειν παρ' ἐμοῦ, ὡς διάδοχον ὄντα, καὶ τοῦ ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου ἀποδιδόναι μοι τὰ ἀναλώματα. λογίσα- 47 σθαι δὲ ἤθελον αὐτῷ καθ' ἕκαστον, ἕως μοι μάρτυρες παρῆσαν τῶν ἀνηλωμένων, οἵ τε ναῦται, καὶ οἱ ἐπιβάται, καὶ ἡ ὑπηρεσία, ἵνα, εἴ τι ἀντιλέγοι, εὐθὺς ἐξελέγχοιμι. οὕτω γάρ μοι ἀκριβῶς ἐγέγραπτο, ὥστε οὐ μόνον αὐτά μοι τὰ ἀναλώματα ἐγέγραπτο, ἀλλὰ καὶ ὅποι ἀνηλώθη, καὶ ὅ τι ποιούντων, καὶ ἡ τιμή, καὶ ὁπόσου τις ἦν, καὶ νόμισμα 48 ποδαπόν, καὶ ὁπόσου ἡ καταλλαγὴ ἦν τῷ ἀργυρίῳ, ἵνα εἴη ἀκριβῶς ἐξελέγξαι με τῷ διαδόχῳ, εἴ τι ἡγοῖτο ψευδῶς αὐτῷ λογίζεσθαι. ἔτι δὲ καὶ πίστιν αὐτῷ

ἐπιδιδ-

Ἄρτι μῦς πίττης γεύεται. prover. Theocr. Νῦν δὲ ποθ' ὡς μῦς φαντί, ... γευόμεθα πίσσας. ... vide Scoliasten.

ἀνηλίσκετο · ἀστεῖος · ὁ Ἀχαρνεύς · μοὶ · ἐπιγέγραπτο

il taggio della moneta

ἐπιβάτας, ἠθέλησα λογίσασθαι τὰ ἀνηλωμένα. προσκαλουμένου δέ μου ταῦτα, ἀπε-
κρίνατό μοι, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλοι ὧν λέγοιμι. ἐν δὲ τούτῳ ὑπηρέτης ἥκων παρὰ τοῦ
στρατηγοῦ, ἐμοὶ παρήγγελλεν ἀνάγεσθαι, οὐ τούτῳ τῷ διαδόχῳ, οὗ ἡ λειτουργία ἤδη 49
ἐγίγνετο. τούτου δὲ τὸ αἴτιον ἐγὼ ὑμᾶς προϊόντος τοῦ λόγου διδάξω. τότε μὲν οὖν
μοι ἐδόκει ἀνάγεσθαι, καὶ πλεῖν οἷ ἐκέλευεν. ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα πάλιν εἰς Θάσον
ἑλκύσας τὰ πλοῖα εἰς Στρύμην οἷ προσέταξεν ὁ στρατηγός, κελεύσας τοὺς ναύτας
ἐν τῇ νηὶ μένειν, καὶ τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὴν ὑπηρεσίαν, ἐκβὰς αὐτός, πορεύομαι ἐπὶ τὴν 50
οἰκίαν, οὗ κατήγετο Τιμόμαχος ὁ στρατηγός, βουλόμενος κἀκείνου ἐναντίον παραδι-
δόναι τὴν ναῦν Πολυκλεῖ τουτῳὶ πλήρη. καταλαμβάνω οὖν καὶ τοῦτον ἐκεῖ, καὶ τοὺς
τριηράρχους, καὶ τοὺς διαδόχους, καὶ ἄλλους τινὰς τῶν πολιτῶν. καὶ εἰσελθὼν εὐθὺς ἐναντίον
τοῦ στρατηγοῦ, λόγους πρὸς αὐτὸν ἐποιούμην. καὶ ἠξίουν αὐτὸν τήν τε ναῦν μοι πα- 51
ραλαμβάνειν, καὶ τοῦ ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου ἀποδιδόναι μοι τὰ ἀναλώμα-
τα· καὶ περὶ τῶν σκευῶν ἠρώτων αὐτόν, πότερα παραλήψεται, ἢ ἴδια σκεύη ἔχων ἥ-
κοι ἐπὶ τὴν ναῦν. ταῦτα δέ μου προκαλουμένου αὐτόν, ἠρώτα με ⁎διότι σκεύη τε (⁎διὰ τί)
ἴδια μόνος ἔχοιμι τῶν τριηράρχων, καὶ πότερα ἡ πόλις οὐκ εἰδείη τινὰς δυναμένους 52
σκεύη παρέχειν ταῖς ναυσίν, ὥστε αὐτὴ μὴ παρέχειν, ἢ σὺ τοσοῦτον, ἔφη, ⁎ὑπερπέ- (⁎ὑπερβέβηκας)
παικας πλούτῳ τοὺς ἄλλους, ὥστε καὶ τὰ σκεύη ἴδια ἔχειν, καὶ κόσμον χρυσόπαστον μόνος
τῶν τριηράρχων. τίς ἂν οὖν δύναιτο, ἔφη, τὴν σὴν μανίαν καὶ πολυτέλειαν ὑπο-
μεῖναι, διεφθαρμένον πλήρωμα, καὶ εἰωθὸς ἀργύριον πολὺ προλαμβάνειν, καὶ ἀτε- 53
λείας ἄγειν τῶν νομιζομένων ἐν τῇ νηὶ λειτουργιῶν, καὶ λοῦσθαι ἐν βαλανείῳ; τρυφῶν-
τας δ' ἐπιβάτας καὶ ὑπηρεσίαν ὑπὸ μισθοῦ πολλοῦ καὶ ἐντελοῦς. κακῶν δή, ἔφη, δι-
δάσκαλος γέγονας ἐν τῷ στρατεύματι, καὶ αἴτιος εἶ μέρος τι καὶ τοῖς ἄλλοις τριηράρ-
χοις πονηροτέρους εἶναι τοὺς στρατιώτας, ζητοῦντας ταὐτὰ τοῖς παρὰ σοί. ἔδει γάρ σε 54
ταὐτὰ ποιεῖν τοῖς ἄλλοις τριηράρχοις. λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα, ἀποκρινάμην αὐτῷ,
ὅτι σκεύη μὲν διὰ τοῦτο οὐ λάβοιμι ἐκ τοῦ νεωρίου, ὅτι σὺ ἀδόκιμα ἐποίησας αὐτά.
ἀλλ' εἰ μὲν βούλει, ταῦτα παράλαβε· εἰ δὲ μή, σκεύη σαυτῷ παρασκεύαζε. περὶ δὲ
τῶν ναυτῶν, καὶ τῶν ἐπιβατῶν, καὶ τῆς ὑπηρεσίας, εἰ φὴς ὑπ' ἐμοῦ αὐτὸς διεφθάρθαι, 55 (αὐτοὺς)
παραλαβὼν τὴν τριήρη αὐτὸς ἑαυτῷ, κατασκεύασαι καὶ ναύτας, καὶ ἐπιβάτας, καὶ
ὑπηρεσίαν, οἵτινες μηδὲν λαβόντες συμπλεύσονται· τὴν δὲ ναῦν παράλαβε· οὐ γὰρ
ἔτι μοι προσήκει τριηραρχεῖν. ὅ, τε γὰρ χρόνος ἐξήκει μοι τῆς τριηραρχίας, καὶ ἐπι-
τετριηράρχηκα τέτταρας μῆνας. λέγοντος δέ μου ταῦτα, ἀποκρίνεταί μοι, ὅτι ὁ 56
συντριήραρχος αὐτῷ οὐχ ἥκει ἐπὶ τὴν ναῦν. οὔκουν παραλήψομαι μόνος τὴν τριή-
ρη. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω ταῦτα πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἐν μὲν τῇ ἀγορᾷ ἀπεκρίνατό μοι
τὸ πρότερον, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ μέλοι ὧν λέγοιμι· ἐν δὲ τῇ οἰκίᾳ, οὗ ὁ Τιμόμαχος κα-
τήγετο, ὅτι μόνος οὐ παραλήψεται τὴν ναῦν, τούτων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρ- 57
τυρίας.

Μαρτυρίαι.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὔτε οὗτος ἤθελέ μοι τὴν ναῦν διαδέ-
χεσθαι, οὔτε ἀναλώματα ἀπεδίδου τοῦ ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου, ὅ τε στρα-
τηγὸς ἐπέταττέ μοι ἀνάγεσθαι, προσελθὼν αὐτῷ ἐν Θάσῳ ἐν τῷ λιμένι ἐναντίον 58
τοῦ στρατηγοῦ, πλήρους οὔσης τῆς τριήρους, ἃ δίκαια μὲν οὐκ ἦν, ἀλλὰ πλεονεκ-
τήματα τούτου, ἀναγκαῖα δέ μοι ἐκ τῶν παρόντων εἰπεῖν· ἐπειδὴ σὺ φῄς, ὦ Πολύ-
κλεις, τὸν συντριήραρχον οὐχ ἥκειν, τοῦ μὲν ἐπιτετριηραρχημένου χρόνου ἐγὼ

59 ἐκείνῳ παρέξομαι τὰ ἀναλώματα, ἃ δεδαπάνημαι, τῶν τεττάρων μηνῶν· σὺ δὲ παραλαβὼν τὴν ναῦν, πρῶτον μὲν τὸν ὑπὲρ σαυτοῦ χρόνον τριηράρχησον τοὺς ἓξ μῆνας· ἔπειτα ἐὰν μέν σοι ἔλθῃ ἐν τούτῳ ὁ συντριήραρχος, ἐκείνῳ παραδώσεις λελῃτουργηκώς· ἐὰν δὲ μή, οὐδὲν δεινὸν πείσῃ, δύο μῆνας ἐπιτριηραρχήσας. ἢ ἐγὼ

60 μὲν ὁ τόν τε ὑπὲρ ἐμαυτοῦ χρόνον, καὶ τὸν τοῦ συντριηράρχου λελῃτουργηκώς, ἐπιτετριηράρχηκα ὑπὲρ ὑμῶν· σὺ δὲ οὐδὲν ἀνηλωκὼς οὐκ ἀξιοῖς οὐδὲ τὸν ὑπὲρ σαυτοῦ χρόνον, παραλαβὼν τὴν ναῦν, λῃτουργῆσαι, οὐδὲ τὰ ἀναλώματα ἀποδοῦναι; λέγοντος δέ μου ταῦτα, ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι μύθους λέγοιμι. ὁ δὲ στρατηγὸς, ἐμ-

61 βαίνειν μ' ἐκέλευεν εἰς τὴν ναῦν, καὶ ἀνάγεσθαι μεθ' αὑτοῦ. ὡς οὖν ταῦτα ἀπεκρίνατο, ἀνάγνωθί μοι τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τεκμήριόν τι εἰπεῖν, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι περιφανῶς ἠδίκημαι. ἁγνίᾳ γὰρ καὶ προξένῳ, ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον κατέστησαν διαδόχοι, μνησίλο-

62 χός τε ὁ περιθοίδης, καὶ φρασιηρίδης ὁ ἀναφλύστιος. οὐκ ἀφικομένου δὲ τοῦ φρασιηρίδου ἐπὶ τὴν ναῦν, ὁ μνησίλοχος ἐλθὼν εἰς θάσον, παρέλαβέ τε παρὰ τοῦ ἁγνίου τὴν τριήρη, καὶ τὸ ἐπιτριηράρχημα ἀπέδωκε τῷ ἁγνίᾳ, τοῦ χρόνου, οὗ ἐπεπλεύκει ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅσον ἔπεισε, καὶ τὰ σκεύη παρὰ τοῦ ἁγνίου ἐμισθώσατο, καὶ αὐτὸς

63 ἐτριηράρχει. ὕστερον δὲ παρὰ τοῦ φρασιηρίδου ἐλθόντες, πάντα ἀνηλωμένα τὸ μέρος ἀπέδοσαν τῷ μνησιλόχῳ, καὶ τοῦ λοιποῦ χρόνου ὅσα ἔδει, εἰς τὴν ναῦν συνανήλισκον. καί μοι τούτων ἀνάγνωθι τὴν μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Ἴσως οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ποθεῖτε ἀκοῦσαι διὰ τί ποτε ὁ στρατηγὸς οὐκ ἠνάγ-

64 καζε τοῦτον παραλαμβάνειν τὴν ναῦν, διαδόχου ἥκοντος ἐπ' αὐτήν, τῶν νόμων οὕτως ἰσχυρῶν ὄντων. περὶ δὴ τούτων βούλομαι ὑμᾶς σαφῶς διδάξαι τὸ αἴτιον. τιμόμαχος γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρῶτον μὲν ἐβούλετο τῇ κατεσκευασμένῃ τριήρει πρὸς ἅπαντα χρῆσθαι. ᾔδει οὖν ὅτι οὗτος μὲν παραλαβὼν αὐτὴν, κακῶς ἤμελλε

65 τριηραρχήσειν. οὔτε γὰρ τῷ τριηραρχήματι, οὔτε τοῖς ἐπιβάταις, καὶ τῇ ὑπηρεσίᾳ χρήσοιτο. οὐδεὶς γὰρ αὐτῷ παραμενεῖ. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, ὁπότε μὴ διδοίης ἀργύριον προστάττοι πλεῖν, οὐκ ἤμελλεν αὐτῷ ἀνάξεσθαι, ὥσπερ ἐγώ, ἀλλὰ πράγματα παρέξειν. πρὸς δὲ τούτῳ δανείζεται παρ' αὐτοῦ τετταράκοντα μνᾶς, ὥστε μὴ ἀναγ-

66 κάσαι παραλαβεῖν τὴν ναῦν. ἐξ ὧν δέ μοι μάλιστα ὀργισθεὶς ἐπηρέαζε, καὶ οὐδὲ λόγον ἑκάστοτε ἐδίδου, οὐδὲ περὶ ἑνός, βούλομαι ὑμῖν σαφῶς διηγήσασθαι, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι οὐ περὶ πλείονος ἐποιούμην οὔτε τὴν ἐμαυτοῦ σωτηρίαν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ, οὔτε τὴν ἐκείνου ῥώμην, τοῦ δήμου τῶν ἀθηναίων, καὶ τῶν νόμων· ἀλλ' ἠνειχόμην

67 καὶ ἔργῳ ἀδικούμενος, καὶ λόγῳ προπηλακιζόμενος· ἃ πολλῷ μοι βαρύτερα ἦν τῶν ἀναλωμάτων. ὡς γὰρ ἐν θάσῳ διατριβαὶ τοῦ ναυτικοῦ ἐγίγνοντο, ἀφικνεῖται ἐκ μεθώνης τῆς μακεδονίας ὑπηρετικὸν εἰς θάσον ἄγον ἄνδρα, καὶ ἐπιστολὰς παρὰ καλλιστράτου ὡς τιμόμαχον, ἐν αἷς ἦν, ὡς ὕστερον ἐγὼ ταῦτα ἐπυθόμην, ἀποπέμψαι

68 αὐτῷ τριήρη τὴν ἄριστα πλέουσαν, ἵν' ἀφίκηται ὡς αὐτόν. εὐθὺς οὖν τῇ ὑστεραίᾳ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ ὁ ὑπηρέτης ἐλθὼν, ἐκέλευέ με καλεῖν εἰς τὴν ναῦν τοὺς ναύτας. ἐπειδὴ δὲ πλήρης ἦν, ἀναβαίνει κάλλιππος ὁ φίλωνος, ὁ αἰξωνεύς, καὶ φράζει πρὸς τὸν κυβερνήτην, τὸν ἐπὶ μακεδονίας πλοῦν πλεῖν. ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμεθα εἰς χωρίον τι ἐν τῇ

69 κατ' αὐτὴν ἠπείρῳ, θασίων ἐμπόριον, καὶ ἐκβάντες ἠριστοποιούμεθα, προσέρχεταί μοι τῶν ναυτῶν ὁ καλλικλῆς ἐπιτροφεὺς, θριάσιος, λέγων, ὅτι βούλοιτό μοι δια-

ἄγων

ὁ ἐπιτροφεύς.

λεχθῆναι

λεχθῆναι ἐμοί τι πρᾶγμα. κελεύσαντος δέ μου, λέγει ὅτι βούλοιτό μοι χάριν ἀποδοῦναι καθ' ὅτι δύναιτο, ὧν αὐτῷ ἀπορηθέντι ἔδωκα. σὺ οὖν, ἔφη, τὸ πλοῖον τοῦτο οἶσθα ἐφ' ὅτι πλεῖ, ἢ ποῖ; ἀποκριναμένου δ' αὐτῷ ἐμοῦ ὅτι οὐκ εἰδείην, ἀλλ' ἐγώ σοι, ἔφη, ἐρῶ. 70 δεῖ γάρ σε ἀκούσαντα, ὀρθῶς βουλεύσασθαι. μέλλεις γάρ, ἔφη, ἄγειν ἄνδρα φυγάδα, ὃν Ἀθηναῖοι θανάτου δὶς κατεψηφίσαντο, Καλλίστρατον ἐκ Μεθώνης εἰς Θάσον ὡς Τιμόμαχον τὸν κηδεστήν, ὡς ἐγώ, ἔφη, πέπυσμαι τῶν παίδων τῶν Καλλίππου. σὺ οὖν ἐὰν σωφρονῇς, οὐδένα τῶν φευγόντων ἐάσεις εἰς τὴν ναῦν ἀναβαίνειν. οὐ γὰρ ἐῶσιν οἱ νόμοι. ἀκούσας 71 δ' ἐγὼ ταῦτα τοῦ Καλλικλέους, προσέρχομαι τῷ Καλλίππῳ, καὶ ἐρωτῶ αὐτόν, ὅποι τε τὸν πλοῦν ποιεῖται, καὶ ἐπὶ τίνα. διαχλευάσαντος δ' αὐτοῦ με, καὶ ἀπειλήσαντος ἃ οὐδ' ἂν ὑμεῖς ἀγνοήσαιτε. καὶ γὰρ τὸν τρόπον τοῦ Καλλίππου οὐκ ἀπείρως ἔχετε· λέγω αὐτῷ, ὅτι ἀκούω σε πλεῖν ἐπὶ Καλλίστρατον. ἐγὼ οὖν τῶν φευγόντων οὐδένα ἄξω, οὐδὲ 72 πλεύσομαι ἐπ' αὐτόν. οἱ γὰρ νόμοι οὐκ ἐῶσιν ὑποδέχεσθαι τῶν φευγόντων οὐδένα, ἢ ἐν τοῖς αὐτοῖς κελεύουσιν ἐνέχεσθαι τὸν ὑποδεχόμενον τοὺς φεύγοντας. ἀποπλεύσομαι οὖν πάλιν ὡς τὸν στρατηγὸν εἰς Θάσον. καὶ ἐπειδὴ ἐνέβησαν οἱ ναῦται, λέγω τῷ κυβερνήτῃ ἀποπλεῖν εἰς τὴν Θάσον. ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Καλλίππου, καὶ κελεύοντος πλεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν, οἷ 73 προσέταξεν ὁ στρατηγός, ἀποκρίνεται αὐτῷ Ποσείδιππος ὁ κυβερνήτης, ὅτι τριήραρχός τε ἐγὼ τῆς νεὼς εἴην καὶ ὑπεύθυνος, καὶ τὸν μισθὸν παρ' ἐμοῦ λαμβάνοι. πλεύσοιτο οὖν, οἷ ἐγὼ κελεύω, εἰς Θάσον ὡς τὸν στρατηγόν. ἀφικομένων δὲ ἡμῶν τῇ ὑστεραίᾳ εἰς τὴν Θάσον, μεταπέμπεταί με ὁ Τιμόμαχος, οὗ κατήγετο ἔξω τείχους. φοβούμενος δ' ἐγὼ 74 μὴ δεθείην, διαβληθεὶς ὑπὸ τοῦ Καλλίππου, αὐτὸς μὲν οὐχ ὑπακούω, ἀλλὰ λέγω τῷ ὑπηρέτῃ, ὅτι εἴ τι βούλεταί μοι διαλέγεσθαι, ἐν τῇ ἀγορᾷ ἔσομαι. τὸν δὲ παῖδα συμπέμπω αὐτῷ, ἵν' εἴ τί μοι προστάττοι, ἀκούσας ἀπαγγέλλοι μοι. διὰ μὲν ταύτας τὰς αἰτίας, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἃς εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς, ὁ Τιμόμαχος οὐκ ἠνάγκαζε 75 παραλαμβάνειν τοῦτον τὴν ναῦν. ἔτι δὲ καὶ βουλόμενος αὐτὸς χρῆσθαι τῇ νηὶ ὡς ἄριστα πλεούσῃ. τὴν μὲν γὰρ τοῦ Θρασυλόχου τοῦ Ἀναγυρασίου τριήρη, ἐφ' ἧς αὐτὸς ἔπλει, ὁ Θρασύλοχος πείθει τὸν Κάλλιππον* μισθώσασθαι τὴν τριηραρχίαν, ἵνα αὐτοκράτωρ ὢν ὁ Κάλλιππος τῆς νεὼς, περιάγοι τὸν Καλλίστρατον. αὐτὸς δὲ ἀναβὰς ἐπὶ τὴν ἐμὴν 76 ναῦν, περιέπλει πανταχῇ, ἕως ἀφίκετο εἰς Ἑλλήσποντον. ἐπειδὴ δὲ οὐκέτι χρεία ἦν αὐτῷ τριηρῶν, ἐμβιβάσας μοι Λυκῖνον τὸν Παλληνέα ἄρχοντα εἰς τὴν ναῦν, καὶ προστάξας αὐτῷ καθ' ἡμέραν ἀργύριον διδόναι τοῖς ναύταις, ἀποπλεῖν οἴκαδέ με ἐκέλευεν. ἐπειδὴ τοίνυν καταπλέοντες οἴκαδε ἦμεν ἐν Τενέδῳ, καὶ οὔτε ὁ Λυκῖνος, ᾧ 77 προσέταξεν ὁ Τιμόμαχος, ἐδίδου τοῖς ναύταις σιτηρέσιον (οὐ γὰρ ἔφη ἔχειν, ἀλλ' ἐκ Μυτιλήνης* λήψεσθαι), οὔτε στρατιῶται εἶχον οὐδέν, ὅτου ἂν ἐπισιτίσαιντο, ἄσιτοι δὲ οὐκ ἂν ἠδύναντο ἐλαύνειν. πάλιν παραλαβὼν ἐγὼ μάρτυρας τῶν πολιτῶν, προσελθὼν Πολυκλεῖ τούτῳ ἐν Τενέδῳ, ἐκέλευον αὐτὸν τήν τε ναῦν παραλαμβάνειν, ὡς 78 διάδοχον ὄντα, καὶ τὸ ἐπιτετριηράρχημα ἀποδιδόναι τοῦ χρόνου, οὗ ἐπανήλωσα ὑπὲρ τούτου ἐπιτετριηραρχῶν, ἵνα μὴ πρόφασις αὐτῷ γένοιτο ἀπολογίας πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἐγὼ διὰ τοῦτο οὐκ ἤθελον αὐτῷ παραδοῦναι τὴν ναῦν, φιλοτιμούμενος ἵνα καταπλεύσαιμι οἴκαδε ἐπὶ νεὼς εὖ πλεούσης, καὶ ἐνδειξαίμην ὑμῖν τὰ ἀνα- 79 λώματα. οὐκ ἐθέλοντος δ' αὐτοῦ παραλαμβάνειν, τῶν δὲ ναυτῶν ἀργύριον αἰτούντων, ἵν' ἀγοράσωνται τὰ ἐπιτήδεια, πάλιν αὐτῷ προσέρχομαι μάρτυρας ἔχων, καὶ ἠρώτων αὐτὸν εἰ ἀναπλεύσοιτο ἔχων ἀργύριον ὡς διαδεξόμενός μοι τὴν

*μισθῶσαι τῆς τριηραρχ.

*λήψεσθαι

Lex adversus eos, qui exules recipiunt

80 ναῦν, ἢ οὔ; ἀποκριναμένου δ' αὐτοῦ, ὅτι ἔχων ἀργύριον ἥκει, ἐκέλευον αὐτόν μοι δανεῖ-
σαι ὑποθέμενον τὰ σκεύη τῆς νεώς, ἵνα ἔχοιμι διαδοῦναι τοῖς ναύταις, καὶ κατακο-
μίσαι τὴν ναῦν, ἐπειδὴ οὐ βούλεται παραλαβεῖν, διάδοχος ὤν. δεομένου δέ μου ταῦ-
τα, ἀπεκρίνατό μοι, ὅτι οὐδ' ἀχαρῆ δανείσοι. ἐγὼ μὲν οὖν παρὰ ξένων τινῶν τοῦ
81 πατρός, Κλεάνακτος, καὶ Ἐπηράτου ἐδανεισάμην, καὶ ἔδωκα τοῖς ναύταις τὸ σιτηρέ-
σιον. διὰ γὰρ τὸ Πασίωνος εἶναι, καὶ ἐκεῖνον ἐπεξενῶσθαι πολλοῖς, καὶ πιστευθῆναι ἐν
τῇ Ἑλλάδι, οὐκ ἠπόρουν ὅπου δεηθείην δανείσασθαι. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ πρὸς
ὑμᾶς λέγω, τούτων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας παρέξομαι.

Μαρτυρίαι.

Ὅσας μὲν τοίνυν ὑμῖν ἐδυνάμην τὰς μαρτυρίας παρασχέσθαι τῶν παραγε-
νομένων, ὡς παρεδίδουν τὴν ναῦν Πολυκλεῖ πολλάκις, ὁ δ' οὐκ ἤθελε πα-
ραλαβεῖν, ἀνέγνωσμεν ὑμῖν. ἔτι δὲ καὶ ἐκ τεκμηρίων ἱκανῶν δεδήλωκα ὑμῖν, διότι
83 οὐκ ἤθελε παραλαβεῖν τὴν ναῦν. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν νόμον ἀναγνωσθῆναι τὸν
περὶ τῶν διαδόχων, ἵνα εἰδῆτε, ἡλίκων τῶν ἐπιτιμίων ὄντων, ἐάν τις μὴ διαδέξηται
τὴν ναῦν ἐν τῷ χρόνῳ τῷ εἰρημένῳ, καταπεφρόνηκεν οὐκ ἐμοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑμῶν
καὶ τῶν νόμων, καὶ διὰ μὲν τοῦτον, ἀπόλωλε τῇ πόλει ἄπρακτα γέγονε, καὶ τοῖς συμ-
μάχοις. οὔτε γὰρ ἀφίκετο ἐπὶ τὴν ναῦν κατὰ τὸν νόμον, οὔτ', ἐπειδὴ ἦλθεν, ἠθέλησε
84 διαδέξασθαι. ἐγὼ δὲ καὶ τὸν ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ὑμῖν χρόνον, καὶ τὸν ὑπὲρ συντριη-
ράρχου ἐλῃτούργησα· καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε μοι ὁ χρόνος τῆς τριηραρχίας, προσετάτ-
τετό, μου τοῦ στρατηγοῦ πλεῖν ἐφ' ἱερόν, παραπέμψαι τῷ δήμῳ τὸν σῖτον, ἵν' ἔχητε
ἄφθονον ὠνεῖσθαι, καὶ μηδὲν ὑμῖν κατ' ἐμὲ ἐλλείπηται· καὶ ἄλλα, ὅσα ἢ ἐμοί, ἢ τῇ τριή-
85 ρει ἐβούλετο ὁ στρατηγός, χρῆσθαι, παρεῖχον αὐτῷ, οὐ μόνον τὴν οὐσίαν ἀναλίσκων, ἀλλὰ
καὶ τῷ σώματι κινδυνεύων, συνεπιπλέων, τῶν οἰκείων μοι πραγμάτων τοιούτων
συμβεβηκότων ἐν τῷ τότε χρόνῳ, ὥστε ὑμᾶς ἂν ἀκούσαντας ἡμᾶς ἐλεῆσαι. ἡ μέν
γε μήτηρ ἔκαμνε, καὶ ἐπιθάνατος ἦν ἐμοῦ ἀποδημοῦντος, ὥστε μὴ δύνασθαι,
86 ἂν ἔτι αὐτὴν βοηθῆσαι τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν ἀνηλωμένοις, ἀλλ' ἢ βραχέα. ἑκ-
ταῖος γὰρ ἥκων ἐτύγχανον, καὶ ἐκείνη ἰδοῦσά με, καὶ προσειποῦσα, τὴν ψυχὴν ἀ-
φῆκεν, οὐκέτι τῶν ὄντων κυρία οὖσα, ὥστε δοῦναι ὅσα ἐβούλετό μοι. πολλάκις δὲ καὶ
πρότερον μετεπέμπετό με, ἀφικέσθαι δεομένη αὐτόν, εἰ μὴ τῇ τριήρει τ' εἴην. ἢ μὴ τῇ τριήρει αὐτή.
87 ἡ δὲ γυνή, ἣν ἐγὼ περὶ πλείστου ποιοῦμαι, ἀσθενῶς διέκειτο πολὺν χρόνον ἐν τῇ
ἐμῇ ἀποδημίᾳ· τὰ δὲ παιδία, μικρά· ἡ δὲ οὐσία, ὑπόχρεως· ἡ δὲ γῆ, οὐχ ὅπως τι-
νὰ καρπὸν ἐξήνεγκεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὕδωρ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἐνιαυτῷ, ὡς πάντες ἴστε, ἐκ
τῶν φρεάτων ἐπέλιπεν, ὥστε μηδὲ λάχανον γενέσθαι ἐν τῷ κήπῳ· οἱ δεδανεικό-
88 τες δὲ ἧκον ἐπὶ τοὺς τόκους, ἐπειδὴ ἐνιαυτὸς ἐξῆλθεν, εἰ μή τις ἀποδοίη αὐτοῖς κατὰ
τὰς συγγραφάς· ὧν ἀκούοντα μοι παρὰ τῶν ἀφικνουμένων λόγῳ, τὰ δὲ καὶ δι' μὴ τὰ [illegible]
ἐπιστολῶν παρὰ τῶν οἰκείων, τίνα με οἴεσθε ψυχὴν ἔχειν, ἢ πόσα δάκρυα ἀφιέναι, ἐκ τῶν
τὰ μὲν ἐκλογιζόμενον περὶ τῶν παρόντων, τὰ δὲ καὶ ποθοῦντα ἰδεῖν παιδία, καὶ γυ-
89 ναῖκα, καὶ μητέρα, ἣν ἐγὼ οὐ πολλὰς ἐλπίδας εἶχον ζῶσαν καταλήψεσθαι; ὧν τί
ἥδιόν ἐστιν ἀνθρώπῳ, ἢ τίνος ἕνεκ' ἄν τις εὔξαιτο, τούτων στερηθείς, ζῆν; τοιούτων τοί-
νυν συμβεβηκότων μοι τῶν πραγμάτων, οὐ περὶ πλείονος ἐποιησάμην τὰ ἐμαυ-
τοῦ ἴδια, ἢ τὰ ὑμέτερα· ἀλλ' ἡγούμην δεῖν καὶ χρημάτων ἀναλισκομένων κρείττων
90 εἶναι, καὶ τῶν οἴκοι ἀμελουμένων, καὶ γυναικὸς καὶ μητρὸς νοσούσης, ὥστε μήτε τὴν τά-
ξιν αἰτιά-

ξιν αἰτιά-

Margin: μοι

ξὸν αἰτιάσασθαί με μηδένα λιπεῖν, μήτε τὴν τριήρη τῇ πόλει ἄχρηστον γενέσθαι. ὧν ἁπάντων νῦν ὑμῶν δέομαι, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν εὔτακτον καὶ χρήσιμον ἐμαυτὸν παρέσχον, οὕτω καὶ ὑμᾶς νῦν περὶ ἐμοῦ πρόνοιαν ποιήσασθαι, καὶ ἀναμνησθέντας ἁπάντων, ὧν τε διηγησάμην πρὸς ὑμᾶς, τῶν τε μαρτυριῶν, ὧν παρεσχόμην, καὶ τῶν ψηφισμάτων, βοηθῆσαι μὲν ἐμοὶ ἀδικουμένῳ, τιμωρήσασθαι δ' ὑπὲρ ὑμῶν, εἰσπρᾶξαι δὲ τὰ ὑπὲρ τούτου ἀναλωθέντα. ἢ τίς ἐθελήσει φιλοτιμεῖσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὅταν ὁρῶσι μήτε τοῖς χρηστοῖς καὶ εὐτάκτοις χάριν οὖσαν, μήτε τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκοσμοῦσι τιμωρίαν παρ' ὑμῶν; ἀναγνώσεται δὲ καὶ τὸν νόμον ὑμῖν, καὶ τὰ ἀναλώματα τοῦ χρόνου, οὗ ἐπετριηράρχησα ὑπὲρ τούτου καθ' ἕκαστον, καὶ τοὺς λιπόνεως, ὅσον ἕκαστος ἔχων ἀργύριον ἀπέδρα, καὶ ὅπου, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι οὔτε νῦν πρὸς ὑμᾶς ψεῦδος οὐδὲν λέγω, οὔτε ἐν τῷ παρελθόντι χρόνῳ. ἡγούμην τε δεῖν ἐμὲ μὲν τὸν ὑπὸ τῶν νόμων χρόνον ὡρισμένον, ἀμέμπτως ὑμῖν λειτουργεῖν· τοὺς δὲ καταφρονοῦντας καὶ ὑμῶν καὶ τῶν νόμων, καὶ οὐκ ἐθέλοντας πείθεσθαι τοῖς νόμοις, ἐξελέγξας ἐν ὑμῖν ἀδικοῦντας τιμωρήσασθαι. εὖ δ' ἴστε, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἐμῶν ἰδίων μᾶλλον τιμωρήσεσθε Πολυκλέα, ἢ ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν, οὐδὲ περὶ τῶν παρεληλυθότων τριηράρχων ἐπιμέλειαν ποιήσεσθε μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν μελλόντων πρόνοιαν, ὥστε μήτε τοὺς λειτουργοῦντας ἀθυμεῖν, μήτε τοὺς διαδόχους καταφρονεῖν τῶν νόμων· ἀλλ' ἀπιέναι ἐπὶ τὰς ναῦς, ὅταν καταστῶσιν. ἃ προσήκει ὑμᾶς ἐνθυμηθέντας, ὀρθῶς καὶ δικαίως διαγνῶναι περὶ πάντων. ἡδέως δ' ἂν ὑμῶν πυθοίμην, ὦ ἄνδρες δικασταί, τίν' ἄν ποτε γνώμην περὶ ἐμοῦ εἴχετε, εἰ τοῦ τε χρόνου ἐξήκοντος, καὶ τούτου μὴ ἥκοντος ἐπὶ τὴν ναῦν, μὴ ἐπετριηράρχησα κελεύοντος τοῦ στρατηγοῦ, ἀλλὰ ἀπέπλεον ᾠχόμην; ἆρ' οὐκ ἂν ὠργίζεσθέ μοι, καὶ ἡγεῖσθε ἂν ἀδικεῖν με; εἰ τοίνυν ἂν ἐμοὶ τότε ὠργίζεσθε, ὅτι οὐκ ἐπετριηράρχησα, πῶς οὐχὶ νῦν προσήκει ὑμᾶς τοῦτον εἰσπρᾶξαί μοι τὰ ἀναλώματα, ἃ ἐγὼ ὑπὲρ τούτου ἀνήλωσα, ὃς οὐ διαδεξάμενος τὴν ναῦν; ὅτι δ' οὐκ ἐμοὶ μόνῳ οὐ διεδέξατο τὴν ναῦν, ἀλλὰ καὶ πρότερον Εὐριπίδῃ συντριήραρχος ὤν, καὶ συνθηκῶν οὐσῶν αὐτοῖς τοὺς ἓξ μῆνας ἑκάτερον πλεῖν, ἐπειδὴ Εὐριπίδης ἐξέπλευσε, καὶ ὁ χρόνος ἐξῆκεν, οὐ διεδέξατο τὴν ναῦν αὐτῷ, ἀναγνώσεται τὴν μαρτυρίαν.

Μαρτυρία.

ἀναλωθέντα. τιμωρήσασθαι. ἀνήλωσα.

91 92 93 94 95 96

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΗΣ τριηραρχίας λόγου.

ΠΟΛΛΩΝ καὶ μεγάλων πραγμάτων κατεπειγόντων τοὺς Ἀθηναίους τριήρεις πληρῶσαι, καὶ τῆς κατὰ θάλατταν ἐπιμεληθῆναι δυνάμεως, γράφεται ψήφισμα τῶν τριηράρχων, τὸν μὲν πρῶτον τὴν αὐτοῦ ναῦν κατέχοντα πεπληρωμένην, τὸν στέφανον λαβεῖν· τὸν δὲ μὴ πρὸ τῆς ἕνης καὶ νέας, ἥ ἐστιν ἡ τελευταία τοῦ μηνός, ἀφορμίσαντα τὴν ναῦν ἐπὶ τὸ χῶμα, ἐπιδεῖξαι. τὸ χῶμα δὲ ἦν ὑποδόμημα ἐν τῷ λιμένι πρὸς τὸ εὐλιμένως προσορμίσασθαι ἕνεκα καὶ ἀγορᾶς τῶν ναυτῶν. Ἀπολλόδωρος οὖν ὁ πρῶτος πρῶτος τὴν ναῦν ἀφορμίσας, ἔλαβε τὸν στέφανον· προσελθὼν δὲ τῇ ἐν δοκιμασίας, ὅστις κάλλιστα παρεσκευάσατο τὴν τριήρη, στρατηγοῦ καὶ τοῦτον, ἀντιποιεῖται καὶ τούτου στεφάνου ὁ Ἀπολλόδωρος.

ἀφορμίσαντα. δεῖξαι. προσελθόντος.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΕΡΙ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΗΣ ΤΡΙΗΡΑΡΧΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

1 Εἰ μὲν ὅτῳ πλεῖστοι συνείποιεν, ὦ βουλή, τὸ ψήφισμα ἐκέλευε δοῦναι τὸν στέφανον, κἂν αὐτὸς ἦν εἰκότως ἀνάξιος λαβεῖν, Κηφισοδότου μόνου μοι συνειρηκότος, τούτοις δὲ παμπόλλων. νῦν δὲ τῷ πρώτῳ παρασκευάσαντι τὴν τριήρη, τὸν ταμίαν προσέταξεν ὁ δῆμος δοῦναι. πεποίηκα δὲ τοῦτ' ἐγώ. διό φημι δεῖν 2 αὐτὸς στεφανοῦσθαι. θαυμάζω δὲ τούτων, ὅτι τῆς τριήρους ἀμελήσαντες, τοὺς ῥήτορας παρεσκευάσαντο, καὶ δοκοῦσί μοι πάντων διημαρτηκέναι τοῦ πράγματος, καὶ νομίζειν οὐχὶ τοῖς πεισθεῖσιν, ἃ δεῖ, χάριν ὑμᾶς ἔχειν, ἀλλὰ τοῖς φάσκουσιν, οὐ τὸν αὐτὸν 3 τρόπον ἐγνωκότες, ὅνπερ ἐγώ, περὶ ὑμῶν. καὶ κατ' αὐτὸ δὲ τοῦτο δικαίως ἂν ἔχοιτ' εὐνοϊκωτέρως ἐμοί. φαίνομαι γὰρ βελτίους ὑμᾶς ὑπολαμβάνων, ἢ οὗτοι. ἐχρῆν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαιον ἦν, τοὺς τὸν στέφανον οἰομένους δεῖν παρ' ὑμῶν λαβεῖν, αὑτοὺς ἀξίους ἐπιδεικνύναι τούτου, μὴ ἐμὲ κακῶς λέγειν. ἐπειδὴ δὲ 4 τοῦτο παρέντες, ἐκεῖνο ποιοῦσιν, ἐπιδείξω ψευδομένους ἀμφότερα αὐτούς, ἅ τε αὑτοὺς ἐνεκωμίασαν, καὶ ὅσα εἰς ἡμᾶς ἐβλασφήμησαν, ἐξ αὐτῶν τῶν πεπραγμένων ἑκατέροις. ψήφισμα γὰρ ὑμῶν ποιησαμένων, ὃς ἂν μὴ πρὸ τῆς ἕνης καὶ νέας ἐπὶ χῶμα τὴν ναῦν περιορμίσῃ, δῆσαι, καὶ δικαστηρίῳ παραδιδόναι, καὶ ταῦτα 5 κυρωσάντων· ἐγὼ μὲν περιώρμισα, καὶ στέφανον διὰ ταῦτα παρ' ὑμῶν ἔλαβον. οὗτοι δ' οὐ καθείλκυσαν· ὥστ' ἔνοχοι δεσμοῦ γεγόνασι. πῶς οὖν οὐκ ἀτοπώτατον ἂν διαπεπραγμένοι εἴητ' ἔργον, εἰ τοὺς καθ' ἑαυτῶν ἐάσαντας τίμημα τοιοῦτον ἐπαχθῆναι, τούτους στεφανώσαντες ὑμεῖς φαίνοισθε; ταῦτα σκοπεῖν τοίνυν, ὅσα δεῖ παρέχειν τὴν πόλιν 6 τοῖς τριηράρχοις, ἐγὼ μὲν ἐκ τῶν ἰδίων ἀνήλωσα, καὶ τῶν δημοσίων ἔλαβον οὐδέν. οὗτοι δ' ὑμετέροις κέχρηνται, καὶ τὴν σφετέραν οὐδὲν εἰς ταῦτα προεῖνται. καὶ μὴν οὐδ' ἂν ἐκεῖνό γ' ἔχοιεν εἰπεῖν, ὡς ἂν ἐπειρῶντο ἐμοῦ πρότεροι· πρὶν γὰρ ἢ φθῆναι μόνον τῆς τριήρεις τούτοις, ἐπεπλήρωτό μοι, καὶ πάντες ἑωρᾶθ' ὑμεῖς ἀναπειρωμένην 7 τὴν ναῦν. ἔτι τοίνυν ὑπηρεσίαν τὴν κρατίστην ἔλαβον, πολλῷ πλεῖστον ἀργύριον δούς. οὗτοι δ' εἰ μὲν εἶχον χείρονα ἡμῶν, οὐδὲν ἂν ἦν δεινόν· νῦν δ' οὐδ' ὁποιανοῦν μεμίσθωνται, περὶ τῆς πλείονος ἀντιλέγοντες. καίτοι πῶς εἰσὶ δίκαιοι, ταῦτα μὲν ὕστερον ἐξαναπληροῦν, νῦν δ' ὡς πρῶτοι παρεσκευασμένοι, τὸν στέφανον λαβεῖν; 8 ἡγοῦμαι τοίνυν ὅτι μὲν δικαιότατ' ἂν στεφανώσαιτε ἐμέ, καὶ μηδὲν εἰπόντος ἐμοῦ, γιγνώσκειν ὑμᾶς· ὅτι δ' οὐ μέτεστι μόνοις τούτοις περὶ τοῦ στεφάνου λόγος, τοῦτ' ἐπιδεῖξαι βούλομαι. πόθεν οὖν τοῦτο μάλιστα ἔσται δῆλον; ἀφ' ὧν αὐτοὶ πεποιήκασι. σκεψάμενοι γὰρ τὴν ἐξ ἐλαχίστου τριηραρχεῖν βουλόμενοι, μεμισθώκασι τὴν λειτουργίαν. καί 9 τοι πῶς οὐκ ἄδικον, τῶν μὲν ἀναλωμάτων ἀφεστηκέναι, τῶν δὲ γενομένων δι' ἐκεῖνα τιμῶν ἀξιοῦν αὐτοῖς μετεῖναι; καὶ οὗ μὲν μὴ περιώρμισαν τὴν ναῦν τότε, τὸν μεμισθωμένον αἰτιᾶσθαι, τῶν δὲ καλῶς διῳκημένων νῦν αὑτοῖς κελεύειν χάριν ὑμᾶς ἔχειν; δεῖ τοίνυν ὑμᾶς μὴ μόνον ἐκ τούτων σκοπεῖν τὸ δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ πρότερον πε10 ποιήκατε, ταὐτὰ τινῶν διαπραξαμένων τούτοις. ὅτε γὰρ τῇ ναυμαχίᾳ τῇ πρὸς Ἀλέξανδρον ἐνικήθητε, τότε τῶν τριηράρχων τοὺς μεμισθωκότας τὰς τριηραρχίας αἰτιωτάτους τῆς γεγενημένης νομίζοντες, παρεδώκατε εἰς τὸ δικαστήριον, καταχειροτονήσαντες προ-

λαμβάνειν · περιορμίσῃ · περιώρμισα · ἀναπληρουμένην · οὔπω μεμ- · ἐξ ἀνάγκης πληροῦν · παρασκευαζόμενοι · παραλαβεῖν · περιωρμίσαν · μισθωσαμένου · διῳκημένων διῳκημένων · ἀτιμωτέρους

τοὺς προδεδωκέναι τὰς ναῦς, καὶ λελοιπέναι τὴν τάξιν. καὶ κατηγόρει μὲν Ἀριστοφῶν,
ἐδικάζετε δ' ὑμεῖς. εἰ δὲ μὴ μετριωτέραν ἔχετε τὴν ὀργὴν τῆς ἐκείνων πονηρίας, 11
οὐδὲν ἂν αὐτοὺς ἐκώλυε τεθνάναι. ταῦτα τοίνυν εἰδότες οὗτοι πεπραγμένα αὐτοῖς,
καὶ ἐκείνοις, οὐχὶ φείδονται ἐν ὑμῖν ὑφ' ὧν προσήκει παθεῖν αὐτούς, ἀλλὰ δη-
μηγοροῦσι κατ' ἄλλων, καὶ στεφανοῦν κελεύουσιν αὐτούς. καίτοι σκέψασθε, τίν' ἄν
ποτε δόξαιτε βεβουλεῦσθαι γνώμην, εἰ διὰ τὴν αὐτὴν πρόφασιν, τοὺς μὲν θανάτου 12
κρίναντες, τοὺς δὲ στεφανώσαντες φανεῖτε. καὶ μὴν οὐ μόνον εἰ τοῦτο ποιήσαιτε, δό-
ξαιτ' ἂν ἁμαρτεῖν, ἀλλ' εἰ καὶ μὴ κολάσαιτε τοὺς τὰ τοιαῦτα ποιοῦντας ἔχοντες. οὐ
γὰρ ἐπειδὰν ἐάσητέ τι τῶν ὑμετέρων ἀπολέσθαι, τότε χρὴ χαλεπαίνειν. ἀλλ' ἐν ᾧ
τὰ μὲν ὑμέτερά ἐστι σῶα, καθορᾶτε δὲ τοὺς ἐφεστηκότας δι' αἰσχροκέρδειαν, οὐχὶ προσ- 13
ήκουσαν πρόνοιαν περὶ σωτηρίας αὐτῶν ποιουμένους. καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπιτιμήσῃ
τῷ λόγῳ πικρὸν εἶναι νομίσας, ἀλλὰ τοῖς τὸ ἔργον αὐτὸ πεποιηκόσι. διὰ γὰρ τοὺς τοιού-
τους, τοῦτό ἐστι. θαυμάζω δ' ἔγωγε, τί δή ποτε τῶν μὲν ναυτῶν τοὺς ἀπολειπομένους,
ὧν τριάκοντα δραχμὰς ἕκαστος ἔχει μόνας, δέουσι καὶ κολάζουσιν οὗτοι· τῶν δὲ τριη- 14
ράρχων τοὺς μὴ συμπλέοντας, ὧν τριάκοντα μνᾶς εἰς ἐπίπλουν εἰλήφει ἕκαστος,
οὐ ταῦτα ποιεῖθ' ὑμεῖς· ἀλλ' ἐὰν μὲν πένης ὤν τις δι' ἔνδειαν ἁμάρτῃ, τοῖς ἐσχάτοις
ἐπιτιμίοις ἐνέξεται· ἐὰν δὲ πλούσιος ὢν δι' αἰσχροκέρδειαν ταῦτα ποιήσῃ, συγγνώμης
τεύξεται. καὶ ποῦ τὸ πάντας ἔχειν ἴσον, καὶ δημοκρατεῖσθαι φαίνεται, τοῦτον τὸν τρόπον 15
ὑμῶν ταῦτα βραβευόντων; ἔτι τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ κἀκεῖνο ἀλόγως ἔχειν, τὸν μὲν
εἰπόντα τι μὴ κατὰ τοὺς νόμους, ἐὰν ἁλῷ, τὸ τρίτον μέρος ἠτιμῶσθαι τοῦ σώματος· τοὺς
δὲ μὴ λόγον, ἀλλ' ἔργον παράνομον πεποιηκότας, μηδεμίαν δοῦναι δίκην. καὶ μήν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντες ἂν ὑμεῖς φήσαιτε τὸ πρὸς τὰ τοιαῦτα πρᾴως ἔχειν, 16
προδιδάσκειν ἑτέρους ἀδίκους εἶναι. βούλομαι τοίνυν, ἐπειδήπερ παρελήλυθα, καὶ τὰ συμ-
βαίνοντα ἀπὸ τῶν τοιούτων ὑμῖν διεξελθεῖν. ἐπειδὰν γάρ τις μισθωσάμενος τριη-
ραρχίαν ἐκπλεύσῃ, πάντας ἀνθρώπους ἄγει καὶ φέρει, καὶ τὰς μὲν ὠφελείας ἰδίᾳ
καρποῦται· τὰς δὲ δίκας τούτων ὁ τυχὼν δίδωσιν ὑμῶν, καὶ μόνοις ὑμῖν οὐδαμόσε ἐστὶν 17
ἄνευ κηρυκείου βαδίσαι, διὰ τὰς ὑπὸ τούτων ἀνδροληψίας, καὶ σύλας κατεσκευα-
σμένας. ὥστε τῇ γ' ἀληθείᾳ σκοπῶν ἄν τις, εὕροι τὰς τοιαύτας τριήρεις οὐχ ὑπὲρ
ὑμῶν, ἀλλὰ κατ' ὑμῶν ἐκπεπλευκυίας. ὃν γὰρ ὑπὲρ τῆς πόλεως τριήραρχον, οὐκ
ἀπὸ τῶν κοινῶν προσόδων χρὴ πλουτήσειν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἰδίων τὰ τῆς πόλεως ἐπα- 18
νορθώσειν, εἴπερ ἔσται τι τῶν δεόντων ὑμῖν. τούτων δὲ τἀναντία ἕκαστος ἐγνωκὼς ἐκ-
πλεῖ· καὶ γάρ τοι τὰ τῷ αὐτῶν τρόπῳ ἁμαρτήματα ταῖς ὑμετέραις βλάβαις ἐπα-
νορθοῦνται. καὶ τούτων οὐδὲν ἐστὶν ἄλογον. δεδώκατε γὰρ τοῖς βουλομένοις ἀδικεῖν, ἂν
μὲν λάθωσιν, ἔχειν· ἂν δὲ ληφθῶσι, συγγνώμης τυχεῖν. τοῖς οὖν ἠμεληκόσι δόξης, ἄδεια 19
ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούλωνται, γίγνεται. τὴν μὲν τοίνυν ἰδιωτῶν τοὺς μετὰ τὸ παθεῖν μανθά-
νοντας, ἀπροσκέπτους ὀνομάζομεν. ὑμᾶς δ' οἵτινες οὐδὲ πεπονθότες πολλάκις
ἤδη, φυλάττεσθε, τί τις καλέσειεν ἄν; ἄξιον τοίνυν καὶ περὶ τῶν συνειρηκότων εἰπεῖν.
οὕτω γὰρ ἡγοῦνταί τινες ἐξουσίαν εἶναι σφίσι καὶ ποιεῖν ὅ,τι βούλονται, καὶ λέγειν παρ' 20
ὑμῖν, ὥστε τὴν ποτὲ συγκατηγορούντων μετ' Ἀριστοφῶντος, καὶ πικρῶν ὄντων τοῖς
μεμισθωκόσι τὰς τριηραρχίας, νῦν κελεύουσί τινες τούτους στεφανῶσαι. καὶ δυοῖν
θάτερον ἐξελέγχουσιν αὐτούς, ἢ τότ' ἐκείνους ἀδίκως συκοφαντοῦντες, ἢ νῦν τούσδ'
ἐπὶ μισθῷ συνηγοροῦντες. καὶ χαρίσασθαι κελεύουσιν ὑμᾶς, ὥσπερ περὶ δωρεᾶς, 21

ἀλλ' οὐ περὶ νικητηρίων τὸν λόγον ὄντα νῦν καὶ χάριν ἀθλημάτων διὰ τὸ τούτων τοῖς ἀμελοῦσιν ὑμῶν, ἀλλ' οὐ διὰ τῶν βελτιόνων, τοῖς ὑπηρετοῦσιν ἃ δεῖ, χαρίζεσθαι προσῆκον. ἐπειδὴ οὕτως ὀλιγωροῦσι τοῦ δοκεῖν ἐπιεικεῖς εἶναι, καὶ παντελῶς τἆλλα 22 πάρεργα πρὸς τὸ λέγειν νομίζουσιν, ὥστ' οὐ μόνον τοῖς πρότερον ῥηθεῖσιν ὑφ' αὑτῶν ἐναντία τολμῶσι δημηγορεῖν, ἀλλὰ καὶ νῦν οὐ ταὐτὰ λέγουσιν ἑαυτοῖς, οἵτινες τοὺς μὲν ναύτας φασὶ δεῖν οἰκείους εἶναι τῆς τριήρους τῆς λιποταξούσης τὸν στέφανον· τῶν δὲ τριηράρχων τοὺς ἠλλοτριωκότας αὑτοὺς ἀπὸ τῆς λειτουργίας, τούτους στεφανῶσαι 23 κελεύουσι. καὶ φασὶ μὲν οὐδένα τούτων πρότερον παρασκευάσασθαι· κελεύουσι δὲ κοινῇ στεφανοῦν ἡμᾶς, τοῦ ψηφίσματος οὐ ταῦτα λέγοντος. ἐγὼ δὲ τοσούτου δέω τούτου συγχωρεῖν, ὅσου περ καὶ μεμισθωκέναι τὴν τριηραρχίαν. οὔτε γὰρ τοῦθ' ὑπομείναιμ' ἄν, οὔτ' ἐκεῖν' ἐπίστευσα. προσποιοῦνται μὲν τοίνυν ὑπὲρ τοῦ δικαίου συνη-24 γορεῖν· σπουδάζουσι δὲ μᾶλλον, ἢ προεῖκ' ἄν τις ὑμῶν προσάπτων, ὥσπερ ἄξια τοῦ μισθοῦ ποιῆσαι προσῆκον ἑαυτοῖς, ἀλλ' οὐ γνώμην ἀποφήνασθαι· εἶθ' ὥσπερ οὐχὶ πολιτείας κοινῆς μετέχοντες, καὶ διὰ ταῦτα τῷ βουλομένῳ λέγειν ἐξόν, ἀλλ' ἱερωσύνην ἰδίαν αὐτοί τινα ταύτην ἔχοντες, ἐὰν ὑπὲρ τῶν δικαίων ἐν ὑμῖν τις εἴπῃ, 25 δεινὰ πάσχουσι, καὶ θρασὺν εἶναί φασι. καὶ εἰς τοσοῦτον ἀναισθησίας προήκουσιν, ὥστ' οἴονται τῶν ἅπαξ εἰρηκότων ἂν καλέσωσιν ἀναιδῆ, σφᾶς αὐτοὺς πάντα τὸν βίον καλοὺς κἀγαθοὺς νομίζεσθαι. καίτοι διὰ μὲν τὰς τούτων δημηγορίας, πολλὰ χεῖρον ἔχει· διὰ δὲ τοὺς οἰομένους δεῖν τὰ δίκαια ἀντιλέγειν, πάντ' ἀπόλωλε. τούτους τοίνυν 26 τοὺς συνηγοροῦντας αὐτοῖς παρεσκευασμένοι, καὶ τοσαύτην βλασφημίαν εἰδότες οὖσαν καθ' αὑτῶν τοῖς βουλομένοις τι λέγειν φαῦλον, ὅμως εἰς λόγον ἠξίωσαν καταστῆναι, καὶ κακῶς τὴν ἐτόλμησαν εἰπεῖν, οἷς ἀγαπητὸν ἦν μὴ πάσχουσι κακῶς αὐτοῖς. τοῦ τοίνυν τούτους ἀδίκους εἶναι καὶ θρασεῖς, οὐδένες ὑμῶν εἰσὶν αἰτιώτεροι. παρὰ γὰρ 27 τῶν λεγόντων, οὐκ ἴστε ἐπὶ μισθῷ τοῦτο πράττοντας, πυνθάνεσθε ποῖόν τιν' ἕκαστον δεῖ νομίζειν, οὐκ αὐτοὶ θεωρεῖτε. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, τούτους μὲν αὐτοὺς πονηροτάτους τῶν πολιτῶν νομίζειν, τοὺς δ' ὑπὸ τούτων ἐπαινουμένους, χρηστοὺς ἡγεῖσθαι; καὶ γάρ τοι πάντα δι' αὐτῶν ποιοῦνται, καὶ μονονουχὶ ὑπὸ κήρυκος πωλοῦσι τὰ κοινά· 28 καὶ στεφανοῦν ὃν ἂν αὐτοῖς δοκῇ, καὶ μὴ στεφανοῦν, κελεύουσι, κυριωτέρους αὑτοὺς τῶν ὑμετέρων δογμάτων καθιστάντες. ἐγὼ δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραινῶ, μὴ ποιεῖν τὴν τῶν αἰσχίστων ἐθελόντων φιλοτιμίαν ἐπὶ τῇ τῶν λεγόντων πλεονεξίᾳ. εἰ δὲ μή, διδάξετε πάντας, τὰ μὲν ὑφ' ὑμῶν προσταττόμενα, ὡς εὐτελέστατα διοικεῖν· τοὺς 29 δ' ὑπὲρ τούτων ἀναιδῶς εἰς ὑμᾶς ψευδομένους, ὡς πλείστου μισθοῦσθαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΠΠΟΝ ΛΟΓΟΥ.

ΛΥΚΩΝ τις, τὸ γένος Ἡρακλεώτης, τῇ Πασίωνος ἐχρῆτο τραπέζῃ. οὗτος μέλλων ἐκπλεῖν εἰς Λιβύην, κατέλιπεν ἀργύριον παρὰ Πασίωνι, ὡς μὲν Πασίων ζῶν ἔλεγε, καὶ Ἀπολλόδωρος λέγει νῦν, ἐντειλάμενος ἀποδοῦναι Κηφισιάδῃ· ὡς δὲ Κάλλιππός φησιν, ἑαυτῷ χαρισάμενος φίλῳ τε ὄντι, καὶ προξένῳ τῶν πάντων Ἡρακλεωτῶν. ἀποθανόντος δὲ τοῦ Λύκωνος, τὸ ἀργύριον ἀπέδοθη Κηφισιάδῃ. Κάλλιππος δέ, ὥς φησιν Ἀπολλόδωρος, ἐπειδὴ πείθει τὸν Πασίωνα, βλάβης αὐτῷ δικαζόμενος, τῷ Λυσιθείδῃ τὸ πρᾶγμα ἐπιτρέψαι· ὅς, Πασίωνος ζῶντος, οὐδὲν ἀπεφήνατο. ἀποθανόντος δὲ ἐκείνου, αὖθις Ἀπολλοδώρῳ λαχὼν δίκην τὴν ἀρχαίαν Κάλλιππος, καὶ ἠξίου πάλιν ἐπιτρέψαι τῷ Λυσιθείδῃ. ὁ δὲ Ἀπολλόδωρος, τὴν μὲν δίαιταν ἐδέξατο· πρὸς δὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ νόμου, Λυσιθείδου ἀπήτησεν, ἵν', ὥς φησιν, ὀμόσας δικάσῃ, καὶ μὴ χωρὶς ὅρκου διαιτῶν, τῷ Καλλίππῳ χαρίσηται. ὁ δὲ Λυσιθείδης ὀμόσας, ἀπεφήνατο, καὶ κατεδιῄτησε τὴν δίκην, διόπερ ἐφέσιμον δοὺς ὁ Ἀπολλόδωρος, εἰς τὸ δικαστήριον εἰσέρχεται.

ΔΗΜΟ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΠΠΟΝ ΛΟΓΟΣ.

ΟΥΚ ἔστι χαλεπώτερον οὐδὲν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢ ὅταν ἄνθρωπος δόξαν ἔχων, καὶ δυνάμενος εἰπεῖν, τολμᾷ ψεύδεσθαι, καὶ μαρτύρων εὐπορῇ. ἀνάγκη γὰρ ἤδη ἐστὶ τῷ φεύγοντι, μηκέτι περὶ τοῦ πράγματος μόνον λέγειν, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ λέγοντος, ὡς οὐκ εἰκὸς αὐτῷ διὰ τὴν δόξαν πιστεύειν. εἰ γὰρ ἔθος 2 καταστήσετε τοῖς δυναμένοις εἰπεῖν, καὶ δόξαν ἔχουσι μᾶλλον πιστεύειν, ἢ τοῖς ἀδυνατωτέροις, ἐφ᾽ ὑμῖν αὐτοῖς ἔσεσθε τὸ ἔθος τοῦτο κατεσκευακότες. δέομαι οὖν ὑμῶν, εἴπερ τι καὶ ἄλλο πώποτε πρᾶγμα αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ ἐδικάσατε, *μηδὲ μεθ᾽ ἑτέρων τὴν γνώμην ἀγόμενοι, μήτε μετὰ τῶν διωκόντων, μήτε 3 μετὰ τῶν φευγόντων, ἀλλὰ τὸ δίκαιον σκεψάμενοι, οὕτω καὶ νῦν διαγνῶναι. ἐξ ἀρχῆς δ᾽ ὑμῖν διηγήσομαι. λύκων γὰρ ὁ ἡρακλεώτης, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὗτος *ὡς καὶ αὐτὸς λέγει, τῇ τραπέζῃ τῇ τοῦ πατρὸς ἐχρῆτο, ὥσπερ καὶ οἱ ἄλλοι ἔμποροι, ξένος μὲν ὢν ἀριστοίχῳ τῷ δεκελεῖ, καὶ ἀρχεβιάδῃ τῷ λαμπτρεῖ· ἄνθρωπος δὲ σώφρων. οὗτος 4 ἐπειδὴ ἐκπλεῖν ἔμελλεν εἰς τὴν λιβύην, διαλογισάμενος πρὸς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἐναντίον ἀρχεβιάδου καὶ φρασίου, προσέταξε τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπεν· ἦν δὲ τοῦτο, ἑκκαίδεκα μναῖ, καὶ τετταράκοντα δραχμαί, ὡς ἐγὼ ὑμῖν πάνυ ἀκριβῶς ἐπιδείξω· κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι, λέγων ὅτι κοινωνὸς αὐτοῦ εἴη ὁ κηφισιάδης οὗτος, 5 οἰκήτωρ μὲν ὢν ἐν σκύρῳ, ἐν δὲ τῷ παρόντι ἐφ᾽ ἑτέρας ἀποδημῶν ἐμπορίας. δεῖξαι δ᾽ αὐτὸν αὐτὸν τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ, καὶ συστῆσαι τῷ ἀρχεβιάδῃ, καὶ τῷ φρασίᾳ προσέταξεν, ἐπειδὴ ἥκοι ἐκ τῆς ἀποδημίας. εἰώθασι δὲ πάντες οἱ τραπεζῖται, ὅταν τις ἀργύριον τιθεὶς ἰδιώτης ἀποδοῦναί τῳ προστάττῃ, πρῶτον τοῦ θέντος τοὔνομα γράφειν, καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦ ἀργυρίου, ἔπειτα παραγράφειν τῷ δεῖν ἀποδοῦναι 6 δεῖ· καὶ ἐὰν μὲν γιγνώσκωσι τὴν ὄψιν τοῦ ἀνθρώπου, ᾧ ἂν δέῃ ἀποδοῦναι, τοσοῦτον μόνον ποιεῖν, γράψαι, ᾧ δεῖ ἀποδοῦναι· ἐὰν δὲ μὴ γιγνώσκωσι, καὶ τούτου τοὔνομα προσπαραγράφειν, ὃς ἂν μέλλῃ συστήσειν, καὶ δείξειν τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἂν δέῃ κομίσασθαι τὸ ἀργύριον. τύχης δὲ συμβάσης τοιαύτης τῷ λύκωνι τούτῳ, ὥστε εὐθὺς 7 ἐκπλέοντα αὐτὸν περὶ τὸν ἀργολικὸν κόλπον ὑπὸ ληστρίδων νεῶν, τά τε χρήματα καταχθῆναι εἰς ἄργος, καὶ αὐτὸν τοξευθέντα ἀποθανεῖν, ἔρχεται ἐπὶ τὴν τράπεζαν κάλλιππος οὑτοσὶ εὐθὺς, ἐρωτῶν λύκων' ἡρακλεώτην εἰ γιγνώσκοιεν. ἀποκριναμένου δὲ φορμίωνος τουτουί, ὅτι γιγνώσκοιεν, ἆρα καὶ ἐχρῆτο ὑμῖν, ἔφη, ὦ φορμίων; ἀλλὰ πρὸς τί ἐρωτᾷς; πρὸς τί; ἔφη, ἐγώ σοι ἐρῶ. ἐκεῖνος μὲν τετελεύτηκεν· ἐγὼ δέ, πρόξενος ὢν τυγχάνω τῶν ἡρακλεωτῶν. ἀξιῶ δέ σε δεῖξαί μοι τὰ γράμματα, ἵν᾽ εἰδῶ, εἴ τι καταλέλοιπεν ἀργύριον. ἐξ ἀνάγκης γάρ μοί ἐστιν ἁπάντων 9 ἡρακλεωτῶν ἐπιμελεῖσθαι. ἀκούσας δ᾽ αὐτοῦ ὁ φορμίων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔδειξεν εὐθέως *τὰ χρήματα. δείξαντος δὲ αὐτοῦ τὸ γραμματεῖον, ἀναγνοὺς αὐτὸς, καὶ ἄλλος οὐδείς, καὶ ἰδὼν γεγραμμένον ἐν αὐτῷ, *λύκων ἡρακλεώτης. χιλίας ἑξακοσίας τετταράκοντα κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι δεῖ, ἀρχεβιάδης λαμπτρεὺς δείξει τὸν 10 κηφισιάδην· ᾤχετο ἀπιὼν σιωπῇ, καὶ πλέον ἢ πέντε μηνῶν οὐδένα λόγον ἐποιήσατο. ἐπιδημήσαντος δὲ τοῦ κηφισιάδου μετὰ ταῦτα, καὶ προσελθόντος πρὸς τὴν

* μετὰ μηδετέρων

* ὡς καὶ

* τὰ χρήματα. χ. τὰ γράμματα.

* λύκωνα ἡρακλεώτην χιλίας ἑξακ.

Al. v: trapeZitarú.

~~λύκων~~ λύκωνα

τράπεζαν, καὶ ἀπαιτοῦντος τὰ χρήματα, παρόντος δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, Ἀρχε-
βιάδου καὶ τοῦ Φρασίου, οἷς ὁ Λύκων τῷ πατρὶ συνέστησε, καὶ ἐκέλευσε τὸν Κηφισιά-
δην δεῖξαι, ὃς εἴη, ἐπειδὰν ἔλθοι, παρόντων καὶ ἄλλων ἐξαριθμήσας αὐτῷ τὰς ἑκκαί-
δεκα μνᾶς καὶ τετταράκοντα δραχμὰς, ἀπέδωκε Φορμίων οὑτοσί. ὡς δὲ ἀληθῆ
λέγω, τούτων ἁπάντων ὑμῖν τὰς μαρτυρίας ἀναγνώσεται.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν ἀληθῆ ἅπαντα εἶπον πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῶν μαρτυριῶν
ἀκηκόατε. προσελθὼν δὲ συχνῷ χρόνῳ ὕστερον πρὸς τὸν πατέρα Κάλλιππος οὑ-
τοσὶ ἐν ἄστει, ἤρετο αὐτὸν, εἰ ἤδη ἐπιδεδημηκὼς εἴη ὁ Κηφισιάδης, ὅτῳ ἐπιγεγραμ-
μένον εἴη ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον τὸ ὑπὸ τοῦ Λύκωνος τοῦ Ἡρακλεώτου καταλει-
φθέν, ἀποκριναμένου τοῦ παιδὸς, ὅτι οἴοιτο μὲν, εἰ μέντοι βούλοιτο εἰς Πειραιᾶ κα-
ταβῆναι, τὴν ἀκρίβειαν εἴσεσθαι. οἶσθα, ἔφη, ὅ, τι ἐστὶν, ὦ Πασίων, ὅ σε ἐρωτῶ; καὶ
μὰ τὸν Δία, καὶ τὸν Ἀπόλλω καὶ τὴν Δήμητρα, οὐ ψεύσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες
δικασταί· ἀλλ' ἃ τοῦ παιδὸς ἤκουον, διηγήσομαι ὑμῖν. ἔξεστί σοι, ἔφη, ἐμέ τε εὖ ποιῆ-
σαι, καὶ σαυτὸν μηδὲν βλάψαι· πρόξενος μὲν γὰρ τυγχάνω τῶν Ἡρακλεωτῶν·
βούλοιο δ' ἂν, ὡς εἶμαι ἐγὼ, ἐμὲ μᾶλλον τὸ ἀργύριον λαβεῖν, ἢ τὸν μέτοικον ἄν-
θρωπον, καὶ ἐν Σκύρῳ κατοικοῦντα, καὶ οὐδενὸς ἄξιον. συμβέβηκε δὲ τουτονὶ τί. ὁ
Λύκων τυγχάνει ὢν καὶ ἄπαις, καὶ κληρονόμον οὐδένα οἴκοι καταλιπὼν, ὡς ἐγὼ
πυνθάνομαι. πρὸς δὲ τούτῳ, ἐπειδὴ εἰς Ἄργος κατήχθη τετρωμένος, τῷ προξένῳ
τῷ Ἡρακλεωτῶν τῷ Ἀργείῳ τὰ χρήματα δίδωσιν, ἃ κατήχθη μετ' αὐτοῦ. οἷος οὖν
εἰμὶ καὶ ἐγὼ τὰ ἐνθάδε αὐτὸς ἀξιοῦν λαμβάνειν· ἡγοῦμαι γὰρ δίκαιος εἶναι ἔχειν. σὺ
οὖν, εἰ ἄρα μὴ ἀπείληφε, λέγε ὅτι ἐγὼ ἀμφισβητῶ, ἂν ἄρα ἔλθῃ ὁ Κηφισιάδης.
εἰ δ' ἄρα ἀπείληφε, λέγε ὅτι ἐγὼ μάρτυρας ἔχων, ἠξίουν ἐμφανῆ καταστῆσαι τὰ
χρήματα, ἢ τὸν κεκομισμένον, καὶ εἴ τις με βούλεται ἀφελέσθαι, πρόξενον ὄντα, ἀφαι-
ρεθῆναι. ἐπειδὴ δὲ αὐτῷ εἴρηκεν, ἐγὼ, ἔφη ὁ πατὴρ, ὦ Κάλλιππε, χαρίζεσθαι μέν σοι
βούλομαι· καὶ γὰρ ἂν καὶ μαινοίμην, εἰ μὴ οὕτω μέν σοι, ὅπως ἂν αὐτὸς τι δόξω μὴ
χείρων εἶναι, καὶ ἐκ τοῦ πράγματος μηδὲν ζημιώσομαι. εἰπεῖν μὲν οὖν μοι ταῦτα
πρὸς τὸν Ἀρχεβιάδην, καὶ τὸν Ἀριστόνουν, καὶ πρὸς αὐτὸν δὲ τὸν Κηφισιάδην, οὐδὲν
διαφέρει· ἐὰν μέντοι μὴ θέλωσι ταῦτα ποιεῖν εἰπόντος ἐμοῦ, αὐτὸς ἤδη διαλέγου
αὐτοῖς. ἀμέλει, ἔφη, οὕτως, ὦ Πασίων, ἐὰν βούλῃ σὺ, ἀναγκάσεις αὐτοὺς ταῦτα ποιῆσαι. ἃ
μὲν οὖν διελέχθη, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὗτος μὲν τῷ πατρὶ, ἐκεῖνος δὲ τῷ Ἀρχεβιάδῃ
καὶ τῷ Κηφισιάδῃ, τούτου δεηθέντος, καὶ τούτῳ χαριζόμενος, ταῦτ' ἐστὶν, ἐξ ὧν χρόνῳ
μικρὸν ἡ δίκη αὕτη πέπλασται. ὧν ἐγὼ ἤθελον τούτῳ τὴν, ἥτις εἴη μεγίστη
πίστις, δοῦναι, ἣν μὲν ἐγὼ τοῦ παιδὸς ἀκούειν. οὗτος δὲ ὁ ἀξιῶν ὑφ' ὑμῶν πιστεύεσθαι,
ὡς ἀληθῆ λέγει, τρία ἔτη διαλιπὼν, ἐπειδὴ τάχιστα διελέχθη τοῦ παιδὸς
τῷ Ἀρχεβιάδῃ, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς Κηφισιάδου ἐπιτηδείοις, οὐκ ἔφασαν Κάλλιππον
προσήκειν τὸν νοῦν, οὐδ' οὐ οἷς λέγει. ἐπειδὴ δὲ ἤσθετο ἀδυνάτως ἤδη ἔχοντα τὸν
πατέρα, καὶ μόγις εἰς ἄστυ ἀναβαίνοντα, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν αὐτὸν προδόντα, λαγ-
χάνει αὐτῷ δίκην· οὐ μὰ Δί' οὐχ ὥσπερ νῦν ἀργυρίου, ἀλλὰ βλάβης, ἐγκαλέσας
βλάπτειν ἑαυτὸν ἀποδόντα Κηφισιάδῃ τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπε Λύκων ὁ Ἡρα-
κλεώτης παρ' αὐτῷ, αὐτὸν αὐτοῦ, ὁμολογήσαντα μὴ ἀποδώσειν. λαχὼν δὲ, παρὰ
μὲν τοῦ διαιτητοῦ ἀνείλετο τὸ γραμματεῖον· προὐκαλέσατο δ' αὐτὸν ἐπιτρέψαι
Λυσιθείδῃ·

ἀποκριναμένου δὲ τοῦ πα.

ἀφ' ἑαυ. πρόξενον ὄντα ἀφαιρεῖσθαι.

ἥτις εἴη μεγί.

οὐδὲ ὅτε λ. χ οὐ οἷς λ. χ οὐδὲ πις λ.

Λυσιθείδῃ αὐτοῦ μὲν Ἰσοκράτους καὶ Ἀφαρέως ἑταίρῳ, γνωρίμῳ δὲ τοῦ πατρός. ἐπιτρέψαντος δὲ τοῦ πατρός, ὃν μὲν χρόνον ἔζη ὁ πατήρ, ὅμως καίπερ οἰκείως ἔχων τούτοις ὁ Λυσιθείδης οὐκ ἐτόλμα οὐδὲν εἰς ἡμᾶς ἐξαμαρτάνειν. καίτοι οὕτω τινές ἀναίσχυντοί εἰσι τῶν οἰκείων τῶν τουτουί, ὥστε ἐτόλμησαν μαρτυρῆσαι, ὡς ὁ μὲν 22 Κάλλιππος ὅρκον τῷ πατρὶ ἐδίδου· ὁ δὲ πατὴρ οὐκ ἤθελεν ὀμόσαι παρὰ τῷ Λυσιθείδῃ, καὶ οἴονται ὑμᾶς πείσειν, ὡς ὁ Λυσιθείδης οἰκεῖος μὲν ὢν τῷ Καλλίππῳ, διαιτῶν δὲ τὴν δίαιταν, ἀπέσχετ' ἂν μὴ οὐκ εὐθὺς τοῦ πατρὸς καταδιαιτῆσαι, δι' αὐ-

* δικαστὴς — τοῦ γε ἑαυτῷ μὴ θέλων δικαστοῦ* γενέσθαι τοῦ πατρός. ὡς δὲ ἐγὼ μὲν ἀληθῆ λέ- 23 γω, οὗτοι δὲ ψεύδονται, πρῶτον μὲν αὐτὸ ὑμῖν τοῦτο γενέσθω τεκμήριον, ὅτι κατεγνώκει ἂν αὐτοῦ ὁ Λυσιθείδης, καὶ ὅτι ἐγὼ ἐβουλήθην ἂν ἔφευγον νῦν, ἀλλ' οὐκ ἀργυ-

* τούτῳ — ρίου δίκην. πρὸς δὲ τοῦτ'* ἐγὼ ὑμῖν τοὺς παρόντας ἑκάστοτε τῷ πατρὶ ἐν ταῖς συνόδοις ταῖς πρὸς τοῦτον, αἳ παρὰ τῷ Λυσιθείδῃ ἐγίγνοντο, μάρτυρας παρέξομαι. 24

Μάρτυρες

* προσκαλεσάμενος — Ὅτι μὲν οὖν* προσκαλεσάμενοι εἰς ὅρκον τὸν πατέρα τότε, νυνὶ ἐκείνου τετελευτηκότος καταψεύδονται, καὶ κατ' ἐμοῦ ῥαδίως τὰ ψευδῆ μαρτυροῦντας τοὺς οἰκείους τοὺς ἑαυτοῦ παρέχεται, ἔκ τε τῶν τεκμηρίων, καὶ ἐκ τῆς μαρτυρίας ταύ- 25 της ῥᾴδιον ὑμῖν εἰδέναι. ὅτι δὲ ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἤθελησα αὐτῷ πίστιν δοῦναι,

* ἐγκαλῶν — ἣν γὰρ ὁ νόμος κελεύει, ἐάν τις τεθνεῶτι* ἐπικαλῶν δικάζηται τῷ κληρονόμῳ, μὴ δοκεῖν μοι μήτε ὁμολογῆσαι τὸν πατέρα τούτῳ ἀποδώσειν τὸ ἀργύριον, ὃ κατέλιπε Λύκων, μήτε συσταθῆναι αὐτὸν τῷ πατρὶ ὑπὸ τοῦ Λύκωνος καὶ Φορμίωνος, ἢ 26 μὴν διαλογίσασθαί τι ἐναντίον Ἀρχεβιάδην τῷ Λύκωνι αὐτὸν, καὶ παραστα-θῆναι αὐτῷ Κηφισιάδῃ ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον· τὸν δὲ Κηφισιάδην δεῖξαι αὐτῷ τὸν Ἀρχεβιάδην· καὶ ὅτι Κάλλιππος προσῆλθε τὸ πρῶτον πρὸς τὴν τράπεζαν,

* ἀπ... — λέγων ὅτι τετελευτηκὼς εἴη ὁ Λύκων, καὶ αὐτὸς ἀξιοίη τὰ γράμματα ἰδεῖν, ἤ τι* 27 καταλείποιτο ἐπὶ ὁ ξένος ἀργύριον, ἢ μὴν δείξαντος ἑαυτῷ εὐθὺς αὐτοῦ τὰ γράμματα, ἰδόντα αὐτὸν τῷ Κηφισιάδῃ γεγραμμένον ἀποδοῦναι, σιωπῇ οἴχεσθαι ἀ-

* ἀμφισβητήσαντα — πιόντα, οὐδὲν οὔτε* ἀμφισβητήσαντα. οὔτ' ἀπειπόντ' αὐτὸν περὶ τοῦ ἀργυρίου, τούτων ὑμῖν τάς τε μαρτυρίας ἀμφοτέρας, καὶ τὸν νόμον ἀναγνώσεται. 28

Μαρτυρία. Νόμος.

Φέρε δὴ ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς οὐδὲ ἐχρῆτο Λύκων τῷ Καλλίππῳ, ἐπιδείξω· οἶμαι γὰρ ἄν μοι καὶ τοῦτο εἶναι πρὸς τὴν διαβολὴν τουτουί, τοῦ φάσκοντος αὐτῷ δωρεὰν δοθῆναι τὸ ἀργύριον τοῦτο παρὰ τοῦ Λύκωνος· ἐκεῖνος γὰρ τετταράκον- 29 τα μνᾶς ἐκδοὺς ἐκδοὺς εἰς Ἀκῆν Μεγακλείδῃ τῷ Ἐλευσινίῳ καὶ Θρασύλλῳ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, μεταδόξαν αὐτῷ μὴ ἐκεῖσε πλεῖν, μηδὲ κινδυνεύειν, ἐγκαλέσας τι τῷ Μεγακλείδῃ περὶ τῶν τόκων, ὡς ἐξηπατημένος διεφέρετο καὶ ἐδικάζετο, βουλόμενος τὴν ἔκδοσιν κομίσασθαι, συχνῆς δὲ πάνυ πραγματείας περὶ τοσαῦτα χρήματα γενομένης· τὸν μὲν Κάλλιππον, ὁ Λύκων οὐδαμοῦ πώποτε παρεκάλεσε, τὸν δὲ Ἀρχεβιάδην καὶ τοὺς Ἀρχεβιάδου φίλους· καὶ ὁ διαλλάξας αὐτοὺς Ἀρχεβιάδης ἦν. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν αὐτὸν τὸν Μεγακλείδην μάρτυρα παρέξομαι. 30

Μαρτυρία. 31

* χρώμενος, ὦ ἄνδρ. δικ. τῷ ... — Οὑτωσὶ μὲν οἰκείως* χρώμενος, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ Λύκων τῷ Καλλίππῳ, ὥστε μήτε παρακαλεῖν αὐτὸν ἐπὶ τὰ αὑτοῦ πράγματα, μήτε καταλείπεσθαι οἷς

*τούτῳ μηδεπώποτε· καὶ αὐτὸ γε τοῦτο μόνον οὐ τετολμήκασιν οἱ οἰκεῖοι τούτου μαρ- *πώ
32 τυρῆσαι, ὡς κατήγετο παρὰ τούτῳ ἐκεῖνος, εὖ εἰδότες, ὅτι διὰ βασάνου ἐκ τῶν
οἰκετῶν ὁ ἔλεγχος ἤδη ἔσοιτο, εἴ τι τοιοῦτο ψεύσαιντο. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τεκμή-
ριον εἰπεῖν τηλικοῦτον, ᾧ δῆλον ὑμῖν ἔσται, ὡς ἔγωγε οἶμαι, ὅτι πάντα πρὸς ὑμᾶς
ἔψευσται. τῷ γὰρ λύκωνι, ὦ ἄνδρες δικασταί, εἴπερ ἠσπάζετο μὲν καὶ τοῦτον, καὶ οἰ-
33 κείως εἶχεν, ὥσπερ οὗτός φησιν, ἐβούλετο δὲ δωρεὰν δοῦναι αὐτῷ, εἴ τι πάθοι, τὸ ἀρ-
γύριον, πότερον κάλλιον ἦν ἄντικρυς παρὰ τῷ καλλίππῳ καταλιπεῖν τὸ ἀργύ-
ριον, ὃ ἤμελλε γ' οὐδεὶς μὲν, ὀρθῶς καὶ δικαίως ἀπολήψεσθαι παρὰ φίλου γε ὄντος
αὐτῷ καὶ προξένου· εἰ δέ τι πάθοι, ἄντικρυς ἔσεσθαι δεδωκώς, ὥσπερ καὶ ἐβούλετο,
34 ἢ ἐπὶ τῇ τραπέζῃ καταλιπεῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι ἐκεῖνο καὶ δικαιότερον καὶ μεγα-
λοπρεπέστερον εἶναι. οὐ τοίνυν φαίνεται τούτων οὐδὲν ποιήσας, ὥστε καὶ ταῦτα ὑμῖν
τεκμήρια ἔστω· ἀλλὰ τῷ κηφισιάδῃ καὶ γράψας καὶ προστάξας ἀποδοῦναι. ἔτι
τοίνυν καὶ τόδε σκέψασθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι κάλλιππος μὲν ἦν πολίτης ἡμέ-
35 τερος, καὶ οὐκ ἀδύνατος* οὐδ' ἕτερα ποιῆσαι, οὔτε κακῶς, οὔτε εὖ· ὁ δὲ κηφισιά- *ὠδύνατος
δης, καὶ μέτοικος καὶ οὐδὲν δυνάμενος, ὥστε μὴ προσθέσθαι ἂν παρὰ τὸ δίκαιον
τῷ κηφισιάδῃ μᾶλλον τὸν πατέρα, ἢ τούτῳ, τὰ δίκαια ποιῆσαι. ἀλλὰ νὴ Δία ἴσως
ἂν εἴποι, ἐκέρδαινέ τι ἰδίᾳ ὁ πατὴρ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου. διὸ ἐκείνῳ μᾶλλον προσετί-
35 θετο τὴν γνώμην, ἢ τούτῳ. εἶτα πρῶτον μὲν τὸν δυνησόμενον διπλάσιον τοῦ
λήμματος κακὸν ποιῆσαι ἠδίκει; ἔπειτα οὐ τοίνυν μὲν αἰσχροκερδὴς ἦν, εἰς δὲ τὰς εἰσ-
φορὰς καὶ λῃτουργίας καὶ δωρεὰς τῇ πόλει, ὃς καὶ τῶν ξένων οὐδένα ἠδίκει, κάλλιπ-
πον δέ, καὶ ὄντα, ὥς φησιν, ὡς χρηστῷ μὲν αὐτῷ ὄντι, καὶ οὐδὲν ψευσαμένῳ, ὅρκον
37 ἐδίδου, ὡς περὶ πονηροῦ δέ, καὶ ἀπαλείφοντος ἀπὸ τῶν παρακαταθηκῶν, νῦν
διαλέγεται; κἀκεῖνος οὔτ' ὀμόσαι ἤθελεν, ὡς οὗτός φησιν, οὔτ' ἀποδιδοὺς, οὐκ εὐ-
θὺς ἂν ὠφλήκει; πῶς ταῦτα πιστά, ὦ ἄνδρες δικασταί; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδενὶ οἴομαι. καὶ
ὁ ἀρχεβιάδης εἰς τοῦτο φαυλότητος ἥκει, ὥστε τοῦ καλλίππου δημότου ὄντος αὐτῷ,
38 καὶ πολιτευομένου, καὶ οὐκ ἰδιώτου ὄντος καταμαρτυρεῖ, καὶ φησὶν ἡμᾶς μὲν ἀληθῆ
λέγειν, τοῦτον δὲ ψεύδεσθαι· καὶ ταῦτα εἰδὼς ὅτι, ἂν οὗτος βούληται ἐπισκήψασθαι
αὐτῷ τῶν ψευδομαρτυριῶν, καὶ ἄλλο μηδὲν ποιῆσαι, ἢ ἐξορκῶσαι, αἰσχύνη αὐτῷ
ἔσται πίστιν ἐπιθεῖναι, ἣν ἂν κελεύῃ οὗτος. ἔπειτα ἵνα ὁ κηφισιάδης ἔχῃ τὸ ἀργύριον,
39 ἄνθρωπος μέτοικος, ἢ Φορμίων, ὅν φησιν ἀπειληφέναι τι οὗτος τοῦ ἀργυρίου, πει-
σθήσεσθε ὑμεῖς ὡς ἐπιορκήσειεν ὁ ἀρχεβιάδης; οὐκ ἔκ γε τῶν εἰκότων, ὦ ἄνδρες δι-
κασταί. οὐ γὰρ ἄξιοι, οὔτε ἀρχεβιάδου κακίαν οὐδεμίαν καταγνῶναι, οὔτε τοῦ πα-
τρὸς τοῦ ἡμετέρου· πολλὰ γὰρ αὐτὸν φιλότιμον ἴστε μᾶλλον ὄντα, ἢ κακόν τι, ἢ αἰσχρὸν
40 ἐπιτηδεύοντα, καὶ πρὸς κάλλιππον οὐχ οὕτως ἔχοντα, ὥστε καταφρονήσαντα τού-
του ἀδικῆσαι ἄν τι αὐτόν· οὐ γὰρ οὕτω μοι δοκεῖ δύνασθαι, ὥστ' εὐκαταφρόνητος εἶναι.
ὃς οὕτως ἐρρωμένος ἐστίν, ὥστε πέρυσί μοι λαχὼν τὴν δίκην ταυτηνί, καὶ *προσ- *προσκαλε-
καλεσάμενος τῷ λυσιθείδῃ ἐπιτρέψαι, ἐγὼ μὲν καίπερ καταπεφρονημένος ὑ- σάμενος
41 π' αὐτοῦ τοῦτό γε ὀρθῶς ἐβουλευσάμην. κατὰ τοὺς νόμους γὰρ ἐπέτρεψα, καὶ ἀπή-
νεγκα πρὸς τὴν ἀρχήν. οὗτος δὲ τὸν κατὰ τοὺς νόμους ἀπηνεγμένον διαιτητὴν
ἔπεισεν ἀνώμοτον διαιτῆσαι, ἐμοῦ διαμαρτυρομένου κατὰ τοὺς νόμους ὀμόσαντα δι-
αιτᾶν, ἵνα αὐτῷ ᾖ πρὸς ὑμᾶς λέγειν, ὅτι καὶ λυσιθείδης ἀνὴρ καλὸς κἀγαθὸς ἔγνω
42 περὶ αὐτοῦ. λυσιθείδης γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἕως μὲν ὁ πατὴρ ἔζη, καὶ ἄνευ ὅρκου

καὶ

καὶ μεθ' ὅρκου ἴσως ἂν οὐκ ἠδίκησεν ἐκεῖνον. ἔμελλε γὰρ αὐτῷ ἐκείνου. ἐμοῦ δὲ ἄνευ μὲν ὅρκου, οὐδὲν αὐτῷ ἔμελλε. μεθ' ὅρκου δὲ ἴσως ἂν οὐκ ἠδίκησε, διὰ τὸ αὑτοῦ δέος. διόπερ ἀνώμοτος ἀπεψηφίσατο. ὡς δὲ ἀληθῆ λέγω, καὶ τούτων ὑμῖν τοὺς παραγενομένους μάρτυρας παρέξομαι. Μάρτυρες. 43

Ὅτι μὲν οὖν καὶ παρὰ τοὺς νόμους, καὶ παρὰ τὸ δίκαιον δύναται διαπράττεσθαι Κάλλιππος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τῆς μαρτυρίας ἀκηκόατε. δέομαι δὲ ὑμῶν αὐτός τε ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρός, ἀναμνησθέντας, ὅτι πάντων μὲν ὑμῖν καὶ μάρτυρας, καὶ τεκμήρια, καὶ νόμους, καὶ πίστεις παρεσχόμην, ὧν εἴρηκα· τοῦτο 44 δὲ ἐπιδείκνυμι, ὅτι ἐξόν, εἴπερ τι αὐτῷ προσώφειλε τοῦ ἀργυρίου, ἐπὶ τὸν Κηφισιάδην βαδίζειν τὸν ὁμολογοῦντα κεκομίσθαι, καὶ ἔχειν τὸ ἀργύριον, καὶ ταῦτα μηδὲν ἧττον τὰ πιστὰ παρ' ὑμῶν λαβόντα, οὐκ ἔρχεται, εἰδὼς ὅτι οὐκ ἔστι παρ' ἡμῖν τὸ ἀργύριον, δέομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθέ μου. καὶ ταῦτα ποιοῦντες, πρῶτον μὲν τὰ δίκαια, καὶ 45 κατὰ τοὺς νόμους ἔσεσθε ἐψηφισμένοι, ἔπειτα ἄξια μὲν ὑμῶν αὐτῶν, ἄξια δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ὡς ἐγὼ ὑμᾶς ἂν δεξαίμην ἅπαντα τὰ ἐμαυτοῦ λαβεῖν μᾶλλον, ἢ ἀδίκως τι συκοφαντούμενος ἀποτῖσαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΝ ΠΕΡΙ τῶν Ἀρεθουσίου ἀνδραπόδων λόγου.

Ἀπολλόδωρος γραψάμενος ψευδοκλητείας Ἀρεθούσιον εἷλεν. ὀφείλοντος γὰρ τοῦ Ἀρεθουσίου τάλαντον τῇ πόλει, καὶ ἀποδοῦναι μὴ δυνηθέντος, καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὰ δημόσια ἀπογραφομένης αὐτοῦ τῆς οὐσίας, ἀπογράφει ὁ Ἀπολλόδωρος οἰκέτας, ὡς ὄντας Ἀρεθουσίου, μεταποιεῖται ὡς ἰδίων, καὶ ἐκείνων προσποιήσεται οὐδέν. ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα μοχθηρόν, διὰ τοῦτο ὁ ῥήτωρ διηγεῖται, πόθεν ἀπεχθάνετο Ἀπολλόδωρος τῷ Ἀρεθουσίῳ, ἵνα δοκῇ μὴ φύσει πονηρὸς ὢν ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ ἀμυνόμενος τὸν ἀδικοῦντα.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΝ ΠΕΡΙ ΑΝΔΡΑ-

πόδων ἀπογραφῆς Ἀρεθουσίου λόγος.

ΟΤΙ μὲν οὐ συκοφαντῶν, ἀλλ' ἀδικούμενος, καὶ ὑβριζόμενος 1 ὑπὸ τούτων, καὶ οἰόμενος δεῖν τιμωρεῖσθαι, τὴν ἀπογραφὴν ἐποιησάμην, μέγιστον ὑμῖν ἔστω τεκμήριον, ὦ ἄνδρες δικασταί, τό, τε μέγεθος τῆς ἀπογραφῆς, καὶ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ ἀπεγραψάμην. οὐ γὰρ δήπου συκοφαντεῖν γε βουλόμενος ἀπε- 2 γραψάμην ἂν πέντε ἡμιμναίων ἄξια ἀνδράποδα, ὡς αὐτὸς ὁ ἀμφισβητῶν τετίμηται αὐτά· ἐκινδύνευον δ' ἂν περί τε χιλίων δραχμῶν, καὶ τοῦ μηδέποτ' αὖθις μηδένα ὑπὲρ ἐμαυτοῦ γράψασθαι· οὐδ' αὖ οὕτως ἄπορος ἦν, οὐδ' ἄφιλος, ὥστε οὐκ ἂν ἐξευρεῖν τὸν ἀπογράψοντα. ἀλλὰ τὴν ἐν ἀνθρώποις 3 ἁπάντων ἡγησάμενος δεινότατον εἶναι, ἀδικεῖσθαι μὲν αὐτός, ἕτερον δ' ὑπὲρ ἐμοῦ τῶν ἀδικουμένων τοὔνομα παρέχειν, καὶ εἶναι τοῦτο τούτοις τεκμήριον, ὁπότε ἐγὼ λέγοιμι τὴν ἔχθραν πρὸς ὑμᾶς, ὡς ψεύδομαι· οὐ γὰρ ἄν ποτε ἕτερον ἀπογράψαι, εἴπερ αὐτὸς ἠδικούμην· διὰ μὲν ταῦτα, ἀπέγραψα. ἀπογράψας δέ, ἐὰν ἀπο- 4 δείξω τὰ ἀνδράποδα Ἀρεθουσίου ὄντα, ὧνπερ ἐγέγραπτο εἶναι, τὰ μὲν τρία μέρη,

ἃ ἐκ τῶν νόμων τῷ ἰδιώτῃ τῷ ἀπογράψαντι γίγνεται, τῇ πόλει ἀφίημι· αὐτοὺς
δέ μοι τιμωρήσασθαι ἐξαρκεῖ μόνον. εἰ μὲν οὖν ἦν μοι ἱκανὸν τὸ ὕδωρ διηγήσασθαι
5 πρὸς ὑμᾶς τὰ ἐξ ἀρχῆς, ὅσα ἀγαθὰ πεπονθότες ὑπ' ἐμοῦ, οἷά με εἰργασμένοι
εἰσὶν, εὖ οἶδ' ὅτι ὑμεῖς τ' ἂν μοι ἔτι μᾶλλον συγγνώμην εἴχετε τοῦ ὀργίζεσθαι αὐ-
τοῖς, τούτους τ' ἀνοσιωτάτους ἂν ἀνθρώπων ἡγήσασθε εἶναι. νῦν δὲ, οὐδὲ διπλάσιόν
μοι τούτου ὕδωρ ἱκανὸν ἂν γένοιτο. τὰ μὲν οὖν μέγιστα καὶ περιφανῆ τῶν ἀδικη-
6 μάτων, καὶ ὁπόθεν ἡ ἀπογραφὴ αὕτη γέγονεν, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς. τὰ δὲ πολλὰ ἐά-
σω. νικόστρατος γὰρ οὑτοσὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, γείτων μοι ὢν ἐν ἀγρῷ, καὶ ἡλικιώ-
της, γνωρίμως μὲν μοι εἶχε καὶ πάλαι· ἐπειδὴ δὲ ἐτελεύτησεν ὁ πατὴρ, καὶ ἐγὼ
ἐν ἀγρῷ κατῴκησα, ὥσπερ καὶ νυνὶ οἰκῶ, καὶ μᾶλλον ἀλλήλοις ἤδη ἐχρώμεθα, διὰ
7 τὸ γείτονές τε εἶναι, καὶ ἡλικιῶται. χρόνου δὲ προβαίνοντος, καὶ πάνυ οἰκείως διε-
κείμεθα· καὶ ἐγώ τε οὕτως οἰκείως διεκείμην πρὸς τοῦτον, ὥστε οὐδενὸς πώποτε
ἂν ἐδεήθη, οὐδὲ ἐμοῦ ἀπέτυχεν· οὗτός τε αὖ ἐμοὶ οὐκ ἄχρηστος ἦν πρὸς τὸ ἐπι-
μεληθῆναι καὶ διοικῆσαι. καὶ ὁπότε ἐγὼ ἀποδημοίην, ἢ δημοσίᾳ τριηραρχῶν, ἢ
8 ἰδίᾳ κατ' ἄλλο τι, κύριον τοῦτον ἐν ἀγρῷ τῶν ἁπάντων κατέλιπον. συμβαίνει δέ
μοι τριηραρχία περὶ πελοπόννησον. ἐκεῖθεν δ' εἰς σικελίαν ἔδει πρὸς τοὺς πρέσβεις
ἀγαγεῖν, οὓς ὁ δῆμος ἐχειροτόνησεν. ἡ οὖν ἀναγωγὴ διὰ ταχέων ἐγίγνετό μοι. ἐπιστέλ-
λω δὲ αὐτῷ ὅτι αὐτὸς μὲν ἀνῆγμαι, καὶ οὐχ οἷός τ' εἴην οἴκαδε ἀφικέσθαι, ἵνα μὴ κα- *ἦν
9 τακωλύοιμι τοὺς πρέσβεις. τούτῳ δὲ προσέταξα ἐπιμελεῖσθαί τε τῶν οἴκοι, καὶ διοι-
κεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ. ἐν δὲ τῇ ἐμῇ ἀποδημίᾳ, ἀποδιδρά-
σκουσιν αὐτοῦ οἰκέται τρεῖς ἐξ ἀγροῦ παρὰ τουτουὶ οἱ μὲν δύο, ὧν ἐγὼ ἔδωκα αὐ- *οὓς ἐγὼ
τῷ· ὁ δὲ εἷς ὧν αὐτὸς ἐκτήσατο. διώκων οὖν, ἁλίσκεται ὑπὸ τριήρους, καὶ κα- *ὃν αὐτὸς
10 ταχθεὶς εἰς αἴγιναν, καὶ ἐκεῖ ἐπράθη. ἐπειδὴ δὲ κατέπλευσα ἐγὼ τριηραρχῶν,
προσέρχεταί μοι δείνων ὁ ἀδελφὸς τούτου, λέγων τήν τε τούτου συμφορὰν, αὐτός
τε ὅτι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων οὐ πεπορευμένος εἴη ἐπὶ τοῦτον, πέμποντος τούτου αὐ-
τῷ ἐπιστολὰς, καὶ ἅμα λέγων πρὸς ἡμᾶς, ὡς ἀκούοι αὐτὸν δεινῶς διακεῖσθαι. *ὑμᾶς
11 ἀκούσας δ' ἐγὼ ταῦτα, καὶ συναχθεσθεὶς ἐπὶ τῇ ἀτυχίᾳ τῇ τούτου, πέμπω τὸν
δείνωνα τὸν ἀδελφὸν τούτου εὐθὺς ἐπὶ τοῦτον, δοὺς ἐφόδια αὐτῷ τριακοσίας δρα-
χμάς. ἀφικόμενος δ' οὗτος, καὶ ἐλθὼν ὡς ἐμὲ, πρῶτον μὲν ἠσπάζετο, καὶ ἐπῄνει, ὅτι
παρέσχον τὰ ἐφόδια τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ, καὶ ὠδύρετο τὴν αὑτοῦ συμφορὰν, καὶ κα-
12 τηγορῶν ἅμα τῶν ἑαυτοῦ οἰκείων, ἐδεῖτό μου βοηθῆσαι αὐτῷ, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ ἔμ-
προσθεν χρόνῳ ἦν περὶ αὐτὸν ἀληθινὸς φίλος. καὶ κλαίων ἅμα, καὶ λέγων, ὅτι ἓξ
καὶ εἴκοσι μνῶν λελυμένος εἴη, εἰσενεγκεῖν αὐτῷ τι ἐκέλευέ με εἰς τὰ λύτρα. ταῦ-
τα δὲ ἐγὼ ἀκούων, καὶ ἐλεήσας τοῦτον, καὶ ἅμα ὁρῶν κακῶς διακείμενον, καὶ ἐπι-
13 δεικνύοντα ἕλκη ἐν ταῖς κνήμαις ὑπὸ τῶν δεσμῶν, ὧν ἔτι τὰς οὐλὰς ἔχει, καὶ ἐὰν
κελεύσητε αὐτὸν δεῖξαι, μὴ ἐθελήσῃ· ἀπεκρινάμην αὐτῷ, ὅτι καὶ ἐν τῷ ἔμ-
προσθεν χρόνῳ ἦν αὐτῷ φίλος ἀληθινὸς, καὶ νῦν ἐν τῇ συμφορᾷ βοηθήσαιμι αὐ-
τῷ. καὶ τάς τε τριακοσίας, ἃς τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἔδωκα ἐφόδια, ὅτε ἐπορεύετο *ἐφόδια
14 ἐπὶ τοῦτον, ἀφίην αὐτῷ, χιλίας τε δραχμὰς ἔρανον αὐτῷ εἰς τὰ λύτρα εἰσοίσοιμι. *ἀφίειν
καὶ τοῦτο οὐ λόγῳ μὲν ὑπεσχόμην, ἔργῳ δ' οὐκ ἐποίησα· ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ εὐπόρουν
ἀργυρίου, διὰ τὸ διαφόρως ἔχειν αὐτῷ φορμίωνι, καὶ ἀποστερεῖσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὴν
οὐσίαν, ἥν μοι ὁ πατὴρ κατέλιπε, κομίσας ὡς θεοκλέα τὸν τότε τραπεζιτεύοντα,
ἐκπώματα,

ἐκπώματα, καὶ στεφάνους χρυσοῦς, ἃ παρ' ἐμοὶ ἐκ τῶν πατρῴων ὄντα ἐτύγχανεν, 15
ἐκέλευσα δοῦναι τούτῳ χιλίας δραχμάς. καὶ τοῦτο ἔδωκα δωρεὰν αὐτῷ τὸ ἀργύ-
ριον, καὶ ὁμολογῶ δεδωκέναι. ἡμέραις δὲ οὐ πολλαῖς ὕστερον προσελθών μοι κλαίων,
ἔλεγεν ὅτι οἱ ξένοι ἀπαιτοῖεν αὐτὸν οἱ δανείσαντες τὰ λύτρα, τὸ λοιπὸν ἀργύριον.
καὶ ἐν ταῖς συγγραφαῖς εἴη, τριάκονθ' ἡμερῶν αὐτὸν ἀποδοῦναι, ἢ διπλάσιον ὀφεί- 16
λειν· καὶ ὅτι τὸ χωρίον τὸ ἐκ γειτόνων μοι τοῦτο, οὐδεὶς ἐθέλοι οὔτε πρίασθαι, οὔτε τί-
θεσθαι· ὁ γὰρ ἀδελφὸς ὁ Ἀρεθούσιος, οὗ τἀνδράποδά ἐστι ταῦτα, ἃ νῦν ἀπογέγρα-
πται, οὐδένα ἐῴη οὔτε ὠνεῖσθαι, οὔτε τίθεσθαι, ὡς ἐνοφειλομένου αὐτῷ ἀργυρίου.
σὺ οὖν μοι, ἔφη, πόρισον τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ἀργυρίου πρὶν τὰς τριάκονθ' ἡμέρας παρεληλυ- 17
θέναι, ἵνα μὴ ᾧ τε ἀποδέδωκα, ἔφη, τὰς χιλίας δραχμὰς, ἀπόληται, καὶ αὐτὸς ἀγώ-
γιμος γένωμαι. συλλέξας δ', ἔφη, τὸν ἔρανον ἐπειδὰν τοὺς ξένους ἀπαλλάξω, σοὶ ἀ-
ποδώσω, ὃ ἄν μοι χρήσῃς. οἶσθα δ', ἔφη, ὅτι καὶ οἱ νόμοι κελεύουσι, τοῦ λυσαμένου
ἐκ τῶν πολεμίων εἶναι τὸν λυθέντα, ἐὰν μὴ ἀποδιδῷ λύτρα. ἀκούσας δ' αὐτοῦ ταῦ- 18
τα, καὶ δοκῶν οὐ ψεύδεσθαι, ἀπεκρινάμην αὐτῷ ἅπερ ἂν νέος τε ἄνθρωπος, καὶ
οἰκείως χρώμενος, οὐκ ἂν νομίσας ἀδικηθῆναι, ὅτι, ὦ Νικόστρατε, καὶ ἐν τῷ πρὸ
τοῦ τούτου χρόνῳ φίλος σοι ἦν ἐπιτήδειος, καὶ ἐν ταῖς συμφοραῖς σου, καθ' ὅσον ἐγὼ ἐδυνά-
μην, βεβοήθηκα. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ παρόντι οὐ δύνασαι πορίσαι ἅπαντα τὰ χρή- 19
ματα, ἀργύριον μὲν ἐμοὶ οὐ πάρεστιν, οὐδ' ἔχω, οὐδ' αὐτός· τῶν δὲ χρημάτων σοι τῶν
ἐμῶν κίχρημι, ὅ, τι βούλει, θέντα τοῦ ἐπιλοίπου ἀργυρίου ὅσον ἐνδεῖ σοι, ἐνιαυτὸν
ἀτόκως χρῆσθαι τῷ ἀργυρίῳ, καὶ ἀποδοῦναι τοῖς ξένοις. συλλέξας δὲ ἔρανον, ὥσ-
περ αὐτὸς φῄς, λῦσαί μοι. ἀκούσας δ' ἐμοῦ ταῦτα, καὶ ἐπαινέσας με, ἐκέλευσε τὴν 20
ταχίστην πρᾶξαι, πρὶν ἐξήκειν τὰς ἡμέρας, ἐν αἷς ἔφη δεῖν τὰ λύτρα καταθεῖναι.
τίθημι οὖν τὴν συνοικίαν Ἀρκεσίδῃ Παμβωτάδῃ, ὃν αὐτὸς οὗ-
τος προυξένησεν, ἐπὶ ὀκτὼ ὀβολοῖς τὴν μνᾶν δανεισαμένῳ τοῦ μηνὸς ἑκάστου. λαβὼν
δὲ τὸ ἀργύριον οὐχ ὅπως χάριν τινά μοι ἀπέδωκεν, ὧν εὖ ἔπαθεν, ἀλλ' εὐθέως 21
*ἐπιβουλεύει μοι, ἵν' ἀποστερήσειε τὸ ἀργύριον, καὶ εἰς ἔχθραν κατασταίη· καὶ ἀπορού-
μενος ἐγὼ τοῖς πράγμασι, νέος ὤν, ὅ, τι χρησαίμην, καὶ ἄπειρος πραγμάτων,
ὅπως μὴ εἰσπράττοιμι αὐτὸν τὸ ἀργύριον, οὗ ἡ συνοικία ἐτέθη, ἀλλ' ἀφείην ἂν*
αὐτῷ. πρῶτον μὲν ἐπιβουλεύει μοι μετὰ τῶν ἀντιδίκων, καὶ πίστιν αὐτοῖς δίδωσιν. 22
ἔπειτα ἀγώνων μοι συνεστηκότων πρὸς αὐτούς, τούς τε λόγους ἐκφέρει μου εἰδώς,
καὶ ἐγγράφει τῷ δημοσίῳ ἀπρόσκλητον* ἐξ ἐμφανῶν καταστάσεως ἐπιβολὴν ἑξα-
κοσίας καὶ δέκα δραχμάς, διὰ Λυκίδου τοῦ μυλωθροῦ ποιησάμενος τὴν δί-
κην. κλητῆρα δὲ κατ' ἐμοῦ τόν τε ἀδελφὸν τὸν αὐτοῦ τὸν Ἀρεθούσιον τοῦτον ἐπι- 23
γράφεται, οὗπερ ἐστὶ τὰ ἀνδράποδα ταῦτα, καὶ ἄλλον τινά. καὶ *προσεσκεύαζοντο, εἰ
ἀνακρινοίμην κατὰ τῶν οἰκείων τῶν ἀδικούντων με τὰς δίκας, ἃς εἰλήχειν αὐτοῖς,
ἐνδεικνύναι με, καὶ ἐμβάλλειν εἰς τὸ δεσμωτήριον. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις, ὁ Ἀρεθού-
σιος ἀπρόσκλητόν μου δέκα δραχμῶν δίκην καταδικασάμενος, ὡς ὀφείλοντα 24
τῷ δημοσίῳ, κλητῆρας ἐπιγραψάμενος, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν βίᾳ, τὰ σκεύη
πάντα ἐξεφόρησε, πλεῖον ἢ εἴκοσι μνῶν ἄξια· καὶ οὐδ' ὁτιοῦν κατέλιπεν. ὅτε δ' τι-
μωρεῖσθαι ᾤμην δεῖν, καὶ ἐκτίσας τῷ δημοσίῳ τὸ ὄφλημα, ἐπειδὴ ἐπυθόμην
τὴν ἐπιβουλήν, ἐβάδιζον ἐπὶ τὸν κλητῆρα τὸν ὁμολογοῦντα κεκλητευκέναι, τὸν 25
δ' Ἀρεθούσιον τῆς ψευδοκλητείας κατὰ τὸν νόμον, ἐλθὼν εἰς τὸ χωρίον τῆς νυκτός, ὅσα

Margin notes: ἄλλο · *ἐπιβούλευσε · *παρεσκευάσαντο · ὃν · Lex de captiuis, qui ab alio redempti sunt

ἐν ᾧ φυτὰ ἀκροδρύων γενναῖα ἐμβεβλημένα, καὶ τὰς ἀναδενδράδας ἐξέκοψαν, καὶ τὰ φυτευτήρια ἐλαῶν περιστοίχων κατέκλασαν οὕτω δεινῶς, ὡς οὐδ' ἂν οἱ πολέμιοι διαθεῖεν. πρὸς δὲ τούτοις, μεθ' ἡμέραν παιδάριον ἀστὸν εἰσπέμψαντες διὰ τὸ
26 γείτονές τι εἶναι, καὶ ὅμορον τὸ χωρίον, ἐκέλευον τὴν ῥοδωνιὰν βλαστάνουσαν ἐκτίλλειν, ἵν' εἰ καταλαβὼν αὐτὸν ἐγὼ δήσαιμι, ἢ πατάξαιμι ὡς δοῦλον ὄντα, γραφήν με γράψαιντο ὕβρεως. ὡς δὲ τούτου διήμαρτον, κἀγὼ μάρτυρας μὲν ὧν ἔπασχον ἐ-
27 ποιούμην, αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἐξημάρτανον εἰς αὐτούς, ἐνταῦθ' ἤδη μοι ἐπιβουλεύουσι τὴν μεγίστην ἐπιβουλήν· ἀνακεκριμένου γὰρ ἤδη μου κατ' αὐτοῦ τὴν τῆς ψευδοκλητείας γραφήν, καὶ μέλλοντος εἰσιέναι εἰς τὸ δικαστήριον, τηρήσας με ἀπιόντα ἐκ πειραιῶς ὀψὲ περὶ τὰς λιθοτομίας, παίει τε πύξ, καὶ ἁρπάζει μέσον, καὶ ὠθεῖ*
28 με εἰς τὰς λιθοτομίας, εἰ μή τινες προσιόντες βοῶντός μου ἀκούσαντες, παρεγένοντο, καὶ ἐβοήθησαν. ἡμέραις δ' οὐ πολλαῖς ὕστερον εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον πρὸς ἡμέραν διαμεμετρημένην, καὶ ἐξελέγξας αὐτὸν τά τε ψευδῆ κεκλητευκότα, καὶ τἆλλα, ὅσα εἴρηκα, ἠδικηκότα, εἷλον. καὶ ἐν τῷ τιμήματι βουλομένων τῶν δικαστῶν θα-
29 νάτου τιμῆσαι αὐτῷ, ἐδεήθην μὲν ἐγὼ τῶν δικαστῶν, μηδὲν δι' ἐμοῦ τοιοῦτο πρᾶξαι, ἀλλὰ συγχωρῆσαι ὅσου περ αὐτοὶ ἐτιμῶντο, ταλάντου, οὐχ ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ὁ ἀρεθούσιος· ἄξια γὰρ αὐτῷ θανάτου εἴργαστο εἰς ἐμέ· ἀλλ' ἵνα ἐγὼ πασίωνος ὤν, καὶ κατὰ τὸ ψήφισμα πολίτης, μηδένα ἀθηναίων ἀπεκτονὼς εἴην. ὡς δ' ἀληθῆ εἴρη-
30 κα πρὸς ὑμᾶς, τούτων ὑμῖν πάντων τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες

Α μὲν οὖν τοίνυν ἀδικούμενος ὑπ' αὐτῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν ἀπογραφὴν ἐποιησάμην, δεδήλωκα ὑμῖν. ὡς δὲ ἔστιν ἀρεθουσίου τὰ ἀνδράποδα ταῦτα,
31 καὶ ὄντα ἐν τῇ οὐσίᾳ τῇ ἐκείνου, ἃ ἀπέγραψα, ἐπιδείξω ὑμῖν. τὸν μὲν γὰρ κέρδωνα ἐκ μικροῦ παιδαρίου ἐξεθρέψατο. καὶ ὡς ἦν ἀρεθουσίου, τούτων ὑμῖν τοὺς εἰδότας μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Παρ' οἷς τοίνυν εἰργάσατο πώποτε, ὡς τοὺς μισθοὺς ἀρεθούσιος ἐκομίζετο*
32 ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ δίκας ἐλάμβανε, καὶ ἐδίδου ὁπότε κακόν τι ἐργάσαιτο, ὡς δεσπότης ὤν, τούτων ὑμῖν τοὺς εἰδότας μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Τὸν δὲ μάνην, δανείσας ἀργύριον ἀρχεπόλιδι τῷ πειραιεῖ, ἐπειδὴ οὐχ οἷός
33 τ' ἦν αὐτῷ ἀποδοῦναι ὁ ἀρχέπολις, οὔτε τὸν τόκον, οὔτε τὸ ἀρχαῖον, ἅπαν ἐναπετίμησεν αὐτῷ. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Ετι τοίνυν καὶ ἐκ τῶνδε γνώσεσθε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι εἰσὶν ἀρεθουσίου οἱ ἄν-
34 θρωποι· ὁπότε γὰρ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἢ ὀπώραν πρίαιντο, ἢ θέρος μισθοῖντο ἐκθερίσαι, ἢ ἄλλο τι τῶν περὶ γεωργίαν ἔργων αἱροῖντο*, ἀρεθούσιος ἦν ὁ ὠνούμενος, καὶ μισθούμενος ὑπὲρ αὐτῶν. ὡς δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ τούτων ὑμῖν μάρτυρας παρέξομαι.

Μάρτυρες.

35 Οσας μὲν τοίνυν μαρτυρίας παρασχέσθαι εἶχον ὑμῖν, ὡς ἔστιν ἀρεθουσίου τὰ ἀνδράποδα, δεδήλωκα ὑμῖν. βούλομαι δὲ καὶ περὶ τῆς προκλήσεως εἰπεῖν, ἣν οὗτοί με προὐκαλέσαντο, καὶ ἐγὼ τούτους. οὗτοι μὲν γάρ με προὐκαλέσαντο, ὅτε ἡ πρώτη ἀνάκρισις* ἦν, φάσκοντες ἕτοιμοι εἶναι παραδιδόναι ἐμοὶ αὐτοὶ τὰ ἀν-

δράποδα

* καὶ ὠθεῖ

* ᾠκοδόμει

* τὰς

* κ. αἱροῖντο, κ. ἀναιροῖντο

* ἀνάκρισις

ἀνδράποδα βασανίσαι, βουλόμενοι μάρτυρι εἶναι αὐτοῖς τοῦτον ἐθελῆσαι. ἐγὼ 36 δὲ ἀποκρινάμενος αὐτοῖς ἐναντίον μαρτύρων, ὅτι ἕτοιμός εἰμι ἰέναι εἰς τὴν βουλὴν μετ' αὐτῶν, καὶ παραλαμβάνειν μετ' ἐκείνης, ἢ μετὰ τῶν ἕνδεκα, λέγων ὅτι, εἰ μὲν ἰδίαν δίκην ἐδικαζόμην αὐτοῖς, εἰ ἐμοὶ ἐξεδίδοσαν, παρελάμβανον ἄν· νυνὶ δὲ τῆς πόλεως εἴη τὰ ἀνδράποδα, καὶ ἡ ἀπογραφή. * δεῖν οὖν δημοσίᾳ βασανίζεσθαι. 37 ἡγούμην γὰρ οὐ προσήκειν ἐμοί, ἰδιώτῃ ὄντι, τοὺς δημοσίους βασανίζειν· οὔτε γὰρ τῆς βασάνου κύριος ἐγιγνόμην, οὔτε καλῶς * ἔχειν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἡγούμην, μὴ οὐ τὴν ἀρχήν, ἢ τοὺς ᾑρημένους ὑπὸ τῆς βουλῆς γράφεσθαι, * καὶ κατασημήνασθαι τὰς βασάνους ὅ, τι εἴποιεν οἱ ἄνθρωποι παρέχειν εἰς τὸ 38 δικαστήριον· ἵνα ἀκούσαντες ἐκ τούτων ἐψηφίσασθε, ὁποῖόν τι ὑμῖν ἐδόκει. ἰδίᾳ μὲν γὰρ βασανιζομένων τῶν ἀνθρώπων ὑπ' ἐμοῦ, ἀντιλέγετ' ἂν ἅπαντα ὑπὸ τούτων. εἰ δὲ δημοσίᾳ, ἡμεῖς μὲν ἂν ἐσιωπῶμεν· οἱ δ' ἄρχοντες οἱ ᾑρημένοι ὑπὸ τῆς βουλῆς, ἐβασάνιζον ἂν μέχρι οὗ αὐτοῖς ἐδόκει. ταῦτα δέ μου ἐθέλοντος, οὐκ ἂν 39 ἔφασαν παραδοῦναι τῇ ἀρχῇ, οὐδ' εἰς τὴν βουλὴν ἤθελον ἀκολουθεῖν. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι τοὺς μάρτυρας τούτων.

Μάρτυρες.

Κατὰ πολλὰ μὲν οὖν ἔμοιγε δοκοῦσιν εἶναι ἀναίσχυντοι, ἀμφισβητοῦντες τῶν 40 ὑμετέρων, οὐχ ἥκιστα δὲ ὑμῖν αὐτοὺς ἐπιδείξω ἐκ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων· οὗτοι γὰρ ὅτε οἱ δικασταὶ ἐβούλοντο θανάτου τιμῆσαι τῷ Ἀρεθουσίῳ, ἐδέοντο τῶν δικαστῶν χρημάτων τιμῆσαι, καὶ ἐμοῦ συγχωρῆσαι· καὶ ὡμολόγησαν αὐτοὶ συνεκτίσειν. τοσούτου δὲ δέουσιν ἐκτίσειν καθ' ἃ συνεγγυήσαντο, ὥστε καὶ τῶν ὑμετέρων ἀμφισβη- 41 τοῦσι. καίτοι οἵ γε νόμοι κελεύουσι τὴν οὐσίαν δημοσίαν εἶναι, ὃς ἂν ἐγγυησάμενός τι τῶν τῆς πόλεως, μὴ ἀποδιδῷ τὴν ἐγγύην. ὥστε καὶ εἰ τούτων ἦν τὰ ἀνδράποδα, προσήκει αὐτὰ δημόσια εἶναι, εἴπερ τι τῶν νόμων ὄφελος. καὶ πρὶν μὲν ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ, ὁ Ἀρεθούσιος ὡμολογεῖτο τῶν ἀδελφῶν εὐπορώτατος εἶναι. ἐπειδὴ δὲ οἱ 42 νόμοι κελεύουσι τἀκείνου ἡμέτερα εἶναι, τηνικαῦτα πένης ὢν φαίνεται ὁ Ἀρεθούσιος, καὶ τῶν μὲν, ἡ μήτηρ ἀμφισβητεῖ· τῶν δέ, ἡ ἀδελφή. χρῆν δ' αὐτούς, εἴπερ ἐβούλοντο δικαίως προσφέρεσθαι πρὸς ὑμᾶς, ἀποδεῖξαι τὰ ἅπασαν τὴν οὐσίαν τὴν ἐκείνου, τὰ τούτων αὐτῶν εἴ τις ἀπέγραψεν, ἀμφισβητεῖν. ἐὰν μὲν οὖν 43 ἐνθυμηθῆτε, ὅτι οὐδέποτε ἔσται ἀπορία τῶν ἀμφισβητησόντων ὑμῖν περὶ τῶν ὑμετέρων· ἢ γὰρ ὀρφανούς, ἢ ἐπικλήρους κατασκευάσαντες, ἀξιώσουσιν ἐλεεῖσθαι ὑφ' ὑμῶν, ἢ γῆρας, καὶ ἀπορίας, καὶ τροφὰς μητρὶ λέγοντες, καὶ ὀδυρόμενοι, δι' ὧν μάλιστα ἐλπίζουσιν, ἐξαπατήσειν ὑμᾶς πειράσονται, καὶ ἀποστερήσειν τὴν πό- 44 λιν τοῦ ὀφλήματος· ἐὰν οὖν ταῦτα παριδόντες πάντα, καταψηφίσησθε, ὀρθῶς βουλεύσεσθε.

[Margin: * δεῖν οὖν]

[Margin: * γρ. ἔχειν τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐμὲ κρίνειν ἡγούμην· οὐ γὰρ μέντοι δεῖν τῶν ἀρχῶν, ἢ τοὺς ᾑρημένους]

αὐτῶν

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΚΟΝΩΝΟΣ αἰκίας λόγου.

Ἀρίστων Ἀθηναῖος δικάζεται Κόνωνι αἰκίας, λέγων ὑπ' αὐτοῦ, καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τυπτηθῆναι, καὶ μάρτυρας τούτου παρεχόμενος. ὁ δὲ Κόνων ἀρνεῖται τὸ πρᾶγμα· καὶ μάρτυρας ἀντιπαρέχεται, οὓς ὁ Δημοσθένης οὔ φησι πιστούς· βεβιωκέναι γὰρ φαύλως, καὶ εὐχερῶς ἔχειν πρὸς τὸ ψεύδεσθαι.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΚΟΝΩΝΟΣ ΑΙΚΙΑΣ ΛΟΓΟΣ.

1 Ὑβρισθεὶς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ παθὼν ὑπὸ Κόνωνος τουτουὶ τοιαῦτα, ὥστε πολὺν χρόνον πάνυ μήτε τοὺς οἰκείους, μήτε τῶν ἰατρῶν μηδένα προσδοκῆσαι περιφεύξεσθαί με, ὑγιάνας καὶ σωθεὶς ἀπροσδοκήτως, ἔλαχον αὐτῷ τὴν δίκην τῆς αἰκίας 2 ταυτηνί. πάντων δὲ τῶν οἰκείων, καὶ τῶν φίλων, οἷς συνεβουλευόμην, ἔνοχον μὲν φασκόντων αὐτὸν ἐκ τῶν πεπραγμένων εἶναι, καὶ τῇ τῶν λωποδυτῶν ἀπαγωγῇ, καὶ ταῖς τῆς ὕβρεως γραφαῖς, συμβουλευόντων δέ μοι, καὶ παραινούντων μὴ μείζω πράγματα, ἢ δυνήσομαι φέρειν, ἐπάγεσθαι, μηδ᾽ ὑπὲρ 3 τὴν ἡλικίαν, ἣν ἔχων ἐπεπόνθειν, ἐγκαλοῦντα φαίνεσθαι, οὕτως ἐποίησα. καὶ δι᾽ ἐκείνους, ἰδίαν ἔλαχον δίκην, ἥδιστ᾽ ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, θανάτου κρίνας τουτονί. καὶ τούτου συγγνώμην ἕξετε, εὖ οἶδ᾽ ὅτι, πάντες, ἐπειδὰν ἃ πέπονθα, ἀκούσητε· δεινῆς γὰρ οὔσης τῆς τότε συμβάσης ὕβρεως, οὐκ ἔλαττον ἢ μετὰ ταῦτα ἀσέλγεια ἐστὶ τουτουί. 4 ἀξιῶ δὲ, καὶ δέομαι πάντων ὁμοίως ὑμῶν, πρῶτον μὲν εὐνοϊκῶς ἀκοῦσαί μου περὶ ὧν πέπονθα λέγοντος· εἶτ᾽, ἐὰν ἠδικῆσθαι καὶ παρανενομῆσθαι δοκῶ, βοηθῆσαί μοι τὰ δίκαια. ἐξ ἀρχῆς δ᾽ ὡς πέπρακται ἕκαστα, διηγήσομαι πρὸς ὑμᾶς, ὡς ἂν οἷός τε διὰ βραχυτάτων. ἐξῆλθον ἔτος τουτὶ τρίτον, εἰς Πάνακτον φρουρᾶς ἡμῖν 5 προγραφείσης. ἐσκήνωσαν οὖν οἱ υἱεῖς Κόνωνος τουτουὶ ἐγγὺς ἡμῶν, ὡς οὐκ ἂν ἐβουλόμην· ἡ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἔχθρα, καὶ τὰ προσκρούματα, ἐκεῖθεν ἡμῖν συνέβη, ἐξ ὧν ἀκούσεσθε. ἔπινον ἑκάστοτε οὗτοι τὴν ἡμέραν, ἐπειδὴ τάχιστα ἀριστήσαιεν, ὅλην. καὶ τοῦτο ἕως περ ἦμεν ἐν τῇ φρουρᾷ, διετέλουν ποιοῦντες. ἡμεῖς δ᾽, ὥσπερ ἐνθάδε 6 εἰώθειμεν, οὕτω διήγομεν καὶ ἔξω. ἣν οὖν δειπνοποιεῖσθαι τοῖς ἄλλοις ὥραν συμβαίνοι, ταύτην ἂν ἤδη ἐπερρόσουν οὗτοι, τὰ μὲν πολλὰ εἰς τοὺς παῖδας ἡμῶν τοὺς ἀκολούθους· τελευτῶντες δὲ καὶ εἰς ἡμᾶς αὐτούς. φήσαντες γὰρ καπνίζειν αὐτοὺς ὀψοποιουμένους τοὺς παῖδας, ἢ κακῶς λέγειν ὅ, τι τύχοιεν, ἔτυπτον, καὶ τὰς ἀμίδας κατεσκε- 7 δάννυον, καὶ προσεούρουν, καὶ ἀσελγείας καὶ ὕβρεως οὐδ᾽ ὁτιοῦν ἀπέλειπον. ὁρῶντες δ᾽ ἡμεῖς ταῦτα, καὶ λυπούμενοι, τὸ μὲν πρῶτον ἀπεπεμψάμεθα. ὡς δ᾽ ἐχλεύαζον ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐπαύοντο, τῷ στρατηγῷ τὸ πρᾶγμα εἴπομεν, κοινῇ πάντες οἱ σύσσιτοι προσελθόντες, οὐκ ἐγὼ τῶν ἄλλων ἔξω. λοιδορηθέντος δ᾽ αὐτοῖς ἐκείνου, καὶ 8 κακίσαντος αὐτοὺς οὐ μόνον περὶ ὧν εἰς ἡμᾶς ἠσέλγαινον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὧν ὅλως ἐποίουν ἐν τῷ στρατοπέδῳ, τοσούτου ἐδέησαν παύσασθαι, ἢ αἰσχυνθῆναι, ὥστ᾽ ἐπειδὴ θᾶττον συνεσκότασεν, εὐθὺς ὡς ἡμᾶς εἰσεπήδησαν ταύτῃ τῇ ἑσπέρᾳ. καὶ τὸ μὲν πρῶτον, κακῶς ἔλεγον. τελευτῶντες δὲ, καὶ πληγὰς ἐνέτειναν ἐμοί. καὶ τοσαύ- 9 την κραυγὴν, καὶ θόρυβον περὶ τὴν σκηνὴν ἐποίησαν, ὥστε καὶ τὸν στρατηγὸν, καὶ τοὺς ταξιάρχους ἐλθεῖν, καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτῶν τινὰς, οἵπερ ἐκώλυσαν μηδὲν ἡμᾶς ἀνήκεστον παθεῖν, μηδ᾽ αὐτοὺς ποιῆσαι, παροινουμένους ὑπὸ τούτων. τοῦ δὲ πράγματος εἰς τοῦτο προελθόντος, ὡς δεῦρ᾽ ἐπανήλθομεν, ἦν ἡμῖν, οἷον εἰκὸς, ἐκ 10 τούτων ὀργὴ καὶ ἔχθρα πρὸς ἀλλήλους. μὰ τοὺς θεοὺς οὐ μὴν ἔγωγε ᾤμην δεῖν οὔτε δίκην λαχεῖν αὐτοῖς, οὔτε λόγον ποιεῖσθαι τῶν συμβάντων οὐδένα· ἀλλ᾽ ἁπλῶς ἐκεῖνο ἐγνώκειν τὸ λοιπὸν εὐλαβεῖσθαι, καὶ φυλάττεσθαι μὴ πλησιάζειν τοῖς τοιούτοις.

πρῶτον

πρῶτον μὲν οὖν τούτων, ὧν εἴρηκα, βούλομαι τὰς μαρτυρίας παρασχόμενος, μετὰ ταῦτα οἷα ὑπ' αὐτοῦ τούτου πέπονθα, ἐπιδεῖξαι, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι ᾧ προσῆκε τοῖς τὸ πρῶτον ἁμαρτηθεῖσιν ἐπιτιμᾶν, οὗτος αὐτὸς πρότερος πολλῷ δεινότερα εἴργασται. 11

Μαρτυρίαι.

Ὧν μὲν τοίνυν οὐδένα ᾤμην δεῖν λόγον ποιήσασθαι, ταῦτά ἐστι. χρόνῳ δ' ὕστερον οὐ πολλῷ περιπατοῦντος, ὥσπερ εἰώθειν, ἑσπέρας ἐν ἀγορᾷ μου μετὰ φανοστράτου τοῦ κηφισιέως τῶν ἡλικιωτῶν τινός, παρέρχεται κτησίας ὁ υἱὸς ὁ τούτου μεθύων 12 κατὰ τὸ λεωκόριον, ἐγγὺς τῶν πυθοδώρου. κατιδὼν δ' ἡμᾶς, καὶ κραυγάσας, καὶ διαλεχθείς τι πρὸς αὐτὸν οὕτως ὡς ἂν μεθύων, ὥστε μὴ μαθεῖν ὅ, τι λέγοι· παρῆλθε πρὸς μελίτην ἄνω· ἔπινον δ' ἄρ' ἐνταῦθα· ταῦτα γὰρ ὕστερον ἐπυθόμεθα· παρὰ παμφίλῳ τῷ κναφεῖ, κόνων οὑτοσί, θεότιμός τις, ἀρχεβιάδης, σπίνθαρος ὁ εὐβούλου, 13 θεογένης ὁ ἀνδρομένους, πολλοί τινες, οὓς ἐξαναστήσας ὁ κτησίας, ἐπορεύετο εἰς τὴν ἀγοράν. καὶ ἡμῖν συνέβαινεν ἀναστρέφουσιν ἀπὸ τοῦ φερρεφαττίου, καὶ περιπατοῦσι, πάλιν κατ' αὐτό πως τὸ λεωκόριον εἶναι. καὶ τούτοις περιτυγχάνομεν. ὡς δ' ἀνεμίχθημεν, εἷς μὲν αὐτῶν ἀγνώς τις τῷ φανοστράτῳ προσπεσὼν, κατεῖχεν ἐκεῖνον. 14 κόνων δ' οὑτοσί, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀνδρομένους υἱός, ἐμοὶ περιπεσόντες, τὸ μὲν πρῶτον ἐξέδυσαν. εἶθ' ὑποσκελίσαντες, καὶ ῥάξαντες εἰς τὸν βόρβορον, οὕτω διέθηκαν ἐναλλόμενοι καὶ ὑβρίζοντες, ὥστε τὸ μὲν χεῖλος διακόψαι, τοὺς δ' ὀφθαλμοὺς συγκλεῖσαι, οὕτω δὲ κακῶς ἔχοντα καταλιπεῖν, ὥστε μήτε ἀναστῆναι, μήτε 15 φθέγξασθαι δύνασθαι. κείμενος δ' αὐτῶν ἤκουον πολλὰ καὶ δεινὰ λεγόντων. καὶ τὰ μὲν ἄλλα βλασφημίαν ἔχει τινά, * καὶ ὀνομάζειν ὀκνήσαιμ' ἂν ἐν ὑμῖν ἔνια. ὃ δὲ τῆς ὕβρεώς ἐστι τῆς τούτου σημεῖον, καὶ τεκμήριον τοῦ πᾶν τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τούτου γεγενῆσθαι, τοῦθ' ὑμῖν ἐρῶ. ᾖδε γὰρ τοὺς ἀλεκτρυόνας μιμούμενος τοὺς νενικη- 16 κότας. οἱ δὲ * κρατεῖν τοῖς ἀγκῶσιν αὐτὸν ἠξίουν, ἀντὶ πτερύγων τὰς πλευράς. καὶ μετὰ ταῦτα ἐγὼ μὲν ἀπεκομίσθην ὑπὸ τῶν παρατυχόντων γυμνός. οὗτοι δ' ᾤχοντο, θοιμάτιον λαβόντες μου. ὡς δ' ἐπὶ τὴν θύραν ἦλθον, κραυγή, καὶ βοὴ τῆς μητρός, καὶ τῶν θεραπαινίδων ἦν. καὶ μόλις ποτὲ εἰς βαλανεῖον ἐνεγκόντες με, καὶ περιπλύ- 17 ναντες, ἔδειξαν τοῖς ἰατροῖς. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας παρέξομαι.

* ἃ καὶ λέγειν ὀκνήσαιμι

* κροτεῖν

Μάρτυρες.

Συνέβη τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ εὐξίθεον τουτονὶ τὸν χολλίδην, ὄνθ' ἡμῖν συγγενῆ, καὶ μειδίαν ἀπὸ δείπνου ποθὲν μετὰ τούτου ἀπιόντας, περιτυχεῖν πλησίον ὄντι 18 μοι τῆς οἰκίας ἤδη, καὶ εἰς τὸ βαλανεῖον φερομένῳ παρακολουθῆσαι, καὶ ἰατρὸν ἄγοντι παραγενέσθαι. οὕτω δ' εἶχον ἀσθενῶς, ὥσθ', ἵνα μὴ μακρὰν φεροίμην οἴκαδε ἐκ τοῦ βαλανείου, ἐδόκει τοῖς παροῦσιν ὡς τὸν μειδίαν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν κομίσαι με· καὶ ἐποίησαν οὕτω. Λαβὲ οὖν καὶ τὰς τούτων μαρτυρίας, ἵν' εἰδῆτε, ὅτι 19 πολλοὶ συνίσασιν, ὡς ὑπὸ τούτων ὑβρίσθην. Μαρτυρίαι.

Λαβὲ καὶ τὴν τοῦ ἰατροῦ μαρτυρίαν. Μαρτυρία.

Τότε μὲν τοίνυν παραχρῆμα ὑπὸ τῶν πληγῶν, ὧν ἔλαβον, καὶ τῆς ὕβρεως, οὕτω διετέθην, ὡς ἀκούετε καὶ μεμαρτύρηται παρὰ πάντων ὑμῖν τῶν εὐθὺς ἰδόν- 20 των. μετὰ δὲ ταῦτα, τῶν μὲν οἰδημάτων τῶν ἐν τῷ προσώπῳ, καὶ τῶν ἑλκῶν, οὐδὲν ἔφη φοβεῖσθαι λίαν ὁ ἰατρός. πυρετοὶ δὲ παρηκολούθουν μοι συνεχεῖς, καὶ ἀλγήματα ὅλου μὲν τοῦ σώματος πάνυ σφοδρὰ καὶ δεινά· μάλιστα δὲ τῶν πλευ-

ρῶν, καὶ τοῦ ἕλκου, καὶ τῶν σιτίων ἀπεκεκλείσμην. καὶ ὡς μὲν ὁ ἰατρὸς ἔφη, εἰ μὴ κάθαρσις αἵματος αὐτομάτη μοι πάνυ πολλὴ συνέβη περιωδυνίῳ ὄντι, καὶ ἀπόρῳ ἤδη, κἂν ἔμπυος γενόμενος διεφθάρην. νῦν δὲ τοῦτ' ἔσωσε τὸ αἷμα ἀποχωρῆσαι. ὡς οὖν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, καὶ παρηκολούθησέ μοι τοιαύτη νόσος, ἐξ ἧς εἰς τοὔσχατον ἦλθον, ἐξ ὧν ὑπὸ τούτων ἔλαβον πληγῶν, λέγε τὴν τοῦ ἰατροῦ μαρτυρίαν, καὶ τὴν τῶν ἐπισκοπούντων.

Μαρτυρίαι.

Ὅτι μὲν τοίνυν οὐ μετρίας, καὶ φαύλας λαβὼν πληγάς, ἀλλ' εἰς τὸν ἥκων διὰ τὴν ὕβριν, καὶ τὴν ἀσέλγειαν τὴν τούτων πολὺ τῆς προσηκούσης ἐλάττω δίκην εἴληχα, νομίζω δῆλον ὑμῖν γεγενῆσθαι. οἴομαι δ' ὑμῶν ἐνίους θαυμάζειν τί ποτέ ἐστιν ἃ πρὸς ταῦτα τολμήσει Κόνων λέγειν. βούλομαι δὴ προειπεῖν ὑμῖν ἐγώ, ἃ πέπυσμαι λέγειν αὐτὸν παρεσκευάσθαι. ἀπὸ τῆς ὕβρεως καὶ τῶν πεπραγμένων τὸ πρᾶγμ' ἀπάγοντα, εἰς γέλωτα καὶ σκώμματα ἐμβαλεῖν πειράσεσθαι, καὶ ἐρεῖν, ὡς εἰσὶν ἐν τῇ πόλει πολλοὶ καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν υἱεῖς, οἳ παίζοντες οἷα ἄνθρωποι νέοι, σφίσιν αὐτοῖς ἐπωνυμίας πεποίηνται, καὶ καλοῦσι τοὺς μὲν ἰθυφάλλους, τοὺς δὲ αὐτοληκύθους. ἐρῶσι δ' ἐκ τούτων ἑταιρῶν τινές. καὶ δὴ καὶ τὸν υἱὸν τὸν ἑαυτοῦ εἶναι τούτων ἕνα. καὶ πολλάκις περὶ ἑταίρας, καὶ εἰληφέναι, καὶ δεδωκέναι πληγάς. καὶ ταῦτ' εἶναι νέων ἀνθρώπων. ἡμᾶς δὲ πάντας τοὺς ἀδελφούς, παροίνους μέν, καὶ ὑβριστὰς κατασκευάσειν, ἀγνώμονας δὲ καὶ πικρούς. ἐγὼ δ', ὦ ἄνδρες δικασταί, χαλεπῶς ἐφ' οἷς πέπονθα, ἐνηνοχώς, οὐχ ἧττον τοῦτ' ἀγανακτήσαιμ' ἄν, καὶ ὑβρίσθαι νομίσαιμι, εἰ οἷόν τ' εἰπεῖν, εἰ ταῦτ' ἀληθῆ δόξει Κόνων οὑτοσὶ λέγειν περὶ ἡμῶν, καὶ τοσαύτη τις ἄγνοια παρ' ὑμῖν ἐστιν, ὥστε, ὁποῖός τις ἂν ἕκαστος εἶναι φῇ, ἢ ὁ πλησίον αὐτὸν αἰτιάσηται, τοιοῦτος νομισθήσεται. τοῦ δὲ καθ' ἡμέραν βίου, καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων μηδ' ὁτιοῦν ἔσται τοῖς μετρίοις ὄφελος. ἡμεῖς γάρ, οὔτε παροινοῦντες, οὔθ' ὑβρίζοντες ὑπ' οὐδενὸς ἀνθρώπων ἑωράμεθα. οὔτ' ἀγνώμον οὐδὲν ἡγούμεθα ποιεῖν, εἰ περὶ ὧν ἠδικήμεθα, ἀξιοῦμεν κατὰ τοὺς νόμους δίκην λαμβάνειν. ἰθυφάλλοις δέ, καὶ αὐτοληκύθοις συγχωροῦμεν εἶναι τοῖς υἱέσι τοῖς τούτου. καὶ ἔγωγε εὔχομαι τοῖς θεοῖς, εἰς Κόνωνα, καὶ τοὺς υἱεῖς τοὺς τούτου, καὶ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα ἅπαντα τρέπεσθαι. οὗτοι γάρ εἰσιν οἱ τελοῦντες ἀλλήλους τῷ ἰθυφάλλῳ, καὶ τοιαῦτα ποιοῦντες, ἃ πολλὴν αἰσχύνην ἔχει καὶ λέγειν, μὴ ὅτι γε δὴ ποιεῖν, ἀνθρώπους μετρίους. ἀλλὰ τί ταῦτα ἐμοί; θαυμάζω γὰρ ἔγωγε, εἴ τίς ἐστι πρόφασις παρ' ὑμῖν, ἢ σκῆψις εὑρημένη, δι' ἣν ἂν ὑβρίζων τις ἐξελεγχόμενος, καὶ τύπτων, δίκην οὐ δώσει. οἱ μὲν γὰρ νόμοι, πολὺ τἀναντία, καὶ τὰς ἀναγκαίας προφάσεις ὅπως μὴ μείζους γίγνωνται, προείδοντο· οἷον, ἀνάγκη γάρ μοι καὶ ζητεῖν ταῦτα, καὶ πυνθάνεσθαι, δι' ἃ τοῦτο γέγονεν. εἰσὶ κακηγορίας δίκαι. φασὶ τοίνυν ταύτας διὰ τοῦτο γίγνεσθαι, ἵνα μὴ λοιδορούμενοι, τύπτειν ἀλλήλους προάγωνται. πάλιν αἰκίας εἰσί. καὶ ταύτας ἀκούω διὰ τοῦτ' εἶναι τὰς δίκας, ἵνα μηδείς, ὅταν ἥττων ᾖ, λίθῳ, ἢ τῶν τοιούτων ἀμύνηται μηδενί, ἀλλὰ τὴν ἐκ τοῦ νόμου δίκην ἀναμείνῃ. τραύματος πάλιν εἰσὶ γραφαί, τοῦ μὴ τιτρωσκομένων τινῶν φόνους γίγνεσθαι. τὸ φαυλότατον, οἶμαι, τὸ τῆς λοιδορίας, πρὸ τοῦ τελευταίου καὶ δεινοτάτου προεώραται, τοῦ μὴ φόνον γίγνεσθαι, μηδὲ κατὰ μικρὸν ὑπάγεσθαι, ἐκ μὲν λοιδορίας εἰς πληγάς, ἐκ δὲ πληγῶν εἰς τραύματα, ἐκ δὲ τραυμάτων εἰς θάνατον· ἀλλ' ἐν τοῖς

ἐν τοῖς νόμοις εἶναι τούτων ἑκάστου τὴν δίκην, μὴ τῇ τοῦ προστυχόντος ὀργῇ, μηδὲ βουλήσει ταῦτα κρίνεσθαι. εἶτ' ἐν μὲν τοῖς νόμοις οὕτως· ἂν δ' εἴποι Κόνων, Ἰθύφαλλοί τινες ἐσμὲν ἡμεῖς *συνηγμένοι, καὶ ἐρῶντες· οὓς ἂν ἡμῖν δόξῃ παίομεν, καὶ ἄγχομεν· εἶτα 32 γελάσαντες ὑμεῖς ἀφήσετε; οὐκ, οἶμαί γε. οὐ γὰρ ἂν γέλως ὑμῶν ἔλαβεν οὐδένα, εἰ παρὼν ἐτύγχανεν, ἡνίκα εἱλκόμην, καὶ ἐξεδυόμην, καὶ ὑβριζόμην, καὶ ὑγιὴς ἐξελθὼν, φοράδην ἦλθον οἴκαδε· ἐξεπεπηδήκει δὲ μετὰ ταῦθ' ἡ μήτηρ, καὶ κραυγὴ καὶ βοὴ τῶν γυναικῶν τοσαύτη παρ' ἡμῖν ἦν, ὡσπερανεὶ τεθνεῶτός τινος· ὥστε τῶν 33 γειτόνων τινὰς πέμψαι πρὸς ἡμᾶς, ἐρησομένους ὅ, τι ἐστὶ τὸ συμβεβηκός. ὅλως, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, δίκαιον μὲν οὐδενὶ δήπου σκῆψιν οὐδεμίαν τοιαύτην, οὐδ' ἄδειαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῖν, δι' ἣν ὑβρίζειν ἐξέσται· εἰ δ' ἄρα ἐστί τῳ, τοῖς δι' ἡλικίαν, ἢ νεότητα τούτων τι πράττουσι, τούτοις ἀποκεῖσθαι προσήκει τὰς τοιαύτας καταφυ- 34 γάς· κἀκείνοις οὐκ εἰς τὸ μὴ δοῦναι δίκην, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς προσηκούσης ἐλάττω. ὅστις δ' ἐτῶν μέν ἐστι πλειόνων, ἢ πεντήκοντα, παρὼν δὲ νεωτέροις ἀνθρώποις, καὶ τούτοις υἱέσιν, οὐχ ὅπως ἀπέτρεψεν, ἢ διεκώλυσεν, ἀλλ' αὐτὸς ἡγεμὼν, καὶ πρῶτος, καὶ πάντων βδελυρώτατος γεγένηται, τίνα ἂν οὗτος ἀξίαν τῶν πεπραγμένων ὑ- 35 πόσχοι δίκην; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδ' ἀποθανόντα *οἴομαι. καὶ γὰρ εἰ μηδὲν αὐτὸς εἴργαστο τῶν πεπραγμένων, ἀλλ' εἰ παρεστηκότος τούτου Κτησίας ὁ υἱὸς τούτου ταῦθ' ἅπερ νυνὶ, πεποιηκὼς ἐφαίνετο, τοῦτον ἐμισεῖτ' ἂν δικαίως. εἰ γὰρ οὕτω τοὺς ἑαυτοῦ προῆκται παῖδας, ὥστ' ἐναντίον ἐξαμαρτάνοντας ἑαυτοῦ, καὶ ταῦτα, ἐφ' ὧν ἐνίοις 36 θάνατος ἡ ζημία κεῖται, μήτε φοβεῖσθαι, μήτε αἰσχύνεσθαι, τί τοῦτον οὐκ ἂν εἰκότως παθεῖν οἴεσθε; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι ταῦτ' εἶναι σημεῖα τοῦ μηδὲ τοῦτον τὸν ἑαυτοῦ πατέρα αἰσχύνεσθαι. εἰ γὰρ ἐκεῖνον αὐτὸς ἐτίμα, καὶ ἐδεδίει, κἂν τούτους *αὐτὸν ἠξίου. λαβὲ δή μοι καὶ τοὺς νόμους τῆς ὕβρεως, καὶ τὸν περὶ τῶν λωποδυτῶν· καὶ γὰρ τούτοις 37 ἀμφοτέροις ἐνόχους τούτους ὄψεσθε. λέγε. Νόμος.

Τούτοις τοῖς νόμοις ἀμφοτέροις ἐκ τῶν πεπραγμένων ἔνοχος Κόνων ἐστὶν οὑτοσί. καὶ γὰρ ὕβριζε, καὶ ἐλωποδύτει. εἰ δὲ μὴ κατὰ τούτους προειλόμεθ' ἡμεῖς δίκην λαμβάνειν, ἡμεῖς μὲν ἀπράγμονες καὶ μέτριοι *φαινόμεθ' ἂν εἰκότως, οὗτος δὲ 38 ὁμοίως πονηρός. καὶ μὴν εἰ παθεῖν τί μοι συνέβη, φόνου καὶ τῶν δεινοτάτων ἂν ἦν ὑπόδικος. τὸν γοῦν τῆς Βραυρωνόθεν ἱερείας πατέρα ὁμολογουμένως οὐχ ἁψάμενον τοῦ τελευτήσαντος, ὅτι τῷ πατάξαντι τύπτειν παρεκελεύσατο, ἐξέβαλεν αὐτὸν ἡ βουλὴ ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου, δικαίως. εἰ γὰρ οἱ παρόντες ἀντὶ τοῦ κωλύειν τοὺς ἢ δι' οἶ- 39 νον, ἢ δι' ὀργὴν, ἢ τιν' ἄλλην αἰτίαν ἐξαμαρτάνειν ἐπιχειροῦντας, αὐτοὶ *παροξύνουσιν, οὐδεμί' ἐστὶν ἐλπὶς σωτηρίας τῷ περιπίπτοντι τοῖς ἀσελγαίνουσιν· ἀλλ' ἕως ἂν ἀπείπωσιν, ὑβρίζεσθαι ὑπάρξει· ὅπερ ἐμοὶ συνέβη. ἃ τοίνυν, ὅθ' ἡ δίαιτα ἐγίγνετο, ἐποίουν, βούλομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν. καὶ γὰρ ἐκ τούτων τὴν ἀσέλγειαν *θεά- 40 σεσθε αὐτῶν. ἐποίησαν μὲν γὰρ ἔξω μέσων νυκτῶν εἶναι τὴν ὥραν, οὔτε τὰς μαρτυρίας ἀναγινώσκειν ἐθέλοντες, οὔτε ἀντίγραφα διδόναι, τῶν τε παρόντων ἡμῖν καθ' ἕνα *οὑτωσὶ πρὸς τὸν βωμὸν ἄγοντες, καὶ ἐξορκίζοντες, καὶ γράφοντες μαρτυρίας, οὐδὲν πρὸς τὸ πρᾶγμα· ἀλλ' ἐξ ἑταίρας εἶναι παιδίον αὐτῷ τοῦτο, καὶ πεπονθέναι 41 τὰ καὶ τά, ἃ μὰ τοὺς θεοὺς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, οὐδείς ἐστιν, ὅστις οὐκ ἐπετίμα τῶν παρόντων, καὶ ἐμίσει. τελευτῶντες δὲ, καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἑαυτούς. ἐπειδὴ δ' οὖν ποτε ἀπεῖπον, καὶ ἐνεπλήσθησαν ταῦτα ποιοῦντες, προκαλοῦνται ἐπὶ διακρούσει, καὶ

Marginalia: *συνηγμένοι. *οἴομαι. *ἂν αὐτὸν. *φαινόμεθα. *παροξύνουσι. *θεάσασθε. *οὑτωσί.

Τὸν Βραυρωνόθεν) Βραυρὼν πόλις περὶ Ἀττικῆς ἐν ᾗ τὰ Διονύσια ἤγετο, καὶ μεθύοντες πολλὰς πόρνας ἥρπαζον.

[illegible]

42 τὰς μὴ σημανθείσας τοὺς ἐχίνους ἐθέλειν ἐκδοῦναι περὶ τῶν πληγῶν παῖδας, ὀνόματα γράψαντες. καὶ νῦν οἴομαι περὶ *τοῦτ' ἔσεσθαι τοὺς πολλοὺς τῶν λόγων αὐτοῖς. ἐγὼ δ' οἴομαι δεῖν πάντας ὑμᾶς ἐκεῖνο σκοπεῖν, ὅτι οὗτοι, εἰ τοῦ γενέσθαι τὴν βάσανον ἕνεκα προὐκαλοῦντο, καὶ ἐπίστευον τῷ δικαίῳ τούτῳ, οὐκ ἂν ἤδη τῆς δίκης
43 ἀποφαινομένης νυκτός, οὐδεμιᾶς ὑπολοίπου σκήψεως οὔσης προὐκαλοῦντο. ἀλλὰ *πρότερον μὲν πρὸ τοῦ τὴν δίκην *λαχεῖν, ἡνίκα ἀσθενῶν ἐγὼ κατεκείμην, καὶ οὐκ εἰδὼς εἰ περιφεύξομαι, πρὸς ἅπαντας τοὺς εἰσιόντας τοῦτον ἀπέφαινον τὸν πρῶτον πατάξαντα, καὶ τὰ πλεῖστα ὧν ὑβρίσμην, διαπεπραγμένον·
44 τότ' ἂν εὐθέως ἧκεν ἔχων μάρτυρας πολλοὺς ἐπὶ τὴν οἰκίαν· τότ' ἂν τοὺς οἰκέτας παρεδίδου, καὶ τῶν ἐξ Ἀρείου πάγου τινὰς παρεκάλει. εἰ γὰρ ἀπέθανον, παρ' ἐκείνοις ἂν ἦν ἡ δίκη. εἰ δ' ἄρα ἠγνόησε ταῦτα, καὶ τοῦτο τὸ δίκαιον ἔχων, ὡς νῦν φήσει, οὐ παρεσκευάσατο περὶ τηλικούτου κινδύνου· ἐπειδή γ' ἀνιστάμενον ἤδη προεκαλεσάμην αὐ-
45 τόν, ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῳ πρὸς τῷ διαιτητῇ παραδιδοὺς ἐφαίνετ' ἄν, ὧν οὐδὲν πέπρακται τούτῳ. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, καὶ διακρούσεως ἕνεκα ἡ πρόκλησις ἦν, λέγε ταύτην τὴν μαρτυρίαν. ἔσται γὰρ ἐκ ταύτης φανερόν. Μαρτυρία.

Περὶ μὲν τοίνυν τῆς βασάνου, ταῦτα. μέμνησθε τὴν ὥραν ἡνίκα προὐκαλεῖτο,
46 καὶ ὧν ἕνεκα ἐκκρούων ταῦτα ἐποίει, τοὺς χρόνους τοὺς πρώτους, ἐν οἷς οὐδαμοῦ τοῦτο βουληθεὶς τὸ δίκαιον αὐτῷ γενέσθαι φαίνεται, οὐδὲ προκαλεσάμενος, οὐδ' ἀξιώσας. ἐπειδὴ τοίνυν πάντα ταῦτα ἠλέγχετο ἅπερ *πρὸς ὑμῖν πρὸς τῷ διαιτητῇ, καὶ φανερῶς ἐδείκνυτο πᾶσιν ὢν ἔνοχος τοῖς ἐγκεκλημένοις, ἐμβάλλεται μαρτυρίαν ψευδῆ·
47 καὶ ἐπιγράφεται μάρτυρας ἀνθρώπους, οὓς οὐδ' ὑμᾶς ἀγνοήσειν οἴομαι, ἐὰν ἀκούσητε, Διότιμος Διοτίμου Ἰκαριεύς· Ἀρχεβιάδης Δημοτέλους Ἁλαιεύς· *Χαιρήτιος Χαριμένους Πιθεύς, μαρτυροῦσιν ἀπιέναι ἀπὸ δείπνου μετὰ Κόνωνος, καὶ προσελθεῖν ἐν ἀγορᾷ μαχομένοις Ἀρίστωνι, καὶ τῷ υἱεῖ τῷ Κόνωνος· καὶ μὴ πατάξαι Κό-
48 νωνα, καὶ Ἀρίστωνα· ὡς ὑμᾶς εὐθέως πιστεύσοντας, τὸ δ' ἀληθὲς οὐ λογιουμένους, ὅτι πρῶτον μὲν οὐδέποτ' ἂν οὔθ' ὁ Λυσίστρατος, οὔθ' ὁ Πασέας, οὔθ' ὁ Νικήρατος, οὔθ' ὁ Διόδωρος, οἳ διαρρήδην μεμαρτυρήκασιν ὁρᾶν ὑπὸ Κόνωνος τυπτόμενον ἐμέ, καὶ θοἰμάτιον ἐκδυόμενον, καὶ τἆλλα, ὅσα ἔπασχον, ὑβριζόμενον, ἀγνῶτες ὄντες, καὶ
49 ἀπὸ ταὐτομάτου παραγενόμενοι τῷ πράγματι, τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν ἠθέλησαν, εἰ μὴ ταῦθ' ἑώρων πεπονθότα· *ἔπειτ' αὐτὸς ἐγὼ οὐδέποτ' ἂν μὴ παθὼν ὑπὸ τούτου ταῦτα, ἀφεὶς τοὺς καὶ παρ' αὐτῶν τούτων ὁμολογουμένους τύπτειν ἐμέ, πρὸς τὸν οὐδ' ἁψάμενον πρῶτον εἰσιέναι προειλόμην. τί γὰρ ἄν; ἢ διὰ τί;
50 ἀλλ' ὑφ' οὗ γε πρώτου ἐπλήγην, καὶ μάλισθ' ὑβρίσθην, τοῦτον καὶ δικάζομαι, καὶ μισῶ, καὶ ὑπεξέρχομαι. καὶ τὰ μὲν παρ' ἐμοῦ πάντα, οὕτως ἐστὶν ἀληθῆ καὶ φαίνεται. τούτῳ δὲ μὴ παρασχομένῳ τούτους μάρτυρας, ἦν δήπου λόγος οὐδείς· ἀλλ' ἡλωκέναι παραχρῆμα ὑπῆρχε σιωπῇ. συμπόται δ' ὄντες τούτου, καὶ πολλῶν τοιού-
51 των ἔργων κοινωνοί, εἰκότως τὰ ψευδῆ μεμαρτυρήκασιν. εἰ δ' ἔσται τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἐὰν ἅπαξ ἀπαναισχυντήσωσί τινες, καὶ φανερῶς τὰ ψευδῆ τολμήσωσι μαρτυρεῖν, οὐδὲν δὲ τῆς ἀληθείας ὄφελος, πάνδεινον ἔσται πρᾶγμα. ἀλλὰ νὴ Δία οὐκ εἰσὶ τοιοῦτοι; ἀλλ' ἴσασιν ὑμῶν, ὡς ἐγὼ νομίζω, πολλοί, καὶ τὸν Διότιμον, καὶ τὸν Ἀρχε-
52 βιάδην, καὶ τὸν Χαιρήτιον τὸν ἐπιπόλιον τουτονί, οἳ μεθ' ἡμέραν μὲν ἐσκυθρωπάκασι, καὶ λακωνίζειν φασί, καὶ τρίβωνας ἔχουσι, καὶ ἁπλᾶς ὑποδέδενται· ἐπειδὰν δὲ συλλε-

*τοῦτο

*τοῦτο ληχθῆναι

*καὶ νῦν παρ'

*χαιρέτιμος

*ἐπεὶ οὔτ' αὐτὸς ἔγωγε

Qui Curios simulant, et Bacchanalia vivunt.

οἱ συλλέγωσι, καὶ μετ' ἀλλήλων γίγνωνται, καίτοι καὶ αἰσχρῶν οὐδὲν ἐλλείπουσι· καὶ ταῦτα τὰ λαμπρὰ, καὶ νεανικὰ αὐτῶν ἐστίν· οὐ γὰρ ἡμεῖς μαρτυρήσομεν ἀλλήλοις. οὐ γὰρ ταῦθ' ἑταίρων ἐστὶ, καὶ φίλων. τί δὲ καὶ δεινόν ἐστιν, ὧν παρέξεται κατὰ σοῦ; τυπτόμενόν φασί τινες ὁρᾶν. ἡμεῖς δὲ μηδ' ἧφθαι τὸ παράπαν μαρτυρήσομεν. ἐκδεδύσθαι θοἰμάτιον. τοῦτ' ἐκείνους πρότερον πεποιηκέναι ὑμεῖς μαρτυρήσομεν. τὸ χεῖλος ἐρράφθαι· τὴν κεφαλὴν δέ γ' ἡμεῖς, ἢ ἕτερόν τι κατεαγέναι φήσομεν. ἀλλὰ καὶ μάρτυρας ἰατροὺς παρέχομαι. τοῦτ' οὐκ ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, παρὰ τούτοις. ὅσα γὰρ μὴ δι' αὑτῶν, οὐδένα μάρτυρας καθ' ἡμῶν εὐπορήσουσιν. ἡ δ' ἀπ' αὐτῶν ἑτοιμότης, οὐδ' ἂν εἰπεῖν, μὰ τοὺς θεοὺς, δυναίμην ὅση καὶ οἵα πρὸς τὸ ποιεῖν ὁτιοῦν ὑπάρχει. ἵνα δ' εἰδῆτε οἷα καὶ διαπραττόμενοι περιέρχονται, λέγε αὐτοῖς ταυτασὶ τὰς μαρτυρίας, σὺ δ' ἐπίλαβε τὸ ὕδωρ.

Μαρτυρίαι.

Τοίχους τοίνυν διορύττοντες, καὶ παίοντες τοὺς ἀπαντῶντας, ἆρ' ἂν ὑμῖν ὀκνῆσαι δοκοῦσιν ἐν γραμματιδίῳ τὰ ψευδῆ μαρτυρεῖν ἀλλήλοις; οἱ κεκοινωνηκότες τοσαύτης, καὶ τοιαύτης φιλαπεχθημοσύνης, καὶ πονηρίας, καὶ ἀναιδείας καὶ ὕβρεως; πάντα γὰρ ταῦτα ἔμοιγε ἐν τοῖς ὑπὸ τούτων πραττομένοις εἶναι δοκεῖ. καίτοι τούτων ἕτερ' ἐστὶ πεπραγμένα τούτοις δεινότερα· ἀλλ' ἡμεῖς οὐχ οἷοί τε γενοίμεθ' ἂν πάντας ἐξευρεῖν τοὺς ἠδικημένους. ὃ τοίνυν πάντων ἀναιδέστατον μέλλειν αὐτὸν ἀκούω ποιεῖν, βέλτιον νομίζω προειπεῖν ὑμῖν εἶναι. φασὶ γὰρ παραστησάμενον τοὺς παῖδας αὐτὸν, κατὰ τούτων ὀμεῖσθαι· καὶ ἀράς τινας δεινὰς, καὶ χαλεπὰς ἐπαράσεσθαι, καὶ τοιαύτας, οἵας ἀκηκοώς γέ τις θαυμάσας, ἀπήγγελλεν ἡμῖν. ἔστι δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἀνυπόστατα μὲν τὰ τοιαῦτα τολμήματα· οἱ γὰρ, οἶμαι, βέλτιστοι, καὶ ἥκιστ' ἂν αὐτοί τι ψευσάμενοι, μάλιστα ὑπὸ τῶν τοιούτων ἐξαπατῶνται. οὐ μὴν, ἀλλὰ δεῖ πρὸς τὸν βίον, καὶ τὸν τρόπον ἀποβλέποντας, πιστεύειν. τὴν δὲ τούτου πρὸς τὰ τοιαῦτα ὀλιγωρίαν ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς ἐρῶ· πέπυσμαι γὰρ ἐξ ἀνάγκης. ἀκούω γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, Βάκχιόν τέ τινα, ὃς παρ' ὑμῖν ἀπέθανε, καὶ Ἀριστοκράτην τὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς διεφθαρμένον, καὶ τοιούτους ἑτέρους, καὶ Κόνωνα τουτονὶ, ἑταίρους εἶναι, μειράκια ὄντας, καὶ Τριβαλλοὺς ἐπωνυμίαν ἔχειν· τούτους τά τε Ἑκαταῖα κατεσθίειν, καὶ τοὺς ὄρχεις τοὺς ἐκ τῶν χοίρων, οἷς καθαίρουσιν, ὅταν εἰσιέναι μέλλωσι, συλλέγοντας ἑκάστοτε συνδειπνεῖν ἀλλήλοις· καὶ ῥᾷον ὀμνύναι, καὶ ἐπιορκεῖν, ἢ ὁτιοῦν. οὐ δὴ Κόνων ὁ τοιοῦτος πιστός ἐστιν ὀμνύων, οὐδὲ πολλοῦ δεῖ· ἀλλ' ὁ μηδ' εὔορκον μηδὲν ἂν ὀμόσας, κατὰ δὲ δὴ παίδων, ὧν μὴ νομίζετε, μηδ' ἂν μελλήσας, ἀλλὰ κἂν ὁτιοῦν παθὼν πρότερον. εἰ δ' ἀναγκαῖον, ὀμνύων ὡς νόμιμον, ἀξιοπιστότερος τοῦ κατὰ τῶν παίδων ὀμνύντος, καὶ διὰ τοῦ πυρός. ἐγὼ τοίνυν ὁ δικαιότερον σοῦ πιστευθεὶς ἂν κατὰ πάντα, ὦ Κόνων, ἠθέλησα ὀμόσαι ταυτὶ, οὐχ ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην, ὧν ἠδίκηκα, καὶ ὁτιοῦν ποιῶν ὥσπερ σὺ, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, καὶ ὑπὲρ τοῦ μὴ προσυβρισθῆναι, ὡς οὐ καταπιορκησόμενος τὸ πρᾶγμα. λέγε τὴν πρόκλησιν.

Πρόκλησις.

Ταῦτ' ἐγὼ καὶ τότε ἠθέλησα ὀμόσαι, καὶ νῦν ὀμνύω τοὺς θεοὺς καὶ τὰς θεὰς ἅπαντας καὶ πάσας ὑμῶν ἕνεκα, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, καὶ τῶν περιεστηκότων, ἦ μὴν παθὼν ὑπὸ Κόνωνος ταῦτα, ὧν δικάζομαι, καὶ λαβὼν πληγὰς, καὶ τὸ χεῖλος διακοπεὶς οὕτως, ὥστε καὶ ῥαφῆναι, καὶ ὑβρισθεὶς, τὴν δίκην διώκειν. καὶ εἰ μὲν εὐορ-

Marginal notes: [53] παρέξ. — [54] — [55] — [56] ἐνεῖναι — [57] — [58] αὐτοί γε — παρ' ὑμῶν — ἑτέρους π... — κατεσθίειν — ἐκ τῶν χοίρων — ἐπιορκεῖν γε, ἢ ὁτιοῦν — [60] μηδ' ἂν μελλήσας, ἀλλὰ κἂν ὁτιοῦν — εἰ δ' ἄρα ἀναγκαῖον — [61] κατὰ — [62] — Triballi.

63 καὶ πολλά μοι ἀγαθὰ γένοιτο, καὶ μηδέποτ' αὖθις τοιοῦτο μηδὲν πάθοιμι. εἰ δ' ἐπιορκῶ, ἐξώλης ἀπολοίμην αὐτὸς καὶ εἴ τί μοι ἔστιν, ἢ μέλλει ἔσεσθαι. ἀλλ' οὐκ ἐπιορκῶ, οὐδ' ἂν Κόνων διαρραγῇ. ἀξιῶ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, πάνθ' ὅσα ἐστὶ δίκαια, ἐπιδειξαμένου ἐμοῦ, καὶ πίστιν προσθέντος ὑμῖν, ὥσπερ ἂν 64 αὐτὸς ἕκαστος παθὼν, τὸν πεποιηκότα ἐμίσει, οὕτως ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς Κόνωνα τουτονὶ τὴν ὀργὴν ἔχειν, καὶ μὴ νομίζειν ἴδιον τῶν τοιούτων μηδέν, ὃ κἂν ἄλλῳ τυχὸν συμβαίη· ἀλλ' ἐφ' ὅτου ποτ' ἂν συμβῇ, βοηθεῖν, καὶ τὰ δίκαια ἀποδιδόναι· καὶ μισεῖν τοὺς πρὸ μὲν τῶν ἁμαρτημάτων θρασεῖς, καὶ προπετεῖς· ἐν δὲ τῷ δίκην ὑπέχειν, 65 ἀναισχύντους, καὶ πονηρούς· καὶ μήτε δόξης, μήτε ἔθους, μήτ' ἄλλου μηδενὸς φροντίζοντας πρὸς τὸ μὴ δοῦναι δίκην. ἀλλὰ δεήσεται Κόνων, καὶ κλαήσει. σκοπεῖτε δὴ πότερός ἐστιν ἐλεεινότερος, ὁ πεπονθὼς οἷα ἐγὼ πέπονθα ὑπὸ τούτου, εἰ προσυβρισθεὶς ἄπειμι καὶ δίκης μὴ τυχών, ἢ Κόνων εἰ δώσει δίκην; πότερον δ' ὑμῶν ἑκά-66 στῳ συμφέρει, ἐξεῖναι τύπτειν καὶ ὑβρίζειν, ἢ μή; ἐγὼ μὲν οἴομαι μή. οὐκοῦν ἂν ἀφῆτε, ἔσονται πολλοί· ἐὰν δὲ κολάζητε, ἐλάττους. πόλλ' ἂν εἰπεῖν ἔχοιμι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς καὶ ἡμεῖς χρήσιμοι, καὶ ὁ πατήρ, ἕως ἔζη, καὶ τετριηραρχοῦντες, καὶ στρατευόμενοι, καὶ τὸ προσταττόμενον ποιοῦντες. καὶ ὡς οὐδὲν οὗτος, οὔτε τῶν τούτου 67 οὐδείς· ἀλλ' οὔτε τὸ ὕδωρ ἱκανόν, οὔτε νῦν περὶ τούτων ὁ λόγος ἐστίν. εἰ γὰρ δὴ ὁμολογουμένως ἔτι τούτων καὶ ἀχρηστοτέροις, καὶ πονηροτέροις ἡμῖν εἶναι συνέβαινεν, οὐ τυπτητέοι, οὐδ' ὑβριστέοι δήπου ἐσμέν. οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγειν. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς μηδὲν ἀγνοεῖν τῶν εἰρημένων.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ

περὶ χωρίου λόγου.

Καλλικλῆς, πρὸς ὃν ὁ λόγος, καὶ ὁ τὴν δίκην [φεύγων] ἐκεῖνος διώκει, γείτονες ἦσαν ἐν χωρίῳ, ὁδῷ μέσῃ διειργόμενοι. ἐπομβρίας δὲ συμβάσης, εἰς τὸ Καλλικλέους χωρίον ὕδωρ ἐμπεσὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ κατεκλύσθη. ἐπὶ τούτῳ, διώκει βλάβης τὸν γείτονα. εἶναι γάρ φησιν ἐν τῷ τούτου χωρίῳ χαράδραν εἰς ὑποδοχὴν τοῦ ὕδατος, τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ πεπληρωκὸς, ἣν ἀποικοδομήσαντα τοῦτον αἴτιον ἑαυτῷ βλάβης γενέσθαι. ὁ δὲ τὸ ποιεῖν πρὸς, πρὸ πολλοῦ μὲν παλαιόν, καὶ οὐδὲ ἑαυτοῦ τὸ ἔργον δείκνυσι, ζῶντος γὰρ ἔτι καὶ τοῦ Καλλικλέους πατρὸς ἀποικοδομηθῆναι τὴν χαράδραν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἑαυτοῦ συνίστησιν, ὡς οὐδὲ χαράδρα τις τὸ χωρίον ἐστί. διασύρει δὲ καὶ τὴν συμβᾶσαν τῷ Καλλικλεῖ βλάβην ὡς μικράν, καὶ οὐκ ἀξίαν τηλικαύτης δίκης. καὶ τὸ ὅλον ἠδικῆσθαι μὲν οὐδέν φησι τὸν Καλλικλέα, ἐπιθυμοῦντα δὲ τὸ χωρίον ἑαυτοῦ, διὰ ταύτης συκοφαντίας μηχανᾶσθαι πάσας.

(margin: ἐπομβρίας / γρ. δυσομβρίας / χαράδρα τις ἐξ τὸ χωρ. ἐστι γρ. οὐδὲ χαράδρα τις, ἀλλὰ χωρ.)

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΚΛΕΑ ΠΕΡΙ ΧΩΡΙΟΥ ΛΟΓΟΣ.

Malus vicinus, magnum malum.

1 ΟΥΚ ἦν ἄρα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον οὐδὲν, ἢ γείτονος πονηροῦ, καὶ πλεονέκτου τυχεῖν, ὅπερ ἐμοὶ νυνὶ συμβέβηκεν. ἐπιθυμήσας γὰρ τῶν χωρίων μου Καλλικλῆς, οὕτω διατέθηκέ με συκοφαντῶν, ὥστε πρῶτον μὲν τὸν ἀνεψιὸν τὸν ἑαυ-2 τοῦ κατεσκεύασεν ἀμφισβητεῖν μοι τῶν χωρίων· ἐξελεγχθεὶς δὲ φανερῶς, καὶ περιγενομένου μου τῆς τούτων σκευωρίας, πάλιν δύο δίκας ἐρήμους μου κατεδιῃτήσατο, τὴν μὲν αὐτός, χιλίων δραχμῶν· τὴν δέ, τὸν ἀδελφὸν τουτονὶ πείσας Καλλικράτην. δέομαι δὴ πάντων ὑμῶν ἀκοῦσαί μου, καὶ προσ-

καὶ προσ-

καὶ προσέχειν τὸν νοῦν, οὐχ ὡς αὐτὸς δυνησόμενος εἰπεῖν, ἀλλ' ἵν' ὑμεῖς ἐξ αὐτῶν τῶν 3 πραγμάτων καταμάθητε, ὅτι φανερῶς συκοφαντοῦμαι. ἓν μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ἅπαντας τοὺς τούτων λόγους ὑπάρχει μοι δίκαιον. τὸ γὰρ χωρίον τοῦτο περιῳκοδόμησεν ὁ πατὴρ μικροῦ δεῖν πρὶν ἐμὲ γενέσθαι, ζῶντος μὲν ἔτι Καλλιππίδου τοῦ τούτων πατρὸς, καὶ γειτνιῶντος, ὃς ἀκριβέστερον ᾔδει δήπου τούτων, ὄντος 4 δὲ Καλλικλέους ἀνδρὸς ἤδη, καὶ ἐπιδημοῦντος Ἀθήνησιν. ἐν δὲ τούτοις τοῖς ἔτεσιν ἅπασιν, οὔτε ἐγκαλῶν οὐδεὶς πώποτ' ἦλθεν, οὔτε μεμφόμενος. καίτοι δῆλον ὅτι καὶ τότε ὕδατα πολλάκις ἐγένετο· καὶ οὔτ' ἐκώλυσεν ἐξ ἀρχῆς, εἴπερ ἠδίκει τινὰ περιοικοδομῶν ὁ πατὴρ τὸ ἡμέτερον χωρίον, ἀλλ' οὐδ' ἀπηγόρευσεν, οὐδὲ διεμαρ- 5 τύρατο, πλέον μὲν ἢ πεντεκαίδεκα ἔτη τοῦ πατρὸς ἐπιβιοῦντος, οὐκ ἐλάττω δὲ τοῦ τούτων πατρὸς Καλλιππίδου. καίτοι, ὦ Καλλίκλεις, ἐξῆν δήπου καὶ τόθ' ὑμῖν ὁρῶσιν ἀποικοδομουμένην τὴν χαράδραν, ἐλθοῦσιν εὐθὺς ἀγανακτεῖν, καὶ λέγειν πρὸς τὸν πατέρα, Τισία, τί ταῦτα ποιεῖς; ἀποικοδομεῖς τὴν χαράδραν; εἶτ' ἐμπεσεῖται τὸ 6 ὕδωρ εἰς τὸ χωρίον τὸ ἡμέτερον. ἵν', εἰ μὲν ἐβούλετο παύσασθαι, μηδὲν ὑμῖν δυσχερὲς πρὸς ἀλλήλους ἦν· εἰ δ' ὠλιγώρησε, καὶ συνέβη τι τοιοῦτον, μάρτυσιν εἴχετε τοῖς τότε παραγενομένοις χρήσασθαι. καὶ μὴ δ' ἐπιδεῖξαί σε ἔδει πᾶσιν ἀνθρώποις χαράδραν οὖσαν, ἵνα μὴ λόγῳ μόνον, ὥσπερ νῦν, ἀλλ' ἔργῳ τὸν πατέρ' ἀδικοῦντα ἀ- 7 πέφαινες. τούτων τοίνυν οὐδὲν πώποτ' οὐδεὶς ποιεῖν ἠξίωσεν. οὐ γὰρ ἂν οὔτ' ἐρήμην, ὥσπερ ἐμοῦ νυνὶ, κατεδιῃτήσασθε, οὔτε πλέον ἂν ἦν ὑμῖν συκοφαντοῦσιν οὐδὲν. ἀλλ' εἰ ἦν ἐκάλεσέ τε μάρτυρα, καὶ ἐπεμαρτύρασθε, νῦν ἀπέφαινον ἂν ἐκείνους εἰδότας ἀκριβῶς, ὅπως εἶχεν ἕκαστα τούτων, καὶ τοὺς ῥᾳδίως μαρτυροῦντας, τούτους 8 ἐξήλεγχον. ἀνθρώπου δ', οἶμαι, τηλικούτου, καὶ ἀπείρου τῶν πραγμάτων ἅπαντες καταπεφρονήκασί μου. ἀλλ' ἐγὼ πρὸς ἅπαντας τούτους, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταὐτὰ πράγματα ἰσχυροτάτας μαρτυρίας παρέξομαι. διὰ τί γὰρ οὐδεὶς οὔτ' ἐπεμαρτύρατο, οὔτ' ἐνεκάλεσεν, ἀλλ' οὐδ' ἐμέμψατο πώποτε, ἀλλ' ἐξήρκει ταῦ- 9 τα αὐτοῖς ἀδικουμένοις περιορᾶν; ἐγὼ μὲν ἱκανὰ ἡγοῦμαι καὶ ταῦτ' εἶναι πρὸς τὴν τούτων κατηγορίαν. ἵνα δ' εἰδῆτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὡς οὔθ' ὁ πατὴρ οὐδὲν ἠδίκει περιοικοδομῶν τὸ χωρίον, οὔτε τι καταψευσμένοι πάντ' εἰσὶν ἡμῶν, ἔτι σαφέστερον ὑμᾶς πειράσομαι διδάσκειν. τὸ μὲν γὰρ χω- 10 ρίον ὁμολογεῖται καὶ παρ' αὐτῶν τούτων ἡμέτερον ἴδιον εἶναι. τούτου δ' ὑπάρχοντος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μάλιστα μὲν ἤδειτε ἂν ἰδόντες τὸ χωρίον, ὅτι συκοφαντοῦμαι. διὸ καὶ τοῖς εἰδόσιν ἐπιτρέπειν ἐβουλόμην ἐγὼ τοῖς ἴσοις. ἀλλ' οὐχ οὗτοι, καθάπερ 11 νυνὶ λέγειν ἐπιχειροῦσι. δῆλον δ' ὑμῖν καὶ τοῦτ' αὐτίκ' ἔσται πᾶσιν. ἀλλὰ προσέχετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς Διὸς καὶ θεῶν τὸν νοῦν. τοῦ γὰρ χωρίου τοῦ τ' ἐμοῦ, καὶ τοῦ τούτων, ὁδὸς μέσον ἐστίν. ὄρους δὲ περιέχοντος κύκλῳ τοῖς χωρίοις, τὸ καταρρέον ὕδωρ τῇ μὲν εἰς τὴν ὁδὸν, τῇ δ' εἰς τὰ χωρία συμβαίνει φέρεσθαι. καὶ δὴ καὶ 12 τοῦτ' εἰσπῖπτον οἷόν τε εἰς τὴν ὁδὸν, ᾗ μὲν ἂν εὐοδῇ, φέρεται κάτω κατὰ τὴν ὁδόν· ᾗ δ' ἂν ἐνστῇ τι, τηνικαῦτα τοῦτ' εἰς χωρία ὑπεραίρει ἀναγκαῖον ἤδη. καὶ δὴ καὶ κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον, ὦ ἄνδρες δικασταί, γενομένης ἐπομβρίας συνέβη τὸ ὕδωρ ἐμβαλεῖν. ἀμεληθὲν δὲ, οὔπω τοῦ πατρὸς ἔχοντος αὐτὸ, ἀλλ' ἀνθρώπου δυσχεραίνοντος 13 ὅλως τοῖς τόποις, καὶ μᾶλλον ἀστικοῦ, δὶς καὶ τρὶς ἐμβαλὸν τὸ ὕδωρ, τά τε χωρία ἐλυμήνατο, καὶ μᾶλλον ὁδοποίει. διὸ δὴ ταῦθ' ὁ πατὴρ ὁρῶν, ὡς ἐγὼ τῶν εἰδότων

*περίεχομαι δίκαιον
*καὶ τόθ'
*καὶ τοὺς μὲν αὐτοῦ μαρτυροῦντας, ἂν ψευδεῖς πάντας ἐξήλεγχον.
*τῶν ἀνθρώπων ἀναιδείᾳ *καταψευσάμενοι
*ὄρους δὲ
*χ. ἀστι, τηνικαῦτα εἰς τὰ χωρία
*ἀστικοῦ

ἀκούειν, καὶ τῶν γειτόνων ἐπινεμόντων ἅμα καὶ βαδιζόντων διὰ τοῦ χωρίου, τὴν αἱμασιὰν περι-
14 ῳκοδόμησε ταύτην. καὶ ὡς ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω, παρέξομαι μὲν καὶ μάρτυρας ὑμῖν τοὺς
εἰδότας· πολὺ δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μαρτύρων ἰσχυρότερα τεκμήρια. Καλλι-
κλῆς μὲν γάρ φησι τὴν χαράδραν ἀποικοδομήσαντα βλάπτειν ἐμὲ αὐτόν. ἐγὼ δ᾽
ἀποδείξω χωρίον ὂν τοῦτο, ἀλλ᾽ οὐ χαράδραν. εἰ μὲν οὖν μὴ συνεχωρεῖτο ἡμέτε-
15 ρον ἴδιον εἶναι, τάχ᾽ ἂν τοῦτο ἠδικοῦμεν, εἴ τι τῶν δημοσίων ᾠκοδομοῦμεν. νυνὶ δ᾽ οὔτε
τοῦτο ἀμφισβητοῦσιν, ἔστι τ᾽ ἐν τῷ χωρίῳ δένδρα πεφυτευμένα, ἄμπελοι καὶ συ-
καῖ. καίτοι τίς ἐν χαράδρᾳ ταῦτ᾽ ἂν φυτεύειν ἀξιώσειεν; οὐδείς γε. τίς δὲ πάλιν
τοὺς αὑτοῦ προγόνους θάπτειν; οὐδὲ τοῦτ᾽ οἶμαι. ταῦτα τοίνυν ἀμφότερ᾽, ὦ ἄνδρες
16 δικασταί, συμβέβηκε. καὶ γὰρ τὰ δένδρα πεφύτευται πρότερον, ἢ τὸν πατέρα περιοι-
κοδομῆσαι τὴν αἱμασιάν, καὶ τὰ μνήματα παλαιά, καὶ πρὶν ἡμᾶς κτήσασθαι τὸ
χωρίον, γεγενημένα ἐστί. καίτοι τούτων ὑπαρχόντων, τίς ἂν ἔτι λόγος ἰσχυρότερος
γένοιτο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; τὰ γὰρ ἔργα φανερῶς ἐξελέγχει. καί μοι λάβε νυνὶ
17 πάσας ἤδη τὰς μαρτυρίας, καὶ λέγε.

Μαρτυρίαι.

Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν μαρτυριῶν· ἆρ᾽ ὑμῖν δοκοῦσι διαρρήδην
μαρτυρεῖν καὶ τὸ χωρίον εἶναι δένδρων μεστόν, καὶ μνήματα ἔχειν τινά, καὶ τἄλλα,
18 ἅπερ καὶ τοῖς ἄλλοις χωρίοις συμβέβηκε; καὶ πάλιν ὅτι περιῳκοδομήθη τὸ χωρίον,
ζῶντος μὲν ἔτι τοῦ τούτων πατρός, οὐκ ἀμφισβητούντων δὲ οὔτε τούτων, οὔτ᾽ ἄλλου
τῶν γειτόνων οὐδενός; ἄξιον δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ περὶ τῶν ἄλλων, ὧν εἴρηκε Καλ-
λικλῆς, ἀκοῦσαι καὶ σκέψασθαι. πρῶτον μέν, εἴ τις ὑμῶν ἑώρακεν, ἢ ἀκήκοε πώ-
19 ποτε παρ᾽ ὁδὸν χαράδραν οὖσαν. οἶμαι γὰρ ἐν ἁπάσῃ τῇ χώρᾳ μηδεμίαν εἶναι. τοῦ
γὰρ ἕνεκα ὃ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς δημοσίας ἔμελλε βαδιεῖσθαι φερόμενον, τοῦτο διὰ
τῶν ἰδίων χωρίων χαράδραν ἐποίησέ τις; ἔπειτα τίς ἂν ὑμῶν εἴτ᾽ ἐν ἀγρῷ, νὴ Δί᾽,
εἴτ᾽ ἐν ἄστει, τὸ διὰ τῆς ὁδοῦ ὕδωρ ῥέον, εἰς τὸ χωρίον, ἢ τὴν οἰκίαν δέξεται;
20 ἀλλ᾽ οὐκ ἂν τοὐναντίον, κἂν βιάσηταί ποτε, ἀποφράττειν ἅπαντες καὶ παροικοδο-
μεῖν εἰώθαμεν; οὗτος τοίνυν ἀξιοῖ με ἐκ τῆς ὁδοῦ τὸ ὕδωρ εἰσδεξάμενον εἰς τὸ ἐμαυ-
τοῦ χωρίον, ὅταν τὸ τούτου παραλλάξῃ χωρίον, πάλιν εἰς τὴν ὁδὸν ἐξάγειν. οὐκοῦν
πάλιν ὁ μετὰ τοῦτον μοι γεωργῶν τῶν γειτόνων ἐγκαλεῖ. τὸ γὰρ ὑπὲρ τούτου δίκαιον δῆ-
21 λον ὅτι κἀκείνοις ὑπάρξει πᾶσι λέγειν. ἀλλὰ μὴν εἴγε εἰς τὴν ὁδὸν ὀκνήσω τὸ ὕδωρ
ἐξάγειν, ἦ που σφόδρα θαρρῶν εἰς τὸ τοῦ πλησίον χωρίον ἀφείην ἄν. ὅπου γὰρ νυνὶ
ἀτιμήτους φεύγω δίκας, διότι τὸ ἐκ τῆς ὁδοῦ ῥέον ὕδωρ εἰς τὸ τούτου χωρίον εἰσέ-
πεσε, τί πείσομαι πρὸς θεῶν ὑπὸ τῶν ἐκ τοῦ χωρίου τοῦ ἐμοῦ τοῦ ὕδατος εἰσπε-
22 σόντος βλαπτομένων; ὅπου δὲ μήτ᾽ εἰς τὴν ὁδόν, μήτ᾽ εἰς τὰ χωρία ἀφεῖναί μοι τὸ
ὕδωρ ἔξεστι δεξαμένῳ, τί λοιπόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πρὸς θεῶν; οὐ γὰρ ἐκπιεῖν γε
δήπου με Καλλικλῆς αὐτὸ προσαναγκάσει. ταῦτα τοίνυν ἐγὼ πάσχων ὑπὸ τού-
των, καὶ πολλὰ ἕτερα, καὶ δεινά, μὴ ὅτι δίκην λαβεῖν, ἀλλὰ μὴ προσοφλεῖν, ἀγα-
23 πήσαιμ᾽ ἄν. εἰ μὲν γὰρ ἦν, ὦ ἄνδρες δικασταί, χαράδρα πάλαι ὑποδεχομένη, τάχ᾽
ἂν ἠδίκουν ἐγὼ μὴ δεχόμενος, ὥσπερ ἂν θάτερ᾽ ἄττα τῶν χωρίων εἰσὶν ὁμολο-
γούμεναι χαράδραι· καὶ ταύτας δέχονται μὲν οἱ πρῶτοι, καθάπερ τοὺς ἐκ τῶν οἰ-
κιῶν χειμάρρους· παρὰ τούτων δ᾽ ἕτεροι παραλαμβάνουσιν ὡσαύτως. ταύτην δ᾽
24 οὔτε παραδίδωσιν οὐδείς, οὔτε παρ᾽ ἐμοῦ παραλαμβάνει. πῶς ἂν εἴη τοῦτο χαρά-
δρα; τὸ δ᾽

ὅρα· τὸ δ᾽ εἰσπεσὸν ὕδωρ ἔβλαψε μέν, οἶμαι, πολλάκις ἤδη πολλοὺς φυλάξαντας, ἔβλαψε δὲ νῦν καὶ τουτονί, ὃ καὶ πάντων ἐστὶ δεινότατον, εἰ Καλλικλῆς μὲν εἰς τὸ χωρίον ἐμπεσόντος τοῦ ὕδατος ἁμαξιαίους λίθους προσκομίσας ἀποικοδομεῖ, τῷ δὲ πατρὶ ὅτι τούτου παθόντος τοῦ χωρίου περιῳκοδόμησεν, ὡς ἀδικοῦντος ἐμοῦ βλάβης 25 εἴληχε δίκην. καίτοι εἰ ὅσοι κακῶς πεπόνθασιν ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῶν ταύτῃ ῥεόντων ἐμοὶ λήξονται δίκας, οὐδ᾽ εἰ πολλαπλάσια γένοιτο τὰ ὄντα ἐξαρκέσειεν ἄν μοι. τοσοῦτο τοίνυν διαφέρουσιν οὗτοι τῶν ἄλλων, ὥστε πεπονθότες μὲν οὐδέν, ὡς αὐτίκα ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω, πολλῶν δὲ πολλὰ καὶ μεγάλα βεβλαμμένων, μόνοι 26 δικάζεσθαι τετολμήκασιν οὗτοί μοι. καίτοι πᾶσι μᾶλλον ἐνεχώρει τοῦτο πράττειν. οὗτοι μὲν γάρ, εἰ καί τι πεπόνθασιν, αὐτοὶ δι᾽ αὐτοὺς βεβλαμμένοι συκοφαντοῦσιν. ἐκεῖνοι γάρ, εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, τοιαύτην γ᾽ οὐδεμίαν αἰτίαν ἔχουσιν. ἀλλ᾽ ἵνα μὴ πάντα ἅμα συνταράξας λέγω, λαβέ μοι τὰς τῶν γειτόνων μαρτυρίας. 27

* εἰσπεσόντος
τι

Μαρτυρίαι.

Οὐκοῦν δεινόν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τούτους μὲν μηδὲν ἐγκαλεῖν μοι, τοσαῦτα βεβλαμμένους, μηδ᾽ ἄλλον μηδένα τῶν ἠτυχηκότων, ἀλλὰ τὴν τύχην στέργειν, τουτονὶ δὲ συκοφαντεῖν· ὃν ὅτι μὲν αὐτὸς ἐξήμαρτε, προελθὼν μὲν τὴν ὁδὸν στενοτέραν 28 ποιήσας, ἐξαγαγὼν ἔξω τὴν αἱμασιάν, ἵνα τὰ δένδρα τῆς ὁδοῦ ποιήσειεν εἴσω, ἔπειτα δὲ τὸν χλίδον ἐμβαλὼν εἰς τὴν ὁδόν, ἐξ ὧν ὑψηλοτέραν τὴν ὁδὸν καὶ στενοτέραν πεποιῆσθαι συμβέβηκεν, ἐκ τῶν μαρτυριῶν αὐτίκα εἴσεσθε σαφέστερον. ἔτι δ᾽ οὐδὲν ἀπολωλεκώς, οὐδὲ καταβεβλαμμένος ἄξιον λόγου, τηλικαύτην μοι 29 δίκην εἴληχε, τοῦθ᾽ ὑμᾶς ἤδη πειράσομαι διδάσκειν. τῆς γὰρ μητρὸς τῆς ἐμῆς χρωμένης τῇ τούτων μητρὶ πρὶν τούτους ἐπιχειρῆσαί με συκοφαντεῖν, καὶ παρ᾽ ἀλλήλας ἀφικνουμένων, οἷον εἰκός, ἅμα μὲν ἀμφοτέρων ἐν ἀγρῷ καὶ γειτνιωσῶν, ἅμα δὲ τῶν ἀνδρῶν χρωμένων ἀλλήλοις, ἕως ἔζων, ἐλθούσης δὲ τῆς ἐμῆς μητρὸς ὡς τὴν τούτων, καὶ ἀποδυρομένης ἐκείνης τὰ συμβάντα, καὶ δεικνυούσης οὕτως ἐπυθόμεθα 30 πάντα ἡμεῖς, ὦ ἄνδρες δικασταί. καὶ εἰ λέγω μὲν ἃ παρ᾽ ἤκουσα τῆς μητρός, οὕτω μοι πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο· εἰ δὲ ψεύδομαι, τἀναντία τούτων. ἣν μὴν ὁρᾶν, καὶ τῆς τούτων μητρὸς ἀκοῦσαι ἔφη, κριθῶν μὲν βραχῆναι, καὶ ξηραινομένας ἰδεῖν αὐτὴν μηδὲ τὰς μεδίμνους, ἀλεύρων δ᾽ ὡς ἡμιμέδιμνον· ἐλαίου δ᾽ ἀποκλιθῆναι μὲν κεράμιον φασί, 31 σκεῦος μὲν τοι παθεῖν γ᾽ οὐδέν. τοσαῦτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὰ συμβάντα ἦν τούτοις, ἀνθ᾽ ὧν ἐγὼ χιλίων δραχμῶν δίκην ἀτίμητον φεύγω. οὐ γὰρ δή, εἰ τειχίον γε παλαιὸν ἐπῳκοδόμησε, ἐμοὶ καὶ τοῦτο λογιστέον ἐστίν, ὃ μήτε ἔπεσε, μήτ᾽ ἄλλο μηδὲν δεινὸν ἔπαθεν. ὥστ᾽ εἰ συνεχωρήσαμεν αὐτοῖς ἁπάντων αἴτιος εἶναι τῶν συμβεβηκότων, ταῦτα 32 βραχθέντα ταῦτ᾽ ἦν. ὁπότε δὲ μήτε ἐξ ἀρχῆς ὁ πατὴρ ἠδίκει, τὸ χωρίον περιοικοδομῶν, μήθ᾽ οὗτοι πώποτε ἐνεκάλεσαν, τοσούτου χρόνου διελθόντος, εἶτ᾽ ἄλλοι πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθότες, μηδὲν μᾶλλον ἐγκαλοῦσιν ἐμοί, πάντες δ᾽ ὑμεῖς τὸ ἐκ τῶν οἰκιῶν, καὶ τὸ ἐκ τῶν χωρίων ὕδωρ, εἰς τὴν ὁδὸν ἐξάγειν εἰώθατε, ἀλλ᾽ οὐ μὰ Δί᾽ εἴσω τὸ ἐκ 33 τῆς ὁδοῦ δέχεσθαι, τί δεῖ πλείω λέγειν; ἤδη γὰρ ἐκ τούτων ἄδηλον ὅτι φανερῶς συκοφαντοῦμαι, οὔτ᾽ ἀδικῶν οὐδέν, οὔτε βεβλαμμένων ἃ φασιν. ἵνα δ᾽ εἰδῆτε, ὅτι καὶ εἰς τὴν ὁδὸν χλίδον ἐμβεβλήκασι, καὶ τὴν αἱμασιὰν προαγαγόντες, στενοτέραν τὴν ὁδὸν πεποιήκασιν· ἔτι δ᾽ ὡς ὅρκον ἐδίδουν ἐγὼ τῇ τούτων μητρί, καὶ τὴν ἐμαυτοῦ τὸν αὐτὸν 34 ὀμόσαι προὐκαλούμην, λαβέ μοι τάς τε μαρτυρίας, καὶ τὴν πρόκλησιν.

* ὃς
* χλῆδον
* ἀλλήλας
* χλῆδον

Nn

Μαρτυρία. Πρόκλησις.

Εἶτα τούτων αἰσχρότερον γένοιτ' ἂν ἄνθρωποι, ἢ περιφανέστερον συκο-
35 φαντοῦντες, οἵτινες αὐτοὶ τὴν αἱμασιὰν προαγαγόντες, καὶ τὴν ὁδὸν ἀνῳκοδομηκότες, ἑτέροις βλάβης δικάζονται, καὶ ταύτην χιλίων δραχμῶν ἀτίμητον, οἳ οὐδὲ πεντήκοντα δραχμῶν τὸ παράπαν ἅπαντα ἀπολωλέκασι; καίτοι σκοπεῖτε, ὦ ἄνδρες δικασταί, πόσοις ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν τοῖς ἀγροῖς βεβλάφθαι συμβέβη-
36 κε, τὰ μὲν ἐν Ἐλευσῖνι, τὰ δ' ἐν τοῖς ἄλλοις τόποις. ἀλλ' οὐδείς που τούτων, ὦ γῆ καὶ θεοί, παρὰ τῶν γειτόνων ἕκαστος ἀξιώσει τὰς βλάβας κομίζεσθαι. καὶ ἐγὼ μὲν ὃν προσῆκεν ἀγανακτεῖν, τῆς ὁδοῦ στενωτέρας γεγενημένης καὶ μετεωροτέρας, ἡσυχίαν ἔχω· τούτοις δὲ τοσοῦτον περίεστιν, ὡς ἔοικεν, ὥστε τοὺς ἠδικημένους προσσυκοφαντοῦσι. καί-
37 τοι, ὦ Καλλίκλεις, εἰ καὶ ὑμῖν περιοικοδομεῖν ἔξεστι τὸ ὑμέτερον αὐτῶν χωρίον, καὶ ἡμῖν δήπου τὸ ἡμέτερον ἔξεστιν. εἰ δ' ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς ἠδίκει περιοικοδομῶν ὑμᾶς, καὶ νῦν ὑμεῖς ἀδικεῖτέ με περιοικοδομοῦντες οὕτω. δῆλον γὰρ ὅτι μεγάλοις λίθοις ἀποικοδομηθέντος, πάλιν τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ἐμὸν ἥξει χωρίον. εἶθ', ὅταν τύχῃ, καταβαλεῖ τὴν
38 αἱμασιὰν ἀπροσδοκήτως. ἀλλ' οὐδὲν μᾶλλον ἐγκαλῶ τούτοις ἐγὼ διὰ ταῦτα, ἀλλὰ στέργω τὴν τύχην, καὶ τἀμαυτοῦ φυλάττειν πειράσομαι. ἐκ γὰρ τούτων φράττοντα μὲν τὰ ἑαυτοῦ, σωφρονεῖν ἡγοῦμαι· δικαζόμενον δέ μοι, πότερόν ποτ' εἴπω, καὶ διεφθαρμένον ὑπὸ νόσου νομίζω. μὴ θαυμάζετε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν τούτου
39 προθυμίαν· μηδ' εἰ τὰ ψευδῆ κατηγορεῖν νῦν τετόλμηκε. καὶ γὰρ τὸ πρότερον πείσας τὸν ἀνεψιὸν ἀμφισβητεῖν μοι τοῦ χωρίου, ἐπειδὴ συνθήκας οὐ γινομένας ἀπήλεγξα, καὶ νῦν αὐτὸς ἐρήμην μου καταδεδιῄτηται, ταύτην τὴν ἑτέραν δίκην Καλλάρου ἐπιγραψάμενος τῶν ἐμῶν δούλων. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις κακοῖς, καὶ τοῦτο εὕρηνται σό-
40 φισμα· Καλλάρῳ τὴν αὐτὴν δίκην δικάζονται. καίτοι τίς ἂν οἰκέτης τὸ τοῦ δεσπότου χωρίον περιοικοδομήσειεν ἄν, μὴ προστάξαντος τοῦ δεσπότου; Καλλάρῳ δ' ἕτερον ἐγκαλεῖν οὐδὲν ἔχοντες, ὑφ' ὧν ὁ πατὴρ πλέον ἢ πεντεκαίδεκα ἔτη φράξας ἐπεβίω, δικάζονται. κἂν μὲν ἐγὼ τὸ χωρίον ἀποστῶ τούτοις ἀποδόμενος, ἢ πρὸς
41 ἕτερα χωρία ἀλλαξάμενος, οὐδὲν ἀδικεῖ Κάλλαρος. ἂν δ' ἐγὼ μὴ βούλωμαι τἀμαυτοῦ τούτοις προέσθαι, πάντα τὰ δεινότατα ὑπὸ Καλλάρου πάσχουσιν οὗτοι. καὶ ζητοῦσι καὶ διαιτητὴν, ὅστις αὐτοῖς τὰ χωρία προσκαταγνώσεται, καὶ διαλύσεις τοιαύτας, ἐξ ὧν τὰ χωρία ἕξουσιν. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς ἐπιβουλεύοντας
42 καὶ συκοφαντοῦντας δεῖ πλέον ἔχειν, οὐδὲν ἂν ὄφελος εἴη τῶν εἰρημένων. εἰ δ' ὑμεῖς τοὺς μὲν τοιούτους μισεῖτε, τὰ δὲ δίκαια ψηφίζεσθε, μήτ' ἀπολωλεκότος Καλλικλέους μηδὲν, μήτ' ἠδικημένου, μήθ' ὑπὸ Καλλάρου, μήθ' ὑπὸ τοῦ πατρὸς, οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν. ἵνα δ' εἰδῆτε ὅτι καὶ πρότερον ἐπιβουλεύων μου τοῖς χωρίοις, τὸν
43 ἀνεψιὸν κατεσκεύασε, καὶ νυνὶ τὴν ἑτέραν αὐτοῖς κατεδιῄτησατο Καλλάρου ταυτηνὶ τὴν δίκην, ἐπηρεάζων ἐμοί, διότι τὸν ἄνθρωπον περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι, καὶ Καλλάρῳ πάλιν εἴληχεν ἑτέραν, ἁπάντων ὑμῖν ἀναγνώσεται τὰς μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

44 Μὴ οὖν πρὸς Διὸς καὶ θεῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, προῆσθέ με τούτοις μηδὲν ἀδικοῦντα. οὐ γὰρ τῆς ζημίας τοσοῦτόν τί μοι μέλει, χαλεπὸν ὂν πᾶσι τοῖς μικρὰν οὐσίαν ἔχουσιν· ἀλλ' ἐκβάλλουσιν ὅλως ἐκ τοῦ δήμου με ἐλαύνοντες, καὶ συκο-
45 φαντοῦντες. ὅτι δ' οὐκ ἀδικοῦμεν μηδὲν, ἕτοιμοι μὲν ἦμεν ἐπιτρέπειν τοῖς

ἴσοις,

στενωτέρας] συνωτέρας

χωρίον, ὅταν τύχῃ, καταβαλεῖ] χωρίον, ὅταν τύχῃ, καὶ καταβαλεῖ

ἀλλὰ στέργω] τῇ τύχῃ

περὶ τούτου

ἕτερον] ἑτέρου παρ' ἄλλου ἐγκαλεῖν

διαλύσεις

μικρὰν] μακρὰν

ἴσοις εἰδόσι, καὶ κοινοῖς· ἕτοιμοι δ' ὀμνύναι τὸν νόμιμον ὅρκον. ταῦτα γὰρ ᾠόμεθα ἰσχυρότερα παρέχεσθαι τοῖς ἄλλοις ὑμῖν ὀμωμοκόσι. καί μοι λαβὲ ταύτην τὴν πρόκλησιν, καὶ τὰς ὑπολοίπους ἔτι μαρτυρίας. Πρόκλησις. Μαρτυρίαι.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟ-δώρου βλάβης λόγου.

Δαρεῖος καὶ Πάμφιλος Διονυσοδώρῳ δανείζουσι τρισχιλίας δραχμὰς, ἐπὶ τῷ πλεῦσαι αὐτὸν εἰς Αἴγυπτον, κἀκεῖθεν αὖθις Ἀθήναζε. καὶ λαμβάνουσι μὲν ὑποθήκην, τὴν ναῦν· διομολογοῦνται δὲ τόκους, *ὅσους ὤφειλον, Ἀθήναζε καταπλεύσαντος τοῦ Διονυσοδώρου κομίσασθαι. Διονυσόδωρος δὲ ἀναπλεύσας ἐκ τῆς Αἰγύπτου, τῇ Ῥόδῳ προσχὼν, ἐκεῖ τὸν γόμον ἐξεῖλε, ὡς μὲν αὐτός φησι, διὰ τὸ ῥαγῆναι τὴν ναῦν, καὶ εἶναι σαθράν· ὡς δὲ ὁ Δαρεῖος λέγει, διὰ τὸ πυθέσθαι τὸν σῖτον Ἀθήνησιν εὔωνον ὄντα. τὴν γὰρ ναῦν σώαν ὑπάρχειν φησὶ, καὶ πλεῖν ἔτι καὶ νῦν. οἱ μὲν οὖν δανείσαντες καὶ κατηγοροῦσι τοῦ Διονυσοδώρου, παραβεβηκέναι τὴν συγγραφὴν, διότι τὴν ὑποθήκην, τουτέστι τὴν ναῦν, οὐ παρέχει ἐμφανῆ, καὶ ἀπαιτοῦσιν αὐτὸν τοὺς ὁμολογηθέντας τόκους τελείους. ὁ δὲ, οὐ παντὸς ἀποδιδόναι βούλεται.

*ὅσους ὤφειλον, Ἀθήναζε καταπλεύσαντος Διονυσοδώρου παρ.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΔΙΟΝΥΣΟΔΩΡΟΥ ΒΛΑΒΗΣ ΛΟΓΟΣ.

Κοινωνός εἰμι τοῦ *δανείσματος, ὦ ἄνδρες δικασταί. συμβαίνει δ' *ὑμῖν τοῖς κατὰ θάλατταν τὴν ἐργασίαν προῃρημένοις, καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐγχειρίζουσιν ἑτέροις, ἐκεῖνο μὲν σαφῶς εἰδέναι, ὅτι ὁ δανειζόμενος ἐν παντὶ προέχει ἡμῶν. λαβὼν γὰρ ἀργύριον φανερὸν, καὶ ὁμολογούμενον, ἐν γραμματιδίῳ δυοῖν χαλκοῖν ἐωνημένῳ, καὶ βιβλιδίῳ μικρῷ πάνυ, τὴν ὁμολογίαν [2] καταλέλοιπε τοῦ ποιήσειν τὰ δίκαια. ἡμεῖς δ' οὐ φαμὲν δώσειν, ἀλλ' εὐθὺς τῷ *δανειζομένῳ δίδομεν τὸ ἀργύριον. τῷ οὖν ποτὲ πιστεύοντες, καὶ τί λαβόντες τὸ βέβαιον προϊέμεθα; ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς νόμοις τοῖς ὑμετέροις, οἳ κελεύουσιν ὅσα ἄν τις ἑκὼν ἕτερος ἑτέρῳ ὁμολογήσῃ, ταῦτα κύρια εἶναι. ἀλλά μοι δοκεῖ οὔτε [3] τῶν νόμων, οὔτε συγγραφῆς οὐδεμιᾶς ὄφελος εἶναι οὐδὲν, ἂν ὁ λαμβάνων τὰ χρήματα, μὴ πάνυ δίκαιος ᾖ τὸν τρόπον, καὶ δυοῖν θάτερον, ἢ ὑμᾶς δεδιὼς, ἢ τὸν συμβαλόντα αἰσχυνόμενος. ὧν οὐδέτερον πρόσεστι Διονυσοδώρῳ τουτῳΐ· ἀλλ' εἰς τοσοῦτον ἥκει τόλμης, ὥστε δανεισάμενος παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῇ νηῒ τρισχιλίας δραχμὰς, ἐφ' ᾧτε [4] τὴν ναῦν καταπλεῖν Ἀθήναζε, καὶ δέον ἡμᾶς ἐν τῇ πέρυσιν ὥρᾳ κεκομίσθαι τὰ χρήματα, τὴν μὲν ναῦν εἰς Ῥόδον κατεκόμισε, καὶ τὸν γόμον ἐκεῖσε ἐξελόμενος, ἀπέδοτο παρὰ τὴν συγγραφὴν, καὶ τοὺς νόμους τοὺς ὑμετέρους· ἐκ δὲ τῆς Ῥόδου πάλιν ἀπέστειλε τὴν ναῦν εἰς Αἴγυπτον, κἀκεῖθεν εἰς Ῥόδον· ὑμῖν δὲ τοῖς Ἀθή- [5] νησι δανείσασιν, οὐδέπω καὶ νῦν οὔτε τὰ χρήματα ἀποδίδωσιν, οὔτε τὸ ἐνέχυρον καθίστησιν εἰς τὸ ἐμφανές· ἀλλὰ δεύτερον ἔτος τουτὶ καρπούμενος τὰ ἡμέτερα, καὶ ἔχων τό τε δάνειον, καὶ τὴν ἐργασίαν, καὶ τὴν ναῦν τὴν ὑποκειμένην ἡμῖν, οὐδὲν ἧττον εἰσελήλυθε πρὸς ὑμᾶς, δηλονότι ὡς ζημιώσων ἡμᾶς τῇ ἐπωβελίᾳ, καὶ [6] καταθησόμενος εἰς τὸ οἴκημα πρὸς τῷ ἀποστερεῖν τὰ χρήματα. ἡμεῖς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁμοίως ἁπάντων δεόμεθα, καὶ ἱκετεύομεν βοηθῆσαι ἡμῖν, ἐὰν δοκῶμεν ἀδικεῖσθαι. τὴν δ' ἀρχὴν τοῦ συμβολαίου διεξελθεῖν ὑμῖν πρῶτον

*δανείσματος τούτου. *ἡμῖν

*ἐπι

Leges pacta conventa servari iubet.

7 βούλομαι. οὕτω γὰρ καὶ ὑμεῖς ῥᾷστα παρακολουθήσετε. Διονυσόδωρος γὰρ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ Παρμενίσκος, προσελθόντες ἡμῖν πέρυσι τοῦ μεταγειτνιῶνος μηνός, ἔλεγον ὅτι βούλονται δανείσασθαι ἐπὶ τῇ νηΐ, ἐφ᾽ ᾧτε πλεῦσαι εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ῥόδον, ἢ εἰς Ἀθήνας, διομολογησάμενοι 8 τοὺς τόκους εἰς ἑκάτερον τῶν ἐμπορείων τούτων. ἀποκριναμένων δ᾽ ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἂν δανείσαιμεν εἰς ἕτερον ἐμπόριον οὐδὲν, ἀλλ᾽ ἢ εἰς Ἀθήνας, οὕτω προσομολογοῦσι πλεύσεσθαι δεῦρο, καὶ ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανείζονται παρ᾽ ὑμῶν ἐπὶ τῇ νηΐ, τρισχιλίας δραχμὰς ἀμφοτερόπλουν, καὶ συγγρα-9 φὴν ἐγράψαντο ὑπὲρ τούτων. ἐν μὲν οὖν ταῖς συνθήκαις, δανειστὴς ἐγράφη Πάμφιλος οὑτοσί. ἐγὼ δ᾽ ἔξωθεν μετεῖχον αὐτῷ τοῦ δανείσματος. καὶ πρῶτον μὲν ὑμῖν ἀναγνώσεται αὐτὴν τὴν συγγραφήν.

ἡμῖν

Συγγραφή

10 Κατὰ ταύτην τὴν συγγραφήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λαβόντες παρ᾽ ἡμῶν τὰ χρήματα Διονυσόδωρός τε οὑτοσὶ, καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ Παρμενίσκος, ἀπέστελλον τὴν ναῦν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐνθένδε. καὶ ὁ μὲν Παρμενίσκος, ἐπέπλει ἐπὶ τῆς νεώς· οὑτοσὶ δὲ, αὐτοῦ κατέμενεν. ἦσαν γὰρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μηδὲ τοῦτ᾽ ἀγνοῆτε, ὑπηρέ-11 ται καὶ συνεργοὶ πάντες οὗτοι Κλεομένους τοῦ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἄρξαντος, ὃς ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν, οὐκ ὀλίγα κακὰ εἰργάσατο τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν· μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, παλιγκαπηλεύων, καὶ συνιστὰς τὰς τιμὰς τοῦ σίτου, καὶ αὐτὸς, καὶ οὗτοι μετ᾽ αὐτοῦ. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀπέστελλον ἐκ τῆς Αἰ-12 γύπτου τὰ χρήματα· οἱ δ᾽ ἐπέπλεον ταῖς ἐμπορίαις· οἱ δ᾽ ἐνθάδε μένοντες, διετίθεντο τὰ ἀποστελλόμενα. εἶτα πρὸς τὰς καθεστηκυίας τιμὰς, ἔπεμπον γράμματα οἱ ἐπιδημοῦντες τοῖς ἀποδημοῦσιν, ἵνα ἐὰν μὲν παρ᾽ ἡμῖν τίμιος ᾖ ὁ σῖτος, δεῦρο αὐτὸν κομίσωσιν· ἐὰν δ᾽ εὐωνότερος γένηται, εἰς ἄλλο τι καταπλεύσωσιν 13 ἐμπόριον. ὅθεν περ οὐχ ἥκιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνετιμήθη τὰ περὶ τὸν σῖτον ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιστολῶν καὶ συνεργιῶν. ὅτε μὲν οὖν ἐνθένδε ἀπέστελλον οὗτοι τὴν ναῦν, ἐπιεικῶς ἔντιμον κατέλιπον τὸν σῖτον. διὸ καὶ ὑπέμειναν ἐν τῇ συγγραφῇ γράψασθαι εἰς Ἀθήνας πλεῖν, εἰς δ᾽ ἄλλο μηδὲν ἐμπόριον. μετὰ δὲ 14 ταῦτ᾽, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ὁ Σικελικὸς κατάπλους ἐγένετο, καὶ αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἐπ᾽ ἔλαττον ἐβάδιζον, καὶ ἡ ναῦς ἡ τούτων ἀνῆκτο εἰς Αἴγυπτον, εὐθέως οὗτος ἀποστέλλει τινὰ εἰς τὴν Ῥόδον ἀπαγγελοῦντα τῷ Παρμενίσκῳ τῷ κοινωνῷ τἀνθένδε καθεστηκότα, ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅτι ἀναγκαῖον εἴη τῇ νηῒ προσίσχειν εἰς Ῥό-15 δον. πέρας δ᾽ οὖν λαβὼν ὁ Παρμενίσκος ὁ τούτου κοινωνὸς τὰ γράμματα τὰ παρὰ τούτου ἀποσταλέντα, καὶ πυθόμενος τὰς τιμὰς τὰς ἐνθάδε τοῦ σίτου καθεστηκυίας, ἐξαιρεῖται τὸν σῖτον ἐν τῇ Ῥόδῳ, κἀκεῖ ἀποδίδοται, καταφρονήσαντες μὲν τῆς συγγραφῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπιτιμίων, ἃ συνεγράψαντο αὐ-16 τοὶ οὗτοι καθ᾽ αὑτῶν, ἐάν τι παραβαίνωσι· καταφρονήσαντες δὲ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, οἳ κελεύουσι τοὺς ναυκλήρους, καὶ τοὺς ἐπιβάτας πλεῖν εἰς ὅ,τι ἂν συνθῶνται ἐμπόριον· εἰ δὲ μή, ταῖς μεγίσταις ζημίαις εἶναι ἐνόχους. καὶ ἡμεῖς ἐπειδὴ τάχιστα ἐπυθόμεθα τὸ γεγονὸς, ἐκπεπληγμένοι τῷ πράγματι, προσῇμεν τούτῳ τῷ ἀρχιτέκτονι τῆς 17 ὅλης ἐπιβουλῆς, ἀγανακτοῦντες, ὡς εἰκός, καὶ ἐγκαλοῦντες, ὅτι διαρρήδην ἡμῶν διειρημένων ἐν συνθήκαις, ὅπως ἡ ναῦς μηδαμοῦ καταπλευσεῖται, ἀλλ᾽ ἢ εἰς Ἀθήνας,

πέρας δ᾽ οὖν λαβὼν γὰρ ὁ Παρμενίσκος

καταφρονήσας μὲν τῆς συγγραφῆς, καὶ καταφρονήσας μὲν

καταφρονήσας δὲ

προσῄειμεν

καὶ

καὶ ὅτι ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανεισάμενοι τὸ ἀργύριον, ἡμᾶς μὲν ἐν ὑποψίᾳ κατέλειπε τοῖς βουλομένοις αἰτιᾶσθαι, καὶ λέγειν ὡς ἄρα καὶ ἡμεῖς κεκοινωνήκαμεν τῆς σιτηγίας τῆς εἰς τὴν Ῥόδον, αὐτοὶ δ' οὐδὲν μᾶλλον τὴν ναῦν ἥκουσι 18 καταχομίζοντες εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, εἰς ὃ συνεγράψαντο. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἐπεραινόμεν ὑπὲρ τῆς συγγραφῆς, καὶ τῶν δικαίων διαλεγόμενοι, ἀλλὰ τό γε δάνειον καὶ τοὺς τόκους ἠξιοῦμεν ἀπολαβεῖν τοὺς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογηθέντας· οὗτος δ' οὕτως ὑβριστικῶς ἐχρήσατο ἡμῖν, ὥστε τοὺς μὲν τόκους τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ γε- 19 γραμμένους, οὐκ ἔφη δώσειν· εἰ δὲ βούλεσθε, ἔφη, κομίζεσθαι τὸ πρὸς μέρος τοῦ πλοῦ τοῦ πεπλευσμένου, δώσω ὑμῖν, φησί, τοὺς εἰς Ῥόδον τόκους· πλείους δ' οὐκ ἂν δοίην, αὐτὸς αὑτῷ νομοθετῶν, καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς δικαίοις πειθόμενος. ὡς δ' ἡμεῖς οὐκ ἂν ἔφαμεν συγχωρῆσαι οὐδὲ τούτων, λογιζόμενοι ὅτι, ὁπότε 20 τοῦτο πράξομεν, ὁμολογοῦμεν καὶ αὐτοὶ εἰς Ῥόδον σεσιτηγηκέναι, ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινεν οὗτος· καὶ μάρτυρας πολλοὺς παραλαβὼν, προσῄει, φάσκων ἑτοίμως ἔχειν ἀποδιδόναι τὸ δάνειον, καὶ τοὺς τόκους τοὺς εἰς Ῥόδον, οὐδὲν μᾶλλον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀποδοῦναι διανοούμενος, ἀλλ' ἡμᾶς ὑπολαμβάνων οὐκ ἂν ἐθελῆσαι ἀπολα- 21 βεῖν τὸ ἀργύριον, διὰ τὰς ὑπούσας αἰτίας· ἐδήλωσε δ' αὐτὸ τὸ ἔργον. ἐπειδὴ γὰρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν ὑμετέρων πολιτῶν τινὲς παραγενόμενοι ἀπὸ ταὐτομάτου συνεβούλευον ἡμῖν τὸ μὲν διδόμενον λαμβάνειν, περὶ δὲ τῶν ἀντιλεγομένων κρίνεσθαι· τοὺς δὲ εἰς Ῥόδον τόκους μὴ καθομολογεῖν, ἕως ἂν κριθῶμεν, ἡμεῖς μὲν ταῦτα συν- 22 εχωροῦμεν, οὐκ ἀγνοοῦντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ ἐκ τῆς συγγραφῆς δίκαιον, ἀλλ' ἡγούμενοι δεῖν ἐλαττοῦσθαί τι καὶ συγχωρεῖν, ὥστε μὴ δοκεῖν φιλόδικοι εἶναι· οὗτος δ', ὡς ἑώρα ἡμᾶς ὁμόσε πορευομένους, ἀναιρεῖσθε, φησί, τοίνυν τὴν συγγραφήν. ἡμεῖς ἀναιρησόμεθα; οὐδέν γε μᾶλλον, ἢ ὁτιοῦν· ἀλλὰ κατὰ μὲν τἀργύριον, ὃ ἂν ἀποδῷς, 23 ὁμολογήσομεν ἐναντίον τοῦ τραπεζίτου ἄκυρον ποιεῖν τὴν συγγραφήν· τὸ μέντοι σύνολον οὐκ ἂν ἀνελοίμεθα, ἕως ἂν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων κριθῶμεν. τί γὰρ ἔχοντες δίκαιον, ἢ τί τὸ ἰσχυρὸν, ἀντιδικήσομεν, ἐάν τε πρὸς διαιτητὴν, ἐάν τε εἰς δικαστήριον δέῃ βαδίζειν, ἀνελόμενοι τὴν συγγραφὴν, ἐν ᾗ τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων 24 βοήθειαν ἔχομεν; ταῦτα δὲ ἡμῶν λεγόντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἀξιούντων Διονυσόδωρον τουτονὶ τὴν μὲν συγγραφὴν μὴ κινεῖν, μηδ' ἄκυρον ποιεῖν τὴν ὁμολογουμένην καὶ ὑπ' αὐτοῦ τούτου κυρίαν εἶναι· τῶν δὲ χρημάτων ὅσα μὲν αὐτὸς ὁμολογεῖ, ἀποδοῦναι ἡμῖν· περὶ δὲ τῶν ἀντιλεγομένων ὡς ἑτοίμων ὄντων κριθῆναι, εἴτε 25 βούλοιντο ἐφ' ἑνὶ, εἴτε καὶ πλείοσι τῶν ἐκ τοῦ ἐμπορείου· οὐκ ἔφη προσέχειν Διονυσόδωρος τούτων οὐδενί· ἀλλ' ὅτι τὴν συγγραφὴν ὅλως οὐκ ἀνῃρούμεθα, ἀπολαμβάνοντες ἃ οὗτος ἐπέταττεν, ἔχει δεύτερον ἔτος τὰ ἡμέτερα, καὶ χρῆται τοῖς χρήμασι· καὶ ὃ πάντων ἐστὶ δεινότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι αὐτὸς μὲν οὗτος παρ' ἑτέρων εἰσ- 26 πράττει ναυτικοὺς τόκους ἀπὸ τῶν ἡμετέρων χρημάτων, οὐκ Ἀθήνησι δανείσας, οὐδ' εἰς Ἀθήνας, ἀλλ' εἰς Ῥόδον, καὶ Αἴγυπτον· ἡμῖν δὲ τοῖς δανείσασιν εἰς τὸ ἡμέτερον ἐμπόριον, οὐκ οἴεται δεῖν τῶν δικαίων οὐδὲν ποιεῖν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὴν πρόκλησιν, ἣν ὑπὲρ τούτων προὐκαλεσάμεθα αὐτόν. Πρόκλησις. 27

Ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, προκαλεσαμένων ἡμῶν Διονυσόδωρον τουτονὶ πολλάκις, καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐκτιθέντων τὴν πρόκλησιν, εὐήθης ἔφη παντελῶς εἶναι ἡμᾶς, εἰ ὑπολαμβάνομεν αὐτὸν οὕτω παντελῶς ἀλογίστως ἔχειν, ὥστ'

7 βουλόμενοι. οὕτω γὰρ καὶ ὑμεῖς ἄριστα παρακολουθήσετε. Διονυσόδωρος γὰρ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ Παρμενίσκος, προσελθόντες ἡμῖν πέρυσι τοῦ μεταγειτνιῶνος μηνός, ἔλεγον ὅτι βούλονται δανείσασθαι ἐπὶ τῇ νηί, ἐφ' ᾧτε πλεῦσαι εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ῥόδον, ἢ εἰς Ἀθήνας, διομολογησάμενοι 8 τοὺς τόκους εἰς ἑκάτερον τῶν ἐμπορίων τούτων. ἀποκριναμένων δ' ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι οὐκ ἂν δανείσαιμεν εἰς ἕτερον ἐμπόριον οὐδέν, ἀλλ' ἢ εἰς Ἀθήνας, οὕτω προσομολογοῦσι πλεύσεσθαι δεῦρο, καὶ ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανείζονται παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῇ νηὶ τρισχιλίας δραχμὰς ἀμφοτερόπλουν, καὶ συγγρα-9 φὴν ἐγράψαντο ὑπὲρ τούτων. ὁ μὲν οὖν ταῖς συνθήκαις δανειστὴς ἐγράφη Πάμφιλος οὑτοσί. ἐγὼ δ' ἔξωθεν μετεῖχον αὐτῷ τοῦ δανείσματος. καὶ πρῶτον μὲν ὑμῖν ἀναγνώσεται αὐτὴν τὴν συγγραφήν. ἡμῖν

Συγγραφή

10 Κατὰ ταύτην τὴν συγγραφήν, ὦ ἄνδρες δικασταί, λαβόντες παρ' ἡμῶν τὰ χρήματα Διονυσόδωρός τε οὑτοσί, καὶ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ Παρμενίσκος, ἀπέστελλον τὴν ναῦν εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐνθένδε. καὶ ὁ μὲν Παρμενίσκος ἐπέπλει ἐπὶ τῆς νεώς· οὑτοσὶ δέ, αὐτοῦ κατέμενεν. ἦσαν μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἵνα μηδὲ τοῦτ' ἀγνοῆτε, ὑπηρέ-11 ται καὶ συνεργοὶ πάντες οὗτοι Κλεομένους τοῦ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ ἄρξαντος, ὃς ἐξ οὗ ὃν τὴν ἀρχὴν παρέλαβεν, οὐκ ὀλίγα κακὰ εἰργάσατο τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν· μᾶλλον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, παλιγκαπηλεύων, καὶ συνιστὰς τὰς τιμὰς τοῦ σίτου, καὶ αὐτός, καὶ οὗτοι μετ' αὐτοῦ. οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀπέστελλον ἐκ τῆς Αἰ-12 γύπτου τὰ χρήματα· οἱ δ' ἐπέπλεον ταῖς ἐμπορίαις· οἱ δ' ἐνθάδε μένοντες, διετίθεντο τὰ ἀποστελλόμενα. εἶτα πρὸς τὰς καθεστηκυίας τιμάς, ἔπεμπον γράμματα οἱ ἐπιδημοῦντες τοῖς ἀποδημοῦσιν, ἵνα ἐὰν μὲν παρ' ἡμῖν τίμιος ᾖ ὁ σῖτος, δεῦρο αὐτὸν κομίσωσιν· ἐὰν δ' εὐωνότερος γένηται, εἰς ἄλλο τι καταπλεύσωσιν 13 ἐμπόριον. ὅθεν περ οὐχ ἥκιστα, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνετιμήθη τὰ περὶ τὸν σῖτον ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιστολῶν καὶ συνεργιῶν. ὅτε μὲν οὖν ἐνθένδε ἀπέστελλον οὗτοι τὴν ναῦν, ἐπιεικῶς ἔντιμον κατέλιπον τὸν σῖτον. διὸ καὶ ὑπέμειναν ἐν τῇ συγγραφῇ γράψασθαι εἰς Ἀθήνας πλεῖν, εἰς δ' ἄλλο μηδὲν ἐμπόριον. μετὰ δὲ 14 ταῦτ', ὦ ἄνδρες δικασταί, ἐπειδὴ ὁ σικελικὸς κατάπλους ἐγένετο, καὶ αἱ τιμαὶ τοῦ σίτου ἐπ' ἔλαττον ἐβάδιζον, καὶ ἡ ναῦς ἡ τούτων ἀνῆκτο εἰς Αἴγυπτον, εὐθέως οὗτος ἀποστέλλει τινὰ εἰς τὴν Ῥόδον ἀπαγγελοῦντα τῷ Παρμενίσκῳ τῷ κοινωνῷ τἀνθάδε καθεστηκότα, ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι ἀναγκαῖον εἴη τῇ νηὶ προσέχειν εἰς Ῥό-15 δον. πέρας δ' οὖν λαβὼν ὁ Παρμενίσκος ὁ τούτου κοινωνὸς τὰ γράμματα τὰ παρὰ τούτου ἀποσταλέντα, καὶ πυθόμενος τὰς τιμὰς τὰς ἐνθάδε τοῦ σίτου καθεστηκυίας, ἐξαιρεῖται τὸν σῖτον ἐν τῇ Ῥόδῳ, κἀκεῖ ἀποδίδοται, καταφρονήσας μὲν τῆς συγγραφῆς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῶν ἐπιτιμίων, ἃ συνεγράψαντο αὐ-16 τοὶ οὗτοι καθ' αὑτῶν, ἐάν τι παραβαίνωσι, καταφρονήσαντες δὲ τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, οἳ κελεύουσι τοὺς ναυκλήρους, καὶ τοὺς ἐπιβάτας πλεῖν εἰς ὅ, τι ἂν συνθῶνται ἐμπόριον· εἰ δὲ μή, ταῖς μεγίσταις ζημίαις εἶναι ἐνόχους. καὶ ἡμεῖς ἐπειδὴ τάχιστα ἐπυθόμεθα τὸ γεγονός, ἐκπεπληγμένοι τῷ πράγματι, προσῇμεν τούτῳ τῷ ἀρχιτέκτονι τῆς 17 ὅλης ἐπιβουλῆς, ἀγανακτοῦντες, ὡς εἰκός, καὶ ἐγκαλοῦντες ὅτι διαρρήδην ἡμῶν διειρημένων ἐν ταῖς συνθήκαις, ὅπως ἡ ναῦς μηδαμοῦ καταπλεύσεται, ἀλλ' ἢ εἰς Ἀθήνας.

καὶ

πέρας δ' οὖν. λαβὼν γὰρ ὁ Παρμενίσκος

καταφρονήσας μὲν τῆς συγγραφῆς. χ. καταφρονήσαντες μὲν

καταφρονήσαντες δὲ

προσῄειμεν

ἔτι καὶ ὅτι ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δεδανεισμένοι τὸ ἀργύριον, ἡμᾶς μὲν ἐν ὑποψίᾳ καταλέλοιπε τοῖς βουλομένοις αἰτιᾶσθαι, καὶ λέγειν ὡς ἄρα καὶ ἡμεῖς κεκοινωνήκαμεν τῆς σιτηγίας τῆς εἰς τὴν ῥόδον, αὐτοὶ δ' οὐδὲν μᾶλλον τὴν ναῦν ἥκουσι 18 κατακομίζοντες εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόρειον, εἰς ὃ συνεγράψαντο. ἐπεὶ δ' οὐδὲν ἐπεραίνομεν ὑπὲρ τῆς συγγραφῆς, καὶ τῶν δικαίων διαλεγόμενοι, ἀλλὰ τό γε δάνειον καὶ τοὺς τόκους ἠξιοῦμεν ἀπολαβεῖν τοὺς ἐξ ἀρχῆς ὁμολογηθέντας· οὗτος δ' οὕτως ὑβριστικῶς ἐχρήσατο ἡμῖν, ὥστε τοὺς μὲν τόκους τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ γε- 19 γραμμένους, οὐκ ἔφη δώσειν· εἰ δὲ βούλεσθε, ἔφη, κομίζεσθαι τὸ πρὸς μέρος τοῦ πλοῦ τοῦ πεπλευσμένου, δώσω ὑμῖν, φησί, τοὺς εἰς ῥόδον τόκους· πλείους δ' οὐκ ἂν δοίην, αὐτὸς αὑτῷ νομοθετῶν, καὶ οὐχὶ τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς δικαίοις πειθόμενος. ὡς δ' ἡμεῖς οὐκ ἂν ἔφαμεν συγχωρῆσαι οὐδὲν τούτων, λογιζόμενοι ὅτι, ὁπότε 20 τοῦτο πράξομεν, ὁμολογοῦμεν καὶ αὐτοὶ εἰς ῥόδον σεσιτηγηκέναι, ἔτι μᾶλλον ἐπέτεινεν οὗτος· καὶ μάρτυρας πολλοὺς παραλαβών, *προσῄει, φάσκων ἕτοιμος εἶναι ἀποδιδόναι τὸ δάνειον, καὶ τοὺς τόκους τοὺς εἰς ῥόδον, οὐδὲν μᾶλλον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀποδοῦναι διανοούμενος, ἀλλ' ἡμᾶς ὑπολαμβάνων οὐκ ἂν ἐθελῆσαι ἀπολα- 21 βεῖν τὸ ἀργύριον, διὰ τὰς ὑπούσας αἰτίας· ἐδήλωσε δ' αὐτὸ τὸ ἔργον. ἐπεὶ γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῶν ὑμετέρων πολιτῶν τινὲς παραγενόμενοι ἀπὸ ταὐτομάτου συνεβούλευον ἡμῖν τὸ μὲν διδόμενον λαμβάνειν, περὶ δὲ τῶν ἀντιλεγομένων κρίνεσθαι· τοὺς δὲ εἰς ῥόδον τόκους μὴ καθομολογεῖν, ἕως ἂν κριθῶμεν, ἡμεῖς μὲν ταῦτα συνε- 22 χωροῦμεν, οὐκ ἀγνοοῦντες, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ ἐκ τῆς συγγραφῆς δίκαιον, ἀλλ' ἡγούμενοι δεῖν ἐλαττοῦσθαί τι καὶ συγχωρεῖν, ὥστε μὴ δοκεῖν φιλόδικοι εἶναι· οὗτος δ', ὡς ἑώρα ἡμᾶς ὁμόσε πορευομένους, αἱρεῖσθε, φησι, τοίνυν τὴν συγγραφήν. ἡμεῖς *αἱρούμεθα; οὐδέν γε μᾶλλον, ἢ ὁποιοῦν· ἀλλὰ κατὰ μὲν τἀργύριον, ὃ ἂν ἀποδῷς, 23 ὁμολογήσομεν ἐναντίον τοῦ τραπεζίτου ἄκυρον ποιεῖν τὴν συγγραφήν· τὸ μέντοι σύνολον οὐκ ἂν ἀνελοίμεθα, ἕως ἂν περὶ τῶν ἀντιλεγομένων κριθῶμεν. τί γὰρ ἔχοντες δίκαιον, ἢ τί τὸ ἰσχυρόν, ἀντιδικήσομεν, ἐάν τε πρὸς διαιτητήν, ἐάν τε εἰς δικαστήριον δέῃ βαδίζειν, ἀνελόμενοι τὴν συγγραφήν, ἐν ᾗ τὴν ὑπὲρ τῶν δικαίων 24 βοήθειαν ἔχομεν; ταῦτα δὲ ἡμῶν λεγόντων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἀξιούντων διονυσόδωρον τουτονὶ τὴν μὲν συγγραφὴν μὴ κινεῖν, μηδ' ἄκυρον ποιεῖν τὴν ὁμολογουμένην καὶ ὑπ' αὐτῶν τούτων κυρίαν εἶναι, τῶν δὲ χρημάτων ὅσα μὲν αὐτὸς ὁμολογεῖ, ἀποδοῦναι ἡμῖν· περὶ δὲ τῶν ἀντιλεγομένων ὡς ἑτοίμων ὄντων κριθῆναι, εἴτε 25 βούλοιτο ἐφ' ἑνί, εἴτε καὶ πλείοσι τῶν ἐκ τοῦ ἐμπορείου· οὐκ ἔφη προσέχειν διονυσόδωρος τούτων οὐδενί· ἀλλ' ὅτι τὴν συγγραφὴν ὅλως οὐκ αἱρούμεθα ἀπολαμβάνοντες ἃ οὗτος ἐπέταττεν, ἔχει δεύτερον ἔτος τὰ ἡμέτερα, καὶ χρῆται τοῖς χρήμασι· καὶ ὃ πάντων ἐστὶ δεινότατον, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι αὐτὸς μὲν οὗτος παρ' ἑτέρων εἰσ- 26 πράττει ναυτικοὺς τόκους ἀπὸ τῶν ἡμετέρων χρημάτων, οὐκ ἀθήνησι δανείσας, οὐδ' εἰς ἀθήνας, ἀλλ' εἰς ῥόδον καὶ αἴγυπτον· ἡμῖν δὲ τοῖς δανείσασιν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόρειον, οὐκ οἴεται δεῖν τῶν δικαίων οὐδὲν ποιεῖν. ὅτι δὲ ἀληθῆ λέγω, ἀναγνώσεται ὑμῖν τὴν πρόκλησιν, ἣν ὑπὲρ τούτων προὐκαλεσάμεθα αὐτόν. Πρόκλησις. 27

Ταῦτα τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, προκαλεσαμένων ἡμῶν διονυσόδωρον τουτονὶ πολλάκις, καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐκτιθέντων τὴν πρόκλησιν, αὐθάδης ἔφη παντελῶς εἶναι ἡμᾶς, εἰ ὑπολαμβάνομεν αὐτὸν οὕτω παντελῶς ἀλογίστως ἔχειν, ὥστ'

Margin notes: *ἐμπόριον · *οὐδ' οὕτως · *εἰσῄει · *ἀναιρούμεθα · *τῶν ἐμπορείων

28 ἐπὶ διαρρήδην βαδίζει, περὶ δόλου ὄντος ὅτι καταγνώσεται) αὐτοῦ ἀποτίσαι τὰ χρήματα, ἐξὸν αὐτῷ ἐπὶ τὸ δικαστήριον ἥκειν φέροντα τἀργύριον εἶτα, ἐὰν μὲν δύνηται) ὑμᾶς παρακρούσασθαι, ἀπιέναι τἀλλότρια ἔχοντα· εἰ δὲ μὴ, τηνικαῦτα καταθεῖναι τὰ χρήματα ὡς ἄνθρωπος οὐ τῷ δικαίῳ πιστεύων, ἀλλὰ διαπεῖραν ὑμῶν

29 λαμβάνειν βουλόμενος. τὰ μὲν τοίνυν πεπραγμένα Διονυσοδώρῳ, ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί. οἶμαι δὴ ὑμᾶς ἀκούοντας θαυμάζειν τὴν τόλμαν αὐτοῦ πάλαι, καὶ τῷ ποτε πιστεύων εἰσελήλυθε δεῦρ' εἰ. πῶς γὰρ οὐ τολμηρὸν, εἴ τις ἄνθρωπος δανεισάμενος χρήματα ἐκ τοῦ ἐμπορίου τοῦ Ἀθηναίων, τὴν συγγραφὴν διαρρήδην

30 γραψάμενος, ἐφ᾽ ᾧτε καταπλεῖν τὴν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον· εἰ δὲ μὴ, ἀποτίνειν διπλάσια τὰ χρήματα, μήτε τὴν ναῦν κατακεκόμικεν εἰς τὸν Πειραιᾶ, μήτε τὰ χρήματ᾽ ἀποδίδωσι τοῖς δανείσασι, τόν τε σῖτον ἐξελόμενος ἐν [εἰς ῥόδον] ῥόδῳ ἀπέδοτο, καὶ ταῦτα διαπεπραγμένος, οὐδὲν ἧττον τολμᾷ βλέπειν εἰς τὰ

31 ὑμέτερα πρόσωπα; ἃ δὲ λέγει πρὸς ταῦτα, ἀκούσατε. φησὶ γὰρ τὴν ναῦν πλεύσασαν ἐξ Αἰγύπτου, ῥαγῆναι, καὶ διὰ ταῦτ᾽ ἀναγκασθῆναι προσσχεῖν εἰς τὴν ῥόδον, καὶ ἐκεῖ ἐξελέσθαι τὸν σῖτον. καὶ τούτου τεκμήριον λέγει, ὡς ἄρ᾽ ἐκ τῆς ῥόδου μισθώσαιτο πλοῖα, καὶ δεῦρ᾽ ἀπέστειλε τῶν χρημάτων ἔνια. ἓν μὲν τοῦτ᾽ ἔστιν αὐτῷ

32 μέρος τῆς ἀπολογίας. δεύτερον δ᾽ ἐκεῖνο· φησὶ γὰρ ἑτέρους τινὰς δανειστὰς συγκεχωρηκέναι αὐτῷ τοὺς τόκους, τοὺς εἰς ῥόδον. δεινὸν οὖν, εἰ ἡμεῖς μὴ συγχωρήσομεν ταυτὰ ἐκείνοις. τρίτον πρὸς τούτοις, τὴν συγγραφὴν κελεύειν φησὶν αὐτὸν, σωθείσης τῆς νεὼς, ἀποδοῦναι τὰ χρήματα. τὴν δὲ ναῦν οὐ σεσῶσθαι εἰς τὸν πειραιᾶ. πρὸς ἕκα-

33 στον δὲ τούτων ἀκούσατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἃ λέγομεν δίκαια. πρῶτον μὲν τὸ ῥαγῆναι τὴν ναῦν ὅταν λέγῃ, πᾶσιν οἶμαι φανερὸν εἶναι, ὅτι ψεύδεται. εἰ γὰρ τοῦτο συνέβη [ταῦτα] παθεῖν τῇ νηῒ, οὔτ᾽ ἂν εἰς τὴν ῥόδον ἐσώθη, οὔτ᾽ ἂν ὕστερον πλόϊμος ἦν. νῦν δὲ φαίνεται εἰς τὴν ῥόδον σωθεῖσα, καὶ πάλιν ἐκεῖθεν ἀποσταλεῖσα εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἔτι

34 καὶ νῦν πλέουσα πανταχόσε, πλὴν οὐκ εἰς Ἀθήνας. καίτοι πῶς οὐκ ἄτοπον, ὅταν μὲν εἰς τὸ Ἀθηναίων ἐμπόριον δέῃ κατάγειν τὴν ναῦν, ῥαγῆναι φάσκειν· ὅταν δ᾽ εἰς ῥόδον τὸν σῖτον ἐξελέσθαι, τηνικαῦτα δὴ [δὲ] πλόϊμον οὖσαν φαίνεσθαι τὴν αὐτὴν ναῦν; διὰ τί οὖν, φησὶν, ἐμισθωσάμην ἕτερα πλοῖα, καὶ μετεξειλόμην τὸν

35 γόμον, καὶ δεῦρο ἀπέστειλα; ὅτι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ τῶν ἁπάντων ἀγωγίμων, οὐδ᾽ οὗτος ἦν κύριος, οὐδ᾽ ὁ κοινωνὸς αὐτοῦ, ἀλλ᾽ οἱ ἐπιβάται τὰ ἑαυτῶν χρήματ᾽ ἀπέστελλον, οἶμαι, δεῦρο ἐν ἑτέροις πλοίοις ἐξ ἀνάγκης, ἐπειδὴ προκατέλυσαν οὗτοι τὸν πλοῦν· ὧν μέντοι αὐτοὶ ἦσαν κύριοι αὐτοί, οὐ ταῦτ᾽ ἀπέστελλον πάντα [οὐδὲ ταῦτα]

36 δεῦρο, ἀλλ᾽ ἐκλεγόμενοι ὧν αἱ τιμαὶ ἐπιτετάμεναι. ἐπεὶ τί δήποτε μισθούμενοι ἕτερα πλοῖα, ὥς φατε, οὐχ ἅπαντα τὸν γόμον τῆς νεὼς μετενέθετε, ἀλλὰ τὸν σῖτον αὐτοῦ ἐν τῇ ῥόδῳ κατελίπετε; ὅτι, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοῦτον μὲν συνέφερεν αὐτοῖς ἐκεῖσε πωλεῖν. τὰς γὰρ τιμὰς ἐνθάδε ἀνεῖσθαι ἤκουον. τὰ δ᾽ ἄλλα ἀγώγιμα [ἐκεῖ]

37 ὡς ἡμᾶς ἀπέστελλον, ἀφ᾽ ὧν κερδανεῖν ἤλπιζον. ὥστε τὴν μίσθωσιν τῶν πλοίων ὅταν [illegible] λέγῃς, οὐ τοῦ ῥαγῆναι τὴν ναῦν τεκμήριον λέγεις, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν. περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανά μοι τὰ εἰρημένα. περὶ δὲ τῶν δανειστῶν, οὕς φασι συγκεχωρηκέναι λαβεῖν τὸν αὐτὸν τοὺς εἰς ῥόδον τόκους, ἔστι μὲν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς τοῦτο.

38 εἰ γάρ τις ὑμῖν ἀφῆκέ τι τῶν αὐτοῦ, οὐδὲν ἀδικεῖται ὁ πεισθεὶς, ἢ ὁ πείσας. ἀλλ᾽ ἡμεῖς οὔτ᾽ ἀφείκαμέν σοι οὐδὲν, οὔτε συγκεχωρήκαμεν τῷ πλῷ τῷ εἰς ῥόδον· οὐδὲ

ἐστὶν ἡμῖν

ἐστὶν ἡμῖν κυριώτερον οὐδὲν τῆς συγγραφῆς. αὕτη δὲ τί λέγει, καὶ ποῦ προστάττει τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι; Ἀθήνηθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ἀθήνας. εἰ δὲ μή, ἀποτίνειν κελεύει διπλάσια τὰ χρήματα. τοῦτ' εἰ μὲν πεποίηκας, οὐδὲν ἀδικεῖς. εἰ δὲ 39 μὴ πεποίηκας, μηδὲ κατακεκόμικας τὴν ναῦν Ἀθήναζε, προσήκει σε ζημιοῦσθαι τῷ ἐπιτιμίῳ τῷ ἐκ τῆς συγγραφῆς. τοῦτο γὰρ τὸ δίκαιον οὐκ ἄλλος οὐδείς, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σαυτῷ ὥρισας. δεῖξον οὖν τοῖς δικασταῖς δυοῖν θάτερον, ἢ τὴν συγγραφήν, ὡς οὐκ ἔστιν ὑμῖν κυρία, ἢ ὡς οὐ δεῖ δίκαιος πάντα τὰ κατὰ ταύτην πράττειν. εἰ 40 δέ τινες ἀφείκασί τι, καὶ συγκεχωρήκασι τοῖς εἰς Ῥόδον τόκοις, ὅτῳ δήποτε τρόπῳ πεισθέντες, διὰ ταῦτα οὐδὲν ἀδικεῖς ἡμᾶς, οὓς *παρασυγγέγραφηκας εἰς Ῥόδον καταγαγὼν τὴν ναῦν; οὐκ οἴομαί γε. οὐ γὰρ τὰ ὑφ' ἑτέρων συγκεχωρημένα δικάζουσιν οὗτοι νῦν, ἀλλὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ σοῦ πρὸς ἡμᾶς συγγεγραμμένα. ἐπεὶ ὅτι γε καὶ 41 τὸ περὶ τὴν ἄφεσιν τοῦ τόκου εἰ ἄρα γέγονεν, ὡς οὗτοι λέγουσι, μετὰ τοῦ συμφέροντος τοῦ τῶν δανειστῶν γέγονε, πᾶσιν ὑμῖν φανερόν ἐστιν. οἱ γὰρ ἐκ τῆς Αἰγύπτου δανεισάμενοι τούτοις ἐπερέπλεον τἀργύριον εἰς Ἀθήνας, ὡς ἀφίκοντο εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ τὴν ναῦν ἐκεῖσε οὗτοι κατεκόμισαν, οὐδέν, εἶμαι, διέφερεν αὐτοῖς ἀφεμένοις τὸν τόκον, 42 καὶ κομισαμένοις τὸ δάνειον ἐν τῇ Ῥόδῳ, πάλιν ἐνεργὸν ποιεῖν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ λυσιτελεῖ πολλῷ μᾶλλον τοῦτο, ἢ δεῦρ' ἐπαναπλεῖν. ἐκεῖσε μὲν γε ἀκέραιος ὁ πλοῦς, καὶ δὶς ἢ τρὶς ὑπάρχει αὐτοῖς ἐργάσασθαι τῷ αὐτῷ ἀργυρίῳ. ἐνταῦθα δ' ἐπιδημήσαντας *παραχειμάζειν ἔδει, καὶ περιμένειν τὴν ὡραίαν. ὥστ' ἐκεῖνοι 43 μὲν οἱ δανεισταὶ προσεκερδήκασι, καὶ οὐκ ἀφείκασι τούτοις οὐδέν. ἡμῖν δ' οὐχ ὅπως περὶ τοῦ τόκου ὁ λόγος ἐστίν, ἀλλ' οὐδὲ τἀρχαῖα ἀπολαβεῖν δυνάμεθα. μὴ οὖν ἀποδέχεσθε τούτου φενακίζοντος ὑμᾶς, καὶ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους δανειστὰς πεπραγμένα παραβαλόντος. ἀλλ' ἐπὶ τὴν συγγραφὴν ἀνάγετε αὐτόν, καὶ τὰ ἐκ 44 τῆς συγγραφῆς δίκαια. ἔτι γὰρ ἔμοιγε λοιπὸν διδάξαι ὑμᾶς τοῦτο, καὶ ᾧ ἰσχυρίζεται ἐν αὐτῷ τούτῳ, φάσκων τὴν συγγραφὴν κελεύειν, σωθείσης τῆς νεώς, ἀποδιδόναι τὸ δάνειον. καὶ ἡμεῖς ταῦτα οὕτω φαμὲν δεῖν ἔχειν. ἡδέως δ' ἂν πυθοίμην αὐτοῦ σοῦ, πότερον ὡς ὑπὲρ διεφθαρμένης τῆς νεὼς διαλέγῃ, ἢ ὡς ὑπὲρ σεσω- 45 σμένης. εἰ μὲν γὰρ διέφθαρται ἡ ναῦς, καὶ ἀπόλωλε, τί περὶ τῶν τόκων διαφέρῃ, καὶ ἀξιοῖς ἡμᾶς κομίζεσθαι τοὺς εἰς Ῥόδον τόκους; οὔτε γὰρ τοὺς τόκους, οὔτε τἀρχαῖα προσήκει ἡμᾶς ἀπολαβεῖν. εἰ γὰρ ἔστιν ἡ ναῦς *σῶα, καὶ μὴ διέφθαρται, διὰ τί ἡμῖν οὐκ ἀποδίδως τὰ χρήματα, ἃ συνεγράψω; πόθεν οὖν ἀκριβέστατ' ἂν μάθοιτε, 46 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι σέσωσται ἡ ναῦς; μάλιστα μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ εἶναι τὴν ναῦν ἐν τῷ πλῷ, οὐχ ἧττον δέ, καὶ ἐξ ὧν αὐτοὶ οὗτοι λέγουσιν. ἀξιοῦσι γὰρ ἡμᾶς τά τε ἀρχαῖα ἀπολαβεῖν, καὶ μέρος τι τῶν τόκων, ὡς σεσωσμένης μὲν τῆς νεώς, οὐ πεπλευκυίας δὲ πάντα τὸν πλοῦν. σκοπεῖτε δέ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πότερον ἡμεῖς τοῖς ἐκ 47 τῆς συγγραφῆς δικαίοις χρώμεθα, ἢ οὗτοι, οἳ οὔτε εἰς τὸ συγκείμενον ἐμπόριον πεπλεύκασιν, ἀλλ' εἰς Ῥόδον καὶ Αἴγυπτον, σωθείσης τε τῆς νεὼς καὶ οὐ διεφθαρμένης, ἄφεσιν οἴονται δεῖν εὑρίσκεσθαι τῶν τόκων παρασυγγεγραφηκότες. καὶ αὐτοὶ μὲν πολλὰ χρήματ' εἰργασμένοι παρὰ τὴν σιτηγίαν τὴν εἰς Ῥόδον, τὰ δ' ἡμέτερα 48 χρήματ' ἔχοντες, καὶ καρπούμενοι δεύτερον ἔτος τουτί. καινότατον δ' ἐστὶ πάντων τὸ γιγνόμενον. τὸ μὲν γὰρ δάνειον τὸ ἀρχαῖον, ἀποδιδόασιν ἡμῖν ὡς σεσωσμένης τῆς νεώς. τοὺς τόκους δ' ἀποστερῆσαι οἴονται δεῖν, ὡς διεφθαρμένοις. καίτοι ἡ συγγραφὴ

* παραχεχά- φηκας
* παρασυγγε- γράφηκας
* παραμένειν
* ἔα
* σῶα

μέν γε
δὲ
διεφθαρμένης

49 οὐχ ἕτερα μὲν λέγει περὶ τῶν τόκων, ἕτερα δὲ περὶ τοῦ ἀρχαίου δανείσματος· ἀλλὰ κοινὰ τὰ δίκαια ταῦτα περὶ ἀμφοῖν ἐστι, καὶ ἡ πρᾶξις ἡ αὐτή. Ἀνάγνωθι δέ μοι πάλιν τὴν συγγραφήν. Συγγραφή.

Ἀθήνηθεν εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξ αἰγύπτου ἀθήναζε. Ἀκούετε, ὦ ἄνδρες ἀθη-
50 ναῖοι, ἀθήνηθεν, φησίν, εἰς αἴγυπτον, καὶ ἐξ αἰγύπτου ἀθήναζε. Λέγε τὰ λοιπά.

Συγγραφή.

Σωθείσης δὲ τῆς νεὼς εἰς τὸν πειραιᾶ, ἄνδρες δικασταί, πάνυ ἁπλοῦν ἐστι διαγνῶναι ὑμῖν περὶ ταυτησὶ τῆς δίκης. καὶ οὐδὲν δεῖ λόγων πολλῶν. ἡ γὰρ ναῦς ὅτι
51 μὲν σέσωσται, καὶ ἔστι σῶα, καὶ πρὸς αὐτῶν τούτων ὁμολογεῖται. οὐ γὰρ ἂν ἀπεδίδοσαν τό, τε ἀρχαῖον δάνειον, καὶ τῶν τόκων μέρος τι. οὐ καταπεκόμισται δὲ εἰς τὸν πειραιᾶ. διὰ τοῦτο ἡμεῖς μὲν οἱ δανείσαντες, ἀδικεῖσθαι φαμέν, καὶ ὑπὸ τούτου δικαζόμεθα, ὅτι οὐ κατέπλευσεν εἰς τὸ συγκείμενον ἐμπόριον. διισχυρίζεται δ' οὖν φησιν
52 ἀδικεῖν δι' αὐτὸ τοῦτο. οὐ γὰρ δεῖν ἀποδοῦναι πάντας τοὺς τόκους, ἐπειδὴ ἡ ναῦς οὐ καταπέπλευσεν εἰς τὸν πειραιᾶ. ἡ δὲ συγγραφή, τί λέγει; οὐ μὰ τὸν δί', οὐ ταῦθ' ἃ σὺ λέγεις, ὦ διισχυρισάμενε· ἀλλ' ἐὰν μὴ ἀποδιδῷς τὸ δάνειον καὶ τοὺς τόκους, ἢ μὴ παράσχῃς τὰ ὑποκείμενα ἐμφανῆ καὶ ἀνέπαφα, ἢ ἄλλο τι παρὰ τὴν συγγραφὴν ποιῇς,
53 ἀποτίνειν κελεύει σε διπλάσια τὰ χρήματα. Καί μοι λέγε αὐτὸ τοῦτο τὸ τῆς συγγραφῆς. Συγγραφή.

Ἐὰν δὲ μὴ παράσχωσιν ἐμφανῆ τὰ ὑποκείμενα, καὶ ἀνέπαφα, ἢ ποιήσωσί τι παρὰ τὴν συγγραφήν, ἀποδιδότωσαν διπλάσια τὰ χρήματα. ἔστιν οὖν ὅπου
54 παρέσχηκας ἐμφανῆ τὴν ναῦν ἀφ' οὗ τὰ χρήματα ἔλαβες παρ' ἡμῶν, ὁμολογοῦσιν εἶναι αὐτὸς; ἢ καταπέπλευκας ἐξ ἐκείνου τοῦ χρόνου εἰς τὸ ἀθηναίων ἐμπόριον τῆς συγγραφῆς διαρρήδην λεγούσης, εἰς τὸν πειραιᾶ κατάγειν τὴν ναῦν, καὶ ἐμφανῆ παρέχειν τοῖς δανείσασι; καὶ γὰρ τοῦτο, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, θεάσασθε τὴν ὑπερ-
55 βολήν. ἐρράγη ἡ ναῦς, ὥς φασιν οὗτοι, καὶ διὰ τοῦτο εἰς ῥόδον κατήγαγον αὐτήν. οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο ἐπεσκευάσθη καὶ πλώιμος ἐγένετο. διὰ τί οὖν, ὦ βέλτιστε, εἰς μὲν τὴν αἴγυπτον καὶ τἆλλα ἐμπόρια ἐπέστελλες αὐτήν, ἀθήναζε δ' οὐκ ἀπέσταλκας οὐδέ πω καὶ νῦν, πρὸς ἡμᾶς τοὺς δανείσαντας, οἷς ἡ συγγραφὴ κελεύει σε ἀνέ-
56 παφον καὶ ἐμφανῆ τὴν ναῦν παρέχειν, καὶ ταῦτ' ἀξιούντων ἡμῶν, καὶ προσκαλεσαμένων σε πολλάκις; ἀλλ' οὕτως ἀνδρεῖος εἶ, μᾶλλον δ' ἀναίσχυντος, ὥστε ἐκ τῆς συγγραφῆς ὀφείλων ἡμῖν διπλάσια τὰ χρήματα, οὐκ οἴει δεῖν οὐδὲ τοὺς τόκους τοὺς γιγνομένους ἀποδοῦναι, ἀλλὰ τοὺς εἰς ῥόδον προστάττεις ἀπολαβεῖν, ὥσπερ τὸ σὸν
57 πρόσταγμα, τῆς συγγραφῆς δέον κυριώτερον γενέσθαι; καὶ τελμᾷς λέγειν ὡς οὐκ ἐσώθη ἡ ναῦς εἰς τὸν πειραιᾶ, ἐφ' ᾧ δικαίως ἂν ἀποθάνοις ὑπὸ τῶν δικαστῶν. διὰ τίνα γὰρ ἄλλον, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐ σέσωσται ἡ ναῦς εἰς τὸν πειραιᾶ; πότερον δι' ἡμᾶς τοὺς διαρρήδην δανείσαντας εἰς αἴγυπτον καὶ εἰς ἀθήνας, ἢ διὰ τοῦτον, καὶ τὸν κοινωνὸν αὐτοῦ,
58 οἳ ἐπὶ ταύταις ταῖς ὁμολογίαις δανεισάμενοι, ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν ἀθήναζε, εἰς ῥόδον κατήγαγον τὴν ναῦν; ὅτι δ' ἑκόντες, καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ταῦτ' ἔπραξαν, δῆλον ἐκ πολλῶν. εἰ γὰρ ὡς ἀληθῶς ἀκούσιον τὸ συμβὰν ἐγένετο, καὶ ἡ ναῦς ἐρράγη, τὸ μετὰ τοῦτ', ἐπειδὴ ἐπεσκεύασαν τὴν ναῦν, οὐκ ἂν εἰς ἕτερα δήπου ἐμπόρια ἐμί-
59 σθουν αὐτήν, ἀλλ' ὡς ἡμᾶς ἀπέστελλον ἐπανορθούμενοι τὸ ἀκούσιον σύμπτωμα. νῦν δ' οὐχ ὅπως ἐπηνωρθώσαντο, ἀλλὰ πρὸς τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀδικήμασι, πολλῷ

μείζω

Margin notes: αὐτὸν δεῖν. — ὥσ φασιν ἔπι χειμῶνος — πλώιμος — τολμᾷς

μείζω προσεξημιώκασι. καὶ ὥσπερ ἐπὶ καταγέλωτι ἀντιδικοῦντες εἰσεληλύθασιν, ὡς ἐπ' αὐτοῖς ἐσόμενον, ἐὰν καταψηφίσησθε αὐτῶν, τἀρχαῖα μόνον ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς τόκους. ὑμεῖς οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ἐπιτρέπετε τοῖς οὕτως ἔχουσι· μηδὲ ἐπὶ δυοῖν ἀγκύραιν ὁρμεῖν αὐτοὺς ἐᾶτε, ὡς ἂν μὲν κατορθώσωσι, τὰ ἀλλότρια ἕξοντας· ἐὰν δὲ μὴ δύνωνται ἐξαπατῆσαι ὑμᾶς, αὐτὰ τὰ ὀφειλόμενα ἀποδώσοντας· ἀλλὰ τοῖς ἐπιτιμίοις ζημιοῦτε τοῖς ἐκ τῆς συγγραφῆς. καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη αὐτοὺς μὲν τούτους διπλασίαν καθ' ἑαυτῶν τὴν ζημίαν γράψασθαι, ἐάν τι παραβαίνωσι τῶν ἐν τῇ συγγραφῇ, ὑμᾶς δὲ ἠπιωτέρως ἔχειν πρὸς αὐτούς. καὶ ταῦτ' οὐχ ἧττον ἡμῶν συνηδικημένους. τὰ μὲν οὖν περὶ τοῦ πράγματος δίκαια, βραχέα ἐστὶ καὶ εὐμνημόνευτα. ἐδανείσαμεν Διονυσοδώρῳ τουτῳί, καὶ τῷ κοινωνῷ αὐτοῦ, τρισχιλίας δραχμὰς Ἀθήνηθεν εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἐξ Αἰγύπτου Ἀθήναζε. οὐκ ἀπειλήφαμεν τὰ χρήματα, οὐδὲ τοὺς τόκους, ἀλλ' ἔχουσι τὰ ἡμέτερα, καὶ χρῶνται δεύτερον ἔτος. οὐ κατακεκομίκασι τὴν ναῦν εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον οὐδέπω καὶ νῦν, οὐδὲ ἡμῖν παρεσχήκασι ἐμφανῆ. ἡ δὲ συγγραφὴ κελεύει ἐὰν μὴ παρέχωσιν ἐμφανῆ τὴν ναῦν, ἀποτίνειν αὐτοὺς διπλάσια τὰ χρήματα· τὴν δὲ πρᾶξιν εἶναι, καὶ ἐξ ἑνὸς καὶ ἐξ ἀμφοῖν. ταῦτ' ἔχοντες τὰ δίκαια, εἰσεληλύθαμεν πρὸς ὑμᾶς, ἀξιοῦντες τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἀπολαβεῖν δι' ὑμῶν, ἐπειδὴ παρ' αὐτῶν τούτων οὐ δυνάμεθα. ὁ μὲν παρ' ἡμῶν λόγος, οὗτός ἐστιν. οὗτοι δὲ δανείσασθαι μὲν ὁμολογοῦσι, καὶ μὴ ἀποδεδωκέναι· διαφέρεσθαι δὲ ὡς οὐ δεῖ τελεῖν αὐτοὺς τοὺς τόκους τοὺς ἐν τῇ συγγραφῇ, ἀλλὰ τοὺς εἰς Ῥόδον, οὓς οὔτε συνεγράψαντο, οὔτ' ἔπεισαν ἡμᾶς. εἰ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐν τῷ Ῥοδίων δικαστηρίῳ διεκρινόμεθα, ἴσως ἂν ἐπλεονέκτουν οὗτοι ἡμῶν, σεσιτηγηκότες πρὸς αὐτοὺς, καὶ καταπεπλευκότες τῇ νηὶ εἰς τὸ ἐκείνων ἐμπόριον. νῦν δὲ εἰς Ἀθηναίους εἰσεληλυθότες καὶ συγγεγραμμένοι εἰς τὸ ὑμέτερον ἐμπόριον, οὐκ ἀξιοῦμεν ἐλαττωθῆναι ὑπὸ τῶν καὶ ὑμᾶς καὶ ἡμᾶς ἠδικηκότων. χωρὶς δὲ τούτων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ ἀγνοεῖτε, ὅτι νυνὶ μίαν δίκην δικάζοντες, νομοθετεῖτε ὑπὲρ ὅλου τοῦ ἐμπορίου. καὶ πάρεισι πολλοὶ τῶν κατὰ θάλατταν ἐργάζεσθαι προαιρουμένων, ὑμᾶς θεωροῦντες πῶς τὸ πρᾶγμα τουτὶ κρίνετε. εἰ μὲν γὰρ ὑμεῖς τὰς συγγραφὰς, καὶ τὰς ὁμολογίας τὰς πρὸς ἀλλήλους γιγνομένας, ἰσχυρὰς οἴεσθε δεῖν εἶναι, καὶ τοῖς παραβαίνουσιν αὐτὰς μηδεμίαν συγγνώμην ἕξετε, ἑτοιμότερον προήσονται τὰ ἑαυτῶν, οἱ ἐπὶ τοῦ ἐμπορίου δανείζοντες, ἐκ δὲ τούτων αὐξηθήσεται ἡμῶν τὸ ἐμπόριον. εἰ μέντοι ἐξέσται τοῖς ναυκλήροις συγγραφὴν γραψαμένοις ἐφ' ᾧ τε καταπλεῖν εἰς Ἀθήνας, ἔπειτα κατάγειν τὴν ναῦν εἰς ἕτερα ἐμπόρια, φάσκοντας ῥαγῆναι, καὶ τοιαύτας προφάσεις πορίζομένους, οἵαισπερ Διονυσόδωρος οὑτοσὶ χρῆται, καὶ τοὺς τόκους μερίζειν πρὸς τὸν πλοῦν, ὃν ἂν φήσωσι πεπλευκέναι, καὶ μὴ πρὸς τὴν συγγραφὴν, οὐδὲν κωλύσει ἅπαντα τὰ συμβόλαια διαλύεσθαι. τίς γὰρ ἐθελήσει τὰ ἑαυτοῦ προέσθαι, ὅταν ὁρᾷ τὰς μὲν συγγραφὰς ἀκύρους, ἰσχύοντας δὲ τοὺς τοιούτους λόγους, καὶ τὰς αἰτίας τῶν ἠδικηκότων, ἔμπροσθεν οὔσας τοῦ δικαίου; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὔτε γὰρ τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ συμφέρει ταῦτα, οὔτε τοῖς ἐργάζεσθαι προῃρημένοις, οἵπερ χρησιμώτατοί εἰσι, καὶ κοινῇ πᾶσιν ἡμῖν, καὶ ἰδίᾳ τῷ ἐντυγχάνοντι. διόπερ δεῖ ὑμᾶς αὐτῶν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι. ἐγὼ μὲν οὖν, ὅσαπερ οἷός τ' ἦν, εἴρηκα. ἀξιῶ δὲ καὶ τῶν φίλων μοί τινα συνειπεῖν. δεῦρο Δημόσθενες.

Marginalia: ἀποδώσοντας. — Τὰ μὲν οὖν περὶ τοῦ) Ἀνακεφαλαίωσις τῶν λεχθέντων. — κρίνετε. — συνθήκας — προήσονται — τοῖς συνναυκλήροις — συγγραψαμένοις — χ. πορίζομένοις. — μερίζεσθαι — ὑμῖν

Section numbers: 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69

Propertius. Nam ... duo defendunt retinacula ...

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝ ΛΟΓΟΥ.

Γράφεται νόμος παρ' Ἀθηναίοις, διὰ τὸ ζήτησιν ποιεῖσθαι τῶν ἐγγεγραμμένων τοῖς ληξιαρχικοῖς γραμματείοις, εἰ γνήσιοι πάντες εἰσίν, ὥστε μὴ τοὺς δὲ μὴ γεγονότας ἐξ ἀστοῦ, καὶ ἐξ ἀστῆς, ἐξελαύνεσθαι· διαψηφίζεσθαι δὲ περὶ πάντων τοὺς δημότας· καὶ τοὺς μὲν ἀποψηφισθέντας καὶ ἐμμείναντας τῇ ψήφῳ τῶν δημοτῶν, ἐξελαύνεσθαι, καὶ εἶναι μετοίκους· τοῖς δὲ βουλομένοις ἐφεῖναι εἰς δικαστὰς δεδόσθαι, κἂν μὲν ἁλῶσι, καὶ πεπρᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου πεπρᾶσθαι. ἐὰν δὲ ἀποφύγωσιν, εἶναι πολίτας. κατὰ τοῦτον τὸν νόμον τοῦ Ἁλιμουσίων δήμου διαψηφιζομένου, ἀποψηφίζεται Εὐξίθεός τις, φάσκων δὲ ἑαυτὸν ὑπὸ Εὐβουλίδου ἐχθροῦ ὄντος κατεστασιάσθαι, ἐφίησιν εἰς τὸ δικαστήριον· καὶ ἐπιδεικνύει ἑαυτὸν ἐξ ἀστοῦ καὶ ἐξ ἀστῆς. οἱ δ' ἐτίτθευσεν ἡ μήτηρ μου διὰ πενίαν ... ὁ δὲ πατὴρ ἐξένιζε τῇ γλώττῃ, αἰχμάλωτος γενόμενος, ἢ προσθείς· δεῖ δὲ μὴ τὰ ἀτυχήματα προσφέρειν, ἀλλὰ τὸ γένος ζητεῖν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΦΕΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΕΥΒΟΥΛΙΔΗΝ.

1 ΠΟΛΛΑ ψευδῆ κατηγορηκότος ἡμῶν Εὐβουλίδου, καὶ βλασφημίας οὔτε προσηκούσας, οὔτε δικαίας πεποιημένου, πειράσομαι τἀληθῆ καὶ τὰ δίκαια λέγων, ὦ ἄνδρες δικασταί, δεῖξαι, καὶ μετὸν τῆς πόλεως ἡμῖν, καὶ πεπονθότα ἐμαυτὸν οὐχὶ προσήκοντα ὑπὸ τούτου. δέομαι δὲ ἁπάντων ὑμῶν, ὦ ἄν-

2 δρες δικασταί, ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ, λογισαμένους τό, τε μέγεθος τοῦ παρόντος ἀγῶνος, καὶ τὴν αἰσχύνην, μεθ' ἧς ὑπάρχει τοῖς ἁλισκομένοις ἀπολωλέναι, ἀκοῦσαι καὶ ἐμοῦ σιωπῇ, μάλιστα μὲν εἰ δυνατόν, μετὰ πάσης εὐνοίας, ἢ τούτου· τοῖς γὰρ ἐν κινδύνῳ καθεστηκόσιν, εἰκὸς εὐνοϊκωτέρους ὑμᾶς ὑπάρχειν· εἰ δὲ μή, μετά γε τῆς ἴσης.

3 συμβαίνει δέ μοι τὸ μὲν καθ' ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὸ προσήκειν μοι τῆς πόλεως, θαρρεῖν, καὶ πολλὰς ἔχειν ἐλπίδας καλῶς ἀγωνιεῖσθαι· τὸν καιρὸν δέ, καὶ τὸ παρωξύνεσθαι τὴν πόλιν πρὸς τὰς ἀποψηφίσεις, φοβεῖσθαι· πολλῶν γὰρ ἐξεληλαμένων δικαίως ἐκ πάντων τῶν δήμων, συγκεκοινωνήκαμεν τῆς δόξης ταύτης οἱ κα-

4 τεστασιασμένοι· καὶ πρὸς τὴν κατ' ἐκείνων αἰτίαν, οὐ πρὸς τὸ καθ' αὑτόν, ἕκαστος ἀγωνιζόμεθα· ὥστ' ἐξ ἀνάγκης μέγαν ἡμῖν εἶναι τὸν φόβον. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ τούτων οὕτως ἐχόντων, ἃ νομίζω περὶ τούτων αὐτῶν πρῶτον εἶναι δίκαια, ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς· ἐγὼ γὰρ οἴομαι δεῖν ὑμᾶς τοῖς μὲν ἐξελεγχομένοις ξένοις οὖσι χαλεπαίνειν, εἰ

5 μήτε πείσαντες, μήτε δεηθέντες ὑμῶν, λάθρα καὶ βίᾳ τῶν ὑμετέρων ἱερῶν, καὶ κοινῶν μετεῖχον· τοῖς δ' ἠτυχηκόσι, καὶ δεικνύουσι πολίτας ὄντας αὑτούς, βοηθεῖν καὶ σώζειν, ἐνθυμουμένους ὅτι πάντων οἰκτρότατον πάθος ἡμῖν ἂν συμβαίη τοῖς ἠδικημένοις, εἰ τῶν λαμβανόντων δίκην ὄντες ἂν δικαίως μεθ' ὑμῶν, ἐν τοῖς διδοῦσι γε-

6 νοίμεθα, καὶ συναδικηθείημεν διὰ τὴν τοῦ πράγματος ὀργήν. ᾤμην μὲν οὖν ἔγωγε, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσήκειν Εὐβουλίδῃ, καὶ πᾶσι δέ, ὅσοι νῦν ἐπὶ ταῖς ἀποψηφίσεσι κατηγοροῦσιν, ὅσα ἴσασιν ἀκριβῶς, λέγειν· καὶ μηδεμίαν προσάγειν ἀκοὴν πρὸς τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα· οὕτω γὰρ τοῦτο ἄδικον καὶ σφόδρα, πάλαι κέκρι-

7 ται, ὥστε οὐδὲ μαρτυρεῖν ἀκοὴν ἐῶσιν οἱ νόμοι, οὐδ' ἐπὶ τοῖς φαύλοις πάνυ ἐγκλήμασιν εἰκότως· ὅπου γὰρ εἰδέναι τινὲς ἤδη φήσαντες, ψευδεῖς ἐφάνησαν, πῶς ἅ γε μηδ' αὐτὸς οἶδεν ὁ λέγων, προσήκει πιστεύεσθαι; ἀλλὰ μὴν ὅπου γε μηδ' ὑπεύθυνον καθιστάντα ἑαυτόν, ἔξεστι δι' ὧν ἀκοῦσαί τις φησί, βλάπτειν μηδένα,

8 πῶς ἂν ὑπευθύνῳ γε λέγοντι προσήκει πιστεύειν ὑμᾶς; ἐπειδὴ τοίνυν οὗτος εἰδὼς τοὺς νόμους, καὶ μᾶλλον, ἢ προσῆκεν, ἀδίκως καὶ πλεονεκτικῶς τὴν κατηγορίαν πεποίηται,

πεποίηται, ἀναγκαῖον ἐμοὶ περὶ ὧν ἐν τοῖς δημόταις ὑβρίσθην, προειπεῖν. ἀ-
ξιῶ δ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέπω τὴν τῶν δημοτῶν ἀποψήφισιν ποιεῖσθαι
τεκμήριον ὑμᾶς, ὡς ἄρα οὐχὶ προσήκει μοι τῆς πόλεως. εἰ γὰρ πάντα ἐνομίζετε 9
τὰ δίκαια δυνήσεσθαι τοὺς δημότας διακρῖναι, οὐκ ἂν ἐδώκατε τὴν εἰς ὑμᾶς ἔ-
φεσιν. νῦν δὲ διὰ φιλονεικίαν, καὶ δι' ἔχθραν, καὶ δι' ἄλλας προφάσεις ἔσεσθαί τι
τοιοῦτον ἡγούμενοι, τὴν εἰς ὑμᾶς τοῖς ἀδικηθεῖσιν ἐποιήσατε καταφυγήν· δι' ἣν
καλῶς ποιοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἠδικημένους ἅπαντας σεσώκατε. πρῶ- 10
τον μὲν οὖν ὃν τρόπον ἐν τοῖς δημόταις συνέβη τὴν διαψήφισιν γενέσθαι, φρά-
σω πρὸς ὑμᾶς· τὸ γὰρ εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πάντα λέγειν, τοῦτ' ἐγὼ ὑπολαμ-
βάνω, ὅσα τις παρὰ τὸ ψήφισμα πέπονθεν ἀδίκως καταστασιασθείς, ἐπιδεῖξαι. Εὐ-
βουλίδης γὰρ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὡς ὑμῶν ἴσασι πολλοί, γραψάμενος ἀσε- 11
βείας τὴν ἀδελφὴν τοῦ Λακεδαιμονίου, τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων οὐ μετέλα-
βεν. ὅτι δὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ ἀγῶνι τὰ δίκαια, τούτῳ δὲ τἀναντία ἐμαρτύρησα, διὰ
ταύτην τὴν ἔχθραν ἐπιτίθεταί μοι. καὶ βουλεύων, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ κύριος ὢν
τοῦ τε ὅρκου, καὶ τῶν γραμματείων, ἐξ ὧν ἐνεκάλει τοὺς δημότας, τί ποιεῖ; πρῶτον 12
μὲν, ἐπειδὴ συνελέγησαν οἱ δημόται, κατέτριψε τὴν ἡμέραν δημηγορῶν, καὶ ψη-
φίσματα γράφων. τοῦτο δ' ἦν οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου, ἀλλ' ἐπιβουλεύων ἐμοί, ὅ-
πως ὡς ὀψιαίτατα ἡ διαψήφισις ἡ περὶ ἐμοῦ γένοιτο. καὶ διεπράξατο τοῦτο. καὶ
* γένοιτο, δι- [illegible]
τῶν μὲν δημοτῶν οἱ ὀμόσαντες, ἐγενόμεθα τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα. ἠρξάμεθα δὲ τοῦ 13
διαψηφίζεσθαι δείλης ὀψίας. ὥστε συνέβη ἡνίκα τοὐμὸν ὄνομα ἐκάλει, σκότος
* ἐκαλεῖτο,
ἤδη εἶναι· καὶ γὰρ ἦν περὶ ἑξηκοστόν. καὶ ἐκλήθην ὕστατος ἁπάντων τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ
ἡμέρᾳ κληθέντων, ἡνίκα οἱ μὲν πρεσβύτεροι τῶν δημοτῶν ἀπεληλύθεσαν εἰς τοὺς
ἀγρούς· τοῦ γὰρ δήμου ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, πέντε καὶ τριάκοντα στάδια τοῦ ἄ- 14
στεος ἀπέχοντος, καὶ τῶν πλείστων ἐκεῖ οἰκούντων, ἀπεληλύθεσαν οἱ πολλοί· οἱ δὲ κα-
τάλοιποι ἦσαν πλείους, ἢ τριάκοντα. ἐν δὲ τούτοις ἦσαν ἅπαντες οἱ τούτῳ παρε-
σκευασμένοι. ἐπειδὴ δὲ ἐκλήθη τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἀναπηδήσας οὗτος, ἐβλασφήμει κα-
τ' ἐμοῦ ταχὺ, καὶ πολλά, καὶ μεγάλῃ τῇ φωνῇ, ὥσπερ καὶ νῦν. μάρτυρα μὲν ὧν 15
κατηγόρησεν οὐδένα παρασχόμενος, οὔτε τῶν δημοτῶν, οὔτε τῶν ἄλλων πολιτῶν.
παρεκελεύετο δὲ τοῖς δημόταις ἀποψηφίζεσθαι. ἀξιοῦντος δέ μου εἰς τὴν ὑστεραίαν
ἀναβαλέσθαι διά τε τὴν ὥραν, καὶ τὸ μηδένα μοι παρεῖναι, τό τε πρᾶγμα ἄ-
φνω προσπεπτωκέναι, ἵνα τούτῳ τε ἐξουσία γένοιτο ὁπόσα βούλοιτο κατη- 16
γορῆσαι, καὶ μάρτυρας, εἴ τινας ἔχοι, παρασχέσθαι, ἐμοί τε ἐγγένοιτο ἀπολογήσα-
σθαι ἐν ἅπασι τοῖς δημόταις, καὶ τοὺς οἰκείους μάρτυρας παρασχέσθαι· καὶ ὅτι γνοῖ-
* ὅτι, ἃ γνοῖεν- [illegible]
σαν περὶ ἐμοῦ, τούτοις ἤθελον ἐμμένειν· οὗτος ὧν μὲν ἐγὼ προὐκαλούμην, οὐδὲν
ἐφρόντισε· τὴν δὲ ψῆφον εὐθὺς ἐδίδου τοῖς παροῦσι τῶν δημοτῶν, οὔτε ἀπολογίαν 17
οὐδεμίαν δούς, οὔτ' ἔλεγχον οὐδένα ἀκριβῆ ποιήσας. οἱ δὲ τούτῳ συνεστῶτες, ἀνα-
πηδήσαντες ἐψηφίζοντο. καὶ ἦν μὲν σκότος· οἱ δὲ, λαμβάνοντες δύο καὶ τρεῖς ψή-
φους ἕκαστος παρὰ τούτου, ἐνέβαλλον εἰς τὸν καδίσκον. σημεῖον δέ. οἱ μὲν γὰρ ψη-
φισάμενοι, οὐ πλείους ἢ τριάκοντ' ἦσαν· αἱ δὲ ψῆφοι ηὑρέθησαν πλείους ἢ ἑ- 18
ξήκοντα, ὥστε πάντας ἡμᾶς ἐκπλαγῆναι. καὶ ταῦτα ὡς ἀληθῆ λέγω, καὶ ὅτι οὔτε
ἐδόθη ἡ ψῆφος ἐν ἅπασι, πλείους τε ἐγένοντο τῶν ψηφισαμένων, μάρτυρας ὑμῖν
* ἡ ψῆφος ἅ- πασι,
παρέξομαι. συμβαίνει δέ μοι περὶ τούτων τῶν μὲν φίλων, ἢ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων

19 μηδένα μάρτυρα παρεῖναι, διά τε τὴν ὥραν, καὶ διὰ τὸ μηδένα παρακαλέσαι·
αὐτοῖς δὲ τοῖς ἠδικηκόσι με *χρήσασθαι μάρτυσιν. ἃ οἶμαι οὐ δυνήσονται ἔξαρνοι γε- *χρῆσθαι
νέσθαι, ταῦτα γέγραφα αὐτοῖς. λέγε.

Μαρτυρία.

Εἰ μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, συνέβαινε τοῖς Ἁλιμουσίοις περὶ ἁπάντων τῶν
20 δημοτῶν διαψηφίσασθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, εἰκὸς ἦν καὶ εἰς ὀψὲ ψηφίζεσθαι,
ἵνα ἀπηλλαγμένοι εἴησαν, ποιήσαντες τὰ ἡμῖν ἐψηφισμένα. εἰ δὲ πλείους, ἢ εἴκοσι,
ὑπόλοιποι ἦσαν τῶν δημοτῶν, περὶ ὧν ἔδει τῇ ὑστεραίᾳ διαψηφίσασθαι, καὶ ὁ-
μοίως ἦν ἀνάγκη συλλέγεσθαι τοὺς δημότας, τί ποτ' ἦν τὸ δυσχερὲς Εὐβουλίδῃ ἀ-
21 ναβαλέσθαι εἰς τὴν ὑστεραίαν, καὶ περὶ ἐμοῦ πρώτου τὴν ψῆφον διδόναι τοῖς δη-
μόταις; διότι, ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐκ ἠγνόει Εὐβουλίδης ὅτι εἰ λόγος ἀποδοθήσοιτο,
καὶ παραγένοιντό μοι πάντες οἱ δημόται, καὶ ἡ ψῆφος δικαίως δοθείη, οὐδαμοῦ γενή-
σονται οἱ μετὰ τούτου συνεστηκότες. ὅθεν δ' οὗτοι συνέστησαν, ταῦτα, ἐπειδὰν περὶ τοῦ
22 γένους εἴπω, τότε, ἂν βούλησθε, λέξω. ἐρῶ νυνὶ δὲ τί δίκαιον νομίζω, καὶ τί *παρε- *ἀνύσω. καὶ
σκεύασμαι ποιεῖν, ἄνδρες δικασταί· δεῖξαι πρὸς ὑμᾶς ἐμαυτὸν Ἀθηναῖον ὄντα καὶ τὰ ἐμαυ λεγειν
πρὸς πατρός, καὶ τὰ πρὸς μητρός· καὶ μάρτυρας τούτων, οὓς ὑμεῖς ἀληθεῖς φήσετε
εἶναι, παρασχέσθαι· τὰς δὲ λοιδορίας καὶ τὰς αἰτίας ἀνελεῖν· ὑμᾶς δ' ἀκούσαντας τού-
23 των, ἐὰν μὲν ὑμῖν πολίτης ὢν κατεστασιάσθαι δοκῶ, σώζειν· εἰ δὲ μή, πράττειν ὁποῖον
ἄν τι ὑμῖν εὐσεβὲς εἶναι δοκῇ. ἄρξομαι δὲ ἐντεῦθεν. διαβεβλήκασι γάρ μου τὸν
πατέρα, ὡς ἐξένιζε. καὶ ὅτι μὲν ἁλοὺς ὑπὸ τῶν πολεμίων ὑπὸ τὸν *Δεκελικὸν πό- *Δεκελεικὸν
λεμον καὶ πραθεὶς εἰς Λευκάδα Λεάνδρῳ, περιτυχὼν τῷ ὑποκριτῇ πρὸς τοὺς
24 οἰκείους *ἐσώθη δεῦρο πολλοστῷ χρόνῳ, παραλελοίπασιν· ὥσπερ δὲ δέον ὑμᾶς δι' ἐ- *διεσώθη
κείνας τὰς ἀτυχίας ἀπολέσθαι, τὸ ξενίζειν αὐτοῦ κατηγορήκασιν. ἐγὼ δ' ἐξ αὐτῶν
τούτων μάλιστ' ἂν οἶμαι ὑμῖν Ἀθηναῖον ὄντα ἐπιδεῖξαι. καὶ πρῶτον μὲν ὡς ἑάλω
καὶ ἐσώθη, μάρτυρας ὑμῖν παρέξομαι· ἔπειτα, ὅτι ἀφικόμενος, τῆς οὐσίας παρὰ τῶν
25 θείων τὸ μέρος μετέλαβεν· εἶτα, ὅτι οὔτε ἐν τοῖς δημόταις, οὔτ' ἐν τοῖς φράτορσιν, οὔτε
ἄλλοθι οὐδαμοῦ τὸν ξενίζοντα οὐδεὶς πώποτε ᾐτιάσατο ὡς εἴη ξένος. καί μοι λαβὲ τὰς
μαρτυρίας.

Μαρτυρίαι.

Περὶ μὲν τῆς ἁλώσεως, καὶ τῆς σωτηρίας, ἣ συνέβη γενέσθαι τῷ πατρὶ δεῦ-
26 ρο, ἀκηκόατε. ὡς δ' ὑμέτερος ἦν πολίτης, ὦ ἄνδρες δικασταί· τὸ γὰρ ὄν, καὶ ἀληθὲς οὕ-
τως ὑπάρχει· μάρτυρας καλῶ τοὺς ζῶντας ἡμῖν τῶν συγγενῶν τῶν πρὸς πατρός.
κάλει δέ μοι πρῶτον μὲν Θουκριτίδην καὶ Χαρισιάδην· ὁ γὰρ τούτων πατὴρ Χαρί- *ἡμῶν
σιος, ἀδελφὸς ἦν τοῦ πάππου τοῦ ἐμοῦ Θουκριτίδου, καὶ τῆς Λυσαρέτης τῆς ἐμῆς τή-
27 θης, θεῖος δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ. ἀδελφὴν γὰρ ὁ πάππος οὑμὸς ἔγημεν οὐχ ὁμομη-
τρίαν. ἔπειτα Νικιάδην· καὶ γὰρ ὁ τούτου πατὴρ Λυσανίας, ἀδελφὸς ἦν τοῦ Θουκρι-
τίδου, καὶ τῆς Λυσαρέτης, θεῖος δὲ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ· ἔπειτα Νικόστρατον· καὶ γὰρ ὁ τού-
του πατὴρ Νικιάδης, ἀδελφιδοῦς ἦν τοῦ πάππου τοῦ ἐμοῦ, καὶ τῆς τήθης, ἀνεψιὸς δὲ
28 τῷ πατρί. καί μοι κάλει τούτους πάντας. σὺ δὲ *ἀπόλαβε τὸ ὕδωρ. *ἐπίλαβε

Nuptiae inter fratres et sorores, non tamen ὁμομητρίους.

Μάρτυρες.

Τῶν μὲν τοίνυν πρὸς ἀνδρῶν τῷ πατρὶ συγγενῶν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, καὶ μαρτυρούντων καὶ διομνυμένων *εἶναι καὶ συγγενῆ τὸν ἐμὸν πατέρα αὐτοῖς. *εἶναι πολίτην καὶ
29 ὧν οὐδεὶς δήπου παρὼν ἐπιστάμενος τοὺς συνεισομένους αὐτῷ τὰ ψευδῆ μαρτυροῦν-
τα, κατ' ἐξωλείας ἐπιορκεῖ. λαβὲ δὴ καὶ τὰς πρὸς γυναικῶν τῷ πατρὶ συγγε-
νῶν μαρ-

τὴν μαρτυρίαν. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ.

Οἱ μὲν τοίνυν ζῶντες οὕτω τὴν συγγένειαν τοῦ πατρὸς καὶ πρὸς ἄνδρας καὶ πρὸς γυναῖκας, μεμαρτυρήκασιν, ὡς ἦν ἀμφοτέρωθεν Ἀθηναῖος· καὶ μετῆν τῆς πόλεως αὐτῷ δικαίως. κάλει δή μοι καὶ τοὺς φράτορας· ἔπειτα τοὺς * γεννήτας. 30

*γεννητάς. Harpocr.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

Λαβὲ δὴ καὶ τὰς τῶν δημοτῶν μαρτυρίας, καὶ τὰς τῶν συγγενῶν περὶ τῶν φρατέρων, ὡς εἵλοντό με φρατρίαρχον. ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ. 31

Τὰ μὲν τοίνυν ὑπὸ τῶν συγγενῶν φρατέρων καὶ δημοτῶν καὶ γεννητῶν, ὧν προσήκει, μαρτυρούμενα ἀκηκόατε. ἐξ ὧν ἔστιν ὑμῖν εἰδέναι, πότερόν ποτε ἀστός, ἢ ξένος ἦν, ᾧ ταῦθ' ὑπῆρχε. καὶ γὰρ εἰ μὲν εἰς ἕνα ἢ δύο ἀνθρώπους κατεφεύγομεν, εἴχομεν ἄν τινα ὑποψίαν παρεσκευάσθαι τούτους. εἰ δ' ἐν ἅπασιν, ὅσοις περ 32 ἕκαστος ὑμῶν ἐξητασμένος φαίνεται, καὶ ζῶν ὁ πατήρ, καὶ νῦν ἐγὼ λέγω, φράτορσι, συγγενέσι, δημόταις, γεννήταις· πῶς ἔνεστιν, ἢ πῶς δυνατὸν τούτους ἅπαντας μὴ μετ' ἀληθείας ὑπάρχοντας κατεσκευάσθαι; εἰ μὲν τοίνυν εὔπορος ὢν ὁ πατήρ, χρήματα δοὺς τούτοις ἐφαίνετο πείσας συγγενεῖς αὑτοῦ φάσκειν εἶναι, λόγον εἶχεν 33 ὑποψίαν τιν' ἔχειν, ὡς οὐκ ἦν ἀστός· εἰ δὲ πένης ὢν ἅμα συγγενεῖς τε παρείχετο τοὺς αὐτούς, καὶ μεταδιδόντας τῶν ὄντων ἐπεδείκνυε, πῶς οὐκ εὔδηλον, ὅτι τῇ ἀληθείᾳ προσῆκε τούτοις; οὐ γὰρ ἂν δήπου, εἴ γε μηδὲν ἦν οἰκεῖος, χρήματ' αὐτῷ προστιθέντες οὗτοι, τοῦ γένους * μετεδίδοσαν. ἀλλ' ἦν, ὡς τό, τε ἔργον ἐδήλωσε, καὶ 34 ὑμῖν μεμαρτύρηται. ἔτι τοίνυν ἀρχὰς ἔλαχε, καὶ ἦρξε δοκιμασθείς. καί μοι λαβὲ τὴν μαρτυρίαν. ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

*μετεδίδοσ. ἀλλ' ὡς ανά-[illegible], καὶ [illegible] γένους, καὶ τῶν [illegible] ἀργυρίων, ἃ τῶν χρημάτων [illegible] ἀπὸ ξένου. [illegible]. *ὑμῶν

Οἴεταί τις οὖν * ὑμῶν ἐάσαι ποτ' ἂν τοὺς δημότας ἐκεῖνον ξένον καὶ μὴ πολίτην ἄρχειν παρ' αὑτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἂν κατηγορεῖν; οὐ τοίνυν κατηγόρησεν οὐδὲ εἷς, οὐδ' ᾐ- 35 τιάσατο. ἀλλὰ μήν, καὶ διαψηφίσεις ἐξ ἀνάγκης ἐγίγνοντο τοῖς δημόταις ὀμόσασι καθ' ἱερῶν, ὅτ' ἀπώλετο αὐτοῖς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον δημαρχοῦντος Ἀντιφίλου τοῦ πατρὸς τοῦ Εὐβουλίδου. καί τινας ἀπήλασαν αὐτῶν· περὶ ἐκείνου δ' οὐδεὶς οὔτ' εἶπεν, οὔτ' ᾐτιάσατο τοιοῦτον οὐδέν. καίτοι πᾶσίν ἐστιν ἀνθρώποις τέλος τοῦ βίου 36 θάνατος. καὶ περὶ ὧν μὲν ἄν τις ζῶν αἰτίαν σχῇ περὶ τοῦ γένους, δίκαιον τοὺς παῖδας τὴν ἀπολογίαν παρέχειν· περὶ ὧν δ' ἂν μηδεὶς αὐτὸν ζῶντα καταιτιάσηται, πῶς οὐ δεινόν, εἰ τοὺς παῖδας ὁ βουλόμενος κρινεῖ; εἰ μὲν τοίνυν περὶ τούτων μηδεὶς λόγος ἐξητάσθη, δῶμεν τοῦτο λεληθέναι. εἰ δ' ἐδόθη, καὶ διεψηφίσαντο, καὶ μηδεὶς ᾐ- 37 τιάσατο πώποτε μηδέν, πῶς οὐ δικαίως ἂν ἐγὼ κατ' ἐκεῖνον Ἀθηναῖος εἴην τὸν τελευτήσαντα πρὶν ἀμφισβητηθῆναι * τοῦ γένους αὐτῷ; ὡς δὴ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει καὶ τούτων μάρτυρας. ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

*τοῦ γένους

Ἔτι τοίνυν παίδων αὐτῷ τεττάρων γενομένων ὁμομητρίων ἐμοί, καὶ τελευ- 38 τησάντων, ἔθαψε τούτους εἰς τὰ πατρῷα μνήματα, ὧν ὅσοιπερ εἰσὶ τοῦ γένους, κοινωνοῦσι. καὶ τούτων οὐδεὶς οὐκ ἀπεῖπε πώποτε, οὐκ ἐκώλυσεν, οὐ δίκην ἔλαχε. καίτοι τίς ἐστιν, ὅστις εἰς τὰ πατρῷα μνήματα τοὺς μηδὲν ἐν γένει ἐάσαι; ὡς τοίνυν καὶ ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, λαβὲ τὴν μαρτυρίαν. 39

τίς ἐστιν, ὅστις [illegible], ὅστις [illegible] μηδὲν γένει [illegible]

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

Περὶ μὲν τοίνυν τοῦ πατρὸς ὡς Ἀθηναῖος ἦν, ταῦτ' ἔχω λέγειν. καὶ μάρτυρας παρέσχημαι τοὺς ὑπ' αὐτῶν τούτων ἐψηφισμένους εἶναι πολίτας, μαρτυροῦν-

40 τας ἐκεῖνοι ἑαυτοῖς ἀνεψιὸν εἶναι. φαίνεται δὲ βιοὺς ἔτη τόσα καὶ τόσα ἐνθάδε, καὶ οὐδαμοῦ πώποτε ὡς ξένος ἐξετασθείς, ἀλλὰ πρὸς τούτους ὄντας συγγενεῖς καταφυγών, οὗτοι δὲ καὶ προσδεχόμενοι, καὶ τῆς οὐσίας μεταδιδόντες, ὡς αὑτῶν ἑνί. τοῖς χρόνοις τοίνυν οὕτω φαίνεται γεγονώς, ὥστε εἰ καὶ κατὰ θάτερα ἀστὸς ἦν, εἶναι

41 πολίτην προσήκειν αὐτόν. γέγονε γὰρ πρὸ Εὐκλείδου. περὶ δὲ τῆς μητρός· καὶ γὰρ καὶ ταύτην διαβεβλήκασί μου, λέξω. καὶ μάρτυρας ὧν ἂν λέγω, καλοῦμαι. καίτοι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μόνον παρὰ τὰ ψηφίσματα τὰ περὶ τὴν ἀγορὰν διέβαλεν ἡμᾶς Εὐβουλίδης, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοὺς νόμους, οἳ κελεύουσιν ἔνοχον εἶναι τῇ

42 κακηγορίᾳ τὸν τὴν ἐργασίαν τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἢ τῶν πολιτῶν, ἢ τῶν πολιτίδων ὀνειδίζοντά τινι. ἡμεῖς δὲ ὁμολογοῦμεν καὶ ταινίας πωλεῖν, καὶ ζῆν οὐχ ὅν τινα τρόπον βουλόμεθα. καὶ εἴ σοι ἐστὶ τοῦτο σημεῖον, ὦ Εὐβουλίδη, τοῦ μὴ Ἀθηναίους εἶναι ἡμᾶς, ἐγώ σοι τούτου ὅλως τοὐναντίον ἐπιδείξω, ὅτι οὐκ ἔξεστι ξένῳ ἐν τῇ ἀγορᾷ

43 ἐργάζεσθαι. καί μοι λαβὼν ἀνάγνωθι πρῶτον τὸν Σόλωνος νόμον.

Νόμος.

Λαβὲ δὴ καὶ τὸν Ἀριστοφῶντος· οὕτω γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτον ἔδοξεν ἐκεῖνος καλῶς καὶ δημοτικῶς νομοθετῆσαι, ὥστε ψηφίσασθαι πάλιν ἀνανεώσασθαι.

44 Νόμος.

Προσήκει τοίνυν ὑμῖν βοηθοῦσι τοῖς νόμοις, μὴ τοὺς ἐργαζομένους, ξένους νομίζειν, ἀλλὰ τοὺς συκοφαντοῦντας, πονηρούς. ἐπεί, ὦ Εὐβουλίδη, ἔστι καὶ ἕτερος περὶ τῆς ἀργίας νόμος· ᾧ αὐτὸς ἔνοχος ὤν, ἡμᾶς τοὺς ἐργαζομένους διαβάλλεις.

45 ἀλλὰ γὰρ τοσαύτη τις ἀτυχία ἐστὶ περὶ ἡμᾶς νυνί, ὥστε τούτῳ μὲν ἔξεστιν ἔξω τοῦ πράγματος βλασφημεῖν, καὶ πάντα ποιεῖν, ὅπως μηδενὸς τῶν δικαίων ἐγὼ τύχω. ἐμοὶ δ' ἐπιτιμήσετε ἴσως, ἐὰν λέγω, ὃν τρόπον οὗτος ἐργάζεται περιιὼν ἐν τῇ πόλει, καὶ εἰκότως· ἃ γὰρ ὑμεῖς ἴστε, τί δεῖ λέγειν; σκοπεῖτε δή· νομίζω γὰρ

46 ἔγωγε τὸ ἐν τῇ ἀγορᾷ ἡμᾶς ἐργάζεσθαι, μέγιστον εἶναι σημεῖον τοῦ ψευδεῖς ἡμῖν αἰτίας τοῦτον ἐπιφέρειν. ἣν γάρ φησι ταινιόπωλιν εἶναι, καὶ φανερὰν πᾶσι, προσῆκε δήπουθεν εἰδότας αὐτὴν πολλούς, ἥτις ἐστὶ μαρτυρεῖν, καὶ μὴ μόνον ἀκοήν· ἀλλ' εἰ μὲν ξένη ἦν, τὰ τέλη ἐξετάσαντας τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ, εἰ ξενικὰ ἐτέλει, καὶ

47 ποδαπὴ ἦν, ἐπιδεικνύντας· εἰ δὲ δούλη, μάλιστα μὲν τὸν πριάμενον· εἰ δὲ μή, τὸν ἀποδόμενον ἥκειν καταμαρτυροῦντα· εἰ δὲ μή, τῶν ἄλλων τινά, ἢ ὡς ἐδούλευσεν, ἢ ὡς ἀφείθη ἐλευθέρα. νῦν δὲ τούτων μὲν ἀπέδειξεν οὐδέν· λελοιδόρηκε δέ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐδέν τι. τοῦτο γάρ ἐστιν ὁ συκοφάντης, αἰτιᾶσθαι μὲν

48 πάντα, ἐξελέγξαι δὲ μηδέν. ἔπειτα κἀκεῖνο περὶ τῆς μητρὸς εἴρηκεν, ὅτι ἐτίτθευσεν. ἡμεῖς δὲ ὅτε ἡ πόλις ἠτύχει, καὶ πάντες κακῶς ἔπραττον, οὐκ ἀρνούμεθα τοῦτο γενέσθαι· ὃν δὲ τρόπον, καὶ ὧν ἕνεκα ἐτίτθευσεν, ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν ἐπιδείξω. μηδεὶς δ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυσχερῶς ὑπολάβῃ· καὶ γὰρ νῦν ἀ-

49 στὰς γυναῖκας πολλὰς εὑρήσετε τιτθευούσας, ἃς ὑμῖν καὶ κατ' ὄνομα, ἐὰν βούλησθε, ἐροῦμεν. εἰ δέ γε πλούσιοι ἦμεν, οὔτ' ἂν τὰς ταινίας ἐπωλοῦμεν, οὔτ' ἂν ὅλως ἦμεν ἄποροι. ἀλλὰ τί ταῦτα κοινωνεῖ τῷ γένει; ἐγὼ μὲν οὐδὲν οἶμαι. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς πένητας ἀτιμάζετε· ἱκανὸν γὰρ αὐτοῖς τὸ πένεσθαι

50 κακόν· μηδέ γε τοὺς ἐργάζεσθαι καὶ ζῆν ἐκ τοῦ δικαίου προαιρουμένους· ἀλλ' ἀκούσαντες, ἐὰν ὑμῖν ἐπιδεικνύω τῆς μητρὸς τοὺς οἰκείους, οἵους προσήκει εἶναι ἀνθρώποις ἐλευθέροις,

Lex, ne quis cui civi artem sordidam exprobret.

Lex, ne quis peregrinus artem ullam in foro faciat.

Lex περὶ ἀργίας.

Calumniatorum mos.

αὐτῶν

ἐτίθευσεν

ἐλευθέρας, ἐὰν καταψεύδηται περὶ αὐτῆς ταύτας τὰς διαβολάς, ἐξομνυμένους καὶ μαρτυροῦντας αὐτὴν ἀστὴν ὅσων εἰδέναι, οὓς ὑμεῖς φήσετε πιστοὺς εἶναι, καὶ δικαίαν ἡμῖν θέσθε τὴν ψῆφον. ἐμοὶ γὰρ ἦν πάππος, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τῆς μητρὸς πατὴρ, δαμόστρατος μηλιτεύς. τούτῳ γίγνονται τέτταρες παῖδες· ἐκ μὲν ἧς τὸ πρῶτον ἔσχε γυναικὸς, θυγάτηρ καὶ υἱὸς, ᾧ ὄνομα ἀμυθέων· ἐκ δὲ τῆς ὕστερον χαιρεστράτης, ἡ μήτηρ ἡ ἐμὴ, καὶ τιμοκράτης. τούτοις δὲ γίγνονται παῖδες, τῷ μὲν ἀμυθέωνι, δαμόστρατος τοῦ πάππου τοὔνομα ἔχων καὶ καλλίστρατος, καὶ δεξίθεος. καὶ ὁ μὲν ἀμυθέων ὁ τῆς μητρὸς ἀδελφὸς, τῶν ἐν σικελίᾳ στρατευσαμένων καὶ τελευτησάντων ἐστί. καὶ τέθαπται ἐν τοῖς δημοσίοις μνήμασι. καὶ ταῦτα μαρτυρήσονται. τῇ δὲ ἀδελφῇ αὐτοῦ συνοικησάσῃ διοδώρῳ ἁλαιεῖ, υἱὸς γίνεται κτησίβιος. καὶ οὗτος μὲν ἐτελεύτησεν ἐν ἀβύδῳ, μετὰ θρασυβούλου στρατευόμενος. ζῇ δὲ τούτων ὁ δαμόστρατος ὁ τοῦ ἀμυθέωνος, τῆς μητρὸς ἀδελφιδοῦς τῆς ἐμῆς. τῆς δὲ χαιρεστράτης τῆς ἐμῆς τηθῆς τὴν ἀδελφὴν, λαμβάνει ἀπολλόδωρος πλωθεύς. τούτων γίνεται ὀλύμπιχος. τοῦ δὲ ὀλυμπίχου, ἀπολλόδωρος. καὶ οὗτος ζῇ. καί μοι κάλει αὐτούς.

*ἴσ. δὲ *ἐξομνυμένοις *μηλιτεύς *μαρτυρηθήσεται

Μάρτυρες.

Τούτων μὲν τοίνυν ἀκηκόατε μαρτυρούντων, καὶ διομνυμένων. τὸν δὲ καὶ ὁμομήτριον, καὶ κατ' ἀμφότερ' ἡμῖν συγγενῆ, καλῶ, καὶ τοὺς υἱεῖς αὐτοῦ. τῷ γὰρ τιμοκράτει, τῷ τῆς μητρὸς ἀδελφῷ τῆς ἐμῆς ὁμοπατρίῳ καὶ ὁμομητρίῳ, γίνεται εὐξίθεος. τοῦ δ' εὐξιθέου, τρεῖς υἱεῖς. οὗτοι πάντες ζῶσι. καί μοι κάλει τοὺς ἐπιδημοῦντας αὐτῶν.

Μάρτυρες.

Λαβὲ δή μοι καὶ τὰς μαρτυρίας τῶν φρατόρων, καὶ συγγενῶν τῶν τῆς μητρὸς, καὶ δημοτῶν, καὶ ὧν τὰ μνήματα ταὐτά.

Μαρτυρίαι.

Τὰ μὲν τοίνυν τοῦ γένους τοῦ τῆς μητρὸς, οὕτως ὑμῖν ἐπιδεικνύω, καὶ πρὸς ἀνδρῶν καὶ πρὸς γυναικῶν ἀστήν. τῇ δὲ μητρὶ τῇ ἐμῇ γίγνεται, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸ μὲν πρῶτον ἐκ πρωτομάχου, ᾧ αὐτὴν ὁ τιμοκράτης ὁμομήτριος καὶ ὁμοπάτριος ὢν ἀδελφὸς ἔδωκε, θυγάτηρ. εἶτα ἐκ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐμοῦ, ἐγώ. ὃν δὲ τρόπον τῷ πατρὶ τῷ ἐμῷ συνῴκησε, ταῦθ' ὑμᾶς ἀκοῦσαι δεῖ. καὶ γὰρ ἃ περὶ τὸν κλεινίαν αἰτιᾶται, καὶ τὸ τιτθεῦσαι τὴν μητέρα, καὶ ταῦτα πάντα, ἐγὼ σαφῶς ὑμῖν διηγήσομαι. ὁ πρωτόμαχος, πένης ἦν. ἐπικλήρου δὲ κληρονομήσας εὐπόρου, τὴν μητέρα βουληθεὶς ἐκδοῦναι, πείθει λαβεῖν αὐτὴν τὸν θούκριτον τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ὄντα ἑαυτοῦ γνώριμον. καὶ ἐγγυᾶται ὁ πατὴρ τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς τιμοκράτους μηλιτέως, παρόντων τῶν θείων ἀμφοτέρων τῶν ἐμῶν, καὶ ἄλλων μαρτύρων. καὶ τούτων ὅσοι ζῶσι, μαρτυρήσουσιν ὑμῖν. μετὰ δὲ ταῦτα χρόνῳ ὕστερον παιδίων αὐτῇ δυοῖν ἤδη γεγενημένων, καὶ τοῦ μὲν πατρὸς στρατευομένου, καὶ ἀποδημοῦντος μετὰ θρασυβούλου, αὐτὴ δὲ οὖσα ἐν ἀπορίαις ἠναγκάσθη τὸν κλεινίαν τὸν τοῦ κλειδίκου τιτθεῦσαι, τῷ μὲν εἰς ἐμὲ ἥκοντι κινδύνῳ νῦν, μὰ τὸν δία οὐχὶ συμφέρον πρᾶγμα ποιήσασα· ἀπὸ γὰρ ταύτης τῆς τιτθείας ἅπασα ἡ περὶ ἡμᾶς γέγονε βλασφημία· τῇ μέντοι ὑπαρχούσῃ πενίᾳ, ἴσως καὶ ἀναγκαῖα καὶ ἁρμόττοντα ποιοῦσα. φαίνεται τοίνυν οὐχ ὁ ἐμὸς πατὴρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πρῶτος λαβὼν τὴν ἐμὴν μητέρα, ἀλλ' ὁ πρωτόμαχος, καὶ παῖδας ποιησάμενος, καὶ θυγατέρα ἐκδούς· ὃς καὶ τετελευτηκὼς, ὅμως μαρτυρεῖ τοῖς ἔργοις ἀστὴν αὐτὴν καὶ πολῖτιν εἶναι. ὡς οὖν ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι πρῶτον μὲν τοὺς τοῦ πρωτομάχου

61 Γαμηλίαν) Γαμηλία ἡ διδομένη τοῖς φράτορσιν ἐπὶ γάμοις δωρεά. ἤγουν γαμηλία ἡ τῆς γυναικὸς εἰς τοὺς φράτορας εἰσαγωγή.

ὑμᾶς ἔπειτα, τοὺς ἐγγυωμένους πρὸς τοὺς τῷ πατρί· καὶ τῶν φρατέρων τοὺς οἰκείους, εἰς οὓς τὴν γαμηλίαν εἰσήνεγκεν ὑπὲρ τῆς μητρὸς ὁ πατήρ· εἶτα Εὐνικὸν Χολαργέα, τὴν ἀδελφὴν λαβόντα τὴν ἐμὴν παρὰ τοῦ πατρὸς μέχρι νῦν· εἶτα, τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς.

62 Κάλει τούτους.

Μάρτυρες.

Πῶς οὖν οὐκ ἂν οἰκτρότατα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντων ἐγὼ πεπονθὼς εἴην, εἰ τῶν συγγενῶν ὄντων τοσούτων τούτων, καὶ μαρτυρούντων καὶ διομνυμένων ἐμοὶ προσήκειν, μηδεὶς μηδενὶ τούτων ἀμφισβητῶν ὡς οὐκ εἰσὶ πολῖται, ἐμὲ *ψηφίσαιτο εἶναι ξένον; [*ψηφίσαιτε]

63 Λαβὲ δή μοι καὶ τὴν τοῦ Κλειδίου, καὶ τὴν τῶν συγγενῶν αὐτοῦ μαρτυρίαν. οἳ ἴσασι δήπου, τίς οὖσά ποτε ἡ ἐμὴ μήτηρ, ἐτίτθευσεν αὐτόν. οὐ γὰρ ἃ τὴν μερῶν ἡμεῖς φαμέν, εὔορκον αὐτοῖς μαρτυρεῖν, ἀλλ' ἃ πάντα τὸν χρόνον ᾔδεσαν αὐτὴν, ἡμετέραν μὲν μητέρα, τίτθην δὲ τούτου νομιζομένην. καὶ γὰρ εἰ ταπεινὸν ἡ τίτθη, τὴν ἀλήθειαν οὐ φεύγω. οὐ 64 γὰρ εἰ πένητες ἦμεν, ἠδικήκαμεν, ἀλλ' εἰ μὴ πολῖται. οὐδὲ περὶ ψυχῆς, οὐδὲ περὶ χρημάτων ἡμῖν ἐστιν ὁ παρὼν ἀγών, ἀλλ' ὑπὲρ γένους. πολλὰ ταπεινὰ καὶ δουλικὰ πράγματα τοὺς ἐλευθέρους ἡ πενία βιάζεται ποιεῖν. ἐφ' οἷς ἐλεοῖντ' ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δικαιότερον, ἢ προσαπολλύοιντο. ὡς γὰρ ἐγὼ ἀκούω, πολλαὶ καὶ τίτ- 65 θαι, καὶ ἔριθοι, καὶ τρυγήτριαι γεγόνασιν ὑπὸ τῶν τῆς πόλεως κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους συμφορῶν ἀσταὶ γυναῖκες· πολλαὶ δ' ἐκ πενήτων πλούσιαι νῦν. ἀλλ' αὐτίκα ὑπὲρ τούτων. νῦν δὲ τοὺς μάρτυρας κάλει.

Pauperitas multa servilia obire ingenuos cogit.

Μάρτυρες.

Οὐκοῦν ὅτι μὲν καὶ τὰ πρὸς μητρὸς εἰμὶ ἀστὸς, καὶ τὰ πρὸς πατρὸς, τὰ μὲν 66 ἐξ ὧν ἄρτι μεμαρτύρηται, μεμαθήκατε πάντες· τὰ δ' ἐξ ὧν πρότερον περὶ τοῦ πατρός. λοιπὸν δέ μοι περὶ ἐμαυτοῦ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν ὃ μὲν ἁπλούστατον, οἶμαι, καὶ δικαιότατον, ἐξ ἀμφοτέρων ἀστῶν ὄντα με κεκληρονομηκότα καὶ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ γένους, εἶναι πολίτην. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ προσήκοντα πάντα ἐπιδείξω, μάρτυρας 67 παρεχόμενος, ὡς εἰσήχθην εἰς τοὺς φράτερας· ὡς ἐνεγράφην εἰς τοὺς δημότας· ὡς ὑπ' αὐτῶν τούτων προεκρίθην ἐν τοῖς εὐγενεστάτοις κληροῦσθαι τῆς ἱερωσύνης τοῦ Ἡρακλέους· ὡς ἦρχον ἀρχὰς δοκιμασθείς. Καί μοι κάλει αὐτούς.

Μάρτυρες.

68 Οὐκοῦν δεινὸν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, εἰ μὲν ἔλαχον ἱερεὺς, ὥσπερ προεκρίθην, ἔδει ἄν με καὶ αὐτὸν θύειν ὑπὲρ τούτων, καὶ τοῦτον μετ' ἐμοῦ συνθύειν· νῦν δὲ τοὺς αὐτοὺς* τούτους ἐμὲ μεθ' αὑτῶν οὐδὲ συνθύειν ἐᾶν; φαίνομαι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἅπαντα, παρὰ πᾶσι τοῖς νῦν κατηγοροῦσι, πολίτης ὡμολογημέ- 69 νος. οὐ γὰρ ἄν δήπου τόν γε ξένον καὶ μέτοικον, ὡς νῦν φησιν Εὐβουλίδης, οὔτ' ἀρχὰς ἄρχειν, οὔτε ἱερωσύνην κληροῦσθαι μεθ' ἑαυτοῦ προκριθέντα εἴασε. καὶ γὰρ οὗτος ἦν τῶν κληρουμένων, καὶ προκριθέντων. οὐδέ γ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παλαιὸς ἂν ἐχθρὸς ὢν ἐμοὶ, τοῦτον τὸν καιρὸν περιέμεινεν, ὃν οὐδεὶς ᾔδει γενησόμενον, εἴ περ τι συν- 70 ῄδει τοιοῦτον. ἀλλ' οὐ συνῄδει, διόπερ τὸν μὲν ἄλλον ἅπαντα χρόνον δημοτευόμενος μετ' ἐμοῦ καὶ κληρούμενος, οὐδὲν ἑώρα τούτων. ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις πᾶσα τοῖς ἀσελγῶς εἰσπεπηδηκόσιν εἰς τοὺς δήμους ὀργιζομένη παρωξύνετο, τηνικαῦτά μοι ἐπεβούλευσεν. ἦν δ' ἐκεῖνος μὲν ὁ καιρὸς τοῦ συνειδότος αὑτῷ τἀληθῆ λέγειν. 71 ὁ δὲ νυνὶ παρὼν, ἐχθροῦ, καὶ συκοφαντεῖν βουλομένου. ἐγὼ δὲ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καί μοι πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μηδεὶς θορυβήσῃ, μηδ' ἐφ' ᾧ μέλλω λέγειν, ἀχθεσθῇ, εἰ

[*πύνος] [γὰρ]

ἐμαυτὸν

ἐμαυτὸν Ἀθηναῖον ὑπείληφα, ὥσπερ ὑμῶν ἕκαστος ἑαυτόν, μητέρα ἐξ ἀρχῆς νομίζων, ἥνπερ εἰς ὑμᾶς ἀποφαίνω· καὶ οὐχ ἑτέρας μὲν ὤν, ταύτης δὲ προσποιούμενος· πατέρα πάλιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὃν αὐτὸν εἶναι. καίτοι εἰ τοῖς ἐξεληλεγμένοις ὧν μέν εἰσι, ἀποκρυπτομένοις· ὧν δ' οὐκ εἰσί, προσποιουμένοις, δίκαιον ὑπάρχει παρ' ὑμῖν τοῦτο σημεῖον, ὡς εἰσὶ ξένοι· ἐμοὶ δήπου τοὐναντίον ὡς εἰμὶ πολίτης. οὐ γὰρ ξένην καὶ ξένον τοὺς ἐμαυτοῦ γονέας ἐπιγραψάμενος, μετέχειν ἠξίουν τῆς πόλεως· ἀλλ' εἴ τι τοιοῦτον συνῄδειν, ἐζήτησα ἂν φήσω γονέας εἶναι. ἀλλ' οὐ συνῄδειν. διόπερ μένων ἐπὶ τοῖς οὖσι δικαίως γονεῦσιν, ἐμαυτῷ τῆς πόλεως μετέχειν ἀξιῶ. ἔτι τοίνυν ὀρφανὸς κατελείφθην, καί φασί με εὔπορον εἶναι· καὶ τῶν μαρτύρων ἐνίους ὠφελουμένους με μαρτυρεῖν συγγενεῖς εἶναι. καὶ ἅμα μὲν κατ' ἐμοῦ λέγουσι τὴν ἐκ τῆς πενίας ἀδοξίαν, καὶ περὶ τὸ γένος διαβάλλουσιν· ἅμα δὲ διὰ τὴν εὐπορίαν φασὶ πάντα με ὠνήσασθαι. ὥστε πότερα χρὴ αὐτοῖς πιστεύειν; ἐξῆν δὲ δήπου, εἰ νόθος ἢ ξένος ἦν ἐγώ, κληρονόμους εἶναι τὴν ἐμὴν πάντων. εἶθ' οὗτοι μικρὰ λαμβάνειν, καὶ κινδυνεύειν ἐν ψευδομαρτυρίαις, καὶ ἐπιορκεῖν μᾶλλον αἱροῦνται, ἢ πάντ' ἔχειν, καὶ ταῦτ' ἀσφαλῶς καὶ μηδεμιᾶς ἐξωλείας ὑπόχους ἑαυτοὺς ποιεῖν; οὐκ ἔστι ταῦτα. ἀλλ', οἶμαι, συγγενεῖς ὄντες, τὰ δίκαια ποιοῦσι, βοηθοῦντες αὑτῶν ἑνί. καὶ ταῦτα οὐχὶ νῦν πεπεισμένοι ποιοῦσιν, ἀλλὰ παιδίον ὄντα με εὐθέως ἦγον εἰς τοὺς φράτερας, εἰς Ἀπόλλωνος πατρῴου ἦγον, εἰς τἆλλα ἱερά. καίτοι οὐ δή που παῖς ὢν ἐγὼ ταῦτα ἔπειθον αὐτοὺς ἀργύριον διδούς. ἀλλὰ μὴν ὁ πατὴρ αὐτὸς ζῶν ὀμόσας τὸν νόμιμον τοῖς φράτερσιν ὅρκον, εἰσήγαγέ με ἀστὸν ἐξ αὐτῆς ἐγγυητῆς αὐτῷ γεγενημένον εἰδώς, καὶ ταῦτα μεμαρτύρηται. εἶτ' ἐγὼ ξένος; ποῦ μετοίκιον καταθείς, ἢ τίς τῶν ἐμῶν πώποτε; ποῦ πρὸς ἄλλους δημότας ἐλθών, καὶ οὐ δυνηθεὶς ἐκείνους πεῖσαι, δεῦρ' ἐμαυτὸν ἐνέγραψα; ποῦ; τί ποιήσας, ὧν ὅσοι μὴ καθαρῶς ἦσαν πολῖται, πεποιηκότες φαίνονται; οὐδαμοῦ. ἀλλὰ πῶς; ἐν οἷς ὁ πάππος, ὁ τοῦ πατρός, ὁ ἐμὸς πατήρ, ἐν τούτοις καὶ αὐτὸς φαίνομαι δημοτευόμενος. καὶ νῦν πῶς ἄν τις ὑμῖν σαφέστερον ἐπιδείξειε μετὸν τῆς πόλεως αὐτῷ; ἐνθυμείσθω γὰρ ἕκαστος ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς ἑαυτῷ προσήκοντας. τίν' ἄλλον ἂν δύναιτο ἐπιδεῖξαι τρόπον, ἢ ὃν αὐτὸν ἐμοί, μαρτυροῦντας, ὀμνύοντας, τοὺς αὐτοὺς ἀπ' ἀρχῆς ὄντας; διὰ ταῦτα τοίνυν ἐγὼ πιστεύων ἐμαυτῷ, καταπέφευγα εἰς ὑμᾶς. ὁρῶ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ μόνον τῶν ἀποψηφισαμένων Ἁλιμουσίων ἐμοῦ κυριώτερα ὄντα τὰ δικαστήρια, ἀλλὰ καὶ τῆς βουλῆς, καὶ τοῦ δήμου δικαίως. κατὰ πάντα γὰρ αἱ παρ' ὑμῖν εἰσὶ κρίσεις δικαιόταται. ἐνθυμεῖσθε τοίνυν κἀκεῖνο, ὅσοι τῶν μεγάλων δήμων ἐστέ, ὡς οὐδένα ἀπεστερήκατε, οὔτε κατηγορίας, οὔτε ἀπολογίας. καὶ πολλὰ ἀγαθὰ γένοιτο πᾶσι ὑμῖν τοῖς δικαίως τούτῳ τῷ πράγματι χρησαμένοις, ὅτι καὶ τὴν ἀναβολὴν αἰτουμένων, οὐκ ἀφῄρησθε τὸ παρασκευάσασθαι. ὃ καὶ τοὺς συκοφαντοῦντας καὶ δι' ἔχθραν βουλεύοντας ἐξήλεγχε. καὶ ὑμᾶς μὲν ἐπαινεῖν ἄξιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς δὲ καλῷ καὶ δικαίῳ πράγματι μὴ καλῶς χρησαμένους ψέγειν. ἐν οὐδενὶ τοίνυν εὑρήσετε τῶν δήμων δεινότερα γεγενημένα τῶν παρ' ἡμῖν. οὗτοι γὰρ ἀδελφῶν ὁμομητρίων καὶ ὁμοπατρίων, τῶν μέν εἰσιν ἀποψηφισάμενοι, τῶν δ' οὔ· καὶ πρεσβυτέρων ἀνθρώπων ἀπόρων, ὧν τοὺς υἱεῖς ἐγκαταλελοίπασι. καὶ τούτων ἂν βούλησθε, μάρτυρας παρεξόμεθα. ὃ δὲ πάντων δεινότατον, οἱ παρεστηκότες πεποιήκασι. καί μοι πρὸς Διὸς καὶ θεῶν μηδεὶς ὑπολάβῃ δυσκόλως, ἐὰν τοὺς ἠδι-

Margin (left): ὑμῶν · ἐζήτησα · ἐμαυτῷ τ. π. ἐμαυτῷ τῆς πόλεως μετεῖναι · ἐξ αὐτῆς ἐγγυητῆς αὐτῷ. π. ἐξ αὐτῆς ἐγγυητῆς · ὑμῶν · ὀμνύοντας · ἐπιβουλεύοντας · ἀποψηφισμένοι · παρεστηκότες

Margin (right): 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 · τὸ · ἀστῆς

86 Ἁπάσαις) ταῖς φυλαῖς δηλονότι. 91 Ἐκκολάψαντες) ὀρθῶς γέγραπται ἐκκολάψαντες. ἀντὶ τοῦ ἐκκολάψαι, ὃ σημαίνει ἐξορύξαντα ἀπαλεῖψαι. Θουκυδίδης ἐν πρώτῳ. τὸ μὲν οὖν ἐπίγραμμα οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν εὐθὺς τότε ἀπὸ τοῦ τρίποδος τοῦτο.

82 κηκότας ἐμαυτόν, πονηρούς ὄντας ἐπιδεικνύω. νομίζω γὰρ ὑμῖν τὴν τούτων πονηρίαν δείξειν, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα λέγων τὸ γενόμενόν μοι. οὗτοι γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλόμενοι τινὰς αὐτῶν ξένους πολί-
83 τας γενέσθαι, Ἀναξιμένην, καὶ Νικόστρατον κοινῇ διανεμάμενοι, πέντε δραχμὰς ἕκαστος προσεδέξαντο. καὶ ταῦτα οὐκ ἂν ἐξομόσαιτο Εὐβουλίδης, οὐδ' οἱ μετ' αὐτοῦ μὴ οὐκ εἰδέναι. καὶ νῦν τούτων οὐκ ἀπεψηφίσαντο. τί οὖν; οὐκ ἂν οἴεσθε τούτους ἰδίᾳ ποιῆσαι, ἃ
84 κοινῇ ταῦτ' ἐτόλμων; πολλούς, ὦ ἄνδρες δικασταί, οἱ μετ' Εὐβουλίδου συνεστῶτες, καὶ ἀπολωλέκασι καὶ σεσώκασιν ἕνεκ' ἀργυρίου. ἐπεὶ καὶ πρότερον, ἐρῶ δ' εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα· ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δημαρχῶν ὁ Εὐβουλίδου πατήρ, ὥσπερ εἶπον, Ἀντίφιλος, τεχνάζει βουλόμενος παρά τινων λαβεῖν ἀργύριον· καὶ ἔφη τὸ κοινὸν
85 γραμματεῖον ἀπολωλέναι. ὥστε ἔπεισε διαψηφίσασθαι τοὺς Ἁλιμουσίους περὶ αὑτῶν. καὶ κατηγορῶν δέκα τῶν δημοτῶν ἐξέβαλεν, οὓς ἅπαντας, πλὴν ἑνός, κατεδέξατο τὸ δικαστήριον. καὶ ταῦτα πάντες ἴσασιν οἱ πρεσβύτεροι. πολλοῦ γε ἔδει τινὰς ἐγκαταλιπεῖν τῶν μὴ Ἀθηναίων, ὅπου καὶ τοὺς ὄντας πολίτας, συνιστάμενοι ἐξέ-
86 βαλον, οὓς τὸ δικαστήριον κατεδέξατο. καὶ ὢν ἐχθρὸς τῷ ἐμῷ πατρὶ τότε, οὐ μόνον οὐ κατηγόρησεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ψῆφον ἤνεγκεν, ὡς οὐκ ἦν Ἀθηναῖος. τῷ τοῦτο δῆλον; ὅτι ἁπάσαις ἔδοξε δημότης εἶναι. καὶ τί δεῖ περὶ τῶν πατέρων λέγειν; ἀλλ' Εὐβουλίδης αὐτὸς οὑτοσί, ἡνίκα ἐνεγραφόμην ἐγώ, καὶ ὀμόσαντες οἱ δημόται, δικαίως
87 πάντες περὶ ἐμοῦ τὴν ψῆφον ἔφερον, οὔτε κατηγόρησεν, οὔτε ἐναντίαν τὴν ψῆφον ἤνεγκε. καὶ γὰρ ἐνταῦθα πάλιν ἐμὲ πάντες ἐψηφίσαντο δημότην. καὶ εἴ φασί με τοῦτο ψεύδεσθαι, ἐπὶ τοῦ ἐμοῦ ὕδατος, ὅστις βούλεται, τούτων τἀναντία μαρτυρησάτω. εἰ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτο δοκοῦσιν οὗτοι λέγειν μάλιστα ἰσχυρόν, ὡς
88 ἀπεψηφίσαντό μου νῦν οἱ δημόται, ἐγὼ τετράκις ἐπιδεικνύω πρότερον, ὅτι ὁσίως αὐτοὺς διαστάσεως ἐψηφίσαντο καὶ ἐμέ, καὶ τὸν πατέρα δημότας αὑτῶν εἶναι, ἐψηφισμένους, πρῶτον μέν γε τοῦ πατρὸς δοκιμασθέντος, εἶτ' ἐμοῦ, εἶτ' ἐν τῇ προτέρᾳ διαδικασίᾳ ὅτε ἠφανίσθη ὑπό τὸ γραμματεῖον. τὸ τελευταῖον προκρί-
89 ναντες ἐμέ, ἐψηφίσαντο ἐν τοῖς εὐγενεστάτοις κληροῦσθαι, τῆς ἱερωσύνης τῷ Ἡρακλεῖ. καὶ ταῦτα πάντα μεμαρτύρηται. εἰ δὲ τὴν δημαρχίαν λέγειν, δι' ἣν ὠργίζοντό μοι τινές, ἐν ᾗ διαφορὰς ἐγενόμην εἰσπράττων ὀφείλοντας πολλοὺς αὐτῶν μισθώσεις τεμενῶν, καὶ ἕτερα, ἃ τῶν κοινῶν διηρπάκεισαν, ἐγὼ μὲν ἂν βου-
90 λοίμην ὑμᾶς ἀκούειν. ἀλλ' ἴσως ἔξω τοῦ πράγματος ὑπολήψεσθε ταῦτ' εἶναι, ἐπεὶ καὶ τοῦτ' ἔχω δεικνύναι τεκμήριον, ὡς συνέστησαν. ἔκ τε γὰρ τοῦ ὅρκου ἐξήλειψαν, τὸ ψηφιεῖσθαι γνώμῃ τῇ δικαιοτάτῃ, καὶ οὔτε χάριτος ἕνεκα, οὔτε ἔχθρας. καὶ γὰρ τοῦτο φανερὸν ἐγένετο. καὶ ὅτι ἱεροσυλήσαντες τὰ ὅπλα· εἰρήσεται γάρ· ἃ ἐγὼ
91 ἀνέθηκα τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ τὸ ψήφισμα ἐκκολάψαντες, ὃ ἐμοὶ ἐψηφίσαντο οἱ δημόται, συνώμνυον οὗτοι ἐπ' ἐμὲ οἱ ὑπ' ἐμοῦ τὰ κοινὰ εἰσπραχθέντες. καὶ εἰς τοσοῦτον ἀναιδείας ἐληλύθασιν, ὥστε ἔλεγον περιιόντες, ἐμὲ τῆς ἀπολογίας ἕνεκεν ταῦτα ποιῆσαι. καὶ τίς ὑμῶν ἂν καταγνοίη μου τοσαύτην μανίαν, ὦ ἄνδρες δικασταί,
92 ὥστε τηλικούτων ἕνεκα πρὸς τὸ πρᾶγμα τεκμηρίων, ἄξια θανάτου διαπράξασθαι; καὶ ἃ ἐμοὶ φιλοτιμίαν ἔφερε, ταῦτα ἀφανίζειν; τὸ δὲ πάντων δεινότατον,

οὐδὲ

ποιῆσαι ταῦτα, ἃ κοινῇ ὁμοῦ πάντες;
ὡς αὐτό
ἅπαντα
ἐψηφίσαντο
ψηφισαμένους,
δοκιμασίᾳ
ἐξήλειψαν
ἐκκόψαντες

οὐδέ που γε φήσουσιν αὐτὸν ἐμὲ κατασκευάσαι. οὐ γὰρ ἔφθη μοι συμβᾶσα ἡ ἀτυχία, καὶ εὐθύς, ὥσπερ φυγάδος ἤδη μου ὄντος, καὶ ἀπολωλότος, τούτων τινὲς ἐπὶ τὸ οἰ- 53

Ἱερεία) Ἱερεία ἱερεῖα τὰ περὶ τὴν τοὺς νεκροὺς ἐπιχειρουμένην ἱερα, τοῦτο τὸ γένος.

κίδιον ἐλθόντες ἐν ἀγρῷ νύκτωρ, ἐπεχείρησαν διαφορῆσαι τὰ ἔνδοθεν. οὕτω σφόδρα ὑμῶν καὶ τῶν νόμων κατεφρόνησαν. καὶ ταῦτα τοὺς εἰδότας, ἐὰν βούλησθε, καλοῦμεν. πολλὰ δὲ ἔχων ἄλλα ἐπιδεῖξαι, ἃ τούτοις ἐστὶ διαπεπραγμένα, καὶ ἃ εἰσιν ἐψευσμένοι, ἡδέως μὲν ἂν ὑμῖν λέγοιμι. ἐπειδὴ δ' ἔξω τοῦ πράγματος νομί- 94 ζετ' εἶναι, ἐάσω. ἀναμνήσθητε δὲ ἐκείνων, καὶ θεάσασθε, ὡς πολλὰ καὶ δίκαια ἔχων πρὸς ὑμᾶς ἥκω. ὥσπερ γὰρ τοὺς θεσμοθέτας ἀνακρίνετε, ἐγὼ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐμαυτὸν ὑμῖν ἀνακρίνω. ὦ ἄνθρωπε, τίς ἦν σοι πατήρ; ἐμοὶ Θούκριτος. οἰκεῖοι τινές εἰσι μαρτυροῦσιν αὐτῷ; πάνυ γε. πρῶτον μὲν γε τέτταρες ἀνεψιοί· εἶτα ἀνεψιαδοῦς· 95 εἶτα οἱ τὰς ἀνεψιὰς λαβόντες αὐτοῦ· εἶτα φράτορες· εἶτα Ἀπόλλωνος πατρῴου, καὶ Διὸς ἑρκείου [a]γεννῆται· εἶτα οἷς ἠρία [b]ταῦτα· εἶτα οἱ δημόται πολλάκις αὐτὸν δεδοκιμάσθαι, καὶ ἀρχὰς ἄρξαι, καὶ αὐτοὶ διεψηφισμένοι φαίνονται. τὰ μὲν τοίνυν περὶ τοῦ πατρός, πῶς ἂν ὑμῖν δικαιότερον, ἢ καθαρώτερον ἐπιδείξαιμι; καλῶ δ' ὑμῖν 96 τοὺς οἰκείους, εἰ βούλεσθε. τὰ δὲ περὶ [c]τοῦ πατρὸς ἀκούσατε. ἐμοὶ γὰρ ἐστὶ μήτηρ, Νικαρέτη, Δαμοστράτου θυγάτηρ Μελιτέως. ταύτης τινὲς οἰκεῖοι μαρτυροῦσι, πρῶτον μὲν [d]ἀδελφιδοῦς δύο υἱοί. εἶτα ἀνεψιοὶ αὐτῆς· εἶτα οἱ Πρωτομάχου υἱεῖς τοῦ λαβόντος τὴν ἐμὴν μητέρα πρότερον· εἶτα ὁ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν τὴν ἐκ τοῦ 97 Πρωτομάχου γήμας Εὐνικος Χολαργεύς· εἶτα υἱὸς τῆς ἀδελφῆς. ἀλλὰ μὴν καὶ φράτορες τῶν οἰκείων αὐτῆς καὶ [e]δημόται, ταῦτα μεμαρτυρήκασι. τίνος οὖν ἂν προσδέοισθε; καὶ γὰρ ὅτι κατὰ τοὺς νόμους ὁ πατὴρ ἔγημε, καὶ γαμηλίαν τοῖς φράτορσιν εἰσήνεγκε, μεμαρτύρηται. πρὸς δὲ τούτοις καὶ ἐμαυτὸν ἐπέδειξα πάντων μετειληφότα, 98 ὅσων προσήκει τοὺς ἐλευθέρους. ὥστε πανταχῇ δικαίως καὶ προσηκόντως ἡμῖν ἂν προσθέμενοι τὴν ψῆφον, εὐορκοίητε. ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς ἐννέα ἄρχοντας ἀνακρίνετε, εἰ γονέας εὖ ποιοῦσιν. ἐγὼ δ' ὑπὸ μὲν πατρὸς ὀρφανὸς κατελείφθην· τὴν δὲ μητέρα ἱκετεύω ὑμᾶς καὶ ἀντιβολῶ, διὰ τοῦτον τὸν ἀγῶνα ἀπόδοτέ μοι θάψαι 99 εἰς τὰ πατρῷα μνήματα· καὶ μή με κωλύσητε, μηδὲ ἄπολιν ποιήσητε, μηδὲ τῶν οἰκείων ἀποστερήσητε, τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος, καὶ ὅλως ἀπολέσητε. πρότερον γὰρ ἢ προλείπειν τούτους, εἰ μὴ δυνατὸν ὑπ' αὐτῶν εἴη σωθῆναι, ἀποκτείναιμ' ἂν ἐμαυτόν, ὥστ' ἐν τῇ πατρίδι γε ὑπὸ τούτων ταφῆναι.

[a] γεννῆται. [b] ἔστι. [c] τῆς μητρὸς. [d] ἀδελφιδοῖ δύο, εἶτα τῶν ὅπερ ἀδελφιδοῦ υἱοί. [e] ἐστί.

In novem archontes inquiritur, quando se erga parentes gesserint.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΘΕΟΚΡΙΝΟΥ ΛΟΓΟΥ.

ΤΟΥΤΟΝ τὸν λόγον οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν τοῖς ἰδιωτικοῖς ἀναγράφουσιν οἱ πολλοί, δημόσιον ὄντα φανερῶς. δῆλον δὲ ἔσται τοῦτο, ἐξ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. κατὰ τῶν [illegible] [illegible] συκοφαντούντων ἐμπόρων, ἢ ναυκλήρων, ἀθηναίοις φάσεις νόμος δεδόσθαι. νόμος δὲ ἦν, ἐάν τις τινὰ φήνας, μὴ ἐπεξίῃ, ἢ ἐπεξιὼν, μὴ λάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, χιλίας ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ. τοὺς δὲ ὀφείλοντας μὴ ἐξεῖναι λέγειν. καὶ τούτοις, ἐάν μή τις δόξῃ δικαίως τῆς ἐλευθερίας ἀφῃρῆσθαι ἵνα, τὸ ὄνομα τοῦ [illegible] ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ. Ἐπιχάρης οὖν ἔδειξε Θεοκρίνην οὐκ ἐξὸν αὐτῷ λέγειν ἐν τούτῳ τούτων νόμῳ. καὶ γὰρ [f]νικηθεὶς, ὡς εἰρηκότα τινὶ συκοφαντοῦντα, φήνας μὲν αὐτὸν λέγει, μὴ ἐπεξελθεῖν δέ. καὶ ἐπιβολὴν ἐπὶ τῶν φυλετῶν ἀποδεχθέντα, εὐθύνας δοῦναι κλοπῆς χρημάτων [illegible] ἱερῶν [illegible] ἐπωνύμων. καὶ πρὸς τούτοις [illegible] ἐλευθερίας ἀδίκως ἀφῃρῆσθαι τὸν πατέρα τοῦ Θεοκρίνου, προσοφλῆσαι δραχμὰς πεντακοσίας. ἐπὶ τούτοις μὲν ἡ ἔνδειξις, καὶ τὸ πρᾶγμα φανερῶς δημόσιον. τὸν δὲ λόγον οἱ πολλοὶ νομίζουσιν εἶναι Δεινάρχου, καίτοι γε οὐκ ἀπιθανῶς τῶν τοῦ Δημοσθένους.

[f] μικρόν,

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΝΔΕΙΞΙΣ

ΚΑΤΑ ΘΕΟΚΡΙΝΟΥ.

ΤΟΥ πατρὸς ἡμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τουτονὶ Θεοκρίνην ἀτυχήσαντος πρὸς τὴν πόλιν, καὶ ὀφλόντος δέκα τάλαντα, καὶ τούτου διπλοῦ γεγενημένου, ὥστε μηδ᾽ ἐλπίδα ἡμῖν εἶναι σωτηρίας μηδεμιᾶς, ἡγησάμην δεῖν ἐπὶ τῷ τιμωρήσασθαι μεθ᾽ ἡμῶν τοῦτον, μήτε ἡλικίαν, μήτε ἄλλο μηδὲν ὑπολογισάμενος, δοῦναι τὴν ἔνδειξιν ταύτην. καὶ γὰρ ὁ πατήρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ᾧπερ πάντα πειθόμενος πεποίηκα, πρὸς ἅπαντας ὠδύρετο τοὺς γνωρίμους, εἰ παραλείπων ἐγὼ τὸν καιρόν, ἐν ᾧ διὰ τὸ τὸν πατέρα ζῆν, ἔξεστί μοι τοῦτον ἀμύνασθαι, τὴν ἀπειρίαν καὶ τὴν ἡλικίαν προφασιζόμενος, αὐτὸν μὲν περιόψομαι πάντων ἀπεστερημένον, Θεοκρίνην δὲ παρὰ τοὺς νόμους γραφὰς γραφόμενον, καὶ συκοφαντοῦντα πολλοὺς τῶν πολιτῶν, οὐκ ἐξὸν αὐτῷ. δέομαι οὖν ὑμῶν ἁπάντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ἱκετεύω, μετ᾽ εὐνοίας ἀκοῦσαί μου, πρῶτον μὲν ὅτι τῷ πατρὶ βοηθῶ, καὶ πειθόμενος ἀγωνίζομαι, ἔπειθ᾽ ὅτι καὶ νέος ὢν, καὶ ἄπειρος, ὥστ᾽ ἀγαπητὸν εἶναί μοι, ἐὰν τῆς παρ᾽ ὑμῶν ὑπαρξάσης εὐνοίας δυνηθῶ δηλῶσαι τὰ πεπραγμένα τούτῳ· πρὸς δὲ τούτοις, ὅτι, ὦ ἄνδρες δικασταί, προδίδομαι. τὰ γὰρ ἀληθῆ πρὸς ὑμᾶς εἰρήσεται· ὑπὸ αἰσθομένων οἳ πιστευθέντες ὑφ᾽ ὑμῶν διὰ τὴν πρὸς τοῦτον ἔχθραν, καὶ πυθόμενοι τὰ πράγματα, καὶ φήσαντες ἐμοὶ συναγωνιεῖσθαι, ἐγκαταλελοίπασι νυνί με, καὶ διαλέλυνται πρὸς τοῦτον ἐν τοῖς ἐμοῖς πράγμασιν, ὥστε μοι μηδὲ τὸν συνεροῦντα εἶναι, ἐὰν μή τις ἄρα μοι τῶν οἰκείων βοηθήσῃ. πολλαῖς μὲν οὖν ἐνδείξεσιν ἦν ἔνοχος οὑτοσί, καὶ ἅπαντας τοὺς περὶ ταῦτα νόμους ἐφαίνετο παραβεβηκώς. χαλεπώτατον δὲ τῶν ἔργων τῶν τούτου, τὴν περὶ τὸ πλοῖον φάσιν εὑρίσκομεν γεγονυῖαν. διόπερ ταῦτα γράψας, εἰς τὴν ἔνδειξιν ἔδωκεν ὁ πατήρ μοι. πρῶτον μὲν οὖν τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται τὸν περὶ τῶν φαινόντων, καὶ οὐκ ἐπεξιόντων, ἀλλὰ διαλυομένων παρὰ τοὺς νόμους. ἐντεῦθεν γὰρ οἶμαι προσήκειν μοι ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου· εἶτα τὴν φάσιν αὐτήν, ἣν οὗτος ἐποιήσατο κατὰ τοῦ μίκωνος. λέγε.

Νόμος. Φάσις.

Ὁ νόμος οὗτος, ὦ ἄνδρες δικασταί, τοὺς προαιρουμένους ἢ γράφεσθαι γραφάς, ἢ φαίνειν, ἢ ἄλλο τι ποιεῖν τῶν ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ γεγραμμένων, προλέγει διαρρήδην, ἐφ᾽ οἷς ἕκαστόν ἐστι τούτων ποιητέον. ἔστι δὲ ταῦτα, ὥσπερ ἠκούσατε ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου, ἐὰν ἐπεξιών τις μὴ μεταλάβῃ τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, χιλίας ἀποτίνειν· κἂν μὴ ἐπεξίῃ, ὦ Θεόκρινε, χιλίας ἑτέρας, ἵνα μήτε συκοφαντῇ μηδείς, μήτε ἄδειαν ἔχων ἐργολαβῇ, καὶ καθυφιῇ τὰ τῆς πόλεως. φημὶ δὴ κατὰ ταύτην τὴν ἔνδειξιν, ἔνοχον εἶναι Θεοκρίνην τὸ φῆναι τὴν μίκωνα χολλίδην, μὴ ἐπεξελθεῖν δέ, ἀλλ᾽ ἀργύριον λαβόντα ἀποδόσθαι τὸ πρᾶγμα. καὶ τοῦτ᾽ ἀποδείξω σαφῶς, ὡς ἐγὼ νομίζω. καίτοι Θεοκρίνης γε, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ οἱ μετὰ τούτου, οὐδὲν ὅ,τι οὐ πεποιήκασι περιιόντες τοῖς μάρτυσι, καὶ τὰ μὲν ἀπειλοῦντες αὐτοῖς, τὰ δὲ πείθοντες μὴ μαρτυρεῖν. ἀλλ᾽ ὅμως ἐὰν ὑμεῖς βούλησθε τὰ δίκαια βοηθεῖν μοι, καὶ κελεύητε αὐτούς, μᾶλλον δὲ ἀναγκάζοντες ἐμοῦ, συναναγκάζητε ἤτοι μαρτυρεῖν, ἢ ἐξόμνυσθαι, καὶ μηδὲ ἐᾶτε λόγους λέγειν, εὑρεθήσεται τἀληθές. Λέγε οὖν πρῶτον μὲν

τὴν φάσιν, εἶτα τὰς μαρτυρίας. Φάσις.

*προσκαλεσάμενος

Ταύτην τὴν φάσιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔδωκε μὲν οὑτοσὶ *προσκαλεσάμενος τὸν Μίκωνα· ἔλαβε δὲ ὁ γραμματεὺς ὁ τῶν τοῦ ἐμπορίου ἐπιμελητῶν ἀμφίφημος. ἐξέκειτο δὲ πολὺν χρόνον ἔμπροσθεν τοῦ συνεδρίου ἡ φάσις, ἕως λαβὼν ἀργύριον οὗτος, εἴασε διαγραφούντων, καὶ καλούντων αὐτὸν εἰς τὴν ἀνάκρισιν τῶν ἀρχόντων. ὅτι δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγω, πρῶτον μὲν καλῶ, ὃς ἐγραμμάτευε τῇ ἀρχῇ ἀμφίφημον. 11 12

Μαρτυρία.

Λέγε δὲ καὶ τὴν τῶν ἰδόντων ἐκκειμένην τὴν φάσιν μαρτυρίαν. Λέγε.

Μαρτυρία.

Κάλει δὲ καὶ τοὺς τοῦ ἐμπορίου ἐπιμελητάς, καὶ αὐτὸν τὸν Μίκωνα, οὗ ἔφηνε τὸ πλοῖον· καὶ τὰς μαρτυρίας ἀναγίγνωσκε. 13

Μαρτυρία.

Ὡς μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἔφηνε Θεοκρίνης τὸ τοῦ Μίκωνος πλοῖον, καὶ ὡς ἐξέκειτο πολὺν χρόνον ἡ φάσις, καὶ ὡς εἰς τὴν ἀνάκρισιν καλούμενος οὐχ ὑπήκουσεν, οὐδ᾽ ἐπεξῆλθεν, ἀκηκόατε μαρτυρούντων τούτων, οὓς εἰδέναι μάλιστα προσήκει. ὅτι δ᾽ οὐ ταῖς χιλίαις μόνον ἔνοχός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἀπαγωγῇ, καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσα κελεύει πάσχειν ὁ νόμος οὑτοσί, συκοφαντοῦντα τοὺς ἐμπόρους, καὶ τοὺς ναυκλήρους, ῥᾳδίως ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου γνώσεσθε. βουλόμενος γὰρ ὁ τὸν νόμον θεὶς, μήτε τοὺς ἀδικοῦντας *τῶν ἐμπόρων ἀθῴους εἶναι, *μήτε τοὺς ἄλλους πράγματ᾽ ἔχειν, ἁπλῶς ἀπεῖπε τοῖς τοιούτοις τῶν ἀνθρώπων μὴ φαίνειν, εἰ μὴ πιστεύει τις αὐτῷ δείξειν ἐν ὑμῖν τὰ γεγενημένα *περὶ ὧν ποιεῖται τὴν φάσιν. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ τῶν συκοφαντούντων, ἔνδειξιν αὐτοῦ εἶναι, καὶ ἀπαγωγήν. μᾶλλον δὲ λέγε τὸν νόμον αὐτόν. πολὺ γὰρ ἐμοῦ σαφέστερον διδάξει. 14 15 16

*τῶν ἐμπόρων τινὰς ἀθ.
*μήτε καὶ ἄλ.
*περὶ ὧν ταῦτα ποιεῖ, ὡς συκοφαντούντων, ἔνδειξιν
*τὸν νόμον ἃ κελεύουσι πάσχειν,

Νόμος.

Ἀκούετε *τοῦ νόμου ἃ κελεύει πάσχειν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὸν συκοφάντην; οὐκοῦν εἰ μὲν τι πεποιηκότα τούτων, ὧν ἔγραψεν ἐν τῇ φάσει Θεοκρίνης πεποιηκέναι τὸν Μίκωνα καθυφῆκε τὸ πρᾶγμα, καὶ διαλέλυται πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ἀδικεῖ πάντας ὑμᾶς· καὶ δικαίως ὀφείλει τὰς χιλίας. εἰ δὲ πλεύσαντα αὐτὸν δικαίως οἷ προσῆκεν· ἔστω γὰρ τοῦθ᾽ ὁπότερον οὗτος βούλεται· φαίνει καὶ προσκαλεῖται καὶ συκοφαντεῖ τοὺς ναυκλήρους, καὶ τὸν νόμον οὐ μόνον τὸν πρότερον, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα παραβέβηκε, καὶ καταμεμαρτύρηκεν αὑτοῦ μηδὲν ὑγιὲς μήτε λέγειν, μήτε πράττειν. τίς γὰρ ἂν παρεὶς τὸ, δικαίως πράττοντα λαβεῖν τὸ μέρος τῶν χρημάτων κατὰ τὸν νόμον διαλυσάμενος, ἠθέλησε μικρὰ κερδᾶναι, καὶ τούτοις ἐνόχους αὑτὸν καταστῆσαι τοῖς νόμοις, ἐξὸν, ὅταν ἀρτίως εἶπον, τὰ ἡμίσεα τῶν φανθέντων λαβεῖν; οὐδ᾽ ἂν εἷς, ὦ ἄνδρες δικασταί, μὴ οὐ συνειδὼς ἑαυτῷ συκοφαντοῦντι. δύο μὲν τοίνυν οὗτοι νόμοι εἰσίν, οὓς παραβέβηκεν ὁ τοὺς ἄλλους παρανόμων γραφόμενος· ἕτερον δὲ τὸν τρίτον, ὃς ὁμοίως κελεύει, κατά τε τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ τὰς ἐνδείξεις τὸν βουλόμενον ποιεῖσθαι τῶν πολιτῶν, καὶ ἐάν τις ὀφείλῃ τῇ Ἀθηνᾷ, ἢ τῶν ἄλλων θεῶν, ἢ τῶν ἐπωνύμων τῳ, *φανήσεται οὗτος ὀφείλων, καὶ οὐκ ἐκτετικὼς ἑπτακοσίας δραχμάς, ἃς ὦφλεν ἐν ταῖς εὐθύναις τῷ ἐπωνύμῳ τῆς αὑτοῦ φυλῆς. Καί μοι λέγε τοῦτ᾽ αὐτὸ τοῦ νόμου. 17 18 19 20

*φανήσεται δὲ οὗτος

Νόμος.

Ἐπίσχες. Ἀκούεις οὑτοσὶ τί λέγει, ἢ τῶν ἐπωνύμων τῳ; Λέγε δὴ τὴν τῶν φυλετῶν μαρτυρίαν. 21

Ὀλίγον φροντίσειν) τοῦτ' ἔστιν ὀλιγωρήσειν.

Μαρτυρία.

Τάχα γ' ἂν ἔστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀνθρώπων ὀλίγον φροντίσειεν, ἢ τὸν πλεῖστον τοῦ χρόνου πλεόντων, ὥσπερ ὁ Μίκων, ὅστις τοὺς φυλέτας προσιόντας οὔτ' ἔδεισεν, οὔτ' ἠσχύνθη, τοῦτο μὲν οὕτως αὐτὸν τὰ κοινὰ διοικήσας, ὥστ' ἐκείνους κλοπὴν 22 αὐτοῦ καταγνῶναι, τοῦτο δ' ὀφλών, καὶ τοὺς νόμους ἀκριβῶς εἰδώς, ὅτι κωλύουσιν αὐτὸν γράφεσθαι γραφάς, ἕως ἂν ἐκτίσῃ, βιαζόμενος, καὶ νομίζων δεῖν τοὺς μὲν ἄλλους τοὺς ὀφείλοντας μηδενὸς μετέχειν τῶν κοινῶν, αὐτὸν δὲ κρείττω τῶν νόμων εἶναι.

23 Φήσει τοίνυν τὸν πάππον, οὐκ αὐτὸν εἶναι τὸν ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένον· καὶ περὶ τούτου πολλοὺς ἐρεῖ λόγους, ὡς ἐκεῖνός ἐστιν. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν ἀκριβὲς ὁπότερός ἐστιν, οὐκ ἔχω λέγειν. εἰ δ' οὖν ἐστιν, ὡς οὗτος ἐρεῖ, πολὺ δικαιότερον εἶναι νομίζω καταψηφίσασθαι ὑμᾶς αὐτοῦ, εἴπερ οὕτως ἐστίν. εἰ γὰρ ὀφείλοντος αὐτῷ τοῦ πάππου 24 πάλαι, καὶ τοῦ νόμου κελεύοντος κληρονομεῖν τοῦτον τὴν ἐκείνου, προσῆκον αὐτῷ μηδὲ πάλαι γράφεσθαι, γράφεται· καὶ διὰ τοῦτο οἰήσεται δεῖν ἀποφεύγειν, ὅτι πονηρὸς ἐκ προγονίας ἐστίν, οὐ δίκαια ἐρεῖ, ὦ ἄνδρες δικασταί. ὡς οὖν καὶ πρὸς αὐτοῦ Θεοκρίνου ὁμολογοῦνται τοῦτ' εἶναι τὸ ὄφλημα, καὶ κατιτάξατο τοῖς φυλέταις ὑπὲρ αὐτοῦ, 25 καὶ τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ τοῖς βουλομένοις εὐορκεῖν οὐ καλῶς ἔχει ταύτην ἀπογνῶναι τὴν ἔνδειξιν, λάβε μοι τὸ ψήφισμα, ὃ εἶπεν ἐν τοῖς φυλέταις Σκιρωνίδης.

Ψήφισμα.

Προσελθὼν δ' οὑτοσὶ Θεοκρίνης, ὡμολόγησεν ὀφείλειν καὶ ἐκτίσειν ἐναντίον τῶν 26 φυλετῶν, ἐπειδὴ προσιόντας ἡμᾶς ᾔσθετο, καὶ βουλομένους ἀντίγραφα τῶν ἐν τῷ γραμματείῳ γεγραμμένων λαβεῖν.

Ψήφισμα.

Πολύ γ' ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Λεοντίδας τοὺς ἀναγκάσοντας ἀποδοῦναι Θεοκρίνην τὰς ἑπτὰ μνᾶς ἐπῃνέσατ' ἂν μᾶλλον, ἢ τοῦτον. τέταρτος τοίνυν ἕτερος νόμος 27 ἐστίν· ὁμολογῶ γὰρ τῶν τούτῳ πεπραγμένων τὰ πλεῖστα ἐξηπατῆσθαι καθ' ὃν ὀφείλει πεντακοσίας δραχμὰς Θεοκρίνης οὑτοσί, οὐκ ἐκτετικότος αὐτῷ τοῦ πατρὸς ἃς προσῶφλεν ἀφελόμενος τὴν Κηφισοδώρου θεράπαιναν εἰς ἐλευθερίαν· ἀλλὰ δικασαμένου πρὸς Κτησικλέα τὸν λογογράφον, ὃς ἦν ἐπὶ τοῖς τῶν ἀντιδίκων πράγμα-28 σιν, ὥστε μήτ' ἐκτίσαι, μήτ' εἰς ἀκρόπολιν ἀνενεχθῆναι. ἃς οὐδὲν μὲν ἧττον οἶμαι Θεοκρίνης ὀφείλει νυνὶ κατὰ τὸν νόμον. οὐ γὰρ ἐὰν Κτησικλῆς ὁ μέτοικος συγχωρήσῃ τούτῳ πονηρὸς πονηρῷ μὴ παραδοθῆναι τοῖς πράκτορσι τὸν προσόφλοντα κατὰ τὸν νόμον, διὰ τοῦτο δεῖ τὴν πόλιν ἀποστερεῖσθαι τῶν ἐκ τῶν νόμων ἐπικειμένων ζη-29 μιῶν· ἀλλὰ προσήκει τοὺς ἀντιδίκους, ὑπὲρ μὲν τῶν ἰδίων, ὅπως ἂν αὐτοὺς πείθωσι, διοικεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους· ὑπὲρ δὲ τῶν πρὸς δημόσιον, ὅπως ἂν οἱ νόμοι κελεύωσι. καί μοι λέγε τὸν νόμον, ὃς κελεύει τὸ ἥμισυ τοῦ τιμήματος ὀφείλειν τῷ δημοσίῳ, ὃς ἂν δόξῃ μὴ δικαίως τὴν ἐλευθερίαν ἀφελέσθαι, καὶ τὴν τοῦ Κηφισοδώρου 30 μαρτυρίαν.

Νόμος. Μαρτυρία.

Λέγε δὲ κἀκεῖνον τὸν νόμον τὸν ἀπ' ἐκείνης κελεύοντα τῆς ἡμέρας ὀφείλειν, ἀφ' ἧς ἂν ὄφλῃ, ἐάν τε ἐγγεγραμμένος ᾖ, ἐάν τε μή.

Νόμος.

31 Πῶς οὖν ἄλλως, ὦ ἄνδρες δικασταί, προσήκει τὸν δικαίως κατηγοροῦντα ἀποφαίνειν, ὀρθῶς ἐνδεδειγμένον Θεοκρίνην τουτονί, καὶ μὴ μόνον ἔνοχον ὄντα τῇ ἐνδείξει κατὰ τὰς χιλίας, ἐφ' αἷς ἐνδέδεικται, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς ὀφλήμασιν, ἐγὼ μὲν οὐδαμῶς νομίζω.

κωλύουσιν

οὐχ αὐτὸν

χάριν

γρ. δικαζομένου

ἧττον, οἶμαι, Θεοκρίνης ὀφείλει νυνί.
γρ. ἧττον οἶμαι Θεοκρίνην ὀφείλειν.

νομίζων· οὐ γὰρ δήπου προσδοκᾶν δεῖ Θεοκρίνην αὐτὸν ὁμολογήσειν ὀφείλειν ὑμῖν τῷ
δημοσίῳ, καὶ δικαίως ἐνδεδεῖχθαι φήσειν· ἀλλὰ τοὐναντίον πάντα λέγειν μᾶλλον 32
ἐρεῖν, καὶ πάσας αἰτίας οἴσειν, ὡς καταστασιάζεται, ὡς διὰ τὰς τῶν παρανόμων γραφὰς
εἰς ταῦθ᾽ ἥκει. λοιπὸν γάρ ἐστι τοῦτο τοῖς ἐν αὐτοῖς τοῖς πράγμασιν ἐξεληλεγμένοις,
αἰτίας καὶ προφάσεις εὑρίσκειν, αἵ τινες τοῦ παρόντος ὑμᾶς ποιήσουσι πράγματος
ἐπιλαθομένους, τοῖς ἔξω τῆς κατηγορίας λόγοις προσέχειν. ἐγὼ δ᾽, ὦ ἄνδρες δικα- 33
σταί, εἰ μὲν ἑώρων ἐν τοῖς ἀναγεγραμμένοις νόμοις γεγραμμένον, ταῦτα δεῖ εἶναι κύρια
περὶ τῶν συκοφαντούντων, ἂν μὴ Θεοκρίνης ἐνδειχθεὶς αἰτιᾶσθαι βούληται Θουκυ-
δίδην, ἢ Δημοσθένην, ἢ τῶν πολιτευομένων ἄλλον τινά, ἡσυχίαν ἂν ἦγε· νῦν δὲ τού- [ἦγον.]
[ὑπόλογον] των οὐδεμίαν ὁρῶ τὴν σκῆψιν ὑπὸ λόγον οὖσαν ἐν τοῖς νόμοις, οὐδὲ τηλικαύτην, 34
ὥστε προσέχειν νῦν περὶ τούτων, ἀκούσοντας, ἀλλὰ μυριάκις παρὰ τῶν κρινομένων
εἰρημένην. ἀκούω δὲ καὶ παρὰ τῶν πρεσβυτέρων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὡς ἄρα προ-
σῆκόν ἐστιν, ὅλως μὲν μηδενὶ μηδεμίαν συγγνώμην ὑπάρχειν παραβαίνοντι τοὺς νό-
μους· εἰ δ᾽ ἄρα δεῖ, μὴ τοῖς συνεχῶς οὖσι πονηροῖς, μηδὲ τοῖς ἐπ᾽ ἐργασίᾳ τοὺς νό- 35
μους παραβαίνουσιν· οὐ γὰρ εἰκός· ἀλλ᾽ οἵτινες ἂν διὰ τὴν αὑτῶν ἀπραγμοσύνην
ἄκοντές τι τῶν γεγραμμένων παραβῶσιν. ὧν οὐδεὶς ἂν δήπου Θεοκρίνην τοιοῦτον
φήσειεν εἶναι, ἀλλὰ τοὐναντίον, οὐδενὸς τῶν ἐν τοῖς νόμοις ἄπειρον. διὸ καὶ δεῖ φυλάτ-
[μηδὲ πρὸς τοὺς] τειν αὐτόν, μὴ πρὸς τοὺς ἐμοὺς λόγους, μηδὲ τοὺς ὑπὸ τούτου ῥηθησομένους ἀπο- 36
βλέποντας. οὐ γὰρ δίκαιον, τοὺς ὑπὲρ τῶν νόμων καθημένους, μακροῖς λόγοις καὶ κατη-
[ἐπακολουθήσωσι,] γορίαις προσέχειν, ἀλλ᾽ οἷς ἂν ἅπαντες ῥᾳδίως ἐπακολουθήσοντι, καὶ δι᾽ ὧν δόξετε
[ἐρωτῶντες] πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει τὸ νόμιμον ἀξίως ταύτην τὴν ἔνδειξιν δικάσαι, σαφῶς ἐρω-
[ἡμᾶς τοὺς κατὰ] τῶντας, τί λέγεις, Θεοκρίνη, καὶ πάντες οἱ τὴν αὐτὴν τούτων μετιόντες; ἀξιοῦθ᾽ ἡμᾶς 37
κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμοκότας δικάσειν, παρὰ τούτους διὰ τοὺς ὑμετέρους λόγους ψη-
φίζεσθαι; μεμαρτυρηκότος μὲν ἡμῖν τοῦ Μικίωνος, καθ᾽ οὗ δέδωκε Θεοκρίνην οὑτοσὶ τὴν φά-
σιν, οὐκ ἐπεξῆλθε, καὶ πεποιηκότος αὐτὸν τούτοις ὑπόδικον; ὁμολογοῦντος δὲ τοῦ γραμ-
ματέως λαβεῖν τὴν φάσιν παρὰ τούτου, καὶ πεπτωκυίας τῆς μαρτυρίας, τῆς ὀλίγον τι 38
πρότερον ἀναγνωσθείσης αὐτὸν ὑπόδικον; ἔτι δὲ τῶν τοῦ ἐμπορίου ἐπιμελητῶν μό-
λις μέν, ἀλλ᾽ οὖν ταῦτα τούτοις μεμαρτυρηκότων, πρὸς δὲ τούτοις τοῦ ἰδόντος ἐκ-
κειμένην τὴν φάσιν, καὶ προσιόντων τοῖς ἄρχουσι μαρτυροῦντος, ὥσπερ ὀλίγον
πρότερον ἠκούσατε; ἀλλ᾽ οὐ δίκαιον, ὦ ἄνδρες δικασταί. οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸν τρόπον γε 39
τὸν τοῦ φεύγοντος, καὶ τὸν βίον, ψευδεῖς ὑπολήψεσθε τὰς μαρτυρίας τὰς ἀνεγνωσμέ-
νας εἶναι. πολὺ γὰρ ἐκ τοῦ τρόπου σαφέστερον ἐπιδείκνυται Θεοκρίνης τοιοῦτος ὤν, ἢ διὰ
τῶν εἰρημένων. τί γὰρ οὐ πεποίηκεν οὗτος, ὧν ἂν πονηρὸς καὶ συκοφάντης ἄνθρωπος
ποιήσειεν; οὐ διὰ μὲν τὴν τούτου πονηρίαν, ἀδελφὸς αὐτοῦ θεσμοθετῶν, καὶ τούτῳ χρώ- 40
μενος συμβούλῳ, τοιοῦτος ἔδοξε παρ᾽ ὑμῖν ἄνθρωπος εἶναι, ὥστε οὐ μόνον αὐτὸς ἀπο-
χειροτονήθη τὴν ἐπιχειροτονίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀρχὴν ἅπασαν ἐποίησε; καὶ εἰ μὴ δεο-
μένων αὐτῶν, καὶ ἱκετευόντων, καὶ λεγόντων, ὡς οὐκ ἔτι πρόσεισι Θεοκρίνης πρὸς
τὴν ἀρχήν, ἐπείσθ᾽ ὑμᾶς καὶ πάλιν ἀπέδοτε τοὺς στεφάνους αὐτοῖς, πάντων ἂν 41
αἴσχιστα οἱ συνάρχοντες ἐπεπόνθεσαν; καὶ τούτων οὐδέν με δεῖ μάρτυρας ὑμῖν
παρασχέσθαι. πάντες γὰρ ἴστε τοὺς ἐπὶ Λυκίσκου ἄρχοντος θεσμοθέτας, ἀποχειροτονη-
θέντας ἐν τῷ δήμῳ διὰ τοῦτον. ὧν ἀναμιμνήσκεσθαι ὑμᾶς, χρὴ τὸν αὐτὸν ὑπολαμ-
βάνειν εἶναι τοῦτον καὶ πρότερον, καὶ νῦν. οὐ πολλῷ γὰρ τῷ χρόνῳ ὕστερον τῆς ἀποχειρο- 42

[Ἐποίησε) Δηλονότι ἀποχειροτονηθῆναι. Αὐτοῖς) Τοῖς ἄρχουσι.]

νας, τελευτήσαντος αὐτῷ τοῦ ἀδελφοῦ βιαίῳ θανάτῳ, τούτους ἐλέγετο περὶ αὐτοῦ δεῖν, ὥστε ζητῆσαι τοὺς δράσαντας, καὶ πυθόμενος οἵτινες ἦσαν, ἀργύριον λαβὼν ἀπηλλάγη· καὶ τὴν μὲν ἀρχήν, ἣν ἐκεῖνος ἄρχων, ἐτελεύτησεν, ἱεροποιὸς ὤν, παρὰ
43 τοὺς νόμους ἦρχεν οὗτος οὔτε λαχὼν, οὔτ' ἐπιλαχών, ὑπὲρ ὧν δ' ἔπαθεν ἐκεῖνος, μέχρι τοῦ μὲν σχετλιάζων περιῄει, καὶ φάσκων εἰς Ἄρειον πάγον Δημοχάρην * προσκαλεῖσθαι, ἕως διελύσατο πρὸς τοὺς τὴν αἰτίαν ἔχοντας. χρηστός γ' ἐστὶ, καὶ κρείττων χρημάτων· οὐδ' ἂν αὐτὸς φήσειεν. οὐ γὰρ τοσούτων δεῖσθαί * φασι δεῖν τὸν δικαίως καὶ με-
44 τρίως τῶν κοινῶν ἐπιμελησόμενον, ἀλλὰ πάντων τούτων εἶναι κρείττω, δι' ὧν ἀναλίσκουσιν εἰς ἑαυτοὺς ἃ λαμβάνουσι. καὶ τὰ μὲν πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῷ πεπραγμένα, τοιαῦτά ἐστιν· ἃ δὲ πρὸς τὴν πόλιν προσελθὼν διῴκηται· ἐπιτέρους γὰρ ὑμᾶς φήσει φιλεῖν μετὰ τοὺς οἰκείους· ἄξιον ἀκοῦσαι. ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν πρὸς ἡμᾶς αὐτῷ
45 πεπραγμένων. τοῦ γὰρ παιδὸς κατηγορῶν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ὅτι τὴν τῶν παρανόμων αὐτὸν ἐδίωκε γραφὴν, ἔλεγεν ὡς ἐπιβουλευόμενος ὁ παῖς εἴη, περὶ οὗ τὸ ψήφισμα γεγραμμένον ἦν, ᾧ τὴν σίτησιν ἔγραψε Χαρίδημος ὁ πατὴρ τῷ Ἰσομάχου υἱῷ, λέγων, ὡς, ἐὰν ἐπανέλθῃ εἰς τὸν πατρῷον οἶκον ὁ παῖς, ἀπολωλεκὼς ἔσται τὴν
46 οὐσίαν ἅπασαν, ἣν Αἰσχύλος ὁ ποιησάμενος αὐτὸν υἱὸν, ἔδωκεν αὐτῷ· ψευδόμενος. οὐδενὶ γὰρ πώποτε, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, τοῦτο τῶν εἰσποιηθέντων συνέβη. καὶ τούτων πάντων αἴτιον ἔφη Πολύευκτον γεγενῆσθαι, τὸν ἔχοντα τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς, βουλόμενον ἔχειν αὐτὸν τὴν τοῦ παιδὸς οὐσίαν. ὀργισθέντων δὲ τῶν δικαστῶν ἐπὶ τοῖς λεγο-
47 μένοις, καὶ νομισάντων αὐτὸ μὲν τὸ ψήφισμα καὶ τὴν δωρεὰν κατὰ τοὺς νόμους εἶναι, τῷ δὲ ὄντι τὸν παῖδα μέλλειν ἀποστερεῖσθαι τῶν χρημάτων, τῷ μὲν πατρὶ δέκα ταλάντων ἐτίμησαν, ὡς μετὰ Πολυεύκτου ταῦτα πράττοντι· τούτῳ δ' ἐπίστευσαν, ὡς δὴ βοηθήσαντι τῷ παιδί. καὶ τὰ μὲν ἐπὶ τοῦ δικαστηρίου γενόμενα, τοιαῦτα, καὶ πα-
48 ραπλήσια τούτοις ἦν· ὡς δ' ὁ χρηστὸς οὗτος ὠργισμένους ᾔσθετο τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πεπιστευμένος αὐτὸν, ὡς οὐ παντάπασιν ἀνόσιον ὄντα, προσκαλεσάμενος τὸν Πολύευκτον, ἀποφέρει γραφὴν κατ' αὐτοῦ κακώσεως πρὸς τὸν ἄρχοντα. καὶ δίδωσι παρὰ τὴν λῆξιν Μνησιβούλῳ τῷ παρέδρῳ· λαβὼν δὲ τὰς τριακοσίας δραχμὰς παρὰ
49 τοῦ Πολυεύκτου, καὶ τὰ δεινὰ ταῦτα ἀποδόμενος μικροῦ λήμματος, ἐφ' οἷς τῷ πατρὶ ἐτιμήσατο δέκα ταλάντων, ἀπηλλάγη· καὶ τὴν γραφὴν ἀνείλετο τὴν ὑπὲρ τοῦ ὀρφανοῦ. καί μοι κάλει τούτων τοὺς μάρτυρας.

Μάρτυρες.

50 Εἰ τοίνυν εὔπορος ἦν ὁ πατὴρ, καὶ δυνατὸς, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ποιεῖσαι χιλίας δραχμὰς, ὅλως ἂν ἀπηλλάγη τῆς γραφῆς τῆς παρανόμων. τοσούτου γὰρ αὐτὸν ᾔτει οὑτοσί. καί μοι κάλει Φιλιππίδην τὸν Παιανιέα, πρὸς ὃν ἔλεγε ταῦτα Θεοκρίνης οὑτοσί. καὶ τοὺς ἄλλους, οἳ συνίσασι τούτῳ ταῦτα λέγοντι.

51 Μάρτυρες.

Ὅτι μὲν τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, Θεοκρίνης, εἴ τις αὐτῷ τὰς χιλίας δραχμὰς ἐδίδου, τὴν γραφὴν ἀνείλετο τὴν κατὰ τοῦ παιδὸς, ἡγοῦμαι πάντας ὑμᾶς πιστεύειν, καὶ εἰ μηδεὶς ἐμαρτύρησεν. ὅτι δὲ πολλὰς ἑτέρας προσκαλεσάμενος, καὶ γραψά-
52 μενος καθυφῆκε, καὶ μικρὸν ἀργύριον λαμβάνων ἀπαλλάττεται, τοὺς δόντας ὑμῖν αὐτοὺς καλῶ, ἵνα μὴ πιστεύητε αὐτῷ λέγοντι, ὡς αὐτὸς φυλάττει τοὺς παράνομα γράφοντας, καὶ ὡς, ὅταν αἱ τῶν παρανόμων γραφαὶ ἀναιρεθῶσιν, ὁ δῆμος κατα-

Marginal notes: * προσκαλεῖσθαι. * φησὶ. Παιανιεῖ ἑτέρᾳ λέξει, χαρᾶς.

καταλύεται. ταῦτα γὰρ οἱ πάντα πωλοῦντες, λέγειν εἰθισμένοι εἰσί. κάλει μοι Ἀριστόμαχον Κριτοδήμου Ἀλωπεκῆθεν. οὗτος γὰρ ἔδωκε, μᾶλλον δ' ἐν τῇ τούτου οἰκίᾳ ἐδόθη τὰ ἡμιμναῖα τούτῳ τῷ ἀδωροδοκήτῳ, ὑπὲρ τοῦ ψηφίσματος, ὃ Αὐτομέδων ἔγραψε τοῖς Τενεδίοις. 53

Μαρτυρίαι.

Λέγε δὴ καὶ τὰς τῶν ἄλλων ἐφεξῆς τὰς τοιαύτας μαρτυρίας, καὶ τὴν ὑπὲρ εἴδου, καὶ Δημοσθένους. τοῦτο γάρ ἐστιν ὑπερβολή, τὸ περὶ ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξιώσαι λαβεῖν, τούτων ἥδιστα λαμβάνειν πωλοῦντα τὰς γραφάς. 54

Μαρτυρίαι.

Οὗτος τοίνυν αὐτίκα φήσει, διὰ τοῦτο τὴν ἔνδειξιν καθ' αὑτοῦ γεγονέναι, ἵνα Δημοσθένει μὴ ἐπεξέλθῃ τὴν γραφήν, ἣν ἐγράψατο αὐτόν, μηδὲ Θουκυδίδῃ. δεινὸς γάρ ἐστι ψεύσασθαι, καὶ μηδὲν ὑγιὲς εἰπεῖν. ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῦτ' 55 ἐπισκεψάμεθα, καὶ δείξομεν ὑμῖν οὐδὲν τὴν πόλιν βλαπτομένην, οὔτε μὰ τὸν Δία ἐὰν κύριον γένηται τὸ ψήφισμα τὸ Θουκυδίδου, οὔτ' ἂν ἄκυρον. καί τοι γε τὰς τοιαύτας ἀπολογίας οὐ δίκαιόν ἐστι προφέρειν τοῖς κατὰ τοὺς νόμους ὀμωμοκόσι δικάσειν. ἀλλ' ὅμως ἐξ αὐτῆς τῆς γραφῆς αὐτίκα γνώσεσθε, διότι πρόφασίς ἐστι τῆς 56 ἐνδείξεως ἡ γραφή. Λέγε τὰς γραφὰς ταύτας.

Ψήφισμα. Γραφαί.

Τούτων τῶν ψηφισμάτων, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἢ μενόντων κατὰ χώραν, ἢ λυθέντων· οὐδὲν γὰρ ἔμοιγε διαφέρει· τί ἡ πόλις κερδαίνει, ἢ βλάπτεται; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐ- 57 δὲν οἶμαι. τινὲς γὰρ ἐνίους φασὶν οὔτε προσέχειν τῇ πόλει· τοῦτο δὲ γεγονέναι διὰ Θεοκρίνην τουτονί. συκοφαντούμενοι γὰρ ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ὑπὸ τούτου, ἐν οἷς οἱ μὲν ἐφιλίππιζον, οἱ δ' ἠττίκιζον αὐτῶν, καὶ πυνθανόμενοι γεγράφθαι τὸ ψήφισμα τῶν ἐρανόμων, ὃ Χαρῖνος πρότερον ἔγραψε τοῦ περὶ τῆς συντάξεως, ὃ Θουκυδίδης 58 εἶπε, καὶ πέρας τῶν πραγμάτων οὐδὲν γιγνόμενον· ἀλλὰ ὅτι μὲν δῆμον συγχωροῦντα τὴν σύνταξιν διδόναι τοὺς ἐνίους ὅσην χάριν τῷ στρατηγῷ συνεχώρησαν· τούτοις δὲ ὅτι μιαρὸν παραδειξάμενοι Χαρῖνον τὸν προδότην ταῦτα πράττειν, ὅπερ ἦν ἀναγκαῖον αὐτοῖς, τοῦτ' ἔπραξαν. εἵλοντο γὰρ τῶν προόντων κακῶν τὰ ἐλάχιστα. 59 καί τοι τί χρὴ νομίζειν αὐτοὺς πάσχειν ὑπὸ τῶν ἐνθάδε γραφομένων, οἷς ἦν αἱρετώτερον φρουρὰς ὑποδέχεσθαι, καὶ βαρβάρων ἀκούειν ὑμῶν ἀποστάντας; ἀλλ', οἶμαι, τὴν τούτου πονηρίαν ὑμεῖς μόνοι δύνασθε φέρειν, ἄλλος δ' οὐδεὶς τῶν Ἑλλήνων. ὅτι μὲν οὖν, οὔτε διὰ τὰς γραφὰς τὰς ἀνεγνωσμένας, οὔτε δι' ἄλλην αἰτίαν οὐδεμίαν ἄξιόν 60 ἐστι παραβαίνοντας τοὺς νόμους τοὺς περὶ τῶν ἐνδείξεων, ἀφεῖναι Θεοκρίνην, σχεδὸν καὶ διὰ τῶν εἰρημένων φανερόν ἐστιν. ἐγὼ δὲ τὰς μὲν τούτων προφάσεις, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τὰς κατηγορίας, καὶ τὰς προσποιήτους ταυτασὶ ἔχθρας, οὐ λανθάνειν ὑμᾶς νομίζω. οὐ γὰρ ὀλιγάκις ἑωράκατε αὐτούς, ἐπὶ μὲν τοῦ δικαστηρίου, καὶ τοῦ βήματος, ἐχθροὺς εἶναι φάσκοντας ἀλλήλοις· ἰδίᾳ δέ, ταῦτα πράττοντας. καὶ μετέχον- 61 τας τῶν λημμάτων· καὶ ποτὲ μὲν λοιδορουμένους καὶ πλύνοντας αὐτοὺς τὰ ἀπόρρητα, μικρὸν δὲ διαλείποντας, τοῖς αὐτοῖς τούτοις * ἐνδικάζοντας, καὶ τῶν αὐτῶν ἱερῶν κοινωνοῦντας. καὶ τούτων οὐδὲν ἴσως θαυμάσαι ἄξιόν ἐστι. φύσει τε γὰρ εἰσι πονηροί, καὶ τὰς τοιαύτας προφάσεις ὁρῶσιν ὑμᾶς ἀποδεχομένους. ὥστε τί κωλύει τούτοις αὐτοὺς χρωμένους ἐξαπατᾶν ὑμᾶς πειρᾶσθαι. ὅλως δ' ἔγωγε οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες

*ἄλλ' οὐδεὶς

* συνδικαπίζοντας, ἢ συνδικάζοντας. ἢ συνδικαπίζοντας ἐστὶ ὅπου ἅμα τῷ δικάζειν ἐπι- μένους.

Πλύνοντας) βλασφημοῦντας, καὶ κακῶς λέγοντας.

δικασταὶ, παρ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος σκεψαμένους, εἰ μὲν δίκαια λέγω, καὶ τοῖς
τοὺς νόμους βοηθεῖν, μηδὲν ἀπολογισαμένους εἰ μὴ Δημοσθένης ἐστὶν ὁ κατηγορῶν,
62 ἀλλὰ μειράκιον, μηδὲ νομίζειν κυριωτέρους δεῖν εἶναι τοὺς νόμους, ἂν δή τις τοῖς ὀνό-
μασι συμπλέξας, αὐτοὺς τούτοις ὑμῖν διαλέγηται, τῶν ὅπως ἔτυχε λεγόντων, ἀλ-
λὰ τοὺς αὐτοὺς, καὶ τοσούτῳ μᾶλλον τοῖς ἀπείροις καὶ τοῖς νέοις βοηθεῖν, ὅσῳ περ ἂν
ἧττον ἐξαπατήσαι ὑμᾶς. ἐπεὶ διότι τοὐναντίον ἐστὶ, καὶ οὐχ οὕτως, ἀλλ' ἐγὼ κατε-
63 στασίασμαι, καὶ φασκόντων τινῶν μοι συναγωνιεῖσθαι, προδέδομαι διὰ τὰς τού-
των ἑταιρείας, ἐκεῖνος δ' οὔ, δῆλον ὑμῖν ἔσται. καλείτω ὁ κῆρυξ τοῦτον Δημοσθένην.
Οὐκ ἀναβήσεται. τούτου δ' αἴτιόν ἐστιν οὐ τὸ ἐμὲ ὑπό τινων πεπεισμένον ἐνδεῖξαι
τουτονὶ, ἀλλὰ τὸ τοῦτον, καὶ τὸν ἄρτι καλούμενον διαλελῦσθαι. καὶ τοῦθ' ὅτ' ἐστὶν
64 ἀληθὲς, ἀναγκάσω μὲν μαρτυρεῖν καὶ Κλεινόμαχον τὸν συναγαγόντα αὐτοὺς, καὶ
Εὐβουλίδην τὸν ἐν κοινοβουλίῳ παραγινόμενον. οὐ μὴν ἔλαττόν γε τούτου σημεῖον
ὑμῖν ἄλλο μεῖζον παρασχήσομαι, διότι τοῦτ' ἐστὶν ἀληθὲς, ὃ πάντες ἀκούσαντες
ὁμολογήσετε. Θεοκρίνης γὰρ οὐτοσὶ τοῦτον διώκων παρανόμων, τὸν μιαρὸν, ὥς αὐτίκα
65 φήσει, καὶ τῶν νῦν αὐτῷ κακῶν αἴτιον, φανερῶς ἀφῆκε τῆς γραφῆς, ἐφ' ᾗ δέκα τά-
λαντα ἐπεγράψατο τίμημα, πῶς; οὐδὲν κοινὸν διαπραξάμενος, ἀλλ' ὅπερ
ἕτεροί τινες τῶν ὁμοίων τούτῳ, τὸν μὲν Δημοσθένην τις ὑπωμόσατο καλουμένης
τῆς γραφῆς, ὡς νοσοῦντα, τὸν προσιόντα καὶ λοιδορούμενον αἰσχύνει τοῦτον δ' οὐδὲ
66 τὸν ἐχθρὸν εἴασε· καὶ οὔτε τότε ἀνθυπωμόσατο, οὔθ' ὕστερον ἐπήγγελκεν. ἆρ' οὐ περι-
φανῶς οὗτοι φενακίζουσιν ὑμᾶς τοὺς προσέχοντας τούτοις ὡς ἐχθροῖς; Λέγε τὰς
μαρτυρίας. Μαρτυρίαι.

Οὐκοῦν δίκαιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, μηδ' ὑμᾶς τῶν φασκόντων Θεοκρίνη
67 διὰ τὴν πρὸς Δημοσθένην ἔχθραν συνερεῖν ἐθέλειν, ἀκούειν, ἀλλὰ κελεύειν αὐ-
τοὺς, εἴπερ ὡς ἀληθῶς ἐχθροί εἰσι τοῦ Δημοσθένους, ἐκεῖνον αὐτοὺς γράφεσθαι, καὶ
μὴ ἐπιτρέπειν αὐτῷ παράνομα γράφειν. εἰσὶ δέ γε δεινοὶ καὶ οὗτοι· καὶ πιστεύον-
ται μᾶλλον παρ' ὑμῖν. ἀλλ' οὐ ποιήσουσι τοῦτο. διὰ τί; ὅτι φασὶ πολεμεῖν ἀλ-
68 λήλοις οὐ πολεμοῦντες. περὶ μὲν οὖν τῆς τούτων ἔχθρας, ὑμεῖς ἂν ἀκριβέστερον
ἐμοὶ διεξέλθοιτε, ἢ ἐγὼ ὑμῖν. ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην Θεοκρίνην ἐναντίον ὑμῶν, εἴ
μοι ἤμελλεν ἀποκρίνεσθαι δικαίως, τί ποτ' ἂν ἐποίησεν, ἐπειδὴ φησὶν ἐπὶ τῷ κω-
λύειν τετάχθαι τοὺς τὰ παράνομα γράφοντας, ἐπειδὴ εἴ τις ἐν τῷ δήμῳ δια-
69 λεχθεὶς ἅπασι τοῖς πολίταις, καὶ πείσας, ἔγραψεν ἐξεῖναι τοῖς ἀτίμοις, καὶ τοῖς
ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ γράφεσθαι, φαίνειν, ἐνδεικνύναι, ἁπλῶς ποιεῖν ὅσα περ νῦν
ὁ νόμος κωλύει πράττειν; πότερον ἐγράψατ' ἂν παρανόμων τὸν ταῦτ' εἰπόντα, ἢ
οὔ. εἰ μὲν γὰρ φήσει μὴ γράφεσθαι, πῶς χρὴ πιστεύειν αὐτῷ λέγοντι ὡς φυλάττει
70 τοὺς παράνομα γράφοντας; εἰ δὲ γράψαιτ' ἄν, πῶς οὐ δεινόν ἐστιν ἑτέρου μὲν
γράψαντος, κωλύειν ἂν τέλος ἔχειν τὸ ψήφισμα, ἵνα πάντες τοῦτο ποιῶσι, καὶ
γραφὴν ἀπενεγκόντα παραγραψάμενον σαφῶς τοὺς νόμους, κωλύειν τὸ πρᾶ-
γμα· νυνὶ δ' αὐτὸν τοῦτον μήτε πείσαντα τὸν δῆμον, μήτε κοινὸν τὸ πρᾶγμα κα-
71 ταστήσαντα, γράψασθαι, τῶν νόμων αὐτῷ ἀπαγορευόντων; ἐν δίκῃ φήσει αὐτίκα δὴ
μάλα πάσχειν, εἰ μὴ ταῦτ' ἐξέσται ποιεῖν αὐτῷ· καὶ διέξεισι τὰς ἐκ τῶν νόμων
τιμωρίας, αἷς ἔνοχος, ἂν ἁλῷ, γενήσεται· τῶν δὲ νόμων μὴ φροντίζειν, ἀλλ'
ἀξιοῦν αὐτῷ τηλικαύτην δωρεὰν δίδοσθαι παρ' ὑμῶν, ὅσην οὐδ' αἰτῆσαι τετόλ-

μηκεν

ἐπειδὰν εἴ τις ἐν τῷ δ. γράφοντας

καὶ πείσας τὸν δῆμον

ἐγράψατ'

πάντες

παραγραψάμενον

Videtur vix fieri posse ut haec oratio sit Demosthenis.

μαχεῖν οὐδείς; ὅτι μὲν οὖν περὶ τῆς ἐνδείξεως οὐδὲν ἕξει δίκαιον λέγειν οὔτε Θεοκρίνης, οὔτε τῶν ὑπὲρ τούτου λεγόντων οὐδείς, σχεδὸν πάντας εἰδέναι νομίζω. οἶμαι 72
δ' αὐτοὺς ἐπιχειρήσειν λέγειν, ὡς οὐδ' εἰσὶν ἐνδείξεις τούτων, ὅσοι μὴ ἐν ἀκροπόλει ἐπιγεγραμμένοι εἰσίν· οὐδ' ἐστὶ δίκαιον τούτους ὑπολαμβάνειν ὀφείλειν, ὧν οὐδεὶς παραδέδωκε τοῖς πράκτορσι τὰ ὀνόματα· ὥσπερ ὑμᾶς ἀγνοήσοντας τὸν νόμον, ὃς ὀφείλειν ἀπ' ἐκείνης κελεύει τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ παραβῇ τὸν νόμον, 73
ἢ τὸ ψήφισμα· ἢ οὐ πᾶσι δῆλον ὅτι πολλαχῶς καὶ ὀφείλουσι τῷ δημοσίῳ, καὶ ἐκτίνουσιν οἱ βουλόμενοι τοῖς νόμοις πείθεσθαι, καὶ τοῦτ' ἐξ αὐτοῦ τοῦ νόμου δῆλον; Καί μοι λαβὲ τὸν νόμον τοῦτον πάλιν.

Νόμος.

[*παραβῇ.] Ἀκούεις, ὦ μιαρὸν σὺ θηρίον, τί κελεύει, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ τὸν νόμον *παραβῇς. 74
ἀκούω πάνυ αὐτοὺς κἀκεῖνον ὑμῖν μέλλειν δεικνύναι τὸν νόμον, ὃς ἀπαλείφειν κελεύει τοὺς ἐγγεγραμμένους ἀπὸ τοῦ ὀφλήματος καθ' ὅτι ἂν ἐκτίνῃ· καὶ ἐρήσεσθαι πῶς ἀπὸ τούτου ἐγγεγραμμένους ἀπαλείφουσιν; ὥσπερ οὐ περὶ μὲν τῶν ἐγγεγραμμένων, τού- 75
του κειμένου, περὶ δὲ τῶν μὴ ἐγγεγραμμένων, ὀφειλόντων δ', ἐκείνου, ὃς κελεύει ἀπ' ἐκείνης ὀφείλειν τῆς ἡμέρας, ἀφ' ἧς ἂν ὀφείλῃ, ἢ παραβῇ τὸν νόμον, ἢ τὸ ψήφισμα.
τί οὖν οὐκ ἀγραφίου με, φησί, γράφῃ τὸν ὀφείλοντα, καὶ ἐγγεγραμμένον; ὅτι ὁ νόμος οὐ κατὰ τῶν ὀφειλόντων, καὶ μὴ ἐγγραφέντων κελεύει τὰς γραφὰς τοῦ ἀγραφίου εἶναι, 76
ἀλλ' οἵτινες ἂν ἐγγραφέντες, καὶ μὴ ἐκτίσαντες τῇ πόλει τὸ ὄφλημα, ἐξαλειφθῶσι. καί μοι λαβὲ τὸν νόμον, καὶ ἀνάγνωθι.

[Harper.]

Νόμος.

Ἀκούετε τοῦ νόμου, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι διαρρήδην λέγει, ἐάν τις τῶν ὀφει- 77
λόντων τῷ δημοσίῳ μὴ ἐκτίσας τὸ ὄφλημα τῇ πόλει, ἐξαλειφθῇ, εἶναι κατ' αὐτοῦ τὰς γραφὰς πρὸς τοὺς θεσμοθέτας τοῦ ἀγραφίου, καὶ οὐ κατὰ τοῦ ὀφείλοντος, καὶ μὴ ἐγγεγραμμένου, ἀλλ' ἔνδειξιν κελεύει, καὶ ἄλλας τιμωρίας κατ' αὐτοῦ εἶναι. ἀλλὰ σὺ τί διδάσκεις με πάντας τοὺς τρόπους, οἷς ἔξεστι τιμωρεῖσθαι 78
τοὺς ἐχθρούς, ἀλλ' οὐ καθ' ὧν εἰσελήλυθα τούτων ἀπολογήσασθαι. Μοιροκλῆς τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁ γράψας τὸ ψήφισμα κατὰ τῶν τοὺς ἐμπόρους ἀδικούντων, καὶ πείσας οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συμμάχους φυλακήν τινα τῶν κακούργων ποιήσασθαι, οὐκ αἰσχύνεται αὐτίκα μάλα λέγων ὑπὲρ Θεοκρίνου 79
*τὰ ἐναντία τοῖς αὑτοῦ ψηφίσμασιν· ἀλλὰ τολμήσει πείθειν ὑμᾶς, ὡς χρὴ τῶν οὕτω φανερῶς *ἐξεληλεγμένων φάσεις ποιουμένων ἀδίκως κατὰ τῶν ἐμπόρων, ἀφεῖναι καὶ μὴ τιμωρήσασθαι, ὥσπερ ἕνεκα τούτου γράψας καθαρὰν εἶναι τὴν θάλατταν, ἵνα σωθέντες οἱ πλέοντες ἐκ τοῦ πελάγους, ἐν τῷ λιμένι τούτοις χρήματα ἀποτίνω- 80
σιν, ἢ διαφέρει τι τοῖς ἐμπόροις, ἂν *μακρὸν διαφυγόντες, Θεοκρίνῃ περιπέσωσιν. ἐγὼ δ' οἶμαι τῶν μὲν κατὰ πλοῦν γιγνομένων οὐχ ὑμᾶς, ἀλλὰ τοὺς στρατηγούς, καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς μακροῖς πλοίοις αἰτίους εἶναι· τῶν δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ, καὶ πρὸς ταῖς ἀρχαῖς, ὑμᾶς, οἳ τούτων κύριοι ἁπάντων ἐστέ. διὸ καὶ μᾶλλόν ἐστι τηρητέον τοὺς ἐν- 81
θάδε παραβαίνοντας τοὺς νόμους, τῶν ἔξω τοῖς ψηφίσμασιν οὐκ ἐμμενόντων, ἵνα μὴ δοκῆτε αὐτοὶ πρᾴως ἐπὶ τοῖς γιγνομένοις φέρειν, καὶ συνειδέναι τούτοις ὧν πράττουσιν. οὐ γὰρ δήπου Μηλίους μέν, ὦ Μοιρόκλεις, κατὰ τὸ σὸν ψήφισμα δέκα τάλαντα νῦν εἰσπράξομεν, ὅτι τοὺς λῃστὰς ὑπεδέξαντο, τουτονὶ δ' ἀφήσομεν, ὃς καὶ τὸ σὸν ψή- 82

[*καθ' ὃ εἰσελήλυθας, τούτου ἀπολογῇ; κ. κατὰ τούτων ἀπολογῇ;]
[*τὴν]
[*ἐξεληλεγμένον]
[*μακρῶν πλοίων ὄντων.]

ψήφισμα καὶ τοὺς νόμους, δι' οὓς οἰκοῦμεν τὴν πόλιν, παραβέβηκε· καὶ τοὺς μὲν τὰς νήσους οἰκοῦντας, κωλύσομεν ἀδικεῖν, ἐφ' οἷς τετριήρεις δεῖ πληρώσαντας αἰσθέσθαι τὰ δίκαια ποιεῖν, ὑμᾶς δὲ τοὺς μιαρούς, οἷς αὐτοὺς δεῖ καθημένους τουτουσί, κατὰ τοὺς νόμους ἐπιθεῖναι δίκην, ἐάσαι, οὐκ ἂν γ' εὖ φρονοῖτε. Λέγε τὴν στήλην. 83

δεῖ

ἐάσαιτε

Στήλη.

Περὶ μὲν οὖν τῶν νόμων, καὶ τοῦ πράγματος, οὐκ οἶδ' ὅ,τι δεῖ πλείω λέγειν. ἱκανῶς γάρ μοι δοκεῖτε μεμαθηκέναι. βούλομαι δὲ δεηθεὶς ὑμῶν τὰ δίκαια ὑπὲρ 84 ἐμαυτοῦ, καὶ τοῦ πατρός, καταβαίνειν, καὶ μὴ ἐνοχλεῖν ὑμῖν. ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, βοηθεῖν οἰόμενος δεῖν τῷ πατρί, καὶ τοῦτο δίκαιον νομίζων εἶναι, τὴν ἔνδειξιν ταύτην ἐπιστάμην, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς εἶπον, οὐκ ἀγνοῶν οὔτε τοὺς βλασφημεῖν βεβουλημένους, ὅτι λόγους εὑρήσουσι τοὺς διαβαλοῦντας τὴν ἐμὴν ἡλικίαν, οὔτε τοὺς ἐπαι- 75 νέσοντας καὶ σώφρονά με νομιοῦντας, εἰ τὸν ἐχθρὸν τοῦ πατρὸς τιμωρεῖσθαι προαιρούμενος· ἡγούμενος ταῦτα μὲν οὕτως ὅπως ἂν τύχοι, παρὰ τοῖς ἀκροωμένοις συμβήσεσθαι. ἐμοὶ δέ, ὃ προσταχθὲν ὑπὸ τοῦ πατρός, δήπου τι καὶ δίκαιον ἦν, τοῦτ' εἶναι ποιητέον. πότε γάρ με καὶ δεῖ βοηθεῖν αὐτῷ; οὐχ ὅτε μὲν ἡ μὲν τιμωρία κατὰ τοὺς νόμους 86 ᾖ, μετέχων δ' αὐτὸς τυγχάνω τῆς τοῦ πατρὸς ἀτυχίας· μόνος δὲ καταλελειμμένος ὁ πατήρ, ὥσπερ νῦν συμβέβηκε. πρὸς γὰρ τοῖς ἄλλοις ἀτυχήμασι, καὶ τοῦθ' ἡμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, συμβέβηκε. προξενοῦσι μὲν ἡμᾶς ἅπαντες, καὶ συνάχθεσθαί φασι τοῖς γεγενημένοις, καὶ δεινὰ πεπονθέναι λέγουσι, καὶ τοῦτον εἶναι ἔνοχον τῇ ἐνδείξει, συμ- 87 παραστῆναι δ' οὐδεὶς ἐθέλει τῶν εἰπόντων, οὐδέ φησιν ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι φανερῶς. οὕτως ἔλαττον παρά τισι τὸ δίκαιον ἰσχύει τῆς πονηρίας. πολλῶν δ' ὑμῖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, διὰ τουτονὶ Θεοκρίνην ἀτυχημάτων οὐκ ὀλίγῳ χρόνῳ συμβεβηκότων, οὐδενὸς ἔλαττόν ἐστι τὸ νῦν συμβαῖνον, ὅτι τὰ δεινά, καὶ τὰ παρὰ τοὺς νόμους 88 πεπραγμένα Θεοκρίνη, τῷ μὲν πατρὶ τῷ πεπονθότι, καὶ δυναμένῳ ἂν δηλῶσαι πρὸς ὑμᾶς, ἐξ ἀνάγκης ἡσυχίαν ἐκτέον ἐστίν. οἱ γὰρ νόμοι ταῦτα κελεύουσιν. ἐμοὶ δέ, τῷ πάντων τούτων ὑστερίζοντι, λεκτέον. καὶ τοῖς μὲν ἄλλοις τοῖς τηλικούτοις, οἱ πατέρες βοηθοῦσιν. ἐστὶ δ' ἐν ἐμοὶ νῦν ἔχει τὰς ἐλπίδας. τοιοῦτον οὖν ἀγωνιζόμενοι ἀγῶ- 89 να, δεόμεθ' ὑμῶν ἐπικουρεῖν ἡμῖν, καὶ δεῖξαι πᾶσιν ὅτι, κἂν παῖς, κἂν γέρων, κἂν ἄλλην ἡντινοῦν ἡλικίαν ἔχων, ἥκει πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς νόμους, οὗτος τεύξεται πάντων τῶν δικαίων. καλὸν γάρ, ὦ ἄνδρες δικασταί, μήτε τοὺς νόμους, μήθ' ὑμᾶς αὐτοὺς ἐπὶ τοῖς λέγουσι ποιεῖν, ἀλλ' ἐκείνους ἐφ' ὑμῖν· καὶ χωρὶς κρίνειν τούς τ' εὖ καὶ σαφῶς, καὶ τοὺς 90 τὰ δίκαια λέγοντας. περὶ γὰρ τούτου τὴν ψῆφον ὀμωμόκατε οἴσειν. οὐ γὰρ δὴ πείσει γ' ὑμᾶς οὐδείς, ὡς ἐπιλείψουσιν οὗτοι οἱ ῥήτορες· οὐδ' ὡς διὰ τούτους ἡ πόλις οἰκήσεται. τοὐναντίον γάρ, ὡς ἐγὼ τῶν πρεσβυτέρων ἀκούω, τότε φασὶν ἄριστα πρᾶξαι τὴν πόλιν, ὅτε μέτριοι καὶ σώφρονες ἄνδρες ἐπολιτεύοντο. πότεροι γὰρ συμβου- 91 λεύουσιν, εὕροι τις ἂν τούτους ἀγαθούς; ἀλλ' οὐδὲν τῷ δήμῳ λέγουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐκεῖθεν γραφόμενοι, χρήματα λαμβάνουσιν. ὃ καὶ θαυμαστόν ἐστιν, ὅτι ζῶντες ἀπὸ τοῦ συκοφαντεῖν, οὔ φασι λαμβάνειν ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ πρὶν προσελθεῖν πρὸς ὑμᾶς, οὐδὲν ἔχοντες, νῦν εὐποροῦντες, οὐδὲ χάριν ὑμῖν ἔχουσιν· ἀλλὰ περιιόντες λέ- 92 γουσιν, ὡς ἀβέβαιός ἐστιν ὁ δῆμος, ὡς δύσκολος, ὡς ἀχάριστος, ὡς ὑμᾶς διὰ τούτους εὐποροῦντας, οὐχὶ τούτους διὰ τὸν δῆμον. ἀλλὰ γὰρ εἰκότως ταῦθ' οὗτοι λέγουσιν, ὁρῶντες τὴν ἡμετέραν ἐπιθυμίαν. οὐδένα γὰρ ἀξίως αὐτῶν τῆς πονηρίας τετι-

ἐμοὶ δέ

κρίνειν

ἥκει

πείσει

πότεροι

ὑμετέραν

μώρηται.

μάρνηθ' ἀλλ' ὑπομνήσετε λεγόντων αὐτῶν, ὡς ἡ τοῦ δήμου σωτηρία διὰ τῶν
γραφομένων καὶ συκοφαντούντων ἐστί. ὧν γένος ἐξωλέστερον οὐδέν ἐστι. τί γὰρ ἂν 93
τις τούτους εὕροι χρησίμους ὄντας τῇ πόλει; τοὺς ἀδικοῦντας νὴ Δί' οὗτοι κολάζουσι,
καὶ διὰ τούτους ἐλάττους εἰσὶν ἐκεῖνοι. οὐ δῆτα, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἀλλὰ καὶ πλείους.
εἰδότες γὰρ οἱ βουλόμενοι κακόν τι πράττειν, ὅτι τούτοις ἐστὶν ἀπὸ τῶν λημμάτων
τὸ μέρος δοτέον, ἐξ ἀνάγκης μείζω προαιροῦνται παρὰ τῶν ἄλλων ἁρπάζειν, ἵνα 94
μὴ μόνον αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ τούτοις ἔχωσιν ἀναλίσκειν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους, ὅσοι κακουρ-
γοῦντες βλάπτουσί τι τοὺς ἐντυγχάνοντας, τοὺς μὲν τῶν οἴκοι φυλακὴν καταστη-
σαμένους, ῥᾴδιόν ἐστι. τοὺς δ' ἔνδον μένοντας, τῆς νυκτὸς μηδὲν παθεῖν. τοὺς δ' ἐν γέ
τῳ τρόπῳ φυλαξαμένους, ἔνεστι διασώσασθαι τὴν τῶν *κακόν τι βουλομένων 95
ποιεῖν ἐπιβουλήν. τοὺς δὲ τοιούτους συκοφαντοῦντας, ποῖ χρὴ προελθόντας ἀδείας
παρὰ τούτων τυχεῖν; αἱ γὰρ τῶν ἄλλων ἀδικημάτων καταφυγαί, τούτοις εἰσὶν ἐργα-
σία, νόμοι, δικαστήρια, μάρτυρες, ἀγοραί. ἐν οἷς τὰς *αὐτῶν ῥώμας ἐπιδείκνυνται,
φίλους μὲν, τοὺς διδόντας νομίζοντες· ἐχθροὺς δὲ, τοὺς ἀπράγμονας καὶ πλουσίους. 96
ἀναμνησθέντες οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τῆς τούτου πονηρίας, καὶ τῶν προγό-
νων τῶν ἡμετέρων, ὧν Ἐπιχάρης μὲν ὁ πάππος ὁ ἐμὸς Ὀλυμπιάσι νικήσας παῖ-
δας στάδιον, ἐστεφάνωσε τὴν πόλιν, καὶ παρὰ τοῖς ὑμετέροις προγόνοις, ἐπιεικῆ
δόξαν ἔχων, ἐτελεύτησεν· ἡμεῖς δὲ, διὰ τοῦτον δὲ καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἀποστερούμεθα ταύ- 97
της τῆς πόλεως, ὑφ' ἧς ἀεισοκράτης μὲν ὁ σκελλές, θεῖος ὢν Ἐπιχάρους τοῦ πάπ-
που τοῦ ἐμοῦ, οὗ ἔχει ἀδελφὸς οὑτοσὶ τοὔνομα, πολλὰ καὶ καλὰ διαπραξάμε-
νος ἔργα πολεμούσης τῆς πόλεως Λακεδαιμονίοις, κατασκάψας τὴν Ἠετιώνειαν,
εἰς ἣν τοὺς Λακεδαιμονίους ἤμελλον οἱ περὶ Κριτίαν ὑποδέχεσθαι, καθεῖλε μὲν τὸ 98
ἐπιτείχισμα, κατήγαγε δὲ τὸν δῆμον, κινδυνεύων αὐτὸς οὐ τοιούτους κινδύνους, ἀλλ'
ἐν οἷς καὶ παθεῖν τι καλόν ἐστιν. ἔπαυσε δὲ τοὺς ἐπιβουλεύοντας ὑμῖν, δι' ὃν εἰ Θεοκρί-
νῃ τούτῳ ὅμοιοι ὄντες ἐτυγχάνομεν, εἰκότως ἐσῴζετ' ἂν ἡμᾶς, μὴ ὅτι βελτίους ὄν-
τας τούτου, καὶ δίκαια λέγοντας. οὐ γὰρ πολλάκις ὑμᾶς *ταῦτα λέγοντες ἐνοχλή- 99
σομεν. οὕτω γὰρ ἡμᾶς οὗτος διατέθεικεν, ὥσθ', ὅπερ ἐξ ἀρχῆς εἶπον, οὐδ' ἐλπίδα
εἶναι ἡμῖν μηδεμίαν τοῦ μετασχεῖν τῆς καὶ τοῖς ξένοις διδομένης παρρησίας. ἀλλ' οὖν,
εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο, ταύτην γ' ἔχωμεν παραψυχήν, τὸ καὶ τοῦτον ὁρᾶν ἡσυχίαν ἄ-
γοντα, βοηθήσατε ἡμῖν· ἐλεήσατε τοὺς ὑπὸ τῆς πατρίδος ἡμῶν τετελευτηκότας· 100
ἀναγκάσατ' αὐτὸν ὑπὲρ αὐτῆς τῆς ἐνδείξεως ἀπολογεῖσθαι· καὶ τοιοῦτοι γένεσθ'
αὐτῷ δικασταὶ τῶν λεγομένων, οἷος οὗτος ἐγένετο ἡμῶν κατήγορος· ὃς ἐξαπατή-
σας τοὺς δικαστάς, οὐκ ἠθέλησε τιμήσασθαι μετρίου τινὸς τιμήματος τῷ πατρί,
πόλλ' ἐμοῦ δεηθέντος, καὶ τοῦτον ἱκετεύσαντος πρὸς τῶν γονάτων· ἀλλ' ὥσπερ τὴν 101
πόλιν προδεδωκότι τῷ πατρί, δέκα ταλάντων ἐτιμήσατο. διόπερ οὖν, *καὶ
ἀντιβολοῦμεν, τὰ δίκαια ψηφίζεσθε· βοήθησον ἡμῖν ὁ δεῖνα εἴ τι ἔχεις, καὶ σύ-
νειπε· ἀνάβηθι.

*κακόν τι
*αὐτῶν
*ταῦτα
*ὦ ἄνδρες δικασταί.

Cicero in Verre.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΛΟΓΟΥ.

Καὶ τοῦτον τὸν λόγον οὐκ οἴονται Δημοσθένους εἶναι, ὕπτιον ὄντα, καὶ πολλαχῇ τῆς τοῦ ῥήτορος δυνάμεως ἐνδεέστερον. ὑπόθεσιν δὲ ἔχει τοιαύτην. νόμου κελεύοντος, ἐάν ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ ξένη συνοικῇ, πεπρᾶσθαι ταύτην, κατὰ τοῦτον τὸν νόμον ἐπὶ Νέαιραν ἥκει Θεόμνηστος, λέγων συνοικεῖν αὐτὴν Στεφάνῳ, γεγενημένην μὲν δούλην Νικαρέτης· ἑταιρήσασαν δὲ πρότερον, νῦν δὲ, Στεφάνῳ νόμῳ συνοικοῦσαν, καὶ πεπαιδοποιημένην ἐξ αὐτοῦ. ὁ δὲ Στέφανος οὐχ ὁμολογεῖ ταῦτα· ἀλλὰ συνεῖναι μὲν αὐτῇ φησὶν, ὡς ἑταίρᾳ δὲ, καὶ οὐ γυναικί· καὶ τοὺς παῖδας οὐκ ἐκ ταύτης ἔχειν. πειρᾶται δ' ὁ κατήγορος ἐπιδεικνύμενος οὐκ ὀλίγα τεκμήρια παρέχεσθαι, ὡς γυναικὶ συνοικεῖ αὐτῇ. γίνεται τοίνυν ἡ στάσις τοῦ λόγου στοχαστική. περὶ γὰρ οὐσίας τὸ ζήτημα. καὶ οὔτε περὶ ἰδιότητος, οὔτε περὶ ποιότητος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τοῦ λόγου Θεόμνηστος λέγει· ἔπειτα συνήγορον Ἀπολλόδωρον καλεῖ, κηδεστὴν ὄντα ἑαυτοῦ· κἀκεῖνος τὸν ἀγῶνα ποιεῖται.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ Ο ΚΑΤΑ ΝΕΑΙΡΑΣ ΛΟΓΟΣ.

1 ΠΟΛΛΑ με τὰ παρακαλοῦντα ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γράψασθαι Νέαιραν, τὴν γραφὴν ταυτηνὶ, καὶ εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς. καὶ γὰρ ἠδικήμεθα ὑπὸ Στεφάνου μεγάλα, καὶ εἰς κινδύνους τοὺς ἐσχάτους κατέστημεν ὑπ' αὐτοῦ, ὅ, τε κηδεστὴς, καὶ 2 ἐγὼ, καὶ ἡ ἀδελφὴ, καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἐμή. ὥστ' οὐχ ὑπάρχων, ἀλλὰ τιμωρούμενος ἀγωνιοῦμαι τὸν ἀγῶνα τουτονί. τῆς γὰρ ἔχθρας πρότερος οὗτος ὑπῆρξεν, οὐδὲν ὑφ' ἡμῶν πώποτε οὔτε ἔργῳ, οὔτε λόγῳ κακὸν παθών. βούλομαι δ' ὑμῖν προδιηγήσασθαι πρῶτον, ἃ πεπόνθαμεν ὑπ' αὐτοῦ, ἵνα μᾶλλόν μοι συγγνώ- 3 μην ἔχητε ἀμυνομένῳ, καὶ ὡς εἰς ἐσχάτους κινδύνους κατέστημεν, περί τε τῆς πατρίδος, καὶ περὶ ἀτιμίας. ψηφισαμένου γὰρ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων, Ἀθηναῖον εἶναι Πασίωνα, καὶ ἐκγόνους τοὺς ἐκείνου διὰ τὰς εὐεργεσίας τὰς εἰς τὴν πόλιν, ὁμογνώμων καὶ ὁ πατὴρ ἐγένετο ὁ ἐμὸς τῇ τοῦ δήμου δωρεᾷ, καὶ ἔδωκεν Ἀπολλοδώρῳ τῷ 4 υἱεῖ τῷ ἐκείνου, θυγατέρα μὲν αὑτοῦ, ἀδελφὴν δὲ ἐμὴν, ἐξ ἧς Ἀπολλοδώρῳ οἱ παῖδές εἰσιν. ὄντος δὲ χρηστοῦ τοῦ Ἀπολλοδώρου περί τε τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν, καὶ περὶ ἡμᾶς ἅπαντας, καὶ ἡγουμένου τῇ ἀληθείᾳ οἰκείους ὄντας, καὶ κοινωνεῖν πάντων τῶν ὄντων, ἔλαβον καὶ ἐγὼ γυναῖκα, Ἀπολλοδώρου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν 5 δ' ἐμαυτοῦ. προεληλυθότος δὲ χρόνου, λαγχάνει βουλεύειν Ἀπολλόδωρος. δοκιμασθεὶς δὲ καὶ ὀμόσας τὸν νόμιμον ὅρκον, συμβαίνοντος τῇ πόλει καιροῦ τοιούτου, καὶ πολέμου, ἐν ᾧ ἦν ἢ κρατήσασιν ὑμῖν, μεγίστοις τῶν Ἑλλήνων εἶναι, καὶ ἀναμφισβητήτως τά τε ὑμέτερα αὐτῶν κεκομίσθαι, καὶ καταπεπολεμηκέναι Φίλιππον, ἢ ὑστερήσα- 6 σι τῇ βοηθείᾳ, καὶ προεμένοις τοὺς συμμάχους δι' ἀπορίαν χρημάτων, καταλυθέντος τοῦ στρατοπέδου τούτους τ' ἀπολέσαι, καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἀπίστοις εἶναι δοκεῖν, καὶ κινδυνεύειν περὶ τῶν ὑπολοίπων, περί τε Λήμνου, καὶ Ἴμβρου, καὶ Σκύρου, καὶ Χερρονήσου· καὶ μελλόντων στρατεύεσθαι ὑμῶν πανδημεὶ εἴς τε Εὔβοιαν, καὶ εἰς Ὄλυνθον, 7 ἔγραψε ψήφισμα ἐν τῇ βουλῇ Ἀπολλόδωρος βουλεύων, καὶ ἐξήνεγκε προβούλευμα εἰς τὸν δῆμον, λέγων, διαχειροτονῆσαι τὸν δῆμον, εἴτε δοκεῖ τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοικήσεως στρατιωτικὰ εἶναι, εἴτε θεωρικὰ, κελευόντων μὲν τῶν νόμων, ὁπόταν πόλεμος ᾖ, τὰ περιόντα χρήματα τῆς διοικήσεως στρατιωτικὰ εἶναι, κύριον δ' ἡ- 8 γούμενος δεῖν τὸν δῆμον εἶναι περὶ τῶν αὑτοῦ, ὅ, τι ἂν βούληται, πρᾶξαι, ὀμωμοκὼς δὲ τὰ βέλτιστα βουλεύσειν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων, ὡς ὑμεῖς πάντες ἐμαρτυρήσατε ἐν

ἐκείνῳ

Sororis filias uxores ducere licebat p. 729.

ἐκείνῳ τῷ καιρῷ. γενομένης γὰρ τῆς διαχειροτονίας, οὐδεὶς ἀντεχειροτόνησεν, ἀλλὰ καὶ νῦν ἔτι, ἄν που λόγος γένηται, παρὰ πάντων ὁμολογεῖται, ὡς τὰ βέλτιστα εἰπὼν, ἄδικα πάθοι. τῷ οὖν ἐξαπατήσαντι τῷ λόγῳ τοὺς δικαστὰς, δίκαιον ὀργίζεσθαι, οὐ τοῖς ἐξαπατηθεῖσι. (9) γραψάμενος γὰρ παρανόμων τὸ ψήφισμα Στέφανος οὑτοσὶ, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ δικαστήριον ἐπὶ διαβολῇ, ψευδεῖς μάρτυρας παρασχόμενος, καὶ ἔξω τῆς γραφῆς πολλὰ κατηγορῶν, εἷλε τὸ ψήφισμα. καὶ τοῦτο μὲν εἰ αὐτῷ ἐδόκει διαπράξασθαι, οὐ χαλεπῶς φέρομεν. ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ τοῦ τιμήματος ἐλάμβανον (10) τὴν ψῆφον οἱ δικασταὶ, δεομένων ἡμῶν συγχωρῆσαι, οὐκ ἤθελεν· ἀλλὰ πεντεκαίδεκα ταλάντων ἐτιμᾶτο, ἵνα ἀτιμώσειεν αὐτὸν, καὶ παῖδας τοὺς ἐκείνου, καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν, καὶ ἡμᾶς ἅπαντας εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταστήσειε, καὶ ἔνδειαν ἁπάντων. ἡ μὲν γὰρ οὐσία, οὐδὲ τριῶν ταλάντων πάνυ τι ἦν, ὥστε δυνη- (11) θῆναι ἐκτεῖσαι τοσοῦτον ὄφλημα. μὴ ἐκτεισθέντος δὲ τοῦ ὀφλήματος ἐπὶ τῆς ἐνάτης πρυτανείας, διπλοῦν ἔμελλεν ἔσεσθαι τὸ ὄφλημα, καὶ ἐγγραφήσεσθαι Ἀπολλόδωρος, τριάκοντα τάλαντα ὀφείλων τῷ δημοσίῳ. ἐγγεγραμμένου δὲ τῷ δημοσίῳ, ἀπογραφήσεσθαι ἔμελλεν ἡ ὑπάρχουσα οὐσία Ἀπολλοδώρῳ, δημοσία εἶναι· πρα- (12) θείσης δ' αὐτῆς, εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπορίαν καταστήσεσθαι καὶ αὐτὸς, καὶ παῖδες οἱ ἐκείνου, καὶ γυνὴ, καὶ ἡμεῖς ἅπαντες. ἔτι δὲ καὶ ἡ ἑτέρα θυγάτηρ, ἀνέκδοτος ἔμελλεν ἔσεσθαι. τίς γὰρ ἄν ποτε παρ' ὀφείλοντος τῷ δημοσίῳ, καὶ ἀποροῦντος ἔλαβεν ἀπροῖκον; οὐκοῦν τηλικούτων κακῶν αἴτιος ἡμῖν πᾶσιν ἐγίγνετο, οὐδὲν πώποτε (13) ὑφ' ἡμῶν ἠδικημένος. τοῖς μὲν οὖν δικασταῖς τοῖς τότε δικάσασι, πολλὴν χάριν κατά γε τοῦτ' ἔχω, ὅτι οὐ περιεῖδον αὐτὸν ἀναρπασθέντα, ἀλλ' ἐτίμησαν ταλάντου, ὥστε* δυνηθῆναι ἂν ἐκτεῖσαι μόλις. τούτῳ δὲ δικαίως τὸν αὐτὸν ἔρανον ἐνεχειρήσαμεν ἀποδοῦναι. καὶ γὰρ οὐ μόνον ταύτῃ ἐζήτησεν αὐτὸν ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς (14) πατρίδος αὐτὸν ἠβουλήθη ἐκβαλεῖν. ἐπενέγκας γὰρ αὐτῷ αἰτίαν ψευδῆ, ὡς ὦφλε τῷ δημοσίῳ ἐκ πέντε καὶ εἴκοσι ἐτῶν, ὡς Ἀφίδναζέ ποτε ἀφικόμενος ἐπὶ δραπέτην αὐτοῦ ζητῶν, πατάξειε γυναῖκα, καὶ ἐκ τῆς πληγῆς τελευτήσειεν ἡ ἄνθρωπος, παρακαλεσάμενος ἀνθρώπους δούλους, καὶ κατασκευάσας, ὡς Κυρηναῖοι (15) εἴησαν, προεῖπεν αὐτῷ ἐπὶ Παλλαδίῳ φόνον. καὶ ἔλεγε τὴν δίκην Στέφανος οὑτοσὶ, διομοσάμενος ὡς ἔκτεινεν Ἀπολλόδωρος τὴν γυναῖκα αὐτοχειρίᾳ, ἀρώμενος ἐξώλειαν αὑτῷ, καὶ γένει, καὶ οἰκίᾳ· ἐπαρασάμενος ἃ οὔτε ἐγένετο, οὔτε εἶδεν, οὔτε ἤκουσεν οὐδενὸς πώποτ' ἀνθρώπων. ἐξελεγχθεὶς δ' ἐπιορκῶν, καὶ ψευδῆ αἰτίαν (16) ἐπιφέρων, καὶ καταφανὴς γενόμενος μεμισθωμένος ὑπὸ Κηφισοφῶντος, καὶ Ἀπολλοφάνους, ὥστ' ἐξελάσαι Ἀπολλόδωρον ἢ ἀτιμῶσαι ἀργύριον εἰληφὼς, ὀλίγας ψήφους μεταλαβὼν ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν, ἀπῆλθεν ἐπιωρκηκὼς, καὶ δόξας πονηρὸς εἶναι. (17) σκοπεῖτε δὲ αὐτοὶ, ὦ ἄνδρες δικασταὶ, ἐκ τῶν εἰκότων λογιζόμενοι πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, τί ἂν ἐχρησάμην ἐμαυτῷ, καὶ τῇ γυναικὶ, καὶ τῇ ἀδελφῇ, εἴ τι Ἀπολλοδώρῳ συνέβη παθεῖν, ὧν Στέφανος οὑτοσὶ ἐπεβούλευσεν αὐτῷ, ἢ ἐν τῷ προτέρῳ, ἢ ἐν τῷ ὑστέρῳ ἀγῶνι; ἢ ποίᾳ αἰσχύνῃ οὐκ ἂν καὶ συμφορᾷ περιπεπτωκὼς ἦν; παρακαλούντων δέ με ἁπάντων ἰδίᾳ, προσιόντων τέ μοι ἐπὶ τι- (18) μωρίαν τρέπεσθαι ὧν ἐπάθομεν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ὀνειδιζόντων μοι ἀνανδρότατον ἀνθρώπων εἶναι, εἰ οὕτως οἰκείως ἔχων τὰ πρὸς τούτους, μὴ λήψομαι δίκην ὑπὲρ ἀδελφῆς, καὶ κηδεστοῦ, καὶ ἀδελφιδῶν, καὶ γυναικὸς ἐμαυτοῦ, μηδὲ τὴν περιφανῶς

Marginal notes: γρ. διαχειροτονίας γὰρ γενομένης οὐδεὶς ἀντεχειροτόνησεν, ὡς οὐ δεῖ τοῖς χρήμασι τούτοις στρατιωτικοῖς χρῆσθαι, ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν, ἐάν που λόγος γένηται, παρὰ πάντων. — τοῖς δημοκρατουμένοις δεῖ ὀργίζεσθαι. — Id enim tempus praestitutum erat iis qui publica aliquid deberent. — * καὶ — ἂν δρ. — παρακαλεσάμενος — αὐτῷ ἐπὶ Παλλαδίῳ φόνον. — ἀπέκτεινεν — δραχμῶν — Ἀφίδναζε) εἰς Ἀφίδνας. ἔστι δὲ Ἀφίδνα δῆμος Αἰαντίδος φυλῆς.

19 εἰς τοὺς θεοὺς ἀσεβοῦσιν, καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζουσιν, καὶ τῶν νόμων καταφρονοῦσιν τῶν ὑμετέρων, εἰσαγαγὼν εἰς ὑμᾶς, καὶ ἐξελέγξας τῷ λόγῳ ὡς ἀδικεῖ, κυρίους καταστήσω ὅ,τι ἂν βούλησθε, χρῆσθαι αὐτῇ. καὶ ὥσπερ στέφανος οὑτοσὶ ἐμὲ ἀφῄρητο τοὺς οἰκείους παρὰ *τὸν νόμον, καὶ τὰ ψηφίσματα τὰ ὑμέτερα, οὕτω καὶ

*τοὺς νόμους, γρ. τὸν νόμον.

20 ἐγὼ τοῦτον ἥκω ἐπιδείξων εἰς ὑμᾶς, ξένῃ μὲν γυναικὶ συνοικοῦντα παρὰ τὸν νόμον, ἀλλοτρίους δὲ παῖδας εἰσαγαγόντα εἴς τε τοὺς φράτορας, καὶ εἰς τοὺς δημότας· ἐγγυῶντα δὲ τὰς τῶν ἑτέρων θυγατέρας ὡς αὑτοῦ οὔσας, ἠσεβηκότα δ᾽ εἰς τοὺς θεούς· ἄκυρον δὲ ποιοῦντα τὸν δῆμον, τῶν αὑτοῦ, ἂν τινα βούληται, πολίτην ποιήσασθαι. τίς

21 γὰρ ἂν ἔτι παρὰ τοῦ δήμου ζητήσειε λαβεῖν δωρεὰν μετὰ πολλῶν ἀναλωμάτων, καὶ πραγματείας πολίτης μέλλων ἔσεσθαι, ἐξὸν παρὰ στεφάνου ἀπ᾽ ἐλάττονος ἀναλώματος, εἴγε τὸ αὐτὸ τοῦτο γενήσεται αὐτῷ; ἃ μὲν οὖν ἐγὼ ἀδικηθεὶς ὑπὸ στεφάνου πρότερος, ἐγραψάμην τὴν γραφὴν ταυτηνί, εἴρηκα πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ᾽ ἐστὶ ξένη νέ-

22 αιρα αὕτη, καὶ συνοικεῖ στεφάνῳ τούτῳ, καὶ πολλὰ παρανενόμηκεν εἰς τὴν πόλιν, ταῦτ᾽ ἤδη δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς. δέομαι οὖν ὑμῶν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἅπερ ἡγοῦμαι προσήκειν δεηθῆναι, νέον τε ὄντα καὶ ἀπείρως ἔχοντα τοῦ λέγειν, συνήγορόν με κελεῦσαι τῷ καλέσαι ἀγῶνι τούτῳ ἀπολλόδωρον. καὶ γὰρ πρεσβύτερός ἐστιν, ἢ ἐγώ, καὶ

23 ἐμπειροτέρως ἔχει τῶν νόμων καὶ ἠδίκηται ὑπὸ στεφάνου τουτουὶ, καὶ μεμέληκεν αὐτῷ περὶ τούτων ἁπάντων ἀκριβῶς, ὥστε καὶ ἀνεπιφθόνως αὐτῷ τιμωρεῖσθαι τὸν ὑπάρξαντα. δεῖ δ᾽ ὑμᾶς ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας τἀκριβὲς ἀκούσαντας τῆς τε κατηγορίας καὶ τῆς ἀπολογίας, οὕτως ἤδη τὴν ψῆφον φέρειν ὑπέρ τε τῶν θεῶν, καὶ τῶν νόμων,

24 καὶ τοῦ δικαίου, καὶ ὑμῶν αὐτῶν.

Συνηγορία.

Ἃ μὲν ἠδίκημαι, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὑπὸ στεφάνου ἀναβέβηκα κατηγορήσων νεαίρας ταυτησί, θεόμνηστος εἴρηκε πρὸς ὑμᾶς. ὡς δ᾽ ἐστὶ ξένη νέαιρα, καὶ παρὰ τοὺς νόμους συνοικεῖ στεφάνῳ, τοῦτο ὑμῖν βούλομαι σαφῶς ἐπιδεῖξαι. πρῶτον οὖν

25 τὸν νόμον ὑμῖν ἀναγνώσεται, καθ᾽ ὃν τήν τε γραφὴν ταυτηνὶ θεόμνηστος ἐγράψατο, καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος εἰσέρχεται εἰς ὑμᾶς.

Νόμος.

» Ἐὰν δὲ ξένος ἀστῇ συνοικῇ, τέχνῃ ἢ μηχανῇ ἡτινιοῦν, γράφεσθαι πρὸς τοὺς *καὶ εἰς

» 26 θεσμοθέτας *ἀθηναίων ὁ βουλόμενος, οἷς ἔξεστιν. ἐὰν δὲ ἁλῷ, πεπράσθω καὶ αὐτὸς,

*ἀθηναίων

» καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, καὶ τὸ τρίτον μέρος ἔστω τοῦ ἑλόντος. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐὰν ἡ ξένη

» τῷ ἀστῷ συνοικῇ, κατὰ ταυτὰ καὶ ὁ συνοικῶν τῇ ξένῃ τῇ ἁλούσῃ ὀφειλέτω χιλίας

δραχμάς. Τοῦ μὲν νόμου τοίνυν ἀκηκόατε, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὃς οὐκ ἐᾷ τὴν

27 ξένην τῷ ἀστῷ συνοικεῖν, οὐδὲ τὴν ἀστὴν τῷ ξένῳ, οὐδὲ παιδοποιεῖσθαι τέχνῃ, οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα ποιῇ, γραφὴν πεποίηκε κατ᾽ αὐτῶν εἶναι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, κατά τε τοῦ ξένου καὶ τῆς ξένης, κἂν ἁλῷ, πεπρᾶσθαι κελεύει. ὡς οὖν ἐστὶ ξένη νέαιρα αὕτη, τοῦθ᾽ ὑμῖν βούλομαι ἐξ ἀρχῆς *ἐπιδεῖ-

*ἀκριβῶς

28 ξαι. ἑπτὰ γὰρ ταύτας παιδίσκας ἐκ *μικρῶν παιδίων ἐκτήσατο νικαρέτη, χαρισίου μὲν οὖσα τοῦ ἠλείου ἀπελευθέρα, ἱππίου δὲ τοῦ μαγείρου τοῦ ἐκείνου γυνή· δεινὴ δὲ καὶ δυναμένη φύσιν μικρῶν παιδίων συνιδεῖν εὐπρεπῆ, καὶ ταῦτα ἐπισταμένη θρέψαι, καὶ παιδεῦσαι ἐμπείρως, τέχνην ταύτην κατεσκευασμένη, καὶ ἀπὸ τού-

*μικροῦ παιδίου

29 των τὸν βίον συνειλεγμένη. προσειποῦσα δ᾽ αὐτὰς ὀνόματι θυγατέρας, ἵν᾽ ὡς μεγίστους μισθοὺς πράττοιτο τοὺς βουλομένους πλησιάζειν αὐταῖς, ὡς ἐλευθέραις

οὔσαις,

οὔσας, ἐπειδὴ τὴν ἡλικίαν ἐκαρπώσατο αὐτῶν ἑκάστης, συλλήβδην καὶ τὰ σώματα ἀπέδοτο ἁπασῶν, ἑπτὰ οὐσῶν, ἄντιαν, καὶ στράτολαν, καὶ ἀριστόκλειαν, καὶ μετάνειραν, καὶ φίλαν, καὶ ἰσθμιάδα, καὶ νέαιραν ταυτηνί. ἣν μὲν οὖν ἕκαστος αὐτῶν ἐκτήσατο, καὶ ὡς ἠλευθερώθησαν ὑπὸ τῶν πριαμένων αὐτὰς παρὰ τῆς νικαρέτης, προϊόντος τοῦ λόγου, ἂν βούλησθε ἀκούειν, καί μοι περιουσία ᾖ τοῦ ὕδατος, δηλώσω ὑμῖν· ὡς δὲ νέαιρα αὕτη νικαρέτης ἦν, καὶ εἰργάζετο τῷ σώματι μισθαρνοῦσα τοῖς βουλομένοις αὐτῇ πλησιάζειν, τοῦθ' ὑμῖν βούλομαι πάλιν ἐπανελθεῖν. λυσίας γὰρ ὁ σοφιστὴς μετανείρας ὢν ἐραστής, ἐβουλήθη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναλώμασιν, οἷς ἀνήλισκεν εἰς αὐτήν, καὶ *μυῆσαι, ἡγούμενος τὰ μὲν ἄλλα ἀναλώματα, τὴν κεκτημένην αὐτὴν λαμβάνειν· ἃ δ' ἂν εἰς τὴν ἑορτὴν καὶ τὰ μυστήρια ὑπὲρ αὐτῆς ἀναλώσῃ, πρὸς αὐτὴν τὴν ἄνθρωπον χάριν καταθήσεσθαι. ἐδεήθη οὖν τῆς νικαρέτης ἐλθεῖν εἰς τὰ μυστήρια, ἄγουσαν τὴν μετάνειραν, ἵνα *μυηθῇ· καὶ αὐτὸς ὑπέσχετο μυήσειν. ἀφικομένας δ' αὐτάς, ὁ λυσίας εἰς μὲν τὴν αὐτοῦ οἰκίαν οὐκ εἰσάγει, αἰσχυνόμενος τήν τε γυναῖκα, ἣν εἶχε, βραχύλλου μὲν θυγατέρα, ἀδελφιδῆν δὲ αὐτοῦ· καὶ τὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ πρεσβυτέραν τε οὖσαν, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ διαιτωμένην· ὡς φιλόστρατον δὲ τὸν κολωνῆθεν ἠίθεον ἔτι ὄντα καὶ φίλον αὐτῷ, καθίστησιν ὁ λυσίας αὐτάς, τήν τε μετάνειραν καὶ τὴν νικαρέτην. συνηκολούθει δὲ καὶ νέαιρα αὕτη ἐργαζομένη μὲν ἤδη τῷ σώματι, νεωτέρα δὲ οὖσα διὰ τὸ μήπω τὴν ἡλικίαν αὐτῇ παρεῖναι. ὡς οὖν ἀληθῆ λέγω, ὅτι νικαρέτης ἦν, καὶ ἠκολούθει ἐκείνῃ, καὶ ἐμισθάρνει τῷ βουλομένῳ ἀναλίσκειν, τούτων ὑμῖν αὐτὸν τὸν φιλόστρατον μάρτυρα καλῶ.

Μαρτυρία.

Φιλόστρατος διονυσίου κολωνῆθεν, μαρτυρεῖ εἰδέναι νέαιραν νικαρέτης οὖσαν, ἧσπερ καὶ μετάνειρα ἐγένετο, καὶ καταγοῦσθαι παρ' αὐτῷ, ὅτε εἰς τὰ μυστήρια *ἐπιδημήσασαι ἐν κορίνθῳ οἰκοῦσαι· καταστῆσαι δὲ αὐτὰς ὡς αὐτὸν λυσίαν τὸν κεφάλου, φίλον ὄντα ἑαυτῷ καὶ ἐπιτήδειον. Πάλιν τοίνυν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μετὰ ταῦτα σῖμος ὁ θετταλὸς ἔχων νέαιραν ταυτηνί, ἀφικνεῖται δεῦρο εἰς τὰ παναθήναια τὰ μεγάλα. συνηκολούθει δὲ καὶ ἡ νικαρέτη αὐτῇ. κατήγοντο δὲ παρὰ κτησίππῳ τῷ γλαυκωνίδου,* καὶ συνέπινε καὶ συνεδείπνει ἐναντίον πολλῶν νέαιρα αὕτη, ὡς ἂν ἑταίρα οὖσα. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τοὺς μάρτυρας καλῶ. καί μοι κάλει εὐφίλητον σίμωνος αἰξωνέα, καὶ ἀριστόμαχον κριτοδήμου ἀλωπεκῆθεν.

Μάρτυρες.

Εὐφίλητος σίμωνος αἰξωνεύς, ἀριστόμαχος κριτοδήμου ἀλωπεκῆθεν, μαρτυροῦσιν εἰδέναι σῖμον τὸν θετταλὸν ἀφικόμενον ἀθήναζε εἰς τὰ παναθήναια τὰ μεγάλα· καὶ μετ' αὐτοῦ νικαρέτην καὶ νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην· καὶ κατάγεσθαι αὐτοὺς παρὰ κτησίππῳ τῷ γλαυκωνίδου, καὶ συμπίνειν μετ' αὐτῶν νέαιραν, ὡς ἑταίραν οὖσαν· καὶ ἄλλων πολλῶν παρόντων, καὶ συμπινόντων παρὰ κτησίππῳ.

Μετὰ ταῦτα τοίνυν ἐν τῇ κορίνθῳ αὐτῆς ἐπιφανῶς ἐργαζομένης, καὶ οὔσης λαμπρᾶς, ἄλλοι τε ἐρασταὶ γίγνονται, καὶ ξενοκλείδης ὁ ποιητής, καὶ ἵππαρχος ὁ ὑποκριτής· καὶ εἶχον αὐτὴν *μεμισθωμένοι. καὶ ὅτι ἀληθῆ λέγω, τοῦ μὲν ξενοκλείδου οὐκ ἂν δυναίμην ὑμῖν μαρτυρίαν παρασχέσθαι· οὐ γὰρ ἐῶσιν αὐτὸν οἱ νόμοι μαρτυρεῖν. ὅτε γὰρ λακεδαιμονίους ὑμεῖς ἐσῴζετε, πεισθέντες ὑπὸ καλλιστράτου, τότε ἀντειπὼν ἐν τῷ δήμῳ τῇ βοηθείᾳ, ἐωνημένος τὴν πεντηκοστὴν τοῦ σίτου ἐν

[Margin notes: *μυῆσαι; *μυηθῇ; *ἐπεδήμησαν ἐν κορ.; *τῷ κυδαντίδῃ; *μεμισθωμένην]

[Manuscript notes: Lysias sophista. Sic ipse est eius oratoris. — S. 726 — In convivio ... illud Terent. Cicero in Verrem, ubi de philodamo.]

40 εἰρήνην, καὶ δέον αὐτὸν καταβάλλειν τὰς καταβολὰς εἰς τὸ βουλευτήριον κατὰ πρυτα-
νείαν, καὶ οὔσης αὐτῷ ἀτελείας ἐκ τῶν νόμων, οὐκ ἐξῆλθεν ἐκείνην στρατείαν γρα-
φεὶς δ' ὑπὸ Στεφάνου τουτουὶ ἀστρατείας, καὶ διαβληθεὶς τῷ λόγῳ ἐν τῷ δικαστη- *ἀστρατείας
ρίῳ ἑάλω καὶ ἠτιμώθη. καίτοι πῶς οὐκ οἴεσθε δεινὸν εἶναι, εἰ τοὺς μὲν φύσει πολίτας, καὶ
41 γνησίως μετέχοντας τῆς πόλεως ἀπεστέρηκε τῆς παρρησίας Στέφανος οὑτοσί, τοὺς δὲ
μηδὲν προσήκοντας, βιάζεται Ἀθηναίους εἶναι, παρὰ πάντας τοὺς νόμους; τὸν δὲ
Ἵππαρχον αὐτὸν ὑμῖν καλῶ, καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν, ἢ ἐξόμνυσθαι κατὰ τὸν νόμον,
ἢ κλητεύσω αὐτόν. καί μοι κάλει * Ἵππαρχον. Μαρτυρία. *τὸν

42 Ἵππαρχος Ἀθμονεὺς μαρτυρεῖ Ξενοκλείδην καὶ αὐτὸν μισθώσασθαι Νέαιραν
ἐν Κορίνθῳ, τὴν νῦν ἀγωνιζομένην, ὡς ἑταίραν οὖσαν τῶν μισθαρνουσῶν· καὶ συμ-
πίνειν ἐν Κορίνθῳ Νέαιραν μετ' αὐτοῦ, καὶ Ξενοκλείδου τοῦ ποιητοῦ. Μετὰ ταῦτα
τοίνυν αὐτῆς γίγνονται ἐρασταὶ δύο, Τιμανορίδης τε ὁ Κορίνθιος, καὶ Εὐκράτης ὁ
43 Λευκάδιος. οἳ ἐπειδὴ πολυτελὴς ἦν ἡ Νικαρέτη, τοῖς ἐπιτάγμασιν ἀξιοῦσα τὰ
καθ' ἡμέραν ἀναλώματα ἅπαντα τῇ οἰκίᾳ παρ' αὐτῶν λαμβάνειν, κατατιθέασιν
*αὐτῶν τιμὴν τριάκοντα μνᾶς τοῦ σώματος τῇ Νικαρέτῃ, καὶ ὠνοῦνται αὐτὴν πα- *αὐτῆς
ρ' αὐτῆς νόμῳ πόλεως, καθάπαξ αὐτῶν δούλην εἶναι. καὶ εἶχον, καὶ ἐχρῶντο ὅσον ἠ-
44 βούλοντο αὐτῇ χρόνον. μέλλοντες δὲ γαμεῖν, προαγορεύουσιν αὐτῇ, ὅτι οὐ βούλονται
αὐτὴν σφῶν αὐτῶν ἑταίραν γεγενημένην ὁρᾶν ἐν Κορίνθῳ ἐργαζομένην, οὐδ' ὑ-
πὸ πορνοβοσκῷ οὖσαν· ἀλλ' ἡδέως ἂν αὐτοῖς εἴη ἔλαττόν τε τἀργύριον κομίσασθαι
παρ' αὐτῆς, ἢ κατέθεσαν, καὶ αὐτὴν ταύτην ὁρᾶν τι ἀγαθὸν ἔχουσαν. ἀφιέναι οὖν
45 αὐτῇ ἔφασαν εἰς ἐλευθερίαν χιλίας δραχμάς, πεντακοσίας ἑκάτερος· τὰς δ' εἴ-
κοσι μνᾶς, ἐκέλευον αὐτὴν ἐξευροῦσαν αὐτοῖς ἀποδοῦναι. ἀκούσασα δ' αὕτη
τοὺς λόγους τούτους τοῦ τε Εὐκράτους, καὶ Τιμανορίδου, μεταπέμπεται εἰς τὴν Κό-
46 ρινθον ἄλλους τε τῶν ἐραστῶν τῶν γεγενημένων αὐτῇ, καὶ Φρυνίωνα τὸν Παιανιέα, Δή-
μωνος μὲν ὄντα υἱόν, Δημοχάρους δέ, ἀδελφόν· ἀσελγῶς δὲ καὶ πολυτελῶς διάγον-
τα τὸν βίον, ὡς ὑμῶν οἱ πρεσβύτεροι μνημονεύουσιν. ἀφικομένου δ' ὡς αὐτὴν τοῦ
Φρυνίωνος, λέγει πρὸς αὐτὸν τοὺς λόγους, οὓς εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅ, τε Εὐκράτης καὶ
47 Τιμανορίδας· καὶ δίδωσιν αὐτῷ τἀργύριον, ὃ παρὰ τῶν ἄλλων ἐραστῶν ἐδασμολό-
γησεν ἔρανον εἰς τὴν ἐλευθερίαν συλλέγουσα, καὶ εἴ τι ἄρα αὕτη περιεποιήσατο· καὶ
δεῖται αὐτοῦ προσθέντα τὸ ἐπίλοιπον, οὗ προσέδει εἰς τὰς εἴκοσι μνᾶς, καταθεῖναι
*αὐτῆς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ, ὥστε ἐλευθέραν εἶναι. ἄσμενος δ' ἀκού- *αὐτῆς
48 σας ἐκεῖνος τοὺς λόγους τούτους αὐτῆς, καὶ λαβὼν τἀργύριον, ὃ παρὰ τῶν ἐραστῶν τῶν
ἄλλων εἰσηνέχθη αὐτῇ, καὶ προσθεὶς τὸ ἐπίλοιπον αὐτός, κατατίθησιν *αὐτῆς τὰς εἴ- *αὐτῆς
κοσι μνᾶς τῷ τε Εὐκράτει καὶ τῷ Τιμανορίδῃ ἐπ' ἐλευθερίᾳ, καὶ ἐφ' ᾧ ἐν Κορίν-
θῳ μὴ ἐργάζεσθαι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν τὸν παραγενόμενον μάρ-
49 τυρα καλῶ. Καί μοι κάλει Φίλαγρον Μελιτέα.

Μαρτυρία.

Φίλαγρος Μελιτεὺς μαρτυρεῖ παρεῖναι ἐν Κορίνθῳ, ὅτε Φρυνίων ὁ Δημοχάρους
ἀδελφός, κατετίθει εἴκοσι μνᾶς Νεαίρας τῆς νῦν ἀγωνιζομένης Τιμανορίδῃ τῷ
50 Κορινθίῳ, καὶ Εὐκράτει τῷ Λευκαδίῳ. καὶ καταθεὶς τὸ ἀργύριον, ᾤχετο ἀπάγων Ἀ-
θήναζε Νέαιραν. Ἀφικόμενος τοίνυν δεῦρο ἔχων αὐτήν, ἀσελγῶς καὶ προπε-
τῶς ἐχρῆτο αὐτῇ, καὶ ἐπὶ τὰ δεῖπνα ἔχων αὐτὴν πανταχοῦ ἐπορεύετο, ὅποι πίνοι,
ἐκώμαζέ

ἐκώμαζέ τ' ἀεὶ μετ' αὐτοῦ, συνῆν τ' ἐμφανῶς ὁπότε βουληθείη πανταχοῦ, φιλοτιμίαν τὴν ἐξουσίαν πρὸς τοὺς ὁρῶντας ποιούμενος. καὶ ὡς ἄλλους τε πολλοὺς 51 ἐπὶ κῶμον, ἔχων ἦλθεν αὐτήν, καὶ ὡς Χαβρίαν τὸν Αἰξωνέα, ὅτε ἐνίκα ἐπὶ Σωκρατίδου ἄρχοντος τὰ Πύθια τῷ τεθρίππῳ, ὃ ἐπρίατο παρὰ τῶν παίδων τῶν Μίτυος τοῦ * Ἀρχυσείου. καὶ ἥκων ἐκ Δελφῶν εἱστία τὰ ἐπινίκια ἐπὶ Κωλιάδι. καὶ ἐκεῖ ἄλλοι τε πολλοὶ συνεγίνοντο αὐτῇ μεθυούσῃ καθεύδοντος τοῦ Φρυνίωνος, καὶ οἱ διάκονοι οἱ 52 Χαβρίου τράπεζαν παραθέμενοι. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, τοὺς ὁρῶντας ὑμῖν καὶ παρόντας μάρτυρας παρέξομαι. Καί μοι κάλει Χιωνίδην * Ξυπεταιόνα, καὶ Εὐθετίωνα Κυδαθηναιέα.

* ἀργείου

* ξυπεταιῶνα.

Μαρτυρία.

Χιωνίδης * Ξυπεταιών, Εὐθετίων Κυδαθηναιεύς, μαρτυροῦσι κληθῆναι ὑπὸ 53 Χαβρίου ἐπὶ δεῖπνον, ὅτε τὰ ἐπινίκια εἱστία Χαβρίας τῆς νίκης τοῦ ἅρματος· καὶ εἱστιᾶσθαι ἐπὶ Κωλιάδι, καὶ εἰδέναι Φρυνίωνα παρόντα ἐν τῷ δείπνῳ * τοῦτο ἔχοντα Νέαιραν τηνὶ ἀγωνιζομένην. καὶ καθεύδειν σφᾶς αὐτούς, καὶ Φρυνίωνα, καὶ Νέαιραν. καὶ αἰσθάνεσθαι αὐτοὶ ἀνισταμένους τῆς νυκτὸς πρὸς Νέαιραν ἄλλους τε, καὶ τῶν 54 διακόνων τινάς, οἳ ἦσαν Χαβρίου οἰκέται.

* ξυπεταιὼν

* τούτῳ

Ἐπειδὴ τοίνυν ἀσελγῶς προυπηλακίζετο ὑπὸ τοῦ Φρυνίωνος, καὶ οὐχ, ὡς ᾤετο, ἠγαπᾶτο, οὐδ' ὑπηρέτει αὐτῇ ἃ ἐβούλετο, συσκευασαμένη αὐτοῦ τὰ * ἐκ τῆς οἰκίας, καὶ ὅσα ἦν αὐτῇ ὑπ' ἐκείνου περὶ τὸ σῶμα κατεσκευασμένα ἱμάτια, καὶ χρυσία, καὶ θεραπαίνας δύο, Θρᾷτταν, καὶ 55 Κοκκαλίνην, ἀποδιδράσκει εἰς Μέγαρα. ἦν δὲ ὁ χρόνος οὗτος, ᾧ Ἀστεῖος μὲν ἦν ἄρχων Ἀθήνησιν, ὁ καιρὸς δέ, ἐν ᾧ ἐπολεμεῖθ' ὑμεῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους τὸν ὕστερον πόλεμον. διατρίψασα δ' ἐν τοῖς Μεγάροις δύο ἔτη, τόν τ' ἐπ' Ἀστείου ἄρχοντος, καὶ Ἀλκισθένους ἐνιαυτόν, ὡς αὐτῇ ἡ ἀπὸ τοῦ σώματος ἐργασία, οὐχ ἱκανὴν εὐπο- 56 ρίαν παρεῖχεν, ὥστε διοικεῖν τὴν οἰκίαν· πολυτελὴς δ' ἦν, οἱ Μεγαρεῖς δ' ἀνελεύθεροι, καὶ μικρολόγοι, ξένων δὲ οὐ πάνυ ἐπιδημία ἦν αὐτόθι, διὰ τὸ πόλεμον εἶναι, καὶ τοὺς Μεγαρέας λακωνίζειν, τῆς δὲ θαλάττης ὑμᾶς ἄρχειν· εἰς δὲ τὴν Κόρινθον οὐκ ἐξῆν αὐτῇ ἐπανελθεῖν, διὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ ἀπηλλάχθαι ἀπὸ τοῦ Εὐκράτους, καὶ 57 τοῦ Τιμανορίδου, ὥστ' ἐν Κορίνθῳ μὴ ἐργάζεσθαι· ὡς οὖν γίγνεται ἡ εἰρήνη ἡ ἐπὶ Φρασικλείδου ἄρχοντος, καὶ ἡ μάχη ἡ ἐν Λεύκτροις Θηβαίων καὶ Λακεδαιμονίων, τότ' ἐπιδημήσαντα Στέφανον τουτονὶ εἰς τὰ Μέγαρα, καὶ καταγόμενον ὡς αὐτὴν ἑταίραν οὖσαν, καὶ πλησιάσαντα αὐτῇ, διηγησαμένη πάντα τὰ πεπραγμένα, 58 καὶ τὴν ὕβριν τοῦ Φρυνίωνος, καὶ ἐπιδοῦσα ἃ ἐξῆλθεν ἔχουσα παρ' αὐτοῦ, ἐπιθυμοῦσα μὲν τῆς ἐνθάδε οἰκήσεως, φοβουμένη δὲ τὸν Φρυνίωνα διὰ τὸ ἠδικηκέναι μὲν αὐτήν, ἐκεῖνον δὲ ὀργίλως ἔχειν αὐτῇ, σοβαρὸν δὲ καὶ ὀλίγωρον εἰδυῖα αὐτοῦ τὸν τρόπον ὄντα, προΐσταται Στέφανον τουτονὶ αὐτῆς. ἐπάρας δὲ αὐτὴν οὗτος ἐν τοῖς Μεγά- 59 ροις τῷ λόγῳ, καὶ φυσήσας, ὡς κλαύσοιτο ὁ Φρυνίων, εἰ ἅψαιτο αὐτῆς, αὐτὸς δὲ γυναῖκα αὐτὴν ἕξων, τούς τε παῖδας τοὺς ὄντας αὐτῇ τότε, εἰσάξων εἰς τοὺς φράτερας, ὡς αὑτοῦ ὄντας, καὶ πολίτας ποιήσων, ἀδικήσοι δὲ οὐδεὶς ἀνθρώπων, ἀφικνεῖται αὐτὴν ἔχων δεῦρο ἐκ τῶν Μεγάρων, καὶ παιδία μετ' αὐτῆς τρία, Πρόξενον, καὶ 60 Ἀρίστωνα, καὶ θυγατέρα, ἣν νυνὶ Φανὼ καλοῦσι. καὶ εἰσάγει αὐτήν, καὶ τὰ παιδία εἰς * οἰκίδιον, ὃ ἦν αὐτῷ παρὰ τὸν ψιθυριστὴν Ἑρμῆν, μεταξὺ τῆς Δωροθέου τοῦ Ἐλευσινίου οἰκίας, καὶ τῆς Κλεινομάχου· ὃ νυνὶ Σπίνθαρος παρ' αὐτοῦ ἐώνηται ἑπτὰ μνῶν, ὥστε ἡ μὲν ὑπάρχουσα Στεφάνῳ οὐσία, αὕτη ἦν, καὶ ἄλλο οὐδέν. δυοῖν δ' οὕνεκα 61

* καὶ

* τὸ

ἦλθεν ἔχων αὐτήν· ὡς ἐξ ἀπελείας τε ἐξῶν καλὴν ἑταίραν, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ταύτην ἐργασομένην, καὶ θρέψειν τὴν οἰκίαν· ἦν γὰρ ἣν αὐτῷ αὕτη πρόσοδος, ὅτι μὴ συκοφαντήσας τι λάβοι. πυθόμενος δὲ ὁ Φρυνίων ἐπιδημοῦσαν αὐτήν, καὶ οὖσαν παρὰ τούτῳ, παραλαβὼν νεανίσκους μεθ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθὼν ἐπὶ τὴν οἰκίαν τοῦ Στεφάνου, ἦγεν αὐτήν. ἀφαιρουμένου δὲ τοῦ Στεφάνου κατὰ τὸν νόμον εἰς ἐλευθερίαν, κατηγγύησεν αὐτὴν πρὸς τῷ πολεμάρχῳ. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων αὐτὸν μάρτυρα ὑμῖν τὸν τότε πολεμαρχοῦντα παρέξομαι. καί μοι κάλει Ἀήτην Κιειάδην.

Μαρτυρία.

Ἀήτης Κιειάδης μαρτυρεῖ, πολεμαρχοῦντος αὐτοῦ κατεγγυηθῆναι Νέαιραν τὴν νυνὶ ἀγωνιζομένην ὑπὸ Φρυνίωνος τοῦ Δήμωνος ἀδελφοῦ· καὶ ἐγγυητὰς γενέσθαι Νεαίρας Στέφανον Εὐεργίδην, Γλαυκέτην Κηφισιέα, Ἀριστοκράτην Φαληρέα.

Διεγγυηθεῖσα δὲ ὑπὸ Στεφάνου, καὶ οὖσα παρὰ τούτῳ, τὴν μὲν αὐτὴν ἐργασίαν οὐδὲν ἧττον ἢ πρότερον εἰργάζετο· τοὺς δὲ μισθοὺς μείζους ἐπράττετο τοὺς βουλομένους αὐτῇ πλησιάζειν, ὡς ἐπὶ προσχήματος ἤδη τινὸς οὖσα, καὶ ἀνδρὶ συνοικοῦσα. συνεσυκοφάντει δὲ καὶ οὗτος, εἴ τινα ξένον ἀγνῶτα πλούσιον λάβοι ἐραστὴν αὐτῆς, ὡς μοιχὸν ἐπ' αὐτῇ ἔνδον ἀποκλείων, καὶ ἀργύριον πραττόμενος πολὺ εἰκότως· οὐσία μὲν γὰρ οὐχ ὑπῆρχε Στεφάνῳ, οὔτε Νεαίρᾳ, ὥστε τὰ καθ' ἡμέραν ἀναλώματα δύνασθαι ὑποφέρειν. ἡ δὲ διοίκησις συχνή, ὁπότε δέοι τοῦτόν τε καὶ αὐτὴν τρέφειν, καὶ παιδάρια τρία, ἃ ἦλθεν ἔχουσα ὡς αὐτόν, καὶ θεραπαίνας δύο, καὶ οἰκέτην διάκονον, ἄλλως τε καὶ μεμαθηκυῖα μὴ κακῶς ἔχειν τὰ ἐπιτήδεια, ἑτέρων ἀναλισκόντων αὐτῇ τὸ πρότερον. οὔτε γὰρ ἀπὸ τῆς πολιτείας προσῄει Στεφάνῳ τούτῳ ἄξιον λόγου· οὐ γάρ πω ἦν ῥήτωρ· ἀλλ' ἔτι συκοφάντης τῶν παραβοώντων παρὰ τὸ βῆμα, καὶ γραφομένων μισθοῦ, καὶ φαινόντων, καὶ ἐπιγραφομένων ταῖς ἀλλοτρίαις γνώμαις, ἕως ὑπέπεσε Καλλιστράτῳ τῷ Ἀφιδναίῳ. ἐξ ὅτου δὲ τρόπου καὶ δι' ἣν αἰτίαν, ἐγὼ ὑμῖν καὶ περὶ τούτου διέξειμι, ἐπειδὰν περὶ ταυτησὶ Νεαίρας ἐπιδείξω ὡς ἔστι ξένη, καὶ ὡς μεγάλα ὑμᾶς ἠδίκηκε, καὶ ὡς ἠσέβηκεν εἰς τοὺς θεούς, ἵν' εἰδῆτε ὅτι καὶ αὐτὸς ἄξιός ἐστιν οὐκ ἐλάττω δοῦναι δίκην ἢ καὶ Νέαιρα αὐτή, ἀλλὰ καὶ πολλῷ μείζω καὶ μᾶλλον, ὅσῳ Ἀθηναῖος φάσκων εἶναι, οὕτω πολὺ τῶν νόμων καταπεφρόνηκε, καὶ ὑμῶν καὶ τῶν θεῶν, ὥστ' οὐδ' ὑπὲρ τῶν ἡμαρτημένων αὐτῷ αἰσχυνόμενος τολμᾷ ἡσυχίαν ἄγειν, ἀλλὰ συκοφαντῶν ἄλλους τε καὶ ἐμὲ τουτονί, πεποίηκεν αὐτὸν καὶ ταύτην ὡς τηλικοῦτον ἀγῶνα καταστῆσαι, ὥστε ἐξετασθῆναι μὲν ταύτην ἥτις ἐστίν, ἐξελεγχθῆναι δὲ τὴν αὐτοῦ πονηρίαν. λαχόντος τοίνυν αὐτῷ τοῦ Φρυνίωνος δίκην, ὅτι αὐτοῦ ἀφείλετο Νέαιραν ταυτηνὶ εἰς ἐλευθερίαν, καὶ ὅτι ἃ ἐξῆλθεν ἔχουσα, παρ' αὐτοῦ αὐτὴ ὑπεδέξατο, συνῆγον αὐτοὺς οἱ ἐπιτήδειοι, καὶ ἔπεισαν δίαιταν ἐπιτρέψαι αὐτοῖς. καὶ ὑπὲρ μὲν τοῦ Φρυνίωνος, διαιτητὴς ἐκαθέζετο Σάτυρος Ἀλωπεκῆθεν ὁ Λακεδαιμονίου ἀδελφός. ὑπὲρ δὲ Στεφάνου τουτουί, Σαυρίας Λαμπτρεύς. κοινὸν δὲ αὐτοῖς προσαιροῦνται Διογείτονα Ἀχαρνέα. συνελθόντες δ' οὗτοι ἐν τῷ ἱερῷ, ἀκούσαντες ἀμφοτέρων, καὶ αὐτῆς τῆς ἀνθρώπου τὰ πεπραγμένα, γνώμην ἀπεφήναντο, καὶ οὗτοι ἐνέμειναν αὐτῇ, τὴν μὲν ἄνθρωπον ἐλευθέραν εἶναι, καὶ αὐτὴν αὑτῆς κυρίαν· ἃ δ' ἐξῆλθεν ἔχουσα Νέαιρα παρὰ Φρυνίωνος, χωρὶς ἱματίων χρυσίων καὶ θεραπαινῶν, ἃ αὐτῇ τῇ ἀνθρώπῳ ἠγοράσθη, ἀποδοῦναι Φρυνίωνι πάντα· συνεῖ-

ναι δ' ἑκατέρῳ ἡμέραν παρ' ἡμέραν. ἐὰν δὲ καὶ ἄλλως πως ἀλλήλους πείθωσι, ταῦτα κύρια εἶναι. τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ ἀνθρώπῳ, τὸν ἔχοντα ἀεὶ παρέχειν. καὶ ἐκ τοῦ λοιποῦ χρόνου, φίλους εἶναι ἀλλήλοις, καὶ μὴ μνησικακεῖν. ἡ μὲν οὖν γνωσθεῖσα διαλλαγὴ ὑπὸ τῶν διαιτητῶν Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ περὶ Νεαίρας ταυτησί, αὕτη ἐστίν. ὅτι δ' ἀληθῆ λέγω ταῦτα, τούτων ὑμῖν τὴν μαρτυρίαν ἀναγνώσεται. κάλει μοι Σάτυρον Ἀλωπεκῆθεν, *Σαυρίαν Λαμπτρέα, Διογείτονα Ἀχαρνέα.

*χαβρίαν

Μαρτυρία.

Σάτυρος Ἀλωπεκῆθεν, Σαυρίας Λαμπτρεύς, Διογείτων Ἀχαρνεύς, μαρτυροῦσι διαλλάξαι, διαιτηταὶ γενόμενοι περὶ Νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης, Στέφανον καὶ Φρυνίωνα. τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι, καθ' ἃς *διήλλαξαν, οἵας παρέχεται Ἀπολλόδωρος.

*διήλλαξαν αὐτούς

Διαλλαγαί.

Κατὰ τάδε διήλλαξαν Φρυνίωνα καὶ Στέφανον, χρῆσθαι ἑκάτερον Νεαίρᾳ τὰς ἴσας ἡμέρας τοῦ μηνὸς παρ' ἑαυτοῖς ἔχοντας, ἂν μή τι ἄλλο αὐτοὶ αὑτοῖς συγχωρήσωσιν. ὡς δ' ἀπηλλαγμένοι ἦσαν οἱ παρόντες ἑκατέρῳ ἐπὶ τῇ διαίτῃ, καὶ τοῖς πράγμασιν, οἷ, οἶμαι, φιλεῖ γίγνεσθαι ἑκάστοτε, ἄλλως τε καὶ περὶ *ἑτέρας οὔσης αὐτοῖς τῆς διαφορᾶς, ἐπὶ δεῖπνον ᾖσαν ὡς ἑκάτερον αὐτῶν, ὁπότε καὶ Νέαιραν ἔχοιεν, καὶ αὑτὴ συνεδείπνει καὶ συνέπινεν, ὡς ἑταίρα οὖσα. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, κάλει μοι μάρτυρας τοὺς συνόντας αὐτοῖς, Εὔβουλον Προβαλείσιον, Διοπείθην Μελιτέα, Κτήσωνα ἐκ Κεραμέων.

*ἑταίρας

Μαρτυρία.

Εὔβουλος Προβαλείσιος, Διοπείθης Μελιτεύς, Κτήσων ἐκ Κεραμέων, μαρτυροῦσιν, ἐπειδὴ αἱ διαλλαγαὶ ἐγένοντο αἱ περὶ Νεαίρας Φρυνίωνι καὶ Στεφάνῳ, πολλάκις συνδειπνῆσαι αὐτοῖς, καὶ συμπίνειν μετὰ Νεαίρας τῆς νυνὶ ἀγωνιζομένης, καὶ ὁπότε παρὰ Στεφάνῳ εἴη Νέαιρα, καὶ ὁπότε παρὰ Φρυνίωνι. Ὅτι μὲν τοίνυν ἐξ ἀρχῆς δούλη ἦν, καὶ ἐπράθη δίς, καὶ εἰργάζετο τῷ σώματι, ὡς ἑταίρα οὖσα, καὶ ἀπέδρα τὸν Φρυνίωνα εἰς Μέγαρα, καὶ ἥκουσα κατηγγυήθη, ὡς ξένη οὖσα, πρὸς τῷ πολεμάρχῳ, τῷ τε λόγῳ ἀποφαίνω ὑμῖν, καὶ μεμαρτύρηται. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ αὐτὸν Στέφανον τουτονὶ ἐπιδεῖξαι καταμεμαρτυρηκότ' αὐτῆς ὡς ἔστι ξένη. τὴν γὰρ θυγατέρα τὴν ταυτησὶ Νεαίρας, ἣν ἦλθεν ἔχουσα ὡς τουτονὶ παιδίον μικρόν, ἣν τότε μὲν Στρυβήλην ἐκάλουν, νυνὶ δὲ Φανώ, ἐκδίδωσι Στέφανος οὑτοσί, ὡς οὖσαν αὑτοῦ θυγατέρα, ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ Φράστορι Αἰγιλιεῖ· καὶ προῖκα ἐπ' αὐτῇ δίδωσι τριάκοντα μνᾶς. ὡς δ' ἦλθεν εἰς τὸν Φράστορα, ἄνδρα ἐργάτην, καὶ ἀκριβῶς τὸν βίον συνειλεγμένον, οὐκ ἠπίστατο τοῖς τοῦ Φράστορος τρόποις ἀρέσκειν, ἀλλ' *ἐζήτει τὰ τῆς μητρὸς ἔθη, καὶ τὴν παρ' αὐτῇ ἀκολασίαν, ἐν τοιαύτῃ, οἶμαι, ἐξουσίᾳ τεθραμμένη. ὁρῶν δὲ Φράστωρ αὐτὴν οὔτε κοσμίαν οὖσαν, οὔτε θέλουσαν αὐτοῦ ἀκροᾶσθαι, ἅμα δὲ καὶ πεπυσμένος σαφῶς ἤδη, ὅτι Στεφάνου μὲν οὐκ εἴη θυγάτηρ, Νεαίρας δέ, *ὃ μὲν πρῶτον ἐξηπατήθη ὅτι ἠγγυᾶτο ὡς Στεφάνου θυγατέρα λαμβάνων, καὶ οὐ Νεαίρας, ἀλλὰ τούτῳ ἐξ *ἀστῆς αὐτὴν γυναικὸς οὖσαν πρότερον πρὶν ταύτῃ συνοικῆσαι, ὀργισθεὶς δ' ἐπὶ τούτοις ἅπασι, καὶ ὑβρίσθαι ἡγούμενος, καὶ ἐξηπατῆσθαι, ἐκβάλλει τὴν ἄνθρωπον, ὡς ἐνιαυτὸν συνοικήσας αὐτῇ, κυοῦσαν, καὶ τὴν προῖκα οὐκ ἀποδίδωσι. λαχόντος δὲ τοῦ Στεφάνου αὐτῷ δίκην σίτου *εἰς ᾠδεῖον τῆς προικὸς κατὰ τὸν νόμον, ὃς κελεύει, ἐὰν ἀποπέμπῃ τὴν γυναῖκα, ἀποδιδόναι τὴν προῖκα· ἐὰν δὲ μή, ἐπ' ἐννέ' ὀβολοῖς τοκοφορεῖν, καὶ σίτου εἰς ᾠδεῖον εἶναι δικάσασθαι ὑπὲρ τῆς γυναι-

*ἐζήτει

*τὸ μὲν πρῶτον ἐξηπατήθη, ὅτε ἠγγυᾶτο, ὡς οὐκ ἐγγυωμένην

*ἀστῆς

*ᾠδεῖον

Lex de dote repetenda post divortium.

κὸς τοῦ κυρίου. γράφεται ὁ Φράστωρ Στέφανον τουτονὶ γραφὴν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας,* Ἀθηναῖον ὄντα ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐγγυῆσαι ὡς αὑτῷ προσήκουσαν, κατὰ τὸν νόμον τουτονί. Καί μοι ἀνάγνωθι αὐτόν.

*Ἀθηναίῳ ὄντι

83

Νόμος.

Ἐὰν δέ τις ἐκδιδῷ ξένην γυναῖκα ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ, ὡς ἑαυτῷ προσήκουσαν, ἄτιμος ἔστω· καὶ ἡ οὐσία αὐτοῦ, δημοσία ἔστω, καὶ τοῦ ἑλόντος τὸ τρίτον μέρος. γραφέσθω δὲ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας οἷς ἔξεστι, καθάπερ τῆς ξενίας.

84 Τὸν μὲν τοίνυν νόμον ἀνέγνω ὑμῖν, καθ' ὃν ἐγράφη Στέφανος οὑτοσὶ ὑπὸ τοῦ Φράστορος πρὸς τοὺς θεσμοθέτας. γνοὺς δ' ὅτι κινδυνεύσοι ἐξελεγχθεὶς ξένης θυγατέρα ἠγγυηκέναι, καὶ ταῖς ἐσχάταις ζημίαις περιπεσεῖν, διαλλάττεται πρὸς τὸν Φράστορα, καὶ ἀφίσταται τῆς προικὸς, καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου ἀνείλετο, καὶ ὁ

85 Φράστωρ τὴν γραφὴν παρὰ τῶν θεσμοθετῶν. καὶ ὡς ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρα τὸν Φράστορα αὐτὸν καλῶ. καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν κατὰ τὸν νόμον. Κάλει μοι Φράστορα Αἰγιλιέα.

Μαρτυρία.

Φράστωρ Αἰγιλιεὺς μαρτυρεῖ, ἐπειδὴ ᾔσθετο Νεαίρας θυγατέρα ἐγγυήσαντα αὐ-

86 τῷ Στέφανον, ὡς ἑαυτοῦ οὖσαν θυγατέρα, γράψασθαι αὐτὸν γραφὴν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας κατὰ τὸν νόμον, καὶ τὴν ἄνθρωπον ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς ἑαυτοῦ οἰκίας, καὶ οὐκέτι συνοικεῖν αὐτῇ, καὶ λαχόντος αὐτῷ Στεφάνου εἰς ᾠδεῖον σίτου, διαλύσασθαι πρὸς αὐτὸν Στέφανον, ὥστε τὴν γραφὴν ἀναιρεθῆναι παρὰ τῶν θεσμοθετῶν,

87 καὶ τὴν δίκην τοῦ σίτου, ἣν ἔλαχεν ἐμοὶ Στέφανος. Φέρε δὴ ὑμῖν καὶ ἑτέραν μαρτυρίαν παράσχωμαι τοῦ τε Φράστορος, καὶ τῶν φρατέρων αὐτοῦ, καὶ γεννητῶν, ὡς ἔστι ξένη Νέαιρα αὕτη. οὐ πολλῷ χρόνῳ γὰρ ὕστερον, ἢ ἐξέπεμψεν ὁ Φράστωρ τὴν τῆς Νεαίρας θυγατέρα, ἠσθένησε, καὶ πάνυ πονήρως διετέθη, καὶ εἰς πᾶσαν ἀ-

88 πορίαν κατέστη. διαφορᾶς δ' οὔσης αὐτῷ παλαιᾶς πρὸς τοὺς οἰκείους τοὺς αὑτοῦ, καὶ ὀργῆς, καὶ μίσους· πρὸς δὲ, καὶ ἄπαις ὤν, ψυχαγωγούμενος ἐν τῇ ἀσθενείᾳ τῇ θεραπείᾳ ὑπό τε τῆς Νεαίρας καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς· ἐβάδιζον γὰρ πρὸς αὐτὸν, ὡς ἠσθένει, καὶ ἔρημος ἦν τοῦ θεραπεύσοντος τὸ νόσημα, τὰ πρόσ-

89 φορα τῇ νόσῳ φέρουσαι, καὶ ἐπισκοπούμεναι.* ἴστε δήπου καὶ αὐτοὶ ὅσου ἀξία ἐστὶ γυνὴ ἐν ταῖς νόσοις, παροῦσα κάμνοντι ἀνθρώπῳ·* ἔπειτ' ἤδη τὸ παιδίον, ὃ ἔτεκεν ἡ θυγάτηρ ἡ Νεαίρας ταυτησί, ὅτ' ἐξεπέμφθη ὑπὸ τοῦ Φράστορος κυοῦσα, πυθομένου ὅτι οὐ Στεφάνου εἴη θυγάτηρ, ἀλλὰ Νεαίρας, καὶ ὀργισθέντος ἐπὶ τῇ

90 ἀπάτῃ, πάλιν λαβὼν, καὶ ποιήσασθαι υἱὸν αὑτοῦ, λογισμὸν ἀνθρώπινον καὶ εἰκότα λογιζόμενος, ὅτι πονήρως μὲν ἔχει, καὶ οὐ πολλὴ ἐλπὶς εἴη αὐτὸν περιγενήσεσθαι· τοῦ δὲ μὴ λαβεῖν τοὺς συγγενεῖς τὰ αὑτοῦ, μηδ' ἄπαις τετελευτηκέναι,* ἐποιήσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀνέλαβεν ὡς αὑτόν. ἐπεὶ ὅτι γε ὑγιαίνων οὐκ ἄν ποτε

91 ἔπραξε, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ περιφανεῖ ἐγὼ ὑμῖν ἐπιδείξω. ὡς γὰρ ἀνέστη τάχιστα ἐξ ἐκείνης τῆς ἀσθενείας ὁ Φράστωρ, καὶ ἀνέλαβεν αὑτὸν, καὶ ἔσχεν ἐπιεικῶς τὸ σῶμα, λαμβάνει γυναῖκα ἀστὴν κατὰ τοὺς νόμους, Σατύρου μὲν τοῦ Μελιτέως θυγατέρα γνησίαν, Διφίλου δὲ ἀδελφήν. ὥστε ὅτι μὲν οὐχ ἑκὼν ἀνεδέξατο τὸν παῖ-

92 δα, ἀλλὰ βιασθεὶς ὑπὸ τῆς νόσου, καὶ τῆς ἀπαιδίας, καὶ τῆς αὐτῶν θεραπείας, καὶ τῆς ἔχθρας τῆς πρὸς τοὺς οἰκείους, ἵνα μὴ κληρονόμοι γένωνται τῶν αὑτοῦ, ἄν τι πάθῃ, ταῦτ' ἔστω ὑμῖν τεκμήρια· δηλώσω δὲ καὶ τὰ ἀκόλουθα αὐτοῖς ἔτι μᾶλλον. ὡς

*ἴστε δήπου

*ἐπειδὴ ὅτε [illegible]

*ἐξουσίας, ἢ ἀπὸ ὁρμῆς ἣν εἶχεν ἐκ τῆς παραχρῆμα ἰσχύος.

λον. ὡς γὰρ εἰσῆγεν ὁ Φράστωρ εἰς τοὺς φράτερας τὸν παῖδα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ, ὡς τὸν ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς νεαίρας, καὶ εἰς τοὺς Βρυτίδας, ὧν καὶ αὐτός ἐστιν ὁ Φράστωρ γλυπτής, εἰδότες, οἶμαι, οἱ γλυπταὶ τὴν γυναῖκα ἥτις ἦν, ἣν ἔλαβεν ὁ Φράστωρ τὸ πρῶτον τὴν τῆς νεαίρας θυγατέρα, καὶ τὴν ἀπόπεμψιν τῆς ἀνθρώπου, καὶ διὰ τὴν ἀσθένειαν πεπεισμένον αὐτὸν πάλιν ἀναλαβεῖν τὸν παῖδα, ἀποψηφίζονται τοῦ παιδὸς, καὶ οὐκ ἐνέγραφον αὐτὸν εἰς σφᾶς αὐτούς. λαχόντος δὲ τοῦ Φράστορος αὐτοῖς δίκην, ὅτι οὐκ ἐνέγραφον αὐτοῦ τὸν υἱὸν, προκαλοῦνται αὐτὸν οἱ γλυπταὶ πρὸς τῷ διαιτητῇ ὀμόσαι καθ᾽ ἱερῶν τελείων, ἦ μὴν νομίζειν εἶναι αὐτοῦ υἱὸν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς, καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον. προκαλουμένων δὲ ταῦτα τῶν γλυπτῶν τὸν Φράστορα πρὸς τῷ διαιτητῇ, ἔλιπεν ὁ Φράστωρ τὸν ὅρκον, καὶ οὐκ ὤμοσεν. καὶ ὅτι ἀληθῆ ταῦτα λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας τοὺς παρόντας Βρυτιδῶν παρέξομαι.

Μάρτυρες.

Τιμόστρατος κεφαλῆθεν, ξάνθιππος εἰρεάδης, εὐάλκης φαληρεύς, ἄνυτος λακιάδης, εὐφράνωρ αἰγιλιεύς, νίκιππος κεφαλῆθεν, μαρτυροῦσιν εἶναι καὶ αὐτοὺς καὶ Φράστορα τὸν αἰγιλιέα τῶν γλυπτῶν, οἳ καλοῦνται Βρυτιάδαι. καὶ ἀξιοῦντος Φράστορος εἰσάγειν τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τοὺς γλυπτὰς, εἰδότες αὐτοὶ ὅτι Φράστορος υἱὸς εἴη ἐκ τῆς θυγατρὸς τῆς νεαίρας, κωλύειν εἰσάγειν Φράστορα τὸν υἱόν. Οὐκοῦν περιφανῶς ἀποδεικνύω ὑμῖν καὶ αὐτοὺς τοὺς οἰκειοτάτους νεαίρας ταυτησὶ καταμεμαρτυρηκότας, ὡς ἐστὶ ξένη· Στέφανόν τε τουτονὶ τὸν ἔχοντα ταύτην νυνὶ, καὶ συνοικοῦντ᾽ αὐτῇ, καὶ Φράστορα τὸν λαβόντα τὴν θυγατέρα· Στέφανον μὲν οὐκ ἐθελήσαντα ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ τῆς θυγατρὸς τῆς ταύτης, γραφέντα ὑπὸ Φράστορος πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὡς ἀθηναῖος ὢν ξένης θυγατέρα αὐτῷ ἐνεγγύησεν, ἀλλ᾽ ἀποστάντα τῆς προικὸς, καὶ οὐκ ἀπολαβόντα· Φράστορα δ᾽ ἐκβαλόντα τὴν θυγατέρα τῆς νεαίρας ταυτησὶ, γήμαντά γε, ἐπειδὴ ἐπύθετο οὐ Στεφάνου οὖσαν, καὶ τὴν προῖκα οὐκ ἀποδόντα, ἐπειδὴ ἐπείσθη ὕστερον διὰ τὴν ἀσθένειαν τὴν αὑτοῦ, καὶ τὴν ἀπαιδίαν, καὶ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς τοὺς οἰκείους, ποιήσασθαι τὸν υἱὸν, καὶ ἐπεὶ εἰσῆγεν εἰς τοὺς γλυπτὰς, ἀποψηφισαμένων τῶν γλυπτῶν, καὶ διδόντων ὅρκον αὐτῷ, οὐκ ἐθελήσαντα ὀμόσαι, ἀλλὰ μᾶλλον εὐορκεῖν προελόμενον· καὶ ἑτέραν ὕστερον γήμαντα γυναῖκα ἀστὴν κατὰ τὸν νόμον· αὗται γὰρ αἱ πράξεις περιφανεῖς οὖσαι μεγάλας μαρτυρίας δεδώκασι κατ᾽ αὐτῶν, ὅτι ἐστὶ ξένη νέαιρα αὑτηί. σκέψασθε δὲ καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν τὴν Στεφάνου τουτουῒ, καὶ τὴν πονηρίαν, ἵνα καὶ ἐκ ταύτης εἰδῆτε, ὅτι οὐκ ἐστὶ νέαιρα αὑτηὶ ἀστή. ἐπαίνετον γὰρ τὸν ἄνδρεον ἐραστὴν ὄντα νεαίρας ταυτησὶ παλαιὸν, καὶ πολλὰ ἀνηλωκότα εἰς αὐτὴν, καὶ καταγόμενον παρὰ τούτοις, ὁπότε ἐπιδημήσειεν ἀθήναζε διὰ τὴν φιλίαν τῆς νεαίρας, ἐπιβουλεύσας ὁ Στέφανος οὑτοσὶ μεταπεμψάμενος εἰς ἀγρὸν, ὡς θύων, λαμβάνει μοιχὸν ἐπὶ τῇ θυγατρὶ τῆς νεαίρας ταυτησὶ, καὶ εἰς φόβον καταστήσας, πράττεται μνᾶς τριάκοντα· καὶ λαβὼν ἐγγυητὰς τούτων ἀριστόμαχόν τε τὸν θεσμοθετήσαντα, καὶ ναυσίφιλον τὸν ναυσινίκου τοῦ ἄρξαντος υἱὸν, ἀφίησιν ὡς ἀποδώσοντ᾽ αὐτῷ τὸ ἀργύριον. ἐξελθὼν δὲ ὁ ἐπαίνετος, καὶ αὐτὸς αὑτοῦ κύριος γενόμενος, γράφεται πρὸς τοὺς θεσμοθέτας γραφὴν Στέφανον τουτονὶ, ἀδίκως εἱρχθῆναι ὑπ᾽ αὐτοῦ, κατὰ τὸν νόμον, ὃς κελεύει ἐάν τις ἀδίκως εἵρξῃ ὡς μοιχὸν, γρά-

φεσθαι πρὸς τοὺς θεσμοθέτας ἀδίκως εἱρχθῆναι. καὶ μὲν ἕλῃ τὸν εἵρξαντα, καὶ
δόξῃ ἀδίκως ἐπιβεβουλεῦσθαι, ἀθῷον εἶναι αὐτὸν, καὶ τοὺς ἐγγυητὰς ἀπηλλάχθαι τῆς
ἐγγύης. ἐὰν δὲ δόξῃ μοιχὸς εἶναι, παραδοῦναι αὐτὸν κελεύει τοὺς ἐγγυητὰς τῷ ἑλόν-
104 τι. ἐπὶ δὲ τοῦ δικαστηρίου, ἄνευ ἐγχειριδίου χρῆσθαι ὅ,τι ἂν βούληται, ὡς μοιχῷ
ὄντι. κατὰ δὴ τοῦτον τὸν νόμον γράφεται αὐτὸν ὁ ἐπαίνετος. καὶ ὡμολόγει μὲν χρῆ-
σθαι τῇ ἀνθρώπῳ, οὐ μέντοι μοιχός γε εἶναι. οὔτε γὰρ στεφάνου θυγατέρα αὐτὴν
εἶναι, ἀλλὰ νεαίρας, τήν τε μητέρα αὐτῆς συνειδέναι πλησιάζουσαν αὐτῷ, ἀνη-
105 λωκέναι τε πολλὰ εἰς αὐτὰς, τρέφειν τε, ὁπότε ἐπιδημήσειε, τὴν οἰκίαν ὅλην. τόν
τε νόμον ἐπὶ τούτοις παρεχόμενος, ὃς οὐκ ἐᾷ ἐπὶ ταύταις μοιχὸν λαβεῖν, ὁπόσαι
ἂν ἐπ' ἐργαστηρίου καθῶνται, ἢ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλῶσί τι ἀποπεφασμένως. ἐρ-
γαστήριον φάσκων καὶ τοῦτο εἶναι τὴν στεφάνου οἰκίαν. καὶ τὴν ἐργασίαν ταύτην εἶ-
106 ναι, καὶ ἀπὸ τούτων αὐτοὺς εὐπορεῖν μάλιστα. τούτους δὲ τοὺς λόγους λέγοντος τοῦ ἐ-
παινέτου, καὶ τὴν γραφὴν γεγραμμένου, γνοὺς στέφανος οὑτοσὶ ὅτι ἐξελεγχθήσε-
ται πορνοβοσκῶν, καὶ συκοφαντῶν, δίαιταν ἐπιτρέπει πρὸς τὸν ἐπαίνετον αὐτοῖς
τοῖς ἐγγυηταῖς, ὥστε τῆς μὲν ἐγγύης αὐτοὺς ἀφεῖσθαι, τὴν δὲ γραφὴν ἀνελέσθαι τὸν ἐ-
107 παίνετον. πεισθέντος δὲ τοῦ ἐπαινέτου ἐπὶ τούτοις, καὶ ἀνελομένου τὴν γραφὴν ἣν ἐ-
δίωκε στέφανον, γενομένης συνόδου αὐτοῖς, καὶ καθεζομένων διαιτητῶν τῶν ἐγγυη-
τῶν, δίκαιον μὲν οὐδὲν εἶχε λέγειν στέφανος, εἰς ἔκδοσιν δ' ἠξίου τὸν ἐπαίνετον τῇ
τῆς νεαίρας θυγατρὶ συμβαλέσθαι, λέγων τὴν ἀπορίαν τὴν αὑτοῦ, καὶ τὴν ἀ-
108 τυχίαν τὴν πρότερον γενομένην τῇ ἀνθρώπῳ πρὸς τὸν φράστορα, καὶ ὅτι ἀπο-
λωλεκὼς εἴη τὴν προῖκα, καὶ οὐκ ἂν δύναιτο πάλιν αὐτὴν ἐκδοῦναι. σὺ δὲ
καὶ κέχρησαι, ἔφη, τῇ ἀνθρώπῳ, καὶ δίκαιος εἶ ἀγαθόν τι ποιῆσαι αὐτήν. καὶ ἄλλους
ἐπαγωγοὺς λόγους, οὓς ἄν τις δεόμενος ἐκ πονηρῶν πραγμάτων εἴποι ἄν. ἀ-
109 κούσαντες ἀμφοτέρων αὐτῶν οἱ διαιτηταὶ, διαλλάττουσιν αὐτοὺς, καὶ πείθουσι τὸν
ἐπαίνετον χιλίας δραχμὰς εἰσενεγκεῖν εἰς τὴν ἔκδοσιν τῇ θυγατρὶ τῆς νεαίρας. καὶ
ὅτι πάντα ταῦτα ἀληθῆ λέγω, τούτων ὑμῖν μάρτυρας αὐτοὺς τοὺς ἐγγυητὰς καὶ διαι-
τητὰς γενομένους καλῶ.

Μάρτυρες.

110 Ναυσίφιλος κεφαλῆθεν, ἀριστόμαχος κεφαλῆθεν, μαρτυροῦσιν ἐγγυηταὶ γενέ-
σθαι ἐπαινέτου τοῦ ἀνδρίου, ὅτ' ἔφη στέφανος μοιχὸν εἰληφέναι ἐπαίνετον. καὶ ἐπειδὴ
ἐξῆλθεν ἐπαίνετος παρὰ στεφάνου, καὶ κύριος ἐγένετο αὑτοῦ, γράψασθαι γραφὴν
στέφανον πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, ὅτι αὐτὸν ἀδίκως εἷρξε. καὶ αὐτοὶ διαλλακταὶ γε-
111 νόμενοι, διαλλάξαι ἐπαίνετον καὶ στέφανον. τὰς δὲ διαλλαγὰς εἶναι, ἃς παρέχεται
ἀπολλόδωρος.

Διαλλαγαί.

Ἐπὶ τοῖσδε διήλλαξαν στέφανον καὶ ἐπαίνετον οἱ διαλλακταὶ, τῶν μὲν γεγενη-
μένων περὶ τὸν εἱργμὸν, μηδεμίαν μνείαν ἔχειν, ἐπαίνετον δὲ δοῦναι χιλίας δρα-
112 χμὰς φανοῖ εἰς ἔκδοσιν, ἐπειδὴ κέχρηται αὐτῇ πολλάκις. στέφανον δὲ παρέχειν
φανὼ ἐπαινέτῳ, ὁπόταν ἐπιδημῇ, καὶ βούληται συνεῖναι αὐτῇ. Τὴν τοίνυν
περιφανῶς ἐγνωσμένην ξένην εἶναι, καὶ ἐφ' ᾗ μοιχὸν οὗτος ἐτόλμησε λαβεῖν, εἰς
τοσοῦτον ὕβρεως καὶ ἀναιδείας ἦλθε στέφανος οὑτοσὶ, καὶ νέαιρα αὕτη, ὥστε ἐτόλ-
113 μησαν μὴ ἀγαπᾶν, εἰ ἔφασκον αὐτὴν ἀστὴν εἶναι. ἀλλὰ κατιδόντες θεογένην κο-
θωκίδην λαχόντα βασιλέα, ἄνθρωπον εὐγενῆ μὲν, πένητα δὲ, καὶ ἄπειρον πρα-
γμάτων, συμπαραγενόμενος αὐτῷ δοκιμαζομένῳ, καὶ συνευπορήσας ἀναλωμάτων,
ἔτι

ἐπιβεβουλεῦσθαι

καθῶνται

αὐτόν

ἄπειρον ὤν

ἐτόλμησαν

ὅτι εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀρχήν, Στέφανος οὑτοσί, ὁ ὑπελθὼν, καὶ τὴν ἀρχὴν παρ' αὐτοῦ
πριάμενος, πάρεδρος γενόμενος, δίδωσι τὴν ἄνθρωπον ταύτην γυναῖκα, τὴν τῆς 114
Νεαίρας θυγατέρα· καὶ ἐγγυᾷ Στέφανος οὑτοσί, ὡς αὐτοῦ θυγατέρα οὖσαν. οὕτω πο-
λὺ τῶν νόμων καὶ ὑμῶν κατεφρόνησεν. καὶ αὕτη ἡ γυνὴ ὑμῖν ἔθυε τὰ ἄρρητα ἱερὰ
ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ εἶδεν ἃ οὐ προσῆκεν αὐτὴν ὁρᾶν, ξένην οὖσαν. καὶ τοιαύτη
οὖσα, εἰσῆλθεν οἷ οὐδεὶς ἄλλος Ἀθηναίων τοσούτων ὄντων εἰσέρχεται, ἀλλ' ἢ ἡ τοῦ βα- 115
σιλέως γυνή. ἐξώρκωσέ τε τὰς γεραιὰς τὰς ὑπηρετούσας τοῖς ἱεροῖς. ἐξεδόθη δὲ τῷ
Διονύσῳ γυνή· ἔπραξε δὲ ὑπὲρ τῆς πόλεως τὰ πάτρια τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς, πολ-
λὰ καὶ ἅγια καὶ ἀπόρρητα. ἃ δὲ μηδ' ἀκοῦσαι οἷόν τ' ἐστὶ, πῶς ποιῆσαί γε τῇ ἐπι-
τυχούσῃ εὐσεβῶς ἔχει, ἄλλως τε καὶ τοιαύτῃ γυναικὶ, καὶ τοιαῦτα ἔργα διαπεπρα- 116
γμένῃ; βούλομαι δ' ὑμῖν ἀκριβέστερον περὶ αὐτῶν ἄνωθεν διηγήσασθαι καθ' ἕκα-
στον, ἵνα μᾶλλον ἐπιμέλειαν ποιήσησθε τῆς τιμωρίας, καὶ εἰδῆτε ὅτι οὐ μόνον ὑπὲρ
ὑμῶν αὐτῶν καὶ τῶν νόμων τὴν ψῆφον οἴσετε, ἀλλὰ καὶ τῆς πρὸς τοὺς θεοὺς εὐλα-
βείας, τιμωρίαν ὑπὲρ τῶν ἠσεβημένων ποιούμενοι, καὶ κολάζοντες τοὺς ἠδικηκότας. 117
τὸ γὰρ ἀρχαῖον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυναστεία ἐν τῇ πόλει ἦν, καὶ ἡ βασιλεία τῶν
ἀεὶ ὑπερεχόντων, διὰ τὸ αὐτόχθονας εἶναι. τὰς δὲ θυσίας ἁπάσας ὁ βασιλεὺς ἔθυε,
καὶ τὰς σεμνοτάτας καὶ ἀρρήτους ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐποίει. εἰκότως βασίλισσα οὖσα.
ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς συνῴκησεν αὐτοὺς, καὶ δημοκρατίαν ἐποίησε, καὶ ἡ πόλις πολυάν- 118
θρωπος ἐγένετο, τὸν μὲν βασιλέα οὐδὲν ἧττον ὁ δῆμος ᾑρεῖτο ἐκ προκρίτων κα-
τ' ἀνδραγαθίαν χειροτονῶν. τὴν δὲ γυναῖκα αὐτοῦ νόμον ἔθετο ἀστὴν εἶναι, καὶ μὴ
ἐπιμεμιγμένην ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἀλλὰ παρθένον γαμεῖν, ἵνα κατὰ τὰ πάτρια θύηται
τὰ ἄρρητα ἱερὰ ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τὰ νομιζόμενα γίγνηται τοῖς θεοῖς εὐσεβῶς, 119
καὶ μηδὲν καταλύηται μηδὲ καινοτομῆται. καὶ τοῦτον τὸν νόμον γράψαντες ἐν στή-
λῃ λιθίνῃ, ἔστησαν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Διονύσου παρὰ τὸν βωμὸν ἐν Λίμναις. καὶ αὕτη ἡ
στήλη ἔτι καὶ νῦν ἕστηκεν ἀμυδροῖς γράμμασιν Ἀττικοῖς δηλοῦσα τὰ γεγραμμέ-
να. τὴν μαρτυρίαν ποιούμενος ὁ δῆμος ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας πρὸς τὸν θεὸν, καὶ 120
παρακαταθήκην καταλείπων τοῖς ἐπιγιγνομένοις, ὅτι τήν γε τῷ θεῷ γυναῖκα δοθη-
σομένην, καὶ ποιήσουσαν τὰ ἱερὰ, τοιαύτην ἀξιοῦμεν εἶναι. καὶ διὰ ταῦτα ἐν τῷ
ἀρχαιοτάτῳ ἱερῷ τοῦ Διονύσου ἐν Λίμναις ἔστησαν, ἵνα μὴ πολλοὶ εἰδῶσι τὰ γε-
γραμμένα. ἅπαξ γὰρ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑκάστου ἀνοίγεται, τῇ δωδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶ- 121
νος μηνός. ὑπὲρ τοίνυν ἁγίων καὶ σεμνῶν ἱερῶν, ὧν οἱ πρόγονοι ὑμῶν οὕτω καλῶς
καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐπεμελήθησαν, ἄξιον καὶ ὑμᾶς σπουδάσαι, ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι. καὶ τοὺς ἀσελγῶς μὲν καταφρονοῦντας τῶν νόμων τῶν ὑμετέρων, ἀναιδῶς δ'
ἠσεβηκότας εἰς τοὺς θεοὺς, ἄξιον τιμωρήσασθαι δυοῖν ἕνεκα· ἵνα οὗτοί τε τῶν ἠδι- 122
κημένων δίκην δῶσιν, οἵ τ' ἄλλοι πρόνοιαν ποιῶνται, καὶ φοβῶνται, μηδὲν εἰς τοὺς
θεοὺς καὶ τὴν πόλιν ἁμαρτάνειν. βούλομαι δ' ὑμῖν καὶ τὸν ἱεροκήρυκα καλέσαι, ὃς
ὑπηρετεῖ τῇ τοῦ βασιλέως γυναικὶ, ὅταν ἐξορκοῖ τὰς γεραιὰς ἐν κανοῖς πρὸς τῷ
βωμῷ, πρὶν ἅπτεσθαι τῶν ἱερῶν· ἵνα καὶ τοῦ ὅρκου, καὶ τῶν λεγομένων ἀκούσητε, ὅσα 123
οἷόν τ' ἐστὶν ἀκούειν, καὶ εἰδῆτε, ὡς σεμνὰ, καὶ ἅγια, καὶ ἀρχαῖα τὰ νόμιμά ἐστιν.

Ορκος γραιρῶν.

Αγιστεύω καὶ εἰμὶ καθαρὰ καὶ ἁγνὴ ἀπὸ τῶν ἄλλων τῶν οὐ καθαρευόντων, καὶ
ἀπ' ἀνδρὸς συνουσίας. καὶ τὰ θεοίνια, καὶ ἰοβάκχια γεραίρω τῷ Διονύσῳ κατὰ τὰ 124

Margin notes (printed): γεραίρας · συνῴκισεν · γεραιράς. · κ. γεραίρας · θεοίνια

Handwritten margin notes: Occulta sacra quae fiebant ab uxore regis. · Origo sacrorum occultorum

πάτρια, καὶ ἐν τοῖς καθήκουσι χρόνοις. Τοῦ μὲν ὅρκου τοίνυν καὶ τῶν νομιζο-
μένων πατρίων, ὅσα οἷόν τ᾽ ἐστὶν εἰπεῖν, ἀκηκόατε· καὶ ὡς ἣν στέφανος ἠγγύησε τῷ
θεογένει γυναῖκα βασιλεύοντι, ὡς αὑτοῦ οὖσαν θυγατέρα, αὕτη ἐποίει τὰ ἱερὰ
125 ταῦτα, καὶ ἐξώρκου τὰς γεραράς· καὶ ὅτι οὐδ᾽ αὐταῖς ταῖς ὁρώσαις τὰ ἱερὰ ταῦτα,
οἷόν τ᾽ ἐστὶ λέγειν πρὸς ἄλλον οὐδένα. Φέρε δὴ καὶ μαρτυρίαν παράσχωμαι ὑμῖν δι᾽
ἀπορρήτου μὲν γεγενημένην, ὅμως δὲ αὐτοῖς τοῖς πεπραγμένοις ἐπιδείξω φα-
νερὰν οὖσαν αὐτὴν καὶ οὐκ ἀληθῆ. ὡς γὰρ ἐγένετο τὰ ἱερὰ ταῦτα, καὶ ἀνέβησαν
126 εἰς ἄρειον πάγον οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἐν ταῖς καθηκούσαις ἡμέραις, εὐθὺς ἡ βουλὴ
ἡ ἐν ἀρείῳ πάγῳ, ὥσπερ καὶ τἆλλα πολλοῦ ἀξία ἐστὶ τῇ πόλει περὶ εὐσέβειαν, ἐζή-
τει τὴν γυναῖκα ταύτην τοῦ θεογένους, ἥτις ἦν, καὶ ἐξήλεγχε· καὶ περὶ τῶν ἱερῶν
πρόνοιαν ἐποιεῖτο. καὶ ἐζημίου τὸν θεογένην ὅσα κυρία ἐστίν· ἐν ἀπορρήτῳ δέ, καὶ
127 διὰ κοσμιότητος· οὐ γὰρ αὐτοκράτορές εἰσιν ὡς ἂν βούλωνται, ἀθηναίων τινὰ κο-
λάσαι. γιγνομένων δὲ λόγων, καὶ χαλεπῶς φερούσης τῆς ἐν ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς,
καὶ ζημιούσης τὸν θεογένην, ὅτι τοιαύτην ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ταύτην εἴασε ποιῆσαι
τὰ ἱερὰ τὰ ἄρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, ἐδεῖτο ὁ θεογένης ἱκετεύων καὶ ἀντιβολῶν,
128 λέγων ὅτι οὐκ ᾔδει νεαίρας αὐτὴν οὖσαν θυγατέρα, ἀλλ᾽ ἐξαπατηθείη ὑπὸ στε-
φάνου, ὡς αὐτοῦ θυγατέρα οὖσαν αὐτὴν λαμβάνων γνησίαν, κατὰ τὸν νόμον· καὶ διὰ [αὐτὸν]
τὴν ἀπειρίαν τῶν πραγμάτων, καὶ τὴν ἀκακίαν τὴν ἑαυτοῦ, τοῦτον πάρεδρον ποιή-
σαιτο, ἵνα διοικήσῃ τὴν ἀρχήν, ὡς εὔνουν ὄντα, καὶ διὰ τοῦτο κηδεύσειεν αὐτῷ. ὅτι
129 δ᾽, ἔφη, οὐ ψεύδομαι, μεγάλῳ τεκμηρίῳ καὶ περιφανεῖ ἐπιδείξω ὑμῖν. τὴν γὰρ
ἄνθρωπον ἀποπέμψω ἐκ τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ οὐκ ἔστι στεφάνου θυγάτηρ, ἀλλὰ νεαί-
ρας. κἂν μὲν ταῦτα ποιήσω, ἤδη πιστοὶ ὑμῖν ἔστωσαν οἱ λόγοι οἱ παρ᾽ ἐμοῦ λεγόμε-
νοι, ὅτι ἐξηπατήθην. ἐὰν δὲ μὴ ποιήσω, τότ᾽ ἤδη με κολάζετε, ὡς πονηρὸν ὄντα, καὶ
130 εἰς τοὺς θεοὺς ἠσεβηκότα. ὑποσχομένου δὲ ταῦτα τοῦ θεογένους, καὶ δεομένου, ἅμα μὲν
καὶ ἐλεήσασα αὐτὸν ἡ ἐν ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ διὰ τὴν ἀκακίαν τοῦ τρόπου· ἅμα δὲ
καὶ ἐξηπατῆσθαι τῇ ἀληθείᾳ ἡγουμένη ὑπὸ τοῦ στεφάνου, ἐπέσχεν. ὡς δὲ κατέβη ἐξ
ἀρείου πάγου ὁ θεογένης, εὐθὺς τήν τε ἄνθρωπον τὴν ταυτησὶ νεαίρας θυγατέρα
131 ἐκβάλλει ἐκ τῆς οἰκίας, τόν τε στέφανον τὸν ἐξαπατήσαντα αὐτὸν τουτονί, ἀπελαύνει
ἀπὸ τοῦ συνεδρίου. καὶ οὕτως ἐπαύσαντο οἱ ἀρεοπαγῖται κρίνοντες τὸν θεογένην, καὶ
ὀργιζόμενοι αὐτῷ. καὶ συγγνώμην εἶχον ἐξαπατηθέντι. καὶ ὅτι ταῦτ᾽ ἀληθῆ λέγω,
τούτων ὑμῖν μάρτυρα αὐτὸν τὸν θεογένην καλῶ, καὶ ἀναγκάσω μαρτυρεῖν. κάλει μοι
132 θεογένην ἐρχιέα.

Μαρτυρία.

Θεογένης ἐρχιεὺς μαρτυρεῖ, ὅτε αὐτὸς ἐβασίλευε, γῆμαι φανώ, ὡς στεφάνου οὖσαν
θυγατέρα. ἐπεὶ δὲ ᾔσθετο ἐξηπατημένος, τήν τε ἄνθρωπον ἐκβαλεῖν, καὶ οὐκέτι
συνοικεῖν αὐτῇ, καὶ στέφανον ἀπελάσαι ἀπὸ τῆς παρεδρίας, καὶ οὐκ ἐᾶν ἔτι παρε-
133 δρεύειν αὐτῷ. Λαβὲ δή μοι τὸν νόμον ἐπὶ τούτοις τουτονί, καὶ ἀνάγνωθι· ἵν᾽ εἰδῆτε,
ὅτι οὐ μόνον προσῆκεν αὐτὴν ἀπέχεσθαι τῶν ἱερῶν τούτων, τοιαύτην οὖσαν, καὶ
τοιαῦτα διαπεπραγμένην, τοῦ ὁρᾶν, καὶ θύειν, καὶ ποιεῖν τι τῶν νομιζομένων ὑπὲρ
τῶν τῆς πόλεως πατρίων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀθήνησιν ἁπάντων. ἐφ᾽ ᾗ γὰρ
134 ἂν μοιχὸς ἁλῷ γυναικί, οὐκέτ᾽ ἔξεστιν αὐτῇ ἥκειν ὡς οὐδὲν τῶν ἱερῶν τῶν δημο- [εἰς]
τελῶν, εἰς ὃ καὶ τὴν ξένην καὶ τὴν δούλην ἥκειν ἐξουσίαν ἔδοσαν οἱ νόμοι, καὶ
θεασομένην καὶ ἱκετεύσουσαν εἰσιέναι· ἀλλὰ μόναις ταύταις ἀπαγορεύουσιν οἱ νόμοι

ταῖς

ταῖς γυναιξί, μὴ εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ᾗ ἂν μοιχὸς ἁλῷ. ἐὰν δ' εἰσίωσι, καὶ παρανομῶσι, νηποινεὶ πάσχειν ὑπὸ τοῦ βουλομένου, ὅ,τι ἂν πάσχῃ, πλὴν θανάτου. καὶ ἔδωκεν ὁ νόμος τὴν τιμωρίαν ὑπὲρ αὐτῆς τῷ ἐντυχόντι. διὰ τοῦτο δ' ἐποίησεν ὁ νόμος, πλὴν θανάτου, τἄλλα ὑβρισθείσαν, αὐτὴν μηδαμοῦ λαβεῖν δίκην, ἵνα μὴ μιάσματα, μηδ' ἀσεβήματα γίγνηται ἐν τοῖς ἱεροῖς, ἱκανὸν φόβον ταῖς γυναιξὶ παρασκευάζων τοῦ σωφρονεῖν, καὶ μηδὲν ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ δικαίως οἰκουρεῖν, διδάσκων, ὡς, ἄν τι ἁμάρτῃ τοιοῦτον, ἅμα ἔκ τε τῆς οἰκίας τοῦ ἀνδρὸς ἐκβεβλημένη ἔσται, καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν τῶν τῆς πόλεως. καὶ ὅτι ταῦθ' οὕτως ἔχει, τοῦ νόμου αὐτοῦ ἀκούσαντες ἀναγνωσθέντος, εἴσεσθε. Καί μοι λάβε τὸν νόμον.

Νόμος μοιχείας.

Ἐπειδὰν δὲ ἕλῃ τὸν μοιχόν, μὴ ἐξέστω τῷ ἑλόντι συνοικεῖν τῇ γυναικί· ἐὰν δὲ συνοικῇ, ἄτιμος ἔστω. μηδὲ τῇ γυναικὶ ἐξέστω εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, ἐφ' ᾗ ἂν μοιχὸς ἁλῷ. ἐὰν δ' εἴη, νηποινεὶ πασχέτω ὅ,τι ἂν πάσχῃ, πλὴν θανάτου.

Βούλομαι τοίνυν ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων μαρτυρίαν παρασχέσθαι, ὡς σπουδάζει περὶ τὰ ἱερὰ ταῦτα, καὶ ὡς πολλὴν πρόνοιαν περὶ αὐτῶν πεποίηται. ὁ γὰρ δῆμος ὁ Ἀθηναίων, κυριώτατος ὢν τῶν ἐν τῇ πόλει ἁπάντων, καὶ ἐξὸν αὐτῷ ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούληται, οὕτω καλὸν καὶ σεμνὸν ἡγήσατο εἶναι δῶρον τὸ Ἀθηναῖον γενέσθαι, ὥστε νόμους ἔθετο αὑτῷ, καθ' οὓς ποιεῖσθαι δεῖ, ἐάν τινα βούλωνται πολίτην. οἳ νῦν προπεπηλακισμένοι εἰσὶν ὑπὸ Στεφάνου τουτουῒ, καὶ τῶν οὕτω γεγαμηκότων. ὅμως δ' ἀκούσαντες αὐτῶν, βελτίους ἔσεσθε. καὶ κάλλιστα καὶ σεμνότατα δῶρα, τοῖς εὐεργετοῦσι τὴν πόλιν διδόμενα, γνώσεσθε ὡς λελυμασμένοι εἰσί. πρῶτον μὲν γὰρ νόμος ἐστὶ τῷ δήμῳ κείμενος, μὴ ἐξεῖναι ποιήσασθαι Ἀθηναῖον, ὃν ἂν μὴ δι' ἀνδραγαθίαν εἰς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ἄξιον ᾖ γενέσθαι πολίτην. ἔπειτ' ἐπειδὰν πεισθῇ ὁ δῆμος, καὶ δῷ τὴν δωρεάν, οὐκ ἐᾷ κυρίαν γενέσθαι τὴν ποίησιν, ἐὰν μὴ τῇ ψήφῳ εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἐκκλησίαν ὑπερεξακισχίλιοι Ἀθηναῖοι ψηφίσωνται κρύβδην ψηφιζόμενοι. τοὺς δὲ πρυτάνεις κελεύει τιθέναι τοὺς καδίσκους ὁ νόμος, καὶ τὴν ψῆφον διδόναι προσιόντι τῷ δήμῳ, πρὶν τοὺς ξένους εἰσιέναι, καὶ τὰ γέρρα ἀναιρεῖν· ἵνα κύριος ὢν αὐτὸς αὑτοῦ ἕκαστος, σκοπῆται πρὸς αὑτόν, ὅντινα μέλλει πολίτην ποιήσασθαι, εἰ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς ὁ μέλλων λήψεσθαι. ἔπειτα μετὰ ταῦτα παρανόμων γραφὴν ἐποίησε κατ' αὐτοῦ τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων. καὶ ἔστιν εἰσελθόντα εἰς τὸ δικαστήριον ἐξελέγξαι, ὡς οὐκ ἄξιός ἐστι τῆς δωρεᾶς, ἀλλὰ παρὰ τοὺς νόμους Ἀθηναῖος γέγονε. καὶ ἤδη τισὶ τοῦ δήμου δόντος τὴν δωρεάν, λόγῳ ἐξαπατηθέντος ὑπὸ τῶν αἰτούντων, παρανόμων γραφῆς γενομένης, καὶ εἰσελθούσης εἰς τὸ δικαστήριον, ἐξελεγχθῆναι συνέβη τὸν εἰληφότα τὴν δωρεάν, μὴ ἄξιον εἶναι αὐτῆς· καὶ ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς καὶ παλαιούς, ἔργον διηγήσασθαι· ἃ δὲ πάντες μνημονεύετε, Πειθόλαν τε τὸν Θετταλόν, καὶ Ἀπολλωνίδην τὸν Ὀλύνθιον πολίτας ὑπὸ τοῦ δήμου γενομένους, ἀφείλετο τὸ δικαστήριον. ταῦτα γὰρ οὐ πάλαι ἐστὶ γεγενημένα, ὥστε ἀγνοεῖν ὑμᾶς. οὕτω τοίνυν καλῶς, καὶ ἰσχυρῶς τῶν νόμων κειμένων ὑπὲρ τῆς πολιτείας, δι' ὧν δεῖ Ἀθηναῖον γενέσθαι, ἕτερός τις ἐφ' ἅπασι τούτοις κυριώτατος νόμος ἐστὶ κείμενος. οὕτω πολλὴν ὁ δῆμος πρόνοιαν ἐποιεῖτο ὑπὲρ αὑτοῦ, καὶ τοῦ θεοῦ, ὥστε δι' εὐσεβείας τὰ ἱερὰ θύεσθαι ὑπὲρ τῆς πόλεως. ὅσους γὰρ ἂν ὁ δῆμος ποιήσηται ὁ Ἀθηναίων

Lex de mulieribus adulteris.

Lex de civitate donanda.

πολίτας, ὁ νόμος ἀπαγορεύει διαρρήδην, μὴ ἐξεῖναι αὐτοῖς τῶν ἐννέα ἀρχόντων γενέσθαι, μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς μετασχεῖν. τοῖς δ' ἐκ τούτων μετέδωκεν ἤδη ὁ δῆμος ἁπάντων, καὶ προσέθηκεν, ἐὰν ὦσιν ἐκ γυναικὸς ἀστῆς, καὶ ἐγγυητῆς κατὰ

146 τὸν νόμον. καὶ ὅτι ταῦτ' ἀληθῆ λέγω, μεγάλην, καὶ περιφανῆ μαρτυρίαν ἐγὼ ὑμῖν δηλώσω. βούλομαι δ' ὑμῖν τὸν νόμον πόρρωθεν προδιηγήσασθαι, ὡς ἐτέθη, καὶ πρὸς οὓς διωρίσθη, ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς ὄντας, καὶ βεβαίους φίλους περὶ τὸν δῆμον γεγονότας. ἐκ τούτων γὰρ ἁπάντων εἴσεσθε τήν τε τοῦ δήμου δωρεὰν τὴν ἀποθε-

147 τιν τοῖς εὐεργέταις, προπηλακιζομένην, καὶ ὅσων ὑμᾶς ἀγαθῶν κωλύουσι κυρίους εἶναι, στέφανός τε οὑτοσί, καὶ οἱ τὸν αὐτὸν τρόπον τούτῳ γεγαμηκότες, καὶ παιδοποιούμενοι. πλαταιῆς γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, μόνοι τῶν ἑλλήνων ὑμῖν ἐβοήθησαν *μαραθωνάδε, ὅτε *δάτης ὁ βασιλέως δαρείου στρατηγὸς ἀναχωρῶν ἐξ ἐρε-

148 τρίας, εὔβοιαν ἐφ' ἑαυτῷ ποιησάμενος, ἀπέβη εἰς τὴν χώραν πολλῇ δυνάμει, καὶ ἐπόρθει. καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς ἀνδραγαθίας αὐτῶν ὑπομνήματα ἡ ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ γραφὴ δεδήλωκεν. ὡς ἕκαστος γὰρ τάχους εἶχεν, εὐθὺς προσβοηθῶν γέγραπται, οἱ τὰς κυνᾶς τὰς βοιωτίας ἔχοντες. πάλιν δὲ ξέρξου ἰόντος ἐπὶ τὴν ἑλλάδα,

149 θηβαίων μηδισάντων οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστῆναι τῆς ἡμετέρας φιλίας· ἀλλὰ μόνοι τῶν ἄλλων βοιωτῶν, οἱ μὲν ἡμίσεις αὐτῶν μετὰ λακεδαιμονίων, καὶ λεωνίδου ἐν θερμοπύλαις παραταξάμενοι τῷ βαρβάρῳ ἐπιόντι, συναπώλοντο· οἱ δὲ λοιποὶ ἐμβάντες εἰς τὰς ἡμετέρας τριήρεις, ἐπεὶ αὐτοῖς οἰκεῖα σκάφη οὐχ ὑπῆρχε, συνε-

150 ναυμάχουν *ὑμῖν ἐπί τε ἀρτεμισίῳ, καὶ ἐν σαλαμῖνι. καὶ τὴν τελευταίαν μάχην πλαταιᾶσι μαρδονίῳ τῷ βασιλέως στρατηγῷ μεθ' ὑμῶν, καὶ τῶν συνελευθερούντων τὴν ἑλλάδα μαχεσάμενοι, εἰς κοινὸν τὴν ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις ἕλλησι κατέθηκαν. ἐπεὶ δὲ παυσανίας ὁ λακεδαιμονίων βασιλεὺς ὑβρίζειν *ἐνεχείρει ὑμᾶς,

151 καὶ οὐκ ἠγάπα ὅτι τῆς ἡγεμονίας μόνοι ἠξιώθησαν λακεδαιμόνιοι ὑπὸ τῶν ἑλλήνων, καὶ ἡ πόλις τῇ μὲν ἀληθείᾳ ἡγεῖτο τῆς ἐλευθερίας τοῖς ἕλλησι, τῇ δὲ φιλοτιμίᾳ οὐκ ἠναντιοῦτο τοῖς λακεδαιμονίοις, ἵνα μὴ φθονηθῶσιν ὑπὸ τῶν συμμάχων· ἐφ' οἷς φυσηθεὶς παυσανίας ὁ τῶν λακεδαιμονίων βασιλεύς, ἐπέγραψεν ἐπὶ τὸν τρίποδα ἐν

152 δελφοῖς, ὃν οἱ ἕλληνες οἱ συμμαχεσάμενοι τὴν ἐν πλαταιᾶσι μάχην, καὶ τὴν ἐν σαλαμῖνι ναυμαχίαν ναυμαχήσαντες κοινῇ ποιησάμενοι, ἀνέθηκαν ἀριστεῖον τῷ ἀπόλλωνι ἀπὸ τῶν βαρβάρων· Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε μήδων, Παυσανίας φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε. ὡς αὐτοῦ τοῦ ἔργου ὄντος καὶ τοῦ ἀναθή-

153 ματος, ἀλλ' οὐ κοινοῦ τῶν συμμάχων· ὀργισθέντων δὲ τῶν ἑλλήνων, οἱ πλαταιῆς λαγχάνουσι δίκην τοῖς λακεδαιμονίοις εἰς τοὺς ἀμφικτύονας χιλίων ταλάντων ὑπὲρ τῶν συμμάχων, καὶ ἠνάγκασαν αὐτοὺς *ἐκκόψαντας τὰ ἐλεγεῖα, ἐπιγράψαι τὰς πόλεις τὰς κοινωνούσας τοῦ ἔργου. δι' ὅπερ αὐτοῖς οὐχ ἥκιστα παρηκολούθει ἡ ἔχθρα παρὰ λα-

154 κεδαιμονίων, καὶ ἐκ τοῦ γένους τοῦ βασιλείου. καὶ ἐν μὲν τῷ παρόντι, οὐκ εἶχον αὐτοῖς ὅ,τι χρήσωνται οἱ λακεδαιμόνιοι· ὕστερον δὲ ὡς πεντήκοντα ἔτεσιν ἀρχίδαμος ὁ ζευξιδάμου, λακεδαιμονίων βασιλεύς, εἰρήνης οὔσης, ἐνεχείρησεν αὐτῶν καταλαβεῖν τὴν πόλιν. ἔπραξε δὲ ταῦτ' ἐκ θηβῶν δι' εὐρυμάχου τοῦ λεοντιάδου βοιωταρχοῦντος,

155 ἀνοιξάντων τὰς πύλας τῆς νυκτὸς ναυκλείδου, καὶ ἄλλων μετ' αὐτοῦ, πεισθέντων χρήμασιν. αἰσθόμενοι δ' οἱ πλαταιῆς ἔνδον ὄντας τοὺς θηβαίους τῆς νυκτός, καὶ ἐξαπίνης αὐτῶν τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ κατειλημμένην, προσεβοήθουν καὶ αὐτοί, καὶ συνετάττοντο.

Marginal notes: *εἰς μαραθῶνα. *δάτις — *ἡμῶν — *ἐπιχείρει — *ἐκκολάψαντας

Pausanias superba inscriptio.

συνεσπάσαντο. καὶ ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγίγνετο, καὶ εἶδον οὐ πολλοὺς ὄντας τοὺς θηβαίους,
ἀλλὰ τοὺς πρώτους αὐτῶν εἰσεληλυθότας· ὕδωρ γὰρ γενόμενον τῆς νυκτὸς πολὺ, ἐκώ- 156
λυσεν αὐτοὺς πάντας εἰσελθεῖν· ὁ γὰρ ἀσωπὸς ποταμὸς *μέγα ἐρρύη, καὶ διαβῆναι
οὐ ῥάδιον ἦν, ἄλλως τε καὶ νυκτός· ὡς οὖν εἶδον οἱ πλαταιεῖς τοὺς θηβαίους ἐν τῇ πόλει, καὶ
ἔγνωσαν ὅτι οὐ πάντες πάρεισιν, ἐπιτίθενται, καὶ εἰς μάχην ἐλθόντες κρατοῦσι. καὶ
φθάνουσιν ἀπολέσαντες αὐτοὺς πρὶν τοὺς ἄλλους προσβοηθῆσαι. καὶ ὡς ὑμᾶς πέμ- 157
πουσιν εὐθὺς ἄγγελον, τήν τε πρᾶξιν φράσοντα, καὶ τὴν μάχην δηλώσοντα ὅτι
νικῶσι, καὶ βοηθεῖν ἀξιοῦντες, ἂν οἱ θηβαῖοι τὴν χώραν αὐτῶν δῃῶσιν. ἀκούσαντες δὲ
οἱ ἀθηναῖοι τὰ γεγονότα, διὰ τάχους ἐβοήθουν εἰς τὰς πλαταιάς. καὶ οἱ θηβαῖοι
ὡς ἑώρων τοὺς ἀθηναίους βεβοηθηκότας τοῖς πλαταιεῦσιν, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. 158
ὡς οὖν ἀπέτυχον οἱ θηβαῖοι τῆς πείρας, καὶ οἱ πλαταιεῖς τοὺς ἄνδρας, οὓς ἔλαβον
αὐτῶν ἐν μάχῃ ζῶντας ἀπέκτειναν, ὀργισθέντες οἱ λακεδαιμόνιοι, ἀπροφασίστως
ἤδη στρατεύουσιν ἐπὶ τὰς πλαταιάς. πελοποννησίοις μὲν ἅπασι, πλὴν ἀργείων, τὰ
δύο μέρη τῆς στρατιᾶς ἀπὸ τῆς πόλεως ἑκάστης πέμπειν ἐπιτάξαντες· βοιωτοῖς δὲ τοῖς 159
ἄλλοις ἅπασι, καὶ λοκροῖς, καὶ φωκεῦσι, καὶ *μαλιεῦσι, καὶ οἰταίοις, καὶ αἰνιᾶσι, πανδημεὶ
ἐπαγγείλαντες στρατεύειν. καὶ περικαθεζόμενοι αὐτῶν τὸ τεῖχος πολλῇ δυνάμει,
ἐπηγγέλλοντο, εἰ βούλοιντο τὴν μὲν πόλιν αὐτοῖς παραδοῦναι, τὴν δὲ χώραν ἔχειν, καὶ
καρποῦσθαι τὰ αὐτῶν, ἀφίστασθαι δὲ τῆς ἀθηναίων συμμαχίας· οὐκ ἐθελησάν- 160
των δὲ τῶν πλαταιέων, ἀλλ' ἀποκριναμένων, ὅτι ἄνευ ἀθηναίων οὐδὲν ἂν πρά-
ξαιεν, ἐπολιόρκουν αὐτοὺς διπλῷ τείχει περιτειχίσαντες δέκα ἔτη, πολλὰς καὶ
παντοδαπὰς πείρας προσάγοντες. ἐπεὶ δ' ἀπειρήκεσαν οἱ πλαταιεῖς, καὶ ἐν-
δεεῖς ἦσαν ἁπάντων, καὶ ἠπορεῖντο τῆς σωτηρίας, διακληρωσάμενοι πρὸς σφᾶς 161
αὐτοὺς, οἱ μὲν, ὑπομείναντες ἐπολιορκοῦντο· οἱ δὲ, τηρήσαντες νύκτα, καὶ ὕδωρ καὶ
ἄνεμον πολὺν, ἐξελθόντες ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ὑπερβάντες τὸ περιτείχισμα τῶν
πολεμίων, λαθόντες τὴν στρατιὰν ἀποσφάξαντες τοὺς φύλακας, διασώζονται
δεῦρο, δεινῶς διακείμενοι καὶ ἀπροσδοκήτως· οἱ δ' ὑπομείναντες αὐτῶν, ἁλού- 162
σης τῆς πόλεως κατὰ κράτος, ἀπεσφάγησαν πάντες οἱ ἡβῶντες. παῖδες δὲ καὶ γυναῖ-
κες *ἐξηνδραποδίσθησαν, ὅσοι μὴ προαισθόμενοι ἐπιόντας τοὺς λακεδαιμονίους
ὑπεξῆλθον ἀθήναζε. τοῖς οὖν οὕτω φανερῶς ἐνδεδειγμένοις τὴν εὔνοιαν τῷ δή-
μῳ, καὶ προεμένοις ἅπαντα τὰ αὐτῶν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, πάλιν σκοπεῖ- 163
τε, πῶς μετέδοτε τῆς πολιτείας. ἐκ γὰρ τῶν ψηφισμάτων τῶν ὑμετέρων, κατα-
φανὴς πᾶσιν ἔσται ὁ νόμος, καὶ γνώσεσθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω. καί μοι λαβὲ τὸ ψήφι-
σμα τουτὶ, καὶ ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

Ψήφισμα περὶ πλαταιέων. 164

Ἱπποκράτης εἶπε πλαταιέας εἶναι ἀθηναίους ἀπὸ τῆσδε τῆς ἡμέρας, ἐπιτί-
μους, καθάπερ οἱ ἄλλοι ἀθηναῖοι. καὶ μετεῖναι αὐτοῖς, ὧνπερ ἀθηναίοις μέτεστι πάν-
των, καὶ ἱερῶν, καὶ ὁσίων· πλὴν εἴ τις ἱερωσύνη, ἢ τελετή ἐστιν ἐκ γένους, μηδὲ τῶν
ἐννέα ἀρχόντων· τοῖς δ' ἐκ τούτων. κατανεῖμαι δὲ τοὺς *πλαταιέας εἰς τοὺς δή- 165
μους, καὶ τὰς φυλάς. ἐπειδὰν δὲ νεμηθῶσι, μὴ ἐξέστω ἔτι ἀθηναίῳ μηδενὶ γίγνε-
σθαι πλαταιέων, μὴ εὑρομένῳ παρὰ τοῦ δήμου τοῦ ἀθηναίων. Ὁρᾶτε δὴ,
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, ὡς καλῶς καὶ δικαίως ἔγραψεν ὁ ῥήτωρ ὑπὲρ τοῦ δήμου τοῦ
ἀθηναίων, καὶ ἠξίωσε τοὺς πλαταιέας λαμβάνοντας τὴν δωρεὰν, πρῶτον μὲν 166

* μέγας

* μαλιαίοις

* ἠνδραποδίσθησαν

* πλαταιάς γρ. τοὺς πλαταιέας

Asopus fluvius.

δοκιμασθῆναι ἐν τῷ δικαστηρίῳ, κατ' ἄνδρα ἕκαστον, εἰ ἐστι πλαταιεὺς, καὶ εἰ τῶν φίλων τῶν τῆς πόλεως· ἵνα μὴ ἐπὶ ταύτῃ τῇ προφάσει πολλοὶ μεταλάβωσι τῆς πολιτείας· ἔπειτα τοὺς δοκιμασθέντας ἀναγραφῆναι ἐν στήλῃ λιθίνῃ, καὶ στῆσαι ἐν
167 ἀκροπόλει πρὸς τῇ θεῷ, ἵνα σώζηται ἡ δωρεὰ τοῖς ἐπιγιγνομένοις, καὶ ᾖ ἐξελέγξαι ὅτου ἂν ἕκαστος ᾖ συγγενής. καὶ ὕστερον οὐκ ἐᾷ γίγνεσθαι ἀθηναῖον ἐξεῖναι, ὃς ἂν μὴ νῦν γένηται, καὶ δοκιμασθῇ ἐν τῷ δικαστηρίῳ, τοῦ μὴ πολλοὺς φάσκοντας πλαταιέας εἶναι, κατασκευάζειν αὐτοῖς πολιτείαν. ἔπειτα καὶ τὸν νόμον διωρίσατο
168 ἐν τῷ ψηφίσματι πρὸς αὐτοὺς εὐθέως, ὑπέρ τε τῆς πόλεως καὶ τῶν θεῶν. καὶ μὴ ἐξεῖναι αὐτῷ μηδενὶ τῶν ἐννέα ἀρχόντων λαχεῖν, μηδὲ ἱερωσύνης μηδεμιᾶς, τοῖς δ' ἐκ τούτων, ἂν ὦσιν ἐξ ἀστῆς γυναικὸς, καὶ ἐγγυητῆς κατὰ τὸν νόμον. οὐκοῦν δεινὸν πρὸς μὲν τοὺς ἀστυγείτονας καὶ ὁμολογουμένως ἀρίστους τῶν ἑλλήνων εἰς τὴν πόλιν γε-
169 γενημένους, οὕτω καλῶς καὶ ἀκριβῶς διορίσασθαι περὶ ἑκάστου, ἐφ' οἷς δεῖ ἔχειν τὴν δωρεάν· τὴν δὲ περιφανῶς καὶ ἀκριβῶς ἐν ἁπάσῃ τῇ ἑλλάδι πεπορνευμένην, οὕτως αἰσχρῶς καὶ ὀλιγώρως ἐάσετε ὑβρίζουσαν εἰς τὴν πόλιν, καὶ ἀσεβοῦσαν εἰς τοὺς θεοὺς, ἀτιμώρητον εἶναι· ἣν οὔτε οἱ πρόγονοι ἀστὴν κατέλιπον, οὔθ' ὁ δῆμος πολί-
170 τιν ἐποιήσατο. ποῦ γὰρ αὕτη οὐκ εἴργασται τῷ σώματι; ἢ ποῖ οὐκ ἐλήλυθεν ἐπὶ τῷ καθ' ἡμέραν μισθῷ; οὐκ ἐν πελοποννήσῳ μὲν πάσῃ, ἐν θετταλίᾳ δὲ καὶ μαγνησίᾳ μετὰ σίμου τοῦ λαρισαίου καὶ εὐρυδάμαντος τοῦ μηδείου· ἐν χίῳ δὲ, καὶ ἐν ἰωνίᾳ τῇ πλείστῃ, μετὰ σωτάδου τοῦ κρητὸς ἀκολουθοῦσα μισθωθεῖσα ὑπὸ τῆς νικα-
171 ρέτης, ὅτε ἔτι ἐκείνης ἦν; τὴν δὲ ὑφ' ἑτέροις οὖσαν, καὶ ἀκολουθοῦσαν τῷ διδόντι, τί οἴεσθε ποιεῖν; ἆρ' οὐχ ὑπηρετεῖν τοῖς χρωμένοις εἰς ἁπάσας ἡδονάς; εἶτα τὴν τοιαύτην, καὶ περιφανῶς ἐγνωσμένην ὑπὸ πάντων γῆς περίοδον εἰργασμένην, ψηφιεῖσθε ἀστὴν εἶναι; καὶ τί καλὸν φήσετε πρὸς τοὺς ἐρωτῶντας διαπεπρᾶχθαι; ἢ ποίας αἰσχύνης καὶ ἀσεβείας οὐκ ἔνοχοι αὐτοὶ εἶναι; πρὶν μὲν γὰρ γραφῆναι ταύτην,
172 καὶ εἰς ἀγῶνα καταστῆναι, καὶ πυθέσθαι πάντας ἥτις ἦν καὶ οἷα ἠσέβηκε, τὰ μὲν ἀδικήματα ταύτης ἦν, ἡ δ' ἀμέλεια τῆς πόλεως. καὶ οἱ μὲν, οὐκ ᾔδεσαν ὑμῶν, οἱ δὲ πυθόμενοι τῷ μὲν λόγῳ ἠγανάκτουν, τῷ δ' ἔργῳ, οὐκ εἶχον ὅ,τι χρήσαιντο αὐτῇ, οὐδενὸς εἰς ἀγῶνα καθιστάντος, οὐδὲ διδόντος περὶ αὐτῆς τὴν ψῆφον. ἐπειδὴ δὲ
173 καὶ ἴστε πάντες, καὶ ἔχετε ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς καὶ κύριοί ἐστε κολάσαι, ὑμέτερον ἤδη τὸ ἀσέβημα γίγνεται τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς, ἐὰν μὴ ταύτην κολάσητε. τί δὲ καὶ φήσειεν ἂν ὑμῶν ἕκαστος ἀπιὼν πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἢ θυγατέρα, ἢ μητέρα, ἀποψηφισαμένοις ταύτης, ἐπειδὰν ἔρηται ὑμᾶς, ποῦ ἦτε; καὶ εἴπητε, ὅτι ἐδικάζομεν, τῷ; ἐρήσεται·
174 νεαίρᾳ, δηλονότι φήσετε· οὐ γὰρ ὅτι ξένη οὖσα ἀστῷ συνοικεῖ παρὰ τὸν νόμον, καὶ ὅτι τὴν θυγατέρα μεμοιχευμένην ἐξέδωκε θεογένει τῷ βασιλεύσαντι, καὶ αὕτη ἔθυσε τὰ ἱερὰ τὰ ἄρρητα ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τῷ διονύσῳ γυνὴ ἐδόθη, καὶ τἆλλα διηγούμενοι τὴν κατηγορίαν αὐτῆς, ὡς εὖ, καὶ μνημονικῶς, καὶ ἐπιμελῶς περὶ ἑκάστου κα-
175 τηγορήθη. αἱ δὲ ἀκούσασαι, ἐρήσονται, τί οὖν ἐποιήσατε; ὑμεῖς δὲ φήσετε, ἀπεψηφισάμεθα. οὐκοῦν ἤδη αἱ μὲν σωφρονέσταται τῶν γυναικῶν, ὀργισθήσονται ὑμῖν, διότι ὁμοίως αὐταῖς ταύτην καταξιοῦτε μετέχειν τῶν τῆς πόλεως, καὶ τῶν ἱερῶν. ὅσαι δ' ἀνόητοι, φανερῶς ἐπιδείκνυνται ποιεῖν ὅ,τι ἂν βούλωνται, ὡς ἄδειαν ὑμῶν, καὶ τῶν νό-
176 μων δεδωκότων. δόξετε γὰρ ὀλιγώρως καὶ ῥαθύμως φέροντες, ὁμογνώμονες καὶ αὐτοὶ εἶναι τοῖς ταύτης τρόποις. ὥστε πολὺ μᾶλλον λυσιτελεῖ, μὴ γενέσθαι τὸν ἀγῶνα

τουτονὶ,

αὐτῶν — ὅσα ἠσέβηκεν — ἀποψηφισαμένοις ταύτης, χ. ἀποψηφισαμένης ταύτης — ἀπεψηφισάμεθα. μόνως — πολῖτιν

τῃ τουτί, ἢ γνωσόμενον ἀποψηφίσασθαι ὑμᾶς. κομιδῇ γὰρ ἤδη παντελῶς ἐξουσία γενομένου
ἔσται ταῖς πόρναις συνοικεῖν οἷς ἂν βούλωνται, καὶ τοὺς παῖδας φάσκειν, οὗ ἂν τύχω-
σιν, εἶναι. καὶ οἱ μὲν νόμοι ἄκυροι ὑμῖν ἔσονται· οἱ δὲ τρόποι τῶν ἑταιρῶν, κύριοι ὅ,τι ἂν 177
βούλωνται διαπράττεσθαι. ὥστε καὶ ὑπὲρ τῶν πολιτίδων σκοπεῖτε, τοῦ μὴ ἀνεκ-
δότους γενέσθαι τὰς τῶν πενήτων θυγατέρας. νῦν μὲν γὰρ κἂν ἀπορηθῇ τις, ἱκανὴν
προῖκ᾽ αὐτῇ ὁ νόμος συμβάλλεται, ἂν καὶ ὁπωστιοῦν μετρίαν ἡ φύσις ὄψιν ἀποδῷ.
προπηλακισθέντος δὲ τοῦ νόμου ὑφ᾽ ὑμῶν, ἀποφυγούσης ταύτης, καὶ ἀκύρου γενο- 178
μένου, παντελῶς ἤδη ἡ μὲν τῶν πορνῶν ἐργασία ἥξει εἰς τὰς τῶν πολιτίδων θυγατέρας
δι᾽ ἀπορίαν, ὅσαι ἂν μὴ δύνωνται ἐκδοθῆναι· τὸ δὲ τῶν ἐλευθέρων γυναικῶν ἀξίω-
μα, εἰς τὰς ἑταίρας, ἂν ἄδειαν λάβωσι τοῦ ἐξεῖναι αὐταῖς παιδοποιεῖσθαι ὡς ἂν βού-
λωνται, καὶ τελετῶν, καὶ ἱερῶν, καὶ τιμῶν μετέχειν τῶν ἐν τῇ πόλει. ὥστε εἷς ἕκαστος ὑμῶν 179
νομιζέτω, ὁ μὲν ὑπὲρ γυναικός, ὁ δ᾽ ὑπὲρ θυγατρός, ὁ δ᾽ ὑπὲρ μητρός, ὁ δ᾽
ὑπὲρ τῆς πόλεως, καὶ τῶν νόμων, καὶ τῶν ἱερῶν τὴν ψῆφον φέρειν, τοῦ μὴ ἐξ ἴσου φα-
νῆναι ἐκείνας τιμωμένας ταύτῃ τῇ πόρνῃ. μηδὲ τὰς μετὰ πολλῆς καὶ καλῆς σωφρο-
σύνης καὶ ἐπιμελείας τραφείσας ὑπὸ τῶν προσηκόντων, καὶ ἐκδοθείσας κατὰ τοὺς 180
νόμους, ταύτας ἐν τῷ ἴσῳ φαίνεσθαι μετεχούσας τῇ μετὰ πολλῶν καὶ ἀσελγῶν τρό-
πων πολλάκις πολλοῖς ἑκάστης ἡμέρας συγγεγενημένῃ, ὡς ἕκαστος ἠβούλετο. ἡγεῖσθε
δὲ μήτ᾽ ἐμὲ τὸν λέγοντα εἶναι Ἀπολλόδωρον, μήτε τοὺς ἀπολογησομένους καὶ συνε-
ροῦντας πολίτας· ἀλλὰ τοὺς νόμους, καὶ νέαιραν ταυτηνὶ περὶ τῶν πεπραγμένων 181
αὐτῇ πρὸς ἀλλήλους διαδικάζεσθαι. καὶ ὅταν μὲν ἐπὶ τῆς κατηγορίας γένησθε,
τῶν νόμων αὐτῶν ἀκούετε, δι᾽ ὧν οἰκεῖται ἡ πόλις, καὶ καθ᾽ οὓς ὀμωμόκατε δικάσειν, τί
*παρεβίβα-σαν. κελεύουσι, καὶ τί παραβεβήκασιν. ὅταν δ᾽ ἐπὶ τῆς ἀπολογίας ἦτε, μνημονεύοντες τῆς
τῶν νόμων κατηγορίας, καὶ τὸν ἔλεγχον τῶν εἰρημένων, τήν τε ὄψιν αὐτῆς ἰδόντες, ἐνθυ- 182
μεῖσθε τοῦτο μόνον, εἰ νέαιρα οὖσα ταῦτα διαπέπρακται. ἄξιον δὲ κἀκεῖνο ἐνθυ-
μηθῆναι, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι Ἀρχίαν τὸν ἱεροφάντην γενόμενον, ἐξελεγχθέν-
τα ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἀσεβεῖν, θύοντα παρὰ τὰ πάτρια τὰς θυσίας, ἐκολάσατε ὑ-
*ἁλῷ, ὡς μεῖς. καὶ ἄλλα τε κατηγορήθη αὐτοῦ, καὶ ὅτι Σινώπῃ τῇ ἑταίρᾳ ἁλῴοις ἐπὶ τῆς ἐσχάρας 183
*αὐλῇ τῆς ἐν τῇ αὐτῇ Ἐλευσῖνι προσαγούσῃ ἱερεῖον θύσειεν, οὐ νομίμου ὄντος ἐν ταύτῃ τῇ Ἁλῴοις) ἑορτὴ
ἡμέρᾳ ἱερεῖα θύειν, οὐδ᾽ ἐκείνου οὔσης τῆς θυσίας, ἀλλὰ τῆς ἱερείας. οὐκοῦν δεινὸν τὸν μὲν Ἀλῶα, ἑορτὴ ἀττική.
καὶ ἐκ γένους ὄντα τοῦ Εὐμολπιδῶν, καὶ προγόνων καλῶν κἀγαθῶν, καὶ πολίτην τῆς
*νομίμων. πόλεως, ὅτι ἐδόκει τι παραβῆναι τῶν νόμων, δοῦναι δίκην. καὶ οὔθ᾽ ἡ τῶν συγγενῶν, οὔθ᾽ 184
ἡ τῶν φίλων ἐξαίτησις ὠφέλησεν αὐτόν, οὔθ᾽ αἱ λειτουργίαι, ἃς ἐλειτούργησε τῇ πόλει
αὐτός, καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, οὔτε τὸ ἱεροφάντην εἶναι· ἀλλ᾽ ἐκολάσατε δόξαντα ἀδι-
*αὐτὴν κεῖν· νέαιραν δὲ ταυτηνὶ εἴς τε τὸν αὐτὸν θεὸν τοῦτον ἠσεβηκυῖαν, καὶ τοὺς νόμους, καὶ αὐ-
τὴν καὶ τὴν θυγατέρα αὐτῆς οὐ τιμωρήσεσθε; θαυμάζω δ᾽ ἔγωγε τί ποτε καὶ ἐροῦ- 185
σι πρὸς ὑμᾶς ἐν τῇ ἀπολογίᾳ, πότερον ὡς ἀστή ἐστι νέαιρα αὑτηὶ, καὶ κατὰ τοὺς νόμους
συνοικεῖ αὐτῷ; ἀλλὰ μεμαρτύρηται ἑταίρα οὖσα, καὶ δούλη Νικαρέτης γεγενημένη.
ἀλλ᾽ οὐ γυναῖκα εἶναι αὐτοῦ, ἀλλὰ παλλακὴν ἔχειν ἔνδον. ἀλλ᾽ οἱ παῖδες ταύτης ὄν-
τες καὶ εἰσηγμένοι εἰς τοὺς φράτερας ὑπὸ Στεφάνου, καὶ ἡ θυγάτηρ ἀνδρὶ Ἀθηναίῳ 186
ἐκδοθεῖσα, περιφανῶς αὐτὴν ἀποφαίνουσι γυναῖκα ἔχοντα. ὡς μὲν τοίνυν οὐκ
ἀληθῆ ἐστι τὰ κατηγορημένα καὶ μεμαρτυρημένα, οὔτ᾽ αὐτὸν Στέφανον, οὔτ᾽ ἄλλον ὑπὲρ
*αἰτίας ἴσα τούτου οἶμαι ἐπιδείξειν, ὡς ἔστιν ἀστὴ νέαιρα αὑτηί. ἀκούω δ᾽ αὐτὸν τοιοῦτόν τι μέλλειν

ἀπολογεῖσθαι, ὡς οὐ γυναῖκα ἔχει αὐτήν, ἀλλ' ἑταίραν καὶ οἱ παῖδες οὐκ εἰσὶ ταύτης, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας γυναικὸς αὐτῷ ἀστῆς, ἣν φησι πρότερον γῆμαι, συγγενῆ αὑτοῦ. πρὸς δὴ τὴν ἀναίδειαν αὐτοῦ τοῦ λόγου, καὶ τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπολογίας, καὶ τῶν

187 μαρτυρεῖν αὐτῷ παρεσκευασμένων, πρόκλησιν αὐτὸν προυκαλεσάμην ἀκριβῆ καὶ δικαίαν, δι' ἧς ἐξῆν ὑμῖν πάντα τἀληθῆ εἰδέναι· παραδοῦναι τὰς θεραπαίνας τὰς Νεαίρας τότε *προσκαρτερούσας, ὅτ' ἦλθεν ὡς Στέφανον ἐκ Μεγάρων, Θρᾷτταν καὶ Κοκκαλίνην, καὶ ἃς ὕστερον παρὰ τούτῳ οὖσα ἐκτήσατο, Ξεννίδα καὶ Δροσίδα· αἳ ἴσα-

188 σιν ἀκριβῶς Πρόξενόν τε τὸν τελευτήσαντα, καὶ Ἀρίστωνα τὸν νῦν ὄντα, καὶ Ἀντιδωρίδην τὸν σταδιοδρομοῦντα, καὶ Φανὼ τὴν *Στρυβήλην καλουμένην, ἣ Θεογένει τῷ βασιλεύσαντι συνῴκησε, Νεαίρας εἶναι. καὶ ἐὰν φαίνηται ἐκ τῆς βασάνου γήμας Στέφανος οὑτοσὶ ἀστὴν γυναῖκα, καὶ ὄντες αὐτῷ οἱ παῖδες οὗτοι ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀ-

189 στῆς, καὶ μὴ Νεαίρας, ἤθελον ἀφίστασθαι τοῦ ἀγῶνος, καὶ μὴ εἰσιέναι τὴν γραφὴν ταύτην. τὸ γὰρ συνοικεῖν τοῦτ' ἔστιν, ὃς ἂν παιδοποιῆται, καὶ εἰσάγῃ εἴς τε τοὺς φράτορας καὶ δημότας τοὺς υἱεῖς, καὶ τὰς θυγατέρας ἐκδιδῷ ὡς αὑτοῦ οὔσας τοῖς ἀνδράσι. τὰς μὲν γὰρ

Meretrix · Concubina · Uxor.

ἑταίρας, ἡδονῆς ἕνεκ' ἔχομεν· τὰς δὲ παλλακάς, τῆς καθ' ἡμέραν θεραπείας τοῦ σώ-

190 ματος· τὰς δὲ γυναῖκας, τοῦ παιδοποιεῖσθαι γνησίως, καὶ τῶν ἔνδον φύλακα πιστὴν ἔχειν. ὥστ' εἰ πρότερον ἔγημε γυναῖκα ἀστήν, καὶ εἰσὶν οὗτοι οἱ παῖδες ἐξ ἐκείνης, καὶ μὴ Νεαίρας, ἐξῆν αὐτῷ ἐκ τῆς ἀκριβεστάτης μαρτυρίας ἐπιδεῖξαι, παραδόντι τὰς θεραπαίνας ταύτας. ὡς δὲ προυκαλεσάμην, τούτων ὑμῖν τήν τε μαρτυρίαν, καὶ τὴν

191 πρόκλησιν ἀναγνώσεται. Λέγε τὴν μαρτυρίαν, ἔπειτα τὴν πρόκλησιν.

Μαρτυρία.

Ἱπποκράτης Ἱπποκράτους Προβαλείσιος, Δημοσθένης Δημοσθένους Παιανιεύς, Διοφάνης Διοφάνους Ἀλωπεκῆθεν, Διομένης Ἀρχελάου Κυδαθηναιεύς, Δεινίας Φορ-

192 μίδου Κυδαντίδης, Λυσίμαχος Λυσίππου Αἰγιλιεύς, μαρτυροῦσι παρεῖναι ἐν ἀγορᾷ, ὅτ' Ἀπολλόδωρος προυκαλεῖτο Στέφανον, ἀξιῶν παραδοῦναι εἰς βάσανον τὰς θεραπαίνας, περὶ ὧν ᾐτιᾶτο Ἀπολλόδωρος Στέφανον περὶ Νεαίρας· Στέφανον δ' οὐκ ἐθελῆσαι παραδοῦναι τὰς θεραπαίνας· τὴν δὲ πρόκλησιν εἶναι, ἣν παρέχεται Ἀπολ-

193 λόδωρος. Λέγε δὴ αὐτὴν τὴν πρόκλησιν, ἣν προυκαλούμην ἐγὼ Στέφανον τουτονί.

Πρόκλησις.

Τάδε προυκαλεῖτο Ἀπολλόδωρος Στέφανον, περὶ ὧν τὴν γραφὴν γέγραπται, Νέαιραν ξένην οὖσαν, ἀστῷ συνοικεῖν, ἕτοιμος ὢν τὰς θεραπαίνας παραλαμβάνειν

194 τὰς Νεαίρας, ἃς ἐκ Μεγάρων ἔχουσα ἦλθε, Θρᾷτταν καὶ Κοκκαλίνην, καὶ ἃς ὕστερον παρὰ Στεφάνῳ ἐκτήσατο, Ξεννίδα καὶ Δροσίδα, τὰς εἰδυίας ἀκριβῶς περὶ τῶν παίδων τῶν ὄντων Νεαίρᾳ, ὅτι οὐκ ἐκ Στεφάνου εἰσί, Πρόξενός τε ὁ τελευτήσας, καὶ Ἀρίστων ὁ νῦν ὤν, καὶ Ἀντιδωρίδης ὁ σταδιοδρομῶν, καὶ Φανώ, ἐφ' ᾧτε βασανίσαι αὐτάς. καὶ εἰ μὲν ὁμο-

195 λογοῖεν ἐκ Στεφάνου εἶναι καὶ Νεαίρας τούτους τοὺς παῖδας, πεπρᾶσθαι Νέαιραν κατὰ τοὺς νόμους, καὶ τοὺς παῖδας ξένους εἶναι. εἰ δὲ μὴ ὁμολογοῖεν ἐκ ταύτης εἶναι αὐτούς, ἀλλ' ἐξ ἑτέρας γυναικὸς ἀστῆς, ἀφίστασθαι τοῦ ἀγῶνος ἤθελον *τοῦ Νεαίρας. καὶ εἴ τι ἐκ τῶν βα-σάνων βλαφθείησαν αἱ ἄνθρωποι, ἀποτίνειν ὅ, τι βλαβείησαν. Ταῦτα προκα-

196 λεσαμένου ἐμοῦ, ἄνδρες δικασταί, Στέφανον τουτονί, οὐκ *ἠθέλησε δέξασθαι. οὐκοῦν ἤδη δοκεῖ ὑμῖν δεδικάσθαι ὑπ' αὐτοῦ Στεφάνου τουτουί, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ἔνοχός ἐστι τῇ γραφῇ Νέαιρα, ἣν ἐγὼ αὐτὴν ἐγραψάμην, καὶ ὅτι ἐγὼ μὲν ἀληθῆ εἴρη-

κα πρὸς

* προσπαραμένουσας

* στροβύλην

* τῆς

* ἠθέλησεν

καὶ πρὸς ὑμᾶς, καὶ τὰς μαρτυρίας παρεχόμενον ἀληθεῖς· οὑτοσὶ δ' ὅ,τι ἂν λέγῃ, ἅπαντα ψεύδεται· καὶ ἐξελέγξει αὐτὸς αὑτὸν, ὅτι οὐδὲν ὑγιὲς λέγει, οὐκ ἐθελήσας 197 παραδοῦναι εἰς βασάνους τὰς θεραπαίνας, ἃς ἐγὼ ἐξῄτουν αὐτόν. ἐγὼ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τοῖς θεοῖς, εἰς οὓς οὗτοι ἠσεβήκασι, καὶ ἐμαυτῷ τιμωρῶν, κατέστησά τε τουτονὶ εἰς ἀγῶνα, καὶ ὑπὸ τὴν ὑμετέραν ψῆφον ἤγαγον. καὶ ὑμᾶς δὲ χρὴ νομίσαντας μὴ λήσειν τοὺς θεοὺς, εἰς οὓς οὗτοι παρανενομήκασιν, ὅ,τι ἂν ἕκα- 198 στος ὑμῶν ψηφίσηται, ψηφίσασθαι τὰ δίκαια, καὶ τιμωρεῖν μάλιστα μὲν τοῖς θεοῖς, ἔπειτα δὲ καὶ ὑμῖν αὐτοῖς. καὶ ταῦτα ποιήσαντες, δόξετε πᾶσι καλῶς καὶ δικαίως δικάσαι ταύτην τὴν γραφὴν, ἣν Νέαιραν ἐγὼ ἐγραψάμην, ξένην οὖσαν ἀστῷ συνοικεῖν.

*λαθεῖν

ἐζήτουν ... ἐξῄτουν.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.

ΕΠΕΙΔΗ τοὺς ἐν τῷδε τῷ τάφῳ κειμένους, ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐν τῷ πολέμῳ γεγενημένους, ἔδοξε τῇ πόλει δημοσίᾳ θάπτειν, καὶ προσέταξεν ἐμοὶ τὸν νομιζόμενον λόγον εἰπεῖν ἐπ' αὐτοῖς, ἐσκόπουν μὲν εὐθὺς ὅπως τοῦ προσήκοντος ἐπαίνου τεύξονται· ἐξετάζων δὲ καὶ σκοπῶν ἀξίως εἰπεῖν τῶν τετελευτηκότων, ἕν τι τῶν ἀδυνάτων εὕρισκον ὄν. οἱ γὰρ τὴν ὑπάρχουσαν πᾶσιν ἔμφυτον τοῦ ζῆν ὑπερεῖδον ἐπιθυμίαν, καὶ τελευτῆσαι καλῶς μᾶλλον ἠβουλήθησαν, ἢ ζῶντες τὴν Ἑλλάδα ἰδεῖν ἀτυχοῦσαν, πῶς οὐκ ἀνυπέρβλητον παντὶ λόγῳ τὴν αὑτῶν ἀρετὴν καταλελοίπασιν; ὅμως μέντοι διαλεχθῆναι τοῖς πρότερόν ποτε εἰρηκόσιν ἐνθάδ', εἶναί μοι δοκεῖ. ὡς μὲν οὖν ἡ πόλις σπουδάζει περὶ τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ τελευτῶντας, ἔκ τε τῶν ἄλλων ἐστὶν ἰδεῖν, καὶ μάλιστα ἐκ τοῦδε τοῦ νόμου, καθ' ὃν αἱρεῖται τὸν ἐροῦντα ἐπὶ ταῖς δημοσίαις ταφαῖς. εἰδυῖα γὰρ παρὰ τοῖς χρηστοῖς ἀνδράσι τὰς μὲν τῶν χρημάτων κτήσεις, καὶ τὰς κατὰ τὸν βίον ἡδονὰς ἀπολαύσεις ὑπερεωραμένας, τῆς δ' ἀρετῆς καὶ τῶν ἐπαίνων πᾶσαν τὴν ἐπιθυμίαν οὖσαν, ἐξ ὧν ταῦτ' ἂν αὐτοῖς μάλιστα γένοιτο λόγων, τούτοις ᾠήθησαν δεῖν αὐτοὺς τιμᾶν, ἵν', ἣν ζῶντες ἐκτήσαντο εὐδοξίαν, αὕτη καὶ τετελευτηκόσιν αὐτοῖς ἀποδοθείη. εἰ μὲν οὖν τὴν ἀνδρείαν μόνον αὐτοῖς τῶν εἰς ἀρετὴν ἀνηκόντων ὑπάρχουσαν ἑώρων, ταύτην ἂν ἐπαινέσας, ἀπηλλαττόμην τῶν λοιπῶν. ἐπειδὴ δὲ *γεγενῆσθαι καλῶς, καὶ πεπαιδεῦσθαι σωφρόνως, καὶ βεβιωκέναι φιλοτίμως συμβέβηκεν αὐτοῖς, ἐξ ὧν εἰκότως ἦσαν σπουδαῖοι, αἰσχυνοίμην ἂν εἴ τι τούτων φανείην παραλιπών. ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῆς τοῦ γένους αὐτῶν ἀρχῆς. ἡ γὰρ εὐγένεια τῶνδε τῶν ἀνδρῶν ἐκ πλείστου χρόνου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀνωμολόγηται. οὐ γὰρ μόνον εἰς πατέρ' αὐτοῖς, καὶ τῶν ἄνω προγόνων κατ' ἄνδρα ἀνενεγκεῖν ἑκάστῳ τὴν φύσιν ἔστιν, ἀλλ' εἰς ὅλην κοινῇ τὴν ὑπάρχουσαν πατρίδα, ἧς αὐτόχθονες ὁμολογοῦνται εἶναι. μόνοι γὰρ πάντων ἀνθρώπων ἐξ ἧσπερ ἔφυσαν, ταύτην ᾤκησαν, καὶ τοῖς ἐξ αὑτῶν παρέδωκαν. ὥστε δικαίως ἄν τις ὑπολάβοι, τοὺς μὲν ἐπήλυδας ἐλθόντας πόλεις, καὶ τούτων πολίτας προσαγορευομένους, ὁμοίους εἶναι τοῖς εἰσποιητοῖς τῶν παίδων· τούτους δὲ γνησίους γόνῳ τῆς πατρίδος πολίτας εἶναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ τὸ τοὺς καρπούς, οἷς ζῶσιν ἄνθρωποι, παρ' ἡμῖν πρώτοις φανῆναι, χωρὶς τοῦ μεγ-

*καὶ σκοπῶν τὸ εἰπεῖν τὸ ἀξίως

*ὁμοίως

*ἀπαλλαχθῆναι

*καλόν ἐστι

*καὶ τὰς ἀρετὰς

*πόνοις

*λόγων

*καὶ

Ortus. Educatio. Vita. Mors.

Αὐτόχθονες.

Frugum inventio.

σιν εὐεργέτην εἰς πάντας γενέσθαι, ὁμολογούμενον σημεῖον ὑπάρχει τοῦ μητέρα τὴν χώραν εἶναι τῶν ἡμετέρων προγόνων. πάντα γὰρ τὰ τίκτοντα ἅμα καὶ τροφὴν
9 τοῖς γιγνομένοις, ἀπ' αὐτῆς τῆς φύσεως φέρει. ὅπερ ἤδη ἡ χώρα πεποίηκε. τὰ μὲν οὖν εἰς γένος ἀνήκοντα, τοιαῦτα δι' αἰῶνος ὑπάρχει τοῖσδε τῶν ἀνδρῶν προγόνοις. τὰ δ' εἰς ἀνδρείαν, καὶ τὴν ἄλλην ἀρετήν, πάντα μὲν κατοκνῶ λέγειν, φυλαττόμενος, μὴ μῆκος ἄκαιρον ἐγγένηται τῷ λόγῳ. ἃ δὲ καὶ τοῖς εἰδόσι χρήσιμα διαμνημονεῦσαι,
10 καὶ τοῖς ἀπείροις κάλλιστα ἀκοῦσαι, καὶ ζῆλον ἔχει πολύν, καὶ μῆκος λόγων ἄλυπον ἔχοντα, ταῦτα ἐπὶ κεφαλαίων εἰπεῖν πειράσομαι. οἱ γὰρ τῆς κατὰ τὸν παρόντα χρόνον γενεᾶς πρόγονοι καὶ πατέρες, καὶ τούτων ἐπάνω τὰς προσηγορίας ἔχοντες, αἷς ὑπὸ τῶν ἐν γένει γνωρίζονται, ἠδίκησαν μὲν οὐδένα πώποτε οὔτε Ἕλληνα, οὔ-
11 τε βάρβαρον, ἀλλ' ὑπῆρχεν αὐτοῖς πρὸς ἅπασι τοῖς ἄλλοις καλοῖς κἀγαθοῖς καὶ δικαιοτάτοις εἶναι. ἀμυνόμενοι δέ, πολλὰ καὶ λαμπρὰ διεπράξαντο. καὶ γὰρ τὸν Ἀμαζόνων στρατὸν ἐλθόντα ἐκράτησαν οὕτως, ὥστ' ἔξω Φάσιδος ἐκβαλεῖν· καὶ τὸν Εὐμόλπου, καὶ τῶν πολλῶν ἄλλων στόλον οὐ μόνον ἐκ τῆς οἰκείας, ἀλλὰ
12 καὶ ἐκ τῆς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων χώρας ἐξήλασαν· οὓς οἱ πρὸ ἡμῶν οἰκοῦντες πρὸς ἑσπέραν πάντες οὔθ' ὑπέμειναν, οὔτ' ἠδυνήθησαν κωλῦσαι. καὶ μὴν καὶ τῶν Ἡρακλέους παίδων, ὃς τοὺς ἄλλους ἔσωζε, σωτῆρες ὠνομάσθησαν, ἡνίκ' ἦλθον εἰς τήνδε τὴν γῆν ἱκέται, φεύγοντες Εὐρυσθέα. καὶ πρὸς πᾶσι τούτοις,
13 καὶ πολλοῖς ἄλλοις καὶ καλοῖς ἔργοις, τὰ τῶν κατοιχομένων νόμιμα οὐ περιεῖδον ὑβριζόμενα, ὅτε τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας θάπτειν ἐκώλυε Κρέων. τῶν μὲν οὖν εἰς μύθους ἀνενηνεγμένων ἔργων πολλὰ παραλιπών, τούτων ἐπεμνήσθην, ὧν οὕτως ἕκαστον εὐσχήμονας καὶ πολλοὺς ἔχει λόγους, ὥστε καὶ τοὺς ἐμμέτρους, καὶ τοὺς τῶν
14 ᾀδομένων ποιητάς, καὶ πολλοὺς τῶν συγγραφέων, ὑποθέσεις τὰ ἐκείνων ἔργα τῆς αὐτῶν μουσικῆς πεποιῆσθαι. ἃ δὲ τῇ μὲν ἀξίᾳ τῶν ἔργων οὐδέν ἐστι τούτων ἐλάττω, τῷ δ' ὑπογυώτερ' εἶναι τοῖς χρόνοις οὔπω μεμυθολόγηται, οὐδ' εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐπανῆκται τάξιν, ταῦτ' ἤδη λέξω. ἐκεῖνοι τὸν ἐξ ἁπάσης
15 τῆς Ἀσίας στόλον ἐλθόντα, μόνοι δὶς ἠμύναντο καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, καὶ διὰ τῶν ἰδίων κινδύνων, κοινῆς σωτηρίας πᾶσι τοῖς Ἕλλησιν αἴτιοι κατέστησαν. καὶ προείρηται μὲν ὃ μέλλω λέγειν ὑπ' ἄλλων πρότερον· δεῖ δὲ μηδὲ νῦν τοῦ δικαίου καὶ καλῶς ἔχοντος ἐπαίνου τοὺς ἄνδρας ἐκείνους στερηθῆναι. το-
16 σούτῳ γὰρ ἀμείνους τῶν ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένων νομίζοιντ' ἂν εἰκότως, ὅσῳ οἱ μὲν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος ὄντες ἀριστεῖς, δέκ' ἔτη τῆς Ἀσίας ἓν χωρίον πολιορκοῦντες, μόλις εἷλον. οὗτοι δὲ τὸν ἐκ πάσης τῆς ἠπείρου στόλον ἐλθόντα μόνοι, τἆλλα πάντα κατεστραμμένον, οὐ μόνον ἠμύναντο, ἀλλὰ καὶ τιμωρίαν ὑπὲρ
17 ὧν τοὺς ἄλλους ἠδίκουν ἐπέθηκαν. ἔτι τοίνυν τὰς ἐν αὐτοῖς τοῖς Ἕλλησι πλεονεξίας κωλύοντες, πάντας ὅσους συνέβη γενέσθαι κινδύνους ὑπέμειναν, ὅπου τὸ δίκαιον εἴη τεταγμένοι, ἐν τούτῳ προστιθέντες ἑαυτούς, ἕως εἰς τὴν νῦν ζῶσαν ἡλικίαν ὁ χρόνος προήγαγεν ἡμᾶς. μηδεὶς δ' ἡγείσθω με ἀπορῶντα, ὅ, τι χρὴ περὶ
18 τούτων εἰπεῖν ἑκάστου, ταῦτα τὰ πραχθέντα ἀπηριθμηκέναι. εἰ γὰρ ἦν ἁπάντων ἀμηχανώτατος ὢν ὅ, τι χρὴ λέγειν, πειρᾶσθαι, ἡ ἐκείνων ἀρετὴ πολλὰ καὶ καλὰ δίδωσιν εἰπεῖν καὶ πρόχειρα, ἃ ῥᾴδιον μέν ἐστι διελθεῖν. ἀλλὰ προαιροῦμαι τῆς εὐγενείας, καὶ τῶν παρὰ τοῖς προγόνοις μεγίστων μνησθείς, ὡς τάχιστα

συνάψαι

Atheniensium veterum iustitia. — Bellum adversus Amazonas. Eumolpus. — Bellum pro Heraclidis. — Bellum adversus Creontem pro sepeliendis septem ducibus, qui ad Thebas interierant. — Duae victoriae de Persis. — καλὰ — οἰκείας — καταλῦσαι — ὅσον

οἰκεῖα φαίνοιτο λέγων πρὸς τὰ τοῖσδε πεπραγμένα, ἵν', ὥσπερ ταῖς φύσεις ἦσαν συγ-
γενεῖς, οὕτω καὶ τοὺς ἐπαίνους ἐπ' αὐτῶν κοινοὺς ποιήσωμεν. ὑπολαμβάνων ταῦτ'
ἂν εἶναι κεχαρισμένα κἀκείνοις, καὶ μάλισθ' ἀμφοτέροις, εἰ τῆς ἀλλήλων ἀρετῆς μὴ
μόνον τῇ φύσει μετάσχοιεν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐπαίνοις. ἀνάγκη δ' ἐν τῷ μεταξὺ διε- 19
λθεῖν, καὶ πρὸ τοῦ τὰ τοῖσδε πεπραγμένα τοῖς ἀνδράσι δηλοῦν, καὶ τοὺς ἔξω τοῦ γέ-
νους πρὸς τὸν τάφον ἠκολουθηκότας πρὸς εὔνοιαν παρακαλέσαι. καὶ γὰρ εἰ μὲν εἰς
χρημάτων δαπάνην, ἢ τινα ἄλλην θεωρίαν ἱππικῶν, ἢ γυμνικῶν ἄθλων ἐπά-
ξιον κοσμῆσαι τὸν τάφον, ὅσῳπερ ἂν προθυμότερον καὶ ἀφειδέστερον τοῦτο πα- 20
ρεσκευάσμην, τοσούτῳ μᾶλλον ἂν προσήκοντα ἔδοξα πεποιηκέναι. λόγῳ δ' ἐπαι-
νέσαι τούσδε τοὺς ἄνδρας αἱρεθεὶς, ἐὰν μὴ τοὺς ἀκούοντας συμβουλομένους λάβω,
φοβοῦμαι μὴ τῇ προθυμίᾳ τοὐναντίον οὗ δεῖ ποιήσω. ὁ μὲν γὰρ πλοῦτος, καὶ τὸ τά-
χος, καὶ ἡ ἰσχὺς, καὶ ὅσα ἄλλα τούτοις ὅμοια, αὐτάρκεις ἔχει τοῖς ὀνήσεις τοῖς κεκτημένοις, 21
καὶ κρατοῦσιν ἐν αὐτοῖς οἷς ἂν παρῇ, μηδεὶς τῶν ἄλλων βούληται. ἡ δὲ τῶν λόγων πει-
θὼ, τῆς τῶν ἀκουόντων εὐνοίας προσδεῖται· καὶ μετὰ μὲν ταύτης κἂν μετρίως ῥη-
θῇ, δόξαν ἐνέγκε, καὶ χάριν προσεποίησε. ἄνευ δὲ ταύτης, κἂν ὑπερβάλῃ τῷ λέγειν
καλῶς, προσίσταται τοῖς ἀκούουσι. πολλὰ τοίνυν ἔχων εἰπεῖν ὧν οἵδε πράξαντες, δι- 22
καίως ἐπαινεθήσονται, ἐπειδὴ πρὸς αὐτοῖς εἰμὶ τοῖς ἔργοις, ἀπορῶ τί πρῶτον εἴπω.
προϊστάμενα γάρ μοι πάντα εἰς ἓν καιρὸν, δύσκριτον καθίστησί μοι τὴν αἵρεσιν αὐ-
τῶν. οὐ μὴν ἀλλὰ πειράσομαι τὴν αὐτὴν ποιήσασθαι τοῦ λόγου τάξιν, ἥπερ
ὑπῆρξε τοῦ βίου τούτοις. οἵδε γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐν πᾶσι τοῖς παιδεύμασιν ἦσαν ἐπιφανεῖς, 23
τὰ πρέποντα καθ' ἡλικίαν ἀσκοῦντες ἑκάστην, καὶ πᾶσιν ἀρέσκοντες, οἷς χρὴ, γονεῦσι,
φίλοις, οἰκείοις. τοιγαροῦν ὥσπερ ἴχνη γνωρίζουσα νῦν ἡ τῶν οἰκείων αὐτοῖς, καὶ φί-
λων μνήμη, πᾶσαν ὥραν ἐπὶ τούτους φέρεται τῷ πόθῳ, πολλὰ ὑπομνήματα λαμ-
βάνουσα, ἐν οἷς συνῄδει τούτοις ἀρίστοις οὖσιν. ἐπειδὴ δὲ εἰς ἄνδρας ἀφίκοντο, οὐ μόνον 24
τοῖς πολίταις γνώριμον τὴν αὐτῶν φύσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις κατέστησαν.

Ἔστι γὰρ ἔστιν ἁπάσης ἀρετῆς ἀρχὴ μὲν, σύνεσις· πέρας δὲ, ἀνδρεία. καὶ τῇ μὲν
δοκιμάζεται, τί πρακτέον ἐστί· τῇ δὲ σώζεται. ἐν τούτοις ἀμφοτέροις, οἵδε πολὺ
διενέγκαν. καὶ γὰρ εἴ τις ἐφύετο κοινὸς πᾶσι κίνδυνος τοῖς Ἕλλησιν, οὗτοι πρῶτοι 25
προείδοντο, καὶ πολλάκις εἰς σωτηρίαν ἅπαντας παρεκάλεσαν. ὅπερ γνώμης
ἀπόδειξίς ἐστιν εὖ φρονούσης, καὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ἀγνοίας μεμιγμένης κακίᾳ,
ὅτ' ἐνῆν ταῦτα κωλύειν ἀσφαλῶς, τὰ μὲν οὐ προορώσης, τὰ δ' εἰρωνευομένης.
ὅμως ἡνίχ' ὑπήκουσαν, καὶ τὰ δέοντα ποιεῖν ἠθέλησαν, οὐκ ἐμνησικάκησαν· ἀλλὰ 26
προστάντες καὶ παρασχόντες ἅπαντα προθύμως, καὶ σώματα, καὶ χρήματα, καὶ
συμμάχους, εἰς πεῖραν ἦλθον ἀγῶνος. εἰς ὃν οὐδὲ τῆς ψυχῆς ἐφείσαντο. ἐξ ἀνάγκης
δὲ συμβαίνει ὅταν μάχη γίγνηται, τοῖς μὲν, ἡττᾶσθαι· τοῖς δὲ, νικᾶν. οὐκ ἂν ὀκνήσαι-
μι δ' εἰπεῖν, ὅτι μοι δοκοῦσιν οἱ τελευτῶντες, ἑκατέρων ἐν τάξει, τῆς μὲν ἥττης οὐ με- 27
τέχειν, νικᾶν δ' ὁμοίως ἀμφοτέροις. τὸ μὲν γὰρ κρατεῖν ἐν τοῖς ζῶσιν ὡς ἂν ὁ δαί-
μων παραδῷ, κρίνεται. ὃ δ' εἰς τοῦτο ἕκαστον ἔδει παρασχέσθαι, πᾶς ὁ μένων ἐν τάξει
πεποίηκεν. εἰ δὲ θνητὸς ὢν τὴν εἱμαρμένην ἔσχε τῇ τύχῃ, πέπονθε τὸ συμβαῖνον, οὐ-
χὶ τὴν ψυχὴν ἥττηται τῶν ἐναντίων. νομίζω τοίνυν καὶ τοῦ τῆς χώρας ἡμῶν μὴ ἐπι- 28
βῆναι τοὺς πολεμίους, πρὸς τῇ τῶν ἐναντίων ἀγνωμοσύνῃ, τὴν τούτων ἀρετὴν αἰτίαν
γεγενῆσθαι. κατ' ἄνδρα γὰρ πεῖραν εἰληφότες οἱ τότε συμμίξαντες ἐκεῖ, οὐκ

Margin: καὶ ἀφειδέστερον ταῦτα · ἂν μὴ · ὀνήσεις · ἂν · ἐνέγκοι, καὶ χάριν προσεποίησε · ὦ ποιεῖς ἀμφ. · προείδοντο · ἀμφότεροι · ἐκείνης

ἐβούλοντο αὖθις εἰς ἀγῶνα καθίστασθαι* τοὺς ἐκείνων οἰκείους, ὑπολαμβάνον-
τες ταῖς μὲν φύσεσι ταῖς ὁμοίαις ἀπαντήσεσθαι, τύχην δὲ οὐκ εὔπορον εἶναι
τὴν ὁμοίαν λαβεῖν. δηλοῖ δὲ οὐχ ἥκιστα ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, καὶ τὰ τῆς γεγο-
29 νυίας εἰρήνης. οὐ γὰρ ἀγαθώτατα εἰπεῖν οὔτ' ἀληθεστέραν, οὔτε καλλίω πρόφα-
σιν τοῦ τοῖς τῶν τετελευτηκότων ἔνεστιν ἀρετῆς, ὅτι τῶν ἐναντίων κύριοι, φίλον
γενέσθαι τοῖς ἐκείνων οἰκείοις βούλεσθαι μᾶλλον, ἢ πάλιν ὑπὲρ τῶν ὅλων
κίνδυνον ἄρασθαι. οἶμαι δ' ἄν, εἴ τις αὐτοὺς τοὺς παραταξαμένους ἐρωτήσειε,
30 πότερ' ἡγοῦνται ταῖς αὐτῶν ἀρεταῖς, ἢ τῇ παραδόξῳ καὶ χαλεπῇ τύχῃ κατωρ-
θωκέναι, καὶ τῇ τοῦ προεστηκότος αὐτῶν ἐμπειρίᾳ, καὶ τόλμῃ, καὶ ψυχῇ, οὐδέ-
να οὔτ' ἀναίσχυντον, οὔτε τολμηρὸν οὕτως εἶναι* ὅστις ἀντιποιήσεσθαι τῶν πε-
πραγμένων. ἀλλὰ μὴν ὑπὲρ ὧν ὁ πάντων κύριος δαίμων* ὡς ἠβούλετο,
31 ἔνειμε τὸ τέλος, πάντας ἀφεῖσθαι κακίας ἀνάγκη τοὺς λοιπούς, ἀνθρώπους γε
ὄντας. περὶ ὧν δ' ὁ τῶν ἐναντίων ἡγεμὼν ὑπερῆρε τοὺς ἐπὶ τούτῳ ταχθέντας,
οὐχὶ τοὺς πολλοὺς οὔτ' ἐκείνων, οὔθ' ἡμῶν αἰτιάσαιτ' ἄν τις εἰκότως. εἰ δ' ἄρα
δεῖ τις ἀνθρώπων, ὅτῳ περὶ τούτων ἐγκαλέσαι προσήκει, τοῖς ἐπὶ τούτῳ τα-
32 χθεῖσι Θηβαίων, οὐχὶ τοῖς πολλοῖς οὔθ' ἡμῶν, οὔτ' ἐκείνων ἐγκαλέσειεν ἄν τις εἰκότως.
οἳ δύναμιν λαβόντες ἔχουσαν θυμὸν ἀήττητον, καὶ ἀπροφάσιστον, καὶ φιλοτιμίαν
ἐφάμιλλον, οὐδενὶ τούτων* ὀρθῶς ἐχρήσαντο. καὶ τὰ μὲν ἄλλ' ἐπὶ τούτων, ὡς ἕκαστος
ἔχει γνώμης, οὕτως ὑπολαμβανέτω. ὃ δὲ ἅπασιν ὁμοίως ἀνθρώποις τοῖς οὖσι γε-
33 γένηται φανερόν, ὅτι ἡ* πᾶσα τῆς Ἑλλάδος ἄρα ἐλευθερία ἐν ταῖς τῶνδε τῶν ἀνδρῶν*
ψυχαῖς διεσῴζετο. ἐπεὶ* οὖν ἡ πεπρωμένη τούτους ἀνεῖλεν, οὐδεὶς ἀντέστη τῶν λοι-
πῶν. καὶ φθόνος μὲν ἀπείη τοῦ λόγου. δοκεῖ δέ μοι τις ἂν εἰπών, ὡς ἡ τῶνδε τῶν ἀν-
δρῶν ἀρετή, τῆς Ἑλλάδος ἦν ψυχή, τἀληθὲς εἰπεῖν. ἅμα γὰρ τά τε τούτων πνεύματα
34 ἀπηλλάγη τῶν οἰκείων σωμάτων, καὶ τὸ τῆς Ἑλλάδος ἀξίωμα ἀνῄρηται. μεγάλην
μὲν οὖν ἴσως ὑπερβολὴν δόξομεν λέγειν. ῥητέον δ' ὅμως. ὥσπερ γὰρ εἴ τις ἐκ τοῦ*
καθεστηκότος κόσμου τὸ φῶς ἐξέλοι, δυσχερὴς καὶ χαλεπὸς ἅπας ὁ λειπόμενος* βίος
γένοιτ' ἄν· οὕτω τῶνδε τῶν ἀνδρῶν* ἀναιρεθέντων, ἐν σκότει καὶ πολλῇ δυσκλείᾳ
35 πᾶς ὁ πρὸ τοῦ ζῆλος τῶν Ἑλλήνων γέγονε. διὰ πολλὰ δ' εἰκότως οὗτοι τοιοῦτοι, διὰ
τὴν πολιτείαν οὐχ ἥκιστα ἦσαν σπουδαῖοι. αἱ μὲν γὰρ διὰ τῶν ὀλίγων δυναστεῖαι,
δέος μὲν ἐνεργάζονται τοῖς πολίταις, αἰσχύνην δ' οὐ παριστᾶσι. ἡνίκα γοῦν ὁ
ἀγὼν ἔλθῃ τοῦ πολέμου, πᾶς τις εὐχερῶς ἑαυτὸν σώζει, συνειδώς, ὅτι ἐὰν τοὺς κυ-
36 ρίους ἢ δώροις, ἢ δι' ἄλλης ἡστινοσοῦν ὁμιλίας ἐξαρέσηται, κἂν τὰ δεινό-
τατα ἀσχημονήσῃ, μικρὸν ὄνειδος τὸ λοιπὸν αὐτῷ καταστήσεται. αἱ δὲ δημοκρα-
τίαι, πολλά τε ἄλλα, καὶ καλὰ καὶ δίκαια ἔχουσιν, ὧν δεῖ τὸν εὖ φρονοῦντα ἀν-
τέχεσθαι, καὶ τὴν παρρησίαν ἐκ τῆς ἀληθείας ἠρτημένην.* οὐκ ἔστιν* ἀπο-
37 τρέψαι τἀληθὲς δηλοῦν. οὔτε γὰρ πάντας* ἐξαρέσασθαι τοῖς αἰσχρόν τι ποιή-
σασι δυνατόν, οὔθ' ὁ μόνος τἀληθὲς ὄνειδος λέγων λυπεῖ. καὶ γὰρ οἱ μηδὲν ἂν εἰ-
πόντες αὐτοὶ βλάσφημον, ἡδέως γε λέγοντος χαίρουσιν ἀκούοντες. ἃ φοβούμενοι
πάντες, εἰκότως τῇ τῶν μετὰ ταῦτα ὀνειδῶν αἰσχύνῃ, τόν τε προσιόντα ἀπὸ τῶν ἐναν-
38 τίων κίνδυνον εὐρώστως ὑπέμειναν, καὶ θάνατον καλὸν εἵλοντο μᾶλλον, ἢ βίον αἰ-
σχρόν. ἃ μὲν οὖν κοινῇ πᾶσιν ὑπῆρχε τοῖσδε τοῖς ἀνδράσιν εἰς τὸ καλῶς ἐθέ-
λειν ἀποθνήσκειν, εἴρηται, γένος,* παιδεία, χρηστῶν ἐπιτηδευμάτων συνήθεια,
τῆς ὅλης

Margin notes: * τοὺς ἐκείνων οἰκείους; * ὥστε τινὰ αὐτ. γ. ὥστε τις αὐτ.; * οὐκ ὀρθῶς; * πάσης; * γὰρ; * ἐξέλοιτο; * ὑμῶν; * αἰρεθέντων; * τῆς πολιτείας; * δι' ἣν οὐκ ἔστιν; * ἀποτρέψαι; * ἐξαρέσασθαι; * παιδεία

Nota et imitare genus hoc προπαρασκευῆς.

Respublicae populares gignunt fortissimos viros.

τῆς ὅλης πολιτείας ὑπόθεσις. ἃ δὲ κατὰ φυλὰς παρεκάλεσεν ἑκάστους ἀνδρώδεις εἶναι, ταῦτ' ἤδη λέξω. ᾔδεσαν ἅπαντες ἐρεχθεῖδαι τὸν ἐπώνυμον αὐτῶν ἐρεχθέα, ἕνεκα τοῦ σῶσαι τὴν χώραν, τὰς αὐτοῦ παῖδας, ἃς ὑακινθίδας καλοῦσιν, εἰς πρόδηλον θάνατον δόντα ἀναλῶσαι. αἰσχρὸν οὖν ἡγοῦντο τὸν μὲν ἀπ' ἀθανάτων πεφυκότα, πάντα ποιεῖν ἕνεκα τοῦ τὴν πατρίδα ἐλευθερῶσαι, αὐτοὶ δὲ φανῆναι θνητὸν σῶμα ποιούμενοι περὶ πλείονος, ἢ δόξαν ἀθάνατον. οὐκ ἠγνόουν αἰγεῖδαι θησέα τὸν αἰγέως πρῶτον ἰσηγορίαν καταστησάμενον τῇ πόλει. δεινὸν οὖν ἡγοῦντο τὴν ἐκείνου προδοῦναι προαίρεσιν, καὶ τεθνάναι μᾶλλον ᾑροῦντο, ἢ καταλυομένης αὐτῆς παρὰ τοῖς ἕλλησι ζῆν φιλοψυχήσαντες. παρειλήφεσαν πανδιονίδαι πρόκνην καὶ φιλομήλαν, τὰς πανδίονος θυγατέρας, ὡς ἐτιμωρήσαντο τηρέα διὰ τὴν εἰς αὐτὰς ὕβριν. οὐ βιωτὸν οὖν ἐνόμιζον αὐτοῖς, εἰ μὴ συγγενεῖς φανήσονται τὸν θυμὸν ἔχοντες ἐκείναις, ὑφ' οἷς τὴν ἑλλάδα ἑώρων ὑβριζομένην. ἠκηκόεσαν λεοντίδαι μυθολογουμένας τὰς λεωκόρας, ὡς αὐτὰς ἔδοσαν σφάγιον τοῖς πολίταις ὑπὲρ τῆς χώρας. ὅτε δ' οὖν γυναῖκες ἐκεῖναι τοιαύτην ἔσχον ἀνδρείαν, οὐ θεμιτὸν αὐτοῖς ὑπελάμβανον, χείροσιν ἀνδράσιν οὖσιν, ἐκείνων φανῆναι. ἐμέμνηντο ἀκαμαντίδαι τῶν ἐπῶν, ἐν οἷς ὅμηρος ἕνεκα τῆς μητρός φησι φαίδρας, ἀκάμαντα εἰς τροίαν στεῖλαι. ὁ μὲν οὖν παντὸς ἐπειρᾶτο κινδύνου τοῦ σῶσαι τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ἕνεκα. οἱ δὲ τοὺς οἰκείους σύμπαντας γονέας ἕνεκα τοῦ σῶσαι, πῶς οὐκ ἤμελλον πάντα κίνδυνον ὑπομένειν; οὐκ ἐλάνθανεν οἰνείδας, ὅτι κάδμου μὲν σεμέλη, τῆς δὲ υἱὸν ὄντα, ὃν οὐ πρέπον ἐστὶν ὀνομάζειν ἐπὶ τοῦδε τοῦ τάφου, τοῦ δὲ οἰνεὺς γέγονεν ὃς ἀρχηγὸς αὐτῶν ἐκαλεῖτο. κοινοῦ δ' ὄντος ἀμφοτέραις ταῖς πόλεσι τοῦ παρόντος κινδύνου, ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἅπασαν ᾤοντο δεῖν ἀγωνίαν ἐκτεῖναι. ᾔδεσαν κεκροπίδαι τὸν ἑαυτῶν ἀρχηγόν, τὰ μὲν ὡς ἔστι δράκων, τὰ δ' ὡς ἔστιν ἄνθρωπος λεγόμενος, οὐκ ἄλλοθέν ποθεν, ἢ τὸ τὴν σύνεσιν αὐτοῦ προσομοιοῦν ἀνθρώπῳ, τὴν ἀλκὴν δὲ δράκοντι. ἄξια δὲ τούτων πράττειν ὑπελάμβανον αὐτοῖς προσήκειν. ἐμέμνηντο ἱπποθοωντίδαι τῶν ἀλόπης γάμων, ἐξ ὧν ἱπποθόων ἔφυ, καὶ τὸν ἀρχηγὸν ᾔδεσαν· ὧν τὸ πρέπον φυλάττων ἐγὼ τῇδε τῇ ἡμέρᾳ, τὸ σαφὲς εἰπεῖν ὑπερβαίνω. ἄξια δὲ τούτων ᾤοντο δεῖν προσήκειν ποιοῦντες ὀφθῆναι.

οὐκ ἐλάνθανεν αἰαντίδας, ὅτι τῶν ἀριστείων στερηθεὶς αἴας, ἀβίωτον ἑαυτῷ ἡγήσατο τὸν βίον. ἡνίκ' οὖν ὁ δαίμων ἄλλῳ τἀριστεῖα ἐδίδου, τότε τοὺς ἐχθροὺς ἀμυνόμενοι, τεθνάναι δεῖν ᾤοντο, ὥστε μηδὲν ἀνάξιον αὐτῶν παθεῖν. οὐκ ἠμνημόνουν ἀντιοχίδαι ἡρακλέους ὄντα ἀντίοχον. δεῖν οὖν ἡγήσαντο, ἢ ζῆν ἀξίως τῶν ὑπαρχόντων, ἢ τεθνάναι καλῶς. Οἱ μὲν οὖν ζῶντες οἰκεῖοι τούτων, ἐλεεινοί, τοιούτων ἀνδρῶν ἐστερημένοι, καὶ συνηθείας πολλῆς καὶ φιλανθρώπου διεζευγμένοι, καὶ τὰ τῆς πατρίδος πράγματ' ἔρημα, καὶ δακρύων καὶ πένθους πλήρη. οἱ δ' εὐδαίμονες τῷ δικαίῳ λογισμῷ, πρῶτον μὲν ἀντὶ μικροῦ χρόνου, πολὺν, καὶ τὸν ἅπαντα, εὔκλειαν ἀγήρω καταλείπουσιν, ἐν ᾗ καὶ παῖδες οἱ τούτων ὀνομαστοὶ γραφήσονται, καὶ γονεῖς οἱ τούτων περίβλεπτοι γηροτροφήσονται, παραψυχὴν τῷ πένθει τὴν τούτων εὔκλειαν ἔχοντες. ἔπειτα νόσων ἀπαθεῖς τὰ σώματα, καὶ λυπῶν ἄπειροι τὰς ψυχάς, ἃς ἐπὶ τοῖς συμβεβηκόσιν οἱ ζῶντες ἔχουσιν, ἐν μεγάλῃ τιμῇ καὶ πολλῷ ζήλῳ τῶν νομιζομένων τυγχάνουσιν. οὓς γὰρ ἅπασα μὲν ἡ πατρὶς θάπτει δημοσίᾳ, κοινῶν δ' ἐπαίνων μόνοι τυγχάνουσι, ποθοῦσι δ' οὐ μόνον οἱ συγγενεῖς καὶ πολῖται,

*ἑαυτῆς *πρὸς *εἰ μὴ συγγενεῖς ὄντες, θυμὸν ἔχοντες ὅμοιον ἐκείναις φανήσονται, ὑφ' οἷς *ἀνδρείαν, *φανῆναι ἀνδρας *οὖσι *οἰνεΐδας *ἀλόπης

ἀλλὰ * πᾶσι μὲν ὅσοις ἡδέα χρὴ προσειπεῖν· συμπέπεισθ' ἤδη καὶ τῆς οἰκουμένης * εἰ
τὸ πλεῖστον μέρος, πῶς οὐ χρὴ τούτους εὐδαίμονας νομίζεσθαι; οὓς παρέδρους εἰκό-
50 τως ἂν τις φήσαι τοῖς κάτω θεοῖς εἶναι, τὴν αὐτὴν τάξιν ἔχοντας τοῖς προτέροις
ἀγαθοῖς ἀνδράσιν ἐν μακάρων νήσοις. οὐ γὰρ ἰδών τις οὐδὲ περὶ ἐκείνων, ταῦτ' ἀ- * οὐδέν τι οὐδὲ περὶ
πήγγελκεν, ἀλλ' οὓς οἱ ζῶντες ἀξίους ὑπειλήφαμεν τῶν ἄνω τιμῶν, τούτους τῇ δόξῃ
καταμαντευόμενοι, κἀκεῖ τῶν αὐτῶν τιμῶν ἡγούμεθ' αὐτοὺς τυγχάνειν. ἔστι μὲν οὖν
51 ἴσως χαλεπὸν, τὰς παρούσας συμφορὰς λόγῳ κουφίσαι· δεῖ δ' ὅμως πειρᾶσθαι καὶ
πρὸς τὰ παρηγοροῦντα τρέπειν τὴν ψυχὴν, ὡς τοὺς τοιούτους ἄνδρας * γεγονότας, * γεγεννηκότας
καὶ πεφυκότας αὐτοὺς ἐκ τοιούτων ἑτέρων, καλόν ἐστι τὰ δεινὰ εὐσχημονέστερον τῶν
ἄλλων φέροντας ὁρᾶσθαι, καὶ πάσῃ τύχῃ χρωμένους ὁμοίους εἶναι. καὶ γὰρ ἐκείνοις ταῦτ'
52 ἂν εἴη μάλιστ' ἐν κόσμῳ, καὶ τιμῇ καὶ πάσῃ τῇ πόλει, καὶ τοῖς ζῶσι ταῦτ' ἂν ἐνέγκοι
πλείστην εὐδοξίαν. χαλεπὸν πατρὶ καὶ μητρὶ παίδων στερηθῆναι, καὶ ἐρήμοις εἶναι
τῶν οἰκειοτάτων γηροτρόφων. σεμνὸν δέ γε ἀγήρως τιμὰς, καὶ μνήμην ἀρετῆς δημο-
σίᾳ κτησαμένους ἐπιδεῖν, καὶ θυσιῶν, καὶ ἀγώνων ἠξιωμένους ἀθανάτων. λυπηρὸν
53 παισὶν ὀρφανοῖς γεγενῆσθαι πατρός. καλὸν δέ γε κληρονομεῖν πατρῴας εὐδοξίας. καὶ τοῦ
μὲν λυπηροῦ τούτου, τὸν δαίμονα αἴτιον εὑρήσομεν ὄντα, ᾧ φύντας ἀνθρώπους εἴ-
κειν ἀνάγκη· τοῦ δὲ τιμίου, καὶ καλοῦ τὴν τῶν ἐθελησάντων καλῶς ἀποθνήσκειν αἵρεσιν.
ἐγὼ μὲν οὖν οὐχ ὅπως πολλὰ λέξω, τοῦτ' ἐπισκεψάμην, ἀλλ' ὅπως τἀληθῆ. ὑμεῖς
54 δὲ ἀποδυράμενοι, καὶ τὰ προσήκοντα, ὡς χρὴ, καὶ νόμιμα ποιήσαντες, ἄπιτε.

παισιν

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΡΩΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ.

1 ΑΛΛ' ἐπειδήπερ ἀκούειν βούλει τοῦ λόγου, δείξω σοι καὶ ἀνα-
γνώσομαι. δεῖ δέ σε τὴν προαίρεσιν αὐτοῦ πρῶτον εἰδέναι. βού-
λεται μὲν γὰρ ὁ τὸν λόγον ποιῶν, ἐπαινεῖν Ἐπικράτην, ὃν ᾤετο
πολλῶν καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν ὄντων νέων ἐν τῇ πόλει, χα-
2 ριέστατον εἶναι, καὶ πλέον τῇ συνέσει προέχειν, ἢ τῷ κάλλει τῶν
ἡλικιωτῶν. ὁρῶν δ', ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰ πλεῖστα τῶν ἐρωτικῶν συνταγμάτων αἰ-
σχύνην μᾶλλον ἢ τιμὴν περιάπτοντα τούτοις, περὶ ὧν ἐστὶ γεγραμμένα, τοῦτο ὅ-
πως μὴ πείσεται, πεφύλακται· καὶ ὅπερ καὶ πεπεῖσθαί φησι τῇ γνώμῃ, τοῦτο καὶ
3 γέγραφεν, ὡς δίκαιος ἐραστὴς οὔτ' ἂν ποιήσειεν οὐδὲν αἰσχρὸν, οὔτ' ἀξιώσειεν. ὁ μὲν
οὖν ὥσπερ εἰ μάλιστ' ἂν ἐρωτικὸν λάβοις τοῦ λόγου, περὶ τοῦτ' ἐστίν· ὁ δ' ἄλλος λό-
γος, τὰ μὲν αὐτὸν ἐπαινεῖ τὸν νεανίσκον, τὰ δ' αὐτῷ συμβουλεύει περὶ παιδείας τε, καὶ
προαιρέσεως τοῦ βίου. πάντα δὲ ταῦτα γέγραπται * τὸν τρόπον, ὅν τις ἂν εἰς βιβλίον * τρόπον ὃν τρόπον,
4 * κατάθοιτο. τοῖς μὲν γὰρ λεκτικοῖς τῶν λόγων, ἁπλῶς καὶ ὁμοίως, οἷς ἂν ἐκ τοῦ πα- * καταθεῖτο
ραχρῆμά τις εἴποι, πρέπει γεγράφθαι. τοῖς δ' εἰς τὸν πλείω χρόνον τεθησομένοις,
ποιητικῶς καὶ περιττῶς ἁρμόττει συγκεῖσθαι. τοὺς μὲν γὰρ, πιθανοὺς τοὺς δ', ἀπο- * ἐπιδεικτικούς
δεικτικοὺς εἶναι προσήκει. ἵν' οὖν μὴ παρὰ τοῦ λόγου σοι λέγω, μηδ' ἅπερ γιγνώ- * τοῦ βίου δ'
5 σκω περὶ τούτων, αὐτὸς διεξίω, πρόσεχ', ὡς αὐτοῦ τοῦ λόγου ἤδη ἀκουσόμενος, ἐπειδὴ
καὶ αὐτὸς ἥκει, ὃν ἐβουλήθην ἀκοῦσαι Ἐπικράτης. ὁρῶν ἐνίους τῶν ἐρωμένων τε
καὶ κάλλους μετεσχηκότων, οὐδετέρᾳ δὲ τῶν εὐτυχιῶν τούτων ὀρθῶς χρωμένους,

Epicrates formosus puer.

Duo dicendi genera.

ἀλλ' ἐπὶ

ἀλλ᾽ ἐπὶ μὲν τῇ τῆς ὄψεως εὐπρεπείᾳ σεμνυνομένους, τὴν δὲ πρὸς τοὺς ἐραστὰς
ὁμιλίαν δυσχεραίνοντας, καὶ τοσοῦτον διημαρτηκότας τοῦ τὰ βέλτιστα κρίνειν, ὥστε διὰ 6
τοὺς λυμαινομένους τῷ πράγματι καὶ πρὸς τοὺς μετὰ σωφροσύνης πλησιάζειν
ἀξιοῦντας, δυσκόλως* διακειμένους, ἡγησάμην τοὺς μὲν τοιούτους οὐ μόνον αὑ-
τοῖς ἀλυσιτελῶς ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις μοχθηρὰς συνηθείας ἐργάζεσθαι· τοῖς δὲ
καλῶς φρονοῦσιν οὐκ ἐπακολουθητέον εἶναι τῇ τούτων* ἀπονοίᾳ· μάλιστα μὲν* ἐν- 7
θυμουμένοις, ὅτι τῶν πραγμάτων, οὔτε καλῶν, οὔτ᾽ αἰσχρῶν ἀποτόμως ὄντων, ἀλλὰ
παρὰ τοὺς χρωμένους τὸ πλεῖστον διαλλαττόντων, ἄλογον μιᾷ γνώμῃ περὶ ἀμ-
φοτέρων χρῆσθαι· ἔπειθ᾽ ὅτι πάντων ἀτοπώτατόν ἐστι, ζηλοῦν μὲν τοὺς πλείστους
φίλους καὶ βεβαιοτάτους ἔχοντας, ἀποδοκιμάζειν δὲ τοὺς ἐραστάς· ὃ* μόνον ἴδιον ἔθος 8
οὐχ ἅπασιν, ἀλλὰ τοῖς καλοῖς καὶ σώφροσιν οἰκειοῦσθαι πέφυκεν. ἔτι δὲ τοῖς μὲν
μηδεμίαν πω τοιαύτην φιλίαν ἑωρακόσι καλῶς ἀποβᾶσαν, ἢ σφόδρα κατε-
γνωκόσιν αὑτῶν, ὡς οὐκ ἂν δυνηθεῖεν σωφρόνως τοῖς ἐντυγχάνουσιν ὁμιλεῖν, ἴσως
οὐκ ἄλογον ταύτην ἔχειν τὴν διάνοιαν· τοῖς δ᾽ ὥσπερ σὺ διακειμένοις, καὶ μή- 9
τε παντάπασιν ἀνηκόοις οὖσιν, ὅσαι δὴ χρεῖαι δι᾽ ἔρωτος χωρὶς αἰσχύνης ηὐξήθη-
σαν, καὶ μετὰ τῆς ἀκριβεστάτης εὐλαβείας τὸν ἄλλον χρόνον βεβιωκόσιν, οὐδ᾽ ὑπο-
ψίαν ἔχειν εὔλογον, ὡς ἄν τι πράξαι αἰσχρόν. διὸ δὴ καὶ μᾶλλον ἐπήρθην τοῦτον
γράψαι τὸν λόγον, ἡγούμενος δυοῖν τοῖν καλλίστοιν οὐ διαμαρτήσεσθαι. τὰ μὲν γὰρ 10
ὑπάρχοντά σοι ἀγαθὰ διελθών, ἅμα σέ τε ζηλωτόν, καὶ ἐμαυτὸν οὐκ ἀνόητον ἐπι-
δείξειν ἐλπίζω, εἴ σε τοιοῦτον ὄντα ἀγαπῶ· συμβουλεύσας δ᾽ ἃ μάλιστα κατεπεί-
γειν νομίζω, τῆς μὲν εὐνοίας τῆς ἐμῆς, δεῖγμα· τῆς δὲ κοινῆς φιλίας, ἀφορμὴν
ἀμφοτέροις εἰσοίσειν. καίτοι μ᾽ οὐ λέληθεν ὅτι χαλεπὸν μέν ἐστι, καὶ τὴν σὴν φύ- 11
σιν* ἀξίως τῶν ὑπαρχόντων διελθεῖν· ἔτι δὲ ἐπικινδυνότερον τὸ συμβουλεύειν μέλ-
λοντα αὐτὸν ὑπεύθυνον τῷ πεισθέντι καταστῆσαι. ἀλλὰ νομίζω τοὺς μὲν δικαίως
ἐγκωμίων τυγχάνοντας, περιγενέσθαι τῆς τῶν ἐπαινούντων δυνάμεως προσήκειν,
τῇ τῆς ἀληθείας ὑπερβολῇ· τῆς δὲ συμβουλῆς οὐ διαμαρτήσεσθαι, συνειδὼς ὅτι 12
διὰ μὲν ἀνοήτων, καὶ παντελῶς ὑπ᾽ ἀκρασίας διεφθαρμένων, οὐδὲ τὰ καθ᾽
ὑπερβολὴν ὀρθῶς βουλευθέντων οὐδὲν ἂν καλῶς ἐξενεχθείη· διὰ δὲ τῶν σωφρό-
νως καὶ καθαρῶς ζῆν αἱρουμένων, οὐδὲ τὰ μετρίως ἐσκεμμένα διαμαρτάνεσθαι
πέφυκε. τὰς μὲν οὖν ἐλπίδας ἔχων τοιαύτας, ἐγχειρῶ τῷ λόγῳ. ἡγοῦμαι δὲ πάντας 13
ἂν ὁμολογῆσαί μοι τοῖς τηλικούτοις μάλιστα* καθήκειν, κάλλος μὲν, ἐπὶ τῆς ὄψεως·
σωφροσύνην δ᾽, ἐπὶ τῆς ψυχῆς· ἀνδρίαν δ᾽ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τούτων· χάριν δὲ
ἐπὶ τῶν λόγων διατελεῖν ἔχοντας. ὧν τὰ μὲν τῆς φύσεως οὕτω καλῶς ἡ τύχη σοι
παραδέδωκεν, ὥστε περίβλεπτον καὶ θαυμαζόμενον διατελεῖν· τὰ δ᾽ αὐτὸς παρὰ 14
τὴν ἐπιμέλειαν εἰς τοῦτο προαγαγὼν ἥκεις, ὥστε μηδένα ἄν σοι τῶν εὖ φρονοῦν-
των ἐπιτιμῆσαι. καίτοι χρὴ τὸν τῶν μεγίστων ἐπαίνων ἄξιον, ὑπὸ μὲν τῶν θεῶν ἠ-
γαπημένον φαίνεσθαι, παρὰ δὲ τοῖς ἀνθρώποις, τὰ μὲν δι᾽ αὑτόν, τὰ δέ, διὰ τὴν
τύχην θαυμάζεσθαι. καθόλου μὲν οὖν τοῖν τῶν ὑπαρχόντων σοι πρὸς ἀρετὴν ἴσως 15
ὕστερον ἁρμόττει τὰ πλείω διελθεῖν· ἃ δ᾽ ἑκάστου τούτων ἐγκώμια εἰπεῖν ἔχω, ταῦ-
τα δηλῶσαι πειράσομαι μετ᾽ ἀληθείας. ἄρξομαι δὲ πρῶτον ἐπαινεῖν, ὅπερ πρῶ-
τον ἰδοῦσιν ἅπασιν ἐστι γνῶναί σου, τὸ κάλλος, καὶ τούτου τὸ χρῶμα, δι᾽ οὗ καὶ τὰ μέλη,
καὶ ὅλον τὸ σῶμα φαίνεται. ᾧ τίνι ἂν ἁρμόττουσαν εἰκόνα εἴκασα, σκοπῶν οὐχ ὁρῶ. 16

Margin notes: • τῷ · διακεῖσθαι · • ἀπονοία. · ἄνοια. · • ἐνθυμουμένους. · • ἀεὶ μόνον. · • ἡ · • πρέπειν, · ἁρμόσει · Forma.

ἀλλὰ παρίσταταί μοι δεῖσθαι τῶν ἀναγνόντων τόνδε τὸν λόγον, σὲ θεωρῆσαι, καὶ ἰδεῖν, ἵνα συγγνώμης τύχω μηδὲν ὅμοιον ἔχων εἰπεῖν αὐτῷ. τῷ γὰρ εἰκάσειέ τις θνητὸν, ὃ ἀθάνατον τοῖς ἰδοῦσιν ἐργάζεται πόθον, καὶ ὁρώμενον οὐκ ἀποπληροῖ, καὶ μετα-
17 στὰν μνημονεύεται, καὶ τὴν τῶν θεῶν ἀξίαν ἐπ' ἀνθρώπου φύσιν ἔχει, πρὸς μὲν τὴν εὐπρέπειαν, ἀνθηρὸν, πρὸς δὲ τὰς αἰτίας ἀνυπονόητον; ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦτ' ἔστιν αἰτιάσασθαι πρὸς τὴν σὴν ὄψιν, ἃ πολλοῖς ἤδη συνέπεσε τῶν κάλλους μετασχόντων. ἢ γὰρ διὰ ῥᾳθυμίαν τοῦ σώματος, ἅπασαν συνετάραξαν τὴν ὑπάρ-
18 χουσαν εὐπρέπειαν, ἢ δι' ἀτύχημά τι καὶ τὰ καλῶς πεφυκότα συνδιέβαλον αὐτῷ. ὧν οὐδενὶ τὴν σὴν ὄψιν εὕροιμεν ἂν ἔνοχον γεγενημένην. οὕτω γὰρ σφόδρα ἐφυλάξατο πάσας τὰς τοιαύτας κῆρας ὅστις ποτ' ἦν θεὸς ὁ τῆς σῆς ὄψεως προνοηθεὶς, ὥστε μηδὲν μέμψεως ἄξιον, τὰ δ' ἄλλα, περίβλεπτά σου καταστῆσαι.
19 καὶ μὴν δὴ καὶ τῶν ὁρωμένων, ἐπιφανεστάτου μὲν ὄντος τοῦ προσώπου, τούτου δὲ αὐτοῦ τῶν ὀμμάτων, ἔτι μᾶλλον ἐν τούτοις ἐπεδείξατο τὴν εὔνοιαν, ἣν εἶχεν εἰς σὲ τὸ δαιμόνιον. οὐ γὰρ μόνον πρὸς τὸ τὰ κατεπείγοντα ὁρᾶν, αὐτάρκη παρέσχηται, ἀλλ' ἐν ᾧ γε οὐδ' ἐκ τῶν φθεγγομένων γιγνωσκομένης τῆς ἀρετῆς, σὺ διὰ τῶν
20 τῆς ὄψεως σημείων, τὰ κάλλιστα τῶν ἠθῶν ἐνεφάνισας. πρᾶον μὲν καὶ φιλάνθρωπον τοῖς ὁρῶσι, μεγαλοπρεπῆ δὲ καὶ σεμνὸν τοῖς ὁμιλοῦσιν, ἀνδρεῖον δὲ καὶ σώφρονα πᾶσιν ἐπιδείξας· ὃ καὶ μάλιστ' ἄν τις θαυμάσειε. τῶν γὰρ ἄλλων ἐπὶ μὲν τῆς πρᾳότητος ταπεινῶν, ἐπὶ δὲ τῆς σεμνότητος αὐθάδων ὑπολαμβανομένων, καὶ
21 διὰ μὲν τὴν ἀνδρείαν θρασυτέρων, διὰ δὲ τὴν ἡσυχίαν ἀβελτέρων εἶναι δοκούντων, τοσαύτας ὑπεναντιώσεις πρὸς ἄλληλα λαβοῦσα ἡ τύχη, πρὸς τὸ δέον ἅπαντα ὁμολογούμενα ἀπέδωκεν, ὥσπερ εὐχὴν ἐπιτελοῦσα, ἢ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις ἐπιδεῖξαι βουληθεῖσα, ἀλλ' οὐ θνητὴν, ὡς εἴθισται, φύσιν ἱστᾶσα. εἰ
22 μὲν οὖν οἷόν τ' ἦν ἐφικέσθαι τῷ λόγῳ τοῦ κάλλους τοῦ σοῦ, ἢ τοῦτο μόνον τῶν σῶν ἀξιέπαινον, οὐδὲν ἂν παραλιπεῖν ᾠόμεθα δεῖν ἐπαινοῦντες τῶν προσόντων σοι· νῦν δὲ δέδοικα μὴ πρὸς τὰ λοιπὰ ἀπειρηκόσι χρησόμεθα τοῖς ἀκροαταῖς, καὶ περὶ τούτου μάτην τερθρευώμεθα. πῶς γὰρ ἄν τις ὑπερβάλοι τῷ λόγῳ τὴν
23 σὴν ὄψιν, ἧς μηδ' ἂν ἡ τέχνη πεποίηται τῶν ἔργων τοῖς ἀρίστοις δημιουργοῖς, δυνάται ὑπερτεῖναι; καὶ θαυμαστὸν οὐδέν. τὰ μὲν γὰρ ἀκίνητον ἔχει τὴν θεωρίαν, ὥστ' ἄδηλον εἶναι τί ποτ' ἂν ψυχῆς μετασχόντα φανείη· σοῦ δὲ τὸ τῆς γνώμης ἦθος, ἐν πᾶσιν οἷς πράττεις, μεγάλην εὐπρέπειαν ἐπαυξάνει τῷ σώματι. περὶ μὲν οὖν
24 τοῦ κάλλους πολλὰ παραλιπὼν, τοσαῦτα ἐπαινέσαι ἔχω. περὶ δὲ τῆς σωφροσύνης, κάλλιστον μὲν τοῦτο ἔχοιμ' ἂν εἰπεῖν, ὅτι τῆς ἡλικίας τῆς τοιαύτης δυσδιαβόλως ἐχούσης, σοὶ μᾶλλον ἐπαινεῖσθαι συμβέβηκεν. οὐ γὰρ μόνον οὐδὲν ἐξαμαρτάνεις, ἀλλὰ καὶ φρονιμώτερον, ἢ κατὰ τὴν ὥραν, ζῆν προῄρηται. καὶ τούτων μέ-
25 γιστον τεκμήριον, ἡ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὁμιλία. πολλῶν γὰρ ἐντυγχανόντων σοι, καὶ παντοδαπὰς φύσεις ἐχόντων, ἔτι δὲ προσαγομένων ἁπάντων ἐπὶ τὰς ἑαυτῶν συνηθείας, οὕτω καλῶς προέστης τῶν τοιούτων, ὥστε πάντας τὴν πρὸς σὲ φιλίαν ἠγαπηκότας ἔχειν. ὃ σημεῖον τοῦ ἐνδόξως καὶ φιλανθρώπως ζῆν προῃρημένων
26 ἐστί. καίτοι τινὲς εὐδοκίμησαν ἤδη, τῶν τε συμβουλευόντων, ὡς οὐ χρὴ τὰς τῶν τυχόντων ὁμιλίας προσδέχεσθαι, καὶ τῶν πεισθέντων τούτοις. ἢ γὰρ πρὸς χάριν ὁμιλοῦντα τοῖς φαύλοις ἀναγκαῖον εἶναι διαβάλλεσθαι παρὰ τοῖς πολλοῖς, ἢ διευλαβούμενον τὰς

τοιαύτας

φύσεως · ἄλλοις · καπηλ… · τοιαύτας · πρὸς ἀλλήλους · θνητὴν, · ἐπαινοῦντας · χρησόμεθα εἰ περὶ τούτου · ὑπερβάλοι · ἐξαμαρτάνεις · φρονιμώτερον · τούτων,

τοιαύτας ἐπιπλήξεις, ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐντυγχανόντων δυσχεραίνεσθαι συμπίπτει. ἐγὼ δὲ διὰ τοῦτο καὶ μᾶλλον οἴομαί σε δεῖν ἐγκωμιάζειν, ὅτι τῶν ἄλλων ἕν τι τῶν ἀδυνάτων οἰομένων εἶναι τὸ τοῖς ἁπάντων τρόποις ἀρέσκειν, σὺ τοσοῦτο τούτων διήνεγκας, ὥστε τῶν χαλεπῶν, καὶ δυσκόλων ἁπάντων περιγεγενῆσθαι, τοῖς μὲν συνεξαμαρτάνειν πᾶσιν, οὐδ' ὑποψίαν ἐνδιδοὺς τοῖς ἄλλοις· τῆς δὲ πρὸς αὐτοὺς δυσχερείας, τῇ τῶν τρόπων εὐαρμοστίᾳ κρατήσας. πρὸς τοίνυν τοὺς ἑταίρους, εἰ χρὴ καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν, οὕτω καλῶς μοι δοκεῖς καὶ σωφρόνως ὁμιλεῖν, ὥστε τῶν πλείστων οὐδὲ ὂν ἂν προέλωνται, μετρίως ἐνδεικνύειν δυναμένων, σοὶ πᾶσι καθ' ὑπερβολὴν ἀρέσκειν συμβέβηκεν· ὃ τῆς σῆς ἀρετῆς σημεῖον ἐναργέστατόν ἐστιν. ὧν μὲν γὰρ δίκαιοι καὶ καλοὶ, οὐδεὶς ἄμοιρος αὐτοῖς παρὰ σοῦ καθέστηκεν· ἃ δ' εἰς αἰσχύνην ἥκει, τούτων οὐδ' εἰς ἐλπίδα οὐδεὶς ἔρχεται· τοσαύτην τοῖς μὲν τῶν βελτίστων ὀρεγομένοις, ἐξουσίαν· τοῖς δ' ἀποθρασύνεσθαι βουλομένοις, ἀτολμίαν ἡ σὴ σωφροσύνη παρεσκεύασεν. ἔτι τοίνυν τῶν πλείστων ἐκ τῆς σιωπῆς, ὅταν ὦσι νέοι, τὴν τῆς σωφροσύνης δόξαν θηρωμένων, σὺ τοσοῦτον τῇ φύσει διενήνοχας, ὥστε ἐξ ὧν λέγεις καὶ ὁμιλεῖς τοῖς ἐντυγχάνουσι, μηδὲν ἐλάττω τὴν περὶ σαυτοῦ εὐδοξίαν, ἢ διὰ πάντα τὰ λοιπὰ πεποιῆσθαι· τοσαύτη πειθὼ καὶ χάρις καὶ ἐν οἷς σπουδάζεις, ἐστί σοι, καὶ ἐν οἷς παίζεις. καὶ γὰρ εὐήθης ἀναμαρτήτως, καὶ δεινὸς οὐ κακοήθως, καὶ φιλάνθρωπος ἐλευθερίως, καὶ συνόλως τοιοῦτος εἶ, οἷος ἂν τις ἐξ ἀρετῆς υἱὸς ἔρωτι γένοιτο. τὴν τοίνυν ἀνδρίαν· οὐδὲ γὰρ τοῦτο ἄξιόν ἐστι παραλιπεῖν, οὐχ ὡς οὐ πολλὴν ἐπίδοσιν ἐχούσης ἔτι τῆς σῆς φύσεως, καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου πλείους ἀφορμὰς παραδώσοντος λόγων τοῖς ἐπαινεῖν σε βουλομένοις, ἀλλ' ὡς καλλίστων ὄντων τῶν μετὰ ταύτης τῆς ἡλικίας ἐπαίνων, ἐν ᾗ τὸ μηδὲν ἐξαμαρτάνειν τοῖς ἄλλοις εὐκτόν ἐστι. τὸ δ' ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις καὶ ἑτέρων τὴν ἀνδρείαν διέλθοι, μάλιστα δ' ἐπὶ τῆς ἀσκήσεως, ἧς καὶ πλεῖστοι γεγένηνται μάρτυρες. ἀνάγκη δ' ἴσως πρῶτον εἰπεῖν ταύτην τὴν ἀγωνίαν, ὡς καλῶς προείλου. τὸ γὰρ ὀρθῶς, ὅ, τι πρακτέον ἐστί, νέον ὄντα δοκιμάσαι, καὶ ψυχῆς ἀγαθῆς, καὶ γνώμης φρονίμου κοινόν ἐστι σημεῖον. δι' ὧν οὐδέτερον παραλιπεῖν ἄξιον τὸν τῆς προαιρέσεως ἔπαινον. συνειδὼς τοίνυν τῶν μὲν ἄλλων ἀθλημάτων καὶ δούλους καὶ ξένους μετέχοντας, τοῦ δ' ἀποβαίνειν μόνοις μὲν τοῖς πολίταις ἐξουσίαν οὖσαν, ἐφιεμένους δὲ τοὺς βελτίστους, οὕτως ἐπὶ τοῦτον τὸν ἀγῶνα ὥρμησας. ἔτι δὲ κρίνων τοὺς μὲν τὰ δρομικὰ γυμναζομένους, οὐδὲν πρὸς ἀνδρείαν, οὐδ' εὐψυχίαν ἐπιδιδόναι, τοὺς δὲ τὴν πυγμὴν καὶ τὰ τοιαῦτα ἀσκήσαντας, πρὸς τῷ σώματι καὶ τὴν γνώμην διαφθείρεσθαι, τὸ σεμνότατον καὶ κάλλιστον τῶν ἀγωνισμάτων, καὶ μάλιστα πρὸς τὴν σαυτοῦ φύσιν ἁρμόττον ἐξελέξω, τῇ μὲν συνηθείᾳ τῶν ὅπλων, καὶ τῇ τῶν δρόμων φιλοπονίᾳ, τοῖς ἐν τῷ πολέμῳ συμβαίνουσιν ὡμοιωμένον· τῇ δὲ μεγαλοπρεπείᾳ, καὶ τῇ σεμνότητι τῆς παρασκευῆς, πρὸς τὴν τῶν θεῶν δύναμιν εἰκασμένον· πρὸς δὲ τούτοις ἡδίστην μὲν θέαν ἔχον, ἐκ πλείστων δὲ καὶ παντοδαπῶν συγκείμενον, μεγίστων δ' ἄθλων ἠξιωμένον. πρὸς γὰρ τοῖς τιθεμένοις τὸ γυμνασθῆναι, καὶ μελετῆσαι τοιαῦτα, οὐ μικρὸν ἆθλον προφαίνεται τοῖς καὶ μετρίως ἀρετῆς ἐφιεμένοις. τεκμήριον δὲ μέγιστον ἄν τις ποιήσαιτο τὴν Ὁμήρου ποίησιν, ἐν ᾗ καὶ τοὺς Ἕλληνας καὶ τοὺς βαρβάρους μετὰ τοσαύτης παρασκευῆς πολεμήσαντας πεποίηκεν ἀλλήλοις· ἔτι δὲ καὶ νῦν τῶν πόλεων τῶν Ἑλληνίδων οὐ ταῖς ταπεινοτάταις, ἀλλὰ ταῖς με-

[Marginalia: συμπίπτει · συναρμοστίᾳ · παρὰ σοὶ · ἀκακοήθως · ἀνδρίας · ἀνδρίας · ἀνδρίας · δι' ὃ οὐδὲ παραλιπεῖν ἄξ. · ἐπιβαίνειν. καὶ ἀποβαίνειν · ἀνδρίαν · ὡμοιωμένον · τοιαύτης]

λιστα δ' ἐν τοῖς ἀγῶσι χρῆσθαι συνήθης ἐστίν. ἡ μὲν οὖν προαίρεσις, οὕτω καλή, καὶ
παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις ἠγαπημένη. νομίζω δ' οὐδὲν εἶναι προὔργου τὴν σπου-
δαιοτάτων ἐπιθυμεῖν, οὐδὲ καλῶς πρὸς ἅπαντα πεφυκέναι τὸ σῶμα, μὴ τῆς
38 ψυχῆς φιλοτίμως παρεσκευασμένης. τὴν μὲν οὖν φιλοπονίαν εὐθέως ἐν τοῖς γυ-
μνασίοις ἐπιδειξάμενος, οὐδ' ἐν τοῖς ἔργοις ἐξέφυσω· τὴν δ' ἄλλην ἐπιφάνειαν τῆς
σαυτοῦ φύσεως, καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἀνδρείαν, ἐν τοῖς ἀγῶσι μάλιστα ἐνεδείξω. ° αἰδρίαν
περὶ ὧν ὀκνῶ μὲν ἄρξασθαι λέγειν, μὴ λειφθῶ τοῦ λόγου τῶν τότε γεγενημένων.
39 ὅμως δ' οὐ παραλείψω. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ἂν προσειῶτας ἡμᾶς εὐφραίνει, ταῦτ' ἀ-
παγγεῖλαι μὴ ἐθέλειν. ἅπαντας μὲν οὖν εἰ διεξήειν τοὺς ἀγῶνας, ἴσως ἂν ἄκαιρον
μῆκος ἡμῖν ἐπιγένοιτο τοῦ λόγου. ἐν ὧ δὲ πολὺ διήνεγκας, μόνον τις, ταῦτα ° ἀντὶ τοῦ τι
δηλώσω, καὶ τῇ τῶν ἀκουόντων δυνάμει συμμετρειότεροι φανησόμεθα χρώμενοι. ἄλλ. ° συμμετρειώτεροι
40 τῶν γὰρ ζευγῶν ἀφαιρεθέντων, καὶ τῶν μὲν προορμησάντων, τῶν δ' ὑφηνιο-
χουμένων, ἀμφοτέρων περιγενόμενος, ἑκατέρων, ὡς προσῆκε, τὴν νίκην ἔλαβες, ° ἀφαιρέντων
τοιούτου στεφάνου τυχών, ἐφ' ᾧ, καίπερ καλοῦ τοῦ νικᾶν ὄντος, κάλλιον ἐδόκει καὶ πα-
ραλογώτερον εἶναι τὸ σωθῆναι. φερομένου γὰρ ἐναντίου μὲν σοι τοῦ τῶν ἀντιπάλων
41 ἅρματος, ἁπάντων δ' ἀνυπόστατον οἰομένων εἶναι τὴν τῶν ἵππων δύναμιν, ὁρῶν
αὐτῶν ἐνίους καὶ μηδενὸς δεινοῦ παρόντος ὑπερηγωνιακότας, οὐχ ὅπως ἐξεπλά-
γης, ἢ κατεδειλίασας, ἀλλὰ τῇ μὲν ° ἀνδρείᾳ, καὶ τῇ τοῦ ζεύγους ὁρμῇ, κρείττων ἐγέ- ° αἰδρίᾳ
νου· τῷ δὲ τάχει, καὶ τοὺς διευτυχηκότας τῶν ἀνταγωνιστῶν παρῆλθες. καὶ γάρ τοι τ-
42 σοῦτον μετήλλαξας τὴν ἀνθρώπων διάνοιαν, ὥστε πολλῶν θρυλουμένων ὡς
ἐν τοῖς ἱππικοῖς ἀγῶσιν ἡδίστην θέαν παρέχεται τὰ ναυαγοῦντα, καὶ δικαίων ἀ-
ληθῆ ταῦτα λέγειν, ἐπὶ σοῦ τοὐναντίον, τοὺς θεατὰς φοβεῖσθαι πάντας μή τι συμπέ-
σῃ τοιοῦτο περὶ σέ. τοιαύτην εὔνοιαν, καὶ ° φιλοτιμίαν ἡ σὴ φύσις αὐτοῖς παρεσκευ- ° εὔνοιαν ° τιμωρίας
43 ακεν. καλὸν μὲν γὰρ καὶ τὸ ° καθ' ἕν τι περίβλεπτον γενέσθαι· πολὺ δὲ κάλλιον τὸ ° καθ' ἕν τι
πάντα περιλαβεῖν, ἐφ' οἷς ἄν τις νοῦν ἔχων φιλοτιμηθείη. δῆλον δ' ἐκεῖθεν. εὑρήσο-
μεν γὰρ Αἰακὸν μέν, καὶ Ῥαδάμανθυν διὰ σωφροσύνην· Ἡρακλέα δέ, καὶ Κάστο-
ρα, καὶ Πολυδεύκην, δι' ἀνδρίαν· Γανυμήδην δέ, καὶ Ἄδωνιν, καὶ ἄλλους ° τοιούτους, ° ὑμνήδην ° ἑσούτους
44 διὰ κάλλος ὑπὸ θεῶν ἀγαπηθέντας. ὥστε ἔγωγε οὐ θαυμάζω τῶν ἐπιθυμούν-
των τῆς σῆς φιλίας, ἀλλὰ τῶν μὴ τὸν τρόπον τοῦτον διακειμένων. ὅπου γὰρ ἑνὸς ἑ-
κάστου τῶν προειρημένων μεταλαβόντες τινὲς τῆς τῶν θεῶν ὁμιλίας ἠξιώθησαν, ἦ που
τοῦ γ' ἁπάντων κυρίου καταστάντος, εὐκταῖον θνητῷ φύντι φίλον γενέσθαι. δίκαιον
45 μὲν οὖν, καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ τοὺς ἄλλους οἰκείους τοὺς σοὺς ζηλοῦσθαι,
τοσοῦτον ὑπερέχοντός σου τῶν ἡλικιωτῶν ἀρετῇ. πολὺ δὲ μᾶλλον οὓς σὺ ὁ τῶν τη-
λικούτων ἀγαθῶν ἠξιωμένος, σαυτὸν προκρίνας ἀξίους εἶναι φίλους ἐξ ἁπάντων
αἱρῇ. τοὺς μὲν γὰρ ἡ τύχη σοι μετόχους κατέστησε· τοὺς δ' ἡ σφετέρα καλοκαγα-
46 θία προσσυνέστησεν. οὓς οὐκ οἶδα πότερον ἐραστάς, ἢ μόνους ὀρθῶς γιγνώσκοντας
προσαγορεῦσαι χρή. δοκεῖ γάρ μοι καὶ κατ' ἀρχὰς ἡ τύχη, τῶν μὲν φαύλων κα-
ταφρονοῦσα, τὰς δὲ τῶν σπουδαίων ἀνδρῶν διανοίας ἐριθίσαι βουληθεῖσα, τὴν
σὴν φύσιν οὐ πρὸς ἡδονὴν ἐξαπατηθῆναι καλὴν ποιῆσαι, ἀλλὰ πρὸς ἀρετὴν ° εὐ-
47 δαιμονῆσαι χρήσιμον. πολλὰ δ' ἔχων ἔτι περὶ σοῦ διελθεῖν, αὐτοῦ καταλύσειν μοι ° διεξελθεῖν
δοκῶ τὸν ἔπαινον, δεδιὼς μὴ καθ' ὑπερβολὴν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὑπὲρ σοῦ
διαλέγεσθαι δόξω. τοσοῦτον γάρ, ὡς ἔοικεν, ἡ τῶν λόγων δύναμις ἔλαττον ἔχει τῆς

ὄψεως,

ὅλως, ὥστε τοῖς μὲν ὁρατοῖς οὐδεὶς ἀπιστεῖν ἀξιοῖ· τοὺς δὲ τούτων ἐπαίνους, οὐδ᾽ ἂν ὑπερβάλλωσιν, ἀληθεῖς εἶναι νομίζουσι. παυσάμενος οὖν περὶ τούτων, ἤδη πειράσομαί σοι συμβουλεύειν, ἐξ ὧν ἂν ἐντιμότερον ἔτι τὸν σαυτοῦ βίον καταστήσαις. 48

Καὶ τὰ πολλὰ ἐπιπολῆς) τὴν τ' ἐστι τὰ φανερά, τὰ ἐπιφανῆ, τὰ ἄχρηστα.

βουλοίμην δ᾽ ἄν σε μὴ παρέργως ποιήσασθαι τὸ προσέχειν τὸν νοῦν τοῖς μέλλουσι ῥηθήσεσθαι, μηδ᾽ ὑπολαμβάνειν τοῦθ᾽, ὡς ἄρα ἐγὼ τούτοις κέχρημαι τοῖς λόγοις, 49 οὐ τῆς σῆς ὠφελείας ἕνεκα, ἀλλ᾽ ἐπιδείξεως ἐπιθυμῶν, ἀλλ᾽ ἵνα μήτε διαμάρτῃς τῆς ἀληθείας, μήτ᾽ ἀντὶ τῶν βελτίστων τὰ τυχόντα ἑλόμενος, χεῖρον περὶ σαυτοῦ βουλεύσῃ. καὶ γὰρ τοῖς μὲν ἀφανῆ καὶ ταπεινὴν τὴν φύσιν ἔχουσιν, οὐδ᾽ ὅταν μὴ καλῶς τι πράξωσιν, ἐπιπλήττομεν· τοῖς δ᾽, ὥσπερ σύ, περιβλέπτοις γεγενημένοις, 50 καὶ τὸ παραμελῆσαί τινος τῶν καλλίστων, αἰσχύνην φέρειν εἴωθε. ἔτι δ᾽ οἱ μὲν ἐπὶ τῶν ἄλλων λόγων ψευσθέντες, καθ᾽ ἑνὸς μόνου πράγματος οὐ τὰ κράτιστα ἔγνωσαν· οἱ δὲ τῆς τῶν ἐπιτηδευμάτων συμβουλίας διαμαρτόντες, ἢ καταφρονήσαντες, περὶ ὅλον τὸν βίον τῆς ἑαυτῶν ἀγνωσίας ὑπομνήματα ἔχουσι. τούτων μὲν οὐδὲν 51 δεῖ σε παθεῖν· σκοπεῖσθαι δέ, τί τῶν ἐν ἀνθρώποις μεγίστην δύναμιν ἔχει· καὶ τίνος καλῶς μὲν ἀποβάντος πλεῖστ᾽ ἂν κατορθοῖμεν, διαφθαρέντος δέ, μέγιστ᾽ ἂν βλαπτοίμεθα παρὰ τὸν βίον. οὐ γὰρ ἄδηλον ὅτι τοῦτο καὶ μάλιστ᾽ ἂν ἐπιμελείας ποιητέον, ὃ μεγίστην ῥοπὴν ἐφ᾽ ἑκάτερον ἐργάζεσθαι πέφυκε. τὴν μὲν τοίνυν ἐν ἀν- 52 θρώποις διάνοιαν, ἁπάντων εὑρήσομεν ἡγεμονεύουσαν· ταύτην δὲ φιλοσοφίαν μόνην παιδεῦσαί τε ὀρθῶς καὶ γυμνάσαι δυναμένην. ἧς οἴομαί σε δεῖν μετασχεῖν, καὶ μὴ κατοκνῆσαι, μηδὲ φυγεῖν τὰς ἐνούσας ἐν αὐτῇ πραγματείας, ἐνθυμούμενον, ὅτι διὰ μὲν ἀργίας καὶ ῥᾳθυμίας, καὶ τὰ παντελῶς ἐπιπολῆς, δυσχείρωτά ἐστι· 53 διὰ δὲ καρτερίας καὶ φιλοπονίας, οὐδὲν τῶν ὄντων ἀγαθῶν ἀνάλωτον πέφυκε· καὶ διότι πάντων ἀλογώτατόν ἐστι, πρὸς μὲν χρηματισμὸν καὶ ῥώμην καὶ τὰ τοιαῦτα φιλοτίμως ἔχειν, καὶ πολλὰς ὑπομένειν κακοπαθείας, ἃ πάντα θνητά ἐστι, καὶ τῇ διανοίᾳ δουλεύειν εἴωθε· τὴν δ᾽ ἐπιστατοῦσαν μὲν τῶν ἄλλων, συνδια- 54 τελοῦσαν δὲ τοῖς ἔχουσιν, ὅλου δ᾽ ἡγεμονεύουσαν τοῦ βίου, μὴ ζητεῖν ὅπως διακείσεται βέλτιον. καίτοι καλὸν μὲν καὶ διὰ τύχην ἐν τοῖς σπουδαιοτάτοις θαυμάζεσθαι· πολὺ δὲ κάλλιον, διὰ τὴν ἐπιμέλειαν τὴν αὑτοῦ, μηδενὸς τῶν ἐνδόξων ἄμοιρον γενέσθαι. τῆς μὲν γὰρ ἐνίοτε, καὶ τοῖς φαύλοις μεταλαβεῖν συνέβη· τῆς 55 δ᾽ οὐκ ἔστιν ἄλλοις μετουσία, πλὴν τοῖς ἐν ἀνδραγαθίᾳ διαφέρουσιν. ἀλλὰ μὴν περί γε τῆς φιλοσοφίας ἀκριβῶς μὲν ἕκαστα διελθεῖν, ἡγοῦμαι τὸν μέλλοντα χρόνον ἡμῖν ἐπιτηδειοτέρους καιροὺς παραδώσειν· συντόμως δ᾽ εἰπεῖν, οὐδὲ νῦν οὐδὲν κωλύσει περὶ αὐτῆς. ἐν οὖν πρῶτον ἐκεῖνό σε δεῖ καταμαθεῖν ἀκριβῶς, ὅτι 56 πᾶσα μὲν παιδεία, δι᾽ ἐπιστήμης καὶ μελέτης τινὸς συνέστηκεν· ἡ δὲ φιλοσοφία, καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων· ὅσῳ γὰρ ἀκριβεστέρους καὶ φρονιμωτέρους ἔχει τοὺς ἐφεστῶτας, τοσούτῳ κάλλιον αὐτὴν συγκεῖσθαι προσήκει. καίτοι τί ποτ᾽ ἂν βουληθείημεν, τῆς μὲν διανοίας ἐπὶ τοῦ λέγειν καὶ βουλεύεσθαι τεταγμένης, τῆς δὲ φιλοσοφίας, ἑκα- 57 τέρου τούτων ἐμπειρίαν παραδιδούσης, μὴ ταύτην καταλαβεῖν τὴν πραγματείαν, δι᾽ ἧς ἀμφοτέρων τούτων ἐγκρατῶς ἕξομεν; τότε γὰρ εἰκὸς καὶ τὸν βίον ἡμῶν μεγίστην ἐπίδοσιν λαβεῖν, ὅταν τῶν κρατίστων ὀρεγόμενοι, τὰ μὲν διδακτά, τέχνῃ· τὰ δὲ λοιπά, γυμνασίᾳ καὶ συνηθείᾳ καταλαβεῖν δυνηθῶμεν. οὐ γὰρ δήπου τοῦτό γε 58

*καταγνῶσιν

ἔστιν εἰπεῖν, ὡς οὐδὲν πρὸς τὸ φρονεῖν εὖ πρὸς τὴν ἐπιστήμην διαφέρομεν ἀλ-
λήλων· ὅλως μὲν γὰρ ἅπασα φύσις, βελτίων γίγνεται παιδείας προσλαβοῦσα τὴν
προσήκουσαν· πολὺ δὲ μάλιστα ὅσαις ἐξ ἀρχῆς εὐφυέστερον τῶν ἄλλων ἔχειν ὑπῆρ-
59 ξε. τοῖς μὲν γὰρ, αὐτοῖς μόνον βελτίοσι γίγνεσθαι· τοῖς δὲ, καὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει διε-
νεγκεῖν. εὖ δ' ἴσθι τὴν μὲν ἐκ τῶν πράξεων ἐμπειρίαν γιγνομένην, σφαλερὰν οὖσαν,
καὶ πρὸς τὸν λοιπὸν βίον ἀχρήστως ἔχουσαν· τὴν δ' ἐκ τῆς φιλοσοφίας παιδείαν,
πρὸς ἅπαντα ταῦτα εὐκαίρως συγκεκραμένην. καίτοι τινὲς ἤδη καὶ δι' εὐτυχίαν
60 πραγμάτων γυμνασθέντες, ἐθαυμάσθησαν. σοὶ δὲ προσήκει τούτων μὲν κα-
ταφρονεῖν, σαυτοῦ δ' ἐπιμελεῖσθαι ἔχειν· οὐ γὰρ ἀξιοῦσθαι διαφέρειν, ἀλλ' ἐπίστασθαί σε δεῖ
περὶ τῶν μεγίστων· οὐδ' ἐπὶ τῶν καιρῶν ἀγαπᾶν, ἀλλ' ἀγωνίζεσθαι καλῶς ἐπίστα-
σθαι. νόμιζε δὲ πᾶσαν μὲν τὴν φιλοσοφίαν μεγάλα τοὺς χρωμένους ὠφελεῖν, πο-
61 λὺ δὲ μάλιστα τὴν περὶ τὰς πράξεις, καὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους ἐπιστήμην. τῆς γὰρ
γεωμετρίας, καὶ τῆς ἄλλης τοιαύτης παιδείας ἀπείρως μὲν ἔχειν αἰσχρόν· ἄκρον δὲ ἀ-
γωνιστὴν γενέσθαι, ταπεινότερον τῆς σῆς ἀξίας. ἐν ἐκείνῃ δὲ τὸ μὲν διενεγκεῖν, ζηλω-
τόν· τὸ δ' ἄμοιρον γενέσθαι, παντελῶς καταγέλαστον. γνοίης δ' ἂν ἐξ ἄλλων τε
62 πολλῶν, καὶ παραθεωρήσας τοὺς πρὸ σαυτοῦ γεγενημένους ἐνδόξους ἄνδρας· τοῦτο γεγενημένους
μὲν γὰρ Περικλέα τὸν συνέσει πλεῖστον τῶν καθ' αὐτὸν διενεγκεῖν δόξαντα πάντων, ἀ-
κούσεις πλησιάσαντα Ἀναξαγόρᾳ τῷ Κλαζομενίῳ, καὶ μαθητὴν ἐκείνου γενόμενον,
ταύτης τῆς δυνάμεως μεταλαβόντα· τοῦτο δ' Ἀλκιβιάδην εὑρήσεις φύσει μὲν πρὸς
63 ἀρετὴν πολλῷ χεῖρον διακείμενον, καὶ τὰ μὲν ὑπερηφάνως· τὰ δὲ, ταπεινῶς· τὰ
δ' ὑπεράκρατως ζῆν προῃρημένον. ἀπὸ δὲ τῆς Σωκράτους ὁμιλίας, πολλὰ μὲν
ἐπανορθωθέντα τοῦ βίου· τὰ δὲ λοιπὰ τῷ μεγέθει τῶν ἄλλων ἔργων ἐπικρυψάμενον. εἰ
δὲ δεῖ μὴ παλαιὰ λέγοντας διατρίβειν, ἔχοντας νεωτέροις παραδείγμασι
64 χρῆσθαι, τοῦτο μὲν Τιμόθεον οὐκ ἐξ ὧν νεώτερος ὢν ἐπιτήδευσεν, ἀλλ' ἐξ ὧν Ἰσο-
κράτει συνδιατρίψας ἔπραξε, μεγίστης δόξης καὶ πλείστων τιμῶν εὑρήσεις ἀξιω-
θέντα· τοῦτο δ' Ἀρχύταν τὴν Ταραντίνων πόλιν οὕτω καλῶς καὶ φιλανθρώπως διοι- ἀρχῆς
κήσαντα, καὶ κύριον αὐτῆς καταστήσαντα, ὥστ' εἰς ἅπαντας τὴν ἐκείνου μνήμην καταστάντα
65 διενεγκεῖν· ὃς ἐν ἀρχῇ καταφρονούμενος, ἐκ τοῦ Πλάτωνι πλησιάσαι τοσαύτην ἔ-
λαβεν ἐπίδοσιν. καὶ τούτων οὐδὲν ἀλόγως ἀποβέβηκε· πολὺ γὰρ ἦν ἀτοπώτερον, εἰ
τὰ μὲν μικρὰ δι' ἐπιστήμης καὶ μελέτης ἠναγκαζόμεθα ἐπιτελεῖν, τὰ δὲ μέγιστα
ἄνευ τέχνης καὶ ταύτης τῆς πραγματείας ἠδυνάμεθα πράττειν. περὶ μὲν οὖν ἰδιώτης
66 τούτων οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν· οὐδὲ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὡς παντελῶς ἀπείρως
ἔχοντός σου περὶ αὐτῶν ἐμνήσθην· ἀλλ' ἡγούμενος τὰς τοιαύτας παρακλήσεις, τοὺς
μὲν ἀγνοοῦντας, προτρέπειν· τοὺς δ' εἰδότας παροξύνειν. μηδὲν δὲ ὑπολάβῃς τοι-
οῦτον, ὡς ἄρα ἐγὼ ταῦτα εἴρηκα, διδάξειν αὐτὸς ἐπαγγελλόμενος σέ τι τούτων· οὐ γὰρ
67 ἂν αἰσχυνθείην εἰπών, ὅτι πολλὰ μαθεῖν αὐτὸς ἔτι δέομαι· καὶ μᾶλλον ἀγωνιστὴς
προῄρημαι τῶν πολλῶν, ἢ διδάσκαλος εἶναι τῶν ἄλλων. οὐχ ὡς, ἀναρνούμενος δὲ ταῦ- ἀναινόμενος
τα, διαιροῦμαι τὴν τῶν σοφιστῶν ἑλομένων δόξαν, ἀλλ' ὅτι τἀληθὲς τοῦτ' ἔχον τυγ- διευροῦμαι. χ. διαιροῦμαι
χάνει, τὸ εἰπεῖν. ἐπεὶ σύνοιδά γε πολλοὺς μὲν ἐξ ἀδόξων καὶ ταπεινῶν, ἐπιφανεῖς
68 διὰ τῆς πραγματείας ταύτης γεγενημένους· Σόλωνα δὲ καὶ ζῶντα καὶ τελευτήσαν-
τα μεγίστης δόξης ἠξιωμένον. ὃς οὐκ ἀπελειφθεὶς τῶν ἄλλων τιμῶν, ἀλλὰ τῆς
μὲν ἀνδρείας, τὸ πρὸς Μεγαρέας τρόπαιον, ὑπόμνημα καταλιπὼν· τῆς δ' εὐ- ἀνδρίας
βουλίας,

βουλίας, τὴν Σαλαμῖνος κομιδήν· τῆς δ' ἄλλης συνέσεως τοὺς νόμους, οἷς ἔτι καὶ νῦν οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων χρώμενοι διατελοῦσιν. ὅμως τοσούτων αὐτῷ καλῶν 69 ὑπαρχόντων, ἐπ' οὐδενὶ μᾶλλον ἐσπούδασεν, ἢ τῶν ἑπτὰ σοφιστῶν ὅπως γένηται, νομίζων τὴν φιλοσοφίαν οὐκ ὄνειδος, ἀλλὰ τιμὴν τοῖς χρωμένοις φέρειν· καλῶς ἐγνωκὼς αὐτὸ τοῦτο οὐχ ἧττον, ἢ καὶ τἄλλα, ἐφ' οἷς διήνεγκεν. ἐγὼ μὲν οὖν οὔτ' αὐτὸς ἄλλως γιγνώσκω, σοί τε παραινῶ φιλοσοφεῖν, μεμνημένῳ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑπαρξάν- 70 των σαυτῷ· τούτου γὰρ ἕνεκα διῆλθον ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου κἀγὼ περὶ αὐτῶν, οὐχ ὡς ἐκ τοῦ τὴν σὴν φύσιν ἐπαινεῖν *ἀνακινήσεσθαί σε προσδοκῶν, ἀλλ' ἵνα μᾶλλον *προτρέψω σε πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, ἐὰν μὴ παρὰ μικρὸν ποιήσῃ, μηδ' ἐπὶ τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς μέγα φρονήσας, τῶν μελλόντων ὀλιγωρήσῃς· *μηδ', εἰ τῶν ἐν 71 τυγχανόντων κρείττων εἶ, μηδὲ τῶν ἄλλων ζήτει διενεγκεῖν· ἀλλ' ἡγοῦ κράτιστον μὲν εἶναι, τὸ πρωτεύειν ἐν ἅπασι. τούτου δ' ὀρεγόμενον ὀφθῆναι μᾶλλον συμφέρειν, ἢ προέχοντα ἐν τοῖς τυχοῦσι. καὶ μὴ καταισχύνῃς τὴν φύσιν, μηδὲ ψευσθῆναι ποιήσῃς τῶν ἐλπίδων τοὺς ἐπὶ σοὶ μέγα φρονοῦντας· ἀλλ' ὑπερβάλλεσθαι πειρῶ τῇ σαυ- 72 τοῦ δυνάμει τὴν τῶν εὐνουστάτων ἐπιθυμίαν. καὶ νόμιζε τοὺς μὲν ἄλλους λόγους, ὅταν ἐπιεικῶς ἔχωσι, τοῖς εἰποῦσι δόξαν περιτιθέναι· τὰς δὲ συμβουλίας τοῖς πεισθεῖσιν ὠφέλειαν καὶ τιμὴν προσάπτειν· καὶ τὰς μὲν περὶ τῶν ἄλλων κρίσεις, τὴν αἴσθησιν, ᾗ χρώμεθα, δηλοῦν· τὰς δὲ τῶν ἐπιτηδευμάτων αἱρέσεις, τὴν ὅλην φύσιν ἡ- 73 μῶν δοκιμάζειν. ἐν οἷς ἅμα κρίνων, αὐτὸς κριθήσεσθαι προσδόκα παρὰ πᾶσι· κἀμὲ τὸν οὕτως ἐγκωμιάσαντά σε ἑτοίμως ἐν ἀγῶνι γενήσεσθαι τῆς σῆς δοκιμασίας. διὸ δεῖ σέ τε τῶν ἐπαίνων ἄξιον εἶναι δόξαντα, κἀμὲ τῆς σῆς φιλίας, *ἐνεπιτίμητον εἶναι. οὐχ οὕτω δ' ἄν σε προθύμως ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν *παρεκαλοῦμεν, εἰ μὴ 74 τῆς μὲν εὐνοίας τῆς ἐμῆς τοῦτ' *αὖ σοι κάλλιστον ἔρανον εἰσενεγκεῖν ᾤμην, τὴν δὲ πόλιν ἑώρων διὰ μὲν ἀπειρίαν τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν, τοῖς τυχοῦσι πολλάκις χρωμένην, διὰ δὲ τὰς τούτων ἁμαρτίας, αὐτὴν ταῖς μεγίσταις ἀτυχίαις περιπίπτουσαν. ἵν' οὖν ἡ μὲν τῆς σῆς ἀρετῆς, σὺ δὲ τῶν παρὰ ταύτης τιμῶν ἀπολαύσῃς, 75 προθυμότερόν σοι παρεκελευσάμην. καὶ γὰρ οὐδ' ἐπὶ σοὶ νομίζω γενήσεσθαι ζῆν ὡς ἔτυχεν· ἀλλὰ προστάξειν σοι τὴν πόλιν τῶν αὑτῆς τι διοικεῖν· καὶ ὅσῳ τὴν φύσιν ἐπιφανεστέραν ἔχεις, τοσούτῳ μειζόνων ἀξιώσειν, καὶ θᾶττον βουλήσεσθαι πεῖραν σου λαμβάνειν. καλὸν οὖν παρεσκευάσθαι τὴν γνώμην, ἵνα μὴ τότε πλημμελῇς. 76 ὃ μὲν οὖν ἐμὸν ἦν ἔργον, εἰπεῖν ἅ σοι συμφέρειν ἡγοῦμαι, πεπειρᾶσθαι· σὸν δὲ, βουλεύσασθαι περὶ αὐτῶν. προσήκει δὲ καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ζητοῦντας οἰκείως πρὸς σὲ διακεῖσθαι, μὴ τὰς ἐπιπολαίους ἡδονὰς, καὶ διατριβὰς ἀγαπᾶν, μηδ' ἐπὶ ταύτας προκαλεῖσθαι· ἀλλὰ φιλοπονεῖν καὶ σκοπεῖν, ὅπως τὸν σὸν βίον ὡς 77 λαμπρότατον καταστήσουσιν· αὐτοί τε γὰρ οὕτως ἂν μάλιστα ἐπαινοῖντο, καὶ σοὶ πλείστων ἀγαθῶν αἴτιοι γένοιντο. μέμφομαι μὲν οὖν οὐδὲ νῦν οὐδένα τῶν σοὶ πλησιαζόντων· καὶ γάρ μοι δοκεῖ τῆς ἄλλης εὐτυχίας τῆς σῆς καὶ τοῦθ' ἓν εἶναι, τὸ μηδενὸς φαύλου τυχεῖν ἐραστοῦ· ἀλλ' οὓς ἄν τις ἕλοιτο βουλόμενος φίλους ἐκ 78 τῶν ἡλικιωτῶν ἐκλέγεσθαι. παραινῶ μέντοι σοι φιλοφρονεῖσθαι μὲν πρὸς ἅπαντας τούτους καὶ ἔχειν ἡδέως· πείθεσθαι δὲ τοῖς πλεῖστον νοῦν ἔχουσιν αὐτῶν, ἵνα καὶ τούτοις αὐτοῖς ἔτι σπουδαιότερος δοκῇς εἶναι, καὶ τοῖς ἄλλοις πολίταις.

Εὐτύχει.

*ἀναπτερωθήσεσθαι.
*παροξύνω
*μηδὲ δὴ, εἰ τό
*ἀνεπιτίμητον
*παρεκάλουν,
*ἂν

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΠΡΟΟΙΜΙΑ

ΔΗΜΗΓΟΡΙΚΑ.

Εἰ μὲν περὶ καινοῦ τινος πράγματος προὐτίθετο, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λέγειν, ἐπισχὼν ἂν ἕως οἱ πλεῖστοι τῶν εἰωθότων γνώμην ἀπεφήναντο, εἰ μὲν ἤρεσκέ τί μοι τῶν ῥηθέντων, ἡσυχίαν ἂν ἦγον· εἰ δὲ μή, τότ᾽ ἂν καὐτὸς ἐπειρώμην ἃ γιγνώσκω, λέγειν. ἐπειδὴ δ᾽ ὑπὲρ ὧν πολλάκις εἰρήκασιν οὗτοι πρότερον, περὶ τούτων νυνὶ σκοπεῖτε, ἡγοῦμαι καὶ πρῶτος ἀναστάς, εἰκότως ἂν μετὰ τούτους δοκεῖν λέγειν. εἰ μὲν οὖν εἶχε καλῶς τὰ πράγματα, οὐδὲν ἂν ἔδει συμβουλεύειν. ἐπειδὴ δ᾽, ὡς ἅπαντες ὁρᾶτε, ἔχει δυσκολίας, ὡς ἐκ τούτων πειράσομαι συμβουλεύειν ἃ κράτιστα εἶναι νομίζω. πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖνο ἐγνωκέναι δεῖ, ὡς οὐδὲν ὧν ἐποιεῖτε ἐπὶ τοῦ πολεμεῖν ὄντες, τοῦ λοιποῦ πρακτέον ἐστίν, ἀλλὰ πάντα τἀναντία· εἰ γὰρ ἐκεῖνα φαύλως πεποίηκε τὰ πράγματα, τἀναντία εἰκὸς βελτίω ποιῆσαι. ἔπειτα νομιστέον οὐχ ὃς ἂν ὑμῖν ἢ μηδέν, ἢ μικρὰ προστάττῃ, τοῦτον ὀρθῶς λέγειν· ὁρᾶτε γὰρ ὡς ἐκ τῶν τοιούτων ἐλπίδων καὶ λόγων, εἰς πᾶν προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα· ἀλλ᾽ ὃς ἂν τὸ χαρίζεσθαι παρείς, ἃ δεῖ, καὶ δι᾽ ὧν παυσαίμεθα αἰσχύνην ὀφλισκάνοντες, καὶ ζημιούμενοι, ταῦτα λέγῃ. καὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς εἰ μὲν ὅσα ἂν τῷ λόγῳ τις ὑπερβῇ, λυπῆσαι μὴ βουλόμενος, καὶ τὰ πράγματα ὑπερβήσεται, δεῖ πρὸς ἡδονὴν δημηγορεῖν. εἰ δ᾽ ἡ τῶν λόγων χάρις ἂν ᾖ μὴ προσήκουσα ἔργῳ, ζημία γίγνεται, αἰσχρόν ἐστι φενακίζειν ἑαυτούς, καὶ μετὰ τῆς ἐσχάτης ἀνάγκης πρᾶξαι ταῦτα, ἃ πάλαι ἐθέλοντας προσῆκε ποιεῖν.

Οὐχὶ ταὐτὰ γιγνώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρίσταταί μοι, ὅταν τό, τε τῆς πολιτείας ὄνομα ὑμῶν ἀκούσω, καὶ ὅταν τὸν τρόπον, ὃν προσφέρονταί τινες ὑμῶν τοῖς ὑπὲρ ταύτης λέγουσιν, ἴδω. τῇ μὲν γὰρ πολιτείᾳ, δημοκρατίαν, ὥσπερ ἅπαντες ἴστε, ὀνομάζετε· τῶν δὲ τἀναντία ταύτῃ λεγόντων, ἐνίους ἥδιον ἀκούοντας ὁρῶ. ὃ καὶ θαυμάζω τίς ποτε ἡ πρόφασις. πότερον προῖκα λέγειν ταῦτ᾽ αὐτοὺς οἴεσθε; ἀλλ᾽ οἱ τῆς ὀλιγαρχίας, ὑπὲρ ὧν εἰσὶ λέγοντες, κύριοι, καὶ πλείω τιμὴν μᾶλλον ἂν δοῖεν. ἀλλὰ βέλτιον ταῦτ᾽ εἶναι τῶν ἑτέρων ὑπειλήφατε; βελτίων ἄρα ὑμῖν ὀλιγαρχία δημοκρατίας φαίνεται. ἀλλ᾽ αὐτοὺς εἶναι βελτίους ἡγεῖσθε; καὶ τίς ἂν ὑφ᾽ ὑμῶν χρηστὸς νομίζοιτο εἰκότως, ἐναντία τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ δημηγορῶν; οὐκοῦν λοιπὸν ἁμαρτάνειν ὑμᾶς, ὅταν οὕτως ἔχητε τὴν γνώμην. τοῦτο τοίνυν φυλάττεσθε μὴ πάσχειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μή ποτε τοῖς ἐπιβουλεύουσι λαβὴν δώσετε· εἶτα τότε αἰσθήσεσθε ἡμαρτηκότες, ἡνίκα οὐδ᾽ ὁτιοῦν ὑμῖν πλέον ἔσται. τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ πάντα ὡς ἂν ἡμεῖς βουλοίμεθα, ἔχειν, μήτε τὰ αὑτοῖς ὑμῖν, μήτε παρὰ τοῖς συμμάχοις, ἴσως οὐδέν ἐστι θαυμαστόν· πολλῶν γὰρ τὸ τῆς τύχης αὐτόματον κρατεῖ· καὶ πολλαὶ προφάσεις τοῦ μὴ πάντα κατὰ γνώμην συμβαίνειν, ἀνθρώποις οὖσι. τὸ δὲ μηδ᾽ ὁτιοῦν μεταλαμβάνειν τὸν δῆμον, ἀλλὰ τοὺς ἀντιπράττοντας πλεῖστα φέρεσθαι, τοῦτο καὶ θαυμαστόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ φοβερὸν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ὡς καὶ ἐγὼ κρίνω. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ παντός ἐστιν αὕτη μοι τοῦ λόγου.

Ἀντὶ πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων, εἰ φανερὸν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν περὶ ὧν νυνὶ τυγχάνετε σκοποῦντες, οἶμαι πάντας ὑμᾶς ἑλέσθαι. ὅτε τοίνυν

τοῦθ᾽ οὕτως

Φιλιππικοῦ α. προοίμιον.
Ἴσως ἐλ-
ὁ φιλιππ.
συμβαίνῃ καὶ νυνὶ σκοπεῖτε.
ὁ φιλιππ.
εἰκότως ἂν τοὺς γνώμας πυ-χάνειν.
Τὰ λοιπὰ οὐ συμφωνεῖ τοῖς ὁ φιλιππικοῖς εἰρημένοις.
Ὀλυνθιακοῦ Γ. προοίμ.
Οὐχὶ δὲ ... ἐκεῖνο μετὰ ...
... λειπτικὰ ... ἀκούοντας.
Ὀλυνθιακοῦ Α. προοίμ.
Ἐστὶ δὲ ... διαφορά.

τοῦθ' οὕτως ἔχει, προσήκει ἐθέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς αὐτοὺς τῶν βουλομένων συμβουλεύειν. οὐ γὰρ μόνον εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἥκει τις, τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε· 11 ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω, πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἐνίοις ἐπελθεῖν ἂν εἰπεῖν· ὥστ' ἐξ ἁπάντων ῥᾳδίαν τὴν τοῦ συμφέροντος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι.

Ἔστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιον, ἐπειδὴ ἐφ' ὑμῖν ἐστιν ἑλέσθαι τῶν ῥηθέντων ὅ, τι 12 ἂν βούλησθε, ἁπάντων ἀκοῦσαι. καὶ γὰρ πολλάκις συμβαίνει[*] τὸν αὐτὸν ἄνθρωπον τοῦτο μὲν μὴ λέγειν ὀρθῶς, ἕτερον δέ τι. ἐκ μὲν οὖν τοῦ θορυβεῖν, τάχ' ἂν δυσχεράναντες πολλῶν χρησίμων ἀποστερηθείητε. ἐκ δὲ τοῦ μετὰ κόσμου καὶ σιγῆς ἀκοῦσαι, καὶ τὰ καλῶς ἔχοντα ἅπαντα ποιήσετε, κἂν δοκῇ τις παραληρεῖν, παραλείψετε. ἐγὼ 13 μὲν οὖν οὔτ' εἴωθα μακρολογεῖν, οὔτ' ἂν εἰ τὸν ἄλλον εἰώθειν χρόνον, νῦν ἂν ἐχρησάμην τούτῳ, ἀλλ' ἃ συμφέρειν ὑμῖν νομίζω, ταῦτα, ὡς ἂν δύνωμαι, διὰ βραχυτάτων ἐρῶ πρὸς ὑμᾶς. ὁρῶ μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνυ τὰ πᾶσι πρόδηλον ὄν, ὅτι τι ἂν ἀκούσητε λόγους ἡδέως, καὶ πρὸς οὓς οἰκείως ἔχετε, οὐ μὴν ἀλλὰ τὸ μὲν λέ- 14 γειν ἅ τις οἴεται χαριεῖσθαι, τῶν παρακρούσασθαί τι βουλομένων εἶναι νομίζω· τὸ δ' ὑφίστασθαι, περὶ ὧν πέπεικεν ἑαυτὸν συμφέρειν τῇ πόλει, καὶ θορυβηθῆναι, καὶ ἄλλο τι βούλησθ' ὑμεῖς, εὔνου καὶ δικαίου πολίτου τοῦτο κρίνω. βουλοίμην δ' ἂν ὑμᾶς, εἰ καὶ μηδὲ δι' ἓν τῶν ἄλλων, δι' ἐκεῖνο ὑπομεῖναι τοὺς λόγους ἀμφοτέρων, 15 ἵν', ἐὰν μὲν[*] ὀρθότερον φαίνηταί τις λέγων ὧν ὑμεῖς ὡρμήκατε, χρήσησθε τούτῳ. ἂν δ' ἀπολειφθῇ, καὶ μὴ δύνηται διδάξαι, δι' αὑτόν, ἀλλὰ μὴ δι' ὑμᾶς οὐκ ἐθέλοντας ἀκούειν, τοῦτο πεπονθέναι δοκῇ. ἔτι δ' οὐδὲ πάθοιτ' ἂν οὐδὲν τοιοῦτον[*], εἰ πολλά τινος ληροῦντος ἀκούσαιτε, ἢ εἰ τῶν δεόντων τι λέγειν ἔχοντά τινα, εἰπεῖν 16 κωλύσαιτε. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ δοκιμάζειν ὀρθῶς ἅπαντ' ἐστί, μηδὲν οἴεσθαι πρότερον γιγνώσκειν, πρὶν μαθεῖν, ἄλλως τε καὶ συνειδότας πολλάκις ἤδη πολλοὺς μεταγνωκότας. ἂν τοίνυν ὑμεῖς ταῦθ' ὑπάρξητε νῦν πεπεισμένοι, οἶμαι μετὰ βραχέων λόγων καὶ αὐτὸς ἀντιλέγειν εἰκότως δόξειν, καὶ ὑμῖν τὰ βέλτιστα φαίνεσθαι 17 λέγειν.

Πολλῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λόγων εἰρημένων παρὰ[*] πάντων τῶν συμβεβουλευκότων, οὐδὲν ὑμᾶς νῦν ὁρῶ ὄντας ἐγγυτέρω τοῦ, τί πρακτέον, εὑρῆσθαι, ἢ πρὶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀναβῆναι. αἴτιον δὲ τούτου ταὐτό, ὅπερ, οἶμαι, τοῦ κακῶς ἔχειν τὰ 18 ὅλα. οὐ γὰρ παραινοῦσιν ὑμῖν ὑπὲρ τῶν παρόντων οἱ λέγοντες, ἀλλ' ἑαυτῶν κατηγοροῦσι, καὶ λοιδοροῦνται, ὡς μὲν ἐγὼ κρίνω, συνεθίζοντες ὑμᾶς ἄνευ κρίσεως ὅσων εἰσὶν αἴτιοι κακῶν, ἀκούειν, ἵν', ἄν ποτ' ἄρα εἰς ἀγῶνα καθιστῶνται, μηδὲν ἡγούμενοι καινὸν ἀκούειν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν ὠργίσθε πολλάκις, πρᾳότεροι δικασταὶ καὶ κριταὶ 19 γίγνησθε τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς. τὴν μὲν οὖν αἰτίαν, δι' ἣν ταῦτα ποιοῦσιν, ἴσως οὐ νῦν ἀκριβῶς ζητεῖν εἴη ἂν ἐν τῷ παρόντι. ὅτι δ' ὑμῖν οὐχὶ συμφέρει, διὰ τοῦτο ἐπιτιμῶ. ἐγὼ δ' οὔτε κατηγορήσω τήμερον οὐδενός, οὔτε ὑποσχήσομαι τοιοῦτον οὐδέν, ὃ μὴ παραχρῆμα ἐπιδείξω· οὐδ' ὅλως τῶν αὐτῶν τούτοις οὐδὲν ποιήσω· 20 ἀλλ' ἃ βέλτιστα μὲν τοῖς πράγμασι, συμφέροντα δὲ τοῖς βουλομένοις ὑμῖν ἡγοῦμαι, ταῦθ', ὡς ἂν δύνωμαι, διὰ βραχυτάτων εἰπὼν, καταβήσομαι.

Οἱ μὲν ἐπαινοῦντες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς προγόνους ὑμῶν, λόγον εἰπεῖν μοι δοκοῦσι προαιρεῖσθαι κεχαρισμένον, οὐ μὴν συμφέροντά γ' ἐκείνοις, ὧν εἰκώ- 21

[*] συμβαίνειν

[*] ὀρθότερα

[*] ζητοῦν

[*] περὶ

μιάζουσι, ποιεῖν. περὶ γὰρ πραγμάτων ἐγχειροῦντες, ὧν οὐδ' ἂν εἷς ἀξίως ἐφικέσθαι δύναιτο τῷ λόγῳ, αὐτοὶ μὲν τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν ἐκφέρονται. τὴν δ' ἐκείνων ἀρετὴν, ἐλάττω τῆς ὑπειλημμένης παρὰ τοῖς ἀκούουσι φαίνεσθαι ποιοῦσιν. ἐγὼ δὲ τῆς μὲν ἐκείνων ἀρετῆς, μέγιστον ἔπαινον ἡγοῦμαι τὸν χρόνον· οὗ πολλοῦ γεγενημένου, μείζω τῶν ὑπ' ἐκείνων πραχθέντων οὐδένες ἄλλοι παραδείξασθαι δεδύνηνται. αὐτὸς δὲ πειράσομαι τὸν τρόπον εἰπεῖν, ὃν ἄν μοι δοκῆτε μάλιστα δύνασθαι παρασκευάσασθαι· καὶ γὰρ οὕτως ἔχει. εἰ μὲν ἡμεῖς ἅπαντες οἱ λέγοντες 'δεινοὶ φανείημεν, οὐδὲν ἂν τὰ ὑμέτερα εὖ οἶδ' ὅτι βέλτιον σχοίη. εἰ δὲ παρελθὼν 'ὁστισοῦν δύναιτό τις διδάξαι καὶ πεῖσαι, τίς παρασκευή, καὶ πόση, καὶ πόθεν πορισθεῖσα, χρήσιμος ἔσται τῇ πόλει, πᾶς ὁ παρὼν λέλυται φόβος. ἐγὼ δὲ τοῦτο, ἂν ἄρα οἷός τε ὦ, πειράσομαι ποιῆσαι, μικρὰ προειπὼν ὑμῖν ὡς ἔχω γνώμης περὶ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα.

Ἀμφότεροί μοι δοκοῦσιν ἁμαρτάνειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ οἱ τοῖς Ἀρκάσι, καὶ οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις συνειρηκότες· ὥσπερ γὰρ ἀφ' ἑκατέρων ἥκοντες, οὐχ ὑμῶν ὄντες, πρὸς οὓς ἀμφότεροι πρεσβεύονται, κατηγοροῦσι καὶ διαβάλλουσιν ἀλλήλους. ἔστι δὲ τοῦτο μὲν τῶν ἀφιγμένων ἔργον· τὸ δὲ κοινῶς ὑπὲρ τῶν πραγμάτων λέγειν καὶ τὰ βέλτιστα ὑπὲρ ὑμῶν σκοπεῖν ἄνευ φιλονεικίας, τῶν ἐνθάδε συμβουλεύειν ἀξιούντων. νῦν δ' ἔγωγε εἴ τις αὐτῶν ἀφέλοιτο, τὸ γιγνώσκεσθαι, καὶ τὸ τῇ φωνῇ λέγειν ἀττικιστί, πολλοὺς ἂν οἶμαι τοὺς μὲν Ἀρκάδας, τοὺς δὲ Λάκωνας αὐτῶν εἶναι νομίσαι. ἐγὼ δ' οἶδα μέν, ὡς χαλεπὸν τὸ τὰ βέλτιστα λέγειν ἐστί. συνεξηπατημένων γὰρ ὑμῶν, καὶ τῶν μὲν ταυτί, τῶν δὲ ταυτὶ βουλομένων, ἐὰν τὰ μεταξύ τις ἐγχειρῇ λέγειν, καὶ ταῦθ' ὑμεῖς μὴ περιμείνητε μαθεῖν, χαριεῖται μὲν οὐδετέροις, διαβέβληται δὲ πρὸς ἀμφοτέρους. οὐ μὴν ἀλλ' αἱρήσομαι μᾶλλον αὐτός, ἂν ἄρα τοῦτο πάθω, δοκεῖν φλυαρεῖν, ἢ παρ' ἃ βέλτιστα νομίζω τῇ πόλει, 'προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. τὰ μὲν οὖν ἄλλα ὕστερον, ἐὰν ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, λέξω. ἐκ δὲ τῶν ὁμολογουμένων ὑπ' αὐτῶν, ἄρξομαι, ἃ κράτιστα νομίζω, διδάσκειν.

Οὐχὶ ταὐτὰ γιγνώσκων ἐνίοις τῶν εἰρηκότων ἀνέστηκα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι. οὐ μὴν οὐδὲ τούτους αἰτιάσομαι κακίᾳ τἀναντία τοῖς βελτίστοις εἰρηκέναι· ἀλλ' ὅτι πολλοὶ τοῦ τὰ πράγματα κρίνειν ἀμελήσαντες, τοὺς λόγους σκοπεῖν, οὓς ἐροῦσιν, εἰώθασι· κἂν τούτοις ἀφθόνως ἐντύχωσιν, ἐπιεικῶς δημηγορεῖν νομίζουσιν, οὐκ ὀρθῶς ἐγνωκότες, οὐδὲ λογιζόμενοι περὶ ἑαυτοῖς, ὅτι πολλῶν πράξεων ἐν πολλῷ χρόνῳ πᾶσι πεπραγμένων, καὶ διὰ τοὺς καιροὺς ἐνίων ὑπεναντίων αὐταῖς, ἂν τὰς προτέρας τις ὑπερβαίνων τὰς ὑστέρας λέγῃ, λήσει, τὸ ῥᾷστον τῶν ἔργων ποιῶν, αὑτὸν ἐξαπατῶν. οἱ μὲν οὖν οὕτω χρώμενοι τῷ συμβουλεύειν, δοκοῦσί μοι τὴν ἀπὸ τῶν ῥηθέντων τοῦ δύνασθαι λέγειν δόξαν γιγνομένην αὐτοῖς, ἱκανὴν φιλοτιμίαν ἡγεῖσθαι. ἐγὼ δὲ νομίζω χρῆναι τὸν τῇ πόλει περὶ πραγμάτων ἐπιχειροῦντα συμβουλεύειν, μᾶλλον, ὅπως τὰ δόξαντα συνοίσει, 'σκοπεῖν, ἢ ὅπως οἱ παραχρῆμα λόγοι χάριν ἕξουσι. δεῖ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν λόγων εὐδοκιμοῦντας, συμφέροντός τινος ἔργου πρᾶξιν προσεῖναι, ἵνα μὴ νῦν μόνον, ἀλλ' ἀεὶ τὰ ῥηθέντα καλῶς ἔχῃ.

Εἰ μὲν ἐγνώκατ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί βέλτιστον ὂν τυγχάνει πρᾶξαι περὶ τῶν παρόντων, ἁμάρτημα τὸ συμβουλεύειν προτιθέναι· ἃ γὰρ αὐτοί, πρὶν ἀκοῦσαι, δοκιμάζετε συμφέρειν, τί δεῖ ταῦτα ἀκούοντας μάτην ἐνοχλεῖσθαι; εἰ δὲ σκοπεῖτε καὶ βουλεύεσθε, ὡς ἐκ τῶν ῥηθησομένων δοκιμάσαι δέον, οὐκ ὀρθῶς ἔχει τὸ κωλύειν

τοὺς

'λέγειν δεινοὶ φανείημεν ἅπαντες.

'ὃς ὁστισοῦν

'προέσθαι τισὶν ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι. χ. προέσθαι τισί, καὶ ὑμᾶς ἐξαπ. χ. προΐεσθαι τισίν, ὑμᾶς ἐξαπατῆσαι.

'ἢν σκοπῇ

τοὺς βουλομένους λέγειν. παρὰ μὲν γὰρ τοῦ ὅλως ἀποστερεῖσθαι ἐκ τούτου τὸ ποιεῖν εἴ τι χρήσιμον ἐντεθύμηνται. 32 τοὺς δ' ἀφέντας ἃ τυγχάνουσιν ἐγνωκότες, ὧν ὑμᾶς ἐπιθυμεῖν οἴονται, ταῦτα ποιεῖτε συμβουλεύειν. ἔστι δὲ ἁμαρτάνειν μὲν βουλομένων, τὸ συναναγκάζειν ἔτι προϊόντα, ἃ βούλεσθε, λέγειν· βουλευομένων δέ, ἀκούσαντας ἃ γιγνώσκει, σκοπεῖν· κἄν τι κα- 33 λῶς ἔχῃ, χρῆσθαι. λέγω δὲ ταῦτα, οὐκ ἐναντία τοῖς ὑμῖν ἀρέσκουσι μέλλων παραινεῖν· ἀλλ' ἐκεῖνο εἰδώς, ὅτι, ἂν μὲν μὴ θελήσητε τῶν ἀντιλεγόντων ἀκοῦσαι, ἐξηπατῆσθαι φήσουσιν ὑμᾶς· ἂν δ' ἀκούσαντες μὴ πεισθῆτε, ἐξεληλεγμένοι παραχρῆμ' ἔσονται τὰ χείρω παραινοῦντες.

Παρὰ μὲν γὰρ τῶν) Οἱ κωλυόμενοι ὑφ' ὑμῶν λέγειν ἂν ἔχωσι μὲν χρήσιμόν τι ἐνθυμηθέντες λέγειν, σιωπῶσι· καὶ οὕτω παρὰ τούτων οὐδὲν λεγόντων ἀποστερεῖσθε τὸ ποιεῖν ἐκεῖνο, ὃ ἐνεθυμήθησαν, χρήσιμον ὄν. ἄλλοι δὲ ἀφέντες ἃ τυγχάνουσιν ἐγνωκότες, καὶ ἃ προεθυμήθησαν, χρήσιμα ὑμῖν ὄντα, ἀναγκάζονται τὰ ὑμῖν ἡδέα ποιεῖν συμβουλεύειν. 31

Οἴομαι πάντας ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, γιγνώσκειν, ὅτι οὐ κρινοῦντες ἥκετε 34 σήμερον οὐδένα τῶν ἀδικούντων, ἀλλὰ βουλευσόμενοι περὶ τῶν παρόντων. δεῖ τοίνυν τὰς μὲν κατηγορίας *παρεῖσθαι πάσας, καὶ τότ' ἐν ὑμῖν λέγειν καθ' ὅτου πέπεικεν ἕκαστος ἑαυτόν, ὅταν τινὰ κρίνωμεν. εἰ δέ τις τι χρήσιμον, ἢ συμφέρον εἰπεῖν *ἔχοι, τοῦτο νῦν ἀποφαινέσθω. ὁ μὲν γὰρ κατηγορεῖν, τοῖς πεπραγμένοις ἐγκαλοῦντός 35 ἐστι. ὁ δὲ συμβουλεύειν, περὶ τῶν παρόντων καὶ γενησομένων προτίθεται. οὐκοῦν οὐ λοιδορίας, οὐδὲ μέμψεως ὁ παρὼν καιρός, ἀλλὰ συμβουλῆς εἶναί μοι δοκεῖ. διὸ πειράσομαι *φυλάξασθαι, ὃ τούτοις ἐπιτιμῶ, μὴ παθεῖν αὐτός. συμβουλεῦσαι δὲ ἃ κράτιστα νομίζω περὶ τῶν παρόντων. 36

*ὑφεῖσθαι

*ἔχει,

*φυλάξασθαι μὴ, ὅ τι

Οὐδένα ἀντειπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω, ὡς οὐ κακοῦ πολίτου, καὶ φαύλου τὴν γνώμην ἀνδρός ἐστιν, οὕτω τινὰ μισεῖν, ἢ φιλεῖν τῶν ἐπὶ τὰ κοινὰ προσιόντων, ὥστε τοῦ τῇ πόλει βελτίστου μηδὲν φροντίζειν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸς ἐπήρειαν, τὰ δὲ πρὸς φιλονικίαν δημηγορεῖν, ἃ ποιοῦσιν ἔνιοι τῶν δεῦρ' ἀνιόντων. ἐγὼ δὲ τού- 37 τοις μὲν τοσοῦτον ἂν εἴποιμι, ὅτι μοι δοκοῦσιν οὐδ' εἴ τι πεποιήκασι τοιοῦτον, μέγιστα ἡμαρτηκέναι· ἀλλ' ὅτι δηλοῦσιν οὐδέ ποτ' οὐδὲ παύσασθαι παρεσκευασμένοι. ὑμῖν δὲ παραινῶ, μή, παριέντας ὑμᾶς αὐτούς, ἱκανὸν τοῦτο νομίζειν, δίκην, ὅταν ὑμῶν δόξῃ, παρὰ τούτων λαβεῖν, ἀλλὰ καὶ τούτους, ὅσοι ἐστὶν ἐν ὑμῖν, κωλύειν, καὶ αὐτούς, 38 ὥσπερ ὑπὲρ πόλεως προσήκει βουλευομένους, τὰς ἰδίας ἀνελόντας φιλονικίας, τὸ κοινῇ βέλτιστον σκοπεῖν, ἐνθυμουμένους, ὅτι οὐδεὶς οὐδ' ἅμα πάντες οἱ πολιτευόμενοι τῶν νόμων, ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἐστε, *ἀξιόχρεώς ἐστι, διαφθαρέντων, δίκην δοῦναι.

*ἀξιόχρεῳ ἄν,

Ἴσως ἐπίφθονον ἂν τισιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δόξειεν εἶναι, εἴ τις ὢν ἰδιώτης, καὶ 39 τῶν πολλῶν ὑμῶν εἷς, ἑτέρων συμβεβουλευκότων, οἳ καὶ τὸ πάλαι πολιτεύεσθαι, καὶ τὸ παρ' ὑμῖν δόξαν ἔχειν, προέχουσι, παρελθὼν εἴποι, ὅτι οὐ μόνον αὐτοὶ δοκοῦσιν οὐκ ὀρθῶς λέγειν, ἀλλ' οὐδ' ἐγγὺς εἶναι τοῦ τὰ δέοντα γιγνώσκειν. οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε οὕτω σφόδρα οἶμαι μᾶλλον ὑμῖν συμφέροντα ἐρεῖν τούτων, ὥστε οὐκ ὀκνή- 40 σω πάντα, ἃ τυγχάνουσιν εἰρηκότες, ἄξια μηδενὸς εἶναι φῆσαι. νομίζω δὲ καὶ ὑμᾶς ὀρθῶς ἂν ποιεῖν, εἰ μὴ τὸν λέγοντα, ἀλλὰ τὰ συμβουλευόμενα σκοπεῖτε. δεῖ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν παρ' ὑμῶν εὔνοιαν μὴ τισίν, ὥσπερ ἐκ γένους, ἀλλὰ τοῖς τὰ βέλτιστα ἀεὶ λέγουσιν, ὑπάρχειν. 41

Βουλοίμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέχοντας ἃ μέλλω λέγειν, ἀκοῦσαι. καὶ γάρ ἐστιν οὐ μικρά. ἐγὼ θαυμάζω τί δή ποτε πρὶν μὲν εἰς τὴν ἐκκλη-

σίαν ἀναβλῶναι, ὅτῳ τις ἂν ὑμῶν ἐντύχῃ, τοσαῦτ' εὐπόρως εἰπεῖν ἔχει, δι' ὧν ἂν τὰ
42 παρόντα πράγματα βελτίω γένοιτο· καὶ πάλιν αὐτίκα δὴ μάλα, ἐὰν ἀπέλθητε,
ὁμοίως ἕκαστος ἐρεῖ τὰ δέοντα· ἐν δὲ τῷ περὶ τούτων σκοπεῖν ὄντες, καὶ συμφλεγμέ-
νοι, πάντα μᾶλλον, ἢ ταῦτα λεγόντων τινῶν ἀκούετε; ἆρά γε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
*γνῶναι μὲν ἐστὶν ἑκάστῳ τὰ δέοντα ὑμῶν, καὶ τὰ τῶν ἄλλων εἰπεῖν ἐπίσταται, ποιεῖν *γνῶναι μὲν ὀρθῶς ἐστιν ἑκάστῳ τὰ δ.
43 δ' αὐτὸς ἕκαστος οὐ χαίρεται; καὶ ἰδίᾳ μὲν, ὡς ἄρα αὐτὸς ἐπίμεως τὰ βέλτιστα πράτ-
τειν δόξων, τοῖς ἄλλοις *ἐπιτιμᾷ· κοινῇ δ' *εὐλαβεῖσθαι τὰ τοιαῦτα ψηφίζεσθαι, *ἐπιτιμᾷ· *εὐλαβεῖται
δι' ὧν ἐν τῷ λειτουργεῖν τι τῶν καθηκόντων ἅπαντες ἔσεσθε; εἰ μὲν τοίνυν μη-
δένα καιρὸν οἴεσθε ἥξειν, ὃς εἴσω τῆς εἰρωνείας ἀφίξεται ταύτης, καλῶς ἂν ἔχοι τοῦ-
44 τον ἐπὶ τόπον διάγειν. εἰ δὲ τὰ πράγματα ὁρᾶτε ἐγγυτέρω προσάγοντα, δεῖ
σκοπεῖσθαι ὅπως μὴ πλησίον αὐτοῖς μάχησθε, ἃ πόρρωθεν ἔξεστι φυλάξασθαι,
καὶ τοὺς νῦν προσοφείλοντας, ἐφηδομένους ὕστερον ἔχητε, οἷς ἂν πάσχητε.

Περὶ μὲν τῶν παρόντων, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραγμάτων τῇ πόλει, καίπερ
45 οὐκ ἐχόντων *ὡς δεῖ, οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τὸ χαλεπὸν εἶναι ζητῆσαι, τί ἄν τις πρά- *ἴσως
ξας, βελτίω ποιήσειεν. ὃν τινα δὲ χρὴ τρόπον πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν περὶ αὐτῶν, τοῦτο
παμπόλλην δυσκολίαν ἔχειν νομίζω, οὐχ ὡς οὐ συνησόντων, *ὅταν τις λέγῃ, *ἔτι δὲ
ἀλλ' οὕτω πολλὰ καὶ ψευδῆ καὶ πάντα μᾶλλον, ἢ τὰ βέλτιστα τοῖς πράγμασι,
46 συνήθεσθαί μοι δοκεῖτε ἀκούειν, ὥστε δέδοικα μὴ τῷ τὰ νῦν βέλτιστα εἰπόντι, τὴν
τοῖς ἐξηπατηκόσι προσήκουσαν ἀπέχθειαν ὑπάρχειν παρ' ὑμῶν, ταύτην ἀπενέγκασθαι
συμβῇ. ὁρῶ γὰρ ὑμᾶς πολλάκις, οὐ τοὺς αἰτίους τῶν πραγμάτων μισοῦντας, ἀλλὰ
τοὺς ὑστάτους περὶ αὐτῶν εἰπόντας τι πρὸς ὑμᾶς. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ οὕτως ἀ-
47 κριβῶς ταῦτα λογιζόμενος, ὅμως οἶμαι πάντα παρεὶς τἄλλα, περὶ αὐτῶν τῶν πα-
ρόντων ἃ κράτιστα νομίζω, λέγειν.

Ἐβουλόμην ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ᾗ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας εἰώ-
θατε προσφέρεσθαι φιλανθρωπίᾳ, ταύτῃ καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς χρῆσθαι. νυνὶ
48 δὲ ἀμείνους ἐστὲ τὰ τῶν ἄλλων δεινὰ ἐπανορθοῦν, ἢ τῶν ὑμῖν αὐτοῖς συμβαινόντων
φροντίζειν. ἴσως μὲν οὖν αὐτὸ τοῦτό τις ἂν φήσειε, μέγιστον ἔπαινον φέρειν τῇ πόλει,
τὸ μηδενὸς ἕνεκα κέρδους ἰδίου πολλοὺς κινδύνους ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ δικαίου προῃρῆσθαι.
ἐγὼ δὲ *ταύτην τὴν ἀληθῆ τὴν δόξαν εἶναι νομίζω κατὰ τῆς πόλεως, καὶ βούλομαι· κἀ- *ταύτην δὲ
49 κεῖνο δ' ὑπολαμβάνω σωφρόνων ἀνθρώπων ἔργον εἶναι, ἴσην πρόνοιαν τῶν αὐτοῖς ἀνήκει
οἰκείων, ὅσην περὶ τῶν ἀλλοτρίων ποιεῖσθαι, ἵνα μὴ φιλάνθρωποι μόνον, ἀλλὰ
καὶ νοῦν ἔχοντες φαίνησθε.

Ἴσως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσήκει τῷ βουλομένῳ τι *παραινεῖν ὑμῖν, οὕτω *παραινεῖν
50 πειρᾶσθαι λέγειν, ὡς καὶ δυνήσησθε ὑπομεῖναι· εἰ δὲ μὴ τοῦτ', ἀφέντα τοὺς ἄλλους
ἅπαντας λόγους περὶ αὐτῶν ὧν σκοπεῖτε, συμβουλεύειν, καὶ ταῦθ' ὡς διὰ βραχυ-
τάτων. οὐ γὰρ ἐνδείᾳ μοι δοκεῖτε λόγων οὐδὲ νῦν ὁρᾶν τὰ πράγματα πάντα λε-
λυμασμένα, ἀλλὰ τῷ τοὺς μὲν, ἑαυτῶν ἕνεκα δημηγορεῖν, καὶ πολιτεύεσθαι· τοὺς δὲ,
51 μήπω τούτου δεδωκότας πεῖραν, μᾶλλον ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν, σπουδάζειν, ἢ *πῶς *ὅπως
ἔργον ἐξ ὧν λέγουσί τι συμφέρον πραχθήσεται. ἐγὼ δ' ἵνα μὴ λάθω τοὐναντίον,
οὗ φημι δεῖν, αὐτὸς ποιῶν, καὶ πλείω περὶ τῶν ἄλλων λέγω, ἢ περὶ ὧν αὐτός τι ἐρῶν,
ἀφεὶς τἄλλα πάντα, ἃ παραινῶ, καὶ δὴ πειράσομαι πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν.

52 Δοκεῖτέ μοι δικαίως, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, προσέχειν τὸν νοῦν, εἴ τις ὑπόσχοιτο

ὑμῖν

ταὐτὰ ὑμῖν ταῦτα δίκαια καὶ συμφέροντα δείξειν ὄντα, ὑπὲρ ὧν βουλευόμεθα. ἐγὼ τοί-
νυν οἶμαι τοῦτο ποιήσειν οὐ χαλεπῶς, ἂν ὑμεῖς βραχύ τι πεισθῆτε πάνυ. μὴ πάν-
θ' ὡς ἕκαστος ἔχει γνώμης ὑμῶν περὶ τῶν παρόντων, ὀρθῶς ἐγνωκέναι πεπείσθω,
ἀλλ' ἐὰν παρὰ ταῦτά τι συμβαίνῃ λέγεσθαι, σκοπείτω πάντα ὑπομείνας ἀκοῦ- 53
σαι· εἶτ', ἐὰν ὀρθῶς εἰρῆσθαί τι δοκῇ, χρήσθω. οὐ γὰρ ἧττον ὑμέτερον ἔσται τῶν χρησα-
μένων τὸ κατορθωθὲν, ἢ τοῦ πρὸς ὑμᾶς εἰπόντος. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ σκοπεῖν ὀρθῶς, ἐστὶ
*ἑαυτῆς μὴ βεβουλεῦσθαι, πρὶν, ἐξ ὧν δεῖ βουλεύσασθαι, ἀκοῦσαι. οὐ γὰρ αὐτὸς οὔτε καιρὸς, οὔτε
τρόπος οὗτ' ἐπικυρῶσαι τὰ δοκοῦντα, καὶ τοῦ σκέψασθαί τι πρότερον δοκεῖ συμφέρειν. 54

Μεθ' ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι παρελήλυθα, βουλευόμενος πότερον χρή με
λέγειν, ἢ μή. δεῖ δὴ αὐτὸς τοῦτ' ἀπορῶν κρῖναι, φέρω πρὸς ὑμᾶς. ἀναγκαῖον εἶναί
μοι δοκεῖ τῷ μήτ' αὐτῷ, μήτε τισὶ χαρίσασθαι βουλομένῳ, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν εἰπεῖν
ἃ πέπεικεν ἑαυτὸν μάλιστα συμφέρειν, καὶ συνειπεῖν ἃ καλῶς λέγουσιν ἀμφότε- 55
ροι, καὶ τοὐναντίον ἀντειπεῖν ὅσα μὴ δίκαια ἀξιοῦσιν. εἰ μὲν οὖν ὑμεῖς ὑπομείνητε
βουλεύσεσθε. ἀκοῦσαι ταῦτ' ἀμφότερα διὰ βραχέων, πολλῷ βέλτιον ἂν περὶ τῶν λοιπῶν βου-
λεύσεσθε. εἰ δὲ πρὶν μαθεῖν, ἀποστήσεσθε, γένοιτ' ἂν ἐμοὶ μηδ' ἑτέροις ἀδικοῦντι
πρὸς ἀμφοτέρους διαβεβλῆσθαι. τοῦτο δ' οὐχὶ δίκαιός εἰμι παθεῖν. ἐὰν μὲν οὖν 56
κελεύητε, ἕτοιμός εἰμι λέγειν. εἰ δὲ μή, καὶ σιωπᾶν ἔχει μοι καλῶς.

Δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ συμφέρον ὑμῖν ἡγοῦμαι, τὰς μὲν αἰτίας καὶ τὰς
κατηγορίας, ὅταν βουλεύεσθαι δέῃ, παραλείπειν· περὶ τῶν παρόντων δὲ λέγειν, ὅ, τι
βέλτιστον ἕκαστος ἡγεῖται. ὅτι μὲν γὰρ τινων αἰτίων ὄντων, κακῶς τὰ πράγματα 57
ἔχει, πάντες ἐπιστάμεθα. ἐξ ὅτου δ' ἂν τρόπου βέλτιω δύναιτ' ἂν γενέσθαι, τοῦτο τοῦ
συμβουλεύοντος ἔργον εἰπεῖν. ἔπειτ' ἔγωγε νομίζω καὶ κατηγόρους εἶναι τῶν ἀδικού-
των χαλεποὺς, οὐ τοὺς ἐν τοιούτοις καιροῖς ἐξετάζοντας τὰ πεπραγμένα, ὅτ' οὐ-
δεμίαν δώσουσι δίκην· ἀλλὰ τοὺς τοιοῦτόν τι συμβουλεῦσαι δυνηθέντας, ἀφ' οὗ βελτίω 58
τὰ παρόντα γένοιτ' ἄν. διὰ γὰρ τούτους ἐφ' ἡσυχίας καὶ παρ' ἐκείνων ἐγένοιτ' ἂν
ὑμῖν δίκην λαβεῖν. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους λόγους πάντας περιέργους ἡγοῦμαι. ἃ δ' ἂν
οἶμαι συνενεγκεῖν περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι, τοσοῦτον ἀξιώ-
σας μόνον, ἂν ἄρα τι μέμνωμαι τῶν πεπραγμένων, μὴ κατηγορίας με ἕνεκα 59
ταὐτὰ ἡγεῖσθε λέγειν, ἀλλ' ἵνα δείξας ἃ τότε ἡμάρτετε, νῦν ἀποτρέψω ταῦτα παθεῖν.

Εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδενὶ συμπολιτευόμενοι τοσαύτην
ἤγομεν ἡσυχίαν, ὅσην περ ἐν τῷ παρόντι οὔτε τὰ νῦν ἂν γεγενημένα, συμβῆναι
νομίζω, τά τε ἄλλ' οἶμαι πολλὰ βέλτιον ἂν ὑμῖν ἔχειν. νῦν δ' ὑπὸ τῆς ἐνίων ἀ- 60
σελγείας, οὔτε παρελθεῖν, οὔτε εἰπεῖν, οὐδ' ὅλως λόγου τυχεῖν ἐστίν. ὅθεν συμβαίνει πολ-
λὰ, καὶ οὐκ ἐπιτήδεια ἴσως. εἰ μὲν οὖν δεῖ ταῦτα πυνθάνεσθαι, καὶ σκοπεῖν ὅ, τι
χρὴ ποιῆσαι, καὶ πάσχειν οἷά περ νυνὶ, βούλεσθε, ψηφίσασθε, ἅπερ ἐν τῷ παρεληλυθό-
τι χρόνῳ, καθέλκειν τριήρεις, ἐμβαίνειν, εἰσφέρειν. πάντα ταῦτ' ἤδη, ἃ τρισὶν 61
ἡμέραις, ἢ πέντε, ἂν σιωπηθῇ τὰ παρὰ τῶν πολεμίων, καὶ λάβωσιν ἡσυχίαν ἐκεῖνοι,
πάλιν οὐκέτι καιρὸν εἶναι πράττειν ὑπολήψεσθε. ὅπερ, ἡνίκα ἐν Ἑλλησπόντῳ Φίλιπ-
ὄντα ἠκού- πον ἠκούσαμεν, συνέβη καὶ πάλιν, ἡνίκ' εἰς Μαραθῶνα τριήρεις αἱ ληστρίδες προσ-
σαμεν, έσχον. ὡς γὰρ ἂν χρήσαιτό τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλῶς δυνάμει παρεσκευα- 62
σμένῃ, οὕτως ὑμεῖς εἰώθατε τῷ βουλεύεσθαι χρῆσθαι ὀξέως. δεῖ δὲ βουλεύεσθαι μὲν
ἐφ' ἡσυχίας, ποιεῖν δὲ τὰ δόξαντα μετὰ σπουδῆς, καὶ λογίσασθαι τοῦθ', ὅτι εἰ μὴ καὶ

ἐσθίειν ἰσχυρὸν ποιεῖτε, καὶ στρατηγόν τινα τοῦ πολέμου νοῦν ἔχοντα προΐστασθε,
63 καὶ μένει ἐπὶ τῶν οὕτω δοξάντων ἐπιλήσητε· ψήφισμα δ' ὑμῖν περιέσται, καὶ παρα-
σκευάσητε μὲν πάνθ' ὅσ' ἂν δαπανήσητε· βέλτιον δ' οὐδ' ὁτιοῦν τὰ πράγματα
ἔσται· *κρίνετε δ' οὓς ἂν βούλησθε, ὀργισθέντες. ἐγὼ δὲ βούλομαι τοὺς ἐχθροὺς ὑμᾶς
ἀμυνομένους φαίνεσθαι πρότερον, ἢ τοὺς πολίτας κρίνοντας. οὐ γὰρ ἡμῖν αὐτοῖς πο-
64 λεμοῦμεν μᾶλλον, ἢ ἐκείνοις ἐσμὲν δίκαιοι. ἵν' οὖν μή, ὃ ῥᾷστον ἁπάντων, ἐπιτιμήσω
μόνον, ἀλλ' ἐάν μοι δοκῆτε ταῦτα πεῖσαι, διδάξω, δεηθεὶς ὑμῶν, μὴ θορυβῆσαι,
μηδ' *ἀναλαβεῖν νομίσαι με, καὶ χρόνον ἐμποιεῖν. οὐ γὰρ οἱ ταχύ, καὶ τήμερον εἰ-
πόντες, μάλιστ' εἰς δέον λέγουσιν· οὐ γὰρ ἂν τά γ' ἤδη γεγενημένα κωλῦσαι δυ-
65 νηθείημεν τῇ νῦν βοηθείᾳ· ἀλλ' ὃς ἂν δείξῃ τίς πορισθεῖσα παρασκευὴ νυνί, διαρ-
κέσαι δυνήσεται, *τέως ἂν ἢ περιγενώμεθα τῶν ἐχθρῶν, ἢ πεισθέντες διαλυσώ-
μεθα τὸν πόλεμον. οὕτω γὰρ οὐκέτι τοῦ λοιποῦ *πάσχοιμεν ἂν κακῶς.

Οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὁμολογῆσαι, ὅτι δεῖ τὴν πόλιν
66 ἡμῶν, ὅταν μὲν περὶ τῶν ἰδίων τινὸς τῶν αὑτῆς βουλεύηται, ἴσην πρόνοιαν ἔχειν τοῦ
συμφέροντος ὅσηνπερ τοῦ δικαίου· ὅταν δ' ὑπὲρ τῶν συμμαχικῶν, ἢ τῶν κοινῶν, οἷα
καὶ τὸ νυνὶ παρόν, μηδενὸς οὕτως, ὡς τοῦ δικαίου, φροντίζειν. ἐν μὲν γὰρ ἐκείνοις, τὸ λυ-
σιτελὲς ἐξαρκεῖ· ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις, καὶ τὸ καλὸν προσεῖναι δεῖ. τῶν μὲν γὰρ πρά-
67 ξεων εἰς οὓς ἂν ἥκωσι, κύριοι καθίστανται· τῆς δ' ὑπὲρ τούτων δόξης, οὐδεὶς τηλικοῦ-
τος ἔσθ', ὅστις ἔσται κύριος· ἀλλ' ὁποίαν ἄν τινα τὰ πραχθέντα ἔχῃ δόξαν, τοιαύ-
την οἱ πολλοὶ περὶ τῶν πραξάντων διήγγειλαν. διὸ δεῖ σκοπεῖν, καὶ προσέχειν ὅπως
δίκαια φανεῖται. χρὴ μὲν οὖν οὕτως ἅπαντας ἔχειν τὴν διάνοιαν περὶ τῶν ἀδι-
68 κουμένων, ὥσπερ ἄν, εἴ τι γένοιτο, ὃ μὴ συμβαίη, τοὺς ἄλλους ἀξιώσαιτε πρὸς αὑτοὺς
ἕκαστοι ἔχειν. ἐπειδὴ δὲ καὶ παρὰ τὴν αὐτὴν γνώμην ἐναντιοῦνταί τινες, μικρὰ
πρὸς τούτους εἰπὼν ἃ βέλτισθ' ὑμῖν ὑπολαμβάνω, ταῦτ' ἤδη συμβουλεύσω.

Εἰς οὓς ἂν ἥκωσι.) Οὗτοι, εἰς οὓς ἥκουσιν αἱ πράξεις τῶν πραξάντων κύριοι καθίστανται)

Οὐ μικρὰν ἄν μοι δοκεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ζημίαν νομίσαι, εἴ τις ἀνδρὸς δό-
69 ξα, καὶ μὴ προσήκουσα τῇ πόλει παρὰ τοῖς πολλοῖς περιγίγνοιτο. τοῦτο τοίνυν οὕτω
καλῶς ἐγνωκότες, οὐκ ἀκόλουθα ποιεῖτε τὰ λοιπά, ἀλλ' ὑπάγεσθε ἑκάστοτε πράτ-
τειν ἔνια, ἃ οὐδ' ἂν αὐτοὶ *φήσαιτε καλῶς ἔχειν. ἐγὼ δ' οἶδα μὲν τοῦθ', ὅτι τοὺς ἐπαι-
νοῦντας ἥδιον προσδέχεσθε πάντες τῶν ἐπιτιμώντων. οὐ μὴν οἴομαι δεῖν ταύτην τῆς
70 φιλανθρωπίας διώκων, λέγειν πλὴν ἃ συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι. τὸ μὲν οὖν ἀρχὴν
εἰ καλῶς ἐγιγνώσκετε, οὐδὲν ἔδει κοινῇ ποιεῖν (ὑπολαμβάνω εἶναι), ὧν ἰδίᾳ μέμ-
φεσθε, ἵνα μὴ συνέβαινεν, ὅπερ νυνὶ γίγνεται. περὶ ὧν μὲν ἕκαστος ὡς αἰσχρὰ καὶ
δεινά, λέγει· καὶ μέχρι τοῦ προβήσεται *τὰ πράγματα· συγκαθεζόμενος δ' αὐτὸς
71 ἕκαστός ἐστι τῶν τὰ τοιαῦτα ποιούντων. ἐγὼ μὲν οὖν ἐβουλόμην ἄν, ὥσπερ, ὅτι ὑμῖν
συμφέρει τοῦ τὰ βέλτιστα λέγοντος ἀκούειν, οἶδα, οὕτως εἰδέναι τὸ συνοῖσον καὶ τῷ τὰ
βέλτιστα *ἔχοντι. πολλῷ γὰρ ἂν *πλεῖον εἶχε. νῦν δὲ φοβοῦμαι μέν, ὅμως δέ γε πι-
στεύω χρηστὰ φανεῖσθαι. κἂν ὑμεῖς μὴ πεισθῆτε, οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν.

72 Εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρότερον πώποθ' ὑμῶν εἰρηκὼς εἴη, νῦν
*δὲ λέγων περὶ ὧν οὐκ ὀρθῶς ἐγκαλοῦσιν οἱ πρέσβεις τῇ πόλει, παρὰ πάντων ἄν
μοι δοκεῖ δικαίως συγγνώμης τυχεῖν. καὶ γὰρ ἐν ἄλλοις μὲν τισιν ἡττᾶσθαι τῶν ἐναν-
τίων, οὐχ οὕτως ὄνειδος, ὡς ἀτύχημα ἂν *φαίη. καὶ γὰρ τῇ τύχῃ, καὶ τοῖς ἐφεστη-
73 κόσι, καὶ πολλοῖς μέτεστι τοῦ καλῶς, ἢ μή, *πρότερον ἀγωνίσασθαι. ἐν δὲ τοῖς τὰ

δίκαια

*κρίνετε δ' οὓς ἂν βούλησθε, ὀργ.
*ἀναβάλλειν
*ἕως ἂν
*πάσχοιμεν
*φήσαιτε
*τὰ πράγματα, ποιῆσαι) νυνὶ
*εἰπεῖν.
*ἥδιον εἶπεν.
*γε
*φανείη

δίκαια, ὑπὲρ αὐτῶν μὴ ἔχειν ἀξίως τῶν ὑπαρχόντων, αὐτῆς τῆς γνώμης τῆς τῶν
τοῦτο παθόντων τὸν ὄλεθρον εὑρήσομεν. εἰ μὲν οὖν ἕτεροί τινες ἦσαν, ἐν οἷς ἐγίγνονθ' οἱ
λόγοι περὶ ὑμῶν, οὔτε τούτους ἂν οἴομαι ῥᾳδίως οὕτω ψεύδεσθαι, οὔτε τοὺς ἀκούον-
τας πολλὰ τῶν εἰρημένων ἀνασχέσθαι. νῦν δὲ τἄλλα τε οἴομαι, τῆς ὑμετέρας πλεο- 74
*ἀνοίας, νεκτοῦσιν εὐηθείας ἅπαντες, καὶ δὴ καὶ τοῦτο, νῦν οὗτοι. ἀκροαταῖς γὰρ ἐχρήσαντο
καθ' ὑμῶν ὑμῖν, οἵοις οὐδέ τις ἂν τῶν ἄλλων, ἀκριβῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. ἄξιον δ' εἶναί
μοι δοκεῖ διὰ ταῦτα τοῖς θεοῖς χάριν ὑμᾶς ἔχειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους
μισεῖν. τὸ μὲν γὰρ ὁρᾶν τούτους ῥοδίων δῆμον τὸν πολὺ τούτων ποτ' ἀσελγεστέρους λό- 75
γους λέγοντα πρὸς ὑμᾶς, ἱκέτην ὑμέτερον γεγενημένον, εὐτύχημα εἶναι νομίζω τῆς
εὔνους πόλεως· τὸ δὲ τοὺς ἀνοήτους μήτε τοῦτο λογίζεσθαι, πρᾶγμ' οὕτως ἐναργὲς ἰδεῖν,
καθ' ἕνα μήθ' ὅτι πολλάκις καθ' ἓν αὐτῶν ἕκαστοι ὑμεῖς σεσώκατε, καὶ πλείω πράγματ'
ἐσχήκατε, τὴν τούτων θρασύτητα καὶ κακοδαιμονίαν ἐπανορθοῦντες, ἐπειδὰν δι' 76
αὑτοὺς ἀνέλωνται πόλεμον, οὐ τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν πράττοντες· τοῦτο παμπόλλην ὑμῖν
ὀργὴν εἰκότως ἂν παραστῆσαί μοι δοκεῖ. οὐ μὴν ἀλλ' ἴσως τούτοις μὲν εἵμαρται μη-
δέποτ' εὖ πράττουσιν εὖ φρονῆσαι, ἡμῖν δὲ προσήκει καὶ δι' ἡμᾶς αὐτούς, καὶ διὰ
τἄλλ', ἃ πέπρακται τῇ πόλει, σπουδάσαι δεῖξαι πᾶσιν ἀνθρώποις, ὅτι καὶ πρό- 77
τερον, καὶ νῦν, καὶ ἀεὶ ἡμεῖς μὲν τὰ δίκαια προαιρούμεθα πράττειν· ἕτεροι δέ τι-
νες καταδουλοῦσθαι βουλόμενοι, τοὺς αὑτῶν πολίτας διαβάλλουσι πρὸς ἡμᾶς.

Εἰ μὲν τῆς αὐτῆς γνώμης, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τούς τε λόγους ἠκούετε τῶν
συμβουλευόντων, καὶ τὰ πράγματα ἐκρίνετε, πάντων ἀσφαλέστατον ἦν τὸ συμ- 78
βουλεύειν. καὶ γὰρ εὐτυχῶς καὶ καλῶς πράξασι· λέγειν γὰρ εὐφήμως πάντα δεῖ
κοινὰ ἂν ἦν τὰ τῆς αἰτίας ὑμῖν, καὶ τοῖς πείσασι. νῦν δ' ἀκούετε μὲν τῶν, ἃ βού-
λεσθε, λεγόντων, ἥδιστα· αἰτιᾶσθε δὲ πολλάκις ἐξαπατᾶν ὑμᾶς αὐτούς, ἂν μὴ πάνθ',
ὅσ' ἂν ὑμεῖς τρόπον βούλησθε, γίνηται· οὐ λογιζόμενοι τοῦθ', ὅτι τοῦ μὲν ζητῆσαι, καὶ 79
λογίσασθαι τὰ βέλτισθ', ὡς ἄνθρωπος, καὶ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, αὐτὸς ἕκαστός ἐστι
κύριος· τοῦ δὲ πραχθῆναι ταῦτα, καὶ συνενεγκεῖν, ἐν τῇ τύχῃ τὸ πλεῖστον μέρος
γίγνεται, ἔστι δ' ἀνθρώπῳ ὄντα ἀγαπητὸν τῆς αὑτοῦ διανοίας λόγον ὑπέχειν· τῆς δὲ
τύχης προσυποσχεῖν, ἕν τι τῶν ἀδυνάτων. εἰ μὲν οὖν εὑρημένος ἦν, πῶς ἄν τις 80
ἀσφαλῶς ἄνευ κινδύνου δημηγοροίη, μανία παραλείπειν τοῦτον ἦν τὸν τρόπον. ὡς εὔνους) ὡς εὔνους
ἐπεὶ δ' ἀνάγκη τὸν περὶ τῶν μελλόντων πραγμάτων γνώμην ἀποφαινόμενον ὄντι τῇ πόλ.
κοινωνεῖν τοῖς ἀπ' αὐτῶν γιγνομένοις, καὶ μετέχειν τῆς ἀπὸ τούτων αἰτίας, αἰσχρὸν ἡγοῦ- ἢ τῇ πολι-
μαι λέγειν μέν, ὡς εὔνους· ὑποστέλλεσθαι δὲ εἴ τις ἐκ τούτου κίνδυνος ἔσται. εὔχο- 81 τείᾳ
μαι δὲ τοῖς θεοῖς, ἃ καὶ τῇ πόλει καὶ ἐμοὶ συμφέρειν μέλλει, ταῦτ' ἐμοί τε εἰπεῖν ἐλ-
θεῖν ἐπὶ νοῦν, καὶ ὑμῖν ἑλέσθαι. τὸ γὰρ πάντα τρόπον ζητεῖν νικῆσαι, δυοῖν θάτερον, ἢ
μανίας, ἢ κέρδους ἕνεκα ἐσπουδακότας φήσαιμ' ἂν εἶναι.

Εἴη μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ περὶ ὧν νυνὶ τυγχάνετε ἐκκλησιάζοντες, καὶ 82
*ὄντα περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ταῦτα καὶ δοκοῦντα βέλτιστ' ὑμῖν εἶναι, καὶ ὄντως ἀλη-
θῶς. δεῖ μέν τοι περὶ πραγμάτων μεγάλων βουλευομένους, καὶ κοινῶς ἁπάντων
ἐθέλειν ἀκούειν τῶν συμβουλευόντων, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ. ἐνθυμουμένους, ὅτι αἰσχρόν ἐστιν, ὦ
ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νῦν μὲν βουλομένων τι παραινεῖν ἐνίων θορυβεῖν, ὕστερον δὲ κατηγο- 83
ρούντων τῶν αὐτῶν τούτων πεπραγμένων, ἡδέως ἀκούειν. ἐγὼ γὰρ οἶδα, νομίζω δὲ
καὶ ὑμᾶς, ὅτι νῦν μὲν ἀρέσκουσι μάλισθ' ὑμῖν, οἱ ταῦτα, ἃ ὑμεῖς βούλεσθε, λέ-

γοῦντες. ἂν δέ τι συμβῇ παρ' ἃ νῦν οἴεσθε, ὃ μὴ συμβαίη, τούτους μὲν ἐξηπατηκέναι νομιεῖτε ὑμᾶς· ὧν δὲ νῦν οὐκ ἀνέχεσθε, τότε ὀρθῶς δόξουσι λέγειν. ἔστι δὲ τοῖς μάλι-
84 στα πεπεικόσιν ὑμᾶς ταῦτα, ἐφ' ὧν νῦν ἐστέ, τούτοις καὶ μάλιστα συμφέρει τοῦ λόγου τυχεῖν τοὺς ἀντιλέγοντας. ἂν μὲν γὰρ διδάξαι δυνηθῶσιν, ὡς οὐκ ἔστιν ἄριστα, ἃ τούτοις δοκεῖ, ὅτ' οὐδὲν ἡμάρτηταί πω, τοῦτο πράξαντες ἀθῴους τοὺς κινδύνους ποιήσουσιν αὑτοῖς. ἐὰν δὲ μὴ δυνηθῶσιν, οὐκέτι ὕστερον ἐπιτιμᾶν ἕξουσιν, ἀλλ' ὅσα
85 ἀνθρώπων ἦν ἔργον ἀκοῦσαι, τούτων τετυχηκότες, ἂν ἡττῶνται, δικαίως στέρξουσι· καὶ μεθ' ἁπάντων, τῶν ἀποβαινόντων ὁποῖ' ἄττ' ἂν ᾖ, κοινωνήσουσιν.

ἀθῴους τοὺς κινδύνους ποιήσουσιν αὑτοῖς.

ὅσα ἀνθρώπων ἦν ἔργον ἀκοῦσαι.

Οἶμαι δεῖν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τηλικούτων βουλευομένους, διδόναι παρρησίαν ἑκάστῳ τῶν συμβουλευόντων. ἐγὼ δὲ οὐδὲ πώποθ' ἡγησάμην χαλεπὸν
86 τὸ διδάξαι τὰ βέλτισθ' ὑμᾶς· ὡς γὰρ ἁπλῶς εἰπεῖν, πάντες ὑπάρχειν ἐγνωκότες ἔμοιγε δοκεῖτε· ἀλλὰ τὸ πεῖσαι πράττειν ταῦτα. ἐπειδὰν γάρ τι δόξῃ, καὶ ψηφισθῇ, τότε ἴσον τοῦ πραχθῆναι ἀπέχει, ὅσον περ πρὶν δόξαι. ἔστι μὲν οὖν πολλά, ὧν ἐγὼ νομίζω χάριν ὑμᾶς τοῖς θεοῖς ὀφείλειν, μάλιστα δὲ τοῦ τοὺς διὰ τὴν αὑτῶν ὕ-
87 βριν ὑμῖν πολεμήσαντας πάλαι, νῦν ἐν ὑμῖν μόνοις τῆς αὑτῶν σωτηρίας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. ἄξιον δὴ ἡσθῆναι τῷ παρόντι καιρῷ. συμβήσεται γὰρ ὑμῖν, ἂν, ἃ χρή, βουλεύσησθε ὑπὲρ αὐτοῦ, τὰς παρὰ τῶν διαβαλλόντων τὴν πόλιν ἡμῶν βλασφημίας, ἔργῳ μετὰ δόξης καλῆς ἀπολύσασθαι.

88 Αἱ μὲν ἐλπίδες, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μεγάλαι, καὶ καλαὶ τῶν παρειρημένων, πρὸς ἃς οἶμαι τοὺς πολλοὺς ἄνευ λογισμοῦ τι πεπονθέναι. ἐγὼ δὲ οὐδὲ πώποτε ἔγνων, ἕνεκα τοῦ παραχρῆμα ἀρέσαι, λέγειν τι πρὸς ὑμᾶς, ὅ,τι ἂν μὴ καὶ μετὰ ταῦτα συνοίσειν ἡγῶμαι. ἔστι μὲν οὖν τὸ κοινὸν ἔθος τῶν πλείστων, τοὺς μὲν συνεπαι-
89 νοῦντας ἑαυτοῖς, ὅ,τι ἂν πράττωσι, φιλεῖν· πρὸς δὲ τοὺς ἐπιτιμῶντας ἀηδῶς ἔχειν. οὐ μὴν ἀλλὰ δεῖ τὸν εὖ φρονοῦντα τὸν λογισμὸν ἀεὶ τῆς ἐπιθυμίας κρείττω πειρᾶσθαι ποιεῖν. ἐγὼ δὲ ἡδέως ἑώρων, ἃ καὶ συνοίσειν ἤμελλε, ταῦτ' ἐν ἡδονῇ πράττοντας ὑμᾶς, ἵνα καὶ χαριζόμενος, καὶ χρηστὰ λέγων ἐφαινόμην. ἐπειδὴ δὲ τἀναν-
90 τία ὁρῶ τούτων ἐπιχειροῦντας ὑμᾶς, οἴομαι δεῖν ἀντειπεῖν, εἰ καί τισι μέλλω ἀπεχθήσεσθαι. ἂν μὲν οὖν μηδ' ὑπομείνητε ἀκοῦσαι μηδὲ ἕν, οὐ τῷ δοκιμάζοντες διαμαρτεῖν, ἀλλὰ τῷ φύσει πονηρῶν ἐπιθυμεῖν, πράττειν τοιαῦτα προαιρεῖσθαι δόξετε. ἐὰν δ' ἀκούσητε, τυχὸν μὲν ἴσως καὶ μεταπεισθείητε, ὃ μάλιστα ἐγὼ νομί-
91 ζω συνενεγκεῖν ἂν ὑμῖν· εἰ δὲ μή, οἱ μὲν ἀγνοεῖν τὸ συμφέρειν· οἱ δ' ὅ,τι ἂν τις βούληται, τοῦτ' ἐρεῖν.

Γράφειν μὲν οὐδὲν δεῖ καινόν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς δόξασι πρὸ ὑμῶν εἶναί τινας, οἵτινες αἰτιάσονται, ἐπειδὰν πράττειν τι δέῃ. εἰ μὲν οὖν ἀποδόντων ὑμῶν λόγον αὐτοῖς, ὅτ' ἐβουλεύεσθε, τότ' ἐπείσαμεν, τούτων ἂν ἦν ἄξιον κατηγορεῖν, εἰ περὶ ὧν ἡττῶντο,
92 ἐβιάζοντο πάλιν λέγειν. νῦν δὲ τούτοις μὲν οὐδέν ἐστ' ἄτοπον εἰπεῖν βουληθῆναι ταῦτα, ἃ τότε οὐχ ὑπεμείνατε ἀκοῦσαι. ὑμῖν δ' ἄν τις εἰκότως ἐπιτιμήσειεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι, ὁπόταν περί του βουλεύησθε, οὐκ ἐᾶτε λέγειν ἕκαστον, ἃ γιγνώσκει, ἀλλ' ἂν ἕτεροι τῷ λόγῳ προλάβωσιν ὑμᾶς, οὐδὲν ἂν τῶν ἑτέρων ἀκούσαιτε. ἐκ
93 δὲ τούτου συμβαίνει πρᾶγμα ἀηδὲς ὑμῖν. οἷς γάρ, πρὶν ἁμαρτεῖν, ἐξὸν συμβουλεύουσι πείθεσθαι, τούτοις ὕστερον κατηγοροῦντας ἐπαινεῖτε. τοῦτο δὲ τοῦτό μοι πάλιν δοκεῖτε πείσεσθαι, εἰ μὴ παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς πάντων ὑμᾶς αὐτοὺς ἐν

τοῖς δόξασι) τοῖς ἐγνωσμένοις.

ἀκούσητε.

παρέχοντες.

τῷ παρόντι,

τῷ παρόντι, καὶ τούτων δὴ τινὲς ὑπομείναντες, ἑλόμενοι τὰ κράτιστα, τοὺς ὅπισθεν 94
τούτοις ἐπιτιμῶντας, φαύλους νομίζετε. ἐγὼ μὲν δὴ δίκαιον ὑπείληφα περὶ τῶν ἁ-
πάντων αὐτὸ εἰπεῖν, τί μοι δοκεῖ περὶ ὧν σκοπεῖσθε, ἵνα ἂν μὲν ὑμῖν ἀρέσκῃ, καὶ
τὰ λοιπὰ διδάσκω· εἰ δὲ μή, μήθ' ὑμῖν ἐνοχλῶ, μήτ' ἐμαυτὸν κόπτω.

Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ τοῦ πολεμεῖν, ἐσκέφθαι τίς ὑπάρξει παρα- 95
σκευὴ τῷ γενησομένῳ πολέμῳ. εἰ δ' ἄρα μὴ πρόδηλος ἦν ὅτι περὶ τούτου ἐβουλεύε-
σθε ὑπ' αὐτοῦ φανεροῦ γενομένου, τότε καὶ περὶ τῆς παρασκευῆς ἐσκέφθαι. εἰ δὲ
φήσει τις πολλὰς ἐγκεχειρικέναι δυνάμεις, ἃς λελυμάνθαι τοὺς ἐπιστάντας, οὐκ ἀπο-
δείξεται τίς τῶν ὑμῶν οὐδείς. οὐ γάρ ἐστι τὴν αὐτήν, τοὺς ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἀπο- 96
λύειν, καὶ λέγειν, ὡς διὰ τούτους κακῶς ταῦτ' ἔχει. ἐπειδὴ δὲ τὰ μὲν παρεληλυθό-
τα οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, δεῖ δ' ἐκ τῶν παρόντων ἐπαμῦναι τοῖς πράγμασι, τοῦ μὲν
κατηγορεῖν, οὐδένα καιρὸν ὁρῶ· πειράσομαι δ', ἃ κράτιστα νομίζω, συμβουλεῦσαι. 97
πρῶτον μὲν οὖν ὑμᾶς ἐκεῖνο ἐγνωκέναι δεῖ, ὅτι τὴν ἴσην ὑπερβολὴν τῆς σπουδῆς
καὶ φιλονεικίας ἐν τοῖς πράγμασι πάντ' ἄνδρα παρασχέσθαι δεῖ, ὅσην περ ἐκ τοῦ
ἔμπροσθεν χρόνου ἀμελείας. μόλις γὰρ οὕτως ἐλπὶς ἐκ πολλοῦ διώκοντας, τὰ πρακ-
τέα ἐλθεῖν δυνηθῆναι. ἔπειτ' οὐκ ἀθυμητέον τοῖς γεγενημένοις. ὃ γάρ ἐστι τῶν πα-
ρεληλυθότων χείριστον, τοῦτο πρὸς τὰ μέλλοντα βέλτιστον ὑπάρχει. τί οὖν τοῦτ' ἐστίν,
ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι; ὅτι οὐδὲν ὑμῶν τῶν δεόντων ποιούντων, κακῶς ἔχει τὰ πρά-
γματα. ἐπεὶ εἴ γε πάνθ' ἃ προσῆκε, πραττόντων οὕτως εἶχεν, οὐδ' ἂν ἐλπὶς ἦν
αὐτὰ γενέσθαι βελτίω. 98

Οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χαλεπώτερον, ἢ τοῖς αὐτοῖς ἤθεσιν ἐπιτιμᾶν
τι, καὶ χρῆσθαι τοὺς δημηγοροῦντας. τὸ γὰρ στασιάζειν πρὸς αὑτούς, καὶ κατηγο-
ρεῖν ἀλλήλων ἄνευ κρίσεως, οὐδείς ἐστιν οὕτως ἀγνώμων, ὅστις οὐ φήσειεν ἂν βλά- 99
βην εἶναι τοῖς πράγμασιν. ἐγὼ δ' οἴομαι τούτους μὲν ἂν εἶναι βελτίους, εἰ τὴν πρὸς
αὑτοὺς φιλονεικίαν ἐπὶ τοὺς τῆς πόλεως ἐχθροὺς τρέψαντες ἐδημηγόρουν. ὑμῖν δὲ
παραινῶ, μὴ στασιάζειν μηδ' ἑτέροις τισίν, μηδ' ὅπως ἂν ἕτεροι κρατήσωσι, σκο-
πεῖν· ἀλλ' ὅπως ὑμεῖς ἅπαντες τῶν ἐχθρῶν περιέσεσθε. εὔχομαι δὲ τοῖς θεοῖς, τοὺς ἢ 100
φιλονεικίας, ἢ ἐπηρείας, ἢ τινὸς ἄλλης ἕνεκα αἰτίας ἄλλο τι πλὴν ἃ ποθ' ἡγοῦνται
συμφέρειν, λέγοντας, παύσασθαι· τὸ γὰρ καταράσασθαι συμβουλεύοντι, ἴσως ἐστ' ἄτο-
πον. αἰτιασαίμην μὲν οὖν ἔγωγ' ἂν οὐδένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ κακῶς τὰ 101
πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' ἢ πάντας τούτους. οἴομαι δὲ δεῖν παρὰ μὲν τούτων ἐφ' ἡσυ-
χίας λόγον ὑμᾶς λαβεῖν· νῦν δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅπως ἔσται βελτίω, σκοπεῖν.

Ἠβουλόμην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἴσην σπουδὴν ἐνίους τῶν λεγόντων
ποιεῖσθαι, ὅπως τὰ βέλτιστ' ἐροῦσιν, ὅσην περ ὅπως εὖ δόξουσι λέγειν, ἵν' οὗτοι μὲν 102
ἀντὶ τοῦ δεινοὶ λέγειν, ἐπιεικεῖς ἐνομίζοντο εἶναι, τὰ δ' ὑμέτερα, ὥσπερ ἐστὶ προσῆ-
κον, βέλτιον εἶχε. νῦν δ' ἔνιοί μοι δοκοῦσι παντάπασι τὴν ἀπὸ τοῦ λόγου δόξαν ἠγα-
πηκότες, τῶν μετὰ ταῦτα συμβησομένων ὑμῖν οὐδὲν φροντίζειν. καὶ δῆτα θαυμάζω,
πότερά ποθ' οἱ τοιοῦτοι λόγοι τὸν λέγονθ' ὁμοίως πεφύκασιν ἐξαπατᾶν, ὥσπερ 103
πρὸς οὓς ἂν λέγωνται, ἢ συνιέντες οὗτοι τἀναντία τοῖς δοκοῦσιν ἑαυτοῖς εἶναι βελτί-
στοις, δημηγοροῦσιν. εἰ μὲν γὰρ ἀγνοοῦσιν ὅτι τὸν μέλλοντα πράξειν τὰ δέοντα οὐκ
ἐπὶ τῶν λόγων θρασὺν, ἀλλ' ἐπὶ τῆς παρασκευῆς ἰσχυρὸν εἶναι δεῖ· οὐδ' ἐπὶ τῷ
τοὺς ἐχθροὺς μὴ δυνήσεσθαι θαρρεῖν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ, κἂν δύνωνται, κρατήσειν τὰ τῶν 104

* ἃ δὲ φήσει τις ὑμᾶς πολλάς

* ἐλπὶς διώκοντας τὰ ἐκ πολλοῦ πρακτέα ἐλθεῖν.

* ἐχθροί

Ἔπειτ' ἐκ δευμ.) Τὰ ἐπίλοιπα μέχρι τοῦ [illegible] μέν τοῦ [illegible] λείπουσι λόγου δεῖ.

λόγων ἀτοπία, ὡς ἔοικε, τοῦ τὰ μέγιστα αἰσθάνεσθαι κεκώλυκεν αὐτούς. εἰ δὲ ταῦτα
105 μὲν μηδ' ἂν φήσαιτ' ἀγνοεῖν, πρόφασις δ' ἄλλη τις ὕπεστι, δι' ἣν ταῦτα προαιροῦνται, πῶς δ' χρὴ φαύλην ταύτην ὑπολαμβάνειν, ἥ τις ποτ' ἐστίν; ἐγὼ δ' οὐκ ἀποτρέψομαι λέγειν ἃ δοκεῖ μοι, καίπερ ὁρῶν* ἠγριωμένους ὑμᾶς. καὶ γὰρ εὔηθες, λόγῳ ψυχαγωγηθέντων ὑμῶν οὐκ ὀρθῶς, λόγῳ αὖ τὸν μέλλοντα βελτίω λέγειν, καὶ
106 μᾶλλον συμφέροντα ὑμῖν καταδεῖσαι. ἀξιῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ὑπομεῖναι, ἐνθυμηθέντας ὅτι οὐδὲ τὰ νῦν δοκοῦντα ἔδοξεν ἂν ὑμῖν, εἰ μὴ τοὺς λόγους ἠκούσατ', ἐξ ὧν ἐπείσθητε. ὥσπερ ἂν τοίνυν εἰ νόμισμα ἐκρίνετο ὁποῖόν τι ποτ' ἐστί, δοκιμάσαι δεῖν ἂν ᾠήθητε, οὕτω καὶ τὸν λόγον ἀξιῶ τὸν εἰρημένον, ἐξ ὧν ἀντειπεῖν ἡμεῖς ἔχομεν, σκε-
107 ψαμένους, ἐὰν μὲν συμφέροντα εὑρήσητε, ἀγαθῇ τύχῃ πείθεσθαι· ἂν δ' ἄρα ἕκαστα λογιζομένοις ἀλλοιότερος φανῇ, πρὶν ἁμαρτεῖν μεταβουλευσαμένους, τοῖς ὀρθῶς ἔχουσι χρήσασθαι.

*ἀνιαζομένους

Μάλιστα μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, βουλοίμην ἂν ὑμᾶς ἃ μέλλω λέγειν, πει-
108 σθῆναι· εἰ δ' ἄρα τοῦτ' ἄλλῃ πῃ συμβαίνοι, ἐμαυτῷ γ' ἂν εἰρῆσθαι περὶ παντὸς ἂν δεξαίμην. ἔστι δὲ οὐ μόνον, ὡς δοκεῖ, τὸ πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν χαλεπὸν τὰ δέοντα, ἀλλὰ καὶ τὸ καθ' αὑτὸν σκοπούμενον εὑρεῖν. γνοίη δ' ἄν τις, εἰ μὴ τὸν λέγοντα ὑμᾶς, ἀλλὰ τὰ πράγματα ἐφ' ὧν ἐστι, σκέψασθαι νομίσαι, καὶ πλείω σπουδὴν τοῦ δοκεῖν ἐπιεικὴς εἶναι, ἢ τὸ δίκαιος εἰπεῖν φανῆναι, ποιοῖτο. ἔγωγ' οὖν· οὕτω τί μοι ἀγαθὸν γένοιτο· ἐπειδὴ περὶ μὲν παρόντων ἐπῄει μοι σκοπεῖν, λόγοις μὲν μάλ' ἀφθόνοις, οὐκ
109 οὐκ ἀηδῶς ἠκούετε ὑμεῖς, ἐνετύγχανον. καὶ γὰρ ὡς δικαιότατοι τῶν Ἑλλήνων ἐστέ, πολλὰ εἰπεῖν καὶ ἑώρων καὶ ὁρῶ, καὶ ὡς ἀρίστων προγόνων, καὶ πολλὰ τοιαῦτα. ἀλλ' ἃ ταῦτα μὲν τὸν χρόνον ἡσθῆναι* ποιήσαντα, ὅσον ἂν ῥηθῇ, μετὰ δὲ ταῦτ' οἴχεται. δεῖ δὲ πράξεώς τινος τὸν λέγοντα φανῆναι σύμβουλον, δι' ἣν καὶ μετὰ ταῦτα ἀγαθοῦ
110 τινὸς ἡμῖν ἔσται παρουσία. τοῦτο δ' ἤδη καὶ σπάνιον, καὶ χαλεπὸν πεπειραμένος οἶδα ὂν* ἰδεῖν. οὐδὲ γὰρ αὔταρκες τὸ ἰδεῖν ἐστὶ τὰ τοιαῦτα, ἂν μὴ καὶ πεῖσαί τις τοὺς συναιρομένους ὑμᾶς δυνηθῇ. οὐ μὴν ἀλλ' ἐμὸν μὲν ἔργον εἰπεῖν ἴσως ἃ πέπεικ' ἐμαυτὸν συμφέρειν, ὑμέτερον δέ, ἀκούσαντας κρῖναι, κἂν ἀρέσκῃ, χρῆσθαι.

*ἐπαινέσαι τι
*ὁρᾶν

111 Οὐκ ἄδηλον ἦν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρώην, ὅτε τῶν ἀντιλέγειν βουλομένων οὐχ ὁ δεῖνα ἔλεγεν, οὐκ ᾤεσθε ἀκούειν χρῆναι, ὅτι συμβήσεται τοῦτο ὃ νυνὶ γίγνεται, ὅτι οἱ τότε κωλυθέντες, ἐροῦσιν εἰς ἑτέραν ἐκκλησίαν. ἂν τοίνυν ταὐτὸ ἅπερ πρότερον, ποιήσητε, καὶ τῶν τοῖς τότε δόξασιν ἀντειπεῖν βουλομένων μὴ θελήσητε ἀκοῦσαι, πάλιν ταῦτα εἰς τὴν ἑτέραν ἐκκλησίαν οὗτοι λαβόντες, τούτων κατηγορήσουσιν.*
112 οὐδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,* οὔτε τὰ πράγματα χείρω γένοιτο, οὔθ' ὑμεῖς ἀτοπώτεροι φανείητε, εἰ μήτε τῶν δοξάντων ὑμῖν πέρας μηδὲν ἔχειν δοκοίη, μηδ', ἀφέντες ἃ συμφέρει, τὴν περὶ ὁδοῦ τι προαιροῖτε, εἴητε δ' ὥσπερ τῶν τὰ θέατρα καταλαμβανόντων. μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀλλὰ* ποιήσαντες τὸν πόνον
113 τοῦτον, καὶ παρασχόντες ἴσους ἀκροατὰς ἀμφοτέροις ὑμᾶς αὐτούς, πρότερον μὲν ἕλεσθε, ὅ, τι καὶ ποιήσετε· ἔπειθ' ὑπολαμβάνετε, ἐάν τις ἐναντιῶται τοῖς ἅπαξ οὕτω δοκιμασθεῖσι, πονηρὸν καὶ κακόνουν ὑμῖν. τὸ μὲν γὰρ λόγου μὴ τυχόντα πεπεῖσθαι, βέλτιον τῶν ὑμῖν δοκούντων αὐτὸν ἐνθυμεῖσθαι, συγγνώμη· τὸ δὲ ἀ-
114 κουσάντων ὑμῶν, καὶ διακρινάντων, ἔτι ἀναισχυντεῖν, καὶ μὴ συγχωρεῖν ἐνδόντα τῇ τῶν πλειόνων γνώμῃ, ἄλλην τινὰ ὑποψίαν οὐχὶ δικαίαν ἔχειν φανείη. ἐγὼ μὲν δὴ

*οὔτε γὰρ τὰ πρ. ὅ ποιοῦντες χείρω. οὐδαμῶς γάρ, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὔτε τὰ πρ.
*ποιήσαντες

μὲν δὴ σιωπᾶν ἡμῖν δεῖν ἐν τῷ παρόντι, εἰ μὲν ὄντας ὑμᾶς ἑώρων ἐφ' ὧν ἔδοξε. εἰμὶ γὰρ τῶν ἐκεῖνα πεπεισμένων συμφέρειν ὑμῖν. ἐπειδὴ δ' ὑπὸ τῶν περὶ τούτων λόγων μεταβεβλῆσθαί μοι τινὲς δοκοῦσιν, ὡς οὔτ' ἀληθῆ λεγόμενα, οὔθ' ὑμῖν συμφέροντα, ἴσως μὲν εἰδότας, οὐ μὴν ἀλλ' εἰ καὶ τυγχάνετε ἀγνοοῦντες, διδάξω. 115

Ἔδει μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δίκαιον ἦν, τότε πείθειν ὑμᾶς ὅ, τι ἄριστον ἕκαστος ἡγεῖτο, ὅτε ἐβουλεύεσθε τὸ πρῶτον περὶ τούτων, ἵνα μὴ συνέβαινεν, ἃ δυοῖν πάντων ἐστὶν ἀλυσιτελέστατα τῇ πόλει, μήτε πέρας μηδὲν ἔχειν τῶν ὑμῖν δοξάντων, παρανοίας θ' ὑμεῖς καταγιγνώσκετε ὑμῶν αὐτῶν μεταβουλευόμενοι. ἐπειδὴ δ' οἱ σιωπήσαντες τότε, νῦν ἐπιτιμῶσί τινες, βούλομαι μικρὰ πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. ἐγὼ γὰρ 116 θαυμάζω τὸν τρόπον τῆς πολιτείας τῆς τούτων, μᾶλλον δ' ἡγοῦμαι φαῦλον. εἰ γὰρ ἐξ ὧν πράττουσιν, ὅταν σκοπῆτε, βεβουλευμένων κατηγοροῦσιν αἱρεῖσθαι, συκοφαντοῦσιν ἔργον, οὐχ, ὡς φασιν, εὔνων, ποιοῦσιν ἀνθρώπων. ἡδέως δ' ἂν ἐροίμην αὐτούς, καὶ μηδεμιᾶς λοιδορίας ὃ μέλλω λέγειν ἀρχὴ γενέσθω· τί δὴ τἄλλα ἐπαινοῦντες 117 Λακεδαιμονίους, ὃ μάλιστα ἄξιόν ἐστι τῶν παρ' ἐκείνοις ἀγασθαι, τοῦτ' οὐ μιμοῦνται, μᾶλλον δ' αὐτοὶ τοὐναντίον ποιοῦσι; φασὶ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' ἐκείνοις μέχρι μὲν τοῦ δόξαι γνώμην, ἣν ἂν ἕκαστος ἔχῃ, λέγειν· ἐπειδὰν δ' ἐπικυρωθῇ, ταῦτα ἅπαντας ἐπαινεῖν, καὶ συμπράττειν καὶ τοὺς ἀντειπόντας. τοιγάρτοι πολλοὶ μὲν ὄντες, οὐ πολλοὶ περιγίγνονται· λαμβάνουσι δ' ὅσ' ἂν μὴ τῷ πολέμῳ δύνωνται, τοῖς και- 118 ροῖς· οὐδὲν δ' αὐτοὺς ἐκφεύγει χρόνος, οὐδὲ τρόπος, τῶν τὰ συμφέροντα ἑαυτοῖς πραγμάτων, οὐ μὰ Δί' οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς καὶ διὰ τούτους, καὶ διὰ τοὺς ὁμοίους τούτοις, ἀλλήλων περιγιγνόμενοι, καὶ οὐχὶ τῶν ἐχθρῶν, πάντα ἀναλίσκομεν τὸν χρόνον· κἂν μὲν εἰρήνην τις ἐκ πολέμου ποιήσῃ, τοῦτο μισοῦντες· ἂν δ' ἐξ εἰρήνης πόλεμόν τις λέ- 119 γῃ, τούτῳ μαχόμενοι· ἂν δ' ἔχειν ἡσυχίαν τις παραινῇ, καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτοῦ πράττειν, οὐδὲ τοῦτον ὀρθῶς λέγειν φάσκοντες, ὅλως δ' αἰτιῶν καὶ κενῶν ἐλπίδων ὄντες πλήρεις. τί οὖν, ἄν τις εἴποι, σὺ παραινεῖς, ἐπειδὴ ταῦτ' ἐπιτιμᾷς; ἐγὼ νὴ Δί' ἐρῶ.

Πρῶτον μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐ πάνυ μοι δοκεῖ τις ἂν εἰκότως περὶ ὑμῶν δεῖσαι, μὴ περὶ ὧν συμβουλευόντων οὐκ ἐθέλει ἀκούειν, χεῖρον βουλεύσησθε. πρῶ- 120 τον μὲν γὰρ ἡ τύχη καλῶς ποιοῦσα, πολλὰ τῶν πραγμάτων ὑμῖν αὐτόματα, ὡς ἂν εὔξαισθε, παρίστησιν· ἐπεὶ τῇ γε τῶν προεστηκότων προνοίᾳ βραχέα ἂν εἶχεν ἂν καλῶς. ἔπειθ' ὑμεῖς οὐ μόνον τοὺς λόγους, οὓς ἂν ἕκαστος εἴποι, προΐστε, ἀλλὰ καὶ ὧν ἕνεκ' αὐτῶν ἕκαστος δημηγορεῖ. εἰ δὲ μὴ φιλαπεχθήμων ἦν, εἴποιμ' ἂν καὶ πόσου. τὸ 121 δὴ τοῦ φενακίζεσθαι χρόνον ὡς εἰς μικρότατον συνάγοντες, συμφέρειν ἔμοιγε δοκεῖτε. εἰ μὲν δὴ τι τῶν αὐτῶν ἔμελλον τοῖς ἄλλοις ἐρεῖν, οὐκ ἂν ἡμῖν δεῖν λέγειν ᾤόμην. νῦν δὲ συμφέροντα μὲν ὑμῖν ἀκοῦσαι, παντάπασι δ' ἀφεστηκότα τῶν ὑπὸ τῶν πολλῶν προσδοκωμένων, οἴομαι λόγον ἔχειν. βραχὺς δ' ἔσται χρόνος. σκέψασθε δ' 122 ἀκούσαντες, κἂν ὑμῖν ἀρέσκῃ, χρήσασθε. καὶ βραχείας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ δικαίας ποιήσομαι τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου. καὶ οὐδὲ τὰ πάντα ἐρῶ. ἡγοῦμαι γὰρ ἐξαπατᾶν μὲν εἶναι βουλομένου, σκοπεῖν ὅστις ὑμεῖς τρόπον τινὰ ἀκούσεσθε καὶ τὰ τοῦ πράγματος δυσχερῆ τῷ λόγῳ συγκρύψαντι· ἁπλῶς δὲ πεπεικότος αὐτὸν ὑμῖν προσφέρεσθαι, τοῦτο πρῶτον εἶναι εἰπεῖν, πότερα ἐγκωμιάσων παρελήλυθεν ἢ οὔ, ἵν' ἐὰν 123 μὲν ἀκούσαντες τοῦτο, τοὺς μετὰ ταῦτα λόγους βούλησθε ἀκούειν, καὶ διδάσκῃ καὶ φράζῃ τὰ βέλτιστα αὐτῷ δοκοῦντα· ἂν δ' ἀποδοκιμάσητε, ἀπηλλαγμένος ᾖ, καὶ

Marginal notes: ἀρχ. — ὑμᾶς καταγιγνώσκειν ὑμῶν αὐτῶν μεταβουλευομένους. — ἐξ ὧν — ἀγασθαι — πολλοὶ μὲν ὄντες οὐ πολλοὶ περιγίγν. — καιροῖς — ὑμᾶς — συγκρύψ. γρ. συγκρύψαντι

μήτε ὑμῖν ἐνοχλῇ, μήτε αὐτοὺς κόπτῃ, ἐγὼ δὲ τοῦτο πρῶτον ἐρῶ. ἐμοὶ δοκεῖ μιτυληναίων ὁ δῆμος ἠδικῆσθαι, καὶ δίκην ὑμῖν ὑπὲρ αὐτοῦ προσήκειν λαβεῖν· καὶ ὅπως λήψεσθε, ἔχω λέγειν, ἐπειδὰν ὡς ἠδίκηται, καὶ ὑμῖν προσήκει βοηθεῖν, ἐπιδείξω.

124 Πρῶτον μὲν, οὐ πάνυ θαυμαστόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ μὴ ῥᾳδίως τοῖς συμβουλεύειν βουλομένοις εἶναι τοὺς λόγους. ὅταν γὰρ τὰ πράγματα ἔχῃ φαύλως περὶ ὧν δεῖ σκοπεῖν, δυσχερεῖς ἀνάγκη περὶ αὐτῶν εἶναι καὶ τὰς συμβουλίας. εἰ μὲν οὖν ἐκ τοῦ μὴ ἐθέλειν ἀκούειν, ἐλπὶς ταῦτα γενέσθαι βελτίω, τοῦτο χρὴ πράττειν. εἰ δὲ χείρω μὲν ἅπαντα, 125 βέλτιον δ' οὐδὲν ἐκ τούτων γενήσεται, τί δεῖ πρὸς τὸ φαυλότατον ἐλθεῖν ἐάσαντας, ἐκ πλείονος ἢ νῦν, καὶ χαλεπωτέρου σώζειν πειρᾶσθαι, ἐξὸν ἐκ τῶν παρόντων ἔτι καὶ νῦν ἐπανορθώσασθαι, καὶ προαγαγεῖν ἐπὶ τὸ βέλτιον; τὸ μὲν οὖν ὀργίλως ὑμᾶς ἔχειν, εἰκός ἐστι ταῦτα πάσχοντας· τὸ δὲ μὴ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ πᾶσιν 126 ἐφεξῆς ὀργίζεσθαι, τοῦτο οὐκέτι εἰκὸς, οὐδ' ὀρθῶς ἔχον ἐστίν. οἱ γὰρ μηδενὸς μὲν αἴτιοι τῶν προεληλυθότων, τὰ δὲ λοιπὰ πῶς ἔσται βελτίω, λέγειν ἔχοντες, χάριν, οὐκ ἀπέχθειαν, κομίσαιντ' ἂν δικαίως παρ' ὑμῶν. οὓς, ἐὰν ἀκαίρως δυσκολαίνητε, ὀκνεῖν ἀνίστασθαι ποιήσετε. καί τοι ἔγωγε οὐκ ἀγνοῶ, ὅτι πολλάκις οὐ τοῖς αἰτίοις, ἀλλὰ τοῖς ἐμ-127 ποδὼν οὖσι τοῖς ὀργιζομένοις, ἀηδές τι παθεῖν συνέβη· ὅμως δ' ἀνέστην συμβουλεύσων. πιστεύω γὰρ ἔγωγε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φλαύρου μὲν μηδενὸς αἴτιος ὢν εὑρεθήσεσθαι, βελτίω δ' ἑτέρων ὑμῖν ἔχειν συμβουλεῦσαι.

Τὰ μὲν γεγενημένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοιαῦτα, οἷα πάντες ἀκηκόατε. δεῖ δ' 128 ὑμᾶς μηδὲν ἐκπεπληγμένους διακεῖσθαι, λογιζομένους, ὅτι πρὸς μὲν τὰ παρόντα ἀθύμως ἔχειν, οὔτε τοῖς πράγμασι συμφέρει, οὔθ' ὑμῶν ἄξιόν ἐστι. τὸ δὲ ταῦτ' ἐπανορθοῦν αὐτοὺς ἡγεῖσθαι προσήκειν, καὶ τῆς ὑμετέρας δόξης ἄξιον ἂν φανείη. χρὴ δὲ τοὺς ὄντας, οἵους φήσαιτ' ἂν ὑμεῖς εἶναι, ἐν τοῖς δεινοῖς ἑτέρων διαφέροντας φαίνεσθαι. ἐγὼ δὲ οὐδαμῶς μὲν ἂν ἐβουλόμην ταῦτα συμβῆναι τῇ πόλει, οὐδ' ἀτυχεῖν ὑμᾶς οὐδέν. εἰ δ' 129 ἄρα ἔδει γενέσθαι, καίτοι δαιμόνιον τοῦτ' ἀπέκειτο ὥσπερ πέπρακται, τὰ γεγενημένα λυσιτελεῖν οἴομαι. τὰς μὲν γὰρ τῆς τύχης, ὀξείας ἔχει τὰς μεταβολὰς, καὶ κοινὰς ἀμφοτέροις τὰς περιουσίας. ἃ δ' ἂν δι' ἀνδρῶν κακίαν πραχθῇ, βεβαίους ποιεῖται τὰς ἥττας. οἴομαι μὲν οὖν, οὐδὲ τοὺς κεκρατηκότας ἀγνοεῖν, ὅτι βουληθέντων ὑμῶν, καὶ παροξυνθέν-130 των τοῖς γεγενημένοις, οὐ πάνυ πω δῆλον πότερον εὐτύχημα, ἢ καὶ τοὐναντίον αὐτοῖς ἐστι τὸ πεπραγμένον. εἰ δ' ἄρα ἐπαίρει τὸ πρᾶγμα αὐτοὺς θρασύνεσθαι, ἐὰν τοῦτο πρὸς ὑμῶν ἤδη γίγνοιτο. ὅσῳ γὰρ ἂν μᾶλλον καταφρονήσωσι, τοσούτῳ θᾶττον ἁμαρτήσονται.

Οὔ μοι δοκεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ἧς οἴεσθε πόλεως νυνὶ μόνον βουλεύεσθαι, ἀλλὰ ὑπὲρ πασῶν τῶν συμμαχίδων. ὅπως γὰρ ἂν περὶ ταύτης γνῶτε, πρὸς ταῦτ' εἰκὸς ἀποβλέποντας τοὺς ἄλλους, καὶ τοὺς τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι νομίζειν. ὥστε δεῖ καὶ τοῦ βελτίστου, καὶ τῆς ὑμετέρας αὐτῶν ἕνεκα δόξης, σπουδάσαι, ὅπως ἅμα καὶ συμφέροντα, καὶ δίκαια φανήσεσθε βουλευόμενοι. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τῶν τοιούτων πραγμάτων, ἁπάντων ἐστὶ τῶν στρατηγῶν· ὧν οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ὑμῶν ἐκπλεόντων, οὐ τοὺς ὑμετέρους φίλους, οὓς διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τὸν αὐτὸν κίνδυνον μετεσχηκότας παρειλήφασι, θεραπεύειν τούτους οἴονται δεῖν, ἀλλὰ καὶ ἰδίους φίλους ἕκαστος ἑαυτῷ κατασκευάσας, ὑμᾶς ἀξιοῖ τοὺς αὑτοῦ κόλακας καὶ ὑμετέ-131 ρους ἡγεῖσθαι φίλους· οὗ πᾶν ἐστι τοὐναντίον. οὔτε γὰρ ἐχθροτέρους, οὔτ' ἀναξίους μᾶλλον ἐχθροὺς ἂν τούτων εὕροιτε. ὅσῳ γὰρ πλείω παρακρουόμενοι πλεονεκτοῦσι,

τοσούτῳ

ῥᾳδίως

ἐκ χείρονος

Τοῦτο χρὴ πράττ.) Μὴ ἐθέλειν ἀκούειν.

θρασύνεσθαι, πρὸς ὑμ.

Ὧν οἱ πλεῖστοι τῶν παρ' ὑμῶν) Ὧν στρατηγῶν, τῶν ἐκπλεόντων παρ' ὑμῶν.

Τούτους) Τούτους, δηλαδὴ τοὺς ὑμετέρους φίλους. Ἴσως περιττεύει τὸ τούτους.

αὐτῷ

τοσούτῳ πλέον ὀφλεῖν ἡγοῦμαι δίκην διώκειν. οὐδεὶς δ' ἂν γένοιτο εὔνους τούτοις, ὑφ' ὧν ἄν τι κακὸν πείσεσθαι προσδοκᾷ. τὸ μὲν οὖν κατηγορεῖν, ἴσως οὐχ ὁ παρὼν καιρός. ἃ δ' ἡγοῦμαι συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτα συμβουλεύσω.

Οὐδένα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν πάντων ὑμῶν οὕτως οἴομαι κακόνουν εἶναι τῇ πόλει, ὥστε μὴ χαλεπῶς φέρειν, μηδὲ λυπεῖσθαι τοῖς γεγενημένοις. εἰ μὲν τοίνυν ἦν ἀγανακτοῦντας ἢν ἄπρακτόν τι ποιῆσαι τούτων, τοῦτ' ἂν ἔγωγε παρῄνουν ὑμῖν ἅπασιν. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα μὲν οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι, δεῖ δ' ὑπὲρ τῶν λοιπῶν προνοηθῆναι, ὅπως μὴ ταὐτὰ πείσεσθε· ὥσπερ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νῦν γεγενημένοις ἀγανακτεῖτε, οὕτω χρὴ σπουδάσαι ὑπὲρ τοῦ μὴ πάλιν ταῦτα συμβῆναι, καὶ νομίζειν μηδένα ἔχειν λόγον εἰπεῖν τῶν συμβουλευόντων τοιοῦτον, ὃς δυνήσεται σῶσαι τὰ παρόντα, μηδενὸς ὑμῶν μηδὲν συναίροντος. οὐ γὰρ ἂν λόγος, ἀλλὰ θεός τις ὁ τοιοῦτος εἴη. ἡ μὲν οὖν ἀρχὴ τοῦ ταῦθ' οὕτως ἔχειν, ἐκεῖθεν ἤρτηται, ἐκ τοῦ τοὺς παραχρῆμα πρὸς ὑμᾶς ἐνίοτε χαρίεντας ἐνίους τῶν λεγόντων ἐν τῷ δημηγορεῖν, ὡς οὔτε εἰσφέρειν, οὔτε στρατεύεσθαι δεῖ, πάντα δὲ αὐτόματ' ἔσται. ἔδει μὲν οὖν ταῦθ' ὑπ' ἄλλου τινὸς ἐξελέγχεσθαι μᾶλλον τοῦ λυσιτελοῦντος ἐλέγχου τῇ πόλει. δοκεῖ δέ μοι τρόπον τινὰ καὶ νῦν ἀμείνων ἡ τύχη περὶ ὑμᾶς τῶν ἐφεστηκότων εἶναι. τὸ μὲν γὰρ ἕκαστα ἀπόλλυσθαι, τῆς τῶν ἐπιμελουμένων κακίας σημεῖον προσήκει νομίζεσθαι. τὸ δὲ μὴ πάλαι πάντ' ἀπολωλέναι, τῆς ὑμετέρας τύχης εὐεργέτημ' ἔγωγε κρίνω. ἐν ᾧ τοίνυν ἡ τύχη διαλείπει, καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἀνέχει, τῶν λοιπῶν ἐπιμελήθητε. εἰ δὲ μή, σκοπεῖτε ὅπως μὴ ἅμα τοὺς ἐφεστῶτας ἑκάστοις ὑμεῖς κρίνετε, καὶ τὰ πράγματα τὰ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κινεῖ. οὐ γάρ ἐσθ' ὅπως ταῦτ' αὐτὰ μεγάλου τινὸς στήσεται, μηδενὸς ἀντιλαμβανομένου.

Οὐδέν ἐστιν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἄλογον, τοὺς ἀεὶ, καὶ συνεχῶς ὑπὲρ τῶν ὀλιγαρχιῶν πολιτευομένους, καὶ νῦν ταῦτα ποιοῦντας ἐξελέγχεσθαι. ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον ἄν τις εἰκότως θαυμάσαι, ὅτι τοὺς εἰδότας ὑμᾶς ταῦτα, πολλάκις ἥδιον τούτων ἀκούειν, ἢ τῶν ὑπὲρ ὑμῶν λεγόντων. ἴσως μὲν οὖν ὥσπερ οὐδ' ἰδίᾳ ῥᾴδιόν ἐστιν ἅπαντ' ὀρθῶς πράττειν, οὕτως οὐδὲ κοινῇ. ἀλλ' οὐ δὲ τὰ μέγιστά γε χρὴ παρορᾶν. τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάντ' ἐστὶν ἐλάττω. ὅταν δ' ὑπὲρ πολιτείας, καὶ σφαγῶν, καὶ δήμου καταλύσεως εὐχερῶς ἀκούητε, πῶς οὐκ ἔξω χρὴ τοῦ φρονεῖν ὑμᾶς αὐτοὺς ἡγεῖσθαι; οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι πάντες ἄνθρωποι τοῖς ἑτέρων παραδείγμασι χρώμενοι, μᾶλλον εὐλαβέστεροι αὐτοὶ γίγνονται· ὑμεῖς δὲ, οὐδὲ τὰ τοῖς ἄλλοις συμβαίνοντα ἀκούοντες, φοβηθῆναι δύνασθε. ἀλλ' ἃ τοὺς ἰδίᾳ πάσχοντας ἀβελτέρους νομίζετε, ταῦτ' αὐτοὶ δημοσίᾳ μοι δοκεῖτε ἀναμένειν παθόντες αἰσθέσθαι.

Οὐδείς πώποτε ἴσως ὑμῶν ἐξήτησεν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τί δήποτε οἱ κακῶς πράττοντες ἀμείνους περὶ τῶν πραγμάτων, τῶν εὖ πραττόντων βουλεύονται. ἔστι δ' οὐχ ἑτέρωθέν ποθεν τοῦτο γιγνόμενον· ἀλλ' ὅτι συμβαίνει τοῖς μὲν μήτε φοβεῖσθαι μηδὲν, μηδ' ἄν τις ἂν λέγῃ δεινὰ προσήκοντ' αὐτοῖς ἡγεῖσθαι. τοὺς δὲ πλησίον ὄντας τῶν ἁμαρτημάτων, ὅταν εἰς τὸ κακῶς πράττειν ἀφίκωνται, σώφρονας πρὸς τὰ λοιπὰ, καὶ μετρίους παρέχει. σπουδαίων τοίνυν ἐστὶν ἀνθρώπων, ὅταν βελτίστῃ τῇ παρούσῃ τύχῃ χρῶνται, τότε πλείω τὴν σπουδὴν πρὸς τὸ σωφρονεῖν ἔχειν. οὐδὲν γάρ ἐστιν οὕτω φυλαττομένοις οὕτω δεινὸν, ὥστ' ἀφύλακτον εἶναι, ὅτι ὀλιγωροῦσιν ἀπροσδόκητον παθεῖν. λέγω δὲ ταῦτα, οὐχ ἵνα πως ἄλλως ὑμᾶς δεδίττωμαι, ἀλλ' ἵνα μή

*ἴσως

*ἐζήτησεν

διὰ τὴν προδοσίαν εὐπραξίαν, ἃ γένοιτ' ἄν, εἰ μὴ προνοήσαισθε τῶν πραγμάτων, δεινά, ἀκούοντες καταφρονῆτε, ἀλλ' ἄνευ τοῦ παθεῖν, ὥσπερ ἔτι προσήκει, φάσκοντάς γε μηδένων ἀπολείπεσθαι τῶν συμφερόντων, φυλάξησθε.

142 Οὐχὶ τὸν αὐτὸν εἶναι καιρὸν ὑπείληφα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ χαρίζεσθαι, καὶ τοῦ τὰ δοκοῦντά μοι βέλτιστα προαιρεῖσθαι. πολλάκις γὰρ ὁρῶ τὸ χαρίζεσθαί τισι παρὰ γνώμην, πλείονα ἀπέχθειαν ἐνεγκόν, τοῦ τὸ πρῶτον ἐναντιωθῆναι. εἰ μὲν οὖν ἅπαντες ἐγινώσκετε ταῦτα, οὔτ' ἂν ἐμὲ τὰ δέοντα ἐδοκεῖτε προαιρεῖσθαι, οὔτ' ἂν παρῆλθον, 143 περίεργον ἡγούμενος τοῖς ἀφ' αὑτῶν, ἃ χρή, ποιοῦσι, λέγειν, ὅταν ᾖ τοὐναντίον. μᾶλλον γὰρ ἂν ἡγησάμην ἕνα ὄντα ἐμαυτὸν ἀγνοεῖν τὰ κράτιστα, ἢ πάντας ὑμᾶς. ἐπειδὴ δὲ ὁρῶ τινὰς ὑμῶν ταυτὰ μὲν γιγνώσκοντας ἐμοί, τἀναντία δ' ἄλλοις, πειράσομαι μετὰ τούτων τοὺς ἑτέρους πεῖσαι. εἰ μὲν οὖν οἴεσθε δεῖν μὴ ἐθέλειν ἀ-144 κούειν, οὐκ ὀρθῶς ποιεῖτε. ἂν δ' ἀκούσητε σιωπῇ, καὶ τοῦθ' ὑπομείνητε, δυοῖν ἀγαθοῖν θάτερον ὑμῖν ὑπάρξει. ἢ γὰρ πεισθήσεσθε, ἄν τι δοκῶ μὲν λέγειν συμφέρον, ἢ βεβαιότερον, περὶ ὧν ἐγνώκατε, ἔσεσθε πεπεισμένοι. ἂν γὰρ ἐπὶ οἷς τι διαμαρτάνειν οἰόμεθ' ἡμεῖς ὑμᾶς, ταῦτα μηδενὸς ἄξια φανῇ, μετ' ἐλέγχου τὰ δεδογμένα νῦν 145 ὑμεῖς ἔσεσθ' ᾑρημένοι.

'ταυτὰ

'μὴ ποιοῦσι, "ὅταν ᾖ, ποιοῦσι

'ἡγησάμην

Βουλοίμην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ ὧν εὐδοκίμηκε λέγων πρὸς ὑμᾶς ὁ δεῖνα, 'ἐπὶ τῶν ἔργων τῶν πραττομένων, ἴσον αὐτῷ τὸν ἔπαινον γενέσθαι. οὔτε γὰρ τούτῳ κακόνους εἰμί, μὰ τοὺς θεούς, ὑμῖν τε ἀγαθὸν βούλομαι ἂν γενέσθαι. ἀλλ' ὁρᾶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθη-146 ναῖοι, μὴ κεχωρισμένον ᾖ, λόγον εἰπεῖν εὖ, καὶ προελέσθαι πράγματα συμφέροντα· καὶ τὸ μέν, ῥήτορος ἔργον ᾖ· τὸ δέ, νοῦν ἔχοντος ἀνθρώπου. ὑμεῖς τοίνυν οἱ πολλοί, καὶ μάλισθ' οἱ πρεσβύτατοι, λέγειν μὲν οὐκ ὀφείλετε ὁμοίως δύνασθαι τοῖς δεινοτάτοις· τῶν γὰρ εἰθισμένων τοῦτο τὸ πρᾶγμα· νοῦν δ' ἔχειν ὀφείλετε ὁμοίως, καὶ μᾶλλον τούτων. 147 αἱ γὰρ ἐμπειρίαι, καὶ τὸ πολλὰ ἑωρακέναι, 'τοῦτ' ἐμποιοῦσι. μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, "φανῆτε ἀγνοοῦντες ἐν τῷ παρόντι νῦν, ὅτι αἱ διὰ τῶν λόγων ἀνδρίαι καὶ θρασύτητες, ἐὰν μὴ μεθ' ὑπαρχούσης ὦσι παρασκευῆς καὶ ῥώμης, ἀκοῦσαι μέν εἰσιν ἡδεῖαι, πράττειν δ' ἐπικίνδυνοι. αὐτίκα γάρ, τὸ μὴ ἐπιτρέπειν τοῖς ἀδικοῦσιν ὁρᾶτε ὡς κα-148 λὸν τὸ ῥῆμα. ἀποβλέψατε δὴ πρῶτον πρὸς τὸ ἔργον αὐτό. δεῖ κρατῆσαι μαχομένους τῶν ἐχθρῶν τοὺς τὴν τοῦ ῥήματος τούτου σεμνότητα ἔργῳ ληψομένους. εἰπεῖν μὲν γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάντα πέφυκε ῥᾷον· πρᾶξαι δ' οὐχ ἅπαντα. οὐ γὰρ ἴσος πόνος, καὶ ἱδρώς, πρό τε τοῦ λέγειν, καὶ πρὸ τοῦ πράττειν ἐστίν. ἐγὼ δ' οὐ χείρους ὑμᾶς 149 ἡγοῦμαι φύσει Θηβαίων· καὶ γὰρ ἂν μαινοίμην· ἀλλ' ἀπαρασκευοτέρους. φημὶ δὲ δεῖν τοῦ παρασκευάζεσθαι νῦν ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν, ἐπειδὴ τέως ἠμελεῖτε τοῦ διαγωνίζεσθαι. οὐ γὰρ ἀντιλέγω τὸ ὅλον· ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ τρόπου τῆς ἐγχειρήσεως ἐναντιοῦμαι.

'ἀεὶ

'τοῦτ'

"φαίνητε

Οὐ γὰρ ἴσος πόν. καὶ ἱδρώς πρό τε) Τὸ Ἡσιόδειον ἐκεῖνο· Τῆς ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν ἀθάνατοι, καὶ τὰ λοιπά.

Ὅσην μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεποίηνται σπουδὴν οἱ πρέσβεις κατηγορῆσαι τῆς πόλεως ἡμῶν, ἅπαντες ἑωράκατε. πλὴν γὰρ οὐκ ἔχω τίνος εἴπω, τἄλλα πάντα ὑμῖν ἀναθεῖναι πεπείρανται. εἰ μὲν οὖν ἦσαν αὐτῶν ἀληθεῖς αἱ κατηγορίαι, χάριν ἔχετε εἰκότως ἄν, εἰ πρὸς ὑμᾶς οὕτως ὑμῶν κατηγόρουν, καὶ μὴ πρὸς ἄλλους. ἐπειδὴ δὲ διαστρέψαντες τἀληθῆ, καὶ τὰ μὲν παραβαίνοντες, ἀφ' ὧν ἂν μεγάλους 150 ἐπαίνους κομίσαισθε δικαίως, τὰ δ' αἰτιασάμενοι ψευδῆ, καὶ οὐ προσήκονθ' ὑμῖν, κέχρηνται τῷ λόγῳ, πονηροὺς δικαίως αὐτούς, ἐπειδὰν ἐξελεγχθῶσι ταῦτα πεποιηκότες, νομίζειν. εἰ γὰρ ῥήτορες δεινοὶ μᾶλλον εἶναι δοκεῖν, ἢ μετ' ἀληθείας ἐπιεικεῖς ἄνθρωποι

νομίζεσθαι

νομίζεσθαι προείλοντο, οὐδ' αὐτοὶ καλοκἀγαθίας ἄν, ὡς ἔοικεν, ἀμφισβητοῖεν. ἔστι μὲν οὖν χαλεπὸν τὸ πρὸς [151] ὁμοίους ὑπὲρ ὑμῶν ἐροῦντα ἀνεστηκέναι, ὥσπερ ῥᾴδιον τὸ καθ' ὑμῶν. ἐγὼ γὰρ μὰ τὴν Ἀθηνᾶν, οὐδένας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων οὕτως οἶμαι τὰ μὴ προσόντα αὐτοῖς ἀκοῦσαι πεπονθότας, ὡς ὑμεῖς τὰ μὴ *προσήκοντα, κακῶς ἀκούοντες. οὐ μὴν οὐδὲ τούτους θρασέως ἂν [152] οὕτως ἡγοῦμαι ψεύδεσθαι, εἰ μὴ συνῄδεσαν ταῦτα, καὶ πρόδηλον ἦν, ὅτι δεινότατοι πάντων ὑμεῖς ἐστὲ ἀκούειν ὅ, τι ἄν τις καθ' ὑμῶν λέγῃ. εἰ μὲν οὖν ταύτης τῆς εὐηθείας δίκην ὑμᾶς δεῖ διδόναι, λόγους οὐ προσήκοντας κατὰ τῆς πόλεως ἀκούειν τοῦτ' ἂν εἴη. εἰ δ' ὑπὲρ τῶν λοιπῶν εἴ τι δίκαιον ῥητέον, ἐπὶ τοῦτ' ἐγὼ παρελήλυθα, [153] πιστεύων οὐκ αὐτὸς ἀξίως τῶν ὑμῖν πεπραγμένων εἰπεῖν δυνήσεσθαι, ἀλλὰ τὰ πράγματα, ὅπως ἄν τις εἴπῃ, δίκαια φανεῖσθαι. βουλοίμην δ' ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἴσους ἀκροατὰς ὑπὲρ ὑμῶν αὐτῶν γενέσθαι, καὶ μὴ τῷ προέσθαι, τοὺς λόγους ἐπαινέσαι τούτων φιλονεικεῖν. οὐ γὰρ ἂν ὑμετέραν κακίαν οὐδεὶς [154] ἔτι κρίναι, εἰ λέγοντός τινος εὖ παρεκρούσθητε· ἀλλὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ σπουδὴν πεποιημένων, ὅπως ὑμᾶς ἐξαπατήσουσιν.

Οἶμαι πάντας ἂν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φῆσαι, ἃ βέλτιστα ἕκαστος ἡγεῖται τῇ πόλει, βούλεσθαι ταῦτα πραχθῆναι. συμβαίνει δέ γε μὴ κατ' αὐτὸ κεκρίσθαι [155] παρὰ πᾶσι τὸ βέλτιστον. οὐ γὰρ ἂν ὑμῶν οἱ μὲν λέγειν, οἱ δὲ μὴ λέγειν ἐκέλευον. πρὸς μὲν τοίνυν τοὺς ὑπειληφότας ταῦτα συμφέρειν, οὐδενὸς δεῖ λόγου τῷ μέλλοντι λέγειν. πεπεισμένοι γὰρ ὑπάρχουσι. πρὸς δὲ τοὺς τἀναντία συμφέρειν ἡγουμένους, βραχέα εἰπεῖν βούλομαι. μὴ θέλουσι μὲν οὖν ἀκούειν, οὐκ ἔνι δήπου μαθεῖν οὐδὲν μᾶλλον, [156] ἢ σιωπῶσι μηδενὸς λέγοντος. ἀκούσασι δὲ δυοῖν ἀγαθοῖν οὐκ ἔνι θατέρου διαμαρτεῖν. ἢ γὰρ πεισθέντες πάντες καὶ *ταὔτ' ἐγνωκότες, κοινότερον βουλεύσεσθε, οὗ μεῖζον εἰς τὰ παρόντα οὐδὲν ἂν γένοιτο ἀγαθόν· ἢ μὴ δυνηθέντος τοῦ λέγοντος διδάξαι, βεβαιότερον τοῖς ἐγνωσμένοις πιστεύσετε. χωρὶς δὲ τούτων οὐδὲ καλὴν ὑπο- [157] ψίαν ἔχει, ἥκειν μὲν εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὡς ἐκ τῶν ῥηθησομένων τὸ κράτιστον ἑλέσθαι δέον· φαίνεσθαι δὲ πρὶν ἐκ τῶν λόγων δοκιμάσαι, παρ' ὑμῖν αὐτοῖς τι *πεπεισμένους καὶ τοῦθ' οὕτως ἰσχυρόν, ὥστε *μηδ' ἐθέλειν περὶ ταῦτ' ἀκούειν.

Ἴσως ὀχληρός, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τισὶν ὑμῶν εἶναι δοκῶ, πολλάκις λέγων [158] περὶ τῶν αὐτῶν ἀεί. ἀλλ' ἐὰν ὀρθῶς σκοπῆτε, οὐκ ἐγὼ φανήσομαι τούτου δικαίως ὢν ἔχειν τὴν αἰτίαν ἀλλ' οἱ μὴ πειθόμενοι τοῖς ὑμετέροις ψηφίσμασιν. εἰ γὰρ ἐκεῖνοι τὸ πρῶτον *ἐποίησαν ἃ ὑμεῖς προσετάξατε, οὐδὲν ἂν τὸ δεύτερον ἡμᾶς ἔδει λέγειν, οὐδ' εἰ τὸ δεύτερον, αὖθις. νῦν δ' ὅσῳ πλεονάκις τὰ προσήκοντα ὑμῖν [159] ὑμεῖς ἐψηφίσασθε, τοσούτῳ μοι δοκοῦσιν ἧττον ἐκεῖνοι παρεσκευάσθαι ποιεῖν. πρότερον μὲν οὖν ἔγωγε μὰ τοὺς θεούς, οὐκ ᾔδειν πρὸς τί ποτ' εἴη τοῦτ' εἰρημένον, ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι. νῦν δὲ κἂν ἄλλον μοι δοκῶ διδάξαι. οἱ γὰρ ἄρχοντες, ἢ τινὲς αὐτῶν, ἵνα μὴ πάντας λέγω, τῶν μὲν ὑμετέρων ψηφισμάτων ἀλλ' οὐδὲ τὸ [160] μικρότατον φροντίζουσιν· ὅπως δὲ λήψονται. εἰ μὲν οὖν ἐνῆν δοῦναι, δικαίως ἂν αὐτὸ τοῦτό μοι τις ἐπέπληξεν, εἰ διὰ μικρὸν ἀνάλωμα, ἐνοχλεῖν ὑμῖν ᾑρούμην. νῦν δ' οὐκ ἔνι, καθάπερ οὐδὲ τούτους λήψεσθαι. εἰσὶ δ' ὑπὲρ ὧν ὑμῖν λειτουργεῖν δεῖ, προσαθήσειν αὐτοὺς οἴονταί με, ληροῦσι. καὶ ταῦτα ἴσως βούλονται, ἃ καὶ προσδο- [161]

Ἔστι μὲν οὖν χαλεπὸν) Τὸ ἴσον [illegible] τὸ ἐπόμενα [illegible] τῶν προηγουμένων, [illegible]. μέρος γάρ ἐστι τοῦ προοιμίου, Οἶμαι μέν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.

*προσόντα, *κ. ταὐτὰ *πεπεισμένους· *μηδὲ *ἐποίουν ἂν ἃ ὑμ.

κῶσιν. ἐγὼ δ' οὐ ποιήσω ταῦτα. ἀλλ' ἐὰν μὲν δῶσι, καθέλξω τὴν ναῦν, καὶ τὰ προσήκοντα ποιήσω. εἰ δὲ μή, τοὺς αἰτίους ὑμῖν ἀποφανῶ.

Οὐδένα ἂν οὖ φρονοῦντα ἀντειπεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζω, ὡς οὐχ ἁπάντων ἄριστόν ἐστι τῇ πόλει, μάλιστα μὲν ἐξ ἀρχῆς μηδὲν ἀσύμφορον πράττειν. εἰ δὲ μή, παρεῖναι εὐθὺς τοὺς ἐναντιωσομένους. δεῖ μέντοι τούτῳ προσεῖναι, καὶ θέλοντας ἀκούειν ὑμᾶς, καὶ διδάσκεσθαι. οὐδὲν γὰρ πλέον εἶναι τὸν ἐροῦντα τὰ βέλτιστα, ἂν μὴ τοὺς ἀκουσομένους ἔχῃ. οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο ἀλυσιτελὲς μετὰ ταῦτ' ἂν φανείη, ὅσ' ἄν τις ὑμᾶς ἢ διὰ καιρόν, ἢ δι' ὥρας ἡμέρας, ἢ δι' ἄλλην τινὰ αἰτίαν παρακρούσηται, ταῦθ', ὅταν ποτὲ βούλησθε, ὑμῶν αὐτῶν ὄντες, ἀκούειν, εἶναι τὸν ἐξετάσοντα πάλιν· ἵνα, ἐὰν μέν, ὡς φασὶν οἱ τότε πείσαντες, φανῇ, προθυμότεροι πράττητε, ὡς ἔλεγχον δεδωκότα· ἐὰν δ' ἄρα μὴ τοιαῦτα εὑρεθῇ, πρὶν περαιτέρω προελθεῖν, ἐπίσχητε. καὶ γὰρ ἂν δεινὸν εἴη, εἰ τοῖς τοῦ κρατίστου διαμαρτοῦσι, τὸ χείριστον ἀνάγκη πράττειν, ἢ εἰ *καὶ μὴ τὸ δεύτερον ἐκ τῶν λοιπῶν ἐξείη μεταβουλεύσασθαι. τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ἅπαντας ἔγωγε ὁρῶ τὴν ἀπολογίαν προτεινομένους, ὅταν τι πιστεύωσι δικαίως αὐτοῖς πεπρᾶχθαι. οὗτοι δ' αὖ τοὐναντίον ἐγκαλοῦσιν, εἰ περὶ ὧν ἡμάρτετε, νῦν ἀναθέσθαι βούλεσθε, τὴν ἀπάτην κυριωτέραν οἰόμενοι δεῖν εἶναι τῆς μετὰ τοῦ χρόνου βασάνου. τὴν μὲν οὖν τούτων σπουδὴν οὐδ' ὑμῶν ἴσως ἀγνοοῦσιν οἱ πολλοί. δεῖ δ' ὑπὲρ τῶν πραγμάτων, ἐπειδήπερ γέγονε λόγου τυχεῖν, ἅ τις ἡγεῖται κράτιστα, λέγειν.

* καὶ μὴ τὸ δεύτερον ποιοῦν ἐξείη μετ.

Ὅτι μὲν μέλλει συνοίσειν πάσῃ τῇ πόλει, τοῦτο καὶ λέγειν εὔχομαι πάντας, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὑμᾶς αἱρεῖσθαι. ἐγὼ δ' οὖν ἃ πεπεικὼς ἐμαυτὸν τυγχάνω μάλιστα συμφέρειν ὑμῖν, ταῦτ' ἐρῶ, δεηθεὶς ὑμῶν τοσοῦτον, μήτε τοὺς ἐξιέναι κελεύοντας ὑμᾶς, διὰ τοῦτο νομίζειν ἀνδρείους, μήτε τοὺς ἀντιλέγειν ἐπιχειροῦντας, διὰ τοῦτο κακούς. οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς ἔλεγχος, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῶν τε λόγων καὶ τῶν πραγμάτων ἐστίν. ἀλλὰ δεῖ νῦν μὲν βεβουλευμένους ἡμᾶς φανῆναι, τότε δέ, ἂν ἄρα *ταῦτα δοκῇ, τὰ τῆς ἀνδρείας ἀποδείξασθε. ἡ μὲν οὖν ὑμετέρα προθυμία, πάνυ πρὸς ἀξία. καὶ τοιαύτη πάρεστιν, οἵαν ἄν τις εὔξαιτο εὔνους ὢν τῇ πόλει· νῦν δ' ὅσῳ τυγχάνει σπουδαιοτέρα, τοσούτῳ δεῖ μᾶλλον προϊδεῖν, ὅπως εἰς δέον καταχρήσεσθε αὐτῇ. οὐδενὸς γὰρ εὐδοκιμεῖ πράγματος ἡ προαίρεσις, ἂν μὴ καὶ τὸ τέλος συμφέρον καὶ καλὸν λάβῃ. ἐγὼ δ' οἶδά ποτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' ὑμῖν ἀκούσας ἀνδρὸς οὔτε ἀνοήτου δοκοῦντος εἶναι, οὔτ' ἀπείρου πολέμου, Ἰφικράτην λέγω, ὃς ἔφη δεῖν οὕτω προαιρεῖσθαι κινδυνεύειν τὸν στρατηγόν, ὅπως μὴ τά, ἢ τὰ γενήσεται· ἀλλ' ὅπως τά. οὕτω γὰρ εἶπε τῷ ῥήματι. ἦν δὲ τοῦτο γνώριμον, ὅτι ὅπως καλῶς ἀγωνιεῖται, ἔλεγεν. ἐπειδὰν μὲν τοίνυν ἐξέλθητε, ὃς ἂν ἡγῆται, κύριος ὑμῶν ἐστί. νῦν δ' ἕκαστος ὑμῶν αὐτῶν στρατηγεῖ. δεῖ δὴ τὰ τοιαῦτα φανῆναι βεβουλευμένους, δι' ὧν πανταχῶς συνοίσει τῇ πόλει, καὶ μὴ μεγάλων ἕνεκ' ἐλπίδων τῆς παρούσης εὐδαιμονίας χεῖρόν τι ποιήσετε.

* ταῦτα τὰ τῆς ἀνδρείας ἀποδείξασθαι.

Οὐδὲν ἂν ᾤμην, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πιστεύοντα τοῖς πεπραγμένοις ἐγκαλέσαι τοῖς καθιστᾶσιν εἰς λόγον ταῦτα. ὅσῳ γὰρ ἂν πλεονάκις ἐξετάζῃ τις αὐτά, ἀνάγκη τοὺς τούτων αἰτίους εὐδοκιμεῖν. οὐ μὴν ἀλλά μοι δοκοῦσιν αὐτοὶ φανερὸν καθιστάναι, οὐκ ἐπὶ τῶν τῇ πόλει συμφερόντων πράξαντες. οἱ γοῦν ἐξηλέγχθαι μέλλοντες, ἂν πάλιν εἰς λόγον ἔλθωσι, φεύγουσι, καὶ δεινὰ ποιεῖν ἡμᾶς φασί.

φασί. καίτοι πότερον τοὺς ἐξελέγξαι βουλομένους, δίκαιόν ἐστιν αἰτιᾶσθαι, ἢ ὑμεῖς τοὺς ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξηπατηκότας, τηνικαῦτα λέγομεν. 172

Ἦν μὲν οὖν δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν ἴσην ἔχειν παρ' ὑμῶν ὀργὴν τοῖς ἐπιχειροῦσιν, ὅσηνπερ τοῖς δυνηθεῖσιν ἐξαπατῆσαι. ὁ μὲν γὰρ ἦν ἐπὶ τούτοις, πεποίηται· καὶ προήχασιν ὑμᾶς· τοῦ δὲ μὴ τέλος ταῦτα ἔχειν, ἡ τύχη, καὶ τὸ βέλτιον νῦν ὑμᾶς φρονεῖν, ἢ ὅτ' ἐξηπάτησθε ὑπὸ τούτων, γέγονεν αἰτία. οὐ μὴν ἀλλ' 173 ἔγωγ' οὕτω πόρρω νομίζω τὴν πόλιν εἶναι τοῦ δίκην παρὰ τῶν ἀδικούντων λαμβάνειν, ὡς ἀγαπητὸν εἶναί μοι δοκεῖ, ἂν ὅπως μὴ πείσεσθε κακῶς, δυνήσεσθε φυλάττεσθαι· τοσαῦται τέχναι, καὶ γοητεῖαι, καὶ ὅλως ὑπηρεσίαι τινές εἰσιν ἐφ' ὑμᾶς κατεσκευασμέναι. τὰς μὲν οὖν τούτων κακίας, οὐκ ἂν ἐν τῷ παρόντι τις ἐν δέοντι 174 μάλιστα κατηγορήσειε. βούλομαι δ' ὑπὲρ ὧν ἀνέστην, ἃ νομίζω συμφέρειν, εἰπεῖν.

* ἴσαν
* προηγάγοντο. χ. προαγάγοι
* δοκεῖν,
* χ. ὑπηρετοῦντες

Ἡ μὲν οὖν εἰωθυῖα πάντα τὸν χρόνον βλάπτειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν πόλιν λοιδορία καὶ ταραχὴ, καὶ νῦν γέγονε παρὰ τῶν αὐτῶν, ὧνπερ ἀεί. ἄξιον δ' οὐχ οὕτω τούτοις ἐπιτιμῆσαι· ἴσως γὰρ ὀργῇ καὶ φιλονικίᾳ ταῦτα πράττουσιν· καὶ τὸ 175 μέγιστον ἁπάντων, ὅτι συμφέρει ταῦτα ποιεῖν αὐτοῖς· ἀλλ' ὑμῖν, εἰ περὶ κοινῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πραγμάτων, καὶ μεγάλων συνειλεγμένοι, τὰς ἰδίας λοιδορίας ἀκροώμενοι κάθησθε, καὶ οὐ δύνασθε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς λογίσασθαι τοῦθ', ὅτι αἱ τῶν ῥητόρων ἁπάντων ἄνευ κρίσεως πρὸς ἀλλήλους λοιδορίαι, ὡς ἂν ἀλλήλους 176 ἐξελέγξωσιν, ὑμᾶς τὰς εὐθύνας διδόναι ποιοῦσι. πλὴν γὰρ ὀλίγων ἴσως, ἵνα μὴ πάντας εἴπω, οὐδεὶς αὐτῶν θάτερος θατέρῳ λοιδορεῖται, ἵνα βέλτιόν τι τῶν ὑμετέρων γένηται· πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ἀλλ' ἵνα, ἃ τὸν δεινά φασι ποιοῦντα, ἂν δέῃ, δεινότατ' αὐτοὶ ποιῶσι, ταῦτ' αὐτοὶ μετὰ πλείονος ἡσυχίας διαπράττωνται. ὅτι δ' 177 οὕτω ταῦτ' ἔχει, μὴ ἐμοὶ πιστεύσητε, ἀλλ' ἐν βραχεῖ λογίσασθε. ἔστιν ὅπου τις ἀναστὰς εἶπε παρ' ὑμῖν πώποτε βουλόμενός τι λαβεῖν τῶν ὑμετέρων, παρελήλυθα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ ὑπὲρ ἡμῶν; οὐδεὶς δήπου, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ δι' ὑμᾶς, καὶ ταύτας τὰς προφάσεις λέγουσι. φέρε δὴ σκέψασθε τί δή ποτε, ὦ ἄν- 178 δρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ ὧν ἅπαντες λέγουσιν, οὐδὲν βέλτιον τοῖς ὅλοις νῦν, ἢ πρότερον πράττετε· οὗτοι δ' οἱ πάντες ὑπὲρ ὑμῶν, ὑπὲρ αὑτῶν δ' οὐδεὶς οὐδὲν πώποτ' εἰρηκώς, ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν· ὅτι φασὶ μέν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, φιλεῖν ὑμᾶς, φιλοῦσι δ' οὐχ ὑμᾶς, ἀλλ' αὑτούς. καὶ γελάσαι, καὶ θορυβῆσαι, καί 179 ποτ' ἐλπίσαι μετέδωκαν ὑμῖν· λαβεῖν δέ, ἢ κτήσασθαι τῇ πόλει κυρίως ἀγαθὸν οὐδὲν ἂν βούλοιντο. ᾗ γὰρ ἂν ἡμέρᾳ τῆς λίαν ἀρρωστίας ἀπαλλάγητε, ταύτῃ τούτους οὐδ' ὁρῶντες ἀνέξεσθε. νῦν δὲ δραχμῇ καὶ χοῖ καὶ τέτταρσιν ὀβολοῖς, ὥσπερ ἀσθενοῦντα τὸν δῆμον διάγουσιν, ὁμοιότατα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς παρὰ τῶν 180 ἰατρῶν σιτίοις διδόντες ὑμῖν. καὶ γὰρ ἐκεῖνα, οὔτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν, οὔτ' ἀποθνήσκειν ἐᾷ· καὶ ταῦτα, οὔτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι μεῖζον πράττειν ἐᾷ, οὔτ' αὐτὰ ἐξαρκεῖν δύναται.

* πιστεύσητε,
* ἐμοῦ;
* εἰρηκότες,
* ἀρρωστίας ἀπαλλαγῆτε, ταύτῃ

Ὁμοιότατα, ὦ ἄνδρες Ἀθην. τοῖς παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτ.)

Καὶ δίκαιον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ καλὸν καὶ σπουδαῖον, ὅπερ ὑμεῖς εἰώθατε, 181 καὶ ἡμᾶς προνοεῖν, ὅπως τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσεβῶς ἕξει. ἡ μὲν οὖν ἡμετέρα γέγονεν ἐπιμέλεια ὑμῖν εἰς δέον. καὶ γὰρ ἐθύσαμεν τῷ Διὶ τῷ σωτῆρι, καὶ τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ τῇ νίκῃ, καὶ γέγονε καλὰ καὶ σωτήρια ταῦθ' ὑμῖν τὰ ἱερά. ἐθύσαμεν δὲ καὶ τῇ πειθοῖ, καὶ τῇ μητρὶ τῶν θεῶν, καὶ τῷ Ἀπόλλωνι· καὶ ἐκαλλιερούμεθα καὶ ταῦτα. 182

ἔστι δ' ὑμῖν καὶ τὰ τοῖς ἄλλοις θεοῖς τυθέντα ἱερὰ, ἀσφαλῆ, καὶ βέβαια, καὶ καλὰ, καὶ σωτήρια. δέχεσθε οὖν παρὰ τῶν θεῶν διδόντων τἀγαθά.

Ἦν τις, ὡς ἔοικε, χρόνος πρὸ ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι ἐπηνάγκαζεν ὁ δῆ-
183 μος, ὃν ἂν ἄνθρωπον ἴδοι σώφρονα καὶ χρηστὸν, πράττειν τὰ κοινὰ, καὶ ἄρχειν, οὐ σπανίζων τῶν τοῦτο βουλομένων ποιεῖν· πάντα γὰρ τἄλλα εὐτυχῆ τὴν πόλιν κρίνων, ἐν οὐδέποτ' *εὐτυχῆσαι τοῦτο νομίζω, ἐπιλείπειν αὐτὴν τοὺς τὰ κοινὰ καρποῦσθαι βουλομένους. ἀλλ' ὅμως τοῦτο ἐποιεῖτο ὁ δῆμος αὐτὸ καλὸν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
184 καὶ λυσιτελὲς τῇ πόλει. οἵ τε γὰρ συνεχεῖς οὐδὲ παραζευγνύμενοι σφίσιν, ἐξ ἰδίων σπουδαίων καὶ δικαίων ἀνδρῶν εὐλαβεστέρους αὐτοὺς παρεῖχον· οἵ τε χρηστοὶ μὲν ὑμῶν καὶ δικαίως ἄρχοντες, μὴ πάνυ δ' οἷοί τ' ἐνοχλεῖν, καὶ παραγγέλλειν, οὐκ ἀπηλαύνοντο τῶν τιμῶν. νῦν δὲ παντάπασι τὸν αὐτὸν τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
185 ὅνπερ τοὺς ἱερέας, οὕτω καθίστατε καὶ τοὺς ἄρχοντας. εἶτα θαυμάζετε ἐπειδὰν ὁ δεῖνα εὐδαίμων καὶ ὁ δεῖνα ὑμῖν ᾖ συνεχῶς πολλὰ λαμβάνων, οἱ δ' ἄλλοι *περιῶσι τὰ τούτων ἀγαθὰ ζηλοῦντες. δεινότατοι γὰρ ἐστ' ἀφῃρεῖσθαι μὲν ὅσα ὑμῖν ὑπάρχει, καὶ νόμους περὶ τούτων θεῖναι, ἄν τις ἀστυνομήσῃ δὶς, ἢ τὰ τοιαῦτα· στρατηγεῖν δ' ἀεὶ
186 τοὺς αὐτοὺς ἐᾶν. καὶ τὸ μὲν τοὺς ἐπὶ πράξεων ὄντας, ἴσως ἔχει πρόφασιν· τὸ δὲ τοὺς ἄλλους, οἳ ποιοῦσι μὲν οὐδὲν, χώραν δὲ ἀτέλεστον ἔχουσιν αὐτοὶ, τετελεσμένην μοιρία. ἀλλὰ καὶ *ὑμῶν αὐτῶν, εἰσὶ δ' οὐκ ὀλίγοι, προσάγειν χρή. ἂν γὰρ ὥσπερ εἰ ζυγὸν ἱστῆτε, προσέλθοι ὃς ἂν ἄξιος ᾖ τοῦ μετὰ ταῦτα αὐτός.

187 Τὸ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πεπεικότα ἑαυτὸν ἔχειν τι συμφέρον εἰπεῖν, ἀνίστασθαι, καὶ καλὸν καὶ προσῆκον εἶναί μοι δοκεῖ· τὸ δὲ μὴ βουλομένους ἀκούειν βιάζεσθαι, παντελῶς ἔγωγε αἰσχρὸν ἡγοῦμαι εἶναι. οἶμαι δὲ, ἐὰν ἐθελήσητέ μοι *πείθεσθαι τήμερον, καὶ τὰ βέλτιστα μᾶλλον ὑμᾶς αἱρεῖσθαι δυνήσεσθαι, καὶ *τοὺς τῶν
188 ἀναβαινόντων λόγους βραχεῖς ποιήσειν. τί οὖν συμβουλεύω; πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, περὶ αὐτῶν, ὧν σκοπεῖτε, τὸν *παρόντα λέγειν ἀξιοῦν. πολλὰ γὰρ ἄλλα τις ἂν διεξέλθοι τῷ λόγῳ, καὶ πόλλ' ἂν ἀστεῖα εἴποι ἄλλως τε, καὶ ὥσπερ τούτων ἔνιοι δεινῶν ὄντων. ἀλλ' εἰ μὲν ῥημάτων ἥκετε ἀκουσόμενοι, ταῦτα λέγειν καὶ ἀκούειν χρή.
189 εἰ δ' ὑπὲρ πραγμάτων αἱρέσεως βουλευσόμενοι, αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ πρῶτον τὰ πράγματα ὡς μάλιστα κρίνειν, ἀφελόντας ὅσοι λόγοι πεφύκασιν ἐξαπατᾶν. ἓν μὲν οὖν τοῦτο λέγω. δεύτερον δὲ, ὅ, τι τισὶν ἴσως παράδοξον ἔσται, πρὸς τὸ τοὺς λόγους ἐλάττους εἶναι, σιωπῶντας ἀκούειν. περὶ μὲν γὰρ τοῦ ταῦτα, ἢ ἐκεῖνα συμφέρειν, καὶ
190 πότερα δικαιότερα ἂν προέλοιθ' ἡ πόλις, οὔτ' εἰσὶ λόγοι πολλοὶ μὴ βουλομένοις μάτην ἀδολεσχεῖν, οὔτε πάλιν τις ἂν αὐτοὺς εἰπεῖν ἔχοι. ὡς δὲ *καὶ δίκαιον ἀκούειν, καὶ πρὸς τὸν θόρυβον ἀποκρίνεσθαι, καὶ λόγον ἐκ λόγου λέγειν, οὐδεὶς, ὅστις οὐχὶ δύναιτ' ἄν. ἐκ δὲ τοῦ θορυβεῖν οὐκ ἀπαλλάττεσθε λόγων, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν
191 οὐδὲν εἰς χρείαν ἐπαναγκάζεσθε ἀκούειν. ἡ μὲν οὖν ἐμὴ γνώμη περὶ ὧν βουλεύεσθε, ἥδ' ἐστίν.

Marginalia: Συνεχῶς ἄρχοντες ἄδικοι, καὶ πονηροί. — *ἀτυχῆσαι — *περιίασι — *ἐξ ὑμῶν αὐτῶν — *πείθεσθαι — *τῶν — *παριόντα — *καὶ δικαίως ἀκούειν

ΔΗΜΟ-

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΜΟΝΟΙΑΣ,

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ.

Δημοσθένης τῇ βουλῇ, καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

ΠΑΝΤΟΣ ἀρχομένῳ σπουδαίου λόγου καὶ ἔργου, ἀπὸ τῶν θεῶν ὑπολαμβάνω προσήκειν πρῶτον ἄρχεσθαι. [1] εὔχομαι δὲ τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ πάσαις, ὅ, τι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων ἄριστόν ἐστι, καὶ τοῖς εὐνοοῦσι τῷ δήμῳ, καὶ νῦν, καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον, τοῦτ᾽ ἐμοὶ μὲν ἐπὶ νοῦν ἐλθεῖν, γράψαι· τοῖς [2] δὲ ἐκκλησιάσασιν Ἀθηναίων, ἑλέσθαι. εὐξάμενος δὲ ταῦτα, τῆς ἀγαθῆς ἐπινοίας ἐλπίδα ἔχων παρὰ τῶν θεῶν, τάδ᾽ ἐπιστέλλω. Περὶ μὲν τῆς ἐμῆς οἴκαδε ἀφίξεως, ἀεὶ νομίζω πᾶσιν ὑμῖν ἔσεσθαι βουλεύσασθαι. διόπερ νῦν οὐδὲν περὶ αὐτῆς γέγραφα. τὸν δὲ παρόντα καιρὸν ὁρῶν, ἑλομένων μὲν ὑμῶν τὰ δέοντα, ἅμα [3] δόξαν καὶ σωτηρίαν καὶ ἐλευθερίαν δυνάμενον κτήσασθαι οὐ μόνον ὑμῖν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν Ἕλλησιν· ἀγνοησάντων δέ, ἢ παρακρουσθέντων, οὐ ῥᾳδίως αὖθις τὸν αὐτὸν ἀναληφθῆναι· ᾠήθην χρῆναι τὴν ἐμαυτοῦ γνώμην ὡς ἔχω περὶ τούτων εἰς μέσον θεῖναι. Ἔστι μὲν οὖν ἔργον ἐξ ἐπιστολῆς ἐμμεῖναι συμβουλῇ· πολλοῖς γὰρ εἰώ- [4] θατε ἀπαντᾶν ὑμεῖς πρὸ τοῦ περιμεῖναι μαθεῖν. λέγοντι μὲν οὖν ἔστιν αἰσθέσθαι τί βούλεσθε, καὶ διορθώσασθαι τὰ ἀγνοούμενα, ῥᾴδιον. τὸ δὲ βιβλίον οὐδεμίαν ἔχει βοήθειαν τοιαύτην πρὸς τοὺς θορυβοῦντας. οὐ μὴν ἀλλ᾽, ἐὰν ἐθελήσητε ἀκοῦσαι σιγῇ, καὶ περιμείνητε πάντα μαθεῖν, οἴομαι καὶ σὺν θεοῖς *εἰρῆσθαι, καί περ βρα- [5] χέων τῶν γεγραμμένων ὄντων, αὐτός τε φανήσεσθαι μετὰ πάσης εὐνοίας τὰ δέοντα περὶ ὑμῶν πράττων, καὶ τὰ συμφέροντα ὑμῖν ἐμφανῆ δείξειν. οὐχ ὡς ἀπορούντων δὲ ὑμῶν ῥητόρων, οὐδὲ τῶν ἄνευ λογισμοῦ ῥᾳδίως, ὅ, τι ἂν τύχωσιν, ἐρούντων, ἔδοξέ μοι τὴν ἐπιστολὴν πέμπειν· ἀλλ᾽ ὅσα τυγχάνω δι᾽ ἐμπειρίαν, καὶ τὸ παρηκο- [6] λουθηκέναι τοῖς πράγμασιν εἰδώς, ταῦτ᾽ ἐβουλήθην τοῖς μὲν *προῃρημένοις λέγειν ἐμφανῆ ποιήσας, ἀφθόνους ἀφορμὰς ὧν ὑπολαμβάνω συμφέρειν ὑμῖν δοῦναι· τοῖς δὲ πολλοῖς, ῥᾳδίαν τὴν τῶν βελτίστων αἵρεσιν καταστῆσαι. ὧν μὲν οὖν ἕνεκα ἐπῆλθέ μοι τὴν ἐπιστολὴν γράφειν, ταῦτ᾽ ἐστί. Δεῖ δὲ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, [7] πρῶτον μὲν ἁπάντων πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς ὁμόνοιαν εἰς τὸ κοινῇ συμφέρον τῇ πόλει παρασχέσθαι, καὶ τὰς ἐκ τῶν προτέρων ἐκκλησιῶν ἀμφισβητήσεις ἐᾶσαι· δεύτερον δὲ πάντας ἐκ μιᾶς γνώμης τοῖς δόξασι προθύμως συναγωνίζεσθαι. ὡς τὸ μηδέν, μηδ᾽ ἁπλῶς πράττειν, οὐ μόνον ἐστὶν ἀνάξιον ὑμῶν, καὶ ἀγεννές, ἀλ- [8] λὰ καὶ τοὺς μεγίστους κινδύνους ἔχει. δεῖ δὲ μηδὲ ταῦτα λαθεῖν ὑμᾶς, ἃ καθ᾽ αὑτὰ μὲν οὐκ ἔστιν αὐτάρκη καταλαβεῖν πράγματα. προστεθέντα δὲ ταῖς δυνάμεσι, πολλῷ πάντ᾽ εὐκατεργαστότερα ὑμῖν ποιήσει. τίνα οὖν ἐστὶ ταῦτα; μήτε πόλει μηδεμιᾷ, μήτε τῶν ἑκάστῃ τῶν πόλεων συνηγωνισμένων τοῖς καθεστηκόσι, μήτε πι- [9] κραίνεσθαι, μήτε μνησικακεῖν. ὁ γὰρ τοιοῦτος φόβος **τοὺς συνειδότας αὐτοῖς, ὡς ᾽ἀναγκαίοις τοῖς συνεστηκόσι, κίνδυνον ἔχουσι πρόδηλον, προθύμους συναγωνιστὰς

* εἰρῆσθαι, χ. εἰρήσεσθαι.

* προῃρημένοις

** τοὺς συνειδότας αὐτοῖς, ὡς ἀναγκαίοις, & συνεστηκόσι, ὡς κίνδυνον ἔχουσι πρόδ.

᾽ ἀναγκαίοις

ποιεῖ. ἀφεθέντες δὲ τοῦ δέους τούτου, πάντες ἠπιώτεροι γενήσονται. τοῦτο δὲ, οὐ σμι-
10 κρὰν ὠφέλειαν ἔχει. τὰς μὲν δὴ πόλεις τὰ τοιαῦτα ἔθνη προσελέγξει· μᾶλλον δ' οὐ-
δ' ἐν δυνατόν. ὡς δ' ἂν ὑμῖν αὐτοῖς ὀφθῆτε χρώμενοι, τοιαύτην καὶ τὴν τῶν ἄλ-
λων προσδοκίαν παρασχήσετε ἑκάστοις. φημὶ δὲ χρῆναι μήτε πόλει, μήτε στρα-
τηγῷ, μήτε ῥήτορι, μήτ' ἰδιώτῃ μηδενὶ τῶν τὰ πρὸ τοῦ γε δοκούντων συνηγω-
11 νίσθαι τοῖς καθεστηκόσι, μήτε μέμφεσθαι, μήτ' ἐπιτιμᾶν μηδένα μηδὲν ὅλως· ἀλ-
λὰ συγχωρῆσαι πᾶσι τοῖς ἐν τῇ πόλει πεπολιτεῦσθαι τὰ δέοντα, ἐπειδήπερ οἱ θεοὶ,
καλῶς ποιοῦντες, σώσαντες τὴν πόλιν, ἀποδεδώκασιν ὑμῖν ὅ,τι ἂν βούλησθε, ἐξ
ἀρχῆς βουλεύσασθαι· καὶ νομίζειν, ὥσπερ ἂν ἐν πλοίῳ, τῶν μὲν ἱστίῳ, τῶν δὲ κώπαις
12 ἀποφαινομένων κομίζεσθαι, λέγεσθαι μὲν ὑπ' ἀμφοτέρων ἅπαντα ἐπὶ σω-
τηρίᾳ, γεγενῆσθαι δὲ τὴν χρείαν πρὸς τὰ συμβαίνοντα ἀπὸ τῶν θεῶν. ἐὰν τοῦτον τὸν
τρόπον περὶ τῶν παρεληλυθότων ἐγνωκότες ἦτε, καὶ πιστοὶ πᾶσι γενήσεσθε, καὶ καλῶν,
καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἔργα πράξετε, καὶ τὰ πράγματα ὠφελήσετε οὐ μικρῶς, καὶ
13 τοὺς ἐναντιωθέντας ἐν ταῖς πόλεσιν, ἢ μεταγνῶναι ποιήσετε πάντας, ἢ κομιδῇ τινὰς
αὐτοὺς αἰτίους καταλειφθῆναι. μεγαλοψύχως τοίνυν καὶ πολιτικῶς τὰ κοινῇ συμ-
φέροντα πράττετε, καὶ τῶν ἰδίων μέμνησθε. παρακαλῶ δ' εἰς ταῦτα, οὐ τυχὸν αὐ-
τὸς τοιαύτης φιλανθρωπίας παρ' ἐνίων, ἀλλὰ ἀδίκως, καὶ στασιαστικῶς εἰς τὴν ἑτέ-
14 ρων χάριν προεποθείς. ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἰδίαν ὀργὴν ἀναπληρῶν, τὸ κοινῇ συμφέρον
οἶμαι δεῖν βλάπτειν· οὔτε μίγνυμι τῆς ἰδίας ἔχθρας, εἰς τὰ κοινῇ συμφέροντα οὐδέν·
ἀλλ' ἐφ' ἃ τοὺς ἄλλους παρακαλῶ, ταῦτα αὐτὸς οἴομαι δεῖν πρῶτον ποιεῖν. αἱ μὲν
οὖν παρασκευαὶ, καὶ ἃ δεῖ φυλάξασθαι, καὶ ἃ πράττων τις ἂν κατ' ἀνθρώπινον
15 λογισμὸν μάλιστ' ἂν κατορθοίη, σχεδὸν εἴρηνταί μοι. τοῖς δὲ καθ' ἡμέραν ἐπιστα-
τῆσαι, καὶ τοῖς ἐκ τοῦ παραχρῆμα συμβαίνουσιν ὀρθῶς χρῆσθαι, καὶ γνῶναι τὸν ἑ-
κάστου καιρὸν, καὶ κρῖναι, τί τῶν πραγμάτων ἐξ ὁμιλίας δυνατὸν προσαγαγέ-
σθαι, καὶ τί βίας προσδεῖται, τῶν ἐφεστηκότων στρατηγῶν ἔργον ἐστί. διὸ καὶ χαλε-
16 πωτάτην τάξιν ἔχει τὸ συμβουλεύειν. τὰ γὰρ ὀρθῶς βουλευθέντα, καὶ δοκιμασθέντα
σὺν πολλῇ σπουδῇ, καὶ πόνῳ, πολλάκις τῷ τοὺς ἐπιστάντας ἄλλως χρήσασθαι διε-
λυμάνθη. νῦν μέντοι πάνθ' ἕξειν καλῶς ἐλπίζω· καὶ γὰρ εἴ τις ὑπείληφεν εὐτυχῆ τὸν
Ἀλέξανδρον τῷ πάντα κατορθοῦν, ἐκεῖνο λογισάσθω, ὅτι πράττων, καὶ πονῶν, καὶ τολ-
17 μῶν, οὐχὶ καθήμενος, εὐτύχει. νῦν τοίνυν τεθνεῶτος ἐκείνου, ζητεῖ τινὰς ἡ τύχη, με-
θ' ὧν ἔσται. τούτους δὲ ὑμᾶς δεῖ γενέσθαι. τούς τε ἡγεμόνας, δι' ὧν ἀνάγκη τὰ πρά-
γματα πράττεσθαι, ὡς εὐνουστάτους ἐπὶ τὰς δυνάμεις ἐφίστατε· καὶ ὅ,τι ποιεῖν αὐτὸς
ἕκαστος ὑμῶν δυνήσεται, καὶ βουλήσεται, τοῦτο πρὸς αὐτὸν εἰπάτω, καὶ ὑποσχέσθω.

18 καὶ τοῦθ' ὅπως μὴ ψεύσηται· μηδ' ἐξηπατῆσθαι, μη-
δὲ πεισθῆναι παρακρουσθεὶς φήσας, ἀναδύσεται. ὡς
τὴν ἔνδειαν ὧν ἂν ἐλλείπητε ὑμεῖς, οὐχ εὑρήσετε τοὺς
ἀναπληρώσοντας· οὐδὲ τὸν αὐτὸν ἔχει κίνδυνον, περὶ
19 ὧν ἐφ' ὑμῖν ἐστὶν, ὅπως ἂν βούλησθε, πρᾶξαι, μεταβουλεύεσθαι πολλάκις, καὶ περὶ
ὧν ἂν ἐνστῇ πόλεμος· ἀλλὰ ἡ περὶ τούτων μετάγνωσις ἧττα τῆς προαιρέσεως γί-
γνεται. μηδὲ ποιήσητε τοῦτο μηδὲν, ἀλλ', ὅ,τι πράξετε, γενναίως, καὶ ἐτοίμως ταῖς
ψυχαῖς τοῦτο χειροτονεῖτε. καὶ ἅπαξ ψηφίσησθε, τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον, καὶ τοὺς
ἄλλους θεοὺς, οἳ πολλὰς, καὶ καλὰς, καὶ ἀγαθὰς, καὶ ἀληθεῖς ὑμῖν μαντείας ἀνῃρή-

Καὶ τοῦθ' ὅπως μὴ ψεύσηται) Καὶ ὁράτω, ὅπως μὴ ψεύσηται τοῦτο, ὅ,τι ἂν ὑποσχόμενος ᾖ, μηδὲ ἀναδύηται, ὅπως ἐξαπατηθῆναι, ἢ πεισθῆναι διὰ τὸ παρακρουσθῆναι.

Προεποθεὶς) Ἡγοῦ προσθεὶς, ὑπὲρ τὸ συμφέρον.

ἐπιφαινομένων λήγεσθαι

καταλειφθῆναι.

εἴρηταί μοι

εὐτύχει

τοὺς δυνάμεις

μηδὲ ποιήσητε τοῦτο μηδὲν, ἀλλ', ὅ,τι

καστ,

κασι, ἡγεμόνας ποιησάμενοι, καὶ παρακαλέσαντες, καὶ κατὰ τὴν νικητήριον ἅπασιν 20
αὐτοῖς εὐξάμενοι, μετὰ τῆς ἀγαθῆς τύχης ἐλευθεροῦτε τοὺς Ἕλληνας.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ ΚΑΘΟΔΟΥ.

Δημοσθένης τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

B ΕΝόμιζον μὲν ἀφ' ὧν ἐπολιτευόμην, οὐχ ὅπως μηδὲν ἀδικῶν, τοιαῦτα πεί- 1
σεσθαι, ἀλλὰ καὶ μέτρια τῶν ἐξαμαρτανομένων, συγγνώμης τεύξεσθαι. ἐπειδὴ δ' οὕ-
τω γέγονεν, ἕως μὲν ἑώρων ὑμᾶς, οὐδεμιᾶς ἀποδείξεως φανερᾶς, οὐδ' ἐλέγχου γε-
γονότος παρὰ τῆς βουλῆς, πρὸς τὰ ταύτης ἀπόρρητα καταψηφιζομένους ἁπάν-
των, οὐδὲν ἔλαττον παραχωρεῖν ὑμᾶς ἡγούμενος, ἢ ἐμαυτὸν ἀποστερεῖσθαι, στέργειν ἡ- 2
ὑπ. γούμην· ὃ γὰρ οἷς ἂν ἡ βουλὴ φήσῃ, τοὺς ὀμωμοκότας δικαστὰς προσεστάσθαι, μη-
δεμιᾶς ἀποδείξεως ῥηθείσης, τῆς πολιτείας παραχωρεῖν ἦν. ἐπειδὴ δὲ καλῶς ποι-
οῦντες ᾔσθησθε τὴν δυναστείαν, ἣν τινες τῶν ἐν τῇ βουλῇ κατασκευάζονται ἑαυτοῖς,
καὶ πρὸς τὰς ἀποδείξεις τοὺς ἀγῶνας κρίνετε· τὰ δ' ἀπόρρητα τούτων ἐπιτιμήσεως 3
ἄξια εὑρήκατε, εἰ μή μοι δεινόν, ἐὰν καὶ ὑμῖν βουλομένοις ᾖ, τῆς ὁμοίας τυχεῖν σωτη-
ρίας τοῖς τὴν ὁμοίαν αἰτίαν τετυχηκόσι· καὶ μὴ μόνος δι' αἰτίαν ψευδῆ τῆς πατρί-
δος, καὶ τῶν ὄντων, καὶ τῆς τῶν οἰκειοτάτων συνηθείας ἀποστερηθῆναι. εἰκότως δ' ἂν
ὑμῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μέλοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας, οὐ μόνον κατὰ τοῦτο, ὅτι οὐδὲν ὑμᾶς 4
ἀδικῶν τοιαῦτα πέπονθα, ἀλλὰ καὶ τῆς παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις ἕνεκ' εὐδοξίας.
μὴ γάρ, εἰ μηδεὶς ὑμᾶς ἀναμιμνήσκει τοὺς χρόνους, μηδὲ τοὺς καιρούς, ἐν οἷς τὰ μέ-
ἴσως δ' ἐπι- γιστ' ἐγὼ χρήσιμος ἦν τῇ πόλει, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἀγνοεῖν νομίζετε, μηδ' ἐπιλε-
λέλασθε λῆσθαι τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων ὑπὲρ ὑμῶν, ἃ ἐγὼ δυοῖν ἕνεκα νῦν ὀκνῶ γράφειν 5
καθ' ἕκαστον· ἑνὸς μέν, τὸν φθόνον δεδιώς, πρὸς ὃν οὐδέν ἐστι πρὔργου τἀληθῆ λέγειν·
ἑτέρου δέ, ὅτι πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐκείνων διὰ τὴν τῶν ἄλλων Ἑλλήνων κακίαν νῦν
πράττειν ἀναγκαζόμεθα. ἐν κεφαλαίῳ δὲ τοιαῦτ' ἐστίν, ἐφ' οἷς ἐξηταζόμην ὑ-
πὲρ ὑμῶν ἐγώ, ὥστε ὑμᾶς μὲν ἐπ' αὐτοῖς ὑπὸ πάντων ζηλοῦσθαι, ἐμοὶ δ' ἐλπί- 6
προσῆκεν δα τῶν μεγίστων δωρεῶν προσδοκᾶσθαι παρ' ὑμῶν. τῆς δὲ ἀναγκαίας μέν, ἀ-
γνώμονος δὲ τύχης, οὐχ ὡς δίκαιον ἦν, ἀλλ' ὡς ἐβούλετο, κρινάσης τὸν ὑπὲρ τῆς τῶν
Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἀγῶνα, ὃν ὑμεῖς ἠγωνίσασθε· οὐδ' ἐν τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις
ἀπέστην τῆς εἰς ὑμᾶς εὐνοίας, οὐδ' ἀντηλλαξάμην ἀντὶ ταύτης οὐδέν, οὐ χάριν, 7
οὐκ ἐλπίδας, οὐ πλοῦτον, οὐ δυναστείαν, οὐκ ἀσφάλειαν. καίτοι πάντα ταῦθ' ἑώ-
ρων ὑπάρχοντα τοῖς καθ' ὑμῶν βουλομένοις πολιτεύεσθαι. ὃ δέ, πολλῶν ὄντων, καὶ με-
γάλων, ἐφ' οἷς εἰκότως ἐπέρχεταί μοι παρρησιάζεσθαι, μέγιστον ἡγούμην, οὐκ ὀ-
κνήσω γράψαι πρὸς ὑμᾶς· ὅτι ἐν ἅπαντι τῷ αἰῶνι τῶν μνημονευομένων ἀνθρώ- 8
πων δεινοτάτου γεγενημένου Φιλίππου καὶ δι' ὁμιλίας πεῖσαι προσέχειν αὐτῷ τὸν
νοῦν, ὡς βούλοιτο, καὶ διαφθεῖραι χρήμασι τοὺς ἐν ἑκάστῃ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων
γνωρίμους, ἐγὼ μόνος οὐδετέρου τούτων ἡττήθην. ὃ καὶ νῦν ὑμῖν φιλοτιμίαν φέ-
ρει, πολλὰ μὲν ἐντυχὼν Φιλίππῳ, καὶ διαλεχθείς, ἐφ' οἷς ὑμεῖς ἐπέμπετε πρε- 9
σβεύοντά με, πολλῶν δ' ἀποσχόμενος χρημάτων, διδόντος ἐκείνου, ἃ τῶν συνειδότων
ἔτι πολλοὶ ζῶσιν. οὓς τίνα γνώμην ἔχειν περὶ ὑμῶν εἰκός, λογίσασθε· τὸ γὰρ ὑμᾶς
τῷ τοιούτῳ τοῦτον τὸν τρόπον κεχρῆσθαι, ἐμοὶ μὲν ἂν εὖ οἶδ' ὅτι φανείη συμφο-
ρά, κακία δ' οὐδεμία, ὑμετέρα δ' ἀγνωμοσύνη· ἣν τῇ μεταγνώσει λύσατε. τῷ

πάντα τοίνυν τὰ προειρημένα, ἐλάττω νομίζω τῆς συνεχοῦς, καὶ *καθ' ἡμέραν πολιτείας, ἐν ᾗ παρέσχον ἐμαυτὸν ἐγὼ πολιτευόμενον, οὐδὲ μιᾶς ὀργῆς, οὐδ'
11 ἀπεχθείας, οὐδ' ἀδίκου πλεονεξίας, οὔτε κοινῆς, οὔτε ἰδίας προεστάμενος, οὐδὲ συκοφαντήσας οὐδένα πώποτε οὔτε πολίτην, οὔτε ξένον· οὐδὲ καθ' ὑμῶν ἰδίᾳ δεινὸς ὤν, ἀλλ' ὑπὲρ ὑμῶν, εἴ τι δεήσειεν, ἐξεταζόμενος δημοσίᾳ. εἰδεῖεν δ' ἂν οἱ πρεσβύτεροι, καὶ λέγειν τοῖς νεωτέροις *ἐστὶ δίκαιοι τὴν πρὸς Πύθωνα τὸν Βυζάν-
12 τιον ἐκκλησίαν, ὅτε τοὺς ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων ἦλθε πρέσβεις ἔχων, ὡς ἀδικοῦσαν δείξων τὴν πόλιν. ἀπῆλθε δὲ τἀναντία τούτων παθών, μόνου τῶν τότε ῥητόρων ἐξετάσαντος ἐμοῦ τὰ ὑπὲρ ὑμῶν δίκαια. καὶ ἐῶ πρεσβείας, ὅσας ὑπὲρ ὑμῶν ἐπρέσβευσα, ἐν αἷς οὐδὲν ἠλαττώθητε πώποτε, οὐδὲ καθ' ἕν. ἐπολιτευόμην γάρ, ὦ
13 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, οὐχ ὅπως ἀλλήλων ὑμεῖς περιγένησθε, σκοπῶν, οὐδ' ἐφ' ἑαυτὴν ἀκονῶν τὴν πόλιν, ἀλλ' ἀφ' ὧν δόξαν, καὶ μεγαλοψυχίαν ὑμῖν ὑπάρξειν ἐνόμιζον. ἐφ' οἷς, ἅπασι μέν, μάλιστα δὲ τοῖς νέοις ἄγασθαι προσήκει, καὶ σκοπεῖν μὴ μόνον τὸν διακονήσοντα πρὸς χάριν πάντ' ἐν τῇ πολιτείᾳ· τούτου μὲν γὰρ οὐδέ-
14 ποτ' *ἔσ' ἀπορῆσαι. ἀλλὰ καὶ τὸν ἐπ' εὐνοίᾳ, περὶ ὧν ἂν ἀγνοῆτε, ἐπιτιμήσοντα. ἔτι τοίνυν παραλείπω πολλά, ἐφ' οἷς ἕτερος, καὶ μηδὲν ἄλλο χρήσιμος γεγονώς, δικαίως ἂν ἠξίου τυγχάνειν σωτηρίας, χορηγίας, καὶ τριηραρχίας, καὶ χρημάτων *ἐπιδόσεις ἐν πᾶσι τοῖς καιροῖς. ἐν οἷς ἐγὼ φανήσομαι οὐ μόνον αὐτὸς ἐξητασμένος
15 πρῶτος, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους παρακεκληκώς. ὧν ἕκαστον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, λογίσασθε, ὡς ἀνάξιόν ἐστι τῆς περιεστηκυίας νῦν ἐμοὶ συμφορᾶς. ἀφθόνων δ' ὄντων, ἀπορῶ τί πρῶτον ὀδύρωμαι τῶν παρόντων κακῶν. πότερον τὴν ἡλικίαν, ἐν ᾗ φυγῆς ἐπικινδύνου πειρᾶσθαι παρ' ἔθος, καὶ παρὰ τὴν ἀξίαν ἀναγκάζομαι;
16 ἢ τὴν αἰσχύνην, ἐφ' ᾗ κατ' οὐδένα ἔλεγχον, οὔτ' ἀπόδειξιν ἁλοὺς ἀπόλωλα; ἢ τὰς ἐλπίδας, ὧν διαμαρτών, ὧν ἑτέροις προσῆκε, κεκληρονόμηκα κακῶν; οὔτε γὰρ ἔργων τῶν Ἁρπάλου φίλον φανήσομαι γεγονώς, *οὔτε ἐφ' οἷς ἐπολιτευόμην πρότερον, δίκην 'ὀφείλων δοῦναι, οὔτε τῶν, ἐφ' οἷς ἐκρινόμην ἐξεληλεγχθέντων· τὰ τε γρα-
17 φέντα περὶ Ἁρπάλου μόνα τὰ ἐμοὶ πεπραγμένα ἀνέγκλητον πεποίηκε τὴν πόλιν. ἐξ ὧν πάντων δῆλόν ἐστιν, ὅτι καιρῷ τινὶ *ληφθεὶς, καὶ οὐκ ἀδικήμασι, τῇ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν ταῖς αἰτίαις ὀργῇ περιπέπτωκα ἀδίκως, τῷ πρῶτος εἰσιέναι. ἐπεὶ τί τῶν δικαίων οὐκ εἶπον ἐγώ, τῶν σεσωκότων τοὺς ὕστερον κρινομένους; ἢ τί-
18 να νῦν ἂν εἰπεῖν ἔχοι τις; οὐ γάρ ἐστιν οὐδείς· τὰ γὰρ μὴ γενόμενα οὐκ ἔστι ποιῆσαι γεγενῆσθαι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων παύομαι, πολλὰ γράφειν ἔχων· ὃ γὰρ μηδὲν ἐμαυτῷ συνειδέναι παρεῖναί μοι δέδωκεν, εἰς μὲν ὠφέλειαν ἀσθενὲς ὄν, εἰς δὲ τὸ μᾶλλον λυπεῖσθαι πάντων ὀδυνηρότατον. ἐπειδὴ δὲ καλῶς ποιοῦντες, πᾶσι τοῖς
19 ἐν ταῖς αἰτίαις διήλλαχθε, καὶ ἐμοὶ διαλλάγητε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· οὔτε γὰρ ἠδίκηχ' ὑμῶν οὐδένα, ὡς ἴσασιν οἱ θεοὶ καὶ ἥρωες· μαρτυρεῖ δέ μοι πᾶς ὁ προεληλυθὼς χρόνος, ὃς δικαιότερον ἂν πιστεύοιτο ὑφ' ὑμῶν τῆς ἀνεξελέγκτου νῦν ἐπενεχθείσης αἰτίας. οὔτ' ἐγὼ χείριστος, οὔτ' ἀπιστότατος φανήσομαι τῶν διαβλη-
20 θέντων, καὶ μὴν τὸ ἀπελθεῖν οὐκ ἂν εἰκότως ὀργὴν πρός με ποιήσειεν· οὐ γὰρ ἀπεγνωκὼς ὑμᾶς, οὐδ' ἑτέρωσε βλέπων οὐδαμοῦ μετέστην· ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ ὄνειδος τῆς εἱρκτῆς χαλεπῶς τῷ λογισμῷ φέρων· εἶτα διὰ τὴν ἡλικίαν οὐκ ἂν οἷός τ' ὢν τῷ σώματι τὴν κακοπάθειαν ὑπενεγκεῖν. ἔτι δ' οὐδ' ὑμᾶς ἐνόμι-

ζον

Δεινὸς) Ἀντὶ τοῦ αἰδοί-ου.

Ἐξητασμένος) Ἠτασμένος, ἀγωνισάμενος.

*καθ' ἑκάστην ἡμέραν

*ἂν

*ἔσται

*ἐπιδόσεως

*ὅτι τῶν, ἐφ' οἷς

'ὀφείλω

*ληφθείς

ζοι ἀδύνατον ἔξω με περιπλανισμοῦ γίνεσθαι, ὃς οὐδὲν ὑμᾶς ὠφελῶν, ἐμὲ ἀ- 21
πόλλυσιν. ἐπειδὴ ὅτι γε ὑμῖν προσήκει τὸ ποιεῖν, καὶ οὐδέσιν ἄλλοις, πολλὰ ἂν ἴδοι-
τε σημεῖα. εἴς τε γὰρ πόλιν ἦλθον, οὐκ ἐν ᾗ μέγιστα πράξειν αὐτὸς ἔμελλον, ἀλλ' εἰς
ἣν καὶ τοὺς προγόνους ἐλθόντας ᾔδειν, ὅτι ὁ περὶ τὸν Πέρσην κατελάμβανεν αὐ-
τοὺς κίνδυνος, καὶ παρ' ᾗ πλείστην εὔνοιαν ὑπάρχουσαν ὑμῖν ἠπιστάμην. ἔστι δὲ ἡ 22
Τροιζηνίων αὕτη, ἣ μάλιστα μὲν οἱ θεοὶ καὶ τῆς πρὸς ὑμᾶς εὐνοίας ἕνεκα, καὶ τῆς

*ὅπως ἐγὼ σωθεὶς

πρὸς ἐμὲ εὐεργεσίας, εὖνοι πάντες εἴησαν· εἶτα σωθεὶς ὑφ' ὑμῶν, δυνηθείην ἀ-
ποδοῦναι χάριτας. ἔν τε ταύτῃ τινῶν, ὡς ἐμοὶ χαριζομένων, ἐπιτιμᾶν ὑμῖν τι
πειρωμένων τῇ κατ' ἐμὲ ἀγνοίᾳ, ἐγὼ πᾶσαν εὐφημίαν, ὥσπερ ἐμοὶ προσῆκε, 23

*πάντας ἐμὲ ἀγασθέντας

παρειχόμην. ἐξ ὧν καὶ μάλιστα νομίζω πάντας ἀγασθέντας δημοσίᾳ τιμῆσαι.
ὁρῶν δὲ τὴν μὲν εὔνοιαν τῶν ἀνδρῶν μεγάλην, τὴν δὲ εἰς τὸ παρὸν δύναμιν κα-
ταδεεστέραν, μετελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἱερὸν ἐν Καλαυρείᾳ κάθημαι, οὐ μόνον
τῆς ἀσφαλείας ἕνεκα, ἣν διὰ τὸν θεὸν ἐλπίζω μοι ὑπάρχειν· οὐ γὰρ εὖ οἶδά γε· 24
ἃ γὰρ ἐφ' ἑτέροις ἐστὶν, ὡς ἂν βούλωνται, πρᾶξαι, λεπτὴν καὶ ἄδηλον ἔχει τῷ
κινδυνεύοντι τὴν ἀσφάλειαν· ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν πατρίδα ἐντεῦθεν ἑκάστης ἡμέ-
ρας ἀφορῶ· εἰς ἣν τοσαύτην εὔνοιαν ἐμαυτῷ σύνοιδα, ὅσης παρ' ὑμῶν εὔχομαι
τυχεῖν. ὅπως οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηκέτι πλείω χρόνον τοῖς παροῦσι κακοῖς 25
συνέχωμαι, ψηφίσασθέ μοι ταῦτα, ἃ καὶ ἄλλοις τισὶν ἤδη, ἵνα μήτε ἀνάξιον ὑμῶν
μηδέν μοι συμβῇ, μήτε ἱκέτης ἑτέρων ἀναγκασθῶ γίνεσθαι· οὐδὲ γὰρ ὑμῖν τοῦτο
γένοιτ' ἂν καλόν· ἐπεὶ εἴ γέ μοι τὰ πρὸς ὑμᾶς ἀδιάλλακτα ὑπάρχει, τεθνάναι
με κρεῖττον ἦν. εἰκότως δ' ἄν μοι πιστεύοιτε ταύτην τὴν διάνοιαν ἔχειν, καὶ μὴ 26
νῦν μάτην θρασύνεσθαι· καὶ γὰρ ἐμαυτοῦ κυρίους ὑμᾶς ἐποίησα, καὶ οὐκ ἔφυγον

*ἄκυρος ἐμοῦ ὑμῶν μηδείς

τὸν ἀγῶνα, ἵνα μήτε προδῶ τὴν ἀλήθειαν, μήτ' ἄκυρος ὑμῶν ἐμοῦ μηδεὶς γέ-
νηται, ἀλλ' ὅ, τι βούλοισθε, τοῦτο χρήσησθε· παρ' ὧν γὰρ ἁπάντων καλῶν κἀγαθῶν
ἔτυχον, τούτοις ᾤμην δεῖν ἔχειν καὶ ἁμαρτεῖν, εἰ βούλοιντο, εἰς ἐμέ. ἐπεὶ δὲ καλῶς ποι- 27
οῦσα ἡ δικαία τύχη τῆς ἀδίκου κρατήσασα, δὶς περὶ τῶν αὐτῶν ἐπέδωκεν ὑμῖν βου-
λεύσασθαι, τῷ μηδὲν ἀνήκεστον ψηφίσασθαι περὶ ἐμοῦ, σώσατέ με, ὦ ἄνδρες Ἀ-
θηναῖοι, καὶ ψηφίσασθε καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἄξια, καὶ ἐμοῦ. ἐπ' οὐδενὶ γὰρ τῶν πεπραγ-
μένων ἠδικηκότα με εὑρήσετε, οὐδ' ἐπιτήδειον ἄτιμον εἶναι, οὐδ' ἀπολωλέναι, 28
ἀλλὰ καὶ εὔνουν τῷ πλήθει τῷ ὑμετέρῳ τοῖς μάλισθ' ὁμοίως, ἵνα μηδὲν ἐπίφθο-
νον γράφω, καὶ πλεῖστα πεπραγματευμένον τῶν νῦν ζώντων ὑπὲρ ὑμῶν, καὶ μέ-

*τῆς εὐνοίας

γιστα ὑπάρχοντά μοι κατ' ἐμαυτὸν σύμβολα εὐνοίας πρὸς ὑμᾶς. μηδεὶς δ' ὑμῶν
ἡγείσθω με, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μήτε ἀνανδρίᾳ, μήτε ἄλλῃ προφάσει φαύλῃ μη- 29

**ἀλλ' ἃ τοῖς παροῦσι

δεμιᾷ παρ' ὅλην τὴν ἐπιστολὴν ὀδύρεσθαι, ἀλλ' ἃ τοῖς παροῦσιν ἕκαστος ἀφθόνως
χρῆται, ἐμοὶ δὲ ταῦτα νῦν πάρεστιν, ὡς μήποτ' ὤφελε, λῦπαι, καὶ δάκρυα, καὶ τῆς πα-
τρίδος καὶ ὑμῶν πόθος, καὶ ὧν πέπονθα λογισμὸς, ἃ πάντα ποιεῖ με ὀδύρεσθαι· ἃ
ἐπισκοποῦντες δικαίως, ἐν οὐδενὶ τῶν πεπολιτευμένων ὑπὲρ ὑμῶν οὔτε μαλα- 30
κίαν, οὔτε ἀνανδρίαν προσοῦσάν μοι εὑρήσετε. πρὸς μὲν δὴ πάντας ὑμᾶς το-
σαῦτα. ἰδίᾳ δὲ τοῖς ἐμοὶ προσκρούουσιν ἐναντίον ὑμῶν βούλομαι διαλεχθῆναι.
ὅσα μὲν γὰρ τοῖς ὑφ' ὑμῶν ἀγνοηθεῖσιν ὑπηρετοῦντές τις ἐποίουν, ἔστω δι' ὑμᾶς αὐτοὺς
πεπρᾶχθαι, καὶ οὐδὲν ἐγκαλῶ. ἐπειδὴ δ' ἔγνωσθ' ὑμεῖς οἷα ταῦτ' ἐστὶν, ἐὰν μὲν, ὥσπερ 31
τῶν λοιπῶν ἐῶσι, καὶ ἐμοὶ συγχωρήσωσι, καλῶς ποιήσουσιν· ἐὰν δ' ἐπηρεάζειν

ἐγχωροῦσιν, ὑμᾶς ἀξιῶ μοι βοηθεῖν ἅπαντας, καὶ μὴ κυριωτέραν τὴν τινῶν ἔχθραν τῆς παρ' ὑμῶν χάριτός μοι γενέσθαι. Εὐτυχεῖτε.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΩΝ.

Δημοσθένης τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

1 Περὶ μὲν τῶν κατ' ἐμαυτόν, ἅ μοι παρ' ὑμῶν ἐνόμιζον δίκαιον εἶναι γενέσθαι, τὴν προτέραν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς· ὑπὲρ ὧν ὅταν ὑμῖν δοκῇ, τότε συγχωρήσετε. περὶ δὲ ὧν νῦν ἐπέσταλκα, βουλοίμην ἂν ὑμᾶς μὴ παριδεῖν, μηδὲ πρὸς φιλονεικίαν, ἀλλὰ πρὸς τὸ δίκαιον ἀκοῦσαι. συμβαίνει γάρ μοι, καίπερ ἐκποδὼν 2 διατρίβοντι, πολλῶν ἀκούειν ἐπιτιμώντων ὑμῖν ἐπὶ τοῖς περὶ τοὺς Λυκούργου παῖδας γιγνομένοις. ἐπέστειλα μὲν οὖν ἂν τὴν ἐπιστολὴν καὶ τῶν ἐκείνῳ ζῶντι πεπραγμένων ἕνεκα, ὧν ὁμοίως ἐμοὶ πάντες ἂν αὐτῷ δικαίως ἔχοιτε χάριν, εἰ τὰ προσήκοντα βούλοισθε ποιεῖν. ἐκεῖνος γὰρ αὑτὸν ἐν τῷ περὶ τὴν διοίκησιν μέρει τά- 3 ξας τῆς πολιτείας τὴν κατ' ἀρχάς, καὶ περὶ τὴν Ἑλληνικὴν καὶ συμμαχικὴν οὐδὲν εἰωθὼς γράφειν, ὅτε καὶ τῶν δημοτικῶν εἶναι προσποιουμένων οἱ πολλοὶ κατέλειπον ὑμᾶς, τότε τῆς τοῦ δήμου προαιρέσεως προσένειμεν ἑαυτόν, οὐχ ὅτι δωρεὰς καὶ προσόδους ἐκ τούτων ὑπῆρχε λαμβάνειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἐναντίων πάντα τὰ τοιαῦ- 4 τα ἐγίγνετο· οὐδ' ὅτι ταύτην ἀσφαλεστέραν τὴν προαίρεσιν οὖσαν ἑώρα· πολλοὺς γὰρ καὶ προδήλους εἶχε κινδύνους, οὓς ἀναγκαῖον ἦν ὑπομεῖναι τὸν ὑπὲρ τοῦ δήμου λέγειν καὶ πράττειν προαιρούμενον· ἀλλ' ὅτι δημοτικός, καὶ φύσει χρηστὸς ἀνὴρ ἦν. καίτοι παρ' ὧν ἑώρα τοὺς μὲν βοηθήσοντας ἂν τῷ δήμῳ, ἀσθενεῖς ἐπὶ τοῖς 5 συμβεβηκόσιν ὄντας· τοὺς δὲ τἀναντία πράττοντας, κατὰ πάντα ἐρρωμένους. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἧττον ἐκεῖνος εἴχετο τούτων, ἃ συμφέρειν ἡγεῖτο τῷ δήμῳ, καὶ μετὰ ταῦτα ἀόκνως καὶ λέγων, καὶ πράττων, ἃ προσῆκεν, ἦν φανερός, ἐφ' οἷς εὐθὺς ἐξητεῖτο, ὡς ἅπαντες ἴσασιν. ἐπέστελλον μὲν οὖν ἄν, ὥσπερ εἶπον ἐν ἀρχῇ, καὶ διὰ 6 τὴν ἐκείνου χάριν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὑμῖν νομίζων συμφέρειν τὰς παρὰ τοῖς ἔξω γιγνομένας ἐπιτιμήσεις εἰδέναι, πολλῷ προθυμότερον πρὸς τὸ πέμψαι τὴν ἐπιστολὴν ἦλθον. παραιτοῦμαι δὲ τοὺς ἰδίᾳ πρὸς ἐκεῖνον ἔχοντας δυσκόλως, ὑπομεῖναι τἀληθῆ, καὶ τὰ δίκαια ἀκούειν περὶ αὐτοῦ· εὖ γὰρ ἴστε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτι νῦν ἐκ 7 τῶν περὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ γεγενημένων φαύλην δόξαν ἡ πόλις λαμβάνει. οὐδεὶς γὰρ τῶν Ἑλλήνων ἀγνοεῖ, ὅτι ζῶντα Λυκοῦργον ἐτιμᾶτε ὑμεῖς εἰς ὑπερβολήν· καὶ πολλῶν αἰτιῶν ἐπενεχθεισῶν ὑπὸ τῶν φθονούντων αὐτῷ, οὐδεμίαν πώποτε εὕρετε ἀληθῆ· οὕτω δ' ἐπιστεύετε αὐτῷ, καὶ δημοτικὸν παρὰ πάντας ἡγεῖσθε, ὥστε πολλὰ τῶν 8 δικαίων ἐν τῷ φῆσαι Λυκοῦργον ἐκρίνετε. καὶ τοῦθ' ὑμῖν ἐξήρκει· οὐ γὰρ ἄν, καὶ τοιοῦτον μὴ δοκοῦν ὑμῖν εἶναι. τοῖς νῦν ἅπαντες ἀκούοντες τοὺς υἱεῖς αὐτοῦ δεδέσθαι, τὸν μὲν τεθνεῶτα ἐλεοῦσι, τοῖς παισὶ δέ, ὡς ἀνάξια πάσχουσι, συναλγοῦσιν· ὑμῖν δ' ἐπιτιμῶσι 9 πικρῶς, ὡς οὐκ ἂν τολμήσαιμι γράφειν ἐγώ· ἃ γὰρ ἄχθομαι τοῖς λέγουσι, καὶ ἀντιλέγων καθ' ὅσον δύναμαι, βοηθῶ ὑμῖν, ταῦτα ἀγγέλλειν μὲν ὡς δῆλον ὑμῖν ποιῆσαι, ὅτι πολλοὶ μέμφονται, συμφέρειν ὑμῖν νομίζων εἰδέναι, γέγραφα. ὅσα μέντοι λοιδορίας χωρὶς ἐπιεικῶν λέγουσί τινες, ὃ ἀκηκοέναι συμφέρειν ὑμῖν ἡγοῦμαι, ταῦτα δηλώσω. οὐδεὶς γὰρ

ὑπείληφε

Γ

Δ

Οὐ γὰρ ἄν, καὶ τοιοῦτ.) Τοῦτ' ἔστι, οὐ γὰρ ἂν ἐκρίνετε δίκαιον εἶναι, μὴ τοιοῦτον δοκοῦντος καὶ ὑμῖν.

ὑπείληφεν ὡς ἄρα ἠγνοήκατε, καὶ διεψεύσθητε τῆς δηλείας περὶ αὐτοῦ Λυκούργου. ὅ,τε γὰρ τοῦ χρόνου πλῆθος, ὃν ἐξεταζόμενος οὐδὲν πώποτε εὑρέθη περὶ ὑμᾶς οὔτε φρονῶν, οὔτε ποιῶν ἄδικον, καὶ τὸ μηδένα ἀνθρώπων εἰς μηδὲν τῶν ἄλλων ἀμαθίαν ὑμῶν καταγνῶναι, εἰκότως ἀναιρεῖ τὴν ὑπὲρ τῆς ἀγνοίας σκῆψιν. λείπεται τοίνυν, ὃ πάντες ἂν εἶναι φαύλων ἀνθρώπων ἔργον φήσαιεν, τό, ὅσον ἂν χρῆσθε χρόνον, τοσοῦτον ἑκάστου φροντίζειν δοκεῖν· μετὰ δὲ ταῦτα μηδένα ἔχειν λόγον. εἰς τί γὰρ τῶν ἄλλων χρὴ προσδοκᾶν τῷ τετελευτηκότι τὴν παρ' ὑμῶν ἔσεσθαι χάριν, ὅταν εἰς τοὺς παῖδας, καὶ τὴν εὐδοξίαν, τἀναντία ὁρᾷ τις γιγνόμενα, ὧν μόνων καὶ τελευτῶσι πᾶσιν, ὅπως ἕξει καλῶς, μέλει; καὶ μὴν οὐδὲ χρημάτων ποιεῖν ἕνεκα ταῦτα δοκεῖν, τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἐστιν· οὔτε γὰρ τῆς μεγαλοψυχίας, οὔτε τῆς ἄλλης προαιρέσεως τῆς ὑμετέρας, ἀκόλουθον ἂν φανείη. εἰ γὰρ ὑμᾶς λύσασθαι παρ' ἑτέρων ἔδει, δόντας ἐκ τῶν προσιόντων τὰ χρήματα ταῦτα, πάντας ἂν ἡγοῦμαι προθύμους εἶναι· ὃ λόγῳ καὶ φθόνῳ γέγονεν. οὐκ ἔχω τί καταγνῶ, εἰ μὴ ὅλως πικρῶς καὶ παραχρῆμα ἔχειν πρὸς τοὺς δημοτικοὺς ὡρμήκατε. εἰ δὲ τοῦτ' ἔστιν, οὔτ' ὀρθῶς, οὔτε συμφερόντως βουλεύεσθαι ἐγνώκατε. θαυμάζω δ' εἰ μηδεὶς ὑμῶν οἶδεν, ὅτι τῶν αἰσχρῶν ἐστι τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, συνέσει, καὶ παιδείᾳ πάντων προέχειν δοκοῦντα, ὃς καὶ τοῖς ἀτυχήμασιν ἀεὶ κοινὴν ἔχει καταφυγήν, ἀγνωμονέστερον φαίνεσθαι Φιλίππου, ὃς ἀνουθέτητος ὢν εἰκότως, τραφείς τ' ἐν ἐξουσίᾳ, ὅμως ᾤετο δεῖν, ἡνίκ' εὐτύχησε μάλιστα, τότ' ἀνθρώπινα πράττων φαίνεσθαι· καὶ τοὺς παραταξαμένους πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν ὅλων διακινδυνεῦσαι, οὐκ ἐτόλμησε δῆσαι, τὸ τίνες, καὶ τίνος εἰσὶν ἐξετάσας. οὐ γάρ, ὡς ἔοικεν, ὁμοίως τῶν παρ' ὑμῖν ῥητόρων ἐνίοις, οὔτε δίκαια εἶναι πρὸς ἅπαντας τὰ αὐτά, οὔτε καλὰ ἡγεῖτο, ἀλλὰ τὴν τῆς ἀξίας προσθήκην συλλογιζόμενος, τὰ τοιαῦτ' ἐπέκρινεν. ὑμεῖς δ' ὄντες Ἀθηναῖοι, καὶ παιδείας μετέχοντες, ἣ καὶ τοὺς ἀμαθεῖς ἀνεκτοὺς ποιεῖν δοκεῖ γίγνεσθαι, πρᾶγμα μέν, ὃ πάντων ἀγνωμονέστατόν ἐστι, περὶ ὧν τὸν πατέρα αἰτιῶνταί τινες, τοὺς υἱεῖς δεδέκατε· εἶτα τὸ ταῦτα ποιεῖν ἴσον φατέ, ὥσπερ ὑπὲρ σταθμῶν ἢ μέτρων τὸ ἴσον σκοπούμενοι, ἀλλ' οὐχ ὑπὲρ ἀνδρῶν προαιρέσεως, καὶ πολιτείας βουλευόμενοι· ἐν οἷς ἐξεταζομένοις, εἰ μὲν χρηστὰ καὶ δημοτικά, καὶ ἐπ' εὐνοίᾳ τὰ Λυκούργῳ πεπραγμένα φαίνεται, μηδενὸς κακοῦ, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν τοὺς παῖδας αὐτοῦ δίκαιόν ἐστι τυγχάνειν παρ' ὑμῶν. εἰ δὲ τἀναντία τούτων, ἐκεῖνον, ὅτ' ἔζη, ἔδει δίκην διδόναι. τούτους δὲ μηδ' οὕτως ἐφ' οἷς ἐκεῖνος ἠδίκει, τυγχάνειν ὀργῆς· πᾶσι γὰρ πάντων τῶν ἁμαρτημάτων ὅρος ἐστὶ τελευτή. ἐπεὶ εἴγ' οὕτως ἕξετε, ὥστε οἱ μὲν ἀχθεσθέντες τι τοῖς ὑπὲρ τοῦ δήμου πολιτευομένοις, μηδὲ πρὸς τελευτήσαντας διαλλαγήσονται, ἀλλὰ καὶ τοῖς παισὶ τὴν ἔχθραν διαφυλάξουσιν· ὁ δὲ δῆμος, ᾧ συναγωνίζεται τῶν δημοτικῶν ἕκαστος, μέχρι τοῦ παρόντος χρῆσθαι μνημονεύσει τὰς χάριτας, μετὰ ταῦτα δὲ μηδὲν φροντιεῖ, οὐδὲν ἀθλιώτερον ἔσται τοῦ τὴν ὑπὲρ τοῦ δήμου τάξιν αἱρεῖσθαι. εἰ δὲ Μοιροκλῆς ἀποκρίνεται, ταῦτα μὲν σοφώτερα, ἢ καθ' ἑαυτὸν εἶναι, ἵνα δὲ μὴ ἀποδρῶσιν, αὐτοὺς αὐτοὺς δῆσαι, ἐρωτήσατ' αὐτόν, ἡνίκα Ταυρέας, καὶ Πατάκος, καὶ Ἀριστογείτων, καὶ αὐτός, εἰς τὸ δεσμωτήριον παραδοθέντες, οὐ μόνον οὐκ ἐδέδεντο, ἀλλὰ καὶ ἐδημηγόρουν, τί δήποτε οὐχ ἑώρα τὰ δίκαια ταῦτα. εἰ δὲ μὴ φήσει τότ' ἄρχειν, οὐδὲ λέγειν ἔκ τε τῶν νόμων αὐτῷ

[Section numbers in margin: 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20]

[Marginal notes: ὃ ἐν λόγῳ καὶ φθόνῳ γέγ. — οὐ μόνον κα-ταγνῶ. — τῇ συνέσει — διακινδυνεῦσαι — μέχρι τοῦ τὸ παρὸν χρῆσθαι. — ἀποκρινεῖται, — δῆσαι — ἐκεῖνον]

προσεστηκυι. ὥστε πῶς ἴσον ἐστὶ, τοὺς μὲν ἀρχὴν, οἷς μηδὲ λέγειν ἔξεστι, τοὺς δὲ δεδέσθαι, ὧν πολλὰ χρήσιμος ἦν ὑμῖν ὁ πατὴρ ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω συλλογίσασθαι· εἰ μὴ τοῦτο δεῖξαι δημοσίᾳ βούλεσθε, ὅτι βδελυρία, καὶ ἀναίδεια, καὶ προαίρεσις πονηρίας
21 ἐν τῇ πόλει ἰσχύει, καὶ διασωθῆναι πλείω προσδοκίαν ἔχει, κἄν τι συμβῇ χαλεπὸν τοῖς τοιούτοις, ἀπόλυσις γίγνεται· ἐν δὲ προαιρέσει χρηστῇ, καὶ βίῳ σώφρονι, καὶ δημοτικῷ προελέσθαι ζῆν, σφαλερὸν· κἄν τι γένηται πταῖσμα, ἄφυκτον ἔσται. ἔτι τοίνυν τὸ μὲν μὴ δίκαιον εἶναι τὴν ἐναντίαν δόξαν ἔχειν, ἧς ὑπὲρ ζῶντος εἴχετ᾽ ἐκεί-
22 νου, καὶ τὸ τῶν τετελευτηκότων ἢ τῶν ζώντων πλείω ποιεῖσθαι λόγον, δίκαιον εἶναι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, ἐάσω. παρὰ πᾶσιν ὁμολογεῖσθαι ταῦτα ὑπείληφα. ὅσοις μὲν τοίνυν πατρὶ καὶ εὐεργεσίας ἀπομνημονεύσαντες τὸν ἀγῶνα, ἡδέως ἂν ἴδοιμι ὑμᾶς καὶ πολλῶν ἑτέρων ἀπογόνοις. οὐχ ὡς ἐπιτιμῶν δὲ ταῦτα προήνεγκα. τοσούτου δέω τοῦ-
23 το ποιεῖν, ὥστε συμφέρειν μάλιστα τῇ πόλει τὰ τοιαῦτα κρίνω· προσκαλεῖσθαι γὰρ πάντας ἐκ τούτων δημοτικοὺς εἶναι, ὁρῶντας, ὅτι κἂν ἐν τῷ καθ᾽ ἑαυτοὺς βίῳ τοῖς προεστηκόσιν αὐτῶν ἡμᾶς ὁ φθόνος λυπῇ, τοῖς γε παισὶν ὑπάρξει τὰ προσήκοντα παρ᾽ ὑμῶν κομίσασθαι. πῶς οὖν οὐκ ἄτοπον, μᾶλλον δὲ καὶ αἰσχρὸν, τῶν
24 μὲν ἄλλων τισὶ, καὶ παλαιῶν ὄντων τῶν χρόνων, καθ᾽ οὓς ἐγένοντο χρήσιμοι, καὶ δι᾽ ὧν ἀκούετε, τὰς εὐεργεσίας, οὐκ ἐξ ὧν ἑωράκατε, ὑπειληφότας, ὅμως τὴν δικαίαν εὔνοιαν διασώζειν· Λυκούργῳ δὲ, οὕτως ἐναργοῦς καὶ τῆς πολιτείας καὶ τῆς τελευτῆς γεγενημένης, μηδ᾽ εἰς ἃ καὶ τοῖς ἀγνῶσι, καὶ ὑφ᾽ ὧν ἠδίκησθε, ἕτοιμοι τὸν ἄλλον
25 ἦτε χρόνον, εἰς ἔλεον καὶ φιλανθρωπίαν, μηδ᾽ εἰς ταῦθ᾽ ὑμᾶς αὐτοὺς ὁμοίους παρέχειν, καὶ ταῦτ᾽ εἰς τοὺς παῖδας αὐτοῦ γιγνομένης τῆς τιμωρίας, οὓς κἂν ἐχθρὸς, εἴπερ μέτριος εἴη, καὶ λογισμὸν ἔχων, ἐλεήσαι; θαυμάζω δὲ τίνα καὶ τοῦτ᾽, εἴ τις ὑμῶν ἀγνοεῖ, ὡς οὐδὲ τοῦτο συμφέρει τῇ πολιτείᾳ, φανερὸν γιγνόμενον· ὅτι τοῖς
26 μὲν ἄλλοις τισὶ κτησαμένοις φιλίαν, καὶ κατὰ πᾶσι πλεονεκτεῖν ὑπάρχει· κἂν ἀτυχήσωσί τι, ῥᾳδίας εἶναι τὰς λύσεις· τοῖς δ᾽ εἰς τὸν δῆμον ἀναρτήσασιν ἑαυτοὺς, οὐ μόνον κατὰ τἄλλα ἔλαττον ἔχειν ὑπάρξει, ἀλλὰ καὶ τὰς συμφορὰς βεβαίας τούτοις μόνοις τῶν ἄλλων μένειν. ἀλλὰ μὴν ὅτι ταῦθ᾽ οὕτω γίγνεται, ῥᾴδιον
27 δεῖξαι. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν Λάχητι τῷ Μελανώπου, ἁλῶναι μὲν ὁμοίως ἐν δικαστηρίῳ συμβὰν, ὡς καὶ νῦν τοῖς Λυκούργου παισὶν, ἀφεθῆναι δὲ πᾶν τὸ ὄφλημα ἐπιστείλαντος Ἀλεξάνδρου; καὶ πάλιν Μνησιβούλῳ τῷ Ἀχαρνεῖ, ἁλῶναι μὲν ὁμοίως, καταγνόντος αὐτοῦ τοῦ δικαστηρίου, ὥσπερ καὶ τῶν Λυκούργου παίδων, ἀφεῖ-
28 σθαι δὲ καλῶς ποιοῦντι; ἄξιος γὰρ ἀνὴρ, καὶ οὐδεὶς ἂν ἐπὶ τούτοις τοὺς νόμους ἔφη καταλύεσθαι τῶν νῦν βοώντων. εἰκότως. οὐ γὰρ κατελύοντο, εἴπερ ἅπαντες οἱ νόμοι τῶν δικαίων ἕνεκα, καὶ σωτηρίας τῶν χρηστῶν ἀνθρώπων τίθενται, καὶ μήτε ἀϊδίους τοῖς ἀτυχήσασι καθιστάναι τὰς συμφορὰς συμφέρει, μήτ᾽ ἀχαρίστους ὄν-
29 τας φαίνεσθαι. ἀλλὰ μὴν εἴγε ταῦθ᾽ οὕτως, ὥσπερ ἂν φήσαιμεν ἔχει, συμφέρει, οὐ μόνον τοὺς νόμους οὐ καταλύετε, ἡνίκα ἐκείνους ἠφίετε, ἀλλὰ καὶ τοὺς βίους ἐσώζετε τῶν τοὺς νόμους θεμένων ἀνθρώπων, Λάχητα μὲν πρὸς χάριν δεδωκότος Ἀλεξάνδρου ἀφέντες, Μνησίβουλον δὲ τῇ τοῦ βίου σωφροσύνῃ σώσαντες. μὴ τοίνυν
30 τὸ κτήσασθαι τὴν ἔξωθεν φιλίαν λυσιτελέστερον δείκνυτε, ἢ τὸ τῷ δήμῳ παρακαταθέσθαι ἑαυτὸν, μηδὲ τῷ τῶν ἀγνώτων εἶναι κρεῖττον, ἢ τοῖς πολλοῖς ὑμῖν τὰ συμφέροντα πολιτευόμενον γιγνώσκεσθαι. τὸ μὲν γὰρ πᾶσιν ἀρέσκειν τὸν συμβουλεύοντα, καὶ

τὰ κοινὰ

[Margin notes: ἧς ὑπὲρ · ἐάσω, παρὰ πᾶσιν ὁμολογεῖσθαι ταῦτα ὑπείληφας. · ὅσοι · προσκαλεῖσθαι · ἀπογόνου · καὶ ὑφ᾽ ὧν]

τὰ κοινὰ πράττοντα, ἀδύνατον. ἐὰν δὴ ἐπ' εὐνοίᾳ ταῦτα τῷ δήμῳ τις φρονῇ, δί-
καιός ἐστι σώζεσθαι. εἰ δὲ μή, καὶ θεραπεύειν ἑτέρους μᾶλλον, ἢ τὸν δῆμον, ἀπὸ- 31
τοῦ διδάξετε, καὶ φεύγειν τὸ τῶν ὑμῖν συμφερόντων ποιοῦντά τι γνωσθῆναι. ὅλως
δὲ κοινόν ἐστιν ὄνειδος, ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ὅλης τῆς πόλεως συμφορά, τὸν φθόνον
δοκεῖν μεῖζον ἰσχύειν παρ' ὑμῖν, ἢ τὰς τῶν εὐεργεσιῶν χάριτας· καὶ ταῦτα, τοῦ μὲν νο-
σήματος ὄντος, τῶν δὲ τοῖς θεοῖς ἀποδεδειγμένων. καὶ μὴν οὐδὲ τὸν * πυθέα παρα- 32
λείψω τὸν μέχρι τῆς παρόδου δημοτικόν. μετὰ ταῦτα δὴ ἕτοιμον εἰς τὰ καθ' ὑμῶν
πάντα. τίς γὰρ οὐκ οἶδε, τοῦτον, ὅτε μὲν τὴν ὑφ' ὑμῶν τάξιν ἔχων εἰς τὸ πολιτεύ-
εσθαι παρῄει, ὡς δοῦλον, ἠνδραποδισμένον, καὶ γραφὴν ξενίας φεύγοντα, καὶ μικροῦ
παραδοθέντα ὑπὸ τούτων, οἷς νῦν ὑπηρετῶν τοὺς κατ' ἐμοῦ λόγους ἔγραφεν; ὁπηνίκα 33
δὴ ἃ κατηγόρει τότε τῶν ἀγώνων νῦν αὐτὸς πράττει, εὐπορῶν τὰ μὲν οὕτως, ὥστε
δύ' ἔχειν ἑταίρας, αἳ μέχρι φθόης καλῶς ποιοῦσαι, παραπεπόμφασιν αὐτόν, πέντε
τάλαντα δὴ ὀφλόντα, * ῥᾷον ἐκτῖσαι, ἢ πέντε δραχμὰς * αὐξέσθαι πρότερον.
πρὸς δὲ τούτοις παρ' ὑμῶν τοῦ δήμου οὐ μόνον τῆς πολιτείας μετειληφότα, ὃ κοινὸν 34
ὄνειδός ἐστιν ἅπασιν, ἀλλὰ καὶ θύοντα ὑφ' ὑμῶν τὰς πατρῴους θυσίας ἐν Δελφοῖς;
ὅταν οὖν τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα πᾶσιν ἴδιν ᾖ παραδείγματα, ἀφ' ὧν λυσιτελὲς
προαιρέεσθαι τὰ τοῦ δήμου πᾶς τις ἂν κρίναι, φοβοῦμαι μήποτ' ἔρημοι τῶν ὑπὲρ
ὑμῶν ἐρούντων γένησθε, ἄλλως τε καὶ ὅταν τῶν δημοτικῶν τοὺς μὲν ἡ καθήκουσα 35
μοῖρα, καὶ ἡ τύχη, καὶ ὁ χρόνος παραιρῆται, οἷον Ναυσικλέα, καὶ Χάρητα, καὶ Διότιμον
καὶ Μενεσθέα, καὶ Εὔδοξον, ἔτι δὴ Εὐδήμον, καὶ Ἐφιάλτην, καὶ Λυκοῦργον· τοὺς δὲ ὑ-
μεῖς προῆσθε, ὥσπερ Χαρίδημον, καὶ Φιλοκλέα, καὶ ἐμέ, ὧν ἑτέρους εὐνουστέρους οὐδὲ
αὐτοὶ νομίζετε· εἰ δὲ * ὁμοίους εἶναι, οὐ φθονῶ. βουλοίμην δὴ ἄν, εἴπερ ὑμεῖς δι- 36
καίως αὐτοῖς προσοίσεσθε, καὶ μὴ ταὐτά, ἅπερ ἡμεῖς, πείσονται, ὡς πλείστους αὐτοὺς
γενέσθαι. ἀλλ' ὅταν γε τοιαῦτα, οἷα τὰ νῦν, παραδείγματα ἐκφέρητε, τίς ἐστιν,
ὅστις εἰς ταύτην τὴν τάξιν ἑαυτὸν γνησίως ὑμῖν ἐθελήσει δοῦναι. ἀλλὰ μὴν τῶν
γε προσποιησομένων οὐκ ἀπορήσετε. οὐδὲ γὰρ πρότερον. μὴ γένοιτο δὲ ἰδεῖν 37
ἐξελεγχθέντας αὐτοὺς ὁμοίως ἐκείνοις, οἱ φανερῶς, ἃ τότε ἠρνοῦντο, νῦν πολιτευό-
μενοι, οὐδένα ὑμῶν οὔτε δεδοίκασιν, οὔτε αἰσχύνονται. ἃ χρὴ λογιζομένους, ὦ ἄν-
δρες Ἀθηναῖοι, μήτε τῶν εὐνοιῶν ὀλιγωρεῖν, μήτε τοῖς προάγουσιν εἰς πικρίαν καὶ
ὠμότητα τὴν πόλιν, πείθεσθαι. πολὺ γὰρ μᾶλλον εὐνοίας καὶ φιλανθρωπίας τὰ 38
παρόντα πράγματα δεῖται, ἢ ταραχῆς, καὶ δυσμενείας, ὧν ὑπερβολῇ χρώμενοί
τινες ἐργολαβοῦσι καθ' ὑμῶν εἰς ὑποδοχὴν πραγμάτων, ὧν διαψεύσεται
αὐτοὺς ὁ λογισμός. εἰ δέ τις ὑμῶν διασύρει ταῦτα, πολλῆς ἐστιν εὐηθείας μεστός. εἰ
γάρ, ἃ μηδεὶς ἂν ἤλπισεν, ὁρῶν γεγενημένα, ἃ καὶ πρότερον γέγονε, τοῦ δήμου πρὸς 39
τοὺς ὑφ' αὐτῶν λέγοντας ὑπ' αἰθερίων * εἰκαθέντων διαβληθέντος, νῦν μὴ ἂν
οἴεται γενέσθαι, πῶς οὐ τετύφωται; ταῦτα δὲ εἰ μὲν πρὸ ἐμοῦ, λέγειν ἂν ὑμᾶς ἐδί-
δασκον. ὁπηνίκα δὴ ἐν τοῖς τοιούτοις εἰμί, ἐν οἷς, εἴ τις ἐμοῦ κατέψευσται, ἐφ' οἷς ἀπό-
λωλα, γένοιτο, γράψας ἐπέσταλκα, πρῶτον μέν, καὶ πλεῖστον λόγον ποιούμενος τοῦ 40
καλοῦ καὶ τοῦ συμφέροντος ὑμῖν· δεύτερον δὴ ὅτι τὴν αὐτὴν εὔνοιαν, ἣν πρὸς
ζῶντα Λυκοῦργον εἶχον, δίκαιον εἶναι νομίζω καὶ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ φανερὸν
* ἔχων. εἰ δέ τῳ παρέστηκεν, ὡς πολύ μοι πρόσεστι τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων, οὐκ
ἂν ὀκνήσαιμι πρὸς τοῦτον εἰπεῖν, ὅτι τῶν συμφερόντων ὑμῖν, καὶ τοῦ μηδένα τῶν 41

* πυθέαν
* ῥᾷον
* αὔξεσθαι
* ὁμοίως
* εἰκαθέντων
Εἰκαθέντες, εἴξαντος, πα-πείσαντες.
* ἔχοντα. γρ. ἔχειν.

φίλων ἐγκαταλιπεῖν, ὁμοίως ὥσπερ τῆς ἐμαυτοῦ σωτηρίας, φροντίζω. οὐχ οὕτως ἐκ τοῦ ἀξιοῦντος ταῦτα ποιεῖν, ἀλλ' ἀπὸ τῆς αὐτῆς σπουδῆς, καὶ προαιρέσεως καὶ ταῦτα κἀκεῖνα μιᾷ γνώμῃ πραγματευόμενος. πρόσεστι δέ μοι ταῦτα, οἷα τοῖς κακόνοις
42 οὖσιν ὑμῖν προσήκοιτο. καὶ περὶ μὲν τούτων ἱκανά. ἡδέως δ' ἂν ὑμῖν τὴν ἐπ' εὐνοίᾳ καὶ φιλίᾳ μέμψιν πεποιήμην νῦν μὲν ἐν κεφαλαίῳ, μικρῷ δ' ὕστερον δι' ἐπιστολῆς μακρᾶς, ἥν, ἐάνπερ ἐγὼ ζῶ, προσδοκᾶτε, ἂν μὴ τὰ δίκαια γένηταί μοι παρ' ὑμῶν πρότερον. οἵτινες, ὦ· τί ἂν εἰπὼν μήτε ἁμαρτεῖν δοκοίην, μήτε[*]
43 ψευσαίμην· λίαν ὀλιγωροῦντες τοὺς ἄλλους, οὐδ' ὑμᾶς αὐτοὺς αἰσχύνεσθε, ἐφ' οἷς Ἀριστογείτονα ἀφείκατε, ἐπὶ τούτοις Δημοσθένην ἐκβεβληκότες. καὶ ἃ τοῖς τολμῶσι μηδὲν ὑμῶν φροντίζειν, μὴ λαβοῦσι παρ' ὑμῶν ἔξεστιν ἔχειν, ταῦτ' οὐ διδόντες ἐμοί, ἵνα οἷός τε ὦ τά τε ὀφειλόμενα εἰσπράξας, καὶ τοὺς φίλους ἐρανίσας, τὰ πρὸς
44 ὑμᾶς διοικήσω, καὶ μὴ γῆρας καὶ φυγήν, ἐπίχρεα τὴν ὑπὲρ ὑμῶν πεποιημένων ἔχων, κοινὸν ὄνειδος τῶν ἀδικησάντων, ἐπὶ ξένης περιιὼν ὁρῶμαι. βουλομένου δέ μου [*]ἐν μὲν ὑμετέρας χάριτος, καὶ μεγαλοψυχίας τάξει τὴν οἴκαδέ μοι ἄφιξιν γενέσθαι, ἐμαυτῷ δὲ λύσιν τῆς γεγονυίας οὐ δικαίως βλασφημίας ποιεῖσθαι, καὶ μό-
45 νον αἰτοῦντος ἄδειαν, ὅσονπερ χρόνον τὴν ἔκτισιν δεδώκατε· ταῦτα μὲν οὐ συγχωρεῖτε, ἐρωτᾶτε δέ, ὡς ἀπαγγέλλεται πρὸς ἐμέ, τίς οὖν αὐτὸν κωλύει παρεῖναι καὶ ταῦτα πράττειν; τὸ ἐπίστασθαι αἰσχύνεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἀναξίως τῶν ὑπὲρ ὑμῶν πεπολιτευμένων πράττειν, καὶ τὸ τὰ ὄντα ἀπολωλεκέναι διὰ
46 τούτους, ἵνα μὴ διπλᾶ καταθῶνται, ἃ οὐκ ἠδύναντο ἁπλᾶ. ἐπείσθην ὑπογράψασθαι τὴν ἀρχὴν τὰς καταβολάς, παρ' ὧν, μετὰ μὲν τῆς ὑμετέρας εὐνοίας ἀφικόμενος, μέρος, εἰ καὶ μὴ πάντα, ἴσως ἀνακομισαίμην, ὥστε μηδὲν ἀσχημονοῦντα τὸ λοιπὸν τοῦ βίου. ἂν δ' ὡς οἱ ταῦτα λέγοντες ἀξιοῦσί με, ἔλθω, ἅμα ἀδοξίᾳ καὶ
47 ἀπορίᾳ καὶ φόβῳ συνέξομαι. ὧν οὐδὲν ὑμεῖς συλλογίζεσθε. ἀλλὰ ῥημάτων[x] μοι καὶ φιλανθρωπίας φθονοῦντες, ἂν οὕτω τύχῃ, δι' ὑμᾶς περιόψεσθε ἀπολούμενον. οὐ γὰρ ἂν δεηθείην ἄλλων, ἢ ὑμῶν. καὶ τότε φήσετε δεινὰ πεπονθέναι με, ἀκριβῶς οἶδα, ὅτε οὔτ' ἐμοὶ πλέον οὐδέν, οὔθ' ὑμῖν ἔσται. οὐ γὰρ χρήματά γ' εἶναί μοι προσ-[*]
48 δοκᾶτε, ἔξω τῶν φανερῶν, ὧν ἀφίσταμαι. καὶ τὰ λοιπὰ βούλομαι συναγαγεῖν, ἐάν μοι μὴ φιλονείκως, ἀλλ' ἀνθρωπίνως δῶτε τὸ πρὸς τούτοις ἀσφαλῶς εἶναι. καὶ μὴν οὐδὲ παρ' Ἁρπάλου με λαβόντα δείξετε. οὔτε γὰρ ἠλέγχθην, οὔτ' ἔλαβον. [*]εἰ δὲ τὸ φανερὸν ἀξίωμα τῆς βουλῆς, ἢ τὸν Ἄρειον πάγον προσβλέπετε, τῆς Ἀριστογείτονος
49 κρίσεως ἀναμνησθέντες, ἐγκαλύψασθε. οὐ γὰρ ἔχω τούτου πραότερον πρόσταγμα τοῖς τοιαῦτ' ἐξημαρτηκόσιν εἰς ἐμέ. οὐ γὰρ δήπου τοῖς αὐτοῖς γε λόγοις ὑπὸ τῆς αὐτῆς βουλῆς ἀποφανθέντα ἐκεῖνον μὲν ἀφεῖσθαι, δίκαιον εἶναι φήσετε, ἐμὲ δὲ ἀπολωλέναι. οὐχ οὕτως ὑμεῖς ἀλογίστως ἔχετε. οὔτε γὰρ ἄξιος, οὔτε ἐπιτήδειος, οὔτε χείρων,
50 ἀτυχὴς μέντοι δι' ὑμᾶς ὁμολογῶ. πῶς γὰρ οὐκ ἀτυχής, ᾧ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς, καὶ πρὸς Ἀριστογείτονα ἐμαυτὸν ἐξετάζειν συμβαίνει, καὶ ταῦτ' ἀπολωλότι πρὸς σωτηρίας τετυχηκότα; καὶ μή με ὑπολαμβάνετε ὀργίζεσθαι τοῖς λόγοις τούτοις. οὐ γὰρ ἂν πάθοιμι τοῦτο πρὸς ὑμᾶς ἐγώ· ἀλλ' ἔχει τινὰ τοῖς ἀδικουμένοις
51 ῥᾳστώνην τὸ λέγειν, ἃ πάσχουσιν, ὥσπερ τοῖς ἀλγοῦσι τὸ στένειν. ἐπεὶ τήν γε εὔνοιαν οὕτως ἔχω πρὸς ὑμᾶς, ὡς ὑμᾶς ἂν εὐξαίμην πρὸς ἐμέ. καὶ τοῦτ' ἐν πᾶσι πεποίηκα, καὶ ποιήσω φανερόν. ἔγνωκα γὰρ ἐξ ἀρχῆς παντὶ τῷ πολιτευομένῳ προσήκειν,

ἂν περ

[*] τί ἂν εἰπὼν ὑμᾶς.
[*] τῇ μὲν
[*] μὴ
[*] εἰ δὲ τὸ φανερὸν

ἄν τις ᾖ δίκαιος πολίτης, ὥσπερ οἱ παῖδες πρὸς τοὺς γονέας, οὕτω πρὸς ἅπαντας τοὺς πολίτας ἔχειν, εὔχεσθαι μὲν ὡς εὐγνωμονεστάτων τυγχάνειν, φέρειν δὲ τοὺς ὄντας εὐμενῶς. ἡ γὰρ ἐν τοῖς τοιούτοις ἧττα, καλή, καὶ προσήκουσα νίκη παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσι γίγνεται. Εὐτυχεῖτε.

ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΘΗΡΑΜΕΝΟΥΣ βλασφημίας.

Δημοσθένης τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

Δ Ἀκούω περὶ ἐμοῦ Θηραμένην ἄλλους τε λόγους βλασφήμους εἰρηκέναι, καὶ δυστυχίαν προφέρειν. τὸ μὲν οὖν τοῦτον ἀγνοεῖν, ὅτι λοιδορίας, ἣ μηδεμίαν κακίαν καθ᾽ ὅτου λέγεται, δείκνυσιν, οὐδὲν ἔστ᾽ ὄφελος παρὰ τοῖς εὖ φρονοῦσιν ἀνθρώποις, οὐχὶ θαυμάζω. τὸν γὰρ θρασὺν μὲν τῷ βίῳ, μὴ πολίτην δὲ τὴν φύσιν, ἐν ἐργαστηρίῳ δὲ τεθραμμένον ἐκ παιδός, μὴ αἰσθάνεσθαί τι τῶν τοιούτων, εὔλογόν ἐστιν, ἢ συνιέναι. τούτῳ μὲν οὖν, ἐὰν ἀφίκωμαί ποτε καὶ σωθῶ, πειράσομαι διαλεχθῆναι περὶ ὧν εἰς ἐμέ, καὶ περὶ ὧν εἰς ὑμᾶς παροινεῖ. καὶ νομίζω, καίπερ οὐδὲν μετέχοντα τοῦ αἰσχύνεσθαι, μετριώτερον αὐτὸν ποιήσειν. ὑμῖν δὲ τοῦ κοινῇ συμφέροντος ἕνεκα βούλομαι, δι᾽ ἐπιστολῆς οὓς περὶ τούτων ἔχω λόγους, δηλῶσαι. οἷς πάνυ τὸν νοῦν προσέχοντες ἀκούσατε. οἶμαι γὰρ αὐτοὺς οὐκ ἀκοῆς μόνον, ἀλλὰ καὶ μνήμης ἀξίους εἶναι. ἐγὼ τὴν πόλιν τὴν ὑμετέραν εὐτυχεστάτην πασῶν πόλεων ὑπολαμβάνω, καὶ θεοφιλεστάτην. καὶ ταῦτα οἶδα καὶ τὸν Δία τὸν Δωδωναῖον, καὶ τὴν Διώνην, καὶ τὸν Ἀπόλλω τὸν Πύθιον ἀεὶ λέγοντας ἐν ταῖς μαντείαις, καὶ προσεπισφραγιζομένους τὴν ἀγαθὴν τύχην ἐν τῇ πόλει εἶναι τῇ παρ᾽ ὑμῖν. ὅσα τοίνυν περὶ τῶν ἐπιόντων δηλοῦσιν οἱ θεοί, δῆλον ὡς προλέγουσι. τὰς δ᾽ ἀπὸ τῶν παρεληλυθότων προσηγορίας ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις πράξεσι τίθενται. ἃ τοίνυν ἐγὼ πεπολίτευμαι παρ᾽ ὑμῖν, τῶν ἤδη γεγενημένων ἐστίν, ἀφ᾽ ὧν εὐτυχεῖς ὑμᾶς προσηγορεύκασιν οἱ θεοί. πῶς οὖν δίκαιοι τοὺς μὲν πεισθέντας, εὐτυχεῖς ὀνομάζεσθαι· τὸν δὲ πείσαντα, τῆς ἐναντίας προσηγορίας τυγχάνειν; πλὴν εἰ τοῦτό τις εἴποι, τὴν μὲν κοινὴν εὐτυχίαν, ἧς ἐγὼ σύμβουλος, θεοὺς τοὺς λέγοντας εἶναι, οἷς οὐ θέμις ψεύδεσθαι· τὴν δ᾽ ἰδίαν βλασφημίαν, ᾗ κατ᾽ ἐμοῦ κέχρηται Θηραμένης, θρασὺν, καὶ ἀναιδῆ, καὶ οὐδὲ νοῦν ἔχοντ᾽ ἄνθρωπον εἰρηκέναι. οὐ τοίνυν μόνον ταῖς παρὰ τῶν θεῶν μαντείαις ἀγαθὴν οὖσαν εὑρήσετε ἣ κέχρησθε τύχῃ, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων θεωροῦντες, ἂν ἐξετάζητε ὀρθῶς. ὑμεῖς γὰρ εἰ μὲν, ὡς ἄνθρωποι, τὰ πράγματα βούλεσθε θεωρεῖν, εὐτυχεστάτην εὑρήσετε, ἀφ᾽ ὧν ἐγὼ συνεβούλευσα, τὴν πόλιν γεγενημένην· εἰ δ᾽ ἃ τοῖς θεοῖς ἐξαίρετ᾽ ὑπάρχει μόνοις, τούτων ἀξιώσετε τυγχάνειν, ἀδυνάτων ἐφίεσθε. τί οὖν ἐστι θεοῖς ἐξαίρετον, ἀνθρώποις δ᾽ οὐ δυνατόν; ἁπάντων τῶν ἀγαθῶν ἐγκρατεῖς ὄντας, κυρίους εἶναι, καὶ αὐτοὺς ἔχειν, καὶ δοῦναι τοῖς ἄλλοις· φλαῦρον δὲ μηδὲν μηδέποτε πάντῃ τῷ αἰῶνι μήτε παθεῖν, μήτε μελλῆσαι. (ἐν παντὶ) καὶ μὴν ὑποκειμένων τούτων, ὥσπερ προσήκει, σκοπεῖτε τὰ ὑμέτερα αὐτῶν πρὸς τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. οὐδεὶς γὰρ οὕτως ἐστὶν ἀγνώμων, ὅστις ἂν ἢ τὰ Λακεδαιμονίοις συμβεβηκότα, οἷς οὐκ ἐγὼ συνεβούλευον, ἢ τὰ Πέρσαις, πρὸς οὓς οὐδὲ ἀφικόμην πώποτε, αἱρετώτερα φήσειεν εἶναι τῶν ὑμῖν παρόντων. καὶ ἐῶ Καππαδόκας, καὶ Σύρους, καὶ τοὺς τὴν Ἰνδικὴν χώραν κατοικοῦντας ἀνθρώπους ἐπ᾽ ἔσχατα γῆς· οἷς

Δεδουλωκέναι) θέλετε ὑμεῖς. ἔστι ἀναγνῶναι, δεδουλῶσθαι, ἢ γνῶναι δεδουλωκέναι.

ἅπασι συμβέβηκε πολλὰ καὶ δεινὰ πεπονθέναι, καὶ χαλεπά· ἀλλ' ὅτι διὰ τούτων μὲν ἄμεινον ὑμᾶς πράττειν 10 ἅπαντες ὁμολογήσουσι Θετταλοὺς ἢ, καὶ Ἀρκάδας, καὶ Ἀργείους χεῖρον, ἢ τινας ἄλλους, οἷς ἐν συμμαχίᾳ συνέβη γενέσθαι Φιλίππῳ. ἀλλὰ τούτων καὶ πολὺ βέλτιον ἀπηλλάχθητε, οὐ μόνον τῷ μὴ δεδουλωκέναι· καίτοι τί τηλικοῦτόν ἐστιν ἕτερον; ἀλλὰ καὶ τῷ τοὺς μὲν πάντας αἰτίους εἶναι δοκεῖν τῶν τοῖς Ἕλλησι κα- 11 κῶν συμβεβηκότων διὰ Φίλιππον, καὶ τῆς δουλείας, ἐξ ὧν εἰκότως μισοῦνται· ὑμᾶς δ' ὁρᾶσθαι ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων καὶ σώμασι, καὶ χρήμασι, καὶ πόλει, καὶ χώρᾳ, καὶ πᾶσιν ἠγωνισμένους. ἀνθ' ὧν εὔκλειαν εἰκὸς ὑπάρχειν, καὶ χάριν ἀθάνατον παρὰ τῶν τὰ δίκαια βουλομένων ποιεῖν. οὐκοῦν ἀφ' ὧν ἐγὼ συνεβούλευσα, τῶν μὲν αἰτη- 12 σάντων ἄριστα πράττειν τῇ πόλει συμβέβηκε, τῶν δὲ συνηγωνισμένων ἐνδοξοτέραις εἶναι περίεστι. διόπερ οἶμαι ἐπὶ τούτοις οἱ θεοὶ τὰς μὲν μαντείας τὰς ἀγαθὰς ὑμῖν διδόασι, τὴν δ' ἄδικον βλασφημίαν εἰς κεφαλὴν τῷ λέγοντι τρέπουσι. γνοίη δ' ἄν τις, εἰ προέλοιτο ἐξετάσαι, τὰ ἐπιτηδεύματα, ἐν οἷς ζῇ. ἃ γὰρ ἂν καταρά- 13 σαιτό τις αὐτῷ, ταῦτ' ἐκ προαιρέσεως ποιεῖ. ἐχθρὸς μέν ἐστι τοῖς γονεῦσι, φίλος δὲ Παυσανίᾳ τῷ πόρνῳ· καὶ θρασύνεται μὲν ὡς ἀνήρ, πάσχει δ' ὡς γυνή· καὶ τοῦ μὲν πατρός ἐστι κρείττων, τῶν δ' αἰσχρῶν ἥττων. οἷς δ' ὑπὸ πάντων δυσχεραίνεται, τούτοις τῇ διανοίᾳ ἀγάλλεται, αἰσχρορρημοσύνῃ, καὶ τῷ δοκεῖν ταῦτ', ἐφ' οἷς 14 ἀλγοῦσιν οἱ ἀκούοντες· ὁ δ' ὡς ἀφελὴς καὶ παρρησίας μεστός, οὐ παύεται. καὶ ταῦτα οὐκ ἂν ἔγραψα, εἰ μὴ κινῆσαι τὴν ἐν ὑμῖν μνήμην τῶν προσόντων αὐτῷ κακῶν ἐβουλόμην. ἃ γὰρ ἂν εἰπεῖν ἄν τις ὀκνήσαι, καὶ γράψαι φυλάξαιτ' ἄν, εἰ μή γε καὶ ἀκούσαντα δυσχεράναι ταῦτα, ἀπὸ τούτων μνησθεὶς οἶδεν ἕκαστος ὑμῶν πολ- 15 λά, καὶ δεινά, καὶ αἰσχρὰ τούτῳ προσόντα, ὥστ' ἔμοιγε μηδὲν ἀναιδὲς εἰρῆσθαι, καὶ τούτων ὑπόμνημα τὴν ἑαυτοῦ κακίαν ὀφθῆναι πᾶσιν εἶναι. Εὐτυχεῖτε.

*πάντας ἕλλησι

*βουλομένων

*ἐνδοξοτέραν

*ὑπὸ τούτου

ΠΡΟΣ ΗΡΑΚΛΕΟΔΩΡΟΝ.

Δημοσθένης Ἡρακλεοδώρῳ εὖ πράττειν.

1 Οὐδ' ὅπως χρὴ πιστεύειν, οἷς ἀπήγγελλέ μοι Μενεκράτης, οὐδ' ὅπως ἀπιστῶ, ἔχω. ἔφη γὰρ Ἐπιτίμῳ ἐνδεδεῖχθαι μὲν καὶ ἀπῆχθαι ὑπὸ Ἀρέτου, σὲ δ' ἀγωνίζεσθαι, καὶ ἁπάντων αὐτῷ χαλεπώτατον εἶναι. δέομαι δή σου πρὸς Διὸς ξενίου, καὶ πάντων τῶν θεῶν, μή με καταστήσῃς ἀηδεῖ καὶ δεινῷ μηδενὶ περιπετῆ. εὖ γὰρ ἴσθι 2 χωρὶς τοῦ μέλλειν μοι τῆς Ἐπιτίμου σωτηρίας, καὶ νομίσαι μεγάλην ἂν συμφοράν, εἴ τι πάθοι, καὶ τούτου σὺ συναίτιος εἴης, αἰσχυνόμενος τοὺς συνειδότας μοι τοὺς λόγους, οὓς ἐγὼ περὶ σοῦ πρὸς ἅπαντας ἀνθρώπους ἔλεγον, πεποιθὼς ἐμαυτὸν ἀληθῆ λέγειν, οὐκ ἐκ τοῦ πεπλησιακέναι πεῖραν ἔχων, ἀλλ' ἐρῶν ὅτι δόξης ἐπιτυγχάνων, 3 καὶ παιδείας ἀπεδέχου, καὶ ταῦτα τῆς ἀπὸ τῆς Πλάτωνος διατριβῆς, ἥπερ ἐστὶν ὡς ἀληθῶς τῶν μὲν πλεονεκτημάτων, καὶ τῶν περὶ ταῦτα σοφισμάτων ἔξω· τοῦ βελτίστου δὲ καὶ τοῦ δικαιοτάτου πάνθ' ἕνεκα ἐξητασμένη. ἧς μὰ τοὺς θεοὺς τῷ μετασχόντι μὴ οὐχὶ ἀψευδεῖν, καὶ πρὸς ἅπαντας ἀγαθῷ εἶναι, οὐχ ὅσιον ἡγοῦ- 4 μαι. γένοιτο δ' ἄν μοι κἀκεῖνο τῶν χαλεπωτάτων· εἰ γὰρ ὡρμηκὼς ἐμαυτὸν εὐνοϊκῶς ἔχειν σοι, τὴν ἐναντίαν γνώμην μεταλαβεῖν ἀναγκασθείην, ἃ δὴ ὑπολαμβάνω προέσθαι καὶ περισκοπεῖσθαι, καὶ μὴ φῶ, νόμιζε οὕτως ἔχειν. εἰ δὲ ἡμῶν

E

*καὶ ἐμαυτὸν

ἀπ δὲ ὑπολαμβάνειν παρέρχ.

εἰ δὲ ἡμῶν καταπεφρόνηκας, ὅτι τῶν πρώτων οὐκ ἐσμέν πω, λόγισαι, ὅτι καὶ σύ *ποτ' ἦσθα νέος, καὶ τὴν ἡλικίαν εἶχες, ἣν ἡμεῖς νῦν. ἐκ δὲ τοῦ συμβουλεύειν, καὶ 5 *πράττειν γεγένησαι τηλικοῦτος. καὶ ἡμῖν τοῦτο συμβαίη. τὸ μὲν γὰρ εὖ βούλεσθαι πάρεστι, τῆς δὲ τύχης συλλαμβανούσης, καὶ τοὔργον ἀκολουθοίη ἄν. καλὸς οὖν ἔρανος, χάρις δικαία. ἣν καὶ σὺ πεῖσαι πρὸς ἐμέ. καὶ μηδ' ὑφ' ἑνὸς τῶν εὖ φρονούντων χείρων ἄγου, μηδὲ ἥττων· ἀλλ' ἐκείνους μὲν ἄγε ἐπὶ τὰ σοὶ δοκοῦντα, καὶ πρᾶττε οὕτως, ὅπως μηδενὸς τῶν ὁμολογηθέντων στερηθῶμεν· ἀλλ' ἐπιτίμιος γένηται σωτηρία τις, καὶ ἀπαλλαγὴ τῶν κινδύνων. παρέσομαι δὲ εἰς τὸν χρόνον κἀγώ, καθ' ὃ σὺ φῇς καιρὸν εἶναι. γράψαι δέ μοι πέμψον, ἢ καὶ ὡς φίλῳ ἐπίστελλε. Εὐτύχει. 6

*ποτ'

*συμβουλεύειν

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΤΗ͂Ι ΒΟΥΛΗ͂Ι.

καὶ τῷ δήμῳ χαίρειν.

Ζ Ἦλθεν ἐπιστολὴ παρὰ Ἀντιφίλου πρὸς τοὺς τῶν συμμάχων συνέδρους, τοῖς μὲν 1 βουλομένοις ἀγαθὰ πρὸς δόξαν ἰσχυρῶς γεγραμμένη· τοῖς δ' ὑπηρετοῦσιν Ἀντιπάτρῳ πολλοὺς καὶ δυσχερεῖς ἀπολείπουσα λόγους, οἳ παραλαβόντες τὰ παρ' Ἀντιπάτρου γράμματα πρὸς Δείναρχον εἰς Κόρινθον ἐλθόντα, ἁπάσας τὰς ἐν Πελοποννήσῳ πόλεις τοιούτων λόγων ἐπλήσθη, *οἵων εἰς κεφαλὴν αὐτοῖς τρέψειαν 2 οἱ θεοί. ἀφικομένου δὲ τοῦ νῦν ἥκοντος μετὰ τοῦ παρ' ἐμοῦ φέροντος γράμματα παρὰ Πολεμαίου πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἐπινίκια, ἄνδρα ὑμῖν εὔνουν, καὶ ἐμοὶ φίλον, κἀκείνου πρὸς ἐμὲ ἀγαγόντος, ἀκούσαντί μοι ἃ ἔλεγεν, ἔδοξε πρὸς ὑμᾶς αὐτὸν ἀποστεῖλαι, ὅπως πάντα σαφῶς ἀκούσαντες τὰ ἐν τῷ στρατοπέδῳ γεγονότα, τοῦ 3 περὶ τὴν μάχην παραγενομένου ποτέ, εἰς ὃ παρὸν θαρρῆτε, καὶ τὰ λοιπά, τῶν θεῶν θελόντων, ἃ βούλεσθε, ἕξειν ὑπολαμβάνητε. Εὐτυχεῖτε.

*οἷος

*ὡς βούλεσθε

VARIÆ LECTIONES ET NOTAE IN orationes Demosthenis, & scholia Vlpiani.

Pag. 1 versu θαυμάσεις ὁδόν, &c. γρ. οὐχ ὡς ὑπείληφας. uel sic, γρ. [illegible] φιλιππισμός, ὡς ὑπείληφας.

versu. τῶν ὑφορμ. sic reple lacunam, ῥᾷδιον καταπολεμήσειν τὸ λ.

ver. τὸ μὲν ἤδη γρ. τὸ δὲ ἀπόρρητον. ver. τοῖς ὄντ. γρ. καὶ τὸ τῇ πόλει συμφέρον,

pag. 2. ver. διέφαινε γρ. τούτων δὲ ὄντων λοιπῶν,

pag. 3. ver. ἴχνος ἔτι γρ. ἀπειλήσαντες τὸ [illegible]. pag. ead. vers. [illegible] γρ. [illegible] ἀπόφασις. pag. ead. num. 7. ver. [illegible] γρ. οὕτως βουλόμενοι [illegible] τὴν πόλιν, ὡς οὐδὲ [illegible] ἐνδέχεται [illegible] γάρ.

pag 4. ver. [illegible] γρ. τὴν [illegible] καὶ στρατοπέδων [illegible] pag. ead. ver. [illegible] γρ. τῶν [illegible] χωρίων,

pa. 5. ver 2. γρ. [illegible] pag. ead. ver. ὅτι οὐδὲ [illegible] γρ. Σώζοντες εἰς τὸ [illegible] αὐτοὺς εἶναι, [illegible] λόγος [illegible] ἐπιφέρεται, ἵνα [illegible].

pag. 6. num. 15. ver. [illegible] γρ. [illegible]

pag. 7. num. 19. in contextu, ver. [illegible]) γρ. οὔτε γὰρ ἔχει, ὡς δοκεῖ, pag. 8. ver. vltimo γρ. λάβοι καθ' ἡμῶν [illegible] καιρόν) Olos [illegible] &c.

pag 9. num. 35. ver. [illegible] γρ. [illegible]) ὡς [illegible]

pag. 10. num. 1. ver. [illegible]) γρ. [illegible] pag. ead. num. 4. ver. [illegible]) γρ. [illegible] ἔχοι τῆς δυνάμεως,

pag. 11. num. 8. ver [illegible]) γρ. [illegible] φανερῶς μὲν [illegible] ἐπέχει τὰς [illegible] ὅπως μὲν γὰρ τὸν [illegible] ἔχομεν

pag. 13. num. 15. ver. τῷ φορῷ) γρ. ὃ [illegible] pag. eadem num. 15. ver. [illegible]) γρ. [illegible] pag. ead. ver. vltimo γρ. εἰ καὶ [illegible]

pag. 14. in contextu, num. 23. [illegible] οὕτως, ὅπως [illegible] pag ead. ver. [illegible]) γρ. [illegible] αὐτῷ & ver. seq. [illegible]

pag. 15. num. 25. ver. [illegible]) γρ. καὶ [illegible] βίον ἔχειν

τα. pag. ead. ver. γὰρ ἐγχόνων) γρ. Παρασκευάζεσθαι ver. seq. παρασκευάζεσθαι ἄττα, pag. ead. ver. τοῦ ἀπαγγείλαντος) γρ. ὅτι ἄν βούλεται αὐτοῖς

pag. 16. in contextu, num. 31. τύχω μᾶλλον ἄν ὁ κοίμων,

pag. 17. in cont. num. 39. γρ. ἰδίοις δ' εὖ εἰδέναι πολέμους, εἰ δεῖ τι περὶ τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν πρακτέων, ὅτι ἐστ.

pag. 18. in cont. num. 42. γρ. Τίς μὲν ὥς ἄν ἐκ τοσαύτης ὑμῖν ἐπιστάσεως δόντος· τίς δὲ pag. ead. nu. 42. in sch. γρ. ἐκ τῆς δὲ μηδεμίαν ἔχοντας,

pag. 19. in argum. γρ. ἐπιστάσιν τινὰ pag. ead. num. 1. in sch. γρ. δεῖ μοι μέγα φρονοῦντα τῇ νίκῃ. pag. ead. num. 2. ver. ζῶ, πῶς τινὰ in sch. γρ. περὶ ἧς καὶ ὑμεῖς βουλεύεσθε.

pag. 20. num. 3. ver. θεῖ, δρομέα δὲ in sch. γρ. δρομέας δὲ φιλεπτοὺς καὶ ἀθλητ.

pag. 21. ver. 1. in cont. γρ. [illegible]. pag. ead. num. 9 ver. χωρὶς, in cont. γρ. τίς; ἐστι, δι' ὅν

pag. 22. num. 14 ver. γὰρ συνετοὶ in sch. γρ. οὐχ ὑπάρχοντα αὐτὸ παρὰ δ. pag. ead. num. eod. ver. λέγεις in sch. οὐ γὰρ ἔχομεν νόμον; pag. ead. num. 15. ver. τοῦ δήμου) γρ. συναρπάζων τὸν δῆμον.

pag. 23 num. 22. in cont. γρ. πειθόμεθα; οὐχ οὕ, ὅτου. pag. ead. num. 15 γρ. καλῶ εἰ, δέον ἐξετάσαι, παραλείπει. pa. ead. num. 18. ver. [illegible] in sch. γρ. ἀλλὰ δῆλα τί οὐ σὺ λύεις τὸν τ. pag. ead. num. 25. ver. ἀλλ' ὁ φύσις in sch. γρ. ὅτι οὐ δυνάμεθα εὐεργετεῖν καὶ τὰ ἴδια καὶ τὰ δημόσια. vel sic, ὅτι οὐ δύναμαι εὐεργετεῖν καὶ pag. ead. num. eod. Ζητεῖ φησὶ παρὰ τῷ συμβουλεύειν ἰδίᾳ. εὐχὴν, ὡς ἔοικε.

pag. 24. num. 26. ver. [illegible], in cont. γρ. οὐχ οὕτως κρεῖττον; οὕτω τις αὐ. φημὶ ἐγ. pag. ead. nu. 26. ver. φαν. εἰ γὰρ in sch. γρ. τὸ τῆς τύχης ἡγούμενον. pag. ead. num. eod. ver. τὰ τῶν [illegible]. γρ. ὅτι θαυμάζω, εἴ τις τὰ παρόντα ἀναλίσκει πρὸς ἃ μὴ δεῖ, οὐ τηρεῖ τῶν λειπόντων πρὸς ἃ δεῖ, δυνάσθαι). pag. ead. ver. ult. γρ. ὅπως τις χάριν ὁμολογῶν τοὶ δικαιοσύνης αὐτὸ τῷ σώματι

pag. 25. num. 33 ver. λ' οὐχ ὡς, in sch. γρ. φιλοῦσι τῷ δικαίῳ, pag. ead. nu. eod. ver. δίκαιος in sch. γρ. περὶ δίκαιος ὁ ἀδελφὸς φιλίππου, ἴδιος ἀμύντου τοῦ παιδὸς φιλ.

pag. 26. num. 41. ver. [illegible] in sch. γρ. καὶ τὰ πάντων αἰσθόμενος.

pag. 27. num. 45. in cont. γρ. τοὺς ὅλως δυνάμεις, ἀφορμαῖς ἐπὶ pag. ead. nu. eod. γρ. τῶν χρημάτων ἀπαλλαγέντα, pag. ead. num. 48 γρ. ἃ χρὴ περιστῆσαι. ὅλως δὲ pag. ead. nu. 44. ver. [illegible] in sch. γρ. Ἐπειδὴ ἔδει αὐτοὺς ὀργίζεσθαι γενομένοις, δῆλα τὰ πολλὰ αὐτοῖς ἐπιτιμῆσαι, κατὰ τῆς δήμου ὁμιλίας, ἤτοι τὴν δήμου τις α ἀποκαλεῖται. εἰκὸς γὰρ ἦν ἡμέραις αὐτοὺς ἀθροῖσαι. &c. & paullo post γρ. Ἐπειδὴ τῷ ἐν τῇ συνηθείᾳ καλῶς λεγομένῳ οὐ χρῆται τῷ ὅτι καὶ νῦν, ἀλλὰ τῷ ὅτι καὶ πάλαι αὐτ. &c. pag. ead. num. 45. Ἐπὶ τέλους τι in sch. γρ. καὶ μέγα κτήσεσθε. pag. ead. num. 48. ver. ζῶσι, in sch. γρ. Οἷον ἔξω τῆς τῶν νέων ἡλικίας, καὶ ἄν αὐτῶν γερόντων εἰ μὴ &c.

pag. 28. num. 48. ver. 1. in cont. γρ. ὡς πάλαι ἤγαγον τὴν πάλιν, τὴν αὐτὴν τῇ καλῶς, τῆς γρ.

pag. 29. num. 1. ver. πολλάκις εἰπόντων in sch. γρ. περὶ πόνου, ὁ παρὰ γρ. pag. ead. num. eod. ver. Εἰ μὲν ὅρκοις in sch. γρ. πρῶτον αὐτὸν τῶν περὶ γρ.

pag. 30. num. 5. in cont. γρ. οὔτ' ἄν ὀλιγωρῆτε, ποιῶντες, &c. pag. ead. num. 3. ver. ἐπιεικεῖς, in sch. καὶ δῆλα τὸ τοιοῦτο,

pag. 33. num. 19. in cont. γρ. [illegible], ἐπειδὰν ἅπαντα ἔχ. pag. ead. & eod. num. γρ. καλὴν περὶ βουλὴν λέγει. pa. ead. nu. 21. γρ. ὁ τι τοιούτοις τούτου, οὐδὲ εἰ μὴ πείθοιτ' ἄν, ὡς ἔγωγε φημι &c.

pag. 34. num. 34. in cont. γρ. τί ἄν οὕτω ποιοῖτε; παλαιὸν ὅτι αὐτὸς, ὅτι ἄν ἐκ τούτων τὴν πόλιν, εἰ μὴ &c. pag. ead. num. 3. ἱππάρχους παρ' ὑμῶν, καὶ ἄλλους [illegible], ὡς ἀληθῶς τῆς πόλεως δυνάμεις ἔσῃ εἰς μὲν &c.

pag. 35. num. 35. in cont. γρ. τῶν δ' ὑπὲρ τῆς πόλεως κτημάτων ἀγωνιζομένων μὲν ἐλαύνει ἵππαρχῶ. καὶ &c. pag. ead. num. 36 γρ. [illegible] ἄνευ συντάξεως pag. ead. num. 39. γρ. ἃ δ' αὖ ὑμῖν δήπου, χρονιοῦσι, ἵνα &c.

pag. 37 num. 60. γρ. τί δὲ περὶ τοῦ ὁρμώμεθα, ἐρωτῶ τε. pag. ead. num. 61. γρ. εἰς τοσαύτης ἀπιστίας ὁρῶντες. οὐ γὰρ ἐστιν, ἵνα pag. ead. ver. ult γρ. τοὺς ἐκείνους [illegible].

pag. 38. n. 66. ὑμεῖς μέλλετε ποιεῖν ἐκεῖνος. ἀλλ' ἐὰν ἀφῆτε ἐστι, &c. pag. ead. num. 67. καὶ ὑμῖν ἐστι φέρεται, καὶ τὰ. pag. ead. num. 68. ἄν ἐστι τὰ εἰδῶμεν καὶ τὰ δέοντα pag. ead. num. 70. ἐὰν πράξητε ἐστι τι, ποιήσασθαι, λέγει αἱρούμεν

pag. 39. in arg. ver. μὲν, ὅτι ἄν γρ. ἀεὶ βέλτιον τὴν εἰρήνην τηρεῖν, pag. ead. num. 4. in cont. γρ. ὡς ἐστι ὑπὲρ πόλεως βουλευομένοις, καὶ τοιαῦτα περὶ συμφερόντων, ἄξει ἦν λέγει, &c.

pag. 40. num. 5. γρ. περὶ ὧν νῦν ἐρῶ, κρίνω, μικρὰ pag. ead. num. 7 γρ. ἔχοντα τὴν τι pag. ead. num. 9. γρ. ὁρισάμενα, ὡς ἔφη, καὶ. pag. ead. num. 12. τὸ φιλιππον, ἄν ἤρθεν κόλεμος, αὐτὸν, pag. ead. in sch. ver. ὑποκριτοῦ) γρ. Ἱ ἀρχαῖοι ὑποκριτὰς ἐκάλουν τοὺς νῦν κωμῳδοὺς καὶ τραγῳδοὺς λεγομένους. οὗτοι δὲ ἦσαν τρεῖς, ὁ μὲν πρωταγωνιστής, ὁ δὲ δευτεραγωνιστής, ὁ δὲ τριταγωνιστής. αὐτοῖς δὲ τοὺς ποιητὰς τῶν δραμάτων, τραγικοὺς καὶ τραγῳδοδιδασκάλους, [illegible], καὶ ἀριστοφάνην.

pag. 41. num. 16. in cont. προσχήματα καιρὸν, ὁ γράμματι [illegible], νῦν δὲ ὑμᾶς pag. 42. num. 20. in cont. γρ. εἰ δὲ ἐμβάλοι, βοηθεῖτε, οὐ πολλ. pag. ead. num. 21. γρ. ὥστε βούλεσθαι [illegible], καὶ κρατεῖν τῶν ἄλλων. pag. ead. num. 22. in sch. γρ. Ἡγεῖται δῆλα τὸ κήρυκας ἀπο. pag. ead. num. 24. post ὑμῶν ἀπαλλαγῆς adde, ὁ χωρὶς ἀναγκαστικῆς, ἑαυτοῖς ὑμῖν πολεμεῖν τὰ μὲν ἑαυτοῖς [illegible] τῷ συμφέρον, τὸ δὲ ὑμῖν τῷ πολεμεῖν. pag. ead. num. eod. γρ. κατὰ τὸ μαθεῖν τοὺς ἐπιτιθῶσι. pag. ead. num. 26. γρ. εἴπερ χρῆσαι ποιεῖν

pag. 43. num. 28. in sch. γρ. τοῦτο δὲ ἐστιν, ἵνα μὴ δόξωμεν [illegible] pag. ead. in arg. ver. [illegible] ὅπως ἀποκρίνασθαι δεῖ.

pag. 44. num. 2. γρ. οὐδὲν, ὡς ἔτος εἰπεῖν, τῶν δεόντων

pag. ead.

pag. ead. num. 3. γρ. [illegible] ἐν τοῖς [illegible], καὶ χάριν &c. pag. ead. num 5. ἑκατέροις ἔχει [illegible] vel sic, ἑκατέροις ἔχει [illegible] λόγους. pag. ead. & num. eod. γρ. [illegible], δεῖ [illegible]. vel sic, [illegible], δεῖ [illegible]. pag. ead. num. 9. καὶ οὐ πρὸς ὀργὴν, οὐδ' ἡσυχίαν, οὐδὲ δίκαιον οὐδὲν, οὐδὲ [illegible] & ver. seq. οὐδὲν [illegible]

pag. 45. num. 18. γρ. [illegible]. pag. 46. num. 24. γρ. [illegible]. pag. ead. num. 25. γρ. [illegible]. ver. seq. [illegible]. pag. ead. num. 30. γρ. [illegible]

pag. 47. num. 34. γρ. [illegible] &c. pag. 48. num. 3. γρ. οὔτε [illegible] λαβεῖν, οὔτε [illegible] ἔχειν. pag. ead. num. 6. γρ. [illegible], ταῦτα οὐ δίκαια λέγειν δή, εἰ καί τις ἄλλος, [illegible] ὑμᾶς [illegible]

pag. 49. ver. vlt. γρ. εἰς μακεδονίαν, [illegible] &c. pag. 50. ver. pr. γρ. [illegible] pag. ead. num. 17. οὐδὲν [illegible] pag. ead. num. 25. γρ. [illegible] pag. ead. num. 18. in sch. γρ. [illegible]

pag. 51. ver. pr. γρ. ὑμεῖς δὲ [illegible], pag. ead. num. 31. [illegible] pag. ead. num. 14. [illegible] pag. ead. num 35. γρ. [illegible]

pag. 52. ver. 2. γρ. [illegible] & ver. seq. [illegible] pag. ead. num. 41. [illegible] pag. ead. num. 32. [illegible], pag. ead. num. 45. γρ. [illegible]. num. eod. γρ. [illegible]

pag. 53. num. 48. γρ. ὡς δεῖ ὑμᾶς [illegible]

pag. 54. num. 4. γρ. [illegible], pag. ead. num. eod. γρ. καὶ ἅπαξ [illegible], pag. ead. num. 5. γρ. [illegible]. al. [illegible] &c. pag. ead. num. 7. γρ. οὐδὲν [illegible]

pag. 55. ver. 3. γρ. [illegible] pag. ead. num. 9. γρ. [illegible] pag. ead. num. 18. γρ. [illegible], pag. ead. num. 18. in sch. γρ. [illegible]

pag. 56. num. 21. γρ. [illegible]; pag. ead. num. 23. γρ. [illegible]; pag. ead. num. 24. γρ. [illegible]. pag. ead. ver. vlt. γρ. [illegible]; pag. ead. num. 24. in sch. γρ. [illegible]

pag. 57. num. 29. γρ. [illegible] pa. ead. num. 32. γρ. [illegible]

pag. 58. ver. 2. [illegible] pag. ead. num. 35. γρ. [illegible] &c. pag. ead. num 39. γρ. [illegible] pa. ead. nu. 40. γρ. [illegible]. pag. ead num. 36. in sch. γρ. [illegible]

[illegible] Ἑλλάδα [illegible].

pag. 59. num. 47. γρ. [illegible]. pag. ead. num. eod. γρ. καὶ ὅπως, ὥσπερ [illegible]: pag. ead. num. 44. in sch. γρ. [illegible]

pag. 60. num. 57. γρ. [illegible], ὥσπερ [illegible]. pag. 61. num. 62. γρ. [illegible]. pa. ead. num. 64. [illegible]. pag. ead. num. 68. γρ. [illegible]

pag. ead num 74. γρ. οὐχὶ [illegible] συμφέροντος [illegible]. pag. ead. num. 76. γρ. [illegible] &c. pa. ead. nu 60. in sch. post [illegible] adde; [illegible] τοῦτ' ἔστιν, [illegible] pag. ead. num. 74. γρ. [illegible], οὐχὶ [illegible] συμφέροντος [illegible].

pag. 62. num. 85 in cont. γρ. εἰ μηδὲν ἄλλο, [illegible], pa. ead. num. 78. in sch. γρ. [illegible]

pag. 63. num. 92. γρ. [illegible] pa. ead. num. 85. in sch. [illegible], pag. ead. num. 88. γρ. [illegible] &c.

pag. 64. ver. [illegible] γρ. [illegible] pa. ead. num. 94. γρ. [illegible], pa. ead. nu. eod. γρ. [illegible] pa. ead. num. 99. γρ. [illegible] pa. ead num. 101. γρ. [illegible] &c.

pag. 65. num. 4. γρ. [illegible], pa. ead. num. 6. γρ. [illegible]

pag. 66. num. 8. γρ. [illegible] pa. ead. num. 10. γρ. [illegible] pa. ead. num. 11. γρ. [illegible] & paullo post. γρ. [illegible] pa. ead. num. 13. γρ. [illegible] pa. ead. num. 15. in sch. post [illegible] adde, [illegible]

pag 67. num. 10. γρ. [illegible] & ver. seq. [illegible] pa. ead. num. 14. [illegible]

pag. 68. num. 25. γρ. [illegible] pa. ead. num. 28. γρ. [illegible]

pag 69. num 33. γρ. [illegible] pa. ead. num. 35. [illegible] pa. ead num. 39. γρ. [illegible] pa. ead. num. 41. γρ. [illegible]

pag. 70. num. 42. γρ. [illegible] pag. ead num. 48. γρ. [illegible]

pag. 71. num. 55. γρ. [illegible] pa. ead. num. 56. γρ. [illegible]. num. eod. γρ. [illegible]

[illegible] &c. pag. ead. 19. num. 57. γρ. [illegible]

pag. 72. num. 58. γρ. [illegible] ver. seq [illegible] pag. ead. num. 60. γρ. [illegible] pag. ead. num. 64. γρ. [illegible]

pag. 73. num. 58. γρ. [illegible] pag. ead. num. 59. γρ. [illegible]

pa. 74. num. 1. in sch. ver. 2. γρ. [illegible] ver. 3. [illegible] ver. 4. [illegible]

pag. 76. num. 9. γρ. [illegible] pag. ead. num. 10. in sch. γρ. [illegible]

pag. 77. ver. [illegible] in sch. [illegible]

pag. 79. num. 32. γρ. [illegible] pag. 81. num. 49. [illegible] pag. ead. num. 51. γρ. [illegible]

pag. 81. num. 57. γρ. [illegible] pag. ead. vers. vlt. γρ. [illegible] al. [illegible] pag. ead. ver. [illegible] in sch. γρ. [illegible] &c.

pag. 83. num. 62. γρ. [illegible] pag. ead. ver. 3. in sch. γρ. [illegible] &c.

pag. 85. ver. 3 [illegible] pa. ead. num. 81. γρ. [illegible]

pag. 86. num. 24. γρ. [illegible] pag. 87. num. 52. γρ. [illegible] pag. ead. num. 95. γρ. [illegible] &c.

pag. 88. num. 1. γρ. [illegible] pag. ead. ver. [illegible] in sch. γρ. [illegible]

pag. 89. num. 10. γρ. [illegible] pag. 91. num. 21. γρ. [illegible]

pag. 92. num. 34. γρ. [illegible] pag. ead. num. 5. γρ. [illegible] &c.

pag. 93. ver. vlt. γρ. [illegible] pag. 94. num. 20. γρ. [illegible]

pag. 95. num. 28. γρ. [illegible] &c. pag. ead. num. 29. γρ. [illegible] pa. ead. ver. 5. à fine, in sch. γρ. [illegible] pa. ead. ver. vlt. γρ. [illegible]

pag. 96. ver. 7. à fine, in sch. γρ. [illegible] &c. pag. 97. num. 8. γρ. [illegible] pag. ead. num. 11. γρ. [illegible]

[illegible] pag. ead. num. 13. γρ. [illegible]

pag. 98. num. 16. γρ. [illegible] pag. ead. num. 17. γρ. [illegible] &c. pag. ead. num. 21. γρ. [illegible]

pa. 99. num. 24. γρ. [illegible] pag. ead. num. 28. γρ. [illegible] &c. pag. ead. num. 30. γρ. [illegible] pag. ead. ver. 8. in sch. γρ. [illegible] pag. ead. ver. 15. in sch. γρ. [illegible]

pag. 101. num. 44. γρ. [illegible] pag. ead. num. 45. γρ. [illegible]

pag. 102. num. 54. γρ. [illegible] pag. 104. ver. 5. γρ. [illegible] pag. 105. num. 18. γρ. [illegible]

pag. 108. num. 40. γρ. [illegible] pag. ead. num. 41. γρ. [illegible] pag. ead. num. 45. γρ. [illegible]

pag. 110. num. 60. γρ. [illegible] &c. pag. 115. num. 31. γρ. [illegible] pag. 116. num. 37. [illegible]

pag. 117. num. 46. γρ. [illegible] pag. ead. num. 47. γρ. [illegible]

pag. 119. num. [illegible] γρ. [illegible] pag. 120. num. 9. γρ. [illegible] pag. ead. num. 12. γρ. [illegible] pag. ead. ver. vlt. in sch. γρ. [illegible] &c.

pag. 121. num. 19. γρ. [illegible] pag. 122. num. 32. γρ. [illegible] pag. ead. ver. 16. in sch. γρ. [illegible]

pag. 123. num. 14. γρ. [illegible] pag. ead. num. 35. γρ. [illegible] pag. ead. ver. 14. in sch. γρ. [illegible]

pag. 125. in argum. ver. 5. γρ. [illegible] pag. 126. pro quo mendose impressum est 138. num. 6. γρ. [illegible] pa. ead. nu. 7. γρ. [illegible] pag. ead. num. 8. γρ. [illegible] pag. ead. num. 11. γρ. [illegible]

pag. 127. vbi mendose est 139. num. 16. γρ. [illegible]

[illegible] pag. ead. num. 18. [illegible] pag. ead. num. 19. [illegible]

pag. 128. num. 30. [illegible] pag. 129. num. 38. [illegible] pag. ead. ver. vlt. [illegible]

pag. 134. num. 20. [illegible] &c.

pag. 138. num. 51. [illegible] pag. 141. num. 71. [illegible]

pag. 144. num. 99. [illegible] pag. 47. num. 126. [illegible] pag. ead. num. 128. [illegible]

pag. 148. num. 135. [illegible] pag. ead. num. 136. [illegible]

pag. 151. num. 158. [illegible] pag. ead. num. 160. [illegible] pag. ead. num. ead. [illegible] &c. pag. ead. num. 162. [illegible] pag. ead. num. 163. [illegible]

pag. 152. ver. 2. [illegible] pag. 153. num. 176. [illegible] pag. ead. num. 177. [illegible]

pag. 154. ver. 3. [illegible] pag. ead. num. 185. [illegible] pag. ead. ver. vlt. [illegible]

pag. 155. num. 189. [illegible] al. [illegible] pa. ea. nu. 193. [illegible] pag. ead. num. 194. [illegible]

pag. 157. ver. 2. [illegible] pag. ead. num. 210. [illegible] pag. ead. num. 214. [illegible]

pag. 159. ver. 2. [illegible] pag. ead. num. 228. [illegible] pag. 150. nu. 234. [illegible]

pag. 165. num. 271. [illegible] pag. 165. num. 280. [illegible] pag. ead. num. 281. [illegible] pag. ead. num. 282. [illegible] al. [illegible]

pag. 171. num. 327. [illegible] pag. ead. num. 328. [illegible] al. [illegible] al. [illegible]

pag. 174. ver. 1. [illegible] pag. ead. ver. 4. [illegible] ver. 6. [illegible] pag. ead. num. 357. [illegible]

pag. 177. ver. 1. [illegible] pag. ead. num. 387. [illegible] num. 388. [illegible]

pag. 179. ver. 1. [illegible] pag. ead. num. 406. [illegible]

pag. 180. num. 426. [illegible] pag. 183. nu. 443. [illegible] pag. ead. num. 446. [illegible]

pag. 185. num. 463. [illegible] pag. 187. num. 481. [illegible]

pag. 190. num. 516. [illegible] pag. 191. num. 521. [illegible]

pag. 193. ver. 37. [illegible] pag. ead. ver. 41. [illegible] ver. seq. [illegible] al. [illegible]

pag. 194. ver. 6. [illegible] pag. ead. ver. 16. [illegible] pag. ead. ver. 25. [illegible]

pag. 190. num. 7. [illegible] pag. ead. num. 22. [illegible]

pag. 200. num. 32. [illegible] pag. ead. num. 33. [illegible] pag. 201. num. 35. [illegible] pag. ead. num. 40. [illegible]

pag. 204. ver. 3. [illegible] pag. ead. num. 59. [illegible] al. [illegible] pag. ead. num. 50. [illegible] pag. 207. num. 80. [illegible] pag. ead. num. 83. [illegible] ver. seq. [illegible]

pag. 208. num. 88. [illegible] pag. 210. num. 106. [illegible] pag. 211. ver. 1. [illegible]

pag. 213. num. 226. [illegible] ver. seq. [illegible] vers. seq.

[illegible] pag. 215 num. 134. [illegible] pag. 216. ver. 1. [illegible] pag. ead. num. 144. [illegible] ver. seq. [illegible]

pag. 217. ver. 3. [illegible] pag. ead. num. 149. [illegible] pag. ead. nu. 150. [illegible]

pag. 219. num. 177. [illegible] pag. ead. num. 178. [illegible] pag. 220. num. 189 [illegible] pag. 221. num. 197. [illegible] &c. pag. 223. num 199 [illegible] pag. ead. nu. 201. [illegible] pag ead. num. 203. [illegible] pag. 227. vers. vlt [illegible]

pag. 229. num. 247. [illegible] pag. 230. num. 249. [illegible] pag. ead. num. 255. [illegible] pa. 233. nu. 274. [illegible] ver. penult. [illegible]

pag 234. n. 283. [illegible] pag. 235. nu. 290. [illegible] pag. ead. num. 293. [illegible]

pag. 238. num. 318. [illegible] &c. pag. 240. num 332. [illegible] pag. ead. num. 333. [illegible] pag ead. num. 338. [illegible]

pag. 241. ver. 2. [illegible] pag. ead. num. 347. [illegible] pag. 242. num. 352 [illegible] pag 243. num. 357. [illegible] pag 245. ver 1. [illegible] pag. ead. num. 368. [illegible]

pag. 247. num. 393. [illegible] pag 250. num. 415. [illegible] pa. 251. ver. 2. [illegible] p. ead. num. 425. [illegible] pag. 252. num. 429. [illegible]

pag. 262 num. 535. [illegible] pag. 263, num. 544. [illegible] pag. 264. num. 548. [illegible] pag. 267. num. 577. [illegible] al. [illegible] pag. 269. num. 587. [illegible]

pag. 270. num. 593. [illegible] pag. ead. num. 599. [illegible]

pag. 271. num. 606. [illegible] pag. 277. num. 22. [illegible] num. eod. [illegible]

pag. 281. num. 48. [illegible] pag. 282. num. 52. [illegible]

pag 283 nu. 56. [illegible] pag. ead. num. 58. [illegible]

pag. 285. num. 70. [illegible] &c. pag. 287. num. 81. [illegible] num. 83. [illegible]

pag. 289. num. 97. [illegible] pag. 294. num. 129. [illegible] pag. 297. num. 152. [illegible]

pag. 299 num. 164. [illegible] pag. 300. ver. 3. in cont. [illegible] pag. 301. num. 180. [illegible] &c. delendæ videntur hæ voces [illegible] pag. ead. nu. 182. [illegible]

pag. 308. num. 231. [illegible] pag. 309. num. 239. [illegible] pag. 311. num. 252. [illegible] pag. 312. num. 259. [illegible] pag. 313 num. 266. [illegible] pag 314. num. 276. [illegible] pag. 315. ver. 4. [illegible]

pag. 317. num. 3 [illegible] pag. 318. num. 7. [illegible] pag. 319. 10. [illegible] pag. 320. num. 15. [illegible] al. [illegible] pag. 321. num 20. [illegible] num. eod [illegible] pag. ead. num. 22. [illegible]

pag. 322. ver. 4. in cont. [illegible] pag ead num. 28. [illegible] pag. 323 num 29 [illegible] al. [illegible]

pag 324. num. 35. [illegible]

pag. 325. num. 46. [illegible] &c. pag. 327. num. 57. [illegible] num. 58. [illegible] num 61. [illegible] &c.

pa. 331. nu. 86. [illegible] pag 332. num. 93. [illegible]

num.

num.94. καὶ περιφανερῶς κατὰ τὰ πάντα, num. 95. & 96. θυσίας, καὶ τῆς θυσίας. αἱρετοὺς τίμαντας κελ. θεωρ. ἀντ. καὶ τούτοις δέκα ἔχειν vers. seq. καὶ πρὸς ἑκάστῳ δύο βοιωτοὺς. τῷ δὲ num. 97. Ο τοῦ διὸς σημαίνει ἐν διδάσκειν διατάσσειν δημοτικῇ ἱερ.

pag.334. num.107. οὐδεὶς πώποτε τοῦτ' ἄρχειν num. num. 109. τὸν μὲν γαρ πρὸς περὶ ἀγαθὸν χώραν. num.112. διὰ καὶ τὴν πατρίδα. 339. num. 140 ὁ μακρὸς παρέχοντα

pag.340. num 145. ver. τῆς τοὺς, in schol. τὰ χρήματα. ὁ δημιουργὸς ἔληξε, ἵνα. pag. 344. num.168 φασὶν ὡς ἀφροδισίοις, num. eod. τὴν τοῦ κατηγορεῖν δίκαν, 346. vers. 2. προσήκουσαν πεπόρθμην, 349. 196. Διονύσιος ἀφροδισίοις, pag. 350. 201. αὐτὸν διδασκαλικῇ, τῆς 105. ἐν μέσῳ τὰ Ἴωνα, 353. 216. τῇ δὲ ὕστερον πάλιν. 220. φόνον κατακτεὶς, 357. 246. οὐχ ὡς ὑπὲρ ἡμῶν ἑταίρους. vel, ἑταιροῦ. pag. ead. num. 248. εἰ δὲ μὴ πεισθῇς σου, καταχειροτονοῦσι

pag. 358. 254. διὰ τὸ ὄντα, ὅπως μὲν οὐκ ἐν ὕβρ. vers. vlt. γεγένηται καὶ πάντα. pag. 360. nu. 269. καὶ τὴν ταῦτ' ἀδικημάτων. μὴ πάντας pag. 366. 320. ἔτι καὶ ὑβρίζοντες ἅπαντας. 368. 333. πρὸς ὑμᾶς ἀνθρώπους ὡς μὲν

pag. 369. num. 339. ὧν ὁ μὲν τῆς, ὡς εἶπεν, δίκας ἀποκτείνας 370. 342. οἱ δὲ πολῖται, μὴ λέγῃ, πρώτως 374. 371. πρὸς τὸν ὅρον, ἔσται, καταχειροτονήσαντας αὐτὸν καὶ ταῦτα αἰσθάνεσθαι περὶ τὴν ἑορτήν, εἰ καὶ μηδεὶς ἄλλος ἐπὶ τὴν αἰτίαν ἐν ταύτῃ. μηδὲ ἀγών, &c. 374. χρόνος αὐτῷ, 375. vers. 1. καὶ ἐν τοῖς καιροῖς. pag. ead. num. 375. φανερόν, καὶ ὁ μηδεὶς num 317. ὑμεῖς διατελεῖσθαι num. 378. ὑβριστὴς γὰρ, 376. 384. λάμβανε. 377. 386. παρ' ὑμῶν, αὐτὸν αὐτοῖς εἶ. pag. ead. num. 392. εἰ μὴ πάντες μισεῖ.

pag. 378. num. 397. ὑπονοίας, ἀδικοῦσι, ποιοῦντα λέγοντες. ἐπειδὴ κεχείρωται. al. ἐπεὶ δὲ κεχείρωτο. pag. ead. num. 398. τοσοῦτ' ἀποψηφίσασθε ὑμεῖς. pag. 379. num. 411. ἀπεῖδεν, καὶ ἐκκλάζετε, καὶ πάντα. ἃ μόνοις al. ἀπεῖδεν, καὶ ἐκελάζετε, καὶ πάντα, ἃ μόνοις, &c. & ita Harpoc.

pag. 380. ver 33 ἀδικήματα δὲ τῆς μιᾶς δύο ἐστὶ κατὰ δὲ &c pag. ead. ver. 42 διὰ τοιαῦτα πάντα ἡμέρας.

pag 381. num. 8. τοσούτους λόγους. pag 384. num. 16. ἐὰν μὴ πείσητε τὰς περιόδους. ὁμολ. vers. seq. εἰ δὲ ἔδωκε αἰτίαν, περὶ pag. eadem vers. 18. in schol. τοῦτο, οὐκ ἀπαιδὴς ἀγῶνα, &c. pag. ead. vers. 51. ὅλοι τοῦτο, ἐπίφ. pag. ead. ver. 57. ὁμολογεῖν μὴ εἶναι

pag. 386. num 30. ταῦτα μὴ πείσειν, τὰς pag. 388. 41. τὸ ἄρα παρέχοντες ἔχοντα χρήματα. 44. προσποιοῦνται ἀπαγγέλλειν ὑμῖν,

pag. 389. num. 51. διὰ περὶ τὸ ὄντα ταῦτα χρὴ διδόναι, αἰτία. pag. 391. 71. ἐπιφανεστάτων, ὡς οὔπω πρὸς ἐκεῖνον.

pag. 397. num. 106. τὴν δὲ πομπὰς ἐν τῷ.

pag 398. num. 114. τὰ τῶν μὴ ἐθελοντῶν εἰσενεγκεῖν, χρήματα.

pag. 399. num. 110. ἄν αἰτίαν ἄξιον 125. ἐγὼ τοὺς ἑαυτοῦ φίλους,

pag. 400. num. 134. περιβόλαιον τὰς εἰσφοράς,

pag. 405. num. 22. συμφέρουσι κατασκευάζεται ποιοῦντα

pag. 406. num. 35. τοιοῦτον τοὺς λόγους. pag. 407. 42. καὶ διαδεχομένους ἀδελφοὺς 46. οὐ δὲ ὁ ἄλλος

pag. 408. num. 52. κατὰ μὲν τὴν ἐν αἰτίᾳ, ἐάν τις ἀποκτείνῃ· κατὰ δὲ τὴν ἑκουσίως, 58. ὅπως τὸν ποθέντα

pag. 409. nu. 67. περὶ μὲν δὴ τῆς ἀκουσίου οἱ λόγοι vel sic περὶ μὲν δὴ τῆς ἑκουσίου οὐκ οἱ λόγοι.

pag. 412. num. 100. ὁ τῷ χαλκιδίῳ pag. 413. num. 105. σκέψασθε γὰρ οὑτωσί. 106. οὐδὲ τὸν τυχόντα τὸν ἔρωτα

pag. 414 num. 113. καὶ γὰρ τὴν τῆς ἀκουσίου ἐλάττω τὴν τιμωρίαν. ἢ τὴν τῆς ἑκουσίου 117. ἄν τι τοῦ δικαίου, ἢ ἐν τῷ ἀδίκῳ.

pag. 416. num. 133. ἐὰν μὴ τὸν ἐπὶ τὴν ἐκεῖνον 417. 142. τοῦθ' ὁμῶς, καὶ προσφιλονεικοῦντα

pag. 418. 150. οὐ γὰρ τὸν ἀποκτείναντας. pag. 153. ὅπως χαρίν. 420. 167. ὁ ἐκεῖνος ποιεῖν μὴ πεῖσαι, pag. 168. συμφέρουσι προσέθεντο, καὶ ὑμῖν,

pag. 421. 176. ὑμῖν, ὁ Θετταλὸς

pag. 424. 212. κομίζων ἀποστερεῖν, 213. κομιδῇ περιφανῶς

pag. 425. 221. ὑμεῖς ἐπισείουσι

pag. 428. num. 251. ὑμᾶς παρέχειν τὴν 429. 259. ἀρ' οὖν αὐτὸ οἱ 260. σώζειν ἡμᾶς 261. δηλ' ὅτι αὐτοὺς

pag. 430. 263. πολλοὺς δὲ ἀπέκτεινε αὐτῶν, 269. τὸ μὲν μετὰ τοῦτο

pag. 431. 278. λέγε καὶ τὴν Θετταλῶν, 280. περὶ ἀπάσης ἐγκλήματος,

pag 432. 291 ὁ μὲν ἀφῃρημένος, 293. ἵν' ὅτι ἐχθρὸς ὢν. pag. 434 310. ὁ δὲ ὑπὲρ τοῦ μὴ 312. δὲ ὅτι ὑμεῖς προσίεσθε

pag. 436. 327. πρὸς τὸ πάθος ἃ μέχρι 333. παμμέγεθες δὲ τὴν

pag. 438. 348. ὁ δὲ ἐν τῷ 441. 5. ὥστε διὰ μὲν ἔχει

pag. 443. 15. εἰς ἕνα καὶ χιλίους ὀψηφισμένοι, 18. ἐνεδέχετο γενέσθαι.

pag. 444, 22. εἰσηγήσατο

pag. 445. 32. ἐπιόντας προσῆγον

pag. 446. 35. τὸν δῆμον τοῖς 36. καὶ πολλοῖς αὐτοῦ 38. καὶ κατὰ χιλίων αἰτίαν. 40. διὰ τῶν ψηφισμάτων,

pag. 447. 46. εἶδεν δὲ οὐκ ἐάν τις ἔμπροσθεν

pag. 448. 56. λοιποὶ. οἱ δὲ οὐδὲν προσέχοντες ἀγνοοῦσι 57. διὰ ποιήσας, πέπονθε

pag. 450. 70. ὡς ἐναντίος ὄντι

pag. 459. 146. ὅπως ὑφ' ὑμῶν

pag 461. 165. προσηγορίαν αὐτῷ

pag. 462. 169. ἀπολογίαν, δῆλον προστιθείς 175. τὸ ἀπορία, καὶ τὰ ἑαυτοῦ

pag. 467. 211 δεῖ ὅμως ὑπήμεινα. 468. 217. μὲν ἐδέησα κυρίοις 221. ἐπειδὴ παρεδείγματα

469 230. ὅτι ἀνθρώπων τέως, 231. ἀπαγωγή, 472. 253. δι' ἃ τὰ μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐκείνου δικαίως αὖ μισεῖτο

pag. 473 270 τὰ τῆς μὲν ἐθελονταί τινο 474. 274. ὦ αὐτίκα τὸς 478. 309. διαφόρως

pag. 479. 3 0. ἐστι δὲ μάλιστα p. ead. num cod. καὶ τὰ τοιαῦτα

pag. 481. num 3. δίκην αὖ θεὸς ἦλθ, pag. 483. 12. ἔστι παραλείπεται ὑμᾶς

pag. 489. 76. μὴ καταθεῖναι τῆς ἴσης p. 490. 80. ὅσιος, ἢ ἐπέσχεν,

pag 491. 89. τοῦτο ἐγνώκατε ἑαυτὸν 90. καὶ τοιοῦτος ὤν, ὅτ 97. οἷς δ' αἰσχρὰ ἐδρᾷ ταῦτα

pag. 492. 106. ἐν ᾧ βεβιωκασι pag. 493 num. 111. ἔλεος, συγγνώμη, καὶ φιλανθρωπία. 116. πρὸς τούτοις προσπορίζειν 117. ὑμεῖς δὲ λογίζεσθε.

pag. 494. num. 124. ταῦτ' ἐστὶ μετρίου pag. 495. num. 132. μόνον ἑκάστῳ ὑμῶν δόξονται, 133. τοῖς πονηροτάτοις καὶ συκοφάνταις 134 ἐν οἷς εἶπον ἔστι, num cod. οἱ πρεσβευτὰς καὶ ξένοι, καὶ πολῖται, καὶ κατ' ἄνδρα εἰς ἕκαστον τὰ παριόντα

pag. 498 num 30. ποιεῖν, ἄλλως τι, καὶ πολλῶν ὑπὲρ 33. ἵνα οἷς ἂν ἀκριβέστατα συνδιαφέροιμι

pag. 499 num. 1. καὶ παρακινδυνεύσασθαι δυναμένοις, pag. 503. num. 44. μικροῦ δεῖν οὐσίᾳ

pag. 506. 67. τοὺς διδασκάλους τοὺς μισθοὺς ἀποδόντας,

pag. 507. num. 79. τούτων οὐκ αὖ κυρίους ἐκείνων. 80. χρημάτων πολλῶν ποιεῖν. 84. τὰ χρήματα εἰλήφασιν.

pag. 509. 100. τὸ αὐτοῦ ἦν num cod. οὐδὲ τῶν πατέρων,

pag. 513. num. 2 ὅσα γε κατέλιπεν αὐτοῖς, num. 5 καὶ οὐδ' ἐν ὑμῖν φανερῶς nu. 7. δοκῶ διεξιέναι πρὸς num. 9 καὶ μάρτυρας ψευδεῖς

pag. 514. num. 16 τὴν ψῆφον ὑμᾶς num 17. οὐδὲν ὑφ' ὑμῶν pag. 515. 24. καὶ περὶ ἐπιτιμίας ἀδελφοῖς 25. πείθομαι τούτους δεῖν,

pag. 517 ver. 2 ἐὰν ἦς ἐπὶ οὐδεὶς ἐᾷ. 45. οἱ παρόντες, pag. 518. num. 59 τὸ πατέρα ὑμῶν

pag. 519. 63. ἡμῖν, φανερῶς ἐκομίζεσθαι p. 520. 76. παραλαμβάνειν οὐδὲν αὐτῶν

pag. 523 21. ἔλαχον, ὃ τὴν δὲ ἀπέλεψεν num. 27. οὐδ' αὖ εἰς οὐδένα num. cod. ἐπὶ ὧν τῆς ἀσφαλείας

pag. 525. 40 ᾧ γὰρ περὶ τούτου χαλεπῶς ὦ ἄνδρες δικασταί, οὐδὲ πίστιν αὖ συνεπαινοῦσί τι αὐτοῦ τὴν γυναῖκα

pag. 526. num 2. ἀδικοῦνται. κἀκεῖνο ἔφησεν ὁρᾶς,

pag. 527. ver. 1 ὑφ' ἑνὸς αἰσχυνθεὶς num. 11. ὅτι γ' ἐπιώρκησεν 12. ὡς ἀργύριον δοὺς 14. ἀλλὰ καὶ οἱ αὐτῶν 15. ταῦτ' ἀτιμάζων, ver. vlt. παρακρούσεις ζητεῖ,

pag. 528 num 16. οἱ τὰ τοιαῦτ' ἀδικοῦντες 17. ὅτι οὐ φημι φὴς

pag. 529. num. 4. ἀδίκημα τοιοῦτο 8. διαμαρτεῖν δι τὸ λαμβάνειν

pag. 531. num. 21. ὅτι τῶν παρόντων, ἁπάντων ἐπὶ 25. οὐδὲν αὐτοῦ μᾶλλον. num. cod. ἐν τῷ περὶ

τὴν 27. ἄλλο παρὰ τοῦ

pag. 532. num. 32. ὁ καταπλεύσας τούτοις τῆς 33. μὲν ἐξαργυρίζειν αὖ, 34. γενήσεται. τεκμήριον

pag. 533. num 5. Ὡς ταύτα παρ' pag. 534. nu. 8. αὐτὸν ἀποδιδοῦντες, καὶ

pag 535. 26. καὶ ὡς ἐσκέψατο ἀποκωλυθείσας τὰ χρήματα ἐκείνου τῆς.

pag. 537. 48. καὶ μάρτυρας παρέχετο, pag. 538. 51. δικαιότερ' αὖ φαίνονται λέγειν τούτου,

pag. 541. 28. τὰ ἐναντία εἰς πρότερον. pag. 543 45. καὶ πέλαγος τοσοῦτον μένοντος

pag. 544. 58 ἔτι δὲ οὐδ' οὕτως ἀπορουμένῳ, 61. παραχωρήσαι δὲ τὴν δίκην 62. εἰ μὲν ἕνεκα τοῦ πλοῦ τὸ ἀδικεῖν ἀξιοῦται

pag. 545. 67. φορμίωνος ὁμολογοῦντος μὲν ἀπεσπᾶσθαι, pag. 547. num. 13. τὰ ἐκ τοῦ σίτου ἀποφορηθέντα,

pag. 550. 42. ἐπὶ τῷ ὀνόματι 46. ἀνθρώπου τοῦ γεωργοῦ παρεκομίζετο

pag. 553. 70. ὡς αὐτὸ καὶ τοὺς ἄλλους ἐκπεπορευμένους, 73. μὴ ἱκανοὺς ὑμᾶς ἀποστερεῖσθαι, 76. οὐκ οὖν ἀπέλιπεν εἶναι num. cod. καὶ σὺ ἀδελφὸς

pag 554. ver. 1. Ἀργύριον δὲ μὴ ἐξεῖναι δανείσαι ἀθηναίων num 83. ἐκ τοῦ ποιοῦ μὴ τὸ φανερὸν

pag. 556. 16. εἰ μὴ πρόσεστι χρήματα 557. 25. ἵνα οὐχ ἕνα χρὴ ἔχειν

pag. 558. 36. νόμοι εἰσί, τούτων, ὧν αὖ ἔπειτα δίκη, μὴ ἦν δίκας,

pag. 559. 41. καὶ τὸ ἕτερον πλείω κλέπτεσθαι, num. cod. παραχωρεῖσθαι, εἰ τοῦτο ἀδικεῖ 45. καὶ παντὸς τὸν βίον τοῦ παρόντος

pag. 561. 67. παρὰ τὸν σὸν πατέρα 68. ἔστιν τῷ γνώμη 70. καὶ αὐτῷ τὴν γυναῖκα ἔδωκε

pag 562. 75. τὸν γὰρ συκοφαντοῦντα ἀεί τινα, νομίζοντα χρὴ τὸν αὐτῷ πρὶν καὶ νῦν.

pag. 566 27. πάλιν δίκην λαβεῖν, pag. 567. 32. ἐπιτεύξεται μιῶν 36. τὸ ἐπὶ θρασύνου, 40. ἐλεγμένα τὰ ἑαυτοῦ κομίσασθαι.

pag. 568. 50. οὐ γὰρ τὸ γινώσκειν καὶ συνιέναι τὰ 570. ver. 3. ὅσπερ ἔλεγχος num 69. πρὸς ὧν οὐδὲν ὑπάρξει αὐτοῦ κατήγορον εἶναι, 70. καὶ δισχιλίων πλέον, εἰς ταῦτα, 72. ἐπειδὴ τούτου τις

pag. 571. ver. 2. μετ' ἄλλου μηδενὸς μετέχειν, ἀλλ' pag. 573. 10. ἐκείνων παρελθόντων, 11. τούτῳ κατ' ὑμῶν ἀπαλλαττομένοις, pag. ead. num. 15. οὐ γὰρ δίκης γε τοῦτο.

pag. 574. 25. δικῶν τὸ μέγεθος τῶν τότε λαχθεισῶν,

pag 578. 26. τοῦ σῶμα, ὃ βουλόμενος, p. 579. 32. ἐγὼ μὲν οὐδὲν ἂν οἶμαι. 38. ἀφ' οὗ παῖδας ἐποιήσατο τούτῳ ὁ πατήρ, ἀπὸ τούτου καὶ

pag. 582. num. 5. ἐκείνῳ ἀδικεῖ τὴν γνώμην, pag. 584. ver. 3. τούτῳ ἐπιστεύσαμεν pag. ead. num. 29. εἰ αὖ μὴ ἐξαπατῆσθαι

pag. 585. 40. τοῦτο ἐποίησε. pag. 586. 49. παρὰ τῶν ὑμετέρων προγόνων 52. δεῖ μὲν πολλὰ καὶ δεινὰ num. cod. ὀλίγου προσῆκεν μοι

pag 587. 54. ἀναγνώσεται τούτου 55. πεῖραν ὑμῖν τὸ

pag. 589. 74. ὦ ὑμεῖς μοι βοηθήσετε, 78. δεῖ μὲν οὐδείς

pag. 591. 10. παρὰ τοῦ δίκην, 15. δεῖ δὲ περὶ τούτου.

αὐτῶ. 17. καὶ ἀφ' ἑαυτὸς αὐτῶ [illegible]

pag 592. 22. ὅτ' ἐνεχύρα μοι, 595. num. 12. ἀκούσαντι πάσας τῆς ἀγαθίας.

pag. 596. 20 ἢ κρίσις ἀναβαλόμενοι 597. ver. 1. καὶ τὴν ὑμετέραν, τὸ τὴν τὴν εἰς τὸ δικαστήριον ὑπὲρ τῶν ἠδικημένων, εἶ νομίζωσι, μὴ nu. 32. καὶ οὐδὲν πώποτε τοιοῦτο πεπόνθασιν.

pag. 599. 46. τὴν ὕπνον τὴν πεπραμένην p 600. num 5. ἐξελέγχεται ψευδῆς οὖσα.

pag. 601. 23. βοηθῆσαι ὑμῖν. 602. 28. ἐὰν ἐγὼ ἔχω

pag. 605 65. καὶ χαλεπαίνω τῷ παιδὶ τῷ p. 607. 78. ἐπεὶ μὲν κατέλιπε πλείους υἱοὺς ἄρρενας, τοὺς ἄρρενας υἱοὺς τοιούτους. ver. 4. à fine, Γροσδοκᾶν τῷ ἐπιόντι

pag. 608. 94. ὁ ὕστερος τελευτήσας, 96. ἢ ἀεὶ προσθέντας

pag. 610. 112. ὁ δημοσιώσας, ὁ ἑαυτοῦ 113. ὁ δῆμος τοὺς πατέρας, 115. μήτε τῷ ὁ τοὺς νόμους

pag. 611. 126. οἱ μὲν δοξεῖ πάντες pag. 614. 16. τὸ κρατεῖν τῶν κληρονομιῶν τοὺς 18. καὶ πρὸς γυναικῶν οἰκεῖος ἀγχιστεία

pag. 616. 38. εἰ ὡς ἐτελεύτησεν, ὁ μηδενὸς ὑμῶν 39. δέομαι ἢ ὑμᾶς ἐμοὶ βοηθεῖν

pag 617 49. ἢ κρείττω τοῖς 51. τὸ δημοσιεύειν λαμβάνειν 54 ὁ δὲ μετὰ τοῦτο

pag. 619. 73. ἀδίκως μὲν γὰρ ἐνέγραψαν, οὐδὲν δ' ἧττον ὑπὲρ τοῦ χρόνου τὴν ἐκείνου λέγοντο.

pag. 620. ver. 2. οὐδὲν εἰδότα, ἐνεγράψατο num. 81. εἰσέρχεται. ὅτι μὲν οὖν ἡ διαμαρτυρία ψευδής ἐστι, ἢ ἐκ τῶν γεγραμμένων, καὶ ἐκ τῶν 84. εἷς ἕκαστος ὑμῶν τῆς

pag. 621. ver. 3. εἰς τὸν κλῆρον num. 90. ὡς περὶ τῶν ἰδίων

pag 622. 8. ἔπειτα μάρτυρας, 623. ver. vlt. ἐγὼ ἐπ' αὐτὸ τὸ γραμματεῖον

pag. 624 25. ἐξαπατήσουσί τι διαθήκας 26. Κηφισοφῶν καὶ ἀγῶνος ἀφιδναῖος

pag. 625. 38. ἀπαιτοῦντα κύριον ἐγένεσθαι. 43. διὰ τὸ προσοφείλοντα

pag. 626. ver. vlt. οὐδ' ὁ ἐπιδημοῦντας 627. 62. βέλτιον ὅτι μικρά

pag. 629 79. οὐδ' εἰ μηδένα τῶν 81. ὕστερον πέπεισμαι πρὸς vel ὕστερον πέπυσμαι 82 οἱ ἄνδρας ἀδελφοί, τῶν ἀγωνιῶν καὶ ἔτι 86. καθ' ὅ, τι ἔγραψε

pag. 630. 89. ἐξ ἀδελφῶν ἀπάντων τούτων ἐκλεξάμενος. 631. 99. ἐξελέγχεις μὲν τὸν αὐτοῦ θεῖον 100. τῶν ὑμᾶς ἠδικηκότα

pag. 632. 115. καὶ τοῦτο γε οὐ μηδαμῶς 634. ver 3. μὴ ἔχειν ἐπιδεῖξαι, pag. ead. num. 5 οὐ γὰρ ἀγνοεῖσθαι ὑμᾶς 6. Ἀπολλόδωρον δ' ἐκ ὄντα 8. ἀλλ' ἀεὶ σὺ εἰδῇ τις, 9 ἢ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἐπισκέψεως, 11. Ἀκοῦειν εἶ μαρτυρίας τῆς πρώτης.

pag. 635. ver. 2. καὶ κατ' αὐτὸ τοῦτο, num. 17. καλῶς, ἢ ἐκ δόξης. 21. ὡς δὲ παρεγένετο,

pag. 636. ver. 4. à fine, ὑπὲρ αὐτῆς, πρὸς τὸν ἄρχοντα. εἰδὼς ὡς ὑπὲρ ἐκείνης,

pag. 637. 38. ὁ συνήγορος ὢν λαμβάνει τὰ χρήματα

pag. 638. ver. 1. δικασταί, οἱ ὑπόλοιποι ἀγῶνα ἀποδιδόντες

pag. 641. 40. ἕως δ' ἐγώ τι 642. 47. ὁ [illegible] φέρομεν, ὁ ἀναγνώσεται

pag. 644. 67. γενέσθαι πρὸς διαιτητήν, vel, εἶναι ἔτι πρὸς πρὸς διαιτητήν,

pag. 646. 92. οὐδ' ἐξῆν ὑπεραλλάξαι 93. ἐκεῖνον τὴν δίκην

pag. 647. ver. 1. ἀπηγόρευσε μοι pag ead. num. 99. ὁ δὲ γυνή, καὶ τὰ παιδία, 101. τὴν συμφορὰν φέρει

pag 648. ver. 1. ἀπολαβεῖν με τὰ ἐνέχυρα pag. ead. num. 109. ὅς καλῶς ἔχει εἶ.

pag. 650. 7. ἢ τὴν ἀδελφὴν μὲν ἑαυτοῦ, 651. 19. ἢ τὸν οἰκίσκον. ἐγὼ δ'

pag. 652. 27. περὶ τῶν ὑπομνημάτων, 653. 33. καὶ τὰ ἔπειτα ψηφισάμενοι

pag. 654. 53. ἐπειδὴ καὶ ἐὰν οἱ διαιτηταὶ

pag 655. 58. οὐ δίκην πανταχοῦ. num. eod. ὡς ἐφεστηκὼς μεθ' ἐμοῦ μοι ὡς αὐτοῦ οὔσης; 59. ὁ γενόμενος τοιοῦτοι

pag. 656. 67. οὐκ ἤδη καταφανὴς ἔσται. 70. ἀλλ' αἰσχυνθῶ.

pag. 657. ver. 3 ὅ, τι ἂν ὑμῖν δοκῇ pag. ead. nu. 4. ὁ ἐπιθεὶς pag 658. ver. 1 τὰ τοιαῦτα ποιήσαντα num. 9 ὅς ἐστιν αὐτὸ μαχητὸς διετίθει 16 καταλῦσαι ἐν Καλαυρείᾳ, ver. vlt. ἐν Καλαυρείᾳ διατρίβειν

pag. 659. 10. αἱ ἐδίωξαν ἐν Καλαυρείᾳ. 13. δραχμὰς ἐν Καλαυρείᾳ, 14. προσεκρούσθη ἀπὸ τῆς οἰκίας. 25. ἐδιώκετο ἐν Καλαυρείᾳ 27. ἐπ' αὐτοῦ

pag. 660. ver. 7. τίνα δὲ πρόσοδον ἔχων 662. 54. Ὡς μὲν τοίνυν

pag. 663. 62. ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν μάχην 67. ἕνεκα οὐ ἐδύνατο

pag 664. ver. 2. μᾶλλον, ὅτι χαλκόν 665. 84. ὅ ἀπέπεμψε τὰς φιάλας.

pag. 666. ver. 3. διὰ δὲ τὴν δίκην πεπεισμένους. 667. ver. 2. τούτους μὲν

pag. 669. ver. 8. ἢ ὁ στρατηγὸς περιέσεσθαι num. 36. τῶν ἀρχαίων ἑαυτῶν.

pag. 670. 41. ὤφειλε γὰρ ἀργύριον ἐκεῖ, ver. 3. à fine, ἢ ὅ, τι τοιοῦτον.

pag. 671. 52. ὑπερβέβηκας πάντας τοὺς 53. ἢ ἀπελθεῖν ἀργύριον 55. ὑπ' ἐμοῦ αὐτοὺς διαφθαρῆναι.

pag. 673. ver. 2. καθ' ὅ, τι δύναται, ver. 3. ἐφ' ὅ, τι ποιεῖς,

pag. 676. ver 2. εἰ λαβεῖν αὐτὸς ἠξίου, num. 6. ὡς αἰσχυνοῦμαι ἐμοῦ

pag 677. 14. οὐ τοιαῦτα ποιεῖν ὑμᾶς. pag. 678. 25. δεινὰ πάσχειν φάσκοιεν, 28. πιστοτέροις αὐτοῖς τῶν

pag 679. 5. ἀποδοῦναι λέγων, ὅτι 8. ἐρωτῶν λυπῶν ἐγκαλοῦντα

pag 680. 18. ἐγὼ εἶπον, ὦ πᾶσιν, ἐὰν βούλῃ σύ,

pag. 682. 56. ὡς δὲ καὶ εἰσφορὰς 57. καὶ ἀπεστερηκότας ἀπὸ τῶν

pag 683 num. 5 καὶ εἶ ἀεὶ τι τοῦτοις τοῦτο παρασχεῖν

pag 685. 21. ἐπιβουλεύει μοι ver. 2. à fine, τὰ ἀργυρώματα

pag.688.4. ὡς ἂν οἷός τε ὦ. 7. τὸ μὲν πρῶτον ἀπεμψάμεθα.

pag.691.36. καὶ τούτους αὐτὸν ἠξίου. 692.44. αὐτοκράτορας ἤδη προσκεκλημένων αὐτόν, 45. Περὶ μὲν τούτων τὸ βασιλέως, τοῦτο μέμφεσθαι τὴν ὥραν, ἔοικα 50. τοῦτο καὶ διακρίνομαι, καὶ μισῶ, καὶ ἐπεξέρχομαι.

pag.693. ver.6. τὸ χίλιας δραχμὰς ὀφείλειν. vel ἐρρῆχθαι. 695. ver.5. ὅπως δὲ καλοκἀγαθίας 6. ὡς τὸ χωρίον τὸ ἡμέτερον. 7. νῦν ἀπόφασιν δὲ ἑκάστου 9. ταῦτ' εἶναι πρὸς τὴν

pag.696.19. ἢ τὴν οὐσίαν δίκαιον ἂν αὐτοῖς 697. 26 καὶ τι πεπόνθασι, 31. μαθήσεσθε.

pag.699.5. ὑμῖν δὲ τοῖς ἀδικοῦσι ver. vlt. ἐὰν δικαστὴν μὲν ἀδικεῖσθαι.

pag.700.11. ἀρξάσης, γρ. ἀρχούσης. 703. ver. vlt. ὡς διεφθαρμένους.

pag.706. num.1. ἡ μανία τῆς πόλεως ver.2. à fine, πῶς ἀντιπαθεῖν γε λέγουσι

pag.708.24. ὥσπερ δὲ δεῖν ἡμᾶς δὴ ἐκείνας 710 ver.4. εἰ καὶ μὴ κατὰ δύναμιν

pag.711. ver.3. ὑμῖν θέσθαι τὴν ψῆφον 712.62. ψηφίσησθε 68. Οὐκοῦν

713.76. αὐτὸν δὲ αὐτῆς ἐγγυητὴς αὐτῷ 715.94. ἐπειδὴ δὲ ἔξω

719.37. καὶ τοῦ δὲ διὰ θεσμούς ἐστιν 41. ἐπειδὰν ὑμεῖς καὶ πάλιν

721.58. ἐγράψατο τοῦτο, τὸ περὶ τῆς num.eod. τὴν σύνταξιν διδόναι τοῖς οἰκείοις ὅτε

722.65. καὶ ἀνδράποδον αἰτεῖν 723. ver.5. τοὺς προτέρους δὲ pag.ead. num.78. ἀλλὰ τί οὐ διδάσκεις με πάντας τοὺς ἄλλους, καθ' οὓς ἔξεστι

724. ver.1. δι' οὗ ὄντως μὲν τὴν πόλιν

725.98. ὑμῶν δὴ ἄν, εἰ δοκοίη 726.3. καὶ περὶ ὑπηρεσίας 5. ἡ προσηκούσας τοῖς συμμάχοις

727. ver.1. οὐδεὶς ἀποχειροτονεῖ, ἀλλὰ 15. ἐπαινεσάμενος δὲ οὔτε ἐψηφίσατο 18. οἰκείως ἔχειν πρὸς τούτους

728.22. κελεύσαι κελεύοι τῷ ἀγῶνι 729. ver.6. ἡ εἰργάσατο περὶ τριηραρχίας μισθωσάμενον pag. ead. num.58. ἐν τῇ εἰσελθεῖν αὐτῆς ὑπηρεσίας περὶ τριηραρχίας ἐργαζομένης.

731.57. καὶ τὸ ἐπιμελέστερον, ὥστ' ἂν 58. ἐπειδὰν 732.64. Διηγήσασθε δὲ 66. καὶ μεμαθηκέναι μὴ κακῶς 68. ἄλλους τε καὶ ἐμὲ, τοιαύτας ποιοῦμαι 70. διαρρήδην ἐκαθίζετο

733.79. ὡς οἱ ἐλθεῖν εἰς τὸν 735.101. ἐπειδὴ γὰρ τὸν ἀδελφὸν, ἐγγυητὴν

736. ver.1. ἀδελφοὺς ἐγκαλοῦσι pag.ead.num.110. Ναυσίφιλος ἐκαλεῖτο,

738.128. οὕτως καὶ ἐξ αὐτῆς, λαμβάνειν 129. ἤδη περὶ ὑμῶν ἔσεσθαι

739. ver.4. ταύτην μισθωσάμενος λέγεις 741.165. μὴ ἐψευσμένος πάλιν

742.169. οὐδ' ὁ δῆμος παλαιὸν ἐποίησε. 171. καὶ ἀκολουθοῦσαν τῷ διδόναι, 174. ὑπὲρ ὧν ἔχει

744. ver.6. καὶ ἑταίρας, τὸν προσκαρτεροῦντας, pag.ead.num.195. εἶναι καὶ ἑταίρας τούτους

747. ver.2. ὑπολαμβάνειν τοῦτ' ἂν εἶναι ver.5. καὶ τοὺς ἔξω τοῦ γένους pag. ead. num. 21. ἂν πυρὶ, καὶ μηδεὶς τῶν ἄλλων 27. τὴν ἀδελφὴν ἔχοντι τῇ τύχῃ πέπονθε

748. ver.4. οὐ γὰρ ὅσα αὐτὸς ὑπ' ἀγαθοῖς ἦν, οὔτε κάλλιον προφάσει τῶν δὲ τῶν πολλῶν τοιούτων ἀγαθῶν τοῦ δήμου, τὸ pag.ead.num.34. τὸ φῶς ἐξῆρται.

749.42. ἐφ' ὡς τὴν ἐπιεῖδε 44. ὃ τῷ τὴν αὐτῶν 45 φέρων προσεῖναι ποιοῦντας ἐφ' ὅλων.

750. num.3. ὁ μὲν οὖν ὥσπερ 752.20. πῶς ἂν ἀπολείξας 21. πρὸς ἀλλήλας λαβοῦσαι 22. μᾶλλον πεφροντίκαμεν.

751.28. ἐὰν δὲ προσήκοντα, μετρίως 36. πρὸς γὰρ τοὺς ὑπὸ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐψηφισμένους, τὸ

754.39. συμφέρον φανεῖται

755.50. ἐπὶ τῶν ἄλλων, λέγω ψηφισάμενος, 51. τοῦτον μὲν οὖν οὐδὲν δεῖ 55. πλὴν τοὺς αὐθαιρέτους διαφέρουσιν.

756.65. πολὺ γὰρ ἦν ἀνδρειότερον, 757.78. οὐ δὲ ὡς ἔλαττον βουλόμενος φίλους

758.3. πειράσομαι συμβουλεύειν 7. ἀλλ' εἰ τῶν ὅλων ἀρχῶν, ὥσπερ ἂν οὕτως λέγουσι, πόλεσι

759.19. αὐτίκα ἀκριβῶς 20. ὡς ἂν δυνώμεθα δὴ

760. ver.1. πραγμάτων λέγω ἰσχυρισμοῦ τις, pag. ead.num.25. ἀφῆκεν τὸ γεγονὸς ἐᾶσθαι,

762.42. γνῶναι μὲν τὸ ἑκάστῳ συμφέρον τὸ δέον ἐπ' αὐτῶν, 48. φύσει μᾶλλον ἔμπειροι

763.55. ὑμεῖς ἐπιτιμώντες ἀκοῦσαι 57. ἔπειτ' ἔγωγε

764.65. ὃς ἂν δείξῃ, τοὺς πεισθῶσι 70. περὶ ὧν ἕκαστος μὲν ὡς 71. ἐβουλόμην ἂν ὥσπερ ὅτι ὑμῖν

765. ver.1. μὴ ἔχειν λέγειν ἄξιον 766.88. λέγειν τὰ πρὸς ὑμᾶς, 89. τῶν ἐπιθυμιῶν κρεῖττον παρασχεῖν 90. φύσει πονηρῶν ἐπιθυμιῶν,

767.101. τὸ καλῶς τὰ πράγματ' ἔχειν, ἀλλ' ὁ πάντας

768.108. ὁ τὸ ὀρθῶς εἰπεῖν 111. τοὺς τὴν δόξαν αἰτιωμένους 112. πονηρὸν φανεῖται, ὅ οἱ μόνοι

769.119. ἐκ πολέμου πείσεσθε, τοῦτο μισοῦντες. 120. ἐπειδὴ ὑμεῖς οὐ μόνον

770.125. τὰ δεῖ πρὸς τὸ φαυλότατον ἥξειν, τὸ βέλτιστον ἰάσαντες, καὶ ἐκ πλείστου 128. αὐτοὺς ἡγεῖσθε προσεῖναι· καὶ τῆς

771.137. ἑκάστοις ὑμᾶς κρατεῖν,

772.149. χαίρω γὰρ εἰ χάριν εἰκότως ἄν,

773.152. καλῶς ἀκούετε. γρ. καλῶς ἀκούοντας. 153. ὑπὲρ τῶν ἀγαθῶν, ὅσα ἐδίκησεν, φησίν, 158. τοῖς ὑμετέροις ψηφίσμασιν. 160. τῶν μὲν ὑμετέρων ψηφισμάτων

774.163. ἂν φανείη, ὅσοι ἂν τὰς ὑμᾶς 166. Οὐ τὰ μὲν μέγα συνοίσει 167. δὲ βεβουλευμένους ὑμᾶς φανῆναι.

775.173. γέγονεν αἴτια.

777 num.4. αἰσθάνεσθε βέλτιστα, 9. μήτε μηδενὶ τῶν ἑκάστῳ num.eod. τοὺς συνειδότας αὐτοῖς, ὡς ἀναλγήτως εἰς κίνδυνον ἥκοντα προσῆλθε, τοὺς συνειδότας προθύμως συναγωνιστὰς εἶναι.

778.13. ὁ καιρὸς ἔσται

779. num.2. ἐν τῇ βουλῇ κατασκευάζοντο ἑαυτοῖς

LVTETIAE PARISIORVM, KALENDIS FEBR. M. D. LXX. IOANNES BENENATVS ABSOLVEBAT.

Fine